

تہذیب
مفاتیح نوین

تہذیب و تمدن کا مجموعہ

پروفیسر ایف. ایچ. کھنجر

پروفیسر ایف. ایچ. کھنجر

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

زمزمه رمضان: برگرفته از کتاب مفاتیح نوین

نویسنده:

ناصر مکارم شیرازی

ناشر چاپی:

مدرسه الامام علی بن ابی طالب (علیه السلام)

ناشر دیجیتال:

مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

فهرست

۵	فهرست
۲۷	زمزمه رمضان: برگرفته از کتاب مفاتیح نوین
۲۷	مشخصات کتاب
۲۷	پیشگفتار
۲۷	اشاره
۲۷	۱- کتب دعا و زیارت و کتاب مفاتیح الجنان
۲۹	۲- آثار روح پرور دعا
۳۰	۳- مزایای «مفاتیح نوین» و روش ما در این کتاب
۳۰	۴- راه تحصیل حضور قلب در دعا و نماز
۳۱	۵- آداب دعا کردن و شرایط استجاب دعا
۳۳	۶- عوامل عدم استجاب دعا
۳۴	۷- فلسفه پادشاه‌های فراوان دعاها، زیارات و نمازها
۳۵	۸- تبدیل خواسته‌ها
۳۵	۹- توصیه ما به شما عزیزان
۳۷	بخش اول: سوره‌هایی از قرآن
۳۷	مقدمه
۳۸	۱- سوره یس
۴۳	۲- سوره الرّحمن
۴۷	۳- سوره واقعه
۵۰	۴- سوره جمعه
۵۱	۵- سوره منافقون
۵۳	۶- سوره نبأ
۵۵	۷- سوره أعلی

- ۸- سوره شمس ۵۶
- ۹- سوره شرح ۵۶
- ۱۰- سوره قدر ۵۷
- ۱۱- سوره زلزله ۵۷
- ۱۲- سوره عادیات ۵۸
- ۱۳- سوره تکوین ۵۸
- ۱۴- سوره کوثر ۵۹
- ۱۵- سوره کافرون ۵۹
- ۱۶- سوره نصر ۵۹
- ۱۷- سوره اخلاص (قل هو الله) ۵۹
- ۱۸- سوره فلق ۶۰
- ۱۹- سوره ناس ۶۰
- ۲۰- «آیه‌الکرسی» یکی از مهمترین آیات قرآن ۶۱
- بخش دوم: مناجات‌ها و دعاهاى معروف ۶۲
- اشاره ۶۲
- مقدمه: اهميت و آثار دعا و مناجات ۶۲
- مناجات پانزده‌گانه امام سجّاد عليه السلام ۶۳
- اشاره ۶۳
- ۱- مناجات التائبين ۶۳
- ۲- مناجات الشاكين ۶۵
- ۳- مناجات الخائفين ۶۶
- ۴- مناجات الراجين ۶۷
- ۵- مناجات الراغبين ۶۹
- ۶- مناجات الشاکرين ۷۰

- ۷- مناجات المطيعين لله ۷۲
- ۸- مناجات المریدین ۷۳
- ۹- مناجات المحبتين ۷۴
- ۱۰- مناجات المتوسلين ۷۵
- ۱۱- مناجات المفتقرين ۷۶
- ۱۲- مناجات العارفين ۷۸
- ۱۳- مناجات الذاكرين ۷۹
- ۱۴- مناجات المعتصمين ۸۱
- ۱۵- مناجات الزاهدين ۸۲
- مناجاتی منظوم از امام امیرالمؤمنین علی بن ابی طالب علیه السلام: ۸۳
- سه جمله بسیار عالی از امیر مؤمنان علیه السلام در مناجات: ۸۵
- دعاهای قرآنی: ۸۵
- دعای صبح: ۸۸
- دعای کمیل [۱۱۶]: ۹۱
- دعای عشرات [۱۲۵]: ۹۹
- دعای سمات [۱۲۹]: ۱۰۵
- دعای مشلول: ۱۰۹
- دعای یستشیر [۱۳۶]: ۱۱۵
- دعای مجیر [۱۳۹]: ۱۱۸
- دعای جوشن کبیر [۱۴۲]: ۱۲۴
- دعای جوشن صغیر [۱۴۶]: ۱۴۳
- دعای توشل به چهارده معصوم علیهم السلام: ۱۵۵
- دعای مکارم الاخلاق: ۱۵۹
- دعای ندبه [۱۵۴]: ۱۶۶

- ۱۷۵ دعای حضرت مهدی (عجل الله تعالی فرجه الشریف):
- ۱۷۶ دعایی دیگر از حضرت مهدی علیه السلام:
- ۱۷۷ بخش سوم: زیارات
- ۱۷۷ مقدمه: زیارت معصومان، راهی به سوی خدا:
- ۱۷۹ زیارت شرک نیست، عین توحید است:
- ۱۸۰ زیارت در روایات اسلامی:
- ۱۸۱ مقدمات و آداب سفر:
- ۱۸۴ آداب زیارت:
- ۱۸۷ اذن دخول:
- فصل اول: زیارت رسول خدا صلی الله علیه و آله و فاطمه زهرا علیهما السلام و ائمه بقیع علیهم السلام و سایر مشاهد و مساجد در مدینه منوره . ۱۹۱
- ۱۹۱ زیارت رسول خدا صلی الله علیه و آله از نزدیک:
- ۱۹۱ کیفیت زیارت و آداب آن:
- ۱۹۳ زیارت رسول خدا صلی الله علیه و آله از دور
- ۱۹۳ فضیلت زیارت آن حضرت از دور:
- ۱۹۴ کیفیت زیارت آن حضرت از دور:
- ۱۹۶ زیارت حضرت فاطمه زهرا علیها السلام
- ۱۹۶ فضیلت زیارت آن حضرت و جایگاه قبر شریفش:
- ۱۹۷ کیفیت زیارت بانوی اسلام فاطمه زهرا علیها السلام:
- ۲۰۲ زیارت ائمه بقیع: امام حسن مجتبی، امام سجاد، امام باقر و امام صادق علیهم السلام
- ۲۰۲ فضیلت زیارت آن بزرگواران:
- ۲۰۲ کیفیت زیارت ائمه بقیع علیهم السلام از نزدیک:
- ۲۰۴ کیفیت زیارت ائمه بقیع و سایر امامان علیهم السلام از راه دور:
- ۲۰۵ زیارت ابراهیم فرزند رسول خدا صلی الله علیه و آله:
- ۲۰۷ زیارت حضرت فاطمه بنت اسد مادر گرامی امیرمؤمنان علی علیه السلام:

- ۲۰۹ زیارت مشاهد و مساجد مدینه:
- ۲۱۰ زیارت حضرت حمزه علیه السلام:
- ۲۱۰ فضیلت زیارت حضرت حمزه علیه السلام:
- ۲۱۰ کیفیت زیارت حضرت حمزه علیه السلام:
- ۲۱۳ زیارت سایر شهدای اُحد:
- ۲۱۴ زیارت وداع هنگام خروج از مدینه:
- ۲۱۵ فصل دوم: فضیلت زمین نجف و زیارت امیرمؤمنان علی علیه السلام:
- ۲۱۵ فضیلت زمین نجف:
- ۲۱۵ فضیلت زیارت امیرمؤمنان علی علیه السلام:
- ۲۱۶ کیفیت زیارت آن حضرت:
- ۲۱۷ زیارات مطلقه
- ۲۱۷ اشاره
- ۲۲۰ ۲- زیارت کافی
- ۲۲۰ ۳- زیارت صفوان جمال
- ۲۳۰ ۴- زیارت دیگری از صفوان
- ۲۳۱ ۵- زیارتی از کتاب مزار قدیم
- ۲۳۲ ۶- زیارت وداع
- ۲۳۳ زیارات مخصوصه
- ۲۳۴ اشاره
- ۲۳۴ ۱- زیارت روز عید غدیر
- ۲۵۲ ۲- زیارت روز میلاد رسول اکرم صلی الله علیه و آله
- ۲۵۹ ۳- زیارت شب و روز مبعث
- ۲۶۶ ۴- زیارت روز شهادت آن حضرت
- ۲۶۶ فصل سوم: فضیلت زمین و مسجد کوفه و اماکن زیارتی آن

- ۲۶۶ فضیلت سرزمین کوفه:
- ۲۶۷ فضیلت مسجد کوفه:
- ۲۶۷ اعمال مسجد کوفه
- ۲۶۷ اشاره
- ۲۶۸ ۱- آداب دخول در مسجد
- ۲۷۱ ۲- اعمال دگّه القضا و بیت الطّشت
- ۲۷۲ ۳- اعمال ستون هفتم
- ۲۷۷ ۴- اعمال ستون پنجم
- ۲۷۸ ۵- اعمال ستون سوم
- ۲۸۰ ۶- اعمال باب الفرج
- ۲۸۳ ۷- اعمال محراب امیرالمؤمنین علیه السلام و مناجات آن حضرت
- ۲۸۶ ۸- اعمال مقام حضرت امام صادق علیه السلام
- ۲۸۶ ۹- نماز حاجت در مسجد کوفه
- ۲۸۶ زیارت حضرت مسلم بن عقیل رحمه الله
- ۲۸۹ زیارت هانی بن عروه رحمه الله
- ۲۹۰ فصل چهارم: فضیلت و اعمال مسجد «سهله» و «زید» و «صعصعه»
- ۲۹۰ فضیلت مسجد سهله:
- ۲۹۱ اعمال مسجد سهله:
- ۲۹۴ مقام حضرت مهدی
- ۲۹۴ اعمال مسجد «زید»:
- ۲۹۶ اعمال مسجد «صعصعه»:
- ۲۹۶ شخصیت زید و صعصعه:
- ۲۹۷ فصل پنجم: زیارت امام حسین علیه السلام
- ۲۹۷ زیارت امام حسین علیه السلام از نزدیک

- ۲۹۷ فضیلت زیارت آن حضرت از نزدیک:
- ۲۹۸ آداب زیارت امام حسین علیه السلام از نزدیک:
- ۲۹۹ آب فرات و فضیلت آن:
- ۳۰۶ کیفیت زیارت امام حسین علیه السلام از نزدیک:
- ۳۰۶ زیارات مطلقه امام حسین علیه السلام از نزدیک:
- ۳۱۸ زیارت حضرت ابوالفضل، عباس بن علی علیهما السلام:
- ۳۲۳ زیارات مخصوصه امام حسین علیه السلام از نزدیک
- ۳۲۳ زیارت در شبها و روزهای مخصوص
- ۳۲۳ ۱- زیارت عاشورا
- ۳۲۳ اشاره
- ۳۲۴ سند زیارت معروف عاشورا:
- ۳۲۴ متن زیارت عاشورا:
- ۳۲۹ ۲- زیارت اربعین
- ۳۳۵ ۴- زیارت مخصوص نیمه رجب
- ۳۳۷ ۵- زیارت مخصوص نیمه شعبان
- ۳۳۸ ۶- زیارت در شبهای قدر
- ۳۴۰ ۷- زیارت در عید فطر و قربان
- ۳۴۶ ۸- زیارت روز عرفه
- ۳۵۲ زیارت امام حسین علیه السلام در شب جمعه و ایام مخصوصه دیگر:
- ۳۵۳ زیارت امام حسین علیه السلام از راه دور
- ۳۵۳ پاداش زیارت امام حسین علیه السلام از راه دور:
- ۳۵۳ آداب زیارت امام حسین علیه السلام از راه دور:
- ۳۵۳ آداب روز عاشورا:
- ۳۵۴ کیفیت زیارت امام حسین علیه السلام از راه دور:

- ۳۵۶ فضیلت تربت امام حسین علیه السلام و آداب استفاده از آن:
- ۳۵۶ کیفیت استفاده از تربت حسینی:
- ۳۵۷ فضیلت زمین کربلا و حائر حسینی:
- ۳۵۸ محلّ حائر حسینی:
- ۳۵۸ فصل ششم: زیارت کاظمین علیهما السلام
- ۳۵۸ فضیلت زیارت کاظمین (حضرت موسی بن جعفر و امام جواد علیهما السلام):
- ۳۵۹ کیفیت زیارت کاظمین علیهما السلام:
- ۳۵۹ زیارت مختصّ به امام موسی بن جعفر علیهما السلام:
- ۳۶۵ زیارات مخصوصه امام جواد علیه السلام:
- ۳۶۸ زیارات مشترک امام کاظم و امام جواد علیهما السلام:
- ۳۷۰ زیارت وداع امام کاظم علیه السلام:
- ۳۷۰ زیارت وداع امام جواد علیه السلام:
- ۳۷۰ فضیلت مسجد برائا:
- ۳۷۱ زیارت نواب اربعه:
- ۳۷۱ کیفیت زیارت آن بزرگواران:
- ۳۷۲ زیارت مرحوم کلینی:
- ۳۷۲ زیارت جناب سلمان:
- ۳۷۳ کیفیت زیارت آن جناب:
- ۳۷۵ طاق کسری
- ۳۷۶ زیارت حدیقه بن الیمان:
- ۳۷۶ نماز در مسجد جامع مداین:
- ۳۷۶ فصل هفتم: زیارت امام رضا علیه السلام
- ۳۷۶ مقدمه:
- ۳۷۷ فضیلت زیارت حضرت رضا علیه السلام:

- کیفیت زیارت حضرت رضا علیه السلام: ۳۷۸
- زیارت وداع: ۳۸۸
- فصل هشتم: زیارت عسکرتین (امام هادی و امام حسن عسکری علیهما السلام) ۳۸۹
- فضیلت زیارت عسکرتین علیهما السلام: ۳۸۹
- کیفیت زیارت آن دو امام همام علیهما السلام ۳۹۰
- زیارت مشترک آن دو بزرگوار: ۳۹۰
- زیارت مخصوص امام هادی علیه السلام: ۳۹۱
- زیارت مخصوص امام حسن عسکری علیه السلام: ۳۹۶
- زیارت نرجس خاتون مادر مکرمه حضرت حجت علیه السلام: ۴۰۲
- زیارت حکیمه خاتون: ۴۰۴
- زیارت دو امامزاده سید محمد و سید حسین علیهما السلام: ۴۰۴
- زیارت وداع عسکرتین: ۴۰۵
- فصل نهم: زیارت حضرت صاحب الامر علیه السلام ۴۰۵
- اشاره ۴۰۵
- ۱- سرداب مقدس کجاست؟ ۴۰۵
- ۲- زمان زیارت حضرت ۴۰۶
- کیفیت زیارت آن حضرت ۴۰۶
- اذن دخول: ۴۰۶
- زیارت اول (زیارت آل یاسین): ۴۰۶
- زیارت دوم (زیارت مخصوص سرداب): ۴۱۰
- زیارت سوم: ۴۱۶
- زیارت چهارم و استغاثه به امام زمان علیه السلام: ۴۱۹
- دعاهای مربوط به آن حضرت: ۴۲۰
- اشاره ۴۲۱

- ۴۲۱ دعای اوّل (دعای ندبه):
- ۴۲۱ دعای دوم (دعای بعد از نماز صبح):
- ۴۲۲ دعای سوم (دعای عهد):
- ۴۲۴ دعای چهارم:
- ۴۲۷ دعای پنجم
- ۴۳۳ فصل دهم: زیارات جامعه
- ۴۳۳ اشاره
- ۴۳۳ زیارت اوّل (زیارت منقول از امام رضا علیه السلام):
- ۴۳۴ زیارت دوم (زیارت جامعه کبیره):
- ۴۴۳ زیارت سوم (زیارت جامعه دیگری از امام صادق علیه السلام):
- ۴۴۵ زیارت چهارم (زیارت امین‌الله):
- ۴۴۶ زیارت پنجم (زیارت رجبیه):
- ۴۴۶ فصل یازدهم: دعا‌های بعد از زیارات
- ۴۴۶ دعای اوّل:
- ۴۴۸ دعای دوم (دعای عالیة المضامین):
- ۴۵۴ دعای سوم (دعای مکارم‌الاخلاق):
- ۴۵۴ صلوات بر چهارده معصوم علیهم السلام:
- ۴۵۴ صلوات بر پیغمبر صلی الله علیه و آله:
- ۴۵۵ صلوات بر امیرالمؤمنین علیه السلام:
- ۴۵۵ صلوات بر سیده زنان فاطمه علیها السلام:
- ۴۵۶ صلوات بر امام حسن و امام حسین علیهما السلام:
- ۴۵۷ صلوات بر امام علی بن الحسین علیهما السلام:
- ۴۵۸ صلوات بر امام باقر علیه السلام:
- ۴۵۸ صلوات بر امام صادق علیه السلام:

- ۴۵۸ صلوات بر امام موسی بن جعفر علیهما السلام:
- ۴۵۹ صلوات بر امام علی بن موسی الرضا علیهما السلام:
- ۴۵۹ صلوات بر امام جواد علیه السلام:
- ۴۶۰ صلوات بر امام هادی علیه السلام:
- ۴۶۰ صلوات بر امام حسن عسکری علیه السلام:
- ۴۶۱ صلوات بر ولی الامر المنتظر
- ۴۶۲ زیارت وداع ائمه علیهم السلام:
- ۴۶۳ فصل دوازدهم: زیارت انبیای عظام و امامزادگان و قبور مؤمنین
- ۴۶۳ اشاره
- ۴۶۳ بخش اول: زیارت پیامبران
- ۴۶۳ فضیلت زیارت و محل قبور:
- ۴۶۴ کیفیت زیارت پیامبران:
- ۴۶۴ بخش دوم: زیارت امامزادگان
- ۴۶۴ فضیلت زیارت امامزادگان:
- ۴۶۵ کیفیت زیارت امامزادگان:
- ۴۶۵ فضیلت زیارت حضرت معصومه علیها السلام:
- ۴۶۵ کیفیت زیارت حضرت معصومه علیها السلام:
- ۴۶۸ فضیلت زیارت حضرت عبدالعظیم حسنی علیه السلام:
- ۴۶۸ کیفیت زیارت حضرت عبدالعظیم حسنی علیه السلام:
- ۴۷۱ بخش سوم: زیارت قبور مؤمنان
- ۴۷۱ فضیلت زیارت قبور مؤمنان:
- ۴۷۱ آداب، زمان و کیفیت زیارت قبور مؤمنان:
- ۴۷۳ بخش چهارم: آداب نیابت در زیارت
- ۴۷۳ اشاره

- کیفیت نیابت برای کسانی که هزینه سفرشان را دیگری پرداخته است: ۴۷۴
- بخش چهارم: اعمال ماه های اسلامی (از محرم تا ذی الحجّة) ۴۷۶
- مقدمه ۴۷۶
- اعمال مشترک اوّل هر ماه: ۴۷۶
- اعمال ویژه هر ماه: ۴۷۹
- فصل اوّل: ماه محرم ۴۷۹
- تقویم این ماه: ۴۷۹
- ماه محرم، ماه حماسه و ماتم: ۴۸۰
- اعمال ماه محرم: ۴۸۰
- اعمال شب عاشورا: ۴۸۱
- اعمال روز عاشورا: ۴۸۲
- فصل دوم: ماه صفر ۴۸۶
- تقویم این ماه: ۴۸۶
- دهه آخر صفر، دهه غم و اندوه: ۴۸۷
- اعمال ماه صفر: ۴۸۸
- فصل سوم: ماه ربیع الأوّل ۴۸۸
- تقویم این ماه: ۴۸۸
- اعمال ماه ربیع الأوّل: ۴۸۹
- فصل چهارم: ماه ربیع الثانی ۴۹۰
- تقویم این ماه: ۴۹۰
- اعمال ماه ربیع الثانی: ۴۹۰
- فصل پنجم: ماه جمادی الأوّل ۴۹۱
- تقویم این ماه: ۴۹۱
- اعمال ماه جمادی الأوّل: ۴۹۱

۴۹۱	فصل ششم: ماه جمادی‌الثانی
۴۹۱	تقویم این ماه:
۴۹۲	اعمال ماه جمادی‌الثانی:
۴۹۳	فصل هفتم: ماه رجب
۴۹۳	تقویم این ماه:
۴۹۳	فضیلت ماه رجب:
۴۹۴	اعمال ماه رجب
۴۹۴	اشاره
۴۹۵	اول - اعمال مشترک این ماه:
۴۹۵	اشاره
۵۰۳	لیله‌ الزغائب:
۵۰۴	عمره رجبیه:
۵۰۵	دوم - اعمال مخصوص شبها و روزهای ماه رجب:
۵۰۵	اشاره
۵۱۲	کیفیت عمل ام‌داوود:
۵۱۹	کرامات قبر امیر مؤمنان علیه السلام در شب مبعث، به روایت ابن بطوطه [۸۶۲]:
۵۲۶	فصل هشتم: ماه شعبان المعظم
۵۲۶	تقویم این ماه:
۵۲۷	فضیلت ماه شعبان:
۵۲۸	اعمال ماه شعبان
۵۲۸	اعمال مشترک این ماه:
۵۳۱	۹ - مناجات شعبانیه
۵۳۶	اعمال مخصوص شبها و روزهای ماه شعبان:
۵۴۸	فصل نهم: ماه مبارک رمضان

- ۵۴۸ تقویم این ماه:
- ۵۴۸ فضیلت ماه مبارک رمضان:
- ۵۴۹ اعمال ماه مبارک رمضان:
- ۵۴۹ اعمال مشترک ماه مبارک رمضان
- ۵۵۰ اعمال مشترک هر شب و روز:
- ۵۵۳ اعمال مشترک شب‌های ماه مبارک رمضان:
- ۵۵۴ دعای افتتاح [۹۵۹]:
- ۵۶۲ اعمال مخصوص سحرگاهان:
- ۵۶۴ ۴- دعای ابوحمزه ثمالی [۹۷۱]
- ۵۸۴ ۵- مختصرترین دعای سحر (دعای بسیار پرمحتوا)
- ۵۸۵ اعمال مشترک روزهای ماه مبارک رمضان:
- ۶۰۶ اعمال مخصوص شب‌ها یا روزهای معین ماه مبارک رمضان:
- ۶۱۶ فضیلتی از امیر مؤمنان علیه السلام در شب جنگ بدر:
- ۶۱۷ شبهای قدر:
- ۶۱۸ اعمال شب‌های قدر:
- ۶۱۸ اعمال مشترک شب‌های قدر:
- ۶۲۰ اعمال مخصوص هر یک از شب‌های سه‌گانه قدر:
- ۶۲۰ اعمال شب نوزدهم:
- ۶۲۴ اعمال مخصوص شب بیست و سوم:
- ۶۲۷ دعای شب‌های دهه آخر ماه مبارک رمضان:
- ۶۲۷ دعاهای مشترک شب‌های آخر ماه رمضان:
- ۶۲۹ دعاهای مخصوص هر شب از دهه آخر ماه رمضان:
- ۶۳۸ نمازهای شب‌های ماه مبارک رمضان:
- ۶۴۰ دعاهای مخصوص روزهای ماه رمضان:

- ۶۴۳ فصل دهم: ماه شوال
- ۶۴۳ تقویم این ماه:
- ۶۴۴ فضیلت ماه شوال:
- ۶۴۴ اعمال ماه شوال:
- ۶۴۴ شب اول ماه (شب عید فطر):
- ۶۴۸ فضیلت و اعمال روز عید فطر:
- ۶۵۱ فصل یازدهم: ماه ذی القعدة
- ۶۵۱ تقویم این ماه:
- ۶۵۲ فضیلت ماه ذی القعدة:
- ۶۵۲ اعمال ماه ذی القعدة:
- ۶۵۳ روز بیست و پنجم (روز دحوالارض):
- ۶۵۵ فصل دوازدهم: ماه ذی الحجه
- ۶۵۵ تقویم این ماه:
- ۶۵۶ فضیلت ماه ذی الحجه:
- ۶۵۷ اعمال ماه ذی الحجه:
- ۶۵۷ اعمال مشترک دهه اول:
- ۶۶۰ اعمال مختص روزها و شب‌های این ماه:
- ۶۶۹ روز نهم (روز عرفه):
- ۶۶۹ اعمال روز عرفه:
- ۶۷۴ ۵- دعای معروف عرفه
- ۶۹۶ روز دهم (روز عید قربان):
- ۶۹۶ اعمال روز عید قربان:
- ۶۹۷ روز عید غدیر (روز هیجدهم):
- ۶۹۸ اعمال روز عید غدیر:

- ۷۰۴ روز بیست و چهارم (روز خاتم بخشی علی علیه السلام و روز مباحله):
- ۷۱۰ روز بیست و پنجم (روز نزول سوره هل اُتی :
- ۷۱۱ روز آخر ذی‌الحجّه:
- ۷۱۲ اعمال ماههای خورشیدی
- ۷۱۲ عید نوروز:
- ۷۱۳ اعمال عید نوروز:
- ۷۱۴ ماههای رومی
- ۷۱۴ خواصّ آب نیسان:
- ۷۱۵ بخش پنجم: اعمال شب و روز و ایام هفته
- ۷۱۵ اشاره
- ۷۱۶ فصل اول: اعمال هنگام طلوع فجر
- ۷۱۷ فصل دوم: اعمال بین الطلوعین
- ۷۱۹ فصل سوم: اعمال مخصوص غروب و شامگاهان
- ۷۲۰ فصل چهارم: اعمال مشترک صبح و شام
- ۷۲۶ فصل پنجم: آداب هنگام خواب
- ۷۲۹ فصل ششم: اعمال سحرگاهان
- ۷۲۹ اشاره
- ۷۲۹ فضیلت نافله شب:
- ۷۳۰ وقت نماز شب:
- ۷۳۱ کیفیت نماز شب:
- ۷۳۴ فصل هفتم: دعاهاى روزها
- ۷۳۹ فصل هشتم: دعاهاى ایام هفته
- ۷۳۹ اشاره
- ۷۳۹ دعای روز شنبه:

- ۷۴۰ دعای روز یکشنبه:
- ۷۴۱ دعای روز دوشنبه:
- ۷۴۳ دعای روز سه‌شنبه:
- ۷۴۴ دعای روز چهارشنبه:
- ۷۴۵ دعای روز پنج‌شنبه:
- ۷۴۶ دعای روز جمعه:
- ۷۴۷ فصل نهم: فضیلت و اعمال شب و روز جمعه
- ۷۴۷ اشاره
- ۷۴۸ اعمال شب جمعه:
- ۷۵۴ نماز و دعایی در شب جمعه برای حفظ قرآن:
- ۷۵۵ دعا و نمازی از ناحیه مقدسه حضرت حجّت علیه السلام برای برآورده شدن حاجات:
- ۷۵۶ اعمال روز جمعه:
- ۷۶۵ فصل دهم: زیارات ایام هفته
- ۷۶۵ اشاره
- ۷۶۶ زیارت پیامبر صلی الله علیه و آله در روز شنبه:
- ۷۶۸ زیارت امیرمؤمنان علی علیه السلام در روز یکشنبه:
- ۷۶۹ زیارت اول صدیقه کبری علیها السلام:
- ۷۶۹ زیارت دوم صدیقه کبری علیها السلام:
- ۷۶۹ زیارت امام حسن و امام حسین علیهما السلام در روز دوشنبه:
- ۷۷۱ زیارت امام سجاد و امام باقر و امام صادق علیهم السلام در روز سه‌شنبه:
- ۷۷۲ زیارت امام موسی کاظم، امام رضا، امام جواد و امام هادی علیهم السلام در روز چهارشنبه:
- ۷۷۲ زیارت امام حسن عسکری علیه السلام در روز پنج‌شنبه:
- ۷۷۳ زیارت حضرت مهدی، امام زمان علیه السلام در روز جمعه:
- ۷۷۴ بخش ششم: آداب، مقدمات و تعقیبات نماز

- ۷۷۴ مقدمه: نماز وسیله پرواز به عالم ملکوت!
- ۷۷۶ فلسفه آداب و تعقیبات نماز:
- ۷۷۷ فصل اول: مقدمات و آداب نماز
- ۷۷۷ مقدمات و آداب مشترک:
- ۷۷۷ آداب وضو:
- ۷۷۸ آداب ورود به مسجد برای نماز:
- ۷۷۹ آداب و مقدمات بجا آوردن نماز:
- ۷۸۰ دعاهای قبل از نماز و در حال نماز:
- ۷۸۴ مقدمات و آداب مخصوص هر نماز:
- ۷۸۸ نماز جماعت:
- ۷۸۸ چند روایت درباره فضیلت نماز جماعت:
- ۷۸۸ فصل دوم: تعقیبات نماز
- ۷۸۸ اشاره
- ۷۸۹ تعقیبات مشترک:
- ۷۹۰ کیفیت تسبیح حضرت فاطمه زهرا علیها السلام:
- ۷۹۵ ۱۲- ذکر تسبیحات اربعه:
- ۸۰۴ تعقیبات مخصوص هر نماز:
- ۸۰۴ تعقیبات نماز ظهر:
- ۸۰۶ تعقیبات نماز عصر:
- ۸۰۶ تعقیبات نماز مغرب:
- ۸۰۸ نماز غفیله:
- ۸۰۹ تعقیبات نماز عشا:
- ۸۱۰ تعقیبات نماز صبح:
- ۸۱۰ دعاهای ذکرها و آیاتی که در تعقیب نماز صبح وارد شده است:

- ۸۱۶ فصل سوم: سجده شکر
- ۸۱۶ اشاره
- ۸۱۶ کیفیت سجده شکر:
- ۸۱۷ برخی از ذکرهای سجده شکر:
- ۸۱۸ بخش هفتم: نمازهای مستحب
- ۸۱۸ اشاره
- ۸۱۹ فصل اول: نمازهای چهارده معصوم علیهم السلام
- ۸۱۹ ۱- نماز پیغمبر اکرم صلی الله علیه و آله
- ۸۲۰ ۲- نماز امیرالمؤمنین علیه السلام
- ۸۲۲ ۳- نماز حضرت فاطمه علیها السلام
- ۸۲۲ اشاره
- ۸۲۳ نماز دیگری از آن حضرت:
- ۸۲۴ ۴- نماز امام حسن علیه السلام
- ۸۲۵ ۵- نماز امام حسین علیه السلام
- ۸۲۸ ۶- نماز امام زین العابدین علیه السلام
- ۸۲۸ ۷- نماز امام باقر علیه السلام
- ۸۲۹ ۸- نماز امام صادق علیه السلام
- ۸۲۹ ۹- نماز امام کاظم علیه السلام
- ۸۳۰ ۱۰- نماز امام رضا علیه السلام
- ۸۳۱ ۱۱- نماز امام جواد علیه السلام
- ۸۳۱ ۱۲- نماز امام هادی علیه السلام
- ۸۳۲ ۱۳- نماز امام حسن عسکری علیه السلام
- ۸۳۳ ۱۴- نماز امام زمان علیه السلام
- ۸۳۳ فصل دوم: نمازهای معروف دیگر

- ۱- نماز جعفر طیار رحمه الله ۸۳۳
- ۲- نماز هدیه به معصومین علیهم السلام ۸۳۵
- ۳- نماز لیلۃ الدفن ۸۳۶
- ۴- نمازی دیگر برای لیلۃ الدفن ۸۳۶
- ۵- نماز اول ماه ۸۳۷
- ۶- نماز اعرابی ۸۳۷
- ۷- نماز فرزند برای آمرزش پدر و مادر ۸۳۸
- ۸- نماز و اعمالی دیگر، برای رفع وسوسه‌های قلبی ۸۳۸
- ۹- نماز مسجد جمکران ۸۴۰
- ۱۰- نماز شب ۸۴۰
- ۱۱- نماز توسل به حضرت زهرا علیها السلام ۸۴۰
- ۱۲- نماز حاجت ۸۴۱
- ۱۳- نمازی دیگر برای برآورده شدن حاجات ۸۴۲
- ۱۴- نماز برای رفع سختی‌ها و دشواری‌ها ۸۴۳
- ۱۵- نماز برای زیاد شدن روزی ۸۴۳
- ۱۶- نمازی دیگر در طلب روزی ۸۴۴
- بخش هشتم: دعا برای حل مشکلات معنوی و مادی و آداب عقیقه ۸۴۴
- مقدمه: اهمیت دعا و یادآوری چند نکته ۸۴۴
- ۱- دعاهایی برای برآمدن حاجات دنیوی و اخروی ۸۴۶
- ۲- دعا برای رفع غم و اندوه و گرفتاری‌ها ۸۶۶
- ۳- دعا برای رفع بیماری‌ها ۸۷۳
- ۴- دعا برای ادای دین ۸۷۸
- ۵- دعا برای گشایش در کارها ۸۷۹
- ۶- دعا برای آرامش در برابر عوامل وحشت ۸۷۹

- ۷- دعا برای ایمنی از شرّ ستمگران و دشمنان و حوادث سخت ۸۸۰
- ۸- دعا برای خلاصی از زندان ۸۸۳
- ۹- دعا برای توسعه در رزق ۸۸۴
- ۱۰- دعا برای طلب باران و رفع خشکسالی ۸۸۶
- ۱۱- دعای توبه ۸۸۷
- ۱۲- دعا برای حسن عاقبت ۸۹۲
- ۱۳- دعای وقت مطالعه ۸۹۳
- ۱۴- دعای شب زفاف ۸۹۴
- آداب عقیقه: ۸۹۴
- دعای عقیقه: ۸۹۶
- بخش نهم: استخاره و آداب آن ۸۹۶
- مقدمه: اهمیت استخاره و آداب آن ۸۹۶
- معنای دیگر استخاره: ۸۹۷
- آداب استخاره: ۸۹۸
- انواع استخاره: ۸۹۸
- اشاره ۸۹۸
- ۱- استخاره با قرآن ۸۹۸
- ۲- استخاره با تسبیح ۸۹۹
- ۳- استخاره ذات الرّقع ۹۰۰
- ۴- استخاره با الهمام قلبی ۹۰۰
- بخش دهم: احکام و آداب مربوط به مردگان ۹۰۲
- مقدمه: پایان زندگی دنیا و سفر به سوی آخرت ۹۰۲
- ۱- عبرت گرفتن از مردگان ۹۰۳
- ۲- چگونه برای سفر آخرت آماده شویم؟ ۹۰۳

- ۳- بر بالین محتضر ۹۰۵
- ۴- آداب کفن و دفن و نماز اموات ۹۰۶
- اشاره ۹۰۶
- اول: غسل میت ۹۰۶
- دوم: کفن کردن ۹۰۷
- چهارم: نماز میت ۹۰۷
- اشاره ۹۰۷
- دستور نماز میت: ۹۰۷
- پنجم: دفن میت ۹۰۹
- ۵- تلقین میت ۹۱۰
- ۶- نماز لیلۃ الدفن (نماز وحشت) ۹۱۳
- ۷- تسلیت به بازماندگان ۹۱۳
- ۸- صبر بر مصیبت و مراسم سوگواری ۹۱۳
- ۹- خیرات برای اموات ۹۱۵
- توضیحی درباره حدیث کسا ۹۱۶
- آخرین سخن: ۹۲۰

زمزمه رمضان: برگرفته از کتاب مفاتیح نوین

مشخصات کتاب

سرشناسه: مکارم شیرازی، ناصر، ۱۳۰۵ -

عنوان قراردادی: مفاتیح نوین. برگزیده

عنوان و نام پدیدآور: زمزمه رمضان: برگرفته از کتاب مفاتیح نوین / اثر مکارم شیرازی؛ با همکاری احمد قدسی... [و دیگران].
وضعیت ویراست: [ویراست؟].

مشخصات نشر: قم: انتشارات امام علی بن ابی طالب (ع)، ۱۳۸۷.

مشخصات ظاهری: ۱۰۳ص؛ ۵/۱۱×۵/۱۶ س.م.

شابک: ۵۰۰۰ ریال: ۹۷۸۹۶۴۵۳۳۰۲۳۹

یادداشت: فارسی - عربی.

یادداشت: با همکاری احمد قدسی، سعید داودی، محمدرضا حامدی، مسعود مکارم.

یادداشت: پشت جلد به انگلیسی: *Whisper of Ramazan*.

یادداشت: چاپ دوم.

یادداشت: کتابنامه به صورت زیرنویس.

موضوع: دعاهای ماه رمضان

موضوع: اعمال الشهور

شناسه افزوده: قدسی، احمد

رده بندی کنگره: BP۲۷۰/م۸/۱۳۸۷

رده بندی دیویی: ۲۹۷/۷۷۴

شماره کتابشناسی ملی: ۱۵۷۷۹۱۲

پیشگفتار

اشاره

بسم الله الرحمن الرحيم
الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي جَعَلَ الدُّعَاءَ ذَرِيعَةً إِلَى رَحْمَتِهِ، وَ سَبَبًا لِإِجَابَتِهِ، وَقَالَ:
«أَدْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ» وَ جَعَلَ زِيَارَةَ أَوْلِيَائِهِ وَسَبِيلًا إِلَى رِضْوَانِهِ، وَ سَبِيلًا إِلَى مَرْضَاتِهِ، وَ نَيْلِ الشَّفَاعَةِ عِنْدَهُ.
ثُمَّ جَعَلَ جَمِيعَ ذَلِكَ سَبَبًا لِتَرْبِيَةِ النُّفُوسِ، وَ تَهْدِيبِ الْقُلُوبِ، وَ تَطْهِيرِ الْأَرْوَاحِ عَنِ الذُّنُوبِ. وَ صَلَّى اللَّهُ عَلَى نَبِيِّهِ مُحَمَّدٍ وَ أَهْلِ بَيْتِهِ
الطَّاهِرِينَ النَّجَبَاءِ، الَّذِينَ عَلَّمُونَا طُرُقَ الزِّيَارَةِ وَ الدُّعَاءِ، لَأَسِيْمًا بِقِيَّتِهِ اللَّهُ الْمُتَنَتِّزُ أَرْوَاحَنَا فِدَاهُ، وَ سَلَّمَ تَسْلِيمًا كَثِيرًا.

قبل از ورود در مباحث این کتاب ذکر چند نکته ضروری به نظر می‌رسد:

۱- کتب دعا و زیارت و کتاب مفاتیح الجنان

در طول تاریخ شیعه جمعی از بزرگان به گردآوری دعاها و زیاراتی که از جانب پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و ائمه هدی علیهم السلام صادر شده، پرداخته‌اند تا همه عاشقان راز و نیاز با خدا و شیفتگان زیارت اولیاءالله را از این چشمه جوشان معنویت، سیراب سازند که از میان آنها می‌توان به این افراد اشاره کرد:

۱- مرحوم کلینی (مؤلف کتاب شریف کافی و «کتاب الدعاء»، متوفای سال ۳۲۹ هجری قمری).

۲- ابن قولویه (مؤلف کتاب «کامل الزیارات»، متوفای سال ۳۶۸).

۳- شیخ صدوق (مؤلف کتاب «الدعاء والمزار»، متوفای سال ۳۸۱).

۴- شیخ الطائفه شیخ طوسی (مؤلف کتاب «مصباح‌المتهجد»، متوفای سال ۴۶۰).

۵- سیدبن طاووس (نویسنده کتابهای «مُهَجِّ الدَّعَوَاتِ، فلاح السائل، زهرة الربیع، جمال الاسبوع، اقبال و ...» متوفای سال ۶۶۴).

۶- ابن فهد حلی (نویسنده کتاب «عدّة الداعی» و «المزار» متوفای سال ۸۴۱).

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۶

۷- کفعمی (نویسنده کتاب «المصباح» و «البلد الامین» متوفای سال ۹۰۵).

۸- شیخ بهایی (نویسنده کتاب «مفتاح الفلاح» متوفای سال ۱۰۳۱).

۹- علامه مجلسی (نویسنده کتاب‌های «زاد المعاد، ربیع الاسایع، تحفه الزائر، مفاتیح الغیب و مقباس المصایح»، متوفای سال ۱۱۱۰).

هر یک از این بزرگان در عصر خود رسالت خویش را در زمینه دعا به نحو احسن انجام دادند تا این که نوبت به مرحوم ثقة‌المحدثین حاج شیخ عباس قمی - رضوان الله تعالی علیه - (متوفای ۱۳۵۹ ق) رسید؛ ایشان با ذوق سرشار و سلیقه بسیار خوب و احاطه وسیعی که بر آثار اهل بیت علیهم السلام و کتب دعا و زیارات سابقین داشت، به تألیف کتاب جامع «مفاتیح الجنان» پرداخت و روی خلوص نیتی که این محدث عالیقدر از آن برخوردار بود، در مدت کوتاهی، کتابش جهانگیر شد و به همه مساجد و خانه‌ها، راه یافت و همگان از رشحات قلم این عالم با اخلاص سیراب شدند.

قابل توجه اینکه، قبل از کتاب «مفاتیح الجنان» کتاب دعایی به نام «مفتاح الجنان» چاپ و در بسیاری از خانه‌ها منتشر شده بود، که کتاب دعای بسیاری از مردم را تشکیل می‌داد و متأسفانه این کتاب آلوده به روایات مجعول و نادرستی بود که مرحوم حاج شیخ عباس قمی و استادش حاجی نوری را سخت عصبانی کرده بود (که در مفاتیح الجنان، ذیل زیارت مطلقه وارث، این ناراحتی به طور مشروح منعکس است) و همین امر سبب شد که مرحوم حاج شیخ، به نوشتن اثر پر ارزش «مفاتیح الجنان» (به جای «مفتاح الجنان») اقدام نماید، که در مقدمه مفاتیح الجنان به این مطلب اشاره شده است.

ولی از آنجا که این کتاب مانند بسیاری از کتاب‌ها برای شرایط زمانی و مکانی خاصی نوشته شده بود و مخاطبان ویژه‌ای داشت، لازم بود در عصر و زمان ما مورد تجدید نظر وسیع قرار گیرد؛ کاستی‌ها برطرف گردد، و از پاره‌ای از مطالب اضافی که مایه ایراد بدخواهان است صرف نظر شود؛ مدارک و منابع دعاها و زیارات و ... افزوده گردد؛ رمز و راز، فلسفه، آثار و برکات دعاها و زیارات یادآوری شود؛ سپس نظم نوینی به آن داده شود و در مجموع کتاب دعا و زیارتی که از هر نظر جامع و متناسب عصر و زمان ما - مخصوصاً برای نسل جوان خداجو - باشد، فراهم گردد.

سال‌ها بود که این فکر را در سر می‌پروراندم و از خدا توفیق آن را می‌خواستم؛ پس از مطالعه کافی در این زمینه لازم دیدم که از دو نفر از فضیلتی‌ترین، باذوق، مخلص و پرکار حوزه علمیه، یعنی: استادان ارجمند، حجج اسلام آقایان سعید داودی و احمد قدسی برای کمک و همکاری دعوت کنم؛ بحمدالله آنها استقبال کردند و با پشتکار تمام به آن پرداختند و زحمات فراوان در

تنقیح و تحقیق مباحث کشیدند، و اینجانب در تمام مراحل بر کار آنان نظارت داشتم و آنچه لازم بود بر آن افزودم. بعد از

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۷

اتمام کتاب، یک بار دیگر از آغاز تا پایان با حضور این آقایان مورد بررسی مجدد قرار گرفت و در نتیجه، مجموعه حاضر که تصوّر می‌کنم اهداف فوق را کاملاً تأمین می‌کند، فراهم شد. خداونداز همه قبول فرماید.

۲- آثار روح پرور دعا

یکی از مزایای مهمّ مکتب اهل بیت علیهم السلام دعاهای بسیار عالی، روح پرور، پرمحتوا و آموزنده‌ای است که از آن امامان بزرگوار به یادگار مانده، بعضی از آنها شبیه اعجاز است؛ دعاهایی همچون دعای کمیل، صباح، ندبه، ابو حمزه و دعای عرفه. راستی چنین است؛ مانند این دعاها را در هیچ جا و نزد هیچ گروهی نمی‌توان یافت.

این دعاها که منبع الهام بخش معارف غنی اسلام است، راه و رسم خودسازی و «سیر و سلوک الی الله» را به ما می‌آموزد و چون روی سخن در آنها با خدا است، چنان اوج می‌گیرد که از قلّه افکار آدمیان فراتر می‌رود.

شکی نیست که دعا نقش بسیار مؤثری در تربیت نفوس انسانی و سوق آنها به مراتب کمال دارد که شاید بسیاری از دعاکنندگان از آن غافل باشند.

با این که خداوند به انسان بسیار نزدیک است، ولی آدمی با غفلت و بی‌توجهی، از او فاصله گرفته و دور می‌شود؛ در این میان، دعا و ذکر است که حجاب میان دعاکننده و خداوند متعال را برطرف می‌سازد و انسان، قرب و نزدیکی را کاملاً احساس می‌کند.

«دعا» همچون باران بهاری است که سرزمین دلها را سیراب و شکوفه‌های ایمان و اخلاص و عشق و عبودیت را بر شاخسار روح آدمی ظاهر می‌سازد!

«دعا» نسیم روح بخش قدسی است که همچون دمّ مسیح، «عظم‌رمیم» را «باذن‌الله» حیات می‌بخشد!

«دعا» دریای مّوآجی است که گوهرهای فضایل اخلاق را در درون خود پرورش می‌دهد!

هر نفسی که با دعا همراه است مُمدّ حیات است و مُفرّح ذات، و هر دلی که با نور دعا قرین است، با تقوای الهی همنشین است. دعاکننده، وصول به مقاصد شخصی خود را از خدا می‌طلبد و خداوند تربیت و پرورش روحانی او را از طریق دعا می‌خواهد، و بقیّه بهانه است!

و از این جا می‌توان گفت: دعا اکسیر اعظم، کیمیای سعادت، آب حیات و روح عبادت است؛ همان گونه که در حدیث وارد شده

«الدُّعَاءُ مُخُّ الْعِبَادَةِ» [۱]

و جالب این که طبق گواهی قرآن، ارزش انسانها در پیشگاه پروردگار به خاطر دعاهای آنهاست!

«قُلْ مَا يَعْجُبُوا بِكُمْ رَبِّي لَوْلَا دُعَاؤُكُمْ» [۲]

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۸

کوتاه سخن این که:

دعا عامل مهمّی برای تربیت و پرورش روح انسان است.

دعا از نومییدی و یأس جلوگیری کرده و نور امید بر دل می‌پاشد.

دعا در مشکلات به انسان نیرو می‌بخشد و در برابر حوادث سخت درس مقاومت می‌دهد.

دعا نشاط و شادابی روح و دل را تضمین می‌کند و انسان را از افسردگی رهایی می‌بخشد.

دعا در برابر مصائب زندگی به انسان پایداری و تحمّل می‌دهد.

۳- مزایای «مفاتیح نوین» و روش ما در این کتاب

- ۱- نخستین مزیت آن این است که به قلم روز نگاشته شده و برای همگان، به ویژه نسل جوان، به سهولت قابل درک است.
 - ۲- برای هر بخش از دعاها و زیارات، مقدمات فشرده و پرمعنایی نوشته شده که به تحصیل آثار معنوی و حالات عرفانی دعا کمک می‌کند.
 - ۳- منابع و مدارک دعاها و زیارات با دقت تمام در پاورقی آمده است و در همه جا بر منابع قابل قبول تکیه شده است.
 - ۴- با توجه به این که وقت مردم در عصر ما فشرده و محدود است در مواردی که اعمالی مشابه یکدیگر بوده، از میان آنها بهترین‌ها گزینش شده است.
 - ۵- نظم و ترتیب منطقی روشن، به مطالب کتاب داده شده تا پیدا کردن دعاها و زیارات آسانتر و راحت‌تر باشد.
 - ۶- مطالب ضعیف یا اموری که بهانه به دست ناآگاهان می‌دهد، کنار گذاشته شده است.
 - ۷- سعی شده است از ترجمه خوب و روان برای همه دعاها استفاده شود. (در این چاپ از کتاب، قسمت عمده ترجمه‌ها توسط دو تن از فضایی حوزه حجج اسلام آقای محمدرضا حامدی و آقای مسعود مکارم، که زیر نظر اینجانب تهیه شده بهره گرفتیم).
 - ۸- در آن‌جا که نسخه‌ها متعدّد بوده، در دعاها و زیارات معروف، تنها به نسخه متداول اکتفا شده است تا مایه سردرگمی نشود، (مگر آن که اختلاف نسخه، مهم و قابل توجه باشد) و در دیگر موارد، دقیقاً مطابق منبع و مصدر نقل شده، آمده است.
 - ۹- در برخی موارد، برای پرهیز از حجیم شدن کتاب، روایاتی که در فضیلت دعا و زیارت و غیر آن نقل شده، تلخیص و نقل به معنا گردیده و با ترجمه‌ای روان و احیاناً کمی آزاد، بیان شده است، بی‌آن که لطمه‌ای به محتوای آن وارد گردد.
- کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۹
- ۱۰- از آن‌جا که یکی از نشانه‌های اعتبار سند روایات، محتوای روایت است، در گزینش دعاها و زیارات علاوه بر دقت در اسناد، به محتوای آن نیز توجه شده است.

۴- راه تحصیل حضور قلب در دعا و نماز

بی شک روح دعا و نماز، به حضور قلب است و بدون آن، آثار مهم تربیتی و خودسازی و نورانیت و صفای روح، کمتر بدست می‌آید و این جای تردید نیست؛ آنچه مهم است و باید به آن توجه جدی شود پیدا کردن راههای تحصیل این امر مهم است؛ چون بسیاری کسانی که اشتیاق فراوان برای کسب حضور قلب و خضوع در نماز و دعا دارند؛ امّا هر چه می‌کوشند توفیق آن را نمی‌یابند.

برای تحصیل خشوع و حضور قلب در دعا و نماز و سایر عبادات، به امور ذیل توصیه می‌شود:

- ۱- به دست آوردن شناخت و معرفتی که دنیا را در نظر انسان کوچک و خدا را در نظر انسان بزرگ کند، تا هیچ کار دنیوی نتواند به هنگام راز و نیاز با معبود، نظر او را به خود جلب و از خدا منصرف سازد.
- ۲- توجه به کارهای پراکنده و مختلف، معمولاً مانع تمرکز حواس است و هر قدر انسان، توفیق پیدا کند که مشغله‌های تشویش‌آور و پراکنده را کم کند، به حضور قلب در عبادات خود، کمک کرده است.
- ۳- انتخاب محل و مکان نماز و دعا و سایر عبادات نیز در این امر، اثر بسیار دارد؛ به همین دلیل، نماز خواندن در برابر اشیا و چیزهایی که ذهن انسان را به خود مشغول می‌دارد مکروه است و همچنین در برابر درهای باز و محل عبور و مرور مردم و در مقابل آینه و عکس و مانند آن. به همین دلیل، مساجد و معابد مسلمین هر قدر ساده‌تر و خالی از زرق و برق و تشریفات باشد، بهتر است؛

چرا که به حضور قلب کمک می‌کند.

۴- پرهیز از گناه عامل مؤثر دیگری است؛ زیرا گناه آینه قلب را مکدر ساخته، مانع آن می‌شود که جمال محبوب حقیقی در آن منعکس گردد، و با حجابی که به وجود می‌آید انسان دعاکننده، یا نمازگزار، خویشتن را در محضر او نمی‌بیند، به همین دلیل، قبل از هر نماز و دعا باید از گناهان توبه کرد و خود را به خدا سپرد. توجه به اذکاری که در مقدمه نماز آمده است بسیار مؤثر است.

۵- آشنایی با معنای نماز و دعا و فلسفه افعال و اذکار آن، عامل بسیار مهم دیگری برای حضور قلب است؛ چرا که وقتی انسان معانی و فلسفه‌های عبادات را بداند و به آن توجه کند، راه حضور قلب برای او هموار می‌شود.

۶- انجام مستحبات نماز و آداب مخصوص عبادت و دعا، چه در مقدمات و چه در اصل نماز نیز، کمک مؤثری به این امر می‌کند.

۷- از همه اینها گذشته، این کار، مانند هر کار دیگر، نیاز به مراقبت، تمرین، استمرار و پی‌گیری زیاد

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۲۰

دارد؛ بسیار می‌شود انسان در آغاز کار تنها در یک، یا چند لحظه کوتاه، قدرت تمرکز فکر و حضور قلب پیدا می‌کند، اما با ادامه این کار و پی‌گیری و تداوم، چنان قدرتی در نفس او پیدا می‌شود که می‌تواند به هنگام نماز و دعا، دریچه‌های فکر خود را بر غیر معبود، مطلقاً ببندد و خود را در حضور او ببیند و با او به راز و نیاز بپردازد.

بنابراین، به همه -مخصوصاً جوانان- توصیه می‌کنیم که از پرت شدن حواس و عدم حضور قلب در عبادات خود، رنجیده و مأیوس نشوند، راه را ادامه دهند، ان‌شاءالله پیروز خواهند شد.

۸- در عباداتی که جنبه تکراری دارد، مانند نماز، تغییر شکل ظاهری آن نیز در حضور قلب بسیار مؤثر است. مثلاً سوره‌هایی را که در نماز بعد از حمد می‌خواند، تغییر دهد؛ در بعضی از رکوع و سجده‌ها ذکر «

سبحان الله

« و در بعضی ذکر کبیر »

سبحان ربی العظیم و بحمده

« و »

سبحان ربی الأعلی و بحمده

« بخواند، دعا‌های قنوت را عوض کند، یا مثلاً دعای کمیل را گاه به صورت عادی، گاه ترتیل، گاه با صوت بخواند؛ یا در دل، به هنگام خواندن نماز و دعا خود را در مناطق و حریم‌های مکه و مدینه و غیر آن ببیند.

تجربه نشان داده این تغییر صورت، کمک زیادی به تمرکز فکر و حضور قلب می‌کند.

۹- پرهیز از غذا‌های شبهه‌ناک نیز در این امر بسیار مؤثر است.

۱۰- از همه اینها گذشته، باید با تمام وجود، نعمت بزرگ حضور قلب را در دعا و نماز و زیارت از خدا خواست؛ او کریم و رحیم است و جوینده را ناامید بر نمی‌گرداند.

چنین شنیدم که لطف ایزد به روی جوینده در نبندد!

دری که بگشاید از حقیقت بر اهل عرفان، دگر نبندد!

۵- آداب دعا کردن و شرایط استجاب دعا

برای دعا کردن و باریافتن به محضر دوست، و بهره‌مندی بیشتر از فیض و رحمت الهی، آدابی ذکر شده است، که یقیناً برای استجاب دعا، مؤثر خواهد بود. در این جا به اهم آنها (با استفاده از روایات) اشاره می‌شود.

الف) معرفت الهی

دعاکننده باید خدا را به درستی بشناسد و به مالکیت، قدرت، عظمت، توانایی، علم و آگاهی و کرم و لطف خداوند ایمان داشته باشد.

ب) حسن ظنّ به خدا

در روایات آمده است که هنگام دعا، به خداوند و اجابت دعا توسط او، اطمینان داشته باشید و باور

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۲۱

شما این باشد که خداوند، دعایتان را به اجابت می‌رساند. [۳] (و اگر طبق مصالحی به اجابت نرسد بهتر از آن را به شما خواهد داد).

ج) دعا همراه با احساس نیاز

دعا باید، همراه با احساس نیاز شدید و درماندگی باشد به گونه‌ای که انسان باور کند، جز خداوند پناهگاهی ندارد. [۴] د) دعا همراه با توجه تامّ

به هنگام دعا، باید همه توجه و حواسّ دعاکننده به جانب حق باشد و قلبش را از هر چه غیر خداست تهی سازد. [۵] ه) دعا همراه با خضوع و دل‌شکستگی

دعاکننده باید با نهایت خضوع، رقت قلب و فروتنی به درگاه خدا روی آورد [۶]؛ در این هنگام دستانش را به سمت آسمان (به

علامت تسلیم و تعظیم) بلند می‌کند [۷] و با چشمان اشکبار و قلبی ترسان، حاجت می‌طلبد. [۸] و) دعا همراه با استغفار و صلوات

در ابتدای دعا، حمد الهی، ثنای پروردگار، استغفار و توبه و صلوات بر محمّد و آلش برای استجاب دعا بسیار مؤثر است. [۹] ز) اصرار و پافشاری در دعا

اصرار و پافشاری در دعا، مورد سفارش معصومین علیهم السلام است؛ [۱۰] دعاکننده نباید ناامید شود، و از دعا کردن دست بردارد.

علاوه بر نکات فوق، به یقین، دعا در برخی از زمان‌ها، مثل شب و روز جمعه، دعا در نیمه‌های شب و سحرگاهان، مخصوصاً ماه

مبارک رمضان، شب‌های قدر و مانند آن و همچنین در برخی از مکان‌ها، مانند مسجدالحرام، مسجد پیغمبر اکرم صلی الله علیه و

آله، مشاهده مشرفّه و مانند آن، تأثیر بسزایی دارد. [۱۱] این بخش را با سخنی از عارف کامل، عالم ربّانی و مرد میدان علم و عمل،

مرحوم «سید بن طاووس» به پایان می‌بریم؛ ایشان می‌گویند: «هرگاه از خداوند حاجتی می‌طلبی، حال تو در برابر او - لااقلّ - مانند

عرض نیاز، به نزد فرمانروایان دنیا باشد. همان‌گونه که برای جلب نظر آنان، از هیچ کوششی دریغ نمی‌ورزی و به هر طریق ممکن،

خشنودی آنان را تحصیل می‌کنی، باید در برابر خداوند و

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۲۲

به هنگام خواستن حاجتی از او نیز، در تحصیل رضایتش کوشش فراوان نمایی! مبادا که توجهات به خداوند، از اقبال و توجهات به

قدرتمندان دنیا کمتر باشد! اگر چنین باشی و منزلت خدا، در نزد تو، از منزلت آنها کمتر باشد - در حالی که همه آنها مملوک و

بندگان خدایند - به یقین خداوند بزرگ را کوچک شمرده‌ای و عظمت و جلالش را به حساب نیاورده‌ای!

دیگر آن‌که: نماز و روزه‌ای که برای طلب حاجت به جا می‌آوری، هرگز از روی امتحان و آزمایش خداوند نباشد! زیرا انسان کسی

را می‌آزماید که نسبت به او بدگمان باشد و خداوند از کسانی که در حقّ او گمان بد دارند، مذمت کرده و فرموده: «

أَلْظَانِينَ بِاللَّهِ ظَنَّ السُّوءِ عَلَيْهِمْ دَائِرَةُ السُّوءِ»؛

آنان که به خداوند، گمان بد می‌برند، حوادث ناگوار به آنان می‌رسد. [۱۲] بلکه باید به خداوند کمال اعتماد و اطمینان را داشته

باشی و به وعده‌های او امیدوارتر از وعده یک انسان توانگر سخاوتمند باشی!

سزاوار است به هنگام نماز و یا روزه حاجت، نخست حاجت‌های دینی را به ترتیب اهمیت در نظر بگیری و البته مهم‌ترین خواسته‌ها،

حاجت آن مولایی است که تو در پناه هدایت و حمایت او به سر می‌بری! یعنی نخست باید برای حاجت‌های امام زمان (عجل الله تعالی فرجه الشریف) دعا کنی و آنگاه حاجت‌های دینی خود را بخواهی و در نهایت، حاجت و نیاز دنیوی خود را که در دل داری با خدای خویش مطرح نمایی...» [۱۳]

۶- عوامل عدم استجاب دعا

بعضی از مردم از تأخیر اجابت دعا یا عدم اجابت آن گله دارند، و توجه ندارند که اجابت دعا مانند همه کارها شرایطی دارد: لازم است بدانیم، دعا کردن به درگاه خدا، از دو سو، مقرون به رحمت الهی است: از یک سو، توفیق الهی برای دعا کردن، و از سوی دیگر استجاب دعا از جانب خداوند.

همین که انسان به دعا و راز و نیاز با خداوند می‌پردازد، یقیناً به سبب توفیق الهی است (چه دعایش به اجابت برسد، یا نرسد)؛ زیرا هر کسی توفیق شرفیابی به بارگاه الهی و گفتگو با حضرت حق را ندارد و این خود برای هر دعاکننده‌ای بسیار با ارزش است؛ اما با این حال، در روایات عواملی برای عدم استجاب دعا ذکر شده است که از مهمترین آنهاست:

الف) دست کشیدن از تلاش و اکتفا به دعا

این نکته را باید بدانیم، که دعا کردن به معنای دست از تلاش کشیدن نیست، زیرا در این صورت دعای دعاکننده به اجابت نمی‌رسد؛ چرا که هیچ دعایی برای جبران تبلی و تن‌پروری وارد نشده است.

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۲۳

درباره برخی از افراد که دعایشان به اجابت نمی‌رسد، امام صادق علیه السلام فرمود: «

... وَ رَجُلٌ جَلَسَ فِي بَيْتِهِ وَقَالَ: يَا رَبِّ ارْزُقْنِي، فَيُقَالُ لَهُ: أَلَمْ أَجْعَلْ لَكَ السَّبِيلَ إِلَى طَلَبِ الرِّزْقِ ...

؛ و آن کس که در خانه‌اش بنشیند و بگوید: پروردگارا! روزی مرا برسان! به او گفته می‌شود: آیا برای طلب روزی و کسب درآمد،

راه و مسیری (که همان تلاش و کوشش است) قرار نداده‌ام؟!» [۱۴] ب) گناهان از موانع مهم است

بسیاری از گناهان، سبب عدم استجاب دعا می‌شود. در روایتی امام علی علیه السلام در پاسخ به مردی که گفت دعای ما به اجابت نمی‌رسد، فرمود: «چگونه دعایتان به اجابت برسد، در حالی که راه‌های آن را مسدود ساخته‌اید! اعمالتان را اصلاح کنید، درونتان را خالص گردانید، امر به معروف و نهی از منکر کنید، آنگاه خداوند دعایتان را به اجابت می‌رساند.» [۱۵] (و به این ترتیب دعا وسیله‌ای برای تربیت و خودسازی می‌شود).

در روایات دیگری، عقوق والدین، [۱۶] ناپاکی‌های درونی، نفاق، تأخیر نماز از وقتش، ترک نیکی و صدقه، بدزبانی و ... از عوامل عدم استجاب دعا ذکر شده است. [۱۷] ج) دعا بر ضد مؤمنان و دوستان

اگر کسی بر ضد مؤمنی و دوستی دعا کند (نفرین نماید) و بدون جهت و ظالمانه، از خداوند بد او را بخواهد، دعایش به اجابت نمی‌رسد. [۱۸] د) دعا فقط در دشواریها

اگر کسی در حالت خوشی و آسودگی به درگاه خدا نرود و دعا نکند و فقط در مشکلات و شدت و گرفتاری به سوی خدا برود، ممکن است دعایش به اجابت نرسد. در روایات آمده است: اگر بخواهی در مشکلات و دشواریها خداوند دعایت را به اجابت

برساند، در آسودگی و خوشی، خدا را فراموش مکن و فراوان دعا کن! [۱۹] ه) غذاهای حرام و ناپاک

در روایت آمده است: «آن کسی که می‌خواهد، دعایش به اجابت برسد، باید از راه حلال کسب درآمد کند» [۲۰] و در روایت دیگر رسول خدا صلی الله علیه و آله به کسی که گفت دوست دارم، دعایم مستجاب شود، فرمود:

«وجودت را از لقمه حرام پاک کن.» [۲۱]

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۲۴

۷- فلسفه پادشاهی فراوان دعاها، زیارات و نمازها

گاه در روایات برای دعاها و زیارات و نمازها و اذکار پادشاهی عظیمی ذکر شده است که ممکن است این دو سؤال را برای خوانندگان مطرح کند:

۱- آیا هر فرد مسلمانی که چنین اعمال ساده‌ای را انجام دهد از چنان پادشاهی عظیم بهره‌مند می‌شود و اصولاً چه رابطه‌ای میان این اعمال و آن همه ثواب و پاداش است؟

۲- گرچه رحمت الهی بی‌پایان است و هر قدر پاداش به افراد بدهد، کاستی در آن ایجاد نمی‌شود (وَلَا تَزِيدُهُ كَثْرَةُ الْعَطَاءِ إِلَّا جُودًا وَ كَرَمًا

)[۲۲] ولی گاه این پاداش‌ها از حدّ نیاز در زندگی آخرت نیز افزون است و گاه می‌شود که رسیدن به یک پاداش معنوی و فوق العاده برای آرامش و لذات مؤمن کافی است.

در پاسخ سؤال اول باید به این نکته توجه کرد که اولاً: دریافت این پاداش‌های عظیم مطابق صریح آیات قرآن و روایات، متوقف بر ایمان و اخلاص و تقواست، چنانکه در قرآن کریم می‌خوانیم:

«إِنَّمَا يَتَقَبَّلُ اللَّهُ مِنَ الْمُتَّقِينَ».[۲۳]

در روایتی از امام صادق علیه السلام آمده است: «

مَنْ قَالَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مُخْلِصًا، دَخَلَ الْجَنَّةَ، وَ اخْلَاصُهُ أَنْ يُحْجِرَهُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ عَمَّا حَرَّمَ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ

؛ کسی که «لا اله الا الله» را با اخلاص بگوید، داخل بهشت می‌شود و اخلاصش این است که «لا اله الا الله» او را از تمام آنچه خداوند متعال حرام کرده، باز دارد».[۲۴] قابل توجه اینکه مرحوم علامه مجلسی در بحارالانوار چندین حدیث به این مضمون نقل کرده است.[۲۵] و نیز در پاره‌ای از روایاتی که در مورد پاداش عظیم زیارت‌ها آمده، جمله «

عَارِفًا بِحَقِّهِ

« دیده می‌شود که مفهومش آن است: آن امام را واجب‌الاطاعة بدانند و دستوراتش را بکار گیرند؛ در یکی از این روایات امام

کاظم علیه السلام می‌فرماید: «

إِذَا عَرَفَ حَقَّهَ وَ حُرْمَتَهُ وَ وِلَايَتَهُ

...».[۲۶] ثانیاً: حفظ این دستاوردها و پاداش‌ها نیز مهم است؛ زیرا ممکن است کسی با اعمال صالحی پاداش‌های عظیمی برای خود فراهم سازد، ولی بعداً با اعمال زشت و گناهان عظیم آنها را از نامه اعمال خود بشوید؛ در حدیث معروفی از پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله می‌خوانیم که: هر کس لا اله الا الله بگوید، خداوند درختی در بهشت برای او غرس می‌کند (حضرت همین سخن را درباره اذکار دیگری نیز فرمود).

مردی از قریش در آنجا حاضر بود، عرض کرد: ای رسول خدا! بنابراین درختان ما در بهشت بسیار زیاد است! حضرت فرمود: «

نَعَمْ! وَ لَكِنْ إِيَّاكُمْ أَنْ تُرْسِلُوا عَلَيْهَا نِيرَانًا فَتَحْرِقُوهَا

؛ آری! ولی برحذر باشید

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۲۵

که آتشی نفرستید که آن درختان را بسوزاند». سپس پیامبر به آیه ۳۳ سوره محمد:

«وَلَا تُبْطَلُوا أَعْمَالَكُمْ»

... استدلال فرمود. [۲۷] در مورد سؤال دوم به این نکته باید توجه داشت که پادشاهای عظیم قیامت متناسب با آن عالم عظیم است؛ تمام دنیایی که ما در آن زندگی می‌کنیم در برابر جهان آخرت به منزله خانه کوچکی در مقابل تمام منظومه شمسی است و یا از آن کوچکتر؛ بنابراین، نباید از عظمت آن پادشاهها تعجب کرد.

به علاوه، پادشاههای الهی متناسب لطف و کرم اوست نه متناسب اعمال ما و اضافه بر اینها گاه اعداد و ارقامی که در این روایات وارد شده، کنایه از یک سلسله پادشاههای مهم معنوی است که در لباس پادشاههای مادی به تناسب جهانی که در آن زندگی می‌کنیم، بیان شده است.

۸- تبدیل خواسته‌ها

از برخی روایات استفاده می‌شود که گاهی اوقات، خداوند دعای مؤمنان را اجابت نمی‌کند و در عوض، گناهانی را از آنها می‌آمرزد و یا آن را ذخیره برای آخرت می‌سازد.

رسول خدا صلی الله علیه و آله فرمود: «هر مسلمانی که دعا کند، دعایش به اجابت می‌رسد: یا به زودی در دنیا خداوند حاجتش را برآورده می‌سازد و یا برای آخرتش ذخیره می‌کند و یا گناهانش را می‌آمرزد». [۲۸] در روایتی دیگری آمده است: «گاه در قیامت، خداوند پادشاه دعاتی را که در دنیا به اجابت نرسیده، به مؤمن می‌دهد؛ در آن زمان مؤمن آرزو می‌کند، ای کاش در دنیا هیچ دعایی به اجابت نمی‌رسید و همه آنها امروز به پادشاه الهی تبدیل می‌شد». [۲۹] این را نیز باید کاملاً توجه داشت که گاه انسان بر اثر بی‌اطلاعی، حاجتی را با تمام وجودش از خدا می‌خواهد که به ضرر اوست و اگر به آن رسد دنیا و آخرت او تباہ می‌شود، خداوند به لطفش آن چیز را دریغ می‌دارد و به جای آن، نعمت دیگری به او می‌بخشد؛ زیرا معلومات ما محدود و ناقص است و علم بی‌پایان، نزد خداست.

۹- توصیه ما به شما عزیزان

در این جا توجه شما خوانندگان عزیز را به توصیه‌های زیر جلب می‌کنیم:

۱- آنچه در این کتاب آمده است به کتب معتبری چون «مصباح‌المتهجد» شیخ طوسی (ره) و «کامل‌الزیارات» ابن قولویه و کتابهای مرحوم سید بن طاووس و مرحوم کفعمی برمی‌گردد. کتب بزرگانی که اهتمام فراوانی داشتند تا بدون مدرک چیزی را نقل نکنند و اگر دعا یا زیارتی از انشای نفس ربانی و

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۲۶

ملکوتی خودشان است به آن تصریح نمایند. آنان به هنگام نوشتن ادعیه، کتب فراوانی را در اختیار داشته‌اند که با اقتباس از آن، چنین آثاری از خویش به یادگار گذاشته‌اند:

مرحوم سید بن طاووس، به هنگام نوشتن کتاب «اقبال» هزار و پانصد جلد کتاب در اختیار داشت [۳۰] و به تصریح خودش در کتاب «کشف‌المحجبه»: «بیش از شصت جلد از آن، کتاب دعا بود». [۳۱] محقق متتبع، دانشمند بزرگوار، مرحوم آقا بزرگ طهرانی نیز در کتاب وزین «الذریعه» درباره سید بن طاووس می‌نویسد: «هنگامی که او کتاب «مُهَجِّ الدَّعَوَات» را می‌نوشت بیش از هفتاد کتاب از کتب ادعیه قدمای امامیه (کسانی که تمامی آنها مقدم بر شیخ طوسی بوده‌اند) را در اختیار داشت. بلکه با مراجعه به کلمات و تعییراتی که سید بن طاووس در لابه‌لای کتابهایش در ارتباط با اسناد و مدارک محتویات آن دارد، انسان مطمئن می‌شود که جمیع آنچه را که این بزرگوار از ادعیه و زیارات نقل کرده، مورد اعتمادش بوده است؛ خصوصاً وقتی ملاحظه می‌شود که این بزرگ‌مرد، هر گاه می‌خواست دعایی را از جانب ذهن لطیف و روح پاکش انشا کند، تصریح می‌کند که: «چون برای این مورد دعایی را از

روایات نیافتم دعایی را مناسب با این مقام، انشا نمودم» با این بیان معلوم می‌شود که در سایر موارد که چنین نکته‌ای را متذکر نشده است، به مدرک روایی خاص، اعتماد کرده است. [۳۲] با این بیان و با توجه به این که آنچه را «سید بن طاووس» در قسمت دعا تألیف کرده [۳۳] در واقع تتمه و تکمیلی برای کتاب «مصباح‌المتهجد» جدّ مادری ایشان مرحوم شیخ طوسی رحمه الله می‌باشد، [۳۴] روشن می‌شود که اگر کسی مجموع این یازده جلد (مربوط به این دو بزرگوار) را تهیه نماید، گویا تقریباً مجموعه کاملی از ادعیه و اعمال و زیارات را در اختیار گرفته است (و ما از تمام این آثار در کتاب حاضر استفاده کرده‌ایم).

درباره کتاب «مصباح کفعمی» می‌گوید: «او، در مقدمه کتاب «جَنَّةُ الامان الواقیه» (معروف به مصباح کفعمی) تصریح کرده است که این کتاب را از کتابهای معتبر و مورد اعتماد جمع‌آوری نموده است. [۳۵] مرحوم علّامه مجلسی نیز در مقدمه «زادالمعاد» می‌گوید: در این کتاب منتخبی از اعمال سال و فضایل ایام و لیالی و اعمال آنها را - که به سندهای صحیح و معتبر وارد شده است - آورده‌ام.

اصولاً اصحاب ائمه علیهم السلام، برای ضبط و انتقال صحیح احادیث، دعاها و عباراتی که از آن بزرگواران نقل می‌شد، اهتمام فراوانی داشتند.

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۲۷

«عبدالله بن زید» که از اصحاب امام کاظم علیه السلام است، می‌گوید: «جمعی از یاران ویژه اهل بیت آن حضرت، به محضرش شرفیاب می‌شدند و هنگامی که امام علیه السلام کلمه‌ای می‌فرمود و درباره حادثه‌ای فتوا می‌داد، آنان با دقت می‌نوشتند (و همه جملات، آداب و نکته‌ها را کاملاً یادداشت می‌کردند)». [۳۶] خواننده عزیز! با توجه به آنچه گذشت جایی برای تردید در اعتبار منابعی که محتوای این کتاب از آنها گرفته شده، باقی نمی‌ماند، پس می‌توان با دلی روشن و ضمیری پاک به ادعیه و زیارات و اعمال وارده در این کتاب، عمل کرد.

خصوصاً وقتی به دو امر دیگر نیز در این رابطه توجه شود:

نخست این که: همان گونه که اشاره شد محتوای برجسته و اوج معانی بسیاری از این دعاها و زیارات، بهترین گواه صدور آنها از جانب معصوم علیه السلام است، چرا که چنین الفاظ و مفاهیمی جز از روح بلند معصومین علیهم السلام نمی‌تواند صادر شود. دیگر این که: در تمام دعاها و اعمال مستحب، می‌توان از «قصید رجا» یعنی به امید مطلوبیت نزد پروردگار، استفاده کرد؛ زیرا در روایات از رسول اکرم صلی الله علیه و آله نقل شده که «هرگاه کسی از سوی من ثوابی بر عملی به او برسد و به امید رسیدن به آن ثواب و یا به احترام من آن را بجا آورد، به اجر و پاداش مذکور برای آن عمل، خواهد رسید و تلاش او بی‌نتیجه نخواهد ماند». [۳۷]

۲- توصیه دیگر ما به خوانندگان عزیز- مخصوصاً به قشر جوان با ایمان و پاکدل- این است که بیش از آنچه به «کمیت» و مقدار دعا اهمیت می‌دهند به «کیفیت» و حال و هوای معنوی آن اهمیت دهند و بدانند که چه بسا خواندن یک دعای کامل یا ندبه و یا ابوحزمه و یا خواندن دعای عرفه امام حسین علیه السلام با حضور قلب، چنان انقلاب و دگرگونی در انسان ایجاد می‌کند که فصل نوینی در زندگی او آغاز می‌شود؛ روحش را به اوج آسمانها برده، با فرشتگان دمساز می‌کند و از این‌جا روشن می‌شود که ثوابهای عظیمی که برای بعضی از دعاها ذکر شده، فلسفه‌اش چیست و برای کیست؟

عزیزان! همه ما سعی کنیم با مرور در مطالبی که در بحث حضور قلب و آداب دعا آمد و با اندیشه در محتوای دعاها، چنان حال و هوایی به هنگام خواندن دعا و نماز و زیارت پیدا کنیم که لذت‌بخش‌ترین لحظات زندگی ما باشد و ما را روز به روز به خدا نزدیک‌تر کند.

سعی ما بر این باشد که با تدبّر در محتوا و توجه به این که در چه محضری قرار گرفته‌ایم و با التفات

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۲۸

به قصورها و تقصیرها، و کوچکی نفسِ خویش از یک طرف و عظمت و بزرگی کسی که در حضورش واقع شده‌ایم از طرف دیگر، روح ما با عالم بالا تماس برقرار کند و با محبوب حقیقی راز و نیاز نماید.

اگر دعایی از ادعیه را می‌خوانیم که مخاطب در آن، خداست، به لطفها و محبت‌هایی که در طول عمرمان در حق ما روا داشت و گناہانی را که پوشاند و لغزشهایی را که دفن کرد و نعمتهایی را که ارزانی داشت، یکی پس از دیگری اشاره کنیم و بر زبان جاری سازیم تا محبتی که او به خوب شدن و هدایت ما دارد را لمس کنیم و قرب و انسش را احساس نماییم.

و اگر زیارتی از زیارات ائمه طاهرین (صلوات الله علیهم اجمعین) است، باز هم قرب و لطف و رحمت و کرامت آنها را در نظر بیاوریم و این که آنها شفیعان درگاه و مقربان خدایند؛ کلام ما را می‌شنوند و سلام ما را جواب می‌گویند و بر جایگاه و مقامی که هم اکنون در آن قرار داریم شاهد و ناظرند (

وَ اَعْلَمُ اَنَّ رَسُوْلَكَ وَ خُلَفَاءَكَ اَحْيَاءُ عِنْدَكَ يُرْزَقُوْنَ، يَرُوْنَ مَقَامِي، وَيَسْمَعُوْنَ كَلَامِي، وَ يُرْذَوْنَ سَلَامِي) [۳۸]

تا آن که لذت و شیرینی نجوا و مناجات با آنان را احساس کنیم (

وَ فَتَحَتْ بَابَ فَهْمِي بِلَذِيذِ مُنَاجَاتِهِمْ

.[۳۹] اگر آن‌گونه دعا بخوانیم و این‌گونه زیارت کنیم، می‌توانیم مطمئن باشیم با هر دعا و زیارت، گویا به محضر خداوند و معصومین علیهم السلام شرفیاب شده‌ایم و روح و جانمان را صفا و صیقل تازه‌ای داده‌ایم و زنگارها و تیرگی‌های گناه را از خود زدوده‌ایم و این جاست که دعا و زیارت، جایگاه واقعی خود را پیدا می‌کند و هدف اصلی آن تحقق می‌یابد.

در پایان لازم می‌دانم از تمام کسانی که برای تهیه این مجموعه ما را یاری دادند و در تطبیق دقیق مدارک، و تصحیح، و چاپ و نشر آن تلاش و کوشش کردند، از جمله فضلالی محترم حجج اسلام آقایان محمد رضا حامدی، مسعود مکارم و سید عبدالمهدی توکل (دامت تأییداتهم) تشکر و سپاسگزاری کنم و برای توفیق هر چه بیشتر همه عزیزان دعا نمایم. همچنین از همگان التماس دعا دارم که این جانب و تمام کسانی را که برای فراهم آوردن این مجموعه زحمت کشیده‌اند، فراموش نکنند.

ذکر این نکته لازم است که برای تهیه این مجموعه، چند سال زحمت کشیده شده؛ با این حال، اگر صاحب‌نظران تذکرات تکمیلی داشته باشند، از آن استقبال می‌شود.

قم- ناصر مکارم شیرازی

فروردین ۱۳۸۴- صفر ۱۴۲۶

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۳۱

بخش اول: سوره‌هایی از قرآن

مقدمه

با توجه به این که بسیاری از سوره‌ها و آیات قرآنی در نمازهای مختلفی چون نوافل یومیه، نافله شب، نمازهای ائمه اطهار علیهم السلام، نمازهای زیارت، نمازهای ایام هفته و نمازهای حاجت و نیز در مکان‌ها و زمان‌های مختلفی چون شبهای احیا، ایام البیض، شبهای ماه رجب، شعبان و رمضان و در تعقیبات نمازهای یومیه و نیز برای تحصیل بعضی از آثار و برکات چون آمرزش گناہان و نجات از مشکلات خوانده می‌شود، شایسته است بخشی از این سوره‌ها و آیات که بیشتر مورد استفاده قرار می‌گیرد (و این خود، دلیل بر اهمیّت و ویژگی و امتیاز آنهاست) در ابتدای این کتاب دعا- پس از اشاره به بعضی از فضیلت‌های آنها- آورده شود:

۱- سوره یس

سوره «یس» به گواهی احادیث متعددی که در این زمینه وارد شده، یکی از مهمترین سوره‌های قرآنی است، به گونه‌ای که در احادیث «قلب قرآن» نامیده شده است [۴۰] و این به جهت محتوای مهم توحیدی آن است که محور همه مسائل اعتقادی است. در حدیثی از امام صادق علیه السلام نیز آمده است:

«هر کس آن را در روز بخواند، در طول روز محفوظ و پرروزی خواهد بود و هر کس آن را شبانگاه پیش از آن که بخوابد تلاوت کند، خداوند هزار فرشته بر او مأمور می‌کند که او را از هر شیطان رجیم و هر آفتی حفظ کنند...» و به دنبال آن فضایل مهم دیگری نیز بیان می‌فرماید. [۴۱] یادآوری لازم:

ناگفته پیداست پاداش‌های عظیمی که درباره این سوره و سایر سوره‌های قرآن در روایات آمده است، کلیات مفاتیح نوین، ص: ۳۲

به معنای خواندن سطحی و بدون تدبّر و خالی از عمل نیست؛ شواهد فراوانی داریم که این برکات و پاداش‌ها مربوط به کسانی است که برنامه زندگی خود را با محتوای این سوره‌ها هماهنگ می‌سازند.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

به نام خداوند بخشنده مهربان

یس ۱ وَالْقُرْآنِ الْحَكِيمِ ۲ إِنَّكَ لَمِنَ الْمُرْسَلِينَ ۳ عَلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ

یس. (۱) سوگند به قرآن حکیم (و استوار). (۲) که تو قطعاً از فرستادگان (خداوند) هستی، (۳) بر راهی راست (قرارداری)؛ ۴

تَنْزِيلَ الْعَزِيزِ الرَّحِيمِ ۵ لَتُنذِرَ قَوْمًا مَّا أُنذِرَ آبَاؤُهُمْ فَهُمْ غٰفِلُونَ

(۴) (این قرآنی است که) از سوی خداوند توانا و مهربان نازل شده است؛ (۵) تا قومی را انذار کنی که پدرانشان (هرگز) انذار نشدند، از این رو آنان غافلند.

۶ لَقَدْ حَقَّ الْقَوْلُ عَلَىٰ أَكْثَرِهِمْ فَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ۷ إِنَّا جَعَلْنَا فِيٰ أَعْيُنِهِمْ

(۶) فرمان (الهی) درباره بیشتر آنها (به کیفر اعمالشان) تحقق یافته، به همین جهت ایمان نمی‌آورند. (۷) ما در گردنهای آنان غلهایی

أَغْلَلْنَا فِيهِمْ إِلَىٰ الْأَذْقَانِ فَهُمْ مُّقْمَحُونَ ۸ وَجَعَلْنَا مِنْ بَيْنِ أَيْدِيهِمْ سَدًّا

[/ طوقهایی قرار دادیم که تا چانه‌ها ادامه دارد و سرهای آنان را به بالا نگاه داشته است. (۸) و در پیش روی آنان سدّی قرار دادیم، و مِنْ خَلْفِهِمْ سَدًّا فَأَغْشَيْنَاهُمْ فَهُمْ لَا يُبْصِرُونَ ۹ وَسَوَاءٌ عَلَيْهِمْ ءَأَنْذَرْتَهُمْ

و در پشت سرشان سدّی؛ و چشمانشان را پوشانده‌ایم، لذا نمی‌بینند. (۹) برای آنان یکسان است: چه انذارشان کنی

أَمْ لَمْ تُنذِرْهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ۱۰ إِنَّمَا تُنذِرُ مَنِ اتَّبَعَ الذُّكْرَ وَخَشِيَ الرَّحْمَنَ

یا نکنی، ایمان نمی‌آورند. (۱۰) تو فقط کسی را می‌توانی انذار کنی که از این یادآوری (الهی) پیروی کند و از خداوند رحمان بِالْغَيْبِ فَبَشِّرْهُ بِمَغْفِرَةٍ وَأَجْرٍ كَرِيمٍ ۱۱ إِنَّا نَحْنُ نُحْيِي الْمَوْتَىٰ وَنَكْتُبُ مَا

در نهان بترسد؛ سپس او را به آمرزش و پاداشی پرارزش بشارت ده. (۱۱) به یقین مامردگان را زنده می‌کنیم و آنچه را از

قَدَّمُوا وَءَاتَرَهُمْ وَكُلَّ شَيْءٍ أَحْصَيْنَاهُ فِي إِمَامٍ مُّبِينٍ ۱۲ وَاصْرَبْ لَهُمْ

پیش فرستاده‌اند و آنچه را از خود باقی گذاشته‌اند؛ و همه چیز را در کتاب روشننگری احصا کرده‌ایم. (۱۲) و برای آنها، اصحاب شهر (انطاکیه)

مَثَلًا أَصْحَابَ الْقَرْيَةِ إِذْ جَاءَهَا الْمُرْسَلُونَ ۱۳ إِذْ أَرْسَلْنَا إِلَيْهِمُ اثْنَيْنِ

را مثال بز ننگامی که فرستادگان خدا به سوی آنان آمدند؛ (۱۳) در آن زمان که دو نفر (از رسولان خود) را به سوی آنها فرستادیم، اما آنان فرستادگان (ما) را

فَكَذَّبُوهُمَا فَعُزِّرْنَا بِثَالِثٍ فَقَالُوا إِنَّا إِلَيْكُمْ مُرْسَلُونَ ۱۴ قَالُوا مَا أَنْتُمْ

تکذیب کردند؛ پس برای تقویت آن دو، شخص سومی را فرستادیم؛ و آنها گفتند: «ما فرستادگان (خدا) به سوی شما هستیم.» (۱۴) اما آنان (در جواب) گفتند:

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۳۳

إِلَّا بَشَرٌ مِّثْلُنَا وَمَا أَنْزَلَ الرَّحْمَنُ مِنْ شَيْءٍ إِنْ أَنْتُمْ إِلَّا تَكْذِبُونَ ۱۵ قَالُوا

«شما جز بشری همانند ما نیستید، و خداوند رحمان چیزی نازل نکرده، شما فقط دروغ می‌گویید.» (۱۵) (فرستادگان ما) گفتند:

رَبُّنَا يَعْلَمُ إِنَّا إِلَيْكُمْ لَمُرْسَلُونَ ۱۶ وَمَا عَلَيْنَا إِلَّا الْبَلْغُ الْمُبِينُ ۱۷ قَالُوا إِنَّا

«پروردگار ما می‌داند که ما قطعاً فرستادگان (او) به سوی شما هستیم، (۱۶) و بر عهده ما چیزی جز ابلاغ آشکار نیست.» (۱۷) آنان گفتند: «ما شما را به فال بد گرفته‌ایم

تَطَيَّرْنَا بِكُمْ لَئِن لَّمْ تَنْتَهُوا لَنَرْجُمَنَّكُمْ وَلَيَمَسَّنَّكُم مِّنَّا عَذَابٌ أَلِيمٌ ۱۸ قَالُوا

(و شما را شوم می‌دانیم)، و اگر (از این سخنان) دست برندارید شما را سنگسار خواهیم کرد و عذاب دردناکی از ما به شما خواهد رسید! (۱۸) (فرستادگان) گفتند:

طَيْرُكُمْ مَعَكُمْ أَئِن ذُكِّرْتُمْ بَلْ أَنْتُمْ قَوْمٌ مُّشْرِفُونَ ۱۹ وَجَاءَ مِنْ أَفْصَا

«اگر درست بیندیشید فال بد شما با خود شماست، بلکه شما گروهی اسرافکارید.» (۱۹) و مردی (با ایمان) از دورترین نقطه شهر

الْمَدِينَةِ رَجُلٌ يَسْعَى قَالَ يَاقَوْمِ اتَّبِعُوا الْمُرْسَلِينَ ۲۰ اتَّبِعُوا مِن لَّا

با شتاب آمد، گفت: «ای قوم من! از فرستادگان (خدا) پیروی کنید. (۲۰) از کسانی پیروی کنید

يَسْأَلُكُمْ أَجْرًا وَهُمْ مُّهْتَدُونَ ۲۱ وَمَا لِي لَأَعْبُدُ الَّذِي فَطَرَنِي وَإِلَيْهِ

که از شما اجر و پاداشی نمی‌خواهند و خود هدایت یافته‌اند. (۲۱) چرا کسی را پرستش نکنم که مرا آفریده، و همگی به سوی او بازگشت

تَرْجِعُونَ ۲۲ ءَأَتَّخِذُ مِنْ دُونِهِ ءَالِهَةً إِنْ يُرِدْنِ الرَّحْمَنُ بِضُرٍّ لَّا تُغْنِ عَنِّي

داده می‌شوید؟! (۲۲) آیا غیر از او معبودانی را انتخاب کنم که اگر خداوند رحمان بخواهد زیبایی من برساند، شفاعت آنها کمترین فایده‌ای برای من ندارد

شَفَعَتُهُمْ شَيْئاً وَلَا يُنْقِذُونِ ۲۳ إِنْ إِذًا لَفِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ ۲۴ إِنْ أَمِنْتُ

و مرا (از مجازات او) نجات نخواهند داد؟! (۲۳) اگر چنین کنم، در گمراهی آشکاری خواهم بود. (۲۴) (به همین دلیل) من به پروردگارتان ایمان آوردم؛

بِرَبِّكُمْ فَاسْمِعُونِ ۲۵ قِيلَ ادْخُلِ الْجَنَّةَ قَالَ يَلَيْتَ قَوْمِي يَعْلَمُونَ ۲۶ بِمَا

پس به سخنان من گوش فرا دهید.» (۲۵) (سرانجام او را شهید کردند و) به او گفته شد: «وارد بهشت شو.» گفت: «ای کاش قوم من می‌دانستند ... (۲۶) که

عَفَرَ لِي رَبِّي وَجَعَلَنِي مِنَ الْمُكْرَمِينَ ۲۷ وَمَا أَنْزَلْنَا عَلَى قَوْمِهِ مِنْ بَعْدِهِ

پروردگارم مرا آمرزیده و از گرامی‌داشتگان قرار داده است!» (۲۷) و ما بعد از او بر قومش

مِن مَّجْنُونٍ مِنَ السَّمَاءِ وَمَا كُنَّا مُنْزِلِينَ ۲۸ إِنْ كَانَتْ إِلَّا صَيْحَةً وَاحِدَةً فَإِذَا

هیچ لشکری از آسمان نفرستادیم، و هرگز سنت ما بر این نبود؛ (۲۸) (بلکه) فقط یک صیحه آسمانی بود و ناگهان همگی

هُم حَمِدُونَ ۲۹ يَحْسِرَةٌ عَلَى الْعِبَادِ مَا يَأْتِيهِمْ مِّن رَّسُولٍ إِلَّا كَانُوا بِهِ

خاموش شدند. (۲۹) افسوس بر این بندگان که هیچ پیامبری به سراغ آنان نیامد مگر این که او را

يَسْتَهْزِئُونَ ۳۰ أَلَمْ يَرَوْا كَمْ أَهْلَكْنَا قَبْلَهُم مِّنَ الْقُرُونِ أَنَّهُمْ إِلَيْهِمْ

استهزا می کردند! (۳۰) آیا ندیدند چه قدر از اقوام پیش از آنان را (بخاطر گناهانشان) هلاک کردیم که آنها هرگز به سوی ایشان

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۳۴

لَا يَرْجِعُونَ ۳۱ وَإِن كُلُّ لَمَّا جَمِيعٌ لَّدَيْنَا مُحْضَرُونَ ۳۲ وَعَايَهُ لَهُمُ الْأَرْضُ

باز نمی گردند (و زنده نمی شوند)؟! (۳۱) و همه آنان (روز قیامت) نزد ما احضار می شوند. (۳۲) و زمین مرده برای

الْمَيْتَةَ أَحْيَيْنَهَا وَأَخْرَجْنَا مِنْهَا حَبًّا فَمِنْهُ يَأْكُلُونَ ۳۳ وَجَعَلْنَا فِيهَا جَنَّتٍ

آنها نشانه‌ای (از عظمت خدا) است که ما آن را زنده کردیم و دانه (های غذایی) از آن خارج ساختیم که از آن می خورند؛ (۳۳) و

در آن باغهایی از

مِّن نَّخِيلٍ وَأَعْنَابٍ وَفَجْرْنَا فِيهَا مِنَ الْعُيُونِ ۳۴ لِيَأْكُلُوا مِن ثَمَرِهِ وَمَا

نخلها و انگورها قرار دادیم و چشمه‌هایی در آن جاری ساختیم، (۳۴) تا از میوه آن بخورند در حالی که با

عَمَلَتُهُ أُيْدِيهِمْ أَفَلَا يَشْكُرُونَ ۳۵ سُبْحَانَ الَّذِي خَلَقَ الْأَزْوَاجَ كُلَّهَا مِمَّا

دست خود آن را به عمل نیاورده‌اند. آیا شکر (خدا را) به جا نمی آورند؟! (۳۵) منزّه است کسی که تمام زوجها را آفرید، از

تُنْبِتُ الْأَرْضُ وَمِن أَنفُسِهِمْ وَمِمَّا لَا يَعْلَمُونَ ۳۶ وَعَايَهُ لَهُمُ اللَّيْلُ نَسْلَخُ

آنچه زمین می رویاند، و از خودشان، و از آنچه نمی دانند. (۳۶) شب (نیز) برای آنها نشانه‌ای است (از عظمت خدا)؛ ما روز را از آن

مِنهُ النَّهَارَ فَإِذَا هُم مُّظْلَمُونَ ۳۷ وَالشَّمْسُ تَجْرِي لِمُسْتَقَرٍّ لَّهَا ذَلِكَ تَقْدِيرُ

برمی گیریم، در این هنگام آنان در تاریکی فرو می روند. (۳۷) و خورشید (نیز برای آنها آیتی است) که پیوسته به سوی قرارگاهش

در حرکت است؛ این تقدیر خداوند

الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ ۳۸ وَالْقَمَرَ قَدْرَهُ مَنَازِلَ حَتَّىٰ عَادَ كَالْعُرْجُونِ الْقَدِيمِ ۳۹

توانا و داناست. (۳۸) و برای ماه منزلگاههایی قرار دادیم، (و هنگامی که این منازل را طی کرد) سرانجام بصورت شاخه کهنه

(قوسی شکل و زرد رنگ) خرما درمی آید. (۳۹)

لَا الشَّمْسُ يَنْبَغِي لَهَا أَنْ تُدْرِكَ الْقَمَرَ وَلَا اللَّيْلُ سَابِقُ النَّهَارِ وَكُلٌّ فِي فَلَكٍ

نه خورشید را سزااست که به ماه رسد، و نه شب بر روز پیشی می گیرد؛ و هر یک در مسیر خود

يَسْبَحُونَ ۴۰ وَعَايَهُ لَهُمُ أَنَا حَمَلْنَا ذُرِّيَّتَهُمْ فِي الْفُلِكِ الْمَشْحُونِ ۴۱ وَخَلَقْنَا

شناورند. (۴۰) نشانه‌ای (دیگر از عظمت پروردگار) برای آنان این است که ما فرزندانمان را در کشتیهایی پر (از وسایل و بارها)

حمل کردیم. (۴۱) و برای

لَهُمْ مِّن مَّثَلِهِ مَا يَرْكَبُونَ ۴۲ وَإِن نَّشَأُ نُغْرِقْهُمْ فَلَا صَرِيحَ لَهُمْ وَلَا هُمْ

آنها مرکبهای (دیگری) همانند آن آفریدیم. (۴۲) و اگر بخواهیم آنها را غرق می کنیم بطوری که نه فریادرسی داشته باشند

يُنْقَذُونَ ۴۳ إِلَّا رَحْمَةً مِنَّا وَمَتَاعًا إِلَىٰ حِينٍ ۴۴ وَإِذَا قِيلَ لَهُمُ اتَّقُوا مَا بَيْنَ

و نه نجات داده شوند. (۴۳) مگر این که رحمت ما (شامل حالشان شود)، و تا زمان معینی (از این زندگی) بهره گیرند. (۴۴) و هر

گاه به آنها گفته شود: «از آنچه

أَيُّدِيكُمْ وَمَا خَلَقَكُمْ لَعَلَّكُمْ تُزْحَمُونَ ۴۵ وَمَا تَأْتِيهِمْ مِنْ آيَةٍ مِنْ آيَاتِ

پیش رو و پشت سر شماست (از عذاب دنیا و آخرت) پرهیزید تا مشمول رحمت الهی شوید. «اعتنا نمی‌کنند». (۴۵) و هیچ آیه‌ای از آیات پروردگارشان برای آنها نمی‌آید

رَبِّهِمْ إِلَّا كَانُوا عَنْهَا مُعْرِضِينَ ۴۶ وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ أَنْفِقُوا مِمَّا رَزَقَكُمُ اللَّهُ قَالَ

مگر این که از آن روی گردان می‌شوند. (۴۶) و هنگامی که به آنان گفته شود: «از آنچه خدا به شما روزی کرده انفاق کنید»، کافران

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۳۵

الَّذِينَ كَفَرُوا لِلَّذِينَ ءَامَنُوا أَنْطَعِمُ مَنْ لَوْ يَشَاءُ اللَّهُ أَطْعَمَهُ إِنْ أَنْتُمْ إِلَّا فِي

به مؤمنان می‌گویند: «آیا ما کسی را اطعام کنیم که اگر خدا می‌خواست او را اطعام می‌کرد؟! (پس خدا خواسته است او گرسنه باشد و) شما فقط در

ضَلَلٍ مُبِينٍ ۴۷ وَيَقُولُونَ مَتَى هَذَا الْوَعْدُ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ۴۸ مَا يَنْظُرُونَ

گمراهی آشکارید. (۴۷) آنها می‌گویند: «اگر راست می‌گویید، این وعده (قیامت) کی خواهد بود؟!» (۴۸) (اما) جز این

إِلَّا صَيْحَةً وَجِدَّةً تَأْخُذُهُمْ وَهُمْ يَخِصِّمُونَ ۴۹ فَلَا يَسْتَبِيعُونَ تَوْصِيَةً

انتظار نمی‌کشند که یک صیحه عظیم (آسمانی) آنها را فرا گیرد، در حالی که مشغول جدال (در امور دنیا) هستند. (۴۹) و (چنان غافلگیر می‌شوند که حتی) نمی‌توانند وصیتی کنند

وَلَا إِلَىٰ أَهْلِهِمْ يَرْجِعُونَ ۵۰ وَنُفِخَ فِي الصُّورِ فَإِذَا هُمْ مِنَ الْأَجْدَاثِ إِلَىٰ

و نه به سوی خانواده خود باز گردند. (۵۰) (بار دیگر) در «صور» دمیده می‌شود، ناگهان آنها از قبرها، شتابان به سوی (دادگاه)

رَبِّهِمْ يَنْسِلُونَ ۵۱ قَالُوا يَوْمَئِذٍ لَنَا مِنْ بَعَثِنَا مِنْ مَرْقَدِنَا هَذَا مَا وَعَدَ الرَّحْمَنُ

پروردگارشان می‌روند. (۵۱) می‌گویند: «ای وای بر ما! چه کسی ما را از خوابگاهمان برانگیخت؟! (آری) این همان (روز جزا) است که خداوند رحمان وعده داده،

وَ صَدَقَ الْمُرْسَلُونَ ۵۲ إِنْ كَانَتْ إِلَّا صَيْحَةً وَجِدَّةً فَإِذَا هُمْ جَمِيعٌ لَدَيْنَا

و فرستادگان (او) راست گفتند. (۵۲) صیحه واحدی بیش نیست، (فریادی عظیم بر می‌خیزد) ناگهان همگی نزد ما

مُحْضَرُونَ ۵۳ فَالْيَوْمَ لَا تُظَلِّمُ نَفْسٌ شَيْئًا وَلَا تُجْزَوْنَ إِلَّا مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ

احضار می‌شوند. (۵۳) (و به آنها گفته می‌شود): امروز به هیچ کس کمترین ستمی نخواهد شد، و جز آنچه انجام می‌دادید، کیفر داده نمی‌شوید.

۵۴ إِنَّ أَصْحَابَ الْجَنَّةِ الْيَوْمَ فِي شُغْلٍ فَاكِهُونَ ۵۵ هُمْ وَأَزْوَاجُهُمْ فِي

(۵۴) بهشتیان، امروز (به نعمتهای خدا) مشغول و مسرورند. (۵۵) آنها و همسرانشان در

ظِلِّ عَلَى الْأَرَائِكِ مُتَكِّئُونَ ۵۶ لَهُمْ فِيهَا فَاكِهَةٌ وَلَهُمْ مَا يَدْعُونَ ۵۷

سایه‌هایی (از قصرها و درختان بهشتی) بر تختها تکیه زده‌اند. (۵۶) برای آنها در بهشت میوه بسیار لذت‌بخشی است، و هر چه بخواهند در اختیارشان خواهد بود. (۵۷)

سَلَّمَ قَوْلًا مِّن رَّبِّ رَجِيمٍ ۵۸ وَامْتَرُوا الْيَوْمَ أَيُّهَا الْمُجْرِمُونَ ۵۹ أَلَمْ

سلام (و درود الهی بر آنها)، سخنی است از سوی پروردگاری مهربان. (۵۸) (و به گروهی دیگر گفته می‌شود): جدا شوید امروز ای گنهکاران! (۵۹) ای فرزندان آدم!

أَعْهَدُ إِلَيْكُمْ بَيْنِي ءَادَمَ أَنْ لَاتَعْبُدُوا الشَّيْطَانَ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُّبِينٌ ۶۰

آیا با شما عهد نکردم که شیطان را نپرستید، که او برای شما دشمن آشکاری است؟! (۶۰)

وَأَنْ اعْبُدُونِي هَذَا صِرَاطٌ مُسْتَقِيمٌ ۶۱ وَلَقَدْ أَضَلَّ مِنْكُمْ جِبِلًّا كَثِيرًا أَفَلَمْ

و این که مرا پرستید که راه مستقیم این است؟! (۶۱) او گروه زیادی از شما را گمراه کرد؛

تَكُونُوا تَعْقِلُونَ ۶۲ هَذِهِ جَهَنَّمُ الَّتِي كُنْتُمْ تُوعَدُونَ ۶۳ اضْلَوْهَا الْيَوْمَ بِمَا

آیا اندیشه نکردید؟! (۶۲) این همان دوزخی است که به شما وعده داده می‌شد. (۶۳) امروز بخاطر

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۳۶

كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ ۶۴ الْيَوْمَ نَخْتِمُ عَلَىٰ أَفْوَاهِهِمْ وَتُكَلِّمُنَا أَيْدِيهِمْ وَتَشْهَدُ

کفری که داشتید به آتش آن بسوزید! (۶۴) امروز بر دهانشان مهر می‌نهم، و دستهایشان با ما سخن می‌گویند و پاهایشان به

کارهایی

أَرْجُلُهُمْ بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ۶۵ وَلَوْ نَشَاءُ لَطَمَسْنَا عَلَىٰ أَعْيُنِهِمْ فَاسْتَبَقُوا

که انجام می‌دادند گواهی می‌دهند. (۶۵) و اگر بخواهیم (در همین جهان) چشمانشان رامحو می‌کنیم؛ سپس برای عبور از راه،

الصِّرَاطَ فَأَنَّى يُصِرُّونَ ۶۶ وَلَوْ نَشَاءُ لَمَسَخْنَاهُمْ عَلَىٰ مَكَانَتِهِمْ فَمَا

می‌خواهند بر یکدیگر پیشی بگیرند، اما چگونه می‌توانند ببینند؟! (۶۶) و اگر بخواهیم آنها را در جای خود مسخ می‌کنیم (و به

مجسمه‌هایی بی‌روح مبدل می‌سازیم)

اسْتَطَعُوا مُضِيًّا وَلَا يَرْجِعُونَ ۶۷ وَمَنْ نُعَمِّرْهُ نُنَكِّسْهُ فِي الْخَلْقِ أَفَلَا

تا نتوانند راه خود را ادامه دهند و نه به عقب بازگردند. (۶۷) هر کس را عمر طولانی دهیم، در آفرینش واژگونه‌اش می‌کنیم (و به

ناتوانی کودکی باز می‌گردانیم)؛

يَعْقِلُونَ ۶۸ وَمَا عَلَّمْنَاهُ الشُّعْرَ وَمَا يَنْبَغِي لَهُ إِنْ هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ وَقُرْءَانٌ مُّبِينٌ

آیا نمی‌اندیشند؟! (۶۸) ما شعر به او [پیامبر] نیاموختیم، و شایسته او نیست؛ (شاعر باشد) این (کتاب آسمانی) فقط مایه یادآوری و

قرآن مبین است.

۶۹

لِيُنذِرَ مَنْ كَانَ حَيًّا وَيَحِقَّ الْقَوْلُ عَلَى الْكَافِرِينَ ۷۰ أَوْلَمْ يَرَوْا أَنَّا خَلَقْنَا

(۶۹) تا هر کس را که زنده است (و حیات انسانی دارد) انذار کند (و بر کافران اتمام حجت شود) و فرمان عذاب بر آنان مسلم

گردد. (۷۰) آیا ندیدند که از آنچه با قدرت

لَهُمْ مِمَّا عَمِلَتْ أَيْدِيَانَا أَنْعَمَّا فَهَمَّ لَهَا مَلِكُونَ ۷۱ وَذَلَّلْنَاهَا لَهُمْ فَمِنْهَا

خود به عمل آورده‌ایم چهارپایانی برای آنان آفریدیم که آنان مالک آن هستند؟! (۷۱) و آنها را رام ایشان ساختیم، هم مرکب

آنان

رَكُوبُهُمْ وَمِنْهَا يَأْكُلُونَ ۷۲ وَلَهُمْ فِيهَا مَنَافِعٌ وَمَشَارِبٌ أَفَلَا يَشْكُرُونَ ۷۳

از آن است و هم از آن تغذیه می‌کنند؛ (۷۲) و برای آنان بهره‌های دیگری در آن (حیوانات) است و نوشیدنی‌هایی گوارا؛ آیا با این

حال شکرگزاری نمی‌کنند؟! (۷۳) وَاتَّخَذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ ءَالِهَةً لَعَلَّهُمْ يُنصَرُونَ ۷۴ لَا يَسْتَطِيعُونَ نصرَهُمْ

آنان غیر از خدا معبودانی (برای خویش) برگزیدند به این امید که یاری شوند. (۷۴) (ولی) آنها قادر به یاری ایشان نیستند، و این

وَهُمْ لَهُمْ جُنْدٌ مُّحَضَّرُونَ ۷۵ فَلَا يَخْزُكَ قَوْلُهُمْ إِنَّآ نَعْلَمُ مَا يُسْرُونَ وَمَا

(عبادت کنندگان در قیامت) لشکری برای آنها خواهند بود که (در آتش دوزخ) احضار می‌شوند. (۷۵) پس سخنانشان تو را غمگین نسازد؛ ما آنچه را پنهان می‌دارند و آنچه را آشکار می‌کنند
 يُعْلِنُونَ ۷۶ أَوْ لَمْ يَرَ الْإِنْسَانُ أَنَّا خَلَقْنَاهُ مِنْ نُطْفَةٍ فَإِذَا هُوَ خَصِيمٌ مُبِينٌ ۷۷
 می‌دانیم. (۷۶) آیا انسان نمی‌داند که ما او را از نطفه‌ای بی‌ارزش آفریدیم؟! و او (چنان صاحب قدرت و شعور و نطق شد که) به
 مخاصمه آشکار (با ما) برخاست. (۷۷)

وَضَرَبَ لَنَا مَثَلًا وَنَسِيَ خَلْقَهُ قَالَ مَنْ يُحْيِي الْعِظْمَ وَهِيَ رَمِيمٌ ۷۸ قُلْ
 و برای ما مثالی زد و آفرینش خود را فراموش کرد و گفت: «چه کسی این استخوانها را زنده می‌کند در حالی که پوسیده است؟!»
 (۷۸) بگو:

يُحْيِيهَا الَّذِي أَنْشَأَهَا أَوَّلَ مَرَّةٍ وَهُوَ بِكُلِّ خَلْقٍ عَلِيمٌ ۷۹ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ
 «همان کسی آن را زنده می‌کند که نخستین بار آن را آفرید؛ و او نسبت به هر مخلوقی داناست. (۷۹) همان کسی
 کلیات مفاتیح نوین، ص: ۳۷

مَنْ الشَّجَرِ الْأَخْضَرِ نَارًا فَإِذَا أَنْتُمْ مِنْهُ تُوقَدُونَ ۸۰ أَوَلَيْسَ الَّذِي خَلَقَ
 که برای شما از درخت سبز، آتش آفرید و شما بوسیله آن، آتش می‌افروزید.» (۸۰) آیا کسی که
 السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ بِقَدْرِ عَلَيَّ أَنْ يَخْلُقَ مِثْلَهُمْ بَلَىٰ وَهُوَ الْخَلْقُ الْعَلِيمُ
 آسمانها و زمین را آفریده، قادر نیست همانند آنان را بیافریند؟! آری (می‌تواند)، و او آفریدگار آگاه است.

۸۱ إِنَّمَا أَمْرُهُ إِذَا أَرَادَ شَيْئًا أَنْ يَقُولَ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ ۸۲ فَسُبْحَانَ الَّذِي بِيَدِهِ
 (۸۱) فرمان او چنین است که هر گاه چیزی را اراده کند، تنها به آن می‌گوید: «موجود باش!»، آن نیز بی‌درنگ موجود می‌شود.
 (۸۲) پس منزّه است خداوندی

مَلَكَوْتُ كُلِّ شَيْءٍ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ۸۳

که مالکیت همه چیز در دست اوست؛ و به سوی او بازگردانده می‌شوید. (۸۳)

۲- سوره الزحمن

از آن جا که این سوره، حسّ شکرگزاری را در انسانها به عالی‌ترین وجهی بر می‌انگیزد، و بیان نعمتهای مادی و معنوی دنیا و آخرت، شوق طاعت و بندگی را در دل او افزایش می‌دهد، فضیلت‌های فراوانی برای تلاوت آن در روایات آمده است؛ البتّه تلاوتی که در اعماق روح انسان نفوذ کند و مبدأ حرکت گردد.

از جمله در حدیثی از رسول خدا صلی الله علیه و آله می‌خوانیم: «هر کس سوره الزحمن را بخواند خداوند به ناتوانی او (در ادای شکر نعمت‌ها) رحم می‌کند، و حقّ شکر نعمت‌هایی را که به او ارزانی داشته، ادا می‌کند.» [۴۲] در حدیث دیگری از امام صادق علیه السلام می‌خوانیم: «هر کس سوره الزحمن را بخواند و هنگامی که به آیه »

فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ

«می‌رسد بگوید:»

لَا بَشِيئَةٍ مِنْ آلَائِكَ رَبِّ اكْذِبْ

؛ خداوند! هیچ یک از نعمت‌های تو را انکار نمی‌کنم» اگر این تلاوت در شب باشد و در همان شب بمیرد، ثواب شهیدان را خواهد داشت، و همچنین اگر در روز باشد. [۴۳] بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

به نام خداوند بخشنده مهربان

الرَّحْمَنُ ۱ عَلَّمَ الْقُرْآنَ ۲ خَلَقَ الْإِنْسَانَ ۳ عَلَّمَهُ الْبَيَانَ ۴ الشَّمْسُ

خداوند رحمان، (۱) قرآن را تعلیم فرمود، (۲) انسان را آفرید، (۳) و به او سخن گفتن آموخت. (۴) خورشید

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۳۸

وَالْقَمَرَ بِحُسْبَانٍ ۵ وَالنَّجْمِ وَالشَّجَرِ يَسْجُدَانِ ۶ وَالسَّمَاءَ رَفَعَهَا وَوَضَعَ

و ماه با حساب دقیقی در گردشند، (۵) و گیاهان و درختان برای خدا سجده می‌کنند. (۶) و آسمان را برافراشت، و میزان

الْمِيزَانَ ۷ أَلَّا تَطْغَوْا فِي الْمِيزَانِ ۸ وَأَقِيمُوا الْوَزْنَ بِالْقِسْطِ وَلَا

و قانون نهاد، (۷) تا در میزان طغیان نکنید (و از مسیر عدالت منحرف نشوید)، (۸) و وزن را براساس عدل برپا دارید و در سنجش

تُخْسِرُوا الْمِيزَانَ ۹ وَالْأَرْضَ وَضَعَهَا لِلْأَنَامِ ۱۰ فِيهَا فَاكِهَةٌ وَالنَّخْلُ ذَاتُ

کاستی نکنید. (۹) و زمین را برای مردم آفرید، (۱۰) که در آن میوه‌ها و نخلهای

الْأَكْمَامِ ۱۱ وَالْحَبُّ ذُو الْعَصْفِ وَالرَّيْحَانُ ۱۲ فَبِأَيِّ آيَاتِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ

پر شکوفه است، (۱۱) و دانه‌هایی که همراه با ساقه و برگ‌ها است که بصورت گاه (و خوراک حیوانات) در می‌آید، و گیاهان

خوشبو. (۱۲) پس (ای گروه جن و انس) کدامین نعمتهای ۱۳

خَلَقَ الْإِنْسَانَ مِنْ صَلْصَلٍ كَالْفَخَّارِ ۱۴ وَخَلَقَ الْجَانَّ مِنْ مَّارِجٍ مِّنْ

پروردگارتان را انکار می‌کنید؟! (۱۳) انسان را از گل خشکیده‌ای همچون سفال آفرید، (۱۴) و جن را از شعله‌های

نَّارٍ ۱۵ فَبِأَيِّ آيَاتِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ۱۶ رَبُّ الْمَشْرِقَيْنِ وَرَبُّ الْمَغْرِبَيْنِ ۱۷

آتش خلق کرد. (۱۵) پس کدامین نعمتهای پروردگارتان را انکار می‌کنید؟! (۱۶) او پروردگارِ دو مشرق و دو مغرب است. (۱۷)

فَبِأَيِّ آيَاتِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ۱۸ مَرَجَ الْبَحْرَيْنِ يَلْتَقِيَانِ ۱۹ بَيْنَهُمَا بَرْزَخٌ

پس کدامین نعمتهای پروردگارتان را انکار می‌کنید؟! (۱۸) دو دریای مختلف (شور و شیرین، گرم و سرد) را در کنار هم قرار داد،

در حالی که با هم تماس دارند؛ (۱۹) در میان آن دو

لَا يَبْعِيَانِ ۲۰ فَبِأَيِّ آيَاتِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ۲۱ يُخْرِجُ مِنْهُمَا الْقَوْلُ

مانعی است که یکی بر دیگری غلبه نمی‌کند (و به هم نمی‌آمیزند). (۲۰) پس کدامین نعمتهای پروردگارتان را انکار می‌کنید؟! (۲۱)

از آن دو، لؤلؤ و مرجان

وَالْمَرْجَانُ ۲۲ فَبِأَيِّ آيَاتِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ۲۳ وَلَهُ الْجَوَارِ الْمُنشَآتُ فِي

خارج می‌شود. (۲۲) پس کدامین نعمتهای پروردگارتان را انکار می‌کنید؟! (۲۳) و برای او (و از ناحیه او) است کشتیهای کوه پیکر

ساخته شده که در دریا

الْبَحْرِ كَالْأَعْلَمِ ۲۴ فَبِأَيِّ آيَاتِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ۲۵ كُلُّ مَنْ عَلَيْهَا فَانٍ ۲۶

به حرکت در می‌آیند! (۲۴) پس کدامین نعمتهای پروردگارتان را انکار می‌کنید؟! (۲۵) همه کسانی که روی آن [زمین هستند

فانی می‌شوند، (۲۶)

وَيَبْقَى وَجْهَ رَبِّكَ ذُو الْجَلَلِ وَالْإِكْرَامِ ۲۷ فَبِأَيِّ آيَاتِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ۲۸

و تنها ذات صاحب جلال و گرامی پروردگارت باقی می‌ماند. (۲۷) پس کدامین نعمتهای پروردگارتان را انکار می‌کنید؟! (۲۸)

يَسْئَلُهُ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ كُلُّ يَوْمٍ هُوَ فِي شَأْنٍ ۲۹ فَبِأَيِّ آيَاتِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ۳۰

تمام کسانی که در آسمانها و زمین هستند از او تقاضا می‌کنند، و او هر روز در شأن و کاری است. (۲۹) پس کدامین نعمتهای

رَبُّكُمَا تُكذَّبَانِ ۳۰ سَنفُرُغُ لَكُمْ أَيُّهُ الثَّقَلَانِ ۳۱ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكذَّبَانِ

پروردگارتان را انکار می‌کنید؟! (۳۰) ای دو گروه انس و جن! بزودی به (حساب) شما می‌پردازیم! (۳۱) پس کدامین نعمتهای پروردگارتان را انکار می‌کنید؟! ۳۲

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۳۹

يَمَعَشِرَ الْجِنَّ وَالْإِنْسِ إِنَّ اسْتَطَعْتُمْ أَنْ تَنْفُذُوا مِنْ أَقْطَارِ السَّمَوَاتِ

(۳۲) ای گروه جن و انس! اگر می‌توانید از مرزهای آسمانها و زمین بگذرید، پس بگذرید،

وَالْأَرْضِ فَاَنْفُذُوا لَاتَنْفُذُونَ إِلَّا بِسُلْطَنِ ۳۳ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكذَّبَانِ

ولی هرگز نمی‌توانید، مگر با نیروی (فوق العاده). (۳۳) پس کدامین نعمتهای پروردگارتان را انکار می‌کنید؟! ۳۴

يُرْسَلُ عَلَيْكُمَا شُوَاظٌ مِّنْ نَّارٍ وَنُحَاسٌ فَلَا تَنْتَصِرَانِ ۳۵ فَبِأَيِّ آلَاءِ

(۳۴) (در قیامت) شعله‌هایی از آتش، و دودهایی متراکم بر شما فرستاده می‌شود؛ و نمی‌توانید از کسی یاری بطلبید. (۳۵) پس کدامین نعمتهای پروردگارتان

رَبُّكُمَا تُكذَّبَانِ ۳۶ فَإِذَا انشَقَّتِ السَّمَاءُ فَكَانَتْ وَرْدَةً كَالدِّهَانِ ۳۷ فَبِأَيِّ

را انکار می‌کنید؟! (۳۶) در آن هنگام که آسمان شکافته شود و همچون روغن مذاب گلگون گردد (حوادث هولناکی رخ می‌دهد که تاب تحمل آن را نخواهید داشت). (۳۷) پس

ءِالآءِ رَبِّكُمَا تُكذَّبَانِ ۳۸ فَيَوْمَئِذٍ لَّا يُسْئَلُ عَنْ ذَنْبِهِ إِنْسٌ وَلَا جَانٌّ ۳۹

کدامین نعمتهای پروردگارتان را انکار می‌کنید؟! (۳۸) در آن روز هیچ کس از انس و جن از گناهش سؤال نمی‌شود (و همه چیز روشن است). (۳۹)

فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكذَّبَانِ ۴۰ يُعْرِفُ الْمُجْرِمُونَ بِسِيمِهِمْ فَيُؤْخَذُ

پس کدامین نعمتهای پروردگارتان را انکار می‌کنید؟! (۴۰) مجرمان از چهره‌هایشان شناخته می‌شوند؛ و موهای پیش سر،

بِالنَّوْصِيِّ وَالْأَقْدَامِ ۴۱ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكذَّبَانِ ۴۲ هَذِهِ جَهَنَّمُ الَّتِي

و پاهایشان را می‌گیرند (و به دوزخ می‌افکنند). (۴۱) پس کدامین نعمتهای پروردگارتان را انکار می‌کنید؟! (۴۲) این همان دوزخی است

يُكذَّبُ بِهَا الْمُجْرِمُونَ ۴۳ يُطَوَّفُونَ بَيْنَهَا وَبَيْنَ حَمِيمٍ ءَأَن ۴۴ فَبِأَيِّ آلَاءِ

که مجرمان آن را انکار می‌کردند. (۴۳) اکنون در میان آن و آب سوزان در رفت و آمدند. (۴۴) پس کدامین نعمتهای

رَبُّكُمَا تُكذَّبَانِ ۴۵ وَلِمَنْ خَافَ مَقَامَ رَبِّهِ جَنَّاتٍ ۴۶ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا

پروردگارتان را انکار می‌کنید؟! (۴۵) و برای کسی که از مقام پروردگارش خائف است، دو باغ بهشتی است. (۴۶) پس کدامین نعمتهای پروردگارتان

تُكذَّبَانِ ۴۷ ذَوَاتَا أَفْنَانٍ ۴۸ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكذَّبَانِ ۴۹ فِيهِمَا عَيْنَانِ

را انکار می‌کنید؟! (۴۷) (آن دو باغ بهشتی) دارای انواع نعمتها (و درختان پرطراوت) است. (۴۸) پس کدامین نعمتهای پروردگارتان را انکار می‌کنید؟! (۴۹) در آنها دو چشمه

تَجْرِيَانِ ۵۰ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكذَّبَانِ ۵۱ فِيهِمَا مِنْ كُلِّ فَاكِهَةٍ زَوْجَانِ

همیشه جاری است. (۵۰) پس کدامین نعمتهای پروردگارتان را انکار می‌کنید؟! (۵۱) در آن دو، از هر میوه‌ای دو نوع وجود دارد (هر یک از دیگری بهتر).

فَبَأَىٰ ءَآلَآءِ رَبُّكُمَا تُكذَّبَانِ ۵۳ مُتَكَبِّرِينَ عَلَىٰ فُرُشٍ مَّ بَطَّأْنُهَا مِنْ

(۵۲) پس کدامین نعمتهای پروردگارتان را انکار می‌کنید؟! (۵۳) این در حالی است که آنها بفرشهایی تکیه کرده‌اند با آسترهایی از دینا و ابریشم،

إِسْتَبْرَقٍ وَجَنَى الْجَنَّتَيْنِ دَانٍ ۵۴ فَبَأَىٰ ءَآلَآءِ رَبُّكُمَا تُكذَّبَانِ ۵۵ فِيهِنَّ

و میوه‌های رسیده آن دو باغ بهشتی نزدیک (و در دسترس) است. (۵۴) پس کدامین نعمتهای پروردگارتان را انکار می‌کنید؟! (۵۵) در آن

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۴۰

قَصِرَتْ الظُّرُفُ لَمْ يَطْمِئِنَّ إِنْسٌ قَبْلَهُمْ وَلَا جَانٌّ ۵۶ فَبَأَىٰ ءَآلَآءِ رَبُّكُمَا

باغهای بهشتی زنانی هستند که جز به همسران خود عشق نمی‌ورزند؛ و هیچ انس و جنی پیش از ایشان با آنان تماس نداشته است. (۵۶) پس کدامین نعمتهای پروردگارتان

تُكذَّبَانِ ۵۷ كَأَنَّهُنَّ الْيَاقُوتُ وَالْمَرْجَانُ ۵۸ فَبَأَىٰ ءَآلَآءِ رَبُّكُمَا تُكذَّبَانِ

را انکار می‌کنید؟! (۵۷) آنها همچون یاقوت و مرجانند. (۵۸) پس کدامین نعمتهای پروردگارتان را انکار می‌کنید؟! (۵۹)

هَلْ جَزَاءُ الْإِحْسَنِ إِلَّا الْإِحْسَنُ ۶۰ فَبَأَىٰ ءَآلَآءِ رَبُّكُمَا تُكذَّبَانِ ۶۱ وَمِنْ

(۵۹) آیا جزای نیکی جز نیکی است؟! (۶۰) پس کدامین نعمتهای پروردگارتان را انکار می‌کنید؟! (۶۱) و پایین‌تر

دُونَهُمَا جَنَّتَانِ ۶۲ فَبَأَىٰ ءَآلَآءِ رَبُّكُمَا تُكذَّبَانِ ۶۳ مُدْهَامَتَانِ ۶۴ فَبَأَىٰ

از آنها، دو باغ بهشتی (دیگر) است. (۶۲) پس کدامین نعمتهای پروردگارتان را انکار می‌کنید؟! (۶۳) هر دو خرم و سرسبزند. (۶۴) پس کدامین

ءَآلَآءِ رَبُّكُمَا تُكذَّبَانِ ۶۵ فِيهِمَا عَيْنَانِ نَضَّخَتَا ۶۶ فَبَأَىٰ ءَآلَآءِ رَبُّكُمَا

نعمتهای پروردگارتان را انکار می‌کنید؟! (۶۵) در آنها دو چشمه جوشنده است. (۶۶) پس کدامین نعمتهای پروردگارتان

تُكذَّبَانِ ۶۷ فِيهِمَا فِكْهَةٌ وَنَخْلٌ وَرُمَّانٌ ۶۸ فَبَأَىٰ ءَآلَآءِ رَبُّكُمَا تُكذَّبَانِ ۶۹

را انکار می‌کنید؟! (۶۷) در آنها میوه‌های فراوان و درخت خرما و انار است. (۶۸) پس کدامین نعمتهای پروردگارتان را انکار می‌کنید؟! (۶۹)

فِيهِنَّ خَيْرٌ حَسَانٌ ۷۰ فَبَأَىٰ ءَآلَآءِ رَبُّكُمَا تُكذَّبَانِ ۷۱ حُورٌ مَّقْصُورَاتٌ

و در آن باغهای بهشتی زنانی نیکوخلق و زیباوند. (۷۰) پس کدامین نعمتهای پروردگارتان را انکار می‌کنید؟! (۷۱) حوریانی که در

فِي الْخِيَامِ ۷۲ فَبَأَىٰ ءَآلَآءِ رَبُّكُمَا تُكذَّبَانِ ۷۳ لَمْ يَطْمِئِنَّ إِنْسٌ قَبْلَهُمْ وَلَا

خیمه‌های بهشتی مستورند. (۷۲) پس کدامین نعمتهای پروردگارتان را انکار می‌کنید؟! (۷۳) هیچ انس و جنی پیش از ایشان با آنها تماس

جَانٌّ ۷۴ فَبَأَىٰ ءَآلَآءِ رَبُّكُمَا تُكذَّبَانِ ۷۵ مُتَكَبِّرِينَ عَلَىٰ رَفْرِفٍ خُضْرٍ

نداشته است (۷۴) پس کدامین نعمتهای پروردگارتان را انکار می‌کنید؟! (۷۵) این در حالی است که بهشتیان بر تختهایی سبز رنگ

وَعَبْقَرِيٌّ حَسَانٌ ۷۶ فَبَأَىٰ ءَآلَآءِ رَبُّكُمَا تُكذَّبَانِ ۷۷ تَبَارَكَ اسْمُ رَبِّكَ ذِي

ممتاز و زیبا تکیه زده‌اند. (۷۶) پس کدامین نعمتهای پروردگارتان را انکار می‌کنید؟! (۷۷) پربرکت و زوال‌ناپذیر است نام پروردگار

الْجَلِيلِ وَالْإِكْرَامِ ۷۸

صاحب جلال و بزرگواری تو. (۷۸)

۳- سوره واقعه

درباره تلاوت این سوره روایات زیادی در منابع اسلامی ذکر شده است، از جمله در حدیثی از

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۴۱

رسول خدا صلی الله علیه و آله می‌خوانیم: «کسی که سوره واقعه را بخواند نوشته می‌شود که این فرد از غافلان نیست». [۴۴] چرا که آیات سوره آن قدر تکان دهنده و بیدارکننده است که جایی برای غفلت انسان باقی نمی‌گذارد.

در حدیث دیگری از رسول خدا صلی الله علیه و آله نقل شده که فرمود: «

مَنْ قَرَأَ سُورَةَ الْوَاقِعَةِ كُلَّ لَيْلَةٍ لَمْ تُصَبَّهُ فَاقَةٌ أَبَدًا؛

هر کس سوره واقعه را هر شب بخواند هرگز فقیر نخواهد شد». [۴۵] بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

به نام خداوند بخشنده مهربان

إِذَا وَقَعَتِ الْوَاقِعَةُ ۱ لَيْسَ لِقُوعِهَا كَاذِبَةٌ ۲ خَافِضَةٌ رَافِعَةٌ ۳ إِذَا

هنگامی که واقعه عظیم (قیامت) واقع شود، (۱) هیچ کس نمی‌تواند آن را انکار کند. (۲) (این واقعه) گروهی را پایین می‌آورد و گروهی را بالا می‌برد. (۳) در

رُجَّتِ الْأَرْضُ رَجًا ۴ وَبُسَّتِ الْجِبَالُ بَسًّا ۵ فَكَانَتْ هَبَاءً مُتَّبَثًا ۶

آن هنگام که زمین به شدت به لرزه درمی‌آید، (۴) و کوهها درهم کوبیده می‌شود، (۵) و بصورت غبار پراکنده درمی‌آید، (۶)

وَكُنْتُمْ أَزْوَاجًا ثَلَاثَةً ۷ فَأَصْحَبُ الْمِئْمَنَةِ ۸ وَأَصْحَبُ

و شما (در آن زمان) سه گروه خواهید بود. (۷) (نخست) سعادت‌مندان و خجستگان (هستند)؛ چه سعادت‌مندان و خجستگانی! (۸) و (گروه دیگر)

الْمَشْتَمَةِ ۹ مَا أَصْحَبُ الْمَشْتَمَةِ ۹ وَالسَّيْقُونَ السَّيْقُونَ ۱۰ أُولَئِكَ الْمُقَرَّبُونَ

شقاوت‌مندان و شومانند، چه شقاوت‌مندان و شومانی! (۹) و (سومین گروه) پیشگامان پیشگامند، (۱۰) آنها مقربانند. ۱۱

فِي جَنَّةِ النَّعِيمِ ۱۲ ثَلَاثَةٌ مِنَ الْأُولَى ۱۳ وَقَلِيلٌ مِنَ الْآخِرِينَ ۱۴

(۱۱) در باغهای پر نعمت بهشت (جای دارند). (۱۲) گروه زیادی (از آنها) از امتهای نخستین‌اند، (۱۳) و اندکی از امتهای آخرین.

(۱۴) عَلَى سُرُرٍ مَوْضُونَةٍ ۱۵ مُتَّكِنِينَ عَلَيْهَا مُتَقَلِّبِينَ ۱۶ يَطُوفُ عَلَيْهِمْ وِلْدَانٌ

(مقربان) بر تختهایی که که در صفوف مختلف در کنار هم چیده شده قرار دارند، (۱۵) در حالی که بر آنها تکیه زده و رو به روی

یکدیگرند. (۱۶) نوجوانانی جاودان

مُخَلَّدُونَ ۱۷ بِأَكْوَابٍ وَأَبَارِيقٍ وَكَأْسٍ مِّنْ مَّعِينٍ ۱۸ لَا يُصَدَّعُونَ عَنْهَا

(در شکوه و طراوت) پیوسته برگرد آنان می‌گردند، (۱۷) با قلدحها و کوزه‌ها و جامهایی لبریز از شراب طهور. (۱۸) شرابی که نه

آن درد سر می‌گیرند

وَلَا يُنْزِفُونَ ۱۹ وَفِيهَا مِمَّا يَنْخَبِطُونَ ۲۰ وَلَحْمٍ طَيْرٍ مِّمَّا يَشْتَهُونَ ۲۱ وَحُورٌ

ونه مست می‌شوند. (۱۹) و میوه‌هایی از هر نوع که انتخاب کنند، (۲۰) و گوشت پرنده از هر گونه که مایل باشند. (۲۱) و همسرانی

از

وسيله پذيرايي از آنها در روز جزا! (۵۶) ما شما را آفريديم؛ پس چرا (آفرينش مجدد را) تصديق نمي كنيد؟! (۵۷) آيا از نطفه‌اي كه (در رحم) مي ريزيد آگاهيد؟! ۵۸

ءَأَنْتُمْ تَخْلُقُونَهُ أَمْ نَحْنُ الْخَالِقُونَ ۵۹ نَحْنُ قَدَرْنَا بَيْنَكُمْ الْمَوْتَ وَمَا نَحْنُ

(۵۸) آيا شما آن را (در دوران جنيني) آفرينش (پي در پي) مي دهيد يا ما آفريدگاريم؟! (۵۹) ما در ميان شما مرگ را مقدر ساختيم؛ و هرگز كسي بر ما

بِمَسْبُوقِينَ عَلَى أَنْ يُبَدَلَ أَمْثَلَكُمْ وَنُنشئُكُمْ فِي مَا لَاتَعْلَمُونَ ۶۱ وَلَقَدْ

پيشي نمي گيرد. (۶۰) تا شما را به صورت ديگري تبديل کرده و در جهاني كه نمي دانيد آفرينشي (تازه) بخشيم! (۶۱) شما عالمِ عِلْمِ الشَّأَةِ الْأُولَى فَلَوْلَا تَذَكَّرُونَ ۶۲ أَفَرَأَيْتُمْ مَا تَحْرُثُونَ ۶۳ ءَأَنْتُمْ

نخستين را دانستيد؛ پس چرا متذکر نمی شويد (كه جهاني بعد از آن است)؟! (۶۲) آيا درباره آنچه كشت مي كنيد انديشيده‌ايد؟! (۶۳) آيا شما

تَزْرَعُونَهُ أَمْ نَحْنُ الزَّارِعُونَ ۶۴ لَوْ نَشَاءُ لَجَعَلْنَاهُ حُطَامًا فَظَلْتُمْ تَفَكَّهُونَ

آن را مي رويند يا ما مي روينيم؟! (۶۴) اگر مي خواستيم آن را مبدل به كاه در هم كويده مي كرديم تا در تعجب فرو رويد! ۶۵ إِنَّا لَمُعْرِضُونَ ۶۶ بَلْ نَحْنُ مَحْرُومُونَ ۶۷ أَفَرَأَيْتُمُ الْمَاءَ الَّذِي تَشْرَبُونَ

(۶۵) (بگونه‌اي كه مي گفديد): برآستي ما زيان کرده‌ايم، (۶۶) بلكه ما بكلي محروم شده‌ايم! (۶۷) آيا به آبي كه مي نوشيد انديشيده‌ايد؟! (۶۸) ۶۸ ءَأَنْتُمْ أَنْزَلْتُمُوهُ مِنَ الْمُزْنِ أَمْ نَحْنُ الْمُنزِلُونَ ۶۹ لَوْ نَشَاءُ جَعَلْنَاهُ أُجَاجًا

آيا شما آن را از ابر نازل کرده‌ايد يا ما نازل مي كنيم؟! (۶۹) اگر مي خواستيم، اين آب گوارا را تلخ و شور قرار مي داديم؛ فَلَوْلَا تَشْكُرُونَ ۷۰ أَفَرَأَيْتُمُ النَّارَ الَّتِي تُورُونَ ۷۱ ءَأَنْتُمْ أَنْشَأْتُمْ شَجَرَتَهَا

پس چرا شکر نمی كنيد؟! (۷۰) آيا درباره آتشي كه مي افروزيد فكر کرده‌ايد؟! (۷۱) آيا شما درخت آن را آفريده‌ايد أَمْ نَحْنُ الْمُنشِئُونَ ۷۲ نَحْنُ جَعَلْنَاهَا تَذَكُّرًا وَمَتَاعًا لِلْمُقْوِينَ ۷۳ فَسَبِّحْ

يا ما آفريده‌ايم؟! (۷۲) ما آن را وسيله يادآوري (براي همگان) و وسيله زندگي براي مسافران قرار داده‌ايم. (۷۳) حال كه چنين است به نام

بِاسْمِ رَبِّكَ الْعَظِيمِ ۷۴ فَلَا أُقْسِمُ بِمَوَاقِعِ النُّجُومِ ۷۵ وَإِنَّهُ لَقَسَمٌ لَوْ تَعْلَمُونَ

پروردگار بزرگت تسبيح گوي (و او را پاك و منزّه بشمار). (۷۴) سوگند به جاينگاه ستارگان (و محل طلوع و غروب آنها)! (۷۵) و اين سوگندي است بسيار بزرگ،

عَظِيمٍ ۷۶ إِنَّهُ لَقُرْءَانٌ كَرِيمٌ ۷۷ فِي كِتَابٍ مَّكْنُونٍ ۷۸ لَّا يَمَسُّهُ إِلَّا الْمُطَهَّرُونَ

اگر بدانيد! (۷۶) كه آن، قرآن پر ارزشي است، (۷۷) كه در كتاب محفوظي جاي دارد، (۷۸) و جز پاكان نمي توانند به آن دست زنند (و دست يابند). ۷۹

تَنْزِيلٌ مِّنْ رَبِّ الْعَلَمِينَ ۸۰ أَفَبِهَذَا الْحَدِيثِ أَنْتُمْ مُدْهِنُونَ ۸۱

(۷۹) آن از سوي پروردگار جهانيان نازل شده؛ (۸۰) آيا اين سخن را [اين قرآن را با اوصافي كه گفته شد] سست و كوچك مي شمريد، (۸۱)

كليات مفاتيح نوين ؛ ص ۴۳

وَتَجْعَلُونَ رِزْقَكُمْ أَنَّكُمْ تُكَذِّبُونَ ۸۲ فَلَوْلَا إِذَا بَلَغَتِ الْخُلُقُومَ ۸۳ وَ أَنْتُمْ

و به جای شکر روزی‌هایی که به شما داده شده (آن را) تکذیب می‌کنید؟! (۸۲) پس چرا هنگامی که جان به گلوگاه می‌رسد (توانایی بازگرداندن آن را ندارید)؟! (۸۳) و شما

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۴۴

حِينَئِذٍ تَنْظُرُونَ ۸۴ وَنَحْنُ أَقْرَبُ إِلَيْهِ مِنْكُمْ وَلَكِنْ لَا تُبْصِرُونَ ۸۵ فَلَوْلَا دَرِ اَيْنَ حَالِ نَظَارَةِ مِی کَنید (و کاری از دستتان ساخته نیست)؛ (۸۴) و ما از شما به او نزدیک‌تریم ولی نمی‌بینید. (۸۵) اگر (با انتقال به سرای دیگر، اِن کُنْتُمْ غَیْرَ مَیْدِیْنِیْنَ ۸۶ تَرْجِعُوْنَہَا اِن کُنْتُمْ صَدِیْقِیْنَ ۸۷ فَآمَّا اِن کَانَ مِّنْ

هرگز در برابر اعمالتان) جزا داده نمی‌شوید، (۸۶) پس آن (روح) را بازگردانید اگر راست می‌گویید! (۸۷) (ولی) هرگاه الْمُفْرَیْبِیْنَ ۸۸ فَرُوْحَ وَرَیْحَانَ وَجَنَّتْ نَعِیْمٌ ۸۹ وَأَمَّا اِن کَانَ مِّنْ أَصْحَابِ

او از مقربان باشد، (۸۸) در رُوح و ریحان و بهشت پرنعمت است. (۸۹) اما اگر از اصحاب یمین باشد، (۹۰) (به او گفته می‌شود): سلام بر تو از سوی اصحاب

الْیَمِیْنِ ۹۰ فَسَلِّمْ لَّکَ مِّنْ أَصْحَابِ الْیَمِیْنِ ۹۱ وَأَمَّا اِن کَانَ مِّنَ الْمُکَذِّبِیْنَ

یمین (که از یاران تواند). (۹۱) اما اگر او از تکذیب کنندگان

الضَّالِّیْنَ ۹۲ فَتَزَلُّ مِّنْ حَمِیْمٍ ۹۳ وَتَضَلِّیْهُ جَحِیْمٌ ۹۴ اِن هَذَا لَهُوَ حَقُّ

گمراه باشد، (۹۲) با آب سوزان دوزخ پذیرایی می‌شود (۹۳) و سرنوشت او ورود در آتش جهنم است؛ (۹۴) به یقین حق الْیَقِیْنِ ۹۵ فَسُبِّحْ بِاسْمِ رَبِّكَ الْعَظِیْمِ ۹۶

و یقین این است. (۹۵) پس به نام پروردگار بزرگت تسبیح کن (و او را منزّه بشمار). (۹۶)

۴- سوره جمعه

در حدیثی از پیغمبر اکرم صلی الله علیه و آله می‌خوانیم: «هر کس سوره جمعه را بخواند، خداوند به تعداد کسانی که در بلاد مسلمین در نماز جمعه شرکت می‌کنند و کسانی که شرکت نمی‌کنند، به او ده حسنه می‌بخشد». [۴۶] بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ به نام خداوند بخشنده مهربان

یُسَبِّحُ لِلّٰهِ مَا فِی السَّمٰوٰتِ وَمَا فِی الْاَرْضِ الْمَلِکِ الْقُدُّوسِ الْعَزِیْزِ

آنچه در آسمانها و آنچه در زمین است همواره تسبیح خدا می‌گویند، خداوندی که مالک و حاکم است و از هر عیب و نقصی مبرا، و توانا

الْحَکِیْمِ ۱ هُوَ الَّذِی بَعَثَ فِی الْاُمَمِیْنَ رَسُوْلًا مِّنْهُمْ یَتْلُوْا عَلَیْهِمْ اٰیٰتِهِ

و حکیم است. (۱) او کسی است که در میان جمعیت درس نخوانده پیامبری از خودشان برانگیخت که آیاتش را بر آنها بخواند وَیُزَکِّیْهِمْ وَیُعَلِّمُهُمُ الْکِتٰبَ وَالْحِکْمَةَ وَاِن کَانُوْا مِنْ قَبْلُ لَفِی ضَلٰلٍ مُّبِیْنٍ

و آنها را تزکیه کند و به آنان کتاب (قرآن) و حکمت بیاموزد، هرچند پیش از آن در گمراهی آشکاری بودند. ۲

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۴۵

وَاٰخَرِیْنَ مِنْهُمْ لَمَّا یَلْحَقُوْا بِهِمْ وَهُوَ الْعَزِیْزُ الْحَکِیْمُ ۳ ذٰلِكَ فَضْلُ اللّٰهِ

(۲) و (همچنین) پیامبر است بر گروه دیگری که هنوز به آنها ملحق نشده‌اند؛ و او توانا و حکیم است. (۳) این فضل خداست

یُوْتِیْهِ مَن یَّشَاءُ وَاللّٰهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِیْمِ ۴ مَثَلُ الَّذِیْنَ حَمَلُوْا التَّوْرٰةَ ثُمَّ

که به هر کس بخواهد (و شایسته بداند) می‌بخشد؛ و خداوند دارای فضل عظیم است. (۴) داستان کسانی که مکلف به تورات شدند

ولی

لَمْ يَحْمِلُوهَا كَمَثَلِ الْجِمَارِ يَحْمِلُ أَسْفَارًا بِئْسَ مَثَلُ الْقَوْمِ الَّذِينَ كَذَبُوا

حق آن را ادا نکردند، مانند داستان درازگوشی است که کتابهایی حمل می‌کند، (اما چیزی از آن نمی‌فهمد). چه بد است مثل گروهی که

بَايَتَ اللَّهِ وَاللَّهُ لَيَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ۵ قُلْ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ هَادُوا إِن

آیات خدا را انکار کردند، و خداوند قوم ستمگر را هدایت نمی‌کند. (۵) بگو: «ای یهودیان! اگر گمان می‌کنید که (فقط) شما

زَعَمْتُمْ أَنَّكُمْ أَوْلِيَاءُ لِلَّهِ مِن دُونِ النَّاسِ فَتَمَنَّوْا الْمَوْتَ إِن كُنْتُمْ صَادِقِينَ

دوستان خدايید نه سایر مردم، پس اگر راست می‌گویید آرزوی مرگ کنید (تا به لقای محبوبتان برسید)!» ۶

وَلَا يَتَمَنَّوْنَهُ أَبَدًا بِمَا قَدَّمْت أَيْدِيهِمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِالظَّالِمِينَ ۷ قُلْ

(۶) ولی آنان بخاطر اعمالی که از پیش فرستاده‌اند، هرگز آرزوی مرگ نمی‌کنند؛ و خداوند ستمگران را بخوبی می‌شناسد. (۷) بگو:

إِنَّ الْمَوْتَ الَّذِي تَفِرُّونَ مِنْهُ فَإِنَّهُ مُلْقِيكُمْ ثُمَّ تُرَدُّونَ إِلَىٰ عِلْمِ الْعَنَبِ

«مرگی که از آن فرار می‌کنید سرانجام با شما ملاقات خواهد کرد؛ سپس به سوی کسی که دانای پنهان

وَالشَّهَادَةِ فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ۸ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِذَا نُودِيَ

و آشکار است باز گردانده می‌شوید؛ آنگاه شما را از آنچه انجام می‌دادید خبر می‌دهد.» (۸) ای کسانی که ایمان آورده‌اید! هنگامی که برای نماز

لِلصَّلَاةِ مِن يَوْمِ الْجُمُعَةِ فَاسْعَوْا إِلَىٰ ذِكْرِ اللَّهِ وَذَرُوا الْبَيْعَ ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ

روز جمعه اذان گفته شود، به سوی ذکر خدا (و نماز) بشتابید و خرید و فروش را رها کنید که این برای شما بهتر است

إِن كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ۹ فَإِذَا قُضِيَتِ الصَّلَاةُ فَانْتَشِرُوا فِي الْأَرْضِ وَابْتَغُوا

اگر می‌دانستید! (۹) و هنگامی که نماز پایان گرفت (می‌توانید) در زمین پراکنده شوید (و به سراغ کسب و کار رفته)

مِن فَضْلِ اللَّهِ وَادْكُرُوا اللَّهَ كَثِيرًا لَّعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ۱۰ وَإِذَا رَأَوْا تِجْرَةً أَوْ

و از فضل خدا بطلبید، و خدا را بسیار یاد کنید تا رستگار شوید. (۱۰) هنگامی که آنها تجارت یا

لَهُوًا انْفَضُّوا إِلَيْهَا وَتَرَكُوكَ قَائِمًا قُلْ مَا عِنْدَ اللَّهِ خَيْرٌ مِّنَ اللّٰهُوِّ وَمِن

سرگرمی و لهوی را ببینند پراکنده می‌شوند و به سوی آن می‌روند و تو را ایستاده به حال خود رها می‌کنند؛ بگو: «آنچه نزد خداست بهتر از لهو

التَّجَرَّةِ وَاللَّهُ خَيْرٌ الرَّازِقِينَ ۱۱

و تجارت است، و خداوند بهترین روزی دهندگان است.» (۱۱)

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۴۶

۵- سوره منافقون

در حدیثی از پیغمبر گرامی اسلام صلی الله علیه و آله آمده است: «کسی که سوره منافقون را بخواند از هرگونه نفاق پاک می‌شود.» [۴۷] و در حدیثی از امام صادق علیه السلام می‌خوانیم:

«بر هر مؤمنی از شیعیان ما لازم است که در شب جمعه، سوره «جمعه» و «سَبِّحْ اسْمَ رَبِّكَ الْأَعْلَى» را بخواند، و در نماز ظهر جمعه،

سوره «جمعه» و «منافقون» را بخواند؛ سپس افزود: «هنگامی که چنین کند گویی عملی همانند عمل رسول خدا صلی الله علیه و آله را انجام داده و جزا و پاداشش بر خدا، بهشت است.» [۴۸] بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

به نام خداوند بخشنده مهربان

إِذَا جَاءَكَ الْمُنْفِقُونَ قَالُوا نَشْهَدُ إِنَّكَ لَرَسُولُ اللَّهِ وَاللَّهُ يَعْلَمُ إِنَّكَ لَرَسُولُهُ

هنگامی که منافقان نزد تو آیند می گویند: «ما شهادت می دهیم که به یقین تو پیامبر خدا هستی!» خداوند می داند که تو پیامبر او هستی،

وَاللَّهُ يَشْهَدُ إِنَّ الْمُنْفِقِينَ لَكَاذِبُونَ ۱ اتَّخَذُوا أَيْمَانَهُمْ جُنَّةً فَصَدُّوا عَنِ

ولی خداوند شهادت می دهد که منافقان دروغگو هستند (زیرا گفته خود ایمان ندارند). (۱) آنها سوگندهایشان را پوششی قرار دادند تا (مردم را) از

سَبِيلِ اللَّهِ إِهْتَمُّ سَاءَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ۲ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ ءَامَنُوا ثُمَّ كَفَرُوا فَطَغَعَ

راه خدا باز دارند، و چه بد است آنچه انجام می دادند. (۲) این بخاطر آن است که (نخست) ایمان آوردند سپس کافر شدند؛ از این رو

عَلَى قُلُوبِهِمْ فَهُمْ لَا يَفْقَهُونَ ۳ وَإِذَا رَأَيْتَهُمْ تُعْجِبُكَ أَجْسَامُهُمْ وَإِنْ

بر دل‌های آنان مهر نهاده شده، و (حقیقت را) درک نمی کنند. (۳) هنگامی که آنها را می بینی، ظاهر (آراسته) آنان تو را درشگفتی فرو می برد؛ و اگر سخن بگویند،

يَقُولُوا تَسْمَعُ لِقَوْلِهِمْ كَأَنَّهُمْ خُشْبٌ مُّسْنَدَةٌ يَحْسَبُونَ كُلَّ صَيْحَةٍ عَلَيْهِمْ

به سخنانشان گوش فرا می دهی؛ اما گویی چوب‌های خشکی هستند که به دیوار تکیه داده شده است! هر فریادی (از هر جا) بلند شود بر ضد خود می پندارند؛

هُمُ الْعَدُوُّ فَاحْذَرْهُمْ قَاتَلَهُمُ اللَّهُ أَنَّى يُؤْفَكُونَ ۴ وَإِذَا قِيلَ لَهُمُ تَعَالَوْا

آنها دشمنان واقعی (تو) هستند، از آنان بر حذر باش! خدا آنها را بکشد، چگونه (از حق) منحرف می شوند؟! (۴) هنگامی که به آنان گفته شود: «بیاید تا پیامبر خدا

يَسْتَغْفِرَ لَكُمْ رَسُولُ اللَّهِ لَوَّا رُءُوسَهُمْ وَرَأَيْتَهُمْ يَصُدُّونَ وَهُمْ مُسْتَكْبِرُونَ

برای شما طلب آمرزش کند.»، سرهای خود را (از روی استهزاء و غرور) تکان می دهند؛ و آنها را می بینی که از سخنان تو اعراض کرده و تکبر می ورزند. ۵

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۴۷

سَوَاءٌ عَلَيْهِمْ أَسْتَغْفَرْتَ لَهُمْ أَمْ لَمْ تَسْتَغْفِرْ لَهُمْ لَنْ يَغْفِرَ اللَّهُ لَهُمْ إِنَّ اللَّهَ

(۵) برای آنها آمرزش بخواهی یا نخواهی بر ایشان تفاوت نمی کند، هرگز خداوند آنان را نمی بخشد؛ زیرا خداوند گروه لا یهدی القوم الفاسقین ۶ هُمُ الَّذِينَ يَقُولُونَ لَا تُنْفِقُوا عَلٰی مَنْ عِنْدَ

فاسقان (لجوج و منافق) را هدایت نمی کند. (۶) آنها کسانی هستند که می گویند: «به افرادی که نزد

رَسُولِ اللَّهِ حَتَّى يَنْفُضُوا وَلِلَّهِ خَزَائِنُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَلَكِنْ

پیامبر خدا هستند انفاق نکنید تا پراکنده شوند.» (غافل از این که) خزاین آسمانها و زمین از آن خداست، الْمُنْفِقِينَ لَا يَفْقَهُونَ ۷ يَقُولُونَ لِنَنْ رَجَعْنَا إِلَى الْمَدِينَةِ لِيُخْرِجَنَا الْأَعَزُّ

ولی منافقان نمی فهمند. (۷) آنها می گویند: «اگر به مدینه باز گردیم، عزیزان، ذلیلان را بیرون می کنند!»

مِنْهَا الْأَذَلَّ وَلِلَّهِ الْعِزَّةُ وَلِرَسُولِهِ وَلِلْمُؤْمِنِينَ وَلَكِنَّ الْمُنْفِقِينَ لَا يَعْلَمُونَ

در حالی که عزت مخصوص خدا و پیامبر او و مؤمنان است؛ ولی منافقان نمی‌دانند. ۸

يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَاتُلْهِكُمْ أَمْوَالُكُمْ وَلَا أَوْلَادُكُمْ عَنْ ذِكْرِ اللَّهِ وَمَنْ

(۸) ای کسانی که ایمان آورده‌اید! اموال و فرزندان شما را از یاد خدا غافل نکند!

يَفْعَلْ ذَلِكَ فَأُولَئِكَ هُمُ الْخَسِرُونَ ۹ وَأَنْفِقُوا مِنْ مَّا رَزَقْنَاكُمْ مِنْ قَبْلِ

و کسانی که چنین کنند، زیانکارانند. (۹) و از آنچه به شما روزی داده‌ایم انفاق کنید،

أَنْ يَأْتِي أَحَدَكُمْ الْمَوْتُ فَيَقُولَ رَبِّ لَوْلَا أَخَّرْتَنِي إِلَىٰ أَجَلٍ قَرِيبٍ

پیش از آن که مرگ یکی از شما فرا رسد و بگوید: «پروردگارا! چرا مرگ مرا مدت کمی به تأخیر نینداختی

فَأَصْدَقَ وَأَكُنْ مِنَ الصَّالِحِينَ ۱۰ وَلَنْ يُؤَخَّرَ اللَّهُ نَفْسًا إِذَا جَاءَ أَجَلُهَا

تا (در راه تو) صدقه دهم و از صالحان باشم؟!» (۱۰) خداوند هرگز مرگ کسی را هنگامی که اجل او فرا رسد به تأخیر نمی‌اندازد،

وَاللَّهُ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ ۱۱

و خداوند به آنچه انجام می‌دهید آگاه است. (۱۱)

۶- سوره نبأ

(عمّ يتسألون)

در حدیثی از پیغمبر گرامی اسلام صلی الله علیه و آله آمده است: «کسی که سوره «عمّ يتسألون» را بخواند، خداوند از شراب طهور

گوارای بهشتی در قیامت سیرابش می‌کند». [۴۹]

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۴۸

و در حدیثی از امام صادق علیه السلام می‌خوانیم: «کسی که هر روز، سوره عمّ يتسألون را ادامه دهد توفیق زیارت خانه خدا را پیدا

می‌کند». [۵۰] بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

به نام خداوند بخشنده مهربان

عَمَّ يَتَسَاءَلُونَ ۱ عَنِ النَّبِيِّ الْعَظِيمِ ۲ الَّذِي هُمْ فِيهِ مُخْتَلِفُونَ ۳ كَلَّا

آنها از چه چیز از یکدیگر سؤال می‌کنند؟! (۱) از خبر بزرگ و پراهمیت (رستاخیز)! (۲) که پیوسته در آن اختلاف دارند. (۳)

چنین نیست (که آنها فکر می‌کنند)،

سَيَعْلَمُونَ ۴ ثُمَّ كَلَّا سَيَعْلَمُونَ ۵ أَلَمْ نَجْعَلِ الْأَرْضَ مِهْدًا ۶ وَالْجِبَالَ

بزودی خواهند دانست. (۴) باز هم چنین نیست (که آنها می‌پندارند)، بزودی می‌دانند (که قیامت حق است)! (۵) آیا زمین را محل

آرامش (شما) قرار ندادیم؟! (۶) و کوهها را

أَوْتَادًا ۷ وَخَلَقْنَاكُمْ أَزْوَاجًا ۸ وَجَعَلْنَا نَوْمَكُمْ سُبَاتًا ۹ وَجَعَلْنَا اللَّيْلَ

میخهایی (برای زمین)؟! (۷) و شما را بصورت زوجها آفریدیم! (۸) و خواب شما رامایه آرامستان قرار دادیم، (۹) و شب را

لباسًا ۱۰ وَجَعَلْنَا النَّهَارَ مَعَاشًا ۱۱ وَبَنَيْنَا فَوْقَكُمْ سَبْعًا شِدَادًا ۱۲

پوششی (برای شما)، (۱۰) و روز را وسیله‌ای برای زندگی و معاش. (۱۱) و بر فراز شما هفت (آسمان) محکم بنا کردیم. (۱۲)

وَجَعَلْنَا سِرَاجًا وَهَاجًا ۱۳ وَأَنْزَلْنَا مِنَ الْمُعْصِرَاتِ مَاءً ثَجَّاجًا ۱۴ لِنُخْرِجَ

و چراغی روشن و حرارت بخش آفریدیم! (۱۳) و از ابرهای باران‌زا آبی فراوان نازل کردیم. (۱۴) تا بوسیله آن

بِهِ حَبًّا وَنَبَاتًا ۱۵ وَجَنَّتِ الْأَفَّا ۱۶ إِنَّ يَوْمَ الْفُضْلِ كَانَ مِيقَاتًا ۱۷ يَوْمَ

دانه و گیاه بسیار برویانیم، (۱۵) و باغهایی پر درخت. (۱۶) (آری) روز جدایی (حق از باطل)، میعاد همگان است! (۱۷) روزی که يُنْفَخُ فِي الصُّورِ فَتَأْتُونَ أَفْوَاجًا ۱۸ وَفُتِحَتِ السَّمَاءُ فَكَانَتْ أَبْوَابًا ۱۹ در «صور» دمیده می‌شود و شما فوج فوج (به محشر) می‌آید. (۱۸) و آسمان گشوده می‌شود و بصورت درهای متعددی در می‌آید. (۱۹) و

وَسُيِّرَتِ الْجِبَالُ فَكَانَتْ سَرَابًا ۲۰ إِنَّ جَهَنَّمَ كَانَتْ مِرْصَادًا ۲۱ لِلطَّغِيْنَ

کوهها به حرکت درمی‌آید (و متلاشی می‌شود) و بصورت سرابی خواهد شد. (۲۰) به یقین (در آن روز) جهنم کمینگاهی است بزرگ، (۲۱) و محل بازگشتی مَا بَأْسًا ۲۲ لِبَشَرٍ فِيهَا أَحْقَابًا ۲۳ لَا يَذُوقُونَ فِيهَا بَرْدًا وَلَا شَرَابًا ۲۴ إِلَّا برای طغیانگران. (۲۲) مدت‌های طولانی در آن می‌مانند. (۲۳) در آن جا نه چیز خنکی می‌چشند و نه نوشیدنی گوارایی، (۲۴) جز آبی

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۴۹

حَمِيمًا وَغَسَّاقًا ۲۵ جَزَاءً ۲۶ وَفَاقًا ۲۶ إِنَّهُمْ كَانُوا لَا يَرْجُونَ حِسَابًا ۲۷

سوزان و مایعی از چرک و خون. (۲۵) این مجازاتی است موافق و مناسب (اعمالشان). (۲۶) چرا که آنها هیچ امیدی به حساب نداشتند، (۲۷)

وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا كِذَابًا ۲۸ وَكُلَّ شَيْءٍ أَحْصَيْنَاهُ كِتَابًا ۲۹ فَذُوقُوا فَلَنْ

و آیات ما را به طور کامل تکذیب کردند. (۲۸) و ما همه چیز را در کتابی شمارش و ثبت کرده‌ایم. (۲۹) پس (به آنان گفته می‌شود): بچشید که چیزی جز

تَزِيدُكُمْ إِلَّا عَذَابًا ۳۰ إِنَّ لِلْمُتَّقِينَ مَفَازًا ۳۱ حَدَاقًا وَأَغْنَابًا ۳۲ وَكَوَاعِبَ

عذاب بر شما نمی‌افزاییم! (۳۰) به یقین برای پرهیزگاران نجات و رستگاری بزرگی است: (۳۱) باغهایی سرسبز، و انواع انگورها، (۳۲) و حوریانی بسیار جوان

أَتْرَابًا ۳۳ وَكَأْسًا دِهَاقًا ۳۴ لَا يَسْمَعُونَ فِيهَا لُعْوًا وَلَا كِذَابًا ۳۵ جَزَاءً مِّنْ

و همسن و سال، (۳۳) و جامه‌هایی لبریز و پیایی (از شراب طهور). (۳۴) در آن جا نه سخن لغو و بیهوده‌ای می‌شنوند و نه دروغی. (۳۵) این پاداشی است از

رَبِّكَ عَطَاءً حِسَابًا ۳۶ رَبِّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا الرَّحْمَنِ لَا

سوی پروردگارت و عطیه‌ای است مطابق (اعمالشان). (۳۶) همان پروردگار آسمانها و زمین و آنچه در میان آن دو است، همان پروردگار رحمان؛ و (در آن روز)

يَمْلِكُونَ مِنْهُ خِطَابًا ۳۷ يَوْمَ يَقُومُ الرُّوحُ وَالْمَلَائِكَةُ صَفًّا لَا يَتَكَلَّمُونَ إِلَّا

هیچ کس حق ندارد بی اجازه او سخنی بگوید (یا شفاعتی کند). (۳۷) روزی که «روح» و «ملائکه» به صف می‌ایستند و هیچ یک، جز

مَنْ أذِنَ لَهُ الرَّحْمَنُ وَقَالَ صَوَابًا ۳۸ ذَلِكِ الْيَوْمِ الْحَقُّ فَمَنْ شَاءَ اتَّخَذَ

به اذن خداوند رحمان، سخن نمی‌گویند، و (آنگاه که می‌گویند) درست می‌گویند. (۳۸) آن روز حق است؛ هر کس بخواهد (اکنون) راه

إِلَىٰ رَبِّهِ مَا بَأْسًا ۚ إِنَّا أَنْذَرْنَاكُمْ عَذَابًا قَرِيبًا يَوْمَ يَنْظُرُ الْمَرْءُ مَا قَدَّمَتْ

بازگشتی به سوی پروردگارش برمی‌گزیند. (۳۹) و ما شما را از عذاب نزدیکی بیم دادیم؛ در روزی که انسان آنچه را از قبل با دستهای خود

يَدَاؤُهُ وَيَقُولُ الْكَافِرُ يَلَيْتَنِي كُنْتُ تُرَابًا ۚ ۴۰

فرستاده می‌بیند، و کافر می‌گوید: «ای کاش خاک بودم (و گرفتار عذاب نمی‌شدم)!» (۴۰)

۷- سوره اعلی

در فضیلت تلاوت این سوره همین بس که در روایتی آمده که یکی از یاران علی علیه السلام می‌گوید: «بیست شب پشت سر آن حضرت نماز خواندم، جز سوره اعلی را در نماز نمی‌خواند و می‌فرمود اگر می‌دانستید چه برکاتی در آن است، هر یک از شما در هر روز بیست بار آن را تلاوت می‌کردید، و هر کس آن را بخواند گویی کتب و صحف موسی و ابراهیم را تلاوت کرده است.» [۵۱]

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۵۰

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

به نام خداوند بخشنده مهربان

سَبِّحْ اسْمَ رَبِّكَ الْأَعْلَىٰ ۱ الَّذِي خَلَقَ فَسْوَىٰ ۲ وَالَّذِي قَدَّرَ فَهَدَىٰ ۳

منزه شمار نام پروردگار بلند مرتبه‌ات را! (۱) همان خداوندی که آفرید و موزون ساخت، (۲) و همان کس که اندازه‌گیری کرد و هدایت نمود، (۳)

وَالَّذِي أَخْرَجَ الْمَرْعَىٰ ۴ فَجَعَلَهُ غُثَاءً أَحْوَىٰ ۵ سَنُقَرِّبُكَ فَلَا تَنْسَىٰ ۶

و آن کس که چراگاه را به وجود آورد، (۴) سپس آن را تیره و خشکیده ساخت. (۵) ما بزودی (قرآن را) بر تو می‌خوانیم و هرگز فراموش نخواهی کرد، (۶)

إِلَّا مَا شَاءَ اللَّهُ إِنَّهُ يَعْلَمُ الْجَهْرَ وَمَا يَخْفَىٰ ۷ وَنُيَسِّرُكَ لِلْيُسْرَىٰ ۸ فَذَكِّرْ ۹

مگر آنچه را خدا بخواهد، که او آشکار و نهان را می‌داند. (۷) و ما انجام کار خیر را برای تو آسان می‌سازیم. (۸) پس تذکر ده

إِن نَّفَعَتِ الذُّكْرَىٰ ۹ سَيَذَكِّرُ مَنْ يَخْشَىٰ ۱۰ وَيَتَجَبَّبُهَا الْأَشْقَىٰ ۱۱ الَّذِي

به یقین تذکر مفید خواهد بود. (۹) بزودی آن‌که از خدا می‌ترسد متذکر می‌شود. (۱۰) اما بدبخت‌ترین افراد از آن دوری می‌گزیند، (۱۱) همان کسی

يَصْلَى النَّارَ الْكُبْرَىٰ ۱۲ ثُمَّ لَا يَمُوتُ فِيهَا وَلَا يَحْيَىٰ ۱۳ قَدْ أَفْلَحَ مَنْ تَزَكَّىٰ

که در آتش عظیم (دوزخ) وارد می‌شود، (۱۲) سپس در آن آتش نه می‌میرد و نه زنده می‌شود. (۱۳) به یقین کسی که خود را پاکیزه ساخت، رستگار شد. ۱۴

وَذَكَرَ اسْمَ رَبِّهِ فَصَلَّىٰ ۱۵ بَلْ تُؤَثِّرُونَ الْحَيَوَةَ الدُّنْيَا ۱۶ وَالْآخِرَةَ خَيْرٌ

(۱۴) و (آن کس که) نام پروردگارش را یاد کرد و نماز خواند. (۱۵) ولی شما زندگی دنیا را مقدم می‌دارید، (۱۶) در حالی که آخرت بهتر

وَأَبْقَىٰ ۱۷ إِنَّ هَذَا لَفِي الصُّحُفِ الْأُولَىٰ ۱۸ صُحُفِ إِبْرَاهِيمَ وَمُوسَىٰ ۱۹

و پایدارتر است. (۱۷) این (دستورها) در کتب آسمانی پیشین (نیز) آمده است، (۱۸) در کتب ابراهیم و موسی. (۱۹)

۸- سوره شمس

در فضیلت تلاوت این سوره، همین بس که در حدیثی از پیغمبر صلی الله علیه و آله آمده است: «هر کس آن را بخواند گویی به عدد چیزهایی که خورشید و ماه بر آنها می‌تابد در راه خدا صدقه داده است!». [۵۲] بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

به نام خداوند بخشنده مهربان

وَالشَّمْسِ وَضُحَاهَا ۱ وَالْقَمَرِ إِذَا تَلَّهَا ۲ وَالنَّهَارِ إِذَا جَلَّهَا ۳ وَاللَّيْلِ

به خورشید و گسترش نور آن در صبحگاهان سوگند، (۱) و به ماه هنگامی که از پی آن در آید، (۲) و به روز هنگامی که خورشید را آشکار سازد، (۳) و به شب آن

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۵۱

إِذَا يَغْشَاهَا ۴ وَالسَّمَاءِ وَمَا بَنَاهَا ۵ وَالْأَرْضِ وَمَا طَحَّاهَا ۶ وَنَفْسٍ وَمَا

هنگام که آن را بپوشاند، (۴) و سوگند به آسمان و کسی که آن را بنا کرده، (۵) و به زمین و کسی که آن را گسترانیده، (۶) و سوگند به روح آدمی و آن کس

سَوَّاهَا ۷ فَأَلْهَمَهَا فُجُورَهَا وَتَقْوَاهَا ۸ قَدْ أَفْلَحَ مَنْ زَكَّاهَا ۹ وَقَدْ

که آن را (آفریده و) موزون ساخته، (۷) سپس فجور و تقوایش [شر و خیرش را به او الهام کرده است، (۸) که هر کس نفس خود را پاک و تزکیه کرده، رستگار شده؛ (۹) و

خَابَ مَنْ دَسَّاهَا ۱۰ كَذَّبَتْ ثَمُودُ بِطَغْوَاهَا ۱۱ إِذِ انبَعَثَ أَشْقَاهَا ۱۲

آن که نفس خویش را با معصیت و گناه آلوده ساخته، نومید و محروم گشته است! (۱۰) قوم «ثمود» بر اثر طغیانشان، (پیامبر خود را) تکذیب کردند، (۱۱) آنگاه که شقی‌ترین آنها

فَقَالَ لَهُمْ رَسُولُ اللَّهِ نَاقَةَ اللَّهِ وَسُقْيَاهَا ۱۳ فَكَذَّبُوهُ فَعَقَرُوهَا فَدَمْدَمَ

به پا خاست؛ (۱۲) و پیامبر خدا به آنان گفت: «ناقه (و معجزه خداوند) را با آبشخورش واگذارید». (۱۳) ولی آنها او را تکذیب و

ناقه را پی کردند (و به هلاکت رساندند)؛ از

عَلَيْهِمْ رَبُّهُمْ بِذُنُوبِهِمْ فَسَوَّاهَا ۱۴ وَلَا يَخَافُ عُقْبَاهَا ۱۵

این رو پروردگارشان آنها را بخاطر گناهشان درهم کوبید و با خاک یکسان کرد. (۱۴) و او هرگز از فرجام مجازات ستمگران، باک ندارد. (۱۵)

۹- سوره شرح

(الم نشرح)

در فضیلت تلاوت این سوره در حدیثی از پیغمبر اکرم صلی الله علیه و آله می‌خوانیم که فرمود: «هر کس این سوره را بخواند، پاداش کسی را دارد که محمد صلی الله علیه و آله را غمگین دیده و اندوه را از قلب او زدوده است». [۵۳] بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

به نام خداوند بخشنده مهربان

أَلَمْ نَشْرَحْ لَكَ صَدْرَكَ ۱ وَوَضَعْنَا عَنكَ وِزْرَكَ ۲ الَّذِي أَنْقَضَ ظَهْرَكَ ۳

آیا ما سینه تو را گشاده نساختم، (۱) و بار سنگینت را از (دوش) تو برنداشتیم؟! (۲) همان باری که سخت بر پشت تو سنگینی می‌کرد. (۳)

وَرَفَعْنَا لَكَ ذِكْرَكَ ۴ فَإِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا ۵ إِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا ۶ فَإِذَا

و آوازه تو را بلند ساختیم. (۴) (آری) به یقین با سختی آسانی است. (۵) مسلماً با سختی آسانی است، (۶) پس هنگامی

فَرَعْتَ فَأَنْصَبْ ۷ وَإِلَىٰ رَبِّكَ فَارْغَبْ ۸

که از مهمی فارغ می‌شوی به مهم دیگری پرداز، (۷) و به سوی پروردگارت توجه کن. (۸)

۱۰- سوره قدر

در فضیلت تلاوت این سوره همین بس که از پیغمبر اکرم صلی الله علیه و آله نقل است که فرمود: «هر کس آن را تلاوت کند، مانند کسی است که ماه رمضان را روزه گرفته، و شب قدر را احیا داشته است». [۵۴]

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۵۲

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

به نام خداوند بخشنده مهربان

إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ ۱ وَمَا أَدْرَاكَ مَا لَيْلَةُ الْقَدْرِ ۲ لَيْلَةُ الْقَدْرِ

به یقین ما آن (قرآن) را در شب قدر نازل کردیم. (۱) و تو چه می‌دانی شب قدر چیست؟! (۲) شب قدر

خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ شَهْرٍ ۳ تَنْزِيلُ الْمَلِكَةِ وَالرُّوحِ فِيهَا يَأْذُنُ رَبِّهِمْ مِنْ كُلِّ أَمْرٍ

بهرتر از هزار ماه است. (۳) فرشتگان و «روح» در آن شب به اذن پروردگارشان برای (تقدیر) هر امری نازل می‌شوند.

۴ سَلَّمَ هِيَ حَتَّىٰ مَطَلَعِ الْفَجْرِ ۵

(۴) شبی است سرشار از سلامت (و برکت و رحمت) تا طلوع سپیده. (۵)

۱۱- سوره زلزله

در فضیلت این سوره تعبیرات مهمی در روایات اسلامی آمده، از جمله در حدیثی از پیغمبر اکرم صلی الله علیه و آله می‌خوانیم: «هر کس آن را تلاوت کند گویی سوره بقره را قرائت کرده، و پاداش او به اندازه کسی است که یک چهارم قرآن را تلاوت کرده

باشد». [۵۵] بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

به نام خداوند بخشنده مهربان

إِذَا زُلْزِلَتِ الْأَرْضُ زِلْزَالَهَا ۱ وَأَخْرَجَتِ الْأَرْضُ أَثْقَالَهَا ۲ وَقَالَ

هنگامی که زمین شدیداً به لرزه درآید، (۱) و زمین بارهای سنگینش را خارج سازد. (۲) و انسان می‌گوید:

الْإِنْسَانُ مَا لَهَا ۳ يَوْمَئِذٍ تُحَدِّثُ أَخْبَارَهَا ۴ بِأَنَّ رَبَّكَ أَوْحَىٰ لَهَا ۵

«زمین را چه می‌شود (که این گونه می‌لرزد)؟! (۳) در آن روز زمین تمام خبرهایش را بازگو می‌کند؛ (۴) چرا که پروردگارت به

آن وحی کرده است. (۵)

يَوْمَئِذٍ يَصُدُّرُ النَّاسُ أَشْتَاتًا لِيُرَوَّأَعْمَلُهُمْ ۶ فَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ

در آن روز مردم بصورت گروههای پراکنده (از قبرها) خارج می‌شوند تا اعمالشان به آنها نشان داده شود. (۶) پس هر کس هموزن

ذره‌ای کار

خَيْرًا يَرَهُ ۷ وَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ شَرًّا يَرَهُ ۸

خیر انجام دهد آن را می‌بیند. (۷) و هر کس هموزن ذره‌ای کار بد کرده آن را (نیز) می‌بیند. (۸)

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۵۳

۱۲- سوره عادیات

در فضیلت تلاوت این سوره از امام صادق علیه السلام می‌خوانیم: «هر کس سوره «والعادیات» را بخواند و بر آن مداومت کند، خداوند روز قیامت او را با امیرمؤمنان علیه السلام مبعوث می‌کند و در جمع او و دوستان او خواهد بود.» [۵۶] بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

الرَّحِیْمِ

به نام خداوند بخشنده مهربان

وَالْعَدِیْتِ ضَبْحًا ۱ فَاَلْمُورِیْتِ قَدْحًا ۲ فَاَلْمُغِیْرَاتِ صُبْحًا ۳ فَاَثْرٰنَ

سوگند به اسبان دونده (مجاهدان) در حالی که نفس زنان به پیش می‌تاختند، (۱) و سوگند به افروزندگان جرقه آتش در برخورد سمهایشان (با سنگهای بیابان)، (۲) و سوگند به

به نفعاً ۴ فَوْسَطٰنَ بِهٖ جَمْعًا ۵ اِنَّ الْاِنْسَانَ لِرَبِّهٖ لَكَنُودٌ ۶ وَاِنَّهٗ عَلٰی

هجوم آوران در سپیده دم، (۳) که گرد و غبار به هر سو پراکنند، (۴) و (ناگهان) در میان جمع (دشمن) ظاهر شدند، (۵) که انسان در برابر نعمتهای پروردگارش بسیار ناسپاس

ذٰلِكَ لَشَهِیْدٌ ۷ وَاِنَّهٗ لِحُبِّ الْخَیْرِ لَشَدِیْدٌ ۸ اَفَلَا یَعْلَمُ اِذَا بُعِثَ رَافِی الْقُبُوْرِ

و بخیل است؛ (۶) و او خود (نیز) بر این گواه است؛ (۷) و به یقین او علاقه شدید به مال دارد. (۸) آیا نمی‌داند در آن زمان که تمام کسانی که در قبرها هستند برانگیخته ۹

وَحُصِّلَ مَا فِی الصُّدُوْرِ ۱۰ اِنَّ رَبَّهُمْ بِهٖمْ یَوْمَئِذٍ لَّخَبِیْرٌ ۱۱

می‌شوند، (۹) و آنچه در درون سینه‌هاست آشکار می‌گردد، (۱۰) در آن روز پروردگارش از آنها کاملاً آگاه است؟! (۱۱)

۱۳- سوره تکاثر

در حدیثی از پیغمبر اکرم صلی الله علیه و آله آمده است که فرمود:

«کسی که این سوره را بخواند، خداوند در برابر نعمتهایی که در دنیا به او داده او را مورد حساب قرار نمی‌دهد.» [۵۷] بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

به نام خداوند بخشنده مهربان

اَلْهٰكُمُ التَّكٰوُثُ ۱ حَتّٰی زُرْتُمُ الْمَقَابِرَ ۲ كَلَّا سَوْفَ تَعْلَمُوْنَ ۳ ثُمَّ

افزون طلبی (و تفاخر) شما را به خود مشغول داشته است. (۱) تا آن جا که به دیدار قبرها رفتید (و به فزونی قبور مردگانتان افتخار کردید). (۲) چنین نیست بزودی خواهید

كَلَّا سَوْفَ تَعْلَمُوْنَ ۴ كَلَّا لَوْ تَعْلَمُوْنَ عِلْمَ الْیَقِیْنِ ۵ لَتَرَوُنَّ الْجَحِیْمَ ۶

دانست! (۳) باز چنان نیست؛ بزودی خواهید دانست! (۴) هرگز چنان نیست (که شما خیال می‌کنید)؛ اگر شما علم‌الیقین (به آخرت) داشتید (۵) به یقین شما جهنم را خواهید

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۵۴

ثُمَّ لَتَرَوُنَّهَا عَیْنِ الْیَقِیْنِ ۷ ثُمَّ لَتَسْتَلُنَّ یَوْمَئِذٍ عَنِ النَّعِیْمِ ۸

دید. (۶) سپس (با ورود در آن) آن را به عین‌الیقین مشاهده خواهید کرد. (۷) سپس در آن روز (همه شما) از نعمتها (ی الهی)

بازپرسی خواهید شد. (۸)

۱۴- سوره کوثر

در فضیلت تلاوت این سوره در حدیثی از پیغمبر اکرم صلی الله علیه و آله آمده است: «هر کس آن را تلاوت کند خداوند او را از نهرهای بهشتی سیراب خواهد کرد...» [۵۸] بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
به نام خداوند بخشنده مهربان
إِنَّا أَعْطَيْنَكَ الْكَوْثَرَ ۱ فَصَلِّ لِرَبِّكَ وَانْحَرْ ۲ إِنَّ شَانِئَكَ هُوَ الْأَبْتَرُ ۳
به یقین ما به تو کوثر (و خیر و برکت فراوان) عطا کردیم. (۱) پس برای پروردگارت نماز بخوان و قربانی کن. (۲) (و بدان) دشمن تو به یقین ابتر و بریده نسل است. (۳)

۱۵- سوره کافرون

درباره فضیلت این سوره روایات فراوانی نقل شده که حاکی از اهمیت محتوای آن است، از جمله:
در حدیثی از پیغمبر اکرم صلی الله علیه و آله نقل شده که فرمود: «کسی که سوره «قُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ» را بخواند، گویی ربع قرآن را خوانده و شیاطین طغیانگر از او دور می‌شوند و از شرک پاک می‌گردد و از وحشت (روز قیامت) در امان خواهد بود.» [۵۹] بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
به نام خداوند بخشنده مهربان
قُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ ۱ لَّا أَعْبُدُ مَا تَعْبُدُونَ ۲ وَلَا أَنْتُمْ عِبُدُونَ مَا أَعْبُدُ ۳ وَلَا
بگو: ای کافران! (۱) آنچه را شما می‌پرستید من نمی‌پرستم. (۲) و نه شما آنچه را من می‌پرستم می‌پرستید، (۳) و نه من آنچه
أَنَا عَابِدٌ مَّا عَبَدْتُمْ ۴ وَلَا أَنْتُمْ عِبُدُونَ مَّا أَعْبُدُ ۵ لَكُمْ دِينُكُمْ وَلِيَ دِينِ ۶
را شما پرستش کرده‌اید می‌پرستم، (۴) و نه شما آنچه را که من می‌پرستم پرستش می‌کنید؛ (۵) (حال که چنین است) آیین شما
برای خودتان، و آیین من برای خودم! (۶)
کلیات مفاتیح نوین، ص: ۵۵

۱۶- سوره نصر

در فضیلت تلاوت این سوره در حدیثی از پیغمبر اکرم صلی الله علیه و آله آمده است: «کسی که آن را تلاوت کند همانند این است که در خدمت پیغمبر صلی الله علیه و آله در فتح مکه بوده است.» [۶۰] بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
به نام خداوند بخشنده مهربان
إِذَا جَاءَ نَصْرُ اللّٰهِ وَالْفَتْحُ ۱ وَرَأَيْتَ النَّاسَ يَدْخُلُونَ فِي دِينِ اللّٰهِ
هنگامی که یاری خدا و پیروزی (بر مشرکان مکه) فرارسد، (۱) و ببینی مردم گروه گروه وارد دین خدا
أَفْوَاجًا ۲ فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ وَاسْتَغْفِرْهُ إِنَّهُ كَانَ تَوَّابًا ۳
می‌شوند، (۲) پروردگارت را تسبیح و حمد گوی و از او آمرزش بخواه که او بسیار توبه‌پذیر است. (۳)

۱۷- سوره اخلاص (قل هو الله)

در فضیلت تلاوت این سوره، روایات زیادی در منابع معروف اسلامی آمده است که حاکی از عظمت فوق‌العاده آن می‌باشد، از جمله: در حدیثی از پیغمبر اکرم صلی الله علیه و آله می‌خوانیم که فرمود: «آیا کسی از شما توانایی دارد یک سوم قرآن را در یک شب بخواند؟!». یکی از حاضران عرض کرد: ای رسول خدا! آیا این کار ممکن است؟ فرمود: «قل هو الله احد را بخوانید». [۶۱] بِسْمِ

اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

به نام خداوند بخشنده مهربان

قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ ۱ اللَّهُ الصَّمَدُ ۲ لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ ۳ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ

بگو: «او خداوند، یکتا و یگانه است؛ (۱) خداوندی بی‌نیاز است که همه نیازمندان قصد او می‌کنند؛ (۲) (هرگز) نژاد، و زاده نشد؛

(۳) و برای او هیچ گاه شبیه

كُفُوًا أَحَدٌ ۴

و مانندی نبوده است.» (۴)

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۵۶

۱۸- سوره فلق

در فضیلت این سوره از پیغمبر اکرم صلی الله علیه و آله نقل شده است که فرمود: «آیاتی بر من نازل شده که همانند آنها نازل نشده است و آن دو سوره «فلق» و «ناس» است.» [۶۲] و در حدیث دیگری از امام باقر علیه السلام می‌خوانیم: «کسی که در سه رکعت نماز «شفع» و «وتر» سوره «فلق» و «ناس» و «قل هو الله احد» را بخواند به او گفته می‌شود: بشارت باد بر تو، خداوند نماز تو را قبول

کرد.» [۶۳] بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

به نام خداوند بخشنده مهربان

قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ ۱ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ ۲ وَمِنْ شَرِّ غَاسِقٍ إِذَا وَقَبَ ۳

بگو: «پناه می‌برم به پروردگار سپیده صبح، (۱) از شر آنچه آفریده است؛ (۲) و از شر هر موجود شرور هنگامی که شبانه وارد

می‌شود؛ (۳)

وَمِنْ شَرِّ النَّفَّاثَاتِ فِي الْعُقَدِ ۴ وَمِنْ شَرِّ حَاسِدٍ إِذَا حَسَدَ ۵

و از شر آنها که (با افسون و سحر) در گره‌ها می‌دمند؛ (۴) و از شر حسود هنگامی که حسد می‌ورزد.» (۵)

۱۹- سوره ناس

در فضیلت تلاوت این سوره (غیر از روایتی که در بیان فضیلت سوره فلق گذشت) روایات متعددی وارد شده است. [۶۴] بِسْمِ اللَّهِ

الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

به نام خداوند بخشنده مهربان

قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ ۱ مَلِكِ النَّاسِ ۲ إِلَهِ النَّاسِ ۳ مِنْ شَرِّ الْوَسْوَاسِ

بگو: «پناه می‌برم به پروردگار مردم، (۱) مالک و حاکم مردم، (۲) معبود مردم، (۳) از شر وسوسه‌گر

الْخَنَّاسِ ۴ الَّذِي يُوَسْوِسُ فِي صُدُورِ النَّاسِ ۵ مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ ۶

پنهانکار. (۴) که در درون سینه مردمان وسوسه می‌کند، (۵) خواه از جن باشد یا از انسان» (۶)

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۵۷

۲۰- «آیه‌الکرسی» یکی از مهمترین آیات قرآن

در اهمّیت و فضیلت این آیه همین بس که از پیامبر گرامی اسلام صلی الله علیه و آله نقل شده است که از یکی از یاران خود سؤال کرد «کدام آیه برترین آیه کتاب الله است؟» عرض کرد:

اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ ...

پیامبر صلی الله علیه و آله دست بر سینه او زد و فرمود: «دانش بر تو گوارا باد ...» [۶۵] در حدیث دیگری از حضرت علی علیه السلام از پیامبر صلی الله علیه و آله می‌خوانیم که فرمود: «برگزیده قرآن، سوره بقره و برگزیده بقره، آیه‌الکرسی است، در آن، پنجاه کلمه و در هر کلمه برکتی است.» [۶۶] در حدیث دیگری آمده است که هر کس به بستر می‌رود، تسبیح حضرت زهرا علیها السلام بگوید، سپس آیه‌الکرسی را بخواند تا صبح از همه چیز در امان خواهد بود. [۶۷] بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

به نام خداوند بخشنده مهربان

اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ لَا تَأْخُذُهُ سِنَّةٌ وَلَا نَوْمٌ لَهُ مَا فِي

هیچ معبودی جز خداوند یگانه زنده و پاینده نیست، (خداوندی که قائم به ذات خویش است، و موجودات دیگر، قائم به او). هیچ گاه خواب سبک و سنگینی او را فرا نمی‌گیرد؛

السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ

(و لحظه‌ای از تدبیر جهان هستی، غافل نمی‌ماند؛) آنچه در آسمانها و آنچه در زمین است، از آن اوست. کیست که در نزد او، جز به فرمانش شفاعت کند؟! آینده و گذشته بندگان را

أَيْدِبُهُمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِّنْ عِلْمِهِ إِلَّا بِمَا شَاءَ وَسِعَ

می‌داند؛ و کسی از علم او آگاه نمی‌گردد؛ جز به مقداری که او بخواهد. (اوست که به همه چیز آگاه است؛ و علم و دانش محدود دیگران، پرتوی از علم بی‌پایان و نامحدود اوست).

كُرْسِيُّهُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَلَا يَئُودُهُ حِفْظُهُمَا وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ ۝ ۲۵۵ لَا

تخت (حکومت) او، آسمانها و زمین را دربر گرفته؛ و نگاهداری آن دو [آسمان و زمین]، او را خسته نمی‌کند. و اوست بلند مرتبه و با عظمت. (۲۵۵) اکراهی

إِكْرَاهٍ فِي الدِّينِ قَدْ تَبَيَّنَ الرُّشْدُ مِنَ الْغَيِّ فَمَنْ يَكْفُرْ بِالطُّغُوتِ وَيُؤْمِن

در قبول دین، نیست. (زیرا) راه درست از راه انحرافی، روشن شده است. بنابراین، کسی که به طاغوت [بت و شیطان، و هر موجود طغیانگر] کافر شود و به خدا ایمان آورد،

بِاللَّهِ فَقَدْ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَىٰ لِأَنْفِصَامٍ لَهَا وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ۝ ۲۵۶ اللَّهُ

به محکم‌ترین دستگیره چنگ زده است، که گسستن برای آن نیست. و خداوند، شنوا و داناست. (۲۵۶) خداوند، کلیات مفاتیح نوین، ص: ۵۸

وَلِيُّ الَّذِينَ ءَامَنُوا يُخْرِجُهُمْ مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ وَالَّذِينَ كَفَرُوا

ولی و سرپرست کسانی است که ایمان آورده‌اند؛ آنها را از ظلمتها خارج ساخته، به سوی نور می‌برد. ولی کسانی که کافر اولیاء و هم الطغوت يُخْرِجُونَهُمْ مِنَ النُّورِ إِلَى الظُّلُمَاتِ أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ

شدند، اولیای آنها طاغوتها هستند؛ که آنها را از نور خارج ساخته، به سوی ظلمتها می‌برند؛ آنها اهل

النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ۝ ۲۵۷

دوزخند و جاودانه در آن خواهند بود. (۲۵۷)

نکته:

همان‌گونه که در آغاز این سوره‌ها گفتیم شواهد و قرائن فراوانی در دست است که نشان می‌دهد این آثار، برکات و پاداش‌ها از آن کسی است که در محتوای این آیات بیندیشد و آن را در زندگی خود پیاده کند.

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۶۰

بخش دوم: مناجات‌ها و دعاهای معروف

اشاره

اهمیت و آثار دعا و مناجات

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۶۱

مقدمه: اهمیت و آثار دعا و مناجات

همان‌گونه که در آغاز کتاب گذشت، دعا و مناجات یکی از بهترین وسیله‌های ارتباط معنوی با خداوند و کسب صفای باطن و تهذیب نفس است.

اگر دعا کننده بدانند چه کسی را می‌خواند و در برابر چه بزرگی به راز و نیاز مشغول است و چه مفاهیم بلندی در دعاهای معروف آمده است، چنان سرمست از باده مناجات می‌شود که هیچ لذتی را در عالم با آن برابر نمی‌یابد.

دعا و مناجات، روح را صفا، جان را پاکی و دل را نورانیت می‌بخشد.

تضرع و زاری در پیشگاه حضرت حق و راز و نیاز در محضر معبود متعال و غلتیدن مروارید اشکی بر چهره بنده و زدودن غبار غفلت و گناه به وسیله سرشک پشیمانی، همه و همه نمودهای بندگی و امتیاز انسان از سایر موجودات و وسیله‌ای برای کسب بالاترین افتخار عالم خلقت است.

وقتی که دل شکسته می‌شود و اشکی بر گونه‌ها روان می‌گردد و زبان به تسبیح و تقدیس الهی باز می‌شود و در پی آن کلماتی در استغفار و عذرخواهی ادا می‌گردد، پیوند و ارتباط با حضرت احدیت تحقق می‌یابد و آن زمان بهترین لحظه عرض حاجات و بیان خواسته‌هاست.

با هر زبانی و با هر کلمه‌ای که بتوان بندگی را رساند و استغفار و توبه کرد و نیازها را برشمرد با ارزش است؛ ولی بدون تردید، دعاها و مناجاتی که از طریق والاترین مخلوقات عالم امکان و برترین بندگان شایسته الهی رسیده است، جامع، بدون نقص و انسان‌ساز است، و هر دعایی خود مجموعه‌ای از درسهاست.

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۶۲

مناجات‌ها و دعاهایی که از جانب معصومین علیهم السلام رسیده است، چون از بینش عمیق خداشناسانه‌ای برخوردار است و از

انسانهای کامل و راسخان در علم و دانش صادر شده است، از هر نظر قابل اعتماد است و در آن هیچ یک از عوارض جاری در میان اوراد نشأت گرفته از افکار بشری وجود ندارد.

آنان چون خدا را به خوبی شناخته‌اند و اوصاف او را به خوبی می‌دانند، آنچه بر زبانشان در دعا و مناجات جاری شده است، پیراسته از خرافات و تعبیرات ناموزون است.

دعاهایی که از طریق خاندان عصمت علیهم السلام رسیده است به قدری از نظر محتوا و مضمون، عالی و بلند است که خود دلیل بر صحت سند آنهاست و انسان به وضوح درمی‌یابد که چنین کلمات و ذکرهایی، جز از وجود مقدس آنان نمی‌تواند صادر شود و دیگران را یارای ادای این مضامین بلند نیست.

ما در این بخش، دعاها و مناجاتی را ذکر می‌کنیم که علاوه بر بلندی محتوا و مضمون، از شهرت و یا اسناد قابل قبولی برخوردار باشد.

بار دیگر تأکید می‌کنیم آنگاه می‌توانیم از دعا و مناجات بهره عمیق و وافر بگیریم که در معانی آنها دقت کنیم و آن را در وجود خود پیاده نماییم و به صورت درس‌های انسان‌سازی پیام آنها را بشنویم.

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۶۳

مناجات پانزده‌گانه امام سجّاد علیه السلام

اشاره

مرحوم «علّامه مجلسی» در «بحارالانوار» می‌گوید: من این مناجات را در کتب برخی از اصحاب یافتیم که از امام زین‌العابدین علیه السلام نقل کرده‌اند. [۶۸]

۱- مناجات التائبین

(توبه کنندگان)

مناجات و راز و نیاز بنده‌ای است که قصد توبه و بازگشت به خداوند را دارد.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

به نام خداوند بخشنده مهربان

الهِی الْبَسْتِنِی الْخَطَايَا تَوْبَ مَذَلَّتِي وَجَلَلَنِي التَّبَاعُدُ مِنْكَ لِبَاسِ

ای معبود من، گناهان لباس خواری بر تنم کرده و دوری از تو لباس بیچارگی

مَشْكَنَتِي وَامَاتَ قَلْبِي عَظِيمُ جِنَايَتِي فَاحْيِهِ بِتَوْبَتِي مِنْكَ يَا اَمَلِي وَبُعَيْتِي

بر من پوشانده و گناهان بزرگم، دلم را میرانده، پس با پذیرش توبه‌ام آن را زنده کن ای آرزو و مطلوب من

وَيَا سُوْلِي وَمُتَيْتِي فَوَعَزَّتْكَ مَا اَجِدُ لِدُنُوْبِي سِوَاكَ غَافِرًا، وَلَا اَرِي

و ای خواسته و آرزوی قلبی من، پس به عزتت سوگند، جز تو آمرزنده‌ای برای گناهانم نمی‌یابم، و برای دل شکستگیم

لَكَسْرِي غَيْرِكَ جَابِرًا، وَقَدْ خَضَعْتُ بِالْإِنَابَةِ إِلَيْكَ، وَعَنَوْتُ بِالْأَسْتِكَانَةِ

مرهمی جز تو ندارم، و به وسیله بازگشت به سوی تو و با تسلیم در برابرت فروتنی نموده‌ام،

لَدَيْكَ، فَإِنْ طَرَدْتَنِي مِنْ بَابِكَ فَيَمْنُ الْوُدِّ، وَإِنْ رَدَدْتَنِي عَنْ جَنَابِكَ فَيَمْنُ

پس اگر مرا از درگاهت برانی به که پناه برم و اگر از حضورت بازگردانی به که پناهنده شوم

اعُوذُ، فَوَاسِفَاهُ مِنْ خَجَلْتِي وَافْتِضَاحِي وَوَالِهَفَاهُ مِنْ سُوءِ عَمَلِي

پس افسوس از شرمندگی و رسواییم، و دریغ از بدی کردار و دست آوردم،

وَاجْتِرَاحِي اسْتُلُوكَ يَا غَافِرَ الذَّنْبِ الْكَبِيرِ، وَيَا جَابِرَ الْعَظْمِ الْكَسِيرِ، إِنَّ

ای آمرزنده گناه بزرگ و ای پیوند دهنده استخوان شکسته، از تو می‌خواهم که

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۶۴

تَهَبَ لِي مَوْبِقَاتِ الْجَرَائِرِ، وَتَشْتَرِ عَلَيَّ فَاضِحَاتِ السَّرَائِرِ، وَلَا تُخْلِنِي

جنايات آزاردهنده‌ام را ببخشی، و اسرار رسوا کننده‌ام را بپوشانی، و در روز قیامت

فِي مَشْهَدِ الْقِيَامَةِ مِنْ بَرِّ عَفْوِكَ وَغَفْرِكَ، وَلَا تُعْرِنِي مِنْ جَمِيلِ صَفْحِكَ

مرا از لذت گذشت و آمرزشت محروم نگردانی، و از چشم پوشی و پرده پوشی زیباییت بی‌نصیب

وَسْتَرِكَ، اَللّٰهُمَّ ظَلَّلْ عَلَيَّ ذُنُوبِيْ غَمَامَ رَحْمَتِكَ، وَارْسِلْ عَلَيَّ عُيُوبِيْ

نکنی، ای معبود من، سایه ابر رحمتت را بر گناهانم بینداز و ابر مهربانیت را

سَحَابَ رَأْفَتِكَ، اَللّٰهُمَّ هَلْ يَرْجِعُ الْعَبْدُ الْاَبِيْقُ اِلَّا اِلَى مَوْلَاهُ، اَمْ هَلْ يُجِيرُهُ

برای شستن عیبهایم بفرست، ای معبود من، آیا بنده فراری جز به سوی مولایش باز می‌گردد؟ و آیا جز مولایش

مِنْ سَخَطِهِ اَحَدٌ سِوَاهُ، اَللّٰهُمَّ اِنْ كَانَ النَّدَمُ عَلَيَّ الذَّنْبِ تَوْبَةً فَاِنِّيْ وَعِزَّتِكَ

کسی او را از خشم مولا پناه می‌دهد؟ ای معبود من، اگر پشیمانی از گناه توبه است، پس به عزت سوگند من به یقین

مِنَ النَّادِمِينَ، وَاِنْ كَانَ الْاِسْتِغْفَارُ مِنَ الْخَطِيئَةِ حِطَّةً فَاِنِّيْ لَكَ مِنْ

از پشیمانانم، و اگر طلب آمرزش از گناه، تخفیف گناه است، پس به یقین من از آمرزش خواهان

الْمُسْتَعْفِرِينَ، لَكَ الْعُتْبَى حَتَّى تَرْضَى اَللّٰهُمَّ بِقُدْرَتِكَ عَلَيَّ تُبَّ عَلَيَّ،

درگاه توام، از آن توست بازخواست تا خشنود شوی، ای معبود من، به حق قدرتت بر من توبه‌ام را بپذیر

وَبِحِلْمِكَ عَنِّيْ اَعْفُ عَنِّيْ وَبِعِلْمِكَ بِيْ اَرْقُقْ بِيْ اَللّٰهُمَّ اَنْتَ الَّذِيْ فَتَحْتَ

و به حق شکیباییت از من درگذر، و به حق آگاهیت به من مهربانی کن، ای معبود من، تویی که دری به سوی

لِعِبَادِكَ بَابًا اِلَى عَفْوِكَ، سَمَّيْتَهُ التَّوْبَةَ، فَقُلْتَ: تُوْبُوْا اِلَى اللّٰهِ تَوْبَةً نَّصُوْحًا.

گذشت به روی بندگانت گشوده و آن را توبه نامیده و فرمودی: به سوی خدا توبه کنید، توبه‌ای خالص

فَمَا عُدْرٌ مَنْ اَغْفَلَ دُخُوْلَ الْبَابِ بَعْدَ فَتْحِهِ، اَللّٰهُمَّ اِنْ كَانَ قَبْحُ الذَّنْبِ مِنْ

پس چیست عذر کسی که بعد از گشودن در از داخل شدن غفلت کند؟! ای معبود من، اگر گناه از جانب بنده‌ات

عَبْدِكَ فَلْيُحْسِنِ الْعَفْوُ مِنْ عِنْدِكَ، اَللّٰهُمَّ مَا اَنَا بِاَوَّلِ مَنْ عَصَاكَ فَتُبَّتْ

زشت است پس به یقین گذشت از جانب تو نیکو می‌باشد، ای معبود من، من اولین کسی نیستم که نافرمانیت کرده و تو او را

عَلَيْهِ، وَتَعَرَّضَ لِمَعْرُوفِكَ فَجُدْتَ عَلَيْهِ، يَا مُجِيبَ الْمُضْطَرِّ، يَا كَاشِفَ

آمرزیده‌ای، و یا به نیکی‌هایت روی آورده و بر او بخشیده‌ای، ای اجابت کننده درماندگان، ای برطرف کننده

الضَّرُّ، يَا عَظِيمَ الْبُرِّ، يَا عَلِيمًا بِمَا فِي السَّرِّ، يَا جَمِيلَ السُّرِّ، اسْتَشْفَعْتُ

ضرر و زیان، ای بزرگ احسان، ای دانای نهان، ای زیبا پرده پوش، با بخشش و کرمی

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۶۵

بِجُودِكَ وَكَرَمِكَ الْيَكَّ، وَتَوَسَّلْتُ بِجَنَابِكَ [بِحَنَانِكَ وَتَرْحُمِكَ لَدَيْكَ،

از درگاهت شفاعت می‌طلبم، و به تو [به دوستیت و مهربانی که نزد توست متوسل می‌شوم

فَاسْتَجِبْ دُعَائِي وَلَا تُخَيِّبْ فِيكَ رَجَائِي وَتَقَبَّلْ تَوْبَتِي وَكَفِّرْ

دعایم را بپذیر و امیدم را به درگاهت ناامید مکن، و توبه‌ام را بپذیرا باش

خَطِيئَتِي بِمَنِّكَ وَرَحْمَتِكَ، يَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ. [۶۹]

و به لطف و رحمتت از خطاهایم در گذر، ای مهربانترین مهربانان.

۲- مناجات الشاکین

(شکایت کنندگان)

مناجات کسانی است که به درگاه خداوند شکایت می‌برند؛ شکایت از نفس اماره و تمایلات نفس سرکش و شکایت از سختی دل

و قساوت قلب و وسوسه‌های شیطان و از او برای غلبه بر اینها کمک می‌طلبند.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

به نام خداوند بخشنده مهربان

الهِیَ الْيَكَّ اشْكُو نَفْسًا بِالسُّوءِ اِمَارَةً، وَالِي الْخَطِيئَةِ مُبَادِرَةً،

ای معبود من، به تو شکایت می‌کنم از نفسی که مرا به بدی فرمان می‌دهد، و به سوی گناه می‌کشاند،

و بِمَعَاصِيكَ مُوَلِّعَةً، وَبِسَخِطِكَ مُتَعَرِّضَةً، تَسْلُكُ بِي مَسَالِكَ الْمَهَالِكِ،

و به نافرمانیهایت حریص است، و موجبات خشم و غضبت را فراهم ساخته است، مرا به راه‌های نابودی می‌کشاند،

وَتَجْعَلُنِي عِنْدَكَ اَهْوَنَ هَالِكِ، كَثِيرَةَ الْعَلَلِ، طَوِيلَةَ الْاَمَلِ، اِنْ مَسَّهَا الشَّرُّ

و مرا در نزد تو پست‌ترین هلاک‌شوندگانی که عیب‌هایش بسیار و آرزویش طولانی است قرار می‌دهد، اگر آزاری به او رسد

تَجْزَعُ، وَاِنْ مَسَّهَا الْخَيْرُ تَمْنَعُ، مِيَالَهُ اِلَى اللَّعِبِ وَاللَّهْوِ، مَمْلُوءَةً بِالْعَفْلَةِ

بی‌تابی کند و اگر نیکی به آن رسد دریغ ورزد، به لهو و لعب گرایش داشته و غرق در بی‌خبری

وَالسُّهْوِ، تُسْرِعُ بِي اِلَى الْحَوْبَةِ، وَتُسَوِّفُنِي بِالتَّوْبَةِ، هِيَ اشْكُو اِلَيْكَ عَدْوًا

و اشتباه است، مرا به سرعت به سوی گناه می‌کشاند و توبه‌ام را به تأخیر می‌اندازد، ای معبود من، از دشمنی که مرا

يُضِلُّنِي وَشَيْطَانًا يُغْوِينِي قَدْ مَلَأَ بِالْوَسْوَاسِ صَدْرِي وَاحَاطْتُ

گمراه کرده و شیطانی که مرا فریب می‌دهد به تو شکایت می‌کنم، سینه‌ام را پر از وسوسه نموده و آرزوهای

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۶۶

هَوَاجِسُهُ بِقَلْبِي يُعَاضِدُ لِي الْهَوَى وَيُرِيْنُ لِي حُبَّ الدُّنْيَا، وَيَحْوُلُ بَيْنِي

نفسانی دلم را احاطه کرده و هوای نفس (به بیچارگی من) کمک می‌کند، و دوستی دنیا را در نظرم زینت می‌دهد و میان من

وَبَيْنَ الطَّاعَةِ وَالزُّلْفَى هِيَ الْيَكَّ اشْكُو قَلْبًا قَاسِيًا مَعَ الْوَسْوَاسِ مُتَقَلِّبًا،

و بندگی و نزدیکی به تو فاصله می‌اندازد، ای معبود من به تو شکایت می‌کنم از دل بی‌رحمی که با وسوسه دگرگون گردیده

وَبِالزَّيْنِ وَالطَّيْعِ مُتَّبَسًّا، وَعَيْنًا عَنِ الْبُكَاءِ مِنْ خَوْفِكَ جَامِدَةً، وَالِي مَا
 و با زنگار و خوی زشت پوشیده شده و چشمی که برای گریه از ترست خشک شده و به آنچه که
 يَسْرِهَا طَامِحَةً، الهی لا حَوْلَ لِي وَلَا قُوَّةَ اِلَّا بِقُدْرَتِكَ، وَلَا نَجَاةَ لِي مِنْ
 او را خشنود می کند طمع دارد، ای معبود من پناهگاه و نیرویی جز قدرت تو نیست، و جز محافظت تو راه نجاتی از
 مَكَارِهِ الدُّنْيَا اِلَّا بِعِصْمَتِكَ، فَاسْئَلُكَ بِبِلَاغَةِ حِكْمَتِكَ، وَنَفَاذِ مَشِيَّتِكَ، اِنْ
 گرفتاریهای دنیا ندارم، پس به حق حکمت رسا و خواست نافذت از تو می خواهم که مرا
 لَا تَجْعَلْنِي لِغَيْرِ جُودِكَ مُتَعَرِّضًا، وَلَا تُصَيِّرْنِي لِلْفِتَنِ غَرَضًا، وَكُنْ لِي
 روی آورنده به غیر بخشش قرار ندهی و هدف فتنه‌ها نگردانی و در برابر
 عَلَى الْأَعْدَاءِ نَاصِرًا، وَعَلَى الْمُخَازِي وَالْعُيُوبِ سَاتِرًا، وَمِنَ الْبَلَاءِ
 دشمنان یاورم باشی، و رسوایی‌ها و عیب‌هایم را بپوشانی، و از بلاها
 وَاقِيًا، وَعَنِ الْمَعَاصِي عَاصِمًا، بِرَأْفَتِكَ وَرَحْمَتِكَ يَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ. [۷۰]
 محافظتم کنی، و از گناهان بازم داری، به مهربانی و رحمتت ای مهربان‌ترین مهربانان.

۳- مناجات الخائفین

(خائفان)

مناجات کسانی است که از خدا ترس‌اند و با زبان خوف و ترس، سخن می‌گویند و از حضرتش کمک می‌جویند، ولی در حقیقت
 ترس آنها از گناهان خویش و برخورد عادلانه خدا با آنهاست.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

به نام خداوند بخشنده مهربان

الهي اتراك بعدَ الايمانِ بك تُعَذِّبني ام بعدَ حُبِّي اياك تُبَعِّدني ام مع

ای معبود من، آیا می‌پسندی که بعد از ایمانم به تو مرا عذاب کنی یا بعد از محبتم به تو مرا دور کنی، یا با وجود

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۶۷

رَجَائِي لِرَحْمَتِكَ وَصَفْحِكَ تَحْرِمُنِي ام مع استِجَارَتِي بِعَفْوِكَ

امیدم به رحمت و گذشتت مرا محروم سازی، یا با وجود پناهندگیم به گذشتت مرا

تُسَلِّمُنِي حاشا لوجهِكَ الْكَرِيمِ اِنْ تُخَيِّرُنِي لَيْتَ شِعْرِي اللِّشْقَاءِ

رها کنی، از کرمت دور است که مرا محروم کنی، ای کاش می‌دانستم که آیا مادرم مرا برای

وَلَدْتَنِي اُمِّي اِلَّا لِلْعَنَاءِ رَبَّنِي فَلَيْتَها لَمْ تَلِدْنِي و لَمْ تُرَبِّني و لَيْتَنِي

بدبختی زاییده یا برای رنج و سختی تربیت نموده؟ پس ای کاش مرا نزاییده و پرورش نداده بود، و ای کاش

عَلِمْتُ مِنْ اهلِ السَّعَادَةِ جَعَلْتَنِي وَبِقُرْبِكَ وَجَوَارِكَ خَصَصْتَنِي فَتَقَرَّرَ

می‌دانستم که آیا مرا از سعادت‌مندان قرار داده و به نزدیکی و جوارت مخصوص گردانده‌ای تا چشمم

بِذَلِكَ عَيْنِي وَتَطْمَئِنُّ لَهُ نَفْسِي الهی هَلْ تُسَوِّدُ وُجُوهاً خَرَّتْ ساجِدَةً

روشن شده و دلم آرام گیرد؟ ای معبود من آیا چهره‌هایی را که در برابر عظمتت به خاک افتاده‌اند

لِعَظَمَتِكَ، او تُخْرِسُ السِّنَّةَ نَطَقْتُ بِالثَّنَاءِ عَلَي مَجْدِكَ وَجَلالَتِكَ، او تُطْبَعُ

سیاه می‌کنی؟ یا زبانهایی که به ستایش بزرگی و شکوهت گویا بند لال می‌کنی؟ یا بر دل‌هایی که محبت
 عَلَى قُلُوبٍ انطوتْ عَلَى مَحَبَّتِكَ، او تُصِمُّ اَسْمَاعًا تَلَدَّدَتْ بِسَمَاعِ ذِكْرِكَ
 آنها را فرا گرفته مهر می‌زنی؟ یا گوشه‌هایی را که از شنیدن ذکر مورد پسند تو لذت می‌برند،
 فِي ارَادَتِكَ، او تُعَلُّ اَكْفًا رَفَعَتْهَا الْاَمَالُ الْيَكَّ رَجَاءً رَافَتِكَ، او تُعَاقِبُ
 کر می‌کنی؟ یا دست‌هایی را که آرزوها به امید مهربانیت آنها را به درگاهت بلند کرده، به زنجیر می‌کشی؟ یا بدن‌هایی
 اِبْدَانًا عَمِلَتْ بِطَاعَتِكَ حَتَّى نَحَلَتْ فِي مُجَاهَدَتِكَ، او تُعَذِّبُ اَرْجُلًا
 را که به بندگی عمل نموده تا جایی که برای کوشش در راهت ضعیف شده کیفر می‌دهی؟ یا پاهایی را که
 سَعَتْ فِي عِبَادَتِكَ، الهی لا تُغْلِقْ عَلَيَّ مَوْحِدِيكَ ابْوَابَ رَحْمَتِكَ، وَلَا
 در مسیر بندگی تلاش کرده عذاب می‌کنی؟ ای معبود من درهای رحمت را بر یکتا پرستانت مبنده،
 تَحْجُبُ مُشْتَاقِيكَ عَنِ النَّظَرِ اِلَى جَمِيلِ رُؤْيَتِكَ، الهی نَفْسٍ اعَزَّرَتْهَا
 و مشتاقانت را از دیدن جمال زیبایت محروم مگردان، ای معبود من، نفسی را که با یگانگی
 بِتَوْحِيدِكَ، كَيْفَ تَدُلُّهَا بِمَهَانَةِ هِجْرَانِكَ، وَضَمِيرٍ اِنْعَقَدَ عَلَيَّ مَوَدَّتِكَ، كَيْفَ
 گرامی داشتی، چگونه آن را با خواری دوریت پست می‌کنی؟ و دلی را که با دوستیت پیوند خورده چگونه
 تُحْرِقُهُ بِحَرَارَةِ نِيرَانِكَ، الهی اجزنی مِنَ الْيَمِّ غَضَبِكَ وَعَظِيمِ سَخَطِكَ،
 با حرارت آتش می‌سوزانی؟ ای معبود من، مرا از خشم دردناک و بزرگی کیفرت پناه ده
 کلیات مفاتیح نوین، ص: ۶۸

يَا حَنَّانُ يَا مَنَّانُ، يَا رَحِيمُ يَا رَحْمَنُ، يَا جَبَّارُ يَا قَهَّارُ، يَا غَفَّارُ يَا سَتَّارُ،
 ای غمخوار، ای سخاوتمند، ای مهربان، ای بخشنده، ای توانا، ای پیروز، ای آمرزنده، ای عیب‌پوش
 نَجِّنِي بِرَحْمَتِكَ مِنْ عَذَابِ النَّارِ، وَفَضِيحَةِ الْعَارِ، اِذَا امْتَاَزَ الْاَخْيَارُ مِنْ
 به رحمت مرا از عذاب دوزخ و رسوایی ننگ نجات ده، در آن هنگام که نیکان از بدان
 الْاَشْرَارِ، وَحَالَتِ الْاُخْوَالُ، وَهَالَتِ الْاُهْوَالُ [۷۱]، وَقَرَّبَ الْمُحْسِنُونَ، وَبَعَدَ
 جدا شوند و حالها دگرگون شود و وحشت‌ها به هراس اندازند و نیکوکاران نزدیک و بدکاران
 الْمُسِيئُونَ، وَوُفِّيَتْ كُلُّ نَفْسٍ مَا كَسَبَتْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ. [۷۲]
 دور شوند، و به هر کس آنچه بدست آورده داده شود در حالی که بر ایشان ستم نشود.

۴- مناجات الراجین

(امیدواران)

مناجات کسانی است که با زبان رجا و امید با خدا سخن می‌گویند؛ امیدوار به لطف الهی و پرده‌پوشی‌های او و احسان و فضل
 پروردگارند.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

به نام خداوند بخشنده مهربان

يَا مَنْ اِذَا سَأَلَهُ عَبْدٌ اَعْطَاهُ، وَاِذَا اَمَلَ مَا عِنْدَهُ بَلَغَهُ مُنَاهُ، وَاِذَا اَقْبَلَ عَلَيْهِ

ای کسی که هر بنده از تو درخواست کند عطایش کنی، و هر گاه آنچه نزد توست آرزو کند به آرزویش برسانی، و هر گاه به تو رو

کند

قَرَّبَهُ وَادْنَاهُ، وَإِذَا جَاهَرَهُ بِالْعِضْيَانِ سَتَرَ عَلَى ذَنْبِهِ وَعَطَّاهُ، وَإِذَا تَوَكَّلَ

مقرب و نزدیک در گاهت گردانی، و هر گاه که آشکارا نافرمانیت کند بر گناهش پرده کشیده و آن را پوشانی، و هر گاه بر تو توکل کند

عَلَيْهِ احْسَبَهُ وَكَفَّاهُ، اَللّٰهُمَّ مِنَ الَّذِي نَزَلَ بِكَ مُلْتَمِسًا قِرَاكَ فَمَا قَرَيْتَهُ،

او را به حساب آوری و کفایت کنی، ای معبود من، کیست که با درخواست میهمان نوازی به در گاهت آید و تو او را نپذیری؟

وَمَنِ الَّذِي اِنَّاخَ بِبَابِكَ مُزْتَجِحًا نِدَاكَ فَمَا وَاوَلَيْتَهُ، اِيْحْسُنْ اِنْ اَرْجَعَ عَنْ بَابِكَ

و کیست که به امید بخششت به در گاهت فرود آید و احسانش نکنی؟ آیا نیکوست که با ناامیدی از در گاهت منصرف

بِالْحَيِّهِ مَضْرُوفًا، وَلَسْتُ اعْرِفُ سِوَاكَ مَوْلَى بِالْاِحْسَانِ مَوْصُوفًا، كَيْفَ

شده و باز گردد؟ در حالی که من مولایی جز تو صاحب احسان نمی‌شناسم، چگونه

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۶۹

اَرْجُو غَيْرَكَ وَالْخَيْرُ كُلُّهُ بِيَدِكَ، وَكَيْفَ اَوْمَلُ سِوَاكَ وَالْخَلْقُ وَالْاُمَمُ لَكَ،

امید به غیر تو بندم در حالی که همه نیکی‌ها به دست توست؟ و چگونه به غیر تو دل بندم در حالی که آفرینش و امور از آن توست

اَقْطَعُ رَجَائِي مِنْكَ وَقَدْ اَوْلَيْتَنِي مَا لَمْ اَسْئَلْهُ مِنْ فَضْلِكَ، اَمْ تُفْقِرُنِي اِلَى

آیا امیدم را از تو قطع کنم در حالی که آنچه را نخواسته بودم از فضل و احسانت به من عطا نمودی، یا مرا به همانند

مِثْلِي وَاَنَا اعْتَصِمُ بِحَبْلِكَ، يَا مَنْ سَعَدَ بِرَحْمَتِهِ الْقَاصِدُونَ، وَلَمْ يَسْقَ

خودم محتاج می‌کنی در حالی که من به رشته محبتت چنگ زده‌ام، ای کسی که قصد کنندگان به واسطه رحمتت خوشبخت

شدند، و آمرزش خواهانت

بِنِقْمَتِهِ الْمُسْتَعْفِرُونَ، كَيْفَ اُنْسِيكَ وَلَمْ تَزَلْ ذَاكِرِي وَكَيْفَ اَلْهُوَ عَنكَ

به واسطه کيفت بدبخت نشدند، چگونه فراموشت کنم در حالی که تو پیوسته به یاد منی؟ و چگونه از تو غافل شوم

وَإِنَّتُ مَرَاقِبِي اَللّٰهُمَّ بِذَيْلِ كَرَمِكَ اَعْلَفْتُ يَدِي وَلَيْتِلَ عَطَايَاكَ بَسَطْتُ

در حالی که تو مراقب منی؟ ای معبود من، دستم را به دامان کرمات آویخته‌ام و برای رسیدن به بخششت، آرزویم را

اَمَلِي فَاخْلِصْنِي بِخَالِصَةِ تَوْحِيدِكَ، وَاجْعَلْنِي مِنْ صَفْوَةِ عِبِيدِكَ، يَا مَنْ

گسترده‌ام، پس با یکتاپرستی خالصت مرا خالص کن، و مرا از بندگان برگزیده ات قرار ده، ای که

كُلُّ هَارِبٍ اِلَيْهِ يَلْتَجِي، وَكُلُّ طَالِبٍ اِيَّاهُ يَزْتَجِي يَا خَيْرَ مَرْجُوٍّ، وَيَا اَكْرَمَ

هر فراری به تو پناهنده شود، و هر درخواست کننده‌ای به تو امید بندد، ای بهترین مایه امید، و ای گرامی ترین

مَدْعُوٍّ، وَيَا مَنْ لَا يَرُدُّ سَأْلَهُ، وَلَا يُخَيِّبُ اِمْلَهُ، يَا مَنْ بَابُهُ مَفْتُوحٌ لِدَاعِيهِ،

خواننده شده، و ای کسی که درخواست کننده‌ات را بر نگردانی، و امیدوارت را ناامید نکنی، ای کسی که در گاهت به روی

خواننده‌ات باز

وَ حِجَابُهُ مَرْفُوعٌ لِرَاجِيهِ، اَسْئَلُكَ بِكَرَمِكَ اِنْ تَمَنَّ عَلَيَّ مِنْ عَطَايِكَ بِمَا

و پرده میان تو و امیدوارت کنار زده شده، به حق لطف و کرمات از تو می‌خواهم که بر من منت گذاری از بخششت به اندازه‌ای که

تَقَرُّ بِهٖ عَيْنِي وَمِنْ رَجَائِكَ بِمَا تَطْمَئِنُّ بِهٖ نَفْسِي وَمِنْ الْيَقِينِ بِمَا تُهَوِّنُ بِهٖ

مایه چشم روشنی من گردد و از امیدت به اندازه‌ای که دلم به آن اطمینان یابد و از یقین به اندازه‌ای که سختی‌های دنیا

عَلَى مُصِيبَاتِ الدُّنْيَا، وَتَجَلُّوْا بِهِ عَنْ بَصِيْرَتِي غَشَوَاتِ الْعَمَى بِرَحْمَتِكَ
 در نظرم آسان گردد و به وسیله آن پرده‌های کوردلی از دیده‌ام کنار رود، به رحمت
 یا اِزْحَمِ الرَّاحِمِينَ. [۷۳]
 ای مهربان‌ترین مهربانان.
 کلیات مفاتیح نوین، ص: ۷۰

۵- مناجات الراغبین

(مشتاقان)

گفتگوی کسانی است که مشتاق الطاف الهی و بهره‌گیری از انوار قدس ربّانی‌اند؛ به عطف و بزرگواری و احسان او و نعمت‌های فراوانش دلخوش‌اند.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

به نام خداوند بخشنده مهربان

الهی انْ كَانَ قَلَّ زَادِي فِي الْمَسِيرِ إِلَيْكَ، فَلَقَدْ حَسَنَ ظَنِّي بِالتَّوَكُّلِ
 ای معبود من، اگر توشه‌ام در راه رسیدن به تو کم است، ولی به یقین به توکل بر تو حسن ظن
 عَلَيْكَ، وَأَنْ كَانَ جُزْمِي قَدْ أَخَافَنِي مِنْ عُقُوبَتِكَ، فَأَنْ رَجَّأْتِي قَدْ أَشْعَرَنِي
 دارم و اگر گناهم مرا از مجازاتت بترساند، پس به یقین امیدم مرا به ایمنی
 بِالْأَمْنِ مِنْ نِقْمَتِكَ، وَأَنْ كَانَ ذَنْبِي قَدْ عَرَضَنِي لِعِقَابِكَ، فَقَدْ أَدْنَيْتَنِي حُسْنُ
 از انتقامت متوجه می‌سازد، و اگر گناهم مرا در معرض عذاب قرار دهد، پس حسن اعتمادم به پاداشت
 ثِقَتِي بِثَوَابِكَ، وَأَنْ أَنَا مَتْنِي الْعَفْلُ عَنْ الْإِسْتِعْدَادِ لِلِقَائِكَ، فَقَدْ تَبَهَّئْتَنِي
 مرا آگاه می‌کند، و اگر بی‌توجهی مرا از آمادگی دیدارت به خواب غفلت برد، ولی شناخت و آگاهی
 الْمَعْرِفَةُ بِكَرَمِكَ وَالْإِيْتِاقُ، وَأَنْ أَوْحَشَ مَا بَيْنِي وَبَيْنَكَ فَوَطُّ الْعِصْيَانِ
 از کرم و بخشش‌هایت مرا بیدار می‌کند، و اگر زیاده‌روی در نافرمانی و گردنکشی میان من و تو فاصله اندازد

کلیات مفاتیح نوین ؛ ص ۷۰

و الطُّغْيَانِ، فَقَدْ أَنْسَنِي بُشْرَى الْغُفْرَانِ وَالرُّضْوَانِ، اسْأَلُكَ بِسُبْحَاتِ وَجْهِكَ،

ولی مژده آمرزش و خشنودیت مرا (به تو) مأنوس کند، به حق شکوه و عظمت

و بانوارِ قُدْسِكَ، وَابْتِهَلُ إِلَيْكَ بِعَوَاطِفِ رَحْمَتِكَ وَلَطَائِفِ بَرِّكَ، أَنْ تُحَقِّقَ

و انوار قدسیت از تو می‌خواهم و به حق عواطف رحمت و لطائف احسانت به در گاهت استغاثه می‌کنم که گمانم را تحقق

ظَنِّي بِمَا أَوْمَلُهُ مِنْ جَزِيلِ أَكْرَامِكَ، وَجَمِيلِ أَنْعَامِكَ فِي الْقُرْبَى مِنْكَ،

بخشی در آنچه آرزو دارم از فراوانی بخششت و نعمت‌های زیبای در جوارت

و الزُّلْفَى لَدَيْكَ، وَالتَّمَنَّعُ بِالنَّظَرِ إِلَيْكَ، وَهَذَا نَا مُتَعَرِّضٌ لِنَفْحَاتِ رَوْحِكَ

و جایگاه و منزلت در نزدت، و بهره‌مندی از توجه به در گاهت (را آرزو دارم)، و اکنون من خود را در معرض نسیم جانبخش

و عَطْفِكَ، وَمُتَمَنِّعٌ غَيْثِ جُودِكَ وَلُطْفِكَ، فَأَرْؤُ مِنْ سَخَطِكَ إِلَي رِضَاكَ،

و مهربانانه‌ات قرار داده و در طلب باران بخشش و لطف هستم، از خشمتم به خشنودیت

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۷۱

هَارِبٌ مِنْكَ إِلَيْكَ، رَاجٍ أَحْسَنَ مَا لَدَيْكَ، مُعَوِّلٌ عَلَى مَوَاهِبِكَ، مُفْتَقِرٌ إِلَى

و از (عذاب) تو، به (بخشش) تو گریزانم، به بهترین آنچه نزد توست امید دارم، و بر بخشش‌های تو تکیه کرده‌ام، و نیازمند

رِعَايَتِكَ، اَللّٰهُ مَا بَدَأَتْ بِهِ مِنْ فَضْلِكَ فَتَمِّمَّهُ، وَمَا وَهَبَتْ لِي مِنْ كَرَمِكَ

سرپرستی توام، ای معبود من فضل و احسانی که (در حق من) آغاز نمودی به پایانش رسان، و بخششی که به من ارزانی داشتی

فَلَا تَسْلُبْهُ، وَمَا سَتَرْتَهُ عَلَيَّ بِحِلْمِكَ فَلَا تَهْتِكْهُ، وَمَا عَلَّمْتَهُ مِنْ قَبِيحٍ

از من مگیر، و آنچه که با شکیباییت از من پوشاندی آشکار مکن، و آنچه از کردار زشتم

فَعَلِي فَاغْفِرْهُ، اَللّٰهُ اَسْتَشْفَعُ بِكَ إِلَيْكَ، وَاسْتَجِرْتُ بِكَ مِنْكَ، اَتَيْتُكَ

می‌دانی بیامرز، ای معبود من، تو را به درگاهت شفیع قرار داده‌ام و از (عذاب) تو، به (بخشش) تو پناه می‌برم، به درگاهت آمده‌ام

طَامِعاً فِي احْسَانِكَ، رَاغِباً فِي اِمْتِنَانِكَ، مُسْتَسْقِياً وَاِبِلَ طَوْلِكَ،

در حالی که احسانت را آرزومندم، سخاوتت را مشتاقم، باران رحمتت را طالبم،

مُسْتَمْتِطِراً غَمَامَ فَضْلِكَ، طَالِباً مَرْضَاتِكَ، قَاصِداً جَنَابِكَ، وَارِداً شَرِيْعَةً

از ابر فضل و کرمت، رحمت می‌طلبم، خشنودیت را خواهانم، آستانت را قصد کرده‌ام، در دریای کرمت

رَفِدِكَ، مُلْتَمِساً سِنِي الْخَيْرَاتِ مِنْ عِنْدِكَ، وَافِداً اِلَى حَضْرَةِ جَمَالِكَ،

وارد شده‌ام، بهترین نیکی‌های تو را خواهانم، به حضور جمالت رسیده‌ام،

مُرِيداً وَجْهَكَ، طَارِقاً بَابَكَ، مُسْتَكِيناً لِعَظَمَتِكَ وَجَلَالِكَ، فَافْعَلْ بِي مَا

تو را اراده کرده‌ام، درگاه (رحمتت) را کوبنده‌ام، به عظمت و شکوهت پناهنده‌ام، پس آنچه از آمرزش

اَنْتَ اَهْلُهُ مِنَ الْمَغْفِرَةِ وَالرَّحْمَةِ، وَلَا تَفْعَلْ بِي مَا اَنَا اَهْلُهُ مِنَ الْعَذَابِ

و رحمت که تو شایسته آنی در حق من انجام ده، و آنچه از عذاب و انتقام که من سزاوار آنم در حق من

وَالنَّفْمَةِ، بِرَحْمَتِكَ يَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ. [۷۴]

انجام مده، به رحمتت ای مهربان‌ترین مهربانان.

۶- مناجات الشاکرین

(شکر گزاران)

مناجات و راز و نیاز کسانی است که با زبان شکر و سپاس، آهنگ او نمایند و به ناتوانی خویش برای شکرگزاری در برابر

نعمت‌های بی‌پایان خداوند اعتراف کرده و از قصور و تقصیر خود به درگاهش عذر می‌خواهند.

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۷۲

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

به نام خداوند بخشنده مهربان

اَللّٰهُ اِذْهَلَنِي عَنْ اِقَامَةِ شُكْرِكَ تَتَابِعُ طَوْلِكَ، وَاعْجَزَنِي عَنْ اِحْصَاءِ ثَنَائِكَ

ای معبود من، بخشش پی در پی تو، مرا از انجام شکر بازداشته، و فراوانی لطف و کرمت، مرا از شمارش ثنایت

فَيْضِ فَضْلِكَ، وَشَغَلَنِي عَنْ ذِكْرِ مَحَامِدِكَ تَرَادُفُ عَوَائِدِكَ، وَاعْيَانِي عَنْ

عاجز ساخته، و روزی پیوسته‌ات، مرا از یاد نیکی‌هایت بازداشته، و نعمت‌های متوالیت، مرا از
 نَشْرِ عَوَارِفِكَ تَوَالِي اِيَادِيكَ، وَ هَذَا مَقَامٌ مِّنْ اِعْتَرَفٍ بِسُبُوغِ النِّعْمَاءِ،
 گسترش نیکبختی ناتوان کرده است و این جایگاه کسی است که به فراوانی نعمت‌های معترف
 وَقَابَلَهَا بِالتَّقْصِيرِ، وَشَهِدَ عَلَى نَفْسِهِ بِالْاِهْمَالِ وَالتَّضْيِيعِ، وَ اَنْتَ الرَّؤُفُ
 و در برابر آنها کوتاهی کرده است، و به سستی و کوتاهی خویش گواهی می‌دهد، و تویی با محبت،
 الرَّحِيمُ الْبُرِّ الْكَرِيمِ، الَّذِي لَا يُخَيِّبُ قَاصِدِيهِ، وَلَا يَطْرُدُ عَنْ فَنَائِهِ اَمَلِيهِ،
 مهربان، نیکوکار و بخشنده‌ای که قصد کنندگان را محروم نگردانی و آرزومندان را از درگاهت نرانی،
 بِسَاحَتِكَ تَحُطُّ رِحَالُ الرَّاجِحِينَ، وَ بَعْرَضَتِكَ تَقِفُ اَمَالُ الْمُشْتَزِفِينَ، فَلَا
 بار امید امیدواران به آستان تو فرود آید، و آرزوهای عطاجویان به درگاه تو توقف کند، پس
 تُقَابِلُ اَمَالَنَا بِالتَّخْيِيبِ وَالْاِيَاسِ، وَ لَا تُتْلِسُنَا سِرْبَالَ الْقَنُوطِ وَالْاِبْلَاسِ،
 آرزوهای ما را با ناامیدی و یأس روبه‌رو مگردان، و لباس ناامیدی و یأس را بر ما مپوشان
 اَلِهِيَ تَصَاغَرُ عِنْدَ تَعَاظِمِ اَلَاثِمِكَ شُكْرِي وَ تَضَائِلَ فِي جَنْبِ اَكْرَامِكَ
 ای معبود من، در برابر بزرگی نعمت‌های سپاسگزاری من کم است، و در کنار گرامیداشت تو
 اَيَّايَ تَنَائِي وَنَشْرِي جَلَلَتْنِي نِعْمَتِكَ مِنْ اَنْوَارِ الْاِيْمَانِ حُلْمًا، وَضَرَبْتَ
 نسبت به من، گسترش ثنایت از سوی من ناچیز است، نعمت‌های لباس‌های زیبایی از پرتوهای ایمان بر من پوشانده، و لطایف
 عَلَيَّ لَطَائِفُ بَرِّكَ مِنَ الْعِزِّ كَلْمًا، وَقَلَدْتَنِي مَنَّكَ قَلَائِدًا لَا تُحَلُّ
 احسانت پوششی از بزرگواری بر سرم زده، و نعمت‌های گردن‌آویزی به گردنم آویخته که باز نگردد،
 وَطَوَّقْتَنِي اَطْوَاقًا لَا تُفَلُّ، فَالْاَثِمُ جَمَّةٌ ضَعْفَ لِسَانِي عَنْ اِخْصَائِهَا،
 و گردنبندهایی که باز نشود، پس نعمت‌های باطنیت چنان زیاد است که زبانم از شمارش آن ناتوان شده،
 وَنِعْمَاتُكَ كَثِيرَةٌ قَصَرَ فَهْمِي عَنْ ادْرَاكِهَا فَضْلًا عَنِ اسْتِقْصَائِهَا، فَكَيْفَ لِي
 و نعمت‌های ظاهرت چنان فراوان است که فهمم از درک آن کوتاه شده تا چه رسد به این که همه آنها را بشمارم، چگونه شکر را

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۷۳

بِتَحْصِيلِ الشُّكْرِ، وَشُكْرِي اَيَّاكَ يَفْتَقِرُ اِلَى شُكْرِي، فَكَلَّمَا قُلْتُ لَكَ الْحَمْدُ،
 به جای آورم در حالی که شکر تو خود نیازمند شکر دیگری است، پس هر زمان که بگویم: حمد و سپاس از آن توست
 وَجَبَ عَلَيَّ لِذَلِكَ اَنْ اَقُولَ لَكَ الْحَمْدُ، اَلِهِيَ فَكَمَا عَدَدْتَنَا بِلُطْفِكَ،
 بر من واجب است که برای آن دوباره بگویم: حمد و سپاس از آن توست، ای معبود من، پس همان‌گونه که ما را غذا دادی
 وَرَبَّيْتَنَا بِصُنْعِكَ، فَتَمَّمْ عَلَيْنَا سَوَابِغَ النِّعْمِ، وَادْفَعْ عَنَّا مَكَارَهَ النِّقَمِ، وَآتِنَا
 و با آموزش تربیت نمودی، پس نعمت‌های فراوانت را بر ما تمام کن، و بلاهای ناگوار را از ما دور گردان، و از
 مِنْ حُظُوظِ الدَّارَيْنِ اَرْفَعَهَا وَاجْلَهَا، عَاجِلًا وَآجِلًا، وَلَكَ الْحَمْدُ عَلَيَّ
 بهره‌های هر دو جهان، بالاترین و گرامی‌ترین آن، هم اکنون و در آینده ما را بهره‌مند ساز، حمد و سپاس از آن توست بر
 حُسْنِ بِلَائِكَ، وَسُبُوغِ نِعْمَاتِكَ، حَمْدًا يُوَافِقُ رِضَاكَ، وَيَمْتَرِي الْعَظِيمِ
 آزمایش نیک و نعمت‌های فراوانت، ستایشی که موافق خوشنودی توست، و از نیکویی و احسان عظیم تو
 مِنْ بَرِّكَ وَنَدَاكَ، يَا عَظِيمِ يَا كَرِيمِ، بِرَحْمَتِكَ يَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ. [۷۵]

سرچشمه می‌گیرد ای با عظمت و ای بخشنده، به رحمت ای مهربان‌ترین مهربانان.

۷- مناجات المطیعین لله

(مطیعان خدا)

مناجات کسانی است که در پی اطاعت فرمان او تلاش فراوان دارند و از او می‌خواهند پرده‌های شک و تردید را از دیدگانشان کنار زند تا با یقینی استوار، تلاششان را در راه او و همتشان را در اطاعت او قرار دهد.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

به نام خداوند بخشنده مهربان

اللَّهُمَّ اِهْمُنَا طَاعَتَكَ، وَجَنِّبْنَا مَعْصِيَتَكَ، وَيَسِّرْ لَنَا بُلُوغَ مَا نَتَمَنَّى مِنْ

خدایا ما را به اطاعتت وادار، و از نافرمانیت دور کن، و برای ما راه رسیدن به آنچه که از

اِتِّبَاعِ رِضْوَانِكَ، وَاخْلِلْنَا بُحْبُوحَةَ جَنَّاتِكَ، وَاقْشَعِ عَنَّا بَصَائِرَنَا سَحَابَ

تحصیل خشنودیت آرزو داریم فراهم ساز، و ما را در میان بهشتت جای ده، و از دیدگان ما، ابرهای شک و تردید را

الْبَارِتِيَابِ، وَاكْشِفْ عَنَّا قُلُوبَنَا اَغْشِيَةَ الْمَرْيَةِ وَالْحِجَابِ، وَازْهِقِ الْبَاطِلَ

متفروق ساز، و از دل‌های ما پرده‌های تردید و کوردلی را کنار زن، و باطل را در نهاد

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۷۴

عَنْ صَمَائِرِنَا، وَاثْبِتِ الْحَقَّ فِي سِرِّ اٰثِرِنَا، فَاِنَّ الشُّكُوكَ وَالظُّنُونَ لَوَاقِحُ

و درون ما نابود کن، و حق را در باطن و ضمیر ما ثابت گردان، چرا که تردیدها و گمانها منشأ

الْفِتَنِ، وَّمُكَدَّرَةٌ لِّصَفْوِ الْمَنَاحِ وَالْمَنَنِ، اللَّهُمَّ اَحْمِلْنَا فِي سُنَنِ نَجَاتِكَ،

فتنه‌ها و تیره کننده بخشش‌ها و نیکی‌های پاکند، خدایا ما را به کشتی نجات درآور

وَمَتَّعْنَا بِلَذِيذِ مُنَاجَاتِكَ، وَاوْرِدْنَا حِيَاضَ حُبِّكَ، وَاذُقْنَا حَلَاوَةَ وُدِّكَ

و از لذت مناجات بهره‌مند ساز، و در دریای محبتت وارد کن، و شیرینی محبت و نزدیکی را به

وَقُرْبِكَ، وَاَجْعَلْ جِهَادَنَا فِيكَ، وَاَحْمِلْنَا فِي طَاعَتِكَ، وَاخْلِصْ نِيَّاتِنَا فِي

ما بچشان، و کوشش و تلاشمان را در راه خودت و همتمان را در بندگیت قرار ده، و نیت‌های ما را در تعامل با خودت

مُعَامَلَتِكَ، فَاِنَّا بِكَ وَلَكَ، وَاَوْسِيْلَةٌ لَنَا اِلَيْكَ اِلَّا اَنْتَ، اَللّٰهُمَّ اجْعَلْنِيْ مِنْ

خالص گردان، چرا که ما با تو و از آن تویی، و برای رسیدن به درگاهت وسیله‌ای جز تو نداریم، ای معبود من، مرا از

الْمُصْطَفَيْنِ الْاٰخِيَارِ، وَاَلْحِقْنِيْ بِالصَّالِحِيْنَ الْاَبْرَارِ، السَّابِقِيْنَ اِلَىٰ

برگزیدگان از نیکان قرار ده، و به شایستگان از نیکوکاران ملحق کن، همانانی که به برترین خصلت‌ها

الْمَكْرَمَاتِ، الْمَسَارِعِيْنَ اِلَى الْخَيْرَاتِ، الْعَامِلِيْنَ لِلْبَقِيَّاتِ الصَّالِحَاتِ،

سبقت گیرنده، و به نیکی‌ها شتابنده و به کارهای نیک ماندگار عمل کننده

السَّاعِيْنَ اِلَى رَفِيعِ الدَّرَجَاتِ، اِنَّكَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيْرٌ، وَاِلَّا جَابَهُ

و به سوی بالاترین درجات، تلاش کننده‌اند، که به یقین تو بر هر کار توانا و به اجابت (خواست بندگان)

جَدِيْرٌ، بِرَحْمَتِكَ يَا رَحْمَ الرَّاحِمِيْنَ. [۷۶]

شایسته‌ای، به مهربانیت ای مهربان‌ترین مهربانان.

۸- مناجات المریدین

(خداجویان)

راز و نیاز کسانی است که فقط آهنگ او دارند و دل بسته او می‌باشند؛ جز از آبشخور زلال لطف او سیراب نشوند و جز از مناجات با او لذت نبرند؛ همه شوقشان به جانب حق، و همه دلداد گیشان به حضرت احدیت است.

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۷۵

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

به نام خداوند بخشنده مهربان

سُبْحَانَكَ مَا أَضْيَقُ الطَّرِيقَ عَلَيَّ مَنْ لَمْ تَكُنْ دَلِيلَهُ، وَمَا أَوْضَحَ الْحَقَّ عِنْدَ

تسبیح می‌گویم تو را ای خدا، چقدر راه‌ها باریک است، برای کسی که تو راهنمایش نباشی، و چقدر راه حق آشکار است بر

مَنْ هَدَيْتَهُ سَبِيلَهُ، الْهِيَ فَاسْئَلُكَ بِنَا سُبُلِ الْوُصُولِ إِلَيْكَ، وَسَيِّرْنَا فِي أَقْرَبِ

کسی که تو راهش را به او نشان دهی، ای معبود من، پس ما را در طریق رسیدن به درگاهت راهنمایی کن، و به نزدیکترین

الطَّرِيقِ لِلْوُفُودِ عَلَيْكَ، قَرَّبْ عَلَيْنَا الْبَعِيدَ، وَسَهِّلْ عَلَيْنَا الْعَسِيرَ الشَّدِيدَ،

راه‌ها برای ورود به درگاهت رهسپار کن، دور را بر ما نزدیک و دشواری و سختی را آسان گردان،

وَالْحَقْنَا بِعِبَادِكَ الَّذِينَ هُمْ بِالْبِدَارِ إِلَيْكَ يُسَارِعُونَ، وَبَابِكَ عَلَيَّ الدَّوَامِ

و ما را ملحق کن به بندگانی که در پیشی گرفتن به سویت شتابانند و درگاهت را پیوسته

يَطْرُقُونَ، وَإِيَّاكَ فِي اللَّيْلِ يَعْجُدُونَ، وَهُمْ مِنْ هَبَّتِكَ مُشْفِقُونَ، الَّذِينَ

می‌کوبند و تو را در دل شب عبادت می‌کنند و از هیبت هراسانند، بندگانی که

صَفَيْتَ لَهُمُ الْمَشَارِبَ، وَبَلَّغْتَهُمُ الرِّغَائِبَ، وَأَنْجَحْتَ لَهُمُ الْمَطَالِبَ،

گرایشهایشان را خالص گرداندی، و به آرزوهایشان رساندی و خواسته‌هایشان را برآورده ساختی

وَقَضَيْتَ لَهُمْ مِنْ فَضْلِكَ الْمَأْرَبَ، وَمَلَأْتَ لَهُمْ ضَمَائِرَهُمْ مِنْ حُبِّكَ،

و از فضل و کرمت حاجت‌هایشان را برآوردی، و دل‌هایشان را از محبتت پر ساختی

وَرَوَّيْتَهُمْ مِنْ صَافِي شَرِبِكَ، فَبِكَ الْإِلَى لَذِيذِ مُنَاجَاتِكَ وَصَلُّوا، وَمِنْكَ

و از شراب زلال و صالت سیرایشان کردی، پس به واسطه تو به لذت مناجات رسیدند و از جانب تو

أَفْصَى مَقَاصِدِهِمْ حَصَلُوا، فَيَا مَنْ هُوَ عَلَى الْمُقْبِلِينَ عَلَيْهِ مُقْبِلٌ،

دورترین اهدافشان را بدست آوردند، پس ای کسی که به روی کنندگانت رو کنی،

وَبِالْعَطْفِ عَلَيْهِمْ عَائِدٌ مُفْضِلٌ، وَبِالْغَافِلِينَ عَنْ ذِكْرِهِ رَحِيمٌ رَوْفٌ،

و پیوسته به آنان توجه کرده و بخشنده‌ای و بر غفلت کنندگان از یادت مهربان و پرمحبتی

وَبِجَذْبِهِمْ إِلَيَّ بِأَبِيهِ وَدُودٍ عَطُوفٍ، اسئلك ان تجعلني من اوفرهم منك

و برای جذب آنان به درگاهت، با محبت و مهربانی، از تو می‌خواهم که مرا از بهره‌مندترین آنان

حِطًّا، وَأَعْلَاهُمْ عِنْدَكَ مَنزِلًا، وَأَجْزَلِهِمْ مِنْ وَدَّكَ قِسْمًا، وَأَفْضَلِهِمْ فِي

و بالاترین شان از نظر جایگاه در نزدت، و بیشترین آنان از سهم دوستی و محبتت، و برترین آنان از

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۷۶

مَعْرِفَتِكَ نَصِيبًا، فَقَدْ انْقَطَعَتْ إِلَيْكَ هِمَّتِي وَأَنْصَرَفَتْ نَحْوَكَ رَغْبَتِي فَأَنْتَ
 بهره شناخت قرار دهی، چرا که همتم به تو منتهی شده و اشتیاقم به سوی تو متمایل گشته، پس تنها
 لَا غَيْرُكَ مُرَادِي وَلَكَ لَا لِسِوَاكَ سَهْرِي وَسُهَادِي وَلِقَاؤُكَ قُرَّةُ عَيْنِي
 تویی مقصود من، و تنها به خاطر توست شب زنده‌داری و بی‌خواهیم، دیدار تو مایه چشم روشنیم
 وَوَصْلُكَ مِنْ نَفْسِي وَالْيَكَّ شَوْقِي وَفِي مَحَبَّتِكَ وَلَهِي وَالِي هَوَاكَ
 و وصال تو آرزوی قلبم و به جانب اشتیاقم و در محبت شیفتمگیم و در هوایت
 صَبَابَتِي وَرِضَاكَ بُغْيَتِي وَرُؤْيُتِكَ حَاجَتِي وَجِوَارُكَ طَلْبِي وَقُرْبُكَ
 عشق سوزانم، و خشنودیت آرزویم و دیدارت نیازم و جوار قربت خواسته‌ام و نزدیکی
 غَايَةُ سُؤْلِي وَفِي مُنَاجَاتِكَ رَوْحِي وَرَاحَتِي وَعِنْدَكَ دَوَاءُ عِلَّتِي
 نهایت مقصودم، و در مناجات آسایش و راحتیم و در نزدت داروی بیماریم
 وَشِفَاءُ غَلَّتِي وَبَزْدُ لَوْعَتِي وَكَشْفُ كُرْبَتِي فَكُنْ أُنِيسِي فِي وَحْشَتِي
 و شفای سوز دلم، و آرامش آتش عشقم، و برطرف شدن گرفتاری من است، پس باش همدم و مونس در تنهایم
 وَمُقْبِلَ عَثْرَتِي وَغَافِرَ زَلَّتِي وَقَابِلَ تَوْبَتِي وَمُجِيبَ دَعْوَتِي وَوَلِيَّ
 و درگذرنده خطایم، و آمرزنده لغزشم، و پذیرنده توبه‌ام، و اجابت کننده درخواستم، و عهده‌دار
 عِضْمَتِي وَمُعْنِي فَاقْتِي وَلَا تَقْطَعْنِي عَنْكَ، وَلَا تُبْعِدْنِي مِنْكَ، يَا نَعِيمِي
 پاکیم، و بی‌نیاز کننده نیازم، مرا از خودت جدا نکن و دور نساز، ای خوشبختی
 وَجَّتِي يَا دُنْيَايَ وَآخِرَتِي [يا اَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ]. [۷۷] و بهشت من، و ای دنیا و آخرتم، [ای مهربان‌ترین مهربانان .

۹- مناجات المحبین

(دوستداران خدا)

مناجات کسانی است که خدا را دوست دارند و به او عشق می‌ورزند؛ کسانی که محبت خداوند را می‌طلبند و از او می‌خواهند به
 بنده‌اش نظر افکند و مهربانانه به وی بنگرد.

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۷۷

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

به نام خداوند بخشنده مهربان

الهِ مَنْ ذَا الَّذِي ذَاقَ حَلَاوَةَ مَحَبَّتِكَ فَرَامَ مِنْكَ بَدَلًا، وَمَنْ ذَا الَّذِي

ای معبود من، کیست که شیرینی محبت را چشید و غیر از تو را برگزید، و کیست که

آنَسَ بِقُرْبِكَ فَابْتَغَى عَنْكَ حَوْلًا، الْهِ فَاجْعَلْنَا مِمَّنِ اصْطَفَيْتَهُ لِقُرْبِكَ

به جوار قربت انس گرفت و روی گردانی از تو را طلبد، ای معبود من، ما را از کسانی قرار ده که برای نزدیکی و دوستیت

وَوَلَايَتِكَ، وَأَخْلَصْتَهُ لِدُوكَ وَمَحَبَّتِكَ، وَشَوَّقْتَهُ إِلَى لِقَائِكَ، وَرَضَّيْتَهُ

برگزیده‌اش کردی و برای مودت و محبت خالصش گرداندی، و برای دیدارت مشتاقش نمودی، و به تقدیرت

بِقَضَائِكَ، وَمَنْحْتَهُ بِالنَّظَرِ إِلَى وَجْهِكَ، وَحَبَّوْتَهُ بِرِضَاكَ، وَأَعَدْتَهُ مِنْ

راضیش ساختی، و توجه به جمالت را عطایش کردی، و خشنودیت را هدیه‌اش نمودی، و از هجران

هَجْرِكَ وَقِلَاقِكَ، وَبَوَّأْتَهُ مَقْعَدَ الصَّدَقِ فِي جِوَارِكَ، وَخَصَصْتَهُ بِمَعْرِفَتِكَ،
و دوریت پناهش دادی، و در جایگاه صدق در جوارت جایش دادی، و به شناخت مخصوصش گرداندی،
وَاهَلَّتْهُ لِعِبَادَتِكَ، وَهَيَّيْتْ قَلْبَهُ لِإِرَادَتِكَ، وَاجْتَبَيْتَهُ لِمُشَاهَدَتِكَ، وَاخْلَيْتْ
و برای بندگیت لایقش ساختی، و دلش را شیفته خواسته‌ات نمودی و برای دیدارت برگزیده‌اش کردی، و رویش را
وَجْهَهُ لَكَ، وَفَرَّغْتَ فُؤَادَهُ لِحُبِّكَ، وَرَغَّبْتَهُ فِيمَا عِنْدَكَ، وَالْهَمَمْتُ ذِكْرَكَ،
متوجه خود ساختی و دلش را برای محبتت خالی کردی، و برای آنچه نزد توست مشتاقش نمودی، و به یادت مشغولش ساختی
وَأَوْزَعْتَهُ شُكْرَكَ، وَسَغَلْتَهُ بِطَاعَتِكَ، وَصَيَّرْتَهُ مِنْ صَالِحِي بَرِيَّتِكَ،
و شکرش را نصیبش کردی، و به بندگیت مشغولش نمودی، و او را از شایسته‌ترین آفریدگان قرار دادی
وَاخْتَرْتَهُ لِمَنَاجَاتِكَ، وَقَطَعْتَ عَنْهُ كُلَّ شَيْءٍ يَفْطَعُهُ عَنكَ، اللَّهُمَّ اجْعَلْنَا
و برای مناجاتت برگزیدی، و هر چه که او را از تو جدا می‌کند از او بریدی، خدایا ما را
مِمَّنْ دَأْبُهُمُ الْإِرْتِيَاخُ إِلَيْكَ وَالْحَنِينُ، وَدَهْرُهُمُ الرَّفْرَفَةُ وَاللَّانِينُ، جِبَاهُهُمْ
از کسانی قرار ده که عادتشان، شادی و زاری به درگاه توست، و روزگارشان آه و ناله است، آنان که پیشانی‌شان
سَاجِدَةٌ لِعَظَمَتِكَ، وَعَيْنُونَهُمْ سَاهِرَةٌ فِي خِدْمَتِكَ، وَدُمُوعُهُمْ سَائِلَةٌ مِنْ
در برابر عظمتت بر خاک قرار گرفته، و چشم‌هایشان در خدمت تو بیدار است، و اشک‌هایشان از ترس تو
حَشِيَّتِكَ، وَقُلُوبُهُمْ مُتَعَلِّقَةٌ بِمَحَبَّتِكَ، وَافْتِدَتْهُمْ مُنْخَلِعَةٌ مِنْ مَهَابَتِكَ، يَا
جاری است، و دل‌هایشان شیفته و دل‌داده توست، و قلب‌هایشان از هیبت تو فرو ریخته، ای
کلیات مفاتیح نوین، ص: ۷۸

مَنْ أَنْوَارِ قُدْسِهِ لِأَبْصَارِ مُحِبِّهِ رَأِئِقَةٌ، وَسُبُحَاتُ وَجْهِهِ لِقُلُوبِ عَارِفِيهِ
کسی که نورهای قدسیت برای دیده‌های دوستدارانت درخشان است، و انوار جمالت برای دل‌های عارفانت
شَائِقَةٌ، يَا مُنَى قُلُوبِ الْمُشْتَاقِينَ، وَيَا غَايَةَ آمَالِ الْمُحِبِّينَ، اسْئَلُكَ حُبَّكَ
آشکار است ای امید دل مشتاقان، ای نهایت آرزوی دوستداران، از تو می‌خواهم دوستیت را،
وَحُبَّ مَنْ يُحِبُّكَ، وَحُبَّ كُلِّ عَمَلٍ يُوَصِّلُنِي إِلَى قُرْبِكَ، وَأَنْ تَجْعَلَكَ
و دوستی آن که تو را دوست دارد، و دوستی هر عملی که مرا به نزدیکی می‌رساند، و (از تو می‌خواهم که) خود را
أَحَبَّ إِلَيَّ مِمَّا سِوَاكَ، وَأَنْ تَجْعَلَ حُبِّي إِيَّاكَ قَائِدًا إِلَى رِضْوَانِكَ، وَشَوْقِي
نزد من محبوب‌تر از هر چیز قرار دهی، و محبتم به خودت را وسیله‌ای برای رسیدن به بهشت، و اشتیاقم
إِلَيْكَ ذَائِدًا عَنْ عِضْيَانِكَ، وَآمِنًا بِالنَّظَرِ إِلَيْكَ عَلَيَّ، وَأَنْظُرُ بِعَيْنِ الْوُدِّ
به خودت را مانع از نافرمانیت قرار دهی، با توجهم به خودت بر من منت گذار، و با دیده محبت
وَالْعَطْفِ إِلَيَّ، وَلَا تَصْرِفْ عَنِّي وَجْهَكَ، وَاجْعَلْنِي مِنْ أَهْلِ الْإِسْعَادِ
و عطفت به من نظر کن، و رویت را از من بر مگردان، و مرا در زمره سعادت‌مندان
وَالْحِظْوَةِ عِنْدَكَ، يَا مُجِيبُ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ. [۷۸]

و بهره‌مندان در گاهت قرار ده، ای اجابت کننده، ای مهربانترین مهربانان.

(متوسلان)

راز و نیاز آنهاست که به عطوفت و رأفت الهی توسل می‌جویند و به شفاعت پیامبرش دل خوش می‌دارند و این دو را وسیله نیل به غفران الهی و رسیدن به رضوان حق قرار می‌دهند.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

به نام خداوند بخشنده مهربان

الهی لیس لی وسیله الیک الّا عواطف رأفتک، ولا لی ذریعه الیک الّا

ای معبود من، جز عواطف رأفت وسیله‌ای برای رسیدن به درگاهت ندارم و جز رحمت‌های شناخته شده‌ات

عوارف [۷۹] رَحْمَتِكَ، وَشَفَاعَةُ نَبِيِّكَ نَبِيِّ الرَّحْمَةِ، وَمُنْقِذِ الْأُمَّةِ مِنَ الْغَمِّ،

و شفاعت پیامبرت، پیامبر رحمت و نجات دهنده امت از غم و اندوه، راهی برای رسیدن به درگاهت ندارم،

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۷۹

فاجعلهما لی سبباً الی نیل غفرانک، وصیّرهما لی وُضْلاً الی الفوزِ

پس آن دو را وسیله رسیدنم به آمرزشت و سبب رسیدنم به خوشنودیت قرار ده،

برضوانک، وَقَدْ حَلَّ رَجَائِي بِحَرَمِ كَرَمِكَ، وَحَطَّ طَمَعِي بِفِنَاءِ جُودِكَ،

چرا که امیدم در حریم بخششت جای گرفته و طمعم به آستانه سخاوتت فرود آمده،

فَحَقِّقْ فِيكَ أَمَلِي وَاخْتِمِ بِالْخَيْرِ عَمَلِي وَاجْعَلْنِي مِنْ صَفْوَتِكَ الَّذِينَ

پس آرزویم را در مورد خودت محقق ساز، و کارم را به خیر ختم کن، و قرار ده مرا از برگزیدگان که

اخْلَلْتَهُمْ بِحُبُوحَةِ جَنَّتِكَ، وَبَوَّأْتَهُمْ دَارَ كَرَامَتِكَ، وَأَقْرَرْتَ أَعْيُنَهُمْ بِالنَّظَرِ

آنها را در میان بهشتت جای داده و در خانه کرامتت ساکن کرده‌ای و دیدگانشان را به تماشای جمالت

الَيْكَ يَوْمَ لِقَائِكَ، وَأَوْرَثْتَهُمْ مَنَازِلَ الصَّدَقِ فِي جِوَارِكَ، يَا مَنْ لَا يَفْدُ

در روز دیدارت (در قیامت) روشن نموده‌ای، و منزلگاه‌های صداقت را در جوار خودت به آنان بخشیده‌ای، ای که میهمانان،

الْوَافِدُونَ عَلَى الْكَرَمِ مِنْهُ، وَلَا يَجِدُ الْفَاصِدُونَ اِرْحَمَ مِنْهُ، يَا خَيْرَ مَنْ خَلَا

بر کریم‌تر از تو وارد نشوند، و قصدکنندگان، مهربان‌تر از تو را نیابند، ای بهترین کسی که تنهامانندگان

بِهِ وَحِيدٌ، وَيَا أَعْطَفَ مَنْ أَوْى إِلَيْهِ طَرِيدٌ، اِلَى سَعَةِ عَفْوِكَ مَدَدْتُ يَدِي

با تو خلوت کنند، ای مهربانترین کسی که فراریان به تو پناهنده شوند، به سوی وسعت گذشتت، دست دراز کرده

وَبَدَيْلِ كَرَمِكَ أَعْلَقْتُ كَفِّي فَلَا تُؤْنِي الْحِرْمَانُ، وَلَا تُبَلِّغْنِي بِالْحَيْبَةِ

و به دامان کرمت متوسل شده‌ام پس محرومیت را بر من مسلط مکن، و مرا به ناامیدی

وَالْخُشْرَانِ، يَا سَمِيعَ الدُّعَاءِ [یا اِرْحَمَ الرَّاحِمِينَ . ۸۰] و زیانکاری گرفتار مکن، ای شنونده دعا [ای مهربانترین مهربانان .

۱۱- مناجات المفتقرین

(نیازمندان)

راز و نیاز آنان که سرتاپای وجود خود را نیازمند او می‌دانند و از غنای او طلب می‌کنند و دوام و پیوستگی نعمتش را می‌خواهند؛ رفع همه رنجها، شکستگی‌ها و اندوه‌ها را از خداوند می‌طلبند.

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۸۰

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

به نام خداوند بخشنده مهربان

الهی کسری لا یَجْبِرُهُ اِلَّا لَطْفُكَ وَحَنَانُكَ، وَفَقْرِي لَا يُغْنِيهِ اِلَّا عَطْفُكَ

ای معبود من، کمبودم را جز لطف و مهربانیت جبران نکند، و نیازم را جز محبت و احسانت و احسانت، و رزوقتی لا یَسْكُنُهَا اِلَّا اَمَانُكَ، وَذَلَّتِي لَا يُعِزُّهَا اِلَّا سُلْطَانُكَ،

بی نیاز نکند، و هراسم را جز امان تو آرامش ندهد، و خواریم را جز قدرت و سلطهات عزیز نگرداند و اَمْنِيَّتِي لَا يُبَلِّغُنِيهَا اِلَّا فَضْلُكَ، وَخَلَّتِي لَا يَسُدُّهَا اِلَّا طَوْلُكَ، وَحَاجَّتِي لَا

و چیزی جز فضلت مرا به آرزویم نرساند و نیازم را جز بخشش جبران نکند، و احتیاجم را یَفْضِيهَا غَيْرُكَ، وَكَرْبِي لَا يُفَرِّجُهُ سِوَى رَحْمَتِكَ، وَضُرِّي لَا يَكْشِفُهُ غَيْرُ

جز تو برآورده نکند، و گرفتاریم را جز رحمت نگشاید، زیانم را جز مهربانیت رَافَتِكَ، وَغَلَّتِي لَا يُبْرِدُّهَا اِلَّا وَضْلُكَ، وَلَوْعَتِي لَا يُطْفِئُهَا اِلَّا لِقَاؤُكَ،

برطرف نکند، و سوز عطشم را جز وصال آرام نکند، و آتش دلم را جز دیدارت خاموش نکند وَشَوْقِي اِلَيْكَ لَا يَبْتُلُهُ اِلَّا النَّظَرُ اِلَى وَجْهِكَ، وَفَرَارِي لَا يَقِرُّ دُونَ دُنُوِّي

و اشتیاقم به دیدارت را جز توجه به جلوهات سیراب نکند، و آرامشم جز در نزدیکی قرار نگیرد مِنْكَ، وَلَهْفَتِي لَا يَزِدُّهَا اِلَّا رَوْحُكَ، وَسَقَمِي لَا يَشْفِيهِ اِلَّا طِبُّكَ، وَغَمِّي لَا

اندوه و غم را جز نسیم جانبخش برطرف نکند، و بیماریم جز با درمانت شفا نیابد، و غم را يُزِيلُهُ اِلَّا قُرْبُكَ، وَجَرْحِي لَا يُبْرِئُهُ اِلَّا صَفْحُكَ، وَرَيْنُ قَلْبِي لَا يَجْلُوهُ اِلَّا

جز جوار قربت زائل نکند، و زخمم را جز گذشتت التیام نبخشد، و زنگار دلم را جز عفو عَفْوِكَ، وَوَسْوَاسُ صَدْرِي لَا يَزِيحُهُ اِلَّا اَمْرُكَ، فَا مَتَّهِ اَمَلِ الْاَمَلِيْنَ،

جلا ندهد، و وسوسه درونم را جز فرمانت برطرف نکند، ای نهایت آرزوی آرزومندان وَيَا غَايَةَ سُؤْلِ السَّائِلِيْنَ، وَيَا اَفْصَى طَلِبَةِ الطَّالِبِيْنَ، وَيَا اَعْلَى رَعْبَةِ

و ای منتهای خواسته خواستاران، و ای آخرین مطلوب جویندگان، و ای برترین میل الرَّاغِبِيْنَ، وَيَا وَلِيَّ الصَّالِحِيْنَ، وَيَا اَمَانَ الْخَائِفِيْنَ، وَيَا مُجِيبَ دَعْوَةِ

مشتاقان، و ای سرپرست صالحان، و ای ایمنی بخش ترسیدگان، و ای اجابت کننده درخواست الْمُضْطَرِّيْنَ، وَيَا ذُخْرَ الْمُعْدِمِيْنَ، وَيَا كَنْزَ الْبَاسِيْنَ، وَيَا غِيَاثَ الْمُسْتَغِيثِيْنَ،

درماندگان، و ای ذخیره نیازمندان، و ای گنج بینویان، و ای فریادرس فریادرس خواهان

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۸۱

وَ يَا قَاضِيَ حَوَائِجِ الْفُقَرَاءِ وَالْمَسَاكِيْنَ، وَ يَا اَكْرَمَ الْاَكْرَمِيْنَ، وَ يَا اَرْحَمَ

و ای برآورنده نیازهای فقیران و تهیدستان، و ای گرامی ترین گرامیان، و ای مهربان ترین الرَّاحِمِيْنَ، لَكَ تَخَضُّعِي وَسُؤَالِي وَ اِلَيْكَ تَضَرُّعِي وَ اِيْتِهَالِي اسْتَلْكَ اَنْ

مهربانان، فروتنی و درخواستم، و گریه و زاری و ناله‌ام به درگاه توست، از تو می‌خواهم که تُبَيِّنْ لِي مِنْ رُوحِ رِضْوَانِكَ، وَ تُدَيِّمَ عَلَيَّ نِعَمَ اِمْتِنَانِكَ، وَ هَا نَا بِبَابِ

از نسیم جانبخش خوشنودیت به من برسانی، و نعمت‌های بزرگت را بر من ادامه دهی، و اینک من به درگاه

كَرَمِكَ وَأَقِفْ، وَلِنَفْحَاتِ بَرِّكَ مُتَعَرِّضٌ، وَبِحَيْلِكَ الشَّدِيدِ مُعْتَصِمٌ،
 کرمت ایستاده و نسیم نیکیت را طالبم، و به ریسمان محکمت چنگ زده‌ام
 وَبِعُرْوَتِكَ الْوُثْقَى مُتَمَسِّكٌ، الْهَى اَرْحَمَ عَبْدَكَ الدَّلِيلَ، ذَا اللِّسَانِ الْكَلِيلِ،
 و دستگیره محکمت را گرفته‌ام، ای معبود من بر بنده فروتنت که زبانش گنگ
 وَالْعَمَلِ الْقَلِيلِ، وَآمِنٌ عَلَيْهِ بِطَوْلِكَ الْجَزِيلِ، وَاکْتَفُهُ تَحْتَ ظِلِّكَ الظَّلِيلِ،
 و عملش کم است رحم کن، با بخشش فراوانت بر او منت گذار، و او را در زیر سایه گسترده‌ات پناه ده.
 يَا كَرِيمٌ يَا جَمِيلٌ، يَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ. [۸۱]
 ای بخشنده، ای زیبا، ای مهربان‌ترین مهربانان.

۱۲- مناجات العارفين

(عارفان)

مناجات کسانی است که عارفانه با خدا سخن می‌گویند، آنان که پس از قبول ناتوانی از درک کنه ذات او و راهیابی به شناخت کامل صفاتش در پی معرفتی بهتر از گذشته و دریدن حجابها از دیدگان دل و جانند و تشنه کام در جستجوی چشمه‌های محبت الهی و نوشیدن از جام عشق وی می‌باشند.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

به نام خداوند بخشنده مهربان

الْهَى قَصْرَتِ الْأَلْسُنُ عَنْ بُلُوغِ تَنَائِكَ كَمَا يَلِيقُ بِجَلَالِكَ، وَعَجَزَتِ

ای معبود من، زبانها از بیان ثنایت آن چنان که شایسته بزرگی توست کوتاه است، و عقلها

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۸۲

الْعُقُولُ عَنْ ادْرَاكِ كُنْهِ جَمَالِكَ، وَأَنْحَسَرَتِ الْأَبْصَارُ دُونَ النَّظْرِ إِلَى

از درک کنه ذات عاجز است، و دیده‌ها در تماشای شکوه و عظمت

سُبُحَاتِ وَجْهِكَ، وَلَمْ تَجْعَلْ لِلْخَلْقِ طَرِيقًا إِلَى مَعْرِفَتِكَ، إِلَّا بِالْعَجْزِ عَنْ

وامانده است، راهی برای مخلوقات در شناختت جز اقرار به ناتوانی از شناختت قرار

مَعْرِفَتِكَ، الْهَى فَاجْعَلْنَا مِنَ الَّذِينَ تَرَسَّخَتْ أَشْجَارُ الشُّوقِ إِلَيْكَ فِي

نداده‌ای، ای معبود من، ما را از کسانی قرار ده که نهال امیدت در باغ دل‌هایشان

حَدَّ آتَقِ صُدُورِهِمْ، وَأَخَذَتْ لَوْعَهُ مَحَبَّتِكَ بِمَجَامِعِ قُلُوبِهِمْ، فَهُمْ إِلَى

ریشه دوانده و سوز محبتت سراسر دلشان را فرا گرفته است، پس آنان در

أَوْكَارِ الْأَفْكَارِ يَأْوُونَ، وَفِي رِيَاضِ الْقُرْبِ وَالْمُكَاشَفَةِ يَرْتَعُونَ، وَمِنْ

آشیانه افکار جای گرفته و در باغ‌های قرب و مکاشفه می‌خرامند، و با

حِيَاضِ الْمَحَبَّةِ بِكَاسِ الْمُلَاطَفَةِ يَكْرَعُونَ، وَشَرَايِعِ الْمُصَافَاتِ يَرِدُونَ،

جام مهربانیت از دریای محبتت می‌نوشند و به سرچشمه‌های زلال و صاف وارد می‌شوند

قَدْ كَشِفَ الْغُطَاءُ عَنْ ابْصَارِهِمْ، وَأَنْجَلَتْ ظُلْمَةَ الرَّيْبِ عَنْ عَقَائِدِهِمْ

در حالی که پرده‌ها از دیده‌هایشان کنار رفته و تاریکی شک و تردید از اعتقادات

وَصَمَّآئِرِهِمْ، وَأَنْتَفَتْ مُخَالَجَةُ الشَّكِّ عَنْ قُلُوبِهِمْ وَسَرَّآئِرِهِمْ، وَأَنْشَرَحَتْ
 و باطنشان برطرف شده و اضطراب و تردید از دلها و باطنهایشان منتفی شده و با
 بَتَّحْقِيقِ الْمَعْرِفَةِ صُدُّورُهُمْ، وَعَلَتْ لِسَبْقِ السَّعَادَةِ فِي الزَّهَادَةِ هَمَمُهُمْ،
 حصول معرفت، سینه‌هایشان گشاده شده و همت‌هایشان برای ربودن گوی سبقت در پارسایی عالی شده
 وَعَدَبَ فِي مَعِينِ الْمُعَامَلَةِ شَرِبُهُمْ، وَطَابَ فِي مَجْلِسِ الْأَنْسِ سِرُّهُمْ،
 و در چشمه رفتار (نیک)، نوشیدنی‌هایشان گوارا شده و باطنشان در محفل انس پاکیزه گشته
 وَآمَنَ فِي مَوْطِنِ الْمَخَافَةِ سِرُّهُمْ، وَأَطْمَأْنَنَتْ بِالرُّجُوعِ إِلَى رَبِّ الْأَرْبَابِ
 و در محل‌های ترسناک، راهشان ایمن گشته و با بازگشت به سوی پروردگار یکتا، نفسشان
 أَنْفُسُهُمْ، وَتَيَقَّنَتْ بِالْفَوْزِ وَالْفَلَاحِ ازواضح‌تر، وَقَوَّتْ بِالنَّظَرِ إِلَى مَحْبُوبِهِمْ
 آرام گشته و روح و روانشان به پیروزی و رستگاری یقین پیدا کرده و دیده‌هایشان به دیدار محبوبشان
 اعْيُنُهُمْ، وَاسْتَقَرَّ بِإِدْرَاكِ السُّؤْلِ وَنَيْلِ الْمَأْمُولِ قَرَارُهُمْ، وَرَبِحَتْ فِي بَيْعِ
 روشن گشته، و با رسیدن به خواسته‌ها و آرزوها، آرامششان برقرار گشته، و تجارتشان در فروختن
 کلیات مفاتیح نوین، ص: ۸۳

الدُّنْيَا بِالْآخِرَةِ تِجَارَتُهُمْ، الْهَى مَا لَدَّ حَوَاطِرِ الْإِلَهَامِ بِذِكْرِكَ عَلَى الْقُلُوبِ،
 دنیا به آخرت، سودمند شده است، ای معبود من، چه لذت بخش است خاطره‌های الهام یاد تو بر دلها
 وَمَا أَحْلَى الْمَسِيرِ إِلَيْكَ بِالْأَوْهَامِ فِي مَسَالِكِ الْعُيُوبِ، وَمَا أَطْيَبَ طَعْمَ
 و چه شیرین است حرکت به سوی تو در راه‌های نامرئی، با باورها، و چه خوش است طعم
 حُبِّكَ، وَمَا اغْدَبَ شَرِبَ قُرْبِكَ، فَأَعْدْنَا مِنْ طَرْدِكَ وَأَبْعَادِكَ، وَاجْعَلْنَا مِنْ
 محبتت، و چه گواراست مقام قربت، پس ما را از راندن و دور کردن پناه ده، و از مخصوص‌ترین
 أَحْصِ عَارِفِيكَ، وَأَصْلِحْ عِبَادِكَ، وَأَصْدَقِ طَائِعِيكَ، وَأَخْلَصِ عُبَادِكَ، يَا
 عارفان، و شایسته‌ترین بندگان، و راستگوترین مطیعان و خالص‌ترین عبادت کنندگان قرار ده، ای
 عَظِيمُ يَا جَلِيلُ، يَا كَرِيمُ يَا مُنِيلُ، بِرَحْمَتِكَ وَمَنَّكَ يَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ. [۸۲]
 با عظمت، ای باشکوه، ای بخشنده، ای عطا کننده، به رحمت و منتت ای مهربان‌ترین مهربانان.

۱۳- مناجات الذاکرین

(ذاکران)

راز و نیاز کسانی است که یاد خدا را می‌طلبند و از او می‌خواهند، که ذکر و یادش را در همه جا و همه حال بر قلب و جانشان فرود
 آرد و آن را انیس و مونسشان گردانند؛ آنان که می‌دانند جز با یاد او دلها آرام نمی‌گیرد و جز با رؤیت معنوی جمال حق، جانها
 آرامش نمی‌یابد.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

به نام خداوند بخشنده مهربان

الْهَى لَوْلَا الْوَجِبُ مِنْ قَبُولِ امْرِكَ، لَنَزَّهْتُكَ مِنْ ذِكْرِي إِيَّاكَ، عَلَى أَنْ

ای معبود من، اگر نبود پذیرفتن فرمان واجب، به یقین تو را پاک‌تر از آن می‌دانستم که یادت کنم، علاوه بر اینکه

ذِكْرِي لَكَ بِقَدْرِي لَا بِقَدْرِكَ، وَمَا عَسَىٰ أَنْ يَبْلُغَ مِقْدَارِي حَتَّىٰ اجْعَلَ

یاد کردن تو به اندازه (توان) من است نه به اندازه (شایستگی) تو، و امید ندارم که ارزشم به اندازه‌ای بالا رود که مورد

مَحَلًّا لِتَقْدِيرِكَ، وَمِنْ أَعْظَمِ النِّعَمِ عَلَيْنَا جَزَايَانُ ذِكْرِكَ عَلَيَّ السَّيِّئَاتِ،

تکریم تو واقع شوم، و از بزرگترین نعمت‌های تو بر ما جاری شدن نام تو بر زبان ماست،

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۸۴

وَإِذْنِكَ لَنَا بِدُعَائِكَ وَتَزْيِيدِكَ وَتَسْبِيحِكَ، اَللّٰهُمَّ فَالْهَمْنَا ذِكْرَكَ فِي

و اجازات برای دعا و متزه داشتن و به پاکی یاد کردن توست، ای معبود من، در خلوت و آشکار،

الْخَلَاءِ وَالْمَلَأِ، وَاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ، وَالْإِعْلَانِ وَالْإِسْرَارِ، وَفِي السَّرَّاءِ

و شب و روز، و پیدا و نهان و خوشی و ناخوشی ما را به

وَالضَّرَّاءِ، وَأَنشِنَا بِالذِّكْرِ الْخَفِيِّ، وَاسْتَعْمَلْنَا بِالْعَمَلِ الزَّكِيِّ، وَالسَّعْيِ

یادت و اداری، و به یاد پنهانیت مأنوسمان کن، و به کار پاکیزه و تلاش

الْمُرْضِيِّ، وَجَازِنَا بِالْمِيزَانِ الْوَفِيِّ، اَللّٰهُمَّ بِكَ هَامَتِ الْقُلُوبُ الْوَالِهَةُ،

پسندیده و اداری و با پیمانانه پر پاداشمان ده، ای معبود من، دل‌های شیفته، عاشقت شده

وَعَلَىٰ مَعْرِفَتِكَ جُمِعَتِ الْعُقُولُ الْمُتَبَايِنَةُ، فَلَا تَطْمَئِنُّ الْقُلُوبُ إِلَّا بِذِكْرِكَ،

و عقل‌های پراکنده برای شناختت گرد آمده، پس دل‌ها جز به یادت آرام نگیرد

وَلَا تَسْكُنُ النَّفُوسُ إِلَّا عِنْدَ رُؤْيَاكَ، أَنْتَ الْمُسَبِّحُ فِي كُلِّ مَكَانٍ،

و دل‌ها جز به هنگام دیدارت آرامش نیابد، تویی که در هر مکان به پاکی یاد گردی

وَالْمَعْبُودُ فِي كُلِّ زَمَانٍ، وَالْمَوْجُودُ فِي كُلِّ أَوَانٍ، وَالْمَدْعُوُّ بِكُلِّ لِسَانٍ،

و در هر زمان عبادت شوی و در هر لحظه موجودی، و به هر زبان خواننده شوی

وَالْمُعَظَّمُ فِي كُلِّ جَنَانٍ، وَاسْتَغْفِرُكَ مِنْ كُلِّ لَذَّةٍ بَعِيرٍ ذِكْرِكَ، وَمِنْ كُلِّ رَاحَةٍ

و در هر دلی به بزرگی یاد شوی، از هر خوشی جز یادت و از هر آسایشی

بَعِيرٍ أَنْسِكَ، وَمِنْ كُلِّ سُورٍ بَعِيرٍ قُرْبِكَ، وَمِنْ كُلِّ شُعْلِ بَعِيرٍ طَاعَتِكَ،

جز انست، و از هر شادی جز نزدیکی و از هر اشتغالی جز بندگیت از تو آمرزش می‌طلبم

اَللّٰهُمَّ أَنْتَ قُلْتَ وَقَوْلُكَ الْحَقُّ: يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اذْكُرُوا اللَّهَ ذِكْرًا كَثِيرًا،

ای معبود من، تو فرمودی و فرمایشت حق است: ای کسانی که ایمان آورده‌اید خدا را بسیار یاد کنید،

وَسَبِّحُوهُ بُكْرَةً وَأَصِيلًا. وَقُلْتَ وَقَوْلُكَ الْحَقُّ: فَادْكُرُونِي اذْكُرْكُمْ. فَامْرُوتَنَا

و صبح و شام او را تسبیح گوید: و فرمودی و فرمایشت حق است: پس به یاد من باشید تا به یاد شما باشم، پس ما را به یادت

بِذِكْرِكَ، وَوَعَدْتَنَا عَلَيْهِ أَنْ تَذْكُرَنَا تَشْرِيفًا لَنَا وَتَفْخِيمًا وَأَعْظَامًا، وَهَا

فرمان داده و به ما وعده فرمودی که در قبال آن برای گرامیداشت و ارج نهادن و بزرگداشت ما را یاد خواهی نمود و اینک

نَحْنُ ذَاكِرُوكَ كَمَا أَمَرْتَنَا، فَانْجِزْ لَنَا مَا وَعَدْتَنَا، يَا ذَاكِرَ الدَّاكِرِينَ، وَيَا

ما یادکنندگان تویم، آن‌گونه که تو فرمان داده‌ای، پس به آنچه به ما وعده فرمودی وفا کن، ای یادکننده یادکنندگان، و ای

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۸۵

ارْحَمَ الرَّاحِمِينَ. [۸۳]

مهربان‌ترین مهربانان.

۱۴- مناجات المعتصمین

(پناهندگان)

مناجات کسانی است که در برابر انبوه آفات سعادت، به قدرت و توانایی او پناه می‌برند و به ریسمان الهی چنگ می‌زنند و حمایت و پشتیبانی خدا را می‌طلبند.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

به نام خداوند بخشنده مهربان

اللَّهُمَّ يَا مَلَاذَ اللَّائِذِينَ، وَيَا مَعَاذَ الْعَائِذِينَ، وَيَا مُنْجِيَ الْهَالِكِينَ، وَيَا

ای خدا، ای حامی پناهندگان، و ای پناه پناه‌جویان، و ای نجات‌بخش هلاک‌شدگان، و ای

عاصم‌الْبَائِسِينَ، وَيَا رَاحِمَ الْمَسَاكِينِ، وَيَا مُجِيبَ الْمُضْطَرِّينَ، وَيَا كَثْرَ

نگهدار بیچارگان، و ای رحم‌کننده بینوایان، و ای اجابت‌کننده گرفتاران، و ای گنج

الْمُفْتَقِرِينَ، وَيَا جَابِرَ الْمُتَكْسِرِينَ، وَيَا مَأْوَى الْمُتَقَطِّعِينَ، وَيَا نَاصِرَ

نیازمندان، و ای التیام‌بخش دل‌شکستگان، و ای پناهگاه آوارگان، و ای یاور

الْمُسْتَضْعَفِينَ، وَيَا مُجِيرَ الْخَائِفِينَ، وَيَا مُغِيثَ الْمَكْرُوبِينَ، وَيَا حِصْنَ

مستضعفان، و ای پناه‌دهنده ترسیدگان، ای فریادرس غمزدگان، ای پناه

اللَّاحِجِينَ، أَنْ لَمْ أَعُدْ بِعِزَّتِكَ فَبِمَنْ أَعُوذُ، وَأَنْ لَمْ أَلِدْ بِقُدْرَتِكَ فَبِمَنْ أَلُوذُ،

پناهندگان، اگر به عزت پناه نبرم پس به که پناهنده شوم، و اگر به قدرت متوسل نشوم پس به که متوسل شوم،

وَقَدْ الْجَائِئِي الذُّنُوبُ الَّتِي التَّشَبُّثُ بِأَذْيَالِ عَفْوِكَ، وَاحْوَجَّجْنِي الْخَطَايَا

در حالی که گناهانم مرا به چنگ زدن به دامان گذشت وادار کرده و خطاهایم مرا به کوبیدن

الَّتِي اسْتَفْتَحَ ابْوَابَ صَفْحِكَ، وَدَعَّتْنِي الْإِسَاءَةُ إِلَى الْإِنَاخَةِ بِفَنَاءِ عِزِّكَ،

درهای چشم پوشیت محتاج ساخته، و بدیهایم مرا به اقامت در آستان عزت فرا خوانده

وَحَمَلْتَنِي الْمَخَافَةَ مِنْ نِقْمَتِكَ عَلَى التَّمَسُّكِ بِعُرْوَةِ عَطْفِكَ، وَمَا حَقُّ مَنْ

و ترس از عذاب مرا به متوسل شدن به ریسمان گذشت وادار کرده است، و سزای کسی که

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۸۶

اَعْتَصَمَ بِحَبْلِكَ أَنْ يُخْذَلَ، وَلَا يَلِيقُ بِمَنْ اسْتَجَارَ بِعِزِّكَ أَنْ يُسَلَّمَ أَوْ يُهْمَلَ،

به ریسمانت چنگ زده، خواری نیست، و آن که به عزت پناهنده شود شایسته نیست که رها شده یا نادیده گرفته شود،

الهِى فَلَا تُخْلِنَا مِنْ حِمَايَتِكَ، وَلَا تُعْرِنا مِنْ رِعَايَتِكَ، وَذُذْنَا عَنْ مَوَارِدِ

ای معبود من، ما را از حمایت محروم مکن، و از توجهت بی‌بهره مساز، و ما را از پرتگاه‌های

الْهَلَكَةِ، فَإِنَّا بِعَيْنِكَ وَفِي كَنَفِكَ وَلَكَ، اسْأَلُكَ بِأَهْلِ خَاصَّتِكَ مِنْ مَلَائِكَتِكَ

هلاکت دور نما، چرا که ما در برابر دیدگانت و در پناه تو و از آن تویم، از تو می‌خواهم به حق فرشتگان خاصت

وَالصَّالِحِينَ مِنْ بَرِيَّتِكَ، أَنْ تَجْعَلَ عَلَيْنَا وَاقِيَةً تُنَجِّنَا مِنَ الْهَلَكَاتِ،

و صالحان از آفریدگانت، که برای ما سپری قرار دهی تا از مصیبت‌ها نجاتمان دهد،
 وَتُجَبِّئُنَا مِنَ الْآفَاتِ، وَتُكِنُّنَا مِنْ دَوَاهِي الْمُصِيبَاتِ، وَأَنْ تُنَزِّلَ عَلَيْنَا مِنْ
 و از آفات دورمان سازد، و از مصیبت‌های فجیع ما را حفظ کند و اینکه از آرامشت بر ما
 سَکِينَتِكَ، وَأَنْ تُعَسِّىَ وَجُوهَنَا بِأَنْوَارِ مَحَبَّتِكَ، وَأَنْ تُؤْوِيَنَا إِلَى شَدِيدِ رُكْنِكَ،
 فرو فرستی، و با انوار محبتت چهره ما را بپوشانی، و در رکن محکمت جای داده
 وَأَنْ تُحَوِّينَا فِي أَكْنَافِ عِصْمَتِكَ، بِرَأْفَتِكَ وَرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ. [۸۴]
 و در کنف حمایتت قرار دهی، به مهربانی و رحمت ای مهربان‌ترین مهربانان.

۱۵- مناجات الزاهدین

(زاهدان)

مناجات کسانی است که از خطر دنیاپرستی و زخارف آن آگاهند؛ آنان که می‌دانند گردابه‌های خطرناک دنیاپرستی چگونه
 جویندگانش را در کام خود فرو می‌برد و به نیستی و تباهی می‌کشاند. از این‌رو، زهد در دنیا و بی‌اعتنایی به زرق و برق آن را از
 خدا می‌طلبند.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

به نام خداوند بخشنده مهربان

الهی اشکنتنا داراً حَفَرْتُ لَنَا حُفْرَ مَكْرِهَا، وَعَلَقْنَا بِأَيْدِي الْمُنْيَا فِي
 ای معبود من، ما را در خانه‌ای جای داده‌ای که گودال‌های نیرنگش را برای ما حفر کرده، و با دست آرزوها، ما را در
 حَبَائِلِ غَدْرِهَا، فَالَيْكَ نَلْتَجِي مِنْ مَكَائِدِ خُدْعِهَا، وَبِكَ نَعْتَصِمُ مِنَ الْإِغْتِرَارِ
 ریسمانهای نیرنگ آویخته، پس از نقشه‌های فریبکارانه‌اش به تو پناه می‌بریم، و از مغرور شدن به زینت‌های رنگارنگش
 کلیات مفاتیح نوین، ص: ۸۷

بِزَخَارِفِ زِينَتِهَا، فَانْهَ الْمُهْلِكَةَ طَلَابَهَا، الْمُتْلِفَةَ حُلَالَهَا، الْمُحْشُوَّةَ

به تو متوسل می‌شویم زیرا که جویندگانش را نابود کند، و واردان به خویش را هلاک نماید، از بلاها
 بِالْآفَاتِ، الْمَشْحُونَةَ بِالنَّكَبَاتِ، الٰهِي فَرِّهِدْنَا فِيهَا، وَسَلِّمْنَا مِنْهَا

پر شده، و از مصیبت‌ها آکنده شده، ای معبود من، ما را در آن زاهد گردان، و به وسیله توفیق

بِتَوْفِيقِكَ وَعِصْمَتِكَ، وَأَنْزِعْ عَنَّا جَلَابِيبَ مُخَالَفَتِكَ، وَتَوَلَّ أُمُورَنَا بِحُسْنِ

و بازدارندگیت ما را در آن محفوظ بدار، و جامه نافرمانیت را از ما بر کن، و با تدبیر نیکت، امور ما را

كِفَايَتِكَ، وَأَوْفِرْ مَزِيدَنَا مِنْ سَعَةِ رَحْمَتِكَ، وَأَجْمِلْ صَلَاتِنَا مِنْ فَيْضِ

سرپرستی کن، و سهم ما را از وسعت رحمت فراوان گردان، و هدایای ما را از بخشش‌های فراوانت

مَوَاهِبِكَ، وَاعْرِسْ فِي أَفْنَدَتِنَا أَشْجَارَ مَحَبَّتِكَ، وَاتِّمِّمْ لَنَا أَنْوَارَ مَعْرِفَتِكَ،

نیکو گردان، و درخت محبتت را در دل‌های ما بنشان، و انوار شناختت را بر ما کامل کن

وَإِذْقْنَا حَلَاوَةَ عَفْوِكَ وَلَذَّةَ مَغْفِرَتِكَ، وَاقْرُرْ أَعْيُنَنَا يَوْمَ لِقَائِكَ بِرُؤْيَتِكَ،

و شیرینی گذشت و لذت آمرزشت را به ما بجشان و چشم‌های ما را در روز دیدارت به ملاقاتت روشن کن، و

وَإَخْرِجْ حُبَّ الدُّنْيَا مِنْ قُلُوبِنَا، كَمَا فَعَلْتَ بِالصَّالِحِينَ مِنْ صَفْوَتِكَ،

محبّت دنیا را از دل‌های ما بیرون کن، همان‌گونه که با صالحان از برگزیدگان
وَالْأَبْرَارِ مِنْ خَاصَّتِكَ، بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ، وَيَا أَكْرَمَ الْأَكْرَمِينَ. [۸۵]
و نیکان از خواصت رفتار نموده‌ای، به رحمت ای مهربان‌ترین مهربانان و ای گرامی‌ترین گرامیان.

مناجاتی منظوم از امام امیرالمؤمنین علی بن ابی طالب علیه السلام:

این مناجات از «صحیفه علویّه» نقل شده است. [۸۶]
لَكَ الْحَمْدُ يَا ذَا الْجُودِ وَالْمَجْدِ وَالْعُلَى تَبَارَكَتْ تُعْطَى مَنْ تَشَاءُ وَتَمْنَعُ
حمد و سپاس از آن توست ای صاحب بخشش و بزرگواری و برتری بلند مرتبه‌ای و به هر که خواهی عطا کنی و بازداری
الهِی وَخَلَقَی وَحَزَزَی وَمَوْئِلِیَ إِلَیْكَ لَدَى الْأَعْسَارِ وَالْیُسْرِ افْرُجُ
ای معبود و آفریدگار و پناهگاه و پناه من هنگام تنگدستی و توانگری به درگاه تو متوسل می‌شوم
کلیات مفاتیح نوین، ص: ۸۸

الهِی لَئِنْ جَلَّتْ وَجَمَّتْ خَطِیئَتِی فَعَفُوْكَ عَنْ ذَنْبِیْ اَجَلٌ وَاوْسَعُ
ای معبود من، اگر گناهانم بزرگ و فراوان است پس عفو تو از گناهم بزرگ‌تر و وسیع‌تر است
الهِی لَئِنْ اَعْطِیْتُ نَفْسِیْ سُؤْلَهَا فَاَنَا فِی رَوْضِ النَّدَامَةِ اَرْتَعُ
ای معبود من، اگر از هوای نفسم پیروی کنم پس اینک من در وادی پشیمانی سرگردانم
الهِی تَرِی حَالِی وَفَقْرِی وَفَاقَتِی وَاَنْتَ مُنَاجَاتِی الْخَفِیَّهٗ تَسْمَعُ
ای معبود من، حال و نیاز و نداریم را می‌بینی و راز و نیاز پنهانیم را می‌شنوی
الهِی فَلَا تَقْطَعْ رَجَائِی وَلَا تُرْغِفُوْا دِی فَلَی فِی سَیِّبِ جُودِكَ مَطْمَعُ
ای معبود من، امیدم را قطع و دلم را منحرف مکن چرا که من چشم طمع به باران رحمت دارم
الهِی لَئِنْ خَیَّبْتَنِی اَوْ طَرَدْتَنِی فَمَنْ ذَا الَّذِی اَرْجُوْ وَ مَنْ ذَا اَشْفَعُ
ای معبود من، اگر مرا ناامید کرده یا برانی پس به که امید بسته و که را شفیع گیرم
الهِی اَجْرِنِی مِنْ عَذَابِکَ اِنَّنِیْ اَسِیْرٌ ذَلِیْلٌ خَائِفٌ لِّکَ اَخْضَعُ
ای معبود من، مرا از عذاب خود پناه ده، چرا که به یقین من گرفتار و خوار و ترسان و فروتن درگاه توام
الهِی فَاَنْسِنِی بِنَاقِلِیْنَ حُجَّتِی اِذَا کَانَ لِی فِی الْقَبْرِ مَتْوًی وَ مَضْجَعُ
ای معبود من، پس با تلقین دلیل، همدم باش آن‌گاه که در قبر جا و مأوی گیرم
الهِی لَئِنْ عَذَّبْتَنِی الْفَ حِجَّهٗ فَحَبْلِ رَجَائِی مِنْکَ لَا یَتَقَطَّعُ
ای معبود من، اگر مرا هزار سال عذاب کنی باز هم رشته امیدم از تو قطع نشود
الهِی اِذْقِنِی طَعْمَ عَفْوِکَ یَوْمَ لَا بُنُوْنَ وَلَا مَالٌ هُنَالِکَ یَنْفَعُ
ای معبود من، طعم عفو را به من بچشان در روزی که فرزندان و مال در آن سودی نبخشد
الهِی لَئِنْ لَمْ تَزَعْنِی کُنْتُ ضَائِعًا وَاِنْ کُنْتُ تَزَعْنِی فَلَسْتُ اَضِیْعُ
ای معبود من، اگر به من توجه نکنی، نابود شوم پس اگر به من توجه کنی نابود نشوم
الهِی اِذَا لَمْ تَعْفُ عَنْ غَیْرِ مُحْسِنٍ فَمَنْ لِمُسِیءٍ بِالْهُوٰی یَتَمَنَّعُ

ای معبود من، اگر فقط از نیکوکاران در گذری پس کیست آمرزنده گناهکاری که از هوای نفس پیروی کرده است

الهی لَئِنْ فَرَطْتُ فِي طَلَبِ التَّقَىٰ فَهَا أَنَا أَثَرُ الْعَفْوِ أَفُؤُ وَاتَّبِعْ

ای معبود من، اگر در بدست آوردن پرهیزکاری کوتاهی نمودم پس اینک من به دنبال عفو و گذشت رفته و جستجو می‌کنم

الهی لَئِنْ أَخْطَأْتُ جَهْلًا فَطَالَمَا رَجَوْتُكَ حَتَّىٰ قِيلَ مَا هُوَ يَجْزَعُ

ای معبود من، اگر از روی نادانی خطا کرده‌ام ولی از دیرباز به تو امید بسته‌ام به گونه‌ای که درباره من گفته شد که بی‌خیال است

الهی ذُنُوبِي بَدَّتِ الطُّوْدَ وَأَعْتَلَّتْ وَصَفْحُكَ عَن ذَنْبِي أَجَلٌ وَارْفَعْ

ای معبود من، گناهانم از کوه افرونتر شده و بالاتر رفته‌ولی چشم پوشی تو از گناه من بزرگتر و بالاتر است

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۸۹

الهی يُنْحَىٰ ذِكْرُ طَوْلِكَ لَوْعَتِي وَذِكْرُ الْخَطَايَا الْعَيْنَ مِنِّي يُدْمَعُ

ای معبود من، یاد نعمت بخشیت، سوز دلم را فرو نهد و یاد اشتباهاتم، چشمم را اشکبار کند

الهی اِقْلِنِي عَثْرَتِي وَامْحُ حَوْبَتِي فَأَنِّي مُقِرٌّ خَائِفٌ مُتَضَرِّعٌ

ای معبود من، لغزشم را نادیده گیر و گناهم را محو کن چرا که من معترف (به گناهم) و ترسان و نالانم

الهی اِنلِنِي مِنكَ رَوْحًا وَرَاحَةً فَلَسْتُ سِوَىٰ اِبْوَابِ فَضْلِكَ اَفْرَعُ

ای معبود من، مرا از جانب خود به شادمانی و آسایش رسان که من جز در لطف تو را نمی‌کوبم

الهی لَئِنْ اَقْصَيْتَنِي اَوْ اَهْتَنَنِي فَمَا حَيْلَتِي يَا رَبَّ اَمْ كَيْفَ اصْنَعُ

ای معبود من، اگر مرا دور کرده و بی‌اعتنایی کنی پس چیست چاره‌ام ای پروردگار من یا چه کنم؟

الهی حَلِيفُ الْحُبِّ فِي اللَّيْلِ سَاهِرٌ يُنَاجِي وَيَدْعُو وَالْمَغْفَلُ يَهْجَعُ

ای معبود من، هم پیمان محبتت، در شب بیدار است در حالی که راز و نیاز کرده و دعا می‌کند ولی غافل در خواب است

الهی وَهَذَا الْخَلْقُ مَا بَيْنَ نَائِمٍ وَمُتَّبِعِهِ فِي لَيْلِهِ يَتَضَرَّعُ

ای معبود من، این مخلوقات بعضی در خوابند و بعضی بیدار و در شب ناله می‌کنند

وَكُلُّهُمْ يَرْجُو نَوَالِكَ رَاجِعًا لِحَمَّتِكَ الْعُظْمَىٰ وَفِي الْخُلْدِ يَطْمَعُ

و همه آنان به بخشش امید داشته و امیدوار رحمت گسترده تو اند و به بهشت جاویدان طمع دارند

الهی يُمَيِّنِي رَجَائِي سَلَامَةً وَقَبِيحَ خَطِيئَاتِي عَلَيَّ يَشْعُ

ای معبود من، امیدم مرا به سلامتی امیدوار می‌کند ولی زشتی اشتباهاتم مرا رسوا می‌کند

الهی فَإِنْ تَغْفُو فَعَفُوكَ مُنْقِذِي وَالْأَلَا فَبِالذَّنْبِ الْمُدْمَرِ اصْرَعُ

ای معبود من، اگر در گذری، پس عفو تو مایه نجات من است و گرنه گناهانم هلاک کننده مرا از پای در آورد

الهی بِحَقِّ الْهَاشِمِيِّ مُحَمَّدٍ وَحُرْمَةِ اطِّهَارِهِ هُمْ لَكَ خُضَّعُ

ای معبود من، به حق پیامبر، محمد هاشمی و به حق حرمت پاکانی که در برابرت فروتنند

الهی بِحَقِّ الْمُصْطَفَىٰ وَابْنِ عَمِّهِ وَحُرْمَةِ اِبْرَارِهِ هُمْ لَكَ خُشَّعُ

ای معبود من، به حق برگزیده‌ات (محمد) و پسر عمویش علی و به حرمت نیکانی که در برابرت متواضعند

الهی فَأَنْشِرُنِي عَلَيَّ دِينَ اِحْمَدُ مَنِيًّا تَقِيًّا قَانِتًا لَكَ اِخْضَعُ

ای معبود من، مرا بر دین احمد برانگیز توبه‌کنان و پرهیزکار و فرمانبردار، در حالی که در برابرت فروتنم

وَلَا تَحْرِمْنِي يَا اَلِهِي وَسَيِّدِي شَفَاعَتَهُ الْكَبْرَى فَذَاكَ الْمَشْفَعُ

ای معبود و آقا و سرورم، مرا محروم مکن از شفاعت بزرگ او، که او شفاعتش پذیرفته شده است

وَصَلِّ عَلَيْهِمْ مَا دَعَاكَ مُوحِّدُونَ جَاكَ اٰخِيَارُ بِبَابِكَ رُكِّعٌ

و بر آنان درود فرست، مادامی که یکتاپرستان تو را بخوانند و خوبان با تو راز و نیاز کنند در حالی که به در گاهت راکعد

سه جمله بسیار عالی از امیر مؤمنان علیه السلام در مناجات:

اَلِهِي كَفَى بِي عِزًّا اِنْ اُكُوْنَ لَكَ عَبْدًا* * وَ كَفَى بِي فَخْرًا اِنْ تَكُوْنَ لِي رَبًّا

ای معبود من، برای عزت و شرافتم همین بس که بنده تو باشم، * * * و برای افتخارم همین بس که تو پروردگارم باشی

اَنْتَ كَمَا اِحْبُّ، فَاجْعَلْنِي كَمَا تُحِبُّ. [۸۷]

تو آنچنانی که من دوست دارم، پس مرا چنان کن که خود می‌پسندی.

دعاهای قرآنی:

در قرآن مجید، علاوه بر آیاتی که اهمّیت دعا را به طور کلی بیان می‌کند، نمونه‌هایی از دعا نیز آمده است که بسیار پرمعنا و پرمحتواست و سزاوار است در قنوت نمازها و در سجده آخر و تعقیبات و به طور کلی در مواقع دعا از آنها استفاده شود که امید اجابت در آن فراوان است.

بخشی از این دعاها بر زبان انبیای بزرگ جاری شده و بخش دیگری را خداوند به بندگان می‌آموزد.

قسمت مهمی از این دعاها (به ترتیب سوره‌های قرآن) چنین است:

۱- رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَ فِي الْآٰخِرَةِ حَسَنَةً وَ قِنَا عَذَابَ النَّارِ. [۸۸]

پروردگارا، به ما در دنیا نیکی عطا کن و در آخرت نیز نیکی مرحمت فرما و ما را از عذاب دوزخ نگهدار.

۲- رَبَّنَا اَفْرِغْ عَلَيْنَا صَبْرًا وَ تَبَّتْ اَقْدَامُنَا وَ اَنْصُرْنَا عَلٰى الْقَوْمِ الْكَافِرِيْنَ. [۸۹]

پروردگارا، شکیبایی و استقامت را بر ما فرو ریز و قدم‌های ما را ثابت بدار و ما را بر جمعیت کافران پیروز گردان.

۳- رَبَّنَا لَا تُؤَاخِذْنَا اِنْ نَسِينَا اَوْ اَخْطَاْنَا رَبَّنَا وَ لَا تَحْمِلْ عَلَيْنَا اِضْرًا

پروردگارا اگر ما فراموش یا خطا کردیم ما را مؤاخذه مکن، پروردگارا، تکلیف سنگینی بر ما قرار مده.

كَمَا حَمَلْتَهُ عَلٰى الدِّينِ مِنْ قَبْلِنَا رَبَّنَا وَ لَا تُحْمِلْنَا مَا لَاطَاقَةٌ لَنَا بِهِ وَ اَعْفُ

آنچنان که (به خاطر گناه و طغیان) بر کسانی که پیش از ما بودند قرار دادی، پروردگارا، آنچه طاقت تحمل آن را نداریم بر ما

مقرر مدار. و ما را عفو کن

عَنَّا وَ اَعْفِرْ لَنَا وَ اَرْحَمْنَا اَنْتَ مَوْلِنَا فَانصُرْنَا عَلٰى الْقَوْمِ الْكَافِرِيْنَ. [۹۰]

و بیامرز و مورد رحمت خود قرار ده، تو مولا و سرپرست مایی، پس ما را بر جمعیت کافران پیروز گردان.

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۹۱

۴- رَبَّنَا لَا تُزِغْ قُلُوْبَنَا بَعْدَ اِذْ هَدَيْتَنَا وَ هَبْ لَنَا مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً اِنَّكَ

پروردگارا، دل‌هایمان را، بعد از آن که ما را هدایت کردی (از راه حق) منحرف مگردان؛ و از سوی خود، رحمتی بر ما ببخش

أَنْتَ الْوَهَّابُ. [۹۱]

زیرا تویی بخشنده.

۵- رَبَّنَا إِنَّا أَمَّا فَاغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ. [۹۲]

پروردگارا، ما ایمان آوردیم پس گناهان ما را بر ما ببخش و ما را از عذاب دوزخ نگهدار.

۶- رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا وَإِسْرَافَنَا فِي أَمْرِنَا وَتَبِّثْ أَقْدَامَنَا وَانصُرْنَا

پروردگارا، گناهان و تندروی‌های ما در کارها را بر ما ببخش، قدم‌های ما را استوار بدار و ما را بر

عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ. [۹۳]

جمعیت کافران پیروز گردان.

۷- رَبَّنَا إِنَّا سَمِعْنَا مُنَادِيًا يُنَادِي لِلْإِيمَنِ أَنْ ءَامِنُوا بِرَبِّكُمْ فَأَمَّا رَبَّنَا

پروردگارا، ما صدای منادی (تو) را شنیدیم که به ایمان دعوت می‌کرد که: به پروردگار خود ایمان بیاورید و ما ایمان آوردیم

فَاغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا وَكَفِّرْ عَنَّا سَيِّئَاتِنَا وَتَوَفَّنَا مَعَ الْأَبْرَارِ. [۹۴]

پروردگارا، گناهان ما را ببخش و بدیهای ما را بپوشان و ما را با نیکان (و در مسیر آنها) بمیران.

۸- رَبَّنَا وَءَاتِنَا مَا وَعَدْتَنَا عَلَى رُسُلِكَ وَ لَاتُخْزِنَا يَوْمَ الْقِيَمَةِ إِنَّكَ لَأ

پروردگارا، آنچه را به وسیله پیامبران به ما وعده فرمودی به ما عطا کن و ما را در روز رستاخیز رسوا مگردان زیرا تو

تُخْلِفُ الْمِعَادَ. [۹۵]

هیچگاه از وعده خود تخلف نمی‌کنی.

۹- رَبَّنَا ظَلَمْنَا أَنفُسَنَا وَإِن لَّمْ تَغْفِرْ لَنَا وَتَرْحَمْنَا لَنَكُونَنَّ مِنَ الْخَسِرِينَ. [۹۶]

پروردگارا، ما به خویشتن ستم کردیم و اگر ما را نبخشی و بر ما رحم نکنی به یقین از زیانکاران خواهیم بود.

۱۰- رَبِّ اجْعَلْنِي مُقِيمَ الصَّلَاةِ وَ مِنْ ذُرِّيَّتِي رَبَّنَا وَتَقَبَّلْ دُعَاءِ. [۹۷]

پروردگارا، مرا بر پا دارنده نماز قرار ده و از فرزندانم (نیز چنین فرما) پروردگارا، دعای مرا بپذیر.

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۹۲

۱۱- رَبَّنَا اغْفِرْ لِي وَلِوَالِدَيَّ وَلِلْمُؤْمِنِينَ يَوْمَ يَقُومُ الْحِسَابُ. [۹۸]

پروردگارا، من و پدر و مادرم و همه مؤمنان را در آن روزی که حساب بر پا می‌شود، بیامرز.

۱۲- رَبِّ اذْخُلْنِي مَدْخَلَ صِدْقٍ وَأَخْرِجْنِي مُخْرَجَ صِدْقٍ وَاجْعَلْ

پروردگارا، مرا (در هر کار) با صداقت وارد کن و با صداقت خارج ساز و از سوی خود

لِي مِنْ لَدُنْكَ سُلْطٰنًا نَّصِيرًا. [۹۹]

حجتی یاری کننده برایم قرار ده.

۱۳- رَبَّنَا ءَاتِنَا مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً وَهَيِّئْ لَنَا مِنْ أَمْرِنَا رَشَدًا. [۱۰۰]

پروردگارا، از سوی خودت رحمتی به ما عطا کن و از کار (فرو بسته) ما راه نجاتی برایمان فراهم ساز.

۱۴- رَبِّ اشْرَحْ لِي صَدْرِي وَيَسِّرْ لِي أَمْرِي وَاجْلُ عَقْدَةً مِّن لِّسَانِي

پروردگارا، سینه‌ام را گشاده کن و کارم را برایم آسان گردان و گره از زبانم بگشای

يَفْقَهُوا قَوْلِي. [۱۰۱]

تا سختم را بفهمند.

۱۵- رَبِّ إِنِّي مَسْنِي الضُّرَّ وَأَنْتَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ. [۱۰۲]

پروردگارا، ناراحتی (و مشکلات شدید) به من روی آورده و تو مهربان‌ترین مهربانانی.

۱۶- لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ. [۱۰۳]

جز تو معبودی نیست، تو را تسبیح می‌گویم، من از ستمکاران بودم.

۱۷- رَبِّ أَعُوذُ بِكَ مِنْ هَمَزَاتِ الشَّيْطَانِ وَأَعُوذُ بِكَ رَبِّ أَنْ يَحْضُرُونِ. [۱۰۴]

پروردگارا، از وسوسه‌های شیاطین به تو پناه می‌برم و پروردگارا، از این که آنان نزد من حاضر شوند به تو پناه می‌برم.

۱۸- رَبِّ اغْفِرْ وَارْحَمْ وَأَنْتَ خَيْرُ الرَّاحِمِينَ. [۱۰۵]

پروردگارا، مرا ببامرز و رحمت کن و تو بهترین رحم‌کنندگانی.

۱۹- رَبَّنَا اصْرِفْ عَنَّا عَذَابَ جَهَنَّمَ إِنَّ عَذَابَهَا كَانَ غَرَامًا. [۱۰۶]

پروردگارا، عذاب جهنم را از ما برطرف گردان که عذابش سخت و پر دوام است.

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۹۳

۲۰- رَبَّنَا هَبْ لَنَا مِنْ أَزْوَاجِنَا وَذُرِّيَّتِنَا قُرَّةَ أَعْيُنٍ وَاجْعَلْنَا

پروردگارا، همسران و فرزندانمان را مایه روشنی چشم ما قرار ده و ما را پیشوایی

لِلْمُتَّقِينَ إِمَامًا. [۱۰۷]

برای پرهیزگاران گردان.

۲۱- رَبِّ أَوْزِعْنِي أَنْ أَشْكُرَ نِعْمَتَكَ الَّتِي أَنْعَمْتَ عَلَيَّ وَعَلَىٰ وَلَدِي

پروردگارا، شکر نعمتهایت را که بر من و پدر و مادرم ارزانی داشته‌ای به من الهام کن (و توفیق ده)

وَأَنْ أَعْمَلَ صَالِحًا تَرْضَاهُ وَأَذْخُلْنِي بِرَحْمَتِكَ فِي عِبَادِكَ الصَّالِحِينَ. [۱۰۸]

تا عمل صالحی که موجب رضای توست انجام دهم و مرا به رحمت خود در زمره بندگان صالحت وارد کن.

۲۲- رَبِّ إِنِّي لِمَا أَنْزَلْتَ إِلَيَّ مِنْ خَيْرٍ فَقِيرٌ. [۱۰۹]

پروردگارا، به هر خیر و نیکی که تو بر من فرو فرستی نیازمندم.

۲۳- رَبَّنَا وَسِعْتَ كُلَّ شَيْءٍ رَحْمَةً وَعِلْمًا فَاغْفِرْ لِلَّذِينَ تَابُوا وَاتَّبَعُوا

پروردگارا، رحمت و علم تو همه چیز را فرا گرفته است، پس کسانی را که توبه کرده و راه تو را پیروی می‌کنند

سَبِيلَكَ وَقِهِمْ عَذَابَ الْجَحِيمِ. [۱۱۰]

ببامرز و آنان را از عذاب دوزخ نگاهدار.

۲۴- رَبِّ أَنِّي مَغْلُوبٌ فَأَنْتَصِرْ. [۱۱۱]

پروردگارا، من مغلوب (این قوم طغیانگر) شده‌ام پس (مرا) یاری کن.

۲۵- رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا وَلِإِخْوَانِنَا الَّذِينَ سَبَقُونَا بِالْإِيمَانِ وَلَا تَجْعَلْ فِي

پروردگارا، ما و برادرانمان را که در ایمان بر ما پیشی گرفتند ببامرز و در دل‌هایمان

قُلُوبِنَا غِلًّا لِلَّذِينَ آمَنُوا رَبَّنَا إِنَّكَ رَءُوفٌ رَحِيمٌ. [۱۱۲]

حسد و کینه‌ای نسبت به مؤمنان قرار مده پروردگارا، تو رئوف و مهربانی.

۲۶- رَبِّ اغْفِرْ لِي وَلِوَالِدَيَّ وَلِمَنْ دَخَلَ بَيْتِي مُؤْمِنًا وَلِلْمُؤْمِنِينَ

پروردگارا، مرا و پدر و مادرم و همه کسانی را که با ایمان وارد خانه من شدند و جمیع مردان

وَالْمُؤْمِنَاتِ. [۱۱۳]

و زنان با ایمان را پیامرز.

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۹۴

دعای صبح:

این دعا از امیرمؤمنان علی علیه السلام نقل شده است و بسیار پرمحتوا و لذت بخش و زیباست. مرحوم «علّامه مجلسی» این دعا را در کتاب «بحارالانوار»- هم در کتاب الدعاء و هم در کتاب الصلاة- آورده است و فرموده: این دعا از دعاهاى مشهور است، ولی من آن را جز در کتاب «مصباح سید بن باقی» رضوان الله علیه، در دیگر کتاب‌های معتبر نیافتم و مشهور آن است که این دعا را بعد از نماز صبح بخوانند. [۱۱۴] بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

به نام خداوند بخشنده مهربان

اللّٰهُمَّ يَا مَنْ دَلَعَ لِسَانَ الصَّبَاحِ بِنُطْقِ تَبْلُجِهِ، وَسَرَّحَ قِطْعَ اللَّيْلِ الْمُظْلِمِ
ای که زبان صبح را با دمیدن سپیده بیرون آوردی، و پاره‌های شب تاریک را به صورت سیاهی‌های
بِغَايِبِ تَلْجُلُجِهِ، وَاتَّقَنَ صُغَى الْفَلَکِ الدَّوَّارِ فِي مَقَادِيرِ تَبْرُجِهِ، وَشَعَّعَ
پراکنده روانه کردی، و آفرینش چرخ گردون را در اندازه‌های زیبایش محکم ساختی، و روشنایی
ضِيَاءِ الشَّمْسِ بُنُورِ تَأْجُجِهِ، يَا مَنْ دَلَّ عَلَى ذَاتِهِ بِذَاتِهِ، وَتَنَزَّ عَنْ
خورشید را با نور گرمش پرتوافکن ساختی، ای که ذاتت گواه ذاتت توست و از مشابَهت
مُجَانَسَةِ مَخْلُوقَاتِهِ، وَجَلَّ عَنْ مَلَائِمَةِ كَيْفِيَّاتِهِ، يَا مَنْ قَرَّبَ مِنْ خَطَرَاتِ
با آفریدگانت مبرایی، و از مناسبت و سنخیت با مخلوقات برتری، ای که از گمانهایی که بر دل جاری شود
الظُّنُونِ، وَبَعَدَ عَنِ لِحَظَاتِ الْعُيُونِ، وَعَلِمَ بِمَا كَانَ قَبْلَ أَنْ يَكُونَ، يَا مَنْ
نزدیکتری و از منظر دیدگان دوری، و به آنچه هست پیش از آن که باشد آگاهی، ای که
ارْقَدَنِي فِي مِهَادِ امْنِهِ وَامَانِهِ، وَأَيْقَظَنِي إِلَى مَا مَنَحَنِي بِهِ مِنْ مَنَنِهِ
مرا در بستر امنیت و آسایش خوابانیدی، و مرا برای (استفاده از) نعمت‌ها و احسانت
وَإِحْسَانِهِ، وَكَفَّ أَكْفَ الشُّؤْمِ عَنِّي بِيَدِهِ وَسُلْطَانِهِ، صَلِّ اللّٰهُمَّ عَلَى الدَّلِيلِ
بیدار کردی، و دست بدخواهان را با قدرت و فرمانروایت از من بازداشتی، خدایا درود فرست بر
الْيَكِّ فِي اللَّيْلِ الْأَلْوَلِ، وَالْمَاسِكِ مِنْ اسْبَابِكِ بِحَجْلِ الشَّرْفِ الْأَطْوَلِ،
راهنمایت در شب تاریک (جهل)، و گیرنده ریسمان آبرومند پایدار
کلیات مفاتیح نوین، ص: ۹۵

وَالنَّاصِعِ الْحَسَبِ فِي ذِرْوَةِ الْكَاهِلِ الْأَعْبَلِ، وَالثَّابِتِ الْقَدَمِ عَلَى

و آن پاک نسبی که بر شانه پاکترین و بلندمرتبه‌ترین مرد عالم قرار گرفت، و آن ثابت قدم بر

زَحَالِفِهَا فِي الزَّمَنِ الْأَوَّلِ، وَعَلَى إِلِهِ الْأَخْيَارِ الْمُصْطَفَيْنِ الْأَبْرَارِ، وَافْتَحِ

لغزشگاه‌های زمان نخست (جاهلیت) و بر خاندان نیک برگزیده نیکوکار، خدایا درهای

اللّٰهُمَّ لَنَا مَصَارِيحَ الصَّبَاحِ بِمَفَاتِيحِ الرَّحْمَةِ وَالْفَلَاحِ، وَالْبِسْنِي اللّٰهُمَّ

صبح را با کلیدهای رحمت و رستگاریت بر ما بگشای، و خدایا از بهترین جامه‌های

مِنْ أَفْضَلِ خَلْعِ الْهُدَايَةِ وَالصَّلَاحِ، وَاعْرِسِ اللَّهُمَّ بِعَظَمَتِكَ فِي شِرْبِ
 هِدَايَتِ وَرِسْتِغَارِي بِرِ مَنْ بِيُوشَانِ، وَخَدَايَا بِه حَقِّ بَزْرُغِي وَعَظَمَتِ دَرِ آبْغَا
 جَنَانِي يَنَابِيَعِ الْخُشُوعِ، وَاجْرِ اللَّهُمَّ لِهَيْبَتِكَ مِنْ أَمَاقِي زَفَرَاتِ الدُّمُوعِ،
 دَلَمِ چِشْمِه‌هَای فِرُوتَنی رَا قَرَارِ دِه، وَخَدَايَا بِرِی تَرَسِ اَز شِکُوهْتِ قَطْرَاتِ اشْکِ رَا اَز چِشْمِ جَارِي سَازِ
 وَادِّبِ اللَّهُمَّ نَزَقِ الْخُرُوقِ مِنِّي بِإِزْمَةِ الْقُنُوعِ، اَلْهِي اِنْ لَمْ تَبْتَدِنِي
 وَخَدَايَا كُوتَاهِ فِکْرِیْمِ رَا بِا مِهَارِهَای قَنَاعَتِ تَرِيْتِ کُن، اِي مَعْبُودِ مَنْ، اِگَرِ بِه وَاَسْطَه حَسَنِ تَوْفِیْقِ،
 الرَّحْمَةُ مِنْكَ بِحُسْنِ التَّوْفِیْقِ، فَمَنْ السَّالِكُ بِي اِلَيْكَ فِي وَاِضِحِ الطَّرِیْقِ،
 رَحْمَتِ اَز نَاحِيه تُو بِرِ مَنْ اَعَاژِ نَشْدِه بُوَد، پَس چِه کَسِي مَرَا دَرِ رَاہِ رُوشِنِ وَ اَشْکَارِ بِه سُوِي تُو مِي کَشَانْد؟
 وَانْ اسْلَمْتَنِي اِنَّا نَکَ لِقَائِدِ الْاَمَلِ وَالْمُنَى فَمَنْ الْمُقْبِلُ عَثْرَاتِي مِنْ كِبَوَاتِ
 وَ اِگَرِ شِکِيَايِيْتِ مَرَا بِه دَسْتِ مِيْلِ سِرْکَشِ بَسْپَارْدِ، پَس چِه کَسِي لَغْزَشِ هَای مَرَا دَرِ کَنَارِ پَرْتِگَاہِ هَای هَوَايِ نَفْسِ
 الْهَوَى وَانْ خَذَلْنِي نَصْرُکَ عِنْدَ مُحَارَبَةِ النَّفْسِ وَالشَّيْطَانِ، فَقَدْ وَكَلْنِي
 مِي بَخْشْد؟ وَ اِگَرِ دَرِ هَنْگَامِ نَبْرِدِ بَا نَفْسِ وَ شَيْطَانِ، مَرَا اَزِ يَارِيْتِ نَاامِيْدِ کُنِي، بِه يَقِيْنِ
 خِذْلَانُكَ اِلَى حَيْثُ النَّصَبِ وَالْحِزْمَانِ، اَلْهِي اِتْرَانِي مَا اَتَيْتَكَ اَلَّا مِنْ
 نَاامِيْدِ کَرْدَنْتِ مَرَا بِه دَسْتِ رَنْجِ وَ نَاکَامِي سِپَارْدِ، اِي مَعْبُودِ مَنْ، تُو مِي دَانِي اَمْدَنْمِ بِه دَرِ گَاہْتِ
 حَيْثُ الْاَمَالِ، اَمْ عَلَّقْتُ بِاطْرَافِ جِبَالِكَ اَلَّا حِيْنَ بَاعَدْتَنِي ذُنُوبِي عَنْ
 فِقْطِ بِه خَاطِرِ اَرْزُوہَايِمِ اسْتِ يَا چَنْگِ زَدَنْمِ بِه رِيَسْمَانَتِ فِقْطِ دَرِ زَمَانِي اسْتِ کِه گَنَہَاَنْ مَرَا اَزِ اَرْبَاطِ
 دَارِ الْوِصَالِ، فَيَنْسِ الْمَطِيئَةَ الَّتِي اَمْتَطَّتْ نَفْسِي مِنْ هَوَاهَا، فَوَاهَا لَهَا لِمَا
 بَا تُو دُورِ سَازْدِ، پَس چِه بَدِ مَرْکَبِي اسْتِ مَرْکَبِ هَوَايِ نَفْسِ، پَس وَايِ بِرِ اَيْنِ نَفْسِ
 سَوَلْتِ لَهَا طُنُونُهَا وَمُنَاهَا، وَتَبَّأَ لَهَا لِحُزْنِهَا عَلَي سَيِّدِهَا وَمَوْلِيهَا، اَلْهِي
 کِه گَمَانِہَا وَ اَرْزُوہَا اَنْ رَا وِسُوسَه کَرْدِه وَ مَرْدِه بَادِ اَيْنِ نَفْسِ بِه خَاطِرِ گَسْتَاخِيْشِ بِرِ اَقَا وَ مَوْلَايِشِ، اِي مَعْبُودِ مَنْ،
 کَلِيَاْتِ مَفَاتِيْحِ نُوِيْنِ، ص: ۹۶

قَرَعْتُ بَابَ رَحْمَتِكَ بِيَدِ رَجَائِي وَهَرَبْتُ اِلَيْكَ لِاجْتِنَاءٍ مِنْ فَرْطِ اِهْوَائِي
 بَا دَسْتِ اَمِيْدِ، دَرِ گَاہِ رَحْمَتِ رَا کُوبِيْدِه‌اَمْ، وَ اَزِ زِيَادِه‌رُويِ خَواَسْتِه‌هَای نَفْسِمْ بِه سُوِي تُو گَرِيخْتِه وَ پَنَاهَنْدِه‌اَمْ
 وَعَلَّقْتُ بِاطْرَافِ جِبَالِكَ اِنَا مِلَّ وَلائِي فَاصْفَحِ اللَّهُمَّ عَمَّا كُنْتُ اجْرِمْتُهُ
 وَ دَسْتِ دُوسْتِيْمِ رَا بِه رِيَسْمَانِهَای مَحَبَّتِ اَوِيخْتَمْ، اِي خُدَا، اَزِ لَغْزَشِ وَ خَطَايِي كِه
 مِنْ زَلَلِي وَخَطَائِي وَاقْلِنِي مِنْ صَرُوعِهِ رِدَائِي فَانْكَ سَيِّدِي وَمَوْلَايِ
 مَرْتَكَبِ شْدِه‌اَمْ دَرِ گَزْرِ، وَ كَمِ عَقْلِيْمِ رَا نَادِيْدِهِ گِيْرِ، چَرَا كِه تُو اَقَا وَ سِرْپَرَسْتِ
 وَمُعْتَمِدِي وَرَجَائِي وَانْتِ غَايَةُ مَطْلُوبِي وَمُنَايِ فِي مُتَقَلْبِي وَمَثْوَايِ،
 وَ تَكِيه‌ گَاہِ وَ اَمِيْدِ مَنِي، وَ تُوِيِي نِهَايْتِ خَواَسْتِه‌اَمْ وَ اَرْزُوِيْمِ دَرِ بَازِ گَشْتِ وَ جَايِگَاہِمِ،
 اَلْهِي كَيْفَ تَطْرُدُ مَسْكِيْنًا التَّجَّأَ اِلَيْكَ مِنَ الذُّنُوبِ هَارِبًا، اَمْ كَيْفَ تُخَيِّبُ
 اِي مَعْبُودِ مَنْ، چِگُوْنِهِ دُورِ مِي كُنِي بِيچَارِه‌اِي رَا كِه بِرِی فِرَارِ اَزِ گَنَہَا بِه تُو پَنَاهِ اُورْدِه اسْتِ، يَا چِگُوْنِهِ نَاامِيْدِ مِي كُنِي
 مُسْتَرْشِدًا قَصَدًا اِلَى جَنَابِكَ سَاعِيًا، اَمْ كَيْفَ تَرُدُّ ظَمْثَانَ وَرَدَّ اِلَى حِيَاضِكَ
 جُوِيْنْدِه رَاہِي رَا كِه بَا سَعِي وَ كُوشَشِ تُو رَا قَصْدِ كَرْدِه اسْتِ، يَا چِگُوْنِهِ بَازِ مِي گَرْدَانِي تَشْنَه‌اِي رَا كِه بِرِی نُوَشِيْدَنْ (آبِ حِيَاْتِ) بِه

چشمه (وصالت)

شَارِبًا، كَلًّا وَحِيَاضُكَ مُتْرَعَةً فِي صَنِّكَ الْمُحُولِ، وَبَابِكَ مَفْتُوحٌ لِلطَّلَبِ

وارد شده است، نه هرگز چنین نیست، در حالی که چشمه وصالت در خشکسالی شدید هم پر آب است، و در گاهت برای درخواست

وَالْوُغُولِ، وَأَنْتَ غَايَةُ الْمَسْئُولِ، وَنَهَائَةُ الْمَأْمُولِ، الْهِيَ هَذِهِ اِزِمَّةُ نَفْسِي

و رفت و آمد باز است، و تویی درخواست شده نهایی و کمال مطلوب، ای معبود من، این افسار نفس (سرکش) من است عَقْلُهَا بِعَقَالِ مَشِيَّتِكَ، وَ هَذِهِ اِعْبَاءُ ذُنُوبِي دَرَاتُهَا بِعَفْوِكَ وَرَحْمَتِكَ،

که آن را به ریسمان مشیتت بسته‌ام، و این بارهای گناهان من است که با عفو و رحمت آنها را از خود دور کرده‌ام وَ هَذِهِ اِهْوَاؤِي الْمُضِلَّةُ وَ كَلَّتْهَا اِلَى جَنَابِ لُطْفِكَ وَ رَافَتِكَ، فَاجْعَلِ اللّٰهُمَّ

و این خواسته‌های گمراه کننده نفس من است که آنها را به درگاه لطف و مهربانیت واگذار نموده‌ام، خدایا صبح صَبَاحِي هَذَا نَازِلًا عَلَيَّ بِضِيَاءِ الْهُدَى وَ بِالسَّلَامَةِ فِي الدِّينِ وَ الدُّنْيَا،

امروزم را چنین مقدر کن که نور هدایت همراه با سلامتی دین و دنیا بر من فرود آید؛

وَمَسَائِي جُنَّةً مِنْ كَيْدِ الْعِدَى وَ وَقَايَةً مِنْ مُرْدِيَاتِ الْهَوَى اِنَّكَ قَادِرٌ

و شبم را سپری در مقابل مکر دشمنان و پناهگاهی در مقابل هواهای نفس قرار ده، زیرا تو

عَلَى مَا تَشَاءُ، تُؤْتِي الْمُلْكَ مَنْ تَشَاءُ، وَ تَنْزِعُ الْمُلْكَ مِمَّنْ تَشَاءُ، وَ تُعْزِزُ

بر هر چه خواهی توانایی، به هر کس بخواهی حکومت می‌بخشی و از هر کس بخواهی حکومت را می‌گیری، و هر کس را

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۹۷

مَنْ تَشَاءُ، وَ تَذِلُّ مَنْ تَشَاءُ، بِيَدِكَ الْخَيْرُ، اِنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، تُوَلِّجُ

بخواهی عزت می‌بخشی و هر که را بخواهی خوار می‌کنی تمام خوبیها بدست توست، تو بر هر چیز قادری، شب را

اللَّيْلَ فِي النَّهَارِ، وَ تُوَلِّجُ النَّهَارَ فِي اللَّيْلِ، وَ تُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ،

در روز داخل می‌کنی و روز را در شب، و زنده را از مرده بیرون می‌آوری

وَ تُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ، وَ تَرْزُقُ مَنْ تَشَاءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ، لَا إِلَهَ إِلَّا

و مرده را از زنده و به هر کس بخواهی بدون حساب روزی می‌بخشی، معبودی جز

اَنْتَ، سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَ بِحَمْدِكَ، مَنْ ذَا يَعْرِفُ قَدْرَكَ فَلَا يَخَافُكَ، وَ مَنْ ذَا

تو نیست، خدایا تو را تسبیح می‌گویم و به ستایش مشغولم، کیست که مقام و منزلت را شناخته و از تو نترسد، و کیست که

يَعْلَمُ مَا اَنْتَ فَلَا يَهَابُكَ، اَلْفَتْ بِقُدْرَتِكَ الْفِرْقَ، وَ فَلَقْتَ بِلُطْفِكَ الْفَلَقَ،

تو را شناسد و از تو نهراسد، و گروه‌های مختلف را با قدرتت جمع نمودی، و به لطف و مهربانیت سپیده دم را شکافتی

وَ اَنْزَلْتَ بِكَرَمِكَ دِيَاجِي الْعَسَقِ، وَ اَنْهَرْتَ الْمِيَاهَ مِنَ الصُّمِّ الصَّيَاخِيدِ

و به لطف و کرمت تاریکیهای شب را روشن ساختی، و از دل سنگ‌های سخت، آبهای گوارا و شور را

عَذْبًا وَ اِجَاجًا، وَ اَنْزَلْتَ مِنَ الْمُعْصِرَاتِ مَاءً ثَجَّاجًا، وَ جَعَلْتَ الشَّمْسَ

جاری ساختی، و از ابرهای باران‌زا آبی فراوان نازل کردی، و خورشید

وَ الْقَمَرَ لِلْبَرِّيَّةِ سِرَاجًا وَ هَاجًا، مِنْ غَيْرِ اَنْ تُمَارِسَ فِيمَا اِبْتَدَأْتَ بِهِ لُغُوبًا

و ماه را برای آفریدگان چراغی روشن و حرارت‌بخش آفریدی، بی آن که در آنچه (از خلقت) آغاز نمودی دچار خستگی

وَلَا عِلَاجًا، يَا مَنْ تَوَحَّدَ بِالْعِزِّ وَالْبَقَاءِ، وَقَهَرَ عِبَادَهُ بِالْمَوْتِ وَالْفَنَاءِ،
 و درماندگی شوی، ای که در عزت و جاودانگی یگانه‌ای، و بر بندگانت با مرگ و نیستی مسلطی،
 صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ الْأَتْقِيَاءِ، وَاسْمَعْ نِدَائِي وَاسْتَجِبْ دُعَائِي وَحَقِّقْ
 بر محمد و خاندان پرهیزکارش درود فرست، صدایم را بشنو و دعایم را اجابت کن، و آرزو
 بِفَضْلِكَ أَمَلِي وَرَجَائِي يَا خَيْرَ مَنْ دُعِيَ لِكَشْفِ الضَّرِّ، وَالْمَأْمُولِ لِكُلِّ
 و امیدم را به فضل و کرمات محقق ساز، ای بهترین خواننده شده برای رفع ضرر و زیان، و بهترین آرزو شده برای هر
 عُشْرٍ وَيُسْرٍ، بِكَ أَنْزَلْتُ حَاجَتِي فَلَا تُرَدَّنِي مِنْ سِنِّي مَوَاهِبِكَ خَائِبًا، يَا
 سختی و آسانی، به درگاه تو حاجتم را آورده‌ام، پس مرا از عالی‌ترین بخشش‌هایت ناامید بر مگردان، ای
 كَرِيمٌ يَا كَرِيمٌ، يَا كَرِيمٌ، بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ، وَصَلَّى اللَّهُ عَلَى خَيْرِ
 بزرگوار، ای بزرگوار، ای بزرگوار به رحمتت ای مهربان‌ترین مهربانان، و خدا بر بهترین
 کلیات مفاتیح نوین، ص: ۹۸

خَلَقَهُ مُحَمَّدٌ وَآلِهِ أَجْمَعِينَ* آنگاه به سجده برود و بگوید: الهی قلبی محجوب،
 مخلوقاتش محمد و تمامی خاندان پاکش درود فرستد،*** ای معبود من، دلم (با غبار غفلت) پوشیده شده
 وَنَفْسِي مَعْيُوبٌ، وَعَقْلِي مَغْلُوبٌ، وَهُوَ آئِي (هَوَاي) غَالِبٌ، وَطَاعَتِي
 و روحم معیوب گشته، و عقلم شکست خورده و هوای نفسم بر من چیره و بندگیم
 قَلِيلٌ، وَمَعْصِيَتِي كَثِيرٌ [۱۱۵]، وَلِسَانِي مُقَرَّبٌ بِالذُّنُوبِ، فَكَيْفَ حِيلَتِي يَا سَتَّارَ
 کم، و گناهم فراوان و زبانم به گناهان معترف است، پس چاره‌ام چیست؟ ای پوشاننده
 الْعُيُوبِ، وَيَا عَلَّامَ الْغُيُوبِ، وَيَا كَاشِفَ الْكُرُوبِ، اغْفِرْ ذُنُوبِي كُلَّهَا بِحُرْمَةِ
 عیبها و ای دانای نهانها و ای برطرف کننده اندوهها، به حق محمد و خاندان پاکش
 مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ، يَا غَفَّارُ يَا غَفَّارُ، بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ.
 همه گناهانم را ببامرز، ای آمرزنده، ای آمرزنده، ای آمرزنده، به رحمتت ای مهربان‌ترین مهربانان.

دعای کمیل [۱۱۶]:

این دعا از دعاهای معروف و مشهور و پربرکت است و دارای محتوا و مضامین عالی و انسان‌ساز می‌باشد، و راه بندگی و عبودیت،
 توبه و انابه و کسب نورانیت دل را به انسان می‌آموزد. اگر انسان با توجه به معانی بلندش، آن را بخواند و در تک تک جملاتش
 تأمل کند، بی‌تردید در روح و جاننش اثر می‌کند و انقلابی در او ایجاد می‌نماید. مطابق روایتی که «سید بن طاووس» نقل می‌کند،
 حضرت امیر مؤمنان علیه السلام به کمیل بن زیاد فرمود: این دعای حضرت خضر است، اگر آن را یاد گرفتی، در هر شب جمعه و
 یا ماهی یک بار و یا لااقل در هر سال یک مرتبه و حتی در تمام عمرت یک بار آن را بخوان که برای کفایت از شر دشمنان و
 کسب روزی و آمرزش گناهان مفید خواهد بود. [۱۱۷] مرحوم «کفعمی» در «مصباح» از کمیل بن زیاد نقل می‌کند که دیدم
 حضرت امیر مؤمنان علیه السلام این دعا را در شب نیمه شعبان در سجده خواند. [۱۱۸]

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۹۹

این دعای شریف، علاوه بر کتاب‌های فوق، در کتاب «مصباح المتهدج»، [۱۱۹] نیز آمده است:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

به نام خداوند بخشنده مهربان
 اللَّهُمَّ اِنِّیْ اَسْئَلُكَ بِرَحْمَتِكَ الَّتِیْ وَسِعَتْ کُلَّ شَیْءٍ، وَبِقُوَّتِكَ الَّتِیْ
 خَدَایَا از تو می‌خواهم به آن رحمتت که همه موجودات را فرا گرفته و به آن قدرتت که
 قَهَرَتْ بِهَا کُلَّ شَیْءٍ، وَخَضَعَ لَهَا کُلَّ شَیْءٍ، وَذَلَّ لَهَا کُلَّ شَیْءٍ،
 به وسیله آن بر همه چیز تسلط یافتی و (آن قدرتی که) همه در برابر آن تسلیم و مطیع گردیدند،
 وَبِجَبْرُوتِكَ الَّتِیْ غَلَبَتْ بِهَا کُلَّ شَیْءٍ، وَبِعِزَّتِكَ الَّتِیْ لَا یَقُومُ لَهَا شَیْءٌ،
 و به بزرگیت که به وسیله آن همه چیز را مغلوب خود ساختی و به شکوه و قدرتت که کسی توانایی ایستادن در برابر آن را ندارد،
 وَبِعِظَمَّتِكَ الَّتِیْ مَلَأَتْ کُلَّ شَیْءٍ، وَبِسُلْطَانِكَ الَّتِیْ عَلَا کُلَّ شَیْءٍ،
 و به عظمتت که همه چیز را فرا گرفته، و به فرمانروایتت که همه چیز را زیر پر گرفته
 وَبِوَجْهِكَ الْبَاقِیَ بَعْدَ فَنَاءِ کُلِّ شَیْءٍ، وَبِأَسْمَائِكَ الَّتِیْ مَلَأَتْ [۱۲۰] اَزْکَانَ کُلِّ
 و به ذاتت که بعد از نابودی همه موجودات ماندنی است و به نامهایت که اساس هر چیزی را پر
 شَیْءٍ، وَبِعِلْمِكَ الَّتِیْ احْاطَ بِکُلِّ شَیْءٍ، وَبِنُورِ وَجْهِكَ الَّتِیْ اَضَاءَ لَهَا کُلَّ
 کرده است، و به دانشت که بر همه چیز احاطه دارد، و به نور ذاتت که همه عالم در پرتوش روشن
 شَیْءٍ، یَا نُورُ یَا قُدُّوسُ، یَا اَوَّلَ الْاَوَّلِیْنَ، وَیَا اٰخِرَ الْاٰخِرِیْنَ، اللَّهُمَّ اغْفِرْ
 شده، ای نور، ای پاک از هر عیب، ای آغاز همه آغازها و ای نهایت همه پایانها، بارخدایا، گناهای
 لِیَ الدُّنُوبِ الَّتِیْ تَهْتِكُ الْعِصْمَ، اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِیَ الدُّنُوبِ الَّتِیْ تُنَزِلُ النَّقْمَ،
 را که پرده‌های عصمت (و موانع گناه) را می‌درد بر من ببخش، خدایا گناهای را که رنج و عذاب را فرود می‌آورد بر من ببخش،
 اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِیَ الدُّنُوبِ الَّتِیْ تُعْزِرُ النَّعْمَ، اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِیَ الدُّنُوبِ الَّتِیْ
 خدایا گناهای را که موجب تغییر نعمتها می‌شود بر من ببخش، خدایا گناهای را که از (برآورده شدن) دعا جلو گیری
 تَحْبِسُ الدُّعَاءَ، اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِیَ الدُّنُوبِ الَّتِیْ تُنَزِلُ الْبَلَاءَ، اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِیَ
 کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۰۰

می‌کند بر من ببخش، خدایا گناهای را که بلا (و مصیبت) را فرود می‌آورد، بر من ببخش، خدایا هر گناهی کرده‌ام
 کُلَّ ذَنْبٍ اذْنَبْتُهُ، وَکُلَّ خَطِیئَةٍ اَخْطَاْتُهَا، اللَّهُمَّ اِنِّیْ اَتَقَرَّبُ اِلَیْکَ بِذِکْرِکَ،
 و هر خطایی از من سر زده بر من ببخش خدایا من با یادت، به تو نزدیک می‌شوم،
 وَاسْتَشْفِعُ بِکَ اِلَی نَفْسِکَ، وَاسْئَلُکَ بِجُودِکَ اَنْ تُدْثِنِیْ مِنْ قُرْبِکَ، وَاَنْ
 و تو را به درگاہت شفیع می‌آورم، و از تو می‌خواهم که به کرم و بخششت، مرا به جوار قربت نزدیک کنی و
 تُوزَعِنِی شُکْرَکَ، وَاَنْ تُلْهَمَنِی ذِکْرَکَ، اللَّهُمَّ اِنِّیْ اَسْئَلُکَ سُؤَالَ خَاضِعٍ
 سپاسگزاری را نصیب گردانی، و یادت را به من الهام کنی (و در دلم افکنی)، خدایا همانند شخص فروتن فرمانبردار
 مُتَذَلِّلٍ خَاشِعٍ، اَنْ تُسَامِحَنِی وَتَرْحَمَنِی وَتَجْعَلَ لِیْ بِقَسْمِکَ رَاضِیاً قَانِعاً،
 ترسان، از تو درخواست می‌کنم که (کار را) بر من آسان گیری و به من رحم کنی، و به آنچه که قسمتم کرده‌ای راضی و خرسندم
 سازی
 وَفِی جَمِیعِ الْاَحْوَالِ مُتَوَاضِعاً، اللَّهُمَّ وَاسْئَلُکَ سُؤَالَ مَنْ اَسْتَدَّتْ فَاقْتُهُ،
 و در همه حال فروتنم گردانی، خدایا، و از تو درخواست می‌کنم همانند درخواست کسی که در شدت فقر و درماندگی است

وَإِنزَلَ بِكَ عِنْدَ الشَّدَائِدِ حَاجَتَهُ، وَعَظَّمَ فِيمَا عِنْدَكَ رَغْبَتَهُ، اللَّهُمَّ عَظِّمْ

و در هنگام سختیها نیازش را نزد تو آورده و به آنچه که نزد توست بسیار امیدوار است، خدایا فرمانروایت
شُلطَانُكَ، وَعَلَا مَكَانُكَ، وَخَفِيَ مَكْرُكَ، وَظَهَرَ امْرُوكَ، وَعَلَبَ فَهْرُكَ،

بزرگ و مقامت بلند است و تدبیرت پنهان و فرمانت آشکار است و برتریت چیره

وَجَرَتْ قُدْرَتُكَ، وَلَا يُمَكِّنُ الْفِرَارُ مِنْ حُكُومَتِكَ، اللَّهُمَّ لَا اِجْدُ لِدُنُوبِي

و قدرتت (در همه امور) نافذ است، و فرار از قلمرو فرمانروایت محال است، خدایا جز تو کسی را برای

غَايِرًا، وَلَا لِقَبَائِحِي سَائِرًا، وَلَا لِشَيْءٍ مِنْ عَمَلِي الْقَبِيحِ بِالْحَسَنِ مُبَدِّلًا

(آمزش) گناهانم و پرده پوشی برای زشتیهایم و تبدیل کننده اعمال زشتم به نیکی‌ها نمی‌یابم،

عَيْرِكَ، لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، سُبْحَانَكَ وَبِحَمْدِكَ، ظَلَمْتُ نَفْسِي وَتَجَرَّأْتُ

معبودی جز تو نیست، پاک و منزهی تو و ستایشت می‌کنم، به خود ستم کرده و به خاطر نادانیم (در انجام گناه)

بِجَهْلِي وَسَكَنْتُ إِلَى قَدِيمِ ذِكْرِكَ لِي وَمَنَّكَ عَلَيَّ، اللَّهُمَّ مَوْلَايَ كَمْ مِنْ

گستاخی کردم و به این که همیشه مرا یاد کرده و به من لطف و بخشش نمودی آسوده خاطر بودم. ای خدا، ای مولای من بسیاری

از

قَبِيحِ سَتْرَتِهِ، وَكَمْ مِنْ فَادِحٍ مِنَ الْبَلَاءِ أَقْلَتُهُ، وَكَمْ مِنْ عِثَارٍ وَقَيْتُهُ، وَكَمْ

کارهای زشتم را پوشاندی، و بسیاری از گرفتاریهای سخت و کمر شکن را از من بازگرداندی، و از بسیاری از لغزشها حفظم کردی

مِنْ مَكْرُوهِ دَفَعْتُهُ، وَكَمْ مِنْ تَنَاءٍ جَمِيلٍ لَسْتُ أَهْلًا لَهُ نَشْرَتُهُ، اللَّهُمَّ عَظِّمْ

و بسیاری از حوادث ناگوار را از من دور کردی و تعریف و تمجید بسیاری که شایسته آن نبودم (بر زبانها) منتشر ساختی، خدایا

گرفتاریم

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۰۱

بَلَائِي وَأَفْرَطَ بِي سُوءُ حَالِي وَقَصُرَتْ بِي أَعْمَالِي وَقَعَدَتْ بِي أَغْلَالِي

بزرگ است و بدی حالم از حد گذشته و اعمالم، دستم را کوتاه کرده و زنجیرهای (علايق) مرا زمین گیر کرده

وَحَبَسَنِي عَنْ نَفْعِي بُعْدُ أَمَلِي وَخَدَعَنِي الدُّنْيَا بِعُزُورِهَا، وَنَفْسِي

و آرزوهای دور و دراز مرا از مصالحم باز داشته و دنیا با ظواهر فریبده‌اش و نفسم

بِجِنَائِيهَا وَمِطَالِي يَا سَيِّدِي فَاسْأَلْكَ بِعِزَّتِكَ أَنْ لَا يَحْجُبَ عَنْكَ دُعَائِي

با تبه‌کاری و سستی‌اش مرا گمراه کرده است، ای خدای من، به عزت و جلالت از تو می‌خواهم که بدی رفتار و کردارم

سُوءُ عَمَلِي وَفِعَالِي وَلَا تَفْضُخْنِي بِخَفِيِّ مَا أَطَّلَعْتَ عَلَيْهِ مِنْ سِرِّي وَلَا

مانع از اجابت درخواستم نشود و به (افشای) آنچه که از اسرار پنهانی من آگاه هستی رسوایم نکنی، و در

تُعَاجِلْنِي بِالْعُقُوبَةِ عَلَيَّ مَا عَمِلْتُهُ فِي خَلَوَاتِي مِنْ سُوءِ فِعْلِي وَأَسَآئَتِي

مجازات رفتار و کردار زشتی که در تنهایی مرتکب آن شده‌ام

وَدَوَامِ تَقْرِيطِي وَجَهَالَتِي وَكَثْرَةِ شَهَوَاتِي وَغَفْلَتِي وَكُنِ اللَّهُمَّ بِعِزَّتِكَ

و استمرار کوتاهی و نادانیم و زیادی شهوت رانی و بی‌خبری‌ام، شتاب نکنی و خدایا به عزت و جلالت

لِي فِي كُلِّ الْأَحْوَالِ رِءُوفًا، وَعَلَيَّ فِي جَمِيعِ الْأُمُورِ عَطُوفًا، إِلَهِي وَرَبِّي

در تمامی حالات نسبت به من مهربان و در همه کارها نسبت به من پر محبت باش، ای معبود و پروردگار من،

مَنْ لِي غَيْرُكَ، اسئَلُهُ كَشَفَ ضُرِّي وَالنَّظَرَ فِي امْرِي الْهِيَ وَمَوْلَايَ

جز تو چه کسی را دارم که رفع گرفتاری و توجه در کارم را از او بخواهم، ای خدا و مولای من،

اجْرِيَتْ عَلَيَّ حُكْمًا اتَّبَعْتُ فِيهِ هَوَى نَفْسِي وَلَمْ اخْتَرِسْ فِيهِ مِنْ تَزْيِينِ

تو بر من حکمی کردی و من در آن پیروی هوای نفس کردم، و از فریبکاری دشمنم (شیطان)

عَدُوِّي فَغَرَّنِي بِمَا اَهْوَى وَاَسْعَدَهُ عَلَيَّ ذَلِكُ الْقَضَاءِ، فَتَجَاوَزْتُ بِمَا

پرهیز نکردم، پس مرا به آنچه دلخواهش بود فریب داد و تقدیر هم او را بر این کار یاری کرد و به خاطر آنچه که

جَرِيَّ عَلَيَّ مِنْ ذَلِكِ بَعْضُ [۱۲۱] حُدُودِكَ، وَخَالَفْتُ بَعْضَ اوامِرِكَ، فَلَكَ

بر سرم آمد نسبت به بعضی از احکامت بی‌اعتنایی کرده و بعضی از فرمان‌هایت را مخالفت کردم، پس در تمام

الْحَمْدُ عَلَيَّ فِي جَمِيعِ ذَلِكِ [۱۲۲]، وَلَا حُجَّةَ لِي فِيهَا جَرِيَّ عَلَيَّ فِيهِ قَضَاؤُكَ،

این امور (که بر سرم آمده) حمد تو بر من واجب است و در آنچه که به تقدیر تو بر من واقع شده و قضا و آزمایش

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۰۲

وَالزَّمَنِي حُكْمُكَ وَبِلَاؤُكَ، وَقَدْ اتَّيْتُكَ يَا اَلْهِيَ بَعْدَ تَقْصِيرِي وَاِسْرَافِي

تو مرا بدان ملزم ساخته، حجت و برهانی ندارم، و ای معبود من در حالی که (در انجام وظیفه) کوتاهی و بر خود زیاده روی

عَلَيَّ نَفْسِي مُعْتَدِرًا نَادِمًا، مُنْكَسِرًا مُسْتَقِيلًا، مُسْتَعْفِرًا مُنِيئًا، مُقِرًّا مُدْعِنًا

(و ستم) کرده‌ام، با عذر خواهی، پشیمانی، دل‌شکستگی، پوزش خواهی، آمرزش طلبی و بازگشت کننده، اقرار کننده، فرمانبردار

مُعْتَرِفًا، لِاجْدِ مَفْرَأًا مِمَّا كَانَ مِنِّي وَلَا مَفْرَعًا اتَّوَجَّهُ اِلَيْهِ فِي امْرِي غَيْرِ

و اعتراف کننده به درگناهت آمده‌ام، نه از آنچه که از من سرزده راه گریزی دارم و نه پناهگاهی که برای (اصلاح) کارم به آنجا

روی آورم،

قَبُولِكَ عُذْرِي وَاذْخَالِكَ اِيَّايَ فِي سَعَةِ رَحْمَتِكَ، اَللّٰهُمَّ فَاقْبَلْ عُذْرِي

جز این که عذر من را بپذیری و مرا در رحمت بی‌انتهایت داخل کنی، خدایا عذر من را بپذیر

وَارْحَمْ شِدَّةَ ضُرِّي وَفُكْنِي مِنْ شِدَّةِ وَثَاقِي يَا رَبَّ ارْحَمْ ضَعْفَ بَدْنِي

و بر شدت گرفتاری‌ام رحم کن و از قید و بند (گناهان) رهایم ده، ای پروردگار من، بر بدن ضعیف و ناتوان

وَرِقَّةَ جِلْدِي وَدِقَّةَ عَظْمِي يَا مَنْ بَدَأَ خَلْقِي وَذَكَرِي وَتَزْيِينِي وَبِرِّي

و نازکی پوست و استخوان ضعیفم رحم کن، ای (خدایی) که مرا آفریدی، در نظر گرفته و پروراندی، نیکی کرده

وَتَعَدِّيْتِي هَبْنِي لِاَيْتِدَاءِ كَرَمِكَ، وَسَالِفِ بَرِّكَ بِي يَا اَلْهِيَ وَسَيِّدِي

و غذایم دادی، اکنون به خاطر بخشش نخست، و نیکی پیشینت بر من، مرا ببخش. ای معبود من و ای سرور

وَرَبِّي اَتْرَاكَ مُعَذِّبِي بِنَارِكَ بَعْدَ تَوْحِيدِكَ، وَبَعْدَ مَا اَنْطَوَى عَلَيْهِ قَلْبِي مِنْ

و پروردگار من، آیا باور کنم که مرا به آتش (غضبت) عذاب می‌کنی، بعد از یکتا پرستیم و بعد از آن که نور معرفت قلب مرا

مَعْرِفَتِكَ، وَلَهَجَ بِهٖ لِسَانِي مِنْ ذِكْرِكَ، وَاَعْتَقَدَهُ ضَمِيرِي مِنْ حُبِّكَ، وَبَعْدَ

فرا گرفته و زبانم به ذکر تو گویا شده و دلم به محبتت پیوند خورده (آیا باور کنم که مرا عذاب می‌کنی) و بعد از

صِدْقِ اغْتِرَافِي وَدُعَائِي خَاضِعًا لِزُبُوبِيَّتِكَ، هَيْهَاتَ اَنْتَ اَكْرَمُ مِنْ اَنْ

اعتراف صادقانه و دعای خاضعانه‌ام به مقام پروردگاریت، هرگز (باور نمی‌کنم)، تو بزرگوarter از آنی که

تُضَيِّعُ مَنْ رَبِّيْتَهُ، اَوْ تُبْعِدَ مَنْ اَذْنَيْتَهُ، اَوْ تُسَرِّدَ مَنْ اَوَيْتَهُ، اَوْ تُسَلِّمَ اِلَى الْبَلَاءِ

تباه کنی کسی را که پرورنده‌ای، یا دور کنی کسی را که (به خود) نزدیک کرده‌ای، یا آواره کنی کسی را که پناه داده‌ای، یا گرفتار سازی

مَنْ كَفَيْتَهُ وَرَحِمْتَهُ، وَلَيْتَ شِعْرِي يَا سَيِّدِي وَالْهَى وَمَوْلَايَ، اُتَسَلَّطُ

کسی را که سرپرستی و مهربانی کرده‌ای، کاش می‌دانستم ای سرور من و ای معبود و سرپرست من، آیا آتش (غضبت) را النَّارَ عَلَى وَجْهِهِ خَزَتْ لِعَظَمَتِكَ سَاجِدَةً، وَعَلَى السُّنَنِ نَطَقْتُ بِتَوْحِيدِكَ
مسلط می‌کنی بر چهره‌هایی که در برابر عظمت به سجده افتاده و بر زبان‌هایی که صادقانه به یگانگی کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۰۳

صَادِقَةً، وَيَشْكُرُكَ مَادِحَةً، وَعَلَى قُلُوبٍ اعْتَرَفَتْ بِالْهِيبَتِكَ مُحَقِّقَةً، وَعَلَى

گویا شده و ثناگوی شکر توست، و بر دل‌هایی که از روی یقین به خدایت اقرار دارد و بر
ضَمَائِرٍ حَوَتْ مِنَ الْعِلْمِ بِكَ حَتَّى صَارَتْ خَاشِعَةً، وَعَلَى جَوَارِحٍ سَعَتْ

دل‌هایی که علم و معرفت تو آنها را فرا گرفته به گونه‌ای که (در برابر) فروتن گردیده، و بر اعضا و جوارحی که
إِلَى أَوْطَانِ تَعْبُدِكَ طَائِعَةً، وَأَشَارَتْ بِاسْتِغْفَارِكَ مُذْعِنَةً، مَا هَكَذَا الظُّنُّ

از سر تسلیم به سوی محل عبادت شتابان است، و با آرمزش خواهی از تو فرمانبرداریش را اظهار می‌کند، چنین گمانی به تو
بِكَ، وَلَا اخْبِرْنَا بِفَضْلِكَ عَنكَ، يَا كَرِيمُ يَا رَبِّ، وَأَنْتَ تَعْلَمُ ضَعْفِي عَنْ

نیست و چنین خبری از لطف و بزرگواریت به ما نرسیده است، ای پروردگار بخشنده من، تو ناتوانی مرا در برابر
قَلِيلٍ مِنَ بَلَاءِ الدُّنْيَا وَعُقُوبَاتِهَا، وَمَا يَجْرِي فِيهَا مِنَ الْمَكَارِهِ عَلَى أَهْلِهَا،

اندک رنج و عذاب دنیا و کیفرهای ناچیز آن و ناملایماتی که بر اهل آن می‌رسد می‌دانی،
عَلَى أَنَّ ذَلِكَ بَلَاءٌ وَمَكْرُوهٌ، قَلِيلٌ مَكْنُوهٌ، يَسِيرٌ بَقَائُهُ، قَصِيرٌ مُدَّتُهُ، فَكَيْفَ

با آن که رنج و عذاب و ناملايمات دنیا ماندگاریش اندک، دوامش کم و زمانش کوتاه است، پس چگونه
احتمالی لبلاءِ الْآخِرَةِ، وَجَلِيلٌ وَقُفُوعِ الْمَكَارِهِ فِيهَا، وَهُوَ بَلَاءٌ تَطُولُ

رنج و عذاب آخرت و سنگینی و بزرگی ناملايمات آن را تحمل کنم، در حالی که رنج و عذاب آخرت
مُدَّتُهُ، وَيَدُومُ مَقَامُهُ، وَلَا يُخَفَّفُ عَنْ أَهْلِهِ، لِأَنَّهُ لَا يَكُونُ إِلَّا عَنْ غَضَبِكَ

زمانش طولانی و جایگاهی همیشگی است و بر اهل عذاب تخفیفی نیست، زیرا که آن عذاب از خشم
وَأَنْتِقَامِكَ وَسَخَطِكَ، وَهَذَا مَا لَا تَقُومُ لَهُ السَّمَاوَاتُ وَالْأَرْضُ، يَا سَيِّدِي

و انتقام و نارضایتی تو سرچشمه گرفته که آسمان و زمین طاقت آن را ندارد، ای سرور من،
فَكَيْفَ لِي وَأَنَا عَبْدُكَ الضَّعِيفُ الدَّلِيلُ الْحَقِيرُ الْمَسْكِينُ الْمُشْتَكِينُ،

چگونه آن را تحمل کنم در حالی که بنده‌ای ناتوان، مطیع، کوچک و بینوای در مانده‌ام،
يَا الْهَى وَرَبِّي وَسَيِّدِي وَمَوْلَايَ، لِأَيِّ الْأُمُورِ لَيْتَكَ أَشْكُو، وَلِمَا مِنْهَا

ای معبود و پروردگار من و ای سرور و مولای من، از کدام گرفتاریم به تو شکایت کنم و برای کدامیک از آنها
اضِحٌّ وَابْتِكِي لِأَلِيمِ الْعَذَابِ وَشِدَّتِهِ، أَمْ لَطُولِ الْبَلَاءِ وَمُدَّتِهِ، فَلَيْتُنَّ

شیون و گریه کنم، آیا برای عذاب دردناک و سخت یا برای گرفتاری طولانی؟ پس اگر
صَبَّرْتَنِي لِلْعُقُوبَاتِ مَعَ اِعْدَائِكَ، وَجَمَعْتَ بَيْنِي وَبَيْنَ أَهْلِ بَلَائِكَ،

برای کیفر (گناهانم) مرا در زمره دشمنان شمرده و با گرفتاران (در عذابت) در یک جا قرار دهی،

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۰۴

وَفَرَّقَتْ بَيْنِي وَبَيْنَ اجِبَائِكَ وَأَوْلِيَّائِكَ، فَهَبْنِي يَا هَلِي وَسَيِّدِي وَمَوْلَايَ

و میان من و دوستان و مقربان جدایی اندازی، پس ای مبعود و سرورم و ای مولا

و رَبِّي صَبْرْتُ عَلَى عَذَابِكَ، فَكَيْفَ اصْبِرُ عَلَى فِرَاقِكَ، وَ هَبْنِي صَبْرْتُ

و پروردگارم، گیرم که بر عذاب تو صبر کنم، اما چگونه فراق تو را تحمل کنم؟ و گیرم که

عَلَى حَرِّ نَارِكَ، فَكَيْفَ اصْبِرُ عَنِ النَّظْرِ إِلَى كِرَامَتِكَ، أَمْ كَيْفَ اسْكُنُ فِي

بر حرارت آتش (غضبت) صبر کنم، اما چگونه از لطف و کرمیت چشم پوشی کنم؟ یا چگونه در آتش مسکن گرینم

النَّارِ وَ رَجَائِي عَفْوِكَ، فَبِعِزَّتِكَ يَا سَيِّدِي وَمَوْلَايَ أَقْسِمُ صَادِقًا، لَئِنْ

در حالی که به عفو تو امیدوارم، پس ای سرور و مولای من، به شکوه و قدرت صادقانه‌ات سوگند می‌خورم که اگر

تَرَكْتَنِي نَاطِقًا، لَأَضِجَنَّ إِلَيْكَ بَيْنَ أَهْلِهَا ضَجِيجَ الْأَمَلِينَ، وَ لَأَصْرُخَنَّ

مرا در حالی که زبانم گویاست (در دوزخ) رها کنی، هر آینه در بین دوزخیان همانند آرزومندان، به درگاہت شیون کرده و

همانند

الْيَكَّ صُرَاخَ الْمُسْتَضْرِحِينَ، وَ لَأُبْكِينَ عَلَيْكَ بُكَاءَ الْفَاقِدِينَ، وَ لَأُنَادِيَنَّكَ

دادخواهان، تو را به فریادرسی خواهم و مانند عزیز گم کرده گان، بر (فراق) تو گریسته و تو را به صدای بلند می‌خوانم،

إِنِّي كُنْتُ يَا وَلِيَّ الْمُؤْمِنِينَ، يَا غَايَةَ أَمَالِ الْعَارِفِينَ، يَا غَايَةَ الْمُسْتَعِينِينَ،

که کجایی ای یاور مؤمنان، ای منتهای آرزوی خدانشناسان، ای فریادرس درمانده گان،

يَا حَبِيبَ قُلُوبِ الصَّادِقِينَ، وَيَا إِلَهَ الْعَالَمِينَ، أَفْتَرَاكَ سُبْحَانَكَ يَا هَلِي

ای محبوب دل راستگویان و ای مبعود جهانیان، ای مبعود من - که منزهی و به ستایش تو مشغولم -

وَ بِحَمْدِكَ، تَسْمَعُ فِيهَا صَوْتَ عَبْدٍ مُسْلِمٍ سَجِنَ فِيهَا بِمُخَالَفَتِهِ، وَ ذَاقَ

چگونه باور کنم که می‌شنوی صدای بنده مسلمانی را که به سبب نافرمانیش در دوزخ زندانی شده و سختی

طَعْمَ عَذَابِهَا بِمَعْصِيَتِهِ، وَ حُبَسَ بَيْنَ أَطْبَاقِهَا بِجُرْمِهِ وَ جَرِيرَتِهِ، وَ هُوَ يَضِجُ

عذاب دوزخ را به خاطر گناهش می‌چشد و در میان طبقات دوزخ به سبب جرم و جنایتش گرفتار شده در حالی که همانند

الْيَكَّ ضَجِيجَ مُؤَمِّلٍ لِرَحْمَتِكَ، وَ يُنَادِيكَ بِلِسَانِ أَهْلِ تَوْحِيدِكَ، وَ يَتَوَسَّلُ

آرزومند رحمتت به درگاہت شیون کرده و با صدای بلند، به زبان یگانه پرستان تو را می‌خواند و به بنده پروریت

الْيَكَّ بِرُبُوبِيَّتِكَ، يَا مَوْلَايَ فَكَيْفَ يَبْقَى فِي الْعَذَابِ وَ هُوَ يَرْجُو مَا سَلَفَ

متوسل می‌شود، ای مولای من، چگونه در عذاب بماند با این که به سابقه حلم تو

مِنْ حِلْمِكَ، أَمْ كَيْفَ تُوَلِّمُهُ النَّارَ وَ هُوَ يَأْمَلُ فَضْلَكَ وَ رَحْمَتَكَ، أَمْ كَيْفَ

امیدوار است، یا چگونه آتش (غضبت) او را بیازارد در حالی که به لطف و رحمت امید دارد، یا چگونه

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۰۵

يُحْرِقُهَا لَهَايِهَا وَأَنْتَ تَسْمَعُ صَوْتَهُ وَ تَرَى مَكَانَهُ، أَمْ كَيْفَ يَسْتَمِلُ عَلَيْهِ

زبانهای آتش (غضبت) او را بسوزاند در حالی که تو ناله‌اش را می‌شنوی و جایگاهش را (در آتش) می‌بینی، یا چگونه زبانه‌های

آتش (غضبت)

زَفِيرُهَا وَأَنْتَ تَعْلَمُ ضَعْفَهُ، أَمْ كَيْفَ يَتَقَلَّبُ بَيْنَ أَطْبَاقِهَا وَأَنْتَ تَعْلَمُ صِدْقَهُ،

او را بسوزاند، در حالی که تو ناتوانی او را می‌دانی، یا چگونه در میان طبقات دوزخ به خود پیچد با این که تو صداقت و راستگویی را می‌دانی

أَمْ كَيْفَ تَزَجُجُّهَ زَبَابِيَّتُهَا، وَهُوَ يُنَادِيكَ يَا رَبِّهٗ، أَمْ كَيْفَ [۱۲۳] يَرْجُو فَضْلَكَ فِي

یا چگونه مأموران او را بیازارند در حالی که به ندای «یا رب» تو را می‌خواند، یا چگونه در آزادی خویش از آتش، عتقهِ مِنْهَا فَتَتْرُكُهُ فِيهَا، هَيْهَاتَ مَا ذَلِكَ الظَّنُّ بِكَ، وَلَا الْمَعْرُوفُ مِنْ

به لطف تو امیدوار باشد ولی تو او را در آتش رها کنی؟! هرگز (باور نمی‌کنم)، چنین گمانی به تو نیست و چنین چیزی از لطف تو فَضْلِكَ، وَلَا مُشَبِّهٌ لِمَا عَامَلْتَ بِهِ الْمُؤَحِّدِينَ مِنْ بَرِّكَ وَاحْسَانِكَ، فَبِالْيَقِينِ

پسندیده نیست، و با نیکی و دستگیری تو نسبت به یکتاپرستان شباهت و تناسبی ندارد، من به یقین

أَقْطَعُ لَوْلَا مَا حَكَمْتَ بِهِ مِنْ تَغْذِيبِ جَاحِدِيكَ، وَقَضَيْتَ بِهِ مِنْ اخْلَادِ

می‌دانم که اگر فرمان تو بر مجازات منکران و باقی ماندن دشمنان (در عذاب) نبود،

مُعَانِدِيكَ، لَجَعَلْتَ النَّارَ كُلَّهَا بَرْدًا وَسَلَامًا، وَمَا كَانَ لِأَحَدٍ فِيهَا مَقْرًا وَلَا

هر آینه آتش دوزخ را سرد و امن قرار می‌دادی و هیچ کس در آن منزل و مأوا

مُقَامًا، لَكِنَّكَ تَقَدَّسَتْ اِسْمَاؤُوكَ، اَقْسَمْتَ اِنْ تَمَلَّأَهَا مِنَ الْكٰفِرِيْنَ، مِنْ

نداشت، ولی ای خدایی که نامهایت مقدس است، قسم یاد کرده‌ای که دوزخ را از کافران جن و انس

الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ اَجْمَعِيْنَ، وَاِنْ تُخَلِّدَ فِيهَا الْمُعَانِدِيْنَ، وَاَنْتَ جَلَّ تَنَاوُوكَ

پر کنی و برای همیشه دشمنان را در آن جای دهی، و تویی که ستایش بزرگ است

قُلْتَ مُبْتَدَأًا، وَتَطَوَّلَتْ بِالْاِنْعَامِ مُتَكْرِمًا، اَفَمَنْ كَانَ مُؤْمِنًا كَمَنْ كَانَ فَاسِقًا

(در کتاب خود) ابتداءً فرموده‌ای و با انعام و کرامت گفته‌ای: «آیا کسی که با ایمان باشد، همچون کسی است که فاسق است؟! لا يَسْتَوُونَ، الهی و سیدی فاسلک بالقدرة التي قدرتها، وبالقضيه التي

نه هرگز این دو برابر نیستند»، ای مبعود و سرور من، به حق آن قدرتی که مقدر کرده‌ای و به آن حکمی که

حَكَمْتَهَا وَحَكَمْتَهَا، وَعَلَبْتَ مَنْ عَلَيْهِ اجْرِيَّتُهَا، اِنْ تَهَبَ لِي فِي هَذِهِ اللَّيْلَةِ

لازم کرده و صادر فرموده‌ای و بر هر کس که آن را بر او جاری کردی، چیره شدی، از تو می‌خواهم که در این شب

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۰۶

وَفِي هَذِهِ السَّاعَةِ، كُلُّ جُرْمٍ اجْرِمْتُهُ، وَكُلُّ ذَنْبٍ اذْنَبْتُهُ، وَكُلُّ قَبِيحٍ اسْرَزْتُهُ،

و در این ساعت بر من ببخشی هر خلافتی که مرتکب شده‌ام و هر گناهی که از من سرزده و هر کار زشتی که پنهان کرده‌ام

وَكُلُّ جَهْلٍ عَمِلْتُهُ، كَتَمْتُهُ اَوْ اَعْلَنْتُهُ، اَخْفَيْتُهُ اَوْ اَظْهَرْتُهُ، وَكُلُّ سَيِّئَةٍ اَمَرْتِ

و هر کار جاهلانیه‌ای که در نهان یا آشکارا و مخفیانه یا نمایان انجام داده‌ام و هر کار بدی را که

بِاَثْبَاتِهَا الْكِرَامُ الْكَاتِبِيْنَ، الَّذِيْنَ وَكَلْتَهُمْ بِحِفْظِ مَا يَكُونُ مِنِّي وَجَعَلْتَهُمْ

مأموران ثبت اعمال را به ثبت آن فرمان دادی، همان مأمورانی که بر ثبت و ضبط اعمال من گماشتی و آنها را

شُهُودًا عَلَيَّ مَعَ جَوَارِحِي وَكُنْتَ اَنْتَ الرَّقِيبَ عَلَيَّ مِنْ وَّرَائِهِمْ، وَالشَّاهِدَ

به همراه اعضای بدنم، گواه بر من قرار دادی و تو نیز مافوق آنها مراقبم بودی و گواه بودی

لِمَا خَفِيَ عَنْهُمْ، وَبِرَحْمَتِكَ اَخْفَيْتَهُ، وَبِفَضْلِكَ سَتَرْتَهُ، وَاَنْ تُوَفَّرَ حَظِّي

بر آنچه از آنها پوشیده مانده، و به واسطه رحمت و لطف آن را مخفی کرده و پوشاندی، و (از تو می‌خواهم) بهره‌ام را افزون کنی

مِنْ كُلِّ خَيْرٍ أَنْزَلْتَهُ، أَوْ إِحْسَانٍ فَضَّلْتَهُ، أَوْ بِرٍّ نَشَرْتَهُ، أَوْ رِزْقٍ بَسَطْتَهُ، أَوْ

از هر خوبی که فرو فرستاده‌ای، یا هر احسانی که مرحمت فرموده‌ای، یا هر نیکی که گسترش داده‌ای، و یا هر روزی که گسترانده‌ای، یا

ذَنْبٍ تَغْفِرُهُ، أَوْ خَطَاً تَسْتُرُهُ، يَا رَبُّ يَا رَبُّ يَا رَبُّ، يَا إِلَهِي وَسَيِّدِي

هر گناهی که بخشیده‌ای، یا هر خطایی که پوشانده‌ای، ای پروردگار من، ای پروردگار من، ای پروردگار من! ای معبود و سرور من،

وَمَوْلَايَ وَمَالِكِ رِقِّي يَا مَنْ بَيَّدَهُ نَاصِيَتِي يَا عَلِيماً بِضُرِّي [۱۲۴] وَمَسْكِنَتِي

و ای مولا و صاحب اختیار من، ای کسی که اختیارم به دست اوست، ای آگاه بر بدحالی و بینوایی‌ام، یا خبیراً بِفَقْرِي وَفَاقَتِي يَا رَبُّ يَا رَبُّ يَا رَبُّ، اسئلك بِحَقِّكَ وَقُدْسِكَ،

ای دانای بر تهیدستی و نیازمندی‌ام، ای پروردگار من، ای پروردگار من، ای پروردگار من! به حق خودت و ذات مقدس

وَاعْظِمِ صِفَاتِكَ وَأَسْمَاءَكَ، أَنْ تَجْعَلَ أَوْقَاتِي مِنَ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ بِذِكْرِكَ

و صفات و نامهای بزرگت، از تو می‌خواهم که اوقات شب و روزم را به یادت آباد

مَعْمُورَةً، وَبِخِدْمَتِكَ مَوْصُولَةً، وَاعْمَالِي عِنْدَكَ مَقْبُولَةً، حَتَّى تَكُونَ

ساخته و در خدمتت ثابت قدم گردانی و اعمالم را در درگاهت پذیری، تا همه

اعمالی و اواردی کُلُّهَا وَرِدًا وَاحِدًا، وَحَالِي فِي خِدْمَتِكَ سَرْمَدًا، يَا

کردار و گفتارم یکسان (و برای تو) باشد و همیشه در حال خدمت به تو باشم، ای

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۰۷

سَيِّدِي يَا مَنْ عَلَيْهِ مُعْوَلِي يَا مَنْ إِلَيْهِ شَكْوَتُ أَحْوَالِي يَا رَبُّ يَا رَبُّ

سرور من، ای کسی که تکیه گاه منی، ای کسی که شکایت احوال (پریشان) خویش را به درگاه او برم، ای پروردگار من، ای پروردگار من،

يَا رَبُّ، قَوِّ عَلَى خِدْمَتِكَ جَوَارِحِي وَأَشْدُدْ عَلَيَّ الْعَزِيمَةَ جَوَانِحِي

ای پروردگار من! اعضایم را در انجام خدمت نیرو بخش و دلم را برای آمدن به سویت قوی دار،

وَهَبْ لِي الْجِدَّ فِي خَشْيَتِكَ، وَالِدَّوَامَ فِي الْإِتِّصَالِ بِخِدْمَتِكَ، حَتَّى اسْرَحَ

و جدیت در خشیت و مداومت در خدمتت را عطا فرما، تا این که در میدان

الْيَكِّ فِي مِيَادِينِ السَّابِقِينَ، وَأَسْرَعَ إِلَيْكَ فِي الْبَارِزِينَ، وَأَشْتَقَ إِلَى

مسابقه (در اطاعت) به سوی تو روانه شوم و در میان پیش تازان، به سوی تو سرعت گیرم و در صف علاقه‌مندان،

قُرْبِكَ فِي الْمُشْتَقِينَ، وَأَذْنُو مِنْكَ دُئُو الْمُخْلِصِينَ، وَآخَافُكَ مَخَافَةً

به سوی مقام قربت اشتیاق پیدا کنم، و مانند پاکدلان به تو نزدیک گردم و مانند اهل یقین

الْمُوقِنِينَ، وَاجْتَمَعَ فِي جِوَارِكَ مَعَ الْمُؤْمِنِينَ، اللَّهُمَّ وَمَنْ ارَادَنِي بِسُوءٍ

از تو بترسم و در جوار رحمتت با مؤمنان گرد هم آییم، خدایا، هر کس بد مرا خواهد

فَارِدُهُ، وَمَنْ كَادَنِي فَكِدَّهُ، وَاجْعَلْنِي مِنْ إِحْسَنِ عَبِيدِكَ نَصِيبًا عِنْدَكَ،

به خودش باز گردان، و هر کس با من حلیه کند، به خویش دچارش کن و بهره‌مندی بهترین بندگانت

وَاقْرِبِهِمْ مَنزِلَةً مِنْكَ، وَاخْصِهِمْ زُلْفَةً لَدَيْكَ، فَإِنَّهُ لَا يُنَالُ ذَلِكَ إِلَّا بِفَضْلِكَ،

و مقرب‌ترین آنان و مخصوص‌ترین خاصانت را به من عطا فرما که به راستی جز با لطف تو کسی به این مقام نرسد،
 وَجُدْ لِي بِجُودِكَ، وَأَعْطِفْ عَلَيَّ بِمَجْدِكَ، وَأَحْفَظْنِي بِرَحْمَتِكَ، وَاجْعَلْ
 و به بخشندگیت ببخش بر من، و به بزرگواریت به من توجه فرما و به رحمت مرا حفظ کن، و زبانم را
 لِسَانِي بِذِكْرِكَ لَهْجًا، وَقَلْبِي بِحُبِّكَ مُتِّمًا، وَمَنْ عَلَيَّ بِحُسْنِ اجَابَتِكَ،
 به یادت گویا و دلم را به دوستیت بی‌تاب قرار ده، و با پذیرش خواسته‌ام بر من منت گذار،
 وَأَقْلِنِي عَثْرَتِي وَأَغْفِرْ زَلَّتِي فَأَنَّكَ قَضَيْتَ عَلَيَّ عِبَادَتَكَ بِعِبَادَتِكَ، وَأَمَرْتَهُمْ
 و از لغزشم بگذر و گناهم را بیامرز، زیرا که تو بندگان را به پرستش خویش فرمان داده و به دعا کردن
 بِدُعَائِكَ، وَضَمِنْتَ لَهُمُ الْإِجَابَةَ، فَالْيَا رَبَّ نَصَبْتُ وَجْهِي وَالْيَا كَيْفَ يَا
 امر فرمودی و اجابت دعایشان را ضمانت کردی، پس ای پروردگار من اینک رو به تو و به سویت
 رَبِّ مَدَدْتُ يَدِي فِعِزَّتِكَ اسْتَجِبْ لِي دُعَائِي وَبَلِّغْنِي مُنَايَ، وَلَا تَقْطَعْ
 دست نیاز دراز کرده‌ام، پس به شکوه و عزت قسم، دعایم را اجابت فرما و به آرزویم برسان و امیدم را
 کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۰۸

مِنْ فَضْلِكَ رَجَائِي وَأَكْفِنِي شَرَّ الْجِنِّ وَالْإِنْسِ مِنْ أَعْدَائِي يَا سَرِيعَ

به لطف و کرمیت ناامید مگردان، و از شر دشمنانم، از جن و انس حفظ فرما، ای (خدایی) که زود
 الرِّضَا، اغْفِرْ لِمَنْ لَا يَمْلِكُ إِلَّا الدُّعَاءُ، فَأَنَّكَ فَعَّالٌ لِمَا تَشَاءُ، يَا مَنْ اسْمُهُ

راضی می‌شوی، کسی را که جز دعا به درگاهت چیز دیگری ندارد ببخش، که به راستی هر آنچه را بخواهی انجام می‌دهی. ای که
 نامت

دَوَاءً، وَذِكْرُهُ شِفَاءً، وَطَاعَتُهُ غِنَى، اَرْحَمَ مَنْ رَأْسُ مَالِهِ الرَّجَاءُ،

دارو و یادت درمان و بندگیت توانگری است، بر کسی که سرمایه‌اش امید

وَسِلَاحُهُ الْبُكَاءُ، يَا سَابِغَ النِّعَمِ، يَا دَافِعَ النِّقَمِ، يَا نُورَ الْمُسْتَوْحِشِينَ فِي

و اسلحه‌اش گریه است، رحم کن، ای فراوان دهنده نعمتها، ای برطرف کننده گرفتاریها، ای روشنی دل‌های وحشت زده در

الظُّلْمِ، يَا عَالِمًا لَا يُعَلِّمُ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ، وَأَفْعَلْ بِي مَا أَنْتَ

تاریکیها، ای دانای بی‌تعلیم، بر محمد و آلش درود فرست و آنچه را که تو لایق آنی درباره من

أَهْلُهُ، وَصَلَّى اللَّهُ عَلَى رَسُولِهِ وَالْأَيْمَةَ الْمَيَامِينَ مِنْ آلِهِ، وَسَلَّمَ تَسْلِيمًا كَثِيرًا.

انجام ده و درود و رحمت خدا بر پیامبر و امامان با برکت از خاندانش، و سلام و تحیت فراوان بر آنان باد.

دعای عشات ۱۲۵:

این دعا از دعاهای بسیار معتبر است که مستحب است- اگر کسی بتواند- هر صبح و شام آن را بخواند؛ ولی بهترین زمان
 خواندنش، عصر جمعه می‌باشد. مرحوم «کفعمی» در «مصباح» آن را از امام حسین علیه السلام نقل کرده است. [۱۲۶] و دعا طبق

نقل «شیخ طوسی» در «مصباح‌المتهجد» [۱۲۷] چنین است:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

به نام خداوند بخشنده مهربان

سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ، وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ، وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا

پاک و منزّه است خداوند و ستایش مخصوص اوست، و معبودی جز خدای یکتا نیست و او بزرگتر (از هر چیز) است و پناهگاه و نیرویی جز

بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ، سُبْحَانَ اللَّهِ آتَاءَ اللَّيْلِ وَاطْرَافَ النَّهَارِ، سُبْحَانَ اللَّهِ

از سوی خداوند بلند مرتبه و با عظمت نیست، تسبیح می گویم خدا را در تمام لحظه‌های شب و طول روز،

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۰۹

بِالْعُدُوِّ وَالْأَصَالِ، سُبْحَانَ اللَّهِ بِالْعَشِيِّ وَالْإِبْكَارِ، سُبْحَانَ اللَّهِ حِينَ تُمْسُونَ

و در سپیده دم و شامگاهان و ابتدای شب و روز، تسبیح می گویم خدا را هنگامی که در شب

وَ حِينَ تَضْبِحُونَ، وَ لَهُ الْحَمْدُ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ، وَ عَشِيًّا وَ حِينَ

و صبح داخل می شوید، و ستایش در آسمان‌ها و زمین، شبانگاه و هنگام ظهر مخصوص خداوندی است که

تُظْهِرُونَ، يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ، وَيُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ، وَيُحْيِي

زنده را از مرده و مرده را از زنده بیرون می آورد، و زمین را

الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا، وَ كَذَلِكَ تُخْرَجُونَ، سُبْحَانَ رَبِّكَ رَبِّ الْعِزَّةِ عَمَّا

پس از مردنش زنده می کند و شما نیز این چنین (در قیامت) برانگیخته می شوید، پروردگار تو، آن خدای صاحب شکوه

يَصِفُونَ، وَ سَلَامٌ عَلَى الْمُرْسَلِينَ، وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ، سُبْحَانَ ذِي

از آنچه توصیف می کنند منزّه است. و درود و سلام بر فرستادگان او، و ستایش مخصوص خداوندی است که پروردگار جهانیان

است. تسبیح می گویم خداوندی را که صاحب

الْمُلْكِ وَالْمَلَكُوتِ، سُبْحَانَ ذِي الْعِزَّةِ وَالْجَبْرُوتِ، سُبْحَانَ ذِي الْكِبْرِيَاءِ

فرمانروایی و سلطه آسمانی است، تسبیح می گویم خداوند صاحب عزت و بزرگی را، تسبیح می گویم خداوند صاحب جلال

وَالْعَظَمَةِ، الْمَلِكِ الْحَقِّ الْمُبِينِ الْمُهَيِّمِ الْقُدُّوسِ، سُبْحَانَ اللَّهِ الْمَلِكِ الْحَيِّ

و عظمت را، آن فرمانروای حقیقی روشنگر و نگهبان و پاکیزه از هر عیب، تسبیح می گویم خداوند را، آن فرمانروای زنده‌ای

الَّذِي لَا يَمُوتُ، سُبْحَانَ اللَّهِ الْمَلِكِ الْحَيِّ الْقُدُّوسِ، سُبْحَانَ الْقَائِمِ الدَّائِمِ،

که (هرگز) نمی میرد، تسبیح می گویم خداوند فرمانروای زنده پاکیزه از هر عیب، تسبیح می گویم (خدای) پایدار پاینده،

سُبْحَانَ الدَّائِمِ الْقَائِمِ، سُبْحَانَ رَبِّي الْعَظِيمِ، سُبْحَانَ رَبِّي الْأَعْلَى سُبْحَانَ

پاک و منزّه است پاینده پایدار، تسبیح می گویم پروردگار با عظمت را، تسبیح می گویم پروردگار بلند مرتبه‌ام را، تسبیح می گویم

الْحَيِّ الْقَيُّومِ، سُبْحَانَ الْعَلِيِّ الْأَعْلَى سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى سُبُّوحٌ قُدُّوسٌ،

(خدای) زنده جاودان را، تسبیح می گویم (خدای) برتر بلند مرتبه را، او پاک و منزّه و برتر است، بسیار منزّه و پاکیزه از هر عیب

است

رَبُّنَا وَ رَبُّ الْمَلَائِكَةِ وَالرُّوحِ، [۱۲۸] سُبْحَانَ الدَّائِمِ غَيْرِ الْغَافِلِ، سُبْحَانَ الْعَالِمِ

پروردگار ما و پروردگار فرشتگان و «روح» تسبیح می گویم (خدای) پاینده آگاه را، تسبیح می گویم (خدای) دانای

بِغَيْرِ تَعْلِيمِ، سُبْحَانَ خَالِقِ مَا يُرَى وَ مَا لَا يُرَى سُبْحَانَ الَّذِي يُدْرِكُ

بدون نیاز به آموختن را، تسبیح می گویم آفریننده آنچه دیدنی و آنچه نادیدنی است، تسبیح می گویم (خدایی) که بینندگان را

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۱۰

الْأَبْصَارِ، وَ لَا تُدْرِكُهُ الْأَبْصَارُ، وَ هُوَ اللَّطِيفُ الْخَبِيرُ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَصْبَحْتُ

می‌بیند ولی آنها او را نمی‌بینند، و او مهربان و آگاه است، خدایا من از (لطف و محبت) تو صبح
 وَ اَمْسَيْتُ مِنْكَ فِي نِعْمَةٍ وَ خَيْرٍ وَ بَرَكَهٍ وَ عَافِيَةٍ، فَصَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ،
 و شام در نعمت و خیر و برکت و عافیت، پس بر محمد و آل (پاکش) درود فرست
 وَ اَتِمِّمْ عَلَيَّ نِعْمَتَكَ وَ خَيْرَكَ، وَ بَرَكَاتِكَ وَ عَافِيَتَكَ بِنَجَاهٍ مِنَ النَّارِ،
 و با نجات از آتش (غضبت) نعمت و خیر و برکت و عافیت را (از جانب خویش) بر من تمام کن.
 وَ اَرْزُقْنِي شُكْرَكَ وَ عَافِيَتَكَ وَ فَضْلَكَ وَ كَرَامَتَكَ اَبَدًا مَا اَبَقَيْتَنِي اللّٰهُمَّ

و مادامی که مرا زنده نگه داشته‌ای توفیق سپاسگذاری (از نعمت‌هایت) و عافیت و لطف و بخشش همیشگی‌ات را روزیم گردان،
 خدایا

بُنُورِكَ اِهْتَدَيْتُ، وَ بِفَضْلِكَ اسْتَعْنَيْتُ، وَ بِنِعْمَتِكَ اصْبَحْتُ وَ اَمْسَيْتُ،

به نور تو هدایت شده و به لطف تو بی‌نیاز شدم و به نعمت تو صبح و شب (را سپری) کردم،

اللّٰهُمَّ اِنِّيْ اَشْهَدُكَ وَ كَفِيْ بِكَ شَهِيدًا، وَ اَشْهَدُ مَلَائِكَتَكَ وَ اَنْبِيَاءَكَ

خدایا تو را گواه می‌گیرم و گواهی تو کافی است و (همچنین) فرشتگان، و پیامبران

وَ رُسُلَكَ، وَ حَمَلَةَ عَرْشِكَ، وَ سُكَّانَ سَمَاوَاتِكَ وَ اَرْضِكَ، وَ جَمِيْعَ خَلْقِكَ،

و فرستادگان و حاملان عرش و ساکنان آسمان‌ها و زمین و همه مخلوقات را گواه می‌گیرم

بِاَنَّكَ اَنْتَ اللّٰهُ لَا اِلٰهَ اِلَّا اَنْتَ، وَ حَدَّكَ لَا شَرِيْكَ لَكَ، وَ اَنَّ مُحَمَّدًا صَلَّى اللّٰهُ

بر این که به یقین تو خدایی هستی که معبودی جز تو نیست، یگانه‌ای که شریکی برای تو نیست و این که محمد- که درود خدا

عَلَيْهِ وَ آلِهِ عَبْدُكَ وَ رَسُوْلُكَ، وَ اَنَّكَ عَلَيَّ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيْرٌ، تُحْيِيْ وَ تُمِيْتُ،

بر او و خاندان (پاکش) باد- بنده و فرستاده توست و این که تو بر هر کاری توانایی، زنده کرده و می‌میرانی

کلیات مفاتیح نوین؛ ص ۱۱۰

وَ تُمِيْتُ وَ تُحْيِيْ وَ اَشْهَدُ اَنَّ الْجَنَّةَ حَقٌّ، وَ اَنَّ النَّارَ حَقٌّ، وَ النَّشُوْرَ حَقٌّ،

و می‌میرانی و زنده می‌کنی و گواهی می‌دهم به یقین بهشت و دوزخ و قیامت حق است

وَ السَّاعَةَ اَتِيَةٌ لَا رَيْبَ فِيْهَا، وَ اَنَّ اللّٰهَ يَبْعَثُ مَنْ فِي الْقُبُوْرِ، وَ اَشْهَدُ اَنَّ عَلِيَّ

و زمان آن بی‌شک فرا خواهد رسید و خداوند کسانی را که در گورها خفته‌اند بر می‌انگیزد، و گواهی می‌دهم به یقین

بَنِ اَبِيْطَالِبٍ اَمِيْرَ الْمُؤْمِنِيْنَ حَقًّا حَقًّا، وَ اَنَّ الْاِيْمَةَ مِنْ وُلْدِهِ هُمُ الْاِيْمَةُ

علی بن ابی‌طالب حقیقتاً و به حق، امیرمؤمنان است و امامان از فرزندانش همان امامان

الْهُدَاةُ الْمُهْدِيُوْنَ، غَيْرِ الصَّالِّيْنَ وَلَا الْمُضِلِّيْنَ، وَ اِنَّهُمْ اَوْلِيَاءُكَ الْمُصْطَفَوْنَ،

هدایت کننده‌ای شده‌ای هستند که نه گمراهند و نه گمراه کننده و (گواهی می‌دهم) به یقین آنها دوستان برگزیده تو

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۱۱

وَ حِزْبِكَ الْغَالِبُوْنَ، وَ صِفْوَتِكَ وَ خَيْرَتِكَ مِنْ خَلْقِكَ، وَ نَجْبَاتِكَ الَّذِيْنَ

و حزب پیروز و فاتح تو، و برگزیده و بهترین مخلوقات تواند بزرگ‌زادگانی که آنها را

اِتَّجَبْتَهُمْ لِدِيْنِكَ، وَ اِخْتَصَصْتَهُمْ مِنْ خَلْقِكَ، وَ اصْطَفَيْتَهُمْ عَلَيَّ عِبَادِكَ،

برای دین خود انتخاب کرده و از میان مخلوقات مخصوصشان ساخته و بر بندگانت برگزیدی

وَجَعَلْتُهُمْ حُجَّةً عَلَى الْعَالَمِينَ، صَلَوَاتُكَ عَلَيْهِمْ وَالسَّلَامُ وَرَحْمَةُ اللَّهِ

و آنها را بر جهانیان حجت و دلیل قرار دادی درود و سلام و رحمت خدا بر آنها باد،

وَبَرَكَاتُهُ، اللَّهُمَّ اكْتُبْ لِي هَذِهِ الشَّهَادَةَ عِنْدَكَ، حَتَّى تُلْقِنِيهَا يَوْمَ الْقِيَمَةِ

خدایا این شهادت و گواهی را برای من در نزد خود ثبت فرما تا این که در روز قیامت در حالی که از من

وَأَنْتَ عَنِّي رَاضٍ، أَنْتَ عَلَى مَا تَشَاءُ قَدِيرٌ، اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ حَمْدًا

خشنود هستی آن را بر زبانم جاری سازی زیرا که تو بر هر چه خواهی توانایی خدایا ستایش مخصوص توست ستایشی که

يَصْعَدُ أَوَّلُهُ، وَلَا يَنْفَدُ آخِرُهُ، اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ حَمْدًا تَضَعُ لَكَ السَّمَاءُ

آغازش (به آسمان) بالا رود و پایانی نداشته باشد، خدایا ستایش مخصوص توست ستایشی که آسمان برای تو بالهایش را بر زمین

نهد

كَفَيْتِهَا، وَتُسَبِّحُ لَكَ الْأَرْضُ وَمَنْ عَلَيْهَا، اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ حَمْدًا سَرْمَدًا

(و تواضع کند) و زمین و آنچه بر آن است تو را تسبیح گوید، خدایا ستایش مخصوص توست ستایشی پیوسته

أَبَدًا، لَا انْقِطَاعَ لَهُ وَلَا نِفَادَ، وَلَكَ يَتَّبِعِي وَالْيَكُ يَنْتَهِي فَيُّ وَعَلَى

و ابدی که انقطاعی برای آن نباشد و نه فنایی، (ستایش) شایسته توست و به تو منتهی می‌شود. (که اثر آن) در وجود من و بر من

وَلَدَيْ وَمَعَى وَقَبْلِي وَبَعْدِي وَآمَامِي وَفَوْقِي وَتَحْتِي وَإِذَا مِتُّ وَبَقِيتُ

و نزد من و همراه من و پیش از من و پس از من و مقابلم و بالای سرم و زیر پایم و هنگامی که از دنیا رفتم و تک و تنها

فَزِدًا وَحِيدًا ثُمَّ فَنِيْتُ، وَلَكَ الْحَمْدُ إِذَا نُشِرْتُ وَبُعْتُتُ يَا مَوْلَايَ، اللَّهُمَّ

باقی ماندم و سپس فانی شدم (و در تمام حالات ظاهر شود) و ستایش مخصوص توست زمانی که دوباره زنده شوم و برانگیخته

گردم، ای مولای من، خدایا

وَلَكَ الْحَمْدُ وَلَكَ الشُّكْرُ بِجَمِيعِ مَحَامِدِكَ كُلِّهَا، عَلَى جَمِيعِ نِعْمَاتِكَ كُلِّهَا،

ستایش و شکر مخصوص توست به جمیع انواع آن بر تمامی نعمتهایت،

حَتَّى يَنْتَهِيَ الْحَمْدُ إِلَى مَا تُحِبُّ رَبَّنَا وَتَرْضَى اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ عَلَى كُلِّ

تا جایی که ای پروردگار من حمد من به خشنودی و رضایت تو منتهی گردد، خدایا ستایش مخصوص توست بر هر

أَكْلَةٍ وَشَرِبَةٍ، وَبَطْشَةٍ وَقَبْضَةٍ وَبَسْطَةٍ، وَفِي كُلِّ مَوْضِعٍ شَعْرَةٍ، اللَّهُمَّ

خوردن و آشامیدنی و هر حرکت، بستن و گشایشی، و در محل رویدن هر موئی، خدایا

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۱۲

لَكَ الْحَمْدُ حَمْدًا خَالِدًا مَعَ خُلُودِكَ، وَلَكَ الْحَمْدُ حَمْدًا لَا مُنْتَهَى لَهُ دُونَ

ستایش مخصوص توست ستایشی که جاودان است به جاودانگی. و ستایش مخصوص توست ستایشی که نهایتی جز علم تو

عَلِمِكَ، وَلَكَ الْحَمْدُ حَمْدًا لَا أَمَدَ لَهُ دُونَ مَسْتَتِكَ، وَلَكَ الْحَمْدُ حَمْدًا لَا

برای آن نباشد. و ستایش مخصوص توست ستایشی که پایانی جز اراده و خواست تو برای آن نباشد. و ستایش مخصوص توست

ستایشی که پاداشی

إِجْرًا لِقَائِهِ الْأَرْضَاكَ، وَلَكَ الْحَمْدُ عَلَى حِلْمِكَ بَعْدَ عِلْمِكَ، وَلَكَ الْحَمْدُ

جز رضای تو برای گوینده آن نباشد و ستایش مخصوص توست به خاطر حلم بعد از آگاهیت، و ستایش مخصوص توست

عَلَى عَفْوِكَ بَعْدَ قُدْرَتِكَ، وَلَكَ الْحَمْدُ بَاعْتِ الْحَمْدِ، وَلَكَ الْحَمْدُ وَارِثٌ

به خاطر گذشت بعد از توانایی، و ستایش مخصوص توست که انگیزه هر ستایشی و ستایش مخصوص توست که وارث
 الْحَمْدِ، وَلَكَ الْحَمْدُ بَدِيحِ الْحَمْدِ، وَلَكَ الْحَمْدُ مُنْتَهَى الْحَمْدِ، وَلَكَ الْحَمْدُ
 ستایشی و ستایش مخصوص توست که ایجادکننده آنی و ستایش مخصوص توست که نهایت ستایشی و ستایش مخصوص توست
 مُبْتَدِعِ الْحَمْدِ، وَلَكَ الْحَمْدُ مُشْتَرَى الْحَمْدِ، وَلَكَ الْحَمْدُ وَلِيَّ الْحَمْدِ،
 که به وجود آورنده آنی، و ستایش مخصوص توست که خریدار ستایشی، و ستایش مخصوص توست که صاحب ستایشی
 وَلَكَ الْحَمْدُ قَدِيمِ الْحَمْدِ، وَلَكَ الْحَمْدُ صَادِقِ الْوَعْدِ، وَفِي الْعَهْدِ، عَزِيزٌ
 و ستایش مخصوص توست که از ازل مورد ستایشی و ستایش مخصوص توست که وعده‌ات راست، پیمانت پایدار، سپاهت
 الْجُنْدِ، قَائِمِ الْمَجْدِ، وَلَكَ الْحَمْدُ رَفِيعِ الدَّرَجَاتِ، مُجِيبِ الدَّعَوَاتِ، مُنَزَّلٌ
 بزرگ و بزرگواریت جاودان است، و ستایش مخصوص توست که بلندمرتبه، برآورنده حاجات، فرو فرستنده
 الْآيَاتِ مِنْ فَوْقِ سَنَبِ سَمَوَاتٍ، عَظِيمِ الْبَرَكَاتِ، مُخْرِجِ النُّورِ مِنَ الظُّلُمَاتِ،
 آیات از بالای هفت آسمانی، صاحب رحمت گسترده، خارج کننده نور از تاریکی‌ها
 وَمُخْرِجِ مَنْ فِي الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ، مُبَدِّلِ السَّيِّئَاتِ حَسَنَاتٍ، وَجَاعِلِ
 و خارج کننده هر کسی از تاریکی به روشنائی، تبدیل کننده بدی‌ها به خوبی‌ها و قرار دهنده
 الْحَسَنَاتِ دَرَجَاتٍ، اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ غَافِرِ الذَّنْبِ، وَقَابِلِ التَّوْبِ، شَدِيدِ
 درجات برای حسناتی، خدایا ستایش مخصوص توست که آمرزنده گناه و پذیرنده توبه و سخت
 الْعِقَابِ ذَا الطُّوْلِ، لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، إِلَهِيكَ الْمَصِيرُ، اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ فِي اللَّيْلِ
 کیفر دهنده توانایی، معبودی جز تو نیست و بازگشت (همه) به سوی توست، خدایا ستایش مخصوص توست در شب
 إِذَا يَغْشَى وَلَكَ الْحَمْدُ فِي النَّهَارِ إِذَا تَجَلَّى وَلَكَ الْحَمْدُ فِي الْآخِرَةِ وَالْأُولَى
 هنگامی که (جهان را) بیوشاند. و ستایش مخصوص توست در روز هنگامی که (جهان را) روشن سازد. و ستایش مخصوص توست
 در آخرت و دنیا،

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۱۳

وَلَكَ الْحَمْدُ عَدَدَ كُلِّ نَجْمٍ وَمَلَكٍ فِي السَّمَاءِ، وَلَكَ الْحَمْدُ عَدَدَ الثَّرَى
 و ستایش مخصوص توست به تعداد ستارگان و فرشتگان آسمان و ستایش مخصوص توست به تعداد ذرات خاک‌ها
 وَالْحَصَى وَالنَّوَى وَلَكَ الْحَمْدُ عَدَدَ مَا فِي جَوْفِ الْأَرْضِ، وَلَكَ الْحَمْدُ
 و ریگ‌ها و دانه‌ها، و ستایش مخصوص توست به تعداد آنچه در دل زمین است، و ستایش مخصوص توست
 عَدَدَ أَوْزَانِ مِيَاهِ الْبِحَارِ، وَلَكَ الْحَمْدُ عَدَدَ أَوْرَاقِ الْأَشْجَارِ، وَلَكَ الْحَمْدُ
 به اندازه آب دریاها، و ستایش مخصوص توست به تعداد برگ درختان، و ستایش مخصوص توست
 عَدَدَ مَا عَلَى وَجْهِ الْأَرْضِ، وَلَكَ الْحَمْدُ عَدَدَ مَا أَحْصَى كِتَابُكَ، وَلَكَ
 به تعداد آنچه که روی زمین است و ستایش مخصوص توست به تعداد آنچه که در کتاب تو شمارش شده و ستایش
 الْحَمْدُ عَدَدَ مَا احاطَ بِهِ عِلْمُكَ، وَلَكَ الْحَمْدُ عَدَدَ الْإِنْسِ وَالْجِنِّ، وَالْهَوَامِ
 مخصوص توست به مقدار آنچه که علم تو به آن احاطه دارد و ستایش مخصوص توست به عدد انس و جن و حشرات
 وَالطَّيْرِ، وَالْبَهَائِمِ وَالسَّبَاعِ، حَمْدًا كَثِيرًا طَيِّبًا مُبَارَكًا فِيهِ، كَمَا تُحِبُّ رَبَّنَا
 و پرندگان و چهارپایان و درندگان، ستایشی فراوان، پاکیزه و با برکت آن گونه که تو ای پروردگار ما، دوست داری

وَتَرْضَىٰ وَ كَمَا يُبْنِي لِكْرَمِ وَجْهِكَ وَعِزِّ جَلَالِكَ. آنگاه ده مرتبه می‌گویی: لا اله

و خشنود می‌شوی و آن‌گونه که سزاوار ذات بزرگوار و عزت جلال توست ***** معبودی جز
إِلَّا اللَّهُ، وَخَدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ، وَهُوَ اللَّطِيفُ الْخَبِيرُ.

خدا نیست، یگانه‌ای که شریکی برای او نیست، فرمانروایی و ستایش مخصوص اوست و او مهربان و آگاه است.
و ده مرتبه: لا اله الا الله، وَخَدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ، يُحْيِي

***** معبودی جز خدا نیست، یگانه‌ای که شریکی برای او نیست، فرمانروایی و ستایش مخصوص اوست، زنده می‌کند
وَيُمِيتُ، وَ يُحْيِي وَهُوَ حَيٌّ لَا يَمُوتُ، بِيَدِهِ الْخَيْرُ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ

و می‌میراند و می‌میراند و زنده می‌کند، و او زنده‌ای است که (هرگز) نمی‌میرد، نیکی و خوبی بدست اوست و او بر هر
شَيْءٍ قَدِيرٌ. و ده مرتبه: اسْتَعْفِرُ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ وَأَتُوبُ

چیز تواناست، ***** آمرزش می‌طلبم از خدایی که معبودی جز او زنده و جاودان، نیست و به سوی او
إِيَّاهُ. و ده مرتبه: يَا اللَّهُ يَا اللَّهُ. و ده مرتبه: يَا رَحْمَنُ يَا رَحْمَنُ. و ده مرتبه: يَا رَحِيمُ

باز می‌گردم، ***** ای خدا، ای خدا، ***** ای بخشنده، ای بخشنده، ***** ای مهربان،
يَا رَحِيمُ. و ده مرتبه: يَا بَدِيعَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ. و ده مرتبه: يَا ذَا الْجَلَالِ

ای مهربان ***** ای به وجود آورنده آسمان و زمین، ***** ای صاحب جلال
کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۱۴

وَالْإِكْرَامِ. و ده مرتبه: يَا حَنَّانُ يَا مَنَّانُ. و ده مرتبه: يَا حَيُّ يَا قَيُّومُ. و ده مرتبه: يَا حَيُّ

و بزرگواری ***** ای بسیار مهربان و ای بسیار سخاوتمند، ***** ای زنده، ای جاودان، ***** ای زنده‌ای که
لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ. و ده مرتبه: يَا اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ. و ده مرتبه: بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ

معبودی جز تو نیست، ***** ای خدایی که معبودی جز تو نیست، ***** به نام خداوند بخشنده
الرَّحِيمِ. و ده مرتبه: اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ. و ده مرتبه: اللَّهُمَّ افْعَلْ

مهربان ***** خدایا بر محمد و خاندان پاکش درود فرست ***** خدایا آنچه را که
بِي مَا أَنْتَ أَهْلُهُ. و ده مرتبه: آمِينَ آمِينَ. و ده مرتبه سوره قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ. سپس ده تو شایسته آنی در مورد من انجام بده *****

(دعایم را) اجابت فرما ... ***** بگو خداوند یکتا و یگانه است، *****

مرتبه می‌گویی: اللَّهُمَّ اصْنَعْ بِي مَا أَنْتَ أَهْلُهُ، وَلَا تَصْنَعْ بِي مَا أَنَا أَهْلُهُ، فَانْكَرْ

***** خدایا آنچه را که تو شایسته آنی در مورد من انجام بده نه آنچه که من شایسته آنم، به یقین تو
أَهْلُ التَّقْوَىٰ وَأَهْلُ الْمَغْفِرَةِ، وَأَنَا أَهْلُ الذُّنُوبِ وَالْخَطَايَا، فَارْحَمْنِي يَا

شایسته پرهیزگاری و آمرزشی و من اهل گناه و اشتباهم، به من رحم کن ای

مَوْلَايَ وَأَنْتَ ارْحَمِ الرَّاحِمِينَ. و نیز ده مرتبه می‌گویی: لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ،

مولای من، که تویی مهربان‌ترین مهربانان ***** پناهگاه و نیرویی جز از سوی خداوند نیست،

تَوَكَّلْتُ عَلَىٰ الْحَيِّ الَّذِي لَا يَمُوتُ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَمْ يَتَّخِذْ وَلَدًا،

به (خدای) زنده‌ای که (هرگز) نمی‌میرد توکل کردم و ستایش مخصوص خدایی است که نه فرزندی برای خود انتخاب کرده
وَلَمْ يَكُنْ لَهُ شَرِيكٌ فِي الْمُلْكِ، وَلَمْ يَكُنْ لَهُ وَلِيٌّ مِنَ الذَّلَّةِ، وَكَبِّرُهُ تَكْبِيرًا.

و نه شریکی در حکومت دارد و ضعف و ذلتی ندارد که حامی و سرپرستی برای او باشد و (به خدا می‌گویم) او را بسیار بزرگ

بشمار.

دعای سمات ۱۲۹:

از دعاهای مشهور است که اکثر علمای بزرگ به آن عنایت داشته‌اند. مستحب است این دعا را در ساعت‌های آخر روز جمعه بخوانند. این دعا از جناب محمد بن عثمان عُمَری رحمه الله که یکی از نواب چهارگانه امام زمان علیه السلام است به سندش از حضرت امام باقر علیه السلام و امام صادق علیه السلام نقل شده است.

همان گونه که در روایت آمده، این دعا برای رفع شرّ و ستم دشمنان و اجابت سریع دعاها و پاداش فراوان

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۱۵

الهی، مؤثر است. [۱۳۰] این دعا طبق نقل «مصباح المتهجد» [۱۳۱] چنین است:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

به نام خداوند بخشنده مهربان

اللَّهُمَّ اِنِّي اسئَلُكَ بِاسْمِكَ الْعَظِيمِ الْاَعْظَمِ [۱۳۲]، الْاَعَزُّ الْاَجَلُّ الْاَكْرَمِ، الَّذِي

خدایا به حق نام بزرگ و بسیار با عظمت و محبوب و عالی و گرامیت از تو می‌خواهم به حق نامی

اِذَا دُعِيَتْ بِهٖ عَلٰی مَغَالِقِ ابْوَابِ السَّمَآءِ لِیَفْتَحَ بِالرَّحْمَةِ انْفَتَحَتْ، وَ اِذَا

که اگر خوانده شوی به آن نام برای گشایش درهای بسته آسمان، به رحمت و بخشش باز می‌شود و اگر

دُعِيَتْ بِهٖ عَلٰی مَضَاقِقِ ابْوَابِ الْاَرْضِ لِیَفْرَجَ انْفَرَجَتْ، وَ اِذَا دُعِيَتْ بِهٖ

خوانده شوی به آن نام برای گشایش تنگناها و سختی‌های زمین، گشوده می‌شود، و اگر خوانده شوی به آن نام

عَلٰی الْعُسْرِ لِیُسِّرَ تَيَسَّرَتْ، وَ اِذَا دُعِيَتْ بِهٖ عَلٰی الْاَمْوَاتِ لِیُنْشُرَ انْشُرَتْ،

برای آسان شدن دشواری‌ها، آسان شود و اگر خوانده شوی به آن نام برای زنده شدن مردگان، زنده شوند،

وَ اِذَا دُعِيَتْ بِهٖ عَلٰی كَشْفِ الْبَاسِ وَالضَّرِّ اَنْ كَشَفَتْ، وَ بِجَلَالِ وَجْهِكَ

و اگر خوانده شوی به آن نام برای برطرف شدن سختی‌ها و ناگواری‌ها، برطرف شود (و از تو می‌خواهم) به حق ذات ارجمند

الْكَرِيمِ، اَكْرَمِ الْوُجُوهِ وَ اَعَزُّ الْوُجُوهِ، الَّذِي عَنَتْ لَهٗ الْوُجُوهُ، وَ خَضَعَتْ

و گرامیت، گرامی‌ترین و محبوب‌ترین ذواتی که در برابرت فروتنی کرده‌اند و گردنکشان در مقابلت

لَهٗ الرَّقَابُ، وَ خَسَعَتْ لَهٗ الْاَصْوَاتُ، وَ وَجَلَتْ لَهٗ الْقُلُوبُ مِنْ مَخَافَتِكَ،

تسلیم و مطیع گردیده‌اند، و هر صدایی در حضورت خاموش گشته و هر دلی از ترس تو بیمناک گردیده،

وَ بِقُوَّتِكَ الَّتِي بِهَا تُمْسِكُ السَّمَآءَ اَنْ تَقَعَ عَلٰی الْاَرْضِ اِلَّا بِاِذْنِكَ، وَ تُمْسِكُ

و (از تو می‌خواهم) به حق آن قدرتت که بوسیله آن آسمان را از فرو ریختن بر زمین جز به اذنت نگه می‌دارد، و آسمان

السَّمَوَاتِ وَالْاَرْضِ اَنْ تَزُولَا، وَ بِمَشِيَّتِكَ الَّتِي دَانَ لَهَا الْعَالَمُونَ،

و زمین را از جابجا شدن حفظ می‌کند و (از تو می‌خواهم) به حق اراده و خواستت که جهانیان در مقابل آن مطیعند،

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۱۶

وَ بِكَلِمَتِكَ الَّتِي خَلَقْتَ بِهَا السَّمَوَاتِ وَالْاَرْضَ، وَ بِحِكْمَتِكَ الَّتِي صَنَعْتَ

و (از تو می‌خواهم) به حق آن کلمه‌ای که به واسطه آن آسمان و زمین را آفریدی و به حق آن دانایی و حکمتت که به واسطه آن

بِهَا الْعَجَائِبُ، وَ خَلَقْتَ بِهَا الظُّلْمَةَ وَ جَعَلْتَهَا لَيْلًا، وَ جَعَلْتَ اللَّيْلَ سَكَنًا،

شگفتی‌ها را آفریدی و با آن تاریکی را آفریدی و آن را شب و مایه آرامش قرار دادی،
 وَخَلَقْتَ بِهَا النُّورَ وَجَعَلْتَهُ نَهَاراً، وَجَعَلْتَ النَّهَارَ نُشُوراً مُبْصِراً، وَخَلَقْتَ
 و با آن روشنایی را آفریدی و آن را روز و زمان پراکندگی (برای کار و تلاش) و مایه بینایی قرار دادی
 بِهَا الشَّمْسَ وَجَعَلْتَ الشَّمْسَ ضِيَاءً، وَخَلَقْتَ بِهَا الْقَمَرَ وَجَعَلْتَ الْقَمَرَ
 و با آن خورشید را آفریدی و آن را درخشان ساختی و با آن ماه را آفریدی و آن را روشنایی (در شب)
 نُوراً، وَخَلَقْتَ بِهَا الْكَوَاكِبَ وَجَعَلْتَهَا نُجُوماً وَبُرُوجاً، وَمَصَابِيحَ وَزِينَةً
 قرار دادی، و با آن ستارگان را آفریدی و آنها را بصورت اختران تابناک و صور فلکی و چراغ‌های هدایت (در شب) و زینت
 وَرُجُوماً، وَجَعَلْتَ لَهَا مَشَارِقَ وَمَغَارِبَ، وَجَعَلْتَ لَهَا مَطَالِعَ وَمَجَارِي،
 و آرایش (آسمان) و سنگ‌های متحرک قرار دادی و برای آنها محل طلوع و غروب و محل جریان و حرکت
 وَجَعَلْتَ لَهَا فَلَكَاً وَمَسَابِحَ، وَقَدَّرْتَهَا فِي السَّمَاءِ مَنَازِلَ فَاحْسَنْتَ
 و مدارها و جایگاهی که بر آن شناورند قرار دادی و برای آنها منزلگاه‌هایی در آسمان معین کرده و به خوبی
 تَقَدَّرْتَهَا، وَصَوَّرْتَهَا فَاحْسَنْتَ تَصْوِيرَهَا، وَاحْصَيْتَهَا بِاسْمَائِكَ اِخْصَاءً،
 اندازه‌گیری نمودی و به بهترین وجه شکل دادی و به نام‌های مبارک آنها را شمارش کردی
 وَدَبَّرْتَهَا بِحِكْمَتِكَ تَدْبِيراً فَاحْسَنْتَ تَدْبِيرَهَا، وَسَخَّرْتَهَا بِسُلْطَانِ اللَّيْلِ
 و با دانایی و حکمتت به خوبی تدبیر کردی و به وسیله قدرت و سلطه شب
 وَسُلْطَانِ النَّهَارِ، وَالسَّاعَاتِ وَعَدَدِ السَّنِينَ وَالْحِسَابِ، وَجَعَلْتَ رُؤْيَتَهَا
 و روز و ساعت‌ها و شمارش سال‌ها و برقراری نظم، آنها را مطیع ساختی و دیدنشان را
 لِجَمِيعِ النَّاسِ مَرِيئاً وَاحِداً، وَاسْأَلْكَ اللَّهُمَّ بِمَجْدِكَ الَّذِي كَلَّمْتَ بِهِ
 برای همه مردم یکسان قرار دادی، خدایا از تو می‌خواهم به حق بزرگواریت که به واسطه آن با
 عَبْدَكَ وَرَسُولَكَ، مُوسَى بْنَ عِمْرَانَ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي الْمَقَدَّسِينَ، فَوْقَ
 بنده و فرستاده‌ات موسی بن عمران- که بر او درود و سلام باد- در میان فرشتگان پاک سخن گفتم، (در مکانی) فراتر از
 اَحْسَاسِ الْكُرُوبِيِّينَ، فَوْقَ عَمَائِمِ النُّورِ، فَوْقَ تَابُوتِ الشَّهَادَةِ فِي عَمُودِ
 درک فرشتگان مقرب، بر فراز ابرهای نورانی، بالای صندوق شهادت (که فرشتگان، تورات را با آن حمل می‌کنند) و در میان
 ستونی

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۱۷

النَّارِ، وَفِي طُورِ سَيْنَاءَ، وَفِي جَبَلِ حُورَيْثَ فِي الْوَادِ الْمُقَدَّسِ فِي الْبُقْعَةِ
 از آتش در طور سینا و در کوه حوریت، در سرزمینی پاکیزه، و در مکانی
 الْمُبَارَكَةِ، مِنْ جَانِبِ الطُّورِ الْأَيْمَنِ مِنَ الشَّجَرَةِ، وَفِي اَرْضِ مِصْرَ يَتَسَعُ
 مبارک، از طرف راست کوه طور از درختی (با موسی سخن گفتم) و در سرزمین مصر، با نه معجزه آشکار
 اَيَاتِ بَيْنَاتٍ، وَيَوْمَ فَرَّقْتَ لِيْنِي اِسْرَائِيلَ الْبَحْرَ، وَفِي الْمُنْبَجِسَاتِ الَّتِي
 (او را تأیید کردی)، و (به مجد و بزرگواریت) در روزی که دریا را برای بنی اسرائیل شکافتی و در چشمه‌های جوشان
 صَنَعْتَ بِهَا الْعَجَائِبَ فِي بَحْرِ سُوفٍ، وَعَقَدْتَ مَاءَ الْبَحْرِ فِي قَلْبِ الْعَمْرِ
 از سنگ که به واسطه آن شگفتی‌ها را در دریای سوف آفریدی و آب را در دل آن دریا همانند سنگ

كَالْحِجَارَةِ، وَجَاوَزْتَ بَيْنِي إِسْرَائِيلَ الْبَحْرَ، وَتَمَّتْ كَلِمَتُكَ الْحُسْنَى

محکم ساختی، و بنی اسرائیل را از آن گذراندی و به واسطه صبر آنها کلمه نیکویت [/ حسن قضا] عَلَيْهِمْ بِمَا صَبَرُوا، وَ أَوْزَتْهُمْ مَشَارِقَ الْأَرْضِ وَمَغَارِبَهَا الَّتِي بَارَكْتَ

را برایشان به پایان رساندی، و آنها را بر سراسر آن سرزمین که بر جهانیان مبارک گردانده بودی

فِيهَا لِلْعَالَمِينَ، وَاعْرَقْتَ فِرْعَوْنَ وَجُنُودَهُ وَمَرَاكِبَهُ فِي الْيَمِّ، وَبِاسْمِكَ

مالک کردی و فرعون و لشکریانش و آنچه بر آن سوار بودند را در دریا غرق نمودی، و (از تو می‌خواهم)

الْعَظِيمِ الْأَعْظَمِ الْأَعْزَمِ الْأَجَلِّ الْأَكْرَمِ، وَبِمَجْدِكَ الَّذِي تَجَلَّيْتَ بِهِ

به حق نام بزرگ با عظمت بسیار با عظمت و محبوب و عالی و گرامیت و به بزرگواریت که به واسطه آن

لِمُوسَى كَلِمِكَ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي طُورِ سَيْنَاءَ، وَ لِإِبْرَاهِيمَ عَلَيْهِ السَّلَامُ

بر موسی کلیم - که بر او درود و سلام باد - در طور سینا جلوه گر شدی و قبل از آن بر ابراهیم خلیل - که بر او درود

خَلِيلِكَ مِنْ قَبْلِ فِي مَسْجِدِ الْخَيْفِ، وَ لِإِسْحَقَ صَفِيكَ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي

و سلام باد - در مسجد خیف، و بر برگزیده‌ات اسحاق - که بر او درود و سلام باد - در

بَيْتِ شَيْعٍ، وَ لِيَعْقُوبَ نَبِيِّكَ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي بَيْتِ إيلِ، وَ أَوْفَيْتَ لِإِبْرَاهِيمَ

چاه شیع، و بر پیامبرت یعقوب - که بر او درود و سلام باد - در خانه ایل (جلوه گر شدی) و به عهد و پیمان با ابراهیم

عَلَيْهِ السَّلَامُ بِمِيثَاقِكَ، وَ لِإِسْحَقَ عَلَيْهِ السَّلَامُ بِحَلْفِكَ، وَ لِيَعْقُوبَ عَلَيْهِ

- که بر او درود و سلام باد - وفا کردی، و به سوگندت در مورد اسحاق - که بر او درود و سلام باد - و به گواهی برای یعقوب

السَّلَامُ بِشَهَادَتِكَ، وَ لِلْمُؤْمِنِينَ بِوَعْدِكَ، وَ لِلدَّاعِينَ بِاسْمَائِكَ فَاجَبْتَ،

- که بر او درود و سلام باد - و به وعده‌ات برای مؤمنین و درخواست کنندگان به نامهایت که (وفا کرده و) اجابت نمودی،

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۱۸

وَ بِمَجْدِكَ الَّذِي ظَهَرَ لِمُوسَى بْنِ عِمْرَانَ عَلَيْهِ السَّلَامُ عَلَى قُبَّةِ الرُّمَّانِ،

و (از تو می‌خواهم) به حق بزرگواریت که در قبة الرمان [/ عبادتگاه موسی بر موسی بن عمران - که بر او درود و سلام باد - آشکار

شد

وَ بِبَيَاتِكَ الَّتِي وَقَعْتَ عَلَى اَرْضِ مِصْرَ بِمَجْدِ الْعِزَّةِ وَالْعَلْبَةِ، بَيَاتِ عَزِيزَةٍ،

و به معجزه‌هایت که در سرزمین مصر با بزرگواری با شکوه و غالب و نشانه‌های باشکوه

وَ بِسُلْطَانِ الْقُوَّةِ، وَ بِعِزَّةِ الْقُدْرَةِ وَ بِشَأْنِ الْكَلِمَةِ التَّامَّةِ، وَ بِكَلِمَاتِكَ الَّتِي

و سلطه قوی و قدرت عظیم واقع شد و (از تو می‌خواهم) به حق مقام کلمه کامل و کلمات که

تَفَضَّلْتَ بِهَا عَلَى اَهْلِ السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ، وَ اَهْلِ الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةِ،

به واسطه آن بر اهل آسمان و زمین و دنیا و آخرت احسان نمودی

وَ بِرَحْمَتِكَ الَّتِي مَنَنْتَ بِهَا عَلَى جَمِيعِ خَلْقِكَ، وَ بِاسْتِطَاعَتِكَ الَّتِي أَقَمْتَ

و به حق بخششت که به واسطه آن بر تمامی مخلوقات منت نهادی و به حق قدرتت که به واسطه آن

بِهَا عَلَى الْعَالَمِينَ، وَ بِنُورِكَ الَّذِي قَدْ خَرَمَ مِنْ فِرْعَوْنَ طُورَ سَيْنَاءَ، وَ بِعِلْمِكَ

جهان را بر پا داشتی، و به حق نورت که از وحشت آن طور سینا فرو افتاد و به حق دانش

وَ جَلَالِكَ وَ كِبَرِيَاؤِكَ، وَ عِزَّتِكَ وَ جَبْرُوتِكَ الَّتِي لَمْ تَسْتَقِلَّهَا الْأَرْضُ،

و عظمت و اقتدار و شکوه و بزرگیت که زمین توان تحمل آن را نداشت
 وَأَنْخَفَصَتْ لَهَا السَّمَوَاتُ، وَأَنْزَجَرَ لَهَا الْعُمُقُ الْأَكْبَرُ، وَرَكَدَتْ لَهَا الْبِحَارُ
 و آسمان‌ها در برابرش فرود آمدند و عمیق‌ترین قسمت‌های زمین باز ایستاد، و دریاها و رودها
 وَالْأَنْهَارُ، وَخَضَعَتْ لَهَا الْجِبَالُ، وَسَكَنَتْ لَهَا الْأَرْضُ بِمَنَاجِبِهَا،
 را کد شدند، و کوه‌ها سر فرود آوردند، و زمین با پستی و بلندی‌هایش آرام گرفت،
 وَاسْتَسَلَمَتْ لَهَا الْخَلَائِقُ كُلُّهَا، وَخَفَقَتْ لَهَا الرِّيحُ فِي جَرَيَانِهَا،
 و همه خلائق مطیع گردیدند، و بادها در جریان خود مضطرب شدند،
 وَخَمَدَتْ لَهَا النَّيْرَانُ فِي أَوْطَانِهَا، وَبَسُلْطَانِكَ الَّذِي عُرِفَتْ لَكَ بِهِ الْعَلْبَةُ
 و آتش‌ها در آتشکده‌ها خاموش گشتند، و به حق سلطنت و فرمانروایت که به واسطه آن تا ابد
 دَهْرُ الدُّهُورِ، وَحَمِدَتْ بِهِ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِينَ، وَبِكَلِمَتِكَ كَلِمَهُ
 پیروز و غالب شناخته شده‌ای و به واسطه آن در آسمان‌ها و زمین‌ها ستایش شده‌ای، و به حق کلمه
 الصِّدْقِ الَّتِي سَبَقَتْ لِأَيُّنَا أَدَمَ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَذُرِّيَّتِهِ بِالرَّحْمَةِ، وَاسْتَلُّكَ
 صدق و راستی که به رحمت بر پدر ما آدم- که بر او درود و سلام باد- و نسلش پیشی گرفت، و از تو می‌خواهم
 کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۱۹

بِكَلِمَتِكَ الَّتِي غَلَبَتْ كُلَّ شَيْءٍ، وَبِنُورِ وَجْهِكَ الَّذِي تَجَلَّيْتَ بِهِ لِلْجَبَلِ،
 به حق آن کلمات که بر هر چیز چیره گشت و به حق نور ذات که به واسطه آن بر کوه جلوه کردی
 فَجَعَلْتَهُ ذِكَاً وَخَرَّ مُوسَى صَعِقاً، وَبِمَجْدِكَ الَّذِي ظَهَرَ عَلَى طُورِ سَيْنَاءَ،
 و آن را متلاشی ساختی و موسی بیهوش افتاد، و به حق بزرگواریت که بر طور سینا آشکار شد،
 فَكَلَّمْتَ بِهِ عَبْدَكَ وَرَسُولَكَ مُوسَى بْنَ عِمْرَانَ، وَبَطَّلَعْتِكَ فِي سَاعِيرٍ،
 و به واسطه آن با بنده و فرستاده‌ات موسی بن عمران سخن گفتی، و به آشکار شدن در ساعیر [محل عبادت عیسی
 وَظُهُورِكَ فِي جَبَلِ فَارَانَ بِرَبَوَاتِ الْمُقَدَّسِينَ، وَجُنُودِ الْمَلَائِكَةِ الصَّافِينَ،
 و در کوه فاران [محل عبادت رسول خدا] در جایگاه رفیع فرشتگان مقدس و لشکریان صف کشیده آنها
 وَخُشُوعِ الْمَلَائِكَةِ الْمُسَبِّحِينَ، وَبَرَكَاتِكَ الَّتِي بَارَكْتَ فِيهَا عَلَى إِبْرَاهِيمَ
 و در میان فروتنی فرشتگان تسبیح کننده، و به حق بخشش و احسانت که برکت دادی در آن بر ابراهیم
 خَلِيلِكَ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي أُمَّةٍ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ، وَبَارَكْتَ
 خلیل- که بر او درود و سلام باد- در میان امت محمد- که درود خدا بر او و خاندان پاکش باد- و برکت دادی
 لِإِسْحَقَ صَفِيِّكَ فِي أُمَّةٍ عِيسَى عَلَيْهِمَا السَّلَامُ، وَبَارَكْتَ لِيَعْقُوبَ
 برای برگزیده‌ات اسحاق در میان امت عیسی- که بر هر دوی آنها درود و سلام باد- و برکت دادی برای بنده برگزیده‌ات یعقوب
 إِسْرَائِيلَ فِي أُمَّةٍ مُوسَى عَلَيْهِمَا السَّلَامُ، وَبَارَكْتَ لِجَبِّيكَ مُحَمَّدٍ صَلَّى
 در میان امت موسی- که بر هر دوی آنها درود و سلام باد- و برکت دادی برای محبوبت محمد- که درود
 اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ فِي عِتْرَتِهِ وَذُرِّيَّتِهِ وَآمَتِهِ، اللَّهُمَّ وَكَمَا غَبْنَا عَنْ ذَلِكَ وَلَمْ
 و سلام خدا بر او و خاندان پاکش باد- در خاندان و نسل و امتش، خدایا با این که ما در آن زمان نبودیم
 نَشْهَدُهُ وَآمَنَّا بِهِ وَلَمْ نَرَهُ صِدْقاً وَعَدِلاً، أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ،

و این امور را مشاهده نکردیم، ولی از روی راستی و درستی به آن ایمان آوردیم (و از تو می‌خواهیم) که درود فرستی بر محمد و خاندان پاکش،

وَ اَنْ تُبَارِكَ عَلٰى مُحَمَّدٍ وَّ اٰلِ مُحَمَّدٍ، وَ تَرَحَّمْ عَلٰى مُحَمَّدٍ وَّ اٰلِ مُحَمَّدٍ،

و برکت دهی بر محمد و خاندان پاکش و رحمت فرستی بر محمد و خاندان پاکش

كَافِضِلٍ مَا صَلَّيْتَ وَ بَارَكْتَ وَ تَرَحَّمْتَ عَلٰى اِبْرَاهِيمَ وَّ اٰلِ اِبْرَاهِيمَ، اِنَّكَ

همانند بهترین درودها و برکات و رحمت‌هایت که بر ابراهیم و خاندانش فرستادی که تو

حمید مجید، فَعَالٌ لِّمَا تُرِيدُ، وَاَنْتَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ شَهِيدٌ* سپس سزاوار ستایش و بزرگواری و هر چه اراده کنی انجام دهی و تو بر هر کاری توانا و گواهی،***

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۲۰

حاجات خود را ذکر می‌کنی و می‌گویی: اَللّٰهُمَّ بِحَقِّ هٰذَا الدُّعَاۗءِ، وَبِحَقِّ هٰذِهِ الْاَسْمَاءِ

***** خدایا به حق این دعا و به حق این نام‌هایی

الَّتِي لَا يَعْلَمُ تَفْسِيرَهَا وَلَا يَعْلَمُ بَاطِنَهَا غَيْرُكَ، صَلِّ عَلٰى مُحَمَّدٍ وَّ اٰلِ

که کسی جز تو تفسیر و باطن آن را نمی‌داند بر محمد و خاندان پاکش درود فرست

مُحَمَّدٍ، وَاَفْعَلْ بِي مَا اَنْتَ اٰهْلُهُ، وَلَا تَفْعَلْ بِي مَا اَنَا اٰهْلُهُ، وَاغْفِرْ لِيْ مِنْ

و آنچه را که تو شایسته آنی در حق من انجام ده نه آنچه را که من سزاوار آنم، و گناهان گذشته

ذُنُوبِيْ مَا تَقَدَّمَ مِنْهَا وَمَا تَأَخَّرَ، وَوَسَّعْ عَلَيَّ مِنْ حَلَالِ رِزْقِكَ، وَاكْفِنِيْ

و آنچه از من سر خواهد زد را بر من ببخش، و روزی حلال را بر من افزون کن و مرا

مُؤْنَةً اِنْسَانٍ سَوْءٍ وَ جَارٍ سَوْءٍ، وَ قَرِيْنٍ سَوْءٍ وَ سُلْطٰنٍ سَوْءٍ، اِنَّكَ عَلٰى مَا

از شرّ انسان بد و همسایه و همنشین و فرمانروای شرور حفظ کن، که تو بر آنچه

تَشَاءُ قَدِيْرٌ، وَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيْمٌ، اٰمِيْنَ رَبَّ الْعٰلَمِيْنَ.

خواهی توانایی و بر هر چیز دانایی، ای پروردگار جهانیان (دعایم را) اجابت کن.

دعای مشلول:

این دعا به نام «دعاء الشباب المأخوذ بذنبه؛ دعای جوانی که بواسطه گناهش گرفتار گردیده» نیز نامیده شده است. [۱۳۳] این دعا را

حضرت امیرمؤمنان علی علیه السلام به جوانی که به سبب ستم در حق پدرش فلج شده بود، آموخت. آن جوان این دعا را خواند،

آنگاه رسول گرامی اسلام صلی الله علیه و آله را در خواب دید که دست بر اندام او کشید و به او فرمود: بر اسم اعظم خدا، مراقبت

کن که کار تو به نیکی و خیر خواهد بود. [۱۳۴] جوان از خواب بیدار شد و خود را تندرست یافت. آن دعا مطابق نقل «بلد الامین»

چنین است: [۱۳۵] بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

به نام خداوند بخشنده مهربان

اللّٰهُمَّ اِنِّيْ اَسْئَلُكَ بِاسْمِكَ بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ، يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْاِكْرَامِ،

خدایا از تو می‌خواهم به حق نامت «بسم الله الرحمن الرحيم»، ای صاحب شکوه و بزرگواری،

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۲۱

يَا حَيُّ يَا قَيُّوْمُ، يَا حَيُّ لَا اِلٰهَ اِلَّا اَنْتَ، يَا هُوَ يَا مَنْ لَا يَعْلَمُ مَا هُوَ، وَلَا

ای زنده، ای پاینده، ای زنده‌ای که معبودی جز تو نیست، ای خدا، ای کسی که جز تو نداند که چستی؟ و
 كَيْفَ هُوَ، وَلَا اَيْنَ هُوَ، وَلَا حَيْثُ هُوَ اَلَا هُوَ، يَا ذَا الْمُلْكِ وَالْمَلَكُوتِ، يَا
 چگونه‌ای؟ و در کدام سو و کجایی؟ ای صاحب فرمانروایی و سلطنت، ای
 ذَا الْعِزَّةِ وَالْجَبْرُوتِ، يَا مَلِكُ يَا قُدُّوسُ، يَا سَلَامُ يَا مُؤْمِنُ، يَا مُهَيِّمُنُ
 صاحب شکوه و بزرگی، ای فرمانروا، ای پاکیزه، ای مایه سلامتی، ای امان‌دهنده، ای مقتدر، ای
 عَزِيزُ، يَا جَبَّارُ يَا مُتَكَبِّرُ، يَا خَالِقُ يَا بَارِئُ، يَا مُصَوِّرُ يَا مُفِيدُ، يَا مُدَبِّرُ
 قدرتمند، ای قادر، ای بزرگ منش، ای آفریننده، ای پدیدآورنده، ای شکل دهنده، ای سوددهنده، ای تدبیرکننده، ای
 شَدِيدُ، يَا مُبْدِئُ يَا مُعِيدُ، يَا مُبِيدُ يَا وَدُّودُ، يَا مَحْمُودُ يَا مَعْبُودُ، يَا بَعِيدُ
 سختگیر (بر ظالمان)، ای آغاز کننده، ای بازگرداننده، ای نابودکننده، ای با محبت، ای ستوده، ای ستایش شده، ای دور، ای
 قَرِيبُ، يَا مُجِيبُ يَا رَقِيبُ، يَا حَسِيبُ يَا بَدِيعُ، يَا رَفِيعُ يَا مَنِيعُ، يَا سَمِيعُ
 نزدیک، ای پاسخگو، ای مراقب، ای حسابگر، ای پدیدآورنده، ای بلندمرتبه، ای دست نیافتنی، ای شنوا،
 يَا عَلِيمُ، يَا حَلِيمُ يَا كَرِيمُ، يَا حَكِيمُ يَا قَدِيمُ، يَا عَلِيُّ يَا عَظِيمُ، يَا حَنَّانُ
 ای دانا، ای شکیبا، ای بخشنده، ای خردمند، ای دیرینه، ای بلندمرتبه، ای با عظمت، ای با محبت، ای
 مَنَّانُ، يَا دَيَّانُ يَا مُسْتَعَانُ، يَا جَلِيلُ يَا جَمِيلُ، يَا وَكِيلُ يَا كَفِيلُ، يَا مُقِيلُ
 گشاده‌دست، ای داور روز جزا، ای یاور، ای بزرگوار، ای زیبا، ای وکیل، ای عهده‌دار، ای درگذرنده،
 يَا مُنِيلُ، يَا نَبِيلُ يَا دَلِيلُ، يَا هَادِي يَا بَادِي يَا اَوَّلُ يَا اٰخِرُ، يَا ظَاهِرُ
 ای احسان کننده، ای شریف، ای راهنما، ای هدایت کننده، ای آشکار کننده، ای آغاز، ای پایان، ای آشکار، ای
 بَاطِنُ، يَا قَائِمُ يَا دَائِمُ، يَا عَالِمُ يَا حَاكِمُ، يَا قَاضِي يَا عَادِلُ، يَا فَاصِلُ
 پنهان، ای استوار، ای جاویدان، ای دانا، ای حکمران، ای حکم کننده، ای دادگر، ای جداکننده، ای
 وَاٰصِلُ، يَا طَاهِرُ يَا مُطَهِّرُ، يَا قَادِرُ يَا مُقْتَدِرُ، يَا كَبِيْرُ يَا مُتَكَبِّرُ، يَا وَاٰحِدُ
 پیونددهنده، ای پاک، ای پاک کننده، ای توانا، ای مقتدر، ای بزرگ، ای بزرگمنش، ای یکتا، ای
 اَحَدُ يَا صَمَدُ، يَا مَنْ لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُوَلَدْ، وَلَمْ يَكُنْ لَهٗ كُفُوًا اَحَدٌ، وَلَمْ يَكُنْ لَهٗ
 یگانه، ای بی نیاز، ای که هرگز نزاده و زاده نشده‌ای و برای تو هیچگاه شبیه و مانندی نبوده است، و همدمی
 صَاحِبَةٌ وَلَا كَانَ مَعَهُ وَزِيْرٌ، وَلَا اتَّخَذَ مَعَهُ مُشِيْرًا، وَلَا اِحْتَاٰجَ اِلٰی ظَهِيْرٍ
 برایت نیست و مددکاری نداری، و مشاوری برای خود برنگزیده‌ای، و نیازی به پشتیبان نداری،

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۲۲

وَلَا كَانَ مَعَهُ اَللّٰهُ، لَا اِلٰهَ اِلَّا اَنْتَ، فَتَعَالَيْتَ عَمَّا يَقُوْلُ الظَّالِمُوْنَ عُلُوًّا

و معبودی به همراهت نیست، معبودی جز تو نیست، و از آنچه ستمکاران می گویند بسیار

كَبِيْرًا، يَا عَلِيُّ يَا شَامِخُ يَا بَاذِخُ، يَا فَتَّاحُ يَا نَفَّاحُ، يَا مُرْتَاخُ يَا مُفْرَجُ، يَا

برتری، ای برتر، ای سربلند، ای والا مقام، ای کارگشا، ای نعمت ده، ای فرح بخش، ای گشاینده (اندوه)،

نَاصِرُ يَا مُتَّصِرُ، يَا مُدْرِكُ يَا مُهْلِكُ، يَا مُنْتَقِمُ يَا بَاعِثُ، يَا وَاٰرِثُ يَا طَالِبُ،

ای یاور، ای پیروزمند، ای دریابنده، ای هلاک کننده، ای انتقام گیرنده، ای برانگیزنده (مردگان)، ای وارث، ای طلب کننده،

يَا غَالِبُ يَا مَنْ لَا يَفُوْتُهُ هَارِبٌ، يَا تَوَّابُ يَا اَوَّابُ، يَا وَهَّابُ يَا مُسَبِّبُ

ای غلبه کننده، ای که فراریان را از تو گریزی نیست، ای توبه پذیر ای دادرس، ای بخشنده، ای سبب ساز
 الْأَسْبَابِ، یا مُفْتَحِ الْأَبْوَابِ، یا مَنْ حَيْثُ مَا دُعِيَ اجَابَ، یا طَهْوَرُ یا
 سبب‌ها، ای گشاینده درها، ای که هر زمان خوانده شوی، پاسخ گویی، ای پاک کننده، ای
 شُكُورُ، یا عَفُوُّ یا غَفُورُ، یا نُورَ النُّورِ، یا مُدَبِّرَ الْأُمُورِ، یا لَطِيفُ یا حَبِيبُ،
 شکرپذیر، ای عفو کننده، ای آمرزنده، ای روشنایی نور، ای تدبیر کننده کارها، ای مهربان، ای آگاه،
 یا مُجِيبُ یا مُنِيبُ، یا بَصِيرُ یا ظَهِيرُ، یا كَبِيرُ یا وَثِرُ، یا فَرْدُ یا اَبْدُ، یا سَنَدُ یا
 ای پناه ده، ای تابناک، ای بینا، ای پشتیبان، ای بزرگ، ای یگانه، ای یکتا، ای جاوید، ای تکیه گاه،
 صَمَدُ، یا کافی یا شافی یا وافی یا معافی یا مُحْسِنُ یا مُجْمِلُ، یا مُنْعِمُ
 ای بی نیاز، ای کفایت کننده ای شفا دهنده، ای وفا کننده، ای در گذرنده، ای نیکو کار، ای زیبایی بخش، ای نعمت دهنده،
 یا مُفْضِلُ، یا مُتَكَرِّمُ یا مُتَفَرِّدُ، یا مَنْ عَلَا فَقَهَرَ، وَا مَنْ مَلَكَ فَقَدَرَ، یا مَنْ
 ای فضیلت دهنده، ای بخشنده، ای تنها، ای که برتری و مغلوب سازی، و ای که مالکی و توانایی، و ای که
 بَطَنَ فَخَبَرَ، وَا مَنْ عُبِدَ فَشَكَرَ، وَا مَنْ عَصِيَ فَغَفَرَ وَ سَتَرَ، وَا مَنْ لَا
 پنهانی و آگاهی، و ای که در برابر عبادت سپاسگزاری کنی، و ای که نافرمانی شوی و بیماری و بیوشانی، و ای که
 تَخْوِيهِ الْفِكَرُ، وَا لَا يُدْرِكُهُ بَصَرٌ، وَا لَا يَخْفَى عَلَيْهِ اَثْرٌ، یا رَازِقَ الْبَشَرِ، یا
 فکرها تو را در بر نگیرد، و چشمی تو را نبیند، و نشانه‌ای بر تو پوشیده نماند، ای روزی دهنده انسان، ای
 مُقَدِّرُ كُلِّ قَدَرٍ، یا عَالِي الْمَكَانِ، یا شَدِيدَ الْأَرْكَانِ، یا مُبَدِّلَ الزَّمَانِ، یا
 مقدر کننده هر تقدیر، ای بلند جایگاه، ای صاحب ارکان استوار، ای تغییر دهنده زمان، ای
 قَابِلَ الْقُرْبَانِ، یا ذَا الْمَنِّ وَالْإِحْسَانِ، یا ذَا الْعِزِّ وَالسُّلْطَانِ، یا رَحِيمُ یا
 پذیرنده قربانی، ای صاحب نعمت و نیکی، ای صاحب عزت و فرمانروایی، ای مهربان،
 کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۲۳

رَحْمَنُ، یا مَنْ هُوَ كُلُّ يَوْمٍ فِي شَأْنٍ، یا مَنْ لَا يَشْغَلُهُ شَأْنٌ عَنْ شَأْنٍ، یا
 ای بخشنده، ای کسی که هر روز در کاری هستی، ای کسی که کاری تو را از کار دیگر باز ندارد،
 عَظِيمَ الشَّانِ، یا مَنْ هُوَ بِكُلِّ مَكَانٍ، یا سَامِعَ الْأَصْوَاتِ، یا مُجِيبُ
 ای صاحب مقام بزرگ، ای کسی که در هر مکان حاضری، ای شنونده صداها، ای اجابت کننده
 الدَّعَوَاتِ، یا مُنْجِحَ الطَّلِبَاتِ، یا قَاضِيَ الْحَاجَاتِ، یا مُنْزِلَ الْبَرَكَاتِ، یا
 دعاها، ای برآورنده خواسته‌ها، ای روا کننده حاجتها، ای نازل کننده برکتها، ای
 رَاحِمَ الْعَبْرَاتِ، یا مُقِيلَ الْعَثْرَاتِ، یا كَاشِفَ الْكُرْبَاتِ، یا وَلِيَّ الْحَسَنَاتِ،
 رحم کننده بر اشکها، ای در گذرنده از لغزش‌ها، ای برطرف کننده گرفتاری‌ها، ای صاحب نیکیها،
 یا رَافِعَ الدَّرَجَاتِ، یا مُؤْتِي السُّؤْلَاتِ، یا مُحِبِّي الْأَمْوَاتِ، یا جَامِعُ
 ای بالا برنده رتبه‌ها، ای عطا کننده خواسته‌ها، ای زنده کننده مردگان، ای گردآورنده
 الشَّتَاتِ، یا مُطَّلِعَ عَلَي النَّيَّاتِ، یا رَادًّا مَا قَدْ فَاتَ، یا مَنْ لَا تَشْتَبِهُ عَلَيْهِ
 پراکندگی‌ها، ای آگاه بر قصدها، ای بازگرداننده از دست رفته‌ها، ای کسی که صداها بر تو
 الْأَصْوَاتِ، یا مَنْ لَا تُضْجِرُهُ الْمَسْئَلَاتُ، وَا لَا تَغْشَاهُ الظُّلُمَاتُ، یا نُورُ

مشتبه نشود، ای کسی که درخواست‌ها تو را نیازارد، و تاریکی‌ها تو را نپوشاند، ای روشنی
 الْأَرْضِ وَالسَّمَوَاتِ، یا سَابِغِ النِّعَمِ، یا دَافِعِ النِّقَمِ، یا بَارِئِ النَّسَمِ، یا
 زمین و آسمانها، ای سرازیر کننده نعمتها، ای برطرف کننده رنج‌ها، ای پدیدآورنده آدمیان، ای
 جَامِعِ الْأُمَّمِ، یا شَافِئِ السَّقَمِ، یا خَالِقِ النُّورِ وَالظُّلْمِ، یا ذَا الْجُودِ وَالْكَرَمِ،
 جمع کننده امتهای، ای شفابخش بیماریها، ای آفریننده روشنایی و تاریکی‌ها، ای صاحب بخشش و کرم،
 یا مَنْ لَا يَطُأُ عَرْشَهُ قَدَمٌ، یا اَجْوَدَ الْأَجْوَدِينَ، یا اَكْرَمَ الْأَكْرَمِينَ، یا اَسْمَعَ
 ای کسی که احدی پایش به عرش او نرسد، ای بخشنده‌ترین بخشندگان، ای گرامی‌ترین گرامیان، ای شنواترین
 السَّامِعِينَ، یا ابْصَرَ النَّاطِرِينَ، یا جَارَ الْمُسْتَجِيرِينَ، یا اَمَانَ الْخَائِفِينَ،
 شنوایان، ای بیناترین بینایان، ای پناه پناهجویان، ای امان خائفان،
 يَاطْهَرُ اللَّاجِينَ، یا وَلِيَّ الْمُؤْمِنِينَ، یا غِيَاثَ الْمُسْتَغِيثِينَ، یا غَايَةَ
 ای پشتیبان پناهندگان، ای سرپرست مؤمنان، ای فریادرس فریادرس خواهان، ای هدف نهایی
 الطَّالِبِينَ، یا صَاحِبَ كُلِّ غَرِيبٍ، یا مُوْنِسَ كُلِّ وَحِيدٍ، یا مَلْجَأَ كُلِّ طَرِيدٍ،
 طلب کنندگان، ای همراه غریبان، ای همدم هر تنها، ای پناه هر رانده شده،
 کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۲۴

یا مَأْوَى كُلِّ شَرِيدٍ، یا حَافِظَ كُلِّ ضَالٍّ، یا رَاحِمَ الشَّيْخِ الْكَبِيرِ، یا رَازِقَ
 ای پناهگاه گریختگان، ای نگهدار هر گمشده، ای ترحم کننده پیر کهنسال، ای روزی ده
 الطِّفْلِ الصَّغِيرِ، یا جَابِرَ الْعُظْمِ الْكَسِيرِ، یا فَاكَّ كُلِّ اسِيرٍ، یا مُغْنَى الْبَائِسِ
 کودک خردسال، ای پیونددهنده استخوان شکسته، ای رهایی بخش اسیران، ای بی‌نیاز کننده فقیر
 الْفَقِيرِ، یا عِصْمَةَ الْخَائِفِ الْمُسْتَجِيرِ، یا مَنْ لَهُ التَّدْبِيرُ وَالتَّقْدِيرُ، یا مَنْ
 بینوا، ای نگهدار ترسان پناه‌جو، ای که تدبیر و سرنوشت بندگان بدست توست، ای که
 الْعَسِيرُ عَلَيْهِ يَسِيرٌ، یا مَنْ لَا يَخْتِاجُ الِى تَفْسِيرٍ، یا مَنْ هُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ
 سختی‌ها بر تو آسان است، ای که به شرح و بیان نیاز نداری، ای که بر هر چیز
 قَدِيرٌ، یا مَنْ هُوَ بِكُلِّ شَيْءٍ خَبِيرٌ، یا مَنْ هُوَ بِكُلِّ شَيْءٍ بَصِيرٌ، یا مُرْسِلَ
 توانایی، ای که از هر چیز آگاهی، ای که بر هر چیز بینایی، ای فرستنده
 الرِّيحِ، یا فَالِقَ الْإِصْبَاحِ، یا بَاعِثَ الْأَرْوَاحِ، یا ذَا الْجُودِ وَالسَّمَّاحِ، یا مَنْ
 بادها، ای شکافنده صبح، ای برانگیزنده روح‌ها، ای صاحب بخشش و گذشت، ای که
 بِيَدِهِ كُلُّ مِفْتَاحٍ، یا سَامِعَ كُلِّ صَوْتٍ، یا سَابِقَ كُلِّ قُوْتٍ، یا مُحْيِيَ كُلِّ
 کلید (تمام مشکلات) به دست توست، ای شنونده هر صدا، ای پیشی گیرنده بر اسباب فوت، ای زنده کننده
 نَفْسٍ بَعْدَ الْمَوْتِ، یا عُدَّتِي فِي شِدَّتِي، یا حَافِظِي فِي غُرْبَتِي، یا مُوْنِسِي
 جان‌ها پس از مرگ، ای ذخیره‌ام در سختی‌ها، ای نگهدارم در غربت، ای همدم
 فِي وَحْدَتِي، یا وَائِي فِي نِعْمَتِي، یا كَهْفِي حِينَ تُعِينِي الْمَذَاهِبُ،
 در تنهایی‌ها، ای سرپرستم در نعمت‌ها، ای پناهم در وقتی که تعدد راه‌ها مرا خسته می‌کند،
 وَتُسَلِّمُنِي الْأَقَارِبُ، وَيَخْدُلُنِي كُلُّ صَاحِبٍ، یا عِمَادَ مَنْ لَا عِمَادَ لَهُ، یا

و نزدیکانم رهایم کنند، و دوستان یاریم نکنند، ای تکیه گاه کسی که تکیه گاهی ندارد، ای سَنَدَ مَنْ لَا سَنَدَ لَهُ، یا ذُخْرَ مَنْ لَا ذُخْرَ لَهُ، یا حِزْرَ مَنْ لَا حِزْرَ لَهُ، یا كَهْفَ پشیمان کسی که پشتیبانی ندارد، ای ذخیره کسی که ذخیره‌ای ندارد، ای پناه کسی که پناهی ندارد، ای پناه گاه مَنْ لَا كَهْفَ لَهُ، یا كَنْزَ مَنْ لَا كَنْزَ لَهُ، یا رُكْنَ مَنْ لَا رُكْنَ لَهُ، یا غِيَاثَ مَنْ لَا کسی که پناهگاهی ندارد، ای گنجینه کسی که گنجی ندارد، ای تکیه گاه کسی که تکیه گاهی ندارد، ای فریادرس کسی که غِيَاثَ لَهُ، یا جَارَ مَنْ لَا جَارَ لَهُ، یا جَارِيَ اللَّصِيقِ، یا رُكْنِي الْوَثِيقِ، یا فریادرسی ندارد ای پناه کسی که پناهی ندارد، ای پناهی که از من جدا نیستی، ای تکیه گاه مطمئنم، ای کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۲۵

الهِى بِالْتَّحْقِيقِ، یا رَبِّ الْبَيْتِ الْعَتِيقِ، یا شَفِيقُ يَا رَفِيقُ، فُكْنِي مِنْ حَلْقِ معبود حقیقیم، ای پروردگار کعبه، ای مهربان و ای همراه، از تنگناها الْمَضِيقِ، وَاصْرِفْ عَنِّي كُلَّ هَمٍّ وَغَمٍّ وَضِيقٍ، وَاکْفِنِي شَرًّا مَا لَا اطِيقُ، خلاصم کن، و هر اندوه و غم و سختی را از من برطرف کن، و شر آنچه را که تحمل آن را ندارم از من برطرف کن، وَاعْنِي عَلَيَّ مَا اطِيقُ، یا رَاَدَّ يُوسُفَ عَلَيَّ يَعْقُوبَ، یا کاشفَ ضُرِّ اَيُّوبَ، و بر آنچه طاقت دارم کمک کن، ای بازگرداننده یوسف به یعقوب، ای برطرف کننده گرفتاری اَيُّوبَ، یا غَافِرَ ذَنْبِ دَاوُدَ، یا رَافِعَ عِيسَى بْنِ مَرْيَمَ، وَ مُنْجِيَهُ مِنْ اَيْدِي الْيَهُودِ، یا ای آمرزنده گناه داود، ای بالا برنده عیسی بن مریم و نجات بخشش از دست یهود، ای مُجِيبَ نِدَاءِ يُونُسَ فِي الظُّلُمَاتِ، یا مُصْطَفَى مُوسَى بِالْكَلِمَاتِ، یا مَنْ پاسخ دهنده صدای یونس در تاریکی‌ها، ای برگزیننده موسی برای سخن گفتن ای که غَفَرَ لِادَمَ خَطِيئَتَهُ، وَ رَفَعَ اَدْرِيَسَ مَكَانًا عَلِيًّا بِرَحْمَتِهِ، یا مَنْ نَجَّى خطای آدم را بخشیدی، و ادريس را با رحمتت به مکان برتری بالا بردی، ای که نوح را از نُوحًا مِنَ الْعَرَقِ، یا مَنْ اَهْلَكَ عَادًا الْاُولَى وَ ثَمُودَ فَمَا ابْتَقَى وَ قَوْمَ نُوحٍ غرق شدن نجات دادی، ای که قوم عاد نخستین را هلاک نمودی، و از قوم ثمود چیزی باقی نگذاشتی و قوم نوح مِنْ قَبْلِ، اِنَّهُمْ كَانُوا هُمْ اِطَعُوا وَ اطَعُوا وَ اَطَعُوا اَهْوَى یا مَنْ دَمَّرَ عَلَيَّ را پیش از آنها هلاک نمودی، زیرا آنان ستمکارتر و متجاوزتر بودند، و شهرهای زیر و رو شده قوم لوط را فرو کوبیدی قَوْمِ لُوطٍ، وَ دَمَدَمَ عَلَيَّ قَوْمِ شُعَيْبٍ، یا مَنْ اتَّخَذَ اِبْرَاهِيمَ خَلِيلًا، یا مَنْ و آنها را نابود کردی، و قوم شعيب را هلاک گرداندی ای که ابراهيم را به دوستی خود برگزیدی، ای که اتَّخَذَ مُوسَى كَلِيمًا، وَ اتَّخَذَ مُحَمَّدًا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَعَلَيْهِمْ اَجْمَعِينَ موسی را هم صحبت خود ساختی، و محمد- که درود خدا بر او و خاندان پاکش و تمامی آنان باد- را حَبِيبًا، یا مُؤْتِي لُقْمَانَ الْحِكْمَةَ، وَ الْوَاهِبُ لِسُلَيْمَانَ مُلْكًا لَا يَتَّبَعِي لِأَحَدٍ حبيب خود قرار دادی، ای که به لقمان حکمت عطا کردی و به سليمان فرمانروایی دادی که کسی بعد از او مِنْ بَعْدِهِ، یا مَنْ نَصَرَ ذَا الْقُرْنَيْنِ عَلَيَّ الْمُلُوكِ الْجَبَابِرَةِ، یا مَنْ اعطَى شایسته آن نبود، ای کسی که ذوالقرنین را در مقابل پادشاهان ظالم یاری کردی، ای که الْخِضْرُ الْحَيَوَةُ، وَ رَدَّ لِيُوشَعَ بْنِ نُونٍ الشَّمْسَ بَعْدَ غُرُوبِهَا، یا مَنْ رَبَطَ

به خضر زندگانی جاویدان بخشیدی، و خورشید را بعد از غروبش برای یوشع بن نون بازگرداندی، ای که کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۲۶

عَلَى قَلْبِ أُمِّ مُوسَى وَ أَحْضَنَ فَرْجَ مَرْيَمَ ابْنَتِ عِمْرَانَ، يَا مَنْ حَصَّنَ

بر دل مادر موسی آرامش بخشیدی، و دامن مریم دختر عمران را از آلودگی حفظ نمودی، ای که

يَحْيَىٰ بِنَ زَكَرِيَّا مِنَ الذَّنْبِ، وَسَكَّنَ عَن مَّوْسَى الْغَضَبَ، يَا مَنْ بَشَّرَ

یحیی بن زکریا را از گناه حفظ کردی و خشم موسی را فرو نشاندی، ای که ولادت یحیی را به

زَكَرِيَّا يَحْيَىٰ يَا مَنْ فَدَا إِسْمَاعِيلَ مِنَ الذَّبْحِ بِذَبْحِ عَظِيمٍ، يَا مَنْ قَبَلَ

زکریا مژده دادی، ای که ذبح عظیمی را فدای ذبح اسماعیل نمودی، ای که

قُرْبَانَ هَابِيلَ، وَجَعَلَ اللَّعْنَةَ عَلَى قَابِيلَ، يَا هَا زِمَ الْأَخْزَابِ لِمُحَمَّدٍ صَلَّى

قربانی هابیل را پذیرفتی و قابیل را از رحمت خود دور ساختی، ای که گروه‌های مخالف محمد- که درود

اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ، صَلَّى عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ، وَ عَلَى جَمِيعِ الْمُرْسَلِينَ،

خدا بر او و خاندانش باد- را شکست دادی، بر محمد و خاندان پاکش و بر تمامی فرستادگان

وَمَلَائِكَتِكَ الْمُقَرَّبِينَ، وَ أَهْلِ طَاعَتِكَ أَجْمَعِينَ، وَ اسْأَلُكَ بِكُلِّ مَسْئَلَةٍ

و فرشتگان مقرب و تمامی بندگانت درود فرست، و از تو می‌خواهم تمامی خواسته‌های

سَأَلُكَ بِهَا أَحَدٌ مِّمَّنْ رَضِيَتْ عَنْهُ، فَحَتَمْتَ لَهُ عَلَى الْإِجَابَةِ، يَا اللَّهُ يَا اللَّهُ يَا

اشخاصی را که تو از آنان خشنود هستی، و به طور حتم خواسته‌های آنها را پاسخ می‌دهی، ای خدا، ای خدا، ای

اللَّهُ، يَا رَحْمَنُ يَا رَحْمَنُ يَا رَحْمَنُ، يَا رَحِيمُ يَا رَحِيمُ يَا رَحِيمُ،

خدا، ای بخشنده، ای بخشنده، ای بخشنده، ای مهربان، ای مهربان، ای مهربان،

يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ، يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ، يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ، بِهِ

ای صاحب شکوه و بزرگواری، ای صاحب شکوه و بزرگواری، ای صاحب شکوه و بزرگواری، به آن، به آن، به آن،

بِهِ بِهِ بِهِ بِهِ اسْأَلُكَ بِكُلِّ اسْمٍ سَمَّيْتَ بِهِ نَفْسَكَ، أَوْ أَنْزَلْتَهُ فِي شَيْءٍ مِنْ

به آن، به آن، به آن، به آن (جلالت تو را سوگند می‌دهم و)، از تو می‌خواهم به حق تمامی نام‌هایی که خودت را به آن

نامیده‌ای یا در بعضی از

كُتِبِكَ، أَوْ اسْتَأْتَرْتَ بِهِ فِي عِلْمِ الْغَيْبِ عِنْدَكَ، وَبِمَعَاقِدِ الْعِزِّ مِنْ عَرْشِكَ،

کتاب‌هایت فرو فرستاده‌ای، یا در علم غیبت برای خویش برگزیده‌ای و محلّ عزت از عرش

وَبِمُنْتَهَى الرَّحْمَةِ مِنْ كِتَابِكَ، وَبِمَا لَوْ أَنَّ مَا فِي الْأَرْضِ مِنْ شَجَرَةٍ أَقْلَامٌ،

و به حقّ نهایت رحمت از کتابت، و به حق این که اگر همه درختان روی زمین قلم شود

وَالْبَحْرُ يَمُدُّهُ مِنْ بَعْدِهِ سَبْعَةُ أَبْحُرٍ، مَا نَفَدَتْ كَلِمَاتُ اللَّهِ، إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ

و دریاها برای آن مرگب گردد و هفت دریاچه به آن افزوده شود (اینها همه تمام می‌شود ولی) کلمات خدا پایان نمی‌گیرد، به یقین

خداوند عزیز

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۲۷

حَكِيمٌ، وَ اسْأَلُكَ بِاسْمَائِكَ الْخُسْنَى الَّتِي نَعْتَهَا فِي كِتَابِكَ، فَقُلْتُ: وَلِلَّهِ

و حکیم است، و از تو می‌خواهم به حق نام‌های نیکویی که در کتابت توصیف نموده‌ای، پس فرموده‌ای: و برای خدا

الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَى فَادْعُوهُ بِهَا. وَقُلْتَ: ادْعُونِي اسْتَجِبْ لَكُمْ. وَقُلْتَ: وَأَذَا

نام‌های نیک است خدا را به آن (نام‌ها) بخوانید، و فرمودی مرا بخوانید تا شما را اجابت کنم، و فرمودی: و هنگامی که

سَأَلْتُكَ عِبَادِي عَنِّي فَأَنِّي قَرِيبٌ أَجِيبُ دَعْوَةَ الدَّاعِ إِذَا دَعَانِ. وَقُلْتَ: يَا

بندگان من از تو درباره من سؤال کنند (بگو): من نزدیکم، دعای دعاکننده را هنگامی که می‌خواند پاسخ می‌گویم. و فرمودی: ای

عِبَادِي الَّذِينَ اسْرَفُوا عَلَىٰ أَنفُسِهِمْ، لَا تَقْنَطُوا مِن رَّحْمَةِ اللَّهِ، إِنَّ اللَّهَ يَغْفِرُ

بندگان من که بر خود اسراف و ستم کرده‌اید از رحمت خداوند نومید نشوید که خدا همه

الذُّنُوبَ جَمِيعًا، أَنَّهُ هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ. وَأَنَا اسأَلُكَ يَا إِلَهِي وَأَدْعُوكَ يَا

گناهان را می‌آمرزد زیرا او بسیار آمرزنده و مهربان است، و من از تو می‌خواهم ای معبود من، و تو را می‌خوانم

رَبِّ، وَأَرْجُوكَ يَا سَيِّدِي وَأَطْمَعُ فِي اجَابَتِي يَا مَوْلَايَ كَمَا وَعَدْتَنِي

ای پروردگار من و به تو امیدوارم ای آقا و سرورم و آن گونه که وعده فرموده‌ای آرزوی اجابت خواسته‌ام را دارم

وَقَدْ دَعَوْتُكَ كَمَا أَمَرْتَنِي فَأَفْعَلْ بِي مَا أَنْتَ أَهْلُهُ يَا كَرِيمُ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ

ای مولا و سرورم تو را آن گونه که فرمان داده‌ای خواندم پس آنچه که تو شایسته‌ای در مورد من انجام ده ای بزرگوار و حمد و

سپاس از آن

الْعَالَمِينَ، وَصَلَّى اللَّهُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ أَجْمَعِينَ.

خداوندی است که پروردگار جهانیان است و درود خدا بر محمد و تمامی خاندانش باد.

دعای بستشیر [۱۳۶]:

«سید بن طاووس» در «مهج الدعوات» از امام امیرالمؤمنین علیه السلام نقل کرده است که آن حضرت فرمود:

رسول خدا صلی الله علیه و آله این دعا را به من آموخت و فرمانم داد که در دشواری و آسودگی این دعا را بخوانم و به جانشین

خود نیز بیاموزم و تا زمانی که زنده‌ام آن را ترک نکنم و آن را هر صبح و شام بخوانم، زیرا این دعا گنجی از گنج‌های عرش الهی

است. در پی اصرار فراوان ابی بن کعب انصاری برای بیان پاداش این دعا، رسول خدا صلی الله علیه و آله برخی از پاداش‌های مادی

و معنوی آن را ذکر کرد، از جمله آن که: هر کس این دعا را بخواند خداوند گناهانش را می‌آمرزد، سکینه و آرامش بر او فرو

می‌فرستد و رحمت الهی، وی را فرا می‌گیرد. همچنین آثار و خواص جالبی را درباره این دعا، پیامبر گرامی اسلام صلی الله علیه و

آله برای جناب سلمان

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۲۸

فارسی بیان کرده است. [۱۳۷] این دعا برابر نقل «کفعمی» در «بلد الامین» [۱۳۸] چنین است:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

به نام خداوند بخشنده مهربان

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ، الدَّائِمُ الْمَلِكُ الْحَقُّ الْمُبِينُ،

حمد و سپاس مخصوص خداوندی است که معبودی جز او نیست، زنده، جاودان، پاینده، فرمانروای بر حق و آشکار است،

الْمُدَبِّرُ بِلَا وَزِيرٍ، وَلَا خَلْقٍ مِنْ عِبَادِهِ يَسْتَشِيرُ، الْأَوَّلُ غَيْرُ مَوْصُوفٍ،

تدبیر کننده‌ای که مددکاری ندارد و با آفریده‌ای از بندگانش مشورت نمی‌کند، همان آغازی که توصیف نشود،

الْبَاقِي بَعْدَ فَنَاءِ الْخَلْقِ، الْعَظِيمُ الرَّبُّوبِيَّةِ، نُورُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِينَ،

و بعد از نابودی مخلوقات پایدار ماند، آن که پروردگارش با عظمت است، و روشنایی آسمان‌ها و زمین‌ها
وَفَاطِرُهُمَا وَمُتَدِعُهُمَا، خَلَقَهُمَا بِغَيْرِ عَمَدٍ تَرَوْنَهُ، وَفَتَقَهُمَا فَتْقًا، فَقَامَتِ

و آفریننده و بوجود آورنده آنهاست، آنها را بدون ستون آفرید و به نحو خاصی گشود، پس

السَّمَاوَاتُ طَائِعَاتٍ بِأَمْرِهِ، وَاسْتَقَرَّتِ الْأَرْضُ بِأَوْتَادِهَا فَوْقَ الْمَاءِ، ثُمَّ

آسمان‌ها به فرمان او مطیعانه در جای خود قرار گرفتند و زمین با کوه‌هایش بر روی آب استقرار یافت، پس

عَلَا رَبُّنَا فِي السَّمَاوَاتِ الْعُلَى الرَّحْمَنُ عَلَى الْعَرْشِ اسْتَوَى لَهُ مَا فِي

پروردگار ما همان بخشنده‌ای است که بر آسمان‌ها و عرش مسلط است، آنچه در

السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا وَمَا تَحْتَ الثَّرَى فَأَنَا أَشْهَدُ بِأَنَّكَ

آسمان‌ها و زمین و بین آنها و زیر خاک است از آن اوست، و گواهی می‌دهم

أَنْتَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، لَا رَافِعَ لِمَا وَضَعْتَ، وَلَا وَاضِعَ لِمَا رَفَعْتَ، وَلَا مُعَزِّزٌ

تو خدایی که معبودی جز تو نیست، کسی را که پستش کنی بالاایش نتوان برد و کسی را که بالاایش بری پستش نتوان کرد و کسی
را که

لِمَنْ أَذَلَّتْ، وَلَا مُذِلٌّ لِمَنْ أَعَزَّتْ، وَلَا مَانِعَ لِمَا أَعْطَيْتَ، وَلَا مُعْطِيٌّ لِمَا

خوارش کنی عزت‌ش نتوان بخشید و کسی را که عزت‌ش بخشی خوارش نتوان کرد آنچه را که عطا کنی منعی نتوان کرد و آنچه را
که منع کنی

مَنْعَتْ، وَأَنْتَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، كُنْتَ إِذْ لَمْ تَكُنْ سَمَاءً مَبْنِيَّةً، وَلَا أَرْضًا

عطایش نتوان نمود، و تویی خدایی که معبودی جز تو نیست، تو بودی در زمانی که نبود آسمان برافراشته، و زمین

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۲۹

مَدْحِيَّةً، وَلَا شَمْسٌ مُضِيَّةً، وَلَا لَيْلٌ مُظْلِمٌ، وَلَا نَهَارٌ مُضِيٌّ، وَلَا بَحْرٌ

گسترده، و خورشید تابناک، و شب تاریک، و روز روشن، و دریای

لُجِّيٌّ، وَلَا جَبَلٌ رَاسٍ، وَلَا نَجْمٌ سَارٍ، وَلَا قَمَرٌ مُنِيرٌ، وَلَا رِيحٌ تَهْبُتٌ، وَلَا

مواج، و کوه استوار، و ستارگان در حرکت، و ماه تابان، و بادهای وزان

سَحَابٌ يَسْكُبُ، وَلَا بَرْقٌ يَلْمَعُ، وَلَا رَعْدٌ يُسْبِحُ، وَلَا رُوحٌ يَنْفَسُ، وَلَا

و ابرهای بارنده، و برق درخشنده، و رعد به تسیح غرنده، و موجود زنده، و

طَائِرٌ يَطِيرُ، وَلَا نَارٌ تَتَوَقَّدُ، وَلَا مَاءٌ يَطْرُدُ، كُنْتَ قَبْلَ كُلِّ شَيْءٍ، وَكَوْنَتْ

مرغ پرنده، و آتش فروزنده، و آب روان، تو قبل از هر چیز بودی، و همه چیز را

كُلَّ شَيْءٍ، وَقَدَرْتَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ، وَأَبْتَدَعْتَ كُلَّ شَيْءٍ، وَأَفْقَرْتَ

تو پدید آوردی، و تو بر هر چیز توانایی، و همه چیز را تو بوجود آوردی، و محتاج

وَأَغْنَيْتَ، وَآمَتْ وَاحْيَيْتَ، وَأَضْحَكْتَ وَابْكَيْتَ، وَعَلَى الْعَرْشِ

و توانگر گرداندی، مرده و زنده کنی، خندان و گریان کنی و بر عرش

اسْتَوَيْتَ، تَبَارَكْتَ يَا اللَّهُ وَتَعَالَيْتَ، أَنْتَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ الْخَلَّاقُ

مسلطی، پس بلند مرتبه و برتری ای خدا، تویی خدایی که معبودی جز تو نیست که آفریننده

الْعَلِيمُ، امْرُوكٌ غَالِبٌ، وَعَلْمُكَ نَافِدٌ، وَكَيْدُكَ غَرِيبٌ، وَوَعْدُكَ صَادِقٌ،

و دانایی، فرمانت نافذ، و دانشت مؤثر، و تدبیرت بی نظیر، و وعده‌ات راست،
وَقَوْلُكَ حَقٌّ، وَحُكْمُكَ عَدْلٌ، وَكَلَامُكَ هُدًى، وَوَعْدُكَ نُورٌ، وَرَحْمَتُكَ
و گفتارت درست، و داوریت از روی عدالت، و کلامت مایه هدایت، و پیام آسمانیت مایه روشنی، و بخشش
وَاسِعَةٌ، وَعَفْوُكَ عَظِيمٌ، وَفَضْلُكَ كَبِيرٌ، وَعَطَاؤُكَ جَزِيلٌ، وَحَبْلُكَ مَتِينٌ،
و احسانت گسترده، و عفو بزرگ و لطف و کرمت بسیار، و بخشش بی شمار و پیمان استوار،
وَأَمَّا كُنْكَ عَتِيدٌ، وَجَارُكَ عَزِيزٌ، وَبَأْسُكَ شَدِيدٌ، وَمَكْرُكَ مَكِيدٌ، أَنْتَ يَا
و قدرت و توانت مهیا و آماده، و پاننده‌ات گرامی، و کیفیت سخت و تدبیرت نافذ است، تویی ای
رَبِّ مَوْضِعٍ كُلِّ شَكْوَى وَشَاهِدٍ كُلِّ نَجْوَى وَحَاضِرٍ كُلِّ مَلَأٍ، وَمُنْتَهَى
پروردگار من مرجع هر شکایت، و گواه هر صحبت محرمانه، و حاضر در هر جمع، و نهایت
كُلِّ حَاجَةٍ، وَفَرَجٍ كُلِّ حَزِينٍ، وَغِنَى كُلِّ فَقِيرٍ مَسْكِينٍ، وَحِصْنٍ كُلِّ
هر خواسته، تسکین دهنده غم و اندوه، توانگری هر فقیر درمانده، پناهگاه هر
کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۳۰

هَارِبٍ، وَآمَانٌ كُلِّ خَائِفٍ، حِرْزُ الضُّعْفَاءِ، كَنْزُ الْفُقَرَاءِ، مُفْرَجُ الْغَمِّ،
پاننده، پناه هر ترسان، حافظ ضعیفان، گنج فقیران، تسکین دهنده غمزدگان،
مُعِينُ الصَّالِحِينَ، ذَلِكَ اللَّهُ رَبُّنَا، لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ، تَكْفِي مِنْ عِبَادِكَ مَنْ تَوَكَّلَ
یاور پارسایان، چنین خدایی پروردگار ماست که معبودی جز او نیست، هر بنده‌ای که خود را به تو بسپارد
عَلَيْكَ، وَأَنْتَ جَارٌ مَنْ لَازِدُكَ وَتَضَرَّعَ إِلَيْكَ، عِصْمَةٌ مَنِ اعْتَصَمَ بِكَ مِنْ
یاریش کنی، و پناه دهنده هر کسی هستی که به تو پناهنده، و دست به دامن تو شود، نگهدار هر بنده‌ای که به تو متوسل
عِبَادِكَ، نَاصِرٌ مَنِ انْتَصَرَ بِكَ، تَغْفِرُ الذُّنُوبَ لِمَنِ اسْتَغْفَرَكَ، جَبَّارُ الْجَبَابِرَةِ،
شود، یاور هر کس که از تو یاری جوید، گناهان کسی را که از تو آمرزش طلبد می‌آمرزی، (و تویی) مسلط بر گردنکشان،
عَظِيمُ الْعُظَمَاءِ، كَبِيرُ الْكِبَرَاءِ، سَيِّدُ السَّادَاتِ، مَوْلَى الْمَوَالِي صَرِيحٌ
برتر برتران، بزرگ بزرگان، سرور سروران، مولای مولایان فریادرس
الْمُسْتَضْرِحِينَ، مُنْفَسٌّ عَنِ الْمَكْرُوبِينَ، مُجِيبُ دَعْوَةِ الْمُضْطَرِّينَ، اَسْمَعُ
دادخواهان، غم زدای غمزدگان، اجابت کننده خواسته گرفتاران، شنواترین
السَّامِعِينَ، ابْصَرُ النَّاطِرِينَ، احْكَمُ الْحَاكِمِينَ، اسْرِعُ الْحَاسِبِينَ، اَرْحَمُ
شنوندگان، بیناترین بینایان، دادرس‌ترین حاکمان، سریع‌ترین حساب‌بران، مهربان‌ترین
الرَّاحِمِينَ، خَيْرُ الْغَافِرِينَ، قَاضِي حَوَائِجِ الْمُؤْمِنِينَ، مُغِيثُ الصَّالِحِينَ، أَنْتَ
مهربانان، بهترین آمرزندگان، برآورنده نیازهای مؤمنان، فریادرس صالحان، تویی
اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، رَبُّ الْعَالَمِينَ، أَنْتَ الْخَالِقُ وَآنَا الْمَخْلُوقُ، وَأَنْتَ الْمَالِكُ
خدایی که معبودی جز تو نیست که پروردگار جهانیانی، تویی آفریننده و منم مخلوق، و تویی صاحب اختیار
وَآنَا الْمَمْلُوكُ، وَأَنْتَ الرَّبُّ وَآنَا الْعَبْدُ، وَأَنْتَ الرَّازِقُ وَآنَا الْمَرْزُوقُ،
و منم مملوک، و تویی پروردگار و منم بنده، و تویی روزی ده و منم روزی خوار،

کلیات مفاتیح نوین؛ ص ۱۳۰

وَإِنَّتَ الْمُعْطَىٰ وَآ نَا السَّأَلُ، وَإِنَّتَ الْجَوَادُ وَآ نَا الْبَخِيلُ، وَإِنَّتَ الْقَوِيُّ وَآ نَا

و تویی بخشنده و منم گدا، و تویی سخاوتمند و منم بخیل، و تویی توانا و منم

الضَّعِيفُ، وَإِنَّتَ الْعَزِيزُ وَآ نَا الدَّلِيلُ، وَإِنَّتَ الْغَنِيُّ وَآ نَا الْفَقِيرُ، وَإِنَّتَ السَّيِّدُ

ناتوان، و تویی گرامی و منم تسلیم تو و تویی بی نیاز و منم نیازمند و تویی سرور

وَآ نَا الْعَبْدُ، وَإِنَّتَ الْغَافِرُ وَآ نَا الْمُسِيءُ، وَإِنَّتَ الْعَالِمُ وَآ نَا الْجَاهِلُ، وَإِنَّتَ

و منم عبد، و تویی آمرزنده و منم گناهکار، و تویی دانا و منم نادان، و تویی

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۳۱

الْحَلِيمُ وَآ نَا الْعَجُولُ، وَإِنَّتَ الرَّاحِمُ وَآ نَا الْمَرْحُومُ، وَإِنَّتَ الْمُعَافَىٰ وَآ نَا

شکیبا و منم عجول، و تویی رحم کننده و منم مورد رحمت، و تویی شفا بخش و منم

الْمُبْتَلَىٰ وَإِنَّتَ الْمُجِيبُ وَآ نَا الْمُضْطَّرُّ، وَآ نَا أَشْهَدُ بِأَنَّكَ أَنْتَ اللَّهُ لَا إِلَهَ

دردمند، و تویی اجابت کننده و منم گرفتار، و گواهی می دهم که تویی خدایی که معبودی

إِلَّا أَنْتَ، الْوَاحِدُ الْفَرْدُ، وَالْيَكَّ الْمَصِيرُ، وَصَلَّى اللَّهُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآهْلِ بَيْتِهِ

جز تو نیست، (خداوند) یگانه و تنهایی که بازگشت همه به سوی توست، و درود خدا بر محمد و خاندان

الطَّيِّبِينَ الطَّاهِرِينَ، وَاعْفُ لِي ذُنُوبِي وَاسْتُرْ عَلَيَّ عُيُوبِي وَافْتَحْ لِي مِنْ

پاک و پاکیزه اش باد، (خدایا) گناهانم را ببخش و عیوبم را بپوشان، و از نزد خود

لَدُنْكَ رَحْمَةً، وَرِزْقًا وَاسِعًا، يَا رَحِمَ الرَّاحِمِينَ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ،

در بخشش و روزی فراوان را به رویم بگشا، ای مهربان ترین مهربانان، و ستایش مخصوص پروردگار جهانیان است،

وَحَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ، وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ.

خداوند (به عنوان پشتیبان) ما را بس و بهترین سرپرست است و پناهگاه و نیرویی جز از سوی خداوند بلندمرتبه و با عظمت نیست.

دعای مجبر [۱۳۹]:

این دعا را مرحوم «کفعمی» در «بلدالامین» و «مصباح» آورده است [۱۴۰] و بسیار ارزشمند و گران قیمت است و جبرئیل آن را بر

رسول خدا صلی الله علیه و آله- در حالی که آن حضرت در مقام ابراهیم مشغول نماز بود- نازل کرد و در پاداش آن آمده است:

هر کس این دعا را در روزهای سیزدهم، چهاردهم و پانزدهم (ایام البیض) ماه رمضان بخواند، گناهان فراوانی از او آمرزیده شود؛

همچنین این دعا برای شفای مریض، ادای قرض، به دست آوردن غنا و توانگری، رفع اندوه و غم، مؤثر است. [۱۴۱] بِسْمِ اللَّهِ

الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

به نام خداوند بخشنده مهربان

سُبْحَانَكَ يَا اللَّهُ، تَعَالَيْتَ يَا رَحْمَنُ، اجْرُنَا مِنَ النَّارِ يَا مُجِيرُ، سُبْحَانَكَ

پاک و منزهی ای خدا، بلند مرتبه ای ای بخشنده، ما را از آتش دوزخ پناه ده، ای پناه دهنده، پاک و منزهی

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۳۲

يَا رَحِيمُ، تَعَالَيْتَ يَا كَرِيمُ، اجْرُنَا مِنَ النَّارِ يَا مُجِيرُ، سُبْحَانَكَ يَا مَلِكُ،

ای مهربان، بلندمرتبه ای ای بزرگوار، ما را از آتش دوزخ پناه ده، ای پناه دهنده، پاک و منزهی ای فرمانروا،

تَعَالَيْتَ يَا مَالِكُ، اجْرِنَا مِنَ النَّارِ يَا مُجِيرُ، سُبْحَانَكَ يَا قُدُّوسُ، تَعَالَيْتَ يَا بلند مرتبه‌ای ای صاحب اختیار، ما را از آتش دوزخ پناه ده، ای پناه دهنده، پاک و منزّهی ای پاکیزه، بلند مرتبه‌ای ای سلام، اجْرِنَا مِنَ النَّارِ يَا مُجِيرُ، سُبْحَانَكَ يَا مُؤْمِنُ، تَعَالَيْتَ يَا مُهَيِّمُنُ، مایه سلامتی، ما را از آتش دوزخ پناه ده، ای پناه دهنده، پاک و منزّهی ای ایمنی بخش، بلند مرتبه‌ای ای مقتدر، اجْرِنَا مِنَ النَّارِ يَا مُجِيرُ، سُبْحَانَكَ يَا عَزِيزُ، تَعَالَيْتَ يَا جَبَّارُ، اجْرِنَا مِنَ ما را از آتش دوزخ پناه ده، ای پناه دهنده، پاک و منزّهی ای گرامی، بلند مرتبه‌ای ای توانا، ما را از النَّارِ يَا مُجِيرُ، سُبْحَانَكَ يَا مُكْتَبِرُ، تَعَالَيْتَ يَا مُتَجَبِّرُ، اجْرِنَا مِنَ النَّارِ يَا آتش دوزخ پناه ده، ای پناه دهنده، پاک و منزّهی ای ای بزرگ‌منش، بلندمرتبه‌ای ای قدرتمند، ما را از آتش دوزخ پناه ده، مُجِيرُ، سُبْحَانَكَ يَا خَالِقُ، تَعَالَيْتَ يَا بَارِئُ، اجْرِنَا مِنَ النَّارِ يَا مُجِيرُ، ای پناه دهنده، پاک و منزّهی ای آفریننده، بلند مرتبه‌ای ای پدیدآورنده، ما را از آتش دوزخ پناه ده، ای پناه دهنده، سُبْحَانَكَ يَا مُصَوِّرُ، تَعَالَيْتَ يَا مُقَدِّرُ، اجْرِنَا مِنَ النَّارِ يَا مُجِيرُ، سُبْحَانَكَ پاک و منزّهی ای شکل دهنده، بلند مرتبه‌ای ای تقدیرکننده، ما را از آتش دوزخ پناه ده، ای پناه دهنده، پاک و منزّهی یا هادی تَعَالَيْتَ يَا باقی اجْرِنَا مِنَ النَّارِ يَا مُجِيرُ، سُبْحَانَكَ يَا وَهَّابُ، ای هدایتگر، بلندمرتبه‌ای ای پاینده، ما را از آتش دوزخ پناه ده، ای پناه دهنده، پاک و منزّهی ای بخشنده، تَعَالَيْتَ يَا تَوَّابُ، اجْرِنَا مِنَ النَّارِ يَا مُجِيرُ، سُبْحَانَكَ يَا فَتَّاحُ، تَعَالَيْتَ يَا بلند مرتبه‌ای ای توبه‌پذیر، ما را از آتش دوزخ پناه ده، ای پناه دهنده، پاک و منزّهی ای گشاینده (گره‌ها)، بلند مرتبه‌ای ای مُرْتَاخُ، اجْرِنَا مِنَ النَّارِ يَا مُجِيرُ، سُبْحَانَكَ يَا سَيِّدِي تَعَالَيْتَ يَا مَوْلَايَ، فرح‌بخش، ما را از آتش دوزخ پناه ده، ای پناه دهنده، پاک و منزّهی ای آقا و سرورم، بلند مرتبه‌ای ای مولا و سرورم، اجْرِنَا مِنَ النَّارِ يَا مُجِيرُ، سُبْحَانَكَ يَا قَرِيبُ، تَعَالَيْتَ يَا رَقِيبُ، اجْرِنَا مِنَ ما را از آتش دوزخ پناه ده، ای پناه دهنده، پاک و منزّهی ای نزدیک، بلند مرتبه‌ای ای مراقب، ما را از النَّارِ يَا مُجِيرُ، سُبْحَانَكَ يَا مُبْدِيُ، تَعَالَيْتَ يَا مُعِيدُ، اجْرِنَا مِنَ النَّارِ يَا آتش دوزخ پناه ده، ای پناه دهنده، پاک و منزّهی ای آغازکننده، بلند مرتبه‌ای ای بازگرداننده، ما را از آتش دوزخ پناه ده، ای مُجِيرُ، سُبْحَانَكَ يَا حَمِيدُ، تَعَالَيْتَ يَا مَجِيدُ، اجْرِنَا مِنَ النَّارِ يَا مُجِيرُ، پناه دهنده، پاک و منزّهی ای ستوده، بلندمرتبه‌ای ای بزرگوار، ما را از آتش دوزخ پناه ده، ای پناه دهنده،

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۳۳

سُبْحَانَكَ يَا قَدِيمُ، تَعَالَيْتَ يَا عَظِيمُ، اجْرِنَا مِنَ النَّارِ يَا مُجِيرُ، سُبْحَانَكَ يَا پاک و منزّهی ای دیرینه، بلند مرتبه‌ای با عظمت، ما را از آتش دوزخ پناه ده، ای پناه دهنده، پاک و منزّهی ای عَفُورُ، تَعَالَيْتَ يَا شَكُورُ، اجْرِنَا مِنَ النَّارِ يَا مُجِيرُ، سُبْحَانَكَ يَا شَاهِدُ، آمرزنده، بلند مرتبه‌ای شکرپذیر، ما را از آتش دوزخ پناه ده، ای پناه دهنده، پاک و منزّهی ای گواه، تَعَالَيْتَ يَا شَهِيدُ، اجْرِنَا مِنَ النَّارِ يَا مُجِيرُ، سُبْحَانَكَ يَا حَنَّانُ، تَعَالَيْتَ يَا بلند مرتبه‌ای ای شاهد، ما را از آتش دوزخ پناه ده، ای پناه دهنده، پاک و منزّهی ای با محبت، بلندمرتبه‌ای ای مَنَّانُ، اجْرِنَا مِنَ النَّارِ يَا مُجِيرُ، سُبْحَانَكَ يَا بَاعِثُ، تَعَالَيْتَ يَا وَارِثُ، گشاده‌دست، ما را از آتش دوزخ پناه ده، ای پناه دهنده، پاک و منزّهی ای برانگیزنده، بلندمرتبه‌ای ای وارث،

اِجْرُنَا مِنَ النَّارِ يَا مُجِيرُ، سُبْحَانَكَ يَا مُحْيِي تَعَالَيْتَ يَا مُمِيتُ، اِجْرُنَا مِنَ
 ما را از آتش دوزخ پناه ده، ای پناه دهنده، پاک و منزّهی ای زنده کننده، بلندمرتبه‌ای ای میراننده، ما را از
 النَّارِ يَا مُجِيرُ، سُبْحَانَكَ يَا شَفِيقُ، تَعَالَيْتَ يَا رَفِيقُ، اِجْرُنَا مِنَ النَّارِ يَا
 آتش دوزخ پناه ده، ای پناه دهنده، پاک و منزّهی ای دلسوز، بلند مرتبه‌ای ای رفیق، ما را از آتش دوزخ پناه ده، ای
 مُجِيرُ، سُبْحَانَكَ يَا اَنِيْسُ، تَعَالَيْتَ يَا مُوْنِسُ، اِجْرُنَا مِنَ النَّارِ يَا مُجِيرُ،
 پناه دهنده، پاک و منزّهی ای همدم، بلند مرتبه‌ای ای انس گیرنده، ما را از آتش دوزخ پناه ده، ای پناه دهنده،
 سُبْحَانَكَ يَا جَلِيْلُ، تَعَالَيْتَ يَا جَمِيْلُ، اِجْرُنَا مِنَ النَّارِ يَا مُجِيرُ، سُبْحَانَكَ
 پاک و منزّهی ای بزرگوار، بلند مرتبه‌ای ای زیبا، ما را از آتش دوزخ پناه ده، ای پناه دهنده، پاک و منزّهی
 يَا خَبِيْرُ، تَعَالَيْتَ يَا بَصِيْرُ، اِجْرُنَا مِنَ النَّارِ يَا مُجِيرُ، سُبْحَانَكَ يَا حَفِيْءُ،
 ای آگاه، بلندمرتبه‌ای ای بینا، ما را از آتش دوزخ پناه ده، ای پناه دهنده، پاک و منزّهی ای پذیرنده،
 تَعَالَيْتَ يَا مَلِيْءُ، اِجْرُنَا مِنَ النَّارِ يَا مُجِيرُ، سُبْحَانَكَ يَا مَعْبُوْدُ، تَعَالَيْتَ يَا
 بلند مرتبه‌ای ای توانگر، ما را از آتش دوزخ پناه ده، ای پناه دهنده، پاک و منزّهی ای معبود، بلند مرتبه‌ای ای
 مُوْجُوْدُ، اِجْرُنَا مِنَ النَّارِ يَا مُجِيرُ، سُبْحَانَكَ يَا غَفَّارُ، تَعَالَيْتَ يَا قَهَّارُ،
 موجود، ما را از آتش دوزخ پناه ده، ای پناه دهنده، پاک و منزّهی ای آمرزنده، بلند مرتبه‌ای ای قادر مطلق،
 اِجْرُنَا مِنَ النَّارِ يَا مُجِيرُ، سُبْحَانَكَ يَا مَذْكُوْرُ، تَعَالَيْتَ يَا مَشْكُوْرُ، اِجْرُنَا
 ما را از آتش دوزخ پناه ده، ای پناه دهنده، پاک و منزّهی ای یادشده، بلند مرتبه‌ای ای سپاس شده، ما را
 مِنَ النَّارِ يَا مُجِيرُ، سُبْحَانَكَ يَا جَوَادُ، تَعَالَيْتَ يَا مَعَادُ، اِجْرُنَا مِنَ النَّارِ يَا
 از آتش دوزخ پناه ده، ای پناه دهنده، پاک و منزّهی ای بخشنده، بلند مرتبه‌ای ای پناهگاه، ما را از آتش دوزخ پناه ده، ای
 کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۳۴

مُجِيرُ، سُبْحَانَكَ يَا جَمَالُ، تَعَالَيْتَ يَا جَلَالُ، اِجْرُنَا مِنَ النَّارِ يَا مُجِيرُ،
 پناه دهنده، پاک و منزّهی ای زیبا، بلند مرتبه‌ای ای باشکوه، ما را از آتش دوزخ پناه ده، ای پناه دهنده،
 سُبْحَانَكَ يَا سَابِقُ، تَعَالَيْتَ يَا رَازِقُ، اِجْرُنَا مِنَ النَّارِ يَا مُجِيرُ، سُبْحَانَكَ يَا
 پاک و منزّهی ای پیشین، بلند مرتبه‌ای ای روزی ده، ما را از آتش دوزخ پناه ده، ای پناه دهنده، پاک و منزّهی ای
 صَادِقُ، تَعَالَيْتَ يَا فَالِقُ، اِجْرُنَا مِنَ النَّارِ يَا مُجِيرُ، سُبْحَانَكَ يَا سَمِيْعُ،
 راست گفتار، بلندمرتبه‌ای ای شکافنده، ما را از آتش دوزخ پناه ده، ای پناه دهنده، پاک و منزّهی ای شنوا،
 تَعَالَيْتَ يَا سَرِيْعُ، اِجْرُنَا مِنَ النَّارِ يَا مُجِيرُ، سُبْحَانَكَ يَا رَفِيْعُ، تَعَالَيْتَ يَا
 بلند مرتبه‌ای ای سریع (در اجابت)، ما را از آتش دوزخ پناه ده، ای پناه دهنده، پاک و منزّهی ای، والا بلندمرتبه‌ای ای
 بَدِيْعُ، اِجْرُنَا مِنَ النَّارِ يَا مُجِيرُ، سُبْحَانَكَ يَا فَعَالُ، تَعَالَيْتَ يَا مُتَعَالُ، اِجْرُنَا
 پدیدآورنده، ما را از آتش دوزخ پناه ده، ای پناه دهنده، پاک و منزّهی ای تأثیرگذار، بلند مرتبه‌ای ای والامقام، ما را
 مِنَ النَّارِ يَا مُجِيرُ، سُبْحَانَكَ يَا قَاضِي تَعَالَيْتَ يَا رَاضِي اِجْرُنَا مِنَ النَّارِ
 از آتش دوزخ پناه ده، ای پناه دهنده، پاک و منزّهی ای حکم کننده، بلند مرتبه‌ای ای خوشنود، ما را از آتش دوزخ پناه ده،
 يَا مُجِيرُ، سُبْحَانَكَ يَا قَاهِرُ، تَعَالَيْتَ يَا ظَاهِرُ، اِجْرُنَا مِنَ النَّارِ يَا مُجِيرُ،
 ای پناه دهنده، پاک و منزّهی ای غالب، بلند مرتبه‌ای ای آشکار، ما را از آتش دوزخ پناه ده، ای پناه دهنده،

سُبْحَانَكَ يَا عَالِمٌ، تَعَالَيْتَ يَا حَاكِمٌ، اجْرُنَا مِنَ النَّارِ يَا مُجِيرٌ، سُبْحَانَكَ يَا
پاک و منزّهی ای دانا، بلند مرتبه‌ای ای حکم کننده، ما را از آتش دوزخ پناه ده، ای پناه دهنده، پاک و منزّهی ای
دَائِمٌ، تَعَالَيْتَ يَا قَائِمٌ، اجْرُنَا مِنَ النَّارِ يَا مُجِيرٌ، سُبْحَانَكَ يَا عَاصِمٌ،
جاودان، بلندمرتبه‌ای ای استوار، ما را از آتش دوزخ پناه ده، ای پناه دهنده، پاک و منزّهی ای بازدارنده،
تَعَالَيْتَ يَا قَاسِمٌ، اجْرُنَا مِنَ النَّارِ يَا مُجِيرٌ، سُبْحَانَكَ يَا غَنِيٌّ، تَعَالَيْتَ يَا
بلند مرتبه‌ای ای قسمت کننده، ما را از آتش دوزخ پناه ده، ای پناه دهنده، پاک و منزّهی ای بی‌نیاز بلندمرتبه‌ای ای
مُغْنِي اجْرُنَا مِنَ النَّارِ يَا مُجِيرٌ، سُبْحَانَكَ يَا وَفِيٌّ، تَعَالَيْتَ يَا قَوِيٌّ، اجْرُنَا
بی‌نیاز کننده، ما را از آتش دوزخ پناه ده، ای پناه دهنده، پاک و منزّهی ای وفادار، بلند مرتبه‌ای ای توانا، ما را
مِنَ النَّارِ يَا مُجِيرٌ، سُبْحَانَكَ يَا كَافِي تَعَالَيْتَ يَا شَافِي اجْرُنَا مِنَ النَّارِ يَا
از آتش دوزخ پناه ده، ای پناه دهنده، پاک و منزّهی ای کفایت کننده، بلند مرتبه‌ای شفا دهنده، ما را از آتش دوزخ پناه ده، ای
مُجِيرٌ، سُبْحَانَكَ يَا مُقَدِّمٌ، تَعَالَيْتَ يَا مُؤَخَّرٌ، اجْرُنَا مِنَ النَّارِ يَا مُجِيرٌ،
پناه دهنده، پاک و منزّهی ای پیشی گیرنده، بلند مرتبه‌ای ای تأخیراندازنده، ما را از آتش دوزخ پناه ده، ای پناه دهنده،
کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۳۵

سُبْحَانَكَ يَا أَوَّلٌ، تَعَالَيْتَ يَا آخِرٌ، اجْرُنَا مِنَ النَّارِ يَا مُجِيرٌ، سُبْحَانَكَ يَا
پاک و منزّهی ای آغاز، بلند مرتبه‌ای ای پایان ما را از آتش دوزخ پناه ده، ای پناه دهنده، پاک و منزّهی ای
ظَاهِرٌ، تَعَالَيْتَ يَا بَاطِنٌ، اجْرُنَا مِنَ النَّارِ يَا مُجِيرٌ، سُبْحَانَكَ يَا رَجَاءٌ،
آشکار، بلندمرتبه‌ای ای پنهان، ما را از آتش دوزخ پناه ده، ای پناه دهنده، پاک و منزّهی ای امید،
تَعَالَيْتَ يَا مُرْتَجِي اجْرُنَا مِنَ النَّارِ يَا مُجِيرٌ، سُبْحَانَكَ يَا ذَا الْمَنِّ، تَعَالَيْتَ
بلندمرتبه‌ای ای مورد امید، ما را از آتش دوزخ پناه ده، ای پناه دهنده، پاک و منزّهی ای صاحب منت، بلند مرتبه‌ای
يَا ذَا الطَّوْلِ، اجْرُنَا مِنَ النَّارِ يَا مُجِيرٌ، سُبْحَانَكَ يَا حَيٌّ، تَعَالَيْتَ يَا قَيُّوْمٌ،
ای صاحب احسان، ما را از آتش دوزخ پناه ده، ای پناه دهنده، پاک و منزّهی ای زنده، بلند مرتبه‌ای ای پاینده،
اجْرُنَا مِنَ النَّارِ يَا مُجِيرٌ، سُبْحَانَكَ يَا وَاحِدٌ، تَعَالَيْتَ يَا أَحَدٌ، اجْرُنَا مِنَ
ما را از آتش دوزخ پناه ده، ای پناه دهنده، پاک و منزّهی ای یکتا، بلند مرتبه‌ای ای یگانه، ما را از
النَّارِ يَا مُجِيرٌ، سُبْحَانَكَ يَا سَيِّدٌ، تَعَالَيْتَ يَا صَمَدٌ، اجْرُنَا مِنَ النَّارِ يَا
آتش دوزخ پناه ده، ای پناه دهنده، پاک و منزّهی ای آقا و سرور، بلند مرتبه‌ای ای بی‌نیاز، ما را از آتش دوزخ پناه ده، ای
مُجِيرٌ، سُبْحَانَكَ يَا قَدِيرٌ، تَعَالَيْتَ يَا كَبِيرٌ، اجْرُنَا مِنَ النَّارِ يَا مُجِيرٌ،
پناه دهنده، پاک و منزّهی ای توانا، بلند مرتبه‌ای ای بزرگ، ما را از آتش دوزخ پناه ده، ای پناه دهنده،
سُبْحَانَكَ يَا وَالِي تَعَالَيْتَ يَا عَالِي اجْرُنَا مِنَ النَّارِ يَا مُجِيرٌ، سُبْحَانَكَ يَا
پاک و منزّهی ای سرپرست، بلند مرتبه‌ای ای والا مقام، ما را از آتش دوزخ پناه ده، ای پناه دهنده، پاک و منزّهی
عَلِيٌّ، تَعَالَيْتَ يَا أَعْلَى اجْرُنَا مِنَ النَّارِ يَا مُجِيرٌ، سُبْحَانَكَ يَا وَلِيٌّ، تَعَالَيْتَ
ای بلندمرتبه، بلند مرتبه‌ای ای برتر، ما را از آتش دوزخ پناه ده، ای پناه دهنده، پاک و منزّهی ای صاحب اختیار، بلند مرتبه‌ای
يَا مَوْلَى اجْرُنَا مِنَ النَّارِ يَا مُجِيرٌ، سُبْحَانَكَ يَا ذَارِيٌّ، تَعَالَيْتَ يَا بَارِيٌّ،
ای سرور، ما را از آتش دوزخ پناه ده، ای پناه دهنده، پاک و منزّهی ای پدیدآورنده، بلند مرتبه‌ای ای آفریننده،

اَجْرِنَا مِنَ النَّارِ يَا مُجِيرُ، سُبْحَانَكَ يَا خَافِضُ، تَعَالَيْتَ يَا رَافِعُ، اَجْرِنَا مِنَ

ما را از آتش دوزخ پناه ده، ای پناه دهنده، پاک و منزّهی ای پایین آورنده، بلند مرتبه‌ای ای بالا برنده، ما را از

النَّارِ يَا مُجِيرُ، سُبْحَانَكَ يَا مُفْسِطُ، تَعَالَيْتَ يَا جَامِعُ، اَجْرِنَا مِنَ النَّارِ يَا

آتش دوزخ پناه ده، ای پناه دهنده، پاک و منزّهی ای عدالت پیشه، بلند مرتبه‌ای ای گردآورنده، ما را از آتش دوزخ پناه ده، ای

مُجِيرُ، سُبْحَانَكَ يَا مُعَزُّ، تَعَالَيْتَ يَا مُدَلُّ، اَجْرِنَا مِنَ النَّارِ يَا مُجِيرُ،

پناه دهنده، پاک و منزّهی ای عزت بخش، بلند مرتبه‌ای ای خوارکننده، ما را از آتش دوزخ پناه ده، ای پناه دهنده،

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۳۶

سُبْحَانَكَ يَا حَافِظُ، تَعَالَيْتَ يَا حَفِیْظُ، اَجْرِنَا مِنَ النَّارِ يَا مُجِيرُ، سُبْحَانَكَ

پاک و منزّهی ای حفاظت کننده، بلند مرتبه‌ای ای نگهدارنده، ما را از آتش دوزخ پناه ده، ای پناه دهنده، پاک و منزّهی

يَا قَادِرُ، تَعَالَيْتَ يَا مُقْتَدِرُ، اَجْرِنَا مِنَ النَّارِ يَا مُجِيرُ، سُبْحَانَكَ يَا عَلِيمُ،

ای توانا، بلند مرتبه‌ای ای با اقتدار، ما را از آتش دوزخ پناه ده، ای پناه دهنده، پاک و منزّهی ای دانا،

تَعَالَيْتَ يَا حَلِيمُ، اَجْرِنَا مِنَ النَّارِ يَا مُجِيرُ، سُبْحَانَكَ يَا حَكَمُ، تَعَالَيْتَ يَا

بلند مرتبه‌ای ای شکیبا، ما را از آتش دوزخ پناه ده، ای پناه دهنده، پاک و منزّهی ای داور، بلند مرتبه‌ای

حَكِيمُ، اَجْرِنَا مِنَ النَّارِ يَا مُجِيرُ، سُبْحَانَكَ يَا مُعْطَى تَعَالَيْتَ يَا مَانِعُ،

ای دانا، ما را از آتش دوزخ پناه ده، ای پناه دهنده، پاک و منزّهی ای عطاکننده، بلند مرتبه‌ای ای بازدارنده،

اَجْرِنَا مِنَ النَّارِ يَا مُجِيرُ، سُبْحَانَكَ يَا ضَاوَرُ، تَعَالَيْتَ يَا نَافِعُ، اَجْرِنَا مِنَ

ما را از آتش دوزخ پناه ده، ای پناه دهنده، پاک و منزّهی ای زیان رسان، بلند مرتبه‌ای ای سودرسان، ما را از

النَّارِ يَا مُجِيرُ، سُبْحَانَكَ يَا مُجِيبُ، تَعَالَيْتَ يَا حَسِيبُ، اَجْرِنَا مِنَ النَّارِ

آتش دوزخ پناه ده، ای پناه دهنده، پاک و منزّهی ای اجابت کننده، بلند مرتبه‌ای ای حسابگر، ما را از آتش دوزخ

يَا مُجِيرُ، سُبْحَانَكَ يَا عَادِلُ، تَعَالَيْتَ يَا فَاضِلُ، اَجْرِنَا مِنَ النَّارِ يَا مُجِيرُ،

پناه ده، ای پناه دهنده، پاک و منزّهی ای عادل، بلند مرتبه‌ای ای با فضیلت، ما را از آتش دوزخ پناه ده، ای پناه دهنده،

سُبْحَانَكَ يَا لَطِيفُ، تَعَالَيْتَ يَا شَرِيفُ، اَجْرِنَا مِنَ النَّارِ يَا مُجِيرُ، سُبْحَانَكَ

پاک و منزّهی ای مهربان، بلند مرتبه‌ای ای بزرگوار، ما را از آتش دوزخ پناه ده، ای پناه دهنده، پاک و منزّهی

يَا رَبُّ، تَعَالَيْتَ يَا حَقُّ، اَجْرِنَا مِنَ النَّارِ يَا مُجِيرُ، سُبْحَانَكَ يَا مَاجِدُ،

ای پروردگار، بلند مرتبه‌ای ای حق، ما را از آتش دوزخ پناه ده، ای پناه دهنده، پاک و منزّهی ای بزرگوار،

تَعَالَيْتَ يَا وَاحِدُ، اَجْرِنَا مِنَ النَّارِ يَا مُجِيرُ، سُبْحَانَكَ يَا عَفُوُّ، تَعَالَيْتَ يَا

بلند مرتبه‌ای ای یگانه، ما را از آتش دوزخ پناه ده، ای پناه دهنده، پاک و منزّهی ای عفوکننده، بلند مرتبه‌ای ای

مُنْتَقِمُ، اَجْرِنَا مِنَ النَّارِ يَا مُجِيرُ، سُبْحَانَكَ يَا وَاسِعُ، تَعَالَيْتَ يَا مُوسِعُ،

انتقام گیرنده، ما را از آتش دوزخ پناه ده، ای پناه دهنده، پاک و منزّهی ای گسترده، بلند مرتبه‌ای ای وسعت ده،

اَجْرِنَا مِنَ النَّارِ يَا مُجِيرُ، سُبْحَانَكَ يَا رَعُوْفُ، تَعَالَيْتَ يَا عَطُوْفُ، اَجْرِنَا

ما را از آتش دوزخ پناه ده، ای پناه دهنده، پاک و منزّهی ای مهربان، بلند مرتبه‌ای باعطوفت، ما را

مِنَ النَّارِ يَا مُجِيرُ، سُبْحَانَكَ يَا فَرْدُ، تَعَالَيْتَ يَا وَتَرُ، اَجْرِنَا مِنَ النَّارِ يَا

از آتش دوزخ پناه ده، ای پناه دهنده، پاک و منزّهی ای تنها، بلند مرتبه‌ای ای یگانه، ما را از آتش دوزخ پناه ده، ای

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۳۷

مُجِيرٌ، سُبْحَانَكَ يَا مُقِيْتُ، تَعَالَيْتَ يَا مُحِيطُ، اجْرُنَا مِنَ النَّارِ يَا مُجِيرُ،

پناه دهنده، پاک و منزهی ای نیروبخش، بلند مرتبه‌ای ای دربرگیرنده، ما را از آتش دوزخ پناه ده، ای پناه دهنده،

سُبْحَانَكَ يَا وَكِيلُ، تَعَالَيْتَ يَا عَدْلُ، اجْرُنَا مِنَ النَّارِ يَا مُجِيرُ، سُبْحَانَكَ يَا

پاک و منزهی ای وکیل، بلند مرتبه‌ای ای عادل، ما را از آتش دوزخ پناه ده، ای پناه دهنده، پاک و منزهی ای

مُبِينٌ، تَعَالَيْتَ يَا مَتِينٌ، اجْرُنَا مِنَ النَّارِ يَا مُجِيرُ، سُبْحَانَكَ يَا بُرُّ، تَعَالَيْتَ

آشکارکننده، بلند مرتبه‌ای ای استوار، ما را از آتش دوزخ پناه ده، ای پناه دهنده، پاک و منزهی ای نیکوکار، بلند مرتبه‌ای

يَا وَدُودُ، اجْرُنَا مِنَ النَّارِ يَا مُجِيرُ، سُبْحَانَكَ يَا رَشِيدُ، تَعَالَيْتَ يَا مُرْشِدُ،

ای با محبت، ما را از آتش دوزخ پناه ده، ای پناه دهنده، پاک و منزهی ای راهنما، بلند مرتبه‌ای ای ارشادکننده،

اجْرُنَا مِنَ النَّارِ يَا مُجِيرُ، سُبْحَانَكَ يَا نُورُ، تَعَالَيْتَ يَا مُنُورٌ، اجْرُنَا مِنَ

ما را از آتش دوزخ پناه ده، ای پناه دهنده، پاک و منزهی ای نور، بلند مرتبه‌ای ای روشنی‌بخش، ما را از

النَّارِ يَا مُجِيرُ، سُبْحَانَكَ يَا نَصِيرُ، تَعَالَيْتَ يَا نَاصِرُ، اجْرُنَا مِنَ النَّارِ يَا

آتش دوزخ پناه ده، ای پناه دهنده، پاک و منزهی ای یاور، بلند مرتبه‌ای ای یاری کننده، ما را از آتش دوزخ پناه ده، ای

مُجِيرُ، سُبْحَانَكَ يَا صَبُورٌ، تَعَالَيْتَ يَا صَابِرٌ، اجْرُنَا مِنَ النَّارِ يَا مُجِيرُ،

پناه دهنده، پاک و منزهی ای شکيبا، بلندمرتبه‌ای ای صابر، ما را از آتش دوزخ پناه ده، ای پناه دهنده،

سُبْحَانَكَ يَا مُحْصِي تَعَالَيْتَ يَا مُنْشِي، اجْرُنَا مِنَ النَّارِ يَا مُجِيرُ، سُبْحَانَكَ

پاک و منزهی ای احصا کننده، بلند مرتبه‌ای ای پدیدآورنده، ما را از آتش دوزخ پناه ده، ای پناه دهنده، پاک و منزهی

يَا سُبْحَانُ، تَعَالَيْتَ يَا دَيَّانُ، اجْرُنَا مِنَ النَّارِ يَا مُجِيرُ، سُبْحَانَكَ يَا مُغِيثُ،

ای تسبیح شده بلند مرتبه‌ای ای داور روز جزا، ما را از آتش دوزخ پناه ده، ای پناه دهنده، پاک و منزهی ای دادرس،

تَعَالَيْتَ يَا غِيَاثُ، اجْرُنَا مِنَ النَّارِ يَا مُجِيرُ، سُبْحَانَكَ يَا فَاطِرُ، تَعَالَيْتَ يَا

بلند مرتبه‌ای ای فریادرس، ما را از آتش دوزخ پناه ده، ای پناه دهنده، پاک و منزهی ای آفریننده، بلند مرتبه‌ای ای

حَاضِرُ، اجْرُنَا مِنَ النَّارِ يَا مُجِيرُ، سُبْحَانَكَ يَا ذَا الْعِزِّ وَالْجَمَالِ، تَبَارَكْتَ يَا

حاضر، ما را از آتش دوزخ پناه ده، ای پناه دهنده، پاک و منزهی ای صاحب عزت و زیبایی، بلند مرتبه‌ای

ذَالْجَبْرُوتِ وَالْجَلَالِ، سُبْحَانَكَ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، سُبْحَانَكَ أَنْتَ كُنْتَ مِنَ

ای صاحب قدرت و شکوه، پاک و منزهی تو که معبودی جز تو نیست پاک و منزهی تو، و من از

الظَّالِمِينَ، فَاسْتَجِبْنَا لَهُ وَنَجِّنَاهُ مِنَ الْغَمِّ، وَكَذَلِكَ نُنْجِي الْمُؤْمِنِينَ،

ستمکاران بودم. (ای که فرمودی) ما دعای او (یونس) را به اجابت رساندیم و از آن اندوه نجاتش بخشیدیم و این گونه مؤمنان را

نجات می‌دهیم

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۳۸

وَصَلَّى اللَّهُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ أَجْمَعِينَ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ، وَحَسْبُنَا

(ما را ببخش و اندوه و غم را از ما دور کن) و خدا بر محمد و تمامی خاندانش درود فرستد و حمد و سپاس از آن خداوندی است

که پروردگار جهانیان است

اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ، وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ.

و خداوند ما را کافی و بهترین و کیل است و پناهگاه و نیرویی جز از سوی خداوند بلندمرتبه و با عظمت نیست.

دعای جوشن کبیر [۱۴۲]:

این دعا را امام زین‌العابدین علیه السلام از پدر بزرگوارش از جدّش از رسول خدا صلی الله علیه و آله نقل کرده است. درباره شأن ورود این دعا آمده است: در یکی از جنگ‌ها، رسول خدا صلی الله علیه و آله زره و جوشن سنگینی بر تن داشت که سبب آزار آن حضرت می‌شد، پیامبر صلی الله علیه و آله به درگاه خدا دعا کرد تا آن که جبرئیل نازل شد و گفت: خداوند به تو سلام می‌رساند و می‌فرماید: این زره سنگین را از تن خارج ساز و در عوض، این دعا را بخوان که برای تو و امت تو، امان و حرزی خواهد بود. آنگاه فضیلت‌های فراوانی را در عظمت این دعا نقل کرده است، از جمله اینکه:

هر کس آن را بخواند و از منزل خارج شود و یا آن را همراه خویش داشته باشد (و در روح خود پیاده کند) اهل بهشت است و خداوند توفیق انجام اعمال صالح را به وی عنایت می‌کند. این دعا برای درمان بیماری‌های سخت و کسب پاداش‌های فراوان معنوی مفید است. امام حسین علیه السلام فرمود: پدرم مرا به حفظ و بزرگداشت این دعا سفارش کرد و به من فرمود: این دعا را بر کفنتش بنویسم و آن را به خانواده‌ام تعلیم دهم و آنان را نسبت به خواندن این دعا ترغیب نمایم. [۱۴۳] چند نکته:

۱- نوشتن این دعا بر روی کفن - همان گونه که از روایت برمی‌آید - مستحب است؛ مرحوم «علامة بحر العلوم» نیز در شعر خود بدان اشاره کرده است:

و سُنَّ ان يُكْتَبَ بِالْأَكْفَانِ شَهَادَةُ الْإِسْلَامِ وَالْإِيمَانِ
و هَكَذَا كِتَابَةُ الْقُرْآنِ وَالْجَوْشَنِ الْمَنْعُوتِ بِالْأَمَانِ

یعنی: «نوشتن این امور بر روی کفن سنت است: شهادت به اسلام و ایمان (ولایت) و همچنین نوشتن آیات قرآن و دعای جوشن که امانی است از عذاب».

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۳۹

۲- مرحوم «علامة مجلسی» در کتاب «زاد المعاد» این دعا را از اعمال شبهای قدر دانسته است [۱۴۴] و از روایات استفاده می‌شود، سه بار یا حداقل یک بار در ماه مبارک رمضان آن را بخوانند. [۱۴۵] ۳- گرچه معروف است که این دعا، صد فصل دارد و هر فصل آن، شامل ده اسم از اسمای الهی است که مجموعاً یک هزار اسم از اسمای پرمعنای خداوند است؛ ولی با دقت روشن می‌شود که یک هزار و یک اسم می‌باشد، زیرا بند ۵۵ مشتمل بر ۱۱ اسم الهی است.

به هر حال، در پایان هر فصل به خداوند متعال از عذاب دوزخ پناه می‌بریم و می‌گوییم: »

سُبْحَانَكَ يَا لَآ إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، الْغَوْثُ، الْغَوْثُ، خَلِّصْنَا مِنَ النَّارِ يَا رَبِّ
« بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

به نام خداوند بخشنده مهربان

(۱) اللَّهُمَّ أَنْتَ اسْتَلْكَ بِاسْمِكَ يَا اللَّهُ يَا رَحْمَنُ، يَا رَحِيمُ يَا كَرِيمُ، يَا

(۱) خدایا از تو می‌خواهم به حق نامت، ای خدا، ای بخشنده، ای مهربان، ای بزرگوار، ای

مُقِيمُ يَا عَظِيمُ، يَا قَدِيمُ يَا عَلِيمُ، يَا حَلِيمُ يَا حَكِيمُ، سُبْحَانَكَ يَا لَآ إِلَهَ إِلَّا

پایدار، ای بزرگ، ای دیرینه، ای دانا، ای شکیبایا، ای خردمند، تسبیح می‌گویم تو را ای کسی که جز تو معبودی

أَنْتَ، الْغَوْثُ، الْغَوْثُ، خَلِّصْنَا مِنَ النَّارِ يَا رَبِّ (۲) يَا سَيِّدَ السَّادَاتِ، يَا

نیست، یاریمان کن، یاریمان کن، ما را از آتش دوزخ برهان، ای پروردگار من (۲) ای آقا و سرور بزرگان، ای

مُجِيبِ الدَّعَوَاتِ، یا رَافِعِ الدَّرَجَاتِ، یا وَلِيَّ الحَسَنَاتِ، یا غَافِرِ

اجابت کننده دعاها، ای بالا برنده رتبه‌ها، ای صاحب نیکی‌ها، ای آمرزنده

الْخَطِيئَاتِ، یا مُعْطِي الْمَسْئَلَاتِ، یا قَابِلَ التَّوْبَاتِ، یا سَامِعَ الْأَصْوَاتِ، یا

خطاها، ای عطاکننده خواسته‌ها، ای پذیرنده توبه‌ها، ای شنونده صداها، ای

عَالِمِ الْخَفِيَّاتِ، یا دَافِعِ الْبَلِيَّاتِ (۳) یا خَيْرَ الْغَافِرِينَ، یا خَيْرَ الْفَاتِحِينَ، یا

دانای نهانها، ای برطرف کننده بلاها (۳) ای بهترین آمرزندگان، ای بهترین کارگشایان، ای

خَيْرَ النَّاصِرِينَ، یا خَيْرَ الْحَاكِمِينَ، یا خَيْرَ الرَّازِقِينَ، یا خَيْرَ الْوَارِثِينَ، یا

بهترین یاوران، ای بهترین داوران، ای بهترین روزی دهندگان، ای بهترین وارثان، ای

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۴۰

خَيْرَ الْحَامِدِينَ، یا خَيْرَ الذَّاكِرِينَ، یا خَيْرَ الْمُتَزَلِّينَ، یا خَيْرَ الْمُحْسِنِينَ (۴)

بهترین سپاسگزاران، ای بهترین یادکنندگان، ای بهترین نازل کنندگان، ای بهترین احسان کنندگان، (۴)

یا مَنْ لَهُ الْعِزَّةُ وَالْجَمَالُ، یا مَنْ لَهُ الْقُدْرَةُ وَالْكَمَالُ، یا مَنْ لَهُ الْمُلْكُ

ای که عزت و زیبایی از آن توست، ای که توانایی و کمال از آن توست، ای که فرمانروایی

وَالْجَلَالُ، یا مَنْ هُوَ الْكَبِيرُ الْمُتَعَالَى، یا مُنْشِئَ السَّحَابِ الثَّقَالِ، یا مَنْ هُوَ

و شکوه از آن توست، ای که بزرگی و بلندمرتبگی از آن توست، ای پدیدآورنده ابرهای سنگین، ای که

شَدِيدُ الْمِحَالِ، یا مَنْ هُوَ سَرِيعُ الْحِسَابِ، یا مَنْ هُوَ شَدِيدُ الْعِقَابِ، یا مَنْ

انتقام‌گیری سخت از آن توست، ای که حسابرسی سریع از آن توست، ای که سخت کیفری، ای که

عِنْدَهُ حُسْنُ الثَّوَابِ، یا مَنْ عِنْدَهُ اُمُّ الْكِتَابِ (۵) اللَّهُمَّ اِنِّي اسْئَلُكَ بِاسْمِكَ

پاداش نیکو نزد توست، ای که اصل کتاب نزد توست (۵) خدایا از تو می‌خواهم به حق نامت

یا حَنَّانُ یا مَنَّانُ، یا دَيَّانُ یا بُؤْهَانُ، یا سُلْطَانُ یا رِضْوَانُ، یا عُفْرَانُ یا

ای با محبت ای گشاده دست، ای داور روز جزا، ای راهنما، ای فرمانروا، ای مایه خشنودی، ای آمرزنده، ای

سُبْحَانُ، یا مُسْتَعَانُ یا ذَالْمَنَ وَالْبَيَانَ (۶) یا مَنْ تَوَاضَعَ كُلُّ شَيْءٍ لِعَظَمَتِهِ،

تسبیح شده، ای یاور، ای صاحب منت و بیان (۶) ای که همه چیز در برابر عظمت سر فرود آورده،

یا مَنْ اسْتَسَلَّمَ كُلُّ شَيْءٍ لِقُدْرَتِهِ، یا مَنْ ذَلَّ كُلُّ شَيْءٍ لِعِزَّتِهِ، یا مَنْ خَضَعَ

ای که همه چیز در برابر قدرت تسلیم گشته، ای که همه چیز در برابر عزت خوار گردیده، ای که همه چیز

كُلُّ شَيْءٍ لِهَيْبَتِهِ، یا مَنْ انْقَادَ كُلُّ شَيْءٍ مِنْ خَشْيَتِهِ، یا مَنْ تَشَقَّقَتِ الْجِبَالُ

از هیبت فروتن گشته، ای که همه چیز از ترس فرمانبردار گردیده، ای که کوه‌ها

مِنْ مَخَافَتِهِ، یا مَنْ قَامَتِ السَّمَاوَاتُ بِأَمْرِهِ، یا مَنْ اسْتَقْرَبَتِ الْأَرْضُونَ

از خوف شکاف برداشته، ای که آسمانها به فرمانت برافراشته شده، ای که زمین‌ها به اجازات

بِأَذْنِهِ، یا مَنْ يُسَبِّحُ الرَّعْدُ بِحَمْدِهِ، یا مَنْ لَا يَعْتَدِي عَلَى أَهْلِ مَمْلَكَتِهِ (۷) اسْتَقْرَارِ يَافْتَهُ، ای که غرش رعد، حمد و تسبیح تو گوید، ای

که به زیر دستانت ستم نکنی (۷)

یا غَافِرِ الْخَطَايَا، یا كَاشِفِ الْبَلَايَا، یا مُنْتَهَى الرَّجَايَا، یا مُجْزِلَ الْعَطَايَا، یا

ای آمرزنده خطاها، ای برطرف کننده بلاها، ای نهایت امیدها، ای فراوان بخشنده عطاها، ای

وَاهِبِ الْهَدَايَا، يَا رَازِقَ الْبُرَايَا، يَا قَاضِيَ الْمَنَايَا، يَا سَامِعَ الشَّكَايَا، يَا
 دهنده هدایا، ای روزی دهنده مخلوقات، ای برآورنده آرزوها، ای شنونده شکایت‌ها، ای
 کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۴۱

بَاعِثِ الْبُرَايَا، يَا مُطْلِقَ الْأُسَارَى (۸) يَا ذَا الْحَمْدِ وَالْتِنَاءِ، يَا ذَا الْفُخْرِ
 برانگیزنده مخلوقات، ای آزادکننده اسیران (۸) ای صاحب حمد و سپاس، ای صاحب فخر
 وَالْبَهَاءِ، يَا ذَا الْمَجْدِ وَالسَّنَاءِ، يَا ذَا الْعَهْدِ وَالْوَفَاءِ، يَا ذَا الْعَفْوِ وَالرِّضَاءِ، يَا
 و درخشش، ای صاحب بزرگواری و عظمت، ای صاحب پیمان و وفاداری، ای صاحب عفو و خشنودی، ای
 ذَا الْمَنِّ وَالْعَطَاءِ، يَا ذَا الْفَضْلِ وَالْقَضَاءِ، يَا ذَا الْعِزِّ وَالْبَقَاءِ، يَا ذَا الْجُودِ
 صاحب نعمت و عطا، ای جدا کننده (حق از باطل) و داور، ای صاحب عزت و پایداری، ای صاحب بخشش
 وَالسَّخَاءِ، يَا ذَا الْأَلَاءِ وَالنِّعْمَاءِ (۹) اللَّهُمَّ اِنِّي اسْتَلُوكَ بِاسْمِكَ يَا مَانِعُ يَا
 و سخاوت، ای صاحب احسانها و نعمت‌ها (۹) خدایا از تو می‌خواهم به حق نامت ای بازدارنده،
 دَائِعُ، يَا رَافِعُ يَا صَانِعُ، يَا نَافِعُ يَا سَامِعُ، يَا جَامِعُ يَا شَافِعُ، يَا وَاسِعُ
 ای دفع کننده، ای بالا برنده، ای سازنده، ای سود رساننده، ای شنونده، ای گردآورنده، ای شفاعت کننده، ای گسترده،
 يَا مُوسِعُ (۱۰) يَا صَانِعَ كُلِّ مَصْنُوعٍ، يَا خَالِقَ كُلِّ مَخْلُوقٍ، يَا رَازِقَ كُلِّ
 ای توانگر (۱۰) ای سازنده هر ساخته شده، ای آفریننده هر آفریده، ای روزی ده هر
 مَرْزُوقٍ، يَا مَالِكَ كُلِّ مَمْلُوكٍ، يَا كَاشِفَ كُلِّ مَكْرُوبٍ، يَا فَارِجَ كُلِّ
 روزی خوار، ای مالک هر دارایی، ای غمزدای غمزدگان، ای شادکننده
 مَهْمُومٍ، يَا رَاحِمَ كُلِّ مَرْحُومٍ، يَا نَاصِرَ كُلِّ مَخْدُودٍ، يَا سَاتِرَ كُلِّ مَعْيُوبٍ،
 اندوهگینان، ای رحم کننده هر مرحوم، ای یاور هر بی‌یاور، ای پوشاننده هر معیوب،
 يَا مَلْجَأَ كُلِّ مَطْرُودٍ (۱۱) يَا عُدَّتِي عِنْدَ شِدَّتِي يَا رَجَائِي عِنْدَ مُصِيبَتِي يَا
 ای پناه هر رانده شده (۱۱) ای ذخیره‌ام در سختی‌ها، ای امیدم در مصیبت‌ها، ای
 مُوْنِسِي عِنْدَ وَحْشَتِي يَا صَاحِبِي عِنْدَ غُرْبَتِي يَا وَلِيِّي عِنْدَ نِعْمَتِي يَا
 همدم در وحشت‌ها، ای همصحبتم در غربت‌ها، ای سرپرستم در نعمتها، ای
 غِيَاثِي عِنْدَ كُرْبَتِي يَا دَلِيلِي عِنْدَ حَيْرَتِي يَا غَنَائِي عِنْدَ افْتِقَارِي يَا
 فریادرسم در گرفتاریها، ای راهنمایم در سرگردانی‌ها، ای بی‌نیازیم در نیازمندیها، ای
 مَلْجَأِي عِنْدَ اضْطِرَارِي يَا مُعِينِي عِنْدَ مَفْزَعِي (۱۲) يَا عَلَامَ الْعُيُوبِ، يَا
 پناهم در ناچاریهها، ای کمکم در پریشانی‌ها (۱۲) ای دانای نهانها، ای
 غَفَّارَ الذُّنُوبِ، يَا سَتَّارَ الْعُيُوبِ، يَا كَاشِفَ الْكُرُوبِ، يَا مُقَلِّبَ الْقُلُوبِ، يَا
 آمرزنده گناهان، ای پرده پوش عیبها، ای برطرف کننده غمها، ای گرداننده دلها، ای
 کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۴۲

طَيِّبِ الْقُلُوبِ، يَا مُنَوِّرَ الْقُلُوبِ، يَا اَنِيسَ الْقُلُوبِ، يَا مُفَرِّجَ الْهُمُومِ، يَا
 شفابخش دلها، ای روشنی بخش دلها، ای همدم دلها، ای گشاینده اندوه‌ها، ای
 مُنْفَسِّ الْعُمُومِ، (۱۳) اللَّهُمَّ اِنِّي اسْتَلُوكَ بِاسْمِكَ يَا جَلِيلُ يَا جَمِيلُ، يَا وَكِيلُ

پاک کننده غمها (۱۳) خدایا از تو می‌خواهم به حق نامت ای بزرگوار، ای زیبا، ای نماینده،
 یا کَفِیلُ، یا دَلِیلُ یا قَبِیلُ، یا مُدِیلُ یا مُنِیلُ، یا مُقِیلُ یا مُحِیلُ (۱۴) یا دَلِیلُ
 ای عهده‌دار، ای راهنما، ای پذیرنده، ای دولت‌بخش، ای احسان کننده، ای درگذرنده، ای چاره ساز (۱۴) ای راهنمای
 الْمُتَحَرِّیْنَ، یا غِیَاثَ الْمُسْتَغِیْثِیْنَ، یا صَرِیْحَ الْمُسْتَصْرِحِیْنَ، یا جَارَ
 سرگردانان، ای فریادرس فریادرس خواهان، ای دادرس دادخواهان، ای پناه
 الْمُسْتَجِیْرِیْنَ، یا اِمَانَ الْخَائِفِیْنَ، یا عَوْنَ الْمُؤْمِنِیْنَ، یا رَاحِمَ الْمَسَاكِیْنَ،
 پناهجویان، ای امان خائفان، ای یاور مؤمنان، ای رحم کننده بیچارگان،
 یا مَلْجَأَ الْعَاصِیْنَ، یا غَافِرَ الْمُذْنِبِیْنَ، یا مُجِیْبَ دَعْوَةِ الْمُضْطَرِّیْنَ (۱۵) یا ذَا
 ای پناه خطاکاران، ای آمرزنده گناهکاران، ای اجابت کننده دعای بیچارگان (۱۵) ای صاحب
 الْجُودِ وَالْإِحْسَانِ، یا ذَا الْفَضْلِ وَالْإِیْمَانِ، یا ذَا الْأَمْنِ وَالْأَمَانِ، یا
 سخاوت و نیکی، ای صاحب کرم و نعمت، ای مایه امتیت و آرامش، ای
 ذَا الْقُدْسِ وَالشُّبْحَانِ، یا ذَا الْحِکْمَةِ وَالْبِیَانِ، یا ذَا الرَّحْمَةِ وَالرِّضْوَانِ، یا ذَا
 صاحب قداست و پاکی، ای صاحب حکمت و بیان، ای مایه رحمت و خشنودی، ای صاحب
 الْحُبَّةِ وَالْبِرّهَانِ، یا ذَا الْعَظْمَةِ وَالسُّلْطَانِ، یا ذَا الرَّأْفَةِ وَالْمُسْتَعَانَ، یا ذَا
 دلیل و برهان (قاطع)، ای صاحب بزرگی و فرمانروایی، ای صاحب رحمت و پشتیبان، ای صاحب
 الْعَفْوِ وَالْعُقْرَانِ (۱۶) یا مَنْ هُوَ رَبُّ كُلِّ شَیْءٍ، یا مَنْ هُوَ اللهُ كُلُّ شَیْءٍ، یا
 عفو و آمرزش (۱۶) ای که تویی پروردگار هر چیز، ای که تویی معبود هر چیز، ای
 مَنْ هُوَ صَانِعُ كُلِّ شَیْءٍ، یا مَنْ هُوَ خَالِقُ كُلِّ شَیْءٍ، یا مَنْ هُوَ قَبْلُ كُلِّ
 که تویی سازنده هر چیز، ای که تویی آفریننده هر چیز، ای که تویی قبل از هر
 شَیْءٍ، یا مَنْ هُوَ بَعْدُ كُلِّ شَیْءٍ، یا مَنْ هُوَ فَوْقَ كُلِّ شَیْءٍ، یا مَنْ هُوَ عَالِمُ
 چیز، ای که تویی بعد از هر چیز، ای که تویی برتر از هر چیز، ای که تویی دانای
 بِكُلِّ شَیْءٍ، یا مَنْ هُوَ قَادِرٌ عَلٰی كُلِّ شَیْءٍ، یا مَنْ هُوَ یَبْقٰی وَیَبْقٰی كُلُّ
 به هر چیز، ای که تویی توانای بر هر چیز، ای که تویی باقی، و هر چیز دیگر
 کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۴۳
 شَیْءٍ (۱۷) اللَّهُمَّ اِنِّیْ اَسْئَلُكَ بِاسْمِكَ یا مُؤْمِنُ یا مُهَيِّمُنُ، یا مُكْوِنُ یا مُلْقِنُ،
 فانی (۱۷) خدایا از تو می‌خواهم به حق نامت ای امان دهنده، ای مقتدر، ای پدیدآورنده، ای آمرزنده،
 یا مُبِیِّنُ یا مُهَوِّنُ، یا مُمَكِّنُ یا مُزِیِّنُ، یا مُعْلِنُ یا مُقَسِّمُ (۱۸) یا مَنْ هُوَ فِی
 ای روشنگر، ای آسان کننده، ای نیروبخش، ای زینت بخش، ای آشکار کننده، ای تقسیم کننده (۱۸) ای که در
 مُلْکِهِ مُقِیْمٌ، یا مَنْ هُوَ فِی سُلْطَانِهِ قَدِیْمٌ، یا مَنْ هُوَ فِی جَلَالِهِ عَظِیْمٌ، یا
 فرمانروایی پایداری، ای که در سلطنت دیرینه‌ای، ای که در شکوه بس بزرگی، ای
 مَنْ هُوَ عَلٰی عِبَادِهِ رَحِیْمٌ، یا مَنْ هُوَ بِكُلِّ شَیْءٍ عَلِیْمٌ، یا مَنْ هُوَ بِمَنْ
 که بر بندگان مهربانی، ای که بر همه چیز دانایی، ای که بر
 عَصَاهُ حَلِیْمٌ، یا مَنْ هُوَ بِمَنْ رَجَاهُ کَرِیْمٌ، یا مَنْ هُوَ فِی صُنْعِهِ حَکِیْمٌ، یا

گنهکاران شکیبایی، ای که بر امیدواران بخشنده‌ای، ای که در آفرینش عالم دانایی، ای
 مَنْ هُوَ فِي حِكْمَتِهِ لَطِيفٌ، يَأْمَنُ هُوَ فِي لُطْفِهِ قَدِيمٌ (۱۹) یا مَنْ لَا يُزْجِي أَلَّا
 که دانائیت دقیق، ای که در مهربانی دیرینه‌ای (۱۹) ای که جز به فضل و کرم
 فَضْلُهُ، یا مَنْ لَا يُسْتَلُّ أَلَّا عَفْوُهُ، یا مَنْ لَا يُنْظَرُ أَلَّا بَرُّهُ، یا مَنْ لَا يُخَافُ أَلَّا
 امیدی نیست، ای که جز عفو در خواستی نیست، ای که جز نیکیت انتظاری نیست، ای که جز از عدل
 عَدْلُهُ، یا مَنْ لَا يَدُومُ أَلَّا مُلْكُهُ، یا مَنْ لَا سُلْطَانَ أَلَّا سُلْطَانَهُ، یا مَنْ
 ترسی نیست، ای که جز فرمانروایت جاودان نماند، ای که جز فرمانروایت فرمانروایی نیست، ای که
 وَسِعَتْ كُلَّ شَيْءٍ رَحْمَتُهُ، یا مَنْ سَبَقَتْ رَحْمَتُهُ غَضَبَهُ، یا مَنْ احاطَ بِكُلِّ
 رحمت همه چیز را فرا گرفته، ای که رحمت بر غضبت پیشی گرفته، ای که علمت بر همه چیز
 شَيْءٍ عِلْمُهُ، یا مَنْ لَيْسَ أَحَدٌ مِثْلَهُ (۲۰) یا فَارِجَ الْهَمِّ، یا كَاشِفَ الْغَمِّ، یا
 احاطه دارد، ای که هیچ کس مانندت نیست (۲۰) ای گشاینده اندوه، ای برطرف کننده غم، ای
 غَافِرِ الذَّنْبِ، یا قَابِلِ التَّوْبِ، یا خَالِقِ الْخَلْقِ، یا صَادِقَ الْوَعْدِ، یا مُوفِيَ
 آمرزنده گناه، ای توبه پذیر، ای آفریننده خلق، ای خوش قول، ای وفا کننده
 الْعَهْدِ، یا عَالِمَ السِّرِّ، یا فَالِقَ الْحَبِّ، یا رَازِقَ الْأَنَامِ (۲۱) اللَّهُمَّ إِنِّي اسئَلُكَ
 پیمان، ای دانای راز، ای شکافنده دانه، ای روزی دهنده مردم (۲۱) خدایا از تو می‌خواهم
 بِاسْمِكَ يَا عَلِيُّ يَا وَفِيُّ، یا غَنِيُّ يَا مَلِيٌّ، یا حَفِيٌّ يَا رَضِيٌّ، یا زَكِيٌّ یا
 به حق نامت، ای بلندمرتبه، ای وفادار، ای بی‌نیاز، ای توانگر، ای پذیرنده، ای خشنود، ای پاکیزه، ای
 کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۴۴

بَدِيٌّ، یا قَوِيٌّ یا وَلِيٌّ (۲۲) یا مَنْ اظْهَرَ الْجَمِيلَ، یا مَنْ سَتَرَ الْقَبِيحَ، یا مَنْ لَمْ
 آفریننده، ای توانا، ای سرپرست (۲۲) ای که زیبایی‌ها را آشکار ساختی، ای که زشتی‌ها را پوشاندی، ای که بر
 يُؤَاخِذُ بِالْجَرِيرَةِ، یا مَنْ لَمْ يَهْتِكِ السِّرَّ، یا عَظِيمَ الْعَفْوِ، یا حَسَنَ
 بدی مؤاخذه نکردی، ای که پرده دری نمودی، ای صاحب عفو بزرگ، ای صاحب
 التَّجَاوُزِ، یا وَاسِعَ الْمَغْفِرَةِ، یا بَاسِطَ الْيَدَيْنِ بِالرَّحْمَةِ، یا صَاحِبَ كُلِّ
 گذشت نیکو، ای گسترده آمرزش، ای گشاینده دست به رحمت، ای آگاه از هر
 نَجْوَى یا مُنْتَهَى كُلِّ شَكْوَى (۲۳) یا ذَا النِّعْمَةِ السَّابِقَةِ، یا ذَا الرَّحْمَةِ
 راز، ای نهایت هر شکایت (۲۳) ای صاحب نعمت بی حساب، ای صاحب رحمت
 الْوَاسِعَةِ، یا ذَا الْمِنَّةِ السَّابِقَةِ، یا ذَا الْحِكْمَةِ الْبَالِغَةِ، یا ذَا الْقُدْرَةِ الْكَامِلَةِ، یا
 بی‌پایان، ای صاحب نعمت پیشین، ای صاحب حکمت بی‌انتها، ای صاحب قدرت بی‌کران، ای
 ذَا الْحُجَّةِ الْقَاطِعَةِ، یا ذَا الْكِرَامَةِ الظَّاهِرَةِ، یا ذَا الْعِزَّةِ الدَّائِمَةِ، یا ذَا الْقُوَّةِ
 صاحب دلیل روشن، ای صاحب بزرگواری آشکار، ای صاحب عزت جاودان، ای صاحب نیروی
 الْمَتِينَةِ، یا ذَا الْعِظَمَةِ الْمُنِيعَةِ (۲۴) یا بَدِيْعَ السَّمَوَاتِ، یا جَاعِلَ الظُّلُمَاتِ، یا
 استوار، ای صاحب بزرگی دست نیافتنی (۲۴) ای پدیدآورنده آسمانها، ای آفریننده تاریکی‌ها، ای
 رَاحِمَ الْعَبْرَاتِ، یا مُقِيلَ الْعَثْرَاتِ، یا سَاتِرَ الْعَوْرَاتِ، یا مُحِيِبَ الْأَمْوَاتِ،

رحم کننده بر اشکها، ای درگذرنده از لغزشها، ای پوشاننده زشتی‌ها، ای زنده کننده مردگان،

یا مُنْزِلَ الْآيَاتِ، یا مُضَعِّفَ الْحَسَنَاتِ، یا مَاجِيَ السَّيِّئَاتِ، یا شَدِيدَ

ای نازل کننده آیات، ای فزون کننده نیکیها، ای محو کننده بدیها، ای سخت

النَّقِمَاتِ (۲۵) اللَّهُمَّ اِنِّی اسْتَلْکَ بِاسْمِکَ یا مُصَوِّرُ یا مُقَدِّرُ، یا مُدَبِّرُ یا

انتقام گیر (۲۵) خدایا از تو می‌خواهم به حق نامت، ای شکل دهنده، ای تقدیر کننده، ای تدبیر کننده، ای

مُطَهِّرُ، یا مُنَوِّرُ یا مُیَسِّرُ، یا مُبَشِّرُ یا مُنْذِرُ، یا مُقَدِّمُ یا مُؤَخِّرُ (۲۶) یا رَبِّ

پاک کننده، ای روشن کننده، ای آسان کننده، ای بشارت دهنده، ای ترساننده، ای پیشی گیرنده، ای تأخیراندازنده (۲۶) ای

پروردگار

الْبَيْتِ الْحَرَامِ، یا رَبَّ الشَّهْرِ الْحَرَامِ، یا رَبَّ الْبَلَدِ الْحَرَامِ، یا رَبَّ الزُّكَنِ وَ

کعبه، ای پروردگار ماه حرام، ای پروردگار بلد حرام، ای پروردگار رکن و

المَقَامِ، یا رَبَّ الْمَشْعَرِ الْحَرَامِ، یا رَبَّ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ، یا رَبَّ الْحِلِّ

مقام (ابراهیم)، ای پروردگار مشعر الحرام، ای پروردگار مسجد الحرام، ای پروردگار حلال

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۴۵

وَالْحَرَامِ، یا رَبَّ النُّورِ وَالظَّلَامِ، یا رَبَّ التَّحِيَّةِ وَالسَّلَامِ، یا رَبَّ الْقُدْرَةِ فِي

و حرام، ای پروردگار نور و ظلمت، ای پروردگار درود و سلام، ای پروردگار توانای در

الْأَنَامِ (۲۷) یا اِحْکَمَ الْحَاکِمِينَ، یا اَعْدَلَ الْعَادِلِينَ، یا اَصْدَقَ الصَّادِقِينَ، یا

میان مخلوقات (۲۷) ای حکمرانترین حاکمان، ای عادلترین عادلان، ای راستگوترین راستگویان، ای

اطْهَرَ الطَّاهِرِينَ، یا احْسَنَ الْخَالِقِينَ، یا اسْرَعَ الْحَاسِبِينَ، یا اسْمَعَ

پاکترین پاکان، ای بهترین آفرینندگان، ای سریعترین حسابگران، ای شنواترین

السَّمَاعِينَ، یا ابْصَرَ النَّاطِرِينَ، یا اشْفَعَ الشَّافِعِينَ، یا اَكْرَمَ الْاَكْرَمِينَ (۲۸) یا

شنوایان، ای بیناترین بینایان، ای بهترین شافعان، ای گرامی‌ترین گرامیان (۲۸) ای

عِمَادَ مَنْ لَاعِمَادَ لَهُ، یا سَنَدَ مَنْ لَا سَنَدَ لَهُ، یا ذُخْرَ مَنْ لَا ذُخْرَ لَهُ، یا حِزْزَ

تکیه‌گاه کسی که تکیه‌گاهی ندارد، ای پشتیبان کسی که پشتیبانی ندارد، ای ذخیره کسی که ذخیره‌ای ندارد، ای پناه

مَنْ لَا حِزْزَ لَهُ، یا غِيَاثَ مَنْ لَا غِيَاثَ لَهُ، یا فَخْرَ مَنْ لَا فَخْرَ لَهُ، یا عِزَّ مَنْ

کسی که پناهی ندارد، ای فریادرس کسی که فریادرسی ندارد، ای افتخار کسی که افتخاری ندارد، ای عزت کسی که

لَا عِزَّ لَهُ، یا مُعِينَ مَنْ لَا مُعِينَ لَهُ، یا اَنِيسَ مَنْ لَا اَنِيسَ لَهُ، یا اِمَانَ مَنْ لَا

عزتی ندارد، ای یاور کسی که یآوری ندارد، ای همدم کسی که همدمی ندارد، ای امان کسی که

اِمَانَ لَهُ (۲۹) اللَّهُمَّ اِنِّی اسْتَلْکَ بِاسْمِکَ یا عَاصِمُ یا قَائِمُ، یا دَائِمُ یا رَاحِمُ،

امانی ندارد (۲۹) خدایا از تو می‌خواهم به حق نامت، ای بازدارنده، ای استوار، ای جاویدان، ای رحم کننده،

یا سَالِمُ یا حَاکِمُ، یا عَالِمُ یا قَاسِمُ، یا قَابِضُ یا بَاسِطُ (۳۰) یا عَاصِمَ مَنْ

ای بی‌نقص، ای حکمران، ای دانا، ای قسمت کننده، ای قبض کننده ای گشاینده (۳۰) ای بازدارنده کسی که

اسْتَعْصَمَهُ، یا رَاحِمَ مَنْ اسْتَرْحَمَهُ، یا غَافِرَ مَنْ اسْتَعْفَرَهُ، یا نَاصِرَ مَنْ

از تو مصونیت (از گناه) طلبد، ای رحم کننده کسی که از تو رحمت طلبد، ای آمرزنده کسی که از تو آمرزش طلبد، ای یاور کسی

که

اسْتَنْصَرَهُ، یا حَافِظَ مَنْ اسْتَحْفَظَهُ، یا مُكْرِمَ مَنْ اسْتَكْرَمَهُ، یا مُرْشِدَ مَنْ

از تو یاری طلبد، ای نگهدار کسی که از تو محافظت طلبد، ای گرامی‌دار کسی که از تو کرامت طلبد، ای راهنمای کسی که

اسْتَوْشَدَهُ، یا صَرِيحَ مَنْ اسْتَصْرَحَهُ، یا مُعِينَ مَنْ اسْتَعَانَهُ، یا مُغِيثَ مَنْ

از تو هدایت طلبد، ای فریادرس کسی که از تو فریادرسی طلبد، ای یاور کسی که از تو کمک طلبد، ای دادرسی که از تو

اسْتَعَانَهُ (۳۱) یا عَزِيزًا لَا يُضَامُ، یا لَطِيفًا لَا يُرَامُ، یا قَوِيًّا لَا يَنَامُ، یا دَائِمًا

دادرسی طلبد (۳۱) ای عزیز که ذلت‌پذیری، ای مهربانی که نفوذناپذیری، ای پاینده‌ای که خواب‌نداری، ای جاودانی که

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۴۶

لَا يَفُوتُ، یا حَيًّا لَا يَمُوتُ، یا مَلِكًا لَا يَزُولُ، یا بَاقِيًّا لَا يَفْنَى یا عَالِمًا لَا

از بین نروی، ای زنده‌ای که مرگ‌نداری، ای پادشهی که ملک از بین نرود، ای پایداری که فانی نشوی، ای دانایی که

يَجْهَلُ، یا صَمَدًا لَا يُطْعَمُ، یا قَوِيًّا لَا يَضْعَفُ (۳۲) اللَّهُمَّ اِنِّي اسْتَلْكَ بِاسْمِكَ

نادان‌نگردی، ای بی‌نیازی که روزی نخواهی، ای توانایی که ضعیف‌نگردی (۳۲) خدایا از تو می‌خواهم به حق نامت،

یا اِحْدًا یا وَاِحْدًا، یا شَاهِدًا یا مَاجِدًا، یا حَامِدًا یا رَاشِدًا، یا بَاعِثًا یا وَاِرِثًا،

ای یکتا، ای یگانه، ای گواه، ای بزرگوار، ای ستاینده، ای راهنما، ای برانگیزنده (مردگان) ای وارث،

یا ضَارًّا یا نَافِعًا (۳۳) یا اَعْظَمَ مِنْ كُلِّ عَظِيمٍ، یا اَكْرَمَ مِنْ كُلِّ كَرِيمٍ، یا اَرْحَمَ

ای زیان‌رسان، ای سود‌رسان (۳۳) ای بزرگتر از هر بزرگ، ای گرامی‌تر از هر گرامی، ای مهربان‌تر

مِنْ كُلِّ رَحِيمٍ، یا اَعْلَمَ مِنْ كُلِّ عَلِيمٍ، یا اَحْكَمَ مِنْ كُلِّ حَكِيمٍ، یا اَقْدَمَ مِنْ

از هر مهربان، ای داناتر از هر دانا، ای دانشمندتر از هر دانشمند، ای دیرینه‌تر از

كُلِّ قَدِيمٍ، یا اَكْبَرَ مِنْ كُلِّ كَبِيرٍ، یا اَلطَّفَ مِنْ كُلِّ لَطِيفٍ، یا اَجَلَ مِنْ كُلِّ

هر دیرینه، ای بزرگتر از هر بزرگ، ای مهربان‌تر از هر مهربان، ای والاتر از هر

جَلِيلٍ، یا اَعَزَّ مِنْ كُلِّ عَزِيزٍ (۳۴) یا كَرِيمَ الصَّفْحِ، یا عَظِيمَ الْمَنِّ، یا كَثِيرَ

والا، ای محبوب‌تر از هر محبوب (۳۴) ای بخشنده با گذشت، ای نعمت‌بخش بزرگ، ای پُر

الْخَيْرِ، یا قَدِيمَ الْفَضْلِ، یا دَائِمَ اللُّطْفِ، یا لَطِيفَ الصُّنْعِ، یا مُنْفَسَّ الْكَرْبِ،

خیر، ای دیرینه‌بخشش، ای پیوسته‌مهربان، ای با سلیقه در خلقت، ای زداينده‌اندوه،

یا كَاشِفَ الضُّرِّ، یا مَالِكَ الْمَلِكِ، یا قَاضِيَ الْحَقِّ (۳۵) یا مَنْ هُوَ فِي عَهْدِهِ

ای برطرف‌کننده زیان، ای مالک هستی، ای حاکم به حق (۳۵) ای که در پیمان

وَفِيَّ، یا مَنْ هُوَ فِي وَفَائِهِ قَوِيٌّ، یا مَنْ هُوَ فِي قُوَّتِهِ عَلِيٌّ، یا مَنْ هُوَ فِي

وفاداری، ای که در وفاداری توانایی، ای که در توانایی برتری، ای که در

عُلُوِّهِ قَرِيبٌ، یا مَنْ هُوَ فِي قُرْبِهِ لَطِيفٌ، یا مَنْ هُوَ فِي لُطْفِهِ شَرِيفٌ، یا

(عین) برتری نزدیکی، ای که در (عین) نزدیکی پنهانی، ای که در (عین) مهربانی بزرگواری، ای

مَنْ هُوَ فِي شَرَفِهِ عَزِيزٌ، یا مَنْ هُوَ فِي عِزِّهِ عَظِيمٌ، یا مَنْ هُوَ فِي عَظَمَتِهِ

که در (عین) بزرگواری عزیز، ای که در عزت با عظمتی، ای که در (عین) عظمت

مَجِيدٌ، یا مَنْ هُوَ فِي مَجْدِهِ حَمِيدٌ (۳۶) اللَّهُمَّ اِنِّي اسْتَلْكَ بِاسْمِكَ یا كَافِي

بزرگواری، ای که در بزرگواری ستوده‌ای (۳۶) خدایا از تو می‌خواهم به حقّ نامت ای کفایت کننده،

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۴۷

یا شافی یا وافی یا مُعافی یا هادی یا داعی یا قاضی یا راضی یا

ای شفا دهنده، ای وفا کننده، ای در گذرنده، ای هدایت کننده، ای دعوت کننده، ای حکم کننده، ای خشنود، ای

عالی یا باقی (۳۷) یا مَنْ كُلُّ شَيْءٍ خَاضِعٌ لَهُ، یا مَنْ كُلُّ شَيْءٍ خَاشِعٌ لَهُ، یا

بلندمرتبه، ای ماندگار (۳۷) ای که هر چیز در برابرت فروتن است، ای که هر چیز در برابرت سر فرود آورده، ای

مَنْ كُلُّ شَيْءٍ كَاثِنٌ لَهُ، یا مَنْ كُلُّ شَيْءٍ مَوْجُودٌ بِهِ، یا مَنْ كُلُّ شَيْءٍ مُنِيبٌ

که هستی هر چیز با توست، ای که وجود هر چیز به واسطه توست، ای که بازگشت هر چیز به سوی

الَّيْهِ، یا مَنْ كُلُّ شَيْءٍ خَائِفٌ مِنْهُ، یا مَنْ كُلُّ شَيْءٍ قَائِمٌ بِهِ، یا مَنْ كُلُّ شَيْءٍ

توست، ای که هر چیز از تو ترسان است، ای که قیام هر چیز به توست، ای که بازگشت هر چیز

صَائِرٌ إِلَيْهِ، یا مَنْ كُلُّ شَيْءٍ يُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ، یا مَنْ كُلُّ شَيْءٍ هَالِكٌ إِلَّا

به سوی توست، ای که هر چیز به ستایش، تو را تسبیح گوید، ای که هر چیز جز ذات پاکت

وَجْهَهُ (۳۸) یا مَنْ لَا مَفْرَأَ إِلَّا إِلَيْهِ، یا مَنْ لَا مَفْرَعَ إِلَّا إِلَيْهِ، یا مَنْ لَا مَقْصَدَ إِلَّا

نابودشدنی است (۳۸) ای که جز به سوی تو راه فراری نیست، ای که جز به سوی تو پناهی نیست، ای که جز به سوی تو مقصدی

إِلَيْهِ، یا مَنْ لَا مَنجَا مِنْهُ إِلَّا إِلَيْهِ، یا مَنْ لَا يُرْعَبُ إِلَّا إِلَيْهِ، یا مَنْ لَا حَوْلَ

نیست، ای که راه نجاتی از (عذاب) تو جز به سوی تو نیست، ای که جز به سوی تو میل و اشتیاقی نیست، ای که جز به واسطه تو

پناهگاه

وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِهِ، یا مَنْ لَا يُسْتَعَانُ إِلَّا بِهِ، یا مَنْ لَا يُتَوَكَّلُ إِلَّا عَلَيْهِ، یا مَنْ لَا

و نیرویی نیست، ای که جز از تو کمک گرفته نشود، ای که جز بر تو توکل نشود، ای که جز تو

يُرْجَى إِلَّا هُوَ، یا مَنْ لَا يُعْبَدُ إِلَّا هُوَ (۳۹) یا خَيْرَ الْمَرْهُومِينَ، یا خَيْرَ

مایه امیدی نباشد، ای که جز تو پرستش نشود (۳۹) ای بهترین کسی که از تو می‌ترسند، ای بهترین

الْمَرْغُوبِينَ، یا خَيْرَ الْمَطْلُوبِينَ، یا خَيْرَ الْمَسْئُولِينَ، یا خَيْرَ الْمَقْصُودِينَ،

رغبت شدگان، ای بهترین طلب شدگان، ای بهترین سؤال شدگان، ای بهترین قصد شدگان،

یا خَيْرَ الْمَذْكُورِينَ، یا خَيْرَ الْمَشْكُورِينَ، یا خَيْرَ الْمَحْبُوبِينَ، یا خَيْرَ

ای بهترین یادشدگان، ای بهترین سپاس شدگان، ای بهترین دوست داشته شدگان، ای بهترین

الْمَدْعُوعِينَ، یا خَيْرَ الْمُسْتَأْنِسِينَ (۴۰) اللَّهُمَّ اِنِّي اسئَلُكَ بِاسْمِكَ يَا غَافِرٌ يَا

خواننده شدگان، ای بهترین انس گرفته شدگان (۴۰) خدایا از تو می‌خواهم به حقّ نامت، ای آمرزنده، ای

سَاتِرٌ، یا قَادِرٌ یا قَاهِرٌ، یا فَاطِرٌ یا كَاسِرٌ، یا جَابِرٌ یا ذَاكِرٌ، یا نَاطِرٌ یا نَاصِرٌ

پوشاننده، ای توانا، ای غلبه کننده، ای آفریننده، ای شکننده، ای جبران کننده ای یاد کننده، ای بیننده، ای یاری کننده

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۴۸

(۴۱) یا مَنْ خَلَقَ فَسَوَّى یا مَنْ قَدَّرَ فَهَدَى یا مَنْ يَكْشِفُ الْبَلْوَی یا مَنْ

(۴۱) ای که آفریده و بیاراستی، ای که مقدر فرموده و هدایت نمودی، ای که گرفتاری را برطرف نمایی، ای که

يَسْمَعُ النَّجْوَى یا مَنْ يُنْقِذُ الْعَرْقَى یا مَنْ يُنْجِي الْهَلْكَى یا مَنْ يَشْفِي

سخن پنهانی را بشنوی، ای که غرق شدگان را نجات دهی، ای که هلاک شدگان را برهانی، ای که بیماران را
 الْمَرَضَىٰ يَا مَنْ اَضْحَكَ وَاَبْكِي يَا مَنْ اَمَاتَ وَاَحْيَىٰ يَا مَنْ خَلَقَ
 شفا دهی، ای که بخندانی و بگریانی، ای که بمیرانی و زنده کنی، ای که
 الرَّوَّجَيْنِ الذَّكْرَ وَالْاُنثَىٰ (۴۲) یا مَنْ فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ سَبِيلُهُ، یا مَنْ فِي
 نر و ماده را جفت آفریدی (۴۲) ای که در خشکی و دریا راه رسیدن به توست، ای که در
 الْاَلْفَاقِ اَيَاتُهُ، یا مَنْ فِي الْاَيَاتِ بُرْهَانُهُ، یا مَنْ فِي الْاَمَمَاتِ قُدْرَتُهُ، یا مَنْ
 تمام هستی نشانه‌های توست، ای در نشانه‌ها دلیل وجود توست، ای که در مرگ نشانه قدرت توست، ای که
 فِي الْقُبُورِ عِبْرَتُهُ، یا مَنْ فِي الْقِيَمَةِ مُلْكُهُ، یا مَنْ فِي الْحِسَابِ هَيْبَتُهُ، یا
 در گورها نشانه پند توست، ای که در قیامت فرمانروایی توست، ای که در حساب‌رسی نشانه عظمت توست، ای
 مَنْ فِي الْمِيزَانِ قَصَاةُهُ، یا مَنْ فِي الْجَنَّةِ ثَوَابُهُ، یا مَنْ فِي النَّارِ عِقَابُهُ (۴۳) یا
 که در سنجش اعمال حکم توست، ای که در بهشت پاداش نیک توست، ای که در دوزخ کیفر توست (۴۳) ای
 مَنْ اِلَيْهِ يَهْرَبُ الْخَائِفُونَ، یا مَنْ اِلَيْهِ يَفْرَعُ الْمُدْتَبِعُونَ، یا مَنْ اِلَيْهِ يَقْصِدُ
 که ترسیدگان به درگاه تو گریزند، ای که گناهکاران به درگاه تو زاری کنند، ای که توبه‌کنندگان تو را
 الْمُنْتَبِعُونَ، یا مَنْ اِلَيْهِ يَرْغَبُ الزَّاهِدُونَ، یا مَنْ اِلَيْهِ يَلْجَأُ الْمُتَحَيِّرُونَ، یا
 قصد کنند، ای که پرهیزکاران به تو مشتاقند، ای که سرگردانان به تو پناه آورند، ای
 مَنْ بِهِ يَسْتَأْنِسُ الْمُرِيدُونَ، یا مَنْ بِهِ يَفْتَخِرُ الْمُحِبُّونَ، یا مَنْ فِي عَفْوِهِ
 که علاقمندان به تو انس گیرند، ای که دوستداران به تو افتخار کنند، ای که خطاکاران به عفو
 يَطْمَعُ الْخَائِطُونَ، یا مَنْ اِلَيْهِ يَسْكُنُ الْمُوقِنُونَ، یا مَنْ عَلَيْهِ يَتَوَكَّلُ
 تو طمع دارند، ای که اهل یقین نزد تو آرام گیرند، ای که متوکلان بر تو
 الْمُتَوَكِّلُونَ (۴۴) اللَّهُمَّ اِنِّي اسئَلُكَ بِاسْمِكَ يَا حَبِيبُ يَا طَيِّبُ، یا قَرِيبُ یا
 توکل کنند (۴۴) خدایا از تو می‌خواهم به حق نامت، ای دوست، ای طیب، ای نزدیک، ای
 رَقِيبُ، یا حَسِيبُ یا مُهَيَّبُ، یا مُثِيبُ یا مُجِيبُ، یا حَبِيبُ یا بَصِيرُ (۴۵) یا
 مراقب، ای حسابگر، ای با عظمت، ای پاداش دهنده، ای اجابت کننده، ای آگاه، ای بینا (۴۵) ای

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۴۹

اَقْرَبَ مِنْ كُلِّ قَرِيبٍ، یا اَحَبَّ مِنْ كُلِّ حَبِيبٍ، یا اَبْصَرَ مِنْ كُلِّ بَصِيرٍ، یا
 نزدیکتر از هر نزدیک، ای محبوبتر از هر محبوب، ای بیناتر از هر بینا، ای
 اَحْبَرَ مِنْ كُلِّ حَبِيرٍ، یا اشْرَفَ مِنْ كُلِّ شَرِيفٍ، یا اَرْفَعَ مِنْ كُلِّ رَفِيعٍ، یا
 آگاهتر از هر آگاه، ای شریف‌تر از هر شریف، ای والاتر از هر والا، ای
 اَقْوَىٰ مِنْ كُلِّ قَوِيٍّ، یا اغْنَىٰ مِنْ كُلِّ غَنِيٍّ، یا اجْوَدَ مِنْ كُلِّ جَوَادٍ، یا اِزَافَ
 قوی‌تر از هر قوی، ای بی‌نیازتر از هر بی‌نیاز، ای بخشنده‌تر از هر بخشنده، ای مهربانتر
 مِنْ كُلِّ رَوْوْفٍ، یا غَالِبًا غَيْرَ مَغْلُوبٍ، یا صَانِعًا غَيْرَ مَصْنُوعٍ، یا خَالِقًا
 از هر مهربان (۴۶) ای پیروزمند شکست‌ناپذیر، ای پدید آورنده‌ای که ساخته کسی نیستی، ای آفریننده
 غَيْرَ مَخْلُوقٍ، یا مَالِكًا غَيْرَ مَمْلُوكٍ، یا قَاهِرًا غَيْرَ مَفْهُورٍ، یا رَافِعًا غَيْرَ

آفریده نشده، ای مالکی که مملوک کسی نیستی، ای قدرتمند شکست‌ناپذیر، ای برتری‌بخش بی‌نیازِ مَرْفُوعِ، یا حَافِظاً غَيْرَ مَحْفُوظٍ، یا نَاصِراً غَيْرَ مَنصُورٍ، یا شَاهِداً غَيْرَ برتری‌بخش، ای حفاظت‌کننده بی‌محافظ، ای یاری‌کننده بی‌یاور، ای گواه همیشه غَائِبِ، یا قَرِيباً غَيْرَ بَعِيدٍ (۴۷) یا نُورَ النُّورِ، یا مُنَوَّرَ النُّورِ، یا خَالِقَ النُّورِ، حاضر، ای نزدیک بی‌فاصله (۴۷) ای روشنایی نور، ای روشنایی بخش نور، ای آفریننده نور، یا مُدَبِّرَ النُّورِ، یا مُقَدِّرَ النُّورِ، یا نُورَ كُلِّ نُورٍ، یا نُوراً قَبْلَ كُلِّ نُورٍ، یا نُوراً ای تدبیرکننده نور، ای نظام‌بخش نور، ای روشنایی هر نور، ای نور پیش از هر نور، ای نور بَعْدَ كُلِّ نُورٍ، یا نُوراً فَوْقَ كُلِّ نُورٍ، یا نُوراً لَيْسَ كَمِثْلِهِ نُورٌ (۴۸) یا مَنْ بعد از هر نور، ای نور بالاتر از هر نور، ای نوری که مانندت نوری نیست (۴۸) ای که عَطَانُهُ شَرِيفٌ، یا مَنْ فَعَلَهُ لَطِيفٌ، یا مَنْ لَطْفُهُ مُقِيمٌ، یا مَنْ اِحْسَانُهُ قَدِيمٌ، بخشش شرافتمندانه است، ای که کارت مهربانانه است، ای که لطفت جاودانه است، ای که احسانت دیرینه است، یا مَنْ قَوْلُهُ حَقٌّ، یا مَنْ وَعْدُهُ صِدْقٌ، یا مَنْ عَفْوُهُ فَضْلٌ، یا مَنْ عَذَابُهُ ای که گفتارت حق است، ای که وعده‌ات صادق است، ای که عفو ت لطف است، ای که عذابت عَدْلٌ، یا مَنْ ذِكْرُهُ حُلُوٌّ، یا مَنْ فَضْلُهُ عَمِيمٌ (۴۹) اللَّهُمَّ اِنِّی اسئَلُكَ بِاسْمِكَ عادلانه است، ای که یادت شیرین است، ای که لطفت همگانی است (۴۹) خدایا از تو می‌خواهم به حق نامت، یا مُسَهِّلٌ یا مُفَصِّلٌ، یا مُبَدِّلٌ یا مُدَلِّلٌ، یا مُنَزِّلٌ یا مُنَوِّلٌ، یا مُفَضِّلٌ ای آسان‌کننده ای جداکننده، ای تبدیل‌کننده، ای خوارکننده، ای فرودآورنده، ای عطاکننده، ای فضیلت‌دهنده، ای کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۵۰

مُجَزَّلٌ، یا مُمَهِّلٌ یا مُجَمِّلٌ (۵۰) یا مَنْ یَرى وَلَا یُرى یا مَنْ یَخْلُقُ وَلَا

بخشنده نعمت بزرگ، ای مهلت‌دهنده، ای زیبایی‌بخش (۵۰) ای که می‌بینی و دیده نمی‌شوی، ای که می‌آفرینی و آفریده یُخْلَقُ، یا مَنْ یُهْدی وَلَا یُهْدی یا مَنْ یُحیی وَلَا یُحیی یا مَنْ یَسئَلُ وَلَا

نمی‌شوی، ای که راهنمایی می‌کنی و راهنمایی نمی‌شوی، ای که حیات می‌بخشی و حیات بخشیده نمی‌شوی، ای که بازخواست می‌کنی و

یُسئَلُ، یا مَنْ یُطْعَمُ وَلَا یُطْعَمُ، یا مَنْ یُجیرُ وَلَا یُجارُ عَلَیْهِ، یا مَنْ یَقضی

بازخواست نمی‌شوی، ای که روزی می‌دهی و روزی داده نمی‌شوی، ای که پناه می‌دهی و پناه داده نمی‌شوی، ای که قضاوت می‌کنی

وَلَا یُقضى عَلَیْهِ، یا مَنْ یَحکُمُ وَلَا یُحکَمُ عَلَیْهِ، یا مَنْ لَمْ یَلِدْ وَلَمْ یُولَدْ،

و مورد قضاوت واقع نمی‌شوی، ای که حکم می‌کنی و حکم رانده نمی‌شوی، ای که نزاده و زاییده نشدی،

وَلَمْ یَكُنْ لَهُ کُفُواً اَحَدٌ (۵۱) یا نِعَمَ الحَسِيبِ، یا نِعَمَ الطَّيِّبِ، یا نِعَمَ الرَّقِيبِ،

و برای تو هیچ‌گاه شبیه و مانندی نباشد (۵۱) ای نیکو حسابر، ای نیکو طیب، ای نیکو مراقب،

یا نِعَمَ القَرِيبِ، یا نِعَمَ المُجِيبِ، یا نِعَمَ الحَیِّبِ، یا نِعَمَ الكَفِیلِ، یا نِعَمَ

ای نیکو قریب، ای نیکو اجابت‌کننده، ای نیکو محبوب، ای نیکو پشتیبان، ای نیکو

الوکیل، یا نِعَمَ المُولی یا نِعَمَ النَّصِیرِ (۵۲) یا سُروَرَ العارِفينَ، یا مُنی

وکیل، ای نیکو سرور، ای نیکو یاور (۵۲) ای شادی بخش عارفان، ای آرزوی
 الْمُحِبِّينَ، یا انیس المریدین، یا حبیب التَّوَّابینَ، یا رازِقَ الْمُقْلینَ، یا
 دوستداران، ای همدم مریدان، ای دوست توبه کنندگان، ای روزی ده فقیران، ای
 رَجَاءَ الْمُذْنِبینَ، یا قُوَّةَ عینِ الْعَابِدینَ، یا مُنْفَسَ عَنِ الْمَكْرُوبینَ، یا
 امید گناهکاران، ای نور چشم عابدان، ای رهایی بخش گرفتاران، ای
 مُفَرِّجَ عَنِ الْمَغْمُومینَ، یا الهِ الْأَوَّلینَ وَالْآخِرینَ (۵۳) اللَّهُمَّ اِنِّی اسئَلُکَ
 گشایش بخش غمزدگان ای خدای پیشینیان و پسینیان (۵۳) خدایا از تو می‌خواهم
 بِاسْمِکَ یا رَبَّنَا یا الهَنَا، یا سَیِّدَنَا یا مَوْلینَا، یا ناصِرِنَا یا حَافِظِنَا، یا دَلیلِنَا
 به حقّ نامت ای پروردگار ما، ای معبود ما، ای آقای ما، ای سرور ما، ای یاور ما، ای نگهدار ما، ای راهنمای ما،
 یا مُعینِنَا، یا حَبیبِنَا یا طَیبِنَا (۵۴) یا رَبَّ النَّبِیِّنَ وَالْأَبْرَارِ، یا رَبَّ
 ای یاری ده ما، ای دوست ما، ای طیب ما (۵۴) ای پروردگار پیامبران و نیکان، ای پروردگار
 الصِّدِّیقینَ وَالْأَخِیَارِ، یا رَبَّ الْجَنَّةِ وَالنَّارِ، یا رَبَّ الصَّغَارِ وَالْکِبَارِ، یا
 راستگویان و برگزیدگان، ای پروردگار بهشت و دوزخ، ای پروردگار خردسالان و بزرگان، ای

کلیات مفاتیح نوین ؛ ص ۱۵۱

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۵۱

رَبَّ الْحُبُوبِ وَالثَّمَارِ، یا رَبَّ الْأَنْهَارِ وَالْأَشْجَارِ، یا رَبَّ الصَّحَارِ
 پروردگار دانه‌ها و میوه‌ها، ای پروردگار رودها و درختان، ای پروردگار صحراها
 وَالْقَفَارِ، یا رَبَّ الْبَرَارِی وَالْبَحَارِ، یا رَبَّ اللَّیْلِ وَالنَّهَارِ، یا رَبَّ الْأَعْلَانِ
 و کویرها، ای پروردگار خشکی‌ها و دریاها، ای پروردگار شب و روز، ای پروردگار آشکارها
 وَالْأَسْرَارِ (۵۵) یا مَنْ نَفَذَ فی کُلِّ شَیْءٍ امرُهُ، یا مَنْ لِحِقِّ بِکُلِّ شَیْءٍ عِلْمُهُ،
 و نهانها (۵۵) ای که فرمانت در همه چیز نفوذ کرده، ای که دانشت همه چیز را در بر گرفته،
 یا مَنْ بَلَغَتْ الی کُلِّ شَیْءٍ قُدْرَتُهُ، یا مَنْ لَا تُحْصِی الْعِبَادُ نِعْمَتَهُ، یا مَنْ لَا
 ای که قدرتت همه چیز را فرا گرفته، ای که بندگان توان شمارش نعمتهایت را ندارند، ای که
 تَبْلُغُ الْخَلَائِقُ شُکْرَهُ، یا مَنْ لَا تُدْرِكُ الْأَفْهَامُ جَلَالَهُ، یا مَنْ لَا تَنَالُ
 مخلوقات از عهده شکر بر نیایند، ای که عقلها شکوهت را درک نکنند، ای که پندارها
 الْأَوْهَامُ کُنْهَهُ، یا مَنْ الْعِظْمَةُ وَالْکِبْرِیَاءُ رِداءُهُ، یا مَنْ لَا تُرَدُّ الْعِبَادُ قِصَاصَهُ،
 به عمق حقیقت نرسند، ای که عظمت و بزرگی ردای توست، ای که بندگان حکمت را سرپیچی نکنند،
 یا مَنْ لَا مُلْکَ إِلَّا مُلْکُهُ، یا مَنْ لَا عِطَاءَ إِلَّا عِطَائُهُ (۵۶) یا مَنْ لَهُ الْمَثَلُ
 ای که فرمانروایی جز فرمانروایت نیست، ای که بخششی جز بخشش نیست (۵۶) ای که برترین مثالها
 الْأَعْلَى یا مَنْ لَهُ الصِّفَاتُ الْعُلْیَا، یا مَنْ لَهُ الْآخِرَةُ وَالْأُولَى یا مَنْ لَهُ
 برای توست، ای که برترین صفات برای توست، ای که پایان و آغاز (آفرینش) برای توست، ای که
 الْجَنَّةُ الْمَأْوَى یا مَنْ لَهُ الْآیَاتُ الْکُبْرَى یا مَنْ لَهُ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَى یا

بهشت جاویدان از آن توست، ای که نشانه‌های بزرگ برای توست، ای که نامهای زیبا برای توست، ای
 مَنْ لَهُ الْحُكْمُ وَالْقَضَاءُ، يَا مَنْ لَهُ الْهُوَاءُ وَالْفَضَاءُ، يَا مَنْ لَهُ الْعَرْشُ

که داوری و قضا برای توست، ای که هوا و فضا برای توست، ای که عرش و فرش

وَالثَّرَى يَا مَنْ لَهُ السَّمَاوَاتُ الْعُلَى (۵۷) اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْئَلُكَ بِاسْمِكَ يَا عَفُوٌّ

برای توست، ای که آسمانهای بلند برای توست (۵۷) خدایا از تو می‌خواهم به حق نامت، ای عفو کننده،

يَا غُفُورٌ، يَا صَبُورٌ يَا شَكُورٌ، يَا رَعُوفٌ يَا عَطُوفٌ، يَا مَسْتَوِلٌ يَا وَدُودٌ، يَا

ای آمرزنده، ای شکیبا، ای شکرپذیر، ای مهربان، ای با عطوفت، ای درخواست شده، ای با محبت، ای

سُبُوحٌ يَا قُدُّوسٌ (۵۸) يَا مَنْ فِي السَّمَاءِ عَظَمَتُهُ، يَا مَنْ فِي الْأَرْضِ آيَاتُهُ،

منزه، ای پاکیزه (۵۸) ای که در آسمانها بزرگیت پیداست، ای که در زمین نشانه‌های (قدرت) تو هویداست،

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۵۲

يَا مَنْ فِي كُلِّ شَيْءٍ دَلَالَةٌ، يَا مَنْ فِي الْبِحَارِ عَجَائِبُهُ، يَا مَنْ فِي الْجِبَالِ

ای که در هر چیز علامتهای (وجود) تو پیداست، ای که در دریاها شگفتی‌های (خلقت) توست، ای که در کوه‌ها

خَزَائِنُهُ، يَا مَنْ يَبْدَأُ الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ، يَا مَنْ إِلَيْهِ يَرْجِعُ الْأَمْرُ كُلُّهُ، يَا مَنْ

گنج‌های توست، ای که خلقت را آغاز کرده سپس باز می‌گردانی، ای که بازگشت تمام کارها به سوی توست، ای که

أَظْهَرَ فِي كُلِّ شَيْءٍ لَطْفَهُ، يَا مَنْ أَحْسَنَ كُلَّ شَيْءٍ خَلَقَهُ، يَا مَنْ تَصَرَّفَ

نشانه‌های لطف در هر چیز نمایان است، ای که همه چیز را نیکو آفریدی، ای که قدرت

فِي الْخَلْقِ قُدْرَتُهُ (۵۹) يَا حَبِيبَ مَنْ لَا حَبِيبَ لَهُ، يَا طَيِّبَ مَنْ لَا طَيِّبَ

مخلوقات را در بر گرفت (۵۹) ای دوست کسی که دوستی ندارد، ای طیب کسی که طیبی ندارد

لَهُ، يَا مُجِيبَ مَنْ لَا مُجِيبَ لَهُ، يَا شَفِيقَ مَنْ لَا شَفِيقَ لَهُ، يَا رَفِيقَ مَنْ لَا

ای پاسخگوی کسی که پاسخگویی ندارد، ای دلسوز کسی که دلسوزی ندارد، ای رفیق کسی که

رَفِيقَ لَهُ، يَا مُغِيثَ مَنْ لَا مُغِيثَ لَهُ، يَا دَلِيلَ مَنْ لَا دَلِيلَ لَهُ، يَا انيسَ مَنْ لَا

رفیقی ندارد، ای فریادرس کسی که فریادرسی ندارد، ای راهنمای کسی که راهنمایی ندارد، ای همدم کسی که

انيسَ لَهُ، يَا رَاحِمَ مَنْ لَا رَاحِمَ لَهُ، يَا صَاحِبَ مَنْ لَا صَاحِبَ لَهُ (۶۰) يَا

همدمی ندارد، ای رحم کننده بر کسی که رحم کننده‌ای ندارد، ای یار کسی که یاری ندارد (۶۰) ای

كَافِيَ مَنْ اسْتَكْفَاهُ، يَا هَادِيَ مَنْ اسْتَهْدَاهُ، يَا كَالِيَّ مَنْ اسْتَكَلَاهُ، يَا رَاعِيَ

کفایت کننده کسی که از تو کفایت طلبد، ای هدایت کننده کسی که از تو هدایت طلبد، ای محافظ کسی که از تو حفاظت طلبد،

ای نگهبان

مَنْ اسْتَرْعَاهُ، يَا شَافِيَ مَنْ اسْتَشْفَاهُ، يَا قَاضِيَ مَنْ اسْتَقْضَاهُ، يَا مُعْنِيَ مَنْ

کسی که از تو نگهداری طلبد، ای شفا بخش کسی که از تو شفا طلبد، ای داور کسی که از تو داوری طلبد، ای بی‌نیاز کننده کسی

که

اسْتَعْنَاهُ، يَا مُوفِيَ مَنْ اسْتَوْفَاهُ، يَا مُقَوِّیَّ مَنْ اسْتَقْوَاهُ، يَا وَليَّیَّ مَنْ اسْتَوْلَاهُ

از تو بی‌نیازی طلبد، ای وفادار کسی که از تو وفاداری طلبد، ای نیروبخش کسی که از تو نیرو طلبد، ای سرپرست کسی که از تو

سرپرستی طلبد

(۶۱) اللَّهُمَّ اِنِّیْ اَسْئَلُكَ بِاسْمِكَ يَا خَالِقُ يَا رَازِقُ، يَا نَاطِقُ يَا صَادِقُ، يَا

(۶۱) خدایا از تو می‌خواهم به حق نامت، ای آفریننده، ای روزی دهنده، ای گوینده، ای راستگو، ای

فَالِقُ يَا فَارِقُ، يَا فَاتِقُ يَا رَاتِقُ، يَا سَابِقُ يَا سَامِقُ (۶۲) يَا مَنْ يُقَلِّبُ اللَّیْلَ

شکافنده، ای جدا کننده، ای گشاینده، ای اصلاح کننده، ای پیشی گیرنده، ای بلندمرتبه (۶۲) ای که شب و روز را

وَالنَّهَارَ، يَا مَنْ جَعَلَ الظُّلُمَاتِ وَالنُّوَارَ، يَا مَنْ خَلَقَ الظِّلَّ وَالْحَرُورَ، يَا

جابجا می‌کنی، ای که تاریکی‌ها و روشنایی‌ها را آفریدی، ای که سایه و گرما را آفریدی، ای

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۵۳

مَنْ سَخَّرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ، يَا مَنْ قَدَّرَ الْخَيْرَ وَالشَّرَّ، يَا مَنْ خَلَقَ الْمَوْتَ

که خورشید و ماه را به خدمت گرفتی، ای که خیر و شر را مقدر نمودی، ای که مرگ

وَالْحَيَاةَ، يَا مَنْ لَهُ الْخَلْقُ وَالْأَمْرُ، يَا مَنْ لَمْ يَتَّخِذْ صَاحِبَةً وَلَا وُلْدًا، يَا مَنْ

و زندگی را آفریدی، ای که آفرینش و فرمان دادن برای توست، ای که همسر و فرزندی برای خود نگرفتی، ای که

لَيْسَ لَهُ شَرِيكٌ فِي الْمُلْكِ، يَا مَنْ لَمْ يَكُنْ لَهُ وَلِيٌّ مِنَ الذُّلِّ (۶۳) يَا مَنْ يَعْلَمُ

شریکی در فرمانروایی نداری، ای که ضعف و ذلتی نداری که یاور و سرپرستی بخواهی (۶۳) ای که خواسته

مُرَادَ الْمُتْرِدِينَ، يَا مَنْ يَعْلَمُ صَمِيرَ الصَّامِتِينَ، يَا مَنْ يَسْمَعُ انِينَ الْوَاهِنِينَ،

میردان را می‌دانی، ای که راز دل خاموشان را می‌دانی، ای که ناله ناتوانان را می‌شنوی،

يَا مَنْ يَرَى بُكَاءَ الْخَائِفِينَ، يَا مَنْ يَمْلِكُ حَوَائِجَ السَّائِلِينَ، يَا مَنْ يَقْبَلُ

ای که گریه ترسیدگان را می‌بینی، ای که حاجت‌های درخواست کنندگان در اختیار توست، ای که عذر

عُذْرَ التَّائِبِينَ، يَا مَنْ لَا يُضْلِحُ عَمَلَ الْمُفْسِدِينَ، يَا مَنْ لَا يُضِيعُ اجْرَ

توبه کنندگان را می‌پذیری، ای که کار مفسدان را اصلاح نکنی، ای که اجر نیکوکاران را

الْمُحْسِنِينَ، يَا مَنْ لَا يَبْعِدُ عَنْ قُلُوبِ الْعَارِفِينَ، يَا اجْوَدَ الْأَجْوَدِينَ (۶۴) از بین نبری، ای که از دل‌های عارفان دور نباشی، ای

بخشنده‌ترین بخشنندگان (۶۴)

يَا دَائِمَ الْبِقَاءِ، يَا سَامِعَ الدُّعَاءِ، يَا وَاسِعَ الْعَطَاءِ، يَا غَافِرَ الْخَطَاةِ، يَا بَدِيعَ

ای همیشه ماندگار، ای شنونده دعا، ای گسترده بخشش، ای آمرزنده خطا، ای پدیدآورنده

السَّمَاءِ، يَا حَسَنَ الْبَلَاءِ، يَا جَمِيلَ الثَّنَاءِ، يَا قَدِيمَ السَّنَاءِ، يَا كَثِيرَ الْوَفَاءِ،

آسمان، ای صاحب آزمایشهای نیکو، ای زیبا ستایش، ای دیرینه شکوه، ای بسیار با وفا،

يَا شَرِيفَ الْجَزَاءِ (۶۵) اللَّهُمَّ اِنِّیْ اَسْئَلُكَ بِاسْمِكَ يَا سَتَّارُ يَا غَفَّارُ، يَا فَهَّارُ

ای بزرگوار در پاداش (۶۵) خدایا از تو می‌خواهم به حق نامت ای پرده پوش ای آمرزنده، ای قادر مطلق،

يَا جَبَّارُ، يَا صَبَّارُ يَا بَارُّ، يَا مُخْتَارُ يَا فَتَّاحُ، يَا نَفَّاحُ يَا مُرْتَّاحُ (۶۶) يَا مَنْ

ای تونا، ای شکبیا، ای نیکوکار، ای صاحب اختیار، ای کارگشا، ای نعمت ده، ای فرح بخش (۶۶) ای که

خَلَقَنِي وَسَوَّانِي يَا مَنْ رَزَقَنِي وَرَبَّانِي يَا مَنْ اطْعَمَنِي وَسَقَانِي يَا مَنْ

مرا آفریده و بیاراستی، ای که مرا روزی داده و پروریدی، ای که مرا خوراک داده و نوشاندی، ای که

قَرَّبَنِي وَادَّنَانِي يَا مَنْ عَصَمَنِي وَكَفَّانِي يَا مَنْ حَفَظَنِي وَكَلَّانِي يَا مَنْ

مرا نزد خود برده و مقرب ساختی، ای که مرا از گناه بازداشته و کفایت نمودی، ای که مرا محافظت کرده و مواظبت نمودی، ای که

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۵۴

اعْزَنِي وَاعْغَانِي يَا مَنْ وَفَّقَنِي وَهَدَانِي يَا مَنْ اَنْسَنِي وَآوَانِي يَا مَنْ

مرا عزت بخشیده و توانگر ساختی، ای که مرا توفیق داده و هدایت نمودی، ای که با من انس گرفته و پناه دادی، ای که

امانتی و اخیانی (۶۷) یا مَنْ يُحِقُّ الْحَقَّ بِكَلِمَاتِهِ، یا مَنْ يَقْبَلُ التَّوْبَةَ عَنْ

مرا میرانده و زنده کنی (۶۷) ای که حق را با کلمات استوار کنی، ای که توبه بندگان را

عباده، یا مَنْ يَحُولُ بَيْنَ الْمَرْءِ وَقَلْبِهِ، یا مَنْ لَا تَنْفَعُ الشَّفَاعَةُ اِلَّا بِاِذْنِهِ، یا

پذیری، ای که میان شخص و دلش فاصله شوی، ای که شفاعت جز با اجازهات سودی ندارد، ای

مَنْ هُوَ اَعْلَمُ بِمَنْ ضَلَّ عَنْ سَبِيلِهِ، یا مَنْ لَا مُعَقَّبَ لِحُكْمِهِ، یا مَنْ لَا رَادَّ

که به حال ره گم کردگان دانتری، ای که در داوریت تجدید نظری نیست، ای که حکمت را

لِقَضَائِهِ، یا مَنْ اِنْقَادَ كُلِّ شَيْءٍ لِأَمْرِهِ، یا مَنْ السَّمَاوَاتُ مَطْوِيَّاتٌ بِيَمِينِهِ، یا

بازگشتی نیست ای که همه چیز مطیع فرمان توست، ای که آسمانها به دست تو در هم پیچیده شود، ای

مَنْ يُرْسِلُ الرِّيَّاحَ بُشْرًا بَيْنَ يَدَيْ رَحْمَتِهِ (۶۸) یا مَنْ جَعَلَ الْأَرْضَ مِهَادًا،

که بادها را برای بشارت رحمت از پیش فرستی (۶۸) ای که زمین را مهد آسایش قرار دادی،

یا مَنْ جَعَلَ الْجِبَالَ اَوْتَادًا، یا مَنْ جَعَلَ الشَّمْسَ سِرَاجًا، یا مَنْ جَعَلَ

ای که کوهها را میخ‌های (زمین) قرار دادی، ای که خورشید را چراغ قرار دادی، ای که ماه را

الْقَمَرَ نُورًا، یا مَنْ جَعَلَ اللَّيْلَ لِبَاسًا، یا مَنْ جَعَلَ النَّهَارَ مَعَاشًا، یا مَنْ

روشنایی (شب) قرار دادی، ای که شب را پوشش قرار دادی، ای که روز را برای کسب و کار قرار دادی، ای که

جَعَلَ النَّوْمَ سُبَاتًا، یا مَنْ جَعَلَ السَّمَاءَ بِنَاءً، یا مَنْ جَعَلَ الْأَشْيَاءَ اَزْوَاجًا،

خواب را برای آرامش قرار دادی، ای که آسمان را برافراشته قرار دادی، ای که همه چیز را جفت قرار دادی،

یا مَنْ جَعَلَ النَّارَ مِرْصَادًا (۶۹) اللَّهُمَّ اِنِّي اسْئَلُكَ بِاسْمِكَ يَا سَمِيعُ یا

ای که دوزخ را کمینگاه قرار دادی (۶۹) خدایا از تو می‌خواهم به حق نامت، ای شنوا، ای

شَفِيعُ، یا رَفِيعُ یا مَنْعُ، یا سَرِيعُ یا بَدِيعُ، یا كَبِيرُ یا قَدِيرُ، یا خَبِيرُ یا مُجِيرُ

شفاعت کننده، ای بلندمرتبه، ای ارجمند، ای سریع (در اجابت)، ای پدیدآورنده، ای بزرگ، ای توانا، ای آگاه، ای پناه ده

(۷۰) یا حَيًّا قَبْلَ كُلِّ حَيٍّ، یا حَيًّا بَعْدَ كُلِّ حَيٍّ، یا حَيُّ الَّذِي لَيْسَ كَمِثْلِهِ

(۷۰) ای زنده پیش از هر زنده، ای زنده پس از هر زنده، ای زنده‌ای که هیچ زنده‌ای مانندت

حَيُّ، یا حَيُّ الَّذِي لَا يُشَارِكُهُ حَيٌّ، یا حَيُّ الَّذِي لَا يَخْتِاجُ اِلَى حَيٍّ، یا

نیست ای زنده‌ای که هیچ زنده‌ای شریکت نیست، ای زنده‌ای که به هیچ زنده‌ای محتاج نیستی، ای

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۵۵

حَيُّ الَّذِي يُمِيتُ كُلَّ حَيٍّ، یا حَيُّ الَّذِي يَرْزُقُ كُلَّ حَيٍّ، یا حَيًّا لَمْ يَرِثْ

زنده‌ای که هر زنده‌ای را بمیرانی، ای زنده‌ای که هر زنده‌ای را روزی دهی، ای زنده‌ای که زندگی را

الْحَيَوَةَ مِنْ حَيٍّ، یا حَيُّ الَّذِي يُحْيِي الْمَوْتَى یا حَيُّ یا قَيُّوْمٌ لَا تَأْخُذُهُ

از هیچ زنده‌ای ارث نبرده‌ای، ای زنده‌ای که مردگان را زنده کنی، ای زنده، ای پاینده، ای که چرت و خواب

سِنَّةٌ وَلَا نَوْمٌ (۷۱) یا مَنْ لَهُ ذِكْرٌ لَا يُنْسَى یا مَنْ لَهُ نُورٌ لَا يُطْفِئُ یا مَنْ لَهُ

تو را فرا نگیرد (۷۱) ای که یادت فراموش نشود، ای که نورت خاموش نشود، ای که
 نَعَمٌ لَا تُعَدُّ، یا مَنْ لَهُ مُلْكٌ لَا يَزُولُ، یا مَنْ لَهُ ثَنَاءٌ لَا يُحْصَى یا مَنْ لَهُ
 نعمتهایت شمارش نشود، ای که فرمانروایت زوال نپذیرد، ای که ستایشت قابل شمارش نباشد، ای که
 جلالٌ لَا يُكْفَى، یا مَنْ لَهُ كَمَالٌ لَا يُدْرَكُ، یا مَنْ لَهُ قَضَاءٌ لَا يُرَدُّ، یا مَنْ لَهُ
 بزرگیت تغییر نپذیرد، ای که کمالت درک نشود، ای که حکمت رد نشود، ای که
 صِفَاتٌ لَا تُبَدَّلُ، یا مَنْ لَهُ نُعُوتٌ لَا تُغَيَّرُ (۷۲) یا رَبَّ الْعَالَمِينَ، یا مَالِكِ يَوْمِ
 صفات تغییر نکند، ای که ویژگیهایت تغییر نیابد (۷۲) ای پروردگار جهان، ای فرمانروای روز
 الدِّينِ، یا غَايَةَ الطَّالِبِينَ، یا ظَهْرَ اللّٰجِئِينَ، یا مُدْرِكَ الْهَارِبِينَ، یا مَنْ
 جزا، ای هدف نهایی طلب‌کنندگان، ای پشتیبان پناهندگان، ای دریابنده فراریان، ای که
 يُحِبُّ الصَّابِرِينَ، یا مَنْ يُحِبُّ التَّوَّابِينَ، یا مَنْ يُحِبُّ الْمُتَطَهِّرِينَ، یا مَنْ
 صابران را دوست داری، ای که توبه‌کنندگان را دوست داری، ای که پاکیزگان را دوست داری، ای که
 يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ، یا مَنْ هُوَ اعْلَمُ بِالْمُهْتَدِينَ (۷۳) اللَّهُمَّ انِّي اسئلكَ
 نیکوکاران را دوست داری، ای که به هدایت شدگان داناتری (۷۳) خدایا از تو می‌خواهم
 بِاسْمِكَ یا شَفِيقُ یا رَفِيقُ، یا حَفِيطُ یا مُحِيطُ، یا مُقِيتُ یا مُعِيتُ، یا مُعِزُّ
 به حق نامت، ای مهربان، ای رفیق، ای نگهدار، ای در برگیرنده، ای نیروبخش، ای فریادرس، ای عزت‌بخش،
 یا مُدِلُّ، یا مُبْدِئُ یا مُعِيدُ (۷۴) یا مَنْ هُوَ اَحَدٌ بِلا ضِدٍّ، یا مَنْ هُوَ فَوْدٌ بِلا نِدٍّ،
 ای خوارکننده، ای آغازکننده، ای بازگرداننده (۷۴) ای که تویی یکتای بی‌مخالف، ای که تویی تنهای بی‌همتا،
 یا مَنْ هُوَ صَمَدٌ بِلا عَيْبٍ، یا مَنْ هُوَ وَثَرٌ بِلا كَيْفٍ، یا مَنْ هُوَ قاضٍ بِلا
 ای که تویی بی‌نیاز بی‌عیب، ای که تویی یگانه غیر قابل توصیف، ای که تویی حاکم
 حَيْفٍ، یا مَنْ هُوَ رَبُّ بِلا وَزِيرٍ، یا مَنْ هُوَ عَزِيزٌ بِلا ذُلٍّ، یا مَنْ هُوَ عَنِيٌّ
 بی‌زیان، ای که تویی پروردگار بی‌مشاور، ای که تویی گرامی بی‌ذلت، ای که تویی توانگر

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۵۶

بِلا فِقْرٍ، یا مَنْ هُوَ مَلِكٌ بِلا عَزَلٍ، یا مَنْ هُوَ مَوْصُوفٌ بِلا شَبِيهِ (۷۵) یا مَنْ
 بی‌نیاز، ای که تویی فرمانروای غیر قابل عزل، ای که تویی وصف شده بی‌مانند (۷۵) ای که
 ذِكْرُهُ شَرَفٌ لِلدَّاكِرِينَ، یا مَنْ شُكْرُهُ فَوْزٌ لِلشَّاكِرِينَ، یا مَنْ حَمْدُهُ عِزٌّ
 یادت برای یادکنندگان شرافت است، ای که شکر برای سپاسگزاران رستگاری است، ای که حمدت برای
 لِلْحامِدِينَ، یا مَنْ طاعَتُهُ نَجاةٌ لِلْمُطِيعِينَ، یا مَنْ بائُهُ مَفْتُوْحٌ لِلطَّالِبِينَ، یا
 حمدکنندگان عزت است، ای که اطاعتت برای اطاعت‌کنندگان نجات است، ای که درگاهت برای طلب‌کنندگان گشوده است،
 ای

مَنْ سَبِيلُهُ وَاضِحٌ لِلْمُنِيبِينَ، یا مَنْ اِياْتُهُ بُرْهانٌ لِلنَّاطِرِينَ، یا مَنْ كِتابُهُ
 که راهت برای توبه‌کنندگان آشکار است، ای که نشانه‌هایت برای بینندگان دلیل است، ای که کتابت
 تَذَكِرَةٌ لِلْمُتَّقِينَ، یا مَنْ رِزْقُهُ عُمومٌ لِلطَّائِعِينَ وَالْعاصِينَ، یا مَنْ رَحْمَتُهُ
 برای پرهیزکاران یادآوری است، ای که روزیت برای اطاعت‌کنندگان و گنهکاران عمومی است، ای که رحمت

قَرِيبٌ مِنَ الْمُحْسِنِينَ (۷۶) یا مَنْ تَبَارَكَ اسْمُهُ، یا مَنْ تَعَالَى جَدُّهُ، یا مَنْ لَا
 به نیکوکاران نزدیک است (۷۶) ای که نامت مبارک است، ای که شأنت بلند است، ای که معبودی
 اِلَهَ غَيْرُهُ، یا مَنْ جَلَّ ثَنَاتُهُ، یا مَنْ تَقَدَّسَتْ اَسْمَائُهُ، یا مَنْ يَدُومُ بَقَائُهُ، یا
 جز تو نیست، ای که ثنات بزرگ است، ای که نامهایت مقدس است، ای که بقایت جاودان است، ای
 مِنَ الْعَظْمَةِ بِهَاثُهُ، یا مَنْ الْكِبْرِيَاءِ رِدَائُهُ، یا مَنْ لَا تُحْصَى الْاِثْمَةُ، یا مَنْ لَا
 که بزرگی شکوه توست، ای که بزرگ منشی ردای توست، ای که نعمتهایت شمارش نشود، ای که بخشندگیت
 تُعَدُّ نِعْمَاتُهُ (۷۷) اللَّهُمَّ اِنِّي اسئَلُكَ بِاسْمِكَ یا مُعِينُ یا امِينُ، یا مُبِينُ یا
 شمارش نشود (۷۷) خدایا از تو می‌خواهم به حق نامت، ای یاری کننده، ای امانتدار، ای آشکار کننده، ای
 مَتِينُ، یا مَكِينُ یا رَشِيدُ، یا حَمِيدُ یا مَجِيدُ، یا شَدِيدُ یا شَهِيدُ (۷۸) یا
 استوار، ای مقتدر، ای راهنما، ای ستوده، ای بزرگوار، ای نیرومند، ای گواه (۷۸) ای
 ذَا الْعَرْشِ الْمَجِيدِ، یا ذَا الْقَوْلِ السَّيِّدِ، یا ذَا الْفِعْلِ الرَّشِيدِ، یا ذَا الْبَطْشِ
 صاحب عرش بزرگ، ای صاحب گفتار محکم، ای صاحب کردار صحیح، ای صاحب انتقام
 الشَّدِيدِ، یا ذَا الْوَعْدِ وَالْوَعِيدِ، یا مَنْ هُوَ الْوَلِيُّ الْحَمِيدُ، یا مَنْ هُوَ فَعَّالٌ لِمَا
 سخت، ای صاحب وعده و وعید، ای که تویی سرپرست ستوده، ای که تویی انجام دهنده هر چه
 يُرِيدُ، یا مَنْ هُوَ قَرِيبٌ غَيْرٌ بَعِيدٍ، یا مَنْ هُوَ عَلَيَّ كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ، یا مَنْ
 خواهی، ای که تویی نزدیک نزدیک، ای که تویی بر هر چیز گواه، ای که
 کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۵۷

هُوَ لَيْسَ بِظَلَامٍ لِلْعَبِيدِ (۷۹) یا مَنْ لَا شَرِيكَ لَهُ وَلَا وَزِيرَ، یا مَنْ لَا شَبِيهَ لَهُ
 بر بندگان ستم نکنی (۷۹) ای که شریک و مشاور نداری، ای که مثل
 وَلَا نَظِيرَ، یا خَالِقَ الشَّمْسِ وَالْقَمَرِ الْمُنِيرِ، یا مُغْنِيَ الْبَائِسِ الْفَقِيرِ، یا
 و مانندی نداری، ای آفریننده خورشید و ماه تابان، ای بی‌نیاز کننده بینوای فقیر، ای
 رَازِقِ الطُّفْلِ الصَّغِيرِ، یا رَاحِمِ الشَّيْخِ الْكَبِيرِ، یا جَابِرِ الْعَظْمِ الْكَسِيرِ، یا
 روزی ده کودک خردسال، ای ترحم کننده پیر کهنسال، ای پیوند دهنده استخوان شکسته، ای
 عِصْمَةَ الْخَائِفِ الْمُسْتَجِيرِ، یا مَنْ هُوَ بِعِبَادِهِ خَبِيرٌ بَصِيرٌ، یا مَنْ هُوَ عَلَيَّ
 نگهدار ترسان پناهجو، ای که به بندگان آگاه و بینایی، ای که بر
 كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ (۸۰) یا ذَا الْجُودِ وَالنَّعْمِ، یا ذَا الْفَضْلِ وَالْكَرَمِ، یا خَالِقَ
 هر چیز توانایی (۸۰) ای صاحب بخشش و نعمتها، ای صاحب لطف و بخشش، ای آفریننده
 اللَّوْحِ وَالْقَلَمِ، یا بَارِي الدَّرِّ وَالنَّسَمِ، یا ذَا الْبَأْسِ وَالنَّعْمِ، یا مُلْهِمِ الْعَرَبِ
 لوح و قلم، ای پدیدآورنده ذرات و آدمیان، ای صاحب سختی و انتقام، ای الهام کننده عرب
 وَالْعَجَمِ، یا كَاشِفِ الضُّرِّ وَالْأَلَمِ، یا عَالِمِ السِّرِّ وَالْهِمَمِ، یا رَبَّ الْبَيْتِ
 و عجم، ای برطرف کننده رنج و درد، ای دانای رازها و نیت‌ها، ای پروردگار کعبه
 وَالْحَرَمِ، یا مَنْ خَلَقَ الْأَشْيَاءَ مِنَ الْعَدَمِ (۸۱) اللَّهُمَّ اِنِّي اسئَلُكَ بِاسْمِكَ یا
 و حرم، ای آفریننده اشیا از عدم (۸۱) خدایا از تو می‌خواهم به حق نامت، ای

فَاعِلٌ يَا جَاعِلٌ، يَا قَابِلٌ يَا كَامِلٌ، يَا فَاصِلٌ يَا وَاصِلٌ، يَا عَادِلٌ يَا غَالِبٌ،
 انجام دهنده، ای قرار دهنده، ای پذیرنده، ای کامل، ای جدا کننده، ای پیوند دهنده، ای دادگر، ای غلبه کننده،
 یا طَالِبٌ یا وَاهِبٌ (۸۲) یا مَنْ أَنْعَمَ بِطَوَّلِهِ، یا مَنْ أَكْرَمَ بِجُودِهِ، یا مَنْ جَادَ
 ای طلب کننده، ای بخشنده (۸۲) ای که با توانایی نعمت دهی، ای که با بخشش احسان کنی، ای که با لطف
 بِلُطْفِهِ، یا مَنْ تَعَزَّزَ بِقُدْرَتِهِ، یا مَنْ قَدَّرَ بِحِكْمَتِهِ، یا مَنْ حَكَّمَ بِتَدْبِيرِهِ، یا
 بخشش کنی، ای که با قدرت عزیز گردانی، ای که با حکمت تقدیر نمایی، ای که با تدبیرت حکم کنی، ای
 مَنْ دَبَّرَ بِعِلْمِهِ، یا مَنْ تَجَاوَزَ بِحِلْمِهِ، یا مَنْ دَنَى فِي عُلُوِّهِ، یا مَنْ عَلَا فِي
 که با دانشت تدبیر نمایی، ای که با حلمت درگذری، ای که در عین بلندمرتگی نزدیکی، ای که در عین نزدیکی
 دُنُوهُ (۸۳) یا مَنْ يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ، یا مَنْ يَفْعَلُ مَا يَشَاءُ، یا مَنْ يَهْدِي مَنْ
 بلندمرتبه‌ای (۸۳) ای که هر چه بخواهی بیافرینی، ای که هر چه بخواهی انجام دهی، ای که هر کس را بخواهی
 کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۵۸

يَشَاءُ، یا مَنْ يُضِلُّ مَنْ يَشَاءُ، یا مَنْ يُعَذِّبُ مَنْ يَشَاءُ، یا مَنْ يُغْفِرُ لِمَنْ
 هدایت کنی، ای که هر کس را بخواهی گمراه کنی، ای که هر کس را بخواهی عذاب کنی، ای که هر کس را بخواهی
 يَشَاءُ، یا مَنْ يُعِزُّ مَنْ يَشَاءُ، یا مَنْ يُدِلُّ مَنْ يَشَاءُ، یا مَنْ يُصَوِّرُ فِي
 بیماری، ای که هر کس را بخواهی عزیز کنی، ای که هر کس را بخواهی ذلیل کنی، ای که هر چه را بخواهی
 الْأَرْحَامِ مَا يَشَاءُ، یا مَنْ يَخْتَصُّ بِرَحْمَتِهِ مَنْ يَشَاءُ (۸۴) یا مَنْ لَمْ يَتَّخِذْ
 در رحمتها صورت بخشی، ای که هر کس را بخواهی به رحمت اختصاص دهی (۸۴) ای که همسر و فرزندی
 صَاحِبَةً وَلَا وُلْدًا، یا مَنْ جَعَلَ لِكُلِّ شَيْءٍ قَدْرًا، یا مَنْ لَا يُشْرِكُ فِي
 برای خود بر نگزیدی، ای که برای هر چیز اندازه‌ای قرار دادی، ای که کسی را در فرمانت
 حُكْمِهِ أَحَدًا، یا مَنْ جَعَلَ الْمَلَائِكَةَ رُسُلًا، یا مَنْ جَعَلَ فِي السَّمَاءِ بُرُوجًا،
 شریک نگرفتی، ای که فرشتگان را پیام‌آور قرار دادی، ای که در آسمانها برجهایی قرار دادی،
 یا مَنْ جَعَلَ الْأَرْضَ قَرَارًا، یا مَنْ خَلَقَ مِنَ الْمَاءِ بَشَرًا، یا مَنْ جَعَلَ لِكُلِّ
 ای که زمین را جایگاه آسایش قرار دادی، ای که انسان را از آب آفریدی، ای که برای هر چیز
 شَيْءٍ أَمْدًا، یا مَنْ احاطَ بِكُلِّ شَيْءٍ عِلْمًا، یا مَنْ احصى كُلَّ شَيْءٍ عَدَدًا
 مدت قرار دادی، ای که علمت بر همه چیز احاطه دارد، ای که تعداد همه چیز را شمرده‌ای
 (۸۵) اللَّهُمَّ انِّي اسئَلُكَ بِاسْمِكَ يَا أَوَّلَ يَا آخِرَ، یا ظَاهِرُ یا باطِنُ، یا بَرُّ یا
 (۸۵) خدایا از تو می‌خواهم به حق نامت، ای آغاز، ای پایان، ای آشکار، ای پنهان، ای نیکوکار، ای
 حَقُّ، یا فَرْدٌ یا وَثَرٌ، یا صَمَدٌ یا سَرْمَدٌ (۸۶) یا خَيْرَ مَعْرُوفٍ عُرْفَ، یا أَفْضَلَ
 حق، ای یگانه، ای تنها، ای بی‌نیاز، ای جاوید (۸۶) ای بهترین نیکی شناخته شده، ای برترین
 مَعْبُودٍ عِبَدٌ، یا اجَلَ مَشْكُورٍ شِكْرًا، یا اعَزَّ مَذْكُورٍ ذِكْرًا، یا اَعْلَى مَحْمُودٍ
 معبود پرستش شده، ای بزرگترین سپاس شونده سپاه شده، ای عزیزترین یادشونده یاد شده، ای برترین ستایش شونده
 حَمْدًا، یا اَقْدَمَ مَوْجُودٍ طَلَبًا، یا ارْفَعَ مَوْصُوفٍ وُصْفًا، یا اَكْبَرَ مَقْصُودٍ
 ستایش شده، ای قدیمی‌ترین موجود طلب شده، ای برترین توصیف شونده توصیف شده، ای بزرگترین قصد شونده

قَصِدًا، یا اَكْرَمَ مَسْئُولٍ سئِلَ، یا اشْرَفَ مَحْبُوبٍ عُلِمَ (۸۷) یا حَبِيبَ

قصید شده، ای گرامی‌ترین درخواست شونده درخواست شده، ای شریف‌ترین محبوب شناخته شده (۸۷) ای دوست

الْبَاكِيْنَ، یا سَيِّدَ الْمُتَوَكِّلِيْنَ، یا هَادِيَ الْمُضِلِّيْنَ، یا وَلِيَّ الْمُؤْمِنِيْنَ، یا

گریه‌کنندگان، ای سرور توکل‌کنندگان، ای هدایت‌کننده گمراهان، ای سرپرست مؤمنان، ای

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۵۹

اِنْسِ الدَّاكِرِيْنَ، یا مَفْرَعِ الْمَلْهُوْفِيْنَ، یا مُنْجِيَ الصَّادِقِيْنَ، یا اَقْدَرَ

همدم ذاکران، ای پناهگاه دلسوختگان، ای نجات‌دهنده راستگویان، ای تواناترین

الْقَادِرِيْنَ، یا اَعْلَمَ الْعَالَمِيْنَ، یا اِلَهَ الْخَلْقِ الْجَمْعِيْنَ (۸۸) یا مَنْ عَلَا فَفَهَّرَ، یا

توانایان، ای داناترین دانایان، ای معبود همه آفریدگان (۸۸) ای که برتری و مغلوب‌سازی، ای

مَنْ مَلَكَ فَفَدَّرَ، یا مَنْ بَطَّنَ فَخَبَّرَ، یا مَنْ عُبِدَ فَشَكَرَ، یا مَنْ عُصِيَ فَغَفَّرَ، یا

که مالکی و توانایی، ای که پنهانی و آگاهی، ای که در برابر عبادت سپاسگزاری می‌کند، ای که نافرمانی شوی و بیامری، ای

مَنْ لَا تَحْوِيهِ الْفِكْرُ، یا مَنْ لَا يُدْرِكُهُ بَصَرٌ، یا مَنْ لَا يَخْفَى عَلَيْهِ اَثْرٌ، یا

که فکرها تو را در بر نگیرد، ای که چشمی تو را نبیند، ای که نشانه‌ای بر تو پوشیده نماند، ای

رَازِقَ الْبَشَرِ، یا مُقَدِّرَ كُلِّ قَدَرٍ (۸۹) اَللّٰهُمَّ اِنِّيْ اَسْئَلُكَ بِاسْمِكَ یا حَافِظًا یا

روزه‌ده انسان، ای مقدرکننده هر تقدیر (۸۹) خدایا از تو می‌خواهم به حق نامت، ای نگهدارنده، ای

بَارِيٌّ، یا ذَارِيٌّ یا بَاذِخٌ، یا فَارِجٌ یا فَاتِحٌ، یا كَاشِفٌ یا ضَامِنٌ، یا اِمْرٌ یا

آفریننده، ای پدیدآورنده، ای والا مقام، ای گشایش‌دهنده ای پیروز، ای آشکارکننده، ای عهده‌دار، ای دستوردهنده، ای

نَاهِيٌّ (۹۰) يٰمَنْ لَا يَعْلَمُ الْغَيْبَ اِلَّا هُوَ، یا مَنْ لَا يَصْرِفُ السُّوْءَ اِلَّا هُوَ، یا

نهی‌کننده (۹۰) ای که کسی جز تو نماند، ای که کسی جز تو بدی را بر نگرداند، ای

مَنْ لَا يَخْلُقُ الْخَلْقَ اِلَّا هُوَ، یا مَنْ لَا يَغْفِرُ الذَّنْبَ اِلَّا هُوَ، یا مَنْ لَا يُتِمُّ

که کسی جز تو مخلوقات را نیافریند، ای که کسی جز تو گناه را نیامرزد، ای که کسی جز تو

النُّعْمَةَ اِلَّا هُوَ، یا مَنْ لَا يُقَلِّبُ الْقُلُوْبَ اِلَّا هُوَ، یا مَنْ لَا يُدَبِّرُ الْأَمْرَ اِلَّا هُوَ،

نعمت را تمام نکند، ای که کسی جز تو دلها را دگرگون نکند، ای که کسی جز تو کار را تدبیر نکند،

یا مَنْ لَا يُنَزِّلُ الْغَيْثَ اِلَّا هُوَ، یا مَنْ لَا يَبْسُطُ الرِّزْقَ اِلَّا هُوَ، یا مَنْ لَا يُحْيِي

ای که کسی جز تو باران را فرو نفرستد، ای که کسی جز تو روزی را نگستراند، ای که کسی جز تو

الْمَوْتَى اِلَّا هُوَ (۹۱) یا مُعِيْنَ الضُّعَفَاءِ، یا صَاحِبَ الْغُرَبَاءِ، یا نَاصِرَ الْاَوْلِيَاءِ،

مردگان را زنده نکند (۹۱) ای یاور ناتوانان، ای همراه غریبان، ای یاری‌دهنده دوستان،

یا قَاهِرَ الْأَعْدَاءِ، یا رَافِعَ السَّمَاءِ، یا اِنْسِ الْأَصْفِيَاءِ، یا حَبِيبَ الْأَتْقِيَاءِ،

ای غلبه‌کننده بر دشمنان، ای برافرازنده آسمان، ای همدم برگزیدگان، ای دوست پرهیزکاران،

یا كَنَزَ الْفُقَرَاءِ، یا اِلَهَ الْأَغْنِيَاءِ، یا اَكْرَمَ الْكُرْمَاءِ (۹۲) یا كَافِيًا مِنْ كُلِّ شَيْءٍ،

ای گنج‌نیازمندان، ای معبود توانگران، ای گرامی‌ترین گرامیان (۹۲) ای کفایت‌کننده از هر چیز،

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۶۰

یا قَاتِمًا عَلٰی كُلِّ شَيْءٍ، یا مَنْ لَا يُشْبِهُهُ شَيْءٌ، یا مَنْ لَا يَزِيْدُ فِيْ مُلْكِهِ

ای عهده‌دار هر چیز، ای که چیزی همانندت نیست، ای که چیزی به فرمانروایت شیء، یا مَنْ لَا يَخْفَى عَلَيْهِ شَيْءٌ، یا مَنْ لَا يَنْقُصُ مِنْ خَزَائِنِهِ شَيْءٌ، یا نیافزاید، ای که چیزی بر تو پوشیده نماند، ای که چیزی از خزانت نکاهد، ای مَنْ لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ، یا مَنْ لَا يَغْرُبُ عَنْ عِلْمِهِ شَيْءٌ، یا مَنْ هُوَ خَيْرٌ که چیزی مانندت نیست، ای که چیزی از دایره دانشت بیرون نیست، ای که بر همه چیز بِكُلِّ شَيْءٍ، یا مَنْ وَسَعَتْ رَحْمَتُهُ كُلَّ شَيْءٍ (۹۳) اللَّهُمَّ اِنِّي اسئَلُكَ بِاسْمِكَ آگاهی، ای که رحمت همه چیز را فرا گرفته است (۹۳) خدایا از تو می‌خواهم به حق نامت، یا مُكْرِمٌ یا مُطْعِمٌ، یا مُنْعِمٌ یا مُعْطَى یا مُعْنَى یا مُفْنَى یا مُخْبِي ای گرامی دارنده، ای اطعام کننده، ای نعمت دهنده، ای عطا کننده، ای بی‌نیاز کننده، ای سرمایه بخش، ای نابود کننده، ای زنده کننده،

یا مُرْضِي یا مُنْجِي (۹۴) یا اَوَّلَ كُلِّ شَيْءٍ وَاٰخِرَهُ، یا اَلَهَ كُلِّ شَيْءٍ وَمَلِيْكَهٗ، ای خشنود کننده، ای نجات دهنده (۹۴) ای آغاز و پایان هر چیز، ای معبود و مالک هر چیز، یا رَبِّ كُلِّ شَيْءٍ وَصَانِعُهُ، یا بَارِيَّ كُلِّ شَيْءٍ وَخَالِقُهُ، یا قَابِضَ كُلِّ شَيْءٍ ای پروردگار و سازنده هر چیز، ای پدیدآورنده و آفریننده هر چیز، ای تنگ گیرنده و گشاینده وَبَاسِطَهُ، یا مُبْدِيَّ كُلِّ شَيْءٍ وَمُعِيْدَهُ، یا مُنْشِئَ كُلِّ شَيْءٍ وَمُقَدِّرَهُ، یا هر چیز، ای آغاز کننده و بازگرداننده هر چیز، ای ایجاد کننده و تقدیر کننده هر چیز، ای مُكْوِنَ كُلِّ شَيْءٍ وَمُحَوِّلَهُ، یا مُحْيِيَّ كُلِّ شَيْءٍ وَمُمِيْتَهُ، یا خَالِقَ كُلِّ شَيْءٍ هستی بخش و دگرگون کننده هر چیز، ای زنده کننده و نابود کننده هر چیز، ای آفریننده و وارث وَوَارِثَهُ (۹۵) یا خَيْرِ ذَاكِرٍ وَمَذْكُوْرٍ، یا خَيْرِ شَاكِرٍ وَمَشْكُوْرٍ، یا خَيْرِ حَامِدٍ هر چیز (۹۵) ای بهترین یاد کننده و یاد شده، ای بهترین شکر کننده و شکر شده، ای بهترین ستایش کننده وَمَحْمُوْدٍ، یا خَيْرِ شَاهِدٍ وَمَشْهُوْدٍ، یا خَيْرِ دَاعٍ وَمَدْعُوٍّ، یا خَيْرِ مُجِيبٍ و ستایش شده، ای بهترین گواهی دهنده و گواهی شده، ای بهترین دعوت کننده و دعوت شده، ای بهترین اجابت کننده وَمُجَابٍ، یا خَيْرِ مُوَسِّسٍ وَانِيْسٍ، یا خَيْرِ صَاِحِبٍ وَجَلِيْسٍ، یا خَيْرٍ و اجابت شده، ای بهترین انس گیرنده و مانوس شده، ای بهترین همراهی کننده و همراهی شده، ای بهترین مَقْصُوْدٍ وَمَطْلُوْبٍ، یا خَيْرِ حَبِيْبٍ وَمَحْبُوْبٍ (۹۶) یا مَنْ هُوَ لِمَنْ دَعَاهُ قصد شده و طلب شده، ای بهترین دوست و محبوب (۹۶) ای که هر کس تو را بخواند کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۶۱

مُجِيبٌ، یا مَنْ هُوَ لِمَنْ اطَاعَهُ حَبِيْبٌ، یا مَنْ هُوَ اِلَى مَنْ احَبَّهُ قَرِيْبٌ، یا اجابتش کنی، ای که هر کس تو را اطاعت کند دوستش داری، ای که به هر کس که تو را دوست دارد نزدیکی، ای مَنْ هُوَ بِمَنْ اسْتَحْفَظَهُ رَقِيْبٌ، یا مَنْ هُوَ بِمَنْ رَجَاهُ كَرِيْمٌ، یا مَنْ هُوَ بِمَنْ که بر هر کس که حفاظت طلبد نگهبانی، ای که به هر کس که به تو امید بندد بخشنده‌ای، ای که بر هر کس که عَصَاةٌ حَلِيْمٌ، یا مَنْ هُوَ فِي عَظَمَتِهِ رَحِيْمٌ، یا مَنْ هُوَ فِي حِكْمَتِهِ عَظِيْمٌ، یا نافرمانیت کند بردباری، ای که در عین بزرگیت مهربانی، ای که در عین دانائیت بزرگی، ای

مَنْ هُوَ فِي إِحْسَانِهِ قَدِيمٌ، يَا مَنْ هُوَ بِمَنْ أَرَادَهُ عَلِيمٌ (۹۷) اللَّهُمَّ أَنْتَ
 که در نیکیت دیرینه‌ای، ای که به هر کس که تو را اراده کند دانایی (۹۷) خدایا از تو
 اسئَلُكَ بِاسْمِكَ يَا مُسَبِّبُ يَا مُرْعَبُ، يَا مُقَلِّبُ يَا مُعَقِّبُ، يَا مُرْتَبُ يَا
 می‌خواهم به حق نامت، ای چاره ساز، ای ترغیب کننده، ای دگرگون کننده، ای تعقیب کننده، ای نظم دهنده، ای
 مُحَوِّفُ، يَا مُحَدِّرُ يَا مُذَكِّرُ، يَا مُسَخِّرُ يَا مُغَيِّرُ (۹۸) يَا مَنْ عَلِمَهُ سَابِقُ، يَا
 ترساننده، ای بیم دهنده، ای یادآورنده، ای تسخیر کننده، ای تغییر دهنده (۹۸) ای که دانست پیشین است، ای
 مَنْ وَعَدَهُ صَادِقُ، يَا مَنْ لُطْفُهُ ظَاهِرٌ، يَا مَنْ أَمْرُهُ غَالِبٌ، يَا مَنْ كِتَابُهُ
 که وعده‌ات راست است، ای که لطف آشکار است، ای که فرمانت غالب است، ای که کتابت
 مُحَكَّمٌ، يَا مَنْ قَضَائِهِ كَائِنٌ، يَا مَنْ قُرْآنُهُ مَجِيدٌ، يَا مَنْ مُلْكُهُ قَدِيمٌ، يَا مَنْ
 دقیق است، ای که داوریت حتمی است، ای که قرآنت با عظمت است، ای که فرمانروایت دیرینه است، ای که
 فَضْلُهُ عَمِيمٌ، يَا مَنْ عَرْشُهُ عَظِيمٌ (۹۹) يَا مَنْ لَا يَشْغَلُهُ سَمْعٌ عَنْ سَمْعٍ، يَا
 فضلت عمومی است، ای که عرشت بزرگ است (۹۹) ای که شنیدنی از شنیدن دیگر تو را باز ندارد، ای
 مَنْ لَا يَمْنَعُهُ فِعْلٌ عَنْ فِعْلٍ، يَا مَنْ لَا يُلْهِيهُ قَوْلٌ عَنْ قَوْلٍ، يَا مَنْ لَا يُغْلِطُهُ
 که انجام کاری تو را از کار دیگر منع نکند، ای که سخنی از سخن دیگر تو را سرگرم نکند، ای که درخواست کسی تو را
 سُؤَالَ عَنْ سُؤَالٍ، يَا مَنْ لَا يَحْجُبُهُ شَيْءٌ عَنْ شَيْءٍ، يَا مَنْ لَا يُبْرِمُهُ الْحَاحُ
 از درخواست دیگری به اشتباه نیندازد، ای که چیزی از چیز دیگر تو را حجاب نشود، ای که پافشاری اصرار کنندگان تو را
 الْمُلْحِينَ، يَا مَنْ هُوَ غَايَةُ مُرَادِ الْمُرِيدِينَ، يَا مَنْ هُوَ مُنْتَهَى هِمَمِ
 به ستوه نیاورد، ای که تویی نهایت آرزوی جویندگان، ای که تویی نهایت همت
 الْعَارِفِينَ، يَا مَنْ هُوَ مُنْتَهَى طَلَبِ الطَّالِبِينَ، يَا مَنْ لَا يَخْفَى عَلَيْهِ ذَرَّةٌ
 عارفان، ای که تویی نهایت خواسته طلب کنندگان، ای که ذره‌ای در عالم بر تو

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۶۲

فِي الْعَالَمِينَ (۱۰۰) يَا حَلِيمًا لَا يَعْجَلُ، يَا جَوَادًا لَا يَبْخُلُ، يَا صَادِقًا لَا

پوشیده نماند (۱۰۰) ای بردباری که عجله نکنی، ای بخشنده‌ای که بخل نورزی، ای راستگویی

يُخْلِفُ، يَا وَهَابًا لَا يَمَلُّ، يَا قَاهِرًا لَا يُغْلَبُ، يَا عَظِيمًا لَا يُوصَفُ، يَا عَدْلًا

که خلف وعده نکنی، ای بخشنده‌ای که خسته نشوی، ای پیروزی که شکست نخوری، ای بزرگی که توصیف نشوی، ای عادل که

لَا يَحِيفُ، يَا غَنِيًّا لَا يَفْتَقِرُ، يَا كَبِيرًا لَا يَضْعُرُ، يَا حَافِظًا لَا يُغْفَلُ، سُبْحَانَكَ

ستم نکنی، ای بی‌نیازی که محتاج نگردی، ای بزرگی که کوچک نشوی، ای نگهداری که غفلت نکنی، تسبیح می‌کنم تو را

يَا لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، الْغَوْثُ، الْغَوْثُ، خَلِّصْنَا مِنَ النَّارِ يَا رَبَّ.

ای کسی که جز تو معبودی نیست، یاریمان کن، یاریمان کن، ما را از آتش دوزخ برهان، ای پروردگار من.

دعای جوشن صغیر [۱۴۶]:

این دعا در کتب مختلف نقل شده است [۱۴۷] و دارای عظمت و منزلت والایی است و در برابر بلاها و رفع و دفع ظالم نافع است. در «مهج الدعوات» آمده است: هنگامی که موسی بن مهدی عباسی قصد کشتن امام کاظم علیه السلام را نمود، و این خبر به خانواده و

شیعیان آن حضرت رسید، همگی اندوهگین شدند؛ امام علیه السلام فرمود: ناراحت نباشید؛ چرا که اولین نامه‌ای که از عراق برسد، مربوط به خبر مرگ موسی بن مهدی است.

یاران پرسیدند: از کجا می‌فرمایید؟ امام علیه السلام فرمود: رسول خدا صلی الله علیه و آله را در خواب دیدم و شکایت موسی بن مهدی را نزد او نمودم، پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله مرا مطمئن ساخت و فرمود: خداوند لحظاتی پیش دشمن تو را هلاک کرد؛ بنابراین، شکر الهی را بجا آور. امام کاظم علیه السلام آنگاه رو به قبله نمود و دست‌ها را رو به آسمان بلند کرد و این دعا را خواند. این دعا مطابق نقل «بلد الامین» چنین است:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

به نام خداوند بخشنده مهربان

الهِی کَم مِّنْ عَدُوٍّ اَنْتَضَى عَلَی سَیْفِ عَدَاوَتِهِ، وَشَحَذَ لِي طَبْعَهُ مِدْيَتِهِ،

ای معبود من، چه بسیار دشمنی که شمشیر دشمنیش را به رویم کشید و لبه کاردش را برایم تیز کرد
کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۶۳

وَاَرْهَفَ لِي شِبَاحَهُ، وَدَافَ لِي قَوَاتِلَ سُومِيهِ، وَسَدَّدَ لِي صَوَابَ سِهَامِيهِ،

و نوک برنده‌اش را به سوی من گرفت و زهرهای کشنده‌اش را برایم درهم آمیخت و مرا با تیرهای دقیقش نشانه گرفت

وَلَمْ تَنْمَ عَنِّي عَيْنُ حِرَاسَتِهِ، وَاضْمَرَ اَنْ يُّسُوْمِنِي الْمَكْرُوهُ، وَيُجَرِّعَنِي

و چشم نگهبانش را از من فرو بست، و در فکر آزار رساندن به من بود، تا تلخی

دُعَاةٍ مَّرَارَتِهِ، نَظَرَتْ اِلَيَّ ضَعْفَى عَنِ اِخْتِمَالِ الْفَوَاحِ، وَعَجَزِي عَنِ

زهر کشنده‌اش را به من بچشاند، ولی تو توجه نمودی به ناتوانیم از تحمل بلاها، و درماندگیم از

الْاِتِّصَارِ مِمَّنْ قَصَدَنِي بِمُحَارَبَتِهِ، وَوَحَدْتِي فِي كَثِيرٍ مِّمَّنْ نَاوَانِي

پیروزی بر کسی که به جنگم برخواسته، و تنهاييم در برابر افراد بسیاری که با من دشمنی ورزیده‌اند

وَاَرْصَادِهِمْ لِي فِيمَا لَمْ اَعْمَلْ فِيهِ فِكْرِي فِي الْاِرْصَادِ لَهُمْ بِمِثْلِهِ، فَاَيْدَتْني

و به کوتاهی تدبیرم در مقابله به مثل، با آنان که بر من کمين کرده‌اند، پس مرا

بِقُوَّتِكَ، وَشَدَّدْتَ اَرْزِي بِنُصْرَتِكَ، وَفَلَلْتَ لِي شِبَاحَهُ، وَخَذَلْتَهُ بَعْدَ

با نیرویت تأیید نمودی، و نیرویم را به یاریت تقویت کرده، و تیزی شمشیرش را بر من کند ساختی، و پس از

جَمْعِ عَدِيدِهِ وَحَشْدِهِ، وَاغْلَيْتَ كَعْبِي عَلَيْهِ، وَوَجَّهْتَ مَا سَدَّدَ اَلِيَّ مِنْ

فراهم ساختن سپاه و تجهیزات، خوارش نمودی، و مقام مرا بر او برتری دادی، و نقشه‌های شومی که برایم کشیده بود،

مَكَائِدِهِ اَلَيْهِ، وَرَدَّدْتَهُ عَلَيْهِ، وَلَمْ تَشْفِ عَلِيلَهُ، وَلَمْ تَبْرُدْ حَرَازَاتُ غَيْظِهِ،

متوجه خودش ساختی، و به او برگرداندی، و عطش انتقامش را فرو نشانیدی، و حرارت خشمش سرد نشد

وَكَدَّ عَضَّ عَلَيَّ اِنَامَلَهُ، وَاذْبَرَ مُؤَلِيًّا قَدْ اِخْفَقَتْ سَرَايَاهُ، فَالْكَ الْحَمْدُ يَا

در حالی که از کینه من انگشت به دندان می‌گریزد، پشت کرد و گریخت و سپاهش درهم شکست، پس ای پروردگار من حمد و

سپاس

رَبِّ مِنْ مُقْتَدِرٍ لَا يُعْلَبُ، وَذِي اِنَاةٍ لَا يُعْجَلُ، صَلَّى عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ،

از آن توست به خاطر نیروی شکست‌ناپذیرت، و شکیبایی بی‌شتابت، بر محمد و خاندان پاکش درود فرست

وَاجْعَلْنِي لِنِعْمَاتِكَ مِنَ الشَّاكِرِينَ، وَلِلْاِيْنِكَ مِنَ الذَّاكِرِينَ، اَلهِی وَكَم مِّنْ

و مرا از سپاسگزاران نعمتها و یادکنندگان احسانت قرار ده، ای معبود من، چه بسیار باغِ بغانی بِمِکایدِه، وَنَصَبَ لِي اَشْرَاكَ مَصَايِدِه، وَوَكَّلَ بِي تَفَقُّدَ رِعَايَتِه، ستمگری که با حيله‌های خود بر من ستم کرد و برای شکار من دامها گسترانید و در جستجوی من مأمور گمارد وَضَبًا اَلَيَّْ ضَبَّ السَّبْعُ لِطَرِيدَتِه، اِنْتَظَارًا لِاِنْتِهَازِ فُرْصَتِه، وَهُوَ يُظْهِرُ و مانند درنده‌ای که برای شکار گریخته‌اش کمین کند به انتظار فرصتی مناسب به کمین نشست، در حالی که متملقانه کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۶۴

بَشَاشَةَ الْمَلِكِ، وَيَبْسُطُ لِي وَجْهًا غَيْرَ طَلِقٍ، فَلَمَّا رَأَيْتَ دَعَلَ سَرِيرَتِه، (برای فرییم) خود را خوشرو نشان می‌داد، و به دروغ خود را گشاده‌رو نشان می‌داد، پس زمانی که خیانت باطنش را دیدی وَفُتِحَ مَا اِنْطَوَى عَلَيْهِ لِشَرِيكِه فِي مِلَّتِه، وَاضْبَحَ مُجَلِبًا لِي فِي بَغِيِه، و زشتی نیتش را نسبت به هم‌کیشش دانستی، در حالی که مرا به سوی ظلم خویش می‌کشد، اِرْكَسْتَهُ لَأُمَّ رَأْسِه، وَاثَيْتَ بُنْيَانَهُ مِنْ اَسَاسِه، فَصَرَغْتَهُ فِي زُبَيْتِه، وَاِرْذَيْتَهُ او را با فرق سر به زمین کوفتی، و ریشه‌اش را از بیخ و بن کندی، پس او را در دامش گرفتار ساختی، و در چاهی که فِي مَهْوَى حُفْرَتِه، وَجَعَلْتَ حَدَّهُ طَبَقًا لِتُرَابِ رِجْلِه، وَشَغَلْتَهُ فِي بَدَنِه حفر کرده بود افکندی، و صورتش را با خاک پایش برابر کردی، و او را سرگرم رسیدگی به بدن وَرَزَقِه، وَرَمَيْتَهُ بِحَجْرِه، وَخَنَفْتَهُ بِوَتْرِه، وَذَكَيْتَهُ بِمَشَاقِصِه، وَكَبَيْتَهُ و روزیش نمودی، و با سنگ خودش او را زدی، و با زه کمانش خفه‌اش نمودی و با سرنیزه‌اش سرش را بریدی، و بینش را لِمَنْحَرِه، وَرَدَدْتَ كَيْدَهُ فِي نَحْرِه، وَوَقَفْتَهُ بِبِنْدَامَتِه، وَفَنَّاتَهُ بِحَسْرَتِه، به خاک مالیدی و مکرش را به خودش بازگرداندی، و در بند پشیمانی اسیرش کردی و با حسرتش او را رام نمودی فَاسْتَحْذَأَ وَاسْتَحْذَلَّ وَتَضَاعَلَّ بَعْدَ نَحْوَتِه، وَاِنْقَمَعَ بَعْدَ اسْتِطَالَتِه، ذَلِيلًا پس خوار و حقیر و ضعیف گردید بعد از غرور و نخوتش، و پس از سرکشی ریشه‌کن گردید، در حالی که مَأْسُورًا فِي رَبِّي جَبَانِه، اَلَّتِي كَانَ يُؤْمَلُّ اَنْ يَرَانِي فِيهَا يَوْمَ سَطْوَتِه، وَقَدْ در چنگ بندهای دامش خوار و اسیر گردید، دامی که آرزو داشت در روز قدرتش مرا در آن ببیند، و ای كِدْتُ يَا رَبِّ لَوْلَا رَحْمَتُكَ اَنْ يَحُلَّ بِي مَا حَلَّ بِسَاحَتِه، فَلَكَ الْحَمْدُ يَا پروردگار من اگر رحمت نبود نزدیک بود بلایی که بر سر او آمد بر سر من آید، پس ای پروردگار من رَبِّ مِنْ مُقَدِّرٍ لَا يُغْلَبُ، وَذِي اِنَاةٍ لَا يُعْجَلُ، صَلَّى عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِ حمد و سپاس از آن توست به خاطر نیروی شکست‌ناپذیرت و شکیبایی بی‌شتاب، بر محمد و خاندان پاکش درود مُحَمَّدٍ، وَاجْعَلْنِي لِنِعْمَاتِكَ مِنَ الشَّاكِرِينَ، وَلِلْاِيْتِكَ مِنَ الذَّاكِرِينَ، الهی فرست و مرا از سپاسگزاران نعمتها و یادکنندگان احسانت قرار ده، ای معبود من وَكَمْ مِنْ حَاسِدٍ شَرِقَ بِحَسَدِه، وَعَدُوٌّ شَجِيَ بِغَيْظِه، وَسَلَفَنِي بِحَدِّ لِسَانِه، و چه بسیار حسودی که حسادت گلویش را گرفت و دشمنی که غیظ گلویش را گرفت، و با زخم زبانش مرا آزرده، وَوَحَزَنِي بِمُوقِ عَيْنِه، وَجَعَلَ عِرْضِي غَرَضًا لِمَرَامِه، وَقَلَدَنِي خِلَالًا و با گوشه چشمش رنجاند، و آبرویم را هدف تیرهای تهمت‌ش قرار داد، عیوبی را به گردنم انداخت کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۶۵

لَمْ تَزَلْ فِيهِ، فَنَادَيْتُكَ يَا رَبِّ مُسْتَجِيراً بِكَ، وَاثِقاً بِسُرْعَةِ اجَابَتِكَ، مُتَوَكِّلاً

که پیوسته گرفتار آنم، پس ای پروردگار من، پناه جویان، تو را خواندم، در حالی که به سرعتِ اجابتِ مطمئن بوده و بر علی ما لَمْ اَزَلْ اَتَعَرَّفُهُ مِنْ حُسْنِ دِفَاعِكَ، عَالِماً اَنَّهُ لَا يُضْطَهُدُ مَنْ آوَى

دفاع نیکی که پیوسته از تو می‌شناختم توکل نمودم، و می‌دانستم کسی که در سایه

الی ظِلِّ كَنَفِكَ وَكَفَائَتِكَ، وَاعْتَصَدَ بِوَلَايَتِكَ، وَلَنْ تَقْرَعَ الْحَوَادِثُ مِنْ لَجَأِ

حمایت و کفایت تو پناه گیرد و تحت سرپرستی تو نیرومند گردد خوار و ذلیل نشود، و هر کس به دژ محکم یاری تو

الی مَعْقِلِ الْاِتِّصَارِ بِكَ، فَحَصَّنْتَنِي مِنْ بَأْسِهِ بِقُدْرَتِكَ، فَلَكَ الْحَمْدُ يَا

پناهنده شود هرگز حوادث روزگار او را سرکوب نکند، پس مرا به قدرت خود از شر محافظت نمودی، پس ای پروردگار من

رَبِّ مِنْ مُقْتَدِرٍ لَا يُغْلَبُ، وَذِي اِنَاةٍ لَا يُعْجَلُ، صَلَّى عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِ

حمد و سپاس از آن توست به خاطر نیروی شکست‌ناپذیرت و شکیبایی بی‌شتابت، بر محمد و خاندان پاکش درود

مُحَمَّدٍ، وَاجْعَلْنِي لِنِعْمَائِكَ مِنَ الشَّاكِرِينَ، وَلِلْاِثْمِكَ مِنَ الذَّاكِرِينَ، اَللّٰهُمَّ

فرست و مرا از سپاسگزاران نعمتها و یادکنندگان احسانت قرار داده، ای معبود من

وَكَمِّ مِنْ سَحَابٍ مَكْرُوهِ جَلَّتْهَا، وَسَمَاءٍ نِعْمَةٍ اَمْطَرَتْهَا، وَجَدَاوِلِ كَرَامَةٍ

و چه بسیار ابرهای ناخوشایند که پراکنده نمودی و آسمانی از نعمت بر من فرو باریدی و جویبارهای کرامتی که

اجْرِيَّتْهَا، وَاعْيُنِ اِحْدَاثٍ طَمَسَتْهَا، وَنَاشِئَةِ رَحْمَةٍ نَشَرَتْهَا، وَجَنَّةٍ عَافِيَةٍ

جاری ساختی و چشمه‌های حوادثی که خشکاندی، و رحمت تازه‌ای که گستراندی، و زره عافیتی که

الْبُسْتِهَا، وَغَوَامِرِ كُرْبَاتٍ كَشَفَتْهَا، وَامُورٍ جَارِيَةٍ قَدَّرْتَهَا، لَمْ تُعْجِزْكَ

بر بدنم پوشاندی، و گردابهای گرفتاری که برطرف ساختی، و کارهای روزمره که مقدر ساختی، (پس) ناتوانت نکرد

اِذْ طَلَبْتَهَا، وَلَمْ تَمْنَعْ عَلَيَّكَ اِذْ اَرَدْتَهَا، فَلَكَ الْحَمْدُ يَا رَبِّ مِنْ مُقْتَدِرٍ

هنگامی که آنها را طلب نمودی، و هرگاه آنها را اراده نمودی قدرت سرپیچی نداشتند پس ای پروردگار من حمد و سپاس از آن

توست

لَا يُغْلَبُ، وَذِي اِنَاةٍ لَا يُعْجَلُ، صَلَّى عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ، وَاجْعَلْنِي

به خاطر نیروی شکست‌ناپذیرت، و شکیبایی بی‌شتابت، بر محمد و خاندان پاکش درود فرست و مرا از

لِنِعْمَائِكَ مِنَ الشَّاكِرِينَ، وَلِلْاِثْمِكَ مِنَ الذَّاكِرِينَ، اَللّٰهُمَّ مِنْ ظَنِّ

سپاسگزاران نعمتها و یادکنندگان احسانت قرار ده، ای معبود من، و چه بسیار خوش‌بینی‌ها

حَسَنٍ حَقَّقَتْ، وَمِنْ كَسْرِ اِمْلَاقِ جَبْرَتٍ، وَمِنْ مَسْكَنَةِ فَاذِحَةٍ حَوَّلَتْ،

که محقق ساختی، و شکستهای فقر که جبران کردی، و بینوایی کمرشکن که تغییر دادی

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۶۶

وَمِنْ صَرَعَةٍ مُهْلِكَةٍ نَعَشْتُ، وَمِنْ مَشَقَّةٍ اَرَحْتَ، لَا تُسْئَلُ عَمَّا تَفْعَلُ وَهُمْ

و زمین خوردن هلاک‌کننده‌ای که بلندم نمودی، و سختی‌هایی که آسان نمودی، از آنچه انجام دهی، بازخواست نگردی ولی

دیگران

يُسْئَلُونَ، وَلَا يَنْقُصُكَ يَا سَيِّدِي مَا انْفَقْتُ، وَلَقَدْ سُئِلْتُ فَاَعْطَيْتَ، وَلَمْ

بازخواست شوند، ای آقا و سرورم هر چه انفاق کنی از تو کاسته نشود، و هر چه از تو خواسته شد عطا نمودی، و آنگاه که از تو

تُسئَلُ فَاثْبَدَاتُ، وَاسْتُمِیحَ بَابُ فَضْلِكَ فَمَا اكْدَيْتَ، اَبَيْتَ اَلَا اَنْعَامًا

درخواست نشد خود ابتدا به احسان نمودی، و هرچه از درگاه فضل و احسان تو طلب شد دریغ نکردی، ای پروردگار من، خودداری کردی

وَامْتِنَانًا، وَاَلَّا تَطْوُلًا يَا رَبِّ وَاحْسَانًا، وَاَبَيْتَ اَلَا اَنْتِهَاكَ لِحُرْمَاتِكَ،

جز از نعمت بخشی و امتنان و جز از عطا کردن و احسان ولی من خودداری کردم جز از پرده‌داری حرمت‌های و اجترآء علی معاصیک، وَتَعْدِيًا لِحُدُودِكَ، وَغَفْلَةً عَن وَعِيدِكَ، وَطَاعَةً

و بی‌باکی بر نافرمانی‌هایت و تجاوز از حدودت و غفلت از تهدیدت و پیروی از

لِعَدْوِي وَعَدْوِكَ، لَمْ يَمْنَعَكَ يَا اَلٰهِي وَنَاصِرِي اِخْلَالِي بِالشُّكْرِ عَن اِتِّمَامِ

دشمنم و دشمنت، ای معبود و یاورم ناسپاسیم تو را از اتمام احسانت باز نداشت

اِحْسَانِكَ، وَاَلَّا حَجَزَنِي ذَلِكَ عَنِ اِرْتِكَابِ مَسَاخِطِكَ، اَللّٰهُمَّ وَهَذَا مَقَامٌ

و مرا از ارتکاب اعمالی که موجب خشم توست باز نداشت، خدایا و اینک در جایگاه

عَبْدٍ ذَلِيلٍ اَعْتَرَفَ لَكَ بِالتَّوْحِيدِ، وَاَقْرَأَ عَلٰی نَفْسِهِ بِالتَّقْصِيرِ فِي اِدَاءِ

بنده فروتنی قرار گرفته‌ام که به یگانگیت معترف است و به کوتاهی در ادای حقت

حَقِّكَ، وَشَهِدَ لَكَ بِسُبُوغِ نِعْمَتِكَ عَلَيْهِ، وَجَمِيلِ عَادَتِكَ عِنْدَهُ، وَاِحْسَانِكَ

اقرار دارد و به فراوانی نعمت بر او و زیبایی رفتارت با او و احسانت نسبت به او

اَلَيْهِ، فَهَبْ لِي يَا اَلٰهِي وَسَيِّدِي مِنْ فَضْلِكَ مَا اَرِيدُهُ سَبَبًا اِلَى رَحْمَتِكَ،

گواهی می‌دهد، پس ای معبود من و ای آقا و سرورم از فضل و احسانت به من ببخش به اندازه‌ای که بتوانم خود را به رحمت رسانم

وَاتَّخِذْهُ سُلْمًا اَعْرُجُ فِيهِ اِلَى مَرْضَاتِكَ، وَاَمِنْ بِهٖ مِنْ سَخَطِكَ، بِعِزَّتِكَ

و آن را نردبانی برای رسیدن به رضایتت قرار دهم، و از خشمت ایمن گردم، به عزت

و طَوْلِكَ، وَبِحَقِّ نَبِيِّكَ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَالْاَنَّمَةُ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ،

و کرمت و به حق پیامبرت محمد- که درود خدا بر او و خاندان پاکش باد- و به حق امامان- که درود بر ایشان باد-

فَلَكَ الْحَمْدُ يَا رَبِّ مِنْ مُقْتَدِرٍ لَا يُغْلَبُ، وَذِي اِنَاةٍ لَا يُعْجَلُ، صَلَّى عَلٰی

پس ای پروردگار من حمد و سپاس از آن توست به خاطر نیروی شکست‌ناپذیرت، و شکیبایی بی‌شتابت

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۶۷

مُحَمَّدٍ وَاٰلِ مُحَمَّدٍ، وَاَجْعَلْنِي لِنِعْمَاتِكَ مِنَ الشَّاكِرِينَ، وَاَلَا اِيْكَ مِنْ

بر محمد و خاندان پاکش درود فرست و مرا از سپاسگزاران نعمتها و یادکنندگان

الذَّاكِرِينَ، اَلٰهِي وَكَمْ مِنْ عَبْدٍ اَمْسَى وَاصْبَحَ فِي كَرْبِ الْمَوْتِ،

احسانت قرار ده، ای معبود من، و چه بسیار بنده‌ای که شب و روزش در سختی جان دادن

وَحَشْرَجِهِ الصِّدْرِ، وَالنَّظْرَ اِلَى مَا تَقْشَعُرُّ مِنْهُ الْجُلُودُ، وَتَفْرَعُ لَهُ الْقُلُوبُ،

و رسیدن جان به سینه و مشاهده آنچه پوستها از آن به لرزه در آید و دلها به تپش افتد، بگذرد

وَاَنَا فِي عَافِيَةٍ مِنْ ذَلِكُ كُلِّهِ، فَلَكَ الْحَمْدُ يَا رَبِّ مِنْ مُقْتَدِرٍ لَا يُغْلَبُ،

در حالی که من از تمامی اینها در سلامت به سر می‌برم، پس ای پروردگار من حمد و سپاس از آن توست به خاطر نیروی

شکست ناپذیرت

وَذِي اِنَاةٍ لَا يُعْجَلُ، صَلَّى عَلٰى مُحَمَّدٍ وَّآلِ مُحَمَّدٍ، وَاجْعَلْنِي لِنِعْمَاتِكَ مِنْ

و شکیبایی بی‌شتابت، بر محمد و خاندان پاکش درود فرست و مرا از سپاسگزاران

الشَّاكِرِينَ، وَّالْاِلٰئِكَ مِنَ الذَّاكِرِينَ، الهی وَاَنْتُمْ مِنْ عِبْدِ اَمْسٰی وَاَصْبَحَ

نعمتها و یادکنندگان احسانت قرار ده، ای معبود من و چه بسیار بنده‌ای که شب و روزش

سَقِيمًا مُّوجِعًا مُّذْنَفًا، فِی اِنِّیْنَ وَّعَوِیْلِ، یَتَقَلَّبُ فِی غَمِّهِ لَا یَجِدُ مَحِیصًا،

به بیماری دردناک و ناله و فریاد سپری گردد، در حالی که از اندوه به خود می‌پیچد، نه راه چاره‌ای دارد

وَلَا یُسْبِغُ طَعَامًا وَّلَا شَرَابًا، وَاَنَا فِی صِحَّةٍ مِنَ الْبَدَنِ، وَّسَلَامَةٌ فِی

و نه غذا و آبی بر او گواراست، و من در تندرستی و سلامت روح، زندگی

النَّفْسِ مِنَ الْعِیْشِ، کُلُّ ذَلِکَ مِنْکَ، فَلِکَ الْحَمْدُ یَا رَبِّ مِنْ مُّقْتَدِرٍ لَا یُعْلَبُ،

می‌کنم که همه اینها از جانب توست، پس ای پروردگار من حمد و سپاس از آن توست به خاطر نیروی شکست‌ناپذیرت

وَذِي اِنَاةٍ لَا یُعْجَلُ، صَلَّى عَلٰى مُحَمَّدٍ وَّآلِ مُحَمَّدٍ، وَاجْعَلْنِي لِنِعْمَاتِكَ مِنْ

و شکیبایی بی‌شتابت، بر محمد و خاندان پاکش درود فرست و مرا از سپاسگزاران

الشَّاكِرِينَ، وَّالْاِلٰئِكَ مِنَ الذَّاكِرِينَ، الهی وَاَنْتُمْ مِنْ عِبْدِ اَمْسٰی وَاَصْبَحَ

نعمتها و یادکنندگان احسانت قرار ده، ای معبود من، و چه بسیار بنده‌ای که شب و روزش را

خَائِفًا مَّرْعُوبًا، مُسَهَّدًا مُشْفِقًا، وَّحِیدًا وَّجَلًّا، هَارِبًا طَرِیدًا، مُنْحَجِرًا فِی

در ترس و بیم و تشویش و اضطراب سپری کند، تنها و ترسان از خانه گریخته و آواره شده، در حالی که در

مَضِیْقٍ، اَوْ مَخْبَآءٍ مِنَ الْمَخَابِیِ، قَدْ ضَاقَتْ عَلَیْهِ الْاَرْضُ بِرُحْبِهَا، لَا یَجِدُ

تنگنا قرار گرفته یا در مخفیگاهی خود را مخفی کرده، و زمین با تمامی وسعتش بر او تنگ شده است، نه راه

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۶۸

حِیْلَةٌ وَّلَا مَنْجٰی وَّلَا مَأْوٰی وَاَنَا فِی اَمْنٍ وَّطُمَآئِنَةٍ، وَّعَافِیَةٍ مِنْ ذَلِکَ

چاره‌ای دارد و نه امید نجاتی و نه سرپناهی، و من در امنیت و آسایش و دور از همه این گرفتاریها

کُلِّهِ، فَلِکَ الْحَمْدُ یَا رَبِّ مِنْ مُّقْتَدِرٍ لَا یُعْلَبُ، وَذِي اِنَاةٍ لَا یُعْجَلُ، صَلَّى

بسر می‌برم. پس ای پروردگار من، حمد و سپاس از آن توست به خاطر نیروی شکست‌ناپذیرت و شکیبایی بی‌شتابت،

عَلٰى مُحَمَّدٍ وَّآلِ مُحَمَّدٍ، وَاجْعَلْنِي لِنِعْمَاتِكَ مِنَ الشَّاكِرِينَ، وَّالْاِلٰئِكَ

بر محمد و خاندان پاکش درود فرست و مرا از سپاسگزاران نعمتها و یادکنندگان احسانت

مِنَ الذَّاكِرِينَ، الهی وَاَنْتُمْ مِنْ عِبْدِ اَمْسٰی وَاَصْبَحَ مَغْلُوبًا مُّكَبَّلًا

قرار ده، ای معبود من و ای آقا و سرورم و چه بسیار بنده‌ای که شب و روزش را در غل و زنجیر

فِی الْحَدِیدِ بِاِیْدِی الْعُدَاةِ لَا یَزْحَمُوْنَهُ، فَقِیدًا مِنْ اَهْلِهِ وَّوَلَدِهِ، مُنْقَطِعًا عَنِ

آه‌نین در اسارت دشمنان بی‌رحم، دور از زن و فرزند و جدای از

اِخْوَانِهِ وَّبَلَدِهِ، یَتَوَقَّعُ کُلَّ سَاعَةٍ بِآیِّ قَتْلِهِ یُقْتَلُ وَّبِآیِّ مِثْلِهِ یَمِثَّلُ بِهِ، وَاَنَا

برادران و شهرش سپری کند، در حالی که هر ساعت انتظار می‌کشد که چگونه کشته خواهد شد و چگونه اعضای بدنش قطعه قطعه

می‌گردد و من

فِي عَافِيَةٍ مِنْ ذَلِكَ كُلِّهِ، فَلَكَ الْحَمْدُ يَا رَبِّ مِنْ مُقْتَدِرٍ لَا يُغْلَبُ، وَذِي اِنَاةٍ

در سلامتی از همه این گرفتاریها به سر می‌برم، پس ای پروردگار من، حمد و سپاس از آن توست به خاطر نیروی شکست‌ناپذیرت و شکیبایی

لَا يَعْجَلُ، صَلَّى عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ، وَاجْعَلْنِي لِتُعْمَائِكَ مِنْ

بی‌شتابت، بر محمد و خاندان پاکش درود فرست و مرا از سپاسگزاران نعمتها

الشَّاكِرِينَ، وَاللَّائِكَةَ مِنَ الدَّاكِرِينَ، الْهِيَ وَسَيِّدِي وَكَمِّ مِنْ عَبْدِ اِمْسِي

و یادکنندگان احسانت قرار ده، ای معبود من، و ای آقا و سرورم، و چه بسیار بنده‌ای که شب

وَاصْبَحَ يُقَاسِي الْحَرْبَ، وَ مَبَاشِرَةَ الْقِتَالِ بِنَفْسِهِ، قَدْ غَشِيَتْهُ الْاَعْدَاءُ مِنْ

و روز، سختی جنگ و حضورش در پیکار را تحمل کرد، در حالی که دشمنان از هر سو

كُلِّ جَانِبٍ بِالسُّيُوفِ وَالرَّمَاكِحِ وَالْاَلَةِ الْحَرْبِ، يَتَقَعَّقُ فِي الْحَدِيدِ قَدْ بَلَغَ

با شمشیر و نیزه و آلات جنگی او را در میان گرفته‌اند، به گونه‌ای که در میان صدای شمشیرها تلاشش

مَجْهُودُهُ، لَا يَعْرِفُ حَيْلَةً وَلَا يَجِدُ مَهْرَبًا، قَدْ اِذْنَفَ بِالْجِرَاحَاتِ، اَوْ

به آخر رسیده و راه چاره و فراری ندارد، از کثرت جراحات از پا افتاده یا

مُتَشَحِّطًا بِدَمِهِ تَحْتَ السَّنَابِكِ وَالْاَرْجُلِ، يَتَمَنَّى شَرْبَةً مِنْ مَاءٍ، اَوْ نَظْرَةً

زیر سم اسبان و پاها به خونس غلطیده و آرزوی جرعه‌ای از آب، یا نگاهی

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۶۹

اِلَى اَهْلِهِ وَوَلَدِهِ، وَلَا يَقْدِرُ عَلَيْهَا، قَدْ شَرَبَتِ الْاَرْضُ مِنْ دَمِهِ، وَ اَكَلَتِ

به زن و فرزندش را دارد ولی توانایی آن را ندارد و زمین از خونس سیراب شده و درندگان

السَّبَاعِ وَالطَّيْرِ مِنْ لَحْمِهِ، وَاَنَا فِي عَافِيَةٍ مِنْ ذَلِكَ كُلِّهِ، فَلَكَ الْحَمْدُ يَا رَبِّ

و پرندگان از گوشتش خورده‌اند و من در سلامتی از شر این گرفتاریها به سر می‌برم، پس ای پروردگار من

مِنْ مُقْتَدِرٍ لَا يُغْلَبُ، وَذِي اِنَاةٍ لَا يَعْجَلُ، صَلَّى عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ،

حمد و سپاس از آن توست به خاطر نیروی شکست‌ناپذیرت و شکیبایی بی‌شتابت بر محمد و خاندان پاکش درود فرست

وَاجْعَلْنِي لِتُعْمَائِكَ مِنَ الشَّاكِرِينَ، وَاللَّائِكَةَ مِنَ الدَّاكِرِينَ، الْهِيَ وَكَمِّ

و مرا از سپاسگزاران نعمتها و یادکنندگان احسانت قرار ده، ای معبود من، و چه بسیار

مِنْ عَبْدِ اِمْسِي وَاصْبَحَ فِي ظُلُمَاتِ الْبِحَارِ، وَغَوَاصِفِ الرِّيَّاحِ وَالْاَهْوَالِ

بنده‌ای که شب و روزش در تاریکی دریاها، تندبادها و هراسها و در میان امواجی که

وَالْاَمْوَاجِ، يَتَوَقَّعُ الْغُرُقَ وَالْاَهْلَاكَ، لَا يَقْدِرُ عَلَى حَيْلَةٍ، اَوْ مُبْتَلَى بِصَاعِقَةٍ

هر لحظه از آن انتظار غرق و نابودی می‌رود بگذرد و راه چاره‌ای هم نداشته باشد یا بنده‌ای که گرفتار صاعقه

اَوْ هَدْمٍ اَوْ حَرْقٍ، اَوْ شَرْقٍ اَوْ خَسْفٍ، اَوْ مَسْخٍ اَوْ قَدْفٍ، وَاَنَا فِي عَافِيَةٍ

یا ویرانی یا آتش سوزی یا آفتاب زدگی یا فرو رفتن در دل زمین یا مسخ شدن یا پرتاب شدن گردد و من در سلامتی

مِنْ ذَلِكَ كُلِّهِ، فَلَكَ الْحَمْدُ يَا رَبِّ مِنْ مُقْتَدِرٍ لَا يُغْلَبُ، وَذِي اِنَاةٍ لَا يَعْجَلُ،

از همه این گرفتاریها به سر می‌برم، پس ای پروردگار من حمد و سپاس از آن توست به خاطر نیروی شکست‌ناپذیرت و شکیبایی

بی‌شتابت،

صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ، وَاجْعَلْنِي لِنِعْمَاتِكَ مِنَ الشَّاكِرِينَ،
 بر محمد و خاندان پاکش درود فرست، و مرا از سپاسگزاران نعمتها
 وَلِأَنَّكَ مِنَ الذَّاكِرِينَ، الهی و کَمِ مِنْ عَبْدٍ امْسَى وَاصْبَحَ مُسَافِرًا
 و یادکنندگان احسانت قرار ده، ای معبود من، و چه بسیار بنده‌ای که شب و روزش را در سفر
 شَاحِصًا عَنْ أَهْلِهِ وَوَطْنِهِ وَوَلَدِهِ، مُتَحَيِّرًا فِي الْمَفَاوِزِ، تَائِهًا مَعَ الْوُحُوشِ
 و دور از زن و وطن و فرزند، حیران در بیابانها، در میان حیوانات وحشی
 وَ الْبَهَائِمِ وَالْهَوَامِّ، وَحِيدًا فَرِيدًا لَا يَعْرِفُ حِيلَةً وَلَا يَهْتَدِي سَبِيلًا، اَوْ
 و چهارپایان و حشرات سپری کرده است، در حالی که تک و تنهاست نه چاره‌ای می‌بیند و نه راهی می‌یابد یا
 مُتَأَذِيًا بِبُرْدٍ اَوْ حَرٍّ اَوْ جُوعٍ اَوْ عَطَشٍ اَوْ عُزْيٍ، اَوْ غَيْرِهِ مِنَ الشَّدَائِدِ مِمَّا
 آزرده از سرما یا گرما یا گرسنگی یا تشنگی یا برهنگی یا سایر سختی‌ها که
 کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۷۰

اَنَا مِنْهُ خَلَوْتُ، فِي عَافِيَةٍ مِنْ ذَلِكَ كُلِّهِ، فَلَكَ الْحَمْدُ يَا رَبِّ مِنْ مُقْتَدِرٍ لَا
 من از آنها بدورم و در سلامتی از همه این گرفتاریها بسر می‌برم، پس ای پروردگار من حمد و سپاس از آن توست به خاطر نیروی
 يُغَلِّبُ، وَذِي اِنَاةٍ لَا يَعْجَلُ، صَلَّى عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ، وَاجْعَلْنِي
 شکست‌ناپذیرت و شکیبایی بی‌شتابت، بر محمد و خاندان پاکش درود فرست و مرا
 لِنِعْمَاتِكَ مِنَ الشَّاكِرِينَ، وَلِأَنَّكَ مِنَ الذَّاكِرِينَ، الهی وَسَيِّدِي وَكَمِ
 از سپاسگزاران نعمتها و یادکنندگان احسانت قرار ده ای معبود من و ای آقا و سرورم و چه بسیار
 مِنْ عَبْدٍ امْسَى وَاصْبَحَ فَقِيرًا عَائِلًا، عَارِيًا مُمْلِقًا، مُخْفِقًا مَهْجُورًا، خَائِفًا
 بنده‌ای که شب و روزش در حالی بگذرد که تهیدست عیالوار، برهنه بینوا، ناکام وامانده، در ترس
 جَائِعًا ظَمْئَانًا، يَنْتَظِرُ مَنْ يَعُودُ عَلَيْهِ بِفَضْلِ، اَوْ عَبْدٍ وَجِيهِ عِنْدَكَ هُوَ
 گرسنگی و تشنگی است، چشم به راه کسی است که به او چیزی ببخشد یا چه بسیار بنده آبرومندی که از من
 اَوْجَهُ مِنِّي عِنْدَكَ، وَاشِدُّ عِبَادَةً لَكَ، مَعْلُولًا مَقْهُورًا، قَدْ حُمِّلَ ثِقْلًا مِنْ
 نزد تو آبرومندتر است و بیش از من تو را عبادت می‌کند در حالی که در غل و زنجیر و اسارت، بار گران
 تَعَبِ الْعَنَاءِ، وَشِدَّةِ الْعُبُودِيَّةِ، وَكُلْفَةِ الرِّقِّ، وَثِقَلِ الضَّرْبِ، اَوْ مُبْتَلَى بِنِجَابٍ
 رنج و مشقت و سختی بندگی و دشواری بردگی و سنگینی پرداخت مالیات را به دوش می‌کشد یا به بلای
 شَدِيدٍ لَا قِبَلَ لَهُ بِإِلَّا بِمَنِّكَ عَلَيْهِ، وَاَنَا الْمَخْدُومُ الْمُنْعَمُ الْمُعَافَى
 شدیدی مبتلا شده که تاب تحمل آن را جز با فضل تو ندارد ولی دیگران در خدمت من و من در ناز و نعمت و تندرستی

کلیات مفاتیح نوین ؛ ص ۱۷۰

الْمَكْرَمُ، فِي عَافِيَةٍ مِمَّا هُوَ فِيهِ، فَلَكَ الْحَمْدُ عَلَى ذَلِكَ كُلِّهِ، مِنْ مُقْتَدِرٍ لَا
 و گرامی در سلامتی از گرفتاری‌هایی که او در آن است به سر می‌برم، پس ای پروردگار من حمد و سپاس از آن توست به خاطر
 نیروی
 يُغَلِّبُ، وَذِي اِنَاةٍ لَا يَعْجَلُ، صَلَّى عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ، وَاجْعَلْنِي

شکست‌ناپذیریت و شکیبایی بی‌شتابت، بر محمد و خاندان پاکش درود فرست و مرا از
 لِنِعْمَائِكَ مِنَ الشَّاكِرِينَ، وَ لِلَّذِينَكَ مِنَ الذَّاكِرِينَ، [الهی و مَوْلای
 سپاسگزاران نعمتها و یادکنندگان احسانت قرار ده [ای معبود من و آقا
 وَ سَيِّدِي وَ كَمِّ مِنْ عَبْدٍ اَمْسَى وَ اصْبَحَ شَرِيداً طَرِيداً حَيْرَاناً، مُتَحَيِّراً
 و سرورم و چه بسیار بنده‌ای که شب و روزش را در آوارگی و فرار و حیرانی و سرگردانی
 جَائِعاً خَائِفاً، خَاسِراً فِي الصَّحَارَى وَ الْبَرَارَى قَدْ اَحْرَقَهُ الْحَرُّ وَ الْبُرْدُ،
 و گرسنگی و ترسان و زیانکار در صحراها و بیابانها به سر برده در حالی که سرما و گرما او را بی‌تاب کرده
 کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۷۱

وَ هُوَ فِي ضَرٍّ مِنَ الْعَيْشِ وَ ضَنْكٍ مِنَ الْحَيَوَةِ، وَ ذُلٌّ مِنَ الْمَقَامِ، يَنْظُرُ اِلَى
 و در وضع فلاکت بار و زندگی سخت و توأم با خواری بسر می‌برد، با حسرت
 نَفْسِهِ حَسِرَةً، لَا يَقْدِرُ لَهَا عَلَيَّ ضَرٌّ وَلَا نَفْعٌ، وَ اَنَا خَلَوْتُ مِنْ ذَلِكَ كُلِّهِ
 به خود می‌نگرد و بر سود و زیان خود قدرتی ندارد، در حالی که من به لطف و کرمت
 بِجُودِكَ وَ كَرَمِكَ، فَلَا اِلَهَ اِلَّا اَنْتَ، سُبْحَانَكَ مِنْ مُقْتَدِرٍ لَا يُغْلَبُ، وَ ذِي
 از همه آنها بدورم، پس معبودی جز تو نیست، تسبیح می‌کنم تو را به خاطر نیروی شکست‌ناپذیریت و
 اِنَاةٍ لَا يَعْجَلُ، صَلَّى عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ، وَ اجْعَلْنِي لِانْعِمِكَ مِنْ
 شکیبایی بی‌شتابت، بر محمد و خاندان پاکش درود فرست و مرا از سپاسگزاران نعمتها
 الشَّاكِرِينَ، وَ لِلَّذِينَكَ مِنَ الذَّاكِرِينَ، وَ اَرْحَمَنِي بِرَحْمَتِكَ، يَا اَرْحَمَ
 و یادکنندگان احسانت قرار ده و به رحمت بر من رحم کن ای مهربانترین
 الرَّاحِمِينَ [۱۴۸] اَللّٰهُمَّ وَ سَيِّدِي وَ كَمِّ مِنْ عَبْدٍ اَمْسَى وَ اصْبَحَ عَلِيلاً مَرِيضاً،
 مهربانان، ای معبود من و ای آقا و سرورم، و چه بسیار بنده‌ای که شب و روزش را در ناتوانی، بیماری،
 سَقِيماً مُدْنِفاً، عَلَيَّ فُرْشِ الْعِلَّةِ وَ فِي لِبَاسِهَا، يَتَقَلَّبُ يَمِيناً وَ شِمَالاً، لَا
 ناخوشی و بی‌حالی، در بستر و لباس بیماری بسر آورد و (از درد) از این پهلو به آن پهلو بغلطد،
 يَعْرِفُ شَيْئاً مِنْ لَذَّةِ الطَّعَامِ، وَلَا مِنْ لَذَّةِ الشَّرَابِ، يَنْظُرُ اِلَى نَفْسِهِ حَسِرَةً،
 و چیزی از لذت غذا و نوشیدنی نفهمد، و با حسرت به خود بنگرد
 لَا يَسْتَطِيعُ لَهَا ضَرّاً وَلَا نَفْعاً، وَ اَنَا خَلَوْتُ مِنْ ذَلِكَ كُلِّهِ بِجُودِكَ وَ كَرَمِكَ، فَلَا
 و بر سود و زیان خود قدرتی ندارد، در حالی که من به لطف و کرمت از همه آنها بدورم، پس
 اَللّٰهُ اَنْتَ، سُبْحَانَكَ مِنْ مُقْتَدِرٍ لَا يُغْلَبُ، وَ ذِي اِنَاةٍ لَا يَعْجَلُ، صَلَّى عَلَيَّ
 معبودی جز تو نیست، تسبیح می‌کنم تو را به خاطر نیروی شکست‌ناپذیریت و شکیبایی بی‌شتابت، بر
 مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ، وَ اجْعَلْنِي لَكَ مِنَ الْعَابِدِينَ، وَ لِنِعْمَائِكَ مِنَ الشَّاكِرِينَ،
 محمد و خاندان پاکش درود فرست و مرا از عبادت‌کنندگان و از سپاسگزاران نعمتها
 وَ لِلَّذِينَكَ مِنَ الذَّاكِرِينَ، وَ اَرْحَمَنِي بِرَحْمَتِكَ يَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ، مَوْلَايَ
 و یادکنندگان احسانت قرار ده و به رحمت بر من رحم کن ای مهربان‌ترین مهربانان، ای مولای من
 کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۷۲

وَسَيِّدِي وَكَمْ مِنْ عَبْدٍ امْسَى وَاصْبَحَ، وَقَدْ دَنَا يَوْمُهُ مِنْ حَتْفِهِ، وَاحْدَقَ
و ای آقا و سرورم چه بسیار بنده‌ای که شب و روزش را سپری کند در حالی که عمرش بسر آمده و فرشته مرگ
بِه مَلَكِ الْمَوْتِ فِي اغْوَانِهِ، يُعَالِجُ سَكَرَاتِ الْمَوْتِ وَحِيَاضَهُ، تَدَوَّرُ عَيْنَاهُ
با یاورانش دور بسترش را گرفته و علاجی برای سختی‌های جان‌کندن و گرداب مرگ می‌طلبد، چشمانش
يَمِينًا وَ شِمَالًا، يُنْظَرُ اِلَى اجْبَائِهِ وَ اَوْدَائِهِ وَ اِخْلَائِهِ، قَدْ مُنِعَ مِنَ الْكَلَامِ،
به چپ و راست می‌گردد، و به دوستان و یاران و رفقای خود می‌نگرد، زبانش از گفتن بند آمده،
وَ حُجِبَ عَنِ الْخِطَابِ، يُنْظَرُ اِلَى نَفْسِهِ حَسِرَةً، فَلَا يَسْتَطِيعُ لَهَا ضَرًّا وَلَا
و از گفتار باز ایستاده است، با حسرت به خود می‌نگرد که هیچ قدرتی بر سود و زیان ندارد،
نَفْعًا، وَ اَنَا خَلَوْتُ مِنْ ذَلِكَ كُلِّهِ بِجُودِكَ وَ كَرَمِكَ، فَلَا اِلَهَ اِلَّا اَنْتَ، سُبْحَانَكَ
در حالی که من به لطف و کرمت از همه آنها به دورم، پس معبودی جز تو نیست، تسبیح می‌کنم تو را
مِنْ مُقْتَدِرٍ لَا يُغْلَبُ، وَ ذِي اِنَاةٍ لَا يُعْجَلُ، صَلَّى عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ،
به خاطر نیروی شکست‌ناپذیرت و شکیبایی بی‌شتابت، بر محمد و خاندان پاکش درود فرست
وَ اجْعَلْنِي لِنِعْمَائِكَ مِنَ الشَّاكِرِينَ، وَ لِالْاَيْتِكَ مِنَ الذَّاكِرِينَ، وَ اَرْحَمُنِي
و مرا از سپاسگزاران نعمتها و یادکنندگان احسانت قرار ده و به رحمت بر من
بِرَحْمَتِكَ يَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ، مَوْلَايَ وَسَيِّدِي وَ كَمْ مِنْ عَبْدٍ امْسَى
رحم کن ای مهربان‌ترین مهربانان، ای مولای من و ای آقا و سرورم، و چه بسیار بنده‌ای که شب
وَ اصْبَحَ فِي مَضَائِقِ الْحُبُوسِ وَ الشُّجُونِ، وَ كَرْبِهَا وَ ذُلِّهَا وَ حَدِيدِهَا،
و روزش در تنگنای زندانها و بندها با انواع گرفتاریها و خواری و در بند زنجیر آهنین بگذرد
يَتَدَاوَلُهُ اغْوَانُهَا وَ زَبَائِنُهَا، فَلَا يَدْرِي اَيُّ حَالٍ يُفْعَلُ بِهِ، وَ اَيُّ مَثَلٍ يُمَثَّلُ
در حالی که به دست زندانبانان و نگهبانانش دست به دست بگردد و نمی‌داند که با او چه خواهد شد و کدام عضو از اعضایش را
بِه، فَهُوَ فِي ضَرٍّ مِنَ الْعَيْشِ، وَ ضَنْكٍ مِنَ الْحَيَاةِ، يُنْظَرُ اِلَى نَفْسِهِ حَسِرَةً،
قطع خواهند کرد، پس او در وضع فلاکت‌بار و زندگی سخت و توأم با خواری بسر می‌برد، با حسرت به خود می‌نگرد
لَا يَسْتَطِيعُ لَهَا ضَرًّا وَلَا نَفْعًا، وَ اَنَا خَلَوْتُ مِنْ ذَلِكَ كُلِّهِ بِجُودِكَ وَ كَرَمِكَ، فَلَا
و بر سود و زیان خود قدرتی ندارد، در حالی که من به لطف و کرمت از همه آنها بدورم، پس
اِلَهَ اِلَّا اَنْتَ، سُبْحَانَكَ مِنْ مُقْتَدِرٍ لَا يُغْلَبُ، وَ ذِي اِنَاةٍ لَا يُعْجَلُ، صَلَّى عَلَيَّ
معبودی جز تو نیست، تسبیح می‌کنم تو را به خاطر نیروی شکست‌ناپذیرت و شکیبایی بی‌شتابت، بر
کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۷۳

مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ، وَ اجْعَلْنِي لَكَ مِنَ الْعَابِدِينَ، وَ لِنِعْمَائِكَ مِنَ الشَّاكِرِينَ،
محمد و خاندان پاکش درود فرست و مرا از عبادت‌کنندگان و سپاسگزاران نعمتها
وَ لِالْاَيْتِكَ مِنَ الذَّاكِرِينَ، وَ اَرْحَمُنِي بِرَحْمَتِكَ، يَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ، سَيِّدِي
و یادکنندگان احسانت قرار ده، و به رحمت بر من رحم کن، ای مهربان‌ترین مهربانان، ای آقا و سرورم
وَ مَوْلَايَ، وَ كَمْ مِنْ عَبْدٍ امْسَى وَ اصْبَحَ قَدْ اسْتَمَرَ عَلَيْهِ الْقَضَاءُ، وَ احْدَقَ
و ای مولای من، و چه بسیار بنده‌ای که شب و روزش در حالی بگذرد که پی در پی گرفتار سرنوشت ناگوار گشته و بلا

بِه الْبَلَاءِ، وَفَارَقَ أَوْدَآئَهُ وَاجْبَآئَهُ وَاجْلَآئَهُ، وَأَمْسَى اسِيرًا حَقِيرًا ذَلِيلًا
و گرفتاری او را احاطه کرده و از دوستان و یاران و رفقای خود دور شده و شب را در حال اسارت و حقارت و ذلت
فِي أَيْدِي الْكُفَّارِ وَالْأَعْدَاءِ، يَتَدَاوَلُونَهُ يَمِينًا وَشِمَالًا، قَدْ حُصِرَ فِي
در دست کفار و دشمنان بسر آورد، او را دست به دست به راست و چپ بکشاند و در سیاه چال
الْمَطَامِيرِ، وَثِقَلَ بِالْحَدِيدِ، لَا يَرَى شَيْئًا مِنْ ضِيَاءِ الدُّنْيَا وَلَا مِنْ رَوْحِهَا،
زندانی شده و به زنجیر آهنین بسته شده، نه چیزی از روشنایی دنیا را می‌بیند و نه نسیمش بر او می‌وزد،
يَنْظُرُ إِلَى نَفْسِهِ حَسْرَةً، لَا يَسْتَطِيعُ لَهَا ضَرًّا وَلَا نَفْعًا، وَأَنَا خَلُؤٌ مِنْ ذَلِكُ
با حسرت به خود می‌نگرد و بر سود و زیان خود قدرتی ندارد، در حالی که من
كُلُّهُ بِجُودِكَ وَكَرَمِكَ، فَلَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، سُبْحَانَكَ مِنْ مُقْتَدِرٍ لَا يُغْلَبُ،
به لطف و کرمت از همه آنها بدورم، پس معبودی جز تو نیست، تسبیح می‌کنم تو را به خاطر نیروی شکست ناپذیرت
وَذِي انَاةٍ لَا يَعْجَلُ، صَلَّى عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ، وَاجْعَلْنِي لَكَ مِنْ
و شکیبایی بی‌شتابت، بر محمد و خاندان پاکش درود فرست، و مرا از
الْعَابِدِينَ، وَلِنِعْمَتِكَ مِنَ الشَّاكِرِينَ، وَلِلْآئِكَ مِنَ الذَّاكِرِينَ، وَارْحَمْنِي
عبادت کنندگان و سپاسگزاران نعمتها و یاد کنندگان احسانت قرار ده، و به رحمت
بِرَحْمَتِكَ، يَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ، مَوْلَايَ وَ سَيِّدِي وَ كَمِّ مِنْ عَبْدِ اَمْسَى
بر من رحم کن، ای مهربان‌ترین مهربانان، ای مولای من و ای آقا و سرورم، و چه بسیار بنده‌ای که شب
وَاصْبِحَ قَدْ اشْتَقَّ إِلَى الدُّنْيَا لِلرَّغْبَةِ فِيهَا، إِلَى اَنْ خَاطَرَ بِنَفْسِهِ وَمَالِهِ
و روزش بگذرد و از روی میلی که به دنیا دارد مشتاقانه بسویش رود تا آنجا که از حرصی که
حِرْصًا مِنْهُ عَلَيْهَا، قَدْ رَكِبَ الْفُلُوكَ وَكُسِرَتْ بِهِ، وَهُوَ فِي آفَاقِ الْبِحَارِ
بر آن دارد، خود و مالش را به خطر انداخته، سوار بر کشتی شده و کشتی او شکسته و او در کرانه‌ها و تاریکی‌های
کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۷۴

و ظَلَمِهَا، يَنْظُرُ إِلَى نَفْسِهِ حَسْرَةً، لَا يَقْدِرُ لَهَا عَلَى ضَرٍّ وَلَا نَفْعٍ، وَأَنَا خِلُؤٌ
دریاست و از روی حسرت به خود می‌نگرد و بر سود و زیان خودش قدرتی ندارد در حالی که من
مِنْ ذَلِكُ كُلُّهُ بِجُودِكَ وَكَرَمِكَ، فَلَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، سُبْحَانَكَ مِنْ مُقْتَدِرٍ لَا
به لطف و کرمت از همه آنها بدورم پس معبودی جز تو نیست تسبیح می‌کنم تو را به خاطر نیروی
يُغْلَبُ، وَذِي انَاةٍ لَا يَعْجَلُ، صَلَّى عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ، وَاجْعَلْنِي لَكَ مِنْ
شکست ناپذیرت و شکیبایی بی‌شتابت بر محمد و خاندان پاکش درود فرست و مرا از
الْعَابِدِينَ، وَلِنِعْمَتِكَ مِنَ الشَّاكِرِينَ، وَلِلْآئِكَ مِنَ الذَّاكِرِينَ، وَارْحَمْنِي
عبادت کنندگان و سپاسگزاران نعمتها و یاد کنندگان احسانت قرار ده
بِرَحْمَتِكَ، يَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ، مَوْلَايَ وَ سَيِّدِي وَ كَمِّ مِنْ عَبْدِ اَمْسَى
و به رحمت بر من رحم کن ای مهربان‌ترین مهربانان. ای مولای من و ای آقا و سرورم و چه بسیار بنده‌ای که شب
وَاصْبِحَ قَدْ اسْتَمَرَّ عَلَيْهِ الْفُضَاءُ، وَاحْدَقَ بِهِ الْبَلَاءُ، وَالْكَفَّارُ وَالْأَعْدَاءُ،
و روزش در حالی بگذرد که پی در پی گرفتار سرنوشت ناگوار گشته و بلا و گرفتاری و کفار و دشمنان

وَآخَذَتْهُ الرِّمَاحُ وَالسُّيُوفُ وَالسَّهَامُ، وَجَدَلَّ صَرِيحاً، وَقَدْ شَرِبَتْ

او را احاطه کرده و نیزه‌ها و شمشیرها و تیرها او را فرا گرفته، و به رو درافتاده

الأَرْضُ مِنْ دَمِهِ، وَآكَلَتْ السَّبَاعُ وَالطَّيْرُ مِنْ لَحْمِهِ، وَأَنَا خَلُّوْ مِنْ ذَلِكَ

و زمین از خونش سیراب شده و درندگان و پرندگان گوشتش را خورده‌اند، در حالی که من

كُلُّهُ بِجُودِكَ وَكَرَمِكَ، لَا بِاسْتِحْقَاقٍ مِنِّي لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، سُبْحَانَكَ مِنْ

به لطف و کرمت از همه آنها بدورم، بی آنکه سزاوار آن باشم، معبودی جز تو نیست، تسبیح می‌کنم تو را

مُقْتَدِرٍ لَا يُغْلَبُ، وَذِي إِهَابٍ لَا يُعْجَلُ، صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ،

به خاطر نیروی شکست‌ناپذیرت و شکست‌ناپذیری بی‌ثباتت، بر محمد و خاندان پاکش درود فرست،

وَاجْعَلْنِي لِنِعْمَتِكَ مِنَ الشَّاكِرِينَ، وَلِلْآئِكَ مِنَ الذَّاكِرِينَ، وَأَرْحَمَنِي

و مرا از سپاسگزاران نعمتها و یادکنندگان احسانت قرار ده و به رحمت بر من

بِرَحْمَتِكَ، يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ، وَعَزَّتْكَ يَا كَرِيمٌ لَأُطَلِّبَنَّ مِمَّا لَدَيْكَ،

رحم کن، ای مهربان‌ترین مهربانان، به عزت سوگند ای بزرگوار، من از آنچه نزد توست می‌خواهم

وَأَلْحَنَ عَلَيْكَ، وَأَلْجَأَنَّ إِلَيْكَ، وَلَا مُدَنَّ يَدِي نَحْوَكَ مَعَ جُزْمِهَا إِلَيْكَ، يَا

و بر آن پافشاری دارم و به تو پناهنده‌ام و دست گنهکارم را به سویت دراز می‌کنم، ای

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۷۵

رَبِّ فِيمَنْ أَعُوذُ، وَبِمَنْ أَلُوذُ، لَا أَحَدَ لِي إِلَّا أَنْتَ، افْتَرَدْنِي وَأَنْتَ مُعَوَّلِي

پروردگار من، به که پناه برم و به که رو کنم، در حالی که جز تو کسی را ندارم، آیا با وجود اینکه پشتیبان منی

وَعَلَيْكَ مُتَكَلِّي اسئَلُكَ بِاسْمِكَ الَّذِي وَضَعْتَهُ عَلَى السَّمَاءِ فَاسْتَقَلَّتْ،

و من بر تو توکل می‌کنم مرا از درگاهت برانی؟ به حق آن نامت که بر آسمانها نهاده‌ای و پا برجا ماند

وَعَلَى الْأَرْضِ فَاسْتَقَرَّتْ وَعَلَى الْجِبَالِ فَرَسَتْ، وَعَلَى اللَّيْلِ فَاطْلَمَّ،

و بر زمین نهاده‌ای و آرام گرفت و بر کوه‌ها نهاده‌ای و استوار گردید و بر شب نهاده‌ای و تاریک شد

وَعَلَى النَّهَارِ فَاسْتَنَارَ، أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ، وَأَنْ تُقْضِيَ لِي

و بر روز نهاده‌ای روشن گردید، از تو می‌خواهم که بر محمد و خاندان پاکش درود فرستی و تمامی

جَمِيعَ حَوَائِجِي كُلِّهَا، وَتَغْفِرَ لِي ذُنُوبِي كُلِّهَا، صَغِيرَهَا وَكَبِيرَهَا، وَتُوسِّعَ

حاجتهایم را بر آوری، و از تمامی گناهان کوچک و بزرگم در گذری، و روزیم را

عَلَيَّ مِنَ الرِّزْقِ مَا تُبَلِّغُنِي بِهِ شَرَفَ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ، يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ،

چنان وسعت بخشی که با آن به عزت دنیا و آخرت برسم، ای مهربان‌ترین مهربانان،

مَوْلَايَ بِكَ اسْتَعْنْتُ فَصَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَاعْنِي وَبِكَ

ای مولای من از تو کمک می‌گیرم، پس بر محمد و خاندان پاکش درود فرست و یاریم کن، و به تو

اسْتَجَرْتُ، فَصَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَأَجِزْنِي وَاعْنِنِي بِطَاعَتِكَ

پناه می‌برم، پس بر محمد و خاندان پاکش درود فرست و پناهم ده، و به واسطه بندگیت

عَنْ طَاعَةِ عِبَادِكَ، وَبِمَسْئَلَتِكَ عَنْ مَسْئَلَةِ خَلْقِكَ، وَأَنْقُلْنِي مِنْ ذُلِّ الْفَقْرِ

از اطاعت بندگانت بی‌نیازم کن و به وسیله درخواست از خود، از درخواست مخلوقات بی‌نیازم فرما، و مرا از ذلت فقر

الی عِزِّ الْغِنَى وَمِنْ ذُلِّ الْمَعَاصِي إِلَى عِزِّ الطَّاعَةِ، فَقَدْ فَضَّلْتَنِي عَلَى كَثِيرٍ
 به عزت بی‌نیازی و از خواری گناهان به عزت بندگیت منتقل کن، که تو مرا به واسطه
 مِنْ خَلْقِكَ جُوداً مِنْكَ وَكَرَمًا، لَا بِاسْتِحْقَاقٍ مِنِّي إِلَهِي فَلَكَ الْحَمْدُ عَلَى
 جود و کرمت بر بسیاری از مخلوقات برتری دادی نه به خاطر شایستگی من، ای معبود من، پس برای همه اینها سپاس
 ذَلِكْ كُلُّهُ، صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ، وَاجْعَلْنِي لِنِعْمَاتِكَ مِنْ
 مخصوص توسل، بر محمد و خاندان پاکش درود فرست و مرا از سپاسگزاران
 الشَّاكِرِينَ، وَالْأَلْيَافِ مِنَ الدَّاكِرِينَ، وَارْحَمْنِي بِرَحْمَتِكَ، يَا أَرْحَمَ
 نعمتها و یادکنندگان احسانت قرار ده و به رحمتت بر من رحم کن، ای مهربان‌ترین
 کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۷۶

الرَّاحِمِينَ * آنگاه به سجده برو و بگو: سَجَدَ وَجْهِي الدَّلِيلِ، لَوْجِهِكَ الْعَزِيزِ
 مهربانان * * * * * رخسار خواریم در پیشگاه وجه عزیز و بزرگوارت
 الْجَلِيلِ، سَجَدَ وَجْهِي الْبَالِي الْفَانِي لَوْجِهِكَ الدَّائِمِ الْبَاقِي سَجَدَ وَجْهِي
 به خاک افتاده، چهره کهنه فانیم در پیشگاه روی دائمی و همیشگی به خاک افتاده، رخسار نیازمندم
 الْفَقِيرِ، لَوْجِهِكَ الْغَنِيِّ الْكَبِيرِ، سَجَدَ وَجْهِي وَسَمِعِي وَبَصْرِي وَلَحْمِي
 در پیشگاه روی بی‌نیاز و بزرگت به خاک افتاده، چهره و گوش و چشم و گوشت
 وَدَمِي وَجِلْدِي وَعَظْمِي وَمَا أَقَلَّتِ الْأَرْضُ مِنِّي لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ،
 و خون و پوست و استخوان و آنچه از اعضا من بر زمین است در پیشگاه پروردگار جهانیان به خاک افتاده است،
 اللَّهُمَّ عُدْ عَلَيَّ جَهْلِي بِحِلْمِكَ، وَعَلَيَّ فَقْرِي بِغِنَاكَ، وَعَلَيَّ ذُلِّي بِعِزِّكَ
 خدایا بر نادانیم به شکیباییت و بر نیازمندیم به بی‌نیازیت و بر فرومایگی من به قدرت
 وَسُلْطَانِيكَ، وَعَلَيَّ ضَعْفِي بِقُوَّتِكَ، وَعَلَيَّ خَوْفِي بِإِمْنِكَ، وَعَلَيَّ ذُنُوبِي
 و سلطنتت و بر ناتوانیم به تواناییت و بر ترس من به امنیتت و بر گناهان
 وَخَطَايَايَ بِعَفْوِكَ وَرَحْمَتِكَ، يَا رَحْمَنُ يَا رَحِيمُ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَدْرَأُ بِكَ فِي
 و خطاهایم به عفو و رحمتت باز گرد، ای بخشنده، ای مهربان، خدایا در مقابل سرسختی (دشمنم)
 نَحْرِ فُلَانٍ بِنِ فُلَانٍ (به جای فُلَانِ بِنِ فُلَانِ، نام دشمن را بگوید)، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّهِ،
 فلانی پسر فلانی از تو حمایت می‌طلبم * * * * * و از شرش به تو پناه می‌برم،
 فَكَفِّنِيهِ بِمَا كَفَيْتَ بِهِ أَنْبِيَائَكَ وَأَوْلِيَاءَكَ مِنْ خَلْقِكَ، وَصَالِحِي عِبَادِكَ مِنْ
 پس مرا از شرش کفایت کن آن‌گونه که پیامبران و اولیایت را از مخلوقات و بندگان شایسته‌ات را از
 فَرَاعِنَهُ خَلْقِكَ، وَطَغَاءَ عُدَاتِكَ، وَشَرِّ جَمِيعِ خَلْقِكَ، بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ
 شرّ فرعونیان مخلوقات و سرکشان از دشمنان و شرّ همه مخلوقات کفایت نمودی، به رحمتت ای مهربان‌ترین
 الرَّاحِمِينَ، إِنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، وَحَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ.
 مهربانان، که تو بر هر چیز توانایی و خداوند ما را کافی و نیکو و کیلی است.

مقصود از «توسل» در این جا، وسیله قرار دادن انسانهای شایسته و صالح، در پیشگاه خدا و طلب چیزی از خدا به خاطر آنان است که مورد سفارش قرآن و روایات اسلامی قرار گرفته است (بخشنده

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۷۷

نعمتها خداست و آن بزرگواران در پیشگاه او شفاعت می کنند). قرآن کریم می فرماید: «

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَابْتَغُوا إِلَيْهِ الْوَسِيلَةَ»؛

ای کسانی که ایمان آورده‌اید، پرهیزکاری پیشه کنید و وسیله‌ای برای تقرب به خدا انتخاب نمایید». [۱۴۹] البته وسیله تقرب به خدا، امور گوناگونی است - همان گونه که در روایات تصریح شده است - که از جمله آنها، شفاعت پیامبران و امامان و بندگان صالح نزد خداوند می باشد. قرآن کریم به طور روشن به رسول خدا صلی الله علیه و آله می گوید: «اگر گنه کاران به محضرت آیند و از خدا طلب آمرزش نمایند و تو نیز برای آنها طلب عفو کنی، مشمول رحمت و عفو خدا خواهند شد». [۱۵۰] در روایات فراوانی از طریق شیعه و سنی، مسأله توسل به پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و اهل بیت علیهم السلام مطرح شده و مورد سفارش قرار گرفته است و آنها که منکر توسل هستند به خاطر کمی اطلاعات و یا بی اطلاعی آنها از آیات قرآن و روایات اسلامی است. [۱۵۱] مرحوم «علامه مجلسی» فرموده است که در برخی از کتابهای معتبر آمده است که جناب «شیخ صدوق» این دعای توسل را از ائمه علیهم السلام روایت کرده و گفته است: «این دعا را برای هر حاجتی که خواندم به زودی به اجابت رسید». [۱۵۲] بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ به نام خداوند بخشنده مهربان

اللَّهُمَّ اِنِّي اسْتَلْكَ وَاتَّوَجَّهُ اِلَيْكَ بِنَبِيِّكَ نَبِيِّ الرَّحْمَةِ، مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ

خدایا از تو می خواهم و به تو رو می کنم به واسطه پیامبرت، پیامبر رحمت، حضرت محمد - که درود خدا

عَلَيْهِ وَآلِهِ، يَا اَبَا الْقَاسِمِ يَا رَسُولَ اللَّهِ، يَا اِمَامَ الرَّحْمَةِ، يَا سَيِّدَنَا وَمَوْلَانَا،

بر او و خاندان پاکش باد، ای ابوالقاسم، ای فرستاده خدا، ای پیشوای رحمت، ای آقا و مولای ما،

اَنَا تَوَجَّهْتُهَا وَاسْتَشْفَعْتُهَا وَتَوَسَّلْنَا بِكَ اِلَى اللَّهِ، وَقَدَّمْنَاكَ بَيْنَ يَدَيَّ

ما به تو رو نموده و تو را شفیع قرار داده‌ایم و به وسیله تو، به درگاه خدا متوسل شده و تو را پیش روی

حاجاتنا، يَا وَجِيهًا عِنْدَ اللَّهِ، اَشْفَعُ لَنَا عِنْدَ اللَّهِ، يَا اَبَا الْحَسَنِ يَا

خواسته‌هایمان (واسطه) قرار داده‌ایم، ای آبرومند نزد خدا، برای ما نزد او شفاعت کن، ای ابوالحسن ای

امير المؤمنين، يَا عَلِيُّ بْنَ ابيطالِبٍ، يَا حُجَّجَةَ اللَّهِ عَلَي خَلْقِهِ، يَا سَيِّدَنَا

امیر مؤمنان، ای علی بن ابی طالب، ای حجّت خدا بر مخلوقاتش، ای آقا

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۷۸

وَمَوْلَانَا، اَنَا تَوَجَّهْتُهَا وَاسْتَشْفَعْتُهَا وَتَوَسَّلْنَا بِكَ اِلَى اللَّهِ، وَقَدَّمْنَاكَ بَيْنَ يَدَيَّ

و مولای ما، ما به تو رو نموده و تو را شفیع قرار داده‌ایم و به وسیله تو، به درگاه خدا متوسل شده‌ایم و تو را پیش روی

خواسته‌هایمان

حاجاتنا، يَا وَجِيهًا عِنْدَ اللَّهِ، اَشْفَعُ لَنَا عِنْدَ اللَّهِ، يَا فَاطِمَةَ الزَّهْرَاءِ يَا بِنْتَ

(واسطه) قرار داده‌ایم، ای آبرومند نزد خدا، برای ما نزد او شفاعت کن، ای فاطمه زهرا، ای دختر

مُحَمَّدٍ، يَا قُوَّةَ عَيْنِ الرَّسُولِ، يَا سَيِّدَتَنَا وَمَوْلَاتَنَا، اَنَا تَوَجَّهْتُهَا وَاسْتَشْفَعْتُهَا

محمد صلی الله علیه و آله، ای روشنی چشم رسول خدا، ای بانو و سرور ما، ما به تو رو نموده و تو را شفیع قرار داده‌ایم

وَتَوَسَّلْنَا بِكَ اِلَى اللَّهِ، وَقَدَّمْنَاكَ بَيْنَ يَدَيَّ حَاجَاتِنَا، يَا وَجِيهَةً عِنْدَ اللَّهِ،

و به وسیله تو به درگاه خدا متوسل شده و تو را پیش روی خواسته‌هایمان (واسطه) قرار داده‌ایم، ای آبرومند نزد خدا،

اشْفَعِي لَنَا عِنْدَ اللَّهِ، يَا ابا مُحَمَّدٍ يَا حَسَنَ بْنَ عَلِيٍّ، أَيُّهَا الْمُجْتَبَى يَا بْنَ

برای ما نزد او شفاعت کن، ای ابا محمد، ای حسن بن علی، ای برگزیده، ای فرزند

رَسُولِ اللَّهِ، يَا حُجَّةَ اللَّهِ عَلَى خَلْقِهِ، يَا سَيِّدَنَا وَمَوْلَانَا، أَنَا تَوَجَّهْنَا

رسول خدا، ای حجت خدا بر مخلوقاتش، ای آقا و مولای ما، ما به تو رو نموده

وَاسْتَشْفَعْنَا وَتَوَسَّلْنَا بِكَ إِلَى اللَّهِ، وَقَدَّمْنَاكَ بَيْنَ يَدَيْ حَاجَاتِنَا، يَا وَجِيهًا

و تو را شفیع قرار داده‌ایم و به وسیله تو، به درگاه خدا متوسل شده‌ایم و تو را پیش روی خواسته‌هایمان (واسطه) قرار داده‌ایم، ای

آبرومند

عِنْدَ اللَّهِ، اشْفَعْ لَنَا عِنْدَ اللَّهِ، يَا ابا عَبْدِ اللَّهِ يَا حُسَيْنَ بْنَ عَلِيٍّ، أَيُّهَا الشَّهِيدُ يَا

نزد خدا، برای ما نزد او شفاعت کن، ای اباعبدالله، ای حسین بن علی، ای شهید، ای

بْنَ رَسُولِ اللَّهِ، يَا حُجَّةَ اللَّهِ عَلَى خَلْقِهِ، يَا سَيِّدَنَا وَمَوْلَانَا، أَنَا تَوَجَّهْنَا

فرزند رسول خدا، ای حجت خدا بر مخلوقاتش، ای آقا و مولای ما، ما به تو رو نموده

وَاسْتَشْفَعْنَا وَتَوَسَّلْنَا بِكَ إِلَى اللَّهِ، وَقَدَّمْنَاكَ بَيْنَ يَدَيْ حَاجَاتِنَا، يَا وَجِيهًا

و تو را شفیع قرار داده‌ایم و به وسیله تو، به درگاه خدا متوسل شده و تو را پیش روی خواسته‌هایمان (واسطه) قرار داده‌ایم، ای

آبرومند

عِنْدَ اللَّهِ، اشْفَعْ لَنَا عِنْدَ اللَّهِ، يَا ابا الْحَسَنِ يَا عَلِيَّ بْنَ الْحُسَيْنِ، يَا زَيْنَ

نزد خدا، برای ما نزد او شفاعت کن، ای ابوالحسن، ای علی بن حسین، ای زینت

الْعَابِدِينَ يَا بْنَ رَسُولِ اللَّهِ، يَا حُجَّةَ اللَّهِ عَلَى خَلْقِهِ، يَا سَيِّدَنَا وَمَوْلَانَا، أَنَا

عبادت‌کنندگان، ای فرزند رسول خدا، ای حجت خدا بر مخلوقاتش، ای آقا و مولای ما، ما

تَوَجَّهْنَا وَاسْتَشْفَعْنَا وَتَوَسَّلْنَا بِكَ إِلَى اللَّهِ، وَقَدَّمْنَاكَ بَيْنَ يَدَيْ حَاجَاتِنَا،

به تو رو نموده و تو را شفیع قرار داده‌ایم و به وسیله تو، به درگاه خدا متوسل شده و تو را پیش روی خواسته‌هایمان (واسطه) قرار

داده‌ایم،

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۷۹

يَا وَجِيهًا عِنْدَ اللَّهِ، اشْفَعْ لَنَا عِنْدَ اللَّهِ، يَا ابا جَعْفَرٍ يَا مُحَمَّدَ بْنَ عَلِيٍّ، أَيُّهَا

ای آبرومند نزد خدا، برای ما نزد او شفاعت کن، ای اباجعفر، ای محمد بن علی، ای

الْبَاقِرُ يَا بْنَ رَسُولِ اللَّهِ، يَا حُجَّةَ اللَّهِ عَلَى خَلْقِهِ، يَا سَيِّدَنَا وَمَوْلَانَا، أَنَا

شکافنده علوم، ای فرزند رسول خدا، ای حجت خدا بر مخلوقاتش، ای آقا و مولای ما،

تَوَجَّهْنَا وَاسْتَشْفَعْنَا وَتَوَسَّلْنَا بِكَ إِلَى اللَّهِ، وَقَدَّمْنَاكَ بَيْنَ يَدَيْ حَاجَاتِنَا،

ما به تو رو نموده و تو را شفیع قرار داده‌ایم و به وسیله تو، به درگاه خدا متوسل شده و تو را پیش روی خواسته‌هایمان (واسطه) قرار

داده‌ایم،

يَا وَجِيهًا عِنْدَ اللَّهِ، اشْفَعْ لَنَا عِنْدَ اللَّهِ، يَا ابا عَبْدِ اللَّهِ يَا جَعْفَرَ بْنَ مُحَمَّدٍ، أَيُّهَا

ای آبرومند نزد خدا، برای ما نزد او شفاعت کن، ای اباعبدالله، ای جعفر بن محمد، ای

الصَّادِقُ يَا بْنَ رَسُولِ اللَّهِ، يَا حُجَّةَ اللَّهِ عَلَى خَلْقِهِ، يَا سَيِّدَنَا وَمَوْلَانَا، أَنَا

راستگو، ای فرزند رسول خدا، ای حجت خدا بر مخلوقاتش، ای آقا و مولای ما،

تَوَجَّهْنَا وَاسْتَشْفَعْنَا وَتَوَسَّلْنَا بِكَ إِلَى اللَّهِ، وَقَدَّمْنَاكَ بَيْنَ يَدَيْ حَاجَتِنَا،

ما به تو رو نموده و تو را شفیع قرار داده‌ایم و به وسیله تو، به درگاه خدا متوسل شده و تو را پیش روی خواسته‌هایمان (واسطه) قرار داده‌ایم،

يَا وَجِيهًا عِنْدَ اللَّهِ، اشْفَعْ لَنَا عِنْدَ اللَّهِ، يَا أبا الْحَسَنِ يَا مُوسَى بْنَ جَعْفَرٍ،

ای آبرومند نزد خدا، برای ما نزد او شفاعت کن، ای ابالحسن، ای موسی بن جعفر،

أَيُّهَا الْكَاطِمُ يَا بْنَ رَسُولِ اللَّهِ، يَا حُجَّةَ اللَّهِ عَلَى خَلْقِهِ، يَا سَيِّدَنَا وَمَوْلَانَا،

ای فروبرنده خشم، ای فرزند رسول خدا، ای حجت خدا بر مخلوقاتش، ای آقا و مولای ما،

أَنَا تَوَجَّهْنَا وَاسْتَشْفَعْنَا وَتَوَسَّلْنَا بِكَ إِلَى اللَّهِ، وَقَدَّمْنَاكَ بَيْنَ يَدَيْ

ما به تو رو نموده و تو را شفیع قرار داده‌ایم و به وسیله تو به درگاه خدا متوسل شده و تو را پیش روی خواسته‌هایمان

حَاجَتِنَا، يَا وَجِيهًا عِنْدَ اللَّهِ، اشْفَعْ لَنَا عِنْدَ اللَّهِ، يَا أبا الْحَسَنِ يَا عَلِيَّ بْنَ

(واسطه) قرار داده‌ایم، ای آبرومند نزد خدا، برای ما نزد او شفاعت کن، ای ابالحسن، ای علی بن

مُوسَى أَيُّهَا الرُّضَا يَا بْنَ رَسُولِ اللَّهِ، يَا حُجَّةَ اللَّهِ عَلَى خَلْقِهِ، يَا سَيِّدَنَا

موسی، ای خشنود به رضای حق، ای فرزند رسول خدا، ای حجت خدا بر مخلوقاتش، ای آقا

وَمَوْلَانَا، أَنَا تَوَجَّهْنَا وَاسْتَشْفَعْنَا وَتَوَسَّلْنَا بِكَ إِلَى اللَّهِ، وَقَدَّمْنَاكَ بَيْنَ يَدَيْ

و مولای ما، ما به تو رو نموده و تو را شفیع قرار داده‌ایم و به وسیله تو به درگاه خدا متوسل شده و تو را پیش روی خواسته‌هایمان

حَاجَتِنَا، يَا وَجِيهًا عِنْدَ اللَّهِ، اشْفَعْ لَنَا عِنْدَ اللَّهِ، يَا أبا جَعْفَرٍ يَا مُحَمَّدَ بْنَ

(واسطه) قرار داده‌ایم، ای آبرومند نزد خدا، برای ما نزد او شفاعت کن، ای اباجعفر، ای محمد بن

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۸۰

عَلِيٍّ، أَيُّهَا النَّقِيُّ الْجَوَادُ يَا بْنَ رَسُولِ اللَّهِ، يَا حُجَّةَ اللَّهِ عَلَى خَلْقِهِ، يَا

علی، ای پرهیزکار بخشنده، ای فرزند رسول خدا، ای حجت خدا بر مخلوقاتش، ای

سَيِّدَنَا وَمَوْلَانَا، أَنَا تَوَجَّهْنَا وَاسْتَشْفَعْنَا وَتَوَسَّلْنَا بِكَ إِلَى اللَّهِ، وَقَدَّمْنَاكَ

آقا و مولای ما، ما به تو رو نموده و تو را شفیع قرار داده‌ایم و به وسیله تو، به درگاه خدا متوسل شده و تو را پیش روی

بَيْنَ يَدَيْ حَاجَتِنَا، يَا وَجِيهًا عِنْدَ اللَّهِ، اشْفَعْ لَنَا عِنْدَ اللَّهِ، يَا أبا الْحَسَنِ يَا

خواسته‌هایمان (واسطه) قرار داده‌ایم، ای آبرومند نزد خدا، برای ما نزد او شفاعت کن، ای ابالحسن، ای

عَلِيَّ بْنَ مُحَمَّدٍ، أَيُّهَا الْهَادِي النَّقِيُّ يَا بْنَ رَسُولِ اللَّهِ، يَا حُجَّةَ اللَّهِ عَلَى

علی بن محمد، ای هدایت کننده پاک، ای فرزند رسول خدا، ای حجت خدا بر

خَلْقِهِ، يَا سَيِّدَنَا وَمَوْلَانَا، أَنَا تَوَجَّهْنَا وَاسْتَشْفَعْنَا وَتَوَسَّلْنَا بِكَ إِلَى اللَّهِ،

مخلوقاتش، ای آقا و مولای ما، ما به تو رو نموده و تو را شفیع قرار داده‌ایم و به وسیله تو، به درگاه خدا متوسل شده،

وَقَدَّمْنَاكَ بَيْنَ يَدَيْ حَاجَتِنَا، يَا وَجِيهًا عِنْدَ اللَّهِ، اشْفَعْ لَنَا عِنْدَ اللَّهِ، يَا أبا

و تو را پیش روی خواسته‌هایمان (واسطه) قرار داده‌ایم، ای آبرومند نزد خدا برای ما نزد او شفاعت کن، ای ابا

مُحَمَّدٍ يَا حَسَنَ بْنَ عَلِيٍّ، أَيُّهَا الزَّكِيُّ الْعَسْكَرِيُّ يَا بْنَ رَسُولِ اللَّهِ، يَا حُجَّةَ

محمد، ای حسن بن علی، ای پاک و پاکیزه، امام عسکری، ای فرزند رسول خدا، ای حجت

اللَّهُ عَلَىٰ خَلْقِهِ، يَا سَيِّدَنَا وَمَوْلَانَا، أَنَا تَوَجَّهْنَا وَاسْتَشْفَعْنَا وَتَوَسَّلْنَا بِكَ

خدا بر مخلوقاتش، ای آقا و مولای ما، ما به تو رو نموده و تو را شفیع قرار داده‌ایم و به وسیله تو،

إِلَى اللَّهِ، وَقَدَّمْنَاكَ بَيْنَ يَدَيْ حَاجَتِنَا، يَا وَجِيهًا عِنْدَ اللَّهِ، اشْفَعْ لَنَا عِنْدَ

به درگاه خدا متوسل شده و تو را پیش روی خواسته‌هایمان (واسطه) قرار داده‌ایم، ای آبرومند نزد خدا برای ما نزد او شفاعت کن،

اللَّهُ، يَا وَصِيَّ الْحَسَنِ وَالْخَلْفَ الْحُجَّهَ، أَيُّهَا الْقَائِمُ الْمُنْتَظَرُ الْمَهْدِيُّ، يَا بَنَ

ای جانشین حسن، جانشین (امام) و حجت (بر مردم) ای قیام کننده انتظار کشیده شده هدایت یافته، ای فرزند

رَسُولِ اللَّهِ، يَا حُجَّةَ اللَّهِ عَلَى خَلْقِهِ، يَا سَيِّدَنَا وَمَوْلَانَا، أَنَا تَوَجَّهْنَا

رسول خدا، ای حجت خدا بر مخلوقاتش، ای آقا و مولای ما، ما به تو رو نموده

وَاسْتَشْفَعْنَا وَتَوَسَّلْنَا بِكَ إِلَى اللَّهِ، وَقَدَّمْنَاكَ بَيْنَ يَدَيْ حَاجَتِنَا، يَا وَجِيهًا

و تو را شفیع قرار داده‌ایم و به وسیله تو، به درگاه خدا متوسل شده و تو را پیش روی خواسته‌هایمان (واسطه) قرار داده‌ایم، ای

آبرومند

عِنْدَ اللَّهِ، اشْفَعْ لَنَا عِنْدَ اللَّهِ* سپس حاجت خود را بخواهد که ان شاء الله تعالی برآورده می‌شود.

نزد خدا برای ما نزد او شفاعت کن.*****

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۸۱

در روایت دیگری [۱۵۳] آمده است که بعد از این بگوید:

يَا سَادَتِي وَمَوَالِيَّ، أَنِّي تَوَجَّهْتُ بِكُمْ إِئْتِي وَعَدَّتِي لِيَوْمِ فَقْرِي

ای سروران و پیشوایان من، به وسیله شما پیشوایانم و ذخیره‌ام برای روز فقر

وَحَاجَتِي إِلَى اللَّهِ، وَتَوَسَّلْتُ بِكُمْ إِلَى اللَّهِ، وَاسْتَشْفَعْتُ بِكُمْ إِلَى اللَّهِ،

و نیازم به خدا رو نموده‌ام و به واسطه شما به خدا متوسل شده و شما را نزد او شفیع قرار داده‌ام

فَاشْفَعُوا لِي عِنْدَ اللَّهِ، وَاسْتَنْفِذُونِي مِنْ ذُنُوبِي عِنْدَ اللَّهِ، فَانْكُمُ وَسِيلَتِي إِلَى

پس شفیع من نزد خدا باشید، و مرا از (شر) گناهانم در نزد خدا نجات دهید، به یقین شما وسیله (ارتباط) من با

اللَّهُ، وَيُحِبُّكُمْ وَيَقْرِبُكُمْ أَرْجُو نَجَاهَ مِنَ اللَّهِ، فَكُونُوا عِنْدَ اللَّهِ رَجَائِي يَا

خدا هستید، و با محبت و دوستی شما از خدا امید نجات دارم، پس شما ای سرورانم و ای اولیای خداوند

سَادَتِي يَا أَوْلِيَاءَ اللَّهِ، صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِمْ أَجْمَعِينَ، وَلَعَنَ اللَّهُ أَعْدَاءَ اللَّهِ

مایه امیدم در نزد خدا باشید، درود خدا بر همه آنان باد و خداوند دشمنانش را که در حق آنها

ظَالِمِيهِمْ مِنَ الْأُولَىٰ وَالْآخِرِينَ، آمِينَ رَبَّ الْعَالَمِينَ.

ظلم نموده‌اند از پیشینیان و پسینیان لعنت کند، دعایم را اجابت کن ای پروردگار جهانیان.

دعای مکارم الاخلاق:

این دعا همان گونه که از نامش پیداست، درخواستی است از خداوند، برای رفع صفات ناپسند و مذموم و کسب فضایل اخلاقی و

حرکت در راه و روشی که مورد رضایت خداوند است. امام سجّاد علیه السلام با زبان دعا، بسیاری از رذایل اخلاقی و گناهان را

برمی‌شمرد تا از آنها اجتناب شود و فهرستی از فضایل اخلاقی را نیز بازگو می‌کند و آراستگی بدان صفات را از خداوند می‌طلبد تا

مؤمنان برای کسب این صفات، به او اقتدا کنند. این دعا در «صحیفه سجّادیه» که از کتب گرانبهاست (دعای بیستم) آمده است.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

به نام خداوند بخشنده مهربان

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، وَبَلِّغْ بَايْمَانِي أَكْمَلَ الْإِيمَانِ، وَاجْعَلْ

خدایا بر محمد و خاندان پاکش درود فرست، و ایمانم را به کاملترین مرتبه آن برسان، و یقینم

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۸۲

يَقِينِي أَفْضَلَ الْيَقِينِ، وَأَنْتَهُ بَيْتِي إِلَى أَحْسَنِ النَّيَّاتِ، وَبِعَمَلِي إِلَى أَحْسَنِ

را برترین یقین قرار ده، و یتیم را به نیکوترین آن و عملم را به نیکوترین اعمال

الْأَعْمَالِ، اللَّهُمَّ وَفِّرْ بِلُطْفِكَ نَيْتِي وَصَحِّحْ بِمَا عِنْدَكَ يَقِينِي وَاسْتَصْلِحْ

منتهی گردان، خدایا به لطف و کرم، یتیم را (برای کارهای خیر) فراوان کن، و ایمانم را به واسطه آنچه نزد توست تصدیق کن، و

با قدرتت

بِقُدْرَتِكَ مَا فَسَدَ مِنِّي اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، وَاكْفِنِي مَا يَشْغَلُنِي

آنچه از من تباه شده اصلاح گردان، خدایا بر محمد و خاندان پاکش درود فرست، و اموری که پرداختن به آن مرا

الْإِهْتِمَامُ بِهِ، وَاسْتَعْمَلْنِي بِمَا تَسْتَلْنِي عَدَاً عَنْهُ، وَاسْتَفْرِغْ أَيَّامِي فِيهَا

مشغول می‌دارد کفایت نما، و مرا به کاری گمار که فردای قیامت از آن بازخواست می‌کنی، و روزگارم را تنها برای آن هدفی که

خَلَقْتَنِي لَهُ، وَاعْنِنِي وَأَوْسِعْ عَلَيَّ فِي رِزْقِكَ، وَلَا تُقْتِنِي بِالنَّظَرِ، وَاعِزَّنِي

مرا برای آن آفریدی فارغ ساز، و مرا بی‌نیاز کن و روزیم را وسعت ده، و مرا با نگاه (بیهوده) گرفتار فتنه مساز، و مرا عزت بخش

وَلَا تَبْتَلِيَنِي بِالْكِبْرِ، وَعَبِّدْنِي لَكَ، وَلَا تُفْسِدْ عِبَادَتِي بِالْعُجْبِ، وَاجِرْ

و مبتلا به کبر و غرور نساز، و بنده خود گردان، و عبادتم را با خودبینی فاسد مگردان، و با دستان من

لِلنَّاسِ عَلَى يَدَيَّ الْخَيْرِ، وَلَا تَمَحِّقْهُ بِالْمَنِّ، وَهَبْ لِي مَعَالِيَ الْأَخْلَاقِ،

خیر و نیکی را بر مردم جاری گردان، و آن را با منت نهادنم نابود مکن، و مراتب عالی اخلاق را به من ببخش،

وَاعْصِمْنِي مِنَ الْفَخْرِ، اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، وَلَا تَرْفَعْنِي فِي

و مرا از فخرفروشی نگهدار، خدایا بر محمد و خاندان پاکش درود فرست، و اگر مرتبه مرا نزد

النَّاسِ دَرَجَةً أَلَّا حَطَطْتَنِي عِنْدَ نَفْسِي مِثْلَهَا، وَلَا تُحْدِثْ لِي عِزًّا ظَاهِرًا

مردم بالا می‌بری به همان اندازه مرا نزد خودم پایین آور، و هر قدر عزت آشکار

أَلَّا احْدَثْتُ لِي ذِلَّةً بَاطِنَةً عِنْدَ نَفْسِي بِقُدْرَتِهَا، اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ

به من عنایت می‌کنی به همان مقدار فروتنی در درونم ایجاد کن، خدایا بر محمد و خاندان پاکش

وَأَلِ مُحَمَّدٍ، وَمَتَّعْنِي بِهَدْيٍ صَالِحٍ لَا اسْتَبْدِلُ بِهِ، وَطَرِيقَهُ حَقًّا لَا اِزْيَاجُ

درود فرست و مرا بهره‌مند نما به هدایت شایسته‌ای که آن را به چیز دیگری تبدیل نسازم، و راه حقی که از آن

عَنْهَا، وَبَيْتِهِ رُشْدٌ لَا اشْكُ فِيهَا، وَعَمَّرْنِي مَا كَانَ عُمُرِي بِذَلِكَ فِي طَاعَتِكَ،

منحرف نشوم و نیت صحیحی که در آن شک نکنم، و تا زمانی که زندگیم در مسیر طاعت توست به من عمر ده،

فَإِذَا كَانَ عُمُرِي مَرْتَعًا لِلشَّيْطَانِ، فَأَقْبِضْنِي إِلَيْكَ قَبْلَ أَنْ يَسْبِقَ مَقْتِكَ

پس زمانی که زندگیم چراگاه شیطان گردد جانم را بگیر، پیش از آن که خشمت به من رسد

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۸۳

الَّيَّ، أَوْ يَسْتَحْكِمَ غَضَبِكَ عَلَيَّ، اللَّهُمَّ لَا تَدْعُ خَصْلَةً تُعَابُ مِنِّي أَلَّا
 يا غضبت بر من حتمی گردد، خدایا هیچ خصلتی از من که مایه نکوهش است باقی مگذار جز آن که
 اضلحتها، وَلَا عَابَةً أَوْتُبُ بِهَا أَلَّا حَسَنَتَهَا، وَلَا أَكْرَوْمَةً فِي نَاقِصَةٍ أَلَّا
 اصلاحش کنی و هیچ عیبی را که به آن سرزنش می‌شوم جز آن که نیکویش گردانی و هیچ خصلت نیکوی ناتمام را، جز آن که
 اَثَمْتَهَا، اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ، وَابْدَلْنِي مِنْ بَعْضِهِ أَهْلَ
 کامل گردانی، خدایا بر محمد و خاندان پاکش درود فرست و دشمنی کینه‌توزان را با من
 الشَّانِ الْمَحَبَّةَ، وَمِنْ حَسَدِ أَهْلِ الْبَغْيِ الْمَوَدَّةَ، وَمِنْ ظَنِّهِ أَهْلَ الصَّلَاحِ
 به مهر و محبت، و حسادت ستمکاران را به دوستی و مودت، و بدگمانی صالحان را
 الثَّقَةَ، وَمِنْ عَدَاوَةِ الْأَذْنَبِينَ الْوَلَايَةَ، وَمِنْ عُقُوقِ ذَوِي الْأَرْحَامِ الْمَبْرَةَ،
 به اعتماد و وثاقت، و دشمنی نزدیکان را به سرپرستی و ولایت، و نافرمانی و مخالفت خویشاوندان را به نیکی و محبت،
 وَمِنْ خِذْلَانِ الْأَقْرَبِينَ النَّصْرَةَ، وَمِنْ حُبِّ الْمُدَارِينَ تَصْحِيحَ الْمَقْهَةِ، وَمِنْ
 و خوار کردن نزدیکان را به یاری و نصرت، و محبت ظاهری مدارا کنندگان را به دوستی همراه با حقیقت،
 رَدِّ الْمَلَابِسِينَ كَرَمِ الْعِشْرَةِ، وَمِنْ مَرَارَةِ خَوْفِ الظَّالِمِينَ حَلَاوَةَ الْأَمْنَةِ،
 و دور ساختن معاشران را به نیکی معاشرت، و تلخی ترس از ستمکاران را به شیرینی امنیت، تبدیل فرما.
 اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، وَاجْعَلْ لِي يَدًا عَلَى مَنْ ظَلَمَنِي وَلِسَانًا
 خدایا بر محمد و خاندان پاکش درود فرست، و برایم قرار ده دست قدرتمندی در برابر آن که بر من ستم کند و زبان گویایی
 عَلَى مَنْ خَاصَمَنِي وَظَفَرًا بِمَنْ عَانَدَنِي وَهَبْ لِي مَكْرًا عَلَى مَنْ كَايَدَنِي
 در برابر آنکه با من ستیز کند، و پیروزی بر کسی که با من دشمنی ورزد، و بیخس به من راهکاری در برابر آن که با من حيله کند
 وَقُدْرَةً عَلَى مَنْ اضْطَهَدَنِي وَتَكْذِيبًا لِمَنْ قَصَبَنِي وَسَلَامَةً مِمَّنْ
 و توانی در برابر آن که مرا در تنگنا قرار دهد، و تکذیب آن کس که از من عیب‌جویی کند، و در امان بودن از گزند کسی که
 تَوَعَّدَنِي وَوَفَّقَنِي لِطَاعَةِ مَنْ سَدَّدَنِي وَمُتَابَعَةِ مَنْ ارشَدَنِي اللَّهُمَّ
 مرا تهدید کند، و مرا به پیروی از کسی که راهنماییم می‌کند و متابعت از کسی که ارشادم می‌کند توفیق ده، خدایا
 صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، وَسَدِّدْنِي لِأَنْ اِعَارِضَ مَنْ غَشَّنِي بِالنُّصْحِ،
 بر محمد و خاندان پاکش درود فرست، و کمکم کن تا با کسی که به من خیانت کرده به خیر خواهی پاسخ دهم
 وَاجْزِي مَنْ هَجَرَنِي بِالْبِرِّ، وَاثِيبَ مَنْ حَزَمَنِي بِالْبَدْلِ، وَكَافِي مَنْ
 و کسی که مرا رها کرده به نیکی پاداش دهم، و کسی که مرا محروم ساخته با بخشش عوض دهم و کسی که از من بریده

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۸۴

قَطَعَنِي بِالصَّلَةِ، وَاخَالَفَ مِنْ اِعْتَابِنِي اِلَى حُسْنِ الذِّكْرِ، وَأَنْ اَشْكُرُ
 با محبت سزایش دهم، و با کسی که از من بدگویی نموده با یاد نیک مقابله کنم، و از نیکی و احسان
 الْحَسَنَةَ، وَأَعْضِي عَنِ السَّيِّئَةِ، اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، وَحَلِّنِي
 سپاسگزاری نموده و از بدی چشم‌پوشی کنم، خدایا بر محمد و خاندان پاکش درود فرست و مرا به
 بِحِلْيَةِ الصَّالِحِينَ، وَالْبِسْنِي زِينَةَ الْمُتَّقِينَ فِي بَسِطِ الْعَدْلِ، وَكَطْمِ الْعَيْظِ،
 زیور صالحان بیارای و زیور پرهیزکاران را به من بپوشان، در گسترش عدالت، و فرو بردن خشم

وَاطْفَاءِ النَّائِرَةِ، وَصَمِّ أَهْلِ الْفُرْقَةِ، وَاصْلَاحِ ذَاتِ الْبَيْنِ، وَأَفْشَاءِ الْعَارِفَةِ،
و خاموش ساختن آتش فتنه، و گرد آوردن آنان که از هم جدا شده‌اند و اصلاح میان مردم و آشکار نمودن نیکیها
وَسْتِرِ الْعَائِبَةِ، وَلِينِ الْعَرِيكَةِ، وَحَفْضِ الْجَنَاحِ، وَحُسْنِ السِّيَرَةِ،
و پوشاندن عیوب، و نرم خویی، و تواضع و فروتنی، و رفتار نیکو
وَسُكُونِ الرِّيحِ، وَطِيبِ الْمُخَالَفَةِ، وَالسَّبْقِ إِلَى الْفَضِيلَةِ، وَإِيثارِ التَّفْضِيلِ،
و سنگینی و وقار، و خوش خلقی، و سبقت گرفتن در فضایل، و از خود گذشتگی در احسان
وَتَرْكِ التَّعْيِيرِ، وَالْإِفْضَالِ عَلَى غَيْرِ الْمُسْتَحِقِّ، وَالْقَوْلِ بِالْحَقِّ وَأَنْ عَزَّ،
و ترک سرزنش دیگران و بخشش بر آن که سزاوار آن نیست، سخن گفتن به حق هر چند گران و دشوار باشد
وَاسْتِفْلالِ الْخَيْرِ وَأَنْ كَثُرَ مِنْ قَوْلِي وَفَعَلِي وَاسْتِكْثَارِ الشَّرِّ وَأَنْ قَلَّ
و کم شمردن کارهای نیک خود هر چند گفتار و رفتار خیرم زیاد باشد و زیاد شمردن کارهای بد خود هر چند
مِنْ قَوْلِي وَفَعَلِي وَ اكْمَلْ ذَلِكَ لِي بِدَوَامِ الطَّاعَةِ، وَلُزُومِ الْجَمَاعَةِ،
در گفتار و کردارم اندک باشد، (خدایا) این صفات را با اطاعت پیوسته و همراهی با جماعت (مؤمنان)
وَرَفْضِ أَهْلِ الْبِدْعِ، وَمُسْتَعْمِلِ الرَّأْيِ الْمُخْتَرَعِ، اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ
و طرد بدعت گذاران، و آنان که از رأی و نظر ساختگی پیروی می‌کنند، در من به کمال رسان، خدایا بر محمد
وَأَلِهِ، وَاجْعَلْ أَوْسَعَ رِزْقِكَ عَلَيَّ إِذَا كَبُرْتُ، وَأَقْوَى قُوَّتِكَ فِيَّ إِذَا نَصَبْتُ،
و خاندان پاکش درود فرست، و به هنگام پیری، گسترده‌ترین روزی و به هنگام درماندگی، قوی‌ترین نیرویت را به من ارزانی دار
وَلَا تَبْتَلِيَنِي بِالْكَسَلِ عَنْ عِبَادَتِكَ، وَلَا الْعَمَى عَنْ سَبِيلِكَ، وَلَا بِالْتَّعَرُّضِ
و مرا به هنگام عبادت به کسالت و گمراهی از راهت و گام نهادن در مسیر
لِخِلَافِ مَحَبَّتِكَ، وَلَا مُجَامَعَةِ مَنْ تَفَرَّقَ عَنْكَ، وَلَا مُفَارَقَةِ مَنْ اجْتَمَعَ
خلاف محبتت و پیوند و همراهی با آنان که از تو جدا شده‌اند، و جدایی از آنان که با تو پیوند خورده‌اند،
کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۸۵

إِيَّاكَ، اللَّهُمَّ اجْعَلْنِي أَصُولَ بِكَ عِنْدَ الضَّرُورَةِ، وَاسْتَلْكَ عِنْدَ الْحَاجَةِ،
دچار مکن. خدایا مرا چنان قرار ده که به هنگام سختی به تو رو کنم، و به هنگام نیاز از تو بخواهم
وَ اتَّضَرَّعُ إِلَيْكَ عِنْدَ الْمَسْكِنَةِ، وَلَا تَفْتِنَنِي بِالْإِسْتِعَانَةِ بِغَيْرِكَ إِذَا
و به هنگام بیچارگی به درگاہت تضرع کنم، و مرا به هنگام گرفتاری و درماندگی به یاری جستن
اضْطَرَّرْتُ، وَلَا بِالْخُضُوعِ لِسُؤَالِ غَيْرِكَ إِذَا افْتَقَرْتُ، وَلَا بِالْتَّضَرُّعِ إِلَى
از غیر خودت و به هنگام نیاز به فروتنی برای درخواست از غیر خودت و به هنگام ترس به خواهش
مَنْ دُونَكَ إِذَا رَهَبْتُ، فَاسْتَحِقَّ بِذَلِكَ خِذْلَانِكَ، وَمَنْعَكَ وَاعْرَاضَكَ،
و التماس از غیر خودت، امتحان مکن، که (اگر چنان کنم) مستحق خواری و منع لطف و دوری از تو گردم
يَا اِرْحَمَ الرَّاحِمِينَ، اللَّهُمَّ اجْعَلْ مَا يُلْقَى الشَّيْطَانُ فِي رُوعِي مِنَ التَّمَنِّي
ای مهربان‌ترین مهربانان، خدایا در مقابل آنچه که شیطان در خاطر من از آرزوی باطل
وَالتَّظَنِّي وَالْحَسَدِ، ذِكْرًا لِعَظَمَتِكَ، وَتَفَكُّرًا فِي قُدْرَتِكَ، وَتَدْبِيرًا عَلَى
و بدگمانی و حسادت می‌افکند، در قلبم یادآوری عظمت و اندیشیدن در قدرت و تدبیر در برابر

عَدُوِّكَ، وَمَا اجْرَى عَلَى لِسَانِي مِنْ لَفْظَةٍ فُحْشٍ أَوْ هَجْرٍ، أَوْ شَتْمٍ عَرَضٍ،

دشمنت را قرار ده، و در مقابل آنچه از کلمه رکیک یا ناسزا یا پرده‌داری

أَوْ شَهَادَةٍ بَاطِلٍ، أَوْ اغْتِيَابِ مُؤْمِنٍ غَائِبٍ، أَوْ سَبِّ حَاضِرٍ، وَمَا اشْبَهَ ذَلِكَ

یا شهادت به ناحق یا غیبت مؤمن غایب، یا دشنام شخص حاضر و مانند آن که

نُطْقًا بِالْحَمْدِ لَكَ، وَاعْرَاقًا فِي الثَّنَاءِ عَلَيْكَ، وَذَهَابًا فِي تَمْجِيدِكَ،

بر زبانم جاری می‌سازد به حمد و ستایش و مدح و ثنای فراوان و حرکت برای بزرگداشت

وَشُكْرًا لِنِعْمَتِكَ، وَاعْتِرَافًا بِإِحْسَانِكَ، وَاحْصَاءً لِمَنِّكَ، اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى

و سپاس نعمت و اقرار به لطف و احسان و شمارش نعمتهایت را قرار ده، خدایا بر محمد و خاندان

مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، وَلَا اِظْلَمَنَّ وَأَنْتَ مُطِيقٌ لِلدَّفْعِ عَنِّي وَلَا اِظْلَمَنَّ وَأَنْتَ

پاکش درود فرست، و (چنان کن که) مورد ستم واقع نشوم زیرا که توان دفع آن را داری و (چنان کن که) به کسی ستم نکنم زیرا

تو

الْقَادِرُ عَلَى الْقَبْضِ مِنِّي وَلَا اضِلُّنَّ وَقَدْ امْكَنَّتْكَ هِدَايَتِي وَلَا افْتَقِرَنَّ

بر بازداشتنم توانایی، و (چنان کن که) گمراه نشوم، زیرا امکان هدایتم برای تو فراهم است، و (چنان کن که) نیازمند نشوم

وَمِنْ عِنْدِكَ وَوَسْعَى وَلَا اطْعَيْنَنَّ وَمِنْ عِنْدِكَ وَوَجِدِي اللَّهُمَّ اِلَى مَعْفِرَتِكَ

زیرا که توانگریم از جانب توست، و (چنان کن که) طغیان و سرکشی ننمایم زیرا که توانایی و تمکنم نزد توست، خدایا به

آمرزشت

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۸۶

وَفَدْتُ، وَالْيَ عَفْوِكَ قَصَدْتُ، وَالْيَ تَجَاوُزِكَ اشْتَقْتُ، وَبِفَضْلِكَ وَثِقْتُ،

وارد شده و عفو تو را طلب نمودم، و مشتاق گذشت توام و به فضل تو اطمینان دارم

وَلَيْسَ عِنْدِي مَا يُوجِبُ لِي مَعْفِرَتِكَ، وَلَا فِي عَمَلِي مَا اسْتَحِقُّ بِهِ عَفْوَكَ،

و چیزی که موجب آمرزشم نزد تو شود ندارم و در کردارم چیزی که به واسطه آن شایسته عفو تو باشم نیست

وَمَالِي بَعْدَ أَنْ حَكَمْتُ عَلَى نَفْسِي الْاَافْضْلُكَ، فَصَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ،

و بعد از قضاوتم بر نفسم جز فضل تو چیزی ندارم، پس بر محمد و خاندان پاکش درود فرست، و

وَتَفَضَّلْ عَلَيَّ، اللَّهُمَّ وَأَنْطِقْنِي بِالْهُدَى وَالْهِمْنِي التَّقْوَى وَوَقِّنِي لِلتِّي

بر من لطف کن، خدایا و مرا به هدایت، گویا گردان و پرهیزکاری به من الهام کن و مرا به آنچه پاکیزه‌تر است

هِيَ اِزْكَى وَاسْتَعْمَلْنِي بِمَا هُوَ اَرْضَى اللَّهُمَّ اِسْلُكْ بِي الطَّرِيقَةَ الْمُثْلَى

موفق گردان و به آنچه پسندیده‌تر است مشغول دار، خدایا مرا به بهترین راه وارد کن

وَاجْعَلْنِي عَلَى مِلَّتِكَ اَمُوتُ وَاحْيِي اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ،

و مرگ و زندگیم را بر دین خود قرار ده، خدایا بر محمد و خاندان پاکش درود فرست، و

وَمَتَّعْنِي بِالْاِاقْتِصَادِ، وَاجْعَلْنِي مِنْ اَهْلِ السَّادِ، وَمِنْ اِدْلَةِ الرَّشَادِ، وَمِنْ

مرا به میانه‌روی در زندگی بهره‌مند ساز، و مرا از ثابت قدمان و از راهنمایان هدایت و از

صَالِحِي الْعِبَادِ، وَارْزُقْنِي فَوْزَ الْمَعَادِ، وَسَلَامَةَ الْمَرْصَادِ، اللَّهُمَّ خُذْ

بندگان شایسته‌ات قرار ده، و رستگاری روز قیامت و سلامتی عبور از کمینگاه (آخرت) را روزیم گردان، خدایا آنچه

لِنَفْسِكَ مِنْ نَفْسِي مَا يُخَلِّصُهَا، وَابْقِ لِنَفْسِي مِنْ نَفْسِي مَا يُضِلُّهَا، فَإِنْ
 گرفتنش مرا خالص می کند از من بگیر، و آنچه مرا اصلاح می کند باقی گذار پس به یقین
 نَفْسِي هَالِكَةٌ أَوْ تَعَصِمُهَا، اللَّهُمَّ أَنْتَ عُدَّتِي أَنْ حَزِنْتُ، وَأَنْتَ مُتَّجِعِي أَنْ
 نفسم نابودشدنی است مگر اینکه تو آن را نگه داری، خدایا اگر غمگین شوم تو تکیه گاه منی، و اگر محروم شوم تو
 حُرْمَتٌ، وَبِكَ اسْتِغَاثَتِي أَنْ كَرِهْتُ، وَعِنْدَكَ مِمَّا فَاتَ خَلْفٌ، وَلِمَا فَسَدَ
 پناهگاه منی، و اگر گرفتار سختی شوم تو فریادرس منی، و نزد توست جایگزین آنچه از دست برود و اصلاح آنچه
 صَلاَحٌ، وَفِيمَا انْكَرْتَ تَغْيِيرٌ، فَأَمْنُنْ عَلَيَّ قَبْلَ الْبَلَاءِ بِالْعَافِيَةِ، وَقَبْلَ
 تباه شود، و در گرونی آنچه عیب دانستی، پس منت گذار بر من به تندرستی قبل از گرفتاری، و توانگری
 الطَّلَبِ بِالْجِدَّةِ، وَقَبْلَ الضَّلَالِ بِالرَّشَادِ، وَاكْفِنِي مَوْنَةَ مَعْرَةَ الْعِبَادِ، وَهَبْ
 قبل از درخواست کردن، و هدایت قبل از گمراهی، و مرا از رنج و آزار بندگان کفایت کن، و امیّت
 کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۸۷

لِي أَمِنْ يَوْمِ الْمَعَادِ، وَأَمِنْ حُسْنِ الْإِرْشَادِ، اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ
 روز قیامت را به من ببخش، راهنمایی نیکو را به من ارزانی دار، خدایا بر محمد و خاندان پاکش
 وَآلِهِ، وَأَدْرَأْ عَنِّي بَلْطَفِكَ، وَأَعِزَّنِي بِنِعْمَتِكَ، وَأَصْلِحْ لِي بِكَرَمِكَ، وَدَاوِنِي
 درود فرست، و با لطف و کرمت از من دفاع کن، و با نعمت غذایم ده، و با بزرگواریت اصلاحم کن و با تربیتت
 بِصُنْعِكَ، وَاطْلِنِي فِي ذِرَاكَ، وَجَلِّلْنِي رِضَاكَ، وَوَفِّقْنِي إِذَا اشْتَكَلْتُ عَلَيَّ
 درمانم کن، و در سایه حمایت قرارم ده و با خشودیت گرامیم دار، و آنگاه که کارها بر من مشکل شود
 الْأُمُورُ لِأَهْدَاها، وَإِذَا تَشَابَهَتِ الْأَعْمَالُ لِأَزْكَاهَا، وَإِذَا تَنَاقَضَتِ الْمِلَلُ
 با بهترین راهنمایی‌ها و آن گاه که کارها مشتبه شود با پاکیزه‌ترین آنها و آنگاه که ملتها اختلاف کنند
 لِأَرْضَاهَا، اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، وَتَوَجَّجْنِي بِالْكَفَايَةِ، وَ سَمِّنِي
 به پسندیده‌ترین آنها موقم دار، خدایا بر محمد و خاندان پاکش درود فرست، و مرا به بی‌نیازی مزین کن، و با سرپرستی نیک،
 حُسْنَ الْوِلَايَةِ، وَهَبْ لِي صِدْقَ الْهِدَايَةِ، وَلَا تَفْتِنَنِي بِالسَّعَةِ، وَأَمِنْ حُسْنِي
 زیبایم کن، و هدایت صادقانه را به من ببخش، و با وسعت روزی، امتحانم مکن، و خوش خلقی را
 حُسْنَ الدَّعَةِ، وَلَا تَجْعَلْ عَيْشِي كَدًّا كَدًّا، وَلَا تَرُدَّ دُعَائِي عَلَيَّ رَدًّا، فَإِنِّي
 به من ببخش، و زندگانیم را همراه با مشقت قرار مده، و به هیچ وجه دعایم را به خودم باز مگردان، به یقین که من
 لَا اجْعَلُ لَكَ ضِدًّا، وَلَا اذْعُو مَعَكَ نِدًّا، اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ،
 ضدی برایت قرار ندادم، و رقیبی به همراهت نخواندم، خدایا بر محمد و خاندان پاکش درود فرست،
 وَأَمْنَعْنِي مِنَ السَّرْفِ، وَحَصِّنْ رِزْقِي مِنَ التَّلْفِ، وَوَفِّرْ لِي مَلَكَتِي بِالْبَرَكَةِ
 و مرا از اسراف باز دار، و روزیم را از تلف شدن حفظ کن، و دارایم را با قرار دادن برکت در آن فراوان گردان،
 فِيهِ، وَأَصِبْ بِي سَبِيلَ الْهِدَايَةِ لِلْبِرِّ فِيمَا انْفَقَ مِنْهُ، اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى
 و مرا در طریق هدایت به نیکی‌ها در آنچه که از آن انفاق می کنم برسان، خدایا بر محمد
 مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، وَاكْفِنِي مَوْنَةَ الْإِكْتِسَابِ، وَارْزُقْنِي مِنْ غَيْرِ احْتِسَابٍ، فَلَا
 و خاندان پاکش درود فرست، و مرا از رنج بدست آوردن روزی کفایت کن، و بی حساب روزیم ده، تا این که

اَسْتَعِزُّ بِعَنْ عِبَادَتِكَ بِالطَّلَبِ، وَلَا اِحْتِمِلَ اَصْرَ تَبَعَاتِ الْمَكْسَبِ، اللَّهُمَّ

به جای بندگیت به طلب روزی مشغول نشوم، و پی آمدهای کسب روزی را به دوش نکشم، خدایا

فَأَطْلِبْنِي بِقُدْرَتِكَ مَا أَطْلُبُ، وَاجْزِنِي بِعِزَّتِكَ مِمَّا ارْتَهَبُ، اللَّهُمَّ صَلِّ

به قدرتت آنچه می‌طلبم به من برسان، و به عزتت از آنچه می‌ترسم پناهم ده، خدایا

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۸۸

عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، وَصُنْ وَجْهِي بِالْيَسَارِ، وَلَا تَبْتَدِلْ جَاهِي بِالِاقْتَارِ،

بر محمد و خاندان پاکش درود فرست و باوسعت روزی آبرویم را حفظ کن، و با تنگدستی شخصیتم را بی‌ارزش مساز،

فَأَسْتَنْزِقْ أَهْلَ رِزْقِكَ، وَاسْتَعْطِي شِرَارَ خَلْقِكَ، فَأَقْتِنِ بِحَمْدِ مَنْ

تا از روزی خوارانت روزی بخوام و از بدترین مخلوقات گدایی کنم پس به ستایش آنکه عطایم کرده

اعطانی وابتلی بدم من منعی و انت من دونهم ولي الأعتاء والمنع،

و بدگویی آنکه از من دریغ داشته مبتلا شوم در حالی که تو صاحب بخشش و دریغی نه آنها،

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، وَارْزُقْنِي صِحَّةً فِي عِبَادَةٍ، وَفَرَاغًا فِي

خدایا بر محمد و خاندان پاکش درود فرست، و سلامتی در (انجام) عبادت و آسایش در عین

زَهَادَةٍ، وَعِلْمًا فِي اسْتِعْمَالِ، وَوَرَعًا فِي اجْتِمَالِ، اللَّهُمَّ اخْتِمِ بِعَفْوِكَ

چشم‌پوشی از دنیا و دانش توأم با عمل، و پرهیزکاری در عین میانه‌روی را روزیم گردان، خدایا عمرم را با عفو

اجلی وحقق فی رجاء رحمتک املی و سهل الی بلوغ رضاك سبلی

به پایان رسان، و در سایه امید به رحمت آرزویم را محقق ساز، و راه‌های رسیدن به خشودیت را برایم هموار گردان،

وَحَسِّنْ فِي جَمِيعِ اَحْوَالِي عَمَلِي اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، وَتَبَّهْنِي

و در همه حال کردارم را نیکو گردان، خدایا بر محمد و خاندان پاکش درود فرست، و به هنگام

لِذِكْرِكَ فِي اَوْقَاتِ الْعَفْلَةِ، وَاسْتَعْمَلْنِي بِطَاعَتِكَ فِي اَيَّامِ الْمُهَلَّةِ، وَانْهَجْ

غفلت و بی‌خبری مرا به یادت متوجه کن، و در اوقات فراغت مرا به بندگیت بگمار، و راهی آسان

لی الی مَحَبَّتِكَ سَبِيلًا سَهْلَةً، اَكْمِلْ لِي بِهَا خَيْرَ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ، اللَّهُمَّ

برای رسیدن به دوستیت به رویم بگشا، که به واسطه آن خیر دنیا و آخرت را بر من کامل گردانی، خدایا بر

صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، كَأَفْضَلِ مَا صَلَّيْتَ عَلَى اَحَدٍ مِنْ خَلْقِكَ قَبْلَهُ،

محمد و خاندان پاکش درود فرست همانند بهترین درودی که بر هر یک از مخلوقات پیش از آن حضرت فرستاده‌ای

وَانتَ مُصَلِّ عَلَى اَحَدٍ بَعْدَهُ، وَآتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً، وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً،

و تویی درود فرستنده بر هر کس بعد از او، و در دنیا و آخرت نیکی به ما ارزانی دار

وَ قِنِي بِرَحْمَتِكَ عَذَابَ النَّارِ.

و به رحمت مرا از عذاب دوزخ بازدار.

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۸۹

دعای ندبه [۱۵۴]:

توجه به حضرت ولی عصر - عجل الله تعالی فرجه الشریف - و دعا برای وجود شریفش، ابراز عشق و علاقه به محضرش و دعا برای تعجیل ظهورش همه و همه نشانه یک شیعه واقعی است؛ ولی بی تردید، آن کس که برای ظهور مصلح جهانی دعا می کند، برای اصلاح خویش و جامعه خود می کوشد و آن کس که در انتظار منجی بشریت و امام برحق به سر می برد، خود نیز همچون سربازی فداکار و گوش به فرمان، برای جانبازی در راه اسلام و نجات ستمدیدگان، تلاش می کند. دعای ندبه نجوای عاشقانه‌ای است برای دلدادگان و رمزی است برای هر شیعه منتظر، تا با زمزمه آن و توجه به محتوایش، هم برای وجود نازنین امام زمان دعا کند، هم عشق و ارادت خویش را به آن حضرت نشان دهد و هم راز و رمز سربازی را به درستی بیاموزد و هم با یک دوره فشرده از تاریخ پیامبران و دلایل ولایت امیر مؤمنان علیه السلام آشنا شود.

مستحب است دعای ندبه در اعیاد چهارگانه: جمعه، عید فطر، عید قربان و عید غدیر خوانده شود. [۱۵۵] بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

به نام خداوند بخشنده مهربان

الْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِیْنَ، وَصَلَّى اللّٰهُ عَلٰی سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ نَبِیِّهِ وَآلِهِ، وَسَلَّم

حمد و سپاس مخصوص خداوندی است که پروردگار جهانیان است، و درود خدا بر آقا و سرور ما پیامبر خدا محمد و خاندان پاکش و سلام مخصوص خدا

تَسْلِیْمًا، اللّٰهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ عَلٰی مَا جَرٰی بِهٖ قَضَائِكَ فِی اَوْلِیَائِكَ، الَّذِیْنَ

بر آنان باد، خدایا حمد و سپاس از آن توست بر آنچه در میان اولیائت مقدر ساختی، همانانی که

اِسْتَخْلَصْتَهُمْ لِنَفْسِكَ وَ دِیْنِكَ، اِذِ اخْتَرْتَ لَهُمْ جَزِیْلًا مَا عِنْدَكَ مِنَ النِّعَمِ

برای خود و دینت خالصشان نمودی، آنگاه که نعمتهای بزرگ جاودان نزد خودت را

الْمُقِیْمِ، الَّذِیْ لَا زَوَالَ لَهٗ وَلَا اَضْمِحْلَالَ، بَعْدَ اَنْ شَرَطْتَ عَلَيْهِمُ الزُّهْدَ فِی

برایشان برگزیدی، نعمتهایی که زوال و نابودی ندارد، پس از آنکه بی توجهی به مقامات

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۹۰

دَرَجَاتِ هَذِهِ الدُّنْیَا الدَّیْنِیَّةِ، وَزُخْرُفِهَا وَزِبْرَجِهَا، فَشَرَطُوا لَكَ ذَلِکَ،

و زرق و برق دنیای فانی را بر آنان شرط نمودی، پس آنان نیز آن را پذیرفتند

وَ عَلِمْتَ مِنْهُمْ الْوَفَاءَ بِهٖ، فَقَبِلْتَهُمْ وَقَرَّبْتَهُمْ، وَقَدَّمْتَ لَهُمُ الذِّكْرَ الْعَلِیَّ،

و تو وفاداری آنان را به پیمانشان دانستی و آنان را پذیرفته و مقرب درگاه خویش ساختی، و بلندنامی

وَالثَّنَاءَ الْجَلِیَّ، وَاهْبَطْتَ عَلَيْهِمْ مَلَائِكَتَكَ، وَكَرَّمْتَهُمْ بِوَحِیِّكَ، وَرَفَدْتَهُمْ

و ثنای آشکار را عطایشان نمودی، و فرشتگانت را بر آنان فرو فرستادی و با وحیت گرامیشان داشتی، و با علم خویش

بِعِلْمِكَ، وَجَعَلْتَهُمُ الذَّرِیْعَةَ اِلَيْكَ، وَالْوَسِیْلَةَ اِلٰی رِضْوَانِكَ، فَبَعْضُ اِسْكَنْتَهُ

حمایتشان نمودی، و آنان را دستاویزی به درگاهت و وسیله‌ای برای خشودیت قرار دادی، و بعضی از آنان (آدم (ع)) را

جَنَّتَكَ اِلٰی اَنْ اُخْرِجْتَهُ مِنْهَا، وَبَعْضُ حَمَلْتَهُ فِی فُلِّكَ، وَنَجَّیْتَهُ وَمَنْ اَمَّنَ

در بهشت جای دادی تا زمانی که از آن جا خارج نمودی و بعضی دیگر (نوح (ع)) را بر کشتی سوار کرده و او و مؤمنان

مَعَهُ مِنَ الْهَلَاكَةِ بِرَحْمَتِكَ، وَبَعْضُ اتَّخَذْتَهُ لِنَفْسِكَ خَلِیْلًا، وَسَلَّكَ لِسَانَ

همراهش را با رحمت خود از هلاکت نجات دادی، و بعضی دیگر را (ابراهیم (ع)) برای خود دوست برگزیدی، و او از تو نیک

نامی

صِدْقٍ فِي الْآخِرِينَ فَأَجَبْتُهُ، وَجَعَلْتَ ذَلِكَ عَلَيَّ، وَبَعْضُ كَلِمَتِهِ مِنْ

در میان آیندگان را درخواست کرد پس اجابت نموده و نامش را بلندمرتبه ساختی، و با بعضی دیگر (موسی (ع)) از درون

شَجَرَةٍ تَكْلِيمًا، وَجَعَلْتَ لَهُ مِنْ أَخِيهِ رِءَاءً وَوَزِيرًا، وَبَعْضُ أَوْلَادَتِهِ مِنْ

درخت سخن گفتی، و برادرش (هارون) را پشتیبان و وزیرش قرار دادی، و بعضی دیگر (عیسی (ع)) را بدون پدر

غَيْرِ ابٍ، وَآتَيْتَهُ الْبَيِّنَاتِ، وَأَيَّدْتَهُ بِرُوحِ الْقُدْسِ، وَكُلُّ شَرَعْتَ لَهُ شَرِيعَةً،

بدنیا آوردی و به او دلایل روشن دادی و با جبرئیل تأییدش نمودی، و برای هر یک (از انبیا) شریعت و آیین

وَنَهَجْتَ لَهُ مِنْهَا جَاءًا، وَتَحَيَّوْتَ لَهُ أَوْصِيَاءَ مُسْتَحْفِظًا بَعْدَ مُسْتَحْفِظٍ، مِنْ

و راه و روشی خاص قرار داده و جانشینانی برگزیدی تا یکی پس از دیگری در

مُدَّةٍ إِلَى مُدَّةٍ، أَقَامَهُ لِدِينِكَ، وَحُجَّجَهُ عَلَى عِبَادِكَ، وَلَوْلَا يَزُولَ الْحَقُّ عَنْ

زمان معین، نگهبان و برپادارنده دین و حجت بر بندگانت باشند، تا حق از جایگاهش زایل نشود

مَقَرَّهُ، وَيَغْلِبُ الْبَاطِلَ عَلَى أَهْلِهِ، وَلَا يَقُولَ أَحَدٌ لَوْلَا أَرْسَلْتَ إِلَيْنَا رَسُولًا

و باطل بر پیروان حقیقت غلبه نکند، و کسی نگوید چرا (برای هدایت) رسول بیم دهنده‌ای را به سوی ما

مُنْذِرًا، وَأَقَمْتَ لَنَا عِلْمًا هَادِيًا، فَتَتَّبِعَ آيَاتِكَ مِنْ قَبْلِ أَنْ نَذِلَّ وَنَخْزَى

نفرستادی و نشانه هدایت را برپا نداشتی، تا پیش از آنکه خوار و رسوا شویم از آیات پیروی کنیم؟!

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۹۱

إِلَى أَنْ أَنْتَهَيْتَ بِالْأَمْرِ إِلَى حَبِيبِكَ وَنَجِيحِكَ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ،

کلیات مفاتیح نوین؛ ص ۱۹۱

(ارسال پیامبران ادامه یافت) تا آنکه کارت را به دست دوست و بنده واقعیت محمد- که درود خدا بر او و خاک پاکش باد- به

پایان رساندی

فَكَانَ كَمَا اُنْتَجَبْتَهُ سَيِّدًا مِنْ خَلْقَتِهِ، وَصَفْوَةً مِنْ اصْطَفَيْتَهُ، وَأَفْضَلَ مَنْ

پس او آن گونه بود که او را برگزیدی، سرور مخلوقات، و برگزیده برگزیدگان، و برترین

اجْتَبَيْتَهُ، وَأَكْرَمَ مَنْ اِعْتَمَدْتَهُ، قَدَمْتَهُ عَلَى أَنْبِيَائِكَ، وَبَعَثْتَهُ إِلَى الثَّقَلَيْنِ مِنْ

انتخاب شدگان و گرامی‌ترین اعتماد شدگانت، که او را بر پیامبرانت مقدم داشته و به سوی همه بندگانت از جن و انس

عِبَادِكَ، وَأَوْطَأْتَهُ مَشَارِقَكَ، وَمَغَارِبَكَ، وَسَخَّرْتَ لَهُ الْبُرَاقَ، وَعَرَّجْتَ بِهِ

مبعوث نمودی، و شرق و غرب عالم را تحت سلطه‌اش قرار دادی، و مرکب آسمانی را مسخرش ساختی، و او را

بِرُوحِهِ إِلَى سَمَاوَاتِكَ، وَأَوْدَعْتَهُ عِلْمَ مَا كَانَ وَمَا يَكُونُ إِلَى انْقِضَاءِ خَلْقِكَ،

به سوی آسمانت بالا بردی، و علم گذشتگان و آیندگان تا پایان آفرینش را به او سپردی،

ثُمَّ نَصَرْتَهُ بِالرُّعْبِ، وَحَفَفْتَهُ بِجِبْرَائِيلَ وَمِيكَائِيلَ، وَالْمُسَوِّمِينَ مِنْ

سپس او را با ایجاد ترس (در دل دشمنانش) یاری کردی، و جبرئیل و میکائیل و فرشتگان نشان‌دار را

مَلَائِكَتِكَ، وَوَعَدْتَهُ أَنْ تُظَهَرَ دِينُهُ عَلَى الدِّينِ كُلِّهِ وَلَوْ كَرِهَ الْمُشْرِكُونَ،

گرداگردش قرار دادی، و به او وعده دادی که دینش را بر همه ادیان پیروز گردانی هر چند که مشرکان آن را ناپسند دارند

وَذَلِكَ بَعْدَ أَنْ بُوِّئَتْهُ مُبَوَّءَ صِدْقٍ مِنْ أَهْلِهِ، وَجَعَلَتْ لَهُ وَلَهُمْ أَوْلَ بَيْتٍ وَضِعَ

و این پیروزی پس از آن بود که او را در جایگاه صدق و راستی در میان خاندانش جای دادی، و برای او و خاندانش اولین خانه‌ای که برای مردم

لِلنَّاسِ، لِلَّذِي بَنَى كَهْ مَبَارَكًا وَهُدًى لِّلْعَالَمِينَ، فِيهِ آيَاتٌ بَيِّنَاتٌ، مَقَامٌ

ساخته شده قرار دادی، خانه‌ای در مکه، مایه برکت و هدایت برای جهانیان، که نشانه‌های روشن هدایت و مقام

ابراهیم، وَمَنْ دَخَلَهُ كَانَ آمِنًا، وَقُلْتُ أَنْمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ

ابراهیم در آن است و هر کس داخل آن شود ایمن است؛ و فرمودی: خداوند می‌خواهد پلیدی و گناه را از شما

اهل البیت، وَيُطَهِّرَ كُمْ تَطْهِيرًا، ثُمَّ جَعَلْتَ اجْرَ مُحَمَّدٍ صَلَوَاتِكَ عَلَيْهِ وَآلِهِ

اهل بیت دور کند و کاملاً شما را پاک سازد، سپس در کتابت پاداش محمد- که درود تو بر او و خاندان پاکش باد-

مَوَدَّتْهُمْ فِي كِتَابِكَ، فَقُلْتُ قُلْ لَا اسْتُلْكُمْ عَلَيْهِ اجْرًا إِلَّا الْمَوَدَّةَ فِي

را دوستی خاندانش قرار دادی، و فرمودی: بگو، من هیچ پاداشی از شما بر رسالتم درخواست نمی‌کنم، جز دوستی

الْقُرْبَى وَقُلْتُ مَا سَأَلْتُكُمْ مِنْ اجْرٍ فَهَوَ لَكُمْ، وَقُلْتُ مَا اسْتُلْكُمْ عَلَيْهِ مِنْ

نزدیکانم [اهل بیت]، و فرمودی: پاداشی که از شما می‌طلبم به نفع شماست، و فرمودی: من در برابر آن (رسالت) هیچ

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۹۲

اجْرًا إِلَّا مَنْ شَاءَ أَنْ يَتَّخِذَ إِلَىٰ رَبِّهِ سَبِيلًا، فَكَانُوا هُمُ السَّبِيلَ إِلَيْكَ،

پاداشی از شما نمی‌طلبم مگر کسی که بخواهد راهی به سوی پروردگارش برگزیند، و اینان همان راه رسیدن به تو

وَالْمَسْلُوكَ إِلَىٰ رِضْوَانِكَ، فَلَمَّا انْقَضَتْ أَيَّامُهُ، أَقَامَ وَلِيُّهُ عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ

و طریق رسیدن به خشنودی تو می‌باشند، پس آن گاه که روزگار رسالتش سپری شد، یاورش علی بن ابی‌طالب-

صَلَوَاتِكَ عَلَيْهِمَا وَآلِهِمَا هَادِيًا، إِذْ كَانَ هُوَ الْمُنْذِرَ وَلِكُلِّ قَوْمٍ هَادٍ، فَقَالَ

که درود تو بر هر دوی آنان و خاندانشان باد- را برای هدایت برگزید، چرا که او بیم دهنده بود و برای هر گروهی هدایتگری لازم

است، پیامبر (در روز غدیر)

وَالْمَلَأَ أَمَامَهُ مَنْ كُنْتُ مَوْلَاهُ فَعَلَيْ مَوْلَاهُ، اللَّهُمَّ وَالِ مَنْ وَالَاهُ، وَعَادِ مَنْ

در حالی که گروه مردم پیش رویش بودند فرمود: هر کس من مولا- و سرپرست اویم، علی مولا- و سرپرست اوست، خدایا با

دوستدارانش دوست و با دشمنانش

عَادَاهُ، وَأَنْصُرْ مَنْ نَصَرَهُ، وَاخْذُلْ مَنْ خَذَلَهُ، وَقَالَ مَنْ كُنْتُ أَنَا نَبِيُّهُ فَعَلَيْ

دشمن باش، و یاورانش را یاری و رهاکنندگانش را رها کن، و فرمود: هر کس من پیامبر اویم پس علی

امیرُهُ، وَقَالَ أَنَا وَعَلِيٌّ مِنْ شَجَرَةٍ وَاحِدَةٍ، وَسَائِرُ النَّاسِ مِنْ شَجَرٍ شَتَّى

فرمانروای اوست، و فرمود: من و علی از یک درخت و ریشه‌ایم و بقیه مردم از درختان و ریشه‌های مختلفند

وَاحِلَهُ مَحَلُّ هَارُونَ مِنْ مُوسَى فَقَالَ لَهُ أَنْتَ مِنِّي بِمَثَرَةٍ هَارُونَ مِنْ

و او را در جایگاهی همانند جایگاه هارون نسبت به موسی قرار داده، به او فرمود: موقعیت تو نسبت به من مانند موقعیت هارون

نسبت

مُوسَى إِلَّا أَنَّهُ لَا نَبِيَّ بَعْدِي وَرَوَّجَهُ ابْنَتُهُ سَيِّدَةَ نِسَاءِ الْعَالَمِينَ، وَاحِلَ لَهُ

به موسی است جز اینکه پس از من پیامبری نیست سپس دخترش سرور بانوان جهان را به همسری او درآورد، و از مسجدش آنچه

برای

مِنْ مَسْجِدِهِ مَا حَلَّ لَهُ، وَسَدَّ الْأَبْوَابَ إِلَّا بَابَهُ، ثُمَّ أَوْدَعَهُ عِلْمَهُ وَحِكْمَتَهُ،

خودش حلال بود، بر او حلال کرد و جز در خانه او تمامی درهایی که به مسجد باز بود را بست، سپس دانش و حکمتش را به او سپرد

فَقَالَ أَنَا مَدِينَةُ الْعِلْمِ وَعَلِيٌّ بَابُهَا، فَمَنْ ارَادَ الْمَدِينَةَ وَالْحِكْمَةَ، فَلْيَأْتِهَا مِنْ

و فرمود: من شهر علمم و علی در آن است، پس هر کس شهر و حکمت آن را بخواهد، باید از

بابها، ثُمَّ قَالَ أَنْتَ اخِي وَوَصِيِّي وَوَارِثِي لِحُمِّكَ مِنْ لَحْمِي وَدَمِّكَ

در آن داخل شود، سپس فرمود: تو برادر و جانشین و وارث منی، گوشت تو از گوشت من، و خون

مِنْ دَمِي وَسِلْمُكَ سِلْمِي وَحَرْبُكَ حَرْبِي وَالْإِيمَانُ مُخَالِطٌ لِحَمِّكَ

تو از خون من است، سازش تو سازش من و جنگ تو (با هر کس) جنگ من (با او) است، و ایمان با گوشت

وَدَمِّكَ، كَمَا خَالَطَ لِحْمِي وَدَمِي وَأَنْتَ غَدًا عَلِيٌّ الْحَوْضِ خَلِيفَتِي

و خونت آمیخته است آن گونه که با گوشت و خون من آمیخته شده، و تو فردا (ی قیامت) جانشین من بر کنار حوض کوثری،

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۹۳

وَأَنْتَ تَقْضِي دِينِي وَتَنْجِزُ عِدَاتِي وَشِيعَتُكَ عَلَيَّ مِنْ نُورٍ، مُبَيَّضَةٌ

و تو قرض مرا ادا می کنی و عهد و پیمانم را به انجام می رسانی، و شیعیان تو بر جایگاهی از نور، با چهره‌هایی درخشان

وَجُوهُهُمْ حَوْلِي فِي الْجَنَّةِ، وَهُمْ جِيرَانِي وَلَوْلَا أَنْتَ يَا عَلِيُّ لَمْ يُعْرِفِ

در بهشت در اطراف من و همسایگان منند، و ای علی، اگر تو نبودی مؤمنان بعد از من

الْمُؤْمِنُونَ بَعْدِي وَكَانَ بَعْدَهُ هُدًى مِنَ الضَّلَالِ، وَنُورًا مِنَ الْعَمَى وَحَبَلٌ

شناخته نمی شدند، و علی پس از رسول خدا وسیله هدایت از گمراهی و نور و روشنی از کوری جهالت و ریسمان

اللَّهِ الْمَتِينِ، وَصِرَاطُهُ الْمُسْتَقِيمِ، لَا يُسْبِقُ بِقَرَابَةٍ فِي رَحِمٍ، وَلَا بِسَابِقَةٍ فِي

محکم الهی و راه مستقیم پروردگار بود، و کسی نه در قرابت و خویشاوندی و نه از نظر سابقه در دین بر او

دین، وَلَا يَلْحَقُ فِي مَنْقَبِهِ مِنْ مَنَاقِبِهِ، يَخْذُو حَذْوَ الرَّسُولِ صَلَّى اللَّهُ

پیشی نگرفت، و در هیچ یک از فضایلش کسی به پای او نرسید، یا در جای پای رسول خدا نهاد- که درود خدا

عَلَيْهِمَا وَآلِهِمَا، وَيَقَاتِلُ عَلَيَّ التَّأْوِيلِ، وَلَا تَأْخُذُهُ فِي اللَّهِ لَوْمَةٌ لَائِمٌ، قَدْ

بر آن دو و خاندان پاکشان باد- و از روی واقعیت قرآن پیکار می نمود و در راه خدا سرزنش هیچ ملامتگری در او اثر نداشت،

وَتَرَفِيهِ صَنَادِيدَ الْعَرَبِ، وَقَتَلَ ابْطَالَهُمْ وَنَاوَشَ دُؤْبَانَهُمْ، فَأَوْدَعَ قُلُوبَهُمْ

دلاوران عرب را در راه خدا در تنگنا گذاشت و پهلوانانشان را کشته و با گردنکشان آنها جنگید، و این سبب شد که

أَحْقَادًا بَدْرِيَّةً وَخَيْبَرِيَّةً وَحَنْظَلِيَّةً وَغَيْرُهُنَّ، فَاضْبَتَّ عَلَيَّ عِدَاؤَتَهُ،

کینه‌های جنگ‌های بدر و خیبر و حنین و جنگ‌های دیگر را به دل گرفتند و به دشمنیش دل بستند

وَأَكْبَتْ عَلَيَّ مُنَابَذَتِهِ، حَتَّى قَتَلَ النَّاكِثِينَ وَالْقَاسِطِينَ وَالْمَارِقِينَ، وَلَمَّا

و بر مخالفت با او بسیج شدند، تا اینکه با پیمان‌شکنان و ستمگران و خارج شدگان از دین به نبرد برخاست، و هنگامی که

قَضَى نَحْبَهُ، وَقَتَلَهُ اشْقَى الْأَخْرَيْنِ يَتَّبِعُ اشْقَى الْأَوْلَيْنِ، لَمْ يُعْمَثَلْ أَمْرٌ

زمان شهادتش رسید، و بدبخت‌ترین از پسینیان که از بدبخت‌ترین پیشینیان پیروی می کرد او را کشت، فرمان رسول خدا

رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ فِي الْهَادِينَ بَعْدَ الْهَادِينَ، وَالْأُمَّةُ مُصِرَّةٌ

- که درود خدا بر او و خاندان پاکش باد- در مورد هدایت کنندگان دین یکی پس از دیگری اطاعت نشد، (بلکه) مردم بر دشمنی علی مفتح، مَجْتَمِعَةٌ عَلَى قَطِيعَةٍ رَحِمِهِ، وَأَقْصَاءِ وُلْدِهِ، أَلَّا الْقَلِيلَ مِمَّنْ با او پافشاری کردند و برای گسستن او از خاندانش و تبعید فرزندانش اجتماع نمودند، جز عده کمی که وَفَى لِرِعَايَةِ الْحَقِّ فِيهِمْ، فَقُتِلَ مَنْ قُتِلَ، وَسُيِّبَ مَنْ سُيِّبَ، وَأَقْصِيَ مَنْ به رعایت حق در مورد آنان وفا نمودند، در نتیجه گروهی به شهادت رسیدند و گروهی اسیر و جمعی نیز تبعید کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۹۴

أَقْصَى، وَجَرَى الْقَضَاءُ لَهُمْ بِمَا يُرْجَى لَهُ حُسْنُ الْمَثُوبَةِ، إِذْ كَانَتْ الْأَرْضُ

شدند، و سرنوشت برای آنان به گونه‌ای رقم خورد که امید پاداش نیک بر آن می‌رفت، زیرا زمین لَهُ يَوْمِئِذٍ مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ، وَالْعَاقِبَةُ لِلْمُتَّقِينَ، وَسُبْحَانَ رَبَّنَا أَنْ كَانَ از آن خداست و آن را به هر یک از بندگانش که بخواهد می‌دهد، و سرانجام نیک از آن پرهیزکاران است و تسبیح می‌کنیم پروردگاران را که

وَعَدُ رَبَّنَا لَمَفْعُولًا، وَلَنْ يُخْلِفَ اللَّهُ وَعْدَهُ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ، فَعَلَى

وعددهاش حتمی است و هرگز از آن تخلف نمی‌کند و او قدرتمند و داناست، پس

الْأَطَائِبِ مِنْ أَهْلِ بَيْتِ مُحَمَّدٍ وَعَلَى صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِمَا وَآلِهِمَا، فَلْيَبْكِكِ

گریه کنندگان باید بر پاکان از خاندان محمد و علی- که درود خدا بر هر دوی ایشان و خاندانشان باد-

الْبَاكُونَ، وَإِيَّاهُمْ فَلْيَنْدُبِ النَّادِبُونَ، وَلِيْمَثْلِهِمْ فَلْيَنْدَرْفِ الدُّمُوعُ، وَلْيُصْرُخِ

گریه کنند و شیون کنندگان بر آنان شیون کنند و برای چنین افرادی باید اشکها جاری گردد و فریادزنندگان

الصَّارِحُونَ، وَيَضِجُ الضَّاجُونَ، وَيَعِجُّ الْعَاجُونَ، إِنْ الْحَسَنُ إِنْ

فریاد زنند و زاری کنندگان شیون کنند و ناله کنندگان فریاد کنند، که حسن کجاست؟،

الْحُسَيْنُ، إِنْ أَبْنَاءُ الْحُسَيْنِ، صَالِحٌ بَعْدَ صَالِحٍ، وَصَادِقٌ بَعْدَ صَادِقٍ،

حسین کجاست؟ فرزندان حسین کجایند؟ شایسته‌ای پس از شایسته و راستگویی پس از راستگوی دیگر،

إِنْ السَّبِيلُ بَعْدَ السَّبِيلِ، إِنْ الْخَيْرَةُ بَعْدَ الْخَيْرَةِ، إِنْ الشُّمُوسُ الطَّالِعَةُ،

کجاست راه راست پس از این راه راست؟ کجاست برگزیدگان بعد از برگزیدگان؟ کجایند خورشیدهای تابان؟

إِنْ الْأَقْمَارُ الْمُنِيرَةُ، إِنْ الْأَنْجُمُ الزَّاهِرَةُ، إِنْ أَعْلَامُ الدِّينِ وَوَعَادُ

کجایند ماه‌های نورافشان؟ کجایند ستارگان درخشان، کجایند بزرگان دین و پایه‌های

الْعِلْمِ، إِنْ بَقِيَّةُ اللَّهِ الَّتِي لَا تَخْلُو مِنَ الْعِزَّةِ الْهَادِيَةِ، إِنْ الْمَعْدُ لِقَطْعِ

دانش؟ کجاست ذخیره‌ خدایی که از عترت هدایتگر بیرون نیست؟ کجاست آن کسی که برای

دَابِرِ الظَّلَمَةِ، إِنْ الْمُنتَظَرُ لِإِقَامَةِ الْأُمَّتِ وَالْعَوَجِ، إِنْ الْمُرْتَجَى لِإِزَالَةِ

قطع ریشه ستمگران آماده شده؟ کجاست آن کسی که برای اصلاح نادرستی‌ها و کجی‌ها به انتظارش نشسته‌اند؟ کجاست آن کسی

که

الْجُورِ وَالْعُدْوَانِ، إِنْ الْمُدْخَرُ لِتَجْدِيدِ الْفِرَاقِ وَالسَّنَنِ، إِنْ الْمُتَخَيَّرِ

برای از بین بردن جور و ستم به او امید بسته شده؟ کجاست آن کسی که برای تجدید واجبات و سنتها ذخیره شده؟ کجاست آنکه

لِإِعَادَةِ الْمَلَّةِ وَالشَّرِيعَةِ، اَيْنَ الْمُؤَمَّلُ لِإِحْيَاءِ الْكِتَابِ وَحُدُودِهِ، اَيْنَ

برای بازگرداندن دین و آیین برگزیده شده؟ کجاست آن کسی که برای زنده کردن قرآن و اجرای حدود آن آرزو شده؟ کجاست کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۹۵

مُحْيِي مَعَالِمِ الدِّينِ وَ أَهْلِهِ، اَيْنَ قَاصِمُ شَوْكَةِ الْمُعْتَدِينَ، اَيْنَ هَادِمُ ابْنِيَّةِ

زنده کننده آثار دین و اهل آن؟ کجاست درهم شکننده قدرت متجاوزان؟ کجاست ویران کننده بناهای

الشُّرُكِ وَالنَّفَاقِ، اَيْنَ مُبِيدُ أَهْلِ الْفُسُوقِ وَالْعِصْيَانِ وَالطُّغْيَانِ، اَيْنَ

شُرک و نفاق؟ کجاست نابودکننده فاسقان و نافرمانان و طغیانگران؟ کجاست

حَاصِدُ فُرُوعِ الْعُغْيِ وَالشَّقَاقِ، اَيْنَ طَامِسُ آثَارِ الزَّرْبِيعِ وَالْأَهْوَاءِ، اَيْنَ

قطع کننده شاخه‌های گمراهی و اختلاف؟ کجاست محو کننده نشانه‌های انحراف و هواپرستی؟ کجاست

قَاطِعُ حَبَائِلِ الْكُذْبِ وَالْإِفْتِرَاءِ، اَيْنَ مُبِيدُ الْعُنَاءِ وَالْمَرَدَّةِ، اَيْنَ مُسْتَأْصِلُ

قطع کننده رشته‌های دروغ و تهمت؟ کجاست نابود کننده گردنکشان و سرکشان؟ کجاست ریشه کن کننده

أَهْلِ الْعِنَادِ وَالْتَضَلِيلِ وَاللِّحَادِ، اَيْنَ مُعْرِزُ الْأَوْلِيَاءِ وَمَذِلُّ الْأَعْدَاءِ، اَيْنَ

معاندان و گمراه کننده‌گان و بی‌دینان؟ کجاست عزت‌بخش دوستان و خوار کننده دشمنان؟ کجاست

جَامِعُ الْكَلِمَةِ عَلَى التَّقْوَى اَيْنَ بَابُ اللَّهِ الَّذِي مِنْهُ يُوتَى اَيْنَ وَجْهُ اللَّهِ

گردآورنده سخنان بر محور تقوا؟ کجاست آن درگاه خدا که از آن وارد شوند؟ کجاست آن جلوه خدایی که

الَّذِي إِلَيْهِ يَتَوَجَّهُ الْأَوْلِيَاءُ، اَيْنَ السَّبَبُ الْمُتَّصِلُ بَيْنَ الْأَرْضِ وَالسَّمَاءِ،

اولیا به آن توجه می‌کنند؟ کجاست آن وسیله پیوند میان زمین و آسمان؟

اَيْنَ صَاحِبِ يَوْمِ الْفَتْحِ وَ نَاشِرِ رَأْيِهِ الْهُدَى اَيْنَ مُؤَلِّفِ شَمْلِ الصَّلَاحِ

کجاست صاحب روز پیروزی و برافرازننده پرچم هدایت؟ کجاست گردآورنده همه شایستگی‌ها

وَالرِّضَا، اَيْنَ الطَّالِبِ بِدُخُولِ الْأَنْبِيَاءِ وَابْنَاءِ الْأَنْبِيَاءِ، اَيْنَ الطَّالِبِ بِدَمِ

و خوبی‌ها؟ کجاست خون خواه پیامبران و فرزندان پیامبران؟ کجاست خون خواه

الْمَقْتُولِ بِكَرْبَلَاءَ، اَيْنَ الْمَنْصُورُ عَلَى مَنْ اعْتَدَى عَلَيْهِ وَافْتَرَى اَيْنَ

شهید کربلا؟ کجاست یاری شده در برابر دشمنان و تهمت زنده‌گانش؟ کجاست

الْمُضْطَرُّ الَّذِي يُجَابُ إِذَا دَعَى اَيْنَ صَدْرُ الْخَلَائِقِ ذُو الْبِرِّ وَالتَّقْوَى اَيْنَ

درمانده‌ای که چون دعا کند مستجاب می‌شود؟ کجاست سرسلسله مخلوقات، آن صاحب نیکی و تقوا؟ کجاست

ابْنُ النَّبِيِّ الْمُضْطَفَى وَ ابْنُ عَلِيٍّ الْمُرْتَضَى وَابْنُ خَدِيجَةَ الْغُرَّاءِ، وَابْنُ

فرزند پیامبر برگزیده، و فرزند علی مرتضی و فرزند خدیجه بزرگوار و فرزند

فَاطِمَةَ الْكُبْرَى بِأَبِي أَنْتَ وَآمِي وَنَفْسِي لَكَ الْوَقَاءُ وَالْحِمَى يَا بَنَ السَّادَةِ

فاطمه کبری، پدر و مادر و جانم سپر بلا و نگهبان تو باد، ای فرزند بزرگ

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۹۶

الْمُقَرَّبِينَ، يَا بَنَ النَّجْبَاءِ الْأَكْرَمِينَ، يَا بَنَ الْهُدَاهِ الْمَهْدِيِّينَ، يَا بَنَ الْخَيْرِ

مقربان الهی، ای فرزند بزرگ‌زادگان گرامی، ای فرزند هدایت‌گران هدایت یافته، ای فرزند نیکان

الْمُهَذَّبِينَ، يَا بَنَ الْعَطَارِفَةِ الْأَنْجَبِينَ، يَا بَنَ الْأَطَائِبِ الْمُطَهَّرِينَ، يَا بَنَ

وارسته، ای فرزند بزرگان شایسته و گرامی، ای فرزند پاکان پاکیزه، ای فرزند
 الْخَضَارِمِ الْمُتَجَبِّينَ، يَا بَنَ الْقَمَاقِمَةِ الْأَكْرَمِينَ، يَا بَنَ الْبُدُورِ الْمُنِيرَةِ، يَا
 سخاوتمندان برگزیده، ای فرزند بزرگان گرامی، ای فرزند ماه‌های تابان، ای
 بَنَ الشَّرْحِ الْمُضِيئَةِ، يَا بَنَ الشُّهْبِ الثَّقِيبِ، يَا بَنَ الْأَنْجُمِ الرَّاهِرَةِ، يَا بَنَ
 فرزند چراغ‌های نورافشان، ای فرزند شهاب‌های نافذ، ای فرزند ستارگان درخشان، ای فرزند
 السُّبُلِ الْوَاضِحَةِ، يَا بَنَ الْأَعْلَامِ اللَّائِحَةِ، يَا بَنَ الْعُلُومِ الْكَامِلَةِ، يَا بَنَ
 راه‌های آشکار حق، ای فرزند نشانه‌های روشن هدایت، ای فرزند دانش‌های کامل، ای فرزند
 السُّنَنِ الْمَشْهُورَةِ، يَا بَنَ الْمَعَالِمِ الْمَأْثُورَةِ، يَا بَنَ الْمُعْجَزَاتِ الْمَوْجُودَةِ،
 سنت‌های معروف، ای فرزند نشانه‌های رسیده از جانب حق، ای فرزند معجزه‌های موجود،
 يَا بَنَ الدَّلَائِلِ الْمَشْهُودَةِ، يَا بَنَ الصَّرَاطِ الْمُسْتَقِيمِ، يَا بَنَ التَّنَائِلِ الْعَظِيمِ،
 ای فرزند راهنمایی‌های آشکار، ای فرزند راه راست، ای فرزند خبر بزرگ،
 يَا بَنَ مَنْ هُوَ فِي أَمِّ الْكِتَابِ لَدَى اللَّهِ عَلَيَّ حَكِيمٌ، يَا بَنَ الْآيَاتِ وَالْبَيِّنَاتِ،
 ای فرزند کسی که در ام‌الکتاب نزد خداوند برتر و داناست، ای فرزند نشانه‌ها و دلایل آشکار،
 يَا بَنَ الدَّلَائِلِ الظَّاهِرَاتِ، يَا بَنَ الْبِرَاهِينِ الْوَاضِحَاتِ الْبَاهِرَاتِ، يَا بَنَ
 ای فرزند دلایل روشن، ای فرزند برهان‌های آشکار درخشان، ای فرزند
 الْحُجَجِ الْبَالِغَاتِ، يَا بَنَ النَّعْمِ السَّابِغَاتِ، يَا بَنَ طَهٍ وَالْمُحْكَمَاتِ، يَا بَنَ
 حجت‌های فراگیر، ای فرزند نعمت‌های فراوان، ای فرزند طه و محکمات قرآن، ای فرزند
 يَسٍ وَالذَّارِيَاتِ، يَا بَنَ الطُّورِ وَالْعَادِيَاتِ، يَا بَنَ مَنْ دَنَى قَتَدَلِي فَكَانَ
 یاسین و ذاریات، ای فرزند طور و عادیات، ای فرزند آن که نزدیک و نزدیکتر شد تا آنکه فاصله او
 قَابَ قَوْسَيْنِ أَوْ أَدْنَى دُنُوًّا وَاقْتِرَابًا مِنَ الْعَلِيِّ الْأَعْلَى لَيْتَ شِعْرِي إِنْ
 (با پیامبر) به اندازه فاصله دو کمان یا کمتر شد، در نزدیکی و قربت به خدای والای بلندمرتبه (ای امام زمان) کاش می دانستم
 اسْتَقَرَّتْ بِكَ النَّوَى بَلْ أَيْ اَرْضٍ تُقَلِّكَ أَوْ تَرَى اِبْرَضُوى أَوْغَيْرِهَا، أَمْ
 در کجا منزل گزیده‌ای، و کدامین سرزمین و مکان تو را در خود جای داده؟ آیا در کوه «رضوایی» یا غیر آن
 کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۹۷

ذی طوی عزیزِ عَلِيٍّ اِنْ اَرَى الْخَلْقَ وَلَا تُرَى وَلَا اسْمَعُ لَكَ حَسِيسًا
 یا در سرزمین «ذی طوی»؟ بر من دشوار است که مردم را بینم ولی تو دیده نشوی، و صدا و نجوایی
 وَلَا نَجْوَى عَزِيزٌ عَلَيَّ اِنْ تُحِيطُ بِكَ دُونِي الْبُلُوَى وَلَا يَنَالُكَ مِنِّي
 از تو نشنوم، بر من دشوار است که تنها تو گرفتار رنج و بلا باشی نه من، و ناله و شکایت من
 ضَجِيحٌ وَلَا شَكْوَى بِنَفْسِي اَنْتَ مِنْ مُغَيَّبٍ لَمْ يَخْلُ مِنَّا، بِنَفْسِي اَنْتَ مِنْ
 به تو نرسد، جانم فدای تو غایبی که هرگز از میان ما بیرون نیستی، جانم فدای تو دور از نظری که
 نَازِحٍ مَا نَزَحَ عَنَّا، بِنَفْسِي اَنْتَ اَمِيئَةٌ شَائِقٍ يَتَمَنَّى مِنْ مُؤْمِنٍ وَمُؤْمِنَةٍ
 از ما دور نیستی، جانم فدای تو منتهای آرزوی مشتاقان که هر مرد و زن مؤمنی آرزوی تو را دارند،
 ذَكَرَا فَحَنَّا، بِنَفْسِي اَنْتَ مِنْ عَقِيدٍ عَزَّ لَا يَسَامِي بِنَفْسِي اَنْتَ مِنْ اَثِيلٍ

و تو را یاد کرده و ناله کنند، جانم فدای تو عزتمندی که همانندی نداری، جانم فدای تو ریشه و اصل

مَجْدٍ لَایْجَارِی [۱۵۶]، بِنَفْسِی اَنْتَ مِنْ تِلَادِ نِعَمٍ لَا تُضَاهِی بِنَفْسِی اَنْتَ مِنْ

بزرگواری که همطرازی نداری، جانم فدای تو نعمت پایدار و دیرینه‌ای که شبیه و مانندی نداری، جانم فدای تو

نَصِیْفِ شَرَفٍ لَا یُسَاوِی الِی مَتِی اِحَاڑ فِیْکَ یَا مَوْلَایَ، وَ الِی مَتِی وَ اِیَ

شرافتمندی که نظیری نداری، تا به کی حیران تو باشم ای مولای من؟ و تا به کی و با کدامین

خِطَابِ اِصْفُ فِیْکَ، وَ اِیَ نَجْوِی عَزِیْزُ عَلَیَّ اِنْ اِجَابَ دُوْنُکَ وَ اِنَاغِی

گفتار و کدامین نجوا تو را توصیف کنم؟ بر من دشوار است که پاسخم را از غیر تو بشنوم و با او گفتگو کنم،

عَزِیْزُ عَلَیَّ اِنْ اِبْکِیْکَ وَ یَحْذُلْکَ الْوَرِی عَزِیْزُ عَلَیَّ اِنْ یَجْرِی عَلَیْکَ

بر من دشوار است که (در فراق) بگریم و دیگران به تو بی‌اعتنا باشند، بر من دشوار است که سختی‌ها

دُوْنَهُمْ مَا جَرِی هَلْ مِنْ مُعِیْنٍ فَاطِیْلَ مَعَهُ الْعَوِیْلَ وَ الْبُکَاآءَ، هَلْ مِنْ

بر تو بگذرد نه بر آنها، آیا یاری کننده‌ای هست که همراه او گریه و ناله را طولانی کنم؟ آیا

جَزُوْعٍ فَاسَاعِدَ جَزَعَهُ اِذَا خَلَا، هَلْ قَدِیْتُ عَیْنٌ فَسَاعَدَتْهَا عَیْنِی عَلَی

بی‌تابی هست که او را بر بی‌تابیش در زمان تنهایی یاری کنم؟ آیا چشم گریان در اثر خار فراقی هست که چشم من او را بر

گریستن

الْقَدِی هَلْ اِلَیْکَ یَا بَنَ اِحْمَدَ سَبِیْلٌ فَتَلْفِی هَلْ یَتَّصِلُ یَوْمَنَا مِنْکَ بَعْدَهُ [۱۵۷]

یاری کند؟ ای پسر احمد آیا راهی هست که تو را ملاقات کنم؟ آیا روز فراق ما به وعده دیدار تو منتهی می‌شود

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۹۸

فَنَحْطِی مَتِی نَرِدُ مَنَا هَلْکَ الرِّوِیَّةَ فَنَزَوِی مَتِی نَنْتَقِعُ مِنْ عَذْبِ مَا اِیْکَ

تا از آن بهره‌مند شویم؟ کی به چشمه‌های سیراب کننده (معرفت) وارد می‌شویم تا سیراب شویم؟ کی از آب گوارای (وصالت)

سیراب شویم

فَقَدْ طَالَ الصَّدِی مَتِی نُغَادِیْکَ وَ نُرَاوِحُکَ فَنُقِرُّ [۱۵۸] عَیْنًا، مَتِی تَرَانَا

چرا که تشنگی طولانی شده؟، کی می‌شود که شب و روز را با تو به سر بریم تا دیدگان ما (به نور جمالت) روشن شود؟ کی

همدیگر را

وَ نَرِیْکَ، وَ قَدْ نَشَرَتْ لِوَاآءِ النَّصْرِ تُرِی اِتْرَانَا نَحْفُ بِکَ وَ اَنْتَ تَأْمُ الْمَلَأَ،

بینیم در حالی که پرچم نصر و پیروزی را عیان برافراشته‌ای؟ آیا روزی را می‌بینی که ما گرد تو جمع شده‌ایم و تو پیشوای مایی؟

وَ قَدْ مَلَأَتْ الْأَرْضَ عَدْلًا، وَ اَذَقَّتْ اَعْدَاکَ هَوَانًا وَ عِقَابًا، وَ اَبَوَّتْ الْعُتَاةَ

در حالی که زمین را پر از عدل و داد کرده‌ای و به دشمنان خواری و عقوبت را چشاندی و سرکشان

وَ جَحَدَةَ الْحَقِّ، وَ قَطَعْتَ دَابِرَ الْمُتَكَبِّرِیْنَ، وَ اجْتَنَنْتَ اَصْوَلَ الظَّالِمِیْنَ،

و منکران حق را نابود کرده‌ای و نسل متکبران را قطع نموده و ریشه ستمکاران را بر کنده‌ای

وَ نَحْنُ نَقُولُ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِیْنَ، اللَّهُمَّ اَنْتَ كَشَّافُ الْکُرْبِ وَ الْبَلْوِی

و ما (در آن روز) می‌گوییم حمد و سپاس مخصوص پروردگار جهانیان است، خدایا تو برطرف کننده اندوه‌ها و گرفتاری‌هایی

وَ اِلَیْکَ اسْتَعْدِی فَعِنْدَکَ الْعُدْوِی وَ اَنْتَ رَبُّ الْاٰخِرَةِ وَ الدُّنْیَا [۱۵۹]، فَاعِثْ یَا

و تنها از تو یاری می‌خواهم چرا که یاری و کمک فقط نزد توست و تو پروردگار آخرت و دنیایی، پس به فریاد بنده گرفتارت

برس،

غِيَاثَ الْمُسْتَغِيثِينَ، عُبَيْدَكَ الْمُبْتَلَىٰ وَارِهِ سَيِّدَهُ يَا شَدِيدَ الْقُوَىٰ وَازِلِ

ای فریادرس فریادرس خواهان، و ای دارنده قدرت عظیم، آقا و سرورش را به او نشان ده، و به این وسیله

عَنْهُ بِهِ الْأَسَىٰ وَالْجَوَىٰ وَبَرِّدْ غَلِيلَهُ يَا مَنْ عَلَى الْعَرْشِ اسْتَوَىٰ وَمَنْ

اندوه و سوز دلش را برطرف کن، و عطشش را فرو نشان، ای که بر عرش مسلطی، و ای که

إِلَيْهِ الرَّجْعَىٰ وَالْمُنْتَهَىٰ اللَّهُمَّ وَنَحْنُ عِبِيدُكَ التَّائِقُونَ إِلَيْكَ وَالْمَذْكُرِ

بازگشت و نهایت کار به سوی توست، خدایا ما بندگان تو مشتاق و لیت هستیم، آن که مردم را

بِكَ وَنَبِيِّكَ، خَلَقْتَهُ لَنَا عِضْمَةً وَمَلَاذًا، وَاقَمْتَهُ لَنَا قِوَامًا وَمَعَاذًا، وَجَعَلْتَهُ

به یاد تو و پیامبرت می‌اندازد، تو او را نگهدار و پناهگاه ما آفریدی و او را مایه قوت و پناه ما ساختی، و برای

لِلْمُؤْمِنِينَ مِّنَّا إِمَامًا، فَبَلِّغْهُ مِنَّا تَحِيَّةً وَسَلَامًا، وَزِدْنَا بِذَلِكَ يَارَبِّ اَكْرَامًا،

مؤمنین از ما امام و پیشوا قرار دادی، پس ای پروردگار ما درود و سلام ما را به او برسان و بدین وسیله بر کرامت ما بیفزای

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۹۹

وَاجْعَلْ مُسْتَقَرَّهُ لَنَا مُسْتَقَرًّا وَمُقَامًا، وَاتِمِّمْ نِعْمَتَكَ بِتَقْدِيمِكَ آيَاهُ إِمَامَنَا،

و جایگاه او را جایگاه و اقامتگاه ما قرار ده، و با قرار دادن او پیشاپیش ما، نعمت را بر ما تمام گردان

حَتَّىٰ تُوْرِدَنَا جَنَّاتِكَ وَمُرَافَقَةَ الشُّهَدَاءِ مِنْ خُلَصَائِكَ، اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَىٰ

تا ما را به بهشت و همنشینی شهیدان از بندگان خالصت وارد سازد، خدایا بر محمد

مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ، وَصَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ جَدِّهِ وَرَسُولِكَ السَّيِّدِ الْأَكْبَرِ،

و خاندان پاکش درود فرست، و درود فرست بر محمد، جد وی و فرستاده تو آقای بزرگ

وَعَلَىٰ إِبْنِهِ السَّيِّدِ الْأَصْغَرِ، وَجَدَّتِهِ الصَّدِيقَةَ الْكُبْرَىٰ فَاطِمَةَ بِنْتَ مُحَمَّدٍ،

و بر پدرش آقای کوچکتر (از پیامبر) و جد‌اش صدیقه کبری، فاطمه دختر محمد،

وَعَلَىٰ مَنْ اصْطَفَيْتَ مِنْ آبَائِهِ الْبَرَّةَ، وَعَلَيْهِ أَفْضَلَ وَأَكْمَلَ وَآتَمَّ وَأَدْوَمَ

و بر آنانی که از میان پدران نیکوکارش (برای امامت) برگزیدی، و بر خود آن حضرت، برترین، کاملترین، تمام‌ترین، پیوسته‌ترین،

وَأَكْثَرَ وَأَوْفَرَ مَا صَلَّيْتَ عَلَىٰ أَحَدٍ مِنْ أَصْفِيَاءِكَ وَخَيْرَتِكَ مِنْ خَلْقِكَ،

بیشترین و فراوان‌ترین درودی که بر هر یک از برگزیدگان و نیکان از بندگان فرستاده‌ای،

وَصَلِّ عَلَيْهِ صَلَاةً لَا غَايَةَ لِعَدَدِهَا، وَلَا نِهَائَةَ لِمَدَدِهَا، وَلَا نَفَادَ لِأَمَدِهَا،

و بر او درود فرست درودی که عددش را پایانی و مدتش را نهایی و دوره‌اش را انتهایی نباشد،

اللَّهُمَّ وَاقِمِ بِهِ الْحَقَّ، وَادْحِضْ بِهِ الْبَاطِلَ، وَادِلْ بِهِ أَوْلِيَاءَكَ، وَادْلِلْ

خدایا به وسیله او حق را بپا دار و باطل را بی‌اعتبار ساز، و دوستانت را مکنت ده و دشمنانت را

بِهِ اَعْدَاءَكَ، وَصَلِّ اللَّهُمَّ بَيْنَنَا وَبَيْنَهُ وَصَلِّهُ تُوْدَىٰ إِلَىٰ مُرَافَقَةِ سَلَفِهِ،

خوار گردان، خدایا میان ما و او را پیوندی ده که به دوستی گذشتگان منجر شود

وَاجْعَلْنَا مِمَّنْ يَأْخُذُ بِحُجْرَتِهِمْ، وَيَمْكُثُ فِي ظِلِّهِمْ، وَاعِنَّا عَلَىٰ تَأْدِيَةِ

و ما را از کسانی قرار ده که به دامان آنها چنگ زده و در سایه (ولایت) آنها مأوی گزینند، و ما را بر ادای

حُقُوقِهِ إِلَيْهِ، وَالْإِجْتِهَادِ فِي طَاعَتِهِ، وَاجْتِنَابِ مَعْصِيَتِهِ، وَامْتِنُ عَلَيْنَا

عُلِّمَانَا بِالزُّهْدِ وَالنَّصِيحَةِ، وَعَلَى الْمُتَعَلِّمِينَ بِالْجُهْدِ وَالرَّغْبَةِ، وَعَلَى
 علمای ما، پرهیزگاری و خیرخواهی را و بر دانش‌پژوهان، کوشش و اشتیاق (تحصیل) را، و بر
 الْمُشْتَمِعِينَ بِالِاتِّبَاعِ وَالْمَوْعِظَةِ، وَعَلَى مَرْضَى الْمُسْلِمِينَ بِالشِّفَاءِ
 شنوندگان، پیروی و پند پذیری را و بر بیماران از مسلمانان، بهبودی
 وَالرَّاحَةِ، وَعَلَى مَوْتَاهُمْ بِالرَّافَةِ وَالرَّحْمَةِ، وَعَلَى مَشَائِخِنَا بِالْوَقَارِ
 و آسایش را، و بر مردگان آنها، مهربانی و رحمت را، و بر سالخورده‌گان ما، سنگینی
 وَالسَّكِينَةَ، وَعَلَى الشَّبَابِ بِالْإِنَابَةِ وَالتَّوْبَةِ، وَعَلَى النِّسَاءِ بِالْحَيَاءِ وَالْعِفَّةِ،
 و متانت را و بر جوانان، بازگشت به سوی خدا و توبه را، و بر زنان، حیا و پاکدامنی را،
 وَعَلَى الْأَعْيَاءِ بِالتَّوَّاضِعِ وَالسَّعَةِ، وَعَلَى الْفُقَرَاءِ بِالصَّبْرِ وَالْقَنَاعَةِ، وَعَلَى
 و بر ثروتمندان، فروتنی و گشاده‌دستی را، و بر نیازمندان، شکیبایی و قناعت را، و بر
 الْغُرَاهِ بِالصَّبْرِ وَالْعَبَّةِ، وَعَلَى الْأَسْرَاءِ بِالْخُلَاصِ وَالرَّاحَةِ، وَعَلَى الْأُمَرَاءِ
 جنگجویان، یاری و پیروزی را و بر اسیران، رهایی و آسایش را و بر فرمانروایان،
 بِالْعَدْلِ وَالشَّفَقَةِ، وَعَلَى الرَّعِيَّةِ بِالْإِنصَافِ وَحُسْنِ السِّيَرَةِ، وَبَارِكْ
 عدالت و مهربانی را، و بر زیر دستان، انصاف و خوشرفتاری را (تفضل فرما) و توشه
 لِلْحُجَّاجِ وَالزُّوَّارِ فِي الرَّادِ وَالنَّفَقَةِ، وَأَقْضِ مَا أَوْجَبَتْ عَلَيْهِم مِّنَ الْحَجِّ
 و خرج راه حجاج و زیارت‌کنندگان را برکت ده، و حج و عمره‌ایی که بر آنان واجب فرموده‌ای
 وَالْعُمْرَةِ، بِفَضْلِكَ وَرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ.
 بپذیر، به لطف و رحمت ای مهربان‌ترین مهربانان.

دعایی دیگر از حضرت مهدی علیه السلام:

این دعا را مرحوم «سید بن طاووس» در «مهج الدعوات» [۱۶۱] آورده است:

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۲۰۲

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

به نام خداوند بخشنده مهربان

الهِ بِحَقِّ مَنْ نَجَاكَ، وَبِحَقِّ مَنْ دَعَاكَ فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ، تَفَضَّلْ عَلَيَّ

خدایا به حق هر که با تو نجوا کند و به حق هر که در خشکی و دریا تو را خواند، تفضل فرما بر

فُقَرَاءِ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ بِالْغِنَاءِ وَالتَّرْوَةِ، وَعَلَى مَرْضَى الْمُؤْمِنِينَ

نیازمندان از مردان و زنان با ایمان، به بی‌نیازی و ثروت و بر بیماران از مردان

وَالْمُؤْمِنَاتِ بِالشِّفَاءِ وَالصَّحَّةِ، وَعَلَى أَحْيَاءِ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ

و زنان با ایمان، به بهبودی و سلامتی و بر زندگان از مردان و زنان با ایمان،

بِاللُّطْفِ وَالْكَرَامَةِ، وَعَلَى أَمْوَاتِ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ بِالمَغْفَرَةِ

به لطف و بزرگواری و بر مردگان از مردان و زنان با ایمان، به آمرزش

وَالرَّحْمَةِ، وَعَلَى غُرَبَاءِ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ بِالرَّدِّ إِلَى أَوْطَانِهِمْ

و رحمت و بر غریبان از مردان و زنان با ایمان، به بازگشت با
سَالِمِينَ غَانِمِينَ، بِمُحَمَّدٍ وَآلِهِ اجْمَعِينَ.
سلامتی و موفقیت به وطنهایشان، به حقّ محمد و همه خاندان پاکش.

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۲۰۵

بخش سوم: زیارات

مقدمه: زیارت معصومان، راهی به سوی خدا:

زیارت پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله و امامان معصوم علیهم السلام که همان برقرار کردن ارتباط روحی و به وجود آوردن پیوند قلبی با آن بزرگواران است (چه از طریق حضور نزد مرقد آنان باشد، یا ارتباط از راه دور، و فرستادن سلام و درود و تحیت و اظهار ارادت و اخلاص به آستانشان، همراه با بیان فضایل، کرامات، عبادات، اطاعات و خدمات آنان) آثار فوق العاده سازنده‌ای در تربیت نفوس زیارت کنندگان، و ارتقای روح آنان و پرورش والاترین ارزش‌های معنوی و اخلاقی دارد؛ و چنانچه زیارت کننده، بدانند چه می‌کند و چه می‌گوید و چه می‌خواهد؛ به خوبی می‌تواند راه قرب الی الله را با سرعت بییماید، و از کنار قبر آنان، با روحی باصفا، پاک از گناه و آماده برای اطاعت پروردگار و انجام وظایف انسانی بازگردد، زیرا:

اولاً: چگونه ممکن است توجه به مقامات والای این پیشوایان بزرگ و ذکر صفات و سجایای آنان بازتابی در زیارت کننده آن بزرگواران نداشته باشد و او را به سوی خود فرا نخواند و تدریجاً به رنگ خود درنیآورد؟! چگونه ممکن است من زائر، سر تا پا آلوده به گناه و صفات رذیله باشم، در عین حال دم از عشق و ارادت پاکان و نیکان جهان بزنم؟! آیا زیننده است که بدون توبه و تجدید نظر در حالات و اعمال و رفتار خویش، پای در حرم پاک آن بزرگواران بگذارم؟! ثانیاً: چگونه ممکن است عرض حاجات معنوی یا مادی نزد آنان کنم و آنها را به شفاعت در پیشگاه خدا بطلبم در حالی که کاری که در خور توجه آنان و موجب رضایت آنان است انجام نداده‌ام؟! آیا توجه به این امور، برای توبه از گناه و خودسازی و پاکی کافی نیست؟!

ثالثاً: کسی که کمترین آشنایی با مسایل روانی و روحیه الگوپذیری انسان داشته باشد، تصدیق

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۲۰۶

خواهد کرد که اگر زائری با توجه و حضور قلب و با عنایت به «محتوای بلند کلمات و جملات زیارات» در حرم آن بزرگواران حضور یابد، در هر جمله‌ای از این زیارات یک درس مهم تربیتی و انسان‌ساز نهفته است؛ فی‌المثل در زیارت جامعه کبیره، که جامع‌ترین زیارات است درس‌های عجیبی نهفته است؛ از جمله:

۱- در اثنای زیارت از محبت و توحید و شرک‌ستیزی آن عزیزان و مطیع محض خدا بودنشان دم می‌زند و عرضه می‌دارد:

«السَّلَامُ عَلَى الدُّعَاءِ إِلَى اللَّهِ، وَالْأَدْلَاءِ عَلَى مَرْضَاتِ اللَّهِ، وَالْمُسْتَفْرِينَ

سلام بر دعوت کنندگان به سوی خدا و هدایت کنندگان بر اسباب خشنودی خدا، و ثابت قدمان

فی أمر الله، و التّامین فی محبته الله، و المخلصین فی توحید الله،

در فرمان خدا، و خالصان در محبت خدا، پاکدلان در یگانگی خدا

وَالْمُظْهِرِينَ لَأَمْرِ اللَّهِ وَنَهِيهِ، وَعِبَادِهِ الْمُكْرَمِينَ، الَّذِينَ لَا يَسْبِقُونَهُ
و ظاهرکنندگان امر و نهی خدا، و بندگان گرامش که بر گفتار
بِالْقَوْلِ، وَهُمْ بِأَمْرِهِ يَعْمَلُونَ». [۱۶۲]
او پیشی نمی‌گیرند و به فرمانش عمل می‌کنند.

امکان ندارد آن کس که این سخن را از روی معرفت می‌گوید، به شرک و نفاق روی آورد و در راستای توحید و اخلاص قدم
برندارد!

۲- ممکن نیست که زیارت کننده در خطاب به آن بزرگواران از تقوا، راستگویی، محوریت در یگانه‌پرستی، عصمت از لغزشها و
فتنه‌ها، طهارت از پلیدیها و آلودگیهای آنان سخن بگوید و اعلان بدارد که من گواهی می‌دهم شما امامان با تقوا، صادق، قیام
کننده به امر پروردگار و عمل کننده به اراده او هستید، شما ارکان توحید خداوند و راهنمایان به صراط مستقیم او هستید. خداوند
شماها را از لغزشها دور داشته و از فتنه‌های دین امتیت بخشیده و از هر گونه آلودگی گناه پاک ساخته است؛ در عین حال عزمش
را بر پرهیزکاری و راستگویی و دوری از آلودگی‌ها و استقامت در صراط مستقیم توحید، جزم نماید.

۳- امکان ندارد زائری روی به آنان کرده، از صبر و استقامت و جهاد و تلاش و از خودگذشتگی آنان در راه خدا و از اقامه نماز و
ادای زکات و امر به معروف و نهی از منکر آنان حرف بزند و بگوید:

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۲۰۷

«فَعَظَّمْتُمْ جَلَالَهُ، وَكَبَرْتُمْ شَأْنَهُ، وَمَجَّدْتُمْ كَرَمَهُ، وَأَدْمَنْتُمْ ذِكْرَهُ، وَوَكَّدْتُمْ

پس شکوهش را ارج نهاده، و جایگاهش را بزرگ داشتید، و بخشندگیش را ستودید، و پیوسته او را یاد کردید،

مِيثَاقَهُ، وَاحْكَمْتُمْ عَقْدَ طَاعَتِهِ، وَنَصَحْتُمْ لَهُ فِي السِّرِّ وَالْعَلَانِيَةِ، وَدَعَوْتُمْ

و پیمان‌ش را محکم ساختید، و عهد بندگیش را استوار نمودید، در آشکار و پنهان

إِلَى سَبِيلِهِ بِالْحِكْمَةِ وَالْمَوْعِظَةِ الْحَسَنَةِ، وَبَدَلْتُمْ أَنْفُسَكُمْ فِي مَرْضَاتِهِ،

خیرخواهیش کرده با حکمت و اندرز نیکو (مردم را) به راهش دعوت نمودید، و جانان را در راه خشنودیش فدا کردید

وَصَبَرْتُمْ عَلَى مَا صَابَكُمْ فِي جَنْبِهِ، وَأَقَمْتُمْ الصَّلَاةَ، وَآتَيْتُمُ الزَّكَاةَ، وَأَمَرْتُمْ

و بر مصیبت‌هایی که در راه خدا به شما رسید صبر نمودید و نماز را به پا داشته و زکات را پرداختید، و امر به

بِالْمَعْرُوفِ، وَنَهَيْتُمْ عَنِ الْمُنْكَرِ، وَجَاهَدْتُمْ فِي اللَّهِ حَقَّ جِهَادِهِ، حَتَّىٰ أَعْلَنْتُمْ

معروف و نهی از منکر کرده و در راه خدا به شایستگی جهاد نمودید، تا جایی که دعوتش را آشکار کردید،

دَعْوَتَهُ، وَبَيَّنْتُمْ فَرَائِضَهُ، وَأَقَمْتُمْ حُدُودَهُ، وَنَشَرْتُمْ شَرَائِعَ احْكَامِهِ». [۱۶۳]

و واجباتش را بیان نمودید و حدودش را به پا داشته و قوانین احکامش را ترویج نمودید.

ولی خودش اهل صبر و تلاش و جهاد نباشد و به نماز و زکات اهمیّت لازم را ندهد و نسبت به حدود و قوانین الهی، تسامح به
خرج دهد.

۴- چگونه ممکن است که خطاب به آنان اعلان کند که من منتظر ظهور و حاکمیت شما هستم، به فرمان شما گردن می‌نهم، در
پیشاپیش تمام خواسته‌ها و حوائج، خواست شما را در نظر می‌گیرم (

مُنْتَظِرٌ لِأَمْرِكُمْ، مُرْتَقِبٌ لِإِدْوَالَتِكُمْ، آخِذٌ بِقَوْلِكُمْ، عَامِلٌ بِأَمْرِكُمْ ... وَمُقَدِّمُكُمْ إِمَامٌ طَلَبْتِي وَحَوَائِجِي وَارَادَتِي فِي كُلِّ أَحْوَالِي وَأُمُورِي

[۱۶۴]

ولی در عمل، به همه این قولها و پیمانها پشت پا بزند؟!!

۵- و یا چگونه ممکن است خطاب به آنان از آثار صلوات بر آنان و برکات ولایت آنان در تزکیه روح و جان و تطهیر نفوس و پوشاندن گناهان، سخن بگوید (

وَجَعَلَ صَلَوَاتِنَا عَلَيْكُمْ، وَمَا حَصَّنَا بِهِ مِنْ وِلَايَتِكُمْ، طَيِّبًا لِيُخَلِّقَنَا، وَطَهَارَةً لِنُفُسِنَا، وَتَزَكِيَةً لَنَا، وَكَفَّارَةً لِدُنُوبِنَا) [۱۶۵]
و یا دست به دعا بردارد و بگوید:

خداوند مرا پیوسته بر دوستی و محبت و آیین و اطاعت شما پایدار بدارد و از خوبانِ دوستداران شما و پیروی کنندگان نسبت به آنچه شما به سوی آن دعوت کرده‌اید و از آنان که آثار شما را روایت می‌کنند و راه شما را می‌پویند قرار دهد
(فَقَبَّيْنِي اللَّهُ أَيَّدًا مَا حَيَّيْتُ عَلَى مُوَالَاةِكُمْ وَمَحَبَّتِكُمْ وَدِينِكُمْ، وَوَفَّقَنِي لَطَاعَتِكُمْ، وَرَزَقَنِي شَفَاعَتِكُمْ، وَجَعَلَنِي مِنْ خِيَارِ مَوَالِيكُمُ التَّابِعِينَ لِمَا دَعَوْتُمْ إِلَيْهِ، وَجَعَلَنِي مِمَّنْ

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۲۰۸
يَقْتَضُ آثَارَكُمْ، وَيَسْلُكُ سَبِيلَكُمْ

،) [۱۶۶] و یا از ایمان و تبعیت خویش نسبت به آنچه خدا و رسولش آورده‌اند حرف بزند و از خدا ثبات قدم را طلب کند
(رَبَّنَا آمَنَّا بِمَا أَنْزَلْتَ، وَاتَّبَعْنَا الرَّسُولَ، فَاكْتُنِبْنَا مَعَ الشَّاهِدِينَ، رَبَّنَا لَا تُرْغِ قُلُوبَنَا بَعْدَ إِذْ هَدَيْتَنَا، وَهَبْ لَنَا مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً، أَنْتَ الْوَهَّابُ) [۱۶۷]

و یا وساطت و شفاعت آن بزرگواران را بخواهد و عاجزانه و خاضعانه، آنان را به پروردگارشان قسم دهد که از خدا آمرزش گناهانش را طلب کنند

(يَا وَلِيَّ اللَّهِ، اِنَّ بَيْنِي وَبَيْنَ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ ذُنُوبًا، لَا- يَأْتِي عَلَيْهَا إِلَّا بِرِضَاكُمْ، فَبِحَقِّ مَنْ اِثْمَنَكُمْ عَلَى سِرِّهِ، وَاسْتَرْعَاكُمْ اَمْرُ خَلْقِهِ، وَقَرَنَ طَاعَتِكُمْ بِطَاعَتِهِ، لَمَّا اسْتَوْهَبْتُمْ ذُنُوبِي وَكُنْتُمْ شُفَعَائِي) [۱۶۸]

ولی در عین حال، هیچ تصمیم و اراده‌ای برای دور شدن از آلودگی‌ها و گناهان، نداشته باشد و برای خوب شدن و پیمودن راه آنان و نشر آثارشان قدمی برندارد و برای ثابت ماندن در راه آنان و در مسیر حق، تلاشی را به خرج ندهد؟!

۶- چگونه امکان دارد که به آنان خطاب کند و بگوید: من مطیع شما هستم، اطاعت شما را اطاعت خدا و عصیان شما را عصیان خدا و دوستی و دشمنی با شما را دوستی و دشمنی با خدا می‌دانم

(فَأَتَى لَكُمْ مُطِيعٌ، مَنْ اطَاعَكُمْ فَقَدْ اطَاعَ اللَّهَ، وَمَنْ عَصَاكُمْ فَقَدْ عَصَى اللَّهَ، وَمَنْ احْبَبَّكُمْ فَقَدْ احبَّ اللَّهَ، وَمَنْ ابْغَضَكُمْ فَقَدْ ابْغَضَ اللَّهَ) [۱۶۹]

ولی در مقام عمل هیچ قدمی که صداقت او را در این اظهارات اثبات کند برندارد؟! ... و همچنین سایر جملات پرمحتوای این زیارت و سایر زیارات.

به گفته شاعر:

من از مفصل این قصه مجملی گفتم تو خود حدیث مفصل بخوان از این مجمل

زیارت شرک نیست، عین توحید است:

راستی چه غافلند آنانی که به گمان واهی «پرهیز از شرک» مردم را از زیارت این بزرگان، با آن همه برکات معنوی و مادی- که به قسمتی از آن در بالا اشاره شد- باز می‌دارند! و خود را مسلمان می‌دانند در حالی که از حقیقت اسلام دورند؛ چرا که زیارت آن بزرگواران به شکلی که در بالا گفته شد و به عنوان «اولیاءالله» و درخواست از آنان به عنوان «شفیعان درگاه الهی» و «عباد صالحین پروردگار» عین توحید و یکتاپرستی است، و سبب پرورش روح تقوا و ایمان است. گویا نمی‌دانند که در زیارت آنها، گاه صدها

بار نام خدای یگانه برده می‌شود و مثل زیارت جامعه، با یکصد بار تکبیر و توحید پروردگار آغاز می‌گردد و با «نماز زیارت» که نیایش خالصانه‌ای به درگاه خداست پایان می‌یابد، و گویا بی‌خبرند که زیاراتی چون زیارت «امین‌الله» (که از معتبرترین زیارتهاست) آمیخته با بلندترین و پر محتواترین مناجاتها و راز و نیاز

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۲۰۹

الهی است؛ آن جا که پس از سلام و درود به امام زیارت شونده، آن هم به عنوان «امین‌الله در روی زمین» خالصانه با خدایت نجوا می‌کنی و عرضه می‌داری:

«اللَّهُمَّ فَاجْعَلْ نَفْسِي مُطْمَئِنَّةً بِقَدْرِكَ، رَاضِيَةً بِقَضَائِكَ، مُوَلَّعَةً بِذِكْرِكَ وَدُعَائِكَ، مُحِبَّةً لِصَفْوَةِ أَوْلِيَائِكَ»

و سپس زمزمه می‌کنی:

«اللَّهُمَّ إِنَّ قُلُوبَ الْمُحِبِّينَ إِلَيْكَ وَالْهَيَّةَ، وَسُبُلَ الرَّاعِبِينَ إِلَيْكَ شَارِعَةٌ، وَأَعْلَامَ الْفَاصِدِينَ إِلَيْكَ وَاضِحَةٌ» [۱۷۰]

و در پایان آمرزش دوستان و کوتاه شدن شر دشمنان و پیروزی کلمه حق و نابودی کلمه باطل را طلب می‌کنی (أَنْتَ الْهَيَّ وَسَيِّدِي وَمَوْلَايَ، اغْفِرْ لَأَوْلِيَائِنَا، وَكُفَّ عَنَّا عِذَابَنَا، وَاشْعَلْهُمْ عَنِّ اذَانَا، وَاطْهَرِ كَلِمَةَ الْحَقِّ، وَاجْعَلْهَا الْعُلْيَا، وَادْحِضْ كَلِمَةَ الْبَاطِلِ، وَاجْعَلْهَا السُّفْلَى اِنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ). [۱۷۱]

راستی نادیده گرفتن چنین زیارتهای و شرک پنداشتن چنین عرض ارادتها دلیلی ندارد، جز سیاه بودن دل و غوطه‌ور بودن در گمراهی و عدم آگاهی از کرامات و معجزات آن بزرگواران و آثار و برکات فراوان مادی و معنوی که از جانب آن ارواح مقدسه نصیب زوارشان می‌شود و در نهایت- چنانکه گذشت- بی‌خبری از محتوای بلند زیارتنامه‌هایی که آمیخته با توبه و انابه، و دعا و نیایش و عبودیت و خضوع در مقابل پروردگار یگانه و بازگشت به سوی اوست؛ این حقیقتی است که کمترین آشنایی با آداب زیارت، آن را آشکار می‌سازد، و آثار فوق‌العاده تربیتی آن را روشن می‌کند.

زیارت در روایات اسلامی:

بر همین اساس است که در روایات اهل بیت علیهم السلام با مضامین و تعابیر مختلف به زیارت و تعمیر قبور آن بزرگواران اهمیّت زیادی داده شده است که بخشی از آن عام و مربوط به همه ائمه است و بعضی از آن خاص است و ما در این جا به ذکر هفت تعبیر عام بسنده می‌کنیم: [۱۷۲] ۱- از روایات متعددی به دست می‌آید که اگر انسان بخواهد کاملاً به عهد و پیمان‌ش نسبت به هر کدام از ائمه وفا کند، باید به زیارت قبورشان رود و بداند که هر کس با میل و رغبت به زیارتشان رود و مکتب آنان را تصدیق نماید مشمول شفاعتشان در روز قیامت قرار می‌گیرد

(إِنَّ لِكُلِّ إِمَامٍ عَهْدًا فِي عُنُقِ أَوْلِيَائِهِ وَشِيعَتِهِ، وَإِنَّ مِنْ تَمَامِ الْوَفَاءِ بِالْعَهْدِ، وَحُسْنِ الْأَدَاءِ، زِيَارَةَ قُبُورِهِمْ، فَمَنْ زَارَهُمْ رَغْبَةً فِي زِيَارَتِهِمْ، وَتَصَدِيقًا بِمَا رَغِبُوا فِيهِ، كَانَ أَئِمَّتُهُمْ شُفَعَاءَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ). [۱۷۳]

۲- زید شحام از امام صادق علیه السلام نقل می‌کند که زائر ما اهل بیت، مثل کسی است که رسول‌الله صلی الله علیه و آله را زیارت کرده باشد و زائر رسول‌الله صلی الله علیه و آله زائر خدا در عرش اوست

(قُلْتُ لِأَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ: مَا لِمَنْ زَارَ

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۲۱۰

رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ؟ قَالَ: كَمَنْ زَارَ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ فَوْقَ عَرْشِهِ) (قَالَ قُلْتُ: فَمَا لِمَنْ زَارَ أَحَدًا مِنْكُمْ؟ قَالَ:

كَمَنْ زَارَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ). [۱۷۴]

۳- در روایت جابر که در آن، رسول گرامی صلی الله علیه و آله از شهادت اهل بیتهش خبر می‌دهد، وقتی فرزندش حسین علیه

السلام از زائرین قبور آنها می‌پرسد، رسول مکرم صلی الله علیه و آله در جواب می‌فرماید: «آنان طوایفی از امت من هستند که شما را زیارت می‌کنند و از آن، برکت می‌جویند، و شایسته است بر من که در روز قیامت به سراغشان بروم تا از مشکلات آن روز و از گناهانشان رهایشان سازم و خداوند آنان را در بهشت جای دهد»

(یا بُنَّی، اَوْلَیْکَ طَوَائِفُ مِنْ اُمَّتِی یَزُوْرُوْنُکُمْ، فِیْلْتَمِسُوْنَ بِدَلِکَ الْبَرِّکَةِ، وَحَقِیْقٌ عَلَیَّ اَنْ اَتِیْهِمْ یَوْمَ الْقِیَامَةِ، حَتّٰی اُخْلِصَیْهِمْ مِنْ اَهْوَالِ السَّاعَةِ مِنْ ذُنُوْبِهِمْ، وَیُسْکِنَهُمُ اللّٰهُ الْجَنَّةَ). [۱۷۵]

۴- عیسی بن راشد از امام صادق علیه السلام نقل می‌کند که هر کس قبر هر کدام از ائمه علیهم السلام را زیارت کند و نزد آن، دو رکعت نماز بخواند ثواب حج و عمره برایش نوشته می‌شود. [۱۷۶] ۵- در روایت دیگری امام صادق علیه السلام از اجدادش از رسول خدا صلی الله علیه و آله نقل می‌کند که خطاب به امیرمؤمنان علی علیه السلام فرمود: «خداوند قبر تو و قبور فرزندان تو را بقعه‌ها و عرصه‌هایی از بقاع و عرصات بهشت قرار داده است، و قلبهای برگزیدگان از خلق و نخبگان از بندگانش را شیفته شما قرار داده، به گونه‌ای که با تحمیل انواع آزارها و مشکلات، قبور شما را تعمیر می‌کنند و فراوان به زیارت آن قبور می‌روند؛ همه اینها به نیت تقرب به خدا و به جهت علاقه شدیدی است که به رسول الله صلی الله علیه و آله دارند. اینان مخصوص شفاعت من و وارد بر حوض کوثر من، و فردای قیامت، زوار من در بهشت خواهند بود. یا علی! کسی که قبورتان را مرمت کند و از آن سرکشی نماید، گویا سلیمان بن داود را در بنای بیت المقدس یاری کرده است و کسی که قبورتان را زیارت کند ثواب حج به او داده می‌شود و به گونه‌ای از گناهانش خارج می‌شود که گویا تازه از مادر متولد شده! پس بر تو و دوستان و محبان تو بشارت باد به نعمت‌هایی که هیچ چشمی آن را ندیده و هیچ گوشی آن را نشنیده، و بر قلب هیچ بشری خطور نکرده است...» [۱۷۷] ۶- در روایتی دیگر، وقتی عبدالرحمن بن مسلم از امام کاظم علیه السلام درباره با فضیلت‌ترین زیارت (و این که آیا زیارت امیرمؤمنان افضل است یا ...) سؤال می‌کند حضرتش می‌فرماید: «زیارت و دوستی اولین ما، زیارت و دوستی آخرین ماست، و زیارت و ولایت آخرین ما زیارت و ولایت اولین ماست (و

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۲۱۱

فرقی بین ما وجود ندارد) و هر کس حاجتی از یکی از اولیا و دوستان ما را برآورده کند، گویا حاجت همه ما را برآورده ساخته است...» [۱۷۸] ۷- همین راوی در روایت دیگری از امام صادق علیه السلام نقل می‌کند که: «هر کس بعد از رحلت ما به زیارت ما آید گویا در زمان حیاتمان ما را زیارت کرده است و هر کس با دشمنان ما بجنگد گویا در رکاب ما جنگ کرده است، و هر کس علاقه‌مندان ما را دوست داشته باشد در حقیقت به ما محبت ورزیده، و هر کس مؤمنی را خوشحال کند در حقیقت ما را خوشحال کرده، و هر کس فقیری از (پیروان) ما را کمک کند جبران کمک او بر جد ما محمد صلی الله علیه و آله است...» [۱۷۹] تذکر: شایان ذکر است که رفتن به استقبال زائرین اهل بیت علیهم السلام و دیدار از آنان و سلام و تهنیت بر ایشان، از اهمیت زیادی برخوردار است و مطابق روایت معلی بن خنیس، همانند ثواب زوار، برای انسان استقبال کننده و یا دیدارکننده نیز نوشته می‌شود. [۱۸۰] پیش از ورود در بحث زیارات معصومین علیهم السلام ذکر سه نکته لازم به نظر می‌رسد:

۱- مقدمات و آداب سفر

۲- آداب زیارت

۳- اذن دخول

مقدمات و آداب سفر:

با توجه به این که غالباً رفتن به زیارت، با مسافرتی همراه است (و به تعبیر دیگر: زیارت از مصادیق سفر می‌باشد) شایسته است

زائران از انجام آداب سفر و مقدمات آن غافل نباشند؛ اجمالی از این آداب و مقدمات (که تفصیل آن در بحارالانوار، جلد ۹۷؛ کتاب‌المزار، صفحه ۱۰۱ به بعد و در وسائل‌الشیعه، جلد ۸؛ ابواب آداب سفر از کتاب‌الحج، صفحه ۲۴۸ به بعد وارد شده) عبارت است از:

۱- در بعضی از روایات [۱۸۱] آمده است که انتخاب بعضی از روزهای هفته برای مسافرت بهتر است ولی چنانچه انسان سفر خود را با صدقه [۱۸۲] و دعا [۱۸۳] شروع کند ان‌شاء الله گرفتار مشکلی نخواهد شد.

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۲۱۲

۲- با امیدواری حرکت کند و از فال بد زدن پرهیزد چرا که از روایات به دست می‌آید آن‌گونه که تو تفأل بر خود کنی همان برایت پیش می‌آید؛ اگر آسان بگیری آسان و اگر سخت بگیری سخت می‌شود و اگر آن را چیزی به حساب نیاوری مشکلی پیش نمی‌آید. [۱۸۴] ۳- قبل از سفر صدقه بدهد که در روایتی از امام باقر علیه السلام آمده: «هر زمان امام سجّاد علیه السلام پای در رکاب می‌گذاشت با صدقه دادن در حدّ توان خود، سلامتی را از خداوند عزّوجلّ طلب می‌کرد و هنگام بازگشت از سفر نیز به شکرانه سلامتی سفر به اندازه توان خویش صدقه می‌داد و حمد و شکر خدا بجای می‌آورد». [۱۸۵] و نیز آمده است: صدقه بده و هر روز که خواستی از منزل خارج شو [۱۸۶] و اگر چیز ناگواری به دلت راه پیدا کرد، به اولین مسکینی که برخورد می‌کنی صدقه بده سپس حرکت کن که خداوند، خطر را از شما دور می‌کند. [۱۸۷] ۴- قبل از سفر دو رکعت نماز بخواند و همه چیز خود را به خدا بسپارد و بگوید:

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْتَوِدُّعُكَ نَفْسِي وَأَهْلِي وَمَالِي وَذُرِّيَّتِي وَدُنْيَايَ

خداوندا من خودم و خانواده‌ام و اموالم و فرزندانم و دنیا

و آخرتی و امانتی و خاتمه عملی

و آخرتم و سرپرستم و پایان کارم را به تو می‌سپارم.

به سندهای معتبر نقل شده است که: آن نماز و این دعا بهترین جانشین او بر اهل بیتش است و کسی که این دعا را بخواند به آنچه درخواست نموده، می‌رسد. [۱۸۸] ۵- پس از خروج از خانه، بر در منزل و رو به آن سمتی که به سوی آن، سفرش را آغاز می‌کند، می‌ایستد و هر کدام از حمد و آیه‌الکرسی و فلق و ناس و اخلاص را از پیش رو و جانب راست و چپ می‌خواند و سپس می‌گوید:

اللَّهُمَّ احْفَظْنِي وَاحْفَظْ مَا مَعِيَ، وَ سَلِّمْنِي وَ سَلِّمْ مَا مَعِيَ، وَ بَلِّغْنِي

خداوندا مرا و آنچه با من است حفظ کن و مرا و آنچه با من است سالم بدار و مرا

و بَلِّغْ مَا مَعِيَ بِبِلَاغِكَ الْحَسَنِ الْجَمِيلِ.

و هر چه با من است به بهترین صورت به مقصد برسان.

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۲۱۳

کسی که چنین کند خداوند او و آنچه همراه اوست را حفظ می‌کند و به مقصد می‌رساند. [۱۸۹] ۶- مقداری از تربت امام حسین علیه السلام بردارد و بگوید:

اللَّهُمَّ إِنَّ هَذِهِ طِينَةُ قَبْرِ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ، وَلِيَّكَ وَابْنِ وَلِيِّكَ،

خداوندا این خاک پاک قبر امام حسین علیه السلام است همان ولی و فرزند ولی تو؛

اتَّخَذْتُهَا حِزْزًا لِمَا أَخَافُ، وَ لِمَا لَا أَخَافُ.

من آن را پناهی برای آنچه از آن می‌ترسم و آنچه از آن نمی‌ترسم قرار داده‌ام.

اگر چنین کند به برکت این کار در پناه خدا خواهد بود. [۱۹۰] ۷- پس از حرکت، در مسیر راه می‌گوید:

و حقیقتاً نسبت به آنان متواضع و دوست و مهربان باشد. از رسول خدا صلی الله علیه و آله نقل شده است: «

مَا أَصْطَحَبَ إِثْنَانٍ إِلَّا كَانَ أَحَدُهُمَا

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۲۱۵

أَجْرًا وَ أَحَبَّهُمَا إِلَى اللَّهِ أَرْفَقَهُمَا لِصَاحِبِهِ؛

هر گاه دو نفر با یکدیگر همراه شوند آن کس که بیشتر محبت و کمک کند نزد خدا محبوب‌تر و پاداشش بیشتر است». [۲۰۰] در روایت دیگری از امام سجّاد علیه السلام وارد شده که حضرتش سفر نمی‌کرد مگر با کسانی که او را شناسند تا بتواند در مسیر راه، به همراهانش کمک نماید. [۲۰۱] در روایتی دیگر از رسول گرامی صلی الله علیه و آله نقل شده که وقتی با اصحابش در سفر بود و می‌خواستند گوسفندی بکشند، یکی گفت: کشتن گوسفند با من! دیگری گفت: کندن پوست آن با من! و سوّمی گفت:

پختن آن با من! و حضرتش فرمود: تهیّه هیزمش با من! گفتند: یا رسول الله شما زحمت نکشید ما خود، انجامش می‌دهیم. فرمود: می‌دانم، ولی دوست ندارم نسبت به شما امتیازی پیدا کنم؛ زیرا حق تعالی دوست ندارد که ببیند بنده‌اش برای خود امتیازی نسبت به دیگران قائل است. [۲۰۲] ۱۴- به ما دستور داده شده: «با کسانی که از جهت خرج کردن و تمکّن مالی در ردیف شما نیستند، مسافرت نکنید، مبدا آنها احساس حقارت کنند!». [۲۰۳] ۱۵- دقیقاً مراقب انجام نمازهای واجب باشد که بسیار مهم است؛ زیرا از کمال غفلت زائر است با آن که برای تقرب به سوی خدا و رسیدن به ثواب زیارت و حج و عمره و مشاهد مشرفه، به سفر می‌رود، در مسیر راه، نسبت به نماز و شرایط و حدود، و بجا آوردن آن در اوّل وقت، بی‌مبالائی و بی‌توجهی داشته باشد؛ در حالی که از امام صادق علیه السلام روایت شده که فرمود: «نماز فریضه از بیست حجّ (مستحبّ) بهتر است». [۲۰۴] ۱۶- بعد از نمازهای قصر- اگر وقت دارد- سی مرتبه تسبیحات اربعه را فراموش نکند که روی آن تأکید شده است. [۲۰۵] ۱۷- ناگفته پیداست: آنچه درباره دعا و صدقات برای حفظ جان و مال و خانواده، از خطرات در بالا گفته شد به این معنا نیست که انسان احتیاط را از دست دهد و مراقبت‌های لازم را برای حفظ خویش و اموالش انجام ندهد؛ بلکه مقصود این است: هر چه برای حفظ خود و اموال خویش در توان دارد انجام دهد و بقیّه را به خدا بسپارد چرا که در روایت آمده است دعای افراد سهل انگار مستجاب نمی‌شود.

بنابراین، باید در جاده‌های خطرناک قدم نگذارد؛ خصوصاً در رانندگی اموری را که برای ایمنی توصیه شده است فراموش نکند، از سرعت غیر مجاز بپرهیزد، با احتیاط حرکت کند و وسایل لازم را که در سفرهای زمستانی یا تابستانی مورد نیاز است با خود بردارد.

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۲۱۶

این سخن را با حدیث پر معنایی پایان می‌دهیم: امام صادق علیه السلام به یکی از یارانش فرمود: «

اعْقِلْ راحِلَتَكَ وَ تَوَكَّلْ

؛ با توکل زانوی اشتر ببند». [۲۰۶]

آداب زیارت:

پس از بیان آداب اسلامی سفر که به منزله مقدمه‌ای برای زیارت است به سراغ آداب زیارت می‌رویم که بسیار است و در این جا به ذکر مهمترین آنها قناعت می‌شود:

۱- هر کس دوست دارد که امام معصوم علیه السلام او را بطلبد و به او اجازه شرفیابی دهد، قبل از حرکت از همه آنهایی که از جانب او احتمالاً اذیت و آزاری و لو در حدّ یک کدورت قلبی به آنها رسیده، حلیت بطلبد؛ خصوصاً کسانی که از محبّان و موالی آن بزرگواران به حساب می‌آیند. این مطلب شواهد فراوانی دارد، از جمله داستان معروف ابراهیم جمّال (ساربان) و علی بن یقظین صحابی خاص امام کاظم علیه السلام و وزیر هارون الرشید (البته با اجازه آن حضرت و برای نجات مظلومان) می‌باشد که بر اثر

عدم موافقت با ملاقات ابراهیم جمال امام علیه السلام او را به ملاقات خود راه نداد و فرمود: چون قلب این مرد از تو شکسته است خدا زیارت تو را نیز قبول نکرد. علی بن یقظین ناچار به سراغ ابراهیم جمال آمد و با تواضع بی نظیر با او ملاقات کرد و از او حلیت طلبید؛ پس از آن بود که امام او را به حضور پذیرفت و بشارت قبولی اعمالش را به او داد. [۲۰۷] ۲- هر گونه حق الناس و از جمله خمس و زکات اموال را- مخصوصاً به هنگام سفر حج- بپردازد؛ چرا که تا اموال انسان پاک نشود، نه اعمال او با استفاده از آن اموال صحیح است و نه شایسته تقرب به درگاه خداوند می باشد.

۳- غسل زیارت کند و این دعا را هنگام غسل (یا بعد از آن) بخواند:
 اللَّهُمَّ اجْعَلْ لِي نُورًا وَ طَهْرًا وَ حِزْزًا، وَ شِفَاءً مِنْ كُلِّ دَاءٍ وَ آفَةٍ وَ عَاهَةٍ،

به نام خداوند و به یاری خدا، پروردگارا آن را نور و پاکیزگی و نگهبان و شفای از هر درد و آفت و عیب قرار بده!

اللَّهُمَّ طَهِّرْ بِي قَلْبِي وَ اشْرَحْ بِي صَدْرِي وَ سَهِّلْ بِي أَمْرِي [۲۰۸]

خداوندا با این غسل قلبم را پاک و خاطر من را شادمان و کارم را آسان گردان.

۴- با طهارت باشد یعنی اگر غسل واجبی به گردن اوست بجا آورد، چرا که امام صادق علیه السلام به ابوبصیر که در حال جنابت بر حضرتش وارد شد فرمود: »

أَمَا تَعْلَمُ أَنَّهُ لَا يَتَّبِعِي لِلْجُنْبِ أَنْ يَدْخُلَ بُيُوتَ

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۲۱۷

الأنبياء؛

آیا نمی دانی که برای شخص جنب شایسته نیست که در خانه‌های انبیا (و اولیا) داخل شود» راوی می گوید وقتی حضرت این را فرمودند ابوبصیر برگشت و ما بر آن حضرت داخل شدیم. [۲۰۹] با توجه به این که پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و امام معصوم علیه السلام حی و میت آنها در این امور تفاوتی ندارد، نتیجه این می شود که فرقی بین حرم‌های مقدسه با خانه‌های آنان نباشد.

۵- کفشها را در آورد، چون در وادی مقدسی قدم نهاده است

«فَاخْلَعْ نَعْلَيْكَ إِنَّكَ بِالْوَادِ الْمُقَدَّسِ طَوًى. [۲۱۰]

۶- همان گونه که عالم بزرگوار «شهید اول» در کتاب دروس [۲۱۱] گفته است بر در حرم شریف بایستد و اذن دخول بطلبد و یا اذن دخولی که وارد شده است، را بخواند (که در صفحه ۲۱۸ خواهد آمد) و با تفکر در عظمت و جلالت قدر صاحب مرقد شریف و توجه به این نکته که او کلامش را می شنود و سلامش را جواب می دهد و از جایگاه و موقعیت او باخبر است (چنان که اذن دخولی که خواهد آمد، صراحت بر این مطالب دارد) و با تدبیر در لطف و محبتی که آنان به شیعیان و زائرانشان دارند و با تأمل در گناهان خویش و بی وفایی که با خلافت‌های خود در حق آنان کرده و خاطر شریفشان را آزرده ساخته، سعی در تحصیل رقت قلب و خضوع و انکسار دل و جاری شدن اشک، بنماید.

۷- هنگامی که نگاهش به قبر مطهر افتاد، تکبیر بگوید و خدا را به عظمت یاد کند، چنان که در روایتی آمده است: هر کس پیش روی امام تکبیر و پس از زیارت

«لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ»

بگوید خشنودی بزرگ خدا نصیبش می شود. [۲۱۲] ۸- شکی نیست که صرف حضور در محضر امام و ایستادن و یا نشستن مؤدبانانه در مقابل ضریح، زیارت به حساب می آید چنان که صرف گفتن

«السَّلَامُ عَلَيْكُمْ»

نیز چنین است. [۲۱۳] ۹- از زیارت‌های غیر معتبر و بی دلیل پرهیز کند و اگر حوصله و یا فرصت خواندن زیارات معروف را ندارد،

می‌تواند سلام کوتاهی دهد و سپس دو رکعت نماز بخواند و آن را به صاحب قبر هدیه کند و حاجت خود را بخواهد، چرا که در روایت است: عبدالرحیم قصیر می‌گوید: وارد بر امام صادق علیه السلام شدم و گفتم:

فدایت شوم از پیش خود دعایی اختراع کردم، فرمود: واگذار اختراع خود را!، هرگاه تو را حاجتی باشد پناه به حضرت رسول صلی الله علیه و آله بیاور و دو رکعت نماز بخوان و آن را به حضرتش هدیه کن... [۲۱۴]

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۲۱۸

۱۰- پس از زیارت، نماز زیارت بخواند که حداقل آن دو رکعت است و اگر در رکعت اول حمد و سوره یس و در رکعت دوم حمد و الرحمن را بخواند بهتر است، [۲۱۵] و چه بهتر که در بالای سر بجا آورد [۲۱۶] و بعد از نماز زیارت، برای امور دین و دنیایش دعا کند و سعی کند دعا را به دیگران تعمیم دهد که در این صورت به اجابت نزدیکتر است.

این مطلب (پشت سر یا بالای سر خواندن) در روایت ابو حمزه ثمالی مربوط به زیارت امام حسین علیه السلام آمده است؛ ولی مرحوم شهید در دروس برای زیارت همه ائمه چنین می‌گوید: «اگر زائر رسول اکرم صلی الله علیه و آله باشد این دو رکعت را در روضه آن حضرت بخواند و اگر برای یکی از ائمه علیهم السلام زیارت می‌خواند بالای سر بجا آورد و خواندن آن در مسجد مکان زیارت نیز، جایز است». [۲۱۷] ۱۱- مستحب است در صورتی که مزاحمتی برای سایر زوّار فراهم نشود پس از خواندن زیارت و نماز زیارت و به طور کلی پس از حضور و تشرّف، اطراف ضریح را ببوسد. [۲۱۸] ۱۲- علاوه بر آنچه گفته شد سزاوار است زوّار محترم لباس‌های تمیز و مناسب به هنگام زیارت بپوشند و خود را خوشبو کنند و زبان را به ذکر خدا و حمد و تمجید او و صلوات بر محمد و آلش مشغول دارند.

۱۳- سعی کنند که در تمام حالات، حضور قلب را حفظ کنند، از گناهان استغفار نمایند و عزمشان را بر اصلاح کردار و گفتار خود جزم کنند، و در خود نسبت به آینده، تحوّلی به وجود آورند.

کلیات مفاتیح نوین؛ ص ۲۱۸

- شایسته است زائران محترم احترام خدام این آستانهای مقدّس را حفظ کنند همان گونه که بر خادمان لازم است مشکلات زائران را تحمّل کنند و با ادب با آنها رفتار نمایند.

۱۵- به نیازمندان آن شهر و مساکین آن بلد، کمک کنند که ثواب مضاعف دارد.

۱۶- به هنگام ازدحام به مقدار لازم از زیارت، قناعت نمایند و جای خود را به دیگران بسپارند و باید دانست آنچه در زیارت مهم است کیفیت است نه مقدار و کمیّت و گاه یک سلام کوتاه جای یک زیارت طولانی را می‌گیرد و در بعضی از روایات دستور به تعجیل در بازگشت داده شده است.

۱۷- بانوان، جدای از مردان و نامحرمان زیارت کنند و با حجاب کامل تشرّف یابند و بدانند زیارت مستحب است و مراعات حجاب و جهات عفت واجب است؛ مبادا واجب را فدای مستحب کرد.

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۲۱۹

در پایان این فصل، تذکر این نکته ضروری است که برادران زائر، مواظب حجاب و عفاف همسران و دختران خود در این مکان‌های مقدّس (و بلکه در هر زمان و مکان دیگر) باشند تا خدای ناکرده با یک بی‌توجهی، روح آن معصومان علیهم السلام را آزرده نکنند و زیارتشان را به جفا تبدیل نمایند.

از این امور باید پرهیز کرد:

۱- در وقت خواندن زیارت صدای خود را بلند نکند چنانکه از آیه

«يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَرْفَعُوا أَصْوَاتَكُمْ فَوْقَ صَوْتِ النَّبِيِّ...» [۲۱۹]

به دست می‌آید. زیرا گرچه این آیه مربوط به حیات رسول گرامی است لیکن چنانکه گذشت، فرقی بین حیات و ممات آن حضرت نیست همان‌گونه که مطابق روایتی که آن نیز گذشت، فرقی بین او و اهل بیتش در این جهت وجود ندارد و زیارت هر کدام از ائمه زیارت خود آن حضرت است.

۲- پس از ورود در حرم اگر وقت نماز واجب فرا رسید، از تأخیر نماز بپرهیزد و اول به نماز مشغول شود، به خصوص اگر نماز جماعت برپا شده باشد؛ همچنین اگر در وسط زیارت، وقت نماز وارد شود. خدام محترم حرم‌های مقدسه وظیفه دارند که مردم را به این دستور شرعی دعوت کنند.

۳- سخنان بیهوده و دنیایی را در حرم مطهر ترک کند که این کار در شأن زوار حرم‌های مطهر نیست و به جای آن قرآن تلاوت کند و ثواب آن را به صاحب آن بقعه مبارک هدیه کند و بداند که عمل او تعظیمی برای آن بزرگوار است و برکاتش به خود تلاوت کننده باز می‌گردد و نیز می‌تواند به ذکر خدا مشغول باشد چرا که این حرم‌های مطهر همچنان که خداوند سبحان در آیه «فِي بُيُوتٍ أَذِنَ اللَّهُ أَنْ تُرْفَعَ وَيُذْكَرَ فِيهَا اسْمُهُ يُسَبِّحُ لَهُ فِيهَا بِالْغُدُوِّ وَالْآصَالِ» [۲۲۰]

اشاره فرموده است: خانه‌هایی است که پیوسته از رفعت و علو مرتبه برخوردار بوده، نام خدا در آنها برده می‌شود و صبح و شام جایگاه تسبیح اوست.

۴- از هر گونه ایجاد مزاحمت و ناراحتی برای دیگران بپرهیزد و به هنگام ازدحام اصرار بر بوسیدن ضریح که سبب ناراحتی دیگران می‌شود، نداشته باشد و بداند بوسیدن ضریح- آن‌گونه که بعضی از عوام می‌پندارند- شرط قبولی زیارت نیست و سعی کند از آلوده کردن این حرم‌های مقدس بپرهیزد و حداکثر نظافت را- که از مهمترین دستورات اسلام است- رعایت کند. کلیات مفاتیح نوین، ص: ۲۲۰

اذن دخول:

پیش از ورود در حرم‌های معصومین علیهم السلام از آنها اجازه ورود می‌طلبیم، و به هنگام ترک این حرم‌ها وداع می‌گوییم که مفهومش این است آن بزرگواران را زندگان جاوید می‌دانیم که به فرمان خدا از حال و راز همه زائران خود آگاهند. و از آنجا که یک فرد آلوده، شرم می‌کند که پای خود را بر بساط پاک اولیاء الله بگذارد، همانجا توبه می‌کند و لباس آلوده گناهان را از تن بیرون می‌نماید و با لباس تقوا و پرهیزکاری وارد می‌شود. آهسته و با ادب در حالی که ذکر خدا بر لب دارد گام بر می‌دارد تا به آن مرقد مقدس برسد.

محتوای اذن دخول‌هایی که برای ورود در این حرم‌های مقدس وارد شده، بسیار آموزنده است و در بیداری قلب و حضور دل و توجه به موقعیت آن حرم شریف و معرفت صاحب آن و زدودن غبار غفلت از روح و جان بسیار مؤثر است.

به تصریح برخی از جملات این اذن دخول‌ها، زائر به هنگام ورود می‌گوید: «

وَاعْلَمُ أَنَّ رَسُولَكَ وَخَلْفَتَكَ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ، أَحْيَاءٌ عِنْدَكَ يُرْزَقُونَ، يَرَوْنَ مَقَامِي وَيَسْمَعُونَ كَلَامِي وَيُرْذَوْنَ سَلَامِي

؛ خدایا من عقیده دارم که پیامبر تو و جانشینان زنده‌اند و در نزد تو روزی داده می‌شوند». اگر زائری در بدو ورود به محضر معصومان علیهم السلام با این اعتقاد وارد شود و این حقیقت را با جان و دل بپذیرد که آنان او را می‌بینند و سخن او را می‌شنوند و به سلام و ارادتش پاسخ می‌دهند، زیارت او حال و هوای دیگری خواهد داشت.

سزاوار است زائران محترم، به مضامین این اذن دخول‌ها کمال توجه را داشته باشند.

چنانکه گذشت یکی از آدابی که بزرگان علما برای زیارت ذکر کرده‌اند، اذن دخول است و آن به دو صورت است: اول: همان است که محدث بزرگوار مرحوم حاج شیخ عباس قمی از «کفعمی» [۲۲۱] برای همه مشاهد مشرفه ذکر کرده و «علامه مجلسی» [۲۲۲] در باب زیارت رسول اکرم صلی الله علیه و آله در مدینه به عنوان اذن دخول برای زیارت آن حضرت آورده است. ولی همان گونه که از عبارات آن، خصوصاً از جمله «وَاسْتَأْذِنُ خَلِيفَتَكَ الْمَفْرُوضَ عَلَيَّ طَاعَتُهُ»

پیدا است اختصاصی به زیارت رسول مکرم صلی الله علیه و آله ندارد، بلکه مربوط به همه مشاهد مشرفه است. عبارت اذن دخول این است:

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۲۲۱

اللَّهُمَّ اِنِّي وَقَفْتُ عَلَيَّ بَابٍ مِنْ ابْوَابِ بَيْتِكَ، صَلَوَاتُكَ عَلَيَّ وَ اَلِهِ،

خدایا به یقین بر دری از درهای خانه‌های پیامبرت - که درود تو بر او و خاندان پاکش باد - ایستاده‌ام
وَ قَدْ مَنَعَتِ النَّاسَ اَنْ يَدْخُلُوا اِلَّا بِاِذْنِهِ، فَقُلْتُ يَا اَيُّهَا الَّذِيْنَ اَمَّنُوا

در حالی که مردم را از داخل شدن بی اجازه منع نموده و فرمودی: ای کسانی که ایمان آورده‌اید

لَا تَدْخُلُوا بَيْتَ النَّبِيِّ اِلَّا اِنْ يُؤْذَنَ لَكُمْ، اللَّهُمَّ اِنِّي اَعْتَقِدُ حُرْمَةَ صَاحِبِ

در خانه‌های پیامبر داخل نشوید مگر به شما اجازه داده شود، خدایا من به (رعایت) احترام صاحب

هَذَا الْمَشْهَدِ الشَّرِيفِ فِي غَيْبَتِهِ، كَمَا اَعْتَقِدُهَا فِي حَضْرَتِهِ، وَاعْلَمُ اَنْ

این زیارتگاه شریف در زمان غیبتش همانند زمان حضورش معتقدم، و می‌دانم که

رَسُولِكَ وَخُلَفَاؤِكَ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ، اَحْيَاءٌ عِنْدَكَ يُرْزَقُونَ، يَرَوْنَ مَقَامِي

فرستاده و جانشینان - که بر آنان درود باد - زنده‌اند و در نزدت روزی می‌خورند، جایگاه مرا دیده

وَ يَسْمَعُونَ كَلَامِي وَ يَرُدُّونَ سَلَامِي وَ اَنْتَ حَجَبْتَ عَنِّي سَمْعِي كَلَامِهِمْ،

و سخنم را شنیده و سلام مرا جواب می‌دهند، و به یقین تو مرا از شنیدن سخن آنان بازداشته‌ای

وَ فَتَحْتَ بَابَ فَهْمِي بِلَذِيذِ مُنَاجَاتِهِمْ، وَ اِنِّي اسْتَأْذِنُكَ يَا رَبِّ اَوَّلًا،

و باب فهم مرا برای شیرینی مناجات آنان به رویم گشودی، و ای پروردگار من، ابتدا از تو اجازه می‌گیرم

وَ اسْتَأْذِنُ رَسُولَكَ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَ اَلِهِ ثَانِيًا، وَ اسْتَأْذِنُ خَلِيفَتَكَ الْاِمَامَ

و بعد از فرستاده‌ات - که درود خدا بر او و خاندان پاکش باد - اجازه می‌گیرم و پس از جانشینت، آن امامی

الْمَفْرُوضَ [۲۲۳] عَلَيَّ طَاعَتُهُ، فَلَانَ بَنَ فُلَانٍ * بَجَايِ فُلَانِ بْنِ فُلَانٍ، اَنْ اَمَامِي رَا كَهْ كَهْ اطاعتش را بر من واجب نمودی، فلان پسر

فلان.*****

می‌خواهد زیارت کند نام ببرد و همچنین نام پدرش را ببرد مثلاً اگر در زیارت امام حسین علیه السلام است بگوید:

الْحُسَيْنَ بْنَ عَلِيٍّ عَلَيْهِ السَّلَامُ

و اگر در زیارت امام رضا علیه السلام است بگوید:

عَلِيَّ بْنَ مُوسَى الرِّضَا عَلَيْهِ السَّلَامُ

و سپس بگوید:

وَ الْمَلَائِكَةَ الْمُؤَكَّلِينَ بِهَذِهِ الْبُقْعَةِ الْمُبَارَكَةِ ثَالِثًا، اَدْخُلْ يَا رَسُولَ

و فرشتگانی که عهده‌دار امور این زیارتگاه مبارک می‌باشند اجازه می‌گیرم، آیا داخل شوم ای رسول

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۲۲۲

اللَّهُ، اَدْخُلْ يَا حُجَّهَ اللَّهِ، اَدْخُلْ يَا مَلَائِكَةَ اللَّهِ الْمُقَرَّبِينَ الْمُقِيمِينَ فِي

خدا؟ آیا داخل شوم ای حجت خدا، آیا داخل شوم ای فرشتگان مقرب خدا که در

هَذَا الْمَشْهَدِ، فَادْنُ لِي يَا مَوْلَايَ فِي الدُّخُولِ أَفْضَلَ مَا اِذْنَتْ لِأَحَدٍ مِنْ

این زیارتگاه اقامت دارید؟ پس ای مولای من، برای داخل شدن به من اجازه فرما، بهترین اجازه‌ای که به هر یک از

أَوْلِيَائِكَ، فَإِنْ لَمْ أَكُنْ أَهْلًا لِذَلِكَ فَانْتَ أَهْلٌ لَهُ * سپس بگوید: بِسْمِ اللَّهِ وَبِاللَّهِ،

دوستان داده‌ای، پس اگر من شایسته آن اجازه نیستم ولی تو شایسته آنی (که به من اجازه فرمایی)، **** به نام خدا و به

یاری خدا

وَفِي سَبِيلِ اللَّهِ، وَعَلَى مِلَّةِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ، اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي

و در راه خدا و بر دین فرستاده خدا- که درود خدا بر او و خاندان پاکش باد- خدایا مرا ببامرز

وَارْحَمْنِي وَتُبْ عَلَيَّ إِنَّكَ أَنْتَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ.

و به من ترحم کن، و توبه‌ام را بپذیر، که به یقین تو بسیار توبه‌پذیر و مهربانی.

دوم: اذن دخولی است که «علامه مجلسی» آن را از یکی از نسخه‌های قدیمی بعضی از تألیفات علمای شیعه برای دخول در سرداب

مقدس و بقاع منوره سایر ائمه علیهم السلام نقل فرموده و آن، چنین است:

اللَّهُمَّ إِنَّ هَذِهِ بُقْعَةٌ طَهَّرْتَهَا، وَعَفْوَةٌ شَرَّفْتَهَا، وَمَعَالِمٌ زَكَّيْتَهَا، حَيْثُ

خدایا این مکان بارگاهی است که پاک گردانده‌ای، و محلی است که شرافت بخشیده‌ای، و جایگاهی است که پاکیزه نموده‌ای،

جایی که

أَظْهَرْتَ فِيهَا إِدْلَةَ التَّوْحِيدِ، وَأَشْبَاحَ الْعَرْشِ الْمَجِيدِ، الَّذِينَ اصْطَفَيْتَهُمْ

در آن دلایل توحید و ارواح (مطهر ساکن در) عرش با عظمت را ظاهر کرده‌ای، آنان که برای محافظت

مُلُوكًا لِحِفْظِ النَّظَامِ، وَاخْتَرْتَهُمْ رُؤَسَاءَ لِجَمِيعِ الْأَنَامِ، وَبَعَثْتَهُمْ لِقِيَامِ

نظام آفرینش به عنوان فرمانروا برگزیده‌ای و برای سروری تمام مردم اختیار کرده‌ای و برای بپا داشتن

الْقِسْطِ فِي ابْتِدَاءِ الْوُجُودِ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ، ثُمَّ مَنَنْتَ عَلَيْهِمْ بِاسْتِنَابِهِ

عدالت از آغاز خلقت تا روز قیامت برانگیخته‌ای، سپس برای جانشینی پیامبران بر آنان

أَنْبِيَائِكَ، لِحِفْظِ شَرَايِعِكَ وَأَحْكَامِكَ، فَأَكْمَلْتَ بِاسْتِخْلَافِهِمْ رِسَالَةَ

منت نهاده‌ای تا شرع مقدس و احکامات را حفظ کنند، پس به واسطه جانشینی آنان رسالت پیامبران بیم‌دهنده‌ات را

الْمُنْدَرِينَ، كَمَا أَوْجَبْتَ رِيَاسَتَهُمْ فِي فِطْرِ الْمُكَلَّفِينَ، فَسُبْحَانَكَ مِنْ إِلَهٍ

کامل نموده‌ای، همان‌گونه که (پذیرش) ریاست آنان را در نهاد مکلفین واجب گردانده‌ای، پس تو را به عنوان معبود تسبیح

می گویم

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۲۲۳

مَا إِذَا فَكَّ، وَلَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ مِنْ مَلِكٍ مَا اِعْدَلَكَّ، حَيْثُ طَابَقَ صُنْعُكَ مَا

چون بسیار مهربانی، و معبودی جز تو به عنوان فرمانروا نیست چون بسیار عادل، زیرا افعال تو با آنچه عقلها را

فَطَرْتَ عَلَيْهِ الْعُقُولَ، وَوَافَقَ حُكْمُكَ مَا قَرَّرْتَهُ فِي الْمَعْقُولِ وَالْمُنْقُولِ،

بر آن آفریدی مطابق است، و فرمانت با آنچه در معقول و منقول مقرر فرمودی موافق است،

فَلَكَ الْحَمْدُ عَلَى تَقْدِيرِكَ الْحَسَنِ الْجَمِيلِ، وَلَكَ الشُّكْرُ عَلَى قَضَائِكَ

پس حمد و سپاس از آن توست بر مقدرات زیبا و نیکویت و ستایش از آن توست بر تقدیرت

الْمَعْلَلِ بِالْمَعْلَلِ، فَسُبْحَانَ مَنْ لَا يُسْتَلُّ عَنْ فِعْلِهِ، وَلَا يُنَازَعُ فِي

که کاملترین علتها را داراست، پس تسبیح می‌گویم کسی را که از کارش سؤال نشود و در فرمانش منازعه

امره، وَسُبْحَانَ مَنْ كَتَبَ عَلَى نَفْسِهِ الرَّحْمَةَ قَبْلَ ابْتِدَاءِ خَلْقِهِ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ

نگردد و تسبیح می‌گویم کسی را که رحمت و بخشش را قبل از آغاز خلقت بر خودش واجب فرمود و حمد و سپاس

الَّذِي مَنْ عَلَيْنَا بِحُكَامِ يَقُومُونَ مَقَامَهُ لَوْ كَانَ حَاضِرًا فِي الْمَكَانِ، وَلَا

از آن خدایی است که بر ما منت گذاشت به فرمانروایانی که جانشینان اویند، اگر بنا بود او در مکانی حاضر شود،

إِلَّا اللَّهُ الَّذِي شَرَّفَنَا بِأَوْصِيَاءَ يَحْفَظُونَ الشَّرَائِعَ فِي كُلِّ الْأَزْمَانِ،

معبودی نیست جز خدایی که ما را شرافت بخشید به نمایندگان که شرع مقدس را در هر زمان حفظ می‌کنند،

وَاللَّهُ الْكَبِيرُ الَّذِي أَظْهَرَهُمْ لَنَا بِمُعْجَزَاتٍ يَعْجُزُ عَنْهَا الثَّقَلَانِ، لَا حَوْلَ وَلَا

و خداوند با عظمت آنان را با معجزاتی که جن و انس از آن عاجزند برای ما آشکار گردانید، پناهگاه

قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ، الَّذِي أَجْرَانَا عَلَى عَوَائِدِهِ الْجَمِيلَةِ فِي الْأُمَّمِ

و نیرویی جز از سوی خداوند بلند مرتبه و با عظمت نیست، که نعمتهای زیبایی در میان امتهای گذشته را بر ما

السَّالِفِينَ، اللَّهُمَّ فَكَرِّمْنَا بِالْحَمْدِ وَالثَّنَاءِ الْعَلِيِّ، كَمَا وَجَبَ لَوَجْهِكَ الْبَقَاءُ

مقرر فرمود، خدایا حمد و ستایش و بلندی مرتبگی از آن توست، آن گونه که بقا و جاودانگی

السَّرْمَدِيِّ، وَكَمَا جَعَلْتَ بَيْنَنَا خَيْرَ النَّبِيِّينَ، وَمُلُوكَنَا أَفْضَلَ الْمَخْلُوقِينَ،

بر تو واجب شد، و آن گونه که پیامبر ما را بهترین پیامبران و فرمانروایان ما را بهترین آفریدگان قرار دادی

وَاخْتَرْتَهُمْ عَلَى عِلْمٍ عَلَى الْعَالَمِينَ، وَفَقْنَا لِلْسَّعْيِ إِلَى ابْتِغَائِهِمُ الْعَامِرَةَ

و از روی آگاهی آنان را بر جهانیان انتخاب نمودی، ما را برای رسیدن به درگاه آباد آنان

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۲۲۴

إِلَى يَوْمِ الدِّينِ، وَاجْعَلْ أَرْوَاحَنَا تَحِنُّ إِلَى مَوْطِئِ أَقْدَامِهِمْ، وَنُفُوسَنَا

تا روز قیامت موفق بدار، و روحمان را شیفته راه آنها، و جانمان را مشتاق توجه

تَهْوِي النَّظَرَ إِلَى مَجَالِسِهِمْ وَعَرَصَاتِهِمْ، حَتَّى كَأَنَّنا نُخَاطِبُهُمْ فِي

به مجالس و جایگاه آنها قرار ده، که گویا ما در حضورشان با آنان

حُضُورِ اشْخَاصِهِمْ، فَصَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِمْ مِنْ سَادَةِ غَائِبِينَ، وَمِنْ سَلَالَةِ

سخن می‌گوییم، پس درود خدا بر آنان باد که سروران غایب و از نژاد

طاهَرِينَ، وَمِنْ أَيْمَةِ مَعْصُومِينَ، اللَّهُمَّ فَادِّنْ لَنَا بِدُخُولِ هَذِهِ الْعَرَصَاتِ،

پاکان و امامان معصومند، خدایا برای داخل شدن به این جایگاهها (ی مقدس) که

الَّتِي اسْتَعْبَدَتْ بِزِيَارَتِهَا أَهْلَ الْأَرْضِينَ وَالسَّمَوَاتِ، وَارْسِلْ دُمُوعَنَا

اهل آسمان و زمین را به زیارت آنها وادار نمودی، به ما اجازه فرما، و اشکهای ما را

بِخُشُوعِ الْمَهَابَةِ، وَذَلَّلْ جَوَارِحَنَا بِذُلِّ الْعُبُودِيَّةِ وَفَرَضِ الطَّاعَةِ، حَتَّى

با فروتنی فراوان جاری کن، و اعضای ما را به تسلیم در بندگی و وجوب اطاعت مطیع گردان، تا به

۱- از امام صادق علیه السلام نقل شده است که قبل از ورود در مدینه غسل کند. [۲۳۱] ۲- «شیخ طوسی» برای داخل شدن در مسجد النبی و زیارت رسول مکرّم صلی الله علیه و آله، نیز غسل دیگری را ذکر کرده است. [۲۳۲] ۳- اذن دخول بخواند که آن را نیز «کفعمی» و دیگران ذکر کرده‌اند و در صفحه ۲۲۰ در بحث اذن دخول گذشت.

۴- سپس مطابق آنچه «ابن قولویه» در «کامل الزیارات» از امام صادق علیه السلام نقل کرده، نزد قبر پیامبر صلی الله علیه و آله برود و بر آن حضرت سلام کند، آنگاه (چنانچه میسر شود) کنار ستونی که جانب راست قبر و نزد سر مبارک حضرتش قرار دارد، رو به قبله بایستد و بگوید:

اَشْهَدُ اَنْ لَا اِلَهَ اِلَّا اللهُ، وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، وَاشْهَدُ اَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ

گواهی می‌دهم که معبودی جز خدا نیست، یگانه‌ای که شریکی ندارد و گواهی می‌دهم که محمد بنده و رسولش، و اشهد انک رسول الله، وانک محمد بن عبد الله، و اشهد انک قد

و فرستاده اوست، و گواهی می‌دهم که به یقین تویی فرستاده خدا و محمد فرزند عبد الله، و گواهی می‌دهم که تو بلغت رسالات ربک، و نصحت لأمّتک، و جاهدت فی سبیل الله،

رسالتهای پروردگارت را به انجام رساندی و برای امتت خیرخواهی نمودی و در راه خدا جهاد کردی

و عبدت الله حتی اتیک الیقین، بالحکمه و الموعظه الحسنه، و اذیت

و خدا را در سایه حکمت و موعظه‌های نیکو تا زمان مرگت عبادت نمودی، و حقوقی که

الذی علیک من الحق، وانک قد رؤفت بالمؤمنین، و غلظت علی

بر عهده داشتی ادا نمودی، و به یقین تو بر مؤمنان، مهربان و بر کافران،

الکافرین، فبلغ الله بک افضل شرف محل المکرّمین، الحمد لله الذی

سخت گیر بودی، پس خداوند تو را به برترین شرافت جایگاه مقربان رساند، حمد و سپاس مخصوص خداوندی است که

استنقذنا بک من الشرك والضلاله، اللهم اجعل صلواتک و صلوات

به واسطه تو ما را از شرک و گمراهی رهایی بخشید، خدایا قرار ده درودهایت و درود

ملائکتک المقربین، و عبادک الصالحین، و انبیائک المرسلین، و اهل

فرشتگان مقرب و بندگان شایسته، و پیامبران فرستاده شده‌ات، و ساکنان

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۲۲۷

السّموات والأرضین، ومن سبح لرب العالمین من الأولین والآخرین،

آسمانها و زمین و هر که از پسنیان و پیشینیان که پروردگار جهان را تسبیح می‌گوید (درودهای همه را)

علی محمد عبدک و رسولک، و نبیک و امینک و نجیک، و حبیبک و صفییک،

بر محمد بنده و فرستاده و پیامبر و امین (بر وحی) و محرم راز و دوستدار و برگزیده

وصفوتک و خاصتک، و خیرتک من خلقک، اللهم واعطه الدرجه

و انتخاب شده و بنده خاص و اختیار شده از میان مخلوقات (قرار ده)، خدایا مقام (عالی)

والوسیله من الجنه، و ابعثه مقاما محمودا یعطه به الأولون والآخرون،

و واسطه (شفاعت) در بهشت را به او عطا کن، و او را به مقام شایسته‌ای که پیشینیان و پسنیان به آن غبطه خورند، برسان

اللهم انک قلت ولو انهم اذ ظلموا انفسهم جاءوک فاستغفروا الله،

خدایا به یقین تو فرمودی: و اگر این مخالفان هنگامی که به خود ستم می‌کردند (و فرمانهای خدا را زیر پا می‌گذارند) به نزد تو

می آمدند و از خدا طلب آموزش می کردند

وَاسْتَغْفِرَ لَهُمُ الرَّسُولُ لَوْجَدُوا اللَّهَ تَوَّابًا رَحِيمًا، وَأَنَّى آتَيْتُ نَبِيَّكَ مُسْتَعْفِرًا

و پیامبر هم برای آنها استغفار می کرد خدا را توبه پذیر و مهربان می یافتند، و من به درگاه پیامبر آمده‌ام در حالی که آموزش طلبیده

تَأْتِبًا مِنْ ذُنُوبِي وَأَنَّى اتَّوَجَّهُ إِلَيْكَ بِنَبِيِّكَ نَبِيِّ الرَّحْمَةِ، مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ

و از گناهانم توبه می کنم، و من به پیامبر رحمت، محمد- که درود خدا

عَلَيْهِ وَآلِهِ، يَا مُحَمَّدُ إِنِّي اتَّوَجَّهُ إِلَى اللَّهِ رَبِّي وَرَبِّكَ، لِيُغْفِرَ لِي ذُنُوبِي

بر او و خاندان پاکش باد- رو می کنم، ای محمد به یقین من به خدایی که پروردگار من و توست رو می کنم که گناهانم را ببامرزد. سپس فرمود: اگر حاجتی داری، رو به قبله بایست و دو دست را بالا- ببر و حاجت را طلب کن که امید است برآورده شود ان شاء الله. [۲۳۳] ۵- در روایت دیگری از امام صادق علیه السلام در همان کتاب آمده است: پس از فراغت از دعا، نزد منبر بایست و حمد خدای به جای آور و ثنای او بگو و حاجت را طلب کن؛ چرا که رسول الله صلی الله علیه و آله فرمود: «مابین قبر من و منبر من، باغی از باغ‌های بهشت است ... سپس آنچه خواستی نماز می خوانی». [۲۳۴] ۶- اسحاق بن عمار می گوید: خدمت امام صادق علیه السلام عرض کردم: سلام مختصر و کوتاهی نزد قبر پیامبر صلی الله علیه و آله به من بیاموز، فرمود: بگو:

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۲۲۸

«أَسْأَلُ اللَّهَ الَّذِي اتَّجَبَكَ وَاصْطَفَاكَ وَاخْتَارَكَ، وَهَدَاكَ وَهَدَى بِكَ، أَنْ

از خدایی که تو را انتخاب کرده و برگزید و اختیار کرده و هدایت نمود، به واسطه تو دیگران را هدایت کرد، می خواهم که يُصَلِّيَ عَلَيْكَ صَلَاةً كَثِيرَةً طَيِّبَةً». [۲۳۵]
بر تو درود فرستد، درودی فراوان و پاکیزه.

۷- بزندی از امام رضا علیه السلام سؤال می کند که سلام بر رسول خدا صلی الله علیه و آله چگونه است؟ فرمود: می گویی:

«السَّلَامُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا مُحَمَّدَ بْنَ عَبْدِ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا خَيْرَةَ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا حَبِيبَ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا صَفْوَةَ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا امِينَ اللَّهِ، أَشْهَدُ أَنَّكَ رَسُولُ اللَّهِ، وَأَشْهَدُ أَنَّكَ مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ، وَأَشْهَدُ أَنَّكَ قَدْ نَصَّيْتَ لِأُمَّتِكَ، وَجَاهَدْتَ فِي سَبِيلِ رَبِّكَ، وَعَبَدْتَهُ حَتَّى أَتَاكَ الْيَقِينُ، فَجَزَاكَ اللَّهُ أَفْضَلَ مَا جَزَى نَبِيًّا عَنْ أُمَّتِهِ، اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ، أَفْضَلَ مَا صَلَّيْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَآلِ إِبْرَاهِيمَ، إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ». [۲۳۶]

۸- در مسجد پیامبر صلی الله علیه و آله نماز زیاد بجا آورده شود که به فرموده رسول خدا صلی الله علیه و آله: یک رکعت نماز در آن معادل هزار رکعت در مساجد دیگر است و نماز در مسجد الحرام برابر هزار نماز در مسجد من (مسجد النبی) است (یعنی ثواب یک میلیون نماز دارد). [۲۳۷]

زیارت رسول خدا صلی الله علیه و آله از دور

فضیلت زیارت آن حضرت از دور:

۱- یکی از یاران امام صادق علیه السلام می گوید: امام علیه السلام به من امر فرمود که هر چه می توانم در مسجد رسول الله صلی الله علیه و آله نماز بگرام؛ چرا که این توفیق همیشه نصیب انسان نمی شود. سپس فرمود: آیا کنار قبر رسول الله صلی الله علیه و آله هم می روی؟ عرض کردم: آری، فرمود: آگاه باش که او سلام تو را از نزدیک می شنود و اگر دور هم باشی از دور هم سلامت به او می رسد. [۲۳۸] ۲- امام علی علیه السلام از رسول الله صلی الله علیه و آله نقل می کند که فرمود: «هر کس در هر مکانی از زمین، به

من سلام کند سلامش به من می‌رسد». [۲۳۹]

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۲۲۹

۳- در روایت معتبری از امام سجّاد علیه السلام نقل شده که رسول‌الله صلی الله علیه و آله فرمود: کسی که بعد از وفات من به زیارت قبرم بیاید، مثل کسی است که در زمان حیاتم به سوی من هجرت کرده است؛ پس اگر توان آن را ندارید، از دور بر من سلام بفرستید که به من می‌رسد. [۲۴۰]

کیفیت زیارت آن حضرت از دور:

۱- یکی از یاران امام رضا علیه السلام می‌گوید: خدمت آن حضرت عرض کردم: بعد از نماز فریضه چگونه بر رسول گرامی صلی الله علیه و آله سلام فرستم (و حضرتش را زیارت کنم)؟ فرمود: خطاب به آن حضرت می‌گویی:

السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا

سَلام بر تو ای رسول خدا و رحمت و برکات خدا بر تو باد، سلام بر تو ای

مُحَمَّدَ بْنَ عَبْدِ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا خَيْرَةَ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا حَبِيبَ اللَّهِ،

مُحَمَّدَ بْنَ عَبْدِ اللَّهِ، سلام بر تو ای اختیارشده خدا، سلام بر تو ای محبوب خدا،

السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا صَفْوَةَ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا أَمِينَ اللَّهِ، أَشْهَدُ أَنَّكَ رَسُولُ

سَلام بر تو ای برگزیده خدا، سلام بر تو ای امین (بر وحی) خدا، گواهی می‌دهم که تو فرستاده

اللَّهِ، وَأَشْهَدُ أَنَّكَ مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ، وَأَشْهَدُ أَنَّكَ قَدْ نَصَحْتَ لِأُمَّتِكَ،

خدایی، و گواهی می‌دهم که تو محمد پسر عبدالله هستی، و گواهی می‌دهم که تو برای امت خیرخواهی نمودی

وَجَاهَدْتَ فِي سَبِيلِ رَبِّكَ، وَعَبَدْتَهُ حَتَّى أَتَاكَ الْيَقِينُ، فَجَزَاكَ اللَّهُ يَا

و در راه پروردگارت جهاد کردی، و او را تا زمان مرگ عبادت نمودی، پس خداوند تو را جزای خیر دهد ای

رَسُولَ اللَّهِ أَفْضَلَ مَا جَزَى نَبِيًّا عَنْ أُمَّتِهِ، اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ

رسول خدا، بهترین جزایی که هیچ پیامبری را از جانب امتش چنان پاداشی نداده است، خدایا بر محمد و خاندان پاکش

مُحَمَّدٍ، أَفْضَلَ مَا صَلَّيْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَآلِ إِبْرَاهِيمَ، إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ». [۲۴۱]

درود فرست، بهترین درودی که بر ابراهیم و خاندان ابراهیم فرستاده‌ای، که تو ستوده و سزاوار ستایشی.

۲- و نیز «سید بن طاووس» در «مصباح الزائر» از امام صادق علیه السلام نقل کرده که فرمود: «کسی که

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۲۳۰

بخواهد از شهر خویش قبر رسول گرامی صلی الله علیه و آله و قبور سایر ائمه علیهم السلام را زیارت کند روز جمعه غسل نماید و دو جامه پاکیزه بپوشد و در فضای باز بایستد؛ سپس چهار رکعت نماز بخواند با هر سوره‌ای که میسر شود، پس از تشهد و سلام، رو به قبله بایستد و بگوید:

«السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا النَّبِيُّ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ، السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا

سَلام بر تو ای پیامبر و رحمت و برکات خدا بر تو باد، سلام بر تو ای

النَّبِيُّ الْمُرْسَلُ، وَالْوَصِيُّ الْمُرْتَضَى، وَالسَّيِّدَةُ الْكُبْرَى وَالسَّيِّدَةُ الرَّهْرَاءُ،

پیامبر فرستاده شده و (بر علی) جانشین پسندیده‌ات و (بر همسرت) بانو خدیجه کبری و (بر دخترت) بانو فاطمه زهرا

وَالسَّبْطَانَ الْمُتَنَجِّبَانَ، وَالْأَوْلَادَ الْأَعْلَامَ، وَالْأَمَنَاءَ الْمُتَجَبِّونَ، جِئْتُ

و بر دو نوه برگزیده‌ات و بر فرزندان ممتاز و امینان برگزیده‌ات، به برکت انْقِطَاعًا إِلَيْكُمْ وَ إِلَىٰ آبَائِكُمْ، وَ وُلَدِكُمْ الْخَلْفِ عَلَىٰ بَرَكَهَ الْحَقِّ، فَقَلْبِي حَقِّ تَعَالَىٰ از همه بریده و به درگاه شما و پدران و فرزندان شایسته‌تان آمده‌ام، پس دلم لَكُمْ مُسَلِّمٌ، وَ نُصْرَتِي لَكُمْ مُعَدَّةٌ، حَتَّىٰ يَحْكُمَ اللَّهُ لِدِينِهِ، فَمَعَكُمْ مَعَكُمْ لَا تسلیم شماست. و برای یاریتان آمده‌ام، تا خداوند حکم دینش را اجرا کند، پس آن که با شماست با شماست نه مَعَ عَدُوِّكُمْ، إِنِّي لِمِنَ الْقَائِلِينَ بِفَضْلِكُمْ، مُقَرَّرٌ بِرَجْعَتِكُمْ، لَا أَنْكِرُ لِلَّهِ قُدْرَةً، با دشمنان شما، به یقین من از معتقدان به لطف و کرم شما و معترف به بازگشت شمایم، منکر توانایی خدا نبوده وَ لَا أَرْعَمُ إِلَّا مَا شَاءَ اللَّهُ، سُبْحَانَ اللَّهِ ذِي الْمُلْكِ وَ الْمَلَكُوتِ، يُسَبِّحُ لِلَّهِ وَ جز آنچه خدا می‌خواهد نمی‌خواهم، تسبیح می‌گویم خدایی را که صاحب ملک و ملکوت است، تمامی مخلوقات، بِاسْمَائِهِ جَمِيعِ خَلْقِهِ، وَ السَّلَامُ عَلَىٰ أَرْوَاحِكُمْ وَ أَجْسَادِكُمْ، وَ السَّلَامُ خدا را با نامهایش تسبیح می‌گویند، و درود بر جانها و جسمهای شما، و درود عَلَيْكُمْ وَ رَحْمَةُ اللَّهِ وَ بَرَكَاتُهُ. [۲۴۲]

و رحمت و برکات خدا بر شما باد.

۳- در فصل «اعمال ایام هفته» (صفحه ۹۸۵) دو زیارت برای آن حضرت خواهد آمد. هر کس بخواید می‌تواند به آنجا رجوع کند و به فیض خواندن آن نائل گردد.

۴- شایسته است صلوات فرستادن بر آن حضرت صلی الله علیه و آله به آن صلواتی که امیر مؤمنان علی علیه السلام در یکی از خطبه‌های خود در روز جمعه بر آن حضرت فرستاده و در «روضه کافی» نقل شده است:

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۲۳۱

«إِنَّ اللَّهَ وَ مَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ، يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا صَلُّوا عَلَيْهِ خدا و فرشتگانش بر پیامبر درود می‌فرستند ای کسانی که ایمان آورده‌اید بر او درود فرستید وَ سَلِّمُوا تَسْلِيمًا، اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ، وَ بَارِكْ عَلَى و (در برابر او امر او) کاملاً تسلیم باشید، خدایا بر محمد و خاندان پاکش درود فرست، و به محمد مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ، وَ تَحَنَّنْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ، وَ سَلِّمْ عَلَى مُحَمَّدٍ و خاندان پاکش برکت ده، و به محمد و خاندان پاکش محبت کن، بر محمد و خاندان پاکش وَ آلِ مُحَمَّدٍ، كَأَفْضَلِ مَا صَلَّيْتَ وَ بَارَكْتَ وَ تَرَحَّمْتَ وَ تَحَنَّنْتَ وَ سَلَّمْتَ درود فرست، همانند بهترین درود و برکت و رحمت و محبت و سلامی که علی ابراهیم و آل ابراهیم، أَنْكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ، اللَّهُمَّ اعْطِ مُحَمَّدًا الْوَسِيلَةَ، بر ابراهیم و خاندانش فرستاده‌ای که تو ستوده و مورد ستایشی، خدایا به محمد وسیله شفاعت وَالشَّرَفَ وَ الْفَضِيلَةَ، وَ الْمَنْزِلَةَ الْكَرِيمَةَ، اللَّهُمَّ اجْعَلْ مُحَمَّدًا وَ آلَ مُحَمَّدٍ و شرافت و برتری و جایگاه بزرگواران را عطا کن، خدایا محمد و خاندان پاکش را اعْظَمَ الْخَلَائِقِ كُلِّهِمْ شَرَفًا يَوْمَ الْقِيَامَةِ، وَ اقْرَبَهُمْ مِنْكَ مَقْعَدًا، وَ اَوْجِبْ لَهُمْ با شرافت‌ترین مخلوقات و نزدیکترین از جهت جایگاه و سربلندترین عِنْدَكَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ جَاهًا، وَ أَفْضَلَهُمْ عِنْدَكَ مَنْزِلَةً وَ نَصِيبًا، اللَّهُمَّ اعْطِ

و با فضیلت‌ترین آنان از نظر موقعیت و بهره در نزد خودت در روز قیامت قرار ده، خدایا به
 مُحَمَّدًا اشْرَفَ الْمَقَامِ، وَ حِبَاءَ السَّلَامِ، وَ شَفَاعَةَ الْإِسْلَامِ، اللَّهُمَّ وَالْحَقُّنَا
 مُحَمَّدٌ بِا شْرَافَتِیْنِ جَایگَهِ و آراْمَشِ کَاملِ و شَفَاعَتِ مُسْلِمَانانِ را عطا کن، خدایا ما را به دور از
 بِه غَیْرِ خَزَایَا، وَلَا ناکِبِیْنَ وَلَا نَادِمِیْنَ وَلَا مُبَدِّلِیْنَ، اَللهُ الْحَقُّ آمِیْن. [۲۴۳]
 شرمندگی، و انحراف و پشیمانی و تبدیل عقیده به او ملحق کن، ای پروردگار برحق دعایم را اجابت کن.

۵- عاشقان آن حضرت و اهل بیت طاهرینش از زیارت جامعی که «شیخ طوسی» در «مصباح» از امام حسن عسکری علیه السلام نقل می‌کند و در اواخر بخش زیارات، تحت عنوان «صلوات بر چهارده معصوم (صفحه ۵۶۱)» خواهد آمد، غافل نباشند که آثار ارزنده‌ای دارد.

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۲۳۲

زیارت حضرت فاطمه زهرا علیها السلام

فضیلت زیارت آن حضرت و جایگاه قبر شریفش:

۱- مرحوم «علّامه مجلسی» از امام صادق علیه السلام از اجداد طاهرینش روایت کرده که: «هر کس قبر حضرت طاهره فاطمه علیها السلام را زیارت کند و بگوید:

السَّلَامُ عَلَیْکَ یا سَیِّدَةَ نِسَاءٍ ...

(اولین زیارت از زیاراتی که خواهد آمد) و استغفار کند، خداوند او را می‌بخشد و او را وارد بهشت می‌کند!»، [۲۴۴] ۲- ابوالحسن ابراهیم بن محمد همدانی می‌گوید: برای امام هادی علیه السلام نامه‌ای نوشتم که مرا از قبر فاطمه علیها السلام باخبر سازد، حضرت در جواب نوشتند که: او با جَدَمِ صَلَوَاتِ اللَّهِ عَلَیْهِ و آله می‌باشد. [۲۴۵] ۳- مرحوم «صدوق» می‌گوید: صحیح در نزد من این است که آن حضرت در خانه‌اش دفن شده که پس از توسعه توسط بنی امیه، الآن جزء مسجد قرار گرفته است [۲۴۶] و مرحوم «علّامه مجلسی» نیز می‌گوید:

اظهر این است که آن حضرت (صلوات الله علیها) در خانه‌اش دفن شده است. [۲۴۷] ظاهراً این نظر بر اساس روایتی است که در آن، یکی از یاران حضرت رضا علیه السلام نقل می‌کند که از امام علیه السلام از قبر حضرت فاطمه علیها السلام سؤال کردم، فرمود: در خانه‌اش دفن شد که پس از توسعه مسجد توسط بنی امیه، الآن جزء مسجد قرار گرفته است. [۲۴۸] بنابراین هر کس نزدیک قبر پیامبر صلی الله علیه و آله و روضه مقدّسه بایستد و بانوی اسلام را زیارت کند، ان شاء الله فضیلت زیارت آن حضرت علیها السلام را کسب کرده است. البتّه در بقیع نیز به قصد رجا می‌توان آن حضرت را زیارت کرد.

۴- علّامه مجلسی از «مصباح الانوار» از علی علیه السلام از فاطمه علیها السلام نقل می‌کند که فرمود: رسول خدا به من فرمود:

«یا فاطمهُ مَنْ صَلَّى عَلَیْکَ عَفَرَ اللَّهُ لَهُ، وَ الْحَقُّهُ بِي حَيْثُ كُنْتُ مِنَ الْجَنَّةِ؛

هر کس بر تو سلام فرستد خداوند او را ببخشد و او را به من ملحق می‌کند، هر کجای بهشت که باشم!»، [۲۴۹] ۵- یزید بن عبدالمملک از پدرش از جدّش نقل می‌کند که روزی خدمت حضرت فاطمه علیها السلام رسیدم؛ آن حضرت در سلام، بر من سبقت گرفت و از حالم پرسید و سپس فرمود: «پدرم به من خیر داد که هر کس بر او و بر من سه روز سلام کند خداوند بهشت را بر او واجب می‌کند»، عرض کردم: در زمان حیات او و حیات شما؟ فرمود: «آری و بعد از وفات ما». [۲۵۰] یادآوری: ظاهر این است که این روایت و نیز روایت قبل، شامل دور و نزدیک، هر دو می‌شود.

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۲۳۳

کیفیت زیارت بانوی اسلام فاطمه زهرا علیها السلام:

زیارت اول: زیارت کوتاهی است که در روایت اول از روایات فضیلت زیارت آن حضرت به آن اشاره شد:

السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا سَيِّدَةَ نِسَاءِ الْعَالَمِينَ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا وَالِدَةَ الْحُجَجِ

سلام بر تو ای سرور بانوان جهان، سلام بر تو ای مادر حجت‌ها (ی خدا)

عَلَى النَّاسِ أَجْمَعِينَ، السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا الْمَظْلُومَةُ الْمَمْنُوعَةُ حَقُّهَا.

بر تمامی مردم، سلام بر تو ای مظلومه‌ای که از حقت منع شدی.

سپس بگو: اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى أُمَّتِكَ وَابْنَةِ نَبِيِّكَ، وَزَوْجِهِ وَصِيِّ نَبِيِّكَ، صَلَاةً

*** خدایا بر کنیزت و دختر پیامبرت و همسر جانشین پیامبرت درود فرست، درودی که

تُرْفَعُهَا فَوْقَ زُلْفَى عِبَادِكَ الْمَكْرَمِينَ، مِنْ أَهْلِ السَّمَوَاتِ وَأَهْلِ الْأَرْضِينَ. [۲۵۱]

او را به بالاتر از جایگاه بندگان گرامی از اهل آسمانها و زمین برساند.

زیارت دوم: محمد بن عیسی از امام باقر علیه السلام نقل می‌کند که فرمود: هرگاه کنار قبر جدّه‌ات فاطمه علیها السلام قرار گرفتی

بگو:

يَا مُمْتَحَنَهُ، امْتَحَنَكَ اللَّهُ الَّذِي خَلَقَكَ قَبْلَ أَنْ يَخْلُقَكَ، فَوَجَدَكَ لِمَا

ای آزموده، خدایی که تو را آفرید قبل از آفرینشت تو را آزمود و تو را بر آنچه

امْتَحَنَكَ صَابِرَةً، وَرَعَمْنَا أَنَا لَكَ أَوْلِيَاءُ وَ مُصَدِّقُونَ، وَصَابِرُونَ لِكُلِّ مَا

آزمود شکیبایافت و ما خود را دوستدار و تصدیق‌کننده تو می‌دانیم و بر آنچه

اتانا به ابوك صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ، وَاتَانَا بِهِ وَصِيَّهُ، فَأَنَا نَسَلُكَ أَنْ كُنَّا

پدرت- که درود خدا بر او و خاندان پاکش باد- و جانشینش برای ما آورده شکیباییم، پس از تو می‌خواهیم که اگر ما

صَدَقْنَاكَ، إِلَّا الْحَقِّتْنَا بِتَصَدِيقِنَا لَهُمَا، لِنُبَشِّرَ أَنْفُسَنَا بِأَنَّ قَدْ طَهَّرْنَا بِوِلَايَتِكَ. [۲۵۲]

تصدیق‌کنندگان توایم، ما را به واسطه تصدیقمان به آن دو ملحق کنی تا به خود بشارت دهیم که به برکت ولایت پاک شده‌ایم.

زیارت سوم: مرحوم «شیخ طوسی» در کتاب «تهذیب»، زیارت دیگری را از بزرگان شیعه نقل می‌کند که از این قرار است:

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۲۳۴

السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا بِنْتَ رَسُولِ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا بِنْتَ نَبِيِّ اللَّهِ، السَّلَامُ

سلام بر تو ای دختر رسول خدا، سلام بر تو ای دختر پیامبر خدا، سلام

عَلَيْكَ يَا بِنْتَ حَبِيبِ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا بِنْتَ خَلِيلِ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ

بر تو ای دختر (محمد) محبوب خدا، سلام بر تو ای دختر خلیل خدا، سلام بر تو

يَا بِنْتَ صَفِيِّ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا بِنْتَ امِينِ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا بِنْتَ

ای دختر (محمد) برگزیده خدا، سلام بر تو ای دختر امین خدا، سلام بر تو ای دختر

خَيْرِ خَلْقِ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا بِنْتَ أَفْضَلِ أَنْبِيَاءِ اللَّهِ وَرُسُلِهِ وَمَلَائِكَتِهِ،

بهترین مخلوقات خدا، سلام بر تو ای دختر برترین پیامبران و فرستادگان و فرشتگان خدا،

السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا بِنْتَ خَيْرِ الْبَرِيَّةِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا سَيِّدَةَ نِسَاءِ الْعَالَمِينَ
 سلام بر تو ای دختر بهترین آفریدگان خدا، سلام بر تو ای سرور بانوان جهانیان
 مِنَ الْأَوْلِيَيْنِ وَالْأَخْرَيْنِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا زَوْجَةَ وَلِيِّ اللَّهِ، وَخَيْرِ الْخَلْقِ
 از پیشینیان و پسینیان، سلام بر تو ای همسر ولی خدا، و بهترین مخلوقات
 بَعْدَ رَسُولِ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا أُمَّ الْحَسَنِ وَالْحُسَيْنِ سَيِّدَى شَبَابِ أَهْلِ
 بعد از رسول خدا، سلام بر تو ای مادر حسن و حسین سرور جوانان اهل
 الْجَنَّةِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا الصَّادِقَةُ الشَّهِيدَةُ، السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا الرِّضِيَّةُ
 بهشت، سلام بر تو ای راستگوی شهیده، سلام بر تو ای که از خدا خشنود و او از تو
 الْمَرْضِيَّةُ، السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا الْفَاضِلَةُ الزَّكِيَّةُ، السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا
 خشنود است، سلام بر تو ای با فضیلت پاکیزه، سلام بر تو ای
 الْحَوْرَاءُ الْأَنْسِيَّةُ، السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا التَّقِيَّةُ النَّقِيَّةُ، السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا
 حوری صفت در شکل انسان، سلام بر تو ای پرهیزکار پاکیزه، سلام بر تو ای
 الْمُحَدَّثَةُ الْعَلِيمَةُ، السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا الْمَظْلُومَةُ الْمَغْضُوبَةُ، السَّلَامُ
 دانای اخبار (از سوی فرشتگان) و آگاه، سلام بر تو ای ستم‌دیده‌ای که حقت غضب شده، سلام
 عَلَيْكَ أَيُّهَا الْمُضْطَهَدَةُ الْمُفْهُورَةُ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا فَاطِمَةَ بِنْتَ رَسُولِ
 بر تو ای ظلم کشیده مورد غضب (دشمنان) واقع شده، سلام بر تو ای فاطمه دختر رسول
 اللَّهِ، وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ، صَلَّى اللَّهُ عَلَيْكَ وَعَلَى رُوحِكَ وَبَدَنِكَ، أَشْهَدُ
 خدا و رحمت و برکات خدا بر تو باد، درود خدا بر تو و بر روح و بدن تو باد، گواهی می‌دهم که
 کلیات مفاتیح نوین، ص: ۲۳۵

أَنَّكَ مَضِيَّتِ عَلَى بَيْتِهِ مِنْ رَبِّكَ، وَأَنَّ مَنْ سَرَّكَ فَقَدْ سَرَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى
 تو با دلیل روشن از جانب پروردگارت عمرت را به پایان رساندی و به یقین هر که تو را خشنود ساخت رسول خدا- که درود
 اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ، وَمَنْ جَفَاكَ فَقَدْ جَفَا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ، وَمَنْ
 خدا بر او و خاندان پاکش باد- را خشنود ساخته، و هر که بر تو ستم کرد به یقین بر رسول خدا- که درود خدا بر او و خاندان
 پاکش باد- ستم کرده، و هر که
 أَذَاكَ فَقَدْ أَذَى رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ، وَمَنْ وَصَلَكَ فَقَدْ وَصَلَ
 تو را اذیت نمود به یقین رسول خدا- که درود خدا بر او و خاندان پاکش باد- را اذیت نموده، و هر که به تو پیوست به یقین به
 رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ، وَمَنْ قَطَعَكَ فَقَدْ قَطَعَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ
 رسول خدا- که درود خدا بر او و خاندان پاکش باد- پیوسته و هر که از تو برید به یقین از رسول خدا- که درود خدا
 عَلَيْهِ وَآلِهِ، لِأَنَّكَ بَضَعَهُ مِنْهُ، وَرُوحُهُ الَّتِي بَيْنَ جَنْبَيْهِ، كَمَا قَالَ صَلَّى اللَّهُ
 بر او و خاندان پاکش باد- بریده است، زیرا تو پاره تن او و روحش که درون جسم او بود هستی، همان گونه که پیامبر- که درود
 خدا
 عَلَيْهِ وَآلِهِ، أَشْهَدُ اللَّهُ وَرُسُلُهُ وَمَلَائِكَتُهُ أَنِّي رَاضٍ عَمَّنْ رَضِيَ عَنْهُ،
 بر او و خاندان پاکش باد- فرمود، خدا و فرستادگان و فرشتگانش را گواه می‌گیرم که به یقین من خشنودم از هر که تو از او

خشنودی

سَاخِطٌ عَلَى مَنْ سَخِطَ عَلَيْهِ، مُتَبَرِّءٌ مِمَّنْ تَبَرَّأَتْ مِنْهُ، مُوَالٍ لِمَنْ

و خشمگینم از هر که تو از او خشمگینی، بیزارم از هر که تو از او بیزاری، دوست دارم هر که را
وَالَيْتِ، مُعَادٍ لِمَنْ عَادَيْتِ، مُبَغِضٌ لِمَنْ ابْغَضْتِ، مُحِبٌّ لِمَنْ أَحْبَبْتِ،

تو دوست داری، دشمنم با هر که تو با او دشمنی، کینه دارم از آن که تو از او دلگیری، و علاقه مندم به هر که تو به او علاقه داری
وَكَفَى بِاللَّهِ شَهِيداً وَحَسِيباً، وَجَازِياً وَمُثِيباً.

و خدا برای گواه و حسابگر و کیفردهنده و پاداش دهنده کافی است.

سپس بر رسول اکرم و ائمه اطهار صلوات می فرستی. [۲۵۳]

زیارت چهارم: زیارتی است که در بخش اعمال ماه‌ها برای روز سوم جمادی الثانی (صفحه ۶۱۹)، روز وفات آن حضرت خواهد
آمد.

زیارت پنجم: زیارت دیگری را «سید بن طاووس» در اقبال برای روز بیستم جمادی الثانی، روز تولد آن حضرت ذکر کرده است که
مثل زیارت بالاست تا «

سَاخِطٌ عَلَى مَنْ سَخِطَ عَلَيْهِ

« و از این جا به بعد به این نحو است:

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۲۳۶

وَوَلِيٌّ لِمَنْ وَالَاكَ، وَعَدُوٌّ لِمَنْ عَادَاكَ، وَحَزْبٌ لِمَنْ حَارَبَكَ، اَنَا يَا

و با هر کسی که با تو دوستی کند دوستم و با هر کسی که با تو دشمنی کند دشمنم و با هر کس که با تو از در جنگ درآید در
جنگم،

مَوْلَاتِي بِكَ وَبَابِيكَ وَبِعَلِيكَ، وَالْأَيْمَةَ مِنْ وُلْدِكَ مُوقِنٌ، وَبِوَالِيَتِهِمْ مُؤْمِنٌ،

ای سرورم من به تو و پدرت و همسرت و امامان از فرزندان یقین دارم و به ولایت آنها ایمان دارم

وَبِطَاعَتِهِمْ مُلْتَمِزٌ، أَشْهَدُ أَنَّ الدِّينَ دِينُهُمْ، وَالْحُكْمَ حُكْمُهُمْ، وَهُمْ قَدْ بَلَّغُوا

و به اطاعت از آنان ملتزمم، گواهی می‌دهم که دین (حق) دین آنان و فرمان (لازم‌الاجرا) فرمان آنان است و از جانب خداوند عزیز

عَنِ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ، وَدَعَا إِلَى سَبِيلِ اللَّهِ بِالْحُكْمِ وَالْمَوْعِظَةِ الْحَسَنَةِ، لَا

و گرامی احکام را رسانده و با حکمت و موعظه نیکو به راه او دعوت نموده‌اند،

تَأْخُذُهُمْ فِي اللَّهِ لَوْمَةً لَأَيْمٍ، وَصَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْكَ وَعَلَى آيِكَ وَبِعَلِيكَ،

و در این راه سرزنش ملامت کنندگان در آنان اثر نکرد، و درود خدا بر تو و پدرت و همسرت

وَأَبْنَيْكَ وَذُرِّيَّتِكَ الْأَيْمَةَ الطَّاهِرِينَ، اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَاهْلِ بَيْتِهِ،

و دو فرزندت و نسلت، همان امامان پاک، خدایا بر محمد و خاندان پاکش درود فرست

وَصَلِّ عَلَى الْبُتُولِ الطَّاهِرَةِ، الصِّدِّيقِ الْمَعْصُومِ، النَّقِيِّ النَّقِيِّ، الرَّضِيِّ

و بر حضرت بتول (آن بانوی) پاکیزه، راستگو، معصوم، پرهیزکار، پاک، خشنود از خداوند،

الرَّكِيِّ الرَّشِيدِ، الْمَظْلُومِ الْمَقْهُورِ، الْمَعْصُوبِ حَقِّهَا، الْمَمْنُوعِ ارْتِثًا،

بی‌گناه، هدایت یافته، ستم‌دیده و اندوهگین که حقیقتش غصب و ارثش گرفته شد

الْمَكْسُورَةَ ضَلَعَهَا، الْمَظْلُومَ بَعْلُهَا، الْمَقْتُولَ وَلَدَهَا، فَاطِمَةَ بِنْتِ رَسُولِكَ،

و پهلویش شکسته و همسرش مورد ستم واقع شد و فرزندش کشته شد، همان فاطمه دختر رسولت

و بضعه لحمیه، و صمیم قلبیه، و فلده کبیده، و النخبه منك له، و التخبه

و پاره تنش، و میوه دل و جگر گوشه‌اش، و برگزیده از جانب تو برای پیامبرت و گوهری که

خَصَصْتَ بِهَا وَصِيَّتَهُ، وَ حَبِيْبَةَ الْمُصْطَفَى، وَ قَرِيْبَةَ الْمُرْتَضَى وَ سَيِّدَةَ النِّسَاءِ،

به وصی او اختصاص دادی، و محبوب مصطفی و همنشین مرتضی و سرور بانوان

و مُبَشِّرَةَ الْأَوْلِيَاءِ، حَلِيْفَةَ الْوَرَعِ وَالزُّهْدِ، وَ تَفَاحَةَ الْفِرْدَوْسِ، وَالْخُلْدِ

و بشارت دهنده اولیا، مظهر پارسایی و زهد، و میوه بهشت، جاودانی که

الَّتِي شَرَفْتَ مَوْلِدَهَا بِنِسَاءِ الْجَنَّةِ، وَ سَلَّلْتَ مِنْهَا أَنْوَارَ الْأَنْبِيَاءِ، وَ ارْحَمْتَ

ولادتش را با زنان بهشتی گرامی داشتی، و نور امامان را از او جاری ساختی، و در نزد او

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۲۳۷

دُونَهَا حِجَابَ التُّبُوَّةِ، اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَيْهَا صَلَاةً تَزِيدُ فِي مَحَلِّهَا عِنْدَكَ،

پرده نبوت را کنار زدی، خدایا بر او درودی فرست که بر مقام و شرافت او نزد تو

و شَرَفَهَا لَدَيْكَ، وَ مَمَرَاتِهَا مِنْ رِضَاكَ، وَ بَلَّغَهَا مِنْ تَحِيَّةٍ وَ سَلَامًا، وَ آتِنَا مِنْ

و بر خشنودیت از او بیافزاید، و درود و سلام ما را به او برسان و در برابر دوستیش

لَدُنْكَ فِي حُبِّهَا فَضْلًا وَ احْسَانًا، وَ رَحْمَةً وَ غُفْرَانًا، إِنَّكَ ذُو الْعَفْوِ الْكَرِيمِ.

از جانب خود لطف و احسان و رحمت و آمرزشت را به ما عنایت کن، چرا که تو آمرزنده و بزرگواری.

آنگاه نماز زیارت می‌خوانی و اگر توانستی نماز خود آن حضرت (که دو رکعت است در هر رکعتی یک حمد و شصت مرتبه قل

هو الله) را می‌خوانی و اگر نتوانستی دو رکعت با حمد و قل هو الله و حمد و قل یا ایها الکافرون بجا آور و پس از سلام بگو:

اللَّهُمَّ إِنِّي أَتُوجَّهُ إِلَيْكَ بِبَيْنَا مُحَمَّدٍ وَ بِأَهْلِ بَيْتِهِ صَلَوَاتِكَ عَلَيْهِمْ،

خدایا من به واسطه پیامبران محمد و خاندان پاکش - که درود تو بر آنان باد- به سوی تو رو می‌آورم

وَ اسْتَلُّكَ بِحَقِّكَ الْعَظِيمِ عَلَيْهِمْ، الَّذِي لَا يَعْلَمُ كُنْهَهُ سِوَاكَ، وَ اسْتَلُّكَ بِحَقِّ

و از تو می‌خواهم به حق بزرگی که بر آنان داری و کسی جز تو حقیقت آن را نمی‌داند، و از تو می‌خواهم به حق

مَنْ حَقُّهُ عِنْدَكَ عَظِيمٌ، وَ بِأَسْمَائِكَ الْحُسْنَى، الَّتِي أَمَرْتَنِي أَنْ أَدْعُوكَ بِهَا،

کسی که حق او نزدت بزرگ است و به حق نامهای نیکویت که فرمان دادی تو را به آن بخوانم

وَ اسْتَلُّكَ بِاسْمِكَ الْأَعْظَمِ الَّذِي أَمَرْتَ بِهِ إِبْرَاهِيمَ أَنْ يَدْعُو بِهِ الطَّيْرَ

و از تو می‌خواهم به حق اسم اعظمی که ابراهیم را به آن فرمان دادی که پرنده را با آن صدا زند

فَأَجَابَتْهُ، وَ بِاسْمِكَ الْعَظِيمِ الَّذِي قُلْتَ لِلنَّارِ بِهِ كُونِي بَرْدًا وَ سَلَامًا عَلَى

و پرنده پاسخش گفت، و به حق اسم با عظمتی که با آن به آتش فرمودی: بر ابراهیم سرد و سالم باش،

إِبْرَاهِيمَ فَكَانَتْ بَرْدًا، وَ بِأَحَبِّ الْأَسْمَاءِ إِلَيْكَ، وَ أَشْرَفِهَا وَ أَعْظَمِهَا لَدَيْكَ،

پس آتش سرد شد، و به حق محبوبترین و شریفترین و بزرگترین نامها در نزدت

وَ اسْرِعْهَا إِجَابَةً، وَ أَنْجِحْهَا طَلِبَةً، وَ بِمَا أَنْتَ أَهْلُهُ وَ مُسْتَحِقُّهُ وَ مُسْتَوْجِبُهُ،

و سریع‌ترین آنها در پاسخ‌گویی و پسندیده‌ترین آنها در برآوردن حاجت، و به حق آنچه تو اهل و سزاوار و شایسته آنی (از تو

می‌خواهم)

وَأَتَوْسَلُ إِلَيْكَ وَأَرْغَبُ إِلَيْكَ، وَأَتَضَرَّعُ إِلَيْكَ وَالْحُجَّ عَلَيْكَ، وَأَسْأَلُكَ

و به تو متوسل شده و از تو می‌خواهم و به درگاہت تضرع نموده و اصرار می‌ورزم، و از تو می‌خواهم

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۲۳۸

بُكْتَبِكَ الَّتِي أَنْزَلْتَهَا عَلَيَّ أَنْبِيَاءَكَ وَرُسُلَكَ صَلَوَاتِكَ عَلَيْهِمْ، مِنَ التَّوْرَةِ

به حق کتابهایت، تورات و انجیل و زبور و قرآن با عظمت که بر پیامبران و فرستادگانت

وَالْإِنْجِيلِ، وَالزَّبُورِ وَالْقُرْآنِ الْعَظِيمِ، فَإِنَّ فِيهَا اسْمَكَ الْأَعْظَمَ، وَبِمَا فِيهَا

- که درود تو بر آنان باد- نازل نمودی، زیرا که اسم اعظمت در آنها است و به حق آنچه

مِنْ أَسْمَائِكَ الْعُظْمَى، أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ، وَأَنْ تُفَرِّجَ عَنِّي

از نامهای با عظمتت در آنهاست (از تو می‌خواهم) که بر محمد و خاندان پاکش درود فرستی

آلِ مُحَمَّدٍ وَشِيَعَتِهِمْ وَمُحِبِّيهِمْ وَعَنِّي وَتَفْتَحَ أَبْوَابَ السَّمَاءِ لِدُعَائِي

و خاندان محمد و شیعیان و دوستداران آنان و مرا (از آتش) رهایی بخشی و درهای آسمان را بر دعایم بگشایی

وَتَرْفَعَهُ فِي عِلِّيِّينَ، وَتَأْذَنَ فِي هَذَا الْيَوْمِ، وَفِي هَذِهِ السَّاعَةِ بِفَرَجِي

و آن را در بالاترین درجات بالا بری و در این روز و در این ساعت به گشایش (کارم)

وَإِعْطَاءِ أَمَلِي وَسُؤْلِي فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ، يَا مَنْ لَا يَعْلَمُ أَحَدٌ كَيْفَ هُوَ

و برآمدن آرزو و خواسته‌ام در دنیا و آخرت اجازه دهی، ای کسی که جز تو کسی چگونگی

وَقُدْرَتُهُ إِلَّا هُوَ، يَا مَنْ سَدَّ الْهَوَاءَ بِالسَّمَاءِ، وَكَبَسَ الْأَرْضَ عَلَى الْمَاءِ،

و قدرتت را نمی‌داند، ای کسی که (اشعه مرگبار) آسمان را به وسیله هوا مسدود کردی و زمین را روی آب قرار دادی

وَإِخْتَارَ لِنَفْسِهِ أَحْسَنَ الْأَسْمَاءِ، يَا مَنْ سَمَى نَفْسَهُ بِالْأَسْمِ الَّذِي تُقْضَى

و برای خود زیباترین نامها را برگزیده‌ای، ای کسی که خود را به اسمی نامیده‌ای که با آن

بِهِ حَاجَةٌ مَنْ يَدْعُوهُ، أَسْأَلُكَ بِحَقِّ ذَلِكَ الْأَسْمِ، فَلَا شَفِيعَ أَقْوَى لِي مِنْهُ،

خواسته خوانندگان را اجابت می‌کنی، از تو می‌خواهم به حق آن اسمی که شفیع قویتر از آن برایم نیست

أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ، وَتَقْضِيَ لِي حَوَائِجِي وَتَسْمَعَ بِمُحَمَّدٍ

که بر محمد و خاندان پاکش درود فرستی و خواسته‌هایم را برآوری، و صدایم را بشنوی به حق محمد

وَعَلِيٍّ وَفَاطِمَةَ، وَالْحَسَنَ وَالْحُسَيْنَ، وَعَلِيَّ بْنَ الْحُسَيْنِ، وَمُحَمَّدَ بْنَ

علی و فاطمه و حسن و حسین و علی بن حسین و محمد بن

عَلِيٍّ، وَجَعْفَرَ بْنَ مُحَمَّدٍ، وَمُوسَى بْنَ جَعْفَرٍ، وَعَلِيَّ بْنَ مُوسَى وَمُحَمَّدَ

علی و جعفر بن محمد و موسی بن جعفر و علی بن موسی و محمد

بْنَ عَلِيٍّ، وَعَلِيَّ بْنَ مُحَمَّدٍ، وَالْحَسَنَ بْنَ عَلِيٍّ، وَالْحُجَّجَةَ الْمُنتَظِرَ لِإِذْنِكَ،

بن علی و علی بن محمد و حسن بن علی و حججی که (در ظهورش) منتظر اجازه توست

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۲۳۹

صَلَوَاتِكَ وَسَلَامِكَ وَرَحْمَتِكَ وَبَرَكَاتِكَ عَلَيْهِمْ صَوْتِي لِيُشْفَعُوا لِي

- که درود و سلام و رحمت و برکات تو بر آنان باد- تا مرا در درگاہت شفاعت کنند

إِلَيْكَ، وَتُشَفِّعُهُمْ فِيَّ، وَلَا تَزِدْنِي خَائِبًا، بِحَقِّ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ.

و شفاعت آنان را در مورد من پذیری و مرا مأیوس باز مگردانی به حق این که معبودی جز تو نیست. سپس حوائج را طلب می کنی که برآورده خواهد شد ان شاء الله تعالی. [۲۵۴]

زیارت ائمه بقیع: امام حسن مجتبی، امام سجاد، امام باقر و امام صادق علیهم السلام

فضیلت زیارت آن بزرگواران:

۱- «شیخ صدوق» از امام صادق علیه السلام روایت کرده که فرمود: «هرگاه کسی از شما حج کند باید که حجش را با زیارت ما ختم کند چرا که با آن، حج کامل می شود!» [۲۵۵] ۲- «علامه مجلسی» می فرماید: در حدیث معتبر از عبدالله بن عباس منقول است که رسول گرامی اسلام صلی الله علیه و آله فرمود: «هر کس امام حسن علیه السلام را در بقیع زیارت کند قدمش بر صراط ثابت باشد در روزی که قدمها از آن بلغزد». [۲۵۶] ۳- در کتاب «مقنعه» مرحوم «مفید» از امام صادق علیه السلام روایت شده که فرمود: هر کس مرا زیارت کند گناهانش آمرزیده می شود و با تنگدستی از دنیا نمی رود. [۲۵۷] ۴- «ابن قولویه» در «کامل الزیارات»، ضمن حدیث طولانی از هشام بن سالم از امام صادق علیه السلام آورده است: مردی به خدمت آن حضرت شرفیاب شد و عرض کرد که آیا به زیارت پدرت هم می توان رفت؟

فرمود: آری، عرض کرد: برای زائر او چه پاداشی است؟ فرمود: اگر به امامت او اعتقاد داشته باشد و از وی متابعت کند بهشت از برای اوست! عرض کرد: کسی که از زیارتش روی گرداند، چه کیفری خواهد داشت؟ فرمود: حسرت در روز قیامت که «یوم الحسرة» است! ... [۲۵۸]

۵- امام صادق علیه السلام از پدرانش از امام مجتبی علیه السلام نقل می کند که خدمت جدش رسول گرامی اسلام صلی الله علیه و آله عرض کرد: «پدر! پاداش کسی که تو را زیارت کند چیست؟ فرمود: کسی که مرا یا پدرت را یا تو را یا کلیات مفاتیح نوین، ص: ۲۴۰

برادرت را زیارت کند، حق است بر من که او را در روز قیامت زیارت کنم تا او را از گناهانش پاک سازم». [۲۵۹] ۶- در «کامل الزیارات» از امام باقر علیه السلام از رسول گرامی اسلام صلی الله علیه و آله نقل شده که فرمود: کسی که مرا، یا یکی از ذریه مرا زیارت کند، او را در روز قیامت زیارت خواهم کرد و از مشکلات و سختیهای آن روز، نجاتش خواهم داد. [۲۶۰] ۷- نیز در «کامل الزیارات» از رسول خدا صلی الله علیه و آله نقل شده است که به علی علیه السلام فرمود: «هر کس من یا تو یا دو فرزندت (حسن و حسین) را در زمان حیات، یا پس از مرگ زیارت کند، ضمانت می کنم که در روز قیامت او را از احوال و شداید آن روز رهایی بخشم، تا او را با خودم و در جوار خودم قرار دهم». [۲۶۱]

کیفیت زیارت ائمه بقیع علیهم السلام از نزدیک:

هنگامی که خواستی به زیارتشان بروی شایسته است آنچه را در آداب زیارات در ابتدای بخش زیارات نقل شد، بجا آوری؛ مثل غسل، یا وضو و پوشیدن جامه های پاک و استعمال بوی خوش، سپس یکی از این زیارات را می خوانی: زیارت اول: زیارتی است که مرحوم «ابن قولویه» در «کامل الزیارات»، آن را از یکی از امامان معصوم علیهم السلام نقل می کند؛ بدین ترتیب: [۲۶۲]

وقتی به زیارت قبور ائمه بقیع علیهم السلام مشرف شدی (در صورتی که مانع نشوند) نزدیک آن قبور مقدس برو و پشت به قبله،

قبور مطهر آن بزرگواران را مقابل خود قرار ده و بگو:

السَّلَامُ عَلَيْكُمْ اِيْمَمَةُ الْهُدَى السَّلَامُ عَلَيْكُمْ اَهْلَ الْبِرِّ وَالْتَّقْوَى السَّلَامُ

سلام بر شما امامان هدایتگر، سلام بر شما اهل نیکی و پرهیزکاری، سلام

عَلَيْكُمْ اِيْمَمَةُ الْحَجَّجِ عَلَى اَهْلِ الدُّنْيَا، السَّلَامُ عَلَيْكُمْ اِيْمَمَةُ الْقَوَامِ [۲۶۳] فِي

بر شما ای حجتها (ی خدا) بر اهل دنیا، سلام بر شما ای قیام کنندگان

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۲۴۱

الْبِرِّيَّةِ بِالْقِسْطِ، السَّلَامُ عَلَيْكُمْ اَهْلَ الصَّفْوَةِ، السَّلَامُ عَلَيْكُمْ آلَ [۲۶۴] رَسُولِ

به عدالت در میان مخلوقات، سلام بر شما ای شایستگان برای انتخاب، سلام بر شما خاندان رسول

اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَيْكُمْ اَهْلَ النُّجْوَى اَشْهَدُ اَنَّكُمْ قَدْ بَلَّغْتُمْ وَنَصَحْتُمْ وَصَبَرْتُمْ

خدا، سلام بر شما ای وارثان افتخار نجوای علی (ع)، گواهی می‌دهم که شما پیام خدا را رسانده و خیرخواهی کرده و در راه

فِي ذَاتِ اللَّهِ، وَكُذِّبْتُمْ، وَاسِيءَ الْيَوْمِ فَعَفَرْتُمْ، وَاشْهَدُ اَنَّكُمْ الْاِيْمَمَةُ

خدا صبر نمودید، و تکذیب شدید و به شما بدی شد ولی شما آنها را بخشیدید، و گواهی می‌دهم که شما امامان

الرَّاشِدُونَ الْمُهْتَدُونَ، وَانَّ طَاعَتَكُمْ مَفْرُوضَةٌ، وَانَّ قَوْلَكُمْ الصِّدْقُ،

راهنما و هدایت یافته‌اید و به یقین اطاعت از شما واجب و سخن شما راست است

وَ اَنَّكُمْ دَعْوَتُمْ فَلَمْ تُجَابُوا، وَ اَمَرْتُمْ فَلَمْ تُطَاعُوا، وَ اَنَّكُمْ دَعَائِمُ الدِّينِ

و به یقین شما (به راه حق) دعوت نمودید ولی اجابت نشد و فرمان دادید و اطاعت نشد و به یقین شما ستونهای دین

وَ اَزْكَاؤُا الْاَرْضِ، لَمْ تَزَالُوا بِعَيْنِ اللَّهِ، يَنْسُخُكُمْ مِنْ اَصْلَابِ كُلِّ مُطَهَّرٍ،

و ارکان زمین هستید، همواره مورد توجه خدا بودید، شما را از صلبهای پاک خارج ساخت

وَ يَنْقُلُكُمْ مِنْ اَرْحَامِ الْمُطَهَّرَاتِ، لَمْ تَدْنُسْكُمْ الْجَاهِلِيَّةُ الْجَهْلَاءُ، وَ لَمْ

و به رحمهای پاک منتقل نمود، نادانی جاهلان شما را آلوده نساخت، و فتنه‌های

تَشْرِكُ فِيكُمْ فِتْنُ الْاُوهَا، طِبْتُمْ وَ طَابَ مَبْتَكُكُمْ، مَنْ بِيَكُمْ عَلَيْنَا دِيَانٌ

هوای نفس در وجود شما شریک نشد، پاک بودید و اصل و نسب شما پاک بود، به واسطه شما خدای جزا دهنده بر ما منت

گذارد،

الدِّينِ، فَجَعَلَكُمْ فِي بُيُوتِ اِذْنِ اللَّهِ اِنْ تَرَفَعَ، وَ يُذَكَّرُ فِيهَا اسْمُهُ، وَ جَعَلَ

پس شما را در خانه‌هایی قرار داد که خداوند اجازه فرموده دیوارهای آن را بالا برند، خانه‌هایی که نام خدا در آن برده می‌شود،

صَلَاتِنَا عَلَيْكُمْ رَحْمَةً لَنَا، وَ كَفَّارَةً لِدُنُوبِنَا، اِذَا اخْتَارَكُمُ اللَّهُ لَنَا، وَ طَيِّبَ

و درودمان را بر شما رحمتی برای ما و کفاره گناهان ما قرار داد، زیرا خداوند شما را برای (هدایت) ما برگزید و با

خَلَقْنَا بِمَا مَنْ عَلَيْنَا مِنْ وَايَتِكُمْ، وَ كُنَّا عِنْدَهُ مُسَمِّينَ بِعِلْمِكُمْ، مُعْتَرِفِينَ

ولایت شما که بر ما منت گذاشت، خلقت ما را پاکیزه گردانید، و ما در پیشگاه او به علم شما نامیده شدیم، و

بِتَصَدِيقِنَا اِيَّاكُمْ، وَ هَذَا مَقَامٌ مَنْ اسْرَفَ وَ اَخْطَا وَ اسْتَكَانَ وَ اَقْرَبَ بِمَا جَنَى

به تصدیق کردن (مقام و مرتبه) شما معترفیم، و این است جایگاه کسی که زیاده‌روی کرده و خطا نموده و درمانده شده و به جنایت

خود اقرار دارد

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۲۴۲

و رَجَى بِمَقَامِهِ الْخَلَاصَ، وَ أَنْ يَشْتَقِدَهُ بِكُمْ مُسْتَنْقِدُ الْهَلْكِ مِنْ

و امید رهایی از این جایگاه را دارد، و به واسطه شما، نجات بخش هلاک شوندگان، او را رهایی بخشد،
الرَّدى فِكُونُوا لى شُفَعَاءَ، فَقَدْ وَفَدْتُ الْيَكْمَ اذْ رَغَبَ عَنْكُمْ اهل الدُّنْيَا،

پس شفیعان من باشید، به یقین من به شما رو نموده‌ام در زمانی که اهل دنیا از شما رو گردانده‌اند
وَ اتَّخَذُوا آيَاتِ اللّهِ هُزُوءًا، وَ اسْتَكْبَرُوا عَنْهَا، يَا مَنْ هُوَ قَائِمٌ لَا يَشْهُو،

و آیات الهی را به سخره گرفته و به آن پشت کرده‌اند، ای کسی که پایدار هستی و اشتباه و خطا نمی‌کنی
وَ دَائِمٌ لَا يَلْهُو، وَ مُحِيطٌ بِكُلِّ شَيْءٍ، لَكَ الْمَنْ بِمَا وَفَّقْتَنى وَ عَرَّفْتَنى بِمَا [۲۶۵]

و پابنده‌ای که کار بیهوده انجام ندهی و بر همه چیز احاطه داری، بر من منت نهادی به واسطه آنچه مرا به آن موفق داشتی و به من معرفی کردی

اَقَمْتَنى عَلَيْهِ اذْ صَدَّ عَنْهُ عِبَادُكَ، وَ جَهَلُوا مَعْرِفَتَهُ، وَ اسْتَخَفُّوا بِحَقِّهِ،

آنچه را که مرا به آن واداشتی آن هنگام که بندگانت از آن امتناع کرده و آن را نشناخته و حقش را سبک شمردند
وَ مَالُوا اِلَى سِوَاهُ، فَكَانَتْ الْمِنَّةُ مِنْكَ عَلَى مَعَ اقْوَامٍ خَصَّصْتَهُمْ بِمَا

و به سوی غیر آن منحرف شدند، پس بر من و مردمی که همانند من مخصوصشان ساختی منت داری،
خَصَّصْتَنى بِهِ، فَلَكَ الْحَمْدُ اذْ كُنْتُ عِنْدَكَ فى مَقَامى هَذَا مَذْكُورًا مَكْتُوبًا،

حمد و سپاس از آن توست در آن هنگام که من در این جایگاه یادشده و ثبت شده در نزدت بودم
فَلَا تَحْرِمْنى مَا رَجَوْتُ، وَ لَا تُحَيِّبْنى فى مَا دَعَوْتُ، بِحُزْمَةِ مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ

پس از آنچه امید دارم محروم مکن و در آنچه خواستم ناامیدم مگردان، به احترام محمد و خاندان
الطَّاهِرِينَ، وَ صَلَّى اللّهُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ. [۲۶۶]

پاکش، و درود خدا بر محمد و خاندان پاکش باد.

سپس هر چه را که دوست داری، برای خودت بخواه. [۲۶۷]

زیارت دوم: زیارت جامعه است که به زودی ذکر آن خواهد آمد ان شاء الله (صفحه ۵۳۷)، و به نظر «علامه مجلسی» و دیگران از بهترین زیارات است.

کلیات مفاتیح نوین ؛ ص ۲۴۲

زیارت سوم: زیارتی است که ذکر آن برای این چهار امام بزرگوار علیهم السلام در ایام هفته خواهد آمد.
(صفحه ۹۹۲ و ۹۹۳)

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۲۴۳

از خواندن صلوات بر این بزرگواران علیهم السلام که در اواخر بخش زیارات خواهد آمد نیز، نباید غافل شد.
(صفحه ۵۶۱)

کیفیت زیارت ائمه بقیع و سایر امامان علیهم السلام از راه دور:

در فضیلت زیارت این بزرگواران از دور نیز روایات بسیاری نقل شده است که از آن جمله است:

۱- ابن ابی عمیر از امام صادق علیه السلام نقل می‌کند:

«إِذَا بَعُدَتْ بِأَحَدِكُمُ الشُّقَّةُ وَنَأَتْ بِهِ الدَّارُ فَلْيَغْلِ أَعْلَى مُنْزِلِ لَهُ، فَيَصَلِّي رَكْعَتَيْنِ، وَ لِيُؤَمَّ بِالسَّلَامِ إِلَى قُبُورِنَا، فَإِنَّ ذَلِكَ يَصِلُ إِلَيْنَا؛

کسی که توان زیارت از نزدیک را ندارد در جای بلندی قرار گیرد و دو رکعت نماز بخواند سپس روی به سوی قبور ما کند و سلام دهد که به ما خواهد رسید». [۲۶۸] ۲- سلیمان بن عیسی از پدرش نقل می‌کند: خدمت امام صادق علیه السلام عرض کردم: وقتی که توان زیارت تو را از نزدیک ندارم چگونه شما را زیارت کنم؟ فرمود: «ای عیسی! اگر توان آمدن نزد ما را نداری روز جمعه غسل کن، یا وضو بگیر و زیر آسمان قرار گیر و دو رکعت نماز بخوان و به سوی من توجه کن، پس هر کس در زمان حیاتم مرا زیارت کند گویا در زمان مماتم مرا زیارت کرده است و هر کس در زمان مماتم مرا زیارت کند، گویا در زمان حیات مرا زیارت کرده است»! [۲۶۹] یادآوری:

الف) همان گونه که مرحوم «علامة مجلسی» [۲۷۰] در ذیل این روایت فرموده، از این روایت به دست می‌آید که زیارت امام حی از دور، به همین صورتی که در روایت آمده، جایز است و این دلیلی است بر امکان زیارت حضرت حجت علیه السلام در هر مکانی. ب) گرچه از این دو روایت استفاده می‌شود که سلام و زیارت آن بزرگواران از راه دور با هر عبارتی ممکن است، اما اگر کسی بخواهد با زیارتی که از طرف معصومین علیهم السلام رسیده، آنان را زیارت کند رجوع کند به فصل زیارت رسول گرامی اسلام صلی الله علیه و آله از راه دور که در آن جا از «سید بن طاووس» زیارتی برای آن حضرت و سایر ائمه علیهم السلام از دور نقل کردیم. (صفحه ۲۲۹)

زیارت ابراهیم فرزند رسول خدا صلی الله علیه و آله:

در کتب معروف زیارت چنین آمده است که نزد قبر ابراهیم (در قبرستان بقیع) می‌ایستی و می‌گویی:

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۲۴۴

السَّلَامُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَى نَبِيِّ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَى حَبِيبِ اللَّهِ،

سلام بر فرستاده خدا، سلام بر پیامبر خدا، سلام بر محبوب خدا

السَّلَامُ عَلَى صَفِيِّ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَى نَجِيِّ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَى مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ

سلام بر برگزیده خدا، سلام بر رازدار خدا، سلام بر محمد بن عبدالله

اللَّهِ، سَيِّدِ الْأَنْبِيَاءِ وَخَاتَمِ الْمُرْسَلِينَ، وَخَيْرِهِ اللَّهُ مِنْ خَلْقِهِ فِي أَرْضِهِ

آقا و سرور پیامبران و خاتم فرستادگان، و برگزیده خدا از میان مخلوقاتش در زمین

وَسَمَائِهِ، السَّلَامُ عَلَى جَمِيعِ أَنْبِيَاءِ اللَّهِ وَرُسُلِهِ، السَّلَامُ عَلَى السُّعْدَاءِ

و آسمان، سلام بر همه پیامبران خدا و فرستادگانش، سلام بر سعادت‌مندان

وَالشُّهَدَاءِ وَالصَّالِحِينَ، السَّلَامُ عَلَيْنَا وَعَلَى عِبَادِ اللَّهِ الصَّالِحِينَ، السَّلَامُ

و شهیدان و شایستگان، سلام بر ما و بر بندگان شایسته خدا، سلام

عَلَيْكَ أَيُّهَا الرُّوحُ الزَّائِكِيُّ، السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا النَّفْسُ الشَّرِيفَةُ، السَّلَامُ

بر تو ای روح پاک، سلام بر تو ای نفس باشرافت،

عَلَيْكَ أَيُّهَا السَّلَاةُ الطَّاهِرَةُ، السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا النَّسَمَةُ الزَّائِكِيُّ، السَّلَامُ

سلام بر تو ای نسل پاکیزه، سلام بر تو ای شخص پاک، سلام

عَلَيْكَ يَا بَنَ خَيْرِ الْوَرَى، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا بَنَ النَّبِيِّ الْمُجْتَبَى، السَّلَامُ
 بر تو ای فرزند بهترین مخلوقات، سلام بر تو ای فرزند پیامبر برگزیده، سلام
 عَلَيْكَ يَا بَنَ الْمُبْعُوثِ إِلَى كَافَّةِ الْوَرَى السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا بَنَ الْبَشِيرِ
 بر تو ای فرزند کسی که برای (هدایت) تمام مردم برانگیخته شد، سلام بر تو ای فرزند امیدبخش
 التَّذِيرِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا بَنَ السَّرَاحِ الْمُنِيرِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا بَنَ الْمُؤَيَّدِ
 و بیم‌دهنده، سلام بر تو ای فرزند چراغ فروزان (هدایت)، سلام بر تو ای فرزند کسی که
 بِالْقُرْآنِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا بَنَ الْمُرْسَلِ إِلَى الْإِنْسِ وَالْجَانِّ، السَّلَامُ عَلَيْكَ
 به قرآن تأیید شده، سلام بر تو ای فرزند کسی که به سوی انس و جن فرستاده شده، سلام بر تو
 يَا بَنَ صَاحِبِ الرَّايَةِ وَالْعَلَامَةِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا بَنَ الشَّفِيعِ يَوْمَ الْقِيَمَةِ،
 ای فرزند صاحب پرچم و نشانه (هدایت)، سلام بر تو ای فرزند شفیع روز قیامت.
 السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا بَنَ مَنْ حَبَاهُ اللَّهُ بِالْكَرَامَةِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ وَرَحْمَةُ اللَّهِ
 سلام بر تو ای فرزند کسی که خداوند، بزرگواری را به او عنایت فرمود، سلام و رحمت و برکات خدا

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۲۴۵

وَبَرَكَاتُهُ، أَشْهَدُ أَنَّكَ قَدِ اخْتَارَ اللَّهُ لَكَ دَارَ أَنْعَامِهِ، قَبْلَ أَنْ يَكْتُبَ عَلَيْكَ
 بر تو باد، گواهی می‌دهم که به یقین خداوند سرای پر نعمت خود را برای تو برگزید پیش از آن که احکامش را
 أَحْكَامُهُ، أَوْ يُكَلِّفَكَ حَلَالَهُ وَحَرَامَهُ، فَتَقْلَقَ إِلَيْهِ طَيْبًا زَاكِيًا مَرْضِيًّا،
 بر تو واجب کند یا حلال و حرامش را بر تو تکلیف نماید، پس تو را پاکیزه و پاک و خشنود
 طَاهِرًا مِنْ كُلِّ نَجَسٍ، مُقَدَّسًا مِنْ كُلِّ دَنَسٍ، وَوَتَّكَ جَنَّةَ الْمَأْوَى
 و پاک از هر ناپاکی و پیراسته از هر آلودگی به آن سرا منتقل ساخت، و بهشت را جایگاه تو قرار داد،
 وَرَفَعَكَ إِلَى الدَّرَجَاتِ الْعُلَى وَصَلَّى اللَّهُ عَلَيْكَ صَلَاةً يَقْرُبُ بِهَا عَيْنُ
 و به درجات عالی تو را بالا برد، و درود خدا بر تو باد درودی که مایه چشم روشنی
 رَسُولِهِ، وَيَبْلُغُهُ الْكِبَرَ مَأْمُولِهِ، اللَّهُمَّ اجْعَلْ أَفْضَلَ صَلَوَاتِكَ وَأَزْكَاهَا،
 رسول خدا گردد و او را به بزرگترین آرزویش برساند، خدایا قرار ده برترین و پاکیزه‌ترین درودهایت
 وَأَنْمِي بَرَكَاتِكَ وَأَوْفَاهَا، عَلَى رَسُولِكَ وَنَبِيِّكَ، وَخَيْرَتِكَ مِنْ خَلْقِكَ،
 و بیشترین و فراوانترین برکاتت را بر رسول و پیامبرت و برگزیده‌ات از میان مخلوقات
 مُحَمَّدٍ خَاتَمِ النَّبِيِّينَ، وَعَلَى مَا نَسَلَ مِنْ أَوْلَادِهِ الطَّيِّبِينَ، وَعَلَى مَا خَلَفَ
 محمد خاتم پیامبران و بر اولاد پاکیزه از نسلش و بر جانشینان
 مِنْ عَتْرَتِهِ الطَّاهِرِينَ، بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ
 از خاندان پاکش (قرار ده) به رحمتت ای مهربانترین مهربانان، خدایا به حق برگزیده‌ات
 بِحَقِّ مُحَمَّدٍ صَفِيِّكَ، وَإِبْرَاهِيمَ نَجْلِ نَبِيِّكَ، أَنْ تَجْعَلَ سَعْيِي بِهِمْ
 محمد و ابراهیم فرزند پیامبرت از تو می‌خواهم که به واسطه آنان تلاشم را
 مَشْكُورًا، وَذَنْبِي بِهِمْ مَغْفُورًا، وَحَيَاتِي بِهِمْ سَعِيدَةً، وَعَاقِبَتِي بِهِمْ
 مورد سپاس، و گناهم را آمرزیده، و زندگانیم را سعادتمند، و عاقبتم را

حَمِيدَةً، وَ حَوَائِجِي بِهِمْ مَقْضِيَّةً، وَأَفْعَالِي بِهِمْ مَرْضِيَّةً، وَأُمُورِي بِهِمْ
ستوده و نیازهایم را برآورده شده، و کردارم را پسندیده، و کارهایم را
مَشْعُودَةً، وَشُغُونِي بِهِمْ مَحْمُودَةً، اللَّهُمَّ وَاحْسِنْ لِي التَّوْفِيقَ، وَنَفْسَ
با سعادت، و رفتارم را ستوده قرار دهی، خدایا توفیقم را نیکو گردان و اندوه
عَنِّي كُلَّ هَمٍّ وَضِيقٍ، اللَّهُمَّ جَنِّبْنِي عِقَابَكَ، وَامْتَحِنِي ثَوَابَكَ، وَاسْكِنِّي
و دلتنگی را از من بزدا، خدایا مرا از کیفرت دور ساز و پاداشت را به من عطا کن و در بهشت
کلیات مفاتیح نوین، ص: ۲۴۶

جَنَاتِكَ، وَارْزُقْنِي رِضْوَانَكَ وَامَانِكَ، وَاشْرِكْ لِي فِي صَالِحِ دُعَائِي وَالِدِي
ساکن گردان، و خشنودی و ایمنیت را روزیم کن، و در دعای خیرم پدر و مادر
وَوْلَدِي وَجَمِيعِ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ، الْأَخْيَاءِ مِنْهُمْ وَالْأَمْوَاتِ، أَنْتَ
و فرزندانم و تمامی زنان و مردان باایمان، زنده و مرده آنان را شریک گردان، زیرا تو
وَلِيُّ الْبَاقِيَاتِ الصَّالِحَاتِ، آمِينَ رَبَّ الْعَالَمِينَ.

به یقین صاحب اعمال نیک هستی، دعایم را بپذیر ای پروردگار جهانیان.

سپس حاجات خود را از خدا می‌خواهی و دورکعت نماز زیارت می‌خوانی. [۲۷۱] (با توجه به این که در شرایط فعلی مانع انجام نماز
در کنار این قبور مقدسه می‌شوند، این نمازها را می‌توان در مسجد پیغمبر صلی الله علیه و آله که نزدیک بقیع است بجا آورد).

زیارت حضرت فاطمه بنت اسد مادر گرامی امیرمؤمنان علی علیه السلام:

«علی‌نامه مجلسی» از «شیخ مفید» و «سید بن طاووس» و «شهید اول» رضوان الله تعالی علیهم زیارتی را برای فاطمه بنت اسد مادر

گرامی امیر مؤمنان علی علیه السلام که در بقیع مدفون است، نقل کرده است، به این صورت:

السَّلَامُ عَلَى نَبِيِّ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَى مُحَمَّدٍ سَيِّدِ

سلام بر پیامبر خدا، سلام بر فرستاده خدا، سلام بر محمد آقا و سرور

الْمُرْسَلِينَ، السَّلَامُ عَلَى مُحَمَّدٍ سَيِّدِ الْأَوْلِيَاءِ، السَّلَامُ عَلَى مُحَمَّدٍ سَيِّدِ

فرستادگان، سلام بر محمد آقا و سرور پیشینیان، سلام بر محمد آقا و سرور

الْآخِرِينَ، السَّلَامُ عَلَى مَنْ بَعَثَهُ اللَّهُ رَحْمَةً لِّلْعَالَمِينَ، السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا

پسینان، سلام بر کسی که خدا او را به عنوان رحمت برای جهانیان مبعوث کرد، سلام و

النَّبِيِّ وَرَحْمَةً لِّلَّهِ وَبَرَكَاتُهُ، السَّلَامُ عَلَى فَاطِمَةَ بِنْتِ اسَدِ الْهَاشِمِيَّةِ،

رحمت و برکات خدا بر تو ای پیامبر، سلام بر فاطمه دختر اسد، آن بانوی هاشمی

السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا الصَّادِقَةُ الْمَرْضِيَّةُ، السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا التَّقِيَّةُ النَّقِيَّةُ،

سلام بر تو ای بانوی راستگوی پسندیده، سلام بر تو ای بانوی پرهیزکار پاکیزه،

السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا الْكَرِيمَةُ الرَّضِيَّةُ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا كَافِلَةَ مُحَمَّدٍ خَاتَمِ

سلام بر تو ای بانوی باکرامت خشنود از پروردگار، سلام بر تو ای عهده‌دار پرورش محمد خاتم

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۲۴۷

النَّبِيِّينَ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا وَالِدَةَ سَيِّدِ الْوَصِيِّينَ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا مَنْ

پیامبران، سلام بر تو ای مادر آقا و سرور جانشینان، سلام بر تو ای بانویی که
 ظَهَرَتْ شَفَقَتُهَا عَلَى رَسُولِ اللَّهِ خَاتَمِ النَّبِيِّينَ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا مَنْ
 به رسول خدا خاتم پیامبران مهر ورزیدی، سلام بر تو ای بانویی که
 تَزَيَّنَّهَا لَوْلِيَّ اللَّهِ الْأَمِينِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ وَعَلَى رُوحِكَ وَبَدَنِكَ الطَّاهِرِ،
 عهده‌دار پرورش ولیّ امین خدا بودی، سلام بر تو و بر روح و بدن پاکت
 السَّلَامُ عَلَيْكَ وَعَلَى وَلَدِكَ، وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ، أَشْهَدُ أَنَّكَ أَحْسَنَتْ
 سلام و رحمت و برکات خدا بر تو و فرزندت، گواهی می‌دهم که تو نیکو
 الْكِفَالَةَ، وَأَدَّيْتَ الْأَمَانَةَ، وَاجْتَهَدْتِ فِي مَرْضَاتِ اللَّهِ، وَبَالَغْتِ فِي حِفْظِ

پروراندی و امانت را ادا نمودی، و در جلب خشنودی خداوند کوشیدی، و در محافظت از رسول خدا
 رَسُولِ اللَّهِ، عَارِفَهُ بِحَقِّهِ، مُؤْمِنَهُ بِصِدْقِهِ، مُعْتَرِفَهُ بِنُبُوتِهِ، مُسْتَبَصِرَةً

سعی فراوان کردی، در حالی که حقش را شناخته و به صداقتش ایمان داشتی و به پیامبریش اعتراف کرده و به نعمت حضورش
 بِنِعْمَتِهِ، كَافِلَةً بِتَزَيُّبَتِهِ، مُشْفِقَةً عَلَى نَفْسِهِ، وَاقِفَةً عَلَى خِدْمَتِهِ، مُخْتَارَةً

آگاه بودی، و پرورشش را بر عهده گرفته و بر او مهربان بودی، خود را وقف خدمت به او نموده و رضایتش را
 رِضَاءً، وَأَشْهَدُ أَنَّكَ مَضَيْتِ عَلَى الْإِيمَانِ، وَالتَّمَسُّكِ بِأَشْرَفِ الْأَذْيَانِ،

جلب کردی، گواهی می‌دهم که تو با ایمان و پایبند به برترین دین در گذشتی
 رَاضِيَةً مَرْضِيَّةً، طَاهِرَةً زَكِيَّةً، تَقِيَّةً نَقِيَّةً، فَرَضِيَّ اللَّهُ عَنْكَ وَارْضَاكَ،

در حالی که خشنود و پسندیده، پاک و پاکیزه، پرهیزکار و پاک بودی، پس خداوند از تو خشنود شد و تو را خشنود گردانید
 وَجَعَلَ الْجَنَّةَ مَنَزِلَكَ وَمَاوِيكَ، اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ،

و بهشت را منزل و جایگاه تو قرار داد، خدایا بر محمد و خاندان پاکش درود فرست
 وَأَنْفَعْنِي زِيَارَتِهَا، وَتَبَيَّنِي عَلَى مَحَبَّتِهَا، وَلَا تَحْرِمْنِي شَفَاعَتَهَا،

و زیارتش را برایم سودمند و مرا بر محبتش ثابت قدم گردان و از شفاعتش
 وَشَفَاعَةَ الْأَنْبِيَاءِ مِنْ ذُرِّيَّتِهَا، وَأَرْزُقْنِي مُرَافَقَتَهَا، وَأَحْشُرْنِي مَعَهَا وَمَعَ

و شفاعت امامان از نسلش محروم مگردان، و همراهیش را روزیم کن و مرا با او
 أَوْلَادِهَا الطَّاهِرِينَ، اللَّهُمَّ لَا تَجْعَلُهُ آخِرَ الْعَهْدِ مِنْ زِيَارَتِي أَيَّاهَا،

و فرزندان پاکش محشور کن، خدایا این زیارت را آخرین زیارت من از این بانو قرار مده
 کلیات مفاتیح نوین، ص: ۲۴۸

وَأَرْزُقْنِي الْعُودَ إِلَيْهَا أَبَدًا مَا ابْتَقَيْتَنِي وَإِذَا تَوَفَّيْتَنِي فَأَحْشُرْنِي فِي زُمْرَتِهَا،

و تا مادامی که زنده‌ام بازگشت برای زیارتش را روزیم کن، و هنگامی که از دنیا رفته‌ام در جمع او محشورم نما
 وَأَدْخِلْنِي فِي شَفَاعَتِهَا، بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ، اللَّهُمَّ بِحَقِّهَا عِنْدَكَ،

و مرا در میان شفاعت شدگان داخل کن، به رحمت ای مهربانترین مهربانان، خدایا به حق او در نزدت
 وَمَنْزِلَتِهَا لَدَيْكَ، اغْفِرْ لِي وَلِوَالِدِي، وَلِجَمِيعِ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ،

و جایگاهش در پیشگاهت، من و پدر و مادرم و همه مردان و زنان باایمان را بیامرز
 وَآتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً، وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً، وَقِنَا بِرَحْمَتِكَ عَذَابَ النَّارِ.

و به ما در دنیا نیکی عطا کن و در آخرت نیز نیکی مرحمت فرما و به رحمت ما را از عذاب آتش نگاه دار.

سپس دو رکعت نماز زیارت می‌خوانی و آنچه که دوست داری دعا می‌کنی. [۲۷۲]

زیارت مشاهد و مساجد مدینه:

۱- یکی از یاران امام صادق علیه السلام می‌گوید: خدمت آن حضرت عرض کردم: هرگاه بخواهم سری به مساجد (و مشاهد) اطراف مدینه بزنم از کجا شروع کنم؟

فرمود: «از مسجد قبا شروع کن و در آن نماز بخوان و زیاد هم نماز بخوان چرا که اولین مسجدی است که رسول الله صلی الله علیه و آله در آن نماز خواند. سپس به «مشریه ام‌ابراهیم» برو و در آنجا نماز بگزار؛ چرا که آن، مسکن و مصلای رسول الله صلی الله علیه و آله بود. سپس وارد مسجد «فضیخ» [۲۷۳] (که مسجد «رد شمس» نیز نام دارد و نزدیک مسجد قباست) می‌شوی و دو رکعت نماز می‌خوانی چرا که آن مسجدی است که پیامبر صلی الله علیه و آله در آن نماز خواند.

سپس به جانب «احد» می‌روی و از مسجدی که قبل از احد است آغاز می‌کنی و در آن نماز می‌خوانی، آنگاه نزد قبر «حمزه بن عبدالمطلب» می‌روی و بر او سلام می‌کنی، سپس سری به قبور شهدا می‌زنی و خطاب به آنان می‌گویی:

السَّلَامُ عَلَیْكُمْ يَا أَهْلَ الدِّيَارِ، أَنْتُمْ لَنَا فَرَطٌ، وَإِنَّا بِكُمْ لِاحِقُونَ. [۲۷۴]

پس از آن وارد مسجدی می‌شوی که در جنب کوه، در جانب راست و در مدخل احد قرار دارد، و در آن نماز می‌گذاری ... آنگاه وارد مسجد احزاب (که مسجد فتح نیز نام دارد) می‌شوی و در آن نماز می‌خوانی چرا که رسول الله صلی الله علیه و آله، روز احزاب در آن مسجد دعا کرد و عرض کرد:

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۲۴۹

«يَا صَرِيحَ الْمَكْرُوبِينَ، وَيَا مُجِيبَ دَعْوَةِ الْمُضْطَرِّينَ، وَيَا مُغِيثَ الْمَهْمُومِينَ،

ای دادرس گرفتاران، و ای اجابت کننده دعای درماندگان، و ای فریادرس غمزدگان،

اَكْشِفْ هَمِّي وَكَرْبِي وَغَمِّي فَقَدْ تَرَى حَالِي وَحَالَ اصْحَابِي. [۲۷۵]

غم و گرفتاری و اندوهم را برطرف کن، زیرا تو شاهد حال من و همراهانم هستی.

۲- مطابق آنچه در «مصباح الزائر» [۲۷۶] «سید بن طاووس» آمده زائر می‌تواند دعایی که رسول خدا صلی الله علیه و آله در مسجد احزاب خواندند را برای تطبیق بر خودش تغییر دهد و بعد از خواندن دو رکعت نماز چنین بگوید:

يَا صَرِيحَ الْمَكْرُوبِينَ، وَيَا مُجِيبَ دَعْوَةِ الْمُضْطَرِّينَ، وَيَا مُغِيثَ

ای دادرس گرفتاران، و ای اجابت کننده دعای درماندگان، و ای فریادرس

الْمَهْمُومِينَ، اَكْشِفْ عَنِّي ضُرِّي وَهَمِّي وَكَرْبِي وَغَمِّي كَمَا كَشَفْتَ عَن

غمزدگان، ضرر و گرفتاری و اندوه و غم را برطرف کن، همان گونه که اندوه را از

نَبِيِّكَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ هَمَّهُ، وَكَفَيْتَهُ هَوْلَ عَدُوِّهِ، وَآكْفِنِي مَا أَهَمَّنِي

پیامبرت - که درود خدا بر او و خاندان پاکش باد - برطرف نمودی، و هراس از دشمنش را از او دور ساختی، آنچه از امور

مِنْ أَمْرِ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ، يَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ.

دنیا و آخرت مرا به زحمت انداخته کفایت کن، ای مهربانترین مهربانان.

۳- سپس «سید بن طاووس» می‌نویسد: و نماز می‌گذاری به مقداری که برایت ممکن است در خانه حضرت امام زین العابدین علیه

السلام و خانه امام جعفر صادق علیه السلام و در مسجد سلمان فارسی و مسجد امیرمؤمنان که محاذی قبر حمزه است و مسجد

مباهله، و دعا می‌کنی به آنچه می‌خواهی. [۲۷۷] غالب این مساجد امروز موجود است و به نام مساجد سبعه (هفتگانه) نامیده می‌شود و معمولاً زوار مدینه را یک روز به زیارت همه آنها می‌برند، ولی از بعضی از این آثار در حال حاضر اثری نیست.

زیارت حضرت حمزه علیه السلام

فضیلت زیارت حضرت حمزه علیه السلام:

۱- «فخرالمحققین» در رساله «الثبته» روایتی را از رسول اکرم صلی الله علیه و آله نقل می‌کند که فرمود: هر که مرا زیارت کند، ولی به زیارت عمویم حمزه نرود در حق من جفا کرده است! [۲۷۸]

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۲۵۰

۲- و نیز «محدث قمی» در «بیت الاحزان» روایت کرده که حضرت فاطمه علیها السلام بعد از وفات پدر بزرگوار خود هر هفته، روزهای دوشنبه و پنجشنبه به زیارت حمزه و شهدای احد می‌رفت و نماز می‌خواند و در آن جا دعا می‌کرد و تا زمان وفاتش آن را ترک نفرمود و بعضی از راویان گفته‌اند که آن سیده جلیله سر قبر حمزه می‌رفت و گریه می‌کرد و من در یکی از روزها به زیارت حمزه مشرف شدم دیدم که آن مظلومه نزد قبر حمزه مشغول به گریه است، من صبر کردم تا گریه‌اش فرو نشست، نزدیک رفتم و سلام کردم و گفتم:

یا سیده النشوان به خدا سوگند که با گریهات رگهای دلم را قطع کردی. فرمود: برای من گریستن سزاوار است چرا که داغدار بهترین پدر هستم. سپس گفت:

وَأَشُوقَاهُ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ

آنگاه این بیت را زمزمه کرد:

إِذَا مَاتَ يَوْمًا مَيِّتٌ قَلَّ ذِكْرُهُ وَذُكِرَ أَبِي مُدَّ مَاتَ وَاللَّهِ أَكْثَرُ [۲۷۹]

هنگامی که شخصی بمیرد کم از او یاد می‌شود ولی به خدا سوگند یاد پدرم بعد از رحلتش بیشتر شده است

۳- «شیخ مفید» می‌نویسد: رسول الله صلی الله علیه و آله در زمان حیاتش امر فرمود که به زیارت قبر حمزه بروند و حضرتش خود نیز به زیارت حمزه و سایر شهدا می‌رفت و حضرت فاطمه علیها السلام نیز پس از وفات پدر بزرگوارش هر صبح و هر شام (برای تسلی خاطر) به زیارت قبر حمزه می‌رفت و مسلمانان هم پی در پی به زیارت قبرش می‌رفتند. [۲۸۰]

کیفیت زیارت حضرت حمزه علیه السلام:

«علامه مجلسی» از «شیخ مفید» و «سید بن طاووس» و «شهید اول» رضوان الله تعالی علیهم نقل کرده که برای زیارت قبر حمزه (در احد) می‌گویی:

السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا عَمَّ رَسُولِ اللَّهِ، صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا

سلام بر تو ای عموی رسول خدا- که درود خدا بر او و خاندان پاکش باد- سلام بر تو ای

خَیْرِ الشُّهَدَاءِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا اسَدَ اللَّهِ وَاسَدَ رَسُولِهِ، اَشْهَدُ اَنَّكَ قَدْ

برترین شهیدان، سلام بر تو ای شیر خدا و رسولش، گواهی می‌دهم که تو به یقین

جَاهَدْتَ فِي اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ، وَجِدْتَ بِنَفْسِكَ، وَنَصَحْتَ رَسُولَ اللَّهِ، وَكُنْتَ

در راه خداوند عزیز و گرامی جهاد نموده، و جانت را فدا کردی، و برای رسول خدا خیرخواهی نمودی
 فِيمَا عِنْدَ اللَّهِ شُبْحَانُهُ رَاغِبًا، يَا بِي أَنْتَ وَآمِي أَيْتِيكَ مُتَقَرِّبًا إِلَى رَسُولِ

و به آنچه در نزد خدای سبحان است مشتاق بودی، پدر و مادرم فدای تو باد، برای تقرب به رسول
 کلیات مفاتیح نوین، ص: ۲۵۱

اللَّهُ، صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ، بِذَلِكَ رَاغِبًا إِلَيْكَ فِي الشَّفَاعَةِ، ابْتغَى بِزِيَارَتِكَ

خدا- که درود خدا بر او و خاندان پاکش باد- نزد شما آمده و با این کار مشتاق شفاعت شمایم، و با زیارت شما
 خَلَّاصَ نَفْسِي مُتَعَوِّذًا بِكَ مِنْ نَارِ اسْتَحَقَّهَا مِثْلِي بِمَا جَنَيْتُ عَلَى

رهاييم را (از عذاب) می طلبم، در حالی که به تو پناهنده‌ام از آتشی که به واسطه جنایاتی که بر خود کرده‌ام امثال من مستحق
 نَفْسِي هَارِبًا مِنْ ذُنُوبِي الَّتِي اخْتَطَبْتُهَا عَلَى ظَهْرِي فَرَعَا إِلَيْكَ رَجَاءً

آن هستند و از گناهانی که پشتم را سنگین کرده گریزانم، و به امید

رَحْمَةِ رَبِّي أَيْتِيكَ مِنْ شَقَّةٍ بَعِيدَةٍ، طَالِبًا فَكَاكَ رَقَبَتِي مِنَ النَّارِ، وَقَدْ

رحمت پروردگارم به تو متوسل شده‌ام، از راه دوری نزدتان آمده‌ام در حالی که رهاييم را از آتش دوزخ خواهانم،
 أَوْفَرْتُ ظَهْرِي ذُنُوبِي وَأَيْتَيْتُ مَا اسْخَطَ رَبِّي وَلَمْ أَجِدْ أَحَدًا أَفْرَعُ إِلَيْهِ

و سنگینی گناهانم پشتم را خم کرده، و آنچه پروردگارم را به خشم آورده مرتکب شده‌ام و کسی را بهتر از شما
 خَيْرًا لِي مِنْكُمْ أَهْلَ بَيْتِ الرَّحْمَةِ، فَكُنْ لِي شَفِيعًا يَوْمَ فَقْرِي وَحَاجَتِي

خاندان رحمت نمی‌یابم که به او پناهنده شوم، پس در روز نداری و نیاز شفیعم باش،

فَقَدْ سَرَتْ إِلَيْكَ مَخْرُوبًا، وَأَيْتِيكَ مَكْرُوبًا، وَسَكَبْتُ عَبْرَتِي عِنْدَكَ بَاكِيًا،

اندوهگین و گرفتار به سویت آمده‌ام، و گریه کنان اشک چشمم را در پیشگاهت جاری ساختم
 وَصِرْتُ إِلَيْكَ مُفْرَدًا، وَأَنْتَ مِمَّنْ أَمَرَنِي اللَّهُ بِصَلَاتِهِ، وَحَتَّى عَلَى بَرِّهِ،

و تنها نزد آمده‌ام، و تو از کسانی هستی که خداوند دستور پیوستن به آنها را به من داده و مرا بر نیکی به آنها تشویق کرده
 وَدَلَّنِي عَلَى فَضْلِهِ، وَهَدَانِي لِجُبِّهِ، وَرَعَّبَنِي فِي الْوَفَادَةِ إِلَيْهِ، وَالْهَمْنِي

و فضیلت آنها را به من شناسانده و به محبت آنان هدایت کرده و به حضور در نزد آنها مشتاقم ساخته،

طَلَبَ الْحَوَائِجِ عِنْدَهُ، أَنْتُمْ أَهْلُ بَيْتٍ لَا يَشْقَى مَنْ تَوَلَّاهُمْ، وَلَا يَخِيبُ مَنْ

و طلب حاجتها را در پیشگاه آنها به من الهام نموده است، شما ای خاندانی که هر کس شما را دوست بدارد بدبخت نمی‌شود و هر
 کس نزد شما آید

اتَاكُمْ، وَلَا يَخْشِرُ مَنْ يَهْوِيكُمْ، وَلَا يَشِيعُ مَنْ عَادَاكُمْ* آنگاه رو به قبله می‌کنی ناامید نگردد، و هر کس به شما دل بندد زیانکار
 نشود، و هر کس با شما دشمنی کند سعادت‌مند نگردد*****

و دو رکعت نماز زیارت بجا می‌آوری و پس از آن (در صورت امکان) خود را به قبر می‌چسبانی و می‌گویی:

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ، اللَّهُمَّ إِنِّي تَعَرَّضْتُ لِرَحْمَتِكَ بِلُزُومِي

خدایا بر محمد و خاندان پاکش درود فرست، خدایا با اقامت نزد قبر عموی پیامبرت

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۲۵۲

لِقَبْرِ عَمِّ نَبِيِّكَ، صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ، لِتَجِيرَنِي مِنْ نِقْمَتِكَ فِي يَوْمِ تَكْثُرِ

- که درود خدا بر او و خاندان پاکش باد- به رحمت رو کرده‌ام، تا مرا از عذابت پناه دهی در روزی که (از شدت عذاب)

فِيهِ الْأَصْوَاتُ، وَتَشْغَلُ كُلَّ نَفْسٍ بِمَا قَدَّمَتْ، وَتُجَادِلُ عَنْ نَفْسِهَا، فَإِنْ

نالها فراوان است و هر کس به آنچه از پیش فرستاده مشغول است و از خود دفاع می‌کند پس اگر
تَرْحَمْنِي الْيَوْمَ فَلَا خَوْفٌ عَلَيَّ وَلَا حُزْنٌ، وَأَنْ تُعَاقِبَ فَمَوْلَى لَهُ الْقُدْرَةُ

در آن روز بر من رحم کنی ترس و اندوهی ندارم، و اگر مجازاتم کنی مولایی هستی که
عَلَى عِبْدِهِ، وَلَا تُحَيِّبْنِي بَعْدَ الْيَوْمِ، وَلَا تَصْرِفْنِي بِغَيْرِ حَاجَتِي فَقَدْ

بر بندهات قدرت داری، از این پس مایوسم مکن و مرا بدون برآوردن حاجتم برمگردان، زیرا
لَصِفْتُ بِقَبْرِ عَمِّ نَبِيِّكَ، وَتَقَرَّبْتُ بِهِيَ إِلَيْكَ ائْتِغَاءَ مَرْضَاتِكَ، وَرَجَاءَ

به قبر عموی پیامبرت چسبیده‌ام و به واسطه او برای به دست آوردن خوشنودی و امید رحمتت به درگاهت
رَحْمَتِكَ، فَتَقَبَّلْ مِنِّي وَعُدْ بِحِلْمِكَ عَلَى جَهْلِي وَبِرَأْفَتِكَ عَلَى جِنَائِيهِ

تقرّب می‌جویم، پس از من بپذیر، و با شکیباییت بر نادانیم، و با مهربانیت بر جنایتی که بر خود کرده‌ام
نَفْسِي فَقَدْ عَظَمَ جُرْمِي وَمَا أَخَافُ أَنْ تَظْلِمَنِي وَلَكِنْ أَخَافُ سُوءَ

توجه فرما، زیرا گناهم بزرگ است، و (هرگز) از این که تو به من ستم کنی نمی‌ترسم بلکه ترس من از سختی
الْحِسَابِ، فَإِنظُرِ الْيَوْمَ تَقَلُّبِي عَلَى قَبْرِ عَمِّ نَبِيِّكَ، صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ،

حساب است، پس امروز به روی آوردنم بر قبر عموی پیامبرت - که درود خدا بر او و خاندان پاکش باد - عنایت کن
فَبِهِمَا فُكِّنِي مِنَ النَّارِ، وَلَا تُحَيِّبْ سَعْيِي وَلَا يَهُونَنَّ عَلَيْكَ ائْتِهَالِي وَلَا

پس به واسطه آن دو بزرگوار مرا از آتش رهایی بخش، و تلاشم را بی‌نتیجه مگردان، و گریه و زاریم به درگاهت بی‌اهمیت نباشد
تَحْجُبَنَّ عَنْكَ صَوْتِي وَلَا تَقْلِبْنِي بِغَيْرِ حَوَائِجِي يَا غِيَاثَ كُلِّ مَكْرُوبٍ

و صدایم را از رسیدن به درگاهت منع نکن و بدون برآوردن نیازم مگردان، ای فریادرس هر گرفتار
وَمَحْزُونٍ، وَيَا مُفْرَجًا عَنِ الْمَلْهُوفِ الْحَيْرَانَ الْغُرِيقِ الْمُشْرِفِ عَلَى

و اندوهگین، و ای رهایی‌بخش غمگین سرگردان و غرق شده در آستانه هلاکت،
الْهَلَكَةِ، فَصَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ، وَأَنْظُرْ إِلَيَّ نَظْرَةَ لَا أَسْقَى بَعْدَهَا

پس بر محمد و خاندان پاکش درود فرست، و به من به گونه‌ای توجه فرما که هرگز بعد از آن بدبخت نشوم،
أَبْدًا، وَارْحَمْ تَصْرُعِي وَعَبْرَتِي وَأَنْفِرَادِي فَقَدْ رَجَوْتُ رِضَاكَ،

و بر گریه و اشک و تنهاییم رحم کن، زیرا امید خوشنودیت را دارم
كَلِيَاتِ مَفَاتِيحِ نَوِينِ، ص: ۲۵۳

وَتَحَرَّيْتُ الْخَيْرَ الَّذِي لَا يُعْطِيهِ أَحَدٌ سِوَاكَ، فَلَا تَرُدَّ أَمَلِي اللَّهُمَّ أَنْ

و خیری را می‌طلبم که جز تو کسی قادر بر عطای آن نیست. پس امیدم را ناامید مگردان، خدایا اگر
تُعَاقِبَ فَمَوْلَى لَهُ الْقُدْرَةُ عَلَى عِبْدِهِ، وَجَزَاءُهُ بِسُوءِ فِعْلِهِ، فَلَا أُخَيِّبَنَّ

مجازاتم کنی پس مولایی هستی که بر بندهات توانایی، و مجازاتش به خاطر بدی کردارش بوده است، پس امروز
الْيَوْمَ، وَلَا تَصْرِفْنِي بِغَيْرِ حَاجَتِي وَلَا تُحَيِّبَنَّ شُحُوصِي وَوَفَادَتِي فَقَدْ

مرا مایوس نکن و بدون برآوردن حاجاتم بازم مگردان، و سفر کردن و وارد شدنم را بی‌ثمر مگردان، چون
أَنْفَدْتُ نَفَقَتِي وَاتَّعَبْتُ بَدَنِي وَقَطَعْتُ الْمَفَازَاتِ، وَخَلَقْتُ الْأَهْلَ وَالْمَالَ

(در این راه) داراییم را صرف نموده و بدنم را خسته کرده و بیابانها را پیموده‌ام، و خانواده و دارایی

وَمَا خَوَّلْتَنِي وَآثَرْتُ مَا عِنْدَكَ عَلَى نَفْسِي وَلَذْتُ بِقَبْرِ عَمِّ نَبِيِّكَ، صَلَّى

و آنچه به من عطا نموده‌ای را بر جا گذاشته‌ام و آنچه در پیشگاه توست را بر خود برگزیده‌ام و به قبر عموی پیامبرت

اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ، وَتَقَرَّبْتُ بِهِ اِتِّغَاءَ مَرْضَاتِكَ، فَعُدُّ بِحِلْمِكَ عَلَى جَهْلِي

- که درود خدا بر او و خاندان پاکش باد- پناهنده‌ام و به واسطه او برای به دست آوردن خشنودیت تقرب می‌جویم پس با شکیباییت بر نادانیم

وَبِرَأْفَتِكَ عَلَى ذَنْبِي فَقَدْ عَظُمَ جُزْمِي بِرَحْمَتِكَ يَا كَرِيمُ يَا كَرِيمُ. [۲۸۱]

و با مهربانیت بر گناهم توجه فرما، زیرا گناهم بزرگ است، به رحمت ای بخشنده ای بخشنده.

زیارت سایر شهدای احد:

«علّامه مجلسی» در «بحارالانوار»، زیارت سایر شهدای احد را این چنین آورده است:

السَّلَامُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَى نَبِيِّ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَى مُحَمَّدِ بْنِ

سلام بر فرستاده خدا، سلام بر پیامبر خدا، سلام بر محمد بن

عَبْدِ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَى أَهْلِ بَيْتِهِ الطَّاهِرِينَ، السَّلَامُ عَلَيْكُمْ أَيُّهَا الشُّهَدَاءُ

عبدالله، سلام بر خاندان پاکش، سلام بر شما ای شهیدان

الْمُؤْمِنُونَ، السَّلَامُ عَلَيْكُمْ يَا أَهْلَ بَيْتِ الْإِيمَانِ وَالتَّوْحِيدِ، السَّلَامُ

با ایمان، سلام بر شما ای اهل خانه ایمان و یگانه پرستی، سلام

عَلَيْكُمْ يَا أَنْصَارَ دِينِ اللَّهِ وَأَنْصَارَ رَسُولِهِ، عَلَيْهِ وَآلِهِ السَّلَامُ، سَلَامٌ

بر شما ای یاوران دین خدا و فرستاده‌اش - که بر او و خاندانش درود باد- سلام

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۲۵۴

عَلَيْكُمْ بِمَا صَبَرْتُمْ فَنَعْمَ عُقْبَى الدَّارِ، أَشْهَدُ أَنَّ اللَّهَ اخْتَارَكُمْ لِدِينِهِ،

بر شما به واسطه بردباریتان، پس چه جایگاه نیکوییست (جایگاه صابران)، گواهی می‌دهم که خداوند شما را برای (یاری) دین

وَاصْطَفَاكُمْ لِرَسُولِهِ، وَأَشْهَدُ أَنَّكُمْ قَدْ جَاهَدْتُمْ فِي اللَّهِ حَقَّ جِهَادِهِ،

و رسولش برگزید، و گواهی می‌دهم که شما در راه خدا به شایستگی جهاد نمودید،

وَذَبَبْتُمْ عَنْ دِينِ اللَّهِ وَعَنْ نَبِيِّهِ، وَجَدْتُمْ بِأَنْفُسِكُمْ دُونَهُ، وَأَشْهَدُ أَنَّكُمْ

و از دین خدا و پیامبرش دفاع کرده و جان خود را نثار او نمودید، و گواهی می‌دهم که شما

قَاتَلْتُمْ عَلَى مِنْهَاجِ رَسُولِ اللَّهِ، فَجَزَاكُمْ اللَّهُ عَنْ نَبِيِّهِ وَعَنِ الْإِسْلَامِ وَأَهْلِهِ

در راه رسول خدا کشته شدید، پس خداوند بهترین پاداش را از جانب پیامبرش و دین اسلام و مسلمانان

أَفْضَلَ الْجَزَاءِ، وَعَرَفْنَا وَجُوهَكُمْ فِي مَحَلِّ رِضْوَانِهِ، وَمَوْضِعِ أَكْرَامِهِ،

به شما عطا کند، و منزلت شما را در بهشت و جایگاه اکرامش

مَعَ النَّبِيِّينَ وَالصَّادِقِينَ وَالشُّهَدَاءِ وَالصَّالِحِينَ، وَحَسَنَ أَوْلِيَّكَ رَفِيقًا،

به همراه پیامبران و راستگویان و شهیدان و شایستگان که نیکو رفیقانی هستند- به ما بشناساند

أَشْهَدُ أَنَّكُمْ حَزَبُ اللَّهِ، وَإِنَّ مَنْ حَارَبَكُمْ فَقَدْ حَارَبَ اللَّهَ، وَأَنَّكُمْ لَمَنْ

گواهی می‌دهم که شما حزب خداييد و هر کس با شما بجنگد با خدا جنگيده و شما به يقين از الْمُقَرَّبِينَ الْفَائِزِينَ، الَّذِينَ هُمْ أَحْيَاءٌ عِنْدَ رَبِّهِمْ يُرْزَقُونَ، فَعَلَىٰ مَنْ قَتَلَكُمْ مَقْرَبَانَ و رستگارانيد، آنانی که زنده‌اند و در نزد پروردگارشان روزی می‌خورند، پس لَعْنَةُ اللَّهِ وَالْمَلَائِكَةِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ، اَيُّتُّكُمْ يَا أَهْلَ التَّوْحِيدِ زَائِرًا، لعنت خدا و فرشتگان و تمامی مردم بر قاتلان شما باد، ای یگانه پرستان، برای زیارت نزد شما آمده‌ام وَبِحَقِّكُمْ عَارِفًا، وَبِزِيَارَتِكُمْ إِلَى اللَّهِ مُتَقَرِّبًا، وَبِمَا سَبَقَ مِنْ شَرِيفٍ و به حق شما آشنایم و با زیارت شما به خداوند تقرب می‌جویم، و به آنچه در گذشته از کارهای خوب الْأَعْمَالِ وَمَوْصِي الْأَفْعَالِ عَالِمًا، فَعَلَيْكُمْ سَلَامٌ اللَّهُ وَرَحْمَتُهُ وَبَرَكَاتُهُ، و پسندیده انجام داده‌اید آگاهم، پس سلام و رحمت و برکات خدا بر شما باد وَعَلَىٰ مَنْ قَتَلَكُمْ لَعْنَةُ اللَّهِ وَغَضَبُهُ وَسَخَطُهُ، اللَّهُمَّ انْفَعْنِي بِزِيَارَتِهِمْ، و لعنت و غضب و خشم خدا بر قاتلان شما باد، خدایا زیارت آنان را برایم سودمند گردان وَتَبْنِي عَلَى قَصْدِهِمْ، وَتَوَفَّنِي عَلَى مَا تَوَفَّيْتَهُمْ عَلَيْهِ، وَاجْمَعْ بَيْنِي و مرا بر قصد آنان ثابت قدم بدار، و مرا به آن راهی که آنان را میراندی بمیران، و من را با آنان کلیات مفاتیح نوین، ص: ۲۵۵

وَبَيْنَهُمْ فِي مُسْتَقَرِّ دَارِ رَحْمَتِكَ، اَشْهَدُ اَنْكُمْ لَنَا فَرَطٌ، وَنَحْنُ بِكُمْ لِاحِقُونَ. در بهشت و خانه رحمت گردهم جمع کن، گواهی می‌دهم که شما بر ما پیشی گرفتید و ما به شما ملحق می‌شویم. آنگاه هر مقدار که ممکن است سوره « اَنَا اَنْزَلْنَاهُ

« می‌خوانی و برمی‌گرددی. [۲۸۲]

زیارت وداع هنگام خروج از مدینه:

۱- یکی از یاران خاص امام صادق علیه السلام به نام معاویه بن عمار از آن حضرت نقل می‌کند که فرمود: هرگاه خواستی از مدینه بیرون آیی غسل کن و نزد قبر پیامبر صلی الله علیه و آله برو و آنچه را هنگام ورودت بجا آوردی انجام بده و سپس بگو:

اللَّهُمَّ لَا تَجْعَلُهُ آخِرَ الْعَهْدِ مِنْ زِيَارَتِي قَبْرِ نَبِيِّكَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ، خدایا این زیارت را آخرین زیارت از قبر پیامبرت - که درود خدا بر او و خاندان پاکش باد - قرار مده، فَإِنْ تَوَفَّيْتَنِي قَبْلَ ذَلِكَ، فَأَنْتَ اَشْهَدُ فِي مَمَاتِي عَلَى مَا اَشْهَدُ عَلَيْهِ فِي پس اگر مرا پیش از آن میراندی، در وقت مردنم گواهی می‌دهم به آنچه در زندگیم به آن حیاتی ان لا اله الا انت، وَاَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُكَ وَرَسُولُكَ.

گواهی داده‌ام، که معبودی جز تو نیست و محمد بنده و فرستاده توست.

۲- یکی از یاران امام صادق علیه السلام از آن حضرت در ارتباط با وداع قبر رسول الله صلی الله علیه و آله سؤال کرد، فرمود بگو: صَلَّى اللَّهُ عَلَيْكَ، السَّلَامُ عَلَيْكَ، لَا جَعَلَهُ اللَّهُ آخِرَ تَسْلِيمِي عَلَيْكَ. [۲۸۳] درود خدا بر تو باد، سلام بر تو، خداوند این سلام را آخرین سلام بر تو قرار ندهد.

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۲۵۶

فصل دوم: فضیلت زمین نجف و زیارت امیرمؤمنان علی علیه السلام

فضیلت زمین نجف:

۱- طبق بعضی روایات، نجف، سرزمین نیکان و پاکان است به طوری که هفتاد هزار نفر از این سرزمین بدون حساب وارد بهشت می‌شوند. بر همین اساس، علی علیه السلام آن را از دهقان‌های آن منطقه خریداری کرد چون دوست می‌داشت که آن هفتاد هزار نفر از ملک او وارد بهشت شوند! [۲۸۴] ۲- «دیلمی» در «ارشاد القلوب» می‌نویسد: در اخبار صحیحه از اهل بیت علیهم السلام آمده است که از خواص خاک نجف این است که در آن، عذاب قبر و محاسبه نکیر و منکر، ساقط می‌شود [۲۸۵] و نیز می‌نویسد:

از امیرمؤمنان علیه السلام نقل شده که به کوفه (که شامل نجف نیز می‌شد) نگاه کرد و فرمود: چقدر ظاهر و منظر تو زیبا و درون و قعر تو، طیب و پاکیزه است، خدایا قبر مرا در این مکان قرار ده! [۲۸۶] ۳- همچنین روایت کرده که هرگاه امیرمؤمنان علیه السلام می‌خواست با خود خلوتی داشته باشد از کوفه به سمت نجف حرکت می‌کرد؛ روزی که مُشرف بر نجف بود ناگهان مردی را سوار بر ناقه‌ای و همراه با جنازه‌ای دید، سؤال کرد از کجا می‌آیی؟ جواب داد از «یمن». فرمود: این جنازه کیست؟ جواب داد: جنازه پدرم است؛ آورده‌ام تا در این مکان دفنش کنم. فرمود: چرا در یمن دفنش نکردی؟ جواب داد: چون این گونه وصیت کرد، و گفت: در این مکان مردی دفن می‌شود که به تعداد افراد دو قبیله بزرگ «ربیع» و «مضر» مورد شفاعت او واقع می‌شوند. فرمود: آیا آن مرد را می‌شناسی؟ جواب داد: نه. حضرت سه بار فرمود: به خدا قسم منم آن مرد، پس دفن کن! [۲۸۷]

۴- و نیز به نقل از امام صادق علیه السلام می‌نویسد: هیچ مؤمنی در شرق یا غرب عالم نمی‌میرد مگر این که روحش در وادی السّلام (واقع در سرزمین نجف) محشور می‌شود. [۲۸۸]

۵- در کتاب «کافی» از شخصی به نام «حَبِیْةُ العَرْنِی» نقل می‌کند که می‌گوید: با امیرمؤمنان علیه السلام به بیرون کوفه رفتم؛ دیدم که آن حضرت در وادی السّلام توقّف کرد به گونه‌ای که گویا اقوامی را مخاطب قرار داده است. من هم با او ایستادم تا این که خسته شدم، سپس نشستم تا این که از نشستن خسته شدم، بعد ایستادم تا این که باز هم از ایستادن ملول گشتم و نشستم تا این که خسته شدم، آنگاه برخاستم و عرض

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۲۵۷

کردم: ای امیرمؤمنان، من از این توقّف و سرپا ایستادن طولانی شما نگران هستم، ساعتی را استراحت کنید؛ سپس ردایم را پهن کردم تا حضرتش روی آن بنشیند، فرمود: یا حَبِیْة! آنچه دیدی چیزی جز گفتگوی من با مؤمن و انس گرفتن با او نیست. عرض کردم: ای امیرمؤمنان واقعاً این گونه است؟ فرمود:

آری؛ اگر پرده‌ها کنار می‌رفت می‌دیدید آنها را که حلقه حلقه دور هم نشسته‌اند و با هم سخن می‌گویند.

عرض کردم: مقصود، اجسام آنهاست یا ارواح آنها؟ فرمود: مرادم ارواح آنهاست، هیچ مؤمنی در قطعه‌ای از زمین نمی‌میرد مگر این که به روح او گفته می‌شود: به وادی السّلام ملحق شو! به یقین که آن، بقعه‌ای از بهشت است. [۲۸۹]

فضیلت زیارت امیرمؤمنان علی علیه السلام:

۱- «شیخ طوسی» در کتاب «امالی» از امام صادق علیه السلام نقل می‌کند که فرمود: خداوند مخلوقی بیش از فرشتگان نیافریده که هر روز هفتاد هزار از آنها نازل می‌شوند و پس از طواف بیت معمور و سپس کعبه، به سراغ قبر پیامبر صلی الله علیه و آله می‌روند و

بر او سلام می‌کنند و سپس به سراغ قبر امیر مؤمنان علیه السلام می‌روند و به او نیز سلام می‌کنند؛ سپس به زیارت قبر حسین علیه السلام می‌روند و به او نیز سلام می‌کنند؛ آنگاه به آسمان می‌روند و هر روز گروه دیگری مثل آنها تا روز قیامت، نازل می‌شوند، و نیز فرمود: کسی که امیر مؤمنان علیه السلام را «عارفاً بحقه» (/ با شناخت به حق او) و بدون تکبر زیارت کند، خداوند اجر شهیدان را برایش می‌نویسد و گناهانش بخشوده می‌شود و با امن و امان در قیامت مبعوث می‌شود و حساب و محاسبه بر او آسان می‌گردد و فرشتگان به استقبالش می‌روند و وقتی از زیارت برگشت، فرشتگان تا منزلش او را مشایعت می‌کنند؛ اگر مریض شود به عیادتش می‌روند و اگر بمیرد او را تشییع می‌کنند و برایش استغفار می‌نمایند». [۲۹۰] (فراموش نشود این پاداش‌ها برای کسی است که عارف به حق آن حضرت باشد و در مسیر مکتب آنها حرکت کند).

۲- «کامل الزیارات» از ابی‌وهب بصری نقل می‌کند که می‌گوید: وارد مدینه شدم و خدمت امام صادق علیه السلام رسیدم و عرض کردم: فدایت شوم محضر شما رسیدم در حالی که قبر امیر مؤمنان علیه السلام را زیارت نکردم، فرمود: کار خوبی نکردی. اگر از شیعیان ما نبودی به تو نگاه نمی‌کردم به جهت این که زیارت نکردی کسی را که ... فرشتگان و انبیا و مؤمنان به زیارتش می‌روند. [۲۹۱] ۳- در روایت دیگری، آن حضرت خطاب به مفضل بن عمر فرمودند: برای زائر امیر مؤمنان، هنگامی که دعا می‌کند و چیزی را از خدا می‌خواهد، درهای آسمان گشوده می‌شود، پس غافل از خیر مباش. [۲۹۲]

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۲۵۸

۴- در روایت دیگری وقتی امام حسن مجتبی علیه السلام از رسول الله صلی الله علیه و آله سؤال می‌کند که پاداش زائر تو چیست؟ در جوابش می‌فرماید: پسرم! کسی که در زمان حیات و یا مماتم، مرا یا پدرت را زیارت کند بر من واجب است که در قیامت زیارتش کنم [۲۹۳] ۵- خلف بن حماد از امام صادق علیه السلام نقل می‌کند که فرمود: در بیرون کوفه (نجف) قبری وجود دارد که هیچ دردمندی به آن پناه نمی‌برد مگر این که شفا پیدا می‌کند. [۲۹۴] ۶- حسیان بن مهران از امام صادق علیه السلام روایت می‌کند که فرمود: ای حسان! آیا به زیارت قبور شهدایی که در منطقه شما هستند می‌روید؟ عرض کردم: کدام شهدا؟ فرمود: علی علیه السلام و حسین علیه السلام. عرض کردم:

آری، بسیار به زیارتشان می‌رویم. فرمود: آنها شهدایی هستند که در نزد خدایشان روزی داده می‌شوند پس آنها را زیارت کنید و به آنها پناهنده شوید و حوائجتان را نزدشان بیان کنید (خداوند اجابت می‌کند). [۲۹۵] ۷- مرحوم «علامه مجلسی» از «ارشاد القلوب»، از عبدالله بن حازم نقل می‌کند: «روزی با هارون الرشید از کوفه (به قصد شکار) به جانب «غریین» (نجف) بیرون رفتیم، در آن جا آهوانی را دیدیم، بازهای شکاری و سگان تربیت شده را به سوی آنها فرستادیم، ساعتی آنها را تعقیب کردند تا این که آهوان به تپه‌ای پناه بردند و در آن جا بیارمیدند. بازها و سگان از تعقیب آنها دست کشیدند و برگشتند! هارون از این صحنه، متعجب شد، سپس آهوان از آن بلندی فرود آمدند و بازها و سگان، آنها را تعقیب کردند، ولی برای بار دوم نیز آهوان به آن تپه بازگشتند و بازها و سگان هم دوباره از آنها صرف نظر کردند، برای بار سوم هم این صحنه تکرار شد، هارون الرشید فرمان داد که به کوفه روند و کسی که سئش از همه بیشتر است را نزدش بیاورند، پیرمردی از بنی‌اسد را نزدش آوردند، هارون به او گفت: قصه این تپه چیست؟ جواب داد: پدرم از اجدادش نقل کرده که می‌گفتند: زیر این تپه قبر علی بن ابی‌طالب علیه السلام است، خداوند آن را حرم امن برای هر چیزی قرار داده است!». [۲۹۶]

کیفیت زیارت آن حضرت:

زیارتهای فراوانی برای حرم آن حضرت، اعم از مطلقه (زیارتهایی که اختصاص به زمان خاصی ندارد، بلکه در هر زمانی می‌شود آن را خواند) و زیارات مخصوصه (یعنی زیارتهایی که اختصاص به زمانی خاص دارد)، نقل شده که ما در این جا به آنچه در

کتاب‌های معتبری چون «کامل الزیارات» و «کافی» و غیر آن نقل شده است اکتفا می‌کنیم، و قبل از ذکر آن، توجه زوّار عزیز را به نکته‌ای مهم جلب

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۲۵۹

می‌نماییم که اختصاص به حرم شریف امیرمؤمنان علی علیه السلام ندارد بلکه در تمام مشاهد مشرفه جاری است و از لابه‌لای روایاتی که در فصل قبل (زیارت مرقد رسول‌الله صلی الله علیه و آله در مدینه) گذشت نیز استفاده می‌شود و در مقدمه بخش زیارات نیز روی آن تأکید شده است و آن این‌که: آنچه در باب زیارات مهم است نفس حضور در حرم و توجه قلبی به آن بارگاه ملکوتی و برقرار کردن ارتباط روحی با صاحب آن بارگاه است، و همه آنچه که در فصل قبل برای فضیلت زیارت قبر امیرمؤمنان علیه السلام بیان داشتیم (همچنین سایر امامان) با این حضور و ورود در حرم و توجه قلبی به آن بزرگواران حاصل می‌شود، هر چند زیارتی از زیارت‌ها را نخواند.

بر همین اساس، زائر گرامی اگر حال و حوصله و یا وقت زیارت خواندن را ندارد می‌تواند به صرف این حضور و یا به گفتن «

السَّلَامُ عَلَیْكَ يَا امیرَ الْمُؤْمِنِینَ

« اکتفا کند و اگر نتوانست ضریح مقدّس را ببوسد و اگر نتوانست برگردد، و یا در جوار آن کهف حصین لحظه‌ای و یا ساعتی توقف کند و در جلالت و عظمت و صفات و مکارم آن بزرگوار و نقصان و آلودگی خودش تفکر نماید، و از گناهان خویش توبه کند و کوله‌بار سعادت آینده‌اش را محکم ببندد و در رابطه با این‌که چه کند تا آنچه را در این زیارت به دست آورده، از دست ندهد و ذخیره قبر و قیامتش گردد، و نیز در رابطه با این‌که چه کند که این ارتباط و اتّصالی که برقرار شد برایش باقی بماند، برنامه‌ریزی نماید.

همچنین می‌تواند بایستد و دو رکعت و یا چندین رکعت نماز بخواند و ثوابش را به آن امام معصوم هدیه کند.

در «کامل الزیارات» از امام صادق علیه السلام نقل شده: در کنار کوفه قبری است که هیچ دردمندی نزدش حاضر نمی‌شود و چهار رکعت (هر دو رکعت به یک سلام) نماز نمی‌خواند مگر این‌که خداوند او را به خاطر برآورده شدن حاجتش مسرور برمی‌گرداند (الَّا رَجَعَهُ اللَّهُ مَشْرُورًا بِقَضَائِ حَاجَتِهِ). [۲۹۷]

ابان بن تغلب از یاران امام صادق علیه السلام از آن حضرت نقل می‌کند که با امام علیه السلام بودم و دیدم که حضرتش پس از عبور از بیرون کوفه از مرکب پیاده شد و دو رکعت نماز خواند؛ سپس کمی جلوتر رفت و دو رکعت دیگر بجای آورد؛ سپس سوار شد و اندکی حرکت کرد و دوباره از مرکب پیاده شد و دو رکعت نماز خواند آنگاه فرمود: این جا جایگاه قبر امیرمؤمنان علیه السلام است. عرض کردم: فدایت شوم آن دو مکانی که در آن نماز خواندی چه بود؟ فرمود: جای سر مبارک حسین علیه السلام (در مسیر راه کوفه و شام) و جای منبر حضرت قائم علیه السلام است. [۲۹۸]

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۲۶۰

به هر حال اگر کسی، حالی به او دست داد و نخواست به این مقدار اکتفا کند بلکه آماده شد که زیارتی از زیارت‌های وارد شده را بخواند، می‌تواند یکی از این زیارات مطلقه را که اختصاص به زمان خاصی ندارد قرائت کند:

زیارات مطلقه

اشاره

این زیارت را «علمامه مجلسی» از جهت سند، از صحیح‌ترین زیارات می‌داند [۲۹۹] و مرحوم حاج شیخ عباس قمی (در مفاتیح

الجنان) آن را در نهایت اعتبار معرفی می‌کند.

جابر جعفی از امام باقر علیه السلام نقل می‌کند که فرمود: پدرم علی بن الحسین علیه السلام بعد از شهادت پدرش (از فرط غصه و اندوه و) برای کراهتی که از حشر و نشر با مردم داشت چند سالی دور از مردم زندگی می‌کرد، و گاه به سوی عراق به قصد زیارت پدر و جدش حرکت می‌کرد و کسی از آن خبر نداشت، روزی به قصد زیارت امیرمؤمنان صلوات الله علیه حرکت کرد و من نیز، همراه او بودم و هیچ جنبنده و صاحب روحی غیر از دو ناقه، با ما نبود؛ وقتی به نجف- از بلاد کوفه- رسیدیم، دیدیم که در مکان خاصی توقف کرد و گریست؛ به حدی که محاسن شریفش با اشک چشمش تر شد و گفت: السلام علیک یا امیرالمؤمنین ... تا آخر این زیارت که خواهد آمد. [۳۰۰] در هر حال، سندی که در «مزار کبیر» برای این زیارت آمده، چنین است: جابر جعفی از امام محمد باقر علیه السلام نقل می‌کند که امام زین العابدین علیه السلام به زیارت قبر امیر مؤمنان علیه السلام آمد و کنار قبر آن حضرت ایستاد و گریست و گفت:

السَّلَامُ عَلَیْكَ يَا أَمِينَ اللَّهِ فِي أَرْضِهِ، وَحُجَّتُهُ عَلَى عِبَادِهِ، السَّلَامُ

سلام بر تو ای امین خدا بر روی زمینش و حجت او بر بندگانش، سلام
علی‌ک یا امیرالمؤمنین، اشهد أنك جاهدت في الله حق جهاده، وعملت

بر تو ای امیرمؤمنان، گواهی می‌دهم که تو در راه خدا به شایستگی جهاد نموده و به کتابش

بکتابه، واتبعت سنن نبيه صلى الله عليه وآله، حتى دعاك الله الى

عمل کرده و از سنت پیامبرش - که درود خدا بر او و خاندان پاکش باد- پیروی نمودی تا اینکه خداوند تو را

جواره، فقبضك اليه باختياره، والزم اعدائك الحجة مع مالك من

به جوار قربش فرا خواند و تو را به اختیار خود قبض روح کرد و دشمنانت را به پذیرش حجت و دلیل تو وادار ساخت با آن همه

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۲۶۱

الْحُجَجِ الْبَالِغَةِ عَلَى جَمِيعِ خَلْقِهِ، اللَّهُمَّ فَاجْعَلْ نَفْسِي مُطْمَئِنَّةً بِقَدْرِكَ،

حجت‌های رسای دیگر که بر تمامی مخلوقاتش داری، خدایا قرار ده نفسم را مطمئن به تقدیرت،

راضية بقضائك، مولعة بذكرك ودُعائك، مُحِبَّةً لِصَفْوَةِ أَوْلِيَاءِكَ، مَحْبُوبَةً

خشنود به مقدراتت، شیفته یاد و دعایت، دوستدار برگزیده اولیانت، محبوب

فِي أَرْضِكَ وَسَمَائِكَ، صَابِرَةً عَلَى نُزُولِ بَلَائِكَ، شَاكِرَةً لِفَوَاضِلِ

در زمین و آسمانت، شکیبا بر نزول بلایت، شکرگزار نعمت‌های ظاهری

نِعْمَاتِكَ، ذَاكِرَةً لِسَوَابِغِ آيَاتِكَ، مُشْتَاقَةً إِلَى فَوْحِهِ لِقَائِكَ، مُتَرَوِّدَةً

فراوانت، یادکننده نعمت‌های باطنی بی‌شمارت، مشتاق دیدار مسرت‌بخشت، توشه بردارنده

التَّقْوَى لِيَوْمِ جَزَائِكَ، مُسْتَنَّةً بِسُنَنِ أَوْلِيَاءِكَ، مُفَارِقَةً لِأَخْلَاقِ أَعْدَائِكَ،

تقوا برای روز جزایت، پیرو سنت‌های اولیانت، دوری کننده از اخلاق دشمنانت،

مَشْغُولَةً عَنِ الدُّنْيَا بِحَمْدِكَ وَتَنَائِكَ سِيسِ كَوْنِهِ مَبَارَكٌ خُودٌ رَا بَرَقِيرٌ كَذَاثَتٌ وَكُفْتُ:

سرگرم از دنیا به ستایش و ثنایت (قرار ده)*****

اللَّهُمَّ إِنَّ قُلُوبَ الْمُحِبِّينَ إِلَيْكَ وَالْهَمَّةُ، وَسُبُلَ الرَّاعِبِينَ إِلَيْكَ شَارِعَةٌ،

خدایا به یقین دل‌های فروتنان به درگاهت، شیفته است، و راه‌های علاقمندان به سوی تو نمایان است،

وَاعْلَامُ الْقَاصِدِينَ إِلَيْكَ وَاضِحَةٌ، وَافْتِدَاءُ الْعَارِفِينَ مِنْكَ فَازِعَةٌ،

و نشانه‌های قاصدانت آشکار است، و دل‌های عارفانت بی‌قرار است

وَاصْوَاتِ الدَّاعِينَ إِلَيْكَ صَاعِدَةً، وَابْوَابِ الْإِجَابَةِ لَهُمْ مُفْتَحَةً، وَدَعْوَةَ

و صداهای دعاکنندگان به سوی تو بلند است، و درهای پذیرش بندگانت گشوده است، و دعای

مَنْ نَاجَاكَ مُسْتَجَابَةً، وَتَوَيَّةً مِنْ أَنْبَابِ الْيَكِّ مَقْبُولَةً، وَعَبْرَةً مِنْ بَكِي مَنْ أَنْ كَسْ كَهْ بَا تُو رَا ز وَ نِيَا ز كَنْد مُسْتَجَابِ اسْت، وَ تُوْبَهْ أَنْ

کس که به سوی تو باز گردد پذیرفته است، و اشک آن کس که از

خَوْفِكَ مَرْحُومَةٌ، وَالْإِغَاثَةَ لِمَنْ اسْتَعَاثَ بِكَ مَوْجُودَةً، وَالْإِعَانَةَ لِمَنْ

ترس تو بگرید مورد ترحم است، و فریادرسیت برای آن کس که از تو یاری طلبد مهیاست، و کمک برای آن کس که

اسْتَعَانَ بِكَ مَبْدُودَةً، وَعِدَاتِكَ لِإِعَادِكَ مُنْجِزَةً، وَزَلَلَ مَنْ اسْتَقَالَكَ مُقَالَةً،

از تو کمک خواهد فراهم است و وعده‌هایت بر بندگانت حتمی است، و لغزش‌های آن کس که از تو پوزش طلبد نادیده گرفته

شده است

وَاعْمَالَ الْعَامِلِينَ لَدَيْكَ مَحْفُوظَةً، وَازْزَاقَكَ إِلَى الْخَلَائِقِ مِنْ لَدُنْكَ

و اعمال عمل‌کنندگان در نزدت محفوظ است و روزیهایت بر آفریدگان از نزدت

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۲۶۲

نَازِلَةً، وَعَوَائِدَ الْمَزِيدِ إِلَيْهِمْ وَاصِلَةً، وَذُنُوبَ الْمُسْتَعْفِرِينَ مَغْفُورَةً،

نازل است و بهره‌های فراوان به ایشان می‌رسد، و گناهان آمرزش‌خواهان آمرزیده است،

وَ حَوَائِجَ خَلْقِكَ عِنْدَكَ مَقْضِيَةً، وَجَوَائِزَ السَّائِلِينَ عِنْدَكَ مُؤَفَّرَةً،

و نیازهای مخلوقات در پیشگاهت برآورده شده است، و پاداش‌های درخواست‌کنندگان در پیشگاهت فراوان

وَ عَوَائِدَ الْمَزِيدِ مُتَوَاتِرَةً، وَمَوَائِدَ الْمُسْتَطْعِمِينَ مُعَدَّةً، وَمَنَاهِلَ الظَّمَاءِ

و بهره‌های بسیار (در نزدت) پی در پی است، و سفره‌های نعمت طعام خواهانت مهیا و چشمه‌های آب (در نزدت) برای تشنگان

مُتْرَعَةً، اللَّهُمَّ فَاسْتَجِبْ دُعَائِي وَأَقْبَلْ تَنَائِي وَاجْمَعْ بَيْنِي وَبَيْنَ

پر آب است، خدایا دعایم را اجابت کن، و ستایشم را بپذیر، و مرا با اولیایم گرد هم

أَوْلِيَائِي بِحَقِّ مُحَمَّدٍ وَعَلِيٍّ وَفَاطِمَةَ، وَالْحَسَنِ وَالْحُسَيْنِ، إِنَّكَ وَلِيُّ

جمع کن، به حق محمد و علی و فاطمه و حسن و حسین، زیرا که تویی ولی نعمت

نِعْمَائِي وَمُنْتَهَى مُنَايَ، وَغَايَةَ رَجَائِي فِي مُنْقَلَبِي وَمَثْوَايَ* در کامل‌الزیارات و سرپرستم و نهایت آرزو و امیدم در محلّ بازگشت و

قرارگاهم*****

بعد از این زیارت، این فقرات نیز آمده است: اَنْتَ الْهَى وَسَيِّدَى وَمَوْلَايَ، اَغْفِرْ لِأَوْلِيَآئِنَا،

***** (خدایا) تویی معبود و سرور و مولای من، دوستان ما را بیامرز،

وَ كُفَّ عَنَّا اَعْدَانَنَا، وَاشْغَلْهُمْ عَنَّا اَذَانَا، وَاطْهَرِ كَلِمَةَ الْحَقِّ وَاجْعَلْهَا الْعُلْيَا،

و دشمنانمان را از ما بازدار، و آنها را از آزارمان منحرف کن، و کلمه حق را آشکار گردان و آن را برتر قرار ده،

وَ اِدْحِضْ كَلِمَةَ الْبَاطِلِ وَاجْعَلْهَا السُّفْلَى اِنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ. [۳۰۱]

و کلمه باطل را از بین ببر و آن را در جایگاه پست قرار ده، زیرا که تو بر هر چیز توانایی.

آنگاه امام باقر علیه السلام فرمود: هر که از شیعیان ما این زیارت و دعا را نزد قبر امیرالمؤمنین علیه السلام یا نزد قبر یکی از ائمه

علیهم السلام بخواند، خداوند متعال، این زیارت و دعای او را در طوماری از نور بالا می‌برد و مهر حضرت محمد صلی الله علیه و

آله بر آن زده شود و این گونه محفوظ بماند تا تسلیم قائم آل محمد علیهم السلام شود. [۳۰۲] مطابق آنچه در کتاب مزار کبیر و بحارالانوار آمده است: این زیارت شریفه هم از زیارات مُطلقه محسوب می‌شود و هم از زیارات مخصوصه روز غدیر و هم از زیارات جامعه که در جمیع روضات مقدسه ائمه علیهم السلام خوانده می‌شود. [۳۰۳]

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۲۶۳

۲- زیارت کافی

مرحوم «کلینی» در «کافی» و «ابن قولویه» در «کامل الزیارات» از امام علی النقی علیه السلام روایت کرده‌اند که آن حضرت نزد قبر امیر مؤمنان علیه السلام چنین می‌گفت:

السَّلَامُ عَلَیْكَ يَا وَلِيَّ اللَّهِ، أَنْتَ أَوَّلُ مَظْلُومٍ، وَأَوَّلُ مَنْ غُصِبَ حَقُّهُ،
سلام بر تو ای ولی خدا، تو اولین مظلوم و اولین کسی هستی که حَقُّش غصب شد،
صَبْرَتٌ وَاحْتَسَبَتْ حَتَّى اتَيْكَ الْيَقِينُ، فَاشْهَدْ أَنَّكَ لَقَيْتَ اللَّهَ وَأَنْتَ شَهِيدٌ،
تا زمان مرگ بردباری نموده و از خدا پاداش خیر خواستی، گواهی می‌دهم که تو با شهادت خدا را ملاقات نمودی،
عَذَّبَ اللَّهُ قَاتِلَكَ بِأَنْوَاعِ الْعَذَابِ، وَجَدَّدَ عَلَيْهِ الْعَذَابَ، جِئْتِكَ عَارِفًا
خداوند قاتل تو را با انواع عذاب کیفر دهد، و بر عذابش بیافزاید، به پیشگاهت آمده‌ام در حالی که
بِحَقِّكَ، مُسْتَبْصِرًا بِشَانِكَ، مُعَادِيًا لِأَعْدَائِكَ وَمَنْ ظَلَمَكَ، أَلْقَى عَلَى ذَلِكِ
آشنا به حق تو، و آگاه به مقام تو و دشمن دشمنان و ظلم‌کنندگان به تو هستم، اگر خدا بخواهد با این حال
رَبِّي أَنْ شَاءَ اللَّهُ، يَا وَلِيَّ اللَّهِ، إِنَّ لِي ذُنُوبًا كَثِيرَةً، فَاشْفَعْ لِي إِلَى رَبِّكَ، فَإِنَّ
پروردگرم را ملاقات می‌کنم، ای ولی خدا، گناهانم بسیار است، پس به درگاه پروردگارت مرا شفاعت کن، زیرا
لَكَ عِنْدَ اللَّهِ مَقَامًا مَحْمُودًا مَعْلُومًا، وَإِنَّ لَكَ عِنْدَ اللَّهِ جَاهًا وَشَفَاعَةً، وَقَدْ
مقام تو در نزد خداوند پسندیده و معلوم است و این که تو نزد خداوند آبرو داری و شفاعت می‌کنی، و
قَالَ اللَّهُ تَعَالَى وَلَا يَشْفَعُونَ إِلَّا لِمَنْ ارْتَضَى [۳۰۴]

خداوند بلندمرتبه فرمود: آنها جز برای کسی که خدا راضی (به شفاعت برای او) است شفاعت نمی‌کنند.

۳- زیارت صفوان جمال

سیف بن عمیره می‌گوید: با صفوان جمّال و جماعتی از یاران، به سوی نجف بیرون رفتیم و امیرمؤمنان علیه السلام را زیارت کردیم؛ وقتی از زیارت فارغ شدیم صفوان را دیدیم که روی به سوی قبر امام حسین علیه السلام کرد و گفت: اکنون از همین مکان از بالای سر امیرمؤمنان علیه السلام، حسین بن علی علیه السلام را زیارت می‌کنیم. سپس توضیح داد که با مولایم امام جعفر صادق علیه السلام وارد نجف شدیم. آن حضرت پس از زیارت

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۲۶۴

امیرمؤمنان علیه السلام، همین زیارت و نماز و دعایی را خواند که من الآن می‌خواهم بجا آورم، آنگاه به من فرمود: ای صفوان! این زیارت را حفظ کن و این دعا را بخوان و همیشه امیرمؤمنان علیه السلام و حسین بن علی علیه السلام را این گونه زیارت کن که من از جانب خدا ضامنم که هر کس این زیارت و این دعا را از دور یا نزدیک بخواند زیارتش مقبول، سعیش مشکور، سلامش واصل

و حاجتش - هر چه باشد - حاصل می‌گردد و خداوند جواب او را می‌دهد ... زیارت چنین است: مقابل قبر آن حضرت می‌ایستی و می‌گویی:

السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا صَفْوَةَ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا
سلام بر تو ای فرستاده خدا، سلام بر تو ای برگزیده خدا، سلام بر تو ای
امینِ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَى مَنْ اصْطَفَاهُ اللَّهُ، وَاخْتَصَّه وَاخْتَارَهُ مِنْ بَرِيَّتِهِ،
امین خدا، سلام بر کسی که خدا او را برگزیده و مخصوصش گردانید و از میان مخلوقاتش او را اختیار کرد،
السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا خَلِيلَ اللَّهِ مَا دَجَى اللَّيْلُ وَعَسَقَ، وَاضَاءَ النَّهَارُ وَأَشْرَقَ،
سلام بر تو ای خلیل خدا مادامی که شب فرا رسد و تاریکتر شود و روز روشن شود و روشنتر گردد،
السَّلَامُ عَلَيْكَ مَا صَمَتَتْ صَامِتٌ، وَنَطَقَ نَاطِقٌ، وَذَرَّ شَارِقٌ، وَرَحِمَهُ اللَّهُ
سلام بر تو مادامی که سکوت کنندگان خاموش و گویندگان سخن می‌رانند و خورشید می‌تابد، و رحمت و برکات خدا
وَبَرَكَاتُهُ، السَّلَامُ عَلَى مَوْلَانَا امِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيِّ بْنِ ابيطَالِبٍ، صَاحِبِ
بر تو باد، سلام بر مولای ما امیر مؤمنان علی بن ابیطالب، (آن بزرگ مرد) دارای
السَّوَابِقِ وَالْمَنَاقِبِ وَالنَّجْدَةِ وَوَمِيْدِ الْكُتَابِ، الشَّدِيدِ الْبَاسِ، الْعَظِيمِ
پیشینه نیکو و فضایل و مردانگیها و نابود کننده لشکرها (ی کفر) و سرسخت در نبرد، پهلوان
الْمِرَاسِ، الْمَكِينِ الْاَسَاسِ، سَاقِي الْمُؤْمِنِينَ بِالْكَاسِ مِنْ حَوْضِ الرَّسُولِ
بزرگ ثابت قدم، سیراب کننده مؤمنان با جامی از حوض رسول
الْمَكِينِ الْاَمِينِ، السَّلَامُ عَلَى صَاحِبِ التُّهَى وَالْفَضْلِ وَالطَّوَائِلِ،
صاحب منزلت و امین، سلام بر صاحب خرد و فضیلت و بخششها
وَالْمَكْرَمَاتِ وَالنَّوَائِلِ، السَّلَامُ عَلَى فَارِسِ الْمُؤْمِنِينَ، وَوَلِيِّ الْمُؤَحِّدِينَ،
و جوانمردیها و عطاها، سلام بر تک سوار دلیر مؤمنان و شیرمرد یگانه پرستان
وَقَاتِلِ الْمُشْرِكِينَ، وَوَصِيِّ رَسُولِ رَبِّ الْعَالَمِينَ، وَرَحِمَهُ اللَّهُ وَبَرَكَاتُهُ،
و قاتل مشرکان و جانشین فرستاده پروردگار جهانیان، و رحمت و برکات خدا بر تو باد،
السَّلَامُ عَلَى مَنْ اَيَّدَهُ اللَّهُ بِجَبْرَائِيلَ، وَاعَانَهُ بِمِيكَائِيلَ، وَارْزَلَهُ فِي
سلام بر کسی که خداوند او را با جبرئیل تأیید نموده و با میکائیل یاری فرمود و او را در دو جهان
کلیات مفاتیح نوین، ص: ۲۶۵

الدَّارَيْنِ، وَحَبَاهُ بِكُلِّ مَا تَقَرَّرُ بِهِ الْعَيْنُ، وَصَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَعَلَى آلِهِ
مقرب ساخت، و آنچه مایه چشم روشنی است به او عنایت فرمود، و درود خدا بر او و خاندان
الطَّاهِرِينَ، وَعَلَى اَوْلَادِهِ الْمُتَّجِبِينَ، وَعَلَى الْاَتَمَّةِ الرَّاشِدِينَ، الَّذِينَ
پاکش، و بر فرزندان برگزیده‌اش و بر امامان هدایتگر (از نسل او)، آنان که
امْرُوا بِالْمَعْرُوفِ، وَنَهَوْا عَنِ الْمُنْكَرِ، وَفَرَضُوا عَلَيْنَا الصَّلَاةَ، وَامْرُوا
امر به معروف نموده و نهی از منکر کردند و نماز را بر ما واجب نموده و به پرداخت
بِاِيْتَاءِ الرَّكَاةِ، وَعَرَفُونَا صِيَامَ شَهْرِ رَمَضَانَ، وَقِرَاءَةَ الْقُرْآنِ، السَّلَامُ
زکات فرمان دادند و روزه ماه رمضان و تلاوت قرآن را به ما شناساندند، سلام

عَلَيْكَ يَا امِيرَ الْمُؤْمِنِينَ، وَيَعْسُوبَ الدِّينِ، وَقَائِدَ الْغُرِّ الْمُحَجَّلِينَ،

بر تو ای امیرمؤمنان و پیشوای دین، و پیشوای روسفیدان،

السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا بَابَ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا عَيْنَ اللَّهِ النَّاطِرَةَ، وَيَدَهُ

سلام بر تو ای درگاه (رسیدن به) خدا، سلام بر تو ای دیده بینای خدا و دستهای

البَاسِطَةَ، وَ اذْنَهُ الْوَاعِيَةَ، وَحِكْمَتَهُ الْبَالِغَةَ، وَنِعْمَتَهُ السَّابِغَةَ، السَّلَامُ عَلَى

گشوده‌اش و گوش شنوایش و دانش و حکمت رسایش، و نعمت فراوانش، سلام بر

قَسِيمِ الْجَنَّةِ وَالنَّارِ، السَّلَامُ عَلَى نِعْمَةِ اللَّهِ عَلَى الْأَبْرَارِ، وَنِقْمَتِهِ عَلَى

تقسیم کننده بهشت و دوزخ، سلام بر نعمت خدا بر نیکوکاران، و عذاب خدا بر

الْفُجَّارِ، السَّلَامُ عَلَى سَيِّدِ الْمُتَّقِينَ الْأَخْيَارِ، السَّلَامُ عَلَى اخِي رَسُولِ

بدکاران، سلام بر آقا و سرور پرهیزکاران برگزیده، سلام بر برادر رسول

اللَّهِ، وَابْنِ عَمِّهِ وَزَوْجِ ابْنَتِهِ، وَالْمَخْلُوقِ مِنْ طِينَتِهِ، السَّلَامُ عَلَى الْأَصْلِ

خدا، و پسر عمو و همسر دخترش، و آفریده شده از سرشت و طینتش، سلام بر ریشه

الْقَدِيمِ، وَالْفَرْعِ الْكَرِيمِ، السَّلَامُ عَلَى الثَّمَرِ الْجَنِيِّ، السَّلَامُ عَلَى أَبِي

قدیم (ایمان) و شاخه با ارزش آن، سلام بر میوه آماده (این شجره الهی) سلام بر

الْحَسَنِ عَلِيٍّ، السَّلَامُ عَلَى شَجَرَةِ طُوبَى وَسِدْرَةِ الْمُنْتَهَى السَّلَامُ عَلَى

ابوالحسن علی، سلام بر درخت طوبی و سدره المنتهی (درختان بهشتی)، سلام بر

آدَمَ صَفْوَةَ اللَّهِ، وَنُوحَ نَبِيِّ اللَّهِ، وَابْرَاهِيمَ خَلِيلِ اللَّهِ، وَمُوسَى كَلِيمِ اللَّهِ،

آدم برگزیده خدا، و نوح پیامبر خدا، و ابراهیم خلیل خدا، و موسی هم صحبت خدا،

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۲۶۶

وَعِيسَى رُوحِ اللَّهِ، وَمُحَمَّدٍ حَبِيبِ اللَّهِ، وَمَنْ بَيْنَهُمْ مِنَ النَّبِيِّينَ،

و عیسی روح خدا، و محمد محبوب خدا، و بر پیامبرانی که در بین آنها مبعوث شدند

وَالصَّادِقِينَ، وَالشُّهَدَاءِ وَالصَّالِحِينَ، وَحَسَنَ اَوْلِيَّكَ رَفِيقًا، السَّلَامُ عَلَى

و بر راستگویان، و شهیدان و صالحان، که نیکو رفیقانی هستند، سلام بر

نُورِ الْأَنْوَارِ، وَسَلِيلِ الْأَطْهَارِ، وَعَنَاصِرِ الْأَخْيَارِ، السَّلَامُ عَلَى الْوَالِدِ

نور همه نورها، و نژاد پاکان، و افراد برگزیده، سلام بر پدر

الْأَيْمَةِ الْأَطْهَارِ، السَّلَامُ عَلَى حَبْلِ اللَّهِ الْمُتَمِينِ، وَجَنْبِهِ الْمَكِينِ، وَرَحْمَةً

امامان پاک، سلام بر ریسمان محکم خدا، و مدافع پابرجایش، و رحمت

اللَّهِ وَبَرَكَاتِهِ، السَّلَامُ عَلَى امِينِ اللَّهِ فِي اَرْضِهِ وَخَلِيفَتِهِ، وَالْحَاكِمِ بِأَمْرِهِ،

و برکات خدا بر او باد، سلام بر امین و جانشین خدا در زمین، و حکم کننده به فرمانش

وَالْقَيِّمِ بَدِينِهِ، وَالنَّاطِقِ بِحِكْمَتِهِ، وَالْعَامِلِ بِكِتَابِهِ، اخِ الرَّسُولِ، وَزَوْجِ

و پیادارنده دین و گویا به حکمتش و عمل کننده به کتابش، برادر رسول خدا و همسر

الْبُتُولِ، وَسَيْفِ اللَّهِ الْمَسْلُوعِ، السَّلَامُ عَلَى صَاحِبِ الدَّلَالِاتِ، وَالْآيَاتِ

بتول و شمشیر برکشیده خدا، سلام بر صاحب دلیلهای و نشانه‌های

الْبَاهِرَاتِ، وَالْمُعْجِزَاتِ الْقَاهِرَاتِ، وَالْمُنْجِي مِنَ الْهَلَكَاتِ، الَّذِي ذَكَرَهُ
 آشکارا، و معجزه‌های کوبنده و نجات‌بخش از نابودیها، کسی که خدا او را
 اللَّهُ فِي مُحْكَمِ آيَاتِهِ، فَقَالَ تَعَالَى وَ أَنَّهُ فِي أَمِّ الْكِتَابِ لَدَيْنَا لَعَلِّي
 در آیات محکم قرآن ذکر نموده و فرموده است: و آن در امّ الكتاب [لوح محفوظ] نزد ما بلندپایه
 حَكِيمٌ، السَّلَامُ عَلَى اسْمِ اللَّهِ الرَّضَى وَ وَجْهِهِ الْمُضِيِّ، وَجَنِبِهِ الْعَلِيِّ،
 و استوار است، سلام بر نام پسندیده خدا و چهره نورانی و مدافع برترش
 وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ، السَّلَامُ عَلَى حُجَّجِ اللَّهِ وَأَوْصِيَاءِهِ، وَخَاصَّةً اللَّهُ
 و رحمت و برکات خدا بر او باد، سلام بر حجتها و اوصیای خدا و خاصان
 وَأَوْصِيَاءِهِ، وَخَالِصَتِهِ وَأَمَانَتِهِ، وَرَحْمَتُهُ اللَّهُ وَبَرَكَاتُهُ، فَصَدُّكَ يَا مُؤَلَايَ يَا
 و برگزیدگان و بندگان خالص و امانتدارش، و رحمت و برکات خدا بر او باد، تو را قصد نمودم ای مولای من ای
 آمینَ اللَّهُ وَحَجَّتَهُ، زَائِرًا عَارِفًا بِحَقِّكَ، مُوَالِيًا لِأَوْلِيَائِكَ، مُعَادِيًا
 امین و حجت خدا، در حالی که زائر تو و آشنا به حق توأم، دوستدار دوستانت و دشمن

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۲۶۷

لَأَعْدَائِكَ، مُتَقَرِّبًا إِلَى اللَّهِ بِزِيَارَتِكَ، فَاشْفَعْ لِي عِنْدَ اللَّهِ رَبِّي وَرَبُّكَ، فِي
 دشمنانت هستم، و با زیارت تو به خدا تقرب می‌جویم، پس در نزد خدایی که پروردگار من و توسل شفاعتم کن، در
 خَلَاصٍ رَقَبَتِي مِنَ النَّارِ، وَقَضَاءِ حَوَائِجِي حَوَائِجِ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ
 آزادیم از آتش دوزخ و برآورده شدن حاجتهای دنیوی و اخرویم.
 * سپس خود را به قبر بچسبان و آن را بیوس و بگو: سَلَامُ اللَّهِ وَسَلَامُ مَلَائِكَتِهِ الْمُقَرَّبِينَ،
 ***** سلام خدا و فرشتگان مقربش *****
 وَالْمُسْلِمِينَ لَكَ بِقُلُوبِهِمْ يَا امِيرَ الْمُؤْمِنِينَ، وَالنَّاطِقِينَ بِفَضْلِكَ،
 و درود فرستندگان از دل و جان بر تو ای امیر مؤمنان و گویندگان فضلت،
 وَالشَّاهِدِينَ عَلَى أَنَّكَ صَادِقُ امِينٌ صِدِّيقٌ، عَلَيْكَ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ،

کلیات مفاتیح نوین ؛ ص ۲۶۷

و گواهان بر راستگویی و امانتداری و صداقت (سلام تمامی آنان) و رحمت و برکات خدا بر تو باد.
 وَاشْهَدُ أَنَّكَ طَهْرٌ طَاهِرٌ مُطَهَّرٌ، مِنْ طَهْرٍ طَاهِرٍ مُطَهَّرٍ، اَشْهَدُ لَكَ يَا وَلِيَّ اللَّهِ
 و گواهی می‌دهم که تو پاک و پاکیزه و پاک شده، از (نسلی) پاک و پاکیزه و پاک شده‌ای، گواهی می‌دهم که تو ای ولی خدا
 وَوَلِيِّ رَسُولِهِ بِالْبَلَاغِ وَالْأَدَاءِ، وَاشْهَدُ أَنَّكَ جَنُبُ اللَّهِ وَبَابُهُ، وَأَنَّكَ حَبِيبُ
 و ولی رسولش ابلاغ رسالت کرده و ادای امانت نمودی، و گواهی می‌دهم که تو مدافع خدا و درگاه رسیدن به او هستی، و تو
 محبوب

اللَّهُ وَوَجْهَهُ الَّذِي يُؤْتِي مِنْهُ، وَأَنَّكَ سَبِيلُ اللَّهِ، وَأَنَّكَ عَبْدُ اللَّهِ وَآخُورُ سُوْلِهِ،
 خدا و وجه الهی که از آن طریق به سویش روند، و تویی راه رسیدن به خدا و تویی بنده خدا و برادر رسولش
 صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ، اَيْتِيكَ مُتَقَرِّبًا إِلَى اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ بِزِيَارَتِكَ، رَاغِبًا إِلَيْكَ

- که درود خدا بر او و خاندان پاکش باد- به درگاهت آمده‌ام در حالی که با زیارتت به خداوند عزیز و گرامی تقرب می‌جویم، و امید

فِي الشَّفَاعَةِ، ابْتغَى بِشَفَاعَتِكَ خَلَاصَ رَقَبَتِي مِنَ النَّارِ، وَ مُتَعَوِّذًا بِكَ مِنْ

به شفاعت دارم، و با شفاعت رهاییم از آتش دوزخ را می‌طلبم و از آتش دوزخ به تو

النَّارِ، هَارِبًا مِنْ ذُنُوبِي الَّتِي اخْتَطَبْتُهَا عَلَى ظَهْرِي فِرْعَا إِلَيْكَ رَجَاءً

پناهنده‌ام، و از گناهانی که پشتم را سنگین کرده گریزانم، به امید رسیدن به رحمت پروردگارم

رَحْمَهُ رَبِّي اتَّيْتُكَ اسْتَشْفِعُ بِكَ يَا مَوْلَايَ، وَ اتَّقَرَّبُ بِكَ إِلَى اللَّهِ لِيُقْضَى

به تو متوسل شده‌ام، به درگاهت آمده‌ام تا شفاعتت را بطلبم ای مولای من، و به واسطه تو به خدا تقرب می‌جویم

بِكَ حَوَائِجِي فَأَشْفَعُ لِي يَا امِيرَ الْمُؤْمِنِينَ إِلَى اللَّهِ، فَأَنَّى عَبْدُ اللَّهِ وَمَوْلَاكَ

تا حاجت‌هایم را برآورد، پس ای امیر مؤمنان به درگاه خدا شفیعم باش، زیرا من بنده خدا و غلام

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۲۶۸

وَزَائِرُكَ، وَ لَكَ عِنْدَ اللَّهِ الْمَقَامُ الْمَحْمُودُ، وَالْجَاهُ الْعَظِيمُ، وَالشَّانُ الْكَبِيرُ،

و زائر توام، و تو در نزد خدا مقامی ستوده و جایگاهی با عظمت و شانی بزرگ

وَالشَّفَاعَةُ الْمَقْبُولَةُ، اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ، وَصَلِّ عَلَى

و شفاعتی پذیرفته شده داری، خدایا درود فرست بر محمد و خاندان پاکش و درود فرست بر

امِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَبْدِكَ الْمُرْتَضَى وَامِينِكَ الْأَوْفَى وَعُرْوَتِكَ الْوُثْقَى

امیر مؤمنان بنده پسندیده‌ات و امین وفادارت و ریسمان محکمت

وَيَدِكَ الْعُلْيَا، وَجَنبِكَ الْأَعْلَى وَكَلِمَتِكَ الْحُسْنَى وَحُجَّتِكَ عَلَى

و دست بلندت و حامی برترت و سخن نیکویت و حجتت بر

الْوَرَى وَصِدِّيقِكَ الْأَكْبَرِ، وَسَيِّدِ الْأَوْصِيَاءِ، وَرُكْنِ الْأَوْلِيَاءِ، وَعِمَادِ

خلق و بزرگترین راستگویت و سرور اوصیا و تکیه گاه دوستان و

الْأَصْدِقِيَاءِ، امِيرِ الْمُؤْمِنِينَ، وَيَعْسُوبِ الدِّينِ، وَقُدْوَةِ الصَّالِحِينَ، وَامَامِ بَرِّكَاتِ الْغَائِبِينَ، وَرَأْسِ مَذْهَبِ الْإِسْلَامِ وَرَأْسِ شَيْخَانِ الْإِسْلَامِ

امام

الْمُخْلِصِينَ، وَ الْمَعْصُومِ مِنَ الْخَلَلِ، الْمُهَذَّبِ مِنَ الزَّلَلِ، الْمُطَهَّرِ مِنَ

مخلصان، و معصوم از خطا و پاک از لغزش و پاکیزه از

الْعَيْبِ، الْمُنَزَّهِ مِنَ الرَّيْبِ، اخِي نَبِيِّكَ، وَوَصِيِّ رَسُولِكَ، الْبَائِتِ عَلَى

هر عیب، و مبرا از شک و تردید و برادر پیامبر و جانشین فرستاده‌ات، آن که بر

فِرَاشِهِ، وَالْمُوَاسِي لَهُ بِنَفْسِهِ، وَكَاشِفِ الْكَرْبِ عَنْ وَجْهِهِ، الَّذِي جَعَلْتَهُ

بستر پیامبرت خوابید و با جان خویش او را یاری کرد، و اندوه را از چهره‌اش برطرف کرد، کسی که او را

سَيِّفًا لِنُبُوتِهِ، وَآيَةً لِرِسَالَتِهِ، وَشَاهِدًا عَلَى أُمَّتِهِ، وَدَلَالَةً لِحُجَّتِهِ، وَحَامِلًا

شمشیری برای یاری پیامبریش قرار دادی و نشانه‌ای برای رسالتش و گواهی بر امتش و راهنمایی برای حجتش و حمل کننده

لِرَأْيَتِهِ، وَوَقَايَةً لِمُهْجَتِهِ، وَهَادِيًا لِأُمَّتِهِ، وَوَيْدًا لِأَسْبِهِ، وَتَاجًا لِرَأْسِهِ، وَبَابًا

پرچمش و حافظ جانش، و هدایت کننده امتش، و دستی برای مبارزه‌اش و تاجی بر سرش و دری

لِسِرِّهِ، وَمِفْتَاحًا لِظَفَرِهِ، حَتَّى هَزَمَ جُيُوشَ الشُّرُكِ بِأَذْنِكَ، وَأَبَادَ عَسَاكِرَ
 برای سِرِّش و کلیدی بر پیروزش (قرار دادی)، تا این که سپاهیان شرک را به اجازه تو نابود ساخت، و لشکریان
 الْكُفْرِ بِأَمْرِكَ، وَبَدَّلَ نَفْسَهُ فِي مَرْضَاهُ رَسُولِكَ، وَجَعَلَهَا وَقْفًا عَلَى
 کفر را به فرمان تو از بین برد، و جانش را در راه خشنودی پیامبرت بذل نموده و بر اطاعت از او
 کلیات مفاتیح نوین، ص: ۲۶۹

طَاعَتِهِ، فَصَلِّ اللَّهُمَّ عَلَيْهِ صَلَاةً دَائِمَةً بَاقِيَةً * سپس بگو: السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا
 وقف کرد، خدایا بر او درودی همیشگی و پایدار بفرست *** سلام بر تو ای
 وَلِيَّ اللَّهِ، وَالشَّهَابِ الثَّقِيبِ، وَالنُّورِ الْعَاقِبِ، يَا سَلِيلَ الْأَطَائِبِ، يَا سِرَّ
 ولی خدا، و شهاب شکافنده تاریکی، و نور پی در پی دلها، ای فرزند پاکیزگان، ای راز
 اللَّهِ، إِنَّ بَيْنِي وَبَيْنَ اللَّهِ تَعَالَى ذُنُوبًا قَدْ اَثْقَلْتُ ظَهْرِي وَلَا يَأْتِي عَلَيْهَا إِلَّا
 خدا، به یقین میان من و خداوند بلندمرتبه گناهانیست که پشتم را سنگین ساخته و جز رضایت تو آنها را
 رِضَاهُ، فِحَقِّ مَنْ اِثْمَنَكَ عَلَى سِرِّهِ، وَاسْتَرْعَاكَ أَمْرَ خَلْقِهِ، كُنْ لِي إِلَى
 محو نکند، پس به حق آن که تو را امین اسرارش قرار داد و امور مخلوقاتش را به دست سپرد، به درگاه
 اللَّهُ شَفِيعًا، وَمِنْ النَّارِ مُجِيرًا، وَعَلَى الدَّهْرِ ظَهِيرًا، فَإِنِّي عَبْدُ اللَّهِ وَوَلِيِّكَ وَ
 خدا شفیعم باش و از آتش پناهم ده و در برابر گرفتاریهای روزگار پشتیبانم باش، من بنده خدا و دوستدار تو و
 زَائِرُكَ، صَلَّى اللَّهُ عَلَيْكَ.
 زائر توام درود خدا بر تو باد.

سپس شش رکعت نماز زیارت بخوان (هر دو رکعت به یک سلام) و هر چه می‌خواهی طلب کن. آنگاه با توجه به قبر امیرمؤمنان
 علیه السلام بگو:

السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ، عَلَيْكَ مِنِّي سَلَامٌ اللَّهُ اِبْدَاءً مَا بَقِيَتْ

سلام بر تو ای امیر مؤمنان، سلام خدا از جانب من بر تو باد همیشه مادامی که هستم
 وَبَقِيَ اللَّيْلُ وَالنَّهَارُ * و با اشاره به قبر امام حسین علیه السلام بگو: السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا اَبَا
 و شب و روز باقی است *** سلام بر تو ای

عَبْدِ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا بَنَ رَسُولِ اللَّهِ [۳۰۵] * سپس با توجه به هر دو بزرگوار (امیرمؤمنان و اباعبدالله، سلام بر تو ای فرزند رسول
 خدا ***

امام حسین علیهما السلام) می‌گویی: [۳۰۶] يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ، يَا اَبَا عَبْدِ اللَّهِ، اَتَيْتُكُمَا زَائِرًا

*** ای امیرمؤمنان، ای ابا عبدالله، برای زیارت نزدتان آمده‌ام

وَمُتَّوَسِّلًا إِلَى اللَّهِ تَعَالَى رَبِّي وَرَبِّكُمَا، وَمُتَّوَجِّهًا إِلَيْهِ بِكُمَا، وَمُسْتَشْفِعًا

و به خداوند بلندمرتبه‌ای که پروردگار من و شماست توسل جسته و به واسطه شما به او رو نموده و شما را

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۲۷۰

بِكُمَا إِلَى اللَّهِ فِي حَاجَتِي هَذِهِ فَاشْفَعَا لِي فَإِنَّ لَكُمَا عِنْدَ اللَّهِ الْمَقَامَ

در این خواسته‌ام به درگاهش شفیع می‌گیرم، پس شفیع باشید، زیرا که شما در نزد خدا دارای مقام

الْمُحْمُودِ، وَالْجَاهِ الْوَجِيهِ، وَالْمَنْزِلِ الرَّفِيعِ وَالْوَسِيلَةَ، اِنِّي اَنْقَلِبُ مِنْكُمَا

پسندیده و رتبه ممتاز و جایگاهی بلند و (صاحب) وسیله (شفاعت) هستید، اکنون که از نزد شما باز می‌گردم
 مُنْتَظِرًا لَتَنْجِرَ الْحَاجَّةَ وَقَضَائِهَا وَنَجَاحِهَا مِنَ اللَّهِ، بِشَفَاعَتِكُمَا لِي أَلَى اللَّهِ
 منتظر قطعی شدن حاجت و برآمدن و به نتیجه رسیدن آن از جانب خدا، به واسطه شفاعت شما از من در نزد خدا
 فِي ذَلِكَ، فَلَا اخِيْبُ وَلَا يَكُونُ مُنْقَلَبًا خَائِبًا خَاسِرًا، بَلْ يَكُونُ
 در این خواسته‌ام هستم، پس مایوس نیستم و باز گشتم مانند بازگشت ناامید و زیانکار نیست بلکه پیروزمند
 مُنْقَلَبًا رَاجِحًا مُفْلِحًا مُنْجِحًا، مُسْتَجَابًا بِقَضَاءِ جَمِيعِ الْحَوَائِجِ،
 و رستگار و کامیاب باز می‌گردم، در حالی که پاسخ برآورده شدن تمام خواسته‌ها را گرفته‌ام،
 وَتَشَفَّعًا لِي أَلَى اللَّهِ، انْقَلَبَ عَلَيَّ مَا شَاءَ اللَّهُ، وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ،
 و به درگاه خدا شفیعم باشید، به خواست خدا باز می‌گردم، و توان و نیرویی جز برای خداوند نیست
 مُفَوَّضًا أَمْرِي أَلَى اللَّهِ، مُلْجَأً ظَهْرِي أَلَى اللَّهِ، مُتَوَكِّلًا عَلَيَّ اللَّهُ، وَأَقُولُ
 در حالی که کار را به خدا واگذار می‌کنم و به او تکیه کرده و بر او توکل می‌کنم و می‌گویم
 حَسْبِيَ اللَّهُ وَكَفَى اللَّهُ لِمَنْ دَعَى لَيْسَ لِي وَرَاءَ اللَّهِ وَوَرَاءَكُمْ يَا
 خدا مرا بس است و کفایت می‌کند، (صدای) هر کسی که او را بخواند می‌شنود، و جز خدا و شما ای
 ساداتی منتهی ما شاء رَبِّي كَانَ، وَمَا لَمْ يَشَأْ لَمْ يَكُنْ، وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ
 سرورانم پناهی ندارم، آنچه پروردگارم بخواهد می‌شود و آنچه نخواهد نمی‌شود و توان و نیرویی جز برای
 إِلَّا بِاللَّهِ، اسْتَوْدِعُكُمْ اللَّهُ، وَلَا جَعَلَهُ اللَّهُ آخِرَ الْعَهْدِ مِنِّي إِلَيْكُمْ، انصَرَفْتُ
 خداوند نیست، شما را به خدا می‌سپارم، و خداوند این زیارت را آخرین زیارت من از شما قرار ندهد، باز می‌گردم
 يَا سَيِّدِي يَا امِيرَ الْمُؤْمِنِينَ وَمَوْلَايَ، وَأَنْتَ يَا اَبَا عَبْدِ اللَّهِ يَا سَيِّدِي
 ای آقا و سرورم ای امیرمؤمنان و مولای من، و تو ای ابا عبد الله ای آقا و سرورم
 وَسَلَامِي عَلَيْكُمْ مُتَّصِلٌ مَا اتَّصَلَ اللَّيْلُ وَالنَّهَارُ، وَاصِلٌ ذَلِكِ الْيَوْمَ،
 و سلامم پیوسته بر شما باد مادامی که شب و روز باقی است، و سلامم به شما برسد،
 غَيْرٌ مَحْجُوبٍ عَنْكُمْ سَلَامِي أَنْ شَاءَ اللَّهُ، وَاسْتَلَّهُ بِحَقِّكُمْ أَنْ يَشَاءَ ذَلِكَ
 بی آنکه بر شما پوشیده باشد، اگر خدا بخواهد، و به حق شما از خدا می‌خواهم که این را بخواهد
 کلیات مفاتیح نوین، ص: ۲۷۱
 وَيَفْعَلُ، فَإِنَّهُ حَمِيدٌ مَجِيدٌ، انْقَلَبْتُ يَا سَيِّدِي عَنْكُمْ تَائِبًا حَامِدًا لِلَّهِ،
 و انجام دهد، زیرا او ستوده و بزرگوار است، ای آقا و سرورم از نزد شما باز می‌گردم توبه کننده و سپاسگزار خدا،
 شَاكِرًا رَاجِعًا لِلْجَابِئِ، غَيْرِ آيِسٍ وَلَا قَانِئٍ، ائِبًا عَائِدًا رَاجِعًا اِلَى
 شکر کننده و امیدوار به اجابت او، بدون یأس و ناامیدی، و امیدوار به بازگشت دوباره به
 زِيَارَتِكُمْ، غَيْرِ رَاجِعٍ عَنْكُمْ، وَلَا مِنْ زِيَارَتِكُمْ، بَلْ رَاجِعٌ عَائِدٌ أَنْ شَاءَ
 زیارت شما، بدون روی گردانی از شما و زیارت شما، بلکه اگر خدا بخواهد (به سوی شما) باز خواهم گشت
 اللَّهُ، وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ، يَا سَادَتِي رَغِبْتُ إِلَيْكُمْ
 و توان و نیرویی جز برای خداوند بلندمرتبه و با عظمت نیست، ای سرورانم به شما و زیارتتان
 وَالِي زِيَارَتِكُمْ، بَعْدَ أَنْ زَهَدَ فِيكُمْ وَفِي زِيَارَتِكُمْ أَهْلَ الدُّنْيَا، فَلَا

مشتاقم در حالی که دنیاپرستان از شما و زیارتتان روی گردانند، پس
حَبِيبِي اللّٰهُ مَا رَجَوْتُ، وَمَا اَمَلْتُ فِي زِيَارَتِكُمَا، اِنَّهُ قَرِيْبٌ مُّجِيْبٌ.

خداوند مرا از آنچه در زیارت شما به آن امیدوارم و آرزو دارم ناامید نکند، زیرا او نزدیک و اجابت کننده است.
آنگاه رو به قبله می‌ایستی و دعایی که به دعای علقمه معروف شده است [۳۰۷] را می‌خوانی:

يَا اللّٰهُ يَا اللّٰهُ يَا اللّٰهُ، يَا مُجِيْبَ دَعْوَةِ الْمُضْطَرِّينَ، يَا كَاشِفَ كُرْبِ

ای خدا، ای خدا، ای خدا، ای اجابت کننده درخواست نیازمندان، ای برطرف کننده غم

الْمُكْرُوْبِيْنَ، يَا غِيَاثَ الْمُسْتَغِيْثِيْنَ، وَيَا صَرِيْحَ الْمُسْتَصْرِخِيْنَ، وَيَا مَنْ

گرفتاران، ای فریادرس فریادرس خواهان، و ای یاری گر یاری خواهان، و ای که

هُوَ اَقْرَبُ اِلَيَّ مِنْ حَبْلِ الْوَرِيْدِ، يَا مَنْ يَحْوُلُ بَيْنَ الْمَرْءِ وَقَلْبِهِ، وَيَا مَنْ

از رگ گردن به من نزدیکتری، ای که میان انسان و دلش فاصله می‌شوی، و ای که

هُوَ بِالْمَنْظَرِ الْاَعْلَىٰ وَ بِالْاَفْقِ الْمُبِيْنِ، وَيَا مَنْ هُوَ الرَّحْمَنُ الرَّحِيْمُ عَلَيَّ

در جایگاه بلند و در افق آشکار هستی، و ای که بخشنده و مهربانی و بر

الْعَرْشِ اسْتَوَىٰ وَيَا مَنْ يَعْلَمُ خَائِنَةَ الْاَعْيُنِ، وَمَا تُخْفِي الصُّدُوْرُ، وَيَا

عرش مسلطی، و ای که خیانت دیده‌ها و آنچه را سینه‌ها پنهان داشته می‌دانی، و ای

مَنْ لَا تُخْفِي عَلَيْهِ خَافِيَةٌ، يَا مَنْ لَا تَشْتَبُهْ عَلَيْهِ الْاَصْوَاتُ، وَيَا مَنْ

که چیزی بر تو پوشیده نیست، ای که صداها بر تو مشتبه نشود، و ای که

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۲۷۲

لَا تُغْلَطُهٗ الْحَاجَاتُ، وَيَا مَنْ لَا يُبْرِمُهٗ الْحَاحُ الْمَلْحِيْنَ، يَا مُدْرِكَ كُلِّ

(فراوانی) نیازها او را به اشتباه نیاندازد، و ای که اصرار پافشاری کنندگان او را نیازارد، ای به دست آورنده

قُوْتٍ، وَيَا جَامِعَ كُلِّ شَمْلٍ، وَيَا بَارِيَّ النُّفُوْسِ بَعْدَ الْمَوْتِ، يَا مَنْ هُوَ كُلُّ

هر چه از دست رفته، و ای جمع کننده پراکنده‌گان، ای آفریننده جانها پس از مرگ، ای که هر

يَوْمٍ فِيْ شَأْنٍ، يَا قَاضِيَ الْحَاجَاتِ، يَا مُنْفَسَ الْكُرْبَاتِ، يَا مُعْطِيَّ

روز در کاری هستی، ای بر آورنده حاجتها، ای برطرف کننده گرفتاریها، ای عطا کننده

السُّؤْلَاتِ، يَا وَلِيَّ الرَّغْبَاتِ، يَا كَافِيَ الْمُهْمَاتِ، يَا مَنْ يَكْفِي مِنْ كُلِّ

درخواستها، ای صاحب اختیار آرزوها، ای کفایت کننده امور مهم، ای که از هر چیز

شَيْءٍ، وَلَا يَكْفِي مِنْهُ شَيْءٌ فِي السَّمَوَاتِ وَالْاَرْضِ، اسْئَلُكَ بِحَقِّ مُحَمَّدٍ

کفایت می‌کنی، ولی چیزی در آسمان‌ها و زمین از تو کفایت نکند، از تو می‌خواهم به حق محمد

خَاتَمِ النَّبِيِّْنَ، وَعَلِيٍّ اَمِيْرِ الْمُؤْمِنِيْنَ، وَبِحَقِّ فَاطِمَةَ بِنْتِ نَبِيِّكَ، وَبِحَقِّ

خاتم پیامبران و علی امیر مؤمنان و به حق فاطمه دختر پیامبرت و به حق

الْحَسَنِ وَالْحُسَيْنِ، فَانِّيْ بِهِمْ اتَوَجَّهُ اِلَيْكَ فِي مَقَامِيْ هَذَا، وَبِهِمْ اتَوَسَّلُ،

امام حسن و امام حسین، زیرا من در این جایگاه به واسطه آنها به تو توجه نموده و متوسل می‌شوم

وَبِهِمْ اَتَشْفَعُ اِلَيْكَ، وَبِحَقِّهِمْ اسْئَلُكَ وَاَقْسِمُ وَاَعَزِّمُ عَلَيْكَ، وَبِالشَّانِ الَّذِي

و به واسطه آنها از تو شفاعت می‌طلبم و به حق آنها از تو می‌خواهم و تو را سوگند می‌دهم و با تأکید تقاضا می‌کنم و به حق

جایگاهی که

لَهُمْ عِنْدَكَ، وَبِالْقَدْرِ الَّذِي لَهُمْ عِنْدَكَ، وَبِالَّذِي فَضَّلْتَهُمْ عَلَى الْعَالَمِينَ،
 آنان نزد تو دارند، و به حقّ ارزشی که آنان نزد تو دارند و به حقّ آنچه که آنان را بر جهانیان برتری دادی،
 وَبِاسْمِكَ الَّذِي جَعَلْتَهُ عِنْدَهُمْ، وَبِهِ خَصَّصْتَهُمْ دُونَ الْعَالَمِينَ، وَبِهِ ابْتَنُّهُمْ
 و به حقّ نامی که نزد آنان قرار دادی، و از میان جهانیان آنان را به آن اختصاص دادی، و به وسیله آن، آنها
 وَابْتَنَّتْ فَضْلُهُمْ مِنْ فَضْلِ الْعَالَمِينَ، حَتَّى فَاقَ فَضْلُهُمْ فَضْلَ الْعَالَمِينَ
 و فضیلتشان را بر دیگران آشکار نمودی، تا جایی که فضیلتشان بر تمام جهانیان پیشی گرفت،
 جَمِيعًا، اسْئَلُكَ اَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ، وَاَنْ تُكْشِفَ عَنِّي
 از تو می‌خواهم که بر محمد و خاندان پاکش درود فرستی، و غم و اندوه
 عَمِّي وَهَمِّي وَكَزْبِي وَتَكْفِينِي الْمُهَمَّ مِنْ اُمُورِي وَتَقْضِيَ عَنِّي دِينِي
 و گرفتاریم را برطرف کنی، و کارهای مهمم را کفایت کنی، و قرضم را ادا کنی
 کلیات مفاتیح نوین، ص: ۲۷۳

وَتُجِيرَنِي مِنَ الْفَقْرِ، وَتُجِيرَنِي مِنَ الْفَاقَةِ، وَتُعِينِنِي عَنِ الْمَسْئَلَةِ الَّتِي
 و مرا در فقر و نیازمندی حمایت کنی، و مرا از اظهار حاجت در نزد آفریدگان
 الْمَخْلُوقِينَ، وَتَكْفِينِي هَمَّ مَنْ اخَافُ هَمَّهُ، وَجُورَ مَنْ اخَافُ جُورَهُ،
 بی‌نیاز گردانی و کفایت کنی مرا از اندوه کسی که از اندوهش می‌ترسم، و از ستم کسی که از ستمش می‌ترسم
 وَعُسْرَ مَنْ اخَافُ عُسْرَهُ، وَحُزُونََهُ مَنْ اخَافُ حُزُونَتَهُ، وَشَرَّ مَنْ اخَافُ
 و از گرفتاری کسی که از گرفتار شدن به دست او می‌ترسم، و از خشونت کسی که از خشونت او بیم دارم و از شرّ کسی که از
 شَرِّهِ، وَمَكْرَ مَنْ اخَافُ مَكْرَهُ، وَبَغْيَ مَنْ اخَافُ بَغْيَهُ، وَسُلْطَانَ مَنْ اخَافُ
 شرّش می‌ترسم، و از حيله کسی که از حيله اش خائفم، و از بيداد کسی که از بيدادش ترس دارم بیمناکم، و از سلطه کسی که از
 سُلْطَانَتِهِ، وَكَيْدَ مَنْ اخَافُ كَيْدَهُ، وَمَقْدَرَةَ مَنْ اخَافُ مَقْدَرَتَهُ عَلَيَّ،
 سلطه اش می‌ترسم، و از نیرنگ کسی که از نیرنگش خوف دارم، و از قدرت یافتن کسی که از قدرتش بر خود می‌ترسم،
 وَتَرَدُّ عَنِّي كَيْدَ الْكَيْدَةِ، وَمَكْرَ الْمَكْرَةِ، اللَّهُمَّ مَنْ ارَادَنِي فَارِدُهُ،
 و از تو می‌خواهم که نیرنگ نیرنگبازان و فریب فریبکاران را از من دور کنی، خدایا هر که مرا (به بدی) قصد کند تو نیز با او چنان
 کن،

وَمَنْ كَادَنِي فَكَيْدُهُ، وَاصْرِفْ عَنِّي كَيْدَهُ وَمَكْرَهُ وَبَأْسَهُ وَامَانِيَّتَهُ، وَامْنَعُهُ

و هر که با من نیرنگ کند تو نیز گرفتارش کن، و نیرنگ و فریب و قدرت و سلطه اش را از من باز دار، و او را

عَنِّي كَيْفَ شِئْتِ وَأَنْتِ شِئْتِ، اللَّهُمَّ اشْغَلْهُ عَنِّي بِفَقْرٍ لَا تَجْبُرُهُ، وَبِبَلَاءٍ

هر گونه و هر زمان که خواهی از من باز دار، خدایا او را گرفتار کن به فقری که جبرانش نکنی و به بلایی که

لَا تَسْتُرُهُ، وَبِفَاقَةٍ لَا تَسُدُّهَا، وَبِسَقَمٍ لَا تُعَافِيهِ، وَذُلًّا لَا تُعِزُّهُ، وَبِمَسْكَنَةٍ

از آن حفظش نکنی، و به نیازی که جبرانش نکنی، و به دردی که عافیتش نبخشی و به ذلّتی که عزّتش نبخشی و به بیچارگی که

لَا تَجْبُرُهَا، اللَّهُمَّ اضْرِبْ بِالذُّلِّ نَصَبَ عَيْنِي، وَادْخُلْ عَلَيْهِ الْفَقْرَ

جبرانش نکنی، خدایا ذلّت را در مقابل دیدگانش قرار ده و فقر را

فِي مَنْزِلِهِ، وَالْعِلَّةُ وَالسُّقْمَ فِي بَدَنِهِ، حَتَّى تَشْغَلَهُ عَنِّي بِشُغْلٍ شَاغِلٍ لَا
 در خانه‌اش و بیماری و مرض را در بدنش داخل کن، تا او را از من به کاری مشغول و گرفتار سازی که
 فَرَاغَ لَهُ، وَأَنْسِيَهُ ذِكْرِي كَمَا أَنْسَيْتَهُ ذِكْرَكَ، وَخُذْ عَنِّي بِسَمْعِهِ وَبَصَرِهِ،
 فراغتی نداشته باشد و یادم را از خاطرش ببر همان گونه که یاد خودت را از خاطرش برده‌ای، و گوش و چشم
 وَلِسَانِهِ وَيَدِهِ وَرِجْلِهِ وَقَلْبِهِ، وَجَمِيعِ جَوَارِحِهِ، وَأَدْخِلْ عَلَيْهِ
 و زبان و دست و پای و دل و تمامی اعضایش را از من باز دار، و تمامی اعضای
 کلیات مفاتیح نوین، ص: ۲۷۴

فِي جَمِيعِ ذَلِكَ السُّقْمِ، وَلَا تَشْفِهِ حَتَّى تَجْعَلَ ذَلِكَ لَهُ شُغْلًا شَاغِلًا بِهِ
 بدنش را به بیماری مبتلا کن، و او را شفا نده تا به واسطه آن از من و یاد من
 عَنِّي وَعَنْ ذِكْرِي وَكَافِي مَا لَا يَكْفِي سِوَاكَ، فَأَنَّكَ الْكَافِي لَا
 به آن مشغول شود، ای کفایت کننده، آنچه را که کسی جز تو کفایت نمی کند، مشکلات مرا کفایت کن، زیرا تو کفایت کننده‌ای
 هستی که

كَافِي سِوَاكَ، وَمُفَرِّجٌ لَا مُفَرِّجَ سِوَاكَ، وَمُعِثٌ لَا مُعِثَ سِوَاكَ، وَجَارٌ لَا
 کفایت کننده‌ای جز تو نیست و گشایشگری که گره گشایی جز تو نیست و فریادرسی که فریادرسی جز تو نیست و پناه‌دهی
 جَارَ سِوَاكَ، خَابَ مَنْ كَانَ جَارُهُ سِوَاكَ، وَمُعِثُهُ سِوَاكَ، وَمُفَرِّجُهُ الِی
 که پناه‌دهنده‌ای جز تو نیست، زیان دید آن که پناه و فریادرسش جز تو بود،
 سِوَاكَ، وَمَهْرَبُهُ الِی سِوَاكَ، وَمَلْجَأُهُ الِی غَيْرِكَ، وَمَنْجَاةٌ مِنْ مَخْلُوقٍ
 و پناهگاه و راه نجاتش جز تو بود، و به غیر تو پناهنده شد و از غیر تو
 غَيْرِكَ، فَأَنْتَ نِقْتِي وَرَجَائِي وَمَفْزَعِي وَمَهْرَبِي وَمَلْجَأِي وَمَنْجَاةِي،
 راه نجات جست، تویی تکیه گاه و امید و پناه و راه نجات و پناهگاه و راه رهاییم،
 فَبِكَ اسْتَفْتِيحُ وَبِكَ اسْتَنْجِحُ، وَبِمُحَمَّدٍ آلِ مُحَمَّدٍ اتَّوَجَّهُ إِلَيْكَ، وَأَتَوَسَّلُ
 پس نام با تو آغاز کرده و از تو موفقیت می طلبم و به واسطه محمد و خاندان پاکش به تو رو کرده و توسل جسته
 وَاتَّشَفَعُ، فَاسْأَلُكَ يَا اللَّهُ يَا اللَّهُ يَا اللَّهُ، فَلَكَ الْحَمْدُ وَلَكَ الشُّكْرُ، وَالْيَاكَ
 و شفاعت می طلبم پس از تو می خواهم ای خدا، ای خدا، ای خدا، حمد و سپاس از آن توست، و شکایتم
 الْمُسْتَكِي وَأَنْتَ الْمُسْتَعَانُ، فَاسْأَلُكَ يَا اللَّهُ يَا اللَّهُ يَا اللَّهُ، بِحَقِّ مُحَمَّدٍ آلِ
 به درگاه توست و تویی یاورم، پس از تو می خواهم ای خدا، ای خدا، ای خدا، به حق محمد و خاندان
 مُحَمَّدٍ، أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ، وَأَنْ تُكْشِفَ عَنِّي غَمِّي
 پاکش که بر محمد و خاندان پاکش درود فرستی و غم و اندوه و گرفتاریم را
 وَهَمِّي وَكَرْبِي فِي مَقَامِي هَذَا، كَمَا كَشَفْتَ عَن نَبِيِّكَ هَمَّهُ وَغَمَّهُ وَكَرْبَهُ،
 در این جایگاه برطرف کنی همان گونه که از پیامبرت اندوه و غم و گرفتاری را برطرف نمودی
 وَكَفَيْتَهُ هَوْلَ عَدُوِّهِ، فَكَشِفْ عَنِّي كَمَا كَشَفْتَ عَنْهُ، وَفَرِّجْ عَنِّي كَمَا
 وهراس از دشمن را از او برطرف کردی، پس برطرف کن از من آن گونه که از او برطرف نمودی، و گشایش ده به من همان گونه
 که

فَرَجَتْ عَنْهُ، وَاکْفَنِي كَمَا كَفَيْتَهُ، وَاصْرِفْ عَنِّي هَوْلَ مَا اخَافَ هَوْلُهُ،

به او گشایشی عطا نمودی، و کفایت کن همان گونه که او را کفایت نمودی، و ترس آنچه را که از هراسش می‌ترسم

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۲۷۵

وَمَوْئِدَهُ مَا اخَافَ مَوْئِدَهُ، وَهَمَّ مَا اخَافَ هَمَّهُ، بِلا مَوْئِدَةٍ عَلَي نَفْسِي مِنْ

و زحمت آنچه را که از سختیش بیم دارم و اندوه آنچه را از اندوهش خائفم از من دور کن بی آن که از این جهت به زحمت

ذَلِكَ، وَاصْرِفْنِي بِقَضَاءِ حَوَائِجِي وَكِفَايَةِ مَا اَهَمَّنِي هَمُّهُ مِنْ اَمْرِ اٰخِرَتِي

بیافتم و مرا باز گردان با برآورده شدن حاجتم و کفایت آنچه از امور آخرت و دنیايم مرا
و دُنْيَايَ. آنگاه اگر قصد وداع با این دو بزرگوار را داشته باشد می‌گوید: یا امیرالمؤمنین، و یا

به زحمت انداخته است. ***** ای امیر مؤمنان و ای

اباعبدالله، عَلَيكُمَا مِنِّي سَلَامٌ اللّٰهِ اَبَدًا مَا بَقِيَ اللَّيْلُ وَالنَّهَارُ وَلَا

ابا عبدالله، سلام همیشگی خدا از جانب من بر شما باد مادامی که شب و روز باقی است

جَعَلَهُ اللّٰهُ اٰخِرَ الْعَهْدِ مِنْ زِيَارَتِكُمَا وَلَا فَرْقَ بَيْنِي وَبَيْنَكُمَا. [۳۰۸]

و خدا این زیارت را از شما را آخرین زیارت قرار ندهد و بین من و شما جدایی نیندازد.

۴- زیارت دیگری از صفوان

مرحوم «سید بن طاووس» در «فرحة الغری» از «صفوان جمّال» نقل می‌کند که وقتی با امام

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۲۷۶

صادق علیه السلام وارد کوفه شدیم- زمانی که آن حضرت به نزد منصور دوانقی می‌رفت- فرمود: ای صفوان! شتر را بخوابان که

این جا نزدیک قبر جدم امیرمؤمنان علیه السلام است، شتر را خواباندم، حضرت فرود آمدند و غسل کردند و لباس خود را عوض

کردند و پاها را برهنه نمودند و فرمودند تو نیز چنین کن؛ سپس به جانب تلّ نجف روانه شدند و فرمودند: گامها را کوتاه بردار و

سر را به زیر افکن که حق تعالی برای هر گامی صد هزار حسنه می‌نویسد ... سپس حرکت کرد و من هم به همراه او حرکت کردم

در حالی که با سکینه و وقار بودیم و تسبیح و تقدیس خدا می‌گفتم تا به تلها (تپه‌ها) رسیدیم؛ آنگاه ایستاد و نگاهی به چپ و

راست انداخت و با چوبی که در دست داشت خطی کشید و فرمود: خاکها را کنار بزن! من چنین کردم، ناگهان اثر قبری را یافتم،

پس اشک چشم آن بزرگوار بر گونه‌های مبارکش جاری شد و گفت:

اَنَا لِلّٰهِ وَاَنَا اِلَيْهِ راجِعُونَ و گفت: السَّلَامُ عَلَيكَ اِيَّهَا الْوَصِيُّ الْبُرِّ التَّقِيُّ،

ما از آن خداییم و به سوی او باز می‌گردیم ***** سلام بر تو ای جانشین نیکوکارِ پرهیزکار،

السَّلَامُ عَلَيكَ اِيَّهَا النَّبِيُّ الْعَظِيمُ، السَّلَامُ عَلَيكَ اِيَّهَا الصِّدِّيقُ الرَّشِيدُ،

سلام بر تو ای خیر بزرگ، سلام بر تو ای راستگوی هدایت یافته

السَّلَامُ عَلَيكَ اِيَّهَا الْبُرِّ الرَّكِيُّ السَّلَامُ عَلَيكَ يَا وَصِيَّ رَسُوْلِ رَبِّ

سلام بر تو ای نیکوکار پاکیزه، سلام بر تو ای جانشین فرستاده پروردگار

الْعَالَمِينَ، السَّلَامُ عَلَيكَ يَا خَيْرَةَ اللّٰهِ عَلَي الْخَلْقِ اِجْمَعِينَ، اَشْهَدُ اَنَّكَ

جهانیان، سلام بر تو ای برگزیده خدا بر تمامی مخلوقات، گواهی می‌دهم که تو

حَبِيْبُ اللّٰهِ، وَ خَاصَّتُهُ وَ خَالِصَتُهُ، السَّلَامُ عَلَيكَ يَا وَلِيَّ اللّٰهِ، وَ مَوْضِعَ سِرِّهِ،

محبوب خدا و بنده خاص و خالصش هستی، سلام بر تو ای ولی خدا، و مخزن سر
وَعَبِيَّةٌ عَلَيْهِمْ، وَخَازِنٌ وَحِيهِ. سپس خود را به قبر چسبانید و گفت: يَا بَابِي أَنْتَ وَآمِّي
و گنجینه دانش و خزانه دار وحیش. ***** پدر و مادرم فدای تو
یا امیر المؤمنین، يَا بَابِي أَنْتَ وَآمِّي يَا حُجَّةَ الْخِصَامِ، يَا بَابِي أَنْتَ وَآمِّي یا
ای امیر مؤمنان، پدر و مادرم فدای تو ای حجت (خدا) بر دشمنان، پدر و مادرم فدای تو ای
بَابِ الْمَقَامِ، يَا بَابِي أَنْتَ وَآمِّي يَا نُورَ اللَّهِ التَّامِّ، أَشْهَدُ أَنَّكَ قَدْ بَلَّغْتَ عَنِ اللَّهِ
درگاه با عظمت، پدر و مادرم فدای تو ای نور کامل خدا، گواهی می‌دهم که تو ابلاغ نمودی آنچه از جانب خدا
وَعَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ، مَا حُمِّلْتَ، وَرَعَيْتَ مَا اسْتُحْفِظْتَ،
و رسولش - که درود خدا بر او و خاندان پاکش باد- بر عهده داشتی، و رعایت نمودی آنچه مأمور حفظش بودی
کلیات مفاتیح نوین، ص: ۲۷۷

وَحَفِظْتَ مَا اسْتُودِعْتَ، وَحَلَلْتَ حَلَالَ اللَّهِ، وَحَرَّمْتَ حَرَامَ اللَّهِ، وَاقَمْتَ
و حفظ نمودی آنچه نزدت ودیعه گذاشته شد و حلال خدا را حلال و حرام خدا را حرام دانستی
اِحْكَامَ اللَّهِ، وَلَمْ تَتَعَدَّ حُدُودَ اللَّهِ، وَعَبَدْتَ اللَّهَ مُخْلِصًا حَتَّى اتَيْكَ الْيَقِينُ،
و احکام خدا را بپا داشته و از حدود الهی تجاوز ننمودی و خدا را از روی اخلاص عبادت نمودی تا زمان مرگت فرا رسید
صَلَّى اللَّهُ عَلَيْكَ وَ عَلَى الْأَنْمَةِ مِنْ بَعْدِكَ.
درود خدا بر تو و بر امامان بعد از تو باد.

سپس برخاست و در بالای سر آن حضرت چند رکعت نماز خواند و فرمود: ای صفوان! هر کس امیر مؤمنان علیه السلام را به این
زیارت، زیارت کند و این نماز را بخواند در حالی به اهل خود برمی‌گردد که گناهانش بخشوده شده و سعیش مشکور است و
ثواب هر فرشته‌ای از فرشتگان که او را زیارت کرده برایش نوشته می‌شود. با تعجب پرسیدم: ثواب هر زائری از فرشتگان؟! فرمود:
هر شب هفتاد گروه از فرشتگان او را زیارت می‌کنند، عرض کردم تعداد هر گروه چقدر است؟ فرمود: صد هزار؛ سپس به صورت
قهقرا خارج شد در حالی که می‌گفت:

يَا جَدًّا يَا سَيِّدًا، يَا طَيِّبًا يَا طَاهِرًا، لَا جَعَلَهُ اللَّهُ آخِرَ الْعَهْدِ مِنْكَ،
ای جد و آقای من، ای پاک و پاکیزه، خدا این زیارت را آخرین زیارت از تو قرار ندهد
وَرَزَقَنِي الْعَوْدَ إِلَيْكَ، وَالْمَقَامَ فِي حَرَمِكَ، وَالْكَوْنَ مَعَكَ وَمَعَ الْأَبْرَارِ مِنْ
و بازگشت به سویت و اقامت در حرمت و بودن با تو و نیکان از
وُلْدِكَ، صَلَّى اللَّهُ عَلَيْكَ، وَ عَلَى الْمَلَائِكَةِ الْمُحَدِّقِينَ بِكَ.
فرزندانت را روزیم کند، درود خدا بر تو و بر فرشتگان گرداگرد حرمت باد.
عرض کردم: ای آقای من! آیا اجازه می‌دهی که اصحاب ما از اهل کوفه را از این قبر آگاه سازم؟ فرمود:
آری و مبلغی به من دادند و من قبر را تعمیر و اصلاح کردم. [۳۰۹]

۵- زیارتی از کتاب مزار قدیم

مرحوم «حاجی نوری» رحمه الله از کتاب «مزار قدیم» از امام باقر علیه السلام روایت کرده که فرمود: با پدرم به زیارت قبر جدم
امیر مؤمنان علی بن ابی طالب علیه السلام در نجف رفتیم، پس پدرم نزد قبر مطهر ایستاد و گریست و گفت:

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۲۷۸

السَّلَامُ عَلَىٰ أَبِي الْأَيْمَةِ، وَخَلِيلِ النَّبِيِّ، وَالْمَخْصُوصِ بِالْأُخُوَّةِ، السَّلَامُ
سلام بر پدر امامان و دوستدار نبوت و برگزیده شده برای برادری (پیامبر)، سلام
عَلَىٰ يَعْسُوبِ الْإِيمَانِ، وَمِيزَانِ الْأَعْمَالِ، وَسَيْفِ ذِي الْجَلَالِ، السَّلَامُ
بر رئیس ایمان، و میزان سنجش اعمال و شمشیر خدای باشکوه، سلام
عَلَىٰ صَالِحِ الْمُؤْمِنِينَ، وَوَارِثِ عِلْمِ النَّبِيِّينَ، الْحَاكِمِ فِي يَوْمِ الدِّينِ،
بر شایسته‌ترین مؤمنان و وارث علم پیامبران، و حکم کننده در روز قیامت.
السَّلَامُ عَلَىٰ شَجَرَةِ التَّقْوَىٰ السَّلَامُ عَلَىٰ حُجَّةِ اللَّهِ الْبَالِغَةِ، وَنِعْمَتِهِ
سلام بر شجره تقوا، سلام بر حجت رسای خدا و نعمت
السَّابِغَةِ، وَنِعْمَتِهِ الدَّامِعَةِ، السَّلَامُ عَلَىٰ الصُّرَاطِ الْوَاضِحِ، وَالنَّجْمِ اللَّائِحِ،
فراوان و عذاب کوبنده‌اش، سلام بر راه آشکار و ستاره درخشان
وَالْإِمَامِ النَّاصِحِ، وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ * أَنْكَاهُ كَقْتُ: أَنْتَ وَسَيْلَتِي إِلَى اللَّهِ
و امام خیرخواه، و رحمت و برکات خدا بر تو باد***** تو واسطه و راه من به سوی خدایی،
وَذَرِيعَتِي وَوَلِي حَقِّ مُؤَالَاتِي وَتَأْمِيلِي فَكُنْ لِي شَفِيعِي إِلَى اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ
و من نسبت به تو حق پیروی و آرزومندی دارم، پس به درگاه خدا برای برآورده
فِي الْوُقُوفِ عَلَىٰ قَضَاءِ حَاجَتِي وَهِيَ فَكَاكُ رَقَبَتِي مِنَ النَّارِ، وَاصْرِفْنِي
شدن حاجتم که همان رهاییم از آتش دوزخ است، شفیعم باش، و مرا از این جایگاهم
فِي مَوْقِفِي هَذَا بِالنَّجْحِ، وَبِمَا سَأَلْتَهُ كُلَّهُ بِرَحْمَتِهِ وَقُدْرَتِهِ، اللَّهُمَّ
با موفقیت و برآورده شدن آنچه از تو خواسته‌ام به رحمت و قدرتت بازگردان، خدایا
ارْزُقْنِي عَقْلاً كَامِلاً، وَوَلْباً رَاجِحاً، وَقَلْباً زَكِيّاً، وَعَمَلاً كَثِيراً، وَادَباً بَارِعاً،
عقلی کامل و اندیشه‌ای برتر و دلی پاک و عملی فراوان و ادبی کارآمد را روزیم کن
وَاجْعَلْ ذَلِكَ كُلَّهُ لِي وَلَا تَجْعَلْهُ عَلَيَّ، بِرَحْمَتِكَ يَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ. [۳۱۰]
و تمام اینها را به نفع من قرار ده نه به زیان من، به رحمت ای مهربان‌ترین مهربانان.

۶- زیارت وداع

در کتاب «کامل الزیارات» از ابوالحسن (موسی بن جعفر) علیه السلام نقل کرده که هرگاه قصد وداع کردی، کنار قبر آن حضرت بگو:

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۲۷۹

السَّلَامُ عَلَيْكَ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ، اسْتَوْدِعُكَ اللَّهُ وَاسْتَرْعِيكَ، وَأَقْرَأُ
سلام بر تو و رحمت و برکات خدا بر تو باد، تو را به خدا می سپارم و توجّهت را می طلبم
عَلَيْكَ السَّلَامُ، آمَنَّا بِاللَّهِ وَبِالرُّسُلِ، وَبِمَا جَاءَتْ بِهِ، وَدَعَتْ إِلَيْهِ وَدَلَّتْ
و بر تو سلام می کنم، ایمان آورده‌ایم به خدا و فرستادگانش و به آنچه آورده‌اند و به آن دعوت نموده و بر آن
عَلَيْهِ، فَكُتِبْنَا مَعَ الشَّاهِدِينَ، اللَّهُمَّ لَا تَجْعَلْهُ آخِرَ الْعَهْدِ مِنْ زِيَارَتِي

راهنمایی کرده‌اند، پس ما را در زمره گواهان (بر آن) ثبت فرما، خدایا زیارتم را آخرین زیارت از او قرار مده
 آيَا، فَإِنْ تَوَفَّيْتَنِي قَبْلَ ذَلِكَ، فَأَنْتَ أَشْهَدُ فِي مَمَاتِي عَلِيٌّ مَا كُنْتُ شَهِدْتُ
 پس اگر مرا پیش از زیارت دوباره، میراندی گواهی می‌دهم در مردنم به آنچه
 عَلَيْهِ فِي حَيَاتِي أَشْهَدُ أَنْكُمْ الْأَيْمَةُ، أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيًّا، وَالْحَسَنَ
 در زنده بودنم گواهی دادم، گواهی می‌دهم که شما امامید، امیر مؤمنان علی، و حسن
 وَالْحُسَيْنَ، وَعَلِيَّ بْنَ الْحُسَيْنِ، وَمُحَمَّدَ بْنَ عَلِيٍّ، وَجَعْفَرَ بْنَ مُحَمَّدٍ،
 و حسین، و علی بن حسین و محمد بن علی، و جعفر بن محمد
 وَمُوسَى بْنَ جَعْفَرٍ، وَعَلِيَّ بْنَ مُوسَى وَمُحَمَّدَ بْنَ عَلِيٍّ، وَعَلِيَّ بْنَ
 و موسی بن جعفر، و علی بن موسی و محمد بن علی، و علی بن
 مُحَمَّدٍ، وَالْحَسَنَ بْنَ عَلِيٍّ، وَالْحُجَّةَ بْنَ الْحَسَنِ، صَلَوَاتُكَ عَلَيْهِمْ
 محمد و حسن بن علی و حجت بن الحسن (همه امامان من هستند) که درود خدا بر تمامی
 أَجْمَعِينَ، وَأَشْهَدُ أَنَّ مَنْ قَتَلَهُمْ وَحَارَبَهُمْ مُشْرِكُونَ، وَمَنْ رَدَّ عِلْمَهُمْ وَرَدَّ
 آنان باد، و گواهی می‌دهم هر کس آنان را کشت و با آنان جنگید مشرک است و هر کس مقام علمی آنان را نپذیرفت
 عَلَيْهِمْ فِي اسْفَلِ دَرَكٍ مِنَ الْجَحِيمِ، وَأَشْهَدُ أَنَّ مَنْ حَارَبَهُمْ لَنَا اَعْدَاءٌ،
 و با آنها به مخالفت برخاست در پایین‌ترین درجه دوزخ است، و گواهی می‌دهم هر کس با آنان جنگید دشمن ماست
 وَنَحْنُ مِنْهُمْ بُرِّءَاءٌ، وَأَنْهُمْ حِزْبُ الشَّيْطَانِ، وَعَلِيٌّ مَنْ قَتَلَهُمْ لَعْنَةُ اللَّهِ
 و ما از آنها بیزاریم، و آنها گروه شیطانند و لعنت خدا و فرشتگان و تمامی مردم بر
 وَالْمَلَائِكَةَ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ، وَمَنْ شَرِكَ فِيهِمْ، وَمَنْ سَرَّهُ قَتْلُهُمْ، اللَّهُمَّ
 قاتلان آنان باد و بر کسانی که در قتل آنان شراکت نموده و از آن خوشحال شدند، خدایا
 أَنِّي اسئَلُكَ بَعْدَ الصَّلَاةِ وَالتَّسْلِيمِ، أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَعَلِيٍّ
 بعد از درود و سلام از تو می‌خواهم که بر محمد و علی

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۲۸۰

وَ فَاطِمَةَ، وَالْحَسَنَ وَالْحُسَيْنَ، وَعَلِيٍّ وَمُحَمَّدٍ، وَجَعْفَرَ وَمُوسَى وَعَلِيٍّ
 و فاطمه و حسن و حسین و علی و محمد و جعفر و موسی و علی
 وَمُحَمَّدٍ، وَعَلِيٍّ وَالْحَسَنَ، وَالْحُجَّةَ، وَلَا تَجْعَلْهُ آخِرَ الْعَهْدِ مِنْ زِيَارَتِهِ،
 و محمد و علی و حسن و حجت بن الحسن درود فرستی و این زیارت را آخرین زیارت از او قرار مده
 فَإِنْ جَعَلْتَهُ فَاخِرُنِي مَعَ هَؤُلَاءِ الْمُسَمَّيْنَ الْأَيْمَةَ، اللَّهُمَّ وَ ذَلَّلْ قُلُوبَنَا
 پس اگر آخرین زیارتم قرار دادی مرا با امامان یاد شده محشورم فرما و دل‌های ما را به
 لَهُمْ بِالطَّاعَةِ، وَالْمُنَاصَحَةِ وَالْمَحَبَّةِ، وَحُسْنِ الْمَوَازَرَةِ وَالتَّسْلِيمِ. [۳۱۱]
 اطاعت و خیرخواهی و دوستی و فرمانبرداری و تسلیم در برابر آنان مطیع گردان.

اشاره

علاوه بر زیاراتی که گذشت و مخصوص زمان معینی نبود، چند زیارت مخصوصه نیز برای آن حضرت نقل شده است:

۱- زیارت روز عید غدیر

«سید بن طاووس» در «اقبال» از بنظری، از امام رضا علیه السلام روایت کرده که فرمود: «هر جا باشی (اگر بتوانی) در روز غدیر نزد قبر امیرمؤمنان علیه السلام حاضر شو، چرا که خداوند تبارک و تعالی در این روز گناهان بسیاری از مرد و زن مؤمن را می‌آمرزد... به خدا قسم اگر مردم فضیلت این روز را حقیقتاً می‌شناختند در هر روز، فرشتگان، ده مرتبه با آنان مصافحه می‌کردند». [۳۱۲] به هر حال، برای این روز چند زیارت نقل شده است:

زیارت اول: زیارت «امین‌الله» که بعضی از بزرگان آن را به عنوان زیارت مخصوص به این روز نقل کرده‌اند و در بحث زیارات مطلقه گذشت، (صفحه ۲۶۰).

زیارت دوم: زیارت بسیار جالب و جامعی که امام حسن عسکری علیه السلام آن را از پدرش بزرگوارش نقل می‌کند [۳۱۳] و کیفیت آن چنین است: وقتی اراده زیارت حضرتش را کردی نخست بر در آن قبه شریفه بایست و اذن دخول بخواه (خوب است اذن دخولی را که ما در ابتدای بخش زیارات، صفحه ۲۲۰، ذکر

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۲۸۱

کردیم: »

اللَّهُمَّ إِنِّي وَقَفْتُ عَلَى بَابٍ مِنْ ...

« خوانده شود) سپس پای راست را مقدم بدار و داخل شو و به نزدیک ضریح مقدس برو و پشت به قبله و رو به ضریح بایست و بگو:

السَّلَامُ عَلَى مُحَمَّدٍ رَسُولِ اللَّهِ خَاتَمِ النَّبِيِّينَ، وَسَيِّدِ الْمُرْسَلِينَ، وَصَفْوَةِ
 سَلام بر محمد رسول خدا و خاتم پیامبران، و آقا و سید فرستادگان و برگزیده
 رَبِّ الْعَالَمِينَ، امین‌الله علی و حیه، و عزائم امره، و الخاتم لما سبق،
 پروردگار جهانیان، امین خدا بر وحی و فرمان حتمیش و ختم کننده آنچه گذشت
 وَالْفَاتِحِ لِمَا اسْتَقْبَلَ، وَالْمُهَيِّمِ عَلَى ذَلِكَ كُلِّهِ، وَرَحْمَةِ اللَّهِ وَبَرَكَاتِهِ
 و گشاینده آنچه خواهد آمد، و ناظر بر تمام این امور، و رحمت و برکات خدا
 وَصَلَوَاتِهِ وَتَحِيَّاتِهِ، السَّلَامُ عَلَى أَنْبِيَاءِ اللَّهِ وَرُسُلِهِ، وَمَلَائِكَتِهِ الْمُقَرَّبِينَ،
 و درود و تحیاتش بر تو باد، سلام بر پیامبران و فرستادگان خدا و فرشتگان مقرب
 وَعِبَادِهِ الصَّالِحِينَ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا امِيرَ الْمُؤْمِنِينَ، وَسَيِّدَ الْوَصِيِّينَ،
 و بندگان صالحش، سلام بر تو ای امیرمؤمنان و آقا و سرور جانشینان
 وَوَارِثَ عِلْمِ النَّبِيِّينَ، وَوَلِيَّ رَبِّ الْعَالَمِينَ، وَمَوْلَايَ وَمَوْلَى الْمُؤْمِنِينَ،
 و وارث علم پیامبران و دوستدار پروردگار جهانیان و مولای من و تمامی مؤمنان
 وَرَحْمَةِ اللَّهِ وَبَرَكَاتِهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا مَوْلَايَ يَا امِيرَ الْمُؤْمِنِينَ،
 و رحمت و برکات خدا بر تو باد، سلام بر تو ای مولای من ای امیرمؤمنان

یا امین الله فی ارضیه، و سفیره فی خلقه، و حجتہ البالیة علی عباده،

ای امین خدا در روی زمین و سفیرش در میان مخلوقات و حجت و دلیل رسایش بر بندگان

السَّلامُ عَلَیْكَ یا دین الله القویم، و صراطه المُستقیم، السَّلامُ عَلَیْكَ

سلام بر تو ای دین پایدار خدا و راه راست او، سلام بر تو

ایها التَّابُ العظیم، الذی هُم فیهِ مُخْتَلِفُونَ، وَ عَنْهُ یُسْتَلُونَ، السَّلامُ عَلَیْكَ

ای خبر بزرگ، که امت در آن اختلاف کردند و از آن بازخواست شوند، سلام بر تو

یا امیر المؤمنین، آمَنْتَ بِاللَّهِ وَ هُم مُشْرِكُونَ، وَ صَدَقْتَ بِالْحَقِّ وَ هُم

ای امیر مؤمنان به خدا ایمان آوردی در حالی که آنها مشرک بودند و حق را تصدیق نمودی در حالی که

مُكذَّبُونَ، وَ جَاهَدْتَ وَ هُم مُّحْجَمُونَ، وَ عَبَدْتَ اللّٰهَ مُخْلِصًا لَهُ الدِّینَ

آنان تکذیب نمودند و جهاد نمودی در حالی که آنان شانه خالی کردند، و خدا را عبادت نمودی در حالی که دینت را برای او

خالص کردی

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۲۸۲

صَابِرًا مُّحْتَسِبًا، حَتَّىٰ آتِیَکَ الْیَقِینُ، اِلَّا لَعْنَةُ اللّٰهِ عَلَی الظَّالِمِینَ، السَّلامُ

و صبر کرده و به پاداش او راضی شدی، تا زمان مرگت فرا رسید، لعنت خدا بر ستمکاران باد، سلام

عَلِیْكَ یا سَیِّدَ الْمُسْلِمِینَ، وَ یَعْسُوبَ الْمُؤْمِنِینَ، وَ اِمَامَ الْمُتَّقِینَ، وَ قَانِدَ

بر تو ای آقا و سرور مسلمانان و پیشوای مؤمنان و امام پرهیزکاران و پیشوای

الْغُرِّ الْمُحْجَلِینَ، وَ رَحْمَةَ اللّٰهِ وَ بَرَکَاتِهِ، اَشْهَدُ اَنَّکَ اَخُو رَسُولِ اللّٰهِ وَ وَصِیُّهُ،

سفیدرویان، و رحمت و برکات خدا بر تو باد، گواهی می‌دهم که تویی برادر و جانشین رسول خدا

وَ وَاٰرِثُ عِلْمِهِ وَ اَمِیْنُهُ عَلَی شَرْعِهِ، وَ خَلِیْفَتُهُ فِی اُمَّتِهِ، وَ اَوَّلُ مَنْ اَمَنَ بِاللّٰهِ،

و وارث علم و امین او بر شریعتش و جانشینش در میان امتش و اولین کسی که به خدا ایمان آورد

وَ صَدَّقَ بِمَا اَنْزَلَ عَلَی نَبِیِّهِ، وَ اَشْهَدُ اَنَّهُ قَدْ بَلَغَ عَنِ اللّٰهِ مَا اَنْزَلَهُ فِیْکَ،

و آنچه بر پیامبرش نازل شد تصدیق نمود، و گواهی می‌دهم که او آنچه خدا در مورد تو نازل کرد (به امت) ابلاغ نمود

فَصَدَقَ بِاَمْرِهِ، وَ اَوْجَبَ عَلَی اُمَّتِهِ فَرَضَ طَاعَتِکَ وَ وِلَایَتِکَ، وَ عَقَدَ

و کارش را به انجام رسانید، و اطاعت و ولایت تو را بر امتش واجب فرمود و برای تو

عَلَيْهِمُ الْبَیْعَةُ لَکَ، وَ جَعَلَکَ اَوَّلِیَّ بِالْمُؤْمِنِینَ مِنْ اَنْفُسِهِمْ، کَمَا جَعَلَهُ اللّٰهُ

از آنان بیعت گرفت و تو را نسبت به مؤمنان شایسته‌تر از خودشان قرار داد، همان گونه که خدا او را

کَذَلِکَ، ثُمَّ اَشْهَدَ اللّٰهُ تَعَالٰی عَلَیْهِمْ، فَقَالَ السُّتُ قَدْ بَلَغْتُ، فَقَالُوا اللّٰهُمَّ

چنین قرار داد، سپس خداوند بلندمرتبه را بر آنان شاهد گرفت و فرمود: آیا (فرمان خدا را) نرساندم؟ پس گفتند:

بَلٰی فَقَالَ اللّٰهُمَّ اَشْهَدُ وَ کَفٰی بِکَ شَهِیدًا وَ حاکِمًا بَیْنَ الْعِبَادِ، فَلَعَنَ اللّٰهُ

بخدا رساندی، پس فرمود: خدایا تو شاهد باش و شهادت و حکم تو بین بندگان کافی است، پس خدا لعنت کند

جَاحِدَ وِلَایَتِکَ بَعْدَ الْاِقْرَارِ، وَ نَاکِثَ عَهْدِکَ بَعْدَ الْمِیثَاقِ، وَ اَشْهَدُ اَنَّکَ

منکر ولایتت را بعد از اقرار به آن و پیمان شکنانت را بعد از بستن پیمان، و گواهی می‌دهم که تو

وَ فِیْتِ بَعْهَدِ اللّٰهِ تَعَالٰی وَ اَنَّ اللّٰهُ تَعَالٰی مُوفِّ لَکَ بِعَهْدِهِ، وَ مَنْ اَوْفٰی بِمَا

به عهد خداوند بلندمرتبه وفا نمودی و خداوند بلندمرتبه به عهدش در مورد تو وفا نمود، و هر کس به آنچه با خدا عَاهَدَ عَلَيْهِ اللَّهُ فَسَيُؤْتِيهِ اجْرًا عَظِيمًا، وَأَشْهَدُ أَنَّكَ امِيرُ الْمُؤْمِنِينَ الْحَقُّ، عهد بسته وفا کند، به زودی پادشاه بزرگی به او خواهد داد و گواهی می‌دهم که تویی به حق امیر مؤمنان الَّذِي نَطَقَ بِوِلَايَتِكَ النَّزِيلُ، وَاخَذَ لَكَ الْعَهْدَ عَلَى الْأُمَّةِ بِذَلِكَ الرَّسُولُ، که قرآن در مورد ولایت سخن گفته و رسول خدا از امت بر آن عهد و پیمان گرفته است.

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۲۸۳

وَأَشْهَدُ أَنَّكَ وَعَمَّكَ وَآخَاكَ الَّذِينَ تَاجَرْتُمُ اللَّهَ بِنُفُوسِكُمْ، فَانزَلَ اللَّهُ

و گواهی می‌دهم که تو و عمو و برادرت کسانی هستید که با جانتان با خدا تجارت نمودید و خدا در شأن شما چنین نازل فرمود: فِيكُمْ: إِنَّ اللَّهَ اشْتَرَى مِنَ الْمُؤْمِنِينَ أَنْفُسَهُمْ وَأَمْوَالَهُمْ بِآنَ لَهُمُ الْجَنَّةُ،

خداوند از مؤمنان جانها و اموالشان را خریداری کرده که (در برابرش) بهشت برای آنان باشد،

يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ، فَيُقْتَلُونَ وَيُقْتَلُونَ، وَعَدَا عَلَيْهِ حَقًّا فِي التَّوْرَةِ

(به این گونه که): در راه خدا پیکار می‌کنند، می‌کشند و کشته می‌شوند، این وعده حقی است بر او که در تورات

وَالْإِنْجِيلِ وَالْقُرْآنِ، وَمَنْ أَوْفَى بِعَهْدِهِ مِنَ اللَّهِ، فَاسْتَبْشِرُوا ببيعِكُمْ الَّذِي

و انجیل و قرآن ذکر فرموده؛ چه کسی از خدا به عهدش وفادارتر است؟! اکنون بشارت باد بر شما

بِأَعْتَمْتُمْ بِهِ، وَذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ، التَّائِبُونَ الْعَابِدُونَ، الْحَامِدُونَ

به داد و ستدی که با خدا کرده‌اید و این است آن پیروزی بزرگ، توبه‌کنندگان، عبادت‌کاران، سپاسگویان

السَّائِحُونَ، الرَّاكَعُونَ السَّاجِدُونَ، الْأُمُورَ بِالْمَعْرُوفِ، وَالنَّاهُونَ عَنِ

سیاحت‌کنندگان، رکوع‌کنندگان، سجده‌آوران، آمران به معروف و نهی‌کنندگان از

الْمُنْكَرِ، وَالْحَافِظُونَ لِحُدُودِ اللَّهِ، وَبَشِّرِ الْمُؤْمِنِينَ. أَشْهَدُ يَا امِيرَ الْمُؤْمِنِينَ،

منکر و حافظان حدود (و مرزهای) الهی، (مؤمنان حقیقی‌اند) و بشارت ده به (اینچنین) مؤمنان. گواهی می‌دهم ای امیر مؤمنان

إِنَّ الشَّاكَّ فِيكَ مَا آمَنَ بِالرَّسُولِ الْأَمِينِ، وَإِنَّ الْعَادِلَ بِكَ غَيْرَكَ عَانِدٌ عَنِ

که تردیدکنندگان در تو به رسول امین ایمان نیاورده‌اند، و آنها که غیر تو را با تو برابر دانستند

الَّذِينَ الْقَوْمِ، الَّذِي ارْتِضَاهُ لَنَا رَبُّ الْعَالَمِينَ، وَاكْمَلَهُ بِوِلَايَتِكَ يَوْمَ

دشمن دین حقد، که پروردگار جهانیان برای ما پسندید و آن را در روز غدیر با ولایت تو کامل نمود،

الْغَدِيرِ، وَأَشْهَدُ أَنَّكَ الْمَعْنِيُّ بِقَوْلِ الْعَزِيزِ الرَّحِيمِ: وَإِنَّ هَذَا صِرَاطِي

و گواهی می‌دهم که تویی مقصود گفتار خداوند عزیز و مهربان: و این راه

مُسْتَقِيمًا فَاتَّبِعُوهُ، وَلَا تَتَّبِعُوا السُّبُلَ فَتَفَرَّقَ بِكُمْ عَنْ سَبِيلِهِ. ضَلَّ وَاللَّهِ

مستقیم من است از آن پیروی کنید و از راههای پراکنده (و انحرافی) پیروی نکنید که شما را از طریق حق دور می‌سازد. به خدا

سوگند گمراه شد

وَاضِلًا مَنِ اتَّبَعَ سِوَاكَ، وَعِنْدَ عَنِ الْحَقِّ مَنْ عَادَاكَ، اللَّهُمَّ سَمِعْنَا لِأَمْرِكَ

و گمراه کرد کسی که از غیر تو پیروی نمود و هر کس با تو دشمنی نمود از راه حق منحرف شد، خدایا فرامینت را شنیده

وَاطَعْنَا، وَأَتَّبَعْنَا صِرَاطَكَ الْمُسْتَقِيمَ، فَاهْدِنَا رَبَّنَا وَلَا تَرْغُ قُلُوبَنَا بَعْدَ اذْ

و اطاعت نمودیم، و از راه راست پیروی کردیم، پروردگارا ما را هدایت کن و دل‌های ما را گمراه مکن

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۲۸۴

هَدَيْتَنَا إِلَى طَاعَتِكَ، وَاجْعَلْنَا مِنَ الشَّاكِرِينَ لِأَنْعَمِكَ، وَاشْهَدْ أَنَّكَ لَمْ

بعد از آن که به بندگیت هدایت نمودی و از شکر گزاران نعمتهایت قرار دادی، و گواهی می‌دهم که تو

تَزَلُّ لِلْهُوَى مُخَالَفًا، وَلِلْتَقَى مُحَالَفًا، وَعَلَى كُظْمِ الْغَيْظِ قَادِرًا، وَعَنِ

پیوسته با هوای نفس مخالفت کرده و با تقوا و پرهیزکاری همپیمانی، و بر فرو بردن خشم توانایی، و بر

النَّاسِ عَافِيًا غَافِرًا، وَأَذَا عَصَى اللَّهِ سَاحِطًا، وَأَذَا اطِيعَ اللَّهَ رَاضِيًا، وَبِمَا

مردم عفو کننده و بخشنده‌ای و زمانی که نافرمانی خدا شود خشمگین شده و چون اطاعت خدا شود، خشنودی، و به آنچه

عَهْدَ إِلَيْكَ عَامِلًا، رَاعِيًا لِمَا اسْتُخْفِظْتَ، حَافِظًا لِمَا اسْتُودِعْتَ، مُبَلِّغًا مَا

از تو پیمان گرفت عمل کرده و آنچه محافظتش را خواسته بود رعایت نمودی، آنچه نزدت ودیعه گذاشته بود حفظ کرده و آنچه بر

حُمِّلْتَ، مُتَنَظِّرًا مَا وُعِدْتَ، وَاشْهَدْ أَنَّكَ مَا اتَّقَيْتَ ضَارِعًا، وَلَا امْسَكَتَ

عهده داشتی رساندی و منتظر وعده‌اش، شدی، و گواهی می‌دهم که تو به خاطر ناتوانی تقیّه نکردی و به خاطر عجز از مطالبه

عَنْ حَقِّكَ جَازِعًا، وَلَا احْجَمْتَ عَنْ مُجَاهَدَةِ غَاصِيكَ نَاكِلًا، وَلَا

حَقَّتْ بَاز نَاسِتَادِي، وَبِهِ خَاطِرِ سَسْتِي از مَبَارَزِهِ بَا غَاصِبَانِ حَقَّتْ عَقَبَ نَشِينِي نَكْرَدِي،

اَظْهَرْتَ الرِّضَى بِخِلَافِ مَا يُرِضِي اللَّهَ مُدَاهِنًا، وَلَا وَهَنْتَ لِمَا اِصَابَكَ فِي

و به خاطر ریاکاری خشنودیت را بر خلاف خشنودی خدا ظاهر نمودی، و بخاطر آنچه در راه خدا به تو رسید،

سَبِيلِ اللَّهِ، وَلَا ضَعُفْتَ وَلَا اسْتَكْنَنْتَ عَنْ طَلَبِ حَقِّكَ مُرَاقِبًا، مَعَاذَ اللَّهِ اِنْ

سست نشدی، و به خاطر حفظ جانت از مطالبه حقت ناتوان و درمانده نشدی، پناه بر خدا که

تَكُونُ كَذَلِكَ، بَلْ اِذْ ظَلَمْتَ احْتَسَبْتَ رَبَّكَ، وَفَوَّضْتَ إِلَيْهِ امْرُوكَ،

چنین باشی، بلکه آن گاه که مورد ستم واقع شدی پروردگارت را مد نظر قرار دادی و کارت را به او واگذار نمودی

وَذَكَرْتَهُمْ فَمَا اذْكُرُوا، وَوَعظْتَهُمْ فَمَا اتَّعظُوا، وَخَوَّفْتَهُمُ اللَّهَ فَمَا تَخَوَّفُوا،

و به آنها تذکر دادی ولی نپذیرفتند و نصیحتشان کردی ولی عبرت نگرفتند و آنان را از خدا ترساندی ولی آنها نترسیدند

وَاشْهَدْ أَنَّكَ يَا امِيرَ الْمُؤْمِنِينَ، جَاهَدْتَ فِي اللَّهِ حَقَّ جِهَادِهِ، حَتَّى دَعَاكَ

و گواهی می‌دهم که تو ای امیر مؤمنان، به شایستگی در راه خدا جهاد نمودی، تا این که خداوند تو را به جوار

اللَّهِ إِلَى جِوَارِهِ، وَقَبَضَكَ إِلَيْهِ بِاخْتِيَارِهِ، وَالزَّمَ اَعْدَائِكَ الْحُجَّةَ بِقَتْلِهِمْ

رحمتش فرا خواند، و تو را به اختیار خود قبض روح کرد، و با کشته شدن تو به دست آنان، خدا با دشمنانت

إِيَّاكَ، لِتَكُونَ الْحُجَّةَ لَكَ عَلَيْهِمْ، مَعَ مَا لَكَ مِنَ الْحُجَجِ الْبَالِغَةِ عَلَى جَمِيعِ

اتمام حجت نمود تا حجت تو بر آنها تمام باشد با آن همه حجتهای رسای دیگر که بر تمامی مخلوقاتش داری،

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۲۸۵

خَلْقِهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا امِيرَ الْمُؤْمِنِينَ، عَبَدْتَ اللَّهَ مُخْلِصًا، وَجَاهَدْتَ

سلام بر تو ای امیر مؤمنان، از روی اخلاص خدا را عبادت نموده و صبورانه

فِي اللَّهِ صَابِرًا، وَجَدْتَ بِنَفْسِكَ مُحْتَسِبًا، وَعَمِلْتَ بِكِتَابِهِ، وَأَتَّبَعْتَ سُنَّةَ

در راه خدا جهاد نمودی، و به حساب خدا با جانت فداکاری کردی و به کتابش عمل نموده و از سنت

نَبِيِّهِ، وَأَقَمْتَ الصَّلَاةَ، وَآتَيْتَ الزَّكَاةَ، وَأَمَرْتَ بِالْمَعْرُوفِ، وَنَهَيْتَ عَنِ

پیامبرش پیروی کردی، و نماز را بپا داشته و زکات داده و در حدّ توان امر به معروف و نهی از المنکر ما اشتطعت، مُبْتَغِيًا مَا عِنْدَ اللَّهِ، رَاغِبًا فِيهَا وَعَدَالَةً، لَا تَحْفِلُ منکر کردی، در حالی که آنچه نزد خداست طلب نموده و به آنچه خدا فرموده مشتاق بودی، به مصیبتها بِالنَّوَائِبِ، وَلَا تَهْنُ عِنْدَ الشَّدَائِدِ، وَلَا تُحْجِمُ عَنْ مُحَارِبِ، اِفْكَ مَنْ اهمیت نداده و در مقابل سختیها سست نشدی، و از مبارزه عقب نشینی نکردی، تهمت زده هر کس نَسَبَ غَيْرَ ذَلِكَ إِلَيْكَ، وَافْتَرَى بَاطِلًا عَلَيْكَ، وَأَوْلَى لِمَنْ عِنْدَ عَنكَ، لَقَدْ غیر از این را به تو نسبت دهد، تهمت زده و بر تو افترا بسته است، و (این نسبتها) شایسته است برای کسی که از تو روی گرداند جَاهَدْتَ فِي اللَّهِ حَقَّ الْجِهَادِ، وَصَبَرْتَ عَلَى الْأَذَى صَبْرًا احْتِسَابًا، چرا که تو به شایستگی در راه خدا جهاد نمودی و به حساب خدا در برابر آزار و اذیت صبر نمودی وَأَنْتَ أَوَّلُ مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ، وَصَلَّى لَهُ وَجَاهَدَ، وَأَبْدَى صَفْحَتَهُ فِي دَارٍ و تو اولین کسی بودی که به خدا ایمان آورده و برای او نماز خوانده و جهاد نموده است و چهره‌اش را در زمین شرک آشکار نمود،

الشُّرْكِ، وَالْأَرْضُ مَشْحُونَةٌ ضَلَالَةً، وَالشَّيْطَانُ يُعْبِدُ جَهْرَةً، وَأَنْتَ الْقَائِلُ در حالی که زمین از گمراهی پر شده بود و شیطان آشکارا عبادات می‌شد، و تویی کسی گفتی: لَا تَزِيدُنِي كَثْرَةَ النَّاسِ حَوْلِي عِزَّةً، وَلَا تَفَرِّقُهُمْ عَنِّي وَحَشَةً، وَلَوْ فراوانی جمعیت در اطراف من به عزتم نمی‌افزاید و پراکنده شدنشان نیز به وحشتم نمی‌اندازد، و اگر اسَلَمْنِي النَّاسُ جَمِيعًا لَمْ أَكُنْ مُتَضَرِّعًا، اِعْتَصَمْتُ بِاللَّهِ فَعَزَّزْتَنِي، وَأَثَرَتْ تمام مردم مرا رها کنند، التماس نمی‌کنم، به خدا پناه آوردم و عزت یافتی، و آخرت الْأَخِرَةَ عَلَى الْأَوْلَى فَرَهَدْتَنِي، وَإِيْدَكَ اللَّهُ وَهَدَاكَ، وَأَخْلَصَكَ وَاجْتَبَيْكَ، را بر دنیا ترجیح دادی و زاهد شدی، و خدا تو را تأیید نموده و هدایت کرد و خالص گردانده و برگزید فَمَا تَنَاقَضَتْ أَعْمَالُكَ، وَلَا اخْتَلَفَتْ أَقْوَالُكَ، وَلَا تَقَلَّبَتْ اِحْوَالُكَ، وَلَا پس در کردارت تناقض و در گفتارت اختلاف نبود، و حالت دگرگون نشد، و هرگز

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۲۸۶

ادَّعَيْتَ وَلَا افْتَرَيْتَ عَلَى اللَّهِ كَذِبًا، وَلَا شَرِهْتَ إِلَى الْحُطَامِ، وَلَا دَنَسَكَ به خداوند نسبت دروغ ندادی و به متاع ناچیز دنیا حریص نبودی، و گناهان تو را آلوده نساخت، الْأَنَامُ، وَلَمْ تَزَلْ عَلَى بَيْنِهِ مِنْ رَبِّكَ، وَيَقِينِ مِنْ أَمْرِكَ، تَهْدِي إِلَى الْحَقِّ پیوسته دلیل آشکاری از ناحیه پروردگارت و یقینی در کارت همراه تو بود، به سوی حق و وَالِي صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ، اشْهَدُ شَهَادَةً حَقًّا، وَأَقْسِمُ بِاللَّهِ قَسَمًا صَادِقًا، اِنْ راه راست هدایت می‌کردی، از روی حق گواهی می‌دهم و صادقانه به خدا سوگند می‌خورم که مُحَمَّدًا وَآلَهُ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ سَادَاتُ الْخَلْقِ، وَأَنْتَكَ مَوْلَايَ وَمَوْلَايَ مُحَمَّد و خاندانش - که درود خدا بر آنان باد - سرور مخلوقاتند و تویی سرپرست من و تمام الْمُؤْمِنِينَ، وَأَنْتَكَ عَبْدُ اللَّهِ وَوَلِيُّهُ، وَأَخُو الرَّسُولِ وَوَصِيُّهُ وَوَارِثُهُ، مؤمنان، و تویی بنده خدا و دوستدارش و برادر رسول خدا و جانشین و وارثش

وَأَنَّهُ الْقَائِلُ لَكَ، وَالَّذِي بَعَثَنِي بِالْحَقِّ مَا آمَنَ بِي مَنْ كَفَرَ بِكَ، وَلَا أَقَرُّ بِاللَّهِ

و او به تو فرمود: قسم به آن که مرا به حق مبعوث کرد، کسی که به تو کافر شود به من ایمان نیاورده

مَنْ جَحَدَكَ، وَقَدْ ضَلَّ مَنْ صَدَّ عَنْكَ، وَلَمْ يَهْتَدِ إِلَى اللَّهِ وَلَا إِلَيَّ مَنْ لَا

و کسی که تو را انکار کند به خدا اقرار نکرده است، و کسی که (مردم را) از تو باز داشت گمراه است، و به سوی خدا و من هدایت نشده هر کس که به

يَهْتَدِي بِكَ، وَهُوَ قَوْلُ رَبِّي عَزَّوَجَلَّ، وَأَنِّي لَغَفَّارٌ لِمَنْ تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ

سوی تو هدایت نشده است و این همان قول پروردگار عزیز و گرامی است که فرمود: و به یقین می‌آمزم هر کس را که توبه کرده و ایمان آورد و عمل

صَالِحًا تَمَّ اهْتَدَى إِلَيَّ وَلَا يَتِيكَ، مَوْلَايَ فَضْلُكَ لَا يَخْفَى وَنُورُكَ لَا

شایسته انجام داده و ولایت تو را بپذیرد، مولای من فضیلت مخفی نبوده و نورت

يُطْفَأُ، وَإِنَّ مَنْ جَحَدَكَ الظُّلْمُ الْأَشْقَى مَوْلَايَ أَنْتَ الْحُجَّةُ عَلَى الْعِبَادِ،

خاموش نگردد و هر کس تو را انکار کند ستمکار و بدبخت است، مولای من تویی حجت بر بندگان

وَالْهَادِي إِلَى الرَّشَادِ، وَالْعُدَّةُ لِلْمَعَادِ، مَوْلَايَ لَقَدْ رَفَعَ اللَّهُ فِي الْأُولَى

و راهنما به راه راست و ذخیره برای روز قیامت، مولای من به یقین خداوند در دنیا جایگاهت را

مَنْزِلَتِكَ، وَأَعْلَى فِي الْآخِرَةِ دَرَجَتِكَ، وَبَصَّرَكَ مَا عَمِيَ عَلَى مَنْ خَالَفَكَ،

بالا برد و در آخرت رتبهات را برتر قرار داد و آگاه کرد تو را بر آنچه پوشیده ماند بر مخالفینت

وَحَالَ بَيْنَكَ وَبَيْنَ مَوَاهِبِ اللَّهِ لَكَ، فَلَعَنَ اللَّهُ مُسْتَحِلِّي الْحُرْمَةِ مِنْكَ،

و بر آنان که بین تو و نعمتهای خدا بر تو مانع شدند، پس لعنت خدا بر آنان که حرمتت را شکسته

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۲۸۷

وَذَائِدِي الْحَقُّ عَنْكَ، وَأَشْهَدُ أَنَّهُمُ الْأَخْسَرُونَ، الَّذِينَ تَلْفَحُ وُجُوهُهُمْ

و حقت را گرفتند، و گواهی می‌دهم که به یقین آنان زیانکارانند، آنان که آتش چهره‌شان را سوزاند

النَّارُ وَهُمْ فِيهَا كَالْحَوْنِ، وَأَشْهَدُ أَنَّكَ مَا أَدَمْتُمْ وَلَا أَحْجَمْتُمْ، وَلَا نَطَقْتُمْ

در حالی که در آتش روی درهم کشیده‌اند و گواهی می‌دهم که تو به یقین اقدام نکرده و عقب نشینی ننمودی و سخن نگفته

وَلَا امْسَكْتُمْ، أَلَا بِأَمْرِ مِنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ، قُلْتُ وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ، لَقَدْ نَظَرْتُ

و ساکت نشدی، مگر به فرمان خدا و رسولش، فرمودی: قسم به آن که جانم به دست اوست،

إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ، اضْرِبْ بِالسَّيْفِ قُدَمَا، فَقَالَ يَا عَلِيُّ

رسول خدا- که درود خدا بر او و خاندان پاکش باد- به من نگاه کرد در حالی که پیش رویش (برای حفظ او) شمشیر می‌زد، و

فرمود: ای علی

أَنْتَ مِنِّي بِمَنْزِلَةِ هَارُونَ مِنْ مُوسَى أَلَا أَنَّهُ لَا نَبِيَّ بَعْدِي وَأَعْلَمُكَ أَنْ

تو نسبت به من همانند هارون نسبت به موسی هستی، جز این که پیامبری بعد از من نخواهد بود و تو را آگاه می‌کنم که

مَوْتِكَ وَحَيَاتِكَ مَعِيَ وَعَلَى سُنَّتِي فَوَ اللَّهُ مَا كَذِبْتُ وَلَا كُذِّبْتُ، وَلَا

مرگ و زندگیت همراه من و بر سنت من خواهد بود، پس به خدا سوگند نه دروغ گفتم و نه به من دروغ گفته شد و نه

ضَلَلْتُ وَلَا ضَلَّ بِي وَلَا نَسِيْتُ مَا عَاهَدَ إِلَيَّ رَبِّي وَأَنِّي لَعَلِي بَيْنَهُ مِنْ

گمراه شدم و نه کسی به وسیله من گمراه شد و هرگز عهد و پیمان پروردگارم را فراموش نکردم و به یقین من همراه دلیل آشکار از

رَبِّي بَيْنَهَا لِيَبِيهِ وَيَبِينَهَا النَّبِيُّ لِي وَأَنِّي لَعَلَى الطَّرِيقِ الْوَاضِحِ، الْفِطْرَةَ

جانب پروردگارم بودم که آن را برای پیامبرش روشن ساخته و او نیز برای من روشن نمود و به یقین من بر راه آشکار حرکت نمودم که آن را با صراحت بیان می‌کنم،

لَفُظًا، صَدَقْتَ وَاللَّهِ وَقُلْتَ الْحَقَّ، فَلَعَنَ اللَّهُ مَنْ سَاوَاكَ بِمَنْ نَاوَاكَ، وَاللَّهُ

به خدا سوگند که راست گفته و به حق فرمودی، پس لعنت خدا بر کسانی که تو را با دشمنانت برابر کردند و خداوندی جَلَّ اسْمُهُ يَقُولُ: هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ. فَلَعَنَ

که نامش بزرگ است می‌فرماید: آیا کسانی که می‌دانند با کسانی که نمی‌دانند یکسانند؟ پس لعنت

اللَّهُ مِنْ عَدَلٍ بِكَ مَنْ فَرَضَ اللَّهُ عَلَيْهِ وَلَا يَتَّكَ، وَأَنْتَ وَلِيُّ اللَّهِ وَأَخُو

خدا بر کسی که تو را با کسانی که ولایت تو بر آنها واجب است هم ردیف قرار داد، و تویی دوستدار خدا و برادر رَسُولِهِ، وَالذَّابُّ عَنْ دِينِهِ، وَالَّذِي نَطَقَ الْقُرْآنُ بِتَفْضِيلِهِ، قَالَ اللَّهُ تَعَالَى

رسولش و دفاع کننده از دینش، و کسی که قرآن به برتریش سخن گفته است، خداوند بلندمرتبه فرمود:

وَفَضَّلَ اللَّهُ الْمُجَاهِدِينَ عَلَى الْقَاعِدِينَ اجْرًا عَظِيمًا، دَرَجَاتٍ مِنْهُ

کلیات مفاتیح نوین؛ ص ۲۸۷

و مجاهدان را بر قاعدان [/ ترك کنندگان جهاد] با پاداش عظیمی برتری بخشید درجات (مهمی) از ناحیه خداوند

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۲۸۸

وَمَغْفِرَةً وَرَحْمَةً، وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا. وَقَالَ اللَّهُ تَعَالَى اجْعَلْتُمْ سِقَايَةَ

و آمرزش و رحمت (نصیب آنان می‌گردد) و (اگر لغزشهایی داشته‌اند) خداوند آمرزنده و مهربان است و خداوند بلندمرتبه فرمود: آیا سیراب کردن

الْحَاجِّ وَعِمَارَةَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ، كَمَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَجَاهَدَ

حجاج و آباد کردن مسجد الحرام را همانند (عمل) کسی قرار دادید که به خدا و روز قیامت ایمان آورده و در راه او

فِي سَبِيلِ اللَّهِ، لَا يَسْتَوُونَ عِنْدَ اللَّهِ، وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ، الَّذِينَ

جهاد کرده است؟! (این دو) نزد خدا مساوی نیستند و خداوند گروه ظالمان را هدایت نمی‌کند، آنها که

آمَنُوا وَهَاجَرُوا وَجَاهَدُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ أَغْظَمَ دَرَجَةً

ایمان آوردند و هجرت کردند و با اموال و جانهایشان در راه خدا جهاد نمودند مقامشان نزد

عِنْدَ اللَّهِ، وَأَوْلٰئِكَ هُمُ الْفَائِزُونَ، يُبَشِّرُهُمْ رَبُّهُمْ بِرَحْمَةٍ مِنْهُ وَرِضْوَانٍ،

خدا برتر است و آنها پیروز و رستگارند، پروردگارشان به رحمتی از ناحیه خود و رضایت (خویش)

وَجَنَاتٍ لَهُمْ فِيهَا نَعِيمٌ مُقِيمٌ، خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا، إِنَّ اللَّهَ عِنْدَهُ أَجْرٌ عَظِيمٌ.

و باغهایی از بهشت بشارت می‌دهد که در آن نعمتهای جاودانه دارند، همواره و تا ابد در این باغها (و در میان این نعمتها) خواهند بود زیرا پاداش عظیم نزد خداوند است،

أَشْهَدُ أَنَّكَ الْمَخْصُوصُ بِمِدْحَةِ اللَّهِ، الْمُخْلِصُ لِبَطَاعَةِ اللَّهِ، لَمْ تَبْغِ بِالْهُدَى

گواهی می‌دهم که مدح خدا مخصوص توست و تو نیز خود را برای اطاعت خدا خالص کرده‌ای، برای هدایت، بدلاً، وَلَمْ تُشْرِكْ بِعِبَادَةِ رَبِّكَ احِداً، وَأَنَّ اللَّهَ تَعَالَى اسْتَجَابَ لِنَبِيِّهِ صَلَّى

جانشینی برنگزیده و در عبادت پروردگارت کسی را شریک قرار ندادی، و به یقین خداوند بلندمرتبه درخواست پیامبرش - که درود

اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ فِيكَ دَعْوَتُهُ، ثُمَّ أَمَرَهُ بِإِظْهَارِ مَا أَوْلَاكَ لِأُمَّتِهِ إِعْلَاءً

خدا بر او و خاندان پاکش باد- را در مورد تو پاسخ گفت، سپس او را به آشکار کردن آنچه را که برای امت بر عهده تو گذاشته فرمان داد تا مقامت را بالا برده

لِشَانِكَ، وَاعْلَانًا لِإِبْرَاهِيمَ، وَدَخْضًا لِلْأَبَاطِيلِ، وَقَطْعًا لِلْمَعَاذِيرِ، فَلَمَّا

و دلیلت را آشکار ساخته و باطلها را از بین برده و بهانه را قطع نماید، پس زمانی که از

اشْفَقَ مِنْ فِتْنَةِ الْفَاسِقِينَ، وَاتَّقَىٰ فِيكَ الْمُنَافِقِينَ، أَوْحَىٰ إِلَيْهِ رَبُّ

فتنه فاسقان بیمناک شد، و در مورد تو از منافقان ترسید پروردگار جهانیان به او وحی نمود:

الْعَالَمِينَ: يَا أَيُّهَا الرَّسُولُ بَلِّغْ مَا أُنزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ، وَأَنْ لَمْ تَفْعَلْ فَمَا

ای پیامبر آنچه از طرف پروردگارت بر تو نازل شده است، کاملاً (به مردم) برسان و اگر نکنی

بَلَّغْتَ رِسَالَتَهُ، وَاللَّهُ يَعْصِمُكَ مِنَ النَّاسِ. فَوَضَعَ عَلَىٰ نَفْسِهِ أَوْزَارَ

رسالت او را انجام نداده‌ای، خداوند تو را از (خطرات احتمالی) مردم نگاه می‌دارد، پس سختیهای مسیر را به جان خرید،

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۲۸۹

الْمَسِيرِ، وَنَهَضَ فِي رَمَضَاءِ الْهَجِيرِ، فَخَطَبَ وَاسْمَعَ وَنَادَىٰ فَابْلَغْ، ثُمَّ

و در گرمای نیمروز بپا خواست، و خطبه خواند و آگاه کرد و ندا داد و پیامش را رسانید، سپس از

سَأَلَهُمْ أَجْمَعٍ فَقَالَ هَلْ بَلَّغْتُ، فَقَالُوا اللَّهُمَّ بَلَىٰ فَقَالَ اللَّهُمَّ اشْهَدْ، ثُمَّ قَالَ

همه آنان پرسید و فرمود آیا (پیامم را) رساندم، همه گفتند: به خدا سوگند آری، پس فرمود: خدایا تو شاهد باش، سپس فرمود:

اللَّسْتُ أَوْلَىٰ بِالْمُؤْمِنِينَ مِنْ أَنْفُسِهِمْ، فَقَالُوا بَلَىٰ فَآخَذَ بِيَدِكَ وَقَالَ مَنْ

آیا من نسبت به مؤمنان از خودشان سزاوارتر نیستم؟! گفتند: آری، پس دست تو را بالا گرفت و فرمود: هر کس

كُنْتُ مَوْلَاهُ فَهَذَا عَلَيَّ مَوْلَاهُ، اللَّهُمَّ وَالِ مَنْ وَالَاهُ، وَعَادِ مَنْ عَادَاهُ،

که من مولا و سرپرست اویم علی مولا و سرپرست اوست، خدایا هر که او را دوست بدارد دوستش بدار و هر که او را دشمن دارد،

دشمنش باش

وَأَنْصُرُ مَنْ نَصَرَهُ، وَأَخْذُلُ مَنْ خَذَلَهُ، فَمَا آمَنَ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ فِيكَ عَلَىٰ نَبِيِّهِ

و هر که او را یاری کند یاریش کن، و هر که او را یاری نکند یاریش نکن، پس به آنچه خدا بر پیامبرش در مورد تو نازل نمود

الْأَقِيلِ، وَلَا زَادَ أَكْثَرُهُمْ غَيْرَ تَخْسِيرٍ، وَلَقَدْ أَنْزَلَ اللَّهُ تَعَالَىٰ فِيكَ مِنْ قَبْلُ

جز اندکی ایمان نیاوردند، و جز زیانکاری بر اکثرشان چیزی افزوده نشد، و خداوند بلندمرتبه پیش از این در مورد تو نازل فرمود

وَهُمْ كَارِهُونَ: يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا مَنْ يَزِنَنَّ مِنْكُمْ عَن دِينِهِ، فَسَوْفَ يَأْتِي

در حالی که آنان خوش نداشتند: ای کسانی که ایمان آورده‌اید هر کس از شما از آیین خود برگردد (به خدا زیانی نمی‌رساند)

خداوند

اللَّهُ بِقَوْمٍ يُحِبُّهُمْ وَيُحِبُّونَهُ، إِذْ لَئِذَا عَلَى الْمُؤْمِنِينَ اعْرَءَهُ عَلَى الْكَافِرِينَ،

جمعیتی را می‌آورد که آنها را دوست دارد و آنان نیز او را دوست دارند در برابر مؤمنان متواضع و در برابر کافران سرسخت و نیرومندند

يُجَاهِدُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلَا يَخَافُونَ لَوْمَةَ لَائِمٍ، ذَلِكَ فَضْلُ اللَّهِ يُؤْتِيهِ مَنْ

آنها در راه خدا جهاد می‌کنند و از سرزنش هیچ ملامتگری هراسی ندارند، این فضل خداست که به هر کس
يَشَاءُ، وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ، إِنَّمَا وَلِيُّكُمُ اللَّهُ وَرَسُولُهُ، وَالَّذِينَ آمَنُوا الَّذِينَ

بخواهد (و شایسته ببیند) می‌دهد و (فضل) خدا وسیع و خداوند داناست، سرپرست و ولی شما تنها خداست و پیامبر او و آنها که
ایمان آورده‌اند

يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَهُمْ رَاكِعُونَ، وَمَنْ يَتَوَلَّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ

همانها که نماز را برپا می‌دارند و در حال رکوع زکات می‌دهند و کسانی که ولایت خدا و پیامبر او
وَالَّذِينَ آمَنُوا، فَإِنَّ حِزْبَ اللَّهِ هُمُ الْغَالِبُونَ، رَبَّنَا آمَنَّا بِمَا أَنْزَلْتَ وَاتَّبَعْنَا

و افراد با ایمان را پذیرند (پیروزند زیرا) حزب و جمعیت خدا پیروز است، پروردگار را به آنچه نازل کردی ایمان آوردیم و از
الرَّسُولِ فَأَكْتَبْنَا مَعَ الشَّاهِدِينَ، رَبَّنَا لَا تَزُغْ قُلُوبَنَا بَعْدَ إِذْ هَدَيْتَنَا، وَهَبْ

فرستاده (تو) پیروی نمودیم ما را در زمره گواهان بنویس، پروردگارا دل‌هایمان را بعد از آن که ما را هدایت کردی (از راه حق)
منحرف مگردان و از

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۲۹۰

لَنَا مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً، إِنَّكَ أَنْتَ الْوَهَّابُ. اللَّهُمَّ إِنَّا نَعْلَمُ أَنَّ هَذَا هُوَ الْحَقُّ

سوی خود رحمتی بر ما ببخش زیرا تو بخشنده‌ای، خدایا ما می‌دانیم که این سخن حقی از
مِنْ عِنْدِكَ، فَالْعَنْ مَنْ عَارَضَهُ وَاسْتَكْبَرَ، وَكَذَّبَ بِهِ وَكَفَرَ، وَسَيَعْلَمُ الَّذِينَ

جانب توست، پس هر که با او مخالفت کرده و تکبر ورزید و تکذیب کرده و کفر ورزید، لعنت کن، و آنها که
ظَلَمُوا أَيُّ مُتَقَلِّبٍ يَنْقَلِبُونَ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا امِيرَ الْمُؤْمِنِينَ، وَسَيَدِّ

ستم کردند به زودی می‌دانند که بازگشتشان به کجاست، سلام بر تو ای امیر مؤمنان و آقا و
الْوَصِيِّينَ، وَأَوَّلِ الْعَابِدِينَ، وَأَزْهَدِ الزَّاهِدِينَ، وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ،

سرور جانشینان، و اولین عبادت‌کنندگان، زاهدترین زاهدان و رحمت و برکات و

وَصَلَوَاتُهُ وَتَحِيَّاتُهُ، أَنْتَ مُطْعِمُ الطَّعَامِ عَلَى حُبِّهِ مِسْكِينًا وَيَتِيمًا وَأَسِيرًا

درود و سلام خدا بر تو باد، و غذای خود را با این که به آن علاقه (و نیاز) داشتی برای رضای خدا به مسکین و یتیم و اسیر دادی،
لَوْجِهِ اللَّهُ، لَا تُرِيدُ مِنْهُمْ جَزَاءً وَلَا شُكُورًا، وَفِيكَ أَنْزَلَ اللَّهُ تَعَالَى

در حالی که از آنان پاداش و سپاسی نخواستی، و خداوند بلندمرتبه در مورد تو نازل فرمود:

وَيُؤْتُونَ عَلَى أَنْفُسِهِمْ وَلَوْ كَانَ بِهِمْ خَصَاصَةٌ، وَمَنْ يُوقِ شُحَّ نَفْسِهِ

و آنها را بر خود مقدم می‌دارد هر چند خودشان بسیار نیازمند باشند کسانی که از بخل و حرص نفس خویش باز داشته شده‌اند
فَاُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ. وَأَنْتَ الْكَاطِمُ لَلْغَيْظِ، وَالْعَافِي عَنِ النَّاسِ، وَاللَّهُ

رستگارانند، و تویی فروبرنده خشم و درگذرنده از مردم، و خداوند

يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ، وَأَنْتَ الصَّابِرُ فِي الْبُسَاءِ وَالضَّرَّاءِ وَحِينَ الْبَأْسِ،

نیکوکاران را دوست دارد، و تویی شکیبا در سختی و مشکلات و هنگام نبرد

وَأَنْتَ الْقَاسِمُ بِالسَّوِيَّةِ وَالْعَادِلُ فِي الرَّعِيَّةِ، وَالْعَالِمُ بِحُدُودِ اللَّهِ مِنْ جَمِيعِ

و تویی تقسیم کننده به مساوات و رفتار کننده به عدالت در میان مردم، و دانای به حدود (احکام) خدا از میان البریه، وَاللَّهُ تَعَالَى اخْبَرَ عَمَّا أَوْلَاكَ مِنْ فَضْلِهِ بِقَوْلِهِ: أَقَمَنْ كَانَ مُؤْمِنًا مخلوقات، و خداوند متعال از فضیلتی که به تو عطا نموده با گفتارش چنین خبر داد: آیا کسی که با ایمان باشد كَمَنْ كَانَ فَاسِقًا لَا يَسْتَوُونَ، أَمَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَلَهُمْ همچون کسی است که فاسق است؟! نه هرگز این دو برابر نیستند، اما کسانی که ایمان آوردند و کارهای شایسته انجام دادند جَنَّاتُ الْمَأْوَى نُزُلًا بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ. وَأَنْتَ الْمَخْصُوصُ بِعِلْمِ التَّنْزِيلِ، باغهای بهشت جاویدان از آن آنها خواهد بود، این وسیله پذیرایی (خداوند) از آنهاست به پاداش آنچه انجام می‌دادند، کلیات مفاتیح نوین، ص: ۲۹۱

وَحُكْمِ التَّأْوِيلِ، وَنَصِّ الرَّسُولِ، وَلِكِ الْمَوَاقِفِ الْمَشْهُودَةِ، وَالْمَقَامَاتِ

و علم قرآن و حکم تفسیر و بیان و سفارش صریح پیامبر مخصوص توست، و از آن توست نبردهای آشکار (در راه اسلام) و مقامات

الْمَشْهُورَةِ، وَالْأَيَّامِ الْمَذْكُورَةِ، يَوْمَ بَدْرِ وَيَوْمَ الْأَحْزَابِ، أَدْ زَاغَتْ

مشهور، و روزهایی که بر سر زبانه‌است، همان روز بدر و احزاب، آن گاه که چشمها الْأَبْصَارُ، وَبَلَغَتْ الْقُلُوبُ الْحَنَاجِرَ، وَتَظُنُّونَ بِاللَّهِ الظُّنُونَا، هُنَالِكَ

از شدت وحشت خیره شده و جانها به لب رسیده بود و گمانهای گوناگون بدی به خدا می‌بردید،

ابْتُلِيَ الْمُؤْمِنُونَ، وَزُلْزِلُوا زَلْزَالًا شَدِيدًا، وَأَذَى يَقُولُ الْمُنَافِقُونَ وَالَّذِينَ فِي

آنجا که مؤمنان آزمایش شدند و تکان سختی خوردند و آنگاه که منافقان و

قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ، مَا وَعَدْنَا اللَّهُ وَرَسُولُهُ إِلَّا غُرُورًا، وَأَذَى قَالَتْ طَائِفَةٌ مِنْهُمْ

بیماردلان می‌گفتند: خدا و پیامبرش جز وعده‌های دروغین به ما نداده‌اند، و آنگاه که گروهی از آنها گفتند

يَا أَهْلَ يَثْرِبَ لَا مَقَامَ لَكُمْ فَارْجِعُوا، وَيَسْتَأْذِنُ فَرِيقٌ مِنْهُمُ النَّبِيَّ،

ای اهل یثرب (ای مردم مدینه) اینجا جای توقف شما نیست، به خانه‌های خود باز گردید و گروهی از آنان از پیامبر اجازه بازگشت می‌خواستند.

يَقُولُونَ أَنْ يُبَيِّنَا عِزَّةً وَمَا هِيَ بِعِزَّةٍ، أَنْ يُرِيدُونَ الْإِفْرَارَ، وَقَالَ اللَّهُ

و می‌گفتند: خانه‌های ما بی حفاظ است در حالی که بی حفاظ نبود آنها فقط می‌خواستند (از جنگ) فرار کنند، و خداوند بلندمرتبه

تَعَالَى وَلَمَّا رَأَى الْمُؤْمِنُونَ الْأَحْزَابَ، قَالُوا هَذَا مَا وَعَدَنَا اللَّهُ وَرَسُولُهُ،

فرمود: مؤمنان وقتی لشکر احزاب را دیدند گفتند، این همان است که خدا و رسولش به ما وعده داده

وَصَدَقَ اللَّهُ وَرَسُولُهُ، وَمَا زَادَهُمْ إِلَّا إِيمَانًا وَتَسْلِيمًا. فَتَقَلَّتْ عَمْرُهُمْ،

و خدا و رسولش راست گفته‌اند و این موضوع جز بر ایمان و تسلیم آنها نیافزود، پس عمر بن عبدود از ایشان را کشتی

وَهَزَمَتْ جَمْعَهُمْ، وَرَدَّ اللَّهُ الَّذِينَ كَفَرُوا بِغَيْظِهِمْ لَمْ يَنَالُوا خَيْرًا، وَكَفَى اللَّهُ

و جمعشان را پراکنده ساختی، و خدا کافران را با دلی پر از خشم بازگرداند بی آنکه نتیجه‌ای از کار خود گرفته باشند و خداوند

الْمُؤْمِنِينَ الْفِتَالِ، وَكَانَ اللَّهُ قَوِيًّا عَزِيزًا، وَيَوْمَ أَحَدٍ أَدْ يُصْعِدُونَ وَلَا

(در این میدان) مؤمنان را از جنگ بی‌نیاز ساخت (و پیروزی را نصیبشان کرد) و خدا قوی و شکست‌ناپذیر است، و در روز احد

هنگامی که از کوه بالا می‌رفتند و

يَلُؤْنَ عَلَىٰ اَحَدٍ، وَالرَّسُولُ يَدْعُوهُمْ فِي اٰخِرِهِمْ، وَاَنْتَ تَدُوْدُ بِهِمْ

(از وحشت) به هیچ کس (از عقب‌ماندگان) نگاه نمی‌کردند در حالی که پیامبر از پشت سر آنها را صدا می‌زد، و تو جنگجویان

الْمُشْرِكِيْنَ عَنِ النَّبِيِّ ذَاتِ الْيَمِيْنِ وَذَاتِ الشُّمَالِ، حَتَّىٰ رَدَّهُمُ اللّٰهُ تَعَالَىٰ

مشرکان را از سمت راست و چپ پیامبر دور می‌کردی تا این که خداوند بلندمرتبه آنها را از

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۲۹۲

عَنْكُمَا خَائِفِيْنَ، وَنَصَرَ بِكَ الْخٰذِلِيْنَ، وَيَوْمَ حُنَيْنٍ عَلَىٰ مٰنَطَقَ بِهِ

شما دفع کرد در حالی که می‌ترسیدند، و به وسیله تو شکست خوردگان را یاری کرد، و در روز جنگ حنین (نیز شما را یاری

نمود) بنابر آنچه قرآن به آن سخن

التَّنْزِيْلُ: اِذْ اَعَجَبْتُمْكُمْ كَثْرَتِكُمْ، فَلَمْ تُغْنِ عَنْكُمْ شَيْئًا، وَضَاقَتْ عَلَيْكُمْ

رانده است: در آن هنگام که فزونی جمعیتان شما را مغرور ساخت ولی (این فزونی جمعیت) مشکلی را از شما حل نکرد و زمین با

همه

الْاَرْضُ بِمَا رَحِبَتْ، ثُمَّ وَلَّيْتُمْ مُدْبِرِيْنَ، ثُمَّ اَنْزَلَ اللّٰهُ سَكِيْنَتَهُ عَلَىٰ رَسُوْلِهِ

و سعشش بر شما تنگ شد، سپس پشت (به دشمن) کرده فرار نمودید، سپس خداوند آرامش خود را بر پیامبرش و

وَعَلَىٰ الْمُؤْمِنِيْنَ. وَالْمُؤْمِنُوْنَ اَنْتَ وَمَنْ يَلِيْكَ، وَعَمَّكَ الْعَبَاسُ يُنَادِي

مؤمنان نازل کرد. و تو و همراهانت همان مؤمنان بودید و عمویت عباس فرارکنندگان را صدا می‌زد

الْمُنْهَرَمِيْنَ، يَا اَصْحٰبَ سُوْرَةِ الْبَقْرَةِ، يَا اَهْلَ بَيْعَةِ الشَّجْرَةِ، حَتَّىٰ

(و می‌گفت: ای اصحاب سوره بقره و ای اهل بیعت (با پیامبر در زیر) درخت معهود، تا

اِسْتَجَابَ لَهُ قَوْمٌ قَدْ كَفَيْتَهُمُ الْمُؤْنَةَ، وَتَكَفَّلَتْ دُونَهُمُ الْمُعُونَةُ، فَعَادُوا

سرانجام گروهی که تو عهده‌دار مسئولیت آنان شدی، و تو (ای علی) به جای آنها عهده‌دار کمک بودی به او پاسخ گفتند، پس

فرارکنندگان

اِيْسِيْنَ مِنَ الْمُتُوْبِيْنَ، رٰجِيْنَ وَعَدَّ اللّٰهُ تَعَالَىٰ بِالتَّوْبِيْهِ، وَذٰلِكَ قَوْلُ اللّٰهِ جَلَّ

با ناامیدی از پاداش بازگشتند، در حالی که به وعده خداوند در پذیرش توبه امیدوار بودند که همان قول خداوند- که یادش بزرگ

ذِكْرُهُ: ثُمَّ يُتُوْبُ اللّٰهُ مِنْۢ بَعْدِ ذٰلِكَ عَلَىٰ مَنْ يَّشَآءُ. وَاَنْتَ حٰئِرٌ دَرَجَةً

است- می‌باشد: سپس خداوند- بعد از آن- توبه هر کس را بخواهد (و شایسته ببیند) می‌پذیرد. و تو به رتبه

الصَّبْرِ، فَاِثْرٌ بِعَظِيْمِ الْاَجْرِ، وَيَوْمَ خَيْبَرَ اِذْ اَظْهَرَ اللّٰهُ خَوْرَ الْمُنٰفِقِيْنَ، وَقَطَعَ

صبر نائل شدی و پاداش بزرگ را به دست آوردی، و روز خیبر (را بیاد آر) آن گاه که خداوند ضعف منافقان را آشکار ساخت

دَابِرَ الْكٰفِرِيْنَ، وَالْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعٰلَمِيْنَ، وَلَقَدْ كٰتَبْنَا عٰهْدًا لِلّٰهِ مِنْ قَبْلُ

و ریشه کافران را قطع کرد- ستایش از آن خداوندی است که پروردگار جهانیان است،- با این که آنان قبل از این با خدا عهد

کرده بودند

لَا يُؤْلَوْنَ الْاَدْبَارَ، وَكَانَ عَهْدُ اللّٰهِ مَسْئُوْلًا، مَوْلَايَ اَنْتَ الْحُجَّةُ الْبٰلِغَةُ،

که پشت به دشمن نکنند و عهد الهی مورد سؤال قرار خواهد گرفت (و در برابر آن مسئولند)، مولای من تویی حجت رسای

(خداوند)

وَالْمَحَجَّةُ الْوَاضِحَةُ، وَالنَّعْمَةُ السَّابِغَةُ، وَالْبُرْهَانُ الْمُنِيرُ، فَهَيِّنًا لَكَ بِمَا
 و راه آشکار و نعمت فراوان و دلیل روشن، پس گوارا باد بر تو فضیلتی که
 اَتَيْكَ اللَّهُ مِنْ فَضْلٍ، وَتَبًّا لِشَانِيكَ ذِي الْجَهْلِ، شَهِدْتَ مَعَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ
 خداوند به تو عطا نمود و هلاک باد دشمن نادان تو، به همراه پیامبر - که درود خدا بر او و
 کلیات مفاتیح نوین، ص: ۲۹۳

عَلَيْهِ وَآلِهِ، جَمِيعَ حُرُوبِهِ وَمَغَازِيهِ، تَحْمِلُ الرَّايَةَ اِمَامَهُ، وَتَضْرِبُ

خاندان پاکش باد - در تمامی جنگها و غزوات حاضر شده و پرچم (اسلام) را پیشاپیش او حمل نمودی و با
 بِالسَّيْفِ قُدَّامَهُ، ثُمَّ لِحَزْمِكَ الْمَشْهُورِ، وَبَصِيرَتِكَ فِي الْأُمُورِ، أَمَرَكَ فِي

شمشیر پیش رویش جنگیدی، سپس به خاطر تدبیر مشهورت و آگاهی در کارها، تو را در
 الْمَوَاطِنِ وَلَمْ يَكُنْ عَلَيْكَ امِيرٌ، وَكَمْ مِنْ أَمْرِ صَدَّكَ عَنْ امْضَاءِ عَزْمِكَ فِيهِ

جایگاههای مختلف فرمانده قرار داد در حالی که کسی امیر تو نبود، و چه بسیار کارهایی که پرهیزکاریت تو را از اجرای تصمیمت
 در آن بازداشت،

التُّقَى وَاتَّبَعَ غَيْرُكَ فِي مِثْلِهِ الْهَوَى فَظَنَّ الْجَاهِلُونَ أَنَّكَ عَجَزْتَ عَمَّا

در حالی که دیگران در مثل آن گرفتار هوای نفس شدند، پس نادانان پنداشتند که تو از آنچه پیامبر به آن رسیده است ناتوانی،
 إِلَيْهِ انْتَهَى ضَلُّ وَاللَّهِ الظَّانُّ لِدَلِيكَ وَمَا اهْتَدَى وَلَقَدْ اَوْضَحْتَ مَا اشْكَلُ

به خدا گمراه شد کسی که چنین پنداشته و هدایت نشده است، و به یقین آنچه را که از
 مِنْ ذَلِكَ لِمَنْ تَوَهَّمْ وَامْتَرَى بِقَوْلِكَ، صَلَّى اللَّهُ عَلَيْكَ، قَدْ يَرَى الْحَوْلُ

این امور برای تو وهم کنندگان و تردید کنندگان مشکل شده بود با گفتارت روشن ساختی - که درود خدا بر تو باد - (و فرمودی):
 گاهی مدبر

الْقَلْبُ وَجَهَ الْحَيْلِ، وَدُونَهَا حَاجِرٌ مِنْ تَقْوَى اللَّهِ، فَيَدْعُهَا رَأَى الْعَيْنِ،

چاره جو راه حيله و نیرنگ را می داند ولی تقوای الهی مانعش می شود، پس آشکارا آن را رها می کند
 وَيَنْتَهِي فَوْصَتَهَا مِنْ لَاحِرِيحَةٍ لَهُ فِي الدِّينِ، صَدَقْتَ وَخَسِرَ الْمُبْطِلُونَ،

ولی کسی که دین مانعش نیست فرصت را غنیمت می شمارد، راست گفتی و یاوه گویان زیانکار شدند.
 وَأَذْ مَا كَرَّكَ النَّاكِثَانِ فَقَالَا نُرِيدُ الْعُمْرَةَ، فَقُلْتَ لَهُمَا لَعَمْرُكُما ما تُرِيدَانِ

و آنگاه که پیمان شکنان (طلحه و زبیر) نیرنگ کرده و گفتند: قصد انجام عمره داریم، تو به آن دو فرمودی: قسم به جانتان که قصد
 عمره ندارید،

الْعُمْرَةَ، لَكِنْ تُرِيدَانِ الْعُدْرَةَ، فَاخَذْتَ التَّبِيعَةَ عَلَيْهِمَا، وَجَدَدْتَ الْمِيثَاقَ

بلکه قصد خیانت دارید، سپس از آن دو بیعت گرفتی و تجدید پیمان نمودی
 فَجَدَا فِي النِّفَاقِ، فَلَمَّا نَبَّهْتُهُمَا عَلَى فِعْلِهِمَا، اغْفَلَا وَعَادَا وَمَا انْتَفَعَا،

ولی آنان در نفاق کوشیدند و آنگاه که آنان را بر (عاقبت) کارشان آگاه ساختی، خود را به غفلت زده و (از پیش تو) بازگشتند در
 حالی که (از سخنان) بهره ای نبردند

وَكَانَ عَاقِبَةُ امْرِهِمَا خُسْرًا، ثُمَّ تَلَاهُمَا اَهْلُ الشَّامِ فَيَسِرَتِ إِلَيْهِمْ بَعْدَ

و عاقبت کار آنها خسران و زیانکاری بود، سپس شامیان به دنبال آن دو به راه افتادند و پس از اتمام حجّت به سوی آنها حرکت

نمودی،

الْإِغْذَارِ، وَهُمْ لَا يَدِينُونَ دِينَ الْحَقِّ، وَلَا يَتَذَكَّرُونَ الْقُرْآنَ، هَمَّجٌ رَعَاءٌ

در حالی که آنان به دین حق ایمان نیاورده و در قرآن تدبّر ننمودند، (آنها) مردمی عوام و بی‌اراده

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۲۹۴

ضَالُّونَ، وَبِاللَّذِي أَنْزَلَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ فِيكَ كَافِرُونَ، وَالْأَهْلُ الْخِلَافِ عَلَيْكَ

و گمراه بودند و به آنچه در مورد تو بر محمد (ص) نازل شده کافر بودند و مخالفان را یاری می‌کردند،

نَاصِرُونَ، وَقَدْ أَمَرَ اللَّهُ تَعَالَى بِاتِّبَاعِكَ، وَنَدَبَ الْمُؤْمِنِينَ إِلَى نَصْرِكَ،

در حالی که خدای بلندمرتبه به پیروی تو فرمان داده و مؤمنان را به یاریت فرا خواند و خداوند عزیز و گرامی

وَقَالَ عَزَّوَجَلَّ: يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ، وَكُونُوا مَعَ الصَّادِقِينَ.

فرمود: ای کسانی که ایمان آورده‌اید از (مخالفتِ فرمان) خدا پرهیزید و با صادقان و راستگویان باشید،

مَوْلَايَ بِكَ ظَهَرَ الْحَقُّ، وَقَدْ نَبَذَهُ الْخَلْقُ، وَأَوْضَحَتِ السُّنَنُ بَعْدَ الدُّرُوسِ

مولای من حق به وسیله تو نمایان شد با آن که مردم آن را رها کرده بودند، و سنتهای اسلامی را بعد از فراموشی و نابودی آشکار

ساختی،

وَالطَّمَسِ، فَلَكَ سَابِقَةُ الْجِهَادِ عَلَى تَصْدِيقِ التَّنْزِيلِ، وَلَكَ فَضِيلَةُ الْجِهَادِ

و سبقت به جهاد در طریق تصدیق به قرآن از آن توست، و فضیلت جهاد به خاطر تحقق

عَلَى تَحْقِيقِ التَّأْوِيلِ، وَعَدُوُّكَ عَدُوُّ اللَّهِ، جَا حِدٌ لِرَسُولِ اللَّهِ، يَدْعُو بَاطِلًا،

تأویل قرآن نیز از آن توست و دشمن تو دشمن خدا و منکر رسول خداست، که به باطل دعوت می‌کند

وَيَحْكُمُ جَائِرًا، وَيَتَأَمَّرُ غَاصِبًا، وَيَدْعُو حِزْبَهُ إِلَى النَّارِ، وَعَمَّارٌ يُجَاهِدُ

و به ظلم حکومت کرده، و به غصب فرمان می‌دهد، در حالی که گروهش را به سوی آتش فرا می‌خواند، و عمار یاسر (در راه خدا)

جهاد کرده

وَيُنَادِي بَيْنَ الصَّفَيْنِ، الرَّوَاحِ الرَّوَاحِ إِلَى الْجَنَّةِ، وَلَمَّا اسْتَشَقَى فَسَقَى

و در میان دو صف فریاد می‌زد: حرکت کنید، حرکت کنید به سوی بهشت، و زمانی که آب خواست، و با

اللَّبَنِ، كَبَّرَ وَقَالَ قَالَ لِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ، آخِرُ شَرَابِكَ

شیر سیراب شد، ندای الله اکبر سر داد و گفت: رسول خدا- که درود خدا بر او و خاندان پاکش باد- به من فرمود: آخرین

نوشیدنی تو

مِنَ الدُّنْيَا ضِيَاخٌ مِنْ لَبَنِ، وَتَقْتُلُكَ الْفِئَةُ الْبَاغِيَّةُ، فَاعْتَرَضَهُ أَبُو الْعَادِيَةِ

از دنیا جرعه‌ای از شیر است و گروهی ستمکار تو را می‌کشند، پس ابوعادیه

الْفَزَارِي فَقَتَلَهُ، فَعَلَى أَبِي الْعَادِيَةِ لَعْنَةُ اللَّهِ وَلَعْنَةُ مَلَائِكَتِهِ وَرُسُلِهِ

فزاری راه را بر او بست و او را به شهادت رساند، پس لعنت خدا و فرشتگان و تمامی

اجْمَعِينَ، وَعَلَى مَنْ سَلَّ سَيْفَهُ عَلَيْكَ، وَسَلَّتْ سَيْفَكَ عَلَيْهِ يَا

فرستادگان بر ابوعادیه باد و بر کسانی که به روی تو شمشیر کشیده و تو ای

امير المؤمنين، مِنَ الْمُشْرِكِينَ وَالْمُنَافِقِينَ إِلَى يَوْمِ الدِّينِ، وَعَلَى مَنْ

امیر مؤمنان بر آنها شمشیر کشیدی (و لعنت خدا بر) تمامی مشرکین و منافقین تا روز قیامت و بر تمامی کسانی که

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۲۹۵

رَضِيَ بِمَا سَأَلْتِكَ وَلَمْ يَكْرَهُهُ، وَاعْمَضْ عَيْنَهُ وَلَمْ يُنْكِرْ، أَوْ اعَانَ عَلَيْكَ

بر ناراحتی تو خوشنود گردیده و ناراحت نشدند و چشم برهم گذاشته و انکار نکردند، یا با دست و زبان بر

بید او لسان، اَوْ قَعَدَ عَنْ نَصْرِكَ، أَوْ خَذَلَ عَنِ الْجِهَادِ مَعَكَ، أَوْ غَمَطَ

علیه تو کمک کردند، یا از یاریت عقب نشستند یا از جهاد همراه تو دست کشیدند، یا فضلت را

فَضْلِكَ، وَجَحَدَ حَقِّكَ، أَوْ عَدَلَ بِكَ مَنْ جَعَلَكَ اللَّهُ أُولَىٰ بِهِ مِنْ نَفْسِهِ،

نادیده گرفته، و حقت را منکر شدند، یا تو را با کسی برابر دانستند که خدا تو را نسبت به او برتر قرار داده است

وَصَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْكَ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ، وَ سَلَامُهُ وَ تَحِيَّاتُهُ، وَعَلَىٰ

و درود و رحمت و برکات خدا بر تو باد، و سلام و تحیت او نیز بر تو و بر

الْأُمَّةِ مِنْ آلِكَ الطَّاهِرِينَ، أَنَّهُ حَمِيدٌ مَجِيدٌ، وَالْأَمْرُ الْأَعْجَبُ وَالْخَطْبُ

امامان پاک از خاندان تو باد، که به یقین او ستوده و بزرگوار است، و عجیب تر و سخت تر و

الْأَفْظَعُ بَعْدَ جَحْدِكَ حَقِّكَ، غَضِبُ الصَّدِيقَةِ الطَّاهِرَةِ الزَّهْرَاءِ سَيِّدَةِ

بی‌رحمانه تر بعد از انکار حق تو، غضب فدک از صدیقه طاهره حضرت زهرا سرور

النِّسَاءِ فَدَكًّا، وَرَدُّ شَهَادَتِكَ وَشَهَادَةِ السَّيِّدِينَ سَلَاتِكَ، وَعِترَةُ

بانوان بود، و پذیرفتن شهادت تو و دو آقای از نسل تو و خاندان

الْمُضْطَفَى صَلَّى اللَّهُ عَلَيْكُمْ، وَقَدْ اَعْلَى اللَّهُ تَعَالَىٰ عَلَى الْأُمَّةِ دَرَجَتَكُمْ،

برگزیده پیامبر - که درود خدا بر شما باد - (بر فدک) بود، در حالی که خداوند متعال شما را بر امت برتری داده

وَرَفَعَ مَنزِلَتَكُمْ، وَابَانَ فَضْلُكُمْ، وَشَرَّفَكُمْ عَلَى الْعَالَمِينَ، فَادْهَبْ

و مقامتان را بالا برده بود و فضل شما را آشکار ساخته و شما را بر جهانیان برتری داده بود، خداوند

عَنْكُمْ الرَّجْسَ وَطَهَّرَكُمْ تَطْهِيراً، قَالَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ: إِنَّ الْإِنْسَانَ خُلِقَ

پلیدی (گناه) را از شما دور ساخته و شما را کاملاً پاک نموده بود، خداوند عزیز و گرامی می‌فرماید: به یقین انسان، حریص و کم

طاقت

هَلُوعًا، إِذَا مَسَّهُ الشَّرُّ جَزُوعًا، وَإِذَا مَسَّهُ الْخَيْرُ مَنُوعًا، أَلَا الْمُصَلِّينَ.

آفریده شده است، هنگامی که بدی به او رسد بی‌تابی می‌کند و هنگامی که خوبی به او رسد، مانع دیگران می‌شود و (بخل

می‌ورزد) مگر نمازگزاران

فَأَشْتَتَى اللَّهُ تَعَالَىٰ نَبِيَّهُ الْمُضْطَفَىٰ وَأَنْتَ يَا سَيِّدَ الْأَوْصِيَاءِ مِنْ جَمِيعِ

پس خداوند متعال پیامبر برگزیده‌اش و تو را ای آقا و سرور جانشینان از میان تمامی مخلوقات استثنا کرد،

الْخَلْقِ، فَمَا اَعَمَّهُ مَنْ ظَلَمَكَ عَنِ الْحَقِّ، ثُمَّ اقْرَضُوكَ سَهْمَ ذَوِي الْقُرْبَىٰ

پس چقدر گمراه است آن که در حق تو ستم نمود، سپس فریبکارانه سهم ذوی القربی را به تو قرض دادند

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۲۹۶

مَكْرًا، وَاحَادُوهُ عَنِ اَهْلِهِ جَوْرًا، فَلَمَّا اَلَّ الْأَمْرُ إِلَيْكَ اجْرَيْتَهُمْ عَلَىٰ مَا

و حال آن که با ظلم و ستم، آن را از اهلش دور ساخته بودند، پس زمانی را که حکومت به دست تو افتاد با اینکه از

اجْرِيَا، رَغَبَهُ عَنْهُمَا بِمَا عِنْدَ اللَّهِ لَكَ، فَاشْبَهَتْ مِحْنَتَكَ بِهِمَا مِحْنَ الْأَنْبِيَاءِ

عمل آن دو نفر راضی نبودی به خاطر خداوند مردم را بر همان روشی که آن دو اجرا کردند باقی گذاردی، پس گرفتاری تو به آن دو با گرفتاری پیامبران

عَلَيْهِمُ السَّلَامُ عِنْدَ الْوَحْدَةِ وَعَدَمِ الْأَنْصَارِ، وَاشْبَهَتْ فِي الْبَيَاتِ عَلَيَّ

- که درود خدا بر آنان باد- در هنگام تنهایی و بی یاری همانند شد، و خوابیدن در بستر پیامبر

الْفُرَاشِ الذَّبِيحِ عَلَيْهِ السَّلَامُ، إِذْ أَجَبْتَ كَمَا اجَابَ، وَاطَعْتَ كَمَا اطَاعَ

شبيه اسماعیل ذبیح- که درود خدا بر او باد- شد، آنگاه که همانند او پذیرفتی و همانند

اسمعیل صابراً مُحْتَسِباً، إِذْ قَالَ لَهُ: يَا بُنَيَّ إِنِّي أَرَى فِي الْمَنَامِ أَنِّي

اسماعیل صابر و خیراندیش اطاعت نمودی، آن گاه که (پدرش) به او گفت: پسر من در خواب دیدم که

إِذْ بَحَّكَ، فَانظُرْ مَاذَا تَرَى قَالَ يَا ابْنَ آدَمَ مَا تَنَامُ سَتَجِدُنِي إِِنْ شَاءَ اللَّهُ

تو را ذبح می کنم، پس بنگر رأی تو چیست؟ گفت: پدرم هر چه دستور داری اجرا کن، به خواست خدا

مِنَ الصَّابِرِينَ. وَكَذَلِكَ أَنْتَ لَمَّا آتَاكَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ، وَآمَرَكَ

مرا از صابران خواهی یافت. و تو نیز چنین بودی آنگاه که پیامبر- که درود خدا بر او و خاندان پاکش باد- شبانگاه تو را

أَنْ تَضَجَّ فِي مَرْقَدِهِ وَاقِيًا لَهُ بِنَفْسِكَ، اسْرَعْتَ إِلَى اجَابَتِهِ مُطِيعًا،

در منزلش جای داده و به خوابیدن در بسترش فرمان داد تا با جان خویش او را حفظ کنی، به سرعت فرمان او را اطاعت نموده

وَلِنَفْسِكَ عَلَى الْقَتْلِ مُوْطِنًا، فَشَكَرَ اللَّهُ تَعَالَى طَاعَتَكَ، وَابَانَ عَنْ جَمِيلِ

و جانت را برای کشته شدن مهیا ساختی، پس خداوند بلندمرتبه فرمانبرداریت را پاداش داده و از کار نیکت با گفتارش

فِعْلِكَ بِقَوْلِهِ جَلَّ ذِكْرُهُ: وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَشْرِي نَفْسَهُ ابْتِغَاءَ مَرْضَاتِ اللَّهِ.

- که یادش بزرگ است- چنین پرده برداشت: بعضی از مردم (با ایمان و فداکار) جان خود را به خاطر خشنودی خدا می فروشند.

ثُمَّ مِخْتَكِ يَوْمَ صِفِّينَ، وَقَدْ رُفِعَتِ الْمَصَاحِفُ حِيلَةً وَمَكْرًا، فَأَعْرَضَ

گرفتاری بعدی تو جنگ صفین بود، آنگاه که از روی مکر و فریب قرآنها (بر نیزه‌ها) بالا برده شد، پس (در میان سپاه)

الشُّكِّ وَعَزَفَ الْحَقُّ، وَأَتْبَعَ الظَّنُّ، اشْبَهَتْ مِخْتَهُ هِرُونَ إِذْ أَمَرَهُ مُوسَى

تردید پیدا شد و از حق روی گردان شده و از گمان (خود) پیروی نمودند، که (این گرفتاری تو) همانند گرفتاری هارون بود

آنگاه که موسی او را

عَلَى قَوْمِهِ فَتَفَرَّقُوا عَنْهُ، وَهَرُونَ يُنَادِي بِهِمْ وَيَقُولُ يَا قَوْمِ إِنَّمَا فُتِنْتُمْ بِهِ،

بر قوم خویش امیر قرارداد، پس از گرد او پراکنده شدند درحالی که هارون آنها را صدا کرده و می گفت، ای قوم من شما فقط به

وسيله آن (گوساله سامری) مورد آزمایش قرار گرفته‌اید

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۲۹۷

وَإِنَّ رَبَّكُمُ الرَّحْمَنُ فَاتَّبِعُونِي وَاطِيعُوا أَمْرِي قَالُوا لَنْ نَبْرَحَ عَلَيْهِ

و پروردگار شما خداوند رحمان است پس از من پیروی کنید و فرمانم را اطاعت نمایید ولی آنها گفتند ما همچنان گرد آن

می مانیم

عَاكِفِينَ حَتَّى يَرْجِعَ إِلَيْنَا مُوسَى وَكَذَلِكَ أَنْتَ لَمَّا رُفِعَتِ الْمَصَاحِفُ،

(و آن را پرستش می کنیم) تا موسی به سوی ما باز گردد، و تو نیز آنگاه که قرآنها (بر نیزه‌ها) بالا برده شد

قُلْتُ يَا قَوْمِ إِنَّمَا فُتِنْتُمْ بِهَا وَخُدِعْتُمْ، فَعَصَوْكَ وَخَالَفُوا عَلَيْكَ، وَاسْتَدْعَوْا

فرمودی: ای قوم من شما فقط به وسیله آن (قرآنها) مورد آزمایش قرار گرفته و فریب خوردید، پس نافرمانی کرده و با تو مخالفت نمودند و درخواست

نَضَبَ الْحَكَمِينَ فَأَبَيْتَ عَلَيْهِمْ، وَتَبَرَّاتِ إِلَى اللَّهِ مِنْ فِعْلِهِمْ، وَفَوَّضْتَهُ

تعیین دو حکم کردند و تو درخواستشان را نپذیرفتی و از کار آنها به خدا پناه برده و کار را به خودشان واگذار نمودی،

الْيَوْمَ، فَلَمَّا اسْفَرَ الْحَقُّ وَسَفِهَ الْمُنْكَرُ، وَاعْتَرَفُوا بِالزَّلَلِ وَالْجَوْرِ عَنِ

پس آنگاه که حق آشکار شده و باطل شناخته شد و به لغزش و عدول از حق اعتراف نمودند،

الْقَصْدِ، اخْتَلَفُوا مِنْ بَعْدِهِ، وَالزُّمُوكَ عَلَى سَفِهَ التَّحْكِيمِ الَّذِي ابْتِئَهُ

بعد از آن اختلاف کردند، و تو را بر پذیرش حکمیت سفیهانه‌ای که از پذیرفتن آن خودداری کردی

وَاحْتَبُوهُ، وَحَظَرْتَهُ وَابْأَحُوا ذَنْبَهُمُ الَّذِي اقْتَرَفُوهُ، وَأَنْتَ عَلَى نَهْجِ بَصِيرَةٍ

و آنها می‌پسندید مجبور ساختند و تو از آن منع نمودی، در حالی که آنها گناهی را که مرتکب شده بودند مجاز می‌دانستند و تو بر

طریق آگاهی

وَهْدَى، وَهُمْ عَلَى سُنَنِ ضَلَالَةٍ وَعَمَى، فَمَا زَالُوا عَلَى النِّفَاقِ مُصِرِّينَ،

و هدایت و آنها بر طریق گمراهی و کوردلی بودند، پس پیوسته بر نفاق پافشاری کرده و

وَفِي الْعَمَى مُتَرَدِّدِينَ، حَتَّى إِذْ أَقْبَهُمُ اللَّهُ وَبَالَ أَمْرِهِمْ، فَأَمَاتَ بِسَيْفِكَ مَنْ

در گمراهی سرگردان بودند، تا این که خدا نتیجه کارشان را به آنها چشاند، پس با شمشیر تو دشمنان را از میان برداشت

عَانَكَ فَشَقِي وَهَوَى وَاحْيَى بِحُجَّتِكَ مَنْ سَعَدَ فَهَدَى، صَلَوَاتُ اللَّهِ

در نتیجه بدبخت شده و سقوط کردند، و با حجت و برهان تو سعادتمندان را زنده گردانید و در نتیجه هدایت شدند، دروهای خدا

عَلَيْكَ غَادِيَةٌ وَرَأَيْتَهُ، وَعَاكِفَةٌ وَذَاهِبَةٌ، فَمَا يُحِيطُ الْمَادِحُ وَصَفِكَ، وَلَا

بر تو باد صبحگان و شامگاهان و هنگام آمد و شد شب و روز پس توصیف کنندگان به وصف احاطه نیابند، و

يُحِيطُ الطَّاعِنُ فَضْلِكَ، أَنْتَ أَحْسَنُ الْخَلْقِ عِبَادَةً، وَاحْلَصُوهُمْ زَهَادَةً،

بدخواهان فضل را نپوشانند، تویی بهترین مخلوقات در عبادت و خالص‌ترین آنان در پارسایی

وَإِذْبُوهُمْ عَنِ الدِّينِ، أَقَمْتَ حُدُودَ اللَّهِ بِجُهدِكَ، وَفَلَّتْ عَسَاكِرُ الْمَارِقِينَ

و دفاع‌کننده‌ترین آنان از دین، حدود خدا را با فداکاریت پیا داشتی و لشکریان مارقین

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۲۹۸

بِسَيْفِكَ، تُحْمِدُ لَهَبِ الْحُرُوبِ بِنَانِكَ، وَتَهْتِكُ سُتُورَ الشُّبُهَةِ بِنَانِكَ،

را با شمشیرت شکست دادی، و آتش جنگها را به دست خویش فرو نشاندی، و پرده‌های شک و تردید را با بیانت کنار زد

وَتَكْشِفُ لِبَسِّ الْبَاطِلِ عَنِ صَرِيحِ الْحَقِّ، لَا تَأْخُذُكَ فِي اللَّهِ لَوْمَةٌ لَائِمٌ،

و پوشش باطل را از چهره حق کنار زد، سرزنش سرزنش کنندگان تو را از راه خدا باز نداشت

وَفِي مَدْحِ اللَّهِ تَعَالَى لَكَ غِنَى عَنِ مَدْحِ الْمَادِحِينَ، وَتَقْرِيبِ الْوَاصِفِينَ،

و مدح خداوند بلندمرتبه تو را از مدح ثناگویان و تمجید توصیف کنندگان بی‌نیاز می‌کند

قَالَ اللَّهُ تَعَالَى مِنَ الْمُؤْمِنِينَ رِجَالٌ صَدَقُوا مَا عَاهَدُوا اللَّهَ عَلَيْهِ، فَمِنْهُمْ

خداوند بلندمرتبه می‌فرماید: در میان مؤمنان مردانی هستند که با خدا بستند صادقانه ایستاده‌اند، بعضی پیمان خود

را به آخر بردند

مَنْ قَضَى نَجْبَهُ، وَمِنْهُمْ مَنْ يَنْتَظِرُ، وَمَا بَدَلُوا تَبْدِيلًا. وَلَمَّا رَأَيْتَ

(و در راه او شربت شهادت نوشیدند) و بعضی دیگر در انتظارند و هیچ گونه تغییری در پیمان خود ندادند، و آنگاه که

أَنْ قَتَلْتَ النَّاكِثِينَ وَالْقَاسِطِينَ وَالْمَارِقِينَ، وَصَدَقَكَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

کشته شدن ناکثان (پیمان‌شکنان) و قاسطان (متجاوزان) و مارقان (بیرون روندگان از دین) را به دست خود ملاحظه نموده و وعده

رسول خدا- که درود خدا

عَلَيْهِ وَآلِهِ وَعَدَّهُ، فَأَوْفَيْتَ بِعَهْدِهِ، قُلْتَ أَمَا إِنْ أَنْ تُخْضَبَ هَذِهِ مِنْ هَذِهِ،

بر او و خاندان پاکش باد- را صادق یافتی، به پیمانت وفا نموده و فرمودی: آیا وقت آن نرسیده که این (محاسنم) از این (خون

سرم) رنگین شود؟

أَمْ مَتَى يُبْعَثُ أَشْقَاهَا، وَإِثْقًا بِأَنَّكَ عَلَى بَيْئَةٍ مِنْ رَبِّكَ، وَبَصِيرَةٍ مِنْ

چه وقت شقی‌ترین آنان مأمور (کشتن من) می‌شود؟ در حالی که اطمینان داشت تو دلیل آشکار از جانب پروردگارت داری و بر

کارت آگاهی،

أَمْرِكَ، قَادِمٌ عَلَى اللَّهِ، مُسْتَبْشِرٌ بِبَيْعِكَ الَّذِي بَايَعْتَهُ بِهِ، وَذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ

به خاطر خدا پیش قدم شده‌ای، و به معامله‌ای که با خدا کرده‌ای شادمانی و این رستگاری

الْعَظِيمُ، اللَّهُمَّ الْعَنْ قَتْلَةَ أَنْبِيَائِكَ، وَأَوْصِيَاءِ أَنْبِيَائِكَ بِجَمِيعِ لَعْنَاتِكَ،

بزرگی است، خدایا قاتلان پیامبران و قاتلان جانشینان آنان را به تمامی نفرینهای لعنت کن

وَاصْلِهِمْ حَرَّ نَارِكَ، وَالْعَنْ مَنْ غَضَبَ وَلَيْتَكَ حَقَّهُ، وَإَنْكَرَ عَهْدَهُ، وَجَحَدَهُ

و با گرمی آتش دوزخ بسوزان، و لعنت کن کسانی را که حق و لیت را غصب نموده و پیمانش را انکار کردند و بعد از

بَعْدَ الْيَقِينِ وَالْإِقْرَارِ بِالْوِلَايَةِ لَهُ يَوْمَ اكْتَمَلَتْ لَهُ الدِّينَ، اللَّهُمَّ الْعَنْ قَتْلَةَ

یقین و اقرار به ولایتش در روزی که دین را برای او کامل گرداندی، آن را انکار نمودند، خدایا قاتلان امیر مؤمنان

اميرِ الْمُؤْمِنِينَ وَمَنْ ظَلَمَهُ، وَأَشْيَاعَهُمْ وَأَنْصَارَهُمْ، اللَّهُمَّ الْعَنْ ظَالِمِي

و کسانی که به او ظلم نمودند و پیروان و یاران آنها را لعنت کن، خدایا ظالمان در حق

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۲۹۹

الْحُسَيْنِ وَقَاتِلِيهِ، وَالْمُتَابِعِينَ عَدْوَهُ وَنَاصِرِيهِ، وَالرَّاضِينَ بِقَتْلِهِ وَخَازِلِيهِ

امام حسین و قاتلان او و پیروان و یاوران دشمنش و کسانی که به کشتنش رضایت دادند و دست از یاریش کشیدند را بسیار

لَعْنَا وَبَيْلًا، اللَّهُمَّ الْعَنْ أَوْلَ ظَالِمِ ظَلَمَ آلَ مُحَمَّدٍ وَمَانِعِيهِمْ حُقُوقَهُمْ،

لعنت کن، خدایا نخستین ظالمان در حق خاندان محمد (ص) و منع‌کنندگان از حقشان را لعنت کن

اللَّهُمَّ حُصَّ أَوْلَ ظَالِمِ وَغَاصِبِ لآلِ مُحَمَّدٍ بِاللَّعْنِ، وَكُلِّ مُسْتَنَّ بِمَاسَنَ

خدایا لعنت را بر نخستین ظالم و غاصب حق خاندان محمد (ص) و هر کسی را که از این سنت باطل

إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ، اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ خَاتَمِ النَّبِيِّينَ، وَعَلَى عَلِيِّ سَيِّدِ

تا روز قیامت پیروی می‌کند قرار ده، خدایا بر محمد خاتم پیامبران و بر علی آقا و سرور

الْوَصِيِّينَ، وَآلِهِ الطَّاهِرِينَ، وَاجْعَلْنَا بِهِمْ مَتَمَسِّكِينَ، وَبِوَالِيَتِهِمْ مِنْ

جانشینان و خاندان پاکش درود فرست و ما را از ارادتمندان آنان قرار ده و با ولایت آنان ما را

الْفَائِزِينَ الْأَمِنِينَ، الَّذِينَ لَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ.

از رستگاران و ایمانی که هراس و اندوهی ندارند قرار ده.

یادآوری: کسانی که توفیق زیارت آن حضرت را در روز غدیر از نزدیک ندارند، شایسته است هر جا که هستند از راه دور، خواندن این زیارت را غنیمت بشمرند.

زیارت سوم: زیارت کوتاهی است که «سید بن طاووس» در «اقبال» از امام صادق علیه السلام برای روز غدیر نقل کرده است و آنها که فرصت زیارت طولانی قبل را ندارند می‌توانند به خواندن این زیارت اکتفا کنند. می‌فرماید: اگر در روز غدیر در مشهد مولای ما امیر مؤمنان صلوات الله علیه و آله حضور داشتی بعد از نماز، با نزدیک شدن به قبرش و اگر در شهرهای دیگر می‌باشی، بعد از نماز با اشاره به قبرش بخوان:

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى وَلِيِّكَ وَآخِي نَبِيِّكَ، وَوَزِيرِهِ وَحَبِيبِهِ وَخَلِيلِهِ، وَمَوْضِعِ

خدایا درود فرست بر ولی و برادر پیامبرت، و وزیر و محبوب و دوستش، و جایگاه

سرّه و خیرته من اسرته، و وصیّه و صفوته، و خالصته و امینه و ولیّه،

اسرار و بهترین برگزیده از خاندانش، و جانشین و برگزیده‌اش، و خیرخواه و امین و دوستدارش

و اشرف عترته الذین آمنوا به، و ابی ذرّيته، و باب حکمته، و الناطق

و گرامی ترین خاندانش که به او ایمان آوردند، و پدر فرزندانش، و درگاه حکمتش، و گوینده به

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۳۰۰

بِحُجَّتِهِ، وَالِدَّاعِي إِلَى شَرِيْعَتِهِ، وَالْمَاضِي عَلَى سُنَّتِهِ، وَخَلِيفَتِهِ عَلَى

دلیل و برهانش، و دعوت کننده به دینش، و قاطع در اجرای سنتش، و جانشین در میان

امته، سَيِّدِ الْمُسْلِمِينَ وَامِيرِ الْمُؤْمِنِينَ، وَقَائِدِ الْغُرِّ الْمُحَجَّلِينَ، أَفْضَلَ مَا

امتش، آقا و سرور مسلمانان و امیر مؤمنان، و پیشوای سفیدرویان، (درود فرست) برترین

صَلَّيْتَ عَلَى أَحَدٍ مِنْ خَلْقِكَ، وَاصْفِيَا نَبِيَّكَ، وَأَوْصِيَا نَبِيَّكَ، اللَّهُمَّ أَنْتَ

درودی که بر هر یک از مخلوقات و برگزیدگان و جانشینان پیامبرانت فرستاده‌ای، خدایا به یقین

أَشْهَدُ أَنَّهُ قَدْ بَلَغَ عَنْ نَبِيِّكَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ مَا حُمِّلَ، وَرَعَى مَا

گواهی می‌دهم که او آنچه از جانب پیامبرت - که درود خدا بر او و خاندان پاکش باد - به عهده داشت به انجام رسانید، و آنچه که

أَسْتَحْفِظُ، وَحَفِظَ مَا اسْتُودِعَ، وَحَلَّلَ حَلَالَكَ، وَحَرَّمَ حَرَامَكَ، وَأَقَامَ

حفظش را عهده‌دار شده بود، رعایت نمود، و آنچه نزدش ودیعه بود حفظ کرد، و حلال تو را حلال و حرام تو را حرام شمرد، و

أَحْكَامَكَ، وَدَعَا إِلَى سَبِيلِكَ، وَوَالَى أَوْلِيَاءَكَ، وَوَعَادَى أَعْدَاءَكَ، وَجَاهَدَ

احکام تو را پیا داشت و به راهت دعوت نمود، و دوستانت را دوست و دشمنانت را دشمن داشت، و با

النَّاكِثِينَ عَنْ سَبِيلِكَ، وَالْقَاسِطِينَ وَالْمَارِقِينَ عَنْ أَمْرِكَ، صَابِرًا مُحْتَسِبًا،

پیمان‌شکنان راهت و با بیرون روندگان از دین و خارج شوندگان از فرمانت جهاد نمود، در حالی که شکیبیا و راضی بود،

مُقْبِلًا غَيْرَ مُدْبِرٍ، لَا تَأْخُذُهُ فِي اللَّهِ لَوْمَةٌ لَائِمٌ، حَتَّى يَبْلُغَ فِي ذَلِكَ الرِّضَا،

رو آورنده به جهاد نه روی گردان از آن سرزنش ملامت گران او را از راه خدا باز نداشت، تا این که در این راه به مقام رضای

(خداوند) رسید

وَسَلَّمَ إِلَيْكَ الْفَضَاءَ، وَعَبَدَكَ مُخْلِصًا، وَنَصَحَ لَكَ مُجْتَهِدًا، حَتَّى آتَيْتَهُ

و سرنوشت خویش را تسلیم تو کرد و تو را خالصانه عبادت نمود و با نهایت کوشش خیرخواهی برای (دین) تو کرد،

الْيَقِينُ، فَقَبَضْتَهُ إِلَيْكَ شَهِيداً سَعِيداً، وَلِيّاً تَقِيّاً، رَضِيّاً زَكِيّاً، هَادِياً مَهْدِيّاً،

تا این که زمان وفاتش فرا رسید، پس قبض روحش نمودی در حالی که شهید و نیک بخت، دوستدار (تو) و پرهیزگار، خشنود و پاک، هدایتگر و هدایت یافته بود

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَيْهِ، أَفْضَلَ مَا صَلَّيْتَ عَلَى أَحَدٍ مِنْ أَنْبِيَائِكَ

خدایا بر محمد و بر او درود فرست، بهترین درودی که بر هر یک از پیامبران و برگزیدگان فرستاده‌ای، ای پروردگار جهانیان بر هر یک از پیامبران و

وَاضْفِئْ إِلَيْكَ، يَا رَبَّ الْعَالَمِينَ. [۳۱۴]

برگزیدگان فرستاده‌ای، ای پروردگار جهانیان.

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۳۰۱

۲- زیارت روز میلاد رسول اکرم صلی الله علیه و آله

مرحوم «علامه مجلسی» از «شیخ مفید» و «شهید اول» و «سید بن طاووس» نقل می‌کند که روایت شده: امام صادق علیه السلام در روز میلاد رسول اکرم صلی الله علیه و آله امیر مؤمنان علیه السلام را به این زیارت، زیارت کرد و آن را به محمد بن مسلم ثقفی تعلیم داد و فرمود: وقتی به محل دفن امیر مؤمنان علیه السلام رسیدی برای زیارت، غسل کن و پاکیزه‌ترین لباس خود را بپوش و با بوی خوش، خودت را معطر ساز و با سکینه و وقار حرکت کن، وقتی به در حرم مطهر رسیدی رو به قبله بایست و سی بار تکبیر بگو و بخوان:

السَّلَامُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَى خَيْرِهِ اللَّهُ، السَّلَامُ عَلَى الْبَشِيرِ

سلام بر رسول خدا، سلام بر برگزیده خدا، سلام بر بشارت دهنده

النَّذِيرِ، السَّرَاحِ الْمُنِيرِ، وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ، السَّلَامُ عَلَى الطُّهْرِ الطَّاهِرِ،

بیم دهنده، آن چراغ نورانی، و رحمت و برکات خدا بر او باد، سلام بر پاک پاک کننده

السَّلَامُ عَلَى الْعَلَمِ الزَّاهِرِ، السَّلَامُ عَلَى الْمَنْصُورِ الْمُؤَيَّدِ، السَّلَامُ عَلَى

سلام بر نشانه درخشان، سلام بر یاری شده مورد تأیید، سلام بر

أَبِي الْقَاسِمِ مُحَمَّدٍ، وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ، السَّلَامُ عَلَى أَنْبِيَاءِ اللَّهِ

ابوالقاسم محمد، و رحمت و برکات خدا بر او باد، سلام بر پیامبران فرستاده خدا

الْمُرْسَلِينَ، وَعِبَادِ اللَّهِ الصَّالِحِينَ، السَّلَامُ عَلَى مَلَائِكَةِ اللَّهِ الْحَاقِقِينَ بِهَذَا

و بندگان شایسته‌اش، سلام بر فرشتگان خدا که این حرم و گرداگرد

الْحَرَمِ وَبِهَذَا الصَّرِيحِ، الْأَلَائِدِينَ بِهِ * آنگاه به نزدیک قبر برو و بگو: السَّلَامُ

ضريح را در بر گرفته و به آن پناهنده‌اند ***** سلام

عَلَيْكَ يَا وَصِيَّ الْأَوْصِيَاءِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا عِمَادَ الْأَتْقِيَاءِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ

بر تو ای جانشین جانشینان، سلام بر تو ای تکیه گاه پرهیزکاران، سلام بر تو

يَا وَلِيَّ الْأَوْلِيَاءِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا سَيِّدَ الشُّهَدَاءِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا آيَةَ اللَّهِ

ای ولی اولیای خدا، سلام بر تو ای آقا و سرور شهیدان، سلام بر تو ای نشانه

الْعُظْمَى السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا خَامِسَ أَهْلِ الْعَبَاءِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا قَائِدَ الْغُرِّ

بزرگ خدا، سلام بر تو ای خامس آل عبا، سلام بر تو ای پیشوای سفیدرویان

الْمُحَجَّبِينَ الْأَتْقِيَاءِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا عِصْمَةَ الْأَوْلِيَاءِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا

پرهیزکار، سلام بر تو ای عصمت اولیا، سلام بر تو ای

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۳۰۲

زَيْنَ الْمُوَحِّدِينَ النَّجَبَاءِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا خَالِصَ الْأَخْلَاءِ، السَّلَامُ

زینت یکتاپرستان برگزیده، سلام بر تو ای خالصترین دوستان (خدا)، سلام

عَلَيْكَ يَا وَالِدَ الْأَيْمَةِ الْأَمْنَاءِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا صَاحِبَ الْحَوْضِ وَحَامِلَ

بر تو ای پدر امامان امین، سلام بر تو ای صاحب حوض (کوثر) و

اللُّوَاءِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا قَسِيمَ الْجَنَّةِ وَلِظَى السَّلَامِ عَلَيْكَ يَا مَنْ شُرِّفَتْ

پرچمدار اسلام، سلام بر تو ای تقسیم کننده بهشت و دوزخ، سلام بر تو ای که به

بِهِ مَكَّةُ وَمِنَى السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا بَحْرَ الْعُلُومِ وَكَنْفَ الْفُقَرَاءِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ

مکه و منی شرافت بخشیدی، سلام بر تو ای دریای علوم و حامی نیازمندان، سلام بر تو

يَا مَنْ وُلِدَ فِي الْكَعْبَةِ، وَزُوِّجَ فِي السَّمَاءِ بِسَيِّدَةِ النَّسَاءِ، وَكَانَ شُهُودَهَا

ای که در کعبه دنیا آمده و در آسمان به همسری سرور زنان در آمدی، که شاهدان آن

الْمَلَائِكَةُ الْأَصْفِيَاءِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا مِضْبَاحَ الضِّيَاءِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا

فرشتگان برگزیده بودند، سلام بر تو ای چراغ روشنی بخش، سلام بر تو ای

مَنْ خَصَّهُ النَّبِيُّ بِحَزَبِ الْجِبَاءِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا مَنْ بَاتَ عَلَى فِرَاشِ

که پیامبر تو را به عطای بزرگ اختصاص داد، سلام بر تو ای که شب را بر بستر

خَاتَمِ الْأَنْبِيَاءِ، وَوَقَاةِ بِنَفْسِهِ شَرَّ الْأَعْدَاءِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا مَنْ رُدَّتْ لَهُ

خاتم پیامبران گذراندی، و با جان او را از شر دشمنان حفظ نمودی، سلام بر تو ای که

السَّمْسُ فَسَامَى شَمْعُونَ الصَّفَا، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا مَنْ أَنْجَى اللَّهُ سَفِينَةَ

خورشید به خاطر تو بازگردانده شد و بر شمعون صفا برتری یافتی، سلام بر تو ای که خدا کشتی

نُوحٍ بِاسْمِهِ وَاسْمِ اخِيهِ، حَيْثُ انْتَضَمَ الْمَاءُ حَوْلَهَا وَطَمَى السَّلَامُ عَلَيْكَ

نوح را با نام تو و برادرت (پیامبر اسلام) نجات بخشید آن هنگام که آب اطراف آن را متلاطم ساخته بود، سلام بر تو

يَا مَنْ تَابَ اللَّهُ بِهِ وَبِاخِيهِ عَلَى آدَمَ إِذْ غَوَى السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا فُلَكَ النَّجَاةِ

ای که خدا توبه آدم را به خاطر تو و برادرت پذیرفت آنگاه که (از ماندن در بهشت) محروم شد، سلام بر تو ای کشتی نجاتی

الَّذِي مِنْ رَكْبِهِ نَجَى وَمَنْ تَأَخَّرَ عَنْهُ هَوَى السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا مَنْ خَاطَبَ

که هر کس به آن سوار شود نجات یابد، و هر کس از آن جا ماند هلاک شود، سلام بر تو ای که

الثُّعْبَانَ وَذُنْبَ الْفَلَا، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا امِيرَ الْمُؤْمِنِينَ، وَرَحْمَةَ اللَّهِ

مار و گرگ بیابان را مخاطب قرار دادی، سلام بر تو ای امیر مؤمنان و رحمت و برکات خدا

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۳۰۳

وَبَرَكَاتِهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا حُجَّةَ اللَّهِ عَلَى مَنْ كَفَرَ وَأَنَابَ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا

بر تو باد، سلام بر تو ای حجت خدا بر کافران و بازگشتگان (از کفر)، سلام بر تو ای امام ذوی الألباب، السَّلَامُ عَلَیْكَ يَا مَعْدِنَ الْحِكْمَةِ وَفَضَلَ الْخِطَابِ، پیشوای خردمندان، سلام بر تو ای معدن دانش و داور عادل السَّلَامُ عَلَیْكَ يَا مَنْ عِنْدَهُ عِلْمُ الْكِتَابِ، السَّلَامُ عَلَیْكَ يَا مِيزَانَ يَوْمِ السَّلَامِ بر تو ای که علم کتاب الهی نزد توست، سلام بر تو ای میزان روز الحِسابِ، السَّلَامُ عَلَیْكَ يَا فَاصِلَ الْحُكْمِ النَّاطِقَ بِالصَّوَابِ، السَّلَامُ حساب، سلام بر تو ای (صاحب) حکم تعیین کننده و گویای به حق و صواب، سلام عَلَیْكَ أَيُّهَا الْمُتَصَدِّقُ بِالْخَاتَمِ فِي الْمِخْرَابِ، السَّلَامُ عَلَیْكَ يَا مَنْ كَفَى بر تو ای صدقه دهنده انگشتر در محراب، سلام بر تو ای که اللَّهُ الْمُؤْمِنِينَ الْقِتَالَ بِهِ يَوْمَ الْأَحْزَابِ، السَّلَامُ عَلَیْكَ يَا مَنْ أَخْلَصَ لِلَّهِ خداوند در روز احزاب مؤمنان را به دست تو از جنگ بی نیاز ساخت، سلام بر تو ای که یگانگی را خالصانه برای خدا الْوَحْدَانِيَّةَ وَأَنَابَ، السَّلَامُ عَلَیْكَ يَا قَاتِلَ خَيْبَرَ وَقَالِعَ الْبَابِ، السَّلَامُ قرار دادی و به سوی او بازگشتی، سلام بر تو ای قاتل (یهود) خیبر و برکننده در آن، سلام عَلَیْكَ يَا مَنْ دَعَا خَيْرَ الْأَنَامِ لِلْمَيْتِ عَلَى فِرَاشِهِ، فَاسْلَمَ نَفْسَهُ لِلْمَيْتِ بر تو ای که بهترین مخلوقات تو را برای آرمیدن در بسترش فرا خواند و تو خود را تسلیم مرگ ساخته و درخواستش وَاجَابَ، السَّلَامُ عَلَیْكَ يَا مَنْ لَهُ طُوبَى وَحُسْنُ مَأْبٍ، وَرَحْمَةُ اللَّهِ را اجابت نمودی، سلام بر تو ای که سعادت‌مندی و سرانجام نیک از آن توست، و رحمت و برکات خدا وَبَرَكَاتُهُ، السَّلَامُ عَلَیْكَ يَا وَلِيَّ عِصْمَةِ الدِّينِ وَيَا سَيِّدَ السَّادَاتِ، السَّلَامُ بر تو باد، سلام بر تو ای پاسدار دین، و ای سرور بزرگان، سلام عَلَیْكَ يَا صَاحِبَ الْمُعْجَزَاتِ، السَّلَامُ عَلَیْكَ يَا مَنْ نَزَلَتْ فِي فَضْلِهِ بر تو ای صاحب معجزات، سلام بر تو ای که سوره عادیات در سُورَةُ الْعَادِيَاتِ، السَّلَامُ عَلَیْكَ يَا مَنْ كُتِبَ اسْمُهُ فِي السَّمَاءِ عَلَى فضیلت تو نازل شده، سلام بر تو ای که نامت بر سراپرده‌های آسمان نوشته شده، السَّرَادِقَاتِ، السَّلَامُ عَلَیْكَ يَا مُظْهِرَ الْعَجَائِبِ وَالْآيَاتِ، السَّلَامُ عَلَیْكَ يَا سلام بر تو ای آشکارکننده عجایب و نشانه‌ها، سلام بر تو ای کلیات مفاتیح نوین، ص: ۳۰۴

اميرِ الْغُزَوَاتِ، السَّلَامُ عَلَیْكَ يَا مُخْبِرًا بِمَا عَبَّرَ وَبِمَا هُوَاتِ، السَّلَامُ فرمانده جنگها (در حضور پیامبر)، سلام بر تو ای خبردهنده از گذشته و آینده، سلام عَلَیْكَ يَا مُخَاطَبَ ذُنُبِ الْفَلَوَاتِ، السَّلَامُ عَلَیْكَ يَا خَاتِمَ الْحَصَى وَمُبَيِّنَ بر تو ای خطاب کننده به گریه بیابان (و نهی او از درندگی)، سلام بر تو ای مهر زننده بر سنگریزه و بیان کننده الْمُشْكَلَاتِ، السَّلَامُ عَلَیْكَ يَا مَنْ عَجِبْتُ مِنْ حَمَلَاتِهِ فِي الْوَعَا مَلَائِكَةُ مشکلات، سلام بر تو ای که از حمله‌هایت در جنگها فرشتگان السَّمَوَاتِ، السَّلَامُ عَلَیْكَ يَا مَنْ نَاجَى الرَّسُولَ فَقَدَّمَ بَيْنَ يَدَيْ نَجْوِيهِ

آسمانها متعجب شدند، سلام بر تو ای که با پیامبر درگوشی صحبت کردی و هر بار پیش از آن
 الصَّدَقَاتِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا وَالِدَ الْأَئِمَّةِ الْبَرَرَةِ السَّادَاتِ، وَرَحْمَةُ اللَّهِ
 صدقه دادی، سلام بر تو ای پدر امامان نیکوکار بزرگوار، و رحمت و برکات خدا
 وَبَرَكَاتُهُ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا تَالِي الْمَبْعُوثِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا وَارِثَ عِلْمِ
 بر تو باد، سلام بر تو ای پیرو پیامبر برانگیخته شده، سلام بر تو ای وارث علم
 خَيْرِ مَوْزُوثٍ، وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا إِمَامَ الْمُتَّقِينَ،
 بهترین ارث گذارنده و رحمت و برکات خدا بر تو باد، سلام بر تو ای پیشوای پرهیزکاران
 السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا غِيَاثَ الْمَكْرُوبِينَ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا عِصْمَةَ الْمُؤْمِنِينَ،
 سلام بر تو ای فریادرس گرفتاران، سلام بر تو ای پناه مؤمنان
 السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا مُظْهِرَ الْبُرَاهِينِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا طَهَ وَيَسَ السَّلَامُ
 سلام بر تو ای آشکارکننده دلیلها، سلام بر تو ای طه و یس، سلام
 عَلَيْكَ يَا حَبْلَ اللَّهِ الْمَتِينِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا مَنْ تَصَدَّقَ فِي صَلَاتِهِ
 تو ای ریسمان محکم خدا، سلام بر تو ای که انگشترت را در نماز به
 بِخَاتَمِهِ عَلَى الْمِسْكِينِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا قَالِعَ الصَّخْرَةِ عَنْ فَمِ الْقَلِيبِ،
 مسکین صدقه دادی، سلام بر تو ای که سنگ بزرگ را از دهانه چاه برکنده و
 وَمُظْهِرَ الْمَاءِ الْمَعِينِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا عَيْنَ اللَّهِ النَّاطِرَةَ، وَيَدَهُ الْبَاسِطَةَ،
 آب گوارا را جاری ساختی، سلام بر تو ای دیده بینای خداوند و دستهای (به رحمت) گشوده‌اش
 وَلِسَانَهُ الْمُعَبَّرَ عَنْهُ فِي بَرِيَّتِهِ الْجَمْعِينَ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا وَارِثَ عِلْمِ
 و زبان گویای او در میان تمامی مخلوقات، سلام بر وارث علم
 کلیات مفاتیح نوین، ص: ۳۰۵

النَّبِيِّينَ، وَمُسْتَوْدَعِ عِلْمِ الْأَوَّلِينَ وَالْآخِرِينَ، وَصَاحِبِ لَوْ آءِ الْحَمْدِ،
 پیامبران، و امانتدار علم پیشینیان و پسینیان، و صاحب پرچم حمد و ستایش
 وَسَاقِي أَوْلِيَآئِهِ مِنْ حَوْضِ خَاتَمِ النَّبِيِّينَ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا يَعْسُوبَ
 و ساقی دوستانش از حوض خاتم پیامبران، سلام بر تو ای رئیس
 الدِّينِ، وَقَائِدَ الْغُرِّ الْمُحَجَّلِينَ، وَوَالِدَ الْأَئِمَّةِ الْمَرْضِيِّينَ، وَرَحْمَةُ اللَّهِ
 مذهب، و پیشوای سفیدرویان، و پدر امامان پسندیده، و رحمت و
 وَبَرَكَاتُهُ، السَّلَامُ عَلَى اسْمِ اللَّهِ الرَّضِيِّ، وَوَجْهِهِ الْمُضِيِّ، وَجَنَبِهِ الْقَوِيِّ،
 برکات خدا بر تو باد، سلام بر نام پسندیده خداوند، و سلام بر پرتوی از نور او، و جلوه‌ای از قدرت او
 وَصِرَاطِهِ السَّوِيِّ، السَّلَامُ عَلَى الْإِمَامِ التَّقِيِّ، الْمُخْلِصِ الصَّفِيِّ، السَّلَامُ
 و راه راست او، سلام بر امام پرهیزکار و مخلص و برگزیده، سلام
 عَلَى الْكُوكَبِ الدَّرِيِّ، السَّلَامُ عَلَى الْإِمَامِ أَبِي الْحَسَنِ عَلِيِّ، وَرَحْمَةُ اللَّهِ
 بر اختر تابناک، سلام بر امام ابوالحسن، حضرت علی (ع) و رحمت و برکات
 وَبَرَكَاتُهُ، السَّلَامُ عَلَى أَيْمَةِ الْهُدَى وَمَصَابِيحِ الدُّجَى وَأَعْلَامِ التَّقَى

خدا بر تو باد، سلام بر امامان هدایتگر، و چراغهای در تاریکی، و نشانه‌های پرهیزکاری و
 وَمَنَارِ الْهُدَىٰ وَذَوَى النَّهْيِ وَكَهْفِ الْوَرَىٰ وَالْعُرْوَةِ الْوُثْقَىٰ وَالْحُجَّةِ
 چراغ هدایت، و صاحبان خرد، و پناهگاه مردم، و دستاویز محکم و حجت (خدا)
 عَلَىٰ أَهْلِ الدُّنْيَا، وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ، السَّلَامُ عَلَىٰ نُورِ الْأَنْوَارِ، وَحُجَّةِ
 بر اهل دنیا، و رحمت و برکات خدا بر تو باد، سلام بر نور الانوار، و حجت خداوند
 الْجَبَّارِ، وَوَالِدِ الْأَيْمَةِ الْأَطْهَارِ، وَقَسِيمِ الْجَنَّةِ وَالنَّارِ، الْمُخْبِرِ عَنِ الْأَثَارِ،
 توانا، و پدر امامان پاکیزه، و تقسیم کننده بهشت و دوزخ، خبر دهنده از نشانه‌ها
 الْمُدْمِرِ عَلَى الْكُفَّارِ، مُسْتَنْقِذِ الشَّيْعَةِ الْمُخْلِصِينَ مِنْ عَظِيمِ الْأَوْزَارِ،
 نابود کننده کفار، رهایی بخش شیعیان با اخلاص از سنگینی بار گناهان
 السَّلَامُ عَلَى الْمُخْصُوصِ بِالطَّاهِرَةِ التَّقِيَّةِ، ابْنَةِ الْمُخْتَارِ، الْمُؤَلُودِ فِي
 سلام بر اختصاص یافته به (همسری) بانوی پاکیزه پرهیزکار، دختر پیامبر برگزیده، تولد یافته در
 الْبَيْتِ ذِي الْأَسْتَارِ، الْمُرْوَجِ فِي السَّمَاءِ بِالْبُرَّةِ الطَّاهِرَةِ الرَّضِيِّيَّةِ
 خانه (کعبه) دارای پرده، تزویج شده در آسمان با بانوی پاکیزه پسندیده
 کلیات مفاتیح نوین، ص: ۳۰۶

الْمَرْضِيِّيَّةِ، وَالِدَةِ الْأَيْمَةِ الْأَطْهَارِ، وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ، السَّلَامُ عَلَى النَّبِيِّ
 خشنود، مادر امامان پاکیزه، و رحمت و برکات خدا بر تو باد، سلام بر خبر
 الْعَظِيمِ، الَّذِي هُمْ فِيهِ مُخْتَلِفُونَ، وَعَلَيْهِ يُعْرَضُونَ، وَعَنْهُ يُسْتَلُونَ، السَّلَامُ
 بزرگ، که آنان در آن اختلاف کردند و بر آن عرضه شده و از آن سؤال شوند، سلام
 عَلَىٰ نُورِ اللَّهِ الْأَنْوَارِ، وَضِيَاءِ الْأَزْهَرِ، وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ، السَّلَامُ عَلَيْكَ
 بر نور درخشان خداوند و روشنایی آشکارش، و رحمت و برکات خدا بر تو باد، سلام بر تو
 يَا وَلِيَّ اللَّهِ وَحُجَّتَهُ، وَخَالِصَةَ اللَّهِ وَخَاصَّتَهُ، أَشْهَدُ أَنَّكَ يَا وَلِيَّ اللَّهِ
 ای ولی خدا و حجتش و بنده خالص و مخصوص خدا، ای ولی و
 وَحُجَّتَهُ، لَقَدْ جَاهَدْتَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ حَقَّ جِهَادِهِ، وَأَتَّبَعْتَ مِنْهَا رَسُولَ
 حجت خدا گواهی می‌دهم که تو در راه خدا به شایستگی جهاد نموده و از سیره رسول
 اللَّهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ، وَحَلَلْتَ حلالَ اللَّهِ، وَحَرَّمْتَ حرامَ اللَّهِ،
 خدا- که درود خدا بر او و خاندان پاکش باد- پیروی کردی و حلال خدا را حلال و حرامش را حرام شمردی
 وَشَرَعْتَ أَحْكَامَهُ، وَأَقَمْتَ الصَّلَاةَ وَآتَيْتَ الزَّكَاةَ، وَأَمَرْتَ بِالْمَعْرُوفِ
 و احکام دینش را به رسمیت شناختی و نماز را بپا داشته و زکات دادی، و امر به معروف
 وَنَهَيْتَ عَنِ الْمُنْكَرِ، وَجَاهَدْتَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ صَابِرًا نَاصِحًا مُجْتَهِدًا،
 و نهی از منکر کردی و در راه خدا با بردباری و خیرخواهی و کوشش جهاد نمودی
 مُحْتَسِبًا عِنْدَ اللَّهِ عَظِيمِ الْأَجْرِ، حَتَّىٰ اتَّيكَ الْيَقِينُ، فَلَعَنَ اللَّهُ مَنْ دَفَعَكَ
 در حالی که به پاداش بزرگ نزد خداوند راضی بودی، تا زمان مرگت فرا رسید، پس خدا لعنت کند کسانی را که تو را از
 عَنْ حَقِّكَ، وَازَالَكَ عَنْ مَقَامِكَ، وَلَعَنَ اللَّهُ مَنْ بَلَغَهُ ذَلِكَ فَرَضِيَ بِهِ، أَشْهَدُ

حَقَّتْ دُورَ سَاخْتِهِ وَ اَز مَقَامَتِ كِنَارِ زَدَنَدِ، وَ لَعْنَتِ خُدَا بَرِ كَسَانِي كِه اَز اَن آگَاه شُدِه وَ بِه اَن رَا ضِي شُدَنَدِ،

اللَّهُ وَمَلَائِكَتُهُ وَأَنْبِيَآئُهُ وَرُسُلُهُ، اِنِّي وَلِيٌّ لِمَنْ وَالَاكَ، وَعَدُوٌّ لِمَنْ عَادَاكَ،

خدا و فرشتگان و پیامبران و فرستادگانش را گواه می‌گیرم که من به یقین با دوستدارانت دوست و با دشمنانت دشمنم
السَّلَامُ عَلَيْكَ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ* سپس خود را به قبر بچسبان و آن را ببوس و بگو:

سلام و رحمت و برکات خدا بر تو باد.*****

اَشْهَدُ اَنَّكَ تَسْمَعُ كَلَامِي وَتَشْهَدُ مَقَامِي وَاشْهَدُ لَكَ يَا وَلِيَّ اللَّهِ بِالْبَلَاغِ

گواهی می‌دهم که تو به یقین سخنم را شنیده و جایگاهم را می‌بینی و ای ولی خدا گواهی می‌دهم در مورد تو به ابلاغ
کلیات مفاتیح نوین، ص: ۳۰۷

وَالْأَدَاءِ، يَا مَوْلَايَ يَا حُجَّةَ اللَّهِ، يَا امِينَ اللَّهِ، يَا وَلِيَّ اللَّهِ، اِنَّ بَيْنِي وَبَيْنَ اللَّهِ

و انجام (وظیفه‌ات)، ای مولای من، ای حجت خدا، ای امین خدا، ای ولی خدا، به یقین میان من و خدای عزیز و

عَزَّوَجَلَّ ذُنُوبًا قَدْ اَثَقَلْتُ ظَهْرِي وَمَنْعَتْنِي مِنَ الرُّقَادِ، وَذِكْرُهَا يُقَلِّلُ

گرامی گناهایی است که پشتم را سنگین کرده و خواب را از من گرفته، و یاد آنها درونم را

اِحْشَائِي وَقَدْ هَرَبْتُ اِلَى اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ وَالْيَكِّ، فَبِحَقِّ مَنْ اِثْمَنَكَ عَلَيَّ

مضطرب ساخته، و (از آنها) به سوی خداوند عزیز و گرامی و به سوی تو گریزانم، پس به حق آن که تو را امین بر

سِرِّهِ، وَاشْتَرَعَاكَ اَمْرَ خَلْقِهِ، وَقَرْنَ طَاعَتَكَ بِطَاعَتِهِ، وَ مَوَالَاتِكَ

اسرارش قرار داده، و رسیدگی به امور مخلوقاتش را به تو سپرده و اطاعت از تو را به اطاعت از خویش و پیروی از تو را به

بِمَوَالَاتِهِ، كُنْ لِي اِلَى اللَّهِ شَفِيعًا، وَمِنَ النَّارِ مُجِيرًا، وَعَلَى الدَّهْرِ ظَهِيرًا

پیروی از خود قرین ساخته، در درگاه خدا شفیع باش و از آتش دوزخ پناهم ده، و در (سختیهای) روزگار پشتیبانم باش.

* بار دیگر خود را به قبر بچسبان و قبر را ببوس و بگو: يَا وَلِيَّ اللَّهِ، يَا حُجَّةَ اللَّهِ، يَا بَابَ حِطَّةِ

***** ای ولی خدا، ای حجت خدا، ای درگاه خدا برای ریزش گناهان،

اللَّهُ، وَبَيْنَكَ وَزَائِرِكَ، وَاللَّائِدُ بِقَبْرِكَ، وَالنَّازِلُ بِفِنَائِكَ، وَالْمُنِيخُ رَحْلَهُ فِي

دوستدار و زائرت و پناهنده به قبرت و فرود آینده به درگاهت، و رحل اقامت گزیننده

جَوَارِكَ، يَسْتَلُكَ اِنْ تَشَفَّعَ لَهُ اِلَى اللَّهِ فِي قَضَاءِ حَاجَتِهِ، وَنُجِحَ طَلِبَتِهِ فِي

کلیات مفاتیح نوین؛ ص ۳۰۷

در جوارت، از تو می‌خواهد که شفاعتت کنی در برآورده شدن حاجتت در درگاه خدا و رسیدن به خواسته‌هایش در

الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ، فَاِنَّ لَكَ عِنْدَ اللَّهِ الْجَاهُ الْعَظِيمَ، وَالشَّفَاعَةَ الْمُقْبُولَةَ،

دنیا و آخرت، چرا که به یقین مقام با عظمت و شفاعت پذیرفته شده در نزد خدا از آن توست.

فَاَجْعَلْنِي يَا مَوْلَايَ مِنْ هَمِّكَ، وَادْخِلْنِي فِي جِزْبِكَ، وَالسَّلَامُ عَلَيْكَ

پس ای مولای من مرا مورد توجهت قرار ده و در گروهت داخل کن، و سلام بر تو

وَعَلَى ضَجِيعِيكَ اَدَمَ وَنُوحَ، وَالسَّلَامُ عَلَيْكَ وَعَلَى وَلَدَيْكَ الْحَسَنِ

و بر دو آرمیده در کنارت آدم و نوح، و سلام بر تو و بر دو فرزندت حسن

وَالْحُسَيْنِ، وَعَلَى الْأَنْبِيَاءِ الطَّاهِرِينَ مِنْ ذُرِّيَّتِكَ، وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ.

و حسین، و بر امامان پاکیزه از نسلت و رحمت و برکات خدا بر تو باد.

سپس شش رکعت نماز زیارت بخوان، دو رکعت برای هدیه به امیرمؤمنان علیه السلام و دو رکعت برای هدیه

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۳۰۸

به حضرت آدم علیه السلام و دو رکعت برای هدیه به حضرت نوح علیه السلام، و خداوند را بسیار بخوان که دعای تو مستجاب خواهد شد ان شاء الله تعالی. [۳۱۵] یادآوری:

۱- نظر خود مرحوم «علّامه مجلسی» این است که این زیارت، ظاهراً از زیارات مطلقه است [۳۱۶]؛ بنابراین، در هر زمان دیگر نیز می‌شود آن را بجا آورد.

۲- مرحوم حاج شیخ عباس قمی رحمه الله از کتاب «مزار کبیر» نقل می‌کند که وقت بجا آوردن این زیارت هنگام طلوع آفتاب است و از «علّامه مجلسی» نقل می‌کند که فرمود: این زیارت به سندهای معتبر در کتب معتبره ذکر شده، و از بهترین زیارات است.

۳- ممکن است برای بعضی این سؤال مطرح شود که با آن که روز ۱۷ ربیع الاول روز تولّد رسول خدا صلی الله علیه و آله است، چگونه زیارت امیرمؤمنان علیه السلام در این روز وارد شده و از زیارت خود آن حضرت در این روز (غیر از چند جمله‌ای که در ابتدای این زیارت طولانی آورده شده) خبری نیست؟ (نظیر همین سؤال نسبت به زیارت مخصوصه شب و روز مبعث نیز مطرح می‌شود).

این سؤال چند پاسخ دارد:

الف) رسول گرامی صلی الله علیه و آله خود، فرمودند:

«أَنَا مَدِينَةُ الْعِلْمِ وَعَلِيٌّ بَابُهَا»

که ممکن است از آن برداشت شود: برای رسیدن به محضر پیامبر صلی الله علیه و آله باید از دروازه توجّه به علی علیه السلام عبور کرد.

ب) ارتباط این دو بزرگوار و اتحاد این دو نور، به قدری زیاد است که حقیقتاً یک نفس و یک روح هستند در دو کالبد؛ بر همین اساس، در آیه مباهله از نفس پیامبر در کلمه «أنفسنا» علی علیه السلام اراده شده است و لازمه چنین اتحادی این است که زیارت یکی زیارت دیگری نیز باشد.

ج) «کامل الزیارات» از مفضل بن عمر از امام صادق علیه السلام روایتی را نقل کرده که ظاهرش این است:

زیارت نجف، به منزله زیارت رسول گرامی صلی الله علیه و آله می‌باشد. [۳۱۷] همان گونه که «علّامه مجلسی» از کتاب «مزار کبیر» از اسحاق بن عمّار نقل کرده که از امام صادق علیه السلام شنیدم که فرمود: عربی بادیه نشین به خدمت رسول الله صلی الله علیه و آله مشرف شد، و عرض کرد: یا رسول الله! خانه‌ام دور از خانه توست و من مشتاق تو و زیارت تو می‌شوم و این مسیر طولانی را می‌پیمایم و به مدینه می‌آیم ولی تو را نمی‌یابم، بلکه با علی بن ابی طالب ملاقات می‌کنم و او هم با گفتگو و مواعظش با من انس می‌گیرد و برمی‌گردم، اما در حالی که متأسّف و محزون از ندیدن تو هستم. فرمود:

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۳۰۹

هر کس علی علیه السلام را زیارت کند به راستی که مرا زیارت کرده است و هر کس او را دوست داشته باشد مرا دوست داشته است و هر کس با او دشمنی کند با من دشمنی کرده است. این مطلب را از جانب من به قومت برسان و (بگو که:) هر کس به زیارت علی آید به زیارت من آمده است و من و جبرئیل و مؤمنان صالح در روز قیامت به او پاداش خواهیم داد. [۳۱۸] (د) از اینها گذشته، شیعیان غالباً در عراق بودند و کمتر دسترسی به قبر پیامبر صلی الله علیه و آله داشتند. از این رو دستور داده شد که در چنین روزی جانشین به حقّ او را زیارت کنند.

۳- زیارت شب و روز مبعث

(۲۷ رجب)

«علّامه مجلسی» از «شیخ مفید» و «سید بن طاووس» و «شهید اول» (رحمهم الله) نقل می‌کند که هرگاه اراده زیارت امیر مؤمنان علیه السلام در شب و یا روز مبعث کردی پس بر در قبه شریفه مقابل ضریح آن حضرت بایست و بگو:

اَشْهَدُ اَنْ لَا اِلَهَ اِلَّا اللهُ، وَخَدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، وَاَشْهَدُ اَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ
 گواهی می‌دهم معبودی جز خدا نیست، یگانه‌ای که شریکی ندارد، و گواهی می‌دهم که محمد بنده
 وَرَسُولُهُ، وَاَنَّ عَلِيَّ بْنَ اَبِي طَالِبٍ اَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ عَبْدَ اللهِ، وَاخُو رَسُولِهِ،
 و فرستاده اوست و علی بن ابی طالب امیر مؤمنان، بنده خدا و برادر رسولش است
 وَاَنَّ الْاَتَمَّةَ الطَّاهِرِينَ مِنْ وُلْدِهِ حَجَّجَ اللهُ عَلَيَّ خَلْقِهِ* آنگاه داخل شو و نزدیک و امامان پاک از فرزندان او حجّت خدا بر مخلوقاتش
 هستند،*****

قبر آن حضرت بایست به این نحو که پشت به قبله و رو به روی قبر آن حضرت و آنگاه صد مرتبه «تکبیر» بگو و پس از آن بگو:

السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا وَارِثَ آدَمَ خَلِيفَةَ اللهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا وَارِثَ نُوحِ
 سلام بر تو ای وارث آدم خلیفه خدا (در زمین)، سلام بر تو ای وارث نوح
 صَفْوَةَ اللهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا وَارِثَ اِبْرَاهِيمَ خَلِيلِ اللهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا
 برگزیده خداوند سلام بر تو ای وارث ابراهیم خلیل خدا، سلام بر تو ای
 وَارِثَ مُوسَى كَلِيمِ اللهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا وَارِثَ عِيسَى رُوحِ اللهِ، السَّلَامُ
 وارث موسی، کلیم خدا سلام بر تو ای وارث عیسی، روح الله، سلام
 کلیات مفاتیح نوین، ص: ۳۱۰

عَلَيْكَ يَا وَارِثَ مُحَمَّدٍ سَيِّدِ رُسُلِ اللهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا اَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ،
 بر تو ای وارث محمد، سرور فرستادگان خدا، سلام بر تو ای امیر مؤمنان،
 السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا اِمَامَ الْمُتَّقِينَ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا سَيِّدَ الْوَصِيِّينَ، السَّلَامُ
 سلام بر تو ای پیشوای پرهیزگاران، سلام بر تو ای آقای اوصیا، سلام
 عَلَيْكَ يَا وَصِيَّ رَسُوْلِ رَبِّ الْعَالَمِيْنَ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا وَارِثَ عِلْمِ
 بر تو ای جانشین فرستاده پروردگار جهانیان، سلام بر تو ای وارث علم
 الْاَوَّلِيْنَ وَالْاٰخِرِيْنَ، السَّلَامُ عَلَيْكَ اَيْهَا النَّبَاُ الْعَظِيْمُ، السَّلَامُ عَلَيْكَ اَيْهَا
 پیشینان و پسینان، سلام بر تو ای خبر بزرگ، سلام بر تو ای
 الصِّرَاطُ الْمُسْتَقِيْمُ، السَّلَامُ عَلَيْكَ اَيْهَا الْمُهْتَدِبُ الْكَرِيْمُ، السَّلَامُ عَلَيْكَ
 راه راست، سلام بر تو ای پاک بزرگوار، سلام بر تو
 اَيْهَا الْوَصِيُّ التَّقِيُّ، السَّلَامُ عَلَيْكَ اَيْهَا الرَّضِيُّ الرَّكِيُّ، السَّلَامُ عَلَيْكَ اَيْهَا
 تو ای
 الْبَدْرُ الْمُضِيءُ، السَّلَامُ عَلَيْكَ اَيْهَا الصِّدِّيقُ الْاَكْبَرُ، السَّلَامُ عَلَيْكَ اَيْهَا
 ماه فروزان، سلام بر تو ای بزرگترین تصدیق کننده (رسول خدا) سلام بر تو ای

الْفَارُوقُ الْأَعْظَمُ، [السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا السَّرَاجُ الْمُنِيرُ] [۳۱۹]، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا
 برترین جدا کننده (حق از باطل)، سلام بر تو ای مشعل فروزان، سلام بر تو ای
 امام الهدی السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا عِلْمَ التَّقَى السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا حُجَّةَ اللَّهِ
 پیشوای هدایت، سلام بر تو ای نشانه پرهیزگاری، سلام بر تو ای بزرگترین
 الْكُتُبَى السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا خَاصَّةَ اللَّهِ وَخَالِصَتَهُ، وَامِينَ اللَّهُ وَصَفْوَتَهُ،
 حجت خدا، سلام بر تو ای بنده خاص و بی آرایش و امانتدار و برگزیده خدا،
 وَبَابَ اللَّهِ وَحُجَّتَهُ، وَمَعْدِنَ حُكْمِ اللَّهِ وَسِرِّهِ، وَعَيْبَةَ عِلْمِ اللَّهِ وَخَازِنَهُ،
 و درگاه (رحمت) و حجت خدا، و خزانه حکم و اسرار خدا، و گنجینه و خزانه دار علم خدا،
 وَسَفِيرَ اللَّهِ فِي خَلْقِهِ، أَشْهَدُ أَنَّكَ قَدْ أَقَمْتَ الصَّلَاةَ، وَآتَيْتَ الزَّكَاةَ، وَأَمَرْتَ
 و واسطه خدا در بین مخلوقاتش گواهی می‌دهم که نماز را بپا داشته و زکات را پرداختی و امر
 کلیات مفاتیح نوین، ص: ۳۱۱

بِالْمَعْرُوفِ، وَنَهَيْتَ عَنِ الْمُنْكَرِ، وَاتَّبَعْتَ الرَّسُولَ، وَتَلَوْتَ الْكِتَابَ حَقَّ
 به معروف و نهی از منکر کردی و از رسول خدا پیروی نمودی، و قرآن را به شایستگی
 تِلَاوَتِهِ، وَبَلَّغْتَ عَنِ اللَّهِ، وَوَفَّيْتَ بَعْدَهُ اللَّهُ، وَتَمَّتْ بِكَ كَلِمَاتُ اللَّهِ،
 تلاوت کردی، و از جانب خدا تبلیغ نموده و به عهد و پیمانش وفا کردی و کلمات خدا به وسیله تو کامل شد،
 وَجَاهَدْتَ فِي اللَّهِ حَقَّ جِهَادِهِ، وَنَصَحْتَ لِلَّهِ وَلِرَسُولِهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
 و به شایستگی در راه او جهاد نموده و برای خدا و رسولش - که درود خدا بر او و خاندان پاکش باد -
 وَآلِهِ، وَجَدْتَ بِنَفْسِكَ صَابِرًا مُحْتَسِبًا، مُجَاهِدًا عَنِ دِينِ اللَّهِ، مُوقِفًا
 خیرخواهی کردی، و با جان فداکاری نمودی در حالی که صبر کرده و پاداش را از خدا خواستی و از دین خدا دفاع کردی و
 نگهبان

لِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ، طَالِبًا مَا عِنْدَ اللَّهِ، رَاغِبًا فِيمَا وَعَدَ اللَّهُ،
 رسول خدا - که درود خدا بر او و خاندان پاکش باد - بودی و طالب رضایت خدا و مشتاق وعده‌اش بودی
 وَمَضَيْتَ لِلذِّي كُنْتَ عَلَيْهِ شَهِيدًا وَشَهِيدًا وَمَشْهُودًا، فَجَزَاكَ اللَّهُ عَنِ
 و بر این عقیده‌ات که داشتی، شهید و گواه و گواهی شده از دنیا رفتی، پس خدا از جانب
 رَسُولِهِ وَعَنِ الْإِسْلَامِ وَأَهْلِهِ مِنْ صِدِّيقٍ أَفْضَلَ الْجَزَاءِ، أَشْهَدُ أَنَّكَ كُنْتَ
 پیامبرش و اسلام و اهل اسلام بهترین پاداش را به خاطر درستکاریت به تو عطا کند، گواهی می‌دهم که تو
 أَوَّلَ الْقَوْمِ إِسْلَامًا، وَأَخْلَصَهُمْ إِيمَانًا، وَأَشَدَّهُمْ يَقِينًا، وَأَخْوَفَهُمْ لِلَّهِ،
 اولین نفر در پذیرش اسلام و خالص‌ترین آنها در ایمان و استوارترین آنها از در یقین و خداترس‌ترین آنها بودی
 وَأَعْظَمَهُمْ عَنَاءً، وَأَخْوَفَهُمْ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ،
 و بیش از همه در رنج و مشقت، نسبت به رسول خدا - که درود خدا بر او و خاندان پاکش باد -
 وَأَفْضَلَهُمْ مَنَاقِبَ، وَأَكْثَرَهُمْ سَوَابِقَ، وَأَرْفَعَهُمْ دَرَجَةً، وَأَشْرَفَهُمْ مَنَزَلَةً،
 مراقب‌ترین، و با سابقه‌ترین آنها (در اسلام) بودی، و تو دارای بالاترین رتبه و رفیع‌ترین جایگاه
 وَأَكْرَمَهُمْ عَلَيْهِ، فَقَوِيَّتَ حِينَ وَهَنُوا، وَلَزِمْتَ مِنْهَا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

و گرامی‌ترین آنها نسبت به پیامبر بودی، هنگام سستی آنها، استوار و ملازم راه رسول خدا- که درود خدا
عَلَيْهِ وَ آلِهِ، وَ اشْهَدُ اَنَّكَ كُنْتَ خَلِيفَتَهُ حَقًّا، لَمْ تُنَازِعْ بِرِغْمِ الْمُنَافِقِينَ،
بر او و خاندان پاکش باد- شدی و گواهی می‌دهم که تو جانشین به حق او بودی، با وجود (مخالفت) منافقان
وَ غِيْظِ الْكَافِرِينَ، وَ ضِعْنِ الْفَاسِقِينَ، وَ قُمْتَ بِالْأَمْرِ حِينَ فَشَلُوا، وَ نَطَقْتَ
و خشم کافران و کینه فاسقان مورد نزاع واقع نشدی، و هنگامی که دیگران ترسان شدند، تو به امر (ترویج دین) قیام کردی، و
آنگاه که

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۳۱۲

حِينَ تَتَعْتَعُوا، وَ مَضَيْتَ بُنُورِ اللَّهِ اذْ وَ قَفُوا، فَمَنْ اَتْبَعَكَ فَقَدْ اهْتَدَى كُنْتَ
دیگران از سخن گفتن عاجز شدند (به حقایق دین) گویا شدی و هنگامی که دیگران توقّف کردند در پرتو نور الهی حرکت
کردی، پس هر کس که تو را پیروی کرد هدایت شد،
اَوْلَهُمْ كَلَامًا، وَ اشْدَهُمْ خِصَامًا، وَ اصْوَبَهُمْ مَنْطِقًا، وَ اسَدَّهُمْ رَأْيًا،
تو اولین آنها در سخن گفتن، و سخت‌ترین آنها در مقابل دشمن، و راستگوترین آنها در گفتار و استوارترین آنها در اندیشه،
وَ اشْجَعَهُمْ قَلْبًا، وَ اكْثَرَهُمْ يَقِينًا، وَ احْسَنَهُمْ عَمَلًا، وَ اعْرَفَهُمْ بِالْأُمُورِ،
و صاحب شجاع‌ترین قلب، و بیشترین یقین، و بهترین عمل، و داناترین آنها به کارها بودی،
كُنْتَ لِلْمُؤْمِنِينَ اَبًا رَحِيمًا، اذْ صَارُوا عَلَيْكَ عِيَالًا، فَحَمَلْتَ اِنْقَالَ مَا عَنْهُ
هنگامی که مؤمنان تحت سرپرستی تو قرار گرفتند، پدری مهربان برای آنها شدی، و کارهایی که دیگران تحمّل سنگینی آن را
نداشتند،

ضَعَفُوا، وَ حَفِظْتَ مَا اضَاعُوا، وَ رَعَيْتَ مَا اَهْمَلُوا، وَ شَمَرْتَ اذْ جَبَنُوا،

تو بر دوش کشیدی و آنچه را که دیگران هدر دادند، حفظ کردی، و آنچه را که در انجامش سستی کردند، رعایت نمودی، و
زمانی که دیگران ترسیدند، دامن همت بکمر زدی،

وَ عَلَوْتَ اذْ هَلِعُوا، وَ صَبَرْتَ اذْ جَزِعُوا، كُنْتَ عَلَى الْكَافِرِينَ عَذَابًا صَبًّا،

و زمانی که دیگران بی‌تابی و جزع کردند، برتر بودی و صبر کردی، تو بر کافران عذابی ریزان

وَ غِلْظَةً وَ غِيْظًا، وَ لِلْمُؤْمِنِينَ غِيْثًا وَ خِصْبًا وَ عِلْمًا، لَمْ تُفَلِّحْ حُجَّتَكَ، وَ لَمْ

و شدید خشمناک، و برای مؤمنان باران رحمت و پرنعمت و بحر علم و دانش بودی حجت و برهانت هرگز مغلوب نشد و دلت

يَزِيغُ قَلْبِكَ، وَ لَمْ تَضْعَفْ بَصِيرَتَكَ، وَ لَمْ تَجْبُنْ نَفْسَكَ، كُنْتَ كَالْجَبَلِ

(از مسیر حق) منحرف و بینایت کم نگشت و هرگز نترسیدی، بلکه همانند کوهی بودی که

لَا تُحَرِّكُهُ الْغَوَاصِفُ، وَ لَا تُزِيلُهُ الْفُؤَاصِفُ، كُنْتَ كَمَا قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى

تندبادها او را حرکت ندهد و طوفانهای شکننده او را از بین نبرد، تو همان گونه که رسول خدا- که درود

اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ قَوِيًّا فِي بَدَنِكَ، مُتَوَاضِعًا فِي نَفْسِكَ، عَظِيمًا عِنْدَ اللَّهِ، كَبِيرًا

خدا بر او و خاندان پاکش باد- فرمود نیرومند از جهت جسم، فروتن در روح، با عظمت در نزد خدا، بزرگ

فِي الْأَرْضِ، جَلِيلًا فِي السَّمَاءِ، لَمْ يَكُنْ لِأَحَدٍ فِيكَ مَهْمَزٌ، وَ لَا لِأَحَدٍ

در زمین و شایسته در آسمان بودی، در تو برای کسی جای بدگویی و عیب جویی نبود،

فِيكَ مَعْمَزٌ، وَ لَا لِأَحَدٍ فِيكَ مَطْمَعٌ، وَ لَا لِأَحَدٍ عِنْدَكَ هَوَادَةٌ، يُوجَدُ الضَّعِيفُ

و در تو برای مردم جای طمعی و در نزد تو جای توقعی نبود، ناتوان خوار در پیشگاه تو
الدَّلِيلُ عِنْدَكَ قَوِيًّا عَزِيْزًا، حَتَّى تَأْخُذَ لَهُ بِحَقِّهِ، وَالْقَوِيُّ الْعَزِيْزُ عِنْدَكَ
قَوِيٌّ وَ نِيْرُومَنْد بُوْد تَا اِيْن كِه حَقَّش رَا بَسْتَانِي قَوِي وَ نِيْرُومَنْد دَر نَزْد تُو
كَلِيَات مَفَاتِيْح نُوِيْن، ص: ۳۱۳

ضَعِيْفًا ذَلِيْلًا حَتَّى تَأْخُذَ مِنْهُ الْحَقَّ، الْقَرِيْبُ وَالْبَعِيْدُ عِنْدَكَ فِي ذَلِكَ

ناتوان [خوار] بود تا حق را از او بگیری، نزدیکان و بیگانگان در این مورد در نزد تو

سَوَاءً، شَأْنَكَ الْحَقُّ وَالصَّدْقُ وَالرَّفْقُ، وَقَوْلُكَ حُكْمٌ وَحَتْمٌ، وَأَمْرُكَ جِلْمٌ

مساوی بودند، امرات حق و راستی و درستی، و گفتارت قانون و لازم الاجرا، و فرمانت بردباری

وَعَزْمٌ، وَرَأْيُكَ عِلْمٌ وَجَزْمٌ، اعْتَدَلَ بِكَ الدِّينُ، وَسَهَّلَ بِكَ الْعَسِيْرُ، وَأَطْفَيْتَ

و جدیت، و اندیشه تو دانش و هوشیاری بود، (پرچم) دین اسلام به دست تو افراشته شد، و مشکلات به دست تو آسان گردید، و
آتش (نفاق)

بِكَ النَّيْرَانُ، وَقَوِيٌّ بِكَ الْإِيْمَانُ، وَثَبَّتْ بِكَ الْإِسْلَامُ، وَهَدَّتْ مُصِيْبَتُكَ

به دست تو خاموش گردید، و ایمان به دست تو قوت گرفت و اسلام به دست تو پابرجا شد، و مصیبت شهادت تو مردم را

الْأَنَامَ، فَأَنَا لِلَّهِ وَأَنَا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ، لَعَنَ اللَّهُ مَنْ قَتَلَكَ، وَلَعَنَ اللَّهُ مَنْ خَالَفَكَ،

درهم شکست، (آری) همه از آن خداییم و به سوی او باز می گردیم خداوند قاتلان و مخالفان و کسانی که

وَلَعَنَ اللَّهُ مَنْ افْتَرَى عَلَيْكَ، وَلَعَنَ اللَّهُ مَنْ ظَلَمَكَ وَغَضَبَكَ حَقَّكَ، وَلَعَنَ

به تو دروغ بستند و به تو ستم کرده و حقت را غصب نمودند لعنت کند و همچنین

اللَّهُ مَنْ بَلَغَهُ ذَلِكَ فَرَضِي بِهِ، أَنَا إِلَى اللَّهِ مِنْهُمْ بُرَاءٌ، لَعَنَ اللَّهُ أُمَّةً خَالَفَتْكَ،

خدا لعنت کند کسانی که این امور را شنیده و به آن راضی شدند، ما در پیشگاه خداوند از آنان بیزار می جوییم، خداوند کسانی
را که با تو مخالفت کردند

وَجَحَدَتْ وَلَايَتَكَ، وَتَظَاهَرَتْ عَلَيْكَ وَقَتَلَتْكَ، وَحَادَتْ عَنْكَ

و ولایت را انکار نموده بر ضد تو همدست شده و تو را به شهادت رساندند و از تو روی گردانده و تو را یاری نکردند،

وَخَذَلْتَكَ، الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي جَعَلَ النَّارَ مَثْوِيَهُمْ، وَبَسَسَ الْوَرْدُ الْمَوْرُوْدُ،

لعنت کند، حمد و ستایش مخصوص خداوندی است که آتش دوزخ را جایگاه آنان قرار داد و چه بد آبشخوری است (دوزخ)، که
بر آن وارد می شوند،

أَشْهَدُ لَكَ يَا وَلِيَّ اللَّهِ وَوَلِيَّ رَسُولِهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ بِالْبَلَاغِ وَالْأَدَاءِ،

گواهی می دهم که تو ای دوستدار خدا و رسولش - که درود خدا بر او و خاندان پاکش باد- تبلیغ (دین) کرده و انجام وظیفه و
خیرخواهی نمودی،

وَأَشْهَدُ أَنَّكَ جَنَّبُ اللَّهِ وَبَابُهُ، وَأَنَّكَ حَبِيْبُ اللَّهِ وَوَجْهُهُ الَّذِي مِنْهُ يُؤْتِي

و گواهی می دهم که تو محبوب خدا و درگاه رحمت او هستی و براستی تو «جنب الله» و «وجه اللهی» که باید از آن به سوی خدا
توجه شود

وَأَنَّكَ سَبِيْلُ اللَّهِ، وَأَنَّكَ عَبْدُ اللَّهِ وَآخُو رَسُولِهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ، اِتَّيْتُكَ

و تویی راه (به سوی) خدا و تویی بنده خدا و برادر رسولش - که درود خدا بر او و خاندان پاکش باد- برای زیارت

زائراً لِعَظِيمِ جَلالَتِكَ وَمَنْزِلَتِكَ عِنْدَ اللَّهِ وَعِنْدَ رَسُولِهِ، مُتَقَرِّباً إِلَى اللَّهِ

به درگاهت آمده‌ام، زیرا که مقام و منزلتت در نزد خدا و رسولش بسی بزرگ است در حالی که با زیارت تو به خدا کلیات مفاتیح نوین، ص: ۳۱۴

بِزِيَارَتِكَ، رَاغِباً إِلَيْكَ فِي الشَّفَاعَةِ، ابْتِغَى بِشَفَاعَتِكَ خِلاَصَ نَفْسِي

نزدیکی جویم و به شفاعت تو مشتاقم و به واسطه شفاعتت رهایی خود را (از آتش) می‌طلبم

مُتَعَوِّذاً بِكَ مِنَ النَّارِ، هَارِباً مِنْ ذُنُوبِي الَّتِي اخْتَطَبْتُهَا عَلَى ظَهْرِي فَزِعاً

و از آتش دوزخ به تو پناهنده‌ام، از گناهانی که بر پشتم سنگینی می‌کند گریزانم، به امید

إِلَيْكَ رَجَاءَ رَحْمَةِ رَبِّي ائْتِيكَ اسْتَشْفِعُ بِكَ يَا مَوْلَايَ إِلَى اللَّهِ، وَاتَّقَرُّبُ

رحمت پروردگaram به تو متوسل می‌شوم، ای مولای من، برای طلب شفاعتت در درگاه خدا نزد تو آمده‌ام، و به واسطه تو

بِكَ إِلَيْهِ لِيَقْضِيَ بِكَ حَوَائِجِي فَاشْفَعْ لِي يَا امِيرَ الْمُؤْمِنِينَ إِلَى اللَّهِ، فَأَتِي

به خدا تقرب می‌جویم تا حوائجم برآورده شود، ای امیرمؤمنان مرا به درگاه خدا شفاعت کن، که من

عَبْدُ اللَّهِ وَمَوْلَاكَ وَزَائِرُكَ، وَلَكَ عِنْدَ اللَّهِ الْمَقَامُ الْمَعْلُومُ، وَالْجَاهُ الْعَظِيمُ،

بنده خدا و دوست و زائر تو هستم، و تو نزد خدا دارای جایگاهی معلوم، و مقام

وَالشَّانُ الْكَبِيرُ، وَالشَّفَاعَةُ الْمَقْبُولَةُ، اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ

و رتبه‌ای بلند و شفاعت پذیرفته شده هستی، خدایا بر محمد و خاندان پاکش درود فرست

مُحَمَّدٍ، وَصَلِّ عَلَى عَبْدِكَ وَامِينِكَ الْاَوْفَى وَعُزْوَتِكَ الْوُثْقَى وَيَدِكَ

و درود فرست بر بنده و با وفاترین امانت دارت، و ریسمان محکمت، و دست

الْعُلْيَا، وَكَلِمَتِكَ الْحُسْنَى وَحُجَّتِكَ عَلَى الْوَرَى وَصِدِّيقِكَ الْاَكْبَرِ سَيِّدِ

بلندت، و نیکوترین کلمه‌ات، و حجت و برهانت بر بندگان، بزرگترین تصدیق کننده‌ات، سرور

الْاَوْصِيَاءِ، وَرُكْنِ الْاَوْلِيَاءِ، وَعِمَادِ الْاَصْفِيَاءِ، امِيرِ الْمُؤْمِنِينَ، وَيَعْسُوبِ

اوصیاء، و تکیه گاه دوستداران و برگزیدگان خدا، امیرمؤمنان و پیشوای

الْمُتَّقِينَ، وَقُدْوَةِ الصِّدِّيقِينَ، وَاِمَامِ الصَّالِحِينَ، الْمَعْصُومِ مِنَ الزَّلَلِ،

پرهیزگاران، و مقتدای راستگویان، و پیشوای شایستگان، مصون از خطا و لغزش،

وَالْمَفْطُومِ مِنَ الْخَلَلِ، وَالْمُهَدَّبِ مِنَ الْعَيْبِ، وَالْمُطَهَّرِ مِنَ الرَّيْبِ، اخِي

دور از عیب، پاک از نقص، پاکیزه از شک و تردید، برادر

نَبِيِّكَ وَوَصِيِّ رَسُولِكَ، وَالْبَائِتِ عَلَى فِرَاشِهِ، وَالْمُوَاسِي لَهُ بِنَفْسِهِ،

پیامبر و جانشین فرستاده‌ات و کسی که در بستر پیامبر خفت، و با جانش او را یاری کرد

وَكَاشِفِ الْكَرْبِ عَنْ وَجْهِهِ، الَّذِي جَعَلْتَهُ سَيْفًا لِنُبُوتِهِ، وَمُعْجِزًا لِرِسَالَتِهِ،

و برطرف کننده غم از چهره او، که او [/ علی را شمشیری برای (یاری) پیامبریش و معجزه‌ای برای رسالتش قرار دادی

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۳۱۵

وَدَلَالَةً وَاضِحَةً لِحُجَّتِهِ، وَحَامِلًا لِرَأْيَتِهِ، وَوَقَايَةً لِمُهْجَتِهِ، وَهَادِيًا لِأَمَّتِهِ،

و راهنمایی روشن و آشکار برای حجت و برهانش، و پرچمدارش، و سپری برای حفظ جاننش، و هدایت کننده امتش،

وَيَدًا لِإِنْسَانِيَّتِهِ، وَتَاجًا لِأَسَمِهِ، وَبَابًا لِنَصْرِهِ، وَمِفْتَاحًا لِظَهْرِهِ، حَتَّى هَزَمَ

و دستی (توانا) برای جنگهایش و تاج سرش، و درگاهی برای یاریش، و کلیدی برای پیروزش (قرار دادی)، تا این که جُنُودَ الشُّرُكِ بَایِدَ كَ، وَاَبَادَ عَسَاكِرَ الْكُفْرِ بِاَمْرِكَ، وَبَدَلَ نَفْسَهُ فِي مَرْضَاهِ لشکریان شرک را به یاری تو شکست داد، و به فرمانت لشکریان کفر را نابود کرد، و جانش را در راه رضایت تو رَسُوْلِكَ، وَجَعَلَهَا وَقْفًا عَلٰی طَاعَتِهِ، وَمَجْنًا دُونَ نَكْبَتِهِ، حَتّٰی فَاضَتْ ورسولت بر کف گرفته، و آن را وقف بر اطاعتش و سپری در برابر گرفتاری‌هایش قرار داد، تا این که نَفْسُهُ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ فِي كَفِّهِ، وَاسْتَلَبَ بَرْدَهَا، وَمَسَحَهُ عَلٰی وَجْهِهِ، پیامبر- که درود خدا بر او و خاندان پاکش باد- در آغوش او جان سپرد، و سردی بدنش را احساس کرد، و آن را بر صورتش کشید،

وَاعَانَتْهُ مَلَائِكَتُكَ عَلٰی غُسْلِهِ وَتَجْهِيْزِهِ، وَصَلَّى عَلَيْهِ، وَوَارَى

و فرشتگان او را بر غسل و آماده ساختن برای دفن یاری کردند، و بر او نماز خوانده، و به خاک شَخْصَهُ، وَقَضَى دَيْئَهُ، وَأَنْجَزَ وَعْدَهُ، وَلَزِمَ عَهْدَهُ، وَآخَذَ مِثْلَهُ، وَحَفِظَ

سپرد و دیونش را پرداخت کرد، و به وعده‌اش عمل کرده و در پیمانش ثابت قدم بود و همانند او عمل کرد و سفارش‌هایش را وَصِيَّتَهُ، وَحِينَ وَجَدَ أَنْصَارًا نَهَضَ مُسْتَقِلًّا بِأَعْبَاءِ الْخِلَافَةِ، مُضْطَلِعًا

به خاطر سپرد و زمانی که یارانی یافت مستقلاً به مسئولیت‌های خلافت اقدام و سنگینی

بِأَثْقَالِ الْإِمَامَةِ، فَنَصَبَ رَايَةَ الْهُدَى فِي عِبَادِكَ، وَنَشَرَ تَوْبَ الْأَمْنِ فِي

وظایف امامت را تحمّل نمود، سپس پرچم هدایت را در میان بندگان برافراشت، و امتیّت را در سرزمین

بِلَادِكَ، وَبَسَطَ الْعَدْلَ فِي بَرِّيَّتِكَ، وَحَكَمَ بِكِتَابِكَ فِي خَلْقِكَ، وَأَقَامَ

اسلام و عدالت را در میان بندگان گسترش داد و در میان مخلوقات بر اساس کتابت حکم کرده و حدود را

الْحُدُودَ، وَقَمَعَ الْجُحُودَ، وَقَوَّمَ الزَّيْعَ، وَسَكَّنَ الْغَمْرَةَ، وَأَبَادَ الْفِتْرَةَ، وَسَدَّدَ

اجرا کرد، و منکران را سرکوب، و کجی‌ها را راست، و آشوب را سرکوب نموده و سستی‌ها را از بین برده و شکاف (اختلاف) را

الْفُرْجَةَ، وَقَتَلَ النَّائِكَةَ وَالْقَاسِطَةَ وَالْمَارِقَةَ، وَلَمْ يَزَلْ عَلٰی مِنْهَاجِ رَسُوْلٍ

پر کرد، و پیمان شکنان و بیدادگران و بیرون روندگان از دین را کشت، و پیوسته بر راه رسول

اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ، وَوَتِرْتِهِ وَلُطْفِ شَاكِلَتِهِ، وَجَمَالِ سِيْرَتِهِ،

خدا- که درود خدا بر او و خاندان پاکش باد- و روش، و شیوه ملایم، و رفتار زیبای او بود،

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۳۱۶

مُقْتَدِيًا بِسُنَّتِهِ، مُتَعَلِّقًا بِهَمَّتِهِ، مُبَاشِرًا لِطَرِيقَتِهِ، وَأَمْتَلْتَهُ نَضْبُ عَيْنِيهِ،

به سنت پیامبر اقتدا کرده به همت او وابسته و به راه و روش او ملازم بود، مقاصد پیامبر را مورد توجه قرار داده

يَحْمِلُ عِبَادَكَ عَلَيْهَا، وَيَدْعُوهُمْ إِلَيْهَا أَلِي أَنْ خُضِبَتْ شَيْبَتُهُ مِنْ دَمِ رَأْسِهِ،

و بندگان را بر آن وادار و به آن دعوت نمود، تا این که محاسن شریفش از خون سرش رنگین شد،

اللّٰهُمَّ فَكَمَا لَمْ يُؤَثِّرْ فِي طَاعَتِكَ شَكًّا عَلٰی يَقِيْنِ، وَلَمْ يُشْرِكْ بِكَ طَرْفَةً

خدایا همچنان که هیچ گاه یقین او در اطاعت تو به شک مبدل نگرددید و لحظه‌ای از تو غافل نشد،

عَيْنٍ، صَلِّ عَلَيْهِ صَلَاةً زَاكِيَةً نَامِيَةً، يَلْحَقُ بِهَا دَرَجَةُ النَّبُوَّةِ فِي جَنَّتِكَ،

پس بر او درودی پاکیزه و فزاینده فرست، تا بواسطه آن در بهشت به درجه انبیا برسد،

وَبَلَّغَهُ مِنَّا تَحِيَّةً وَسَلَامًا، وَآتِنَا مِنْ لَدُنْكَ فِي مُوَالَاتِهِ فَضْلًا وَاحْسَانًا

و از جانب ما درود و سلامی به او برسان، و از نزد خودت در راه دوستی او به ما لطف و احسان

وَمَغْفِرَةً وَرِضْوَانًا، إِنَّكَ ذُو الْفَضْلِ الْجَسِيمِ، بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ وَ

بخشش (گناهان) و بهشت را عطا فرما، که تو صاحب احسان و وسیعی، به بخشش و احسانت ای مهربان‌ترین مهربانان.

* سپس ضریح را بیوس؛ آنگاه دو رکعت نماز زیارت بجای آور و بعد از آن هر چه می‌خواهی از خدا بخواه و پس از تسبیح

حضرت زهرا علیها السلام بگو: اللَّهُمَّ إِنَّكَ بَشَّرْتَنِي عَلَى لِسَانِ رَسُولِكَ مُحَمَّدٍ

***** خدایا تو با زبان پیامبر و فرستاده‌ات محمد

صَلَوَاتِكَ عَلَيْهِ وَآلِهِ، فَقُلْتَ: وَبَشَّرَ الَّذِينَ آمَنُوا أَنَّ لَهُمْ قَدَمَ صِدْقٍ عِنْدَ

– که درود خدا بر او و خاندان پاکش باد- بشارت داده و فرمودی: و به کسانی که ایمان آورده‌اند بشارت ده که برای آنها سابقه نیک

رَبِّهِمْ. اللَّهُمَّ وَآتِي مُؤْمِنٌ بِجَمِيعِ أَنْبِيَائِكَ وَرُسُلِكَ صَلَوَاتِكَ عَلَيْهِمْ، فَلَا

(و پاداش) نزد پروردگارشان است و من به تمام پیامبران و فرستادگان- که درود تو بر آنها باد- ایمان دارم، پس

تَقَفَنِي بَعْدَ مَعْرِفَتِهِمْ مَوْقِفًا تَفَضَّحْنِي فِيهِ عَلَى رُؤُوسِ الْخَلَائِقِ [۳۲۰]، بَلْ قَفْنِي

بعد از معرفت من نسبت به آنها، مرا در جایگاهی قرار نداده که در برابر مردم رسوایم کنی، بلکه مرا همراهشان

مَعَهُمْ، وَتَوَفَّنِي عَلَى التَّصَدِيقِ بِهِمْ، اللَّهُمَّ وَأَنْتَ خَصَّصْتَهُمْ بِكَرَامَتِكَ،

قرار ده و مرا بر تصدیق و ایمان به آنها بمیران، خدایا تو آنها را به کرامت خود مخصوص داشته

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۳۱۷

وَأَمَرْتَنِي بِاتِّبَاعِهِمْ، اللَّهُمَّ وَآتِي عَبْدُكَ وَزَائِرُكَ، مُتَقَرَّبًا إِلَيْكَ بِزِيَارَةِ اخِي

و مرا به پیروی از آنها امر فرمودی، خدایا من بنده و زیارت کننده توأم، در حالی که با زیارت برادر رسولت به درگاهت

رَسُولِكَ، وَ عَلَى كُلِّ مَا تَيَّيْتُ وَمَزُورٍ حَقِّ لِمَنْ آتَاهُ وَ زَارَهُ، وَأَنْتَ خَيْرُ مَا تَيَّي

نزدیکی می‌جویم، و هر که به درگاه و زیارت کسی آید بر او حقی دارد، و تو بهترین کسی هستی که به سویت آیند

وَ أَكْرَمُ مَزُورٍ، فَاسْئَلْكَ يَا اللَّهُ يَا رَحْمَنُ يَا رَحِيمُ، يَا جَوَادُ يَا مَاجِدُ، يَا

و گرامی‌ترین زیارت شده‌ای، پس ای خدا، ای بخشنده، ای مهربان، ای سخاوتمند، ای بزرگوار، ای

أَحَدُ يَا صَمَدُ، يَا مَنْ لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ، وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ، وَلَمْ يَتَّخِذْ

یکتا، ای بی‌نیاز، ای کسی که (هرگز) زاده و زاده نشده و برای او هیچ‌گاه شبیه و مانندی نبوده و برای خود

صَاحِبَةً وَلَا وُلَدًا، أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ، وَأَنْ تَجْعَلَ تُحَفَّتَكَ

همسر و فرزندی نگرفته است، از تو می‌خواهم که بر محمد و خاندان پاکش درود فرستی و پاداش مرا از زیارت

إِيَّايَ مِنْ زِيَارَتِي أَخَا رَسُولِكَ فَكَأَنَّكَ رَقَبَتِي مِنَ النَّارِ، وَأَنْ تَجْعَلَنِي مِمَّنْ

برادر رسولت، رهایم از آتش دوزخ قرار دهی و مرا از کسانی قرار دهی که

يُسَارِعُ فِي الْخَيْرَاتِ، وَيَدْعُوكَ رَغْبًا وَرَهْبًا، وَتَجْعَلَنِي مِنَ الْخَاشِعِينَ،

به سوی کارهای خیر شتافته و تو را از روی امید و بیم می‌خوانند و مرا از فروتنان قرار دهی،

اللَّهُمَّ إِنَّكَ مَنَّتَ عَلَيَّ بِزِيَارَةِ مَوْلَايَ عَلِيِّ بْنِ أَبِيطَالِبٍ، وَوَلَايَتِهِ

خدایا به واسطه زیارت مولایم علی بن ابی‌طالب علیه السلام و ولایت و معرفت او، بر من

وَمَعْرِفَتِهِ، فَاجْعَلْنِي مِمَّنْ يَنْصُرُهُ وَيَنْتَصِرُ بِهِ، وَمَنْ عَلَيَّ يَنْصُرِكَ لِدِينِكَ،
 مَنَّتْ نَهَادِي، پس مرا از کسانی که او را یاری کرده و از او یاری می‌طلبند، قرار ده و به واسطه یاری دینت بر من مَنَّتْ گذار،
 اللَّهُمَّ وَاجْعَلْنِي مِنْ شِيعَتِهِ، وَتَوَفَّنِي عَلَى دِينِهِ، اللَّهُمَّ أَوْجِبْ لِي مِنْ
 و خدایا مرا از شیعیانش قرار ده و بر دینش بمیران، خدایا از رحمت
 الرَّحْمَةِ وَالرِّضْوَانِ، وَالْمَغْفِرَةِ وَالْإِحْسَانِ، وَالرِّزْقِ الْوَاسِعِ الْحَلَالِ الطَّيِّبِ
 و خشنودی و آمرزش و نیکی و روزی گسترده حلال پاکیزه
 مَا أَنْتَ أَهْلُهُ، يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ. [۳۲۱]
 که تو شایسته آنی به من عطا فرما، ای مهربان‌ترین مهربانان و ستایش مخصوص خداوندی است که پروردگار جهانیان است.

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۳۱۸

۴- زیارت روز شهادت آن حضرت

(۲۱ رمضان)

مرحوم حاج شیخ عباس قمی می‌نویسد: در روایت معتبر وارد شده است که روز شهادت امیر مؤمنان علیه السلام، حضرت خضر علیه السلام گریه کنان و استرجاع گویان، با سرعت آمد و بر در خانه آن حضرت ایستاد و گفت:
 رَحِمَكَ اللَّهُ يَا أَبَا الْحَسَنِ، كُنْتَ أَوَّلَ الْقَوْمِ إِسْلَامًا، وَأَخْلَصَهُمْ إِيمَانًا،
 ای ابوالحسن خداوند تو را رحمت کند، تو اولین نفر در اسلام، و خالص‌ترین آنها در ایمان به خدا،
 وَاشَدَّهُمْ يَقِينًا، وَأَخَوْفَهُمْ لِلَّهِ.
 و محکم‌ترین آنها در یقین، و خداترس‌ترین آنها بودی.

و بسیاری از فضایل آن حضرت را برشمرد که قریب به عباراتی است که در زیارت قبل گذشت. لذا مناسب است که زیارت قبلی (زیارت روز و شب مبعث) در روز شهادت امیر مؤمنان علیه السلام نیز خوانده شود (از باب تأسی به جناب خضر علیه السلام). [۳۲۲] یادآوری: در بخش اعمال ماه‌ها در ضمن اعمال شب مبعث، کلامی از سفرنامه ابن بطوطه درباره اهمّیت مرقد مبارک امیر مؤمنان علیه السلام خواهد آمد که شایسته است مورد توجه واقع شود، (صفحه ۶۵۶).

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۳۱۹

فصل سوم: فضیلت زمین و مسجد کوفه و اماکن زیارتی آن

فضیلت سرزمین کوفه:

با این که گروهی از مردم کوفه، افرادی بی‌وفا، سنگدل و ترسو بودند و شیعیان از شهر کوفه خاطرات بسیار دردناکی دارند، ولی نباید فراموش کرد که بسیاری از اصحاب و یاران امامان علیهم السلام و شخصیت‌های بزرگ و فداکار، از کوفه برخاسته‌اند و به همین دلیل در فضیلت و عظمت سرزمین کوفه، روایات فراوانی وارد شده که از آن جمله است:

۱- کوفه یکی از چهار شهری است که حق تعالی آن را اختیار فرموده است. [۳۲۳] ۲- «طور سینین» که خداوند در سوره بلد به آن قسم خورده، به این منطقه تفسیر شده است. [۳۲۴] ۳- حرم خدا و حرم رسول خدا و حرم امیر مؤمنان علی علیه السلام به حساب

آمده است. [۳۲۵] ۴- یک درهم تصدق در آن، معادل با تصدق صد درهم در جای دیگر به حساب می‌آید. [۳۲۶] ۵- دو رکعت نماز در آن، معادل با صد رکعت نماز در جای دیگر است. [۳۲۷] ۶- باغی از باغهای بهشت است که در آن قبر نوح و قبر ابراهیم ... و قبر سید الاوصیا امیرمؤمنان، قرار دارد [۳۲۸] (از این حدیث معلوم می‌شود که کوفه در این گونه روایات سرزمین نجف را نیز شامل می‌شود).

فضیلت مسجد کوفه:

در فضیلت مسجد کوفه و نماز و عبادت در آن نیز روایات زیادی وارد شده است که به بعضی از آنها اشاره می‌شود:

۱- ابو حمزه ثمالی نقل می‌کند که امام سجّاد علیه السلام روزی از مدینه، صرفاً به قصد مسجد کوفه حرکت کرد و دو رکعت نماز در آن به جای آورد و دوباره سوار بر مرکب شد و برگشت! [۳۲۹] ۲- مطابق روایتی از امیرمؤمنان علیه السلام: «هزار پیامبر و هزار وصی پیامبر در این مسجد نماز خوانده‌اند». [۳۳۰]

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۳۲۰

۳- در روایتی از امام صادق علیه السلام آمده است: «اگر من در نزدیکی مسجد کوفه بودم امید آن داشتم که حتی یک نماز در آن هم از من فوت نشود»، سپس خطاب به راوی می‌فرماید: «آیا از فضل آن آگاهی؟» عرض کرد: نه؛ فرمود: «هیچ عبد صالحی و هیچ پیامبری نبود مگر این که در مسجد کوفه نماز خواند، حتی زمانی که رسول الله صلی الله علیه و آله به معراج رفت جبرئیل به آن حضرت گفت: آیا می‌دانی در این لحظه در کجا هستی یا محمد؟»

فرمود: نه؛ عرض کرد: تو در مقابل مسجد کوفه هستی. رسول خدا صلی الله علیه و آله فرمود: بنابراین، از پروردگارت اجازه بگیر که فرود آیم و در آن نماز بخوانم. جبرئیل اجازه گرفت، خداوند نیز اجازه داد و پیامبر صلی الله علیه و آله هبوط کرد و دو رکعت نماز خواند». آنگاه امام صادق علیه السلام فرمود: «نماز واجب در آن معادل هزار نماز و نماز نافله در آن معادل پانصد نماز است. در هر جهت از چهار جهت او باغی از باغهای بهشت قرار دارد. نشستن در آن بدون نماز و ذکر نیز، عبادت است». [۳۳۱] ۴- امام صادق علیه السلام می‌فرماید: «امیر مؤمنان علی علیه السلام به کسی که برای درک فضیلت مسجد اقصی بار خود را بسته بود و برای خدا حافظی خدمت آن حضرت در مسجد کوفه رسید، فرمود: زاد و راحلهات را بفروش و بیا در این مسجد نماز بگذار که نماز واجب در آن، معادل یک حج مقبول و نماز نافله در آن، معادل یک عمره مقبوله است ... هیچ غمزه و دردمندی حاجتی از حوائجش را در این مسجد طلب نمی‌کند مگر این که خداوند به او پاسخ می‌دهد و مشککش را برطرف می‌سازد». [۳۳۲] ۵- مطابق روایتی از امیرمؤمنان علیه السلام به دست می‌آید که مسجد کوفه، خانه حضرت آدم و حضرت نوح و حضرت ادریس و مصلای ابراهیم خلیل و خضر علیهم السلام بوده است و یکی از چهار مسجدی است که خداوند آن را برگزیده و در روز قیامت برای کسانی که در آن نماز خواندند شفاعت می‌کند؛ شفاعتی که رد نمی‌شود و مصلای حضرت مهدی علیه السلام است و مؤمنی روی زمین نیست مگر این که قلبش به آن اشتیاق دارد. [۳۳۳] ۶- مسجد کوفه یکی از چهار مکانی است که مسافر در آن مخیر است، بین قصر و اتمام. امام صادق علیه السلام فرمود: «از جمله از علم مخزون خداوند، نماز اتمام در چهار مکان است: حرم خداوند، حرم رسول گرامی صلی الله علیه و آله و حرم امیرمؤمنان علیه السلام و حرم حسین بن علی علیه السلام». [۳۳۴]

اعمال مسجد کوفه

اعمال مسجد کوفه به نحوی که در کتاب «مصباح الزائر» [۳۳۵] «سید بن طاووس» و غیر آن با مختصر

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۳۲۱

تفاوتی وارد شده بدین شرح است:

۱- آداب دخول در مسجد

چون داخل شهر کوفه شدی بگو:

بِسْمِ اللَّهِ وَبِاللَّهِ وَفِي سَبِيلِ اللَّهِ، وَعَلَىٰ مِلَّةِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ،

به نام خدا و به یاری خدا و در راه خدا، و بر دین رسول خدا- که درود خدا بر او و خاندان پاکش باد-

اللَّهُمَّ أَنْزِلْنِي مُتَزَلِّمًا مُبَارَكًا، وَأَنْتَ خَيْرُ الْمُنزِلِينَ * سپس روانه شو به سوی خدایا مرا در جایگاه مبارکی فرود آر که تو بهترین فرود

آورندگانی. *****

مسجد کوفه و در حال رفتن بگو: اللَّهُ أَكْبَرُ، وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ، وَسُبْحَانَ اللَّهِ

***** خداوند بزرگتر است از هر چیز و معبودی جز او نیست، و ستایش مخصوص اوست و او را تسبیح می‌کنم*

تا به در مسجد برسی، [۳۳۶] در آنجا بایست و بگو: السَّلَامُ عَلَى سَيِّدِنَا رَسُولِ اللَّهِ، مُحَمَّدٍ

***** سلام و درود بر آقا و سرور ما، فرستاده خدا، محمد

بِنِ عَبْدِ اللَّهِ وَآلِهِ الطَّاهِرِينَ، السَّلَامُ عَلَى مَوْلَانَا امِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيِّ بْنِ

فرزند عبدالله و خاندان پاکش باد، سلام و درود و رحمت و برکات خدا بر امیر مؤمنان علی فرزند

ابیطالب، وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ، وَعَلَىٰ مَجَالِسِهِ، وَمَشَاهِدِهِ وَمَقَامِ

ابی طالب باد، و بر محل نشستن و حضور

حِکْمَتِهِ، وَأَثَارِ آبَائِهِ آدَمَ وَنُوحٍ، وَابْرَاهِيمَ وَاسْمَاعِيلَ، وَتِيَّانِ بَيْنَاتِهِ،

و داوریش، و بر آثار پدرانش آدم و نوح و ابراهیم و اسماعیل، و بر بیان روشنش باد،

السَّلَامُ عَلَى الْإِمَامِ الْحَكِيمِ الْعَدْلِ الصِّدِّيقِ الْأَكْبَرِ، الْفَارُوقِ بِالْقِسْطِ

سلام و درود بر پیشوای حکیم عادل و اولین تصدیق کننده (رسول خدا)، جداکننده بین حق و باطل با عدالت،

الَّذِي فَرَّقَ اللَّهُ بِهِ بَيْنَ الْحَقِّ وَالْبَاطِلِ، وَالْكَفْرِ وَالْإِيمَانِ، وَالشُّرْكَ

کسی که خدا به واسطه او بین حق و باطل و کفر و ایمان و شرک

والتَّوْحِيدِ، لِيَهْلِكَ مَنْ هَلَكَ عَنْ بَيِّنَةٍ، وَيَحْيَىٰ مَنْ حَيَّ عَنْ بَيِّنَةٍ، أَشْهَدُ

و توحید جدایی انداخت، تا از روی دلیل هلاک کند هر که هلاک می‌شود و از روی دلیل زنده کند هر که زنده می‌شود، گواهی

می‌دهم

أَنَّكَ امِيرُ الْمُؤْمِنِينَ، وَخَاصَّةُ نَفْسِ الْمُتَنَجِّبِينَ، وَزَيْنِ الصِّدِّيقِينَ، وَصَابِرِ

که تو امیر مؤمنان، و برگزیده نجیب زادگان، و زینت راستگویان، و شکیباترین

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۳۲۲

الْمُتَّحِنِينَ، وَأَنَّكَ حَكَمٌ اللَّهُ فِي أَرْضِهِ، وَقَاضِي أَمْرِهِ، وَبَابُ حِكْمَتِهِ،

امتحان شدگانی، و تویی حاکم از جانب خدا در زمینش و بجا آورنده فرمانش، و درگاه حکمت و دانشش

وَعَاقِدُ عَهْدِهِ، وَالنَّاطِقُ بِوَعْدِهِ، وَالْحَبْلُ الْمَوْصُولُ بَيْنَهُ وَبَيْنَ عِبَادِهِ،

و پیوند دهنده پیمانش، و گوینده به وعده‌اش، و ریسمان اتصال بین او و بندگانش
 وَكَهْفُ النَّجَاةِ، وَمِنْهَاجُ التَّقَى، وَالذَّرَجَةُ الْعُلْيَا، وَمُهَيَّمُنُ الْقَاضِي
 و پناهگاه نجات، و راه روشن پرهیزکاری، و مقام والا، و گواه خدای داور،
 الْأَعْلَى يَا امِيرَ الْمُؤْمِنِينَ بِكَ اتَّقَرَّبُ إِلَى اللَّهِ زُلْفَى أَنْتَ وَلِيِّي وَسَيِّدِي
 ای امیر مؤمنان به واسطه تو به درگاه خداوند تقرب کامل می‌جویم، که تویی سرپرست و آقا و سرور
 وَوَسَيْلَتِي فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ* آنگاه داخل مسجد شو و بگو: اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ
 و وسیله نجاتم در دنیا و آخرت.***** خدا بزرگتر است از هر چیز، خدا بزرگتر است از هر چیز، خدا
 أَكْبَرُ، هَذَا مَقَامُ الْعَائِدِ بِاللَّهِ، وَبِمُحَمَّدٍ حَبِيبِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ،
 بزرگتر است از هر چیز، این است جایگاه پناهنده به خدا و به محمد حبیب او- که درود خدا بر او و خاندان پاکش باد-
 وَبِوَالِيَةِ امِيرِ الْمُؤْمِنِينَ، وَالْأَيْمَةَ الْمَهْدِيِّينَ الصَّادِقِينَ النَّاطِقِينَ
 و به ولایت امیر مؤمنان و پیشوایان هدایت و راستگویان و سخنوران
 الرَّاشِدِينَ، الَّذِينَ أَذْهَبَ اللَّهُ عَنْهُمْ الرَّجْسَ وَطَهَّرَهُمْ تَطْهِيراً، رَضِيَتْ بِهِمْ
 و رشد یافتگانی که خداوند پلیدی را از آنها دور ساخته و به خوبی پاکیزه گردانیده است، به پیشوایی
 أَيْمَةً وَهُدَاةً وَمَوَالِيٍّ، سَلَّمْتُ لِأَمْرِ اللَّهِ لَا أَشْرِكُ بِهِ شَيْئاً، وَلَا اتَّخَذُ مَعَ اللَّهِ
 و هدایت و سرپرستی آنها خشنودم، تسلیم فرمان خدایم و کسی را شریک او قرار ندهم، و سرپرستی همراه خدا
 وَوَالِيّاً، كَذَبَ الْعَادِلُونَ بِاللَّهِ وَضَلُّوا ضَلَالاً بَعِيداً، حَسْبِيَ اللَّهُ وَأَوْلِيَائِهِ،
 برای خود نگیرم، روی گردانندگان از خدا دروغ گفته و به گمراهی سختی دچار شدند، خداوند و اولیای او مرا کافی است،
 أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ
 گواهی می‌دهم که معبودی جز خدا نیست، یگانه‌ای که شریکی ندارد و گواهی می‌دهم که محمد بنده
 وَرَسُولُهُ، صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ، وَأَنَّ عَلِيًّا وَالْأَيْمَةَ الْمَهْدِيِّينَ مِنْ ذُرِّيَّتِهِ
 و فرستاده اوست- که درود خدا بر او و خاندان پاکش باد- و به راستی علی و پیشوایان هدایت از نسل او
 عَلَيْهِمُ السَّلَامُ أَوْلِيَائِي وَحُجَّةَ اللَّهِ عَلَيَّ خَلْقِهِ.
 - که درود خدا بر آنها باد- سرپرستان من و حجت و برهان خدا بر مخلوقاتند.

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۳۲۳

آنگاه به جانب ستون چهارم می‌روی که برابر ستون پنجم یعنی ستون حضرت ابراهیم علیه السلام قرار گرفته، پس چهار رکعت نماز
 بخوان، دو رکعت آن را با حمد و
 «قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ»

و دو رکعت دیگر را با حمد و

«أَنَا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ»

. پس از اتمام نماز و بعد از گفتن تسبیح حضرت زهرا علیها السلام هفت مرتبه بگو:

السَّلَامُ عَلَى عِبَادِ اللَّهِ الصَّالِحِينَ الرَّاشِدِينَ، الَّذِينَ أَذْهَبَ اللَّهُ عَنْهُمْ الرَّجْسَ

سلام و درود بر بندگان شایسته و رشد یافته خدا، که خداوند پلیدی را از آنها دور ساخته
 وَطَهَّرَهُمْ تَطْهِيراً، وَجَعَلَهُمْ أَنْبِيَاءَ مُرْسَلِينَ، وَحُجَّةَ اللَّهِ عَلَى الْخَلْقِ أَجْمَعِينَ،

و به خوبی پاکیزه گردانیده و آنها را پیامبران مرسل و حجت و برهان بر تمامی مخلوقات قرار داد،
وَسَلَامٌ عَلَى الْمُرْسَلِينَ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ، ذَلِكَ تَقْدِيرُ الْعَزِيزِ

و سلام و درود بر فرستادگان، و حمد و سپاس مخصوص خداوندی است که پروردگار جهانیان است و این تقدیر و حکم خدای
بی‌همتای

الْعَلِيمِ، سَلَامٌ عَلَى نُوحٍ فِي الْعَالَمِينَ * سپس بگو: نَحْنُ عَلَى وَصِيَّتِكَ يَا وَلِيَّ

داناست، سلام و درود بر نوح در میان جهانیان***** ای سرپرست مؤمنان، ما به

الْمُؤْمِنِينَ، الَّتِي أَوْصَيْتَ بِهَا ذُرِّيَّتَكَ مِنَ الْمُرْسَلِينَ وَالصَّادِقِينَ، وَنَحْنُ

وصیتی که بر فرزندان از فرستادگان و راستگویان نمودی، پایبندیم، و ما

مِنْ شِعْيَتِكَ وَشِعْيَةِ نَبِيِّنَا مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ، وَعَلَيْكَ وَعَلَى

از شیعیان تو و پیامبران محمد هستیم - که درود خدا بر او و خاندان پاکش و بر تو

جَمِيعِ الْمُرْسَلِينَ، وَالْأَنْبِيَاءِ وَالصَّادِقِينَ، وَنَحْنُ عَلَى مِلَّةِ إِبْرَاهِيمَ، وَدِينِ

و همه فرستادگان و پیامبران و راستگویان باد-، و ما به دین ابراهیم

مُحَمَّدِ النَّبِيِّ الْأُمِّيِّ، وَالْأَيْمَةِ الْمَهْدِيِّينَ، وَوَلَايَةِ مَوْلَانَا عَلِيِّ امِيرِ

و محمد، پیامبر امی / درس نخوانده و پیشوایان هدایت و ولایت مولایمان علی

الْمُؤْمِنِينَ، السَّلَامُ عَلَى الْبَشِيرِ النَّذِيرِ، صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَرَحْمَتُهُ

امیر مؤمنان پایبندیم، سلام و درود بر بشارت دهنده بیم دهنده، درود و رحمت

وَرِضْوَانُهُ وَبَرَكَاتُهُ، وَعَلَى وَصِيَّتِهِ وَخَلِيفَتِهِ الشَّاهِدِ لِلَّهِ مِنْ بَعْدِهِ عَلَى

و خشنودی و برکات خدا بر او باد، و بر وصی و جانشین او، همان گواه خدا بر مخلوقات

خَلْقِهِ، عَلِيِّ امِيرِ الْمُؤْمِنِينَ الصَّادِقِ الْأَكْبَرِ، وَالْفَارُوقِ الْمُبِينِ، الَّذِي

پس از او (یعنی) علی امیر مؤمنان، اولین تصدیق کننده (پیامبر اسلام) و جدا کننده روشن حق از باطل که

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۳۲۴

أَخَذَتْ بِيَعْتَهُ عَلَى الْعَالَمِينَ، رَضِيَتْ بِهِمْ أَوْلِيَاءَ وَمَوَالِيَّ، وَحُكَّامًا فِي

مسئولیت بیعتش را بر جهانیان قرار دادی، من به سرپرستی و سروریشان خشنودم و آنها حاکمان در

نَفْسِي وَوُلْدِي وَاهْلِي وَمَالِي وَقِسْمِي وَحَلِي وَأَحْرَامِي وَأَسْلَامِي

جان و فرزندان و خاندان و اموال و روزیم، و در حال احرام و غیر احرام، و اسلام

و دینی و دنیای و آخرتی و مَحْيَايَ وَمَمَاتِي أَنْتُمْ الْأَيْمَةُ فِي الْكِتَابِ،

و دینم، و دنیا و آخرتم، و زندگی و مردنم هستند شما پیشوایان در کتاب خدا

وَفَضْلُ الْمَقَامِ وَفَضْلُ الْخُطَابِ، وَأَعْيُنُ الْحَيِّ الَّذِي لَا يَنَامُ، وَأَنْتُمْ

و دارای بالاترین مقام و داوران عادلید و شما باید دیدگان زنده‌ای که هرگز نخوابد و شما باید

حُكَمَاءَ اللَّهِ فِي أَرْضِهِ، وَبِكُمْ حَكَمَ اللَّهُ، وَبِكُمْ عَرَفَ حَقَّ اللَّهِ، لَا إِلَهَ إِلَّا

فرزانگان الهی در روی زمین و به واسطه شما خداوند حکمرانی می‌کند و حق خدا شناخته می‌شود، معبودی جز

اللَّهُ، مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ، أَنْتُمْ نُورُ اللَّهِ مِنْ بَيْنِ أَيْدِينَا وَمِنْ خَلْفِنَا، أَنْتُمْ سُنَّةُ

خدا نیست محمد فرستاده اوست، شما نور خدا در مقابل و پشت سر مایید، شما حکم

اللَّهِ الَّتِي بِهَا سَبَقَ الْقَضَاءُ، يَا امِيرَ الْمُؤْمِنِينَ، اَنَا لَكُمْ مُسَلِّمٌ تَسْلِيمًا لَا

خداييد که به واسطه آن سرنوشت رقم زده می‌شود ای امیر مؤمنان من به طور کامل تسلیم شمايم و چیزی را

اَشْرِكُ بِاللَّهِ شَيْئًا، وَلَا اتَّخِذُ مِنْ دُونِهِ وَلِيًّا، اَلْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي هَدَانِي بِكُمْ،

برای خدا شریک قرار نداده و سرپرستی جز او بر نمی‌گزینم حمد و سپاس مخصوص خداوندی است که مرا به وسیله شما هدایت کرد

وَمَا كُنْتُ لِأَهْتَدِي لَوْلَا اَنْ هَدَانِي اللّٰهُ، اللّٰهُ اَكْبَرُ، اللّٰهُ اَكْبَرُ، اللّٰهُ اَكْبَرُ، اَلْحَمْدُ

و اگر خدا مرا هدایت نمی‌کرد هرگز هدایت نمی‌شدم، خدا بزرگتر است از هر چیز، خدا بزرگتر است از هر چیز خدا بزرگتر است از هر چیز، ستایش مخصوص

لِلَّهِ عَلَى مَا هَدَانَا. [۳۳۷]

خداوند است به خاطر هدایت کردن ما.

۲- اعمال دکه القضا و بیت الطشت

دکه القضا سکویی بوده در مسجد کوفه که امیرالمؤمنین علیه السلام بر روی آن می‌نشستند و قضاوت و حکم می‌نمودند و در آن جایگاه، ستون کوتاهی بوده که بر روی آن آیه کریمه

«اِنَّ اللّٰهَ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَالْاِحْسَانِ» [۳۳۸]

نوشته شده بود [۳۳۹] و بیت الطشت که متصل به دکه القضا است همان محلی است که معجزه

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۳۲۵

امیرالمؤمنین علیه السلام برای نجات دختری از اتهام ظاهر شد. [۳۴۰] در هر حال پس از اعمال ستون چهارم به سوی دکه القضا برو و در آن جا دو رکعت نماز بخوان با حمد و هر سوره که خواهی و بعد از نماز و گفتن تسبیح حضرت زهرا علیها السلام بگو:

يَا مَالِكِي وَمَمْلُكِي وَمَتَعَمَدِي بِالنَّعْمِ الْجِسَامِ مِنْ غَيْرِ اسْتِحْقَاقٍ،

ای مالک من و ای کسی که مرا مالک قرار داده‌ای، ای کسی که بدون شایستگی من مرا غرق در نعمت‌های بزرگ ساخته‌ای،

وَجْهِي خَاضِعٌ لِمَا تَعْلُوهُ الْاَقْدَامُ لِجَلَالِ وَجْهِكَ الْكَرِيمِ، لَا تَجْعَلْ هَذِهِ

چهره‌ام در مقابل ذات با عظمت و گرامیت فروتن است تا قدم‌ها بر آن قرار گیرد، این سختی و گرفتاری

الشَّدَّةَ وَلَا هَذِهِ الْمِحْنَةَ مُتَّصِلَةً بِاسْتِصَالِ الشَّافِي، وَامْنَحْنِي مِنْ فَضْلِكَ

را سبب نابودیم، قرار مده و از فضل و کرمت چیزی را که بدون درخواست

مَا لَمْ تَمْنَحْ بِهِ اَحَدًا مِنْ غَيْرِ مَسْئَلَةٍ، اَنْتَ الْقَدِيمُ الْاَوَّلُ الَّذِي لَمْ تَزَلْ وَلَا

به کسی نبخشیده‌ای بر من ببخش، تویی آن ازلی و اولی که همیشه بوده

تَزَالُ، صَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ، وَاعْفِرْ لِي وَارْحَمْنِي وَزَكِّ عَمَلِي

و خواهی بود، بر محمد و خاندان پاکش درود فرست و مرا بیامرزد و به من رحم کن و اعمالم را پاک گردان،

وَبَارِكْ لِي فِي اجْلِي وَاجْعَلْنِي مِنْ عَتَقَائِكَ وَطَلْقَائِكَ مِنَ النَّارِ،

و به عمرم برکت ده و مرا از آزادشدگان و رها شدگان از آتش دوزخ قرار ده

بِرَحْمَتِكَ يَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ آنگاه اعمال بی‌ت‌طشت را بجا آور؛ یعنی دو رکعت نماز به بخشش و احسانت ای مهربان‌ترین

بخوان و بعد از سلام و تسبیح فاطمه زهرا علیها السلام بگو: اللَّهُمَّ اِنِّي ذَخَرْتُ تَوْحِيدِي اِيَّاكَ

وَمَعْرِفَتِي بِكَ، وَاخْلَاصِي لَكَ وَاقْرَارِي بِرُبُوبِيَّتِكَ، وَذَخَرْتُ وِلَايَةَ مَنْ

و اخلاص و اقرارم به پروردگاریت را اندوخته و ذخیره کردم ولایت کسانی را که به واسطه شناخت آنها

اَنْعَمْتَ عَلَيَّ بِمَعْرِفَتِهِمْ مِنْ بَرِيَّتِكَ، مُحَمَّدٍ وَعِزَّتِهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِمْ، لِيَوْمِ

از بین مخلوقات، به من نعمت دادی، (یعنی) محمد و خاندانش - که درود خدا بر آنها باد - برای روز

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۳۲۶

فَزَعِي اِلَيْكَ عَاجِلًا وَاَجَلًا، وَقَدْ فَرَعْتُ اِلَيْكَ وَاِلَيْهِمْ يَا مَوْلَايَ فِي هَذَا

نیازم به تو در دنیا و آخرت، ای مولای من، در این روز و در این جایگاه به تو

الْيَوْمِ، وَفِي مَوْفِي هَذَا، وَسَأَلْتُكَ سَعَادَتِي مِنْ نِعْمَتِكَ، وَاَزَاحَهُ مَا

و آنان متوسل می شوم و از تو نعمت‌های پاکیزه ات و برطرف شدن ترس

اِخْشَاءٍ مِنْ نِقْمَتِكَ، وَاَلْبَرَكَهَ فِيمَا رَزَقْتَنِيهِ، وَتَحْصِينَ صَدْرِي مِنْ كُلِّ

از انتقامت و برکت در روزیم، و حفظ سینه‌ام از هر

هَمٍّ وَاَجَائِحِهِ وَمَعْصِيَةٍ، فِي دِينِي وَدُنْيَايَ وَاٰخِرَتِي يَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ غم و گرفتاری و گناه در دین و دنیا و آخرتم را می‌خواهم، ای

مهربان‌ترین مهربانان.

* سپس به وسط مسجد می‌روی و دو رکعت نماز می‌خوانی در رکعت اول حمد با قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ و در رکعت دوم حمد و قُلْ يَا

اِيُّهَا الْكَافِرُونَ آنگاه پس از سلام و تسبیح زهرا علیها السلام بگو: اللَّهُمَّ اِنَّتَ السَّلَامُ

وَمِنْكَ السَّلَامُ، وَاِلَيْكَ يَهُودُ السَّلَامُ، وَاِرْكَ دَارُ السَّلَامِ، حَيِّنَا رَبَّنَا مِنْكَ

و از جانب توست سلامتی و به سوی تو باز می‌گردد سلامتی و درگاه توست جایگاه امتیت و سلامتی ای پروردگار ما؛

بِالسَّلَامِ، اللَّهُمَّ اِنِّي صَلَّيْتُ هَذِهِ الصَّلَاةَ اِتِّغَاءً رَحْمَتِكَ وَرِضْوَانِكَ

با سلامتی از جانب خودت، ما را زنده بدار، خدایا این نماز را برای بدست آوردن بخشش و احسان و خشنودی

وَمَغْفِرَتِكَ، وَتَعْظِيمًا لِمَسْجِدِكَ، اللَّهُمَّ فَصَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَاٰلِ مُحَمَّدٍ،

و آمرزشت و برای بزرگداشت مسجدت به جای آوردم، خدایا بر محمد و خاندان پاکش درود فرست

وَارْفَعْهَا فِي عَلَيَّنَّ، وَتَقَبَّلْهَا مِنِّي يَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ. [۳۴۱]

و نمازم را به عالی‌ترین درجات بالا برده و از من بپذیر ای مهربان‌ترین مهربانان.

یادآوری: محدث بزرگوار مرحوم حاج شیخ عباس قمی رحمه الله می‌گوید: این مقام را ذِكُّ الْمِعْرَاجِ گفته‌اند و ظاهراً به ملاحظه

آن‌که در شب معراج حضرت رسول صلی الله علیه و آله از حق تعالی رخصت طلبید و در این جا فرود آمده و دو رکعت نماز

گذاشت که در اول این فصل گذشت. [۳۴۲]

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۳۲۷

۳ - اعمال سنون هفتم

(مقام ابراهیم خلیل علیه السلام)

مقدمه:

در فضیلت این ستون احادیث بسیاری وارد شده، از آن جمله:

- ۱- «شیخ کلینی» به سند معتبر روایت کرده که امیرمؤمنان علیه السلام رو به این ستون نماز می‌خواند و نزدیک آن می‌ایستاد. [۳۴۳]
- ۲- در روایت معتبر دیگری وارد شده که هر شب شصت هزار فرشته از آسمان نازل می‌شوند و نزد ستون هفتم نماز می‌گزارند. [۳۴۴] ۳- در حدیث معتبر سوّمی از امام صادق علیه السلام منقول است که ستون هفتم مقام حضرت ابراهیم علیه السلام است. [۳۴۵] ۴- «شیخ کلینی» در «کافی» به سند صحیح از ابواسماعیل سراج روایت کرده که معاویه بن وهب دست مرا گرفت و گفت: ابوحمزه ثمالی دست مرا گرفت و گفت: اصبح بن نباته دست مرا گرفت و ستون هفتم را به من نشان داد و گفت: که این ستون، مقام امیرمؤمنان علیه السلام است که نزد آن نماز می‌خواند و امام حسن علیه السلام در نزد ستون پنجم نماز بجا می‌آورد و هر زمان امیرمؤمنان علیه السلام حضور نداشت امام حسن علیه السلام در جای آن حضرت، نماز می‌خواند. [۳۴۶] در هر حال مقابل این ستون رو به قبله می‌ایستی و می‌گویی:

بِسْمِ اللَّهِ وَبِاللَّهِ، وَعَلَىٰ مِلَّةِ رَسُولِ اللَّهِ، صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ، وَلَا إِلَهَ إِلَّا

به نام خدا و به یاری خدا و بر دین رسول خدا- که درود خدا بر او و خاندان پاکش باد- و معبودی جز

اللَّهُ، مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَيَّ إِنِّي آدَمَ وَأَمَّا حَوَّاءُ، السَّلَامُ عَلَيَّ

خدا نیست، محمد فرستاده اوست، سلام و درود بر پدرمان آدم و مادرمان حوا، سلام و درود بر

هابیل الْمَقْتُولِ ظُلْمًا وَعُدْوَانًا عَلَىٰ مَوَاهِبِ اللَّهِ وَرِضْوَانِهِ، السَّلَامُ عَلَيَّ

هابیل که از روی ظلم و دشمنی به خاطر نعمت‌هایی که خدا به او داده و از او خشنود بود، کشته شد، سلام و درود بر

شَيْثِ صَفْوَةِ اللَّهِ الْمُخْتَارِ الْأَمِينِ، وَعَلَىٰ الصَّفْوَةِ الصَّادِقِينَ مِنْ ذُرِّيَّتِهِ

شيث بر گزیده خدا و انتخاب شده امانتدار و بر برگزیدگان راست گفتار از نسل

الطَّيِّبِينَ، أَوْلِهِمْ وَآخِرِهِمْ، السَّلَامُ عَلَيَّ إِبْرَاهِيمَ وَاسْمَعِيلَ، وَاسْحَقَ

پاکش از ابتدا تا انتها، سلام و درود بر ابراهیم و اسماعیل، و اسحاق

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۳۲۸

وَيَعْقُوبَ، وَعَلَىٰ ذُرِّيَّتِهِمُ الْمُخْتَارِينَ، السَّلَامُ عَلَيَّ مُوسَىٰ كَلِيمِ اللَّهِ،

و یعقوب و بر نسل برگزیده ایشان، سلام و درود بر موسی کلیم خدا

السَّلَامُ عَلَيَّ عِيسَىٰ رُوحِ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَيَّ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ خَاتَمِ

سلام و درود بر عیسی روح خدا، سلام و درود بر محمد بن عبدالله خاتم

النَّبِيِّينَ، السَّلَامُ عَلَيَّ امِيرِ الْمُؤْمِنِينَ، وَذُرِّيَّتِهِ الطَّيِّبِينَ، وَرَحْمَةُ اللَّهِ

پیامبران، سلام و درود بر امیر مؤمنان و نسل پاکش و رحمت و برکات خدا

وَبَرَكَاتِهِ، السَّلَامُ عَلَيْنُكُمْ فِي الْأَوَّلِينَ، السَّلَامُ عَلَيْنُكُمْ فِي الْآخِرِينَ،

بر او باد، سلام و درود بر شما در میان آنها که پیش از این بوده و پس از این خواهند بود،

السَّلَامُ عَلَيَّ فَاطِمَةَ الزَّهْرَاءِ، السَّلَامُ عَلَيَّ الْأَئِمَّةِ الْهَادِيْنَ، شُهِدَ آءِ اللَّهِ

سلام و درود بر فاطمه زهرا، سلام و درود بر پیشوایان هدایت‌گر و گواهان خدا

عَلَىٰ خَلْقِهِ، السَّلَامُ عَلَيَّ الرَّقِيبِ الشَّاهِدِ عَلَيَّ الْأَمَمِ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ.

بر مخلوقاتش، سلام و درود بر مراقب و گواه بر امت‌ها از جانب پروردگار جهانیان.

بعد از آن نزد آن ستون، چهار رکعت نماز می‌خوانی در رکعت اول حمد و

أَنَا أَنْزَلْنَاهُ

و در رکعت دوم حمد و

قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ

و در رکعت سوم و چهارم نیز به همین گونه عمل می‌کنی و چون نماز به پایان رسید پس از تسبیح حضرت زهرا علیها السلام بگو:

اللَّهُمَّ أَنْ كُنْتُ قَدْ عَصَيْتُكَ، فَإِنِّي قَدْ أَطَعْتُكَ فِي الْإِيمَانِ مِنِّي بِكَ مَنًّا

خدایا اگر نافرمانیت کردم ولی در ایمان به تو اطاعت نمودم که این منّتی از

مِنَكَ عَلَيَّ، لَا مَنًّا مِنِّي عَلَيْكَ، وَأَطَعْتُكَ فِي أَحَبِّ الْأَشْيَاءِ لَكَ لَمْ أَتَّخِذْ

ناحیه تو بر من است نه منّتی از من بر تو، و در مورد محبوب‌ترین اشیا نزد تو اطاعت کردم و برای تو

لَكَ وَوَلَدًا، وَلَمْ أَدْعُ لَكَ شَرِيكًا، وَقَدْ عَصَيْتُكَ فِي أَشْيَاءَ كَثِيرَةٍ عَلَيَّ غَيْرِ

فرزندی نگرفته و شریکی نخواندم و البته در بسیاری از امور نافرمانیت کردم ولی از روی

وَجْهِ الْمَكَابِرَةِ لَكَ، وَلَا الْخُرُوجِ عَنْ عُبُودِيَّتِكَ، وَلَا الْجُحُودِ لِرُبُوبِيَّتِكَ،

گردن کشی و خارج شدن از بندگی و انکار پروردگاریت نبود،

وَلَكِنْ أَتَّبَعْتُ هَوَايَ، وَأَزَلَّنِي الشَّيْطَانُ بَعْدَ الْحُجْبَةِ عَلَيَّ وَالْبَيَانِ، فَإِنْ

لیکن پیروی هوای نفس کردم و با وجود دلیل و برهان آشکار، شیطان مرا به گناه انداخت، پس اگر

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۳۲۹

تُعَذِّبُنِي فَبِذُنُوبِي غَيْرِ ظَالِمٍ لِي وَأَنْ تَعْفُ عَنِّي وَتَرْحَمَنِي فَبِجُودِكَ

مرا عذاب کنی به واسطه گناهان من است و تو ستمی نکرده‌ای، و اگر از من درگذری و رحم کنی پس بواسطه بخشش

وَكَرَمِكَ يَا كَرِيمُ، اللَّهُمَّ إِنَّ ذُنُوبِي لَمْ يَبْقَ لَهَا إِلَّا رَجَاءُ عَفْوِكَ، وَقَدْ

و کرم توست ای (خدای) بزرگوار، خدایا برای گناهانم چاره‌ای جز امید به عفو تو باقی نمانده، در حالی که

قَدَّمْتُ آلَةَ الْحِرْمَانِ، فَأَنَا اسْتَلْتُكَ اللَّهُمَّ مَا لَا اسْتَوْجِبُهُ، وَأَطْلُبُ مِنْكَ مَا

من اسباب محرومیت خود را از پیش فرستاده‌ام، پس خدایا چیزی را که شایسته‌اش نیستم از تو می‌خواهم و چیزی را که

لَا اسْتَحِقُّهُ، اللَّهُمَّ أَنْ تُعَذِّبُنِي فَبِذُنُوبِي وَلَمْ تَظْلِمْنِي شَيْئًا، وَأَنْ تَعْفِرَ لِي

سزاوارش نیستم از تو می‌طلبم، خدایا اگر مرا عذاب کنی پس به واسطه گناهان من است و به من ظلمی نکرده‌ای و اگر مرا ببخشی

فَخَيْرٌ رَاحِمٍ أَنْتَ يَا سَيِّدِي اللَّهُمَّ أَنْتَ أَنْتَ، وَأَنَا أَنَا، أَنْتَ الْعَوَاذُ

پس تو بهترین رحم کننده‌ای ای آقا و سرور من، خدایا تو آنی و من همان، تویی پیوسته

بِالْمَغْفِرَةِ، وَأَنَا الْعَوَاذُ بِالذُّنُوبِ، وَأَنْتَ الْمُتَفَضَّلُ بِالْحِلْمِ، وَأَنَا الْعَوَاذُ

آمرزنده و منم همواره گناهکار، تویی احسان کننده به حلم و منم پیوسته

بِالْجَهْلِ، اللَّهُمَّ فَإِنِّي اسْتَلْتُكَ يَا كَنَزَ الضُّعْفَاءِ، يَا عَظِيمَ الرَّجَاءِ، يَا مُنْقِذَ

در جهل و نادانی، خدایا من از تو می‌خواهم ای گنج ضعیفان، ای امید بزرگ، ای نجات دهنده

الْغُرَقَى يَا مُنْجِي الْهَلَكِي يَا مُمِيتَ الْأَحْيَاءِ، يَا مُحْيِي الْمَوْتَى أَنْتَ اللَّهُ

غریقان، ای رهاننده محکومان به فنا، ای میراننده زندگان، ای زنده کننده مردگان، تویی خدایی که

لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، أَنْتَ الَّذِي سَجَدَ لَكَ شُعَاعُ الشَّمْسِ وَدَوِيُّ الْمَاءِ،

معبودی جز تو نیست، تویی (خدایی) که تعظیم کرد در برابرت نور خورشید و خروش آب،
وَحْفِيفُ الشَّجَرِ، وَنُورُ الْقَمَرِ، وَظُلْمَةُ اللَّيْلِ وَضَوْءُ النَّهَارِ، وَخَفَقَانُ

صدای برگ‌های درخت در هنگام وزیدن باد و روشنایی ماه و تاریکی شب، و روشنایی روز، و صدای بال زدن
الطَّيْرِ، فَاسْتَلْكَ اللَّهُمَّ يَا عَظِيمَ بِحَقِّكَ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ الصَّادِقِينَ، وَبِحَقِّ

پرنده، پس از تو می‌خواهم ای خدای بزرگوار به حقت بر محمد و خاندان راست گفتارش، به حق
مُحَمَّدٍ وَآلِهِ الصَّادِقِينَ عَلَيْكَ، وَبِحَقِّكَ عَلَى عَلِيٍّ، وَبِحَقِّ عَلِيٍّ عَلَيْكَ،

محمد و خاندان راست گفتارش بر تو و به حق تو بر علی و به حق علی بر تو
وَبِحَقِّكَ عَلَى فَاطِمَةَ، وَبِحَقِّ فَاطِمَةَ عَلَيْكَ، وَبِحَقِّكَ عَلَى الْحَسَنِ،

و به حق تو بر فاطمه و به حق فاطمه بر تو، و به حق تو بر حسن
کلیات مفاتیح نوین، ص: ۳۳۰

وَبِحَقِّ الْحَسَنِ عَلَيْكَ، وَبِحَقِّكَ عَلَى الْحُسَيْنِ، وَبِحَقِّ الْحُسَيْنِ عَلَيْكَ، فَإِنَّ
و به حق حسن بر تو و به حق تو بر حسین و به حق حسین بر تو، که همانا

حُقُوقَهُمْ عَلَيْكَ مِنْ أَفْضَلِ أَنْعَامِكَ عَلَيْهِمْ، وَبِالشَّانِ الَّذِي لَكَ عِنْدَهُمْ،
حق آنان بر تو از بهترین نعمت‌های تو به آنهاست و به شأن و منزلت تو نزد آنان

وَبِالشَّانِ الَّذِي لَهُمْ عِنْدَكَ، صَلِّ عَلَيْهِمْ يَا رَبِّ صَلَاةً دَائِمَةً مُنْتَهَى
و جایگاه آنها نزد تو، ای پروردگار من بر آنها درودی همیشگی فرست که نهایت آن

رِضَاكَ، وَاغْفِرْ لِي بِهِمُ الذُّنُوبَ الَّتِي بَيْنِي وَبَيْنَكَ، وَأَرْضِ عَنِّي خَلْقَكَ،

کلیات مفاتیح نوین؛ ص ۳۳۰

خشنودی تو باشد، و به واسطه آنها گناهانی که بین من و تو واقع شده (و فقط تو از آن آگاهی) بیامرزد و مخلوقات را (از من)
خشنود گردان

وَإِثْمِ عَلَيَّ نِعْمَتِكَ، كَمَا ائْتَمَمْتَهَا عَلَى آبَائِي مِنْ قَبْلُ، وَلَا تَجْعَلْ لِأَحَدٍ مِنْ

و نعمت‌هایت را بر من تمام گردان، همان گونه که پیش از این آن نعمتها را بر پدرانم تمام کردی، و منت کسی از
الْمَخْلُوقِينَ عَلَيَّ فِيهَا ائْتَمَنَّا، وَإِثْمُ عَلَيَّ كَمَا مَنَنْتَ عَلَى آبَائِي مِنْ

مخلوقات را در این مورد بر من قرار مده، و بر من منت گذار همان گونه که بر پدرانم پیش از این
قَبْلُ، يَا كَهَيْعِصَ، اللَّهُمَّ كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، فَاسْتَجِبْ لِي

منت گذاشتی، ای «که‌یعیص»، ای خدا همان گونه که بر محمد و خاندان پاکش درود فرستادی، دعایم را در آنچه از تو
دُعَاتِي فِيمَا سَأَلْتُ، يَا كَرِيمُ يَا كَرِيمُ يَا كَرِيمُ* سپس به سجده برو و در سجده خواستم اجابت کن، ای بزرگوار ای بزرگوار ای

بزرگوار*****

بگو: يَا مَنْ يَقْدِرُ عَلَى حَوَائِجِ السَّائِلِينَ، وَيَعْلَمُ مَا فِي ضَمِيرِ الصَّامِتِينَ، يَا

ای کسی که بر اجابت خواسته‌های سؤال کنندگان توانایی و آنچه در دل لب فرو بستگان است می‌دانی،
مَنْ لَا يَخْتِاجُ إِلَى التَّفْسِيرِ، يَا مَنْ يَعْلَمُ خَائِبَةَ الْأَعْيُنِ وَمَا تُخْفِي

ای کسی که به تفسیر و توضیح نیاز نداری، ای کسی که خیانت چشم‌ها و آنچه در سینه‌ها مخفی است

الْصُّدُورُ، يَا مَنْ أَنْزَلَ الْعَذَابَ عَلَى قَوْمٍ يُونُسَ وَهُوَ يُرِيدُ أَنْ يُعَذِّبَهُمْ،

را می‌دانی، ای کسی که عذاب را بر قوم یونس نازل کرد، وقتی که می‌خواست آنها عذاب شوند

فَدَعَاؤُهُ وَتَضَرَّعُوا إِلَيْهِ فَكَشَفَ عَنْهُمْ الْعَذَابَ، وَمَتَّعَهُمْ إِلَى حِينٍ، قَدْ تَرَى

سپس دعا کرده و به درگاهش گریه و زاری کردند پس عذاب را از آنها برطرف کرد و تا مدتی آنها را (از حیات) بهره‌مند ساخت، تو جایگاهم

مَكَانِي وَتَسْمَعُ دُعَائِي وَتَعْلَمُ سِرِّي وَعَلَانِيَّتِي وَحَالِي صَلِّ عَلَيَّ

را می‌بینی و دعایم را می‌شنوی، و نهان و آشکار و حال مرا می‌دانی، بر محمد و

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۳۳۱

مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ، وَكَفِنِي مَا أَهَمَّنِي مِنْ أَمْرِ دِينِي وَدُنْيَايَ وَآخِرَتِي

خاندان پاکش درود فرست و آنچه که از امور دین و دنیا و آخرت مرا غمگین ساخته، کفایت کن * آنگاه هفتاد مرتبه بگو: یا سیدی سپس سر از سجده بردار و بگو: يَا رَبِّ اسْأَلُكَ بَرَكَةً

***** ای آقا و سرور من ***** ای پروردگار من از تو برکت

هَذَا الْمَوْضِعِ وَبَرَكَةَ أَهْلِهِ، وَاسْأَلُكَ أَنْ تَرْزُقَنِي مِنْ رِزْقِكَ رِزْقًا حَلَالًا طَيِّبًا،

این مکان و اهلس را خواهانم و از تو روزی حلال و پاکیزه‌ات را می‌خواهم

تَسْأَلُكَ إِلَهِي بِحَوْلِكَ وَقُوَّتِكَ، وَأَنَا خَائِضٌ فِي عَافِيَةِ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ. [۳۴۷]

که به پناه و قدرتت به سویم فرستی در حالی که من در صحت و سلامتی غوطه‌ورم ای مهربانترین مهربانان.

یادآوری: در حدیثی از ابو حمزه ثمالی نقل شده: روزی در مسجد کوفه نشسته بودم که شخص خوشرو، خوشبو و پاک جامه‌ای

وارد مسجد شد و نزد ستون هفتم ایستاد و برای نماز تکبیر گفت، تکبیری که از شنیدن آن، مو بر بدن من راست شد، آنگاه چهار

رکعت نماز (هر دو رکعت به یک سلام) بجای آورد و این دعا را خواند:

الهِیَ اِنْ كُنْتُ قَدْ عَصَيْتُكَ، فَقَدْ اطَّعْتُكَ فِي احَبِّ الْأَشْيَاءِ إِلَيْكَ، لَمْ

خدایا اگر نافرمانیت کردم اما در محبوب‌ترین اشیا نزد تو اطاعتت نمودم و برای

اتَّخِذْ لَكَ وَلَدًا، وَلَمْ ادْعُ لَكَ شَرِيكًا، وَقَدْ عَصَيْتُكَ فِي اشْيَاءَ كَثِيرَةٍ عَلَيَّ

تو فرزندی نگرفته و شریکی نخواندم، و البته در بسیاری از امور تو را نافرمانی کردم

غَيْرِ وَجْهِ الْمَكَابِرَةِ لَكَ، وَلَا الْأَسْتِكْبَارِ عَنْ عِبَادَتِكَ، وَلَا الْجُحُودِ

ولی از روی گردن کشی و روی گرداندن از عبادت و انکار

لِرَبُّوبِيَّتِكَ، وَلَا الْخُرُوجِ عَنِ الْعُبُودِيَّةِ لَكَ، وَلَكِنْ اتَّبَعْتُ هَوَايَ، وَأَزَلَّنِي

پروردگاری و خارج شدن از بندگی‌ات نبود، لیکن پیروی هوای نفس کردم، و با وجود دلیل و برهان آشکار،

الشَّيْطَانُ بَعْدَ الْحُجَّةِ وَالْبَيَانِ، فَإِنْ تُعَذِّبْنِي فَبِدُنُوبِي غَيْرِ ظَالِمٍ أَنْتَ لِي

شیطان مرا به گناه انداخت، پس اگر مرا عذاب کنی به واسطه گناهان من است و تو ستمی نکرده‌ای

وَأَنْ تَعْفُ عَنِّي وَتَرْحَمَنِي فَبِجُودِكَ وَكَرَمِكَ يَا كَرِيمٌ.

و اگر از من درگذری و رحم کنی پس بواسطه بخشش و کرم توست ای (خدای) بزرگوار.

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۳۳۲

سپس به سجده رفت و مکرر

«یا کریم»

گفت. آنگاه چنین گفت:

يَا مَنْ يَقْدِرُ عَلَى حَوَائِجِ السَّائِلِينَ ...

تا آخر دعایی که در صفحه قبل آمد (و به

آخرتی

ختم می‌شود). آنگاه هفتاد مرتبه

یا سیدی

گفت. هنگامی که سر از سجده برداشت خوب نگاه کردم دیدم حضرت امام زین العابدین علیه السلام است، دست راستش را

بوسیدم و عرض کردم برای چه این‌جا آمدید؟ فرمود: برای همین اعمال که دیدید. [۳۴۸]

۴- اعمال ستون پنجم

(مقام جبرئیل علیه السلام)

مقدمه:

از جمله قسمت‌های پرفضیلت مسجد کوفه، ستون پنجم است که شایسته است نزد آن نماز خواند و حاجات خود را از حق تعالی طلب نمود زیرا که در روایات معتبر وارد شده است که محلّ نماز حضرت ابراهیم خلیل الرحمن علیه السلام بوده است [۳۴۹] و این روایت، منافات با روایات دیگر که مقام حضرت ابراهیم علیه السلام را ستون هفتم می‌داند ندارد؛ زیرا ممکن است آن حضرت در همه این جایگاهها نماز بجا آورده باشد، و در حدیثی از حضرت امام صادق علیه السلام آمده است که ستون پنجم مقام جبرئیل علیه السلام است [۳۵۰] چنان که در روایتی از ابواسماعیل آمده است که مقام امام حسن علیه السلام است. [۳۵۱] به هر حال، نزد این ستون نیز دو رکعت نماز می‌خوانی با حمد و هر سوره‌ای که خواهی و پس از سلام و تسبیح فاطمه زهرا علیها السلام می‌گویی:

اللَّهُمَّ اِنِّي اسْئَلُكَ بِجَمِيعِ اسْمَائِكَ كُلِّهَا، مَا عَلِمْنَا مِنْهَا وَمَا لَا نَعْلَمُ،

خدایا به حقّ تمامی نام‌های مبارکت - چه آنها که می‌دانیم و چه آنها که نمی‌دانیم - از تو می‌خواهم

وَاسْئَلُكَ بِاسْمِكَ الْعَظِيمِ الْأَعْظَمِ الْكَبِيرِ الْأَكْبَرِ، الَّذِي مِنْ دَعَاكَ بِهِ

و به حقّ با عظمت‌ترین و بزرگ‌ترین نامت که به واسطه آن نام آن کس که تو را خواند

اجبته، وَمَنْ سَأَلَكَ بِهِ اَعْطَيْتَهُ، وَمَنْ اسْتَنْصَرَكَ بِهِ نَصَرْتَهُ، وَمَنْ اسْتَعْفَرَكَ

پاسخش دادی و آن کس که از تو چیزی خواست عطایش کردی و آن کس که از تو یاری طلبید یاریش نمودی، و آن کس که از

تو آمرزش طلبید

بِهِ غَفَرْتَ لَهُ، وَمَنْ اسْتَعَانَكَ بِهِ اَعْنَيْتَهُ، وَمَنْ اسْتَرْزَقَكَ بِهِ رَزَقْتَهُ، وَمَنْ

او را آمرزیدی و آن کس که از تو کمک خواست کمکش نمودی و آن کس که از تو طلب روزی کرد روزیش دادی، و آن

کس که

اسْتَعَاثَكَ بِهِ اَعْنَيْتَهُ، وَمَنْ اسْتَوْحَمَكَ بِهِ رَحِمْتَهُ، وَمَنْ اسْتَجَارَكَ بِهِ

تو را به فریادرسی خواند به فریادش رسیدی و آن کس که از تو رحمت طلبید به او ترحم کردی، و آن کس که از تو پناه طلبید

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۳۳۳

اَجْرَتَهُ، وَمَنْ تَوَكَّلَ عَلَيْكَ بِهِ كَفَيْتَهُ، وَمَنْ اسْتَعَصَمَكَ بِهِ عَصَمْتَهُ، وَمَنْ

پناهش دادی، و آن کس که به تو توکل کرد کفایتش کردی، و آن کس که از تو دوری از گناه طلبید حفظش نمودی و آن کس که

اسْتَقْدَكَ بِهِنَّ مِنَ النَّارِ انْقَذْتَهُ، وَمَنْ اسْتَعَطَفَكَ بِهِنَّ تَعَطَفْتَ لَهُ، وَمَنْ اَمْلَكَ بِهِنَّ

از تو نجات از آتش طلبید، نجاتش دادی، و آن کس که از تو مهربانی خواست مورد لطفش قرار دادی و آن کس که از تو آرزویی طلبید

اعطيتُهُ، الَّذِي اتَّخَذَتْ بِهِنَّ اَدَمَ صَفِيًّا، وَنُوحًا نَجِيًّا، وَاِبْرَاهِيمَ خَلِيلًا،

عطایش کردی، نامی که به واسطه آن آدم را بنده برگزیده خود، و نوح را نجات یافته و ابراهیم را خلیل و موسی کلیم، و عیسی روحا، و مُحَمَّدًا حَبِيبًا، وَعَلِيًّا وَصِيًّا، صَلَّى اللهُ

و موسی را کلیم و عیسی را روح و محمد را حبیب و علی را وصی خود قرار دادی، درود خدا علیهم اجمعین، ان تَقْضِيَ لِي حَوَائِجِي وَتَغْفِرَ عَمَّا سَلَفَ مِنْ ذُنُوبِي

بر همه آنان باد، (به حق آن نام) حاجت‌هایم را بر آور، و از گناهان سابقم در گذر،

وَتَتَفَضَّلَ عَلَيَّ بِمَا اَنْتَ اَهْلُهُ، وَلِجَمِيعِ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ لِلدُّنْيَا

و به آنچه که تو شایسته آنی بر من و همه مردان و زنان با ایمان در دنیا

وَالْآخِرَةِ، يَا مُفْرَجَ هَمِّ الْمُهْمومِينَ، وَيَا غِيَاثَ الْمَلْهُوفِينَ، لَا اِلَهَ اِلَّا

و آخرت احسان نما، ای دفع کننده اندوه اندوه‌گینان، و ای فریادرس ستمدیدگان معبودی جز انت، سُبْحَانَكَ يَا رَبَّ الْعَالَمِينَ. [۳۵۲]

تو نیست، تو را تسبیح می‌کنم ای پروردگار جهانیان.

۵- اعمال ستون سوم

(مقام امام زین العابدین علیه السلام)

آنگاه به سوی جایگاه امام زین العابدین علیه السلام می‌روی که در نزد ستون سوم قرار گرفته است. در این مکان نیز دو رکعت نماز با حمد و هر سوره که خواستی می‌خوانی و پس از سلام و تسبیح حضرت زهرا علیها السلام می‌گویی:

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ، اللهُمَّ اِنَّ ذُنُوبِي قَدْ كَثُرَتْ، وَلَمْ يَبْقَ لَهَا اِلَّا

به نام خدای بخشنده مهربان، خدایا گناهانم بسیار است و برای گناهانم جز امید بخشش تو

رَجَاءٌ عَفْوِكَ، وَقَدْ قَدَّمْتُ اِلَيْكَ الْجِرْمَانَ اِلَيْكَ، فَاِنَا اسْتَلْكَ اللهُمَّ مَا لَا

چاره‌ای نمانده، و سبب محرومیت خود را به درگاہت پیش فرستادم، خدایا چیزی را که شایسته‌اش نیستم

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۳۳۴

اسْتَوْجِبُهُ، وَاَطْلُبُ مِنْكَ مَا لَا اسْتِحْقَاقَ، اللهُمَّ اِنْ تُعَذِّبْنِي فَبِذُنُوبِي وَلَمْ

از تو می‌خواهم، و چیزی را که سزاوارش نیستم از تو می‌طلبم، خدایا اگر عذاب کنی به واسطه گناهان من است و تو

تَظْلِمْنِي شَيْئًا، وَاِنْ تَغْفِرْ لِي فَخَيْرٌ رَاحِمٍ اَنْتَ يَا سَيِّدِي اللهُمَّ اَنْتَ اَنْتَ،

ظلمی نکرده‌ای، و اگر از من در گذری پس ای آقای من تو بهترین رحم کننده‌ای، خدایا تو آنی

وَاِنَا اَنَا، اَنْتَ الْعَوَاذُ بِالْمَغْفِرَةِ، وَاَنَا الْعَوَاذُ بِالذُّنُوبِ، وَاَنْتَ الْمُتَفَضَّلُ

و من همان، تویی پیوسته آمرزنده و من همواره گناهکار، و تویی احسان کننده

بِالْحِلْمِ، وَ اَنَا الْعَوَاذُ بِالْجَهْلِ، اللَّهُمَّ فَاِنِّي اسْئَلُكَ يَا كَثْرَ الضَّعْفَاءِ، يَا
 به حلم و منم پیوسته در جهل و نادانی، خدایا از تو می‌خواهم ای گنج ضعیفان، ای
 عَظِيمَ الرَّجَاءِ، يَا مُنْقِدَ الْعَرْقِي يَا مُنْجِيَ الْهَلْكَى يَا مُمِيتَ الْأَحْيَاءِ، يَا
 امید بزرگ، ای نجات دهنده غریقان، ای رهاننده محکومان به فنا، ای میراننده زندگان، ای
 مُحْيِيَ الْمَوْتَى أَنْتَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، أَنْتَ الَّذِي سَجَدَ لَكَ شُعَاعُ
 زنده کننده مردگان، تویی خدایی که معبودی جز تو نیست، تویی (خدایی) که تعظیم کرد در برابرت نور
 الشَّمْسِ، وَ نُورُ الْقَمَرِ، وَ ظُلْمَةُ اللَّيْلِ، وَ ضَوْءُ النَّهَارِ، وَ خَفَقَانُ الطَّيْرِ،
 خورشید و روشنایی ماه، و تاریکی شب و روشنایی روز، و صدای بال زدن پرندگان،
 فَاسْئَلُكَ اللَّهُمَّ يَا عَظِيمَ، بِحَقِّكَ يَا كَرِيمَ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ الصَّادِقِينَ،
 پس از تو می‌خواهم ای خدای با عظمت و ای بخشنده، به حق تو بر محمد و خاندان راست گفتارش،
 وَ بِحَقِّ مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ الصَّادِقِينَ عَلَيْكَ، وَ بِحَقِّكَ عَلَى عَلِيٍّ، وَ بِحَقِّ عَلِيٍّ
 و به حق محمد و خاندان راست گفتارش بر تو و به حق تو بر علی و به حق علی
 عَلَيْكَ، وَ بِحَقِّكَ عَلَى فَاطِمَةَ، وَ بِحَقِّ فَاطِمَةَ عَلَيْكَ، وَ بِحَقِّكَ عَلَى
 بر تو و به حق تو بر فاطمه و به حق فاطمه بر تو و به حق تو بر
 الْحَسَنِ، وَ بِحَقِّ الْحَسَنِ عَلَيْكَ، وَ بِحَقِّكَ عَلَى الْحُسَيْنِ، وَ بِحَقِّ الْحُسَيْنِ
 حسن و به حق حسن بر تو و به حق تو بر حسین و به حق حسین
 عَلَيْكَ، فَإِنَّ حُقُوقَهُمْ مِنْ أَفْضَلِ أَنْعَامِكَ عَلَيْهِمْ، وَ بِالْشَّانِ الَّذِي لَكَ
 بر تو که همانا حقوق آنها بر تو از بهترین نعمت‌های تو به آنان است و به شأن و منزلت تو
 عِنْدَهُمْ، وَ بِالْشَّانِ الَّذِي لَهُمْ عِنْدَكَ، صَلَّى يَا رَبِّ عَلَيْهِمْ صَلَاةً دَائِمَةً
 نزد آنان و جایگاهشان نزد تو، ای پروردگار من، بر آنان درودی همیشگی فرست

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۳۳۵

مُنْتَهَى رِضَاكَ، وَ اغْفِرْ لِي بِهِمُ الذُّنُوبَ الَّتِي بَيْنِي وَ بَيْنَكَ، وَ اَنْمِمْ نِعْمَتَكَ

که نهایت آن خشنودی تو باشد و به واسطه آنها گناہانی که بین من و تو واقع شده (و فقط تو از آن آگاهی) بیامرز و نعمت هایت را

عَلَيَّ كَمَا اَتَمَمْتَهَا عَلَيَّ اَبَائِي مِنْ قَبْلُ، يَا كَهْيَعِصَ، اللَّهُمَّ كَمَا صَلَّيْتَ

بر من تمام گردان همان گونه که پیش از این بر پدرانم تمام کردی، ای «کهیعیص»، ای خدا همان گونه که
 عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ، فَاسْتَجِبْ لِي دُعَائِي فِيمَا سَأَلْتُكَ.

بر محمد و خاندان پاکش درود فرستادی دعایم را در آنچه که از تو خواستم اجابت کن.

سپس به سجده برو و طرف راست صورت را بر سجده گاه بگذار و بگو:

يَا سَيِّدِي يَا سَيِّدِي صَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ، وَ اغْفِرْ لِي

ای آقا و سرور من، ای آقا و سرور من، ای آقا و سرور من، بر محمد و خاندان پاکش درود فرست و مرا بیامرز.
 و بسیار این کلمه را با خشوع بگو. آنگاه طرف چپ صورت را بر سجده گاه بگذار و همان دعا را بخوان.

بعد از آن هر حاجتی داری از خدا بخواه. [۳۵۳]

۶- اعمال باب الفرج

(معروف به مقام نوح علیه السلام)

پس از پایان اعمال ستون سوم به سراغ دَکَّه باب امیرالمؤمنین علیه السلام که امروزه به مقام نوح علیه السلام در آن جا معروف است برو و چهار رکعت نماز (هر دو رکعت یک سلام) با حمد و هر سوره‌ای که می‌خواهی، بخوان و پس از تسبیح فاطمه زهرا علیها السلام بگو:

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ، وَأَقْضِ حَاجَتِي يَا اللَّهُ، يَا مَنْ لَا

خدایا بر محمد و خاندان پاکش درود فرست، و حاجتم را بر آور ای خدا، ای کسی که

يَخِيبُ سَأَلَهُ، وَلَا يُنْفَذُ نَائِلُهُ، يَا قَاضِيَ الْحَاجَاتِ، يَا مُجِيبَ الدَّعَوَاتِ،

درخواست کننده‌اش ناامید نشود، و بخشش او تمام نگردد، ای برآورنده حاجت‌ها، ای اجابت کننده دعاها،

يَا رَبَّ الْأَرْضِينَ وَالسَّمَوَاتِ، يَا كَاشِفَ الْكُرْبَاتِ، يَا وَاسِعَ الْعَطِيَّاتِ، يَا

ای پروردگار زمین و آسمان‌ها، ای برطرف کننده گرفتاری‌ها، ای بخشش گستر، ای

دَافِعِ النَّقِمَاتِ، يَا مُبَدِّلَ السَّيِّئَاتِ حَسَنَاتٍ، عُدَّ عَلَيَّ بِطَوْلِكَ وَفَضْلِكَ

دفع کننده مصیبت‌ها، ای تبدیل کننده بدی‌ها به خوبی‌ها، به توانایی و بخشش و احسانت

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۳۳۶

وَإِحْسَانِكَ، وَاسْتَجِبْ دُعَائِي فِيمَا سَأَلْتُكَ وَطَلَبْتُ مِنْكَ، بِحَقِّ نَبِيِّكَ

به من رو کن، و دعایم را در آنچه از تو خواسته و طلب نمودم اجابت فرما، به حق پیامبر

وَوَصِيِّكَ وَأَوْلِيَّائِكَ الصَّالِحِينَ.

و وصی و اولیای صالحت.*****

و نیز دو رکعت نماز دیگر بخوان و پس از سلام و تسبیح فاطمه زهرا علیها السلام بگو: اللَّهُمَّ أَنْتَ

حَلَلْتُ بِسَاحَتِكَ لِعِلْمِي بِوَحْدَانِيَّتِكَ وَصَمْدَانِيَّتِكَ، وَأَنْتَ لَا قَادِرَ عَلَى

علمم به یگانگی و بی نیازیت به درگاہت آمده‌ام، و جز تو کسی قادر نیست

قَضَاءِ حَاجَتِي غَيْرُكَ، وَقَدْ عَلِمْتُ يَا رَبُّ أَنْتَ كَلِّمَا شَاهَدْتُ نِعْمَتَكَ عَلَيَّ،

حاجتم را برآورد و ای پروردگار من به خوبی دریافته‌ام که هر چه نعمت‌هایت را بر خود مشاهده می‌کنم،

اسْتَدْتُ فَاقْتِنِي إِلَيْكَ، وَقَدْ طَرَقَنِي يَا رَبُّ مِنْ مُهِمِّ امْرِي مَا قَدْ عَرَفْتُهُ،

احتیاجم به تو بیشتر می‌شود و ای پروردگار من پیش آمد مهمی بر سرم آمده که تو از آن آگاهی،

لَأَنَّكَ عَالِمٌ غَيْرُ مُعَلِّمٍ، وَاسْأَلُكَ بِالْإِسْمِ الَّذِي وَضَعْتَهُ عَلَى السَّمَوَاتِ

چرا که تو دانای بدون تعلیمی، و از تو می‌خواهم به حق نامت که نهادی آن را بر آسمان‌ها

فَأَنْشَقَّتْ، وَعَلَى الْأَرْضِينَ فَأَنْبَسَطْتُ، وَعَلَى النُّجُومِ فَأَنْتَشَرْتُ، وَعَلَى

پس شکافته شد و بر زمین‌ها پس گسترده شد، و بر ستارگان پس پراکنده شد و بر

الْجِبَالِ فَأَسْتَقَرَّتْ، وَاسْأَلُكَ بِالْإِسْمِ الَّذِي جَعَلْتَهُ عِنْدَ مُحَمَّدٍ وَعِنْدَ عَلِيٍّ،

کوه‌ها پس استقرار یافت و از تو می‌خواهم به حق نامت که نزد محمد و علی

وَعِنْدَ الْحَسَنِ وَعِنْدَ الْحُسَيْنِ، وَعِنْدَ الْأَيْمَةِ كُلِّهِمْ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ
 و حسن و حسین و تمامی امامان - که درود خدا بر آنها باد - (به امانت)
 اجْمَعِينَ، اِنْ تُصَلِّيَ عَلَي مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ، وَأَنْ تُفْضِيَ لِي يَا رَبِّ
 نهادی بر محمد و خاندان پاکش درود فرست، و ای پروردگار من حاجتم را
 حاجتی و تیسر عسیرها، وَتَكْفِينِي مُهَمَّهَا، وَتَفْتَحَ لِي قُفْلَهَا، فَإِنْ فَعَلْتَ
 برآور، و دشواریش را آسان گردان و مهم آن را کفایت کن، و قفل آن را بگشا، پس اگر چنین کردی
 ذَلِكَ فَلَكَ الْحَمْدُ، وَأَنْ لَمْ تَفْعَلْ فَلَكَ الْحَمْدُ، غَيْرُ جَائِرٍ فِي حُكْمِكَ، وَلَا
 ستایش مخصوص توست و اگر چنین نکنی (باز هم) ستایش از آن توست، که در فرمانت ستم نکرده
 کلیات مفاتیح نوین، ص: ۳۳۷

حَاطِفٍ فِي عَدْلِكَ* پس طرف راست صورت را بر سجده گاه بگذار و بگو: اللَّهُمَّ اِنَّ يُونُسَ
 و از عدالت دور نگشته‌ای*****
 بِنَ مَتَى عَلَيْهِ السَّلَامُ عَبْدَكَ وَنَبِيَّكَ، دَعَاكَ فِي بَطْنِ الْحُوتِ فَاسْتَجَبْتَ
 یونس بن متی (ع) در شکم ماهی تو را خواند و تو پاسخش دادی
 لَهُ، وَ اَنَا اَدْعُوكَ فَاسْتَجِبْ لِي بِحَقِّ مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ.

و من تو را می خوانم، پس به حق محمد و خاندان پاکش (دعایم را) مستجاب کن.

آنگاه آنچه را دوست داری، از خدا بخواه. سپس طرف چپ را بگذار و بگو:

اللَّهُمَّ اِنَّكَ اَمَرْتَ بِالْذُّعَاءِ، وَتَكَفَّلْتَ بِالْاِجَابَةِ، وَ اَنَا اَدْعُوكَ كَمَا اَمَرْتَنِي

خدایا به دعا امر فرموده و اجابتش را بر عهده گرفتی و من تو را می خوانم، همان گونه که امر فرمودی،

فَصَلِّ عَلَي مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ، وَاسْتَجِبْ لِي كَمَا وَعَدْتَنِي يَا كَرِيمُ* آنگاه پس بر محمد و خاندان پاکش درود فرست، و همان گونه

که وعده فرمودی دعایم را اجابت کن، ای بزرگوار*****

پیشانی را بر محل سجده بگذار و بگو: يَا مُعِزُّ كُلِّ ذَلِيلٍ، وَيَا مُدِلُّ كُلِّ عَزِيزٍ، تَعَلَّمْ

***** ای عزت بخش هر خوار، ای خوار کننده هر عزیز، گرفتاریم را

كُزِبْتِي فَصَلِّ عَلَي مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، وَفَرِّجْ عَنِّي يَا كَرِيمُ* آنگاه اگر خواستی چهار می دانی، پس بر محمد و خاندان پاکش درود فرست و

(گرفتاریم) را برطرف کن، ای بزرگوار*****

رکعت نماز دیگر برای برآورده شدن حاجت بجا آور و پس از سلام و تسبیح فاطمه زهرا علیها السلام بگو:

اللَّهُمَّ اِنِّي اسْأَلُكَ يَا مَنْ لَا تَرَاهُ الْعَيْنُونَ، وَلَا تُحِيطُ بِهِ الظُّنُونُ، وَلَا يَصِفُهُ

خدایا از تو می خواهم ای کسی که دیده‌ها تو را نبینند و اوهام به کنه ذات نرسند و توصیف کنندگان

الْوَاصِفُونَ، وَلَا تُغَيِّرُهُ الْحَوَادِثُ، وَلَا تُفْنِيهِ الدُّهُورُ، تَعَلَّمْ مَثَاقِيلَ الْجِبَالِ،

نتوانند توصیف کنند و پیش آمدها تغییرت ندهد و روزگار نابودت نکند، سنگینی کوه‌ها،

وَمَكَائِيلَ الْجِبَارِ، وَوَرَقَ الْأَشْجَارِ، وَرَمَلَ الْقِفَارِ، وَمَا اضْأَتْتْ بِهِ

پیمانان دریاها، عدد برگ‌های درختان و شن‌های صحراها، و آنچه که

السَّمْسُ وَالْقَمَرُ، وَظَلَمَ عَلَيْهِ اللَّيْلُ، وَوَضَحَ عَلَيْهِ النَّهَارُ، وَلَا تُؤَارِي

خورشید و ماه بر آن تابیده، و تاریکی شب آن را فرا گرفته، و روز آن را آشکار می کند (همه را) می دانی، [و] مِنْكَ سَمَاءٌ سَمَاءٌ،

وَلَا اَرْضُ اَرْضًا، وَلَا جَبَلٌ مَا فِي اَصْلِهِ، وَلَا بَحْرٌ مَا

آسمانی، آسمان دیگر و زمینی، زمین دیگر را از تو پنهان نکند و نه کوهی آنچه را که در دل خود دارد و نه دریایی آنچه کلیات مفاتیح نوین، ص: ۳۳۸

فِي قَعْرِهٖ، اسْتَلْكَكَ اَنْ تُصَلِّيَ عَلٰی مُحَمَّدٍ وَّآلِ مُحَمَّدٍ، وَاَنْ تَجْعَلَ خَيْرَ

را که در اعماقش دارد (از تو پنهان نکند). از تو می‌خواهم که بر محمد و خاندان پاکش درود فرستی، و بهترین کار مرا امری آخره، و خیر اعمالی خواتیمها، و خیر ایامی یوم الفاک، انک علی

در انتهای آن و بهترین اعمالم را در خاتمه آن و بهترین روزهایم را روز دیدارت قرار دهی، که تو بر کُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، اللّٰهُمَّ مَنْ ارَادَنِيْ بِسُوْءٍ فَاَرِدْهُ، وَمَنْ كَادَنِيْ فَاَكْذِبْهُ، وَمَنْ

هر کار توانایی، خدایا هر کس بد مرا خواهد به خودش بازگردان و هر کس با من حيله کند به تدبیر خویش دچارش کن و هر کس بَعَانِيْ بِهَلِكَةٍ فَاهْلِكْهُ، وَاكْفِنِيْ مَا اَهْمَنِيْ مِمَّنْ دَخَلَ هَمُّهُ عَلَيَّ، اللّٰهُمَّ

به دشمنی و عداوت نابودی مرا خواهد، نابودش کن و اندوهی که به واسطه اندوه دیگران بر من وارد شده برطرف کن، خدایا اَدْخِلْنِيْ فِيْ دِرْعِكَ الْحَصِيْنَةِ، وَاَسْتُرْنِيْ بِسِتْرِكَ الْوَاقِيْ يَوْمَ يَكْفِيْ مَنْ

مرا در زره محکم / پناهت داخل کن، و با پوشش نگهدارنده‌ات پوشان، ای کفایت کننده از کُلِّ شَيْءٍ، وَلَا يَكْفِيْ مِنْهُ شَيْءٌ، اَكْفِنِيْ مَا اَهْمَنِيْ مِنْ اَمْرِ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ،

هر چیز که چیزی از او کفایت نکند، اندوه امور دنیا و آخرت را برطرف کن، وَصَدَقَ قَوْلِيْ وَفَعَلِيْ يٰاَسْفِيْقُ يٰرَفِيْقُ، فَرَّجْ عَنِّي الْمَضِيْقَ، وَلَا

گفتار و کردارم را بپذیر، ای مهربان و ای یاور، تنگناهای (زندگیم) را بگشا و تُحَمِّلْنِيْ مَا لَا اَطِيْقُ، اللّٰهُمَّ اَحْرُسْنِيْ بِعَيْنِكَ الَّتِي لَا تَنَامُ، وَاَرْحَمْنِيْ

آنچه که تحملش را ندارم بر من تحمیل مکن، خدایا با دیده‌ات که خواب ندارد مرا حفظ کن، بِقُدْرَتِكَ عَلَيَّ يٰاَرْحَمَ الرَّاحِمِيْنَ، يٰاَعْلِيَّ يٰاَعْظِيْمُ، اَنْتَ عَالِمٌ بِحَاجَتِيْ

و به قدرتت بر من رحم کن، ای مهربانترین مهربانان، ای برتر و ای با عظمت، تو حاجتم را وَعَلَى قَضَائِهَا قَدِيرٌ، وَهِيَ لَدَيْكَ يَسِيْرٌ، وَاَنَا اِلَيْكَ فَاقِيْرٌ، فَمَنْ عَلَيَّ بِهَا يٰا

و بر بر آوردنش توانایی و بر تو آسان است، و من به تو نیازمندم، پس به سبب بر آوردن حاجتم بر من منت گذار ای کَرِيْمُ، اَنْكَ عَلَيَّ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيْرٌ * آنگاه به سجده می‌روی و می‌گویی: الهی قَدْ

بزرگوار، که تو بر هر چیز توانایی. ***** خدایا عَلِمْتَ حَوَائِجِيْ فَصَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَّآلِهِ وَاَفْضِلْهَا، وَقَدْ اَحْصَيْتَ ذُنُوْبِيْ

حاجت هایم را می‌دانی، پس بر محمد و خاندان پاکش درود فرست و آنها را برآور. به عدد گناهانم آگاهی، فَصَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَّآلِهِ، وَاغْفِرْهَا يٰا كَرِيْمُ * بعد از آن طرف راست صورت را بگذار و پس بر محمد و خاندان پاکش درود فرست، و

گناهانم را ببامرز ای بزرگوار *****

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۳۳۹

بگو: اِنْ كُنْتَ بِسِسِّ الْعَبْدِ فَاَنْتَ نِعْمَ الرَّبُّ، اَفْعَلْ بِيْ مَا اَنْتَ اَهْلُهُ، وَلَا

اگر من بنده‌ای بدم، تو نیکو پروردگاری، آنچه تو شایسته‌ای در حق من انجام ده، نه تَفْعَلْ بِيْ مَا اَنَا اَهْلُهُ، يٰا اَرْحَمَ الرَّاحِمِيْنَ * آنگاه طرف چپ صورت را بگذار و بگو:

آنچه که من شایسته آنم، ای مهربانترین مهربانان
 اللَّهُمَّ اِنَّ عَظْمَ الدَّنْبِ مِنْ عِبْدِكَ، فَلْيَحْسِنِ الْعَفْوَ مِنْ عِنْدِكَ يَا كَرِيمُ
 خدایا اگر گناه بندهات بزرگ است، عفو و بخشش از ناحیه تو نیکوست، ای بزرگوار،
 * سپس پیشانی را می‌گذاری و می‌گویی: اِرْحَمْنَا مِنْ اَسَاءِ وَاقْتَرَفْنَا، وَاسْتَكْبَانَ وَاَعْتَرَفْنَا. [۳۵۴]
 بر کسی که بدی کرده و دست به گناه زده و در مانده شده و به آن اعتراف دارد رحم کن.

۷- اعمال محراب امیرالمؤمنین علیه السلام و مناجات آن حضرت

آنگاه نزد محراب امیرمؤمنان علیه السلام، همان مکانی که آن حضرت را ضربت زدند می‌روی و دو رکعت نماز می‌خوانی و پس از تسبیح فاطمه زهرا علیها السلام می‌گویی:

يَا مَنْ اَظْهَرَ الْجَمِيلَ، وَسَتَرَ الْقَبِيحَ، يَا مَنْ لَمْ يُؤَاخِذْ بِالْجَرِيرَةِ، وَلَمْ يَهْتِكِ

ای کسی که زیبایی را آشکار نموده و زشتی را پوشانید، ای کسی که بر گناه مؤاخذه نکرده و پرده آبرو را

السُّتْرَ وَالسَّرِيرَةَ، يَا عَظِيمَ الْعَفْوِ، يَا حَسَنَ التَّجَاوُزِ، يَا وَاسِعَ الْمَغْفِرَةِ، يَا

ندریده و راز باطن را آشکار نکرد، ای صاحب عفو بزرگ، ای نیکو گذشت، ای گسترده آمرزش، ای

بَاسِطَ الْيَدَيْنِ بِالرَّحْمَةِ، يَا صَاحِبَ كُلِّ نَجْوَى يَا مُتْتَهِيَ كُلِّ شَكْوَى يَا

گشاینده دست به رحمت، ای آگاه از هر گفتگوی پنهانی، ای مرجع نهایی هر شکایت، ای

كَرِيمَ الصَّفْحِ، يَا عَظِيمَ الرَّجَاءِ، يَا سَيِّدِي صَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ،

چشم پوش بزرگوار، ای امید بزرگ، ای آقا و سرور من، بر محمد و خاندان پاکش درود فرست

وَأَعْمَلُ بِي مَا أَنْتَ أَهْلُهُ يَا كَرِيمُ [۳۵۵]* و مناسب است در آن مکان مناجات معروف آن حضرت را و آنچه تو شایسته آنی در مورد

من انجام ده، ای بزرگوار. *****

بخوانی: اللَّهُمَّ اِنِّي اسْئَلُكَ الْاَمَانَ يَوْمَ لَا يَنْفَعُ مَالٌ وَلَا بَنُونَ، اَلَا مَنْ اَتَى اللّٰهَ

***** خدایا از تو امان می‌خواهم برای روزی که مال و فرزندان سودی ندهد مگر کسی که با دلی پاک

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۳۴۰

بِقَلْبٍ سَلِيمٍ، وَاسْئَلُكَ الْاَمَانَ يَوْمَ يَعْضُ الظَّالِمُ عَلٰى يَدَيْهِ، يَقُولُ يَا لَيْتَنِي

در پیشگاه خدا حاضر شود، و از تو امان می‌خواهم در آن روزی که ظالم هر دو دستش را گزیده و می‌گوید: ای کاش

اَتَّخَذْتُ مَعَ الرَّسُولِ سَبِيلاً، وَاسْئَلُكَ الْاَمَانَ يَوْمَ يُعْرَفُ الْمُجْرِمُونَ

همراه پیامبر راه (اطاعت) در پیش گرفته بودم، و از تو امان می‌خواهم در روزی که گناهکاران از چهره‌شان

بَسِيْمَاهُمْ، فَيُؤْخَذُ بِالنَّوَاصِي وَالْاَقْدَامِ، وَاسْئَلُكَ الْاَمَانَ يَوْمَ لَا يُجْزَى

شناخته می‌شوند و (مأموران عذاب) موهای پیش سر و پاهایشان را گرفته (و به دوزخ می‌افکنند)، و از تو امان می‌خواهم (در روزی

که)

وَالِدٌ عَنْ وَلَدِهِ، وَلَا مَوْلُودٌ هُوَ جَازٍ عَنِ الْوَالِدِ شَيْئاً، اِنَّ وَعْدَ اللّٰهِ حَقٌّ،

پدری به جای فرزند و فرزند به جای پدر کیفر نشود، و به یقین وعده خدا حق است،

وَاسْئَلُكَ الْاَمَانَ يَوْمَ لَا يَنْفَعُ الظَّالِمِينَ مَعْدِرَتُهُمْ، وَلَهُمُ اللَّعْنَةُ وَلَهُمْ سُوءُ

و از تو امان می‌خواهم در روزی که عذر خواهی ستمکاران سودی ندهد، و لعنت خدا و جایگاه بد (در دوزخ)

الدَّارِ، وَاسْتَلْكَ الْأَمَانَ يَوْمَ لَا تَمْلِكُ نَفْسٌ لِنَفْسٍ شَيْئًا، وَالْأَمْرُ يَوْمَئِذٍ لِلَّهِ،

برای آنان است، و از تو امان می‌خواهم در روزی که کسی قدرت بر دیگری ندارد و کارها در آن روز به دست خداوند است،

وَاسْتَلْكَ الْأَمَانَ يَوْمَ يَفِرُّ الْمَرْءُ مِنْ أَخِيهِ، وَأُمِّهِ وَآبِيهِ، وَصَاحِبَتِهِ وَبَنِيهِ،

و از تو امان می‌خواهم در روزی که انسان از برادر و مادر و پدر و همسر و فرزندان فرار می‌کند

لِكُلِّ امْرِيٍّ مِنْهُمْ يَوْمَئِذٍ شَأْنٌ يُغْنِيهِ، وَاسْتَلْكَ الْأَمَانَ يَوْمَ يَوَدُّ الْمُجْرِمُ لَوْ

و در آن روز هر کس به کار خویش مشغول است، و از تو امان می‌خواهم در روزی که گناهکار دوست دارد

يَفْتَدِيَ مِنْ عَذَابِ يَوْمَئِذٍ بَنِيهِ، وَصَاحِبَتِهِ وَأَخِيهِ، وَفَصِيلَتِهِ الَّتِي تُؤْوِيهِ،

که فرزندان و همسر و برادر و قبیله‌اش که (در دنیا) حامی او بودند و همه مردم روی زمین را در برابر عذاب آن روز

وَمَنْ فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا ثُمَّ يُنْجِيهِ، كَلَّا إِنَّهَا لَأُظَىٰ لِرِزْقِ اللَّهِ لِلشَّوَىٰ مَوْلَايَ

فدا کند تا مایه نجاتش گردند، اما هرگز (نجات نخواهد یافت، آری) شعله‌های سوزان آتش است که دست و پا و پوست و سر را

می‌کند و می‌برد، مولای من،

يَا مَوْلَايَ، أَنْتَ الْمَوْلَىٰ وَ أَنَا الْعَبْدُ، وَهَلْ يَرْحَمُ الْعَبْدَ إِلَّا الْمَوْلَىٰ مَوْلَايَ

ای مولای من، تویی مولا و منم بنده، و آیا کسی جز مولا بر بنده‌اش رحم می‌کند؟ مولای من،

يَا مَوْلَايَ، أَنْتَ الْمَالِكُ وَ أَنَا الْمَمْلُوكُ، وَهَلْ يَرْحَمُ الْمَمْلُوكَ إِلَّا الْمَالِكُ،

ای مولای من، تویی مالک و منم، مملوک، و آیا کسی جز مالک بر مملوک رحم می‌کند؟

مَوْلَايَ يَا مَوْلَايَ، أَنْتَ الْعَزِيزُ وَ أَنَا الدَّلِيلُ، وَهَلْ يَرْحَمُ الدَّلِيلَ إِلَّا

مولای من، ای مولای من، تویی گرامی و منم افتاده، و آیا کسی جز گرامی بر ذلیل خوار

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۳۴۱

الْعَزِيزُ، مَوْلَايَ يَا مَوْلَايَ، أَنْتَ الْخَالِقُ وَ أَنَا الْمَخْلُوقُ، وَهَلْ يَرْحَمُ

رحم می‌کند؟ مولای من، ای مولای من، تویی آفریننده و منم آفریده شده، و آیا کسی جز آفریننده

الْمَخْلُوقَ إِلَّا الْخَالِقُ، مَوْلَايَ يَا مَوْلَايَ، أَنْتَ الْعَظِيمُ وَ أَنَا الْحَقِيرُ، وَهَلْ

بر مخلوقش رحم می‌کند؟ مولای من، ای مولای من، تویی بزرگ و منم بی‌مقدار، و آیا کسی

يَرْحَمُ الْحَقِيرَ إِلَّا الْعَظِيمُ، مَوْلَايَ يَا مَوْلَايَ، أَنْتَ الْقَوِيُّ وَ أَنَا الضَّعِيفُ،

جز (خدای) بزرگ بر (بنده) بی‌مقدار رحم می‌کند؟ مولای من، ای مولای من، تویی توانا و منم ناتوان،

وَهَلْ يَرْحَمُ الضَّعِيفَ إِلَّا الْقَوِيُّ، مَوْلَايَ يَا مَوْلَايَ، أَنْتَ الْغَنِيُّ وَ أَنَا

و آیا کسی جز توانا بر ناتوان رحم می‌کند؟ مولای من، ای مولای من، تویی بی‌نیاز و منم

الْفَقِيرُ، وَهَلْ يَرْحَمُ الْفَقِيرَ إِلَّا الْغَنِيُّ، مَوْلَايَ يَا مَوْلَايَ، أَنْتَ الْمُعْطَىٰ وَ أَنَا

نیازمند، و آیا کسی جز بی‌نیاز بر نیازمند رحم می‌کند؟ مولای من، ای مولای من، تویی عطا کننده و منم

السَّأِلُ، وَهَلْ يَرْحَمُ السَّأِلَ إِلَّا الْمُعْطَىٰ مَوْلَايَ يَا مَوْلَايَ، أَنْتَ الْحَيُّ

محتاج، و آیا کسی جز عطا کننده بر محتاج رحم می‌کند؟ مولای من، ای مولای من، تویی زنده

وَ أَنَا الْمَيِّتُ، وَهَلْ يَرْحَمُ الْمَيِّتَ إِلَّا الْحَيُّ، مَوْلَايَ يَا مَوْلَايَ، أَنْتَ الْبَاقِي

و منم مرده، و آیا کسی جز زنده ابدی بر مرده بی‌جان رحم می‌کند؟ مولای من، ای مولای من، تویی باقی

وَ أَنَا الْفَانِي وَهَلْ يَرْحَمُ الْفَانِيَ إِلَّا الْبَاقِيَ مَوْلَايَ يَا مَوْلَايَ، أَنْتَ الدَّائِمُ

و منم فانی، و آیا کسی جز باقی بر فانی رحم می‌کند؟ مولای من، ای مولای من، تویی جاودان
 وَأَنَا الزَّائِلُ، وَهَلْ يَرْحَمُ الزَّائِلَ إِلَّا الدَّائِمُ، مَوْلَايَ يَا مَوْلَايَ، أَنْتَ الرَّازِقُ
 و منم زوال‌پذیر، و آیا کسی جز جاودان بر زوال‌پذیر رحم می‌کند؟ مولای من، ای مولای من، تویی روزی‌ده
 وَأَنَا الْمَرْزُوقُ، وَهَلْ يَرْحَمُ الْمَرْزُوقَ إِلَّا الرَّازِقُ، مَوْلَايَ يَا مَوْلَايَ، أَنْتَ
 و منم روزی‌خوار، و آیا کسی جز روزی‌ده بر روزی‌خوار رحم می‌کند؟ مولای من، ای مولای من، تویی
 الْجَوَادُ وَأَنَا الْبَخِيلُ، وَهَلْ يَرْحَمُ الْبَخِيلَ إِلَّا الْجَوَادُ، مَوْلَايَ يَا مَوْلَايَ،
 سخاوتمند و منم بخیل، و آیا کسی جز سخاوتمند بر بخیل رحم می‌کند؟ مولای من، ای مولای من،
 أَنْتَ الْمُعَافَى وَأَنَا الْمُتَبْتَلَى وَهَلْ يَرْحَمُ الْمُتَبْتَلَى إِلَّا الْمُعَافَى مَوْلَايَ يَا
 تویی شفا دهنده و منم بیمار و آیا کسی جز شفا دهنده بر بیمار رحم می‌کند؟ مولای من، ای
 مَوْلَايَ، أَنْتَ الْكَبِيرُ وَأَنَا الصَّغِيرُ، وَهَلْ يَرْحَمُ الصَّغِيرَ إِلَّا الْكَبِيرُ، مَوْلَايَ
 مولای من، تویی بزرگ و منم کوچک و آیا کسی جز بزرگ بر کوچک رحم می‌کند؟ مولای من،
 کلیات مفاتیح نوین، ص: ۳۴۲

يَا مَوْلَايَ، أَنْتَ الْهَادِي وَأَنَا الضَّالُّ، وَهَلْ يَرْحَمُ الضَّالَّ إِلَّا الْهَادِي
 ای مولای من، تویی هدایت‌کننده و منم گمراه، و آیا کسی جز هدایت‌کننده بر گمراه رحم می‌کند؟
 مَوْلَايَ يَا مَوْلَايَ، أَنْتَ الرَّحْمَنُ وَأَنَا الْمَرْحُومُ، وَهَلْ يَرْحَمُ الْمَرْحُومَ إِلَّا
 مولای من، ای مولای من، تویی بخشنده و منم نیازمند بخشش، و آیا کسی جز بخشنده بر نیازمند بخشش
 الرَّحْمَنُ، مَوْلَايَ يَا مَوْلَايَ، أَنْتَ السُّلْطَانُ وَأَنَا الْمُتَمَتِّحُنُّ، وَهَلْ يَرْحَمُ
 رحم می‌کند؟ مولای من، ای مولای من، تویی فرمانروا و منم گرفتار امتحان، و آیا کسی جز
 الْمُتَمَتِّحَنَ إِلَّا السُّلْطَانَ، مَوْلَايَ يَا مَوْلَايَ، أَنْتَ الدَّلِيلُ وَأَنَا الْمُتَحَيِّرُ،
 فرمانروا بر گرفتار رحم می‌کند؟ مولای من، ای مولای من، تویی راهنما و منم سرگردان،
 وَهَلْ يَرْحَمُ الْمُتَحَيِّرَ إِلَّا الدَّلِيلَ، مَوْلَايَ يَا مَوْلَايَ، أَنْتَ الْغُفُورُ وَأَنَا
 و آیا کسی جز راهنما بر سرگردان رحم می‌کند؟ ای مولای من، ای مولای من، تویی آمرزنده و منم
 الْمُدْنِبُ، وَهَلْ يَرْحَمُ الْمُدْنِبَ إِلَّا الْغُفُورُ، مَوْلَايَ يَا مَوْلَايَ، أَنْتَ الْغَالِبُ
 گناهارکار، و آیا کسی جز آمرزنده بر گناهارکار رحم می‌کند؟ مولای من، ای مولای من، تویی پیروز
 وَأَنَا الْمَغْلُوبُ، وَهَلْ يَرْحَمُ الْمَغْلُوبَ إِلَّا الْغَالِبُ، مَوْلَايَ يَا مَوْلَايَ، أَنْتَ
 و منم شکست‌خورده و آیا کسی جز پیروز بر شکست‌خورده رحم می‌کند؟ مولای من، ای مولای من، تویی
 الرَّبُّ وَأَنَا الْمَرْبُوبُ، وَهَلْ يَرْحَمُ الْمَرْبُوبَ إِلَّا الرَّبُّ، مَوْلَايَ يَا مَوْلَايَ،
 پروردگار و منم پرورش‌یافته، و آیا کسی جز پروردگار بر پرورش‌یافته رحم می‌کند؟ مولای من، ای مولای من،
 أَنْتَ الْمُتَكَبِّرُ وَأَنَا الْخَاشِعُ، وَهَلْ يَرْحَمُ الْخَاشِعَ إِلَّا الْمُتَكَبِّرُ، مَوْلَايَ يَا
 تویی بزرگ‌منش و منم افتاده، و آیا کسی جز بزرگ‌منش بر افتاده رحم می‌کند؟ مولای من، ای
 مَوْلَايَ، ارْحَمْنِي بِرَحْمَتِكَ، وَارْضَ عَنِّي بِجُودِكَ وَكَرَمِكَ وَفَضْلِكَ، يَا
 مولای من، به رحمتت بر من رحم کن، و به بخشش و کرم و لطف از من خشنود باش، ای
 ذَا الْجُودِ وَالْإِحْسَانِ، وَالطُّوْلِ وَالْإِمْتِنَانِ، بِرَحْمَتِكَ يَا ارْحَمَ الرَّاحِمِينَ. [۳۵۶]

صاحب بخشش و نیکی و قدرت و امتنان، به رحمت ای مهربان‌ترین مهربانان.

۸- اعمال مقام حضرت امام صادق علیه السلام

پس به سوی مقام حضرت امام صادق علیه السلام که در نزدیکی قبر حضرت مسلم بن عقیل رحمه الله واقع شده کلیات مفاتیح نوین، ص: ۳۴۳

است برو و آن جا دو رکعت نماز بخوان و پس از سلام و تسبیح فاطمه زهرا علیها السلام بگو:
 يَا صَانِعَ كُلِّ مَصْنُوعٍ، وَيَا جَابِرَ كُلِّ كَسِيرٍ، وَيَا حَاضِرَ كُلِّ مَلَأٍ، وَيَا
 اَيَّ آفَرِينْدَه هِر آفَرِيدَه شَدَه، و اَي پِيُونَد دَهْنَدَه هِر شَكْسْتَكِي، و اَي حَاضِر دَر هِر اَنْجَمَن، و اَي
 شَاهِدَ كُلِّ نَجْوَى وَيَا عَالِمَ كُلِّ خَفِيَّةٍ، وَيَا شَاهِدًا غَيْرَ غَائِبٍ، وَيَا غَالِبًا
 گَوَاه هِر سَخَن پَنَهَانِي، و اَي دَانَاي هِر سَر نَهَان، و اَي گَوَاه هِمِيْشَه حَاضِر، و اَي پِيروز
 غَيْرَ مَعْلُوبٍ، وَيَا قَرِيْبًا غَيْرَ بَعِيْدٍ، وَيَا مُوْنَسَ كُلِّ وَحِيْدٍ، وَيَا حَيَّ حِيْنَ
 شَكْسْت نَآپَذِيْر، و اَي نَزْدِيْكَ هِمِيْشَه نَزْدِيْكَ، و اَي هَمْدَم هِر تَنَهَا، و اَي زَنْدَه دَر زَمَانِي كَه
 لَا حَيَّ غَيْرُهُ، يَا مُحْيِيَ الْمَوْتِ وَمُمِيتَ الْأَحْيَاءِ، الْقَائِمَ عَلَي كُلِّ نَفْسٍ
 هِيْج زَنْدَه اَي جَز او نِيْسْت، اَي زَنْدَه كَنْنَدَه مَرْدِگَان، و مِيْرَانْدَه زَنْدِگَان، كَه بَر هِر كَس بَه آنْجَه كَه
 بِمَا كَسَبْتِ، لَا اِلَهَ اِلَّا اَنْتَ، صَلَّى عَلَي مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ.
 اَنْجَام دَادَه مَرَاقِبِي، مَعْبُودِي جَز تو نِيْسْت، بَر مُحَمَّد و خَانْدَان پَاكش دَرُود فَرَسْت.
 آنگاه هر حاجتی داری از خدا بخواه. [۳۵۷]

۹- نماز حاجت در مسجد کوفه

از حضرت امام صادق علیه السلام روایت شده که هر کس دو رکعت نماز در مسجد کوفه بجا آورد و در هر رکعت حمد و سوره‌های ناس، فلق، اخلاص، کافرون، نصر،
 سَبِّحِ اسْمَ رَبِّكَ الْأَعْلَى
 و قَدر را بخواند و پس از سلام، هر حاجتی که دارد از خدا طلب کند، خداوند حاجتش را برآورده و دعایش را مستجاب می‌کند. [۳۵۸] یادآوری:
 این نکته حائز اهمیت است که زوآر محترم هر گاه وقت کافی برای انجام تمام این اعمال نداشته باشند، می‌توانند بخشی از آن را انجام دهند و مهم این است که حال دعا و مناجات و توجه به معبود را در این مکان مقدس تحصیل کنند.

زیارت حضرت مسلم بن عقیل رحمه الله

هنگامی که از اعمال مسجد کوفه فارغ شدی به سوی قبر مسلم بن عقیل (رضوان الله تعالی علیه)-

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۳۴۴

سفیر مخصوص امام حسین علیه السلام و نخستین شهید از خیل شهیدان کربلا- که در کنار مسجد است می‌روی و نزد آن قبر شریف می‌گویی:

الْحَمْدُ لِلَّهِ الْمَلِكِ الْحَقِّ الْمُبِينِ، الْمُتَّصَاغِرِ لِعَظَمَتِهِ جَبَّارِهُ الطَّاعِينَ،

حمد و سپاس مخصوص خداوند فرمانروای به حق و آشکار است، که گردنکشان طغیانگر در برابر عظمتش حقیرند،

الْمُعْتَرِفِ بِرُبُوبِيَّتِهِ جَمِيعِ أَهْلِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِينَ، الْمُقَرِّ بِتَوْحِيدِهِ

و اهل آسمان‌ها و زمین به پروردگارش معترفند و تمامی مخلوقات

سائر الخلق اجمعین، وَصَلَّى اللَّهُ عَلَى سَيِّدِ الْأَنَامِ، وَاهْلِ بَيْتِهِ الْكِرَامِ،

به یگانگی‌اش اقرار می‌کنند، و درود و سلام خدا بر آقا و سرور مخلوقات و خاندان گرامیش،

صَلَاةً تُقَرَّبُ بِهَا أَعْيُنُهُمْ، وَتُرْغَمُ بِهَا أَنْفُ شَائِنَتِهِمْ مِنَ الْجَنِّ وَالْإِنْسِ

درودی که به آن، دیدگان‌شان روشن گردد و بینی دشمنانشان از تمامی جن و انس به خاک

اجمعین، سَلَامٌ لِلَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ، وَسَلَامٌ مَلَائِكَتِهِ الْمُقَرَّبِينَ، وَأَنْبِيَآئِهِ

مالیده شود، سلام و درود خداوند بلند مرتبه با عظمت و سلام فرشتگان مقرب و پیامبران

الْمُرْسَلِينَ، وَائِمَّتِهِ الْمُتَّبِعِينَ، وَعِبَادِهِ الصَّالِحِينَ، وَجَمِيعِ الشُّهَدَاءِ

مرسل و پیشوایان برگزیده و بندگان صالح و تمام شهیدان،

وَالصَّادِقِينَ، وَالزَّكَايَاتِ الطَّيِّبَاتِ فِيمَا تَعْتَدِي وَتَرُوحُ، عَلَيْكَ يَا مُسْلِمَ

و راستگویان، و درودهای پاک و پاکیزه در صبح و شام، بر تو ای مسلم

بْنِ عَقِيلِ بْنِ أَبِيطَالِبٍ، وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ، أَشْهَدُ أَنَّكَ قَدْ أَقَمْتَ الصَّلَاةَ،

بن عقیل فرزند ابی طالب علیه السلام و رحمت و برکات خدا بر تو باد، گواهی می‌دهم که نماز را به پا داشته

وَأَتَيْتَ الزَّكَاةَ، وَأَمَرْتَ بِالْمَعْرُوفِ، وَنَهَيْتَ عَنِ الْمُنْكَرِ، وَجَاهَدْتَ فِي

و زکات دادی و امر به معروف و نهی از منکر کرده و در راه خدا به شایستگی

اللَّهِ حَقَّ جِهَادِهِ، وَقُتِلْتَ عَلَىٰ مِنْهَاجِ الْمُجَاهِدِينَ فِي سَبِيلِهِ، حَتَّىٰ لَقِيتَ

جهاد نمودی، و به راه مجاهدان در راه خدا شهید گشتی تا این که

اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ، وَهُوَ عَنْكَ رَاضٍ، وَأَشْهَدُ أَنَّكَ وَفَيْتَ بِعَهْدِ اللَّهِ، وَبَدَلْتَ

خداوند- عزوجل- را در حالی که از تو خشنود بود، ملاقات نمودی، و گواهی می‌دهم که تو به پیمانت با خدا وفا کرده و جانت را

نَفْسَكَ فِي نُصْرَةِ حُجَّةِ اللَّهِ وَابْنِ حُجَّتِهِ، حَتَّىٰ اتَيْتَ الْيَقِينَ، أَشْهَدُ لَكَ

در یاری حجت خدا و فرزند حجت خدا، فدا کردی تا مرگت فرا رسید، و گواهی می‌دهم برای تو

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۳۴۵

بِالتَّسْلِيمِ وَالْوَفَاءِ وَالنَّصِيحَةِ، لِخَلْفِ النَّبِيِّ الْمُرْسَلِ، وَالسَّبْطِ الْمُتَّبِعِ،

به خاطر فرمانبرداری و وفای به عهد و خیر خواهی برای جانشین پیامبر مرسل، و نوه برگزیده،

وَالدَّلِيلِ الْعَالِمِ، وَالْوَصِيِّ الْمُبْلَغِ، وَالْمَظْلُومِ الْمُهْتَضَمِ، فَجَزَاكَ اللَّهُ عَنْ

و راهنمای دانا و جانشین تبلیغ کننده، و ستم‌دیده ستم کشیده، پس خداوند از جانب

رَسُولِهِ وَعَنْ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ، وَعَنِ الْحَسَنِ وَالْحُسَيْنِ، أَفْضَلَ الْجَزَاءِ بِمَا

پیامبر و امیر مؤمنان و امام حسن و امام حسین، بهترین پاداش را در مقابل

صَبْرَتِ وَاحْتِسَابَتِ وَعَانَتِ، فَبِعَمِّ عَقْبِي الدَّارِ، لَعَنَ اللَّهُ مَنْ قَتَلَكَ، وَلَعَنَ

استقامت و خیر خواهی و یاری کردند به تو عطا کند، پس خانه آخرت چه نیکوست، خدا قاتلان تو و کسانی که دستور

اللَّهُ مِنْ أَمْرِ بِقَتْلِكَ، وَلَعَنَ اللَّهُ مَنْ ظَلَمَكَ، وَلَعَنَ اللَّهُ مَنْ افْتَرَى عَلَيْكَ، وَلَعَنَ قتل تو را داده و به تو ظلم کردند، لعنت کند، و خدا کسانی را که به تو دروغ بسته و حقت را اللَّهُ مِنْ جَهْلٍ حَقِّكَ، وَاسْتَحَفَّ بِحُرْمَتِكَ، وَلَعَنَ اللَّهُ مَنْ بَايَعَكَ وَغَشَّكَ، منکر شده و حرمتت را رعایت نکردند لعنت کند، و خدا کسانی را که با تو بیعت کرده و خیانت کردند وَخَذَلَكَ وَاسْلَمَكَ، وَمَنْ الْبَّ عَلَيْكَ وَ لَمْ يُعِنِكَ، الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي جَعَلَ و تو را رها کرده و تسلیم دشمن نمودند و کسانی که مردم را بر ضد تو بسیج کرده و تو را یاری نکردند، لعنت کند، ستایش مخصوص خداوندی است که

النَّارَ مَثْوِيَهُمْ، وَبَسَّسَ الْوَرْدُ الْمَوْرُودُ، أَشْهَدُ أَنَّكَ قُتِلْتَ مَظْلُومًا، وَأَنَّ اللَّهَ آتش را جایگاه ابدی آنها قرار داد و آتش چه بد جایگاهی است، گواهی می‌دهم که مظلومانه کشته شدی و خداوند مُنْجِزٌ لَكُمْ مَا وَعَدَكُمْ، جِئْتِكَ زَائِرًا عَارِفًا بِحَقِّكُمْ، مُسْلِمًا لَكُمْ، تَابِعًا به وعده‌ای که به شما داده وفا می‌کند، برای زیارت به درگاهت آمده‌ام در حالی که به حق شما آگاه و تسلیم امر و پیرو لِسْتَيْتُكُمْ، وَنُصْرَتِي لَكُمْ مُعَدَّةٌ، حَتَّى يَحْكُمَ اللَّهُ وَهُوَ خَيْرُ الْحَاكِمِينَ، سنت شمایم و برای یاریتان آماده‌ام تا این که خداوند که بهترین حاکمان است حکم کند، فَمَعَكُمْ مَعَكُمْ لَامَعَ عَدْوُكُمْ، صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ، وَ عَلَىٰ أَرْوَاحِكُمْ پس همیشه با شمایم نه با دشمنانتان، درود و سلام خدا بر شما و بر ارواح وَاجْسَادِكُمْ وَشَاهِدِكُمْ وَغَائِبِكُمْ، وَالسَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللَّهِ و بدن‌هایتان، در حضور و غیبت شما و درود و رحمت و برکات خدا وَبَرَكَاتُهُ، قَتَلَ اللَّهُ أُمَّةً قَتَلْتَكُمْ بِالْأَيْدِي وَاللُّسُنِ. [۳۵۹] بر شما باد خدا مردمی را که با دست و زبان به جنگ با شما برخاستند لعنت کند.

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۳۴۶

یادآوری: «مزار کبیر» بخشی از کلمات فوق را به منزله اذن دخول قراردادده است. [۳۶۰] آنگاه اشاره به ضریح کرده، می‌گویی:

السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا الْعَبْدُ الصَّالِحِ، الْمُطِيعِ لِلَّهِ وَلِرَسُولِهِ، وَ لِامِيرِ سلام بر تو ای بنده شایسته و فرمانبردار خدا و رسولش و امیر مؤمنان الْمُؤْمِنِينَ وَالْحَسَنِينَ وَالْحُسَيْنِينَ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ، الْحَمْدُ لِلَّهِ، وَسَّلَامٌ عَلَىٰ و امام حسن و امام حسین - که درود خدا بر آنان باد - حمد و سپاس مخصوص خداوند است و سلام و درود بر عِبَادِهِ الَّذِينَ اصْطَفَىٰ مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، وَالسَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ بندگان برگزیده خدا محمد و خاندان پاکش و سلام و درود و رحمت و برکات و آمرزش خدا وَمَغْفِرَتُهُ، وَعَلَىٰ رُوحِكَ وَبَدَنِكَ، أَشْهَدُ أَنَّكَ مَضَيْتَ عَلَىٰ مَا مَضَىٰ عَلَيْهِ بر خاندان پیامبر و بر روح و جسم تو باد، گواهی می‌دهم که تو در مسیر جنگجویان الْبُدْرِيُّونَ وَالْمُجَاهِدُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ، الْمُبَالِغُونَ فِي جِهَادِ اَعْدَائِهِ بدر و مجاهدان در راه خدا حرکت کردی، مجاهدانی که در جهاد با دشمنان خدا وَ نُصْرَةَ اَوْلِيَائِهِ، فَجَزَاكَ اللَّهُ اَفْضَلَ الْجَزَاءِ، وَ اَكْثَرَ الْجَزَاءِ، وَ اَوْفَرَ جَزَاءِ

و یاری اولیایش کوشیدند، پس خداوند به تو عطا کند بهترین و بیشترین و فراوان‌ترین پاداشی را که
 أَحَدٌ مِّمَّنْ وَفِي بَيْعَتِهِ، وَاسْتَجَابَ لَهُ دَعْوَتُهُ، وَاطَاعَ وُلَاةَ أَمْرِهِ، أَشْهَدُ

عطا کرده به هر یک از وفاکنندگان به پیمانش و پاسخ‌دهندگان به دعوتش و اطاعت‌کنندگان از والیان حکومتش، گواهی می‌دهم
 که

أَنْتَ كَقَدْ بِالْعَتِّ فِي النَّصِيحَةِ، وَأَعْطَيْتَ غَايَةَ الْمَجْهُودِ، حَتَّى بَعَثَكَ اللَّهُ فِي

تو در خیرخواهی کوشیدی و نهایت سعیت را نمودی، تا این که خداوند تو را در زمره

الشُّهَدَاءِ، وَجَعَلَ رُوحَكَ مَعَ أَرْوَاحِ السُّعَدَاءِ، وَأَعْطَاكَ مِنْ جَنَانِهِ أَفْسَحَهَا

شهدا برانگیخت، و روح را با ارواح سعادت‌مندان قرار داد، و از بهشتش وسیع‌ترین

مَنْزِلًا، وَأَفْضَلَهَا عُرْفًا، وَرَفَعَ ذِكْرَكَ فِي الْعَالَمِينَ، وَحَسَّرَكَ مَعَ النَّبِيِّينَ

منزل و بهترین جایگاه را به تو عطا کرد، و یادت را در علین بالا برد، و تو را با پیامبران

وَالصَّادِقِينَ وَالشُّهَدَاءِ وَالصَّالِحِينَ، وَحَسَّنَ أَوْلِيَّكَ رَفِيقًا، أَشْهَدُ أَنْتَ كَلَمْ

و راستگویان و شهدا و صالحان محشور کرد، و آنان چه همنشینان خوبی هستند گواهی می‌دهم که

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۳۴۷

تَهْنٍ وَلَمْ تَنْكُلْ، وَأَنْتَ كَقَدْ مَضَيْتَ عَلَى بَصِيرَةٍ مِنْ أَمْرِكَ، مُقْتَدِيًا بِالصَّالِحِينَ،

سستی و کندی نورزیدی و با بینایی کامل در کار خویش قدم برداشتی، به صالحان اقتدا کرده

وَمُتَّبِعًا لِلنَّبِيِّينَ، فَجَمَعَ اللَّهُ بَيْنَنَا وَبَيْنَكَ، وَبَيْنَ رَسُولِهِ وَأَوْلِيَّائِهِ فِي

و پیروی پیامبران نمودی، پس خداوند ما و تو و پیامبر و اولیایش را در

مَنَازِلِ الْمُخْتَبِينَ، فَإِنَّهُ ارْحَمَ الرَّاحِمِينَ * سپس دو رکعت نماز در بالای سر بخوان جایگاه متواضعان گرد هم آورد، پس همانا او

مهربانترین مهربانان است *****

و آن را به آن جناب هدیه نما و بگو: اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ، وَلَا تَدْعُ لِي ...

***** خدایا بر محمد و خاندان پاکش درود فرست، و گناهی را برای من (نیامرزیده) مگذار.

و این همان دعایی است که در حرم حضرت عباس علیه السلام خوانده می‌شود و بعداً خواهد آمد، (صفحه ۳۸۹).

و اگر خواستی وداع کنی با جناب مسلم علیه السلام همان وداعی را که در زیارت جناب عباس علیه السلام ذکر می‌شود، بخوان

[۳۶۱]، (صفحه ۳۹۰).

زیارت هانی بن عروه رحمه الله

آنگاه کنار قبر هانی رحمه الله که آن نیز در کنار مسجد است می‌روی و پس از سلام بر رسول مکرم صلی الله علیه و آله می‌گویی:

سَلَامٌ لِلَّهِ الْعَظِيمِ وَصَلَوَاتُهُ عَلَيْكَ يَا هَانِيَّ بْنَ عُرْوَةَ، السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا

سلام و درود خداوند با عظمت بر تو ای هانی بن عروه، سلام و درود بر تو ای

الْعَبْدُ الصَّالِحُ، النَّاصِحُ لِلَّهِ وَلِرَسُولِهِ، وَالْأَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ وَالْحَسَنِ

بنده شایسته و خیرخواه خدا و رسولش و امیرمؤمنان و امام حسن

وَالْحُسَيْنِ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ، أَشْهَدُ أَنْتَ كَقُتِلْتَ مَظْلُومًا، فَلَعَنَ اللَّهُ مَنْ قَتَلَكَ،

و امام حسین - که سلام و درود خدا بر آنان باد - گواهی می‌دهم که تو مظلومانه کشته شدی، پس خداوند کسانی را که تو را کشته

وَاسْتَحَلَّ دَمَكَ، وَحَشَى قُبُورَهُمْ نَارًا، أَشْهَدُ أَنَّكَ لَقِيتَ اللَّهَ وَهُوَ رَاضٍ

و خونت را مباح دانستند لعنت کند و گور آنان را از آتش (عذاب) پُر کند، گواهی می‌دهم که تو خدا را ملاقات کردی در حالی که

عَنْكَ بِمَا فَعَلْتَ وَنَصَحْتَ، وَأَشْهَدُ أَنَّكَ قَدْ بَلَغْتَ دَرَجَةَ الشُّهَدَاءِ، وَجُعِلَ

به سبب آنچه انجام داده و خیرخواهی کردی از تو خشنود بود، و گواهی می‌دهم که تو به درجه رفیع شهیدان رسیدی

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۳۴۸

رُوحَكَ مَعَ أَرْوَاحِ السُّعَدَاءِ، بِمَا نَصَحْتَ لِلَّهِ وَلِرَسُولِهِ مُجْتَهِدًا، وَبَدَلْتَ

و روحت همراه ارواح سعادتمندان قرار گرفت، به خاطر کوششت در خیرخواهی برای خدا و رسولش، و جانت را

نَفْسِكَ فِي ذَاتِ اللَّهِ وَمَرْضَاتِهِ، فَرَحِمَكَ اللَّهُ وَرَضِيَ عَنْكَ، وَحَشَرَكَ مَعَ

در راه خدا و خشنودیش فدا نمودی پس خداوند تو را رحمت کند و از تو خشنود گردد و تو را با

مُحَمَّدٍ وَآلِهِ الطَّاهِرِينَ، وَجَمَعَنَا وَإِيَّاكَ مَعَهُمْ فِي دَارِ النَّعِيمِ، وَسَلَامٌ عَلَيْكَ

محمد و خاندان پاکش محشور کند، و ما و شما را با آنان در بهشت گرد هم آورد، و سلام

وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ.

و رحمت و برکات خدا بر تو باد.

سپس دو رکعت نماز می‌گذاری و آن را به روح آن بزرگوار هدیه می‌کنی و حاجات خود را از خداوند طلب می‌کنی. [۳۶۲]

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۳۴۹

فصل چهارم: فضیلت و اعمال مسجد «سهله» و «زید» و «صعصعه»

فضیلت مسجد سهله:

بعد از مسجد بزرگ کوفه، نوبت به مسجد سهله می‌رسد که در بعضی از روایات مسجد «سهیل» و در بعضی روایات دیگر مسجد

«شری و در روایت سومی مسجد «بنی ظفر» نیز نامیده شده، [۳۶۳] و میعادگاه عاشقان و دلباختگان حضرت بقیة الله الاعظم، امام زمان

(صلوات الله علیه) می‌باشد و در روایات، فضایل زیادی برای آن نقل شده که از آن جمله است:

۱- خانه ادریس پیامبر علیه السلام و حضرت ابراهیم علیه السلام و خانه انبیا و اوصیا و صالحان بود. [۳۶۴] ۲- در بعضی از روایات

آمده: «فیه المعراج» [۳۶۵] که ممکن است اشاره به این باشد که معراج معنوی مؤمنان، در این مسجد حاصل می‌شود یا این که اشاره

به این است که رسول اکرم صلی الله علیه و آله پس از فرود آمدن در شب معراج به مسجد کوفه، (که در بعضی از روایات وارد

شده که حضرت، فرود آمدند و در مسجد کوفه دو رکعت نماز خواندند) [۳۶۶] وارد مسجد سهله شدند و از آن جا به آسمان

عروج کردند.

۳- کسی که در این مسجد، خدا را به آنچه که دوست دارد بخواند حوائجش برآورده می‌شود... و از مشکلات دنیا و حیل‌های

دشمنانش در امان قرار می‌گیرد. [۳۶۷] ۴- خداوند پیامبری را مبعوث نکرد مگر این که در این مسجد نماز خواند. [۳۶۸] ۵- «شیخ

طوسی» در کتاب «تهذیب» از امام صادق علیه السلام نقل کرده است که هیچ غم‌زده و دردمندی وارد مسجد سهله نمی‌شود و بین

نماز مغرب و عشا، دو رکعت نماز نمی‌خواند مگر این که خداوند مشککش را حل می‌کند. [۳۶۹]

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۳۵۰

۶- امام صادق علیه السلام خطاب به ابوبصیر فرمود: «این مسجد از بقعه‌هایی است که خداوند دعا و درخواست در آن را دوست دارد و هیچ روز و شبی نیست مگر این که فرشتگان، این مسجد را زیارت و خدا را در آن عبادت می‌کنند...» [۳۷۰] -۷ طبق روایتی از امام صادق علیه السلام اقامت در این مسجد (برای عبادت) همانند اقامت در خیمه رسول الله صلی الله علیه و آله است و هیچ مرد و زن مؤمنی نیست مگر این که دلش مشتاق این مسجد است. [۳۷۱]

اعمال مسجد سهله:

۱- چنان که گذشت دو رکعت نماز بین نماز مغرب و عشا بجا آورد و حاجتش را بخواهد که برآورده خواهد شد ان شاء الله.
۲- اعمالی را بجا آورد که جمعی از بزرگان علما در کتب مختلف [۳۷۲] نقل کرده‌اند و بعضی از بزرگان برای انجام آن، شب چهارشنبه، بین نماز مغرب و عشا را از اوقات دیگر مناسبتر می‌دانند [۳۷۳] (از بعضی روایات استفاده می‌شود که قسمتی از این اعمال به وسیله حضرت خضر علیه السلام تعلیم داده شد، که خواهد آمد) و آن اعمال به قرار ذیل است:

هنگامی که خواستی وارد مسجد شوی نزد در آن بایست و بگو:

بِسْمِ اللَّهِ وَبِاللَّهِ، وَمِنَ اللَّهِ وَالِیَ اللَّهُ، وَمَا شَاءَ اللَّهُ، وَخَيْرُ الْأَسْمَاءِ لِلَّهِ، تَوَكَّلْتُ

به نام خدا و به یاری خدا و از جانب خدا و به سوی خدا و آنچه خدا بخواهد و بهترین نامها برای خداوند است، بر خدا

عَلَى اللَّهِ، وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ، اللَّهُمَّ اجْعَلْنِي مِنْ

توکل کردم و پناهگاه و نیرویی جز از سوی خداوند بلندمرتبه و با عظمت نیست خدایا مرا از

عُمَارِ مَسَاجِدِكَ وَبُيُوتِكَ، اللَّهُمَّ اِنِّی اَتُوَجَّهُ اِلَيْكَ بِمُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ،

آبادکنندگان مساجد و خانه‌هایت قرار ده، خدایا من به واسطه محمد و خاندان پاکش به تو رو کرده

وَاقْدَمُهُمْ بَيْنَ يَدَيَّ حَوَائِجِي فَاجْعَلْنِي اللَّهُمَّ بِهِمْ عِنْدَكَ وَجِيهًا فِي

و آنان را (برای شفاعت) پیشاپیش حوائجم مقدم می‌دارم، پس خدایا به حق آنان مرا در

الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَمِنَ الْمُقَرَّبِينَ، اللَّهُمَّ اجْعَلْ صَلَاتِي بِهِمْ مَقْبُولَةً، وَذَنْبِي

دنیا و آخرت در نزد خود آبرومند و از مقربان (درگاهت) قرار ده، خدایا به حق آنان نمازم را پذیرفته و گناهم را

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۳۵۱

بِهِمْ مَغْفُورًا، وَرِزْقِي بِهِمْ مَبْسُوطًا، وَدُعَائِي بِهِمْ مُسْتَجَابًا، وَحَوَائِجِي بِهِمْ

آمرزیده و روزیم را گسترده و دعایم را اجابت شده و حاجت‌هایم را

مَقْضِيَةً، وَانْظُرْ اِلَيَّ بِوَجْهِكَ الْكَرِيمِ نَظْرَةَ رَحِيمَةٍ، اسْتَوْجِبْ بِهَا الْكِرَامَةَ

برآورده شده قرار ده، و به بزرگواریت از روی رحمت به من توجه فرما، که به واسطه آن مستحق کرامت در

عِنْدَكَ، ثُمَّ لَا تَصْرِفْهُ عَنِّي اَبَدًا، بِرَحْمَتِكَ يَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ، يَا مُقَلَّبَ

نزد تو گردم، پس هیچگاه آن را از من نگیر، به رحمت ای مهربان‌ترین مهربانان، ای دگرگون کننده

الْقُلُوبِ وَالْأَبْصَارِ، ثَبَّتْ قَلْبِي عَلَى دِينِكَ، وَدِينِ نَبِيِّكَ وَوَلِيِّكَ، وَلَا تُرْغِ

دلها و دیده‌ها، دلم را بر دینت و دین پیامبر و ولایت ثابت مدار، و بعد از آن که

قَلْبِي بَعْدَ اذْ هَدَيْتَنِي وَهَبْ لِي مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً، اِنَّكَ اَنْتَ الْوَهَّابُ،

مرا هدایت کردی منحرف مگردان و رحمتی تازه از نزد خویش بر من ببخش، که تو بسیار بخشنده‌ای،

اللَّهُمَّ إِلَيْكَ تَوَجَّهْتُ، وَمَرْضَاتِكَ طَلَبْتُ، وَثَوَابِكَ ابْتَغَيْتُ، وَبِكَ آمَنْتُ،

خدایا به تو رو کرده و خشنودیت را می‌جویم و پاداشت را می‌طلبم و به تو ایمان آورده
وَعَلَيْكَ تَوَكَّلْتُ، اللَّهُمَّ فَأَقْبِلْ بَوَجْهِكَ إِلَيَّ، وَأَقْبِلْ بَوَجْهِ إِلَيْكَ.

و بر تو توکل می‌کنم، خدایا به من توجه فرما و توجه مرا به سوی خودت جلب نما.

سپس آیه‌الکرسی و سوره ناس و فلق را بخوان و هفت مرتبه سبحان‌الله و هفت مرتبه الحمدلله و هفت مرتبه لا اله الا الله و هفت مرتبه الله اکبر بگو، آنگاه بخوان:

اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ عَلَى مَا هَدَيْتَنِي وَلَكَ الْحَمْدُ عَلَى مَا فَضَّلْتَنِي وَلَكَ

خدایا حمد و سپاس مخصوص توست به خاطر هدایت کردن و برتری دادن

الْحَمْدُ عَلَى مَا شَرَّفْتَنِي وَلَكَ الْحَمْدُ عَلَى كُلِّ بَلَاءٍ حَسَنٍ ابْتَلَيْتَنِي

و شرافتم (بر سایر مخلوقات)، و حمد و سپاس مخصوص توست بر هر آزمایش نیکویی که مرا به آن آزمودی،

اللَّهُمَّ تَقَبَّلْ صَلَاتِي وَدُعَائِي وَطَهَّرْ قَلْبِي وَأَشْرَحْ لِي صَدْرِي وَتُبْ

خدایا نماز و دعایم را بپذیر و دلم را پاک گردان و سعه صدر به من عطا فرما، و توبه‌ام را

عَلَيَّ أَنْكَ أَنْتَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ. [۳۷۴]

بپذیر که تو بسیار توبه‌پذیر و مهربانی.

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۳۵۲

بعد از آن داخل مسجد شو و دو رکعت نماز بجا آور و دستها را به سوی آسمان بالا ببر و عرضه بدار:

أَنْتَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، مُبْدِيُ الْخَلْقِ وَمُعِيدُهُمْ، وَأَنْتَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ،

تویی خدایی که معبودی جز تو نیست، به وجود آورنده مخلوقات و بازگرداننده آنهايي، و تویی خدایی که معبودی جز تو نیست،

کلیات مفاتیح نوین ؛ ص ۳۵۲

خَالِقُ الْخَلْقِ وَرَازِقُهُمْ، وَأَنْتَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، الْقَابِضُ الْبَاسِطُ، وَأَنْتَ

آفریننده مخلوقات و روزی دهنده آنهايي، و تویی خدایی که معبودی جز تو نیست، گیرنده و گستراننده‌ای، و تویی

اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، مُدَبِّرُ الْأُمُورِ، وَبَاعِثُ مَنْ فِي الْقُبُورِ، أَنْتَ وَارِثُ

خدایی که معبودی جز تو نیست، تدبیرکننده کارها و برانگیزنده اهل قبوری، تویی وارث

الْأَرْضِ وَمَنْ عَلَيْهَا، اسئَلُكَ بِاسْمِكَ الْمَخْزُونِ الْمَكْنُونِ الْحَيِّ الْقَيُّومِ،

زمین و ساکنان آن، از تو می‌خواهم به حق نام پوشیده و محفوظ و زنده و پاینده‌ات

وَأَنْتَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، عَالِمُ السِّرِّ وَآخْفَى اسئَلُكَ بِاسْمِكَ الَّذِي إِذَا

و تویی خدایی که معبودی جز تو نیست، دانای اسرار و مخفی‌تر از اسراری، از تو می‌خواهم به حق نامت که اگر

دُعِيَتْ بِهِ اجبَتْ، وَإِذَا سئَلْتَ بِهِ اعْطَيْتَ، وَاسئَلُكَ بِحَقِّكَ عَلَى مُحَمَّدٍ

به آن خوانده شوی، اجابت کنی و اگر به آن درخواست شوی، عطا کنی، و از تو می‌خواهم به حقت بر محمد

وَأَهْلِ بَيْتِهِ، وَبِحَقِّهِمُ الَّذِي أَوْجَبْتَهُ عَلَيَّ نَفْسِكَ، أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ

و خاندان پاکش، و به حق آنان که بر خود واجب نمودی، که بر محمد

وَأَلِ مُحَمَّدٍ، وَأَنْ تُفَضِّلَ لِي حَاجَتِي السَّاعَةَ السَّاعَةَ، يَا سَامِعَ الدُّعَاءِ،

و خاندان پاکش درود فرستی و حاجتم را در همین ساعت برآوری، ای شنوای دعا،
 يَا سَيِّدَاهُ يَا مَوْلَاهُ يَا غِيَاثَاهُ، اَسْئَلُكَ بِكُلِّ اسْمٍ سَمَّيْتَ بِهِ نَفْسَكَ،
 ای آقا و سرورم، ای مولای من، ای فریادرسم از تو می‌خواهم به حق هر نامی که خود را به آن نامیدی
 اَوِاسْتَأْتَرْتْ بِهِ فِي عِلْمِ الْغَيْبِ عِنْدَكَ، اَنْ تُصَلِّيَ عَلَي مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ،
 یا در علم غیب در نزد خود برگزیدی، که بر محمد و خاندان پاکش درود فرستی
 وَأَنْ تُعَجِّلَ فَرَجَنَا السَّاعَةَ، يَا مُقَلِّبَ الْقُلُوبِ وَالْأَبْصَارِ، يَا سَمِيعَ الدُّعَاءِ.
 و در گشایش کارهایمان شتاب کنی، ای دگرگون کننده دلها و دیده‌ها، ای شنوای دعا.
 سپس به سجده برو و با اظهار خشوع هر آنچه می‌خواهی از خدا طلب کن، [۳۷۵] آنگاه به محلی
 کلیات مفاتیح نوین، ص: ۳۵۳

که معروف به خانه حضرت ابراهیم علیه السلام است می‌روی و دو رکعت نماز می‌خوانی و پس از تسبیح حضرت زهرا علیها السلام
 می‌گویی:

اللَّهُمَّ بِحَقِّ هَذِهِ الْبُقْعَةِ الشَّرِيفَةِ، وَبِحَقِّ مَنْ تَعَبَّدَ لَكَ فِيهَا، قَدْ عَلِمْتَ
 خدایا به حق این بارگاه گرامی و به حق آن کسی که تو را در آن عبادت کرد، حاجت‌هایم را
 حَوَائِجِي فَصَلِّ عَلَي مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَأَقْضِهَا، وَقَدْ اخْصَيْتَ ذُنُوبِي
 می‌دانی، پس بر محمد و خاندان پاکش درود فرست و حاجتم را برآور، و به یقین به عدد گناهانم آگاهی،
 فَصَلِّ عَلَي مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَأَغْفِرْهَا لِي اللَّهُمَّ اِحْبَبْنِي مَا كَانَتْ الْحَيَاةُ
 پس بر محمد و خاندان پاکش درود فرست و گناهانم را بپارز، خدایا تا زمانی که زندگی برای من بهتر است
 خَيْرًا لِي وَامْتَنِي اِذَا كَانَتْ الْوَفَاةُ خَيْرًا لِي عَلَي مَوْلَاهُ اَوْلِيَاءِكَ،
 مرا زنده بدار و زمانیکه مردن برای من بهتر است مرا بر دوستی اولیا
 وَمُعَادَاةِ اَعْدَائِكَ، وَافْعَلْ بِي مَا اَنْتَ اَهْلُهُ، يَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ.
 و دشمنی دشمنان بمیران و آنچه تو شایسته آنی در مورد من انجام ده، ای مهربان‌ترین مهربانان.
 بعد از آن به گوشه دیگر مسجد که در سمت مغرب و قبله واقع شده می‌روی و دو رکعت نماز می‌خوانی و دستها را بلند می‌کنی و
 این دعا را می‌خوانی:

اللَّهُمَّ اِنِّي صَلَّيْتُ هَذِهِ الصَّلَاةَ اِتِّغَاءً مَرْضَاتِكَ، وَطَلَبَ نَائِلِكَ، وَرَجَاءً
 خدایا این نماز را برای بدست آوردن خشنودی و طلب احسان و امید
 رَفْدِكَ وَجَوَائِزِكَ، فَصَلِّ عَلَي مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، وَتَقَبَّلْهَا مِنِّي بِاِحْسَنِ قَبُولٍ،
 هدیه و پاداشت بجا آوردم، پس بر محمد و خاندان پاکش درود فرست، و آن را به بهترین وجه از من بپذیر
 وَبَلِّغْنِي بِرَحْمَتِكَ الْمَأْمُولَ، وَافْعَلْ بِي مَا اَنْتَ اَهْلُهُ، يَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ.
 و مرا به رحمتت به آرزویم برسان و آنچه تو شایسته آنی در مورد من انجام ده، ای مهربان‌ترین مهربانان.

آنگاه به سجده می‌روی و دو طرف صورت را بر سجده گاه می‌گذاری، بعد از آن به گوشه دیگر مسجد که در طرف مشرق است
 می‌روی و پس از دو رکعت نماز، دستها را می‌گشایی و می‌گویی:

اللَّهُمَّ اِنْ كَانَتْ الذُّنُوبُ وَالْخَطَايَا قَدْ اخْلَقَتْ وَجْهِي عِنْدَكَ، فَلَمْ تَرْفَعْ لِي
 خدایا اگر گناهان و اشتباهاتم چهره‌ام را در پیشگاهت دگرگون کرده و نمی‌گذارد صدایم

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۳۵۴

الْيَكَّ صَوْتًا، وَلَمْ تَسْتَجِبْ لِي دَعْوَةً، فَأَتَى اسئُلكَ بِكَ يَا اللَّهُ، فَانَّهُ لَيْسَ

به درگاہت برسد و دعایی از من مستجاب کنی، پس از تو می‌خواهم به حق خودت ای خدا که احدی

مِثْلَكَ احَدٌ، وَاتَّوَسَّلُ إِلَيْكَ بِمُحَمَّدٍ وَآلِهِ، وَاسئُلكَ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ

مانندت نیست و به حق محمد و خاندان پاکش به تو متوسل می‌شوم، و از تو می‌خواهم که بر محمد

وَآلِ مُحَمَّدٍ، وَأَنْ تُقْبَلَ إِلَيَّ بِوَجْهِكَ الْكَرِيمِ وَتُقْبَلَ بِوَجْهِكَ إِلَيْكَ، وَلَا

و خاندان پاکش درود فرستی و به روی کریمت به من توجه کنی و مرا به خودت متوجه سازی، و زمانی که

تُحَيِّنِي حَيِّنَ ادْعُوكَ، وَلَا تَعْرِضْنِي حَيِّنَ ارْجُوكَ، يَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ.

تو را می‌خوانم ناامیدم مکنی و هنگامی که به تو امیدوارم محروم مگردانی، ای مهربان‌ترین مهربانان.

سپس دو طرف صورت خویش را بر روی خاک بگذار (و ذکر خدا بگو و دعا کن). [۳۷۶] سپس وارد خانه‌ای که در وسط مسجد

است می‌شوی (که به مقام امام زین العابدین علیه السلام معروف است) و پس از خواندن دو رکعت نماز، می‌گویی: یا مَنْ هُوَ اقْرَبُ

إِلَيَّ مِنْ حَبْلِ الْوَرِيدِ، یا

***** ای کسی که از رگ گردن به من نزدیکتری ای

فَعَالًا لِمَا يُرِيدُ، یا مَنْ يَحُولُ بَيْنَ الْمَرْءِ وَقَلْبِهِ، صَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ،

کسی که هرچه اراده کنی انجام می‌دهی، ای کسی که بین انسان و دلش فاصله می‌شوی، بر محمد و خاندان پاکش درود فرست،

وَحُلِّ بَيْنَنَا وَبَيْنَ مَنْ يُؤْذِنَا بِحَوْلِكَ وَقُوَّتِكَ، یا كَافِي مَنْ كُلِّ شَيْءٍ، وَلَا

و به نیرو و تواناییت بین ما و آنچه که ما را می‌آزارد مانع شو، ای یاری کننده هر چیز، که

يَكْفِي مِنْهُ شَيْءٌ، اَكْفِنَا الْمُهَمَّ مِنْ امْرِ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ، یا اَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ.

چیزی او را یاری نکند، امور مهم دنیا و آخرت ما را کفایت کن، ای مهربان‌ترین مهربانان.

آنگاه دو طرف صورت خود را روی سجده گاه بگذار. [۳۷۷] در ادامه بعضی از روایات آمده است: سپس او (حضرت خضر علیه

السلام) از مسجد سهله خارج شد، از او درباره این مکان سؤال کردیم جواب داد: این مکان مقام صالحین و انبیا و مرسلین

است. [۳۷۸]

مقام حضرت مهدی

(ارواحنا فداه):

طرف قبله مسجد بقیعه‌ای است معروف به مقام حضرت مهدی علیه السلام که زیارت آن حضرت در آن محل

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۳۵۵

شریف مناسب است و از بعضی از کتب نقل شده که شایسته است زیارت آن حضرت در این محل با خواندن «

سَلَامُ اللَّهِ الْكَامِلُ التَّامُّ...» [۳۷۹]

که در بخش زیارت امام زمان تحت عنوان «استغاثه به امام زمان» خواهد آمد، (صفحه ۵۱۸).

اعمال مسجد «زید»:

در بعضی از روایات از علی بن ابراهیم از پدرش این چنین آمده است: او (حضرت خضر علیه السلام) پس از خروج از مسجد سهله

وارد مسجد کوچکی (نزدیک مسجد سهله) شد و با سکینه و وقار دو رکعت نماز در آن بجای آورد و سپس دو دستش را گشود و عرضه داشت:

الهِی قَدْ مَدَّ إِلَيْكَ الْخَاطِئُ الْمَذْنُوبُ يَدَيْهِ بِحُسْنِ ظَنِّهِ بِكَ، الْهِی قَدْ جَلَسَ

خدایا خطا کار گناهکار به واسطه حسن ظنش به تو، دستانش را به درگاہت بلند کرده، خدایا بنده

المُسیءُ بَيْنَ يَدَيْكَ، مُقَرَّراً لَكَ بِسُوءِ عَمَلِهِ، وَرَاجِئاً مِنْكَ الصَّفْحَ عَنْ

بدکار در مقابلت نشسته، درحالی که به بدی کردارش اقرار داشته و از تو امید بخشش خطاهایش

زَلَّهِ، الْهِی قَدْ رَفَعَ إِلَيْكَ الظَّالِمَ كَفَّيْهِ، رَاجِئاً لِمَا لَدَيْكَ، فَلَا تُخَيِّبْهُ

را دارد، خدایا بنده‌ای که به خود ظلم کرده دستهایش را به درگاہت بلند کرده در حالی که به آنچه نزد توست امیدوار است، پس

بِرَحْمَتِكَ مِنْ فَضْلِكَ، الْهِی قَدْ جَاءَ الْعَانِدُ إِلَى الْمَعَاصِي بَيْنَ يَدَيْكَ،

به رحمت او را از فضل و احسانت ناامید مکن، خدایا بازگشت کننده به گناهان در مقابلت زانو زده

خَائِفاً مِنْ يَوْمٍ تَجْتَوِي فِيهِ الْخَلَائِقُ بَيْنَ يَدَيْكَ، الْهِی جَاءَكَ الْعَبْدُ الْخَاطِئُ

درحالی که از روز زانو زدن مخلوقات در برابرت ترسان است، خدایا بنده خطا کار،

فَزِعاً مُشْفِقاً، وَرَفَعَ إِلَيْكَ طَرْفَهُ حَذِراً رَاجِئاً، وَفَاضَتْ عَبْرَتُهُ مُسْتَغْفِراً

هراسان و نگران به سویت آمده و درحال پرهیز و امید، نگاهش را به سوی تو دوخته است، و توبه کنان و پشیمان اشکش

نَادِماً، وَعَزَّتْكَ وَجَلَالِكَ مَا أَرَدْتُ بِمَعْصِيَتِي مُخَالَفَتَكَ، وَمَا عَصَيْتُكَ إِذْ

جاری است، به عزت و جلالت سوگند با گناهم قصد مخالفت تو را نداشته‌ام، و نافرمانیم

عَصَيْتُكَ وَأَنَا بِكَ جَاهِلٌ، وَلَا لِعُقُوبَتِكَ مُتَعَرِّضٌ، وَلَا لِنَظَرِكَ مُسْتَحْفِئٌ،

نه به خاطر جهلم به ذات تو و نه به جهت اعتراض به کیفر تو و نه سبک شمردن رأی و نظر تو است،

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۳۵۶

وَلَكِنْ سَوَّلْتُ لِي نَفْسِي وَاعَانَتْنِي عَلَى ذَلِكَ شِفْوَتِي وَعَزَّتِي سِتْرُكَ

بلکه هوای نفسم این کار را در نظرم جلوه داد و بدبختیم نیز بر آن کمک کرد، و پرده پوشیت بر من

الْمُرْخِي عَلَيَّ، فَمِنَ الْآنَ مِنْ عَذَابِكَ مَنْ يَسْتَنْقِذُنِي وَبَحْلِ مِنْ اِعْتَصِمُ

مرا (به انجام گناه) مغرور ساخت، پس اکنون چه کسی مرا از عذابت نجات می‌دهد، و اگر ریسمان (نجاتت را) از من قطع کنی

أَنْ قَطَعْتَ حَبْلَكَ عَنِّي فَيَا سَوَاتَاهُ عَدَاً مِنَ الْوُقُوفِ بَيْنَ يَدَيْكَ، إِذَا قِيلَ

به ریسمان چه کسی چنگ زدم، پس وای از رسوایی ایستادن در پیشگاہت در فردای قیامت، آن گاه که

لِلْمُخْفَيْنِ جُورُوا، وَلِلْمُثْقَلِينَ حُطُوا، أَمَعَ الْمُخْفَيْنِ اجُورُ، أَمْ مَعَ

به سبکباران گفته می‌شود بگذرید و به سنگین باران گفته می‌شود فرود آید، آیا با سبکباران بگذرم یا با

الْمُثْقَلِينَ احُطُّ، وَيَلِي كُلَّمَا كَبُرَ سَنِي كَثُرَتْ ذُنُوبِي وَيَلِي كُلَّمَا طَالَ

سنگین باران فرود آیم؟، وای بر من هر چه سنم زیاد می‌شود گناهانم بیشتر می‌گردد، وای بر من هر چه

عُمُرِي كَثُرَتْ مَعَاصِي، فَكَمْ أَتُوبُ وَكَمْ اَعُودُ، أَمَا أَنْ لِي أَنْ اسْتَحْيِي مِنْ

عمرم طولانی می‌شود نافرمانیم بیشتر می‌گردد، پس چقدر توبه کنم و بازگردم؟! آیا وقت آن نرسیده که از پروردگارم

رَبِّي اللَّهُمَّ فَبِحَقِّ مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ، اَعْفُ لِي وَارْحَمْنِي يَا اَرْحَمَ

شرم کنم؟ خدایا، پس به حق محمد و خاندان پاکش مرا ببخش و بر من رحم کن، ای مهربان‌ترین الرَّاحِمِينَ، وَخَيْرِ الْغَافِرِينَ سپس گریه کرد و طرف راست صورتش را بر سجده گاه گذاشت مهربانان و بهترین آمرزندگان. *****

و گفت: اِزْحَمُ مَنْ اَسَاءَ وَاقْتَرَفَ وَاِسْتَتَكَانَ وَاعْتَرَفَ اَنَّاكَه طرف چپ صورت را و ***** بر بنده‌ای که بدی و جنایت کرده و درمانده شده و (به گناهش) معترف است رحم کن ***** گفت: عَظَمَ الذَّنْبُ مِنْ عَبْدِكَ، فَلْيَحْسُنِ الْعَفْوُ مِنْ عِنْدِكَ يَا كَرِيمُ. ***** گناه بنده‌ات بزرگ است ولی عفو و گذشت از ناحیه تو نیکوست ای بزرگوار.

سپس خارج شد و درباره این مکان از او پرسیدیم، جواب داد: این مکان مسجد «زید بن صوحان» از اصحاب علی بن ابی طالب علیه السلام است و آنچه بجا آوردم دعا و تهجد او بود. سپس از ما غایب شد. [۳۸۰] یادآوری: مرحوم «سید بن طاووس» در «مصباح الزائر» می گوید: آنگاه به سجده برو و صد مرتبه بگو: «العفو العفو». [۳۸۱]

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۳۵۷

اعمال مسجد «صعصعه»:

مرحوم «سید بن طاووس» در «مصباح الزائر» [۳۸۲] برای این مسجد بعد از دو رکعت نماز، دعای «اللَّهُمَّ يَا

ذَا الْمَنِّ السَّابِغَةِ وَالْأَلَاءِ الْوَاذِعَةِ ...»

که در اعمال روزهای ماه رجب می آید را ذکر کرده است. گرچه مرحوم «علامة مجلسی» [۳۸۳] از «مزار شهید» و «مزار کبیر» و همچنین از خود «سید بن طاووس» در کتاب «اقبال» نقل می کند که بعضی از مؤمنین در ماه مبارک رجب، امام زمان (صلوات الله علیه) را در این مسجد مشاهده کردند که بعد از دو رکعت نماز، این دعا را خواند (شاید آن حضرت به مناسبت ماه رجب این دعا را خواندند، نه از باب این که مخصوص این مسجد باشد) ولی در هر حال، شکی نیست که خواندن چنین مناجات بلند و پرمعنایی در این مسجد، در زمان‌های دیگر نیز مناسب است.

شخصیت زید و صعصعه:

دو مسجد زید و صعصعه منسوب به دو برادر از یاران علی علیه السلام است: زید بن صوحان و صعصعه بن صوحان. زید از بزرگان اصحاب امیرمؤمنان علیه السلام و از شخصیت‌های برجسته و پرهیزگاران روزگار به شمار می‌رفت و در جنگ جمل، در رکاب آن حضرت به شهادت رسید [۳۸۴] و دعایی که در اعمال مسجد زید ذکر شد، دعایی است که او در نماز شب می‌خواند. [۳۸۵] برادرش صعصعه نیز از اصحاب امیرمؤمنان علیه السلام و از عارفان به حق آن حضرت و از بزرگان اهل ایمان است، فصاحت و بلاغت او در حدی بود که امیرمؤمنان علیه السلام او را «خطیب شحشح» یعنی ماهر، لقب داد، [۳۸۶] و او را به مهارت و فصاحت در خطابه و نیز به «کمی هزینه زندگی و کثرت کمک به مردم» ستوده است. [۳۸۷] او کسی است که در شبی که جنازه آن حضرت دفن می‌شد به همراه فرزندان آن بزرگوار از تشییع کنندگان بود و پس از فراغت از دفن آن حضرت، نزد قبر مقدس ایستاد و مشتی خاک برداشت و بر سر خود ریخت و گفت: پدر و مادرم فدای تو باد ای امیرمؤمنان! گوارا باد تو را کرامت‌های خدا، ای ابالحسن! به یقین مولد تو پاکیزه و صبر تو قوی و جهاد تو عظیم بود، و به آنچه آرزویش داشتی رسیدی، تجارت سودمندی

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۳۵۸

کردی و به نزد پروردگار خود شتافتی! ... و از این قبیل اوصاف، بسیار گفت و گریه سختی کرد و دیگران را به گریه آورد [۳۸۸] و در حقیقت سر قبر آن حضرت مجلس سوگواری به پا شد که روضه خوانش صعصعه و مستمعینش حسن و حسین علیهما السلام و محمد بن حنفیه و ابوالفضل العباس علیه السلام و سایر فرزندان و بستگان آن حضرت بودند. رحمت و رضوان خدا بر او باد.

فصل پنجم: زیارت امام حسین علیه السلام

زیارت امام حسین علیه السلام از نزدیک

فضیلت زیارت آن حضرت از نزدیک:

از آن جا که روایات مربوط به فضایل زیارت امام حسین (صلوات الله علیه) بسیار زیاد است، مناسب دیدیم که تنها فهرستی را از اعظم فضایی که در روایات آمده است بیان کنیم و در این رابطه بهترین شیوه را در این دیدیم که به یکی از مهمترین مصادر و منابع مورد اعتماد علمای شیعه یعنی کتاب «کامل الزیارات» [۳۸۹] (تألیف محدث و فقیه جلیل القدر، صاحب صدق و امانت، استاد مرحوم شیخ مفید رحمه الله و جمعی از بزرگان دیگر یعنی جعفر بن محمد بن قولویه) اشاره کنیم؛ کتابی که یکی از منابع اصلی ما در بخش‌های دیگر این کتاب یعنی بخش‌های مربوط به زیارت رسول مکرم و سایر ائمه علیهم السلام نیز بوده، و خواهد بود. ۸۳ باب از ۱۰۸ باب این کتاب، مربوط به فضایل امام حسین (صلوات الله علیه) و بعضی از یاران آن حضرت است که بیش از ۵۶۰ روایت دارد و ما تنها با مروری بر روایات بسیار فراوان مربوط به زیارت آن بزرگوار بسنده می‌کنیم:

۱- هیچ ملک مقرب و پیامبر مرسل نیست مگر این که از خدا طلب می‌کند که اذن زیارت امام حسین علیه السلام را برایش صادر کند، پس پیوسته، فوجی از ارواح انبیا و فرشتگان (از آسمانها) پایین می‌آیند و فوجی بالا می‌روند. [۳۹۰] ۲- هر شب هفتاد هزار فرشته از آسمان فرود می‌آیند و پس از طواف خانه خدا و زیارت قبر پیامبر صلی الله علیه و آله و امیرمؤمنان علیه السلام، به زیارت قبر امام حسین علیه السلام می‌روند و قبل از طلوع خورشید به آسمان عروج می‌کنند. [۳۹۱] ۳- یکی از یاران امام صادق علیه السلام از آن حضرت نقل می‌کند که فرمود: «رسول گرامی و علی علیهما السلام و فاطمه علیها السلام و همه ائمه علیهم السلام برای زوار امام حسین علیه السلام دعا می‌کنند» [۳۹۲] و نیز نقل می‌کند که روزی بر آن حضرت وارد شدم دیدم با خدای خودش مناجات می‌کند و در حال سجده این دعا را می‌خواند ... (دعایی بسیار عالی و با مضامین بلند در حق زوار امام حسین علیه السلام که در «کامل الزیارات» آمده است) پس از

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۳۵۹

آن که از سجده سر برداشت فرمود: «کسانی که در آسمانها در حق زوار امام حسین علیه السلام دعا می‌کنند بیش از کسانی هستند که در زمین برای آنها دعا می‌کنند» [۳۹۳] و نیز نقل می‌کند که آن حضرت فرمود: «آیا دوست نداری از کسانی باشی که از دنیا بیرون می‌روند در حالی که گناهی بر آنها نیست؟ آیا دوست نداری از آنانی باشی که رسول الله صلی الله علیه و آله با آنان مصافحه می‌کند؟» [۳۹۴] (پس زیارت آن حضرت را فراموش مکن).

۴- خداوند هزاران فرشته را مأمور قبر امام حسین علیه السلام قرار داده، و هیچ زائری به زیارت آن حضرت نمی‌رود مگر این که از او استقبال می‌کنند، و هیچ زائری با آن حضرت وداع نمی‌کند مگر این که او را بدرقه می‌نمایند، و هیچ زائری مریض نمی‌شود مگر این که از او عیادت می‌کنند و هیچ زائری نمی‌میرد مگر این که بر جنازه‌اش نماز می‌خوانند و بعد از مرگش برای او استغفار می‌کنند، [۳۹۵] و مطابق روایت دیگری اگر در اثنای سفر از دنیا برود ملائکه غسلش می‌دهند و درهای بهشت به رویش باز

می‌شود! [۳۹۶] ۵- هفتاد هزار فرشته را خداوند مأمور قبر امام حسین علیه السلام قرار داده که در آن جا عبادت خدا بجا می‌آورند و یک نماز آنان برابر با هزار نماز از انسان‌هاست، ثواب نمازشان برای زوار قبر امام حسین علیه السلام نوشته می‌شود! [۳۹۷] ۶- هر کس نزد قبر آن حضرت دو رکعت نماز بخواند و چیزی را از خدا طلب کند حاجتش برآورده می‌شود، و اگر برای زیارت او در آب فرات غسل کند تمام گناهانش - همانند روزی که از مادر متولد شده - ریخته می‌شود، و اگر کسی را در این راه کمک کند و هزینه سفرش را بدهد در برابر هر دره‌می، خداوند چند برابر به او عطا می‌کند و بلاهایی که مقدر شده بود به او اصابت کند را از او دور می‌سازد و از اموالش حفاظت می‌شود. [۳۹۸] ۷- یکی از یاران امام صادق علیه السلام از آن حضرت نقل می‌کند: «کسی که به زیارت قبر ابی‌عبدالله علیه السلام برود صله رسول‌الله صلی الله علیه و آله و صله ما را به جا آورده است؛ غیبت کردن در پشت سر او حرام و گوشتش بر آتش جهنم نیز حرام می‌شود و خداوند پشتیبان او در رفع نیازها و حفظ آنچه (از مال و فرزند و عیال) بر جای گذاشته، می‌باشد؛ هر حاجتی را از خدا بخواهد دیر یا زود برآورده می‌سازد». [۳۹۹] و مطابق روایت دیگری در ازای هر دره‌می، ده هزار دره‌م برایش ثواب نوشته می‌شود و درحالی که سوی اهلش باز می‌گردد که گناهان او از نامه اعمالش پاک شده است. [۴۰۰] و مطابق روایت دیگری بهتر از آن، رضایت خدا و دعای محمد صلی الله علیه و آله و دعای امیرمؤمنان و ائمه علیهم السلام است که شامل حالش می‌شود. [۴۰۱]

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۳۶۰

۸- کسی که توان زیارت امام حسین علیه السلام را داشته باشد و در عین حال (بدون عذر) ترک کند مخالفت با رسول الله صلی الله علیه و آله و مخالفت با ما کرده [۴۰۲] و به حسرت در «یوم الحسرة» گرفتار می‌شود! [۴۰۳] ۹- بشیر بن دهان از امام صادق علیه السلام نقل می‌کند که فرمود: «زائر قبر حسین علیه السلام با اولین گامی که برمی‌دارد و از اهل بیتش جدا می‌شود، مغفرت گناهانش آغاز می‌گردد، سپس پیوسته با قدم‌هایی که بر می‌دارد پاکتر می‌شود تا به قبر آن حضرت برسد، وقتی نزد قبر مطهر آمد خداوند سبحان می‌فرماید: بنده من از من طلب کن تا عطايت کنم، دعا کن تا به اجابت رسانم و بر خداست که آنچه را در این راه بذل کرده، به او برگرداند». [۴۰۴] و در روایت دیگری آمده است: برای خداوند فرشتگانی موكّل بر قبر امام حسین علیه السلام می‌باشند که وقتی کسی تصمیم به زیارت قبر امام حسین علیه السلام را گرفت خداوند گناهانش را به آن ملائکه می‌سپرد و وقتی قدمی برداشت آن گناهان را محو می‌کنند و وقتی باز قدمی برداشت حسنات او را زیاد می‌کنند و به همین صورت حسنات او زیاد می‌شود تا این که بهشت بر او واجب می‌گردد. سپس او را در بر می‌گیرند و تقدیش می‌کنند، و فرشتگان آسمان ندا می‌دهند که زوار حبیب رسول خدا صلی الله علیه و آله را تقدیس کنید، و وقتی غسل زیارت کردند حضرت محمد صلی الله علیه و آله ندایشان می‌دهد که ای مسافران الهی! رفاقت با من در بهشت، بر شما بشارت باد! سپس امیرمؤمنان علیه السلام ندایشان می‌دهد که من ضامن قضای حوائج و دفع بلاها از شما در دنیا و آخرتم. سپس رسول گرامی صلی الله علیه و آله با آنها از راست و چپ ملاقات می‌کند تا این که با همراهی آن حضرت به سوی خانواده خود باز گردند. [۴۰۵] یادآوری لازم:

روشن است که این ثواب‌های عظیم و پاداش‌های فوق العاده از آن کسانی است که عارف به حقّ امام حسین علیه السلام باشند و بدانند آن حضرت برای چه هدفی قیام کرد و در چه راهی شربت شهادت نوشید و در ضمن زیارت، با آن حضرت پیوند تازه‌ای برقرار کنند و در مسیر اهداف آن بزرگوار قرار گیرند و محتوای سازنده زیارت‌نامه‌ها را در وجود خود پیاده کنند و با روحیه‌ای تازه از کنار قبر آن بزرگوار بازگردند و لذا در روایتی که ابن عباس از پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله درباره زیارت امام حسین علیه السلام و پاداش عظیم آن نقل می‌کند جمله «عارفاً بحقه» در آغاز روایت به چشم می‌خورد. [۴۰۶]

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۳۶۱

آدابی که شایسته است زائر در مسیر زیارت، رعایت کند به قرار زیر است (البته بعضی از این آداب در شرایط فعلی میسر نیست، به آنچه ممکن است اکتفا کند):

۱- بهتر است قبل از آن که از خانه خارج شود سه روز روزه بدارد و در روز سوم غسل کند و خانواده خود را جمع نماید و بگوید:

اللَّهُمَّ اِنِّي اسْتَوْدِعُكَ الْيَوْمَ نَفْسِي وَاهْلِي وَمَالِي وَوُلْدِي وَكُلَّ مَنْ كَانَ
خدایا امروز خودم و خانواده و اموال و فرزندانم و هر که در راه
مَنِّي بِسَبِيلِ، الشَّاهِدَ مِنْهُمْ وَالْغَائِبَ، اللَّهُمَّ احْفَظْنَا بِحِفْظِ الْإِيمَانِ،
با من است، حاضر و غایب آنان را به تو می سپارم، خدایا ما را با حفظ ایمان محافظت فرما،
وَاحْفَظْ عَلَيْنَا، اللَّهُمَّ اجْعَلْنَا فِي حِرْزِكَ، وَلَا تَسْلُبْنَا نِعْمَتَكَ، وَلَا تُغَيِّرْ مَا
و از ما دفاع کن، خدایا ما را در پناهت قرار ده و نعمت هایت را از ما مگیر و آنچه که
بِنَا مِنْ نِعْمَةٍ وَعَافِيَةٍ، وَزِدْنَا مِنْ فَضْلِكَ، اَنَا الْيَكْرُ رَاغِبُونَ. [۴۰۷]

از نعمت و سلامتی به ما ارزانی داشته‌ای دگرگون مکن و از فضل و احسانت بر ما بیفزا که ما به تو مشتاقیم.

۲- آنگاه با خضوع و خشوع از منزل خارج شود و «
لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ

» و «

اللَّهُ أَكْبَرُ

» و «

الْحَمْدُ لِلَّهِ

« بسیار بگوید، و صلوات بر محمد و آل محمد (صلوات الله عليهم) بفرستد و با آرامش و وقار به راه بیفتد [۴۰۸] و بداند هر زحمتی در این راه متحمل شود، اجر و پاداش عظیم دارد.

۳- امام صادق علیه السلام فرمود: «در حالی به زیارت امام حسین علیه السلام برو که محزون و ژولیده و غبارآلود و گرسنه و تشنه باشی چرا که آن حضرت با چنین حالاتی به شهادت رسید، آنگاه حاجات خود را طلب کن و برگرد و کنار قبرش را وطن خود قرار مده!» [۴۰۹] ۴- توشه خویش را در این سفر، از غذاهای لذیذ و شیرین قرار ندهد و از غذاهای ساده استفاده کند چرا که از امام صادق علیه السلام روایت شده که فرمود: «شنیده‌ام جماعتی به زیارت امام حسین علیه السلام می‌روند در حالی که با خود سفره‌هایی از بزغاله‌های بریان و حلواها حمل می‌کنند، با آن که اگر به زیارت قبر پدران یا کلیات مفاتیح نوین، ص: ۳۶۲

دوستان خود می‌رفتند چنین عمل نمی‌کردند.» [۴۱۰] ۵- اگر ممکن است گاهی با پای پیاده و با کمال تواضع و فروتنی برای زیارت حرکت کند، چرا که امام صادق علیه السلام فرمود: «در ازای هر گامی که برمی‌دارد هزار حسنه برای او نوشته می‌شود.» [۴۱۱] ۶- وقتی به شطّ فرات رسید غسل کند و با پای پیاده و برهنه حرکت کند. [۴۱۲]

آب فرات و فضیلت آن:

شطّ فرات از کربلا- و از نزدیکی نجف یعنی شهر «کوفه» که هم اکنون متصل به «نجف» شده است می‌گذرد. روایات زیادی در فضیلت آب فرات در کتب روایی ما از جمله «کامل الزیارات ابن قولویه»، وارد شده و ویژگی‌ها و برکاتی را برای آن برشمرده

است؛ از جمله:

الف) یکی از یاران امام باقر علیه السلام نقل می‌کند که مردی از اهل کوفه بر آن حضرت وارد شد، حضرت فرمود: «آیا هر روز در آب فرات غسل می‌کنی؟ گفت خیر، فرمود: هر هفته؟ گفت خیر، فرمود: هر ماه؟ گفت خیر، فرمود: هر سال؟ عرض کرد خیر، فرمود: به یقین که تو از خیر و برکت محرومی». [۴۱۳] ب) در روایتی امام صادق علیه السلام آیه «وَآوَيْنَاهُمَا إِلَى رَبْوَةٍ ذَاتِ قَرَارٍ وَمَعِينٍ» [۴۱۴]

(که درباره مریم و فرزندش حضرت عیسی علیه السلام وارد شده و ترجمه‌اش این است: «و ما عیسی و مادرش را در سرزمین مرتفعی که دارای امتیّت و آب جاری بود، جای دادیم») را به نجف (که در نزدیکی کوفه است) و آب فرات تفسیر فرمودند. [۴۱۵] ج) در روایت دیگری آن حضرت می‌فرماید: «اگر من در نزدیکی فرات بودم صبح و شام کنارش می‌رفتم و از آن بهره می‌گرفتم». [۴۱۶] د) در روایت معتبر دیگری نهر فرات از نهرهای چهارگانه بهشتی معرفی شده است. [۴۱۷] یادآوری: لزومی ندارد که مردم برای تبرّک به آب فرات در نهر غسل کنند بلکه استفاده از آب لوله‌کشی که از آب فرات برگرفته شده باشد نیز، همین برکات را خواهد داشت، ان شاء الله.

۷- به نیازمندان و واماندگان در راه کمک کند و تا حدّ ممکن در رفع مشکل آنها اهتمام ورزد و آنها را

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۳۶۳

به منزل برساند؛ چرا که «شیخ کلینی» به سند معتبر از امام صادق علیه السلام روایت کرده که خطاب به جمعی که در نزد او بودند فرمود: چرا شما ما را خوار و سبک می‌انگارید؟! فردی از آن جمع عرض کرد: پناه می‌بریم به خداوند از این که بخواهیم شما و یا چیزی را که مربوط به شماست سبک بشماریم. فرمود: آری! تو خودت یکی از آنها هستی! عرض کرد: به خدا پناه می‌برم! فرمود: آیا نزدیک «جحفه» که بودیم صدای استعانت فلان کس را نشنیدی که از تو درخواست کرده بود مرا به قدر یک میل (حدود ۱/۵ کیلومتر) سوار کن که به خدا سوگند خسته شده‌ام و تو سرت را بالا گرفتی و با بی‌اعتنایی از او گذشتی؟! آنگاه فرمود: هر کس مؤمنی را خوار نماید ما را خوار نموده و احترام ما را ضایع کرده است. [۴۱۸] لازم به تذکر است که این نکته اختصاص به زوّار امام حسین علیه السلام ندارد، بلکه نظیر قصّه‌ای که از علی بن یقطین در آداب مطلق زیارات گذشت (و آن نیز مربوط به تکریم برادر دینی و پرهیز از بی‌حرمتی و بی‌اعتنایی نسبت به مؤمن بود) در هر سفر زیارتی باید مورد توجه قرار گیرد.

۸- مصاحبت و معاشرت نیکو داشته باشد و با دوستان و رفقا سخن کم بگوید، بسیار یاد خدا کند و جامه‌های پاکیزه بپوشد، قبل از ورود به حرم، غسل کند و با خشوع و رقت قلب بوده باشد و نماز بسیار بخواند و بر محمّد و آل محمّد علیهم السلام بسیار صلوات بفرستد و از چیزهای ناشایست، خویشان را نگه دارد، و از حرام و چیزهای شبهه‌ناک، کاملاً بپرهیزد، و به برادران مؤمن پریشان‌حال، احسان کند و اگر کسی را دید که هزینه سفرش تمام شده از او دستگیری کند و موجودی خود را میان خود و او، تقسیم کند و از جدال و نزاع و همه اموری که خدا از آن نهی کرده، دوری گزیند. همه این آداب را محمّد بن مسلم از امام صادق علیه السلام نقل می‌کند. [۴۱۹] ۹- از ابوسعید مدائنی نقل شده که می‌گوید: محضر امام صادق علیه السلام رسیدم و پرسیدم: آیا به زیارت قبر حسین بن علی علیه السلام بروم؟ فرمود: آری، برو به زیارت قبر امام حسین علیه السلام، نیک‌ترین نیکان، پاکیزه‌ترین پاکیزگان و نیکوکارترین نیکوکاران، و چون آن حضرت را زیارت کردی نزد آن حضرت دو رکعت نماز بجای آور و در آن دو رکعت، سوره یس و الرحمن بخوان که اگر چنین کنی ثواب عظیمی برای تو خواهد بود. [۴۲۰] ۱۰- نماز فریضه و نافله را نزد قبر آن حضرت بجا آورد که مقبول است؛ چرا که نماز واجب است که نزد آن حضرت خوانده می‌شود برابر با حج، و نماز نافله برابر با عمره است. [۴۲۱] یادآوری: الف) ظاهر اخبار این است که نماز زیارت و یا غیر آن را، هم می‌تواند در پشت سر قبر آن

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۳۶۴

حضرت بخواند و هم در بالای سر، [۴۲۲] (البته اگر می‌خواهد در بالای سر بخواند مقداری عقب‌تر بایستد تا محاذی قبر مقدس نباشد).

ب) دو رکعت نمازی که به عنوان نماز زیارت در بالای سر خوانده می‌شود بهتر است که در رکعت اول آن، حمد و سوره یس بخواند و در رکعت دوم، حمد و سوره الرحمن. [۴۲۳] (ج) ابن قولویه از امام باقر علیه السلام روایت کرده که به شخصی فرمود: چه مانعی دارد که هرگاه حاجتی پیدا کردی نزد قبر امام حسین علیه السلام بروی و چهار رکعت نماز گزاری و حاجت خویش را از خدا طلب کنی؛ چرا که نماز فریضه نزد آن حضرت معادل با حج، و نماز نافله معادل با عمره است [۴۲۴] و از روایت امام باقر علیه السلام نیز به دست می‌آید که هر کس دو رکعت یا چهار رکعت نماز، کنار قبرش بخواند و حاجتش را طلب کند، حاجتش برآورده خواهد شد [۴۲۵] و وقتی ابن ابی یعفور خدمت امام صادق علیه السلام عرض می‌کند: اشتیاق زیارت تو باعث شد که من مشقت‌هایی را متحمل گردم تا به محضر شرفیاب شوم، حضرت در جوابش فرمودند: از پروردگارت گلایه نکن! چرا نزد کسی که حَقُّش بر گردن تو از حَقِّ من بیشتر است نرفتی؟ ابن ابی‌یعفور می‌گوید: این دو جمله حضرت خیلی بر من گران آمد و جمله دوم (چرا نزد کسی که حَقُّش بیشتر از حَقِّ من است نرفتی) از جمله اول (از پروردگارت گلایه نکن) گرانتر بود، لذا پرسیدم: آن چه کسی است که حَقُّش بر من از حَقِّ تو بیشتر است؟ فرمود: حسین بن علی علیهما السلام؛ چرا نزد امام حسین علیه السلام نرفتی و آن جا دعا نکردی و عرض حاجت نمودی؟! [۴۲۶] در روایات [۴۲۷] آمده است که خداوند در برابر شهادت، سه چیز به امام حسین علیه السلام ارزانی داشت: »

جَعَلَ

الإمامةَ في ذريته، وَ الشِّفاءَ في تُرْبَتِهِ، وَ إِجابَةَ الدُّعاءِ عِنْدَ قَبْرِهِ

؛ امامت را در فرزندان او قرار داد و شفا را در تربتش و اجابت دعا را در کنار قبرش (در بعضی از روایات نیز آمده: »

تَحْتَ قَبْرِهِ

؛ زیر قبه‌اش)». [۴۲۸] حاج شیخ عباس قمی (ره) نوشته است از روایات به دست می‌آید که اجابت دعا در زیر قبه آن حضرت از اموری است که حق تعالی در عوض شهادتش به او عنایت فرموده است لذا زائر باید آن را غنیمت بشمرد و در تضرع و انابه و دعا و عرض حاجات کوتاهی نکند و بهترین دعاها با عالی‌ترین مضامین را در این مکان مقدس بخواند، و ما در این جا به چهار دعا اشاره می‌کنیم:

یک- دعایی که در پایان زیارت امین‌الله (صفحه ۲۶۲) وارد شده و از مضامین بسیار بلند و جامعی

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۳۶۵

برخوردار است، که می‌تواند همراه با خود این زیارت (که مطابق آنچه ضمن زیارات مطلقه امیرمؤمنان گذشت از معتبرترین زیارتهاست) امام حسین علیه السلام را نیز زیارت کند زیرا همچنان که گفته شد این زیارتی است که در همه مشاهد مشرفه می‌توان خواند.

دو- دعاهایی که در اواخر این بخش بعد از زیارات جامعه آمده است، (صفحه ۵۵۲-۵۶۱).

سه- دعای عالیة المضامین که از جامع‌ترین دعاهاست و «سید بن طاووس» در «مصباح الزائر» بعد از زیارت جامعه ائمه‌المؤمنین (سومین زیارت جامعه) آن را نقل کرده است و در تتمه این بخش نیز خواهد آمد، (صفحه ۵۵۵).

چهار- دعایی که در ضمن یکی از زیارات امام حسین علیه السلام نقل شده، به این صورت که دست‌های خود را به سوی آسمان بالا برده، می‌گویی:

اللَّهُمَّ قَدْ تَرَى مَكَانِي وَ تَسْمَعُ كَلَامِي وَ تَرَى مَقَامِي وَ تَضَرُّعِي وَ مَلَاذِي

خدایا جایگاهم را می‌بینی و سخنم را می‌شنوی و موقعیت و گریه و زاری و پناهندگیم را
 بِقَبْرِ وَلِيِّكَ وَحُجَّتِكَ، وَابْنِ نَبِيِّكَ، وَقَدْ عَلِمْتَ يَا سَيِّدِي حَوَائِجِي وَلَا
 به قبر ولی و حجتت و فرزند پیامبرت می‌بینی، ای آقا و سرورم حاجت‌هایم را می‌دانی، و
 يَخْفَى عَلَيْكَ حَالِي وَقَدْ تَوَجَّهْتُ إِلَيْكَ بِابْنِ رَسُولِكَ وَحُجَّتِكَ وَامِينِكَ،
 حالم بر تو پوشیده نیست و به واسطه فرزند پیامبر و حجت و امنیت، به تو رو کرده‌ام
 وَقَدْ اتَيْتَكَ مُتَقَرِّبًا بِهِ إِلَيْكَ وَالْيَ رَسُولِكَ، فَاجْعَلْنِي بِهِ عِنْدَكَ وَجِيهًا
 و به واسطه او به تو و پیامبرت نزدیکی می‌جویم پس به حق او مرا
 فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَمِنَ الْمُقَرَّبِينَ، وَأَعْطِنِي بِيَارَتِي اَمَلِي وَهَبْ
 در دنیا و آخرت در نزد خودت آبرومند و از مقربان قرار ده، و به سبب زیارتم آرزویم را برآور و خواسته‌ام را
 لِي مُنَايَ، وَتَفَضَّلْ عَلَيَّ بِشَهْوَتِي وَرَغْبَتِي وَأَقْضِ لِي حَوَائِجِي
 عطا کن، خواسته و شوق و اشتیاقم را به من تفضل کن و حاجت‌هایم را برآور
 وَلَا تُرْذِنِي خَائِبًا، وَلَا تَقْطَعْ رَجَائِي وَلَا تُخَيِّبْ دُعَائِي وَعَرَّفْنِي
 و مرا ناامید باز مگردان و امیدم را قطع مکن، و دعایم را بی‌نتیجه قرار مده، اجابت
 الْإِجَابَةَ فِي جَمِيعِ مَا دَعَوْتُكَ مِنْ أَمْرِ الدِّينِ وَالْدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ، وَاجْعَلْنِي
 تمام آنچه که از امور دین و دنیا و آخرت از تو خواستم به من بنمایان، و مرا
 کلیات مفاتیح نوین، ص: ۳۶۶
 مِنْ عِبَادِكَ الَّذِينَ صَرَفَتْ عَنْهُمْ الْبَلَايَا، وَالْأَمْرَاضَ وَالْفِتْنَ وَالْأَعْرَاضَ،
 از بندگانی که بلاها و بیماری‌ها و فتنه‌ها و حوادث را از آنها بازگردانده‌ای، قرار ده،
 مِنَ الَّذِينَ تُحْيِيهِمْ فِي عَافِيَةٍ، وَتُمِيتُهُمْ فِي عَافِيَةٍ، وَتُدْخِلُهُمُ الْجَنَّةَ
 از آنانی که در عافیت و سلامتی زنده داشته و میرانده‌ای و در عافیت وارد بهشت
 فِي عَافِيَةٍ، وَتُجْبِرُهُمْ مِنَ النَّارِ فِي عَافِيَةٍ، وَوَفَّقْ لِي بِمَنْ مِّنْكَ صِلَاحَ
 نموده و در عافیت از آتش جهنم پناه داده‌ای، و به منی از ناحیه خودت خیر
 مَا أَوْمَلُ فِي نَفْسِي وَاهْلِي وَوُلْدِي وَآخْوَانِي وَمَالِي وَجَمِيعِ مَا أَنْعَمْتَ
 آنچه آرزو دارم در مورد خودم، خانواده، فرزندان، برادران و داراییم و تمام آنچه که به واسطه آن به من نعمت داده‌ای
 بِهِ عَلَيَّ يَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ. [۴۲۹]

برایم مهیا کن، ای مهربانترین مهربانان.

۱۱- در داخل حرم بر آن حضرت صلوات بفرستد و بهتر است این صلوات را که مرحوم «علامه مجلسی» از «سید بن طاووس» نقل کرده، بخواند:

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ، وَصَلِّ عَلَى الْحُسَيْنِ الْمَظْلُومِ الشَّهِيدِ،

خدایا بر محمد و خاندان پاکش درود فرست و بر حسین مظلوم شهید درود فرست،

قَتِيلِ الْعَبْرَاتِ، وَاسِيرِ الْكُرْبَاتِ، صَلَاةً نَامِيَةً زَاكِيَةً مُبَارَكَةً، يَضَعُدُ أَوْلَهَا،

آن کشته‌ای که اشک فراوان بر او ریخته می‌شود و در بند ناگواری‌ها است درود فرست، درودی فراوان، پاکیزه و با برکت که صعود کننده

وَلَا يَنْفَعُ آخِرُهَا، أَفْضَلَ مَا صَلَّيْتَ عَلَىٰ أَحَدٍ مِنْ أَوْلَادِ الْأَنْبِيَاءِ

و بی انتها باشد بهترین درودی که بر هر یک از فرزندان پیامبران و فرستادگانت
و الْمُرْسَلِينَ، يَا رَبَّ الْعَالَمِينَ، اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى الْإِمَامِ الشَّهِيدِ الْمُقْتُولِ
فرستاده‌ای، ای پروردگار جهانیان، خدایا درود فرست بر پیشوای شهید و کشته شده (در راه خدا)
الْمَظْلُومِ الْمَخْذُولِ، وَالسَّيِّدِ الْقَائِدِ، الْعَابِدِ الرَّاهِدِ، الْوَصِيِّ الْخَلِيفَةِ،
و مظلوم و بی یاور، و آقا و رهبر، و عابد پرهیزگار و وصی جانشین،
الْإِمَامِ الصِّدِّيقِ، الطُّهْرِ الطَّاهِرِ، الطَّيِّبِ الْمُبَارَكِ، وَالرَّضِيِّ الْمَرْضِيِّ،
آن امام راست گفتار، پاک و پاکدامن و پاکیزه و با برکت، و خوشنود و پسندیده
کلیات مفاتیح نوین، ص: ۳۶۷

وَالْتَقَى الْهَادِيَ الْمُهْدِيَّ، الرَّاهِدِ الذَّائِدِ الْمُجَاهِدِ الْعَالِمِ، إِمَامِ الْهُدَى

و پرهیزکار و راهنمای راه یافته، آن پرهیزگار پشتیبان و مجاهد دانا، و پیشوای هدایت،

وَسَبِطِ الرَّسُولِ، وَقُرَّةِ عَيْنِ الْبَتُولِ، صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ، اللَّهُمَّ صَلِّ

و نوه پیامبر و نور چشم حضرت زهرا- که سلام و درود خدا بر او و خاندان پاکش باد- خدایا

عَلَى سَيِّدِي وَمَوْلَايَ، كَمَا عَمِلَ بِطَاعَتِكَ، وَنَهَى عَنِ مَعْصِيَتِكَ، وَبَالَغْ

بر آقا و مولای من درود فرست، آن گونه که اطاعت کرده و از نافرمانیت نهی نمود، در راه خوشنودیت

فِي رِضْوَانِكَ، وَأَقْبَلْ عَلَيَّ إِيمَانِكَ غَيْرَ قَابِلٍ فِيكَ عُذْرًا، سِرًّا وَعَلَانِيَةً

کوشش کرده، و بدون عذری به تو ایمان آورد، در نهان و آشکار

يَدْعُو الْعِبَادَ إِلَيْكَ، وَيَدُلُّهُمْ عَلَيْكَ، وَقَامَ بَيْنَ يَدَيْكَ، يَهْدِمُ الْجُورَ

بندگان را به سوی تو فراخوانده و راهنمایی نمود و در حضورت قیام کرده تا (کاخ) ظلم و جور را با

بِالصَّوَابِ، وَيُحْيِي السُّنَّةَ بِالْكِتَابِ، فَعَاشَ فِي رِضْوَانِكَ مَكْدُودًا،

درستی ویران سازد و راه و روش پیغمبر را با کتاب خدا زنده گردانید، پس در راه خوشنودی تو با سختی و مشقت زندگی کرد

وَمَضَى عَلَى طَاعَتِكَ وَفِي أَوْلِيَائِكَ مَكْدُوحًا، وَقَضَى إِلَيْكَ مَفْقُودًا، لَمْ

و بر بندگی تو و در راه اولیایت رنج کشید، از دنیا رفت، در حالی که

يَعْصِكَ فِي لَيْلٍ وَلَا نَهَارٍ، بَلْ جَاهَدَ فِيكَ الْمُنَافِقِينَ وَالْكَفَّارَ، اللَّهُمَّ

هیچ گاه نافرمانی تو را نکرد، بلکه در راه تو با منافقان و کفار پیکار کرد، خدایا

فَاجْزِهِ خَيْرَ جَزَاءِ الصَّادِقِينَ الْأَبْرَارِ، وَضَاعِفْ عَلَيْهِمُ الْعَذَابَ، وَلِقَاتِلِيهِ

پس بهترین پاداش راستگویان و نیکوکاران را به او عطا فرما، و بر عذاب و عقاب دشمنان و قاتلانش

الْعِقَابَ، فَقَدْ قَاتَلَ كَرِيمًا، وَقُتِلَ مَظْلُومًا، وَمَضَى مَرْحُومًا، يَقُولُ أَنَا ابْنُ

بیفزا، که بزرگوارانه جنگید و مظلومانه کشته شد و در سایه رحمت خدا درگذشت، در حالی که می‌فرمود: من فرزند

رَسُولِ اللَّهِ مُحَمَّدٍ، وَأَبْنُ مَنْ زَكَّى وَعَبَدَ، فَاقْتُلُوهُ بِالْعَمْدِ الْمُعْتَمَدِ، قَتَلُوهُ

فرستاده خدا، محمد هستم و فرزند کسی که زکات داد و خدا را عبادت نمود، پس او را دانسته و به عمد کشتند، او را

عَلَى الْإِيمَانِ، وَأَطَاعُوا فِي قَتْلِ الشَّيْطَانِ، وَلَمْ يُرَاقِبُوا فِيهِ الرَّحْمَنَ،

بر ایمان کشتند و در کشتن او از شیطان پیروی کردند. و در قتل او از خداوند رحمان نترسیدند،

اللَّهُمَّ فَصِّلْ عَلَى سَيِّدِي وَمَوْلَايَ، صَلَاةً تَرْفَعُ بِهَا ذِكْرَهُ، وَتُظَهِّرُ بِهَا امْرَأَهُ،

خدایا بر آقا و مولای من درود فرست، درودی که به واسطه آن یادش را بالا برده و برنامه‌اش را آشکار نموده کلیات مفاتیح نوین، ص: ۳۶۸

وَتُعَجِّلُ بِهَا نَصْرَهُ، وَاخْصُصْهُ بِأَفْضَلِ قِسْمِ الْفَضَائِلِ يَوْمَ الْقِيَمَةِ، وَزِدْهُ

و در یاریش تعجیل کنی، و بهترین فضیلت‌ها را در روز قیامت مخصوص او گردان و بر شرافتش در شرفاً فی اعلیٰ علیین، وَبَلِّغْهُ اَعْلَى شَرَفِ الْمَكْرَمِينَ، وَارْفَعْهُ مِنْ شَرَفِ بلندترین درجات بهشت بیفزا و او را به بلندترین مرتبه اهل کرامت برسان، و او را از رحمت عظیمت رَحْمَتِكَ فِي شَرَفِ الْمُقَرَّبِينَ فِي الرَّفِيعِ الْاَعْلَى وَبَلِّغْهُ الْوَسِيلَةَ،

در جایگاه رفیع مقربان تا بلندترین جایگاه بالا ببر، و او را به مقام وسیله [/ شفاعت و الْمُنَزَّلَةَ الْجَلِيلَةَ، وَالْفَضْلَ وَالْفَضِيلَةَ، وَالْكَرَامَةَ الْجَزِيلَةَ، اللَّهُمَّ وَاجْزِهِ

جایگاه با عظمت و فضل و فضیلت و بزرگواری نیکو برسان، خدایا بهترین پاداشی را که به عَنَّا اَفْضَلَ مَا جَاوَزْتَ اِمَامًا عَنْ رَعِيَّتِهِ، وَصَلِّ عَلَى سَيِّدِي وَمَوْلَايَ،

یک پیشوا از جانب پیروانش می‌دهی از جانب ما به او عطا فرما و بر آقا و مولایم درود فرست کَلِمًا ذِكْرًا وَكَلِمًا لَمْ يُذَكَّرْ، يَا سَيِّدِي وَمَوْلَايَ، اِذْخُلْنِي فِي حِزْبِكَ

هر زمانی که یاد شود و یاد نشود، ای آقا و مولای من، مرا در حزب و گروهت وَرُؤْمَرَتِكَ، وَاسْتَوْهِنِي مِنْ رَبِّكَ وَرَبِّي فَاِنَّ لَكَ عِنْدَ اللَّهِ جَاهًا وَقَدْرًا

داخل کن و بخشش مرا از پروردگاران بخواه، که برای تو در نزد او مقام و ارزش وَمَنْزِلَةً رَفِيعَةً، اِنْ سَأَلْتَ اَعْطَيْتَ، وَاِنْ شَفَعْتَ شَفَعْتَ، اللَّهُ اللَّهُ فِي عَيْدِكَ

و جایگاهی بلند است، هر چه خواهی به تو می‌دهد و اگر شفاعت کنی پذیرفته می‌شود، خدا را، خدا را در مورد بنده وَمَوْلَاكَ، لَا تُخَلِّنِي عِنْدَ الشَّدَائِدِ وَالْاَهْوَالِ لِسُوءِ عَمَلِي وَفَيْحِ فِعْلِي

و دوستدارت یاد کن و مرا در سختی‌ها و گرفتاری‌ها به خاطر عمل بد و کار زشت وَعَظِيمِ جُرْمِي فَاِنَّكَ اَمَلِي وَرَجَائِي وَثِقَتِي وَمُعْتَمَدِي وَوَسِيلَتِي اِلَى

و گناه بزرگم، رها مکن، پس همانا تو آرزو و امید و پناهگاه و تکیه گاه و وسیله (تقرب) من به اللَّهُ رَبِّي وَرَبِّكَ، لَمْ يَتَوَسَّلِ الْمُتَوَسِّلُونَ اِلَى اللَّهِ بِوَسِيلَةٍ هِيَ اَعْظَمُ حَقًّا،

خدا هستی که پروردگار من و توست، متوسلان به خدا به کسی که حقش بزرگتر وَلَا اَوْجِبُ حُرْمَةً، وَلَا اَجَلٌ قَدْرًا عِنْدَهُ مِنْكُمْ اَهْلَ الْبَيْتِ، لَا خَلْفَنِي اللَّهُ

و احترامش واجب‌تر و ارزشش در نزد او بیشتر از شما اهل بیت باشد توسل نجسته‌اند، خداوند به خاطر گناهانم مرا عَنْكُمْ بِذُنُوبِي وَجَمَعَنِي وَاَيَّاكُمْ فِي جَنَّةٍ عَدَنِ الَّتِي اَعَدَّهَا لَكُمْ

از شما جدا نکند، و مرا با شما در بهشتی که برای شما

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۳۶۹

وَلْاَوْلِيَاكُمْ، اِنَّهُ خَيْرُ الْغَافِرِينَ، وَارْحَمُ الرَّاحِمِينَ، اللَّهُمَّ اَبْلِغْ سَيِّدِي

و دوستدارانتان مهیا کرده گرد هم آورد که او بهترین آمرزندگان و مهربان‌ترین مهربانان است، خدایا سلام و تحیت وَمَوْلَايَ تَحِيَّتَهُ كَثِيرَةً وَسَلَامًا، وَارْدُدْ عَلَيْنَا مِنْهُ السَّلَامَ، اَنَّكَ جَوَادٌ كَرِيمٌ،

فراوان مرا به آقا و مولایم برسان، و سلام او را نیز به ما بازگردان که تو بخشنده و بزرگواری
وَصَلِّ عَلَيْهِ كَلِّمًا ذُكِرَ السَّلَامُ وَكَلِّمًا لَمْ يُدْكَرْ، يَا رَبَّ الْعَالَمِينَ. [۴۳۰]

و هر زمانی که ذکر سلامی شود یا نشود بر او درود فرست ای پروردگار جهانیان.

یادآوری: در پایان این بخش (بخش زیارات، صفحه ۵۶۱) صلواتی بر معصومین علیهم السلام نقل خواهد شد که مشتمل بر صلواتی
بر امام حسین علیه السلام نیز هست، علاقمندان می‌توانند آن را نیز قرائت کنند.

۱۲- «ابن فهد» در «عده‌الداعی» از امام صادق علیه السلام روایت کرده که فرمود: هر کس به درگاه خدای عزوجل حاجتی دارد،
بالای سر امام حسین علیه السلام بایستد و بگوید:

يا ابا عبد الله، اشهد أنك تشهد مقامى وتسمع كلامى و أنك حى عند

ای اباعبدالله گواهی می‌دهم که تو جایگاهم را می‌بینی و سخنم را می‌شنوی و همانا تو در نزد
رَبِّكَ تُرْزَقُ، فَاسْئَلْ رَبَّكَ وَرَبِّي فِي قَضَاءِ حَوَائِجِي

پروردگارت زنده‌ای و روزی داده می‌شوی، پس بر آمدن حاجاتم را از پروردگارمان بخواه.

به یقین حاجت او برآورده می‌شود، ان شاء الله تعالی. [۴۳۱] ۱۳- اگر مشکل و یا کار مهمی دارد می‌تواند زیر آن قتیبه شریف
استخاره و طلب خیر کند؛ به این نحو که در قسمت بالای سر امام حسین علیه السلام بایستد، صد مرتبه طلب خیر کند و «

الْحَمْدُ لِلَّهِ

» و «

لا اله الا الله

» و «

سُبْحَانَ اللَّهِ

« بگوید و خدا را به بزرگی یاد کند و حمد و ثنای او- آن گونه که سزاوار اوست- بجا آورد که اگر چنین کند مطابق روایت
«قرب‌الاسناد حمیری» که به سند صحیح نقل شده، آنچه خیر اوست به او داده می‌شود [۴۳۲] و طلب خیر- مطابق روایات دیگر- به
این نحو است که صد مرتبه بگوید: «

اسْتَخِيرُ اللَّهَ بِرَحْمَتِهِ

خَيْرَةً فِي عَافِيَةٍ

« [۴۳۳] ۱۴- در روایتی از امام صادق علیه السلام نقل شده است که به یکی از یارانش فرمود: «به من خبر رسیده که گروهی در
نیمه ماه شعبان از اطراف کوفه و غیر آن، نزد قبر امام حسین علیه السلام می‌آیند و نوحه‌گری می‌کنند؛ عده‌ای مصیبت می‌خوانند و
عده‌ای دیگر اشک می‌ریزند و گروهی مرثیه می‌خوانند؟» عرض کرد: آری

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۳۷۰

فدایت شوم من خودم شاهد بعضی از آنچه می‌فرمایید بودم. فرمود: «سپاس خداوندی را که در میان مردم کسانی را قرار داد که نزد
ما می‌آیند و ما را مدح می‌کنند و برای ما مرثیه می‌خوانند، و دشمن ما را از کسانی قرار داد که بر آنها طعنه می‌زنند و آنها را
تهدید کرده، کارهایشان را زشت می‌شمزند». [۴۳۴] در صدر همین روایت آمده: امام حسین علیه السلام کسی است که آن کس
که به زیارتش می‌رود برایش می‌گرید و کسی که توفیق زیارتش را نیابد بر او محزون می‌شود، و کسی که بر قبر پسرش در پایین
پای او، نظر می‌افکند قلبش به ترحم می‌آید، خصوصاً وقتی ملاحظه می‌کند که در بیابان، غریبانه و بدون دوست و خویشان و
نزدیکان افتاده، حَقَش را غصب کردند و جمعی از مرتدین و برگشتگان از دین، دست به دست هم دادند و او را شهید کردند؛ حتی

او را دفن نکرده در بیابان رهایشان ساختند و از آب فراتی که حتی حیوانات از آن می‌نوشند، منعش کردند و از این طریق، حق رسول‌الله صلی الله علیه و آله و وصیتی را که آن حضرت در حق او و اهل بیتش کرده بود، ضایع نمودند... [۴۳۵] ۱۵- «عَلَّامَهُ مَجْلَسِي» به نقل از «سیدبن طاووس» می‌گوید: مستحب است کسی که از زیارت آن حضرت فارغ شد و می‌خواهد از حرم مطهر بیرون رود، ضریح را ببوسد (اگر ممکن است) و بگوید:

السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا مَوْلَايَ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا حُجَّةَ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا
سلام بر تو ای مولای من، سلام بر تو ای حجت خدا، سلام بر تو ای
صَفْوَةَ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا خَالِصَةَ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا قَتِيلَ الظَّمَاءِ،

برگزیده خدا، سلام بر تو ای (بنده) پاکدل و خالص خدا، سلام بر تو ای کشته عطشان،

السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا غَرِيبَ الغُرَبَاءِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ سَلَامٌ مُودِعٍ لَا سِئَمٍ وَلَا

سلام بر تو ای غریب‌تر از هر غریب، سلام بر تو سلام وداع کننده‌ای که خسته

قال، فَإِنْ امْضِ فَلَا عَنِّ مَلَالَةً، وَأَنْ اِقِمِ فَلَا عَنِّ سُوءِ ظَنٍّ بِمَا وَعَدَ اللَّهُ

و دلتنگ نمی‌شود، پس اگر بروم از روی ناراحتی نیست و اگر بمانم به خاطر بدگمانی به وعده خداوند

الصَّابِرِينَ، لَا جَعَلَهُ اللَّهُ آخِرَ الْعَهْدِ مِنِّي لِزِيَارَتِكَ، وَرَزَقَنِي اللَّهُ الْعُودَ إِلَى

به بردباران نیست، خداوند این زیارت را آخرین زیارت من قرار ندهد و بازگشت دوباره به

مَشْهَدِكَ، وَالْمَقَامَ بَيْنَايِكَ، وَالْقِيَامَ فِي حَرَمِكَ، وَإِيَّاهُ اشْتَلُّ أَنْ يُشْعِدَنِي

زیارتگاهت و اقامت در درگاه و حرمت را روزی من گرداند، و از او می‌خواهم که مرا به واسطه شما

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۳۷۱

بِكُمْ، وَيَجْعَلَنِي مَعَكُمْ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ. [۴۳۶]

سعادتمند گرداند، و مرا در دنیا و آخرت با شما قرار دهد.

و این در واقع، زیارت وداع آن حضرت به حساب می‌آید.

کیفیت زیارت امام حسین علیه السلام از نزدیک:

زیاراتی که برای امام حسین علیه السلام نقل شده، بر دو قسم است: نخست زیاراتی است که مقتید به زمان خاصی نیست و «زیارات مطلقه» نام گرفته است. دیگر زیاراتی است که مخصوص زمان معینی می‌باشد و «زیارات مخصوصه» نام دارد:

زیارات مطلقه امام حسین علیه السلام از نزدیک:

زیارات مطلقه آن حضرت زیاد است و ما به ذکر هفت زیارت اکتفا می‌کنیم:

زیارت اول: (معتبرترین زیارت [۴۳۷]) طبق نقل «کلینی» و «ابن قولویه» گروهی از یاران امام صادق علیه السلام نزد آن حضرت بودند، یکی از بزرگان آنها عرض کرد:

فدایت شوم، من بسیاری از اوقات امام حسین علیه السلام را یاد می‌کنم، در آن لحظه چه بگویم؟ فرمود: سه مرتبه بگو:

«السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا اِبَاعَبْدِ اللَّهِ» [۴۳۸]

چرا که سلام، از دور یا نزدیک به آن حضرت می‌رسد. سپس فرمود: هنگامی که ابا عبد الله علیه السلام به شهادت رسید آسمانها و زمین‌های هفتگانه و آنچه در آنها و مابین آنهاست، بر او گریه کردند... عرض کردم: من تصمیم می‌گیرم که به زیارت آن

حضرت بروم چه بگویم و چگونه عمل کنم؟ فرمود: وقتی به زیارت حضرتش رفتی، با آب فرات غسل کن و سپس جامه‌های پاکت را بپوش ... و هنگام رفتن بسیار

«اللَّهُ أَكْبَرُ»

و

«لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ»

و

«سُبْحَانَ اللَّهِ»

و

«الْحَمْدُ لِلَّهِ»

بگو و صلوات بر محمد و آل محمد بفرست، تا به در حرم حسینی برسی، وقتی به آن جا رسیدی بگو:

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۳۷۲

السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا حُجَّةَ اللَّهِ وَابْنَ حُجَّتِهِ، السَّلَامُ عَلَيْكُمْ يَا مَلَائِكَةَ اللَّهِ

سلام بر تو ای حجت خدا و فرزند حجت خدا، سلام بر شما ای فرشتگان خدا

وَزُوْرًا قَبْرِ ابْنِ نَبِيِّ اللَّهِ * سپس ده گام بردار و توقف کن و سی مرتبه «اللَّهُ اكبر» بگو، آنگاه به و زیارت کنندگان فرزند پیامبر

خدا*****

جانب قبر مقدس حرکت کن و مقابل آن- در حالی که پشت به قبله کرده‌ای- بایست و بگو:

السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا حُجَّةَ اللَّهِ وَابْنَ حُجَّتِهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا قَتِيلَ اللَّهِ وَابْنَ

سلام بر تو ای حجت خدا و فرزند حجت خدا، سلام بر تو ای کشته در راه خدا و فرزند

قتیله، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا نَارَ اللَّهِ وَابْنَ نَارِهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا وَتَرَ اللَّهِ

کشته در راه خدا، سلام بر تو ای فرزند کسی که خونخواهتان خداست، سلام بر تو ای یگانه خداوند

الْمَوْتُورِ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ، اَشْهَدُ اَنَّ دَمَكَ سَكَنَ فِي الْخُلْدِ،

که کسی در آسمان و زمین (جز خدا) نمی‌تواند انتقامت را بگیرد، گواهی می‌دهم که خون تو در بهشت جای گرفت،

وَاقْشَعْرَتْ لَهُ اِظْلَةُ الْعَرْشِ، وَبَكَى لَهُ جَمِيعُ الْخَلَائِقِ، وَبَكَتْ لَهُ

و به واسطه آن سایه‌افکنان عرش به لرزه در آمد، و تمام مخلوقات گریستند،

السَّمَوَاتُ السَّبْعُ، وَالْأَرْضُونَ السَّبْعُ، وَمَا فِيهِنَّ وَمَا بَيْنَهُنَّ، وَمَنْ يَتَقَلَّبُ

و آسمانها و زمینهای هفت گانه و آنچه که در آنها و ما بین آنهاست و تمامی آفریده‌های پروردگار ما

فِي الْجَنَّةِ وَالنَّارِ مِنْ خَلْقِ رَبَّنَا، وَمَا يُرَى وَمَا لَا يُرَى اَشْهَدُ اَنَّكَ حُجَّةُ

در بهشت و جهنم و آنچه دیده می‌شود و دیده نمی‌شود، بر او گریستند، گواهی می‌دهم که تو حجت

اللَّهُ وَابْنَ حُجَّتِهِ، وَاشْهَدُ اَنَّكَ قَتِيلُ اللَّهِ وَابْنُ قَتِيلِهِ، وَاشْهَدُ اَنَّكَ نَارُ اللَّهِ

خدا و فرزند حجت خدایی و گواهی می‌دهم که تو کشته در راه خدا و فرزند کشته در راه خدایی و گواهی می‌دهم که تو فرزند

کسی هستی که

وَابْنُ نَارِهِ [۴۳۹]، وَاشْهَدُ اَنَّكَ وَتَرَ اللَّهُ الْمَوْتُورُ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ، وَاشْهَدُ

خونخواهتان خداست، و گواهی می‌دهم که تو آن یگانه خدا در آسمانها و زمین هستی که (جز او) نمی‌تواند انتقامش را بگیرد و

گواهی می‌دهم

أَنَّكَ قَدْ بَلَغْتَ وَنَصَحْتَ وَوَفَّيْتَ وَأَوْفَيْتَ وَجَاهَدْتَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ،

که تو رسالت را ابلاغ نموده و خیر خواهی کردی و به عهدت وفا نموده و وفاداری کردی و در راه خدا جهاد نمودی
کلیات مفاتیح نوین، ص: ۳۷۳

وَمَضَيْتَ لِلَّذِي كُنْتَ عَلَيْهِ شَهِيداً وَمُسْتَشْهِداً، وَشَاهِداً وَمَشْهُوداً، أَنَا

و به دنبال هدفی که داشتی با شهادتی که خواهان آن بودی و گواه و گواهی شده از دنیا رفتی؛ من

عَبْدُ اللَّهِ وَمَوْلَاكَ وَفِي طَاعَتِكَ، وَالْوَافِدُ إِلَيْكَ، التَّمِسُّ كَمَالَ الْمَنْزِلَةِ

بنده خدا و دوست دار تو و در اطاعت تو و حاجتمند در گاهت هستم، بالاترین مقام

عِنْدَ اللَّهِ، وَتَبَاتَ الْقَدَمِ فِي الْهَجْرَةِ إِلَيْكَ، وَالسَّبِيلَ الَّذِي لَا يَخْتَلِجُ دُونَكَ

نزد خدا و پایداری در هجرت به درگاه تو را خواهانم، و راهی را که بی دغدغه برای

مِنَ الدُّخُولِ فِي كِفَالَتِكَ الَّتِي امْرَأَتْ بِهَا، مَنْ ارَادَ اللَّهُ بَدَأَ بِكُمْ، بِكُمْ مُبَيَّنُّ

ورود تحت سرپرستیت که به آن مأمور گشته‌ای خواهانم، کسی که خدا را اراده کند باید از شما شروع کند خداوند دروغ را به
وسیله

اللَّهُ الْكَذِبَ، وَبِكُمْ يُبَاعِدُ اللَّهُ الزَّمَانَ الْكَلْبَ، وَبِكُمْ فَتَحَ اللَّهُ، وَبِكُمْ يَخْتِمُ

شما آشکار می‌کند و دوران سخت و دشوار را پایان می‌دهد، و (درهای خیر و رحمت را) می‌گشاید و می‌بندد

اللَّهُ، وَبِكُمْ يَمْحُو مَا يَشَاءُ وَبِكُمْ يُثَبِّتُ، وَبِكُمْ يَفْكُ الدَّلَّ مِنْ رِقَابِنَا، وَبِكُمْ

و به واسطه شما هر چه را خواهد محو می‌کند و هر چه را خواهد برقرار می‌دارد، و ذلت و خواری را از ما برمی‌دارد و انتقام

يُدْرِكُ اللَّهُ تِرَةَ كُلِّ مُؤْمِنٍ يُطَلَّبُ بِهَا، وَبِكُمْ تُنْبِتُ الْأَرْضُ اشْجَارَهَا،

خون به ناحق ریخته شده هر مؤمنی را که مطالبه شود می‌ستاند، و به واسطه شما زمین، درختان

وَبِكُمْ تُخْرِجُ الْأَرْضُ ائْمَارَهَا، وَبِكُمْ تُنَزِّلُ السَّمَاءُ قَطْرَهَا وَرِزْقَهَا،

و میوه‌هایش را می‌رویاند و آسمان باران و روزیش را نازل می‌کند،

وَبِكُمْ يَكْشِفُ اللَّهُ الْكَرْبَ، وَبِكُمْ يُنَزِّلُ اللَّهُ الْغَيْثَ، وَبِكُمْ تُسَبِّحُ الْأَرْضُ [۴۴۰]

و گرفتاری را بر طرف می‌کند و باران را فرو می‌فرستد و به خاطر شما زمینی که بدنهای شما را در بردارد

الَّتِي تَحْمِلُ اِبْدَانَكُمْ، وَتَسْتَقِرُّ جِبَالُهَا عَنْ مَرَاسِيهَا، ارَادَةُ الرَّبِّ فِي

خدا را تسبیح می‌گوید، و کوهها در جایگاهش ثابت می‌گردد، خواست خداوند در

مَقَادِيرِ اُمُورِهِ تَهْبِطُ إِلَيْكُمْ، وَتَضُدُّ مِنْ يُبَيِّنُكُمْ، وَالصَّادِرُ عَمَّا فَضَّلَ مِنْ

تقدیر امورش به شما محو شده و از خانه‌های شما صادر می‌شود و آنچه از احکام بندگان تفصیل شده از جانب

احْكَامِ الْعِبَادِ، لُعِنَتْ اُمَّةٌ قَتَلْتَكُمْ، وَاُمَّةٌ خَالَفَتْكُمْ، وَاُمَّةٌ جَحَدَتْ

شما صادر می‌شود نفرین بر امتی که شما را به شهادت رسانده و با شما مخالفت کردند و ولایتان را انکار

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۳۷۴

وَلَا يَتَّكُمُ، وَاُمَّةٌ ظَاهَرَتْ عَلَيْكُمْ، وَاُمَّةٌ شَهِدَتْ وَلَمْ تُسْتَشْهِدْ، الْحَمْدُ لِلَّهِ

نمودند و امتی که به شما پشت کردند و امتی که حاضر بودند ولی تن به شهادت ندادند، حمد و سپاس خداوندی را

الَّذِي جَعَلَ النَّارَ مَاوِيَهُمْ [۴۴۱]، وَبَسَسَ وَرْدُ الْوَارِدِينَ، وَبَسَسَ الْوَرْدُ الْمَوْرُودُ،

که آتش را جایگاه ابدیشان قرار داد و چه بد جایگاهی است برای وارد شوندگان و واردشدگان،

وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ. آنگاه سه مرتبه بگو: «صَلَّى اللَّهُ عَلَيْكَ يَا اِبَاعَبْدِ اللَّهِ،

و حمد و سپاس مخصوص خداوندی است که پروردگار جهانیان است. ***** سلام و درود خدا بر تو ای اباعبدالله،
أَنَا أَلَى اللَّهِ مِمَّنْ خَالَفَكَ بَرِيءٌ»

من به سوی خداوند از هر که با تو مخالف می‌کرد بی‌زاری می‌جویم

سپس بر می‌خیزی و نزد قبر فرزند آن حضرت، عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِمَا السَّلَام (علی اکبر) که در پایین پای آن حضرت مدفون است
می‌روی و می‌گویی:

السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا بَنَ رَسُولِ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا بَنَ امِيرِ الْمُؤْمِنِينَ، السَّلَامُ

سلام بر تو ای فرزند رسول خدا، سلام بر تو ای فرزند امیر مؤمنان، سلام

عَلَيْكَ يَا بَنَ الْحَسَنِ وَالْحُسَيْنِ [۴۴۲]، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا بَنَ خَدِيجَةَ وَفَاطِمَةَ

بر تو ای فرزند امام حسن و امام حسین، سلام بر تو ای فرزند حضرت خدیجه و فاطمه، ***** سپس سه مرتبه می‌گویی: صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْكَ، لَعَنَ اللَّهُ مَنْ قَتَلَكَ* و نیز سه مرتبه ***** سلام و درود خدا بر تو و لعنت او بر قاتلین تو *****

می‌گویی: أَنَا أَلَى اللَّهِ مِنْهُمْ بَرِيءٌ* سپس بر می‌خیزی و با دست خود به سوی سایر شهدا اشاره من به سوی خداوند از آنان بی‌زاری

می‌جویم *****

می‌کنی و می‌گویی: السَّلَامُ عَلَيْكُمْ، السَّلَامُ عَلَيْكُمْ، السَّلَامُ عَلَيْكُمْ، فُزْتُمْ وَاللَّهِ،

***** سلام بر شما سلام بر شما، سلام بر شما، به خدا رستگار شدید، به خدا رستگار شدید،

فُزْتُمْ وَاللَّهِ، فُزْتُمْ وَاللَّهِ، فَلَيْتَ اَنِّي مَعَكُمْ فَافُوزَ فَوْزًا عَظِيمًا.

به خدا رستگار شدید، پس ای کاش با شما بودم و به رستگاری بزرگ می‌رسیدم

بعد از آن دور می‌زنی و پشت قبر ابی‌عبدالله علیه السلام رو به قبله می‌ایستی و شش رکعت نماز بجا می‌آوری،

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۳۷۵

وقتی چنین کردی زیارتت به اتمام می‌رسد. آنگاه اگر خواستی توقف می‌کنی و اگر خواستی بر می‌گردی. [۴۴۳] (البته بجا آوردن

تمام این آداب برای همه زوار در حال حاضر مشکل است، کافی است در کناری بایستند و با توجه متن زیارت را بخوانند).

زیارت دوم مؤلف «کامل الزیارات» از سلیمان بن حفص مروزی، از امام هادی علیه السلام نقل می‌کند که فرمود: نزد قبر امام حسین

علیه السلام می‌گویی:

السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا ابا عَبْدِ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا حُجَّةَ اللَّهِ فِي اَرْضِهِ،

سلام بر تو ای ابا عبدالله، سلام بر تو ای حجت خدا در زمین،

و شَاهِدَهُ عَلَى خَلْقِهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا بَنَ رَسُولِ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا بَنَ

و گواه او در میان مخلوقات، سلام بر تو ای فرزند رسول خدا، سلام بر تو ای فرزند

عَلِيِّ الْمُرْتَضَى السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا بَنَ فَاطِمَةَ الزَّهْرَاءِ، اَشْهَدُ اَنَّكَ قَدْ اَقَمْتَ

علی مرتضی، سلام بر تو ای فرزند فاطمه زهرا، گواهی می‌دهم که تو نماز را

الصَّلَاةَ، وَاَتَيْتَ الزَّكَاةَ، وَاَمَرْتَ بِالْمَعْرُوفِ وَنَهَيْتَ عَنِ الْمُنْكَرِ،

به پا داشته و زکات دادی و امر به معروف و نهی از منکر نموده،

وَجَاهَدَتْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ حَتَّى اتَاكَ الْيَقِينُ، فَصَلَّى اللَّهُ عَلَيْكَ حَيًّا وَمَيِّتًا

و در راه خدا جهاد نمودی تا به شهادت رسیدی، پس سلام و درود خدا بر تو در حال حیات و مرگ * سپس گونه راست را بر ضریح می‌گذاری و می‌گویی: اَشْهَدُ اَنَّكَ عَلٰى بَيْتِهِ مِنْ رَبِّكَ،

***** گواهی می‌دهم که تو (در تمام امور) از پروردگارت بینه و گواه روشنی داشتی
جَتُّكَ مُقَرَّاً بِالذُّنُوبِ، لِتَشْفَعَ لِي عِنْدَ رَبِّكَ يَا بَنَ رَسُولِ اللَّهِ اَنْگَاحَ بَا اَقْرَارَ بَه اَگَناهُمَ بَه اَدر اَگَاحَ اَمَدَهام تا در نزد پروردگارت مرا شفاعت کنی ای فرزند رسول خدا،

تک تک ائمه علیهم السلام را با نام‌های شریفشان بر زبان جاری می‌کنی (یا علی بن ابی طالب و ...) و می‌گویی:
«اَشْهَدُ اَنَّكُمْ حُجَّجُ اللَّهِ سِيسِ مِی اَگَوبِی: اَکْتَبُ لِي عِنْدَكَ مِیثاقاً وَعَهْداً، اَنْی

گواهی ده‌م که شما حجتهای خدا هستید***** پیمان و عهد مرا در نزد خود ثبت کن که من کلیات مفاتیح نوین، ص: ۳۷۶

اَتَيْتُكَ مُجَدِّداً الْمِیثاقَ، فَاشْهَدُ لِي عِنْدَ رَبِّكَ، اَنَّكَ اَنْتَ الشَّاهِدُ. [۴۴۴]

برای تجدید پیمان آمده‌ام پس گواهم باش در نزد پروردگارت که تو (بهترین) گواهی.

زیارت سوم امام صادق علیه السلام به جابر جعفی فرمود: مسافت بین شما و قبر امام حسین علیه السلام چقدر است؟ می‌گوید: عرض کردم: کمی بیش از یک روز، فرمود: آن حضرت را زیارت می‌کنی؟ گفتم: آری، فرمود: دوست نداری که تو را به ثواب زیارتش خشنود سازم و بشارت ده‌م؟ عرض کردم: آری فدایت شوم، فرمود: هر کس از شما که برای زیارتش مهیا می‌شود اهل آسمان یکدیگر را مژده می‌دهند، هنگامی که از منزلش، سواره یا پیاده، بیرون می‌رود خداوند متعال چهار هزار فرشته را موکل بر او قرار می‌دهد که بر او تا رسیدن به قبر امام حسین علیه السلام، درود بفرستند. سپس فرمود: هر گاه به حرم آن حضرت رسیدی بر در حرم مقدس بایست و این کلمات را بگو که در ازای هر کلمه‌ای، بهره‌ای از رحمت الهی می‌بری، گفتم: آن کلمات کدام است؟ [۴۴۵] فرمود: می‌گویی:

السَّلَامُ عَلَیْكَ یا وارِثَ آدَمَ صَفْوَةَ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَیْكَ یا وارِثَ نُوحِ

سلام بر تو ای وارث آدم، (بنده) برگزیده خدا، سلام بر تو ای وارث نوح،

نَبِيِّ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَیْكَ یا وارِثَ اِبْرَاهِیْمَ خَلِیْلِ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَیْكَ یا

پیامبر خدا، سلام بر تو ای وارث ابراهیم، خلیل خدا، سلام بر تو ای

وارِثَ مُوسَى کَلِیْمِ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَیْكَ یا وارِثَ عِیْسَى رُوحِ اللَّهِ، السَّلَامُ

وارث موسی، کلیم الله، سلام بر تو ای وارث عیسی، روح خدا، سلام

عَلَیْكَ یا وارِثَ مُحَمَّدِ سَیِّدِ رُسُلِ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَیْكَ یا وارِثَ امیرِ

بر تو ای وارث محمد، آقا و سرور فرستادگان خدا، سلام بر تو ای وارث امیر مؤمنان

الْمُؤْمِنِیْنَ وَخَیْرِ الْوَصِیِّیْنَ، السَّلَامُ عَلَیْكَ یا وارِثَ الْحَسَنِ الرَّضِیِّ

و بهترین اوصیاء، سلام بر تو ای وارث امام حسن (آن امام) خشنود

الطَّاهِرِ الرَّاضِیِّ الْمَرْضِیِّ، السَّلَامُ عَلَیْكَ اَیُّهَا الصِّدِّیقُ الْأَكْبَرُ، السَّلَامُ

و پاکیزه و راضی و مورد پسند، سلام بر تو ای بزرگترین راست گفتار، سلام

عَلَیْكَ اَیُّهَا الْوَصِیُّ الْبُرِّ النَّقِیِّ، السَّلَامُ عَلَیْكَ وَعَلَى الْأَزْوَاحِ الَّتِی حَلَّتْ

بر تو ای جانشین نیکوکار پرهیزگار، سلام بر تو و بر ارواحی که در حرمت

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۳۷۷

بِفِنَائِكَ، وَانَاخْتُ بِرِخْلِكَ، السَّلَامُ عَلَيْكَ وَعَلَى الْمَلَائِكَةِ الْحَافِينَ بِكَ،

مدفون و مقیمند، سلام بر تو و بر فرشتگانی که بر گرد حرمت حلقه زده‌اند،

أَشْهَدُ أَنَّكَ قَدْ أَقَمْتَ الصَّلَاةَ، وَآتَيْتَ الزَّكَاةَ، وَأَمَرْتَ بِالْمَعْرُوفِ، وَنَهَيْتَ

گواهی می‌دهم که تو نماز را به پاداشته و زکات دادی و امر به معروف و نهی

عَنِ الْمُنْكَرِ، وَجَاهَدْتَ الْمُلْحِدِينَ، وَعَبَدْتَ اللَّهَ مُخْلِصًا حَتَّى آتَيْكَ

از منکر کرده و با بی‌دینان جهاد نموده و تا وقت شهادت، خدا را پرستش

الْيَقِينَ، السَّلَامُ عَلَيْكَ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ.

نمودی، سلام و رحمت و برکات خدا بر تو باد.

آنگاه به سوی قبر مطهر می‌روی، وقتی به قبر رسیدی و نزد آن ایستادی دست خود را بر ضریح بگذار و بگو: «

السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا حُجَّهَ اللَّهِ فِي أَرْضِهِ

» سپس به نماز روی آور و بدان که در مقابل هر رکعتی که نزد آن حضرت بجا می‌آوری، ثوابهای بسیار عظیمی داری. [۴۴۶]

زیارت چهارم معاویه بن عمار می‌گوید: محضر امام صادق علیه السلام عرض کردم که وقتی به زیارت امام حسین علیه السلام

شرفیاب شدم چه بگویم؟ فرمود: بگو:

السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا أبا عَبْدِ اللَّهِ، صَلَّى اللَّهُ عَلَيْكَ يَا أبا عَبْدِ اللَّهِ، رَحِمَكَ اللَّهُ يَا

سلام بر تو ای اباعبدالله، درود خدا بر تو ای اباعبدالله، خداوند تو را رحمت کند ای

أبا عَبْدِ اللَّهِ، لَعَنَّ اللَّهُ مَنْ قَتَلَكَ، وَلَعَنَّ اللَّهُ مَنْ شَرِكَ فِي دَمِكَ، وَلَعَنَّ اللَّهُ مَنْ

اباعبدالله خداوند قاتلین تو و کسانی که در (ریختن) خون تو شریک شدند و کسانی که

بَلَّغَهُ ذَلِكَ فَرَضِي بِهِ، أَنَا أَلِيَّ اللَّهِ مَنْ ذَلِكَ بَرِيءٌ. [۴۴۷]

خبر شهادت تو به آنان رسید و خشنود شدند را لعنت کند، من به درگاه خدا از آنان بی‌زاری می‌جویم.

زیارت پنجم به سند معتبر از ابراهیم بن ابی البلاد نقل شده که می‌گوید: امام موسی بن جعفر علیه السلام به من فرمود: هر گاه به

زیارت امام حسین علیه السلام می‌روی چه می‌گویی؟ عرض کردم: می‌گویم:

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۳۷۸

السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا أبا عَبْدِ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا بَنَ رَسُولِ اللَّهِ، أَشْهَدُ أَنَّكَ قَدْ

سلام بر تو ای اباعبدالله، سلام بر تو ای فرزند رسول خدا، گواهی می‌دهم که تو

کلیات مفاتیح نوین ؛ ص ۳۷۸

أَقَمْتَ الصَّلَاةَ، وَآتَيْتَ الزَّكَاةَ، وَأَمَرْتَ بِالْمَعْرُوفِ، وَنَهَيْتَ عَنِ الْمُنْكَرِ،

نماز را به پاداشته و زکات دادی، و امر به معروف و نهی از منکر کرده

وَدَعَوْتَ إِلَى سَبِيلِ رَبِّكَ بِالْحِكْمَةِ وَالْمَوْعِظَةِ الْحَسَنَةِ، وَأَشْهَدُ أَنَّ الَّذِينَ

و با دانایی و اندرز نیکو به راه پروردگارت دعوت نمودی و گواهی می‌دهم کسانی که
سَفَكُوا دَمَكَ، وَاسْتَحْلُوا حُرْمَتَكَ، مَلْعُونُونَ مُعَذَّبُونَ عَلَى لِسَانِ دَاوُدَ

خونت را ریخته و حرمت را شکستند بر زبان داود و عیسی بن مریم نفرین شده
و عیسی بن مریم، ذلک بما عَصَوْا وَكَانُوا يَعْتَدُونَ.

و در عذابند، به خاطر این که نافرمانی کرده و تجاوز کار بودند.

فرمود: آری! چنین است. [۴۴۸]

زیارت ششم عمّار ساباطی از امام صادق علیه السلام نقل می‌کند که فرمود: وقتی نزد قبر آن حضرت رسیدی بگو:

السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا بَنَ رَسُولِ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا بَنَ امِيرِ الْمُؤْمِنِينَ، السَّلَامُ

سلام بر تو ای فرزند رسول خدا، سلام بر تو ای فرزند امیر مؤمنان، سلام

عَلَيْكَ يَا ابا عَبْدِ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا سَيِّدَ شَبَابِ اَهْلِ الْجَنَّةِ، وَرَحْمَةُ اللَّهِ

بر تو ای اباعبدالله، سلام و رحمت و برکات خدا بر تو ای آقا و سرور جوانان اهل بهشت،

وَبَرَكَاتُهُ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا مَنَ رِضَاةٍ مِنْ رِضَى الرَّحْمَنِ، وَسَخَطُهُ مِنْ

و سلام بر تو ای که خشنودیش از خشنودی خداوند و آزرده‌گیش از

سَخَطِ الرَّحْمَنِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا امِينَ اللَّهِ، وَحُجَّةَ اللَّهِ، وَبَابَ اللَّهِ،

آزرده‌گی خداوند است، سلام بر تو ای امین و حجت و درگاه (رحمت) خدا

وَالدَّلِيلَ عَلَى اللَّهِ، وَالدَّاعِيَ إِلَى اللَّهِ، اَشْهَدُ اَنَّكَ قَدْ حَلَلْتَ حَلَالَ اللَّهِ،

و راهنما و دعوت کننده به سوی خدا، گواهی می‌دهم که تو حلال خدا را حلال و

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۳۷۹

وَحَرَمْتَ حَرَامَ اللَّهِ، وَاقَمْتَ الصَّلَاةَ، وَآتَيْتَ الزَّكَاةَ، وَامَرْتَ بِالْمَعْرُوفِ،

حرام خدا را حرام شمرده و نماز به پاداشته و زکات دادی و امر به معروف

وَنَهَيْتَ عَنِ الْمُنْكَرِ، وَدَعَوْتَ إِلَى سَبِيلِ رَبِّكَ بِالْحِكْمَةِ وَالْمَوْعِظَةِ

و نهی از منکر نموده و با دانایی و اندرز نیکو به راه پروردگارت دعوت

الْحَسَنَةَ، وَاشْهَدُ اَنَّكَ وَمَنْ قُتِلَ مَعَكَ شُهَدَاءُ اَحْيَاءٍ عِنْدَ رَبِّكُمْ تُرْزَقُونَ،

نمودی و گواهی می‌دهم که تو و تمام کسانی که با تو کشته شدند شهید و زنده‌اند و در نزد پروردگارتان روزی داده می‌شوید

وَاشْهَدُ اَنَّ قَاتِلَكَ فِي النَّارِ، اَدِينُ اللَّهِ بِالْبِرِّ اِنَّهُ مِمَّنْ قَتَلَكَ، وَمِمَّنْ قَاتَلَكَ،

و گواهی می‌دهم که قاتل تو در آتش است، پیروی می‌کنم از دین خدا به واسطه بی‌زاری از قاتلین تو و کسانی که به جنگ با تو

برخواسته

وَشَايِعَ عَلَيْكَ، وَمِمَّنْ جَمَعَ عَلَيْكَ، وَمِمَّنْ سَمِعَ صَوْتَكَ وَلَمْ يُعِنِكَ، يَا

و از یکدیگر پشتیبانی کردند و از کسانی که بر علیه تو سپاه آماده کردند و از کسانی که صدايت را شنیدند ولی یاریت نکردند،

ای

لَيْتَنِي كُنْتُ مَعَكُمْ فَافُوزَ فَوْزاً عَظِيماً. [۴۴۹]

کاش با تو بودم و به رستگاری بزرگ نایل می‌شدم.

زیارت هفتم: (زیارت وارث)

مرحوم «شیخ طوسی» در «مصباح المتهجد» از صفوان جمال نقل می‌کند که می‌گوید: برای زیارت مولایمان امام حسین علیه السلام از امام صادق علیه السلام رخصت طلبیدم و از او استدعا کردم که دستورالعملی را در زیارت آن حضرت برایم ذکر کند، فرمود: ای صفوان! قبل از حرکت سه روز روزه بگیر و در روز سوم غسل کن، سپس خانواده خود را جمع نما و بگو: «
اللَّهُمَّ إِنِّي اسْتَوْدِعُكَ ...

« تا آخر. این دعا با مختصر تفاوت در بخش آداب زیارت امام حسین علیه السلام، صفحه ۳۶۱ گذشت) سپس با آب فرات غسل کن، پدرم از پدرانش، از رسول گرامی صلی الله علیه و آله به من خبر داد که فرمود: این فرزندم امام حسین علیه السلام بعد از من در کنار فرات کشته خواهد شد، پس هر کس پس از غسل با آب فرات، او را زیارت کند گناهانش به گونه‌ای می‌ریزد و پاک می‌شود که گویا تازه از مادر متولد شده است. آنگاه بعد از ذکر دستوراتی، از جمله گفتن تکبیر و لا اله الا الله و صلوات بر محمد و آل محمد و به خصوص صلوات بر امام حسین علیه السلام و لعنت بر قاتلان آن حضرت، فرمود: چون به در حرم رسیدی بایست و بگو: اللَّهُ أَكْبَرُ كَبِيرًا، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ كَثِيرًا، وَسُبْحَانَ

***** خدا بزرگتر از اندیشه و توصیف است، و حمد و ستایش فراوان مخصوص اوست و خداوند پاک و منزّه

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۳۸۰

اللَّهُ بُكْرَةً وَأَصِيلًا، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي هَدَانَا لِهَذَا، وَمَا كُنَّا لِنَهْتَدِيَ لَوْلَا أَنْ

است صبح و شام، حمد و ستایش مخصوص خداوندی است که ما را به این درگاه رحمت هدایت کرد که اگر هدایت و راهنمایی او نبود

هَدَانَا اللَّهُ، لَقَدْ جَاءَتْ رُسُلٌ رَبَّنَا بِالْحَقِّ * سپس بگو: السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا

ما هدایت نمی‌یافتیم، به یقین فرستادگان پروردگار ما، به حق آمدند. ***** سلام بر تو ای

رَسُولُ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا نَبِيَّ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا حَاتِمَ النَّبِيِّينَ،

رسول خدا، سلام بر تو ای پیامبر خدا، سلام بر تو ای آخرین پیامبر،

السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا سَيِّدَ الْمُرْسَلِينَ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا حَبِيبَ اللَّهِ، السَّلَامُ

سلام بر تو ای آقا و سرور فرستادگان، سلام بر تو ای حبیب خدا، سلام

عَلَيْكَ يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا سَيِّدَ الْوَصِيِّينَ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا

بر تو ای امیرمؤمنان، سلام بر تو ای آقا و سرور جانشینان پیامبر، سلام بر تو ای

قَائِدَ الْعُرَى الْمُحَجَّبِينَ، السَّلَامُ عَلَى فَاطِمَةَ [۴۵۰] سَيِّدَةَ نِسَاءِ الْعَالَمِينَ، السَّلَامُ

پیشوای انسانهای بی‌مانند، سلام بر تو ای فرزند فاطمه، سرور بانوان جهان، سلام

عَلَيْكَ وَ عَلَى الْأُمَّةِ مِنْ وُلْدِكَ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا وَصِيَّ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ،

بر تو و بر امامان از فرزندان، سلام بر تو ای جانشین امیرمؤمنان،

السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا الصِّدِّيقُ الشَّهِيدُ، السَّلَامُ عَلَيْكُمْ يَا مَلَائِكَةَ اللَّهِ

سلام بر تو ای راست گفتار شهید، سلام بر شما ای فرشتگان خدا

الْمُقِيمِينَ فِي هَذَا الْمَقَامِ الشَّرِيفِ، السَّلَامُ عَلَيْكُمْ يَا مَلَائِكَةَ رَبِّي

که در این بارگاه شریف مقیم هستید، سلام بر شما ای فرشتگان پروردگار من
 الْمُحَدِّقِينَ بِقَبْرِ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ، السَّلَامُ عَلَيْكُمْ مِنْ أَبَدًا مَا بَقِيَتْ
 که قبر حسین - که بر او درود باد - را در برگرفته‌اید، سلام و درود همیشگی من بر شما باد مادامی که هستم
 وَ بَقِيَ اللَّيْلُ وَالنَّهَارُ * آنگاه می‌گویی: السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا اِبَاعَبْدِاللَّهِ، السَّلَامُ
 و شب و روز باقی است، * * * * * سلام بر تو ای ابا عبد الله، سلام
 عَلَيْكَ يَا بَنَ رَسُولِ اللَّهِ، [السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا بَنَ امِيرِ الْمُؤْمِنِينَ [۴۵۱]، عَبْدُكَ وَابْنُ
 بر تو ای فرزند رسول خدا، [سلام بر تو ای فرزند امیر مؤمنان، بنده‌ات و فرزند
 کلیات مفاتیح نوین، ص: ۳۸۱

عَبْدُكَ وَابْنُ امَّتِكَ، الْمُقِرُّ بِالرَّقِّ، وَالتَّارِكُ لِلْخِلَافِ عَلَيْكُمْ، وَالْمُوَالِي
 بنده و فرزند کنیزت هستم، اقرار به بندگی دارم، و بدون مخالفت با شما و در حالی که دوستدار
 لَوْلِيَّتِكُمْ، وَالْمُعَادِي لِعَدُوِّكُمْ، قَصَدَ حَرَمَكَ، وَاسْتَجَارَ بِمَشْهَدِكَ، وَتَقَرَّبَ
 دوستان و دشمن دشمنان شمایم (زیارت) حرم شریف را قصد کرده و به محل شهادت پناه آورده و به این قصد تقرب
 إِلَيْكَ بِقَصْدِكَ، ءَأَدْخُلُ يَا رَسُولَ اللَّهِ، ءَأَدْخُلُ يَا نَبِيَّ اللَّهِ، ءَأَدْخُلُ يَا
 به درگاهت را می‌طلبم، آیا داخل شوم ای رسول خدا، آیا داخل شوم ای پیامبر خدا، آیا داخل شوم
 أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ، ءَأَدْخُلُ يَا سَيِّدَ الْوَصِيِّينَ، ءَأَدْخُلُ يَا فَاطِمَةَ سَيِّدَةَ نِسَاءِ
 ای امیر مؤمنان، آیا داخل شوم ای آقا و سرور جانشینان، آیا داخل شوم ای فاطمه سرور بانوان
 الْعَالَمِينَ، ءَأَدْخُلُ يَا مَوْلَايَ يَا اِبَاعَبْدِاللَّهِ، ءَأَدْخُلُ يَا مَوْلَايَ يَا بَنَ رَسُولِ اللَّهِ،
 جهان، آیا داخل شوم ای مولای من ای ابا عبد الله، آیا داخل شوم ای مولای من ای فرزند رسول خدا.
 پس اگر دلت خاشع شد و اشکت سرازیر گردید، بدان که آن نشانه اجازه شرفیابی است، آنگاه داخل شو و بگو: الْحَمْدُ لِلَّهِ الْوَاحِدِ
 الْأَحَدِ الْفَرْدِ الصَّمَدِ، الَّذِي هَدَانِي لَوْلَايَتِكَ،
 حمد و ستایش مخصوص خداوند یگانه یکتا و تنهای بی نیاز است که مرا به دوستی تو هدایت نمود
 وَخَصَّنِي بِزِيَارَتِكَ، وَسَهَّلَ لِي قَصْدَكَ * سپس بالای سر می‌ایستی و می‌گویی:

و مرا برای زیارتت برگزیده و برایم آسان گردانید * * * * *

السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا وَاثِ اَدَمَ صَفْوَةَ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا وَاثِ نُوحِ نَبِيِّ
 سلام بر تو ای وارث آدم برگزیده خدا، سلام بر تو ای وارث نوح پیامبر
 اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا وَاثِ اِبْرَاهِيمَ خَلِيلِ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا وَاثِ
 خدا، سلام بر تو ای وارث ابراهیم خلیل خدا، سلام بر تو ای وارث
 مُوسَى كَلِيمِ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا وَاثِ عِيسَى رُوحِ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ
 موسی هم صحبت خدا، سلام بر تو ای وارث عیسی روح خدا، سلام بر تو
 يَا وَاثِ مُحَمَّدِ حَبِيبِ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا وَاثِ امِيرِ الْمُؤْمِنِينَ
 ای وارث محمد حبیب خدا، سلام بر تو ای وارث امیر مؤمنان ولی خدا،
 عَلَيْهِ السَّلَامُ وَلِيِّ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا بَنَ مُحَمَّدِ الْمُصْطَفَى السَّلَامُ
 - که درود خدا بر او باد - سلام بر تو ای فرزند محمد مصطفی، سلام

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۳۸۲

عَلَيْكَ يَا بَنَ عَلِيَّ الْمُرْتَضَى السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا بَنَ فَاطِمَةَ الزَّهْرَاءِ، السَّلَامُ
 بر تو ای فرزند علی مرتضی، سلام بر تو ای فرزند فاطمه زهرا، سلام
 عَلَيْكَ يَا بَنَ خَدِيجَةَ الْكُبْرَى السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا ثَارَ اللَّهِ وَابْنَ ثَارِهِ، وَالْوَثْرُ
 بر تو ای فرزند خدیجه کبری سلام بر تو ای فرزند کسی که خونخواهتان خداست، و یگانه‌ای که
 الْمُؤْتُوْرُ، اَشْهَدُ اَنَّكَ قَدْ اَقَمْتَ الصَّلَاةَ، وَآتَيْتَ الزَّكَاةَ، وَامْرَتَ
 انتقام خونش گرفته نشده است، گواهی می‌دهم که تو نماز را به پا داشته و زکات دادی و امر
 بِالْمَعْرُوفِ، وَنَهَيْتَ عَنِ الْمُنْكَرِ، وَاطَعْتَ اللَّهَ وَرَسُوْلَهُ حَتَّى اَتَيْتَ الْيَقِيْنَ،
 به معروف و نهی از منکر کرده و از خدا و رسولش پیروی نمودی تا به شهادت رسیدی،
 فَلَعَنَ اللَّهُ اُمَّةً قَتَلَتْكَ، وَلَعَنَ اللَّهُ اُمَّةً ظَلَمَتْكَ، وَلَعَنَ اللَّهُ اُمَّةً سَمِعَتْ بِذَلِكَ
 خداوند قاتلین تو و کسانی که به تو ستم کردند و کسانی که این (واقعه) را شنیده و به آن
 فَرَضِيَتْ بِهِ، يَا مَوْلَايَ يَا اَبَا عَبْدِ اللَّهِ، اَشْهَدُ اَنَّكَ كُنْتَ نُورًا فِي الْاَصْلَابِ
 راضی شدند لعنت کند، ای مولای من، ای اباعبدالله، گواهی می‌دهم که تو نوری در صلبهای
 السَّامِيْحَةِ، وَالْاَرْحَامِ الْمُطَهَّرَةِ، لَمْ تُنَجَّسْكَ الْجَاهِلِيَّةُ بِاَنْجَاسِهَا، وَلَمْ
 بلند مرتبه و رحمهای پاکیزه بودی، که دوران جاهلیت با ناپاکیهایش تو را آلوده نساخت و
 تُلْبَسَكَ مِنْ مُدْلِهَمَاتِ ثِيَابِهَا، وَاشْهَدُ اَنَّكَ مِنْ دَعَائِمِ الدِّيْنِ وَارْكَانِ
 لباسهای آلوده‌اش تو را نپوشانید، و گواهی می‌دهم که تو از پایه‌های دین و تکیه‌گاه
 الْمُؤْمِنِيْنَ، وَاشْهَدُ اَنَّكَ الْاِمَامُ الْبُرِّ التَّقِيُّ، الرَّضِيُّ الرَّكِيُّ، الْهَادِي الْمَهْدِيُّ،
 مؤمنان هستی و گواهی می‌دهم که تو پیشوای نیکوکار پرهیزکار و پسندیده پاکیزه و راهنمای هدایت یافته‌ای،
 وَاشْهَدُ اَنَّ الْاَنْمَةَ مِنْ وُلْدِكَ كَلِمَةُ التَّقْوَى وَاَعْلَامُ الْهُدَى وَالْعُرْوَةُ
 و گواهی می‌دهم که امامان از فرزندان تو اساس پرهیزکاری و نشانه‌های هدایت و ریسمان
 الْوُثْقَى وَالْحُجَّةُ عَلٰى اَهْلِ الدُّنْيَا، وَاشْهَدُ اللَّهُ وَمَلَائِكَتُهُ، وَاَنْبِيَآئُهُ
 محکم (هدایت) و حجت (خدا) بر جهانیان هستند، و خدا و فرشتگان و پیامبران و فرستادگانش را
 وَرُسُلُهُ، اِنِّي بِكُمْ مُؤْمِنٌ، وَاِيَابِكُمْ مُوقِنٌ، بِشَرَايِعِ دِيْنِي وَخَوَاتِيْمِ
 گواه می‌گیرم که به شما ایمان دارم و به واسطه قوانین دینم و عواقب عملم به بازگشت شما
 عَمَلِي وَقَلْبِي لِقَلْبِكُمْ سَلَمٌ، وَاْمْرِي لِاَمْرِكُمْ مُتَّبِعٌ، صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ،
 مطمئنم، و دلم تسلیم دل شما و عملم پیرو عمل شماست، سلام و درودهای خدا بر شما

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۳۸۳

وَعَلَى اَرْوَاحِكُمْ، وَعَلَى اجْسَادِكُمْ، وَعَلَى اجْسَامِكُمْ، وَعَلَى شَاهِدِكُمْ،

و بر ارواح و بدنهای و پیکرهای شما و بر حاضر

وَعَلَى غَائِبِكُمْ، وَعَلَى ظَاهِرِكُمْ، وَعَلَى باطِنِكُمْ* آنگاه (در صورت امکان) قبر را و غایتان و ظاهر و باطنتان*****

ببوس و بگو: يَا بَنِي اُمَّيْ يَا بَنِي رَسُوْلِ اللَّهِ، يَا بَنِي اَنْتَ وَاْمِي يَا اَبَا عَبْدِ اللَّهِ،

پدر و مادرم فدایت ای فرزند رسول خدا، پدر و مادرم فدایت ای اباعبدالله،

لَقَدْ عَظَمْتَ الرَّزِيَّةَ، وَجَلَّتِ الْمُصِيبَةُ بِكَ عَلَيْنَا، وَعَلَى جَمِيعِ أَهْلِ

به یقین گرفتاری بزرگی پیش آمد و مصیبت تو بر ما و اهل

السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ، فَلَعَنَ اللَّهُ أُمَّهُ اشْرَجَتْ وَالْجَمَّتْ وَتَهَيَّأَتْ لِقِتَالِكَ، يَا

آسمانها و زمین گران آمد، پس خدا لعنت کند مردمی را که اسبها را زین کرده و لجام زدند و برای جنگ با تو آماده شدند، ای

مَوْلَايَ يَا اَبَا عَبْدِ اللَّهِ، قَصَدْتُ حَرَمَكَ، وَآتَيْتُ اِلَى مَشْهَدِكَ، اسْتَلُّ اللَّهُ

مولای من ای اباعبدالله، حرم شریف را قصد کرده و به محلّ شهادت آمدم، از خدا می‌خواهم

بِالشَّانِ الَّذِي لَكَ عِنْدَهُ، وَبِالْمَحَلِّ الَّذِي لَكَ لَدَيْهِ، اِنْ يُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ

به حقّ منزلت و جایگاهی که نزد او داری، بر محمد

وَأَلِ مُحَمَّدٍ، وَأَنْ يَجْعَلَنِي مَعَكُمْ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ* سپس برخیز و دو رکعت نماز و خاندان پاکش درود فرستد و مرا در دنیا و

آخرت با شما قرار دهد.*****

با حمد و هر سوره‌ای که خواستی بخوان و وقتی از نماز فارغ شدی، بگو: اللَّهُمَّ اِنِّي صَلَّيْتُ

*****خدایا نماز خوانده

وَرَكَعْتُ وَسَجَدْتُ لَكَ، وَحَدَاكَ لَا شَرِيكَ لَكَ، لِأَنَّ الصَّلَاةَ وَالرُّكُوعَ

و برای تو رکوع و سجود بجای آوردم، تویی که یگانه‌ای و شریکی نداری، چرا که نماز و رکوع

وَالسُّجُودَ لَا يَكُونُ إِلَّا لَكَ، لِأَنَّكَ أَنْتَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، اللَّهُمَّ

و سجود فقط برای توست، چون تویی خدایی که معبودی جز تو نیست، خدایا

صَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَأَلِ مُحَمَّدٍ، وَأَبْلِغْهُمْ عَنِّي أَفْضَلَ السَّلَامِ وَالتَّحِيَّةِ،

بر محمد و خاندان پاکش درود فرست و بهترین سلام و درود مرا به آنان برسان

وَأَرْزُدْ عَلَيَّ مِنْهُمْ السَّلَامَ، اللَّهُمَّ وَهَاتَانِ الرَّكْعَتَانِ هَدِيَّةٌ مِنِّي اِلَى مَوْلَايَ

و سلامشان را به من بازگردان، خدایا این دو رکعت هدیه‌ای از جانب من به مولا و سرورم

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۳۸۴

الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ، اللَّهُمَّ فَصَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَعَلَيْهِ، وَتَقَبَّلْ

حسین بن علی - که سلام و درود بر ایشان باد- است، خدایا بر محمد و بر او درود فرست و از من پذیر،

مِنِّي وَأَجْزِنِي عَلَى ذَلِكَ بِأَفْضَلِ أَمَلِي وَرَجَائِي فِيكَ، وَفِي وَلِيِّكَ يَا

و در مقابل آن پاداشی بهتر از آنچه آرزو داشته و از تو و ولایت امید دارم را به من عطا فرما، ای

وَلِيِّ الْمُؤْمِنِينَ أَنْگَاهِ بَرخیز و به پایین پای آن حضرت برو و بالای سر علی بن‌الحسین علیهما السلام (علی سرپرست

مؤمنان).*****

اکبر) بایست و خطاب به آن حضرت بگو: السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا بَنَ رَسُولِ اللَّهِ، السَّلَامُ

*****سلام بر تو ای فرزند رسول خدا، سلام

عَلَيْكَ يَا بَنَ نَبِيِّ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا بَنَ امِيرِ الْمُؤْمِنِينَ، السَّلَامُ عَلَيْكَ

بر تو ای فرزند پیامبر خدا، سلام بر تو ای فرزند امیر مؤمنان، سلام بر تو

يَا بَنَ الْحُسَيْنِ الشَّهِيدِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا الشَّهِيدُ وَابْنِ الشَّهِيدِ، السَّلَامُ

ای فرزند حسین شهید، سلام بر تو ای شهید و فرزند شهید،

عَلَيْكَ أَيُّهَا الْمَظْلُومُ وَابْنُ الْمَظْلُومِ، لَعَنَ اللَّهُ أُمَّهُ قَتَلْتِكَ، وَلَعَنَ اللَّهُ أُمَّهُ

سلام بر تو ای مظلوم و فرزند مظلوم، خداوند مردمی که تو را به شهادت رسانده و به تو ظلمتت، و لعن الله امه سمعت بذلك فرضيت به * آنگاه ضریح را ببوس و بگو:

ظلم کردند و مردمی که آن را شنیده و به آن راضی شدند را لعنت کند،*****

السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا وَلِيَّ اللَّهِ وَابْنَ وَلِيِّهِ، لَقَدْ عَظُمَتِ الْمُصِيبَةُ، وَجَلَّتِ الرَّزِيَّةُ

سلام بر تو ای ولی خدا و فرزند ولی خدا، به یقین گرفتاری بزرگی پیش آمد و مصیبت

بک غایتنا، وَعَلَى جَمِيعِ الْمُسْلِمِينَ، فَلَعَنَ اللَّهُ أُمَّهُ قَتَلْتِكَ، وَابْرَأُ إِلَى اللَّهِ

تو بر ما و همه مسلمانان گران آمد خدا مردمی که تو را به شهادت رساندند لعنت کند و از آنها به درگاه خدا

وَالَيْكَ مِنْهُمْ * سپس متوجه سایر شهدا شو و بگو: السَّلَامُ عَلَيْكُمْ يَا أَوْلِيَاءَ اللَّهِ

و تو بیزاری می جویم،***** سلام بر شما ای اولیا

وَاجِبَاتُهُ، السَّلَامُ عَلَيْكُمْ يَا أَصْفِيَاءَ اللَّهِ وَآوِدَآئَهُ، السَّلَامُ عَلَيْكُمْ يَا أَنْصَارَ

و دوستان خدا، سلام بر شما ای برگزیدگان با محبت و عاشق خدا، سلام بر شما ای یاوران

دینِ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَيْكُمْ يَا أَنْصَارَ رَسُولِ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَيْكُمْ يَا أَنْصَارَ

دین خدا، سلام بر شما ای یاوران رسول خدا، سلام بر شما ای یاوران

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۳۸۵

امیرِ الْمُؤْمِنِينَ، السَّلَامُ عَلَيْكُمْ يَا أَنْصَارَ فَاطِمَةَ سَيِّدَةِ نِسَاءِ الْعَالَمِينَ،

امیر مؤمنان، سلام بر شما ای یاوران فاطمه سرور بانوان جهانیان،

السَّلَامُ عَلَيْكُمْ يَا أَنْصَارَ أَبِي مُحَمَّدٍ الْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ الْوَلِيِّ النَّاصِحِ، السَّلَامُ

سلام بر شما ای یاوران ابی محمد حسن بن علی آن ولی خیر خواه، سلام

عَلَيْكُمْ يَا أَنْصَارَ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ، يَا بَنِي أَنْتُمْ وَأُمَّي طِبْتُمْ وَطَابَتِ الْأَرْضُ الَّتِي

بر شما ای یاوران اباعبدالله، پدر و مادرم فدای شما باد، پاکیزه گشتید و پاکیزه گردید زمینی که

فيهَا دُفِنْتُمْ، وَفُزْتُمْ فَوْزًا عَظِيمًا، يَا لَيْتَنِي كُنْتُ مَعَكُمْ فَافُوزَ مَعَكُمْ.

در آن مدفون شدید و به رستگاری بزرگ نایل گشتید، پس ای کاش با شما بودم تا رستگار می شدم.

آنگاه به بالای سر امام حسین علیه السلام برگرد و برای خود و اهل و اولاد و پدر و مادر و برادران خود، بسیار دعا کن؛ چرا که

دعای دعاکننده و سؤال سؤال کننده در آن روضه مطهره، رد نخواهد شد. [۴۵۲] یادآوری لازم:

توجه به این نکته لازم است که بعضی از ناآگاهان جمله‌هایی از پیش خود به زیارت وارث افزوده‌اند و این کار در موارد دیگری

نیز تکرار شده، در حالی که این گونه بدعتها و اضافات از پیش خود، کاری خطرناک و نزد ائمه علیهم السلام مردود است و تدریجاً

سبب مسخ کلمات آن بزرگواران می‌شود. بر همین اساس، مرحوم حاج شیخ عباس قمی رحمه الله پس از نقل زیارت وارث

شکوائیه مبسوطی را در این رابطه ابراز می‌دارد، و در ضمن آن گلابیه‌ای را که استادش مرحوم «حاجی نوری» در کتاب «لؤلؤ و

مرجان» در همین ارتباط دارد ذکر نموده، آنگاه به نمونه‌های متعددی از این «اضافات جاهلانه» اشاره می‌کند و در پایان تحفظ

شدیدی که اصحاب و علمای امامیه در نقل روایت و صحیح بودن و نبودن آن و اصراری که بر عرضه کردن بعضی از کتابها به

بعضی از ائمه علیهم السلام داشتند را گوشزد می‌نماید و به همین مناسبت، داستان عرضه کردن «ابوهاشم جعفری» کتاب «یونس بن

عبدالرحمن» را به «امام حسن عسکری علیه السلام» و نیز قصه عرضه کردن «بورق شنجانی هراتی» کتاب «یوم وليله» فضل بن شاذان

به آن حضرت را مطرح می‌سازد و پس از اشاره به دقتی که خود، در نقل دعاها و زیارات از نسخه‌های اصلی و عرضه آن بر نسخه‌های متعدّد داشته، در پایان از «شیخ کلینی» از «عبدالرحیم قصیر» نقل می‌کند که خدمت امام صادق علیه السلام رسید و عرض کرد: فدایت شوم، من از پیش خود دعایی اختراع کرده‌ام، حضرت فرمود: «رها کن و نسبت به اختراع خود مرا به حالم واگذار» [۴۵۳] (کنایه از این که لازم نیست آن را برایم نقل کنی، که مردود است).

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۳۸۶

عبدالله بن سنان نیز از امام صادق علیه السلام نقل می‌کند که فرمود: «به زودی شبها، بر شما هجوم می‌آورد در حالی که راهنما و پیشوایی برای شما نیست؛ در چنین زمانی کسی نجات می‌یابد که دعای غریق را بخواند» عرض کردم: دعای غریق چیست؟ فرمود می‌گویی:

«يا الله يا رحمن يا رحيم، يا مقلب القلوب، ثبت قلبي على دينك
» من با اضافه کردن کلمه «

والأبصار»

به این دعا گفتم: «

يا مقلب القلوب والأبصار ثبت قلبي على دينك

» فرمود: شکی نیست که خداوند «

مقلب القلوب و الأبصار

» است، ولی آن گونه که من گفتم بگو و همان کافی است. (و چیزی اضافه نکن). [۴۵۴]

زیارت حضرت ابا الفضل، عباس بن علی علیهما السلام:

«ابن قولویه» در کتاب «کامل الزیارات» به سند معتبر از ابو حمزه ثمالی از امام صادق علیه السلام نقل کرده که فرمود: وقتی اراده زیارت قبر حضرت عباس علیه السلام را نمودی، بر در حرم آن حضرت می‌ایستی و می‌گویی:

سَلَامُ اللَّهِ وَسَلَامُ مَلَائِكَتِهِ الْمُقَرَّبِينَ وَأَنْبِيَآئِهِ الْمُرْسَلِينَ، وَعِبَادِهِ

سَلام و درود خدا و فرشتگان مقرب و پیامبران مرسل و بندگان

الصَّالِحِينَ، وَجَمِيعِ الشُّهَدَاءِ وَالصَّادِقِينَ، وَالزَّكَايَاتِ الطَّيِّبَاتِ، فِيمَا

شایسته او و همه شهیدان و راستگویان و پاکان و پاکیزگان در

تَعْتَدِي وَتَرَوْحُ، عَلَيْكَ يَا بَنَ امِيرِ الْمُؤْمِنِينَ، أَشْهَدُ لَكَ بِالتَّسْلِيمِ

صبح و شام بر تو باد ای فرزند امیر مؤمنان، گواهی می‌دهم که تو تسلیم بودی

والتَّصَدِيقِ، وَالْوَفَاءِ وَالنَّصِيحَةِ، لِخَلْفِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ

و تصدیق نمودی و وفاداری کرده و خیر خواهی نمودی برای جانشین پیامبر مرسل - که درود خدا بر او و اهل بیت پاکش باد -

الْمُرْسَلِ، وَالسَّبْطِ الْمُتَنَجِّبِ، وَالذَّلِيلِ الْعَالِمِ، وَالْوَصِيِّ الْمُبْلَغِ، وَالْمَظْلُومِ

و نوه برگزیده‌اش و راهنمای دانا و جانشین تبلیغ کننده و ستم‌دیده‌ای

الْمُهْتَضَمِ، فَجَزَاكَ اللَّهُ عَنْ رَسُولِهِ وَعَنْ امِيرِ الْمُؤْمِنِينَ، وَعَنِ الْحَسَنِ

که حَقِّش پایمال شده، پس خداوند از جانب پیامبرش و امیر مؤمنان و امام حسن

وَالْحُسَيْنِ، صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ، أَفْضَلَ الْجَزَاءِ بِمَا صَبَرْتَ وَاحْتَسَبْتَ

و امام حسین - که درود خدا بر آنان باد - بهترین پاداش را به خاطر صبر و در نظر گرفتن خدا

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۳۸۷

وَاعْتَنَتْ، فِعْمَ عَقْبَى الدَّارِ، لَعَنَ اللَّهُ مَنْ قَتَلَكَ، وَلَعَنَ اللَّهُ مَنْ جَهِلَ حَقَّكَ،

و یاری کردند به تو عطا کند چه نیکوست سرانجام سرای جاویدان، خداوند قاتلین تو و کسانی که حقت را منکر شده

وَاسْتَخَفَّ بِحُرْمَتِكَ، وَلَعَنَ اللَّهُ مَنْ حَالَ بَيْنَكَ وَبَيْنَ مَاءِ الْفِرَاتِ، أَشْهَدُ

و حرمت را شکستند و کسانی را که بین تو و آب فرات فاصله شدند لعنت کند، گواهی می‌دهم

أَنَّكَ قُتِلْتَ مَظْلُومًا، وَإِنَّ اللَّهَ مُنْجِزٌ لَكُمْ مَا وَعَدَكُمْ، جِئْتِكَ يَا بَنَ امِيرِ

که تو مظلومانه کشته شدی و به یقین خداوند آنچه را که به شما وعده فرموده عمل خواهد کرد ای فرزند

الْمُؤْمِنِينَ، وَإِدَاءُ إِلَيْكُمْ، وَقَلْبِي مُسَلِّمٌ لَكُمْ، وَ أَنَا لَكُمْ تَابِعٌ، وَنُصْرَتِي لَكُمْ

امیر مؤمنان (به درگاهت) آمده و بر شما وارد شدم و دلم تسلیم و تابع شما و خود نیز پیرو شمایم و برای یاریتان

مُعَدَّةٌ، حَتَّى يَحْكُمَ اللَّهُ وَهُوَ خَيْرُ الْحَاكِمِينَ، فَمَعَكُمْ مَعَكُمْ لَامَعَ عَدُوَّكُمْ،

آماده‌ام تا زمانی که خدا حکم کند که او بهترین حکم کننده‌گان است، پس با شمایم با شما، نه با دشمنانتان،

أَنِّي بِكُمْ وَيَا يَابُكُمْ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ، وَبِمَنْ خَالَفَكُمْ وَقَتَلَكُمْ مِنَ الْكَافِرِينَ،

به یقین من به شما و بازگشتتان ایمان دارم و مخالفین و قاتلین شما را انکار می‌کنم،

قَتَلَ اللَّهُ أُمَّةً قَتَلْتُمْ بِالْأَيْدِي وَالْأَلْسُنِ * سپس داخل حرم مقدس می‌شوی و خدا بکشد مردمی را که با دست و زبان شما را

کشتند. ****

می‌گویی: السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا الْعَبْدُ الصَّالِحُ، الْمُطِيعُ لِلَّهِ وَلِرَسُولِهِ،

**** سلام بر تو ای بنده شایسته و مطیع خدا و رسولش

وَلِأَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ، وَالْحَسَنِ وَالْحُسَيْنِ، صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِمْ وَسَلَّمَ، السَّلَامُ

و امیر مؤمنان و امام حسن و امام حسین - که درود و سلام خدا بر آنان باد - سلام

عَلَيْكَ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ [وَمَغْفِرَتُهُ [۴۵۵] وَرِضْوَانُهُ، وَعَلَى رُوحِكَ وَبَدَنِكَ،

و درود و رحمت و برکات و بخشش و خشنودی خدا بر تو و بر روح پاک و بدن مطهرت باد،

أَشْهَدُ وَأَشْهَدُ اللَّهُ أَنَّكَ مَضَيْتَ عَلَى مَا مَضَى عَلَيْهِ الْبَدْرِيُّونَ،

گواهی می‌دهم و خدا را گواه می‌گیرم که تو همان راه مبارزان بدر

وَالْمُجَاهِدُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ، الْمُنَاصِحُونَ لَهُ فِي جِهَادِ أَعْدَائِهِ،

و مجاهدان در راه خدا و خیر خواهان او در جنگ با دشمنانش

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۳۸۸

الْمُبَالِغُونَ فِي نُصْرَةِ أَوْلِيَائِهِ، الَّذِينَ عَنِ اجْتَابَهُ، فَجَزَاكَ اللَّهُ أَفْضَلَ

و تلاش کنندگان در یاری دوستانش و حامیان محبتش را پیمودی، پس خداوند برترین

الْجَزَاءِ، وَ أَكْثَرَ الْجَزَاءِ، وَأَوْفَرَ الْجَزَاءِ، وَأَوْفَى جَزَاءِ أَحَدٍ مِمَّنْ وَفَى

و بیشترین و فراوان‌ترین و کامل‌ترین پاداش هر یک از کسانی را که به بیعتش

بِيعْتَهُ، وَاسْتَجَابَ لَهُ دَعْوَتُهُ، وَاطَاعَ وِلَاةَ امْرِهِ، وَأَشْهَدُ أَنَّكَ قَدْ بَالَعْتَ فِي

وفا کرده و دعوتش را اجابت نموده و از والیان امرش اطاعت کردند به تو عنایت کند و گواهی می‌دهم که تو در خیر خواهی

النَّصِيحَةَ، وَأَعْطَيْتَ غَايَةَ الْمَجْهُودِ، فَبَعَثَكَ اللَّهُ فِي الشَّهَادَةِ، وَجَعَلَ

کوشش کرده و نهایت سعی خود را نمودی، پس خداوند تو را با شهیدان محشور گرداند، و روح

رُوحَكَ مَعَ أَرْوَاحِ الشَّهَدَاءِ [۴۵۶]، وَأَعْطَاكَ مِنْ جَنَانِهِ أَفْسَحَهَا مَنْزِلًا، وَأَفْضَلَهَا

تو را با سعادت‌مندان قرار دهد، و وسیع‌ترین جایگاه از بهشت و بهترین خانه را به تو عطا کند،

عُرْفًا، وَرَفَعَ ذِكْرَكَ فِي عَلِيِّينَ، وَحَشَرَكَ مَعَ النَّبِيِّينَ وَالصَّادِقِينَ،

و نامت را در علیین بالا برده و تو را با انبیا و راستگویان

وَالشَّهَدَاءِ وَالصَّالِحِينَ، وَحَسَّنَ أَوْلِيَّكَ رَفِيقًا، أَشْهَدُ أَنَّكَ لَمْ تَهِنْ وَلَمْ

و شهیدان و شایستگان محشور کند، که آنها نیکو رفیقانی هستند، گواهی می‌دهم که تو سستی

تَنْكُلُ، وَأَنَّكَ مَضَيْتَ عَلَى بَصِيرَةٍ مِنْ أَمْرِكَ، مُقْتَدِيًا بِالصَّالِحِينَ، وَمُتَّبِعًا

و تنبلی نکردی، و با بصیرت و آگاهی از عاقبت کارت، عمرت را سپری کردی در حالی که به صالحان اقتدا کرده و از پیامبران

لِلنَّبِيِّينَ، فَجَمَعَ اللَّهُ بَيْنَنَا وَبَيْنَكَ، وَبَيَّنَ رَسُولُهُ وَأَوْلِيَائِهِ فِي

پیروی نمودی، پس خداوند، ما و شما و پیامبر و اولیایش را در

مَنَازِلِ الْمُخْتَبِينَ، فَإِنَّهُ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ. [۴۵۷]

جایگاه فروتنان گرد هم آورد، که او مهربان‌ترین مهربانان است.

چند تذکر:

۱- از عبارت «شیخ طوسی» در «تهذیب» به دست می‌آید که خوب است این زیارت را در پشت سر قبر، رو به قبله بخواند. [۴۵۸]

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۳۸۹

۲- «شیخ مفید» وعده‌ای دیگر می‌گویند: پس از زیارت فوق به بالاسرآن حضرت می‌روی و دو رکعت نماز می‌خوانی و پس از آن، باز

هم هر چه خواهی نماز بجای می‌آوری و خدا را بسیار می‌خوانی و سپس می‌گویی:

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ، وَلَا تَدْعُ لِي فِي هَذَا الْمَكَانِ الْمُكْرَمِ،

خدایا بر محمد و خاندان پاکش درود فرست و در این مکان گرامی

وَالْمَشْهَدِ الْمُعْظَمِ، ذَنْبًا أَلَّا غَفَرْتَهُ، وَلَا هَمًّا أَلَّا فَرَجْتَهُ، وَلَا كَرْبًا أَلَّا

و شهادتگاه با عظمت مرا به حال خود وا مگذار، مگر این که گناهانم را بیامیزی و اندوهم را برطرف کرده و گرفتاریم را

كَشَفْتَهُ، وَلَا مَرَضًا أَلَّا شَفَيْتَهُ، وَلَا عَيْبًا أَلَّا سَتَرْتَهُ، وَلَا رِزْقًا أَلَّا بَسَطْتَهُ،

حل نمایی و بیماریم را شفا دهی و عیبم را پوشانی و روزیم را زیاد کنی

وَلَا خَوْفًا أَلَّا آمَنْتَهُ، وَلَا شَمْلًا أَلَّا جَمَعْتَهُ، وَلَا غَائِبًا أَلَّا حَفِظْتَهُ وَادَّيْتَهُ،

و ترسم را ایمنی بخشی، و پراکندگی‌ام را گردآوری، و مسافرم را حفظ کرده و دیدارش را نزدیک گردانی

وَلَا حَاجَةَ مِنْ حَوَائِجِ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ، لَكَ فِيهَا رِضَىٰ وَلِي فِيهَا صَلَاحٌ

و حاجتهای دنیا و آخرتم را که رضایت تو و خیر صلاح من

أَلَّا قَضَيْتَهَا، يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ * آنگاه پایین پای آن حضرت رو به ضریح می‌ایستی و در آن است برآوری، ای مهربان‌ترین

مهربانان*****

می‌گویی: السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا أبا الْفَضْلِ الْعَبَّاسِ ابْنَ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ، السَّلَامُ

*** سلام بر تو ای ابوالفضل عباس فرزند امیرمؤمنان، سلام

عَلَيْكَ يَا بَنَ سَيِّدِ الْوَصِيِّينَ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا بَنَ أَوَّلِ الْقَوْمِ اسْلَامًا،

بر تو ای فرزند آقا و سرور جانشینان، سلام بر تو ای فرزند اولین مسلمان
وَأَقْدَمِهِمْ اِيْمَانًا، وَأَقْوَمِهِمْ بِدِينِ اللَّهِ، وَاحْوِطِهِمْ عَلَى الْإِسْلَامِ، اَشْهَدُ لَقَدْ
و پیش قدم در ایمان و استوارترین مردم در دین خدا و محتاطترین آنها در احکام اسلام، گواهی می‌دهم که
نَصَحْتَ لِلَّهِ وَلِرَسُولِهِ وَلِأَخِيكَ، فَنِعْمَ الْأَخُ الْمُوَاسِي فَلَعَنَ اللَّهُ أُمَّهُ
تو برای خدا و رسولش و برادرت خیرخواهی کردی، پس برادر بسیار غمخواری بودی، خداوند مردمی که
قَتَلْتَكَ، وَلَعَنَ اللَّهُ أُمَّهُ ظَلَمْتَكَ، وَلَعَنَ اللَّهُ أُمَّهُ اسْتَحَلَّتْ مِنْكَ الْمَحَارِمَ،
تو را به قتل رسانده و بر تو ظلم کرده و حرمتت را حلال شمردند
کلیات مفاتیح نوین، ص: ۳۹۰

وَأَتْتَهُكَ فِيكَ حُرْمَةُ الْإِسْلَامِ، فَنِعْمَ الصَّابِرُ الْمُجَاهِدُ الْمُحَامِي النَّاصِرُ،
و حرمت اسلام را شکستند، لعنت کند، پس چه نیکو صبر کننده و جهاد کننده و حمایت کننده و یآوری کننده‌ای بودی،
وَالْأَخُ الدَّافِعُ عَنِ اخِيهِ، الْمُجِيبُ إِلَى طَاعَةِ رَبِّهِ، الرَّاعِبُ فِيمَا زَهَدَ فِيهِ
و چه نیکو برادری که مدافع برادرش بود و اجابت کننده اطاعت پروردگارش. تو به پاداش فراوان
غَيْرُهُ مِنَ الثَّوَابِ الْجَزِيلِ، وَالثَّنَاءِ الْجَمِيلِ، فَالْحَقَّكَ اللَّهُ بِدَرَجَةِ آبَائِكَ
و ستایش زیبایی که دیگران از آن کناره‌گیری می‌کردند مشتاق بودی، خداوند تو را به جایگاه پدران
فِي دَارِ النَّعِيمِ، اللَّهُمَّ إِنِّي تَعَرَّضْتُ لِزِيَارَةِ أَوْلِيَائِكَ رَغْبَةً فِي ثَوَابِكَ،
در بهشت برساند. خدایا به زیارت دوستان آمده‌ام به خاطر اشتیاق به پاداش
وَرَجَاءَ لِمَغْفِرَتِكَ وَجَزِيلِ إِحْسَانِكَ، فَاسْئَلُكَ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِهِ
و امید به آمرزش و احسان فراوانت، پس از تو می‌خواهم که بر محمد و خاندان
الطَّاهِرِينَ، وَأَنْ تَجْعَلَ رِزْقِي بِهِمْ دَارًا، وَعَيْشِي بِهِمْ قَارًا، وَزِيَارَتِي بِهِمْ
پاکش دررود فرستی و روزیم را به خاطر آنان فراوان گردانده و خوشیم را پایدار و زیارتم را
مَقْبُولَةً، وَحَيَاتِي بِهِمْ طَيِّبَةً، وَأَدْرَجَنِي إِدْرَاجَ الْمُكْرَمِينَ، وَاجْعَلْنِي مِمَّنْ
مقبول و زندگیم را پاکیزه گردانی، و مرا در میان گرامی داشتگان و از کسانی که
يُنْقَلَبُ مِنْ زِيَارَةِ مَشَاهِدِ احْبَائِكَ مُنْجِحًا، قَدْ اسْتَوْجَبَ غُفْرَانَ الذُّنُوبِ،
از زیارت قبور دوستان رستگار باز می‌گردند، قرار دهی، آن چنان که موجب بخشش گناهان
وَسْتَرَ الْعُيُوبِ، وَكَشَفَ الْكُرُوبِ، إِنَّكَ أَهْلُ التَّقْوَى وَأَهْلُ الْمَغْفِرَةِ. [۴۵۹]

و پوشش عیبها و برطرف شدن گرفتاریها گردد که تو شایسته پرهیزگاری و آمرزشی.
۳- برای وداع با آن بزرگوار «ابن قولویه» از ابو حمزه ثمالی نقل می‌کند که امام صادق علیه السلام فرمود:
هنگام وداع با عباس علیه السلام بگو:

اسْتَوْدِعُكَ اللَّهُ وَاسْتَرْعِيكَ، وَأَقْرَأُ عَلَيْكَ السَّلَامَ، آمَنَّا بِاللَّهِ وَبِرَسُولِهِ

به خدا می‌سپارم و خواستار حفظ توام، بر تو سلام می‌فرستم، به خدا و رسول
و بکتابه، وَبِمَا جَاءَ بِهِ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ، اللَّهُمَّ اكْتُبْنَا مَعَ الشَّاهِدِينَ، اللَّهُمَّ لَا

و کتابش و آنچه که از نزد او آورده ایمان دارم، خدایا مرا در زمره گواهان قرار ده، خدایا

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۳۹۱

تَجْعَلُهُ آخِرَ الْعَهْدِ مِنْ زِيَارَةِ قَبْرِ ابْنِ اَخِي نَبِيِّكَ، صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ،

این زیارت را آخرین زیارت من از قبر فرزند برادر پیغمبرت - که درود خدا بر او و خاندان پاکش باد - قرار مده

وَأَرْزُقْنِي زِيَارَتَهُ أَبَدًا مَا ابْتَقَيْتَنِي وَاحْشُرْنِي مَعَهُ وَمَعَ آبَائِهِ فِي الْجَنَانِ،

و زیارت او را مادامی که زنده‌ام نصیبم گردان و مرا با او و اجداد پاکش در بهشت محشور کن،

وَعَرَّفْ بَيْنِي وَبَيْنَهُ وَبَيْنَ رَسُولِكَ وَأَوْلِيَائِكَ، اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ

و مرا با او و رسول و اولیای آشنا بگردان. خدایا بر محمد

و آلِ مُحَمَّدٍ، وَتَوَفَّنِي عَلَى الْإِيمَانِ بِكَ، وَالتَّصَدِيقِ بِرَسُولِكَ، وَالْوِلَايَةِ

و خاندان پاکش درود فرست و مرا بر ایمان به خودت و اعتقاد به رسالت و ولایت

لِعَلِيِّ بْنِ أَبِيطَالِبٍ، وَالْأَنَّمَهُ مِنْ وُلْدِهِ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ، وَالْبِرَاءَةِ مِنْ

علی بن ابیطالب و امامان از فرزندانش - که بر آنان درود و سلام باد - و به بیزاری از

عَدُوِّهِمْ، فَإِنِّي قَدْ رَضِيتُ بِذَلِكَ يَا رَبِّ.

دشمنانشان بمیران که من به این کار راضیم ای پروردگار من.

سپس برای خود و والدین خود و مؤمنین و مسلمین هر دعایی را که خواستی بکن. [۴۶۰] ۴- در عظمت و مقام حضرت عباس علیه

السلام همین بس که امام سجاد (سلام الله علیه) فرمود: «خدا رحمت کند عباس را که برادرش را بر خود مقدم داشت و جان خویش

را فدای حضرتش نمود، به گونه‌ای که در یاری او دو دستش را قطع کردند، و خدای سبحان در عوض آن، دو بال به او عنایت

فرمود که مانند جعفر بن ابی طالب (جعفر طیار) در بهشت پرواز می‌کند و از برای عیاس در نزد خدا روز قیامت منزلت و مقامی

است که جمیع شهدا به آن غبطه می‌خورند (و آرزوی مقام او را می‌نمایند)». [۴۶۱] ۵- در تاریخ، عمر آن حضرت در وقت

شهادت، ۳۴ سال نقل شده است [۴۶۲] و نیز آمده است که مادرش ام‌البنین در بیرون مدینه در قبرستان بقیع، چنان در ماتم عباس و

برادرانش ندبه و گریه می‌کرد که هر عابر و شاهدی گریان می‌شد، حتی بزرگترین دشمن خاندان نبوت «مروان بن الحکم» وقتی از

کنار ام‌البنین گذشت در اثر گریه او گریست. [۴۶۳] این اشعار در مرثیه عباس و برادرانش از ام‌البنین نقل شده:

يَا مَنْ رَأَى الْعَبَّاسَ كَرَّ عَلَى جَمَاهِيرِ النَّقْدِ وَوَرَاهُ مِنْ ابْنَاءِ حَيْدَرَ كُلِّ لَيْثٍ ذِي لَبِّدٍ

ای که دیدی عباس را که بر گروه فرومایگان حمله می‌برد در حالی که فرزندان حیدر مانند شیر یالدار به دنبال اویند

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۳۹۲

أُبَيْتُ أَنْ ابْنِي اصِيبَ بِرَأْسِهِ مَقْطُوعَ يَدَيْهِ عَلَى شِبْلِي أَمَالَ بِرَأْسِهِ ضَرْبُ الْعَمَدِ

شنیدم که وقتی پسر من دست نداشت به سرش ضربه زدند و او را بر من که سر فرزند شجاعم از ضرب عمود خم شد

لَوْ كَانَ سَيْفَكَ فِي يَدَيْكَ لَمَا دَنَى مِنْهُ أَحَدٌ [۴۶۴]

اگر شمشیر در دست بود کسی جرأت نزدیک شدن نداشت

و نیز این ابیات منسوب به آن بانوی مخدّره است:

لَا تَدْعُونِي وَيَكُ امُّ الْبَنِينِ تُدْكَرُنِي بِلُيُوثِ الْعَرِينِ

دیگر مرا مادر پسران نخوانید که مرا به یاد شیران بیشه می‌اندازد

كَانَتْ بَنُونَ لِي ادْعَى بِهِمْ وَالْيَوْمَ اصْبَحْتُ وَلَا مِنْ بَنِينَ

پسرانی داشتم که مرا به آنها می خواندند ولی امروز دیگر پسری ندارم
 اَرْبَعَةٌ مِثْلُ نُسُورِ الرَّبِّي قَدْ وَاصَلُوا الْمَوْتَ بِقَطْعِ الْوَتِينِ
 چهار تن مانند باز کوهستان که با بریده شدن رگ حیات به مرگ پیوستند
 تَنَازَعَ الْخِرْصَانُ أَشْلَانَهُمْ فَكَلُّهُمْ اَمْسَى صَرِيحاً طَعِينِ
 بر پیکرشان نیزه‌ها به هم افتادند و همگی با تن مجروح به خاک افتادند
 يَا لَيْتَ شِعْرِي اَكَمَا اخْبَرُوا بَانَ عَبَّاساً قَطِيعَ الْيَمِينِ [۴۶۵]

ای کاش می دانستم که آیا حقیقت دارد که دست راست عباس جدا شد؟

۶- «سید بن طاووس» در کتاب «اقبال» زیارتی را از ناحیه مقدسه حضرت حجت (سلام الله علیه) برای علی اکبر علیه السلام و سایر شهدای کربلا- با ذکر نام و بعضی از خصوصیات تک تک آنها ذکر کرده که علاقمندان برای اطلاع، می توانند به اقبال، یا بحار الانوار رجوع کنند. [۴۶۶]

زیارات مخصوصه امام حسین علیه السلام از نزدیک

زیاراتی که مخصوص زمان خاصی است، نیز برای امام حسین علیه السلام نقل شده که عبارتند از:

زیارت در شبها و روزهای مخصوص

۱- زیارت عاشورا

اشاره

برای روز عاشورا زیارات متعددی نقل شده که در بخش‌های آینده این کتاب (بخش اعمال ماه‌ها) به

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۳۹۳

مناسبت بیان اعمال روز دهم ماه محرم (روز عاشورا) بعضی از این زیارات ذکر خواهد شد. در این بخش (بخش زیارات) نیز به تناسب فصل زیارات مخصوصه امام حسین علیه السلام به بعضی زیارات دیگر اشاره می‌شود، لیکن قبل از بیان این زیارت، شایسته است به اهمّیت و آثار فراوانی که زیارت قبر امام حسین علیه السلام از نزدیک، یا دور در این روز غم‌انگیز و حزن‌آفرین دارد، اشاره گردد:

۱- جابر جعفی می‌گوید: روز عاشورا بر امام صادق علیه السلام وارد شدم، به من فرمود: «کسی که شب عاشورا نزد قبر امام حسین علیه السلام بی‌توته کند، روز قیامت در حالی که به خورش آغشته است و گویا با امام حسین علیه السلام در یک میدان شهید شده، محشور می‌شود». [۴۶۷] ۲- کسی که روز عاشورا امام حسین علیه السلام را زیارت کند بهشت بر او واجب می‌شود. [۴۶۸] ۳- کسی که روز عاشورا نزد قبر امام حسین علیه السلام به یاد آن حضرت، زوارش را سیراب کند مثل کسی است که به لشکر امام حسین آب داده و در آن میدان حاضر بوده است. [۴۶۹] یادآوری: جناب علقمه، از تکلیف کسانی که توفیق زیارت امام حسین علیه السلام در روز عاشورا برای آنان فراهم نیست سؤال می‌کند که به ضمیمه جواب امام علیه السلام در قسمت «زیارت امام حسین علیه السلام از راه دور» خواهد آمد؛ إن شاء الله. (صفحه ۴۳۲)

سند زیارت معروف عاشورا:

جناب علقمه از امام باقر علیه السلام زیارتی را نقل می‌کند که هر جا از زیارت عاشورا و آثار و برکات آن چیزی گفته شده و یا می‌شود، مقصود همین زیارت است. این زیارت که می‌توان از دور و نزدیک آن را خواند از آثار و برکات فوق‌العاده‌ای برخوردار است که ما برای نشان دادن اهمیت آن نکاتی را مورد اشاره قرار می‌دهیم:

الف) سند این روایت اختصاص به علقمه ندارد بلکه به سه طریق دیگر نیز نقل شده است:

۱- محمد بن اسماعیل از صالح بن عقبه از مالک جهنی از امام باقر علیه السلام. [۴۷۰] ۲- محمد بن اسماعیل از صالح بن عقبه از پدرش از امام باقر علیه السلام. [۴۷۱] ۳- روایت معروف صفوان از امام صادق علیه السلام. [۴۷۲]

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۳۹۴

البته لازم به ذکر است، در اسنادی که به امام باقر علیه السلام منتهی می‌شود زیارت عاشورا بدون دعا نقل شده است؛ اما در سند صفوان که به امام صادق علیه السلام منتهی می‌شود، دعایی نیز برای بعد از زیارت ذکر شده که همان‌گونه که گذشت - به اشتباه به نام «دعای علقمه» مشهور شده است در حالی که صحیح این بود که به «دعای صفوان» نامگذاری می‌شد.

ب) در فضیلت این زیارت همین بس که بر خلاف سایر زیارات که از معصومین علیهم السلام نقل شده، این زیارت به شکل حدیث قدسی روایت شده است، یعنی ائمه هدی علیهم السلام آن را از پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله نقل کرده‌اند که جبرئیل امین آن را از سوی خداوند برای او آورده است.

اضافه بر این که طبق روایتی از امام صادق علیه السلام، آن حضرت و اجداد معصومش علیهم السلام ضمانت کرده‌اند هر کس این زیارت را و دعای بعد از آن را بخواند، زیارتش مقبول درگاه خداوند و دعایش مستجاب و اهل بهشت خواهد بود و حتی شفاعتش در حق دیگران پذیرفته خواهد شد. [۴۷۳ ج] این که مشاهده می‌شود بعضی از متدینین و عاشقان امام حسین علیه السلام، هر روز این زیارت را می‌خوانند و بر مداومت بر آن اصرار می‌ورزند بی جهت نیست؛ چون «ابن قولویه» در پایان روایت علقمه، از خود علقمه نقل می‌کند که امام باقر علیه السلام فرمود: «اگر توان داری که هر روز امام حسین علیه السلام را با این زیارت، زیارت کنی، چنین کن که تمام آنچه از ثواب گفته شد برایت نوشته می‌شود ان شاء الله تعالی». [۴۷۴] البته با توجه به این که در روایت علقمه، دعای بعد از زیارت، وجود ندارد لذا از سنگینی مداومت بر این زیارت، کاسته می‌شود.

د) از بعضی از قضایا نیز به دست می‌آید که ادامه دادن بر این زیارات، آثار و برکات ویژه‌ای را به دنبال دارد، حتی سبب می‌شود که دوستان و همسایگان چنین کسی، مشمول برکات و نتایج آن گردند و الطاف الهی شامل حال آنها شود.

ه) قابل توجه این که در پایان این روایت آمده است: «ای صفوان! هرگاه حاجتی به تو روی آورد با این زیارت در هر مکانی که هستی زیارت کن و این دعا را بخوان و حاجت را بخواه که از جانب خدا برآورده خواهد شد و خداوند از وعده جود و بخششی که به رسولش داد تخلف نمی‌کند و الحمد لله». [۴۷۵] خلاصه هر قدر در فضیلت این زیارت گفته شود کم است، ولی نباید فراموش کرد که شرط گرفتن نتیجه آن است که محتوای زیارت را درک کند و در مسیر آن حرکت نماید.

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۳۹۵

متن زیارت عاشورا:

السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا اِبَاعَبْدِاللَّهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا بَنَ رَسُوْلِ اللّٰهِ، [السَّلَامُ عَلَيْكَ

سلام بر تو ای فرزند رسول خدا،] سلام بر تو

يَا خَيْرَةَ اللّٰهِ وَابْنَ خَيْرَتِهِ [۴۷۶]، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا بَنَ اميرِ الْمُؤْمِنِينَ، وَابْنَ سَيِّدِ

ای فرزند و فرزند برگزیده‌اش سلام بر تو ای فرزند امیر مؤمنان و فرزند آقای

الْوَصِيِّينَ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا بَنَ فَاطِمَةَ سَيِّدَةَ نِسَاءِ الْعَالَمِينَ، السَّلَامُ

اوصیا، سلام بر تو ای فرزند فاطمه بانوی زنان جهانیان، سلام

عَلَيْكَ يَا نَارَ اللّٰهِ وَابْنَ نَارِهِ، وَالْوَتْرَ الْمُؤْتُوْرَ، السَّلَامُ عَلَيْكَ وَعَلَى

بر تو ای که خدا خونخواهیش کند و فرزند چنین کسی و ای کشته‌ای که انتقام کشته گانت را نگرفتی، سلام بر تو و بر

الْأَرْوَاحِ الَّتِي حَلَّتْ بِفِنَائِكَ، عَلَيْكُمْ مِنِّي جَمِيعًا سَلَامُ اللّٰهِ اَبَدًا مَا بَقِيَتْ

روان‌هایی که فرود آمدند به آستانت، بر شما همگی از جانب من سلام خدا باد همیشه تا من برجایم

وَبَقِيَ اللَّيْلُ وَالنَّهَارُ، يَا اِبَاعَبْدِاللّٰهِ لَقَدْ عَظُمَتِ الرَّزِيَّةُ، وَجَلَّتْ وَعَظُمَتِ

و برجاست شب و روز، ای ابا عبد الله، به راستی بزرگ شد سوگواری تو و گران و عظیم گشت

الْمُصِيبَةُ بِكَ عَلَيْنَا وَعَلَى جَمِيعِ اَهْلِ الْاِسْلَامِ، وَجَلَّتْ وَعَظُمَتِ

مصیبت تو بر ما و بر همه اهل اسلام و گران و عظیم گشت

مُصِيبَتِكَ فِي السَّمَوَاتِ، عَلَى جَمِيعِ اَهْلِ السَّمَوَاتِ، فَلَعَنَ اللّٰهُ اُمَّةً

مصیبت تو در آسمان‌ها بر همه اهل آسمان‌ها، پس خدا لعنت کند مردمی را که

اسَّسَتْ اَسَاسَ الظُّلْمِ وَالْجَوْرِ عَلَيْكُمْ اَهْلَ الْبَيْتِ، وَلَعَنَ اللّٰهُ اُمَّةً دَفَعْتُكُمْ

ریختند شالوده ستم و بیدادگری را بر شما خاندان و خدا لعنت کند مردمی را که کنار زدند شما را

عَنْ مَقَامِكُمْ، وَاَزَالَتْكُمْ عَنْ مَرَاتِبِكُمْ الَّتِي رَتَّبَكُمْ اللّٰهُ فِيهَا، وَلَعَنَ اللّٰهُ اُمَّةً

از مقام مخصوصتان و دور کردند شما را از آن مرتبه‌هایی که خداوند آن رتبه‌ها را به شما داده بود و خدا لعنت کند مردمی که

قَتَلْتُمْ، وَلَعَنَ اللّٰهُ الْمُؤْمِنِينَ لَهُمْ بِالتَّمَكِينِ مِنْ قِتَالِكُمْ، بَرِئْتُ اِلَى اللّٰهِ

شما را کشتند و خدا لعنت کند آنان که تهیه اسباب کردند برای آنها تا توانستند با شما بجنگند، بیزاری جویم به سوی خدا

وَالْيَكْفُومِ مِنْهُمْ، وَمِنْ اَشْيَاعِهِمْ وَاَتْبَاعِهِمْ وَاَوْلِيَاءِهِمْ، يَا اِبَاعَبْدِاللّٰهِ اِنِّي سَلِّمٌ

و به سوی شما از ایشان و از پیروان و دنبال روندگان‌شان و دوستان‌شان، ای ابا عبد الله من تسلیمم و در صلحم

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۳۹۶

لِمَنْ سَأَلَكُمْ، وَحَزْبٌ لِمَنْ حَارَبَكُمْ اِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ، وَلَعَنَ اللّٰهُ آلَ زِيَادٍ

با کسی که با شما در صلح است و در جنگم با هر کس که با شما در جنگ است تا روز قیامت و خدا لعنت کند خاندان زیاد

وآل مَرْوَانَ، وَلَعَنَ اللّٰهُ بَنِي اُمَيَّةَ قَاطِبَةً، وَلَعَنَ اللّٰهُ ابْنَ مَرْجَانَةَ، وَلَعَنَ اللّٰهُ

و خاندان مروان را و خدا لعنت کند بنی امیه را همگی و خدا لعنت کند فرزند مرجانه (ابن زیاد) را و خدا لعنت کند

عُمَرَ بْنَ سَعْدٍ، وَلَعَنَ اللّٰهُ شِمْرًا، وَلَعَنَ اللّٰهُ اُمَّةً اَسْرَجَتْ وَالْجَمَّتْ وَتَنَقَّبَتْ

عمر فرزند سعد را و خدا لعنت کند شمر را و خدا لعنت کند مردمی را که اسب‌ها را زین کردند و دهنه زدند و به راه افتادند

لِقِتَالِكَ، يَا بِي اَنْتَ وَاَمِي لَقَدْ عَظُمَ مُصَابِي بِكَ، فَاسْئَلُ اللّٰهُ الَّذِي اَكْرَمَ

برای پیکار با تو پدر و مادرم بفدایت که براستی بزرگ شد مصیبت تو بر من پس می‌خواهم از آن خدایی که گرامی داشت

مَقَامَكَ وَاکْرَمَنِي بِكَ، اِنْ يَزُرُقْنِي طَلَبَ ثَارِكَ مَعَ اِمَامٍ مَنصُورٍ مِنْ اَهْلِ
مقام تو را و گرامی داشت مرا به خاطر تو که روزیم گرداند خونخواهی تو را در رکاب آن امام یاری شده از خاندان
بَيْتِ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ، اللَّهُمَّ اجْعَلْنِي عِنْدَكَ وَجِيهًا بِالْحُسَيْنِ
محمد- که درود خدا بر او و خاندان پاکش باد- خدایا قرار ده مرا نزد خودت آبرومند بوسیله حسین
عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ، يَا اَبَا عَبْدِاللهِ، اِنِّي اتَقَرَّبُ اِلَى اللهِ وَالِى
- که بر او سلام باد- در دنیا و آخرت، ای ابا عبدالله من تقرب جویم به درگاه خدا و پیشگاه
رَسُولِهِ، وَالِى اميرِ الْمُؤْمِنِينَ وَالِى فَاطِمَةَ، وَالِى الْحَسَنِ وَالِىكَ
رسولش و امیرمؤمنان و فاطمه و حسن و شما

بِمُؤَلَاتِيكَ، وَبِالْبِرِّ اِنَّهُ [مِمَّنْ قَاتَلَكَ وَنَصَبَ لَكَ الْخُرْبَ، وَبِالْبِرِّ اِنَّهُ مِمَّنْ
بوسیله دوستی تو و بوسیله بیزاری [از کسی که با تو مقاتله کرد و جنگ با تو را برپا کرد و به بیزاری جستن از کسی که
اسَسَّ اسَاسَ الظُّلْمِ وَالْجَوْرِ عَلَيْكُمْ، وَابْرُءُ اِلَى اللهِ وَالِى رَسُولِهِ [۴۷۷] مِمَّنْ
شالوده ستم و ظلم بر شما را ریخت و بیزاری جویم به سوی خدا و به سوی رسولش از کسی که
اسَسَّ اسَاسَ ذَلِكُمْ، وَبَنَى عَلَيْهِ بُنْيَانَهُ، وَجَرَى فِي ظُلْمِهِ وَجُورِهِ عَلَيْكُمْ،
پی ریزی کرد شالوده این کار را و پایه گذاری کرد بر آن بنیانش را و دنبال کرد ظلم و ستمش را بر شما
وَعَلَى اَشْيَاعِكُمْ، بَرِئْتُ اِلَى اللهِ وَالِىكُمْ مِنْهُمْ، وَاتَقَرَّبُ اِلَى اللهِ، ثُمَّ اِلَيْكُمْ
و بر پیروان شما، بیزاری جویم به درگاه خدا و به پیشگاه شما از ایشان و تقرب جویم به سوی خدا سپس به شما بوسیله
کلیات مفاتیح نوین، ص: ۳۹۷

بِمُؤَلَاتِيكُمْ وَمُؤَلَاةِ وَلِيِّكُمْ، وَبِالْبِرِّ اِنَّهُ مِنْ اَعْدَائِكُمْ وَالنَّاصِيَيْنِ لَكُمْ
دوستیتان و دوستی دوستان شما و به بیزاری از دشمنانتان و برپا کنندگان (و آتش افروزان) جنگ
الْخُرْبَ، وَبِالْبِرِّ اِنَّهُ مِنْ اَشْيَاعِهِمْ وَاتَّبَاعِهِمْ، اِنِّي سَلِمْتُ لِمَنْ سَلَمْتُكُمْ،
با شما و به بیزاری از یاران و پیروانشان، من در صلح و سازش با کسی که با شما در صلح است،
وَخُرْبٌ لِمَنْ حَارَبَكُمْ، وَوَلِيٌّ لِمَنْ وَالَاكُمْ، وَعَدُوٌّ لِمَنْ عَادَاكُمْ، فَاسْتَلُّ
و در جنگم با کسی که با شما در جنگ است و دوستم با کسی که شما را دوست دارد و دشمنم با کسی که شما را دشمن دارد
و درخواست کنم

اللَّهُ الَّذِي اَكْرَمَنِي بِمَعْرِفَتِكُمْ وَمَعْرِفَةِ اَوْلِيَاكُمْ، وَرَزَقَنِي الْبِرَّ اِنَّهُ مِنْ
از خدایی که مرا گرامی داشت بوسیله معرفت شما و معرفت دوستانتان و روزیم کند بیزاری جستن از
اعْدَائِكُمْ، اِنْ يَجْعَلْنِي مَعَكُمْ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ، وَاَنْ يُبَيِّنَ لِي عِنْدَكُمْ
دشمنانتان را، به این که قرار دهد مرا با شما در دنیا و آخرت و پابرجا دارد برای من در پیش شما
قَدَمَ صِدْقٍ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ، وَاسْتَلُّهُ اِنْ يُبَلِّغُنِي الْمَقَامَ الْمَحْمُودَ لَكُمْ
گام راست و درستی (و ثبات قدمی) در دنیا و آخرت و از او خواهم که برساند مرا به مقام پسندیده
عِنْدَ اللهِ، وَاَنْ يَزُرُقَنِي طَلَبَ ثَارِي مَعَ اِمَامٍ هُدًى ظَاهِرٍ نَاطِقٍ بِالْحَقِّ
شما در پیش خدا و روزیم کند خونخواهی شما را با امام راهنمای آشکار گویای به حق که
مِنْكُمْ [۴۷۸]، وَاسْتَلُّهُ اللهُ بِحَقِّكُمْ وَبِالسَّانِ الَّذِي لَكُمْ عِنْدَهُ، اِنْ يُعْطِينِي

از شما (خاندان) است و از خدا خواهیم به حق شما و بدان منزلتی که شما نزد او دارید که عطا کند به من
بِمُصَابِي بِكُمْ أَفْضَلَ مَا يُعْطَى مُصَابًا بِمُصِيبَتِهِ، مُصِيبَةً مَا أَعْظَمَهَا وَأَعْظَمَ
بوسیله مصیبتی که از ناحیه شما به من رسیده بهترین پاداشی را که می‌دهد به یک مصیبت‌زده از مصیبتی که دیده، برآستی چه
مصیبت بزرگی و چه داغ

رَزَيْتَهَا فِي الْإِسْلَامِ، وَفِي جَمِيعِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ، اللَّهُمَّ اجْعَلْنِي
گرانی بود در اسلام و در تمام آسمانها و زمین، خدایا چنانم کن
فِي مَقَامِي هَذَا مِمَّنْ تَنَالُهُ مِنْكَ صَلَوَاتٌ وَرَحْمَةٌ وَمَغْفِرَةٌ، اللَّهُمَّ اجْعَلْ
در این جا که ایستاده‌ام از کسانی باشم که برسد بدو از ناحیه تو درود و رحمت و آمرزشی، خدایا قرار ده
مَحْيَايَ مَحْيَا مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ، وَمَمَاتِي مَمَاتِ مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ،
زندگیم را زندگی محمد و آل محمد و مرگم را مرگ محمد و آل محمد،
کلیات مفاتیح نوین، ص: ۳۹۸

اللَّهُمَّ إِنَّ هَذَا يَوْمٌ تَبَرَّكَتْ بِهِ بَنُو أُمَّيَّةَ، وَابْنُ أَكِلَةَ الْأَكْبَادِ، اللَّهُمَّ ابْنُ
خدایا این روز روزی است که مبارک و میمون دانستند آن را بنی‌امیه و پسر آن زن جگرخوار (معاویه)، آن ملعون پسر
اللَّعِينِ، عَلَى لِسَانِكَ وَلِسَانِ نَبِيِّكَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ، فِي كُلِّ مَوْطِنٍ
ملعون (که لعن شده) بر زبان تو و زبان پیامبرت- که درود خدا بر او و خاندان پاکش باد- در هر جا
وَمَوْقِفٍ وَقَفَ فِيهِ نَبِيِّكَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ، اللَّهُمَّ الْعَنْ أبا سُفْيَانَ
و هر مکانی که توقف کرد در آن مکان پیامبرت- که درود خدا بر او و خاندان پاکش باد- خدایا لعنت کن ابوسفیان
وَمُعَوِيَةَ وَيزِيدَ بْنَ مُعَاوِيَةَ، عَلَيْهِمْ مِنْكَ اللَّعْنَةُ أَبَدَ الْأَبْدِينَ، وَهَذَا يَوْمٌ
و معاویه و یزید فرزند معاویه را که لعنت بر ایشان باد از جانب تو برای همیشه و این روز روزی است که
فَرِحْتُ بِهِ آلُ زِيَادٍ وَآلُ مَرْوَانَ بِقَتْلِهِمُ الْحُسَيْنِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ، اللَّهُمَّ
شادمان شدند به این روز دودمان زیاد و دودمان مروان به خاطر کشتنشان حضرت حسین را، خدایا
فَضَاعِفْ عَلَيْهِمُ اللَّعْنَ مِنْكَ وَالْعَذَابَ، اللَّهُمَّ إِنِّي اتَّقَرَّبُ إِلَيْكَ فِي هَذَا
پس چندین برابر کن بر آنها لعنت خود و عذاب دردناک را، خدایا من تقرب جویم به سوی تو در این
الْيَوْمِ، وَفِي مَوْقِفِي هَذَا وَإِيَّامِ حَيَاتِي بِالْبُرْآنَةِ مِنْهُمْ وَاللَّعْنَةَ عَلَيْهِمْ،
روز و در این جایی که هستم و در تمام دوران زندگیم به بیزاری جستن از اینها و لعنت فرستادن بر ایشان
وَبِالْمُؤَالَاتِ لِنَبِيِّكَ وَآلِ نَبِيِّكَ عَلَيْهِ وَعَلَيْهِمُ السَّلَامُ سِوَسِ صِدِّ مَرْتَبَةٍ مِي كُوبِي:

و بوسیله دوست داشتن پیامبرت و خاندان پیامبرت که بر او و بر ایشان سلام باد*****
اللَّهُمَّ الْعَنْ أَوَّلَ ظَالِمٍ ظَلَمَ حَقَّ مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ، وَآخِرَ تَابِعٍ لَهُ عَلَى
خدایا لعنت کن نخستین ستمگری را که به زور گرفت حق محمد و آل محمد را و آخرین کسی که او را در این زور و ستم پیروی
ذَلِكَ، اللَّهُمَّ الْعَنْ الْعِصَابَةَ الَّتِي جَاهَدَتِ الْحُسَيْنَ، وَشَايَعَتْ وَبَايَعَتْ
کرد، خدایا لعنت کن بر گروهی که پیکار کردند با حسین و همراهی کردند و پیمان بستند
وَتَابَعَتْ عَلَى قَتْلِهِ، اللَّهُمَّ الْعَنْهُمْ جَمِيعًا* آنگاه صد مرتبه می‌گویی: السَّلَامُ
و از هم پیروی کردند برای کشتن آن حضرت، خدایا لعنت کن همه آنها را***** سلام

عَلَيْكَ يَا اَبَاعَبْدِاللّٰهِ، وَعَلَى الْاَرْوَاحِ الَّتِي حَلَّتْ بِفِنَائِكَ، عَلَيْكَ مِنِّي سَلَامٌ
 بر تو ای ابا عبدالله و بر روانهایی که فرود آمدند به آستانت، بر تو از جانب من سلام
 اللّٰه اَبَدًا مَا بَقِيَتْ وَبَقِيَ اللَّيْلُ وَالنَّهَارُ، وَلَا جَعَلَهُ اللّٰهُ اٰخِرَ الْعَهْدِ مِنِّي
 خدا باد همیشه تا من زنده‌ام و برپاست شب و روز و قرار ندهد این زیارت را خداوند آخرین بار زیارت من
 کلیات مفاتیح نوین، ص: ۳۹۹

لِزِيَارَتِكُمْ [۴۷۹]، السَّلَامُ عَلَى الْحُسَيْنِ، وَعَلَى عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ، وَعَلَى اَوْلَادِ
 از شما سلام بر حسین و بر علی فرزند حسین و بر فرزندان
 الْحُسَيْنِ، وَعَلَى اصْحَابِ الْحُسَيْنِ * سپس می گوئی: اللّٰهُمَّ خُصَّ اَنْتَ اَوَّلَ
 حسین و بر اصحاب و یاران حسین ***** خدایا مخصوص گردان نخستین
 ظالِمٍ بِاللَّعْنِ مِنِّي وَاَبْدَأْ بِهِ اَوَّلًا ثُمَّ التَّانِي وَالتَّالِي وَالرَّابِعَ، اللّٰهُمَّ الْعَنْ
 ستمگر را به لعنت من و آغاز کن بدان لعن اولی را و سپس دومی و سومی و چهارمی را، خدایا لعنت کن
 يَزِيدَ خَامِسًا، وَالْعَنْ عُبَيْدَ اللّٰهِ بْنِ زِيَادٍ وَاِبْنَ مَرْجَانَةَ وَعُمَرَ بْنَ سَعْدٍ
 یزید را در مرتبه پنجم و لعنت کن عبیدالله پسر زیاد و پسر مرجانه را و عمر فرزند سعد
 وَشِهْرَاءَ، وَاَلْ اَبِي سُفْيَانَ وَاَلْ زِيَادِ وَاَلْ مَرْوَانَ اِلَى يَوْمِ الْقِيَمَةِ [۴۸۰] * آنگاه به و شمر و دودمان ابوسفیان و دودمان زیاد و دودمان
 مروان را تا روز قیامت *****

سجده می روی و می گوئی: اللّٰهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ حَمْدَ الشَّاكِرِينَ لَكَ عَلَى مُصَابِهِمْ،
 ***** خدایا مخصوص توست ستایش سپاسگزاران تو بر مصیبت زدگی آنها،

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۴۰۰
 الْحَمْدُ لِلّٰهِ عَلَى عَظِيمِ رِزْقِي اللّٰهُمَّ ارْزُقْنِي شَفَاعَةَ الْحُسَيْنِ يَوْمَ الْوُرُودِ،
 ستایش خدای را بر بزرگی مصیبتم خدایا روزیم گردان شفاعت حسین علیه السلام را در روز ورود (به صحرای قیامت)
 وَتَبَّتْ لِي قَدَمٌ صِدْقٍ عِنْدَكَ مَعَ الْحُسَيْنِ وَاصْحَابِ الْحُسَيْنِ، الَّذِينَ
 و ثابت بدار گام راستیم را در نزد خودت با حسین علیه السلام و یاران حسین، آنان که
 بَدَلُوا مُهَجَّهُمْ دُونَ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ. [۴۸۱]
 بی دریغ دادند جان خود را در راه حسین - که بر او درود باد -
 یادآوری:

۱- از روایت علقمه از امام باقر علیه السلام استفاده می شود که این زیارت برای دور و نزدیک هر دو وارد شده است و خوب است
 در ابتدا سلامی به حضرت دهند و دو رکعت نماز بخوانند و سپس شروع به خواندن زیارت کنند. [۴۸۲] ۲- کسانی که موفق به
 گفتن صد مرتبه لعن و سلام نباشند، می توانند به یک مرتبه (به قصد رجا) قناعت کنند و در روایتی از امام هادی علیه السلام در
 مورد چنین اشخاصی آمده است که هر کس لعن و سلام زیارت عاشورا را یک بار بخواند و پس از لعن نود و نه بار بگوید: «
 اللّٰهُمَّ الْعَنْهُمْ جَمِيعًا

» و پس از سلام نیز نود و نه بار بگوید: «

السَّلَامُ عَلَى الْحُسَيْنِ وَعَلَى عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ وَعَلَى اَوْلَادِ الْحُسَيْنِ وَعَلَى اصْحَابِ الْحُسَيْنِ

« کفایت می‌کند. [۴۸۳] ۳- در فصل زیارات امیرمؤمنان علیه السلام (پاورقی زیارت صفوان، زیارت سوم از زیارت مطلقه) گذشت که آنچه به عنوان دعای علقمه بعد از زیارت عاشورا معروف شده، جایگاه اصلی‌اش آنجاست لذا از این جا حذف شده و به آن جا منتقل گردیده است، (رجوع شود به: پاورقی صفحه ۲۷۵). گرچه بر اساس روایت صفوان از امام صادق علیه السلام هر جا که زیارت عاشورا خوانده شود، می‌توان این دعا را نیز پس از آن خواند. [۴۸۴]

۲- زیارت اربعین

(بیستم صفر)

مطابق روایت «شیخ طوسی» در «تهذیب» و «مصباح المتهجد»، از امام حسن عسکری علیه السلام زیارت

کلیات مفاتیح نوین؛ ص ۴۰۰

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۴۰۱

اربعین یکی از علامات مؤمن به حساب آمده است. می‌فرماید: «علامات مؤمن پنج چیز است: ۵۱ رکعت نماز گزاردن (۱۷ رکعت نماز واجب و ۳۴ رکعت نافله) در هر شب و روز، و زیارت اربعین و انگشتر در دست راست کردن و بر خاک سجده نمودن و بلند گفتن «بسم الله الرحمن الرحيم (در نمازها)». [۴۸۵] اشاره به این که از ویژگی‌های شیعیان اهل بیت علیهم السلام این پنج چیز است و انتخاب زیارت اربعین احتمالاً به خاطر آن است که زیارت شهدای کربلا از روز اربعین آغاز شد و در این روز، در زمان ما آن چنان انبوهی از جمعیت عاشقان و دلدادگان امام حسین علیه السلام در کربلا جمع می‌شوند که در هیچ موقع از سال - حتی عاشورا- چنان جمعیت عظیمی دیده نمی‌شود.

زیارت اربعین به دو صورت نقل شده است:

زیارت اول «شیخ طوسی» از «صفوان جمّال» روایت می‌کند که گفت: مولایم امام صادق علیه السلام در ارتباط با زیارت اربعین به من فرمود: هنگامی که روز، بالا آمد خطاب به امام حسین علیه السلام می‌گویی:

السَّلَامُ عَلَىٰ وَلِيِّ اللَّهِ وَحَبِيبِهِ، السَّلَامُ عَلَىٰ خَلِيلِ اللَّهِ وَنَجِيبِهِ، السَّلَامُ

سلام بر ولی خدا و دوستدارش، سلام بر خلیل خدا و محرم اسرارش، سلام

عَلَىٰ صَفِيِّ اللَّهِ وَابْنِ صَفِيِّهِ، السَّلَامُ عَلَىٰ الْحُسَيْنِ الْمَظْلُومِ الشَّهِيدِ،

بر بر گزیده خدا و فرزند بر گزیده‌اش، سلام بر حسین مظلوم شهید (در راه خدا)

السَّلَامُ عَلَىٰ اسِيرِ الْكُرْبَاتِ، وَقَتِيلِ الْعَبْرَاتِ، اللَّهُمَّ اِنِّي اَشْهَدُ اَنَّهُ وَوَلِيِّكَ،

سلام بر اسیر در بند ناگواری‌ها و کشته‌ای که اشک فراوان بر او ریخته می‌شود، خدایا گواهی می‌دهم که او به یقین ولی تو

وَابْنِ وَلِيِّكَ، وَصَفِيِّكَ وَابْنِ صَفِيِّكَ، الْفَائِزُ بِكَرَامَتِكَ، اَكْرَمْتَهُ بِالشَّهَادَةِ،

و فرزند ولی تو و بر گزیده تو و فرزند بر گزیده توست، که به بزرگداشت تو رستگار گشته، او را با مقام شهادت گرامی داشتی

وَحَبْوَتَهُ بِالسَّعَادَةِ، وَاجْتَبَيْتَهُ بِطَيْبِ الْوِلَادَةِ، وَجَعَلْتَهُ سَيِّدًا مِنَ السَّادَةِ،

و به نیکبختی مخصوصش ساخته، و به پاکی ولادت برگزیدی، و او را آقایی از میان بزرگان

وَقَائِدًا مِنَ الْقَادَةِ، وَذَانِدًا مِنَ الذَّادَةِ، وَاعْطَيْتَهُ مَوَارِيثَ الْأَنْبِيَاءِ، وَجَعَلْتَهُ

و پیشوایی از میان پیشوایان، و مدافعی از مدافعان حق، قرار دادی و میراث پیامبران را به او عطا نمودی، و او را

حُجَّةً عَلَىٰ خَلْقِكَ مِنَ الْأَوْصِيَاءِ، فَأَعْذَرَ فِي الدُّعَاءِ وَمَنْحَ النَّصْحِ، وَبَدَّلَ

حجت بر مخلوقات از میان جانشینان قرار دادی، پس در دعوت مردم جای عذری باقی نگذاشت و در خیرخواهی دریغ نکرد، کلیات مفاتیح نوین، ص: ۴۰۲

مُهَجَّتُهُ فَيْكَ لِيَسْتَنْقِذَ عِبَادَكَ مِنَ الْجَهَالَةِ، وَخَيْرَةَ الضَّلَالَةِ، وَقَدْ تَوَازَرَ

و خون قلبش را در راه تو بخشید تا بندگانت را از نادانی و سرگردانی گمراهی رهایی بخشد، در حالی که
عَلَيْهِ مَنْ غَرَّتُهُ الدُّنْيَا، وَبَاعَ حَظَّهُ بِالْأَزْدَلِ الْأَذْنَى وَشَرَى آخِرَتَهُ

فرب خوردگان دنیا و آنان که سهم خود را با پست‌ترین چیز معامله کردند و آخرت خود را

بِالْثَمَنِ الْأَوْكَسِ، وَتَغَطَّرَسَ وَتَرَدَّى فِي هَوَاهُ، وَاسْخَطَكَ [۴۸۶] وَاسْخَطَ

به ارزان‌ترین قیمت فروختند بر علیه او همپیمان شدند و به سبب هوای نفس سقوط کردند، و تو و پیامبرت را به خشم
نَبِيِّكَ، وَاطَاعَ مِنْ عِبَادِكَ أَهْلَ الشَّقَاقِ وَالنَّفَاقِ، وَحَمَلَهُ الْأَوْزَارِ

آوردند و از میان بندگانت، از اهل اختلاف و دورویی و از حمل‌کنندگان بار گناه که

الْمُسْتَوْجِبِينَ النَّارِ، فَجَاهَدَهُمْ فَيْكَ صَابِرًا مُحْتَسِبًا، حَتَّى سَفِكَ فِي

سزاوار دوزخند پیروی نمودند، پس در راه تو با شکیبایی و حسابگرانه با آنان جهاد نمود تا این که در راه

طَاعَتِكَ دَمُهُ، وَاسْتَبِيحَ حَرِيمَهُ، اللَّهُمَّ فَالْعَنُهُمْ لَعْنًا وَبِلَاءًا، وَعَذَّبْهُمْ عَذَابًا

بندگیت خونش ریخته شد و حرمتش شکسته شد، خدایا آنان را بسیار لعنت کن و به عذاب دردناک

الْيَمَاءِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا بَنَ رَسُولِ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا بَنَ سَيِّدِ الْأَوْصِيَاءِ،

گرفتار ساز، سلام بر تو ای فرزند رسول خدا، سلام بر تو ای فرزند سرور جانشینان،

أَشْهَدُ أَنَّكَ أَمِينُ اللَّهِ وَابْنُ أَمِينِهِ، عِشْتَ سَعِيدًا، وَمَضَيْتَ حَمِيدًا، وَمَتَّ

گواهی می‌دهم که تو به یقین امین خدا و فرزند امین او هستی، که با سعادت زندگی کرده و به نیکی از دنیا رفتی

فَقِيدًا مَظْلُومًا شَهِيدًا، وَأَشْهَدُ أَنَّ اللَّهَ مُنْجِزٌ مَا وَعَدَكَ، وَمُهْلِكٌ مَنْ خَذَلَكَ،

و مظلومانه با شهادت درگذشتی، و گواهی می‌دهم که خداوند به آنچه به تو وعده داده وفا نمود، و آنکه را دست از یاریت کشید
هلاک کرد،

وَمُعَذِّبٌ مَنْ قَتَلَكَ، وَأَشْهَدُ أَنَّكَ وَفَيْتَ بِعَهْدِ اللَّهِ، وَجَاهَدْتَ فِي سَبِيلِهِ

و آنکه تو را به شهادت رساند عذاب نمود، و گواهی می‌دهم که تو به عهد خدا وفا نموده و در راهش جهاد نمودی

حَتَّى آتَيْكَ الْيَقِينَ، فَلَعَنَ اللَّهُ مَنْ قَتَلَكَ، وَلَعَنَ اللَّهُ مَنْ ظَلَمَكَ، وَلَعَنَ اللَّهُ أُمَّةً

تا مرگت فرا رسید، پس خداوند قاتلان تو و کسانی که به تو ستم کردند و کسانی که این (واقعه) را

سَمِعَتْ بِدَلِيكَ فَرَضِيَّتْ بِهِ، اللَّهُمَّ أَنِّي أَشْهَدُكَ أَنِّي وَلِيُّ لِمَنْ وَالَاهُ، وَعَدُوٌّ

شنیده و به آن راضی شدند لعنت کند، خدایا گواهی می‌دهم که من دوستارانش را دوست دارم و با دشمنانش

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۴۰۳

لِمَنْ عَادَاهُ، يَا بَنِي رَسُولِ اللَّهِ، أَشْهَدُ أَنَّكَ كُنْتَ نُورًا

دشمنم، پدر و مادرم فدای تو ای فرزند رسول خدا، گواهی می‌دهم که تو نوری

فِي الْأَصْلَابِ الشَّامِخَةِ، وَالْأَرْحَامِ الْمُطَهَّرَةِ [۴۸۷]، لَمْ تُنْجِسْكَ الْجَاهِلِيَّةُ

در صلب‌های بلندمرتبه و رحم‌های پاکیزه بودی، که دوران جاهلیت

بِأَنْجَاسِهَا، وَلَمْ تُلْبَسْكَ الْمَذْلَمَاتُ مِنْ ثِيَابِهَا، وَأَشْهَدُ أَنَّكَ مِنْ دَعَائِمِ

با ناپاکی‌هایش تو را آلوده نساخت و با لباس‌های آلوده‌اش تو را نپوشانید و گواهی می‌دهم که تو از پایه‌های الدین، و از کانونِ المسلمین، و معقلِ المؤمنین، و شاهدِ انکِ الامامِ البرِّ دین و تکیه‌گاه مسلمانان و پناهگاه مؤمنان هستی و گواهی می‌دهم که تو پیشوای نیکوکار التَّقِي الرِّضِيِّ الرَّكِيِّ، الهَادِي الْمَهْدِي، وَاَشْهَدُ اَنَّ الْاِئِمَّةَ مِنْ وُلْدِكَ كَلِمَةٌ پرهیزگار و پسندیده پاکیزه و راهنمای هدایت یافته‌ای و گواهی می‌دهم که امامان از فرزندان تو اساس التَّقْوَى وَاَعْلَامُ الْهُدَى وَالْعُرْوَةُ الْوُثْقَى وَالْحُجَّةُ عَلَى اَهْلِ الدُّنْيَا، پرهیزکاری و نشانه‌های هدایت و ریسمان محکم (هدایت) و حجت (خدا) بر جهانیان هستند وَاَشْهَدُ اَنِّي بِكُمْ مُؤْمِنٌ، وَاِذَا بِكُمْ مُوقِنٌ، بِشَرَايِعِ دِينِي وَخَوَاتِيمِ عَمَلِي و گواهی می‌دهم که به شما ایمان دارم و به واسطه قوانین دینم و عواقب عملم به بازگشت شما مطمئنم وَقَلْبِي لِقَلْبِكُمْ سَلْمٌ، وَاَمْرِي لِأَمْرِكُمْ مُتَّبِعٌ، وَنُصْرَتِي لَكُمْ مُعَدَّةٌ، حَتَّى و دلم تسلیم دل شما و معلم پیرو عمل شماست، و آماده یاری شمایم تا این که يٰاٰذَنَ اللّٰهِ لَكُمْ، فَمَعَكُمْ مَعَكُمْ لَامَعَ عَدُوُّكُمْ، صَلَوَاتُ اللّٰهِ عَلَيْكُمْ، وَعَلَى خداوند به شما اجازه دهد، پس آن که با شماست با شماست نه با دشمنان شما، درود خدا بر شما و بر ازوآحکُم وَاَجْسَادِكُمْ، وَاَشْهَدُ بِكُمْ وَعَاثِيَكُمْ، وَاظْهَرِكُمْ وَبَاطِنِكُمْ، آمِينَ ارواح و بدن‌های شما و بر حاضر و غائبان و بر ظاهر و باطنان، دعایم را بپذیر رَبِّ الْعَالَمِينَ آنگاه دو رکعت نماز می‌خوانی و دعا می‌کنی به آنچه خواهی، سپس برمی‌گرددی. [۴۸۸] ای پروردگار جهانیان. *****

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۴۰۴

زیارت دوم مرحوم «علّامه مجلسی» از «سید بن طاووس» نقل می‌کند که یکی از دوستان جابر بن عبدالله به نام عطا (عطیّه) می‌گوید: روز بیستم ماه صفر با جابر بن عبدالله انصاری بودم، وقتی به «کربلا» رسیدیم در آب فرات غسل کرد و پیراهن پاک و تمیزی که با خود داشت پوشید و به من گفت: آیا از بوی خوش چیزی به همراه داری؟ گفتم: آری! قدری از آن بر سر و بدن پاشید و پا برهنه روانه شد، تا به مزار حضرت رسید، نزد سر مبارک امام حسین علیه السلام ایستاد و سه مرتبه الله اکبر گفت و افتاد و بی‌هوش شد.

وقتی به هوش آمد شنیدم که گفت «

السَّلَامُ عَلَيْكُمْ يَا آلَ اللَّهِ...» [۴۸۹]

که عیناً همان زیارت نیمه رجب است که خواهد آمد (صفحه ۴۰۹).

۳- زیارت مشترک شب و روز اول رجب، شب و روز نیمه رجب و شب و روز نیمه شعبان

«علّامه مجلسی» به نقل از «شیخ مفید» و «سید بن طاووس» زیارت ذیل را برای شب و روز اول رجب و شب نیمه شعبان ذکر کرده است [۴۹۰] و کفعمی در «بلد الامین» شب و روز نیمه رجب را نیز به آن ضمیمه کرده است: [۴۹۱] هرگاه خواستی امام حسین علیه السلام را در این اوقات ششگانه زیارت کنی، غسل کن و پاکیزه‌ترین جامه‌های خود را بپوش و بر در حرم مطهر آن حضرت رو به قبله بایست، و بر رسول خدا صلی الله علیه و آله و امیر مؤمنان و فاطمه و حسن و حسین و سایر ائمه علیهم السلام سلام بده (که

کیفیت آن در اذن دخول زیارت روز عرفه خواهد آمد؛ صفحه ۴۲۳) آنگاه داخل شو و نزد ضریح مقدس بایست و صد مرتبه تکبیر بگو، سپس بخوان:

السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا بَنَ رَسُولِ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا بَنَ خَاتِمِ النَّبِيِّينَ، السَّلَامُ

سلام بر تو ای فرزند رسول خدا، سلام بر تو ای فرزند خاتم پیامبران، سلام

عَلَيْكَ يَا بَنَ سَيِّدِ الْمُرْسَلِينَ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا بَنَ سَيِّدِ الْوَصِيِّينَ، السَّلَامُ

بر تو ای فرزند آقا و سرور رسولان، سلام بر تو ای فرزند آقا و سرور جانشینان، سلام

عَلَيْكَ يَا اَبَا عَبْدِ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا حُسَيْنَ بْنَ عَلِيٍّ، السَّلَامُ عَلَيْكَ

بر تو ای اباعبدالله، سلام بر تو ای حسین فرزند علی، سلام بر تو

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۴۰۵

يَا بَنَ فَاطِمَةَ سَيِّدَةَ نِسَاءِ الْعَالَمِينَ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا وَلِيَّ اللَّهِ وَابْنَ وَلِيِّهِ،

ای فرزند فاطمه سرور بانوان جهانیان سلام بر تو ای ولی خدا و فرزند ولیش،

السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا صَفِيَّ اللَّهِ وَابْنَ صَفِيَّتِهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا حُجَّةَ اللَّهِ وَابْنَ

سلام بر تو ای برگزیده خدا و فرزند برگزیده‌اش، سلام بر تو ای حجت خدا و فرزند

حُجَّتِهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا حَبِيبَ اللَّهِ وَابْنَ حَبِيبِهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا سَفِيرَ

حجتش، سلام بر تو ای حبیب خدا و فرزند حبیبش، سلام بر تو ای پیام آور

اللَّهِ وَابْنَ سَفِيرِهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا خازِنَ الْكِتَابِ الْمَسْطُورِ، السَّلَامُ

خدا و فرزند پیام آورش، سلام بر تو ای نگهبان کتاب نوشته شده، سلام

عَلَيْكَ يَا وَارِثَ التَّوْرَةِ وَالْإِنْجِيلِ وَالزَّبُورِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا امِينَ

بر تو ای وارث تورات موسی و انجیل عیسی و زبور داود، سلام بر تو ای امانتدار

الرَّحْمَنِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا شَرِيكَ الْقُرْآنِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا عَمُودَ الدِّينِ،

خدا، سلام بر تو ای شریک قرآن، سلام بر تو ای ستون دین،

السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا بَابَ حِكْمَةِ رَبِّ الْعَالَمِينَ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا بَابَ حِطَّةٍ

سلام بر تو ای درگاه علم و دانش پروردگار جهانیان، سلام بر تو ای درگاه ریزش گناه

الَّذِي مَنْ دَخَلَهُ كَانَ مِنَ الْأَمِينِينَ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا عَيْبَةَ عِلْمِ اللَّهِ، السَّلَامُ

که هر کس از آن داخل شود ایمن خواهد بود، سلام بر تو ای گنجینه دانش خدا، سلام

عَلَيْكَ يَا مَوْضِعَ سِرِّ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا نَارَ اللَّهِ وَابْنَ نَارِهِ، وَالْوَاتِرَ

بر تو ای محل اسرار خدا، سلام بر تو که خونخواه تو و پدرت خداست و یگانه‌ای که انتقام

الْمُؤْتُورِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ وَ عَلَى الْأَرْوَاحِ الَّتِي حَلَّتْ بِفِنَائِكَ، وَاَنَاخَتْ

خونش گرفته نشده، سلام بر تو و بر ارواحی که در حرمت مدفون

بِرَحْلِكَ، يَا بِي اَنْتَ وَاُمِّي وَنَفْسِي يَا اَبَاعَبْدِ اللَّهِ، لَقَدْ عَظُمَتِ الْمُصِيبَةُ،

و مقیمند، پدر و مادر و خودم به فدای تو ای اباعبدالله، براستی مصیبت بزرگی پیش آمد

وَجَلَّتِ الرَّزِيَّةُ بِكَ عَلَيْنَا وَ عَلَى جَمِيعِ اَهْلِ الْاِسْلَامِ، فَلَعَنَ اللَّهُ اُمَّةً

و گرفتاری تو بر ما و بر همه اهل اسلام گران آمده، پس خداوند کسانی را که

اسَّسَتْ اَسَاسَ الظُّلْمِ وَالْجَوْرِ عَلَيَّكُمْ اَهْلَ الْبَيْتِ، وَلَعَنَ اللهُ اُمَّةً دَفَعَتْكُمْ

ظلم و ستم بر شما اهل بیت را پایه گذاری کرده و شما را

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۴۰۶

عَنْ مَقَامِكُمْ، وَاذَاتِكُمْ عَنْ مَرَاتِبِكُمْ الَّتِي رَتَّبَكُمُ اللهُ فِيهَا، يَا اَبِي اَنْتَ

از جایگاهی که خدا برایتان قرار داده بود کنار زدند، لعنت کند، پدر

و امی و نفسی یا ابا عبد الله، اَشْهَدُ لَقَدْ اَقْشَعَرْتُ لِدِمَائِكُمْ اِظْلَةَ الْعَرْشِ

و مادر و خودم به فدای تو ای ابا عبد الله، گواهی می دهم که از خون شما تمامی عرش

مَعَ اِظْلَةِ الْخَلَائِقِ، وَبَكْتِكُمْ السَّمَاءَ وَالْاَرْضَ، وَشُكَّانُ الْجِنَانِ وَالْبُرِّ

و مخلوقات به لرزه در آمد، و آسمان و زمین و ساکنان بهشت و خشکی

والبخر، صَلَّى اللهُ عَلَيْكَ عَدَدَ مَا فِي عِلْمِ اللهِ، لَتَبِيكَ دَاعِيَ اللهِ، اِنْ كَانَ لَمْ

و دریا بر شما گریستند، درود خدا بر تو به تعداد آنچه در علمش آمده، دعوت کننده خدا را اجابت می کنم، اگر

يُجِيبُكَ بَدَنِي عِنْدَ اسْتِغَاثَتِكَ، وَلِسَانِي عِنْدَ اسْتِنصَارِكَ، فَقَدْ اجَابَكَ قَلْبِي

در وقت کمک خواهی بدنم و در وقت یاری طلبی زبانم پاسخ نداد، به یقین قلب

وَسَمْعِي وَبَصْرِي سُبْحَانَ رَبِّنا اِنْ كَانَ وَعْدُ رَبِّنا لَمَفْعُولًا، اَشْهَدُ اَنَّكَ

و گوش و چشمم پاسخ می گوید، تسبیح می گویم پروردگاران را که وعده اش به طور قطع انجام شدنی است، گواهی می دهم

که تو

طَهَّرْتَ طَاهِرًا مُطَهَّرًا مِنْ طَهْرٍ طَاهِرٍ مُطَهَّرٍ، طَهَّرْتَ وَطَهَّرْتَ بِكَ الْبِلَادُ،

پاک و پاکیزه و پاک شده از نژاد پاکان و پاک کننده پاک شده ها هستی و شهرها به وجود تو پاک شد

وَطَهَّرْتَ اَرْضَ اَنْتَ بِهَا، وَطَهَّرَ حَرَمُكَ، اَشْهَدُ اَنَّكَ قَدْ اَمَرْتَ بِالْقِسْطِ

و پاک شد زمینی که تو در آنی و پاک شد حرمت، گواهی می دهم که تو به عدل

وَالْعَدْلِ، وَدَعَوْتَ الْيَهُمَاءَ، وَاَنَّكَ صَادِقٌ صِدِّيقٌ، [صَدَقْتَ] [۴۹۲] فِيمَا دَعَوْتَ

و داد فرمان داده و دعوت نمودی و به یقین تو راستگو و درستکاری، و در آنچه که به آن دعوت نمودی راست

الِيهِ، وَاَنَّكَ ثَارُ اللهِ فِي الْاَرْضِ، وَاَشْهَدُ اَنَّكَ قَدْ بَلَّغْتَ عَنِ اللهِ، وَعَنْ جَدِّكَ

گفتی و همانا خونخواه تو در زمین خداست، و گواهی می دهم که تو (آنچه را که) از جانب خدا و جدت

رَسُولِ اللهِ، وَعَنْ ابيكَ اميرِ الْمُؤْمِنِينَ، وَعَنْ اخِيكَ الْحَسَنِ، وَنَصَحْتَ

رسول خدا و پدرت امیر مؤمنان و برادرت حسن به عهده داشتی رساندی، و خیر خواهی کرده

وَجَاهَدْتَ فِي سَبِيلِ اللهِ، وَعَبَدْتَهُ مُخْلِصًا حَتَّى اتَيْكَ الْيَقِينُ، فَجَزَاكَ اللهُ

و در راه خدا جهاد نمودی و از روی اخلاص او را پرستیدی تا به شهادت رسیدی، پس بهترین پاداش

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۴۰۷

خَيْرِ جَزَاءِ السَّابِقِينَ، وَصَلَّى اللهُ عَلَيْكَ وَسَلَّمْ تَسْلِيمًا، اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَيَّ

پیشینیان را خدا به تو عطا کند و درود و سلام بی پایان خدا بر تو باد، خدایا بر

مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ، وَصَلِّ عَلَيَّ الْحُسَيْنِ الْمَظْلُومِ الشَّهِيدِ الرَّشِيدِ، قَتِيلِ

محمد و خاندان پاکش درود فرست و بر حسین مظلوم، و شهید راستین درود فرست آن کشته ای که

الْعَبْرَاتِ، وَاسِيرِ الْكُرْبَاتِ، صَلَاةً نَامِيَةً زَاكِيَةً مُبَارَكَةً، يَضَعُدُ أَوْلَهَا وَلَا

اشك فراوان بر او ریخته می‌شود و در بند ناگواری‌ها است، درودی فزاینده، پاکیزه و با برکت که ابتدای آن بالا رود و

يَنْفَعُ آخِرَهَا، أَفْضَلَ مَا صَلَّيْتَ عَلَى أَحَدٍ مِنْ أَوْلَادِ أَنْبِيَائِكَ الْمُرْسَلِينَ، يَا

پایان نپذیرد، بهترین درودی که بر هر یک از فرزندان پیامبران مرسلت فرستاده‌ای، ای

إِلَهَ الْعَالَمِينَ. [۴۹۳]

معبود جهانیان.

یادآوری: «علّامه مجلسی» به نقل از «شیخ مفید» می‌نویسد: سپس رو به سوی قبر مطهر علی بن الحسین (علی اکبر) علیه السلام بیاور

و نزد قبر آن بزرگوار بایست و بگو:

السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا الصَّدِيقُ الطَّيِّبُ، الرَّكِيُّ الْحَبِيبُ الْمَقْرَبُ، وَابْنُ رِيحَانَةِ

سلام بر تو ای راست گفتار پاک، پاکیزه و دوست نزدیک خدا، فرزند (زهره) گل خوشبوی

رَسُولِ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ مِنْ شَهِيدٍ مُحْتَسِبٍ، وَرَحْمَةِ اللَّهِ وَبَرَكَاتِهِ، مَا

رسول خدا سلام بر تو شهید آزموده خدا، و رحمت و برکات خدا بر تو باد،

أَكْرَمَ مَقَامِكَ، وَأَشْرَفَ مُنْقَلَبِكَ، أَشْهَدُ لَقَدْ شَكَرَ اللَّهُ سَعْيِكَ،

مقامت چقدر گرامی و محلّ بازگشتت با شرافت است، گواهی می‌دهم که خدا از کوششت قدر دانی کرده

وَأَجَزَلَ ثَوَابِكَ، وَالْحَقَّكَ بِالذُّرْوَةِ الْعَالِيَةِ، حَيْثُ الشَّرْفُ كُلُّ الشَّرْفِ،

و پاداشت را افزودن نمود و تو را به درجات عالی رسانید، در جایگاههای بلندی که همه شرافتها

وَفِي الْعَرْفِ، كَمَا مِنْ عَلَيْكَ مِنْ قَبْلُ، وَجَعَلَكَ مِنْ أَهْلِ الْبَيْتِ الَّذِينَ

در آن جمع است، آنچنان که پیش از این نیز بر تو منت گذاشت، و تو را از خاندانی که

أَذْهَبَ اللَّهُ عَنْهُمْ الرَّجْسَ، وَطَهَّرَهُمْ تَطْهِيراً، صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْكَ وَرَحْمَتُهُ

زشتی و پلیدی را از آنها دور کرده و آنها را پاکیزه گردانید، قرار داد، درود و سلام و رحمت

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۴۰۸

اللَّهُ وَبَرَكَاتِهِ وَرِضْوَانُهُ، فَاشْفَعْ أَيُّهَا السَّيِّدُ الطَّاهِرُ إِلَى رَبِّكَ فِي حَطِّ

و برکات و رضوان خدا بر تو باد، پس ای آقا و سرور پاکیزه در برداشتن سنگینی

الْأَثْقَالِ عَنِ ظَهْرِي وَتَخْفِيفِهَا عَنِّي وَارْحَمْ ذُلِّي وَخُضُوعِي لَكَ،

گناهان از دوشم و سبک کردن آنها، به درگاه خدا مرا شفاعت کن، و بر افتادگی و فروتنی در مقابل تو

وَلِلَّسَيِّدِ ابْنِكَ، صَلَّى اللَّهُ عَلَيْكُمَا.

و پدر بزرگوارت- که درود خدا بر هر دوی شما باد- رحم کن

سپس بگو:

زَادَ اللَّهُ فِي شَرَفِكُمْ فِي الْآخِرَةِ، كَمَا شَرَّفَكُمْ فِي الدُّنْيَا، وَاسْعَدَكُمْ كَمَا

خداوند بر شرافت و بزرگواری شما در آخرت بیفزاید، همان‌گونه که در دنیا شما را بزرگوار قرار داد، و سعادت‌مندان کند

همان‌گونه که

اسْعَدَكُمْ بِكُمْ، وَأَشْهَدُ أَنَّكُمْ أَعْلَامُ الدِّينِ، وَنُجُومُ الْعَالَمِينَ، وَالسَّلَامُ عَلَيْكُمْ

دیگران را بوسیله شما سعادتمند کرد و گواهی می‌دهم که شما نشانه‌های دین و ستارگان جهانید، و سلام و درود
وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ.

و رحمت و برکات خدا بر شما باد

آنگاه رو به سوی سایر شهدا کن و بگو: السَّلَامُ عَلَيْكُمْ يَا أَنْصَارَ اللَّهِ، وَأَنْصَارَ

رَسُولِهِ، وَأَنْصَارَ عَلِيِّ بْنِ أَبِيطَالِبٍ، وَأَنْصَارَ فَاطِمَةَ، وَأَنْصَارَ الْحَسَنِ

و رسولش و یاوران علی فرزند ابی طالب و فاطمه و امام حسن

وَالْحُسَيْنِ، وَأَنْصَارَ الْإِسْلَامِ، أَشْهَدُ لَقَدْ نَصَحْتُمْ لِلَّهِ، وَجَاهَدْتُمْ فِي

و امام حسین و یاوران اسلام، گواهی می‌دهم که شما برای خدا خیر خواهی کرده و در راه او جهاد

سَبِيلِهِ، فَجَزَاكُمْ اللَّهُ مِنَ الْإِسْلَامِ [۴۹۴] وَأَهْلِهِ أَفْضَلَ الْجَزَاءِ، فُزْتُمْ وَاللَّهُ فَوْزًا

نمودید، پس خداوند از جانب اسلام و مسلمانان بهترین پاداش را به شما عطا کند، به خدا سوگند به رستگاری بزرگ

عَظِيمًا، يَا لَيْتَنِي كُنْتُ مَعَكُمْ فَأَفُوزَ فَوْزًا عَظِيمًا، أَشْهَدُ أَنَّكُمْ أَحْيَاءٌ عِنْدَ

رسیدید، ای کاش با شما بودم و به رستگاری بزرگ می‌رسیدم، گواهی می‌دهم که شما زنده‌اید و در نزد

رَبِّكُمْ تُرْزَقُونَ، أَشْهَدُ أَنَّكُمْ الشُّهَدَاءُ وَالسُّعَدَاءُ، وَأَنَّكُمْ الْفَائِزُونَ فِي

پروردگارتان روزی می‌خورید، گواهی می‌دهم که شما شهید و خوشبختید و به

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۴۰۹

دَرَجَاتِ الْعُلَى وَالسَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ.

درجات عالی رسیده‌اید، و سلام و درود و رحمت و برکات خداوند بر شما باد.

بعد از آن برگرد و بالای سر مبارک امام حسین علیه السلام نماز زیارت بجای آور و برای خود و پدر و مادر و برادران دینی دعا

کن. [۴۹۵] یادآوری: زیارت امام حسین علیه السلام در روز اول رجب و نیز نیمه رجب و نیمه شعبان از فضیلت ویژه‌ای برخوردار

است چرا که از امام صادق علیه السلام روایت شده که: «هر کس حسین علیه السلام را در روز اول ماه رجب زیارت کند البته

خدای سبحان او را می‌آمرزد». [۴۹۶] و نیز از ابن ابی نصر نقل شده است که وقتی از امام رضا علیه السلام سؤال کرد: برای زیارت

امام حسین علیه السلام کدام وقت بهتر است؟ آن حضرت در جواب فرمودند: نیمه رجب و نیمه شعبان. [۴۹۷]

۴- زیارت مخصوص نیمه رجب

برای نیمه رجب که به سبب غفلت عامه مردم از فضیلت آن در زمان گذشته «غفيله» نام گرفته بود، مرحوم «شیخ مفید» زیارت

دیگری را نقل کرده است، به این صورت که پس از ورود به حرم مطهر و گفتن سه مرتبه الله اکبر نزد قبر مطهر بایست و بگو:

السَّلَامُ عَلَيْكُمْ يَا آلَ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَيْكُمْ يَا صَفْوَةَ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَيْكُمْ

سلام بر شما ای خاندان خدا، سلام بر شما ای برگزیدگان خدا، سلام بر شما

یا سَادَةَ السَّادَاتِ، السَّلَامُ عَلَى لُيُوثِ الْغَابَاتِ، السَّلَامُ عَلَيْكُمْ يَا سُنْنَ

ای آقا و سرور آقایان، سلام بر شما ای شیران بیشه (شجاعت)، سلام بر شما ای کشتیهای

النَّجَاءِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا أبا عَبْدِ اللَّهِ الْحُسَيْنِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا وَارِثَ عِلْمِ

نجات (امت)، سلام بر تو ای اباعبدالله حسین، سلام بر تو ای وارث علم

الْأَنْبِيَاءِ، وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ، [السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا وَارِثَ آدَمَ صَفْوَةَ اللَّهِ،

پیمبران و رحمت خدا و برکات خدا بر تو باد،] سلام بر تو ای وارث آدم برگزیده خدا،

السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا وَارِثَ نُوحٍ نَبِيِّ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا وَارِثَ إِبْرَاهِيمَ

سلام بر تو ای وارث نوح پیامبر خدا، سلام بر تو ای وارث ابراهیم

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۴۱۰

خَلِيلِ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا وَارِثَ إِسْمَاعِيلَ ذَبِيحِ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا

[خلیل خدا،] سلام بر تو ای وارث اسماعیل قربانی در راه خدا، سلام بر تو ای

وَارِثَ مُوسَى كَلِيمِ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا وَارِثَ عِيسَى رُوحِ اللَّهِ، السَّلَامُ

وارث موسی کلیم خدا، سلام بر تو ای وارث عیسی روح خدا، سلام

عَلَيْكَ يَا وَارِثَ مُحَمَّدٍ حَبِيبِ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا بَنَ مُحَمَّدٍ الْمُصْطَفَى،

بر تو ای وارث محمد حبیب خدا، سلام بر تو ای فرزند محمد مصطفی،

السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا بَنَ عَلِيٍّ الْمُزْتَضَى السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا بَنَ فَاطِمَةَ الزَّهْرَاءِ،

سلام بر تو ای فرزند علی مرتضی، سلام بر تو ای فرزند فاطمه زهرا،

السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا بَنَ خَدِيجَةَ الْكُبْرَى السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا شَهِيدَ بَنِ الشَّهِيدِ،

سلام بر تو ای فرزند خدیجه کبری، سلام بر تو ای شهید و فرزند شهید،

السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا قَتِيلُ بَنِ الْقَتِيلِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا وَلِيَّ اللَّهِ وَابْنِ وَلِيِّهِ،

سلام بر تو ای کشته (در راه خدا) و فرزند کشته (در راه خدا)، سلام بر تو ای ولی خدا و فرزند ولیش،

السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا حُجَّةَ اللَّهِ وَابْنَ حُجَّتِهِ عَلَى خَلْقِهِ، أَشْهَدُ أَنَّكَ قَدْ أَقَمْتَ

سلام بر تو ای حجت خدا و فرزند حجتش بر مخلوقات، گواهی می‌دهم که تو نماز را

الصَّلَاةَ، وَآتَيْتَ الزَّكَاةَ، وَأَمَرْتَ بِالْمَعْرُوفِ، وَنَهَيْتَ عَنِ الْمُنْكَرِ، وَرَزَقْتَ

به پاداشته و زکات دادی و امر به معروف و نهی از منکر کرده و داغدار شهادت

بِوَالِدَيْكَ، وَجَاهَدْتَ عَدُوَّكَ، وَأَشْهَدُ أَنَّكَ تَسْمَعُ الْكَلَامَ وَتَرُدُّ الْجَوَابَ،

پدر و مادرت گشتی، و با دشمنانت جهاد نمودی، و گواهی می‌دهم که تو سخن را شنیده و جواب می‌دهی

وَإِنَّكَ حَبِيبُ اللَّهِ وَخَلِيلُهُ وَنَجِيُّهُ وَصَفِيُّهُ وَابْنُ صَفِيَّتِهِ، يَا مَوْلَايَ زُرْتُكَ

و به یقین تو حبیب خدا، و یار و بنده برجسته و برگزیده او و فرزند بنده برگزیده‌اش هستی، ای مولای من تو را با شوق و رغبت

مُشْتَقًا فَكُنْ لِي شَفِيعًا إِلَى اللَّهِ يَا سَيِّدِي وَاسْتَشْفِعْ إِلَى اللَّهِ بِجَدِّكَ سَيِّدِ

زیارت کردم، پس در درگاه خدا شفیع باش ای آقای من، و شفاعت می‌طلبم در درگاه خدا از جدت آقا و سرور

النَّبِيِّينَ، وَبَابِيكَ سَيِّدِ الْوَصِيِّينَ، وَبِأَمِّكَ فَاطِمَةَ سَيِّدَةِ نِسَاءِ الْعَالَمِينَ، الا

پیمبران و پدرت آقا و سرور جانشینان و مادرت فاطمه سرور بانوان جهانیان،

لَعَنَ اللَّهُ قَاتِلِيكَ، وَلَعَنَ اللَّهُ ظَالِمِيكَ، وَلَعَنَ اللَّهُ سَالِيكَ وَمُبْغِضِيكَ مِنْ

خداوند قاتلین و ستم‌کنندگان بر تو و غارتگران حریمت و کینه‌ورزان به تو را از

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۴۱۱

الْأَوْلِينَ وَالْآخِرِينَ، وَصَلَّى اللَّهُ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَآلِهِ الطَّيِّبِينَ الطَّاهِرِينَ.

پیشینان و پسینان لعنت کند، و درود خدا بر آقا و سرور ما محمد و خاندان پاک و پاکیزه‌اش باد.
 آنگاه ضریح منور را ببوس و رو به جانب علی بن الحسین علیهما السلام (علی اکبر) آور و بگو: السَّلَامُ عَلَیْكَ

***** سلام بر تو

يَا مَوْلَايَ وَابْنَ مَوْلَايَ، لَعَنَ اللَّهُ قَاتِلَيْكَ، وَلَعَنَ اللَّهُ ظَالِمَيْكَ، اِنِّي اَتَقَرَّبُ

ای مولای من و فرزند مولایم، خداوند قاتلان و ستم‌کنندگان بر تو را لعنت کند، من بواسطه

اَلِی اللّٰهِ بِزِيَارَتِكَ وَبِمَحَبَّتِكَ، وَابْتَرَأُ اِلَى اللّٰهِ مِنْ اَعْدَائِكُمْ، وَالسَّلَامُ

زیارت و محبت شما بدرگاه خدا تقرب جسته و از دشمنانتان بیزاری می‌جویم، و سلام و درود خدا

عَلَيْكَ يَا مَوْلَايَ وَرَحْمَةُ اللّٰهِ وَبَرَكَاتُهُ * سپس رو به جانب قبور سایر شهدا (رضوان الله بر تو ای مولای من و رحمت و برکات خدا بر

تو باد. *****

عليهم) بکن و بگو: السَّلَامُ عَلَيَّ الْأَرْوَاحِ الْمُنِيحَةِ بِقَبْرِ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ الْحُسَيْنِ

***** سلام و درود بر ارواحی که در کنار قبر اباعبدالله حسین رحل اقامت افکندند

عَلَيْهِ السَّلَامُ، السَّلَامُ عَلَیْكُمْ يَا طَاهِرِينَ مِنَ الدَّنَسِ، السَّلَامُ عَلَیْكُمْ يَا

- که درود و سلام خدا بر او باد- سلام بر شما ای پاکیزگان از پلیدی، سلام بر شما ای

مَهْدِيُونَ، السَّلَامُ عَلَیْكُمْ يَا اِبْرَارَ اللّٰهِ، السَّلَامُ عَلَیْكُمْ وَعَلَى الْمَلَائِكَةِ

راه یافتگان، سلام بر شما ای بنده‌های نیکوکار خدا، سلام بر شما و بر فرشتگانی

الْحَافِينَ بِقُبُورِكُمْ اجْمَعِينَ، جَمَعْنَا اللّٰهَ وَاَيَّاكُمْ فِي مُسْتَقَرِّ رَحْمَتِهِ وَتَحْتِ

که قبورتان را در بر گرفته‌اند، خداوند ما و شما را در قرارگاه رحمتش در زیر

عَرْشِهِ، اِنَّهُ اَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ، وَالسَّلَامُ عَلَیْكُمْ وَرَحْمَةُ اللّٰهِ وَبَرَكَاتُهُ.

عرشش گرد هم آورد که او مهربانترین مهربانان است و سلام و درود و رحمت و برکات خدا بر شما باد.

آنگاه به سوی حرم عباس بن علی علیهما السلام روی آور، وقتی به حرمش رسیدی بر در حرم آن جناب بایست و بگو:

سَلَامُ اللّٰهِ وَسَلَامٌ مَلَائِكَتِهِ الْمُقَرَّبِينَ

... تا آخر زیارت آن حضرت که پیش از این (صفحه ۳۸۶) گذشت. [۴۹۸]

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۴۱۲

۵- زیارت مخصوص نیمه شعبان

زیارت امام حسین علیه السلام در نیمه شعبان نیز از اهمیت فوق‌العاده‌ای برخوردار است و روایات زیادی در فضیلت آن وارد شده،

از جمله این که به چند سند معتبر از امام زین‌العابدین علیه السلام و امام جعفر صادق علیه السلام نقل شده که: هر کس مصافحه

۱۲۴ هزار پیامبر را می‌خواهد در نیمه شعبان، زیارت ابی‌عبدالله الحسین علیه السلام را بجای آورد، چرا که فرشتگان و ارواح

پیامبران در چنین زمانی به زیارت آن حضرت می‌آیند، (پس خوشا به حال کسی که با ایشان مصافحه کند و آنان نیز با او مصافحه

نمایند)؛ که پنج پیامبر اولوالعزم: نوح و ابراهیم و موسی و عیسی و محمد صلی الله علیه و آله نیز از جمله آنانند. [۴۹۹] برای نیمه

شعبان نیز زیارت دیگری نقل شده که «شیخ کفعمی» در «بلد الامین» آن را از امام صادق علیه السلام این چنین آورده است:

بعد از اذن دخول در حالی که غسل کرده‌ای، نزد قبر آن حضرت می‌ایستی و می‌گویی:

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ، السَّلَامُ عَلَیْكَ اَيُّهَا الْعَبْدُ الصَّالِحُ الزَّكِيُّ، اَوْدِعْكَ

سلام بر تو ای فرزند رسول خدا، سلام بر تو ای فرزند امیرمؤمنان، سلام

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۴۱۴

عَلَيْكَ يَا بَنَ الصَّدِيقَةِ الطَّاهِرَةِ، فَاطِمَةَ سَيِّدَةَ نِسَاءِ الْعَالَمِينَ، السَّلَامُ

بر تو ای فرزند صدیقه طاهره، فاطمه سرور بانوان جهانیان، سلام

عَلَيْكَ يَا مَوْلَايَ يَا ابا عَبْدِ اللَّهِ، وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ، اَشْهَدُ اَنَّكَ

بر تو ای مولا و سرورم ای ابا عبد الله، و رحمت و برکات خدا بر تو باد، گواهی می‌دهم که تو به یقین

قَدَأَقَمْتَ الصَّلَاةَ، وَأَتَيْتَ الزَّكَاةَ، وَأَمَرْتَ بِالْمَعْرُوفِ، وَنَهَيْتَ عَنِ الْمُنْكَرِ،

نماز را بپا داشته و زکات را ادا نموده و امر به معروف و نهی از منکر کردی

وَتَلَوْتَ الْكِتَابَ حَقَّ تِلَاوَتِهِ، وَجَاهَدْتَ فِي اللَّهِ حَقَّ جِهَادِهِ، وَصَبَرْتَ

و کتاب خدا را به شایستگی تلاوت نموده و در راه خدا به شایستگی جهاد کردی، و

عَلَى الْأَذَى فِي جَنْبِهِ مُحْتَسِبًا حَتَّى اتَيْكَ الْيَقِينُ، اَشْهَدُ اَنَّ الَّذِيْنَ

در کنار آن بر آزار و اذیتها صبر نمودی و به حساب خدا گذاردی تا زمان وفاتت فرا رسید، گواهی می‌دهم که به یقین آنان که

خَالَفُوكَ وَحَارَبُوكَ، وَالَّذِيْنَ خَذَلُوكَ، وَالَّذِيْنَ قَتَلُوكَ، مَلْعُونُونَ عَلَيَّ

با تو مخالفت کرده و جنگیدند و آنان که تو را تنها گذاشتند و آنان که تو را به شهادت رساندند، بر

لِسَانِ النَّبِيِّ الْأُمِّيِّ، وَقَدْ خَابَ مَنْ افْتَرَى لَعْنَ اللَّهِ الظَّالِمِينَ لَكُمْ مِنْ

زبان پیامبر امی لعنت شده‌اند، و تهمت‌زنندگان زیانکارند، و خداوند تمامی ستم‌کنندگان بر شما از

الْأَوَّلِينَ وَالْآخِرِينَ، وَضَاعَفَ عَلَيْهِمُ الْعَذَابَ الْأَلِيمَ، اَتَيْتُكَ يَا مَوْلَايَ

پیشینیان و پسینیان را لعنت کرده و بر عذاب دردناک آنان بیافزاید، برای زیارت به درگاهت آمده‌ام ای مولا من

يَا بَنَ رَسُولِ اللَّهِ، زَائِرًا عَارِفًا بِحَقِّكَ، مُوَالِيًا لِأَوْلِيَائِكَ، مُعَادِيًا لِأَعْدَائِكَ،

ای فرزند رسول خدا، در حالی که آشنای به حق تو و دوستدار دوستانت و دشمن دشمنانت هستم

مُشْتَبِرًا بِالْهُدَى الَّذِي أَنْتَ عَلَيْهِ، عَارِفًا بِضَلَالَةِ مَنْ خَالَفَكَ، فَاشْفَعْ لِي

و به هدایتی که تو بر آنی بصیرت یافته‌ام، و به گمراهی مخالفان آگاهم، پس نزد پروردگارت

عِنْدَ رَبِّكَ * سِيسْ بِهِ جَانِبَ الْبَالَى سِرُّو وَ بَگُو: السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا حُجَّجَةَ اللَّهِ فِي

شفیعم باش. ***** سلام بر تو ای حجت خدا در

أَرْضِهِ وَسَمَاوَاتِهِ، صَلَّى اللَّهُ عَلَى رُوحِكَ الطَّيِّبِ، وَجَسَدِكَ الطَّاهِرِ،

زمین و آسمان، درود خدا بر روح پاک و بدن پاکیزه‌ات

وَعَلَيْكَ السَّلَامُ يَا مَوْلَايَ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ * پس از آن ضریح را ببوس، آنگاه و سلام بر تو باد ای مولا من و رحمت و برکات

خدا بر تو باد. *****

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۴۱۵

دو رکعت نماز زیارت بجای آور و بعد از آن هر مقدار که میسر شود نماز بخوان و سپس به پایین پای آن حضرت برو و خطاب به

علی بن الحسین علیهما السلام (علی اکبر) بگو: السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا مَوْلَايَ وَابْنَ

***** سلام بر تو ای مولا من و فرزند

مَوْلَايَ، وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ، لَعَنَّ اللَّهُ مَنْ ظَلَمَكَ، وَلَعَنَّ اللَّهُ مَنْ قَتَلَكَ،

مولایم، و رحمت و برکات خدا بر تو باد، لعنت خدا بر کسی که بر تو ستم نمود، و لعنت خدا بر کسی که تو را به شهادت رساند، وَضَاعَفَ عَلَيْهِمُ الْعَذَابَ الْأَلِيمَ* و آنچه می‌خواهی از خدا بخواه، سپس در طرف پایین پا و خدا بر عذاب دردناک آنان بیافزاید*****

رو به قبله بایست و سایر شهدا را زیارت کن و بگو: السَّلَامُ عَلَيْكُمْ أَيُّهَا الصَّادِقُونَ،
***** سلام بر شما ای راستگویان

السَّلَامُ عَلَيْكُمْ أَيُّهَا الشُّهَدَاءُ الصَّابِرُونَ، اَشْهَدُ أَنَّكُمْ جَاهِدْتُمْ فِي سَبِيلِ

سلام بر شما ای شهیدان شکیبا، گواهی می‌دهم که شما به یقین در راه خدا جهاد
اللَّهِ، وَصَبَرْتُمْ عَلَى الْأَذَى فِي جَنْبِ اللَّهِ، وَنَصَحْتُمْ لِلَّهِ وَلِرَسُولِهِ، حَتَّى

کرده و در راه خدا بر آزار و اذیتها صبر نمودید و برای خدا و پیامبرش خیرخواهی کردید تا این که زمان
اِتِّيَافِكُمُ الْيَقِينِ، اَشْهَدُ أَنَّكُمْ أَحْيَاءٌ عِنْدَ رَبِّكُمْ تُرَزَقُونَ، فَجَزَاكُمُ اللَّهُ عَنِ

مرگتان فرا رسید، گواهی می‌دهم که به یقین شما زنده‌اید و نزد پروردگارتان روزی داده می‌شوید، پس خداوند
الْإِسْلَامِ وَأَهْلِهِ، أَفْضَلَ جَزَاءِ الْمُحْسِنِينَ، وَجَمَعَ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ فِي مَحَلِّ

از جانب اسلام و مسلمانان به شما بهترین پاداش نیکوکاران را عطا کند، و ما و شما را در بهشت گرد هم
النَّعِيمِ* آنگاه به زیارت عباس بن علی علیهما السلام برو، وقتی به آن جا رسیدی، نزد آن جناب بایست و بگو:

آورد.*****

السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا بَنَ امِيرِ الْمُؤْمِنِينَ، السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا الْعَبْدُ الصَّالِحِ

سلام بر تو ای فرزند امیر مؤمنان، سلام بر تو ای بنده شایسته و

الْمُطِيعِ لِلَّهِ وَلِرَسُولِهِ، اَشْهَدُ أَنَّكَ قَدْ جَاهَدْتَ وَنَصَحْتَ وَصَبَرْتَ حَتَّى

فرمانبردار خدا و رسولش، گواهی می‌دهم که تو به یقین جهاد کرده و خیرخواهی نموده و (در راه خدا) صبر کردی تا
اِتِّيَافِكَ الْيَقِينِ، لَعَنَ اللَّهُ الظَّالِمِينَ لَكُمْ مِنَ الْأُولَى وَالْآخِرِينَ، وَالْحَقَّهُمْ

زمان وفات فرا رسید، و خداوند تمامی ستم‌کنندگان بر شما از پیشینیان و پسینیان را لعنت کرده و

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۴۱۶

بَدْرِكَ الْجَحِيمِ. [۵۰۵]

به قعر دوزخ بفرستد.

یادآوری: در مواقع ازدحام جمعیت، دور زدن ضریح یا چسبیدن به ضریح و مانند آن- که در بعضی از روایات آمده- لازم نیست.

۷- زیارت در عید فطر و قربان

به سند معتبر از امام صادق علیه السلام نقل شده است که: «هر کس قبر امام حسین علیه السلام را در یکی از سه شب زیارت کند
گناهان او آمرزیده می‌شود»، راوی عرض می‌کند: فدایت شوم آن سه شب کدام است؟ فرمود:

«شب عید فطر، شب عید قربان و شب نیمه شعبان». [۵۰۶] همچنین از آن حضرت روایت شده که: «هر کس آن حضرت را در یکی
از سه شب نیمه شعبان، عید فطر و عرفه زیارت کند هزار حاجت از حوائج دنیا و آخرت برای او برآورده می‌شود». [۵۰۷] از امام باقر
علیه السلام نقل شده که: «هر کس شب عرفه در زمین کربلا- باشد و آن‌جا برای زیارت روز عید قربان بماند و سپس برگردد،
خدای سبحان او را از آفات آن سال محافظت می‌کند». [۵۰۸] به هر حال، برای این دو شب نیز غیر از زیارت قبلی، زیارت دیگری

ذکر شده است و از کلمات علما به دست می‌آید که زیارت قبلی مربوط به روزهای عید فطر و عید قربان است و زیارت ذیل مربوط به شب‌های این دو عید است.

وقتی اراده زیارت آن حضرت را در این دو شب کردی بر در حرم مطهر او بایست و به جانب قبر نظر بین کن و برای اذن دخول بگو:
یا مَوْلای یا ابا عَبْدِاللهِ، یا بِنِ رَسُولِ اللهِ، عَبْدُكَ وَابْنُ امَّتِكَ، الدَّلِيلُ بَيْنَ

ای مولای من ای ابا عبدالله، ای فرزند رسول خدا، بنده و فرزند کنیزت، فروتن در پیش
یَدِیْكَ، وَالْمُصَغَّرُ فِی عُلُوِّ قَدْرِكَ، وَالْمُعْتَرِفُ بِحَقِّكَ، جَاءَكَ مُسْتَجِيراً

رویت و کوچک در برابر علو منزلت و اعتراف کننده به حقت، نزدت آمده، در حالی که به تو پناهنده
بِكَ، قاصداً الی حَرَمِكَ، مُتَوَجِّهاً الی مَقامِكَ، مُتَوَسِّلاً الی اللهِ تَعالی بِكَ،

است، و حرمت را قصد کرده و به جایگاهت رو نموده، و به واسطه تو به خداوند بلندمرتبه متوسل شده است
کلیات مفاتیح نوین، ص: ۴۱۷

ءَاذْخُلُ یا مَوْلای، ءَاذْخُلُ یا وَلِیَّ اللهِ، ءَاذْخُلُ یا مَلَائِكَةَ اللهِ الْمُحَدِّقِینَ

آیا داخل شوم ای مولای من، آیا داخل شوم ای ولی خدا، آیا داخل شوم ای فرشتگان خدا که این حرم را در بر
بِهَذَا الْحَرَمِ، الْمُقِمِینَ فی هَذَا الْمَشْهَدِ * سپس پای راست را جلو بگذار و داخل شو گرفته، و در این شهادتگاه اقامت
گزیده‌اید. ****

و بگو: بِسْمِ اللهِ وَبِاللهِ، وَفِی سَبیلِ اللهِ، وَعلی مِلَّةِ رَسُولِ اللهِ، اللهُمَّ انزِلْنی

به نام خدا و به یاری خدا و در راه خدا، و بر دین رسول خدا، خدایا مرا به جایگاه پربرکتی
مُنزَلاً مُبارِکاً، وَأَنْتَ خَیْرُ الْمُنزَلِینَ * آنگاه بگو: اللهُ اکْبَرُ کَبیراً، وَالْحَمْدُ

فروود آر، و تو بهترین فرودآوردگانی **** خداوند بسیار بزرگتر است و حمد و سپاس
لِللهِ کَثیراً، وَسُبْحانَ اللهِ بُکْرَةً وَاصیلاً، وَالْحَمْدُ لِللهِ الْفَرْدِ الصَّمَدِ الْمَاجِدِ

فراوان از آن خداوند است، و در صبحگاهان و شامگاهان او را تسبیح می‌گوییم، و حمد و سپاس از آن خداوند یگانه بی‌نیاز و
بزرگوار

الْأَحَدِ، الْمُتَفَضِّلِ الْمَنَّانِ الْمُتَطَوِّلِ الْحَنَّانِ، الَّذِی مِنْ تَطَوُّلِهِ سَهَّلَ لِی

یکتاست، (خداوند) با محبت و سخاوت‌مند و نعمت‌بخش و غمخوار، آن که به واسطه نعمت‌بخشی و احسانش
زیارت مولای باخسانه، وَلَمْ یَجْعَلْ لِی عَنْ زِیارتِهِ مَمْنوعاً، وَلَا عَنْ ذِمَّتِهِ

زیارت مولایم را برایم آسان کرد، و مرا از زیارتش منع نکرد و از امانش

مَدْفُوعاً، بَیْلَ تَطَوُّلٍ وَمَنْحِ * آنگاه حرکت کن و پس از رسیدن به میان حرم، مقابل قبر مطهر دور نساخت بلکه احسان کرد و عطا
نمود ****

با حال خضوع و تضرع بایست و بگو: السَّلَامُ عَلَیْكَ یا وارِثَ آدَمَ صَفْوَةَ اللهِ، السَّلَامُ

***** سلام بر تو ای وارث آدم بر گزیده خدا، سلام

عَلَیْكَ یا وارِثَ نُوحِ امینِ اللهِ، السَّلَامُ عَلَیْكَ یا وارِثَ اِبْرَاهیمِ خَلیلِ اللهِ،

بر تو ای وارث نوح امین خدا، سلام بر تو ای وارث ابراهیم خلیل خدا

السَّلَامُ عَلَیْكَ یا وارِثَ مُوسى کَلیمِ اللهِ، السَّلَامُ عَلَیْكَ یا وارِثَ عِسی

سلام بر تو ای وارث موسی هم صحبت خدا، سلام بر تو ای وارث عیسی

رُوحِ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا وَارِثَ مُحَمَّدٍ، صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ، حَبِيبِ اللَّهِ،

روح خدا، سلام بر تو ای وارث محمد- که درود خدا بر او و خاندان پاکش باد- حبیب خدا

السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا وَارِثَ عَلِيِّ حُجَّجَةِ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا الْوَصِيُّ الْبُرُّ

سلام بر تو ای وارث علی حجت خدا، سلام بر تو ای جانشین نیکوکار

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۴۱۸

التَّقِيُّ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا نَارَ اللَّهِ وَابْنَ ثَارِهِ، وَالْوَثْرَ الْمُتَوَرَّ، أَشْهَدُ أَنَّكَ قَدْ

پرهیزکار، سلام بر تو ای فرزند کسی که خونخواهتان خداست و یگانه‌ای که انتقام خونش گرفته نشده است، گواهی می‌دهم که تو به یقین

أَقَمْتَ الصَّلَاةَ، وَآتَيْتَ الزَّكَاةَ، وَأَمَرْتَ بِالْمَعْرُوفِ، وَنَهَيْتَ عَنِ الْمُنْكَرِ،

نماز را بپا داشته و زکات دادی، و امر به معروف و نهی از منکر کرده

وَجَاهَدْتَ فِي اللَّهِ حَقَّ جِهَادِهِ، حَتَّى اسْتَبِيحَ حَرْمُكَ، وَقُتِلْتَ مَظْلُومًا

و در راه خدا به شایستگی جهاد نمودی، تا این که حرمت شکسته شد و مظلومانه به شهادت رسیدی* سپس نزد سر مقدس، با دلی خاشع بایست و بگو:

السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا اَبَا عَبْدِ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا بَنَ رَسُولِ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ

سلام بر تو ای ابا عبدالله، سلام بر تو ای فرزند رسول خدا، سلام بر تو

يَا بَنَ سَيِّدِ الْوَصِيِّينَ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا بَنَ فَاطِمَةَ سَيِّدَةِ نِسَاءِ الْعَالَمِينَ،

ای فرزند آقا و سرور جانشینان، سلام بر تو ای فرزند فاطمه سرور بانوان جهانیان

السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا بَطَلَ الْمُسْلِمِينَ، يَا مَوْلَايَ أَشْهَدُ أَنَّكَ كُنْتَ نُورًا فِي

سلام بر تو ای قهرمان مسلمانان، ای مولای من گواهی می‌دهم که تو نوری در

الْأَصْلَابِ الشَّامِخَةِ، وَالْأَرْحَامِ الْمُطَهَّرَةِ، لَمْ تُنَجِّسْكَ الْجَاهِلِيَّةُ

صلبهای بلندمرتبه و رحمهای پاکیزه بودی، که دوران جاهلیت

بِأَنْجَاسِهَا، وَلَمْ تُبْلِسْكَ مِنْ مُدْلِهَمَاتِ ثِيَابِهَا، وَأَشْهَدُ أَنَّكَ مِنْ دَعَائِمِ

با ناپاکیهایش تو را آلوده نساخت، و لباسهای آلوده‌اش تو را نپوشانید، و گواهی می‌دهم که تو از پایه‌های

الدِّينِ، وَأَرْكَانِ الْمُسْلِمِينَ، وَمَعْقِلِ الْمُؤْمِنِينَ، وَأَشْهَدُ أَنَّكَ الْإِمَامُ الْبُرُّ

دین و تکیه‌گاه مسلمانان و پناهگاه مؤمنان هستی، و گواهی می‌دهم که تو پیشوای نیکوکار

التَّقِيُّ الرَّضِيُّ الرَّكِيُّ الْهَادِي الْمَهْدِيُّ، وَأَشْهَدُ أَنَّ الْأَئِمَّةَ مِنْ وُلْدِكَ كَلِمَةٌ

پرهیزکار و پسندیده پاکیزه و راهنمای هدایت یافته‌ای، و گواهی می‌دهم که امامان از فرزندان تو اساس

التَّقْوَى وَاعْلَامُ الْهُدَى وَالْعُرْوَةُ الْوُثْقَى وَالْحُجَّةُ عَلَى أَهْلِ الدُّنْيَا

پرهیزکاری و نشانه‌های هدایت و ریسمان محکم (هدایت) و حجت (خدا) بر جهانیان هستند* آنگاه بگو: اَنَا لِلَّهِ وَأَنَا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ، يَا

مَوْلَايَ اَنَا مَوَالٍ لَوْلِيكُمْ، وَمُعَادٍ

ما از آن خداییم و به سوی او بازمی‌گردیم، ای مولا و سرورم، من دوست دوستان و دشمن

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۴۱۹

لِعَدُوِّكُمْ، وَ اَنَا بِكُمْ مُؤْمِنٌ، وَبِأَيَابِكُمْ مُوقِنٌ، بِسَّرَائِعِ دِينِي وَخَوَاتِيمِ

دشمنان توام، و به شما ایمان دارم و به واسطه قوانین دینم و عواقب علمم به بازگشت شما

عَمَلِي وَقَلْبِي لِقَلْبِكُمْ سَلَمًا، وَأَمْرِي لِأَمْرِكُمْ مُتَّبِعٌ، يَا مَوْلَايَ أَتَيْتُكَ

مطمئنم و دلم تسلیم دل شما و علمم پیرو عمل شماست، ای مولای من با ترس (از گناه) به درگاهت آمده‌ام

خَائِفًا فَا مَنِي وَأَتَيْتُكَ مُسْتَجِيرًا فَاجْرُنِي وَأَتَيْتُكَ فَقِيرًا فَاعْنِنِي

پس امانم ده، و پناه‌جویان به درگاهت آمده‌ام پس پناهم ده، و فقیر و نیازمند به درگاهت آمده‌ام پس بی‌نیازم گردان

سَيِّدِي وَمَوْلَايَ، أَنْتَ مَوْلَايَ، حُجَّةُ اللَّهِ عَلَى الْخَلْقِ أَجْمَعِينَ، آمَنْتُ

آی آقا و سرورم و ای مولای من، تویی مولای من و حجت خدا بر تمامی مخلوقات، ایمان دارم

بِسِرِّكُمْ وَعَلَانِيَتِكُمْ، وَبِظَاهِرِكُمْ وَبَاطِنِكُمْ، وَأَوَّلِكُمْ وَأَخْرِكُمْ، وَأَشْهَدُ أَنَّكَ

به نهان و آشکارتان، و ظاهر و باطنتان و اولین و آخرینتان، و گواهی می‌دهم که تو به یقین

التَّالِي لِكِتَابِ اللَّهِ، وَآمِينَ اللَّهُ، الدَّاعِي إِلَى اللَّهِ بِالْحِكْمَةِ وَالْمَوْعِظَةُ

کتاب خدا را تلاوت نموده و امین خدایی، و با حکمت و اندرز نیکو به سوی خداوند دعوت نمودی

الْحَسَنَةَ، لَعَنَ اللَّهُ أُمَّهُ ظَلَمْتُكَ، وَلَعَنَ اللَّهُ أُمَّهُ سَمِعْتُ بِذَلِكَ فَرَضِيْتُ بِهِ

خداوند گروهی را که به تو ستم نمودند لعنت کند و خداوند گروهی که آن را شنیده و به آن راضی شدند لعنت کند* سپس دو

رکعت نماز بالای سر آن حضرت بخوان و پس از سلام بگو: اللَّهُمَّ إِنِّي لَكَ صَلَّيْتُ،

***** خدایا برای تو نماز خوانده

وَلَكَ رَكَعْتُ، وَلَكَ سَجَدْتُ، وَحَدَاكَ لَا شَرِيكَ لَكَ، فَإِنَّهُ لَا تَجُوزُ الصَّلَاةُ

و برای تو رکوع و سجود بجا آوردم، تویی که یگانه‌ای و شریکی نداری، چرا که نماز

وَالرُّكُوعُ وَالسُّجُودُ إِلَّا لَكَ، لِأَنَّكَ أَنْتَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، اللَّهُمَّ صَلِّ

و رکوع و سجود فقط برای توست، چون تویی خدایی که معبودی جز تو نیست، خدایا

عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ، وَأَبْلِغْهُمْ عَنِّي أَفْضَلَ السَّلَامِ وَالتَّحِيَّةِ، وَارْزُقْ

به محمد و خاندان پاکش درود فرست، و بهترین سلام و درود مرا به آنان برسان، و

عَلَيَّ مِنْهُمْ السَّلَامَ، اللَّهُمَّ وَهَاتَانِ الرَّكْعَتَانِ هَدِيَّةً مِنِّي إِلَى سَيِّدِي

سلامشان را به من بازگردان، خدایا این دو رکعت نماز هدیه‌ای است از جانب من به آقا و سرورم

الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ، اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَيْهِ،

حسین بن علی - که سلام و درود بر ایشان باد - خدایا بر محمد و بر او درود فرست،

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۴۲۰

وَتَقَبَّلْهُمَا مِنِّي وَأَجْرُنِي عَلَيْهِمَا أَفْضَلَ أَمَلِي وَرَجَائِي فِيكَ، وَفِي وَلِيِّكَ

و این دو رکعت را از من بپذیر، و در مقابل آن پاداشی بهتر از آنچه آرزو داشته و از تو و ولایت امید دارم را به من عطا فرما

يَا وَلِيَّ الْمُؤْمِنِينَ* سپس قبر آن حضرت را ببوس و بگو: السَّلَامُ عَلَيَّ الْحُسَيْنِ بْنِ

ای سرپرست مؤمنان***** سلام بر حسین فرزند

عَلَيَّ الْمَظْلُومِ الشَّهِيدِ، قَتِيلِ الْعِبْرَاتِ، وَاسِيرِ الْكُرْبَاتِ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَشْهَدُ

علی آن مظلوم شهید، آن کشته‌ای که اشک فراوان بر او ریخته می‌شود، و در بند ناگواری‌ها است، خدایا گواهی می‌دهم که به

یقین

أَنَّهُ وَوَيْتِكَ وَابْنِ وَوَيْتِكَ، وَصَفِيَّتِكَ النَّائِرُ بِحَقِّكَ، أَكْرَمْتَهُ بِكَرَامَتِكَ، وَخَتَمْتَ

او ولی تو و فرزند ولی تو و برگزیده بپا خواسته بر (احقاق) حق توست، او را به کرامت گرامی داشته و

لَهُ بِالشَّهَادَةِ، وَجَعَلْتَهُ سَيِّدًا مِنَ السَّادَةِ، وَقَائِدًا مِنَ الْقَادَةِ، وَأَكْرَمْتَهُ

با شهادت زندگیش را به پایان رساندی، و او را آقایی از میان آقایان و پیشوایی از میان پیشوایان قرار دادی، و او را به

بَطِيبِ الْوِلَادَةِ، وَاعْطَيْتَهُ مَوَارِيثَ الْأَنْبِيَاءِ، وَجَعَلْتَهُ حُجَّةً عَلَى خَلْقِكَ

پاکی ولادت گرامی داشتی و میراث پیامبران را به او عطا نموده و از میان جانشینان او را حجت بر مخلوقات

مِنَ الْأَوْصِيَاءِ، فَأَعْذَرَ فِي الدُّعَاءِ، وَمَنَحَ النَّصِيحَةَ، وَبَدَّلَ مُهْجَتَهُ فِيكَ،

قرار دادی، پس در دعوت جای بهانه باقی نگذاشت و در خیرخواهی دریغ نکرد و جانش را در راه تو فدا نمود

حَتَّى اسْتَنْفَذَ عِبَادَكَ مِنَ الْجَهَالَةِ، وَخَيْرَهُ الصَّلَاةِ، وَقَدْ تَوَازَرَ عَلَيْهِ مَنْ

تا بندگانت را از جهالت و سرگردانی در گمراهی‌های بخت، در حالی که همدیگر را یاری کردند آنان که

عَرَّثَهُ الدُّنْيَا، وَبَاعَ حَظَّهُ مِنَ الْأَخِرَةِ بِالْأَذْنَى وَتَرَدَّى فِي هَوَاهُ،

دنیا آنها را فریفته بود و بهره خود را از آخرت به (متاع ناچیز) دنیا فروخته و در (دام) هوای نفس افتاده بودند

وَاسْخَطَكَ وَاسْخَطَ نَبِيَّكَ، وَاطَاعَ مِنْ عِبَادِكَ أَوْلَى الشَّقَاقِ وَالنَّفَاقِ،

و تو و پیامبرت را به خشم آوردند و اطاعت نمودند از تفرقه‌افکنان و منافقان

وَحَمَلَهُ الْأَوْزَارِ الْمُسْتَوْجِبِينَ النَّارَ، فَجَاهَدَهُمْ فِيكَ صَابِرًا مُحْتَسِبًا،

و حاملان (بارهای) گناه که سزاوار دوزخند، پس او در راه تو شکیبا و حسابگر با آنها جهاد نمود

مُقْبِلًا غَيْرَ مُدْبِرٍ، لَا تَأْخُذُهُ فِي اللَّهِ لَوْمَةٌ لَائِمٌ، حَتَّى سَفِكَ فِي طَاعَتِكَ

روی کننده به جهاد نه گریزان از آن، در حالی که ملامت سرزنش‌کنندگان او را از راه خدا باز نداشت، تا این که در راه

فرمانبرداری تو

دَمُهُ، وَاسْتَيْحَ حَرِيمُهُ، اللَّهُمَّ الْعَنْهُمْ لَعْنًا وَبِلَاءًا، وَعَذَّبْهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا

خونش ریخته شده و حرمتش پایمال شد، خدایا آنها را به سختی لعنت کن و به عذاب دردناک گرفتار نما

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۴۲۱

* آنگاه حرکت کن به سوی قبر علی بن الحسین علیهما السلام (علی اکبر) که در پایین پای امام حسین علیه السلام واقع است و

بگو: السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا وَلِيَّ اللَّهِ [۵۰۹]، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا بَنَ رَسُولِ اللَّهِ، السَّلَامُ

*** سلام بر تو ای ولی خدا، سلام بر تو ای فرزند رسول خدا، سلام

عَلَيْكَ يَا بَنَ خَاتَمِ النَّبِيِّينَ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا بَنَ فَاطِمَةَ سَيِّدَةَ نِسَاءِ

بر تو ای فرزند خاتم پیامبران، سلام بر تو ای فرزند فاطمه سرور بانوان

الْعَالَمِينَ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا بَنَ امِيرِ الْمُؤْمِنِينَ، السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا الْمَظْلُومُ

جهانیان، سلام بر تو ای فرزند امیر مؤمنان، سلام بر تو ای ستم‌دیده

الشَّهِيدِ، يَا بَنَ أُمَّيْ عِشْتِ سَيِّعِيدًا، وَقُتِلْتَ مَظْلُومًا شَهِيدًا* بعد از آن شهید، پدر و مادرم فدای تو باد، سعادت‌مند زندگی کرده و

مظلومانه به شهادت رسیدی.***

رو به سوی قبور سایر شهدا (رضوان الله علیهم) می‌کنی و می‌گویی: السَّلَامُ عَلَيْكُمْ أَيُّهَا

*** سلام بر شما ای

الذَّابُّونَ عَنْ تَوْحِيدِ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَيْكُمْ بِمَا صَبَرْتُمْ فَنِعْمَ عُقْبَى الدَّارِ،

دفاع کنندگان از یگانگی خدا، سلام بر شما به خاطر شکیباییتان، پس چه جایگاه نیکویی است (جایگاه صابران) بابتی اَنْتُمْ وَاُمِّي فُرْتُمْ فَوْزاً عَظِيماً* آنگاه به سوی حرم عباس بن علی علیهما السلام حرکت کن و پدر و مادرم فدای شما که به رستگاری بزرگی رسیدید.*

نزد ضریح شریف او بایست و بگو: السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا الْعَبْدُ الصَّالِحُ، وَالصَّدِيقُ

المُوسَى اشْهَدُ أَنَّكَ آمَنْتَ بِاللَّهِ، وَنَصَرْتَ ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ، وَدَعَوْتَ إِلَى

و یاری کننده (برادر)، گواهی می‌دهم که تو به یقین به خدا ایمان آورده و فرزند رسول خدا را یاری نمودی، و به سوی سَبِيلِ اللَّهِ، وَوَأَسَيْتَ بِنَفْسِكَ، فَعَلَيْكَ مِنَ اللَّهِ أَفْضَلُ التَّحِيَّةِ وَالسَّلَامِ

راه خدا دعوت کرده و با جان خویش (برادرت را) یاری نمودی، پس بهترین درود و سلام از جانب خداوند بر تو باد.

* سپس بگو: يَا بَابِي أَنْتَ يَا نَاصِرَ دِينِ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا نَاصِرَ

پدر و مادرم فدای تو ای یاور دین خدا، سلام بر تو ای یاور

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۴۲۲

الْحُسَيْنِ الصَّدِيقِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا نَاصِرَ الْحُسَيْنِ الشَّهِيدِ، عَلَيْكَ مِنِّي

حسین بسیار راستگو، سلام بر تو ای یاور حسین شهید، سلام من بر تو باد السَّلَامُ مَا بَقِيَتْ وَبَقِيَ اللَّيْلُ وَالنَّهَارُ.

مادامی که زنده‌ام و شب و روز باقیست.

آنگاه دو رکعت نماز بالای سر آن حضرت بخوان و پس از آن، دعایی که بالای سر امام حسین علیه السلام خواندی یعنی اللَّهُمَّ إِنِّي صَلَّيْتُ ...

(که در صفحه ۳۸۳ گذشت) را این جا نیز بخوان، آنگاه به سوی حرم امام حسین علیه السلام برگرد و نزد آن حضرت هر مقدار که خواستی بمان (به گونه‌ای که مزاحمت برای دیگران نشود). هنگامی که خواستی وداع کنی بالای سر آن حضرت بایست و بگو:

السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا مَوْلَايَ سَلَامٌ مُودِعٌ لَا قَالٍ وَلَا سِئَمٌ، فَإِنْ أَنْصَرِفَ فَلَا

سلام بر تو ای مولای من، سلام وداع کننده‌ای که نه دلتنگ است و نه خسته، پس اگر باز می‌گردم

عَنْ مَلَأْتُهُ، وَأَنْ أِقِمَ فَلَا عَنْ سُوءِ ظَنٍّ بِمَا وَعَدَ اللَّهُ الصَّابِرِينَ، يَا مَوْلَايَ،

از روی دلتنگی نیست و اگر می‌مانم از روی بدگمانی به وعده خدا به صابران نیست، ای مولای من،

لَا جَعَلَهُ اللَّهُ آخِرَ الْعَهْدِ مِنِّي لِزِيَارَتِكَ، وَرَزَقَنِي الْعُودَ الْيَكَّ، وَالْمَقَامَ فِي

خداوند این زیارتم را آخرین زیارت از تو قرار ندهد، و بازگشت به آستانه و اقامت در

حَرَمِكَ، وَالْكَوْنُ فِي مَشْهَدِكَ، آمِينَ رَبَّ الْعَالَمِينَ* در پایان نیز (در صورت امکان) حرمت، و بودن در محل شهادت را روزیم

گرداند، دعایم را بپذیر ای پروردگار جهانیان**

قبر آن حضرت را ببوس و به صورت قهقری خارج شو و هنگام خارج شدن بگو: السَّلَامُ عَلَيْكَ

یا بابِ الْمَقَامِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا شَرِيكَ الْقُرْآنِ [۵۱۰]، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا حُجَّةَ

ای درگاه اقامت (مؤمنان)، سلام بر تو ای شریک قرآن، سلام بر تو ای حجت و دلیل
 الْخِصَامِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا سَفِينَةَ النَّجَاةِ، السَّلَامُ عَلَيْكُمْ يَا مَلَائِكَةَ رَبِّي
 بر دشمنان، سلام بر تو ای کشتی نجات، سلام بر شما ای فرشتگان پروردگار من
 الْمُقِيمِينَ فِي هَذَا الْحَرَمِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ اَبْدًا مَا بَقِيَتْ وَبَقِيَ اللَّيْلُ وَالنَّهَارُ
 که در این حرم اقامت دارید، پیوسته سلام بر تو باد مادامی که زنده‌ام و شب و روز باقیست

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۴۲۳

* و بگو: اَنَا لِلَّهِ وَاَنَا اِلَيْهِ رَاجِعُونَ، وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ اِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ.
 ***** ما از آن خداییم و به سوی او باز می‌گردیم و توان و نیرویی جز برای خداوند بلندمرتبه و باعظمت نیست.
 قابل توجه این که برای این زیارت، ثواب عظیمی نقل شده است. [۵۱۱]

۸- زیارت روز عرفه

در فضیلت زیارت امام حسین علیه السلام در روز عرفه روایات فراوانی وارد شده که به تعبیر مرحوم محدث قمی رحمه الله قابل
 احصا نیست، لذا تنها به ذکر سه روایت معتبر، اکتفا می‌شود:

۱- در روایات متعدد معتبر، وارد شده که خدای سبحان در روز عرفه قبل از آن که به حاجیان متوقف در عرفات نظری افکند، نظر
 رحمتش را به سوی زائران قبر حسین علیه السلام معطوف می‌سازد. [۵۱۲] ۲- در حدیث معتبر دیگری از رفاعه نقل شده که
 می‌گوید: امام صادق علیه السلام به من فرمود: امسال حج مشرف شده‌ای؟ گفتم: فدایت شوم پولی نداشتم تا به حج روم، لیکن
 عرفه را نزد قبر امام حسین علیه السلام بودم، فرمود: ای رفاعه! هیچ کوتاهی نکردی از آنچه اهل منی در آن بودند، اگر نه این بود
 که می‌ترسم مردم ترک حج کنند حدیثی را برایت می‌گفتم که با شنیدن آن هرگز زیارت قبر امام حسین علیه السلام را رها
 نمی‌کردی! آنگاه لحظه‌ای ساکت شد و سپس فرمود: پدرم مرا خبر داد که هر کس به سوی قبر امام حسین علیه السلام حرکت کند
 در حالی که عارف به حق آن حضرت و بدون تکبر باشد، هزار فرشته از جانب راست و هزار فرشته از جانب چپ، با او همراه
 می‌شوند و برای او ثواب هزار حج و هزار عمره‌ای که به همراه پیامبر یا وصی پیامبر صلی الله علیه و آله بجا آورده شود نوشته
 می‌شود. [۵۱۳] ۳- داوود رقی می‌گوید: من از امام صادق و امام کاظم و امام رضا (صلوات الله علیهم) شنیدم که می‌فرمودند: هر
 کسی به زیارت امام حسین علیه السلام در روز عرفه برود خداوند قلب او را (با ایمان و یقین و مغفرت و رحمت) آرامش
 می‌بخشد. [۵۱۴] به هر حال، کیفیت زیارت آن حضرت در روز عرفه چنین است که هرگاه اراده زیارت کنی در صورت امکان، با
 آب فرات و گرنه با هر آبی که ممکن باشد غسل کن و پاکیزه‌ترین لباس‌های خودت را بپوش و با آرامش و وقار و طمأنینه،
 حرکت نما، وقتی به در حرم حسینی رسیدی بگو:

اللَّهُ أَكْبَرُ وَاَلْحَمْدُ لِلَّهِ كَثِيرًا، وَسُبْحَانَ اللَّهِ بُكْرَةً

خدا بزرگتر از هر چیز است ***** خدا بسیار بزرگتر است و حمد و سپاس فراوان از آن اوست و هر بامداد و شامگاه او را

کلیات مفاتیح نوین ؛ ص ۴۲۳

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۴۲۴

وَاصِيلًا، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي هَدَانَا لِهَذَا، وَمَا كُنَّا لِنَهْتَدِيَ لَوْلَا اَنْ هَدَانَا اللَّهُ،

تسبیح می‌گویم، و ستایش مخصوص خداوندی است که ما را به این (همه نعمتها) رهنمون شد؛ و اگر خدا ما را هدایت نکرده بود ما (به)

لَقَدْ جَاءَتْ رُسُلٌ رَبَّنَا بِالْحَقِّ، السَّلَامُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَى اميرِ

اینها) راه نمی‌یافتیم مسلماً فرستادگان پروردگار ما حق را آوردند، سلام بر رسول خدا، سلام بر امیر

الْمُؤْمِنِينَ، السَّلَامُ عَلَى فَاطِمَةَ الزَّهْرَاءِ سَيِّدَةَ نِسَاءِ الْعَالَمِينَ، السَّلَامُ

مؤمنان، سلام بر فاطمه زهرا سرور بانوان جهانیان، سلام

عَلَى الْحَسَنِ وَالْحُسَيْنِ، السَّلَامُ عَلَى عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ، السَّلَامُ عَلَى

بر حسن و حسین، سلام بر علی بن حسین، سلام بر

مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ، السَّلَامُ عَلَى جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ، السَّلَامُ عَلَى مُوسَى بْنِ

محمد بن علی، سلام بر جعفر بن محمد، سلام بر موسی بن

جَعْفَرِ، السَّلَامُ عَلَى عَلِيِّ بْنِ مُوسَى السَّلَامُ عَلَى مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ،

جعفر، سلام بر علی بن موسی، سلام بر محمد بن علی،

السَّلَامُ عَلَى عَلِيِّ بْنِ مُحَمَّدٍ، السَّلَامُ عَلَى الْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ، السَّلَامُ عَلَى

سلام بر علی بن محمد، سلام بر حسن بن علی، سلام بر

الْخَلْفِ الصَّالِحِ الْمُنْتَظَرِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا ابا عَبْدِ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا بَنَ

جانشین شایسته‌ای که انتظار (حضورش) کشیده می‌شود، سلام بر تو ای ابا عبدالله، سلام بر تو ای فرزند

رَسُولِ اللَّهِ، عَبْدُكَ وَابْنُ عَبْدِكَ، وَابْنُ امَّتِكَ، الْمُوَالِي لَوْلِيَّتِكَ، الْمُعَادِي

رسول خدا، بنده و فرزند بنده و فرزند کنیزت، دوستدار دوستانت و دشمن

لِعَدُوِّكَ، اسْتَجَارَ بِمَشْهَدِكَ، وَتَقَرَّبَ إِلَى اللَّهِ بِقَصْدِكَ، الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي

دشمنانت، به شهادتگاهت پناهنده شده و با عزیمت به سویت به خدا تقرب می‌جوید، حمد و سپاس از آن خداوندی است که

هدانای لولایتت، و حصنی بزیارتت، و سهل لی قضیةک سپس داخل حرم مرا به دوستی تو هدایت نمود، و مرا برای زیارتت

برگزیده و آن را برایم آسان کرد*****

می‌شوی و بالای سر حضرت می‌ایستی و می‌گویی: السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا وَاثِرَ آدَمَ صَفْوَةَ

***** سلام بر تو ای وارث آدم برگزیده

اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا وَاثِرَ نُوحٍ نَبِيِّ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا وَاثِرَ اِبْرَاهِيمَ

خدا، سلام بر تو ای وارث نوح پیامبر خدا، سلام بر تو ای وارث ابراهیم

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۴۲۵

خَلِيلِ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا وَاثِرَ مُوسَى كَلِيمِ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا

خلیل خدا، سلام بر تو ای وارث موسی هم صحبت خدا، سلام بر تو ای

وَاثِرَ عِيسَى رُوحِ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا وَاثِرَ مُحَمَّدِ حَبِيبِ اللَّهِ، السَّلَامُ

وارث عیسی روح خدا، سلام بر تو ای وارث محمد حبیب خدا، سلام

عَلَيْكَ يَا وَاثِرَ اميرِ الْمُؤْمِنِينَ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا وَاثِرَ فَاطِمَةَ الزَّهْرَاءِ،

بر تو ای وارث امیرمؤمنان، سلام بر تو ای وارث فاطمه زهرا

السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا بَنَ مُحَمَّدِ الْمُصْطَفَى السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا بَنَ عَلِيٍّ
سلام بر تو ای فرزند محمد مصطفی، سلام بر تو ای فرزند علی
الْمُرْتَضَى السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا بَنَ فَاطِمَةَ الزَّهْرَاءِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا بَنَ
مرتضی، سلام بر تو ای فرزند فاطمه زهرا، سلام بر تو ای فرزند
خَدِيجَةَ الْكُبْرَى السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا ثَارَ اللَّهِ وَابْنَ ثَارِهِ، وَالْوَثْرَ الْمُؤْتُورَ،
خدیجه کبری سلام بر تو ای فرزند کسی که خونخواهتان خداست و یگانه‌ای که انتقام خونش گرفته نشده است
اشْهَدُ أَنْكَ قَدْ أَقَمْتَ الصَّلَاةَ، وَآتَيْتَ الزَّكَاةَ، وَأَمَرْتَ بِالْمَعْرُوفِ، وَنَهَيْتَ
گواهی می‌دهم که تو نماز را بپا داشته و زکات دادی و امر به معروف و نهی
عَنِ الْمُنْكَرِ، وَأَطَعْتَ اللَّهَ حَتَّى اتَيْتَكَ الْيَقِينَ، فَلَعَنَ اللَّهُ أُمَّهُ قَتَلْتِكَ، وَلَعَنَ
از منکر کرده و خدا را اطاعت نمودی تا به شهادت رسیدی، خداوند قاتلین تو و کسانی که
اللَّهُ أُمَّهُ ظَلَمْتِكَ، وَلَعَنَ اللَّهُ أُمَّهُ سَمِعَتْ بِذَلِكَ فَرَضِيَتْ بِهِ، يَا مَوْلَايَ يَا أبا
به تو ستم کردند و کسانی که این (واقعه) را شنیده و به آن راضی شدند، لعنت کند، ای مولای من ای
عَبْدِ اللَّهِ، اشْهَدُ اللَّهُ وَمَلَائِكَتُهُ وَأَنْبِيَآئُهُ وَرُسُلُهُ، أَنِّي بِكُمْ مُؤْمِنٌ، وَبِأَيَابِكُمْ
اباعبدالله، خدا و فرشتگان و پیامبران و فرستادگانش را گواهی می‌گیرم، که به شما ایمان دارم و به واسطه قوانین
مُوقِنٌ، بِشَرَائِعِ دِينِي وَخَوَاتِيمِ عَمَلِي وَمُنْقَلَبِي إِلَى رَبِّي فَصَلَّوْا اللَّهُ
دینم و عواقب عملم به بازگشت شما مطمئنم، و بازگشتم به سوی پروردگرم است، پس دروذهای خدا
عَلَيْكُمْ، وَعَلَى أَرْوَاحِكُمْ، وَعَلَى أَجْسَادِكُمْ، وَعَلَى شَاهِدِكُمْ، وَغَائِبِكُمْ،
بر شما و بر ارواح و بدنها و حاضر و غایبتان
وظَاهِرِكُمْ وَبَاطِنِكُمْ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا بَنَ خَاتَمِ النَّبِيِّينَ، وَابْنَ سَيِّدِ
و ظاهر و باطنتان، سلام بر تو ای خاتم پیامبران، و فرزند آقا و سرور
كَلِيَاتِ مَفَاتِيحِ نَوِيْنِ، ص: ۴۲۶

الْوَصِيِّينَ، وَابْنَ إِمَامِ الْمُتَّقِينَ، وَابْنَ قَائِدِ الْغُرِّ الْمُحَجَّلِينَ إِلَى جَنَّاتِ
جانشینان، و فرزند پیشوای پرهیزکاران و فرزند پیشوای هدایتگر سفیدرویان به سوی باغهای بهشتی
النَّعِيمِ، وَكَيْفَ لَا تَكُونُ كَذَلِكَ، وَأَنْتَ بَابُ الْهُدَى وَآمَامُ التَّقَى وَالْعُرْوَةُ
پر نعمت، و چرا این گونه نباشی، در حالی که تو درگاه هدایت و پیشوای پرهیزکاری و ریسمان
الْوُثْقَى وَالْحُجَّةُ عَلَى أَهْلِ الدُّنْيَا، وَخَامِسُ أَهْلِ الْكِسَاءِ [۵۱۵]، عَذَّتْكَ
محکم و حجت و دلیل بر اهل دنیا و خامس آل عبا،
يَدُ الرَّحْمَةِ، وَرُضِعْتَ مِنْ ثَدْيِ الْإِيمَانِ، وَرُبِّيْتَ فِي حِجْرِ الْإِسْلَامِ،
از دست (پیامبر) رحمت غذا خوردی، و از سینه (مملو از) ایمان شیر داده شدی و در دامن اسلام تربیت یافتی،
فَالنَّفْسُ غَيْرُ رَاضِيَةٍ بِفِرَاقِكَ، وَلَا شَاكِيَةٌ فِي حَيَاتِكَ، صَلَّوْا اللَّهُ عَلَيْكَ
لذا دل راضی به جدایی از تو نیست و تردیدی در زنده بودن تو ندارد، درود خدا بر تو
وَعَلَى آبَائِكَ وَإِبْنَائِكَ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا صَرِيحَ الْعِبْرَةِ السَّاكِبَةِ، وَقَرِينَ
و پدران و فرزندان تو باد، سلام بر تو ای به خاک افتاده‌ای که اشکها برای تو جاریست، و همدم

الْمُصِيبَةُ الرَّائِيَةَ، لَعَنَ اللَّهُ أُمَّهُ اسْتَحَلَّتْ مِنْكَ الْمَحَارِمَ، [وَأَنْتَهَكْتَ فِيكَ

مصیبت‌های بیایی، خداوند لعنت کند گروهی را که حرمت را رعایت نکردند] و در مورد تو

حُرْمَةَ الْإِسْلَامِ [۵۱۶] فَقُتِلَتْ، صَلَّى اللَّهُ عَلَيْكَ مَهْجُورًا، وَأَصْبَحَ رَسُولُ اللَّهِ

به حریم اسلام تجاوز کردند] پس کشته شدی، درود خدا بر تو که مظلوم گشتی و از سوی رسول خدا

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ بِكَ مَوْثُورًا، وَأَصْبَحَ كِتَابُ اللَّهِ بِفَقْدِكَ مَهْجُورًا، السَّلَامُ

- که درود خدا بر او و خاندان پاکش باد- کسی انتقام خونت را نگرفت، و با نبود تو کتاب خدا متروک واقع شد، سلام

عَلَيْكَ وَعَلَى جَدِّكَ وَأَبِيكَ، وَأُمِّكَ وَأَخِيكَ، وَعَلَى الْأَيْمَةِ مِنْ بَنِيكَ،

بر تو و بر جد و پدرت و مادر و برادرت و بر امامان از فرزندان

وَعَلَى الْمُشْتَشْهِدِينَ مَعَكَ، وَعَلَى الْمَلَائِكَةِ الْحَاقِقِينَ بِقَبْرِكَ،

و بر آنان که با تو به شهادت رسیدند و بر فرشتگانی که قبرت را در بر گرفته

وَالشَّاهِدِينَ لِزُورِكَ، الْمُؤْمِنِينَ بِالْقَبُولِ عَلَى دُعَاءِ شِيعَتِكَ، وَالسَّلَامُ

و گواه بر زور تو هستند و برای پذیرش دعای شیعیان آمین می گویند، و سلام

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۴۲۷

عَلَيْكَ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ، يَا بَنِي رَسُولِ اللَّهِ، يَا بَنِي أَنْتِ

و رحمت و برکات خدا بر تو باد، پدر و مادرم فدای تو باد ای فرزند رسول خدا، پدر

وَأُمِّي يَا أبا عَبْدِ اللَّهِ، لَقَدْ عَظُمَتِ الرَّزِيئَةُ، وَجَلَّتِ الْمُصِيبَةُ بِكَ عَلَيْنَا،

و مادرم فدای تو باد ای ابا عبدالله، به یقین داغ تو سوزناک و مصیبت تو بر ما

وَعَلَى جَمِيعِ أَهْلِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ، فَلَعَنَ اللَّهُ أُمَّهُ اسْرَجَتْ وَالْحَمْتُ

و بر تمامی اهل آسمانها و زمین بزرگ است، پس خدا لعنت کند مردمی را که اسبها را زین کرده و افسار زده

وَتَهَيَّاتِ لِقِتَالِكَ، يَا مَوْلَايَ يَا أبا عَبْدِ اللَّهِ، فَصَدْتُ حَرَمَكَ، وَأَتَيْتُ

و برای جنگ با تو آماده شدند، ای مولای من ای ابا عبدالله، حرمت را قصد نموده و به محل شهادت

مَشْهَدَكَ، اسْتَأْذَنَ اللَّهُ بِالشَّانِ الَّذِي لَكَ عِنْدَهُ، وَبِالمَحَلِّ الَّذِي لَكَ لَدَيْهِ، أَنْ

آمده‌ام، و به حق مقام و جایگاهی که نزد خدا داری از او می‌خواهم که

يُصَلِّيَ عَلَيَّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ، وَأَنْ يَجْعَلَ لِي مَعَكُمْ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ،

بر محمد و خاندان پاکش درود فرستد و مرا در دنیا و آخرت

بِمَنِّهِ وَجُودِهِ وَكَرَمِهِ* آنگاه ضریح را ببوس و در بالای سر دو رکعت نماز بجای آور با حمد و هر به حق لطف و بخشش و کرمش

با شما قرار دهد*****

سوره‌ای که خواستی، پس از فراغت از نماز بگو: اللَّهُمَّ إِنِّي صَلَّيْتُ وَرَكَعْتُ وَسَجَدْتُ

***** خدایا برای تو نماز خوانده و رکوع و سجود بجا آوردم

لَكَ، وَحَدَّكَ لَا شَرِيكَ لَكَ، لِأَنَّ الصَّلَاةَ وَالرُّكُوعَ وَالسُّجُودَ لَا تَكُونُ إِلَّا

تویی که یگانه‌ای و شریکی نداری، چرا که نماز و رکوع و سجود فقط شایسته

لَكَ، لِأَنَّكَ أَنْتَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ،

توست، چون تویی خدایی که معبودی جز تو نیست، خدایا بر محمد و خاندان پاکش درود فرست،

وَإِلَيْهِمْ عَنِّي أَفْضَلُ التَّحِيَّةِ وَالسَّلَامِ، وَارْدُدْ عَلَيَّ مِنْهُمْ التَّحِيَّةَ وَالسَّلَامَ،
و بهترین درود و سلام مرا به آنان برسان، و سلامشان را به من بازگردان
اللَّهُمَّ وَهَاتَانِ الرَّكْعَتَانِ هِدْيَةً مِنِّي إِلَى مَوْلَايَ وَسَيِّدِي وَامَامِي

خدایا این دو رکعت هدیه‌ای است از جانب من به مولا و آقا و پیشوایم
الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ، اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ،

حسین بن علی - که درود و سلام بر ایشان باد-، خدایا بر محمد و خاندان پاکش درود فرست
کلیات مفاتیح نوین، ص: ۴۲۸

وَتَقَبَّلْ ذَلِكَ مِنِّي وَأَجْزِنِي عَلَى ذَلِكَ أَفْضَلَ أَمَلِي وَرَجَائِي فِيكَ وَفِي

و آن را از من بپذیر، و در مقابل آن پاداشی بهتر از آنچه آرزو داشته و از تو و ولایت امید دارم را به من عطا فرما
وَلِيكَ يَا اِرْحَمَ الرَّاحِمِينَ* سپس بر خیز و به سوی پایین پای مبارک به قصد زیارت علی ای مهربان‌ترین
مهربانان.*****

بن‌الحسین علیهما السلام (علی اکبر) برو و بگو: السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا بَنَ رَسُولِ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ

***** سلام بر تو ای فرزند رسول خدا، سلام بر تو

يَا بَنَ نَبِيِّ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا بَنَ امِيرِ الْمُؤْمِنِينَ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا بَنَ

ای فرزند پیامبر خدا، سلام بر تو ای فرزند امیر مؤمنان، سلام بر تو ای فرزند

الْحُسَيْنِ الشَّهِيدِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا الشَّهِيدُ بْنُ الشَّهِيدِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ

حسین شهید، سلام بر تو ای شهید و فرزند شهید، سلام بر تو ای ستم‌دیده

أَيُّهَا الْمَظْلُومُ ابْنُ الْمَظْلُومِ [۵۱۷]، لَعَنَ اللَّهُ أُمَّهُ قَتَلْتِكَ، وَلَعَنَ اللَّهُ أُمَّهُ ظَلَمْتِكَ،

و فرزند ستم‌دیده، خداوند لعنت کند گروهی را که تو را به شهادت رساندند و خداوند لعنت کند گروهی را که به تو ستم نمودند
و

وَلَعَنَ اللَّهُ أُمَّهُ سَمِعْتَ بِذَلِكَ فَرَضِيَتْ بِهِ، [السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا مَوْلَايَ [۵۱۸]، السَّلَامُ

خداوند لعنت کند گروهی که آن را شنیده و به آن رضایت دادند، [سلام بر تو ای مولای من ، سلام

عَلَيْكَ يَا وَلِيَّ اللَّهِ وَابْنَ وَلِيِّهِ، لَقَدْ عَظَمْتَ الْمُصِيبَةَ، وَجَلَّتِ الرَّزِيَةُ بِكَ

بر تو ای ولی خدا و فرزند ولی او، به یقین مصیبت تو بزرگ و داغ تو

عَلَيْنَا وَعَلَى جَمِيعِ الْمُؤْمِنِينَ، فَلَعَنَ اللَّهُ أُمَّهُ قَتَلْتِكَ، وَابْرَأُ إِلَى اللَّهِ وَآلِكَ

بر ما و بر تمامی مؤمنان سوزناک است، پس لعنت خدا بر گروهی که تو را به شهادت رساندند، و به درگاه خدا و نزد تو

مِنْهُمْ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ* آنگاه به جانب سایر شهدا توجه کن و به قصد زیارت آنها بگو:

السَّلَامُ عَلَيْكُمْ يَا أَوْلِيَاءَ اللَّهِ وَاحِبَّائِهِ، السَّلَامُ عَلَيْكُمْ يَا أَضْفِيَاءَ اللَّهِ

سلام بر شما ای اولیا و دوستداران خدا، سلام بر شما ای برگزیدگان

وَإِوَادَائِهِ، السَّلَامُ عَلَيْكُمْ يَا أَنْصَارَ دِينِ اللَّهِ وَأَنْصَارَ نَبِيِّهِ، وَأَنْصَارَ امِيرِ

با محبت و عاشق خدا، سلام بر شما ای یاوران دین خدا و یاوران پیامبرش و یاوران امیر

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۴۲۹

الْمُؤْمِنِينَ، وَأَنْصَارَ فَاطِمَةَ سَيِّدَةَ نِسَاءِ الْعَالَمِينَ، السَّلَامُ عَلَيْكُمْ يَا أَنْصَارَ
مؤمنان و یاوران فاطمه سرور بانوان جهانیان، سلام بر شما ای یاوران
ابی مُحَمَّدِ الْحَسَنِ الْوَلِيِّ النَّاصِحِ، السَّلَامُ عَلَيْكُمْ يَا أَنْصَارَ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ
ابی محمد حسن آن ولی خیرخواه، سلام بر شما ای یاوران ابا عبد الله
الْحُسَيْنِ الشَّهِيدِ الْمَظْلُومِ، صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ أَجْمَعِينَ، يَا بَنِي آئْتُمْ وَآمَى

حسین شهید ستم‌دیده، درود خدا بر تمامی شما باد، پدر و مادرم فدای شما
طِبْتُمْ وَ طَابَتِ الْأَرْضُ الَّتِي فِيهَا دُفِنْتُمْ، وَفُزْتُمْ وَاللَّهِ فَوْزًا عَظِيمًا، يَا

پاکیزه گشتید و پاکیزه گردید زمینی که در آن مدفون شدید و بخدا سوگند به رستگاری بزرگ نایل گشتید، پس ای
لَيْتَنِي كُنْتُ مَعَكُمْ فَأَفُوزَ مَعَكُمْ فِي الْجَنَانِ مَعَ الشُّهَدَاءِ وَالصَّالِحِينَ،

کاش با شما بودم تا با شما به همراه شهیدان و شایستگان در بهشت رستگار می‌شدم

وَ حَسَنَ أَوْلَادِكَ رَفِيقًا، وَالسَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ * سپس به و آنان نیکو رفیقانی هستند، و سلام و رحمت و برکات خدا بر
شما باد***

طرف بالای سر برگرد و برای خود و خانواده خود و برادران دینی، بسیار دعا کن. [۵۱۹] «سید بن طاووس» و «شهید اول» گفته‌اند:
آنگاه به سوی حرم مقدس جناب عباس علیه السلام حرکت کن و نزد قبر آن حضرت بایست و بگو:

السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا أبا الْفَضْلِ الْعَبَّاسَ بْنَ امِيرِ الْمُؤْمِنِينَ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا بَنَ

سلام بر تو ای ابوالفضل عباس فرزند امیر مؤمنان، سلام بر تو ای فرزند

سَيِّدِ الْوَصِيِّينَ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا بَنَ أَوَّلِ الْقَوْمِ اسْلَامًا، وَأَقْدَمِهِمْ اِيْمَانًا،

آقا و سرور جانشینان، سلام بر تو ای فرزند اولین کسی که اسلام آورد و سابقترین در ایمان

وَأَقْوَمِهِمْ بَدِينِ اللَّهِ، وَاحْوِطِيهِمْ عَلَى الْاِسْلَامِ، اَشْهَدُ لَقَدْ نَصَحْتَ لِلَّهِ

و پایدارترین در دین خدا و محافظترین بر اسلام بود، گواهی می‌دهم که به یقین برای خدا و فرستاده‌اش و برادرت

وَلِرَسُولِهِ وَلِأَخِيكَ، فَنِعْمَ الْأَخُ الْمُوَاسِي فَلَعَنَ اللَّهُ أُمَّهُ قَتَلْتِكَ، وَلَعَنَ اللَّهُ

خیرخواهی نموده و برادر یاریگر بسیار خوبی بودی، پس لعنت خدا بر گروهی که تو را به شهادت رساندند و خداوند لعنت کند

أُمَّهُ ظَلَمْتِكَ، وَلَعَنَ اللَّهُ أُمَّهُ اسْتَحَلَّتْ مِنْكَ الْمَحَارِمَ، وَأَنْتَهَكْتَ فِي قَتْلِكَ

گروهی را که بر تو ستم نمودند، و خداوند لعنت کند گروهی را که حرمت را رعایت نکردند و در شهادت تو

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۴۳۰

حُرْمَةَ الْاِسْلَامِ، فَنِعْمَ الْأَخُ الصَّابِرُ الْمُجَاهِدُ، وَالْمُحَامِي النَّاصِرُ، وَالْأَخُ

به حریم اسلام تجاوز کردند، ولی تو برادر شکیبای مجاهد و حمایت کننده و یاور بسیار خوبی بودی، و برادری

الدَّافِعُ عَنِ اخِيهِ، الْمُجِيبُ اِلَى طَاعَةِ رَبِّهِ، الرَّاعِبُ فِيمَا زَهَدَ فِيهِ غَيْرُهُ

که از برادرش دفاع کرد، و بندگی پروردگارش را اجابت نمود، و به پاداش فراوان و نام نیکی که دیگران

مِنَ الثَّوَابِ الْجَزِيلِ، وَالثَّنَاءِ الْجَمِيلِ، وَالْحَقَّكَ اللَّهُ بِدَرَجَةِ اِبَائِكَ فِي

به آن بی‌اعتنا بودند، مشتاق بود، و خداوند تو را به جایگاه پدرانت در

دَارِ النَّعِيمِ، اِنَّهُ حَمِيدٌ مَجِيدٌ * سپس بگو: اللَّهُمَّ لَكَ تَعَرَّضْتُ، وَلِزِيَارَةِ

بهشت نعمتها ملحق نمود، زیرا که او به یقین ستوده و بزرگوار است***** خدایا من به تو روی آورده و زیارت اولیائیک فصدت، رَغْبَةً فِی ثَوَابِکَ، وَرَجَاءً لِمَغْفِرَتِکَ وَجَزِيلِ احْسَانِکَ، اولیائت را قصد نموده‌ام، به خاطر اشتیاق در پاداش و امید به آمرزش و احسان فراوانت، فَاسْئَلُکَ اَنْ تُصَلِّیَ عَلٰی مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ، وَاَنْ تَجْعَلَ رِزْقِیْ بِهِمْ دَارًا، پس از تو می‌خواهم که بر محمد و خاندان پاکش درود فرستی و به واسطه آنان روزیم را فراوان و عیشی بهم قاراً، وَزِیَارَتِیْ بِهِمْ مَقْبُولَةً، وَذَنْبِیْ بِهِمْ مَغْفُورًا، و اقلبنی و زندگیم را خوش و خرم و زیارتم را پذیرفته و گناهم را آمرزیده قرار دهی، و به واسطه آنان مرا بهم مَفْلِحًا مُنْجِحًا، مُسْتَجَابًا دُعَائِیْ بِأَفْضَلِ مَا یَنْقَلِبُ بِهِ أَحَدٌ مِنْ زُورَاهِ، رستگار و موفق با دعایی مستجاب (به وطنم) بازگردانی، بهتر از بازگشت هر یک از زیارت کنندگان وَالْقَاصِدِیْنَ اِلَیْهِ، بِرَحْمَتِکَ یا اَرْحَمَ الرَّاحِمِیْنَ* آنگاه ضریح مطهرش را ببوس و و قصد کنندگان، به رحمت ای مهربانترین مهربانان.*****

نزد آن حضرت، نماز زیارت- هر قدر خواستی- انجام ده، و چون خواستی وداع کنی آنچه را که سابقاً در وداع آن حضرت ذکر کردیم بگو، [۵۲۰] (صفحه ۳۹۰).

زیارت امام حسین علیه السلام در شب جمعه و ایام مخصوصه دیگر:

شکی نیست که زیارت امام حسین علیه السلام در غیر ایام مخصوصی که گذشت، در هر وقت و زمان دیگر، خصوصاً اوقات شریفه و بالخصوص ایامی که با آن حضرت نسبتی داشته باشد (مثل روز مباحله و روز نزول کلیات مفاتیح نوین، ص: ۴۳۱)

سوره «هل أتی» و روز تولد آن حضرت (فضیلت دارد و در این ایام فرشتگان از آسمان نازل می‌شوند، [۵۲۱] و در میان آنها، شب‌های جمعه از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است و روایات متعددی در ارتباط با آن وارد شده است، از جمله:

۱- در حدیثی از امام صادق علیه السلام می‌خوانیم خدای متعال در هر شب جمعه نظر عنایت خاصی به امام حسین علیه السلام می‌افکند و جمیع پیامبران و اوصیای آنان را به زیارتش می‌فرستد. [۵۲۲] ۲- «ابن قولویه» از یکی از یاران امام صادق علیه السلام نقل می‌کند که فرمود: «هر کس در هر جمعه، قبر امام حسین علیه السلام را زیارت کند به یقین آمرزیده می‌شود، و با حسرت از دنیا بیرون نمی‌رود، و با حضرتش در بهشت همسایه می‌شود»، سپس به او فرمود: «چه کسی است که از همسایگی با امام حسین علیه السلام در بهشت شادمان نشود؟» عرض کرد: کسی که رستگار نشده باشد. [۵۲۳] ۳- از بعضی روایات استفاده می‌شود که حضرت ولی عصر علیه السلام خبر سلیمان اعمش را که می‌گوید:

«همسایه‌اش به او گفت: در خواب دیدم که برگه‌هایی از آسمان فرو می‌ریزد که در آنها امان از آتش دوزخ برای هر کس که در شب جمعه امام حسین علیه السلام را زیارت کند نوشته بود» [۵۲۴] تأیید فرموده است. یادآوری:

۱- برای این اوقات شریفه زیارت خاصی وارد نشده، تنها برای روز تولد آن حضرت (سوم شعبان) دعایی از ناحیه مقدسه صادر شده که خواندن آن بسیار شایسته است و در اعمال ماه‌ها (ماه شعبان، صفحه ۶۷۸) خواهد آمد.

۲- برای زیارت وداع امام حسین علیه السلام اکتفا می‌کنیم به آنچه که در آخرین آداب زیارت امام حسین علیه السلام خواهد آمد.

(صفحه ۴۳۵).

زیارت امام حسین علیه السلام از راه دور**پاداش زیارت امام حسین علیه السلام از راه دور:**

همان گونه که از زیارات گذشته به دست آمد زیارت امام حسین علیه السلام از راه دور نیز فضیلت بسیار دارد (چنان که زیارت هر معصوم دیگری نیز این گونه است) و روایات بسیاری در این رابطه وارد شده که ما در این جا به ذکر چند روایت اکتفا می‌کنیم:

۱- آنچه به عنوان روایت علقمه گذشت شاهد خوبی است، زیرا در صدر این روایت وقتی امام باقر علیه السلام پاداش زیارت عاشورا در حرم آن حضرت را با آن عظمت بیان می‌کند. علقمه می‌پرسد: فدایت شوم برای کلیات مفاتیح نوین، ص: ۴۳۲

کسی که در شهرهای دور از کربلا- باشد و در چنین روزی (روز عاشورا) رفتن به سوی قبر آن حضرت برایش ممکن نباشد و بخواهد در این روز از دور زیارتش کند چه ثوابی دارد؟ حضرت در جواب، پس از بیان آدابی که خواهد آمد، فرمود: من ضمانت الهی می‌کنم کسی که امام حسین علیه السلام را در این روز (با رعایت آدابی که خواهد آمد) زیارت کند تمام آن ثوابها برایش نوشته شود. [۵۲۵] ۲- ابن ابی عمیر از امام صادق علیه السلام نقل می‌کند که: «هرگاه، راه بعضی از شما دور و از خانه‌اش تا قبور ما مسافت بسیار باشد، در فضای باز قرار گیرد و دو رکعت نماز بخواند و با اشاره به سوی قبور ما سلام کند که تحقیقاً به ما می‌رسد». [۵۲۶] ۳- از روایت شدیر (یکی از یاران امام صادق علیه السلام) به خوبی استفاده می‌شود که زیارت آن حضرت از دور نیز فضیلت بسیار دارد، به این صورت که در فضای باز قرار گیرد و به راست و چپ نظر بیندکند، سپس سر خود را به سوی آسمان بلند کند و به جانب قبر امام حسین علیه السلام توجه نماید و بگوید:

«السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا اَبَاعَبْدِاللّٰهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ وَرَحْمَةُ اللّٰهِ وَبَرَكَاتُهُ»

که در مقابل آن برای او ثواب بسیار نوشته می‌شود. [۵۲۷] ۴- در مقدمه زیارت اول از زیارات مطلقه امام حسین علیه السلام گذشت که وقتی راوی از امام صادق علیه السلام می‌پرسد: فدایت شوم بسیار می‌شود که یادی از امام حسین علیه السلام می‌کنم در آن هنگام چه بگویم؟ فرمود:

سه مرتبه بگو

«صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْكَ يَا اَبَاعَبْدِاللّٰهِ»

که سلام به آن حضرت از دور و نزدیک به او می‌رسد. [۵۲۸]

آداب زیارت امام حسین علیه السلام از راه دور:

از روایات فوق و نیز از آنچه در فصل زیارت امام حسین علیه السلام در روز عاشورا گذشت به دست می‌آید، که برای زیارت آن حضرت و عرض ادب به آستان مقدّسش از راه دور، آدابی وارد شده که در ذیل به آن اشاره می‌شود:

آداب روز عاشورا:

۱- در روایتی که از علقمه گذشت آمده است: عرض کردم: فدایت شوم کسی که در شهری دور از کربلا زندگی می‌کند و امکان حضور در نزد قبر آن حضرت در چنین روزی (روز عاشورا) برایش وجود ندارد، چه ثوابی خواهد بود؟ فرمود: اگر چنین است به

فضای باز بود و به سوی آن حضرت اشاره کند و بر قاتلین حضرتش نفرین فرستد و سپس دو رکعت نماز بجا آورد و زمانی را که برای این عمل انتخاب می‌کند

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۴۳۳

اوایل روز، پیش از ظهر باشد، آنگاه برای امام حسین علیه السلام سوگواری کند و بر او بگرید و اهل خانه را نیز به عزاداری دعوت کند، و مجلس مصیبت و عزا برپا کند و وقتی (شیعیان آن حضرت) به هم می‌رسند تسلیت بگویند، اگر چنین کنند من ضمانت الهی می‌کنم که تمام آن ثواب‌ها (ثواب هایی که در صدر این روایت برای زیارت امام حسین علیه السلام در روز عاشورا از نزدیک بیان شده) برای او نوشته شود.

علقمه می‌گوید: عرض کردم چگونه وقتی به هم می‌رسند به یکدیگر تسلیت گویند؟ فرمود: می‌گویند:

«عَظَّمَ اللَّهُ أَجُورَنَا بِمُصَابِنَا بِالْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ، وَجَعَلْنَا وَأَيَّاكُمْ مِنَ الطَّالِبِينَ بِثَارِهِ، مَعَ وَلِيِّهِ الْأِمَامِ الْمَهْدِيِّ مِنْ آلِ مُحَمَّدٍ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ»

یعنی خداوند اجر ما را در مصیبت امام حسین علیه السلام فراوان دهد و ما و شما را توفیق جبران خون حضرتش به همراه ولایت امام مهدی علیه السلام که از آل محمد علیهم السلام است، عطا فرماید.

۲- در ادامه این حدیث آمده است: اگر بتوانی در این روز کسب و کار را تعطیل کنی بهتر است؛ زیرا که روز نحسی است که کسب مؤمن در آن روز به نتیجه نمی‌رسد و اگر به نتیجه برسد، خیر و برکت در آن نخواهد بود، و نیز در چنین روزی، کسی از شما چیزی را برای خانه‌اش ذخیره نکند که اگر چنین کند برای اهلش مبارک نخواهد بود. [۵۲۹] و در بعضی از روایات استحباب غسل کردن برای زیارت روز عاشورا نیز آمده است [۵۳۰]، و در سایر ایام نیز همین اعمال را به قصد رجا به هنگام زیارت می‌توان بجا آورد.

کیفیت زیارت امام حسین علیه السلام از راه دور:

از مجموع روایات، زیارت آن حضرت از راه دور به یکی از عبارات زیر استفاده می‌شود:

۱- سه بار بگوید:

«صَلَّى اللَّهُ عَلَيْكَ يَا أَبَاعَبْدِ اللَّهِ».

۲- بگوید:

«السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا أَبَاعَبْدِ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ».[۵۳۱]

۳- در روایت حنّان بن سُدیر چنین آمده است:

السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا مَوْلَايَ وَابْنَ مَوْلَايَ، وَسَيِّدِي وَابْنَ سَيِّدِي السَّلَامُ

سلام بر تو ای مولای من و فرزند مولای من و آقا و سرورم و فرزند آقا و سرورم، سلام

عَلَيْكَ يَا مَوْلَايَ الشَّهِيدُ بِنُ الشَّهِيدِ، وَالْقَتِيلُ بِنُ الْقَتِيلِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ

بر تو ای مولای من ای شهید فرزند شهید، و کشته شده فرزند کشته شده، سلام بر تو

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۴۳۴

وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ، أَنَا زَائِرُكَ يَا بَنَ رَسُولِ اللَّهِ بِقَلْبِي وَ لِسَانِي

و رحمت و برکات خدا بر تو باد، ای فرزند رسول خدا من با قلب و زبان و تمام وجود زائر

و جوارحی و اِنْ لَمْ اَزُرْكَ بِنَفْسِي مُشَاهِدَةً لِقَتَيْتِكَ، فَعَلَيْكَ السَّلَامُ يَا

توأم، گرچه تو را از نزدیک زیارت ننموده و بارگاہت را مشاهده نکردم، پس بر تو سلام باد ای وارثِ آدَمَ صَفْوَةَ اللَّهِ، وَ وَاثِ نُوْحٍ نَبِيِّ اللَّهِ، وَ وَاثِ إِبْرَاهِيمَ خَلِيلِ اللَّهِ، وارثِ آدَمَ برگزیده خدا و وارثِ نوح پیامبر خدا، و وارثِ ابراهیم خلیل خدا وَ وَاثِ مُوسَى كَلِيمِ اللَّهِ، وَ وَاثِ عِيسَى رُوحِ اللَّهِ، وَ وَاثِ مُحَمَّدٍ وارثِ موسی هم صحبت خدا، و وارثِ عیسی روح خدا، و وارثِ مُحَمَّدِ حَبِيبِ اللَّهِ وَ نَبِيِّهِ وَ رَسُوْلِهِ، وَ وَاثِ عَلِيِّ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ وَ وصِيِّ رَسُوْلِ اللَّهِ محبوبِ خدا و پیامبر و فرستاده‌اش، و وارثِ علی امیر مؤمنان و وصی و جانشین رسول خدا وَ وَ خَلِيفَتِهِ، وَ وَاثِ الْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ وَ وصِيِّ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ، لَعَنَ اللَّهُ و وارثِ حسن بن علی جانشین امیر مؤمنان، خداوند قَاتِلِيكَ، وَ جَدَّدَ عَلَيْهِمُ الْعَذَابُ فِي هَذِهِ السَّاعَةِ وَ فِي كُلِّ سَاعَةٍ، أَنَا يَا قَاتِلَانَ تُوْرَا لَعْنَتِكَ، وَ در این ساعت و هر ساعت عذاب آنان را تجدید نماید، ای سَيِّدِي مُتَقَرَّبُ إِلَى اللَّهِ جَلَّ وَ عَزَّ، وَ إِلَى جَدِّكَ رَسُوْلِ اللَّهِ، وَ إِلَى أَبِيكَ آقا و سرورم من به درگاه خداوند گرامی و عزیز و جدت رسول خدا و پدرت أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ، وَ إِلَى أَخِيكَ الْحَسَنِ، وَ إِلَيْكَ يَا مَوْلَايَ، فَعَلَيْكَ السَّلَامُ امیر مؤمنان و برادرت حسن و خودت ای مولا و سرورم تقرّب می‌جویم، پس سلام بر تو وَ رَحْمَةُ اللَّهِ وَ بَرَكَاتُهُ بِزِيَارَتِي لَكَ بِقَلْبِي وَ لِسَانِي وَ جَمِيعِ جَوَارِحِي و رحمت و برکات خدا بر تو باد به واسطه زیارتم با قلب و زبان و تمام وجودم از تو فَكُنْ يَا سَيِّدِي شَفِيعِي لِقَبُولِ ذَلِكَ مِنِّي، وَ أَنَا بِالْبِرَاءَةِ مِنْ أَعْدَائِكَ پس ای آقا و سرورم برای پذیرش آن از من شفیع باش، و من با بیزاری از دشمنانت وَ اللَّعْنَةُ لَهُمْ وَ عَلَيْهِمْ أَتَقَرَّبُ إِلَى اللَّهِ وَ إِلَيْكُمْ أَجْمَعِينَ، فَعَلَيْكَ صَلَوَاتُ اللَّهِ و لعنت بر آنان به خدا و همه شما تقرّب می‌جویم، پس درود وَ رِضْوَانُهُ وَ رَحْمَتُهُ.

و خوشنودی و رحمت خدا بر تو باد

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۴۳۵

سپس به قبر علی بن الحسین علیهما السلام (علی اکبر) توجه می‌کنی و بر او سلام می‌گویی، و در پایان آنچه دوست داری از امور دنیا و آخرت را، از خدا طلب می‌کنی، آنگاه چهار رکعت نماز می‌خوانی. سپس رو به قبله، به سوی قبر امام حسین علیه السلام و سایر شهدا متوجه می‌شوی و به قصد وداع می‌گویی:

أَنَا مُودِّعُكَ يَا مَوْلَايَ وَ ابْنَ مَوْلَايَ، وَ يَا سَيِّدِي وَ ابْنَ سَيِّدِي وَ مُودِّعُكَ

با تو وداع می‌کنم ای مولای من و فرزند مولای من، و ای آقا و سرورم و فرزند آقا و سرورم و با تو وداع می‌کنم

يَا سَيِّدِي وَ ابْنَ سَيِّدِي يَا عَلِيَّ بْنَ الْحُسَيْنِ، وَ مُودِّعُكُمْ يَا سَادَاتِي يَا

ای آقا و سرورم و فرزند آقا و سرورم ای علی بن حسین، و با شما وداع می‌کنم ای سرورانم ای

مَعَاشِرَ الشُّهَدَاءِ، فَعَلَيْكُمْ سَلَامُ اللَّهِ وَ رَحْمَتُهُ وَ رِضْوَانُهُ وَ بَرَكَاتُهُ. [۵۳۲]

گروه شهیدان، پس سلام خدا و رحمت و خوشنودی و برکات او بر شما باد.

فضیلت تربت امام حسین علیه السلام و آداب استفاده از آن:

در فضیلت تربت آن حضرت روایات فراوانی وارد شده، مانند:

۱- از روایات متواتر به دست می‌آید که تربت پاک آن حضرت شفای دردها و بیماری‌هاست [۵۳۳] و امان از بلاها و هر خوف و ترس [۵۳۴] و طبق بعضی از روایات، تربت را می‌توان از میان محلّ قبر مبارک تا یک میل [۵۳۵] و یا حتّی تا چهار میل [۵۳۶] برگرفت.

مرحوم محدّث قمی رحمه الله در «فوائد الرضویّه» در احوال سید محدّث و مُتَبَحَّر، آقا سید نعمت الله جزایری قدس سره می‌نویسد که آن سید جلیل در تحصیل علم، زحمت بسیار کشیده و رنج بسیار برده است و چون در اوایل تحصیل حتّی قادر بر تهیّه چراغ نبود، از روشنی مهتاب استفاده می‌کرد، لذا از کثرت مطالعه در مهتاب، چشمانش ضعیف شده بود، ولی به برکت تربت مقدّسه سیدالشهدا و خاک مرقد‌های شریفه ائمه عراق علیهم السلام چشمانش روشنی یافت، [۵۳۷] و جای تعجب نیست که خداوند چنین اثری را در آن خاک مقدّس برای شیعیان و محبّان قرار داده باشد.

بهترین راه برای استفاده از تربت پربرکت آن حضرت، این است که مقدار کمی از تربت تمیز را در

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۴۳۶

مقدار کمی آب تمیز حل کنند و از آن کمی بنوشند؛ یا هر یک از افراد خانواده مقداری از آن آب را به عنوان تبرک استفاده کنند، و طریق دیگر این که به اندازه یک عدس از تربت تمیز را روی زبان بگذارند و یک جرعه آب روی آن بنوشند.

۲- «ابن قولویه» از شخصی نقل می‌کند که گفت: امام علی بن موسی الرضا علیهما السلام از خراسان برآیم بسته‌ای را فرستاد، وقتی آن را گشودم، در میانش خاکی را یافتم. از کسی که آن را آورده بود پرسیدم: این چیست؟ گفت: خاک قبر امام حسین علیه السلام است، آن حضرت (امام رضا علیه السلام) هدیه‌ای برای کسی نمی‌فرستد مگر آن که کمی از این خاک را در میانش می‌گذارد و می‌فرماید: به اذن و مشیّت خدا امان از بلاهاست. [۵۳۸] ۳- یکی از یاران امام صادق علیه السلام به محضر مبارک امام عرض کرد: چگونه است که فردی از خاک قبر امام حسین علیه السلام برمی‌دارد و از آن سود می‌برد، ولی فرد دیگری از آن برمی‌دارد و بهره‌ای نمی‌برد؟ جواب فرمود: «نه والله، هر کس که از آن خاک بردارد و اعتقاد داشته باشد که به او نفع می‌بخشد، البتّه بهره‌مند می‌شود». [۵۳۹]

کیفیت استفاده از تربت حسینی:

در ارتباط با آداب نگهداری تربت حسینی و کیفیت بهره‌گیری از آن نیز روایاتی وارد شده است:

۱- از ابو حمزه ثمالی نقل شده: خدمت امام صادق علیه السلام عرض کردم: اصحاب را می‌بینم که از خاک قبر امام حسین علیه السلام برمی‌دارند و از آن (باذن الله) شفا طلب می‌کنند، آیا واقعاً در آن شفا وجود دارد؟ فرمود: «از خاکی که از فاصله میان قبر تا چهار میل برمی‌دارند، می‌توان برای درمان دردها بهره جست، و هر کس یقین به شفای آن داشته باشد هرگاه از آن شفا بجوید باذن الله کفایتش می‌کند». [۵۴۰] ۲- در روایت دیگری آمده است که هرگاه کسی از شما خواست از تربت بهره گیرد، نخست آن را بوسد، سپس بر دو دیده‌اش بگذارد و بر سایر بدن بمالد و بگوید:

اللَّهُمَّ بِحَقِّ هَذِهِ التُّرْبَةِ، وَبِحَقِّ مَنْ حَلَّ بِهَا، وَتَوَى فِيهَا، وَبِحَقِّ أَبِيهِ وَامِّهِ

خدایا به حقّ این تربت (پاک) و به حقّ آن که در آن اقامت گزیده و به خاک سپرده شده و به حقّ پدر و مادر

وَآخِيهِ، وَالْأَنْمَةِ مِنْ وُلْدِهِ، وَبِحَقِّ الْمَلَائِكَةِ الْحَافِينَ بِهِ، أَلَّا جَعَلْتَهَا شِفَاءً مِنْ

و برادرش و امامان از فرزندانش و به حق فرشتگانی که او را در بر گرفته‌اند، این تربت را درمان

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۴۳۷

كُلِّ دَاءٍ، وَ بَرَاءٍ مِنْ كُلِّ مَرَضٍ، وَ نَجَاءٍ مِنْ كُلِّ آفَةٍ، وَ حِرْزاً مِمَّا اخَافَ وَ اخْذَرُ.

هر بیماری و بهبودی از هر مرض و نجات از هر آفت و مایه ایمنی از هر چه می‌ترسم و هراس دارم قرار دهی.

سپس از آن استفاده کند. [۵۴۱] ۳- و نیز در روایتی آمده: هر گاه خواستی از تربت امام حسین علیه السلام استفاده کنی بگو:

بِسْمِ اللَّهِ وَ بِاللَّهِ، اللَّهُمَّ اجْعَلْهُ رِزْقًا وَاسِعًا، وَ عِلْمًا نَافِعًا، وَ شِفَاءً مِنْ كُلِّ

به نام خدا و به کمک خدا، خدایا این تربت را روزی وسیع و علم سود بخش و درمان هر بیماری قرار

دَاءٍ، أَنْتَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ. [۵۴۲]

ده، چرا که تو بر هر چیز توانایی.

۴- مستحب است قدری تربت حسینی به همراه میت، داخل قبر گذاشته شود، [۵۴۳] و در روایت دیگری وارد شده که با حنوطش

مخلوط گردد. [۵۴۴] ۵- مستحب است سجده کردن بر تربت امام حسین علیه السلام که حجاب‌های هفتگانه را باز می‌کند و سبب

قبولی نماز و بالا رفتن آن به آسمانها می‌شود. [۵۴۵] ۶- مستحب است از آن، تسیح بسازند و با چنین تسیحی ذکر گویند [۵۴۶] که

فضیلت عظیم دارد و مادامی که در دست صاحبش می‌باشد، تسیح خدا می‌گوید هر چند صاحبش تسیح نکوید. [۵۴۷] یادآوری:

۱- همان گونه که از مجموع روایات فوق به دست آمد، باید حریم تربت حسینی را پاس داشت و به گونه‌ای آن را نگهداری کرد

که بی‌حرمتی پیش نیاید، زیر دست و پا نماند، در راه نریزند و آلوده نکنند.

۲- مشهور میان علما این است که خوردن گل و خاک، مطلقاً جایز نیست مگر تربت مقدسه امام حسین علیه السلام که آن هم صرفاً

به قصد شفا جایز است، و احتیاط آن است که بیش از یک عدس نباشد.

۳- در این که مقصود از تربت حسینی، خاک چه مقدار فاصله از زمین کربلا می‌باشد، تعبیرات روایات

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۴۳۸

گوناگون است؛ البتّه هر چه نزدیکتر به قبر مقدّس باشد، بهتر است. [۵۴۸]

فضیلت زمین کربلا و حائر حسینی:

روایات فراوانی در ارتباط با شرافت و فضیلت زمین کربلا و حائر حسینی وارد شده که به بعضی از آنها اشاره می‌شود:

۱- امیرمؤمنان علیه السلام از زمین کربلا به همراه جمعی از اصحابش گذشتند، وقتی به آن جا رسیدند اشک از چشمان حضرت

جاری شد و فرمود: این جاست جایگاه اقامت سوارانشان و اینجاست محلّ انداختن بارهایشان و این جاست که خونشان ریخته

می‌شود، خوشا به حال تو ای تربتی که خون یاران حق روی تو ریخته می‌شود

(هَذَا مَنَاحُ رُكَابِهِمْ، وَ هَذَا مَلَقَى رِحَالِهِمْ، وَ هُنَا تُهْرَقُ دِمَاءُهُمْ، طُوبَى لَكَ مِنْ تَرْبَةٍ عَلَيْهِمْ، تُهْرَقُ دِمَاءُ الْأَحِبَّةِ). [۵۴۹]

۲- در حدیثی از امام صادق علیه السلام می‌خوانیم: جایگاه قبر حسین بن علی علیهما السلام از روزی که آن حضرت در آن دفن

شد، باغ پرارزشی از باغ‌های بهشت است. [۵۵۰] ۳- ابوهاشم جعفری می‌گوید: امام هادی علیه السلام در ایام بیماریش می‌فرمود:

کسی را به سوی «حائر» (حائر حسینی برای طلب شفای من) بفرستید. عرض کردم: فدایت شوم اجازه می‌فرمایید که من بروم؟

فرمود: برو امّیا با رعایت تقیّه ... عزم بر حرکت گرفتم ولی قبل از حرکت، جریان را برای علی بن بلال ذکر کردم، او با تعجب

گفت: حضرت هادی علیه السلام خودش حائر است او را با «حائر» چه کار؟! خدمت حضرت رسیدم سؤال علی بن بلال را برای او

نقل کردم، فرمود: آیا رسول‌الله خانه خدا را طواف نمی‌کرد و حجرالاسود را نمی‌بوسید با آن که حرمت رسول گرامی صلی الله

علیه و آله و حرمت مؤمن از حرمت خانه خدا بیشتر است؟

بدان که این مکان‌ها مکان‌هایی هستند که خداوند دوست دارد یاد او در آنها زنده شود، من هم دوست دارم برای شفای من در مکان‌هایی دعا شود که خدا دوست دارد و حائر حسینی یکی از آن مکانهاست. [۵۵۱]

محل حائر حسینی:

بحثی که در این جا مطرح است این است که چه مقدار از اطراف قبر مطهر امام حسین علیه السلام «حائر» محسوب می‌شود و آن مکانی که آن همه روایات در فضیلت آن و استجاب دعا در آن، در فصل فضیلت

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۴۳۹

زیارت ذکر شد، کدام است و چه مقدار مساحت دارد؟

مرحوم «علامة مجلسی» اقوال متعددی را از علما در این رابطه نقل کرده است و آنچه در نظر شریف خود ایشان تقویت دارد این است که مراد از «حائر» [۵۵۲] آن مقدار از مساحتی است که دیوارهای صحن، آن را احاطه کرده است در نتیجه خود صحن از جمیع اطراف و ساختمان‌هایی که به قبه شریفه متصل است و همچنین مسجدی که در پشت آن قبه قرار دارد جزء حائر محسوب می‌شود. و آنچه مشهور میان اهالی کربلاست و از گذشتگان، به آنها به ارث رسیده و همچنین ظاهر کلمات اکثر اصحاب، همین است. [۵۵۳] مرحوم «صاحب جواهر» نیز در تفسیر حائر همین معنا را انتخاب کرده است [۵۵۴] هر چند احتیاط آن است که صحن مطهر را جزء حائر ندانند و به حرم مطهر و رواق‌ها و مسجد بالاسر قناعت کنند، به خصوص این که در گذشته حرم تا این حد توسعه نداشت.

از خداوند بزرگ توفیق بهره‌وری همه عاشقان مکتب آن حضرت را از فیوضات عظیم این اماکن مقدسه مسألت داریم.

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۴۴۰

فصل ششم: زیارت کاظمین علیهما السلام

فضیلت زیارت کاظمین (حضرت موسی بن جعفر و امام جواد علیهما السلام):

در فضیلت زیارت این دو امام معصوم علیهما السلام روایات زیادی وارد شده که به بعضی از آنها اشاره می‌شود:

۱- زیارت امام موسی بن جعفر علیه السلام مثل زیارت رسول الله صلی الله علیه و آله است [۵۵۵] و هر کس او را زیارت کند مثل آن است که رسول الله صلی الله علیه و آله و امیر مؤمنان علیه السلام را زیارت کرده است [۵۵۶] و نیز مثل آن است که امام حسین علیه السلام را زیارت کند. [۵۵۷] ۲- «هر کس حضرت موسی بن جعفر علیه السلام را زیارت کند، اهل بهشت است». [۵۵۸] ۳- «ابن شهر آشوب» از «خطیب بغدادی» (صاحب تاریخ بغداد) از علی بن خلیل نقل می‌کند که گفت: هیچ مشکلی برای من پیش نیامد مگر این که با پناه بردن به قبر مطهر موسی بن جعفر علیهما السلام و توسل به آن حضرت، خداوند آن را برایم گشود و بر من آسان کرد. [۵۵۹] ۴- و نیز از «خطیب بغدادی» نقل می‌کند: در بغداد زنی را مشاهده کردند که شتابان در حال دویدن بود، وقتی از او سؤال کردند به کجا می‌روی؟ جواب داد: به سوی قبر موسی بن جعفر علیهما السلام تا دعا کنم پسر من از حبس آزاد شود، مردی حنبلی مذهب که در آن جا حاضر بود او را به تمسخر گرفت و گفت: پسر در زندان مُرد! آن زن گفت: خداوند ا به حق آن کسی که او را در زندان به شهادت رساندند، قدرت خود را به ما نشان ده! چیزی نگذشت که پسرش را رها کردند و پسر آن مرد حنبلی که استهزا کرده بود، دستگیر شد! [۵۶۰]

کیفیت زیارت کاظمین علیهما السلام:

زیاراتی که در حرم شریف کاظمین می‌توان خواند بر دو قسم است: نخست زیاراتی که مختص به هر یک از آن دو بزرگوار است و دیگر زیاراتی که مشترک بین آن دو امام علیهما السلام می‌باشد.

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۴۴۱

زیارت مختص به امام موسی بن جعفر علیهما السلام:

زیارت اول از «سید بن طاووس» نقل شده است که وقتی خواستی آن حضرت را زیارت نمایی سزاوار است که غسل کنی، سپس با آرامش و وقار به سمت حرم روانه شو، وقتی به در حرم رسیدی بایست و بگو:

اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَاللَّهُ أَكْبَرُ، الْحَمْدُ لِلَّهِ عَلَى هِدَايَتِهِ لِدِينِهِ،
خدا بزرگتر از هر چیز است، خدا بزرگتر از هر چیز است، معبودی جز خدا نیست، و خدا بزرگتر از هر چیز است، حمد و سپاس از آن خداوند

والتَّوْفِيقِ لِمَا دَعَا إِلَيْهِ مِنْ سَبِيلِهِ، اللَّهُمَّ أَنْكَرُكُمْ مَقْصُودٍ وَأَكْرَمُ مَا تَبِيُّ،

است به خاطر هدایت بر دینش، و توفیق بر دعوت به راهش، خدایا تو به یقین گرامی‌ترین مقصود و شایسته‌ترین میزبانی،
وَقَدْ آتَيْتَكَ مُتَقَرِّبًا إِلَيْكَ يَا بِنْتَ بِنْتِ نَبِيِّكَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَعَلَى آبَائِهِ

و من به در گاهت آمده‌ام در حالی که به واسطه فرزند دختر پیامبرت به تو تقرب می‌جویم، درود خدا بر او و بر پدران
الطَّاهِرِينَ، وَابْنَاتِهِ الطَّيِّبِينَ، اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ، وَلَا تُحَيِّبْ

پاک و فرزندان پاکیزه‌اش باد، خدایا بر محمد و خاندان پاکش درود فرست، و تلاشم را بیهوده
سَعْيِي وَلَا تَقْطَعْ رَجَائِي وَاجْعَلْنِي عِنْدَكَ وَجِيهًا فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ

مگردان و امیدم را ناامید مکن، و مرا در دنیا و آخرت مقبول و از مقربان

وَمِنَ الْمُقَرَّبِينَ. و به هنگام ورود بگو: بِسْمِ اللَّهِ وَاللَّهِ وَفِي سَبِيلِ اللَّهِ، وَعَلَى مِلَّةِ

قرار ده ***** به نام خدا و به کمک خدا و در راه خدا و بر دین

رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ، اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي وَلِوَالِدَيْ وَلِجَمِيعِ

رسول خدا- که درود خدا بر او و خاندان پاکش باد- خدایا مرا و پدر و مادرم و تمامی

الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ سِوَايَ هَذِهِ هَمِينِ که به در قبه شریفه رسیدی بایست و طلب اذن نما و بگو:

مردان و زنان با ایمان را بیمارز *****

ءَاذْخُلُ يَا رَسُولَ اللَّهِ، ءَاذْخُلُ يَا نَبِيَّ اللَّهِ، ءَاذْخُلُ يَا مُحَمَّدَ بْنَ عَبْدِ اللَّهِ،

آیا داخل شوم ای رسول خدا، آیا داخل شوم ای پیامبر خدا، آیا داخل شوم ای محمد بن عبدالله

ءَاذْخُلُ يَا امِيرَ الْمُؤْمِنِينَ، ءَاذْخُلُ يَا ابا مُحَمَّدٍ الْحَسَنَ، ءَاذْخُلُ يَا

آیا داخل شوم ای امیر مؤمنان، آیا داخل شوم ای ابا محمد، حسن مجتبی، آیا داخل شوم ای

ابا عَبْدِ اللَّهِ الْحُسَيْنِ، ءَاذْخُلُ يَا ابا مُحَمَّدٍ عَلِيَّ بْنَ الْحُسَيْنِ، ءَاذْخُلُ يَا ابا

ابا عبدالله الحسین، آیا داخل شوم ای ابا محمد علی بن حسین، آیا داخل شوم ای ابا

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۴۴۲

جَعْفَرِ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ، ءَاذْخُلُ يَا ابا عَبْدِ اللَّهِ جَعْفَرَ بْنَ مُحَمَّدٍ، ءَاذْخُلُ يَا

جعفر، محمد بن علی، آیا داخل شوم ای ابا عبدالله جعفر بن محمد، آیا داخل شوم ای
مَوْلَايَ يَا اَبَا الْحَسَنِ مُوسَى بْنَ جَعْفَرٍ، اَدْخُلْ يَا مَوْلَايَ يَا اَبَا جَعْفَرٍ

مولای من ای ابا الحسن موسی بن جعفر، آیا داخل شوم ای مولای من ای ابا جعفر

مُحَمَّدَ بْنَ عَلِيٍّ * آنگاه داخل شو و چهار مرتبه الله اکبر بگو و سپس مقابل قبر و در حالی که محمد بن
علی، * **** خدا بزرگتر از هر چیز است ****

قبله را پشت کتف خود قرار داده‌ای بایست و بگو: السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا وَلِيَّ اللَّهِ وَابْنَ وَوَلِيِّهِ،

**** سلام بر تو ای ولی خدا و فرزند و لیش

السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا حُجَّةَ اللَّهِ وَابْنَ حُجَّتِهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا صَفِيَّ اللَّهِ وَابْنَ

سلام بر تو ای حجت خدا و فرزند حجتش، سلام بر تو ای برگزیده خدا و فرزند

صَفِيِّهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا امِينَ اللَّهِ وَابْنَ امِينِهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا نُورَ اللَّهِ فِي

برگزیده‌اش، سلام بر تو ای امین خدا و فرزند امینش، سلام بر تو ای نور خدا در

ظُلُمَاتِ الْأَرْضِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا امامَ الْهُدَى السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا عَلَمَ

تاریکیهای زمین، سلام بر تو ای پیشوای هدایت، سلام بر تو ای نشانه

الدِّينِ وَالتُّقَى السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا خازِنَ عِلْمِ النَّبِيِّينَ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا

دین و پرهیزکاری، سلام بر تو ای مخزن علم پیامبران، سلام بر تو ای

خازِنَ عِلْمِ الْمُرْسَلِينَ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا نَائِبَ الْأَوْصِيَاءِ السَّابِقِينَ،

مخزن علم فرستادگان (خدا)، سلام بر تو ای جانشین اوصیای پیشین

السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا مَعْدِنَ الْوَحْيِ الْمُبِينِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا صَاحِبَ الْعِلْمِ

سلام بر تو ای معدن وحی آشکار، سلام بر تو ای صاحب علم

الْيَقِينِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا عَجِبَةَ عِلْمِ الْمُرْسَلِينَ، السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا

الیقین سلام بر تو ای معدن علم فرستادگان (خدا)، سلام بر تو ای

الْإمامَ الصَّالِحَ، السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا الإمامُ الرَّاهِدُ، [السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا

پیشوای شایسته، سلام بر تو ای پیشوای زاهد،] سلام بر تو ای

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۴۴۳

الْإمامَ الْعَابِدِ] [۵۶۱]، السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا الإمامُ السَّيِّدُ الرَّشِيدُ، السَّلَامُ عَلَيْكَ

امام عابد،] سلام بر تو ای پیشوا و آقا و سرور آگاه، سلام بر تو

أَيُّهَا الْمَقْتُولُ الشَّهِيدُ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا بْنَ رَسُولِ اللَّهِ وَابْنَ وَصِيِّهِ، السَّلَامُ

ای کشته شده شهید، سلام بر تو ای فرزند رسول خدا و فرزند جانشینش، سلام

عَلَيْكَ يَا مَوْلَايَ يَا مُوسَى بْنَ جَعْفَرٍ، وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ، أَشْهَدُ أَنَّكَ قَدْ

بر تو ای مولای من، ای موسی بن جعفر و رحمت و برکات خدا بر تو باد، گواهی می‌دهم که تو به یقین

بَلَّغْتَ عَنِ اللَّهِ مَا حَمَلَكَ، وَحَفِظْتَ مَا اسْتَوْدَعَكَ، وَحَلَلْتَ حَلَالَ اللَّهِ،

آنچه از جانب خدا به عهده داشتی ابلاغ نمودی، و آنچه نزدت ودیعه بود حفظ کردی و حلال خدا را حلال

وَحَرَمْتَ حَرَامَ اللَّهِ، وَأَقَمْتَ أَحْكَامَ اللَّهِ، وَتَلَوْتَ كِتَابَ اللَّهِ، وَصَبَرْتَ عَلَى

و حرام خدا را حرام شمردی، و احکام خدا را بپا داشته و کتاب خدا را تلاوت نمودی، و در راه خدا بر
 الْأَذَى فِي جَنْبِ اللَّهِ، وَجَاهَدْتَ فِي اللَّهِ حَقَّ جِهَادِهِ حَتَّى اتَيْكَ الْيَقِينُ،
 آزار و اذیتها صبر نمودی، و در راه خدا به شایستگی جهاد کردی، تا زمان وفات فرا رسید
 وَاشْهَدُ أَنَّكَ مَضَيْتَ عَلَيَّ مَا مَضَى عَلَيَّ آبَاؤُكَ الطَّاهِرُونَ، وَاجْدَادُكَ
 و گواهی می‌دهم که تو به یقین به همان راهی رفتی که پدران پاک و اجداد
 الطَّيِّبُونَ، وَالْأَوْصِيَاءُ الْهَادُونَ الْأَيْمَةُ الْمَهْدِيُّونَ، لَمْ تُؤْثِرْ عَمِيَّ عَلَيَّ
 پاکیزه‌ات و جانسپندان هدایتگر و امامان هدایت یافته رفتند، گمراهی را بر هدایت
 هُدًى، وَلَمْ تَمِلْ مِنْ حَقِّ الِى بَاطِلٍ، وَاشْهَدُ أَنَّكَ نَصَحْتَ لِلَّهِ وَلِرَسُولِهِ
 برنگزیده و از راه حق به سوی باطل منحرف نشدی و گواهی می‌دهم که تو به یقین برای خدا و رسولش
 وَلِأَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ، وَأَنَّكَ آذَيْتَ الْأَمَانَةَ، وَاجْتَنَبْتَ الْخِيَانَةَ، وَأَقَمْتَ
 و امیر مؤمنان خیرخواهی کرده، و امانت را ادا نمودی و از خیانت دور بودی و
 الصَّلَاةَ، وَآتَيْتَ الزَّكَاةَ، وَأَمَرْتَ بِالْمَعْرُوفِ، وَنَهَيْتَ عَنِ الْمُنْكَرِ، وَعَبَدْتَ
 نماز را بپا داشته و زکات را پرداخت نمودی و امر به معروف و نهی از منکر کردی و
 اللَّهُ مُخْلِصًا مُجْتَهِدًا مُحْتَسِبًا حَتَّى اتَيْكَ الْيَقِينُ، فَجَزَاكَ اللَّهُ عَنِ الْإِسْلَامِ
 خدا را خالصانه و کوشا و به امید پاداش عبادت نمودی تا زمان وفات فرا رسید، پس خداوند از جانب اسلام و
 کلیات مفاتیح نوین، ص: ۴۴۴

وَاهِلِهِ أَفْضَلَ الْجَزَاءِ، وَاشْرَفَ الْجَزَاءِ، اتَيْتَكَ يَا بَنَ رَسُولِ اللَّهِ، زَائِرًا
 مسلمانان بهترین و باارزشتین پاداش را به تو عطا کند، ای فرزند رسول خدا به درگاهت آمده‌ام، در حالی که زائر
 عَارِفًا بِحَقِّكَ، مُقَرَّرًا بِفَضْلِكَ، مُحْتَمِلًا لِعِلْمِكَ، مُحْتَجِبًا بِذِمَّتِكَ، عَائِدًا
 آشنا به حق تو و اقرارکننده به فضل توام، علمت را فرا گرفته و در امان پیمان توام
 بِقَبْرِكَ، لَائِدًا بِضَرِيحِكَ، مُسْتَشْفِعًا بِكَ إِلَى اللَّهِ، مُوَالِيًا لِأَوْلِيَانِكَ، مُعَادِيًا
 به قبر و ضریح پناهنده‌ام و تو را به درگاه خدا شفیع قرار می‌دهم، دوستدار دوستان و دشمن
 لِأَعْدَائِكَ، مُسْتَبْصِرًا بِشَأْنِكَ وَبِالْهُدَى الَّذِي أَنْتَ عَلَيْهِ، عَالِمًا بِضَلَالِهِ
 دشمنان توام، و به جایگاه تو و هدایتی که تو برآنی آگاهم، و گمراهی
 مَنْ خَالَفَكَ، وَبِالْعَمَى الَّذِي هُمْ عَلَيْهِ، بِأَبِي أَنْتَ وَآمِي وَنَفْسِي وَاهْلِي
 مخالفان و کوردلی آنان را می‌دانم، پدر و مادر و جانم و خانواده
 وَمَالِي وَوُلْدِي يَا بَنَ رَسُولِ اللَّهِ، اتَيْتَكَ مُتَقَرَّبًا بِزِيَارَتِكَ إِلَى اللَّهِ تَعَالَى
 و اموال و فرزندانم فدای تو باد ای فرزند رسول خدا، به درگاهت آمده‌ام در حالی که با زیارت تو به خداوند بلندمرتبه تقرّب
 می‌جویم

وَمُسْتَشْفِعًا بِكَ إِلَيْهِ، فَاشْفَعْ لِي عِنْدَ رَبِّكَ، لِيُغْفَرَ لِي ذُنُوبِي وَيَغْفُو عَنِّي
 و تو را به درگاه او شفیع قرار می‌دهم، پس نزد پروردگارت شفیع باش، تا گناهانم را ببامرزد و خطایم را
 جُزْمِي وَيَجَاوِزَ عَنِّي سَيِّئَاتِي وَيَمْحُو عَنِّي خَطِيئَاتِي وَيُدْخِلَنِي
 ببخشد و از گناهانم درگذرد و خطاهایم را محو کند، و مرا در بهشت داخل

الْجَنَّةَ، وَيَتَفَضَّلَ عَلَيَّ بِمَا هُوَ أَهْلُهُ، وَيَغْفِرَ لِي وَلِأَبَائِي وَلِأَخْوَانِي

کند، و آنچه که او شایسته آن است به من عطا نماید و من و پدران (و مادران) و برادران

و اخواتی و لجمیع المؤمنین و المؤمنات فی مشارق الارض و مغاربها،

و خواهرانم و تمامی مردان و زنان با ایمان را در شرق و غرب زمین بیامزد

بِفَضْلِهِ وَجُودِهِ وَمَنَّةٍ * سپس ضریح را بیوس و دو طرف صورت خود را بر آن بگذار و هر آنچه به حق لطف و کرم و نعمت

بخشیش *****

خواهی دعا کن و به جانب سر مبارک آن حضرت برگرد و بگو: السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا مَوْلَايَ يَا

***** سلام بر تو ای مولای من ای

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۴۴۵

مُوسَى بْنِ جَعْفَرٍ، وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ، أَشْهَدُ أَنَّكَ الْإِمَامُ الْهَادِي وَالْوَلِيُّ

موسی بن جعفر و رحمت و برکات خدا بر تو باد، گواهی می‌دهم که تو به یقین پیشوای هدایتگر و سرپرست

الْمُرْشِدُ، وَأَنَّكَ مَعْدِنُ التَّنْزِيلِ، وَصَاحِبُ التَّوْبِيلِ، وَحَامِلُ التَّوْرِيهِ

و راهنمایی و تویی معدن قرآن و صاحب علم تأویل (قرآن)، و دارنده علم تورات

وَالْإِنْجِيلِ، وَالْعَالِمُ الْعَادِلُ، وَالصَّادِقُ الْعَامِلُ، يَا مَوْلَايَ اِنَّا ابْرَاءُ اِلَى

و انجیل، و دانای دادگر و راستگوی عمل‌کننده، ای مولای من از دشمنان تو به درگاه

اللَّهِ مِنْ اَعْدَائِكَ، وَاتَّقَرَّبُ اِلَى اللَّهِ بِمُؤَالَاتِكَ، فَصَلَّى اللَّهُ عَلَيْكَ وَعَلَى

خدا بیزاری می‌جویم و با دوستی تو به درگاه خدا تقرب می‌جویم، پس درود خدا بر تو و بر

آبَائِكَ، وَاجْدَادِكَ وَابْنَائِكَ، وَشِعَتِكَ وَمُحِبِّكَ، وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ.

پدران و اجداد و فرزندان تو و بر شیعیان و دوستان و رحمت و برکات خدا بر تو باد

آنگاه دو رکعت نماز زیارت بجای آور و در آن، حمد و سوره یس و الرحمن، یا هر چه از قرآن برایت آسان است بخوان و آنچه

می‌خواهی از خدا بخواه. [۵۶۲] زیارت دوم: علامه مجلسی می‌نویسد: «شیخ مفید» و «شیخ شهید» و «محمد بن المشهدی» نوشته‌اند:

هرگاه خواستی در نزدیکی بغداد، امام موسی بن جعفر علیهما السلام را زیارت کنی غسل کن و روانه حرم شریفش شو و بر در حرم

بایست و اذن دخول بطلب و سپس داخل حرم شو در حالی که می‌گویی:

بِسْمِ اللَّهِ وَبِاللَّهِ وَفِي سَبِيلِ اللَّهِ، وَعَلَى مِلَّةِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ،

به نام خدا و به کمک خدا و در راه خدا و بر دین رسول خدا- که درود خدا بر او و خاندان پاکش باد-

وَالسَّلَامُ عَلَيَّ اَوْلِيَاءِ اللَّهِ. آنگاه نزد قبر آن جناب بایست و بگو:

و درود بر اولیای خدا *****

السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا نُورَ اللَّهِ فِي ظُلُمَاتِ الْأَرْضِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا وَلِيَّ اللَّهِ،

سلام بر تو ای نور خدا در تاریکیهای زمین، سلام بر تو ای ولی خدا

السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا حُجَّةَ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا بَابَ اللَّهِ، أَشْهَدُ أَنَّكَ أَقَمْتَ

سلام بر تو ای حجت خدا، سلام بر تو ای درگاه (تقرب به) خدا، گواهی می‌دهم که تو به یقین نماز را بپا داشته

الصَّلَاةَ، وَآتَيْتَ الزَّكَاةَ، وَأَمَرْتَ بِالْمَعْرُوفِ، وَنَهَيْتَ عَنِ الْمُنْكَرِ، وَتَلَوْتَ

و زکات دادی و امر به معروف و نهی از منکر کردی و

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۴۴۶

الْكِتَابَ حَقًّا تِلَاوَتِهِ، وَجَاهَدْتَ فِي اللَّهِ حَقَّ جِهَادِهِ، وَصَبَرْتَ عَلَى

کتاب (خدا) را به شایستگی تلاوت نموده و در راه خدا جهاد کردی، و به امید پاداش در راه خدا بر

الَّذِي فِي جَنْبِهِ مُخْتَسِبًا، وَعَبَدْتَهُ مُخْلِصًا حَتَّىٰ اتَيْكَ الْيَقِينُ، أَشْهَدُ أَنَّكَ

اذیتها صبر نمودی، و او را خالصانه عبادت کردی تا زمان وفات فرا رسید، گواهی می‌دهم که تو به یقین

أُولَىٰ بِاللَّهِ وَبِرَسُولِهِ، وَأَنَّكَ ابْنُ رَسُولِ اللَّهِ حَقًّا، ابْرَأُ إِلَى اللَّهِ مِنْ أَعْدَائِكَ،

به خدا و رسولش نزدیکتری و فرزند بر حق رسول خدایی، از دشمنانت به درگاه خدا بی‌زاری جسته

وَأَتَقَرَّبُ إِلَى اللَّهِ بِمُؤَالَاتِكَ، اتَيْتَكَ يَا مَوْلَايَ عَارِفًا بِحَقِّكَ، مُوَالِيًّا

و با پیروی از تو، به درگاه خدا تقرب می‌جویم، ای مولای من به درگاهت آمده‌ام در حالی که آشنای به حق تو و دوستدار

لِأَوْلِيَائِكَ، مُعَادِيًّا لِأَعْدَائِكَ، فَاشْفَعْ لِي عِنْدَ رَبِّكَ.

دوستانت و دشمن دشمنان توام، پس نزد پروردگارت شفیعم باش.

سپس ضریح را بیوس و گونه‌های خود را بر آن بگذار، آنگاه به جانب بالای سر برو و بایست و بگو:

السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا بَنَ رَسُولِ اللَّهِ، أَشْهَدُ أَنَّكَ صَادِقٌ، أَدَيْتَ نَاصِحًا، وَقُلْتَ

سلام بر تو ای فرزند رسول خدا، گواهی می‌دهم که تو به یقین راستگویی، و با خیرخواهی ادای امانت نموده و با امانتداری سخن

امیناً، وَمَضَيْتَ شَهِيدًا، لَمْ تُؤْثِرْ عَمِيَّ عَلَى الْهُدَىٰ وَلَمْ تَمَلْ مِنْ حَقِّ آلِي

گفتی و با شهادت زندگیت را پایان رساندی، گمراهی را بر هدایت برنگزیده و از راه حق به سوی باطل منحرف

بِاطِلٍ، صَلَّى اللَّهُ عَلَيْكَ وَعَلَىٰ آبَائِكَ وَابْنَائِكَ الطَّاهِرِينَ.

نشدی، درود خدا بر تو و بر پدران و فرزندان پاکت باد.

سپس ضریح منور را بیوس و دو رکعت نماز زیارت بگزار و بعد از آن هر مقدار نماز که می‌خواهی بجای آور و پس از آن به

سجده برو و بگو: اللَّهُمَّ إِلَيْكَ اعْتَمَدْتُ، وَإِلَيْكَ قَصَدْتُ، وَلِفَضْلِكَ

***** خدایا به تو پناه آورده و درگاهت را قصد نمودم و به فضلت

رَجَوْتُ، وَقَبْرَ امَامِي الَّذِي أَوْجَبْتَ عَلَيَّ طَاعَتَهُ زُرْتُ، وَبِهِ إِلَيْكَ

امیدوارم و قبر امامم که اطاعتش را بر من واجب نمودی زیارت کردم و به واسطه او به تو

تَوَسَّلْتُ، فَبِحَقِّهِمُ الَّذِي أَوْجَبْتَ عَلَيَّ نَفْسِكَ، اغْفِرْ لِي وَلِوَالِدِي

متوسل می‌شوم، پس به خاطر حقی که از آنان بر خودت واجب نموده‌ای، من و پدر و مادرم

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۴۴۷

وَلِلْمُؤْمِنِينَ يَا كَرِيمٌ. آنگاه طرف راست صورت خود را بر محل سجده بگذار و بگو: اللَّهُمَّ قَدْ

و تمامی مؤمنان را بیمارزای بخشنده ***** خدایا به یقین

عَلِمْتَ حَوَائِجِي فَصَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَأَقِصِّهَا. سپس جانب چپ را حاجت‌هایم را می‌دانی، پس بر محمد و خاندان پاکش

درود فرست و آنها را برآور.

بگذار و بگو: اللَّهُمَّ قَدْ اخْصَيْتَ ذُنُوبِي فَبِحَقِّ مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ، صَلِّ عَلَى

خدایا تعداد گناهانم را می‌دانی، پس به حق محمد و خاندان پاکش، بر

مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ، وَاعْفُوهَا وَتَصَدَّقْ عَلَيَّ بِمَا أَنْتَ أَهْلُهُ.

محمد و خاندان پاکش درود فرست و گناهانم را بیامرز و به آنچه تو شایسته آنی بر من احسان کن.

آنگاه به سجده برگرد و صد مرتبه بگو: شُكْرًا شُكْرًا ... سپس سر از سجده بردار و به آنچه می‌خواهی و از برای هر کس که دوست داری دعا کن. [۵۶۳] تذکر: «سید بن طاووس» صلواتی را برای موسی بن جعفر علیه السلام نقل کرده که بخشی از فضایل و مصائب آن حضرت را در بر دارد و زائر محترم می‌تواند خود را به فیض آن نایل سازد و آن صلوات چنین است:

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَاهْلِ بَيْتِهِ، وَصَلِّ عَلَى مُوسَى بْنِ جَعْفَرٍ وَصِيِّ

خدایا درود فرست بر محمد و خاندان پاکش، و درود فرست بر موسی بن جعفر جانشین

الْأَبْرَارِ، وَامامِ الْأَخْيَارِ، وَعَيْبَةِ الْأَنْوَارِ، وَوَارِثِ السَّكِينَةِ وَالْوَقَارِ،

نیکان و پیشوای نیکوکاران، معدن نورها و وارث آرامش و متانت

وَالْحِكْمِ وَالْأَثَارِ، الَّذِي كَانَ يُحْيِي اللَّيْلَ بِالسَّهْرِ إِلَى السَّحْرِ بِمُواصَلَتِهِ

و حکمتها و آثار (گذشتگان)، آن که شبها را تا سحر به شب زنده‌داری بیدار بود و پیوسته

الْإِسْتِغْفَارِ، حَلِيفِ السَّجْدَةِ الطَّوِيلَةِ، وَالذُّمُوعِ الْغَزِيرَةِ، وَالْمُنَاجَاتِ

استغفار می‌کرد، هم‌پیمان بود با سجده‌های طولانی و اشکهای روان و مناجات

الْكَثِيرَةِ، وَالضَّرَاعَاتِ الْمُتَّصِلَةِ، وَمَقَرِّ النَّهْيِ وَالْعَدْلِ، وَالْخَيْرِ وَالْفَضْلِ،

فراوان و ناله‌های پیوسته و جایگاه خرد و عدالت و نیکی و احسان

وَالنَّدَى وَالْبُدْلِ، وَمَأَلْفِ الْبُلُوبِ وَالصَّبْرِ، وَالْمُضْطَهَدِ بِالظُّلْمِ، وَالْمَقْبُورِ

و سخاوت و بخشش و همدم با گرفتاری و صبر، همان کسی که با ستم پایمال شد و با جور مدفون گردید

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۴۴۸

بِالْجُورِ، وَالْمُعَذِّبِ فِي قَعْرِ السُّجُونِ، وَظَلَمِ الْمَطَامِيرِ، ذِي السَّاقِ

و در سیاه چال‌ها و زندان‌های تاریک شکنجه می‌شد، صاحب ساق

الْمَرْضُوضِ بِحَلْقِ الْقَيْوُدِ، وَالْجِنَازَةِ الْمُنَادِي عَلَيْهَا بَدَلُ الْإِسْتِخْفَافِ،

آسیب دیده با حلقه‌های زنجیر، و جنازه‌ای که با خواری و سبک‌شماری بر آن ندا داده شد

وَالْوَارِدِ عَلَى جَدِّهِ الْمُصْطَفَى وَابِيهِ الْمُرْتَضَى وَامِّهِ سَيِّدَةِ النَّسَاءِ،

و آن کس که بر جدش محمد مصطفی و پدرش علی مرتضی و مادرش سرور بانوان داخل شد

بَارِثِ مَعْصُوبٍ، وَوَلَاءِ مَسْلُوبٍ، وَآمِرِ مَغْلُوبٍ، وَدَمِ مَطْلُوبٍ، وَسَمِ

با ارثی غصب شده و خلافت سلب شده و فرمان بر زمین مانده خون طلب شده و سمی که به او

مَشْرُوبٍ، اللَّهُمَّ وَكَمَا صَبَرَ عَلَى غَلِيظِ الْمِحْنِ، وَتَجَرَّعَ غُصَصَ

نوشاندند، خدایا همان گونه که او بر گرفتاریهای سخت صبر نمود و غصه‌های گرفتاریها را

الْكُرْبِ، وَاسْتَسَلَّمَ لِرِضَاكَ، وَاخْلَصَ الطَّاعَةَ لَكَ، وَمَحَضَ الْخُشُوعَ،

فرو خورد و بخاطر خوشنودی تو تسلیم شد و خالصانه از تو اطاعت نمود و صادقانه فروتنی کرد

وَاسْتَشَعَرَ الْخُضُوعَ، وَعَادَى الْبِدْعَةَ وَاهْلَهَا، وَلَمْ يَلْحَقْهُ فِي شَيْءٍ مِنْ

کلیات مفاتیح نوین ؛ ص ۴۴۸

و لبریز از خضوع بود، و با بدعت و بدعتگزاران دشمن بود و در اجرای فرمان‌های تو او امیرک و نواهیک لومه لائم، صَلِّ عَلَيْهِ صَلَاةً نَامِيَةً مُنِيْفَةً زَاكِيَةً، تُوْجِبُ سرزنش ملامتگران در او اثر نکرد، درودی فزاینده و فراوان و پاک بر او فرست، که لَهُ بِهَا شَفَاعَةٌ اَمَمٌ مِنْ خَلْقِكَ، وَقُرُونٍ مِنْ بَرِيَاكَ، وَبَلَّغُهُ عَنَّا تَحِيَّةً موجب شفاعت امت‌های پیشین و گذشتگان گردد و درود وَسَلَامًا، وَآتِنَا مِنْ لَدُنْكَ فِي مَوَالِيْتِهِ فَضْلًا وَاِحْسَانًا، وَمَغْفِرَةً وَرِضْوَانًا، و سلام ما را به او برسان، و بخاطر پیروی از او، لطف و احسان و آمرزش و خوشنودیت را به ما عطا کن اِنَّكَ ذُو الْفَضْلِ الْعَمِيْمِ، وَالتَّجَاوُزِ الْعَظِيْمِ، بِرَحْمَتِكَ يَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِيْنَ. [۵۶۴] زیرا تو دارای فضل همگانی و گذشت بزرگ هستی، به رحمت ای مهربان‌ترین مهربانان.

زیارات مخصوصه امام جواد علیه السلام:

زیارت اول مطابق نقل علامه مجلسی، همان بزرگواران (شیخ مفید، شیخ شهید و محمد بن کلیات مفاتیح نوین، ص: ۴۴۹)

المشهدی) در ادامه زیارت قبل نوشته‌اند: آنگاه متوجه قبر محمد بن علی الجواد علیهما السلام می‌شوی که در پشت سر جد بزرگوار خود مدفون است و چون نزد قبر آن حضرت ایستادی بگو:
 السَّلَامُ عَلَیْكَ يَا وَلِيَّ اللهِ، السَّلَامُ عَلَیْكَ يَا حُجَّجَةَ اللهِ، السَّلَامُ عَلَیْكَ يَا نُورَ سلام بر تو ای ولی خدا، سلام بر تو ای حجت خدا، سلام بر تو ای نور
 اللهُ فِي ظُلُمَاتِ الْاَرْضِ، السَّلَامُ عَلَیْكَ يَا بَنَ رَسُولِ اللهِ، السَّلَامُ عَلَیْكَ خدا در تاریکی‌های زمین، سلام بر تو ای فرزند رسول خدا، سلام بر تو
 وَعَلَى اَبَائِكَ، السَّلَامُ عَلَیْكَ وَعَلَى اِبْنَائِكَ، السَّلَامُ عَلَیْكَ وَعَلَى اَوْلِيَاءِكَ، و بر پدرانت، سلام بر تو و بر فرزندان، سلام بر تو و بر دوستان
 اَشْهَدُ اَنَّكَ قَدْ اَقَمْتَ الصَّلَاةَ، وَآتَيْتَ الزَّكَاةَ، وَامَرْتَ بِالْمَعْرُوفِ، وَنَهَيْتَ گواهی می‌دهم که تو به یقین نماز را بپا داشته و زکات داده و امر به معروف و نهی از
 عَنِ الْمُنْكَرِ، وَتَلَوْتَ الْكِتَابَ حَقَّ تِلَاوَتِهِ، وَجَاهَدْتَ فِي اللهِ حَقَّ جِهَادِهِ، منکر نمودی و کتاب خدا را به شایستگی تلاوت کردی و در راه خدا به شایستگی جهاد نمودی
 وَصَبَرْتَ عَلَى الْاَذَى فِي جَنْبِهِ حَتَّى اَتَيْتَ الْيَقِيْنَ، اَتَيْتُكَ زَائِرًا عَارِفًا بِحَقِّكَ،

و در راه خدا بر آزارها صبر نمودی تا زمان وفات فرا رسید، برای زیارت به درگاهت آمده‌ام در حالی که آشنای به حق تو
 مَوَالِيًا لِاَوْلِيَاءِكَ، مُعَادِيًا لِاَعْدَائِكَ، فَاشْفَعْ لِي عِنْدَ رَبِّكَ * سپس ضریح را ببوس و دوستدار دوستان و دشمن دشمنان توام، پس نزد
 پروردگارت شفیع باش *****

و آنگاه دو طرف صورت خود را بر آن بگذار، سپس دو رکعت نماز زیارت بخوان و بعد از آن، هر نمازی که می‌خواهی بجای آور
 و آنگاه به سجده برو و بگو: اَرْحَمُ مَنْ اَسَاءَ وَاَقْتَرَفَ، وَاسْتَكَانَ
 ***** بر بنده‌ای که بدی و جنایت کرده و در مانده شده
 وَاعْتَرَفَ. سپس جانب راست صورت را بر محل سجده بگذار و بگو: اِنْ كُنْتُ بِئْسَ الْعَبْدُ،

و (به گناهِش) معترف است، رحم کن. ***** اگر من بنده بدی بوده‌ام
 فَانْتَ نِعْمَ الرَّبُّ. آنگاه جانب چپ صورت را بگذار و بگو: عَظْمُ الذَّنْبِ مِنْ عَبْدِكَ، فَلْيَحْسُنِ
 ولی تو پروردگار خوبی هستی ***** گناه بنده‌ات بزرگ است ولی عفو
 الْعَفْوُ مِنْ عَبْدِكَ يَا كَرِيمٌ. سپس به سجده برو و صد مرتبه بگو:
 شُكْرًا شُكْرًا ...

و برگرد. [۵۶۵] و گذشت از ناحیه تو نیکوست ای بزرگوار *****
 کلیات مفاتیح نوین، ص: ۴۵۰

زیارت دوم «سید بن طاووس» می‌نویسد: وقتی امام موسی بن جعفر علیهما السلام را زیارت کردی نزد مرقد امام جواد علیه السلام
 می‌ایستی و آن را می‌بوسی و می‌گویی:

السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا اَبَا جَعْفَرٍ، مُحَمَّدَ بْنَ عَلِيٍّ الْبَرِّ التَّقِيِّ الْاِمَامِ الْوَفِيِّ،
 سلام بر تو ای ابا جعفر، محمد بن علی امام نیکوکار پرهیزکار و پیشوای باوفا
 السَّلَامُ عَلَيْكَ اَيُّهَا الرَّضِيُّ الرَّكِيُّ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا وَلِيَّ اللهِ، السَّلَامُ
 سلام بر تو ای پسندیده پاکیزه، سلام بر تو ای ولی خدا، سلام
 عَلَيْكَ يَا نَجِيَّ اللهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا سَفِيرَ اللهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا سِرَّ اللهِ،
 بر تو ای رازدار پروردگار، سلام بر تو ای سفیر خدا، سلام بر تو ای گنجینه اسرار الهی
 السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا ضِيَاءَ اللهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا سَنَاءَ اللهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا
 سلام بر تو ای پرتوی انوار خداوند، سلام بر تو ای درخشندگی (نور) الهی، سلام بر تو ای
 كَلِمَةَ اللهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا رَحْمَةَ اللهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ اَيُّهَا النُّورُ السَّاطِعُ،
 سخن خدا، سلام بر تو ای رحمت الهی، سلام بر تو ای نور درخشان
 السَّلَامُ عَلَيْكَ اَيُّهَا الْبَدْرُ الطَّالِعُ، السَّلَامُ عَلَيْكَ اَيُّهَا الطَّيِّبُ مِنَ الطَّيِّبِينَ،
 سلام بر تو ای ماه تابان، سلام بر تو ای پاک سرشت از نژاد پاکان
 السَّلَامُ عَلَيْكَ اَيُّهَا الطَّاهِرُ مِنَ الْمُطَهَّرِينَ، السَّلَامُ عَلَيْكَ اَيُّهَا الْاَيُّهُ
 سلام بر تو ای پاکیزه‌خوی از نژاد پاکیزگان، سلام بر تو ای نشانه
 الْعُظْمَى السَّلَامُ عَلَيْكَ اَيُّهَا الْحُجَّةُ الْكُبْرَى السَّلَامُ عَلَيْكَ اَيُّهَا الْمُطَهَّرُ
 با عظمت (خدا)، سلام بر تو ای حجت بزرگ (خداوند)، سلام بر تو ای پاک شده از
 مِنَ الزَّلَّاتِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ اَيُّهَا الْمُنَزَّهَةُ عَنِ الْمُعْضَلَاتِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ
 لغزش‌ها، سلام بر تو ای پاکیزه از خطاها، سلام بر تو
 اَيُّهَا الْعَلِيُّ عَنْ نَقْصِ الْاَوْصَافِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ اَيُّهَا الرَّضِيُّ عِنْدَ
 ای برتر از نقص در اوصاف، سلام بر تو ای پسندیده در نزد
 الْأَشْرَافِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا عَمُودَ الدِّينِ، اَشْهَدُ اَنَّكَ وَلِيُّ اللهِ وَحُجَّتُهُ فِي
 بزرگان، سلام بر تو ای ستون دین، گواهی می‌دهم که تو به یقین ولی خدا و حجت او در
 اَرْضِهِ، وَاَنَّكَ جَنْبُ اللهِ وَخَيْرُهُ اللهُ، وَمُسْتَوْدَعُ عِلْمِ اللهِ وَعِلْمِ الْأَنْبِيَاءِ،
 زمین هستی، و تویی به یقین بنده مقرب و برگزیده خدا و امانت‌دار علم الهی و پیامبران،

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۴۵۱

وَرَكُنْ الْإِيمَانَ، وَتَرْجُمَانُ الْقُرْآنِ، وَأَشْهَدُ أَنَّ مَنْ اتَّبَعَكَ عَلَى الْحَقِّ

و اساس ایمان و مفسر قرآن، و گواهی می‌دهم که به یقین هر که از تو پیروی نمود بر (راه) حق

وَالْهُدَىٰ وَأَنَّ مَنْ انْكَرَكَ وَنَصَبَ لَكَ الْعَدَاوَةَ عَلَى الصَّلَاةِ وَالرَّذَىٰ أَبْرءُ

و هدایت است و هر کس تو را انکار نموده و با تو دشمنی کرد بر (راه) گمراهی و هلاکت است، من

إِلَى اللَّهِ وَالْيَكِّ مِنْهُمْ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ، وَالسَّلَامُ عَلَيْكَ مَا بَقِيَتْ وَبَقِيَ

به درگاه خدا و نزد تو از آنان در دنیا و آخرت بیزاری می‌جویم، و سلام بر تو مادامی که زنده‌ام

اللَّيْلُ وَالنَّهَارُ* سپس این صلوات را بخوان: اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَاهْلِ بَيْتِهِ،

و شب و روز باقیست* **** خدا یا درود فرست بر محمد و خاندان پاکش

وَصَلِّ عَلَى مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ الزَّكِيِّ النَّقِيِّ، وَالْبُرِّ الْوَفِيِّ، وَالْمُهَذَّبِ النَّقِيِّ،

و درود فرست بر محمد بن علی امام پاکیزه پرهیزکار و نیکوکار باوفا، و آراسته پاک

هادی الأمم، و وارث الأئمة، و خازن الرِّحمة، و يثبوع الحكمة، و قَائِدِ

و هدایت کننده امت، و وارث امامان، و معدن رحمت و چشمه حکمت و دانش، و پیشوای

الْبِرِّ كِه، و عَدِيلِ الْقُرْآنِ فِي الطَّاعَةِ، و وَاحِدِ الْأَوْصِيَاءِ فِي الْأَخْلَاصِ

بابرکت و همردیف با قرآن در (وجوب) اطاعت، و یکی از جانشینان در مقام اخلاص

و الْعِبَادَةِ، و حُجَّتِكَ الْعُلِيَّاءِ، و مَثَلِكَ الْأَعْلَى و كَلِمَتِكَ الْحُسْنَى الدَّاعِي

و عبادت، و حجّت و دلیل برتر و نمونه والا و سخن نیکویت، که به سوی تو دعوت

إِلَيْكَ، و الدَّالِّ عَلَيْكَ، الَّذِي نَصَبْتَهُ عِلْمًا لِعِبَادِكَ، و مُتَرَجِمًا لِكِتَابِكَ،

و راهنمایی نمود، آن که قرار دادی او را نشانه (هدایت) بر بندگانت، مفسر کتابت،

و صَادِعًا بِأَمْرِكَ، و نَاصِرًا لِدِينِكَ، و حُجَّةً عَلَى خَلْقِكَ، و نُورًا تَخْرُقُ بِهِ

مطیع فرمانت، و یاور دینت و حجّت بر مخلوقات و نوری که تاریکیها را

الظُّلْمَ، و قُدْوَةً تُدْرِكُ بِهَا الْهُدَايَةَ، و شَفِيعًا تُنَالُ بِهِ الْجَنَّةَ، اللَّهُمَّ و كَمَا أَحَدَ

بشکافد و پیشوایی که با او به هدایت می‌رسند، و شفیعی که با او بهشت حاصل شود، خدایا همان گونه که او

فِي خُشُوعِهِ لَكَ حَظَّهُ، و اسْتَوْفَى مِنْ خَشْيَتِكَ نَصِيْبَهُ، فَصَلِّ عَلَيْهِ

در سایه خشوع در برابر تو، بهره آن را دریافت کرد و به خاطر ترس از تو، به نصیبش رسید، پس بر او درود فرست

أَضْعَافَ مَا صَلَّيْتَ عَلَى وَلِيِّي إِذْ تَضَيَّتْ طَاعَتُهُ، و قَبِلْتَ خِدْمَتَهُ، و بَلَّغَهُ مِنَّا

چندین برابر درود بر هر یک از دوستانت که بندگیش را پذیرفته و خدمتش را قبول کرده‌ای و

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۴۵۲

تَحِيَّهً و سَلَامًا، و آتِنَا فِي مَوَالِيَتِهِ مِنْ لَدُنْكَ فَضْلًا و احْسَانًا، و مَغْفِرَةً

درود و سلام ما را به او برسان و به خاطر پیروی از او، از جانب خودت لطف و احسان و آمرزش

و رِضْوَانًا، اَنَّكَ ذُو الْمَنِّ الْقَدِيمِ، و الصَّفْحِ الْجَمِيلِ. آنگاه نماز زیارت بجای آور. [۵۶۶] و خوشنودیت را به ما عطا کن زیرا تو صاحب

نعمت دیرینه و صرف نظر کردن شایسته (از خطاها) هستی. ****

زیارت سوم «ابن قولویه» در «کامل الزیارات» زیارت سومی که مخصوص امام جواد علیه السلام است از امام هادی علیه السلام نقل می‌کند و می‌گوید: پس از غسل زیارت بگو:

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ، الْإِمَامِ الْبَرِّ الْتَقِيِّ النَّبِيِّ الرَّضِيِّ

خدایا بر محمد بن علی درود فرست، آن امام نیکوکار پرهیزکار پاکیزه و پسندیده

الْمُرْضِيِّ، وَحَجَّتِكَ عَلَى مَنْ فَوْقَ الْأَرْضِينَ وَمَنْ تَحْتَ الثَّرَى صَلَاةً

خشنود، و حجت تو بر تمام کسانی که روی زمین و زیر خاکند، درودی

کثیره تامه نامیه زاکیه، مبارکه متواصله متواتره مترادفه، کافضل ما

فراوان و کامل و فراینده و پاکیزه، و بابرکت و پیوسته و پی در پی و پشت سر هم، همانند بهترین درودی

صَلَّيْتَ عَلَى أَحَدٍ مِنْ أَوْلِيَائِكَ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا وَلِيَّ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا

که بر هر یک از اولیای فرستاده‌ای، سلام بر تو ای ولی خدا، سلام بر تو ای

نورالله، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا حُجَّةَ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا إِمَامَ الْمُؤْمِنِينَ،

نور خدا، سلام بر تو ای حجت خدا، سلام بر تو ای پیشوای مؤمنان

السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا خَلِيفَةَ النَّبِيِّينَ وَسُلَالَهَ الْوَصِيِّينَ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا

سلام بر تو ای جانشین پیامبران و از نسل جانشینان، سلام بر تو ای

نورالله فی ظلمات الأرض، اتيتك زائراً عارفاً بحقك، معادياً

نور خدا در تاریکیهای زمین، برای زیارت به در گاهت آمده‌ام در حالی که آشنای به حق تو و دشمن

لأعدائك، مؤالياً لأولياك، فاشفع لي عند ربك يا مولاي.

دشمنانت و دوستدار دوستان توام، پس نزد پروردگارت شفیع باش، ای مولای من.

آنگاه حاجت خود را طلب کن که ان شاء الله تعالی برآورده خواهد شد. [۵۶۷]

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۴۵۳

زیارات مشترک امام کاظم و امام جواد علیهما السلام:

زیارت اول: «ابن قولویه»، «شیخ کلینی» و «شیخ طوسی» از امام هادی علیه السلام نقل می‌کنند که ابتدا مقابل مرقد امام موسی کاظم

علیه السلام می‌ایستی و می‌گویی: السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا وَلِيَّ اللَّهِ، السَّلَامُ

***** السلام بر تو ای ولی خدا، سلام

عَلَيْكَ يَا حُجَّةَ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا نُورَ اللَّهِ فِي ظُلُمَاتِ الْأَرْضِ، السَّلَامُ

بر تو ای حجت خدا، سلام بر تو ای نور خدا در تاریکیهای زمین، سلام

عَلَيْكَ يَا مَنْ بَدَأَ لِلَّهِ فِي شَأْنِهِ، اتيتك زائراً عارفاً بحقك، معادياً

بر تو ای کسی که خدا جایگاهت را آشکار نمود، برای زیارت به در گاهت آمده‌ام در حالی که آشنای به حق تو و دشمن

لأعدائك، مؤالياً لأولياك، فاشفع لي عند ربك يا مولاي.

دشمنانت و دوستدار دوستان توام، پس نزد پروردگارت شفیع باش، ای مولای من.

سپس دعا می‌کنی و حاجت را طلب می‌نمایی. آنگاه رو به قبر امام جواد علیه السلام می‌ایستی و همین زیارت را خطاب به آن

حضرت تکرار می‌کنی. این زیارت در نهایت اعتبار است. [۵۶۸]

زیارت دوم «شیخ مفید» و «شیخ شهید» و «محمد بن المشهدی» می‌نویسند: برای زیارت آن دو بزرگوار نزد ضریح مطهر بایست و خطاب به هر دو امام علیهما السلام بگو:

السَّلَامُ عَلَیْکُمَا يَا وَلِیَّیَ اللّٰهِ، السَّلَامُ عَلَیْکُمَا يَا حُجَّتَیَ اللّٰهِ، السَّلَامُ

سلام بر شما دو ولی خدا، سلام بر شما دو حجت پروردگار، سلام
عَلَیْکُمَا يَا نُورَیَ اللّٰهِ فِي ظُلُمَاتِ الْأَرْضِ، اَشْهَدُ اَنَّکُمَا قَدْ بَلَّغْتُمَا عَنِ اللّٰهِ

بر شما دو نور الهی در تاریکیهای زمین، گواهی می‌دهم که به یقین آنچه خدا بر عهده‌تان قرار داده بود
مَا حَمَلْتُمَا، وَحَفِظْتُمَا مَا اسْتَوْدَعْتُمَا، وَحَلَلْتُمَا حَلَالَ اللّٰهِ، وَحَرَمْتُمَا

رساندید، و آنچه نزدتان امانت بود حفظ نمودید و حلال خدا را حلال و حرام خدا را حرام
حَرَامَ اللّٰهِ، وَاقَمْتُمَا حُدُودَ اللّٰهِ، وَتَلَوْتُمَا كِتَابَ اللّٰهِ، وَصَبَرْتُمَا عَلَی الْأَذَى

شمرده، و حدود (احکام) خدا را بپا داشتید و کتاب خدا را تلاوت کرده و در راه خدا به امید پاداش بر اذیتها
فِي جَنبِ اللّٰهِ مُحْتَسِبِينَ حَتَّى اتَّيَكُمَا الْيَقِیْنُ، اَبْرَأُ اِلَى اللّٰهِ مِنْ اَعْدَائِکُمَا،

صبر نمودید، تا زمان وفاتتان فرا رسید، از دشمنان شما به درگاه خدا بی‌زاری جسته

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۴۵۴

وَاقْتَرَبْتُ اِلَى اللّٰهِ بِوَلَايَتِکُمَا، اَتَيْتُکُمَا زَائِرًا عَارِفًا بِحَقِّکُمَا، مُوَالِیًّا

و با دوستی شما به درگاه خدا تقرب می‌جویم، برای زیارت به درگاهتان آمده‌ام در حالی که آشنای به حقتان و دوستدار
لِأَوْلِیَائِکُمَا، مُعَادِیًّا لِأَعْدَائِکُمَا، مُسْتَبْصِرًا بِالْهُدَى الَّذِی اَنْتُمَا عَلَیْهِ،

دوستانتان و دشمن دشمنانتان هستم، و به هدایتی که شما برآنید
عَارِفًا بِضَلَالَتِهِ مَنْ خَالَفَکُمَا، فَاشْفَعَا لِي عِنْدَ رَبِّکُمَا، فَاِنَّ لَکُمَا عِنْدَ اللّٰهِ

و گمراهی مخالفانتان آگاهم، پس نزد پروردگارتان شفیعم باشید، زیرا جایگاه با عظمت

جاهاً عظیماً، وَمَقَاماً مَّحْمُوداً* سپس ضریح شریف را ببوس و روی راست صورت را بر و مقام پسندیده از آن
شماست *****

آن بگذار و آنگاه به جانب سر مقدس برو و بگو: السَّلَامُ عَلَیْکُمَا يَا حُجَّتَیَ اللّٰهِ فِي اَرْضِهِ

***** سلام بر شما ای دو حجت خدا در زمین

وَسَمَائِهِ، عَبْدُکُمَا وَوَلِیَّکُمَا زَائِرُکُمَا، مُتَقَرِّبًا اِلَى اللّٰهِ بِزِیَارَتِکُمَا، اللّٰهُمَّ

و آسمانش، بنده و دوستدار و زائران با زیارت شما به درگاه خدا تقرب می‌جوید، خدایا

اجْعَلْ لِي لِسَانَ صِدْقٍ فِي اَوْلِیَائِکَ الْمُصْطَفَیْنِ، وَحَبِّبْ اِلَیَّ مَشَاهِدَهُمَّ،

در مورد اولیای برگزیده‌ات زبان صدق برایم قرار ده، و (زیارت) محلّ شهادت آنان را برایم محبوب گردان
وَاجْعَلْنِي مَعَهُمْ فِي الدُّنْیَا وَالْآخِرَةِ، يَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِیْنَ.

و مرا در دنیا و آخرت با ایشان قرار ده ای مهربانترین مهربانان.

سپس برای هر امام دو رکعت نماز زیارت بخوان و هر آنچه می‌خواهی از خدا بخواه. [۵۶۹] یادآوری: مرحوم محدث قمی پس از
نقل این زیارت می‌گوید: مختصر بودن این گونه زیارت‌ها به جهت تقیه شدیدی است که در آن زمانها حاکم بوده و ائمه علیهم

السلام می‌خواستند که شیعیان را به این وسیله، از آسیب طاغیان زمان محفوظ بدارند، اکنون که زمان تقیّه نیست اگر زائری طالب زیارتی طولانی باشد، می‌تواند زیارت جامعه کبیره که بهترین زیارت است و ذکرش خواهد آمد (صفحه ۵۳۷) را بخواند (چنان که می‌تواند زیارت امین الله را بخواند که در صفحه ۲۶۰ گذشت).

زیارت وداع امام کاظم علیه السلام:

«شیخ طوسی» در «تهذیب» می‌نویسد: هرگاه خواستی با امام موسی بن جعفر علیهما السلام وداع کنی نزد قبر کلیات مفاتیح نوین، ص: ۴۵۵

شریفش بایست آن گونه که در ابتدای زیارت ایستادی و بگو:

السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا مَوْلَايَ يَا أَبَا الْحَسَنِ، وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ، اسْتَوْدِعُكَ

سلام بر تو ای مولای من ای ابا الحسن و رحمت و برکات خدا بر تو باد، تو را به خدا می‌سپارم

اللَّهُ وَأَقْرَأُ عَلَيْكَ السَّلَامَ، آمِنًا بِاللَّهِ وَبِالرَّسُولِ، وَبِمَا جِئْتُ بِهِ وَدَلَّلْتُ

و بر تو درود می‌فرستم، به خدا و رسولش و به آنچه آورده و راهنمایی کرده‌ای ایمان

عَلَيْهِ، اللَّهُمَّ اكْتُبْنَا مَعَ الشَّاهِدِينَ. [۵۷۰]

دارم، خدایا مرا در زمره گواهان قرار ده.

زیارت وداع امام جواد علیه السلام:

در وداع امام جواد علیه السلام مقابل قبر آن حضرت می‌ایستی آن گونه که در ابتدای زیارت ایستادی و می‌گویی:

السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا مَوْلَايَ يَا بَنَ رَسُولِ اللَّهِ، وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ،

سلام بر تو ای مولای من ای فرزند رسول خدا، و رحمت و برکات خدا بر تو باد

اسْتَوْدِعُكَ اللَّهُ وَأَقْرَأُ عَلَيْكَ السَّلَامَ، آمِنًا بِاللَّهِ وَبِرَسُولِهِ، وَبِمَا جِئْتُ بِهِ

تو را به خدا می‌سپارم و بر تو درود می‌فرستم، به خدا و رسولش و به آنچه آورده

وَدَلَّلْتُ عَلَيْهِ، اللَّهُمَّ اكْتُبْنَا مَعَ الشَّاهِدِينَ.

و راهنمایی کرده‌ای ایمان دارم، خدایا مرا در زمره گواهان قرار ده.

آنگاه از خدا می‌خواهی که این زیارت، آخرین زیارت تو نباشد و مجدداً توفیق زیارت را پیدا کنی، سپس آنچه می‌خواهی دعا کن

و ضریح آن حضرت را ببوس و دو طرف صورت خود را بر روی آن بگذار. [۵۷۱]

فضیلت مسجد برائا:

مسجد «برائا» از مساجد معروف و متبرّکی است که بین بغداد و کاظمین در مسیر زوّار قرار گرفته و با همه شرافت و فضایی که

دارد غالباً نسبت به آن توجه نمی‌شود و از فیض آن محرومند. «حموی» از مورّخین سال ۶۲۶ در معجم‌البلدان می‌نویسد:

«برائا» پیش از بنای شهر بغداد، قریه‌ای بود که گمان مردم آن بر این بود که علی علیه السلام از این قریه-

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۴۵۶

زمانی که برای جنگ با خوارج نهروان می‌رفت- عبور کرد و در مسجد مزبور نماز خواند و در حَمّام آن قریه استحمام نمود. از

جمله از کسانی که به این «برائا» منسوبند «ابوشعیب برائی» عابد است که اوّل کسی است که در برائا در کوخی که از نی ساخته

بود؛ ساکن شد و در آن عبادت خدا می‌کرد. [۵۷۲] و به همین دلیل، شیعیان به این مسجد اهمّیت فراوان می‌دادند. آنچه برای ما قابل اعتماد است روایاتی است که مرحوم «علّامه مجلسی» [۵۷۳] در ارتباط با فضیلت این مسجد و سابقه تاریخی آن نقل می‌کند که از مجموع آن، نکات فراوانی به دست می‌آید از جمله:

- ۱- این مکان، خانه حضرت مریم علیها السلام و زمین حضرت عیسی علیه السلام بود.
- ۲- حضرت امیر مؤمنان علیه السلام چشمه‌ای به اعجاز در آن جا ظاهر ساخت.
- ۳- امیر مؤمنان علیه السلام پس از بازگشت از نهروان چند روز در آن مکان اقامت فرمودند.
- ۴- در این مکان، انبیای قبل از عیسی علیه السلام از جمله ابراهیم خلیل علیه السلام نیز نماز بجای آوردند.
- ۵- صومعه‌ای در این مکان قرار داشت که راهب آن با مشاهده امیر مؤمنان علیه السلام و دیدن معجزات مزبور اسلام آورد.
- ۶- از روایت دیگری به دست می‌آید که در این مکان قبر پیامبری واقع شده است و مرحوم محدّث قمی می‌گوید: شاید آن پیامبر، حضرت یوشع باشد.

مرحوم «علّامه مجلسی» پس از نقل این روایات می‌نویسد: این مسجد الآن موجود است و به وسط راه بغداد- کاظمین، نزدیک است و مستحب است نماز خواندن و طلب کردن حوائج از خداوند در آن. [۵۷۴]

زیارت نَوَاب اربعه:

از جمله برنامه‌های زوّار، در ایّام توقّف در کاظمین، رفتن به بغداد برای زیارت چهار نایب خاص امام عصر صلوات الله علیه (۱)- عثمان بن سعید، ۲- محمّد بن عثمان، ۳- شیخ ابوالقاسم حسین بن روح، ۴- شیخ جلیل علی بن محمّد سمّری رحمهم الله می‌باشد که اگر قبر هر کدام از آنها در مناطق دوردست دیگری بود باز هم سزاوار بود که انسان مسیری طولانی را طی کند و رنج و مشقّت سفر را متحمّل شود و به فیض زیارت آنها برسد، زیرا آنها کسانی هستند که ۷۰ سال منصب سفارت و وساطت میان امام عصر علیه السلام و امت را بر عهده داشتند و به دست آنها کرامات بسیار ظاهر شد.

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۴۵۷

کیفیت زیارت آن بزرگواران:

«شیخ طوسی» در «تهذیب» و «سید بن طاووس» در «مصباح الزائر» از حسین بن روح رحمه الله (یکی از نواب چهارگانه) نقل می‌کنند که هرگاه خواستی نَوَاب حضرت را زیارت کنی پس از سلام به رسول خدا صلی الله علیه و آله و امیر مؤمنان و خدیجه کبری و فاطمه زهرا و امام حسن و امام حسین و هر یک از ائمه تا صاحب الزمان (صلوات الله علیهم اجمعین)، می‌گویی:

السَّلَامُ عَلَیْكَ يَا فُلَانُ بْنُ فُلَانٍ

(و به جای فلان بن فلان اسم صاحب قبر و پدرش را می‌بری) سپس می‌گویی: اَشْهَدُ اَنَّكَ بَابُ الْمَوْلَى اَدَّيْتِ عَنْهُ وَاَدَّيْتِ اِلَيْهِ، مَا خَالَفْتَهُ وَلَا

***** گواهی می‌دهم که تو به یقین در گاه ورود به مولا- بودی، امانت او را (به مردم) و امانت (مردم را) به او رساندی، با او مخالفت نکردی و برخلاف

خَالَفْتِ عَلَيْهِ، فُقِّمْتَ خَالِصاً وَاَنْصَرَفْتَ سَابِقاً، جِئْتِكَ عَارِفاً بِالْحَقِّ

او کاری انجام ندادی، با اخلاص قیام نمودی و با سبقت (در اطاعت) بازگشتی، با آشنایی به حقّی

الَّذِي اَنْتَ عَلَيْهِ، وَاَنَّكَ مَا خُنْتَ فِي التَّادِيَةِ وَالسَّفَارَةِ، وَاَلْسَلَامُ عَلَیْكَ

که تو بر آنی به در گاهت آمده‌ام، و تو به یقین در ادای امانت و نمایندگی خیانت نمودی، و سلام بر تو باد
 مِنْ بَابِ مَا أَوْسَعَهُ، وَمِنْ سَفِيرٍ مَا آمَنَكَ، وَمِنْ ثِقَةٍ مَا امَّكَنَكَ، أَشْهَدُ أَنَّ اللَّهَ

که چه در گاه وسیع (برای رسیدن به امام)، و چه سفیر امین، و چه فرد مورد اطمینان ثابت قدمی بودی، گواهی می‌دهم که خداوند
 به یقین

اِخْتَصَّكَ بِنُورِهِ، حَتَّى عَايَنْتَ الشَّخْصَ، فَادَّيْتِ عَنْهُ وَادَّيْتِ إِلَيْهِ. سپس تو را به نورش اختصاص داد، تا امام را به چشم خود دیدی،
 پس امانت او را (به مردم) و امانت (مردم را) به او رساندی.***

مجدداً بر رسول خدا تا صاحب الزمان علیهم السلام سلام می‌فرستی و پس از آن می‌گویی: جِتُّكَ مُخْلِصاً
 ***** به در گاهت آمده‌ام با اخلاص

بِتَوْحِيدِ اللَّهِ، وَمُؤَالَاهِ أَوْلِيَائِهِ، وَالْبِرِّ آئِهِ مِنْ أَعْدَائِهِمْ، وَمِنْ الَّذِينَ خَالَفُوكَ

به یگانگی خدا و پیروی از اولیانش و بیزاری از دشمنانش و از کسانی که با تو مخالفت کردند
 يَا حُجَّةَ الْمَوْلَى وَبِكَ إِلَيْهِمْ تَوَجَّحِي وَبِهِمْ إِلَى اللَّهِ تَوَسَّلِي

ای حجت مولا، و به واسطه تو به آنان رو نموده و به وسیله آنان به خدا متوسل می‌شوم.

آنگاه دعا کن و آنچه را می‌خواهی از خدا بطلب که ان شاء الله اجابت می‌شود. [۵۷۵]

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۴۵۸

زیارت مرحوم کلینی:

سزاوار است زوَّار محترم در بغداد به زیارت شیخ بزرگوار و عالی مقام جناب ثقة الاسلام محمد بن یعقوب کلینی نیز بروند، کسی
 که در زمان خودش رئیس شیعه و موثق‌ترین و استوارترین آنان در نقل حدیث بوده، و کتاب شریف «کافی» را که یکی از منابع
 مهم حدیث شیعه است، در مدت بیست سال، تألیف کرده، و حقی بزرگ بر گردن شیعه به خصوص اهل علم دارد. او کسی است
 که به جهت عظمت شأنش، ابن اثیر (مورخ معروف) او را مجدد و مؤسس مذهب امامیه در آغاز قرن چهارم می‌شمرد بعد از آن که
 حضرت ثامن الائمه علیه السلام را مجدد این مذهب در آغاز قرن سوم به حساب می‌آورد. [۵۷۶] (البته این سخن به آن معنا نیست
 که احادیث کتاب شریف کافی احتیاج به بررسی اسناد و نقد ندارد).

زیارت جناب سلمان:

از برنامه‌های خوب زوَّار در کاظمین رفتن به شهر مدائن برای زیارت عبد صالح الهی جناب سلمان محمدی (رضوان الله علیه)
 می‌باشد، کسی که:

۱- مرحوم «علما» مجلسی می‌گوید: به سندهای مختلف از امام صادق علیه السلام نقل شده که ایمان ده درجه دارد؛ مقدار در
 درجه هشتم و ابوذر در درجه نهم، و سلمان در درجه دهم قرار گرفته است! [۵۷۷] ۲- او به شرافت »

سَلْمَانُ مِّنْ أَهْلِ الْبَيْتِ

؛ سلمان از ما اهل بیت است» مفتخر شده و رسول خدا صلی الله علیه و آله در فضیلت او فرموده است: »

سَلْمَانُ بَحْرٌ لَا يُنْزَفُ، وَكَنْزٌ لَا يُنْفَدُ، سَلْمَانُ مِّنْ أَهْلِ الْبَيْتِ، سَلْسَلٌ يَمْنَحُ الْحِكْمَةَ، وَيُوتِي الْبُرْهَانَ؛

یعنی سلمان دریایی است که نمی‌خشکد و گنجی است که تمام نمی‌شود، سلمان از ما اهل بیت است، آب گوارایی است که
 حکمت می‌بخشد و برهان می‌دهد. [۵۷۸] ۳- امیر مؤمنان علیه السلام او را همانند لقمان حکیم [۵۷۹] معرفی کرده است.

کیفیت زیارت آن جناب:

«سید بن طاووس» در «مصباح الزائر» چهار زیارت برای آن بزرگوار نقل کرده که ما در این جا به ذکر یکی از آن چهار زیارت اکتفا می‌کنیم:

نزد قبر او، رو به قبله می‌ایستی و می‌گویی:

السَّلَامُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ خَاتَمِ النَّبِيِّينَ، السَّلَامُ عَلَى

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۴۵۹

سلام بر فرستاده خدا محمد بن عبدالله خاتم پیامبران، سلام بر

امیر المؤمنین سید الوصیین، السَّلَامُ عَلَى الْأَنْبِيَاءِ الْمُعْصومِينَ

امیر مؤمنان و آقا و سرور جانشینان، سلام بر امامان معصوم

الرَّاشِدِينَ، السَّلَامُ عَلَى الْمَلَائِكَةِ الْمُقَرَّبِينَ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا صَاحِبَ

هدایت یافته، سلام بر فرشتگان مقرب (خدا)، سلام بر تو ای صحابی

رَسُولِ اللَّهِ الْأَمِينِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا وَلِيَّ امِيرِ الْمُؤْمِنِينَ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا

فرستاده امین خداوند، سلام بر تو ای دوستدار امیر مؤمنان، سلام بر تو ای

مُودَعِ اسرارِ السَّادَةِ الْأَمِيَامِينَ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا بَقِيَّةَ اللَّهِ مِنَ الْبَرَّةِ

امانتدار اسرار سروران با برکت، سلام بر تو ای ذخیره خدا از میان نیکوکاران

الْمَاضِينَ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا اِبَاعَبْدِ اللَّهِ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ، اَشْهَدُ اَنَّكَ

گذشته، سلام بر تو ای ابا عبدالله و رحمت و برکات خدا بر تو باد، گواهی می‌دهم که تو به یقین از خدا

اطَّعْتَ اللَّهَ كَمَا اَمَرَكَ، وَاتَّبَعْتَ الرَّسُولَ كَمَا نَدَبَكَ، وَتَوَلَّيْتَ خَلِيفَتَهُ كَمَا

آن گونه که فرمان داد اطاعت کردی، و آن گونه که پیامبر از تو خواسته بود، پیرویش نمودی و همان گونه که بر تو لازم کرده بود با جانشینش

الزَّمَمَكَ، وَدَعَوْتَ اِلَى الْاِهُتِمَامِ بِذُرِّيَّتِهِ كَمَا وَقَفَكَ، وَعَلِمْتَ الْحَقَّ يَقِيناً

دوستی کردی، و آن گونه که تو را آگاه ساخته بود به مراقبت از نسلش دعوت نمودی، و از روی یقین حق را شناختی

وَاعْتَمَدْتَهُ كَمَا اَمَرَكَ، اَشْهَدُ اَنَّكَ بَابُ وَصِيِّ الْمُصْطَفَى وَطَرِيقُ حُجَّتِهِ

و آن گونه که فرمان داده بود بر آن اعتماد نمودی، گواهی می‌دهم که تو به یقین درگاه رسیدن به جانشین مصطفی و راه رسیدن به حجت

اللَّهِ الْمُرْتَضَى وَامِينُ اللَّهِ فِيمَا اسْتُودِعْتَ مِنْ عُلُومِ الْأَصْفِيَاءِ، اَشْهَدُ اَنَّكَ

خدا همان علی مرتضی هستی و در علوم (پیامبران) برگزیده که نزدت امانت بود امین خدایی، گواهی می‌دهم که تو به یقین

مِنْ اَهْلِ بَيْتِ النَّبِيِّ، النَّجَبَاءِ الْمُخْتَارِينَ لِنُصْرَةِ الْوَصِيِّ، اَشْهَدُ اَنَّكَ

از خاندان پیامبر هستی، همان بزرگان برگزیده برای یاری جانشین (پیامبر)، گواهی می‌دهم که تو به یقین

صَاحِبُ الْعَاشِرَةِ، وَالْبَرَاهِينِ وَالِدَلَائِلِ الْقَاهِرَةِ، وَاقَمْتَ الصَّلَاةَ، وَآتَيْتَ

دارای درجات دهگانه ایمان، و برهانها و استدلالهای کوبنده هستی، و نماز را بپا داشته و زکات

الرَّكَاةَ، وَامَرْتَ بِالْمَعْرُوفِ، وَنَهَيْتَ عَنِ الْمُنْكَرِ، وَادَّيْتَ الْأَمَانَةَ،

دادی و امر به معروف و نهی از منکر کرده و ادای امانت نمودی
وَنَصَحْتَ لِلَّهِ وَلِرَسُولِهِ، وَصَبَرْتَ عَلَى الْأَذَى فِي جَنْبِهِ حَتَّىٰ آتَيْكَ الْيَقِينُ،

و برای خدا و رسولش خیرخواهی کردی و در راه خدا بر اذیتها صبر نمودی تا زمان وفات فرا رسید

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۴۶۰

لَعَنَ اللَّهُ مَنْ جَحَدَكَ حَقَّكَ، وَحَطَّ مِنْ قَدْرِكَ، لَعَنَ اللَّهُ مَنْ آذَاكَ فِي

خداوند لعنت کند کسی که حق تو را انکار نموده و از جایگاهت پایین آورد، خداوند لعنت کند کسی را که در راه (دوستی)

مَوَالِيكَ، لَعَنَ اللَّهُ مَنْ اغْتَتَكَ فِي أَهْلِ نَبِيِّكَ، لَعَنَ اللَّهُ مَنْ لَامَكَ فِي

امامانت تو را اذیت نمود، خداوند لعنت کند کسی را که به خاطر (حمایت) خاندان پیامبرت به تو ستم نمود، و خداوند لعنت کند

کسی را که

سَادَاتِكَ، لَعَنَ اللَّهُ عَدُوَّ آلِ مُحَمَّدٍ مِنَ الْجِنِّ وَالْإِنْسِ مِنَ الْأَوَّلِينَ

به سبب سرورانت تو را سرزنش کرد، خداوند لعنت کند دشمنان خاندان محمد از جن و انس از پیشینیان

وَالْآخِرِينَ، وَضَاعَفَ عَلَيْهِمُ الْعَذَابَ الْأَلِيمَ، صَلَّى اللَّهُ عَلَيْكَ يَا أَبَا عَبْدِ

و پسینیان را، و عذاب دردناک آنان را چند برابر کند، درود خدا بر تو باد ای ابا عبد

اللَّهِ، صَلَّى اللَّهُ عَلَيْكَ يَا صَاحِبَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ، وَعَلَيْكَ

اللَّهُ، درود خدا بر تو باد ای یاور رسول خدا، درود خدا بر او و خاندان پاکش و بر تو باد

يَا مَوْلَىٰ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ، وَصَلَّى اللَّهُ عَلَىٰ رُوحِكَ الطَّيِّبَةِ، وَجَسَدِكَ

ای دوستدار امیر مؤمنان، و درود خدا بر روح پاک و بدن

الطَّاهِرِ، وَالْحَقْنَا بِمَنِّهِ وَرَأْفَتِهِ إِذَا تَوَفَّانَا بِكَ، وَبِمَحَلِّ السَّادَةِ الْمَيَامِينِ،

پاکیزه‌ات، خداوند به لطف و مهربانیش بعد از مرگ ما را به تو و به جایگاه امامان بابرکت ملحق کند

وَجَمَعْنَا مَعَهُمْ بِجَوَارِهِمْ فِي جَنَّاتِ النَّعِيمِ، صَلَّى اللَّهُ عَلَيْكَ يَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ،

و ما و آنان را در کنارشان در بهشتهای پر نعمت گرد هم آورد، درود خدا بر تو ای ابا عبد الله

وَصَلَّى اللَّهُ عَلَىٰ إِخْوَانِكَ الشَّيْعَةِ الْبُرْرَةِ مِنَ السَّلَفِ الْمَيَامِينِ، وَادْخَلَ

و درود خدا بر برادران شیعه نیکو کارت از پیشینیان بابرکت، و

الرُّوحَ وَالرِّضْوَانَ عَلَىٰ الْخَلْفِ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ، وَالْحَقْنَا وَإِيَّاهُمْ بِمَنْ تَوَلَّاهُ

آرامش و خوشنودیش را بر بازماندگان از مؤمنان داخل کند و ما و آنان را به عترت پاکی که

مِنَ الْعِتْرَةِ الطَّاهِرِينَ، وَعَلَيْكَ وَعَلَيْهِمُ السَّلَامُ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ.

از آن پیروی می کنند ملحق کند، و سلام و رحمت و برکات خدا بر تو و آنان باد.

سپس هفت مرتبه سوره «انا انزلناه» می خوانی، آنگاه آنچه از نمازهای مستحبی خواستی کنار قبرش بجای می آوری [۵۸۰] و سپس

وداع ذیل را که «سید بن طاووس» آورده، می خوانی:

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۴۶۱

السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ، أَنْتَ بَابُ اللَّهِ الْمُؤْتَىٰ مِنْهُ، وَالْمَأْخُودُ عَنْهُ، أَشْهَدُ

سلام بر تو ای ابا عبد الله، تویی باب ورود به (قرب) خدا که از آن داخل شوند و از مخالفت با آن مؤاخذه شوند، گواهی می دهم

أَنَّكَ قُلْتَ حَقًّا، وَنَطَقْتَ صِدْقًا، وَدَعَوْتَ إِلَىٰ مَوْلَايَ وَمَوْلَاكَ عَلَانِيَةً

که تو به یقین به حق و صادقانه سخن گفتی، و به سوی مولای من و خودت آشکارا و در پنهان دعوت
 وَسِرًّا، اَتَيْتَكَ زَائِرًا وَحَاجَاتِي لَكَ مُسْتَوْدِعًا، وَهَا اَنَاذَا مُوَدَّعَكَ، اَسْتَوْدِعُكَ
 نمودی، به قصد زیارت به درگاهت آمده‌ام و حاجت‌هایم (برای اجابت) نزدت امانت است، و اکنون از تو وداع می‌کنم، و
 دینی و امانتی و خواتیم عملی و جوامع املی الی مُنتَهی اجلی وَالسَّلَامُ
 دین و امانت و عاقبت کار و تمامی آرزوهایم را تا آن زمان مرگم به تو می‌سپارم و سلام
 عَلَيْكَ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ، وَصَلَّى اللَّهُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ الْأَخْيَارِ.
 و رحمت و برکات خدا بر تو باد، و درود خدا بر محمد و خاندان نیکوکارش باد.
 سپس بسیار دعا می‌کنی و باز می‌گردد. [۵۸۱]

طاق کسری

پس از زیارت جناب سلمان رحمه الله شایسته است زائر محترم دو رکعت نماز یا بیشتر در طاق کسری بخواند که امیرمؤمنان علیه
 السلام در آنجا نماز گزارد و عمار ساباطی نقل می‌کند که آن حضرت وقتی به «مداین» آمد در ایوان کسری فرود آمد و «دلف بن
 بحیر» به همراه حضرتش بود، حضرت در این مکان نماز به جای آورد و آنگاه برخاست و خطاب به «دلف» (به عنوان درس عبرت)
 فرمود: از برای «کسری (آن پادشاه معروف) در این مکان چنین و چنان بود و ... دلف هم در مقابل می‌گفت: آری به خدا قسم،
 چنین است که می‌فرمایی، ای سید و مولای من! چنان شما بر این دیار مطلع هستید که گویا خود شما آن را بنا نهاده‌اید! [۵۸۲]
 در روایت دیگری آمده: وقتی آن حضرت بر مداین، مرور کرد و آثار کسری و خرابی آن را مشاهده فرمود یکی از همراهان از
 روی عبرت این شعر را قرائت کرد:

جَزَتْ الرِّيَاحُ عَلَى مَحَلِّ ۵۸۳ دِيَارِهِمْ
 فَكَانَتْهُمْ كَانُوا عَلَى مِعَادٍ

بادها بر ویرانه‌های خانه‌هایشان وزید گویی همگی در وعده گاهی بودند (و رفتند)

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۴۶۲

حضرت فرمود: چرا این آیات را تلاوت نمی‌کنی:

كَمْ تَرَكُوا مِنْ جَنَاتٍ وَعُيُونٍ * وَزُرُوعٍ وَمَقَامٍ كَرِيمٍ * وَنَعْمَةً كَانُوا فِيهَا

چه بسیار باغ‌ها و چشمه‌ها که از خود به جای گذاشتند * و کشتزارها و قصرهای پرارزش * و نعمت‌های فراوان دیگر که در آن

فاکهن * کذلک واورثناها قومًا آخِرِينَ * فَمَا بَكَتْ عَلَيْهِمُ السَّمَاءُ

غرق شادمانی بودند * این چنین بود (ماجرای آنان!) و ما این (نعمت‌ها) را میراث برای اقوام دیگری قرار دادیم * نه آسمان

وَالْأَرْضُ وَمَا كَانُوا مُنظَرِينَ. [۵۸۴]

و زمین بر آنان گریست و نه به آنها مهلتی داده شد.

سپس این گروه وارث دیگران بودند اما چیزی نگذشت که دیگران وارث آنها شدند. شکر نعمت الهی بجای نیاوردند لذا دنیای
 آنها به خاطر گناه از دست رفت، از کفران نعمت بهره‌یزید تا بلا بر شما نازل نشود. [۵۸۵] حاصل آن آیه و این بیان حضرت همان
 است که حکیم خاقانی در شعر معروفش گفته است:

هان ای دل عبرت بین از دیده نظر کن هان ایوان مداین را آینه عبرت دان

پرویز که بنهادی بر خوان تره زرین زرین تره کو برخوان، رو کم ترکوا برخوان

زیارت حدیفة بن الیمان:

پس از نماز در طاق کسری شایسته است که زائر محترم به زیارت حدیفة بن الیمان برود که از بزرگان اصحاب پیامبر صلی الله علیه و آله و یاران ویژه امیرمؤمنان علیه السلام است و ویژگی او در میان صحابه، شناختن منافقان و دانستن نام‌های آنان بود به گونه‌ای که اگر او در تشییع جنازه کسی برای نماز حاضر نمی‌شد، حتی خلیفه ثانی نیز بر او نماز نمی‌خواند!

او از جانب خلیفه ثانی سال‌ها والی شهر مداین بود، خلیفه او را عزل کرد و سلمان را والی آن جا قرار داد، پس از وفات سلمان، دوباره والی مداین شد تا زمان حکومت امیرمؤمنان علیه السلام. پس از حکومت آن حضرت، نامه‌ای از جانب حضرتش برای حدیفة و اهل مداین فرستاده شد و از این طریق هم به حکومت رسیدن امیرمؤمنان علیه السلام و هم ابقای حدیفة برای ولایت مداین، به او و مردم مداین ابلاغ شد، ولی پس از آن که آن حضرت از مدینه به جانب بصره برای دفع شرّ اصحاب جمل حرکت کرد و قبل از آن که وارد کوفه کلیات مفاتیح نوین، ص: ۴۶۳

شود، حدیفة از دنیا رفت و توفیق درک مجدد محضر آن حضرت را نیافت. [۵۸۶]

نماز در مسجد جامع مداین:

در جنب مدفن جناب سلمان، مسجد جامع مداین واقع شده که منسوب به حضرت امام حسن عسکری علیه السلام است که یا به امر آن حضرت بنا شده، یا در آن جا نماز خوانده است. سزاوار است زائر گرمی از فیض دو رکعت نماز در این مسجد نیز، خود را محروم نسازد.

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۴۶۴

فصل هفتم: زیارت امام رضا علیه السلام**مقدمه:**

فضیلت زیارت امام رضا علیه السلام بیش از آن است که احصا شود و ما در این جا تنها به ذکر چند روایت تبرک می‌جوئیم؛ ولی قبل از بیان این روایات، اشاره‌ای به بعضی از کرامات آن حضرت در طول سفر به خراسان مناسب به نظر می‌رسد:

«ابن طاووس» روایت کرده: زمانی که مأمون، امام رضا علیه السلام را از مدینه به خراسان طلبد آن حضرت از مدینه به سوی بصره حرکت کرد و بدون آن که وارد کوفه شود، از طریق کوفه به بغداد و از آن جا وارد قم شد؛ اهل قم به استقبال آن حضرت شتافتند و چون هر کسی میل داشت که آن بزرگوار بر او وارد شود، در زمینه ضیافت و پذیرایی از آن جناب با هم به نزاع پرداختند. حضرت علیه السلام فرمودند: شتر من مأمور است، یعنی هر کجا که او فرود آمد من همان جا وارد می‌شوم. آن شتر آمد و آمد، تا در خانه‌ای که صاحبش در شب آن روز خواب دیده بود که امام رضا علیه السلام فردا میهمان او خواهد بود، ایستاد و حضرت آن جا وارد شدند. چندی نگذشت که آن محلّ به مقام رفیعی تبدیل شد و در زمان ما از مدارس دینیّه موفّق حوزه مقدّسه قم به حساب می‌آید (و به نام مدرسه رضویّه نامیده شده است). [۵۸۷] «شیخ صدوق» نیز به سند خود از «اسحاق بن راهویه» نقل کرده که گفت: وقتی امام رضا علیه السلام وارد نیشابور شد و خواست از آن جا حرکت کند، راویان احادیث خدمت آن حضرت جمع شدند و

عرض کردند:

ای پسر رسول خدا از نزد ما می‌روی بدون آن که برای ما حدیثی بیان فرمایی که از آن بهره‌مند شویم؟ آن بزرگوار سر مبارکش را از داخل محملی که در آن نشسته بود بیرون آورد و فرمود: «شنیدم از پدرم موسی بن جعفر علیهما السلام که فرمود: شنیدم از پدرم جعفر بن محمد علیهما السلام، که فرمود: شنیدم از پدرم محمد بن علی علیهما السلام که فرمود: شنیدم از پدرم علی بن الحسین علیهما السلام که فرمود: شنیدم از پدرم حسین بن علی علیهما السلام که فرمود: شنیدم از پدرم امیر مؤمنان علی بن ابی طالب علیهما السلام که فرمود: شنیدم از رسول خدا صلی الله علیه و آله که فرمود: شنیدم از جبرئیل که گفت: شنیدم از خداوند عزوجل که فرمود:

«لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ حِصْنِي فَمَنْ دَخَلَ حِصْنِي آمِنَ مِنْ عَذَابِي

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ قلعه محکم من است، هر کس در این قلعه وارد شود از عذاب من در امان خواهد بود». امام علیه السلام

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۴۶۵

پس از بیان این حدیث حرکت فرمود، وقتی شتر آن حضرت به راه افتاد، مجدداً سر مبارک خود را از محمل بیرون آورد و فرمود: «بَشْرُوطِهَا وَأَنَا مِنْ شُرُوطِهَا

؛ با شرایطش و من از آن شرایط هستم»! [۵۸۸] اباضلت نیز روایت کرده که وقتی امام رضا علیه السلام به «ده سُرخ» در اطراف مشهد رسیدند محضر مبارکش عرض شد: یابن رسول الله! صلی الله علیه و آله ظهر شده است نماز بجای نمی‌آورید؟ حضرت فرود آمد و آب طلبید.

عرض کردند: آب همراه نداریم، پس با دست مبارک خود زمین را کاویدند، آن قدر آب از زمین جوشید که آن حضرت و همه همراهان وضو ساختند و اثرش تا به امروز باقی است. وقتی وارد سناباد شدند پشت مبارک را به کوهی که دیگ‌های سنگی از آن می‌تراشیدند تکیه داد و عرض کرد: «خداوندا! به این کوه و آنچه در داخل ظرف‌های تراشیده شده از این کوه گذاشته می‌شود، نفع و برکت عطا فرما!» سپس دستور دادند که برای خود آن حضرت نیز دیگ‌هایی از همان کوه بتراشند و طعامش را تنها داخل همان دیگ‌ها طبخ کنند، از آن روز به بعد، مردم نیز دیگ‌ها و ظرف‌ها از آن کوه تراشیدند و برکت گرفتند. [۵۸۹]

فضیلت زیارت حضرت رضا علیه السلام:

پس از این مقدمه به سراغ مختصری از روایاتی می‌رویم که در فضیلت زیارت آن حضرت وارد شده است:

۱- از رسول گرامی صلی الله علیه و آله نقل شده که فرمود: «بزودی پاره‌ای از تن من در زمین خراسان مدفون گردد و هیچ مؤمنی او را زیارت نکند مگر آن که خداوند متعال بهشت را بر او واجب و بدنش را بر آتش جهنم حرام کند». [۵۹۰] ۲- در حدیث دیگری از آن حضرت صلی الله علیه و آله آمده است: «پاره‌ای از بدن من در خراسان مدفون خواهد شد، هر غم‌زده‌ای که او را زیارت کند خدای متعال غمش را زایل گرداند و هر گناهکاری که به زیارتش رود خداوند گناهانش را ببامرزد». [۵۹۱] ۳- از خود حضرت رضا علیه السلام روایت شده: «بقعه‌ای در خراسان است که زمانی بر آن می‌گذرد که محل رفت و آمد فرشتگان می‌شود؛ پیوسته فوجی از فرشتگان از آسمان فرود می‌آیند و فوجی بالا می‌روند تا صور اسرافیل بدمد». پرسیدند: ای پسر رسول خدا! آن، کدام بقعه است؟ فرمود: «بقعه‌ای است در زمین

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۴۶۶

طوس و آن به خدا قسم، باغی از باغ‌های بهشت است، هر کس مرا در آن بقعه زیارت کند گویا رسول خدا را زیارت کرده است». [۵۹۲] ۴- به دو سند معتبر نقل شده که آن حضرت فرمود: هر کس مرا با توجه به دوری قبرم زیارت کند روز قیامت در سه

جایگاه نزد او بیایم، تا او را از صحنه‌های هولناک آن روز خلاصی بخشم، اول زمانی که نامه اعمال به دست انسانها داده می‌شود، دوم نزد پُل صراط و سوم نزد میزان و ترازوی اعمال. [۵۹۳] ۵- از حضرت جواد علیه السلام نیز روایت شده که فرمود: «من از جانب خداوند متعال ضمانت بهشت می‌کنم برای کسی که قبر پدرم را در طوس زیارت کند در حالی که به حق آن حضرت معرفت داشته باشد». [۵۹۴] کوتاه سخن این که، روایاتی در فضیلت زیارت آن حضرت وارد شده که درباره زیارت هیچ یک از معصومین علیهم السلام وارد نشده است و این به دلایل مختلفی است که یکی از آنها این است که فقط شیعیان خالص اثنا عشری به زیارت مرقدش می‌شتابند و از برکات تربتش بهره می‌گیرند و به پیروی از مکتبش افتخار می‌کنند، البته همان گونه که در حدیث اخیر آمده عارف به حق آن حضرت بودن، شرط قبولی زیارت است.

کیفیت زیارت حضرت رضا علیه السلام:

در منابع دینی ما زیارات متعددی برای آن حضرت نقل شده است:

زیارت اول زیارت مشهور آن جناب است که در کتب معتبری مانند «کامل الزیارات» و «عیون اخبار الرضا» و «مصباح الزائر» نقل شده و از عبارت «کامل الزیارات» به دست می‌آید که این زیارت از یکی از ائمه علیهم السلام روایت شده است. [۵۹۵] در کتاب‌های فوق، این زیارت با اندکی اختلاف نسبت به یکدیگر نقل شده است، و ما این زیارت را بر اساس نسخه متداول نقل می‌کنیم:

پیش از آن که از منزل خارج شوی غسل می‌کنی و در هنگام غسل چنین می‌گویی:
اللَّهُمَّ طَهِّرْ لِي قَلْبِي وَأَشْرَحْ لِي صَدْرِي وَأَجْرِ عَلِي لِسَانِي
خدایا مرا پاک کن و دلم را برای من پاکیزه گردان، و به من شرح صدر عنایت کن،

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۴۶۷

مَدْحَتَكَ، وَالْتِنَاءَ عَلَيْكَ، فَإِنَّهُ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِكَ، اللَّهُمَّ اجْعَلْ لِي طَهُورًا

و مدح و ثنایت را بر زبانم جاری ساز، زیرا که هیچ قدرتی جز به کمک تو نیست، خدایا این غسل را برای من مایه پاکیزگی و شفاء* و به هنگام بیرون رفتن می‌گویی: بِسْمِ اللَّهِ وَ بِاللَّهِ وَ أَلَى اللَّهِ، وَ أَلَى ابْنِ
و شفا قرار ده* **** به نام خدا و برای خدا و به سوی خدا، و به سوی فرزند

رَسُولِ اللَّهِ، حَسْبِيَ اللَّهُ، تَوَكَّلْتُ عَلَى اللَّهِ، اللَّهُمَّ إِلَيْكَ تَوَجَّهْتُ، وَ إِلَيْكَ

رسول خدا (حرکت می‌کنم)، خدا مرا کافی است و به او توکل کرده‌ام، خدایا به درگاه تو توجه نموده، و تو را
قَصَدْتُ، وَ مَا عِنْدَكَ ارْتَدْتُ هنگامی که از خانه بیرون می‌روی بر در خانه خود بایست و بگو:

قصد کرده و هر آنچه نزد توست خواهانم. ****

اللَّهُمَّ إِلَيْكَ وَجَّهْتُ وَجْهِي وَ عَلَيْكَ خَلَّفْتُ أَهْلِي وَ مَالِي وَ مَا خَوَّلْتَنِي

خدایا به درگاه تو رو نموده و بخاطر تو خانواده و دارایی و آنچه را عطا نمودی برجا گذاشته

وَ بِكَ وَ تَقْتُمْ، فَلَا تُحَيِّبْنِي يَا مَنْ لَا يُحَيِّبُ مَنْ ارَادَهُ، وَلَا يُضَيِّعُ مَنْ

و بر تو اعتماد نمودم، پس مرا مأیوس مکن ای کسی که قصد کننده‌ات را مأیوس نسازی، و هر کسی را تو

حَفِظْتَهُ، صَلَّى عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ، وَ أَحْفَظْنِي بِحِفْظِكَ، فَإِنَّهُ لَا يُضَيِّعُ

حفظ کنی تباه نشود، بر محمد و خاندان پاکش درود فرست، و مرا به محافظت خویش حفظ فرما، زیرا هر کس را که تو

مَرِنَ حَفِظْتَهُ* سپس هنگامی که به سلامت به مقصد رسیدی و خواستی به زیارت بروی، مجدداً حفظ نمایی تباه

نشود* ****

غسل می کنی و می گویی: اللَّهُمَّ طَهِّرْ نِي وَطَهِّرْ لِي قَلْبِي وَأَشْرَحْ لِي صَدْرِي

***** خدایا مرا پاک کن و دلم را برای من پاکیزه گردان، و شرح صدر به من عطا کن

وَأَجِرْ عَلَيَّ لِسَانِي مِدْحَتِكَ وَمَحَبَّتِكَ وَالثَّنَاءَ عَلَيْكَ، فَإِنَّهُ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِكَ،

و مدح و محبت و ثنایت را بر زبانم جاری کن، زیرا که هیچ قدرتی جز به کمک تو نیست

وَقَدْ عَلِمْتُ أَنَّ قِوَامَ دِينِي التَّسْلِيمُ لِأَمْرِكَ، وَالِاتِّبَاعُ لِسُنَّةِ نَبِيِّكَ، وَالشَّهَادَةُ

و به یقین دانستم که پایداری دینم، تسلیم شدن در برابر فرمان تو و پیروی کردن از سنت پیامبرت و به گواهی طلبیدن

عَلَى جَمِيعِ خَلْقِكَ، اللَّهُمَّ اجْعَلْ لِي شِفَاءً وَنُورًا، أَنْكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ

تمامی مخلوقات توست، خدایا غسل را برای من مایه درمان و نورانیت قرار ده چرا که تو بر هر چیز

قَدِيرٌ* آنگاه پاکیزه ترین لباس های خود را می پوشی و به آرامی و وقار و با گام های کوتاه در حال

توانایی.*****

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۴۶۸

گفتن اللَّهُ أَكْبَرُ و لا اله الا الله و سُبْحَانَ اللَّهِ و الْحَمْدُ لِلَّهِ به سوی حرم حرکت می کنی،** خدا بزرگتر از هر چیز است و معبودی جز

او نیست و تسبیح می گویم خدا را و حمد و سپاس از آن اوست*****

و هنگام ورود به آن روضه مقدس می گویی: بِسْمِ اللَّهِ وَبِاللَّهِ، وَعَلَى مِلَّةِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى

***** به نام خدا و برای خدا و بر دین رسول خدا- که درود

اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ، أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، وَأَشْهَدُ أَنَّ

خدا بر او و خاندان پاکش باد- گواهی می دهم که معبودی نیست جز خدای یگانه ای که شریکی ندارد و گواهی می دهم که

مُحَمَّدًا عَبْدَهُ وَرَسُولَهُ، وَأَنَّ عَلِيًّا وَلِيُّ اللَّهِ * سپس در مقابل قبر آن حضرت پشت به محمد بنده و فرستاده اوست و علی ولی

خداست.*****

قبله می ایستی و چنین می گویی: أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، وَأَشْهَدُ

***** گواهی می دهم که معبودی نیست جز خدای یگانه ای که شریکی ندارد و گواهی می دهم

أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدَهُ وَرَسُولَهُ، وَأَنَّ سَيِّدَ الْأَوَّلِينَ وَالْآخِرِينَ، وَأَنَّ سَيِّدَ

که محمد بنده و فرستاده اوست، و او به یقین سرور و آقای پیشینیان و پسینیان، و تمامی

الْأَنْبِيَاءِ وَالْمُرْسَلِينَ، اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ عَبْدِكَ وَرَسُولِكَ وَنَبِيِّكَ،

پیامبران و فرستادگان است، خدایا بر محمد بنده و فرستاده و پیامبرت

وَسَيِّدِ خَلْقِكَ اجْمَعِينَ، صَلَاةً لَا يَقْوَى عَلَى احْتِصَانِهَا غَيْرُكَ، اللَّهُمَّ

و آقا و سرور تمام مخلوقات درود فرست، درودی که جز تو کسی قادر بر احصاء آن نباشد، خدایا

صَلِّ عَلَى امِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيِّ بْنِ أَبِيطَالِبٍ، عَبْدِكَ وَ أَخِي رَسُولِكَ، الَّذِي

بر امیر مؤمنان علی بن ابی طالب بندهات و برادر رسالت درود فرست آن کسی که

اِتْتَجَبْتَهُ بِعِلْمِكَ، وَجَعَلْتَهُ هَادِيًا لِمَنْ شِئْتَ مِنْ خَلْقِكَ، وَالذَّلِيلَ عَلَى مَنْ

به علم خویش برگزیدی و برای هر یک از مخلوقات که خواستی هدایت گر، و بر هر یک از کسانی که

بَعَثْتَهُ بِرِسَالَتِكَ، وَدَيَانَ الدِّينِ بَعْدِكَ، وَفَضَلَ قَضَائِكَ بَيْنَ خَلْقِكَ،

بر رسالت هایت برانگیختی دلیل قرار دادی و قضاوت کننده به عدل و جداکننده حق از باطل در میان مخلوقات

وَالْمُهَيِّمِينَ عَلَى ذَلِكَ كُلِّهِ، وَالسَّلَامُ عَلَيْهِ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ، اللَّهُمَّ

و مسلط بر تمامی اینها قرار دادی، درود و رحمت و برکات خدا بر او باد، خدایا

صَلِّ عَلَى فاطمةَ بِنْتِ نَبِيِّكَ، وَزَوْجِهِ وَلِيِّكَ، وَأُمَّ السَّبْطَيْنِ الْحَسَنِ

بر فاطمه دختر پیامبرت و همسر ولایت و مادر دو نوه پیامبر امام حسن

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۴۶۹

وَالْحُسَيْنِ، سَيِّدِي شَبَابِ أَهْلِ الْجَنَّةِ، الطُّهْرَةَ الطَّاهِرَةَ الْمُطَهَّرَةَ، النَّقِيَّةَ

و امام حسین، سرور جوانان اهل بهشت درود فرست، همان بانوی پاک، پاکیزه، پاک شده، پرهیزگار

النَّقِيَّةَ، الرَّضِيَّةَ الرَّزِيَّةَ، سَيِّدَةَ نِسَاءِ أَهْلِ الْجَنَّةِ أَجْمَعِينَ، صَلَاةً لَا يَقْوَى

منزه، خشنود (از پروردگار)، پاک از هر گناه، سرور تمامی بانوان اهل بهشت، درودی که جز تو کسی

عَلَى احْصَائِهَا غَيْرُكَ، اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى الْحَسَنِ وَالْحُسَيْنِ سِبْطِي نَبِيِّكَ،

قادر بر احصاء آن نیست، خدایا بر امام حسن و امام حسین دو نوه پیامبرت

وَسَيِّدِي شَبَابِ أَهْلِ الْجَنَّةِ، الْقَائِمِينَ فِي خَلْقِكَ، وَالذَّلِيلِينَ عَلَى مَنْ

و سرور جوانان اهل بهشت درود فرست، آن قیام کنندگان در میان مخلوقات و دو نشانه بر هر یک از کسانی که

بَعَثَتْ بِرِسَالَتِكَ، وَدَيَّانِي الدِّينِ بَعْدَكَ، وَفَضْلِي قَضَائِكَ بَيْنَ خَلْقِكَ،

به نبوت برگزیدی و دو قضاوت کننده به عدل و جداکنندگان حق از باطل در میان مخلوقات

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ، عَبْدِكَ الْقَائِمِ فِي خَلْقِكَ، وَالذَّلِيلِ

خدایا بر علی بن حسین درود فرست آن بنده قیام کننده در میان مخلوقات و دلیل

عَلَى مَنْ بَعَثَتْ بِرِسَالَتِكَ، وَدَيَّانِ الدِّينِ بَعْدَكَ، وَفَضْلِ قَضَائِكَ بَيْنَ

بر هر یک از کسانی که به نبوت برانگیختی، و قضاوت کننده به عدل و جداکننده حق از باطل در میان

خَلْقِكَ، سَيِّدِ الْعَابِدِينَ، اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ، عَبْدِكَ

مخلوقات، آقا و سرور عبادت کنندگان، خدایا بر محمد بن علی بنده

وَخَلِيفَتِكَ فِي أَرْضِكَ، بِأَقْرِ عِلْمِ النَّبِيِّينَ، اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ

و جانشینت در زمین و شکافنده علم پیامبران درود فرست، خدایا بر جعفر بن محمد

الصَّادِقِ، عَبْدِكَ وَوَلِيِّ دِينِكَ، وَحُجَّتِكَ عَلَى خَلْقِكَ أَجْمَعِينَ، الصَّادِقِ

صادق بنده و عهده‌دار دینت و حجت تو بر تمامی مخلوقات، آن راستگوی

الْبَارِّ، اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُوسَى بْنِ جَعْفَرٍ، عَبْدِكَ الصَّالِحِ، وَلِسَانِكَ فِي

نیکوکار درود فرست، خدایا بر موسی بن جعفر بنده صالح و زبان گویای تو در

خَلْقِكَ، وَالنَّاطِقِ بِحُكْمِكَ، وَالْحُجَّةِ عَلَى بَرِيَّتِكَ، اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى عَلِيٍّ

میان مخلوقات و گوینده به حکمت و حجت تو بر آفریدگان درود فرست، خدایا بر علی

بْنِ مُوسَى الرُّضَا الْمُرْتَضَى عَبْدِكَ وَوَلِيِّ دِينِكَ، الْقَائِمِ بَعْدَكَ، وَالذَّاعِي

بن موسی الرضا آن پسندیده و بنده و عهده‌دار دینت و قیام کننده بر عدلت و دعوت کننده

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۴۷۰

إِلَى دِينِكَ وَدِينِ آبَائِهِ الصَّادِقِينَ، صَلَاةً لَا يَقْوَى عَلَى احْصَائِهَا غَيْرُكَ،

به دینت و دین پدران راست گفتارش درود فرست، درودی که جز تو کسی قادر بر احصاء آن نیست

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ، وَعَبْدِكَ وَوَلِيِّكَ الْقَائِمِ بِأَمْرِكَ، وَالِدَّاعِي

خدایا بر محمد بن علی بنده و ولیت و قیام کننده به فرمانت و دعوت کننده

الی سبیلک، اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى عَلِيِّ بْنِ مُحَمَّدٍ، عَبْدِكَ وَوَلِيِّ دِينِكَ،

به راهت درود فرست، خدایا بر علی بن محمد بنده و ولی دینت درود فرست

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى الْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ، الْعَامِلِ بِأَمْرِكَ، الْقَائِمِ فِي خَلْقِكَ،

خدایا بر حسن بن علی عمل کننده به فرمانت و قیام کننده در میان مخلوقات

وَ حُجَّتِكَ الْمُؤَدَّى عَنْ نَبِيِّكَ، وَ شَاهِدِكَ عَلَى خَلْقِكَ، الْمَخْصُوصِ

و حجت تو که از جانب پیامبرت ادای تکلیف نمود، و گواहत بر مخلوقات همان کس که به

بِكَرَامَتِكَ، الدَّاعِي الی طَاعَتِكَ، وَ طَاعَةِ رَسُولِكَ، صَلَوَاتُكَ عَلَيْهِمْ

گرامیداشت خود مخصوصش ساختی و دعوت کننده به اطاعت از تو و رسالت، درود فرست- درود تو بر

الْجَمْعِينَ، اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى حُجَّتِكَ وَوَلِيِّكَ الْقَائِمِ فِي خَلْقِكَ، صَلَاةً

تمامی آنان باد- خدایا بر حجت و ولیت، آن قیام کننده در میان مخلوقات درود فرست، درودی

تَامَّةً نَامِيَةً بَاقِيَةً، تُعَجِّلُ بِهَا فَرَجَهُ، وَ تَنْصُرُهُ بِهَا، وَ تَجْعَلُنَا مَعَهُ فِي الدُّنْيَا

کامل، فزاینده و ماندگار، که به واسطه آن فرجش را نزدیک و او را یاری کنی، و ما را در دنیا

وَالْآخِرَةِ، اللَّهُمَّ اِنِّي اتَّقَرُّبُ اِلَيْكَ بِحُبِّهِمْ، وَ اِوَالِي وَ لِيَهُمْ، وَ اِعَادِي

و آخرت همراه او قرار دهی، خدایا من به واسطه دوستی آنان به درگاهت تقرب می جویم، و دوستدار آنان را دوست دارم و با

دشمن

عَدُوَّهُمْ، فَارْزُقْنِي بِهِمْ خَيْرَ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ، وَ اصْرِفْ عَنِّي بِهِمْ شَرَّ الدُّنْيَا

آنان دشمنم، پس به واسطه آنان خیر دنیا و آخرت را روزیم کن، و شر دنیا

وَالْآخِرَةِ، وَ اِهْوَالِ يَوْمِ الْقِيَامَةِ * آنگاه نزد سر مبارک آن حضرت می نشینی و می گویی:

و آخرت و وحشت‌های روز قیامت را از من باز دار *****

السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا وَلِيَّ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا حُجَّةَ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا نُورَ

سلام بر تو او ولی خدا، سلام بر تو ای حجت خدا، سلام بر تو ای نور

اللَّهِ فِي ظُلُمَاتِ الْأَرْضِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا عَمُودَ الدِّينِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا

خدا در تاریکی‌های زمین، سلام بر تو ای رکن دین، سلام بر تو ای

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۴۷۱

وَارِثَ آدَمَ صَفْوَةَ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا وَاْرِثَ نُوحِ نَبِيِّ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ

وارث آدم برگزیده خدا، سلام بر تو ای وارث نوح پیامبر خدا، سلام بر تو ای

يَا وَاْرِثَ اِبْرَاهِيمَ خَلِيلِ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا وَاْرِثَ اِسْمَاعِيلَ ذَبِيحِ اللَّهِ،

وارث ابراهیم خلیل خدا، سلام بر تو ای وارث اسماعیل ذبح شده در راه خدا

السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا وَاْرِثَ مُوسَى كَلِيمِ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا وَاْرِثَ عِيسَى

سلام بر تو ای وارث موسی هم صحبت خدا، سلام بر تو ای وارث عیسی

رُوحِ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا وَارِثَ مُحَمَّدٍ رَسُولِ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا
روح خدا، سلام بر تو ای وارث محمد فرستاده خدا، سلام بر تو ای
وارث امیر المؤمنین عَلِيِّ وَلِيِّ اللَّهِ، وَوَصِيَّ رَسُولِ رَبِّ الْعَالَمِينَ،
وارث امیر مؤمنان علی ولی خدا و جانشین فرستاده پروردگار جهانیان
السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا وَارِثَ فَاطِمَةَ الزَّهْرَاءِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا وَارِثَ الْحَسَنِ
سلام بر تو ای وارث فاطمه زهرا، سلام بر تو ای وارث امام حسن
وَالْحُسَيْنِ، سَيِّدَيِ شَبَابِ أَهْلِ الْجَنَّةِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا وَارِثَ عَلِيِّ بْنِ
و امام حسین، سرور جوانان اهل بهشت، سلام بر تو ای وارث علی بن
الْحُسَيْنِ زَيْنِ الْعَابِدِينَ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا وَارِثَ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيِّ بَاقِرِ عِلْمِ
حسین زینت عبادت کنندگان، سلام بر تو ای وارث محمد بن علی شکافنده دانش
الْأَوْلِيْنَ وَالْآخِرِينَ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا وَارِثَ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدِ الصَّادِقِ
پیشینان و پسینان، سلام بر تو ای وارث جعفر بن محمد راستگوی
الْبَارِّ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا وَارِثَ مُوسَى بْنِ جَعْفَرِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا
نیکوکار، سلام بر تو ای وارث موسی بن جعفر، سلام بر تو ای
الصَّدِيقُ الشَّهِيدُ، السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا الْوَصِيُّ الْبَارُّ التَّقِيُّ، أَشْهَدُ أَنَّكَ قَدْ
راستگوی شهید، سلام بر تو ای جانشین نیکوکار پرهیزگار، گواهی می‌دهم که تو به یقین
أَقَمْتَ الصَّلَاةَ وَآتَيْتَ الزَّكَاةَ، وَأَمَرْتَ بِالْمَعْرُوفِ، وَنَهَيْتَ عَنِ الْمُنْكَرِ،
نماز را بپا داشته و زکات را پرداخت نمودی و امر به معروف و نهی از منکر کرده
وَعَبَدْتَ اللَّهَ مُخْلِصًا حَتَّى اتَّيكَ الْيَقِينُ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا أَبَا الْحَسَنِ
و تا هنگام مرگ خدا را از روی اخلاص عبادت نمودی، سلام بر تو ای ابوالحسن
کلیات مفاتیح نوین، ص: ۴۷۲

وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ* سپس می‌گویی: اللَّهُمَّ الْيُكَّ صَمَدْتُ مِنْ أَرْضِي

و رحمت و برکات خدا بر تو باد،***خدا یا از سرزمینم به سوی تو عزیمت نمودم

وَقَطَعْتُ الْبِلَادَ رَجَاءَ رَحْمَتِكَ فَلَا تُخَيِّبْنِي وَلَا تُرَدِّنِي بِغَيْرِ قَضَاءٍ

و به امید رحمت شهرها را پشت سر گذاشتم پس مرا مأیوس نکن و بدون برآوردن

حاجتی و اَرْحَمِ تَقَلُّبِي عَلَى قَبْرِ ابْنِ أَخِي رَسُولِكَ، صَلِّوْا تَكَ عَلَيْهِ

حاجتم باز مگردان و بر رفت و آمدم کنار قبر فرزند برادر رسالت - که بر او

وَأَلِهِ، يَا بَابِي أَنْتَ وَآمِي يَا مَوْلَايَ، اتَّيْتُكَ زَائِرًا وَافِدًا عَائِدًا

و خاندان پاکش درود باد - رحم کن، پدر و مادرم فدای تو باد ای مولای من، برای زیارت نزد تو آمده‌ام و بر تو وارد شده

مِمَّا جَنَيْتُ عَلَى نَفْسِي وَاخْتَطَبْتُ عَلَى ظَهْرِي فَكُنْ لِي شَافِعًا إِلَى اللَّهِ

و از جنایاتی که به خود کرده و گناہانی که به دوش کشیده‌ام به تو پناهنده‌ام، پس بر درگاه خدا شفیع باش

يَوْمَ فُقِرِي وَفَاقَتِي فَلَكَ عِنْدَ اللَّهِ مَقَامٌ مَحْمُودٌ، وَأَنْتَ عِنْدَهُ وَجِيهٌ* آنگاه در روز نیاز و درماندگیم، زیرا که مقام و جایگاه ستوده در

نزد خدا از آن توست و در نزد او آبرو داری*****

دست راست را بلند می‌کنی و می‌گویی: اللَّهُمَّ اِنِّي اتَقَرَّبُ اِلَيْكَ بِحُبِّهِمْ وَبِوَلَايَتِهِمْ،

 اتَوَلَّى اٰخِرَهُمْ بِمَا تَوَلَّيْتُ بِهِ اَوْلَهُمْ، وَاَبْرءُ مِنْ كُلِّ وَلِيَجَهْ دُوْنَهُمْ، اللَّهُمَّ

و همان گونه که اولین آنها را دوست دارم آخرین آنها را هم دوست دارم، و از هر همدمی غیر از آنان بیزاری می‌جویم، خدایا
 الْعَنِ الَّذِيْنَ بَدَلُوْا نِعْمَتَكَ، وَاَتَّهُمُوْا نَبِيْكَ، وَجَحَدُوْا بِآيَاتِكَ، وَسَخَرُوْا
 لعنت کن کسانی را که نعمت را تغییر دادند و به پیامبرت تهمت زدند و آیات را انکار نمودند
 بِاِمَامِكَ، وَحَمَلُوْا النَّاسَ عَلٰى اِكْتِنَافِ اٰلِ مُحَمَّدٍ، اللَّهُمَّ اِنِّي اتَقَرَّبُ اِلَيْكَ
 و امام تو را مسخره نمودند، و مردم را بر دوش آنها سوار کردند (و مسلط ساختند)، خدایا من با
 بِاللَّعْنَةِ عَلَيْهِمْ، وَ الْبِرَّ اِنَّهُ مِنْهُمْ فِي الدُّنْيَا وَ الْاٰخِرَةِ يَا رَحْمَنُ سپس به پایین لعن بر آنها و بیزاری از آنها در دنیا و آخرت به تو تقرّب
 می‌جویم ای بخشنده ****

پای آن حضرت برمی‌گردد و می‌گویی: صَلَّى اللَّهُ عَلَيْكَ يَا اَبَا الْحَسَنِ، صَلَّى اللَّهُ عَلٰى

 رُوْحِكَ وَ بَدَنِكَ، صَبِرْتَ وَ اَنْتَ الصَّادِقُ الْمُصَدِّقُ، قَتَلَ اللَّهُ مَنْ قَتَلَكَ

روح و بدن تو، صبر و بردباری نمودی در حالی که راستگو و تصدیق شده‌ای، خداوند بکشد کسانی را که با
 کلیات مفاتیح نوین، ص: ۴۷۳
 بِالْاَيْدِي وَ الْاَلْسُنِ.

دستها و زبانها تو را به شهادت رساندند.

آنگاه بر قاتلان امیر مؤمنان و حسن و حسین و جمیع اهل بیت رسول خدا علیهم السلام لعن می‌کنی، سپس به بالای سر حضرت
 برمی‌گردد و دو رکعت نماز می‌خوانی، در رکعت اول پس از حمد، سوره «یس» و در رکعت دوم سوره «الرحمن» را تلاوت
 می‌کنی و در دعا و تضرع، تلاش و همت به خرج می‌دهی و برای پدر و مادر و برادران دینی، زیاد دعا می‌کنی. (البته انجام این
 امور در مواقعی است که ازدحام جمعیت نباشد و گرنه می‌توان در گوشه‌ای ایستاد و تمام زیارت را خواند). [۵۹۶] یادآوری:
 الف) برای فرستادن لعن بر قاتلان ائمه علیهم السلام اگر عبارت ذیل را که به گفته محدث قمی (ره) از بعضی دعاها گرفته شده
 است [۵۹۷]، بخواند شاید مناسب‌تر باشد:

اللَّهُمَّ الْعَنْ قَتْلَةَ امِيرِ الْمُؤْمِنِيْنَ، وَقَتْلَةَ الْحَسَنِ وَالْحُسَيْنِ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ،
 خدایا لعنت کن قاتلان امیر مؤمنان و قاتلان امام حسن و امام حسین - که بر ایشان درود باد -
 وَقَتْلَةَ اَهْلِ بَيْتِ نَبِيِّكَ، اللَّهُمَّ الْعَنْ اَعْدَاءَ اٰلِ مُحَمَّدٍ وَقَتْلَتَهُمْ، وَرِذْهُمُ
 و قاتلان خاندان پیامبرت را، خدایا دشمنان و قاتلان خاندان محمد را لعنت کن،
 عَذَابًا فَوْقَ الْعَذَابِ، وَهَوَانًا فَوْقَ هَوَانٍ، وَذُلًّا فَوْقَ ذُلٍّ، وَخِزْيًا فَوْقَ

کلیات مفاتیح نوین؛ ص ۴۷۳

و عذابی بر عذابشان، و خواری بر خواریشان و ذلتی بر ذلتشان و رسوایی بر رسوایشان
 خِزْيٍ، اللَّهُمَّ دَعُهُمْ اِلَى النَّارِ دَعَاً، وَارْكِسُهُمْ فِي الْيَمِّ عَذَابِكَ رَكْسًا،
 بیافزا خدایا آنها را به سختی در آتش بینداز، و به شدت در عذاب دردناکت داخل کن

وَاحْشُرْهُمْ وَاتَّبِعْهُمْ إِلَىٰ جَهَنَّمَ زُمْرًا.
و آنها و پیروانشان را گروه گروه در جهنم جمع کن،

(ب) «علما مه مجلسی» رحمه الله از «شیخ مفید» رحمه الله نقل کرده که مستحب است زائر محترم بعد از زیارت حضرت رضا علیه السلام، این دعا را بخواند:

اللَّهُمَّ أَنْتَ اسْتَلَكَ يَا اللَّهُ الدَّائِمُ فِي مَلِكِهِ، الْقَائِمُ فِي عِزِّهِ، الْمُطَاعُ فِي خَدَايَاكَ يَا تَوْمِي خَوَاهِم، اِي خدایي که فرمانروایش همیشه، عزتت پایدار، حاکمیتت کلیات مفاتیح نوین، ص: ۴۷۴

سُلْطَانِهِ، الْمُتَفَرِّدُ فِي كِبْرِيَاءِهِ، الْمُتَوَحِّدُ فِي دَيْمُومِيَّةِ بَقَائِهِ، الْعَادِلُ فِي مَقْتَدَرِهِ، بَزْرَ كِبَرِهِ، جَاوِدَانِكِش يَكْتَا، در میان آفریدگانش عادل، بَرِيَّتِهِ، الْعَالِمُ فِي قَضِيَّتِهِ، الْكَرِيمُ فِي تَأْخِيرِ عُقُوبَتِهِ، اَلهي حاجاتي در حکم کردنش عالم و در تأخیر انداختن کیفر بزرگوار است، معبودا نیازهایم مَصْرُوفَةٌ إِلَيْكَ، وَآمَالِي مَوْقُوفَةٌ لَدَيْكَ، وَكَلِمَا وَفَّقْتَنِي مِنْ خَيْرٍ فَاَنْتَ متوجه تو و آرزوهایم حاضر در پیشگاه توست، و هر زمان که بر کار خیری موقفم داشته‌ی پس تو دَلِيلِي عَلَيْهِ، وَطَرِيقِي إِلَيْهِ، يَا قَدِيرًا لَا تُؤَدُّهُ الْمَطَالِبُ، يَا مَلِيًّا يَلْجَأُ إِلَيْهِ راهنمایم به آن و راهم به سوی آن بودی، ای توانایی که درخواستها در مانده‌ات نکنی، ای توانگری که كُلُّ رَاغِبٍ، مَا زِلْتُ مَصْحُوبًا مِنْكَ بِالنَّعْمِ جَارِيًا عَلَىٰ عَادَاتِ الْإِحْسَانِ هر مشتاقی به تو پناه آورد، پیوسته برخوردار از نعمتهای تو، و همراه احسان وَالْكَرَمِ، اسْتَلَكَ بِالْقُدْرَةِ النَّافِذَةِ فِي جَمِيعِ الْأَشْيَاءِ، وَقَضَائِكَ الْمُبْرَمِ و کرم تو، بوده‌ام از تو می‌خواهم به حق قدرت نافذت در تمامی اشیاء، و حکم حتمیت الَّذِي تَحْجِبُهُ بِإِسْرَارِ الدُّعَاءِ، وَبِالنَّظَرِ الَّتِي نَظَرْتَ بِهَا إِلَىٰ الْجِبَالِ که آن را با کمترین دعا بازداری، و به حق آن توجهی که به کوهها نمودی فَتَشَامَخْتُ، وَ إِلَىٰ الْأَرْضِينَ فَتَسَطَّحْتُ، وَ إِلَىٰ السَّمَوَاتِ فَارْتَفَعْتُ، و برافراشته شدند و به زمینها نمودی و گسترده شدند و به آسمانها نمودی و مرتفع گشتند وَ إِلَىٰ الْبِحَارِ فَتَفَجَّرَتْ، يَا مَنْ جَلَّ عَنْ أَدْوَاتِ لِحَظَاتِ الْبَشَرِ، وَ لَطَفَ عَنْ و به آنها نمودی و جاری شدند، ای کسی که از ابزار دید بشر برتری، و از دَقَائِقِ خَطَرَاتِ الْفِكْرِ، لَا تُحْمَدُ يَا سَيِّدِي إِلَّا بِتَوْفِيقِ مَنْكَ يَفْتَضِي ریزه کاریهایی که به فکر خطور می‌کند لطیف‌تری، ای آقا و سرورم، ستوده نشوی مگر به واسطه توفیقی که از جانب توست حَمْدًا، وَلَا تُشْكِرُ عَلَيَّ اضْغَرَّ مِنْهُ إِلَّا اسْتَوْجَبْتَ بِهَا شُكْرًا، فَمَتِي که خود ستایشی می‌طلبی، و سپاسگزاری نشوی بر کوچکترین نعمت جز این که بر آن مستوجب سپاسی، تُحْصِي نِعْمَاؤَكَ يَا اَلهي وَتُجَازِي آلَاؤَكَ يَا مَوْلَايَ، وَتُكَافِي صَنَائِعَكَ پس کی نعمتهایت احصا شود؟! ای معبود من، و چگونه نعمتهایت قدردانی شود ای مولای من، و کی نعمتهایت جبران شود؟ يَا سَيِّدِي وَمِنْ نِعْمِكَ يَحْمَدُ الْحَامِدُونَ، وَمِنْ شُكْرِكَ يَشْكُرُ الشَّاكِرُونَ،

ای آقا و سرورم، و در سایه نعمتهای توست که ستایش کنندگان ستایش می کنند و در سایه سپاسگزاری توست که شاکران سپاسگزاری می کنند

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۴۷۵

وَأَنْتَ الْمُعْتَمَدُ لِلذُّنُوبِ فِي عَفْوِكَ، وَالنَّاشِرُ عَلَى الْخَاطِئِينَ جَنَاحَ

و تویی مورد اعتماد در عفو و بخشش گناهان و گسترنده پرده پوشی بر خطاکاران

سِتْرِكَ، وَأَنْتَ الْكَاشِفُ لِلضَّرِّ بِيَدِكَ، فَكَمْ مِنْ سَيِّئَةٍ أَخْفَاهَا حِلْمُكَ حَتَّى

و تویی برطرف کننده مشکلات با قدرتت، پس چه بسیار گناهایی که شکیباییت آنها را پوشاند تا از

دَخَلَتْ، وَحَسَنَةٌ ضَاعَفَهَا فَضْلُكَ حَتَّى عَظَمْتَ عَلَيْهَا مُجَازَاتُكَ، جَلَلَتْ

بین رفت، و نیکیهایی که فضل و کرمت آنها را دو چندان کرد تا این که پادشاهیت بر آنها بزرگ شد،

أَنْ يُخَافَ مِنْكَ إِلَّا الْعَدْلُ، وَأَنْ يُرْجَى مِنْكَ إِلَّا الْإِحْسَانُ وَالْفَضْلُ، فَاْمُنُّنْ

برتر از آن هستی که جز از عدالت تو بترسند، و جز به احسان و لطف تو امیدوار باشند،

عَلَيَّ بِمَا أَوْجَبَهُ فَضْلُكَ، وَلَا تَخْذُلْنِي بِمَا يَحْكُمُ بِهِ عَدْلُكَ، سَيِّدِي لَوْ

پس به آنچه فضل و کرمت ایجاب می کند بر من منت گذار، و به آنچه عدالت حکم می کند خوارم مکن، ای آقا و سرورم اگر

عَلِمْتَ الْأَرْضُ بِذُنُوبِي لَسَاخَتْ بِي أَوْ الْجِبَالُ لَهَدَّتْنِي أَوْ السَّمَاوَاتُ

زمین از گناهانم آگاه بود مرا به کام خود فرو می برد، یا کوهها مرا در هم می کوبید یا آسمانها

لَاخْطَفْتَنِي أَوْ الْبِحَارُ لَأَغْرَقْتَنِي سَيِّدِي سَيِّدِي مَوْلَايَ

مرا می ربود یا دریاها مرا غرق می ساخت، سرورم، سرورم، سرورم، مولای من

مَوْلَايَ مَوْلَايَ، قَدْ تَكَرَّرَ وَقُوفِي لِضِيَاغَتِكَ، فَلَا تَحْرِمْنِي مَا وَعَدْتَ

مولای من، مولای من، بارها به میهمانیت آمدم، پس از آنچه به درخواست کنندگان وعده فرمودی

الْمُتَعَرِّضِينَ لِمَسْئَلَتِكَ، يَا مَعْرُوفَ الْعَارِفِينَ، يَا مَعْبُودَ الْعَابِدِينَ، يَا

محرورم مکن، ای شناخته شده (نزد) عارفان، ای عبادت شده عابدان، ای

مَشْكُورَ الشَّاكِرِينَ، يَا جَلِيسَ الذَّاكِرِينَ، يَا مَحْمُودَ مَنْ حَمِدَهُ، يَا

سپاسگزاری شده شاکران، ای هم نشین ذاکران، ای ستایش شده هر ستایش کننده، ای

مَوْجُودَ مَنْ طَلَبَهُ، يَا مَوْصُوفَ مَنْ وَحَدَهُ، يَا مَحْبُوبَ مَنْ أَحَبَّهُ، يَا غَوْثَ

حاضر (نزد) هر طلب کننده، ای توصیف شده هر یگانه پرست، ای محبوب دوستداران، ای فریادرس

مَنْ ارَادَهُ، يَا مَقْصُودَ مَنْ انَابَ إِلَيْهِ، يَا مَنْ لَا يَغْلَمُ الْغَيْبَ إِلَّا هُوَ، يَا مَنْ لَا

اراده کنندگان، ای مقصود بازگشت کنندگان به سویت، ای که جز تو کسی از غیب آگاه نیست، ای که جز تو کسی بدی را باز

ندارد، ای که جز

يَصْرِفُ السُّوءَ إِلَّا هُوَ، يَا مَنْ لَا يُدَبِّرُ الْأَمْرَ إِلَّا هُوَ، يَا مَنْ لَا يَغْفِرُ الذَّنْبَ

تو کسی کارها را تدبیر نکند، ای که جز تو کسی گناه

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۴۷۶

إِلَّا هُوَ، يَا مَنْ لَا يَخْلُقُ الْخَلْقَ إِلَّا هُوَ، يَا مَنْ لَا يَنْزِلُ الْغَيْثَ إِلَّا هُوَ، صَلِّ

را نیامرزد، ای که جز تو کسی مخلوقات را نیافریند، ای که جز تو کسی باران را فرو نفرستد،

عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ، وَاعْفِرْ لِي يَا خَيْرَ الْغَافِرِينَ، رَبِّ انِّي اسْتَغْفِرُكَ

بر محمد و خاندان پاکش درود فرست و مرا بیامرز ای بهترین آمرزندگان، پروردگارا، با شرمساری از تو استغفار حیا، و استغفرک استغفار رجاء، و استغفرک استغفار انابه،

آمرزش می‌طلبم، و با امیدواری از تو آمرزش می‌طلبم، و با بازگشت به سویت از تو آمرزش می‌طلبم و استغفرک استغفار رغبه، و استغفرک استغفار رهبه، و استغفرک استغفار

و با اشتیاق از تو آمرزش می‌طلبم، و با ترس و هراس از تو آمرزش می‌طلبم، و با اطاعت و فرمانبرداری طاعه، و استغفرک استغفار ایمان، و استغفرک استغفار اقرار، و استغفرک

از تو آمرزش می‌طلبم، و با ایمان (به یگانگی) از تو آمرزش می‌طلبم، و با اعتراف (به گناه) از تو آمرزش می‌طلبم، استغفار اخلاص، و استغفرک استغفار تقوی و استغفرک استغفار

و با اخلاص از تو آمرزش می‌طلبم، و با پرهیزگاری از تو آمرزش می‌طلبم، و با توکل، و استغفرک استغفار ذله، و استغفرک استغفار عامل لک، هارب

توکل (بر ذات) از تو آمرزش می‌طلبم، و با خشوع (به درگاهت) از تو آمرزش می‌طلبم، و با عمل (به فرامینت) و گریزان منک الیک، فصل علی محمد و آل محمد، و تب علی و علی والدی بما

از تو، به سوی خودت از تو آمرزش می‌طلبم پس بر محمد و خاندان پاکش درود فرست، رحمت خود را شامل حال من و پدر و مادرم گردان

تُبَّتْ وَتَوَّبْتُ عَلَى جَمِيعِ خَلْقِكَ، يَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ، يَا مَنْ يُسَمِّي

همان گونه که شامل حال تمام مخلوقات کرده‌ای، ای مهربانترین مهربانان، ای کسی که

بِالْغُفُورِ الرَّحِيمِ، يَا مَنْ يُسَمِّي بِالْغُفُورِ الرَّحِيمِ، يَا مَنْ يُسَمِّي بِالْغُفُورِ

بخشنده و مهربان نامیده شدی، ای کسی که بخشنده مهربان نامیده شدی، ای کسی که بخشنده

الرَّحِيمِ، صَلَّى عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ، وَأَقْبَلَ تَوْبَتِي وَزَكَ عَمَلِي وَأَشْكُرُ

و مهربان نامیده شدی، بر محمد و خاندان پاکش درود فرست، و توبه‌ام را بپذیر و عملم را پاک گردان، و تلاشم را

سَعِي وَارْحَمْ ضَرَاعَتِي وَلَا تَحْجُبْ صَوْتِي وَلَا تُخَيِّبْ مَسْئَلَتِي يَا

پاداش ده، و بر افتادگیم رحم کن، و صدایم را در پرده (فراموشی) قرار نده، و مرا ناامید مگردان، ای

غَوْثَ الْمُسْتَعِيثِينَ، وَابْلُغْ أُمَّتِي سَلَامِي وَدُعَائِي وَشَفْعَهُمْ فِي جَمِيعِ

فریادرس فریادرس خواهان، سلام و دعایم را به امامانم برسان، و در همه آنچه از تو خواستم آنان را

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۴۷۷

مَا سَأَلْتُكَ، وَأَوْصِلْ هِدْيَتِي إِلَيْهِمْ كَمَا يَنْبَغِي لَهُمْ، وَزِدْهُمْ مِنْ ذَلِكَ مَا

شفیع گردان، و هدیه‌ام را آن گونه که شایسته مقامشان است به آنها برسان، و آن گونه

يَنْبَغِي لَكَ بِأَضْعَافٍ لَا يُحْصِيهَا غَيْرُكَ، وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ

که شایسته توست بر آن بیافزا به اندازه‌ای که جز تو کسی توان احصاء آن را ندارد، و توان و نیرویی جز برای خداوند بلندمرتبه و با

الْعَظِيمِ، وَصَلَّى اللَّهُ عَلَى أَطْيَبِ الْمُرْسَلِينَ مُحَمَّدٍ وَآلِهِ الطَّاهِرِينَ. [۵۹۸]

عظمت نیست، و خدا بر محمد پاک‌ترین فرستادگان و خاندان پاکش درود فرستد.

زیارت دوم زیارت کوتاهی است که آن نیز در «کامل الزیارات» از بعضی از ائمه علیهم السلام نقل شده است، به این شرح:

هنگامی که به نزد قبر امام رضا علیه السلام رفتی بگو:

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى عَلِيِّ بْنِ مُوسَى الرَّضَا الْمُزْتَضَى، الْإِمَامِ التَّقِيِّ النَّقِيِّ،
 خدایا درود فرست بر علی بن موسی الرضا آن امام پسندیده با تقوای پاک
 وَحُجَّتِكَ عَلَى مَنْ فَوْقَ الْأَرْضِ وَمَنْ تَحْتَ الثَّرَى الصَّدِيقِ الشَّهِيدِ،
 و حجت تو بر هر که روی زمین و هر که در زیر زمین است آن راستگوی شهید
 صَلَاةً كَثِيرَةً نَامِيَةً زَاكِيَةً مُتَوَاصِلَةً مُتَوَاتِرَةً مُتَرَادِفَةً، كَأَفْضَلِ مَا صَلَّيْتَ
 درودی بسیار نمو یافته و پاکیزه و پیوسته و پی در پی و دنبال هم مانند بهترین درودی که می‌فرستی
 عَلَى أَحَدٍ مِنْ أَوْلِيَاءِكَ. [۵۹۹]

بر یکی از دوستان.

زیارت سوم «شیخ مفید» در «مقنعه» زیارت دیگری را به شرح زیر نقل کرده است:

پس از غسل زیارت و پوشیدن پاکیزه‌ترین لباس‌های خود، نزد قبر آن حضرت می‌ایستی و می‌گویی:

السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا وَلِيَّ اللَّهِ وَابْنَ وَوَلِيِّهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا حُجَّةَ اللَّهِ وَابْنَ
 سلام بر تو ای ولی خدا و فرزند و لیش، سلام بر تو ای حجت خدا و فرزند
 حُجَّتِهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا إِمَامَ الْهُدَى وَالْعُرْوَةَ الْوُثْقَى وَرَحْمَةَ اللَّهِ
 حجتش، سلام بر تو ای امام هدایتگر و ریسمان محکم الهی، و رحمت
 کلیات مفاتیح نوین، ص: ۴۷۸

وَبَرَكَاتِهِ، أَشْهَدُ أَنَّكَ مَضَيْتَ عَلَى مَا مَضَى عَلَيْهِ آبَاؤُكَ الطَّاهِرُونَ، صَلَوَاتُ
 و برکات خدا بر تو باد، گواهی می‌دهم که تو، به همان راهی رفتی که پدران پاکت - که درود
 اللَّهُ عَلَيْهِمْ، لَمْ تُؤْتِرْ عَمِيَّ عَلَى هُدًى، وَلَمْ تَمِلْ مِنْ حَقِّ الِى بَاطِلٍ، وَأَنَّكَ
 خدا بر آنان باد - به آن راه رفته‌اند، گمراهی را بر هدایت ترجیح ندادی، از راه حق به سوی باطل تمایل نیافتی، و به یقین
 نَصَحْتَ لِلَّهِ وَلِرَسُولِهِ، وَأَدَيْتَ الْأَمَانَةَ، فَجَزَاكَ اللَّهُ عَنِ الْإِسْلَامِ وَأَهْلِهِ
 برای خدا و رسولش خیرخواهی نموده و امانت را ادا کردی، پس خداوند بهترین پاداش را از اسلام و مسلمانان
 خَيْرِ الْجَزَاءِ، آتَيْتَكَ بِابِي أَنْتَ وَآمَى زَائِرًا عَارِفًا بِحَقِّكَ، مُوَالِيًا
 به تو عنایت کند، پدر و مادرم فدای تو باد، به زیارت تو آمده‌ام در حالی که از حق تو آگاه، و دوستدار
 لِأَوْلِيَاءِكَ، مُعَادِيًا لِأَعْدَائِكَ، فَاشْفَعْ لِي عِنْدَ رَبِّكَ * آنگاه به جانب بالای سر دوستان و دشمن دشمنان توام، پس در نزد
 پروردگارت شفاعتم کن. *****

برگرد و بگو: السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا مَوْلَايَ يَا بَنَ رَسُولِ اللَّهِ، وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ،

***** سلام بر تو ای مولا و سرورم، ای فرزند رسول خدا، و رحمت و برکات خدا بر تو باد

أَشْهَدُ أَنَّكَ الْإِمَامُ الْهَادِي وَالْوَلِيُّ الْمُرْشِدُ، ابْتَرَأَ إِلَى اللَّهِ مِنْ أَعْدَائِكَ،

گواهی می‌دهم که تو به یقین امام هدایتگر و سرپرست، ارشادکننده‌ای، از دشمنان به درگاه خدا بی‌زاری می‌جویم
 وَاتَّقَرَّبُ إِلَى اللَّهِ بِوَلَايَتِكَ، صَلَّى اللَّهُ عَلَيْكَ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ.

و با ولایت تو، به درگاه خدا تقرب می‌جویم، درود و رحمت و برکات خدا بر تو باد.

سپس دو رکعت نماز زیارت بجای آور و اگر می‌خواهی نمازهای دیگری هم بخوان و به طرف پایین پا برگرد و حاجات خود را از خداوند طلب کن! [۶۰۰]

زیارت وداع:

«علّامه مجلسی» رحمه الله از «بلد الامین» نقل می‌کند که برای وداع با آن حضرت همان سخنی را بگو که امام صادق علیه السلام

برای وداع با رسول گرامی صلی الله علیه و آله بیان داشته است یعنی:

لَا جَعَلَ اللَّهُ آخِرَ تَسْلِيمِي عَلَيْكَ وَآخِرَ خَوَاسْتِي بِكَ: السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا وَلِيَّ اللَّهِ

خداوند این سلام را آخرین سلامم بر شما قرار ندهد*****سلام بر تو ای ولی خدا

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۴۷۹

وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ، اللَّهُمَّ لَا تَجْعَلُهُ آخِرَ الْعَهْدِ مِنْ زِيَارَتِي ابْنَ نَبِيِّكَ،

و رحمت و برکات خدا بر تو باد، خدایا زیارتم را آخرین زیارتم از فرزند پیامبرت

و حُجَّتِكَ عَلَى خَلْقِكَ، وَاجْمَعْنِي وَإِيَّاهُ فِي جَنَّتِكَ، وَاحْشُرْنِي مَعَهُ وَفِي

و حجت تو بر مخلوقات قرار مده، و مرا با او در بهشت گرد هم آور و مرا با او و در

حِزْبِهِ مَعَ الشُّهَدَاءِ وَالصَّالِحِينَ، وَحَسِّنْ أَوْلِيَّكَ رَفِيقًا، وَاسْتَوْدِعْكَ

گروه او همراه با شهیدان و صالحان که رفیقان خوبی هستند قرار ده، تو را به

اللَّهِ وَاسْتَرْعِيكَ، وَاقْرَأْ عَلَيْكَ السَّلَامَ، آمَنَّا بِاللَّهِ وَبِالرَّسُولِ، وَبِمَا جِئْتَ بِهِ

خدا می‌سپارم و رعایت حالم را از تو می‌خواهم و بر تو درود می‌فرستم، به خدا و رسولش و به آنچه آورده

وَدَلَّلْتَ عَلَيْهِ، فَكُتِبْنَا مَعَ الشَّاهِدِينَ. [۶۰۱]

و به آن راهنمایی نموده‌ای ایمان داریم، پس نام ما را در زمره گواهان ثبت فرما.

یادآوری: در پایان این فصل لازم است سه نکته یادآوری شود:

۱- مرحوم «علّامه مجلسی» می‌گوید: زیارت حضرت رضا علیه السلام در روزهای مقدّس اسلامی، افضل است، خصوصاً روزهایی که اختصاص به آن حضرت دارد مثل روز ولادت (۱۱ ذی‌القعدة) و روز شهادت آن حضرت (مطابق مشهور آخر ماه صفر) سپس از کتاب «اقبال» مرحوم «سید بن طاووس» استحباب زیارت آن حضرت را در روز ۲۳ ذی‌القعدة (طبق روایتی روز شهادت آن حضرت) نیز نقل می‌کند و در پایان می‌نویسد: استحباب زیارت آن حضرت در ماه رجب گذشت. [۶۰۲] مرحوم محدّث قمی روز ۲۵ ذی‌القعدة را نیز به این موارد ضمیمه کرده است.

۲- مردم نباید اصرار در بوسیدن ضریح مقدس داشته باشند و برای دیگران ایجاد زحمت کنند زیرا بوسیدن ضریح شرط زیارت نیست و با گفتن یک سلام نیز زیارت حاصل می‌شود.

۳- ناگفته پیداست که گذشته از زیارات سه گانه مخصوصه بالا، می‌توان از زیارات جامعه مانند زیارت امین الله که گذشت و زیارت جامعه کبیره که از زیارات بسیار مهم است و بعداً خواهد آمد، استفاده کرد.

زیارت‌های دیگری نیز وجود دارد که در بخش زیارات جامعه می‌آید.

در پایان این فصل، شایسته است اشعار جالبی را که مرحوم محدّث قمی از جامی در مدح حضرت رضا علیه السلام نقل کرده

بیاوریم:

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۴۸۰

سَلَامٌ عَلَى آلِ طِهٍ وَيَسَّ سَلَامٌ عَلَى آلِ خَيْرِ النَّبِيِّينَ
 سلام بر خاندان طه و یاسین سلام بر خاندان بهترین پیمبران
 سَلَامٌ عَلَى رَوْضَةٍ حَلَّ فِيهَا مَامٌ يُبَاهِي بِهِ الْمُلُوكُ وَالِدِّينَ
 سلام بر روضه ای که مسکن گرفت در آن امامی که افتخار کند بدان مُلُک و دین
 امام بحق شاه مطلق که آمدحریم درش قبله گاه سلاطین
 شه کاخ عرفان، گل شاخ احسان دُرُج امکان، مه بُرج تمکین
 عَلِيُّ بنِ مُوسَى الرِّضَا کز خدایش رضا شد لقب چون رضا بودش آیین
 ز فضل و شرف بینی او را جهانی اگر نبودت تیره چشم جهان بین
 پی عطر رو بند خُوران جَنَّتْ غبارِ درش را بگیسوی مشکین
 اگر خواهی آری بکف دامن او برو دامن از هر چه جز اوست بر چین.

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۴۸۱

فصل هشتم: زیارت عسکریین (امام هادی و امام حسن عسکری علیهما السلام)

فضیلت زیارت عسکریین علیهما السلام:

شکی نیست که فضیلت زیارت آن دو بزرگوار از زیارت سایر ائمه علیهم السلام کمتر نیست، بلکه آن گونه که از امام صادق علیه السلام گذشت: «کسی که یکی از ائمه علیهم السلام را زیارت کند مثل آن است که رسول خدا صلی الله علیه و آله را زیارت کرده است.» [۶۰۳] و این روایت نیز از آن حضرت گذشت که «هر کس امام واجب الاطاعه‌ای را زیارت کند و نزد او چهار رکعت نماز گزارد، برای او ثواب یک حج و یک عمره نوشته می‌شود» [۶۰۴] و مرحوم «علّامه مجلسی» در باب «ثواب تعمیر قبور النبی و الائمه و زیارتها» [۶۰۵] حدود ۱۵ روایت نقل می‌کند که شامل قبور همه ائمه می‌شود و در اوایل بخش زیارات به قسمتی از آنها اشاره گردید.

در این رابطه سه روایت زیر نیز قابل توجه است:

۱- مرحوم «شیخ طوسی» از ابوهاشم جعفری از امام حسن عسکری علیه السلام نقل می‌کند که فرمود: قبر من در «سرّ من رأی امان (از بلاها و عذاب الهی) برای هر دو گروه است.» [۶۰۶] (منظور دو گروه شیعه و اهل سنت که در آن جا ساکن هستند) و طبعاً معنای این روایت آن خواهد بود که برکت قبر آن حضرت، برکت عامی است که همه را احاطه کرده است، چنان که قبر موسی بن جعفر علیه السلام امان برای همه اهالی بغداد است. [۶۰۷] ۲- «شیخ طوسی» در «امالی» از بعضی نقل می‌کند که می‌گوید: خدمت امام هادی علیه السلام عرض کردم:

ای آقای من! دعایی به من بیاموز که از طریق آن به خدای عزوجلّ نزدیک شوم، فرمود: دعایی که الآن برایت نقل می‌کنم دعایی است که بسیاری از اوقات با آن خدا را می‌خوانم و از خداوند عزوجلّ خواسته‌ام، کسی که در حرم من این دعا را بخواند مأیوس

برنگردد، دعا این است:

يَا عُدَّتِي عِنْدَ الْعُدَدِ، وَيَا رَجَائِي وَالْمُعْتَمَدَ، وَيَا كَهْفِي وَالسَّنَدَ، وَيَا

ای ذخیره‌ام در میان ذخیره‌ها، و ای امید و تکیه گاهم، و ای پناهگاه و پشتیبانم، و ای

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۴۸۲

وَاحِدُ يَا أَحَدُ، وَيَا قُلَّ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ، أَسْأَلُكَ اللَّهُمَّ بِحَقِّ مَنْ خَلَقْتَهُ مِنْ

یگانه ای یکتا، و ای که گفتی: «بگو خداوند یکتا و یگانه است»، خدایا از تو می‌خواهم به حق مخلوقات (برگزیده) از میان

خَلْقِكَ، وَ لَمْ تَجْعَلْ فِي خَلْقِكَ مِثْلَهُمْ أَحَدًا، صَلِّ عَلَي جَمَاعَتِهِمْ وَافْعَلْ

آفریدگانت، که در میان آنان کسانی را مانند ایشان قرار نداده‌ای، بر تمامی آنان درود فرست و درباره من چنین

بِ كَذَا وَ كَذَا [۶۰۸]

(به جای «و افعَلْ بِ كَذَا وَ كَذَا» حاجتش را بخواهد). مطابق گواهی بعضی از مؤمنان و چنان

کن *****

مخلص، تأثیر خواندن این دعا در آن حرم مقدس به تجربه رسیده است.

۳- در «عده‌الداعی» روایت شده که شخصی مشکل مهمی در زمان امام هادی علیه السلام داشت، از آن حضرت تقاضا کرد که نزد

خلیفه وقت برای او شفاعت کند. چیزی نگذشت که مشکل او به طور کامل حل شد؛ خدمت حضرت رسید و عرض کرد: آیا شما

نزد او شفاعتی برای من کردید؟ امام علیه السلام فرمود: خداوند ما را این گونه تربیت کرده که در مسائل مهم تنها به او پناه ببریم و

از غیر او چیزی نخواهیم، ترسیدم که (اگر شفاعت تو را نزد خلیفه کنم و) راه و رسم خود را تغییر دهم، خداوند هم لطف خود را

تغییر دهد و من از خداوند عزوجل خواسته‌ام که احدی بعد از من این دعا را نزد قبرم نخواند مگر این که دعایش مستجاب شود.

سپس دعای فوق را عیناً نقل فرمود. [۶۰۹]

کیفیت زیارت آن دو امام همام علیهما السلام

زیارت مشترک آن دو بزرگوار:

«ابن قولویه» از بعضی از ائمه علیهم السلام روایت کرده که فرمود: هرگاه قصد زیارت امام هادی علیه السلام و امام عسکری علیه

السلام را نمودی بعد از غسل زیارت اگر به قبر آن دو بزرگوار رسیدی کنار قبر، و اگر رسیدن به کنار قبر برایت ممکن نشد، پشت

شبهه‌ای که در دیوار مقابل قبر نصب شده [۶۱۰] بایست و بگو:

السَّلَامُ عَلَيْكُمَا يَا وَلِيِّيَ اللَّهُ، السَّلَامُ عَلَيْكُمَا يَا حُجَّتِيَّ اللَّهُ، السَّلَامُ

سلام بر شما دو ولی خدا، سلام بر شما دو حجت خداوند، سلام

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۴۸۳

عَلَيْكُمَا يَا نُورِيَّ اللَّهُ فِي ظُلُمَاتِ الْأَرْضِ، السَّلَامُ عَلَيْكُمَا يَا مَنْ بَدَأَ لِلَّهِ

بر شما دو نور پروردگار در تاریکیهای زمین، سلام بر شما که خداوند اراده‌اش را در مورد شما آشکار

فِي شَأْنِكُمَا، اتَّيْتُكُمَا زَائِرًا عَارِفًا بِحَقِّكُمَا، مُعَادِيًا لِأَعْدَائِكُمَا، مُوَالِيًا

کرد، برای زیارت به درگاهتان آمده‌ام در حالی که آشنای به حقتان و دشمن دشمنانتان و دوستدار

لِأَوْلِيَاءِكُمَا، مُؤْمِنًا بِمَا آمَنْتُمَا بِهِ، كَافِرًا بِمَا كَفَرْتُمَا بِهِ، مُحَقِّقًا لِمَا

دوستانتان هستم، و به آنچه شما به آن ایمان آورده‌اید، ایمان آورده و آنچه را کافر شده‌اید، کافر، و آنچه را بر حق دانسته‌اید،

حَقَّقْتُمَا، مُبِطِلًا لِّمَا أَبْطَلْتُمَا، اسْأَلُ اللَّهَ رَبِّي وَرَبَّكُمَا، أَنْ يَجْعَلَ حَظِّي
 حَقَّ شَمْرَدِه و آنچه را باطل می‌دانید، باطل می‌شمارم، از خداوندی که پروردگار من و شماست می‌خواهم که بهره‌ام را
 مِنْ زِيَارَتِكُمَا الصَّلَاةَ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، وَأَنْ يَزُودَنِي مُرَافَقَتِكُمَا فِي
 از زیارت شما را درود بر محمد خاندان پاکش قرار دهد، و همنشینی با شما و پدران شایسته‌تان را در
 الْجَنَانِ مَعَ آبَائِكُمَا الصَّالِحِينَ، وَاسْأَلُهُ أَنْ يُعْتِقَ رَقَبَتِي مِنَ النَّارِ،
 بهشت روزیم گرداند، و از او می‌خواهم که مرا از آتش دوزخ رهایی بخشد
 وَيَزُودَنِي شِفَاعَتِكُمَا وَمُصَاحَبَتِكُمَا، وَيُعَرِّفَ بَيْنِي وَبَيْنَكُمَا، وَلَا
 و شفاعت و همراهی شما را روزیم گرداند، و مرا با شما آشنا کند، و
 يَسْلُبَنِي حُبَّكُمَا وَحُبَّ آبَائِكُمَا الصَّالِحِينَ، وَأَنْ لَا يَجْعَلَهُ آخِرَ الْعَهْدِ مِنْ
 محبت شما و پدران شایسته‌تان را از من نگیرد، و این زیارت را آخرین زیارت از شما
 زِيَارَتِكُمَا، وَيَحْشُرَنِي مَعَكُمْ فِي الْجَنَّةِ بِرَحْمَتِهِ، اللَّهُمَّ ارْزُقْنِي حُبَّهُمَا،
 قرار ندهد، و به رحمتش مرا با شما در بهشت محشور کند، خدایا محبت آنان را روزیم کن
 وَتَوَفَّنِي عَلَى مِلَّتِهِمَا، اللَّهُمَّ الْعَنْ ظَالِمِي آلِ مُحَمَّدٍ حَقَّهُمْ، وَأَنْتَقِمَ مِنْهُمْ،
 و مرا بر دین آنان بمیران، خدایا کسانی را که در حق خاندان محمد ستم نمودند، لعنت کن و از آنان انتقام بگیر
 اللَّهُمَّ الْعَنْ الْأَوَّلِينَ مِنْهُمْ وَالْآخِرِينَ، وَضَاعِفَ عَلَيْهِمُ الْعَذَابَ، وَأَبْلُغْ
 خدایا اولین و آخرین آنان را لعنت کن و عذابشان بیافزای، و
 بِهِمْ وَبِأَشْيَاعِهِمْ وَمُحِبِّيهِمْ وَمُتَّبِعِيهِمْ اسْفَلَ دَرَكٍ مِنَ الْجَحِيمِ، إِنَّكَ عَلَى
 آنان و پیروان و دوستداران و متابعتان آنان را به پایین‌ترین درجه دوزخ داخل کن، چرا که تو به یقین بر
 كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، اللَّهُمَّ عَجِّلْ فَرَجَ وَلِيِّكَ وَابْنِ وَلِيِّكَ، وَاجْعَلْ فَرَجَنَا مَعَ
 هر کاری توانایی، خدایا فرج ولی و فرزند ولایت را نزدیک گردان و گشایش (امور) ما را با
 کلیات مفاتیح نوین، ص: ۴۸۴

فَرَجِهِمْ يَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ.

فرج آنان قرار ده، ای مهربانترین مهربانان.

آنگاه برای خود و پدر و مادر دعا کن و هر دعایی خواستی بخوان. سپس دو رکعت نماز زیارت در حرم مطهر آن دو امام بجا آور
 و بعد از آن آنچه دوست داری از خداوند طلب کن [۶۱۱] (بعضی نقل کرده‌اند که رواق پشت سر آن بزرگواران و حدود یک متر
 از حرم مطهر جزء مسجدی بوده که ضمیمه حرم مطهر شده است).
 یادآوری:

زیارات مشترک دیگری نیز برای آن دو بزرگوار نقل شده، امّا با توجه به این که زیارت جامعه کبیره (که ذکرش در اواخر بخش
 زیارات خواهد آمد) مصدر و مبدأش خود امام هادی علیه السلام است و این کلمات بلیغ و فصیح که برخوردار از همه مراتب
 اظهار ارادت و بیان فضایل و مکارم است، از خود آن جناب صادر شده، از ذکر زیارت مشترک دیگری صرف نظر می‌کنیم و به
 زائر محترم توصیه می‌کنیم که زیارت پربرکت جامعه را خطاب به هر دو بزرگوار قرائت کند.

زیارت مخصوص امام هادی علیه السلام:

مرحوم «علّامه مجلسی» در «بحارالانوار» و «سید بن طاووس» در «مصباح الزائر» برای هر یک از آن دو امام همام علیهما السلام زیارت مخصوصی را به همراه صلوات مخصوص ذکر کرده‌اند که اگر چه طولانی است امّا به جهت فواید و برکاتی که در آن مندرج است شایسته است نقل شود. می‌نویسند: هر گاه به «سرّ من رأی» رسیدی غسل کن و پاکیزه‌ترین جامه‌های خود را بپوش و با وقار و طمأنینه حرکت نما، وقتی به در حرم رسیدی با این عبارات اجازه ورود بخواه:

ءَاذْخُلُ يَا نَبِيَّ اللَّهِ، ءَاذْخُلُ يَا امِيرَ الْمُؤْمِنِينَ، ءَاذْخُلُ يَا فَاطِمَةَ الزَّهْرَاءُ،

آیا داخل شوم ای پیامبر خدا، آیا داخل شوم ای امیر مؤمنان، آیا داخل شوم ای فاطمه زهرا

سَيِّدَةَ نِسَاءِ الْعَالَمِينَ، ءَاذْخُلُ يَا مَوْلَايَ الْحَسَنَ بْنَ عَلِيٍّ، ءَاذْخُلُ يَا

سرور بانوان جهانیان، آیا داخل شوم ای مولای من حسن بن علی، آیا داخل شوم ای

مَوْلَايَ الْحُسَيْنَ بْنَ عَلِيٍّ، ءَاذْخُلُ يَا مَوْلَايَ عَلِيَّ بْنَ الْحُسَيْنِ، ءَاذْخُلُ

مولای من حسین بن علی، آیا داخل شوم ای مولای من علی بن حسین، آیا داخل شوم

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۴۸۵

يَا مَوْلَايَ مُحَمَّدَ بْنَ عَلِيٍّ، ءَاذْخُلُ يَا مَوْلَايَ جَعْفَرَ بْنَ مُحَمَّدٍ، ءَاذْخُلُ يَا

ای مولای من محمد بن علی، آیا داخل شوم ای مولای من جعفر بن محمد، آیا داخل شوم ای

مَوْلَايَ مُوسَى بْنَ جَعْفَرٍ، ءَاذْخُلُ يَا مَوْلَايَ عَلِيَّ بْنَ مُوسَى، ءَاذْخُلُ يَا

مولای من موسی بن جعفر، آیا داخل شوم ای مولای من علی بن موسی، آیا داخل شوم ای

مَوْلَايَ مُحَمَّدَ بْنَ عَلِيٍّ، ءَاذْخُلُ يَا مَوْلَايَ اَبَا الْحَسَنِ عَلِيَّ بْنَ مُحَمَّدٍ،

مولای من محمد بن علی، آیا داخل شوم ای مولای من ای ابا الحسن علی بن محمد

ءَاذْخُلُ يَا مَوْلَايَ يَا اَبَا مُحَمَّدٍ الْحَسَنَ بْنَ عَلِيٍّ، ءَاذْخُلُ يَا مَلَائِكَةَ اللَّهِ

آیا داخل شوم ای مولای من ای ابا محمد حسن بن علی، آیا داخل شوم ای فرشتگان خدا

الْمُؤَكَّلِينَ بِهَذَا الْحَرَمِ الشَّرِيفِ.

که در این حرم شریف مأمورید.

سپس با مقدم داشتن پای راست، داخل شو و نزد ضریح امام هادی علیه السلام رو به قبر و پشت به قبله بایست و پس از گفتن صد مرتبه «اللّٰهُ اَكْبَرُ» بگو:

السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا اَبَا الْحَسَنِ عَلِيَّ بْنَ مُحَمَّدٍ الزَّكِيَّ الرَّاشِدَ، النُّورَ الثَّقِيْبَ،

سلام بر تو ای ابا الحسن علی بن محمد آن پاکیزه رشد یافته، و نور تابان

وَرَحْمَةَ اللَّهِ وَبَرَكَاتِهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا صَفِيَّ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا سِرَّ اللَّهِ،

و رحمت و برکات خدا بر تو باد، سلام بر تو ای برگزیده خدا، سلام بر تو ای رازدار خدا

السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا امِينَ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا حَبْلَ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا آلَ

سلام بر تو ای امین خدا، سلام بر تو ای وسیله (ارتباط با) خدا، سلام بر تو ای پیرو

اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا خَيْرَةَ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا صَفْوَةَ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ

خداوند، سلام بر تو ای انتخاب شده خدا، سلام بر تو ای برگزیده خدا، سلام بر تو

يَا حَقَّ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا حَبِيبَ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا نُورَ الْأَنْوَارِ،

ای (بنده بر) حق خداوند، سلام بر تو ای حبیب خدا، سلام بر تو ای روشنایی نورها

السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا زَيْنَ الْأَبْرَارِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا سَلِيلَ الْأَخْيَارِ، السَّلَامُ
سلام بر تو ای زینت نیکان، سلام بر تو ای سرسلسله خوبان، سلام
عَلَيْكَ يَا عُنْصَرَ الْأَطْهَارِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا حُجَّةَ الرَّحْمَنِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ
بر تو ای اصل و ریشه پاکان، سلام بر تو ای حجت خداوند رحمان، سلام بر تو
کلیات مفاتیح نوین، ص: ۴۸۶

يَا رُكْنَ الْإِيمَانِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا مَوْلَى الْمُؤْمِنِينَ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا وَلِيَّ
ای اساس ایمان، سلام بر تو ای مولای مؤمنان، سلام بر تو ای سرپرست
الصَّالِحِينَ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا عِلْمَ الْهُدَى السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا حَلِيفَ التَّقَى
شایستگان، سلام بر تو ای نشانه هدایت، سلام بر تو ای هم‌پیمان و همدم پرهیزکاری
السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا عَمُودَ الدِّينِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا بِنَّ خَاتَمِ النَّبِيِّينَ، السَّلَامُ
سلام بر تو ای ستون دین، سلام بر تو ای فرزند خاتم پیامبران، سلام
عَلَيْكَ يَا بِنَّ سَيِّدِ الْوَصِيِّينَ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا بِنَّ فَاطِمَةَ سَيِّدَةَ نِسَاءِ
بر تو ای فرزند آقا و سرور جانشینان، سلام بر تو ای فرزند فاطمه سرور بانوان
الْعَالَمِينَ، السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا الْأَمِينُ الْوَفِيُّ، السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا الْعَلَمُ
جهانیان، سلام بر تو ای امانتدار باوفا، سلام بر تو ای نشانه
الرِّضَى، السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا الرَّاهِدُ التَّقَى، السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا الْحُجَّةُ عَلَى
رضایت، سلام بر تو ای پارسای پرهیزکار، سلام بر تو ای حجت بر
الْخَلْقِ أَجْمَعِينَ، السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا التَّالِي لِلقُرْآنِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا
تمامی مخلوقات، سلام بر تو ای تلاوت کننده قرآن، سلام بر تو ای
الْمُبَيِّنُ لِلْحَلَالِ مِنَ الْحَرَامِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا الْوَلِيُّ النَّاصِحُ، السَّلَامُ
جدا کننده حلال از حرام، سلام بر تو ای سرپرست خیرخواه، سلام
عَلَيْكَ أَيُّهَا الطَّرِيقُ الْوَاضِحُ، السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا النَّجْمُ اللَّائِحُ، أَشْهَدُ يَا
بر تو ای راه روشن، سلام بر تو ای ستاره درخشان، گواهی می‌دهم ای
مَوْلَايَ يَا أَبَا الْحَسَنِ أَنَّكَ حُجَّةُ اللَّهِ عَلَى خَلْقِهِ، وَخَلِيفَتُهُ فِي بَرِّيَّتِهِ،

مولای من ای ابا الحسن که تو به یقین حجت خدا بر مخلوقاتش و جانشین در میان آفریدگانش
و امینش در شهرها و گوااهش بر بندگان هستی، و گواهی می‌دهم که تویی به یقین اساس پرهیزکاری و درگاه

الْهُدَى وَالْعُرْوَةُ الْوُثْقَى وَالْحُجَّةُ عَلَى مَنْ فَوْقَ الْأَرْضِ وَمَنْ تَحْتَ

هدایت، و ریسمان محکم (خدا) و حجت بر کسانی که روی زمین و زیر خاکند
النَّارِ وَأَشْهَدُ أَنَّكَ الْمُطَهَّرُ مِنَ الذُّنُوبِ، الْمُبَرَّرُ مِنَ الْعُيُوبِ، وَالْمُخْتَصَّصُ
و گواهی می‌دهم که تویی به یقین پاک از گناهان، و پاکیزه از هر عیب، و گرامی

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۴۸۷

بِكْرَامَةِ اللَّهِ، وَالْمُحَبَّبُ بِحُجَّتِهِ اللَّهُ، وَالْمَوْهُوبُ لَهُ كَلِمَةُ اللَّهِ، وَالرُّكْنُ الَّذِي

نزد خدا، و مفتخر به حجت خداوند بودن، و کسی که کلام خداوند به او بخشیده شده و تکیه گاهی که
 يَلْبِغُ إِلَيْهِ الْعِبَادُ، وَتُحْيِي بِهِ الْبِلَادُ، اَشْهَدُ يَا مَوْلَايَ اَنِّي بَكَ وَبَابَائِكَ
 بندگان به آن پناه برند، و شهرها به آن آباد شود، ای مولای من گواهی می‌دهم که به تو و پدران و
 وَاَبْنَاؤِكَ مُوقِنٌ مُّقِرٌّ، وَ لَكُمْ تَابِعٌ فِي ذَاتِ نَفْسِي وَ شَرَايعِ دِينِي وَ خَاتِمَهُ
 فرزندان یقین و اقرار دارم، و در درون جانم پیرو شمایم، و قوانین دینم و عاقبت
 عَمَلِي وَ مُتَقَلَّبِي وَ مَثْوَايَ، وَ اَنِّي وَلِيُّ لِمَنْ وَالَاكُمْ، عَدُوٌّ لِمَنْ عَادَاكُمْ،
 عملم، و در بازگشت و جایگاهم، و به یقین با دوستان شما دوست و با دشمنانتان دشمنم
 مُؤْمِنٌ بِسِرِّكُمْ وَ عَلَانِيَتِكُمْ، وَ اَوْلَاكُمْ وَ اٰخِرِكُمْ، يَا بِي اَنْتَ وَ اُمِّي وَ السَّلَامُ
 به پنهان و آشکار و اولین و آخرینان ایمان دارم، پدرم و مادرم فدای شما، و درود
 عَلَيْكَ وَ رَحْمَةُ اللّٰهِ وَ بَرَكَاتُهُ * آنگاه ضریح را ببوس و طرف راست صورت را بر آن بگذار و رحمت و برکات خدا بر تو
 باد.*****

سپس طرف چپ را بگذار و بگو: اللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰی مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ، وَ صَلِّ عَلٰی
 ***** خدایا درود فرست بر محمد و خاندان محمد و درود فرست بر
 حُجَّتِكَ الْوَفِيِّ، وَ وَلِيِّكَ الزَّكِيِّ، وَ اَمِينِكَ الْمُزْتَضِي وَ صَفِيِّكَ الْهَادِي
 حجت باوفا و دوستدار پاکیزه و امین مورد رضایت، و برگزیده هدایتگر،
 وَ صِرَاطِكَ الْمُسْتَقِيمِ، وَ الْجَادَّةِ الْعُظْمَى وَ الطَّرِيقَةَ الْوَسْطَى وَ نُورِ قُلُوبِ
 و راه راست و جاده با عظمت، و راه مستقیم و صحیح و روشنی دلهای
 الْمُؤْمِنِينَ، وَ وَلِيِّ الْمُتَّقِينَ، وَ صَاحِبِ الْمُخْلِصِينَ، اللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰی
 مؤمنان و سرپرست پرهیزکاران و همدم مخلصان، خدایا درود فرست بر
 سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَ اَهْلِ بَيْتِهِ، وَ صَلِّ عَلٰی عَلِيِّ بْنِ مُحَمَّدٍ الرَّاشِدِ الْمَعْصُومِ
 آقا و سرور ما محمد و خاندان پاکش، و درود فرست بر علی بن محمد آن امام رشدیافته و مصون
 مِنَ الزَّلَلِ، وَ الطَّاهِرِ مِنَ الْخَلَلِ، وَ الْمُتَّقِعِ اِيْنِكَ بِالْاَمَلِ، الْمَبْلُوُّ بِالْفِتَنِ،
 از لغزش، و پاک از هر عیب، و آن که تمام امیدش به تو بود، آن گرفتار در میان فتنه‌ها
 وَ الْمُخْتَبِرِ بِالْمَحَنِ، وَ الْمُتَمَتِّنِ بِحُسْنِ الْبُلُوِي وَ صَبْرِ الشُّكُوِي مُرْشِدِ
 و آزموده با غم و اندوه، و امتحان شده با آزمایش نیکو و صبر بر شکایت، آن راهنمای
 کلیات مفاتیح نوین، ص: ۴۸۸

عِبَادِكَ، وَ بَرَكَهٖ بِلَادِكَ، وَ مَحَلِّ رَحْمَتِكَ، وَ مُسْتَوْدِعِ حِكْمَتِكَ، وَ الْقَائِدِ
 بندگان و برکت شهرهایت و جایگاه رحمت و امانتدار حکمتت، و راهنمای
 اِلَى جَنَّتِكَ، الْعَالِمِ فِي بَرِّيَّتِكَ، وَ الْهَادِي فِي خَلِيقَتِكَ، الَّذِي اِزْتَضَيْتَهُ
 به سوی بهشت، دانای در میان مخلوقات و هدایتگر در میان آفریدگانت، آن که از او خوشنودی
 وَ اِتْتَجَبْتَهُ، وَ اخْتَرْتَهُ لِمَقَامِ رَسُوْلِكَ فِي اُمَّتِهِ، وَ اَلْزَمْتَهُ حِفْظَ شَرِيْعَتِهِ،
 و او را انتخاب نموده و برای جانشینی پیامبرت در میان امتش برگزیدی، و او را بر حفظ آیینش و ادا نمودی
 فَاسْتَقَلَّ بِاَعْبَاءِ الْوَصِيَّةِ نَاهِضًا بِهَا، وَ مُضْطَلِعًا بِحَمْلِهَا، لَمْ يَعْثُرْ فِي

پس به تنهایی بار سنگین جانشینی را بدوش کشید، و (مسئولیت) حملش را به عهده گرفت، در هیچ مشکلی مُشْکِل، وَلَا هَفَا فِي مُعْضِلٍ، بَلْ كَشَفَ الْعُمَّةَ، وَسَدَّ الْفُرْجَةَ، وَادَى

نلغزید، و در هیچ کار سختی در مانده نشد، بلکه هر غمی را بر طرف نمود و جلوی هر شکاف و تفرقه‌ای را گرفت، و وظیفه‌اش را الْمُفْتَرَضَ، اللَّهُمَّ فَكَمَا أَفْرَزْتَ نَاطِرَ نَبِيِّكَ بِهِ فَرَقَهُ دَرَجَتَهُ، وَاجْزَلْ

انجام داد، خدایا پس همان گونه که دیدگان پیامبرت را به او روشن گرداندی، پس او را به درجه‌اش برسان، لَدَيْكَ مَثُوبَتُهُ، وَصَلَّ عَلَيْهِ، وَبَلَّغَهُ مِنَّا تَحِيَّهً وَسَلَامًا، وَآتِنَا مِنْ لَدُنْكَ فِي

و پاداشش را در پیشگاهت فراوان کن، و بر او درود فرست و از جانب ما درود و سلامی به او برسان، و به واسطه دوستی او مُوَالَاتِهِ فَضْلًا وَاحْسَانًا، وَمَغْفِرَةً وَرِضْوَانًا، أَنْكَ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ.

از نزد خودت لطف و احسان و آمرزش و خوشنودیت را عطایمان کن چرا که تو صاحب لطف و بزرگ هستی سپس نماز زیارت بخوان و پس از سلام نماز بگو:

اللَّهُمَّ يَا ذَا الْقُدْرَةِ الْجَامِعَةِ، وَالرَّحْمَةَ الْوَاسِعَةَ، وَالْمِنَّةَ الْمُتَتَابِعَةَ،

ای خدا، ای صاحب قدرت فراگیر و رحمت گسترده و منت‌های پی در پی

وَالْأَلَاءِ الْمُتَوَاتِرَةِ، وَالْأَيَادِي الْجَلِيلَةَ، وَالْمَوَاهِبِ الْجَزِيلَةَ، صَلِّ عَلَيَّ

و نعمت‌های پیاپی، و لطف و احسان با عظمت، و بخشش‌های فراوان، بر محمد

مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ الصَّادِقِينَ، وَاعْظِنِي سُؤْلِي وَاجْمَعْ شَمْلِي وَلَمْ

و خاندان راست گفتارش درود فرست، و خواسته‌ام را عطا کن، و امور پراکنده‌ام را جمع کن و پریشانیم را برطرف

شَعْنِي وَزَكِّ عَمَلِي وَلَا تُرْغِ قَلْبِي بَعْدَ إِذْ هَدَيْتَنِي وَلَا تُزِلَّ قَدَمِي وَلَا

کن، و عملم را پاکیزه گردان، و دلم را بعد از آنکه هدایت نمودی (از راه حق) منحرف مگردان، و قدمم را (از راه حق) نلغزان،

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۴۸۹

تَكِلْنِي إِلَى نَفْسِي طَرْفَةً عَيْنٍ أَبَدًا، وَلَا تُحَيِّبْ طَمَعِي وَلَا تُبَدِّ عَوْرَتِي

و مرا هیچگاه چشم بر هم زدنی به خودم وا مگذار، و امیدم (به رحمت) را ناامید مگردان، و عیبم را آشکار مکن

وَلَا تَهْتِكْ سِتْرِي وَلَا تُوحِشْنِي وَلَا تُؤْيِسْنِي وَكُنْ لِي رَوْفًا رَحِيمًا،

و پرده آبرویم را پاره نکن و مرا به وحشت نیانداز و مأیوس نکن، و نسبت به من با محبت و مهربان باش

وَاهْدِنِي وَزَكِّنِي وَطَهِّرْنِي وَصَفِّنِي وَاصْطَفِنِي وَخَلِّصْنِي وَاسْتَخْلِصْنِي

و مرا هدایت کن و پاکیزه و پاک گردان، و مرا خالص گردان و برگزین، و مرا رهایی بخش و نجات ده

وَاصْنَعْنِي وَاصْطِنَعْنِي وَقَرِّبْنِي إِلَيْكَ وَلَا تُبَاعِدْنِي مِنْكَ، وَالْطُّفَّ بِي وَلَا

و مرا سامان ده و (بر انجام فرامینت) پاییند گردان، و به درگاہت نزدیک کن و از خود دورم مساز، و به من مهربانی کن و در حقم

تَجْفُنِي وَاکْرِمْنِي وَلَا تُهَيِّئْ وَمَا اسْتَلَّكَ فَلَا تَحْرِمْنِي وَمَا لَا اسْتَلَّكَ

جفا نکن، و مرا گرامی دار و خواریم مکن، و از آنچه از تو می‌خواهم محروم نفرما، و آنچه از تو درخواست نکرده‌ام

فَاجْمَعْهُ لِي بِرَحْمَتِكَ يَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ، وَاسْتَلَّكَ بِحُرْمَتِهِ وَجْهَكَ

برایم مهیا ساز، به رحمت ای مهربان‌ترین مهربانان، و از تو می‌خواهم به حرمت ذات

الْكَرِيمِ، وَبِحُرْمَتِهِ نَبِيِّكَ مُحَمَّدٍ صَلَّى عَلَيْهِ وَآلِهِ، وَبِحُرْمَتِهِ أَهْلِ بَيْتِ

بخشنده‌ات و به حرمت پیامبرت محمد- که درود تو بر او و خاندان پاکش باد- و به حرمت خاندان

رَسُولِكَ امِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيٍّ، وَالْحَسَنِ وَالْحُسَيْنِ، وَعَلِيٍّ وَمُحَمَّدٍ
 پیامبرت، امیر مؤمنان علی، و حسن و حسین و علی و محمد
 وَجَعْفَرٍ وَمُوسَى وَعَلِيٍّ وَمُحَمَّدٍ، وَالْحَسَنِ، وَالْخَلْفِ الْبَاقِي
 و جعفر و موسی، علی و محمد، علی و حسن و جانشین پاینده
 صَلَوَاتِكَ وَبَرَكَاتِكَ عَلَيْهِمْ، اِنْ تُصَلِّيَ عَلَيْهِمْ اَجْمَعِينَ، وَتُعَجِّلَ فَرَجَ
 - که درود و برکات تو بر آنان باد- (از تو می‌خواهم) که بر تمامی آنان درود فرستی و با فرمانت در فرج
 قَائِمِهِمْ بِأَمْرِكَ، وَتَنْصُرَهُ وَتَنْصِرَ بِهِ لِدِينِكَ، وَتَجْعَلَنِي فِي جُمَّلِهِ
 قائم آنان تعجیل کنی، و او را یاری کن و دینت را به کمک او یاری ده و مرا در زمره نجات‌یافتگان به دست او
 النَّاجِينَ بِهِ، وَالْمُخْلِصِينَ فِي طَاعَتِهِ، وَاسْأَلُكَ بِحَقِّهِمْ لَمَّا اسْتَجَبْتَ لِي
 و خالصان در اطاعتش قرار ده، و به حق آنان از تو می‌خواهم که خواسته‌ام را اجابت
 دَعْوَتِي وَقَضَيْتَ حَاجَتِي وَاعْطَيْتَنِي سُؤْلِي وَأُمِّيَّتِي وَكَفَيْتَنِي مَا
 نموده و حاجتم را برآورده سازی و درخواست و آرزویم را عطا نمایی و آنچه

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۴۹۰

اهْمَنِي مِنْ أَمْرِ دُنْيَايَ وَآخِرَتِي يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ، يَا نُورَ يَا بُرْهَانَ، يَا
 از امور دنیا و آخرتم مرا به زحمت انداخته کفایت کنی، ای مهربان‌ترین مهربانان، ای نور، ای دلیل قاطع، ای
 مُنِيرٌ يَا مُبِينٌ، يَا رَبَّ اكْفِنِي شَرَّ الشُّرُورِ، وَآفَاتِ الدُّهُورِ، وَاسْأَلُكَ
 روشنی بخش، ای آشکارکننده، ای پروردگار من، مرا از شر اشرار و گزند روزگار حفظ کن، و از تو می‌خواهم
 النَّجَاةَ يَوْمَ يُنْفَخُ فِي الصُّورِ، سِيسَ آنچه دوست داری از خدا بخواه و این دعا را زیاد بگو: یا
 رهایی (از دوزخ) را در روزی که در صور دمیده خواهد شد*****
 عُدَّتِي عِنْدَ الْعُدَدِ، وَيَا رَجَائِي وَالْمُعْتَمِدَ، وَيَا كَهْفِي وَالسَّنَدَ، يَا وَاحِدٌ يَا
 ذخیره‌ام در میان ذخیره‌ها، و ای امید و تکیه گاهم و ای پناهگاه و پشتیبانم، ای یگانه‌ای
 احْدُ، وَيَا قُلُّ هُوَ اللَّهُ احْدُ، اسْأَلُكَ اللَّهُمَّ بِحَقِّ مَنْ خَلَقْتَ مِنْ خَلْقِكَ، وَلَمْ
 یکتا، وای که گفתי: «بگو خداوند یکتا و یگانه است»، خدایا از تو می‌خواهم به حق مخلوقات (برگزیده) از میان آفریدگانت، که
 تَجْعَلَ فِي خَلْقِكَ مِثْلَهُمْ احْدًا، صَلِّ عَلَى جَمَاعَتِهِمْ، وَافْعَلْ بِي كَذَا وَكَذَا.
 در میان آنان کسانی را مانند ایشان قرار نداده‌ای، بر تمام آنان درود فرست و درباره من چنین و چنان کن.
 و به جای »

وافعل بی کذا و کذا

« حاجت خویش را بخواه، چرا که روایت شده که آن حضرت فرمود:

من از خداوند تقاضا کرده‌ام کسی را که در روزه من این دعا را بخواند، ناامید برنگرداند. [۶۱۲]

زیارت مخصوص امام حسن عسکری علیه السلام:

«عَلَّامَهُ مَجْلِسِي» در «بحارالانوار» و «سید بن طاووس» در «مصباح الزائر» پس از نقل زیارت مزبور می‌نویسند: هرگاه اراده کردی که
 امام حسن عسکری علیه السلام را زیارت کنی پس از انجام آنچه در زیارت امام هادی علیه السلام گذشت مقابل ضریح مقدس

امام عسکری علیه السلام می‌ایستی و می‌گویی:

السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا مَوْلَايَ يَا ابا مُحَمَّدٍ الْحَسَنَ بْنَ عَلِيٍّ، الْهَادِيَ الْمُهْتَدِي

سلام بر تو ای مولای من ای ابا محمد، حسن بن علی، ای هدایتگر هدایت یافته

وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا وَلِيَّ اللَّهِ وَابْنَ اَوْلِيَّائِهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ

و رحمت و برکات خدا بر تو باد، سلام بر تو ای ولی خدا و فرزند اولیایش، سلام بر تو

يَا حُجَّةَ اللَّهِ وَابْنَ حُجَجِهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا صَفِيَّ اللَّهِ وَابْنَ اَصْفِيَّائِهِ،

ای حجت خدا و فرزند حجت‌هایش (بر مخلوقات)، سلام بر تو ای برگزیده خدا و فرزند برگزیدگانش

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۴۹۱

السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا خَلِيفَةَ اللَّهِ وَابْنَ خُلَفَائِهِ وَابَا خَلِيفَتِهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا بَن

سلام بر تو ای جانشین خدا (در زمین) و فرزند جانشینانش و پدر جانشینش، سلام بر تو ای فرزند

خَاتَمِ النَّبِيِّينَ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا بَنَ سَيِّدِ الْوَصِيِّينَ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا بَن

خاتم پیامبران، سلام بر تو ای فرزند آقا و سرور جانشینان، سلام بر تو ای فرزند

اميرِ الْمُؤْمِنِينَ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا بَنَ سَيِّدَةِ نِسَاءِ الْعَالَمِينَ، السَّلَامُ عَلَيْكَ

امیر مؤمنان، سلام بر تو ای فرزند سرور بانوان جهانیان، سلام بر تو

يَابْنَ الْأَنْبِيَاءِ الْهَادِينَ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا بَنَ الْأَوْصِيَاءِ الرَّاشِدِينَ، السَّلَامُ

ای فرزند امامان هدایتگر، سلام بر تو ای فرزند جانشینان رشد یافته، سلام

عَلَيْكَ يَا عِصْمَةَ الْمُتَّقِينَ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا اِمَامَ الْفَاتَرِينَ، السَّلَامُ عَلَيْكَ

بر تو ای عصمت پرهیزکاران، سلام بر تو ای پیشوای رستگاران، سلام بر تو

يَا رُكْنَ الْمُؤْمِنِينَ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا فَرْجَ الْمَلْهُوفِينَ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا

ای تکیه‌گاه مؤمنان، سلام بر تو ای مایه آرامش غمزدگان، سلام بر تو ای

وَارِثَ الْأَنْبِيَاءِ الْمُتَّبِعِينَ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا خازِنَ عِلْمٍ وَصِيَّ رَسُولِ

وارث پیامبران برگزیده، و سلام بر تو ای گنجینه دانش جانشین رسول

اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا الدَّاعِي بِحُكْمِ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا النَّاطِقُ

خدا، سلام بر تو ای دعوت کننده به حکم خدا، سلام بر تو ای گویا

بِكِتَابِ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا حُجَّةَ الْحُجَجِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا هَادِيَ

به کتاب خدا، سلام بر تو ای حجت حجت‌ها (ای خدا)، سلام بر تو ای راهنمای

الْأُمَّمِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا وَلِيَّ النُّعْمِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا عَيْبَةَ الْعِلْمِ،

امت‌ها، سلام بر تو ای صاحب نعمتها، سلام بر تو ای جایگاه دانش

السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا سَفِينَةَ الْحِلْمِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا ابا الْاِمَامِ الْمُنتَظَرِ،

سلام بر تو ای کشتی شکیبایی، سلام بر تو ای پدر امامی که انتظارش کشیده می‌شود

الظَّاهِرَةَ لِلْعَاقِلِ حُجَّتُهُ، وَالثَّابِتَةَ فِي الْيَقِينِ مَعْرِفَتُهُ، الْمُحْتَجِّبِ عَنِ اَعْيُنِ

آن که حجتش بر خردمندان آشکار است، و شناختش به یقین ثابت است، آن که از دیدگان ستمگران

الظَّالِمِينَ، وَالْمُعْتَبِ عَنِ دَوْلَةِ الْفَاسِقِينَ، وَالْمُعِيدِ رُبَّنَا بِهِ الْاِسْلَامُ جَدِيداً

پنهان و از حکومت بدکاران ناپیداست، و پروردگار ما به وسیله او اسلام را بعد از ضعیف شدن

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۴۹۲

بَعْدَ الْإِنِّطِمَاسِ، وَالْقُرْآنَ غَضًّا بَعْدَ الْإِنْدِرَاسِ، أَشْهَدُ يَا مَوْلَايَ أَنَّكَ أَقَمْتَ

تجدید حیات کرده، و قرآن را بعد از فراموشی یادآوری می‌کند، گواهی می‌دهم ای مولای من که تو به یقین نماز را

الصَّلَاةَ، وَآتَيْتَ الزَّكَاةَ، وَأَمَرْتَ بِالْمَعْرُوفِ، وَنَهَيْتَ عَنِ الْمُنْكَرِ،

پیا داشته و زکات دادی و امر به معروف و نهی از منکر کرده

وَدَعَوْتَ إِلَى سَبِيلِ رَبِّكَ بِالْحُكْمِ وَالْمَوْعِظَةِ الْحَسَنَةِ، وَعَبَدْتَ اللَّهَ

و با دانش و پند نیکو به راه پروردگارت دعوت نمودی و خدا را

مُخْلِصًا حَتَّىٰ آتَيْكَ الْيَقِينَ، اسْتَلُّ اللَّهَ بِالشَّانِ الَّذِي لَكُمْ عِنْدَهُ، أَنْ يَتَقَبَّلَ

خالصانه عبادت کردی تا زمان وفات فرا رسید، از خدا می‌خواهم به حق جایگاهی که نزد او دارید، زیارتی از

زِيَارَتِي لَكُمْ، وَيَشْكُرَ سَعْيِي إِلَيْكُمْ، وَيَسْتَجِيبَ دُعَائِي بِكُمْ، وَيَجْعَلَنِي

شما را بپذیرد و تلاشم در رسیدن به درگاهتان را پاداش داده و دعایم را به واسطه شما اجابت کند، و مرا از

مِنْ أَنْصَارِ الْحَقِّ وَاتِّبَاعِهِ، وَأَشْيَاعِهِ وَمَوَالِيهِ وَمُحِبِّيهِ، وَالسَّلَامُ عَلَيْكَ

یاوران و تابعین و پیروان و دوستان و دوستانان حق قرار دهد و سلام و رحمت و

وَرَحْمَةً اللَّهُ وَبَرَكَاتُهُ* آنگاه ضریح را می‌بوسی و طرف راست صورت و سپس طرف چپ را بر برکات خدا بر تو

باد،*****

روی آن می‌گذاری و می‌گویی: اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَاهْلِ بَيْتِهِ، وَصَلِّ

***** خدایا درود فرست بر آقا و سرور ما محمد و خاندان پاکش، و درود فرست

عَلَى الْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ الْهَادِي إِلَى دِينِكَ، وَالِدَاعِي إِلَى سَبِيلِكَ، عَلِمَ

بر حسن بن علی، آن راهنمای دینت و دعوت کننده به راهت، نشانه

الْهُدَى وَمَنَارِ التَّقَى وَمَعْدِنِ الْحِجَى وَمَاوَى النَّهْيِ وَغَيْثِ الْوُورَى

هدایت و پرهیزکاری، و معدن عقل و جایگاه خرد و باران (رحمت) بر خلق

وَسَحَابِ الْحِكْمَةِ، وَبَحْرِ الْمَوْعِظَةِ، وَوَارِثِ الْأَيْمَةِ، وَالشَّهِيدِ عَلَى الْأُمَّةِ،

و ابر دانش و دریای موعظه و وارث امامان و گواه بر امت

الْمَعْصُومِ الْمَهْدَبِ، وَالْفَاضِلِ الْمُقَرَّبِ، وَالْمُطَهَّرِ مِنَ الرَّجْسِ، الَّذِي

و معصوم و پاکیزه و بافضیلت و مقرب خدا، و پاک از هر پلیدی، که

وَرَّثْتَهُ عِلْمَ الْكِتَابِ، وَالْهَمَّتَهُ فَضْلَ الْخُطَابِ، وَنَصَبْتَهُ عَلِمًا لِأَهْلِ

او را وارث علم کتاب (و آگاهی بر قرآن) قرار دادی، و داوری عادلانه را به او الهام کردی، و او را نشانه‌ای برای (راهنمایی)

مسلمانان

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۴۹۳

قِبَلَتِكَ، وَقَرَنْتَ طَاعَتَهُ بِطَاعَتِكَ، وَفَرَضْتَ مَوَدَّتَهُ عَلَى جَمِيعِ خَلْقِكَ،

قرار دادی، و اطاعت از او را به اطاعت خویش مقرون ساختی، و دوستیش را بر تمامی آفریدگانت واجب ساختی

اللَّهُمَّ فَكَمَا أَنَابَ بِحُسْنِ الْإِخْلَاصِ فِي تَوْحِيدِكَ، وَازْدَى مَنْ خَاصَ

خدایا، پس همان گونه که با اخلاص نیکو در یکتاپرستیت به سوی تو بازگشت و کسانی را که برای تو شبیه قرار دادند فی تشبیهک، و حامی عن اهل الایمان بک، فَصَلِّ يَا رَبِّ عَلَيْهِ صَلَاةً را هلاک ساخت، و از کسانی که به تو ایمان داشتند حمایت نمود، پس ای پروردگار من بر او درودی فرست که او را یَلْحَقُ بِهَا مَحَلَّ الْخَاشِعِينَ، وَيَعْلُو فِي الْجَنَّةِ بِدَرَجَةٍ جَدَّه خَاتَم النَّبِيِّينَ، به جایگاه خاشعان ملحق کند، و او را در بهشت تاربه جدش خاتم پیامبران بالا برد وَبَلَّغَهُ مِنَّا تَحِيَّهً وَسَلَامًا، وَأَتْنَا مِنْ لَدُنْكَ فِي مُوَالَاتِهِ فَضْلًا وَاحْسَانًا، و از جانب ما درود و سلامی به او برسان و از نزد خودت به واسطه دوستی او به ما لطف و احسان وَمَغْفِرَةً وَرِضْوَانًا، إِنَّكَ ذُو فَضْلٍ عَظِيمٍ، وَمَنْ جَسِيمٍ.

و آمرزش و خوشنودیت را ببخش چرا که تو صاحب بخشش با عظمت و نعمت بزرگی. آنگاه نماز زیارت بجای می آوری و پس از سلام نماز می گویی:

یا دَائِمٌ یا دَائِمُومٌ، یا حَیُّ یا قَیُّومٌ، یا کَاشِفَ الْکَرْبِ وَالْهَمِّ، ویا فَارِجِ ای پاینده و ای جاودان، ای زنده‌ای پایدار، ای برطرف کننده گرفتاری و غصه، و ای زداینده الْعَمِّ، ویا بَاعِثَ الرُّسُلِ، ویا صَادِقَ الوَعْدِ، ویا حَیُّ لا اله الا انت، اندوه، و ای مبعوث کننده رسولان، و ای کسی که وعده‌هایت راست است، و ای زنده‌ای که معبودی جز تو نیست اَتَوَسَّلُ إِلَيْكَ بِحَبِيبِكَ مُحَمَّدٍ، وَوَصِيَّهِ عَلِيِّ ابْنِ عَمَّةٍ، وَصَهْرِهِ عَلِيِّ ابْنَتِهِ، به تو متوسل می شوم به واسطه دوستدارت محمد و علی جانشین و پسر عمو و همسر دخترش الّذی خَتَمَتْ بِهِمَا الشَّرَائِعَ، وَفَتَحَتْ بِهِمَا التَّأْوِيلَ وَالطَّلَايِعَ، فَصَلِّ همان بزرگوارانی که ادیان را به واسطه آن دو ختم نمودی و تأویل و اسرار آیات را گشودی، پس عَلَيْهِمَا صَلَاةٌ يَشْهَدُ بِهَا الْأَوْلُونَ وَالْآخِرُونَ، وَيُنْجُو بِهَا الْأَوْلِيَاءُ بر آن دو درودی فرست که پیشینیان و پسینیان به آن گواهی دهند و به وسیله آن دوستداران وَالصَّالِحُونَ، وَأَتَوَسَّلُ إِلَيْكَ بِفَاطِمَةَ الزَّهْرَاءِ وَالِدَةِ الْأَنْبِيَاءِ الْمُهَدَّيْنِ، و شایستگان نجات یابند، و به تو متوسل می شوم به واسطه فاطمه زهرا مادر امامان هدایتگر

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۴۹۴

وَسَيِّدَةَ نِسَاءِ الْعَالَمِينَ، الْمُسْتَفْعَةَ فِي شِيعَةِ أَوْلَادِهَا الطَّيِّبِينَ، فَصَلِّ عَلَيْهَا و سرور بانوان جهانیان، آن که شیعیان فرزندان پاکش را شفاعت می کند، پس درود فرست بر او صَلَاةٌ دَائِمَةٌ أَبَدَ الْأَبْدِينَ، وَدَهْرَ الدَّاهِرِينَ، وَأَتَوَسَّلُ إِلَيْكَ بِالْحَسَنِ درودی دائمی و همیشگی و در طول روزگاران و به تو متوسل می شوم به واسطه حسن الرِّضِيِّ الطَّاهِرِ الزَّكِيِّ، وَالْحُسَيْنِ الْمَظْلُومِ الْمَرْضِيِّ الْبُرِّ النَّقِيِّ، سَيِّدِي آن (امام) پسندیده پاک و پاکیزه، و حسین مظلوم آن (امام) پسندیده نیکوکار و پرهیزکار، دو آقا و سرور شَبَابِ أَهْلِ الْجَنَّةِ، الْإِمَامَيْنِ الْخَيْرَيْنِ، الطَّيِّبِينَ التَّقِيَّينِ، النَّقِيِّينَ جوانان بهشت، آن دو امام نیکوکار و پاک و پرهیزکار و پاکیزه الطَّاهِرَيْنِ، الشَّهِيدَيْنِ الْمَظْلُومَيْنِ الْمُقْتُولَيْنِ، فَصَلِّ عَلَيْهِمَا مَا طَلَعَتْ و پاکدامن، آن دو شهید مظلوم و کشته شده (در راه خدا) پس مادامی که خورشید طلوع و غروب

شَمْسٌ وَمَا غَرَبَتْ، صَلَاةٌ مُتَوَالِيَةٌ مُتَالِيَةٌ، وَأَتَوَسَّلُ إِلَيْكَ بِعَلِيِّ بْنِ

می‌کند بر آن دو درود فرست، درودی پیوسته و پی در پی، و به متوسل می‌شوم به واسطه علی بن

الْحُسَيْنِ سَيِّدِ الْعَابِدِينَ، الْمُحْجُوبِ مِنْ خَوْفِ الظَّالِمِينَ، وَبِمُحَمَّدِ بْنِ

حسین آقا و سرور عبادت کنندگان، پرده‌نشین از خطر ستمکاران، و به واسطه محمد فرزند

عَلِيِّ الْبَاقِرِ الطَّاهِرِ، النُّورِ الزَّاهِرِ، الْإِمَامَيْنِ السَّيِّدَيْنِ، مِفْتَاحِي الْبَرَكَاتِ،

علی، امام باقر پاکدامن و نور تابان، همان دو امام و آقا و سرور و کلید برکت

و مِصْبَاحِي الظُّلُمَاتِ، فَصَلِّ عَلَيْهِمَا مَا سَرَى لَيْلٌ وَمَا اضَاءَ نَهَارٌ، صَلَاةٌ

و چراغ تاریکیها، پس مادامی که شب و روز باقیست بر آن دو درود فرست درودی

تَعْدُو وَتَزُوخٌ، وَأَتَوَسَّلُ إِلَيْكَ بِجَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ الصَّادِقِ عَنِ اللَّهِ، وَالنَّاطِقِ

در طول صبح و شام، و به تو متوسل می‌شوم به واسطه جعفر بن محمد راستگوی از جانب خدا، و گویا

فِي عِلْمِ اللَّهِ، وَبِمُوسَى بْنِ جَعْفَرِ الْعَبْدِ الصَّالِحِ فِي نَفْسِهِ، وَالْوَصِيِّ

به علم خدا، و به وسیله موسی بن جعفر آن بنده صالح و شایسته، و جانشین

النَّاصِحِ، الْإِمَامَيْنِ الْهَادِيَيْنِ الْمُهْدِيَيْنِ، الْوَافِيَيْنِ الْكَافِيَيْنِ، فَصَلِّ عَلَيْهِمَا

خیرخواه، دو امام هدایتگر هدایت یافته و وفادار و کفایت کننده، پس مادامی که

مَا سَبَّحَ لَكَ مَلَكٌ، وَتَحَرَّكَ لَكَ فَلَكَ، صَلَاةٌ تَنْمَى وَتَزِيدُ، وَلَا تَنْفِي وَلَا

ملکی تسبیح تو می‌گوید و چرخ گردون در چرخش است بر آن دو درود فرست، درودی که رشد یافته و فزون گردد و فنا نپذیرد و

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۴۹۵

تَبِيدُ، وَأَتَوَسَّلُ إِلَيْكَ بِعَلِيِّ بْنِ مُوسَى الرِّضَا، وَبِمُحَمَّدِ بْنِ عَلِيِّ الْمُزْتَضَى،

نابود نگردد، و به تو متوسل می‌شوم بواسطه علی بن موسی الرضا و محمد بن علی امام پسندیده

الْإِمَامَيْنِ الْمُطَهَّرَيْنِ الْمُتَنْجِبَيْنِ، فَصَلِّ عَلَيْهِمَا مَا اضَاءَ صُبْحٌ وَدَامَ،

آن دو امام پاک و برگزیده، پس مادامی که روز روشن و پایدار است بر آن دو درود فرست

صَلَاةٌ تَرْقِيهِمَا إِلَى رِضْوَانِكَ فِي الْعَالَمِينَ مِنْ جَنَانِكَ، وَأَتَوَسَّلُ إِلَيْكَ بِعَلِيِّ

درودی که آن دو را در درجات عالی بهشتت به سوی خوشنودیت بالا برد، و به تو متوسل می‌شوم به واسطه علی

بِنِ مُحَمَّدِ الرَّاشِدِ، وَالْحَسَنِ بْنِ عَلِيِّ الْهَادِي، الْقَائِمِينَ بِأَمْرِ عِبَادِكَ،

بن محمد آن امام رشد یافته و حسن بن علی امام هادی، آن دو امام قیام کننده به (اصلاح) امور بندگان

الْمُخْتَبَرِينَ بِالْمَحَنِ الْهَائِلَةِ، وَالصَّابِرِينَ فِي الْإِحْنِ الْمَائِلَةِ، فَصَلِّ

و آزموده شده با گرفتاریهای خوفناک و شکیبیا در برابر کینه‌های کهنه، پس

عَلَيْهِمَا كِفَاءً أَجْرَ الصَّابِرِينَ، وَازَاءَ ثَوَابِ الْفَائِزِينَ، صَلَاةٌ تُمَهِّدُ لَهُمَا

به اندازه پاداش صابران و ثواب رستگاران بر آن دو درود فرست، درودی که بلندمرتبگی را برای آن دو

الرَّفْعَةَ، وَأَتَوَسَّلُ إِلَيْكَ يَا رَبِّ بِإِمَامِنَا، وَمُحَقِّقِ زَمَانِنَا، الْيَوْمِ الْمَوْعُودِ،

میسر کند، و به تو متوسل می‌شوم ای پروردگار من به واسطه پیشوایمان و محقق کننده (وعده خدا) در زمان ما در روزی که وعده

داده شده

وَالشَّاهِدِ الْمَشْهُودِ، وَالنُّورِ الْأَزْهَرِ، وَالضِّيَاءِ الْأَنْوَرِ، الْمُنْصُورِ بِالرُّغْبِ،

و گواه گواهی شده و نور تابان، و روشنایی فروزان، آن یاری شده با ایجاد ترس (در دل دشمنان)
 وَالْمُظَفَّرِ بِالسَّعَادَةِ، فَصَلِّ عَلَيْهِ عَدَدَ الثَّمَرِ، وَأَوْرَاقِ الشَّجَرِ، وَأَجْزَاءِ
 و پیروز و سعادت‌مند پس بر او درود فرست به تعداد میوه‌ها و برگ‌های درختان
 الْمُدْرِ، وَعَدَدَ الشَّعْرِ وَالْوَبْرِ، وَعَدَدَ مَا احاطَ بِهِ عِلْمُكَ، وَاحْصَاءُ كِتَابِكَ،
 و ریگها و به تعداد هر نخ مو و پشم و به تعداد آنچه علمت به آن احاطه دارد و کتابت شمارش نموده است
 صَلَاةً يَغِيْطُ بِهَا الْأَوْلُونَ وَالْآخِرُونَ، اللَّهُمَّ وَاحْشُرْنَا فِي زُمْرَتِهِ،

کلیات مفاتیح نوین؛ ص ۴۹۵

درودی که پیشینیان و پسینیان به آن غبطه خورند، خدایا ما را در گروه او محشور کن
 وَاحْفَظْنَا عَلَى طَاعَتِهِ، وَاحْرُسْنَا بِدَوْلَتِهِ، وَاتَّحِفْنَا بِوِلَايَتِهِ، وَأَنْصُرْنَا عَلَى
 و بر اطاعتش ثابت دار و با حکومت او ما را حفظ کن و به ولایتش پاداش ده، ما را به عزت او
 اَعْدَانَا بِعِزَّتِهِ، وَاجْعَلْنَا يَا رَبِّ مِنَ التَّوَّابِينَ، يَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ، اللَّهُمَّ
 بر دشمنانمان یاری کن و ای پروردگار من ما را از توبه‌کنندگان قرار ده ای مهربانترین مهربانان، خدایا

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۴۹۶

وَأَنَّ ابْلِيسَ الْمَمْرَدَ اللَّعِينِ، قَدْ اسْتَنْظَرَكَ لِإِعْوَاءِ خَلْقِكَ فَأَنْظَرْتَهُ،
 شیطان سرکش ملعون برای فریب مخلوقات از تو فرصت خواست و تو او را فرصت دادی
 وَاسْتَمَهَلَكَ لِإِضْلَالِ عِبِيدِكَ فَأَمَهَلْتَهُ، بِسَابِقِ عِلْمِكَ فِيهِ، وَقَدْ عَشَّشَ
 و برای گمراه کردن بندگانت مهلت خواست و با وجود سابقه آگاهیت در مورد او مهلتش دادی، اینک شیطان ریشه دوانده
 وَكَثَّرْتَ جُنُودَهُ، وَأَزْدَحَمْتَ جُيُوشَهُ، وَأَنْتَشَرْتَ دُعَاةَهُ فِي أَقْطَارِ
 و لشکریانش زیاد شده و سپاهیانش فراوان گشته و مبلغانش در پهنه زمین گسترش
 الْأَرْضِ، فَأَصْلُوا عِبَادَكَ، وَأَفْسُدُوا دِينَكَ، وَحَرَّفُوا الْكَلِمَ عَنْ مَوَاضِعِهِ،
 یافته‌اند، پس بندگانت را گمراه کرده و دینت را فاسد نمودند، و سخنان (تو) را تحریف کردند
 وَجَعَلُوا عِبَادَكَ شَيْعًا مُتَفَرِّقِينَ، وَاحْزَابًا مُتَمَرِّدِينَ، وَقَدْ وَعَدْتَ نَقْضَ
 و بندگانت را به صورت گروههای متفرق و دسته‌های سرکش قرار دادند، و تو شکستن بنیانش
 بُنْيَانِهِ، وَتَمْزِيقَ شَأْنِهِ، فَاهْلِكْ أَوْلَادَهُ وَجُيُوشَهُ، وَطَهِّرْ بِلَادَكَ مِنْ
 و از هم پاشیدن مقامش را وعده نمودی، پس فرزندان و لشکریانش را نابود گردان و شهرهایت را از
 اخْتِرَاعَاتِهِ وَاخْتِلَافَاتِهِ، وَارْحُ عِبَادَكَ مِنْ مَذَاهِبِهِ وَقِيَاسَاتِهِ، وَاجْعَلْ
 بدعتها و اختلافهایش پاک نما، و بندگانت را از آیین افکارش راحت کن،
 دَائِرَةَ السُّوءِ عَلَيْهِمْ، وَابْسُطْ عَذْلَكَ، وَاطْهِّرْ دِينَكَ، وَقَوِّ أَوْلِيَاءَكَ،
 و حوادث بد را برایشان قرار ده، و عدالت را بگستران و دینت را آشکار کن و دوستانت را تقویت
 وَأَوْهِنْ أَعْدَاءَكَ، وَأَوْرِثْ دِيَارَ ابْلِيسَ وَدِيَارَ أَوْلِيَاءِهِ أَوْلِيَاءَكَ، وَخَلِّدْهُمْ
 و دشمنانت را خوار کن، و دوستاندارانت را وارث شهرهای شیطان و دوستانش قرار ده، و آنها را در دوزخ
 فِي الْجَحِيمِ، وَادْفَعْهُمْ مِنَ الْعَذَابِ الْأَلِيمِ، وَاجْعَلْ لِعَائِنِكَ الْمُسْتَوْدَعَةَ فِي

جاودانه گردان، و از عذاب دردناک به آنها بچشان، و نفرینهایی که در رخدادهای منحوس خلقت به ودیعه گذاشته‌ای
 مَنَاحِسِ الْخَلْقَةِ، وَمَشَاوِيهِ الْفِطْرَةِ، دَائِرَةً عَلَيْهِمْ، وَمَوْكَلَّةً بِهِمْ، وَجَارِيَةً
 بر آنان قرار ده، در حالی که آنها را فرا گیرد و بر آنان گماشته شود
 فِيهِمْ كُلَّ مَسَاءٍ وَصَبَاحٍ، وَعُدُوٌّ وَزَوَاجٍ، رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي
 و شامگاهان و صبحگاهان و بامداد و عصر بر آنها فرود آید، پروردگارا، به ما در دنیا نیکی کن و در
 الْآخِرَةِ حَسَنَةً، وَقِنَا بِرَحْمَتِكَ عَذَابَ النَّارِ، يَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ.
 آخرت نیز نیکی مرحمت فرما و به رحمت ما را از عذاب دوزخ نگاه دار، ای مهربانترین مهربانان.
 کلیات مفاتیح نوین، ص: ۴۹۷

آنگاه آنچه را برای خود و برادرانت دوست داری از خدا طلب کن. [۶۱۳]

زیارت نرجس خاتون مادر مکرّمه حضرت حجت علیه السلام:

در ادامه زیارت امام عسکری علیه السلام «سید بن طاووس» می‌نویسد: آنگاه زیارت می‌کنی مادر حضرت قائم (ارواحنا فدا) را که
 قبرش پشت ضریح امام حسن عسکری علیه السلام واقع شده است و می‌گویی:
 السَّلَامُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ، صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ الصَّادِقِ الْأَمِينِ، السَّلَامُ
 سلام بر رسول خدا- که درود خدا بر او و خاندان راست گفتار و امینش باد- سلام
 عَلَى مَوْلَانَا امِيرِ الْمُؤْمِنِينَ، السَّلَامُ عَلَى الْأَئِمَّةِ الطَّاهِرِينَ، الْحُجَّجِ
 بر مولای ما امیر مؤمنان، سلام بر امامان پاکیزه، آن حجت‌های
 الْمِيَامِينَ، السَّلَامُ عَلَى وَالِدَةِ الْإِمَامِ، وَالْمُودَعَةِ اسْرَارَ الْمَلِكِ الْعَلَمِ،
 مبارک، سلام بر مادر امام و امانتدار اسرار خداوند، آن فرمانروای بسیار دانا
 وَالْحَامِلَةِ لِأَشْرَفِ الْأَنَامِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا الصِّدِّيقُ الْمَرْضِيُّ، السَّلَامُ
 و باردار به گرامی‌ترین مخلوقات، سلام بر تو ای راست گفتار پسندیده، سلام
 عَلَيْكَ يَا شَبِيهَةَ أُمِّ مُوسَى وَابْنَةَ حَوَارِيِّ عِيسَى السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا
 بر تو ای همانند مادر موسی و ای دختر پیروان حضرت عیسی، سلام بر تو ای
 التَّقِيَّةَ النَّقِيَّةَ، السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا الرِّضِيَّةُ الْمَرْضِيَّةُ، السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا
 پرهیزکار پاکیزه، سلام بر تو ای که تو از خدا راضی و خدا از تو راضی است، سلام بر تو ای
 الْمَنْعُوتَةَ فِي الْإِنْجِيلِ، الْمَخْطُوبَةَ مِنْ رُوحِ اللَّهِ الْأَمِينِ، وَمَنْ رَغِبَ فِي
 توصیف شده در انجیل، و خواستگاری شده از جانب (عیسی) روح الله امین و آن که علاقمند به
 وَصَلَتْهَا مُحَمَّدٌ سَيِّدُ الْمُرْسَلِينَ، وَالْمُسْتَوْدَعَةُ اسْرَارَ رَبِّ الْعَالَمِينَ،
 وصلت او بود محمد آقا و سرور فرستادگان و امانتدار اسرار پروردگار جهانیان
 السَّلَامُ عَلَيْكَ وَعَلَى آبَائِكَ الْحَوَارِيِّينَ، السَّلَامُ عَلَيْكَ وَعَلَى بَعْلِكَ
 سلام بر تو و بر پدران حواریت، سلام بر تو و بر همسر
 وَوَلَدِكَ، السَّلَامُ عَلَيْكَ وَعَلَى رُوحِكَ وَبَدَنِكَ الطَّاهِرِ، أَشْهَدُ أَنَّكَ أَحْسَنْتَ
 و فرزندت، سلام بر تو و بر روح و بدن پاکیزه‌ات، گواهی می‌دهم که تو به یقین نیکو

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۴۹۸

الْكَفَالَةَ، وَادَّيْتِ الْأَمَانَةَ، وَاجْتَهَدْتِ فِي مَرْضَاتِ اللَّهِ، وَصَبَرْتِ فِي ذَاتِ اللَّهِ،

سرپرستی نموده و حقی که بر عهده داشتی ادا کردی و در جلب خشنودی خدا کوشیده، و در راه خدا شکیبایی نمودی

وَحَفِظْتِ سِرَّ اللَّهِ، وَحَمَلْتِ وَلِيَّ اللَّهِ، وَبَالَغْتِ فِي حِفْظِ حُجَّةِ اللَّهِ، وَرَغَبْتِ

و راز خدا را حفظ کرده و ولی خدا را در دل پروراندی و در حفظ حجت خدا کوشیدی، و به

فِي وُضْلِهِ ابْنَاءَ رَسُولِ اللَّهِ، عَارِفَةً بِحَقِّهِمْ، مُؤْمِنَةً بِصِدْقِهِمْ، مُعْتَرِفَةً

پیوند با فرزندان رسول خدا علاقمند شدی، در حالی که آشنای به حقشان، مؤمن به راستگویی آنان، اعتراف کننده

بِمَنْزِلَتِهِمْ، مُسْتَبْصِرَةٌ بِأَمْرِهِمْ، مُشْفِقَةٌ عَلَيْهِمْ، مُؤَثِّرَةٌ هَوَاهُمْ، وَاشْهَدُ

به جایگاهشان و آگاه به کار آنان، مهربان بر آنان، ترجیح دهنده میل آنان بر خودت بودی، و گواهی می‌دهم

أَنَّكَ مَضِيَّتِ عَلَى بَصِيرَةٍ مِنْ أَمْرِكِ، مُقْتَدِيَةٌ بِالصَّالِحِينَ، رَاضِيَةٌ مَرْضِيَّتِهِ،

که تو به یقین عمرت را با آگاهی بر کارت سپری کردی در حالی که به شایستگان اقتدا نمودی و خوشنود و پسندیده

تَقِيَّةً نَقِيَّةً زَكِيَّةً، فَرَضِيَ اللَّهُ عَنْكَ وَأَرْضَاكَ، وَجَعَلَ الْجَنَّةَ مَنْزِلَكَ وَمَأْوِيكَ،

و پرهیزکار و پاکیزه و پاک بودی، پس خدا از تو خشنود گردد و تو را راضی کند و بهشت را منزل و جایگاهت قرار دهد

فَلَقَدْ أَوْلَاكَ مِنَ الْخَيْرَاتِ مَا أَوْلَاكَ، وَأَعْطَاكَ مِنَ الشَّرَفِ مَا بِهِ أَعْنَاكَ،

و از خیرات آنچه تو شایسته آنی به تو عطا کند، و از شرافت به اندازه بی‌نیازی به تو عطا کند

فَهَنَّاكَ اللَّهُ بِمَا مَنَحَكَ مِنَ الْكِرَامِيَّةِ وَأَمْرَاكَ * آنگاه سر را به سوی آسمان بالا- می‌بری و پس خداوند آنچه از کرامت به تو عطا

نموده گوارایت کند و برایت سودمند گرداند*****

می‌گویی: اللَّهُمَّ أَيَّاكَ اعْتَمَدْتُ، وَلِرِضَاكَ طَلَبْتُ، وَبِأَوْلِيَاكَ إِلَيْكَ تَوَسَّلْتُ،

*** خدایا به تو اعتماد نموده و خشنودیت را خواهانم، و به واسطه اولیایت به تو متوسل می‌شوم

وَعَلَى غُفْرَانِكَ وَحِلْمِكَ اتَّكَلْتُ، وَبِكَ اعْتَصَمْتُ، وَبِقَبْرِ أُمَّ وَلِيِّكَ لُدْتُ،

و بر بخشش و حلمت توکل می‌کنم و به تو پناهنده‌ام، و به قبر مادر ولایت روی آورده‌ام

فَصَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ، وَأَنْفَعْنِي زِيَارَتِهَا، وَبَثِّنِي عَلَى مَحَبَّتِهَا،

پس بر محمد و خاندان پاکش درود فرست و زیارتش را برایم سودمند گردان و بر دوستیش ثابت قدم بدار

وَلَا تَحْرِمْ نِي شَفَاعَتِهَا وَشَفَاعَةَ وَلَدِهَا، وَأَرْزُقْنِي مُرَافَقَتِهَا، وَاحْشُرْنِي

و از شفاعت او و فرزندش محروم مساز و دوستی و محبتش را روزیم کن و با او

مَعَهَا وَمَعَ وَلَدِهَا، كَمَا وَقَفْتَنِي لِزِيَارَةِ وَلَدِهَا وَزِيَارَتِهَا، اللَّهُمَّ إِنِّي أَتَوَجَّهُ

و فرزندش محشورم گردان، همان گونه که به زیارت او و فرزندش موقفم داشتی، خدایا به واسطه

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۴۹۹

إِلَيْكَ بِالْأَيْمَةِ الطَّاهِرِينَ، وَأَتَوَسَّلُ إِلَيْكَ بِالْحَجَّجِ الْمِيَامِينَ مِنْ آلِ طه

امامان پاک نهاد به درگاہت رو نموده و به واسطه حجتهای مبارک از آل طه و یاسین به تو متوسل

وَيْسَ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ الطَّيِّبِينَ، وَأَنْ تَجْعَلَنِي مِنْ

می‌شوم، که بر محمد و خاندان پاکش درود فرستی، و مرا از

الْمُطْمَئِنِّينَ الْفَآئِزِينَ الْفَرْحِينَ الْمُسْتَبْشِرِينَ، الَّذِينَ لَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ

امیدواران و رستگاران شادمان و خوشحال قرار دهی، آنانی که نه ترسی به آنهاست و نه اندوهگین
يَجْزُونَ، وَاجْعَلْنِي مِمَّنْ قَبِلَتْ سَعْيُهُ، وَيَسَّرَتْ أَمْرَهُ، وَكَشَفَتْ ضُرَّهُ،

می شوند، و مرا از کسانی قرار ده که کوشش او را پذیرفته و کارش را آسان ساخته‌ای و اندوهش را برطرف
وَأَمَنْتَ خَوْفَهُ، اللَّهُمَّ بِحَقِّ مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ، صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ

و ترسش را ایمن گردانده‌ای، خدایا به حق محمد و خاندان پاکش، بر محمد و خاندان پاکش درود
مُحَمَّدٍ، وَعَجِّلْ لَهُمُ بَأْتِقَامِكَ، وَلَا تَجْعَلْهُ آخِرَ الْعَهْدِ مِنْ زِيَارَتِي أَيَّهَا،

فرست، و در گرفتن انتقامشان تعجیل فرما و این زیارت را آخرین زیارت از او قرار مده
وَأَرْزُقْنِي الْعُودَ إِلَيْهَا أَبَدًا مَا بَقِيَّتَنِي وَ إِذَا تَوَفَّيْتَنِي فَاحْشُرْنِي فِي زُمْرَتِهَا،

و مادامی که زنده‌ام بازگشت برای زیارت او را روزیم کن، و بعد از مردنم در گروه او محشورم گردان
وَادْخُلْنِي فِي شَفَاعَةِ وَلَدِهَا وَ شَفَاعَتِهَا، وَاغْفِرْ لِي وَ لِوَالِدَيَّ وَ لِلْمُؤْمِنِينَ

و مرا در شفاعت او و فرزندش داخل کن، و من و پدر و مادرم و تمامی مردان و زنان با ایمان را
وَ الْمُؤْمِنَاتِ، وَ آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَ فِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً، وَ قِنَا بِرَحْمَتِكَ

بیمرز و به ما در دنیا نیکی عطا کن و در آخرت نیز نیکی عطا فرما و به رحمت ما را از عذاب دوزخ
عَذَابِ النَّارِ، وَ السَّلَامُ عَلَيْكُمْ يَا سَادَاتِي وَ رَحْمَةُ اللَّهِ وَ بَرَكَاتُهُ. [۶۱۴]

نگاه دار، و درود و رحمت و برکات خدا بر شما باد ای سروران من.

زیارت حکیمه خاتون:

حکیمه خاتون دختر امام جواد علیه السلام (خواهر امام هادی و عمه امام حسن عسکری علیهما السلام) است که قبر شریفش پایین
پای عسکریین و چسبیده به ضریح آن دو بزرگوار است و مرحوم «علّامه مجلسی» می گوید: نمی دانم با آن که فضل و جلالت این
بانو، ظهور یافته و او از خواصّ و اصحاب سزائمه علیهم السلام بوده و

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۵۰۰

مادر حضرت مهدی (سلام الله علیه) یعنی نرجس خاتون، نزد این بانو بوده و آن مخدّره، هنگام ولادت حضرت حجّت، حضور
داشته و پیوسته آن بزرگوار (مهدی علیه السلام) را در زمان حیات امام حسن عسکری علیه السلام می دیده و از سُفرا و وسائط بعد
از وفات امام عسکری علیه السلام بوده، در عین حال زیارتی برای آن کریمه عالمه و فاضله نجیبه و تقیه رضیه، ذکر نشده است.
سپس می نویسد: سزاوار است زیارت کردن آن بانو به آنچه که بر زبان جاری شود و هماهنگ با فضل و شأنش باشد. [۶۱۵] بر
همین اساس، مرحوم محدّث قمی در «مفاتیح الجنان» می گوید: سزاوار است زیارت آن مخدّره با الفاظی که در زیارت اولاد ائمه
علیهم السلام نقل می شود، و یا زیارت کنند او را با زیارتی که درباره عمّه مکرمه اش حضرت معصومه (دختر گرامی موسی بن
جعفر علیهما السلام) خواهد آمد، و به اعتقاد ما انتخاب زیارت اخیر بهتر است.

زیارت دو امامزاده سید محمد و سید حسین علیهما السلام:

معروف است که نزد قبر عسکریین علیهما السلام عده‌ای از سادات بزرگ دفن شده‌اند که از آن جمله است حسین پسر امام هادی
علیه السلام. مرحوم محدّث قمی رحمه الله می نویسد: گرچه از احوال این سید بزرگوار اطلاعی نیافته‌ام لیکن از بعضی از روایات

استفاده می‌شود که از مولای ما امام حسن عسکری علیه السلام و برادرش حسین بن علی الهادی، تعبیر به «سبطین» می‌شده و این دو برادر را به اجدادشان دو سبط رسول گرامی، حسن و حسین علیهما السلام تشبیه می‌نمودند، و نیز در روایت [۶۱۶] ابوالطیب آمده است که صدای حضرت حجت علیه السلام به صدای عمویش حسین شباهت داشت. همچنین در «شجره الاولیاء» تألیف عالم بزرگوار، «سید احمد اردکانی یزدی» در مقام ذکر اولاد امام هادی علیه السلام آمده است که حسین فرزند آن حضرت از زهاد و عبّاد و از پیروان برادر خود امام عسکری علیه السلام بود.

از مجموع این نکات به دست می‌آید که این بزرگوار سیدی جلیل‌القدر و عظیم‌الشان است.

امامزاده معروف دیگر سید محمد فرزند دیگر امام هادی علیه السلام است که مزار مشهوری در نزدیکی سامرا دارد و به جلالت شأن و بروز کرامات معروف است؛ عموم مردم به زیارتش می‌روند و نذرها و هدایای بسیار به آن جا می‌برند و به وسیله او از خدا حاجت می‌طلبند، و اعراب آن حدود، از آن بزرگوار حساب می‌برند و کرامات بسیاری از او نقل شده است.

در جلالت قدر آن جناب همین بس که فرزند بزرگ امام هادی علیه السلام بود و برادر بزرگوارش امام حسن

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۵۰۱

عسکری علیه السلام در فوت او گریبان چاک کرد، و بزرگان علما اعتقاد زیادی به آن حضرت داشته‌اند و دارند و لذا شیخ بزرگوار «حاجی نوری» (نورالله مرقده)، در تعمیر بقعه و ضریح مبارکش سعی و تلاش بسیار کرد.

زیارت وداع عسکریین:

هرگاه خواستی با امام هادی و امام عسکری علیهما السلام وداع کنی نزد قبر مطهر آن دو بزرگوار بایست و بگو:

السَّلَامُ عَلَيْكُمَا يَا وَلِيِّيَ اللَّهُ، اسْتَوْدِعُكُمَا اللَّهُ وَأَقْرَأُ عَلَيْكُمَا السَّلَامَ، آمَنَّا

سلام بر شما ای دو ولی خدا، شما را به خدا می‌سپارم و بر شما درود می‌فرستم،

بِاللَّهِ وَبِالرَّسُولِ وَبِمَا جِئْتُمَا بِهِ، وَدَلَّلْتُمَا عَلَيَّهِ، اللَّهُمَّ اكْتُبْنَا مَعَ الشَّاهِدِينَ.

به خدا و رسولش و به آنچه شما آورده و به آن راهنمایی نموده‌اید ایمان داریم، خدایا ما را در زمره گواهان ثبت فرما.

آنگاه از خداوند توفیق بازگشت مجدد به زیارت آن دو بزرگوار را مسألت نما و به آنچه دوست داشتی دعا کن که ان شاء الله برآورده خواهد شد. [۶۱۷]

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۵۰۲

فصل نهم: زیارت حضرت صاحب الامر علیه السلام

اشاره

قبل از بیان این زیارت یادآوری دو نکته لازم است:

۱- سرداب مقدّس کجاست؟

مرحوم محدث قمی در «مفاتیح الجنان» می‌گوید: آنچه به عنوان سرداب مطهر حضرت حجت علیه السلام گفته می‌شود همان سرداب داخل خانه امام حسن عسکری علیه السلام است که قبل از بنای جدید و ساختن قبه و حرم برای قبر عسکریین، راه ورود در آن سرداب در طرف پشت قبر مطهر عسکریین، یعنی نزدیک قبر نرجس خاتون قرار داشت که به مقیاس وضعیّت فعلی، ممکن است در قسمت رواق فعلی واقع شده باشد.

این راه بود که با پایین رفتن از پله آن و سپس گذشتن از دالان به در سرداب غیبت می‌رسیدند که در آن آینه کاری شده و پنجره آن از طرف قبله، به صحن عسکریین باز می‌شود.

۲- زمان زیارت حضرت

در فصل زیارت ائمه بقیع علیهم السلام گذشت که از روایت سلیمان بن عیسی از پدرش از امام صادق علیه السلام به دست می‌آید که زیارت امام حئی (که در این زمان حضرت مهدی علیه السلام می‌باشد) در هر مکانی ممکن است چنان که از همین روایت استفاده می‌شود که روز جمعه در میان سایر ایام و زمان‌ها ویژگی خاصی دارد. [۶۱۸] پس بر عاشقان و شیعیان آن حضرت است که اگر ممکن شد هر صبح، یادی از آن حضرت کنند و با بعضی از زیارت‌ها و دعاهایی که ذکرش خواهد آمد، زمزمه و نجوایی با آن بزرگوار داشته باشند و هم برای سلامتی و ظهور حضرتش دعا کنند و اگر هر روز ممکن نشد لاقلاً هفته‌ای یک بار، روز جمعه آن حضرت را در مکان مناسبی زیارت کنند و به تعبیر بعضی از دعاها باید «دل را با یاد او آباد نگه داشت». [۶۱۹]

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۵۰۳

کیفیت زیارت آن حضرت

اذن دخول:

برای ورود در سرداب مقدّس اذن دخول زیر کفایت می‌کند:

همان اذن دخولی که «سیدبن طاووس» آن را نقل کرده و از جهت مضامین، قریب به نخستین اذن دخولی است که در اوایل بخش زیارات تحت عنوان «اذن دخول» (صفحه ۲۲۰) گذشت.

یا اذن دخولی که «علّامه مجلسی» از نسخه‌ای قدیمی آن را نقل کرده و با «

اللّٰهُمَّ اِنَّ هَذِهِ بَقْعَةٌ ...

» شروع می‌شود و آن را نیز سابقاً در اوایل بخش زیارات (صفحه ۲۲۲) به عنوان دومین اذن دخول ذکر کردیم.

زیارت اول (زیارت آل یاسین):

«شیخ جلیل، احمد بن علی بن ابی طالب طبرسی» در کتاب شریف «احتجاج» روایت کرده که از ناحیه مقدّس حضرت مهدی علیه السلام زیارت زیر در پاسخ نامه «محمد حمیری» آمده است که زیارتی است بسیار عالی و پرمحتوا (و در سرداب مقدّس و غیر آن می‌توان از آن استفاده کرد)، آن حضرت فرمود:

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ، لَا- لِأَمْرِهِ تَعْقِلُونَ، وَ لَا مِنْ أَوْلِيَائِهِ تَقْبَلُونَ، حِكْمِيَّةٌ بِالْعَمَّةِ فَمَا تُغْنِي النُّذْرُ عَنْ قَوْمٍ لَا يُؤْمِنُونَ، السَّلَامُ عَلَيْنَا وَ عَلَى عِبَادِ اللّٰهِ الصَّالِحِينَ

. هر گاه خواستید بوسیله ما به خدا، و به سوی ما توجه کنید، این زیارت را بخوانید.

این زیارت مطابق نقل «بحارالانوار» چنین است:

سَلَامٌ عَلٰی آلِ یَس، السَّلَامُ عَلَیْكَ یا دَاعِیَ اللّٰهِ وَرَبَّانِیَ آیَاتِهِ، السَّلَامُ
سلام بر آل یس، سلام بر تو ای دعوت کننده (به سوی) خدا و پرورش یافته آیات الهی،
عَلَیْكَ یا بَابَ اللّٰهِ وَدِیَانَ دِیْنِهِ، السَّلَامُ عَلَیْكَ یا خَلِیْفَةَ اللّٰهِ وَنَاصِرَ حَقِّهِ،
سلام بر تو ای درگاه (رحمت) خدا و مبلغ دینش، سلام بر تو ای جانشین خدا (در زمین) و یاور دینش،
السَّلَامُ عَلَیْكَ یا حُجَّةَ اللّٰهِ وَدَلِیْلَ ارَادَتِهِ، السَّلَامُ عَلَیْكَ یا تَالِیَ كِتَابِ اللّٰهِ
سلام بر تو ای حجت خدا و راهنمای اراده‌اش سلام بر تو ای تلاوت کننده کتاب خدا
وَتَرْجُمَانَهُ، السَّلَامُ عَلَیْكَ فی آنَاءِ لَیْلِكَ وَأَطْرَافِ نَهَارِكَ، السَّلَامُ عَلَیْكَ
و مفسر آن سلام بر تو در طول شب و روز سلام بر تو

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۵۰۴

یا بَقِیَّةَ اللّٰهِ فی اَرْضِهِ، السَّلَامُ عَلَیْكَ یا مِثَاقَ اللّٰهِ الَّذِی اَخَذَهُ وَوَكَّدَهُ،
ای ذخیره الهی در زمین او، سلام بر تو ای پیمانی که خدا آن را گرفته و محکم ساخته است
السَّلَامُ عَلَیْكَ یا وَعْدَ اللّٰهِ الَّذِی ضَمِنَهُ، السَّلَامُ عَلَیْكَ اِیُّهَا الْعَلَمُ
سلام بر تو ای وعده خدا که آن را ضمانت نموده، سلام بر تو ای نشانه
الْمُنْصُوبُ، وَالْعَلَمُ الْمُنْصُوبُ، وَالْعَوْتُ وَالرَّحْمَةُ الْوَاسِعَةُ، وَعَدَا غَیْرِ
نصب شده، و دانش فراوان، و فریادرس و رحمت وسیع، و ای وعده
مَكْدُوبِ، السَّلَامُ عَلَیْكَ حِیْنَ تَقُومُ، السَّلَامُ عَلَیْكَ حِیْنَ تَقْعُدُ، السَّلَامُ
صادق (الهی)، سلام بر تو هنگامی که بپا می‌خیزی سلام بر تو هنگامی که می‌نشینی، سلام
عَلَیْكَ حِیْنَ تَقْرَأُ وَتُبَیِّنُ، السَّلَامُ عَلَیْكَ حِیْنَ تُصَلِّی وَتَقْنُتُ، السَّلَامُ
بر تو هنگامی که (قرآن) می‌خوانی و تفسیر می‌کنی، سلام بر تو هنگامی که نماز می‌خوانی و قنوت می‌گیری، سلام
عَلَیْكَ حِیْنَ تَرْكَعُ وَتَسْجُدُ، السَّلَامُ عَلَیْكَ حِیْنَ تُهَلِّلُ وَتُكَبِّرُ، السَّلَامُ
بر تو هنگامی که رکوع کرده و سجده می‌کنی سلام بر تو هنگامی که «لا اله الا الله» و تکبیر می‌گویی، سلام
عَلَیْكَ حِیْنَ تَحْمَدُ وَتَسْتَغْفِرُ، السَّلَامُ عَلَیْكَ حِیْنَ تُصْبِحُ وَتُمْسِی
بر تو هنگامی که ستایش خدا کرده و آمرزش می‌طلبی، سلام بر تو هنگامی که صبح و شام می‌کنی،
السَّلَامُ عَلَیْكَ فی اللَّیْلِ اِذَا یَغْشَى وَالنَّهَارِ اِذَا تَجَلَّى السَّلَامُ عَلَیْكَ اِیُّهَا
سلام بر تو در شب آن هنگام که سیاهیش فراگیر شود و در روز آن هنگام که آشکار گردد، سلام بر تو ای
الْإِمَامُ الْمَأْمُونُ، السَّلَامُ عَلَیْكَ اِیُّهَا الْمُقَدَّمُ الْمَأْمُولُ، السَّلَامُ عَلَیْكَ
امام مورد اطمینان، سلام بر تو ای پیشی گرفته‌ای که همه آرزوی تو را دارند،
بِجَوَامِعِ السَّلَامِ، اَشْهَدُكَ یا مَوْلَایَ اِنِّیْ اَشْهَدُ اَنْ لَا اِلَهَ اِلَّا اللّٰهُ، وَخَدَهُ لَا
همه سلام‌ها بر تو باد مولای من تو را گواه می‌گیرم که شهادت می‌دهم بر اینکه معبودی جز خدا نیست، یگانه‌ای که
شَرِیْكَ لَهُ، وَاَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ، لَا حَبِیْبَ اِلَّا هُوَ وَاهْلُهُ، وَاَشْهَدُكَ
شریکی ندارد و محمد بنده و فرستاده اوست، محبوبی جز او و خاندانش نیست، و مولای من تو را گواه

يَا مَوْلَايَ اِنَّ عَلِيًّا امِيرَ الْمُؤْمِنِينَ حُجَّتُهُ، وَالْحَسَنَ حُجَّتُهُ، وَالْحُسَيْنَ

می‌گیرم که علی امیر مؤمنان حجت خداست و امام حسن حجت او و امام حسین

حُجَّتُهُ، وَعَلِيَّ بْنَ الْحُسَيْنِ حُجَّتُهُ، وَمُحَمَّدَ بْنَ عَلِيٍّ حُجَّتُهُ، وَجَعْفَرَ بْنَ

حجت او و علی بن حسین حجت او، و محمد بن علی، حجت او و جعفر بن

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۵۰۵

مُحَمَّدًا حُجَّتُهُ، وَمُوسَى بْنَ جَعْفَرٍ حُجَّتُهُ، وَعَلِيَّ بْنَ مُوسَى حُجَّتُهُ،

محمد حجت او، و موسی بن جعفر حجت او، و علی بن موسی حجت او،

و مُحَمَّدَ بْنَ عَلِيٍّ حُجَّتُهُ، وَعَلِيَّ بْنَ مُحَمَّدٍ حُجَّتُهُ، وَالْحَسَنَ بْنَ عَلِيٍّ

و محمد بن علی حجت او و علی بن محمد حجت او و حسن بن علی

حُجَّتُهُ، وَاشْهَدُ اَنَّكَ حُجَّةُ اللَّهِ، اَنْتُمْ الْاَوَّلُ وَالْاٰخِرُ، وَاَنْ رَجَعْتُمْ حَقًّا لَا

حجت اوست و گواهی می‌دهم که تو حجت خدایی، آغاز و پایان شماست و این که رجعت شما حق است

رَيْبٌ فِيهَا، يَوْمَ لَا يَنْفَعُ نَفْسًا اِيْمَانُهَا، لَمْ تَكُنْ اٰمَنَتْ مِنْ قَبْلُ اَوْ كَسَبَتْ

و هیچ شکی در آن نیست، روزی که ایمان آوردن کسی که قبلاً ایمان نیاورده یا در ایمانش

فِي اِيْمَانِهَا خَيْرًا، وَاَنَّ الْمَوْتَ حَقًّا، وَاَنَّ نَاكِرًا وَّنَاكِرًا حَقًّا، وَاشْهَدُ اَنَّ

عمل نیکی انجام نداده سودی به حالش نخواهد داشت، و اینکه به یقین مرگ و (آمدن دو فرشته) ناکر و نکیر (در قبر) حق است، و

النَّشْرَ حَقًّا، وَالبُعْثَ حَقًّا [۶۲۰]، وَاَنَّ الصِّرَاطَ حَقًّا، وَالمِرْصَادَ حَقًّا، وَالمِيزَانَ

گواهی می‌دهم که زنده شدن دوباره و برانگیخته شدن حق است و پل صراط و کمین گاه قیامت حق است، و سنجش اعمال

حَقًّا، وَالحَشْرَ حَقًّا، وَالحِسَابَ حَقًّا، وَالجَنَّةَ وَالنَّارَ حَقًّا، وَالْوَعْدَ

و محشور شدن و رسیدگی به حساب اعمال حق است و بهشت و دوزخ حق است، و وعده و وعیدهای بهشت و جهنم حق

وَالْوَعِيدَ بِهِمَا حَقًّا، يَا مَوْلَايَ شَقِيٌّ مَنْ خَالَفَكَ، وَسَعِيدٌ مَنْ اطَاعَكَ،

است، ای مولای من مخالف شما بدبخت و مطیع شما خوشبخت است،

فَاشْهَدُ عَلَيَّ مَا اشْهَدُكَ عَلَيْهِ، وَاَنَا وَلِيُّ لَكَ، بَرِيٌّ مِنْ عَدُوِّكَ، فَالْحَقُّ مَا

پس بر آنچه تو را بر آن شاهد گرفتم گواهی ده، و من دوست شمایم و از دشمنانتان بیزارم، حق آن است که

رَضِيْتُمْوَهُ، وَالبَاطِلُ مَا اسْخَطْتُمْوَهُ [۶۲۱]، وَالمَعْرُوفُ مَا اَمَرْتُمْ بِهِ، وَالمُنْكَرُ

شما را خشنود ساخته و باطل آن است که شما را به خشم آورده و معروف آن است که شما به آن فرمان داده‌اید و منکر

مَا نَهَيْتُمْ عَنْهُ، فَنَفْسِي مُؤْمِنَةٌ بِاللَّهِ وَخَدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، وَبِرَسُولِهِ

آن است که شما از آن نهی کرده‌اید، پس من ایمان دارم به خدای یگانه‌ای که شریکی ندارد و به فرستاده او

وَبِامِيرِ الْمُؤْمِنِينَ، وَبِكُمْ يَا مَوْلَايَ، اَوْلِيكُمْ وَاٰخِرِكُمْ، وَنُصْرَتِي مُعَدَّةٌ لَكُمْ،

و به امیر مؤمنان و به شما ای مولای من اولین و آخرینتان، و برای یاریتان آماده‌ام

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۵۰۶

وَمَوَدَّتِي خَالِصَةٌ لَكُمْ، اٰمِيْنَ اٰمِيْنَ اَنْتُمْ اِنْ دَعَا خَوَانِدَةً شُدَّ: اللّٰهُمَّ اِنِّي اسْتَلْكَ

و دوستی من نسبت به شما خالص است، دعایم را بپذیر، دعایم را بپذیر، **** خدا یا از تو می‌خواهم

اَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ نَبِيِّ رَحْمَتِكَ، وَكَلِمَةٍ نُورِكَ، وَاَنْ تَمَلَّأَ قَلْبِي نُورَ

که بر محمد پیامبر رحمت و آفریده پرنورت درود فرستی و پر کنی دلم را از نور
الْيَقِينِ، وَصَدْرِي نُورَ الْإِيمَانِ، وَفِكْرِي نُورَ الْيَتِّاتِ، وَعَزْمِي نُورَ الْعِلْمِ،
یقین و سینه‌ام را از نور ایمان و فکرم را از نور اراده، و عزمم را از نور علم
وَقُوَّتِي نُورَ الْعَمَلِ، وَلِسَانِي نُورَ الصِّدْقِ، وَدِينِي نُورَ الْبَصَائِرِ مِنْ عِنْدِكَ،
و توأم را از نور عمل، و زبانم را از نور صداقت و دینم را از نور روشنایی‌های نزدت،
وَبَصْرِي نُورَ الضِّيَاءِ، وَسَمْعِي نُورَ الْحِكْمَةِ، وَمَوَدَّتِي نُورَ الْمُوَالَةِ
و چشمم را از نور روشنائیت، و گوشم را از نور حکمت، و محبتم را از نور دوستی
لِمُحَمَّدٍ وَآلِهِ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ، حَتَّى الْفَاكِ وَكَأَنَّ وَفَيْتُ بِعَهْدِكَ وَمِيثَاقِكَ،
محمد و خاندان پاکش - که بر ایشان درود باد- (پر کنی) تا هنگامی که تو را ملاقات کنم در حالی که به عهد و پیمان
فَتَعَشِّنِي رَحْمَتِكَ، يَا وَلِيَّيَ يَا حَمِيدُ، اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ حُبِّتَكَ فِي
وفا نمودم پس مرا با رحمت خود بیوشان، ای سرپرست، ای ستوده، خدایا درود فرست بر محمد (امام زمان) حجت در
ارْضِكَ، وَخَلِيفَتِكَ فِي بِلَادِكَ، وَالِدَاعِي إِلَى سَبِيلِكَ، وَالْقَائِمِ بِقِسْطِكَ،
زمین و جانشینت در شهرهایت و دعوت کننده به راهت و پیدارنده قسط و عدل تو،
وَالنَّائِبِ بِأَمْرِكَ، وَلِيَّ الْمُؤْمِنِينَ، وَبَوَارِ الْكَاْفِرِينَ، وَمُجَلِّي الظُّلْمَةِ، وَمُنِيرِ
و پیاخواسته برای اجرای فرمانت، همان سرپرست مؤمنان و نابودکننده کافران، و زائل کننده تاریکی و روشن کننده
الْحَقِّ، وَالنَّاطِقِ بِالْحِكْمَةِ وَالصِّدْقِ، وَكَلِمَتِكَ التَّامَّةِ فِي ارْضِكَ،
حق، و گوینده حکمت و راستی و حجت کاملت در زمین،
الْمُرْتَقِبِ الْخَائِفِ، وَالْوَلِيِّ النَّاصِحِ، سَفِينَةَ النَّجَاءِ، وَعَلَمِ الْهُدَى وَنُورِ
آن منتظر نگران، و سرپرست خیرخواه، همان کشتی نجات و نشانه هدایت و روشنی
ابْصَارِ الْوَرَى وَخَيْرٍ مَنْ تَقَمَّصَ وَارْتَدَى وَمُجَلِّي الْعَمَى الَّذِي يَمْلَأُ
چشمان مخلوقات، بهترین کسی که پیراهن و ردا پوشیده و برطرف کننده جهالت و نادانی، کسی که
الْأَرْضَ عَدْلًا وَقِسْطًا، كَمَا مِلْتُّ ظُلْمًا وَجَوْرًا، إِنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ
زمین را از عدل و داد پر می‌کنی، همان گونه که از ظلم و جور پر شده است، زیرا که تو بر هر چیز
کلیات مفاتیح نوین، ص: ۵۰۷

قَدِيرٌ، اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى وَلِيِّكَ وَابْنِ أَوْلِيَاكَ الَّذِينَ فَرَضْتَ طَاعَتَهُمْ،
توانایی، خدایا بر ولایت و فرزند اولیاءت درود فرست، آنانی که اطاعتشان را
وَأَوْجَبْتَ حَقَّهُمْ، وَأَذْهَبْتَ عَنْهُمْ الرَّجْسَ وَطَهَّرْتَهُمْ تَطْهِيرًا، اللَّهُمَّ
لازم و رعایت حقشان را واجب فرمودی و ناپاکی را از آنها دور ساخته و به شایستگی پاکشان نمودی، خدایا
انْصُرْهُ وَأَنْصُرْ بِهِ لِدِينِكَ، وَأَنْصُرْ بِهِ أَوْلِيَاكَ، وَأَوْلِيَاةُ وَشِعْتَهُ وَأَنْصَارَهُ،
یاریش کن و دینت را به دست او یاری کن، و دوستدارانت و دوستداران و شیعیان و یاورانش
وَأَجْعَلْنَا مِنْهُمْ، اللَّهُمَّ اِعْذُ مِنْ شَرِّ كُلِّ بَاغٍ وَطَاغٍ، وَمِنْ شَرِّ جَمِيعِ خَلْقِكَ،
را به وسیله او یاری کن و ما را در زمره آنان قرار ده، خدایا او را از شر هر ظالم و طغیانگر و از شر تمامی مخلوقات،
وَاحْفَظْهُ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَمِنْ خَلْفِهِ، وَعَنْ يَمِينِهِ وَعَنْ شِمَالِهِ، وَآخِرُ سُهُ

و از پیش رو و پشت سر و از سمت راست و چپ حفظ کن، و نگهدار او باش و از رسیدن آسیب و امانتت از آن یوصل الیه بشو، و اَحْفَظْ فِيهِ رَسُوْلَكَ، و آل رَسُوْلَكَ،
 به او جلوگیری کن، و با حفظ او رسولت و خاندانش را حفظ کن، و با او عدل را
 و اَظْهَرُ بِهِ الْعَدْلَ، و اَيَّدُهُ بِالنَّصْرِ، و اَنْصُرْ ناصِرِيه، و اِخْذُلْ خَاذِلِيه، و اَقْصِمِ
 ظاهر کن و با یاریش او را تأیید کن، و یاورانش را یاری کن، و مخالفانش را خوار گردان، و دشمنانش را درهم شکن،
 قاصمیه، و اَقْصِمِ بِهِ جَبَابِرَةَ الْكُفْرِ، و اَقْتُلْ بِهِ الْكُفَّارَ و الْمُنَافِقِينَ، و جَمِيعَ
 و به دست او گردنکشان کفر را درهم شکن و بدست او کافران و منافقان و تمامی
 الْمُلْحِدِينَ حَيْثُ كَانُوا مِنْ مَشَارِقِ الْأَرْضِ و مَغَارِبِهَا، بَرِّهَا و بَخْرِهَا،
 بی‌دینان را در هر جا که هستند چه در شرق زمین و چه در غرب آن و چه در خشکی و چه در دریا
 و اَمْلَأْ بِهِ الْأَرْضَ عَدْلًا، و اَظْهَرُ بِهِ دِينَ نَبِيِّكَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ،
 نابود کن، و به دست او زمین را از عدل پر کن، و به دست او دین پیامبرت - که درود خدا بر او و خاندان پاکش
 و اجْعَلْنِي اللَّهُمَّ مِنْ اَنْصَارِهِ و اَعْوَانِهِ، و اَتْبَاعِهِ و شِيَعَتِهِ، و اَرِنِي فِي آلِ
 باد- را ظاهر کن، خدایا مرا از یاران و یاوران و پیروان و شیعیانش قرار ده و آنچه را خاندان محمد- که بر آنان درود
 مُحَمَّدٍ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ ما يَأْمُلُونَ، و فِي عَدُوِّهِمْ ما يَخْذَرُونَ، اَللهُ الْحَقِّ
 باد- آرزو داشتند در مورد دشمنانشان بیم داشتند به من نشان ده ای معبود بر حق دعایم را

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۵۰۸

آمین، یا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ، یا اِزْحَمَ الرَّاحِمِينَ. [۶۲۲]

بپذیر، ای صاحب شکوه و بزرگواری، ای مهربان‌ترین مهربانان. یادآوری: همان‌گونه که اشاره شد این زیارت از زیارات مطلقه است و اختصاصی به سرداب مقدس ندارد، لذا در هر زمان - مخصوصاً عصر جمعه - می‌توان آن را خواند.

زیارت دوم (زیارت مخصوص سرداب):

«علّامه مجلسی» از «شیخ مفید» و «شهید اول» و «مؤلف مزار کبیر» نقل می‌کند که هرگاه از زیارت جدّ و پدر حضرت حجّت علیه السلام فارغ شدی بر در حرم آن حضرت بایست و بگو:

السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا خَلِيفَةَ اللَّهِ وَخَلِيفَةَ آبَائِهِ الْمَهْدِيِّينَ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا
 سلام بر تو ای جانشین خدا و جانشین پدران هدایت یافته‌ات، سلام بر تو ای
 وَصِيَّ الْأَوْصِيَاءِ الْمَاضِيْنَ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا حَافِظَ اسْرَارِ رَبِّ الْعَالَمِينَ،
 جانشین اوصیای گذشته، سلام بر تو ای حافظ اسرار پروردگار جهانیان
 السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا بَقِيَّةَ اللَّهِ مِنَ الصُّفُوَّةِ الْمُتَّجِبِينَ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا بَنَ
 سلام بر تو ای ذخیره خدا از میان برگزیدگان باشرافت، سلام بر تو ای فرزند
 الْأَنْوَارِ الرَّاهِرَةِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا بَنَ الْأَعْلَامِ الْبَاهِرَةِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا بَنَ
 نورهای تابان، سلام بر تو ای فرزند نشانه‌های فروزان، سلام بر تو ای فرزند
 الْعِزَّةِ الطَّاهِرَةِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا مَعْدِنَ الْعُلُومِ النَّبَوِيَّةِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا

خاندان پاک، سلام بر تو ای گنجینه دانشهای نبوی، سلام بر تو ای
 بَابَ اللَّهِ الَّذِي لَا يُؤْتَى إِلَّا مِنْهُ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا سَبِيلَ اللَّهِ الَّذِي مَنْ سَلَكَ
 درگاه رسیدن به خدا که جز از آن داخل نشوند، سلام بر تو ای راه رسیدن به خدا که اگر کسی غیر آن را پیماید
 غَيْرُهُ هَلَكَ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا نَاطِرَ شَجَرَةِ طُوبَى وَسِدْرَةَ الْمُنْتَهَى
 هلاک می‌شود، سلام بر تو ای بیننده درخت طوبی و سدره المنتهی
 السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا نُورَ اللَّهِ الَّذِي لَا يُطْفِئُ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا حُجَّةَ اللَّهِ الَّتِي لَا
 سلام بر تو ای نور خدا که هرگز خاموش نشود، سلام بر تو ای حجت خدا که
 کلیات مفاتیح نوین، ص: ۵۰۹

تَخْفَى السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا حُجَّةَ اللَّهِ عَلَى مَنْ فِي الْأَرْضِ وَالسَّمَاءِ، السَّلَامُ
 مخفی نباشد، سلام بر تو ای حجت خدا بر هر که در زمین و آسمان است، اسلام
 عَلَيْكَ سَلَامٌ مَنْ عَرَفَكَ بِمَا عَرَفَكَ بِهِ اللَّهُ، وَنَعَتَكَ بِبَعْضِ نِعَوَتِكَ الَّتِي أَنْتَ
 بر تو همانند سلام کسی که تو را می‌شناسد آن گونه که خداوند معرفی نموده است (و همانند سلام کسی که) تو را با بعضی از
 صفات که

أَهْلُهَا وَفَوْقَهَا، أَشْهَدُ أَنَّكَ الْحُجَّةُ عَلَى مَنْ مَضَى وَمَنْ بَقِيَ، وَأَنَّ حِزْبَكَ
 شایسته آن و برتر از آنی توصیف کرده است، گواهی می‌دهم که تو به یقین بر تمامی گذشتگان و آیندگان حجت هستی و به یقین
 گروه تو

هُمُ الْغَالِبُونَ، وَأَوْلِيَاكَ هُمُ الْفَائِزُونَ، وَاعْدَانُكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ، وَأَنَّكَ
 پیروزند، و پیروانت رستگار، و دشمنانت زیانکارند، به یقین تو
 خَازِنُ كُلِّ عِلْمٍ، وَفَاتِقُ كُلِّ رَتَقٍ، وَمُحَقِّقُ كُلِّ حَقٍّ، وَمُبْطِلُ كُلِّ بَاطِلٍ،
 گنجینه تمام علوم و گشاینده تمام گره‌ها، و احقاق کننده هر حق و باطل کننده هر باطلی
 رَضِيَّتِكَ يَا مَوْلَايَ أَمَامًا وَهَادِيًا وَوَلِيًّا وَمُرْشِدًا، لَا ابْتِغَى بِكَ بَدَلًا، وَلَا
 ای مولای من به امامت و هدایتگری و ولایت و راهنمایی تو راضیم و برای تو جایگزینی نگرفته
 اتَّخَذُ مِنْ دُونِكَ وَلِيًّا، أَشْهَدُ أَنَّكَ الْحَقُّ الثَّابِتُ الَّذِي لَا عَيْبَ فِيهِ، وَأَنَّ
 و جز تو سرپرستی برنخواهم گزید، گواهی می‌دهم که به یقین تو حق ثابتی هستی که ایرادی در آن نیست،
 وَعَدَّ اللَّهُ فِيكَ حَقًّا، لَأَرْتَابُ لَطُولِ الْغَيْبِهِ وَبُعْدِ الْأَمَدِ، وَلَا اتَّخَيْرُ مَعَ مَنْ
 و وعده خدا در مورد تو حق است، و بخاطر طولانی بودن غیبت و دوری مدت، تردید نخواهم کرد، و به همراه
 جَهْلِكَ وَجَهْلَ بَيْتِكَ، مُنْتَظِرٌ مُتَوَقِّعٌ لِأَيَّامِكَ، وَأَنْتَ الشَّافِعُ الَّذِي لَا تَنَازَعُ،
 بیخبران از تو و جاهلان به تو سرگردان نمی‌شوم، و منتظر و چشم به راه روزهای حضور توام، و تویی شفاعت کننده بدون منازع
 وَالْوَلِيُّ الَّذِي لَا تُدْفَعُ، ذَخَرَكَ اللَّهُ لِنُصْرَةِ الدِّينِ، وَاعْزَازِ الْمُؤْمِنِينَ،
 و سرپرست بی‌بدیل، که خداوند تو را برای یاری دین و عزت مؤمنان
 وَالْإِنْتِقَامِ مِنَ الْجَاهِلِينَ الْمَارِقِينَ، أَشْهَدُ أَنَّ بَوْلَايَتِكَ تُقْبَلُ الْأَعْمَالُ،
 و انتقام از منکران (حق) و بیرون روندگان از دین ذخیره نموده است، گواهی می‌دهم که به یقین با ولایت تو اعمال پذیرفته
 وَتُرَكَّى الْأَفْعَالُ، وَتُضَاعَفُ الْحَسَنَاتُ، وَتُمَحَى السَّيِّئَاتُ، فَمَنْ جَاءَ

و کردار پاک، و نیکیها چند برابر و گناهان پاک شود، پس کسی که بولایتک، وَاَعْتَرَفَ بِامَانَتِكَ، قُبِلَتْ اَعْمَالُهُ، وَصُدِّقَتْ اَقْوَالُهُ، وَتَضَاعَفَتْ به ولایت داخل شده و به امامت اقرار کند، اعمالش قبول و گفتارش تصدیق می‌شود و نیکیهایش چند برابر کلیات مفاتیح نوین، ص: ۵۱۰

حَسَنَاتُهُ، وَمُحِبِّتِ سَيِّئَاتِهِ، وَمَنْ عَدَلَ عَنِ وِلَايَتِكَ، وَجَهَلَ مَعْرِفَتَكَ، و گناهانش پاک می‌شود، و کسی از ولایت خارج شود و تو را نشناسد وَاسْتَبَدَلَ بِكَ غَيْرَكَ، كَبِهَ اللَّهُ عَلَى مَنْخَرِهِ فِي النَّارِ، وَلَمْ يَقْبَلِ اللَّهُ لَهُ عَمَلًا، و به جای تو دیگری را جایگزین کند، خداوند او را به صورتش در آتش اندازد و عملش را نپذیرد وَلَمْ يُقِمَ لَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَزْنًا، اَشْهَدُ اللَّهَ وَاشْهَدُ مَلَائِكَتَهُ، وَاشْهَدُكَ يَا و برای اعمالش در روز قیامت ارزشی قائل نشود، خداوند و فرشتگانش و تو را ای مولای من بر این (سخنان) مَوْلَايَ بِهَذَا ظَاهِرُهُ كِبَاطِنِهِ، وَسِرُّهُ كَعَلَانِيَتِهِ، وَأَنْتَ الشَّاهِدُ عَلَى ذَلِكِ، گواه می‌گیرم، سخنانی که ظاهر و باطن و پنهان و آشکارش یکی است، و تویی گواه بر این امور وَهُوَ عَهْدِي إِلَيْكَ، وَمِيثَاقِي لَدَيْكَ، اِذْ أَنْتَ نِظَامُ الدِّينِ، وَيَعْسُوبُ و این عهد من است نزدت و پیمان من است در پیشگاهت، چرا که تویی نظام دین و پیشوای بزرگ الْمُتَّقِينَ، وَعِزُّ الْمُؤَحِّدِينَ، وَبِذَلِكَ أَمَرَنِي رَبُّ الْعَالَمِينَ، فَلَوْ تَطَاوَلَتْ پرهیزکاران، و عزت یکتاپرستان، و به آن پروردگار جهانیان فرمان داده است، پس هرگاه الدُّهُورُ وَتَمَادَّتِ الْأَعْمَارُ لَمْ ارْزُدْ فِيكَ إِلَّا يَقِينًا، وَلَكَ إِلَّا حُبًّا، وَعَلَيْكَ روزگار ما به دازا کشد و عمرها طولانی گردد، افزوده نگردد جز بر یقین من نسبت به تو و محبتم به تو، إِلَّا مُتَّكِلًا وَمُعْتَمِدًا، وَلِظُهُورِكَ إِلَّا مُتَوَقِّعًا وَمُنْتَظَرًا، وَلِجِهَادِي بَيْنَ يَدَيْكَ و توکل و اعتماد به تو و توقع و انتظار ظهور تو و اشتیاق جهاد در کنار تو مُتَرَقِّبًا، فَأَبْدُلْ نَفْسِي وَمَالِي وَوَلَدِي وَأَهْلِي وَجَمِيعَ مَا حَوَّلَنِي رَبِّي پس جان و مال و فرزند و خانواده و تمامی آنچه که پروردگارم به من عنایت فرموده در پیش رویت بَيْنَ يَدَيْكَ، وَالتَّصَرُّفِ بَيْنَ أَمْرِكَ وَنَهْيِكَ، مَوْلَايَ فَإِنْ أَدْرَكْتُ أَيَّامَكَ فدا می‌کنم و در اختیار امر و نهی تو می‌گذارم، ای مولای من پس اگر روزگار درخشان الزَّاهِرَةَ، وَأَعْلَامَكَ الْبَاهِرَةَ، فَهَا أَنَا ذَا عَبْدِكَ الْمُتَصَرِّفُ بَيْنَ أَمْرِكَ وَنَهْيِكَ، و نشانه‌های آشکارت را درک نمودم، پس من همان بنده توام که اختیارم به دست امر و نهی توست اَرْجُو بِهِ الشَّهَادَةَ بَيْنَ يَدَيْكَ، وَالْفَوْزَ لَدَيْكَ، مَوْلَايَ فَإِنْ أَدْرَكَنِي الْمَوْتُ که به واسطه آن امید شهادت در پیش رویت و رستگاری در نزدت را دارم، ای مولای من اگر پیش از قَبْلَ ظُهُورِكَ، فَأِنِّي اتَّوَسَّلُ بِكَ وَبِآبَائِكَ الطَّاهِرِينَ إِلَى اللَّهِ تَعَالَى وَاسْتَأْذِنُ ظهورت مرگم فرارسد، به واسطه تو و پدران پاکت به درگاه خداوند بلندمرتبه متوسل می‌شوم و از او می‌خواهم

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۵۱۱

أَنْ يُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ، وَأَنْ يُجْعَلَ لِي كَرَّةٌ فِي ظُهُورِكَ، که بر محمد و خاندان پاکش درود فرستد و بازگشت در ظهورت و

وَرَجَعَةً فِي أَيَّامِكَ، لِأَبْلُغَ مِنْ طَاعَتِكَ مُرَادِي وَاشْفِي مِنْ أَعْدَائِكَ
رجوع در روزگارت را نصیبم گرداند، تا با اطاعتت به مقصودم برسم و دلم را از (انتقام) دشمنانت
فُؤَادِي مَوْلَايَ وَقَفْتُ فِي زِيَارَتِكَ مَوْفِقَ الْخَاطِئِينَ النَّادِمِينَ،
خشنود سازم، ای مولای من، در زیارتت در جایگاه خطاکاران پشیمان
الْخَائِفِينَ مِنْ عِقَابِ رَبِّ الْعَالَمِينَ، وَقَدْ اتَّكَلْتُ عَلَى شَفَاعَتِكَ،
که از کیفر پروردگار جهانیان ترسانند، قرار گرفته‌ام، و بر شفاعتت توکل کرده
وَرَجَوْتُ بِمَوْلَاتِكَ وَشَفَاعَتِكَ مَحْوِ ذُنُوبِي وَسِتْرِ عُيُوبِي وَمَغْفِرَةَ
و به واسطه پیروی از تو و شفاعتت به پاکی از گناهان و پوشیدگی عیبها و آمرزش لغزشهایم
زَلَلِي فَكُنْ لَوْلِيكَ يَا مَوْلَايَ عِنْدَ تَحْقِيقِ أَمَلِهِ، وَاسْتَلِ اللَّهَ عُرْفَانَ زَلَلِهِ،
امیدوارم، پس ای مولای من همراه دوستدارت باش در هنگام تحقق آرزویش و از خداوند آمرزش لغزشش را بخواه
فَقَدْ تَعَلَّقَ بِحَبْلِكَ، وَتَمَسَّكَ بِبَوْلَاتِكَ، وَتَبَرَّءَ مِنْ أَعْدَائِكَ، اللَّهُمَّ صَلِّ
چرا که دست به دامن شده و به ولایت متمسک شده و از دشمنانت بیزارای جسته است، خدایا
عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، وَأَنْجِزْ لَوْلِيكَ مَا وَعَدْتَهُ، اللَّهُمَّ أَظْهِرْ كَلِمَتَهُ، وَأَعْلِ
بر محمد و خاندان پاکش درود فرست و آنچه به ولایت وعده فرمودی وفا کن، خدایا آئینش را آشکار ساز و دعوتش را
دَعْوَتَهُ، وَأَنْصُرْهُ عَلَى عَدُوِّهِ وَعَدُوِّكَ يَا رَبَّ الْعَالَمِينَ، اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى
ظاهر گردان، و او را بر دشمنانش و دشمنانت پیروز گردان ای پروردگار جهانیان، خدایا بر
مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ، وَأَظْهِرْ كَلِمَتَكَ التَّائِمَةَ، وَمُغَيَّبِكَ فِي أَرْضِكَ، الْخَائِفَ
محمد و خاندان پاکش درود فرست و حجت بابرکت و پنهان شده در زمینت را ظاهر کن همان نگران
الْمُتَرَقِّبِ، اللَّهُمَّ أَنْصُرْهُ نَصْرًا عَزِيزًا، وَأَفْتَحْ لَهُ فَتْحًا قَرِيبًا يَسِيرًا،
در حال انتظار، خدایا او را با عزت یاری کن و برای او پیروزی نزدیک و آسان قرار ده
اللَّهُمَّ وَأَعِزِّ بِهِ الدِّينَ بَعْدَ الْخُمُولِ، وَأَطْلِعْ بِهِ الْحَقَّ بَعْدَ الْأُفُولِ، وَاجْلِبْ بِهِ
خدایا به واسطه او دین را بعد از گمنامی عزت ده و حق را بعد از غروب آشکار ساز و به واسطه او
الظُّلْمَةَ، وَاكْشِفْ بِهِ الْعُمَةَ، اللَّهُمَّ وَأَمِنْ بِهِ الْبِلَادَ، وَاهْدِ بِهِ الْعِبَادَ، اللَّهُمَّ
تاریکیها را روشنی بخش و غصه‌ها را برطرف کن، خدایا به واسطه او شهرها را ایمن گردان و بندگانت را هدایت کن، خدایا

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۵۱۲

أَمْلًا بِهِ الْأَرْضَ عَدْلًا وَقِسْطًا، كَمَا مُلِئَتْ ظُلْمًا وَجَوْرًا، أَنْكَ سَمِيعٌ
زمین را به دست او پر از عدل و داد کن همان گونه که از ظلم و ستم پر شده است، چرا که تو به یقین شنوا
مُجِيبٌ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا وَلِيَّ اللَّهِ، أَنْذَنْ لَوْلِيكَ فِي الدُّخُولِ إِلَى حَرَمِكَ،
و پاسخگویی، سلام بر تو ای ولی خدا، به دوستدارت برای داخل شدن در حرمت اجازه فرما
صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْكَ وَعَلَى آبَائِكَ الطَّاهِرِينَ، وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ. [۶۲۳]
درود خدا بر تو و بر پدران پاکت، و رحمت و برکات خدا بر تو باد.

آنگاه به طرف سرداب غیبت آن حضرت حرکت کن و رخصت بطلب و وارد شو و بگو:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

و با طمأنینه و حضور قلب پایین برو و در عرصه سرداب، دو رکعت نماز بخوان و بگو: اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ، وَلِلَّهِ الْحَمْدُ، الْحَمْدُ لِلَّهِ

***** خدا بزرگتر از هر چیز است، خدا بزرگتر از هر چیز است، معبودی جز خدا نیست و خدا بزرگتر از هر چیز است، و حمد و سپاس از آن اوست

الَّذِي هَدَانَا لِهَذَا، وَعَرَّفَنَا أَوْلِيَاءَهُ وَاعْدَاءَهُ، وَوَفَّقَنَا لِزِيَارَةِ ائِمَّتِنَا، وَلَمْ

حمد و سپاس از آن خداوندی است که ما را به این (زیارت) هدایت نمود، و دوستان و دشمنانش را به ما شناساند، و ما را به زیارت

يَجْعَلُنَا مِنَ الْمُعَانِدِينَ النَّاصِبِينَ، وَلَا مِنَ الْغُلَاةِ الْمُفَوِّضِينَ، وَلَا مِنَ

پیشوایانمان موقف نمود، و ما را از دشمنان ناصبی و غلوکنندگان تفویضی و

الْمُرْتَابِينَ الْمُفَضَّرِينَ، السَّلَامُ عَلَى وَلِيِّ اللَّهِ وَابْنِ أَوْلِيَاءِهِ، السَّلَامُ عَلَى

تردیدکنندگان سهل‌انگار قرار نداد، سلام بر ولی خدا و فرزند اولیایش، سلام بر

الْمُدَّخِرِ لِكِرَامَةِ أَوْلِيَاءِ اللَّهِ، وَبَوَارِ اِعْدَائِهِ، السَّلَامُ عَلَى النُّورِ الَّذِي ارَادَ

ذخیره شده برای گرامیداشت اولیای خدا و درهم کوبنده دشمنانش، سلام بر نوری که کافران قصد

اهْلُ الْكُفْرِ اَطْفَاءَهُ، فَأَبَى اللَّهُ إِلَّا أَنْ يُتِمَّ نُورَهُ بِكُرْهِهِمْ، وَأَيْدَهُ بِالْحَيَاةِ

خاموش کردنش را داشتند ولی خداوند خواست که نورش را با وجود ناخشنودی آنان کامل گرداند و او را با زندگانی (طولانی) تأیید نماید

حَتَّى يُظَهِّرَ عَلَى يَدِهِ الْحَقَّ بِرَغْمِهِمْ، أَشْهَدُ أَنَّ اللَّهَ اصْطَفَيْكَ صَغِيرًا،

تا حق به دست او علی رغم میل آنان ظاهر شود، گواهی می‌دهم که خداوند تو را در خردسالی برگزید

وَأَكْمَلَ لَكَ عُلُومَهُ كَبِيرًا، وَأَنَّكَ حَتَّى لَا تَمُوتَ حَتَّى تُبْطِلَ الْجِبْتِ

و در بزرگسالی دانشش را بر تو کامل نمود، و به یقین تویی زنده‌ای که نخواهی مرد تا بتها

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۵۱۳

وَالطَّاعُونَ، اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَيْهِ وَعَلَى خُدَامِهِ، وَاعْوَانِهِ عَلَى غَيْبَتِهِ وَنَأْيِهِ،

و طاعتها را نابود کنی، خدایا بر او و بر خدمتگذاران و یاورانش در زمان غیبت و دوریش درود فرست

وَاسْتُرْهُ سِتْرًا عَزِيزًا، وَاجْعَلْ لَهُ مَعْقِلًا حَرِيْرًا، وَاشْدُدِ اللَّهُمَّ وَطْأَتَكَ

و او را به خوبی حفظ فرما، و برای او پناهگاه محکمی قرار ده، و خدایا به سختی دشمنانش را پایمال

عَلَى مُعَانِدِيهِ، وَاحْرُسْ مَوَالِيَهُ وَزَأْئِرِيهِ، اللَّهُمَّ كَمَا جَعَلْتَ قَلْبِي بِذِكْرِهِ

کن، و دوستان و زیارت‌کنندگانش را حفظ کن، خدایا همان گونه که دلم را با یادش

مَعْمُورًا، فَاجْعَلْ سِلَاحِي بِنُصْرَتِهِ مَشْهُورًا، وَأَنْ حَالَ بَيْنِي وَبَيْنَ لِقَائِهِ

حیات بخشیدی، پس سلاحم را برای یاریش آماده قرار ده، و اگر مرگ بین من و دیدارش جدایی

الْمَوْتِ الَّذِي جَعَلْتَهُ عَلَى عِبَادِكَ حَتْمًا، وَأَقْدَرْتَ بِهِ عَلَى خَلْقَتِكَ

اندازد همان مرگی که بر بندگانت حتمی کرده، و به رغم میل بندگانت آن را بر آنان مسلط

رَعْمًا، فَأَبْعَثْنِي عِنْدَ خُرُوجِهِ ظَاهِرًا مِنْ حُفْرَتِي مُؤْتَرَّرًا كَفَنِي حَتَّى

ساخته‌ای، پس در زمان قیامش مرا از قبرم کفن پوشان خارج کن تا

اجَاهِدْ بَيْنَ يَدَيْهِ فِي الصَّفِّ الَّذِي اثْنَيْتَ عَلَىٰ أَهْلِهِ فِي كِتَابِكَ، فَقُلْتُ

در پیش رویش جهاد کنم در گروه آنان که در قرآنت آنها را ستایش نموده و فرمودی:

كَانَهُمْ بُنْيَانٌ مَّرْصُوعٌ، اللَّهُمَّ طَالَ الْإِنْتِظَارُ، وَسَمِيتَ بِنَا الْفُجَّارِ،

گویی آنان بنایی آهینند، خدایا انتظار طولانی شد و بدکاران ما را سرزنش کردند

وَصَعَبَ عَلَيْنَا الْإِنْتِصَارُ، اللَّهُمَّ ارِنَا وَجْهَ وَلِيِّكَ الْمَيْمُونِ فِي حَيَاتِنَا

و برای ما یافتن یاور سخت شده است، خدایا چهره مبارک ولایت را در زمان حیات و بعد از مردن به ما

وَبَعْدَ الْمُنُونِ، اللَّهُمَّ انِّي اَدِينُ لَكَ بِالرَّجْعَةِ بَيْنَ يَدَيْ صَاحِبِ هَذِهِ

نشان ده، خدایا من برای رجعت پیش روی صاحب این مکان، آماده و مطیع

الْبُقْعَةِ، الْعُوْتُ الْعُوْتُ يَا صَاحِبَ الزَّمَانِ، قَطَعْتُ فِي وُضْعَتِكَ

توأم، به فریاد رس، به فریاد رس، ای صاحب عصر و زمان، برای رسیدن به تو، دوستان صمیمیم را

الْخُلَّانَ، وَهَجَرْتُ لِزِيَارَتِكَ الْأَوْطَانَ، وَأَخْفَيْتُ أَمْرِي عَنْ أَهْلِ الْبُلْدَانِ،

رها کردم، و برای زیارتت ترک دیار گفتم و عقیده‌ام را از اهل شهرها پنهان ساختم

لِتَكُونَ شَفِيعًا عِنْدَ رَبِّكَ وَرَبِّي وَآلِي أَبَائِكَ وَمَوَالِيَّ فِي حُسْنِ التَّوْفِيقِ

تا در نزد پروردگار تو و من شفیع باشی، و در نزد پدرانم سروران من در عاقبت بخیری

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۵۱۴

لِي وَاسْبَاحِ النِّعْمَةِ عَلَيَّ، وَسَوْقِ الْإِحْسَانِ إِلَيَّ، اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ

و فراوانی نعمت و روی آوردن لطفت به من (شفیعیم باشی) خدایا بر محمد

وآلِ مُحَمَّدٍ أَصْحَابِ الْحَقِّ، وَقَادَةَ الْخَلْقِ، وَأَسْتَجِبْ مِنِّي مَا دَعَوْتُكَ،

و خاندان پاکش همان یاران حق و پیشوایان خلق درود فرست، و آنچه از تو خواستم برایم اجابت کن

وَاعْظِنِي مَا لَمْ أَنْطِقْ بِهِ فِي دُعَائِي مِنْ صَلَاحِ دِينِي وَدُنْيَايَ، إِنَّكَ حَمِيدٌ

و آنچه از صلاح دین و دنیایم در دعایم به زبان نیاوردم عظیم کن، چرا که تو ستوده

مَجِيدٌ، وَصَلَّى اللَّهُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ الطَّاهِرِينَ. آنگاه داخل صفه (ایوان) شو و دو و بزرگواری و درود خدا بر محمد و خاندان

پاکش باشد.*****

رکعت نماز بخوان و بگو: اللَّهُمَّ عَبْدُكَ الزَّائِرُ فِي فَنَاءِ وَلِيِّكَ، الْمَرْوَرِ الَّذِي

***** خدایا بنده زائر در درگاه ولی توست، زیارت شده‌ای که

فَرَضْتَ طَاعَتَهُ عَلَى الْعَبِيدِ وَالْأَحْرَارِ، وَأَنْقَذْتَ بِهِ أَوْلِيَاءَكَ مِنْ عَذَابِ

اطاعتش را بر بندگان و آزادگان واجب نمودی و به واسطه او دوستدارانت را از عذاب دوزخ نجات

النَّارِ، اللَّهُمَّ اجْعَلْهَا زِيَارَةً مَقْبُولَةً ذَاتَ دُعَاءٍ مُسْتَجَابٍ، مِنْ مُصَدِّقِ

دادی، خدایا این زیارت را پذیرفته شده با دعای اجابت شده از ناحیه تصدیق کننده

بَوْلِيِّكَ غَيْرِ مُرْتَابٍ، اللَّهُمَّ لَا تَجْعَلْهُ آخِرَ الْعَهْدِ بِهِ وَلَا بَزِيَارَتِهِ، وَلَا

بدون تردید ولایت قرار ده، خدایا این زیارت را آخرین دیدار و زیارت از او قرار مده

تَقَطِّعْ اثْرِي مِنْ مَشْهَدِهِ وَزِيَارَةِ أَبِيهِ وَجَدِّهِ، اللَّهُمَّ اخْلِفْ عَلَيَّ نَفَقَتِي

و ارتباطم را از زیارتگاه او و زیارت پدر و جدش قطع نکن، خدایا مخارج سفرم را جبران کن

وَأَنْفَعَنِي بِمَا رَزَقْتَنِي فِي دُنْيَايَ وَآخِرَتِي لِي وَلِإِخْوَانِي وَأَبَوَيَّ وَجَمِيعِ
 وَبِهِ أَنْجَحَ رُزُقِي نَمُودَه‌ای در دنیا و آخرت به من و برادران و پدر و مادر و تمامی
 عِزَّتِي اسْتَوْدِعْكَ اللَّهُ أَيُّهَا الْإِمَامُ الَّذِي يُفَوِّزُ بِهِ الْمُؤْمِنُونَ، وَيَهْلِكُ عَلَيَّ
 خَانُوَادَه‌ام سود بخش، به خدا می‌سپارم ای امامی که مؤمنان به واسطه تو رستگار شوند و
 يَدِيهِ الْكَافِرُونَ الْمُكْذِبُونَ، يَا مَوْلَايَ يَا بَنَ الْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ، جِئْتِكَ
 كَافِرَانِ تَكْذِيبُ كُنْنَدَه به دستت هلاک گردند، ای مولای من ای ابا الحسن بن علی، برای
 زَائِرًا لَكَ وَلِأَيِّكَ وَجَدَّكَ، مُتَيَقِّنًا الْفَوْزَ بِكُمْ، مُعْتَقِدًا إِمَامَتَكُمْ، اللَّهُمَّ
 زیارت تو و پدر و جدت به درگاہ آمده‌ام در حالی که به رستگاری خود به واسطه شما یقین داشته و به امامتتان معتقدم، خدایا
 کلیات مفاتیح نوین، ص: ۵۱۵

اَكْتُبْ هَذِهِ الشَّهَادَةَ وَالزِّيَارَةَ لِي عِنْدَكَ فِي عَلَيِّينَ، وَبَلِّغْنِي بِلَاغِ
 این گواهی و زیارت را برای من نزدت در بالاترین درجات ثبت کن، و مرا به سرمنزل شایستگان
 الصَّالِحِينَ، وَأَنْفَعَنِي بِحُبِّهِمْ يَا رَبَّ الْعَالَمِينَ. [۶۲۴]
 برسان، و به واسطه محبت آنها به من سود رسان ای پروردگار جهانیان

زیارت سوم:

از جمله زیاراتی که مرحوم علامه مجلسی از «سید بن طاووس» نقل کرده، بدین قرار است:
 خطاب به آن حضرت می‌گویی:

السَّلَامُ عَلَى الْحَقِّ الْجَدِيدِ، وَالْعَالِمِ الَّذِي عِلْمُهُ لَا يَبِيدُ، السَّلَامُ عَلَى
 سلام بر حق جدید، و عالمی که علمش تمام نشود، سلام بر
 مُحْيِي الْمُؤْمِنِينَ، وَمُبِيرِ الْكَافِرِينَ، السَّلَامُ عَلَى مَهْدِيِّ الْأُمَّمِ، وَجَامِعِ
 حیات بخش مؤمنان، و درهم کوبنده کافران، سلام بر مهدی امتها، جمع کننده
 الْكَلِمِ، السَّلَامُ عَلَى خَلْفِ السَّلَفِ، وَصَاحِبِ الشَّرَفِ، السَّلَامُ عَلَى
 تمام گروه‌ها، سلام بر جانشین گذشتگان، و صاحب شرافت، سلام بر
 حُجَّةِ الْمَعْبُودِ، وَكَلِمَةِ الْمَحْمُودِ، السَّلَامُ عَلَى مُعِزِّ الْأَوْلِيَاءِ، وَمُذِلِّ
 حجت خدا (بر بندگان)، و کلمه ستوده، سلام بر عزت بخش دوستان و خوار کننده
 الْأَعْدَاءِ، السَّلَامُ عَلَى وَارِثِ الْأَنْبِيَاءِ، وَخَاتَمِ الْأَوْصِيَاءِ، السَّلَامُ عَلَى
 دشمنان، سلام بر وارث پیامبران و خاتم جانشینان، سلام بر
 الْقَائِمِ الْمُتَنْظَرِ، وَالْعَدْلِ الْمُشْتَهَرِ، السَّلَامُ عَلَى السَّيْفِ الشَّاهِرِ، وَالْقَمَرِ
 قیام کننده‌ای که انتظارش کشیده می‌شود و دادگستر مشهور، سلام بر شمشیر برکشیده، و ماه
 الزَّاهِرِ، وَالنُّورِ الْبَاهِرِ، السَّلَامُ عَلَى شَمْسِ الظَّلَامِ، وَبَدْرِ التَّمَامِ، السَّلَامُ
 تابان، و نور درخشان، سلام بر خورشید تاریکیها و ماه کامل، سلام
 عَلَى رَبِيعِ الْأَنَامِ، وَنَضْرَةِ الْأَيَّامِ، السَّلَامُ عَلَى صَاحِبِ الصُّمُصَامِ،

بر بهار انسانها، و شادمانی روزگار، سلام بر صاحب شمشیر بران،

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۵۱۶

وَوَفَّلَاقِ الْهَامِ، السَّلَامُ عَلَى صَاحِبِ الدِّينِ الْمَأْتُورِ، وَالْكِتَابِ الْمَشْطُورِ،

و شکافنده سرها، سلام بر صاحب دین باقیمانده (از پیغمبر اکرم) و کتاب نگاشته شده (از سوی خدا)

السَّلَامُ عَلَى بَقِيَّةِ اللَّهِ فِي بِلَادِهِ، وَحُجَّتِهِ عَلَى عِبَادِهِ، الْمُتَّهَى إِلَيْهِ

سلام بر ذخیره خدا در شهرها و حجت بر بندگانش، که میراث پیامبران به او

مَوَارِيثُ الْأَنْبِيَاءِ، وَلَدَيْهِ مَوْجُودُ آثَارِ الْأَصْفِيَاءِ، الْمُؤْتَمَنِ عَلَى السَّرِّ،

ختم شده و آثار برگزیدگان نزدش موجود است، همان امین بر اسرار

وَالْوَلِيِّ لِلْأَمْرِ، السَّلَامُ عَلَى الْمَهْدِيِّ الَّذِي وَعَدَ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ بِهِ الْأُمَّمَ، أَنْ

و ولی امور، سلام بر مهدی که خداوند عزیز و گرمی وعده آمرزش را به امتها داده است که

يَجْمَعُ بِهِ الْكَلِمَ، وَيَلْمُ بِهِ الشَّعْثَ، وَيَمَلَأُ بِهِ الْأَرْضَ قِسْطًا وَعَدْلًا،

همه گروه‌ها را به وسیله او متحد کند و پریشانی را التیام بخشد و زمین را به واسطه او پر از عدل و داد کند

وَيُمْكِنُ لَهُ، وَيُنْجِزُ بِهِ وَعَدَ الْمُؤْمِنِينَ، أَشْهَدُ يَا مَوْلَايَ أَنْكَ وَالْأَيُّمَةُ مِنْ

و به او قدرت دهد و به واسطه او به وعده مؤمنان وفا کند، گواهی می‌دهم ای مولای من که تو و امامان از

آبَائِكَ ائِمَّتِي وَمَوَالِي فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا، وَيَوْمَ يَقُومُ الْأَشْهَادُ، اسْتَلْكَ يَا

پدران پیشوایان و مولاهاى من هستید، در زندگی دنیا و در روزی که گواهان بپا خیزند، ای مولای من از تو می‌خواهم

مَوْلَايَ أَنْ تَسْتَلَّ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى فِي صَلَاحِ شَأْنِي وَقَضَاءِ حَوَائِجِي

که از خداوند بلندمرتبه و برتر اصلاح کار و برآورده شدن حاجتها

وَعُفْرَانِ ذُنُوبِي وَالْأَخْذِ بِيَدِي فِي دِينِي وَدُنْيَايَ وَآخِرَتِي لِي

و آمرزش گناهان و دستگیری در دین و دنیا و آخرت را بخواهی، برای خودم

وَلِإِخْوَانِي وَإِخْوَاتِي الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ كَأَفَّ، أَنَّهُ عَفُورٌ رَحِيمٌ.

و برای تمامی برادران و خواهران با ایمانم، چرا که او آمرزنده و مهربان است.

آنگاه دوازده رکعت نماز به عنوان نماز زیارت بجای می‌آوری بعد از هر دو رکعت، سلام می‌دهی و تسبیح حضرت زهرا علیها

السلام می‌گویی و آن را به آن حضرت هدیه می‌کنی و هنگامی که از نماز فارغ شدی می‌گویی:

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى حُجَّتِكَ فِي أَرْضِكَ، وَخَلِيفَتِكَ فِي بِلَادِكَ، الدَّاعِي إِلَى

خدایا درود فرست بر حجت در زمینت و جانشینت در شهرهايت، همان دعوت کننده

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۵۱۷

سَبِيلِكَ، وَالْقَائِمِ بِقِسْطِكَ، وَالْفَائِزِ بِأَمْرِكَ، وَلِيِّ الْمُؤْمِنِينَ، وَمُسِيرِ

به راهت و قیام کننده به عدل و داد تو، و پیروز به فرمانت، آن سرپرست مؤمنان و درهم کوبنده

الْكَافِرِينَ، وَمُجَلِّي الظُّلْمَةَ، وَمُنِيرِ الْحَقِّ، وَالصَّادِعِ بِالْحِكْمَةِ وَالْمَوْعِظَةِ

کافران، و روشنی‌بخش تاریکی و آشکار کننده حق و جدا کننده (حق از باطل) با حکمت و پند

الْحَسَنَةِ وَالصُّدُقِ، وَكَلِمَتِكَ وَعَيْتِكَ، وَعَيْنِكَ فِي أَرْضِكَ، الْمُتَرْقِبِ

نیکو و راستی، و گفتار و رازت و دیده‌ات در زمین، و چشم براه

الْخَائِفِ، الْوَلِيِّ النَّاصِحِ، سَفِينَةِ النَّجَاهِ، وَعَلِمِ الْهُدَى وَنُورِ ابْصَارِ الْوَرَى
 نگران و سرپرست خیرخواه، کشتی نجات و نشانه هدایت و نور چشم مخلوقات
 وَخَيْرٍ مَنْ تَمَمَّصَ وَارْتَدَى وَالْوِثْرِ الْمُتَوَتِّرِ، وَمُفْرَجِ الْكَرْبِ، وَمُرِيلِ
 و بهترین کسی که پیراهن و قبای امامت را بپوشد و یگانه‌ای که انتقام گیرنده است، گشایش دهنده گرفتاری و از بین برنده
 الْهَمِّ، وَكَاشِفِ الْبُلُوبِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَعَلَى آبَائِهِ الْأَتْمَةِ الْهَادِينَ،
 غم و برطرف کننده سختی، درود خدا بر او و بر پدرانش همان امامان هدایتگر
 وَالْقَادَةَ الْمِيَامِينَ، مَا طَلَعَتْ كَوَاكِبُ الْأَسْحَارِ، وَأَوْرَقَتِ الْأَشْجَارُ، وَأَيْنَعَتِ
 و پیشوایان بابرکت، مادامی که ستارگان در سحرگاهان طلوع کنند و درختان برگ در آورند و میوه‌ها
 الْأَثْمَارُ، وَاخْتَلَفَ اللَّيْلُ وَالنَّهَارُ، وَعَزَدَتِ الْأَطْيَارُ، اللَّهُمَّ انْفَعْنَا
 برسند، و شب و روز در رفت و آمدند و پرندگان آواز خوانند، خدایا محبتش به ما
 بِحُبِّهِ، وَاحْشُرْنَا فِي زُمْرَتِهِ، وَتَحْتَ لُؤَائِهِ، إِلَهَ الْحَقِّ آمِينَ رَبَّ الْعَالَمِينَ. [۶۲۵]
 سود رسان، و ما را در گروه او و زیر پرچمش محشور کن، ای معبود بر حق دعایم را به اجابت رسان ای پروردگار جهانیان
 مرحوم «سید بن طاووس» پس از زیارت فوق این صلوات را برای آن حضرت ذکر کرده است:
 اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَاهْلِ بَيْتِهِ، وَصَلِّ عَلَى وَلِيِّ الْحَسَنِ، وَوَصِيِّهِ
 خدایا درود فرست بر محمد و خاندان پاکش و درود فرست بر جانشین امام حسن و وصی
 وَوَارِثِهِ، الْقَائِمِ بِأَمْرِكَ، وَالْغَائِبِ فِي خَلْقِكَ، وَالْمُنْتَظَرِ لِإِذْنِكَ، اللَّهُمَّ
 و وارثش، آن قیام کننده به فرمانت و پنهان در میان مخلوقات و در انتظار اجازه‌ات، خدایا

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۵۱۸

صَلِّ عَلَيْهِ، وَقَرِّبْ بُعْدَهُ، وَأَنْجِزْ وَعْدَهُ، وَأَوْفِ عَهْدَهُ، وَاكْشِفْ عَنْ بَاسِهِ
 بر او درود فرست، و ظهورش را نزدیک کن، و به وعده و عهدش وفا کن، پرده غیبت را از نیرویش
 حِجَابِ الْعَيْبَةِ، وَأَظْهِرْ بِظُهُورِهِ صَحَائِفَ الْمُحَنِّهِ، وَقَدِّمِ أَمَامَهُ الرُّعْبَ،

کلیات مفاتیح نوین ؛ ص ۵۱۸

بردار، و با ظهورش اوراق غم و اندوه را برطرف کن، و هراسش را پیشاپیش (در دل دشمنان) قرار ده
 وَتَبَّتْ بِهِ الْقُلُوبُ، وَأَقِمِ بِهِ الْحَرْبَ، وَأَيِّدْهُ بِجُنْدٍ مِنَ الْمَلَائِكَةِ مُسَوِّمِينَ،
 و دلها را به او آرام کن، و جنگ (علیه باطل) را به واسطه او برپا دار، و او را با لشکری از فرشتگان نشاندار یاری کن
 وَسَلِّطْهُ عَلَى أَعْدَاءِ دِينِكَ أَجْمَعِينَ، وَالْهَمُّهُ أَنْ لَا يَدَعَ مِنْهُمْ رُكْنًا إِلَّا
 و بر تمامی دشمنان دینت مسلط گردان، و به او الهام کن که از بزرگان آنان چیزی
 هَدَّهٗ، وَلَا هَامًا إِلَّا قَدَّهٗ، وَلَا كَيْدًا إِلَّا رَدَّهٗ، وَلَا فَاسِقًا إِلَّا حَدَّهٗ، وَلَا فِرْعَوْنَ
 باقی نگذارد، و سرهای آنان را دو نیم کند، و حيله آنها را به خودشان بازگرداند، و فاسقانشان را حد شرعی زند و گردنکشانان
 إِلَّا أَهْلَكَهٗ، وَلَا سِئْرًا إِلَّا هَتَكَهٗ، وَلَا عِلْمًا إِلَّا نَكَّسَهٗ، وَلَا سُلْطَانًا إِلَّا كَبَسَهٗ،
 را هلاک کند، و پرده آبروی آنها را بدرد، و پرچمشان را سرنگون کند، سلطنتشان را مورد حمله قرار دهد

وَلَا رُمْحًا إِلَّا قَصْفَهُ، وَلَا مِطْرَدًا إِلَّا خَرْقَهُ، وَلَا جُنْدًا إِلَّا فَرْقَهُ، وَلَا مِئْبَرًا
و نیزه‌هایشان را بشکند، و سپرهایشان را پاره کند و لشکریانشان را پراکنده کند، و منبر (تبلیغ) شان را
إِلَّا اِخْرَقَهُ، وَلَا سَيْفًا إِلَّا كَسَرَهُ، وَلَا صَنْمًا إِلَّا رَضَّهُ، وَلَا دَمًا إِلَّا اِرَاقَهُ، وَلَا
بسوزاند، و شمشیرشان را بشکند و بتهایشان را خرد کند و خونشان را بریزد، و
جَوْرًا إِلَّا اِبَادَهُ، وَلَا حِصْنًَا إِلَّا هَدَمَهُ، وَلَا بَابًا إِلَّا رَدَمَهُ، وَلَا قَصْرًا إِلَّا
ستمشان را از بین برد، و قلعه‌شان را ویران کند، و درهایشان را ببندد، و قصرشان را
اِخْرَبَهُ، وَلَا مَسْكَنًا إِلَّا فَتَشَهُ، وَلَا سَهْلًا إِلَّا اَوْطَأَهُ، وَلَا جَبَلًا إِلَّا صَعَدَهُ،
خراب کند و منزلشان را تفتیش کند، و زمینهای هموارشان را زیر پا گیرد و کوهها را فتح کند
وَلَا كَنْزًا إِلَّا اِخْرَجَهُ، بِرَحْمَتِكَ يَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ. [۶۲۶]
و گنجهایشان را خارج سازد، به رحمت ای مهربانترین مهربانان.

زیارت چهارم و استغاثه به امام زمان علیه السلام:

برای استغاثه و طلب حاجت بوسیله آن حضرت از درگاه خداوند، دو رکعت نماز بخوان و آنگاه زیر آسمان، رو به قبله بایست و بگو:

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۵۱۹

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

به نام خداوند بخشنده مهربان

سَلَامُ اللَّهِ الْكَامِلِ التَّامِّ الشَّامِلِ الْعَامِّ، وَصَلَوَاتُهُ الدَّائِمَةُ، وَبَرَكَاتُهُ الْقَائِمَةُ

سلام کامل و تمام و جامع و شامل از سوی خدا و دروهای همیشگی و برکت‌های مستمر

التَّامَّةُ، عَلَى حُجَّةِ اللَّهِ وَوَلِيِّهِ فِي اَرْضِهِ وَبِلَادِهِ، وَخَلِيفَتِهِ عَلَى خَلْقِهِ

و تمام او بر حجت خدا و ولیش در زمین و شهرهایش و جانشین او بر آفریدگان

وَعبَادِهِ، وَسُلَالَةِ النَّبُوَّةِ، وَبَقِيَّةِ الْعُرَّةِ وَالصَّفْوَةِ، صَاحِبِ الزَّمَانِ، وَمُطَهِّرِ

و بندگانش و خلف و بازمانده خاندان نبوت و برگزیدگان، همان صاحب عصر و زمان و ظاهرکننده

الْإِيمَانِ، وَمُلَقِّنِ احْكَامِ الْقُرْآنِ، وَمُطَهِّرِ الْأَرْضِ، وَنَاشِرِ الْعَدْلِ فِي

ایمان و تعلیم‌دهنده احکام قرآن، و پاک‌کننده زمین (از ستم)، و گستراننده عدالت در

الطُّولِ وَالْعَرْضِ، وَالْحُجَّةِ الْقَائِمِ الْمَهْدِيِّ الْإِمَامِ الْمُنتَظَرِ الْمَرْضِيِّ،

سراسر زمین، و حجت پاینده، حضرت مهدی آن امام منتظر پسندیده

وَإِبْنِ الْأَيْمَةِ الطَّاهِرِينَ، الْوَصِيِّ بْنِ الْأَوْصِيَاءِ الْمَرْضِيِّينَ، الْهَادِي

و فرزند امامان پاک، و جانشین و فرزند جانشینان پسندیده، و هدایتگر

الْمَعْصُومِ، ابْنِ الْأَيْمَةِ الْهُدَاةِ الْمَعْصُومِينَ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا مُعَزَّ الْمُؤْمِنِينَ

معصوم (از خطا)، فرزند امامان هدایتگر معصوم (از خطا)، سلام بر تو ای عزت‌بخش مؤمنان

الْمُسْتَضْعَفِينَ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا مُدِلَّ الْكَافِرِينَ الْمُتَكَبِّرِينَ الظَّالِمِينَ،

مستضعف، سلام بر تو ای خوارکننده کافران متکبر ستمگر،

السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا مَوْلَايَ يَا صَاحِبَ الزَّمَانِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا بَنَ رَسُولِ
 سلام بر تو ای مولای من ای صاحب عصر و زمان، سلام بر تو ای فرزند رسول
 اللَّهُ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا بَنَ امِيرِ الْمُؤْمِنِينَ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا بَنَ فَاطِمَةَ
 خدا، سلام بر تو ای فرزند امیرمؤمنان، سلام بر تو ای فرزند فاطمه
 الزَّهْرَاءِ، سَيِّدَةَ نِسَاءِ الْعَالَمِينَ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا بَنَ الْأَيْمَةِ الْحُجَّجِ
 زهرا، سرور بانوان جهانیان، سلام بر تو ای فرزند امامان آن حجت‌های
 الْمُعْصُومِينَ، وَالْإِمَامِ عَلَى الْخَلْقِ أَجْمَعِينَ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا مَوْلَايَ،
 معصوم (از خطا)، و (سلام بر تو) پیشوای تمامی مخلوقات، سلام بر تو ای مولای من،
 کلیات مفاتیح نوین، ص: ۵۲۰

سَلَامٌ مُخْلِصٌ لَكَ فِي الْوِلَايَةِ، أَشْهَدُ أَنَّكَ الْإِمَامُ الْمَهْدِيُّ قَوْلًا وَفِعْلًا،
 همانند سلام کسی که خالص در ولایت توست، گواهی می‌دهم که به یقین تویی آن پیشوای هدایت‌یافته در گفتار و کردار
 وَأَنْتَ الَّذِي تَمَلَأُ الْأَرْضَ قِسْطًا وَعَدْلًا، بَعْدَ مَا مَلَأْتَ ظُلْمًا وَجَوْرًا،
 و تویی کسی که زمین را پر از عدل و داد می‌کنی، بعد از آن که از ظلم و ستم پر شد
 فَعَجَّلَ اللَّهُ فَرْجَكَ، وَسَهَّلَ مَخْرَجَكَ، وَقَرَّبَ زَمَانَكَ، وَكَثَّرَ أَنْصَارَكَ
 پس خداوند در فرجت تعجیل کرده و راه را برای خروج هموار سازد و زمان (ظهورت) را نزدیک گرداند و بر یاران
 وَاعْوَانِكَ، وَأَنْجَزَ لَكَ مَا وَعَدَكَ، فَهُوَ صَادِقُ الْقَائِلِينَ: وَتُرِيدُ أَنْ نَمُنَّ عَلَى
 و یاورانت بیفزاید، و آنچه به تو وعده نموده وفا کند، چرا که او صادق‌ترین گویندگان است (که فرمود: ما اراده کرده‌ایم تا بر
 الَّذِينَ اسْتَضَعْفُوا فِي الْأَرْضِ، وَنَجَعَلَهُمْ أَيْمَةً وَنَجَعَلَهُمُ الْوَارِثِينَ. يَا
 مستضعفان زمین نعمت بخشیم و آنان را پیشوایان و وارثان روی زمین قرار دهیم. ای
 مَوْلَايَ يَا صَاحِبَ الزَّمَانِ، يَا بَنَ رَسُولِ اللَّهِ، حَاجَتِي كَذَا وَكَذَا وَمَوْلَايَ مِنْ أَيِّ صَاحِبِ عَصْرِ وَزَمَانِ، أَيُّ فَرْزَنْدِ رَسُولِ
 خدا حاجاتم چنین و چنان است*****

حاجات خود را ذکر کند) فَاشْفَعْ لِي فِي نَجَاحِهَا، فَقَدْ تَوَجَّهْتُ إِلَيْكَ بِحَاجَتِي
 ***** پس در برآورده شدنش شفیعم باش، با حاجتم به تو رو نموده‌ام
 لِعِلْمِي أَنَّ لَكَ عِنْدَ اللَّهِ شَفَاعَةً مَقْبُولَةً، وَمَقَامًا مَحْمُودًا، فَبِحَقِّ مَنْ
 چرا که می‌دانم شفاعت تو نزد پروردگار پذیرفته شده و دارای جایگاه ستوده‌ای، پس به حق آن که
 اخْتَصَّكُمْ بِأَمْرِهِ، وَأَرْضَاكُمْ لِسِرِّهِ، وَبِالْشَّانِ الَّذِي لَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ بَيْنَكُمْ
 انجام اوامرش را به شما واگذار کرده، و شما را برای اسرارش پسندید و به حق جایگاهی که شما نزد خدا بین خود و او دارید
 وَبَيْنَهُ، سَلِّ اللَّهُ تَعَالَى فِي نُجْحِ طَلَبَتِي وَاجَابَةِ دَعْوَتِي وَكَشْفِ كُرْبَتِي
 از خدای بلندمرتبه، برآوردن درخواستم و قبولی دعایم و برطرف شدن گرفتاریم را درخواست کن.
 * آنگاه هر حاجتی که داری، بخواه که ان شاء الله تعالی برآورده می‌شود. [۶۲۷] یادآوری:

این زیارت و استغاثه نیز اختصاص به سرداب مقدس ندارد بلکه هر زمان و هر مکان می‌توان آن را بجا آورد.
 کلیات مفاتیح نوین، ص: ۵۲۱

اشاره

در پایان این فصل (فصل زیارات حضرت حجت علیه السلام) به پنج دعا اشاره می‌کنیم که در ارتباط با سلامتی و تعجیل ظهور آن حضرت و رفع مشکلات یاران او و این که ما نیز از سربازان و مدافعان و شیعیان واقعی آن بزرگوار و از ملازمان او بعد از ظهورش باشیم وارد شده است.

دعای اول (دعای ندبه):

این دعا در بخش دوم این کتاب در صفحه ۱۸۹ گذشت.

دعای دوم (دعای بعد از نماز صبح):

از دعاهایی که در «مصباح الزائر» بعد از دعای ندبه ذکر شده (و از آن به زیارت تعبیر گردیده است) دعایی است که بعد از نماز صبح خوانده می‌شود:

اللَّهُمَّ بَلِّغْ مَوْلَايَ صَاحِبَ الزَّمَانِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ، عَنْ جَمِيعِ
 خدایا برسان به مولای من حضرت صاحب الزمان - که درودهای تو بر او باد - از طرف همه
 الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ فِي مَشَارِقِ الْأَرْضِ وَمَغَارِبِهَا، وَبَرِّهَا وَبَحْرِهَا،
 مردان و زنان با ایمان که در شرقها و غربهای زمینند و در خشکی و دریا هستند
 وَسَهْلِهَا وَجَبَلِهَا، حَيِّهِمْ وَمَيِّتِهِمْ، وَعَنْ وَالِدَيْ وَوُلْدِي وَعَنْيَ مِنْ
 و در همواری زمین و کوهند، زنده‌شان و مرده‌شان و از طرف پدر و مادر و فرزندان و خود من
 الصَّلَوَاتِ وَالتَّحِيَّاتِ زِنَةَ عَرْشِ اللَّهِ، وَمِدَادَ كَلِمَاتِهِ، وَمُنْتَهَى رِضَا،
 درودها و تحیت‌هایی هموزن عرش خدا و به شماره کلمات و سخنانش و نهایت مرتبه خشنودیش
 وَعَدَدَ مَا أَحْصَاهُ كِتَابُهُ، وَاحَاطَ بِهِ عِلْمُهُ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَجِدُّدُ لَهُ فِي هَذَا
 و به شماره آنچه برشمرده است آن را دفتر و کتابش و احاطه دارد بدان دانشش، خدایا من نو می‌کنم برای آن جناب در این
 الْيَوْمِ، وَفِي كُلِّ يَوْمٍ عَهْدًا وَعَقْدًا وَيَبْعُهُ لَهُ فِي رَقَبَتِي اللَّهُمَّ كَمَا شَرَّفْتَنِي
 روز و در هر روز عهد و پیمان و بیعتی را در گردنم، چنانچه مرا مفتخر ساختی
 بِهَذَا التَّشْرِيفِ، وَفَضَّلْتَنِي بِهَذِهِ الْفَضِيلَةِ، وَخَصَّصْتَنِي بِهَذِهِ النُّعْمَةِ، فَصَلِّ
 بدین افتخار و برتریم دادی به این فضیلت و مخصوصم داشتی بدین نعمت، پس درود فرست
 عَلَيَّ مَوْلَايَ وَسَيِّدِي صَاحِبِ الزَّمَانِ، وَاجْعَلْنِي مِنْ أَنْصَارِهِ وَأَشْيَاعِهِ
 بر مولا و آقایم حضرت صاحب الزمان و قرارم ده از یاران و پیروان
 وَالذَّائِبِينَ عَنْهُ، وَاجْعَلْنِي مِنَ الْمُسْتَشْهِدِينَ بَيْنَ يَدَيْهِ، طَائِعًا غَيْرَ مُكْرَهٍ
 و دفاع کنندگان آن حضرت و بگردانم از شهادت یافتگان در پیش رویش از روی میل و رغبت بدون اکراه و ناراحتی
 کلیات مفاتیح نوین، ص: ۵۲۲

فِي الصَّفِّ الَّذِي نَعَتَ أَهْلُهُ فِي كِتَابِكَ، فَقُلْتُ صَفًّا كَانَتْهُمْ بُنْيَانٌ مَرْصُوصٌ

در آن صفی که اهل آن را در کتاب خود (قرآن) توصیف کرده و فرمودی: «صفی که گویا بنایی استوارند»

عَلَى طَاعَتِكَ، وَطَاعَةِ رَسُولِكَ وَآلِهِ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ، اللَّهُمَّ هَذِهِ بَيْعَةٌ لَكَ

در راه فرمانبرداری تو و فرمانبرداری رسول تو و آل رسولت - که بر تمامی آنها سلام باد - خدایا این بیعتی است از آن جناب

فِي عُنُقِي إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ. [۶۲۸]

در گردن من تا روز قیامت.

و در حقیقت با این دعا با آن حضرت تجدید بیعت می کنی.

دعای سوم (دعای عهد):

از امام صادق علیه السلام روایت شده که هر کس چهل روز صبح ها این دعا را بخواند از یاوران حضرت قائم علیه السلام باشد. [۶۲۹] به یقین تأثیر این گونه دعاها در مورد کسانی است که شرایط سربازی امام زمان علیه السلام را بدست آورده اند، نخست با خودسازی و تهذیب نفس و تلاش برای اصلاح جامعه، شایستگی حضور در میان یاران آن حضرت را کسب می کنند و سپس با خواندن این دعا حضور خود را در خدمت حضرت تضمین می نمایند. این دعا در مزار کبیر، مصباح الزائر و بحار الانوار - با تفاوت هایی نسبت به یکدیگر - آمده است و ما آن را مطابق نسخه متداول نقل می کنیم:

اللَّهُمَّ رَبَّ النُّورِ الْعَظِيمِ، وَرَبَّ الْكُرْسِيِّ الرَّفِيعِ، وَرَبَّ الْبَحْرِ الْمَسْجُورِ،

خدایا، ای پروردگار نور با عظمت، و پروردگار جایگاه بلند و رفیع، و پروردگار دریای خروشان

وَمُنزِلَ التَّوْرَةِ وَالْإِنْجِيلِ وَالزَّبُورِ، وَرَبَّ الظِّلِّ وَالْحُرُورِ، وَمُنزِلَ الْقُرْآنِ

و فرو فرستنده تورات و انجیل و زبور، و پروردگار سایه و باد سوزان و فرو فرستنده قرآن

الْعَظِيمِ، وَرَبَّ الْمَلَائِكَةِ الْمُقَرَّبِينَ، وَالْأَنْبِيَاءِ وَالْمُرْسَلِينَ، اللَّهُمَّ أَنِّي

با عظمت، و پروردگار فرشتگان مقرب و پیامبران و رسولان، خدایا از تو

اسئلكَ بِوَجْهِكَ الْكَرِيمِ، وَبِنُورِ وَجْهِكَ الْمُنِيرِ، وَمُلْكِكَ الْقَدِيمِ، يَا حَيُّ يَا

می خواهم به حق ذات کریمانهات و روشنایی جمال نورانیت و فرمانروایی دیرینهات، ای زنده، ای

قَيُّومُ، اسئلكَ بِاسْمِكَ الَّذِي اشْرَقَتْ بِهِ السَّمَاوَاتُ وَالْأَرْضُونَ، وَبِاسْمِكَ

پاینده، از تو می خواهم به حق نامت که آسمانها و زمینها به آن روشن شده و به حق نامت

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۵۲۳

الَّذِي يَصْلُحُ بِهِ الْأَوْلُونَ وَالْآخِرُونَ، يَا حَيًّا قَبْلَ كُلِّ حَيٍّ، وَيَا حَيًّا بَعْدَ

که پیشینیان و پسینیان به آن صالح و شایسته گردیدند، ای زنده پیش از هر زنده و ای زنده پس از

كُلِّ حَيٍّ، وَيَا حَيًّا حِينَ لَا حَيٍّ، يَا مُحْيِيَ الْمَوْتَى وَمُمِيتَ الْأَحْيَاءِ، يَا

تمامی زندگان، و ای زنده در زمانی که زنده ای نبود، ای زنده کننده مردگان و میراننده زندگان، ای

حَيُّ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، اللَّهُمَّ بَلِّغْ مَوْلَانَا الْإِمَامَ الْهَادِيَ الْمُهَدِيَّ الْقَائِمَ

زنده ای که معبودی جز تو نیست، خدایا برسان به مولایم امام هدایتگر هدایت یافته آن قیام کننده

بِأَمْرِكَ، صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَعَلَى آبَائِهِ الطَّاهِرِينَ، عَنْ جَمِيعِ الْمُؤْمِنِينَ

به فرمانت - که درود خدا بر او و پدران پاکش باد - از جانب تمامی مردان

وَالْمُؤْمِنَاتِ فِي مَشَارِقِ الْأَرْضِ وَمَغَارِبِهَا، سَهْلِهَا وَجَبَلِهَا، وَبَرِّهَا
و زنان با ایمان در شرق و غرب زمین، پستی‌ها و بلندی‌های آن و خشکی‌ها
و بخرها، وَعَنْي وَعَنْ وَالِدَيْ مِّنَ الصَّلَوَاتِ زَنَّهُ عَرْشِ اللَّهِ، وَمِدَادَ كَلِمَاتِهِ،
و دریاهایش، و از جانب من و پدر و مادرم، درودهایی همسنگ عرش خدا و به عدد کلماتش
وَمَا أَحْصَاهُ عِلْمُهُ، وَاحَاطَ بِهِ كِتَابُهُ، اللَّهُمَّ أَنْتَ اجْدُدْ لَهُ فِي صَبِيحَةِ يَوْمِي
و به اندازه‌ای که دانشش احصا نموده و کتابش به آن احاطه دارد، خدایا من در صبح امروز
هَذَا وَمَا عِشْتُ مِنْ أَيَّامِي عَهْدًا وَعَقْدًا وَيَبَعَةً لَهُ فِي عُقْتِي لَا أَحُولُ
و روزهای سپری شده از عمرم، عهد و پیمان و بیعتش را که بر عهده دارم، تجدید می‌کنم و هرگز از آن روی برنرفته
عَنْهَا وَلَا أَزُولُ أَبَدًا، اللَّهُمَّ اجْعَلْنِي مِنْ أَنْصَارِهِ وَأَعْوَانِهِ، وَالذَّائِبِينَ عَنْهُ،
و دست نکشم، خدایا قرار ده مرا از یاران و یاوران و دفاع کنندگان
وَالْمُسَارِعِينَ إِلَيْهِ فِي قَضَاءِ حَوَائِجِهِ، وَالْمُمْتَلِينَ لِأَوَامِرِهِ، وَالْمُحَامِلِينَ
و از شتابندگان به برآوردن خواسته‌هایش و از اطاعت کنندگان فرامینش و از حمایت کنندگان
عَنْهُ، وَالسَّابِقِينَ إِلَى ارَادَتِهِ، وَالْمُسْتَشْهِدِينَ بَيْنَ يَدَيْهِ، اللَّهُمَّ أَنْ حَالَ
و از سبقت گیرندگان به انجام خواسته‌هایش، و از شهادت طلبان پیش رویش، خدایا اگر
بَيْنِي وَبَيْنَهُ الْمَوْتُ الَّذِي جَعَلْتَهُ عَلَى عِبَادِكَ حَتْمًا مَقْضِيًّا، فَأَخْرِجْنِي
مرگی که بر بندگانت سرنوشت حتمی قرار داده‌ای میان من و او جدایی اندازد، پس مرا
مِنْ قَبْرِ مُؤْتَرًّا كَفَنِي شَاهِرًا سَيْفِي مُجَرِّدًا قَنَاتِي مُلَبِّيًا دَعْوَةَ
از قبرم خارج کن کفن‌پوشان، با شمشیر کشیده و نیزه آماده، به دعوت
كَلِمَاتِ مَفَاتِيحِ نَوِينِ، ص: ۵۲۴

الدَّاعِي فِي الْحَاضِرِ وَالْأَبَدِي اللَّهُمَّ ارِنِي الطَّلْعَةَ الرَّشِيدَةَ، وَالْعُرَّةَ
آن امام در شهر و روستا لیبیک گویم، خدایا آن جمال با کمال و سفیدروی
الْحَمِيدَةَ، وَاکْحُلْ نَاطِرِي بِنَظَرِهِ مَنِّي إِلَيْهِ، وَعَجِّلْ فَرَجَهُ، وَسَهِّلْ مَخْرَجَهُ،
ستوده را به من نشان ده، و دیدگانم را با نگاهی به سوی او روشنی بخش و در فرجش تعجیل فرما و خروجش را آسان
وَإَوْسِعْ مِنْهَجَهُ، وَأَسْلُكْ بِي مَحَجَّتَهُ، وَأَنْفِذْ أَمْرَهُ، وَأَشْدُدْ أَرْزَهُ، وَأَعْمُرْ
و راهش را هموار گردان، و مرا به راهش هدایت کن و فرمانش را نافذ گردان و او را یاری کن، و خدایا
اللَّهُمَّ بِبِلَادِكَ، وَآخِي بِهِ عِبَادِكَ، فَأَنْكَ قُلْتَ وَقَوْلِكَ الْحَقُّ، ظَهَرَ الْفَسَادُ
به وسیله او شهرهایت را آباد و بندگانت را زنده گردان، چرا که تو فرموده‌ای و گفتارت حق است: «فساد در صحرا و دریا
فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ بِمَا كَسَبَتْ أَيْدِي النَّاسِ، فَاطْهَرِ اللَّهُمَّ لَنَا وَلِيَّكَ وَابْنِ بِنْتِ
بخاطر کارهایی که مردم انجام داده‌اند آشکار شده است»، خدایا ولایت و فرزند دختر
نَبِيِّكَ الْمَسْمِيِّ بِاسْمِ رَسُولِكَ، حَتَّى لَا يَظْفَرَ بِشَيْءٍ مِنَ الْبَاطِلِ إِلَّا مَرَّقَهُ،
پیامبرت را که همانم رسول توست برای ما ظاهر گردان، تا این که بر هر باطلی پیروز شده و آن را از هم بپاشد
وَيُحِقِّ الْحَقَّ وَيُحَقِّقَهُ، وَاجْعَلْهُ اللَّهُمَّ مَفْرَعًا لِمَظْلُومِ عِبَادِكَ، وَنَاصِرًا
و احقاق حق کرده و به آن جامه عمل بپوشاند، خدایا قرار ده او را پناهگاه بندگان مظلومت و یاور

لِمَنْ لَا يَجِدُ لَهُ نَاصِرًا غَيْرَكَ، وَمُجَدِّدًا لِمَا عَطَلَ مِنْ أَحْكَامِ كِتَابِكَ،

آنان که یآوری جز تو نمی یابند، و تجدید کننده احکام رها شده از کتابت

و مُشَيِّدًا لِمَا وَرَدَ مِنْ أَعْلَامِ دِينِكَ، وَسُنَنِ نَبِيِّكَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ،

و محکم کننده نشانه‌های دینت و سنت‌های پیامبرت - که درود خدا بر او و خاندان پاکش باد -

وَاجْعَلْهُ اللَّهُمَّ مِمَّنْ حَصَّنْتَهُ مِنْ بَأْسِ الْمُعْتَدِينَ، اللَّهُمَّ وَسِّرْ نَبِيِّكَ مُحَمَّدًا

و خدایا او را از کسانی قرار ده که از گزند دشمنان حفظش کرده‌ای، خدایا پیامبرت محمد

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ بِرُؤُوسِهِ، وَمَنْ تَبِعَهُ عَلَى دَعْوَتِهِ، وَارْحَمِ اسْتِكَائَتَنَا

- که درود خدا بر او و خاندان پاکش باد - و کسانی که او را در دعوتش پیروی کرده‌اند را به دیدارش خشنود کن، و به

درماندگی

بَعْدَهُ، اللَّهُمَّ اكْشِفْ هَذِهِ الْعُمَّةَ عَن هَذِهِ الْأُمَّةِ بِحُضُورِهِ، وَعَجِّلْ لَنَا

ما پس از او رحم کن، خدایا با حضورش این غم را از این امت برطرف کرده، و در ظهورش برای ما تعجیل فرما

ظُهُورَهُ، أَنَّهُمْ يَرَوْنَهُ بَعِيدًا وَتَرِيَهُ قَرِيبًا، بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ.

(زیرا تو خود فرمودی) «آنها آن روز را دور می بینند و ما آن را نزدیک می بینیم»، به رحمت ای مهربان‌ترین مهربانان.

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۵۲۵

سپس سه مرتبه دست بر آن راست خود می زنی و در هر مرتبه می گویی:

الْعَجَلَ الْعَجَلَ يَا مَوْلَايَ يَا صَاحِبَ الزَّمَانِ [۶۳۰]

دعای چهارم:

یونس بن عبدالرحمن از امام رضا علیه السلام نقل کرده که آن حضرت امر فرمودند که با این دعا حضرت صاحب الامر (مهدی علیه

السلام) را دعا کنید:

اللَّهُمَّ اذْفَعْ عَنِّي وَلِيَّكَ وَخَلِيفَتِكَ وَحُجَّتِكَ عَلَى خَلْقِكَ، وَلِسَانِكَ الْمُعَبِّرِ

خدایا دفاع کن از ولی و جانشین و حجت بر مخلوقات و زبان گویای

عَنْكَ، النَّاطِقِ بِحُكْمَتِكَ، وَعَيْنِكَ النَّاطِرَةِ بِأَذْنِكَ، وَشَاهِدِكَ عَلَى عِبَادِكَ،

همان سخن گوینده به حکمتت و دیدگان بینای به اذنت، و گواه بر بندگانت،

الْجَحْجَاحِ الْمُجَاهِدِ، الْعَائِدِ بِكَ، الْعَابِدِ عِنْدَكَ، وَاعِذْهُ مِنْ شَرِّ جَمِيعِ مَا

آن بزرگ مرد مبارز، پناهنده به تو، عبادت کننده به درگاہت، و او را پناه ده از شر تمامی آنچه

خَلَقْتَ، وَبَرَأْتَ وَأَنْشَأْتَ وَصَوَّرْتَ، وَاحْفَظْهُ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَمِنْ خَلْفِهِ

آفریده و بوجود آوردی و پرورش داده و صورت بخشیدی، و او را از مقابل و پشت سر

وَعَنْ يَمِينِهِ وَعَنْ شِمَالِهِ، وَمِنْ فَوْقِهِ وَمِنْ تَحْتِهِ، بِحِفْظِكَ الَّذِي لَا يَضِيعُ

و سمت راست و چپ و بالای سر و زیر پایش حفظ کن، به حفاظتی که هر کس را که

مَنْ حَفِظْتَهُ بِهِ، وَاحْفَظْ فِيهِ رَسُولَكَ وَآبَاءَهُ أَيْمَتَكَ وَدَعَائِمَ دِينِكَ،

با آن حفظ کنی محفوظ بماند، و با حفظ او رسالت و پدرانش، همان امامان و استوانه‌های دینت را حفظ کن

وَاجْعَلُهُ فِي وَدَائِعِكَ الَّتِي لَا تَضِيحُ، وَفِي جِوَارِكَ الَّذِي لَا يُخْفَرُ، وَفِي

و او را قرار ده در ودیعه‌های ضایع نشدنی‌ات و در جوار خویش که حفاظت نخواهد، و در

مَنْعِكَ وَعِزِّكَ الَّذِي لَا يُفْهَرُ، وَآمَنَّهُ بِأَمَانِكَ الْوَثِيقِ الَّذِي لَا يُخَذَلُ مَنْ

حفظ و عزت که شکست‌ناپذیر است، و ایمن گردان او را با پناه محکمت که هر کس را به آن ایمن گرداندی خوار

آمَنَّهُ بِهِ، وَاجْعَلُهُ فِي كَنَفِكَ الَّذِي لَا يُرَامُ مَنْ كَانَ فِيهِ، وَأَنْصُرُهُ بِبَصْرِكَ

نگردد، و قرار ده او را در حمایت که هر کس در آن باشد مورد سوء قصد واقع نشود، و او را با یاری قویت پیروز

الْعَزِيزِ، وَأَيْدُهُ بِجُنْدِكَ الْغَالِبِ، وَقُوَّهُ بِقُوَّتِكَ، وَارْدِفُهُ بِمَلَائِكَتِكَ، وَوَالِ

گردان و با لشکریان پیروزت تأیید کن، و با قدرتت تقویت نما، و با فرشتگانت همراهیش کن، و دوستانش

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۵۲۶

مَنْ وَالَاهُ، وَعَادِ مَنْ عَادَاهُ، وَالْإِسْهَ دِرْعَكَ الْحَصِينَةَ، وَخَفَّهُ بِالْمَلَائِكَةِ

را دوست و دشمنانش را دشمن بدار، و زره محکمت را به او ببوشان و با فرشتگانت به خوبی اطرافش

حَفًّا، اللَّهُمَّ اشْعَبْ بِهِ الصَّدْعَ، وَارْتُقْ بِهِ الْفُتْقَ، وَامِثْ بِهِ الْجَوْرَ، وَأَظْهِرْ

را احاطه کن، خدایا به وسیله او اختلاف را کم کن و تفرقه و جدایی را پیوند ده، و ظلم و ستم را بمیران و عدالت را

بِهِ الْعُدْلَ، وَزَيْنَ بِطُولِ بَقَائِهِ الْأَرْضَ، وَأَيْدُهُ بِالنَّضْرِ، وَأَنْصُرُهُ بِالرُّعْبِ،

ظاهر گردان، و با طول عمرش زمین را زینت ده و با یاریت او را تأیید کن، و با بیم و هراس (در دل دشمنانش) او را یاری نما

وَقُوَّ نَاصِرِيهِ، وَأَخْذَلْ خَاذِلِيهِ، وَدَمِّمْ مَنْ نَصَبَ لَهُ، وَدَمِّرْ مَنْ غَشَّاهُ،

و یاورانش را تقویت و تضعیف کنندگانش را خوار گردان، و هر که را با او دشمنی کند نابود کن، و هر که را به او خیانت کند

وَأَقْتُلْ بِهِ جَبَابِرَةَ الْكُفْرِ وَعَمْدَهُ وَدَعَائِمَهُ، وَأَقْصِمْ بِهِ رُؤُوسَ الضَّلَالَةِ،

ریشه کن ساز و به وسیله او گردنکشان و سرکرده‌ها و ستون‌های کفر را بکش، و خرد کن به وسیله او سران گمراهی

وَشَارِعَةَ الْبِدْعِ، وَمُؤَمِّئَةَ السُّنَّةِ، وَمَقْوِيَةَ الْبَاطِلِ، وَذَلِّلْ بِهِ الْجَبَّارِينَ، وَأَبْرِ

و بدعت گزاران، و نابود کنندگان سنت (پیامبر) و تقویت کنندگان باطل را، و به وسیله او زورگویان را خوار گردان،

بِهِ الْكَافِرِينَ، وَجَمِيعَ الْمُلْحِدِينَ فِي مَشَارِقِ الْأَرْضِ وَمَغَارِبِهَا، وَبَرِّهَا

و کافران، و تمامی بی‌دینان در شرق و غرب زمین و خشکی

وَبَحْرِهَا، وَسَهْلِهَا وَجَبَلِهَا، حَتَّى لَا تَدَعَ مِنْهُمْ دِيَّارًا، وَلَا تُبْقِيَ لَهُمْ

و دریا و پستی و بلندی آن را هلاک گردان، تا اینکه احدی از آنان را باقی نگذاری، و آثارشان را ریشه کن

آثَارًا، اللَّهُمَّ طَهِّرْ مِنْهُمْ بِلَادَكَ، وَاشْفِ مِنْهُمْ عِبَادَكَ، وَاعِزَّ بِهِ الْمُؤْمِنِينَ،

کنی، خدایا شهرهایت را از وجود آنان پاک گردان، و بندگانت را از دست آنان نجات ده، و مؤمنان را به واسطه او عزت بخش

وَاحِي بِهِ سُنَنَ الْمُزْسَلِينَ، وَدَارِسَ حُكْمِ النَّبِيِّينَ، وَجَدِّدْ بِهِ مَا امْتَنَحِي

و سنت‌های پیامبران و احکام محو شده آنان را زنده گردان، و به وسیله او آنچه را

مِنْ دِينِكَ، وَبَدِّلْ مِنْ حُكْمِكَ، حَتَّى تُعِيدَ دِينَكَ بِهِ، وَعَلَى يَدَيْهِ جَدِيدًا

از دینت محو و فراموش شده و از فرمانت دگرگون شده تجدید کن، تا این که به واسطه او، دینت را جدید،

عَضًّا مَحْضًا صَحِيحًا لَا عَوَجَ فِيهِ، وَلَا بَدْعَةَ مَعَهُ، وَحَتَّى تُنِيرَ بِعَدْلِهِ ظُلْمَ

تازه، خالص و صحیح گردانی در حالی که کجی و بدعت در او نباشد، و تا این که با عدالت او تاریکی‌های ستم را روشن

الْجُورِ، وَتُطْفِئَ بِهِ نِيرَانَ الْكُفْرِ، وَتُوضِحَ بِهِ مَعَاقِدَ الْحَقِّ، وَمَجْهُولَ

سازی و آتش کفر را خاموش کنی، و جایگاه حق و عدل ناشناخته را روشن سازی،

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۵۲۷

الْعَدْلِ، فَإِنَّهُ عَبْدُكَ الَّذِي اسْتَخْلَصْتَهُ لِنَفْسِكَ، وَاصْطَفَيْتَهُ عَلَيَّ غَيْبِكَ،

چرا که او بنده توست که برای خودت خالص گردانده و بر (آگاهی از) عالم غیب بر گزیدی

وَ عَصَمْتَهُ مِنَ الذُّنُوبِ، وَ بَرَّاتَهُ مِنَ الْعُيُوبِ، وَ طَهَّرْتَهُ مِنَ الرَّجْسِ،

و معصوم از گناهان قرار داده و از عیب‌ها دور ساختی و از پلیدی پاک گردانده

وَ سَلَّمْتَهُ مِنَ الدَّنَسِ، اللَّهُمَّ فَإِنَّا نَشْهَدُ لَكَ يَوْمَ الْقِيَمَةِ، وَيَوْمَ حُلُولِ

و از آلودگی سالم داشتی، خدایا ما برای او در روز قیامت و روز وقوع حادثه بزرگ گواهی

الطَّامَةِ، إِنَّهُ لَمْ يُدْنِبْ ذَنْبًا، وَ لَا اتَى حُوبًا، وَ لَمْ يَزْتَكِبْ مَعْصِيَةً، وَ لَمْ

می دهیم که او به یقین گناهی مرتکب نشده، و لغزشی نداشته و نافرمانی نکرده

يُضَيِّعَ لَكَ طَاعَةً، وَ لَمْ يَهْتِكْ لَكَ حُرْمَةً، وَ لَمْ يُبَدِّلْ لَكَ فَرِيضَةً، وَ لَمْ يُغَيِّرْ

و طاعتی را ضایع نساخته و حرمت شکنی نکرده، و واجبی را تغییر نداده، و قانونی را دگرگون

لَكَ شَرِيْعَةً، وَ إِنَّهُ الْهَادِي الْمُهْتَدِي الطَّاهِرُ، التَّقِيُّ النَّقِيُّ، الرَّضِيُّ الزَّكِيُّ،

نساخته است، و اوست به یقین هدایت کننده هدایت یافته پاکیزه، همان پرهیزگار پاک، و پسندیده خالص،

اللَّهُمَّ اعْطِهِ فِي نَفْسِهِ وَاهِلِهِ وَوَلَدِهِ، وَذُرِّيَّتِهِ وَامَّتِهِ، وَ جَمِيعِ رَعِيَّتِهِ مَا

خدایا به او و خاندان و فرزندان و نسل و امتش و تمامی پیروانش آنچه را که

تُقَرُّ بِهِ عَيْنُهُ، وَ تَسُرُّ بِهِ نَفْسُهُ، وَ تَجْمَعُ لَهُ مُلْكُ الْمَمْلَكَاتِ كُلِّهَا، قَرِيبًا

مایه چشم روشنی و خوشحالی اوست عطا کن، و برای او فرمانروایی تمامی کشورهای نزدیک

وَ بَعِيدًا، وَ عَزِيزًا وَ ذَلِيلًا، حَتَّى تُجْرِيَ حُكْمُهُ عَلَيَّ كُلِّ حُكْمٍ، وَ تَغْلِبَ

و دور و نیرومند و ضعیف را جمع کن، تا اینکه حکمش را بر تمامی فرمان‌ها غالب کرده و با حقایقتش

بِحَقِّهِ كُلِّ بَاطِلٍ، اللَّهُمَّ اسْلُكْ بِنَا عَلَيَّ يَدِيهِ مِنْهَاجِ الْهُدَى وَالْمَحَجَّةِ

بر باطل‌ها پیروز گردانی، خدایا ما را به دست او راهنمایی کن به راه هدایت و بزرگراه (سعادت)

الْعُظْمَى وَالطَّرِيقَةَ الْوَسْطَى الَّتِي يَرْجِعُ إِلَيْهَا الْغَالِي وَيَلْحَقُ بِهَا النَّالِي

و راه مستقیمی که پیش افتادگان به آن بازگردند و عقب ماندگان به آن ملحق شوند

وَ قَوَّنَا عَلَيَّ طَاعَتِهِ، وَ تَبَشَّنَا عَلَيَّ مُشَايَعَتِهِ، وَ اٰمَنُنَا عَلَيْنَا بِمُتَابَعَتِهِ،

و ما را بر اطاعت از او نیرو ده و بر همراهیش ثابت قدم بدار، و با پیرویش بر ما منت گذار،

وَ اجْعَلْنَا فِي حِزْبِ الْقَوَّامِينَ بِأَمْرِهِ، الصَّابِرِينَ مَعَهُ، الطَّالِبِينَ رِضَاكَ

و ما را در گروه او قرار ده، گروهی که قیام کننده به فرمان او، صبر کننده به همراه او، جویندگان رضایت تو

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۵۲۸

بِمُنَاصَحَتِهِ، حَتَّى تَحْشُرْنَا يَوْمَ الْقِيَمَةِ فِي أَنْصَارِهِ وَاعْوَانِهِ، وَ مَقَوِّيَّهُ

با خیرخواهی او هستند، تا این که ما را در روز قیامت در زمره یاران و یاوران و تقویت کنندگان

سُلْطَانِهِ، اللَّهُمَّ وَ اجْعَلْ ذَلِكَ لَنَا خَالِصًا مِنْ كُلِّ شَكٍّ وَ شُبْهَةٍ، وَ رِيَاءٍ

فرمانروایی او محشور کنی، و خدایا آن را برای ما خالص از هر شک و تردید و ریا
وَشْمَعِهِ، حَتَّى لَا نَعْتَمِدَ بِهِ غَيْرَكَ، وَلَا نَطْلُبَ بِهِ إِلَّا وَجْهَكَ، وَحَتَّى تُحَلِّنَا
و شهرت طلبی قرار ده، تا این که به واسطه آن بر غیر تو اعتماد نکنیم و جز تو را نجوییم، و تا این که ما را به جایگاهش
مَحَلَّهُ، وَ تَجْعَلَنَا فِي الْجَنَّةِ مَعَهُ، وَ اعْذِنَا مِنَ السَّامَةِ وَالْكَسَلِ وَالْفِتْرَةِ،
برسانی، و ما را در بهشت همراه او قرار دهی و از خستگی و کسالت و سستی دور نمایی
وَ اجْعَلْنَا مِمَّنْ تَنْتَصِرُ بِهِ لِدِينِكَ، وَ تُعَزُّ بِهِ نَصْرَ وَلِيِّكَ، وَلَا تَسْتَبْدِلْ بِنَا غَيْرَنَا،
و ما را از یاوران دینت و شفیقتگان پیروزی و لیت قرار ده، و کسی را جایگزین ما نکن
فَإِنَّ اسْتِبْدَالَكَ بِنَا غَيْرَنَا عَلَيْكَ يَسِيرٌ، وَ هُوَ عَلَيْنَا كَثِيرٌ، اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَيَّ
چرا که جایگزین کردن دیگران بجای ما برای تو آسان است، و این کار بر ما بسیار سنگین است، خدایا بر
وَلَاةِ عَهْدِهِ، وَالْأَيْمَةِ مِنْ بَعْدِهِ، وَ بَلِّغْهُمْ آمَالَهُمْ، وَ زِدْ فِي آجَالِهِمْ،
جانشینان او و پیشوایان بعد از او درود فرست، و آنان را به آرزوهایشان برسان و عمرشان را طولانی گردان
وَ اعِزَّ نَصْرَهُمْ، وَ تَمِّمْ لَهُمْ مَا اسْتَدَّتْ إِلَيْهِمْ مِنْ أَمْرِكَ لَهُمْ، وَ ثَبِّتْ دَعَائِهِمْ،
و یاورانش را عزت بخش، و آنچه از امور حکومت به آنان سپرده‌ای، کامل گردان، و پایه‌های آن را محکم کن،
وَ اجْعَلْنَا لَهُمْ اِعْوَانًا، وَ عَلَيَّ دِينَكَ اِنْصَارًا، فَانَّهُمْ مَعَادِنُ كَلِمَاتِكَ،
و ما را یاور آنان و ناصر دینت قرار ده، چرا که آنان گنجینه سخنان
وَ خُزَّانُ عِلْمِكَ، وَ اِزْكَانُ تَوْحِيدِكَ، وَ دَعَائِمُ دِينِكَ، وَ وِلَاةُ أَمْرِكَ،
و خزانه دار دانش تو و پایه‌های توحید، و استوانه‌های دین تو، و متولیان حکومت
وَ خَالِصَتِكَ مِنْ عِبَادِكَ، وَ صَفْوَتُكَ مِنْ خَلْقِكَ، وَ اَوْلِيَاؤُكَ وَ سَلَائِلُ
و بندگان خالص تو و برگزیدگان از مخلوقات و دوستان و فرزندان
اَوْلِيَاؤِكَ، وَ صَفْوَةُ اَوْلَادِ نَبِيِّكَ، وَ السَّلَامُ عَلَيْهِمْ وَ رَحْمَةُ اللّٰهِ وَ بَرَكَاتُهُ. [۶۳۱]

دوستان تو، و برگزیده از فرزندان پیامبر تو هستند، و درود و رحمت و برکات خدا بر آنان باد.

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۵۲۹

دعای پنجم

: «سید بن طاووس» در «جمال الاسبوع» از «عثمان بن سعید» نایب اول از نواب اربعه نقل کرده، و می‌نویسد: اگر از خواندن جمیع
آنچه به عنوان تعقیبات نماز عصر در روز جمعه آورده‌ایم معذور هستی، این دعا را بخوان و به آن اعتماد کن:
اللَّهُمَّ عَرَّفَنِي نَفْسَكَ، فَانَّكَ اِنْ لَمْ تُعَرِّفْنِي نَفْسَكَ لَمْ اَعْرِفْ رَسُوْلَكَ،
خدایا خودت را به من بشناسان، چرا که اگر خودت را به من نشناسانی، رسولت را نخواهم شناخت،
اللَّهُمَّ عَرَّفَنِي رَسُوْلَكَ، فَانَّكَ اِنْ لَمْ تُعَرِّفْنِي رَسُوْلَكَ لَمْ اَعْرِفْ حُجَّتَكَ،
خدایا رسولت را به من بشناسان چرا که اگر رسولت را به من نشناسانی، حجّتت را نخواهم شناخت،
اللَّهُمَّ عَرَّفَنِي حُجَّتَكَ، فَانَّكَ اِنْ لَمْ تُعَرِّفْنِي حُجَّتَكَ ضَلَلْتُ عَنْ دِيْنِي
خدایا حجّتت را به من بشناسان، چرا که اگر حجّتت را به من نشناسانی، از دینم منحرف خواهم شد.
اللَّهُمَّ لَا تُمِثْنِي مِثَّةَ جَاهِلِيَّةٍ، وَلَا تُرْغِ قَلْبِي بَعْدَ اِذْ هَدَيْتَنِي لِلَّهِمْ فَكَمَا

خدایا مرا به مرگ جاهلیت نمران، و دلم را بعد از آن که من را هدایت کردی (از راه حق) منحرف مگردان، خدایا همان گونه هدیتنی لولایه من فرضت طاعتت علی، مِنْ وُلاَةِ امْرِكَ بَعْدَ رَسُوْلِكَ

که مرا به ولایت کسانی که اطاعتشان را بر من واجب نمودی هدایت کردی، همان‌ها که اولیا و خلفای بعد از رسولت صَلَوَاتُكَ عَلَيْهِ وَآلِهِ، حَتَّى وَآلَيْتُ وُلاَةَ امْرِكَ امِيرِ الْمُؤْمِنِينَ وَالْحَسَنَ

- که درود تو بر او و خاندان پاکش باد- بودند تا جایی که پیمان بستم با اولیای تو امیر مؤمنان و امام حسن وَالْحُسَيْنَ، وَعَلِيًّا وَمُحَمَّدًا وَجَعْفَرًا وَمُوسَى وَعَلِيًّا وَمُحَمَّدًا وَعَلِيًّا

و امام حسین، و علی و محمد و جعفر و موسی و علی و محمد و علی وَالْحَسَنَ وَالْحُجَّةَ الْقَائِمَ الْمَهْدِيَّ، صَلَوَاتُكَ عَلَيْهِمْ أَجْمَعِينَ، اللَّهُمَّ

و حسن و حجت قائم مهدی، که درود تو بر تمامی آنان باد، خدایا فَتَبَّتْني عَلَى دِينِكَ، وَاسْتَعْمَلْنِي بِطَاعَتِكَ، وَلَيْتَنِي قَلْبِي لَوْلِيِّ امْرِكَ،

مرا بر دینت ثابت قدم بدار و بر بندگیت بگمار، و دلم را بر (اطاعت از) ولی امرت نرم کن وَعَافِنِي مِمَّا امْتَحَنْتَ بِهِ خَلْقَكَ، وَتَبَّتْني عَلَى طَاعَةِ وَلِيِّ امْرِكَ، الَّذِي

و مرا از آنچه مخلوقات را به آن می آزمایی، معاف کن، و بر اطاعت از ولی امرت ثابت قدم بدار، آن کسی که سَتَرْتَهُ عَن خَلْقِكَ، وَبَادَنْكَ غَابَ عَن بَرِيَّتِكَ، وَامْرُكَ يَنْتَظِرُ، وَأَنْتَ الْعَالِمُ

او را از مخلوقات پوشانده‌ای و با اجازه تو از آفریدگانت غایب است و منتظر فرمان توست، و تو دانایی هستی که کلیات مفاتیح نوین، ص: ۵۳۰

غَيْرِ الْمُعَلَّمِ بِالْوَقْتِ الَّذِي فِيهِ صَلَاحُ امْرِ وَلِيِّكَ، فِي الْإِذْنِ لَهُ بِإِظْهَارِ امْرِهِ

کسی تو را بر زمانی که در آن امر (فرج) ولایت اصلاح خواهد شد آگاه نکرده است، در اجازه دادن به او برای ظهور وَكَشَفِ سِرِّهِ، فَصَبِّرْني عَلَى ذَلِكَ، حَتَّى لَا أَحِبَّ تَعْجِيلَ مَا أَخْرَجْتَ، وَلَا

و آشکار شدن راز غیبتش، پس مرا بر آن صبور گردان، تا تعجیل در آنچه تأخیر انداخته‌ای تَأْخِيرَ مَا عَجَلْتَ، وَلَا كَشَفَ مَا سَتَرْتَ، وَلَا الْبَحْثَ عَمَّا كَتَمْتَ، وَلَا

و تأخیر آنچه جلو انداخته‌ای را نپسندم، و نه روشن شدن آنچه پوشانده‌ای و نه جستجوی آنچه مخفی نموده‌ای و نه اِنَاذِعَكَ فِي تَدْبِيرِكَ، وَلَا أَقُولُ لِمَ وَكَيْفَ وَمَا بَالُ وَلِيِّ الْأَمْرِ لَا يَظْهَرُ، وَقَدْ

مخالفت با تدبیرت و نه سؤال از چرایی و چگونگی آن و نه دلیل ظهور نکردن ولی امرت را، در حالی که امْتَلَأَتِ الْأَرْضُ مِنَ الْجَوْرِ، وَأَفْوَضُ أُمُورِي كُلَّهَا إِلَيْكَ، اللَّهُمَّ انِّي

زمین از ستم پر شده است، و تمامی امورم را به تو واگذار می‌کنم، خدایا اسْتَلُوكَ أَنْ تُرِيَنِي وَلِيَّ امْرِكَ ظَاهِرًا نَافِذَ الْأَمْرِ، مَعَ عِلْمِي بِأَنَّ لَكَ

از تو می‌خواهم که ولی امرت را در حالی که آشکار و فرمانش نافذ باشد به من بنمایانی، با این که می‌دانم السُّلْطَانَ، وَالْقُدْرَةَ وَالتَّبْرَهَانَ، وَالْحُجَّةَ وَالْمَشِيئَةَ، وَالْحَوْلَ وَالْقُوَّةَ، فَافْعَلْ

فرمانروایی و قدرت و دلیل و حجت و اراده و توان و نیرو از آن توست، پس تمامی ذَلِكَ بِي وَبِجَمِيعِ الْمُؤْمِنِينَ، حَتَّى نَنْظُرَ إِلَى وَلِيِّكَ، صَلَوَاتُكَ عَلَيْهِ،

آن را در حق من و همه مؤمنان انجام ده، تا ولایت را- که درود تو بر او باد- نظاره کنیم ظَاهِرَ الْمَقَالَةِ، وَاصِحَّ الدَّلَالَةِ، هَادِيًا مِنَ الضَّلَالَةِ، شَافِيًا مِنَ الْجَهَالَةِ،

در حالی که صاحب گفتار روشن و راهنمایی آشکار و هدایت کننده از گمراهی و نجات‌دهنده از گمراهی باشد،
اِبْرُزْ يَا رَبِّ مُشَاهَدَتَهُ، وَ تَبَّتْ قَوَاعِدُهُ، وَ اجْعَلْنَا مِمَّنْ تَقَرَّرُ عَيْنُهُ بِرُؤْيَيْتِهِ،

ای پروردگار من دیدارش را برایم آشکار کن، و پایه‌های (حکومتش) را استوار بدار، و ما را از آنانی قرار ده که چشمانشان به دیدارش روشن شود

وَ اقِمْنَا بِخِدْمَتِهِ، وَ تَوَفَّنَا عَلَى مِلَّتِهِ، وَ احْشُرْنَا فِي زُمْرَتِهِ، اللَّهُمَّ اعِذْهُ مِنْ
و ما را به خدمتش بگمار، و بر آیین او بمیران، و در گروهش محشور کن، خدایا او را پناه ده از
شَرِّ جَمِيعِ مَا خَلَقْتَ، وَ ذَرَاتٍ وَ بَرَاتٍ، وَ اَنْشَاتٍ وَ صَوْرَتٍ، وَ احْفَظْهُ
شَرِّ تَمَامِي آنچه آفریده و خلق کرده و پدید آوردی و پرورش داده و صورت بخشیدی، و او را
مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَ مِنْ خَلْفِهِ، وَ عَنْ يَمِينِهِ وَ عَنْ شِمَالِهِ، وَ مِنْ فَوْقِهِ وَ مِنْ
از مقابل و پشت سر و سمت راست و چپ و بالای سر و زیر

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۵۳۱

تَحْتِهِ، بِحِفْظِكَ الَّذِي لَا يَضِيعُ مِنْ حِفْظَتِهِ بِهِ، وَ احْفَظْ فِيهِ رَسُولَكَ،

پا حفظ کن، به حفاظتی که ضایع نگردد کسی را که با آن حفظ می‌کنی، و با حفظ او (آثار) رسولت

وَ وَصِيَّ رَسُولِكَ عَلَيْهِ وَ آلِهِ السَّلَامُ، اللَّهُمَّ وَ مَدِّ فِي عُمُرِهِ، وَ زِدْ فِي اجَلِهِ،

و جانشین رسولت - که بر او و خاندانش درود باد - را حفظ کن، خدایا عمرش را طولانی کن و بر طول زندگی بیفزای

وَ اعِنهُ عَلَى مَا وُكِّلْتَهُ وَ اسْتَرْعَيْتَهُ، وَ زِدْ فِي كَرَامَتِكَ لَهُ، فَانَّهُ الْهَادِي

و او را یاری کن در آنچه به عهده‌اش گذاشته و انجامش را از او خواسته‌ای، و لطف و کرمیت را نسبت به او افزون کن، چرا که اوست هدایت‌گر

الْمُهْدِي، وَ الْقَائِمُ الْمُهْتَدِي وَ الطَّاهِرُ التَّقِي، الزَّكِيُّ النَّقِيُّ، الرَّضِيُّ

هدایت یافته، و قیام کننده راهنما، و پاکیزه پرهیزکار، خالص پاک، خشنود

الْمَرْضِيُّ، الصَّابِرُ الشَّكُورُ الْمُجْتَهِدُ، اللَّهُمَّ وَلَا تَسْلُبْنَا الْيَقِينَ لِطُولِ

پسندیده، شکیبای شکرگزار و کوشا، خدایا بخاطر طولانی شدن مدت غیبت

الْأَمَدِ فِي غَيْبَتِهِ، وَ انْقِطَاعِ خَبْرِهِ عَنَّا، وَ لَا تُسِنَا ذِكْرَهُ وَ انْتِظَارَهُ

و قطع شدن ارتباطش از ما یقینمان (به ظهورش) را از ما مگیر، و از یادمان مبر، ذکر و یادش را و انتظار (وصالش)

وَ الْإِيمَانَ بِهِ، وَ قُوَّةَ الْيَقِينِ فِي ظُهُورِهِ، وَ الدُّعَاءَ لَهُ وَ الصَّلَاةَ عَلَيْهِ، حَتَّى

و ایمان به او، و استحکام یقین در ظهورش و دعا و درود بر او را، تا این که

لَا يُقْنَطُنَا طُولُ غَيْبَتِهِ مِنْ قِيَامِهِ، وَ يَكُونَ يَقِينُنَا فِي ذَلِكَ، كَيْفِينَا فِي قِيَامِ

طول غیبتش ما را از قیامش مأیوس نکند و یقین ما به قیام او همانند یقین ما به قیام

رَسُولِكَ صَلَوَاتِكَ عَلَيْهِ وَ آلِهِ، وَ مَا جَاءَ بِهِ مِنْ وَحْيِكَ وَ تَنْزِيلِكَ، فَقَوِّ

رسولت - که درود تو بر او و خاندانش باد - و وحی و قرآنت باشد، پس

قُلُوبَنَا عَلَى الْإِيمَانِ بِهِ، حَتَّى تَسْلُكَ بِنَا عَلَى يَدَيْهِ مِنْهَاجِ الْهُدَى

دل‌های ما را در ایمان به او تقویت کن، تا ما را به دست او به راه هدایت

وَ الْمَحَجَّةَ الْعُظْمَى وَ الطَّرِيقَةَ الْوَسْطَى وَ قَوِّنَا عَلَى طَاعَتِهِ وَ تَبَتَّنَا عَلَى

و اصلی‌ترین راه و راه راست حرکت دهی، و ما را بر فرمانبرداری از او نیرو ده و بر پیرویش
 مُتَابِعْتِهِ، وَاجْعَلْنَا فِي حِزْبِهِ وَاعْوَانِهِ وَانصَارِهِ وَالرَّاضِينَ بِفِعْلِهِ، وَلَا
 ثابت قدم بدار، و ما را در گروه او و یاران و یاورانش و رضایت‌مندان به کردارش قرار ده، و آن را
 تَسْلُبْنَا ذَلِكَ فِي حَيَاتِنَا، وَلَا عِنْدَ وَفَاتِنَا، حَتَّى تَتَوَفَّانَا وَنَحْنُ عَلَى ذَلِكَ،
 در طول زندگانی و هنگام مردن از ما مگیر، تا ما را در حالی بمیرانی که بر این اعتقادیم،
 کلیات مفاتیح نوین، ص: ۵۳۲
 لَا شَاكِيْنَ وَلَا نَاكِيْتِيْنَ، وَلَا مُرْتَابِيْنَ وَلَا مُكْذِبِيْنَ، اللَّهُمَّ عَجِّلْ فَرَجَهُ،
 نه در حال تردید و پیمان‌شکن و نه در حال شک و انکار، خدایا در فرجش تعجیل فرما
 وَائِدُهُ بِالنَّصْرِ، وَأَنْصُرْ نَاصِرِيهِ، وَأَخْذُلْ خَاذِلِيهِ، وَدَمِدِمٌ عَلَى مَنْ نَصَبَ
 و او را با یاریت تأیید کن و یاورانش را یاری کن و مخالفانش را خوار گردان، و هر که با او دشمنی کرده
 لَهُ وَكَذَّبَ بِهِ، وَأَظْهَرُ بِهِ الْحَقَّ، وَامْتِ بِهَ الْجُورَ، وَاسْتَنْقِذْ بِهِ عِبَادَكَ
 و او را تکذیب کند نابود کن و حق را به دست او آشکار و ظلم و ستم را بوسیله او نابود کن، و به واسطه او بندگان
 الْمُؤْمِنِينَ مِنَ الذُّلِّ، وَأَنْعَشْ بِهِ الْبِلَادَ، وَأَقْتُلْ بِهِ جَابِرَةَ الْكُفْرِ، وَأَقْصِمْ بِهِ
 با ایمانت را از ذلت رهایی ده، و شهرها را احیا کن، و به وسیله او گردنکشان کفر را به قتل برسان، و سران گمراهی را
 رُؤْسَ الصَّلَاةِ، وَذَلِّلْ بِهِ الْجَبَّارِينَ وَالْكَافِرِينَ، وَابْرِ بِهِ الْمُنَافِقِينَ
 خرد کن، و زورگویان و کافران را خوار گردان، و هلاک گردان به وسیله او منافقان
 وَالنَّاكِيْتِيْنَ، وَجَمِيعَ الْمُخَالِفِينَ وَالْمُلْحِدِينَ، فِي مَشَارِقِ الْأَرْضِ
 و پیمان‌شکنان و تمامی مخالفان و بی‌دینان را در شرق
 وَمَغَارِبِهَا، وَبَرِّهَا وَبَحْرِهَا، وَسَهْلِهَا وَجَبَلِهَا، حَتَّى لَا تَدَعَ مِنْهُمْ دَيَّارًا،
 و غرب زمین، و خشکی و دریا و پستی و بلندی آن، تا این که احدی از آنان را باقی نگذاری
 وَلَا تَبْقِيَ لَهُمْ آثَارًا، طَهَّرْ مِنْهُمْ بِلَادَكَ، وَأَشْفِ مِنْهُمْ صُدُورَ عِبَادِكَ،
 و آثارشان را ریشه کن کنی، و شهرهایت را از وجود آنان پاک گردانی، و دل‌های بندگان را شفا بخشی
 وَجَدِّدْ بِهِ مَا امْتَحَى مِنْ دِينِكَ، وَأَصْلِحْ بِهِ مَا بَدَّلَ مِنْ حُكْمِكَ، وَغَيِّرْ مِنْ
 و آنچه از دینت منسوخ شده تجدید نمایی و آنچه از فرمانت دگرگون شده و آنچه از سنت
 سُنَّتِكَ، حَتَّى يُعَوِّدَ دِينَكَ بِهِ، وَعَلَى يَدَيْهِ غَضًّا جَدِيدًا صَحِيحًا لَا عَوَجَ
 تغییر یافته اصلاح کنی، تا این که به واسطه او و به دستش دینت را تازه، جدید و صحیح گردانی در حالی که کجی
 فِيهِ، وَلَا بَدْعَهُ مَعَهُ، حَتَّى تُطْفِئَ بِعَدْلِهِ نِيرَانَ الْكَافِرِينَ، فَإِنَّهُ عَبْدُكَ الَّذِي
 و بدعت در او نباشد، تا این که با عدالت او آتش کافران را خاموش گردانی، چرا که او بنده توست
 اسْتَخْلَصْتَهُ لِنَفْسِكَ، وَأَرْتَضِيْتَهُ لِنُصْرَةِ دِينِكَ، وَأَصْطَفَيْتَهُ بِعِلْمِكَ،
 که برای خودت خالص گردانده و برای یاری دینت انتخاب نموده و با دانشت برگزیدی
 وَعَصَمْتَهُ مِنَ الذُّنُوبِ وَبَرَّاتِهِ مِنَ الْعُيُوبِ، وَأَطْلَعْتَهُ عَلَى الْعُيُوبِ،
 و معصوم از گناهان قرار داده و از عیب‌ها دور ساختی، و بر امور پنهان آگاهش کردی
 کلیات مفاتیح نوین، ص: ۵۳۳

وَأَنْعَمْتَ عَلَيْهِ، وَطَهَّرْتَهُ مِنَ الرَّجْسِ، وَنَقَيْتَهُ مِنَ الدَّنَسِ، اللَّهُمَّ فَصِّلْ
 وَبِهِ أَوْ نِعْمَتِ دَادِي، وَازِ بِلِيدِي پاك نموده و از آلودگی پاکیزه ساختی، خدایا درود فرست
 عَلَيْهِ وَعَلَى آبَائِهِ الْأَيْمَةِ الطَّاهِرِينَ، وَعَلَى شَيْعَتِهِ الْمُتَتَجِبِينَ، وَبَلِّغْهُمْ
 بِرِأْوِ وَبِرِ بَدْرَانِشِ هِمَانِ اِمَامَانِ پاك و بر شیعیان برگزیده‌اش، و آنان را
 مِنْ آمَالِهِمْ أَفْضَلَ مَا يَأْمَلُونَ، وَاجْعَلْ ذَلِكَ مِنَّا خَالِصًا مِنْ كُلِّ شَكِّ
 به بهترین آرزوهایشان برسان، و آن را از جانب ما خالص از هر شک
 وَشُبُهَةٍ وَرِيَاءٍ وَسُمْعَةٍ، حَتَّى لَا تُرِيدَ بِهِ غَيْرَكَ، وَلَا نَطْلُبُ بِهِ إِلَّا وَجْهَكَ،
 و تردید و ریا و شهرت‌طلبی قرار ده، تا این که به واسطه آن غیر تو را نخواهیم و جز تو را نجویم
 اللَّهُمَّ أَنَا نَشْكُو إِلَيْكَ فَقَدْ نَبِئْنَا، وَعَجِبْتَهُ اِمَامِنَا، وَشِدَّةَ الزَّمَانِ عَلَيْنَا،
 خدایا به تو شکایت می‌کنیم از فقدان پیامبران و غیبت امامان و سختی روزگار
 وَوُقُوعَ الْفِتَنِ بِنَا، وَتَظَاهَرَ الْأَعْدَاءِ عَلَيْنَا، وَكَثْرَةَ عَدُوِّنَا، وَقَلَّةَ عَدَدِنَا،
 و واقع شدن فتنه‌ها بر ما، و پشتیبانی دشمنان از هم بر علیه ما، و فراوانی دشمنانمان و کمی عددمان
 اللَّهُمَّ فَفَرِّجْ ذَلِكَ عَنَّا بِفَتْحِ مِنْكَ تُعَجِّلُهُ، وَنَصْرِ مِنْكَ تُعِزُّهُ، وَامَامِ عَدْلٍ
 خدایا این امور را از ما برطرف کن به واسطه پیروزی سریع و حمایت همه جانبه از سوی خودت و به واسطه امام عادل
 تُظْهِرُهُ، اَللهُ الْحَقُّ رَبُّ الْعَالَمِينَ، اللَّهُمَّ أَنَا نَسْتَلُكَ اِنْ تَأَذَّنَ لِرِوَايِكَ فِي
 که ظاهرش گردانی، ای معبود بر حق و پروردگار جهانیان، خدایا از تو می‌خواهیم که به ولایت اجازه فرمایی در
 اَظْهَارِ عَدْلِكَ فِي عِبَادِكَ، وَقَتْلِ اَعْدَائِكَ فِي بِلَادِكَ، حَتَّى لَا تَدَعَ لِلْجَوْرِ
 اجرای عدالت در میان بندگان و کشتن دشمنان در تمامی سرزمین‌هایت، تا ای پروردگار من تمام پایه‌های جور و ستم را
 يَا رَبِّ دِعَامَةً اَلَّا قَصَمْتَهَا، وَلَا بَقِيَّةً اَلَّا اَفْنَيْتَهَا، وَلَا قُوَّةً اَلَّا اَوْهَنْتَهَا، وَلَا
 در هم شکنی و بقایای آن‌ها را نابود کنی و توانشان را از بین ببری
 رُكْنًا اَلَّا هَدَمْتَهُ، وَلَا حَدًّا اَلَّا فَلَطْتَهُ، وَلَا سِلَاحًا اَلَّا اَكْلَلْتَهُ، وَلَا رَايَةً اَلَّا
 و اساس آنها را فروریزی و شمشیرشان را کند کنی، و سلاحشان را از کار اندازی، و پرچمشان را
 نَكَّسْتَهَا، وَلَا شِجَاعًا اَلَّا قَتَلْتَهُ، وَلَا جَيْشًا اَلَّا خَدَلْتَهُ، وَارْمِهِمْ يَا رَبِّ
 سرنگون سازی و شجاعانشان را بکشی و سپاهیان‌شان را خوار گردانی، پروردگارا آنها را
 بِحَجْرِكَ الدَّامِغِ، وَاضْرِبْهُمْ بِسَيْفِكَ الْقَاطِعِ، وَبَأْسِكَ الَّذِي لَا تَرُدُّهُ عَنِ
 با سنگ‌های نشاندارت سنگسار کن و با شمشیر بزبان و با مجازاتی که از گناهکاران باز نمی‌گردانی

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۵۳۴

الْقَوْمِ الْمُجْرِمِينَ، وَعَدَّبْ اَعْدَائَكَ، وَاعْدَاءَ وَلِيِّكَ [۶۳۲] وَاعْدَاءَ رَسُولِكَ،
 آنها را مجازات کن و دشمنان و دشمنان ولایت و دشمنان رسولت
 صَلَوَاتِكَ عَلَيْهِ وَآلِهِ، بِيَدِ وَلِيِّكَ وَايْدِي عِبَادِكَ الْمُؤْمِنِينَ، اللَّهُمَّ اكْفِ
 - که درود تو بر او و خاندان پاکش باد- را به دستان ولی و بندگان با ایمان عذاب کن، خدایا
 وَلِيِّكَ وَحَجَّتِكَ فِي اِزْضِكَ هَوْلَ عَدُوِّهِ، وَكَيْدَ مَنْ ارَادَهُ، وَامْكُرْ بِمَنْ مَكَرَ
 ولی و حجت روی زمینت را از هراس دشمنش و مکر مکاران حفظ کن، و هر که با او حيله کند به مکر خویش گرفتارش

بِهِ، وَاجْعَلْ دَآئِرَةَ السُّوْءِ عَلٰی مَنْ ارَادَ بِهٖ سُوْءًا، وَاقْطَعْ عَنْهُ مَا دَتَّهٖمْ،

کن، و هر کس نسبت به او قصد سوئی دارد به حوادث ناگوار گرفتارش کن، و شرشان را از او دور گردان
وَارْعَبْ لَهُ قُلُوبَهُمْ، وَ زَلْزِلْ اَقْدَامَهُمْ، وَ خُذْهُمْ جَهْرَةً وَ بَعْتَةً، وَ شَدِّدْ

و ترس از او را در دل آنها قرار ده و قدم‌هایشان را متزلزل گردان، و آشکارا و ناگهانی آنها را گرفتار کن
عَلَيْهِمْ عَذَابَكَ، وَ اخْرِهِمْ فِیْ عِبَادِكَ، وَ الْعَنْهُمْ فِیْ بِلَادِكَ، وَ اسْكِنْهُمْ اسْفَلَ

و عذابت را بر آنان سخت گردان و در میان بندگان خوار کن، و در سرزمین‌هایت مورد لعن قرار ده، و در پایین‌ترین درجه دوزخ
جای

نَارِكَ، وَ احِطْ بِهِمْ اَشَدَّ عَذَابِكَ، وَ اصْلِبْهُمْ نَارًا، وَ اخْشُ قُبُورَ مَوْتَاهُمْ نَارًا،

ده، و شدیدترین عذابت را بر آنان فرود آر، و آنها را در آتش قرار ده، و قبرهای مردگان آنان را از آتش پر کن
وَ اصْلِبْهُمْ حَرَّ نَارِكَ، فَانْتَهُمْ اضْلُوا وَ اضَاعُوا الصَّلَاةَ، وَ اتَّبَعُوا الشَّهَوَاتِ،

و در آتش سوزانت جایشان ده، چرا که آنان گمراه شدند، و نماز را ضایع کردند و از شهوات پیروی نمودند
وَ اضْلُوا عِبَادَكَ، [وَ اخْرِبُوا بِلَادَكَ]، اَللّٰهُمَّ وَ اِحِيْ بِوَلِيِّكَ الْقُرْآنَ، وَ اِرِنَا

و بندگان را گمراه ساختند و شهرهایت را خراب نمودند، خدایا به واسطه ولایت قرآن را زنده گردان،
نُورَهُ سَرْمَدًا لَا لَيْلَ فِیْهِ، وَ اِحِيْ بِهٖ الْقُلُوبَ الْمَيِّتَةَ، وَ اشْفِ بِهٖ الصُّدُورَ

و نورش را پیوسته بدون خاموشی به ما نشان ده، و دل‌های مرده را به واسطه آن زنده گردان و دل‌های پر از کینه (نسبت به دشمنان)
الْوَعْرَةَ، وَ اجْمَعْ بِهٖ الْاَهْوَاءَ الْمُخْتَلِفَةَ عَلٰی الْحَقِّ، وَ اِقِمْ بِهٖ الْحُدُودَ

را شفا ده، و به واسطه او گروه‌های مختلف را بر محور حق جمع گردان، و حدود الهی تعطیل شده
الْمُعْطَلَةَ، وَ الْاَحْكَامَ الْمُهْمَلَةَ، حَتّٰی لَا یَبْقٰی حَقٌّ اِلَّا ظَهَرَ، وَ لَا عَدْلٌ اِلَّا

و احکام رها شده را به واسطه او بیا دار، تا حق ظاهر گردد و عدل
کلیات مفاتیح نوین، ص: ۵۳۵

زَهَرَ، وَ اجْعَلْنَا يَا رَبِّ مِنْ اَعْوَانِهٖ، وَ مَقْوِيَةِ سُلْطَانِهٖ، وَ الْمُؤْتَمِرِيْنَ لِاَمْرِهٖ،

شکوفا شود، پروردگارا قرار ده ما را از یاران، و تقویت کنندگان سلطنتش و فرمانبرداران او امرش
وَ الرَّاظِيْنَ بِفِعْلِهٖ، وَ الْمُسْلِمِيْنَ لِاَحْكَامِهٖ، وَ مِمَّنْ لَا حَاجَةَ بِهٖ اِلٰی التَّقِيَّةِ

و آنها که از کار او راضی و تسلیم احکام او هستند، و از کسانی قرار ده که نیازی به تقیه از مخلوقات
مِنْ خَلْقِكَ، وَ اَنْتَ يَا رَبُّ الَّذِي تَكْشِفُ الضَّرَّ، وَ تُجِيبُ الْمُضْطَرَّ اِذَا

نداشته باشند، و تویی ای پروردگار من که مشکلات را برطرف کنی و در زمانی که شخص گرفتار، تو را می‌خواند
دَعَاكَ، وَ تُنْجِيْ مِنَ الْكَرْبِ الْعَظِيْمِ، فَاكْشِفِ الضَّرَّ عَنِّيْ وَ لِيْكَ، وَ اجْعَلْهُ

پاسخش دهی، و از مشکلات بزرگ رهایی بخشی، پس گرفتاری ولایت را برطرف کن و او را
خَلِيْفَةً فِیْ اَرْضِكَ كَمَا ضَمِنْتَ لَهُ، اَللّٰهُمَّ لَا تَجْعَلْنِيْ مِنْ خُصَمَاءِ آلِ

جانشین در زمینت قرار ده، همان‌گونه که برایش ضمانت نموده‌ای، خدایا مرا از کینه‌توزان خاندان
مُحَمَّدٍ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ، وَ لَا تَجْعَلْنِيْ مِنْ اَعْدَاءِ آلِ مُحَمَّدٍ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ،

محمد- که بر آنان درود باد- قرار مده و از دشمنان خاندان محمد- که بر آنان درود باد- قرار مده
وَ لَا تَجْعَلْنِيْ مِنْ اَهْلِ الْحَقِّ وَالْعَيْظِ عَلٰی آلِ مُحَمَّدٍ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ، فَآتِنِيْ

و مرا از اهل خشم و غضب بر خاندان محمد - که بر آنان درود باد - قرار مده، همانا من
 اَعُوذُ بِكَ مِنْ ذَلِكَ فَاعِذْنِي وَاسْتَجِيرُ بِكَ فَاجِرْنِي اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَيَّ
 از این امور به تو پناه می‌برم پس پناهم ده و به تو پناهنده‌ام، پس پناهم باش، خدایا بر
 مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ، وَاجْعَلْنِي بِهِمْ فَائِزاً عِنْدَكَ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ، وَمِنْ
 محمد و خاندان محمد درود فرست و مرا به واسطه آنان نزدت، در دنیا و آخرت رستگار گردان و از
 الْمُقَرَّبِينَ، آمِينَ رَبَّ الْعَالَمِينَ. [۶۳۴]
 مقربان در گاهت قرار ده، دعایم را بپذیر ای پروردگار جهانیان.
 کلیات مفاتیح نوین، ص: ۵۳۶

فصل دهم: زیارات جامعه

اشاره

زیاراتی که با آن هر امام را به تنهایی و یا همه ائمه را با هم می‌توان زیارت کرد.

زیارت اول (زیارت منقول از امام رضا علیه السلام):

در «کامل الزیارات» از امام علی بن موسی الرضا علیهما السلام روایت شده که آن حضرت در جواب کسی که از زیارت قبر امام
 موسی کاظم علیه السلام سؤال کرده بود فرمودند:

کافی است که در همه جا (یعنی در زیارت هر یک از ائمه و خطاب به شخص آن امام و یا به همه ائمه به طور دسته‌جمعی) بگویید:

السَّلَامُ عَلَيَّ أَوْلِيَاءِ اللَّهِ وَاصْفِيَاءِهِ، السَّلَامُ عَلَيَّ أَمَنَاءِ اللَّهِ وَاجْتَبَاءِهِ،

سلام بر دوستان خدا و برگزیدگان، سلام بر امینان (بر وحی) خدا و دوستدارانش

السَّلَامُ عَلَيَّ أَنْصَارِ اللَّهِ وَخُلَفَائِهِ، السَّلَامُ عَلَيَّ مَحَالِّ مَعْرِفَةِ اللَّهِ، السَّلَامُ

سلام بر یاوران خدا و جانشینانش، سلام بر جایگاه‌های شناخت خدا، سلام

عَلَيَّ مَسَاكِينِ ذِكْرِ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَيَّ مَظَاهِرِ أَمْرِ اللَّهِ وَنَهْيِهِ، السَّلَامُ عَلَيَّ

بر محل‌های یاد خدا، سلام بر مظهرهای امر و نهی خدا، سلام بر

الدُّعَاءِ إِلَى اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَيَّ الْمُسْتَقَرِّينَ فِي مَرْضَاتِ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَيَّ

دعوت‌کنندگان به سوی خدا، سلام بر ثابت‌قدمان در جلب خشنودی خدا، سلام بر

الْمُخْلِصِينَ فِي طَاعَةِ اللَّهِ، [السَّلَامُ عَلَيَّ الْأَدِلَّةِ عَلَيَّ اللَّهُ] [۶۳۵] السَّلَامُ عَلَيَّ

خالصان در بندگی خدا، سلام بر راهنمایان به سوی خدا، سلام بر

الَّذِينَ مَنَ وَالَاهُمْ فَقَدْ وَالَى اللَّهُ، وَمَنَ عَادَاهُمْ فَقَدْ عَادَى اللَّهُ، وَمَنَ

آنان که دوستدارانشان دوستداران خدایند و دشمنانشان دشمنان خدایند، و هر که

عَرَفَهُمْ فَقَدْ عَرَفَ اللَّهَ، وَمَنَ جَهِلَهُمْ فَقَدْ جَهِلَ اللَّهَ، وَمَنَ اعْتَصَمَ بِهِمْ فَقَدْ

آنان را بشناسد خدا را شناخته و هر که آنان را انکار کند خدا را انکار نموده و هر که به آنان متوسل شود

اعْتَصَمَ بِاللَّهِ، وَمَنْ تَخَلَّى مِنْهُمْ فَقَدْ تَخَلَّى مِنَ اللَّهِ، أَشْهَدُ اللَّهَ أَنِّي سَلِمٌ لِمَنْ

به خدا توسل جست و هر که آنان را رها کند خدا را رها ساخته، خدا را گواه می‌گیرم که من با هر کسی که

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۵۳۷

سَأَلْتَكُمْ، وَ حَزْبٌ لِمَنْ حَارَبَكُمْ، مُؤْمِنٌ بِسِرِّكُمْ وَعَلَانِيَتِكُمْ، مَفْوُضٌ فِي

با شما از در صلح درآید در صلح و با هر کسی که با شما از در جنگ در جنگم، به پنهان و آشکارتان ایمان دارم، تمام این امور

را

ذَلِكَ كُلِّهِ إِلَيْكُمْ، لَعَنَ اللَّهُ عَدُوَّ آلِ مُحَمَّدٍ مِنَ الْجِنِّ وَالْإِنْسِ، وَأَبْرَأُ إِلَى اللَّهِ

به شما واگذار نموده‌ام، خداوند دشمنان خاندان پیامبر از جن و انس را لعنت کند و من از آنان به درگاه خدا

مِنْهُمْ، وَ صَلَّى اللَّهُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ.

بیزاری می‌جویم و درود خدا بر محمد و خاندان پاکش باد.

و این زیارتی است که می‌تواند جایگزین هر زیارت دیگر بشود؛ پس از خواندن این زیارت، بر محمد و آل محمد زیاد صلوات

می‌فرستی و اسم یک یک ائمه را می‌بری و بر دشمنانشان لعنت می‌فرستی و برای خودت و همه مؤمنین و مؤمنات هر دعایی را که

خواستی می‌کنی. [۶۳۶]

زیارت دوم (زیارت جامعه کبیره):

«شیخ صدوق» در کتاب «من لا یحضره الفقیه» از یکی از یاران حضرت هادی علیه السلام روایت کرده که گفت: خدمت آن

حضرت علیه السلام عرض کردم: یابن رسول‌الله! زیارتی به من تعلیم فرما که از حیث بلاغت کامل باشد و با آن، هر کدام از شما

را که خواستم زیارت کنم، فرمود: پس از غسل زیارت، هر گاه به درگاه حرم رسیدی بایست و بگو:

أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا صَلَّى اللَّهُ

گواهی می‌دهم که معبودی جز خدا نیست، یگانه است و شریکی ندارد و گواهی می‌دهم محمد - که درود خدا

عَلَيْهِ وَآلِهِ عِبْدُهُ وَرَسُولُهُ.

بر او و خاندان پاکش باد - بنده و فرستاده اوست.

و چون وارد حرم شدی و نگاهت به قبر افتاد، می‌ایستی و سی مرتبه

اللَّهُ أَكْبَرُ

می‌گویی. سپس اندکی با آرامش دل و آرامش تن و کوتاه گرفتن گام‌ها راه می‌روی، آنگاه می‌ایستی و بار دیگر سی مرتبه

اللَّهُ أَكْبَرُ

می‌گویی، سپس نزدیک قبر مطهر می‌روی و چهل مرتبه

اللَّهُ أَكْبَرُ

می‌گویی (تا صد مرتبه کامل شود) [۶۳۷] آنگاه می‌گویی:

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۵۳۸

السَّلَامُ عَلَيْكُمْ يَا أَهْلَ بَيْتِ النَّبِيِّ، وَمَوْضِعِ الرِّسَالَةِ، وَمُخْتَلَفِ الْمَلَائِكَةِ،

سلام بر شما ای خاندان نبوت، و جایگاه رسالت و محل رفت و آمد فرشتگان

وَمَهْبِطَ الْوُحْيِ، وَمَعْدِنَ الرَّحْمَةِ، وَخَزَانَ الْعِلْمِ، وَمُنْتَهَى الْجِلْمِ، وَأَصُولَ
و نزول وحی و معدن رحمت و خزانه‌داران دانش و نهایت بردباری و پایه‌های
الْكَرَمِ، وَقَادَةَ الْأُمَمِ، وَأَوْلِيَاءَ النَّعْمِ، وَعَنَاصِرَ الْأَبْرَارِ، وَدَعَائِمَ الْأَخْيَارِ،
بخشش و رهبران امتها و صاحبان نعمتها، و سرچشمه‌های نیکی و تکیه گاه‌های نیکوکاران
وَسَاسَةَ الْعِبَادِ، وَارْكَانَ الْبِلَادِ، وَأَبْوَابَ الْإِيمَانِ، وَأَمَنَاءَ الرَّحْمَنِ،
و تنظیم کننده امور بندگان، و رکن‌های شهرها، و درهای ایمان، و امانتداران خداوند رحمان،
وَسَلَالَةَ النَّبِيِّينَ، وَصَفْوَةَ الْمُرْسَلِينَ، وَعَثْرَةَ خَيْرِ رَبِّ الْعَالَمِينَ، وَرَحْمَةً
و نسل پیامبران و برگزیده فرستاده‌شدگان، و خانواده برگزیده پروردگار جهانیان، و رحمت
اللَّهِ وَبَرَكَاتِهِ، السَّلَامُ عَلَى أَيْمَةِ الْهُدَى وَمَصَابِيحِ الدُّجَى وَأَعْلَامِ التَّقَى
و برکات خدا بر آنان باد، سلام بر امامان هدایتگر، و چراغ‌های تاریکی، و نشانه‌های پرهیزکاری،

کلیات مفاتیح نوین؛ ص ۵۳۸

وَذَوِي النَّهْيِ وَأَوْلَى الْحِجَى وَكَهْفِ الْوَرَى وَوَرَثَةِ الْأَنْبِيَاءِ، وَالْمَثَلِ
و صاحبان خرد و عقل، و پناه آفریدگان، و وارثان پیامبران، و صفت
الْأَعْلَى وَالِدَعْوَةِ الْحُسْنَى وَحُجَجِ اللَّهِ عَلَى أَهْلِ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ
برتر و (صاحب) دعوت نیکو، و حجت‌های خدا بر اهل دنیا و آخرت
وَالْأَوْلَى وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ، السَّلَامُ عَلَى مَحَالِّ مَعْرِفَةِ اللَّهِ، وَمَسَاكِينِ
و پیشینیان و رحمت و برکات خدا بر آنان باد، سلام بر جایگاه‌های شناخت خدا و محل‌های
بَرَكَهَةِ اللَّهِ، وَمَعَادِنِ حِكْمَةِ اللَّهِ، وَحَفَظَةِ سِرِّ اللَّهِ، وَحَمَلَةِ كِتَابِ اللَّهِ، وَأَوْصِيَاءِ
برکت خدا، و معدن‌های حکمت خدا، و حافظان راز خدا، و حاملان کتاب خدا، و جانشینان
نَبِيِّ اللَّهِ، وَذُرِّيَّةِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ، وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ،
پیامبر خدا و فرزندان رسول خدا- که درود خدا بر او و خاندان پاکش باد- و رحمت و برکات خدا بر شما باد،
السَّلَامُ عَلَى الدُّعَاءِ إِلَى اللَّهِ، وَالْأَدِلَّةِ عَلَى مَرْضَاتِ اللَّهِ، وَالْمُسْتَقْرِينَ
سلام به دعوت کنندگان به سوی خدا و راهنمایان بر (اسباب) خشنودی خدا، و ثابت‌قدمان
فِي أَمْرِ اللَّهِ، وَالتَّامِينَ فِي مَحَبَّةِ اللَّهِ، وَالْمُخْلِصِينَ فِي تَوْحِيدِ اللَّهِ،
در فرمان خدا، و کاملان در محبت خدا و خالصان در (اقرار به) یگانگی خدا،

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۵۳۹

وَالْمُظْهِرِينَ لِأَمْرِ اللَّهِ وَنَهْيِهِ، وَعِبَادِهِ الْمُكْرَمِينَ الَّذِينَ لَا يَسْبِقُونَهُ بِالْقَوْلِ،
و آشکار کنندگان امر و نهی خدا، و بندگان گرامیش که در گفتار بر او پیشی نگیرند
وَهُمْ بِأَمْرِهِ يَعْمَلُونَ، وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ، السَّلَامُ عَلَى الْأَيْمَةِ الدُّعَاءِ،
و به فرمانش عمل کنند، و رحمت و برکات خدا بر آنان باد، سلام بر امامان دعوت کننده
وَالْقَادَةَ الْهُدَاةِ، وَالسَّادَةَ الْوَلَاةِ، وَالذَّادَةَ الْحُمَاءِ، وَأَهْلَ الدُّكْرِ، وَأَوْلَى
و رهبران هدایت‌گر، و سرور فرمانروایان، و دفاع کنندگان حمایتگر، و اهل ذکر

الْأَمْرِ، وَبِقِيَّةِ اللَّهِ، وَخَيْرِيَّتِهِ وَحِزْبِهِ، وَعَجَبِيَّتِهِ عَلَيْهِ، وَحُجَّتِهِ وَصِرَاطِهِ،
و سرپرستان (امت)، و ذخیره الهی و برگزیدگان و حزبش، و گنجینه دانشش و حجت و راهش،
و نُورِهِ وَبُرْهَانِهِ [۶۳۸]، وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ، أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا
و نور و برهانش، و رحمت و برکات خدا بر آنان باد، گواهی می‌دهم که معبودی جز خدای یگانه نیست
شَرِيكَ لَهُ، كَمَا شَهِدَ اللَّهُ لِنَفْسِهِ، وَشَهِدَتْ لَهُ مَلَائِكَتُهُ وَأَوْلُوا الْعِلْمِ مِنْ
که شریکی ندارد همان‌گونه که خدا بر خودش شهادت داده و فرشتگان و عالمان از
خَلْقِهِ، لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ، وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ الْمُتَنَجِّبُ،
مخلوقاتش نیز شهادت داده‌اند، معبودی جز او گرامی و فرزانه نیست و گواهی می‌دهم که محمد بنده برگزیده خدا
وَرَسُولُهُ الْمُرْتَضَى أَرْسَلَهُ بِالْهُدَى وَدِينِ الْحَقِّ، لِيُظْهِرَهُ عَلَى الدِّينِ كُلِّهِ
و فرستاده پسندیده اوست که او را برای هدایت و بر دین حق فرستاد تا آن را بر همه ادیان غالب کند،
وَلَوْ كَرِهَ الْمُشْرِكُونَ، وَأَشْهَدُ أَنَّكُمْ الْأَيْمَةُ الرَّاشِدُونَ الْمَهْدِيُّونَ،
اگرچه مشرکان نپسندند، و گواهی می‌دهم که شما امامان هدایتگر هدایت یافته‌اید، امامان
الْمَعْصُومُونَ الْمَكْرُمُونَ، الْمُقَرَّبُونَ الْمُتَّقُونَ، الصَّادِقُونَ الْمُصْطَفَوْنَ،
معصوم، گرامیان، مقربان (خدا)، پرهیزکاران، راستگویان، برگزیدگان،
الْمُطِيعُونَ لِلَّهِ، الْقَوَامُونَ بِأَمْرِهِ، الْعَامِلُونَ بِرَأْدَتِهِ، الْفَائِزُونَ بِكَرَامَتِهِ،
اطاعت کنندگان خدا، پادارانندگان فرمانش، عمل کنندگان به خواسته‌اش، که به مقام کرامت نائل شده‌اند،
اصْطَفَاكُمْ بَعْلَمِهِ، وَارْتَضَاكُمْ لِعَجَبِهِ، وَاخْتَارَكُمْ لِسِرِّهِ، وَاجْتَبَاكُمْ بِقُدْرَتِهِ،
خداوند با آگاهی شما را برگزید و برای (حفظ) اسرارش پسندیده، و اختیار کرد، و با قدرتش برگزید
کلیات مفاتیح نوین، ص: ۵۴۰
وَاعَزَّكُمْ بِهَدَاةٍ، وَخَصَّكُمْ بِبُرْهَانِهِ، وَانْتَجَبَكُمْ لِنُورِهِ، وَآيَدَكُمْ بِرُوحِهِ،
و با هدایتش عزت بخشید و دلایل خاص خود را در اختیار شما قرار داد و برای نورش برگزید، و با روحش تأییدتان نمود
وَرَضِيَكُمْ خُلَفَاءَ فِي أَرْضِهِ، وَحُجَجًا عَلَى بَرِيَّتِهِ، وَأَنْصَارًا لِدِينِهِ،
و شما را پسندید برای جانشینش در زمین و حجت‌ها بر مخلوقاتش و یاوران دینش
وَحَفَظَهُ لِسِرِّهِ، وَخَزَنَةَ لِعِلْمِهِ، وَمُسْتَوْدَعًا لِحِكْمَتِهِ، وَتَرَاجِمَةً لِرُوحِهِ،
و حافظان اسرارش، و گنجینه‌های علمش و مخزن حکمتش و تفسیرکنندگان وحیش
وَإِزْكَانًا لِتَوْحِيدِهِ، وَشَهِدَاءَ عَلَى خَلْقِهِ، وَأَعْلَامًا لِعِبَادِهِ، وَمَنَارًا فِي بِلَادِهِ،
و پایه‌های یگانگی و گواهان بر مخلوقاتش نشانه‌های (هدایت) بندگانش، و برج‌های نور در شهرهایش
وَإِدْلَاءَ عَلَى صِرَاطِهِ، عَصَمَكُمْ اللَّهُ مِنَ الزَّلَلِ، وَأَمَنَكُمْ مِنَ الْفِتَنِ،
و راهنمایان راهش (پسندید)، خداوند شما را از لغزش‌ها محفوظ داشت و از فتنه‌ها ایمن گردانید
وَطَهَّرَكُمْ مِنَ الدَّنَسِ، وَأَذْهَبَ عَنْكُمْ الرَّجْسَ [۶۳۹]، وَطَهَّرَكُمْ تَطْهِيرًا، فَعَظَّمْتُمْ
و از آلودگی پاک کرد، و از پلیدی بیرون برد، و شما را به طور کامل پاک نمود پس شما شکوهش را
جَلَالَهُ، وَآكْبَرْتُمْ شَأْنَهُ، وَمَجَّدْتُمْ كَرَمَهُ، وَأَدْمُتُمْ ذِكْرَهُ [۶۴۰]، وَوَكَّدْتُمْ مِيثَاقَهُ،
بزرگ شمرده و مقامش را گرامی داشتید و بزرگواریش را ستوده و یادش را ادامه دادید و عهدش را استوار ساختید

وَاحْكُمْتُمْ عَقْدَ طَاعَتِهِ، وَنَصَحْتُمْ لَهُ فِي السِّرِّ وَالْعَلَانِيَةِ، وَدَعَوْتُمْ اِلَى
و پیمان بندگیش را محکم کردید، و در پنهان و آشکار برای او خیرخواهی نمودید، و با دانش
سَبِيلِهِ بِالْحِكْمَةِ وَالْمَوْعِظَةِ الْحَسَنَةِ، وَبَدَلْتُمْ اَنْفُسَكُمْ فِي مَرْضَاتِهِ،
و پند نیکو (مردم را) به راهش دعوت نمودید، و در راه رسیدن به رضایتش جانفشانی کردید
وَصَبَرْتُمْ عَلَى مَا اَصَابَكُمْ فِي جَنْبِهِ، وَاقَمْتُمْ الصَّلَاةَ، وَآتَيْتُمُ الزَّكَاةَ،
و بر آنچه در راهش به شما رسید صبر نمودید و نماز را بپا داشته و زکات دادید
وَأَمَرْتُمْ بِالْمَعْرُوفِ، وَنَهَيْتُمْ عَنِ الْمُنْكَرِ، وَجَاهَدْتُمْ فِي اللَّهِ حَقَّ جِهَادِهِ،
و امر به معروف و نهی از منکر کردید، و در راه خدا به شایستگی جهاد نمودید،
حَتَّى اَعْلَنْتُمْ دَعْوَتَهُ، وَبَيَّنْتُمْ فَرَائِضَهُ، وَاقَمْتُمْ حُدُودَهُ، وَنَشَرْتُمْ شَرَائِعَ
تا در نهایت دعوتش را آشکار نموده و فرامینش را بیان کردید و حدودش را بپا داشته، و قوانین اسلام را
کلیات مفاتیح نوین، ص: ۵۴۱

اِحْكَامِهِ، وَ سَنَنْتُمْ سُنَّتَهُ، وَ صِرْتُمْ فِي ذَلِكَ مِنْهُ اِلَى الرِّضَا، وَ سَلَّمْتُمْ لَهُ
منتشر ساختید، و سنتش را احیا نمودید، و در این راه رضایتش را بدست آوردید و تسلیم
الْقَضَاءِ، وَ صَدَقْتُمْ مِنْ رُسُلِهِ مَنْ مَضَى فَالرَّاعِبُ عَنْكُمْ مَارِقٌ، وَاللَّازِمُ
حکمش شده و پیامبران گذشته را تصدیق نمودید، روی گردان از شما خارج از دین و پیرو شما
لَكُمْ لَاحِقٌ، وَ الْمَقْصُرُ فِي حَقِّكُمْ زَاهِقٌ، وَالْحَقُّ مَعَكُمْ وَ فِيكُمْ وَ مِنْكُمْ
داخل در دین و کوتاهی کننده در حق شما نابود شدنی است، و حق (همیشه) با شما و در میان شما و از جانب شما
وَ اِلَيْكُمْ، وَ اَنْتُمْ اَهْلُهُ وَ مَعْدِنُهُ، وَ مِيرَاثُ التُّبُوَّةِ عِنْدَكُمْ، وَ اَيَابُ الْخَلْقِ
و به سوی شماست، و شما اهل حق و معدن آن هستید و میراث نبوت نزد شما و بازگشت مخلوقات (به مشیت خدا)
اِلَيْكُمْ، وَ حِسَابُهُمْ عَلَيْكُمْ، وَ فَضْلُ الْخِطَابِ عِنْدَكُمْ، وَ اَيَاتُ اللَّهِ لَدَيْكُمْ،
به سوی شما و حساب آنها (به فرمان او) بر شماست و سخن آخر با شماست و نشانه‌های خدا نزد شما،
وَ عَزَائِمُهُ فِيكُمْ، وَ نُورُهُ وَ بُرْهَانُهُ عِنْدَكُمْ، وَ اَمْرُهُ اِلَيْكُمْ، مَنْ وَالَاكُمْ فَقَدْ
و اراده حتمی خدا در میان شماست، و نور و دلیلش در نزد شماست و حکمش را به شما سپرده است، دوستدار شما
وَ اِلَى اللَّهِ، وَ مَنْ عَادَاكُمْ فَقَدْ عَادَ اللَّهَ، وَ مَنْ اَحْبَبَكُمْ فَقَدْ اَحَبَّ اللَّهَ، وَ مَنْ
دوستدار خدا و دشمن شما دشمن خداست، و هر کس که شما را دوست بدارد خدا را دوست داشته، و هر کس که
اِبْغَضَكُمْ فَقَدْ اِبْغَضَ اللَّهَ، وَ مَنْ اِعْتَصَمَ بِكُمْ فَقَدْ اِعْتَصَمَ بِاللَّهِ، اَنْتُمْ الصِّرَاطُ
با شما دشمنی کند با خدا دشمنی کرده، و هر کس که به شما متوسل شود به خدا متوسل شده است، شما پید راه راست
الْاَقْوَمُ، وَ شُهَدَاءُ دَارِ الْفَنَاءِ، وَ شَفَعَاءُ دَارِ الْبَقَاءِ، وَ الرَّحْمَةُ الْمَوْصُولَةُ،
پایدار، و گواهان دنیای فانی و شفیعیان آخرت، و رحمت پیوسته (خدا)
وَ الْاَيَةُ الْمَخْرُوجَةُ، وَ الْاَمَانَةُ الْمَحْفُوظَةُ، وَ الْبَابُ الْمُبْتَلَى بِهِنَّ النَّاسُ، مَنْ
و نشانه پنهان (الهی) و امانت حفظ شده (خداوند) و درگاه آزمایش مردم، هر که
اِتَيْكُمْ نَجَى وَ مَنْ لَمْ يَأْتِكُمْ هَلَكَ، اِلَى اللَّهِ تَدْعُونَ، وَ عَلَيْهِ تَدُلُّونَ، وَ بِهِ
به سوی شما آید نجات یابد و هر کس که نیاید هلاک شود، (مردم را) به سوی خدا دعوت کرده، و راهنمایی می کنید، به او

تُؤْمِنُونَ، وَلَهُ تُسَلِّمُونَ، وَبِأَمْرِهِ تَعْمَلُونَ، وَالِی سَبِيلِهِ تُرْشِدُونَ، وَبِقَوْلِهِ

ایمان آورده و تسلیم اوید، به فرمانش عمل کرده و به راهش ارشاد نموده و به گفتارش

تَحْكُمُونَ، سَعِدَ مَنْ وَالَاكُمْ، وَهَلَكَ مَنْ عَادَاكُمْ، وَخَابَ مَنْ جَحَدَكُمْ،

حکم می‌کنید، دوستداران سعادتمند شد و دشمنان به هلاکت رسید، و منکران زیانکار شد،

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۵۴۲

وَضَلَّ مَنْ فَارَقَكُمْ، وَفَارَ مَنْ تَمَسَّكَ بِكُمْ، وَآمِنَ مَنْ لَجَا إِلَيْكُمْ، وَسَلِمَ

و جدا شونده از شما گمراه گردید، و متمسک به شما رستگار شد و پناهنده به شما ایمن گردید،

مَنْ صَدَقَكُمْ، وَهُدِيَ مَنْ اعْتَصَمَ بِكُمْ، مَنْ اتَّبَعَكُمْ فَالْجَنَّةُ مَأْوِيَهُ، وَمَنْ

و تصدیق کننده شما سالم ماند، و متوسل شونده به شما هدایت یافت، هر که از شما پیروی کند بهشت جایگاه اوست و هر که

خَالَفَكُمْ فَالنَّارُ مَثْوِيَهُ، وَمَنْ جَحَدَكُمْ كَافِرٌ، وَمَنْ حَارَبَكُمْ مُشْرِكٌ، وَمَنْ

با شما مخالفت کند دوزخ جایگاه اوست، و هر که شما را انکار کند، کافر و هر که با شما به جنگ برخیزد، مشرک است و هر

کس

رَدَّ عَلَيْكُمْ فِي اسْفَلِ دَرَكٍ مِنَ الْجَحِيمِ، أَشْهَدُ أَنَّ هَذَا سَابِقٌ لَكُمْ فِيمَا

شما را رد کند در پایین‌ترین درجه دوزخ است، گواهی می‌دهم که این اوصاف در گذشته

مَضَى وَجَارٍ لَكُمْ فِيمَا بَقِيَ، وَأَنَّ ارْوَاحَكُمْ وَنُورَكُمْ وَطِينَتَكُمْ وَاحِدَةٌ،

برای شما بوده و در آینده نیز خواهد بود، و به یقین جانها و نور و سرشت شما یکی است

طَابَتْ وَطَهَّرَتْ بَعْضُهَا مِنْ بَعْضٍ، خَلَقَكُمْ اللَّهُ أَنْوَارًا، فَجَعَلَكُمْ بَعْضُهُ

پاکی و پاکیزگی بعضی از شما از بعضی دیگر است، خداوند شما را به صورت نورهایی آفرید و شما را احاطه کننده

مُحَدِّقِينَ، حَتَّى مَنْ عَلَيْنَا بِكُمْ، فَجَعَلَكُمْ فِي بُيُوتِ اذْنِ اللَّهِ أَنْ تُرْفَعَ

عرشش قرار داد تا اینکه با خلقت شما بر ما منت گذاشت، و شما را در خانه‌هایی که خداوند اذن فرموده دیوارهای آن را بالا برند

وَيُذَكَّرَ فِيهَا اسْمُهُ، وَجَعَلَ صَلَوَاتَنَا عَلَيْكُمْ، وَمَا خَصَّصْنَا بِهِ مِنْ وِلَايَتِكُمْ

و نام خدا در آنها برده شود قرار داد، و دروهای ما را بر شما قرار داد، و آنچه از ولایت شما به ما اختصاص داد

طَبِيبًا لِخَلْقِنَا، وَطَهَارَةً لِأَنْفُسِنَا، وَتَرْكِيَةً لَنَا، وَكَفَّارَةً لِدُنُوبِنَا، فَكُنَّا عِنْدَهُ

برای پاکی خلقت و پاکیزگی جانهای ما و تزکیه و کفاره گناهان ما بود، پس ما در پیشگاه او

مُسَلِّمِينَ بِفَضْلِكُمْ، وَمَعْرُوفِينَ بِتَصَدِيقِنَا إِيَّاكُمْ، فَبَلَّغَ اللَّهُ بِكُمْ أَشْرَفَ

فضل و برتری شما را پذیرفتیم و به واسطه تصدیقتان شناخته شدیم، پس خدا شما را به شریف‌ترین

مَحَلِّ الْمَكْرَمِينَ، وَاعْلَى مَنَازِلِ الْمُقَرَّبِينَ، وَارْفَعَ دَرَجَاتِ الْمُؤَسَّلِينَ،

جایگاه گرامیان، و برترین منزل مقربان و بالاترین رتبه فرستاده‌شدگان رسانید

حَيْثُ لَا يَلْحَقُهُ لَاحِقٌ، وَلَا يَفُوقُهُ فَائِقٌ، وَلَا يَسْبِقُهُ سَابِقٌ، وَلَا يَطْمَعُ

جایگاهی که دست کسی به آن نرسد و کسی بر آن برتری نجوید و کسی از آن فراتر نرود، و طمع کننده‌ای

فِي إِدْرَاكِهِ طَامِعٌ، حَتَّى لَا يَبْقَى مَلَكٌ مُقَرَّبٌ، وَلَا نَبِيٌّ مُرْسَلٌ، وَلَا

طمع درک آن نکند تا این که باقی نماند فرشته مقرب و نه پیامبر فرستاده شده‌ای

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۵۴۳

صِدِّيقٌ وَلَا شَهِيدٌ، وَلَا عَالِمٌ وَلَا جَاهِلٌ، وَلَا دَنِيٌّ وَلَا فَاضِلٌ، وَلَا

و نه صدیق و نه شهیدی و نه عالم و نه جاهلی و نه فرومایه و نه صاحب فضل، و نه

مؤمن صالح، و لا فاجر طالح، و لا جبار عنید، و لا شیطان مرید، و لا

مؤمن صالح و نه بدکار ناشایستی، و نه زورگوی لجباز و نه شیطان رانده شده‌ای و نه

خَلْقٌ فِيمَا بَيْنَ ذَلِكَ شَهِيدٌ، أَلَّا عَرَفْتَهُمْ جَلَالَةَ أَمْرِكُمْ، وَعَظَمَ خَطْرِكُمْ،

مخلوقاتی که در این میان حاضرند، جز این که خدا شناساند به آنها شکوه منزلت و عظمت موقعیت

و کبر شأنکم، و تمام نورکم، و صدق مقاعدکم، و ثبات مقامکم، و شرف

و بزرگی مقام و کمال نور و درستی جایگاه و استواری مقام و شرافت

محلکم و منزلتکم عنده، و کرامتکم علیه، و خاصتکم لده، و قرب

جایگاه و منزلت شما را در نزدش و گرمی بودنتان را در پیشگاه او و جایگاه ویژه شما را در

منزلتکم منه، بابی انتم و امی و اهلی و مالی و اسرتی اشهد الله

نزد او و نزدیکی منزلت شما را نزد خویش (به آنها شناساند)، پدر و مادر و همسر و دارایی و فرزندانم فدای شما باد، خداوند

و اشهدکم، انی مؤمن بکم و بما آمنتکم به، کافر بعدوکم و بما کفرتکم به،

و شما را گواه می‌گیرم که ایمان دارم به شما و آنچه که به آن ایمان دارید، دشمنتان و آنچه را شما انکار دارید انکار می‌کنم،

مُشْتَبِصٌ بِشَأْنِكُمْ وَبِضَلَالَةٍ مَنْ خَالَفَكُمْ، مَوَالٍ لَكُمْ وَ لِأَوْلِيَاءِكُمْ، مُبْغِضٌ

به شأن و مقام شما و گمراهی مخالفانان آگاهم، دوستدار شما و دوستانتان هستم، بغض و کینه

لِأَعْدَائِكُمْ وَ مُعَادٍ لَهُمْ، سَلِّمْ لِمَنْ سَأَلَكُمْ، وَ حَزْبٌ لِمَنْ حَارَبَكُمْ، مُحَقِّقٌ

دشمنانتان را در دل دارم و با آنان دشمنم، با آن کس که با شما از در صلح درآید صلح می‌کنم و با آن کس که با شما از در

جنگ درآید در جنگم، حق می‌دانم

لِمَا حَقَّقْتُمْ، مُبْطِلٌ لِمَا ابْطَلْتُمْ، مُطِيعٌ لَكُمْ، عَارِفٌ بِحَقِّكُمْ، مُقِرٌّ بِفَضْلِكُمْ،

آنچه را شما حق می‌دانید، و باطل می‌دانم آنچه را شما باطل می‌دانید، فرمانبردار شما و آشنا به حق شمایم معترف به فضل شما

مُحْتَمِلٌ لِعِلْمِكُمْ، مُحْتَجِبٌ بِذَمَّتِكُمْ، مُعْتَرِفٌ بِكُمْ، مُؤْمِنٌ بِأَيَابِكُمْ،

و حامل علم شمایم، در پناه ضمانت شما و اعتراف کننده به حق شمایم، به بازگشتان ایمان دارم

مُصَدِّقٌ بِرَجْعَتِكُمْ، مُتَنْظِرٌ لِأَمْرِكُمْ، مُرْتَقِبٌ لِذَوْلَتِكُمْ، آخِذٌ بِقَوْلِكُمْ،

و رجعتتان را تصدیق می‌کنم، در انتظار فرمان شما و چشم به راه حکومت شمایم، گفتار شما را پذیرفته

عَامِلٌ بِأَمْرِكُمْ، مُسْتَجِيرٌ بِكُمْ، لَا يُدَّ عَائِدٌ بِقُبُورِكُمْ، مُسْتَشْفِعٌ

و عمل کننده به فرمان شمایم پناهنده به شما و زیارت کننده شمایم، پناهنده به قبرهای شمایم شما را

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۵۴۴

إِلَى اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ بِكُمْ، وَ مُتَقَرَّبٌ بِكُمْ إِلَيْهِ، وَ مُقَدِّمُكُمْ إِمَامَ طَبِئَتِي

به درگاه خدا شفیع گرفته و به او تقرب می‌جویم و شما را پیشاپیش

وَ حَوَائِجِي وَ أَرَادَتِي فِي كُلِّ أَحْوَالِي وَ أُمُورِي مُؤْمِنٌ بِسِرِّكُمْ

خواسته‌ها و نیازها و آرزویم در هر حال و در هر کار قرار می‌دهم به پنهان

وَ عَلَائِيَّتِكُمْ، وَ شَاهِدِكُمْ وَ غَائِبِكُمْ، وَ أَوْلِيَكُمْ وَ آخِرِكُمْ، وَ مُفَوِّضٌ فِي ذَلِكَ

و آشکار شما و حاضر و غایب شما و اولین و آخرینتان ایمان دارم و همه آنها را به شما واگذار می‌کنم
كُلِّهِ الْيُكُومُ، وَ مُسَلِّمٌ فِيهِ مَعَكُمْ، وَ قَلْبِي لَكُمْ مُسَلِّمٌ [۶۴۱]، وَ رَأْيِي لَكُمْ تَبِعٌ،

و تسلیم شمایم، و دلم تسلیم شما و رأیم تابع شماست،

و نُصْرَتِي لَكُمْ مُعَدَّةٌ، حَتَّى يُحْيِيَ اللَّهُ تَعَالَى دِينَهُ بِكُمْ، وَ يَزِدَّكُمْ فِي آيَاتِهِ،

و برای یاری تان آماده‌ام تا این که خدا دینش را به واسطه شما احیا کند و در آن روزگار شما را بازگرداند

وَ يُظَهِّرْكُمْ لِعَدْلِهِ، وَ يُمَكِّنْكُمْ فِي أَرْضِهِ، فَمَعَكُمْ مَعَكُمْ لَامَعَ غَيْرُكُمْ [۶۴۲]،

و به خاطر عدالتش شما را ظاهر کند و در زمینش متمکن سازد، پس با شما نه با غیر شما،

أَمَنْتُ بِكُمْ، وَ تَوَلَّيْتُ آخِرَكُمْ بِمَا تَوَلَّيْتُ بِهِ أَوَّلَكُمْ، وَ بَرَّيْتُ إِلَى اللَّهِ

به شما ایمان دارم، و دوست دارم آخرین شما را همان گونه که اولین شما را دوست دارم، و بیزاری می‌جویم به درگاه خداوند

عَزَّ وَجَلَّ مِنْ أَعْدَائِكُمْ، وَ مِنَ الْجَبْتِ وَ الطَّاغُوتِ وَ الشَّيَاطِينِ وَ حِزْبِهِمْ

عزیز و ارجمند، از دشمنانتان و از طاغوت و قدرت‌های سرکش و شیاطین و گروه‌های آنها

الظَّالِمِينَ لَكُمْ، وَ الْجَاهِدِينَ لِحَقِّكُمْ، وَ الْمَارِقِينَ مِنْ وَلَايَتِكُمْ،

که بر شما ستم روا داشتند و حقتان را انکار کردند، و از ولایت و سرپرستی شما بیرون رفتند

وَ الْعَاصِينَ لِأَرْثِكُمْ، وَ الشَّاكِينَ فِيكُمْ، وَ الْمُنْحَرِفِينَ عَنْكُمْ، وَ مِنْ كُلِّ

و ارثتان را غصب نمودند و در مورد شما شک نموده و از راهتان منحرف شدند، (و بیزاری می‌جویم) از هر

وَلِيَجْهَ دُونَكُمْ، وَ كُلِّ مُطَاعٍ سِوَاكُمْ، وَ مِنَ الْأَائِمَّةِ الَّذِينَ يَدْعُونَ إِلَى النَّارِ،

همدمی غیر از شما، و از هر اطاعت‌شده‌ای جز شما و از پیشوایانی که به آتش دوزخ دعوت می‌کنند،

فَتَّبَتْنِي اللَّهُ أَبَدًا مَا حَيَّتْ عَلَى مُوَالَاتِكُمْ وَ مَحَبَّتِكُمْ وَ دِينِكُمْ، وَ وَفَّقَنِي

پس خداوند پیوسته مادامی که زنده‌ام مرا بر دوستی و محبت و دین شما ثابت قدم بدارد

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۵۴۵

لِطَاعَتِكُمْ، وَ رَزَقَنِي شَفَاعَتَكُمْ، وَ جَعَلَنِي مِنْ خِيَارِ مَوَالِيكُمْ، التَّابِعِينَ

و بر اطاعت از شما موقفم کند، و شفاعت شما را روزیم گرداند و از بهترین دوستانتان که از دعوت شما

لِمَا دَعَوْتُمْ إِلَيْهِ، وَ جَعَلَنِي مِمَّنْ يَقْتَضُ آثَارَكُمْ، وَ يَسْلُكُ سَبِيلَكُمْ،

پیروی می‌کنند قرارم دهد، و مرا از کسانی قرار دهید که آثار شما را نقل می‌کند و از شما پیروی می‌کند،

وَ يَهْتَدِي بِهَدْيِكُمْ، وَ يُحَسِّرُ فِي زُمْرَتِكُمْ، وَ يُكْرِ فِي رَجْعَتِكُمْ، وَ يُمَلِّكُ

و به هدایتتان راهنمایی می‌شود، و با شما محشور می‌شود و در زمان رجعتتان باز می‌گردد،

فِي دَوْلَتِكُمْ، وَ يُشَرِّفُ فِي عَافِيَتِكُمْ، وَ يُمَكِّنُ فِي آيَاتِكُمْ، وَ تَقْوَرُ عَيْنُهُ

و در دولت شما به حکومت می‌رسد، و در عافیت شما عزیز می‌شود، و در زمان (حکومت) شما قدرتمند می‌گردد، و چشمانش در

غَدَاً بَرُّوَيْتِكُمْ، بِأَبِي أُمَّتُمْ وَ أُمَّي وَ نَفْسِي وَ أَهْلِي وَ مَالِي مَنْ أَرَادَ اللَّهُ بَدَاءَ

آینده به دیدارتان روشن می‌شود، پدر و مادر و خود و خانواده و داراییم فدای شما باد، هر کس قصد (رسیدن به) خدا کند

بِكُمْ، وَ مَنْ وَحَدَهُ قَبْلَ عَنكُمْ، وَ مَنْ فَصَدَهُ تَوَجَّهَ بِكُمْ، مَوَالِي لَأَخْصِي

با شما آغاز می‌کند، و هر کس او را به یگانگی یاد کند از شما بپذیرد، و هر کس خدا را قصد کند به شما رو کند، ای سروران

من،

ثَنَّاكُمْ، وَلَا ابْلُغَ مِنَ الْمَدْحِ كُنْهَكُمْ، وَمِنَ الْوَصْفِ قَدْرَكُمْ، وَأَنْتُمْ نُورٌ

مدح و ثنایتان را نمی‌توانم بر شمارم و نمی‌توانم با ستایش به کنه شما و با توصیف به قدر و منزلتان برسیم، و شما یید نور
الْأَخْيَارِ، وَهُدَاةُ الْأَبْرَارِ، وَحُجَجُ الْجَبَّارِ، بِكُمْ فَتَحَ اللَّهُ وَبِكُمْ يَخْتِمُ،

نیکان، و راهنمای خوبان و حجت‌های خدای قادر، خداوند (خلقت را) با شما آغاز کرد و به شما ختم می‌کند
وَبِكُمْ يُنَزَّلُ الْغَيْثُ، وَبِكُمْ يُمَسِّكُ السَّمَاءَ أَنْ تَقَعَ عَلَى الْأَرْضِ إِلَّا بِإِذْنِهِ،

و به واسطه شما باران می‌فرستد و بواسطه شما آسمان را از افتادن بی‌اجازه بر زمین نگه می‌دارد،

وَبِكُمْ يُنْفَسُ الِلهَمُّ، وَيَكْشِفُ الضُّرَّ، وَعِنْدَكُمْ مَا نَزَلَتْ بِهِ رُسُلُهُ، وَهَبَطَتْ

و به واسطه شما اندوه را بزدايد و سختی را برطرف سازد، و نزد شماست آنچه که رسولان خدا
بِهِ مَلَائِكَتُهُ، وَالِی جَدُّكُمْ بَعَثَ الرُّوحَ الْأَمِينُ.

و فرشتگانش آورده‌اند و بر جد شما جبرئیل روح‌الامین مبعوث گردید.

(در صورتی که مخاطب در این زیارت، امیرمؤمنان علیه السلام باشد به جای «

وَالِی جَدُّكُمْ

«وَالِی أَخِیْكَ»

می‌گویی). آتَاكُمْ اللهُ مَا لَمْ يُؤْتِ أَحَدًا مِنَ الْعَالَمِينَ، طَاطَا كُلُّ شَرِيفٍ

*** آنچه خداوند به شما داده به هیچ یک از جهانیان نداده است هر شریفی

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۵۴۶

لِشَرَفِكُمْ، وَبَخَعَ كُلُّ مُتَكَبِّرٍ لِطَاعَتِكُمْ، وَخَضَعَ كُلُّ جَبَّارٍ لِفَضْلِكُمْ، وَذَلَّ

در برابر شرافت شما سر فرود آورده و هر متکبری برای اطاعت از شما گردن نهاده، و هر سرکشی در برابر فضل‌تان فروتن گردیده،
كُلُّ شَيْءٍ لَكُمْ، وَأَشْرَقَتِ الْأَرْضُ بِنُورِكُمْ، وَفَازَ الْفَآئِزُونَ بِوِلَايَتِكُمْ،

و همه چیز برای شما خوار گشته، و زمین به نورتان روشن شده و رستگاران در سایه ولایت شما رستگار شده‌اند،
بِكُمْ يُشَلِّكُ إِلَى الرِّضْوَانِ، وَعَلَى مَنْ جَحَدَ وَلَايَتِكُمْ غَضَبُ الرَّحْمَنِ،

به وسیله شما راه بهشت پیموده می‌شود و بر منکران ولایت شماست خشم و غضب خداوند،

بَابِ أَنْتُمْ وَأَمِي وَنَفْسِي وَاهْلِي وَمَالِي ذِكْرُكُمْ فِي الذَّاكِرِينَ، وَأَسْمَاؤُكُمْ

پدر و مادر و خود و خانواده و داریم فدای شما باد، یاد شما در (دل) ذاکران است و نام‌هایتان

فِي الْأَسْمَاءِ، وَأَجْسَادُكُمْ فِي الْأَجْسَادِ، وَأَرْوَاحُكُمْ فِي الْأَرْوَاحِ،

در میان نام‌ها و جسم‌هایتان در میان جسم‌ها و روح‌هایتان در میان روح‌ها

وَأَنْفُسُكُمْ فِي النَّفُوسِ، وَأَثَارُكُمْ فِي الْأَثَارِ، وَقُبُورُكُمْ فِي الْقُبُورِ، فَمَا

و نفس‌هایتان در میان نفس‌ها و آثارتان در میان آثار و قبرهایتان در میان قبرهاست، ولی (با این حال)

أَخْلَى اسْمَانِكُمْ، وَأَكْرَمَ أَنْفُسِكُمْ، وَأَعْظَمَ شَأْنَكُمْ، وَأَجَلَ خَطْرِكُمْ، وَأَوْفَى

چه شیرین است نام‌هایتان و چه گرامی است نفس‌هایتان و چه با عظمت است شأن و مقامتان و چه باشکوه است موقعیتتان و چه با

وفاست

عَهْدِكُمْ، وَأَصْدَقَ وَعْدِكُمْ [۶۴۳] كَلَامُكُمْ نُورٌ، وَأَمْرُكُمْ رُشْدٌ، وَوَصِيَّتِكُمْ

عهد و پیمانتان و چه صادق است وعده‌تان، سخنانتان نور و فرمانتان هدایت و وصیتشان

التَّقْوَى وَفِعْلِكُمُ الْخَيْرِ، وَعَادَتُكُمْ الْإِحْسَانَ، وَسَجِيَّتِكُمُ الْكَرَمِ،

تقوا و پرهیزکاری و کارتان خیر و نیکی، و عادتتان احسان و نیکوکاری، و خلق و خویتان بخشش

و شَأْنُكُمْ الْحَقُّ وَالصَّدَقُ وَالرَّفْقُ، وَقَوْلُكُمْ حُكْمًا وَحَتْمًا، وَرَأْيُكُمْ عِلْمٌ

و شأنتان حق و راستی و مدارا و گفتارتان فرمان و لازم‌الاجرا و رأیتان علم

و حِلْمٌ وَحَزْمٌ، أَنْ ذَكَرَ الْخَيْرَ كُنْتُمْ أَوْلَاهُ، وَأَصْلُهُ وَفِرْعُهُ، وَمَعْدِنُهُ وَمَاوِيَهُ

و بردباری و دور اندیشیست، اگر یادی از خیر و نیکی شود، آغاز، اصل فرع، معدن، جایگاه و نهایت

و مُنْتَهَاهُ، بِأَبِي أَنْتُمْ وَأُمِّي وَنَفْسِي كَيْفَ أَصِفُ حُسْنَ ثَنَائِكُمْ، وَأَخْصِي

آن شما، پدر و مادر و خودم فدای شما، چگونه نیکی ستایش شما را توصیف کنم

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۵۴۷

جَمِيلَ بَلَانِكُمْ، وَبِكُمْ أَخْرَجَنَا اللَّهُ مِنَ الذُّلِّ، وَفَرَّجَ عَنَّا غَمْرَاتِ

و زیبایی نعمت‌هایتان را بر شمارم، به وسیله شما خداوند ما را از ذلت و خواری خارج کرد،

الْكُرُوبِ، وَأَنْقَذَنَا مِنْ شَفَا جُرْفِ الْهَلَكَاتِ وَمِنَ النَّارِ، بِأَبِي أَنْتُمْ وَأُمِّي

و اندوه‌های فراگیر ما را بر طرف کرد، و از لبه پرتگاه‌های نابودی و آتش دوزخ رهانید، پدر و مادر

و نَفْسِي بِمُؤَالَاتِكُمْ عَلَّمَنَا اللَّهُ مَعَالِمَ دِينِنَا، وَأَصْلَحَ مَا كَانَ فَسَدَ مِنْ

و خودم فدای شما، به خاطر پیروی از شما خداوند آموزه‌های دینمان را به ما آموخت، و آنچه از امور دنیای ما فاسد شده بود

اصلاح نمود

دُنْيَانَا، وَبِمُؤَالَاتِكُمْ تَمَّتِ الْكَلِمَةُ، وَعَظَمَتِ النُّعْمَةُ، وَاتَّخَذَتْ الْفُرْقَةُ،

و با دوستی شما دین خدا کامل و نعمت (او) برجسته و عظیم شد و جدایی و تفرقه به الفت تبدیل شد

و بِمُؤَالَاتِكُمْ تُقْبَلُ الطَّاعَةُ الْمُفْتَرَضَةُ، وَلَكُمْ الْمَوَدَّةُ الْوَاجِبَةُ، وَالذَّرَجَاتُ

و به خاطر پیروی از شما عبادت‌های واجب پذیرفته شده و از آن شماست محبت واجب (از جانب مردم) و رتبه‌های

الرَّفِيعَةُ، وَالْمَقَامُ الْمَحْمُودُ، وَالْمَكَانُ [۶۴۴] الْمَعْلُومُ عِنْدَ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ، وَالْجَاهُ

بلند و مقام ستوده و جایگاه شناخته شده در نزد خدای با عزت و باشکوه، و مقام

الْعَظِيمِ، وَالشَّانُ الْكَبِيرِ، وَالشَّفَاعَةُ الْمَقْبُولَةُ، رَبَّنَا آمَنَّا بِمَا أَنْزَلْتَ وَاتَّبَعْنَا

با عظمت و منزلت بزرگ و شفاعت پذیرفته شده (همه از آن شماست) پروردگارا، ما به آنچه نازل فرمودی ایمان آورده و از

الرَّسُولِ، فَارْتَبْنَا مَعَ الشَّاهِدِينَ، رَبَّنَا لَا تُرْغِ قُلُوبَنَا بَعْدَ إِذْ هَدَيْتَنَا، وَهَبْ

فرستاده‌ات پیروی نمودیم، پس (نام) ما را همراه گواهان ثبت فرما، پروردگارا دل‌هایمان را بعد از آنکه ما را هدایت کردی (از راه

حق) منحرف مگردان

لَنَا مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً، أَنْتَ الْوَهَّابُ، سُبْحَانَ رَبَّنَا إِنْ كَانَ وَعْدُ رَبَّنَا

و از سوی خود رحمتی بر ما ببخش زیرا تویی بخشنده، منزّه است پروردگارا ما که وعده‌اش به یقین

لَمَفْعُولًا، يَا وَلِيَّ اللَّهِ (و اگر همه امامان را قصد کرده باشد می گوید:

«یا اولیاء الله»

(اَنْ بَیِّنِی

انجام شدنی است، ای ولی خدا***** (ای اولیای خدا)، به یقین میان من

وَبَيْنَ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ ذُنُوبًا لَا يَأْتِي عَلَيْهَا إِلَّا رِضَاكُمْ، فَبِحَقِّ مَنْ ائْتَمَنَكُمْ
و خداوند با عزت و باشکوه گناہانی است که جز رضایت شما آنها را محو نکند، پس به حق کسی که شما را امین
علی سِرِّهِ، وَاسْتَرْعَاكُمْ أَمْرَ خَلْفِهِ، وَقَرَنَ طَاعَتَكُمْ بِطَاعَتِهِ، لَمَّا اسْتَوْهَبْتُمْ
رازش قرار داد و امور مخلوقات را به شما واگذار نمود و اطاعت شما را به اطاعت خویش قرین ساخت، مصرانه تقاضا دارم

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۵۴۸

ذُنُوبِي وَكُنْتُمْ شُفَعَائِي فَأَنِّي لَكُمْ مُطِيعٌ، مَنْ اطَاعَكُمْ فَقَدْ اطَاعَ اللَّهَ،

برای گناہانم طلب بخشش کنید و شفیعان من (در پیشگاه خدا) باشید، زیرا من مطیع شما هستم، هر کس شما را اطاعت کند خدا
را اطاعت کرده است،

وَمَنْ عَصَاكُمْ فَقَدْ عَصَى اللَّهَ، وَمَنْ احْبَبَّكُمْ فَقَدْ احْبَبَّ اللَّهَ، وَمَنْ ابْغَضَكُمْ

و هر کس شما را نافرمانی کند خدا را نافرمانی کرده است، و هر کس شما را دوست دارد خدا را دوست داشته است، و هر کس با
شما دشمنی کند

فَقَدْ ابْغَضَ اللَّهَ، اللَّهُمَّ إِنِّي لَوْ وَجَدْتُ شُفَعَاءَ أَقْرَبَ إِلَيْكَ مِنْ مُحَمَّدٍ

با خدا دشمنی کرده است، خدایا اگر من شفیعانی را می‌یافتم که از محمد

وَ أَهْلِ بَيْتِهِ الْأَخْيَارِ، الْأَثَمَةِ الْأَبْرَارِ، لَجَعَلْتُهُمْ شُفَعَائِي فَبِحَقِّهِمُ الَّذِي

و خاندان برگزیده‌اش همان پیشوایان نیکوکار به درگاہ نزدیکتر بودند، آنها را شفیعان خود قرار می‌دادم، پس به حقی که از
آنان بر خودت

أَوْجَبْتَ لَهُمْ عَلَيْكَ، اسْئَلُكَ أَنْ تُدْخِلَنِي فِي جُمْلَةِ الْعَارِفِينَ بِهِمْ وَبِحَقِّهِمْ،

واجب فرمودی از تو می‌خواهم که مرا در زمره عارفان به آنان و حقشان

وَ فِي زُمْرَةِ الْمَرْحُومِينَ بِشَفَاعَتِهِمْ، أَنْكَ ارْحَمُ الرَّاحِمِينَ، وَصَلَّى اللَّهُ عَلَي

و آمرزیدگان به واسطه شفاعتشان داخل کنی زیرا که تو مهربان‌ترین مهربانانی، و خدا بر

مُحَمَّدٍ وَآلِهِ الطَّاهِرِينَ، وَسَلَّمْ تَسْلِيمًا كَثِيرًا، وَحَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ. [۶۴۵]

محمد و خاندان پاکش درود فرستد و سلام فراوان خدا بر آنان باد و خداوند برای ما کافی و بهترین سرپرست است.

یادآوری: «علامة مجلسی» پس از نقل و شرح این زیارت می‌گوید: اگر در شرح این زیارت کمی بسط کلام دادم- اگرچه برای

رعایت اختصار هنوز هم حق آن را ادا نمودم- به این جهت است که این زیارت از جهت سند، صحیح‌ترین، و از جهت موارد

شمولش نسبت به ائمه علیهم السلام شامل‌ترین و عام‌ترین زیارات، و از جهت لفظ، روشن‌ترین و فصیح‌ترین، و از جهت معنا و

محتوا بلوغ‌ترین، و از جهت شأن و مقام، عالی‌ترین زیارات است. [۶۴۶] «مجلسی اول» (پدر بزرگوار علامه مجلسی) نیز در شرح «من

لا- يحضره الفقيه» (یعنی در کتاب روضه‌المتقین) می‌فرماید: این زیارت احسن و اکمل زیارات است و من تا زمانی که در عتبات

عالیات بودم زیارت نکردم ائمه علیهم السلام را مگر به این زیارت. [۶۴۷] از حکایتی که مرحوم «حاجی نوری» (قدس الله نفسه) در

کتاب «نجم الثاقب» نقل می‌کند به دست می‌آید که باید بر این زیارت مواظبت و مداومت داشت و از آن غافل نبود. [۶۴۸]

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۵۴۹

زیارت سوم (زیارت جامعه دیگری از امام صادق علیه السلام):

«علامه مجلسی» در «بحارالانوار» می‌نویسد: این زیارت زیارتی است که «سید بن طاووس» ضمن ادعیه عرفه، از امام صادق علیه السلام روایت کرده که فرمود: در هر جا و هر زمان خصوصاً روز عرفه می‌توان این زیارت را خواند:

السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا نَبِيَّ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا

سَلام بر تو ای رسول خدا، سلام بر تو ای پیامبر خدا، سلام بر تو ای

خَيْرَةَ اللَّهِ مِنْ خَلْقِهِ، وَامِينَهُ عَلَى وَحْيِهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا مَوْلَايَ يَا امير

برگزیده خدا از میان مخلوقات و امین بر وحیش، سلام بر تو ای مولای من ای امیر

الْمُؤْمِنِينَ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا مَوْلَايَ، اَنْتَ حُجَّةُ اللَّهِ عَلَى خَلْقِهِ، وَبَابُ

مؤمنان، سلام بر تو ای مولای من، تویی حجت خدا بر مخلوقاتش، و درگاه

عِلْمِهِ، وَوَصِيَّ نَبِيِّهِ، وَالْخَلِيفَةَ مِنْ بَعْدِهِ فِي امْتِهِ، لَعَنَ اللَّهُ امَّةً غَضَبْتِكَ

علم و وصی پیامبرش، و جانشین بعد از او در میان امتش، خدا لعنت کند آن مردمی که حقت را غضب

حَقِّكَ، وَقَعَدْتُ مَقْعَدَكَ، اَنَا بَرِيٌّ مِنْهُمْ وَمِنْ شِيَعَتِهِمُ الْيَكِّ، السَّلَامُ عَلَيْكَ

نموده و در جایگاهت قرار گرفتند، من از آنان و پیروانشان به درگاهت بیزاری می‌جویم، سلام بر تو

يَا فَاطِمَةَ الْبُتُولُ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا زَيْنَ نِسَاءِ الْعَالَمِينَ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا

ای فاطمه پاکدامن، سلام بر تو ای زینت بانوان جهانیان، سلام بر تو ای

بِنْتُ رَسُولِ اللَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ، صَلَّى اللَّهُ عَلَيْكَ وَعَلَيْهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا ام

دختر رسول خدایی که پروردگار جهانیان است، درود خدا بر تو و بر او باد، سلام بر تو ای مادر

الْحَسَنِ وَالْحُسَيْنِ، لَعَنَ اللَّهُ امَّةً غَضَبْتِكَ حَقِّكَ، وَمَنْعَتِكَ مَا جَعَلَهُ اللَّهُ لَكَ

حسن و حسین، خدا لعنت کند مردمی را که حقت را غضب نموده و تو را از آنچه خداوند برایت حلال ساخته بود منع

حَلَالًا، اَنَا بَرِيٌّ اِلَيْكَ مِنْهُمْ وَمِنْ شِيَعَتِهِمْ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا مَوْلَايَ يَا ابا

کردند، من از آنان و پیروانشان به درگاهت بیزاری می‌جویم، سلام بر تو ای مولای من ای ابا

مُحَمَّدٍ الْحَسَنِ الزَّكِيِّ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا مَوْلَايَ، لَعَنَ اللَّهُ امَّةً قَتَلَتْكَ،

محمد، حسن پاک‌نهاد، سلام بر تو ای مولای من، خدا لعنت کند مردمی را که تو را به شهادت رسانده

وَبَايَعْتُ فِي امْرِكٍ وَشَايَعْتُ، اَنَا بَرِيٌّ اِلَيْكَ مِنْهُمْ وَمِنْ شِيَعَتِهِمْ، السَّلَامُ

و بر آن بیعت نموده و همکاری کردند، من از آنان و پیروانشان به درگاهت بیزاری می‌جویم، سلام

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۵۵۰

عَلَيْكَ يَا مَوْلَايَ يَا ابا عَبْدِ اللَّهِ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ، صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْكَ

بر تو ای مولای من ای اباعبدالله، حسین بن علی، درود خدا بر تو

وَعَلَى ابيكَ وَعَلَى جَدِّكَ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ، لَعَنَ اللَّهُ امَّةً

و بر پدرت و جدت محمد- که درود خدا بر او و خاندان پاکش باد- خدا لعنت کند مردمی را

اسْتَحَلَّتْ دَمَكَ، وَلَعَنَ اللَّهُ امَّةً قَتَلَتْكَ، وَاسْتَبَاحَتْ حَرِيمَكَ، وَلَعَنَ اللَّهُ

که خونت را حلال شمردند، و خدا لعنت کند مردمی را که تو را به شهادت رسانده و حریمت را رعایت نکردند، و خدا لعنت کند

اشْيَاعَهُمْ وَاتْبَاعَهُمْ، وَلَعَنَ اللَّهُ الْمُمَهِّدِينَ لَهُمْ بِالتَّمْكِينِ مِنْ قِتَالِكُمْ، اَنَا

پیروان و متابعان آنها را و خدا لعنت کند کسانی را که با فرمانبرداری از آنان زمینه جنگ با شما را فراهم کردند، من

بِرِيءٍ إِلَى اللَّهِ وَالْيَكِّ مِنْهُمْ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا مَوْلَايَ يَا ابَا مُحَمَّدٍ عَلِيَّ بْنَ

از آنان به درگاه خدا و نزد تو بیزاری می‌جویم، سلام بر تو ای مولای من، ای ابامحمد، علی بن

الْحُسَيْنِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا مَوْلَايَ، يَا ابا جَعْفَرٍ مُحَمَّدَ بْنَ عَلِيٍّ، السَّلَامُ

حسین، سلام بر تو ای مولای من ای اباجعفر محمد بن علی، سلام

عَلَيْكَ يَا مَوْلَايَ، يَا ابا عَبْدِ اللَّهِ جَعْفَرَ بْنَ مُحَمَّدٍ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا مَوْلَايَ،

بر تو ای مولای من، ای ابا عبدالله جعفر بن محمد، سلام بر تو ای مولای من

يَا ابا الْحَسَنِ مُوسَى بْنَ جَعْفَرٍ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا مَوْلَايَ، يَا ابا الْحَسَنِ

ای ابالحسن موسی بن جعفر، سلام بر تو ای مولای من، ای ابالحسن

عَلِيَّ بْنَ مُوسَى السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا مَوْلَايَ، يَا ابا جَعْفَرٍ مُحَمَّدَ بْنَ عَلِيٍّ،

علی بن موسی، سلام بر تو ای مولای من، ای اباجعفر محمد بن علی،

السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا مَوْلَايَ، يَا ابا الْحَسَنِ عَلِيَّ بْنَ مُحَمَّدٍ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا

سلام بر تو ای مولای من، ای ابالحسن علی بن محمد، سلام بر تو ای

مَوْلَايَ، يَا ابا مُحَمَّدٍ الْحَسَنَ بْنَ عَلِيٍّ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا مَوْلَايَ، يَا ابا

مولای من، ای ابامحمد حسن بن علی، سلام بر تو ای مولای من، ای ابا

الْقَاسِمِ مُحَمَّدَ بْنَ الْحَسَنِ صَاحِبَ الزَّمَانِ، صَلَّى اللَّهُ عَلَيْكَ وَعَلَى

القاسم محمد بن حسن، صاحب الزمان، درود خدا بر تو و بر

عَثْرَتِكَ الطَّاهِرَةَ الطَّيِّبَةَ، يَا مَوْلَايَ كُونُوا شُفَعَاءَنِي فِي حَطِّ وَزْرِ

خاندان پاک و پاکیزه‌ات، ای سروران من در کاستن گناهان و خطاهایم شفیع

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۵۵۱

وَحَطَّايَا، آمَنْتُ بِاللَّهِ وَبِمَا أَنْزَلَ إِلَيْكُمْ، وَأَتَوَالِي آخِرِكُمْ بِمَا اتَّوَالَى بِهِ

باشید، به خدا و آنچه بر شما نازل نموده ایمان دارم، و آخرینتان را دوست دارم به همان جهت که

أَوْلَكُمُ، وَبَرَّئْتُ مِنَ الْجَبْتِ وَالطَّاغُوتِ وَاللَّاتِ وَالْعُزَّىٰ يَا مَوْلَايَ اَنَا

اولیتان را دوست دارم و از بت و طاغوت و لات و عزی می‌جویم، ای سروران من، من

سَلِمْتُ لِمَنْ سَأَلَكُمْ، وَحَزْبٌ لِمَنْ حَارَبَكُمْ، وَعَدُوٌّ لِمَنْ عَادَكُمْ، وَوَلِيٌّ

با هر کس که با شما از در صلح درآید در صلحم، و با هر کس که با شما از در جنگ درآید در جنگم و من تا روز قیامت با

دشمنانتان دشمن و با دوستدارانتان

لِمَنْ وَالَاكُمْ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ، وَلَعَنَ اللَّهُ ظَالِمِيكُمْ وَغَاصِبِيكُمْ، وَلَعَنَ اللَّهُ

دوستم، و خدا لعنت کند ستمکاران و غصب‌کنندگان حقان را، و خدا لعنت کند

أَشْيَاعَهُمْ وَاتَّبَاعَهُمْ وَأَهْلَ مَذْهَبِهِمْ، وَأَبْرَأُ إِلَى اللَّهِ وَالْيَكِّ مِنْهُمْ. [۶۴۹]

پیروان و تابعان و همکیشان آنان را و از آنان به درگاه خدا و نزد شما بیزاری می‌جویم.

زیارت چهارم (زیارت امین‌الله):

همان گونه که قبلاً نیز گفته‌ایم زیارت «امین الله» در نظر بزرگانی مانند مرحوم «علامه مجلسی» از معتبرترین زیاراتی است که در همه مشاهد مشرفه می‌توان خواند.

این زیارت در فصل زیارات امیرمؤمنان علیه السلام (صفحه ۲۶۰) به عنوان نخستین زیارت از زیارت مطلقه آن حضرت آمد.

زیارت پنجم (زیارت رجبیه):

در اعمال ماه رجب نیز زیارتی با شروع «

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَشْهَدَنَا مَشْهَدَ أَوْلِيَائِهِ فِي رَجَبٍ

» (صفحه ۶۳۱) خواهد آمد که مطابق روایتی که از حسین بن روح از حضرت صاحب‌الامر علیه السلام نقل شد می‌توان آن را در هر یک از مشاهد مشرفه خواند (البته در ماه رجب).

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۵۵۲

فصل یازدهم: دعاهای بعد از زیارات

دعای اول:

«سید بن طاووس» می‌فرماید: مستحب است خواندن این دعا پس از زیارت هر کدام از ائمه علیهم السلام:

اللَّهُمَّ انْ كَانَتْ ذُنُوبِي قَدْ اخْلَقَتْ وَجْهِي عِنْدَكَ، وَحَجَبَتْ دُعَائِي عَنْكَ،

خدایا اگر گناهانم آبرویم را در پیشگاهت برده و مانع رسیدن دعایم به تو شده

وَحَالَتْ بَيْنِي وَبَيْنَكَ، فَاسْئَلْكَ انْ تُقْبَلَ عَلَيَّ بِوَجْهِكَ الْكَرِيمِ، وَتَنْشُرَ

و میان من و تو فاصله انداخته، از تو می‌خواهم که با جمال کریمانه‌ات به من رو کنی و رحمت را بر من

عَلَيَّ رَحْمَتَكَ، وَتُنزِلَ عَلَيَّ بَرَكَاتِكَ، وَانْ كَانَتْ قَدْ مَنَعَتْ انْ تَرْفَعَ لِي

بگسترانی و برکاتت را بر من نازل کنی، و اگر گناهانم مانع رسیدن صدایم

الَيْكَ صَوْتًا، اَوْ تَغْفِرَ لِي ذَنْبًا، اَوْ تَتَجَاوَزَ عَنِّي خَطِيئَتِي مُهْلِكَةً، فَهَا اَنَا ذَا

به درگاهت شده یا مانع آرزوش آن شده، یا مانع گذشت از گناهانم هلاک کننده‌ام گشته، پس این منم

مُسْتَجِيرٌ بِكَرَمِ وَجْهِكَ، وَعِزِّ جَلَالِكَ، مُتَوَسِّلٌ إِلَيْكَ، مُتَقَرِّبٌ إِلَيْكَ بِحَبِ

که به کرم ذات و عزت جلالت پناهنده‌ام، به درگاهت متوسل شده و تقرب می‌جویم به واسطه محبوب‌ترین مخلوقات در

خَلْقِكَ إِلَيْكَ، وَاکْرَمِهِمْ عَلَيْنِكَ، وَأَوْلَاهُمْ بِكَ، وَأَطْوَعِهِمْ لَكَ، وَأَعْظَمِهِمْ

درگاهت و گرامی‌ترین و برترین آنان در نزدت و مطیع‌ترین آنان نسبت به تو و با عظمت‌ترین

مَنْزِلَةً وَمَكَانًا عِنْدَكَ مُحَمَّدٍ، وَبِعِزَّتِهِ الطَّاهِرِينَ، الْأَيُّمَةَ الْهُدَاةِ الْمَهْدِيِّينَ،

آنان از جهت شأن و جایگاه در نزدت، همان محمد و خاندان پاکش، امامان هدایت‌یافته هدایت‌گر،

الَّذِينَ فَرَضْتَ عَلَى خَلْقِكَ طَاعَتَهُمْ، وَأَمَرْتَ بِمُؤَدَّتِهِمْ، وَجَعَلْتَهُمْ وُلاةَ

آنانی که اطاعتشان را بر مخلوقات واجب کرده و به محبتشان فرمان دادی، و آنان را فرمانروایان

الْأَمْرِ مِنْ بَعْدِ رَسُولِكَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ، يَا مُدِلَّ كُلِّ جَبَّارٍ عَنِيدٍ، وَيَا

بعد از رسولت- که درود خدا بر او و خاندان پاکش باد- قرار دادی، ای خوارکننده هر ستمگر گردنکش، و ای مُعِزُّ الْمُؤْمِنِينَ، بَلِّغْ مَجْهُودِي فَهَبْ لِي نَفْسِي السَّاعَةَ، وَرَحْمَةً مِنْكَ تَمُنُّ عَزَّتْ بَخْشِ مُؤْمِنَانَ، تو انم به سر آمد، پس مرا در این ساعت ببخش، و رحمتی از جانب خودت که با آن بر من منت کلیات مفاتیح نوین، ص: ۵۵۳

بِهَا عَلَيَّ يَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ. آنگاه ضریح را ببوس و هر دو طرف صورتت را روی ضریح گذاری عطایم کن ای مهربان‌ترین مهربانان.*****

بگذار و بگو: اللَّهُمَّ اِنَّ هَذَا مَشْهُدٌ لَا يَزُجُو مَنْ فَاتَتْهُ فِيهِ رَحْمَتُكَ اِنْ يَنَالَهَا ***** خدایا به یقین اینجا شهادتگاهی است که اگر کسی در آن از رحمت دور ماند امیدی ندارد که در جای دیگر به آن فی غَيْرِهِ، وَلَا اِحْدًا اشْقَى مِنْ اِمْرِئٍ قَصَدَهُ مُؤْمَلًا فَاَبَ عَنْهُ خَائِبًا، اللَّهُمَّ برسد، و کسی بیچاره‌تر از آن نیست که امیدوارانه به این جایگاه رو کند ولی ناامید از آنجا باز گردد، خدایا اِنِّي اَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ الْاِيَابِ وَخَيْبَةِ الْمُتَقَلِّبِ، وَالْمُنَاقَشَةِ عِنْدَ الْحِسَابِ، به تو پناه می‌برم از شر و ناامیدی در بازگشت و سخت‌گیری در هنگام حساب وَحَاشَاكَ يَا رَبِّ اِنْ تَقَرَّنَ طَاعَةٌ وَّلِيَّكَ بِطَاعَتِكَ، وَمُوَالَاتُهُ بِمُوَالَاتِكَ، و ای پروردگار من از تو بعید است که فرمانبرداری از ولایت را به فرمانبرداریت و پیروی از او را به پیرویت وَمَعْصِيَّتُهُ بِمَعْصِيَّتِكَ ثُمَّ تُؤَيِّسُ زَائِرَهُ، وَالْمُتَحَمِّلَ مِنْ بَعْدِ الْبِلَادِ اِلَى و نافرمانیش را به نافرمانیت مقرون سازی ولی زائرش و آن که دوری راه را برای رسیدن به قبرش قَبْرِهِ، وَعَزَّتْ تَكَ يَا رَبِّ لَا يَنْعَقِدُ عَلَيَّ ذَلِكَ ضَمِيرِي اِذْ كَانَتْ الْقُلُوبُ اِلَيْكَ تحمّل نموده ناامید گردانی، به عزت سوگند ای پروردگار من این را باور ندارم، زیرا دلها از تو بِالْجَمِيلِ تُشِيرُ. سپس نماز زیارت بخوان و وقت وداع بگو:

به نیکی یاد می‌کند.*****

السَّلَامُ عَلَيْكُمْ يَا اَهْلَ بَيْتِ النَّبُوَّةِ، وَمَعْدِنِ الرَّسَالَةِ، سَلَامٌ مُودِعٌ لَا سَمِّمٌ سلام بر شما ای خاندان نبوت و گنجینه رسالت، سلام خداحافظی کننده‌ای که نه خسته است وَلَا قَالَ، وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ عَلَيْكُمْ اَهْلَ الْبَيْتِ، اِنَّهُ حَمِيدٌ مَجِيدٌ، سَلَامٌ و نه دلتنگ، و رحمت و برکات خدا بر شما خاندان باد چرا که او ستوده و بزرگوار است، سَلَامٌ و لِيَّ غَيْرِ رَاغِبٍ عَنْكُمْ، وَلَا مُنْحَرِفٍ عَنْكُمْ، وَلَا مُسْتَبَدِّلٍ بِكُمْ، وَلَا مُؤَثِّرٍ دوستداری که به شما امیدوار است، و از شما روی گردان نیست، و برای شما جایگزین قرار نداده، و کسی را بیش از شما عَلَيْكُمْ، وَلَا زَاهِدٍ فِي قُرْبِكُمْ، لَا جَعَلَهُ اللَّهُ اٰخِرَ الْعَهْدِ مِنْ زِيَارَةِ قُبُورِكُمْ، دوست ندارد، و از جوارتان دوری نمی‌کند، خداوند این زیارت را از قبرهایتان را آخرین زیارت وَ اٰتِيَانِ مَشَاهِدِكُمْ، وَ السَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَ رَحْمَةُ اللَّهِ وَ بَرَكَاتُهُ، وَ حَسْرَتِي لِلَّهِ و آمدن به درگاهتان قرار ندهد و سلام و رحمت و برکات خدا بر شما باد و خدا مرا در گروه شما محشور کلیات مفاتیح نوین، ص: ۵۵۴

فِي زُمْرَتِكُمْ، وَ اَوْرَدَنِي حَوْضَكُمْ، وَ اَرْضَاكُمْ عَنِّي وَ مَكَّنْتَنِي فِي دَوْلَتِكُمْ،

گرداند و بر حوض کوثر شما وارد گرداند و شما را از من خشنود سازد، و در حکومت شما مرا قدرت بخشد

وَاحْيَانِي فِي رَجْعَتِكُمْ، وَ مَلَكُنِي فِي أَيَّامِكُمْ، وَ شَكَرَ سَعْيِي بِكُمْ، وَ غَفَرَ
و در رجعتتان زنده گرداند، و در روزگارتان حاکم گرداند، و به واسطه شما تلاشم را بپذیرد، و به
ذُنُوبِي بِشَفَاعَتِكُمْ، وَ اِقَالَ عَثْرَتِي بِحُبِّكُمْ، وَ اَعْلَى كَعْبِي بِمُؤَالَاتِكُمْ،
شفاعتتان گناهانم را بیامزد و به محبتتان از لغزش‌هایم درگذرد، و به پیرویتان ارجمندم گرداند
وَ شَرَفَنِي بِطَاعَتِكُمْ، وَ اعَزَّنِي بِهَدْيِكُمْ، وَ جَعَلَنِي مِمَّنْ يَنْقَلِبُ مُفْلِحًا
و با اطاعت از شما شرافتم بخشید، و با هدایتتان عزیزم گرداند، و مرا از کسانی قرار دهد که باز می‌گردند در حالی که رستگار
مُنَجِّحًا، سَالِمًا غَانِمًا، مُعَافَا غَتِيًّا، فَائِزًا بِرِضْوَانِ اللَّهِ وَ فَضْلِهِ وَ كِفَايَتِهِ،
پیروز، سلامت‌موفق، بخشیده شده و بی‌نیازند، و به خشنودی خدا و لطف و عنایتش رسیده‌اند
بِأَفْضَلِ مَا يَنْقَلِبُ بِهِ أَحَدٌ مِنْ زُؤَارِكُمْ، وَ مَوَالِيكُمْ وَ مُحِبِّكُمْ وَ شِيعَتِكُمْ،
به بهترین شکلی که هر یک از زائران و دوستداران و محبان و شیعیانتان باز می‌گردند
وَ رَزَقَنِي اللَّهُ الْعَوْدَ ثُمَّ الْعَوْدَ ثُمَّ الْعَوْدَ مَا ابْتَقَانِي رَبِّي بِنَيْتِهِ صَادِقَةً،
و خدا پیوسته بازگشت (به این مکان) را مادامی که زنده‌ام، روزیم گرداند، با نیتی صادق
وَ اِيْمَانٍ وَ تَقْوَى وَ اِحْبَابٍ، وَ رِزْقٍ وَاسِعٍ حَلَالٍ طَيِّبٍ، اللَّهُمَّ لَا تَجْعَلْهُ
و ایمان و تقوا و فروتنی، و روزی وسیع و حلال و پاکیزه، خدایا این زیارت را
آخِرَ الْعَهْدِ مِنْ زِيَارَتِهِمْ وَ ذِكْرِهِمْ، وَ الصَّلَاةِ عَلَيْهِمْ، وَ اَوْجِبْ لِي الْمَغْفِرَةَ
آخرین زیارت و یاد و درود برایشان قرار مده، و بر من واجب گردان آمرزش
وَ الرَّحْمَةَ، وَ الْخَيْرَ وَ الْبَرَكَهَ، وَ الْفَوْزَ وَ الْاِيْمَانَ، وَ حَسَنَ الْاِجَابَةِ، كَمَا
و رحمت و خیر و برکت و رستگاری و ایمان و اجابت نیکو را، همان گونه که
اَوْجِبْتَ لِأَوْلِيَائِكَ الْعَارِفِينَ بِحَقِّهِمْ، الْمَوْجِبِينَ طَاعَتَهُمْ، وَ الرَّاْغِبِينَ فِي
واجب ساختی برای اولیائت که آشنای به حق امامان بودند و اطاعتشان را بر خود واجب می‌دانستند و مشتاق زیارتشان
زِيَارَتِهِمْ، الْمُنْتَقِرِينَ إِلَيْكَ وَ إِلَيْهِمْ، بَابِي أَنْتُمْ وَ أَمِي وَ نَفْسِي وَ مَالِي وَ أَهْلِي
بودند و به درگاه تو و آنان تقرب می‌جستند، پدر و مادر و جان و مال و خانواده‌ام فدای شما،
اجْعَلُونِي مِنْ هَمِّكُمْ، وَ صَيِّرُونِي فِي حَزْبِكُمْ، وَ ادْخِلُونِي فِي شَفَاعَتِكُمْ،
مرا مورد عنایتتان و در گروه خودتان قرار دهید و در شفاعتتان داخل کنید

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۵۵۵

وَ ادْكَرُونِي عِنْدَ رَبِّكُمْ، اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ، وَ اِنْبَلِغْ
و در نزد پروردگارتان یاد کنید، خدایا بر محمد و خاندان پاکش درود فرست،
ارْوَاحَهُمْ وَ اجْسَادَهُمْ عَنِّي تَحِيَّةً كَثِيرَةً وَ سَلَامًا، وَ السَّلَامُ عَلَيْنِكُمْ
درود و سلام فراوان مرا به ارواح و بدن‌های آنان برسان و سلام
وَ رَحْمَةُ اللَّهِ وَ بَرَكَاتُهُ. [۶۵۰]

و رحمت و برکات خدا بر شما باد.

دعای دوم (دعای عالیة المضامین):

این دعا را نیز «سید بن طاووس» در «مصباح الزائر» آورده است که بعد از زیارت هر یک از ائمه علیهم السلام می‌توان خواند:

اللَّهُمَّ اِنِّي زُرْتُ هَذَا الْاِمَامَ مُقِرًّا بِاِمَامَتِهِ، مُعْتَقِدًا لِفَرْصِ طَاعَتِهِ، فَقَصَدْتُ
 خدایا من این امام را زیارت نمودم در حالی که به امامتش اقرار دارم و به وجوب اطاعتش معتقدم، پس زیارت
 مَشْهُدَهُ بِذُنُوبِي وَعُيُوبِي وَمُؤَبَقَاتِ آثَامِي وَكَثْرَةِ سَيِّئَاتِي وَخَطَايَايَ،
 بارگاهش را قصد نمودم با گناهان و عیب‌ها و جرم‌های آزاردهنده‌ام و فراوانی گناهان و اشتباهاتم
 وَمَا تَعْرِفُهُ مِنِّي مُسْتَجِيرًا بِعَفْوِكَ، مُسْتَعِيدًا بِحِلْمِكَ، رَاجِيًا رَحْمَتَكَ،
 و آنچه تو از من می‌دانی در حالی که به آمرزش امیدوار و به شکیبایی پناهنده‌ام، و به رحمت امیدوار
 لِاجْتِنَاءِ اِلَى رُكْنِكَ، عَائِدًا بِرَأْفَتِكَ، مُسْتَشْفِعًا بِوَالِيَّتِكَ، وَابْنِ اَوْلِيَايِكَ،
 و به قدرت تو پناه آورده‌ام و در سایه لطف تو قرار گرفته‌ام، و ولی و فرزند اولیاء
 وَصَفِيَّتِكَ وَابْنِ اَصْفِيَايِكَ، وَامِينِكَ وَابْنِ اِمْنَانِكَ، وَخَلِيفَتِكَ وَابْنِ خُلَفَائِكَ،
 و برگزیده‌ات و فرزند برگزیدگان و امین و فرزند امینان و خلیفه و فرزند خلفان را شفیع می‌گیرم.
 (هرگاه این دعا در زیارت امیرمؤمنان علیه السلام خوانده شود در هر چهار مورد بجای کلمه «ابن» باید «ابی» گفته
 شود). الَّذِينَ جَعَلْتَهُمُ الْوَسِيلَةَ اِلَى رَحْمَتِكَ وَرِضْوَانِكَ، وَالذَّرِيعَةَ اِلَى
 *** آنانی که واسطه رسیدن به رحمت و خوشنودیت و راه رسیدن به
 رَأْفَتِكَ وَغُفْرَانِكَ، اللَّهُمَّ وَاوَّلُ حَاجَتِي اِلَيْكَ اِنْ تَغْفِرْ لِي مَا سَلَفَ مِنْ
 لطف و آمرزش قرارشان دادی، خدایا اولین حاجتم به درگاہت این است که گناهان فراوان
 کلیات مفاتیح نوین، ص: ۵۵۶

ذُنُوبِي عَلَى كَثْرَتِهَا، وَأَنْ تَعْصِمَنِي فِيمَا بَقِيَ مِنْ عُمْرِي وَتَطَهِّرَ دِينِي
 گذشته مرا بیامری، و مرا در باقیمانده عمرم (از گناه) حفظ کنی و دینم را
 مِمَّا يُدْنِسُهُ وَيَسْبِئُهُ وَيُزْرِي بِهِ، وَتَحْمِيَهُ مِنَ الرَّيْبِ وَالشَّكِّ وَالْفَسَادِ
 از آنچه آن را آلوده و تباه و بی‌آبرو ساخته، پاک گردانی و آن را از شک و تردید و تباهی
 وَالشُّرُوكِ، وَتُجَبِّتَنِي عَلَى طَاعَتِكَ وَطَاعَةِ رَسُولِكَ، وَدُرِّتَنِي النَّجْبَاءَ
 و شرک، حفظ کنی، و مرا بر اطاعت و اطاعت رسولت و نسل نجیب
 السُّعْدَاءِ، صَلَوَاتِكَ عَلَيْهِمْ وَرَحْمَتِكَ وَسَلَامِكَ وَبَرَكَاتِكَ، وَتُحْيِيَنِي مَا
 و سعادت‌مندی - که درود و رحمت و سلام و برکات تو بر آنان باد - ثابت قدم گردانی، و مادام که زنده‌ام
 اَحْيَيْتَنِي عَلَى طَاعَتِهِمْ، وَتُمِيتَنِي اِذَا اَمْتَنِي عَلَى طَاعَتِهِمْ، وَأَنْ لَا تَمُوتَ
 بر اطاعت ایشان زنده‌ام بدار، و در وقت مردن بر اطاعت ایشان بمیران،
 مِنْ قَلْبِي مَوَدَّتَهُمْ وَمَحَبَّتَهُمْ، وَبُغْضَ اَعْدَائِهِمْ، وَمُرَافَقَةَ اَوْلِيَايَهُمْ وَبِرَّهُمْ،
 و دوستی و محبت آنان و کینه دشمنانشان و همراهی دوستدارانشان و نیکی به آنان را از دلم محو نکنی
 وَاسْئَلُكَ يَا رَبَّ اِنْ تَقَبَّلَ ذَلِكَ مِنِّي وَتُحَبِّبَ اِلَيَّ عِبَادَتَكَ، وَالْمُوَاطَبَةَ
 و ای پروردگار من از تو می‌خواهم که این (زیارت) را از من بپذیری و به عبادتت و مواظبت
 عَلَيَّهَا، وَتُنَشِّطَنِي لَهَا، وَتُبْغِضَ اِلَيَّ مَعَاصِيكَ وَمَحَارِمَكَ، وَتَدْفَعَنِي عَنْهَا،

بر آن علاقه مندم گردانی و بر انجام آن نشاطم بخشی، و گناهان و حرام‌های را مبعوضم گردانده و از آنها بازم داری
و تُجَبِّئِي التَّقْصِيرَ فِي صَلَاتِي وَالْإِسْتِهَانَةَ بِهَا، وَالْتِرَاحِي عَنْهَا،

و مرا از کوتاهی در انجام نماز و سبک شمردن آن و تأخیر در انجام آن دور سازی
و تُوَفَّقُنِي لِتَادِيَتِهَا كَمَا فَرَضْتَ وَأَمَرْتَ بِهِ عَلَيَّ سُنَّةَ رَسُولِكَ، صَلَوَاتُكَ
و بر انجام آن موقفم بداری آن گونه که واجب نموده و به انجام آن مطابق سنت رسولت - که درود
عَلَيْهِ وَآلِهِ، وَرَحْمَتِكَ وَبَرَكَاتِكَ، خُضُوعًا وَخُشُوعًا، وَتَشْرَحَ صَدْرِي
و رحمت و برکات تو بر او و خاندانش باد - در حال فروتنی و افتادگی فرمان داده‌ای، و دلگرمم کنی
لِإِيْتَاءِ الزَّكَاةِ، وَاعْطَاءِ الصَّدَقَاتِ، وَبَذْلِ الْمَعْرُوفِ، وَالْإِحْسَانِ إِلَى

به پرداخت زکات و دادن صدقات و انجام کارهای نیک و نیکی و احسان به
شِيعَةِ آلِ مُحَمَّدٍ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ، وَمُؤَاسَاةِهِمْ، وَلَا تَتَوَفَّأَنِي إِلَّا بَعْدَ أَنْ
شیعیان خاندان محمد - که بر آنان درود باد - و زنده‌ام بداری تا
کلیات مفاتیح نوین، ص: ۵۵۷

تَزُرُقُنِي حَجَّ بَيْتِكَ الْحَرَامِ، وَزِيَارَةَ قَبْرِ نَبِيِّكَ وَقُبُورِ الْأَنْبِيَاءِ عَلَيْهِمُ
حج بیت الله الحرام و زیارت قبر پیامبرت و امامان - که بر آنان درود باد - را روزیم گردانی
السَّلَامِ، وَاسْأَلُكَ يَا رَبُّ تَوْبَةً نَصُوحًا تَرْضَاهَا، وَيَتَّيَهُ تَحْمَدُهَا، وَعَمَلًا
و ای پروردگار من از تو می‌خواهم توبه واقعی مورد پسندت را، و نیت (خالص) مورد ستایشت را و عمل
صَالِحًا تَقْبَلُهُ، وَأَنْ تَغْفِرَ لِي وَتَرْحَمَنِي إِذَا تَوَفَّيْتَنِي وَتَهَوَّنَ عَلَيَّ

شایسته مورد پذیرش را، و آمرزش و رحمت هنگام مرگم را و آسانی سختی‌های
سَكَرَاتِ الْمَوْتِ، وَتَحْشُرُنِي فِي زُمْرَةِ مُحَمَّدٍ وَآلِهِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ
جان‌کنندم را، و این که مرا در گروه محمد و خاندانش - که درود خدا بر او و بر آنان باد - محشور
وَعَلَيْهِمْ، وَتُدْخِلَنِي الْجَنَّةَ بِرَحْمَتِكَ، وَتَجْعَلَ دَمْعِي غَزِيرًا فِي طَاعَتِكَ،
گردانی، و به رحمتت در بهشت داخلم کنی، و اشکم را در راه بندگیت فراوان کن
وَعَبْرَتِي جَارِيَةً فِيمَا يُقَرِّبُنِي مِنْكَ، وَقَلْبِي عَطُوفًا عَلَى أَوْلِيَائِكَ،

و سرشکم را در آنچه مرا به تو نزدیک می‌کند جاری ساز، و دلم را به اولیائت مهربان کن
وَتَصُونَنِي فِي هَذِهِ الدُّنْيَا مِنَ الْعَاهَاتِ وَالْآفَاتِ، وَالْأَمْرَاضِ الشَّدِيدَةِ،
و مرا در این دنیا از آسیب‌ها و آفت‌ها و بیماری‌های شدید

وَالْأَسْقَامِ الْمُرْمِيَّةِ، وَجَمِيعِ أَنْوَاعِ الْبَلَاءِ وَالْحَوَادِثِ، وَتَصْرِفَ قَلْبِي عَنِ
و دردهای مزمن و تمامی بلاها و حوادث (ناگوار) ایمن گردان، و دلم را از حرام
الْحَرَامِ، وَتُبْغِضَ إِلَيَّ مَعَاصِيكَ، وَتُحَبِّبَ إِلَيَّ الْحَلَالَ، وَتَفْتَحَ لِي أَبْوَابَهُ،
بازگردان و نافرمانیت را مبعوضم ساز، و حلال را محبوبم گردان و درهای آن را به رویم بگشای
و تُبَيِّتَ بَيْتِي وَفِعْلِي عَلَيْهِ، وَتُمَدِّدَ فِي عُمْرِي وَتُعَلِّقَ أَبْوَابَ الْمِحْنِ عَنِّي

و نیت و فعلم را بر آن ثابت بدار و عمرم را طولانی گردان و درهای سختی را به رویم ببند
وَلَا تَسْلُبْنِي مَا مَنَنْتَ بِهِ عَلَيَّ، وَلَا تَشْتَرِدَّ شَيْئًا مِمَّا أَحْسَنْتَ بِهِ إِلَيَّ، وَلَا

و آنچه به من عطا نموده‌ای از من نگیر، و آنچه به من احسان نموده‌ای از من باز نگردان،
 تَنْزِعْ مِنِّي النِّعَمَ الَّتِي أَنْعَمْتَ بِهَا عَلَيَّ، وَتَزِيدَ فِيمَا خَوَّلْتَنِي وَتُضَاعِفَهُ
 و نعمت‌هایی که بر من ارزانی داشته‌ای از من مگیر، و در آنچه به من عطا کرده‌ای بیافزای و آن را مضاعف کن
 اَضْعَافًا مُضَاعَفَةً، وَتَوَزُّقَنِي مَالًا كَثِيرًا وَاسِعًا سَائِغًا، هَنِئًا نَامِيًا وَافِيًا،
 و مال فراوان و وسیع حلال، گوارا و فراینده و کافی روزیم گردان
 کلیات مفاتیح نوین، ص: ۵۵۸

وَعِزًّا بَاقِيًا كَافِيًا، وَجَاهًا عَرِيضًا مَنِيْعًا، وَنِعْمَةً سَابِغَةً عَامَّةً، وَتُغَيِّنِي
 و عزتی پاینده و کافی، و مقامی گسترده و دست‌نیافتنی، و نعمتی فراوان و گسترده، و مرا با این امور
 بِذَلِكَ عَنِ الْمَطَالِبِ الْمُنْكَدَةِ، وَالْمَوَارِدِ الصَّعْبَةِ، وَتَخَلِّصَنِي مِنْهَا مُعَافًا
 از تلاش خسته‌کننده و کارهای دشوار بی‌نیاز ساز، و از آنها رهاییم کن با سلامتی
 فِي دِينِي وَنَفْسِي وَوَلَدِي وَ مَا أَعْطَيْتَنِي وَمَنْحَتَنِي وَتَحْفَظْ عَلَيَّ مَالِي
 در دین و جان و فرزندان و آنچه به من عطا نموده و بخشیده‌ای، و دارایی
 وَ جَمِيعَ مَا خَوَّلْتَنِي وَتَقْبِضْ عَنِّي اِيْدِي الْجَبَابِرَةِ، وَتَرُدَّنِي اِلَى وَطَنِي
 و تمامی آنچه به من ارزانی داشته‌ای را حفظ کن، و دست ستمگران را از من کوتاه گردان، و مرا به وطنم بازگردان
 وَتُبَلِّغْنِي نِهَآيَةَ اَمَلِي فِي دُنْيَايَ وَ اٰخِرَتِي وَتَجْعَلَ عَاقِبَةَ اَمْرِي
 و به نهایت آرزوهایم در دنیا و آخرت برسان، و عاقبت کارم را
 مَحْمُودَةً حَسَنَةً سَلِيْمَةً، وَتَجْعَلَنِي رَحِيْبَ الصَّدْرِ، وَاسِعَ الْحَالِ، حَسَنَ
 پسندیده و نیکو و مطمئن قرار ده، و مرا با سخاوت و دست و دل‌باز و خوش‌رفتار
 الْخُلُقِ، بَعِيدًا مِنَ الْبُخْلِ وَالْمَنَعِ وَالنَّفَاقِ، وَالْكَذْبِ وَالْبُهْتِ وَقَوْلِ الزُّوْرِ،
 و دور از بخل و تنگ‌نظری و دورویی و دروغ و تهمت و سخن باطل قرار ده
 وَتُرْسِخْ فِي قَلْبِي مَحَبَّةَ مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَشِيْعَتِهِمْ، وَتَحْرُسْنِي يَا رَبِّ

کلیات مفاتیح نوین ؛ ص ۵۵۸

و محبت محمد و خاندان محمد و شیعیانشان را بر دلم راسخ کن، و ای پروردگار من، مرا به رحمت و بخشش
 فِي نَفْسِي وَاهْلِي وَمَالِي وَوَلَدِي وَاهْلِي حُرَانَتِي وَاخْوَانِي وَاهْلِي
 در جان و خانواده و مال و فرزندان و غمخواران و برادران و دوستان
 مَوَدَّتِي وَذُرِّيَّتِي بِرَحْمَتِكَ وَجُودِكَ، اَللّٰهُمَّ هَذِهِ حَاجَاتِي عِنْدَكَ، وَ قَدْ
 و نسلم محافظت فرما، خدایا اینها حاجت‌هایم به درگاه توست که
 اسْتَكْرَتْهَا لِلْوَمِيِّ وَشَحِيٍّ وَهِيَ عِنْدَكَ صَغِيرَةٌ حَقِيرَةٌ، وَ عَلَيْنِكَ سَهْلَةٌ
 به‌خاطر تنگ‌نظری و طمع بر آن افزودم، در حالی که آنها نزد تو کوچک و بی‌مقدار و (انجام آن) بر تو آسان
 يَسِيرَةٌ، فَاسْئَلُكَ بِجَاهِ مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ عَلَيْهِ وَعَالِيهِمُ السَّلَامُ عِنْدَكَ،
 و ساده است، پس از تو می‌خواهم به مقام محمد و خاندان او- که درود بر او و بر آنان باد- در نزدت
 وَبِحَقِّهِمْ عَلَيْنِكَ، وَبِمَا أَوْجِبَتْ لَهُمْ، وَبِسَائِرِ انْبِيَاءِكَ وَرُسُلِكَ، وَاصْفِيَا نَفْسَكَ

و به حَقَّشان بر تو، و به حق آنچه بر آنان و بر تمامی پیامبران و فرستادگان و برگزیدگان

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۵۵۹

وَ اَوْلِيَائِكَ الْمُخْلِصِينَ مِنْ عِبَادِكَ، وَ بِاسْمِكَ الْاَعْظَمِ الْاَعْظَمِ لَمَّا قَضَيْتَهَا

و دوستانداران خالص از بندگانت واجب نموده‌ای و به حق اسم اعظم اعظمت که تمامی حاجت‌هایم را

کُلَّهَا، وَ اسْعَفْتَنِي بِهَا، وَ لَمْ تُحَيِّبْ اَمَلِي وَ رَجَائِي اِلَيْهِمْ وَ شَفَّعَ صَاحِبَ

برآوری، و خواسته‌هایم را اجابت کنی، و امید و آرزویم را ناامید مگردانی، خدایا شفاعت صاحب

هَذَا الْقَبْرِ فَيَّ، يَا سَيِّدِي يَا وَلِيَّ اللهِ يَا اَمِينَ اللهُ، اسْتَلُكَ اِنْ تَشَفَّعَ لِي اِلَى

این قبر را در موردم بپذیر، ای آقای من ای ولی خدا، ای امین خدا، از تو می‌خواهم که در تمامی

اللهِ عَزَّوَجَلَّ فِي هَذِهِ الْحَاجَاتِ كُلِّهَا، بِحَقِّ اَبَائِكَ الطَّاهِرِينَ، وَ بِحَقِّ

حاجت‌هایم نزد خداوند عزیز و گرامی شفیعم باشی، به حق پدران پاک‌نهادت و به حق

اَوْلَادِكَ الْمُتَّجِبِينَ، فَاِنَّ لَكَ عِنْدَ اللهِ تَقَدَّسَتْ اَسْمَاءُهُ، الْمُنَزَّلَةَ الشَّرِيفَةَ،

فرزندان برگزیده‌ات، چرا که برای توست نزد خداوندی که نام‌هایش مقدس است، مقام با شرافت

وَ الْمَرْتَبَةَ الْجَلِيلَةَ، وَ الْجَاهَ الْعَرِيضَ، اللهُ لَوْ عَرَفْتُ مَنْ هُوَ اَوْجُهُ

و رتبه‌ای عالی، و جایگاه وسیع، خدایا اگر کسی را در نزدت آبرومند از این

عِنْدَكَ مِنْ هَذَا الْاِمَامِ، وَ مِنْ اَبَائِهِ وَ اِبْنَائِهِ الطَّاهِرِينَ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ

امام و از پدران و فرزندان پاکش - که درود و سلام بر ایشان باد - می‌شناختم

وَ الصَّلَاةُ، لَجَعَلْتُهُمْ شَفَعَائِي وَ قَدَّمْتُهُمْ اِمَامَ حَاجَتِي وَ طَلِبَاتِي هَذِهِ،

به یقین آنان را شفیعان خود و پیشاپیش حاجت و خواسته‌هایم قرار می‌دادم

فَاَسْمَعْ مِنِّي وَ اسْتَجِبْ لِي وَ افْعَلْ بِي مَا اَنْتَ اَهْلُهُ يَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ،

(خدایا) از من بشنو و اجابت فرما و در مورد من آنچه تو شایسته‌ای انجام ده ای مهربان‌ترین مهربانان.

اللَّهُمَّ وَ مَا قَصَّرْتُ عَنْهُ مَسْئَلَتِي وَ لَمْ تَبْلُغْهُ فِطْنَتِي مِنْ صَالِحِ دِينِي

خدایا آنچه درخواستم شامل آن نشد و آنچه از صلاح دین

و دُنْيَايَ وَ آخِرَتِي فَاْمُنُّنْ بِي عَلَيَّ، وَ احْفَظْنِي وَ احْرُسْنِي وَ هَبْ لِي وَ اغْفِرْ

و دنیا و آخرتم به فکرم خطور نکرده است، به اجابتش بر من منت گذار، و مرا حفظ و پاسداری نما و بر من ببخش و مرا

لِي وَ مَنْ ارَادَنِي بِسُوءٍ اَوْ مَكْرُوهٍ، مِنْ شَيْطَانٍ مَرِيدٍ، اَوْ سُلْطَانٍ عَنِيدٍ، اَوْ

بیامرز، و هر که مرا به بدی یا زشتی قصد کند چه شیطان نافرمان یا فرمانروای ظالم یا

مُخَالِفٍ فِي دِينٍ، اَوْ مُنَازِعٍ فِي دُنْيَايَ، اَوْ حَاسِدٍ عَلَيَّ نِعْمَةً، اَوْ ظَالِمٍ اَوْ بَاغٍ،

مخالف در دین یا ستیزه‌جوی در (امور) دنیا، یا حسود نسبت به نعمت‌هایم، یا ستمکار، یا سرکش

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۵۶۰

فَاقْبِضْ عَنِّي يَدَهُ، وَ اصْرِفْ عَنِّي كَيْدَهُ، وَ اشْغَلْهُ عَنِّي بِنَفْسِهِ، وَ اكْفِنِي

دستش را از من کوتاه کن و مکرش را از من دور کن و او را به جای من به خودش مشغول ساز، و شر او

شَرَّهُ، وَ شَرَّ اَتْبَاعِهِ وَ شَيْطَانِيهِ، وَ اجْزَنِي مِنْ كُلِّ مَا يَضُرُّنِي وَ يُجْحِفُ بِي

و پیروان و شیاطینش را از من دور کن، و از آنچه به من زیان می‌رساند و ضرر می‌زند، پناهم ده

وَاعْطِنِي جَمِيعَ الْخَيْرِ كُلِّهِ مِمَّا اعْلَمُ وَمِمَّا لَا اعْلَمُ، اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَيَّ
و تمامی نیکی‌ها را از آنچه می‌دانم و نمی‌دانم عطایم کن، خدایا بر
مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ، وَاعْفُو لِي وَلِوَالِدَيْ، وَلِإِخْوَانِي وَآخَوَاتِي وَاعْمَامِي
محمد و خاندان پاکش درود فرست و بیمارز مرا و پدر و مادر و برادران و خواهران و عموها
وَعَمَّاتِي وَآخَوَالِي وَخَالَاتِي وَاجْدَادِي وَجَدَّاتِي وَأَوْلَادِهِمْ وَذُرَّارِيهِمْ،
عمه‌ها و دایی‌ها و خاله‌ها و پدربزرگ‌ها و مادربزرگ‌ها و فرزندان و نسل آنها
وَأَزْوَاجِي وَذُرِّيَّاتِي وَأَقْرَبَائِي وَأَصْدِقَائِي وَجِيرَانِي وَآخَوَانِي فِيكَ مِنْ
و همسران و نسلم و نزدیکان و دوستان و همسایه‌هایم را و برادران دینیم در
أَهْلِ الشَّرْقِ وَالْعَرَبِ، وَلِجَمِيعِ أَهْلِ مَوَدَّتِي مِنَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ،
شرق و غرب زمین و تمامی دوستانم از مردان و زنان با ایمان
الْأَحْيَاءِ مِنْهُمْ وَالْأَمْوَاتِ، وَلِجَمِيعِ مَنْ عَلَّمَنِي خَيْرًا، أَوْ تَعَلَّمْتُ مِنْ
زنده و مرده ایشان و تمامی آنان که به من کار خیری آموخته‌اند یا از من عملی یاد گرفته‌اند
عِلْمًا، اللَّهُمَّ اشْرِكْهُمْ فِي صَالِحِ دُعَائِي وَزِيَارَتِي لِمَشْهَدِ حُجَّتِكَ
خدایا آنان را در دعای خیرم و زیارتم از بارگاه حجت
وَوَلِيِّكَ، وَاشْرِكْنِي فِي صَالِحِ اذْعِيَّتِهِمْ، بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ،
و ولایت شریک گردان و مرا در دعای خیر آنان شریک کن، به رحمت ای مهربان‌ترین مهربانان.
وَبَلِّغْ وَلِيِّكَ مِنْهُمْ السَّلَامَ، وَالسَّلَامَ عَلَيْكَ وَرَحْمَةَ اللَّهِ وَبَرَكَاتَهُ، يَا سَيِّدِي
و از جانب آنان سلامی به ولایت برسان، و سلام و رحمت و برکات خدا بر تو باد ای سرور
يَا مَوْلَايَ، يَا فُلَانًا بَيْنَ فُلَانٍ (و به جای کلمه فلان بن فلان نام امامی را که زیارت می‌کنی با و مولای من ای فلان پسر
فلان

نام پدر بزرگوارش می‌بری و می‌گویی) صَلَّى اللَّهُ عَلَيْكَ وَعَلَى رُوحِكَ وَبَدَنِكَ، أَنْتَ
***** درود خدا بر تو و بر روح و بدن (مطهر) تو باد، تویی

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۵۶۱

وَسَيَّلْتِي إِلَى اللَّهِ، وَذَرِيعَتِي إِلَيْهِ، وَ لِي حَقُّ مُوَالَاتِي وَتَأْمِيلِي فَكُنْ
وسيله و راه رسیدنم به خدا، و برای من است حق دوستی و آرزومندی، پس به درگاه
شَفِيعِي إِلَى اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ فِي الْوُقُوفِ عَلَيَّ قِصَّتِي هِدِيهِ، وَصَرَفِي عَنْ
خداوند عزیز و گرامی شفیع باش در آگاهی از خواسته‌ام و بازگشتن از
مَوْقِفِي هَذَا بِالنُّجْحِ، وَبِمَا سَأَلْتُهُ كُلَّهُ، بِرَحْمَتِهِ وَقُدْرَتِهِ، اللَّهُمَّ ارْزُقْنِي
این مکان، با کامیابی و با تمامی آنچه از تو خواسته‌ام به واسطه رحمت و قدرت خدا، خدایا روزیم گردان
عَقْلًا كَامِلًا، وَلُبًّا رَاجِحًا، وَعِزًّا بَاقِيًا، وَقَلْبًا زَكِيًّا، وَعَمَلًا كَثِيرًا، وَادْبَاءً
عقل کامل و فکر برتر و عزت پاینده و قلبی پاک و عمل فراوان و ادب
بَارِعًا، وَاجْعَلْ ذَلِكَ كُلَّهُ لِي وَلَا تَجْعَلْهُ عَلَيَّ، بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ. [۶۵۱]
نیکو، و تمامی اینها را به نفعم قرار ده نه به زیانم، به رحمت ای مهربان‌ترین مهربانان.

دعای سوم (دعای مکارم الاخلاق):

چه نیکوست که زائر عزیز، فرصت به دست آمده پس از زیارت را غنیمت بشمرد و چنانچه موفق شود دعای «مکارم الاخلاق» را که از دعاهاى بسیار جامع و از حیث محتوا بسیار عالی است بخواند و آن دعایی است که از امام سجاد علیه السلام نقل شده و در فصل دعاهاى معروف (صفحه ۱۸۱) گذشت.

یادآوری: بسیار شایسته است که زائر محترم وقتی می‌خواهد طلب حاجت کند (چه در حرم باشد و یا هر مکان دیگر) عظمت اسلام و مسلمین و درود بر محمد و آل محمد صلی الله علیه و آله و سلامتی وجود مقدس حضرت ولی عصر - عجل الله تعالی فرجه الشریف - را بر هر حاجتی مقدم بدارد که از برکات فراوانی برخوردار است.

صلوات بر چهارده معصوم علیهم السلام:

«شیخ طوسی» در «مصباح المتهجد» در اعمال روز جمعه نوشته است: یکی از یاران امام حسن عسکری علیه السلام می‌گوید: از مولای خود امام حسن عسکری علیه السلام در منزل آن حضرت در «سامرا» سال ۲۵۵ درخواست کردم کیفیت صلوات بر پیامبر و اوصیای آن بزرگوار علیهم السلام را بر من املا کند. آن حضرت نیز، با الفاظ مبارک خود بدون آن که در کتابی نگاه کند در حالی که من کاغذ بزرگی را به همراه داشتم، صلوات ذیل را املا فرمود و من نوشتم:

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۵۶۲

صلوات بر پیغمبر صلی الله علیه و آله:

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ كَمَا حَمَلْتَ وَحَيْكَ، وَبَلِّغْ رِسَالَتِكَ، وَصَلِّ عَلَى خدایا بر محمد درود فرست آن گونه که وحیت را حمل نمود و رسالت را تبلیغ کرد و بر محمد درود فرست

مُحَمَّدٍ كَمَا احْتَلَّ حَلَالِكَ، وَحَرَّمَ حَرَامَكَ، وَعَلَّمَ كِتَابَكَ، وَصَلِّ عَلَى آن گونه که حلال را حلال و حرامت را حرام شمرده و کتابت را (به دیگران) آموخت و بر

مُحَمَّدٍ كَمَا اِقَامَ الصَّلَاةَ، وَآتَى الزَّكَاةَ، وَدَعَا إِلَى دِينِكَ، وَصَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ محمد درود فرست آن گونه که نماز را پیا داشته و زکات را پرداخت نموده و به دینت دعوت کرد و بر محمد درود فرست

كَمَا صَدَّقَ بِوَعْدِكَ، وَأَشْفَقَ مِنْ وَعِيدِكَ، وَصَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ كَمَا عَفَوْتَ آن گونه که وعدهات را تصدیق نموده و از وعده عذابت بیمناک شد، و بر محمد درود فرست آن گونه که به واسطه

بِهِ الذُّنُوبِ، وَسَتَرْتَ بِهِ الْعُيُوبَ، وَفَرَّجْتَ بِهِ الْكُرُوبَ، وَصَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ او گناهان را آمرزیده و عیبها را پوشانده و غمها را برطرف نمودی، و بر محمد درود فرست

كَمَا دَفَعْتَ بِهِ الشَّقَاءَ، وَكَشَفْتَ بِهِ الْغَمَّاءَ، وَاجَبْتَ بِهِ الدُّعَاءَ، وَنَجَّيْتَ آن گونه که به واسطه او بدبختی را دفع نموده و اندوه را برطرف ساختی و دعا را اجابت نموده،

بِهِ مِنَ الْبَلَاءِ، وَصَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ كَمَا رَحِمْتَ بِهِ الْعِبَادَ، وَاحْيَيْتَ بِهِ و از گرفتاری نجات دادی، و بر محمد درود فرست آن گونه که به واسطه او بر بندگان رحم نموده و شهرها را

الْبِلَادِ، وَقَصَمَتْ بِهِ الْجَبَابِرَةَ، وَاهْلَكَتْ بِهِ الْفِرَاعِنَةَ، وَصَلَّ عَلَى مُحَمَّدٍ
 زنده ساختی و گردنکشان را درهم کوبیده و فرعون‌ها را هلاک کردی و بر محمد درود فرست
 کَمَا اضْعَفْتَ بِهِ الْأَمْوَالَ، وَاحْرَزْتَ بِهِ مِنَ الْأَهْوَالِ، وَكَسَرْتَ بِهِ الْأَصْنَامَ،
 آن گونه که به واسطه او دارایی‌ها را چند برابر گرداندی و از ترس حفظ نمودی و بت‌ها را به وسیله او درهم شکستی
 وَرَحِمْتَ بِهِ الْأَنَامَ، وَصَلَّ عَلَى مُحَمَّدٍ كَمَا بَعَثْتَهُ بِخَيْرِ الْأَدْيَانِ، وَاعْزَزْتَ
 و به سبب او بر انسان‌ها رحم نمودی، و بر محمد درود فرست آن گونه که او را به بهترین دین مبعوث نمودی
 بِهِ الْإِيمَانَ، وَتَبَّرْتَ بِهِ الْأَوْثَانَ، وَعَظَّمْتَ بِهِ الْبَيْتَ الْحَرَامَ، وَصَلَّ عَلَى
 و ایمان را به واسطه او تقویت نمودی، و بت‌ها را به خاک افکنده و بیت الحرام را عظمت بخشیدی، و بر محمد
 مُحَمَّدٍ وَاهْلٍ بَيْتِهِ الطَّاهِرِينَ الْأَخْيَارِ، وَسَلَّمْ تَسْلِيمًا.
 و خاندان پاک و برگزیده‌اش درود فرست و سلام فراوان بر آنان باد.
 کلیات مفاتیح نوین، ص: ۵۶۳

صلوات بر امیرالمؤمنین علیه السلام:

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى امِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ، اخِي نَبِيِّكَ، وَوَصِيِّهِ
 خدایا بر امیرمؤمنان علی بن ابی طالب درود فرست، همان برادر پیامبرت و جانشین
 وَوَلِيِّهِ، وَصَفِيِّهِ وَوَزِيرِهِ، وَمُسْتَوْدَعِ عِلْمِهِ، وَمَوْضِعِ سِرِّهِ، وَبَابِ حِكْمَتِهِ،
 و ولیش و برگزیده و وزیرش، و امانتدار علم و جایگاه اسرارش، و درگاه حکمت
 وَالتَّاطِقِ بِحُجَّتِهِ، وَالدَّاعِي إِلَى شَرِيعَتِهِ، وَخَلِيفَتِهِ فِي امَّتِهِ، وَمُفْرَجِ
 و گویا به حجتش و دعوت کننده به دین و جانشین در میان امتش، و برطرف کننده
 الْكُرْبِ عَنْ وَجْهِهِ، قَاصِمِ الْكُفْرَةِ، وَمُرْغِمِ الْفَجْرَةِ، الَّذِي جَعَلْتَهُ مِنْ
 غم از چهره‌اش، درهم کوبنده کافران و خوار کننده بدکاران، آن که او را نسبت به
 نَبِيِّكَ بِمَنْزِلَةِ هَارُونَ مِنْ مُوسَى اللَّهُمَّ وَالِ مَنْ وَالَاهُ، وَعَادِ مَنْ عَادَاهُ،
 پیامبرت همانند هارون نسبت به موسی قرار دادی، خدایا دوستدارانش را دوست و دشمنانش را دشمن بدار
 وَأَنْصُرْ مَنْ نَصَرَهُ، وَأَخْذُلْ مَنْ خَذَلَهُ، وَالْعَنْ مَنْ نَصَبَ لَهُ مِنَ الْأَوَّلِينَ
 و یاورانش را یاری کن و رها کنندگانش را خوار گردان، و هر که از پیشینیان و پسینیان با او دشمنی
 وَالْآخِرِينَ، وَصَلِّ عَلَيْهِ أَفْضَلَ مَا صَلَّيْتَ عَلَى أَحَدٍ مِنْ أَوْصِيَاءِ أَنْبِيَائِكَ،
 ورزید لعنت کن، بر او درود فرست، برترین درودی که بر هر یک از جانشینان پیامبرانت فرستاده‌ای
 يَا رَبَّ الْعَالَمِينَ.
 ای پروردگار جهانیان.

صلوات بر سیده زنان فاطمه علیها السلام:

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى الصِّدِّيقَةِ فَاطِمَةَ الزَّكِيَّةِ، حَبِيبَةِ حَبِيبِكَ وَنَبِيِّكَ، وَأَمِّ
 خدایا بر فاطمه راست گفتار پاکیزه درود فرست، همان محبوب حبيب و (محبوب) پیامبرت، و مادر

اِحْبَابِكَ وَاصْفِيَا نِكَ، الَّتِي اُنْتَجَبْتَهَا وَفَضَّلْتَهَا وَاخْتَرْتَهَا عَلَيَّ

دوستداران و برگزیدگان، بانویی که او را برگزیده و برتری داده

نِسَاءِ الْعَالَمِينَ، اللَّهُمَّ كُنِ الطَّالِبَ لَهَا مِمَّنْ ظَلَمَهَا، وَاسْتَحْفَ بِحَقِّهَا، وَكُنِ

و بر بانوان جهانیان اختیار نمودی، خدایا تو خود انتقام او را بگیر از کسانی که به او ستم نموده و حقش را رعایت نکردند و خدایا

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۵۶۴

الثَّائِرِ اللَّهُمَّ بِدَمِ اَوْلَادِهَا، اللَّهُمَّ وَكَمَا جَعَلْتَهَا اُمَّ اِئِمَّةِ الْهُدَى وَحَلِيلَةَ

تو خود خونخواه فرزندانش باش، خدایا همان گونه که او را مادر امامان هدایتگر و همسر

صاحبِ اللُّوَاءِ، وَالْكَرِيمَةَ عِنْدَ الْمَلَأِ الْأَعْلَى فَصَلِّ عَلَيْهَا وَعَلَى اُمَّهَا

صاحب پرچم (هدایت) و گرامی در نزد فرشتگان عالم بالا قرار دادی، پس بر او و مادرش درود فرست

صَلَاةً تُكْرِمُ بِهَا وَجْهَ ابْنِهَا مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ، وَتُقَرِّبُهَا اَعْيُنَ

درودی که به واسطه آن پدرش محمد- که درود خدا بر او و خاندان پاکش باد- را گرامی داری و مایه چشم روشنی

ذُرِّيَّتِهَا، وَابْلُغْهُمْ عَنِّي فِي هَذِهِ السَّاعَةِ اَفْضَلَ التَّحِيَّةِ وَالسَّلَامِ.

نسلش را فراهم سازی و از جانب من در این ساعت برترین درود و سلام را به آنان برسان.

صلوات بر امام حسن و امام حسین علیهما السلام:

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَيَّ الْحَسَنِ وَالْحُسَيْنِ عَبْدَيْكَ، وَوَلِيِّكَ وَابْنِي رَسُولِكَ،

خدایا درود فرست بر حسن و حسین دو بنده و ولایت و فرزندان رسالت

وَسِبْطِي الرَّحْمَةَ، وَسَيِّدِي شَبَابِ اَهْلِ الْجَنَّةِ، اَفْضَلَ مَا صَلَّيْتَ عَلَيَّ

و دو نوه پیامبر رحمت و دو آقای جوانان اهل بهشت، برترین درودی که بر

اِحَدٍ مِنْ اَوْلَادِ النَّبِيِّينَ وَالْمُرْسَلِينَ، اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَيَّ الْحَسَنِ بْنِ سَيِّدِ

هر یک از فرزندان پیامبران و فرستادگان رسانده‌ای، خدایا بر حسن فرزند سرور

النَّبِيِّينَ، وَوَصِيِّ امِيرِ الْمُؤْمِنِينَ، السَّلَامَ عَلَيْكَ يَا بَنَ رَسُولِ اللَّهِ، السَّلَامُ

پیامبران و جانشین امیرمؤمنان درود فرست، سلام بر تو ای فرزند رسول خدا، سلام

عَلَيْكَ يَا بَنَ سَيِّدِ الْوَصِيِّينَ، اَشْهَدُ اَنَّكَ يَا بَنَ امِيرِ الْمُؤْمِنِينَ امِينُ اللَّهِ وَابْنُ

بر تو ای فرزند سرور جانشینان، گواهی می‌دهم که تو به یقین فرزند امیرمؤمنان امین خدا و فرزند

امینه، عِشْتَ مَظْلُومًا وَمَضَيْتَ شَهِيدًا، وَاشْهَدُ اَنَّكَ الْاِمَامُ الزَّكِيُّ الْهَادِي

امینش هستی، مظلومانه زندگی کرده و با شهادت از دنیا رفتی و گواهی می‌دهم که تو به یقین امام پاک، هدایتگر

الْمُهْدِيُّ، اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَيْهِ، وَبَلِّغْ رُوحَهُ وَجَسَدَهُ عَنِّي فِي هَذِهِ السَّاعَةِ

و هدایت یافته‌ای، خدایا بر او درود فرست و بهترین درود و سلام را در این ساعت از جانب من به روح و بدنش

اَفْضَلَ التَّحِيَّةِ وَالسَّلَامِ، اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَيَّ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ الْمَظْلُومِ

برسان، خدایا بر حسین بن علی درود فرست، آن ستم‌دیده

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۵۶۵

الشَّهِيدِ، قَتِيلِ الْكُفْرَةِ، وَطَرِيحِ الْفَجْرَةِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا اِبَاعَبْدِ اللَّهِ،

شهید، کشته شده به دست کافران، و به خاک افتاده به دست بدکاران، سلام بر تو ای اباعبدالله
 السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا بَنَ رَسُولِ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا بَنَ امِيرِ الْمُؤْمِنِينَ، اَشْهَدُ
 سلام بر تو ای فرزند رسول خدا، سلام بر تو ای فرزند امیر مؤمنان، از روی یقین گواهی می‌دهم
 مُوقِنًا اَنَّكَ امِينُ اللَّهِ وَابْنُ امِينِهِ، قُتِلْتَ مَظْلُومًا وَمَصِيَّتَ شَهِيدًا، وَاشْهَدُ اَنَّ
 که تو امین خدا و فرزند امینش هستی، مظلومانه کشته شده و با شهادت از دنیا رفتی، و گواهی می‌دهم که
 اللَّهُ تَعَالَى الطَّالِبُ بِثَارِكَ، وَمُنْجِزُ مَا وَعَدَكَ مِنَ النَّصْرِ وَالتَّائِيدِ فِي هَلَاكِ
 خداوند بلندمرتبه خونخواه توست، و به وعده یاری و حمایت در هلاک نمودن دشمن
 عَدُوِّكَ، وَاطْهَارِ دَعْوَتِكَ، وَاشْهَدُ اَنَّكَ وَفِيَّتَ بَعْهَدِ اللَّهِ، وَجَاهَدْتَ فِي
 و آشکار ساختن دعوتت، وفا خواهد نمود، و گواهی می‌دهم که تو به یقین به پیمان خدا وفا کرده، و در
 سَبِيلِ اللَّهِ، وَعَبَدْتَ اللَّهَ مُخْلِصًا حَتَّى اتَيْكَ الْيَقِينُ، لَعَنَ اللَّهُ اُمَّةً قَتَلَتْكَ،
 راه خدا جهاد نموده و خدا را خالصانه عبادت نمودی تا زمان شهادتت فرا رسید، خداوند قاتلان تو را لعنت کند
 وَلَعَنَ اللَّهُ اُمَّةً خَذَلَتْكَ، وَلَعَنَ اللَّهُ اُمَّةَ الْبَثِّ عَلَيْكَ، وَابْرَأُ اِلَى اللَّهِ تَعَالَى
 و خداوند آنان که تو را یاری نکردند لعنت کند، و خداوند گروهی را که کمر به دشمنیت بستند را لعنت کند، و به درگاه خداوند
 بلندمرتبه بی‌زاری می‌جویم

مِمَّنْ اَكْذَبَكَ، وَاسْتَحَفَّ بِحَقِّكَ، وَاسْتَحَلَّ دَمَكَ، يَا بَنِي اُمَّتٍ وَاُمِّي يَا

از کسانی که تو را تکذیب نموده و حقت را سبک شمرده و خونت را حلال دانستند، پدر و مادرم به فدای تو ای

اباعبدالله، لَعَنَ اللَّهُ قَاتِلَكَ، وَلَعَنَ اللَّهُ خَاذِلَكَ، وَلَعَنَ اللَّهُ مَنْ سَمِعَ وَاَعْيَتَكَ

اباعبدالله، خداوند قاتلت را لعنت کند، و خداوند ترک کننده یاریت را لعنت کند و خداوند لعنت کند کسی را که صدای

فَلَمْ يُجِبْكَ وَلَمْ يُنْصُرْكَ، وَلَعَنَ اللَّهُ مَنْ سَبَا نِسَاءَكَ، اِنَا اِلَى اللَّهِ مِنْهُمْ بَرِيٌّ،

یاری خواستنت را شنید و پاسخت نداد و یاریت نکرد، و خداوند کسانی را که زنان را به اسارت بردند لعنت کند، من به درگاه

وَمِمَّنْ وَاْلَاهُمْ وَمَا لَاهُمْ وَاَعَانَهُمْ عَلَيْهِ، وَاشْهَدُ اَنَّكَ وَاْلَاِئِمَّةَ مِنْ وُلْدِكَ

خداوند از آنان و از دوستداران و حامیان و یاورانشان بی‌زاری می‌جویم، و گواهی می‌دهم که تو و امامان از فرزندان

كَلِمَةُ التَّقْوَى وَبَابُ الْهُدَى وَالْعُرْوَةُ الْوُثْقَى وَالْحُجَّةُ عَلَى اَهْلِ الدُّنْيَا،

اساس پرهیزکاری و درگاه هدایت و ریسمان محکم (هدایت) و حجت (خدا) بر جهانیان هستید

وَاشْهَدُ اَنِّي بِكُمْ مُؤْمِنٌ، وَبِمَنْزِلَتِكُمْ مُوقِنٌ، وَلَكُمْ تَابِعٌ بِذَاتِ نَفْسِي

و گواهی می‌دهم که من به شما ایمان دارم و به جایگاهتان یقین دارم و پیرو شمایم با تمام وجودم

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۵۶۶

وَشَرَائِعِ دِينِي وَخَوَاتِيمِ عَمَلِي وَمُنْقَلَبِي فِي دُنْيَايَ وَآخِرَتِي

و قوانین دینم و عواقب عملم و سرنوشتم در دنیا و آخرتم.

صلوات بر امام علی بن الحسین علیهما السلام:

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ سَيِّدِ الْعَابِدِينَ، الَّذِي اسْتَخْلَصْتَهُ

خدایا بر علی بن حسین آقا و سرور عابدان درود فرست، آن که او را برای خودت خالص

لِنَفْسِكَ، وَجَعَلْتَ مِنْهُ اِئِمَّةَ الْهُدَى، الَّذِينَ يَهْدُونَ بِالْحَقِّ، وَبِهِ يَعْدِلُونَ،
 گرداندی و امامان هدایتگر را از نسل او قرار دادی، آنان که به سوی حق هدایت کرده و به آن باز می‌گردند
 الَّذِي اخْتَرْتَهُ لِنَفْسِكَ، وَطَهَّرْتَهُ مِنَ الرَّجْسِ، وَاصْطَفَيْتَهُ وَجَعَلْتَهُ هَادِيًا
 آن که او را برای خود برگزیده و از پلیدی پاک نمودی، و او را انتخاب کرده و هدایتگر هدایت یافته قرارش
 مَهْدِيًا، اللَّهُمَّ فَصَلِّ عَلَيْهِ اَفْضَلَ مَا صَلَّيْتَ عَلَى اَحَدٍ مِنْ ذُرِّيَةِ اَنْبِيَاءِكَ،
 دادی، خدایا بر او درود فرست بهترین درودی را که بر هر یک از فرزندان پیامبرانت فرستاده‌ای
 حَتَّى تَبْلُغَ بِهِ مَا تَقَرَّرَ بِهِ عَيْنُهُ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ، اِنَّكَ عَزِيْزٌ حَكِيْمٌ.
 تا به او برسانی آنچه را که به واسطه آن چشمش در دنیا و آخرت روشن شود، زیرا که تو گرامی و با حکمتی.

صلوات بر امام باقر علیه السلام:

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ باقِرِ الْعِلْمِ، وَ اِمَامِ الْهُدَى وَ قَائِدِ اَهْلِ
 خدایا درود فرست بر محمد بن علی شکافنده دانش و پیشوای هدایتگر و رهبر
 التَّقْوَى وَ الْمُتَّجِبِ مِنْ عِبَادِكَ، اللَّهُمَّ وَ كَمَا جَعَلْتَهُ عَلَمًا لِعِبَادِكَ،
 پرهیزکاران و برگزیده از میان بندگانت، خدایا همان گونه که او را قرار دادی نشانه‌ای برای (هدایت) بندگانت
 وَ مَنَارًا لِبِلَادِكَ، وَ مُسْتَوْدَعًا لِحُكْمَتِكَ، وَ مُتَرَجِّمًا لَوْحِيكَ، وَ اَمْرًا
 و روشنایی شهرهایت، و ودیعه‌گاه دانشت و مفسر وحیت (قرار دادی)، و به اطاعتش
 بِطَاعَتِهِ، وَ حَذَرْتَ مِنْ مَعْصِيَتِهِ، فَصَلِّ عَلَيْهِ يَا رَبَّ اَفْضَلَ مَا صَلَّيْتَ عَلَى
 فرمان داده و از نافرمانیش منع نمودی، پس پروردگارا بر او درود فرست بهترین درودی را که بر
 اَحَدٍ مِنْ ذُرِّيَةِ اَنْبِيَاءِكَ، وَ اَضْفِيَاءِكَ وَ رُسُلِكَ وَ اَمَنَاءِكَ، يَا رَبَّ الْعَالَمِينَ.
 هر یک از فرزندان پیامبران و برگزیدگان و فرستادگان و امینان فرستاده‌ای ای پروردگار جهانیان.
 کلیات مفاتیح نوین، ص: ۵۶۷

صلوات بر امام صادق علیه السلام:

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدِ الصَّادِقِ، خَازِنِ الْعِلْمِ، الدَّاعِي اِلَيْكَ
 خدایا بر جعفر بن محمد راست گفتار درود فرست، آن گنجینه دانش، دعوت کننده راستین
 بِالْحَقِّ، النُّورِ الْمُبِينِ، اللَّهُمَّ وَ كَمَا جَعَلْتَهُ مَعْدِنَ كَلَامِكَ وَ وَحْيِكَ، وَ خَازِنَ
 به سویت و نور آشکار، خدایا همان گونه که او را قرار دادی گنجینه سخنان و وحیت و مخزن
 عِلْمِكَ، وَ لِسَانَ تَوْحِيدِكَ، وَ وَلِيَّ اَمْرِكَ، وَ مُسْتَحْفِظَ دِينِكَ، فَصَلِّ عَلَيْهِ
 دانشت و زبان گویا به یگانگیت و سرپرست امور و حافظ دینت (قرار دادی)، پس بر او درود فرست
 اَفْضَلَ مَا صَلَّيْتَ عَلَى اَحَدٍ مِنْ اَضْفِيَاءِكَ وَ حُجَجِكَ، اِنَّكَ حَمِيْدٌ مَجِيْدٌ.
 بهترین درودی را که بر هر یک از برگزیدگان و حجّت‌های فرستاده‌ای، زیرا که تو ستوده و بزرگواری.

صلوات بر امام موسی بن جعفر علیهما السلام:

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى الْأَمِينِ الْمُؤْتَمَنِ مُوسَى بْنِ جَعْفَرٍ، الْبَرِّ الْوَفِيِّ، الطَّاهِرِ
 خدایا بر امانتدار مورد اعتماد همان موسی بن جعفر درود فرست، آن نیکوکار با وفا، پاک
 الزَّكِيِّ، النُّورِ الْمُبِينِ، الْمُجْتَهِدِ الْمُحْتَسِبِ، الصَّابِرِ عَلَى الْأَذَى فَيْكَ،
 پاکیزه، نور آشکار، تلاش کننده و کسی که اعمالش برای تو بود، و صبر کننده بر اذیت‌ها در راه تو
 اللَّهُمَّ وَكَمَا بَلَغَ عَنْ آبَائِهِ مَا اسْتُوْدِعَ مِنْ أَمْرِكَ وَنَهَيْكَ، وَحَمَلَ عَلَى
 خدایا همان گونه که اوامر و نواهی و دیعه گذاشته شده در نزد پدرانش را رسانید و به سوی راه روشن هدایت
 الْمَحْجَبِ، وَكَابَدَ أَهْلَ الْعِزَّةِ وَالشَّدَّةِ فِيمَا كَانَ يَلْقَى مِنْ جُهَالِ قَوْمِهِ، رَبِّ
 نمود و تحمل کرد و در برابر زورمندان و سختگیران در آنچه از جاهلان قومش به او می‌رسید مقاومت کرد، پروردگارا
 فَصَلِّ عَلَيْهِ أَفْضَلَ وَاكْمَلْ مَا صَلَّيْتَ عَلَى أَحَدٍ مِمَّنْ اطَاعَكَ، وَنَصَحْ
 پس بر او درود فرست بهترین درودی را که بر هر یک از اطاعت کنندگان و خیرخواهان
 لِعِبَادِكَ، أَنْكَ غَفُورٌ رَحِيمٌ.
 بندگانت فرستاده‌ای، زیرا که تو بسیار آمرزنده و مهربانی.
 کلیات مفاتیح نوین، ص: ۵۶۸

صلوات بر امام علی بن موسی الرضا علیهما السلام:

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى عَلِيِّ بْنِ مُوسَى، الَّذِي ارْتَضَيْتَهُ وَرَضَيْتَ بِهِ مَنْ شِئْتَ
 خدایا بر علی بن موسی درود فرست، آن که او را پسندیده و هر یک از آفریدگانت را که خواستی به واسطه او
 مِنْ خَلْقِكَ، اللَّهُمَّ وَكَمَا جَعَلْتَهُ حُجَّةً عَلَى خَلْقِكَ، وَقَائِمًا بِأَمْرِكَ، وَنَاصِرًا
 خشنود ساختی، خدایا همان گونه که او را حجت بر مخلوقات، و به پا دارنده فرامین و یاور
 لِدِينِكَ، وَشَاهِدًا عَلَى عِبَادِكَ، وَكَمَا نَصَحَ لَهُمْ فِي السِّرِّ وَالْعَلَانِيَةِ، وَدَعَا
 دین و گواه بر بندگانت قرار دادی و همان گونه که در پنهان و آشکار خیرخواه آنان بود و با
 إِلَى سَبِيلِكَ بِالْحُكْمَةِ وَالْمَوْعِظَةِ الْحَسَنَةِ، فَصَلِّ عَلَيْهِ أَفْضَلَ مَا
 حکمت و اندرز نیکو به راه تو دعوت نمود، پس بر او درود فرست، بهترین
 صَلَّيْتَ عَلَى أَحَدٍ مِنْ أَوْلِيَائِكَ، وَخَيْرَتِكَ مِنْ خَلْقِكَ، أَنْكَ جَوَادٌ كَرِيمٌ.
 درودی را که بر هر یک از دوستداران و برگزیدگان از مخلوقات فرستاده‌ای، زیرا که تو بخشنده و بزرگواری.

صلوات بر امام جواد علیه السلام:

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيِّ بْنِ مُوسَى عَلِمَ التَّقَى وَنُورِ الْهُدَى
 خدایا بر محمد بن علی بن موسی درود فرست، آن نشانه پرهیزکاری و نور هدایت
 وَمَعْدِنِ الْوَفَاءِ، وَفَرْعِ الْأَزْكَيَاءِ، وَخَلِيفَةِ الْأَوْصِيَاءِ، وَامِينِكَ عَلَى
 و گنجینه وفاداری، و از نژاد پاکیزگان، جانشین اوصیاء، و امین بر
 وَحَيْكَ، اللَّهُمَّ فَكَمَا هَدَيْتَ بِهِ مِنَ الضَّلَالَةِ، وَاسْتَنْقَذْتَ بِهِ مِنَ الْحَيْرَةِ،
 و حیت، خدایا همان گونه که به واسطه او (مردمان را) از گمراهی و سرگردانی رهایی بخشیدی

وَأَرْشَدَتْ بِهِ مَنِ اهْتَدَى وَزَكَّيَتْ بِهِ مَنْ تَزَكَّى فَصَلِّ عَلَيْهِ أَفْضَلَ مَا
و هدایت یافتگان را به وسیله او پروراندی و پاکیزگان را به واسطه او پاکیزه گرداندی، پس بر او
صَلَّيْتَ عَلَى أَحَدٍ مِنْ أَوْلِيَاءِكَ، أَنْتَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ.
درود فرست بهترین درودی را که بر هر یک از اولیاء فرستاده‌ای، زیرا که تو گرامی و دانایی.
کلیات مفاتیح نوین، ص: ۵۶۹

صلوات بر امام هادی علیه السلام:

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى عَلِيِّ بْنِ مُحَمَّدٍ، وَصِيِّ الْأَوْصِيَاءِ، وَامَامِ الْأَتْقِيَاءِ،
خدایا بر علی بن محمد درود فرست، آن جانشین اوصیاء، و پیشوای پرهیزکاران
وَخَلْفِ ائِمَّةِ الدِّينِ، وَالْحُجَّجِ عَلَى الْخَلَائِقِ اجْمَعِينَ، اللَّهُمَّ كَمَا جَعَلْتَهُ
و جانشین امامان دین، و حجت بر تمامی مخلوقات، خدایا همان گونه که او را نوری قرار دادی که
نُوراً يَسْتَضِيُّ بِهِ الْمُؤْمِنُونَ، فَبَشِّرْ بِالْجَزِيلِ مِنْ ثَوَابِكَ، وَأَنْذِرْ بِالْأَلِيمِ
به واسطه آن مؤمنان روشنایی می گیرند، پس به پاداش عظیمت بشارت داده و از عذاب دردناک
مِنْ عِقَابِكَ، وَحَذِّرْ بِأَسْكَ، وَذَكِّرْ بِأَيَّامِكَ، وَاحْلِلْ حَلَالَكَ، وَحَرِّمْ
بیم داد، و از کیفیت برحذر داشته و ایام الله را یادآوری نمود و حلالت را حلال و حرامت را
حَرَامَكَ، وَبَيِّنْ شَرَايِعَكَ وَفَرَايِضَكَ، وَحَضِّضْ عَلَى عِبَادَتِكَ، وَأَمِّرْ
حرام شمرد، و قوانین و واجبات را بیان کرد و بر عبادتت ترغیب نمود و به اطاعتت فرمان
بِطَاعَتِكَ، وَنَهَى عَنْ مَعْصِيَتِكَ، فَصَلِّ عَلَيْهِ أَفْضَلَ مَا صَلَّيْتَ عَلَى أَحَدٍ
داده و از نافرمانیت بازداشت، پس بر او درود فرست بهترین درودی را که بر هر یک
مِنْ أَوْلِيَاءِكَ، وَذُرِّيَّةِ أَنْبِيَائِكَ، يَا اللَّهُ الْعَالَمِينَ.
از اولیاءت و نسل پیامبرانت فرستاده‌ای، ای معبود جهانیان.

راوی این صلوات می گوید: حضرت امام حسن عسکری علیه السلام وقتی از ذکر صلوات بر پدرش فارغ شد و نوبت به خود آن
بزرگوار رسید ساکت شد، عرض کردم که کیفیت صلوات بر بقیه را بفرمایید، فرمود: اگر نه این بود که ذکر این صلوات از
تعلیمات مهم دین است و خدا به ما امر فرموده که آن را به اهلس بیاموزیم به یقین دوست می داشتیم که در این جا سکوت کنم؛ ولی
چون در مقام تعلیم دین هستم، بنویس!

صلوات بر امام حسن عسکری علیه السلام:

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى الْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ بْنِ مُحَمَّدٍ، الْبَرِّ التَّقِيِّ، الصَّادِقِ الْوَفِيِّ،
خدایا بر حسن بن علی بن محمد درود فرست، آن نیکوکار پرهیزکار، راستگوی وفادار
النُّورِ الْمُضِيِّ، حَازِنِ عِلْمِكَ، وَالْمَذْكُرِ بِنُوحِيْدِكَ، وَوَلِيِّ أَمْرِكَ، وَخَلْفِ
نور تابان، گنجینه علمت، و یادآورنده یگانگیت، و ولی امرت، و جانشین
کلیات مفاتیح نوین، ص: ۵۷۰

ائِمَّةِ الدِّينِ الْهُدَاةِ الرَّاشِدِينَ، وَالْحُجَّجِ عَلَى اَهْلِ الدُّنْيَا، فَصَلِّ عَلَيْهِ يَا

امامان دین، آن هدایت‌گران رشدیافته، و حجت بر اهل دنیا، پس ای پروردگار من بر او درود فرست
 رَبِّ أَفْضَلَ مَا صَلَّيْتَ عَلَىٰ أَحَدٍ مِنْ أَصْفِيَاءِكَ، وَحَجَّجَكَ وَأَوْلَادِ
 بهترین درودی را که بر هر یک از برگزیدگان و حجت‌هایت و فرزندان
 رُسُلِكَ، يَا اللَّهُ الْعَالَمِينَ.
 رسولانت فرستاده‌ای، ای معبود جهانیان.

صلوات بر ولی الامر المنتظر

(عجل الله تعالى فرجه الشريف):
 اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَىٰ وَليِّكَ وَابْنِ أَوْلِيَاءِكَ، الَّذِينَ فَرَضْتَ طَاعَتَهُمْ،
 خدایا بر ولی و فرزند اولیاءت درود فرست، آنان که اطاعتشان لازم
 وَأَوْجَبْتَ حَقَّهُمْ، وَأَذْهَبْتَ عَنْهُمْ الرَّجْسَ، وَطَهَّرْتَهُمْ تَطْهِيراً، اللَّهُمَّ
 و رعایت حقشان را واجب فرمودی، ناپاکی را از آنها دور ساخته و به شایستگی پاکشان نمودی، خدایا
 اثْتَصِرْ بِهِ لِدِينِكَ، وَأَنْصُرْ بِهِ أَوْلِيَاءَكَ وَأَوْلِيَاءَهُ، وَشِيعَتَهُ وَأَنْصَارَهُ، وَاجْعَلْنَا
 دینت را به وسیله او یاری کن، و اولیاءت و دوستداران و شیعیان و یاوران او را یاری کن، و ما را
 مِنْهُمْ، اللَّهُمَّ اعِذْهُ مِنْ شَرِّ كُلِّ بَاغٍ وَطَاغٍ، وَمِنْ شَرِّ جَمِيعِ خَلْقِكَ،
 در زمره آنان قرار ده، خدایا او را از شر هر ظالم و طغیان‌گر و از شر تمامی مخلوقات
 وَاحْفَظْهُ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَمِنْ خَلْفِهِ، وَعَنْ يَمِينِهِ وَعَنْ شِمَالِهِ، وَآخِرُ شَيْءٍ
 و از پیش رو و پشت سر و از سمت راست و چپ حفظ کن، و نگهدار او باش
 وَامْنَعُهُ أَنْ يُوَصَلَ إِلَيْهِ بِسُوءٍ، وَاحْفَظْ فِيهِ رَسُولَكَ وَآلَ رَسُولِكَ، وَأَظْهِرْ
 و از حوادث ناگوار بازدار، و با حفظ او آثار رسالت و خاندانش را حفظ کن، و به دست او
 بِهِ الْعَدْلَ، وَأَيِّدْهُ بِالنَّصْرِ، وَأَنْصُرْ نَاصِرِيهِ، وَأَخْذُلْ خَاذِلِيهِ، وَأَقْصِمْ بِهِ
 عدالت را ظاهر کن و با یاریش او را تأیید کن و یاورانش را یاری کن و مخالفانش را خوار گردان، و به دست او
 جَبَابِرَةَ الْكُفْرِ، وَأَقْتُلْ بِهِ الْكُفَّارَ وَالْمُنَافِقِينَ، وَجَمِيعَ الْمُلْحِدِينَ، حَيْثُ
 گردنکشان کفر را درهم شکن، و به دست او کافران و منافقان و تمامی بی‌دینان هر زمان
 كَانُوا وَابْنِ كَانُوا، مِنْ مَشَارِقِ الْأَرْضِ وَمَغَارِبِهَا، وَبَرِّهَا وَبَحْرِهَا، وَأَمْلَأْ
 و هر جا که هستند، در شرق و غرب زمین و در خشکی و دریا نابود کن، و زمین را

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۵۷۱

بِهِ الْأَرْضَ عَدْلًا، وَأَظْهِرْ بِهِ دِينَ نَبِيِّكَ عَلَيْهِ وَآلِهِ السَّلَامُ، وَاجْعَلْنِي اللَّهُمَّ
 به وسیله او از عدل پر کن، و دین پیامبرت - که بر او و خاندانش درود باد - را به دست او ظاهر کن، خدایا مرا
 مِنْ أَنْصَارِهِ وَعَاوَنِهِ، وَاتَّبَاعِهِ وَشِيعَتِهِ وَارِنِي فِي آلِ مُحَمَّدٍ مَا يَأْمُلُونَ،
 از یاران و یاوران و پیروان و شیعیانش قرار ده، و آنچه را که خاندان محمد آرزو داشتند
 وَفِي عَدُوِّهِمْ مَا يَحْذَرُونَ، اللَّهُ الْحَقُّ آمِينَ. [۶۵۲]

و در مورد دشمنانش بیم داشتند به من نشان ده، ای معبود بر حق دعایم را بپذیر.

زیارت وداع ائمه علیهم السلام:

یکی از آداب زیارت وداع کردن زائر هنگام خروج از شهر یا حرم آن بزرگواران است، آن هم به زیارتی که از جانب خود آنها رسیده است. ما در زیارت هر کدام از ائمه علیهم السلام وداع خاصی را ذکر کرده‌ایم ولی در این جا نیز زیارتی را بیان می‌داریم که در وداع هر یک از ائمه علیهم السلام می‌توان آن را خواند و آن زیارتی است که «سید بن طاووس» و «شهید اول» و دیگران آن را آورده‌اند به این صورت که هر گاه خواستی برگردی در هر یک از مشاهد مشرفه که هستی بگو:

السَّلَامُ عَلَيْكُمْ يَا أَهْلَ بَيْتِ النَّبِيِّ، وَمَعْدِنَ الرَّسَالَةِ، سَلَامٌ مُودَعٌ لَا سَيْمَ

سلام بر شما ای خاندان نبوت، و گنجینه رسالت، سلام خداحافظی کننده‌ای که نه ناراحت است
وَلَا قَالٍ، وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ عَلَيْكُمْ أَهْلَ الْبَيْتِ، أَنَّهُ حَمِيدٌ مَّجِيدٌ،

و نه دلتنگ، و رحمت و برکات خدا بر شما اهل بیت باد، زیرا که او ستوده و بزرگوار است،

سَلَامٌ وَلِيٍّ غَيْرٍ رَاغِبٍ عَنْكُمْ، وَلَا مُنْحَرِفٍ عَنْكُمْ، وَلَا مُسْتَبَدِّلٍ بِكُمْ،

سلام دوستداری که روی گردان از شما نیست و از (راه) شما منحرف نشده و کسی را جایگزین شما نساخته است

وَلَا مُؤَثِّرٍ عَلَيْكُمْ، وَلَا زَاهِدٍ فِي قُرْبِكُمْ، لَا جَعَلَهُ اللَّهُ آخِرَ الْعَهْدِ مِنْ زِيَارَتِهِ

کسی را بر شما ترجیح نداده، و از جوارتان کناره‌گیری نکرده است، خداوند این زیارت را آخرین زیارت از قبورتان

قُبُورِكُمْ، وَآتِيَانِ مَشَاهِدِكُمْ، وَالسَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ،

و حضور در بارگاهتان قرار ندهد، و سلام و رحمت و برکات خدا بر شما باد.

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۵۷۲

وَحَشْرَنِي اللَّهُ فِي زُمْرَتِكُمْ، وَأُورِدَنِي حَوْضَكُمْ، وَأَرْضَاكُمْ عَنِّي

و خداوند مرا در گروه شما محشور گردانده و بر حوض کوثرتان داخل کند، و مرا از شما خشنود گردانده

وَمَكَّنَنِي فِي دَوْلَتِكُمْ، وَأَخْيَانِي فِي رَجْعَتِكُمْ، وَمَلَكَنِي فِي أَيَّامِكُمْ،

و در حکومتان قدرتمند ساخته و در بازگشتتان زنده‌ام گرداند، و در روزگارتان قدرتمند سازد

وَشَكَرَ سَعْيِي بِكُمْ، وَعَفَّرَ ذُنُوبِي بِشَفَاعَتِكُمْ، وَأَقَالَ عَثْرَتِي بِحُبِّكُمْ،

و تلاشم را به خاطر شما بپذیرد و با شفاعتتان از گناهانم درگذرد، و به خاطر محبتتان لغزشم را نادیده گیرد

وَأَعْلَى كَعْبِي بِمُؤَالَاتِكُمْ، وَشَرَّفَنِي بِطَاعَتِكُمْ، وَأَعَزَّنِي بِهُدْيِكُمْ،

و به واسطه دوستیتان جایگاهم را بالا برد و با اطاعتتان شرافت بخشید، و با هدایتان عزیزم گرداند

وَجَعَلَنِي مِمَّنْ يَنْقَلِبُ مُفْلِحًا مُنْجِحًا، سَالِمًا غَانِمًا، مُعَافَاً غَنِيًّا، فَائِزًا

و مرا رستگار و پیروز و سالم و موفق، تندرست و بی‌نیاز و دست یافته

بِرِضْوَانِ اللَّهِ وَفَضْلِهِ وَكَفَايَتِهِ، بِأَفْضَلِ مَا يَنْقَلِبُ بِهِ أَحَدٌ مِنْ زُورَارِكُمْ،

به خشنودی خدا و لطف و کفایتش باز گرداند، به بهترین وضعی که هر یک از زیارت کنندگان

وَمَوَالِيكُمْ وَمُحِبِّبِكُمْ وَشَيْعَتِكُمْ، وَرَزَقَنِي اللَّهُ الْعَوْدَ ثُمَّ الْعَوْدَ ثُمَّ الْعَوْدَ مَا

و دوستداران و علاقمندان و شیعیانان باز می‌گرداند و خداوند بازگشت مکرر را مادامی که پروردگرم زنده‌ام

إِبْقَانِي رَبِّي بِنِيَّتِهِ صَادِقَةٍ، وَآيْمَانٍ وَتَقْوَى وَأَخْبَاتٍ، وَرِزْقٍ وَاسِعٍ حَلَالٍ

بدارد روزیم گرداند با یتیمی صادق و ایمان و پرهیزکاری و خضوع و روزی وسیع و حلال
 طَيِّبٍ، اللَّهُمَّ لَا تَجْعَلْهُ آخِرَ الْعَهْدِ مِنْ زِيَارَتِهِمْ وَذَكَرِهِمْ، وَالصَّلَاةِ
 و پاکیزه، خدایا این زیارت را آخرین زیارت از آنان و یاد و درود
 عَلَيْهِمْ، وَ أَوْجِبْ لِي الْمَغْفِرَةَ وَالرَّحْمَةَ، وَالْخَيْرَ وَ الْبَرَكَهَ، وَ الْمَوْزَرَ
 بر ایشان قرار مده، و آمرزش و رحمت و خیر و برکت و رستگاری
 وَالْإِيمَانَ، وَ حَسَنَ الْإِجَابَةِ، كَمَا أَوْجِبَتْ لِأَوْلِيَائِكَ الْعَارِفِينَ بِحَقِّهِمْ،
 و ایمان و اجابت نیکو را بر من واجب گردان، آن گونه که واجب فرموده‌ای برای دوستدارانت که آشنای به حق آنان بوده
 الْمُؤَجِّبِينَ طَاعَتَهُمْ، وَ الرَّاعِبِينَ فِي زِيَارَتِهِمْ، الْمُتَقَرِّبِينَ إِلَيْكَ وَ إِلَيْهِمْ،
 و اطاعتشان را لازم دانسته و به زیارتشان مشتاقند و به تو و آنان تقرب می‌جویند
 يَا بِي أَنْتُمْ وَ أُمَّي وَ نَفْسِي وَ مَالِي وَ أَهْلِي اجْعَلُونِي مِنْ هَمِّكُمْ،
 پدر و مادر و جان و مال و خانواده‌ام فدای شما باد، مرا از غمخوارانتان
 کلیات مفاتیح نوین، ص: ۵۷۳

وَ صَيِّرُونِي فِي حَزْبِكُمْ، وَ ادْخِلُونِي فِي شَفَاعَتِكُمْ، وَ ادْكَرُونِي عِنْدَ
 و از گروهتان قرار دهید، و در شفاعتتان داخل گردانید، و مرا در نزد
 رَبِّكُمْ، اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ، وَ ابْلُغْ أَرْوَاحَهُمْ وَ اجْسَادَهُمْ
 پروردگارتان یاد کنید، خدایا بر محمد و خاندان پاکش درود فرست و به روح و جسم آنان
 عَنِّي تَحِيَّةً كَثِيرَةً وَ سَلَامًا، وَ السَّلَامَ عَلَيْكُمْ وَ رَحْمَةً اللَّهُ وَ بَرَكَاتُهُ. [۶۵۳]
 درود و سلام فراوان مرا برسان و سلام و رحمت و برکات خدا بر شما باد.
 کلیات مفاتیح نوین، ص: ۵۷۴

فصل دوازدهم: زیارت انبیای عظام و امامزادگان و قبور مؤمنین

اشاره

این فصل مشتمل بر چهار بخش است:

بخش اول: زیارت پیامبران

فضیلت زیارت و محل قبور:

چنان که از آیه

«لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِنْ رُسُلِهِ» [۶۵۴]

(یعنی ما به همه پیامبران ایمان داریم و بین آنان فرقی نمی‌گذاریم) به دست می‌آید، تکریم و تعظیم همه پیامبران الهی امری لازم و
 زیارت قبور آنها مسأله‌ای پسندیده و نیکو و مورد تصریح علماست.

شمار انبیا گرچه بسیار است ولی قبور شناخته شده آنان بسیار محدود می‌باشد، و عبارت است از: قبور حضرات آدم و نوح علیهما

السلام در مرقد امیرمؤمنان علیه السلام، قبر حضرت ابراهیم علیه السلام در شهر الخلیل که در نزدیکی بیت المقدس است، و در جوار آن، قبر همسر مکرمه‌اش جناب ساره و قبور سه فرزند و فرزندزاده‌اش اسحق و یعقوب و یوسف علیهم السلام قرار دارد، و قبور حضرت اسماعیل و مادرش هاجر علیهما السلام در حجر اسماعیل در کنار کعبه، و قبور بسیاری از انبیای دیگر در حجر اسماعیل و مابین رکن و مقام، یا مابین رکن یمانی و حجرالأسود (چنان که از امام باقر علیه السلام نقل شده که مابین رکن و مقام مملو از قبور پیامبران است [۶۵۵] و از امام صادق علیه السلام نیز نقل شده، مابین رکن یمانی و حجرالأسود هفتاد پیامبر مدفونند) [۶۵۶] و قبور جمعی از پیامبران دیگر، مانند حضرت داوود و حضرت سلیمان علیهما السلام در بیت المقدس (چنان که نزد اهالی آنجا معروف است) و قبر زکریا علیه السلام در حلب؛ و جناب یونس علیه السلام در کوفه نزدیک شطّ فرات بقعه و قبه‌ای مشهور دارد، و قبر حضرت هود و صالح علیهما السلام در نجف اشرف مشهور است، و مرقد حضرت ذالکفل علیه السلام در کنار شطّ فرات در نزدیکی کوفه به فاصله چند فرسخ معروف می‌باشد و قبر جرجیس پیامبر علیه السلام در موصل؛ و در بیرون این شهر قبر شیث (هبة‌الله) فرزند آدم علیهما السلام واقع شده است، در شوش (خوزستان) قبر دانیال پیامبر علیه السلام و در مسجد برائا در بغداد قبر جناب یوشع علیه السلام، شهرت دارد (سلام و صلوات خداوند بر همه آن بزرگواران).

کیفیت زیارت پیامبران:

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۵۷۵

«سید بن طاووس» در «مصباح الزائر»، [۶۵۷] و بعضی دیگر از بزرگان در کتب خود در آداب ورود به شهر کوفه، برای زیارت قبر حضرت یونس علیه السلام اولین زیارت جامعه از زیارات پنجگانه جامعه (که ذکرش صفحه ۵۳۶ گذشت) را ذکر کرده‌اند، و بعید نیست برای زیارت سایر پیامبران هم بتوان از آن استفاده کرد.

بخش دوم: زیارت امامزادگان

فضیلت زیارت امامزادگان:

شکی نیست که یکی از مکان‌های کسب فیض و نزول رحمت الهی، قبور امامزادگان والا-مقام است، قبوری که علمای اعلام به استحباب زیارات آن، تصریح کرده‌اند، و بحمدالله در بسیاری از مناطق شیعه‌نشین قبورشان شناخته شده است و مورد توجه همگان می‌باشد و مردم از این طریق می‌توانند به خدا نزدیک شوند. پس بر مؤمنان و شیفتگان خاندان عصمت است که قبور این بزرگ‌زادگان والامقام را زیارت کنند، کسانی که به جهت حاکمیت فشار و اختناق اموی و عباسی بر دو کشور حجاز و عراق (که عرصه را بر عموم شیعه، خصوصاً سادات و ذراری رسول گرامی اسلام صلی الله علیه و آله تنگ کرده و انواع ناامنی و خطرهای جانی و سایر مشکلات را برای آنان به وجود آورده بودند) بر اساس

«أَلَمْ تَكُنْ أَرْضُ اللَّهِ وَسِعَةً فَتُهَاجِرُوا فِيهَا» [۶۵۸]

هجرت از دیار خویش را برمی‌گزیدند و از زادگاه خود و از آن محیطهای پرخفقان به مکان‌های ظاهراً امن و شهرها و روستاهای شیعه‌نشین، پناه می‌آوردند و آنها مقدمشان را گرامی می‌داشتند، هر چند عده‌ای از آنان سرانجام به توسط مأموران خشن و مزدور آن ظالمان و جباران به شهادت می‌رسیدند. [۶۵۹]

کیفیت زیارت امامزادگان:

برای کیفیت زیارت امامزادگان (غیر از حضرت ابوالفضل و حضرت علی اکبر علیهما السلام که گذشت و حضرت معصومه علیها السلام که در ذیل خواهد آمد) روایت خاصی نقل نشده است، لذا مرحوم «علامه مجلسی» می‌گوید:

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۵۷۶

می‌توان آنان را با آنچه که سایر مؤمنان با آن زیارت می‌شوند (و ذکر آن خواهد آمد) زیارت کرد و هم می‌توان به آنچه از فضل و فضیلتشان بر زبان جاری می‌شود آنان را مخاطب قرار داد و به ایشان و اجداد طاهری‌شان (صلوات فرستاد و) توسل جست و طلب شفاعت کرد. [۶۶۰] یادآوری: آنچه را در بیان «علامه مجلسی» آمده می‌توان به سه طریق انجام داد:

الف) پس از طلب مغفرت و علو درجه برای امامزاده‌ای که به زیارتش تشرف یافته‌ایم و قرائت فاتحه می‌توان خدا را به شأن و مقام او قسم داد و حوایج خویش را طلب کرد.

ب) پس از طلب مغفرت و علو درجه، می‌توان اولین امام معصومی که پدر یا جد آن امام زاده است را مخاطب قرار داد و پس از عرض سلام و ارادت و یا خواندن زیارتی از زیارت‌های جامعه، او را به این فرزند صاحب قبر، قسم داد و طلب شفاعت در پیشگاه خداوند نمود. (ج) نخست فاتحه بخوانند و سپس دو رکعت نماز بجا آورند و ثواب آن را هدیه به آن امامزاده کنند و بعد از آن دعا نمایند.

فضیلت زیارت حضرت معصومه علیها السلام:

سیده جلیله، حضرت فاطمه علیها السلام دختر موسی بن جعفر علیهما السلام که به حضرت «معصومه» شهرت یافته و قبر شریفش در شهر مقدس قم معروف و مشهور است، روشنی چشم اهل قم و پناهگاه عامه مردم است.

در هر سال میلیون‌ها نفر از شهرها و کشورهای دور و نزدیک، رنج سفر بر خود هموار می‌کنند تا از فیض زیارت آن کریمه اهل بیت علیها السلام بهره‌مند گردند.

فضیلت و جلالت آن حضرت بسیار است و روایات زیر گواه بر آن است:

۱- «شیخ صدوق» و «ابن قولویه» (به سند معتبر) از سعد بن سعد روایت کرده‌اند که درباره فاطمه دختر موسی بن جعفر علیهم السلام، از امام علی بن موسی الرضا علیهما السلام سؤال نمود، جواب فرمودند: «هر کس او را زیارت کند بهشت برای او خواهد بود!». [۶۶۱] ۲- از امام جواد علیه السلام روایت شده: «هر کس عمه‌ام را در قم زیارت کند بهشت برای او خواهد بود». [۶۶۲] ۳- حسین بن محمد قمی در کتاب «تاریخ قم» از امام صادق علیه السلام نقل می‌کند که فرمود: «برای خداوند حرمی است و آن مکه است، و برای رسولش حرمی است و آن مدینه است، و برای امیرمؤمنان حرمی است و آن کوفه است، و برای ما (اهل بیت) حرمی است و آن قم است، و به زودی در قم بانویی از فرزندان من

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۵۷۷

که «فاطمه» نام دارد مدفون می‌شود؛ هر کس او را زیارت کند بهشت بر او واجب می‌شود. راوی می‌گوید:

این بیان در حالی بود که هنوز مادر موسی بن جعفر علیهما السلام به آن حضرت (یعنی موسی بن جعفر که پدر حضرت معصومه است) باردار نشده بود. [۶۶۳] البته عارف به حق آن بزرگوار بودن شرط است، همان‌گونه که در بعضی از روایات آمده است. [۶۶۴]

کیفیت زیارت حضرت معصومه علیها السلام:

«عَلَّامَه مَجْلِسِي» رحمه الله می‌گوید: در بعضی از کتب زیارات آمده است: حضرت رضا علیه السلام به یکی از یارانش به نام «سعد اشعری» فرمود: نزد شما (اهل قم) قبری از ما هست، سعد می‌گوید: عرض کردم: فدایت شوم قبر فاطمه دختر امام موسی علیه السلام را می‌فرمایید؟ فرمود: آری! »

مَنْ زَارَهَا عَارِفًا يَحَقُّهَا فَلَهُ الْجَنَّةُ

؛ هر کس با معرفت او را زیارت کند بهشت برای اوست» هنگامی که نزد قبر آن بانو رسیدی بالای سر، رو به قبله بایست و ۳۴ مرتبه الله اکبر و ۳۳ مرتبه سبحان الله و ۳۳ مرتبه الحمد لله بگو سپس این زیارت را بخوان:

السَّلَامُ عَلَى آدَمَ صَفْوَةَ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَى نُوحِ نَبِيِّ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَى إِبْرَاهِيمَ
سلام بر آدم برگزیده خدا، سلام بر نوح پیامبر خدا، سلام بر ابراهیم
خَلِيلِ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَى مُوسَى كَلِيمِ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَى عِيسَى رُوحِ اللَّهِ،
خلیل خدا، سلام بر موسی هم صحبت خدا، سلام بر عیسی روح خدا
السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا خَيْرَ خَلْقِ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ
سلام بر تو ای رسول خدا، سلام بر تو ای بهترین مخلوقات خدا، سلام بر تو
يَا صَفِيَّ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا مُحَمَّدَ بْنَ عَبْدِ اللَّهِ خَاتَمَ النَّبِيِّينَ، السَّلَامُ
ای برگزیده خدا، سلام بر تو ای محمد بن عبدالله آخرین پیامبران، سلام
عَلَيْكَ يَا امِيرَ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيَّ بْنَ أَبِي طَالِبٍ، وَصِيَّ رَسُولِ اللَّهِ، السَّلَامُ
بر تو ای امیر مؤمنان علی بن ابی طالب، جانشین رسول خدا، سلام
عَلَيْكَ يَا فَاطِمَةَ سَيِّدَةَ نِسَاءِ الْعَالَمِينَ، السَّلَامُ عَلَيْكُمَا يَا سِبْطِي نَبِيَّ
بر تو ای فاطمه سرور بانوان جهانیان، سلام بر شما نوه‌های پیامبر
کلیات مفاتیح نوین، ص: ۵۷۸

الرَّحْمَةَ، وَسَيِّدِي شَبَابِ أَهْلِ الْجَنَّةِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا عَلِيَّ بْنَ الْحُسَيْنِ
رحمت، و سروران جوانان اهل بهشت، سلام بر تو ای علی بن حسین
سَيِّدِ الْعَابِدِينَ، وَقُرَّةِ عَيْنِ النَّاطِرِينَ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا مُحَمَّدَ بْنَ عَلِيَّ بَاقِرِ
سرور عابدان، و روشنی چشم بینندگان، سلام بر تو ای محمد بن علی شکافنده
الْعِلْمِ بَعْدَ النَّبِيِّ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا جَعْفَرَ بْنَ مُحَمَّدٍ الصَّادِقَ الْبَارَّ الْأَمِينَ،
علم بعد از پیامبر، سلام بر تو ای جعفر بن محمد راست گفتار نیکوکار و امانتدار
السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا مُوسَى بْنَ جَعْفَرَ الطَّاهِرِ الطُّهْرَ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا عَلِيَّ بْنَ
سلام بر تو ای موسی بن جعفر پاک و پاکیزه، سلام بر تو ای علی بن
مُوسَى الرِّضَا الْمُرْتَضَى السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا مُحَمَّدَ بْنَ عَلِيٍّ النَّقِيِّ، السَّلَامُ
موسی خشنود و پسندیده، سلام بر تو ای محمد بن علی پرهیزکار، سلام
عَلَيْكَ يَا عَلِيَّ بْنَ مُحَمَّدٍ النَّقِيِّ النَّاصِحِ الْأَمِينِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا حَسَنَ
بر تو ای علی بن محمد پاک و خیرخواه و امانتدار، سلام بر تو ای حسن
بْنَ عَلِيٍّ، السَّلَامُ عَلَى الْوَصِيِّ مِنْ بَعْدِهِ، اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى نُورِكَ
بن علی، سلام بر جانشین بعد از او، خدایا درود فرست بر نور

وَسِرَاجِكَ، وَوَلِيِّ وَوَلِيِّكَ، وَوَصِيِّ وَوَصِيِّكَ، وَوَحِجَّتِكَ عَلَى خَلْقِكَ، السَّلَامُ
و چراغ (هدایت) و دوستدار ولایت و جانشین وصیت و حجت بر مخلوقات، سلام
عَلَيْكَ يَا بِنْتَ رَسُولِ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا بِنْتَ فَاطِمَةَ وَخَدِيجَةَ، السَّلَامُ
بر تو ای دختر رسول خدا، سلام بر تو ای دختر فاطمه و خدیجه، سلام
عَلَيْكَ يَا بِنْتَ امِيرِ الْمُؤْمِنِينَ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا بِنْتَ الْحَسَنِ وَالْحُسَيْنِ،
بر تو ای دختر امیر مؤمنان، سلام بر تو ای دختر حسن و حسین
السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا بِنْتَ وَلِيِّ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا اخْتَ وَلِيِّ اللَّهِ، السَّلَامُ
سلام بر تو ای دختر ولی خدا، سلام بر تو ای خواهر ولی خدا، سلام
عَلَيْكَ يَا عَمَّةَ وَلِيِّ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا بِنْتَ مُوسَى بْنِ جَعْفَرٍ وَرَحْمَةَ اللَّهِ
بر تو ای عمه ولی خدا، سلام بر تو ای دختر موسی بن جعفر و رحمت
وَبَرَكَاتِهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ عَزَّفَ اللَّهُ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ فِي الْجَنَّةِ، وَحَشَرْنَا فِي
و برکات خدا بر تو باد، سلام بر تو، خدا ما را با شما در بهشت در کنار هم قرار دهد، و در گروه شما محشور

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۵۷۹

زُمرَّتِكُمْ، وَأَوْرَدْنَا حَوْضَ نَبِيِّكُمْ، وَسَقَانَا بِكَاسِ جَدِّكُمْ مِنْ يَدِ عَلِيِّ بْنِ
گرداند، و بر حوض (کوثر) پیامبرتان وارد کند، و با جام جدتان از دستان علی بن
ابیطالب صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ، اسْتَلَّ اللَّهُ أَنْ يُرِينَا فِيكُمْ الشُّرُورَ وَالْفَرْجَ،
ابی طالب سیراب گرداند، درود خدا بر شما باد، از خدا می‌خواهم که خشنودی و گشایش کارم را به وسیله شما به من نشان دهد
وَأَنْ يَجْمَعَنَا وَإِيَّاكُمْ فِي زُمرَّةِ جَدِّكُمْ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ، وَأَنْ لَا
و ما را با شما در گروه جدتان محمد- که درود خدا بر او و خاندان پاکش باد- گرد هم آورد، و
يَسْلُبَنَا مَعْرِفَتَكُمْ، أَنَّهُ وَلِيُّ قَدِيرٍ، اتَّقَرَّبَ إِلَى اللَّهِ بِحُبِّكُمْ، وَالْبَرَّاتِ مِنْ
معرفت و شناخت شما را از من نگیرد، چرا که او سرپرستی تواناست، به خدا تقرب می‌جویم به واسطه محبت شما و بیزاری از
اعْدَانِكُمْ، وَالتَّسْلِيمِ إِلَى اللَّهِ رَاضِيًا بِهِ غَيْرَ مُنْكَرٍ وَلَا مُسْتَكْبِرٍ، وَ عَلَى
دشمنانتان و تسلیم بودن در برابر فرمان خدا، با خشنودی به آن، بدون انکار و تکبر، و با
يَقِينٍ مَا اتَى بِهِ مُحَمَّدٌ وَبِهِ رَاضٍ، نَطْلُبُ بِذَلِكَ وَجْهَكَ يَا سَيِّدِي اللَّهُمَّ
یقین به آنچه محمد آورده و به آن خشنودم، و با آن توجهت را می‌طلبم ای سرورم، خدایا
وَرِضَاكَ وَالْدَارَ الْآخِرَةَ، يَا فَاطِمَةُ اشْفَعِي لِي فِي الْجَنَّةِ، فَإِنَّ لَكَ عِنْدَ اللَّهِ
رضایت تو و نجات در سرای آخرت را نیز از تو می‌خواهم، ای فاطمه مرا در بهشت شفاعت کن چرا که در پیشگاه خدا دارای
شَانًا مِنَ الشَّانِ، اللَّهُمَّ انِّي اسْتَلُكَ أَنْ تَخْتِمَ لِي بِالسَّعَادَةِ، فَلَا تَسْلُبْ مِنِّي
جایگاه با عظمت هستی، خدایا از تو می‌خواهم که مرا عاقبت به خیر گردانی، پس ایمانی که دارم
مَا أَنَا فِيهِ، وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ، اللَّهُمَّ اسْتَجِبْ لَنَا،
از من نگیر و توان و نیرویی جز برای خداوند بلندمرتبه و با عظمت نیست، خدایا دعایمان را اجابت کن
وَتَقَبَّلْهُ بِكَرَمِكَ وَعِزَّتِكَ، وَبِرَحْمَتِكَ وَعَافِيَتِكَ، وَصَلَّى اللَّهُ عَلَى مُحَمَّدٍ
و به لطف و بزرگواری و رحمت و توانمندیت از ما بپذیر و بر محمد

وَأَلِهِ اجْمَعِينَ، وَسَلَّم تَسْلِيمًا يَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ. [۶۶۵]

و تمامی خاندانش درود و سلام فراوان فرست ای مهربان‌ترین مهربانان.

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۵۸۰

فضیلت زیارت حضرت عبدالعظیم حسنی علیه السلام:

نسب شریف او با چند واسطه به امام حسن مجتبی علیه السلام منتهی می‌شود. قبر شریف او در شهر ری معلوم و مشهور و پناهگاه خاص و عام است. علو مقام و جلالت شأن آن حضرت بر کسی پوشیده نیست، چرا که آن جناب علاوه بر آن که از سادات و دودمان والامقام حضرت خاتم النبیین است، از محدثین کبیر و علمای بزرگ و اهل زهد و عبادت و صاحب ورع و تقوا می‌باشد. او از اصحاب امام جواد و امام هادی علیهما السلام بود و نهایت توکل و ارادت را به آن دو بزرگوار داشت، از آنان روایات بسیاری را نقل کرده است. دو کتاب «حُطَب امیر المؤمنین» و «کتاب یوم و لیلۀ» تألیف اوست. او کسی است که دین خودش را بر امام زمانش حضرت هادی علیه السلام عرضه کرد و آن حضرت تصدیقش نمود و فرمود:

«يَا اَبَا الْقَاسِمِ! هَذَا وَاللَّهِ دِينُ اللَّهِ الَّذِي اَرْتَضَاهُ لِعِبَادِهِ، فَاتَّبِعْ عَلَيْهِ، تَبَتَّكَ اللَّهُ بِالْقَوْلِ الثَّابِتِ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ

؛ ای ابوالقاسم، به خدا سوگند این (عقاید و کلمات تو) همان دینی است که خداوند برای بندگانش پسندیده است؛ بر همین عقیده پایدار باش! خداوند تو را به گفتار و اعتقاد ثابت در دنیا و آخرت استوار نگه دارد». [۶۶۶] نیز صاحب بن عبّاد در وصف علم آن بزرگوار چنین می‌گوید: «ابوتراب رویانی» مرا روایت کرده که گفت: از ابوحمّاد رازی شنیدم که می‌گفت: در «سرّ من رأی بر حضرت امام هادی علیه السلام وارد شدم و تعدادی از مسائل حلال و حرام را از آن حضرت پرسیدم و جواب گرفتم، هنگام وداع به من فرمود: ای حمّاد! هرگاه چیزی از امور دینی‌ات بر تو مشکل شد در ناحیه خود در شهر ری از عبدالعظیم پسر عبدالله حسنی سؤال کن و سلام مرا به او برسان. [۶۶۷] در اهمّیت زیارت آن حضرت همین بس که «ابن قولویه»، در «کامل الزیارات» از یکی از اهالی شهر ری نقل می‌کند که گفت: بر امام هادی علیه السلام وارد شدم، فرمود: کجا بودی؟ عرض کردم: به زیارت حضرت حسین بن علی علیه السلام (در کربلا)، رفته بودم فرمود: «آگاه باش اگر قبر عبدالعظیم که در شهر شماس است را زیارت می‌کردی، مثل کسی بودی که امام حسین علیه السلام را زیارت کرده باشد». [۶۶۸]

کیفیت زیارت حضرت عبدالعظیم حسنی علیه السلام:

مرحوم محدّث قمی (ره) می‌نویسد: علما برای حضرت عبدالعظیم علیه السلام زیارتی نقل نکرده‌اند فقط «فخرالمحقّقین آقا جمال‌الدین» در کتاب «مزار» خود نوشته: زیارت آن حضرت به این نحو مناسب است:

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۵۸۱

السَّلَامُ عَلَى آدَمَ صَفْوَةَ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَى نُوحٍ نَبِيِّ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَى

سلام بر آدم برگزیده خدا، سلام بر نوح پیامبر خدا، سلام بر

ابراهیم خلیل‌الله، السَّلَامُ عَلَى مُوسَى كَلِيمِ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَى عِيسَى

ابراهیم خلیل خدا، سلام بر موسی هم صحبت خدا، سلام بر عیسی

رُوحِ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا خَيْرَ خَلْقِ اللَّهِ،

روح خدا، سلام بر تو ای رسول خدا، سلام بر تو ای بهترین مخلوقات خدا
 السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا صَفِيَّ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا مُحَمَّدَ بْنَ عَبْدِ اللَّهِ خَاتَمَ
 سلام بر تو ای برگزیده خدا، سلام بر تو ای محمد بن عبدالله آخرین
 النَّبِيِّينَ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا امِيرَ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيَّ بْنَ ابيطَالِبٍ، وَصِيَّ
 پیامبران، سلام بر تو ای امیر مؤمنان، علی بن ابی طالب، جانشین
 رَسُولِ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا فَاطِمَةَ سَيِّدَةَ نِسَاءِ الْعَالَمِينَ، السَّلَامُ عَلَيْكُمَا
 رسول خدا، سلام بر تو ای فاطمه سرور بانوان جهانیان، سلام بر شما
 يَا سِبْطِي الرَّحْمَةَ، وَسَيِّدِي شَبَابِ اَهْلِ الْجَنَّةِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا عَلِيَّ بْنَ
 نوه‌های پیامبر رحمت، و سروران جوانان اهل بهشت، سلام بر تو ای علی بن
 الْحُسَيْنِ سَيِّدِ الْعَابِدِينَ، وَقُرَّةِ عَيْنِ النَّاطِرِينَ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا مُحَمَّدَ بْنَ
 حسین سرور عابدان، و روشنی چشم بینندگان، سلام بر تو ای محمد بن
 عَلِيٍّ باقرِ الْعِلْمِ بَعْدَ النَّبِيِّ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا جَعْفَرَ بْنَ مُحَمَّدٍ الصَّادِقِ
 علی شکافنده علم بعد از پیامبر، سلام بر تو ای جعفر بن محمد راست گفتار
 الْبَارِءِ الْأَمِينِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا مُوسَى بْنَ جَعْفَرِ الطَّاهِرِ الطُّهَرِ، السَّلَامُ
 نیکوکار و امانتدار، سلام بر تو ای موسی بن جعفر پاک و پاکیزه، سلام
 عَلَيْكَ يَا عَلِيَّ بْنَ مُوسَى الرِّضَا الْمُرْتَضَى السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا مُحَمَّدَ بْنَ
 بر تو ای علی بن موسی، خشنود و پسندیده، سلام بر تو ای محمد بن
 عَلِيٍّ التَّقِيِّ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا عَلِيَّ بْنَ مُحَمَّدٍ النَّقِيِّ النَّاصِحِ الْأَمِينِ،
 علی پرهیزکار، سلام بر تو ای علی بن محمد پاک و خیرخواه و امانتدار
 السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا حَسَنَ بْنَ عَلِيٍّ، السَّلَامُ عَلَى الْوَصِيِّ مِنْ بَعْدِهِ، اللَّهُمَّ
 سلام بر تو ای حسن بن علی، سلام بر جانشین بعد از او، خدایا

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۵۸۲

صَلِّ عَلَى نُورِكَ وَسِرَاجِكَ، وَوَلِيِّ وَوَلِيِّكَ، وَوَصِيِّ وَوَصِيِّكَ، وَحُجَّتِكَ
 درود فرست بر نور و چراغ (هدایت) و دوستدار ولایت و جانشین وصیت و حجت
 عَلَى خَلْقِكَ، السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا السَّيِّدُ الزَّكِيُّ، وَالطَّاهِرُ الصَّفِيُّ، السَّلَامُ
 بر مخلوقات، سلام بر تو ای آقای پاک، پاکیزه و خالص، سلام
 عَلَيْكَ يَا بْنَ السَّادَةِ الْأَطْهَارِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا بْنَ الْمُصْطَفَيْنِ الْأَخْيَارِ،
 بر تو ای فرزند سروران پاکیزه، سلام بر تو ای فرزند بهترین برگزیدگان
 السَّلَامُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ، وَعَلَى ذُرِّيَّتِهِ رَسُولِ اللَّهِ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ،
 سلام بر رسول خدا، و بر نسل رسول خدا و رحمت و برکات خدا بر او باد
 السَّلَامُ عَلَى الْعَبْدِ الصَّالِحِ، الْمُطِيعِ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ، وَلِرَسُولِهِ وَلِأَمِيرِ
 سلام بر بنده شایسته، و فرمانبردار پروردگار جهانیان، و رسول خدا و امیر
 الْمُؤْمِنِينَ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا اَبَا الْقَاسِمِ ابْنَ السَّبْطِ الْمُتَّجِبِ الْمُجْتَبَى

مؤمنان، سلام بر تو ای ابالقاسم فرزند نوه برگزیده (پیامبر) امام مجتبی
السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا مَنْ بَزِيَارَتِهِ ثَوَابُ زِيَارَةِ سَيِّدِ الشُّهَدَاءِ يُزْتَجَى السَّلَامُ
سلام بر تو ای که با زیارتت امید ثواب زیارت سیدالشهدا می‌رود، سلام
عَلَيْكَ عَرَفَ اللَّهُ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ فِي الْجَنَّةِ، وَحَشَرْنَا فِي زُمْرَتِكُمْ، وَأَوْرَدْنَا

کلیات مفاتیح نوین؛ ص ۵۸۲

بر تو، خداوند ما را با شما در بهشت در کنار هم قرار دهد و در گروه شما محشور گرداند، و بر حوض (کوثر)
حَوْضِ نَبِيِّكُمْ، وَسَقَانَا بِكَاسِ جَدِّكُمْ مِنْ يَدِ عَلِيِّ بْنِ أَبِيطَالِبٍ صَلَوَاتُ
پیامبرتان وارد کند و با جام جدتان از دستان علی بن ابی‌طالب سیراب گرداند، درود
اللَّهُ عَلَيْكُمْ، اسْتَلُّ اللَّهُ أَنْ يُرِينَا فِيكُمْ السُّرُورَ وَالْفَرَجَ، وَأَنْ يَجْمَعَنَا وَإِيَّاكُمْ
خدا بر شما باد، از خدا می‌خواهم که خشنودی و گشایش کارم را به وسیله شما به من نشان دهد و ما را با شما در
فی زُمْرَةِ جَدِّكُمْ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ، وَأَنْ لَا يَسْلُبْنَا مَعْرِفَتَكُمْ، أَنَّهُ
گروه جدتان محمد- که درود خدا بر او و خاندان پاکش باد- گرد هم آورد و معرفت و شناخت شما را از من نگیرد
وَلِيِّ قَدِيرٍ، اتَّقَرَّبُ إِلَى اللَّهِ بِحُبِّكُمْ، وَالْبِرَاءَةِ مِنْ أَعْدَائِكُمْ، وَالتَّسْلِيمِ إِلَى
چرا که او سرپرستی تواناست، به خدا تقرب می‌جویم به واسطه محبت شما و بیزاری از دشمنانتان و تسلیم بودن
اللَّهُ رَاضِيًا بِهِ غَيْرِ مُنْكَرٍ وَلَا مُسْتَكْبِرٍ، وَعَلَى يَقِينٍ مَا تَنِي بِهِ مُحَمَّدٌ نَطْلُبُ
در برابر فرمان خدا با خشنودی به آن بدون انکار و تکبر و با یقین به آنچه محمد آورده و با آن

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۵۸۳

بذَلِكَ وَجْهَكَ يَا سَيِّدِي اللَّهُمَّ وَرِضَاكَ وَالذَّارَ الْآخِرَةَ، يَا سَيِّدِي وَأَيْنَ
توجهت را می‌طلبم ای سرورم، خدایا رضایت تو و نجات در سرای آخرت را نیز از تو می‌خواهم، ای سرورم و فرزند
سَيِّدِي اشْفَعْ لِي فِي الْجَنَّةِ، فَإِنَّ لَكَ عِنْدَ اللَّهِ شَأْنًا مِنَ الشَّانِ، اللَّهُمَّ أَنِّي
سرورم، مرا در بهشت شفاعت کن، چرا که در پیشگاه خدا دارای جایگاه با عظمت هستی خدایا از تو
اسْتَلُّكَ أَنْ تَخْتِمَ لِي بِالسَّعَادَةِ، فَلَا تَسْلُبْ مِنِّي مَا أَنَا فِيهِ، وَلَا حَوْلَ وَلَا
می‌خواهم که مرا عاقبت به خیر گردانی، پس ایمانی که دارم از من نگیر و توان و نیرویی
قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ، اللَّهُمَّ اسْتَجِبْ لَنَا، وَتَقَبَّلْ بِكَرَمِكَ وَعِزَّتِكَ،
جز برای خداوند بلند مرتبه و با عظمت نیست، خدایا دعایمان را اجابت کن و به لطف و بزرگواری
وَبِرَحْمَتِكَ وَعَافِيَتِكَ، وَصَلَّى اللَّهُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ أَجْمَعِينَ، وَسَلَّمْ
و رحمت و توانمندیت از ما بپذیر، و بر محمد و تمامی خاندانش درود و سلام فراوان
تَسْلِيمًا يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ.

بفرست ای مهربان‌ترین مهربانان.

در ادامه می‌نویسد: همین زیارت را برای امام‌زاده حمزه پسر امام موسی علیه السلام (که مزار او نزدیک حضرت عبدالعظیم است)
نیز می‌توان خواند (البته با حذف جمله «السلام عليك يا ابالقاسم» و جمله بعد از آن).

یادآوری: در صحن امام‌زاده حمزه، قبر شیخ جلیل و مفسر کبیر، ابوالفتح رازی حسین بن علی خزاعی رحمه الله صاحب تفسیر

معروف ابوالفتح، واقع شده و نیز در شهر ری قبر جناب شیخ صدوق رئیس‌المحدثین، معروف به «ابن بابویه» قرار گرفته، که لازم است از زیارت این دو قبر شریف نیز غفلت نشود.

بخش سوم: زیارت قبور مؤمنان

فضیلت زیارت قبور مؤمنان:

۱- در «کامل الزیارات» از موسی بن جعفر علیهما السلام روایت شده است که فرمود: هر کس قادر بر زیارت ما نباشد صالحان از دوستان و موالیان ما را از زیارت کند تا ثواب زیارت ما برای او نوشته شود و کسی که قادر بر صله و نیکی به ما نباشد به صالحان از موالیان ما نیکی کند تا ثواب نیکی به ما برایش نوشته شود. [۶۶۹]

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۵۸۴

۲- از یکی از یاران امام رضا علیه السلام (محمد بن احمد بن یحیی اشعری) روایت شده که آن حضرت فرمود: هر کس نزد قبر برادر مؤمن خود برود و دست بر روی قبر بگذارد و هفت مرتبه سوره «انا انزلناه» بخواند در روز «فزع اکبر» (روز قیامت که روز ترس بزرگ است) ایمن خواهد بود. [۶۷۰] ظاهر بعضی از روایات این است که همین ثواب برای صاحب قبر نیز خواهد بود. [۶۷۱] ۳- از روایاتی که در بحث «کیفیت زیارت قبور مؤمنان» خواهد آمد، به دست می‌آید که با خواندن بعضی از اذکار، گناهان بسیاری از زائر و پدر و مادرش بخشوده می‌شود و نیز استفاده می‌شود که عذاب روز قیامت از انسان دور می‌گردد. [۶۷۲] ۴- از بعضی از روایات به دست می‌آید که انسان با رفتن به زیارت قبر والدین خود می‌تواند بعضی از کمبودها را که از جهت عدم رعایت حقوق آنها در زمان حیاتشان از او حاصل شده جبران کند [۶۷۳] و حتی به حوایجش برسد به این صورت که اول برای والدین استغفار کند و سپس حاجتش را از خداوند بطلبد. [۶۷۴]

آداب، زمان و کیفیت زیارت قبور مؤمنان:

۱- زائر رو به قبله قرار می‌گیرد و دست روی قبر می‌گذارد چنان که از دو روایت عبدالرحمن بن ابی‌عبدالله [۶۷۵] و محمد بن احمد بن یحیی [۶۷۶] به دست می‌آید.

۲- هفت مرتبه سوره انا انزلناه بخواند چنان که در روایت «اشعری» گذشت. در بعضی از روایات اشاره به سوره حمد نیز شده است و مناسب است در صورتی که توفیق رفیق او گردد از سوره‌های دیگر قرآن برای شادی روح آن میت مانند «یس»، «مُلک» و «واقعه» استفاده کند.

۳- این دعا را بخواند: السَّلَامُ عَلَىٰ أَهْلِ الدِّيَارِ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُسْلِمِينَ،

***** سلام بر اهل این خانه‌های (خاموش) از مؤمنان و مسلمانان آن

اَنْتُمْ لَنَا فَرْطٌ، وَنَحْنُ اِنْ شَاءَ اللَّهُ بِكُمْ لَاحِقُونَ، همان‌گونه که از امام صادق علیه السلام نقل شما بر ما پیشی گرفتید و ما نیز هرگاه خدا بخواهد به شما ملحق می‌شویم. *****

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۵۸۵

۴- بگوید: اللَّهُمَّ رَبِّ هَذِهِ الْأَرْوَاحِ الْفَائِيَةِ، وَالْأَجْسَادِ الْبَالِيَةِ، وَالْعِظَامِ

*** خدایا ای پروردگار این ارواح فنا شده و جسم‌های از هم پاشیده

النَّخْرَةَ الَّتِي خَرَجْتُ مِنَ الدُّنْيَا وَهِيَ بِكَ مُؤْمِنَةٌ، ادْخُلْ عَلَيْهِمْ رَوْحًا

و استخوان‌های پوسیده‌های که از دنیا رفته‌اند در حالی که به تو ایمان دارند، رحمت تازه‌ای از جانب خود
مِنَكَ، وَسَلَامًا مِنِّي

و سلامی از جانب من به آنان برسان.

از امام حسین علیه السلام نقل شده که هر کس داخل قبرستان شود و این دعا را بخواند خدای متعال به عدد خلقتش، از زمان خلقت
آدم تا قیامت برای او حسنه می‌نویسد. [۶۷۸] ۵- از امیرمؤمنان علیه السلام نقل شده که هر کس داخل قبرستان شود و بگوید:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ، السَّلَامُ عَلَى أَهْلِ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، مِنْ أَهْلِ لَا

به نام خداوند بخشنده مهربان، سلام بر پیروان کلمه «لا اله الا الله»، از جانب پیروان کلمه

إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، يَا أَهْلَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، بِحَقِّ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، كَيْفَ وَجَدْتُمْ قَوْلَ

«لا اله الا الله»، ای پیروان کلمه «لا اله الا الله»، چگونه یافتید قول

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، مِنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، يَا لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، بِحَقِّ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ،

«لا اله الا الله»، را، از جانب پیروان کلمه «لا اله الا الله»، ای معبودی که جز تو خدایی نیست، به حق کلمه «لا اله الا الله»

اغْفِرْ لِمَنْ قَالَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَاحْشُرْنَا فِي زُمْرِهِ مَنْ قَالَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ،

گویندگان «لا اله الا الله» را بیامرز، و ما را در گروه گویندگان «لا اله الا الله»

مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ، عَلَيَّ وَوَلِيِّ اللَّهِ. خداوند ثواب بسیار برای او و پدر و مادرش می‌نویسد. [۶۷۹] «محمّد رسول الله»، «علی ولی الله»

قرار ده ..*****

۶- زیارت قبور مؤمنان در روز پنجشنبه فضیلت خاصی دارد [۶۸۰] و بهترین زمان برای زیارت طبق بعضی از روایات ساعت قبل از
طلوع آفتاب است. [۶۸۱] و زیارت قبور در شب کراهت دارد چنان که در

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۵۸۶

«دعوات راوندی» از رسول خدا خطاب به ابوذر آمده است. [۶۸۲] ۷- محمّد بن مسلم می‌گوید: خدمت امام صادق علیه السلام
عرض کردم که مردگان را زیارت کنیم؟ فرمود: آری! گفتم: آیا آنها می‌فهمند که ما به زیارت آنها رفته‌ایم؟ فرمود: آری! به خدا
قسم که آنها می‌فهمند و شاد می‌شوند و با شما انس می‌گیرند. عرض کردم: وقتی به زیارتشان رفتیم چه بگوییم؟
فرمود: بگو:

اللَّهُمَّ جَافِ الْأَرْضَ عَنِ جُنُوبِهِمْ، وَصَاعِدِ إِلَيْكَ أَرْوَاحَهُمْ، وَلَقِّهِمْ مِنْكَ

خدایا خالی کن این زمین را از (فشار بر) پهلوهایشان، و ارواح آنان را به سویت بالا بر، و آنان را از خشنودیت

رِضْوَانًا، وَاشْكِنِ إِلَيْهِمْ مِنْ رَحْمَتِكَ مَا تَصِلُ بِهِ وَخَدَّتْهُمْ، وَتُونِسُ بِهِ

برخوردار ساز، آن مقدار از رحمت که تنهایشان را برطرف ساخته و در وحشت با آن انس گیرند را در جوارشان

وَخَشَّتْهُمْ، أَنْكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ. [۶۸۳]

قرار ده، زیرا که تو بر هر کاری توانایی.

۸- «ابن قولویه» از صفوان جمّال از امام صادق علیه السلام نقل می‌کند که فرمود: رسول الله به اتفاق جمعی از یاران خود، پیوسته

عصر روز پنجشنبه وارد قبرستان بقیع می‌شد و خطاب به اهل قبور سه مرتبه

السَّلَامُ عَلَيْكُمْ يَا أَهْلَ الدِّيَارِ

« و سه بار هم »

رَحِمَكُمُ اللَّهُ

«می فرمود. [۶۸۴] ۹- در روایات وارد شده که اگر برای قبور مؤمنین یک قبرستان یازده بار سوره «قل هو الله احد» خوانده شود به عدد اموات آنجا، خداوند به زائر ثواب می دهد. [۶۸۵] ۱۰- اگر می خواهد قرآن تلاوت کند می تواند سوره «یس» را انتخاب کند که هم باعث تخفیف بر اهل قبور می شود و هم به عدد آنها برای تلاوت کننده، حسنه نوشته می شود. [۶۸۶] یادآوری: در بخش دهم این کتاب (بخش احکام و آداب مربوط به مردگان) در ارتباط با «خیرات برای اموات» روایات جالبی آمده است، به آن جا مراجعه شود.

بخش چهارم: آداب نیابت در زیارت

اشاره

شکی نیست که نیابت در زیارت یا اهدای ثواب چه برای انسان زنده و چه اموات و گذشتگان مستحب است و ثوابش به «منوب عنه» (کسی که زائر محترم به نیابت او زیارت می کند) می رسد و به یقین نایب هم از آن بهره مند می گردد، و روایات متعددی بر آن دلالت دارد از جمله:

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۵۸۷

۱- داوود صرمی در حدیث معتبری می گوید: خدمت امام حسن عسکری علیه السلام عرض کردم: من به زیارت پدر بزرگوارت رفتم و ثوابش را به شما هدیه کردم، فرمود: «برای تو از جانب خدا اجر و ثواب عظیم و از جانب ما حمد و ثناست». [۶۸۷] ۲- ابراهیم حصرمی می گوید: در مدینه با امام موسی کاظم علیه السلام که میان منبر و قبر رسول الله نشسته بودند ملاقات کردم؛ خدمتش عرض کردم: وقتی از وطن عازم سفر حج می شدم بعضی مرا سفارش کرده بودند که هفت دور طواف و دو رکعت نماز به نیابت آنها بجا آورم، ولی من یادم رفت. وقتی برگردم نمی دانم چه به آنها بگویم. فرمود: «هنگامی که به مکه مشرف شدی اگر پس از بجا آوردن مناسک حج، هفت دور طواف می کردی و دو رکعت نماز می خواندی و می گفتی: خدایا من این طواف و دو رکعت را از طرف پدر، مادر، همسر، فرزندان، دوستان و همه همشهریانم بجا آورده‌ام چنان چه پس از برگشت به هر کدام آنها می گفتی:

من به نیابت شما طواف بجا آوردم و دو رکعت نماز خواندم در گفتارت صادق بودی، همچنین در مدینه پس از انجام وظایف خود، اگر دو رکعت نماز بخوانی سپس بالای سر رسول گرامی صلی الله علیه و آله بایستی و بگویی:

السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا نَبِيَّ اللَّهِ مِنْ أَبِي وَأُمِّي وَزَوْجَتِي وَوَالِدِي وَحَامَّتِي

سلام بر تو ای نبی خدا، از جانب پدر و مادر و همسر و فرزند و خویشانم

وَمِنْ جَمِيعِ اَهْلِ بَلَدِي حُرِّهِمْ وَعَبْدِهِمْ، وَابْنِيهِمْ وَاسْوَدِّهِمْ.

و از جانب تمامی هم‌شهریهام، آزاد و برده‌شان و سفید و سیاهشان.

و پس از بازگشت به هر کدام از اهل شهرت بگویی که من به نیابت تو به پیامبر سلام دادم (و دو رکعت نماز خواندم) راست گفته‌ای. [۶۸۸] ۳- در روایت دیگری می خوانیم که از بعضی از ائمه طاهرين عليهم السلام سؤال کردند درباره کسی که دو رکعت نماز می خواند یا یک روز روزه می گیرد و یا حج یا عمره‌ای بجا می آورد یا رسول گرامی و یا یکی از ائمه عليهم السلام را زیارت می کند و ثواب آن را به پدر و مادر یا برادر دینی خود هدیه می کند، آیا برای خود او نیز ثوابی هست؟ فرمود: ثواب آن عمل به

«منوب عنه» (پدر یا مادر یا برادر دینی) می‌رسد بدون آن که چیزی از ثواب خودش کاسته شود! [۶۸۹]

کیفیت نیابت برای کسانی که هزینه سفرشان را دیگری پرداخته است:

«شیخ طوسی» در «تهذیب» می‌نویسد: کسی که به نیابت از برادر دینی، اجیر شود چون از غسل کلیات مفاتیح نوین، ص: ۵۸۸

زیارت (و مطابق بعضی از نسخه‌ها چون از عمل زیارت) فارغ شود بگوید:

اللَّهُمَّ مَا أَصَابَنِي مِنْ تَعَبٍ أَوْ نَصَبٍ، أَوْ شَعَثٍ أَوْ لُغُوبٍ، فَأَجْرِ فَلَانَ بْنَ

خدایا آنچه از سختی یا زحمت، یا پریشانی یا خستگی که به من رسیده است، پس پاداش آن را به فلانی پسر فلانِ فیهِ، وَأَجْرُنِي فِي قَضَائِي عَنْهُ.

فلانی بده، و در انجام آن از جانب او به من هم پاداش ده.

و اگر به امامی که زیارت می‌کند سلام دهد در آخر سلام بگوید:

السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا مَوْلَايَ عَنْ فَلَانَ بْنِ فَلَانَ، اَتَيْتُكَ زَائِرًا عَنْهُ، فَاشْفَعْ لَهُ

سلام بر تو ای مولای من از جانب فلانی پسر فلانی، از طرف او به زیارت آمده‌ام، پس نزد پروردگارت

عِنْدَ رَبِّكَ. و به جای فلان بن فلان اسم «شخص مورد نظر و پدرش» را بیاورد، سپس به آنچه شفیعش

باش. *****

می‌خواهد دعا کند [۶۹۰] و اگر خواست زیارت‌نامه‌ای بخواند بگوید: اللَّهُمَّ اِنَّ فَلَانَ بْنَ فَلَانَ (به جای

***** خدایا فلانی پسر فلانی *****

فلان بن فلان اسم منوب عنه و نام پدرش را ببرد) اَوْفَدَنِي اِلَى مَوْلَاهُ وَمَوْلَايَ، لِأَزُورَ عَنْهُ

***** مرا به سوی مولای خودش و مولایم روانه کرده، تا از جانب او

رَجَاءً لِيَجْزِلَ الثَّوَابِ، وَفَرَارًا مِنْ سُوءِ الْحِسَابِ، اللَّهُمَّ اِنَّهُ يَتَوَجَّهُ اِلَيْكَ

به امید پاداش بزرگ و دوری از بدی و سختی حساب، زیارت کنم، خدایا او به واسطه اولیائش که

بِأَوْلِيَائِهِ الدَّالِّينَ عَلَيْكَ فِي غُفْرَانِكَ ذُنُوبَهُ، وَحَطَّ سَيِّئَاتِهِ، وَيَتَوَسَّلُ اِلَيْكَ

به سوی تو راهنمایی می‌کنند، برای آمرزش و ریزش گناهان به تو توجه نموده است، و به واسطه آنان

بِهِمْ عِنْدَ مَشْهَدِ اِمَامِهِ صَلَوَاتُ اللّٰهِ عَلَيْهِ، اللَّهُمَّ فَتَقَبَّلْ مِنْهُ، وَاقْبَلْ شَفَاعَةَ

در شهادتگاه امامش - که درود خدا بر او باد - به تو متوسل شده است، خدا از او بپذیر، و شفاعت

أَوْلِيَائِهِ صَلَوَاتُ اللّٰهِ عَلَيْهِمْ فِيهِ، اللَّهُمَّ جَاذِرِهِ عَلَيَّ حُسْنِ نِيَّتِهِ، وَصَحِيحِ

اولیائش - که درود خدا بر آنان باد - را در مورد او قبول کن، خدایا به واسطه حسن نیت و عقیده

عَقِيدَتِهِ، وَصِحِّحْهُ مُوَالَاتِهِ، احسن ما جازيت احدًا من عبيدك المؤمنين،

صحیح و پیروی آگاهانه‌اش به او پاداش ده، بهترین پاداشی که به هر یک از بندگان مؤمنت داده‌ای

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۵۸۹

وَأَدِمَّ لَهُ مَا حَوَّلْتُهُ، وَاسْتَعْمَلْتُهُ صَالِحًا فِيمَا آتَيْتُهُ، وَلَا تَجْعَلْنِي آخِرَ وَاوَدِّ

و آنچه به او ارزانی داشته‌ای از او مگیر، و او را به شایستگی در آنچه عطا نموده‌ای به کار گیر، و مرا آخرین نایب

لَهُ يُوفِدُهُ، اللَّهُمَّ اعْتِقْ رَقَبَتَهُ مِنَ النَّارِ، وَأَوْسِعْ عَلَيْهِ مِنْ رِزْقِكَ الْحَلَالِ

او قرار مده، خدایا او را از آتش دوزخ رهایی ده و از روزی حلال و پاکیزه‌ات بر او وسعت الطَّيِّبِ، وَاجْعَلْهُ مِنْ رُفَقَاءِ مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ، وَبَارِكْ لَهُ فِي وُلْدِهِ وَمَالِهِ بخش، و او را از دوستان محمد و خاندان محمد قرار ده، و به فرزندان و اموال و اهله، و ما مَلَكَتْ يَمِينَهُ، اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ، وَحُلِّ و خاندان و دارایش برکت ده، خدایا بر محمد و خاندان پاکش درود فرست، و بین بَيْنَهُ وَبَيْنَ مَعَاصِيكَ حَتَّى لَا يَعْصِيكَ، وَاعِنَهُ عَلَى طَاعَتِكَ وَطَاعَةِ او و نافرمانیت فاصله انداز تا نافرمانیت نکند، و او را بر اطاعت خویش و اولیائت یاری او لِيَايَتِكَ، حَتَّى لَا تَفْقِدَهُ حَيْثُ أَمَرْتَهُ، وَلَا تَرَاهُ حَيْثُ نَهَيْتَهُ، اللَّهُمَّ صَلِّ کن، تا در جایی که فرمان داده‌ای حاضر شده و در جایی که نهی نموده‌ای دیده نشود، خدایا عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ، وَاعْفِرْ لَهُ وَارْحَمْهُ، وَاعْفُ عَنْهُ وَعَنْ جَمِيعِ بر محمد و خاندان پاکش درود فرست، و او را بیامرزد و مورد رحمت خویش قرار ده، و از او و تمامی الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ، اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ، وَاعِذْهُ مِنْ مردان و زنان با ایمان در گذر، خدایا بر محمد و خاندان پاکش درود فرست و او را از هَوْلِ الْمَطَّلَعِ، وَمِنْ فَرَعِ يَوْمِ الْقِيَامَةِ، وَسَوْءِ الْمُنْقَلَبِ، وَمِنْ ظُلْمَةِ الْقَبْرِ هراس روز جزا و از وحشت قیامت و بازگشتگاه بد و از تاریکی قبر وَ وَحْشَتِهِ، وَمِنْ مَوَاقِفِ الْخِزْيِ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ، اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى و وحشت آن و از جایگاه‌های خفت و خواری در دنیا و آخرت پناه ده، خدایا بر مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ، وَاجْعَلْ جَائِزَتَهُ فِي مَوْقِفِي هَذَا غُفْرَانَكَ، وَتُحَفَّتَهُ محمد و خاندان پاکش درود فرست، و پاداش او را در این جایگاهم آمرزشت قرار ده، و هدیه‌اش فی مَقَامِي هَذَا عِنْدَ اِمَامِي صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ اِنْ تَقِيلَ عَثْرَتَهُ، وَتَقْبَلْ را در این اقامتم نزد امامم - که درود خدا بر او باد - نادیده گرفتن لغزش‌هایش قرار ده، و عذرش را مَعْدِرَتَهُ، وَتَتَجَاوَزَ عَنْ خَطِيئَتِهِ، وَتَجْعَلَ التَّقْوَى زَادَهُ، وَمَا عِنْدَكَ خَيْرًا پذیر، و از خطایش در گذر، و پرهیزکاری را توشه‌اش قرار ده، که آنچه نزد توست

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۵۹۰

لَهُ فِي مَعَادِهِ، وَتَحْشُرُهُ فِي زُمْرَةِ مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ، صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ در روز معاد برای او بهتر است، و او را در گروه محمد و خاندان محمد محشور گردان، درود خدا بر او و خاندان پاکش وَآلِهِ، وَتَغْفِرْ لَهُ وَ لِوَالِدَيْهِ، فَانِّكَ خَيْرٌ مَرْعُوبٍ إِلَيْهِ، وَآكْرَمُ مَسْئُولٍ باد، و او و پدر و مادرش را بیامرزد، چرا که تو بهترین مطلوب و بهترین درخواست شده هستی اعْتَمَدَ الْعِبَادُ عَلَيْهِ، اللَّهُمَّ وَلِكُلِّ مُؤَفِّدٍ جَائِزَةً، وَلِكُلِّ زَائِرٍ كَرَامَةً، که بندگان به او اعتماد کنند، خدایا برای هر نیابت فرستنده‌ای پاداش و برای هر زیارت کننده‌ای منزلتی است فَاجْعَلْ جَائِزَتَهُ فِي مَوْقِفِي هَذَا غُفْرَانَكَ، وَالْجَنَّةَ لَهُ وَ لِجَمِيعِ الْمُؤْمِنِينَ پس پاداش او را در این اقامتم آمرزشت قرار ده و برای او و تمامی مردان و زنان با ایمان بهشت را مَقَرَّرَ وَالْمُؤْمِنَاتِ، اللَّهُمَّ وَ اَنَا عَبْدُكَ الْخَاطِئُ الْمُدْنِبُ، الْمُقِرُّ بِذُنُوبِهِ، فَاسْأَلُكَ

فرما، خدایا من بنده خطاکار و گنهکار توام، که به گناهانش اقرار دارد، پس از تو می‌خواهم
 يَا اللَّهُ بِحَقِّ مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ، أَنْ لَا تَحْرِمَنِي بَعْدَ ذَلِكَ الْأَجْرِ وَالْثَوَابِ
 ای خدا به حق محمد و خاندان محمد، مرا بعد از این اجر و پاداشی که
 مِنْ فَضْلِ عَطَائِكَ وَكَرَمِ تَفَضُّلِكَ.
 از عطا و بخشش فراوانت می‌باشد محروم مگردانی.

سپس نزد ضریح مقدس آن امام علیه السلام برود و دست‌ها را رو به قبله به طرف آسمان بلند کند و بگوید:
 يَا مَوْلَايَ يَا اِمَامِي عَيْدُكَ فُلَانُ بْنُ فُلَانٍ (به جای فلان بن فلان، نام آن شخص و پدرش را بگوید) ای مولای من ای پیشوای من،
 بندهات فلانی فرزند فلانی

اَوْفَدَنِي زَأْتِرًا لِمَشْهَدِكَ، يَتَقَرَّبُ اِلَى اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ بِذَلِكَ، وَ اِلَى رَسُولِ اللَّهِ
 مرا به نیابت برای زیارت شهادتگاهت فرستاده و با این زیارت به خداوند عزیز و گرامی و به رسول خدا
 وَ اِلَيْكَ، يَزُجُو بِذَلِكَ فِكَاكَ رَقِيَّتِهِ مِنَ النَّارِ مِنَ الْعُقُوبَةِ، فَاعْفِرْ لَهُ وَلِجَمِيعِ
 و به تو تقرّب می‌جوید و با آن امید آزادی از آتش و عذاب را دارد، پس او و تمامی
 الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ، يَا اللَّهُ يَا اللَّهُ يَا اللَّهُ، يَا اللَّهُ يَا اللَّهُ يَا اللَّهُ، لَا إِلَهَ
 مردان و زنان با ایمان را بیمارز، ای خدا، ای خدا، ای خدا، ای خدا، ای خدا، ای خدا، ای خدا، معبودی
 إِلَّا اللَّهُ الْحَلِيمُ الْكَرِيمُ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ، اسئَلُكَ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ
 جز خداوند شکیبای بزرگوار نیست، معبودی جز خداوند بلندمرتبه و با عظمت نیست، از تو می‌خواهم که بر
 کلیات مفاتیح نوین، ص: ۵۹۱

مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ، وَتَسْتَجِيبَ لِي فِيهِ، وَفِي جَمِيعِ اِخْوَانِي وَاِخْوَاتِي
 محمد و خاندان محمد درود فرستی و درخواستم را در مورد او و تمامی برادران و خواهرانم
 وَوُلْدِي وَاهْلِي بِجُودِكَ وَكَرَمِكَ، يَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ. [۶۹۱]
 و فرزندان و خانواده‌ام به بخشش و کرمیت پذیری، ای مهربان‌ترین مهربانان.
 کلیات مفاتیح نوین، ص: ۵۹۵

بخش چهارم: اعمال ماه‌های اسلامی (از محرم تا ذی‌الحجه)

مقدمه

هر ماه را باید با توجه به خدا و یاد و ذکر او آغاز کرد، و سلامت و موفقیت خود را در آن ماه از خداوند متعال طلب نمود.
 در همین زمینه اعمالی برای آغاز هر ماه، در کتب دعا نقل شده است که پیوند خلق با خالق را محکم می‌کند، یاد خدا را در
 خاطره‌ها زنده نگه می‌دارد، و انسان را در پناه قدرت لایزال او قرار می‌دهد؛ به یقین این توجه و دعا، سبب حل بسیاری از مشکلات
 و دفع بلاها و آفات خواهد شد.

اعمال مشترک اول هر ماه:

۱- هنگام رؤیت هلال دعایی را که در «صحیفه سجّادیه» [۶۹۲] آمده است بخواند که بسیار پرمعناست:

أَيُّهَا الْخَلْقُ الْمُطِيعُ، الدَّائِبُ السَّرِيعُ، الْمُتَرَدُّدُ فِي مَنَازِلِ التَّقْدِيرِ،

ای مخلوق فرمانبردار، و خستگی ناپذیر شتابان، که در منزلگاه‌های معین در حرکتی
الْمُتَصَرِّفُ فِي فَلَكِ التَّدْبِيرِ، أَمِنْتُ بِمَنْ نَوَّرَ بِكَ الظُّلْمَ، وَأَوْضَحَ بِكَ الْبُهْمَ،

و در مدار حساب شده‌ای در چرخشی، ایمان دارم به آن که تاریکی‌ها را به وسیله تو روشن کرد، و تیرگی‌ها را به تو آشکار ساخت

وَجَعَلَكَ آيَةً مِنْ آيَاتِ مُلْكِهِ، وَعَلَامَةً مِنْ عِلْمَاتِ سُلْطَانِهِ، فَحَدِّ بِكَ

و تو را نشانه‌ای از نشانه‌های فرمانرواییش و علامتی از علایم حکومتش قرار داده، و زمان را به وسیله تو

الزَّمَانَ، وَآمَهَنَكَ بِالزِّيَادَةِ وَالتَّقْصَانِ، وَالطُّلُوعِ وَالْأُفُولِ، وَالْإِنَارَةَ

معین کرد، و بزرگی و کوچکی، و طلوع و غروب و آشکاری

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۵۹۶

وَالْكُسُوفِ، فِي كُلِّ ذَلِكَ أَنْتَ لَهُ مُطِيعٌ، وَالِي ارَادَتِهِ سَرِيعٌ، سُبْحَانَهُ مَا

و پنهانی را پیشینه تو ساخت، در تمام این امور تو فرمانبردار او هستی و به خواسته‌اش به سرعت پاسخگویی، پاک و منزّه است او

أَعْجَبَ مَا دَبَّرَ فِي امْرِئِكَ، وَالطَّفَ مَا صَنَعَ فِي شَأْنِكَ، جَعَلَكَ مِفْتَاحَ شَهْرِ

و چه تدبیر اعجاب‌آوری در کار تو دارد، و چه دقیق است آنچه در مورد تو انجام داده است، تو را کلید آغاز ماه

حَادِثٍ لِأَمْرِ حَادِثٍ، فَاسْتَلِ اللَّهَ رَبِّي وَرَبَّكَ، وَخَالِقِي وَخَالِقَكَ،

جدید برای کاری جدید قرار داده است، پس از خداوندی که پروردگار و آفریننده

وَمُقَدَّرِي وَمُقَدَّرَكَ، وَمُصَوِّرِي وَمُصَوِّرَكَ، أَنْ يُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِهِ،

و تقدیر کننده، و صورت‌بخش من و توست می‌خواهم که بر محمد و خاندان پاکش درود فرستد

وَأَنْ يَجْعَلَكَ هِلَالَ بَرَكَهٍ لَا تَمَحُّقُهَا الْأَيَّامُ، وَطَهَارَةٍ لَا تُدْنِسُهَا الْأَثَامُ،

و تو را قرار دهد هلال با برکتی که روزگار، آن را نابود نکند، و هلال پاکی که پلیدیها آن را آلوده نسازد،

هِلَالَ آمِنٍ مِنَ الْأَفَاتِ، وَسَلَامَةٍ مِنَ السَّيِّئَاتِ، هِلَالَ سَعْدٍ لَا نَحْسَ فِيهِ،

و هلال ایمنی از آفات و سلامت از گناهان و هلال با سعادتی که در آن نحوستی نباشد

وَيَمْنٍ لَا تَكَدَّ مَعَهُ، وَيَسْرٍ لَا يُمَارِجُهُ عُسْرٌ، وَخَيْرٍ لَا يَشُوْبُهُ شَرٌّ، هِلَالَ

و هلال با برکتی که بداقبالی نیاورد و هلال آسایشی که سختی با او نباشد، و هلال خیری که شری با آن همراه نشود، (و تو را)

هلال

آمِنٍ وَإِيْمَانٍ، وَنِعْمَةٍ وَإِحْسَانٍ، وَسَلَامَةٍ وَاسْتِئْذَانٍ، اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَيَّ

امیت و ایمان و نعمت و لطف و سلامت و اسلام (قرار دهد)، خدایا بر محمد

مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، وَاجْعَلْنَا مِنْ أَرْضِي مَنْ طَلَعَ عَلَيْهِ، وَارْزُقْنِي مِنْ نَظَرِ الْيَتِيمِ،

و خاندان پاکش درود فرست، و مرا از خوشنودترین افرادی که ماه بر آنان طلوع کرده، و پاک‌ترین کسی که به آن نگاه کرده

وَأَسْعِدْ مَنْ تَعَبَّدَ لَكَ فِيهِ، وَوَفَّقْنَا فِيهِ لِلتَّوْبَةِ، وَاعْصِمْنَا فِيهِ مِنَ الْحَوْبَةِ،

و از با سعادت‌ترین کسانی که تو را در آن ماه عبادت کرده‌اند قرار ده، و ما را در این ماه برای توبه موفق بدار و از لغزش بازدار

وَاحْفَظْنَا فِيهِ مِنْ مُبَاشِرَةِ مَعْصِيَتِكَ، وَأَوْزِعْنَا فِيهِ شُكْرَ نِعْمَتِكَ، وَالْبِسْنَا

و از ارتکاب گناهان حفظ کن، و در این ماه شکر نعمت‌هایت را قسمت‌مان کن، و لباس

فِيهِ جُنَّتِ الْعَافِيَةُ، وَ اتِمِّمْ عَلَيْنَا بِاسْتِكْمَالِ طَاعَتِكَ فِيهِ الْمِنَّةَ، أَنْتَ ائْتِ

عافیت بر انداممان پیوشان، و با نهایت بندگی برای تو نعمت را بر ما در این ماه تمام کن، زیرا که تو الْمَنَّانُ الْحَمِيدُ، وَ صَلَّى اللَّهُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ الطَّيِّبِينَ الطَّاهِرِينَ.

بسیار نعمت بخش و ستوده‌ای، و درود خدا بر محمد و خاندان پاک و پاکیزه‌اش باد.

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۵۹۷

۲- خواندن هفت بار سوره «حمد»، [۶۹۳] ۳- خواندن نماز اول ماه در روز اول، و آن دو رکعت است، در رکعت اول بعد از «حمد»، سی مرتبه «قل هو الله احد» می‌خواند (به عدد روزهای ماه) و در رکعت دوم سی مرتبه «أنا انزلناه»، و بعد از نماز صدقه‌ای در راه خدا می‌دهد؛ (و اگر مستحقی حاضر نیست، برای او کنار بگذارد) در بعضی از روایات اسلامی آمده است، هر کس چنین کند، سلامت خود را در آن ماه از خداوند متعال گرفته است. [۶۹۴] در بعضی از احادیث آمده است: بعد از نماز، این دعا را (که پرمعنا و پربرکت و مشتمل بر آیات گرانبها و مناسبی از قرآن مجید است) بخواند:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ، وَ مَا مِنْ دَابَّةٍ فِي الْأَرْضِ إِلَّا عَلَى اللَّهِ رِزْقُهَا،

به نام خداوند بخشنده مهربان، و هیچ جنبنده‌ای در زمین نیست مگر این که روزی او بر خداست

وَ يَعْلَمُ مُسْتَقَرَّهَا وَ مُسْتَوْدَعَهَا، كُلٌّ فِي كِتَابٍ مُبِينٍ، بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ

و او قرارگاه و محل نقل و انتقالشان را می‌داند، همه اینها در کتاب مبین (لوح محفوظ) ثبت است، به نام خداوند بخشنده

الرَّحِيمِ، وَ أَنْ يَمْسَسَكَ اللَّهُ بِضُرٍّ فَلَا كَاشِفَ لَهُ إِلَّا هُوَ، وَ أَنْ يُرِدَّكَ بِخَيْرٍ

مهربان، و اگر خداوند (برای امتحان و مانند آن) زبانی به تو رساند هیچ کس جز او نمی‌تواند آن را برطرف کند و اگر اراده خیری

فَلَا رَادَّ لِفَضْلِهِ، يُصِيبُ بِهِ مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ، وَ هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ. بِسْمِ

برای تو کند هیچ کس مانع فضل او نخواهد شد، آن را به هر کس از بندگانش بخواهد می‌رساند و او آمرزنده و مهربان است، به

نام

اللَّهُ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ، سَيَجْعَلُ اللَّهُ بَعْدَ عُسْرٍ يُسْرًا، مَا شَاءَ اللَّهُ لَا قُوَّةَ إِلَّا

خداوند بخشنده مهربان، خداوند به زودی بعد از سختی‌ها آسانی قرار می‌دهد، آنچه خدا بخواهد (همان خواهد شد) و توان

نیرویی جز

بِاللَّهِ، حَشْبُنَا اللَّهُ وَ نِعْمَ الْوَكِيلُ، وَ اقْوِضْ أَمْرِي إِلَى اللَّهِ، إِنَّ اللَّهَ بَصِيرٌ

برای خدا نیست، خدا ما را بس است و او بهترین حامی ماست، و من کار خود را به خدا وا می‌گذارم که خداوند نسبت به

بندگانش

بِالْعِبَادِ، لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ، رَبِّ إِنِّي لِمَا

بیناست، جز تو معبودی نیست منزهی تو، و من از ستمکاران بودم، پروردگارا به هر

اَنْزَلْتَ إِلَيَّ مِنْ خَيْرٍ فَقِيرٌ، رَبِّ لَا تَذَرْنِي فَرْدًا، وَ أَنْتَ خَيْرُ الْوَارِثِينَ. [۶۹۵]

خیر و نیکی که تو بر من فرو فرستی نیازمندم، پروردگارا مرا تنها نگذار و تو بهترین وارثانی.

۴- از اموری که بر آن تأکید شده است، سه روز روزه گرفتن در هر ماه است. مرحوم «علّامه

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۵۹۸

مجلسی» رحمه الله در «زاد المعاد» می‌گوید: مطابق مشهور، این سه روز، پنجشنبه اول ماه و پنجشنبه آخر ماه و چهارشنبه اول از دهه وسط ماه است.

سنت است که همه ماه شعبان را روزه بدارد و در ده ماه دیگر، سه روز آن را، روزه بگیرد. و اگر این سنت از او فوت شد، قضای آن را بجا آورد و حتی اگر در تابستان انجام آن دشوار باشد، در زمستان قضا نماید.

در روایتی از امام صادق علیه السلام آمده است: «کسی که این سه روز را روزه می‌گیرد، مراقب باشد، با کسی جدال و تندخویی نکند و اگر نسبت به او جسارتی شد، درگذرد. و اگر در این ایام روزه باشد و به منزل برادر مؤمنی رفت و از او خواسته شد که افطار کند، اجابت دعوت مؤمن و افطار کردن، هفتاد برابر برتر است از روزه داشتن».[۶۹۶] به هر حال سه روز روزه گرفتن در هر ماه (به نحوی که گذشت) پاداش فراوانی دارد و مورد تأکید قرار گرفته است.

اعمال ویژه هر ماه:

در فرهنگ اسلامی و روایات پیشوایان دین، برای مناسبت‌های ماههای قمری، آداب و اعمالی نقل شده است که در این بخش به آنها پرداخته می‌شود، و در آغاز به تقویم آن ماه و حوادث مهمی که در آن واقع شده است، اشاره می‌گردد. تا با توجه به این روزهای تاریخی، اعمال مناسب انجام دهند و با یادآوری این ایام و تجدید خاطره‌های مهم تاریخی، از آنها بهره گیرند.

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۵۹۹

فصل اول: ماه محرم

تقویم این ماه:

اول محرم: آغاز سال هجری قمری است، گرچه هجرت در ماه ربیع‌الأول صورت گرفت؛ ولی به مناسبت آغاز سال، سزاوار است همه مؤمنان به یاد حادثه عظیم هجرت و آثار مهم آن در تاریخ اسلام و فداکاری‌های مولای متقیان علی علیه السلام در لیلۃ المبیت باشند.

دوم محرم: روز ورود امام حسین علیه السلام و یارانش به سرزمین کربلا- (در سال ۶۱ هجری قمری)[۶۹۷] است که سرآغاز حماسه‌های عظیم عاشورا است.

هفتم محرم: روز جلوگیری کردن حرم حسینی علیه السلام از دستیابی به آب است؛ در این روز دستوری از سوی عبیدالله بن زیاد برای عمر بن سعد رسید که بین حسین علیه السلام و یارانش و آب حایل شوند، تا قطره‌ای از آب فرات ننوشند! [۶۹۸] نهم محرم (تاسوعا): «شیخ کلینی» از امام صادق علیه السلام نقل می‌کند که آن حضرت فرمود: «روز تاسوعا، روزی است که امام حسین علیه السلام و یارانش را در کربلا محاصره کردند و دشمنان برای جنگ با آن حضرت اجتماع نمودند، و پسر مرجانه و عمر بن سعد از زیادی لشکر خویش خوشحال شدند، و امام حسین علیه السلام و اصحابش را در آن روز ضعیف شمردند، و یقین کردند که برای امام حسین علیه السلام یاوری نخواهد آمد و مردم عراق وی را کمک نخواهند کرد؛ آنگاه فرمود:

«بِأَبِي الْمُسْتَضْعَفِ الْغَرِيبِ؛

پدرم فدای آن ضعیف غریب باد».[۶۹۹] در این روز شمر همراه با نامه‌ای از سوی عبیدالله بن زیاد خطاب به عمر بن سعد وارد کربلا شد که بر حسین علیه السلام و یارانش سخت بگیر! تا تسلیم شوند و وادار به بیعت گردند و در صورت امتناع، همه آنها را به قتل برسان. امام حسین علیه السلام حاضر به پذیرش ذلت بیعت با دشمن نشد؛ ولی از آنان خواست که آن شب را به وی مهلت

دهند، تا به عبادت و دعا و نماز بپردازد، و فردا در معرکه نبرد با آنان روبه‌رو خواهد شد. [۷۰۰] دهم محرم (عاشورا): روز پر حماسه و فراموش‌نشدنی تاریخ اسلام و تشیع؛ روز فداکاری، جانبازی و

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۶۰۰

شهادت سرور و سالار شهیدان حضرت اباعبدالله الحسین علیه السلام و یاران باوفایش، در سرزمین کربلا (در سال ۶۱ هجری قمری) است.

دوازدهم محرم: روز شهادت امام زین‌العابدین علیه السلام (بنابر روایتی در سال ۹۴ یا ۹۵ هجری قمری) است. [۷۰۱] بیست و پنجم محرم: روز شهادت امام زین‌العابدین علیه السلام است بنابر روایتی دیگر. [۷۰۲]

ماه محرم، ماه حماسه و ماتم:

ماه محرم، ماه غم و اندوه اهل بیت علیهم السلام و شیعیان آنهاست و ماه شهادت و یادآوری دلاوری‌ها و شجاعت‌ها و ایثارهای سیدالشهدا امام حسین علیه السلام و یاران باوفای او در کربلاست؛ در حدیثی از امام علی بن موسی الرضا علیهما السلام آمده است که فرمود: «هنگامی که ماه محرم فرا می‌رسد، کسی پدرم را خندان نمی‌دید و همواره محزون و غمگین بود، تا روز دهم یعنی روز عاشورا؛ آن روز روز مصیبت و حزن و اندوه و گریه پدرم بود و می‌فرمود: امروز روزی است که حسین علیه السلام شهید شده است.» [۷۰۳] سزاوار است همه ارادتمندان اهل بیت علیهم السلام با تشکیل مجالس سوگواری، هرچه باشکوهرتر در تعظیم این شعائر بکوشند، و خطبای گرامی فلسفه شهادت آن بزرگواران و آثار مهم آن را برای بقای اسلام و تشیع، شرح دهند؛ مخصوصاً جوانان و نوجوانان خود را با این مراسم آشنا کنند و در انجام این مراسم از آنچه که مایه وهن مذهب در نظر دوست و دشمن می‌شود، جداً پرهیزند، و توجه داشته باشند که عاشورا و مراسم حسینی است که اسلام را زنده نگه داشته است، و هر سال خون تازه‌ای در عروق اسلام جاری می‌سازد، و تا مراسم حسینی، پرشور و پرشکوه برپاست، آسیبی به اسلام نخواهد رسید.

اعمال ماه محرم:

۱- به هنگام رؤیت هلال محرم، مستحب است تکبیر بگویی و اگر می‌توانی دعای مشروحه را که سید در «اقبال‌الاعمال» آورده است، بخوانی. [۷۰۴] ۲- در شب اول محرم صد رکعت نماز بخوان، و در هر رکعت سوره «حمد» و «قل هو الله» را می‌خوانی و هر دو رکعت را به یک سلام پایان می‌دهی؛ در روایتی از رسول خدا صلی الله علیه و آله آمده است: هر کس این نمازها را کلیات مفاتیح نوین، ص: ۶۰۱

بخواند و روز اول ماه محرم را روزه بگیرد، مانند کسی است که در طول سال بر انجام خیر مداومت داشته باشد و تا سال آینده از فتنه‌ها محفوظ خواهد بود. و اگر بمیرد وارد بهشت خواهد شد. [۷۰۵] ۳- مطابق روایت دیگری از رسول خدا صلی الله علیه و آله در شب اول محرم دو رکعت نماز می‌خوانی به این نحو: در رکعت اول سوره «حمد» و سوره «انعام» و در رکعت دوم سوره «حمد» و سوره «یس». [۷۰۶] علاوه بر این نمازها، مستحب است نماز اول هر ماه نیز خوانده شود که کیفیت آن در اعمال مشترک ماهها (صفحه ۵۹۷) گذشت.

۴- در روز اول محرم، روزه گرفتن مستحب است، که در روایتی امام رضا علیه السلام فرمود: «هر کس این روز را روزه بگیرد، و حاجت خویش را از خداوند بخواهد، خداوند دعایش را به اجابت خواهد رساند، این روز همان روزی بود که حضرت زکریا در این روز، از خداوند فرزندی را طلب کرد و خداوند دعایش را به اجابت رساند و یحیی را به وی عنایت فرمود.» [۷۰۷] ۵- از امام علی بن موسی الرضا علیهما السلام نقل شده است که رسول گرامی اسلام صلی الله علیه و آله روز اول محرم، دو رکعت نماز

می‌خواند و پس از نماز دست‌ها را بلند می‌کرد و این دعا را سه مرتبه قرائت می‌فرمود:

اللَّهُمَّ أَنْتَ الْإِلَهُ الْقَدِيمُ، وَ هَذِهِ سَنَةٌ جَدِيدَةٌ، فَاسْئَلُكَ فِيهَا الْعِصْمَةَ

خدایا تویی معبود ازلی و این سالی جدید است، پس در این سال از تو می‌خواهم مصونیت

مِنَ الشَّيْطَانِ، وَالْقُوَّةَ عَلَى هَذِهِ النَّفْسِ الْأَمَّارَةِ بِالسُّوءِ، وَالْإِشْتَغَالَ بِمَا

از شرّ شیطان را و توانایی بر (مبارزه با) نفسی که به بدی بر می‌انگیزد، و انجام دادن آنچه

يُقَرِّبُنِي إِلَيْكَ، يَا كَرِيمُ يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ، يَا عِمَادَ مَنْ لَا عِمَادَ لَهُ، يَا

مرا به تو نزدیک می‌کند، ای بخشنده، ای صاحب شکوه و بزرگواری، ای تکیه گاه کسی که تکیه گاهی ندارد، ای

ذَخِيرَةٌ مَنْ لَا ذَخِيرَةَ لَهُ، يَا حِرْزَ مَنْ لَا حِرْزَ لَهُ، يَا غِيَاثَ مَنْ لَا غِيَاثَ

ذخیره کسی که ذخیره‌ای ندارد، ای پناه کسی که پناهی ندارد، ای فریادرس کسی که فریادرسی

لَهُ، يَا سَدَّ مَنْ لَا سَدَّ لَهُ، يَا كَنْزَ مَنْ لَا كَنْزَ لَهُ، يَا حَسَنَ الْبَلَاءِ، يَا عَظِيمَ

ندارد، ای پشتیبان کسی که پشتیبانی ندارد، ای گنج کسی که گنجینه‌ای ندارد، ای صاحب آزمایش‌های نیکو، ای صاحب

الرَّجَاءِ، يَا عِزَّ الضُّعْفَاءِ، يَا مُنْقِذَ الْغَرْقِيِّ، يَا مُنْجِيَ الْهَلْكَى، يَا مُنْعِمُ يَا

امید بزرگ، ای عزت‌بخش ضعیفان، ای نجات‌دهنده غریقان، ای رهاننده محکومان به فنا، ای نعمت‌دهنده، ای

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۶۰۲

مُجْمِلُ، يَا مُفْضِلُ يَا مُحْسِنُ، أَنْتَ الَّذِي سَجَدَ لَكَ سَوَادُ اللَّيْلِ وَنُورُ

زیبایی‌بخش، ای فضیلت‌دهنده، ای نیکوکار، تویی آن که تاریکی شب و روشنایی روز

النَّهَارِ، وَضَوْءُ الْقَمَرِ وَشُعَاعُ الشَّمْسِ، وَدَوِيُّ الْمَاءِ وَحَفِيفُ الشَّجَرِ، يَا

و نور ماه و پرتو خورشید و صدای آب و به هم خوردن درختان در برابرت فروتن گشته، ای

اللَّهُ لَا شَرِيكَ لَكَ، اللَّهُمَّ اجْعَلْنَا خَيْرًا مِمَّا يَظُنُّونَ، وَاعْفِرْ لَنَا مَا لَا

خدا شریکی برای تو نیست، خدایا ما را بهتر از آنچه که دیگران می‌پندارند قرار ده و آنچه از ما نمی‌دانند

يَعْلَمُونَ، وَلَا تَوَاحِدْنَا بِمَا يَقُولُونَ، حَسْبِيَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ، عَلَيْهِ

بیامرز و به آنچه می‌گویند ما را مؤاخذه مکن، خداوند برای من کافی است، معبودی جز او نیست، بر او

تَوَكَّلْتُ وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ، آمَنَّا بِهِ، كُلُّ مَنْ عِنْدَ رَبِّنَا، وَمَا يَدَّكُرُ إِلَّا

توکل می‌کنم و او پروردگار عرش با عظمت است، به او ایمان داریم، تمام امور از جانب پروردگار ماست، و جز خردمندان

أُولُوا الْأَلْبَابِ، رَبَّنَا لَا تَرْغُ قُلُوبَنَا بَعْدَ إِذْ هَدَيْتَنَا، وَهَبْ لَنَا مِنْ لَدُنْكَ

متذکر نمی‌شوند، پروردگارا دل‌هایمان را بعد از آن که ما را هدایت کردی (از راه حق) منحرف مگردان و از سوی خودت

رَحْمَةً، إِنَّكَ أَنْتَ الْوَهَّابُ. [۷۰۸]

رحمتی بر ما ببخش، زیرا تویی بخشنده.

۶- مرحوم «شیخ طوسی» فرموده است که مستحب است دهه اول محرم را روزه بگیرد؛ ولی در روز عاشورا از غذا و آب امساک

نماید، اما روزه نگیرد، و چون وقت عصر فرا رسید، به مقدار کمی، تربت تناول نماید (زیرا روزه گرفتن در این روز شیوه بنی‌امیه

بود که به شکرانه جریان کربلا، روزه می‌گرفتند!). [۷۰۹]

برای شب عاشورا، دعا و نمازهای بسیاری نقل شده است که برخی از آنها به این شرح است:

۱- احیای شب عاشورا؛ در روایتی از رسول خدا صلی الله علیه و آله آمده است که «هر کس شب عاشورا را بیدار بماند (و به عبادت پردازد)؛ گویا عبادت فرشتگان را انجام داده است...» [۷۱۰] ۲- پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله فرمود: در شب عاشورا، چهار رکعت نماز می‌گذاری و در هر رکعت یک مرتبه «حمد» و پنجاه مرتبه سوره «توحید» را می‌خوانی وقتی که در رکعت چهارم سلام نماز را گفتی، ذکر خدا را

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۶۰۳

بسیار بگو و بر رسول خدا صلی الله علیه و آله صلوات بفرست و تا مقداری که ممکن است بر دشمنان اهل بیت علیهم السلام لعنت کن. [۷۱۱] ۳- صد رکعت نماز بجا می‌آوری، هر دو رکعت با یک سلام، که در هر رکعت یک مرتبه «حمد» و سه بار سوره «توحید» را می‌خوانی و پس از پایان این نمازها، هفتاد بار می‌گویی:

سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ.

رسول خدا صلی الله علیه و آله فرمود: کسی که این نماز را بخواند- از مردان و زنان- وقتی که بمیرد، خداوند قبرش را معطر و خوشبو می‌کند و هر روز- تا هنگام دمیدن صور- نوری وارد قبرش می‌شود... [۷۱۲]

اعمال روز عاشورا:

می‌دانیم روز عاشورا که روز شهادت امام حسین علیه السلام و یاران باوفای اوست، روز اندوه و غم و مصیبت ائمه اطهار علیهم السلام و شیعیان آنها می‌باشد، و بر انجام اعمال و رعایت اموری در این روز تأکید شده است، مانند:

۱- شایسته است شیعیان در این روز دست از کسب و کار بکشند و نیازهای خانه را امروز تهیه و ذخیره نکنند و به عزاداری و نوحه‌سرایی پردازند و همچون کسانی که عزیزترین افراد خویش را از دست داده‌اند، غم‌زده و اندوهگین باشند.

امام علی بن موسی الرضا علیه السلام فرمود: هر کس در روز عاشورا، دست از تلاش برای دنیا بردارد، خداوند حاجت‌های دنیوی و اخروی او را برآورده می‌سازد، و هر کس که روز عاشورا، روز اندوه و غم و گریه‌اش باشد، خداوند روز قیامت را روز سرور و شادی او قرار دهد و در بهشت با دیدار ما، چشمش روشن می‌شود، و هر کس که روز عاشورا را برای خود روز برکت بداند و در آن روز برای منزل خویش اموالی را ذخیره سازد، آن اموال برای او برکتی نخواهد داشت. [۷۱۳] (البته کسانی که با مسائل بسیار ضروری مردم سر و کار دارند مانند اطباء کشیک و امثال آنها از این امر مستثنا هستند).

در روایت دیگری ابن عباس می‌گوید: در منطقه «ذیقار» خدمت امیر مؤمنان علیه السلام رسیدم، صحیفه و نوشته‌ای را بیرون آورد که به خط مبارک او و املائی رسول خدا صلی الله علیه و آله بود. امام علیه السلام آن صحیفه را بر من خواند

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۶۰۴

که در آن نوشته بود، امام حسین علیه السلام چگونه شهید می‌شود و چه کسی او را می‌کشد و چه کسانی وی را یاری می‌کنند و چه کسانی با وی به شهادت می‌رسند، امام علیه السلام وقتی آن را خواند گریه شدیدی نمود و من هم گریان شدم. [۷۱۴] همچنین در این روز از لعن و بیزاری جستن از قاتلان آن حضرت غافل نشوند و بر این امر تأکید کنند.

۲- امام باقر علیه السلام فرمود: شیعیان در این روز به یکدیگر تسلیت بگویند و چه بهتر که با این جمله‌ها باشد:

عَظَّمَ اللَّهُ أَجْرَنَا بِمُصَابِنَا بِالْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ، وَجَعَلْنَا وَإِيَّاكُمْ مِنْ

خداوند پاداش ما را در مصیبت امام حسین- که درود خدا بر او باد- عظیم گرداند، و ما و شما را از

الطَّالِبِينَ بِنَارِهِ، مَعَ وَرَثَةِ الْإِمَامِ الْمَهْدِيِّ مِنْ آلِ مُحَمَّدٍ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ. [۷۱۵]

خونخواهانش به همراه ولّیش امام مهدی از خاندان محمّد- که درود خدا بر ایشان باد- قرار دهد.

۳- مرحوم «ابن قولویه» رحمه الله مطابق روایتی می‌گوید: کسی که در روز عاشورا کنار قبر امام حسین علیه السلام باشد و زائران را (کمک کند و) آب دهد، مانند کسی است که لشکر آن حضرت را سیراب کرده باشد و گویا با آن حضرت در کربلا حاضر بوده است. [۷۱۶] ۴- هزار مرتبه بر قاتلان آن حضرت لعنت کند و بگوید:

اللَّهُمَّ الْعَنْ قَتْلَةَ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَام. [۷۱۷]

۵- خواندن هزار مرتبه سوره «توحید» در این روز فضیلت فراوانی دارد.

امام صادق علیه السلام فرموده است: هر کس در روز عاشورا هزار مرتبه سوره «توحید» را بخواند، خداوند رحمان به وی نظر (رحمت) افکند و هر کس را که خداوند رحمان (با دیده رحمت) نظر کند، وی را مجازات نخواهد کرد. [۷۱۸] ۶- در روز عاشورا شایسته است که از خوردن و آشامیدن- بدون قصد روزه- خودداری نمایند تا این که وقت عصر فرا رسد و از غذا و آب مختصری (که مصیبت‌زدگان استفاده می‌کنند)، تناول نمایند. [۷۱۹] مرحوم «علّامه مجلسی» در کتاب «زاد المعاد» گفته است که بهتر است روز نهم و دهم ماه محرم را روزه نگیرند، زیرا بنی‌امیه این دو روز را برای برکت و شکر بر قتل امام حسین علیه السلام (به عنوان ظاهرسازی) روزه می‌گرفتند؛ از طریق اهل بیت علیهم السلام احادیث فراوانی در مذمت روزه این دو روز، مخصوصاً روزه روز

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۶۰۵

عاشورا نقل شده است.

همچنین در این روز، از مزاح و خنده و دیگر سرگرمی‌های مسرت‌بخش دنیوی خودداری نمایند. [۷۲۰] ۷- سزاوار است هنگام غروب روز عاشورا، به یاد مصائب فرزندان و اطفال و زنان حرم امام حسین علیه السلام باشند، زیرا آن هنگام از سخت‌ترین لحظات حرم آل پیامبر صلی الله علیه و آله بود. دشمنان سرمست از باده پیروزی، و اجساد شهیدان روی خاک کربلا، و زنان و کودکان نالان و گریان و پریشان بودند؛ در همان زمان دستور غارت و آتش زدن خیمه‌ها صادر شد. اطفال یتیم، زنان بی‌سرپرست و کودکان تشنه، هر کدام به سویی می‌دویدند و در آن میان، زینب و زین‌العابدین و امّ کلثوم علیهم السلام پناهگاه این مصیبت‌دیدگان بودند و همه غم‌ها را به دل و جان می‌خریدند و همه دشواری‌ها را بر خویش هموار می‌ساختند، تا دیگران را آرام کنند.

در آن غروب، مصائبی بر خاندان رسول الله صلی الله علیه و آله رفت که قابل تصوّر نیست و اندوهی بر آنان فرود آمد که قابل بیان کردن نمی‌باشد؛ مصائبی که اشک‌ها را از دیده‌ها سرازیر می‌سازد و اعماق روح و جان را آزار می‌دهد.

۸- سزاوار است عاشقان و علاقه‌مندان مکتب سالار شهیدان امام حسین علیه السلام در روز عاشورا برخیزند و بر رسول خدا و علی مرتضی و فاطمه زهرا و حسن مجتبی و سایر امامان از ذریه آن حضرت علیهم السلام سلام کنند و آنان را در این مصیبت‌های بزرگ، با دلی سوزان و اشکی روان تسلیت گویند و این زیارت را بخوانند:

السَّلَامُ عَلَیْكَ يَا وَارِثَ اَدَمَ صَفْوَةَ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَیْكَ يَا وَارِثَ نُوحٍ نَبِيِّ

سلام بر تو ای وارث آدم برگزیده خدا، سلام بر تو ای وارث نوح پیامبر

الله، السَّلَامُ عَلَیْكَ يَا وَارِثَ اِبْرَاهِيمَ خَلِيلِ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَیْكَ يَا وَارِثَ

خدا، سلام بر تو ای وارث ابراهیم خلیل خدا، سلام بر تو ای وارث

مُوسَى كَلِيمِ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَیْكَ يَا وَارِثَ عِيسَى رُوحِ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَیْكَ

موسی هم‌صحبت خدا، سلام بر تو ای وارث عیسی روح خدا، سلام بر تو

يَا وَارِثَ مُحَمَّدٍ حَبِيبِ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَیْكَ يَا وَارِثَ عَلِيِّ امِيرِ الْمُؤْمِنِينَ،

ای وارث محمد حبیب خدا، سلام بر تو ای وارث امیرمؤمنان
السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا وَارِثَ الْحَسَنِ الشَّهِيدِ سِبْطِ رَسُولِ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ
سلام بر تو ای وارث امام حسن شهید و نوه پیامبر خدا، سلام بر تو
کلیات مفاتیح نوین، ص: ۶۰۶

يَا بَنَ رَسُولِ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا بَنَ الْبَشِيرِ النَّذِيرِ، وَيَا بَنَ سَيِّدِ الْوَصِيِّينَ،
ای فرزند رسول خدا، سلام بر تو ای فرزند بشارت‌دهنده بیم‌دهنده، و فرزند آقا و سرور جانشینان
السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا بَنَ فَاطِمَةَ سَيِّدَةَ نِسَاءِ الْعَالَمِينَ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا ابا
سلام بر تو ای فرزند فاطمه سرور بانوان جهانیان، سلام بر تو ای ابا
عَبْدِ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا خَيْرَةَ اللَّهِ وَيَا بَنَ خَيْرَتِهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا تَارَ اللَّهِ
عبدالله، سلام بر تو ای برگزیده خدا و فرزند برگزیده خدا، سلام بر تو ای فرزند کسی
وَابْنَ تَارِهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا الْوَثْرُ الْمُؤْتَرُ، السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا الْإِمَامُ
که خونخواهتان خداست، سلام بر تو ای یگانه‌ای که انتقام خونش گرفته نشده است، سلام بر تو ای امام
الْهَادِي الزَّكِيَّ، وَعَلَى الْأَرْوَاحِ الَّتِي حَلَّتْ بِفِنَائِكَ، وَاقَامَتْ فِي جِوَارِكَ،
هدایتگر پاک، و بر ارواحی که بر آستانت وارد شده، و در جوار تو اقامت گزیده‌اند
وَوَفَدَتْ مَعَ زُؤَارِكَ، السَّلَامُ عَلَيْكَ مِنْ مَنِي مَا بَقِيَتْ وَبَقِيَ اللَّيْلُ وَالنَّهَارُ،
و به همراه زائرانت آمده‌اند، سلام بر تو از جانب من مادامی که زنده‌ام و شب و روز باقیست
فَلَقَدْ عَظَمْتَ بِكَ الرَّزِيئَةَ، وَجَلَّ الْمُصَابُ فِي الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُسْلِمِينَ،
پس به یقین داغ تو سوزناک و مصیبت تو بر مؤمنان و مسلمانان
وَفِي أَهْلِ السَّمَوَاتِ اجْمَعِينَ، وَفِي سُكَّانِ الْأَرْضِينَ، فَأَنَا لِلَّهِ وَأَنَا إِلَيْهِ
و تمامی اهل آسمانها و ساکنان زمین بزرگ است، پس ما از خداییم و به سوی او
رَاجِعُونَ، وَصَلَوَاتُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ وَتَحِيَّاتُهُ عَلَيْكَ وَعَلَى آبَائِكَ
باز می‌گردیم، و درود و برکات و سلام‌های خداوند بر تو و پدران
الطَّاهِرِينَ الطَّيِّبِينَ الْمُتَّجِبِينَ، وَعَلَى ذُرَارِيهِمُ الْهُدَاةِ الْمَهْدِيِّينَ، السَّلَامُ
پاک و پاکیزه و برگزیده‌ات و بر نسل هدایتگر و هدایت‌یافته‌ات باد، سلام
عَلَيْكَ يَا مَوْلَايَ وَعَالِيَهُمْ، وَعَلَى رُوحِكَ وَعَلَى أَرْوَاحِهِمْ، وَعَلَى
بر تو ای مولای من و بر آنان و بر روح تو و بر ارواح آنان و بر
تُرْبَتِكَ وَعَلَى تُرْبَتِهِمْ، اللَّهُمَّ لِقِهِمْ رَحْمَةً وَرِضْوَانًا وَرُوحًا وَرَيْحَانًا،
تربت تو و آنان، خدایا رحمت و رضوان و لطف و عنایت را به آنان برسان،
السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا مَوْلَايَ يَا ابا عَبْدِ اللَّهِ، يَا بَنَ خَاتَمِ النَّبِيِّينَ، وَيَا بَنَ سَيِّدِ
سلام بر تو ای مولای من ای اباعبدالله، ای فرزند خاتم پیامبران و ای فرزند آقا و سرور
کلیات مفاتیح نوین، ص: ۶۰۷

الْوَصِيِّينَ، وَيَا بَنَ سَيِّدَةَ نِسَاءِ الْعَالَمِينَ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا شَهِيدُ يَا بَنَ
جانشینان، و ای فرزند سرور بانوان جهانیان، سلام بر تو ای شهید و ای فرزند

الشَّهِيدِ، يَا اخَ الشَّهِيدِ، يَا ابا الشَّهِيدِ، اللَّهُمَّ بَلِّغْهُ عَنِّي فِي هَذِهِ السَّاعَةِ
 شهید، ای برادر شهید، ای پدر شهیدان، خدایا در این ساعت
 وَ فِي هَذَا الْيَوْمِ، وَ فِي هَذَا الْوَقْتِ وَ فِي كُلِّ وَقْتٍ، تَحِيَّهٌ كَثِيرَةٌ وَسَلَامٌ،
 و در این روز و در این زمان و هر زمان دیگر درود و سلام فراوان مرا به او برسان،
 سَلَامٌ لِلَّهِ عَلَيْكَ وَ رَحْمَةٌ لِلَّهِ وَ بَرَكَاتُهُ يَا بَنَ سَيِّدِ الْعَالَمِينَ، وَ عَلَيَّ
 سلام خدا و رحمت و برکاتش بر تو ای فرزند سرور جهانیان و بر
 الْمُسْتَشْهِدِينَ مَعَكَ سَلَامًا مُتَّصِلًا مَا اتَّصَلَ اللَّيْلُ وَالنَّهَارُ، السَّلَامُ عَلَيَّ
 شهیدان همراهت باد، سلامی پیوسته مادامی که شب و روز در کنار هم باقیست، سلام بر
 الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيِّ الشَّهِيدِ، السَّلَامُ عَلَيَّ بْنِ الْحُسَيْنِ الشَّهِيدِ، السَّلَامُ
 حسین بن علی شهید (در راه خدا)، سلام بر علی بن حسین شهید (در راه خدا)، سلام
 عَلَيَّ الْعَبَّاسِ بْنِ اميرِ الْمُؤْمِنِينَ الشَّهِيدِ، السَّلَامُ عَلَيَّ الشَّهِيدِ مِنْ وُلْدِ
 بر عباس فرزند امیر مؤمنان شهید (در راه خدا)، سلام بر شهیدان از فرزندان
 اميرِ الْمُؤْمِنِينَ، السَّلَامُ عَلَيَّ الشَّهِيدِ مِنْ وُلْدِ الْحَسَنِ، السَّلَامُ عَلَيَّ
 امیر مؤمنان، سلام بر شهیدان از فرزندان حسن، سلام بر
 الشَّهِيدِ مِنْ وُلْدِ الْحُسَيْنِ، السَّلَامُ عَلَيَّ الشَّهِيدِ مِنْ وُلْدِ جَعْفَرٍ وَ عَقِيلِ،
 شهیدان از فرزندان حسین، سلام بر شهیدان از فرزندان جعفر و عقیل،
 السَّلَامُ عَلَيَّ كُلِّ مُسْتَشْهِدٍ مَعَهُمْ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ، اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ
 سلام بر تمامی مؤمنان شهید همراه آنان، خدایا بر محمد
 وَ آلِ مُحَمَّدٍ، وَ بَلِّغُهُمْ عَنِّي تَحِيَّهٌ كَثِيرَةٌ وَ سَلَامًا، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا رَسُولَ
 و خاندان محمد درود فرست و سلام و درود فراوان مرا به آنان برسان، سلام بر تو ای رسول
 اللَّهُ، احْسَنَ اللَّهُ لَكَ الْعَزَاءَ فِي وُلْدِكَ الْحُسَيْنِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا فَاطِمَةُ،
 خدا، خداوند در عزای فرزندت حسین به نیکوترین وجه تسلیت دهد، سلام بر تو ای فاطمه،
 احْسَنَ اللَّهُ لَكَ الْعَزَاءَ فِي وُلْدِكَ الْحُسَيْنِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا اميرِ
 خداوند در عزای فرزندت حسین به بهترین وجه تسلیت دهد، سلام بر تو ای امیر

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۶۰۸

الْمُؤْمِنِينَ، احْسَنَ اللَّهُ لَكَ الْعَزَاءَ فِي وُلْدِكَ الْحُسَيْنِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا ابا
 مؤمنان، خداوند در عزای فرزندت حسین به نیکوترین وجه تسلیت دهد، سلام بر تو ای ابا
 مُحَمَّدٍ الْحَسَنِ، احْسَنَ اللَّهُ لَكَ الْعَزَاءَ فِي اخِيكَ الْحُسَيْنِ، يَا مَوْلَايَ يَا ابا
 محمد امام حسن، خداوند در عزای برادرت حسین به بهترین وجه تسلیت دهد، ای مولای من ای ابا
 عَبْدِ اللَّهِ، اَنَا ضَيْفُ اللَّهِ وَ ضَيْفُكَ، وَ جَارُ اللَّهِ وَ جَارُكَ، وَ لِكُلِّ ضَيْفٍ وَ جَارٍ
 عبدالله، من میهمان خدا و میهمان توام، و همجوار خدا و همجوار توام و برای هر میهمانی و همجواری
 قَرِيٌّ، وَ قَرَايَ فِي هَذَا الْوَقْتِ اِنْ تَشَاءَ اللَّهُ شُبْحَانَهُ وَ تَعَالَى اِنْ يَزُرُّ قُرْبِي
 حق پذیرایی است و حق پذیراییم در این وقت این باشد که از خداوند پاک و منزّه و برتر بخواهی که

فَكَأَنَّ رَقَبَتِي مِنَ النَّارِ، أَنَّهُ سَمِعَ الدُّعَاءَ، قَرِيبٌ مُجِيبٌ. [۷۲۱]

آزادی از آتش دوزخ را روزیم گرداند، زیرا که او شنوای دعا و نزدیک و اجابت کننده است.

۹- خواندن زیارت امام حسین علیه السلام معروف به «زیارت عاشورا» در این روز ثواب فراوانی دارد.

این زیارت را می‌توان از راه دور یا نزدیک خواند و بسیار بافضیلت و یکی از کیمیاهای سعادت است و در بخش زیارات تحت عنوان «زیارت عاشورا» گذشت (صفحه ۳۹۲).

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۶۰۹

فصل دوم: ماه صفر

تقویم این ماه:

اول ماه صفر: آغاز جنگ صفین، مطابق نقل مورخان در سال ۳۷ هجری است. [۷۲۲] جنگ صفین از سوی امیرمؤمنان علیه السلام و لشکریانش، در برابر معاویه و سپاه غارتگر شام، آغاز شد و مدت ۱۱۰ روز طول کشید، [۷۲۳] و در آستانه شکست لشکر شام، عمرو عاص خدعه‌ای به کار زد و قرآن‌ها را بر سر نیزه کردند و داستان تأسف بار حکمین پیش آمد. [۷۲۴] همچنین در این روز در سال ۶۱ هجری (بنا بر روایتی) سر مبارک حضرت سیدالشهدا علیه السلام را همراه کاروان اهل بیت علیهم السلام وارد شهر شام کردند. [۷۲۵] دوم ماه صفر: روز شهادت زید بن علی بن الحسین علیه السلام پس از قیام بر ضد بنی امیه در سال ۱۲۰ هجری است؛ وی به هنگام شهادت ۴۲ سال داشت. [۷۲۶] هفتم ماه صفر: بنا بر نقل شیخ مفید و کفعمی، روز شهادت امام حسن مجتبی علیه السلام است. [۷۲۷] همچنین ولادت امام کاظم علیه السلام طبق روایتی در سال ۱۲۸، در این روز در منطقه «ابواء» (محلّی میان مکه و مدینه) واقع شده است. [۷۲۸] این روز از جهتی روز حزن و از جهتی روز سرور است.

بیستم ماه صفر: روز اربعین امام حسین علیه السلام است؛ بنا بر نقل جمعی از بزرگان مانند شیخ مفید، شیخ طوسی و کفعمی، جابر بن عبدالله انصاری در این روز برای زیارت امام حسین علیه السلام به کربلا آمد و همین روز، روزی است که اهل بیت امام حسین علیه السلام طبق روایتی از شام به مدینه آمدند. [۷۲۹] ولی در ارتباط با آمدن اهل بیت حسینی علیه السلام در روز اربعین به کربلا میان مورخان گفتگوست؛ مرحوم

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۶۱۰

حاج شیخ عباس قمی در «منتهی الآمال» از سید بن طاووس نقل می‌کند که اهل بیت حرم حسینی علیه السلام در مسیر بازگشت به مدینه، نخست به کربلا آمدند و زمانی به آنجا رسیدند که جابربن عبدالله انصاری و گروهی از بنی هاشم به زیارت امام حسین و یارانش آمده بودند (و با توجه به اینکه جابر در بیستم صفر به کربلا آمد، بنابراین اهل بیت نیز ورودشان به کربلا همان روز بود).

اما مرحوم حاج شیخ عباس قمی با توجه به نقل دیگر مورخان و قرائن و شواهد دیگر، ورود اهل بیت علیهم السلام را در بیستم صفر (اربعین حسینی) به کربلا بسیار بعید می‌داند و از شیخ مفید و شیخ طوسی نقل می‌کند که اهل بیت علیهم السلام روز بیستم صفر از شام به مدینه مراجعت کردند. [۷۳۰] بیست و هشتم ماه صفر: در چنین روزی، در سال یازدهم هجری، رسول گرامی اسلام صلی الله علیه و آله وفات یافت و همه مورخان اتفاق دارند که روز وفات آن حضرت، روز دوشنبه بود و آن حضرت به هنگام وفات شصت و سه سال از عمر مبارکشان می‌گذشت.

رسول گرامی اسلام صلی الله علیه و آله در سنّ چهل سالگی به رسالت مبعوث شد و سپس سیزده سال در مکه مردم را به توحید و خداپرستی دعوت کرد و در سنّ پنجاه و سه سالگی به مدینه هجرت نمود و ده سال نیز در مدینه- با تشکیل حکومت اسلامی و با

تلاش پی گیر و مستمر- به مبارزه با شرک و کفر و ظلم و ستم پرداخت؛ در این مدت، مردم زیادی از مناطق مختلف به آن حضرت ایمان آوردند و اسلام روز به روز گسترش یافت، تا آن که در ۲۸ صفر سال یازدهم از این جهان رحلت فرمود. حضرت امیرالمؤمنین علیه السلام، آن حضرت را غسل داده و کفن نمود و بر آن حضرت نماز گزارد و آنگاه مردم گروه گروه بر پیکر شریفش نماز گزارند و سپس علی علیه السلام آن حضرت را در حجره‌اش در همان محلی که از دنیا رفته بود دفن فرمود. [۷۳۱] از «انس بن مالک» روایت شده است که وقتی رسول خدا صلی الله علیه و آله را به خاک سپردیم، حضرت فاطمه علیها السلام به سوی من آمد و گفت: ای انس! چگونه راضی شدید که خاک بر چهره رسول خدا بریزید، آنگاه گریست. [۷۳۲] و مطابق نقل دیگری، آن حضرت مقداری از خاک قبر پدر گرامیش را برداشت و بر دیدگان‌ش نهاد و گفت:

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۶۱۱

مَاذَا عَلَى الْمُشْتَمِّ تَرْبَةُ أَحْمَدَانَ لَا يَشْتَمُّ مَدَى الزَّمَانِ غَوَالِيَا

بر چه ملامت شود کسی که تربت پاک احمد را ببویدولی هرگز در طول عمرش عطر دیگری نبوید؟!
صَبَّتْ عَلَيَّ مَصَائِبٌ لَوْ أَنَّهُا صَبَّتْ عَلَيَّ الْإَيَّامِ صِرْوَنَ لِيَالِيَا [۷۳۳]

مصیبت‌هایی بر من وارد شد که اگر بر روزهای روشن وارد می‌شد همچون شب‌های سیاه و ظلمانی می‌گشت همچنین بنا بر نقل جمعی از علما و مورخان، روز بیست و هشتم صفر سال ۵۰ هجری، روز شهادت امام حسن مجتبی علیه السلام است و این روایت بیشتر در میان شیعیان مشهور است تا روایت هفتم ماه صفر. [۷۳۴] روز آخر ماه صفر: بنا بر قول «شیخ طبرسی» و «ابن اثیر» آخر ماه صفر سال ۲۰۳ هجری، روز شهادت امام رضا علیه السلام است که در سن پنجاه و پنج سالگی، توسط مأمون عباسی مسموم شده و به فیض شهادت نائل آمدند. [۷۳۵]

دهه آخر صفر، دهه غم و اندوه:

این ماه نیز یادآور فداکاری‌ها و جانبازی‌های امام حسین علیه السلام و یارانش می‌باشد؛ ماه ادامه اسارت اهل بیت علیهم السلام و ورود آنها (مطابق روایتی) به شام است. شام بر اثر خطبه‌های امام سجاد و زینب کبری علیهما السلام به کلی دگرگون گردید و از همان جا بذریع انقلاب بر ضد بنی امیه پاشیده شد؛ و در نتیجه همین خطبه‌ها، بنی امیه در تمام جهان اسلام رسوا گشت و خطری که از سوی آنان اسلام و قرآن را تهدید می‌کرد، به برکت خون‌های شهیدان و خطابه‌های پیام‌آورانِ عاشورا، دفع شد. علاوه بر این، ماه صفر چنان که گفتیم یادآور ضایعه بزرگ و مصیبت عظمی یعنی رحلت پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله و شهادت فرزندان گرامیش امام حسن مجتبی و امام علی بن موسی الرضا علیهما السلام است؛ آمیخته شدنِ خاطره اربعین حسینی با خاطره جانکاه این مصایب بزرگ، دهه آخر ماه صفر را، دهه اندوه و غم برای پیروان مکتب اهل بیت علیهم السلام ساخته است. ولی از آن جا که این ایام ماتم و غم، سبب مروری مجدد، بر تاریخ زندگانی آن بزرگواران و تلاش‌ها، شهادت‌ها و فداکاری‌های آنان است، ماهی است پر از شور و عشق و اخلاص و فداکاری؛ به همین دلیل، تاریخ نشان داده است که بسیاری از توطئه‌های دشمنان اسلام، به برکت شوری که در جلسات و دسته‌جاتِ سوگواریِ آن بزرگواران در این ماه ایجاد شده، درهم شکسته و خنثی گردیده است، که این خود موهبت بزرگی است، و باید همیشه آن را ارج نهاد و از آن پاسداری کرد.

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۶۱۲

اعمال ماه صفر:

۱- «سید بن طاووس» نقل کرده است: در روز سوم ماه صفر، دو رکعت نماز بخوان که در رکعت اول سوره «حمد» و سوره «اَنَا فَتَحْنَا» (فتح) و در رکعت دوم سوره «حمد» و سوره «توحيد» قرائت شود و پس از سلام نماز، صد بار صلوات بفرست و صد بار آل ابی سفیان را لعنت کن و صد مرتبه استغفار نما و آنگاه حاجت خویش را از خداوند بخواه. (ان شاء الله به هدف اجابت می‌رسد). [۷۳۶] ۲- در روز اربعین (بیستم ماه صفر) زیارت امام حسین علیه السلام مستحب است و مورد تأکید قرار گرفته. در روایتی که «شیخ طوسی» از امام حسن عسکری علیه السلام نقل کرده، چنین آمده است: نشانه‌های مؤمن پنج چیز است: به جای آوردن پنجاه و یک رکعت نماز (۱۷ رکعت نماز واجب و ۳۴ رکعت نافله) و زیارت اربعین (امام حسین علیه السلام) و انگشتر را بر دست راست نهادن، و پیشانی را به هنگام سجده بر خاک گذاردن و بسم الله الرحمن الرحيم را در نماز بلند گفتن. [۷۳۷] زیارت مخصوصی برای اربعین از امام صادق علیه السلام نقل شده است که در بخش زیارات (صفحه ۴۰۰) گذشت.

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۶۱۳

فصل سوم: ماه ربیع الأول

تقویم این ماه:

شب اول: این شب به نام «لیلۃ المبيت» مزین است، در این شب یک حادثه مهم تاریخی واقع شد و آن این که در سال سیزدهم بعثت، رسول خدا صلی الله علیه و آله از مکه به قصد هجرت به سوی مدینه، از شهر خارج شد و در «غار ثور» پنهان گردید و امیر مؤمنان علی علیه السلام برای اغفال دشمنان، فداکارانه در بستر رسول خدا صلی الله علیه و آله خوابید و مشرکان قریش که خانه رسول خدا صلی الله علیه و آله را محاصره کرده بودند، به گمان آن که رسول خدا صلی الله علیه و آله در بسترش آرمیده است، تا صبح منتظر ماندند و چون صبحگاهان با شمشیرهای برهنه به منزل آن حضرت هجوم بردند تا رسول الله صلی الله علیه و آله را بکشند، علی علیه السلام را دیدند که از آن بستر برخاست! بدین سان، رسول خدا صلی الله علیه و آله در فرصتی مناسب خود را از چنگال مشرکان قریش نجات داد و علی علیه السلام نیز با این فداکاری، عشق و علاقه و برادری خود را نسبت به رسول خدا صلی الله علیه و آله نشان داد؛ این در حالی بود که هر زمان ممکن بود کسی را که در بستر خوابیده به قتل برسانند.

آیه شریفه

«وَمِنَ النَّاسِ مَن يَشْرِي نَفْسَهُ ابْتِغَاءَ مَرْضَاتِ اللَّهِ وَاللَّهُ رَءُوفٌ بِالْعِبَادِ»؛

بعضی از مردم (با ایمان و فداکار) جان خود را در برابر خشنودی خدا می‌فروشند؛ و خداوند نسبت به بندگان مهربان است» [۷۳۸] در حق آن حضرت نازل شد. [۷۳۹] سال هجرت رسول خدا صلی الله علیه و آله مبدأ تاریخ مسلمانان است و تحوّل عظیم در جهان اسلام روی داد.

روز هشتم: در روز هشتم ربیع الأول، سال ۲۶۰، شهادت امام حسن عسکری علیه السلام طبق روایتی واقع شده است و از همان روز، امامت حضرت صاحب الزمان، حجة بن الحسن - عجل الله تعالی فرجه الشریف - آغاز گردید. [۷۴۰] روز دهم: روز ازدواج رسول خدا صلی الله علیه و آله با حضرت خدیجه کبری علیها السلام است در حالی که رسول خدا صلی الله علیه و آله ۲۵ ساله بود و حضرت خدیجه علیها السلام ۴۰ ساله. به همین مناسبت روزه این روز به عنوان شکرگزاری مستحب شمرده شده است. [۷۴۱]

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۶۱۴

روز دوازدهم: این روز مطابق نظر مرحوم شیخ کلینی و مسعودی و همچنین مشهور میان اهل سنت، روز ولادت با سعادت نبی مکرم اسلام صلی الله علیه و آله است. [۷۴۲] همچنین در این روز، رسول خدا صلی الله علیه و آله بعد از ۱۲ روز که مسیر راه میان مکه و مدینه را پیمود وارد مدینه گردید. [۷۴۳] و نیز روز انقراض دولت بنی مروان در سال ۱۳۲ است. [۷۴۴] روز چهاردهم: در سال ۶۴ در چنین روزی، یزید بن معاویه به هلاکت رسید. [۷۴۵] وی پس از سه سال و نه ماه خلافت که همراه با جنایات عظیمی بود- که مهمترین آن واقعه کربلا- و شهادت ابی عبدالله الحسین علیه السلام و یارانش می‌باشد- در سنّ سی و هفت سالگی در منطقه «حوران» زندگی ننگینش به پایان رسید؛ جنازه‌اش را در دمشق دفن کردند؛ ولی اکنون اثری از او نیست. [۷۴۶] شب هفدهم: طبق روایات مشهور شیعه، شب ولادت حضرت خاتم‌الانبیاء، رسول معظم اسلام صلی الله علیه و آله است و شب بسیار مبارکی است. [۷۴۷] همچنین یکسال قبل از هجرت رسول خدا صلی الله علیه و آله، در چنین شبی معراج آن حضرت صورت گرفت. [۷۴۸] روز هفدهم: همان گونه که گفتیم مشهور میان علمای امامیه آن است که روز هفدهم ربیع‌الأول، روز ولادت با سعادت رسول خدا حضرت محمد بن عبدالله صلی الله علیه و آله است و معروف آن است که ولادتش در مکه معظمه، واقع شده است، و زمان ولادتش هنگام طلوع فجر، روز جمعه، سنه عام الفیل بوده است. [۷۴۹] (عام الفیل سالی است که ابرهه با لشکرش که بر فیل سوار بودند به قصد تخریب کعبه آمد، ولی همگی نابود شدند).

همچنین در چنین روزی در سال ۸۳ هجری قمری، ولادت امام صادق علیه السلام واقع شده است و از این جهت نیز بر اهمیت این روز افزوده شده است. [۷۵۰] ماه ربیع‌الأول گرچه آغاز آن آمیخته با خاطره غم‌انگیز و اندوهبار شهادت امام حسن عسکری علیه السلام است، ولی از آن جا که میلاد مبارک حضرت ختمی مرتبت رسول گرامی اسلام صلی الله علیه و آله مطابق روایت معروف، در هفدهم این ماه و طبق روایت غیرمعروف، در دوازدهم آن واقع شده و میلاد حضرت صادق علیه السلام نیز در هفدهم این ماه است، ماه شادی و جشن و سرور است.

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۶۱۵

از آن جا که هجرت پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله که سرچشمه دگرگونی عمیق در جهان اسلام و عزّت و شوکت مسلمین شد، و همچنین داستان «لیله المبيت» در این ماه واقع گردیده، و آغاز امامت پربرکت حضرت بقیه‌الله (ارواحنا فداه) همزمان با شهادت پدر بزرگوارش نیز می‌باشد؛ در مجموع از ماههای بسیار پربرکت و پرخاطره است، که سزاوار است، همه علاقه‌مندان مکتب اهل بیت علیهم السلام آن را ارج نهند و گرامی بدارند.

اعمال ماه ربیع‌الأول:

روز اول این ماه: علما گفته‌اند مستحب است، به شکرانه هجرت موفقیت‌آمیز رسول خدا صلی الله علیه و آله این روز را روزه بگیرند و صدقه و انفاق و احسان نمایند، [۷۵۱] و همچنین زیارت آن بزرگوار، در این روز مناسب است.

مرحوم «سید بن طاووس»، دعایی را برای این روز در کتاب اقبال نقل کرده است. [۷۵۲] روز دوازدهم: در این روز دو رکعت نماز مستحب است که در رکعت اول بعد از حمد، سه مرتبه سوره

«قل یا ایها الکافرون»

و در رکعت دوم بعد از حمد، سه مرتبه سوره «توحید» خوانده شود. [۷۵۳] روز هفدهم: همان گونه که قبلاً گفته شد این روز مطابق نظر مشهور علمای امامیه، روز ولادت رسول خدا صلی الله علیه و آله و همچنین میلاد امام صادق علیه السلام است و روز بسیار مبارکی است و دارای اعمالی می‌باشد:

۱- غسل؛ به نیت روز هفدهم ربیع‌الاول [۷۵۴] ۲- روزه؛ که برای آن فضیلت بسیار نقل شده است، از جمله در روایاتی از ائمه معصومین علیهم السلام آمده است: کسی که این روز را روزه بدارد، خداوند برای او ثواب روزه یکسال را مقرر می‌فرماید. [۷۵۵]

۳- دادن صدقه، احسان نمودن و خوشحال کردن مؤمنان و به زیارت مشاهد مشرفه رفتن. [۷۵۶] ۴- زیارت رسول خدا صلی الله علیه و آله از دور و نزدیک؛ در روایتی از آن حضرت آمده است: هر کس بعد از وفات من، قبرم را زیارت کند مانند کسی است که به هنگام حیاتم به سوی من هجرت کرده باشد، اگر نمی‌توانید مرا از نزدیک زیارت کنید، از همان راه دور به سوی من سلام بفرستید (که به من می‌رسد). [۷۵۷] ۵- زیارت امیر مؤمنان، علی علیه السلام نیز در این روز مستحب است با همان زیارتی که امام صادق علیه السلام در چنین روزی کنار ضریح شریف آن حضرت علیه السلام وی را زیارت کرد. [۷۵۸] (این زیارت در بخش زیارات، صفحه ۳۰۱ آمده است).

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۶۱۶

۶- تکریم، تعظیم و بزرگداشت این روز بسیار بجاست، مرحوم «سید بن طاووس»، در اقبال، در تکریم و تعظیم این روز به خاطر ولادت شخص اول عالم امکان و سرور همه ممکنات حضرت نبی اکرم صلی الله علیه و آله سفارش بسیار کرده است. [۷۵۹]

بنابراین، سزاوار است مسلمین با برپایی جشن‌ها و تشکیل جلسات، هرچه بیشتر با شخصیت نبی مکرم اسلام صلی الله علیه و آله، سیره و تاریخ زندگی او آشنا شوند و از آن، برای ساختن جامعه‌ای اسلامی و محمدی بهره کامل گیرند.

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۶۱۷

فصل چهارم: ماه ربیع‌الثانی

تقویم این ماه:

روز هشتم: طبق مشهور، روز ولادت امام حسن عسکری علیه السلام در سال ۲۳۲ است. [۷۶۰] روز دهم: روز رحلت حضرت فاطمه معصومه علیها السلام در سال ۲۰۱ (مطابق روایتی) است. [۷۶۱] روز شانزدهم: بنا بر نقلی، آغاز قیام مختار در کوفه، به خونخواهی شهیدان کربلا در سال ۶۶ می‌باشد [۷۶۲] و برخی آغاز قیام او را چهاردهم ربیع‌الاول ذکر کرده‌اند. [۷۶۳]

گرچه حوادث مهم تاریخی این ماه کم است، ولی همین سه حادثه از یکسو یادآور یک روز سرور و شادی است که مایه خیر و برکت می‌باشد و از سوی دیگر، روز اندوه، به خاطر رحلت کریمه اهل بیت، در سرزمین مقدس قم است، و از سوی سوم یادآور یک روز عبرت‌انگیز است که با قیامی خونین، جنایتکاران حادثه کربلا، در مدت بسیار کوتاهی تار و مار شدند، و نام ننگین آنان، برای همیشه همراه با نفرت و لعن و نفرین در صفحات تاریخ باقی ماند.

اعمال ماه ربیع‌الثانی:

در روایات اسلامی و کتب دعا، اعمال زیادی برای این ماه ذکر نشده، فقط مرحوم سید بن طاووس، برای روز اول این ماه دعایی را ذکر کرده است که می‌توانید در کتاب اقبال آن را بخوانید. [۷۶۴]

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۶۱۸

فصل پنجم: ماه جمادی الأول

تقویم این ماه:

روز پنجم: مطابق بعضی از روایات روز ولادت با سعادت بانوی قهرمان کربلا، حضرت زینب کبری علیها السلام است (سال پنجم یا ششم هجری). [۷۶۵] روزهای سیزدهم، چهاردهم و پانزدهم: بنا بر روایت معروفی مقارن با ایام شهادت بانوی اسلام حضرت فاطمه زهرا علیها السلام، سیده نساء العالمین، در سال یازدهم هجری است. زیرا مطابق بعضی از روایات معتبر [۷۶۶]، آن بانوی بزرگ، هفتاد و پنج روز بعد از رحلت پدر بزرگوارش در قید حیات بود، و با توجه به این که رحلت رسول خدا صلی الله علیه و آله در ۲۸ صفر واقع شده، باید شهادت آن بانوی عزیز، در یکی از این سه روز باشد (با در نظر گرفتن احتمال تمام یا ناقص بودن ماههای وسط).

به هر حال، باید به همین مناسبت مجالس سوگواری آن حضرت - که طبق فرمایش پیغمبر اکرم صلی الله علیه و آله برترین زنان جهان از اولین و آخرین است - هر چه باشکوهتر برگزار گردد و حالات و فضایل آن بانوی بزرگ اسلام، که می تواند الگوی بسیار خوبی برای زنان عصر حاضر باشد، در این مجالس تشریح گردد.

کلیات مفاتیح نوین؛ ص ۶۱۸

صوماً آن دو خطبه آموزنده و فراموش نشدنی که از آن حضرت به یادگار مانده و بسیاری از معارف و تعلیمات اسلام و مسایل تاریخی بعد از رسول خدا صلی الله علیه و آله در آن جمع است، توسط گویندگان برای همه مردم تجزیه و تحلیل شود. خواندن زیارت آن حضرت نیز، در این ایام مناسب است.

اعمال ماه جمادی الأول:

۱- دعایی است که در اول ماه جمادی الأول خوانده می شود؛ مرحوم «سید بن طاووس» آن را در «اقبال» نقل کرده است. [۷۶۷] ۲- مطابق برخی از روایات، نیمه این ماه مصادف با ولادت امام زین العابدین علیه السلام است، لذا روزه گرفتن و احسان و خیرات، در آن روز مناسب است. [۷۶۸]

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۶۱۹

فصل ششم: ماه جمادی الثانی

تقویم این ماه:

سوم و چهارم و پنجم: طبق بعضی از روایات مصادف با ایام شهادت حضرت فاطمه زهرا علیها السلام است، [۷۶۹] و بزرگان و علما به آن اهمیت خاصی می دادند.

روز بیستم: روز ولادت باسعادت حضرت زهرا علیها السلام در سال دوم بعثت [۷۷۰] یا پنجم بعثت [۷۷۱] است.

از آن‌جا که ماه جمادی الثانی بیش از هر ماه دیگر، آمیخته با نام مبارک بزرگترین بانوی جهان، سیده نساء العالمین من الاولین و الآخیرین حضرت فاطمه زهرا علیها السلام می‌باشد، پیروان مکتب اهل بیت علیهم السلام در روزهای آغازین ماه، بساط غم و اندوه می‌گسترانند، و در روز بیستم، غرق امواج سرور و شادی هستند و غرض از همه این مراسم آگاهی بیشتر از فضایل و مناقب آن بانو و اقتباس از خلق و خو، و رنگ و بوی معنوی آن حضرت است، و چه زیبا و الهام‌بخش است زندگی این بانوی نمونه، در آن خانواده نمونه برای همه، مخصوصاً بانوان.

سزاوار است همه عاشقان این مکتب، به عنوان عزا و سرور، مجالس باشکوه و پرمحتوایی برگزار کنند؛ مجالسی که امواج تبلیغات دشمنان اسلام و اهل بیت علیهم السلام را خنثی کند و روح تازه‌ای در کالبد دوستان و علاقه‌مندان بدمد.

اعمال ماه جمادی الثانی:

روز اول: خواندن دعایی که مرحوم سید در «اقبال» نقل کرده است. [۷۷۲]

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۶۲۰

- چهار رکعت نماز: مرحوم «سید بن طاووس» نقل کرده است که در این ماه- هر وقت که باشد؛ هر چند روز اول بهتر است- چهار رکعت نماز بخواند (هر دو رکعت به یک سلام)، در رکعت اول، پس از سوره «حمد» یک مرتبه «آیه الکرسی» و بیست و پنج مرتبه «أنا انزلناه»؛ در رکعت دوم «حمد» و یک مرتبه سوره «الهیکم التکاتر» و بیست و پنج مرتبه سوره «توحید»؛ در رکعت سوم «حمد» و یک مرتبه «قل یا ایها الکافرون» و بیست و پنج مرتبه سوره «فلق»؛ و در رکعت چهارم «حمد» و یک مرتبه سوره «نصر» و بیست و پنج مرتبه سوره «ناس» را بخواند.

پس از پایان نماز، هفتاد مرتبه بگوید:

سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ

. و هفتاد مرتبه بگوید:

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ

؛ پس از آن سه مرتبه بگوید:

اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ؛

آنگاه سر به سجده بگذارد و سه مرتبه بگوید:

يَا حَيُّ يَا قَيُّوْمُ، يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ، يَا اللَّهُ يَا رَحْمَنُ يَا رَحِيمُ، يَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ؛

در پایان هر حاجتی که دارد از خداوند عزوجل طلب نماید، (امید است اجابت گردد)، در این روایت آمده است: هر کس این نماز را با این کیفیت انجام دهد، خداوند خودش و مال و زن و فرزندان او را و همچنین دین و دنیای او را تا سال دیگر حفظ فرماید، و اگر در این سال بمیرد، پاداش شهیدان دارد. [۷۷۳] روز سوم در این روز به مناسبت شهادت حضرت زهرا علیها السلام زیارت آن حضرت مطلوب و مناسب است.

مرحوم سید در «اقبال»، این زیارت را برای آن حضرت ذکر کرده است:

السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا سَيِّدَةَ نِسَاءِ الْعَالَمِينَ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا وَالِدَةَ الْحُجَجِ

سَلام بر تو ای سرور بانوان جهانیان، سلام بر تو ای مادر حجّت‌های

عَلَى النَّاسِ اِجْمَعِينَ، السَّلَامُ عَلَيْكَ اَيُّهَا الْمَظْلُومَةُ الْمَمْنُوعَةُ حَقُّهَا،

بر تمامی مردم، سلام بر تو ای مظلومه‌ای که از حَقّش منع شد،

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى أُمَّتِكَ وَابْنَةِ نَبِيِّكَ، وَزَوْجِهِ وَصِيِّ نَبِيِّكَ، صَلَاةً تُرْفَعُهَا

خدایا بر کنیزت و دختر پیامبرت و همسر جانشین پیامبرت درود فرست، درودی که
فَوْقَ زُلْفَى عِبَادِكَ الْمُكْرَمِينَ، مِنْ أَهْلِ السَّمَوَاتِ وَأَهْلِ الْأَرْضِينَ.
منزلتی برتر از منزلت بندگان گرامیت از اهل آسمان و زمین به او بدهد.

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۶۲۱

سپس مرحوم سید اضافه می‌کند: «روایت شده است، هر کس با این عبارات، آن حضرت را زیارت کند و از خدا طلب آمرزش
نماید، خداوند گناهانش را می‌بخشد و او را داخل بهشت می‌کند.» [۷۷۴] روز بیستم در این روز که مصادف با ولادت حضرت زهرا
علیها السلام است چند عمل مناسب است:

الف) روزه.

ب) خیرات و صدقات بر مؤمنین.

ج) زیارت آن حضرت (که در بخش زیارات، صفحه ۲۳۵ ذکر شد). [۷۷۵]

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۶۲۲

فصل هفتم: ماه رجب

تقویم این ماه:

اول ماه: مطابق بعضی از روایات، این روز، روز ولادت امام محمد باقر علیه السلام در سال ۵۷ هجری قمری است. [۷۷۶] دوم ماه:
مطابق برخی از روایات روز ولادت امام علی‌التقی علیه السلام در سال ۲۱۲ هجری است. [۷۷۷] سوم ماه: روز شهادت امام علی‌التقی
علیه السلام در سال ۲۵۴ است. [۷۷۸] دهم ماه: روز ولادت امام محمد تقی علیه السلام طبق بعضی از روایات است. [۷۷۹] سیزدهم
ماه: روز ولادت امیر مؤمنان علی بن ابی‌طالب علیه السلام است؛ بنا بر مشهور این مولود عزیز جهان انسانیت، ۱۲ سال قبل از بعثت
رسول خدا صلی الله علیه و آله در داخل خانه کعبه، چشم به جهان گشود. [۷۸۰] پانزدهم ماه: مطابق برخی از نقل‌ها، روز وفات
حضرت زینب کبرا علیها السلام است در سال ۶۳ هجری. [۷۸۱] هیجدهم ماه: روز وفات جناب ابراهیم، فرزند رسول خداست. [۷۸۲]
بیست و پنجم ماه: روز شهادت امام موسی بن جعفر علیه السلام در سال ۱۸۳ هجری است. [۷۸۳] بیست و ششم ماه: مطابق روایتی،
روز وفات حضرت ابوطالب علیه السلام است. [۷۸۴] بیست و هفتم ماه: بعثت پیامبر گرامی اسلام صلی الله علیه و آله به نبوت
است. [۷۸۵]

فضیلت ماه رجب:

ماه رجب و ماههای شعبان و رمضان، از ماههای بسیار پر فضیلت است، و از تعبیرات بعضی از روایات برمی‌آید که ماه رجب در
میان این سه ماه، امتیاز خاصی دارد، تا آنجا که ماه رجب «ماه خدا» نامیده شده

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۶۲۳

و ماه شعبان «ماه پیامبر» و ماه مبارک رمضان «ماه امت»! [۷۸۶] ماه رجب یکی از ماههای حرام است که آغاز و ادامه جنگ در آن،

با دشمنان اسلام حرام می‌باشد (مگر جنگ دفاعی)، [۷۸۷] و جنایات نیز در این ماهها (ماههای حرام)، دیه سنگین تری دارد. [۷۸۸] پیغمبر اکرم صلی الله علیه و آله ماه رجب را «ماه اصَبّ» نامیده است، زیرا رحمت خدا در این ماه بر امت فرو می‌ریزد. [۷۸۹] این ماه آمیخته است با یاد پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله (به مناسبت مبعث در بیست و هفتم ماه) و یاد امیر مؤمنان علیه السلام (به مناسبت میلاد مبارک آن حضرت در سیزدهم ماه) و خاطره شهادت موسی بن جعفر علیه السلام (در بیست و پنجم ماه) و روزهای مهم تاریخی دیگر؛ و از این نظر یکی از ماههای بسیار پرخطر اسلامی است.

از روایات متعددی که درباره روزه‌های ماه رجب - حتی یک روز از آن - وارد شده، اهمّیت فوق‌العاده این ماه، و عبادت و خودسازی در آن کاملاً روشن می‌گردد، که در این جا به گوشه‌ای از آن اشاره می‌شود:

۱- مرحوم «شیخ صدوق» به سند معتبر از امام صادق علیه السلام نقل می‌کند که یکی از یاران آن حضرت در اواخر ماه رجب خدمتش رسید، چون نظر مبارک امام علیه السلام به او افتاد، فرمود: آیا در این ماه روزه گرفته‌ای؟

عرض کرد: نه، فرمود: آن قدر ثواب از تو فوت شده که اندازه آن را کسی جز خدا نمی‌داند؛ این ماهی است که خداوند آن را بر سایر ماهها برتری بخشیده و احترام آن را عظیم شمرده، و برای روزه داشتن آن، پاداش‌های مهمی قرار داده است. آن مرد عرض می‌کند: آیا اگر در بقیه این ماه روزه بدارم، به بخشی از ثواب می‌رسم؟ امام علیه السلام فرمود: آری؛ سپس ثواب‌های مهمی برای کسی که فقط روز آخر ماه، یا دو روز آخر ماه، یا سه روز آخر ماه را روزه بدارد، بیان فرمودند؛ مانند نجات از سکرات مرگ، عذاب قبر و لغزش بر صراط و شداید قیامت و نایل شدن به برائت و رهایی از آتش دوزخ. [۷۹۰] ۲- در حدیث دیگری آمده است: «رجب» نام نهری است در بهشت، از شیر سفیدتر و از عسل شیرین‌تر؛ هر کس یک روز از این ماه را روزه بدارد، از آن می‌نوشد! [۷۹۱] ۳- در حدیث دیگری از رسول خدا صلی الله علیه و آله می‌خوانیم: هر کس یک روز از این ماه را روزه بگیرد، خشنودی

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۶۲۴

عظیم خدا را به دست آورده، خشم الهی از او دور می‌شود، و درهای جهنم به روی او بسته خواهد شد! [۷۹۲] ۴- هر کس سه روز از این ماه را که پنجشنبه و جمعه و شنبه باشد، روزه بگیرد، فضیلت بسیار دارد و همچنین در سایر ماههای حرام. [۷۹۳] در روایتی از رسول خدا صلی الله علیه و آله آمده است: هر گاه کسی نتواند در این ماه روزه بگیرد، هر روز صد مرتبه این تسبیحات را بخواند، تا ثواب روزه آن را دریابد:

سُبْحَانَ الْإِلَهِ الْجَلِيلِ، سُبْحَانَ مَنْ لَا يَنْبَغِي التَّسْبِيحُ إِلَّا لَهُ، سُبْحَانَ

پاک و منزّه است معبود باشکوه، پاک و منزّه است کسی که تسبیح جز برای او شایسته نیست، پاک و منزّه است

الْأَعَزُّ الْأَكْرَمُ، سُبْحَانَ مَنْ لَيْسَ الْعِزَّةُ وَهُوَ لَهُ أَهْلٌ. [۷۹۴]

(خداوند) عزیز و گرامی، پاک و منزّه است آن که عزّت ردای اوست و او شایسته آن است.

از مجموع احادیث بالا- و دیگر احادیث- به خوبی استفاده می‌شود که این ماه، ماه تهذیب نفوس و خودسازی و آغاز یک دوره جدید سیر و سلوک الی الله است، که از ماه رجب آغاز و به ماه مبارک رمضان منتهی می‌شود؛ خوشا به حال آنان که قدر و منزلت این سه ماه را بدانند و از آن بهره کافی بگیرند.

اعمال ماه رجب

اشاره

اعمال این ماه (علاوه بر روزه گرفتن که در بالا گفته شد) بر دو بخش تقسیم می‌شود:

اول - اعمال مشترک این ماه:

اشاره

این اعمال که مخصوص روز معینی نیست، بلکه در تمام ماه انجام می‌شود، بسیار است، از جمله:

۱- در تمام ماه رجب، این دعا را بخواند:

يَا مَنْ يَمْلِكُ حَوَائِجَ السَّائِلِينَ، وَيَعْلَمُ ضَمِيرَ الصَّامِتِينَ، لِكُلِّ مَسْئَلَةٍ

ای مالک درخواست‌های نیازمندان، و دانای راز دل سکوت‌کنندگان، برای هر درخواستی

مِنْكَ سَمَّعَ حَاضِرًا، وَجَوَابُ عَتِيدًا، اللَّهُمَّ وَمَوَاعِيدِكَ الصَّادِقَةَ، وَايَادِيكَ

از تو گوش‌شنوا و جوابی آماده است، ای خدایی که وعده‌ات راست و نعمت‌هایت

الْفَاضِلَةَ، وَرَحْمَتِكَ الْوَاسِعَةَ، فَاسْئَلُكَ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِ

فِرَاوَانَ وَرَحْمَتِكَ الْوَاسِعَةَ، فَاسْئَلُكَ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ دَرُودِ

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۶۲۵

مُحَمَّدٍ، وَإِنْ تَقْضِي حَوَائِجِي لِلدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ، أَنْكَ عَلَيَّ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ. [۷۹۵]

فرستی و حاجت‌های دنیوی و اخروی را برآوری، زیرا که تو بر هر چیز توانایی.

۲- بخواند دعایی را که امام صادق علیه السلام در هر روز از ماه رجب آن را می‌خواندند:

خَابَ الْوَأْفِدُونَ عَلَيَّ غَيْرِكَ، وَخَسِرَ الْمُتَعَرِّضُونَ إِلَّا لَكَ، وَضَاعَ

وارد شوندگان بر غیر تو ناامید شدند و روکنندگان به غیر تو زیانکار شدند، و گردآمدگان

الْمِلْئُونَ إِلَّا بِكَ، وَاجْتَدَبَ الْمُتَجَبِّعُونَ إِلَّا مِنْ ائْتَجَعَ فَضْلَكَ، بِأَبْكَ مَفْتُوحٌ

به غیر درگاه تو نابود گردیدند، متوسل شدگان به غیر فضل تو دست خالی ماندند، در گاهت به روی مشتاقان

لِلرَّغَائِبِينَ، وَخَيْرُكَ مَبْدُولٌ لِلطَّلَائِبِينَ، وَفَضْلُكَ مُبَاحٌ لِلسَّائِلِينَ، وَنَيْلُكَ

گشوده، و خیرت به درخواست‌کنندگان عطا شده، و لطفت برای نیازمندان شامل و عطایت

مُتَاحٌ لِلآمِلِينَ، وَرِزْقُكَ مَبْسُوطٌ لِمَنْ عَصَاكَ، وَحِلْمُكَ مُعْتَرِضٌ لِمَنْ

برای آرزومندان مهیاست، و روزیت برای نافرمانان گسترده، و شکیباییت دشمنان

نَاوَاكَ، عَادَتُكَ الْإِحْسَانُ إِلَى الْمُسِيئِينَ، وَسَبِيلُكَ الْإِتْقَاءُ عَلَيَّ

را در برگرفته است، نیکی به گنهکاران عادت و مهلت به دشمنان روش

الْمُعْتَدِينَ، اللَّهُمَّ فَاهِدِنِي هُدَى الْمُهْتَدِينَ، وَارْزُقْنِي اجْتِهَادَ

توست، خدایا همانند هدایت یافتگان راهنمایم کن، و جهاد جهادگران را روزیم

الْمُجْتَهِدِينَ، وَلَا تَجْعَلْنِي مِنَ الْغَافِلِينَ الْمُبْعَدِينَ، وَاعْفُ عَنِّي يَوْمَ الدِّينِ. [۷۹۶]

کن، و مرا از غافلان دور (از رحمتت) قرار مده، و در روز قیامت مرا بیامرز.

۳- شیخ در «مصباح» از امام صادق علیه السلام روایت کرده است که آن حضرت فرمود: در ماه رجب این دعا را بخوان:
اللَّهُمَّ اِنِّي اسئَلُكَ صَبْرَ الشَّاكِرِينَ لَكَ، وَعَمَلَ الْخَائِفِينَ مِنْكَ، وَيَقِينَ
خدایا صبر شکر گزارانت و کردار خائفان و یقین

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۶۲۶

الْعَابِدِينَ لَكَ، اللَّهُمَّ اَنْتَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ، وَاَنَا عَبْدُكَ الْبَائِسُ الْفَقِيرُ، اَنْتَ

عبادت کنندگان را، از تو می‌خواهم خدایا تویی برتر و با عظمت و منم بنده نیازمند و محتاجت، تویی

الْغَنِيُّ الْحَمِيدُ، وَاَنَا الْعَبْدُ الدَّلِيلُ، اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَي مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، وَآمُنْ

بی‌نیاز ستوده و منم بنده فرمانبردار، خدایا بر محمد و خاندان پاکش درود فرست

بِعِنَاكَ عَلَي فَقْرِي وَبِحِلْمِكَ عَلَي جَهْلِي وَبِقُوَّتِكَ عَلَي ضَعْفِي يَا قَوِي

و با بی‌نیازیت فقرم را و با بردباریت جهلم را و با نیرومندیت ناتوانیم را برطرف کن، ای توانا

يَا عَزِيزُ، اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَي مُحَمَّدٍ وَآلِهِ الْأَوْصِيَاءِ الْمَرْضِيِّينَ، وَاكْفِنِي مَا

ای با عزت، خدایا بر محمد و خاندان پاک او همان جانشیمان پسندیده درود فرست، و آنچه از

اهمّني مِنْ امْرِ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ، يَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ. [۷۹۷]

کارهای دنیا و آخرت که مرا به زحمت انداخته کفایت کن، ای مهربان‌ترین مهربانان.

«سید بن طاووس» نیز این دعا را در «اقبال»، روایت کرده است و از روایت او به دست می‌آید که این دعا از جامعترین دعاها است

که در همه اوقات می‌توان آن را خواند. [۷۹۸]

۴- شیخ طوسی می‌فرماید: مستحب است، هر روز این دعا را بخوانند:

اللَّهُمَّ يَا ذَا الْمِنَّنِ السَّابِغَةِ، وَالْأَلَاءِ الْوَاظِعَةِ، وَالرَّحْمَةِ الْوَاسِعَةِ، وَالْقُدْرَةِ

خدایا، ای صاحب خیر و برکت فراوان و نعمت‌های بی‌شمار، و رحمت گسترده و توانایی

الْجَامِعَةِ، وَالنَّعْمِ الْجَسِيمَةِ، وَالْمَوَاهِبِ الْعَظِيمَةِ، وَالْأَيَادِي الْجَمِيلَةَ،

جامع، و نعمت‌های بزرگ و عطا‌های با عظمت، و دستگیری‌های زیبا

وَالْعَطَايَا الْجَزِيلَةَ، يَا مَنْ لَا يُنْعَثُ بِتَمْثِيلٍ، وَلَا يُمَثَّلُ بِنَظِيرٍ، وَلَا يُغْلَبُ

و بخشش‌های فراوان، ای کسی که با مثال توصیف نشود و همانند و نظیری ندارد، و شکست‌ناپذیری،

بِظَهِيرٍ، يَا مَنْ خَلَقَ فَرْزَقًا، وَالْهَمَّ فَانْطَقَ، وَابْتَدَعَ فَشَرَعَ، وَعَلَا فَارْتَفَعَ،

ای که آفریده و روزی داده‌ای، و الهام نموده و گویا ساخته‌ای و نوآوری کرده و آغاز نموده‌ای و برتری داده و بالا برده‌ای

وَ قَدَّرَ فَاحْسَنَ، وَ صَوَّرَ فَانْقَنَ، وَ اَخْتَجَّ فَابْلَغَ، وَ اَنْعَمَ فَاسْبَغَ، وَ اَعْطَى

و تقدیر نموده و نیکو ساخته‌ای، و صورت بخشیده و استوار گرداننده‌ای، دلیل آورده و رسا ساخته‌ای، و نعمت داده و فراوان

گرداننده‌ای، و عطا نموده

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۶۲۷

فَاجْزَلْ، وَ مَنَحَ فَافْضَلَ، يَا مَنْ سَمَا فِي الْعِزِّ فَفَاتَ حَوَاطِرَ الْأَبْصَارِ، وَ دَنَا

و افزون ساخته‌ای، بخشیده و فزونی داده‌ای، ای که در عزت چنان ارجمندی که از دیدگان ناپدید گشته‌ای و در

فِي اللَّطْفِ فَجَازَ هَوَاجِسَ الْأَفْكَارِ، يَا مَنْ تَوَحَّدَ بِالْمُلْكِ فَلَا نِدَّ لَهُ فِي لُطْفٍ وَاحْسَانٍ چنان نزدیکی که به فکر و گمان خطور نمی‌کنی، ای که در فرمانروایت یگانه‌ای و رقیبی در قلمرو مَلُكُوتِ سُلْطَانِهِ، وَ تَفَرَّدَ بِالْأَلَاءِ وَالْكَبْرِيَاءِ فَلَا ضِدَّ لَهُ فِي جَبْرُوتِ حُكُومَتِ نَدَارِي، وَ دَرِ نِعْمَتِهَا وَ بَزْرُغِي يَكْتَابِي که در عظمتِ مقامتِ رقیبی نداری، شَانِهِ، يَا مَنْ حَارَتْ فِي كِبْرِيَاءِ هَيْبَتِهِ دَقَائِقُ لَطَائِفِ الْأَوْهَامِ، ای که در بزرگیِ شکوهتِ ذهن‌های دقیق و موشکاف حیران است وَ انْحَسَرَتْ دُونَ ادْرَاكِ عَظَمَتِهِ خَطَائِفُ ابْصَارِ الْأَنَامِ، يَا مَنْ عَنَتِ الْوُجُوهُ وَ دَرِ بَرَابَرِ دَرِكِ بَزْرُغِي دِيدِ گَانِ تِيزِيْنِ مَرْدَمِ دَرْمَانْدِه است، ای که چهره‌ها در برابر هیبتش لَهَيْبَتِهِ، وَ خَصَّصَتِ الرَّقَابُ لِعَظَمَتِهِ، وَ وَجَلَتِ الْقُلُوبُ مِنْ خِيفَتِهِ، اسْتَلْكَ فِرُوتِنِ گِشْتِه وَ گَرْدَنهَا دَرِ بَرَابَرِ عَظْمَتِش خَاضِعِ گَرْدِيْدِه وَ دَلهَا از تَرَسِ او لِرْزَانِ اسْتِ، از تو می‌خواهم بِهَذِهِ الْمِدْحَةِ الَّتِي لَا تَتَّبَعِي إِلَّا لَكَ، وَ بِمَا وَائْتِ بِهِ عَلَي نَفْسِكَ لِذَاعِيكَ بِه حَقِّ اَيْنِ سَتَائِشِي كِه جَزِ تُو رَا شَائِسْتِه نِيَسْتِ وَ بِه حَقِّ اَنْجِه بَر خَوَانْدِگَانِ مُؤْمِنْتِ بَر عَهْدِه مِنْ الْمُؤْمِنِيْنَ، وَ بِمَا ضَمِنْتَ الْاِجَابَةَ فِيهِ عَلَي نَفْسِكَ لِلدَّاعِيْنَ، يَا اسْمَعَ گَرَفْتِه‌اِي وَ بِه حَقِّ اَنْجِه اِجَابَتِش رَا بَر خَوَانْدِگَانْتِ ضَمَانْتِ كَرْدِه‌اِي، اِي شِنُوَاتَرِيْنِ السَّامِعِيْنَ، وَ ابْصَرَ النَّاطِرِيْنَ، وَ اسْرَعَ الْحَاسِبِيْنَ، يَا ذَا الْقُوَّةِ الْمَتِيْنِ، صَلِّ شِنُوَايَانِ وَ بِيْنَاتَرِيْنِ بِيْنَايَانِ، وَ سَرِيْعِ تَرِيْنِ حَسَابِگَرَانِ، اِي صَاحِبِ نِيْرُوِي اسْتُوَارِ، عَلَي مُحَمَّدٍ خَاتَمِ النَّبِيِيْنَ وَ عَلَي اَهْلِ بَيْتِهِ، وَ اَقْسَمُ لِي فِي شَهْرِنَا هَذَا بِرِ مُحَمَّدٍ خَاتَمِ پِيَامْبِرَانِ وَ خَانْدَانِشِ دَرُودِ فَرَسْتِ، وَ دَرِ اَيْنِ مَاهِ بَهْتَرِيْنِ اَنْجِه قِسْمْتِ نَمُودِه‌اِي خَيْرِ مَا قَسَمْتِ، وَ اَحْتِمُ لِي فِي قَضَائِكَ خَيْرِ مَا حَتَمْتِ، وَ اَحْتِمُ لِي رُوزِيْمِ كِنِ، وَ بَهْتَرِيْنِ اَنْجِه رَا كِه دَر حِكْمَتِ تَعْيِيْنِ نَمُودِه‌اِي بَرَايْمِ مَقْدَّرِ نَمَا، وَ پَايَانِ كَارْمِ رَا بِالسَّعَادَةِ فِيمَنْ حَتَمْتِ، وَ اَحْيِيْنِي مَا اَحْيَيْتَنِي مَوْفُورًا، وَ اَمِتْنِي مَسْرُورًا بِه سَعَادَتِ خْتَمِ نَمَا، مَادَامِي كِه زَنْدِه‌اَمِ رُوزِيْمِ رَا فَرَاوَانِ گَرْدَانِ، وَ مَرَا خُوشْحَالِ وَ اَمْرُزِيْدِه وَ مَغْفُورًا، وَ تَوَلَّ اَنْتَ نَجَاتِي مِنْ مُسَائِلَةِ الْبُرْزَخِ، وَ اَدْرَأْ عَنِّي مُنْكَرًا بِمِيْرَانِ، وَ رَهَائِيْمِ از سْوَالِهَايِ بَرِزَخِ رَا بَر عَهْدِه گِيْرِ، وَ مَنْكَرِ وَ نَكِيْرِ رَا از مَن كَلِيَاتِ مَفَاتِيْحِ نُوِيْنِ، ص: ۶۲۸

وَنَكِيْرًا، وَ اَرِ عَيْنِي مُبَشِّرًا وَبَشِيْرًا، وَ اَجْعَلْ لِي اِلَى رِضْوَانِكَ وَجَنَانِكَ دُورِ كِنِ وَ مَبَشِّرًا وَبَشِيْرًا بِه مَن نِشَانِ دِه، وَ رَاهِي بِه سُوِي خُوشْنُودِي وَ بَهْشْتِ مَصِيْرًا، وَ عَيْشًا قَرِيْرًا، وَ مُلْكًا كَبِيْرًا، وَ صَلِّ عَلَي مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ كَثِيْرًا. [۷۹۹]

وَ زَنْدِگَانِي خُوشِ وَ خُرْمِ وَ جَايِگَاهِي بَزْرُگِ بَرَايْمِ قَرَارِ دِه وَ بَرِ مُحَمَّدٍ وَ خَانْدَانِشِ فَرَاوَانِ دَرُودِ فَرَسْتِ.

۵- مرحوم «شیخ طوسی» از شیخ کبیر ابوجعفر محمد بن عثمان بن سعید، که از نواب چهارگانه حضرت مهدی علیه السلام است این روایت را از آن حضرت نقل کرده است، که در هر روز از ایام رجب، این دعا را بخوان:

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

به نام خداوند بخشنده مهربان
 اللَّهُمَّ اِنِّي اسئَلُكَ بِمَعَانِي جَمِيعٍ مَا يَدْعُوكَ بِهِ وُلاَةُ اَمْرِكَ، اَلْمَأْمُونُونَ عَلٰى
 خدایا از تو می‌خواهم به محتوای تمامی آنچه پیروان فرمانت تو را به آن می‌خوانند، آنان که امین بر
 سِرِّكَ، اَلْمُسْتَبْشِرُونَ بِاَمْرِكَ، اَلْوَصْفُونَ لِقُدْرَتِكَ، اَلْمُعْلِنُونَ لِعَظَمَتِكَ،
 اسرار، سرور به فرمانت، ستاینده توانایت و آگاه‌کننده بر عظمت تو،
 اسئَلُكَ بِمَا نَطَقَ فِيهِمْ مِنْ مَشِيَّتِكَ، فَجَعَلْتَهُمْ مَعَادِنَ لِكَلِمَاتِكَ، وَازْكَانًا
 از تو می‌خواهم به حق خواست که در مورد آنان جاری شده و آنان را گنجینه کلمات و پایه‌های
 لِتَوْحِيدِكَ وَآيَاتِكَ وَمَقَامَاتِكَ الَّتِي لَا تَغْطِيْلُ لَهَا فِي كُلِّ مَكَانٍ، يَعْرِفُكَ
 یگانگی و نشانه‌ها و مقامات قرارشان داده‌ای، مقاماتی که در هیچ مکانی تعطیل بردار نیست، هر که تو را
 بِهَا مَنْ عَرَفَكَ، لَا فَرْقَ بَيْنَكَ وَبَيْنَهَا اِلَّا اَنَّهُمْ عِبَادُكَ وَخَلْقُكَ، فَتَقْتُلُهَا
 می‌شناسد به واسطه آن می‌شناسد، فرقی میان تو و آنها نیست جز اینکه آنان بنده و مخلوق تو هستند، و اصلاح
 وَرَتْقُهَا بِبِدِكَ، بَدُوْهَا مِنْكَ وَعَوْدُهَا اِلَيْكَ، اَعْضَادٌ وَاَشْهَادٌ وَمُنَاءٌ وَاذْوَادٌ،
 امورشان بدست توست، آغاز آنها از جانب تو و بازگشت آنها به سوی توست، حامیان و گواهان و پشتیبانان و مدافعان
 وَحَفَظَةٌ وَرُوَادٌ، فِيْهِمْ مَلَأَتْ سَمَائِكَ وَارْضُكَ، حَتَّى ظَهَرَ اَنْ لَا اِلَهَ اِلَّا
 و نگهبانان و طلایه‌داران تو، پس بواسطه آنها آسمانها و زمینت را پر نمودی تا اینکه کلمه «لا إله الا

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۶۲۹

اَنْتَ، فَبِدَلِّكَ اسئَلُكَ، وَبِمَوَاقِعِ الْعِزِّ مِنْ رَحْمَتِكَ، وَبِمَقَامَاتِكَ وَعِلَامَاتِكَ،
 اَنْتَ آشکار شد، پس به واسطه آن و جایگاه‌های رحمت ارجمندت و مقام‌ها و نشانه‌های از تو می‌خواهم،
 اَنْ تُصَلِّيَ عَلٰى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، وَاَنْ تَزِيْدَنِيْ اِيْمَانًا وَتَشِيْتًا، يَا بَاطِنًا
 که بر محمد و خاندان پاکش درود فرستی و بر ایمان و پایداریم بیافزایی، ای نهان
 فِي ظُهُورِهِ، وَظَاهِرًا فِي بَطْنِهِ وَمَكْنُونِهِ، يَا مُفَرِّقًا بَيْنَ النَّوْرِ وَالذِّجْوَرِ،
 در عین آشکاری، و ای آشکار در عین پوشیدگی و مستوری، ای جداکننده روشنایی و تاریکی،
 يَا مَوْصُوفًا بِغَيْرِ كُنْهِ، وَمَعْرُوفًا بِغَيْرِ شَيْءٍ، حَادٌّ كُلِّ مَحْدُوْدٍ، وَشَاهِدٌ كُلِّ
 ای ستوده شده ناشناخته و شناخته شده بی‌ظنیر، ای محدودکننده هر محدود، و ای گواه هر
 مَشْهُودٍ، وَمَوْجِدٌ كُلِّ مَوْجُوْدٍ، وَمُحْصِيٌّ كُلِّ مَعْدُوْدٍ، وَفَاعِدٌ كُلِّ مَفْقُوْدٍ،
 گواهی شده، و ای پدیدآورنده هر موجود، و ای احصا کننده هر شمارش شده، و ای محروم‌کننده هر گمشده،
 لَيْسَ دُوْنَكَ مِنْ مَعْبُوْدٍ، اَهْلَ الْكِبْرِيَاءِ وَالْجُوْدِ، يَا مَنْ لَا يَكْتِفُ بِكَيْفٍ،
 جز تو معبودی نیست و شایسته بزرگی و بخششی، ای که به چگونگی توصیف نشوی
 وَلَا يُؤَيِّنُ بَاطِنًا، يَا مُحْتَجِبًا عَنْ كُلِّ عَيْنٍ، يَا دَيْمُومٌ يَا قِيُومٌ، وَعَالِمٌ
 و مکانی برای تعیین نشود، ای پوشیده از دیده‌ها، ای جاوید، ای خداوند پایدار، و دانای
 كُلِّ مَعْلُوْمٍ، صَلِّ عَلٰى عِبَادِكَ الْمُتَتَجِبِيْنَ، وَبَشْرِكَ الْمُحْتَجِبِيْنَ،
 هر معلوم، بر بندگان برگزیده و پرده‌نشینان
 وَمَلَائِكَتِكَ الْمُقَرَّبِيْنَ، وَبِهِمِ الصَّافِيْنَ الْحَاقِقِيْنَ، وَبَارِكْ لَنَا فِي شَهْرِنَا

و فرشتگان مقرب و خاموشان صف کشیده در گرداگردت درود فرست، و بر ما مبارک گردان این ماه
 هَذَا الْمَرْجَبِ الْمُكَرَّمِ، وَمَا بَعْدَهُ مِنَ الْأَشْهُرِ الْحُرْمِ، وَاشْبَعِ عَلَيْنَا فِيهِ
 رَجَبٍ غَرَامِيٍّ وَمَاهِيٍّ حَرَامٍ بَعْدَ أَنْ رَأَى، وَنِعْمَتِهَايْتَ رَأَى فِيهِ رَجَبٍ غَرَامِيٍّ
 النَّعْمِ، وَاجْزِلْ لَنَا فِيهِ الْقِسْمَ، وَابْرُزْ لَنَا فِيهِ الْقِسْمَ، بِاسْمِكَ الْأَعْظَمِ
 فَرُو رِيزِ وَرُوزِيٍّ مَا رَأَى فَرَاوَانَ غَرْدَانَ، وَقِسْمِهَايْتَ مَا رَأَى فِيهِ أَنْ كُنْ، بِه حَقِّ نَامِ بَا عِظْمَتِ
 الْأَعْظَمِ الْأَجَلِّ الْأَكْرَمِ، الَّذِي وَضَعْتَهُ عَلَى النَّهَارِ فَاصْأَاءَ، وَعَلَى اللَّيْلِ
 وَبِزْرِكِ وَبِشَكْوِهِ وَغَرَامِيَّتِي، كَمَا بَا أَنْ رُوزِيٍّ رَأَى رُوشَنِ وَشَبِ
 فَظَلَمْتُمْ، وَاعْفِرُوا لَنَا مَا تَعَلَّمْتُمْ مِنَّا وَلَا نَعَلَّمْتُمْ، وَاعْصِمْنَا مِنَ الذُّنُوبِ خَيْرِ الْعِصْمِ،
 رَأَى تَارِيكِيٍّ سَاخْتِيٍّ وَآنِجِيٍّ زَا مَا مِي دَانِيٍّ وَ مَا نَمِي دَانِيٍّ بِيَا مَرِزِيٍّ، وَ مَا رَأَى بِه بَهْتَرِيٍّ شَكْلِيٍّ زَا گَنَاهَانِ بَا زِدَارِيٍّ،
 كَلِيَاتِ مَفَاتِيحِ نَوِيْنِيٍّ، ص: ۶۳۰

وَكَفِنَا كَوَافِيٍّ قَدْرِيٍّ، وَآمِنُنْ عَلَيْنَا بِحُسْنِ نَظْرِيٍّ، وَلَا تَكِلْنَا إِلَى غَيْرِيٍّ،
 مَا رَأَى دَرِ بَرَابَرِ حَوَادِثِ سَخْتِ يَارِيٍّ دِهٍ وَبَا حَسَنِ نَظَرْتِ بَرِ مَا مَنَّتْ كَذَارِ وَ مَا رَأَى بِه غَيْرِ خُودَتِ وَ مَكْذَارِ
 وَلَا تَمَنَعْنَا مِنْ خَيْرِيٍّ، وَبَارِكْ لَنَا فِي مَا كَتَبْتَهُ لَنَا مِنْ أَعْمَارِنَا، وَاصْلِحْ
 وَ زَا احْسَانَتِ مَحْرُومِ مَسَازِيٍّ، دَرِ عَمْرِيٍّ كَمَا بَرَايِ مَا مَقْرَرِ دَاشْتِهَایِ بَرَكْتِ دِهٍ، وَ اسْرَارِ
 لَنَا حَبِيئَهَ اسْرَارِنَا، وَاعْطِنَا مِنْكَ الْأَمَانَ، وَاسْتَعْمِلْنَا بِحُسْنِ الْإِيْمَانِ،
 پَنَهَانِيٍّ مَا رَأَى اَصْلَاحِ گَرْدَانَ، وَ مَا رَأَى زَا جَانِبِ خُودَتِ اِمَانِ دِهٍ، وَ بِه مَا اِيْمَانِ نِيكِيٍّ عَطَا كُنْ،
 وَبَلَّغْنَا شَهْرَ الصِّيَامِ، وَمَا بَعْدَهُ مِنَ الْأَيَّامِ وَالْأَعْوَامِ، يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ. [۸۰۰]
 وَ مَا رَأَى بِه مَاهِ رَمَضَانَ وَ رُوزَهَا وَ سَالِهَايْتَ بَعْدَ زَا أَنْ بَرَسَانَ، اِي صَا حَبِ شَكْوِهِ وَ بَزْرِ گَوَارِيٍّ.

۶- شیخ طوسی در روایت دیگری از ناحیه مقدسه حضرت مهدی علیه السلام، توسط شیخ ابوالقاسم حسین بن روح رحمه الله که از
 نواب خاص است این دعا را برای ایام ماه رجب نقل کرده است:
 اللَّهُمَّ اِنِّي اسْأَلُكَ بِالْمَوْلُودِيْنَ فِي رَجَبٍ، مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ الثَّانِي وَابْنِهِ
 خُدَايَا زَا تُو مِي خُوَاهِمِ بِه حَقِّ دُو مَوْلُودِ مَاهِ رَجَبِ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ دُو مِ (امام جواد) وَ فَرَزَنْدَشِ
 عَلِيٍّ بْنِ مُحَمَّدِ الْمُتَنَجِّبِ، وَانْقَرَّبُ بِهِمَا إِلَيْكَ خَيْرَ الْقُرْبِ، يَا مَنْ إِلَيْهِ
 عَلِيٌّ بِنِ مُحَمَّدِ أَنْ اِمَامِ بَرِ گَزِيْدِهٍ، وَ بِه وَاسَطِهَ أَنْ دُو بِه بَهْتَرِيٍّ شَكْلِيٍّ بِه تُو تَقَرَّبُ مِي جُوِيْمِ، اِي كَسِيٍّ كَمَا
 الْمَعْرُوفُ طَلَبَ، وَفِي مَا لَدَيْهِ رُغْبِ، اسْأَلُكَ سُؤَالَ مُقْتَرِفٍ مُذْنِبٍ، قَدْ
 نِيكِيٍّ زَا اُو دَرِخُوسَتِ شُودِ وَ آنِجِهَ نَزْدِ اُوسَتِ آرزو شُودِ، زَا تُو مِي خُوَاهِمِ هَمَانَنْدِ دَرِخُوسَتِ سَتَمِ بِيشِهَ گَنَاهَكَارِيٍّ كَمَا
 اُوْبَقْتَهُ ذُنُوبُهُ، وَ اُوْتَقْتَهُ عُيُوبُهُ، فَطَالَ عَلَيَّ الْخَطَايَا ذُنُوبُهُ، وَمِنْ الرِّزَايَا

گَنَاهَانَشِ اُو رَا بِه هَلَاكَتِ اِفْكَنْدِهٍ، وَ زَشْتِيٍّ هَايَشِ اُو رَا اسِيرِ كَرْدِهٍ، وَ پَايْدَارِيٍّ اُو بَرِ گَنَاهَانِ طُولَانِيٍّ شُدِهٍ وَ آمِيخْتِهَ شَدْنِ كَارِهَايَشِ بَا
 مِصَابِ

خُطُوبُهُ، يَسْأَلُكَ التَّوْبَةَ وَحُسْنَ الْأَوْبَةِ، وَالتَّزْوَعَ عَنِ الْحَوْبَةِ، وَمِنْ النَّارِ
 بِه طُولِ اِنْجَامِيْدِهٍ وَ زَا تُو مِي خُوَاهِدِ تُوْفِيْقِ بَرِ تُوْبِهٍ وَ بَا زِ گَشْتِ نِيكُو (به سویت)، وَ جَدَايِيٍّ زَا گَنَاهِ، وَ آزَادِيٍّ زَا آتَشِ
 فَكَأَكْ رَقِيَّتِيٍّ، وَ الْعَفْوِ عَمَّا فِي رِبْقَتِيٍّ، فَأَنْتَ مَوْلَايَ اَعْظَمِ اِمْلِهِ وَثِقَتِيٍّ،

دوزخ را، و بخشش از خطاهایی که بر گردن اوست، پس تو ای مولای من بزرگترین آرزو و تکیه گاه اویی،

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۶۳۱

اللَّهُمَّ واسئلكَ بِمَسَائِلِكَ الشَّرِيفَةِ، وَوَسَائِلِكَ الْمُنِيفَةِ، اِنْ تَعَمَّدَنِي فِي

خدایا از تو می خواهم به حق درخواست های شرافتمندان و اسباب عالیات، که مرا در

هَذَا الشَّهْرِ بِرَحْمَةٍ مِنْكَ واسِعَةٍ، وَنِعْمَةٍ وَازِعَةٍ، وَنَفْسٍ بِمَا رَزَقْتَهَا قَانِعَةً،

این ماه در رحمت وسیع و نعمت بازدارنده از گناه غوطه ور سازی و نفسی به من عطا کنی که به آنچه روزیش داده‌ای

الی نُزُولِ الْحَافِرَةِ، وَمَحَلِّ الْأَخِرَةِ، وَمَا هِيَ إِلَيْهِ صَائِرَةٌ. [۸۰۱]

تا فرود آمدن در قبر و جایگاه ابدی و آنچه سرانجام اوست، قانع باشد.

۷- همچنین شیخ طوسی روایت کرده است از جناب ابوالقاسم حسین بن روح رحمه الله- که نایب خاص حضرت صاحب الامر علیه السلام است- فرمود: در ماه رجب، به هر یک از مشاهد مشرفه که رفتی، با این عبارت، آن معصوم را زیارت کن. وقتی که داخل شدی بگو:

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي اشْهَدَنَا مَشْهَدًا اَوْلِيَاءِهِ فِي رَجَبٍ، وَاَوْجَبَ عَلَيْنَا مِنْ

حمد و سپاس مخصوص خداوندی است که ما را در ماه رجب در زیارتگاه دوستانش حاضر نمود، و حقوق واجب آنها را بر ما

حَقَّهِمْ مَا قَدْ وَجَبَ، وَصَلَّى اللَّهُ عَلَي مُحَمَّدٍ الْمُتَّجِبِ، وَعَلَى اَوْصِيَاءِهِ

لازم نمود، و درود خدا بر محمد برگزیده و بر جانشینان او که

الْحُجْبِ، اللَّهُمَّ فَكَمَا اشْهَدْتَنَا مَشْهَدَهُمْ، فَانْجِرْ لَنَا مَوْعِدَهُمْ، وَاورِدْنَا

حجابها (در برابر آتشند)، خدایا همان گونه که ما را در زیارتگاه آنان حاضر نموده‌ای، وعده دیدار آنها را برای ما حتمی کن و ما را

به محل ورود آنان

مَوْرِدَهُمْ، غَيْرَ مُحَلِّينَ عَنْ وِرْدٍ فِي دَارِ الْمَقَامَةِ وَالْخُلْدِ، وَالسَّلَامُ

در جایگاه اقامت و بهشت داخل کن بدون ممانعت از داخل شدن، و سلام و درود

عَلَيْكُمْ، اِنِّي قَصَدْتُكُمْ وَاَعْتَمَدْتُكُمْ بِمَسْئَلَتِي وَحَاجَتِي وَهِيَ فَكَاكُ

بر شما باد، به یقین من به شما رو آورده و با خواسته و حاجتم به شما اعتماد نموده‌ام و خواسته‌ام رهایی

رَقَبَتِي مِنَ النَّارِ، وَالْمَقَرُّ مَعَكُمْ فِي دَارِ الْقَرَارِ، مَعَ شِيَعَتِكُمُ الْاَبْرَارِ،

از آتش دوزخ و جای گرفتن در سرای باقی به همراه شیعیان نیکوکار شماست،

وَالسَّلَامُ عَلَيْكُمْ بِمَا صَبَرْتُمْ فَنِعْمَ عُقْبَى الدَّارِ، اَنَا سَائِلُكُمْ وَآمِلُكُمْ فِيمَا

و سلام و درود بر شما باد به واسطه صبر و بردباری شما پس (مقام صابران) چه جایگاه نیکوییست، من از شما خواهانم و در آنچه

به شما

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۶۳۲

الْيَكُمُ التَّفْوِیضُ، وَعَلَيْكُمْ التَّغْوِیضُ، فَبِكُمْ يُجَبَّرُ الْمَهِيضُ، وَيُشْفَى

واگذار شده و پاداش آن با شماست به شما امیدوارم، چرا که با وساطت شما استخوان شکسته پیوند خورده و بیمار شفا

الْمَرِيضُ، وَمَا تَزْدَادُ الْأَرْحَامُ وَمَا تَغِيضُ، اِنِّي بِسِرِّكُمْ مُؤْمِنٌ، وَلِقَوْلِكُمْ

یابد و آنچه در رحماست کم و زیاد شود، من به یقین به اسرار شما ایمان دارم و تسلیم گفتار

مُسَلِّمٌ، وَعَلَى اللَّهِ بِكُمْ مُقْسِمٌ فِي رَجْعِي بِحَوَائِجِي وَقَضَائِهَا وَأَمْضَائِهَا
 شمایم و خدا را به شما قسم می‌دهم در بازگشتم با خواسته‌های برآورده و تأیید شده
 وَأَنْجَاحِهَا وَأَبْرَاجِهَا، وَبِشَوْنِي لَدَيْكُمْ وَصَلَاحِهَا، وَالسَّلَامُ عَلَيْكُمْ
 و روا و آشکار شده، و با اصلاح کارهایم نزد شما، و سلام و درود بر شما باد
 سَلَامٌ مُودِّعٌ، وَلَكُمْ حَوَائِجُهُ مُودِّعٌ، يَسْأَلُ اللَّهُ إِلَيْكُمْ الْمَرْجِعَ، وَسَعِيَهُ
 همانند سلام شخصی که خداحافظی می‌کند و خواسته‌هایش را نزد شما به ودیعه می‌گذارد، و از خداوند درخواست بازگشت
 إِلَيْكُمْ غَيْرُ مُنْقَطِعٍ، وَأَنْ يَرْجِعَنِي مِنْ حَضْرَتِكُمْ خَيْرَ مَرْجِعٍ إِلَى جَنَابِ
 مرتب به سوی شما را دارد، و (از خدا می‌خواهم که) مرا به نیکوترین وجه از حضور شما بازگرداند به سوی مکانی
 مُمْرِعٍ، وَخَفْضِ مُوسِعٍ، وَدَعَاهِ وَمَهْلٍ إِلَى حِينِ الْأَجْلِ، وَخَيْرِ مَصِيرِ
 سرسبز و خرم و زندگانی وسیع و در خوشی و آسایش تا زمان مرگ و بهترین بازگشت
 وَمَحَلِّ فِي النَّعِيمِ الْأَزَلِ، وَالْعَيْشِ الْمُقْتَبِلِ، وَدَوَامِ الْأَكْلِ، وَشُرْبِ
 و جایگاهی در بهشت جاویدان، همراه با زندگی مورد قبول و خوراکی‌های دائمی و نوشیدن
 الرَّحِيقِ، وَالسَّلْسَلِ وَعَلٍّ وَنَهْلٍ، لَا سَأَمَ مِنْهُ وَلَا مَلَلَ، وَرَحْمَةَ اللَّهِ
 شربت ناب و آب گوارا و لذت بخش و دلچسب که دلتنگی و آزرده‌گی از آن نباشد و رحمت
 وَبَرَكَاتِهِ وَتَحِيَّاتِهِ [عَلَيْكُمْ] [۸۰۲]، حَتَّى الْعُودِ إِلَى حَضْرَتِكُمْ، وَالْفَوْزِ فِي
 و برکات و دروهای خدا [بر شما باد]، تا زمانی که به حضور شما بازگردم و در رجعت شما رستگار شده
 كَرَّتِكُمْ، وَالْحَشْرِ فِي زُمْرَتِكُمْ، وَالسَّلَامُ عَلَيْكُمْ، وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ
 و در گروه شما محشور شوم، و سلام و رحمت و برکات
 عَلَيْكُمْ، وَصَلَوَاتُهُ وَتَحِيَّاتُهُ، وَهُوَ حَسْبُنَا وَنِعْمَ الْوَكِيلُ. [۸۰۳]
 و درووها و تحیات خدا بر شما باد که او ما را کافی و بهترین وکیل است.

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۶۳۳

۸- «سید بن طاووس» از محمد بن ذکوان (معروف به محمد سجّاد، که بر اثر سجده‌های طولانی به این نام، نامیده شده بود) روایت کرده است، که به امام صادق علیه السلام عرض کردم: این ماه، ماه رجب است، به من دعایی بیاموز که خداوند متعال مرا با آن منفعت بخشد!

امام علیه السلام فرمود: بنویس بسم الله الرحمن الرحيم و بگو در هر شب و روز از ماه رجب، پس از هر نماز:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

به نام خداوند بخشنده مهربان

يَا مَنْ أَرْجُوهُ لِكُلِّ خَيْرٍ، وَآمَنْ سَخَطُهُ عِنْدَ كُلِّ شَرٍّ، يَا مَنْ يُعْطَى

ای کسی که برای هر چیزی به تو امیدوارم، و از هر شری از خشمتم ایمنی می‌جویم، ای کسی که در برابر اطاعت

الْكَثِيرِ بِالْقَلِيلِ، يَا مَنْ يُعْطَى مَنْ سَأَلَهُ، يَا مَنْ يُعْطَى مَنْ لَمْ يَسْأَلْهُ وَمَنْ لَمْ

اندکم پاداش فراوان بخشی، ای کسی که هر کس از تو درخواست کند عطا می‌کنی، ای کسی که از روی

يَعْرِفُهُ تَحَنُّنًا مِنْهُ وَرَحْمَةً، اعْطِنِي بِمَسْئَلَتِي أَيَّاكَ، جَمِيعَ خَيْرِ الدُّنْيَا

دلسوزی و رحمت به کسی که از تو درخواستی نکرده و تو را شناسد نیز عطا کنی، به واسطه درخواستم از تو تمامی خیر دنیا

وَجَمِيعِ خَيْرِ الْأَخْرَةِ، وَاصْرِفْ عَنِّي بِمَسْئَلَتِي أَيَّاكَ، جَمِيعِ شَرِّ الدُّنْيَا

و آخرت را به من عطا کن و تمامی شر دنیا و آخرت را از من

و شَرِّ الْأَخْرَةِ، فَإِنَّهُ غَيْرُ مَنقُوصٍ مَا أَعْطَيْتَ، وَزِدْنِي مِنْ فَضْلِكَ يَا كَرِيمٌ.

باز دار، به یقین آنچه تو عطا کنی بی نقص و کامل است، و از فضلت بر من بیافزا، ای بخشنده،

سپس آن حضرت، محاسن شریف خود را، با دست چپ خود گرفت و در حالی که انگشت سبابه دست راست خود را حرکت داد،

با حالت تضرع و التجا این دعا را خواند. سپس گفت:

يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ، يَا ذَا النُّعْمَاءِ وَالْجُودِ، يَا ذَا الْمَنِّ وَالطُّوْلِ، حَرِّم

ای صاحب شکوه و بزرگواری، ای صاحب نعمتها و بخشش، ای صاحب لطف و کرم، آتش

شَيْبَتِي عَلَى النَّارِ. [۸۰۴]

دوزخ را بر من حرام کن.

۹- رسول خدا صلی الله علیه و آله فرمود: هر کس در ماه رجب صد مرتبه بگوید:

أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ، وَحَدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ وَ أَتُوبُ إِلَيْهِ

و در پایان صدقه‌ای بدهد، خداوند کارش را به رحمت و مغفرت پایان

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۶۳۴

دهد و هر کس چهارصد مرتبه آن را بگوید فضیلت شهیدان را دارد. [۸۰۵] ۱۰- همچنین رسول خدا صلی الله علیه و آله فرمود:

کسی که در ماه رجب هزار مرتبه

«لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ»

بگوید، خداوند برای او حسنات فراوانی می‌نویسد. [۸۰۶] ۱۱- در روایتی آمده است: «هر کس در ماه رجب، در وقت صبح، هفتاد

مرتبه و شبانگاه نیز هفتاد مرتبه بگوید:

«أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ وَ أَتُوبُ إِلَيْهِ»

و پس از آن، دستها را بلند کند و بگوید:

«اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي وَ تُبْ عَلَيَّ»

اگر در همان ماه رجب بمیرد، خداوند از او راضی خواهد بود ...». [۸۰۷] ۱۲- در طول این ماه هزار مرتبه بگوید:

«أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ مِنْ جَمِيعِ الذُّنُوبِ وَالْآثَامِ»

تا خداوند رحمان وی را ببامرزد. [۸۰۸] ۱۳- «سید بن طاووس» در «اقبال» فضیلت فراوانی برای خواندن سوره «قل هو الله احد» در

ماه رجب نقل کرده است؛ از جمله از رسول خدا صلی الله علیه و آله روایت کرده است: هر کس با نیت پاک در ماه رجب، ده هزار

مرتبه سوره «قل هو الله احد» را بخواند، وارد عرصه قیامت شود در حالی که از گناه پاک باشد مانند روزی که از مادر متولد شده

است، و هفتاد فرشته به استقبال او می‌آیند و به وی بشارت بهشت را می‌دهند.

همچنین آن حضرت برای هزار بار خواندن سوره «قل هو الله احد» در این ماه و حتی صد بار نیز پاداش زیادی ذکر کرد. [۸۰۹] ۱۴-

در روایتی از رسول خدا صلی الله علیه و آله نقل شده است که آن حضرت فرمود: «هر کس یک روز از ماه رجب را روزه بدارد، و

چهار رکعت نماز بگزارد (هر دو رکعت با یک سلام) و در رکعت اول صد مرتبه «آیه الکرسی» بخواند و در رکعت دوم، دوایست

مرتبه «قل هو الله احد»؛ پیش از مردن جای خود را در بهشت می‌بیند و یا دیگری جای او را ببیند (و برای او توصیف کند)». [۸۱۰]

۱۵- در طول ماه رجب شصت رکعت نماز بجا آورد به این نحو که: در هر شب از این ماه، دو رکعت نماز بخواند، در هر رکعت،

یک مرتبه «حمد» و سه مرتبه «قل یا ایها الکافرون» و یک مرتبه «قل هو الله احد» بخواند و پس از سلام نماز، دستها را بلند کند و بگوید:

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ، يُحْيِي

معبودی جز خدا نیست، یگانه‌ای که شریکی ندارد و فرمانروایی و ستایش از آن اوست، زنده کرده

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۶۳۵

وَيُمِيتُ، وَهُوَ حَيٌّ لَا يَمُوتُ، بِيَدِهِ الْخَيْرُ، وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، وَاللَّيْلِيهِ

و می‌میراند، و اوست زنده‌ای که هرگز نمیرد، خیر و نیکی بدست اوست و بر هر چیز تواناست، و بازگشت (همه)

الْمَصِيرُ، وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ، اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى

به سوی اوست، و توان و نیرویی جز برای خداوند بلندمرتبه و با عظمت نیست، خدایا بر محمد

مُحَمَّدٍ النَّبِيِّ الْأُمِّيِّ وَآلِهِ.

آن پیامبر درس نخوانده و خاندان پاکش درود فرست.

و آنگاه دست‌ها را به صورت خود بکشد.

رسول خدا صلی الله علیه و آله فرمود: «هر کس این عمل را به جا آورد، خداوند دعایش را مستجاب گرداند...» [۸۱۱] ۱۶- مرحوم

«علامة مجلسی» در «زاد المعاد» روایتی را از امیر مؤمنان علی علیه السلام از رسول خدا صلی الله علیه و آله نقل کرده است که آن

حضرت فرمود: هر کس در هر شب و یا در هر روز از ماههای رجب، شعبان و رمضان سوره «حمد»، «آیه الکرسی» و سوره‌های «قل

یا ایها الکافرون»، «قل هو الله احد»، «قل اعوذ برب الفلق» و «قل اعوذ برب الناس» را سه مرتبه بخواند و سه مرتبه بگوید:

«سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ، وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ»

و سه مرتبه بگوید:

«اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ»

و سه مرتبه بگوید:

«اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ»

و چهارصد مرتبه بگوید:

«اسْتَغْفِرُ اللَّهَ وَآتُوبُ إِلَيْهِ»

خداوند گناهانش را ببامرزد (هر چند زیاد باشد) سپس در ادامه فرمود: اگر کسی در مدت عمرش یک بار این عمل را بجا آورد،

خداوند در برابر هر حرفی پاداش فراوانی به وی عطا کند... [۸۱۲]

ليلة الرغائب:

۱۷- ليلة الرغائب: اولین شب جمعه ماه رجب را «ليلة الرغائب» [۸۱۳] گویند؛ رسول خدا صلی الله علیه و آله در روایتی که فضیلت

ماه رجب را بیان می‌کرد فرمود: «از اولین شب جمعه ماه رجب غافل نشوید که فرشتگان آن را «ليلة الرغائب» نامیدند».

آنگاه رسول خدا صلی الله علیه و آله اعمالی را برای آن شب به این کیفیت بیان فرمود: «روز پنجشنبه اول ماه را روزه می‌گیری،

چون شب جمعه فرا رسید، میان نماز مغرب و عشا دوازده رکعت نماز می‌گذاری (هر دو رکعت به یک سلام) و در هر رکعت از

آن، یک مرتبه سوره «حمد» و سه مرتبه «إنا أنزلناه» و دوازده مرتبه «قل هو

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۶۳۶

اللَّهُ احِدٌ» را می‌خوانی؛ پس از اتمام نماز هفتاد مرتبه می‌گویی:

«اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدِ النَّبِيِّ الْأُمِّيِّ وَ عَلَيَّ آلِهِ»

آنگاه به سجده می‌روی و هفتاد بار می‌گویی:

«سُبُّوحٌ قُدُّوسٌ رَبُّ الْمَلَائِكَةِ وَالرُّوحِ»

سپس سر از سجده برمی‌داری و هفتاد بار می‌گویی:

«رَبِّ اغْفِرْ وَارْحَمْ وَتَجَاوَزْ عَمَّا تَعْلَمُ، إِنَّكَ أَنْتَ الْعَلِيُّ الْأَعْظَمُ»

بار دیگر نیز به سجده می‌روی و هفتاد مرتبه می‌گویی:

«سُبُّوحٌ قُدُّوسٌ رَبُّ الْمَلَائِكَةِ وَالرُّوحِ»

آنگاه حاجت خود را می‌طلبی که ان‌شاءالله برآورده خواهد شد.

رسول خدا صلی الله علیه و آله در فضیلت این اعمال فرمود: «کسی که چنین نمازی را بخواند، خداوند همه گناهانش را بپامرد ... و در قیامت درباره هفتصد تن از خاندانش شفاعت می‌کند، و چون شب اول قبر فرا رسد، خداوند پاداش این نماز را به نیکوترین چهره، با رویی گشاده و درخشان و زبانی فصیح و گویا، به سوی قبر او می‌فرستد، آن چهره نیکو به وی گوید: «ای حبیب من! بر تو بشارت باد! که از هر شدت و سختی نجات یافتی» از آن چهره نورانی می‌پرسد: «تو کیستی؟ من تاکنون چهره‌ای از تو زیباتر ندیده‌ام و بویی از بویت خوشتر به مشامم نرسیده؟!»

آن چهره نیکو پاسخ دهد: «ای حبیب من! من پاداش آن نمازی هستم که تو در فلان شهر، فلان ماه و در فلان سال به جا آورده‌ای؛ من امشب به نزد تو آمدم، تا حقت را ادا کنم و مونس تنهایی تو باشم و وحشت را از تو مرتفع سازم (و همواره در کنارت بمانم) تا زمانی که همگی در روز رستاخیز برخیزند و در عرصه قیامت بر سرت سایه بیفکنم. (خلاصه هیچ زمانی پاداش این کار نیک از تو قطع نخواهد شد)». [۸۱۴]

عمره رجبیه:

۱۸- عمره رجبیه: انجام «عمره»، در ماه رجب فضیلت فراوان دارد. طبق روایات اهل بیت علیهم السلام «عمره» در ماه رجب فضیلتی هم ردیف حج دارد. [۸۱۵] در روایتی از امام صادق علیه السلام آمده است:

«أَفْضَلُ الْعُمْرَةِ، عُمْرَةُ رَجَبٍ؛

با فضیلت‌ترین عمره، عمره در ماه رجب است». [۸۱۶] در روایتی دیگر از امام صادق علیه السلام پرسیدند: «عمره در ماه رجب افضل است یا ماه رمضان؟» فرمود:

«عمره در ماه رجب افضل است». [۸۱۷] در روایتی آمده است که حضرت امام زین‌العابدین علیه السلام در ماه رجب به عمره رفته بود و شبانه‌روز، در کنار کعبه نماز بجا می‌آورد و پیوسته در سجده بود، و در حال سجده این ذکر را می‌گفت:

«عَظَمَ الذَّنْبُ مِنْ

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۶۳۷

عَبْدِكَ، فَلْيَحْسِنِ الْعَفْوَ مِنْ عِنْدِكَ»

و در آن مدّت، چیزی افزون بر این ذکر نمی‌گفت! [۸۱۸] همچنین زیارت امام رضا علیه السلام در ماه رجب مستحب است و در روایتی از امام جواد علیه السلام زیارت آن حضرت در ماه رجب مورد تأکید قرار گرفته است. [۸۱۹]

دوم - اعمال مخصوص شبها و روزهای ماه رجب:

اشاره

شب اول ماه انجام اعمالی در این شب با ارزش، مورد سفارش است:
اول: از رسول خدا صلی الله علیه و آله نقل شده است که به هنگام رؤیت هلال ماه رجب، این دعا را می‌خواند:

اللَّهُمَّ اهْلُهُ عَلَيْنَا بِالْأَمْنِ وَالْإِيمَانِ، وَالسَّلَامَةِ وَالْإِسْلَامِ، رَبِّي
خدایا ما را با امانت و ایمان و سلامتی و اسلام در این ماه داخل کن، پروردگار من
وَرَبُّكَ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ. [۸۲۰]

و تو (ای ماه رجب) خداوند عزیز و گرامی است.

و همچنین از آن حضرت نقل شده است که وقتی هلال ماه رجب را می‌دید، می‌فرمود:

اللَّهُمَّ بَارِكْ لَنَا فِي رَجَبٍ وَشَعْبَانَ، وَبَلِّغْنَا شَهْرَ رَمَضَانَ، وَاعِنَّا عَلَى
خدایا ماه رجب و شعبان را بر ما مبارک گردان و ما را به ماه رمضان برسان، و بر
الصِّيَامِ وَالْقِيَامِ، وَحِفْظِ اللِّسَانِ، وَغَضِّ البَصْرِ، وَلا تَجْعَلْ حَظَّنَا مِنْهُ
روزه و شب زنده‌داری و حفظ زبان و چشم‌پوشی یاری ده، و بهره ما را از این ماه
الْجُوعِ وَالْعَطَشِ. [۸۲۱]

گرسنگی و تشنگی قرار مده.

دوم: غسل کردن.

مرحوم «سید بن طاووس» می‌گوید در کتب «عبادات» روایتی از رسول خدا صلی الله علیه و آله یافتیم که آن حضرت فرمود: «هر کس در کعبه کند ماه رجب را و در اول، وسط و آخر آن، غسل کند؛ همانند روزی که از مادر متولد شده، از گناهان خارج گردد (و پاک شود)». [۸۲۲]

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۶۳۸

سوم: زیارت امام حسین علیه السلام در این شب فضیلت بسیار دارد. [۸۲۳] چهارم: بعد از نماز مغرب، بیست رکعت نماز بخواند (هر دو رکعت به یک سلام) و در هر رکعت یک بار سوره «حمد» و یک بار سوره «توحید» بخواند؛ رسول خدا صلی الله علیه و آله در پاداش این عمل فرمود: هر کس چنین کند، به خدا سوگند! خودش، خانواده‌اش، مالش و فرزندانش محفوظ بمانند و از عذاب قبر پناه داده شود ...

و در قیامت به سرعت از صراط بگذرد. [۸۲۴] پنجم: بعد از نماز عشا، دو رکعت نماز بجا آورد، در رکعت اول «حمد» و «الم نشرح» را یک مرتبه و سوره «قل هو الله احد» را سه مرتبه بخواند و در رکعت دوم، سوره‌های «حمد»، «الم نشرح»، «قل هو الله احد» و «معوذتین» (سوره‌های ناس و فلق) را یکبار بخواند و پس از سلام سی مرتبه بگوید: «لا اله الا الله» و سی مرتبه «صلوات» بفرستد.
رسول خدا صلی الله علیه و آله فرمود: کسی که این عمل را انجام دهد، خداوند گناهانش را می‌آمرزد و از گناه پاک

می‌شود. [۸۲۵] ششم: سی رکعت نماز بخواند، (هر دو رکعت به یک سلام) در هر رکعت یک مرتبه «حمد» و یک مرتبه «قل یا ایها الکافرون» و سه مرتبه «قل هو الله احد» را بخواند؛ در روایتی رسول خدا صلی الله علیه و آله فرمود: هر مرد و زن مؤمنی چنین کند، خداوند تمام گناهان کوچک و بزرگ وی را می‌آمرزد و تا سال بعد، خداوند نامش را در فهرست «نماز گزاران» می‌نویسد و از نفاق پاک می‌شود. [۸۲۶]

هفتم: احیای شب اول ماه «شیخ طوسی» در «مصباح المتهجد» از امام صادق علیه السلام از جدش از امیر مؤمنان علی علیه السلام نقل کرده است که آن حضرت دوست داشت که در چهار شب از شبهای سال، فارغ از هر چیزی، به عبادت بپردازد: شب اول ماه رجب، شب نیمه شعبان، شب عید فطر و شب عید قربان. [۸۲۷] در حدیثی دیگر، از امام صادق علیه السلام نقل شده است که: «تا می‌توانی بر احیای شب‌های عید فطر، عید قربان و ... شب اول رجب مراقبت کن». [۸۲۸]

هشتم: خواندن دعایی که از امام جواد علیه السلام نقل شده است که فرمود: مستحب است انسان، در شب اول رجب، با این کلمات، دعا کند:

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۶۳۹

اللَّهُمَّ اِنِّي اسئَلُكَ بِاَنَّكَ مَلِيكٌ، وَاَنَّكَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ مُّقْتَدِرٌ، وَاَنَّكَ مَا

خدایا از تو می‌خواهم به خاطر اینکه فرمانروایی و بر هر چیز توانایی، و آنچه خواهی

تَشَاءُ مِنْ اَمْرِ يَكُونُ، اللَّهُمَّ اِنِّي اَتَوَجَّهُ اِلَيْكَ بِنَبِيِّكَ مُحَمَّدٍ نَبِيِّ الرَّحْمَةِ،

انجام می‌شود، خدایا به تو رو می‌کنم، به واسطه پیامبرت محمد، پیامبر رحمت

صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَاٰلِهِ، يَا مُحَمَّدُ يَا رَسُوْلَ اللّٰهِ، اِنِّي اَتَوَجَّهُ بِكَ اِلَى اللّٰهِ رَبِّكَ

- که درود خدا بر او و خاندانش باد- ای محمد، ای رسول خدا، به واسطه تو به خدایی که پروردگار تو

وَرَبِّي لِیُنْجِحَ بِكَ طَلِبَتِي اللَّهُمَّ بِنَبِيِّكَ مُحَمَّدٍ وَاَلْاَئِمَّةِ مِنْ اَهْلِ بَيْتِهِ،

و من است رو می‌کنم، تا به واسطه تو به خواسته‌ام برسم، خدایا به حق پیامبرت محمد و امامان از خاندانش

صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَاَعْلِيَهُمْ، اُنْجِحْ طَلِبَتِي

- که درود خدا بر او و بر آنان باد- خواسته‌ام را اجابت کن.

آنگاه حاجت خود را از خداوند بخواهد. [۸۲۹] نهم: از حضرت موسی بن جعفر علیه السلام نقل شده که (در شب اول ماه رجب) بعد از فراغ از نماز شب، در حال سجده می‌گفت:

لَكَ الْمُحَمَّدَةُ اِنْ اَطَعْتِكَ، وَلَكَ الْحَبَّةُ اِنْ عَصَيْتُكَ، لَا صُنْعَ لِي وَلَا لِغَيْرِي

ستایش از آن توست اگر اطاعتت کنم، و دلیل و حجت از آن توست اگر مخالفتت کنم، و در احسان و نیکی جز به کمک تو

کاری از دست من و غیر من

فِي احْسَانِ اِلَّا بِكَ، يَا كَاثِرًا قَبْلَ كُلِّ شَيْءٍ، وَيَا مُكْوِنَ كُلِّ شَيْءٍ، اِنَّكَ

ساخته نیست، ای که قبل از هر چیز بوده و همه چیز را به وجود آوردی، به یقین تو

عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، اللَّهُمَّ اِنِّي اَعُوذُ بِكَ مِنَ الْعَدِيلَةِ عِنْدَ الْمَوْتِ، وَ مِنْ

بر هر چیز توانایی، خدایا از خروج از حق در هنگام مردن و از

سَرِّ الْمَرْجِعِ فِي الْقُبُورِ، وَ مِنَ النَّدَامَةِ يَوْمَ اَلْاَزْفَةِ، فَاسئَلُكَ اِنْ تُصَلِّيَ

بازگشت بد به گور و از پشیمانی روز قیامت، به تو پناه می‌برم، پس از تو می‌خواهم که
 عَلِي مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ، وَأَنْ تَجْعَلَ عَيْشِي عَيْشَهُ نَقِيَّةً، وَمَيْتِي مَيْتَهُ
 بر محمد و خاندان محمد درود فرستی، و زندگانیم را پاکیزه و مرگم را
 سَوِيَّةً، وَمُنْقَلَبِي مُنْقَلَبًا كَرِيمًا، غَيْرَ مُخْزٍ وَلَا فَاضِحٍ، اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَيَّ
 آسان و بازگشتم را کریمانه و بدون خواری و رسوایی قرار دهی، خدایا بر

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۶۴۰

مُحَمَّدٍ وَآلِهِ الْأَتْمَمَّةِ، يَنْبِيعِ الْحِكْمَةِ، وَأُولَى النُّعْمَةِ، وَمَعَادِنِ الْعِصْمَةِ،
 محمد و خاندانش درود فرست، همان امامانی که سرچشمه‌های دانش و صاحبان نعمت و گنجینه‌های عصمتند،
 وَأُعْصِمْنِي بِهِمْ مِنْ كُلِّ سُوءٍ، وَلَا تَأْخُذْنِي عَلَى غِرَّةٍ وَلَا عَلَى عَقْلِي، وَلَا
 و مرا به واسطه ایشان از هر بدی حفظ کن، و بر غرور و بی‌خبری مؤاخذه نکن،
 تَجْعَلَ عَوَاقِبَ أَعْمَالِي حَسْرَةً، وَارْضَ عَنِّي فَإِنَّ مَغْفِرَتَكَ لِلظَّالِمِينَ
 و سرانجام کارم را افسوس و پشیمانی قرار مده، و از من راضی باش، چرا که آمرزش تو از آن گنهکاران است
 وَأَنَا مِنَ الظَّالِمِينَ، اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي مَا لَا يَضُرُّكَ، وَاعْطِنِي مَا لَا يَنْقُصُكَ،
 و من از گنهکارانم، خدایا آنچه زیانی را به تو نرساند از من بیاور و آنچه از تو نکاهد به من عطا کن،
 فَإِنَّكَ الْوَسِيعُ رَحْمَتُهُ، الْبَدِيعُ حِكْمَتُهُ، وَاعْطِنِي السَّعَةَ وَالِدَّعَةَ، وَالْأَمْنَ
 چرا که رحمت تو وسیع و دانشت به روز است، و به من وسعت و آسایش و امتیث
 وَالصَّحَّةَ، وَالْبُخُوعَ وَالْقُنُوعَ، وَالشُّكْرَ وَالْمُعَافَاةَ، وَالتَّقْوَى وَالصَّبْرَ،
 و سلامتی و فروتنی و قناعت و شکر و گذشت و پرهیزکاری و صبر
 وَالصَّدَقَ عَلَيْكَ وَعَلَى أَوْلِيَائِكَ، وَالْإِسْرَ وَالشُّكْرَ، وَاعْمَمْ بِذَلِكَ يَا رَبِّ
 و راستگویی نسبت به تو و اولیایت و آسایش و شکر عطا کن، ای پروردگار من شریک کن در این امور
 أَهْلِي وَوَلَدِي وَأَخْوَانِي فِيكَ، وَمَنْ أَحْبَبْتُ وَأَحْبَبْتَنِي وَوَلَدْتُ وَوَلَدْتَنِي
 خانواده و فرزندان و برادران دینیم و آنان که دوستشان دارم و دوستم دارند و فرزندان و پدرانم،
 مِنَ الْمُسْلِمِينَ وَالْمُؤْمِنِينَ يَا رَبَّ الْعَالَمِينَ. [۸۳۰]

از مسلمانان و مؤمنان را، ای پروردگار جهانیان.

در حدیث آمده است که این دعا، بعد از هشت رکعت نماز شب و پیش از نماز وتر است. آنگاه سه رکعت وتر (دو رکعت نماز
 شفع و یک رکعت نماز وتر) را بجا می‌آوری پس از سلام، در همان حالت نشسته می‌خوانی:

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَا تَنْفَدُ خَزَائِنُهُ، وَلَا يَخَافُ آمَنُهُ، رَبِّ انِ ارْتَكَبْتُ

حمد و سپاس از آن خداوندی است که گنجهایش پایان نپذیرد و پناه آورنده‌اش ایمن باشد، ای پروردگار من، اگر مرتکب
 الْمَعَاصِيَ فَذَلِكَ ثَقَّةٌ مِنِّي بِكَرَمِكَ، إِنَّكَ تَقْبَلُ التَّوْبَةَ عَنْ عِبَادِكَ، وَتَغْفُو

گناهان شدم به خاطر اطمینانم به کرم توست، چرا که توبه بندگان را می‌پذیری و گناهانشان را

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۶۴۱

عَنْ سَيِّئَاتِهِمْ، وَتَغْفِرُ الزَّلَالَ، وَأَنَّكَ مُجِيبٌ لِدَاعِيكَ وَمِنْهُ قَرِيبٌ، وَأَنَا

می‌بخشی، و لغزش‌هایشان را می‌آموزی، و تو به یقین درخواست‌کننده‌ات را پاسخ‌گویی و به او نزدیکی، و من تَائِبُ إِلَيْكَ مِنَ الْخَطَايَا، وَ رَاغِبٌ إِلَيْكَ فِي تَوْفِيرِ حَظِّي مِنَ الْعَطَايَا، یا از خطاهایم به درگاہت بازگشته و فزونی بهره‌ام از عطاهایت را خواهانم، ای خَالِقُ الْبَرَايَا، یا مُنْقِذِي مِنْ كُلِّ شَدِيدَةٍ، یا مُجِيرِي مِنْ كُلِّ مَخْذُورٍ، وَفُرِّ آفریدگار مخلوقات، ای نجات‌دهنده‌ام از سختی‌ها، ای پناهم از هر خطر، شادمانیم عَلَيَّ الشُّرُورِ، وَ أَكْفِنِي شَرَّ عَوَاقِبِ الْأُمُورِ، فَأَنْتَ اللَّهُ عَلَيَّ نِعْمًا تَكَّ را فراوان کن، و از عاقبت‌های بد کارهایم مرا حفظ کن، پس تویی خدایی که نعمتها وَ جَزِيلٍ عَطَايِكَ مَشْكُورٌ، وَ لِكُلِّ خَيْرٍ مَذْخُورٌ. [۸۳۱]

و فراوانی بخشش‌هایت در خور ستایش و برای هر کار خیری ذخیره شده است.

روز اول ماه این روز نیز اعمالی دارد:

۱- روزه گرفتن؛ در روایتی از امام رضا علیه السلام پادشاهای مهمی برای روزه اول ماه رجب ذکر شده است. [۸۳۲] در روایتی دیگر، امام باقر علیه السلام روز اول ماه رجب را، روز سوار شدن حضرت نوح بر کشتی بیان کرده و فرمود: «هنگامی که نوح در این روز، سوار کشتی شد، به همه کسانی که با او بودند دستور داد روزه بگیرند؛ و هر کس این روز را روزه بگیرد، آتش دوزخ به فاصله یک سال راه، از او دور گردد». [۸۳۳] ۲- غسل کردن. [۸۳۴] ۳- زیارت امام حسین علیه السلام؛ «شیخ طوسی» روایتی را از امام صادق علیه السلام نقل کرده است که آن حضرت فرمود: «هر کس امام حسین علیه السلام را در روز اول ماه رجب زیارت کند، به یقین خداوند او را می‌آمزد». [۸۳۵] ۴- خواندن نماز حضرت سلمان؛ این نماز را که رسول گرامی صلی الله علیه و آله به وی آموخت، به این نحو است: ده رکعت نماز بجا می‌آوری (هر دو رکعت به یک سلام) و در هر رکعت، یک مرتبه «حمد»، سه مرتبه «توحید» و سه مرتبه «قل یا ایها الکافرون» را می‌خوانی و بعد از سلام نماز، دستها را بلند می‌کنی و می‌گویی:

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۶۴۲

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ، يُحْيِي وَيُمِيتُ،

معبودی نیست جز خدای یگانه که شریکی ندارد، فرمانروایی و ستایش از آن اوست، زنده کرده و می‌میراند،

وَهُوَ حَيٌّ لَا يَمُوتُ، بِيَدِهِ الْخَيْرُ، وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، اللَّهُمَّ لَا مَانِعَ

و اوست زنده‌ای که هرگز نمیرد، و نیکی‌ها به دست اوست و او بر هر چیز تواناست، خدایا آنچه تو عطا کنی کسی را توانایی

لِمَا أُعْطِيَ، وَلَا مُعْطَى لِمَا مَنَعْتَ، وَلَا يَنْفَعُ ذَا الْجَدِّ مِنْكَ الْجَدُّ.

منعش نباشد و آنچه تو منع کنی کسی را توانایی عطایش نباشد، و تلاش غنی (بدون عمل) از تو بی‌نیازش نکند.

آنگاه دست‌ها را بر روی صورت خود می‌کشی. [۸۳۶] در روز نیمه ماه نیز ده رکعت نماز به همین نحو انجام می‌دهی و پس از هر

دو رکعت، آن دعا را می‌خوانی ولی پس از جمله

«وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ»

این جملات را اضافه می‌کنی:

الهِاءُ وَاحِدًا أَحَدًا فَرْدًا صَمَدًا، لَمْ يَتَّخِذْ صَاحِبَةً وَلَا وُلَدًا.

معبود یگانه یکتای تنهای بی‌نیازی که همسر و فرزندی اختیار نکرده است.

آنگاه دستها را به صورت می‌کشی. [۸۳۷] و در روز آخر ماه رجب نیز، ده رکعت نماز را به همان نحو، انجام می‌دهی و پس از

سلام نماز، آن دعا را می‌خوانی، ولی پس از جمله

«وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ»

می‌گویی:

وَصَلَّى اللَّهُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ الطَّاهِرِينَ، وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ

و درود خدا بر محمد و خاندان پاکش و توان و نیرویی جز برای خداوند

الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ.

بلندمرتبه با عظمت نیست.

آنگاه دست‌ها را بر صورت خود می‌کشی و حاجت را می‌طلبی که به اجابت می‌رسد. [۸۳۸] پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله به سلمان فرمود: «هر مرد و زن مؤمنی که این سی رکعت نماز را بجا آورد، خداوند گناھانش را بیامرزد و پاداش کسی که تمام آن ماه را روزه گرفته، به وی عنایت کند و از آتش دوزخ نجات دهد، و این به منزله ورقه عبور از صراط است.»

سلمان می‌گوید: «پس از شنیدن این حدیث از رسول خدا صلی الله علیه و آله با حالت گریه به سجده افتادم و شکر الهی را بجا آوردم». [۸۳۹]

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۶۴۳

۵- نماز دیگری از حضرت سلمان رحمه الله، این نماز نیز ده رکعت است (هر دو رکعت به یک سلام) که در روز اول ماه رجب خوانده می‌شود: در هر رکعت یک مرتبه «حمد» و سه مرتبه «توحید».

رسول گرامی اسلام صلی الله علیه و آله درباره پاداش این نماز به سلمان نکته‌هایی را فرمود، از جمله، بخشش گناھان، محفوظ ماندن از وحشت قبر و عذاب روز قیامت و دور ماندن از برخی از بیماری‌ها. [۸۴۰] شب سیزدهم ماه امام صادق علیه السلام فرمود: «خداوند به این امت سه ماه ارزشمند عطا کرد، که به امت‌های قبل نداده بود و آن ماهها، رجب، شعبان و ماه رمضان است و سه شب نیز به این امت عنایت کرد که به امت‌های پیشین نداده بود و آن شب‌های سیزدهم و چهاردهم و پانزدهم ماه است و همچنین سه سوره (بافضیلت و پرمحتوا) به این امت عطا کرد که به امت‌های سابق نداده بود و آن سوره‌های «یس»، «ملک» و «توحید» است، از این رو هر کس که میان این سه فضیلت جمع کند، میان بهترین عطاها این امت جمع کرده است.»

از امام علیه السلام سؤال شد: «چگونه می‌توان میان آنها جمع کرد؟»

فرمود: «در لیالی بیض (سه شب مزبور) در این سه ماه نماز بخواند؛ به این نحو که «در شب سیزدهم، دو رکعت نماز بگزارد و در هر رکعتی پس از سوره «حمد» این سه سوره (یس، ملک و توحید) را بخواند، و در شب چهاردهم، چهار رکعت نماز بگزارد (هر دو رکعت به یک سلام) و در هر رکعتی «حمد» و «یس» و «ملک» و «توحید» را بخواند و در شب پانزدهم، شش رکعت نماز بگزارد (هر دو رکعت به یک سلام) و همان سوره‌ها را در هر رکعت بخواند.»

امام علیه السلام در فضیلت این نمازها فرمود: «هر کس چنین کند فضیلت این سه ماه را به دست آورده و خداوند همه گناھانش را - جز شرک - می‌آمرزد». [۸۴۱] روز سیزدهم ماه رجب مصادف با ولادت امیرالمؤمنین علی علیه السلام است و اولین روز از ایام البیض است. روزه گرفتن در این روز، و دو روز بعد، ثواب فراوانی دارد. [۸۴۲] و هر کس که بخواهد عمل «ام داوود» را بجا آورد باید این روز را روزه بگیرد.

روز چهاردهم ماه روزه گرفتن در این روز پاداش فراوانی دارد. در روایتی از رسول خدا صلی الله علیه و آله می‌خوانیم: «هر کس که روز چهاردهم ماه رجب را روزه بگیرد، خداوند پاداشی به وی عنایت کند که نه چشمی دیده و نه گوش شنیده و نه بر قلبی خطور کرده باشد! ...». [۸۴۳] شب نیمه ماه این شب، شب ارزشمندی است که چند عمل در آن وارد شده است:

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۶۴۴

اول: غسل. [۸۴۴] دوم: احیای آن شب به عبادت که فضیلت بسیار دارد. [۸۴۵] سوم: زیارت امام حسین علیه السلام که زیارت آن حضرت در شب و روز نیمه رجب مورد تأکید قرار گرفته است. [۸۴۶] چهارم: شش رکعت نماز بگذارد (هر دو رکعت با یک سلام) و در هر رکعتی «حمد» و «یس» و «ملک» و «توحید» را بخواند.

پنجم: بجا آوردن سی رکعت نماز، که در هر رکعت یک مرتبه «حمد» و ده مرتبه سوره «توحید» را بخواند، در روایتی از رسول خدا صلی الله علیه و آله پاداش فراوانی برای این نماز ذکر شده است. [۸۴۷] ششم: دوازده رکعت نماز (هر دو رکعت به یک سلام) و در هر رکعت یک بار «حمد» و یک بار «سوره» را می‌خوانی و پس از پایان نمازها هر یک از سوره‌های «حمد»، «فلق»، «ناس»، «توحید» و «آیه‌الکرسی» و همچنین سوره «قدر» را چهار مرتبه می‌خوانی و پس از آن، چهار مرتبه می‌گویی:

کلیات مفاتیح نوین؛ ص ۶۴۴

سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ

. سپس می‌گویی:

اللَّهُ اللَّهُ رَبِّي، لَا أُشْرِكُ بِهِ شَيْئًا، مَا شَاءَ اللَّهُ وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ.

این نماز را «سید» در «اقبال» از امام صادق علیه السلام روایت کرده است. [۸۴۸] روز نیمه رجب روز مبارکی که در آن چند عمل وارد شده است:

۱- غسل کردن. [۸۴۹] ۲- زیارت امام حسین علیه السلام؛ در روایتی از محمد بن ابی نصر نقل شده است که از امام رضا علیه السلام سؤال کردم: «در چه ماهی زیارت امام حسین علیه السلام بهتر است؟» فرمود: «در نیمه رجب و نیمه شعبان». [۸۵۰] ۳- بجا آوردن نماز جناب سلمان (همان گونه که در اعمال روز اول ماه رجب، صفحه ۶۴۱ گذشت). [۸۵۱] ۴- چهار رکعت نماز بگذارد (هر دو رکعت به یک سلام) و پس از سلام دستهای خود را بگشاید و بگوید:

اللَّهُمَّ يَا مُدِلَّ كُلِّ جَبَّارٍ، وَيَا مُعِزَّ الْمُؤْمِنِينَ، أَنْتَ كَهْفِي حِينَ تُعِينِي

ای خدا، ای خوارکننده ستمگران، و ای عزت بخش مؤمنان، تویی پناهم به هنگام در ماندگی،

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۶۴۵

الْمَذَاهِبُ، وَأَنْتَ بَارِي خَلْقِي رَحْمَةً بِي وَقَدْ كُنْتُ عَنْ خَلْقِي غَيِّبًا،

و تویی آفریننده من از روی رحمت، در حالی که نیازی به خلق من نداشتی،

وَلَوْ لَا رَحْمَتُكَ لَكُنْتُ مِنَ الْهَالِكِينَ، وَأَنْتَ مُؤَيَّدِي بِالنَّصْرِ عَلَى اِغْدَائِي

و اگر نبود رحمت تو به یقین نابود می‌شدم، و تویی یاورم در برابر دشمنان،

وَلَوْ لَا نَصْرُكَ إِيَّايَ لَكُنْتُ مِنَ الْمَفْضُوحِينَ، يَا مُرْسِلَ الرَّحْمَةِ مِنْ

و اگر یاریت نبود به یقین از رسواشدگان بودم، ای فرو فرستنده رحمت از

مَعَادِنِهَا، وَمُنْشِي الْبَرَكَةِ مِنْ مَوَاضِعِهَا، يَا مَنْ خَصَّ نَفْسَهُ بِالشُّمُوحِ

معادن آن، و پدیدآورنده برکت از جایگاه آن، ای کسی که خود را به سربلندی

وَالرَّفْعَةِ، فَأَوْلِيَاؤُهُ بَعْزُهُ يَنْعَزُّوْنَ، وَيَا مَنْ وَضَعْتَ لَهُ الْمُلُوكُ نَيْرَ الْمَدْلَةِ

و بلندمرتبگی مخصوص ساخته، پس دوستانش به عزت او سرفراز گردند، و ای کسی که پادشاهان در برابرش یوغ ذلت

عَلَى اِعْنَاقِهِمْ، فَهُمْ مِنْ سَطْوَانِهِ خَائِفُونَ، اسْأَلُكَ بِكَيْتُونِيَّتِكَ الَّتِي

به گردن نهاده، و از اقتدار او بیمناکند، از تو می‌خواهم به حق بودند که
 اَشْتَقُّهَا مِنْ كِبَرِ يَأْتِيكَ، وَ اسْئَلُكَ بِكِبَرِ يَأْتِيكَ الَّتِي اَشْتَقُّهَا مِنْ عِزَّتِكَ،
 از عظمتت برگرفته‌ای، و از تو می‌خواهم به حق عظمتت که از عزتت برگرفته‌ای،
 وَ اسْئَلُكَ بِعِزَّتِكَ الَّتِي اَشْتَوَيْتَ بِهَا عَلَيَّ عِزَّكَ، فَخَلَقْتَ بِهَا جَمِيعَ خَلْقِكَ
 و از تو می‌خواهم به حق عزتت که به وسیله آن بر عرش مستولی گشته‌ای، و به واسطه آن تمامی مخلوقات را آفریده‌ای،
 فَهَمَّ لَكَ مُدْعِنُونَ اَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ اَهْلِ بَيْتِهِ.

پس همه به خداوندیت اقرار دارند، (از تو می‌خواهم) که بر محمد و خاندانش درود فرستی.

امام صادق علیه السلام از امیر مؤمنان علی علیه السلام نقل کرده است که: هر غمزه و اندوهگینی این دعا را بخواند، خداوند متعال
 اندوه و غم او را برطرف می‌سازد. [۸۵۲]

۵- عمل ام داوود: از مهمترین اعمال روز نیمه رجب، عمل «ام داوود» است که به گفته علامه مجلسی: «شیخ صدوق»، «شیخ طوسی»
 و «سید بن طاووس» (ره) به سندهای معتبر آن را نقل کرده‌اند. [۸۵۳] این عمل برای برآمدن حاجات و رفع اندوه و غم، حل
 مشکلات و دفع ظلم ستمگران بسیار مؤثر است. (و به گفته «علامه مجلسی»، در «زاد المعاد»، بارها تجربه شده است).

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۶۴۶

اجمال این روایت و سبب نامگذاری آن به «ام داوود» چنین است:

جناب فاطمه، مادر داوود بن حسن (نوه پسر امام حسن مجتبی علیه السلام) دایه امام صادق علیه السلام بود، که فاطمه، امام صادق
 علیه السلام را با شیر داوود، شیر داده بود، هنگامی که «محمد بن عبدالله بن حسن» در مدینه قیام کرد، «منصور دوانیقی» لشکری را
 برای نبرد با آنان فرستاد که آنها را شکست دادند و محمد و برادرش ابراهیم را کشتند، و عبدالله بن حسن و جمعی از سادات را
 دستگیر نموده و به زندان عراق منتقل کردند، در میان آن گروه «داوود» نیز حضور داشت. مادر داوود می‌گوید: چون مدتی از
 حبس فرزندم گذشت و از او خبری به من نرسید، بسیار پریشان شدم و پیوسته تضرع و دعا می‌کردم و از صلحا و نیکان و برادران
 دینی برای نجات فرزندم طلب دعا می‌نمودم، ولی نتیجه‌ای نمی‌گرفتم و گاهی خبر کشته شدن داوود به من می‌رسید و گاه
 می‌گفتند که وی زنده است. روز به روز اندوه و مصیبت من بیشتر می‌شد و از دیدار او ناامیدتر می‌شدم. تا آن که شنیدم، امام
 صادق علیه السلام بیمار شده است. به عیادت آن حضرت رفتم، وقتی خواستم برخیزم، امام فرمود:

از داوود چه خبر داری؟ من وقتی که نام «داوود» را شنیدم، گریستم و گفتم: فدایت شوم، داوود در عراق زندانی است، من که از
 دیدار او ناامیدم! از شما التماس دعا دارم، او را دعا کنید، او برادر رضاعی شماست!

امام علیه السلام فرمود: چرا از دعای «استفتاح» و دعای «اجابت» و «نجاح» [۸۵۴] غافل! این دعا، دعایی است که درهای اجابت الهی
 را می‌گشاید و فرشتگان از آن استقبال می‌کنند و دعا کننده را به اجابت دعایش، بشارت می‌دهند و کسی که این دعا را بخواند،
 پاداش او بهشت است.

پرسیدم: این دعا و عمل به آن چگونه است؟

امام علیه السلام فرمود: ماه رجب نزدیک شده است و این ماه، ماهی ارزشمند است و دعاها در آن به اجابت می‌رسد، در سیزدهم و
 چهاردهم و پانزدهم ماه رجب، روزه بگیر! امام علیه السلام در ادامه نحوه اعمال را بیان کرد و فرمود: این دعا، بسیار شریف و
 پرارزش است که مشتمل بر اسم اعظم خداست و هر کس آن را بخواند، حاجت او برآورده می‌شود.

ام داوود می‌گوید: آن حضرت، دعا را برای من نوشت، من آن را به خانه بردم و انجام دادم تا آن که در شب شانزدهم، پس از افطار

و عبادت به خواب رفتم؛ رسول خدا صلی الله علیه و آله را در خواب دیدم، آن حضرت، علاوه بر بشارت بهشت و آمرزش گناهان، خیر آزادی و بازگشت فرزندم را به من داد؛ چند روزی نگذشت که پسرم آزاد شد و با عزت و احترام نزدم بازگشت و جریان آزادی خود و اموری را که سبب آن شد، برای من تعریف کرد. [۸۵۵]

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۶۴۷

کیفیت عمل ام‌داوود:

چگونگی این عمل، مطابق روایت شیخ در «مصباح المتهجد» [۸۵۶] به این نحو است که: روزهای سیزدهم و چهاردهم و پانزدهم ماه رجب را روزه می‌گیری، در روز پانزدهم، نزدیک ظهر غسل می‌کنی و چون ظهر شد، نماز ظهر و عصر را بجا می‌آوری، در حالی که رکوع و سجود را نیکو انجام می‌دهی. خوب است این عمل در مکان خلوتی باشد که چیزی تو را مشغول نسازد و انسانی با تو سخن نگوید؛ وقتی که نمازت به پایان رسید؛ رو به قبله می‌نشینی و این سوره‌ها را می‌خوانی:

۱- سوره حمد، صد مرتبه.

۲- سوره اخلاص، (قل هو الله احد)، صد مرتبه.

۳- آیه الکرسی، ده مرتبه.

۴- سوره‌های انعام، اسراء، کهف، لقمان، یس، صافات، حم سجده (فضلت)، حمعسق (شوری)، دخان، فتح، واقعه، ملک، ن و القلم و سوره انشقاق تا آخر قرآن، پس از پایان سوره‌های قرآنی، در همان حال که رو به قبله نشسته‌ای، این دعا را بخوان:

صَدَقَ اللَّهُ الْعَظِيمُ، الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ، ذُو الْجَلَالِ

راست گفت خداوند با عظمتی که معبودی جز او زنده و پاینده نیست، صاحب شکوه

وَالْإِكْرَامِ، الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ، الْحَلِيمُ الْكَرِيمُ، الَّذِي لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ،

و بزرگواری، بخشنده و مهربان، شکيبا و با کرامتی که چیزی همانندش نیست،

وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ، الْبَصِيرُ الْخَبِيرُ، شَهِدَ اللَّهُ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ،

و او شنوا و دانا و بینا و آگاه است، خداوند گواه است که معبودی جز او نیست،

وَالْمَلَائِكَةُ وَأُولُوا الْعِلْمِ، قَائِمًا بِالْقِسْطِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ،

و فرشتگان و صاحبان دانش نیز گواهی می‌دهند که معبودی جز او نیست؛ همواره قائم به عدالت است (آری) هیچ معبودی جز آن خداوند توانا و دانا وجود ندارد،

وَبَلَّغْتُ رُسُلَهُ الْكِرَامِ، وَأَنَا عَلَى ذَلِكَ مِنَ الشَّاهِدِينَ، اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ

و پیامبران گرامیش این (گواهی) را رسانده‌اند و من نیز از گواهانم، خدایا حمد و سپاس

وَلَكَ الْمَجْدُ، وَلَكَ الْعِزُّ وَلَكَ الْفَخْرُ، وَلَكَ الْقَهْرُ وَلَكَ النُّعْمَةُ، وَلَكَ الْعِظَمَةُ

و بزرگواری از آن توست و عزت و بزرگ منشی از آن توست، و چیرگی و نعمت بخشی از آن توست، و بزرگی

وَلَكَ الرَّحْمَةُ، وَلَكَ الْمَهَابَةُ وَلَكَ السُّلْطَانُ، وَلَكَ الْبَهَاءُ وَلَكَ الْإِمْتِنَانُ،

و رحمت از آن توست، و شکوه و سلطنت از آن توست، و جلال و لطف از آن توست،

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۶۴۸

وَلَكَ التَّسْبِيحُ، وَلَكَ التَّقْدِيسُ، وَلَكَ التَّهْلِيلُ، وَلَكَ التَّكْبِيرُ، وَلَكَ مَا يُرَى

و ثنا و تقدیس از آن توست، و «لا إله الا الله» و «الله اکبر» مخصوص توست، و تویی مالک
وَلَكَ مَا لَا يُرَىٰ وَلَكَ مَا فَوْقَ السَّمَاوَاتِ الْعُلَىٰ وَلَكَ مَا تَحْتَ الثَّرَىٰ
آنچه پیدا و پنهان است، و تویی مالک آنچه در آسمان بالا و در زیر زمین است،
وَلَكَ الْأَرْضُونَ السُّفْلَىٰ وَلَكَ الْآخِرَةُ وَالْأُولَىٰ وَلَكَ مَا تَرْضَىٰ بِهِ مِنْ
و از آن توست طبقات زیرین زمین و آخرت و دنیا، و از آن توست آنچه از
الْتِنَاءِ وَالْحَمْدِ وَالشُّكْرِ وَالنَّعْمَاءِ، اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَىٰ جِبْرِئِيلَ امِينِكَ عَلَىٰ
ستایش و سپاس و شکر و نعمت بخشی که تو را خشنود سازد، خدایا درود فرست بر جبرئیل، امین بر
وَحْيِكَ، وَالْقَوِيُّ عَلَىٰ امْرِكَ، وَالْمُطَاعِ فِي سَمَوَاتِكَ، وَمَحَالِّ كَرَامَاتِكَ،
وحیت، و توانمند بر اطاعت فرمانت و اطاعت شده در آسمانها و جایگاه‌های بزرگی و منزلت،
الْمُتَحَمِّلِ لِكَلِمَاتِكَ، النَّاصِرِ لِأَنْبِيَائِكَ، الْمُدْمِرِ لِأَعْدَائِكَ، اللَّهُمَّ صَلِّ
آورنده سخنان، یاور پیامبرانت، و نابودکننده دشمنانت، خدایا درود فرست
عَلَىٰ مِيكَائِيلَ مَلِكِ رَحْمَتِكَ، وَالْمَخْلُوقِ لِرَأْفَتِكَ، وَالْمُسْتَغْفِرِ الْمُعِينِ
بر میکائیل، فرشته رحمت و آفریده شده برای (اظهار) مهربانیت و آمرزش خواه و یاور
لِأَهْلِ طَاعَتِكَ، اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَىٰ اسْرَافِيلَ حَامِلِ عَرْشِكَ، وَصَاحِبِ
بندگان مطیعت، خدایا درود فرست بر اسرافیل حامل عرش و صاحب
الصُّورِ الْمُنتَظِرِ لِأَمْرِكَ، الْوَجِلِ الْمُشْفِقِ مِنْ خِيفَتِكَ، اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَىٰ
صور و منتظر فرمانت، و هراسان و نگران از ترست، خدایا درود فرست بر
حَمَلَةَ الْعَرْشِ الطَّاهِرِينَ، وَعَلَىٰ السَّفَرَةَ الْكِرَامِ الْبِرَّةِ الطَّيِّبِينَ، وَعَلَىٰ
حاملان پاک عرش، و بر سفیران گرامی و نیکوکار و پاکیزه، و بر
مَلَائِكَتِكَ الْكِرَامِ الْكَاتِبِينَ، وَعَلَىٰ مَلَائِكَةِ الْجَنَانِ، وَخَزَنَةِ النَّيْرَانِ،
فرشتگان نگارنده گرامی، و بر فرشتگان بهشت و بر نگهبانان دوزخ،
وَمَلَائِكَةِ الْمَوْتِ وَالْأَعْوَانِ، يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ، اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَىٰ ابْنِنا
و فرشته مرگ و یارانش، ای صاحب شکوه و بزرگواری، خدایا بر پدر ما
آدَمَ بَدِيعِ فِطْرَتِكَ، الَّذِي كَرَّمْتَهُ بِسُجُودِ مَلَائِكَتِكَ، وَابْحَثْهُ جَنَّتِكَ، اللَّهُمَّ
آدم، مخلوق جالب تو درود فرست، آن که او را به سجده فرشتگان گرامی داشته و بهشت را بر او مباح کردی، خدایا
کلیات مفاتیح نوین، ص: ۶۴۹

صَلِّ عَلَىٰ امْنًا حَوَاءَ الْمُطَهَّرَةِ مِنَ الرَّجْسِ، الْمُصَفَّاتِ مِنَ الدَّنَسِ،
درود فرست بر مادر ما حواء، همان پاکیزه از پلیدی‌ها، پاک از آلودگی‌ها،
الْمُفَضَّلَةَ مِنَ الْإِنْسِ، الْمَتَرَدِّدَةَ بَيْنَ مَحَالِّ الْقُدْسِ، اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَىٰ
برتری یافته بر انسانها، و رفت و آمدکننده در جایگاه‌های قدسیان، خدایا درود فرست بر
هَابِيلَ وَشَيْثَ وَادْرِيْسَ وَنُوحَ، وَهُودَ وَصَالِحَ، وَابْرَاهِيْمَ وَاسْمَاعِيْلَ،
هابیل و شیث و ادريس و نوح، و هود و صالح، و ابراهیم و اسماعیل،
وَاسْحَقَ وَيَعْقُوبَ، وَيُوسُفَ وَالْأَسْبَاطِ، وَلُوطَ وَشُعَيْبَ، وَأَيُّوبَ

و اسحاق و یعقوب و یوسف و اسباط (پیامبران از فرزندان یعقوب) و لوط و شعیب، و ایوب
و مُوسَى وَ هَارُونَ وَ يُوشَعَ، وَ مِيشَا وَ الْخَضِرِ، وَ ذِي الْقُرْنَيْنِ وَ يُونُسَ،
و موسی، و هارون و یوشع، و میشا و خضر، و ذی‌القرنین و یونس،
وَ الْيَاسَ وَ الْيَسَعَ، وَ ذِي الْكِفْلِ وَ طَالُوتَ، وَ دَاوُدَ وَ سُلَيْمَانَ، وَ زَكَرِيَّا
و الیاس و یسع، و ذوالکفل و طالوت، و داود و سلیمان، و زکریا
وَ شَعِيَا، وَ يَحْيَى وَ تَوْرَخَ، وَ مَتَّى وَ اِرْمِيَا، وَ حَيْقُوقَ وَ دَانِيَالَ، وَ عَزْرِيْرَ
و شعیا، و یحیی و تورخ، و متی و ارمیا، و حیقوق و دانیال، عزیر
وَ عِيسَى وَ شَمْعُوْنَ وَ جَرَجِيسَ، وَ الْخَوَارِيزِيْنَ وَ الْاَتْبَاعَ، وَ خَالِدِ
و عیسی، و شمعون و جرجیس، و یاران و پیروانشان، و خالد
وَ حَنْظَلَةَ وَ لُقْمَانَ، اللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ، وَ اِرْحَمْ مُحَمَّدًا
و حنظله و لقمان، خدایا بر محمد و خاندان پاکش درود فرست و بر محمد
وَ آلِ مُحَمَّدٍ، وَ بَارِكْ عَلٰى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ، كَمَا صَلَّيْتَ وَ رَحِمْتَ
و خاندانش رحمت فرست، و بر محمد و خاندانش برکت ده، همان گونه که بر ابراهیم و خاندانش درود و رحمت
وَ بَارَكْتَ عَلٰى اِبْرَاهِيْمَ وَ آلِ اِبْرَاهِيْمَ، اِنَّكَ حَمِيْدٌ مَّجِيْدٌ، اللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى
و برکت فرستاده‌ای، زیرا که تو ستوده و شایسته ستایشی، خدایا بر
الْاَوْصِيَاءَ، وَ الشُّعَدَاءِ وَ الشُّهَدَاءِ وَ اِيْمَةَ الْهُدٰى اللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى الْاَبْدَالِ
جانشینان و سعادت‌مندان و شهیدان و امامان هدایتگر درود فرست، خدایا بر مردان برجسته
وَ الْاَوْلَادِ، وَ السُّبْحٰنِ وَ الْعُبَادِ، وَ الْمُخْلِصِيْنَ وَ الزُّهَادِ، وَ اَهْلِ الْجِدِّ
و بزرگان وارسته و پارسایانی که در خدمت مردمند و عابدان و مخلصان و زاهدان و کوشش‌کنندگان
کلیات مفاتیح نوین، ص: ۶۵۰

وَ الْاِجْتِهَادِ، وَ اَخْصِصْ مُحَمَّدًا وَ اَهْلَ بَيْتِهِ بِاَفْضَلِ صَلَوَاتِكَ، وَ اجْزَلِ
و تلاشگران درود فرست و محمد و خاندانش را به برترین درودها و بزرگترین
كَرَامَاتِكَ، وَ بَلِّغْ رُوْحَهُ وَ جَسَدَهُ مَتٰى تَحِيَّهٖ وَ سَلَامًا، وَ زِدْهُ فَضْلًا وَ شَرَفًا
کرامت مخصوص گردان، و از جانب من درود و سلامی به روح و بدنش برسان و بر فضیلت و شرافت
وَ كَرَمًا، حَتّٰى تَبْلُغَهُ اَعْلٰى دَرَجَاتِ اَهْلِ الشَّرَفِ مِنَ النَّبِيِّينَ وَ الْمُرْسَلِيْنَ،
و بزرگواریش بیافزا، تا این که او را به برترین درجات شرافتمندان از پیامبران و فرستادگان
وَ الْاَفْاضِلِ الْمُقَرَّبِيْنَ، اللّٰهُمَّ وَ صَلِّ عَلٰى مَنْ سَمَّيْتُ وَ مَنْ لَمَّ اسْمٌ مِنْ
و با فضیلت‌ترین از مقربانت برسانی، خدایا بر فرشتگان و پیامبران و فرستادگان و عبادت‌کنندگان که اسمی از آنها
مَلَائِكَتِكَ، وَ اَنْبِيَآئِكَ وَ رُسُلِكَ وَ اَهْلِ طَاعَتِكَ، وَ اَوْصِلْ صَلَوَاتِيْ اِلَيْهِمْ
برده و یا نبرده‌ام، درود فرست، و درودهای مرا به آنان
وَ اِلٰى اَرْوَاحِهِمْ، وَ اجْعَلْهُمْ اِخْوَانِيْ فِيْكَ وَ اِعْوَانِيْ عَلٰى دُعَاؤِكَ، اللّٰهُمَّ اِنِّيْ
و ارواحشان برسان، و آنان را برادران دینی و یاورانم در دعا (به درگاهت) قرار ده، خدایا
اسْتَشْفِعُ بِكَ اِلَيْكَ، وَ بِكَرَمِكَ اِلٰى كَرَمِكَ، وَ بِجُودِكَ اِلٰى جُودِكَ،

شفیع قرار می‌دهم تو را به درگاهت و بزرگواریت را برای رسیدن به بزرگواریت و بخششت را برای رسیدن به بخششت،
وَبَرَحْمَتِكَ اِلَى رَحْمَتِكَ، وَبَاهِلِ طَاعَتِكَ اِلَيْكَ، وَاسْئَلُكَ اللّٰهَ بِكُلِّ مَا

و رحمتت را برای رسیدن به رحمتت و بندگانت را برای رسیدن به درگاهت (شفیع قرار می‌دهم)، و خدایا از تو می‌خواهم تمامی آنچه را که

سَأَلُكَ بِهِ اَحَدٌ مِنْهُمْ، مِنْ مَسْئَلَةٍ شَرِيْفَةٍ غَيْرِ مَزْدُوْدَةٍ، وَبِمَا دَعَوْتُكَ بِهِ مِنْ

هر یک از آنان از تو خواسته‌اند، درخواست‌های با ارزش و برآورده شده، و دعا‌های پذیرفته شده

دَعْوَةٍ مُجَابَةٍ غَيْرِ مُحَيَّبَةٍ، يَا اللّٰهَ يَا رَحْمَنُ يَا رَحِيْمُ، يَا حَلِيْمُ يَا كَرِيْمُ، يَا

و امیدوارکننده، ای خدا، ای بخشنده، ای مهربان، ای شکیبا، ای بزرگوار، ای

عَظِيْمُ يَا جَلِيْلُ، يَا مُنِيْلُ يَا جَمِيْلُ، يَا كَفِيْلُ يَا وَكِيْلُ، يَا مُقِيْلُ يَا مُجِيْرُ، يَا

با عظمت ای باشکوه، ای احسان کننده، ای زیبا، ای حمایت کننده، ای سرپرست، ای درگذرنده، ای پناه دهنده، ای

خَبِيْرُ يَا مُنِيْرُ، يَا مُبِيْرُ يَا مُنِيْعُ، يَا مُدِيْلُ يَا مُحِيْلُ، يَا كَبِيْرُ يَا قَدِيْرُ، يَا

آگاه، ای تابناک، ای هلاک کننده، ای دست نیافتنی، ای گرداننده، ای انتقال دهنده، ای خداوند بزرگ، ای توانا، ای

بَصِيْرُ يَا شَكُوْرُ، يَا بُرُّ يَا طَهْرُ، يَا طَاهِرُ يَا قَاهِرُ، يَا ظَاهِرُ يَا بَاطِنُ، يَا

بینا، ای شکرپذیر، ای نیکوکار، ای پاک، ای پاکیزه، ای پیروز، ای آشکار، ای پنهان، ای

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۶۵۱

سَاتِرُ يَا مُحِيْطُ، يَا مُقْتَدِرُ يَا حَفِيْظُ، يَا مُتَجَبِّرُ يَا قَرِيْبُ، يَا وَدُوْدُ يَا

پوشاننده، ای آگاه، ای قدرتمند، ای نگهدارنده، ای بزرگمنش، ای نزدیک، ای مهربان، ای

حَمِيْدُ، يَا مَجِيْدُ يَا مُبْدِيْ، يَا مُعِيْدُ يَا شَهِيْدُ، يَا مُحْسِنُ يَا مُجْمِلُ، يَا مُنْعَمُ

پسندیده، ای بزرگوار، ای آغاز کننده، ای بازگرداننده، ای گواه، ای نیکوکار، ای زیبایی بخش، ای نعمت دهنده،

يَا مُفْضِلُ، يَا قَابِضُ يَا بَاسِطُ، يَا هَادِي يَا مُرْسِلُ، يَا مُرْسِدُ يَا مُسَدِّدُ، يَا

ای فرونی بخش، ای دریافت کننده، ای گشایش دهنده، ای هدایتگر، ای فرستنده، ای ارشادکننده، ای محکم کننده، ای

مُعْطِي يَا مَانِعُ، يَا دَافِعُ يَا رَافِعُ، يَا بَاقِي يَا وَاقِي يَا خَلَّاقُ يَا وَهَّابُ، يَا

عطا کننده، ای منع کننده، ای دفع کننده، ای بالابرنده، ای پاینده، ای نگاه‌دارنده، ای آفریننده، ای بخشنده، ای

تَوَّابُ يَا فَتَّاحُ، يَا نَفَّاحُ يَا مُرْتَّاحُ، يَا مَنْ يَبِيْدُهُ كُلُّ مِفْتَاحٍ، يَا نَفَّاحُ يَا رُوْفُ

توبه‌پذیر، ای کارگشا، ای نعمت ده، ای فرح بخش، ای که کلیدها به دست توست، ای سودرسان، ای پر محبت،

يَا عَطُوْفُ، يَا كَافِي يَا شَافِي يَا مُعَافِي يَا مُكَافِي يَا وَفِيْ يَا مُهَيْمِنُ، يَا

ای مهربان، ای کفایت کننده، ای شفا دهنده، ای درگذرنده، ای جزا دهنده، ای وفاکننده، ای مقتدر، ای

عَزِيْزُ يَا جَبَّارُ يَا مُتَكَبِّرُ، يَا سَلَامُ يَا مُؤْمِنُ، يَا اَحَدُ يَا صَمَدُ، يَا نُورُ يَا

گرامی، ای قادر، ای مقتدر، ای مایه سلامتی، ای امان‌دهنده، ای یگانه، ای بی‌نیاز، ای روشنایی، ای

مُدَبِّرُ، يَا فَرْدُ يَا وَتَرُ، يَا قُدُوْسُ يَا نَاصِرُ، يَا مُوْنِسُ يَا بَاعِثُ، يَا وَارِثُ يَا

تدبیر کننده، ای یکتا، ای یگانه، ای پاکیزه، ای یاور، ای همدم، ای برانگیزنده (مردگان)، ای وارث، ای

عَالِمُ، يَا حَاكِمُ يَا بَادِي يَا مُتَعَالِي يَا مُصَوِّرُ، يَا مُسَلِّمُ يَا مُتَجَبِّبُ، يَا قَائِمُ

دانا، ای حکمران، ای آشکارکننده، ای برتر، ای شکل دهنده، ای سلامتی بخش، ای دوستدارنده، ای استوار،

یا دَائِمٌ، یا عَلِیمٌ یا حَکِیمٌ، یا جِوَادٌ یا بَارِئٌ، یا بَارٌّ یا سَارٌّ، یا عَدْلٌ یا
 ای جاویدان، ای دانا، ای خردمند، ای بخشنده، ای پدیدآورنده، ای نیکوکار، ای سرورآفرین، ای عادل، ای
 فاضل، یا دَیَّانٌ یا حَنَّانٌ، یا مَنَّانٌ یا سَمِیعٌ، یا بَدِیعٌ یا حَافِیٌ، یا مُعَیِّرٌ یا
 جداکننده، ای داور، ای با محبت، ای گشاده دست، ای شنوا، ای پدیدآورنده، ای پناه دهنده، ای تغییر دهنده، ای
 ناشر، یا غافِرٌ یا قَدِیمٌ، یا مُسَهِّلٌ یا مُیَسِّرٌ، یا مُمِیتٌ یا مُحِییٌ یا نافعٌ یا
 گسترنده، ای آمرزنده، ای دیرینه، ای آسان کننده، ای هموار کننده، ای میراننده، ای زنده کننده، ای سودرسان، ای
 رازق، یا مُقْتَدِرٌ یا مُسَبِّبٌ، یا مُغِیْثٌ یا مُغْنِیٌ یا مُقْنِیٌ یا خَالِقٌ یا راصِدٌ،
 روزی ده، ای مقتدر، ای سبب ساز، ای فریادرس، ای بی‌نیاز کننده، ای راضی کننده، ای آفریننده،
 کلیات مفاتیح نوین، ص: ۶۵۲

یا واحِدٌ یا حاضِرٌ، یا جابِرٌ یا حافظٌ، یا شَدِیدٌ یا غِیاثٌ، یا عَائِدٌ یا
 ای یکتا، ای حاضر، ای جبران کننده، ای حفظ کننده، ای سخت گیر، ای فریادرس، ای بخشنده، ای
 قابض، یا مَنْ عَلَا فَاسْتَعْلَى فَكَانَ بِالْمَنْظَرِ الْأَعْلَى یا مَنْ قَرَّبَ فَدَنَا،
 دریافت کننده، ای که برتری و شایسته علو و در جایگاه بالایی، ای که نزدیک و نزدیک‌تری،
 وَبَعْدَ فَنَای و وَعَلِمَ السِّرَّ وَاخْفَى یا مَنْ آتَى التَّذَبُّرَ وَ لَهُ الْمَقَادِیرُ، وَا
 و (از ذهن‌ها) دور و دورتری، و اسرار و نهان را می‌دانی، ای که قضا و قدر به دست توست، و ای
 مِنَ الْعَسِیرِ عَلَیْهِ [سَهْلٌ یَسِیرٌ، یا مَنْ هُوَ عَلَی ما یَشَاءُ قَدِیرٌ، یا مُرْسِلٌ
 که دشواری‌ها بر تو آسان و هموار است، ای که بر هر چه خواهی توانایی، ای فرستنده
 الرِّیاحِ، یا فَالِقَ الْإِصْباحِ، یا باعِثَ الْأَرْواحِ، یا ذَا الْجُودِ وَالسَّماحِ، یا
 بادها، ای شکافنده صبح، ای برانگیزنده ارواح، ای صاحب بخشش و گذشت، ای
 رَأَدٌ ما قَدَفاتٌ، یا ناشِرَ الْأَمواتِ، یا جامعَ الشَّتاتِ، یا رازِقَ مَنْ
 بازگرداننده از دست رفته‌ها، ای زنده کننده مردگان، ای گردآورنده پراکندگی‌ها، ای که [بی‌حساب به هر که خواهی
 یَشَاءُ] بِغَیْرِ حِسابٍ، وَا یا فاعِلٌ ما یَشَاءُ کَیْفَ یَشَاءُ، وَا ذَا الْجَلالِ
 روزی دهی، ای که هر گونه و هر چه خواهی انجام دهی، ای صاحب شکوه
 وَالْإِکرامِ، یا حَیٌّ یا قَیُّومٌ، یا حَیًّا حَیْنَ لا حَیَّ، یا حَیٌّ یا مُحِییَ الْمُوتِی
 و بزرگواری، ای زنده، ای پاینده، ای زنده در زمانی که زنده‌ای نبود، ای زنده، ای زنده کننده مردگان،
 یا حَیٌّ لا اِلهَ الا اَنْتَ، بَدِیعَ السَّمواتِ وَالْأَرْضِ، یا الهی و سَیِّدِ صَلی
 ای زنده‌ای که معبودی جز تو نیست و پدیدآورنده آسمان و زمینی، ای معبود و ای آقا و سرورم،
 عَلَی مُحَمَّدٍ وَا لِ مُحَمَّدٍ، وَا رَحِمَ مُحَمَّدًا وَا لَ مُحَمَّدٍ، وَا بَارِکَ عَلَی
 بر محمد و خاندان محمد درود فرست، و بر محمد و خاندان محمد رحمت فرست و بر
 مُحَمَّدٍ وَا لِ مُحَمَّدٍ، کَما صَلَّیْتَ وَا بَارَکْتَ وَا رَحِمْتَ عَلَی اِبْراهِیمَ وَا لِ
 محمد و خاندان محمد برکت ده، همان گونه که بر ابراهیم و خاندان ابراهیم درود فرستاده و برکت داده و رحمت
 اِبْراهِیمَ، اِنَّکَ حَمِیدٌ مَجِیدٌ، وَا رَحِمَ ذُلِّی وَا فَاقَتِی وَا فَقرِی وَا اَنْفِرادِی
 فرستاده‌ای، زیرا تو ستوده و بزرگواری، و بر افتادگی و نیاز و تهیدستی و تنهایی

وَوَحَدَتِي وَخُضُوعِي بَيْنَ يَدَيْكَ، وَاعْتِمَادِي عَلَيْكَ، وَتَضَرُّعِي إِلَيْكَ،

و بی کسی و فروتنیم در برابرت و اعتمادی که به تو دارم و گریه و زاریم به درگاهت رحم کن،

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۶۵۳

ادْعُوكَ دُعَاءَ الْخَاضِعِ الدَّلِيلِ، الْخَاشِعِ الْخَائِفِ، الْمُشْفِقِ الْبَائِسِ،

تو را می خوانم همانند فروتن افتاده، شکسته دل ترسان، نگران بینوا،

المُهَيِّنِ الْحَقِيرِ، الْجَائِعِ الْفَقِيرِ، الْعَائِدِ الْمُسْتَجِيرِ، الْمُقَرَّبِ بِذَنْبِهِ، الْمُسْتَغْفِرِ

ناچیز بی مقدار، گرسنه نیازمند، پناهنده پناهجو، اقرار کننده به گناه، و آمرزش خواه

مِنْهُ، الْمُشْتَكِينِ لِزَيْبِهِ، دُعَاءَ مَنْ اسَلَمَتْهُ نَفْسُهُ [۸۵۷]، وَرَفَضَتْهُ حَبِئْتُهُ،

از آن، نالان به درگاه پروردگارش، (و تو را می خوانم همانند) کسی که یاران مورد اعتمادش او را رها و دوستدارانش او را ترک

نموده اند،

وَ عَظُمَتْ فَجِيعَتُهُ، دُعَاءَ حَرِيقِ حَزِينٍ، ضَعِيفِ مَهِينٍ، بَائِسِ مُسْتَكِينٍ

و دردش شدت یافته، (و تو را می خوانم همانند) دلسوخته اندوهگین، ناتوان ناچیز، بینوای نالانی که

بِكَ مُسْتَجِيرٍ، اللَّهُمَّ وَاسْأَلْكَ بِأَنَّكَ مَلِيكٌ، وَأَنَّكَ مَا تَشَاءُ مِنْ أَمْرٍ يَكُونُ،

به تو پناهنده است، خدایا از تو می خواهم به حق فرمانروایت و این که هر چه خواهی انجام شود،

وَأَنَّكَ عَلَى مَا تَشَاءُ قَدِيرٌ، وَاسْأَلْكَ بِحُرْمَةِ هَذَا الشَّهْرِ الْحَرَامِ، وَالْبَيْتِ

و این که بر هر چه خواهی، توانایی و از تو می خواهم به احترام این ماه حرام و خانه

الْحَرَامِ، وَالْبَلَدِ الْحَرَامِ، وَالرُّكْنِ وَالْمَقَامِ، وَالْمَشَاعِرِ الْعِظَامِ، وَبِحَقِّ

کعبه و شهر مکه و رکن و مقام و جایگاه های با عظمت حج (عرفات، مشعر و منی) و به حق

نَبِيِّكَ مُحَمَّدٍ عَلَيْهِ وَآلِهِ السَّلَامُ، يَا مَنْ وَهَبَ لِآدَمَ شَيْئًا، وَ لِابْرَاهِيمَ

پیامبرت محمد- که بر او و خاندانش درود باد- ای که شیث را به آدم و اسماعیل و اسحاق را به ابراهیم

اسماعیلَ وَاسْحَاقَ، وَ يَا مَنْ رَدَّ يُوسُفَ عَلَى يَعْقُوبَ، وَ يَا مَنْ كَشَفَ

عطا کردی، و ای که یوسف را به یعقوب بازگرداندی، و ای که

بَعْدَ الْبَلَاءِ ضَرَّ أَيُّوبَ، يَا رَادَّ مُوسَى عَلَى امَّتِهِ، وَ زَائِدَ الْخِضْرِ فِي عِلْمِهِ،

گرفتاری ایوب را بعد از امتحان برطرف نمودی، ای بازگرداننده موسی به مادرش، و افزاینده دانش خضر،

وَ يَا مَنْ وَهَبَ لِداوُدَ سُلَيْمَانَ، وَ لِزَكَرِيَّا يَحْيَى وَ لِمَرْيَمَ عِيسَى يَا حَافِظَ

و ای که سلیمان را به داود و یحیی را به زکریا و عیسی را به مریم عطا کردی، ای نگهدار

بِنْتِ شُعَيْبٍ، وَ يَا كَافِلَ وُلْدِ امِّ مُوسَى اسْأَلْكَ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِ

دختر شعیب، و ای کفالت کننده موسی (در کودکی و بزرگی)، از تو می خواهم که بر محمد و خاندان پاکش درود

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۶۵۴

مُحَمَّدٍ، وَأَنْ تُغْفِرَ لِي ذُنُوبِي كُلَّهَا، وَ تُجِيرَنِي مِنْ عَذَابِكَ، وَ تُوجِبَ لِي

فرستی، و تمام گناهانم را ببامرزی، و از عذابت پناهم دهی، و بر من

رِضْوَانِكَ، وَ اِمَانِكَ وَ احْسَانِكَ، وَ غُفْرَانِكَ وَ جَنَانِكَ، وَ اسْأَلْكَ أَنْ تُفَكَّ

خشنودی و امتیّت و احسان و آموزش و بهشت را مقرر فرمایی، و از تو می‌خواهم گره‌هایی که
 عَنِّي كُلَّ حَلْقَةٍ بَيْنِي وَ بَيْنَ مَنْ يُؤْذِنِي وَ تَفْتَحَ لِي كُلَّ بَابٍ، وَ تُلِّينَ لِي
 میان من و آزاردهندگان من است بگشایی، و هر دری را به رویم باز کنی، و هر سختی را
 كُلَّ صَعْبٍ، وَ تُسَهِّلَ لِي كُلَّ عَسِيرٍ، وَ تُخْرِسَ عَنِّي كُلَّ نَاطِقٍ بِشَرٍّ،
 برایم آسان و هر دشواری را بر من سهل گردانی، و زبان بدگویان را از من بازداری،
 وَ تَكْفُفَ عَنِّي كُلَّ بَاغٍ، وَ تَكْتِبَ عَنِّي كُلَّ عَدُوٍّ لِي وَ حَاسِدٍ، وَ تَمْنَعَ مِنِّي كُلَّ
 و هر ظالمی را از من دور کنی، و دشمنان و حسودانم را سرافکنده سازی، و هر ظالمی را از من
 ظالِمٍ، وَ تَكْفِينِي كُلَّ عَاقِقٍ يَحُولُ بَيْنِي وَ بَيْنَ حَاجَتِي وَ يَحَاوِلُ أَنْ يُفَرِّقَ
 بازداری، و بر طرف کنی از من هر مانعی که میان من و خواسته‌هایم فاصله می‌شود و می‌کوشد میان من و بندگی
 بَيْنِي وَ بَيْنَ طَاعَتِكَ، وَ يُبْطِنِي عَنْ عِبَادَتِكَ، يَا مَنْ الْجَمَّ الْجَنِّ الْمْتَمَرِّدِينَ،
 جدایی اندازد، و از پرستش باز دارد، ای که جیان سرکش را مهار نموده،
 وَ قَهَرَ عَتَاةَ الشَّيَاطِينِ، وَ أَدَلَ رِقَابَ الْمُتَجَبِّرِينَ، وَ رَدَّ كَيْدَ الْمُتَسَلِّطِينَ
 و بر شیاطین نافرمان چیره گشتی و گردنکشان زورگو را خوار ساخته و نقشه‌های پلید مستکبران را
 عَنِ الْمُسْتَضْعَفِينَ، اسئلك بِقُدْرَتِكَ عَلَي مَا تَشَاءُ، وَ تَسْهِيْلِكَ لِمَا
 از مستضعفان دور کردی، از تو می‌خواهم به حق قدرتت بر هر چه خواهی و به حق آسان بودن هر چه اراده کنی
 تَشَاءُ كَيْفَ تَشَاءُ، أَنْ تَجْعَلَ قَضَاءَ حَاجَتِي فِيمَا تَشَاءُ.
 به هر گونه که باشد، برآورده شدن حاجتم را از هر طریق که می‌خواهی قرار دهی.
 آنگاه بر زمین سجده کن و دو طرف صورت را روی خاک (روی مهر) بگذار و بگو:
 اللَّهُمَّ لَكَ سَجْدَتِي، وَ بِكَ أَمْنَتِي، فَارْحَمْ ذُلِّي وَ فَاقَتِي وَ اجْتِهَادِي
 خدایا برای تو سجده نموده و به تو ایمان آورده‌ام، پس بر فروتنی و احتیاج و کوشش
 وَ تَضَرُّعِي وَ مَسْكَنَتِي وَ فَقْرِي الْيَكِّ يَا رَبِّ.
 و التماس و درماندگی و نیازم به درگاهت، رحم کن، ای پروردگار من.

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۶۵۵

و کوشش کن که اشکی از چشمانت سرازیر شود، هر چند اندک باشد که این علامت استجاب دعاست. [۸۵۸]

شب بیست و هفتم ماه رجب (شب مبعث): شب مبعث از شب‌های مهم سال و بسیار ارزشمند است. و اعمالی برای این شب نقل شده است:

اول: غسل کردن در این شب مستحب است. [۸۵۹]

دوم: «شیخ طوسی» در «مصباح المتهجد» روایتی را از امام جواد علیه السلام نقل کرده است که آن حضرت فرمود: «در ماه رجب، شبی است که از تمام آنچه که خورشید بر آن می‌تابد بهتر است و آن شب، شب «بیست و هفتم» ماه رجب است؛ که در صبح این شب، رسول خدا صلی الله علیه و آله به رسالت مبعوث گردید، و از شیعیان ما هر کس در آن شب عملی را انجام دهد، پاداش آن به اندازه عمل شصت سال خواهد بود!».

از آن حضرت سؤال شد: چه عملی در آن شب بهتر است؟

فرمود: پس از نماز «عشا» وقتی که خوابیدی، پیش از نیمه شب، یا پس از نیمه آن از خواب برمی‌خیزی و دوازده رکعت نماز می‌خوانی، در هر رکعتی، سوره «حمد» و یک سوره از سوره‌های کوچک مفصل [۸۶۰] را می‌خوانی؛ آنگاه در هر دو رکعتی که سلام نماز را دادی، می‌نشینی و هفت مرتبه سوره «حمد» و هفت مرتبه «معوذتین» (سوره‌فلق و ناس) و سوره‌های «توحید» و «کافرون» و سوره «قدر» و «آیه‌الکرسی» را هر کدام هفت مرتبه می‌خوانی؛ پس از آن این دعا را می‌خوانی:

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَمْ يَتَّخِذْ وَلَدًا، وَلَمْ يَكُنْ لَهُ شَرِيكٌ فِي الْمُلْكِ، وَلَمْ يَكُنْ

ستایش مخصوص خداوندی است که نه فرزندی برای خود انتخاب کرده و نه شریکی در حکومت دارد و ضعف

لَهُ وَلِيٌّ مِنَ الذَّلِّ، وَكَبَّرَهُ تَكْبِيرًا، اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِمَعَاقِدِ عِزِّكَ عَلَيَّ

و ذلتی ندارد که حامی و سرپرستی برای او باشد و او را بسیار بزرگ بشمار و از تو می‌خواهم به حق جایگاه عزتت بر

از کانی عزتت، وَمُنْتَهَى الرَّحْمَةِ مِنْ كِتَابِكَ، وَبِاسْمِكَ الْأَعْظَمِ الْأَعْظَمِ

پایه‌های عرش و به حق نهایت رحمت از کتابت و به حق نام بزرگ با عظمت

الْأَعْظَمِ، وَذِكْرِكَ الْأَعْلَى الْأَعْلَى وَبِكَلِمَاتِكَ التَّامَّاتِ، أَنْ

بسیار با شکوهت و به حق نام برتر والای بلندمرتبه‌ات و به حق کلمات کاملت که

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۶۵۶

تُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، وَأَنْ تَفْعَلَ بِي مَا أَنْتَ أَهْلُهُ.

بر محمد و خاندان پاکش درود فرستی و در حق من آنچه را که تو شایسته‌ای انجام دهی.

آنگاه هر حاجتی که داری از خداوند طلب کن. [۸۶۱] سوم: دوازده رکعت نماز است که نحوه آن در اعمال شب نیمه رجب، (صفحه ۶۴۴) بیان شد.

چهارم: زیارت حضرت امیر مؤمنان علی علیه السلام در این شب، از افضل اعمال است. برای آن حضرت، در این شب سه زیارت نقل شده است که در بخش زیارات (زیارت امیرالمؤمنین در مبعث، صفحه ۳۰۹) گذشت.

کرامات قبر امیر مؤمنان علیه السلام در شب مبعث، به روایت ابن بطوطه [۸۶۲]:

«ابن بطوطه» در سفرنامه خود، درباره کراماتی که در شب بیست و هفتم رجب، از حرم امیر مؤمنان علیه السلام دیده شده چنین نقل می‌کند:

همه مردم این شهر (نجف) شیعه‌اند و از این حرم، کرامت‌ها ظاهر می‌شود که منشأ عقیده مردم، به وجود قبر علی علیه السلام در آنجا، همین کرامت‌هاست. از جمله آن که، در شب بیست و هفتم ماه رجب که آن را «لیله‌المحیا» می‌نامند، گروه بسیاری از سراسر عراق و فارس و روم بعد از نماز «عشا» در کنار روضه علی علیه السلام گرد می‌آیند و بیماران سخت، مثل افراد فلج و زمین گیر را کنار ضریح می‌گذارند و خود به نماز و ذکر و قرآن و زیارت، مشغول می‌شوند و چون پاسی از شب بگذرد، مریض‌ها شفا می‌یابند و صحیح و سالم می‌شوند و با ذکر

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ وَعَلِيٌّ وَلِيُّ اللَّهِ،

برمی‌خیزند، این حکایت در میان آنها بسیار معروف است. هرچند من خود، آن شب را درک نکردم، ولی داستان آن را از افراد مورد اعتماد شنیدم، همچنین در مدرسه حرم، سه تن از افراد زمین گیر را دیدم که یکی از «روم» آمده بود و دیگری از «اصفهان» و

سومی از «خراسان» از حالشان جویا شدم، گفتند امسال به «لیله المحیا» نرسیده‌اند و منتظرند تا سال آینده، این شب را درک کنند و شفا یابند، در این شب مردم از شهرهای مختلف در نجف جمع می‌شوند و بازار بزرگی نیز در آن شهر برپاست که تا ده روز ادامه دارد. [۸۶۳] البته هم‌اکنون نیز در مناسبت‌های گوناگون در حرم‌های ائمه اطهار علیهم السلام از جمله حرم امیر مؤمنان علیه السلام کلیات مفاتیح نوین، ص: ۶۵۷

و حرم امام رضا علیه السلام بیمارانی شفا می‌یابند که به یقین شما خوانندگان گرامی نیز از برخی از این کرامت‌ها و معجزات آگاهی دارید؛ و اخیراً در دفتر مخصوصی در آستانه‌های مقدسه، نام آنها پس از تحقیق کافی با تمام مشخصات ثبت می‌شود.

پنجم: مرحوم «کفعمی»، برای شب مبعث این دعا را نقل کرده است:

اللَّهُمَّ اِنِّي اسْئَلُكَ بِالتَّجَلِّيِ الْاَعْظَمِ فِي هَذِهِ اللَّيْلَةِ مِنَ الشَّهْرِ الْمُعْظَمِ،

خدایا از تو می‌خواهم به حق بزرگترین جلوه این شب از این ماه با عظمت،

والمُرْسَلِ الْمُكْرَمِ، اَنْ تُصَلِّيَ عَلَي مُحَمَّدٍ وَاٰلِهِ، وَاَنْ تُغْفِرَ لَنَا مَا اَنْتَ بِهٖ مَنَّا

و به حق فرستاده شده گرامیت، که بر محمد و خاندان پاکش درود فرستی و آنچه که تو از ما به آن آگاه‌تری

اعْلَمُ، يَا مَنْ يَعْلَمُ وَلَا نَعْلَمُ، اللَّهُمَّ بَارِكْ لَنَا فِي لَيْلَتِنَا هَذِهِ، الَّتِي بِشَرَفِ

بیمارزی، ای که (همه چیز را) می‌دانی و ما نمی‌دانیم، خدایا بر ما مبارک گردان این شب را که با شرافت

الرِّسَالَةِ فَضَّلْتَهَا، وَبِكِرَامَتِكَ اجْلَلْتَهَا، وَبِالْمَحَلِّ الشَّرِيفِ احْلَلْتَهَا،

رسالت فضیلت داده و با گرامی داشتنت عظمت بخشیده و در جایگاه با شرافتی قرار دادی،

اللَّهُمَّ فَاِنَّا نَسْئَلُكَ بِالْمُبْعَثِ الشَّرِيفِ، وَالسَّيِّدِ اللَّطِيفِ، وَالْعُنْصُرِ الْعَفِيفِ،

خدایا از تو می‌خواهم به حق مبعث گرامی، و آقا و سرور مهربان، و عصاره پاکی و عفت،

اَنْ تُصَلِّيَ عَلَي مُحَمَّدٍ وَاٰلِهِ، وَاَنْ تَجْعَلَ اَعْمَالَنَا فِي هَذِهِ اللَّيْلَةِ وَفِي سَائِرِ

که بر محمد و خاندان پاکش درود فرستی و قرار دهی در این شب و شب‌های

الليالي مقبولة، وذنوبنا مغفورة، و حسناتنا مشكورة، و سيئاتنا

دیگر اعمال ما را پذیرفته، و گناهان ما را آمرزیده و نیکی‌های ما را قدردانی شده، و بدی‌های ما را

مستورة، و قلوبنا بحسن القول مسرورة، و ازراقنا من لدنك باليسر

پوشیده، و دل‌های ما را با گفتار نیک شادمان، و روزی‌های ما را از جانب خود به آسانی

مدرورة، اللهم اترك تری و لا تری و انت بالمنظر الاعلى و ان اليك

فراوان (قرار دهی)، خدایا تویی که می‌بینی ولی دیده نمی‌شوی، و در بلندترین جایگاهی

الرجعي و المنتهي و ان لك الممات و المحيا، و ان لك الاخرة

و بازگشت و سرانجام به سوی توست، و مرگ و زندگی به دست توست و انتها و ابتدا از آن

والأولى اللهم انا نعوذ بك ان نذل و نخزي و ان تأتي ما عنه تنهي

توست، خدایا به تو پناه می‌بریم از خواری و رسوایی و بجا آوردن آنچه از آن نهی نموده‌ای،

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۶۵۸

اللَّهُمَّ اِنَّا نَسْئَلُكَ الْجَنَّةَ بِرَحْمَتِكَ، وَنَسْتَعِيدُ بِكَ مِنَ النَّارِ، فَاَعِدْنَا مِنْهَا

خدایا به واسطه رحمت از تو بهشت را می‌طلبیم و از آتش دوزخ به تو پناه می‌بریم، پس به قدرتت ما را از آن

بقدرتك، و نَسْئَلُكَ مِنَ الْخُورِ الْعَيْنِ، فَارْزُقْنَا بِعِزَّتِكَ، وَاجْعَلْ اَوْسَعَ

پناه ده و از تو حورالعین می‌طلبیم، پس به عزّت روزیمان گردد، و وسیع‌ترین روزیمان از زاقنا عند کبر سننا، و احسن اعمالنا عند اقتراب اجالنا، و اطل فی را در زمان پیریمان قرار ده، و بهترین کارهای ما را در نزدیکی اجلمان مقرر فرما، و (عمر ما را) طولانی گردان در طاعتک و ما یقرّب الیک، و یحظی عندک، و یزلف لَدَیکَ اعمارنا، بندگیت و آنچه به تو نزدیک می‌گرداند و نزد تو بهره‌مند می‌سازد و عمرهای ما را در تقرب به درگاهت طولانی گردان، و احسن فی جمیع احوالنا و امورنا معرفتنا، و لا تکلنا الی احدٍ من و معرفت ما را در تمامی احوال و کارهایمان نیکو گردان، و ما را به هیچ یک از مخلوقات و امگذار خلیک فیمن علینا، و تفضل علینا بجمیع حوائجنا للدنیا و الآخره، تا بر ما منت گذارند، و با برآوردن حاجت‌های دنیوی و اخروییمان به ما لطف و عنایت کن، و ابدأ بابائنا و ابائنا، و جمیع اخواننا المؤمنین فی جمیع ما سئلناک و در تمامی آنچه برای خود خواستیم پدران و فرزندان و تمامی برادران با ایمانمان را بر ما لانفسنا، یا ازحم الراحمین، اللهم انا نسئلك باسمک العظیم، و ملکک مقدم دار، ای مهربان‌ترین مهربانان، خدایا از تو می‌خواهیم به حق نام با عظمت و فرمانروایی القدیم، ان تصلی علی محمد و آل محمد، و ان تغفر لنا الذنب العظیم، دیرینه‌ات که بر محمد و خاندان پاکش درود فرستی و گناهان بزرگ ما را بیامرزی، انه لا یغفر العظیم الا العظیم، اللهم و هذا رجب المکرّم الذی اکرمنا چرا که گناهان بزرگ را جز (خالق) با عظمت نیامرزد، خدایا این همان ماه رجب گرامی است که ما را به آن گرامی داشتی، به، اول اشهر الحرم، اکرمنا به من بین الامم، فلک الحمد یا ذا الجود اولین ماه (از ماه‌های) حرامی که از بین امت‌ها ما را به آن گرامی داشتی، پس حمد و سپاس از آن توست ای صاحب بخشش و اکرم، و اسئلك به وباسمک الاعظم الاعظم، الاجل اکرم، و بزرگواری و از تو می‌خواهم به حق این ماه و اسم بزرگ با عظمت بسیار باشکوه عالی و گرامیت الذی خلقتہ فاستقرّ فی ظلك، فلا یخرُج منک الی غیرک، ان تصلی که آن را آفریدی و در سایه (عرش) قرار گرفت و جز تو کسی شایسته آن نام نیست، که بر

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۶۵۹

علی محمد و اهل بیتی الطاهیرین، و ان تجعلنا من العالمین فیہ محمد و خاندان پاکش درود فرستی و ما را در این ماه از فرمانبرداران بطاعتک، و الاملین فیہ لشفاعتک، اللهم اهدنا الی سوائ السبیل، و آرزومندان شفاعتت قرار دهی، خدایا ما را به راه راست هدایت فرما، واجعل مقبلنا عندک خیر مقیل، فی ظل ظلیل، و ملک جزیل، فانک و منزلگاه ما را بهترین منزلگاه قرار ده در سایه گسترده و فرمانروایی وسیع، چرا که تو حسبنا و نعم الوکیل، اللهم اقلبنا مفلیحین مُنجحین، غیر مغضوب ما را کافی و بهترین و کیلی، خدایا ما را قرار ده از رستگاران نجات یافته‌ای که مورد غضب تو علینا و لا ضالین، برحمتک یا ازحم الراحمین، اللهم انی اسئلك

و از گمراهان نیستند، به رحمت ای مهربان‌ترین مهربانان، خدایا از تو می‌خواهم
بِعَزَائِمٍ مَّغْفِرَتِكَ، وَ بِوَجِبِ رَحْمَتِكَ، السَّلَامَةَ مِنْ كُلِّ آثَمٍ، وَالْغَنِيمَةَ مِنْ
به حق وسایل آمرزش و به لازمه رحمت، سلامت از هر گناه و بهره‌مندی از
كُلِّ بَرٍّ، وَالْفُوزَ بِالْجَنَّةِ، وَالنَّجَاةَ مِنَ النَّارِ، اللَّهُمَّ دَعَاكَ الدَّاعُونَ

هر کار نیک، و رسیدن به بهشت و رهایی از آتش دوزخ را نصیب گردانی، خدایا دعاکنندگان تو را می‌خوانند
وَدَعَوْتِكَ، وَ سَأَلَكَ السَّائِلُونَ وَ سَأَلْتِكَ، وَ طَلَبَ إِلَيْكَ الطَّالِبُونَ وَ طَلَبْتُ

و من نیز تو را خواندم و درخواست کنندگان از تو خواهند و من نیز از تو خواستم و جویندگان تو را جویند و من نیز تو را جستجو
إِلَيْكَ، اللَّهُمَّ أَنْتَ الثَّقَةُ وَالرَّجَاءُ، وَ إِلَيْكَ مُنْتَهَى الرَّغْبَةِ وَ الدُّعَاءِ، اللَّهُمَّ

کردم، خدایا تویی مورد اطمینان و امید و تویی نهایت اشتیاق و دعا، خدایا
فَصَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، وَاجْعَلِ الْيَقِينَ فِي قَلْبِي وَالتُّورَ فِي بَصْرِي

بر محمد و خاندان پاکش درود فرست و یقین را در دلم و روشنایی را در دیده‌ام
وَالتَّصِيحَةَ فِي صَدْرِي وَذَكَرَكَ بِاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ عَلَي لِسَانِي وَرِزْقًا وَسِعًا

و خیرخواهی را در سینه‌ام و یادت را در شب و روز بر زبانم قرار ده و روزی وسیع
غَيْرَ مَمْنُونٍ، وَ لَا مَحْظُورٍ فَارْزُقْنِي وَ بَارِكْ لِي فِيمَا رَزَقْتَنِي وَاجْعَلْ

بی‌منت و بدون مانع را عطایم کن، و در آنچه نصیب گرداندی برکت ده و بی‌نیازی (از مخلوقات) را
غِنَايَ فِي نَفْسِي وَ رَغْبَتِي فِيمَا عِنْدَكَ، بِرَحْمَتِكَ يَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ.

در وجودم و اشتیاقم را به آنچه نزد توست قرار ده، به رحمت ای مهربان‌ترین مهربانان.

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۶۶۰

سپس به سجده برو و صد مرتبه بگو:

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي هَدَانَا لِمَعْرِفَتِهِ، وَخَصَّنَا بِبَوْلَانِيَّتِهِ، وَوَفَّقَنَا لِطَاعَتِهِ،

حمد و سپاس از آن خداوندی است که ما را به شناختش هدایت فرمود و به دوستیش مخصوصمان ساخت و به بندگیش توفیقمان
داد،

شُكْرًا شُكْرًا.

سپاسگزارم، سپاسگزارم.

آنگاه سر از سجده بردار و بگو:

اللَّهُمَّ أَنِّي قَصِدْتُكَ بِحَاجَتِي وَاعْتَمَدْتُ عَلَيْكَ بِمَسْئَلَتِي وَتَوَجَّهْتُ

خدایا با درخواست‌هایم تو را قصد نموده و در نیازم به تو امید بسته‌ام، و به واسطه

إِلَيْكَ بِإِيْمَتِي وَ سَادَتِي اللَّهُمَّ أَنْفَعْنَا بِحُبِّهِمْ، وَأَوْرِدْنَا مَوْرِدَهُمْ، وَأَرْزُقْنَا

امامان و سرورانم به تو رو نموده‌ام، خدایا به واسطه محبت ایشان ما را بهره‌مند ساز و در راه آنان داخل کن، و هم‌نشینی آنان را

مُرَافَقَتَهُمْ، وَادْخُلْنَا الْجَنَّةَ فِي زُمْرَتِهِمْ، بِرَحْمَتِكَ يَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ. [۸۶۴]

روزیمان گردان، و در گروه آنان به بهشت داخل کن، به رحمت ای مهربان‌ترین مهربانان.

روز بیست و هفتم ماه بیست و هفتم رجب، روز مبعث است که روز بسیار شریف و با ارزشی است.

رسول خدا صلی الله علیه و آله هنگامی به رسالت مبعوث شد که مردم در جهالت و گمراهی به سر می‌بردند؛ آثار توحید از میان رفته و فروغ انسانیت خاموش گشته بود؛ عقاید مردم دستخوش خرافات و تحریفات گشته و اهداف والای انبیای پیشین، به فراموشی سپرده شده بود و بت‌پرستی، جنایت، زنده به گور کردن دختران، ظلم و بیدادگری، غارت و خونریزی، پایمال کردن حقوق ضعیفان و فحشا و منکرات، بر سراسر جزیره العرب حکومت می‌کرد.

مردم سایر کشورها نیز، هر کدام به نوعی گرفتار چندگانه پرستی بودند و محبت و عدالت از میانشان رخت بر بسته و فضایل و ارزش‌های انسانی به افول گراییده بود.

خداوند متعال، در چنین عصری، حضرت محمد صلی الله علیه و آله را برای هدایت بشر، به رسالت برگزید تا مردم را از بت‌پرستی و شرک، به توحید و خدا پرستی دعوت کند و آنان را از تاریکی گناه، و ظلمت‌های جهل، رهانیده و به سرچشمه ایمان و دانش، و پاکی و تقوا رهنمون گردد.

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۶۶۱

«مبعث» تحوّل شگرف در زندگی جامعه بشری و رستاخیزی عظیم در روح انسانها به وجود آورد و جا دارد که روز بعثت رسول خدا صلی الله علیه و آله را روز «توحید» و «احیای ارزشهای انسانی» بنامیم.

گرامی داشت این روز و تجلیل از رسول گرامی اسلام و تشکیل مجالس و محافل جشن و سرور، در حقیقت تجلیل از اهداف بلند آن معلّم بشریت و اعلام وفاداری به توحید، نبوت و همه ارزشهای والایی است که از سوی نبی مکرم اسلام صلی الله علیه و آله به جامعه بشری عرضه شده است.

در روایتی از امام صادق علیه السلام روز مبعث به عنوان شریفترین اعیاد یاد شده است. [۸۶۵] در هر حال بزرگان برای این روز، اعمالی ذکر کرده‌اند:

اول: غسل کردن در این روز مستحب است. [۸۶۶] دوم: روزه؛ این روز در میان روزهای سال یکی از چهار روزی است که روزه گرفتن آن فضیلت بسیار دارد و پاداش فراوانی برای آن نقل شده است.

در روایتی از امام صادق علیه السلام می‌خوانیم: «هر کس در روز بیست و هفتم رجب روزه بگیرد، خداوند برای او پاداش روزه هفتاد سال را می‌نویسد». [۸۶۷] سوم: زیاد صلوات فرستادن.

در روایتی از امام صادق علیه السلام نقل شده است که: «در این روز روزه می‌گیری و بر محمّد و آلش زیاد صلوات می‌فرستی». [۸۶۸] چهارم: زیارت رسول خدا و امیر مؤمنان علیهما السلام است. [۸۶۹] پنجم: دوازده رکعت نماز است.

از «ریان بن صلت» نقل شده است که هنگامی که امام محمّد تقی علیه السلام در بغداد بود، روز نیمه رجب و روز بیست و هفتم رجب را روزه می‌گرفت و همه ملازمان و یاران آن حضرت نیز روزه گرفتند؛ آنگاه به ما فرمودند، دوازده رکعت نماز بجا آوریم (هر دو رکعت به یک سلام) که در هر رکعت، «حمد» و «سوره‌ای» بخوانیم و هنگامی که نمازها به پایان رسید، هر یک از سوره‌های حمد، توحید و معوذتین (فلق و ناس) را چهار مرتبه بخوانیم؛ آنگاه چهار مرتبه گفته شود:

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ، وَسُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ، وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ؛

و چهار مرتبه:

اللَّهُ اللَّهُ رَبِّي لَا شَرِيكَ بِهِ شَيْئًا

و چهار مرتبه:

لَا شَرِيكَ بَرَبِّي أَحَدًا. [۸۷۰]

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۶۶۲

ششم: دوازده رکعت نماز دیگر:

«شیخ طوسی»، از حسین بن روح رحمه الله روایت کرده است که: در این روز دوازده رکعت نماز بجا می‌آوری و در هر رکعت حمد و هر سوره‌ای که خواستی می‌خوانی و پس از هر دو رکعت و سلام نماز، می‌خوانی:

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَمْ يَتَّخِذْ وَلَدًا، وَلَمْ يَكُنْ لَهُ شَرِيكٌ فِي الْمُلْكِ، وَلَمْ

حمد و سپاس از آن خداوندی است که فرزندی برنگزید و شریکی در فرمانروایی ندارد و ضعیف و ذلتی ندارد

يَكُنْ لَهُ وَلِيٌّ مِنَ الذَّلِّ، وَكِبْرُهُ تَكْبِيرًا، يَا عُدَّتِي فِي مَدَّتِي يَا صَاحِبِي فِي

که حامی و سرپرستی برای او باشد (و به خدا می‌گویم) او را بسیار بزرگ بشمار، ای ذخیره‌ام در تمام عمر، ای همدم من در

شِدَّتِي يَا وَلِيِّي فِي نِعْمَتِي يَا غِيَاثِي فِي رَعْبَتِي يَا نَجَاحِي فِي حَاجَتِي

سختی، ای صاحب نعمت من، ای فریادرس آرزوی من، ای برآورنده خواسته‌ام،

يَا حَافِظِي فِي غَيْبَتِي يَا كَافِيِّي (كَافِي) فِي وَحْدَتِي يَا نَاسِي فِي وَحْشَتِي

و ای نگهدارنده من در سفر، ای پشتیبان من در تنهاییم، ای همدم من به هنگام ترسم،

أَنْتَ السَّائِرُ عَوْرَتِي فَلَكَ الْحَمْدُ، وَأَنْتَ الْمُقِيلُ عَثْرَتِي فَلَكَ الْحَمْدُ،

تویی پوشاننده زشتی‌هایم، پس حمد و سپاس از آن توست و تویی چشم پوشی کننده از لغزشم، پس حمد و سپاس از آن توست،

وَأَنْتَ الْمُنْعِشُ صِرْعَتِي فَلَكَ الْحَمْدُ، صَلَّى عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ، وَاسْتُرْتُ

و تویی نیروبخش ناتوانیم، پس حمد و سپاس از آن توست، بر محمد و خاندان پاکش درود فرست و زشتی‌هایم را

عَوْرَتِي وَآمَنْ رَوْعَتِي وَاقْلَنْتِي عَثْرَتِي وَاصْفَحَ عَنِّي جُزْمِي وَتَجَاوَزَ

پوشان، و ترسم را ایمن گردان، و از لغزشم در گذر و از گناهم چشم‌پوشی کن و بدیهایم را

عَنْ سَيِّئَاتِي فِي أَصْحَابِ الْجَنَّةِ، وَعَدَّ الصَّدَقِ الَّذِي كَانُوا يُوعَدُونَ.

ببخش و در میان بهشتیان جایم ده، به خاطر وعده راستی که به بهشتیان داده شده است.

وقتی که نماز و دعا، پایان یافت، هر یک از سوره‌های حمد، اخلاص، معوذتین، کافرون، انا انزلناه و آیه‌الکرسی را هفت مرتبه

می‌خوانی. سپس هفت بار می‌گویی:

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ، وَسُبْحَانَ اللَّهِ وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ

و آنگاه هفت مرتبه می‌گویی:

اللَّهُ اللَّهُ رَبِّي لَا أُشْرِكُ بِهِ شَيْئًا

؛ پس از آن، هر چه از خدا می‌خواهی طلب نما. [۸۷۱]

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۶۶۳

هفتم: دعایی است که وقتی امام موسی بن جعفر علیهما السلام را در روز ۲۷ رجب سال ۱۷۹ هجری از مدینه به سوی بغداد حرکت

دادند، آن را خواند:

يَا مَنْ أَمَرَ بِالْعَفْوِ وَالتَّجَاوُزِ، وَضَمَّنَ نَفْسَهُ الْعَفْوَ وَالتَّجَاوُزَ، يَا مَنْ عَفَى

ای که به بخشش و گذشت فرمان داده‌ای و خودت را به بخشش و گذشت ملزم ساخته‌ای، ای که ببخشی

وَ تَجَاوَزَ، اغْفُ عَنِّي وَتَجَاوَزْ يَا كَرِيمُ، اللَّهُمَّ وَقَدْ أَكْدَى الطَّلَبُ، وَاعْتَيْتِ

و در گذری، (گناهان) مرا ببخش و از من در گذر ای بخشنده، خدایا جستجو به جایی نرسیده، و درها

الْحِيلَةَ وَالْمَذْهَبُ، وَدَرَسَتْ الْأُمَامُ، وَأَنْقَطَعَ الرَّجَاءُ إِلَّا مِنْكَ، وَخَدَكَ لَا

و راه‌ها بسته شد، و آرزوها طولانی و امید قطع شد جز از تو، یگانه‌ای که

شَرِيكَ لَكَ، اللَّهُمَّ اِنِّي اَجِدُ سُبُلَ الْمَطَالِبِ اِلَيْكَ مُشْرَعَةً، وَمَنَاهِلَ

شریکی نداری، خدایا یافتن راه‌های درخواست را به سوی تو کشیده شده و سرچشمه‌های

الرَّجَاءِ لَدَيْكَ مُتْرَعَةً، وَاِبْوَابَ الدُّعَاءِ لِمَنْ دَعَاكَ مُفْتَحَةً، وَالْاِسْتِعَانَةَ

امید را نزد تو لبریز شده، و درهای دعا برای درخواست کنندگان گشوده شده، و درخواست یاری

لِمَنْ اسْتَعَانَ بِكَ مُبَاحَةً، وَاَعْلَمُ اَنَّكَ لِدَاعِيكَ بِمَوْضِعِ اجَابَةٍ، وَلِلصَّارِخِ

یاری طلبان از تو آزاد شده، و می‌دانم که تو برای درخواست کنندگان در جایگاه اجابتی، و برای کمک‌خواهان

اَلَيْكَ بِمَرَصِدِ اغَاثَةٍ، وَاَنَّ فِي اللّٰهْفِ اِلَى جُودِكَ، وَالصَّمَانِ بِعِدَّتِكَ عَوْضًا

از درگاهت در جایگاه فریادرسی هستی، و به یقین امید به بخششت و اطمینان به وعده‌هایت جایگزین

مِنْ مَنَعِ الْبَاخِلِينَ، وَمُنْدُوحَةً عَمَّا فِي اَيْدِي الْمُسْتَأْثِرِينَ، وَاَنَّكَ لَا

مضایقه بخیلان و بی‌نیازست از آنچه در دست توانگران است و می‌دانم که به یقین تو

تَحْتَجِبُ عَنْ خَلْقِكَ اِلَّا اَنْ تَحْجِبَهُمُ الْاَعْمَالُ دُونَكَ، وَقَدْ عَلِمْتُ اَنْ

از آفریدگان پوشیده نیستی مگر این که اعمال (ناشایست) آنها حجاب شود و دانستم که

اَفْضَلَ زَادِ الرَّاحِلِ اِلَيْكَ عَزْمُ ارَادَةٍ يَخْتَارُكَ بِهَا، وَقَدْ نَاجَاكَ بِعَزْمِ الْاِرَادَةِ

بهترین زاد و توشه رهسپار به سوی تو، اراده جدی است که تو را با آن اختیار کند، و به یقین دلم با چنین اراده‌ای با تو

قَلْبِي وَاَسْئَلُكَ بِكُلِّ دَعْوَةٍ دَعَاكَ بِهَا رَاجٍ بَلَّغْتُهُ اَمَلَهُ، اَوْ صَارِخٌ اِلَيْكَ

نجوا می‌کنم، و از تو می‌خواهم به حق هر دعایی که تو را به آن خوانده‌اند امیدوارانی که به آرزویشان رسانده‌ای، یا

شیون کنندگانی که

اَغْتَتِ صَرَخْتَهُ، اَوْ مَلْهُوْفٌ مَّكَرُوبٌ فَرَجَتْ كَرْبَهُ، اَوْ مُذْنِبٌ خَاطِئٌ

به فریادشان رسیده‌ای، یا دلسوختگان گرفتاری که گرفتاریشان را برطرف ساخته‌ای، یا گناهکاران خطاکاری که

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۶۶۴

عَفَرْتَ لَهُ، اَوْ مُعَافَى اَتَمَمْتَ نِعْمَتَكَ عَلَيْهِ، اَوْ فَقِيرٌ اَهْدَيْتَ غِنَاكَ اِلَيْهِ،

آنها را آمرزیده‌ای، یا تندرستانی که نعمت را بر آنها تمام کرده‌ای، یا نیازمندیانی که بی‌نیازیت را به آنها هدیه نموده‌ای

وَلِيَتْلِكَ الدَّعْوَةُ عَلَيْكَ حَقٌّ، وَعِنْدَكَ مَنَزِلَةٌ، اِلَّا صَلَّيْتَ عَلَي مُحَمَّدٍ وَاَلِ

و برای این دعاها بر تو حق و نزد تو جایگاهی است، که بر محمد و خاندان پاکش درود

مُحَمَّدٍ، وَقَضَيْتَ حَوَائِجِي حَوَائِجِ الدُّنْيَا وَالْاٰخِرَةِ، وَهَذَا رَجَبٌ

فرستی و حوائج دنیا و آخرتم را برآوری، و این ماه رجب

الْمُرَجَّبِ الْمَكْرَمِ، الَّذِي اَكْرَمْتَنَا بِهِ، اَوَّلُ اشْهُرِ الْحُرْمِ، اَكْرَمْتَنَا بِهِ مِنْ بَيْنِ

بزرگ گرامیست، که ما را به آن گرامی داشتی، اولین از ماه‌های حرام، که از میان امت‌ها ما را به آن گرامی

الْاَمَمِ، يَا ذَا الْجُودِ وَالْكَرَمِ، فَسَسْئَلُكَ بِهِ وَبِاسْمِكَ الْاَعْظَمِ الْاَعْظَمِ

داشتی، ای صاحب بخشش و بزرگواری، پس از تو می‌خواهیم به حق آن و به حق اسم بزرگ بسیار بزرگ

الْاَعْظَمِ، الْاَجَلُ الْاَكْرَمِ، الَّذِي خَلَقْتَهُ فَاسْتَقَرَّ فِي ظِلِّكَ، فَلَا يَخْرُجُ مِنْكَ

با عظمت و با شکوه گرامیت که آن را آفریده و در سایه عرشت قرار دادی، پس فقط شایسته

الی غَيْرِكَ، اَنْ تُصَلِّيَ عَلٰی مُحَمَّدٍ وَاَهْلِ بَيْتِهِ الطَّاهِرِينَ، وَتَجْعَلَنَا مِنْ
 توست، (از تو می‌خواهیم) که بر محمد و خاندان پاکش درود فرستی و ما را در این ماه از
 الْعَامِلِينَ فِيهِ بِطَاعَتِكَ، وَالْأَمَلِينَ فِيهِ بِشَفَاعَتِكَ، اللَّهُمَّ وَاَهْدِنَا اِلَى سَوَاءِ
 عمل کنندگان به فرامینت و آرزومندان شفاعتت قرار دهی، خدایا ما را به راه راست هدایت
 السَّبِيلِ، وَاَجْعَلْ مَقِيلَنَا عِنْدَكَ خَيْرَ مَقِيلٍ فِي ظِلِّ ظَلِيلٍ، فَانِّكَ حَسْبُنَا
 فرما، و جایگاه ما را در نزدت بهترین جایگاه در سایه گسترده‌ات قرار ده، چرا که تو ما را کافی
 وَنِعْمَ الْوَكِيلُ، وَالسَّلَامُ عَلٰی عِبَادِهِ الْمُصْطَفَيْنِ، وَصَلَاتُهُ عَلَيْهِمْ اَجْمَعِينَ،
 و بهترین سرپرستی و سلام بر بندگان برگزیده و درود بر تمامی آنان باد
 اللَّهُمَّ وَبَارِكْ لَنَا فِي يَوْمِنَا هَذَا الَّذِي فَضَّلْتَهُ، وَبِكِرَامَتِكَ جَلَّلْتَهُ،
 خدایا این روز را بر ما مبارک گردان، روزی که آن را فضیلت داده و به بزرگواریت عظمت بخشیده
 وَبِالْمَنْزِلِ الْعَظِيمِ الْأَعْلَى اَنْزَلْتَهُ، صَلِّ عَلٰی مَنْ فِيهِ اِلَى عِبَادِكَ اَرْسَلْتَهُ،
 و در جایگاه با عظمت والا قرارش دادی، درود فرست بر کسی که در این ماه بر بندگان فرستادی
 وَبِالْمَحَلِّ الْكَرِيمِ اَحْلَلْتَهُ، اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَيْهِ صَلَاةً دَائِمَةً تَكُونُ لَكَ شُكْرًا،
 و در جایگاه بزرگواری قرار دادی، خدایا پیوسته بر او درود فرست تا مایه سپاسگزاری از تو
 کلیات مفاتیح نوین، ص: ۶۶۵

وَلَنَا ذُخْرًا، وَاَجْعَلْ لَنَا مِنْ اَمْرِنَا يُسْرًا، وَاخْتِمْ لَنَا بِالسَّعَادَةِ اِلَى مُنْتَهٰی
 و ذخیره‌ای برای ما باشد، و کار ما را آسان قرار ده و عمر ما را به سعادت و نیکبختی ختم
 اَجَالِنَا، وَقَدْ قَبِلْتَ الْيَسِيرَ مِنْ اَعْمَالِنَا، وَبَلَّغْنَا بِرَحْمَتِكَ اَفْضَلَ اَمَالِنَا،
 فرما، چرا که تو اعمال ناچیز ما را پذیرفته‌ای و به رحمتت ما را به برترین آرزوهایمان برسان،
 اِنَّكَ عَلٰی كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، وَصَلَّى اللّٰهُ عَلٰی مُحَمَّدٍ وَاٰلِهِ وَسَلَّمَ. [۸۷۲]
 زیرا تو بر هر چیز توانایی و بر محمد و خاندان پاکش درود و سلام فرست.

روز آخر ماه در این روز، نماز جناب سلمان را بجا می‌آوری (که چگونگی آن، در اعمال روز اول ماه رجب، صفحه ۶۴۱ گذشت).

همچنین روزه نیز در این روز پاداش فراوان دارد، امام رضا علیه السلام فرمود: «هر کس روز آخر ماه رجب را روزه بگیرد، خداوند
 گناهانش را می‌آمرزد». [۸۷۳]

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۶۶۶

فصل هشتم: ماه شعبان المعظم

تقویم این ماه:

سوم ماه: ولادت با سعادت امام حسین علیه السلام است.

به گفته «شیخ طوسی» در «مصباح»، ولادت آن حضرت - طبق روایتی از امام حسن عسکری علیه السلام - در روز پنجشنبه، سوم شعبان واقع شده است. [۸۷۴] (سال سوم هجری).

چهارم ماه: بنا بر قولی، ولادت حضرت ابوالفضل العباس علیه السلام است. (سال ۲۶ هجری). [۸۷۵] پنجم ماه: بنا بر قولی، ولادت امام زین العابدین علی بن الحسین علیهما السلام است. (سال ۳۸ هجری). [۸۷۶] پانزدهم ماه: میلاد مسعود منجی عالم بشریت، حضرت حجه بن الحسن امام زمان (عجل الله تعالی فرجه الشریف) می باشد که در سال ۲۵۵، در «سامرا» واقع شد. [۸۷۷]

فضیلت ماه شعبان:

ماه شعبان یکی از عزیزترین ماه‌های اسلامی و یادآور خاطره‌های بزرگ است که از همه مهمتر، خاطره میلاد مبارک سالار شهیدان کربلا، امام حسین علیه السلام (در سوم ماه) و میلاد فرخنده حضرت بقیة الله مهدی منتظر علیه السلام (در پانزدهم ماه) است که فضای این ماه را به بوی ولایت عطر آگین ساخته است.

در فضیلت این ماه، همین بس که ماه پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله نامیده شده و هنگامی که آن حضرت هلال ماه را مشاهده می کرد، دستور می داد، کسی در سراسر مدینه ندا دهد که: ای مردم! این ماه، ماه من است، خدا رحمت کند کسی که مرا بر ماه من یاری دهد، یعنی آن را روزه بدارد! [۸۷۸] مرحوم محدث قمی، حدیثی را از تفسیر امام حسن عسکری علیه السلام در فضیلت روز اول ماه شعبان نقل فرموده که در واقع مربوط به تمام ماه شعبان است، این حدیث بسیار پرمعنا و در عین حال بسیار مفصل است که ایشان آن را تلخیص کرده و ما هم به ملاحظه حال خوانندگان بار دیگر، آن را خلاصه می کنیم؛ خلاصه حدیث چنین است:

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۶۶۷

امیر مؤمنان علی علیه السلام روز اول ماه شعبان، گروهی را مشاهده کرد که در مسجد نشسته‌اند و سخنان بیهوده و ناآگاهانه، درباره قضا و قدر می گویند و صدای جار و جنجالشان فضا را پر کرده؛ فرمود: این گونه سخنان را رها کنید! امروز روز اول ماه شعبان است، و از این نظر شعبان نامیده شده، که مرکز شعبه‌ها و شاخه‌های خیرات و نیکی هاست، شعبه‌های خیرات نماز، روزه، زکات، امر به معروف و نهی از منکر و نیکی به پدر و مادر و همسایگان و صدقه به نیازمندان و اصلاح در میان مردم و مانند آن است.

سپس امام علیه السلام به حدیثی از رسول اکرم صلی الله علیه و آله اشاره کرد که خلاصه اش چنین است:

پیامبر صلی الله علیه و آله فرمود: روز اول ماه شعبان که می شود، خداوند امر می کند درهای بهشت باز شود و دستور می دهد به درخت «طوبی» [۸۷۹] که شاخه‌هایش را به مردم دنیا نزدیک کند، و منادی از سوی پروردگار صدا می زند که این شاخه‌های درخت «طوبی» در دسترس شماست، به آنها بیاویزید که شما را به سوی بهشت می برد، و از شاخه‌های درخت «زقوم» پرهیزید و به آن چنگک نزنید که شما را به سوی دوزخ می کشاند.

سپس افزود: به خدایی که مرا به رسالت برگزیده سوگند! که هر کس در این روز به سراغ یکی از کارهای خیر برود، به یکی از شاخه‌های درخت «طوبی» درآویخته و او را به سوی بهشت می کشاند؛ و هر کس به سراغ یکی از کارهای شرّ برود، به یکی از شاخه‌های درخت «زقوم» چنگک زده و او را به سوی دوزخ می کشاند.

سپس آن حضرت، نمونه‌هایی از اسباب چنگک زدن به شاخه‌های درخت «طوبی» را برشمرد و فرمود:

هر کس (علاوه بر نمازهای واجب) در این روز، نماز مستحبی بخواند، یا روزه بگیرد، یا میان دو همسر، یا پدر و مادر و فرزند، یا خویشاوندان، یا همسایگان، صلح و صفا ایجاد کند، به یکی از شاخه‌های درخت «طوبی» درآویخته است!

همچنین کسی که بدهی خود را به مردم ادا کند، یتیمی را کفالت نماید یا سبک مغزی را از تعرض به آبرو و ناموس مردم بازدارد، و کسی که قرآن بخواند؛ یا شکر نعمت‌های او را بجا آورد، بیماری را عیادت کند؛ به پدر و مادر نیکی نماید؛ مؤمنی را تشییع جنازه کند و یا هر کار خیر دیگری انجام دهد؛ به یکی از شاخه‌های درخت «طوبی» آویخته است.

سپس افزود: قسم به آن کس که مرا به نبوت مبعوث کرد، هر کس به سراغ دری از درهای شرّ و گناه در این ماه برود، به یکی از شاخه‌های درخت «زقوم» آویخته که او را به آتش می‌کشاند؛ کسی که در نماز

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۶۶۸

واجب خود کوتاهی نماید، یا نیازمندی نزد او آید، و شرح بیچارگی خود را بدهد و او توان حلّ مشکل آن نیازمند را داشته باشد، ولی کوتاهی کند، و دست او را نگیرد؛ یا عذر بدهکار بیچاره‌ای را نپذیرد، یا میان دو همسر، یا پدر و فرزند، یا خویشاوندان و همسایگان و دیگر مؤمنان، اختلاف و نفاق بیندازد؛ یا بدهی خود را به مردم انکار کند؛ یا از رسیدگی به کار یتیمان، خودداری نماید؛ یا به سراغ خوانندگی‌های مجالس لهو و فساد برود؛ یا ظلم‌ها و گناهان خویش را بشمرد و به آن افتخار کند؛ یا از همسایه بیمارش عیادت نکند، یا پدر و مادرش را از خود، ناخشنود سازد ... همه اینها سبب در آویختن به شاخه‌های درخت «زقوم» است که انسان را به جهنم می‌برد. [۸۸۰] این حدیث شریف و پرمعنا، راههای سعادت و شقاوت را با ذکر یک مثال معنوی به روشنی بیان کرده، و طُرُق خودسازی و تهذیب نفس، و خدمت به خلق و عبودیت خالق را، در این ماه مشخص نموده است، و همچنین نسبت به اسباب بدبختی و محرومیت از سعادت هشدار داده است که برای همه ماههای سال راهگشاست؛ به ویژه در ماه شعبان که سرآغاز حرکت جدیدی به سوی نیکی‌ها و پاکی‌هاست.

اعمال ماه شعبان

اعمال ماه شعبان نیز بر دو گونه است:

اعمال مشترک این ماه:

۱- روزه؛ درباره روزه مستحبی در این ماه بسیار تأکید شده است. رسول گرامی اسلام صلی الله علیه و آله این ماه را روزه می‌گرفت و آن را به ماه مبارک رمضان وصل می‌کرد. [۸۸۱] روایات فراوانی درباره روزه ماه شعبان وارد شده است که مختصری از آنها را نقل می‌کنیم:

(الف) رسول خدا صلی الله علیه و آله فرمود: «شعبان ماه من است و رمضان ماه خداست؛ هر کس یک روز از ماه مرا روزه بدارد، من در قیامت شفیع او خواهم بود و هر کس، دو روز از آن را روزه بگیرد، خداوند گناهان گذشته‌اش را می‌آمرزد و هر کس که سه روز روزه بدارد، به او گفته می‌شود (از گناهان پاک شده‌ای) اعمالت را از ابتدا شروع کن.» [۸۸۲] ب) از امام صادق علیه السلام روایت شده است که چون ماه شعبان داخل می‌شد، امام زین‌العابدین علیه السلام اصحاب خود را جمع می‌کرد و می‌فرمود: ای یاران من! می‌دانید این چه ماهی است؟ این ماه شعبان است، رسول خدا صلی الله علیه و آله می‌فرمود: شعبان ماه من است پس برای محبت به پیامبر صلی الله علیه و آله، و برای تقرّب به

کلیات مفاتیح نوین ؛ ص ۶۶۸

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۶۶۹

پروردگار خود، این ماه را روزه بدارید، به حقّ آن خدایی که جان علی بن الحسین علیهما السلام در دست اوست سوگند یاد

می‌کنم که از پدرم حسین بن علی علیهما السلام شنیدم فرمود: از امیرمؤمنان علیه السلام شنیدم که: هر کس ماه شعبان را برای محبت به پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و تقرب به خداوند روزه بگیرد، خداوند او را دوست می‌دارد و به کرامت خویش در روز قیامت نزدیک می‌کند، و بهشت را بر او واجب می‌گرداند. [۸۸۳ ج] صفوان جمّال می‌گوید: امام صادق علیه السلام به من فرمود: کسانی را که در اطراف و نواحی تو هستند به روزه در ماه شعبان وادار کن! گفتم: فدایت شوم آیا در فضیلت آن چیز مهمی وجود دارد؟ فرمود: آری، رسول خدا صلی الله علیه و آله هنگامی که هلال ماه شعبان را می‌دید، فرمان می‌داد که منادی در مدینه ندا دهد و بگوید:

ای اهل یثرب! من فرستاده خدا به سوی شمایم؛ آگاه باشید که شعبان ماه من است، پس خداوند رحمت کند کسی را که یاری کند مرا بر این ماه (یعنی آن را روزه بدارد) سپس امام علیه السلام در ادامه فرمود: امیر مؤمنان علی علیه السلام می‌فرمود: از زمانی که این سخن را از منادی رسول الله صلی الله علیه و آله شنیدم، هرگز روزه ماه شعبان از من فوت نشد و تا زمانی که زنده‌ام نیز از من فوت نخواهد شد ان شاء الله. [۸۸۴] (البته آنها که نمی‌توانند همه ماه را روزه بگیرند، خوب است هر مقدار را که می‌توانند، روزه بگیرند).

۲- طبق روایت امام صادق علیه السلام هر روز هفتاد مرتبه بگوید:

اسْتَغْفِرُ اللَّهَ وَ اسْأَلُهُ التَّوْبَةَ. [۸۸۵]

۳- هر روز هفتاد مرتبه بگوید:

اسْتَغْفِرُ اللَّهَ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ، الْحَيُّ الْقَيُّومُ، وَ اتُوبُ إِلَيْهِ. [۸۸۶]

از روایات استفاده می‌شود که بهترین ذکرها در این ماه استغفار است و هر کس هر روز از این ماه هفتاد مرتبه استغفار کند، مثل آن است که در ماههای دیگر هفتاد هزار مرتبه استغفار کرده است. [۸۸۷] ۴- صدقه دادن و کمک به نیازمندان در این ماه فضیلت فراوان دارد. راوی می‌گوید: به امام صادق علیه السلام عرض کردم: یابن رسول الله! بهترین اعمال در این ماه کدام است؟ فرمود: صدقه دادن و استغفار. هر کس در ماه شعبان صدقه دهد، خداوند متعال، صدقه او را پرورش می‌دهد همچنان که شما شترپچه‌ای را پرورش می‌دهید، و در قیامت به صاحبش می‌رسد، در حالی که به اندازه کوه اُحُد بزرگ شده باشد! [۸۸۸] در روایت دیگری از امام رضا علیه السلام آمده است که صدقه در این ماه سبب نجات از آتش دوزخ است. [۸۸۹] ۵- صلوات بر پیامبر و آلش علیهم السلام در این ماه ثواب زیادی دارد. در حدیثی از امام صادق علیه السلام نقل شده است که پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله فرمود: شعبان ماه من است، در این ماه بر من و آل من، بسیار صلوات بفرستید. [۸۹۰]

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۶۷۰

۶- در تمام این ماه، هزار بار بگوید:

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَلَا نَعْبُدُ إِلَّا إِيَّاهُ، مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ، وَلَوْ كَرِهَ الْمُشْرِكُونَ

. در روایتی از رسول خدا صلی الله علیه و آله آمده است: کسی که چنین کند؛ در قیامت در حالی از قبرش خارج می‌شود که چهره‌اش مثل ماه شب بدر (شب چهاردهم) می‌درخشد. [۸۹۱] ۷- در هر پنجشنبه ماه شعبان، دو رکعت نماز بگزارد؛ در هر رکعت بعد از سوره

«حمد»

صد مرتبه، سوره

«توحید»

را بخواند و پس از سلام، صد بار صلوات بفرستد. در روایتی که امیر مؤمنان علیه السلام از رسول خدا صلی الله علیه و آله نقل

کرده، آمده است که هر کس این نماز را بگزارد خداوند هر حاجتی از حاجت‌های دینی و دنیوی که داشته باشد، برآورده سازد و هر کس آن روز را روزه بدارد، خداوند جسدش را بر آتش دوزخ حرام کند.

در همین روایت، رسول خدا صلی الله علیه و آله فرمود: در هر روز پنجشنبه از ماه شعبان، آسمانها را زینت می‌کنند، و فرشتگان عرض می‌کنند: خداوندا! روزه‌داران این ماه را بیامرز و دعایشان را مستجاب گردان! [۸۹۲] ۸- در هر روز از ماه شعبان در وقت ظهر و در شب نیمه آن، این صلوات را که از امام سجاد علیه السلام نقل شده بخواند:

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ، شَجَرَةَ النَّبُوَّةِ، وَمَوْضِعِ الرِّسَالَةِ،

خدایا بر محمد و خاندان پاکش درود فرست، همان درخت نبوت و جایگاه رسالت

وَمُخْتَلَفِ الْمَلَائِكَةِ، وَمَعْدِنِ الْعِلْمِ، وَاهْلِ بَيْتِ الْوَحْيِ، اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى

و محل رفت و آمد فرشتگان و معدن دانش و خاندان وحی، خدایا بر

مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ، الْفَلَکِ الْجَارِيَةِ فِي اللَّجَجِ الْغَامِرَةِ، يَا مَنْ مِنْ رَكِبِهَا،

محمد و خاندان پاکش درود فرست همان کشتی در حال حرکت در دریاهاى موج، که هر کس بر آن سوار شود در امان است

وَيَغْرُقُ مَنْ تَرَكَهَا، الْمَتَقَدِّمُ لَهُمْ مَارِقٌ، وَالْمَتَأَخِّرُ عَنْهُمْ زَاهِقٌ، وَاللَّازِمُ

و هر کس آن را ترک کند غرق می‌شود و هر کس بر آنان پیشی گیرد، از دین خارج شده و هر کس از آنان عقب بماند هلاک شود و هر کس همراه آنان

لَهُمْ لَاحِقٌ، اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ، الْكَهْفِ الْخَصِينِ،

باشد به آنان ملحق شود، خدایا بر محمد و خاندان پاکش درود فرست، همان پناهگاه محکم

وَعِيَاثِ الْمُضْطَرِّ الْمُسْتَكِينِ، وَمَلْجَأِ الْهَارِبِينَ، وَعِصْمَةِ الْمُعْتَصِمِينَ،

و فریادرس درمانده بینوا و پناه گریختگان (از ظلم) و نگهدارنده پناهجویان،

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۶۷۱

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ، صَلَاةً كَثِيرَةً تُكُونُ لَهُمْ رِضًا، وَلِحَقِ

خدایا بر محمد و خاندان پاکش درود فرست، درود فراوانی که مایه خشنودی آنها باشد و برای حق

مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ اِدَاءً وَقَضَاءً، بِحَوْلِ مِنْكَ وَقُوَّةِ يَا رَبَّ الْعَالَمِينَ، اللَّهُمَّ

محمد و خاندان پاکش اداى وظیفه و انجام تکلیف شده باشد با کمک و نیرویى از جانب تو ای پروردگار جهانیان، خدایا

صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ، الطَّيِّبِينَ الْأَبْرَارِ الْأَخْيَارِ، الَّذِينَ أَوْجِبَتْ

بر محمد و خاندان پاکش درود فرست، همان پاکان و نیکوکاران برگزیده که (رعایت) حقشان را واجب

حُقُوقَهُمْ، وَفَرَضْتَ طَاعَتَهُمْ وَوَلَايَتَهُمْ، اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ

ساخته و فرمانبرداری و ولایتشان را لازم گردانده‌ای، خدایا بر محمد و خاندان پاکش درود

مُحَمَّدٍ، وَاعْمُرْ قَلْبِي بِطَاعَتِكَ، وَلَا تُخْزِنِي بِمَعْصِيَتِكَ، وَارْزُقْنِي مُوَاَسَاةَ

فرست و دلم را با بندگیت آباد گردان، و با نافرمانیت رسوا مگردان، و روزیم کن رسیدگی و کمک

مَنْ قَتَرْتَ عَلَيْهِ مِنْ رِزْقِكَ، بِمَا وَسَّعْتَ عَلَيَّ مِنْ فَضْلِكَ، وَنَشَرْتَ عَلَيَّ

به کسانی را که روزیت را بر آنها تنگ گردانده‌ای، با آنچه از فضل و احسانت بر من وسعت داده و از روی عدلت گسترانده‌ای

مِنْ عَدْلِكَ، وَآخِيَّتِنِي تَحْتَ ظِلِّكَ، وَهَذَا شَهْرُ نَبِيِّكَ سَيِّدِ رُسُلِكَ، شَعْبَانُ

و مرا در سایه (لطف و کرم) خودت زنده بدار، و این، ماه پیامبر تو، آقا و سرور فرستادگان توست، همان ماه شعبان

الَّذِي حَفَفْتُهُ مِنْكَ بِالرَّحْمَةِ وَالرِّضْوَانِ، الَّذِي كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

که با رحمت و خشنودیت آن را در برگرفته‌ای و رسول خدا- که درود و سلام خدا

عَلَيْهِ وَاللَّهِ وَسَلَّمَ، يَدَّابُ فِي صِيَامِهِ وَقِيَامِهِ، فِي لَيَالِيهِ وَأَيَّامِهِ، بُخُوْعًا لَكَ

بر او و خاندان پاکش باد- در روزه‌داری و بپا خواستن (برای عبادت) در شب‌ها و روزهای آن برای فروتنی در برابر تو

فِي أَكْرَامِهِ وَأَعْظَامِهِ إِلَى مَحَلِّ حِمَامِهِ، اللَّهُمَّ فَاعِنَّا عَلَى الْإِسْتِنَانِ

و گرامیداشت و تعظیم آن تا فرارسیدن مرگش کوشش می‌فرمود، خدایا ما را در عمل به سنت پیامبرت

بِسُنَّتِهِ فِيهِ، وَنَيْلِ الشَّفَاعَةِ لَدَيْهِ، اللَّهُمَّ وَاجْعَلْهُ لِي شَفِيعًا مُشَفَّعًا،

در این ماه و رسیدن به شفاعتش یاری فرما، خدایا او را برای من شفيعی که شفاعتش پذیرفته شده

وَطَرِيقًا إِلَيْكَ مَهْيِعًا، وَاجْعَلْنِي لَهُ مُتَّبِعًا، حَتَّى الْفَاكِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ عَنِّي

و راهی هموار به سوی در گاهت قرار ده، و مرا پیرو او گردان، تا در روز قیامت تو را ملاقات کنم در حالی که تو از من خشنودی

رَاضِيًا، وَعَنْ ذُنُوبِي غَاضِيًا، قَدْ أَوْجَبْتَ لِي مِنْكَ الرَّحْمَةَ وَالرِّضْوَانِ،

و از گناهانم چشم پوشیده‌ای و رحمت و خشنودیت را بر من واجب فرموده

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۶۷۲

وَأَنْزَلْتَنِي دَارَ الْقَرَارِ، وَمَحَلَّ الْأَخْيَارِ. [۸۹۳]

و در سرای باقی و جایگاه برگزیدگان داخل نموده‌ای.

۹- مناجات شعبانیه

به گفته عالم بزرگوار مرحوم «سید بن طاووس» در کتاب «اقبال» این مناجات را امیرمؤمنان علی علیه السلام و فرزندانش- علیهم

آلاف التحیة و السلام- در ماه شعبان می‌خواندند.

از این تعبیر به خوبی روشن می‌شود که این مناجات اهمیت فراوان دارد که همه ائمه معصومین علیهم السلام بر آن مداومت داشتند

و مطالعه محتوای آن نیز گواه بر اهمیت فوق العاده آن است و در واقع یک دوره عرفان اسلامی در بالاترین سطح در آن منعکس

شده و اگر انسان مفاهیم این مناجات عظیم را در درون قلب و جان خود پیاده کند، مقامات طولانی سیر و سلوک الی الله را پیموده

است.

آنچه مهم است دقت در بندند این مناجات و تعبیرات لطیف و عالی آن و سپس هماهنگ ساختن روح و فکر با این تعبیرات است.

از خدا می‌خواهیم که همه ما را اهل این مناجات قرار دهد و از متخلقان آن سازد.

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ، وَاسْمَعْ دُعَائِي إِذَا دَعَوْتُكَ، وَاسْمَعْ

خدایا بر محمد و خاندان پاکش درود فرست و هنگامی که تو را می‌خوانم دعایم را اجابت فرما و هنگامی که

ندائی اذا نَادَيْتُكَ، وَأَقْبِلْ عَلَيَّ إِذَا نَاجَيْتُكَ، فَقَدْ هَرَبْتُ إِلَيْكَ، وَوَقَفْتُ بَيْنَ

تو را صدا می‌زنم صدایم را بشنو، و چون با تو سخن گویم به من توجه نما، به سوی تو گریخته‌ام و با حالت فروتنی

يَدَيْكَ مُسْتَكِينًا لَكَ، مُتَضَرِّعًا إِلَيْكَ، رَاجِيًا لِمَا لَدَيْكَ ثَوَابِي وَتَعَلَّمُ مَا فِي

در برابرت ایستاده‌ام و به در گاهت تضرع کرده و امید پاداش نزد تو را دارم، و آنچه در دل دارم

نَفْسِي وَتَحَبَّرُ حَاجَتِي وَتَعْرِفُ ضَمِيرِي وَلَا يَخْفَى عَلَيْكَ أَمْرٌ مُنْقَلَبِي

را می‌دانی و از حاجتم آگاهی و از نهادم با خبری و چگونگی بازگشت و جایگاهم

وَمَثْوَايَ، وَمَا ارِيدُ أَنْ أَبْدِيَّ بِهِ مِنْ مَنْطِقِي وَاتَّقَوْهُ بِهِ مِنْ طَلِبَتِي وَارْجُوهُ

و آنچه که می‌خواهم بر زبان آورم و از آن سخن گویم و برای سرانجام کارم به آن امیدوارم،

لِعَاقِبَتِي [۸۹۴]، وَقَدْ جَرْتُ مَقَادِيرَكَ عَلَيَّ يَا سَيِّدِي فِيمَا يَكُونُ مِنِّي إِلَى آخِرِ

بر تو پوشیده نیست، ای آقا و سرورم، مقدرات تو در آنچه تا آخر

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۶۷۳

عُمُرِي مِنْ سَرِيرَتِي وَعَلَايَتِي وَبِيدِكَ لَا بِيَدٍ غَيْرِكَ زِيَادَتِي وَنَقْصِي

عمر آشکارا و پنهان از من سرزند بر من جاری است، و کم و زیادی (روزیم) و سود و زیانم به دست توست نه

وَنَفْعِي وَضَرِي هِيَ أَنْ حَرَمْتَنِي فَمَنْ ذَا الَّذِي يَزُوقُنِي وَأَنْ حَدَلْتَنِي

به دست غیر تو، خدایا اگر مرا محروم کنی چه کسی مرا روزی دهد و اگر مرا رها کنی

فَمَنْ ذَا الَّذِي يَنْصُرُنِي هِيَ اِعْوُذُ بِكَ مِنْ غَضَبِكَ وَحُلُولِ سَخَطِكَ،

چه کسی مرا یاری کند، خدایا از خشم و نزول عذابت به تو پناه می‌برم،

هِيَ أَنْ كُنْتُ غَيْرَ مُسْتَاهِلٍ لِرَحْمَتِكَ، فَأَنْتَ أَهْلٌ أَنْ تَجُودَ عَلَيَّ بِفَضْلِ

بار خدایا اگر شایسته رحمت نیستم ولی تو به واسطه فزون بخشی گسترده‌ات شایسته بخشش

سِعَتِكَ، هِيَ كَأَنِّي بِنَفْسِي وَاقِفَةٌ بَيْنَ يَدَيْكَ، وَقَدْ أَظَلَّهَا حُسْنُ تَوَكُّلِي

بر من هستی، خدایا گویا من خود در مقابلت ایستاده‌ام، و توکل نیکویم به تو بر آن سایه افکنده است،

عَلَيْكَ، فَقُلْتَ مَا أَنْتَ أَهْلُهُ وَتَعَمَّدْتَنِي بِعَفْوِكَ، هِيَ أَنْ عَفَوْتَ فَمَنْ أَوْلِي

پس گفתי آنچه را که تو شایسته آنی، و مرا به عفو تو فرا گرفتی. خدایا اگر ببخشی پس چه کسی به آن شایسته تر

مِنْكَ بِذَلِكَ، وَأَنْ كَانَ قَدْ دَنَا اجْلِي وَلَمْ يُدْنِنِي مِنْكَ عَمَلِي فَقَدْ جَعَلْتُ

از تو است، و اگر مرگم نزدیک شود و اعمالم مرا به تو نزدیک نکند، پس اقرار

الْإِقْرَارِ بِالذُّنْبِ إِلَيْكَ وَسَيْلَتِي هِيَ قَدْ جُرْتُ عَلَى نَفْسِي فِي النَّظَرِ لَهَا،

به گناه را وسیله‌ای برای تقرب به تو قرار می‌دهم، خدایا با توجهی که به نفسم کردم بر خود ستم نمودم،

فَلَهَا الْوَيْلُ أَنْ لَمْ تَغْفِرْ لَهَا، هِيَ لَمْ يَزَلْ بُرُوكَ عَلَيَّ أَيَّامَ حَيَاتِي فَلَا تَقْطَعْ

پس وای بر نفسم اگر آن را نبخشی، خدایا احسانت پیوسته در طول زندگانی بر من جاری است، پس احسانت

بِرُوكَ عَنِّي فِي مَمَاتِي هِيَ كَيْفَ آيَسٌ مِنْ حُسْنِ نَظَرِكَ لِي بَعْدَ مَمَاتِي

را در زمان مرگ از من قطع مگردان، خدایا چگونه از حسن نظرت بعد از مرگم مأیوس شوم،

وَأَنْتَ لَمْ تُؤَلِّئِي إِلَّا الْجَمِيلَ فِي حَيَاتِي هِيَ تَوَلَّى مِنْ أَثَرِي مَا أَنْتَ

در حالی که تو در طول زندگیم به نیکویی سرپرستیم نمودی، خدایا کارهایم را آنچنان که شایسته آنی سرپرستی کن،

أَهْلُهُ، وَعُدَّ عَلَيَّ بِفَضْلِكَ عَلَى مُذْنِبٍ قَدْ غَمَرَهُ جَهْلُهُ، هِيَ قَدْ سَتَوَتْ

و به فضل خود بر گناهکاری که جهلش او را به کام خود کشانده توجه کن، خدایا گناهی را از

عَلَيَّ ذُنُوبًا فِي الدُّنْيَا، وَأَنَا اِخْوَجُ إِلَى سِتْرِهَا عَلَيَّ مِنْكَ فِي الْآخِرَةِ

من در دنیا پوشاندی که من به پوشش آنها از جانب تو در آخرت نیازمندترم،

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۶۷۴

هِيَ قَدْ أَحْسَنْتَ إِلَيَّ إِذْ لَمْ تُظْهِرْهَا لِأَحَدٍ مِنْ عِبَادِكَ الصَّالِحِينَ،

خدایا با پوشاندن گناهانم از بندگان شایسته‌ات، بر من احسان نمودی،

فَلَا تَفْضُخْنِي يَوْمَ الْقِيَمَةِ عَلَى رُؤْسِ الْأَشْهَادِ، اَللّٰهُمَّ جُودُكَ بَسَطَ اَمَلِي

پس در قیامت در حضور همه مرا رسوا مگردان، خدایا بخششت آرزویم را گسترانیده

وَعَفْوُكَ اَفْضَلُ مِنْ عَمَلِي اَللّٰهُمَّ فَسِّرْنِي بِلِقَائِكَ يَوْمَ تَفْضِي فِيهِ بَيْنَ

و گذشتت برتر از عمل من است، خدایا به واسطه ملاقاتت در روزی که بین بندگان حکم می کنی مرا

عِبَادِكَ، اَللّٰهُمَّ اِغْتِذَارِي اِلَيْكَ اِغْتِذَارًا مِنْ لَمْ يَسْتَعْنِ عَنْ قَبُولِ عُدْرِهِ،

خشنود ساز، خدایا پوزشم از تو مانند پوزش شخصی است که از پذیرش عذرش بی نیاز نیست،

فَاقْبَلْ عُدْرِي يَا اَكْرَمَ مَنْ اِعْتَذَرَ اِلَيْهِ الْمُسِيئُونَ، اَللّٰهُمَّ لَا تَرُدَّ حَاجَتِي

پس عذر مرا بپذیر ای بزرگوارترین کسی که گنهکاران عذر به درگاهش برند، خدایا درخواستم را رد مکن،

وَلَا تُحَيِّبْ طَمَعِي وَلَا تَقْطَعْ مِنْكَ رَجَائِي وَاَمَلِي اَللّٰهُمَّ لَوْ اَرَدْتَ

و طمع مرا ناامید مگردان، و امید و آرزویم را از خودت قطع مفرما، خدایا اگر خواریم را

هَوَانِي لَمْ تَهْدِنِي وَلَوْ اَرَدْتَ فَضِيحَتِي لَمْ تُعَافِنِي اَللّٰهُمَّ مَا اِظُنُّكَ تَرُدُّنِي

خواستگاره بودی هدایت من نمی کردی و اگر رسوایم را خواسته بودی عفو نمی کردی، خدایا چنین گمانی به تو ندارم که تمام عمر

فِي حَاجَتِهِ قَدْ اَفْنَيْتُ عُمُرِي فِي طَلَبِهَا مِنْكَ، اَللّٰهُمَّ فَلِكِ الْحَمْدُ اَبَدًا اَبَدًا

در طلب حاجتی باشم و تو مرا مأیوس بازگردانی، خدایا حمد و ستایش از آن توست، ستایش همیشگی،

دَائِمًا سَرْمَدًا، يَزِيدُ وَلَا يَبِيدُ، كَمَا تُحِبُّ وَتَرْضَى اَللّٰهُمَّ اِنْ اَخَذْتَنِي

دائمی، جاودان که افزودن شود و نقصان نپذیرد، آنچنان که تو دوست داری و خشنود می شوی، خدایا اگر به جرمم

بِحُرْمَتِي اَخَذْتَنِي بِعَفْوِكَ، وَاِنْ اَخَذْتَنِي بِذُنُوبِي اَخَذْتَنِي بِمَغْفِرَتِكَ، وَاِنْ

مرا مؤاخذه کنی به گذشتت متوسل می شوم و اگر به گناهم مرا مؤاخذه کنی به آمرزشت متوسل می شوم، و اگر

اَدْخَلْتَنِي النَّارَ اَعْلَمْتُ اَهْلَهَا اِنِّي اِحْبَبُّكَ، اَللّٰهُمَّ اِنْ كَانَ صَغُرَ فِي جَنبِ

مرا در آتش داخل کنی اهل آن را آگاه می کنم که تو را دوست دارم، خدایا اگر چه عملم در مقابل

طَاعَتِكَ عَمَلِي فَقَدْ كَبُرَ فِي جَنبِ رَجَائِكَ اَمَلِي اَللّٰهُمَّ كَيْفَ اُنْقَلِبُ مِنْ

طاعتت اندک است ولی آرزویم در مقابل امید به کرمت بسیار است، خدایا چگونه از درگاهت

عِنْدِكَ بِالْحَيِّبَةِ مَحْرُومًا، وَقَدْ كَانَ حُسْنُ ظَنِّي بِجُودِكَ اِنْ تَقَلَّبْتَنِي

محروم برگردم، در حالی که به بخششت حسن ظن دارم که مرا مورد رحمت قرار داده

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۶۷۵

بِالنَّجَاهِ مَرْحُومًا، اَللّٰهُمَّ وَقَدْ اَفْنَيْتُ عُمُرِي فِي شِرِّهِ السَّهْوِ عَنكَ،

و اهل نجات گردانی، در حالی که عمرم را در غفلت از تو سپری کردم

وَابْتَلَيْتُ شَبَابِي فِي سَكْرَةِ التَّبَاعُدِ مِنْكَ، اَللّٰهُمَّ فَلَمْ اسْتَيْقِظْ اَيَّامَ اغْتِرَارِي

و جوانیم را در مستی دوری از تو فنا کردم، پس در روزگاری که مغرور به کرمت بوده

بِكَ، وَرُكُونِي اِلَى سَبِيلِ سَخَطِكَ، اَللّٰهُمَّ وَاَنَا عَبْدُكَ وَاَبْنُ عَبْدِكَ، قَائِمٌ بَيْنَ

و در راه خشم و غضب تو حرکت می کردم بیدار نشدم، خدایا من بنده تو و فرزند بنده توام

يَدَيْكَ، مُتَوَسِّلٌ بِكَرَمِكَ اِلَيْكَ، اَللّٰهُمَّ اَنَا عَبْدٌ اَتَنَصَّلُ اِلَيْكَ مِمَّا كُنْتُ

در برابرت ایستاده‌ام و به وسیله کرمت به درگاه تو توسل می‌جویم، خدایا من بنده‌ای هستم که خود را از کمی او اجتهک به من قله استیحیائی من نظرک، واطلب العفو منک، اذ العفو حیا (در ارتکاب گناهان) در مقابل تو، به سویت رها می‌کنم و از تو طلب گذشت دارم، زیرا که عفو نعت لکرمک، الهی لم یکن لی حول فانتقل به عن معصیتک الا فی زینت کرم توست، خدایا من نیرویی که به واسطه آن از نافرمانیت چشم پوشی کنم ندارم، مگر این که وقت ایقظتتی لمحبتک، وکما اردت ان اکون کنت، فشکرتک باذخالی تو، به عشق و محبتت مرا بیدار کنی، من همان که تو می‌خواهی شده‌ام، پس از تو سپاسگزارم که مرا فی کرمک، ولتطهر قلبی من اوساخ العقله عنک، الهی انظر الی نظر در کرمت داخل کرده و از پلیدیهای غفلت پاکیزه ساختی، خدایا مرا مانند کسی که ندایش کردی من نادیته فاجابک، واستعملته بمعونتك فطاعک، یا قریباً لا یبعد عن و پاسخت گفت و به یاری خویش به طاعتت واداشتی و او اطاعتت نمود، مورد توجه قرار ده، ای نزدیکی که از المغتر به، ویا جواداً لا یخجل عمّن رجا ثوابه، الهی هب لی قلباً یدنیه فریفته‌اش دور نیست، و ای بخشنده‌ای که به امیدوار احسانش بخل نورزد. خدایا به من دلی ببخش که منک شوقه، ولساناً یرفع الیک صدقه، ونظراً یقرّبهُ منک حقه، الهی ان شوقش مرا به تو نزدیک سازد و زبانی که راستیش مرا به سوی تو بالا برد و نگاهی که حشش مرا به تو نزدیک سازد، خدایا آن من تعرف بک غیر مجهول، و من لاذ بک غیر مخدول، و من اقبلت علیه که به وسیله تو شناخته شد، ناشناس نماند، و آن که به تو پناهنده شد خوار نگردد و کسی که به او رو کنی غیر مملوک، الهی ان من انتهج بک لمسنیر، وان من اعتصم بک برده نگردد، خدایا همانا کسی که راه تو را پیش گیرد، راهش روشن است و کسی که به تو متوسل شود کلیات مفاتیح نوین، ص: ۶۷۶

لمستجیر، وقد لذت بک یا الهی فلا تحیب ظنی من رحمتک، ولا پناه یابد، خدایا به تو پناهنده شده‌ام، پس گمانی که به رحمتت دارم ناامید مگردان، تحجبنی عن رافتک، الهی اقمنی فی اهل و لایتک مقام من رجا و از مهربانیت دورم مگردان، خدایا در میان دوستدارنت مقام کسانی را که امید محبت بیشتر تو را الزیاده من محبتک، الهی والهمنی ولها بذکرک الی ذکرک، وهمتی فی دارند به من عطا فرما، خدایا شیفتگی یادت را پیوسته به من الهام کن، و همتم را روح نجاح اسمائک و محل قدسک، الهی بک علیک الا الحقتنی بمحل برای شادمانی دست یابی به اسما و محل قدسیت قرار ده، خدایا به حق خودت بر خودت مرا به جایگاه اهل طاعتک، و المثنوی الصالح من مرضاتک، فانی لا اقدر لنفسی فرمانبرداران و بندگان شایسته مورد رضایت ملحق کن، چرا که من قادر بر دفع شر از خود دفعا، ولا املیک لها نفعا، الهی انا عبدک الضعیف المذنب، و مملوکک و جلب منفعتی برای خود نیستم، خدایا من بنده ضعیف و گناهکار و بنده المنیب [۸۹۵]، فلا تجعلنی ممن صرفت عنه وجهک، و حجبهُ سهوه عن

توبه کار توام، پس مرا از کسانی که از آنان روی گردانده‌ای و خطاهایش او را از بخشش دور کرده
عَفْوِكَ، الهی هَبْ لِي كَمَالَ الْإِنْقِطَاعِ إِلَيْكَ، وَأَنْزِ ابْصَارَ قُلُوبِنَا بِضِيَاءِ

قرار مده، خدایا بریدن کامل از خلق به سوی خودت را به من ببخش، و دیده دل‌های ما را با نورانیت
نَظَرِهَا إِلَيْكَ، حَتَّى تَحْرِقَ ابْصَارُ الْقُلُوبِ حُجُبَ التُّورِ، فَتَصِلَ إِلَى مَعْدِنِ

توجه به خودت روشن کن، تا این که دیده دل‌های ما پرده‌های مانع نور را پاره کند و به گنج بزرگواری برسد،
الْعَظْمَةِ، وَتَصِيرَ أَرْوَاحُنَا مُعَلَّقَةً بِعِزِّ قُدْسِكَ، الهی وَاجْعَلْنِي مِمَّنْ نَادَيْتَهُ

و ارواح ما به بزرگی قداست متصل شود، خدایا مرا از کسانی قرار ده که او را خواندی
فَاجَابِكَ، وَلَا حَظَّتْهُ فَصَيْقَ لَجَلَالِكَ، فَنَاجَيْتَهُ سِرًّا، وَعَمِلَ لَكَ جَهْرًا،

و اجابت نمود، و مورد توجه قرار دادی و به خاطر شکوه و عظمت مدهوش شد، سپس با او پنهانی سخن گفتی و او آشکارا عمل
کرد،

الهی لَمْ أَسْأَلْ عَلَى حُسْنِ ظَنِّي قُنُوطَ الْأَيَّاسِ، وَلَا انْقَطَعَ رَجَائِي مِنْ
خدایا ناامیدی را بر خوش بینیم مسلط نکردم، و امیدم را از کرم

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۶۷۷

جَمِيلِ كَرَمِكَ، الهی أَنْ كَانَتْ الْخَطَايَا قَدْ اسْقَطْتَنِي لَدَيْكَ، فَاصْفَحْ عَنِّي

نیکویت قطع نکردم، خدایا اگر اشتباهاتم مرا از نظرت انداخته، پس به خاطر اعتماد
بِحُسْنِ تَوَكُّلِي عَلَيْكَ، الهی أَنْ حَطَّيْتَنِي الذُّنُوبُ مِنْ مَكَارِمِ لُطْفِكَ، فَقَدْ

نیکم به تو از من در گذر، خدایا اگر گناهانم مرا از بزرگی لطف دور ساخته، پس
تَبَهَّنِي الْيَقِينُ إِلَى كَرَمِ عَطْفِكَ، الهی أَنْ أَمَاتْنِي الْغَفْلَةَ عَنِ الْإِسْتِعْدَادِ

یقینم مرا به بزرگی عطوفت آگاه کرده، خدایا اگر غفلت مرا از آمادگی دیدارت غافل ساخته،
لِلْقَائِيكَ، فَقَدْ تَبَهَّنِي الْمَعْرِفَةُ بِكَرَمِ آلَائِكَ، الهی أَنْ دَعَانِي إِلَى النَّارِ

ولی آگاهی به نعمتهای بزرگت مرا بیدار کرده، خدایا اگر مجازات بزرگت مرا به سوی
عَظِيمِ عِقَابِكَ، فَقَدْ دَعَانِي إِلَى الْجَنَّةِ جَزِيلُ ثَوَابِكَ، الهی فَلَكَ اسْتَلُّ،

آتش می خواند، ولی پاداش بزرگت مرا به سوی بهشت دعوت می کند، خدایا از تو می خواهم،
وَالْيَاكَ ابْتِهَلُ وَارْغَبْ، اسألك أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ، وَأَنْ

و به سوی تو زاری کرده و به تو مشتاقم، از تو می خواهم که بر محمد و خاندان پاکش درود فرستی
تَجْعَلَنِي مِمَّنْ يُدِيمُ ذِكْرَكَ، وَلَا يَنْقُضُ عَهْدَكَ، وَلَا يَغْفُلُ عَنْ شُكْرِكَ، وَلَا

و مرا از کسانی قرار دهی که پیوسته به یاد تو هستند و پیمانت را نمی شکنند و از شکر تو غافل نمی شوند
يَسْتَخِفُّ بِأَمْرِكَ، الهی وَالْحَقْنِي بِنُورِ عِزِّكَ الْأَبْهَجِ، فَأَكُونَ لَكَ عَارِفًا،

و فرامینت را سبک نمی شمردند، خدایا مرا به نور درخشان عزت پیوند ده، تا تو را بشناسم
وَعَنْ سِوَاكَ مُنْحَرِفًا، وَمِنْكَ خَائِفًا مُرَاقِبًا، يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ، وَصَلَّى

و از غیر تو دوری گزینم و از تو ترسان و مراقب فرمان تو باشم، ای خدای صاحب جلال و بزرگواری، و درود
اللَّهُ عَلَى مُحَمَّدٍ رَسُولِهِ وَآلِهِ الطَّاهِرِينَ، وَسَلَّمْ تَسْلِيمًا كَثِيرًا. [۸۹۶]

خدا بر فرستاده‌اش محمد و خاندان پاکش و سلام و درود فراوان بر ایشان باد.

این مناجات از مناجات‌های پرارزش ائمه علیهم السلام است و دارای مضامین عالی‌ای است که در هر وقت حضور قلبی باشد، خواندن آن و فکر کردن در مفاهیم آن، مناسب است.

اعمال مخصوص شب‌ها و روزهای ماه شعبان:

شب اول ماه: برای شب اول ماه در کتاب «اقبال» نمازهای زیادی ذکر شده است که از جمله آن، کلیات مفاتیح نوین، ص: ۶۷۸

دوازده رکعت نماز است (هر دو رکعت به یک سلام) که در هر رکعتی یک مرتبه «حمد» و پانزده مرتبه «توحید» خوانده می‌شود و از رسول خدا صلی الله علیه و آله پاداش فراوانی برای این نماز ذکر شده است. [۸۹۷] روز اول ماه: روزه این روز فضیلت فراوانی دارد و از امام صادق علیه السلام نقل شده است که هر کس روز اول ماه شعبان را روزه بگیرد، بهشت بر او واجب می‌شود [۸۹۸] و «سید بن طاووس» در کتاب «اقبال» از رسول خدا صلی الله علیه و آله نقل کرده است که هر کس سه روز اول ماه شعبان را روزه بگیرد و شبهایش را قیام کند و دو رکعت نماز بگذارد که در هر رکعتی یک مرتبه «حمد» و یازده مرتبه «قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ» را بخواند، خداوند شرّ اهل آسمان و زمین و شرّ ابلیس و هر سلطه ستمگری را از او برطرف سازد و خداوند گناهان فراوانی را از او می‌آمرزد. [۸۹۹] روز سوم ماه: این روز بنا بر نقل شیخ طوسی در «مصباح»، روز ولادت با سعادت حسین بن علی علیهما السلام است. از «قاسم بن علاء همدانی» و کیل امام حسن عسکری علیه السلام نامه‌ای رسید که در آن آمده بود: مولای ما امام حسین علیه السلام در روز پنجشنبه، سوم شعبان متولد شد؛ لذا آن روز را روزه بگیر و این دعا را بخوان:

اللَّهُمَّ اِنِّي اسْئَلُكَ بِحَقِّ الْمُؤَلُّودِ فِي هَذَا الْيَوْمِ، الْمُؤَعُوذِ بِشَهَادَتِهِ قَبْلَ
 خدایا از تو می‌خواهم به حق فرزندی که در این روز متولد شده، و قبل از ولادت وعده به شهادتش
 اسْتِهْلَالِهِ وَوِلَادَتِهِ، بَكْتُهُ السَّمَاءِ وَمَنْ فِيهَا، وَالأَرْضِ وَمَنْ عَلَيْهَا، وَكَمَا
 داده شده و پیش از آن که قدم بر این جهان بگذارد، آسمان و زمین و هر که در آن است بر او گریسته،
 يَطَّأُ لِابْنَيْهَا، قَتِيلِ الْعَبْرَةِ، وَ سَيِّدِ الأُسْرَةِ، الْمَمْدُودِ بِالنُّصْرَةِ يَوْمَ الْكُرَّةِ،
 (و به حق) آن کشته اشک و آقا و سرور خاندانش و یاری شده در روز رجعت (و به حق)،
 الْمُعْوَضِ مِنْ قَتْلِهِ اِنَّ الأئِمَّةَ مِنْ نَسْلِهِ، وَ الشُّفَاءَ فِي تُرْبَتِهِ، وَ الفَوْزَ مَعَهُ
 آن کسی که پاداش کشته شدنش امتداد امامت در نسل او و شفا و درمان در تربت او و پیروزی در
 فِي اَوْبَتِهِ، وَالأَوْصِيَاءَ مِنْ عِثْرَتِهِ، بَعْدَ قَائِمِهِمْ وَ عَيْتِهِ، حَتَّى يُدْرِكُوا
 رجعت با اوست و جانشینان بعد از قیام قائم و غیبتش تا زمان گرفتن انتقام
 الأوتارَ، وَ يَنَارُوا النَّارَ، وَ يُرْضُوا الْجَبَّارَ، وَ يَكُونُوا خَيْرَ انصَارٍ، صَلَّى اللهُ
 و خونخواهی و خشنودی خدا، از خاندان اوست و آنها بهترین یاورانند که با گردش شب و روز درود خدا

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۶۷۹

عَلَيْهِمْ، مَعَ اِخْتِلَافِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ، اللَّهُمَّ فَبِحَقِّهِمُ الْيَكَّ اَتَوْسَلُّ، وَاسْئَلُ
 بر ایشان باد، خدایا به حق ایشان به تو متوسل شده و از تو می‌خواهم
 سُؤَالَ مُقْتَرِفٍ مُعْتَرِفٍ، مُسِيئٍ اِلَى نَفْسِهِ مِمَّا فَرَطَ فِي يَوْمِهِ وَامْسِهِ،
 مانند خواستن شخص گناهکار و اعتراف کننده و بدی کرده بر خود از کوتاهیهای امروز و دیروز
 يَسْئَلُكَ العِصْمَةَ اِلَى مَحَلِّ رَمْسِهِ، اللَّهُمَّ فَصَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ عِثْرَتِهِ،

که از تو می‌خواهد عصمت از گناه را تا محلّ دفنش. خدایا بر محمد و خاندان پاکش درود فرست
وَاحْشُرْنَا فِي زُمْرَتِهِ، وَبَوِّئْنَا مَعَهُ دَارَ الْكِرَامَةِ، وَمَحَلَّ الْإِقَامَةِ، اللَّهُمَّ

و ما را در جمع یاران او محشور فرما و ما را همراه او در بهشت و سرای ابدی جای ده، خدایا
وَ كَمَا أَكْرَمْتَنَا بِمَعْرِفَتِهِ فَأَكْرِمْنَا بِزُلْفَتِهِ، وَارْزُقْنَا مُرَافَقَتَهُ وَسَابِقَتَهُ، وَاجْعَلْنَا

همانگونه که ما را به شناخت او گرامی داشتی پس به نزدیکی به او نیز گرامی دار، و دوستی دیرینه او را نصیب ما فرما،
مِمَّنْ يُسَلِّمُ لَأَمْرِهِ، وَيُكَبِّرُ الصَّلَاةَ عَلَيْهِ عِنْدَ ذِكْرِهِ، وَعَلَى جَمِيعِ أَوْصِيَائِهِ

و ما را از کسانی قرار ده که مطیع فرمان اویند و در هنگام ذکر نامش بر او و بر همه جانشینان
وَاهْلِ أَصْفِيَاءِهِ، الْمُمْدُودِينَ مِنْكَ بِالْعَدَدِ الْإِثْنَيْ عَشَرَ، النُّجُومِ الزُّهْرِي،

و دوازده برگزیده یاری شده از خاندانش، آن ستارگان درخشان
وَالْحَجَجِ عَلَى جَمِيعِ الْبَشَرِ، اللَّهُمَّ وَهَبْ لَنَا فِي هَذَا الْيَوْمِ خَيْرَ مَوْهَبَةٍ،

و حجت بر تمامی بشر، بسیار درود می‌فرستند، خدایا در این روز بهترین بخشش را به ما عطا فرما
وَ أَنْجِحْ لَنَا فِيهِ كُلَّ طَلِبَةٍ، كَمَا وَهَبْتَ الْحُسَيْنَ لِمُحَمَّدٍ جَدِّهِ، وَعَاذَ فُطْرُسُ

و هر خواسته‌ای را بر آور، همان گونه که حسین را به جدش محمد عطا فرمودی و فطرس به
بِمَهْدِهِ، فَنَحْنُ عَائِدُونَ بِقَبْرِهِ مِنْ بَعْدِهِ، نَشْهَدُ تَرْبَتَهُ، وَنَنْتَظِرُ أَوْبَتَهُ، آمِينَ

گهواره‌اش پناهنده شد، پس ما نیز بعد از او به قبرش پناهنده‌ایم، بر سر تربتش حاضر شده و منتظر بازگشت مجدد او هستیم، قبول
فرما

رَبِّ الْعَالَمِينَ. [۹۰۰]

ای پروردگار جهانیان

پس از آن، این دعا را که به دعای امام حسین علیه السلام معروف است می‌خوانی. این دعا آخرین دعایی است که آن حضرت در
روز عاشورا (همان روزی که دشمنانش زیاد بودند) خواند:

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۶۸۰

اللَّهُمَّ أَنْتَ مُتَعَالِي الْمَكَانِ، عَظِيمُ الْجَبْرُوتِ، شَدِيدُ الْمِحَالِ، غَنِيٌّ

خدایا تو والا مکانی، قدرت مطلق، بسیار مدبری، از مخلوقات

عَنِ الْخَلَائِقِ، عَرِيضُ الْكِبْرِيَاءِ، قَادِرٌ عَلَى مَا تَشَاءُ، قَرِيبُ الرَّحْمَةِ،

بی‌نیازی، اقتدارت وسیع و به آنچه خواهی توانایی، رحمت نزدیک و

صَادِقُ الْوَعْدِ، سَابِغُ النُّعْمَةِ، حَسَنُ الْبَلَاءِ، قَرِيبٌ إِذَا دُعِيَ، مُحِيطٌ بِمَا

وعددهات راست و نعمت فراوان و آزمایش نیکوست، زمانی که خوانده شوی نزدیکی، و به آنچه آفریدی محیطی،

خَلَقْتَ، قَابِلُ التَّوْبَةِ لِمَنْ تَابَ إِلَيْكَ، قَادِرٌ عَلَى مَا ارْتَدَّتْ، وَ مُدْرِكٌ مَا

توبه‌پذیر توبه کنندگانی و بر آنچه اراده کنی توانایی، آنچه خواهی بدست

طَلَبْتَ، وَ شُكُورٌ إِذَا شُكِرْتَ، وَ ذُكُورٌ إِذَا ذُكِرْتَ، ادْعُوكَ مُخْتِاجًا،

آری آن گاه که سپاس شوی سپاس پذیری، آن گاه که یادت کنند یاد کنی، تو را به حال نیاز خوانم،

وَ ارْغَبْ إِلَيْكَ فَقِيرًا، وَ افْرُغْ إِلَيْكَ خَائِفًا، وَ ابْكِي إِلَيْكَ مَكْرُوبًا، وَ اسْتَعِينِي

و به حال درماندگی به سویت توجه کنم، و با ترس به درگهت پناه برم، و با دردمندی به درگهت گریه کنم، و با ناتوانی از تو

بِكَ ضَعِيفًا، وَ اتَّوَكَّلْ عَلَيَّكَ كَافِيًا....

کمک خواهم و بر تو توکل کنم در حالی که تو کافی هستی.

در ذیل این دعا قسمتی دیده می‌شود که جنبه خصوصی دارد، زیرا امام علیه السلام عرض می‌کند: «خدایا بین ما، و قوم ما به حق داوری کن! آنها به ما نیرنگ زدند (ما را دعوت کردند و اعلام وفاداری نمودند ولی) دست از یاری ما برداشتند و راه مکر و فریب را پیش گرفتند، آماده کشتن ما شدند در حالی که ما عترت پیامبر تو و فرزندان حبیب محمد بن عبدالله صلی الله علیه و آله هستیم همان کسی که او را به نبوت برگزیدی و امین وحی ساختی» سپس عرضه داشت:

فَاجْعَلْ لَنَا مِنْ أَمْرِنَا فَرْجًا وَمَخْرَجًا، بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ. [۹۰۱]

پس برای کار ما گشایش و راه گریزی قرار ده، به رحمت ای مهربان‌ترین مهربانان.

ابن عیاش گفت: از حسین بن علی بزوفری شنیدم که می‌گفت حضرت صادق علیه السلام این دعا را در این روز می‌خواند و فرمود که این دعا از دعاهای روز سوم شعبان است و آن روز ولادت حسین علیه السلام است. [۹۰۲]

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۶۸۱

شب سیزدهم ماه: شب سیزدهم و چهاردهم و پانزدهم، «لیالی بیض» یعنی شبهای روشن، نامیده می‌شود. برای این شبها اعمالی است که در اعمال ماه رجب (صفحه ۶۴۳) بیان شد.

شب نیمه شعبان: این شب، شب بسیار مبارکی است؛ از امام صادق علیه السلام روایت شده است که از امام محمد باقر علیه السلام از فضیلت شب نیمه شعبان سؤال شد، فرمود: آن شب، بعد از شب قدر بافضیلت‌ترین شب‌های سال است. در این شب، خداوند به بندگانش فضل خود را عطا می‌فرماید و به کرم خویش، آنان را می‌آموزد؛ در این شب، برای تقرب به خداوند سعی و کوشش نمایید! زیرا این شب، شبی است که خداوند به ذات مقدس خود قسم یاد کرده است که نیازمندی را دست خالی برنگرداند، مادامی که معصیت و گناهی را نخواهد و شبی است که خدای متعال آن را برای ما اهل البیت علیهم السلام قرار داد، آن گونه که شب قدر را برای پیامبر ما قرار داد. پس در دعا و ثنای الهی در این شب کوشش کنید. [۹۰۳] از جمله برکات این شب این است که ولادت باسعادت منجی عالم بشریت، مهدی موعود، امام زمان - عجل الله تعالی فرجه الشریف - در سحر این شب در سال ۲۵۵، در «سرّ من رأی، واقع شد، و بر شرافت این شب افزود.

برای این شب چند عمل است:

اول: غسل است که طبق روایتی از امام صادق علیه السلام سبب تخفیف گناهان است. [۹۰۴] دوم: احیای این شب است، به نماز و دعا و استغفار. در روایتی که حضرت امیر مؤمنان علیه السلام از رسول خدا صلی الله علیه و آله نقل می‌کند آمده است: «هنگامی که شب نیمه شعبان فرا می‌رسد آن را به عبادت به سر برید و روزش را روزه بدارید، زیرا از اول تا آخر این شب، از جانب خداوند ندا می‌آید: آیا استغفار کننده‌ای هست که از گناهان خویش آمرزش طلبد، تا گناهان او را بیاورم؟ آیا کسی هست که طلب روزی کند و من روزی او را وسعت بخشم؟». [۹۰۵] همچنین در روایتی آمده است که جبرئیل به رسول خدا صلی الله علیه و آله گفت: هر کس این شب را به تسبیح و تکبیر و دعا و نماز و استغفار و ... احیا بدارد، خداوند گناهانش را می‌آموزد، و جایگاه و منزل او بهشت خواهد بود ...

ای محمد! این شب را احیا بدار، و به امتت فرمان ده آن را احیا دارند.

جبرئیل پس از بیان فضایل دیگری برای این شب، در پایان گفت: محروم واقعی کسی است که از خیر و برکت این شب محروم باشد! [۹۰۶] از امام زین العابدین علیه السلام نیز احیای این شب نقل شده است. [۹۰۷]

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۶۸۲

همچنین در روایتی از رسول خدا صلی الله علیه و آله نقل شده است که هر کس این شب را احیا بدارد، در آن روز که قلبها می‌میرد، قلبش نخواهد مرد. [۹۰۸] سوم: زیارت امام حسین علیه السلام در این شب از افضل اعمال است، و باعث آمرزش گناهان است. [۹۰۹] در فضیلت زیارت امام حسین علیه السلام در این شب روایات متعددی نقل شده است از جمله:

۱- ابوبصیر از امام صادق علیه السلام روایت کرده است: هر کس دوست دارد یکصد و بیست و چهار هزار پیامبر با او مصافحه کند، در نیمه شعبان، قبر حسین علیه السلام را زیارت کند؛ زیرا ارواح پیامبران در این شب به اذن خداوند به زیارت آن حضرت می‌روند! [۹۱۰] ۲- در روایت دیگری امام صادق علیه السلام فرمود: وقتی که نیمه شعبان می‌شود از افق اعلی (از جانب خداوند) به زائر امام حسین علیه السلام ندا می‌دهند که، اکنون با گناهان آمرزیده برگرد، پاداش تو به عهده پروردگارت و پیامبر خداست! [۹۱۱] حدّ اقلّ زیارت آن حضرت آن است که انسان آن شب، بر روی بام خانه و یا فضای باز دیگری برود و به سمت راست و چپ آسمان نگاه کند، آنگاه به بالای سر نظر افکند و با انگشت به سمت راست قبله اشاره کند و بگوید:

السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا بَنِي رَسُولِ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ. [۹۱۲]

برای شب نیمه شعبان زیارت مخصوصه‌ای نیز می‌باشد که در بخش زیارات گذشت. (صفحه ۴۱۲)

چهارم: خواندن این دعاست که جناب «سید بن طاووس» و «شیخ طوسی» آن را نقل کرده‌اند و به منزله زیارت امام زمان علیه السلام است:

اللَّهُمَّ بِحَقِّ لَيْلَتِنَا هَذِهِ وَمَوْلُودِهَا وَحُجَّتِكَ، وَمَوْعُودِهَا الَّتِي قَرَنْتَ الِ

خدایا به حق این شب و مولود آن و حجّت و شب وعده داده شده‌ای که بر

فضلیها فضلا، فتمت کلمتک صدقا وعدلا لا مبدل لکلماتک، ولا معقب

فضلش فضیلتی همراه نمودی پس کامل شد سخنت به راستی و عدل، در حالی که تغییر دهنده‌ای برای سخنان و تعقیب کننده‌ای

لآیاتک، نورک المثلق، و ضیاءک المشرق، والعلم النور فی طحیاء

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۶۸۳

برای آیات نیست، نورت درخشان و روشنائیت تابان است، و تویی نشانه نورانی در تاریکی

الدیجور، الغائب المستور، جلّ مولده، و کرم محتده، والملائکة شهده،

شب ظلمانی، آن پنهان و پوشیده که ولادتش بزرگ و نژادش شریف است و فرشتگان گواهان او،

والله ناصره ومؤیدة اذا آن معاده، والملائکة امداده، سیف الله الذی لا

و خداوند یاور و تأیید کننده اوست، آن گاه که وعده‌اش فرا رسد و در حالی که فرشتگان یاور اویند، شمشیر برنده خدا که

یئبوا، ونوره الذی لا یخبوا، و ذوالحلم الذی لا یضبوا، مدار الدهر،

کند نشود و نورش که خاموش نگردد، و بردباری که ناشکیب نگردد (او و پدرانش) محور گردش روزگار

ونوامیس العصر، وولاء الامر، والمُنزل علیهم ما ینزل فی لیلته القدر،

و محرم اسرار هر عصر و زمان و والیان امر خدایند و آنچه در شب قدر نازل شده بر آنها فرود آمده

واصحاب الحشر والنشر، تراجمه وحیه، وولاء امره ونهیه، اللهم

و آنان صاحبان حشر و نشر (رستاخیز) و مفسران وحی و والیان اوامر و نواهی اویند، خدایا

فصل علی خاتمهم وقائمهم، المستور عن عوالمهم، وادرك بنا آیامه،

بر آخرین آنها و قائمشان که از جهانیان پنهان است درود فرست، خدایا ما را به روزگار

و ظُهُورَهُ وَ قِيَامَهُ، وَ اجْعَلْنَا مِنْ أَنْصَارِهِ، وَ اقْرِنْ ثَارَنَا بِثَارِهِ، وَ اكْتُبْنَا فِي ظُهُورِ وَ قِيَامِشِ بَرَسَانِ وَ از یاورانش قرار ده و خون خواهی ما را به خون خواهی او نزدیک کن و در زمره اغوانه و خُصَاآئِهِ، وَ اٰخِيْنَا فِي دَوْلَتِهِ نَاعِمِينَ، وَ بِصُحْبَتِهِ غَانِمِينَ، وَ بِحَقِّهِ ياوران خالصش مکتوب فرما، و ما را در حکومتش شاد کام و به هم نشینی او بهره مند و به انجام حقوقش قَائِمِينَ، وَ مِنْ الشُّوْءِ سَالِمِينَ، يَا اِزْحَمَ الرَّاحِمِينَ، وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ، وَ صَلَّى اللَّهُ عَلَي سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ خَاتَمِ النَّبِيِّينَ وَ الْمُرْسَلِينَ، جهانیان است و درود و سلام خدا بر آقا و سرور ما محمد، خاتم پیامبران و فرستادگان و علی اهل بیت الصّادقین، و عترته النّاطقین، و العنّ جمیع الظّالمین، و بر خاندان راستگو و حقگویش باد، و همه ستمکاران را لعنت کن و و اِحْكُم بَيْنَنَا وَ بَيْنَهُمْ يَا اِحْكَمَ الْحَاكِمِينَ. [۹۱۳] بین ما و آنها داوری کن ای عادلترین داوران.

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۶۸۴

پنجم: «شیخ طوسی» از اسماعیل بن فضل هاشمی روایت کرده که گفت: حضرت صادق علیه السلام این دعا را به من تعلیم داد تا آن را در شب نیمه شعبان بخوانم:

اللَّهُمَّ أَنْتَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ، الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ، الْخَالِقُ الرَّازِقُ، الْمُحْيِي خدایا تویی زنده جاوید و والای با عظمت و آفریننده روزی ده، و زنده کننده الممیت، البدیء البدیع، لَكَ الْجَلَالُ وَ لَكَ الْفَضْلُ، وَ لَكَ الْحَمْدُ وَ لَكَ مِیراننده، و آغاز کننده نو آفرین، برای توست بزرگی و لطف و کرم، و ستایش و المُنُّ، وَ لَكَ الْجُودُ وَ لَكَ الْكُرْمُ، وَ لَكَ الْأَمْرُ وَ لَكَ الْمَجْدُ وَ لَكَ الشُّكْرُ، خیر و برکت، و برای توست بخشش و سخاوت و فرمان و بزرگی و سپاس، وَ خَدَاكَ لَا شَرِيكَ لَكَ، يَا وَاحِدٌ يَا اِحْدٌ، يَا صَمَدٌ يَا مَنْ لَمْ يَلِدْ وَ لَمْ يُولَدْ، یگانه‌ای که شریکی برای تو نیست، ای یکتای یگانه بی نیاز ای که نه زاده و زاده نشده وَ لَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا اِحْدٌ، صَلِّ عَلَي مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ، وَ اغْفِرْ لِي و برای او هیچ گاه شبیه و مانندی نبوده است بر محمد و خاندان پاکش درود فرست، و مرا پیامرز وَ اِرْحَمْنِي وَ اَكْفِنِي مَا اَهَمَّنِي وَ اَقْضِ دِينِي وَ وَسِّعْ عَلَيَّ فِي رِزْقِي و بر من رحم کن و آنچه مرا به خود مشغول کرده بر آور و قرضم را ادا کن و در روزیم وسعت ده، فَانْكَ فِي هَذِهِ اللَّيْلَةِ كُلِّ امْرٍ حَكِيمٍ تَفْرُقُ، وَ مَنْ تَشَاءُ مِنْ خَلْقِكَ تَرْزُقُ، چرا که تو در این شب، امور پیچیده را می گشایی، و هر مخلوق را که خواهی روزی می دهی، فَارْزُقْنِي وَ اَنْتَ خَيْرُ الرَّازِقِينَ، فَانْكَ قُلْتَ وَ اَنْتَ خَيْرُ الْقَائِلِينَ النَّاطِقِينَ: پس روزیم ده که تو بهترین روزی دهی، زیرا تو خود که بهترین گوینده و گویاترینی فرمودی: وَ اسْئَلُوا اللَّهَ مِنْ فَضْلِهِ. فَمِنْ فَضْلِكَ اسْئَلُ، وَ اَيَّاكَ فَصَدْتُ، وَ ابْنَ نَبِيِّكَ از لطف و کرم خدا بخواهید. پس از لطف و کرم می خواهم، و تو مقصود منی، و بر فرزند پیامبرت

اعْتَمَدْتُ، وَ لَكَ رَجَوْتُ، فَارْحَمْنِي يَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ. [۹۱۴]

اعتماد کرده و به (رحمت) تو امیدوارم، پس بر من ترحم کن ای مهربان‌ترین مهربانان

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۶۸۵

ششم: این دعا را بخواند که حضرت رسول صلی الله علیه و آله در این شب می‌خواندند:

اللَّهُمَّ اقسِمْنَا لَنَا مِنْ خَشْيَتِكَ مَا يَحُولُ بَيْنَنَا وَبَيْنَ مَعْصِيَتِكَ، وَمِنْ

خدایا از ترس خود به آن اندازه نصیمن کن که میان ما و نافرمانیت فاصله شود، و از

طاعتت ما تَبْلُغُنَا بِهِ رِضْوَانَكَ، وَمِنْ اليَقِينِ مَا يَهُونُ عَلَيْنَا بِهِ مُصِيبَاتُ

بندگیت به آن اندازه که ما را به خشنودیت رساند، و از یقین به آن اندازه که گرفتاریهای

الدُّنْيَا، اللَّهُمَّ امْتِعْنَا بِاسْمَاعِنَا وَابْصَارِنَا وَقُوَّتِنَا مَا احْيَيْتَنَا، وَاجْعَلْهُ

دنیا بر ما آسان شود، خدایا تا زمانی که زنده‌ایم ما را از گوشها و چشمها و نیرویمان بهره‌مند ساز، و آن را

الْوَارِثَ مِنَّا، وَاجْعَلْ ثَارَنَا عَلَيَّ مَنْ ظَلَمْنَا، وَأَنْصُرْنَا عَلَيَّ مَنْ عَادَانَا، وَلَا

وارث ما قرار ده، و خون ما را بر گردن آن که بر ما ظلم کرده قرار ده و ما را بر دشمنانمان پیروز کن،

تَجْعَلْ مُصِيبَتَنَا فِي دِينِنَا، وَلَا تَجْعَلِ الدُّنْيَا اكْبَرَ هَمِّنَا، وَلَا مَبْلَغَ عِلْمِنَا،

و گرفتاری ما را در دینمان قرار مده، و دنیا را بزرگترین غصه ما و نهایت دانش ما قرار مده،

وَلَا تَسْلُطْ عَلَيْنَا مَنْ لَا يَرْحَمُنَا، بِرَحْمَتِكَ يَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ. [۹۱۵]

و کسی را که بر ما رحم نمی‌کند بر ما مسلط مکن، به مهربانیت ای مهربان‌ترین مهربانان.

و این دعای جامع و کاملی است که خواندن آن در اوقات دیگر نیز غنیمت است و از عوالی اللّٰهالی نقل شده که حضرت رسول

صلی الله علیه و آله همیشه این دعا را می‌خواندند. [۹۱۶] هفتم: صلوات هر روز ماه شعبان را (صفحه ۶۷۰) که در وقت ظهر خوانده

می‌شود، بخواند. [۹۱۷] هشتم: دعای کامل (صفحه ۹۸) را که حضرت علی علیه السلام در این شب آن را به کامل تعلیم داد،

بخواند.

نهم: در این شب صد مرتبه بگوید: سبحان الله و صد مرتبه بگوید: الحمد لله و صد مرتبه بگوید: لا اله الا الله که طبق روایتی از امام باقر علیه السلام هر کس چنین کند، خداوند گناهان گذشته او را بیامرزد و حاجت‌های دنیوی و اخروی

او را برآورده سازد. [۹۱۸]

دهم: مرحوم «شیخ طوسی» از «ابویحیی» روایتی را نقل می‌کند که می‌گوید: به مولایم امام صادق علیه السلام عرض کردم: بهترین

دعا، در این شب کدام است؟ فرمود: وقتی که نماز عشا را بجا آوردی، دو

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۶۸۶

رکعت نماز بگزار و در رکعت اول سوره «حمد» و سوره «قل یا ایها الکافرون» و در رکعت دوم، سوره «حمد» و سوره «توحید» را

بخوان؛ پس از نماز، سی و سه مرتبه بگو: سبحان الله سی و سه مرتبه الحمد لله و سی و چهار مرتبه الله اکبر. آنگاه بگو:

يَا مَنْ إِلَيْهِ مَلَجُ الْعِبَادِ فِي الْمُهَمَّاتِ، وَإِلَيْهِ يَفْرَعُ الْخَلْقُ فِي الْمَلَمَّاتِ،

ای پناه بندگان در گرفتاریها که بندگان در مشکلات به او پناهنده شوند،

یا عالم الجهر والخبیات، یا مَنْ لَا تَخْفَى عَلَيْهِ خَوَاطِرُ الْأَوْهَامِ،

ای دانای آشکار و نهان، ای که پنهان نشود بر او افکار و رؤیایها،

وَتَصَرَّفُ الْخَطَرَاتِ، يَا رَبَّ الْخَلَائِقِ وَالْبَرِيَّاتِ، يَا مَنْ بِيَدِهِ مَلَكُوتُ
و تغییر و تصرف در آنها، ای پروردگار مخلوقات و آفریدگان، ای کسی که پادشاهی
الْأَرْضِينَ وَالسَّمَوَاتِ، أَنْتَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، أُمْتُ الْيَكِّ بِلَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ،
زمین و آسمان‌ها از آن اوست، تویی خدایی که معبودی جز تو نیست، به وسیله کلمه «لا اله الا انت» به تو متوجه شده‌ام،
فَبِلا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، اجْعَلْنِي فِي هَذِهِ اللَّيْلَةِ مِمَّنْ نَظَرَتْ إِلَيْهِ فَرِحْمَتُهُ،
پس به واسطه آن مرا در این شب از کسانی قرار ده که به او توجه کرده و ترحم نموده‌ای،
وَسَمِعَتْ دُعَاءَهُ فَاجْتَبَتْهُ، وَعَلِمَتْ اسْتِقَالَتَهُ فَأَقْلَتْهُ، وَتَجَاوَزَتْ عَنْ
و دعایش را شنیده و پاسخش فرموده‌ای و بر طلب آمرزش آگاه شده و او را آمرزیده‌ای
سَالِفِ خَطِيئَتِهِ، وَعَظِيمِ جَرِيرَتِهِ، فَقَدْ اسْتَجَزْتُ بِكَ مِنْ ذُنُوبِي وَلَجَأْتُ
و گناهان گذشته و خطاهای بزرگش را بخشیده‌ای، پس از گناهانم به تو پناه آورم
الْيَكِّ فِي سِتْرِ عُيُوبِي اللَّهُمَّ فَجُدْ عَلَيَّ بِكَرَمِكَ وَفَضْلِكَ، وَاخْطُطْ
و در پوشش عیوبم از تو کمک خواهم خدایا ببخش بر من به فضل و کرمت و
خَطَايَايَ بِحِلْمِكَ وَعَفْوِكَ، وَتَعَمَّدْنِي فِي هَذِهِ اللَّيْلَةِ بِسَابِغِ كَرَامَتِكَ،
گناهانم را به حلم و گذشت فروریز، و مرا در این شب در فراوانی احسان و کرمت غوطه‌ور ساز
وَاجْعَلْنِي فِيهَا مِنْ أَوْلِيَاءِكَ الَّذِينَ اجْتَبَيْتَهُمْ لِبَطَاعَتِكَ، وَاخْتَرْتَهُمْ
و مرا در این شب از دوستانی که برای اطاعت و بندگیت انتخاب نموده و از خاصان و
لِعِبَادَتِكَ، وَجَعَلْتَهُمْ خَالِصَتَكَ وَصَفْوَتَكَ، اللَّهُمَّ اجْعَلْنِي مِمَّنْ سَعَدَ
برگزیدگانت قرار داده‌ای، مقرر فرما، خدایا مرا از کسانی قرار ده که سعی و کوشش او به نتیجه رسیده

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۶۸۷

جُدُّهُ، وَتَوَفَّرَ مِنَ الْخَيْرَاتِ حَظُّهُ، وَاجْعَلْنِي مِمَّنْ سَلِمَ فَعِيمٍ، وَفَارَ فَعْنِمٍ،

و بهره‌اش از نیکیها فراوان گشته است و قرار ده از کسانی که تندرست گشته و به نعمت رسیده و رستگار شده و بهره‌مند گردیده
است،

وَ أَكْفَنِي شَرَّ مَا اسْلَفْتُ، وَاعْصِمْنِي مِنَ الْإِزْدِيَادِ فِي مَعْصِيَتِكَ، وَحَبِّبْ

و مرا از شر بدیهایی که کرده‌ام حفظ کن، و مرا از زیاده‌روی در نافرمانیت بازدار،

الَّتِي طَاعَتِكَ، وَ مَا يُقَرِّبُنِي مِنْكَ، وَ يُزِلُّنِي عِنْدَكَ، سَيِّدِي الْيَكِّ يَلْجَأُ

و اطاعت و بندگیت و محبوب من گردان آنچه که مرا به تو نزدیک کرده و مقرب درگاهت سازد، آقای من بنده فراری به

الْهَارِبُ، وَ مِنْكَ يَلْتَمِسُ الطَّالِبُ، وَ عَلَيَّ كَرَمِكَ يُعَوِّلُ الْمُشْتَقِيلُ التَّائِبُ،

سوی تو پناه آورد، و از تو عاجزانه طلب کند و عذر خواه توبه کننده بر کرم و بخشش تو تکیه کند.

ادَّبَتْ عِبَادَكَ بِالتَّكْرُمِ، وَ أَنْتَ أَكْرَمُ الْأَكْرَمِينَ، وَ أَمَرْتَ بِالْعَفْوِ عِبَادَكَ،

بندگانت را به مهرورزی تربیت نمودی و تو گرامی‌ترین گرامیان هستی و بندگانت را به بخشش و گذشت فرمان دادی

وَ أَنْتَ الْعَفْوُ الرَّحِيمُ، اللَّهُمَّ فَلَا تَحْرِمْنِي مَا رَجَوْتُ مِنْ كَرَمِكَ، وَ لَا

و تویی آمرزنده مهربان، خدایا مرا از امیدی که به بخشش و کرمت دارم محروم مگردان و از

تویشنی من سابع نعمت، وَ لَا تُحَيِّبْنِي مِنْ جَزِيلِ قِسْمِكَ فِي هَذِهِ

فراوانی نعمت‌هایت مایوس مکن، و مرا از فراوانی بهره‌ات در این شب
 اللَّيْلَةَ لِأَهْلِ طَاعَتِكَ، وَاجْعَلْنِي فِي جَنَّهِ مِنْ شِرَارِ بَرِيَّتِكَ، رَبِّ اِنْ لَمْ اَكُنْ
 بر بندگان فرمانبرداری بی بهره مساز و از گزند مخلوقات در پناهگاهی قرار ده، ای پروردگار من اگر من
 مِنْ اَهْلِ ذَلِكْ، فَانْتَ اَهْلُ الْكَرَمِ وَالْعَفْوِ وَالْمَغْفِرَةِ، وَجُدْ عَلَيَّ بِمَا انْتَّ
 شایسته آنها نیستم ولی تو شایسته بخشش و گذشت و آمرزشی و به آنچه که تو شایسته آنی بر من ببخش
 اَهْلُهُ لَا بِمَا اسْتَحِقُّهُ، فَقَدْ حَسَنَ ظَنِّي بِكَ، وَتَحَقَّقْ رَجَائِي لَكَ، وَعَلَّقْتُ
 نه آنچه که من سزاوار آنم، پس به یقین گمانم به تو نیکوست و امیدم به تو تحقق یافته، و جانم به کرم
 نَفْسِي بِكَرَمِكَ، فَانْتَ اَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ، وَاَكْرَمُ الْاَكْرَمِينَ، اللَّهُمَّ
 تعلق یافته، و تویی مهربان‌ترین مهربانان و گرامی‌ترین گرامیان، خدایا
 وَاخْصُصْنِي مِنْ كَرَمِكَ بِجَزِيلِ قِسْمِكَ، وَاَعُوذُ بِعَفْوِكَ مِنْ عُقُوبَتِكَ، وَاغْفِرْ
 از کرم خویش فراوانی بهره‌ات را نصیبم گردان، و از مجازاتت به گذشت پناه می‌برم، و ببخش
 لِي الذَّنْبَ الَّذِي يَحْسِبُ عَلَيَّ الْخُلُقَ، وَيُضَيِّقُ عَلَيَّ الرِّزْقَ، حَتَّى اَقُومَ
 بر من گناهی را که رفتار (بد) را در من نگه دارد و روزی را بر من تنگ کند، تا به
 کلیات مفاتیح نوین، ص: ۶۸۸

بِصَالِحِ رِضَاكَ، وَاَنْعَمَ بِجَزِيلِ عَطَايِكَ، وَاَسْعَدَ بِسَابِغِ نِعْمَانِكَ، فَقَدْ لُدْتُ
 خشنودی شایسته تو اقدام کنم، و از نعمت‌های فراوانت بهره‌مند گردم و از فراوانی نعمت‌هایت خرسند شدم، زیرا به در گاهت
 بِحَرَمِكَ، وَتَعَرَّضْتُ لِكَرَمِكَ، وَاَسْتَعَدْتُ بِعَفْوِكَ مِنْ عُقُوبَتِكَ، وَبِحِلْمِكَ
 پناه آورده و به بخشش متوسل شده‌ام و به عفو و گذشتت از مجازاتت و به حلمت
 مِنْ غَضَبِكَ، فَجُدْ بِمَا سَأَلْتُكَ، وَاِنِّلْ مَا اَلْتَمَسْتُ مِنْكَ، اسْئَلُكَ بِكَ لَا
 از غضبت پناهنده شدم، پس آنچه از تو خواستم بر من ببخش و به آنچه در خواست نمودم برسان، از تو به حق خودت می‌خواهم
 بِسَيِّئٍ هُوَ اَعْظَمُ مِنْكَ.
 چرا که چیزی از تو بزرگتر نیست.

سپس به سجده می‌روی و بیست مرتبه می‌گویی: يَا رَبِّ وَهْفَ مَرْتَبَةٍ يَا اَللَّهُ وَهْفَ مَرْتَبَةٍ لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ اِلَّا بِاللَّهِ وَدَهْ مَرْتَبَةٍ: مَا سَاءَ
 اللَّهُ وَدَهْ مَرْتَبَةٍ لَا قُوَّةَ اِلَّا بِاللَّهِ. آنگاه صلوات می‌فرستی بر پیغمبر و آل او علیهم السلام و از خدا حاجت خود را می‌طلبی.
 به خدا سوگند! اگر کسی با انجام این عمل، از خدا حاجت بطلبد، هرچند بسیار فراوان باشد خداوند آن را به کرم و فضل
 گسترده‌اش بر آورده می‌سازد. [۹۱۹]

یازدهم: «شیخ طوسی» و «سید بن طاووس»، فرموده‌اند، در این شب این دعا را بخواند.
 اَللّٰهُمَّ تَعَرَّضْ لَكَ فِي هَذَا اللَّيْلِ الْمُتَعَرِّضُونَ، وَقَصِدَكَ فِيهَا الْقَاصِدُونَ،
 معبود من، خواهند گان، در این شب به در گاهت آمده‌اند، و قصد کنندگان، تو را قصد کرده‌اند،
 وَاَمَلْ فَضْلَكَ وَمَعْرِوْفَكَ الطَّالِبُونَ، وَلَكَ فِي هَذَا اللَّيْلِ نَفْحَاتٌ وَجَوَائِزٌ،
 و جویندگان، فضل و احسانت را آرزومندند، و تو را در این شب هدایا و پاداشها
 وَعَطَايَا وَمَوَاهِبٌ، تَمُنُّ بِهَا عَلَيَّ مَنْ تَشَاءُ مِنْ عِبَادِكَ، وَتَمْنَعُهَا مَنْ لَمْ

و بخششها و نعمتهایی است که به واسطه آن بر هر یک از بندگانت که خواهی منت گذاری، و از هر که تَسْبِقُ لَهُ الْعِنَايَةُ مِنْكَ، وَهَا أَنَا ذَا عُبَيْدِكَ الْفَقِيرِ إِلَيْكَ، الْمُؤْمَلُ فَضْلَكَ پیش از این به او توجه فرموده‌ای دریغ کنی و اینک من بنده کوچک و نیازمند تو و آرزومند فضل و مَعْرُوفِكَ، فَإِنْ كُنْتَ يَا مَوْلَايَ تَفَضَّلْتَ فِي هَذِهِ اللَّيْلَةِ عَلَيَّ أَحَدٍ مِنْ احسان توام، پس ای مولای من اگر خواهی در این شب بر هر یک از کلیات مفاتیح نوین، ص: ۶۸۹

خَلْقِكَ، وَعَدْتَ عَلَيْهِ بِعَائِدَةٍ مِنْ عَطْفِكَ، فَصَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ، بندگانت احسان نموده، و پاداشی از مهربانیت عنایت فرمایی، پس بر محمد و خاندان الطَّيِّبِينَ الطَّاهِرِينَ، الْخَيْرِينَ الْفَاضِلِينَ، وَجُدْ عَلَيَّ بِطَوْلِكَ وَمَعْرُوفِكَ يَا پاک و پاکیزه و نیکوکار و برترش درود فرست، و به فضل و احسانت بر من ببخش ای رَبِّ الْعَالَمِينَ، وَصَلَّى اللَّهُ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ خَاتَمِ النَّبِيِّينَ وَآلِهِ الطَّاهِرِينَ، پروردگار جهانیان درود و سلام فراوان خدا بر محمد، خاتم پیامبران و خاندان پاکش باد، وَسَلَّمْ تَسْلِيمًا، إِنَّ اللَّهَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَدْعُوكَ كَمَا أَمَرْتَ، همانا خداوند پسندیده و بزرگوار است، خدایا تو را آنچنان که فرمان دادی می‌خوانم، فَاشْتَجِبْ لِي كَمَا وَعَدْتَ، إِنَّكَ لَا تُخْلِفُ الْمِيعَادَ. [۹۲۰]

پس دعایم را آنچنان که وعده فرمودی اجابت کن، که همانا تو خلف وعده نمی‌کنی و این دعایی است که در سحرها، پس از نماز شفع خوانده می‌شود. [۹۲۱] دوازدهم: بعد از هر دو رکعت از نماز شب و شفع و بعد از دعاها نماز وتر، دعاهایی را که مرحوم «شیخ طوسی» و «سید بن طاووس» نقل کرده‌اند را بخواند. [۹۲۲] سیزدهم: سجده‌ها و دعاهایی که از رسول خدا صلی الله علیه و آله روایت شده است را بخواند. از جمله، در روایتی که «ابان بن تغلب» از امام صادق علیه السلام نقل کرده است، چنین آمده:

شب نیمه شعبان داخل شد و آن شب رسول خدا صلی الله علیه و آله نزد یکی از همسران خود بود؛ وقتی که شب به نیمه رسید آن حضرت از بستر برای عبادت برخاست؛ همسرش در پی آن حضرت روان شد، در حالی که خود را به چادرش پیچیده بود و در جستجوی آن حضرت بود؛ ناگاه رسول خدا صلی الله علیه و آله را در سجده یافت، که مثل جامه‌ای به زمین چسبیده بود. به حضرت نزدیک شد، شنید که آن حضرت در سجده خود می‌گوید:

سَجَدَ لَكَ سَوَادِي وَخَيَالِي وَأَمَنْ بِكَ فُوَادِي هَذِهِ يَدَايَ وَمَا جَنَيْتُهُ عَلَيَّ

تمام وجودم بر تو سجده کرد و دلم به تو ایمان آورد، این است دستان من و آنچه بر خود

نَفْسِي يَا عَظِيمُ تُرْجِي لِكُلِّ عَظِيمٍ، اغْفِرْ لِي الْعَظِيمَ، فَإِنَّهُ لَا يَغْفِرُ الذَّنْبَ

جفا کرده‌ام، ای بزرگی که در هر گناه بزرگی امید به بخشش توست، ببخش بر من (گناهان) بزرگم را

الْعَظِيمَ إِلَّا الرَّبُّ الْعَظِيمُ آنگاه سر خود را بلند کرد و سپس به سجده رفت و عرض کرد:

چرا که نمی‌آمرزد گناهان بزرگ را مگر پروردگار بزرگ. *****

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۶۹۰

أَعُوذُ بِنُورِ وَجْهِكَ الَّذِي أَضَاءَتْ لَهُ السَّمَاوَاتُ وَالْأَرْضُونَ، وَأَنْكَشَفَتْ لَهُ

پناه می‌برم به روشنایی جمالت که آسمانها و زمین‌ها را روشن کرده و تاریکیها را بر چیده
 الظُّلُمَاتُ، وَصَلِّحْ عَلَيْهِ امْرَأَ الْأَوْلِيْنَ وَالْآخِرِينَ، مِنْ فُجَاءَةِ نِقْمَتِكَ، وَمِنْ
 و به واسطه آن کارهای پیشینیان و پسینیان از عذاب ناگهانیت و از
 تَحْوِيلِ عَافِيَتِكَ، وَمِنْ زَوَالِ نِعْمَتِكَ، اللَّهُمَّ ارْزُقْنِي قَلْبًا تَقِيًّا نَقِيًّا، وَمِنْ
 دست رفتن سلامتی و نعمت اصلاح گردیده است، خدایا دلی خداترس و پاکیزه روزیم کن و از
 الشُّرُكِ بَرِيئًا، لَا كَافِرًا وَلَا شَقِيًّا. آنگاه دو طرف روی خود را به خاک گذاشت و گفت:
 شرک دورم گردان در حالی که نه ناسپاس باشم و نه بدبخت.***
 عَفَرْتُ وَجْهِي فِي التُّرَابِ، وَحَقَّ لِي أَنْ أَسْجُدَ لَكَ.
 صورتم را بر خاک نهادم و لازم است که بر تو سجده کنم.

وقتی که رسول خدا صلی الله علیه و آله خواست به بستر خویش برگردد، همسرش شتابان به جای خود برگشت؛ هنگامی که رسول
 خدا صلی الله علیه و آله به نزدش آمد، صدای نفس‌های بلند او را شنید و فرمود: این نفس زدن‌ها چیست؟ آیا نمی‌دانی امشب، چه
 شبی است؟ امشب نیمه شعبان است که روزی‌ها در آن تقسیم می‌شود و اجل‌ها نوشته می‌شود و حاجیان نامشان امشب معین
 می‌گردد و خداوند افراد فراوانی را می‌آمرزد و فرشتگان خود را از آسمان به سوی مکه می‌فرستد! [۹۲۳] چهاردهم: نماز جناب
 جعفر طیار را بجا آورد، همان‌گونه که در روایتی از امام رضا علیه السلام در اعمال امشب وارد شده است. [۹۲۴] (شرح آن در
 نمازهای مستحب و معروف - صفحه ۱۰۸۱ - خواهد آمد)

پانزدهم: نمازهای فراوانی برای شب نیمه شعبان وارد شده است که آنها را بجا آورد از جمله گروهی از افراد مورد وثوق و اعتماد
 از امام باقر و امام صادق علیهما السلام روایت کرده‌اند که فرمودند: وقتی که شب نیمه شعبان می‌شود، چهار رکعت نماز بجا آور
 (هر دو رکعت به یک سلام) و در هر رکعت، حمد یک مرتبه و قل هو الله احد را صد مرتبه بخوان و پس از پایان چهار رکعت
 بگو:

اللَّهُمَّ اِنِّي الْيَكْفُ فَقِيرٌ، وَمِنْ عَذَابِكَ خَائِفٌ مُشْتَجِرٌ، اللَّهُمَّ لَا تُبَدِّلْ
 خدایا من به تو نیازمندم و از عذابت ترسان و پناه جویم، خدایا مرا از زمره خداپرستان خارج مکن
 اِسْمِي وَلَا تُعَيِّرْ جِسْمِي وَلَا تُجْهِدْ بِلَائِي وَلَا تُشْمِتْ بِي اِعْدَائِي اَعُوذُ
 و (سلامت) جسمم را دگرگون مساز، و آزمایشم را سخت مگردان، و مرا دشمن شاد مکن (خدایا)

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۶۹۱

بِعَفْوِكَ مِنْ عِقَابِكَ، وَاعُوذُ بِرَحْمَتِكَ مِنْ عَذَابِكَ، وَاعُوذُ بِرِضَاكَ مِنْ
 از عقوبتت به گذشتت و از عذابتت به رحمتت و از خشم‌ت به خشنودیت پناه می‌برم
 سَخَطِكَ، وَاعُوذُ بِكَ مِنْكَ، جَلَّ تَنَاوُوكَ، اِنَّتَ كَمَا اِثْنَيْتَ عَلَي نَفْسِكَ،
 و از تو به خودت پناهنده‌ام، مدح و ستایشت بزرگ است، تو آن چنانی که خود را ثنا کردی، و
 وَفَوْقَ مَا يَقُولُ الْقَائِلُونَ. [۹۲۵]

برتر از توصیف گویندگانی.

روز نیمه شعبان روز ولادت باسعادت امام دوازدهم حضرت مهدی، حجة بن الحسن صاحب الزمان (عجل الله تعالی فرجه الشریف)
 است. بسیار شایسته است که شیعیان، در شب و روز نیمه شعبان، با تشکیل محافل و مجالس، و برپایی سخنرانی‌ها، درباره عظمت
 این روز و وجود مقدس امام زمان علیه السلام و شرایط انتظار آن حضرت، و دعا برای تعجیل در ظهورش و دفع شبهات دشمنان و

ناآگاهان، آن را گرامی بدارند؛ ولی در همه این موارد از کارهای نامناسب و خلاف شرع بپرهیزند و عبادت را با گناه آلوده نسازند.

البته زیارت آن حضرت در این روز با استفاده از زیارات معتبری که در بخش زیارات آمده بسیار مناسب است. اعمال پایانی ماه شعبان:

الف) از امام صادق علیه السلام نقل شده است که هر کس سه روز از آخر ماه شعبان را روزه بگیرد و به ماه مبارک رمضان متصل سازد، خداوند متعال ثواب روزه دو ماه متوالی را برای او بنویسد. [۹۲۶ ب] اباصلت هر وی می گوید: جمعه آخر ماه شعبان خدمت امام رضا علیه السلام رسیدم. حضرت فرمود: ای اباصلت! اکثر ماه شعبان رفت و امروز جمعه آخر ماه است، پس تقصیرها و کوتاهی‌های گذشته را در بقیه این ماه جبران کن، و به آنچه برای تو سودمند است روی آور؛ بسیار دعا کن و استغفار نما و قرآن را بسیار تلاوت کن و از گناهان خود توبه نما، تا وقتی که ماه رمضان داخل می‌شود، خود را برای خدا خالص ساخته باشی و هر دین و امانتی بر عهده داری، ادا کن و کینه هر کس که در دل داری بیرون نما و گناهی را که انجام می‌دادی ترک کن و از خدا بترس و در امور پنهان و آشکار خود بر خدا توکل نما، که هر کس بر خدا توکل کند، خداوند امور او را کفایت می‌نماید، و در بقیه این ماه این دعا را بسیار بخوان:

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۶۹۲

اللَّهُمَّ اِنْ لَمْ تَكُنْ غَفَرْتَ لَنَا فِيمَا مَضَى مِنْ شَعْبَانَ، فَاعْفِرْ لَنَا فِيمَا

بار خدایا، اگر مرا در روزهای سپری شده از شعبان نیامرزیده‌ای در باقیمانده آن مرا بیامرز بقی منته.

امام علیه السلام در ادامه فرمود: خداوند به احترام و عظمت ماه مبارک رمضان، بنده‌های بسیاری را در ماه شعبان از آتش جهنم آزاد می‌گرداند. [۹۲۷ ج] دعای شب آخر ماه شعبان و اول ماه رمضان حارث بن مغیره نضری از امام صادق علیه السلام روایت کرده است که آن حضرت در شب آخر ماه شعبان و شب اول ماه رمضان این دعا را می‌خواند:

اللَّهُمَّ اِنَّ هَذَا الشَّهْرَ الْمُبَارَكَ الَّذِي انزَلَ فِيهِ الْقُرْآنُ، هُدًى لِلنَّاسِ

خدایا، این ماه با برکت که قرآن مایه هدایت انسانها و

وَبَيِّنَاتٍ مِنَ الْهُدَى وَالْفُرْقَانِ قَدْ حَضَرَ، فَسَلِّمْنَا فِيهِ وَسَلِّمْنَا لَنَا، وَتَسَلَّمْهُ

دلیل قاطع هدایت و جدا کننده حق از باطل در آن نازل شده، فرا رسیده است، پس ما را در آن سالم بدار و آن را برای ما به سلامت دار

مِنَّا فِى يُسْرِ مِنْكَ وَعَافِيَةٍ، يَا مَنْ اخَذَ الْقَلِيلَ وَشَكَرَ الْكَثِيرَ، اقْبَلْ مِنِّي

کلیات مفاتیح نوین ؛ ص ۶۹۲

و به آسانی و سلامت از ما تحویل بگیر ای کسی که کم را پذیرفته و قدردان (اعمال) فراوانی، این مقدار ناچیز را از من بپذیر،

اَلَيْسِيرَ، اللَّهُمَّ اِنِّي اسئَلُكَ اَنْ تَجْعَلَ لِي اِلَى كُلِّ خَيْرٍ سَبِيْلًا، وَمِنْ كُلِّ مَا

خدایا از تو می‌خواهم که راهی برای انجام کارهای خیر به رویم بگشایی و از آنچه

لَا تُحِبُّ مَا نِعْمًا، يَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِيْنَ، يَا مَنْ عَفَا عَنِّي وَعَمَّا خَلَوْتُ بِهِ مِنْ

نمی‌پسندی بازداری، ای مهربان‌ترین مهربانان، ای که گذشتی از من و

السَّيِّئَاتِ، يَا مَنْ لَمْ يُؤَاخِذْنِي بِإِثْمِيكَ الْمَعَاصِي عَفْوِكَ عَفْوِكَ عَفْوِكَ
 از گناهانی که در خلوت مرتکب شده‌ام، ای که مرا به واسطه انجام گناهان بازخواست نکردی، بگذر، بگذر بگذر
 يَا كَرِيمُ، اَلْهَى وَعَظَّتْنِي فَلَمْ اَتَّعِظْ، وَرَجَزْتَنِي عَنْ مَحَارِمِكَ فَلَمْ اَنْزَجِرْ،
 ای بخشنده، خدایا پندم دادی و نپذیرفتم و از انجام حرام بازم داشتی و مرتکب شدم،
 کلیات مفاتیح نوین، ص: ۶۹۳

فَمَا عُدْرِي فَاعْفُ عَنِّي يَا كَرِيمُ، عَفْوِكَ عَفْوِكَ، اَللّٰهُمَّ اِنِّي اسئَلُكَ الرَّاحَةَ
 پس چه عذری آورم، ای بخشنده، از گناهم در گذر، در گذر، در گذر، خدایا از تو می‌خواهم آسایش در
 عِنْدَ الْمَوْتِ، وَالْعَفْوِ عِنْدَ الْحِسَابِ، عَظُمَ الذَّنْبُ مِنْ عَبْدِكَ، فَلْيُخْسِنِ
 وقت مردن و گذشت در قیامت را، گناه بنده‌ات بزرگ ولی گذشت از
 التَّجَاوُزُ مِنْ عِنْدِكَ، يَا اَهْلَ التَّقْوَى وَ يَا اَهْلَ الْمَعْفِرَةِ، عَفْوِكَ عَفْوِكَ،
 جانب تو نیکوست، ای شایسته پرهیزکاری و گذشت، بگذر، بگذر،
 اَللّٰهُمَّ اِنِّي عَبْدُكَ وَ ابْنُ عَبْدِكَ وَ ابْنُ اُمَّتِكَ، ضَعِيفٌ فَقِيرٌ اِلَى رَحْمَتِكَ،
 خدایا من بنده و فرزند بنده و فرزند کنیزت هستم، ناتوان و نیازمند رحمت توام،
 وَ اَنْتَ مُنْزِلُ الْغِنَى وَ الْبِرَّكَهٗ عَلَى الْعِبَادِ، قَاهِرٌ مُّقْتَدِرٌ، اِخْصَيْتَ اَعْمَالَهُمْ،
 و تویی که ثروت و برکت را بر بندگانت فرو فرستی و تویی قوی و توانمند، اعمالشان را محاسبه نموده
 وَ قَسَمْتَ اَزْوَاقَهُمْ، وَ جَعَلْتَهُمْ مُخْتَلِفَةً السِّنْتَهُمْ وَ الْوَأْتَهُمْ، خَلَقًا مِنْ

و روزیشان را تقسیم کرده‌ای، و آنها را با زبانها و رنگهای مختلف آفریده‌ای، آفرینشی بعد از

بَعْدَ خَلْقٍ، وَ لَا يَعْلمُ الْعِبَادُ عِلْمَكَ، وَ لَا يَقْدِرُ الْعِبَادُ قَدْرَكَ، وَ كُنَّا فَقِيرٌ
 آفرینش بندگان دانشت را ندانند و مقام و مرتبه‌ات نشناسند، و همه ما نیازمند
 اِلَى رَحْمَتِكَ، فَلَا تَصْرِفْ عَنِّي وَجْهَكَ، وَ اجْعَلْنِي مِنْ صَالِحِي خَلْقِكَ
 رحمت هستم، پس از من روی مگردان و مرا از بندگان صالحت
 فِي الْعَمَلِ وَالْاَمَلِ، وَالْقَضَاءِ وَالْقَدْرِ، اَللّٰهُمَّ اَبْقِنِي خَيْرَ الْبَقَاءِ، وَ اَفْنِنِي خَيْرَ
 در رفتار و آرزو و قضا و قدر قرار ده، خدایا مرا به بهترین وضع
 الْفَنَاءِ عَلَى مَوْلَاهُ اَوْلِيَاءِكَ، وَ مُعَادَاةِ اَعْدَائِكَ، وَ الرَّغْبَةِ اِلَيْكَ، وَ الرَّهْبَةِ
 بر دوستی دوستان و دشمنی دشمنان زنده بدار و بمیران، با اشتیاق به تو و ترس
 مِنْكَ، وَالْخُشُوعِ وَ الْوَفَاءِ وَ التَّسْلِيمِ لَكَ، وَ التَّصَدِيقِ بِكِتَابِكَ، وَ اتِّبَاعِ
 از تو و فروتنی و وفاداری و تسلیم به تو و پذیرش کتابت و پیروی
 سُنَّتِهِ رَسُوْلِكَ، اَللّٰهُمَّ مَا كَانَ فِي قَلْبِي مِنْ شَكٍّ اَوْ رَيْبٍ، اَوْ جُحُوْدٍ اَوْ
 از سنت فرستاده‌ات (زنده بدار و بمیران)، خدایا آنچه از شک، تردید، انکار،
 قُنُوْطٍ، اَوْ فَرْحٍ اَوْ بَدْحٍ اَوْ بَطْرٍ، اَوْ خِيْلَاءٍ اَوْ رِيَاءٍ اَوْ سُمْعَةٍ، اَوْ شِقَاقٍ اَوْ
 ناامیدی، شادی، تکبر، گستاخی، خودبینی، خودنمایی، شهرت‌طلبی، ناسازگاری،
 کلیات مفاتیح نوین، ص: ۶۹۴

نِفَاقٍ، اَوْ كُفْرٍ اَوْ فُسُوْقٍ، اَوْ عِصْيَانٍ اَوْ عَظْمَةٍ، اَوْ شَيْءٍ لَا تُحِبُّ، فَاسئَلُكَ

دورویی، کفر، فسق، نافرمانی، بزرگ منشی یا چیزی که تو نمی‌پسندی و در دل من است
 يَا رَبِّ اَنْ تُبَدِّلَنِي مَكَانَهُ اِيْمَانًا بَوْعِدِكَ، وَ وِفَاءً بِعَهْدِكَ، وَ رِضًا بِقَضَائِكَ،
 پس ای پروردگرم از تو می‌خواهم که تبدیل کنی آن را به تصدیق وعده‌ات و پایبندی به پیمان‌ت و خوشنودی به تقدیرت
 وَ زُهْدًا فِي الدُّنْيَا، وَ رَعْبَةً فِيمَا عِنْدَكَ، وَ اَثْرَةً وَ طَمَآنِينَةً وَ تَوْبَةً
 و پارسایی در دنیا و اشتیاق به آنچه نزد توست و فضیلت و آرامش
 نَصُوحًا، اسْتَلْكَ ذَلِكَ يَا رَبَّ الْعَالَمِينَ، الهی اَنْتَ مِنْ حِلْمِكَ تُعْصِي
 و توبه خالص، این را از تو می‌خواهم ای پروردگار جهانیان، خدایا به خاطر حلمت نافرمانیت کنند
 وَمِنْ كَرَمِكَ وَ جُودِكَ تُطَاعُ، فَكَأَنَّكَ لَمْ تُغْصَ، وَ اَنَا وَمَنْ لَمْ يَعْصِكَ سُكَّانُ
 و به خاطر بخشش و کرم‌ت اطاعت کنند، پس گویا نافرمانی نشده‌ای و من و کسانی که نافرمانیت نکرده‌اند
 اَرْضِكَ، فَكُنْ عَلَيْنَا بِالْفَضْلِ جَوَادًا، وَ بِالْخَيْرِ عَوَادًا، يَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ،
 در زمین تو ساکنیم پس به کرم‌ت بر ما بخشنده باش و خیر و نیکی را به ما بازگردان، ای مهربان‌ترین مهربانان،
 وَ صَلَّى اللهُ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ صَلَاةً دَائِمَةً لَا تُحْصَى وَلَا تُعَدُّ، وَلَا يَقْدِرُ
 و درود خدا بر محمد و خاندان پاکش باد درودی همیشگی که به شماره و عدد نیاید و
 قَدَرَهَا غَيْرُكَ، يَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ. [۹۲۸]

اندازه آن را غیر تو نداند ای مهربان‌ترین مهربانان.

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۶۹۵

فصل نهم: ماه مبارک رمضان

تقویم این ماه:

دهم ماه: مصادف با وفات حضرت خدیجه کبری علیها السلام یکی از بزرگترین زنان جهان (در سال دهم بعثت) است. [۹۲۹]
 پانزدهم ماه: روز ولادت سبط اکبر رسول خدا صلی الله علیه و آله، حضرت امام حسن مجتبی علیه السلام (در سال سوم هجری)
 است. [۹۳۰] هفدهم ماه: سال روز پیروزی در جنگ بدر در سال دوم هجری است. [۹۳۱] نوزدهم ماه: سالروز ضربت خوردن امیر
 مؤمنان علی علیه السلام به دست ابن ملجم اشقی الآخِرین (در سال چهارم هجری) است. [۹۳۲] بیست و یکم ماه: سالروز شهادت
 مولای متقیان، امیر مؤمنان علی بن ابی طالب علیه السلام (در سال چهارم هجری) است که جهان اسلام را در غم و اندوه عظیمی فرو
 برد. [۹۳۳]

فضیلت ماه مبارک رمضان:

در تمام سال، ماهی به عظمت ماه پربرکت رمضان نیست؛ زیرا ماهی است که خداوند آن را جهت اهدای بالاترین هدیه خود به
 جهان بشریت، یعنی «قرآن مجید» برگزیده است.
 از سوی دیگر، ماهی است که شب قدر در آن واقع شده، شبی که مقدرات یکسال انسانها- بر حسب شایستگی‌ها و لیاقت‌هایشان-
 تعیین می‌گردد و عبادت آن برتر از عبادت هزار ماه است!
 از سوی سوم، بهار عبادت و ماه تعلیم و تربیت، ماه طهارت و پاکی، و ماه تقوا و خودسازی است؛ ماهی که مراحل قرب الهی و سیر

و سلوک الی الله را با گام‌های سریع و استوار می‌توان پیمود.

در اهمیت این ماه همین بس که پیغمبر اکرم صلی الله علیه و آله در آستانه ماه مبارک رمضان طی خطبه‌ای چنین فرمود:

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۶۹۶

«ای مردم! ماه خدا با برکت و رحمت و مغفرت به شما روی آورده؛ ماهی که نزد خدا برترین ماه‌هاست، روزهایش برترین روزها، و شبهایش برترین شبها، و ساعاتش برترین ساعات است.

ماهی است که در آن به میهمانی خدا دعوت شده‌اید، و مورد کرامت و احترام الهی قرار گرفته‌اید؛ نفس‌های شما در آن حکم تسبیح را دارد، خواب شما در آن عبادت، عمل شما مقبول (درگاه الهی) و دعای شما در آن مستجاب است!

با نیت‌های صادق و قلب‌های پاک از خدا بخواهید که شما را موفق به روزه این ماه و تلاوت قرآن در آن کند؛ زیرا شقی و دور از سعادت کسی است که در این ماه (که دریای رحمت الهی موج است) از رحمت و مغفرت او محروم گردد...».

سپس دستورهایی مؤکدی درباره صدقه به نیازمندان، احترام به بزرگترها، محبت به کوچکترها، صله رحم، حفظ زبان و چشم و گوش از گناه، نوازش یتیمان و توبه از گناه، دعا کردن- به ویژه هنگام نمازها- فرمود؛ سپس درباره اهمیت افطاری دادن روزه‌داران سخن گفت، تا آنجا که حتی کسانی که توانایی ندارند، می‌توانند با دانه‌ای خرما یا جرعه‌ای از آب در این کار خیر شرکت جویند!

در پایان خطبه فرمود: «ای مردم! درهای بهشت در این ماه گشوده است، از خداوند بخواهید آن را به روی شما نبندد، و درهای دوزخ بسته است، از پروردگارتان بخواهید آن را به روی شما نگشاید! و شیاطین در این ماه در زنجیرند، از خداوند بخواهید آنها را بر شما مسلط نکند!» امیر مؤمنان علی علیه السلام عرض کرد: یا رسول الله! برترین اعمال در این ماه چیست؟ فرمود: پرهیز از گناهان! [۹۳۴] خوشبخت و سعادت‌مند کسانی هستند که ارزش والای این ماه را بشناسند و از برکات بی‌پایان آن بهره گیرند و مشکلات معنوی و مادی خود را به برکت روزه‌ها و عبادات در این ماه حل کنند.

البته برای بهره‌گیری بیشتر از برکات مادی و معنوی و آثار و ثواب‌های ماه مبارک رمضان، نباید تنها به روزه گرفتن اکتفا کرد، بلکه باید از گناهان اجتناب نمود و با خودسازی و مراقبت و دوری از آلودگی‌ها، جان خویش را در معرض وزش نفحات رحمانی و عنایات ویژه سبحانی قرار داد.

بارالها! همه ما را موفق بدار، و قرین رحمت و عنایت کن.

اعمال ماه مبارک رمضان:

این اعمال که آثار عمیقی در پرورش روح و جان انسان دارد، به دو بخش تقسیم می‌شود:

اول: اعمال مشترک ماه مبارک رمضان، که مخصوص شب و روز معینی نیست، و آن بر چهار قسم است:

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۶۹۷

۱- اعمالی که در هر شب و روز ماه مبارک انجام می‌شود.

۲- اعمالی که مخصوص شب‌های ماه مبارک است.

۳- اعمالی که مخصوص سحرگاهان پرفیض این ماه است.

۴- اعمالی که مخصوص روزهای ماه مبارک است.

دوم: اعمالی که به روزها یا شب‌های معینی اختصاص دارد و پاداش و ثواب بی‌شماری برای آنها ذکر شده است.

اعمال مشترک ماه مبارک رمضان

اعمال مشترک هر شب و روز:

اعمال مشترک هر شب و روز ماه رمضان، بسیار است از جمله:

۱- «سید بن طاووس» از امام صادق و امام کاظم علیهما السلام روایت کرده است که فرمودند: از اول ماه تا آخر ماه مبارک - بعد از هر فریضه - این دعا را می‌خوانی:

اللَّهُمَّ ارْزُقْنِي حَجَّ بَيْتِكَ الْحَرَامِ، فِي عَامِي هَذَا وَفِي كُلِّ عَامٍ، مَا خَدَايَا فِي هَذَا السَّالِ وَالسَّالِهَايَ آيِنْدَه حَجَّ خَانَهَات رَا رُوْزِيْمُ كَرْدَان، مَا دَامِي كَه ابْتَيْتَنِي فِي يُسْرِ مِنْكَ وَعَافِيَه وَسَعَه رِزْقٍ، وَلَا تُخَلِّنِي مِنْ تِلْكَ الْمَوَاقِفِ فِي آسَآيَشِ وَسَلَامَتِي وَوَسْعَتِ رُوْزِي از نَاحِيَه تُو قَرَار دَارَم، وَ مَرَا از جَايْگَآهَآي الكَرِيْمَه، وَالْمَشَاهِدِ الشَّرِيْفَه، وَزِيَارَه قَبْرِ نَبِيِّكَ صَلَّى اللهُ عَلَيْه وَآلِه،

پسندیده و بارگاههای با عظمت و زیارت قبر پیامبر - که درود تو بر او و خاندانش باد - دور مگردان

وَفِي جَمِيْعِ حَوَائِجِ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ فَكُنْ لِي اللَّهُمَّ أَنِّي اسْتَلْتُكَ فِيمَا

و در تمام نیازهای دنیوی و اخروی با من باش خدایا از تو می‌خواهم در امر

تَقْضَى وَتَقْدَرُ مِنَ الْأَمْرِ الْمَحْتُمِ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ، مِنَ الْقَضَاءِ الَّذِي لَا يُرَدُّ

حتمی که در شب قدر حکم رانده و مقرر می‌فرماید و قابل بازگشت

وَلَا يُبَدَّلُ، أَنْ تَكْتُبَنِي مِنْ حُجَّاجِ بَيْتِكَ الْحَرَامِ، الْمَبْرُورِ حُجَّتِهِمْ،

و تغییر نیست، مرا در زمره حجاج خانهات ثبت نمای، حاجیانی که حجشان پذیرفته و

الْمَشْكُورِ سَعْيِهِمْ، الْمَغْفُورِ ذُنُوبِهِمْ، الْمَكْفَرِ عَنْهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ، وَاجْعَلْ

سعیشان مورد تقدیر و گناهانشان آمرزیده و خطاهایشان پوشیده شده است،

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۶۹۸

فِيمَا تَقْضَى وَتَقْدَرُ أَنْ تُطِيلَ عُمُرِي وَتُوسِّعَ عَلَيَّ رِزْقِي وَتُوَدِّدَ عَنِّي

و در آنچه برای من حکم کرده و مقدر فرمودی طول عمر و وسعت روزی و ادای امانت

امانتی و دینی آمین رَبَّ الْعَالَمِينَ.

و قرضم را قرار ده، قبول فرمای پروردگار جهانیان.

و همچنین بعد از هر نماز فریضه‌ای می‌گویی:

يَا عَلِيُّ يَا عَظِيمُ، يَا غَفُورُ يَا رَحِيمُ، أَنْتَ الرَّبُّ الْعَظِيمُ، الَّذِي لَيْسَ كَمِثْلِهِ

ای برتر و با عظمت، ای آمرزنده و مهربان، تویی پروردگار با عظمتی که چیزی همانندت نیست

شَيْءٌ، وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ، وَهَذَا شَهْرٌ عَظُمَتْهُ وَكَرُمَتْهُ، وَشَرَّفَتْهُ

و تویی شنوای بی‌نا، و این ماهی است که عظمت بخشیده و گرامی داشته و بر

وَفَضَّلَتْهُ عَلَيَّ الشُّهُورِ، وَهُوَ الشَّهْرُ الَّذِي فَرَضَتْ صِيَامَهُ عَلَيَّ، وَهُوَ شَهْرٌ

ماههای دیگر شرافت و برتری دادی، و ماهی است که روزه‌اش را بر من واجب فرمودی و این همان ماه

رَمَضَانَ، الَّذِي أَنْزَلْتَ فِيهِ الْقُرْآنَ، هُدًى لِلنَّاسِ وَبَيِّنَاتٍ مِنَ الْهُدَى

رضانی است که قرآن را در آن فرو فرستادی که مایه هدایت انسانها و نشانه هدایت و

وَالْفُرْقَانِ، وَجَعَلَتْ فِيهِ لَيْلَةَ الْقَدْرِ، وَجَعَلْتَهَا خَيْرًا مِنْ الْفِ شَهْرٍ، يَا ذَا
 جدا کننده حق از باطل است و شب قدر را که بهتر از هزار شب است در آن قرار دادی پس ای صاحب هر
 الْمَنُّ وَلَا يُمَنُّ عَلَيْكَ، مَنْ عَلَيَّ بِفِكَائِكَ رَقَبَتِي مِنَ النَّارِ، فِيمَنْ تَمُنُّ عَلَيْهِ،
 منّتی که منّتی بر تو نیست، با رهاییم از آتش در میان آنان که بر آنها منّت نهاده‌ای بر من منّت گذار،
 وَادْخُلْنِي الْجَنَّةَ، بِرَحْمَتِكَ يَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ. [۹۳۵]
 و در بهشت داخل کن به رحمتت ای مهربانترین مهربانان.

۲- «شیخ کفعمی» در «مصباح» و «بلدالامین» از حضرت رسول صلی الله علیه و آله نقل کرده‌اند که آن حضرت فرمود: هر کس این
 دعا را در ماه رمضان بعد از هر نماز واجب بخواند، خدای متعال گناهان او را بیامرزد:
 اللَّهُمَّ ادْخُلْ عَلَيَّ اَهْلِ الْقُبُورِ السُّرُورِ، اللَّهُمَّ اغْنِ كُلَّ فَقِيرٍ، اللَّهُمَّ اشْبِعْ
 خدایا شادمانی را بر خفتگان در گورها داخل کن، خدایا نیازمندان را بی نیاز فرما، خدایا گرسنگان
 کلیات مفاتیح نوین، ص: ۶۹۹

كُلِّ جَائِعٍ، اللَّهُمَّ اكْسُ كُلَّ غُرِيَانٍ، اللَّهُمَّ اقْضِ دَيْنَ كُلِّ مَدِينٍ، اللَّهُمَّ
 را سیر کن خدایا برهنگان را بپوشان، خدایا قرض بدهکاران را ادا کن، خدایا
 فَارِّجْ عَنِّ كُلِّ مَكْرُوبٍ، اللَّهُمَّ رُدِّ كُلَّ غَرِيبٍ، اللَّهُمَّ فُكِّ كُلِّ اسِيرٍ،
 اندوه غمدیدگان را برطرف کن خدایا غریبان را به وطن بازگردان، خدایا اسیران را آزاد کن،
 اللَّهُمَّ اصْلِحْ كُلَّ فَاسِدٍ مِنْ اُمُورِ الْمُسْلِمِينَ، اللَّهُمَّ اشْفِ كُلَّ مَرِيضٍ،
 خدایا مفسد امور مسلمانان را اصلاح فرما خدایا بیماران را شفا ده،
 اللَّهُمَّ سُدِّ فَقْرُنَا بِغِنَاكَ، اللَّهُمَّ غَيِّرْ سَوْءَ حَالِنَا بِحُسْنِ حَالِكَ، اللَّهُمَّ
 خدایا نیاز ما را به بی‌نیازیت برطرف کن، خدایا بدحالی ما را به خشنودیت تغییر ده، خدایا
 اقْضِ عَنَّا الدَّيْنَ، وَاغْنِنَا مِنَ الْفَقْرِ، اِنَّكَ عَلَيَّ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ. [۹۳۶]
 بدهکاری‌های ما را ادا کن و ما را بی‌نیاز گردان، که تو بر هر چیز توانایی.

۳- مرحوم «شیخ کلینی» در «کافی» از ابوبصیر روایت کرده که امام صادق علیه السلام در ماه رمضان این دعا را می‌خواند:
 اللَّهُمَّ اِنِّي بِكَ اَتَوَسَّلُ وَمِنْكَ اَطْلُبُ حَاجَتِي مِنْ طَلَبِ حَاجَةٍ اِلَى
 خدایا به تو متوسل شده و از تو حاجتم را می‌خواهم و هر کس نیازش را از مردم بخواهد
 النَّاسِ فَاِنِّي لَا اَطْلُبُ حَاجَتِي اِلَّا مِنْكَ، وَحَدَاكَ لَا شَرِيكَ لَكَ، وَاسْتَلُّكَ
 ولی من نیازم را فقط از تو می‌خواهم، که یگانه‌ای و شریکی برای تو نیست، و به
 بِفَضْلِكَ وَرِضْوَانِكَ، اِنْ تُصَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَاهْلِ بَيْتِهِ، وَاَنْ تَجْعَلَ لِي فِي
 لطف و کرم و خشنودیت از تو می‌خواهم که بر محمد و خاندان پاکش درود فرستی و برای من در این
 عامی هذا الى بَيْتِكَ الْحَرَامِ سَبِيلاً، حَجَّةً مَبْرُورَةً، مُتَقَبَّلَةً زَاكِيَةً خَالِصَةً
 سال، راهی به سوی خانهات قرار دهی، برای حجی نیکو، پذیرفته شده، پاکیزه و خالص
 لَكَ، تَقَرُّ بِهَا عَيْنِي وَتَوْفَعُ بِهَا دَرَجَتِي وَتَوَزُقُنِي اِنْ اَعْصَّ بَصْرِي وَاَنْ

برای تو، تا دیده‌ام به آن روشن شده و رتبه‌ام (در نزد تو) بالا رود، چشم پوشی از گناه و
 اخْفَظْ فَرْجِي وَأَنْ أَكْفَ بِهَا عَنْ جَمِيعِ مَحَارِمِكَ، حَتَّى لَا يَكُونَ شَيْءٌ
 حفظ عفت و پاکدامنی و دوری از همه گناهان را به من عطا فرما، تا چیزی در نزد من مهمتر نباشد

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۷۰۰

أَثَرٌ عِنْدِي مِنْ طَاعَتِكَ وَخَشْيَتِكَ، وَالْعَمَلِ بِمَا أَحْبَبْتَ، وَالتَّرَكِ لِمَا
 از بندگی و ترس از (مخالفت) تو و انجام آنچه محبوب تو و ترک آنچه
 كَرِهْتَ وَنَهَيْتَ عَنْهُ، وَاجْعَلْ ذَلِكَ فِي يُسْرٍ وَيَسَارٍ وَعَافِيَةٍ، وَأَوْزِغْنِي
 ناپسندت و از آن نهی کرده‌ای و همه آنچه را که خواستم، در آسایش و توانگری و تندرستی قرار ده، و
 شُكْرَ مَا أَنْعَمْتَ بِهِ عَلَيَّ، وَاسْأَلُكَ أَنْ تَجْعَلَ وَفَاتِي قَتْلًا فِي سَبِيلِكَ تَحْتَ
 شکر نعمتهایی که به من داده‌ای روزیم کن و از تو می‌خواهم که مردم را شهادت در راه خودت و زیر
 رَأْيِهِ نَبِيِّكَ مَعَ أَوْلِيَائِكَ، وَاسْأَلُكَ أَنْ تَقْتُلَ بِي أَعْدَائِكَ وَأَعْدَاءَ رَسُولِكَ،
 پرچم پیامبرت، به همراه دوستانت قرار دهی و از تو می‌خواهم که به وسیله من دشمنان خودت و دشمنان رسالت را نابود کنی
 وَاسْأَلُكَ أَنْ تُكْرِمَنِي بِهَوَانٍ مَنْ شِئْتَ مِنْ خَلْقِكَ، وَلَا تُهِنِّي بِكَرَامَةٍ أَحَدٍ
 و از تو می‌خواهم که به واسطه خواری هر یک از مخلوقات که خواهی مرا گرامی داری، و مرا با گرامیداشت دوستانت خوار
 مگردان،

مِنْ أَوْلِيَائِكَ، اللَّهُمَّ اجْعَلْ لِي مَعَ الرَّسُولِ سَبِيلًا، حَسْبِيَ اللَّهُ مَا شَاءَ اللَّهُ. [۹۳۷]

خدایا برای من در همراهی رسالت راهی قرار ده که خدا برای من کافی است و هر آنچه خواهد می‌شود.

«سید بن طاووس» در «اقبال» از ابوبصیر روایت کرده است که امام صادق علیه السلام فرمود: در شب‌های ماه رمضان بعد از نماز
 مغرب، با این دعا، برای توفیق زیارت خانه خدا دعا کن. [۹۳۸] و «کفعمی» در «بلدالامین» گفته است که: مستحب است این دعا را
 در شب اول ماه رمضان و هر روز از این ماه بخواند. [۹۳۹] ۴- بهترین اعمال در شبها و روزهای ماه مبارک رمضان تلاوت قرآن
 است؛ زیرا قرآن در ماه مبارک رمضان نازل شده است و در حدیث آمده است که: هر چیزی را بهاری است و بهار قرآن ماه
 رمضان است و در ماههای دیگر، هر ماهی یک بار ختم قرآن سنت است و اقل آن هر شش روز است؛ ولی در ماه رمضان، هر سه
 روز یک ختم قرآن سنت است و اگر بتواند روزی یک قرآن ختم کند، خوب است. [۹۴۰] شکی نیست کسانی که با مفاهیم و
 محتوای قرآن آشنایی ندارند سزاوار است در محتوای آیات دقت بیشتری کنند و در مکتب قرآن درس فرا گیرند، هر چند مقدار
 کمتری بخوانند همان گونه که تشکیل جلسات تفسیر برای فهم هدایت‌های قرآن در این باره بسیار مناسب است.

«علّامه مجلسی» می‌فرماید: اگر ثواب هر ختم قرآنی به روح مقدس پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و حضرت فاطمه

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۷۰۱

زها علیها السلام و یا یکی از ائمه هدی علیهم السلام (و یا به محضر حضرت ولی عصر علیه السلام) هدیه شود ثوابش بیشتر
 می‌شود. [۹۴۱] و از روایتی برمی‌آید که پاداش چنین کسی آن است که در روز قیامت در سایه آن بزرگواران باشد. [۹۴۲] ۵- باید
 دعا و ذکر صلوات و استغفار از گناهان در این ماه بسیار نمود. و کلمه طیبه

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ

را فراوان گفت. [۹۴۳] در روایتی می‌خوانیم: وقتی ماه مبارک رمضان داخل می‌شد امام زین‌العابدین علیه السلام جز به دعا و تسبیح

و استغفار و تکبیر، سخن نمی‌گفت. [۹۴۴] همچنین باید به عبادت و نافله‌های شب و روز در این ماه اهمّیت فراوان داد، [۹۴۵] مخصوصاً کسانی که در غیر این ماه موقّق به انجام نافله‌ها (مخصوصاً نافله شب) نیستند.

اعمال مشترک شب‌های ماه مبارک رمضان:

اعمالی که در شب‌های ماه رمضان بجا آورده می‌شود چند امر است:

۱- افطار کردن به هنگام دخول وقت مغرب شرعی. و مستحبّ است که بعد از نماز مغرب افطار کند، مگر آن که ضعف و ناتوانی بر او غلبه کرده باشد که توجه و حضور قلب از او سلب شود، و یا آن که جمعی منتظر او باشند. [۹۴۶] ۲- افطار با غذاها و نوشیدنی‌های پاک و طاهر از حرام و مشتبّه به حرام باشد. [۹۴۷] بهتر آن است که به خرمای حلال افطار کند که پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله فرمود: هر کس با خرمای حلال افطار کند، ثواب نمازش افزون گردد. [۹۴۸] همچنین امام علی علیه السلام فرمود: مستحب است با شیر افطار کند. [۹۴۹] افطار کردن به آب و نبات و حلوا و به آب نیم گرم، به هر کدام که باشد، نیز خوب است که رسول خدا صلی الله علیه و آله با اینها افطار می‌کردند. [۹۵۰] ۳- به هنگام افطار دعاهای کوتاهی که از معصومین علیهم السلام وارد شده است را بخواند مانند:

الف) اللَّهُمَّ لَكَ صُومْتُ، وَعَلَى رِزْقِكَ أَفْطَرْتُ، وَعَلَيْكَ تَوَكَّلْتُ. [۹۵۱]

*** خدایا برای تو روزه گرفته و با روزیت افطار کرده و بر تو توکل می‌کنم.

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۷۰۲

ب) امیرمؤمنان علیه السلام به هنگام افطار کردن، این دعا را می‌خواند:

بِسْمِ اللَّهِ، اللَّهُمَّ لَكَ صُومْنَا، وَعَلَى رِزْقِكَ أَفْطَرْنَا، فَتَقَبَّلْ مِنَّا، إِنَّكَ أَنْتَ

به نام خدا، خدایا برای تو روزه گرفتیم و با روزی تو افطار کردیم پس از ما بپذیر که تو

السَّمِيعُ الْعَلِيمُ. [۹۵۲]

شنوا و دانایی.

۴- خواندن سوره «اَنَا أَنْزَلْنَاهُ» به هنگام افطار، پاداش بسیاری دارد. [۹۵۳] ۵- در لقمه اول به هنگام افطار، بگوید:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ، يَا وَاسِعَ الْمَغْفِرَةِ، اغْفِرْ لِي

که امام حسن مجتبی علیه السلام فرمود: کسی که آن را بگوید، خداوند او را بیامرزد. [۹۵۴] ۶- دعا کردن به هنگام افطار نیز بسیار خوب است. در روایتی آمده است که رسول خدا صلی الله علیه و آله می‌فرمود:

برای روزه‌دار به هنگام افطارش، یک دعای اجابت شده، می‌باشد. [۹۵۵] ۷- به هنگام افطار، صدقه دهد و روزه‌داران را افطار دهد هر چند در صورت عدم توانایی، به تعدادی خرما یا جرعه‌ای از آب باشد، و افطار دادن از مستحبات بسیار مؤکد است که سزاوار است مؤمنان آن را فراموش نکنند، و در بعضی از کشورهای اسلامی هنگام افطار در تمام مساجد سفره‌های ساده طولانی گسترده می‌شود.

از رسول گرامی اسلام صلی الله علیه و آله نقل شده است که هر کس در ماه رمضان، مؤمن روزه‌داری را افطار دهد، پاداش آزاد کردن بنده مؤمنی را دارد و سبب آمرزش گناهان او می‌شود.

وقتی که اصحاب پرسیدند، توان چنین کاری نداریم، فرمود: آن کس که توان ندارد، مقداری شیر یا قدری آب و یا تعدادی خرما هم بدهد، خداوند به او چنین پاداشی را عطا می‌کند. [۹۵۶] در روایت دیگری که «مرحوم کلینی» و «شیخ صدوق» و «شیخ طوسی» از امام صادق علیه السلام نقل کرده‌اند آمده است: هر کس روزه‌داری را افطار دهد، همانند پاداش آن روزه دار ثواب می‌برد.

(بی آن که از ثواب او کاسته شود). [۹۵۷] ۸- هر شب بعد از مغرب، دعای حج را بخواند که در اعمال مشترک هر شب و روز (صفحه ۶۹۷) ذکر شد.

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۷۰۳

۹- «سید بن طاووس» در «اقبال» روایت کرده است: هر کس در هر شب از ماه رمضان این دعا را بخواند گناهان بسیاری از او آمرزیده می‌شود:

اللَّهُمَّ رَبَّ شَهْرِ رَمَضَانَ، الَّذِي أَنْزَلْتَ فِيهِ الْقُرْآنَ، وَأَفْتَرَضْتَ عَلَيَّ
 اِي خدایا، ای پروردگار ماه رمضان که قرآن را در آن نازل نمودی و روزه را در آن
 عِبَادِكَ فِيهِ الصِّيَامَ، صَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ، وَأَرْزُقْنِي حَجَّ بَيْتِكَ
 بر بندگانت واجب کردی بر محمد و خاندان پاکش درود فرست و
 الْحَرَامِ، فِي عَامِي هَذَا وَفِي كُلِّ عَامٍ، وَأَغْفِرْ لِي تِلْكَ الذُّنُوبَ الْعِظَامَ، فَإِنَّهُ
 در این سال و همه سال حج خانهات را روزیم گردان و گناهان بزرگم را بیامرز، چرا که آنها
 لَا يَغْفِرُهَا غَيْرُكَ يَا رَحْمَنُ يَا عَلَّامٌ. [۹۵۸]
 را نمی‌آمرزد جز تو ای بخشنده بسیار دانا.

۱۰- در هر شب از ماه رمضان دعای افتتاح را بخواند.

دعای افتتاح [۹۵۹]:

به سند معتبر از حضرت صاحب‌الأمر - امام زمان (ارواحنا فداه) - نقل شده است که به شیعیان نوشتند:
 در هر شب از ماه مبارک رمضان این دعا را بخوانید که دعای این ماه را فرشتگان می‌شنوند و برای صاحبش استغفار می‌کنند.
 متن دعا مطابق نقل «زاد المعاد» [۹۶۰] چنین است:

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْتَخِرُ النَّبَاءَ بِحَمْدِكَ، وَأَنْتَ مُسَدِّدٌ لِلصَّوَابِ بِمَنْكَ، وَإِيقَنْتُ
 خدایا مدح و ثنا را با ستایش آغاز می‌کنم که تو با احسان خود بندگانت را به راه راست هدایت می‌کنی و یقین دارم
 أَنَّكَ أَنْتَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ فِي مَوْضِعِ الْعَفْوِ وَالرَّحْمَةِ، وَأَشَدُّ الْمُعَاقِبِينَ
 که در مقام گذشت و مهربانی، مهربانترین مهربانانی، ولی در مقام عذاب و انتقام
 کلیات مفاتیح نوین، ص: ۷۰۴

فِي مَوْضِعِ النَّكَالِ وَالنَّقْمَةِ، وَأَعْظَمِ الْمُتَجَبِّرِينَ فِي مَوْضِعِ الْكِبْرِيَاءِ
 سخت‌گیرترین عذاب‌کنندگانی، و در مقام اقتدار و عظمت، تواناترینی،
 وَالْعَظْمَةِ، اللَّهُمَّ اذْنَتْ لِي فِي دُعَائِكَ وَمَسْئَلَتِكَ، فَاسْمَعْ يَا سَمِيعُ
 خدایا در خواندن و درخواست از خودت به من اجازه داده‌ای، پس ای شنوا ستایشم را بشنو
 مَدْحَتِي وَاجِبْ يَا رَحِيمٌ دَعْوَتِي وَأَقِلْ يَا غَفُورٌ عَثْرَتِي فَكَمْ يَا أَلَهِي
 و ای مهربان دعایم را اجابت کن و ای آمرزنده از لغزشم در گذر، پس ای معبود من
 مِنْ كُرْبِيَّةٍ قَدْ فَرَّجْتَهَا، وَهُمُومٍ قَدْ كَشَفْتَهَا، وَعَثْرَةٍ قَدْ أَقْلَتَهَا، وَرَحْمَةٍ قَدْ
 چه بسیار غمها که گشوددی و اندوهها که بر طرف کردی و لغزشها که در گذشتی و بخشش‌ها که

نَشَرْتَهَا، وَحَلَقَهُ بِلَاءٍ قَدْ فَكَّكْتُهَا، الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَمْ يَتَّخِذْ صَاحِبَهُ وَلَا

گستراندی، و گرفتاریها که گشودی، حمد و ستایش مخصوص خداوندی است که همدم و

وَلَدًا، وَلَمْ يَكُنْ لَهُ شَرِيكٌ فِي الْمُلْكِ، وَلَمْ يَكُنْ لَهُ وَلِيٌّ مِنَ الذُّلِّ، وَكَبَّرَهُ

فرزندى ندارد و شریکی در حکومتش نیست و سرپرستی ندارد و او را بسیار بزرگ بشمار.

تَكْبِيرًا، الْحَمْدُ لِلَّهِ بِجَمِيعِ مَحَامِدِهِ كُلِّهَا، عَلَى جَمِيعِ نِعَمِهِ كُلِّهَا، الْحَمْدُ لِلَّهِ

حمد و سپاس مخصوص خداوند است به تمامی ستایشها بر تمامی نعمتهایش، حمد و سپاس مخصوص خداوندی است

الَّذِي لَا مُضَادَّ لَهُ فِي مُلْكِهِ، وَلَا مُنَازِعَ لَهُ فِي أَمْرِهِ، الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَا

که مخالفی در فرمانرواییش و ستیزه‌جویی در کارش نیست، حمد و سپاس مخصوص خداوندی است که

شَرِيكٌ لَهُ فِي خَلْقِهِ، وَلَا شَبِيهَ لَهُ فِي عَظَمَتِهِ، الْحَمْدُ لِلَّهِ الْفَاشِي فِي

شریکی در آفرینش و نظیری در عظمت و بزرگیش نیست. حمد و سپاس مخصوص خداوندی است که فرمان و سپاسش

الْخَلْقِ امْرُؤٌ وَحَمْدُهُ، الظَّاهِرِ بِالْكَرَمِ مَجْدُهُ، الْبَاسِطِ بِالْجُودِ يَدُهُ، الَّذِي لَا

در میان مخلوقات آشکار است و به واسطه سخاوتش بزرگواریش آشکار است و دستانش به بخشش گشوده است، خداوندی که

تَنْقُصُ خَزَائِنُهُ، وَلَا تَزِيدُهُ كَثْرَةُ الْعَطَاءِ إِلَّا جُودًا وَكَرَمًا، أَنَّهُ هُوَ الْعَزِيزُ

گنجینه (رحمتش) کم نشود، و فراوانی بخششش جز بر گشاده دستی و سخاوتش نیافزاید و اوست گرامی

الْوَهَّابُ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ قَلِيلًا مِنْ كَثِيرٍ مَعَ حَاجَةٍ بِي إِلَيْهِ عَظِيمَةٍ،

و بخشنده، خدایا از تو می‌خواهم مقدار کمی از (کرم) بسیاری را با این که نیاز من به آن بزرگ

وَعِنَاكَ عَنْهُ قَدِيمٌ، وَهُوَ عِنْدِي كَثِيرٌ، وَهُوَ عَلَيْكَ سَهْلٌ يَسِيرٌ، اللَّهُمَّ إِنَّ

و بی‌نیازی تو از آن ازلی است، در حالی که آن مقدار نزد من بسیار ولی بر تو کم و آسان است، خدایا

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۷۰۵

عَفْوِكَ عَنْ ذَنْبِي وَتَجَاوُزِكَ عَنْ خَطِيئَتِي وَصَفْحِكَ عَنْ ظُلْمِي

بخشش تو از گناهم و گذشتت از خطایم و چشم پوشیت از ظلم

وَسَتْرِكَ عَلَيَّ قَبِيحِ عَمَلِي وَحِلْمِكَ عَنْ كَثِيرِ جُرْمِي عِنْدَ مَا كَانَ مِنْ

و پرده پوشیت بر زشت کاریم و حلمت از اشتباههای فراوان

خَطَايَ وَعَمْدِي أَطْمَعَنِي فِي أَنْ أَسْأَلَكَ مَا لَا اسْتَوْجِبُهُ مِنْكَ الَّذِي

عمدی و سهویم، مرا به طمع انداخت که از تو چیزی را که شایسته آن نیستم درخواست کنم، آنچه را که از رحمت

رَزَقْتَنِي مِنْ رَحْمَتِكَ، وَارَيْتَنِي مِنْ قُدْرَتِكَ، وَعَرَفْتَنِي مِنْ اجَابَتِكَ،

روزیم کردی و از قدرتت نشانم دادی و از پاسخ دادنت به من شناساندی.

فَصِرْتُ ادْعُوكَ آمِنًا، وَأَسْأَلُكَ مُسْتَأْنَسًا لَا خَائِفًا وَلَا وَجَلًا، مُدَلًّا عَلَيْكَ

پس با آسودگی خاطر تو را می‌خوانم و از تو می‌خواهم در حال انس با تو، بدون ترس و وحشت، در حالی که با

فِيمَا قَصَدْتُ فِيهِ إِلَيْكَ، فَإِنْ أَبْطَأَ عَنِّي عَثَبْتُ بِجَهْلِي عَلَيْكَ، وَلَعَلَّ الَّذِي

گستاخی مقصودم را به درگاہت آورده‌ام، پس اگر در برآوردن حاجتم تأخیر کنی به واسطه نادانیم بر تو اعتراض کنم و حال

آن که شاید

أَبْطَأَ عَنِّي هُوَ خَيْرٌ لِي لِعِلْمِكَ بِعَاقِبَةِ الْأُمُورِ، فَلَمْ أَرِ مَوْلًا كَرِيمًا أَصْبَرَ

تأخیر آن برای من بهتر باشد، چرا که به سرانجام کارها دانایی، پس ندیده‌ام مولا و سرور بخشنده‌ای، صبر کننده‌تر
 عَلِيَّ عَبْدٍ لَيْمٍ مِنْكَ عَلَيَّ يَا رَبِّ، اِنَّكَ تَدْعُونِي فَاَوْلَىٰ عَنكَ، وَتَحَبِّبُ

از تو بر بنده پستی مثل من، ای پروردگار من، تو مرا می‌خوانی ولی من از تو روی می‌گردانم و با
 اَلِيَّ فَاَتَبَعُضُ الْيَنَكُ، وَتَوَدَّدُ اَلِيَّ فَلَا اَقْبَلُ مِنْكَ، كَاَنَّ لِي التَّطَوُّلَ عَلَيْكَ،

من دوستی می‌کنی ولی من با تو دشمنی می‌کنم، و در حق من دلسوزی می‌کنی ولی من از تو نمی‌پذیرم، گویا که من بر تو منت
 دارم،

فَلَمْ يَمْنَعَكَ ذَلِكَ مِنَ الرَّحْمَةِ لِي وَالْاِحْسَانِ اَلِيَّ، وَالتَّفَضُّلِ عَلَيَّ بِجُودِكَ

ولی این کار من، تو را از بخشش و نیکی به من و بزرگواری به واسطه جود
 وَكَرَمِكَ، فَارْحَمْ عَبْدَكَ الْجَاهِلَ، وَجُدْ عَلَيْهِ بِفَضْلِ اِحْسَانِكَ، اِنَّكَ جَوَادٌ

و کرم‌ت در حق من باز نداشت، پس بر بنده نادانت رحم کن و با فزونی احسانت بر او ببخش که تو سخاوتمند
 كَرِيْمٌ، الْحَمْدُ لِلَّهِ مَا لِكِ الْمَلِكِ، مُجْرِي الْفَلَكَ، مُسْخِرِ الرِّيَّاحِ، فَالِقِ

و بخشنده‌ای، حمد و سپاس خداوندی را که فرمانروای هستی و حرکت دهنده کشتیها و تسخیر کننده باده‌ها و شکافنده
 الْاَصْبَاحِ، دِيَّانِ الدِّينِ، رَبِّ الْعَالَمِينَ، الْحَمْدُ لِلَّهِ عَلَيَّ حِلْمِهِ بَعْدَ عِلْمِهِ،

صبح و داور روز جزا و پروردگار جهانیان است، حمد و سپاس خدای را بر حلم بعد از آگاهیش
 کلیات مفاتیح نوین، ص: ۷۰۶

وَالْحَمْدُ لِلَّهِ عَلَيَّ عَفْوِهِ بَعْدَ قُدْرَتِهِ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ عَلَيَّ طَوْلِ اَنَاثِهِ فِي غَضَبِهِ،

و حمد و سپاس خدای را بر عفو با وجود توانایش و حمد و سپاس خدای را بر صبر و تحمل در حال خشمش،
 وَهُوَ الْفَادِرُ عَلَيَّ مَا يُرِيدُ، الْحَمْدُ لِلَّهِ خَالِقِ الْخَلْقِ، بَاسِطِ الرِّزْقِ، فَالِقِ

در حالی که بر آنچه خواهد تواناست، حمد و سپاس خدای را که آفریننده مخلوقات، گستراننده روزی، شکافنده
 الْاَصْبَاحِ، ذِي الْجَلَالِ وَالْاِكْرَامِ، وَالْفَضْلِ وَالْاِنْعَامِ، الَّذِي بَعْدَ فَلَا يُرَى

صبح، صاحب جلال و احترام و لطف و کرم است، کسی که چنان دور است که دیده نمی‌شود
 وَقَرَّبَ فَشَهَدَ النَّجْوَى تَبَارَكَ وَتَعَالَى الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَيْسَ لَهُ مُنَازِعٌ

و چنان نزدیک است که از گفتگوهای پنهانی آگاه است و بلند مرتبه و برتر است، حمد و سپاس خداوندی را که ستیزه جویی
 يُعَادِلُهُ، وَلَا شَيْبَةَ يُشَاكِلُهُ، وَلَا ظَهِيرٌ يُعَاضِدُهُ، فَهَرَّ بِعِزَّتِهِ الْأَعَزَّاءَ،

در برابر او و مشابهی هم شکل او و پشتوانه‌ای تقویت کننده او، وجود ندارد، با عزت و قدرتش قدرتمند را مغلوب ساخته
 وَتَوَاضَعَ لِعَظَمَتِهِ الْعُظْمَاءَ، فَبَلَغَ بِقُدْرَتِهِ مَا يَشَاءُ، الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي

و بزرگان در برابر عظمتش سر تعظیم فرود آورده‌اند، و با قدرتش به آنچه خواسته رسیده است، حمد و سپاس خداوندی را
 يُجِيبُنِي حِينَ اِنَادِيهِ، وَيَسْتُرُّ عَلَيَّ كُلَّ عَوْرَةٍ وَاَنَا اَعْصِيهِ، وَيَعْظُمُ النَّعْمَةَ

که هر گاه بخوانمش پاسخم گوید، و هر کار زشتی را بر من پوشانده با اینکه من نافرمانیش می‌کنم و نعمتها را
 عَلَيَّ فَلَا اجازيه، فَكَمْ مِنْ مَوْهَبَةٍ هَنِئَتْ قَدْ اَعْطَانِي وَعَظِيمَةٍ مَخُوفَةٍ قَدْ

بر من تمام کرده با این که من ناسپاسیش می‌کنم، و چه نعمتهای سودمندی که به من عطا فرمودی و حوادث بزرگ ترسناکی که از
 من

كَفَانِي وَبَهَجَةٍ مُونِقَةٍ قَدْ ارَانِي فَاتْنِي عَلَيْهِ حَامِدًا، وَاذْكَرُهُ مُسَبِّحًا،

بازداشتی و شادمانی مطبوعی که نشانم دادی، پس ستایش کنان ثنائش گویم و تسبیح گویان یادش کنم،

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَا يَهْتَكُ حِجَابَهُ، وَلَا يُغْلِقُ بَابَهُ، وَلَا يُرَدُّ سَأْلَهُ، وَلَا

حمد و سپاس خدایی را که حجابش دریده نشود و باب رحمتش مسدود نگردد و درخواست کننده‌اش را باز نگرداند

يُحَيِّبُ أَمَلَهُ، الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي يُؤْمِنُ الْخَائِفِينَ، وَيُنَجِّي الصَّالِحِينَ، وَيَرْفَعُ

و آرزومندش را مأیوس نکند، حمد و سپاس خدایی را که خائفان را ایمنی بخشد و شایستگان را نجات دهد و

الْمُسْتَضْعَفِينَ، وَيَضَعُ الْمُسْتَكْبِرِينَ، وَيُهْلِكُ مُلُوكًا، وَيَسْتَخْلِفُ آخِرِينَ،

مستضعفان را ترقی داده و گردنکشان را خوار کند و پادشاهان را هلاک کرده و دیگران را جانشین آنان کند،

وَالْحَمْدُ لِلَّهِ قَاصِمِ الْجَبَّارِينَ، مُبِيرِ الظَّالِمِينَ، مُدْرِكِ الْهَارِبِينَ، نَكَالِ

حمد و سپاس خدایی را که در هم شکننده زورگویان، هلاک کننده ستمگران، دریابنده فراریان، عذاب کننده

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۷۰۷

الظَّالِمِينَ، صَرِيحِ الْمُسْتَضْرِحِينَ، مَوْضِعِ حَاجَاتِ الطَّالِبِينَ، مُعْتَمِدِ

ستمگران، فریادرس یاری خواهان، محل نیازهای نیازمندان و تکیه‌گاه

الْمُؤْمِنِينَ، الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي مِنْ خَشْيَتِهِ تَرَعَدُ السَّمَاوَاتُ وَسُكَّانُهَا، وَتَرْجُفُ

مؤمنان است، حمد و سپاس خدایی را که از هیبت او آسمان و زمین

الْأَرْضُ وَعُمَّارُهَا، وَتَمُوجُ الْبِحَارِ وَمَنْ يَسْبُحُ فِي عَمْرَاتِهَا، الْحَمْدُ لِلَّهِ

و ساکنانشان می‌لرزند، و دریاها و آنچه در آن شناور است به حرکت درآید، حمد و سپاس خدایی را که

الَّذِي هَدَانَا لِهَذَا، وَمَا كُنَّا لِنَهْتَدِيَ لَوْلَا أَنْ هَدَانَا اللَّهُ، الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي

ما را به این امور هدایت نمود، که اگر ما را هدایت نمی‌فرمود هدایت نمی‌یافتیم، حمد و سپاس خدایی را که

يَخْلُقُ وَلَمْ يَخْلُقْ، وَيَرْزُقْ وَلَا يُرْزَقْ، وَيُطْعِمُ وَلَا يُطْعَمُ، وَيَمِيتُ

می‌آفریند و آفریده نشده و روزی می‌دهد و روزی داده نشده و اطعام می‌کند و اطعام نشده و زندگان را

الْأَحْيَاءَ وَيُحْيِي الْمَوْتَى وَهُوَ حَيٌّ لَا يَمُوتُ، بِيَدِهِ الْخَيْرُ، وَهُوَ عَلَى كُلِّ

می‌میراند و مردگان را زنده می‌کند و اوست زنده‌ای که هرگز نمیرد، خیر و نیکی به دست اوست و بر هر

شَيْءٍ قَدِيرٌ، اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ عَبْدِكَ وَرَسُولِكَ، وَامِينِكَ وَصَفِيِّكَ،

چیز تواناست، خدایا بر محمد بنده و فرستاده و امانتدار و برگزیده

وَحَبِيبِكَ وَخَيْرَتِكَ مِنْ خَلْقِكَ، وَحَافِظِ سِرِّكَ، وَمُبْلِغِ رِسَالَتِكَ، أَفْضَلَ

و حبیب و انتخاب شده از میان مخلوقات و نگهدارنده راز و رساننده پیام‌هاست درود فرست، برترین،

وَإِحْسَنَ وَاجْمَلَ، وَاكْمَلَ وَأَزْكَى وَأَنَمَى وَاطْيَبَ وَاطْهَرَ وَأَسْنَى وَاكْثَرَ

نیکوترین، زیباترین، کامل‌ترین، پاکیزه‌ترین، فزاینده‌ترین، دلپذیرترین، پاکترین، درخشان‌ترین و بیشترین

مَا صَلَّيْتَ وَبَارَكْتَ وَتَرَحَّمْتَ، وَتَحَنَّنْتَ وَسَلَّمْتَ عَلَى أَحَدٍ مِنْ عِبَادِكَ

درود و برکت و رحمت و دلسوزی و سلامی که فرستادی بر هر یک از بندگان

وَإِنِّيَأْتِكَ وَرُسُلِكَ وَصَفْوَتِكَ، وَاهْلِ الْكِرَامَةِ عَلَيْكَ مِنْ خَلْقِكَ، اللَّهُمَّ

و پیامبران و فرستادگان و برگزیدگان و بزرگمنشان از میان مخلوقات، خدایا

وَصَلِّ عَلَى عَلِيِّ اميرِ الْمُؤْمِنِينَ، وَوَصِيِّ رَسُولِ رَبِّ الْعَالَمِينَ، عَبْدِكَ

درود فرست بر حضرت علی امیرالمؤمنین و جانشین فرستاده پروردگار جهانیان، بنده
 وَوَلِيِّكَ وَآخِي رَسُولِكَ، وَحُجَّتِكَ عَلَى خَلْقِكَ، وَآيَتِكَ الْكُبْرَى وَالنَّبِيَّ
 و محبوبت و برادر فرستاده‌ات و دلیل و برهانت بر بندگان و نشانه و خبر
 کلیات مفاتیح نوین، ص: ۷۰۸

الْعَظِيمِ، وَصَلِّ عَلَى الصَّديقِ الطَّاهِرِ، فَاطِمَةَ سَيِّدَةَ نِسَاءِ الْعَالَمِينَ،

بسیار بزرگ، و درود فرست بر راستگوی پاکیزه حضرت فاطمه، سرور بانوان جهان

وَصَلِّ عَلَى سِبْطِي الرَّحْمَةِ وَامَامِي الْهُدَى الْحَسَنِ وَالْحُسَيْنِ، سَيِّدِي

و درود فرست بر دو فرزندزاده پیامبر رحمت و دو پیشوای هدایت، امام حسن و امام حسین آقا و سرور

شَبَابِ أَهْلِ الْجَنَّةِ، وَصَلِّ عَلَى ائِمَّةِ الْمُسْلِمِينَ، عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ،

جوانان اهل بهشت، و درود فرست بر پیشوایان مسلمانان، علی بن حسین

و مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ، وَجَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ، وَمُوسَى بْنِ جَعْفَرٍ، وَعَلِيِّ بْنِ

و محمد بن علی و جعفر بن محمد و موسی بن جعفر و علی بن

مُوسَى وَمُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ، وَعَلِيِّ بْنِ مُحَمَّدٍ، وَالْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ، وَالْخَلْفِ

موسی و محمد بن علی و علی بن محمد و حسن بن علی و جانشین

الْهُدَايِ الْمُهْدِيَّ، حُجَجِكَ عَلَى عِبَادِكَ، وَآمَنَاتِكَ فِي بِلَادِكَ، صَلَاةً كَثِيرَةً

راهنمای راه یافته (حضرت مهدی (عج))، حجّت‌ها و دلایلت بر بندگان و امانتدارانت در زمین، درود فراوان

دَائِمَةً، اللَّهُمَّ وَصَلِّ عَلَى وَلِيِّ أَمْرِكَ الْقَائِمِ الْمُؤَمَّلِ، وَالْعَدْلِ الْمُتَنْظَرِ،

و همیشگی، خدایا درود فرست بر عهده دار فرمانت و قیام کننده آرزو شده و عدالت گستر مورد انتظار

وَحَقِّهِ بِمَلَائِكَتِكَ الْمُقَرَّبِينَ، وَإِيْدُهُ بِرُوحِ الْقُدْسِ يَا رَبَّ الْعَالَمِينَ، اللَّهُمَّ

و او را با فرشتگان مقربت در برگیر، و با روح القدس یاریش کن، ای پروردگار جهانیان، خدایا

اجْعَلْهُ الدَّاعِيَ إِلَى كِتَابِكَ، وَالْقَائِمِ بِدِينِكَ، اسْتَخْلِفْهُ فِي الْأَرْضِ كَمَا

او را دعوت کننده به کتابت و قیام کننده به امر دینت قرار ده، او را در زمین جانشین خود قرار ده همان گونه که

اسْتَخْلَفْتَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِ، مَكَانَ لَهُ دِينَهُ الَّذِي ارْتَضَيْتَهُ لَهُ، ابْدِلْهُ مِنْ بَعْدِ

پیشینیان او را جانشین خود قرار دادی، دینی که برای او پسندیده‌ای پابرجا ساز، و بیم و ترس او را به آسودگی خاطر

خَوْفِهِ آمِنًا، يَعْبُدُكَ لَا يُشْرِكُ بِكَ شَيْئًا، اللَّهُمَّ اعِزَّهُ وَاعِزِّزْ بِهِ، وَأَنْصُرْهُ

و ایمنی تبدیل کن، چرا که تو را عبادت کرده و شریکی برای تو نگیرد، خدایا او را عزت ده و دیگران را به او عزت بخش، و

یاریش کن

وَأَنْصُرْ بِهِ، وَأَنْصُرْهُ نَصْرًا عَزِيزًا، وَافْتَحْ لَهُ فَتْحًا سَيِّرًا، وَاجْعَلْ لَهُ مِنْ

و دیگران را به وسیله او یاری ده و او را کاملاً یاری کن و پیروزی آسان نصیبش فرما، و از جانب خود حکومتی

لَدُنْكَ سُلْطَانًا نَصِيرًا، اللَّهُمَّ اظْهَرْ بِهِ دِينَكَ وَسُنَّةَ نَبِيِّكَ، حَتَّى لَا

پیروزمند برایش مقرر فرما، خدایا دین و سنت پیامبرت را به وسیله او آشکار کن، تا چیزی از

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۷۰۹

يَسْتَحْفِي بِسَيِّئِ مِنَ الْحَقِّ مَخَافَةَ أَحَدٍ مِنَ الْخَلْقِ، اللَّهُمَّ أَنَا نَوْعَبُ

حق به واسطه ترس از مخلوقات مخفی نماند، خدایا ما آرزومند
 اَلَيْكَ فِي دَوْلَةِ كَرِيمَةٍ، تُعَزِّبُ بِهَا الْإِسْلَامَ وَاهْلَهُ، وَتُدِلُّ بِهَا النِّفَاقَ وَاهْلَهُ،
 دولتی کریمانه هستیم که به واسطه آن اسلام و اهل آن را عزت بخشیده و نفاق و اهل آن را خوار گردانی
 وَتَجْعَلُنَا فِيهَا مِنَ الدُّعَاءِ إِلَى طَاعَتِكَ، وَالْقَادَةِ إِلَى سَبِيلِكَ، وَتَرْزُقُنَا بِهَا
 و ما را در آن حکومت از دعوت کنندگان به بندگی ات و پیشروان راحت قرار ده و به واسطه آن بزرگی در
 كَرَامَةِ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ، اللَّهُمَّ مَا عَرَفْتَنَا مِنَ الْحَقِّ فَحَمِّلْنَا، وَمَا قَصَرْنَا
 دنیا و آخرت را روزیمان گردان، خدایا آنچه از حق به ما شناساندی پس ما را بدان وادار و آنچه کوتاهی کردیم،
 عَنْهُ فَبَلِّغْنَا، اللَّهُمَّ الْمُمْ بِه شَعْنًا، وَاشْعَبْ بِه صَدَعْنَا، وَارْتُقْ بِه فَتْنًا،
 ما را به آن برسان، خدایا به واسطه او پراکندگی ما را اصلاح کن، و اختلاف میان ما را کم کن، و تفرقه میان ما را پیوند ده،
 وَكَثْرُوبِهِ قَلْتْنَا، وَاعْزِزْ بِه ذَلَّتْنَا، وَاعْنِ بِه عَائِلْنَا، وَأَقْضِ بِه عَنْ مُعْرِمْنَا،
 و کمی (افراد) ما را فرونی بخش، و ما را از خواری به عزت و از نداری به بی‌نیازی برسان، و بدهی ما را ادا کن
 وَاجْبُرْ بِه فُقْرَنَا، وَسُدِّ بِه خَلَّتْنَا، وَيَسِّرْ بِه عُسْرَنَا، وَيَبِّضْ بِه وَجُوهَنَا،
 و فقرمان را جبران کن، و اختلاف میان ما را کم کن، و مشکلات ما را به آسانی تبدیل کن و ما را روسفید گردان،
 وَفُكِّ بِه اسْرْنَا، وَأَنْجِجْ بِه طَلِبَتْنَا، وَأَنْجِزْ بِه مَوَاعِدَنَا، وَاسْتَجِبْ بِه
 و گرفتاری ما را بگشا، و نیازمان را مرتفع گردان، و وعده‌های ما را محقق گردان، و دعاهایمان را مستجاب کن
 دَعْوَتَنَا، وَاعْطِنَا بِه سُؤْلَنَا، وَبَلِّغْنَا بِه مِنَ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ آمَالَنَا، وَاعْطِنَا بِه
 و خواسته‌های ما را برآور، و ما را به آرزوهای دنیا و آخرت برسان، و بیش از آنچه می‌خواهیم
 فَوْقَ رَغْبَتِنَا، يَا خَيْرَ الْمَسْئُولِينَ وَأَوْسَعَ الْمُعْطِينَ، اشْفِ بِه صُدُورَنَا،
 به ما عطا کن، ای بهترین درخواست شده و توانگرترین عطاکننده، سینه‌های ما را به او شفا بخش،
 وَادْهَبْ بِه غَيْظَ قُلُوبِنَا، وَاهْدِنَا بِه لِمَا اخْتَلَفَ فِيهِ مِنَ الْحَقِّ بِأَذْنِكَ، أَنْتَ
 و عقده دلهای ما را بگشا و ما را به جانب حق از آنچه که به اجازات در آن اختلاف شده هدایت فرما، زیرا تو
 تَهْدِي مَنْ تَشَاءُ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ، وَأَنْصُرْنَا بِه عَلَى عَدُوِّكَ وَعَدُوِّنَا،
 هر که را بخواهی به راه راست هدایت می‌کنی، و ما را به کمک او بر دشمنان خود و دشمنانمان پیروز گردان،
 إِلَهَ الْحَقِّ آمِينَ، اللَّهُمَّ إِنَّا نَشْكُو إِلَيْكَ فَقَدْ نَبَّيْنَا صَلَوَاتِكَ عَلَيْهِ وَآلِهِ،
 ای معبود به حق (دعاهایم را) قبول فرما، خدایا ما از فقدان پیامبران - که درود تو بر او و خاندانش باد

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۷۱۰

وَعَيْبَهُ وَلَيْتْنَا، وَكَثْرَةَ عَدُوِّنَا، وَقَلَّةَ عَدَدِنَا، وَشِدَّةَ الْفِتَنِ بِنَا، وَتَظَاهَرَ الزَّمَانِ
 - و غیبت امامان و فراوانی دشمنان و کمی تعداد و فتنه‌های سخت و خود نمایی روزگار بر ضرر ما به تو شکایت
 عَلَيْنَا، فَصَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، وَاعِنَّا عَلَى ذَلِكَ بِفَتْحٍ مِنْكَ تُعَجِّلُهُ،
 می‌کنیم پس بر محمد و خاندان پاکش درود فرست و ما را بر این امور یاری فرما، به پیروزی نزدیک از جانب خودت و
 وَبِضْرٍ تَكْشِفُهُ، وَنَصْرٍ تُعِزُّهُ، وَسُلْطَانٍ حَقٌّ تَظْهَرُهُ، وَرَحْمَةٍ مِنْكَ
 برطرف ساختن رنج و سختی و یاری با عزت و فرمانروایی آشکار و به حق و رحمت
 تَجَلَّلُنَا، وَعَافِيَةٍ مِنْكَ تُبَسِّئُنَا، بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ.

و سلامتی فراگیر از جانب، به رحمت ای مهربان‌ترین مهربانان.

۱۱- در هر شب بخواند:

اللَّهُمَّ بِرَحْمَتِكَ فِي الصَّالِحِينَ فَادْخِلْنَا، وَفِي عِلِّيِّينَ فَارْفَعْنَا، وَبِكَاسِ

خدایا ما را به احسانت در زمره نیکوکاران داخل کن و در درجات بهشت بالا بر و با جامی

مِنْ مَعِينٍ مِنْ عَيْنٍ سَلْسَبِيلٍ فَاسْقِنَا، وَمِنْ الْحُورِ الْعِينِ بِرَحْمَتِكَ

از چشمه گوارا سیراب کن و به احسانت از حورالعین به همسری ما در آور،

فَزَوِّجْنَا، وَمِنْ الْوَالِدَانِ الْمُخَلَّدِينَ كَانَهُمْ لَوْلَا مَكُونُ فَادْخِلْنَا، وَمِنْ

و از نوجوانانی جاودان که مانند گوهرهای در صدفند به خدمت ما در آور، و از

ثَمَارِ الْجَنَّةِ وَلُحُومِ الطَّيْرِ فَاطْعِمْنَا، وَمِنْ ثِيَابِ السُّنْدُسِ وَالْحَرِيرِ

میوه‌های بهشتی و گوشت پرندگان بهره‌مند ساز، و از لباسهای ذربافت و ابریشمی

وَالْإِسْتَبْرَقِ فَالْبِسْنَا، وَلَيْلَةَ الْقَدْرِ وَحَجَّ بَيْتِكَ الْحَرَامِ وَقَتْلًا فِي سَبِيلِكَ

و دیبا به ما بپوشان، و ما را به درک فضیلت شب قدر و حج خانهات و شهادت در راهت

فَوْقَ لَنَا، وَصَالِحِ الدُّعَاءِ وَالْمَسْئَلَةِ فَاسْتَجِبْ لَنَا، وَإِذَا جَمَعَتِ الْأُولَى

موفق بدار، و دعا و خواسته شایسته ما را اجابت فرما، و در زمانی که پیشینیان و پسینیان

وَالْآخِرِينَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فَارْحَمْنَا، وَبِرَأْتَهُ مِنَ النَّارِ فَانْتَبِ لَنَا، وَفِي جَهَنَّمَ

را در قیامت گردآوری بر ما رحم کن، رهایی از آتش دوزخ را برای ما مقدر فرما، و ما را در دوزخ

فَلَا تَغْلُنَا، وَفِي عَذَابِكَ وَهَوَانِكَ فَلَا تَبْتَلِنَا، وَمِنْ الزَّقُومِ وَالضَّرِيعِ فَلَا

گرفتار مکن و به عذاب و خواریت مبتلا مگردان، و از گیاه تلخ و بد بوی «زقوم» و «ضریع» به

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۷۱۱

تَطْعِمْنَا، وَمَعَ الشَّيَاطِينِ فَلَا تَجْعَلْنَا، وَفِي النَّارِ عَلَى وُجُوهِنَا فَلَا

ما مخوران و ما را همراه شیطانها قرار مده، و به صورت در آتش نیانداز،

تَكْتَبِنَا، وَمِنْ ثِيَابِ النَّارِ وَسَرَابِيلِ الْقَطْرَانِ فَلَا تَلْبِسْنَا، وَمِنْ كُلِّ سُوءٍ يَا

و از لباسهای آتشین و پیراهن قیر اندود به ما بپوشان، ای

لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ بِحَقِّ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ فَانجِّنَا. [۹۶۱]

که معبودی جز تو نیست، به حق این که معبودی جز تو نیست ما را از هر بدی رهایی بخش.

۱۲- از حضرت صادق علیه السلام روایت شده است که در هر شب ماه رمضان این دعا را می‌خوانی:

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ أَنْ تَجْعَلَ لِي مَا تَقْضِي وَتُقَدِّرُ مِنَ الْأَمْرِ الْمَحْذُومِ فِي

خدایا از تو می‌خواهم که قرار دهی در آنچه حکم کرده و مقرر فرمودی از

الْأَمْرِ الْحَكِيمِ، مِنَ الْقَضَاءِ الَّذِي لَا يُرَدُّ وَلَا يُبَدَّلُ، أَنْ تَكْتُبَنِي مِنْ حُجَّاجِ

فرمان حکیمانهات، از قضایی که برگشت نداشته و تغییر نمی‌یابد که مرا از حاجیان

بَيْتِكَ الْحَرَامِ، الْمَبْرُورِ حُجَّتِهِمْ، الْمَشْكُورِ سَعْيِهِمْ، الْمَغْفُورِ ذُنُوبِهِمْ،

خانه‌ات قرار دهی، حجاجی که حجشان پذیرفته، سعیشان قبول شده، گناهانشان آمرزیده، و
 الْمُكْفَرِ عَنْ سَيِّئَاتِهِمْ، وَأَنْ تَجْعَلَ فِيمَا تَقْضَى وَتُقَدَّرُ، أَنْ تُطِيلَ عُمُرِي
 بدیهایشان پوشیده شده است، و قراردهی در آنچه حکم کرده و مقدر فرمودی، طول عمری همراه
 فِي خَيْرٍ وَعَافِيَةٍ، وَتُوسِّعَ فِي رِزْقِي وَتَجْعَلَنِي مِمَّنْ تَنْتَصِرُ بِهِ لِدِينِكَ،
 با خوبی و سلامتی و روزی وسیع و قراردهی مرا از کسانی که دینت را به وسیله آنان یاری کنی
 وَلَا تَسْتَبْدِلْ بِي غَيْرِي [۹۶۲]
 و مرا با دیگری عوض نکنی.

۱۳- مرحوم محدث قمی نقل کرده است که: در «أنیس الصالحین» آمده است که در هر شب از شبهای ماه رمضان این دعا را
 بخوان:

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۷۱۲

أَعُوذُ بِجَلَالِ وَجْهِكَ الْكَرِيمِ، أَنْ يَنْقُضِيَ عَنِّي شَهْرَ رَمَضَانَ، أَوْ يَطَّلَعَ
 به بزرگی جمال کریمانه‌ات پناه می‌برم که (مبادا) ماه رمضان سپری شود یا امشب صبح
 الْفَجْرِ مِنْ لَيْلَتِي هَذِهِ، وَلَكَ قَبْلِي تَبَعَةٌ أَوْ ذَنْبٌ تُعَذِّبُنِي عَلَيْهِ. [۹۶۳]
 گردد در حالی که از ناحیه من عمل مستوجب بازخواست یا گناهی باشد که مرا به آن عذاب کنی.

۱۴- مستحب است در هر شب از ماه رمضان دو رکعت نماز خوانده شود، در هر رکعت بعد از حمد، سه مرتبه توحید و پس از
 سلام بگوید: سُبْحَانَ مَنْ هُوَ حَفِيظٌ لَا يَغْفُلُ، سُبْحَانَ مَنْ هُوَ

***** تسبیح می‌کنم خدای نگاهدارنده‌ای را که غافل نشود (از حال بندگان) تسبیح می‌کنم، خدای

رَحِيمٌ لَا يَعْجَلُ، سُبْحَانَ مَنْ هُوَ قَائِمٌ لَا يَسْهُو، سُبْحَانَ مَنْ هُوَ دَائِمٌ لَا

مهربانی را که (در عذاب بندگان) شتاب نکند، تسبیح می‌کنم خدای پاینده‌ای را که اشتباه نکند، تسبیح می‌کنم خدای ابدی را که
 بیهوده وقت

يَلْهُو. سپس تسبیحات اربعه را هفت مرتبه بخواند و آنگاه بگوید: سُبْحَانَكَ سُبْحَانَكَ

نمی‌گذارند. ***** تو را تسبیح می‌کنم، تو را تسبیح می‌کنم،

سُبْحَانَكَ، يَا عَظِيمُ اغْفِرْ لِي الذَّنْبَ الْعَظِيمَ.

تو را تسبیح می‌کنم، ای بزرگ مرتبه، گناه بزرگ مرا ببخش.

در پایان نیز ده مرتبه صلوات بفرستد بر پیغمبر و آل او علیهم السلام. کسی که این دو رکعت نماز را بجا آورد خداوند متعال
 گناهان زیادی را از او بپامزد. [۹۶۴] ۱۵- در روایتی از امام صادق علیه السلام آمده است که هر کس در هر شب از ماه رمضان،
 سوره «إِنَّا فَتَحْنَا» را در نماز مستحبی بخواند، آن سال از بلاها محفوظ بماند. [۹۶۵] ۱۶- بجا آوردن هزار رکعت نماز در طول شبهای
 ماه رمضان.

درباره کیفیت بجا آوردن آن، روایات مختلف است ولی آنچه که در روایت «علی بن مهرا» از امام جواد علیه السلام نقل شده و
 گروه کثیری از بزرگان آن را پذیرفته‌اند چنین است:

در دهه اول و دهه دوم ماه رمضان، در هر شبی بیست رکعت نماز خوانده شود (هر دو رکعت به یک سلام) به این نحو که هر شب،

هشت رکعت آن بعد از نماز مغرب و دوازده رکعت آن، بعد از نماز عشا و در دهه آخر، در هر شبی سی رکعت خوانده شود؛ هشت رکعت بعد از نماز مغرب و بیست و دو رکعت، بعد از

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۷۱۳

نماز عشا، که در مجموع هفتصد رکعت می‌شود و باقیمانده آن که سیصد رکعت است در شب‌های قدر خوانده شود، یعنی در شب نوزدهم صد رکعت (به اضافه بیست رکعتی که قبلاً می‌خواند) و در شب بیست و یکم صد رکعت (به اضافه سی رکعت) و در شب بیست و سوم نیز صد رکعت (به علاوه سی رکعت) که در مجموع هزار رکعت می‌شود. [۹۶۶] مناسب است که مؤمنان از این نماز (تا آنجا که مقدور است) غفلت نورزند.

اعمال مخصوص سحرگاهان:

در اعمال سحرهای ماه مبارک رمضان اموری مستحب است:

۱- خوردن سحری؛ که در روایتی از رسول خدا صلی الله علیه و آله آمده است که خوردن سحری را ترک نکنید؛ هرچند یک عدد خرما باشد. [۹۶۷] در روایت دیگری رسول خدا صلی الله علیه و آله فرمود: فرشتگان برای کسانی که در سحرها، طلب آمرزش می‌کنند و سحری می‌خورند، استغفار می‌کنند. [۹۶۸] ۲- خواندن سوره «اِنَّا اَنْزَلْنَاهُ» به هنگام خوردن سحری؛ در روایتی از امام صادق علیه السلام آمده است که هر مؤمنی، در وقت افطار و خوردن سحری، این سوره را بخواند، در میان این دو وقت ثواب شهیدان را دارد. [۹۶۹] ۳- خواندن دعای سحر

این دعا که دارای مضامین ارزشمند و بیانگر عظمت اوصاف الهی است، انسان را در مسیر کمال معنوی و سیر و سلوک الی الله بسیار کمک می‌کند و توجه به معانی آن، معارف توحیدی ناب و خالص را به ما می‌آموزد.

درباره این دعای باعظمت، از امام رضا علیه السلام نقل شده که فرمود: این دعا را امام باقر علیه السلام در سحرهای ماه مبارک رمضان می‌خواند و می‌فرمود: اسم اعظم الهی در آن است و در سرعت اجابت دعا بسیار مؤثر است. دعا این است:

اللَّهُمَّ اِنِّي اسئَلُكَ مِنْ بَهَائِكَ بِاِبْهَاءِهِ، وَكُلُّ بَهَائِكَ بِيَهْيِّ، اللَّهُمَّ اِنِّي اسئَلُكَ

خدایا از تو می‌خواهم به حق درخشنده‌ترین درخشنده گیت با اینکه همه درخشنده گیت درخشنده است، خدایا از تو می‌خواهم به

بِهَائِكَ كُلِّهِ، اللَّهُمَّ اِنِّي اسئَلُكَ مِنْ جَمَالِكَ بِاجْمَلِهِ، وَكُلُّ جَمَالِكَ

حق تمامی درخشنده گیت خدایا از تو می‌خواهم به حق زیباترین زیباییت با این که همه زیباییت

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۷۱۴

جَمِيلٌ، اللَّهُمَّ اِنِّي اسئَلُكَ بِجَمَالِكَ كُلِّهِ، اللَّهُمَّ اِنِّي اسئَلُكَ مِنْ جَلَالِكَ

زیباست، خدایا از تو می‌خواهم به حق تمامی زیباییت، خدایا از تو می‌خواهم به حق بزرگترین

بِاجْلِهِ، وَكُلُّ جَلَالِكَ جَلِيلٌ، اللَّهُمَّ اِنِّي اسئَلُكَ بِجَلَالِكَ كُلِّهِ، اللَّهُمَّ

بزرگیت با این که همه بزرگیت بزرگ است، خدایا از تو می‌خواهم به حق تمام بزرگیت، خدایا

اِنِّي اسئَلُكَ مِنْ عَظَمَتِكَ بِاعْظَمِهَا، وَكُلُّ عَظَمَتِكَ عَظِيمَةٌ، اللَّهُمَّ اِنِّي

از تو می‌خواهم به حق باشکوه‌ترین شکوهت با این که همه شکوهت با شکوه است خدایا از

اسئَلُكَ بِعَظَمَتِكَ كُلِّهَا، اللَّهُمَّ اِنِّي اسئَلُكَ مِنْ نُورِكَ بِاَنْوَرِهِ، وَكُلُّ نُورِكَ

تو می‌خواهم به حق تمامی شکوهت، خدایا از تو می‌خواهم به حق روشن‌ترین روشنی با اینکه همه روشنی

نُورٌ، اللَّهُمَّ اِنِّي اسئَلُكَ بِنُورِكَ كُلِّهِ، اللَّهُمَّ اِنِّي اسئَلُكَ مِنْ رَحْمَتِكَ

نورانی است خدایا از تو می‌خواهم به حق تمامی روشنیت، خدایا از تو می‌خواهم به حق گسترده‌ترین
 بِاَوْسَعِهَا، وَكُلُّ رَحْمَتِكَ وَسِعَةٌ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِرَحْمَتِكَ كُلِّهَا، اللَّهُمَّ
 بخشش با اینکه تمام بخشش گسترده است، خدایا از تو می‌خواهم به حق تمامی بخشش، خدایا از
 إِنِّي أَسْأَلُكَ مِنْ كَلِمَاتِكَ بِأَتَمِّهَا، وَكُلُّ كَلِمَاتِكَ تَأَمَّةٌ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ
 تو می‌خواهم به حق کاملترین سخنان با این که تمام سخنان کامل است، خدایا از تو می‌خواهم
 بِكَلِمَاتِكَ كُلِّهَا، اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ مِنْ كَمَالِكَ بِأَكْمَلِهِ، وَكُلُّ كَمَالِكَ كَامِلٌ،
 به حق تمامی سخنان، خدایا از تو می‌خواهم به حق کاملترین کمالات با این که تمام کمالات کامل است،
 اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِكَمَالِكَ كُلِّهِ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ مِنْ أَسْمَائِكَ بِأَكْبَرِهَا،
 خدایا از تو می‌خواهم به حق تمامی کمالت، خدایا از تو می‌خواهم به حق بزرگترین نامهایت
 وَكُلُّ أَسْمَائِكَ كَبِيرَةٌ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِأَسْمَائِكَ كُلِّهَا، اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ
 با این که تمام نامهایت بزرگ است، خدایا از تو می‌خواهم به حق تمامی نامهایت، خدایا از تو می‌خواهم
 مِنْ عِزَّتِكَ بِأَعَزِّهَا، وَكُلُّ عِزَّتِكَ عَزِيزَةٌ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِعِزَّتِكَ كُلِّهَا،
 به حق بالاترین مقام با این که تمامی مقامات بلند است، خدایا از تو می‌خواهم به حق تمامی مقامت،
 اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ مِنْ مَشِيَّتِكَ بِأَمْضَاهَا، وَكُلُّ مَشِيَّتِكَ مَاضِيَةٌ، اللَّهُمَّ إِنِّي
 خدایا از تو می‌خواهم به حق گذراترین اراده‌ات با این که تمام اراده‌ات گذراست، خدایا از
 أَسْأَلُكَ بِمَشِيَّتِكَ كُلِّهَا، اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ مِنْ قُدْرَتِكَ بِالْقُدْرَةِ الَّتِي
 تو می‌خواهم به حق تمامی اراده‌ات، خدایا از تو می‌خواهم به حق قدرتی که به واسطه
 کلیات مفاتیح نوین، ص: ۷۱۵

اَسْتَطَلْتُ بِهَا عَلَى كُلِّ شَيْءٍ، وَكُلُّ قُدْرَتِكَ مُسْتَطِيلَةٌ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ
 آن بر هر چیز احاطه داری، با این که تمام قدرتت محیط است خدایا از تو می‌خواهم به
 بِقُدْرَتِكَ كُلِّهَا، اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ مِنْ عِلْمِكَ بِأَنْفَعِهِ، وَكُلُّ عِلْمِكَ نَافِعٌ،
 حق تمامی قدرتت، خدایا از تو می‌خواهم به حق نافذترین علمت، با اینکه تمام علمت نافذ است،
 اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِعِلْمِكَ كُلِّهِ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ مِنْ قَوْلِكَ بِأَرْضَاءِ،
 خدایا از تو می‌خواهم به حق تمامی علمت، خدایا از تو می‌خواهم به حق پسندیده‌ترین گفتار
 وَكُلُّ قَوْلِكَ رَضِيٌّ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِقَوْلِكَ كُلِّهِ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ مِنْ
 با اینکه تمام گفتارهایت پسندیده است، خدایا از تو می‌خواهم به حق تمامی گفتارهایت، خدایا از تو می‌خواهم
 مَسْأَلَتِكَ بِأَحَبِّهَا إِلَيْكَ، وَكُلُّ مَسْأَلَتِكَ إِلَيْكَ حَبِيبَةٌ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ
 به حق محبوبترین خواسته‌هایت با اینکه تمام خواسته‌هایت محبوب است، خدایا از تو می‌خواهم به
 بِمَسْأَلَتِكَ كُلِّهَا، اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ مِنْ شَرَفِكَ بِأَشْرَفِهِ، وَكُلُّ شَرَفِكَ
 حق تمامی خواسته‌هایت، خدایا از تو می‌خواهم به حق بالاترین درجه‌ات با اینکه تمام درجات
 شَرِيفٌ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِشَرَفِكَ كُلِّهِ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ مِنْ سُلْطَانِكَ
 بلند است، خدایا از تو می‌خواهم به حق تمامی درجات. خدایا از تو می‌خواهم به حق جاودانترین
 بِأَدْوَمِهِ، وَكُلُّ سُلْطَانِكَ دَائِمٌ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِسُلْطَانِكَ كُلِّهِ، اللَّهُمَّ

فرمانروایت با اینکه تمام فرمانروایت جاودانی است، خدایا از تو می‌خواهم به حق تمام فرمانروایت، خدایا
 اِنِّی اسئَلُكَ مِنْ مُلْکِکَ بِافْخَرِهِ، وَکُلِّ مُلْکِکَ فَاخِرٌ، اللّهُمَّ اِنِّی اسئَلُكَ

کلیات مفاتیح نوین؛ ص ۷۱۵

از تو می‌خواهم به حق با شکوهترین پادشاهیت با اینکه تمام پادشاهیت با شکوه است، خدایا از تو می‌خواهم
 بِمُلْکِکَ کُلِّهِ، اللّهُمَّ اِنِّی اسئَلُكَ مِنْ عُلُوِّکَ بِاعْلَاهِ، وَکُلِّ عُلُوِّکَ عَالٍ،
 به حق تمامی پادشاهیت، خدایا از تو می‌خواهم به حق بالاترین مقامت، با اینکه تمام مقامات بلند است،
 اللّهُمَّ اِنِّی اسئَلُكَ بِعُلُوِّکَ کُلِّهِ، اللّهُمَّ اِنِّی اسئَلُكَ مِنْ مَنِّکَ بِاقْدَمِهِ، وَکُلِّ
 خدایا از تو می‌خواهم به حق تمام مقامات، خدایا از تو می‌خواهم به حق دیرینه‌ترین نعمت،
 مَنِّکَ قَدِیْمٌ، اللّهُمَّ اِنِّی اسئَلُكَ بِمَنِّکَ کُلِّهِ، اللّهُمَّ اِنِّی اسئَلُكَ مِنْ آیَاتِکَ
 با اینکه تمام نعمتهایت دیرینه است، خدایا از تو می‌خواهم به حق تمامی نعمتهایت، خدایا از تو می‌خواهم به حق
 بِاکْرَمِهَا، وَکُلِّ آیَاتِکَ کَرِیْمَةً، اللّهُمَّ اِنِّی اسئَلُكَ بِآیَاتِکَ کُلِّهَا، اللّهُمَّ اِنِّی
 گرامی‌ترین نشانه‌هایت، با اینکه تمام نشانه‌هایت گرامی است، خدایا از تو می‌خواهم به حق تمامی نشانه‌هایت، خدایا از

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۷۱۶

اسئَلُكَ بِمَا اَنْتَ فِیهِ مِنَ الشَّانِ وَالْجَبْرُوتِ، وَاسئَلُكَ بِکُلِّ شَانٍ وَحَدِّهِ
 تو می‌خواهم به حق مقام و بزرگیت و از تو می‌خواهم به حق تمامی
 وَجَبْرُوتٍ وَحَدِّهَا، اللّهُمَّ اِنِّی اسئَلُكَ بِمَا تُجِیْنِی [بِهِ حِیْنَ اسئَلُکَ،
 مقامات و بزرگیت، خدایا از تو می‌خواهم به حق آنچه که مرا [به آن پاسخ می‌دهی زمانی که تو را می‌خوانم،
 فَاجِیْبْنِی یَا اللّهُ.
 پاسخم گویی ای خدا.

آنگاه هر حاجت که داری از خدا طلب کن که برآورده می‌شود، ان شاء الله تعالی. [۹۷۰]

۴- دعای ابوحمزه ثمالی [۹۷۱]

دعای ابوحمزه ثمالی که در سحرگاهان ماه رمضان خوانده می‌شود، از مضامین و محتوای بسیار بلندی برخوردار است که اگر
 کسی اندکی آمادگی روحی داشته باشد و با توجه، این دعا را بخواند، به یقین در عمق وجودش نورانیت خاصی وارد می‌شود و در
 دل و جان انقلابی ایجاد می‌کند.

دعای ابوحمزه ثمالی علاوه بر آن که یک دوره درس خداشناسی را در بر دارد، راه و رسم بندگی و طریق انابه و توبه و بازگشت به
 پروردگار را به ما می‌آموزد.

ابوحمزه ثمالی می‌گوید: امام زین العابدین علیه السلام در طول شب‌های ماه رمضان بیشتر شب را به نماز می‌ایستاد و چون هنگام
 سحر فرا می‌رسید، این دعا را می‌خواند: [۹۷۲] الهی لا تُؤدِّبْنِی بِعُقُوبَتِکَ، وَلَا تَمُکِّرْ بِی فِی حِلَّتِکَ، مِنْ اِیْنِ لِی الْحَیْرُ یَا
 ای معبود من، مرا با مجازاتت ادب مکن، و مرا به تدبیر خویش دچار نکن، از کجا خیری بیابم، ای
 رَبِّ، وَلَا یُوجَدُ اِلَّا مِنْ عِنْدِکَ، وَمِنْ اِیْنِ لِی النَّجَاةُ، وَلَا تُسْتَطَاعُ اِلَّا بِکَ،

پروردگار من، در حالی که جز در پیشگاه تو یافت نشود، و از کجا راه نجاتی یابم، در حالی که جز با کمک تو میسر نشود،

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۷۱۷

لَا الَّذِي أَحْسَنَ اسْتَعْنَىٰ عَنْ عَوْنِكَ وَرَحْمَتِكَ، وَلَا الَّذِي اسَاءَ وَاجْتَرَّ

نه آنکه نیکی می کند بی نیاز از کمک و بخشش توست و نه آنکه بدی کرده و بر تو

عَلَيْكَ وَلَمْ يُرْضِكَ خَرَجَ عَنْ قُدْرَتِكَ، يَا رَبُّ يَا رَبُّ يَا رَبُّ بِه اندازه یک نفس جرأت نموده و تو را خشنود نساخته از قدرتت

بیرون است، ای پروردگار من، ای پروردگار من، ای پروردگار من *****

بگوید. سپس بگوید: بِكَ عَرَفْتُكَ، وَأَنْتَ دَلَلْتَنِي عَلَيْكَ، وَدَعَوْتَنِي إِلَيْكَ، وَ لَوْ لَا

***** تو را به کمک خودت شناختم و تو مرا به سوی خویش راهنمایی کرده و دعوت نمودی و اگر

أَنْتَ لَمْ أَدْرِ مَا أَنْتَ، الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَدْعُوهُ فَيَجِيبُنِي وَأَنْ كُنْتُ بَطِيئًا

تو نبودی نمی دانستم که کیستی، حمد و سپاس مخصوص خداوندی است که می خوانمش و پاسخ می گوید اگر چه در آن هنگام که

حِينَ يَدْعُونِي وَالْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي اسْتَلُّهُ فَيُعْطِينِي وَأَنْ كُنْتُ بَخِيلًا حِينَ

مرا می خواند سستی کنم، و حمد و سپاس مخصوص خداوندی است که از او می خواهم و عطا می کند، اگر چه در آن هنگام که از من

يَسْتَقْرِضُنِي وَالْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَنْادِيهِ كُلَّمَا شِئْتُ لِحَاجَتِي وَأَخْلُو بِهِ

طلب انفاق کند بخل ورزم، و حمد و سپاس مخصوص خداوندی است که برای هر خواسته ام می خوانمش و در هر زمان

حَيْثُ شِئْتُ لِسِرِّي بَعِيرٍ شَفِيعٍ فَيَقْضِي لِي حَاجَتِي الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَا

برای اسرارم بی واسطه با او خلوت می کنم و او خواسته ام را اجابت می کند، حمد و سپاس مخصوص خداوندی است که

أَدْعُو غَيْرَهُ، وَلَوْ دَعَوْتُ غَيْرَهُ لَمْ يَسْتَجِبْ لِي دُعَائِي وَالْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَا

غیر او را نخوانم و اگر غیر او را می خواندم خواسته ام را پاسخ نمی داد، و حمد و سپاس مخصوص خداوندی است

أَرْجُو غَيْرَهُ، وَلَوْ رَجَوْتُ غَيْرَهُ لَأَخْلَفَ رَجَائِي وَالْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي وَكَلَنِي

که به غیر او امید ندارم و اگر به غیر او امید داشتم ناامیدم می کرد، و حمد و سپاس مخصوص خداوندی است که مرا به خودش واگذارده

إِلَيْهِ فَأَكْرَمَنِي وَلَمْ يَكِلْنِي إِلَى النَّاسِ فَيُهِنُونِي وَالْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي تَحَبَّبَ

تا گرامیم دارد و مرا به مردم وانگذارده تا خوارم کنند، و حمد و سپاس مخصوص خداوندی است که به من مهر ورزد

إِلَيَّ وَهُوَ غَنِيٌّ عَنِّي وَالْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي يَحْلُمُ عَنِّي حَتَّىٰ كَأَنِّي لَا ذَنْبَ لِي

در حالی که بی نیاز از من است، و حمد و سپاس مخصوص خداوندی است که مرا تحمل کند گویا من گناهی ندارم،

فَرَبِّي أَحْمَدُ شَيْءٍ عِنْدِي وَاحَقُّ بِحَمْدِي اللَّهُمَّ أَنْيَ اجِدْ سُبُلَ الْمَطَالِبِ

پس پروردگار من شایسته ترین و سزاوارترین است به حمد و سپاس من، خدایا من راههای مقصود را به

إِلَيْكَ مُشْرَعًا، وَمَنَاهِلَ الرَّجَاءِ إِلَيْكَ مُتْرَعًا، وَالْإِسْتِعَانَةَ بِفَضْلِكَ لِمَنْ

سویت گشوده و چشمه های امید را به سویت جاری، و کمک خواستن از احسان و نیکیت را برای کسی که

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۷۱۸

أَمْلَكَ مُبَاحَةً، وَأَبْوَابَ الدُّعَاءِ إِلَيْكَ لِلصَّارِحِينَ مَفْتُوحَةً، وَأَعْلَمَ أَنَّكَ

آرزویتان دارد مشروع و درهای دعای به سویت را برای فریاد خواهان گشوده می یابم، و می دانم به یقین تو برای

لِلرَّاجِي بِمَوْضِعِ اجَابَةٍ، وَلِلْمَلْهُوفِينَ بِمَرْصَدِ اغَاثَةٍ، وَأَنَّ فِي اللّٰهِنِ الِى
 بر آوردن (حاجت) امیدواران و فریادرسی غمزدگان آماده‌ای و به یقین
 جُودِكَ، وَالرِّضَا بِقَضَائِكَ عَوْضًا مِنْ مَنَعِ الْبَاخِلِينَ، وَمَنْدُوْحَهُ عَمَّا فِي
 اشتیاق به جود و کرمت و رضایت به تقدیرت در مقابل منع بخیلان است و رهایی از آنچه در
 ایدی المُسْتَأْتِرِينَ، وَأَنَّ الرَّاحِلَ إِلَيْكَ قَرِيبُ الْمَسَافَةِ، وَأَنَّكَ لَا تَحْتَجِبُ
 دست دنیا طلبان است و به یقین مسیر آن که به سویت می آید کوتاه است، و به یقین تو
 عَنْ خَلْقِكَ إِلَّا أَنْ تَحْجُبَهُمُ الْأَعْمَالُ دُونَكَ، وَقَدْ قَصَدْتُ إِلَيْكَ بِطَلَبْتِي
 از مخلوقات دور نیستی مگر اینکه اعمال (بد) ایشان میان تو و آنها جدایی اندازد، و من با خواسته‌ام تو را قصد کرده
 وَتَوَجَّهْتُ إِلَيْكَ بِحَاجَتِي وَجَعَلْتُ بِكَ اسْتِغَاثَتِي وَبِدُعَائِكَ تَوَسَّلْتُ
 و به درگاهت روی آورده‌ام، و فریاد خواهیم را به درگاه تو قرار داده‌ام و با خواندنت به تو متوسل شده‌ام
 مِنْ غَيْرِ اسْتِحْقَاقٍ لِاسْتِمَاعِكَ مِنِّي وَلَا اسْتِجَابٍ لِعَفْوِكَ عَنِّي بَلْ
 بی آنکه مستحق شنیدن و عفو تو باشم، بلکه به خاطر
 لِيَتَّقِي بِكَرَمِكَ، وَسُكُونِي إِلَى صِدْقِ وَعْدِكَ، وَلَجَأِي إِلَى الْإِيمَانِ
 اطمینان به بخششت و آرامشم به وعده صادقت و روی آوردنم به ایمان بر یگانگیت و باور [واطمینانم بتو حیدک، و یقینی [و یقینی
 بِمَعْرِفَتِكَ مِنِّي أَنْ لَا رَبَّ لِي غَيْرُكَ، وَلَا إِلَهَ
 به شناخت تو از من است که پروردگاری جز تو ندارم و معبودی جز
 إِلَّا أَنْتَ، وَحَدَّكَ لَا شَرِيكَ لَكَ، اللَّهُمَّ أَنْتَ الْقَائِلُ وَقَوْلُكَ حَقٌّ، وَوَعْدُكَ
 تو نیست و یگانه بی شریکی، خدایا تو گوینده‌ای هستی که گفتارت راست و وعده‌ات
 صِدْقٌ: وَاسْأَلُوا اللَّهَ مِنْ فَضْلِهِ إِنَّ اللَّهَ كَانَ بِكُمْ رَحِيمًا. وَلَيْسَ مِنْ صِفَاتِكَ
 صادق است (که فرمودی): و از فضل (و رحمت و برکت) خدا، (برای رفع تنگناها) طلب کنید و خداوند بر شما مهربان است،
 يَا سَيِّدِي أَنْ تَأْمُرَ بِالسُّؤَالِ وَتَمْنَعُ الْعَطِيَّةَ، وَأَنْتَ الْمَنَّانُ بِالْعَطِيَّاتِ عَلَيَّ
 ای آقای من از ویژگیهای تو نیست که فرمان به خواستن داده و از بخشش دریغ کنی و تویی بخشنده مواهب بر
 أَهْلَ مَمْلَكَتِكَ، وَالْعَائِدُ عَلَيْهِمْ بِتَحْنِنِ رَأْفَتِكَ، إِلَهِي رَبِّيْتَنِي فِي نِعْمِكَ
 مخلوقات و توجه کنند بر ایشان با مهربانی دلسوزانه‌ات، معبودا مرا در کودکی در نعمتها
 کلیات مفاتیح نوین، ص: ۷۱۹

وَإِحْسَانِكَ صَغِيرًا، وَنَوَّهْتَ بِأَسْمِي كَبِيرًا، فَيَا مَنْ رَبَّنِي فِي الدُّنْيَا
 و احسانت پروراندی و در بزرگسالی مرا بلند آوازه کردی، پس ای کسی که مرا در دنیا با
 بِإِحْسَانِهِ وَتَفَضُّلِهِ وَنِعْمِهِ، وَإِشَارَ لِي فِي الْأَخْرَةِ إِلَى عَفْوِهِ وَكَرَمِهِ،
 لطف و کرم و نعمتهایت پروراندی و در آخرت برای من به بخشش و کرمت اشارت فرمودی،
 مَعْرِفَتِي يَا مَوْلَايَ دَلِيلِي عَلَيْكَ، وَحَبِي لَكَ شَفِيعِي إِلَيْكَ، وَأَنَا وَاثِقٌ مِنْ
 ای آقا و سرورم شناختم (از تو) راهنمایم به سوی توست و محبتم به تو شفیعم به درگاه توست، و من از راهنمایی یافتنم
 دَلِيلِي بِدَلَالَتِكَ، وَسَاكِنٌ مِنْ شَفِيعِي إِلَى شَفَاعَتِكَ، ادْعُوكَ يَا سَيِّدِي
 به هدایت تو مطمئنم و از پذیرش شفیعم به شفاعت تو آسوده خاطر، ای آقای من

بِلِسَانٍ قَدْ اخْرَسَهُ ذَنْبُهُ، رَبِّ اِنَا جِيكَ بِقَلْبٍ قَدْ اَوْبَقَهُ جُزْمُهُ،

تو را با زبانی که گناه، آن را گنگ نموده می‌خوانم، ای پروردگار من با دلی که گناه آن را هلاک نموده
ادْعُوكَ يَا رَبِّ رَاهِبًا رَاغِبًا رَاغِبًا خَائِفًا، اِذَا رَاَيْتُ مَوْلَايَ ذُنُوبِي

با تو راز و نیاز می‌کنم ای پروردگار من با حالت ترس و علاقه و امید و وحشت تو را می‌خوانم، ای آقا و سرورم زمانی که گناهانم
را می‌بینم

فَزِعْتُ، وَاِذَا رَاَيْتُ كَرَمَكَ طَمِعْتُ، فَاِنْ عَفَوْتَ فَخَيْرٌ رَاحِمٍ، وَاِنْ عَذَّبْتَ

وحشت می‌کنم و زمانی که لطف و کرم تو را می‌بینم طمع می‌کنم، پس اگر از من درگذری پس مهربانترینی و اگر عذاب کنی
فَعَيِّرُ ظَالِمٍ، حُجَّتِي يَا اللّٰهَ فِي جُزَاتِي عَلَيَّ مَسْئَلَتِكَ مَعَ اِثْيَانِي مَا تَكْرَهُ،

ستم نکرده‌ای، ای خدا دلیل بر گستاخیم برای در خواستن از تو- با اینکه مخالف میل تو رفتار کرده‌ام-

جُودَكَ وَكَرَمَكَ، وَعُدَّتِي فِي سِدَّتِي مَعَ قَلْبِي حَيَايَ رَأْفَتِكَ وَرَحْمَتِكَ،

بخشش و احسان توست، و (دلیل بر درخواست رفع) نیازم در سختیها با وجود بی شرمی ام لطف و مهربانی توست،

وَقَدْ رَجَوْتُ اَنْ لَا تَخِيْبَ بَيْنَ ذَيْنِ وَذَيْنِ مُتَيْتِي فَحَقَّقْ رَجَائِي وَاَسْمَعْ

و امیدوارم که بین این دو و آن دو ناامیدم نگردانی، پس امیدم را محقق ساز، و خواسته‌ام را بپذیر،

دُعَائِي يَا خَيْرَ مَنْ دَعَاهُ دَاعٍ، وَاَفْضَلَ مَنْ رَجَاهُ رَاجٍ، عَظُمَ يَا سَيِّدِي

ای بهترین خواننده شده و برترین مورد امید، ای آقا و سرورم،

اَمَلِي وَسَاءَ عَمَلِي فَاَعْطِنِي مِنْ عَفْوِكَ بِمِقْدَارِ اَمَلِي وَلَا تُؤَاخِذْنِي

آرزویم بزرگ و عملم زشت است، پس به مقدار آرزویم از بخشش عطايم کن و مرا به عمل

بِاسْوَاءِ عَمَلِي فَاَنْ كَرَمَكَ يَجِلُّ عَنْ مُجَازَاةِ الْمُذْنِبِيْنَ، وَحِلْمَكَ يَكْتَبُرُ

زشتم مؤاخذه نکن، چرا که بخشش و کرم تو از مجازات گنهکاران، و حلمت از کیفر

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۷۲۰

عَنْ مُكَافَاةِ الْمُقْصِرِيْنَ، وَاَنَا يَا سَيِّدِي عَائِدٌ بِفَضْلِكَ، هَارِبٌ مِنْكَ اَلَيْكَ،

کوتاهی کنندگان بزرگتر است، ای آقای من، به فضل و احسان پناهنده‌ام و از (عذاب) تو به سوی (رأفت) تو گریزانم،

مُنْتَجِرٌ مَا وَعَدْتَ مِنَ الصَّفْحِ عَمَّنْ اَحْسَنَ بِكَ ظَنًّا، وَمَا اَنَا يَا رَبِّ وَمَا

محقق نمودی چشم پوشی را که وعده کرده بودی از کسی که به تو گمان نیک دارد، من که هستم و چه ارزشی دارم ای
پروردگار من،

خَطَرِي هَبْنِي بِفَضْلِكَ، وَتَصَدَّقْ عَلَيَّ بِعَفْوِكَ، اَيُّ رَبِّ جَلَلَنِي بِسُوءِكَ،

مرا به فضل و احسانت ببخش و با عفو و گذشتت بر من منت گذار، ای پروردگار من مرا به پرده پوشیت گرامی دار،

وَاعْفُ عَنْ تَوْبِيحِي بِكَرَمِ وَجْهِكَ، فَلَوْ اَطَّلَعَ الْيَوْمَ عَلَيَّ ذَنْبِي غَيْرُكَ

و با چهره کریمانه‌ات از ملامت من در گذر، که اگر غیر از تو امروز بر گناهم آگاهی می‌یافت

مَا فَعَلْتُهُ، وَلَوْ خِفْتُ تَعْجِيلَ الْعُقُوبَةِ لَاجْتِنَبْتُهُ، لَا لِأَنَّكَ اَهْوَنُ النَّاطِرِيْنَ،

آن را مرتکب نمی‌شدم و اگر از سرعت در مجازات می‌ترسیدم به یقین آن را مرتکب نمی‌شدم، (و دلیل ارتکاب گناهم)

وَاحْفَ الْمُطَّلِعِيْنَ [عَلَيَّ]، بَلْ لِأَنَّكَ يَا رَبِّ خَيْرُ السَّاتِرِيْنَ، وَاَحْكَمُ

نه به خاطر این است که تو [بر من بی ارزش‌ترین بینندگان و کمترین آگاهانی، بلکه بدان جهت است که تو ای پروردگار من

بهترین عیب پوش و داناترین

الْحَاكِمِينَ، وَأَكْرَمُ الْأَكْرَمِينَ، سَتَّارُ الْعُيُوبِ، غَفَّارُ الذُّنُوبِ، عَلَّامُ

حکمران و گرامی‌ترین گرامیان و بسیار پوشاننده عیوب و آمرزنده گناهان و دانای

الْعُيُوبِ، تَسْتُرُ الذَّنْبَ بِكَرَمِكَ، وَتُوَخَّرُ الْعُقُوبَةَ بِحِلْمِكَ، فَلَكَ الْحَمْدُ

نهانها هستی که گناه را با بزرگواریت می‌پوشانی و مجازات را با حلمت به تأخیر می‌اندازی، پس حمد و سپاس از آن توست

عَلَى حِلْمِكَ بَعْدَ عِلْمِكَ، وَعَلَى عَفْوِكَ بَعْدَ قُدْرَتِكَ، وَيَحْمِلُنِي وَيَجْرُئُنِي

بر حلم بعد از آگاهی و عفو بعد از قدرتت، در حالی که صبر و شکیبایی تو نسبت به من مرا وادار و گستاخ به

عَلَى مَعْصِيَتِكَ حِلْمِكَ عَنِّي وَيَدْعُونِي إِلَى قَلْبِهِ الْحَيَاءِ سِتْرَكَ عَلَيَّ،

نافرمانیت می‌نماید و عیب پوشی تو نسبت به من، مرا به بی‌شرمی فرا می‌خواند

وَيُسْرِعُنِي إِلَى التَّوْبِ عَلَى مَحَارِمِكَ مَعْرِفَتِي بِسَعَةِ رَحْمَتِكَ، وَعَظِيمِ

و آگاهیم به وسعت رحمت و بزرگی بخششت، مرا به ارتکاب کارهای حرام سرعت می‌بخشد،

عَفْوِكَ، يَا حَلِيمٌ يَا كَرِيمٌ، يَا حَيُّ يَا قَيُّوْمٌ، يَا غَافِرَ الذَّنْبِ، يَا قَابِلَ التَّوْبِ،

ای شکیبا، ای بزرگوار، ای زنده، ای پایدار، ای آمرزنده گناه، ای توبه‌پذیر،

يَا عَظِيمَ الْمَنِّ، يَا قَدِيمَ الْإِحْسَانِ، اَيْنَ سِتْرَكَ الْجَمِيلُ، اَيْنَ عَفْوَكَ

ای بزرگ نعمت، ای دیرینه نیکی، کجاست عیب پوشی زیبایت، کجاست عفو

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۷۲۱

الْجَلِيلُ، اَيْنَ فَرْجُكَ الْقَرِيبُ، اَيْنَ غِيَاثُكَ السَّرِيعُ، اَيْنَ رَحْمَتُكَ الْوَاسِعَةُ،

بزرگت، کجاست گشایش نزدیکت، کجاست فریادرسی سریع، کجاست مهربانی گسترده‌ات،

اَيْنَ عَطَايَاكَ الْفَاضِلَةَ، اَيْنَ مَوَاهِبِكَ الْهَنِيئَةَ، اَيْنَ صَنَائِعِكَ السَّيِّئَةَ، اَيْنَ

کجاست بخششهای فراوانت، کجاست هدایای دلچسبت، کجاست مهارت‌های عالی مرتبه‌ات، کجاست

فَضْلِكَ الْعَظِيمِ، اَيْنَ مَنَّكَ الْجَسِيمِ، اَيْنَ احْسَانُكَ الْقَدِيمِ، اَيْنَ كَرَمُكَ يَا

لطف و کرم بزرگت، کجاست نعمت بزرگت، کجاست نیکی دیرینه‌ات، کجاست بخششت،

كَرِيمٌ، بِهِ وَبِمُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ [۹۷۳] فَاسْتَنْقِذْنِي وَبِرَحْمَتِكَ فَخَلِّصْنِي يَا

ای بزرگوار، به آنچه که گفتم و به محمد و خاندان پاکش مرا نجات ده و به رحمت و احسانت مرا رهایی بخش، ای

مُحْسِنُ يَا مُجْمِلُ، يَا مُنْعَمٌ يَا مُفْضَلُ، لَسْتُ اَتَّكِلُ فِي النَّجَاةِ مِنْ عِقَابِكَ

نیکوکار ای شایسته، ای نعمت دهنده، ای فزون بخش، در رهایی از مجازات تو تکیه بر اعمالم نکرده‌ام

عَلَى اَعْمَالِنَا، بَلْ بِفَضْلِكَ عَلَيْنَا، لِأَنَّكَ اَهْلُ التَّقْوَى وَاَهْلُ الْمَغْفِرَةِ، تُبْدِي

بلکه (تکیه‌ام) بر لطف و کرمی است که بر ما داری، چرا که تو سزاوار پرهیزکاری و آمرزشی، که به

بِالْإِحْسَانِ نِعْمًا، وَتَعْفُو عَنِ الذَّنْبِ كَرَمًا، فَمَا نَدْرِي مَا نَشْكُرُ اَجْمِيلًا مَا

احسان، نعمت را آغاز می‌نمایی و به کرمت از گناه در می‌گذری، نمی‌دانم بر چه شکر تو گویم

تَنْشُرُ، اَمْ قَيِّحٌ مَا تَسْتُرُ، اَمْ عَظِيمٌ مَا ابْلَيْتَ وَاوَلَيْتَ، اَمْ كَثِيرٌ مَا مِنْهُ نَجِيَّتُ

آیا بر زیبایی که می‌گسترانی یا بر زشتی که می‌پوشانی، یا بزرگی آنچه آزموده و احسان نمودی، یا فراوانی آنچه از آن نجات

بخشیده

وَعَافَيْتَ، يَا حَبِيبَ مَنْ تَحَبَّبَ إِلَيْكَ، وَيَا قُوَّةَ عَيْنٍ مَنْ لَذَبِكَ وَأَنْقَطَعَ

و سلامتی دادی، ای دوست کسی که مدعی دوستی توست، و ای روشنی چشم کسی که به تو پناهنده شده

إِلَيْكَ، أَنْتَ الْمُحْسِنُ وَنَحْنُ الْمُسِيئُونَ، فَتَجَاوَزْ يَا رَبُّ عَنْ قَبِيحِ مَا

و از دیگران بریده، تویی نیکوکار و مایم گنهکار، پس ای پروردگار من به واسطه

عِنْدَنَا بِجَمِيلٍ مَا عِنْدَكَ، وَأَيُّ جَهْلٍ يَا رَبُّ لَا يَسَعُهُ جُودُكَ، أَوْ أَيُّ زَمَانٍ

زیبایی آنچه نزد توست از زشتی آنچه نزد ماست در گذر، و ای پروردگار من کدام جهالت است که وسعت بخشش آن را فرا

نگیرد یا کدام زمان

أَطْوَلُ مِنْ أُنَاتِكَ، وَمَا قَدَرُ أَعْمَالِنَا فِي جَنْبِ نِعْمِكَ، وَكَيْفَ نَسْتَكْتِرُ

از شکیبایی طولانی تر است، کارهای ما در کنار نعمتهای تو چه ارزشی دارد، و چگونه زیاد بشمریم

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۷۲۲

أَعْمَالًا نُقَابِلُ بِهَا كَرَمَكَ، بَلْ كَيْفَ يَضِيقُ عَلَى الْمُذْنِبِينَ مَا وَسِعَهُمْ مِنْ

کارهایمان را تا آن را با کرمت برابر کنیم، بلکه چگونه مهربانی گسترده‌ات بر

رَحْمَتِكَ، يَا وَاسِعَ الْمَغْفِرَةِ، يَا بَاسِطَ الْيَدَيْنِ بِالرَّحْمَةِ، فَوْ عِزَّتِكَ يَا

گنهکاران تنگ آید، ای گسترده آمرزش، ای گشوده دست به بخشش، قسم به عزت و جلالت ای

سَيِّدِي لَوْ نَهَوْتَنِي مَا بَرِحْتُ مِنْ بَابِكَ، وَلَا كَفَفْتُ عَنْ تَمَلُّقِكَ، لِمَا أَنْتَ

آقای من که اگر مرا از درگاهت برانی نخواهم رفت و به خاطر شناختی که از بخشش و کرم تو

الَّتِي مِنَ الْمَعْرِفَةِ بِجُودِكَ وَكَرَمِكَ، وَأَنْتَ الْفَاعِلُ لِمَا تَشَاءُ، تُعَذِّبُ مَنْ

به من رسیده دست از تملقت بر نخواهم داشت، و تویی که هر چه خواهی انجام می‌دهی، هر کسی را که خواهی

تَشَاءُ بِمَا تَشَاءُ كَيْفَ تَشَاءُ، وَتَرْحَمُ مَنْ تَشَاءُ بِمَا تَشَاءُ كَيْفَ تَشَاءُ، لَا

و به آنچه خواهی و هرگونه که خواهی عذاب می‌کنی و هر کسی را که خواهی و به آنچه خواهی و هرگونه که خواهی مورد

رحمت قرار می‌دهی،

تُسْئَلُ عَنْ فِعْلِكَ، وَلَا تُنَازَعُ فِي مُلْكِكَ، وَلَا تُشَارِكُ فِي أَمْرِكَ، وَلَا

در مورد کار تو سؤال نشده و در فرمانروایت کشمکشی نیست، و در کار تو شریکی نبوده و در

تَضَادُ فِي حُكْمِكَ، وَلَا يَعْتَرِضُ عَلَيْكَ أَحَدٌ فِي تَدْبِيرِكَ، لَكَ الْخَلْقُ

فرمانت دوگانگی نیست، و در اداره کارهایت کسی بر تو خرده نگیرد، آفرینش و

وَالْأَمْرُ، تَبَارَكَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ، يَا رَبُّ هَذَا مَقَامُ مَنْ لَذَبِكَ وَاشْتِجَارَ

فرمان از آن توست، بلند مرتبه است خداوندی که پروردگار جهانیان است، ای پروردگار من، این است جایگاه کسی که به تو

متوسل شده است و به

بِكْرَمِكَ، وَالْفِإِ احْسَانِكَ وَنِعْمِكَ، وَأَنْتَ الْجَوَادُ الَّذِي لَا يَضِيقُ عَفْوُكَ،

بخشش و کرمت پناهنده شده و به لطف و احسان و نعمتهایت خو گرفته است، و تویی بخشنده‌ای که گذشتت محدود نشود

وَلَا يَنْقُصُ فَضْلُكَ، وَلَا تَقِلُّ رَحْمَتُكَ، وَقَدْ تَوَقَّعْنَا مِنْكَ بِالصَّفْحِ الْقَدِيمِ،

و لطف و کرمت کاهش نیابد، و مهربانیت کم نگردد، و ما به چشم پوشی دیرینه

وَالْفُضْلِ الْعَظِيمِ، وَالرَّحْمَةِ الْوَاسِعَةِ، افْتَرَاكَ يَا رَبُّ تُخْلِفُ طُنُونًا، أَوْ

و لطف و کرم بزرگ و مهربانی گسترده‌ات اطمینان داریم، ای پروردگار من آیا ممکن است بر خلاف گمان ما رفتار نمایی یا تُحَيِّبُ آمالنا، کَلَّا يَا كَرِيمٌ فَلَيْسَ هَذَا ظَنُّنَا بِكَ، وَلَا هَذَا فَيْكَ طَمَعُنَا، یا

آرزوهای ما را ناامید کنی، هرگز چنین نیست ای بزرگوار، چرا که گمان ما به تو چنین نبوده و امید ما به تو چنین نیست، ای رَبُّ اِنَّ لَنَا فَيْكَ اَمَلًا طَوِيلًا كَثِيرًا، اِنَّ لَنَا فَيْكَ رَجَاءً عَظِيمًا، عَصَيْنَاكَ

پروردگار من به یقین ما آرزوی طولانی و فراوان و امید بزرگ به تو داریم، نافرمانی تو کرده

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۷۲۳

وَنَحْنُ نَرْجُو اَنْ تَشْتَرَّ عَلَيْنَا، وَ دَعَوْنَاكَ وَ نَحْنُ نَرْجُو اَنْ تَشْتَجِبَ لَنَا،

و امیدواریم که آن را بر ما ببوشانی، و تو را خوانده و امیدواریم که اجابت فرمایی،

فَحَقِّقْ رَجَاءَنَا مَوْلَانَا، فَقَدْ عَلِمْنَا مَا نَسْتَوْجِبُ بِاعْمَالِنَا، وَلَكِنْ عَلِمُكَ

ای آقا و سرور ما امید ما را محقق فرما، چرا که می‌دانیم آنچه را که ما در قبال کارهایمان سزاوار آنیم، ولی نسبت به

فینا وَ عَلِمْنَا بِاَنَّكَ لَا تَصْرِفُنَا عَنْكَ، وَ اَنْ كُنَّا غَيْرَ مُسْتَوْجِبِينَ لِرَحْمَتِكَ،

ما آگاهی و آگاهی ما به این است که تو ما را از در گناهت دور نسازی اگرچه ما سزاوار لطف و مهربانیت نباشیم

فَاَنْتَ اَهْلٌ اَنْ تَجُودَ عَلَيْنَا، وَ عَلَي الْمُدْنِيِّينَ بِفَضْلِ سَعَتِكَ، فَاَمُنُّ عَلَيْنَا

البته تو به واسطه بخشش فراوانت شایستگی داری که ما و تمامی گناهکاران را مورد بخشش قرار دهی،

بِمَا اَنْتَ اَهْلُهُ، وَ جُدْ عَلَيْنَا فَاِنَّا مُحْتَاجُونَ اِلَى نَيْلِكَ، يَا عَفَّارُ بِنُورِكَ

به آنچه که تو شایسته آنی بر ما کرامت فرما و بر ما ببخش چرا که ما نیازمند بخشش تویم، ای آمرزنده، به نور تو

اهْتَدَيْنَا، وَ بِفَضْلِكَ اسْتَعَيْنَا، وَ بِنِعْمَتِكَ اصْبَحْنَا وَ امْسَيْنَا، ذُنُوبُنَا بَيْنَ

هدایت یافتیم و به لطف و رحمت بی نیاز شده و با نعمتهایت صبح و شام کردیم، گناهان ما در

يَدَيْكَ، نَسْتَغْفِرُكَ اَللّٰهُمَّ مِنْهَا وَ نَتُوبُ اِلَيْكَ، تَتَحَبَّبُ اِلَيْنَا بِالنِّعَمِ،

مقابل توست، خدایا از گناهان خود آمرزش طلبیده و به در گاهت توبه می‌کنیم، با نعمتهایت به ما محبت نمودی

وَ نُعَارِضُكَ بِالذُّنُوبِ، خَيْرُكَ اِلَيْنَا نَازِلٌ، وَ شَرُّنَا اِلَيْكَ صَاعِدٌ، وَ لَمْ يَزَلْ وَ لَا

و ما در قبال آن نافرمانی کردیم، خیر تو بر ما فرود آید و بدی ما به در گاهت بالا رود

يَزَالُ مَلَكُكَ كَرِيمٌ يَا تَيْكَ عَنَّا بِعَمَلٍ قَبِيحٍ، فَلَا يَمْنَعُكَ ذَلِكَ مِنْ اَنْ تَحُوطَنَا

و پیوسته فرشته‌ای بزرگوار عمل زشت ما را به در گاهت آورده، ولی این باعث نمی‌شود که تو ما را در نعمتهایت غرق نساخته

بِنِعْمِكَ، وَ تَتَفَضَّلَ عَلَيْنَا بِالْاَيْدِيكَ، فَسُبْحَانَكَ مَا احْلَمَكَ وَ اعْظَمَكَ

و مورد لطف قرار ندهی، تسبیح می‌کنم تو را و چقدر شکوفا و با عظمت

وَ اَكْرَمَكَ مُبْدئًا وَ مُعِيدًا، تَقَدَّسَتْ اَسْمَاؤُكَ، وَ جَلَّ ثَنَاؤُكَ، وَ كَرَّمَ صَنَائِعُكَ

و بزرگواری تو، چه در آغاز و چه در ادامه، نامهایت مقدس، مدح و ثنایت بزرگ و مهارتها و کارهایت

وَ فِعَالُكَ، اَنْتَ اَلْهَى اَوْسَعُ فَضْلًا، وَ اعْظَمُ حِلْمًا مِنْ اَنْ تُقَابِسَنِي بِفِعْلِي

بزرگواران است، تو معبود منی و لطف و کرمت وسیعتر و حلمت بزرگتر از آن است که مرا با رفتار

وَ حَظِيَّتِي فَالْعَفْوُ الْعَفْوُ الْعَفْوُ، سَيِّدِي سَيِّدِي سَيِّدِي اَللّٰهُمَّ اشْغَلْنَا

و گناهانم بسنجی، پس (از من) در گذر، در گذر، در گذر، ای آقای من، ای آقای من، ای آقای من، خدایا ما را

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۷۲۴

بِذِكْرِكَ، وَاعِدْنَا مِنْ سَخَطِكَ، وَاجِرْنَا مِنْ عَذَابِكَ، وَارْزُقْنَا مِنْ مَوَاهِبِكَ،

به یاد خود مشغول فرما، و از خشم و غضبت پناه ده و مرا از عذابت رهایی بخش و از عطاهایت روزی ما گردان،

وَ اَنْعِمْ عَلَيْنَا مِنْ فَضْلِكَ، وَارْزُقْنَا حَجَّ بَيْتِكَ، وَ زِيَارَةَ قَبْرِ نَبِيِّكَ،

و از لطف و کرمت بر ما ببخش، و حج خانهات و زیارت قبر پیامبرت-

صَلِّوَاتِكَ وَرَحْمَتِكَ وَ مَغْفِرَتِكَ وَ رِضْوَانِكَ عَلَيْهِ وَ عَلَى اَهْلِ بَيْتِهِ، اِنَّكَ

که درود و بخشش و احسان و آمرزش و خشنودیت بر او و بر خاندان پاکش باد- را روزی ما گردان، که همانا تو

قَرِيبٌ مُجِيبٌ، وَارْزُقْنَا عَمَلًا بِطَاعَتِكَ، وَ تَوْفَقًا عَلَى مِلَّتِكَ، وَ سُنَّةَ نَبِيِّكَ

تزدیک و اجابت کننده‌ای، و فرمانبرداریت را روزی ما گردان و ما را بر دین خود و روش پیامبرت-

صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ، اللّٰهُمَّ اغْفِرْ لِي وَ لِوَالِدَيَّ وَ ارْحَمْهُمَا كَمَا رَبَّيَانِي

که درود خدا بر او و خاندان پاکش باد- بمیران، خدایا من و پدر و مادرم را بیامرز و بر آن دو ترحم فرما که مرا در کودکی

پرورش دادند،

صَغِيرًا، اجْزِهِمَا بِالْاِحْسَانِ اِحْسَانًا، وَ بِالسَّيِّئَاتِ غُفْرَانًا، اللّٰهُمَّ اغْفِرْ

در مقابل نیکبایشان به نیکی و در مقابل بدبایشان به آمرزش پاداش ده، خدایا

لِلْمُؤْمِنِينَ وَ الْمُؤْمِنَاتِ، الْاَحْيَاءِ مِنْهُمْ وَ الْاَمْوَاتِ، وَ تَابِعْ بَيْنَنَا وَ بَيْنَهُمْ

زندگان و مردگان مردان و زنان با ایمان را بیامرز، و میان ما و آنها با نیکبها پیوند ده،

بِالْخَيْرَاتِ، اللّٰهُمَّ اغْفِرْ لِحَيِّنَا وَ مَيِّتِنَا، وَ شَاهِدِنَا وَ غَائِبِنَا، ذَكَرْنَا وَ اَنْثَانَا،

خدایا زنده و مرده و حاضر و غایب، مرد و زن،

صَغِيرِنَا وَ كَبِيرِنَا، حُرِّنَا وَ مَمْلُوكِنَا، كَذَّبَ الْعَادِلُونَ بِاللّٰهِ، وَ ضَلُّوا ضَلَالًا

کوچک و بزرگ، آزاد و عبد ما را بیامرز، روی گردانندگان از خداوند دروغ گفتند و به گمراهی دور و

بَعِيدًا، وَ خَسِرُوا خُسْرَانًا مُّبِينًا، اللّٰهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ،

زیان آشکاری گرفتار شدند، خدایا بر محمد و خاندان پاک او درود فرست

وَ اَخْتِمْ لِي بِخَيْرٍ، وَ اَكْفِنِي مَا اَهْمَنِي مِنْ اَمْرِ دُنْيَايَ وَ اٰخِرَتِي وَ لَا تُسَلِّطْ

و عاقبتم را ختم به خیر فرما، و آنچه از امر دنیا و آخرتم مرا اندوهگین ساخته کفایت فرما، و

عَلَيَّ مَنْ لَا يَزُحْمُنِي وَ اجْعَلْ عَلَيَّ مِنْكَ وَاَقْبَهُ بَاقِيَهُ، وَ لَا تَسْلُبْنِي صَالِحَ

آن که بر من رحم نمی کند بر من مسلط مکن، و برای من از جانب خود نگهدارنده‌ای ماندگار قرار ده و نعمتهای شایسته‌ای که به

من داده‌ای

مَا اَنْعَمْتَ بِهِ عَلَيَّ، وَ ارْزُقْنِي مِنْ فَضْلِكَ رِزْقًا وَاَسْعًا حَلَالًا طَيِّبًا، اللّٰهُمَّ

از من بگیر، و از لطف و کرمت روزی وسیع، حلال و پاکیزه به من عنایت فرما، خدایا

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۷۲۵

اِحْرُسْنِي بِحِرَاسَتِكَ، وَ اَحْفَظْنِي بِحِفْظِكَ، وَ اَكْلَانِي بِكِلَابَتِكَ، وَ ارْزُقْنِي

مرا به پاسداری و حمایت و نگهداریت محافظت فرما، و

حَجَّ بَيْتِكَ الْحَرَامِ، فِي عَامِنَا هَذَا وَ فِي كُلِّ عَامٍ، وَ زِيَارَةَ قَبْرِ نَبِيِّكَ

حج خانهات و زیارت قبر پیامبر و امامان- که درود خدا بر آنان باد- را در این سال و

وَالْأَيْمَةَ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ ۹۷۴]، وَلَا تُخَلِّني يَا رَبِّ مِنْ تِلْكَ الْمَشَاهِدِ الشَّرِيفَةِ،

در هر سال روزیم فرما، ای پروردگار من، مرا از (زیارت) این بارگاههای گرامی

وَالْمَوَاقِفِ الْكَرِيمَةِ، اللَّهُمَّ تُبِّ عَلَيَّ حَتَّى لَا اغْصِيكَ، وَ الْهَمْنِي الْخَيْرَ

و جایگاههای ارزشمند محروم مگردان، خدایا توفیق توبه‌ام ده تا نافرمانیت نکنم و نیکی

وَالْعَمَلِ بِهِ، وَ حَشِيَّتِكَ بِاللَّيْلِ وَ النَّهَارِ مَا ابْتَقَيْتَنِي يَا رَبَّ الْعَالَمِينَ،

و عمل به آن و ترس از خودت را در شب و روز مادامی که زنده‌ام در دلم بیانداز، ای پروردگار جهانیان،

اللَّهُمَّ أَنِّي كُلَّمَا قُلْتُ قَدْ تَهَيَّأْتُ وَ تَعَبَّأْتُ، وَ قُمْتُ لِلصَّلَاةِ بَيْنَ يَدَيْكَ

خدایا هر زمانی که گفتم مهیا و آماده‌ام و برای خواندن نماز در مقابلت ایستادم

وَ نَاجَيْتُكَ، الْقِيَّتْ عَلَيَّ نِعَاسًا إِذَا صَلَّيْتُ، وَ سَلَبْتَنِي مُنَاجَاةَكَ إِذَا أَنَا

و با تو راز و نیاز کردم، در آن زمان که نماز می‌خواندم خواب را بر من مسلط کردی و در آن زمان که راز و نیاز می‌کردم توفیق

آن را از من گرفتی،

نَاجَيْتُ، مَا لِي كُلَّمَا قُلْتُ قَدْ صَلَّحْتُ سَرِيرَتِي وَ قَرَّبْتُ مِنْ مَجَالِسِ

چه شده است که هر وقت با خود گفتم که باطنم اصلاح شده و به توبه کنندگان نزدیک شده‌ام،

التَّوَابِينَ مَجْلِسِي عَرَضْتُ لِي بَلِيَّةٌ أَزَالَتْ قَدَمِي وَ حَالَّتْ بَيْنِي وَ بَيْنَ

گرفتاری بر من رخ داد که پایم لغزید و بین من و بندگیت فاصله انداخت،

خِدْمَتِكَ، سَيِّدِي لَعَلَّكَ عَنِّ بَابِكَ طَرَدْتَنِي وَ عَنِّ خِدْمَتِكَ نَحَيْتَنِي أَوْ

آقا و سرورم شاید مرا از درگاهت رانده و از بندگیت دور کرده‌ای یا

لَعَلَّكَ رَأَيْتَنِي مُسْتَخْفًا بِحَقِّكَ فَأَقْصَيْتَنِي أَوْ لَعَلَّكَ رَأَيْتَنِي مُعْرِضًا عَنكَ

شاید مرا سبک شمارنده حقت یافته‌ای که مرا رانده‌ای یا شاید مرا روی گردانده از خودت یافته‌ای

فَقَلَيْتَنِي أَوْ لَعَلَّكَ وَجَدْتَنِي فِي مَقَامِ الْكَاذِبِينَ فَرَفَضْتَنِي أَوْ لَعَلَّكَ

که بر من غضب نموده‌ای، یا شاید که مرا در جایگاه دروغگویان یافته‌ای که مرا رها کرده‌ای، یا شاید که

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۷۲۶

رَأَيْتَنِي غَيْرَ شَاكِرٍ لِنِعْمَاتِكَ فَحَرَمْتَنِي أَوْ لَعَلَّكَ فَقَدْتَنِي مِنْ مَجَالِسِ

مرا ناسپاس بر نعمتهایت یافته‌ای که محروم کرده‌ای، یا شاید که مرا دور از مجالس

الْعُلَمَاءِ فَحَدَلْتَنِي أَوْ لَعَلَّكَ رَأَيْتَنِي فِي الْغَافِلِينَ فَمِنْ رَحْمَتِكَ آيَسْتَنِي

علما یافته‌ای که خوارم کرده‌ای، یا شاید که مرا در میان بی‌خبران یافته‌ای که از بخشش و احسانت ناامیدم کرده‌ای،

أَوْ لَعَلَّكَ رَأَيْتَنِي أَلْفَ مَجَالِسِ الْبَطَّالِينَ فَبَيْنَهُمْ خَلَيْتَنِي أَوْ لَعَلَّكَ

یا شاید که مرا همنشین بیکاران یافته‌ای که مرا در میان آنها رها کرده‌ای، یا شاید

لَمْ تُحِبَّ أَنْ تَسْمَعَ دُعَائِي فَبَاعَدْتَنِي أَوْ لَعَلَّكَ بَجُرْمِي وَ جَرِيرَتِي

که دوست نداشتی که دعایم را بشنوی که مرا دور کرده‌ای، یا شاید که به جرم و جنایتم کیفرم

كَافَيْتَنِي أَوْ لَعَلَّكَ بِقَلْبِهِ حَيَائِي مِنْكَ جَاوَزْتَنِي فَإِنْ عَفَوْتَ يَا رَبِّ، فَطَالَ

نموده‌ای، یا شاید که به خاطر بی‌شرمی‌ام نسبت به تو مجازاتم کرده‌ای، پس ای پروردگار من اگر از من درگذری (شایسته است)

مَا عَفَوْتَ عَنِ الْمُذْنِبِينَ قَبْلِي لِأَنَّ كَرَمَكَ أَيُّ رَبِّ يَجِلُّ عَنْ مُكَافَاتِ

چون از دیرباز بسیاری از گناهکاران قبل از مرا آمرزیده‌ای چرا که‌ای پروردگار من لطف و احسانت بزرگتر از مجازات کوتاهی کنندگان است

الْمَقْصُرِينَ، وَ اَنَا عَائِدٌ بِفَضْلِكَ، هَارِبٌ مِنْكَ إِلَيْكَ، مُتَنَجِّزٌ مَا وَعَدْتَ مِنْ

و من به لطف و کرمت پناهنده‌ام و از ترس تو به سوی خودت گریزانم، چشم پوشی را که وعده فرمودی

الصَّفْحِ عَمَّنْ أَحْسَنَ بِكَ ظَنًّا، الْهِيَ أَنْتَ أَوْسَعُ فَضْلًا، وَ اعْظَمُ حِلْمًا مِنْ أَنْ

از کسی که به تو گمان نیکو دارد خواهانم ای معبود من لطف و کرمت وسیعتر و حلمت بزرگتر از آن است که

تُقَايَسَنِي بِعَمَلِي أَوْ أَنْ تَشْتَرِلَنِي بِخَطِيئَتِي وَمَا اَنَا يَا سَيِّدِي وَمَا

مرا با عملم مقایسه کنی، یا اینکه به واسطه اشتباهم مرا بلغزانی، و ای آقا و سرورم من

خَطَرِي هَبْنِي بِفَضْلِكَ سَيِّدِي وَ تَصَدَّقْ عَلَيَّ بِعَفْوِكَ، وَ جَلِّلْنِي بِسِتْرِكَ،

که هستم و چه ارزشی دارم، به لطف و کرمت مرا ببخش، ای آقای من، و با گذشتت بر من احسان فرما و با پرده پوشیت مرا ارجمند گردان،

وَ اعْفُ عَن تَوْبِيخِي بِكَرَمِ وَجْهِكَ، سَيِّدِي اَنَا الصَّغِيرُ الَّذِي رَبَّيْتَهُ، وَ اَنَا

و با چهره کریمانه‌ات از سرزنش من درگذر، ای آقا و سرورم من همان بنده کوچکم که او را پرورش دادی و همان

الْجَاهِلُ الَّذِي عَلَّمْتَهُ، وَ اَنَا الضَّالُّ الَّذِي هَدَيْتَهُ، وَ اَنَا الْوَضِيعُ الَّذِي

نادانم که دانایش کردی، و همان گمراهم که هدایتش نمودی، و همان افتاده‌ام که بلندش کردی

رَفَعْتَهُ، وَ اَنَا الْخَائِفُ الَّذِي آمَنْتَهُ، وَ الْجَائِعُ الَّذِي اشْبَعْتَهُ، وَ الْعَطْشَانُ

و همان ترسانم که امانش دادی و همان گرسنه‌ام که سیرش کردی و همان تشنه‌ام

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۷۲۷

الَّذِي ارْتَوَيْتَهُ، وَ الْعَارِي الَّذِي كَسَوْتَهُ، وَ الْفَقِيرُ الَّذِي اغْنَيْتَهُ، وَ الضَّعِيفُ

که سیرایش نمودی، و همان عریانم که او را پوشاندی، و همان محتاجم که بی‌نیازش نمودی و همان ناتوانم

الَّذِي قَوَيْتَهُ، وَ الدَّلِيلُ الَّذِي اعَزَزْتَهُ، وَ السَّقِيمُ الَّذِي شَفَيْتَهُ، وَ السَّائِلُ

که نیرویش دادی و همان خوارم که عزیزش گرداندی و همان بیمارم که شفایش دادی و همان گدایم

الَّذِي اعْطَيْتَهُ، وَ الْمُدْنِبُ الَّذِي سَتَرْتَهُ، وَ الْخَاطِئُ الَّذِي اَقْلَتَهُ، وَ اَنَا

که عطایش نمودی و همان گنهکارم که او را پوشاندی و همان خطاکارم که از او درگذشتی و همان ناچیزم

الْقَلِيلُ الَّذِي كَثَرْتَهُ، وَ الْمُسْتَضْعَفُ الَّذِي نَصَرْتَهُ، وَ اَنَا الطَّرِيدُ الَّذِي

که بزرگم نمودی، و همان ناتوانم که یاریش فرمودی و همان رانده شده‌ام

أَوَيْتَهُ، اَنَا يَارَبُّ الَّذِي لَمْ اسْتَحْيِكَ فِي الْخَلَاءِ، وَلَمْ اِرْأَيْكَ فِي الْمَلَأِ،

که پناهنش دادی، پروردگارا من همانم که در خلوت از تو شرم نکرده و در میان مردم ملاحظه تو ننمودم،

اَنَا صَاحِبُ الدَّوَاهِي الْعُظْمَى اَنَا الَّذِي عَلَى سَيِّدِهِ اجْتَرَى اَنَا الَّذِي

من دارای گرفتاریهای بزرگم، من همانم که بر آقا و سرورش گستاخی کرده است، من همانم که

عَصَيْتُ جَبَّارَ السَّمَاءِ، اَنَا الَّذِي اعْطَيْتُ عَلَى مَعْصِي الْجَلِيلِ الرُّشَا، اَنَا

مقتدر آسمان [خدا] را نافرمانی کرده است، من همانم که بر نافرمانیهای بزرگم رشوه دادم، من همانم که

الَّذِي حِينَ بُشِرْتُ بِهَا خَرَجْتُ إِلَيْهَا اسْعَى، اَنَا الَّذِي امْهَلْتَنِي فَمَا

وقتی به نافرمانیها بشارت داده می‌شدم به سوی آنها می‌شتافتم من همانم که مهلتش دادی
 اَرْعَوَيْتُ، وَسَوَّيْتَ عَلَيَّ فَمَا اسْتَحْيَيْتُ، وَعَمِلْتُ بِالْمَعَاصِي فَتَعَدَّيْتُ،
 ولی پشیمان نشدم، و مرا پوشاندی پس من شرم نکرده و نافرمانی نموده و از حد گذراندم،
 وَاسْقَطْتَنِي مِنْ عَيْنِكَ فَمَا بِالْيَيْتُ، فَجَلَمِكَ امْهَلْتَنِي وَبَسْتَرِكَ سَتَرْتَنِي
 و مرا از نظرت انداختی ولی اعتنا نکردم، پس به شکیباییت مهلت دادی و به پرده پوشیت پوشاندی،
 حَتَّى كَانَتْكَ اغْفَلْتَنِي وَمِنْ عُقُوبَاتِ الْمَعَاصِي جَبَبْتَنِي حَتَّى كَانَتْكَ
 تا اینکه گویا مرا نادیده گرفتی و از کیفر گناهان دورم ساختی، تا جایی که گویی
 اسْتَحْيَيْتَنِي الْهَى لَمْ اغْصِبْكَ حِينَ عَصَيْتُكَ وَآ نَا بُرُوبِيَّتِكَ جَا حِدٌ، وَلَا
 تو از من شرم داری، ای معبود من در وقت نافرمانی منکر پروردگاریت نبوده و فرمانت را سبک نشمرده
 بِأَمْرِكَ مُسْتَحْفٌ، وَلَا لِعُقُوبَتِكَ مُتَعَرِّضٌ، وَلَا لَوَعِيدِكَ مُتَهَاوِنٌ، لَكِنْ
 و خود را در معرض کیفرت قرار نداده و به وعدهات بی توجه نبوده‌ام، بلکه
 کلیات مفاتیح نوین، ص: ۷۲۸

حَطِيئَةٌ عَرَضْتُ وَسَوَّلْتُ لِي نَفْسِي وَغَلَبَنِي هَوَايَ، وَاعَانَنِي عَلَيْهَا
 اشتباهی بود که سر زد و دستخوش و سوسه‌های نفسم شدم و هوای نفسم بر من چیره شد و بیچارگی‌ام بر انجام آن مرا یاری کرد،
 شَفَوْتِي وَغَرَّنِي سَتْرَكَ الْمُرْخِي عَلَيَّ، فَقَدْ عَصَيْتُكَ وَخَالَفْتُكَ بِجُهْدِي
 و پرده پوشیت مرا مغرور کرد، و تا می‌توانستم نافرمانی و مخالفت تو کردم،
 فَالآنَ مِنْ عَذَابِكَ مَنْ يَسْتَنْفِذُنِي وَمِنْ أَيْدِي الْخَصَمَاءِ غَدًا مَنْ
 پس چه کسی اکنون مرا از عذاب تو و فردا از دست دشمنان نجات خواهد داد؟
 يُخَلِّصُنِي وَبِحَبْلِ مَنْ اتَّصَلُ أَنْتَ قَطَعْتَ حَبْلَكَ عَنِّي فَوَاسُؤَاتَا عَلَيَّ
 و به ریسمان چه کسی چنگ زنم اگر تو پیوندت را از من قطع کنی، پس وای از رسوایی
 مَا أَحْصَى كِتَابُكَ مِنْ عَمَلِي الَّذِي لَوْلَا مَا أَرْجُو مِنْ كَرَمِكَ وَسَعَةِ
 آنچه در صحیفهات از اعمال من ثبت کرده‌ای، که اگر امیدم به بخشش و وسعت احسانت نبود
 رَحْمَتِكَ، وَنَهَيْكَ أَيَّامِي عَنِ الْقَنُوطِ، لَقَنَطْتُ عِنْدَمَا اتَذَكَّرُهَا، يَا خَيْرَ مَنْ
 و از ناامیدی منعم نکرده بودی به یقین در هنگام یادآوری آنها ناامید می‌شدم، ای بهترین
 دَعَاةٍ دَاعٍ، وَأَفْضَلُ مَنْ رَجَاةٍ رَاجٍ، اللَّهُمَّ بِدِمَّةِ الْإِسْلَامِ اتَّوَسَّلُ إِلَيْكَ،
 خوانده شده و ای برترین مایه امید، خدایا در پناه اسلام به تو متوسل شده
 وَبِحُرْمَةِ الْقُرْآنِ اعْتَمِدُ إِلَيْكَ، وَبِحُبِّي النَّبِيِّ الْأُمِّيِّ الْقُرَشِيِّ الْهَاشِمِيِّ
 و به احترام قرآن بر تو توکل می‌کنم، و به دوستی پیامبر امی قرشی هاشمی
 الْعَرَبِيِّ التَّهَامِيِّ الْمَكِّيِّ الْمَدَنِيِّ، أَرْجُو الزُّلْفَةَ لَدَيْكَ، فَلَا تُوحِشِ
 عربی تهامی مکی مدنی، امید جایگاهی نزد تو دارم، انس ایمانی مرا به
 اسْتِنَاسَ إِيْمَانِي وَلَا تَجْعَلْ ثَوَابِي ثَوَابَ مَنْ عَبَدَ سِوَاكَ، فَإِنَّ قَوْمًا
 وحشت مبدل نکن، و پاداش مرا پاداش کسی که غیر تو را بندگی کرده قرار مده، چرا که گروهی
 آمَنُوا بِالْإِسْنِيهِمْ، لِيُحَقِّقُوا بِهِ دِمَائَهُمْ، فَادْرَكُوا مَا أَمَلُوا، وَأَنَا آمَنَّا بِكَ

به زبان ایمان آوردند تا به واسطه اسلام خونشان را حفظ کنند پس به آنچه آرزو داشتند رسیدند، ولی ما به
بِالسِّنِّينَا وَقُلُوبِنَا لَتَعْفُو عَنَّا، فَادْرِكْنَا مَا آمَلْنَا، وَبَيَّتْ رَجَائِكَ فِي

زبان و دل به تو ایمان آوردیم تا از ما درگذری، پس ما را به آرزویمان برسان و امیدت را در
صُدُورِنَا، وَلَا تُرِغْ قُلُوبَنَا بَعْدَ إِذْ هَدَيْتَنَا، وَهَبْ لَنَا مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً، إِنَّكَ

دل ما پایدار نما و دل‌هایمان را بعد از آن که ما را هدایت کردی منحرف مگردان و از سوی خود رحمتی بر ما ببخش زیرا تو
کلیات مفاتیح نوین، ص: ۷۲۹

أَنْتَ الْوَهَّابُ، فَوَعِزَّتْكَ لَوْ أَنْتَهَرْتَنِي مَا بَرِحْتُ مِنْ بَابِكَ، وَلَا كَفَفْتُ عَنْ

بخشنده‌ای، پس به عزّتت سوگند اگر مرا از درگاهت برانی نخواهم رفت، و به خاطر بخشش و وسعت
تَمَلِّقِكَ، لِمَا أَلِهَمَّ قَلْبِي مِنَ الْمَعْرِفَةِ بِكَرَمِكَ، وَسَعَةِ رَحْمَتِكَ، أَلِي مَنْ

احسانت که بر دلم الهام شده از التماس به درگاهت دست بر نخواهم داشت،
يَذْهَبُ الْعَبْدُ إِلَّا إِلَىٰ مَوْلَاهُ، وَالْيَ مَنْ يَلْتَجِي الْمَخْلُوقُ إِلَّا إِلَىٰ خَالِقِهِ،

بنده جز آقا و مولایش به سوی که رود و مخلوق جز آفریدگارش به که پناه آورد،

الهِى لَوْ قَرَّتْنِي بِالْأَصْفَادِ، وَمَنْعَتْنِي سَيْبِكَ مِنْ بَيْنِ الْأَشْهَادِ، وَدَلَلْتَ

خدایا اگر مرا به غل و زنجیرها گرفتار سازی و عطایت را از میان بندگان، از من منع کنی

عَلَىٰ فَضَائِحِي عُيُونَ الْعِبَادِ، وَآمَرْتَ بِي إِلَىٰ النَّارِ، وَحُلَّتْ بَيْنِي وَبَيْنَ

و رسوائیهام را در مقابل چشم بندگان قرار دهی و مرا امر به دوزخ فرمایی و میان من و نیکوکاران فاصله اندازی،

الْأَبْرَارِ، مَا قَطَعْتَ رَجَائِي مِنْكَ، وَمَا صَرَفْتَ تَأْمِيلِي لِلْعَفْوِ عَنكَ، وَلَا

امیدم را از تو قطع نخواهم کرد، و دست از آرزوی عفو تو بر نخواهم داشت و

خَرَجَ حُبُّكَ مِنْ قَلْبِي إِنْ لَا أَنْسَىٰ إِيَادِيكَ عِنْدِي وَسَتْرَكَ عَلَيَّ فِي دَارِ

محبتت از دلم بیرون نخواهد رفت، من دستگیریه‌ها و پرده پوشی‌هایت را در دنیا نسبت به خود فراموش نخواهم کرد

الدُّنْيَا، سَيَدَىٰ أَخْرَجَ حُبَّ الدُّنْيَا مِنْ قَلْبِي وَاجْمَعْ بَيْنِي وَبَيْنَ

ای آقا و سرورم دوستی دنیا را از دلم بیرون کن و مرا در جمع

الْمُصْطَفَىٰ وَآلِهِ خَيْرَتِكَ مِنْ خَلْقِكَ، وَخَاتَمِ النَّبِيِّينَ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ

پیامبر برگزیده و خاندان پاکش که برگزیدگان از آفریدگانت هستند و آخرین پیامبرت حضرت محمد- که درود خدا

عَلَيْهِ وَآلِهِ، وَأَنْقَلْنِي إِلَىٰ دَرَجَةِ التَّوْبَةِ إِلَيْكَ، وَأَعِنِّي بِالْبُكَاءِ عَلَىٰ نَفْسِي

بر او و خاندانش باد- قرار ده و مرا به درجه بازگشت به سوی منتقل کن و مرا بر گریه به حال خودم یاری کن،

فَقَدْ أَقْبَيْتُ بِالتَّشْوِيفِ وَالْأَمَالِ عُمْرِي وَقَدْ نَزَلْتُ مَنْزِلَهُ الْأَيْسِينَ مِنْ

پس با تأخیر انداختن و آرزوهای دور و دراز، عمرم را تباه کردم، و به جایگاه ناامیدان از نیکی خودم تنزل کردم،

خَيْرِي فَمَنْ يَكُونُ اسْوَاءَ حَالًا مِنِّي إِنْ أَنَا نُقِلْتُ عَلَىٰ مِثْلِ حَالِي إِلَىٰ

پس چه کسی بد حال‌تر از من است، اگر با این حال به سوی گوری برده شوم

قَبْرِي لَمْ آمَهْدُهُ لِرَفْدَتِي وَلَمْ أَفْرُشْهُ بِالْعَمَلِ الصَّالِحِ لِصُجْعَتِي وَمَالِي لَا

که آن را برای خوابیدنم آماده نکرده و با اعمال نیک برای آرمیدنم مفروش نساخته‌ام، چرا

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۷۳۰

ابُكِي وَلَا ادْرِي اِلَى مَا يَكُونُ مَصِيرِي وَارِي نَفْسِي تُخَادِعُنِي وَ اَيَّامِي

گریه نکنم در حالی که نمی‌دانم عاقبتم به کجا ختم می‌شود و نفسم مرا گول می‌زند و روزگار

تُخَاتِلُنِي وَقَدْ خَفَقَتْ عِنْدَ رَأْسِي اجْنِحَةُ الْمَوْتِ، فَمَا لِي لَا ابُكِي ابُكِي

مرا می‌فریبد، و بالهای مرگ بالای سرم در حرکت است، پس چرا گریه نکنم؟ می‌گیرم برای

لِخُرُوجِ نَفْسِي ابُكِي لِظُلْمَةِ قَبْرِي ابُكِي لِضَيْقِ لَحْدِي ابُكِي لِسُؤَالِ

جان دادن و تاریکی قبر و تنگی لحدم، می‌گیرم برای پرسش

مُنْكَرٍ وَنَكِيرٍ اَيَّايَ، ابُكِي لِخُرُوجِي مِنْ قَبْرِي عَزِيَانًا ذَلِيلًا، حَامِلًا ثِقَلِي

نکیر و منکر از خودم، می‌گیرم برای بیرون آمدنم از قبر در حالی که برهنه و خوارم و بار سنگین گناه را

عَلَى ظَهْرِي اِنْظُرْ مَرَّةً عَنِ يَمِينِي وَآخِرِي عَنِ شِمَالِي اِذَا الْخَلَائِقُ فِي

بر پشتم حمل می‌کنم، به چپ و راست می‌نگرم و مخلوقات را در

شَانِ غَيْرِ شَانِي لِكُلِّ امْرِي مِنْهُمْ يَوْمَئِذٍ شَانٌ يُغْنِيهِ، وَجُوهٌ يَوْمَئِذٍ

وضعی غیر از وضع خود می‌یابم، در آن روز هر یک از آنها وضعی دارد که او را کاملاً به خود مشغول می‌سازد، چهره‌هایی در آن

روز

مُسْفِرَةٌ، ضَاحِكَةٌ مُسْتَبْشِرَةٌ، وَوُجُوهٌ يَوْمَئِذٍ عَلَيهَا غَبْرَةٌ، تَرَهَقُهَا قَتْرَةٌ

گشاده و نورانی است، خندان و مسرور است و صورت‌هایی در آن روز غبار آلود است و دود و تاریکی و

وَذَلَّةٌ، سَيِّدِي عَلَيْكَ مُعَوَّلِي وَمُعْتَمِدِي وَرَجَائِي وَتَوَكُّلِي وَبِرَحْمَتِكَ

خواری آنها را پوشانده است، ای آقا و سرورم تکیه‌گاه، اعتماد، امید و توکلم بر توست و به لطف و احسانت

تَعَلَّقِي تُصِيبُ بِرَحْمَتِكَ مَنْ تَشَاءُ، وَتَهْدِي بِكَرَامَتِكَ مَنْ تُحِبُّ، فَلَكَ

دل بسته‌ام، هر کسی را بخواهی به لطف و احسانت می‌رسانی و هر کسی را دوست داری به بزرگواریت هدایت می‌کنی، پس به

خاطر اینکه

الْحَمْدُ عَلَى مَا نَفَيْتَ مِنَ الشُّرْكِ قَلْبِي وَلَكَ الْحَمْدُ عَلَى بَسْطِ لِسَانِي

دلم را از شرک پاک کرده و زبانم را گشودی ستایش از آن توست،

اَفْلِسَانِي هَذَا الْكَمَالَ اشْكُرْكَ، اَمْ بِغَايَةِ جُهْدِي فِي عَمَلِي اَرْضِيكَ، وَمَا

آیا با این زبان کند شکر تو گویم یا با نهایت کوشش در کردارم تو را

قَدَّرُ لِسَانِي يَا رَبِّ فِي جَنْبِ شُكْرِكَ، وَمَا قَدَّرُ عَمَلِي فِي جَنْبِ نِعْمِكَ

خشنود سازم؟ ای پروردگار من مقابل شکر تو زبانم چه ارزشی دارد و در مقابل نعمت و بخششت بر من عملم

وَاحْسَانِكَ اَللّٰهُ، اَللّٰهُ اَنَّ جُودَكَ بَسَطَ اَمَلِي وَشُكْرَكَ قَبَلَ عَمَلِي سَيِّدِي

چه ارزشی دارد ای معبود من براستی بخششت آرزویم را فزونی بخشیده و قدردانیت موجب پذیرش عملم گردیده است، ای آقا و

سرورم

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۷۳۱

اَلَيْكَ رَغْبَتِي وَ اَلَيْكَ رَهْبَتِي وَ اَلَيْكَ تَأْمِيلِي وَقَدْ سَأَلْتَنِي اَلَيْكَ اَمَلِي

اشتیاق و هراس و آرزویم به سوی توست و آرزویم مرا به سوی تو کشانده است

وَ عَلَيَّكَ يَا وَاحِدِي عَكَفْتُ هَمَّتِي وَفِي مَا عِنْدَكَ اَنْبَسَطْتُ رَغْبَتِي وَ لَكَ

و ای یگانه من همتم به تو روی آورده، و به آنچه نزد توست اشتیاق فراوان یافته‌ام،
 خَالِصُ رَجَائِي وَخَوْفِي وَبِكَ اِنْسَتْ مَحَبَّتِي وَالْيَكَّ الْقَيْتُ بِيَدِي
 و امید خالص و هراسم برای توست و دوستی و محبتم به تو خو گرفته و خود را به تو سپرده‌ام
 وَبِحَبْلِ طَاعَتِكَ مَدَدْتُ رَهْبَتِي [یا] مَوْلَايَ بِذِكْرِكَ عَاشَ قَلْبِي
 و به ریسمان بندگیت هراسم را بسته‌ام ای آقا و سرورم دلم به یاد تو زنده گشته
 وَبِمُنَاجَاةِكَ بَرَدْتُ اَلْمَ الْخَوْفِ عَنِّي فَيَا مَوْلَايَ وَيَا مُؤَمَّلِي وَيَا
 و با راز و نیازت ترسم را تسکین می‌بخشم، پس ای مولا و آرزویم و ای
 مُنْتَهَى سُؤْلِي فَرَّقْ بَيْنِي وَبَيْنَ الْمَانِعِ لِي مِنْ لُزُومِ طَاعَتِكَ، فَاِنَّمَا
 نهایت خواسته‌ام، میان من و گناهایی که مانع ملازمت بندگی توست جدایی بیانداز، پس همانا
 اِسْتُلُّكَ لِقَدِيمِ الرَّجَاءِ فِيكَ، وَعَظِيمِ الطَّمَعِ مِنْكَ، الَّذِي اَوْجَبْتَهُ عَلَيَّ
 به خاطر امیدی که از پیش به تو دارم و میل فراوانم به تو می‌خوانمت، تویی که مهربانی
 نَفْسِكَ مِنَ الرَّافَةِ وَالرَّحْمَةِ، فَاَلَا مَرُّ لَكَ، وَحَدَّكَ لَا شَرِيكَ لَكَ [۹۷۵]، وَالْخَلْقُ
 و بخشش را بر خود واجب کرده‌ای پس فرمان به دست توست، که یگانه‌ای بی شریکی و همه آفریدگان
 كُلُّهُمْ عِيَالُكَ وَفِي قَبْضَتِكَ، وَكُلُّ شَيْءٍ خَاضِعٌ لَكَ، تَبَارَكْتَ يَا رَبَّ
 روزی خوار تو و در اختیار تواند، و همه چیز در برابرت فروتن است، پاک و منزهی ای پروردگار
 الْعَالَمِينَ، اَللّٰهُ اِذَا اِنْقَطَعَتْ حُجَّتِي وَكَلَّ عَنْ جَوَابِكَ لِسَانِي
 جهانیان، ای معبود من آن هنگام که دلیلم نارسا و زبانم از پاسخت گنگ و
 وَطَاشَ عِنْدَ سُؤَالِكَ اَيَّايَ لُبِّي فَيَا عَظِيمَ رَجَائِي لَا تُخَيِّبْنِي اِذَا اِسْتَدْتُ
 عقلم از جواب پرسشت قاصر است، بر من رحم کن، پس ای امید بزرگ من، در شدت درماندگی مرا ناامید مکن
 فَاقْتِي وَلَا تَرُدَّنِي لِجَهْلِي وَلَا تَمْنَعْنِي لِغَلَّةِ صَبْرِي اَعْطِنِي لِغَفْرِي
 و به خاطر نادانیم مرا (از درگاهت) مران، و به خاطر کم طاقتیم محروم نکن، بخاطر نیازم بر من ببخش
 کلیات مفاتیح نوین، ص: ۷۳۲

وَارْحَمْنِي لِضَعْفِي سَيِّدِي عَلَيَّكَ مُعْتَمِدِي وَمُعَوْلِي وَرَجَائِي وَتَوَكُّلِي
 و به خاطر ناتوانیم بر من ترحم کن، ای آقای من، اعتماد، تکیه‌گاه، امید و توکلم بر توست
 وَبِرَحْمَتِكَ تَعَلَّقِي وَبِفِنَائِكَ اِحْطُ رَحْلِي وَبِجُودِكَ اَقْصِدُ طَلِبَتِي
 و دلبستگی‌ام به مهربانی توست، به درگاه تو روی آورده‌ام و به سبب بخششت حاجتم را عرضه داشته‌ام
 وَبِكَرَمِكَ اَيُّ رَبِّ اسْتَفْتِحُ دُعَائِي وَوَلَدَيْكَ اَرْجُو فَاقْتِي [۹۷۶]، وَبِغِنَاكَ اَجْبُرُ
 و به بزرگواریت ای پروردگارم دعایم را شروع می‌کنم، نزد تو امید رفع درماندگی‌ام را دارم و به توانگریت نیازم
 عَيْلَتِي وَتَحْتَ ظِلِّ عَفْوِكَ قِيَامِي وَالِي جُودِكَ وَكَرَمِكَ اَرْفَعُ بَصْرِي
 را جبران می‌کنم و در سایه گذشتت ایستاده‌ام و چشم به بخشش و لطف تو دارم،
 وَالِي مَعْرُوفِكَ اَدِيمُ نَظْرِي فَلَا تُحْرِقْنِي بِالنَّارِ وَاَنْتَ مَوْضِعُ اَمَلِي وَلَا
 و به احسانت چشم دوخته‌ام، پس مرا به آتش مسوزان در حالی که تویی محل آرزوی من،
 تُسْكِنُنِي الْهَآوِيَةَ فَاِنَّكَ قُوَّةٌ عَيْنِي يَا سَيِّدِي لَا تُكْذِبْ ظَنِّي بِاِحْسَانِكَ

و مرا در دوزخ جای مده که تویی روشنی چشم من، ای آقا و سرورم، گمانم را به لطف و احسانت
وَمَعْرُوفِكَ فَانِّكَ ثِقَّتِي وَلَا تَحْرِمْنِي ثَوَابَكَ فَانِّكَ الْعَارِفُ بِقَفْرِ الْهِي
دروغ مپندار زیرا که تو مورد اعتماد منی، و مرا از پاداشت محروم مکن که تو به نیازم آگاهی، ای معبود من
إِنْ كَانَ قَدْ دَنَا اجْلِي وَلَمْ يُقَرِّبْنِي مِنْكَ عَمَلِي فَقَدْ جَعَلْتُ الْإِعْتِرَافَ
اگر مرگم نزدیک شده و عملم مرا به تو نزدیک نکرده، اعتراف به گناهم را وسیله
الْيَكَّ بِذَنْبِي وَسَائِلَ عَلَيَّ الْهِي إِنْ عَفَوْتَ فَمَنْ أَوْلَى مِنْكَ بِالْعَفْوِ [۹۷۷]، وَأَنْ
عذرم قرار می‌دهم ای معبود من، اگر در گذری پس کیست سزاوارتر از تو در عفو و اگر
عَذَّبْتَ فَمَنْ أَعْدَلُ مِنْكَ فِي الْحُكْمِ، ارْحَمْ فِي هَذِهِ الدُّنْيَا غُرْبَتِي وَعِنْدَ
عذاب کنی پس کیست عادل‌تر از تو در حکمرانی، در این دنیا بر غریبی‌ام و در هنگام
الْمَوْتِ كُرْبَتِي وَفِي الْقَبْرِ وَحَدَّتِي وَفِي اللَّحْدِ وَحَشَّتِي وَإِذَا نُشِرْتُ
مرگ بر اندوهم و در گور بر تنهاییم و در لحد بر ترسم، و در زمانی که برای حساب در مقابلت
لِلْحِسَابِ بَيْنَ يَدَيْكَ ذُلٌّ مَوْقِفِي وَاعْفِرْ لِي مَا خَفِيَ عَلَيَّ الْآدَمِيِّينَ مِنْ
حاضر شدم بر پستی جایگاهم رحم کن، و ببخش بر من اعمالی را که بر انسانها پوشیده مانده
کلیات مفاتیح نوین، ص: ۷۳۳

عَمَلِي وَأَدَمِ لِي مَا بِهِ سَتَرْتَنِي وَارْحَمْنِي صَرِيحاً عَلَى الْفِرَاشِ تُقَلِّبْنِي
و پیوسته مرا ببوشان و در حالی که در بستر افتاده‌ام و دوستان مرا جابجا می‌کنند
إِيْدِي اجْتَبَيْ وَتَفَضَّلْ عَلَيَّ مَمْدُوداً عَلَى الْمُغْتَسَلِ يُقَلِّبْنِي صَالِح
بر من رحم کن، و در حالی که در محل غسل دراز کشیده‌ام و همسایگان نیکم مرا (برای غسل) جابجا می‌کنند
جِيْرَتِي وَتَحَنَّنْ عَلَيَّ مَحْمُولاً قَدْ تَنَاوَلَ الْأَقْرَبَاءُ اطْرَافَ جِنَازَتِي
بر من لطف نما، و در حالی که دوستان اطراف جنازه‌ام را گرفته
وَجِدْ عَلَيَّ مَنُفُولاً قَدْ نَزَلَتْ بِكَ وَحِيداً فِي حُفْرَتِي وَارْحَمْ فِي ذَلِكَ
و حمل می‌کنند بر من رحم کن، و در حالی که به تنهایی در میان قبر به سوی تو منتقل می‌شوم بر من ببخش،
الْبَيْتِ الْجَدِيدِ غُرْبَتِي حَتَّى لَا اسْتَأْنَسَ بِغَيْرِكَ، يَا سَيِّدِي إِنْ وَكَلْتَنِي الْي
و در این خانه جدید بر غریبم رحم کن، تا با غیر تو انس نگیرم، ای آقا و سرورم اگر مرا به
نَفْسِي هَلَكْتُ، سَيِّدِي فَبِمَنْ اسْتَعِيْتُ إِنْ لَمْ تُقَلِّبْنِي عَثْرَتِي فَالِي مَنْ أَفْرَعُ
خودم واگذاری هلاک شوم، ای آقا و سرورم پس اگر تو لغزشم را نادیده نگیری از که کمک گیرم
إِنْ فَقَدْتُ عِنَايَتَكَ فِي ضَجْعَتِي وَالِي مَنْ التُّجِيءُ إِنْ لَمْ تُنْفَسْ كُرْبَتِي
پس اگر عنایت و توجهت را در گور از دست دهم به که پناه برم، و اگر گرفتاریم را حل نکنی به که روی آورم،
سَيِّدِي مَنْ لِي وَمَنْ يَرْحَمْنِي إِنْ لَمْ تَرْحَمْنِي وَفَضَّلْ مَنْ أَوْمَلُ إِنْ
ای آقا و سرورم اگر بر من رحم نکنی من که را دارم و که بر من رحم می‌کند،
عَدِمْتُ فَضْلَكَ يَوْمَ فَاقَتِي وَالِي مَنْ الْفِرَارُ مِنَ الدُّنُوبِ إِذَا انْقَضَى اجْلِي
اگر لطف تو را در روز نیاز از دست دهم لطف چه کسی را آرزو کنم و اگر عمرم به پایان رسد از گناهانم به سوی که بگریزم،
سَيِّدِي لَا تُعَذِّبْنِي وَآنَا ارْجُوكَ، الْهِي حَقَّقْ رَجَائِي وَآمِنْ خَوْفِي فَإِنْ

ای آقا و سرورم، در حالی که به تو امید دارم مرا عذاب نکن، ای معبود من امیدم را محقق و ترسم را ایمن گردان، پس به یقین
كُنْزُهُ دُنُوبِي لَا اَرْجُو فِيهَا اِلَّا عَفْوَكَ، سَيِّدِي اَنَا اسْئَلُكَ مَا لَا اسْتَحِقُّ،

جز عفو تو امیدی برای گناهان فراوانم ندارم، ای آقا و سرورم از تو می‌خواهم چیزی را که شایسته آن نیستم،
وَ اَنْتَ اَهْلُ التَّقْوَى وَاَهْلُ الْمَغْفِرَةِ، فَاعْفِرْ لِي وَالبَسْنِي مِنْ نَظَرِكَ

در حالی که تو شایسته پرهیزگاری و آمرزشی، پس مرا بیمارز و از نزد خودت لباسی را که
ثَوْبًا يُعْطَى عَلَيَّ التَّعَاتِبِ، وَتَغْفِرُهَا لِي وَلَا اطالِبُ بِهَا، اَنْكَ ذُو مَنْ قَدِيمِ،
بدیها را ببوشاند بر من ببوشان و آنها را بر من بیمارز تا بر آنها مؤاخذه نشوم، چرا که تو صاحب نعمت دیرینه
کلیات مفاتیح نوین، ص: ۷۳۴

وَصَفْحِ عَظِيمِ، وَتَجَاوُزِ كَرِيمِ، اَلْهِي اَنْتَ الَّذِي تُفِيضُ سَيِّئَكَ عَلَيَّ مَنْ لَا
و چشم پوشی بزرگ و گذشت بزرگوارانه‌ای، ای معبود من تویی که نعمتت بر کسی که از تو درخواست نکند
يَسْئَلُكَ، وَعَلَى الْجَاهِدِينَ بِرُبُوبِيَّتِكَ، فَكَيْفَ سَيِّدِي بِمَنْ سَأَلَكَ وَايَقِنَ
و بر منکرین پروردگاریت سرازیر است، پس چه رسد ای آقای من به کسی که از تو درخواست کرده
اِنَّ الْخُلُقَ لَكَ، وَالْاَمْرَ اِلَيْكَ، تَبَارَكَتَ وَتَعَالَيْتَ يَا رَبَّ الْعَالَمِينَ، سَيِّدِي

و یقین دارد که آفرینش و تدبیر امور به دست توست و پاک و منزهی ای پروردگار جهانیان، ای آقا و سرورم
عَبْدُكَ بِبَابِكَ، اِقَامَتُهُ الْخِصَاصَهُ بَيْنَ يَدَيْكَ، يَفْرَعُ بَابِ احْسَانِكَ

بنده‌ات به درگاهت آمده و تنگدستی، مرا برابرت نگه داشته باب احسانت را با دعای خود می‌گویم،
بِدَعَائِهِ [۹۷۸]، فَلَا تُعْرِضْ بوجْهِكَ الْكَرِيمِ عَنِّي وَاقْبَلْ مِنِّي مَا اَقُولُ، فَقَدْ

پس نظر بزرگوارانه‌ات را از من باز نگردان و آنچه می‌گویم اجابت فرما
دَعْوَتُكَ بِهَذَا الدُّعَاءِ، وَ اَنَا اَرْجُو اَنْ لَا تَرُدَّنِي مَعْرِفَةً مِنِّي بِرَأْفَتِكَ

پس تو را با این دعا می‌خوانم در حالی که امیدوارم به خاطر شناختی که از مهربانی و لطف تو دارم مرا دست‌خالی باز نگردانی
وَرَحْمَتِكَ، اَلْهِي اَنْتَ الَّذِي لَا يُحْفِيكَ سَائِلٌ، وَلَا يَنْقُصُكَ نَائِلٌ، اَنْتَ كَمَا

ای معبود من تویی که سؤال کننده‌ای سؤال پیچت نکند و بخشش و احسان چیزی از تو نکاهد، تو آنچنانی
تَقُولُ وَفَوْقَ مَا نَقُولُ، اَللّٰهُمَّ اِنِّي اسْئَلُكَ صَبْرًا جَمِيْلًا، وَفَرَجًا قَرِيْبًا،

که می‌گویی و برتر از آنی که ما می‌گوییم، خدایا از تو شکیبایی نیکو، گشایش نزدیک،
وَقَوْلًا صَادِقًا، وَاجْرًا عَظِيمًا، اسْئَلُكَ يَا رَبُّ مِنَ الْخَيْرِ كُلِّهِ، مَا عَلِمْتُ

گفتار راست و پاداشی بزرگ می‌خواهم، ای پروردگار من از تو تمامی نیکیها، آنچه را که می‌دانم
مِنْهُ وَمَا لَمْ اَعْلَمْ، اسْئَلُكَ اَللّٰهُمَّ مِنْ خَيْرٍ مَا سَأَلَكَ مِنْهُ عِبَادُكَ الصَّالِحُونَ،

و آنچه را که نمی‌دانم خواهانم، خدایا از تو می‌خواهم بهترین چیزی را که بندگان صالحت از تو خواسته‌اند،
يَا خَيْرٍ مَنْ سِئَلٍ، وَاجْوَدَ مَنْ اَعْطَى اَعْطَانِي سُوْلِي فِي نَفْسِي وَاَهْلِي

ای بهترین درخواست شده و بخشنده‌ترین بخشندگان، درخواستم را در مورد خود، خانواده
وَ الْوَالِدِيَّ وَوَالِدِي وَاَهْلِي حُزَانَتِي وَاخْوَانِي فِيكَ، وَارْغُدْ عَيْشِي وَاظْهَرُ

پدر و مادر، بستگان و برادران دینیم برآور، و زندگانیم را شادمان گردان،

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۷۳۵

مُرُوْتِي وَاَصْلِحْ جَمِيعَ اَحْوَالِي وَاَجْعَلْنِي مِمَّنْ اَطَلَّتْ عُمْرُهُ، وَحَسَّنَتْ
 جِوَانِمُرْدِيْمَ رَا ظَاهِرِ كُنْ وَ تَمَامِي حَالَاتِمَ رَا نِيكُو گِرْدَان، وَ مَرَا اَز كَسَانِي قَرَار دِه كِه عَمْرِشَان رَا طَوْلَانِي وَ كِرْدَارِشَان رَا نِيكُو،
 عَمَلُهُ، وَ اَتَمَمْتْ عَلَيْهِ نِعْمَتَكَ، وَ رَضِيْتْ عَنْهُ، وَ اَحْيَيْتُهُ حَيَاةً طَيِّبَةً فِي
 وَ نِعْمَتِ رَا بِهْ اَنهَا كَامِل كِرْدِه وَ اَز اَنهَا خَشْنُوْدِي وَ زَنْدِگَانِي پَاكِيزِه
 اِدْوَمِ السُّرُوْر، وَ اسْبِغِ الْكِرَامَةَ، وَ اَتَمِّ الْعَيْشِ، اِنَّكَ تَفْعَلُ مَا تَشَاءُ، وَ لَا
 هَمْرَاه بَا شَادِي پَايدَار وَ بَزْرِگُوَارِي گَسْتَرْدِه وَ زَنْدِگَانِي كَامِل بِهْ اَنهَا اَرْزَانِي دَاشْتِه‌اِي، زِيْرَا تُوْبِي كِه هَر چِه خَوَاهِي اَنْجَام دِهِي
 يَفْعَلُ مَا يَشَاءُ غَيْرُكَ، اَللّٰهُمَّ خُصَّنِي مِنْكَ بِخَاصَّةٍ ذِكْرِكَ، وَ لَا تَجْعَلْ
 وَ اَنْچِه كِه دِيگِرَان خَوَاهِنْد اَنْجَام نَدِهِي، خُدَايَا تُوْجِه خَاصَّتْ رَا مَخْصُوْص مِّنْ گِرْدَان، وَ اَنْچِه رَا كِه بِه
 سَيِّئًا مِمَّا اَتَقَرَّبُ بِهْ فِي اَنَاءِ اللَّيْلِ وَ اطْرَافِ النَّهَارِ رِيَاءً وَ لَا سُمْعَةً، وَ لَا
 وَ سِيْلِه اَن در طوْل شَب وَ رُوْز بِه تُو تَقَرَّب مِي جُوِيْم، اَز رُوِي رِيَا، خُوْدِپَسْنُوْدِي
 اَشْرًا وَ لَا بَطْرًا، وَ اَجْعَلْنِي لَكَ مِنَ الْخَاشِعِيْنَ، اَللّٰهُمَّ اَعْطِنِي السَّعَةَ فِي

كليات مفاتيح نوین؛ ص ۷۳۵

خُوْد بَزْرِكِ بِيْنِي وَ خُوْدبِيْنِي قَرَار مَدِه، وَ مَرَا اَز فِرُوْتَنان در بَرَابَرْت قَرَار دِه، خُدَايَا وَسْعَت رُوْزِي،
 الرُّزْقِ، وَ الْاَمْنِ فِي الْوَطَنِ، وَ قُرَّةَ الْعَيْنِ فِي الْاَهْلِ وَ الْوَالِدِ،
 اَمْنِيَّتْ در وَطَن وَ رُوْشْنِي چِشْم در خَانُوَادِه وَ مَال وَ فِرْزَنْد
 وَ الْمَقَامِ فِي نِعْمِكَ عِنْدِي وَ الصَّحَّةِ فِي الْجِسْمِ، وَ الْقُوَّةِ فِي الْبَدَنِ،
 وَ مَانْدِگَارِي نِعْمَتِهَايْتِ وَ سَلَامَتِي وَ نِيْرُو در بَدَن
 وَ السَّلَامَةَ فِي الدِّينِ، وَ اسْتَعْمَلْنِي بِطَاعَتِكَ وَ طَاعَةِ رَسُوْلِكَ، مُحَمَّدٍ
 وَ سَلَامَتِي دِيْن بِه مِّنْ اَرْزَانِي دَار، وَ مَرَا مَادَامِي كِه زَنْدِه‌اَم بِه پِيْرُوِي اَز خُوْد وَ فِرْسْتَادِهَاتِ حَضْرَتِ مُحَمَّدٍ
 صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَ اٰلِهِ اَبْدًا مَا اسْتَعْمَرْتَنِي وَ اَجْعَلْنِي مِنْ اَوْفَرِ عِبَادِكَ عِنْدَكَ
 - كِه درُوْد خُدَا بَر اُو وَ خَانْدَانِ پَاكش بَاد- هَمِيْشِه مَشْغُوْل دَار، وَ مَرَا اَز بَنْدِگَانِي قَرَار دِه كِه در
 نَصِيْبًا فِي كُلِّ خَيْرٍ اَنْزَلْتَهُ، وَ تَنْزِلُهُ فِي شَهْرِ رَمَضَانَ، فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ، وَ مَا
 هَر خِيْرِي كِه فِرُو مِي فِرْسْتِي بِيْشْتَرِيْن سَهْم رَا دَارِنْد، خِيْرِهَائِي كِه در مَاهِ رَمَضَانَ در شَبِ قَدْرِ نَازِل مِي كُنِي وَ اَنْچِه كِه
 اَنْتَ مُنْزِلُهُ فِي كُلِّ سَنَةٍ مِنْ رَحْمَةٍ تَنْشُرُهَا، وَ عَافِيَةٍ تُلْبِسُهَا، وَ بَلِيَّةٍ
 تُو در هَر سَالِ اَز رَحْمَتِ مِي گَسْتَرَانِي وَ سَلَامَتِي كِه (بَر بَنْدِگَانِ) مِي پُوْشَانِي وَ بَلَاهَائِي كِه
 تَدْفَعُهَا، وَ حَسَنَاتٍ تَتَقَبَّلُهَا، وَ سَيِّئَاتٍ تَتَجَاوَزُ عَنْهَا، وَ اَرْزُقْنِي حَجَّ بَيْتِكَ
 دَفْع مِي كُنِي وَ نِيكِيهَائِي كِه مِي پَذِيْرِي وَ گَنَاهَانِي كِه مِي اَمْرُزِي، وَ حَجَّ خَانِهَاتِ رَا در

كليات مفاتيح نوین، ص: ۷۳۶

الْحَرَامِ، فِي عَامِي هَذَا وَ فِي كُلِّ عَامٍ، وَ اَرْزُقْنِي رِزْقًا وَاِسْعًا مِنْ فَضْلِكَ
 اِيْن سَالِ وَ در هَر سَالِ رُوْزِيْمِ گِرْدَانِ وَ اَز لَطْفِ گَسْتَرْدِهَاتِ رُوْزِي فِرَاوَانِ نَصِيْبِيْمَ نَمَا،
 الْوَاسِعِ، وَ اصْرِفْ عَنِّي يَا سَيِّدِي الْاَشْوَاءَ، وَ اَقْضِ عَنِّي الدَّيْنَ
 وَ بَدِيْهَا رَا اَز مِّنْ دُوْرِ گِرْدَانِ اِيْ اَقَا وَ سِرُوْرِمِ بَدِيْهَا وَ مَظَالِمِ رَا اِدَا كُنْ

وَالظَّلَامَاتِ، حَتَّى لَا آتَاذِي بِشَيْءٍ مِنْهُ، وَخُذْ عَنِّي بِاسْمَاعِ
 تَابَهُ وَاسْطَهْ أَنهَآ نَارَاحَتِ نَشُومٍ وَكُوشِ
 وَابْصَارِ اَعْدَائِي وَحُسَادِي وَابْغَائِي عَلَيَّ، وَأَنْصُرْنِي عَلَيْهِمْ، وَأَقْرَبْ
 وَچشم دشمنان و حسودان و ظلم کنندگان بر من را بگیر و مرا بر آنها یاری کن
 عَيْنِي وَفَرِّحْ قَلْبِي وَاجْعَلْ لِي مِنْ هَمِّي وَكَزْبِي فَرَجًا وَمَخْرَجًا،
 و چشمم را روشن و قلبم را شاد گردان و برای غم و غصه‌ام گشایش و محل خروجی قرار ده،
 وَاجْعَلْ مَنْ ارَادَنِي بِسُوءٍ مِنْ جَمِيعِ خَلْقِكَ تَحْتَ قَدَمِي، وَأَكْفِنِي شَرَّ
 و هر کس از میان آفریدگانت قصد سویی نسبت به من دارد زیر پاهایم قرار ده، و شرّ
 الشَّيْطَانِ وَشَرِّ السُّلْطَانِ وَسَيِّئَاتِ عَمَلِي وَطَهِّرْنِي مِنَ الذُّنُوبِ كُلِّهَا،
 شیطان و سلطان و گناهانم را از من بازگردان، و مرا از تمامی گناهان پاک گردان،
 وَاجِرْنِي مِنَ النَّارِ بَعْفُوكَ، وَادْخِلْنِي الْجَنَّةَ بِرَحْمَتِكَ، وَزَوِّجْنِي مِنْ
 و مرا به گذشت از آتش دوزخ پناه ده و به لطف در بهشت داخل کن و به احسانت
 الْحُورِ الْعِينِ بِفَضْلِكَ، وَالْحَقْنِي بِأَوْلِيَايَكَ الصَّالِحِينَ، مُحَمَّدٍ وَآلِهِ
 از حورالعین به همسریم در آور، و مرا به بندگان شایسته‌ات ملحق کن، همان محمد و خاندان
 الْأَبْرَارِ الطَّيِّبِينَ الطَّاهِرِينَ الْأَخْيَارِ، صَلَوَاتِكَ عَلَيْهِمْ وَعَلَى اجْسَادِهِمْ
 نیک، پاک پاکیزه و برگزیده‌اش که درود تو بر آنها و بدن‌ها و
 وَارْوَاحِهِمْ، وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ، الْهِيَ وَسَيِّدِي وَعِزَّتِكَ وَجَلَالِكَ لَيْسُنْ
 ارواح پاکشان باد و رحمت و برکات خدا بر آنان باد ای معبود من و ای آقا و سرورم به عزت و شکوهت سوگند که
 طَابَتْتِي بِذُنُوبِي لِطَابَتْتِيكَ بِعَفْوِكَ، وَلَيْسُنْ طَابَتْتِي بِلُؤْمِي لِطَابَتْتِيكَ
 اگر مرا بر گناهانم باز خواست کنی از تو عفو را می‌طلبم و اگر مرا به فرومایگیم مؤاخذه کنی، من از تو
 بِكَرَمِكَ، وَلَيْسُنْ ادْخَلْتَنِي النَّارَ لِأَخْبِرَنَّ أَهْلَ النَّارِ بِحُبِّي لَكَ، الْهِيَ
 جوانمردیت را می‌خواهم، و اگر مرا در دوزخ داخل کنی، اهل دوزخ را از محبتم به تو آگاه می‌کنم ای معبود من

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۷۳۷

وَسَيِّدِي أَنْ كُنْتُ لَا تَغْفِرُ إِلَّا لِأَوْلِيَايَكَ وَأَهْلِ طَاعَتِكَ، فَالِي مَنْ يَفْرُغُ
 و ای آقا و سرورم اگر تنها دوستان و پیروانت را بیامرزی پس گنهکاران به چه
 الْمُدْتَبُونَ، وَأَنْ كُنْتُ لَا تُكْرِمُ إِلَّا أَهْلَ الْوَفَاءِ بِكَ، فَبِمَنْ يَشْتَعِثُ
 کسی پناه برند و اگر جز وفاداران به خودت را گرامی نداری، پس بدکاران از چه
 الْمُسْتَيْئُونَ، الْهِيَ أَنْ ادْخَلْتَنِي النَّارَ فَفِي ذَلِكَ سُورُورٌ عَدُوِّكَ، وَأَنْ
 کسی کمک خواهند، ای معبود من اگر مرا داخل دوزخ کنی موجب خوشحالی دشمن توست و اگر
 ادْخَلْتَنِي الْجَنَّةَ فَفِي ذَلِكَ سُورُورٌ نَبِيِّكَ، وَآنا وَاللَّهِ اعْلَمُ أَنَّ سُورُورَ نَبِيِّكَ
 مرا داخل بهشت کنی موجب خرسندی پیامبر توست، به خدا سوگند، می‌دانم که خرسندی پیامبرت را
 أَحَبُّ إِلَيْكَ مِنْ سُورُورِ عَدُوِّكَ، اللَّهُمَّ إِنِّي اسئَلُكَ أَنْ تَمَلَأَ قَلْبِي حُبًّا لَكَ،
 بیش از خرسندی دشمنت دوست داری، خدایا از تو می‌خواهم که دلم را از محبت

وَحَشِيئَةُ مَنكَ، وَتَصَدِيقًا بِكِتَابِكَ [۹۷۹]، وَإِيمَانًا بِكَ، وَفَرَقًا مِّنْكَ، وَشَوْقًا إِلَيْكَ،
و بیم خودت و تصدیق کتابت و ایمان و ترس و علاقمندی به خودت پر کنی
یا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ، حَبَّبَ إِلَيَّ لِقَائِكَ وَاحْبَبْتَ لِقَائِي وَاجْعَلْ لِي فِي
ای صاحب جلال و بزرگواری، دیدارت را برای من خوشایند گردان و دیدارم را خوشایند بدار و برای من در
لِقَائِكَ الرَّاحَةَ وَالْفَرَجَ وَالْكَرَامَةَ، اللَّهُمَّ الْحَقْنِي بِصَالِحِ مَنْ مَضَى
دیدارت آسایش و گشایش و بزرگواری قرار ده، خدایا مرا به نیکوکاران از گذشتگان ملحق کن
وَاجْعَلْنِي مِنْ صَالِحِ مَنْ بَقِيَ، وَخُذْ بِي سَبِيلَ الصَّالِحِينَ، وَاعِنِّي عَلَى
و مرا از نیکوکارانی که مانده‌اند قرار ده و مرا به راه شایستگان ببر و مرا بر (غلبه بر)
نَفْسِي بِمَا تُعِينُ بِهِ الصَّالِحِينَ عَلَى انْفُسِهِمْ، وَاخْتِمْ عَمَلِي بِأَحْسَنِهِ،
نفسم یاری کن همان گونه که نیکوکاران را (بر غلبه) بر نفسشان یاری دادی و عملم را با نیکوترینش پایان ده،
وَاجْعَلْ ثَوَابِي مِنْهُ الْجَنَّةَ بِرَحْمَتِكَ، وَاعِنِّي عَلَى صَالِحِ مَا أُعْطَيْتَنِي
و پاداشم را از جانب خود به لطف و رحمت بهشت قرار ده، و مرا بر (بکارگیری) نعمتهای شایسته‌ات یاری ده
وَتَبَتَّنِي يَا رَبِّ، وَلَا تَرُدَّنِي فِي سُوءِ اسْتِنْفَذْتَنِي مِنْهُ يَا رَبَّ الْعَالَمِينَ،
و پایدار بدار، ای پروردگار من، و مرا به بدیهایی که از آن رهایی بخشیدی بازمگردان ای پروردگار جهانیان،
کلیات مفاتیح نوین، ص: ۷۳۸

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ إِيْمَانًا لَا أَجَلَ لَهُ دُونَ لِقَائِكَ، أَحِبْنِي مَا أَحْبَبْتَنِي عَلَيْهِ،
خدایا از تو ایمانی می‌خواهم که پایانش دیدار تو باشد، مادامی که زنده‌ام با ایمان زنده بدار
وَتَوَفَّنِي إِذَا تَوَفَّيْتَنِي عَلَيْهِ، وَابْعَثْنِي إِذَا بَعَثْتَنِي عَلَيْهِ، وَإِبْرَةً قَلْبِي مِنْ
و در زمان مردنم با ایمان بمیران، و در زمان برانگیختن با ایمان برانگیز و دلم را از
الرَّيَاءِ وَالشُّكِّ وَالسُّمْعَةِ فِي دِينِكَ، حَتَّى يَكُونَ عَمَلِي خَالِصًا لَكَ،
ریا و تردید و سمعه در دین پاک بدار تا عملم فقط برای تو باشد،
اللَّهُمَّ اعْطِنِي بَصِيرَةً فِي دِينِكَ، وَفَهْمًا فِي حُكْمِكَ، وَفَقْهًا فِي عِلْمِكَ،
خدایا به من بینایی در دینت و درک فرمانت و شناخت دانشت
وَكَفْلَيْنِ مِنْ رَحْمَتِكَ، وَوَرَعًا يَحْجُزُنِي عَنْ مَعَاصِيكَ، وَيَبِيضَ وَجْهِي
و رحمت مضاعفت و پرهیزگاری که مرا از نافرمانیت باز دارد عطا فرما و چهره‌ام را به نور خود نورانی گردان،
بُنُورِكَ، وَاجْعَلْ رَغْبَتِي فِيمَا عِنْدَكَ، وَتَوَفَّنِي فِي سَبِيلِكَ، وَعَلَى مَلِيَّهِ
و اشتیاقم را به آنچه نزد توست قرار ده و مرا در راه خود و بر آیین
رَسُولِكَ، صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْكَسَلِ وَالْفَسْلِ،
فرستاده‌ات- که درود خدا بر او و خاندان پاکش باد- بمیران، خدایا به تو پناه می‌برم از تنبلی و سستی
وَالْهَمِّ وَالْجِنِّ وَالْبُخْلِ، وَالْغَفْلَةِ وَالْقَسْوَةِ [۹۸۰] وَالْمَسْكَنَةِ، وَالْفَقْرِ وَالْفَاقَةِ
و اندوه و ترس و تنگ نظری و بی خبری و سنگدلی و بیچارگی و نداری و درماندگی
وَكُلِّ بَلِيَّةٍ، وَالْفَوَاحِشِ مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَمَا بَطَّنَ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ نَفْسٍ لَا
و هر گرفتاری و کارهای زشت آشکار و پنهان، و به تو پناه می‌برم از نفسی که

تَقْنَعُ، وَبَطْنٍ لَا يَشْفَعُ، وَقَلْبٍ لَا يَخْشَعُ، وَدُعَاءٍ لَا يُسْمَعُ، وَعَمَلٍ لَا يَنْفَعُ،

قانع نشود و شکمی که سیر نگردد و دلی که (در برابرت) خاشع نیست و دعایی که پذیرفته نشود و عملی که سود نبخشد
و اَعُوذُ بِكَ يَا رَبِّ عَلَى نَفْسِي وَدِينِي وَمَالِي وَعَلَى جَمِيعِ مَا رَزَقْتَنِي

و ای پروردگار من از شرّ شیطان رانده شده بر نفس و دین و مال و بر همه آنچه به من روزی کرده‌ای

مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ، إِنَّكَ أَنْتَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ، اللَّهُمَّ إِنَّهُ لَا يُجِيرُنِي مِنْكَ

به تو پناه می‌برم، چرا که تو شنوا و دانایی؛ خدایا کسی مرا از (عقوبت) تو

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۷۳۹

أَحَدٌ، وَلَا أَجِدُ مِنْ دُونِكَ مُلْتَحِداً، فَلَا تَجْعَلْ نَفْسِي فِي شَيْءٍ مِنْ عَذَابِكَ،

پناه ندهد و جز تو پناهگاهی ندارم، پس در عذابت قرارم نده

وَلَا تَزِدَّنِي بِهَلَكَةٍ، وَلَا تَزِدَّنِي بِعَذَابٍ أَلِيمٍ، اللَّهُمَّ تَقَبَّلْ مِنِّي وَأَعِلْ

و مرا به نابودی و عقوبت دردناک باز مگردان، خدایا از من بپذیر و یادم را

ذِكْرِي وَارْفَعْ دَرَجَتِي وَحُطِّ زُرِّي وَلَا تَذْكَرْنِي بِخَطِيئَتِي وَاجْعَلْ

والا گردان و رتبه‌ام را بالا بر و بار گناهم را فرو ریز، و مرا با اشتباهم یاد مکن، و

ثَوَابَ مَجْلِسِي وَثَوَابَ مُنْطَقِي وَثَوَابَ دُعَائِي رِضَاكَ وَالْجَنَّةَ،

پاداش این مجلس و گفتار و دعایم را رضایتت و بهشت قرار ده و

وَاعْطِنِي يَا رَبِّ جَمِيعَ مَا سَأَلْتُكَ، وَزِدْنِي مِنْ فَضْلِكَ، أَنِّي إِلَيْكَ رَاغِبٌ يَا

ای پروردگار من آنچه از تو خواستم به من ارزانی دار و از لطف و کرمت بر من بیافزا چرا که من مشتاق توام ای

رَبِّ الْعَالَمِينَ، اللَّهُمَّ إِنَّكَ أَنْزَلْتَ فِي كِتَابِكَ أَنْ نَعْفُو عَمَّنْ ظَلَمْنَا، وَقَدْ

پروردگار جهانیان، خدایا به یقین تو در کتابت نازل کردی که از کسانی که به ما ظلم کرده‌اند درگذریم و

ظَلَمْنَا أَنْفُسَنَا فَاعْفُ عَنَّا، فَإِنَّكَ أَوْلَى بِذَلِكَ مِنَّا، وَأَمَرْتَنَا أَنْ لَا نَرُدَّ سَائِلًا

ما به خود ستم کرده‌ایم پس از ما درگذر چرا که تو از ما به آن سزاوارتری و امر فرمودی به ما که درخواست کننده‌ای را از

عَنْ أَوْلِيَانَا، وَقَدْ جِئْتُكَ سَائِلًا فَلَا تَزِدَّنِي إِلَّا بِقَضَاءِ حَاجَتِي وَأَمَرْتَنَا

پیش خود نرانیم من نیز به حال درخواست به درگاہت آمده‌ام پس مرا جز با حاجت بر آورده شده باز مگردان و ما را

بِالْإِحْسَانِ إِلَى مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُنَا، وَنَحْنُ أَرْقَاءُكَ فَاعْتِقْ رِقَابَنَا مِنَ النَّارِ،

به نیکی در حقّ زیردستان امر فرمودی، ما نیز بندگان تویم، پس ما را از آتش رهایی بخش،

يَا مَفْرَعِي عِنْدَ كُرْبَتِي وَيَا عَوْثِي عِنْدَ شِدَّتِي إِلَيْكَ فَرِّجْ عَنِّي، وَبِكَ

ای پناه من به هنگام گرفتاری و ای فریادرس من در هنگام سختی به درگاہت پناه آورده و

اسْتَعْنْتُ وَوَلَدْتُ، لَا الْوَدُ بِسِوَاكَ، وَلَا أَطْلُبُ الْفَرْجَ إِلَّا مِنْكَ [۹۸۱]، فَاعْنِنِي

کمک می‌طلبم و از غیر تو کمک نمی‌طلبم و جز از تو گشایش نمی‌خواهم، پس به فریادم برس

وَفَرِّجْ عَنِّي يَا مَنْ يُفَكُّ الْأَسِيرَ [۹۸۲]، وَيَعْفُو عَنِ الْكَثِيرِ، اقْبَلْ مِنِّي الْيُسِيرَ،

و مرا رهایی بخش ای کسی که اسیر را آزاد کنی و از گناهان فراوان درگذری، این (اطاعت) کم را از من بپذیر،

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۷۴۰

وَاعْفُ عَنِّي الْكَثِيرَ، إِنَّكَ أَنْتَ الرَّحِيمُ الْغَفُورُ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ إِيْمَانًا
و از گناهان فراوانم در گذر، چرا که تو مهربان و آمرزنده‌ای، خدایا ایمانی از تو می‌خواهم که
تُبَاشِرُ بِهِ قَلْبِي وَيَقِينًا صَادِقًا حَتَّىٰ اعْلَمَ أَنَّهُ لَنْ يُصِيبَنِي إِلَّا مَا كَتَبْتَ لِي
دل‌م همراه او باشد و یقین صادقی که بدانم جز آنچه تو مقدر کرده‌ای به من نخواهد رسید
وَرَضْنِي مِنَ الْعَيْشِ بِمَا قَسَمْتَ لِي يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ.
و مرا به آنچه در زندگی برایم مقدر کرده‌ای خوشنود گردان، ای مهربان‌ترین مهربانان.

۵- مختصرترین دعای سحر (دعای بسیار پر محتوا)

يَا مَفْرُوعِي عِنْدَ كُرْبَتِي وَيَا عَوْثِي عِنْدَ شِدَّتِي إِلَيْكَ فَرِغْتُ، وَبِكَ
ای پناه من به هنگام گرفتاری، و ای فریادرسم در هنگام سختی، به درگاہت پناه آورده و
اسْتَعْتُتُ، وَبِكَ لُدْتُ، لَا الْوُدَّ بِسِوَاكَ، وَلَا أَطْلُبُ الْفَرَجَ إِلَّا مِنْكَ، فَاعِثْنِي
کمک می‌طلبم و به تو متوسل شده و از غیر تو کمک نمی‌طلبم و جز از تو گشایش نمی‌خواهم پس به فریادم برس
وَفَرِّجْ عَنِّي يَا مَنْ يَقْبَلُ الْيَسِيرَ، وَيَعْفُو عَنِ الْكَثِيرِ، أَقْبَلْ مِنِّي الْيَسِيرَ،
و مرا رهایی بخش، ای کسی که اعمال کم را پذیرفته و از گناهان فراوان در گذری، این (طاعت) کم را از من بپذیر
وَاعْفُ عَنِّي الْكَثِيرَ، إِنَّكَ أَنْتَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ إِيْمَانًا
و از گناهان فراوانم در گذر، چرا که تو آمرزنده و مهربانی، خدایا ایمانی از تو می‌خواهم
تُبَاشِرُ بِهِ قَلْبِي وَيَقِينًا حَتَّىٰ اعْلَمَ أَنَّهُ لَنْ يُصِيبَنِي إِلَّا مَا كَتَبْتَ لِي
که دل‌م همراه او باشد و یقینی که بدانم جز آنچه تو مقدر کرده‌ای به من نخواهد رسید
وَرَضْنِي مِنَ الْعَيْشِ بِمَا قَسَمْتَ لِي يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ، يَا عُدَّتِي فِي
و مرا به آنچه در زندگی برایم مقدر نموده‌ای خوشنود گردان ای مهربان‌ترین مهربانان، ای ذخیره من در
كُرْبَتِي وَيَا صَاحِبِي فِي شِدَّتِي وَيَا وَلِيِّي فِي نِعْمَتِي وَيَا غَايَتِي فِي
گرفتاری و ای همدم من در سختی، و ای صاحب نعمت من و ای نهایت
رَعْبَتِي أَنْتَ السَّائِرُ عَوْرَتِي وَالْأَمْنُ رَوْعَتِي وَالْمُقِيلُ عَثْرَتِي فَاعْفُ
آرزوی من، تویی پوشاننده زشتیهایم و آرامش دهنده پریشانیم و درگذرنده از لغزشم، پس گناهم
لِي خَطِيئَتِي يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ. [۹۸۳]

را بیامرز، ای مهربان‌ترین مهربانان.

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۷۴۱

۶- خواندن این تسبیحات، که در کتب معتبر آمده است:
سُبْحَانَ مَنْ يَعْلَمُ جَوَارِحَ الْقُلُوبِ، سُبْحَانَ مَنْ يُخْصِي عَدَدَ الدُّنُوبِ،
تسبیح می‌کنم آن کسی را که درد دلها را می‌داند، تسبیح می‌کنم آن کسی را که گناهان را می‌شمارد،
سُبْحَانَ مَنْ لَا يَخْفَىٰ عَلَيْهِ خَافِيَةٌ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِينَ، سُبْحَانَ
تسبیح می‌کنم آن کسی را که امر پنهانی در آسمانها و زمین بر او پوشیده نیست، تسبیح می‌کنم
الرَّبِّ الْوُدُودِ، سُبْحَانَ الْفَرْدِ الْوَتَرِ، سُبْحَانَ الْعَظِيمِ الْأَعْظَمِ، سُبْحَانَ

پروردگار بسیار مهربان را، تسبیح می‌کنم یگانه یکتا را، تسبیح می‌کنم بزرگترین بزرگ را، تسبیح می‌کنم
 مَنْ لَا يَعْتَدِي عَلَىٰ أَهْلِ مَمْلَكَتِهِ، سُبْحَانَ مَنْ لَا يُؤَاخِذُ أَهْلَ الْأَرْضِ
 کسی را که بر مردم تحت حکومتش ظلم نمی‌کند، تسبیح می‌کنم کسی را که اهل زمین را با عذابهای گوناگون
 بِالْوَانِ الْعَذَابِ، سُبْحَانَ الْحَنَّانِ الْمَنَّانِ، سُبْحَانَ الرَّؤُوفِ الرَّحِيمِ،
 بازخواست نمی‌کند، تسبیح می‌کنم غمخوار سخاوتمند را، تسبیح می‌کنم پر محبت مهربان را،
 سُبْحَانَ الْجَبَّارِ الْجَوَادِ، سُبْحَانَ الْكَرِيمِ الْحَلِيمِ، سُبْحَانَ الْبَصِيرِ
 تسبیح می‌کنم قادر بخشنده را، تسبیح می‌کنم بزرگوار شکبیا را، تسبیح می‌کنم بینای
 الْعَلِيمِ، سُبْحَانَ الْبَصِيرِ الْوَاسِعِ، سُبْحَانَ اللَّهِ عَلَىٰ أَقْبَالِ النَّهَارِ،
 دانا را، تسبیح می‌کنم بینای وسعت ده را، تسبیح می‌کنم خدا را هنگام آمدن روز،
 سُبْحَانَ اللَّهِ عَلَىٰ أَذْبَارِ النَّهَارِ، سُبْحَانَ اللَّهِ عَلَىٰ أَذْبَارِ اللَّيْلِ وَأَقْبَالِ
 تسبیح می‌کنم خدا را هنگام رفتن روز، تسبیح می‌کنم خدا را هنگام رفتن شب و آمدن
 النَّهَارِ [۹۸۴]، وَلَهُ الْحَمْدُ وَالْمَجْدُ وَالْعِزَّةُ وَالْكَرِيَاءُ، مَعَ كُلِّ نَفْسٍ وَكُلِّ طَرْفَةٍ
 روز، سپاس و بزرگی و عظمت و اقتدار مخصوص اوست، همراه با هر نفس و هر چشم
 عَيْنٍ، وَكُلِّ لَمَحَّةٍ سَبَقَ فِي عِلْمِهِ، سُبْحَانَكَ مِلًّا مَا أَحْصَى كِتَابُكَ،
 بر هم زدنی، و هر اشاره‌ای که در علمش گذشته، تسبیح می‌کنم تو را به اندازه احصاء کتابت،
 سُبْحَانَكَ زَنَةً عَرْشِكَ، سُبْحَانَكَ سُبْحَانَكَ سُبْحَانَكَ. [۹۸۵]

تسبیح می‌کنم تو را هم وزن عرشت، تسبیح می‌کنم تو را، تسبیح می‌کنم تو را، تسبیح می‌کنم تو را.
 یادآوری: البته اگر نیت روزه را بعد از خوردن سحری کند بهتر است، و از اول شب تا به آخر نیز
 کلیات مفاتیح نوین، ص: ۷۴۲

می‌توان نیت کرد؛ بلکه همین مقدار که می‌داند و قصد دارد فردا از برای خدا روزه بگیرد کافی است و همان طور که قبلاً گفتیم
 بسیار شایسته است که در سحرها نماز شب را ترک نکنند.

اعمال مشترک روزهای ماه مبارک رمضان:

برای روزهای ماه رمضان چند عمل نقل شده است:

- ۱- هر روز این دعا را بخواند که در کتب معتبر نقل شده است:
 اللَّهُمَّ هَذَا شَهْرُ رَمَضَانَ، الَّذِي أَنْزَلْتَ فِيهِ الْقُرْآنَ، هُدًى لِلنَّاسِ وَبَيِّنَاتٍ
 خدایا این ماه رمضان است که قرآن را در آن برای هدایت مردم و دلایل
 مِنَ الْهُدَى وَالْفُرْقَانِ، وَهَذَا شَهْرُ الصِّيَامِ، وَهَذَا شَهْرُ الْقِيَامِ، وَهَذَا شَهْرُ
 هدایت و جدا کننده حق از باطل نازل کردی، و این ماه روزه و ماه شب زنده‌داری است، و این ماه
 الْإِنَابَةِ، وَهَذَا شَهْرُ التَّوْبَةِ، وَهَذَا شَهْرُ الْمَغْفِرَةِ وَالرَّحْمَةِ، وَهَذَا شَهْرُ الْعِتْقِ
 بازگشت از گناه و ماه توبه است و این ماه آمرزش و رحمت است، و این ماه رهایی
 مِنَ النَّارِ، وَالْفَوْزِ بِالْجَنَّةِ، وَهَذَا شَهْرٌ فِيهِ لَيْلَةُ الْقَدْرِ، الَّتِي هِيَ خَيْرٌ مِنْ
 از آتش و رسیدن به بهشت است، و این ماهی است که شب قدر در آن است، شبی که از

الْفِ شَهْرٍ، اللَّهُمَّ فَصِّلْ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ، وَاعِنِّي عَلَى صِيَامِهِ

هزار ماه بهتر است، خدایا بر محمد و خاندان پاکش درود فرست و مرا بر روزه

و قیامه، و سلمه لی و سلمنی فیهِ، و اعننی علیه بأفضل عونک،

و شب زنده‌داری در این ماه یاری ده، و آن را برای من و مرا در آن سالم بدار، و مرا بر (انجام وظایف) آن به بهترین یاری

ده

و و فقتنی فیهِ لطاعتک، و طاعه رسولک و اولیائک صلی الله علیهم،

و مرا در آن بر بندگی و اطاعت فرستاده و اولیایت - که درود خدا بر آنان باد - موقت بدار،

و فرغنی فیهِ لعبادتک و دعائک، و تلاوه کتابک، و عظم لی فیهِ البرکة،

و مرا در این ماه برای بندگی و نیایش و تلاوت قرآن فراغت ده، و برکت را زیاد گردان،

و احسن لی فیهِ العافیة، و اصح فیهِ بدنی و اوسع لی فیهِ رزقی و اکفنی

و سلامتیم را در این ماه نیکو گردان و تنم را سالم بدار، و روزیم را وسعت ده، و آنچه مرا

فیهِ ما اهمنی و استجب فیهِ دعائی و بلغنی فیهِ رجائی اللهم صل

در آن اندوهگین ساخته کفایت کن، و دعایم را بپذیر و مرا به آرزویم برسان، خدایا

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۷۴۳

علی مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ، وَأَذْهِبْ عَنِّي فِيهِ النَّعَاسَ وَالْكَسَلَ، وَالسَّامَةَ

بر محمد و خاندان پاکش درود فرست، و در این ماه چرت و خستگی و دلتنگی

و الفتره، و القسوة و الغفلة و العزرة، و جنبني فيه العلال و الأسقام،

و سستی و بی‌رحمی و بی‌خبری و سهل‌انگاری را از من برطرف کن، و مرا در آن از دردها و بیماریها

و الهموم و الأخران، و الأغراض و الأمراض، و الخطايا و الذنوب،

و غصه‌ها و اندوهها و حوادث و ناخوشیها و اشتباهات و گناهان دور گردان،

و اصرف عني فيه السوء و الفحشاء، و الجهد و البلاء، و التعب و العناء،

و بدی و هرزگی و رنج و گرفتاری و خستگی و زحمت را از من باز گردان،

انك سمیع الدعاء، اللهم صل علی مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ، و اعذنی فیهِ من

که تو شنونده دعایی، خدایا بر محمد و خاندان پاکش درود فرست و مرا در این ماه از

الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ، وَهَمَزِهِ وَكَمَزِهِ، وَنَفْتِهِ وَنَفْحِهِ، وَوَسْوَئِهِ وَتَشْيِطِهِ،

(شر) شیطان رانده شده پناه ده، و از عیب‌جویی و بدگویی و دمیدن و نفوذ دانش، و وسوسه و باز داشتنش و ستم

و بطشه و کینه و مکره، و حباثله و خدعه، و امایه و غروره، و فتنه

و حيله و نیرنگش، و دامها و فریبهایش و آرزوها و اغفالش و آشوب

و شرک، و احزابه و اتباعه، و اشیاعه و اولیائیه، و شرکائه و جمیع

و دامهایش و گروهها و پیروانش و یاران و دوستانانش و همدستان و تمامی

مکائده، اللهم صل علی مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ، و ارزقنا قیامه و صیامه،

نیرنگهایش پناه ده، خدایا بر محمد و خاندان پاکش درود فرست، و روزیمان کن شب زنده‌داری و روزه‌اش را

و بلوغ الأمل فیهِ و فی قیامه، و استکمال ما یرضیک عني صبراً

و رسیدن به آرزو در این ماه و در شب زنده‌داریش و کامل کردن بردباری
وَ اِخْتِسَابًا، وَ اِيْمَانًا وَ يَقِيْنًا، ثُمَّ تَقَبَّلْ ذٰلِكَ مِنِّي بِالْاَضْعَافِ الْكَثِيْرَةِ،
و رضایت و ایمان و یقینم که تو را از من خشنود گرداند، سپس آن را به چند برابر
وَ الْاَجْرِ الْعَظِيْمِ، يَا رَبَّ الْعٰلَمِيْنَ، اللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ،
و پاداش بزرگ از من پذیر، ای پروردگار جهانیان، خدایا بر محمد و خاندان پاکش درود فرست
وَ ارْزُقْنِي الْحَجَّ وَ الْعُمْرَةَ، وَ الْاِجْتِهَادَ وَ الْقُوَّةَ وَ النَّشَاطَ، وَ الْاِيْنَابَةَ وَ التَّوْبَةَ،
و روزیم گردان حج و عمره و کوشش و نیرو و شادمانی، و بازگشت از گناه و توبه
کلیات مفاتیح نوین، ص: ۷۴۴

وَ التَّوْبَةَ وَ الْخَيْرَ الْمَقْبُوْلَ، وَ الرَّهْبَةَ وَ الرَّغْبَةَ، وَ التَّضَرُّعَ وَ الْخُشُوْعَ،
و نزدیکی (به تو) و نیکی پذیرفته شده و ترس و اشتیاق و زاری و فروتنی،
وَ الرَّقَّةَ وَ التَّيَّةَ الصَّادِقَةَ، وَ صِدْقَ اللِّسَانِ، وَ الْوَجَلَ مِنْكَ، وَ الرَّجَاءَ لَكَ،
و مهربانی و تبت درست، و گفتار راست و ترس از خودت و امید
وَ التَّوَكُّلَ عَلَيْكَ، وَ الثَّقَةَ بِكَ، وَ الْوَرَعَ عَنْ مَحَارِمِكَ، مَعَ صَالِحِ الْقَوْلِ،
و تکیه و اعتماد بر خودت و پرهیز از حرامهای همراه با گفتار شایسته
وَ مَقْبُوْلِ السَّعْيِ، وَ مَرْفُوْعِ الْعَمَلِ، وَ مُسْتَجَابِ الدَّعْوَةِ، وَ لَا تَحُلْ بَيْنِي
و تلاش پذیرفته و کردار بالا رفته (به درگاهت) و دعای پذیرفته (را روزیم گردان) و بین من
وَ بَيْنَ شَيْءٍ مِنْ ذٰلِكَ بِعَرَضٍ وَ لَا مَرَضٍ، وَ لَا هَمٍّ وَ لَا غَمٍّ وَ لَا سُقْمٍ، وَ لَا
و چیزی از اینها با حادثه و مرض و اندوه و غصه و بیماری
غَفْلَةٍ وَ لَا نِسْيَانٍ، بَلِّ بِالتَّعَاهُدِ وَ التَّحْفِظِ لَكَ وَ فَيْكَ، وَ الرَّعَايَةِ لِحَقِّكَ،
و بی‌خبری و فراموشی جدایی‌مینداز، بلکه هم‌بیمانی و خویش‌ن‌داری برای تو و در راه تو و مراعات حق تو
وَ الْوَفَاءِ بِعَهْدِكَ وَ وَعْدِكَ، بِرَحْمَتِكَ يَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِيْنَ، اللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى
و وفای به پیمان و وعدهات (را برایم مقرر فرما) به رحمت ای مهربان‌ترین مهربانان، خدایا بر
مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ، وَ اَقْسِمْ لِي فِيْهِ اَفْضَلَ مَا تَقْسِمُهُ لِعِبَادِكَ الصَّالِحِيْنَ،
محمد و خاندان پاکش درود فرست و در این ماه بهترین چیزی که روزی بندگان شایسته‌ات نموده‌ای روزیم گردان،
وَ اعْطِنِي فِيْهِ اَفْضَلَ مَا تُعْطِيْ اَوْلِيَآئِكَ الْمُقَرَّبِيْنَ، مِنَ الرَّحْمَةِ وَ الْمَغْفِرَةِ،
و در آن به من ببخش بهترین آنچه که به دوستان نزدیکت از رحمت و آمرزش
وَ التَّحْنُنِ وَ الْاِجَابَةِ، وَ الْعَفْوِ وَ الْمَغْفِرَةِ الدَّائِمَةِ، وَ الْعَافِيَةِ وَ الْمُعَافَاةِ،
و دلسوزی و پذیرش و گذشت و آمرزش همیشگی و تندرستی و سلامتی
وَ الْعَتَقِ مِنَ النَّارِ وَ الْفَوْزِ بِالْجَنَّةِ، وَ خَيْرِ الدُّنْيَا وَ الْاٰخِرَةِ، اللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى
و رهایی از آتش و رسیدن به بهشت و نیکی دنیا و آخرت عطا نموده‌ای، خدایا بر
مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ، وَ اجْعَلْ دُعَايِي فِيْهِ اِلَيْكَ وَ اَصِلًا، وَ رَحْمَتَكَ وَ خَيْرَكَ
محمد و خاندان پاکش درود فرست، و دعایم را در آن، رسیده به درگاهت و رحمت و نیکیت را
الَّتِي فِيْهِ نَازِلًا، وَ عَمَلِي فِيْهِ مَقْبُوْلًا، وَ سَعْيِي فِيْهِ مَشْكُوْرًا، وَ ذَنْبِي فِيْهِ

در آن، نازل بر من، و کردارم را در آن، پذیرفته و تلاشم را در آن، مورد سپاس و گناهم را در آن،

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۷۴۵

مَغْفُورًا، حَتَّى يَكُونَ نَصِيبِي فِيهِ الْأَكْثَرُ، وَ حَظِّي فِيهِ الْأَوْفَرُ، اللَّهُمَّ صَلِّ

آمرزیده قرار ده تا بهره‌ام در آن بیشتر و کامیابیم فراوانتر باشد. خدایا

عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ، وَ وَفَّقْنِي فِيهِ لِلثَّلَاةِ الْقَدْرِ عَلَى أَفْضَلِ حَالٍ

بر محمد و خاندان پاکش درود فرست و مرا در آن بر (درک) شب قدر در بهترین حال موفق گردان،

تُحِبُّ أَنْ يَكُونَ عَلَيْهَا أَحَدٌ مِنْ أَوْلِيَائِكَ، وَ أَرْضَاهَا لَكَ، ثُمَّ اجْعَلْهَا لِي

حالی که دوست داری هر یک از دوستانت بر آن باشند و تو را خشنود می‌کند، پس آن شب را برایم

خَيْرًا مِنْ أَلْفِ شَهْرٍ، وَ أَرْزُقْنِي فِيهَا أَفْضَلَ مَا رَزَقْتَ أَحَدًا مِمَّنْ بَلَّغْتَهُ

بہتر از هزار ماه قرار ده، و بهترین آنچه در آن شب روزی هر یک از کسانی که به آن رسانده

آیاها، و اکرمته بها، و اجْعَلْنِي فِيهَا مِنْ عَتَقَائِكَ مِنْ جَهَنَّمَ، وَ طَلَقَائِكَ مِنْ

و او را به آن گرامی داشته‌ای روزیم گردان، و مرا در آن شب به آموزش و خشنودیت از آزاد شده‌های از دوزخ و رهایی یافته از

النَّارِ، وَ سَعْدَاءِ خَلْقِكَ، بِمَغْفِرَتِكَ وَ رِضْوَانِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ، اللَّهُمَّ

آتش و سعادت‌مندان از مخلوقات قرار ده، ای مهربان‌ترین مهربانان، خدایا

صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ، وَ أَرْزُقْنَا فِي شَهْرِنَا هَذَا الْجِدَّ وَ الْإِجْتِهَادَ،

بر محمد و خاندان پاکش درود فرست، و در این ماه کوشش و تلاش

وَ الْقُوَّةَ وَ الشَّاطِطَ، وَ مَا تُحِبُّ وَ تَرْضَى اللَّهُمَّ رَبَّ الْفَجْرِ وَ لَيْالِ عَشْرِ،

و نیرو و شادمانی و آنچه را که دوست داری و خشنود می‌شوی روزیم گردان، خدایا، ای پروردگار سپیده دم و شبهای ده گانه

وَ الشَّفْعِ وَ الْوَتْرِ، وَ رَبِّ شَهْرِ رَمَضَانَ، وَ مَا أَنْزَلْتَ فِيهِ مِنَ الْقُرْآنِ، وَ رَبِّ

و زوج و فرد، و ای پروردگار ماه رمضان و آنچه از قرآن در آن نازل نموده‌ای، و ای پروردگار

جَبْرَائِيلَ وَ مِيكَائِيلَ وَ اسْرَافِيلَ، وَ جَمِيعِ الْمَلَائِكَةِ الْمُقَرَّبِينَ، وَ رَبِّ

جبرئیل و میکائیل و اسرافیل و همه فرشتگان مقرب، و ای پروردگار

إِبْرَاهِيمَ وَ إِسْمَاعِيلَ، وَ إِسْحَاقَ وَ يَعْقُوبَ، وَ رَبِّ مُوسَى وَ عِيسَى

ابراهیم و اسماعیل و اسحاق و یعقوب، و ای پروردگار موسی و عیسی

وَ جَمِيعِ النَّبِيِّينَ وَ الْمُرْسَلِينَ، وَ رَبِّ مُحَمَّدٍ خَاتَمِ النَّبِيِّينَ، صَلِّ عَلَيْكَ عَلَيْهِ

و همه پیامبران و فرستادگان، و ای پروردگار محمد، آخرین پیامبران - که درود تو بر او

وَ عَلَيْهِمْ أَجْمَعِينَ، وَ اسْأَلُكَ بِحَقِّكَ عَلَيْهِمْ وَ بِحَقِّهِمْ عَلَيْكَ، وَ بِحَقِّكَ

و بر همه آنها باد - و به حق تو بر آنان و به حق آنها بر تو و به حق

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۷۴۶

الْعَظِيمِ، لَمَّا صَلَّيْتَ عَلَيْهِ وَ آلِهِ وَ عَلَيْهِمْ أَجْمَعِينَ، وَ نَظَرْتَ إِلَيَّ نَظْرَةً

بزرگت از تو می‌خواهم هنگامی که بر او و خاندانش و همه آنها درود فرستادی و به من نظری

رَحِيمَةً، تَرْضَى بِهَا عَنِّي رِضَى لَا تَسْخَطُ عَلَيَّ بَعْدَهُ أَبَدًا، وَ أَعْطَيْتَنِي

مهربانانه نمودی، به واسطه آن از من خشنود شوی، خشنود شدنی که پس از آن هیچگاه بر من غضب نکنی و

جَمِيعَ سُؤْلِی وَ رَغْبَتِی وَ اَمْنِیَّتِی وَ اِرَادَتِی وَ صَرَفَتْ عَنِّی مَا اَکْرَهُ

همه خواسته‌ها و اشتیاق و آرزو و درخواستم را به من عطا کنی، و آنچه نمی‌پسندم

وَ اِحْذَرُ، وَ اِحْفَافٌ عَلٰی نَفْسِی وَ مَا لَا اِحْفَافُ، وَ عَن اَهْلِی وَ مَالِی وَ اِخْوَانِی

و از آن دوری می‌کنم و بر خودم بیم دارم و آنچه نمی‌ترسم، از خود و خانواده و دارایی و برادران

وَ ذُرِّیَّتِی اللّٰهُمَّ الْیَکَ فَرَزْنَا مِنْ ذُنُوبِنَا فَاوِنَا تَاْبِیْنٍ، وَ تَبَّ عَلَیْنَا

و نسلم دور گردانی، خدایا از گناهانمان به درگاہت گریخته‌ایم پس ما توبه‌کنندگان را پناه ده و توبه ما

مُسْتَغْفِرِیْنَ، وَ اَغْفِرْ لَنَا مُتَعَوِّذِیْنَ، وَ اَعِزَّنَا مُسْتَجِیْرِیْنَ، وَ اَجِرْنَا

آمرزش خواهان را بپذیر و ما پناه‌جویان را بیامرز و پناه ده، و ما فرمانبرداران

مُسْتَسْلِمِیْنَ، وَ لَا تَخْذُلْنَا رَاهِبِیْنَ، وَ اَمِنَّا رَاغِبِیْنَ، وَ شَفَعْنَا سَاْئِلِیْنَ،

را نجات ده، و ما وحشت‌زدگان را خوار مگردان، و ما مشتاقان را ایمن گردان، و ما نیازمندان را شفاعت کن

وَ اَعِظْنَا اِنَّکَ سَمِیْعُ الدُّعَاِ، قَرِیْبٌ مُّجِیْبٌ، اللّٰهُمَّ اَنْتَ رَبِّیْ وَ اَنَا عَبْدُکَ،

و به ما عطا کن که تو شنوای خواسته‌ها و نزدیک و اجابت‌کننده‌ای، خدایا تویی پروردگار من و منم بنده‌ات،

وَ اِحْقُ مَنْ سَأَلَ الْعَبْدَ رَبَّهُ، وَ لَمْ یَسْأَلِ الْعِبَادُ مِثْلَکَ کَرَمًا وَ جُودًا، یَا

و شایسته‌ترین کسی که بنده از او درخواست کند پروردگار اوست، و بندگان از کسی مانند تو در کرم و بخشش درخواست

نکرده‌اند، ای

مَوْضِعَ شَکْوٰی السَّائِلِیْنَ، وَ یَا مُنْتَهٰی حَاجَةِ الرَّاْغِبِیْنَ، وَ یَا غِیَاثَ

محل شکایت نیازمندان، و ای نهایت نیاز مشتاقان، و ای فریادرس

الْمُسْتَعِیْثِیْنَ، وَ یَا مُجِیْبَ دَعْوَةِ الْمُضْطَرِّیْنَ، وَ یَا مَلْجَا الْهَارِبِیْنَ،

درماندگان و ای اجابت‌کننده درخواست درماندگان، و ای پناهگاه وحشت‌زدگان،

وَ یَا صَرِیْحَ الْمُسْتَضْرِحِیْنَ، وَ یَا رَبَّ الْمُسْتَضْعَفِیْنَ، وَ یَا کَاشِفَ کَرْبِ

و ای دادرس فریادرس خواهان و ای پروردگار مظلومان و ای برطرف‌کننده گرفتاری

الْمُکْرُوْبِیْنَ، وَ یَا فَارِجَ هَمِّ الْمُهْمُوْمِیْنَ، وَ یَا کَاشِفَ الْکَرْبِ الْعَظِیْمِ، یَا اللّٰهَ

گرفتاران، و ای گشاینده اندوه غمزدگان، و ای برطرف‌کننده گرفتاری بزرگ، ای خدا،

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۷۴۷

یَا رَحْمٰنُ یَا رَحِیْمُ، یَا اَرْحَمَ الرَّاْحِمِیْنَ، صَلِّ عَلٰی مُحَمَّدٍ وَ اٰلِ مُحَمَّدٍ،

ای بخشنده ای مهربان، ای مهربان‌ترین مهربانان، بر محمد و خاندان پاکش درود فرست

وَ اَغْفِرْ لِیْ ذُنُوبِیْ وَ عُیُوبِیْ وَ اَسَاْئِیْ وَ ظُلْمِیْ وَ جُرْمِیْ وَ اَسْرَافِیْ عَلٰی

و گناهان و عیبها و بدی و ستم و گناه و زیاده‌روی بر

نَفْسِی وَ اَرْزُقْنِیْ مِنْ فَضْلِکَ وَ رَحْمَتِکَ، فَانَّهُ لَا یَمْلِکُهَا غَیْرُکَ، وَ اَعْفُ

خودم را بیامرز، و از فضل و رحمتت روزیم ده، که کسی جز تو مالک آنها نیست، و از من

عَنِّی وَ اَغْفِرْ لِیْ کُلِّ مَا سَلَفَ مِنْ ذُنُوبِیْ وَ اَغْصِمْنِیْ فِیْمَا بَقِیَ مِنْ

درگذر، و تمامی گناهان گذشته‌ام را بیامرز، و در باقیمانده عمرم مرا

عُمْرِیْ وَ اَشْئُرْ عَلَیَّ وَ عَلٰی الْوَالِدِیْ وَ وُلْدِیْ وَ قَرَابَتِیْ وَ اَهْلِی حُرَّاتِنِیْ

حفظ کن، بر من و پدر و مادر و فرزندان و نزدیکان و خانواده‌ام،
وَمَنْ كَانَ مِنِّي بِسَبِيلِ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ، فَإِنَّ
و هر که از مردان و زنان با ایمان در دنیا و آخرت با من بر یک راه باشد، محافظت کن، که
ذَلِكَ كُلُّهُ بِيَدِكَ، وَأَنْتَ وَاسِعُ الْمَغْفِرَةِ، فَلَا تُخَيِّبْنِي يَا سَيِّدِي وَلَا تَرُدَّ
همه اینها به دست توست، و آمرزش گسترده است، پس ای آقا و سرورم مرا مأیوس نکن، و دعایم را
عَلَيَّ دُعَائِي وَلَا يَدِي إِلَى نَحْرِي حَتَّى تَفْعَلَ ذَلِكَ بِي وَتَسْتَجِيبَ لِي
بر مگردان و دستم را (خالی) به سینه‌ام بر مگردان، تا این که آن را برایم انجام داده و تمامی آنچه را که
جَمِيعَ مَا سَأَلْتُكَ، وَتَرْبِدَنِي مِنْ فَضْلِكَ، فَإِنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ،
از تو خواستم اجابت کنی و از فضلت برایم بیفزایی که تو بر هر چیز توانایی
وَنَحْنُ إِلَيْكَ رَاغِبُونَ، اللَّهُمَّ لَكَ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَى وَالْأَمْثَالُ الْعُلْيَا،
و ما به سوی تو مشتاقیم، خدایا نامهای نیک و الگوهای والا
وَالْكِبْرِيَاءُ وَالْأَلَاءُ، اسئلك بِاسمِكَ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ، أَنْ كُنْتُ
و عظمت و نعمتها از آن توست، از تو به حق نامت «به نام خداوند بخشنده مهربان» می‌خواهم که اگر
قَضَيْتَ فِي هَذِهِ اللَّيْلَةِ تَنْزَلَ الْمَلَائِكَةُ وَالرُّوحُ فِيهَا، أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ
فرود آمدن فرشتگان و روح را در این شب مقدر نموده‌ای، بر محمد
مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ، وَأَنْ تَجْعَلَ اسْمِي فِي السُّعْدَاءِ، وَرُوحِي مَعَ
و خاندان پاکش درود فرستی و نامم را در میان سعادت‌مندان و روحم را همراه
کلیات مفاتیح نوین، ص: ۷۴۸

الشُّهَدَاءِ، وَ أَحْسَانِي فِي عِلِّيِّينَ، وَ آسَأْتِي مَغْفُورَةً، وَ أَنْ تَهَبَ لِي يَقِينًا
شهادت و نیکم را در جایگاهی والا و گناهم را آمرزیده قرار ده، و ببخش به من یقینی که
تُبَاشِرُ بِهِ قَلْبِي وَ آيْمَانًا لَا يَشُوبُهُ شَكٌّ، وَ رَضِيَ بِمَا قَسَمْتُ لِي وَ آتِنِي
دل‌پیوسته همراه آن باشد و ایمانی که تردید به آن نیامیزد و رضایت به آنچه قسمتم نموده‌ای
فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً، وَ فِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً، وَ قِنِي عَذَابَ النَّارِ، وَ أَنْ لَمْ تَكُنْ
و در دنیا و آخرت به من نیکی ده، و مرا از عذاب آتش حفظ کن و اگر
قَضَيْتَ فِي هَذِهِ اللَّيْلَةِ تَنْزَلَ الْمَلَائِكَةُ وَالرُّوحُ فِيهَا، فَأَخْرَجْنِي إِلَى ذَلِكَ،
فرود آمدن فرشتگان و روح را در این شب مقدر نموده‌ای پس مرا تا آن زمان نگاهدار
وَ ارزُقْنِي فِيهَا ذِكْرَكَ وَ شُكْرَكَ، وَ طَاعَتَكَ وَ حُسْنَ عِبَادَتِكَ، وَ صَلِّ عَلَيَّ
و در این شب یاد و سپاس و بندگی و عبادت نیکویت را روزیم گردان و به برترین
مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ بِأَفْضَلِ صَلَوَاتِكَ، يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ، يَا أَحَدُ يَا
درودهایت بر محمد و خاندان پاکش درود فرست، ای مهربان‌ترین مهربانان، ای یگانه، ای
صَمَدٌ، يَا رَبَّ مُحَمَّدٍ اغْضَبِ الْيَوْمَ لِمُحَمَّدٍ وَ لِأَبْرَارِ عِتْرَتِهِ، وَ أَقْتُلْ
بی‌نیاز، ای پروردگار محمد در این روز محمد و نیکان از خاندانش را حمایت کن و همه
اعْدَائَهُمْ بَدَدًا، وَ أَحْصِهِمْ عَدَدًا، وَ لَا تَدْعَ عَلَيَّ ظَهْرَ الْأَرْضِ مِنْهُمْ أَحَدًا،

دشمنان آنها را نابود کن و یک به یک بشمار، و هیچ یک از آنها را بر زمین باقی نگذار،

و لَا تَغْفِرْ لَهُمْ اَبَدًا، يَا حَسَنَ الصُّحْبَةِ، يَا خَلِيفَةَ النَّبِيِّينَ، اَنْتَ اَرْحَمُ

و هرگز آنها را نیامرز، ای نیکو همدم، ای جانشین پیامبران، تو مهربان‌ترین

الرَّاحِمِينَ، اَلْبُدَىءُ اَلْبُدَيْعِ، الَّذِي لَيْسَ كَمِثْلِكَ شَيْءٌ، وَ اَلدَّائِمُ غَيْرُ

مهربانانی، آغاز کننده آفریننده‌ای که چیزی همانندت نباشد، پاینده‌ای که

اَلْغَافِلِ، وَ اَلْحَيُّ الَّذِي لَا يَمُوتُ، اَنْتَ كُلَّ يَوْمٍ فِي شَأْنِ، اَنْتَ خَلِيفَةُ

غفلت نکند و زنده‌ای که نمیرد، تو هر روز در کاری هستی، تویی جانشین

مُحَمَّدٍ، وَ نَاصِرُ مُحَمَّدٍ، وَ مَفْضَلُ مُحَمَّدٍ، اسئَلُكَ اَنْ تَنْصُرَ وَصِيَّ مُحَمَّدٍ،

و یاور و برتری دهنده محمد از تو می‌خواهم که وصی و

وَ خَلِيفَةُ مُحَمَّدٍ، وَ اَلْقَائِمُ بِالْقِسْطِ مِنْ اَوْصِيَاءِ مُحَمَّدٍ، صَلَوَاتُكَ عَلَيْهِ

جانشین محمد و قیام کننده به عدل از جانشینان محمد - که درود تو بر او و بر آنان باد - را

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۷۴۹

وَ عَلَيْهِمْ، اَعْطِفْ عَلَيْهِمْ نَصْرَكَ، يَا لَا اِلَهَ اِلَّا اَنْتَ، بِحَقِّ لَا اِلَهَ اِلَّا اَنْتَ، صَلِّ

یاری کنی، یاریت را متوجه ایشان کن، ای که معبودی جز تو نیست به حق این که معبودی جز تو نیست،

عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ، وَ اجْعَلْنِي مَعَهُمْ فِي الدُّنْيَا وَ الْاٰخِرَةِ، وَ اجْعَلْ

بر محمد و خاندان پاکش درود فرست و مرا در دنیا و آخرت همراه ایشان قرار ده

عَاقِبَةَ امْرِي اِلَى غُفْرَانِكَ وَ رَحْمَتِكَ، يَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ، وَ كَذَلِكَ نَسَبَتْ

و پایان کارم را آمرزش و رحمت قرار ده، ای مهربان‌ترین مهربانان، و همچنین ای آقا

نَفْسِكَ يَا سَيِّدِي بِاللُّطْفِ، بَلِي اَنَّكَ لَطِيفٌ، فَصَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِ

و سرورم خودت را به محبت نسبت داده‌ای، آری تو برستی با محبتی، پس بر محمد و خاندان پاکش درود

مُحَمَّدٍ، وَ اَلطُّفُ بِي لِمَا تَشَاءُ، اَللَّهُمَّ صَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ،

فرست، و در آنچه می‌خواهی به من محبت کن، خدایا بر محمد و خاندان پاکش درود فرست

وَ اَرْزُقْنِي الْحَجَّ وَ الْعُمْرَةَ فِي عَامِنَا هَذَا، وَ تَطَوَّلْ عَلَيَّ بِجَمِيعِ حَوَائِجِي

و حج و عمره را در این سال روزیم گردان، و با برآوردن همه حاجت‌های دنیوی

لِلْاٰخِرَةِ وَ الدُّنْيَا * سپس سه مرتبه می‌گویی: اسْتَغْفِرُ اللهُ رَبِّي وَ اَتُوبُ اِلَيْهِ، اِنْ

و اخرویم بر من منت گذار، * * * * * از خدایی که پروردگار من است طلب آمرزش کرده و به سوی او توبه می‌کنم، که

رَبِّي قَرِيبٌ مُجِيبٌ، اسْتَغْفِرُ اللهُ رَبِّي وَ اَتُوبُ اِلَيْهِ، اِنْ رَبِّي رَحِيمٌ وَ دَوْدٌ،

پروردگار من نزدیک و اجابت کننده است، از خدایی که پروردگار من است طلب آمرزش کرده و به سوی او توبه می‌کنم، که

پروردگارم مهربان و با محبت است،

اسْتَغْفِرُ اللهُ رَبِّي وَ اَتُوبُ اِلَيْهِ، اِنَّهُ كَانَ غَفَّارًا، اَللَّهُمَّ اَغْفِرْ لِي اِنَّكَ اَرْحَمُ

از خدایی که پروردگار من است طلب آمرزش کرده و به سوی او توبه می‌کنم، که او بسیار آمرزنده است، خدایا مرا بیامرز که تو

مهربان‌ترین

الرَّاحِمِينَ، رَبِّ اِنِّي عَمِلْتُ سُوءًا وَ ظَلَمْتُ نَفْسِي فَاعْفُرْ لِي اِنَّهُ لَا يَغْفِرُ

مهربانانی، پروردگارا من بد کرده و به خود ستم نمودم، پس مرا بیامرز که براستی کسی
 الذُّنُوبَ اِلَّا اَنْتَ، اسْتَغْفِرُ اللّٰهَ الَّذِي لَا اِلٰهَ اِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ، الْحَلِيمُ
 جز تو گناهان را نیامرزد، طلب آمرزش می‌کنم از خدایی که معبودی جز او زنده و پاینده نیست، او شکیبا،
 الْعَظِيمُ الْكَرِيمُ، الْعَفَّارُ لِلذَّنْبِ الْعَظِيمِ، وَاتُوبُ اِلَيْهِ، اسْتَغْفِرُ اللّٰهَ اِنَّ اللّٰهَ
 بزرگ، بزرگوار، آمرزنده گناه بزرگ است و به سوی او توبه می‌کنم، از خدا طلب آمرزش می‌کنم که خدا
 كَانَ غَفُورًا رَحِيمًا.
 آمرزنده و مهربان است.

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۷۵۰

پس از آن، این دعا را می‌خوانی:

اللّٰهُمَّ اِنِّي اسْأَلُكَ اَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَاٰلِ مُحَمَّدٍ، وَاَنْ تَجْعَلَ فِيمَا
 خدایا از تو می‌خواهم که بر محمد و خاندان پاکش درود فرستی و در آنچه
 تَقْضَى وَتُقَدِّرُ مِنَ الْاَمْرِ الْعَظِيمِ الْمُحْتَمِ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ، مِنَ الْقَضَاءِ الَّذِي
 حکم کرده و مقدر فرمودی از فرمان بزرگ حتمی در شب قدر، از حکمی که
 لَا يُرَدُّ وَلَا يُبَدَّلُ، اَنْ تَكْتُبَنِي مِنْ حُجَّاجِ بَيْتِكَ الْحَرَامِ، الْمَبْرُورِ حُجُّهُمْ،
 تغییر و تبدیلی در آن نیست که نام مرا در میان حجج خانات ثبت کنی، حججی که حجشان پذیرفته
 الْمَشْكُورِ سَعِيَّتُهُمْ، الْمَغْفُورِ ذُنُوبُهُمْ، الْمَكْفَرِ عَنْهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ، وَاَنْ تَجْعَلَ
 و تلاششان مورد سپاس و گناهانشان آمرزیده و بدیهایشان بخشیده شده است، و در آنچه
 فِيمَا تَقْضَى وَتُقَدِّرُ، اَنْ تُطِيلَ عُمُرِي وَتُوسِّعَ فِي رِزْقِي وَتُوَدِّدَ عَنِّي
 حکم کرده و مقدر می‌کنی عمرم را طولانی و روزیم را وسیع و امانت و قرضم را
 اِمَانَتِي وَدِينِي آمِنَ رَبِّ الْعَالَمِينَ، اللّٰهُمَّ اجْعَلْ لِي مِنْ اَمْرِي فَرْجًا
 ادا شده قرار دهی، دعایم را مستجاب کن ای پروردگار جهانیان، خدایا در کارم گشایش
 وَمَخْرَجًا، وَاَرْزُقْنِي مِنْ حَيْثُ اَحْتَسِبُ وَمِنْ حَيْثُ لَا اَحْتَسِبُ،
 و محل خروجی قرار ده و از جایی که می‌پندارم و نمی‌پندارم روزیم ده،
 وَاخْرُسْنِي مِنْ حَيْثُ اَحْتَرِسُ وَمِنْ حَيْثُ لَا اَحْتَرِسُ، وَصَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ
 و از جایی که خود را حفظ می‌کنم و جایی که حفظ نمی‌کنم مرا حفظ کن، و بر محمد
 وَاٰلِ مُحَمَّدٍ، وَسَلِّمْ كَثِيرًا. [۹۸۶]

و خاندان پاکش درود و سلام فراوان فرست.

۲- در هر روز از ماه رمضان این تسبیحات را که از امام صادق علیه السلام نقل شده است بخواند. این تسبیحات ده بخش است و هر
 بخش از آن مشتمل بر ده تسبیح است:

* سُبْحَانَ اللّٰهِ بَارِي النَّسَمِ، سُبْحَانَ اللّٰهِ الْمَصُورِ، سُبْحَانَ اللّٰهِ خَالِقِ

منزه است خدا آفریننده هر دم زنی، منزه است خدای صورت ده، منزه است خدا آفریننده

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۷۵۱

الْاَزْوَاجِ كُلِّهَا، سُبْحَانَ اللّٰهِ جَاعِلِ الظُّلُمَاتِ وَالنُّورِ، سُبْحَانَ اللّٰهِ فَالِقِ

همه موجودات جُفت، منزّه است خدا مقرر کننده تاریکیها و روشنی، منزّه است خدا شکافنده

الْحَبِّ وَالنَّوَى سُبْحَانَ اللَّهِ خَالِقِ كُلِّ شَيْءٍ، سُبْحَانَ اللَّهِ خَالِقِ مَا يُرَى

دانه و هسته منزّه است خدا آفریننده هر چیز، منزّه است خدا آفریننده آنچه دیده شود

وَمَا لَا يُرَى سُبْحَانَ اللَّهِ مِدَادَ كَلِمَاتِهِ، سُبْحَانَ اللَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ،

و آنچه دیده نشود، منزّه است خدا به مقدار کلمات نامتهایش، منزّه است خدا پروردگار جهانیان،

سُبْحَانَ اللَّهِ السَّمِيعِ الَّذِي لَيْسَ شَيْءٌ أَسْمَعُ مِنْهُ، يَسْمَعُ مِنْ فَوْقِ عَرْشِهِ

منزّه است خدای شنوایی که چیزی شنواتر از او نیست، می شنود از بالای عرش خود

مَا تَحْتِ سَبْعِ أَرْضِينَ، وَيَسْمَعُ مَا فِي ظُلُمَاتِ الْبُرِّ وَالْبَحْرِ، وَيَسْمَعُ

آنچه را در زیر هفت زمین است و می شنود آنچه را در تاریکیهای بیابان و دریاست و می شنود

الْأُنِينَ وَالشُّكُورَى وَيَسْمَعُ السَّرَّ وَالْخَفَى وَيَسْمَعُ وَسَاوِسَ الصُّدُورِ، وَلَا

ناله و شکایت را و می شنود پنهان و پنهان تر از پنهان را و می شنود وسوسه‌های سینه‌ها را

يُصَمُّ سَمْعَهُ صَوْتٌ * سُبْحَانَ اللَّهِ بَارِئِ النَّسَمِ، سُبْحَانَ اللَّهِ الْمُصَوِّرِ،

و کر نکند شنوایش را صدایی * منزّه است خدا آفریننده هر دم زنی، منزّه است خدای صورت‌بخش،

سُبْحَانَ اللَّهِ خَالِقِ الْأَزْوَاجِ كُلِّهَا، سُبْحَانَ اللَّهِ جَاعِلِ الظُّلُمَاتِ وَالنُّورِ،

منزّه است خدا آفریننده همه موجودات جُفت، منزّه است خدا مقرر دارنده تاریکیها و روشنی،

سُبْحَانَ اللَّهِ فَالِقِ الْحَبِّ وَالنَّوَى سُبْحَانَ اللَّهِ خَالِقِ كُلِّ شَيْءٍ، سُبْحَانَ

منزّه است خدا شکافنده دانه و هسته، منزّه است خدا آفریننده هر چیز، منزّه است

اللَّهُ خَالِقِ مَا يُرَى وَمَا لَا يُرَى سُبْحَانَ اللَّهِ مِدَادَ كَلِمَاتِهِ، سُبْحَانَ اللَّهِ

خدا آفریننده آنچه دیده شود و آنچه دیده نشود، منزّه است خدا به مقدار کلمات نامتهایش، منزّه است خدا

رَبِّ الْعَالَمِينَ، سُبْحَانَ اللَّهِ الْبَصِيرِ الَّذِي لَيْسَ شَيْءٌ ابْصَرَ مِنْهُ، يُبْصِرُ مِنْ

پروردگار جهانیان، منزّه است خدای بینایی که چیزی بیناتر از او نیست می بیند از

فَوْقِ عَرْشِهِ مَا تَحْتِ سَبْعِ أَرْضِينَ، وَيُبْصِرُ مَا فِي ظُلُمَاتِ الْبُرِّ وَالْبَحْرِ،

بالای عرش خود آنچه در زیر هفت زمین است و می بیند آنچه را در تاریکیهای خشکی و دریاست

لَا تُدْرِكُهُ الْأَبْصَارُ وَهُوَ يُدْرِكُ الْأَبْصَارَ، وَهُوَ اللَّطِيفُ الْخَبِيرُ، لَا تُغْشَى

دیدگان او را درک نکند ولی او درک کند دیدگان را و اوست دقیق و کاردان دیده‌اش را

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۷۵۲

بَصْرَهُ الظُّلْمَةُ، وَلَا يُسْتَتَرُ مِنْهُ بَسْتَرٌ، وَلَا يُوَارَى مِنْهُ جِدَارٌ، وَلَا يَغِيبُ

تاریکی نبوشاند و بوسیله پرده چیزی از او مستور نماند و دیوار چیزی را از او پنهان نکند و نادیده نماند

عَنْهُ بَرٌّ وَلَا بَحْرٌ، وَلَا يَكُنُّ مِنْهُ جَبَلٌ مَا فِي اضْلِهِ، وَلَا قَلْبٌ مَا فِيهِ، وَلَا

از دید او هیچ خشکی و نه دریایی و هیچ کوهی نتواند مخفی کند از او آنچه را در ریشه و در زیر خود دارد و نه دلی آنچه را در

خود دارد و نه

جَنْبٌ مَا فِي قَلْبِهِ، وَلَا يَسْتَتِرُ مِنْهُ صَغِيرٌ وَلَا كَبِيرٌ، وَلَا يَسْتَخْفَى مِنْهُ

پهلویی آنچه را در دل دارد و نتواند بپوشاند خود را از او کوچکی و نه بزرگی، و پنهانی نتواند جست از او

صَغِيرٌ لِصِغَرِهِ، وَلَا يَخْفَى عَلَيْهِ شَيْءٌ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ، هُوَ
 کوچکی بخاطر خردیش و مخفی نماند بر او چیزی در زمین و نه در آسمان اوست
 الَّذِي يُصَوِّرُكُمْ فِي الْأَرْحَامِ كَيْفَ يَشَاءُ، لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ*
 که صورت بندد شما را در رحمها هر طور که خواهد معبودی جز او نیست که نیرومند و فرزانه است*
 سُبْحَانَ اللَّهِ بَارِي النَّسَمِ، سُبْحَانَ اللَّهِ الْمُصَوِّرِ، سُبْحَانَ اللَّهِ خَالِقِ
 منزه است خدا پدیدآرنده هر دم زنی، منزه است خدای صورت بخش، منزه است خدا آفریننده
 الْأَزْوَاجِ كُلِّهَا، سُبْحَانَ اللَّهِ جَاعِلِ الظُّلُمَاتِ وَالنُّورِ، سُبْحَانَ اللَّهِ فَالِقِ
 همه موجودات جفت، منزه است خدا مقرر کننده تاریکیها و روشنی، منزه است خدا شکافنده
 الْحَبِّ وَالنَّوَى سُبْحَانَ اللَّهِ خَالِقِ كُلِّ شَيْءٍ، سُبْحَانَ اللَّهِ خَالِقِ مَا يُرَى
 دانه و هسته، منزه است خدا آفریننده هر چیز، منزه است خدا آفریننده آنچه دیدنی
 وَمَا لَا يُرَى سُبْحَانَ اللَّهِ مِدَادَ كَلِمَاتِهِ، سُبْحَانَ اللَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ،
 و آنچه نادیدنی است، منزه است خدا به مقدار کلمات نامنتهایش، منزه است خدا پروردگار جهانیان،
 سُبْحَانَ اللَّهِ الَّذِي يُنْشِئُ السَّحَابَ الثَّقَالَ، وَيُسَبِّحُ الرَّعْدُ بِحَمْدِهِ،
 منزه است خدایی که بوجود آورد ابرهای سنگین را و تسبیح گوید رعد به حمد او
 وَالْمَلَائِكَةُ مِنْ خِيفَتِهِ، وَيُرْسِلُ الصَّوَاعِقَ فَيُصِيبُ بِهَا مَنْ يَشَاءُ، وَيُرْسِلُ
 و فرشتگان از بیم او و بفرستد صاعقه‌ها را و دچار سازد بدان هر که را خواهد و
 الرِّيحَ بُشْرًا بَيْنَ يَدَيْ رَحْمَتِهِ، وَيُنْزِلُ الْمَاءَ مِنَ السَّمَاءِ بِكَلِمَتِهِ، وَيُنْبِتُ
 بادها را نویدی از پیشاپیش رحمت خود فرستد و آب باران را از آسمان بوسیله امر خود فرو فرستد
 النَّبَاتَ بِقُدْرَتِهِ، وَيَسْقُطُ الْوَرَقُ بِعِلْمِهِ، سُبْحَانَ اللَّهِ الَّذِي لَا يَغْرُبُ عَنْهُ
 و گیاه را به قدرت کامله خویش برویاند و برگ درختان را به علم خود فروریزد منزه است خدایی که پنهان نماند از او
 کلیات مفاتیح نوین، ص: ۷۵۳

مِثْقَالَ ذَرَّةٍ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ، وَلَا اصْغَرُ مِنْ ذَلِكَ، وَلَا اكْبَرُ إِلَّا
 هموزن ذره‌ای در زمین و نه در آسمان و نه کوچکتر از آن و نه بزرگتر جز آن که
 فِي كِتَابٍ مُبِينٍ* سُبْحَانَ اللَّهِ بَارِي النَّسَمِ، سُبْحَانَ اللَّهِ الْمُصَوِّرِ،
 در دفتری روشن است* منزه است خدا پدید آرنده هر دم زنی، منزه است خدای صورت بخش،
 سُبْحَانَ اللَّهِ خَالِقِ الْأَزْوَاجِ كُلِّهَا، سُبْحَانَ اللَّهِ جَاعِلِ الظُّلُمَاتِ وَالنُّورِ،
 منزه است خدا آفریننده همه موجودات جفت، منزه است خدا مقرر دارنده تاریکیها و روشنی،
 سُبْحَانَ اللَّهِ فَالِقِ الْحَبِّ وَالنَّوَى سُبْحَانَ اللَّهِ خَالِقِ كُلِّ شَيْءٍ، سُبْحَانَ
 منزه است خدا شکافنده دانه و هسته، منزه است خدا آفریننده هر چیز، منزه است
 اللَّهُ خَالِقِ مَا يُرَى وَمَا لَا يُرَى سُبْحَانَ اللَّهِ مِدَادَ كَلِمَاتِهِ، سُبْحَانَ اللَّهِ
 خدا آفریننده هر چه دیدنی است و هر چه نادیدنی است، منزه است خدا به مقدار کلمات نامنتهایش، منزه است خدا
 رَبِّ الْعَالَمِينَ، سُبْحَانَ اللَّهِ الَّذِي يَعْلَمُ مَا تَحْمِلُ كُلُّ أُنْثَىٰ وَمَا تَغِيصُ
 پروردگار جهانیان، منزه است خدایی که می‌داند آنچه بار دارد هر حیوان ماده‌ای و آنچه در

الْأَرْحَامَ وَمَا تَزَادُ، وَكُلَّ شَيْءٍ عِنْدَهُ بِمِقْدَارٍ، عَالِمِ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ،
 رحمها کم شود و آنچه بیفزاید و هر چیزی را نزد او اندازه‌ای است دانای غیب و شهود
 الْكَبِيرِ الْمُتَعَالِ، سَوَاءٌ مِنْكُمْ مَنْ أَسَرَ الْقَوْلَ وَمَنْ جَهَرَ بِهِ، وَمَنْ هُوَ
 و بزرگ و والاست برای او یکسان است هر که از شما سخن آهسته کند یا بلند کند و هر که به
 مُسْتَخْفٍ بِاللَّيْلِ وَسَارِبٌ بِالنَّهَارِ، لَهُ مُعَقَّبَاتٌ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَمِنْ خَلْفِهِ،
 شب پنهان گردد و یا رهرو شود در روز برای خدا فرشتگانی پیاپی است از جلوی روی انسان و از پشت سرش
 يَحْفَظُونَهُ مِنْ أَمْرِ اللَّهِ، سُبْحَانَ اللَّهِ الَّذِي يُمِيتُ الْأَحْيَاءَ وَيُحْيِي الْمَوْتَى
 که او را به فرمان خدا محافظت کنند منزّه است خدایی که بمیراند زندگان را و زنده کند مردگان را
 وَيَعْلَمُ مَا تَنْفُصُ الْأَرْضُ مِنْهُمْ، وَيُقَرِّ فِي الْأَرْحَامِ مَا يَشَاءُ إِلَى أَجَلٍ
 و می‌داند آنچه را زمین از ایشان بکاهد و مستقر کند در رحمها آنچه را خواهد تا
 مُسَمًّى * سُبْحَانَ اللَّهِ بَارِئِ النَّسَمِ، سُبْحَانَ اللَّهِ الْمُصَوِّرِ، سُبْحَانَ اللَّهِ
 مدتی معین * منزّه است خدا پدید آورنده هر دم زنی، منزّه است خدای صورت بخش، منزّه است خدا
 خَالِقِ الْأَزْوَاجِ كُلِّهَا، سُبْحَانَ اللَّهِ جَاعِلِ الظُّلُمَاتِ وَالنُّورِ، سُبْحَانَ اللَّهِ
 آفریننده موجودات جفت همگی، منزّه است خدا مقرر دارنده تاریکیها و روشنی، منزّه است خدا
 کلیات مفاتیح نوین، ص: ۷۵۴

فَالِقِ الْحَبِّ وَالنَّوَى سُبْحَانَ اللَّهِ خَالِقِ كُلِّ شَيْءٍ، سُبْحَانَ اللَّهِ خَالِقِ مَا
 شکافنده دانه و هسته، منزّه است خدا آفریننده هر چیزی، منزّه است خدا آفریننده هر چه
 يُرَى وَمَا لَا يُرَى سُبْحَانَ اللَّهِ مِدَادَ كَلِمَاتِهِ، سُبْحَانَ اللَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ،
 دیدنی است و هر چه نادیدنی است، منزّه است خدا به مقدار کلماتش، منزّه است خدا پروردگار جهانیان،
 سُبْحَانَ اللَّهِ مَالِكِ الْمُلْكِ، تُؤْتِي الْمُلْكَ مَنْ تَشَاءُ، وَتَنْزِعُ الْمُلْكَ مِمَّنْ
 منزّه است خدا مالک پادشاهی، بدهی سلطنت را به هر که خواهی و بگیری آن را از
 تَشَاءُ، وَتُعْزِّزُ مَنْ تَشَاءُ، وَتُدَلُّ مَنْ تَشَاءُ، بِيَدِكَ الْخَيْرُ، إِنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ
 هر که خواهی و عزت بخشی هر که را خواهی و خوار کنی هر که را خواهی هر چه خیر است بدست توست و تو بر هر چیز
 قَدِيرٌ، تُوَلِّجُ اللَّيْلَ فِي النَّهَارِ، وَتُوَلِّجُ النَّهَارَ فِي اللَّيْلِ، تُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ
 توانایی درآوری شب را در روز و درآوری روز را در شب بیرون آوری زنده را
 الْمَيِّتِ، وَتُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ، وَتَرْزُقُ مَنْ تَشَاءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ *
 از مرده و برون آوری مرده را از زنده و روزی دهی هر که را خواهی بی حساب *

سُبْحَانَ اللَّهِ بَارِئِ النَّسَمِ، سُبْحَانَ اللَّهِ الْمُصَوِّرِ، سُبْحَانَ اللَّهِ خَالِقِ
 منزّه است خدا آفریننده هر دم زنی، منزّه است خدای صورت بخش، منزّه است خدا آفریننده
 الْأَزْوَاجِ كُلِّهَا، سُبْحَانَ اللَّهِ جَاعِلِ الظُّلُمَاتِ وَالنُّورِ، سُبْحَانَ اللَّهِ خَالِقِ
 موجودات جفت همگی، منزّه است خدا مقرر کننده تاریکیها و روشنی، منزّه است خدا شکافنده
 الْحَبِّ وَالنَّوَى سُبْحَانَ اللَّهِ خَالِقِ كُلِّ شَيْءٍ، سُبْحَانَ اللَّهِ خَالِقِ مَا يُرَى
 دانه و هسته، منزّه است خدا آفریننده هر چیز، منزّه است خدا آفریننده هر دیدنی

وَمَا لَا يُرَىٰ سُبْحَانَ اللَّهِ مِدَادَ كَلِمَاتِهِ، سُبْحَانَ اللَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ،
و نادیدنی، منزّه است خدا به مقدار کلمات نامتھایش، منزّه است خدا پروردگار جهانیان،
سُبْحَانَ اللَّهِ الَّذِي عِنْدَهُ مَفَاتِيحُ الْغَيْبِ لَا يَعْلَمُهَا إِلَّا هُوَ، وَيَعْلَمُ مَا فِي الْبُرِّ
منزّه است خدایی که نزد اوست کلیدهای غیب و نمی‌داند آنها را جز او و می‌داند هر چه در خشکی
وَالْبَحْرِ، وَمَا تَسْقُطُ مِنْ وَرَقَةٍ إِلَّا يَعْلَمُهَا، وَلَا حَبَّةٌ فِي ظُلْمَاتِ الْأَرْضِ،
و دریاست و نیفتد برگی از درخت جز آن که بداند آن را و نیست دانه‌ای در تاریکیهای زمین

کلیات مفاتیح نوین ؛ ص ۷۵۴

وَلَا رَطْبٌ وَلَا يَابِسٌ إِلَّا فِي كِتَابٍ مُّبِينٍ * سُبْحَانَ اللَّهِ بَارِي السَّمِ،
و نه تر و نه خشکی جز این که در نامه‌ای روشن است * منزّه است خدا پدید آورنده هر دم زنی،

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۷۵۵

سُبْحَانَ اللَّهِ الْمُصَوِّرِ، سُبْحَانَ اللَّهِ خَالِقِ الْأَزْوَاجِ كُلِّهَا، سُبْحَانَ اللَّهِ
منزّه است خدای صورت بخش، منزّه است خدا آفریننده هر موجود جفت همگی، منزّه است خدا
جَاعِلِ الظُّلُمَاتِ وَالنُّورِ، سُبْحَانَ اللَّهِ فَالِقِ الْحَبِّ وَالنَّوَى سُبْحَانَ اللَّهِ

مقرر دارنده تاریکیها و روشنی، منزّه است خدا شکافنده دانه و هسته، منزّه است خدا

خَالِقِ كُلِّ شَيْءٍ، سُبْحَانَ اللَّهِ خَالِقِ مَا يُرَىٰ وَمَا لَا يُرَىٰ سُبْحَانَ اللَّهِ

آفریننده هر چیز، منزّه است خدا آفریننده هر دیدنی و هر نادیدنی، منزّه است خدا

مِدَادَ كَلِمَاتِهِ، سُبْحَانَ اللَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ، سُبْحَانَ اللَّهِ الَّذِي لَا يُحْصَىٰ

به مقدار کلمات نامتناھیش، منزّه است خدا پروردگار جهانیان، منزّه است خدایی که شماره نتواند کرد

مِدْحَتَهُ الْقَائِلُونَ، وَلَا يَجْزَىٰ بِالْإِنِّهِ الشَّاكِرُونَ الْعَابِدُونَ، وَهُوَ كَمَا قَالَ

مدحش را گویندگان و پاداش ندهند نعمتهایش را سپاسگزاران پرستش کننده و او چنان است که گفته

وَفَوْقَ مَا يَقُولُ الْقَائِلُونَ، وَاللَّهُ سُبْحَانَهُ كَمَا اثْنَىٰ عَلَىٰ نَفْسِهِ، وَلَا

و برتر از آن است که گویندگان گویند و خدای سبحان چنان است که خودش خویشتن را ستوده

يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِنْ عِلْمِهِ إِلَّا بِمَا شَاءَ، وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ، وَ

رسایی ندارند به چیزی از دانشش جز بدانچه خود او خواهد قلمرو او آسمانها و زمین را فرا گرفته

وَلَا يَؤُدُّهُ حِفْظُهُمَا وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ * سُبْحَانَ اللَّهِ بَارِي السَّمِ، سُبْحَانَ

و سنگینی نمی‌کند بر او نگهداشتن آن دو و او والا و بزرگ است * منزّه است خدا پدید آورنده هر دم زنی منزّه است

اللَّهُ الْمُصَوِّرِ، سُبْحَانَ اللَّهِ خَالِقِ الْأَزْوَاجِ كُلِّهَا، سُبْحَانَ اللَّهِ جَاعِلِ

خدای صورت بخش، منزّه است خدا آفریننده هر جفت همگی، منزّه است خدا مقرر دارنده

الظُّلُمَاتِ وَالنُّورِ، سُبْحَانَ اللَّهِ فَالِقِ الْحَبِّ وَالنَّوَى سُبْحَانَ اللَّهِ خَالِقِ

تاریکیها و روشنی، منزّه است خدا شکافنده دانه و هسته، منزّه است خدا آفریننده

كُلِّ شَيْءٍ، سُبْحَانَ اللَّهِ خَالِقِ مَا يُرَىٰ وَمَا لَا يُرَىٰ سُبْحَانَ اللَّهِ مِدَادَ

هر چیز، منزّه است خدا آفریننده هر دیدنی و هر نادیدنی، منزّه است خدا به مقدار

كَلِمَاتِهِ، سُبْحَانَ اللَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ، سُبْحَانَ اللَّهِ الَّذِي يَعْلَمُ مَا يَلِجُ فِي
 كَلِمَاتِهِ مَنْزَهُ است خدا پروردگار جهانیان، منزّه است آن خدایی که می‌داند آنچه فرو رود در
 الْأَرْضِ وَمَا يَخْرُجُ مِنْهَا، وَمَا يَنْزِلُ مِنَ السَّمَاءِ وَمَا يَعْرُجُ فِيهَا، وَلَا
 زَمِينَ و آنچه بیرون آید از آن و آنچه فرو ریزد از آسمان و آنچه بالا رود در آن
 کلیات مفاتیح نوین، ص: ۷۵۶

يَسْغُلُهُ مَا يَلِجُ فِي الْأَرْضِ وَمَا يَخْرُجُ مِنْهَا، عَمَّا يَنْزِلُ مِنَ السَّمَاءِ وَمَا
 و سرگرمش نکند آنچه فرو رود در زمین و آنچه بیرون آید از آن از آنچه فرود آید از آسمان و آنچه
 يَعْرُجُ فِيهَا، وَلَا يَسْغُلُهُ مَا يَنْزِلُ مِنَ السَّمَاءِ وَمَا يَعْرُجُ فِيهَا، عَمَّا يَلِجُ فِي
 بالا رود در آن و سرگرمش نکند آنچه فرود آید از آسمان و آنچه بالا رود در آن از آنچه فرو رود در
 الْأَرْضِ وَمَا يَخْرُجُ مِنْهَا، وَلَا يَسْغُلُهُ عِلْمُ شَيْءٍ عَنْ عِلْمِ شَيْءٍ، وَلَا
 زمین و آنچه بیرون آید از آن و سرگرمش نکند علم به چیزی از علم به چیز دیگر
 يَسْغُلُهُ خَلْقُ شَيْءٍ عَنْ خَلْقِ شَيْءٍ، وَلَا حِفْظُ شَيْءٍ عَنْ حِفْظِ شَيْءٍ، وَلَا
 و سرگرمش نکند آفریدن چیزی از آفریدن چیز دیگر و نه نگهداری چیزی از نگهداری چیز دیگر و چیزی
 يُسَاوِيهِ شَيْءٌ، وَلَا يَعْدِلُهُ شَيْءٌ، لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ، وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ*
 با او مساوی نیست و چیزی معادل او نیست و چیزی مانند او نیست و او شنوا و بینا است*
 سُبْحَانَ اللَّهِ بَارِي السَّمِّ، سُبْحَانَ اللَّهِ الْمَصُورِ، سُبْحَانَ اللَّهِ خَالِقِ
 منزّه است خدا پدید آورنده هر دم زنی، منزّه است خدای صورت بخش، منزّه است خدا آفریننده
 الْأَزْوَاجِ كُلِّهَا، سُبْحَانَ اللَّهِ جَاعِلِ الظُّلُمَاتِ وَالنُّورِ، سُبْحَانَ اللَّهِ فَالِقِ
 هر موجود جفت، منزّه است خدا مقرر دارنده تاریکیها و روشنی، منزّه است خدا شکافنده
 الْحَبِّ وَالنَّوَى سُبْحَانَ اللَّهِ خَالِقِ كُلِّ شَيْءٍ، سُبْحَانَ اللَّهِ خَالِقِ مَا يُرَى
 دانه و هسته، منزّه است خدا آفریننده هر چیز، منزّه است خدا آفریننده هر دیدنی
 وَمَا لَا يُرَى سُبْحَانَ اللَّهِ مِدَادَ كَلِمَاتِهِ، سُبْحَانَ اللَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ،
 و هر نادیدنی، منزّه است خدا به مقدار کلمات نامتناهیش، منزّه است خدا پروردگار جهانیان،
 سُبْحَانَ اللَّهِ فَاطِرِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ، جَاعِلِ الْمَلَائِكَةِ رُسُلًا أُولَى
 منزّه است خدا خالق آسمانها و زمین آن که فرشتگان را فرستادگانی مقرر فرمود که آنها دارای
 اجْنِحَةٍ، مَثْنَى وَثُلَاثَ وَرُبَاعَ، يَزِيدُ فِي الْخَلْقِ مَا يَشَاءُ، إِنَّ اللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ
 بالهائند دوتا دوتا و سه تا سه تا و چهارتا چهارتا و بیفزاید در خلقت هر چه بخواهد و براستی خدا بر هر
 شَيْءٍ قَدِيرٌ، مَا يَفْتَحِ اللَّهُ لِلنَّاسِ مِنْ رَحْمَةٍ فَلَا مُمْسِكَ لَهَا، وَمَا يُمْسِكُ فَلَا
 چیز توانا است هر رحمتی را که خدا گشاید کسی بستن آن نتواند و هر چه را خدا بندد پس
 مُرْسِلَ لَهُ مِنْ بَعْدِهِ، وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ* سُبْحَانَ اللَّهِ بَارِي السَّمِّ،
 از او کسی آن را نگشاید و او است نیرومند فرزانه* منزّه است خدا آفریننده هر دم زنی،
 کلیات مفاتیح نوین، ص: ۷۵۷

سُبْحَانَ اللَّهِ الْمَصُورِ، سُبْحَانَ اللَّهِ خَالِقِ الْأَزْوَاجِ كُلِّهَا، سُبْحَانَ اللَّهِ

منزه است خدای صورت بخش، منزه است خدا آفریننده هر موجود جفت همگی، منزه است خدا
 جَاعِلِ الظُّلُمَاتِ وَالنُّورِ، سُبْحَانَ اللَّهِ فَالِقِ الْحَبِّ وَالنَّوَى سُبْحَانَ اللَّهِ
 مقرر دارنده تاریکیها و روشنی، منزه است خدا شکافنده دانه و هسته، منزه است خدا
 خَالِقِ كُلِّ شَيْءٍ، سُبْحَانَ اللَّهِ خَالِقِ مَا يَرَى وَمَا لَا يَرَى سُبْحَانَ اللَّهِ
 آفریننده هر چیز، منزه است خدا آفریننده دیدنیها و نادیدنیها، منزه است خدا
 مِدَادَ كَلِمَاتِهِ، سُبْحَانَ اللَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ، سُبْحَانَ اللَّهِ الَّذِي يَعْلَمُ مَا فِي
 به مقدار کلمات نامنتهایش، منزه است خدا پروردگار جهانیان، منزه است خدایی که می داند آنچه را در
 السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ، مَا يَكُونُ مِنْ نَجْوَى ثَلَاثَةٍ إِلَّا هُوَ رَابِعُهُمْ،
 آسمانها و آنچه را در زمین است، نباشد گفتگوی سری و رازگویی سه نفری جز این که او چهارمین آنهاست
 وَلَا حَمْسَةٍ إِلَّا هُوَ سَادِسُهُمْ، وَلَا اِذْنِي مِنْ ذَلِكَ وَلَا أَكْثَرَ إِلَّا هُوَ مَعَهُمْ
 و نه پنج نفری جز این که او ششمین آنهاست و نه کمتر از این و نه بیشتر از این جز این که او با آنهاست
 إِنَّمَا كَانُوا، ثُمَّ يُنَبِّئُهُمْ بِمَا عَمِلُوا يَوْمَ الْقِيَامَةِ، إِنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ. [۹۸۷]
 هر کجا که باشند سپس آگاهشان کند در روز قیامت بدانچه کرده اند برآستی خدا بهر چیز داناست.

۳- در هر روز از ماه مبارک رمضان، این صلوات خوانده شود که بسیار پرمحتوا و پرارزش است:

إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ، يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا صَلُّوا عَلَيْهِ

همانا خدا و فرشتگانش درود فرستند بر پیامبر ای کسانی که ایمان آورده اید شما هم درود فرستید بر او

وَسَلِّمُوا تَسْلِيمًا، لَبَّيْكَ يَا رَبِّ وَسَعْدَيْكَ وَسُبْحَانَكَ، اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى

و سلام کنید سلام کامل، پروردگارا من هم دستورت را اجابت کردم و پی درپی از تو سعادت می خواهم و منزهی تو خدایا درود

فرست بر

مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ، وَبَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ، كَمَا صَلَّيْتَ وَبَارَكْتَ

محمد و آل محمد و برکت ده بر محمد و آل محمد چنانچه درود فرستادی و برکت دادی

عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَآلِ إِبْرَاهِيمَ، إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ، اللَّهُمَّ ارْحَمْ مُحَمَّدًا وَآلَ

بر ابراهیم و آل ابراهیم برآستی تو ستوده و بزرگواری خدایا مهرورز بر محمد و آل

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۷۵۸

مُحَمَّدٍ، كَمَا رَحِمْتَ إِبْرَاهِيمَ وَآلَ إِبْرَاهِيمَ، إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ، اللَّهُمَّ سَلِّمْ

محمد چنانچه مهر ورزیدی بر ابراهیم و آل ابراهیم برآستی تو ستوده و بزرگواری خدایا تحیت و سلام فرست

عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ، كَمَا سَلَّمْتَ عَلَى نُوحٍ فِي الْعَالَمِينَ، [اللَّهُمَّ ائْمُنْ

بر محمد و آل محمد چنانچه تحیت فرستادی بر حضرت نوح در میان جهانیان خدایا نعمت بخش

عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ، كَمَا مَنَّتَ عَلَى مُوسَى وَهَارُونَ، اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى

بر محمد و آل محمد چنانچه نعمت بخشیدی بر موسی و هارون خدایا درود فرست بر

مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ، كَمَا شَرَّفْتَنَا بِهِ [۹۸۸]، اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ،

محمد و آل محمد چنانچه ما را بدو شرافت دادی خدایا درود فرست بر محمد و آل محمد

كَمَا هَدَيْتَنَا بِهِ، اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ، وَابْعَثْهُ مَقَاماً مَحْمُوداً
 چنانچه ما را بدو راهنمایی کردی خدایا درود فرست بر محمد و آل محمد و به مقام ستوده‌ای برانگیزانش
 يَعْطُ بِهٖ الْأَوْلُونَ وَالْآخِرُونَ، عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ السَّلَامُ كُلَّمَا طَلَعَتْ
 که اولین و آخرین بر او غبطه خورند، بر محمد و آلش سلام باد هر زمان که
 شَمْسٌ أَوْ غَرَبَتْ، عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ السَّلَامُ كُلَّمَا طَرَفَتْ عَيْنٌ أَوْ بَرَقَتْ،
 بر آید خورشید یا غروب کند بر محمد و آلش سلام باد هر زمان که پلک چشمی بهم خورد یا برقی زند،
 عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ السَّلَامُ كُلَّمَا ذُكِرَ السَّلَامُ، عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ السَّلَامُ كُلَّمَا
 بر محمد و آلش سلام باد هر زمان که ذکر سلامی شود، بر محمد و آلش سلام باد هر
 سَبَّحَ اللَّهُ مَلَكٌ أَوْ قَدَّسَهُ، السَّلَامُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ فِي الْأَوَّلِينَ، وَالسَّلَامُ
 زمان که تسبیح خدا کند فرشته‌ای یا تقدیسش کند سلام بر محمد و آلش در میان اولین و سلام
 عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ فِي الْآخِرِينَ، وَالسَّلَامُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ فِي الدُّنْيَا
 بر محمد و آلش در آخرین و سلام بر محمد و آلش در دنیا
 وَالْآخِرَةِ، اللَّهُمَّ رَبَّ الْبَلَدِ الْحَرَامِ، وَرَبَّ الرُّكْنِ وَالْمَقَامِ، وَرَبَّ الْحِلِّ
 و آخرت خدایا ای پروردگار شهر محترم مکه و پروردگار رکن و مقام و پروردگار حل
 وَالْحَرَامِ، ابْلُغْ مُحَمَّدًا نَبِيَّكَ عَنَّا السَّلَامَ، اللَّهُمَّ اعْطِ مُحَمَّدًا مِنَ الْبَهَاءِ
 و حرم از ما به محمد پیامبرت سلام برسان خدایا عطا کن به محمد از جلوه
 کلیات مفاتیح نوین، ص: ۷۵۹
 وَالنَّضْرَةَ، وَالشُّرُورَ وَالْكَرَامَةَ، وَالْغِبْطَةَ وَالْوَسِيلَةَ، وَالْمَنْزِلَةَ وَالْمَقَامَ،
 و درخشندگی و شادی و بزرگواری و خوش حالی و وسیله و منزلت و مقام
 وَالشَّرَفَ وَالرَّفْعَةَ، وَالشَّفَاعَةَ عِنْدَكَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ، أَفْضَلَ مَا تُعْطِي أَحَدًا
 و شرافت و بلندی مقام و شفاعت نزد تو در روز رستاخیز بهترین چیزی را که عطا کنی به یکی
 مِنْ خَلْقِكَ، وَاعْطِ مُحَمَّدًا فَوْقَ مَا تُعْطِي الْخَلَائِقَ مِنَ الْخَيْرِ، أضعافاً
 از خلق خود و عطا کن به محمد بالاترین خیری را که به خلائق عطا می کنی به چندین برابر
 كَثِيرَةً لَا يُحْصِيهَا غَيْرُكَ، اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ، اطیب
 که شماره‌اش نتواند کسی جز تو خدایا درود فرست بر محمد و آل محمد پاکترین
 وَاطْهَرَ، وَازْكِي وَانْمِي وَأَفْضَلِ مَا صَلَّيْتَ عَلَى أَحَدٍ مِنَ الْأَوَّلِينَ
 و پاکیزه‌ترین و نیکوترین و فزاینده‌ترین و بهترین درودی که بر یکی از اولین
 وَالْآخِرِينَ، وَعَلَى أَحَدٍ مِنْ خَلْقِكَ يَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ، اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى
 و آخرین و بطور کلی بر یکی از خلق خود فرستی ای مهربانترین مهربانان خدایا درود فرست بر
 عَلِيٍّ امِيرِ الْمُؤْمِنِينَ، وَوَالٍ مَنْ وَالَاهُ، وَعَادٍ مَنْ عَادَاهُ، وَضَاعِفِ الْعَذَابِ
 علی امیرمؤمنان و دوست دار هر که دوستش دارد و دشمن دار هر که دشمنش دارد و دو چندان کن عذابت
 عَلَى مَنْ شَرِكَ فِي دَمِهِ، اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى فَاطِمَةَ بِنْتِ نَبِيِّكَ مُحَمَّدٍ عَلَيْهِ
 را بر آن کس که در ریختن خورش شرکت کرد خدایا درود فرست بر فاطمه دختر پیامبرت محمد بر او

وَأَلِّهِ السَّلَامُ، وَالْعَنْ مَنْ آذَى نَبِيِّكَ فِيهَا، اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى الْحَسَنِ

و آتش سلام باد و لعنت کن کسی که پیامبرت را در مورد دخترش آزرده کرد خدایا درود فرست بر حسن
وَالْحُسَيْنِ اِمَامِي الْمُسْلِمِينَ، وَوَالِ مَنْ وَالَاهُمَا، وَعَادِ مَنْ عَادَاهُمَا،

و حسین دو پیشوای مسلمانان و دوست بدار هر که دوستشان دارد و دشمن دار هر که دشمنشان دارد

وَضَاعِفِ الْعَذَابِ عَلَى مَنْ شَرِكَ فِي دِمَائِهِمَا، اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى عَلِيِّ بْنِ

و دو چندان کن عذابت را بر هر کس که در ریختن خونشان شرکت کرد خدایا درود فرست بر علی بن

الْحُسَيْنِ اِمَامِ الْمُسْلِمِينَ، وَوَالِ مَنْ وَالَاهُ، وَعَادِ مَنْ عَادَاهُ، وَضَاعِفِ

الحسین پیشوای مسلمانان و دوست دار هر که دوستش دارد و دشمن دار هر که دشمنش دارد و دو چندان کن

الْعَذَابِ عَلَى مَنْ ظَلَمَهُ، اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيِّ اِمَامِ

عذابت را بر هر که به او ستم کرد خدایا درود فرست بر محمد بن علی پیشوای

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۷۶۰

الْمُسْلِمِينَ، وَوَالِ مَنْ وَالَاهُ، وَعَادِ مَنْ عَادَاهُ، وَضَاعِفِ الْعَذَابِ عَلَى مَنْ

مسلمانان و دوست دار هر که دوستش دارد و دشمن دار هر که دشمنش دارد و دو چندان کن عذابت را بر هر که

ظَلَمَهُ، اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدِ اِمَامِ الْمُسْلِمِينَ، وَوَالِ مَنْ

بدو ستم کرد خدایا درود فرست بر جعفر بن محمد پیشوای مسلمانان و دوست دار هر که

وَالَاهُ، وَعَادِ مَنْ عَادَاهُ، وَضَاعِفِ الْعَذَابِ عَلَى مَنْ ظَلَمَهُ، اللَّهُمَّ صَلِّ

دوستش دارد و دشمن دار هر که دشمنش دارد و دو چندان کن عذابت را بر هر که به او ستم کرد خدایا درود فرست

عَلَى مُوسَى بْنِ جَعْفَرِ اِمَامِ الْمُسْلِمِينَ، وَوَالِ مَنْ وَالَاهُ، وَعَادِ مَنْ عَادَاهُ،

بر موسی بن جعفر پیشوای مسلمانان و دوست دار هر که دوستش دارد و دشمن دار هر که دشمنش دارد

وَضَاعِفِ الْعَذَابِ عَلَى مَنْ شَرِكَ فِي دَمِهِ، اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى عَلِيِّ بْنِ

و دو چندان کن عذابت را بر هر کس که در ریختن خونش شرکت کرد خدایا درود فرست بر علی بن

مُوسَى اِمَامِ الْمُسْلِمِينَ، وَوَالِ مَنْ وَالَاهُ، وَعَادِ مَنْ عَادَاهُ، وَضَاعِفِ

موسی پیشوای مسلمانان و دوست دار هر که دوستش دارد و دشمن دار هر که دشمنش دارد و دو چندان کن

الْعَذَابِ عَلَى مَنْ شَرِكَ فِي دَمِهِ، اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيِّ اِمَامِ

عذابت را بر هر کس که در ریختن خونش شرکت کرد خدایا درود فرست بر محمد بن علی پیشوای

الْمُسْلِمِينَ، وَوَالِ مَنْ وَالَاهُ، وَعَادِ مَنْ عَادَاهُ، وَضَاعِفِ الْعَذَابِ عَلَى مَنْ

مسلمانان و دوست دار هر که دوستش دارد و دشمن دار هر که دشمنش دارد و دو چندان کن عذابت را بر هر کس

ظَلَمَهُ، اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى عَلِيِّ بْنِ مُحَمَّدِ اِمَامِ الْمُسْلِمِينَ، وَوَالِ مَنْ وَالَاهُ،

که بدو ستم کرد خدایا درود فرست بر علی بن محمد پیشوای مسلمانان و دوست دار هر که دوستش دارد

وَعَادِ مَنْ عَادَاهُ، وَضَاعِفِ الْعَذَابِ عَلَى مَنْ ظَلَمَهُ، اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى

و دشمن دار هر که دشمنش دارد و دو چندان کن عذابت را بر هر کس که بدو ستم کرد خدایا درود فرست بر

الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيِّ اِمَامِ الْمُسْلِمِينَ، وَوَالِ مَنْ وَالَاهُ، وَعَادِ مَنْ عَادَاهُ،

حسن بن علی پیشوای مسلمانان و دوست دار هر که دوستش دارد و دشمن دار هر که دشمنش دارد

وَضَاعِفِ الْعَذَابِ عَلَى مَنْ ظَلَمَهُ، اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى الْخَلْفِ مِنْ بَعْدِهِ امام
و دو چندان کن عذابت را بر هر کس که بدو ستم کرده خدایا درود فرست بر یادگار پس از او پیشوای
المُسْلِمِينَ، و وَاٰلِ مَنْ وَاٰلَاهُ، وَّعَادِ مَنْ عَادَاهُ، [وَعَجَلْ فَرَجَهُ]، اللَّهُمَّ
مسلمانان و دوست دار هر که دوستش دارد دشمن دار هر که دشمنش دارد و در فرجش شتاب فرما خدایا
کلیات مفاتیح نوین، ص: ۷۶۱

صَلِّ عَلَى الْقَاسِمِ وَالطَّاهِرِ ابْنَيْ نَبِيِّكَ، اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى رُقَيْهَ بِنْتِ نَبِيِّكَ،
درود فرست بر قاسم و طاهر پسران پیامبرت خدایا درود فرست بر رقیه دختر پیامبرت
وَالْعَنْ مَنْ آذَى نَبِيِّكَ فِيهَا، اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى امِّ كَلْثُومٍ بِنْتِ نَبِيِّكَ، وَالْعَنْ
و لعنت کن بر آن کس که پیامبرت را در مورد او آزرده خدایا درود فرست بر ام کلثوم دختر پیامبرت و لعنت کن
مَنْ آذَى نَبِيِّكَ فِيهَا، اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى ذُرِّيَةِ نَبِيِّكَ، اللَّهُمَّ اخْلُفْ نَبِيِّكَ فِي
کسی را که پیامبرت را در مورد او آزرده خدایا درود فرست بر فرزندان پیغمبرت خدایا بجای پیامبرت سرپرستی
اهْلِ بَيْتِهِ، اللَّهُمَّ مَكِّنْ لَهُمْ فِي الْأَرْضِ، اللَّهُمَّ اجْعَلْنَا مِنْ عَدَدِهِمْ
خاندانش را به عهده گیر خدایا پابرجا کن حکومتشان را در زمین خدایا ما را در زمره عدّه
وَمَدَدِهِمْ، وَأَنْصَرِهِمْ عَلَى الْحَقِّ فِي السَّرِّ وَالْعَلَانِيَةِ، اللَّهُمَّ اطْلُبْ بِدَخْلِهِمْ
و کمک کاران و یاران آنها بر حق قرارمان ده چه در پنهانی و چه آشکارا خدایا بیستان انتقام
و وِثْرِهِمْ وَ دِمَائِهِمْ، وَ كَفَّ عَنَّا وَ عَنْهُمْ وَ عَنِ كُلِّ مُؤْمِنٍ وَ مُؤْمِنَةٍ بَأْسٍ كُلِّ
و قصاص و خونشان را و باز دار از ما و از ایشان و از هر مرد مؤمن و زن با ایمانی شر هر
بَاغٍ وَ طَاغٍ، وَ كُلِّ دَابَّةٍ أَنْتَ آخِذٌ بِنَاصِيَتِهَا، أَنْكَ أَشَدُّ بَأْسًا وَ أَشَدُّ تَنْكِيلًا. [۹۹۰]
ستمگر و سرکش و هر جانوری را که مهارش بدست تو است زیرا تو در سخت گیری از همه سخت تر و مجازات عقوبت از همه
شدیدتر است.

«سید بن طاووس» فرموده: آنگاه می گوئی: یا عُدَّتِي فِي كُرْبَتِي وَ يَا صَاحِبِي فِي
شِدَّتِي وَ يَا وَلِيِّي فِي نِعْمَتِي وَ يَا غَايَتِي فِي رَغْبَتِي أَنْتَ السَّاتِرُ
سختی و ای سرپرستم در نعمت و ای منتهای شوق و رغبت من تویی پوشاننده
عَوْرَتِي وَ الْمُؤْمِنِ رَوْعَتِي وَ الْمُقْبِلِ عَثْرَتِي فَاعْفِرْ لِي خَطِيئَتِي يَا
زشتیم و امان بخش ترس و بیمم و نادیده گیر لغزشم بیامرز خطای مرا ای
ارْحَمَ الرَّاحِمِينَ* و می گوئی: اللَّهُمَّ اِنِّي اذْعُوكَ لَهُمْ لَا يُفَرِّجُهُ غَيْرُكَ،
مهربانترین مهربانان* خدایا تو را بخوانم در مورد اندوهی که برطرفش نکند کسی جز تو
وَلِرَحْمَةٍ لَا تُنَالُ اِلَّا بِكَ، وَلِكَرْبٍ لَا يَكْشِفُهُ اِلَّا أَنْتَ، وَ لِرَغْبَةٍ لَا تُبْلَغُ اِلَّا
و در مورد رحمتی که نرسد جز بوسیله تو و برای گرفتگی که برطرفش نکند جز تو و در مورد شوقی که بدان نتوان رسید جز
کلیات مفاتیح نوین، ص: ۷۶۲

بِكَ، وَ لِحَاجَةٍ لَا يَفْضِيهَا اِلَّا أَنْتَ، اللَّهُمَّ فَكَمَا كَانَ مِنْ شَانِكَ مَا اِذْنَتْ لِي
به توفیق تو و در مورد حاجتی که کسی آن را برنیآورد جز تو خدایا هم چنانکه شأن تو بود که به من اجازه فرمودی

بِهِ مِنْ مَسْئَلَتِكَ، وَرَحْمَتِي بِهِ مِنْ ذِكْرِكَ، فَلْيَكُنْ مِنْ شَانِكَ سَيِّدِي
 از تو درخواست کنم و بوسیله یادآوریت به من مهر ورزیدی پس ای آقای من از شأن تو باید چنین باشد
 الْجَابِبُ لِي فِيمَا دَعَوْتُكَ، وَعَوَائِدُ الْإِضْطَالِ فِيمَا رَجَوْتُكَ، وَالنَّجَاءُ
 که در آنچه تو را خواندم اجابت فرمایی و در آنچه امید به تو دارم عایدات فزون بخشی باشد و نجاتم دهی
 مِمَّا فَرَعْتُ إِلَيْكَ فِيهِ، فَإِنْ لَمْ أَكُنْ أَهْلًا أَنْ أَبْلُغَ رَحْمَتَكَ، فَإِنَّ رَحْمَتَكَ
 از آنچه درباره‌اش به تو پناه آوردم و اگر من شایستگی ندارم که به رحمت و مهر تو برسم مسلماً رحمت تو
 أَهْلٌ أَنْ تَبْلُغَنِي وَتَسْعَى وَانْ لَمْ أَكُنْ لِلْإِجَابَةِ أَهْلًا فَإِنَّ أَهْلَ الْفَضْلِ،
 شایسته است که به من برسد و مرا فراگیرد و اگر من شایستگی اجابت دعا را ندارم ولی تو اهل فضلی
 وَرَحْمَتِكَ وَسِعَتْ كُلَّ شَيْءٍ، فَلْتَسْعِنِي رَحْمَتَكَ، يَا أَلَهِي يَا كَرِيمٌ، اسئلك
 و رحمت همه چیز را شامل گردد پس باید مرا هم شامل شود ای خدای من ای خدای کریم از تو خواهم به
 بِوَجْهِكَ الْكَرِيمِ، أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَاهْلٍ بَيْتِهِ، وَأَنْ تُفَرِّجَ
 حق ذات بزرگوارت که درود فرستی بر محمد و خاندانش و این که اندوه دلم را بگشایی
 هَمِّي وَتَكْشِفَ كَرْبِي وَغَمِّي وَتَرْحَمَنِي بِرَحْمَتِكَ، وَتَرْزُقَنِي مِنْ
 و گرفتاری و غصه‌ام را برطرف کنی و به رحمت خود به من رحم کنی و از فضل خود روزیم گردانی
 فَضْلِكَ، إِنَّكَ سَمِيعُ الدُّعَاءِ، قَرِيبٌ مُجِيبٌ. [۹۹۱]
 که براستی تو شنوای دعایی و نزدیک و پاسخ دهنده هستی.

۴- همچنین در کتب معتبر آمده است در هر روز از ماه مبارک رمضان بخوان:

اللَّهُمَّ إِنِّي اسئلكَ مِنْ فَضْلِكَ بِأَفْضَلِهِ، وَكُلُّ فَضْلِكَ فَاضِلٌ، اللَّهُمَّ إِنِّي
 خدایا از تو خواهم از فضلت از برترین آن و همه فضل تو برتر است خدایا از
 اسئلكَ بِفَضْلِكَ كُلِّهِ، اللَّهُمَّ إِنِّي اسئلكَ مِنْ رِزْقِكَ بِأَعْمِهِ، وَكُلُّ رِزْقِكَ
 تو خواهم به حق فضل تو همگی خدایا از تو خواهم از روزیت از عمومی‌ترین آنها (که شامل همه می‌شود) گرچه تمام روزی تو
 کلیات مفاتیح نوین، ص: ۷۶۳

عَامٌّ، اللَّهُمَّ إِنِّي اسئلكَ بِرِزْقِكَ كُلِّهِ، اللَّهُمَّ إِنِّي اسئلكَ مِنْ عَطَائِكَ
 عمومی است خدایا از تو خواهم به همه اقسام روزیت خدایا از تو خواهم از عطای
 بِأَهْنَأِهِ، وَكُلُّ عَطَائِكَ هَنِيءٌ، اللَّهُمَّ إِنِّي اسئلكَ بِعَطَائِكَ كُلِّهِ، اللَّهُمَّ إِنِّي
 از گواراترین عطاها با این که همه انواع عطای تو گواراست خدایا از تو خواهم به همه اقسام عطای تو خدایا از
 اسئلكَ مِنْ خَيْرِكَ بِأَعْجَلِهِ، وَكُلُّ خَيْرِكَ عَاجِلٌ، اللَّهُمَّ إِنِّي اسئلكَ
 تو خواهم از خیر و نیکیت به زودرس‌ترین آنها در صورتی که تمام نیکیهات زودرس است خدایا از تو خواهم
 بِخَيْرِكَ كُلِّهِ، اللَّهُمَّ إِنِّي اسئلكَ مِنْ إِحْسَانِكَ بِأَحْسَنِهِ، وَكُلُّ إِحْسَانِكَ
 به همه انواع نیکیت خدایا از تو خواهم بهترین احسانت و همه احسان تو
 حَسَنٌ، اللَّهُمَّ إِنِّي اسئلكَ بِإِحْسَانِكَ كُلِّهِ، اللَّهُمَّ إِنِّي اسئلكَ بِمَا تُجِيبُنِي
 نیکوست خدایا از تو خواهم تمام انواع احسانت را خدایا از تو خواهم بدانچه اجابت کنی

بِهِ حِينَ اسْتَلُّكَ، فَاجِبْنِي يَا اللَّهُ، وَصَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ عَبْدِكَ
 هنگامی که از تو خواهم پس اجابت‌کن ای خدا و درود فرست بر محمد و آل او بنده
 الْمُؤْتَصِّي وَرَسُولِكَ الْمُصْطَفَى وَآمِينِكَ وَنَجِيكَ دُونَ خَلْقِكَ، وَنَجِيكَ
 پسندیده‌ات و فرستاده برگزیده‌ات و امین بر وحیت و محرم رازت از میان خلق و نیک گوهرت
 مِنْ عِبَادِكَ، وَنَبِيِّكَ بِالْصِّدْقِ وَحَبِيبِكَ، وَصَلِّ عَلَيَّ رَسُولِكَ، وَخَيْرَتِكَ
 از بندگان تو و پیامبرت براستی و دوستت و درود فرست بر رسول و برگزیده‌ات
 مِنَ الْعَالَمِينَ، الْبَشِيرِ النَّذِيرِ، السَّرَّاجِ الْمُنِيرِ، وَعَلَى أَهْلِ بَيْتِهِ
 از جهانیان نوید دهنده و ترساننده آن چراغ تابناک و بر خاندان
 الْأَبْرَارِ الطَّاهِرِينَ، وَعَلَى مَلَائِكَتِكَ الَّذِينَ اسْتَخْلَصْتَهُمْ لِنَفْسِكَ،
 نیکو و پاکیزه‌اش و بر فرشتگانت که خالص گرداندی آنها را برای خویش و آنها را
 وَحَبَبْتَهُمْ عَنْ خَلْقِكَ، وَعَلَى أَنْبِيَائِكَ الَّذِينَ يُنْبِئُونَ عَنْكَ بِالْصِّدْقِ،
 از خلق خود مستور داشتی و بر پیامبرانت که از تو براستی خیر دهند
 وَعَلَى رُسُلِكَ الَّذِينَ خَصَّصْتَهُمْ بِوَحْيِكَ، وَفَضَّلْتَهُمْ عَلَى الْعَالَمِينَ
 و بر رسولانت که به وحی خویش مخصوصشان داشتی و بوسیله رسالت‌های خویش بر جهانیان
 بِرِسَالَتِكَ، وَعَلَى عِبَادِكَ الصَّالِحِينَ الَّذِينَ ادْخَلْتَهُمْ فِي رَحْمَتِكَ،
 بر تریشان دادی و بر بندگان شایسته‌ات که داخلشان کردی در رحمت
 کلیات مفاتیح نوین، ص: ۷۶۴

الْأئِمَّةُ الْمُهْتَدِينَ الرَّاشِدِينَ، وَأَوْلِيَاءَكَ الْمُطَهَّرِينَ، وَعَلَى جِبْرِئِيلَ
 آن پیشوایان راهنمایی شده و رهبر و دوستان پاکیزه‌ات و بر جبرئیل
 وَمِيكَائِيلَ وَأَسْرَافِيلَ وَمَلَكَ الْمَوْتِ، وَمَالِكِ خَازِنِ النَّارِ، وَرِضْوَانَ
 و میکائیل و اسرافیل و فرشته مرگ و بر «مالک» خزینه‌دار دوزخ و بر «رضوان»
 خَازِنِ الْجَنَّةِ، وَرُوحِ الْقُدْسِ، وَالرُّوحِ الْأَمِينِ، وَحَمَلَةَ عَرْشِكَ
 خزینه‌دار بهشت و روح القدس و روح الامین و حاملین مقرّب عرش تو
 الْمُقَرَّبِينَ، وَعَلَى الْمَلَائِكَةِ الْحَافِظِينَ عَلَيَّ بِالصَّلَاةِ، الَّتِي تُحِبُّ أَنْ يُصَلِّيَ
 و بر دو فرشته نگهبان من درودی که دوست داری که درود فرستند
 بِهَا عَلَيْهِمْ أَهْلُ السَّمَاوَاتِ وَأَهْلُ الْأَرْضِينَ، صَلَاةً طَيِّبَةً كَثِيرَةً، مُبَارَكَةً
 بدان آسمانیان و زمینیان بر ایشان درودی پاک و بسیار و مبارک
 زَاكِيَةً نَامِيَةً، ظَاهِرَةً بَاطِنَةً، شَرِيفَةً فَاضِلَةً، تُبَيِّنُ بِهَا فَضْلَهُمْ عَلَيَّ
 و پاکیزه و فزاینده و آشکار و پنهان و شریف و برتری که آشکار سازی بدان درود برتری ایشان را
 الْأَوْلِيَاءِ وَالْآخِرِينَ، اللَّهُمَّ وَاغْطِ مُحَمَّدًا الْوَسِيلَةَ، وَالشَّرْفَ وَالْفَضِيلَةَ،
 بر اولین و آخرین خدایا و عطا کن به محمد وسیله و شرف و فضیلت را
 وَاجْزِهِ خَيْرَ مَا جَزَيْتَ نَبِيًّا عَنْ أُمَّتِهِ، اللَّهُمَّ وَاغْطِ مُحَمَّدًا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

و پاداشش بده به بهتر چیزی که پاداش دهی پیمبری را از امتش خدایا و عطا کن به محمد - که درود خدا بر او و خاندان پاکش

باد-

وَاللَّهُ مَعَ كُلِّ زُلْفَةٍ زُلْفَةٌ، وَمَعَ كُلِّ وَسِيلَةٍ وَسِيلَةٌ، وَمَعَ كُلِّ فَضِيلَةٍ فَضِيلَةٌ،

با هر مقام و رتبه‌ای مقام و رتبه‌ای دیگر و با هر وسیله‌ای وسیله‌ای دیگر و با هر فضیلتی فضیلتی دیگر
وَمَعَ كُلِّ شَرَفٍ شَرَفًا، تُعْطَى مُحَمَّدًا وَاللَّهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ، أَفْضَلَ مَا أُعْطِيَ

و با هر شرافتی شرافتی دیگر بدهی به محمد و آتش در روز قیامت بهترین چیزی که عطا کنی

أَحَدًا مِنَ الْأَوْلَى وَالْآخِرِينَ، اللَّهُمَّ وَاجْعَلْ مُحَمَّدًا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

به احدی از اولین و آخرین خدایا و قرار ده محمد صلی الله علیه

وَاللَّهُ، اذْنِي الْمُرْسَلِينَ مِنْكَ مَجْلِسًا، وَأَفْسَحْهُمْ فِي الْجَنَّةِ عِنْدَكَ مَنَزِلًا،

و آله را نزدیکترین رسولان بخود در مجلس و منزلش را در بهشت وسیع‌ترین منازل در پیش خود گردان

وَأَقْرَبَهُمُ الْيَكَّ وَسِيلَةً، وَاجْعَلْهُ أَوَّلَ شَافِعٍ، وَأَوَّلَ مُشْفَعٍ، وَأَوَّلَ

و نزدیکترین افراد از نظر وسیله در نزد خود و قرارش ده نخستین شفیع و هم نخستین کسی که شفاعتش پذیرفته است و نخستین

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۷۶۵

قَائِلٍ، وَأَنْجَحْ سَائِلٍ، وَابْعَثْهُ الْمَقَامَ الْمَحْمُودَ الَّذِي يَغِطُّهُ بِهِ الْأَوْلُونَ

گوینده و حاجت‌روترین خواننده و برانگیزش به مقامی شایسته که غبطه برند به او اولین

وَالْآخِرُونَ، يَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ، وَاسْئَلْكَ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَي مُحَمَّدٍ وَآلِ

و آخرین ای مهربانترین مهربانان و از تو خواهم که درود فرستی بر محمد و آل

مُحَمَّدٍ، وَأَنْ تَسْمَعَ صَوْتِي وَتُجِيبَ دَعْوَتِي وَتَجَاوَزَ عَنِّي خَطِيئَتِي

محمد و این که صدایم بشنوی و دعایم را اجابت کنی و از خطایم بگذری

وَتَصْفَحَ عَنِّي ظُلْمِي وَتُنَجِّحَ طَلِبَتِي وَتَقْضِيَ حَاجَتِي وَتُنَجِّرَ لِي مَا

و از ستمم چشم‌پوشی کنی و حاجت روایم کنی و خواسته‌ام بدهی و بدانچه وعده‌ام

وَعَدْتَنِي وَتُقْبِلَ عَنِّي [وَتَقْبَلَ مِنِّي] [۹۹۲] وَتَغْفِرَ ذُنُوبِي وَتَغْفُوَ عَنِّي

کرده‌ای وفا کنی و لغزشم را نادیده گیری و گناهم را ببامری و از

جُرْمِي وَتَقْبَلَ عَمَلِي وَلا تُعْرِضَ عَنِّي وَتَرْحَمْنِي وَلا تُعَذِّبْنِي

جرمم بگذری و عمل مرا بپذیری و رواز من نگردانی و به من رحم کنی و عذابم نکنی

وَتُعَافِنِي وَلا تَبْتَلِنِي وَتَرْزُقْنِي مِنَ الرِّزْقِ الطَّيِّبِ وَأَوْسَعَهُ، وَلا تَحْرِمْنِي

و تندرستم کنی و مبتلایم نسازی و روزیم ده از پاک‌ترین و فراخ‌ترین روزیها و محرومم نکنی

يَا رَبِّ، وَأَفْضِ عَنِّي دَيْنِي وَضَعْ عَنِّي وَزْرِي وَلا تُحْمَلْنِي مَا لَا طَاقَةَ

ای پروردگار و قرضم را ادا کنی و بار گناهم را از دوشم برداری و باری بر دوشم ننهی که طاقتش را

لِي بِه يَامَوْلَايَ، وَادْخُلْنِي فِي كُلِّ خَيْرٍ ادْخَلْتَ فِيهِ مُحَمَّدًا وَآلَ مُحَمَّدٍ،

ندارم ای سرور من و داخل گردانی مرا در هر خیری که داخل کردی در آن محمد و آل محمد را

وَآخِرِجْنِي مِنْ كُلِّ سُوءٍ اخْرَجْتَ مِنْهُ مُحَمَّدًا وَآلَ مُحَمَّدٍ، صَلَوَاتُكَ

و بیرونم آوری از هر بدی (و شری) که برون آوردی از آن محمد و آل محمد را که دروهای تو

عَلَيْهِ وَعَلَيْهِمْ أَجْمَعِينَ، وَالسَّلَامُ عَلَيْهِ وَعَلَيْهِمْ، وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ*

بر او و بر ایشان باد همگی و سلام بر او و بر ایشان و رحمت خدا و بر کاتش
 آنگاه سه مرتبه بگو: اللَّهُمَّ اِنِّي اَدْعُوكَ كَمَا اَمَرْتَنِي فَاسْتَجِبْ لِي كَمَا وَعَدْتَنِي
 ***** خدایا تو را خوانم چنانکه دستورم دادی پس به اجابت رسان دعایم را چنانچه وعده‌ام فرمودی

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۷۶۶

* سپس بگو: اللَّهُمَّ اِنِّي اسئَلُكَ قَلِيلاً مِنْ كَثِيرٍ، مَعَ حَاجَةٍ بِي اِلَيْهِ عَظِيْمَةً،
 ***** خدایا از تو خواهم اندکی از بسیار با نیاز بس بزرگی که من بدان دارم
 وَغِنَاكَ عَنْهُ قَدِيْمٌ، وَهُوَ عِنْدِي كَثِيْرٌ، وَهُوَ عَلَيْنِكَ سَهْلٌ يَسِيْرٌ، فَاْمُنْ عَلَيَّ
 ولی تو از قدیم بی‌نیاز بدان بوده‌ای و آن حاجت پیش من بسیار ولی برای تو سهل و آسان است پس بر من بدان حاجت منت نه
 به، اَنْتَ عَلَيَّ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيْرٌ، اَمِيْنُ رَبِّ الْعَالَمِيْنَ. [۹۹۳]
 که تو بر هر چیز توانایی اجابت کن ای پروردگار جهانیان.

۵- «شیخ مفید» در کتاب «مقنعه» از راوی موثق و جلیل‌القدر علی بن مهزیار از حضرت امام محمدتقی علیه السلام روایت کرده
 است که مستحب است در هر وقت از شب و روز ماه رمضان، از اول ماه تا آخر آن، این دعا را بخوانی:

يا ذَا الَّذِي كَانَ قَبْلَ كُلِّ شَيْءٍ، ثُمَّ خَلَقَ كُلَّ شَيْءٍ، ثُمَّ يَبْقَى وَيَبْقَى كُلُّ
 ای که بوده‌ای پیش از هر چیز و آفرید هر چیز را و سپس تنها او باقی ماند و هر چه هست
 شَيْءٍ، يا ذَا الَّذِي لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ، وَايَا ذَا الَّذِي لَيْسَ فِي السَّمَاوَاتِ
 فانی شود ای که نیست مانندش چیزی ای که معبودی جز او در آسمانهای
 الْعُلَى وَلَا فِي الْأَرْضِيْنَ السُّفْلَى وَلَا فَوْقَهُنَّ وَلَا تَحْتَهُنَّ، وَلَا بَيْنَهُنَّ اِلَهٌ
 بالا و نه در زمینهای پایین و نه فوق آنها و نه زیر آنها و نه در مابین آنها
 يُعْبَدُ غَيْرُهُ، لَكَ الْحَمْدُ حَمْدًا لَا يَقْوَى عَلَيَّ اِحْصَاءُهُ اِلَّا اَنْتَ، فَصَلِّ عَلَيَّ
 نیست خاص توست ستایش آن ستایشی که توانایی ندارد بر شماره‌اش کسی جز تو درود فرست بر
 مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ، صَلَاةً لَا يَقْوَى عَلَيَّ اِحْصَاءُهَا اِلَّا اَنْتَ. [۹۹۴]

محمد و آل محمد درودی که توانایی نداشته باشد بر شماره‌اش کسی جز تو.

۶- «شیخ کفعمی» در «بلدالامین» و «مصباح» از کتاب «اختیار» «سید بن باقی» نقل کرده است که هر کس بخواند این دعا را در هر
 روز از ماه رمضان، خداوند متعال گناهان بسیاری را از او بپامزد:

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۷۶۷

اللَّهُمَّ رَبَّ شَهْرِ رَمَضَانَ، الَّذِي اَنْزَلْتَ فِيهِ الْقُرْآنَ، وَافْتَرَضْتَ عَلَيَّ عِبَادَكَ
 خدایا ای پروردگار ماه رمضان که فرود آوردی در آن قرآن را و واجب کردی بر بندگانت
 فِيهِ الصِّيَامَ، وَارْزُقْنِي حَجَّ بَيْتِكَ الْحَرَامِ فِي هَذَا الْعَامِ وَفِي كُلِّ عَامٍ،
 در این ماه روزه را و روزی من کن حج خانه محترمت (کعبه) را در این سال و در هر سال
 وَاعْفُوْ لِي الذُّنُوبَ الْعِظَامَ، فَانَّهُ لَا يَغْفِرُهَا غَيْرُكَ يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْاِكْرَامِ. [۹۹۵]

و بیامرز برایم گناهان بزرگ را که براستی نیامرزد آنها را کسی جز تو ای صاحب جلال و بزرگواری.

۷- «شیخ مفید» در «مقنعه» فرموده: و از مستحبات ماه رمضان صلوات فرستادن بر رسول خدا صلی الله علیه و آله است در هر روز صد مرتبه، و اگر زیادت بر فرستد فضیلت بیشتری دارد. [۹۹۶]

اعمال مخصوص شب‌ها یا روزهای معین ماه مبارک رمضان:

در مورد اعمالی که مخصوص شب‌ها یا روزهای معینی از این ماه شریف است، اموری ذکر شده است. شب اول ماه: برای شب اول ماه چند عمل ذکر شده است:

۱- به سراغ رؤیت هلال برود که بعضی آن را واجب (کفایی) دانسته‌اند.

۲- وقتی هلال را رؤیت کرد، طبق روایتی از امام صادق علیه السلام رو به قبله نماید و دست‌ها را به آسمان بلند کند و خطاب به هلال کند و بگوید:

رَبِّي وَرَبُّكَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ، اللَّهُمَّ اهْلُهُ عَلَيْنَا بِالْأَمْنِ

پروردگار من و پروردگار تو خدا پروردگار جهانیان است خدایا این ماه را بر ما نو کن با امتیت

و الْإِيمَانِ، وَالسَّلَامَةِ وَالْإِسْلَامِ، وَالْمُسَارَعَةِ إِلَى مَا تُحِبُّ وَتَرْضَى

و ایمان و سلامتی و اسلام و پیشی گرفتن بدانچه تو دوست داری و خشنود شوی

اللَّهُمَّ بَارِكْ لَنَا فِي شَهْرِنَا هَذَا، وَارْزُقْنَا خَيْرَهُ وَعَوْنَهُ، وَاصْرِفْ عَنَّا ضَرَّهُ

خدایا برکت ده به ما در این ماه و خیر و خوبی و کمک آن را روزی ما کن و بگردان از ما زیان این ماه

وَشَرَّهُ، وَبَلَاءَهُ وَفِتْنَتَهُ. [۹۹۷]

و شر و بلا و فتنه‌اش را.

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۷۶۸

روایت شده که حضرت رسول صلی الله علیه و آله وقتی که هلال ماه رمضان را رؤیت می‌کرد، روی شریف را به جانب قبله می‌فرمود و می‌گفت:

اللَّهُمَّ اهْلُهُ عَلَيْنَا بِالْأَمْنِ وَالْإِيمَانِ، وَالسَّلَامَةِ وَالْإِسْلَامِ، وَالْعَافِيَةِ

خدایا این ماه را بر ما نو کن به امتیت و ایمان و تندرستی و اسلام و عافیت کامل

الْمُجَلَّلَةِ، وَدِفَاعِ الْأَسْقَامِ، وَالرِّزْقِ الْوَاسِعِ، وَالْعَوْنِ عَلَى الصَّلَاةِ

و دفاع از دردها و روزی وسیع و کمک بر نماز

وَالصِّيَامِ وَالْقِيَامِ، وَتِلَاوَةِ الْقُرْآنِ، اللَّهُمَّ سَلِّمْنا لِسَهْرِ رَمَضَانَ، وَتَسَلِّمْهُ

و روزه و شب زنده‌داری و تلاوت قرآن خدایا سالم کن ما را برای ماه رمضان و سالم

مِنَّا، وَسَلِّمْنا فِيهِ حَتَّى يُنْقِضَ عَنَّا شَهْرَ رَمَضَانَ، وَقَدْ عَفَوْتَ عَنَّا،

از ما دریافتش کن و ما را در آن سالم بدار تا بگذرد از ما ماه رمضان و تو از ما گذشته باشی

وَعَفَرْتَ لَنَا وَرَحِمْتَنَا. [۹۹۸]

و ما را آمرزیده و مورد مهر خویش قرار داده باشی.

و از حضرت صادق علیه السلام نقل شده است که چون رؤیت هلال کردی بگو:

اللَّهُمَّ قَدْ حَضَرَ شَهْرَ رَمَضَانَ، وَقَدْ افْتَرَضْتَ عَلَيْنَا صِيَامَهُ، وَأَنْزَلْتَ
 خدایا ماه رمضان آمد و تو واجب کرده‌ای بر ما روزه این ماه را و فرو فرستادی در آن
 فِيهِ الْفُرْقَانُ، هُدًى لِلنَّاسِ وَبَيِّنَاتٍ مِنَ الْهُدَى وَالْفُرْقَانِ، اللَّهُمَّ اعِنَّا عَلَى
 قرآن را که راهنمای مردم است و حجت‌هایی از هدایت و تمیز حق و باطل است خدایا کمک بده ما را بر
 صِيَامِهِ، وَتَقَبَّلْهُ مِنَّا، وَسَلِّمْنَا فِيهِ، وَسَلِّمْنَا مِنْهُ، وَسَلِّمَهُ لَنَا فِي يُسْرٍ
 روزه آن و آن را از ما بپذیر و سالم بدار ما را در این ماه و از این ماه و آن را نیز برای ما سالم گردان در آسانی
 مِنْكَ وَعَافِيَةٍ، أَنْكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، يَا رَحْمَنُ يَا رَحِيمٌ. [۹۹۹]
 و تندرستی که برستی تو بر هر چیز قادری ای بخشاینده ای مهربان.

۳- «سید بن طاووس» رحمه الله روایت کرده که روزی حضرت امام زین‌العابدین علیه السلام عبور می‌کرد که نظرش به هلال ماه
 رمضان افتاد، ایستاد و گفت:

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۷۶۹

أَيُّهَا الْخَلْقُ الْمُطِيعُ الدَّائِبُ السَّرِيعُ، الْمُتَرَدِّدُ فِي مَنَازِلِ التَّقْدِيرِ،
 ای مخلوق فرمانبردار پیوسته (در حرکت) و شتابان و رفت و آمد کننده در منزل‌های معین
 الْمُتَصَرِّفُ فِي فَلَكِ التَّدْبِيرِ، أَمِنْتُ بِمَنْ نَوَّرَ بِكَ الظُّلْمَ، وَأَوْضَحَ بِكَ الْبُهْمَ،
 و گردش کننده در مدار تدبیر ایمان دارم به آن خدایی که تاریکیها را به تو روشن کرد و راههای ناپیدا و مبهم را به تو آشکار
 کرده

وَجَعَلَكَ آيَةً مِنْ آيَاتِ مُلْكِهِ، وَعَلَامَةً مِنْ عِلْمَاتِ سُلْطَانِهِ، فَحَدِّ بِكَ
 و تو را نشانه‌ای از نشانه‌های فرمانروایی و علامتی از علامات سلطنتش قرار داده و زمان را به تو
 الزَّمَانَ، وَأَمْتَهَنَكَ بِالْكَامِلِ وَالنَّقْصَانِ، وَالطُّلُوعِ وَالْأُفُولِ، وَالْإِنَارَةَ
 محدود ساخت و تو را واداشت به کمال و نقصان و طلوع و غروب و پرتوافکنی
 وَالْكَسُوفِ، فِي كُلِّ ذَلِكَ أَنْتَ لَهُ مُطِيعٌ، وَالِي ارَادَتِهِ سَرِيعٌ، سُبْحَانَهُ مَا
 و گرفتن و در تمام آنها تو در تحت فرمان او فرمانبرداری و بسوی اراده‌اش شتابان منزّه است خدا که
 اعْجَبَ مَا دَبَّرَ فِي أَمْرِكَ، وَالطَّفَ مَا صَنَعَ فِي شَانِكَ، جَعَلَكَ مِفْتَاحَ شَهْرِ
 چه شگفت‌انگیز تدبیری در امر تو بکار برد و چه دقیق است صنعتی که در کار تو انجام داده تو را کلید ماه
 حَادِثٍ، لِأَمْرِ حَادِثٍ، فَاسْئَلُ اللَّهَ رَبِّي وَرَبَّكَ، وَخَالَقِي وَخَالَقَكَ،
 نوی قرار داده برای کاری نو از خدا پروردگار خود و پروردگار تو و آفریدگار خود و آفریدگار تو
 وَمُقَدَّرِي وَمُقَدَّرَكَ، وَمُصَوِّرِي وَمُصَوِّرَكَ، أَنْ يُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِ
 و تقدیر کننده خود و تقدیر کننده تو و صورت بخش خود و صورت گر تو خواهیم که درود فرستد بر محمد و آل
 مُحَمَّدٍ، وَأَنْ يَجْعَلَكَ هِلَالَ بَرَكَهٍ لَا تَمَحُّقُهَا الْأَيَّامُ، وَطَهَارَةٍ لَا تَدْنُسُهَا
 محمد و قرار دهد تو را ماه برکتی که روزگار از بینش نبرد و ماه پاکیزه‌ای که آلوده‌اش نکند
 الْأَثَامُ، هِلَالَ آمِنٍ مِنَ الْأَفَاتِ، وَسَلَامَةٍ مِنَ السَّيِّئَاتِ، هِلَالَ سَعْدٍ لَا
 گناهان ماه امتیت از آفات و سلامتی از بدیها ماه خجسته و مسعودی

نَحْسَ فِيهِ، وَيُؤْمِنُ لَا نَكَدَ مَعَهُ، وَيُسِرُّ لَا يُمَارِجُهُ عُسْرًا، وَخَيْرٌ لَا يَشْوِبُهُ
 که نحسی در آن نباشد و ماه میمونی که ملالی با آن نباشد و ماه آسانی که با دشواری مخلوط نشود و ماه خیری که
 شَرًّا، هَيْلَالٌ آمِنٌ وَإِيمَانٍ، وَنِعْمَةٌ وَاحْسَانٍ، وَسَلَامَةٌ وَأَسْلَامٌ، اللَّهُمَّ صَلِّ
 به شری آلوده نگردد ماه امتیت و ایمان و نعمت و احسان و سلامتی و اسلام خدایا درود فرست بر
 عَلِيٍّ مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ، وَاجْعَلْنَا مِنْ أَرْضِي مَنْ طَلَعَ عَلَيْهِ، وَازْكِي مَنْ
 محمد و آل محمد و قرار ده ما را از خشنودترین مردمی که این ماه بر او طلوع کرده و پاکیزه‌ترین کسانی
 کلیات مفاتیح نوین، ص: ۷۷۰

نَظَرَ إِلَيْهِ، وَاسْعَدَ مَنْ تَعَبَّدَ لَكَ فِيهِ، وَوَفَّقْنَا اللَّهُمَّ فِيهِ لِلطَّاعَةِ وَالتَّوْبَةِ،

که بدان نگاه کرده و سعادتمندترین کسی که پرستش تو را در آن کرده و موفق دار ما را خدایا در این ماه به فرمانبرداری و توبه
 وَاعْصِمْنَا فِيهِ مِنَ الْأَثَامِ وَالْحَوْبَةِ، وَأَوْزِعْنَا فِيهِ شُكْرَ النِّعْمَةِ، وَالْبِسْنَا فِيهِ
 و نگاهمان دار در آن از گناهان و خطا و الهام کن به ما در این ماه شکر نعمت را و بپوشان به ما در
 جُنَّ الْعَافِيَةِ، وَاتِمِّمْ عَلَيْنَا بِاسْتِكْمَالِ طَاعَتِكَ فِيهِ الْمِنَّةَ، إِنَّكَ أَنْتَ الْمَنَّانُ
 این ماه سپهرهای تندرستی و منت خود را بوسیله انجام کامل اطاعت بر ما تمام کن که براستی تویی پر نعمت
 الْحَمِيدُ، وَصَلَّى اللَّهُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ الطَّيِّبِينَ، وَاجْعَلْ لَنَا فِيهِ عَوْنًا مِنْكَ
 ستوده و درود خدا بر محمد و آل پاکش و مقرر دار برای ما در این ماه کمکی از جانب خود
 عَلِيٍّ مَا نَدَبْنَا إِلَيْهِ مِنْ مُفْتَرَضِ طَاعَتِكَ، وَتَقَبَّلْهَا، إِنَّكَ الْأَكْرَمُ مِنْ كُلِّ
 برای انجام آنچه ما را بدان خواندی و طاعت واجب خود و بپذیر آن را که تو کریم‌ترین همه
 كَرِيمٍ، وَالْأَرْحَمُ مِنْ كُلِّ رَحِيمٍ، آمِينَ آمِينَ رَبَّ الْعَالَمِينَ. [۱۰۰۰]
 کریمانی و مهربانتر از هر مهربانی آمین آمین ای پروردگار جهانیان.

۴- غسل شب اول ماه طبق بعضی از روایات مستحب است. [۱۰۰۱] ۵- در شب اول ماه امام حسین علیه السلام را زیارت کند، تا
 گناهانش بخشوده شود. [۱۰۰۲] ۶- از شب اول ماه، شروع به خواندن هزار رکعت نماز ماه رمضان نماید، که شرح آن قبلاً گذشت.
 (صفحه ۷۱۲)

۷- دو رکعت نماز بخواند که در هر رکعت سوره حمد و سوره انعام را بخواند و از خدا بخواهد تا امور وی را کفایت کند و از
 آنچه که می‌ترسد و از بیماریها او را حفظ نماید. [۱۰۰۳] ۸- این دعا را بخواند که در اعمال شب آخر ماه شعبان (صفحه ۶۹۲) نیز
 آمده است:

اللَّهُمَّ إِنَّ هَذَا الشَّهْرَ الْمُبَارَكُ ...

۹- بعد از نماز مغرب دست‌ها را بلند کند و این دعا را که از امام جواد علیه السلام نقل شده است، بخواند:

اللَّهُمَّ يَا مَنْ يَمْلِكُ التَّدْبِيرَ، وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، يَا مَنْ يَعْلَمُ خَائِنَةَ

خدایا ای که تدبیر امور بدست اوست و او بر هر چیز قادر است ای که می‌داند خیانت

الْأَعْيُنِ وَمَا تُخْفِي الصُّدُورُ، وَتُجِنُّ الضَّمِيرَ، وَهُوَ اللَّطِيفُ الْخَبِيرُ، اللَّهُمَّ

چشمها را و آنچه را سینه‌ها پنهان کنند و دلها در خویش مستور دارند و اوست دقیق آگاه خدایا

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۷۷۱

اجْعَلْنَا مِمَّنْ نَوَى فَعَمِلَ، وَلَا تَجْعَلْنَا مِمَّنْ شَقِيَ فَكَسِلَ، وَلَا مِمَّنْ هُوَ

قرار ده ما را از کسانی که نیت کنند و بدنالش عمل کنند و قرارمان مده از کسانی که بدبخت شده و تنبلی کرد و نه از کسانی که
 عَلَى غَيْرِ عَمَلٍ يَنْكِلُ، اللَّهُمَّ صَحِّحْ اِبْدَانَنَا مِنَ الْعِلَلِ، وَاعِنَّا عَلَى مَا
 بر غیر کار و کوشش اعتماد کنند خدایا سالم گردان بدنهامان را از بیماریها و کمکمان ده بر آنچه
 افْتَرَضْتَ عَلَيْنَا مِنَ الْعَمَلِ، حَتَّى يَنْقُضِيَ عَنَّا شَهْرَكَ هَذَا، وَقَدْ اَدَّيْنَا
 واجب کرده‌ای بر ما از عمل تا بگذرد از ما این ماه تو در حالیکه آنچه را بر ما
 مَفْرُوضَكَ فِيهِ عَلَيْنَا، اللَّهُمَّ اعِنَّا عَلَى صِيَامِهِ، وَوَقَّفْنَا لِقِيَامِهِ، وَنَشْطَنَا
 واجب فرموده بودی انجام داده باشیم خدایا ما را بر روزه این ماه کمک ده و به شب زنده‌داریش موفقمان دار و برای خواندن نماز
 در این ماه

فِيهِ لِلصَّلَاةِ، وَلَا تَحْجُبْنَا مِنَ الْقِرَاءَةِ، وَسَهِّلْ لَنَا فِيهِ اِيتَاءَ الزَّكَاةِ، اللَّهُمَّ لَا
 نشاطی بما بده و از قرائت قرآن محرومان مدار و آسان گردان بر ما پرداختن زکات را خدایا
 تُسَلِّطْ عَلَيْنَا وَصَبًا وَلَا تَعَبًا، وَلَا سَقَمًا وَلَا عَطَبًا، اللَّهُمَّ ارْزُقْنَا الْاِفْطَارَ
 چیره مگردان بر ما خستگی و سستی و نه رنج و نه بیماری و نه هلاکت را خدایا روزی ما کن افطار کردن
 مِنْ رِزْقِكَ الْحَلَالِ، اللَّهُمَّ سَهِّلْ لَنَا فِيهِ مَا قَسَمْتَهُ مِنْ رِزْقِكَ، وَيَسِّرْ مَا
 از روزی حلال خدایا سهل کن بر ما در این ماه آن سهمی را که از روزیت نصیب ما کرده‌ای و آسان گردان آنچه را
 قَدَّرْتَهُ مِنْ اَمْرِكَ، وَاجْعَلْهُ حَلَالًا طَيِّبًا، نَقِيًّا مِنَ الْاِثَامِ، خَالِصًا مِنْ
 طبق فرمانت مقزّر داشته‌ای و قرارش ده حلال و پاک و پاکیزه از گناهان و خالص از
 الْاَصَارِ وَالْاَجْرَامِ، اللَّهُمَّ لَا تُطْعِمْنَا اِلَّا طَيِّبًا غَيْرَ خَبِيثٍ وَلَا حَرَامٍ،
 معاصی و جنایات خدایا بر ما مخوران جز خوراکی پاک که نه پلید باشد و نه حرام
 وَاجْعَلْ رِزْقَكَ لَنَا حَلَالًا لَا يَشُوْبُهُ دَنْسٌ وَلَا اسْقَامٌ، يَا مَنْ عَلِمَهُ بِالسِّرِّ
 و قرار ده روزیت را برای ما حلال که آلوده به چرکی و بیماریها نباشد ای که دانایش به نمان
 كَعَلِمِهِ بِالْاَعْلَانِ، يَا مُتَفَضِّلًا عَلَى عِبَادِهِ بِالْاِحْسَانِ، يَا مَنْ هُوَ عَلَى كُلِّ
 همانند دانایش به آشکار است ای که بر بندگانش به احسان تفضل فرمود ای که او بر هر
 شَيْءٍ قَدِيرٌ، وَبِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ خَبِيرٌ، اَلْهَمْنَا ذِكْرَكَ، وَجَبَّئْنَا عُسْرَكَ،
 چیز تواناست و به هر چیز دانا و آگاه است ذکر خود را به ما الهام کن و از دشواریت ما را برکنار دار و به
 وَانلِنَا يُسْرَكَ، وَاهْدِنَا لِلرَّشَادِ، وَوَقِّفْنَا لِلسَّدَادِ، وَاعْصِمْنَا مِنَ الْبَلَايَا،
 دستورات آسانت برسانمان و به کارهای صواب راهنمایمان کن و به کارهای محکم و درست موفقمان بدار و از بلاها محفوظمان
 دار

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۷۷۲

وَصُنَّا مِنَ الْاَوْزَارِ وَالْخَطَايَا، يَا مَنْ لَا يَغْفِرُ عَظِيمَ الذُّنُوبِ غَيْرُهُ، وَلَا
 و از گناهان و خطاها نگاهمان دار ای که نیامرزد گناهان بزرگ را جز او
 يَكْشِفُ السُّوءَ اِلَّا هُوَ، يَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ، وَاَكْرَمَ الْاَكْرَمِينَ، صَلِّ عَلَى
 و برطرف نکند بدیها را جز او ای مهربانترین مهربانان و کریمترین کریمان درود فرست بر
 مُحَمَّدٍ وَاَهْلِ بَيْتِهِ الطَّيِّبِينَ، وَاجْعَلْ صِيَامَنَا مَقْبُولًا، وَبِالْبِرِّ وَالتَّقْوَى

محمد و خاندان پاکش و روزه ما را مقبول در گاهت فرما و به نیکی و پرهیزکاری
 مَوْصُولًا، وَ كَذَلِكَ فَاجْعَلْ سَعِينًا مَشْكُورًا، [وَ حَوِّنَا مَغْفُورًا] وَ قِيَامَنَا
 پیوندش ده و هم چنین کوشش ما را مورد تقدیر و گناهان ما را مورد بخشش قرار ده و شب زنده داریمان را
 مَبْرُورًا، وَ قَرَأْنَا مَرْفُوعًا، وَ دُعَاؤُنَا مَشْمُوعًا، وَ اهْدِنَا لِلْحُسْنَى وَ جَنَّبْنَا
 نیک پذیرفته و قرآن ما را (که خوانده‌ایم) بالا رفته و دعایمان را مقرون به اجابت فرما و ما را به کار نیک هدایت فرما
 الْعُسْرَى وَ يَسِّرْنَا لِلْيُسْرَى وَ اعْلِلْ لَنَا الدَّرَجَاتِ، وَ ضَاعِفِ لَنَا
 و از دشواریها برکنارمان دار و مهیامان بدار برای آسانها و درجات ما را بالا بر و حسنات ما را دو
 الْحَسَنَاتِ، وَ اقْبَلْ مِنَّا الصَّوْمَ وَ الصَّلَاةَ، وَ اسْمَعْ مِنَّا الدَّعَوَاتِ، وَ اغْفِرْ لَنَا
 چندان کن و روزه و نماز ما را بپذیر و دعاهاى ما را بشنو و خطاهای ما را بیامرز
 الْخَطِيئَاتِ، وَ تَجَاوَزْ عَنَّا السَّيِّئَاتِ، وَ اجْعَلْنَا مِنَ الْعَامِلِينَ الْفَائِزِينَ،
 و از گناهان ما در گذرو قرار ده ما را از عمل کنندگان کامیاب
 وَ لَا تَجْعَلْنَا مِنَ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَ لَا الضَّالِّينَ، حَتَّى يَنْقَضِيَ شَهْرُ
 و قرارمان مده از غضب شدگان و نه از گمراهان تا بگذرد از ما ماه
 رَمَضَانَ عَنَّا، وَ قَدْ قَبِلْتَ فِيهِ صِيَامَنَا وَ قِيَامَنَا، وَ زَكَّيْتَ فِيهِ اَعْمَالَنا،
 رمضان و تو روزه و شب زنده داریمان را پذیرفته باشی و اعمال ما را پاک و پاکیزه کرده
 وَ غَفَرْتَ فِيهِ ذُنُوبَنَا، وَ اجْزَلْتَ فِيهِ مِنْ كُلِّ خَيْرٍ نَصَبْنَا، فَانْكُ الْاِلَهَ
 و گناهانمان را آمرزیده باشی و بهره ما را در این ماه از هر خیر و نیکی به حد کامل داده باشی که براستی تویی معبود
 الْمُحِبِّ، وَ الرَّبُّ الْقَرِيبُ، وَ اَنْتَ بِكُلِّ شَيْءٍ مُّحِيطٌ. [۱۰۰۴]

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۷۷۳

۱۰- در شب اول، این دعا را که از امام صادق علیه السلام نقل شده است بخواند:
 اللَّهُمَّ رَبِّ شَهْرِ رَمَضَانَ، مُنَزَّلَ الْقُرْآنِ، هَذَا شَهْرُ رَمَضَانَ، الَّذِي
 خدایا ای پروردگار ماه رمضان و فرو فرستنده قرآن این ماه رمضان است که
 انزُلَتْ فِيهِ الْقُرْآنَ، وَ انزَلْتَ فِيهِ آيَاتٍ بَيِّنَاتٍ مِنَ الْهُدَى وَالْفُرْقَانِ، اللَّهُمَّ
 در آن قرآن را نازل فرموده‌ای و در آن آیه‌هایی است که آنها حجت‌های هدایت و تمیز حق و باطل است خدایا
 ارزُقْنَا صِيَامَهُ، وَ اعِنَّا عَلَى قِيَامِهِ، اللَّهُمَّ سَلِّمْهُ لَنَا وَ سَلِّمْنا فِيهِ، وَ سَلِّمْهُ مِنَّا
 روزه‌اش را روزی ما گردان و بر شب زنده‌داریش به ما کمک کن خدایا این ماه را برای ما سالم بدار و ما را در آن به سلامت دار
 فِي يُسْرٍ مِنْكَ وَ مَعَاوَاةٍ، وَ اجْعَلْ فِيْمَا تَقْضِي وَ تَقْدُرُ مِنَ الْأَمْرِ الْمَحْتُمِ،
 و آن را در آسانی و تندرستی کاملی از جانب خود از ما دریافتش کن و قرار ده در آن قضا و قدر حتمی خود
 وَ فِيْمَا تَفَرَّقُ مِنَ الْأَمْرِ الْحَكِيمِ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ، مِنَ الْقَضَاءِ الَّذِي لَا يُرَدُّ
 و در آن دستور حکیمانه که جدا کنی در شب قدر از آن قضا و قدر حتمی و مسلمی که برگشت ندارد
 وَ لَا يُبَدَّلُ، اِنْ تَكُنْتَنِي مِنْ حُجَّاجِ بَيْتِكَ الْحَرَامِ، الْمَبْرُورِ حُجُّهُمْ،
 و تغییرپذیر نیست که نام ما را بنویسی در زمره حاجیان خانه محترمت (کعبه) آنان که حجشان پذیرفته

الْمَشْكُورِ سَعِيهِمْ، الْمَغْفُورِ ذُنُوبِهِمْ، الْمَكْفَرِ عَنْهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ، وَاجْعَلْ

و سعیشان مورد تقدیر و گناهانشان آمرزیده و بدیهاشان جبران شده است و قرار ده

فیما تَقْضَى وَتَقْدَرُ، اِنْ تُطِيلَ عُمْرِي وَتَوْسَعْ عَلَيَّ مِنَ الرِّزْقِ الْحَلَالِ. [۱۰۰۵]

در آنچه مقدر فرمایی که عمرم را طولانی فرموده و از روزی حلال خود بر من توسعه دهی.

۱۱- دعای بسیار نورانی چهل و چهارم «صحیفه سجادیه» نیز مربوط به این شب است.

۱۲- از امور مهمه در این ماه، تلاوت قرآن مجید است که با شروع ماه رمضان، سزاوار است قرآن بسیار تلاوت شود. روایت شده

است که حضرت امام صادق علیه السلام در وقت تلاوت قرآن قبل از قرائت، این دعای بسیار پر معنا را می خواندند:

اللَّهُمَّ اِنِّي اَشْهَدُ اَنَّ هَذَا كِتَابُكَ الْمُنَزَّلُ مِنْ عِنْدِكَ عَلَيَّ رَسُوْلِكَ، مُحَمَّدِ

خدایا من گواهی دهم که این کتابی است که نازل شده از نزد تو بر فرستاده‌ات محمد

بْنِ عَبْدِاللَّهِ، صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ، وَكَلَامُكَ النَّاطِقُ عَلَيَّ لِسَانِ نَبِيِّكَ،

بن عبدالله صلی الله علیه و آله و کلام گویای توست که بر زبان پیغمبرت جاری گشته

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۷۷۴

جَعَلْتَهُ هَادِيًا مِنْكَ اِلَى خَلْقِكَ، وَحَبْلًا مُتَّصِلًا فِيْمَا بَيْنَكَ وَبَيْنَ عِبَادِكَ،

و آن را راهنمای خود بر خلق خویش قرار دادی و رشته پیوسته‌ای در مابین خود و مابین بندگانت گردانیدی

اللَّهُمَّ اِنِّي نَشَرْتُ عَهْدَكَ وَكِتَابَكَ، اللَّهُمَّ فَاجْعَلْ نَظْرِي فِيْهِ عِبَادَةً،

خدایا من باز کردم (پیش رویم) عهد و کتاب تو را خدایا پس قرار ده نظر مرا در آن عبادت

وَقَرَأْتِي فِيْهِ فِكْرًا، وَفَكْرِي فِيْهِ اِعْتِبَارًا، وَاجْعَلْنِي مِمَّنِ اتَّعَظَ بِبَيَانِ

و قرائتم را در آن از روی اندیشه و فکرم را در آن عبرت آور و بگردانم از کسانی که پند گیرد به بیان

مَوَاعِظِكَ فِيْهِ، وَاجْتَنَّبَ مَعَاصِيكَ، وَلَا تَطْبَعْ عِنْدَ قِرَائَتِي عَلَيَّ سَمْعِي

پندهای تو در آن و از معصیتهایت دوری کند و مهر مزن هنگام خواندنم بر گوش من

وَلَا تَجْعَلْ عَلَيَّ بَصْرِي غِشَاوَةً، وَلَا تَجْعَلْ قِرَائَتِي قِرَائَةً لَا تَدْبُرُ فِيْهَا،

و مینداز بر دیده‌ام پرده و مگردان خواندنم را خواندنی که تدبر در آن نباشد

بَلِ اجْعَلْنِي اَتَدَبَّرُ آيَاتِهِ وَاحْكَامَهُ، اَخِيذًا بِشَرَايِعِ دِيْنِكَ، وَلَا تَجْعَلْ

بلکه چنانم کن که تدبر کنم در آیات و احکامش و در برگیرم دستورات دین تو را و قرار مده

نَظْرِي فِيْهِ غَفْلَةً، وَلَا قِرَائَتِي هَذْرًا، اِنَّكَ اَنْتَ الرَّؤُوفُ الرَّحِيْمُ.

نظر مرا در آن نظر بی خبری و نه قرائتم را بیهوده که براستی تو رؤوف و مهربانی.

و بعد از قرائت قرآن مجید این دعا را می خواندند:

اللَّهُمَّ اِنِّي قَدْ قَرَأْتُ مَا قَضَيْتَ مِنْ كِتَابِكَ، الَّذِي اَنْزَلْتَهُ عَلَيَّ نَبِيِّكَ

خدایا من خواندم آنچه را حکم کرده بودی از کتابت همان کتابی که نازل فرمودی بر پیامبر

الصَّادِقِ، صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ، فَلَكَ الْحَمْدُ رَبَّنَا، اللَّهُمَّ اجْعَلْنِي مِمَّنْ يُحِلُّ

راستگویت درود تو بر او و آتش پس حمد خاص توست ای پروردگار ما خدایا بگردانم از کسانی که حلال می شمرد

حَلَالَهُ، وَيَحْرِمُ حَرَامَهُ، وَيُؤْمِنُ بِمُحْكَمِهِ وَمُتَشَابِهِهِ، وَاجْعَلْ لِي اِنْسَافًا فِي

حلالش را و حرام داند حرامش را و ایمان دارد به محکم و متشابه آن و آن را همدم من در

قَبْرِي وَانْسَأْ فِي حَشْرِي وَاجْعَلْنِي مِمَّنْ تُرْفِقُهُ بِكُلِّ آيَةٍ قَرَأَهَا دَرَجَةً

قبرم و همدم در روز محشرم قرار ده و قرار ده مرا از کسانی که بالا بری او را به هر آیه از آن که بخواند به درجه‌ای فی اعلیٰ علیین، امین رب العالمین. [۱۰۰۶]
در بالاترین جایگاههای بهشت اجابت فرمای پروردگار جهانیان.

کلیات مفاتیح نوین؛ ص ۷۷۵

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۷۷۵

روز اول ماه برای روز اول ماه رمضان اعمالی به شرح زیر نقل شده است:

۱- غسل کند. [۱۰۰۷] ۲- خود را با گلاب خوشبو سازد. [۱۰۰۸] ۳- دو رکعت نماز بگزارد و در رکعت اول سوره حمد و سوره انا فتحنا و در رکعت دوم حمد و هر سوره‌ای که خواست، بخواند. در روایتی آمده است هر کس این نماز را بخواند خداوند بدی‌ها را در آن سال از وی دفع کند و تا سال آینده در پناه حمایت خدا باشد. [۱۰۰۹] ۴- دو رکعت نماز اول ماه را (که در صفحه ۵۹۷ آمده است) بجا آورد و صدقه بپردازد. [۱۰۱۰] ۵- بعد از طلوع فجر این دعا را بخواند:

اللَّهُمَّ قَدْ حَضَرَ شَهْرَ رَمَضَانَ، وَقَدْ افْتَرَضْتَ عَلَيْنَا صِيَامَهُ، وَأَنْزَلْتَ فِيهِ

خدایا ماه رمضان آمد و تو روزه آن را بر ما واجب کرده‌ای و نازل فرموده‌ای در آن

الْقُرْآنَ، هُدًى لِلنَّاسِ وَبَيِّنَاتٍ مِنَ الْهُدَى وَالْفُرْقَانِ، اللَّهُمَّ اعِنَّا عَلَى

قرآن را که راهنمای مردم و حجت‌هایی از هدایت و تمیز (میان حق و باطل) است خدایا کمک ده ما را بر گرفتن

صِيَامِهِ، وَتَقَبَّلَهُ مِنَّا، وَتَسَلَّمَهُ مِنَّا، وَسَلَّمَهُ لَنَا فِي يُسْرِ مِنْكَ وَعَافِيَةٍ، إِنَّكَ

روزه‌اش و آن را از ما بپذیر و بخوبی از ما دریافتش کن و سالمش گردان برای ما در آسودگی و عافیت خودت که همانا تو

عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ. [۱۰۱۱]

بر هر چیز توانائی.

۶- «علامه مجلسی» در «زادالمعاد» فرموده است: «شیخ کلینی» و «شیخ طوسی» و دیگران به سند صحیح روایت کرده‌اند که حضرت امام موسی کاظم علیه السلام فرمود: در روز اول ماه مبارک رمضان این دعا را بخوان و فرمود: هر کس این دعا را از برای رضای خدا و بدون شائبه اغراض فاسد و ریا، بخواند، در آن سال فتنه و گمراهی به او نرسد و آفتی که به دین، یا بدن او ضرر رساند، متوجه او نخواهد شد و خداوند متعال او را از شرّ بلاهای آن سال حفظ کند، و آن دعا این است:

اللَّهُمَّ اِنِّي اسْئَلُكَ بِاسْمِكَ الَّذِي دَانَ لَهٗ كُلُّ شَيْءٍ، وَبِرَحْمَتِكَ الَّتِي

خدایا من از تو خواهم به حق آن نامت که گردن نهاد در برابرش هر چیز و بدان رحمت که

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۷۷۶

وَسَعَتْ كُلُّ شَيْءٍ، وَبِعِظَمَتِكَ الَّتِي تَوَاضَعُ لَهَا كُلُّ شَيْءٍ، وَبِعِزَّتِكَ الَّتِي

فراگرفت هر چیز را و بدان بزرگیت که فروتن شد در برابرش هر چیز و بدان عزت که

قَهَرَتْ كُلُّ شَيْءٍ، وَبِقُوَّتِكَ الَّتِي خَضَعَ لَهَا كُلُّ شَيْءٍ، وَبِجَبْرُوتِكَ الَّتِي

مقهور کرد هر چیز را و بدان نیرویت که خاضع شد در برابرش هر چیز و به جبروتت که

عَلَبَتْ كُلُّ شَيْءٍ، وَبِعِلْمِكَ الَّذِي احْاطَ بِكُلِّ شَيْءٍ، يَا نُورُ يَا قُدُّوسُ، يَا

غالب آمد بر هر چیز و بدانشت که هر چیز را احاطه کرده‌ای نور و ای منزّه از هر عیب ای

أَوَّلَ قَبْلِ كُلِّ شَيْءٍ، وَبَاقِي بَعْدَ كُلِّ شَيْءٍ، يَا اللَّهُ يَا رَحْمَنُ، صَلِّ عَلَيَّ
 نخست پیش از هر چیز و باقی پس از هر چیز ای بخشاینده درود فرست بر
 مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ، وَاعْفِرْ لِي الذُّنُوبَ الَّتِي تُغَيِّرُ النَّعَمَ، وَاعْفِرْ لِي الذُّنُوبَ
 مُحَمَّد و آل محمد و بیامر از من گناهایی را که نعمتها را تغییر دهد و بیامر از من گناهایی را
 الَّتِي تُثْرِلُ النَّعَمَ، وَاعْفِرْ لِي الذُّنُوبَ الَّتِي تَقْطَعُ الرَّجَاءَ، وَاعْفِرْ لِي الذُّنُوبَ
 که رنج و عذاب فرو ریزد و بیامر از من گناهایی را که امید را قطع کند و بیامر از من گناهایی را
 الَّتِي تُدِيلُ الْأَعْدَاءَ، وَاعْفِرْ لِي الذُّنُوبَ الَّتِي تَرُدُّ الدُّعَاءَ، وَاعْفِرْ لِي
 که دشمنان را چیره کند و بیامر از من گناهایی را که دعا را باز گرداند و بیامر از من
 الذُّنُوبَ الَّتِي يُسْتَحَقُّ بِهَا نُزُولُ الْبَلَاءِ، وَاعْفِرْ لِي الذُّنُوبَ الَّتِي تَحْبِسُ
 گناهایی که مردم را مستحق نزول بلا گرداند و بیامر از من گناهایی را که
 غَيْثَ السَّمَاءِ، وَاعْفِرْ لِي الذُّنُوبَ الَّتِي تَكْشِفُ الْغَطَاءَ، وَاعْفِرْ لِي الذُّنُوبَ
 باران آسمان را جلوگیری کند و بیامر از من گناهایی را که پرده را بالا زند و بیامر از من گناهایی را
 الَّتِي تُعَجِّلُ الْفِتَاءَ، وَاعْفِرْ لِي الذُّنُوبَ الَّتِي تُورِثُ النَّدَمَ، وَاعْفِرْ لِي
 که در نابودی شتاب کند و بیامر از من گناهایی را که پشیمانی آرد و بیامر از من گناهایی را که
 الذُّنُوبَ الَّتِي تَهْتِكُ الْعِضْمَ، وَالْبَشَنِي دِرْعَكَ الْخَصِيئَةَ الَّتِي لَا تُرَامُ،
 پرده‌ها را بدرد و زره محکمت را که پاره شدنی نیست بر من بپوشان
 وَعَافِنِي مِنْ شَرِّ مَا أَحَازِرُ بِاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ فِي مُسْتَقْبَلِ سَنَتِي هَذِهِ، اللَّهُمَّ
 و سلامتم بدار از شر آنچه حذر می‌کنم از آن در شب و روز در روزهای آینده امسال من خدایا
 رَبِّ السَّمَوَاتِ السَّبْعِ، وَرَبِّ الْأَرْضِينَ السَّبْعِ، وَمَا فِيهِنَّ وَمَا بَيْنَهُنَّ،
 ای پروردگار آسمانهای هفتگانه و ای پروردگار زمینهای هفتگانه و آنچه در آنها و آنچه مابین آنهاست

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۷۷۷

وَرَبِّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ، وَرَبِّ السَّبْعِ الْمَثَانِي وَالْقُرْآنِ الْعَظِيمِ، وَرَبِّ
 و ای پروردگار عرش عظیم و پروردگار هفت آیه (یعنی سوره حمد یا هفت سوره) و قرآن بزرگ و پروردگار
 اسرافیل و میکائیل و جبرئیل، وَرَبِّ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ، سَيِّدِ
 اسرافیل و میکائیل و جبرئیل و پروردگار محمد صلی الله علیه و آله آقای
 الْمُرْسَلِينَ، وَخَاتَمِ النَّبِيِّينَ، اسْأَلُكَ بِكَ وَبِمَا سَمَّيْتَ بِهِ نَفْسَكَ، يَا عَظِيمِ
 رسولان و خاتم پیامبران از تو خواهم به حق خودت و به حق آنچه خود را بدان نام نهاده‌ای ای خدای بزرگ
 أَنْتَ الَّذِي تَمُنُّ بِالْعَظِيمِ، وَتَدْفَعُ كُلَّ مَحْذُورٍ، وَتُعْطِي كُلَّ جَزِيلٍ،
 تویی که به نعمت عظیم منت نهی و هر محذور را دفع کنی و هر عطای شایانی را تو عطا کنی
 وَتُضَاعِفُ الْحَسَنَاتِ بِالْقَلِيلِ وَالْكَثِيرِ، وَتَفْعَلُ مَا تَشَاءُ يَا قَدِيرُ، يَا اللَّهُ يَا
 و دو چندان کنی کارهای نیک را به کم و زیاده می‌کنی هر کاری را بخواهی ای توانا ای خدای
 رَحْمَنُ، صَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَأَهْلِ بَيْتِهِ، وَالْبَشَنِي فِي مُسْتَقْبَلِ سَنَتِي هَذِهِ
 بخشاینده درود فرست بر محمد و خاندانش و بپوشان بر من در آینده این سال

سِتْرِكَ، وَنَضَّرَ وَجْهِي بُنُورِكَ، وَاجْبَنِي بِمَحَبَّتِكَ، وَبَلِّغْنِي رِضْوَانِكَ
 پرده خویش را و چهره‌ام را به نور خویش منور گردان و به محبت خویش دوستم بدار و مرا به مقام خشنودی خود
 وَشَرِيفَ كَرَامَتِكَ، وَجَسِيمَ عَطِيَّتِكَ، وَاعْطِنِي مِنْ خَيْرِ مَا عِنْدَكَ، وَمِنْ
 و بزرگواری شریف و عطای بزرگت نائل گردان و عطا کن به من از
 خَيْرِ مَا أَنْتَ مُعْطِيهِ أَحَدًا مِنْ خَلْقِكَ، وَالْبِسْنِي مَعَ ذَلِكَ عَافِيَتَكَ، يَا
 بهترین چیزی که نزد توست و از بهتر چیزی که عطا می کنی بر یکی از خلق خویش و با آنها لباس عافیت را هم بر من ببوشان ای
 مَوْضِعَ كُلِّ شَكْوَى وَيَا شَاهِدَ كُلِّ نَجْوَى وَيَا عَالِمَ كُلِّ خَفِيَّةٍ، وَيَا دَافِعَ
 مرجع هر شکایت و ای گواه بر هر راز و ای دانای هر پنهان و ای جلوگیرنده
 مَا تَشَاءُ مِنْ بَلِيَّةٍ، يَا كَرِيمَ الْعَفْوِ، يَا حَسَنَ التَّجَاوُزِ، تَوَفَّنِي عَلَى مِلَّةِ
 از هر بلا که خواهی ای بزرگوار گذشت ای نیکو در گذر بمیران مرا بر کیش
 اِبْرَاهِيمَ وَفَطْرَتِهِ، وَعَلَى دِينِ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسُنَّتِهِ، وَعَلَى
 ابراهیم و فطرت او و بر دین محمد صلی الله علیه و آله و سنیته و بر
 خَيْرِ الْوَفَاةِ، فَتَوَفَّنِي مُوَالِيًا لِأَوْلِيَائِكَ، وَمُعَادِيًا لِأَعْدَائِكَ، اللَّهُمَّ
 بهترین مردنها پس بمیرانم در آن حال که دوست دار دوستان و دشمن دشمنان باشم خدایا
 کلیات مفاتیح نوین، ص: ۷۷۸

وَجَبَّنِي فِي هَذِهِ السَّنَةِ كُلَّ عَمَلٍ أَوْ قَوْلٍ أَوْ فِعْلٍ يُبَاعِدُنِي مِنْكَ،

و مرا در این سال از هر کاری یا گفتاری یا عملی که مرا از تو دور کند

وَاجْلِبْنِي إِلَى كُلِّ عَمَلٍ أَوْ قَوْلٍ أَوْ فِعْلٍ يُقَرِّبُنِي مِنْكَ فِي هَذِهِ السَّنَةِ، يَا

دورم بدار و بسوی کار یا گفتار یا عملی که مرا در این سال به تو نزدیک سازد بکشانم ای

ارْحَمَ الرَّاحِمِينَ، وَامْنَعْنِي مِنْ كُلِّ عَمَلٍ أَوْ قَوْلٍ أَوْ فِعْلٍ يَكُونُ مِنِّي

مهربانترین مهربانان و بازم دار از هر کاری یا گفتاری یا کرداری که از من سرزند

اخَافُ ضَرَرَ عَاقِبَتِهِ، وَاخَافُ مَقْتِكَ أَيَّامَ عَلَيْهِ حِذَارَ أَنْ تَصْرِفَ وَجْهَكَ

و از سرانجام زیان‌آورش بیمناک باشم و از خشمت بخاطر آن بر خویش بترسم، بترسم از این که توجه

الْكَرِيمَ عَنِّي فَاسْتَوْجِبْ بِهِ نَقْصًا مِنْ حَظِّ لِي عِنْدَكَ، يَا رُؤْفُ يَا رَحِيمُ،

کریمانه‌ات را از من بگردانی و بدان جهت مستوجب نقصانی از بهره‌ای که پیش تو دارم گردم ای با عطوفت ای مهربان

اللَّهُمَّ اجْعَلْنِي فِي مُسْتَقْبَلِ سَنَتِي هَذِهِ فِي حِفْظِكَ، وَفِي جِوَارِكَ وَفِي

خدایا در آینده امسال مرا در حفظ و پناه

كَنْفِكَ، وَجَلِّلْنِي سِتْرَ عَافِيَتِكَ، وَهَبْ لِي كَرَامَتَكَ، عَزَّ جَارُكَ، وَجَلَّ

و کنف خودت قرارم ده و پرده عافیت خود را بر من ببوشان و از بزرگواری خویش بر من ببخش عزیز است پناهنده به تو و والاست

ثَنَّاؤُكَ، وَلَا إِلَهَ غَيْرُكَ، اللَّهُمَّ اجْعَلْنِي تَابِعًا لِصَالِحِي مَنْ مَضَى مِنْ

ستایشت و معبودی جز تو نیست خدایا مرا پیرو شایستگان از اولیای گذشته‌ات قرارم ده

أَوْلِيَائِكَ، وَالْحِقْنِي بِهِمْ، وَاجْعَلْنِي مُسْلِمًا لِمَنْ قَالَ بِالصِّدْقِ عَلَيْكَ مِنْهُمْ،

و بدانها ملحقم کن و چنانم کن که برای آنان که از جانب تو به حقیقت سخن گفتند تسلیم باشم

وَأَعُوذُ بِكَ اللَّهُمَّ أَنْ تُحَيِّطَ بِي خَطِيئَتِي وَظُلْمِي وَاسْرَافِي عَلَى نَفْسِي
و پناه می‌برم به تو خدایا از این که فرا گیرم خطا و ستم و زیاده‌رویم بر خویشتم
وَأَتَّبَعِي لِهَوَايَ، وَاسْتَعَالَى بِشَهَوَاتِي فَيَحُولُ ذَلِكَ بَيْنِي وَبَيْنَ رَحْمَتِكَ
و پیرویم از هوای نفس و سرگرمیم به شهوات و در نتیجه آنها میان من و رحمت
وَرِضْوَانِكَ، فَأَكُونُ مُنْسِيًّا عِنْدَكَ، مُتَعَرِّضًا لِسَخَطِكَ وَنِقْمَتِكَ، اللَّهُمَّ
و خشنودی تو حائل گردد و کار بدانجا کشد که فراموش در گاهت شوم و بدانچه موجب خشم و عقوبت توست دست زنم خدایا
وَفَقَّنِي لِكُلِّ عَمَلٍ صَالِحٍ تَرْضَى بِهِ عَنِّي وَقَرَّبْنِي إِلَيْكَ زُلْفَى اللَّهُمَّ كَمَا
موفقم بدار برای هر عمل شایسته‌ای که به وسیله آن از من خشنود شوی و مرا به مقام قرب خویش نزدیک کن خدایا چنانچه
کلیات مفاتیح نوین، ص: ۷۷۹

كَفَيْتَ نَبِيَّكَ مُحَمَّدًا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ هَوْلَ عُدُوِّهِ، وَفَرَّجْتَ هَمَّهُ،
هراس دشمن را از پیامبرت محمد صلی الله علیه و آله کفایت فرمودی و اندوهش را برطرف کردی
وَكَشَفْتَ غَمَّهُ، وَصَدَّقْتَهُ وَعَدَّكَ، وَأَنْجَزْتَ لَهُ عَهْدَكَ، اللَّهُمَّ فَبِذَلِكَ
و غمش را زدودی و به وعده‌ات دربارهاش وفا کردی و پیمانت را با او به پایان رساندی خدایا به همان
فَأَكْفِنِي هَوْلَ هَذِهِ السَّنَةِ، وَأَفَاتِهَا وَأَسْقَامَهَا، وَفِتْنَتَهَا وَشُرُورَهَا
ترتیب هراس این سال و آفات و امراض و بلاها و شرور
وَإِحْزَانِهَا، وَضِيقِ الْمَعَاشِ فِيهَا، وَبَلَّغْنِي بِرَحْمَتِكَ كَمَالَ الْعَافِيَةِ، بِتَمَامِ
و اندوهها و تنگی و فشار زندگی را از من دور فرما و به رحمت خویش برسان مرا به کمال عافیت بوسیله
دَوَامِ النُّعْمَةِ عِنْدِي إِلَى مُنْتَهَى اجْلِي اسْأَلُكَ سُؤَالَ مَنْ اسَاءَ وَظَلَمَ،
ادامه نعمت که پیش من داری تا پایان عمرم، و از تو خواهم خواستن کسی که گناه کرده و بر خویش ستم کرده
وَاسْتَكَانَ وَاعْتَرَفَ، وَاسْأَلُكَ أَنْ تَغْفِرَ لِي مَا مَضَى مِنَ الذُّنُوبِ الَّتِي
و به حال بیچارگی افتاده و به گناه خویش معترف است از تو خواهم که بیامرزی گناهان گذشته مرا آنها را که
حَصَرْتَهَا حَفْظَتِكَ، وَأَخَصَّهَا كِرَامًا مَلَائِكَتِكَ عَلَيَّ، وَأَنْ تَعْصِمَنِي الْهَى
نگهبانانت ثبت کرده و فرشتگان بزرگوارت شماره کرده‌اند و نگاهم داری خدایا
مِنَ الذُّنُوبِ فِيمَا بَقِيَ مِنْ عُمْرِي إِلَى مُنْتَهَى اجْلِي يَا اللَّهُ يَا رَحْمَنُ يَا
از گناهان در آینده عمرم تا پایان عمرم ای خدا ای بخشاینده ای
رَحِيمُ، صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَاهْلِ بَيْتِ مُحَمَّدٍ، وَآتِنِي كُلَّ مَا
مهربان درود فرست بر محمد و آل محمد و خاندان محمد و بده به من همه آنچه را از
سَأَلْتُكَ وَرَغِبْتُ إِلَيْكَ فِيهِ، فَإِنَّكَ أَمَرْتَنِي بِالْدُّعَاءِ، وَتَكَفَّلْتَ لِي بِالْإِجَابَةِ،
تو خواستم و درباره‌اش مشتاقانه به در گاهت آمدم زیرا تو خود دستور دعایم دادی و اجابت آن را نیز برایم به عهده گرفتی
یا اَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ. [۱۰۱۲]

ای مهربانترین مهربانان.

مناسب است این دعا در اول سال قمری، و اول سال شمسی نیز به قصد قربت مطلقه خوانده شود.

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۷۸۰

شب سیزدهم ماه این شب، نخستین شب از لیالی بیض (یعنی شب‌های روشن) است که انجام سه عمل در آن وارد شده است:

- ۱- غسل [۱۰۱۳] ۲- چهار رکعت نماز (هر دو رکعت به یک سلام) که در هر رکعت یک مرتبه حمد و بیست و پنج مرتبه سوره توحید را بخواند. [۱۰۱۴] ۳- دو رکعت نماز که در شب سیزدهم ماه رجب و شعبان نیز خوانده می‌شود؛ در هر رکعت، بعد از سوره حمد سوره‌های یس، ملک، و توحید را بخواند. [۱۰۱۵] ۴- خواندن دعای «مجیر» در شب‌های سیزدهم و چهاردهم و پانزدهم که در بخش دعا‌های معروف (صفحه ۱۳۱) گذشت.

شب چهاردهم در این شب، چهار رکعت نماز می‌خواند (هر دو رکعت به یک سلام)، به صورتی که در شب سیزدهم گذشت. [۱۰۱۶] شب پانزدهم این شب، از شب‌های بافضیلت و ارزشمندی است که برای آن اعمالی وارد شده است:

- ۱- غسل [۱۰۱۷] ۲- شش رکعت نماز (هر دو رکعت به یک سلام) که در هر رکعت، سوره‌های حمد و یس و ملک و توحید را بخواند. [۱۰۱۸] ۳- صد رکعت نماز، که در هر رکعت بعد از حمد، ده مرتبه سوره «قل هو الله احد» را بخواند. از حضرت امیرالمؤمنین علی علیه السلام از رسول خدا صلی الله علیه و آله روایت شده است که هر کس این عمل را بجا آورد خداوند ده فرشته را به سوی او بفرستد تا دشمنان را از او دفع کنند و سی فرشته را به هنگام مرگ نزد او بفرستد تا بهشت را به وی بشارت دهند و سی فرشته دیگر، تا او را از آتش دوزخ ایمن دارند. [۱۰۱۹] ۴- زیارت امام حسین علیه السلام. از امام صادق علیه السلام سؤال کردند که پاداش کسی که در شب نیمه ماه رمضان کنار قبر امام حسین علیه السلام باشد چیست؟ فرمود: خوشا به حال کسی که در شب نیمه ماه رمضان در کنار قبر امام حسین علیه السلام بعد از نماز عشا ده رکعت نماز بگذارد، در هر رکعتی بعد از سوره حمد ده مرتبه قل هو الله احد را بخواند و از آتش دوزخ به خدا پناه ببرد؛ خداوند نیز به پاداش این عمل، نامش را «آزاد شده از

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۷۸۱

آتش» ثبت فرماید و قبل از آن که بمیرد، فرشتگان به وی بشارت بهشت می‌دهند و فرشتگان دیگری، او را از آتش دوزخ ایمن می‌دارند. [۱۰۲۰]

روز نیمه ماه رمضان روز پانزدهم ماه رمضان سال سوم هجری، روز ولادت باسعادت امام مجتبی علیه السلام می‌باشد، [۱۰۲۱] و بنا بر بعضی از اقوال، تولد امام محمد تقی علیه السلام در سال ۱۹۵ در این روز واقع شده، البته این قول غیرمشهور است. [۱۰۲۲] به هر حال این روز، روز بسیار بافضیلتی است و دادن صدقه و خیرات و کمک به مستمندان در این روز پاداش زیادی دارد.

شب هفدهم ماه این شب، شب بسیار مبارکی است. در این شب، رسول خدا صلی الله علیه و آله با لشکر کفار قریش در سرزمین بدر برخورد کرد، و در روز هفدهم، جنگ بدر واقع شد و خداوند متعال لشکریان اسلام را بر مشرکین پیروز گردانید، با آن که مسلمانان از نفرات محدود و ساز و برگ اندک جنگی برخوردار بودند.

این پیروزی از بزرگترین فتوحات اسلام است؛ از این رو علما گفته‌اند که در این روز، غسل و صدقه و شکر خدا بجا آوردن مستحب است و عبادت در شب هفدهم فضیلت فراوانی دارد. [۱۰۲۳]

فضیلتی از امیر مؤمنان علیه السلام در شب جنگ بدر:

در روایات فراوانی آمده است که در شب هفدهم که فردای آن جنگ بدر واقع شد، رسول خدا صلی الله علیه و آله به اصحابش فرمود: چه کسی حاضر است برود از چاه آب بکشد و بیاورد؟ اصحاب سکوت کردند و هیچ کدام اعلام آمادگی نکردند (چون کار خطرناکی بود) علی علیه السلام برخاست، و برای آوردن آب بیرون رفت، آن شب، شبی سرد و ظلمانی بود و باد سردی می‌وزید. حضرت به چاه آب رسید، چاه بسیار عمیق بود. حضرت دلوی نیافت که بتواند از آن آب بکشد، لذا از چاه پایین رفت و

مشکی را که با خود داشت پر از آب کرد و بیرون آمد. به هنگام مراجعت ناگاه باد شدیدی وزید، امام علیه السلام نشست تا باد فرو نشیند آنگاه برخاست و حرکت کرد که تندباد دیگری وزیدن گرفت، ناچار امام علیه السلام نشست، پس از آرام شدن، مجدداً به راه افتاد که در مرتبه سوم نیز تندبادی همانند قبل وزید، آن حضرت نشست، تا هوا آرام شد؛ آنگاه به راه خود ادامه داد و خدمت رسول خدا صلی الله علیه و آله رسید، پیامبر صلی الله علیه و آله پرسید: ای ابوالحسن! چرا دیر آمدی؟ امام جریان را توضیح داد.

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۷۸۲

رسول خدا صلی الله علیه و آله پرسید: متوجه شدی آن بادهای شدید چه بود؟ عرض کرد: نه، فرمود: اولی جبرئیل بود همراه با هزار فرشته که بر تو سلام کردند و دومی میکائیل بود که با هزار فرشته بر تو سلام کردند و سومی نیز اسرافیل بود با هزار فرشته بر تو سلام کردند و آنها برای کمک و یاری ما در جنگ آمدند. [۱۰۲۴] و آن کس که گفته است برای امیر مؤمنان علیه السلام در یک شب سه هزار و سه فضیلت است، اشاره به همین جریان دارد که سه هزار فرشته، همراه با سه فرشته مقرب الهی بر آن حضرت سلام کردند!

سید حمیری نیز در شعر خود در مدح آن حضرت به همین داستان اشاره کرده:

أَقْسِمُ بِاللَّهِ وَآلَائِهِ وَالْمَرْءُ عَمَّا قَالَ مَسْئُولٌ

سوگند خورم به خدا و نعمتهایش و انسان از هر چه گوید بازخواست شود

أَنَّ عَلِيَّ بْنَ أَبِي طَالِبٍ عَلَى التَّقَى وَالْبِرِّ مَجْبُولٌ

براستی علی بن ابی طالب فطرتش به پرهیزکاری و نیکی سرشته شده

كَانَ إِذَا الْحَرْبُ مَرَّتْهَا الْقَنَاوَأَحْجَمَتْ عَنْهَا الْبَهَائِلُ

چنان بود که هنگامی که نیزه‌ها تنور جنگ را می‌افروخت و دلیران از آن گریزان بودند

يَمْشِي إِلَى الْقِرْنِ وَفِي كَفِّهِ اِبْيَضُ مَاضِي الْحَدِّ مَضْمُولٌ

بسوی هم‌آورد خویش می‌رفت و در دستش شمشیر براق و بُران و صیقلی شده بود

مَشَى الْعَفْرُونِي بَيْنَ أَشْبَالِهِ اِبْرَزَهُ لِلْقَنْصِ الْعَيْلُ

چنانچه شیر در میان بچه‌های خود راه می‌رود در آن حال که بیشه برای شکار او را بیرون فرستد

ذَاكَ الَّذِي سَلَّمَ فِي لَيْلَةٍ عَلَيْهِ مِيكَالٌ وَجِبْرِيْلُ

علی همان کسی است که در یک شب بر او سلام کرد میکائیل و جبرئیل

مِيكَالٌ فِي الْفِ وَجِبْرِيْلُ فِي الْفِ وَيَتْلُوهُمْ سِرَافِيْلُ

میکائیل با هزار فرشته و جبرئیل نیز با هزار فرشته و پشت سر آنها نیز اسرافیل آمد

لَيْلَةَ بَدْرِ مَدَدًا أَنْزَلُوا كَانَهُمْ طَيْرٌ أَبَابِيْلُ [۱۰۲۵]

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۷۸۳

در شب بدر که برای کمک فرود آمدند همانند مرغهای ابابیل (که به مکه آمدند)

شب قدر، شبی است که مقدرات یک سال انسانها- بر اساس لیاقت‌ها و شایستگی‌های آنان- تعیین می‌گردد؛ در تمام سال، شبی به عظمت و فضیلت آن نمی‌رسد و عمل در آن از عمل در هزار ماه برتر است.

فرشتگان خداوند و فرشته‌ای به نام «روح» که اعظم همه فرشتگان است در آن شب، به اذن پروردگار به زمین فرود می‌آیند و خدمت امام زمان علیه السلام می‌رسند و آنچه را که برای هر کس در طول سال آینده مقدر شده است بر آن حضرت عرضه می‌دارند. [۱۰۲۶] خوشا به حال آن کس که از فیض عظیم این شب که شب نزول قرآن است، بهره‌مند شود و با دعا و مناجات و گریه و توبه، به درگاه حق روی آورد و زمینه تقدیرات ارزشمند و سرنوشت معنوی و روحانی والایی را برای خویش فراهم سازد. معصومین علیهم السلام شب قدر را به طور دقیق، تعیین نکرده‌اند و آن را مردّد در میان سه شب (نوزدهم، بیست و یکم و بیست و سوم) ذکر فرموده‌اند، تا مؤمنان با انجام اعمال شب‌های قدر، در هر سه شب و به دست آوردن حال خوش معنوی و کسب فیض در این شب‌ها، به آمادگی کامل، جهت دریافت عنایات ویژه الهی دست یابند.

هرچند علما، با توجه به روایات، شب‌های بیست و یکم و بیست و سوم را به شب قدر بودن، نزدیکتر می‌دانند. [۱۰۲۷] شب نوزدهم ماه این شب، اولین شب از شب‌های قدر است و از این شب، انجام اعمال شب‌های قدر آغاز می‌شود.

اعمال شب‌های قدر:

اعمال شب‌های قدر بر دو قسم است. یک قسم آن مشترک میان هر سه شب است و قسم دیگر اعمالی است که مخصوص هر یک از این سه شب می‌باشد.

اعمال مشترک شب‌های قدر:

۱- غسل شب قدر است، مرحوم «علامة مجلسی» فرموده: بهتر است غسل شب‌های قدر را مقارن غروب آفتاب انجام دهند که نماز مغرب را با غسل بخوانند. [۱۰۲۸]

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۷۸۴

۲- دو رکعت نماز بخواند؛ که در هر رکعت بعد از حمد، هفت مرتبه سوره «قُلْ هُوَ اللَّهُ» را تلاوت کند و بعد از پایان نماز، هفتاد مرتبه بگوید:

اسْتَغْفِرُ اللَّهَ وَ أَتُوبُ إِلَيْهِ

در روایتی از رسول خدا صلی الله علیه و آله آمده است:

کسی که این عمل را بجا آورد، از جای خویش برنخیزد مگر این که خداوند متعال او و پدر و مادرش را بیمارزد و خداوند فرشتگان را مأمور می‌کند تا سال آینده برای وی حسنات بنویسند... [۱۰۲۹] ۳- امام باقر علیه السلام درباره عمل دیگر این شب فرمود: قرآن را بگشاید و در برابر خود قرار دهد و بگوید:

اللَّهُمَّ اِنِّي اسْأَلُكَ بِكِتَابِكَ الْمُنْتَزَلِ وَمَا فِيهِ، وَفِيهِ اسْمُكَ [الْأَعْظَمُ الْأَكْبَرُ، وَ

خدایا از تو خواهم به حق کتاب فرستاده شده‌ات و آنچه در آن است که در آن است نام بزرگت و

اسماؤک الحسنى وما يخاف ويؤجى ان تجعلنى من عتقائك من النار.

نامهای نیکویت و آنچه بدانها ترس و امید شود که قرارم دهی از زمره آزاد شدگان از دوزخ.

سپس حاجت خود را از خدا بخواهد. [۱۰۳۰]

۴- مراسم قرآن به سر گرفتن است، به فرموده امام صادق علیه السلام: قرآن مجید را بر سر بگذارد و بگوید:
 اللَّهُمَّ بِحَقِّ هَذَا الْقُرْآنِ، وَبِحَقِّ مَنْ أَرْسَلْتَهُ بِهِ، وَبِحَقِّ كُلِّ مُؤْمِنٍ مَدَّخْتَهُ
 خدایا به حق این قرآن و به حق آن کس که او را بدین قرآن فرستادی و هر مؤمنی که در آن مدحش کردی
 فيه، وَبِحَقِّكَ عَلَيْهِمْ، فَلَا أَحَدًا اعْرَفُ بِحَقِّكَ مِنْكَ.

و به حق تو بر ایشان زیرا هیچ کس به حق تو از خودت آشناتر نیست.

آنگاه ده مرتبه بگوید: بِكَ يَا اللَّهُ و ده مرتبه بِمُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ و ده مرتبه بِعَلِيِّ عَلَيْهِ السَّلَام و ده مرتبه بِفَاطِمَةَ عَلَيْهَا السَّلَام و ده مرتبه بِالْحَسَنِ عَلَيْهِ السَّلَام و ده مرتبه بِالْحُسَيْنِ عَلَيْهِمَا السَّلَام و ده مرتبه بِمُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ عَلَيْهِمَا السَّلَام و ده مرتبه بِجَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَلَيْهِمَا السَّلَام و ده مرتبه بِمُوسَى بْنِ جَعْفَرٍ عَلَيْهِمَا السَّلَام و ده مرتبه بِعَلِيِّ بْنِ مُوسَى عَلَيْهِمَا السَّلَام و ده مرتبه بِمُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ عَلَيْهِمَا السَّلَام و ده مرتبه بِالْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ عَلَيْهِمَا السَّلَام و ده مرتبه بِالْحُجَّجِ عَلَيْهِ السَّلَام در پایان هر حاجتی که دارد از خداوند طلب کند [۱۰۳۱] و در تمام این اذکار، نهایت حضور قلب و توجه به درگاه خدا را حفظ کند.

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۷۸۵

بهتر است اگر می‌خواهند توسل گرفته، یا ذکر مصیبتی کنند قبل یا بعد از دعا باشد و دعا را قطع نکنند.

۵- زیارت امام حسین علیه السلام؛ به فرموده علامه مجلسی، زیارت امام حسین علیه السلام در هر یکی از این سه شب، مستحب مؤکد است، [۱۰۳۲] و در روایتی آمده است که سبب آرمزش گناهان می‌شود [۱۰۳۳] و اگر دسترسی به زیارت از نزدیک نداشته باشد، از دور زیارت کند.

۶- احیا داشتن شب‌های قدر است؛ یعنی این شب را تا صبح بیدار باشد و با عبادت و دعا و تلاوت قرآن و جلسات سخنرانی دینی و پرسش و پاسخ‌های مذهبی و یا مطالعه کتاب‌های تفسیر و عقاید و مواعظ سپری کند.

در روایتی از امام باقر علیه السلام آمده است: هر کس شب قدر را احیا دارد، گناهان او آمرزیده شود، هر چند زیاد باشد، [۱۰۳۴] و بهتر است روز قبل مقداری استراحت کند و غذا و نوشیدنی کمتر بخورد تا خواب بر او غلبه نکند و کسانی که توانایی بر احیا ندارند، بهتر است اول شب را استراحت کنند و سحرگاهان بیدار باشند و عبادت نمایند.

۷- صد رکعت نماز بگزارد (هر دو رکعت به یک سلام) که فضیلت بسیار دارد و افضل آن است که اگر توانایی داشته باشد، در هر رکعت بعد از حمد، ده مرتبه سوره قل هو الله را بخواند. [۱۰۳۵] ۸- مرحوم «شیخ کفعمی» در «مصباح» نقل کرده است که امام زین العابدین علیه السلام این دعا را در شب‌های نوزدهم، بیست و یکم و بیست و سوم در حالت ایستاده و نشسته و در رکوع و سجود می‌خواندند:

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ عَبْدًا دَاخِرًا، لَا أَهْلِكَ لِنَفْسِي نَفْعًا وَلَا ضَرًّا، وَلَا

خدایا من شام کردم در حالی که بنده خواری هستم که مالک سود و زبانی برای خویش نیستم

أَصْرَفُ عَنْهَا سُوءًا، أَشْهَدُ بِذَلِكَ عَلَى نَفْسِي وَأَعْتَرِفُ لَكَ بِضَعْفِ قُوَّتِي

و نتوانم از خویشتن پیش‌آمد ناگواری را بازگردانم و این مطلبی است که من آنرا بر خویش گواهی دهم و به ناتوانی خود و

بیچار گیم

وَقَلِيلَةَ حِيلَتِي فَصَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ، وَأَنْجِزْ لِي مَا وَعَدْتَنِي

در برابرت اعتراف دارم پس درود فرست بر محمد و آل محمد و وفا کن برایم بدانچه بر من

وَجَمِيعِ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ مِنَ الْمَغْفِرَةِ فِي هَذِهِ اللَّيْلَةِ، وَأَتِمِّمْ عَلَيَّ مَا

و همه مؤمنین و مؤمنات وعده فرمودی از آمرزش در این شب و تمام کن بر من آنچه را

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۷۸۶

اَيَّتَيْتَنِي فَاَتَى عَبْدُكَ الْمُسْكِينُ الْمُسْتَكِينُ، الضَّعِيفُ الْفَقِيرُ الْمُهِينُ،

به من دادی زیرا که من بنده بینوای مستمند ناتوان تهیدست خوار توام

اللَّهُمَّ لَا تَجْعَلْنِي نَاسِيًا لِذِكْرِكَ فِيمَا أَوْلَيْتَنِي وَلَا لِإِحْسَانِكَ فِيمَا

خدایا مرا فراموشکار از یاد خویش در آنچه به من انعام فرمودی و از احسانت در آنچه به من

اعطیتنی وَلَا إِيسَاءً مِنْ اجَابَتِكَ، وَأَنْ ابْطَأْتُ عَنِّي فِي سَرَآءٍ أَوْ ضَرَآءٍ،

عطا کردی قرار مده و قرارم مده ناامید از اجابت خویش و اگرچه دیرزمانی طول کشد چه در خوشی و چه در سختی

أَوْ شِدَّةٍ أَوْ رَخَاءٍ، أَوْ عَافِيَةٍ أَوْ بَلَاءٍ، أَوْ بُؤْسٍ أَوْ نِعْمَاءٍ، أَنْتَ سَمِعَ الدُّعَاءَ. [۱۰۳۶]

در دشواری یا در آسایش در تندرستی یا گرفتاری در تنگدستی یا در نعمت براستی تو شنوای دعایی.

۹- مرحوم «علامه مجلسی» می‌فرماید: بهترین اعمال در این شب‌ها طلب آمرزش گناهان و دعا برای امور دنیوی و اخروی است، هم

برای خود و هم برای پدر و مادر و خویشان و برادران مؤمن؛ چه زنده باشند و چه از دنیا رفته باشند و همچنین ذکرهای مختلف و

صلوات بر محمد و آلش، تا آن‌جا که مقدور است، انجام دهد و در بعضی از روایات وارد شده است که دعای «جوشن کبیر»

(صفحه ۱۳۸) را در این سه شب بخوانند. [۱۰۳۷] در روایتی آمده است که شخصی خدمت رسول خدا صلی الله علیه و آله رسید و

عرض کرد: اگر شب قدر را درک کردم، چه چیزی را از خداوند طلب کنم؟ فرمود: عافیت و سلامتی را بخواه. [۱۰۳۸]

اعمال مخصوص هر یک از شب‌های سه‌گانه قدر:

اعمال شب نوزدهم:

اعمال شب نوزدهم چند چیز است:

۱- صد مرتبه بگوید:

اسْتَغْفِرُ اللَّهَ رَبِّي وَ أَتُوبُ إِلَيْهِ. [۱۰۳۹]

۲- صد مرتبه بگوید:

اللَّهُمَّ الْعَنْ قَتْلَةَ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ. [۱۰۴۰]

۳- دعایی را که در اعمال روزهای ماه رمضان ذکر کردیم (یا ذا الٰلهی کان ... - صفحه ۷۶۶-) را بخواند. [۱۰۴۱] ۴- این دعا را

بخواند:

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۷۸۷

اللَّهُمَّ اجْعَلْ فِيمَا تَقْضِي وَتَقْدُرُ مِنَ الْأَمْرِ الْمَحْتُمِ، وَفِيمَا تَفْرُقُ مِنْ

خدایا قرار ده در آنچه حکم کرده و مقدر فرموده‌ای از سرنوشت حتمی و در آنچه جدا کنی از

الْأَمْرِ الْحَكِيمِ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ، وَفِي الْقَضَاءِ الَّذِي لَا يُرَدُّ وَلَا يُبَدَّلُ، أَنْ

فرمان حکیمانه‌ات در شب قدر و در آن قضا و قدری که برگشت و تغییر و تبدیلی ندارد

تَكْتُبَنِي مِنْ حُجَّاجِ بَيْتِكَ الْحَرَامِ، الْمَبْرُورِ حُجُّهُمْ، الْمَشْكُورِ سَعْيُهُمْ،

که نام مرا در زمره حاجیان خانه محترمت (کعبه) بنویسی آنان که حجشان مقبول و سعیشان مورد تقدیر

الْمَغْفُورِ ذُنُوبُهُمْ، الْمُكَفِّرِ عَنْهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ، وَاجْعَلْ فِيمَا تَقْضَى وَتَقْدَرُ، اَنْ

و گناهانشان آمرزیده و کردار بدشان بخشوده شده است و قرار ده در آنچه مقدر فرموده‌ای

تَطِيلَ عُمُرِي وَتُوسِعَ عَلَيَّ فِي رِزْقِي وَتَفْعَلَ بِي كَذَا وَكَذَا. [۱۰۴۲]

که عمر مرا طولانی کرده و روزیم را وسیع گردانی و درباره‌ام چنین و چنان کنی.

(به جای کلمه کذا و کذا، حاجت خود را عرضه دارد).

شب بیست و یکم: این شب فضیلتش از شب نوزدهم بیشتر است که اعمال مشترک شب‌های قدر را با توجه بیشتری انجام دهد. در روایات درباره غسل و احیا و تلاش در عبادت در این شب و شب بیست و سوم تأکید شده و آمده است که شب قدر در میان یکی از این دو شب است، [۱۰۴۳] و در چند روایت وقتی که از معصوم علیه السلام خواستند تا معین کنند که شب قدر، در میان کدام یک از این دو شب است، معین نکردند، بلکه فرمودند:

مَا اَيْسَرَ لَيْلَتَيْنِ فِيمَا تَطْلُبُ

(احیای هر دو شب برای آنچه می‌خواهی مشکل نیست). [۱۰۴۴] و جالب این که «مرحوم صدوق» در «امالی» می‌گوید: «

مَنْ دِينَ الْاِمَامِيَّةِ ... مَنْ اَحْيَى هَاتَيْنِ اللَّيْلَتَيْنِ بِمُذَاكِرَةِ الْعِلْمِ فَهُوَ اَفْضَلُ؛

از دستورات مذهب امامیه است که ... اگر کسی این دو شب را به گفتگوی علمی بپردازد، از هر عبادتی برتر است». [۱۰۴۵] اعمال شب بیست و یکم: اعمال این شب بر دو قسم است؛ قسم اول دعاهایی که مربوط به دهه آخر ماه رمضان است که خواهد آمد (صفحه ۷۹۶) و قسم دیگر اعمال مخصوص شب بیست و یکم، که به این شرح است:

۱- دعایی است که در «مصباح‌المتهجد» و «کافی» نقل شده است که در شب بیست و یکم خوانده می‌شود [۱۰۴۶]:

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۷۸۸

يَا مُوَلِّجَ اللَّيْلِ فِي النَّهَارِ، وَمُوَلِّجَ النَّهَارِ فِي اللَّيْلِ، وَمُخْرِجَ الْحَيِّ مِنَ

ای فروبرنده شب در روز و ای فروبرنده روز در شب و ای بیرون آورنده زنده از

الْمَيِّتِ، وَمُخْرِجَ الْمَيِّتِ مِنَ الْحَيِّ، يَا رَازِقَ مَنْ يَشَاءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ، يَا اللَّهُ

مرده و بیرون آورنده مرده از زنده ای روزی دهنده هر که را خواهی بی حساب ای خدا،

يَا رَحْمَنُ، يَا اللَّهُ يَا رَحِيمُ، يَا اللَّهُ يَا اللَّهُ يَا اللَّهُ، لَكَ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَى

ای بخشاینده، ای خدا ای مهربان ای خدا ای خدا ... از آن توست نامهای نیکو

وَالْأَمْثَالُ الْعُلْيَا، وَالْكَبْرِيَاءُ وَالْأَلَاءُ، اسْتَلْكَ اِنْ تَصَلَّى عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِ

و نمونه‌های والا و بزرگی و نعمتها از تو خواهم درود فرستی بر محمد و آل

مُحَمَّدٍ، وَ اَنْ تَجْعَلَ اسْمِي فِي هَذِهِ اللَّيْلَةِ فِي السُّعْدَاءِ، وَ رُوحِي مَعَ

محمد و نام مرا در این شب در زمره سعادت‌مندان قرار دهی و روحم را با

الشُّهَدَاءِ، وَ اِحْسَانِي فِي عِلِّيِّينَ، وَ اَسْأَلُكَ مَغْفُورَةً، وَ اَنْ تَهَبَ لِي يَقِينًا

شهدا مقرون سازی و احسان و نیکوکاریم را در بلندترین درجه بهشت و گناهانم را آمرزیده کنی و به من یقینی عطا کنی که

تُبَاشِرُ بِهِ قَلْبِي وَ اِيْمَانًا يُذْهِبُ الشَّكَّ عَنِّي وَ تُرْضِيَنِي بِمَا قَسَمْتَ لِي

همیشه با دلم همراه باشد و ایمانی به من بدهی که شک و تردید را از من دور سازد و بدانچه روزیم کرده‌ای خشنودم سازی

وَ آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً، وَ فِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً، وَ قِنَا عَذَابَ النَّارِ الْحَرِيقِ،

و بدهی به من در دنیا نعمت نیک و در آخرت نعمت نیک و نگهداری ما را از عذاب آتش سوزان

وَأَرْزُقْنِي فِيهَا ذِكْرَكَ وَشُكْرَكَ، وَالرَّغْبَةَ إِلَيْكَ وَالْإِنَابَةَ، وَالتَّوْفِيقَ لِمَا

و روزیم کنی در این شب ذکر خود و سپاسگزاری و اشتیاق و بازگشت بسویت و توفیق برای انجام آنچه را

وَفَقَّتْ لَهُ مُحَمَّدًا وَآلَ مُحَمَّدٍ عَلَيْهِ وَعَلَيْهِمُ السَّلَامُ

موفق داشتی بدان محمد و آل محمد را که بر او و بر ایشان سلام باد.

۲- مرحوم «شیخ کفعمی» از «سید بن باقی» نقل کرده است که در شب بیست و یکم می‌خوانی:

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ، وَأَقْسِمُ لِي جَلْمًا يَسُدُّ عَنِّي بَابَ

خدایا درود فرست بر محمد و آل محمد و چنان بردباری بهره‌ام کن که ببندد بر من در

الْجَهْلِ، وَهُدًى تَمُنُّ بِهِ عَلَيَّ مِنْ كُلِّ ضَلَالَةٍ، وَغَنًى تَسُدُّ بِهِ عَنِّي بَابَ كُلِّ

نادانی را و هدایتی به من ده که بر من منت نهد از رهانیدن از هر گمراهی و بی‌نیازی به من بده که درهای انواع فقر را به تمامی بر

من ببندد

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۷۸۹

فَقْرٍ، وَقُوَّةً تَرُدُّ بِهَا عَنِّي كُلَّ ضَعْفٍ، وَعِزًّا تُكْرِمُنِي بِهِ عَن كُلِّ ذَلَّةٍ، وَرَفْعَةً

و نیرویی به من ده که هرگونه سستی را از من بازگرداند و عزتی که از هر خواری مرا گرامی داری و رفعت مقامی

تَرْفَعُنِي بِهَا عَن كُلِّ ضَعْفَةٍ، وَآمِنًا تَرُدُّ بِهِ عَنِّي كُلَّ خَوْفٍ، وَعَافِيَةً تَسْتُرُنِي

که بدان وسیله مرا از هر پستی بلند کنی و امتیتی که بوسیله آن هر ترسی را از من دور کنی و تندرستی که بدان وسیله

بِهَا مِنْ كُلِّ بَلَاءٍ، وَعِلْمًا تَفْتُحُ لِي بِهِ كُلَّ يَقِينٍ، وَيَقِينًا تُذْهِبُ بِهِ عَنِّي كُلَّ

مرا از هر بلایی بیوشانی و دانشی که به آن هر یقینی را بر من مفتوح گردانی و یقینی که بدان وسیله هر

شَكِّ، وَدُعَاءً تَبْسُطُ لِي بِهِ الْإِجَابَةَ فِي هَذِهِ اللَّيْلَةِ، وَفِي هَذِهِ السَّاعَةِ

شک و تردیدی را از من دور سازی و دعایی که اجابتش را بر من بگسترانی در همین امشب و در همین ساعت

السَّاعَةِ السَّاعَةِ يَا كَرِيمٍ، وَخَوْفًا تَنْشُرُ لِي بِهِ كُلَّ رَحْمَةٍ، وَعِصْمَةً تُحَوِّلُ

... ای بزرگوار و ترسی به من بده که هر رحمتی را بدان وسیله بر من بگسترانی و مرا چنان خودنگهدار کن که همان

بِهَا بَيْنِي وَبَيْنَ الذُّنُوبِ، حَتَّى أَفْلِحَ بِهَا بَيْنَ الْمَعْصُومِينَ عِنْدَكَ، بِرَحْمَتِكَ

حالت میان من و گناهان حائل شود و بدان وسیله در پیشگاه معصومین (و خود نگهداران) در گاهت رستگار باشم

يَا اِزْحَمَ الرَّاحِمِينَ. [۱۰۴۷]

ای مهربانترین مهربانان.

۳- به فرموده «شیخ مفید»، در این شب صلوات بسیار فرستد و بر ظالمان و غاصبان حقوق آل محمد صلی الله علیه و آله و همچنین بر

قاتل امیرمؤمنان علیه السلام بسیار لعن و نفرین فرستد و برای خویش و پدر و مادرش و سایر مؤمنان دعا کند. [۱۰۴۸] ۴- دعا برای

وجود مبارک امام زمان علیه السلام و فرج آن حضرت، یکی دیگر از اعمال این شب است. در روایتی که «سید بن طاووس» از

حماد بن عثمان نقل کرده می‌خوانیم: در شب بیست و یکم ماه مبارک رمضان به محضر امام صادق علیه السلام شرفیاب شدم، امام

علیه السلام از من پرسید که آیا غسل کرده‌ای؟ گفتم:

آری، امام علیه السلام حصیری طلبید و مرا نیز به کنارش فراخواند. آن حضرت علیه السلام مشغول نماز شد و من نیز نزدیک آن

حضرت علیه السلام نماز می‌خواندم. وقتی که از نمازها فارغ شدیم، آن حضرت دعا کرد و من آمین گفتم، و این کار ادامه داشت

تا صبح طلوع کرد. امام علیه السلام اذان و اقامه گفتند و برخی از خدمتکاران را فراخواند و نماز صبح را به امامت آن حضرت علیه

السلام بجا آوردیم.

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۷۹۰

امام صادق علیه السلام بعد از نماز، به تسبیح و تقدیس پروردگار پرداخت و بر پیامبر صلی الله علیه و آله درود فرستاد و برای مؤمنان دعا کرد؛ آنگاه به سجده رفت و ساعتی در سجده بود، و در آن مدت جز صدای نفس حضرت چیزی را نمی‌شنیدم، سپس دعایی خواند از جمله در دعایش عرض کرد:

وَ أَسْأَلُكَ بِجَمِيعِ مَا سَأَلْتُكَ وَ مَا لَمْ أَسْأَلْكَ مِنْ عَظِيمِ جَلَالِكَ، مَا لَوْ

از تو تقاضا می‌کنم به جمیع آنچه که تو را با آن خواندم و آنچه را نخواندم، از عظیم جلال تو که اگر

عَلِمْتَهُ لَسَأَلْتُكَ بِهِ، أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ أَهْلِ بَيْتِهِ، وَ أَنْ تَأْذَنَ لِفَرْجِ

می‌دانستم تو را با آن خواندم. از تو می‌خواهم بر محمد و اهل بیتش درود بفرستی و اجازه فرج

مَنْ بَفَرْجِهِ فَرَجُ أَوْلِيَائِكَ وَ أَصْفِيَائِكَ مِنْ خَلْقِكَ، وَ بِهِ تُبِيدُ الظَّالِمِينَ

و ظهور کسی را بدهی که با ظهور او گشایشی در کار اولیای تو و برگزیدگان از خلقت ظاهر می‌شود و به وسیله او ظالمان را نابود و تَهْلِكُهُمْ، عَجَّلْ ذَلِكَ يَا رَبَّ الْعَالَمِينَ.

و هلاک می‌سازی. ای پروردگار عالمیان، در ظهورش تعجیل فرما.

پس از آن که امام علیه السلام سر از سجده برداشت، عرض کردم: جانم به فدایت! شما برای فرج کسی دعا کردید که با فرج او گشایشی در کار دوستان و اولیای الهی حاصل خواهد شد؛ مگر آن کس شما نیستید؟ امام علیه السلام فرمود: نه! او قائم آل محمد است!

آنگاه امام صادق علیه السلام نشانه‌های ظهورش را بیان کرد و در ادامه فرمود: «شب و روز، منتظر ظهور مولایت باش! زیرا خداوند هر روز در شأن و کاری است، و انجام کاری او را از کار دیگر باز نمی‌دارد».

(وَ تَوَقَّعْ أَمْرَ صَاحِبِكَ لَيْلِكَ وَ نَهَارِكَ، فَإِنَّ اللَّهَ كُلُّ يَوْمٍ هُوَ فِي شَأْنٍ، لَا يَشْغَلُهُ شَأْنٌ عَنِّ شَأْنٍ

).([۱۰۴۹] نکته:

از شب بیست و یکم، دهه آخر ماه رمضان شروع می‌شود که بسیار پرارزش و مغتنم است. در هر شب از شب‌های این دهه، غسل مستحب است و روایت شده است که رسول خدا صلی الله علیه و آله در هر شب از شب‌های دهه آخر ماه رمضان غسل می‌کرد. [۱۰۵۰] همچنین اعتکاف در مساجد جامع در این دهه مستحب است و فضیلت فراوان دارد و در روایتی از رسول خدا صلی الله علیه و آله اعتکاف در دهه آخر ماه رمضان برابر دو حج و دو عمره شمرده شده است. [۱۰۵۱]

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۷۹۱

رسول خدا صلی الله علیه و آله در دهه آخر ماه رمضان در مسجد معتکف می‌شد [۱۰۵۲] بسترش را جمع می‌کرد و آماده و مهیا و بانشاط به شب‌زنده‌داری و عبادت می‌پرداخت (بسیاری از مسلمانان نیز در این امر به آن حضرت اقتدا می‌کردند)، [۱۰۵۳] برخلاف آنچه بعضی از ناآگاهان می‌پندارند که با گذشت شب‌های قدر برنامه ماه مبارک رمضان تمام شده است.

شب بیست و سوم این شب، از دو شب قبل برتر است و از احادیث متعددی استفاده می‌شود که شب قدر همین شب است. در روایتی از امام باقر علیه السلام نقل شده است که مردی به نام «جهنی» در ماه رمضان خدمت رسول خدا صلی الله علیه و آله آمد و به آن حضرت عرض کرد: من در بیرون مدینه به سر می‌برم و شتر و گوسفند دارم که نمی‌توانم همه شب در مدینه حاضر شوم. دوست دارم شبی را به من معرفی کنی تا آن شب را به مدینه بیایم و در نماز و عبادت حاضر باشم. حضرت او را به نزد خود فراخواند و به طور درگوشی آن شب را معرفی کرد.

«جهنی» نیز وقتی شب‌های بیست و سوم ماه رمضان فرا می‌رسید، با همه خانواده و فرزندان و غلامان به مدینه می‌آمد و آن شب را می‌ماند و صبحگاهان به منزل خویش برمی‌گشت. [۱۰۵۴] همچنین در روایت دیگری نقل شده است که رسول خدا صلی الله علیه و آله در شب بیست و سوم ماه رمضان به سر و روی خانواده‌اش آب می‌پاشید تا به خواب نروند (و از فضیلت این شب بهره بگیرند). [۱۰۵۵] روایات متعدّد دیگری نیز داریم که می‌گوید: شب قدر، شب بیست و سوم است. [۱۰۵۶] مرحوم «علّامه مجلسی» نیز در «زاد المعاد» می‌گوید: اکثر احادیث معتبر دلالت دارد که شب بیست و سوم، شب قدر است. [۱۰۵۷]

اعمال مخصوص شب بیست و سوم:

در شب بیست و سوم، غیر از اعمال مشترک شب‌های قدر، اعمال دیگری نیز وارد شده است:

۱- سوره عنکبوت و سوره روم را بخواند که امام صادق علیه السلام فرمود: «هر کس در شب بیست و سوم، سوره‌های عنکبوت و روم را بخواند، به خدا سوگند! اهل بهشت است». [۱۰۵۸] ۲- هزار مرتبه سوره «إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ» را بخواند. [۱۰۵۹]

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۷۹۲

۳- سوره «حم دخان» را بخواند. [۱۰۶۰] ۴- این دعا را بخواند:

اللَّهُمَّ ائْتِدْ لِي فِي عُمْرِي وَارْزُقْ لِي فِي رِزْقِي وَاصْحَ لِي جِسْمِي

خدایا دراز کن عمرم را و فراخ کن روزیم را و سالم گردان تنم را

و بَلِّغْنِي اَمَلِي وَاَنْ كُنْتُ مِنَ الْاَشْقِيَاءِ فَاْمُحْنِي مِنَ الْاَشْقِيَاءِ، وَاكْتُبْنِي

و برسانم به آرزویم و اگر در زمره بدبختان هستم تو نامم را از سلک آنان پاک کن و در زمره

مِنَ السُّعْدَاءِ، فَانْكَ قُلْتَ فِي كِتَابِكَ الْمُنَزَّلِ عَلٰى نَبِيِّكَ الْمُرْسَلِ، صَلَوَاتِكَ

سعادت‌مندانم ثبت کن زیرا تو خودت در کتابی که بر پیامبر مرسلت (ص) نازل فرمودی چنین گفتی:

عَلَيْهِ وَاٰلِهِ، يَمْحُو اللَّهُ مَا يَشَاءُ وَيُثَبِّتُ، وَعِنْدَهُ اُمُّ الْكِتَابِ. [۱۰۶۱]

«خدا هر چه خواهد محو می‌کند و ثبت می‌کند و نزد اوست اصل کتاب».

۵- این دعا را که مخصوص شب بیست و سوم است بخواند:

يَا رَبِّ لَيْلَةَ الْقَدْرِ وَجَاعِلَهَا خَيْرًا مِنْ الْفِ شَهْرٍ، وَرَبَّ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ،

ای پروردگار شب قدر و قرار دهنده آن بهتر از هزار ماه و پروردگار شب و روز

وَالْجِبَالِ وَالْبِحَارِ، وَالظُّلَمِ وَالْأَنْوَارِ، وَالْأَرْضِ وَالسَّمَاءِ، يَا بَارِيَّ يَا

و کوهها و دریاها و تاریکی‌ها و روشنیها و زمین و آسمان ای پدیدآورنده ای

مُصَوِّرُ، يَا حَنَّانُ يَا مَنَّانُ، يَا اللَّهُ يَا رَحْمَنُ، يَا اللَّهُ يَا قَيُّوْمُ، يَا اللَّهُ يَا بَدِيعُ، يَا

صورت بخش ای عطابخش ای نعمت ده ای خدا ای بخشاینده ای خدا ای پاینده ای خدا ای نوآفرین ای

اللَّهُ يَا اللَّهُ يَا اللَّهُ، لَكَ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَى وَالْأَمْثَالُ الْعُلْيَا، وَالْكِبْرِيَاءُ

خدا ای خدا ای خدا از آن توست نامهای نیک و نمونه‌های والا و بزرگی

وَالْأَلَاءُ، اسْئَلُكَ اَنْ تُصَلِّيَ عَلٰى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ، وَاَنْ تَجْعَلَ اسْمِي فِي

و نعمتها از تو خواهم که درود فرستی بر محمد و آل محمد و قرار دهی نام مرا در

هَذِهِ اللَّيْلَةَ فِي السُّعْدَاءِ، وَرُوْحِي مَعَ الشُّهَدَاءِ، وَاحْسَانِي فِي عِلِّيِّينَ،

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۷۹۳

این شب در زمره سعادت‌مندان و روحم را با شهیدان و احسان و نیکیم را در بلندترین درجات
 وَاسَاتِي مَغْفُورَةً، وَأَنْ تَهَبَ لِي يَقِينًا تُبَاشِرُ بِهِ قَلْبِي وَإِيمَانًا يُدْهِبُ
 و گناهم را آمرزیده و یقینی به من ببخشی که همیشه با دلم همراه باشد و ایمانی به من بدهی که
 الشَّكَّ عَنِّي وَتُرْضِيَنِي بِمَا قَسَمْتُ لِي وَآتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً، وَفِي
 یکسره شک و تردید را از من دور کنی و بدانچه نصیب کرده‌ای خشنودم سازی و بده به ما در دنیا نیکی و نعمت و در
 الْأَخْرَةِ حَسَنَةً، وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ [۱۰۶۲] الْحَرِيقِ، وَارْزُقْنِي فِيهَا ذِكْرَكَ
 آخرت نیز نیکی و نگاهمان دار از عذاب آتش سوزان و روزیم کن در این شب ذکر خود
 وَشُكْرَكَ، وَالرَّغْبَةَ إِلَيْكَ، وَالْإِنَابَةَ وَالتَّوْبَةَ، وَالتَّوْفِيقَ لِمَا وَفَّقْتَ لَهُ مُحَمَّدًا
 و سپاسگزاری و شوق و بازگشت و توبه بسوی خودت را و موفقم بدار بدانچه موفق داشتی بدان محمد
 وَآلَ مُحَمَّدٍ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ. [۱۰۶۳]
 و آل محمد علیهم السلام.

۶- این دعا را که از امام صادق علیه السلام نقل شده است، بخواند:
 اللَّهُمَّ اجْعَلْ فِيمَا تَقْضِي وَفِيمَا تُقَدِّرُ مِنَ الْأُمْرِ الْمَخْتُومِ، وَفِيمَا تَفْرُقُ
 خدایا قرار ده در آنچه حکم کرده و مقدر فرموده‌ای از فرمان حتمی خود و در آنچه جدا کنی
 مِنَ الْأَمْرِ الْحَكِيمِ، فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ، مِنَ الْقَضَاءِ الَّذِي لَا يُرَدُّ وَلَا يُبَدَّلُ، أَنْ
 از دستور حکیمانانه در شب قدر از آن حکمی که بازگشت ندارد و تغییر پذیر نیست
 تَكْتُبَنِي مِنْ حُجَّاجِ بَيْتِكَ الْحَرَامِ فِي عَامِي هَذَا، الْمَبْرُورِ حُجَّتِهِمْ،
 که بنویسی مرا از حاجیان خانه محترم کعبه‌ات در همین امسال آنان که حجتشان مقبول
 الْمَشْكُورِ سَعْيِهِمْ، الْمَغْفُورِ ذُنُوبِهِمْ، الْمَكْفَرِ عَنْهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ، وَاجْعَلْ فِيمَا
 و سعیشان مورد تقدیر و گناهانشان آمرزیده و اعمال بدشان بخشوده شده و مقرر فرما
 تَقْضِي وَتَقَدِّرُ، أَنْ تُطِيلَ عُمُرِي وَتَوْسِعَ لِي فِي رِزْقِي [۱۰۶۴]
 در آنچه حکم کرده و مقدر فرموده‌ای که عمرم را طولانی کنی و در روزیم وسعت دهی.

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۷۹۴

۷- این دعا را که از امام حسن علیه السلام نقل شده است بخواند:
 يَا بَاطِنًا فِي ظُهُورِهِ، وَيَا ظَاهِرًا فِي بُطُونِهِ، وَيَا بَاطِنًا لَيْسَ يَخْفَى وَيَا
 ای که نهان است در عین آشکاریش و ای که آشکار است در عین نهانیش و ای نهانی که در خفا نیستی و ای
 ظَاهِرًا لَيْسَ يُرَى يَا مَوْصُوفًا لَا يَبْلُغُ بِكَيْفُونَتِهِ مَوْصُوفًا، وَلَا حَدُّ
 آشکاری که دیده نشوی ای که توصیف کنند ولی هیچ وصفی به کنه ذات تو نرسد و هیچ حدی
 مَحْدُودًا، وَيَا غَائِبًا غَيْرَ مَفْقُودٍ، وَيَا شَاهِدًا غَيْرَ مَشْهُودٍ، يُطَلَّبُ
 محدودت نکند و ای که پیدا نیستی ولی گم نشده‌ای و ای که حاضری ولی مشهودنشوی تو را طلب کنند
 فَيُصَابُ، وَلَمْ يَخْلُ مِنْهُ السَّمَاوَاتُ وَالْأَرْضُ وَمَا بَيْنَهُمَا طَرْفَةَ عَيْنٍ، لَا
 و به مقصود نائل گردند، از تو خالی نیست آسمانها و زمین و مابین آن دو یک چشم برهم زدن،

يُدْرِكُ بِكَيْفٍ، وَلَا يُؤَيِّنُ بَيْنَ وَلَا يَحِثُّ، أَنْتَ نُورُ النُّورِ، وَرَبُّ الْأَرْيَابِ،

به چگونگی در نیایی و به جایی و سویی اندر نشوی تویی روشنی نور و پروردگار همه پروردگاران

أَخْطَتْ بِجَمِيعِ الْأُمُورِ، سُبْحَانَ مَنْ لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ، وَهُوَ السَّمِيعُ

به تمام امور احاطه داری منزّه خدایی که نیست مانندش چیزی و اوست شنوای

الْبُصَيْرِ، سُبْحَانَ مَنْ هُوَ هَكَذَا، وَلَا هَكَذَا غَيْرُهُ. [۱۰۶۵]

بینا منزّه است آن که او چنین است و جز او دیگری چنین نخواهد بود.

سپس هر حاجتی داری از خدا بطلب.

۸- همچنین از معصومین علیهم السلام روایت شده است که در شب بیست و سوم ماه رمضان، در سجود و ایستاده و نشسته دعای

ذیل را می خواندند، بلکه مناسب است در تمام ماه رمضان، و در زمانهای دیگر پس از تمجید و ستایش خداوند و صلوات بر محمد

و آلش (مثلاً حدّ اقل با گفتن

الْحَمْدُ لِلَّهِ وَالصَّلَاةُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ وَآلِهِ الطَّاهِرِينَ

)، این دعا خوانده شود:

اللَّهُمَّ كُنْ لَوْلِيكَ الْحُجَّةَ بْنِ الْحَسَنِ، صَلَوَاتِكَ عَلَيْهِ وَعَلَى آبَائِهِ، فِي

خدایا باش برای ولی خود حضرت حجت فرزند امام حسن عسکری دروذهای تو بر او و بر پدرانش باد در

هَذِهِ السَّاعَةِ، وَفِي كُلِّ سَاعَةٍ، وَلِيًّا وَحَافِظًا، وَقَائِدًا وَنَاصِرًا، وَدَلِيلًا

این ساعت و در هر ساعت یار و مددکار و نگهبان و رهبر و یاور و راهنما

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۷۹۵

وَعَيْنًا، حَتَّى تُسْكِنَهُ اَرْضَكَ طَوْعًا، وَتُمَتِّعَهُ فِيهَا طَوِيلًا. [۱۰۶۶]

و دیده بان تا او را از روی میل و رغبت مردم در روی زمین سکونت دهی و بهره مندش سازی زمانی دراز.

۹- همچنین این دعا را در حالی که دستان خود را به سوی آسمان بلند می کند، بخواند:

يَا مُدَبِّرَ الْأُمُورِ، يَا بَاعِثَ مَنْ فِي الْقُبُورِ، يَا مُجْرِيَ الْبُحُورِ، يَا مُلَيِّنَ

ای تدبیر کننده کارها ای برانگیزنده هر که در گورها است ای روان کننده دریاها ای نرم کننده

الْحَدِيدِ لِتَدَاوُدَ، صَدِّقَ عَلِيِّ مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ، وَفَعَلَ بِي كَذَا وَكَذَا. به جای آهن برای حضرت داود درود فرست بر محمد و آل

محمد و بکن نسبت به من چنین و چنان.***

کلمات

کذا و کذا

حاجات خود را بخواهد و سپس اضافه کند:

اللَّيْلَةَ اللَّيْلَةَ

، السَّاعَةَ السَّاعَةَ

. این دعا را در حال رکوع، سجده، ایستاده و نشسته به طور مکرر بخوان. [۱۰۶۷]

۱۰- با توجه به اهمّیت شب بیست و سوم، غسل، احیا و زیارت امام حسین علیه السلام در این شب فضیلت بسیار دارد و همچنین

خواندن آن صد رکعت نماز که مشترک میان همه شب‌های قدر است.

«شیخ طوسی» در «تهذیب»، از ابوبصیر روایت کرده است که امام صادق علیه السلام فرمود: در آن شبی که امید می‌رود شب قدر باشد صد رکعت نماز بخوان؛ در هر رکعت (پس از حمد) ده مرتبه سوره قل هو الله را بخوان. ابوبصیر عرض کرد: اگر نتوانستم ایستاده بخوانم، چه کنم؟ فرمود: نشسته بجا آور! گفتم: اگر نتوانم نشسته بخوانم؟ فرمود: در همان حال که در بستر خود دراز کشیده‌ای، بجا آور. [۱۰۶۸]

۱۱- مرحوم «علامة مجلسی»، در «زاد المعاد» فرموده است: در این شب هر مقدار که ممکن باشد، قرآن بخواند، و از دعاهای «صحیفه کامله سجادیه» نیز استفاده کند؛ مخصوصاً دعای مکارم‌الاخلاق و دعای توبه. روزهای شب قدر را نیز باید حرمت داشت و به عبادت و دعا به سر برد؛ در احادیث فراوانی آمده است که روز قدر نیز در فضیلت مثل شب قدر است. [۱۰۶۹]

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۷۹۶

دعای شب‌های دهه آخر ماه مبارک رمضان:

دعاهای این شب‌ها بر دو قسم است؛ نخست دعاهایی که مشترک میان همه شب‌های این دهه است که در هر شب از دهه آخر ماه رمضان خوانده می‌شود و دیگر، دعاهایی که مخصوص هر شب از دهه آخر است.

دعاهای مشترک شب‌های آخر ماه رمضان:

۱- مرحوم «شیخ کلینی» در کتاب شریف «کافی» از امام صادق علیه السلام روایت کرده است که فرمود: در دهه آخر ماه رمضان، هر شب این دعا را می‌خوانی:

اعُوذُ بِجَلَالِ وَجْهِكَ الْكَرِيمِ، أَنْ يَنْقُضِيَ عَنِّي شَهْرَ رَمَضَانَ، أَوْ يَطْلُعَ

پناه می‌برم به جلال ذات بزرگوارت از این که ماه رمضان از من بگذرد یا سپیده

الفجر من لیلتی هذِهِ، وَ لَكَ قَبْلِي ذَنْبٌ أَوْ تَبِعَهُ تَعَدُّبِي عَلَيْهِ. [۱۰۷۰]

امشب بر من طلوع کند و باز هم از من در پیش تو گناه یا چیزی که پاداشش بد است مانده باشد که بدان عذابم کنی.

۲- از مرحوم «کفعمی» در حاشیه «بلد الامین» از امام صادق علیه السلام نقل شده است که آن حضرت در هر شب از دهه آخر ماه رمضان، بعد از نمازهای فریضه و نافله، این دعا را می‌خواند:

اللَّهُمَّ اذْ عَنَّا حَقَّ مَا مَضَى مِنْ شَهْرِ رَمَضَانَ، وَ اغْفِرْ لَنَا تَقْصِيرَنَا فِيهِ،

خدایا اداء کن از ما حق ایام گذشته ماه رمضان را و بیامرز تقصیر ما را در این ماه

وَ تَسَلَّمَهُ مِنَّا مَقْبُولًا، وَ لَا تُؤَاخِذْنَا بِاسْرَافِنَا عَلَى انْفُسِنَا، وَ اجْعَلْنَا مِنْ

و آن را پذیرفته از ما دریافت کن و مگیر ما را به زیاده‌روی‌هایی که بر نفس خویش کردیم و قرارمان ده از

الْمَرْحُومِينَ، وَ لَا تَجْعَلْنَا مِنَ الْمَحْرُومِينَ. [۱۰۷۱]

رحمت شدگان و قرارمان مده از محرومان.

۳- «سید بن طاووس» در «اقبال»، از امام صادق علیه السلام نقل کرده است که آن حضرت در هر شب از دهه آخر ماه رمضان این دعا را می‌خواند:

اللَّهُمَّ أَنْتَ كَلْتِ فِي كِتَابِكَ الْمُتَزَّلِ، شَهْرُ رَمَضَانَ الَّذِي أَنْزَلَ فِيهِ الْقُرْآنَ،

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۷۹۷

خدایا تو فرمودی در قرآنت که از آسمان نازل گشته «ماه رضانی که قرآن در آن نازل گشته

هُدًى لِلنَّاسِ وَبَيِّنَاتٍ مِنَ الْهُدَى وَالْفُرْقَانِ، فَعَظَّمْتَ حُرْمَةَ شَهْرِ رَمَضَانَ

که آن قرآن راهنمای مردم و حجت‌هایی است از هدایت و تمیز» و بدین ترتیب حرمت ماه رمضان را

بِمَا أَنْزَلْتَ فِيهِ مِنَ الْقُرْآنِ، وَخَصَّصْتَهُ بِلَيْلَةِ الْقَدْرِ، وَجَعَلْتَهَا خَيْرًا مِنْ

با نازل فرمودن قرآن بزرگ کردی و به شب قدر مخصوصش داشتی و آن شب را بهتر

الْفِ شَهْرٍ، اللَّهُمَّ وَهَذِهِ أَيَّامُ شَهْرِ رَمَضَانَ قَدْ انْقَضَتْ، وَلِيَالِيهِ قَدْ

از هزار ماه گرداندی خدایا این روزهای ماه رمضان بود که بر من گذشت و این شبهای آن است که آن نیز

تَصَرَّمْتُ، وَقَدْ صِرْتُ يَا إِلَهِي مِنْهُ إِلَى مَا أَنْتَ أَعْلَمُ بِهِ مِنِّي وَاحْصِي

گذشت و من ای معبودم از این ماه به حالی درآمده‌ام که تو خود بهتر از من می‌دانی

لِعَدَدِهِ مِنَ الْخَلْقِ اجْمَعِينَ، فَاسْئَلُكَ بِمَا سَأَلْتُكَ بِهِ مَلَائِكَتُكَ الْمُقَرَّبُونَ،

و شماره‌اش را از همه مردم بهتر داری پس از تو خواهم بدانچه فرشتگان مقربت

وَأَنْبِيَائُوكَ الْمُرْسَلُونَ، وَعِبَادُكَ الصَّالِحُونَ، أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِ

و پیامبران فرستاده‌ات و بندگان شایسته‌ات تو را بدان خواستند که درود فرستی بر محمد و آل

مُحَمَّدٍ، وَأَنْ تُفَكَّ رَقَبَتِي مِنَ النَّارِ، وَتُدْخِلَنِي الْجَنَّةَ بِرَحْمَتِكَ، وَأَنْ

محمد و این که مرا از آتش دوزخ آزاد کنی و به رحمت خویش به بهشتم ببری و به

تَتَفَضَّلَ عَلَيَّ بِعَفْوِكَ وَكَرَمِكَ، وَتَتَقَبَّلَ تَقَرُّبِي وَتَسْتَجِيبَ دُعَائِي

عفو و بزرگواری خویش بر من تفضل کنی و تقرّب جویی مرا بپذیری و دعایم را مستجاب گردانی

وَتَمَنَّ عَلَيَّ بِالْأَمْنِ يَوْمَ الْخَوْفِ مِنْ كُلِّ هَوْلٍ اَعْدَدْتَهُ لِيَوْمِ الْقِيَامَةِ، إِلَهِي

و در آن روز ترس و وحشت با امان دادم از هر هراسی که برای روز قیامت آماده کرده‌ای بر من منت نهی خدایا

وَأَعُوذُ بِوَجْهِكَ الْكَرِيمِ، وَبِجَلَالِكَ الْعَظِيمِ، أَنْ يَنْقُضِيَ أَيَّامُ شَهْرِ رَمَضَانَ

پناه می‌برم به ذات بزرگواریت و به جلال و شوکت عظیمت که بگذرد روزها

وَلِيَالِيهِ، وَلَكَ قَبْلِي تَبِعُهُ أَوْ ذَنْبٌ تُؤَاخِذُنِي بِهِ، أَوْ خَطِيئَةٌ تُرِيدُ أَنْ تَقْتَصَّهَا

و شبهای ماه رمضان و از تو در نزد من گناه یا پاداش بدی باشد که مرا بدان مؤاخذه کنی یا خطایی باشد که بخواهی آنرا از من

تقاص کنی

مِنِّي لَمْ تَغْفِرْهَا لِي سَيِّدِي سَيِّدِي اسْئَلُكَ يَا لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، أَذْ لَا

و نیامرزیده باشی ای آقای من آقای من از تو خواهم ای که معبودی جز تو نیست زیرا

إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، أَنْ كُنْتُ رَضِيَتْ عَنِّي فِي هَذَا الشَّهْرِ، فَارْزُدْ عَنِّي رِضًا، وَأَنْ

معبودی جز تو نیست که اگر در این ماه از من خشنود گشته‌ای بر خشنودی خویش از من بیفزای و اگر

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۷۹۸

لَمْ تُكُنْ رَضِيَتْ عَنِّي فَمِنَ الْآنَ فَارْضَ عَنِّي يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ، يَا اللَّهُ

هنوز خشنود نشده‌ای از هم‌اکنون از من خشنود شو ای مهربانترین مهربانان ای خدا

یا اِحْدُ یا صَمَدُ، یا مَنْ لَمْ یَلِدْ وَلَمْ یُولَدْ، وَلَمْ یَكُنْ لَهُ کُفُوًا اِحْدٌ. و بسیار بگو:

ای یکتا ای بی‌نیاز ای که فرزند ندارد و فرزند کسی نیست و برای او همتایی نباشد هیچ کس *****

یا مُلَئِنَ الحَیْدِیدِ لِداوُدَ عَلَیْهِ السَّلَامُ، یا کاشِفَ الضُّرِّ وَالکُرْبِ العِظَامِ عَن

ای نرم کننده آهن برای حضرت داوود علیه‌السلام ای برطرف کننده گرفتاری و ناراحتی بزرگ از

ایوَبَ عَلَیْهِ السَّلَامُ، ای مُفَرِّجَ هَمِّ یَعْقُوبَ عَلَیْهِ السَّلَامُ، ای مُنْفَسِّ غَمِّ

ایوب علیه‌السلام ای گشاینده اندوه یعقوب علیه‌السلام ای زداینده غم

یُوسُفَ عَلَیْهِ السَّلَامُ، صَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ، کَمَا اَنْتَ اَهْلُهُ اِنْ

یوسف علیه‌السلام درود فرست بر محمد و آل محمد بدانسان که تو شایسته آنی که

تُصَلِّی عَلَیْهِمُ اَجْمَعِیْنَ، وَافْعَلْ بَی ما اَنْتَ اَهْلُهُ، وَلَا تَفْعَلْ بَی ما اَنَا اَهْلُهُ [۱۰۷۲]

درود فرستی بر ایشان همگی و انجام ده درباره من آنچه را تو شایسته آنی و انجام مده درباره‌ام آنچه من سزاوارم

دعاهای مخصوص هر شب از دهه آخر ماه رمضان:

دعای مخصوص شب بیست و یکم گذشت.

دعای شب بیست و دوم:

یا سَالِحِ النَّهَارِ مِنَ اللَّیْلِ فَإِذَا نَخْنُ مُظْلِمُونَ، وَمُجْرَى الشَّمْسِ لِمُسْتَقَرِّهَا

ای که روز (روشن) را از شب (تار) برکنی و ناگهان ما در تاریکی فرو رویم و ای روان کننده خورشید روی مدارش

بِتَقْدِیرِکَ، یا عَزِیزُ یا عَلِیمُ، وَمُقَدِّرِ الْقَمَرِ مَنَازِلَ حَتَّى عَادَ کَالْعُرْجُونِ

به تقدیری که فرمودی ای نیرومند ای دانا و ای اندازه گیر ماه در منزلهای معین تا باز گردد چون شاخه

الْقَدِیمِ، یا نُورَ کُلِّ نُورٍ، وَمُنْتَهَى کُلِّ رَغْبَةٍ، وَوَلِیَّ کُلِّ نِعْمَةٍ، یا اللَّهُ یا

خرمای لاغر خشک ای روشنی هر نور و آخرین سرحد هر شوق و سرپرست هر نعمت ای خدا ای

رَحْمَنُ، یا اللَّهُ یا قُدُّوسُ، یا اِحْدُ یا وَاِحْدُ یا فَرْدُ، یا اللَّهُ یا اللَّهُ یا اللَّهُ، لَکَ

بخشاینده ای خدا ای منزّه از هر عیب ای یگانه ای یکتا ای فرد ای خدا ... از آن توست

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۷۹۹

الْأَسْمَاءِ الْحُسْنَى وَالْأَمْثَالَ الْعُلَیَّاءِ، وَالکِبْرِیَاءِ وَالْأَلَاءِ، اسْئَلُکَ اِنْ

نامهای نیک و نمونه‌های والا و بزرگی و نعمتها از تو خواهم که درود

تُصَلِّی عَلَی مُحَمَّدٍ وَاهْلِ بَیْتِهِ، وَأَنْ تَجْعَلَ اسْمِی فِی هَذِهِ اللَّیْلَةِ فِی

فرستی بر محمد و خاندانش و قرار دهی نامم را در این شب در زمره

السُّعَدَاءِ، وَرُوحِی مَعَ الشُّهَدَاءِ، وَاحْسَانِی فِی عِلِّیْنَ، وَاسْأَلْتِی

سعادت‌مندان و روحم را با شهیدان و احسان و نیکم را در بلندترین درجات و گناهم را

مَغْفُورَةً، وَأَنْ تَهَبَ لِی یَقِیناً تُبَاشِرُ بِهِ قَلْبِی وَایْمَاناً یُدْهِبُ الشَّکَّ عَنِّی

آمرزیده و دیگر این که یقینی به من بدهی که همیشه با دلم همراه باشد و ایمانی به من عطا کنی که شک و تردید را یکسره از من

دور سازد

وَتُرْضِيَنِي بِمَا قَسَمْتَ لِي وَآتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً، وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً،
و بدانچه نصیب کرده‌ای خشنودم ساز و بده به ما در دنیا نعمت نیک و در آخرت نیز نعمت نیک

کلیات مفاتیح نوین ؛ ص ۷۹۹

وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ [۱۰۷۳] الْحَرِيقِ، وَارْزُقْنِي فِيهَا ذِكْرَكَ وَشُكْرَكَ، وَالرَّغْبَةَ
و نگهدار ما را از عذاب آتش سوزان و روزیم گردان در این شب ذکر خود و سپاسگراریت و اشتیاق
الَيْكَ وَالْإِنَابَةَ، وَالتَّوْفِيقَ لِمَا وَفَّقْتَ لَهُ مُحَمَّدًا وَآلَ مُحَمَّدٍ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ. [۱۰۷۴]
و بازگشت بسویت را و موفق داری مرا برای انجام آنچه را موفق داشتی بدان محمد و آل محمد علیهم السلام را.
دعای شب بیست و سوم قبلاً گذشت.

دعای شب بیست و چهارم:

يَا فَالِقَ الْإِصْبَاحِ، وَجَاعِلَ اللَّيْلِ سَكَنًا، وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ حُسْبَانًا، يَا
ای شکافنده سپیده صبح و ای قرار دهنده شب را وسیله آرامش و خورشید و ماه را وسیله حساب کردن ای
عَزِيزُ يَا عَلِيمُ، يَا ذَا الْمَنِّ وَالطَّوْلِ، وَالْقُوَّةِ وَالْحَوْلِ، وَالْفَضْلِ وَالْإِنْعَامِ،
نیرومند ای دانا ای صاحب نعمت و بخشش و نیرو و جنبش و فضل و نعمت بخشی
وَالْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ، يَا اللَّهُ يَا رَحْمَنُ، يَا اللَّهُ يَا فَؤُدُ يَا وَتْرُ، يَا اللَّهُ يَا ظَاهِرُ
و جلالت و بزرگواری ای خدا ای بخشاینده ای خدا ای یگانه یکتا ای خدا ای آشکار

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۸۰۰

يَا بَاطِنُ، يَا حَيُّ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، لَكَ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَى وَالْأَمْثَالُ الْعُلْيَا،
و ای نهان ای زنده‌ای که معبودی جز تو نیست از آن توست نامهای نیک و نمونه‌های والا
و الْكِبْرِيَاءُ وَالْأَلَاءُ، اسْتَلْكَ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ، وَأَنْ
و بزرگی و نعمتها از تو خواهم که درود فرستی بر محمد و آل محمد و دیگر آن که
تَجْعَلَ اسْمِي فِي هَذِهِ اللَّيْلَةِ فِي السُّعْدَاءِ، وَرُوحِي مَعَ الشُّهَدَاءِ،
قرار دهی نام مرا در این شب در زمره سعادتمندان و روحم را با شهیدان
وَإِحْسَانِي فِي عِلِّيِّينَ، وَاسَائِئِي مَغْفُورَةً، وَأَنْ تَهَبَ لِي يَقِينًا تُبَاشِرُ بِهِ
و احسان و نیکیم را در بلندترین درجات و گناهم را آمرزیده و یقینی به من ببخشی که همواره با دلم مقرون باشد
قَلْبِي وَإِيمَانًا يُدْهِبُ الشُّكَّ عَنِّي وَرِضَى بِمَا قَسَمْتَ لِي وَآتِنَا فِي
و ایمانی بدهی که شک و تردید را از من دور سازد و خشنودی بدانچه نصیب کرده‌ای و بده به ما در
الدُّنْيَا حَسَنَةً، وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً، وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ الْحَرِيقِ، وَارْزُقْنِي
دنیا نیک و نعمت و در آخرت نیز نیک و نعمت و بازمان دار از عذاب آتش سوزان و روزیم کن
فِيهَا ذِكْرَكَ وَشُكْرَكَ، وَالرَّغْبَةَ إِلَيْكَ، وَالْإِنَابَةَ وَالتَّوْبَةَ، وَالتَّوْفِيقَ لِمَا
در این شب ذکر خود و سپاسگراریت را و میل و رغبت و بازگشت و توبه کردن بسویت را و موفقم بدار بدانچه
وَفَّقْتَ لَهُ مُحَمَّدًا وَآلَ مُحَمَّدٍ، صَلَوَاتِكَ عَلَيْهِ وَعَلَيْهِمْ. [۱۰۷۵]

موفق داشتنی بدان محمد و آل محمد را دروهای تو و بر او و بر ایشان باد.

دعای شب بیست و پنجم:

يا جَاعِلَ اللَّيْلِ لِبَاسًا، وَالنَّهَارِ مَعَاشًا، وَالْأَرْضِ مِهَادًا، وَالْجِبَالِ أوتَادًا،

ای که شب را پوشش قرار دادی و روز را وسیله در آوردن روزی وزمین را گهواره (یا بستر گسترده) و کوهها را چون میخ قرار دادی

يا اللَّهُ يا قَاهِرُ، يا اللَّهُ يا جَبَّارُ، يا اللَّهُ يا سَمِيعُ، يا اللَّهُ يا قَرِيبُ، يا اللَّهُ يا

ای خدا ای چیره ای با جبروت ای خدا ای شنوا ای خدا ای نزدیک ای خدا ای

مُجِيبُ، يا اللَّهُ يا اللَّهُ يا اللَّهُ، لَكَ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَى وَالْأَمْثالُ الْعُلْيَا،

پاسخ ده ای خدا ... از آن توست نامهای نیک و نمونه‌های والا

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۸۰۱

وَالْكِبْرِيَاءُ وَالْأَلَاءُ، اسئَلُكَ اِنْ تُصَلِّيَ عَلَي مُحَمَّدٍ وَاٰلِ مُحَمَّدٍ، وَاَنْ تَجْعَلَ

و بزرگی و نعمتها از تو خواهم که درود فرستی بر محمد و آل محمد و قرار دهی

اسمی فی هذه اللَّيْلَةِ فِي السُّعْدَاءِ، وَرُوحِي مَعَ الشُّهَدَاءِ، وَاِحْسَانِي فِي

نامم را در این شب در زمره سعادت‌مندان و روحم را با شهیدان و احسان و نیکیم را

عَلَيَّيْنِ، وَاَسَاتِنِي مَغْفُورَةً، وَاَنْ تَهَبَ لِي يَقِيْنًا تُبَاشِرُ بِهِ قَلْبِي وَاِيْمَانًا

در بلندترین درجات و گناهم را آمرزیده و یقینی به من بدهی که همیشه ملازم دل من باشد و ایمانی

يُذْهِبُ الشُّكَّ عَنِّي وَرَضِيٍّ بِمَا قَسَمْتَ لِي وَاِتْنًا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً، وَفِي

به من عطا کنی که شک و تردید را از من دور سازد و خشنودم سازی بدانچه نصییم کرده‌ای و بدهی به من در دنیا نیکی و در

الْآخِرَةِ حَسَنَةً، وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ الْحَرِيقِ، وَاَرْزُقْنِي فِيهَا ذِكْرَكَ

آخرت نیکی و نگاهم داری از آتش سوزان دوزخ و روزیم کنی در این شب ذکر خود

وَشُكْرَكَ، وَالرَّغْبَةَ إِلَيْكَ، وَالْإِنَابَةَ وَالتَّوْبَةَ، وَالتَّوْفِيقَ لِمَا وَفَّقْتَ لَهُ مُحَمَّدًا

و سپاسگزاری را و شوق و رغبت و بازگشت و توبه به در گاهت و موفقم دار بدانچه موفق داشتنی بدان محمد

و آل مُحَمَّدٍ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ. [۱۰۷۶]

و آل محمد علیهم السلام را.

دعای شب بیست و ششم:

يا جَاعِلَ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ آيَتَيْنِ، يا مَنْ مَحَا آيَةَ اللَّيْلِ وَجَعَلَ آيَةَ النَّهَارِ

ای قرار دهنده شب و روز را دو نشانه (بر قدرتت) ای که نشانه شب را سیاه و نشانه روز را

مُبْصِرَةً، لِتَبْتَغُوا فَضْلًا مِنْهُ وَرِضْوَانًا، يا مُفْضِلَ كُلِّ شَيْءٍ تَفْضِيلًا، يا

روشنی‌بخش کردی تا فزونی جویند از فضل و خشنودی پروردگار ای جداکننده هر چیز بخوبی ای

مَاجِدُ يا وَهَّابُ، يا اللَّهُ يا جَوَادُ، يا اللَّهُ يا اللَّهُ يا اللَّهُ، لَكَ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَى

صاحب مجد و شوکت ای پربخشش ای خدا ای بخشنده ای خدا ... از آن توست نامهای نیک

وَالْأَمْثالُ الْعُلْيَا، وَالْكِبْرِيَاءُ وَالْأَلَاءُ، اسئَلُكَ اِنْ تُصَلِّيَ عَلَي مُحَمَّدٍ وَاٰلِ

و نمونه‌های والا و بزرگ و نعمتها از تو خواهم درود فرستی بر محمد و آل

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۸۰۲

مُحَمَّدٍ، وَأَنْ تَجْعَلَ اسْمِي فِي هَذِهِ اللَّيْلَةِ فِي السُّعْدَاءِ، وَرُوحِي مَعَ

محمد و دیگر آن که نامم را در این شب در زمره سعادتمندان قرار دهی و روحم را با

الشُّهَدَاءِ، وَاحْسَانِي فِي عَلِيِّينَ، وَأَسَاتِنِي مَغْفُورَةً، وَأَنْ تَهَبَ لِي يَقِينًا

شهیدان و احسان و نیکیم را در بلندترین درجات و گناهم را آمرزیده و ببخشی بر من

تُبَاشِرُ بِهِ قَلْبِي وَآيْمَانًا يُذْهِبُ الشُّكَّ عَنِّي وَتُرْضِيَنِي بِمَا قَسَمْتَ لِي

یقینی که همواره ملازم قلبم باشد و ایمانی که یکسره شک و تردید را از من دور سازد و خوشنودم سازی بدانچه نصیبم کرده‌ای

وَأَتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً، وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً، وَفِنَا عَذَابَ النَّارِ الْخَرِيقِ،

و بدهی به من در دنیا نیکی و نعمت و در آخرت نیز نیکی و نگاهمان داری از عذاب آتش سوزان

وَأَرْزُقْنِي فِيهَا ذِكْرَكَ وَشُكْرَكَ، وَالرَّغْبَةَ إِلَيْكَ، وَالْإِنَابَةَ وَالتَّوْبَةَ،

و روزیم کنی در این شب ذکرت و سپاسگزاریت را و شوق و رغبت و بازگشت و توبه بسویت

والتَّوْفِيقَ لِمَا وَفَّقْتَ لَهُ مُحَمَّدًا وَآلَ مُحَمَّدٍ، صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَعَلَيْهِمْ. [۱۰۷۷]

و موفقم داری بدانچه موفق داشتی بدان محمد و آل محمد را که درود تو بر او و برایشان باد.

دعای شب بیست و هفتم:

يَا مَادَّ الظِّلُّ وَلَوْ شِئْتَ لَجَعَلْتَهُ سَاكِنًا، وَجَعَلْتَ الشَّمْسَ عَلَيْهِ دَلِيلًا، ثُمَّ

ای امتداد دهنده سایه که اگر می‌خواستی آن را در یکجا ساکن می‌کردی و قراردادی خورشید را بر آن سایه رهبر سپس

قَبَضْتَهُ إِلَيْكَ قَبْضًا سَيْرًا، يَا ذَا الْجُودِ وَالطَّوْلِ، وَالْكَبْرِيَاءِ وَالْأَلَاءِ، لَا

آن را به آسانی تدریجاً دربرگرفتی ای صاحب جود و عطا و کبریا و نعمتها

إِلَهَ الْإِلَآتِ، عَالِمِ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ، الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ، لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، يَا

معبودی جز تو نیست که دانای غیب و شهود و بخشاینده و مهربانی معبودی جز تو نیست ای

قُدُّوسُ يَا سَلَامُ، يَا مُؤْمِنُ يَا مُهَيِّمُنُ، يَا عَزِيزُ يَا جَبَّارُ يَا مُتَكَبِّرُ، يَا اللَّهُ يَا

منزه از هر عیب ای بی‌خلل ای ایمنی بخش ای مراقب بندگان ای نیرومند ای مقتدر ای بزرگوار ای خدا ای

خَالِقُ، يَا بَارِيُّ يَا مُصَوِّرُ، يَا اللَّهُ يَا اللَّهُ يَا اللَّهُ، لَكَ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَى

آفریننده ای ایجاد کننده ای صورتگر ای خدا ای خدا ای خدا از آن توست نامهای نیکو

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۸۰۳

وَالْأَمْثَالُ الْعُلْيَا، وَالْكَبْرِيَاءِ وَالْأَلَاءِ، اسْئَلُكَ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ

و نمونه‌های والا و کبریا و نعمتها از تو خواهم که درود فرستی بر محمد

وَأَلِ مُحَمَّدٍ، وَأَنْ تَجْعَلَ اسْمِي فِي هَذِهِ اللَّيْلَةِ فِي السُّعْدَاءِ، وَرُوحِي مَعَ

و آل محمد و این که نامم را در این شب در زمره سعادتمندان قرار دهی و روحم را با

الشُّهَدَاءِ، وَاحْسَانِي فِي عَلِيِّينَ، وَأَسَاتِنِي مَغْفُورَةً، وَأَنْ تَهَبَ لِي يَقِينًا

شهیدان و احسان و نیکیم را در بلندترین درجات و گناهم را آمرزیده و ببخشی بر من یقینی

تُبَاشِرُ بِهِ قَلْبِي وَإِيمَانًا يُذْهِبُ الشَّكَّ عَنِّي وَتُرْضِينِي بِمَا قَسَمْتَ لِي

که همواره ملازم قلب من باشد و ایمانی که شک و تردید را یکسره از من دور سازد و خوشنودم سازی بدانچه نصیب کرده‌ای
وَاتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً، وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً، وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ الْحَرِيقِ،
و بده به من در دنیا نیکی و در آخرت نیکی و نگاهم دار از عذاب آتش سوزان
وَارْزُقْنِي فِيهَا ذِكْرَكَ وَشُكْرَكَ، وَالرَّغْبَةَ إِلَيْكَ وَالْإِنَابَةَ وَالتَّوْبَةَ،

و روزیم گردان در این شب ذکر خود و سپاسگزاری را و شوق و رغبت بسویت و بازگشت و توبه به درگاہت
وَالْتَوْفِيقَ لِمَا وَقَفْتَ لَهُ مُحَمَّدًا وَآلَ مُحَمَّدٍ، صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَعَلَيْهِمْ. [۱۰۷۸]
و موفقم مدار بدانچه موفق داشتی بدان محمد و آل محمد را درود تو بر او و بر ایشان باد.

دعای شب بیست و هشتم:

يَا خَازِنَ اللَّيْلِ فِي الْهَوَاءِ، وَخَازِنَ النَّوْرِ فِي السَّمَاءِ، وَمَانِعَ السَّمَاءِ أَنْ

ای جا دهنده تاریکی شب را در هوا و جا دهنده روشنی (روز) را در آسمان و جلوگیرنده آسمان از این که
تَقَعَ عَلَى الْأَرْضِ إِلَّا بِإِذْنِهِ، وَحَاسِبُهُمَا أَنْ تَزُولَا، يَا عَلِيمُ يَا غَفُورُ يَا

بر زمین افتد مگر به اذن او و نگهدارنده آسمان و زمین از این که از جای خود بدر روند ای دانا ای آمرزنده ای
دَائِمُ، يَا اللَّهُ يَا وَارِثُ، يَا بَاعِثَ مَنْ فِي الْقُبُورِ، يَا اللَّهُ يَا اللَّهُ يَا اللَّهُ، لَكَ

جاویدان ای خدا ای ارث برنده ای برانگیزنده مردگان در میان گورها ای خدا ای خدا ای خدا از آن تو است
الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَى وَالْأَمْثَالَ الْعُلْيَا، وَالْكَبْرِيَاءُ وَالْأَلَاءُ، اسْتَلْكَ أَنْ تُصَلِّيَ

نامهای نیکو و نمونه‌های والا و کبریاء و نعمتها از توخواهم که درود فرستی

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۸۰۴

عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ، وَأَنْ تَجْعَلَ اسْمِي فِي هَذِهِ اللَّيْلَةِ فِي السُّعْدِ آءِ،

بر محمد و آل محمد و این که قرار دهی نامم را در این شب در زمره سعادت‌مندان

وَرُوحِي مَعَ الشُّهَدَاءِ، وَاحْسَانِي فِي عِلِّيِّينَ، وَأَسْأَلُكَ مَغْفُورَةً، وَأَنْ تَهَبَ

و روحم را با شهیدان و احسانم را در بلندترین درجات و گناهم را آمرزیده و ببخش

لِي يَقِينًا تُبَاشِرُ بِهِ قَلْبِي وَإِيمَانًا يُذْهِبُ الشَّكَّ عَنِّي وَتُرْضِينِي بِمَا قَسَمْتَ

بر من یقینی که پیوسته همراه و ملازم دلم باشد و ایمانی به من ده که یکسره شک و تردید را از من دور سازد و خوشنودم سازی
بدانچه نصیب کرده‌ای

لِي وَآتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً، وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً، وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ

و بده به ما در دنیا نیکی و در آخرت نیکی و نگاهمان دار از آتش سوزان دوزخ

الْحَرِيقِ، وَارْزُقْنِي فِيهَا ذِكْرَكَ وَشُكْرَكَ، وَالرَّغْبَةَ إِلَيْكَ، وَالْإِنَابَةَ وَالتَّوْبَةَ،

و روزیمان گردان در این شب یاد خود و سپاسگزاری را و شوق و رغبت و بازگشت و توبه به سویت

وَالْتَوْفِيقَ لِمَا وَقَفْتَ لَهُ مُحَمَّدًا وَآلَ مُحَمَّدٍ، صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَعَلَيْهِمْ. [۱۰۷۹]

و موفقم دار بدانچه موفق داشتی بدان محمد و آل محمد را درود خدا بر او و بر ایشان باد.

دعای شب بیست و نهم:

يَا مُكَوَّرَ اللَّيْلِ عَلَى النَّهَارِ، وَمُكَوَّرَ النَّهَارِ عَلَى اللَّيْلِ، يَا عَلِيمُ يَا
ای خدایی که شب را به روز پیچانی و روز را بر شب پیچانی ای دانا ای
حکیم، يَا رَبَّ الْأَرْبَابِ، وَ سَيِّدَ السَّادَاتِ، لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، يَا أَقْرَبَ إِلَيَّ
فرزانه ای پروردگار همه پروردگاران و آقای همه بزرگان معبودی جز تو نیست ای که نزدیکتری به من
مِنْ حَبْلِ الْوَرِيدِ، يَا اللَّهُ يَا اللَّهُ يَا اللَّهُ، لَكَ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَى وَالْأَمْثَالَ
از رگ گردن ای خدا ای خدا از آن توست نامهای نیکو و نمونه‌های
الْعُلْيَا، وَالْكَبْرِيَاءُ وَالْأَلَاءُ، اسْأَلُكَ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ،
والا و بزرگی و نعمتها از تو خواهم که درود فرستی بر محمد و آل محمد
وَأَنْ تَجْعَلَ اسْمِي فِي هَذِهِ اللَّيْلَةِ فِي السُّعْدَاءِ، وَ رُوحِي مَعَ الشُّهَدَاءِ،
و قرار دهی نام مرا در این شب در زمره سعادت‌مندان و روحم را با شهیدان
کلیات مفاتیح نوین، ص: ۸۰۵

وَإِحْسَانِي فِي عِلِّيِّينَ، وَ اسَأْتِي مَغْفُورَةً، وَأَنْ تَهَبَ لِي يَقِينًا تُبَاشِرُ بِهِ
و احسان و نیکم را در بلندترین درجات و گناهم را آمرزیده و ببخشی بر من یقینی که پیوسته ملازم
قَلْبِي وَ إِيْمَانًا يُدْهِبُ الشَّكَّ عَنِّي وَ تُرْضِيَنِي بِمَا قَسَمْتَ لِي وَ آتِنَا فِي
دل من باشد و ایمانی که یکسره شک و تردید را از من دور سازد و خشنودم سازی بدانچه بهره‌ام کرده‌ای و به ماعطا فرما در
الدُّنْيَا حَسَنَةً، وَ فِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً، وَ قِنَا عَذَابَ النَّارِ الْحَرِيقِ، وَ ارْزُقْنِي
دنیا نیکی و در آخرت نیکی و نگاهمان دار از عذاب آتش سوزان و روزیم گردان
فِيهَا ذِكْرَكَ وَ شُكْرَكَ، وَ الرَّغْبَةَ إِلَيْكَ، وَ الْإِنَابَةَ وَ التَّوْبَةَ، وَ التَّوْفِيقَ لِمَا
در این شب ذکر خود و سپاسگزاری و شوق و رغبت بسویت و بازگشت و توبه به در گاهت را و موفقم دار بدانچه
وَفَّقْتَ لَهُ مُحَمَّدًا وَ آلَ مُحَمَّدٍ، صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ عَلَيْهِمْ. [۱۰۸۰]

موفق داشتی بدان محمد و آل محمد را که درود خدا بر او و بر ایشان باد.

دعای شب سی‌ام:

الْحَمْدُ لِلَّهِ لَا شَرِيكَ لَهُ، الْحَمْدُ لِلَّهِ كَمَا يَتَّبَعِي لِكَرَمِ وَجْهِهِ، وَعِزِّ جَلَالِهِ،
ستایش مخصوص خدایی است که شریک ندارد ستایش خاص خدا چنانچه شایسته بزرگواری ذات و شوکت جلال اوست
وَ كَمَا هُوَ أَهْلُهُ، يَا قُدُّوسُ يَا نُورُ، يَا نُورَ الْقُدْسِ، يَا سُبُّوحُ يَا مُنْتَهَى
و چنانچه سزاوار آن است ای منزّه ای روشنی ده ای روشنی مقدّس ای پاکیزه از هر عیب ای آخرین حد
التَّسْبِيحِ، يَا رَحْمَنُ يَا فَاعِلَ الرَّحْمَةِ، يَا اللَّهُ يَا عَلِيمُ يَا كَبِيرُ، يَا اللَّهُ يَا
پاکیزگی ای بخشاینده ای مهر پیشه ای خدا ای دانا ای بزرگوار ای خدا ای
لَطِيفُ يَا جَلِيلُ، يَا اللَّهُ يَا سَمِيعُ يَا بَصِيرُ، يَا اللَّهُ يَا اللَّهُ يَا اللَّهُ، لَكَ الْأَسْمَاءُ
با لطف ای برجسته ای خدا ای شنوا ای بینا ای خدا ای خدا از آن تو است نامهای
الْحُسْنَى وَالْأَمْثَالَ الْعُلْيَا، وَالْكَبْرِيَاءُ وَالْأَلَاءُ، اسْأَلُكَ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ

نیکو و نمونه‌های والا و بزرگی و نعمتها از تو خواهم که درود فرستی بر
 مُحَمَّدٍ وَاهْلِ بَيْتِهِ، وَأَنْ تَجْعَلَ اسْمِي فِي هَذِهِ اللَّيْلَةِ فِي السُّعْدَاءِ، وَرُوحِي
 مُحَمَّدٍ وَخاندانش و قرار دهی نامم را در این شب در زمره سعادت‌مندان و روحم را

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۸۰۶

مَعَ الشُّهَدَاءِ، وَاحْسَانِي فِي عَلِيِّينَ، وَاسَاتِي مَغْفُورَةً، وَأَنْ تَهَبَ لِي يَقِينًا
 با شهیدان و احسان و نیکم را در بلندترین درجات و گناهم را آمرزیده و ببخشی به من یقینی
 تُبَاشِرُ بِهِ قَلْبِي وَآيْمَانًا يُدْهِبُ الشُّكَّ عَنِّي وَتُرْضِيَنِي بِمَا قَسَمْتَ لِي
 که پیوسته ملازم دل من باشد و ایمانی که یکسره شک و تردید را از من دور سازد و خشنودم سازی بدانچه نصیب کرده‌ای
 وَآتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً، وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً، وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ الْحَرِيقِ،
 و بدهی به من در دنیا نیکی و در آخرت نیکی و نگاهم داری از عذاب آتش سوزان
 وَارْزُقْنِي فِيهَا ذِكْرَكَ وَشُكْرَكَ، وَالرَّغْبَةَ إِلَيْكَ، وَالْإِنَابَةَ وَالتَّوْبَةَ،
 و روزیم کنی در این شب ذکر خود و سپاسگزاریت و شوق و رغبت بسویت و بازگشت و توبه بدرگاہت
 وَالتَّوْفِيقَ لِمَا وَقَفْتَ لَهُ مُحَمَّدًا وَآلَ مُحَمَّدٍ، صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَعَلَيْهِمْ. [۱۰۸۱]
 و موفقم بداری بدانچه موفق داشتی بدان محمد و آل محمد را درود خدا بر او و بر ایشان باد.

شب بیست و هفتم ماه رمضان: این شب، شب مبارکی است و بزرگان اعمال زیر را برای آن ذکر کرده‌اند:

۱- «غسل» است که در روایتی از امام صادق علیه السلام به آن تصریح شده است. [۱۰۸۲] ۲- سی رکعت نماز است که شرح آن در
 اعمال شب‌های ماه رمضان (صفحه ۷۱۳) گذشت.

۳- از زید بن علی علیه السلام نقل شده است که از پدرم علی بن الحسین علیهما السلام شنیدم که در شب بیست و هفتم ماه رمضان
 از اول شب تا آخر، این دعا را می‌خواند:

اللَّهُمَّ ارْزُقْنِي التَّجَافِي عَنِ دَارِ الْعُرُورِ، وَالْإِنَابَةَ إِلَى دَارِ الْخُلُودِ،

خدایا روزیم کن دوری گزیدن از خانه فریب (ناپایدار) و بازگشت بسوی خانه جاویدان

وَالْإِسْتِعْدَادَ لِلْمَوْتِ قَبْلَ حُلُولِ الْفَوْتِ. [۱۰۸۳]

و آماده شدن برای مرگ پیش از رسیدن آن.

۴- دعای دیگری برای این شب، از رسول گرامی اسلام صلی الله علیه و آله نقل شده است که مجموعه‌ای از آیات قرآن است:

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۸۰۷

رَبَّنَا آمَنَّا فَاغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا، وَكَفِّرْ عَنَّا سَيِّئَاتِنَا، وَتَوَفَّنَا مَعَ الْأَبْرَارِ؛ رَبَّنَا

پروردگارا، ما ایمان آوردیم، گناهان ما را ببخش و بدی‌های ما را ببوشان و ما را با نیکان بمیران! پروردگارا

وَآتِنَا مَا وَعَدْتَنَا عَلَى رُسُلِكَ، وَلَا تُخْزِنَا يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِنَّكَ لَا تُخْلِفُ

آنچه را بوسیله پیامبران به ما وعده فرمودی، به ما عطا کن! و ما را در روز رستاخیز، رسوا مگردان، زیرا تو هیچ‌گاه از وعده خود،
 تخلف نمی‌کنی.

الميعاد. رَبَّنَا آمَنَّا اٰمِنِيْنَ وَاٰمِنِيْنَ اٰمِنِيْنَ، فَاَعْتَرَفْنَا بِذُنُوبِنَا فَهَلْ اِلٰى

پروردگارا! ما را دوبار میراندی و دوبار زنده کردی؛ اکنون به گناهان خود معترفیم، آیا خُرُوجٍ مِنْ سَبِيلٍ. رَبَّنَا اصْرِفْ عَنَّا عَذَابَ جَهَنَّمَ، إِنَّ عَذَابَهَا كَانَ غَرَامًا. راهی برای خارج شدن وجود دارد. پروردگارا! عذاب جهنم را از ما برطرف گردان، که عذابش سخت و پردوام است. رَبَّنَا هَبْ لَنَا مِنْ أَزْوَاجِنَا وَذُرِّيَّاتِنَا قُرَّةَ أَعْيُنٍ، وَاجْعَلْنَا لِلْمُتَّقِينَ إِمَامًا. پروردگارا! از همسران و فرزندانمان مایه روشنی چشم ما قرار ده، و ما را برای پرهیزگاران، پیشواگردان. رَبَّنَا عَلَيْكَ تَوَكَّلْنَا، وَإِلَيْكَ أَنبْنَا وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ. رَبَّنَا لَا تَجْعَلْنَا فِتْنَةً پروردگارا! ما بر تو توکل کردیم و به سوی تو بازگشتیم و همه فرجام‌ها به سوی توست. پروردگارا! ما را مایه گمراهی لِلَّذِينَ كَفَرُوا، رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا، وَلِإِخْوَانِنَا الَّذِينَ سَبَقُونَا بِالْإِيمَانِ، کافران قرار مده. پروردگارا! ما و برادرانمان را که در ایمان بر ما پیشی گرفتند، بیامرز وَلَا تَجْعَلْ فِي قُلُوبِنَا غِلًّا لِلَّذِينَ آمَنُوا، رَبَّنَا إِنَّكَ رَؤُفٌ رَحِيمٌ. [۱۰۸۴] و در دل‌های ما حسد و کینه‌ای نسبت به مؤمنان قرار مده. پروردگارا! تو مهربان و رحیمی!

شب آخر ماه رمضان شب آخر ماه رمضان، شب مبارکی است که چند عمل در آن وارد شده است:

۱- غسل کردن. [۱۰۸۵] ۲- زیارت امام حسین علیه السلام. [۱۰۸۶] ۳- خواندن سوره‌های «انعام»، «کهف» و «یس». [۱۰۸۷] ۴- صد مرتبه بگوید:

أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ وَ أَتُوبُ إِلَيْهِ. [۱۰۸۸]

۵- خواندن این دعا که «شیخ کلینی» رحمه الله از امام صادق علیه السلام نقل کرده است:

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۸۰۸

اللَّهُمَّ هَذَا شَهْرُ رَمَضَانَ، الَّذِي أَنْزَلْتَ فِيهِ الْقُرْآنَ وَقَدْ تَصَرَّمْتَ، وَأَعُوذُ

خدایا این ماه رضوانی است که در آن قرآن را نازل فرمودی و اکنون رو به رفتن است و پناه می‌برم

بِوَجْهِكَ الْكَرِيمِ يَا رَبِّ أَنْ يَطَّلِعَ الْفَجْرُ مِنْ لَيْلَتِي هَذِهِ، أَوْ يَتَصَرَّمْ شَهْرُ

به ذات بزرگوارت ای پروردگار من که سپیده دم امشب بر من بزند یا ماه

رَمَضَانَ، وَلَكَ قَبْلِي تَبِعَةٌ أَوْ ذَنْبٌ تُرِيدُ أَنْ تُعَذِّبَنِي بِهِ يَوْمَ الْقَاكَةِ. [۱۰۸۹]

رمضان بر من بگذرد و از تو در پیش من پیگرد یا گناهی باشد که بخواهی مرا در روز دیدارت عذاب فرمائی.

۶- خواندن دعای

«يَا مُدَبِّرَ الْأُمُورِ»

که در اعمال شب بیست و سوم (صفحه ۷۹۵) گذشت. [۱۰۹۰] ۷- با ماه رمضان وداع کند و دعاها را که علمای بزرگ در

کتب خویش نقل کرده‌اند بخواند و از بهترین آن دعاها، دعای چهل و پنجم «صحیفه کامله سجّادیّه» است.

«سید بن طاووس» از امام صادق علیه السلام روایت کرده است که هر کس در شب آخر ماه رمضان، با آن ماه وداع کند و این دعا

را بخواند، خداوند او را پیش از طلوع صبح بیامرزد و توفیق توبه و انابه را به او مرحمت فرماید:

اللَّهُمَّ لَا تَجْعَلْهُ آخِرَ الْعَهْدِ مِنْ صِيَامِي لِشَهْرِ رَمَضَانَ، وَأَعُوذُ بِكَ أَنْ

خدایا قرارش مده آخرین دیدار از روزه‌ام در ماه رمضان و پناه می‌برم به تو از آن که

يَطَّلِعَ فَجْرٌ هَذِهِ اللَّيْلَةَ أَلَا وَقَدْ غَفَرْتَ لِي [۱۰۹۱]

سپیده دم امشب بر من بزند جز آن که مرا آمرزیده باشی.

در روایت دیگری از جابر بن عبدالله انصاری نقل شده است که در جمعه آخر ماه رمضان به محضر رسول خدا صلی الله علیه و آله شرفیاب شدم؛ رسول خدا صلی الله علیه و آله به من فرمود: این روز، جمعه آخر ماه رمضان است، با آن وداع کن و بگو:

اللَّهُمَّ لَا تَجْعَلْهُ آخِرَ الْعَهْدِ مِنْ صِيَامِنَا أَيَّاهُ، فَإِنْ جَعَلْتَهُ فَاجْعَلْنِي

خدایا قرارش مده آخرین دیدار ما از روزه‌مان در ماه رمضان و اگر چنین کرده‌ای پس مرا
مَرْحُومًا، وَلَا تَجْعَلْنِي مَحْرُومًا.

مورد رحمت قرار ده و قرارم مده در زمره محرومان.

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۸۰۹

رسول خدا صلی الله علیه و آله در ادامه فرمود: هر کس در این روز این دعا را بخواند، به یکی از دو خصلت نیکو دست یابد، یا آن که ماه رمضان آینده را درک می‌کند و یا به آمرزش و رحمت بی‌انتهای خداوند می‌رسد. [۱۰۹۲] ۸- خواندن ده رکعت نماز (هر دو رکعت به یک سلام).

از رسول خدا صلی الله علیه و آله روایت شده است که هر کس در شب آخر ماه رمضان، ده رکعت نماز بگذارد و در هر رکعت یک مرتبه سوره «حمد» و ده مرتبه سوره «قل هو الله احد» را بخواند و در رکوع و سجود ده مرتبه بگوید:

سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ

و بعد از هر دو رکعت، تشهد بخواند و سلام دهد و هنگامی که تمامی ده رکعت به پایان رسید، هزار مرتبه بگوید:

أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ

و بعد از استغفار سر به سجده بگذارد و بگوید:

يَا حَيُّ يَا قَيُّوْمُ، يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ، يَا رَحْمَنَ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ

ای زنده ای پاینده ای صاحب جلال و بزرگواری ای بخشاینده دنیا و آخرت

وَرَحِيمَهُمَا، يَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ، يَا اِلَهَ الْاَوَّلِينَ وَالْآخِرِينَ، اَغْفِرْ لَنَا

و مهربان آن دو ای مهربانترین مهربانان ای معبود پیشینان و پسینان

ذُنُوبَنَا، وَتَقَبَّلْ مِنَّا صَلَوَاتِنَا وَصِيَامَنَا وَقِيَامَنَا.

گناهانمان را بیامرز و نمازها و روزه‌ها و شب زنده‌داریهایمان را بپذیر.

فرمود: هر کس چنین کند، سوگند به حق آن کس که مرا به نبوت مبعوث کرد که جبرئیل مرا خبر داد از اسرافیل و اسرافیل از پروردگار خود، که هنوز این شخص سر از سجده برداشته است که خداوند او را بیامرزد و ماه رمضان را از او قبول فرماید، و از گناهانش بگذرد... [۱۰۹۳] این نماز و اعمال برای شب عید فطر هم نقل شده است. در آن روایت آمده است: تسبیحات اربعه را در

رکوع و سجود، به جای ذکر رکوع و سجود بخواند و به جای

اغفر لنا ...

بگوید:

إِغْفِرْ لِي ذُنُوبِي، وَتَقَبَّلْ صَوْمِي وَصَلَاتِي وَقِيَامِي. [۱۰۹۴]

دعای ختم قرآن در روز آخر ماه رمضان:

با توجه به این که در روز آخر ماه رمضان، غالباً مردم قرآن را ختم می‌کنند، مناسب است که بعد از ختم قرآن دعای چهل و دوم

«صحیفه سجّادیه» را بخوانند.

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۸۱۰

همچنین می‌توانند این دعای مختصر را که از امیر مؤمنان علیه السلام نقل شده است بخوانند:

اللَّهُمَّ اشْرَحْ بِالْقُرْآنِ صَدْرِي وَاسْتَعْمِلْ بِالْقُرْآنِ بَدَنِي وَنَوِّرْ بِالْقُرْآنِ

خدایا سینه‌ام را بوسیله قرآن بگشا و به کار انداز به دستورات قرآن بدنم را و روشن گردان بوسیله قرآن

بَصْرِي وَاطْلُقْ بِالْقُرْآنِ لِسَانِي وَاعْتِنِي عَلَيْهِ مَا ابْتَعَيْتَنِي فَإِنَّهُ لَا حَوْلَ

دیده‌ام را و باز کن به قرآن زبانم را و کمکم ده به (عمل) بدان تا زنده‌ام داری زیرا هیچ

وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِكَ. [۱۰۹۵]

جنبش و نیرویی نیست جز به تو.

همچنین دعای دیگری که آن حضرت از رسول خدا صلی الله علیه و آله نقل کرده است بخواند:

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ أَحِبَاتِ الْمُحِبِّينَ، وَأَخْلَاصَ الْمُؤَقِنِينَ، وَمُرَافَقَةَ

خدایا از تو خواهم اطمینان و خشوع خاشعان در گاهت را و اخلاص اهل یقین و رفاقت

الْأَبْرَارِ، وَاسْتِحْقَاقَ حَقَائِقِ الْإِيمَانِ، وَالْغَنِيمَةَ مِنْ كُلِّ بَرٍّ، وَالسَّلَامَةَ مِنْ

با نیکان و استحقاق پیدا کردن برای درک حقایق ایمان و نصیبی از هر خیر و سلامتی از

كُلِّ آثَمٍ، وَوُجُوبَ رَحْمَتِكَ وَعَزَائِمَ مَغْفِرَتِكَ، وَالْفَوْزَ بِالْجَنَّةِ،

هر گناه و لازم شدن مهر و رحمت و موجبات آمرزشت و رسیدن به بهشت

وَالنَّجَاةَ مِنَ النَّارِ. [۱۰۹۶]

و رهایی از دوزخ.

برای شروع در تلاوت قرآن و پایان آن دعایی از امام صادق علیه السلام نقل شده است که پیش از این گذشت. (صفحه ۷۷۳)

نمازهای شب‌های ماه مبارک رمضان:

مرحوم «علامة مجلسی» در فصل آخر از اعمال ماه رمضان در کتاب «زادالمعاد»، نماز شب‌های ماه رمضان را چنین بیان می‌کند: (و)

با توجه به این که بهترین اعمال، در ماه مبارک، نماز و قرآن است و این نمازها در بردارنده بسیاری از سوره‌های قرآن است،

هر کس هر چند شب را بخواند غنیمت است).

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۸۱۱

شب اول: چهار رکعت؛ هر رکعت بعد از سوره حمد پانزده مرتبه سوره توحید.

شب دوم: چهار رکعت؛ در هر رکعت بعد از سوره حمد بیست مرتبه سوره اِنَّا أَنْزَلْنَاهُ.

شب سوم: ده رکعت؛ در هر رکعت بعد از سوره حمد پنجاه مرتبه سوره توحید.

شب چهارم: هشت رکعت؛ در هر رکعت بعد از سوره حمد بیست مرتبه سوره اِنَّا أَنْزَلْنَاهُ.

شب پنجم: دو رکعت؛ در هر رکعت، سوره حمد و پنجاه مرتبه سوره توحید؛ بعد از سلام نماز، صد مرتبه بگوید:

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ.

شب ششم: چهار رکعت و در هر رکعت سوره حمد و سوره ملک.

شب هفتم: چهار رکعت؛ در هر رکعت سوره حمد و سیزده مرتبه سوره اِنَّا أَنْزَلْنَاهُ.

شب هشتم: دو رکعت؛ در هر رکعت سوره حمد و ده مرتبه سوره توحید و پس از سلام نماز، هزار مرتبه بگوید: سبحان الله.

شب نهم: شش رکعت میان نماز مغرب و عشا؛ در هر رکعت سوره حمد و هفت مرتبه آیه‌الکرسی و پس از اتمام نماز، پنجاه مرتبه بگویند:

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ.

شب دهم: بیست رکعت؛ در هر رکعت سوره حمد، و سی مرتبه سوره توحید.

شب یازدهم: دو رکعت؛ در هر رکعت سوره حمد، و بیست مرتبه سوره کوثر.

شب دوازدهم: هشت رکعت؛ در هر رکعت سوره حمد، و سی مرتبه سوره اِنَّا أَنْزَلْنَاهُ.

شب سیزدهم: چهار رکعت؛ در هر رکعت سوره حمد، و بیست و پنج مرتبه سوره توحید.

شب چهاردهم: شش رکعت؛ در هر رکعت سوره حمد، و سی مرتبه سوره إِذَا زُلْزِلَتْ.

شب پانزدهم: چهار رکعت؛ در دو رکعت اول بعد از سوره حمد، صد مرتبه سوره توحید، و در دو رکعت دیگر، بعد از سوره حمد، پنجاه مرتبه سوره توحید.

شب شانزدهم: دوازده رکعت؛ در هر رکعت سوره حمد، و دوازده مرتبه سوره تکاثر.

شب هفدهم: دو رکعت؛ در رکعت اول، سوره حمد و هر سوره‌ای که خواست بخواند و در رکعت دوم، سوره حمد و صد مرتبه سوره توحید و بعد از سلام نیز صد مرتبه بگویند:

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ.

شب هیجدهم: چهار رکعت؛ در هر رکعت سوره حمد، و بیست و پنج مرتبه سوره کوثر.

شب نوزدهم: پنجاه رکعت؛ با سوره حمد، و پنجاه مرتبه سوره إِذَا زُلْزِلَتْ.

مرحوم «علامه مجلسی» می‌گوید: ظاهراً مراد آن است که در هر رکعت یک مرتبه این سوره را بخواند؛ زیرا در یک شب خواندن دوهزار و پانصد مرتبه سوره «اِذَا زُلْزِلَتْ» دشوار خواهد بود.

شبهای بیستم تا بیست و چهارم: در هر یک از این شب‌ها، هشت رکعت نماز بخواند که پس از حمد،

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۸۱۲

هر سوره‌ای خواست می‌خواند. شب بیست و پنجم: هشت رکعت نماز؛ در هر رکعت سوره حمد، و ده مرتبه سوره توحید را بخواند.

شب بیست و ششم: هشت رکعت؛ در هر رکعت سوره حمد، و صد مرتبه سوره توحید را بخواند.

شب بیست و هفتم: چهار رکعت؛ در هر رکعت سوره حمد، و سوره ملک را بخواند و اگر نتوانست، بیست و پنج مرتبه سوره توحید را بخواند.

شب بیست و هشتم: شش رکعت؛ در هر رکعت سوره حمد، و صد مرتبه آیه‌الکرسی، صد مرتبه سوره توحید و صد مرتبه سوره کوثر را بخواند و پس از پایان نماز، صد مرتبه صلوات بفرستد.

مرحوم حاج شیخ عباس قمی می‌نویسد: مطابق آنچه که من یافتم بجای صد مرتبه، ده مرتبه آمده است [۱۰۹۷] (که همین مناسب‌تر به نظر می‌رسد).

شب بیست و نهم: دو رکعت؛ در هر رکعت سوره حمد، و بیست مرتبه سوره توحید را بخواند.

شب سی‌ام: دوازده رکعت؛ در هر رکعت سوره حمد، و بیست مرتبه سوره توحید را بخواند و پس از پایان نماز، صد مرتبه صلوات بفرستد.

یادآوری: این نمازها هر دو رکعت به یک سلام است. [۱۰۹۸] و همان گونه که گفته شد اگر تمام آنها را نتواند بجا آورد، هر مقدار که می‌تواند بجا آورد، خوب است.

دعاهای مخصوص روزهای ماه رمضان:

از «ابن عتیاس» روایت شده است که رسول گرامی اسلام صلی الله علیه و آله برای روزه هر روز از ماه مبارک رمضان فضیلت بسیاری را بیان فرمودند و همچنین برای هر روز دعای مخصوصی با فضیلت و پاداش فراوان ذکر کردند که ما در این جا آن دعاها را ذکر می‌کنیم. [۱۰۹۹] دعای روز اول: اللَّهُمَّ اجْعَلْ صِيَامِي فِيهِ صِيَامَ الصَّائِمِينَ، وَقِيَامِي فِيهِ قِيَامَ

خدایا در این ماه روزه‌ام را روزه روزهداران (واقعی) قرار ده، و شب زنده‌داری (واقعی) قرار ده و مرا از خواب غفلت بیدار کن، و گناهم را ببخش ای معبود جهانیان، و

الْقَائِمِينَ، وَبَثَّنِي فِيهِ عَنْ نَوْمَةِ الْغَافِلِينَ، وَهَبْ لِي جُزْمِي فِيهِ يَا اللَّهُ

از من در گذر ای در گذرنده از گنهکاران***** خدایا در این ماه مرا به خشنودیت نزدیک کن، و از خشم و غضبت دورم کن، و بر تلاوت آیات موقم بدار به مهربانیت ای

الْعَالَمِينَ، وَأَعْفُ عَنِّي يَا عَافِيًا عَنِ الْمُجْرِمِينَ رُوز دوم: اللَّهُمَّ قَرِّبْنِي فِيهِ

مهربان‌ترین مهربانان***** خدایا در این ماه، فهم و آگاهی را روزیم کن، و از کم‌عقلی و بی‌اطلاعی دورم کن، و از هر خیر و نیکی که در این ماه نازل می‌شود بهره‌ای برایم قرار

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۸۱۳

إِلَى مَرْضَاتِكَ، وَجَبِّئْنِي فِيهِ مِنْ سَخَطِكَ وَنَقِمَاتِكَ، وَوَفَّقْنِي فِيهِ لِقِرَائَتِهِ

ده، ای بخشنده‌ترین بخشندگان***** خدایا در این ماه مرا برای پیداشتن فرمانت تقویت کن و شیرینی یادت را به من بچشان، و به لطف و کرمت مرا برای ادای شکر موق

إِيَاتِكَ، بِرَحْمَتِكَ يَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ رُوز سوم: اللَّهُمَّ ارْزُقْنِي فِيهِ

بدار، و با حفظ و پوششت محافظتم کن، ای بیناترین بینندگان***** خدایا در این ماه مرا از آمرزش خواهان قرار ده

الذَّهْنَ وَالتَّنْبِيَةَ، وَبَاعِدْنِي فِيهِ مِنَ السَّفَاهَةِ وَالتَّمْوِيهِ، وَاجْعَلْ لِي نَصِيًّا

و در زمره بندگان شایسته و شب زنده‌داریت داخل کن و مرا از دوستان نزدیکت قرار ده، به مهربانیت

مِنْ كُلِّ خَيْرٍ تُنَزِّلُ فِيهِ، بِجُودِكَ يَا اَجْوَدَ الْاَجْوَدِينَ رُوز چهارم: اللَّهُمَّ

ای مهربان‌ترین مهربانان***** خدایا در این ماه مرا به خاطر نافرمانیت خوار مکن،

قَوْنِي فِيهِ عَلَى اِقَامَةِ امْرِكِكَ، وَادْفِنِي فِيهِ حَلَاوَةَ ذِكْرِكَ، وَاوْزِعْنِي فِيهِ

و با تازیانه انتقامت عذاب مکن، و از موجبات خشم دور کن، به حق نعمت‌های ظاهری

لِادَاءِ شُكْرِكَ بِكْرَمِكَ، وَاحْفَظْنِي فِيهِ بِحِفْظِكَ وَسِتْرِكَ، يَا اَبْصَرَ

و باطنیت، ای نهایت میل مشتاقان***** خدایا در این ماه مرا بر روزه و شب زنده‌داری یاری کن

النَّاطِرِينَ رُوز پنجم: اللَّهُمَّ اجْعَلْنِي فِيهِ مِنَ الْمُسْتَغْفِرِينَ، وَاجْعَلْنِي فِيهِ

و از لغزش‌ها و گناهان دور بدار و دوام یاد و ذکر را روزیم کن، به توفیقت ای هدایت کننده گمراهان***** خدایا

مِنْ عِبَادِكَ الصَّالِحِينَ الْقَانِتِينَ، وَاجْعَلْنِي فِيهِ مِنْ اَوْلِيَا نِكَ الْمُقَرَّبِينَ،

در این ماه مهربانی بر یتیمان و خوراندن طعام، سلام گفتن گسترده، همنشینی بزرگان را روزیم کن،

بِرَأْفَتِكَ يَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ رُوز ششم: اللَّهُمَّ لَا تَخْذُلْنِي فِيهِ لِتَعَرُّضِ

به قدرتت ای پناه آرزومندان***** خدایا در این ماه بهره‌ای از رحمت و سیعت برایم قرار ده و با دلایل روشنت هدایتم کن

مَعْصِيَتِكَ، وَلَا تَضْرِبْنِي بِسِيَاطِ نَقْمَتِكَ، وَزَحْزِحْنِي فِيهِ مِنْ مُوجِبَاتِ

و به سوی خشنودی فراگیر خود ببر به محبتت ای آرزوی مشتاقان*** خدا یا در این ماه مرا از توکل کنندگان بر خودت

سَخَطِكَ، بِمَنْكَ وَإِيَادِيكَ، يَا مُنْتَهَى رَغْبَةِ الرَّاعِيْنَ رُوزِ هَفْتَم: اللَّهُمَّ اعْنِي

و از رستگاران در نزدت و از مقربان در گاهت قرار ده، به نیکی و احسانت ای نهایت آرزوی طلب کنندگان*****

فِيهِ عَلَى صِيَامِهِ وَقِيَامِهِ، وَجَبْنِي فِيهِ مِنْ هَفَوَاتِهِ وَأَثَامِهِ، وَأَرْزُقْنِي فِيهِ

خدا یا در این ماه شوق احسان و نیکی را در دلم قرار ده، و میل به فسق و نافرمانی را از من دور کن و خشم و دوزخت را بر من

حرام گردان،

ذِكْرَكَ بِدَوَامِهِ، بِتَوْفِيقِكَ يَا هَادِيَ الْمُضِلِّينَ رُوزِ هَفْتَم: اللَّهُمَّ ارْزُقْنِي فِيهِ

به یاریت ای فریادرس فریادرس خواهان*** خدا یا در این ماه مرا با پوشش و عفت زینت ده، و با لباس قناعت و کفاف پیوشان و

بر رعایت عدالت

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۸۱۴

رَحْمَةَ الْأَيْتَامِ، وَأَطْعَامِ الطَّعَامِ، وَأَفْشَاءِ السَّلَامِ، وَصُحْبَةَ الْكِرَامِ، بِطَوْلِكَ

و انصاف و آدار کن، و از هر چه می ترسم ایمن گردان به نگهداریت ای نگهدارنده ترسیدگان*** خدا یا در این ماه

يَا مَلْجَا الْأَمْلِينَ رُوزِ نَهْم: اللَّهُمَّ اجْعَلْ لِي فِيهِ نَصِيْبًا مِنْ رَحْمَتِكَ

مرا از پلیدی‌ها و آلودگی‌ها پاک گردان، و در برابر مقدرات شکیبایم کن، و بر پرهیزگاری و همنشینی نیکان موقوم بدار،

الْوَاسِعَةَ، وَاهْدِنِي فِيهِ لِإِبْرَاهِيْمَكَ السَّاطِعَةَ، وَخُذْ بِنَاصِيَتِي إِلَى مَرْضَاتِكَ

به یاریت ای روشنی چشم نیازمندان*** خدا یا در این ماه مرا بر لغزش‌هایم مؤاخذه مکن، و از اشتباهات

الْجَامِعَةَ، بِمَحَبَّتِكَ يَا أَمَلَ الْمُشْتَقِينَ رُوزِ دَهْم: اللَّهُمَّ اجْعَلْنِي فِيهِ مِنْ

و لغزش‌هایم در گذر، و هدف بلاها و آفت‌ها قرارم مده به عزتت ای عزت مسلمانان*** خدا یا در این ماه اطاعتی همانند

الْمَتَوَكِّلِينَ عَلَيْكَ، وَاجْعَلْنِي فِيهِ مِنَ الْفَائِزِينَ لَدَيْكَ، وَاجْعَلْنِي فِيهِ مِنْ

فرونتان را روزیم کن، و با توبه خاضعانه سینه‌ام را گشاده‌دار، به ایمنیت ای ایمنی‌بخش ترسیدگان*** خدا یا در این ماه

الْمُقَرَّبِينَ إِلَيْكَ، بِإِحْسَانِكَ يَا غَايَةَ الطَّالِبِينَ رُوزِ يَارْدَهْم: اللَّهُمَّ حَبِّبْ إِلَيَّ

مرا بر همراهی نیکان موفق بدار، و از رفاقت با بدکاران دور بدار و در جوار قربت پناه ده به خداوندیت ای معبود جهانیان***

فِيهِ الْإِحْسَانَ، وَكَرَّةَ أَلَى فِيهِ الْفُسُوقَ وَالْعِصْيَانَ، وَحَرِّمْ عَلَيَّ فِيهِ

خدا یا در این ماه مرا به سوی کارهای نیک و شایسته هدایت کن، و خواسته‌ها و آرزوهایم را برآور، ای که به توضیح و سؤال نیاز

نداری، ای دانا به آنچه در سینه‌های جهانیان است

السَّخَطَ وَالنِّيرَانَ، بِعَوْنِكَ يَا غِيَاثَ الْمُشْتَغِيثِينَ رُوزِ دَوَاذَهْم: اللَّهُمَّ زَيِّنِي

[بر محمد و خاندان پاکش درود فرست *** خدا یا در این ماه مرا به برکت سحرهای آن آگاه کن، و دلم را با

فِيهِ بِالسُّرِّ وَالْعَفَافِ، وَاسْتُرْنِي فِيهِ بِلِبَاسِ الْقُنُوعِ وَالْكَفَافِ، وَاحْمِلْنِي

روشنایی انوار آن نورانی گردان، و تمام اعضا و جوارحم را به پیروی از آثار آن سوق ده به نورانیتت ای روشنایی‌بخش دلهای

عارفان***

فِيهِ عَلَى الْعِدْلِ وَالْإِنصَافِ، وَآمِنِي فِيهِ مِنْ كُلِّ مَا أَخَافُ، بِعِصْمَتِكَ يَا عِصْمَةَ الْخَائِفِينَ رُوزِ سِيَزْدَهْم: اللَّهُمَّ طَهِّرْنِي فِيهِ مِنَ الدَّنَسِ

وَالْأَقْدَارِ، وَصَبِّرْنِي فِيهِ عَلَى كَائِنَاتِ الْأَقْدَارِ، وَوَقِّفْنِي فِيهِ لِلتَّقَى وَصِيْحْبَةِ الْأَبْرَارِ، بِعَوْنِكَ يَا قُرَّةَ عَيْنِ الْمَسَاكِينِ. * رُوزِ چَهَارْدَهْم: اللَّهُمَّ لَا

خواسته‌هایم گرامیم دار، و از میان وسائل، وسیله تقریب به درگاہت را به من نزدیک گردان ای که پافشاری اصرار کنندگان سبباً، وَاجْعَلِ الْجَنَّةَ لِي مَنزِلًا وَمَقِيلًا، یا قاضی حوایج الطالبین

تو را به خود مشغول نسازد***خدایا در این ماه مرا به لطف و رحمت داخل کن و توفیق عمل و دوری از گناه * روز بیست و دوم: اللَّهُمَّ افْتَحْ لِي فِيهِ ابْوَابَ فَضْلِكَ، وَأَنْزِلْ عَلَيَّ فِيهِ

را روزیم گردان، و دلم را از سیاهی‌های تهمت پاک گردان، ای مهربان بر بندگان با ایمان***خدایا در این ماه روزهام بَرَكَاتِكَ، وَوَفَّقْنِي فِيهِ لِمَوْجِبَاتِ مَرْضَاتِكَ، وَأَسْكِنِي فِيهِ بُحْبُوحَاتِ

را مورد سپاس و پذیرش و مطابق آنچه تو و پیامبرت را خشنود می‌سازد قرار ده در حالی که احکام آن با جَنَاتِكَ، یا مُجِيبَ دَعْوَةِ الْمُضْطَرِّينَ روز بیست و سوم: اللَّهُمَّ اغْسِلْنِي فِيهِ

اصول (شرع) محکم شده، به حق آقای ما محمد و خاندان پاکش و حمد و سپاس از آن خداوندی است که پروردگار جهانیان است.

مِنَ الذُّنُوبِ، وَطَهَّرْنِي فِيهِ مِنَ الْعُيُوبِ، وَامْتَحِنْ قَلْبِي فِيهِ بِتَقْوَى الْقُلُوبِ، یا مُقِيلَ عَثَرَاتِ الْمُذْنِبِينَ روز بیست و چهارم: اللَّهُمَّ انِّي اسْتَلْكَ فِيهِ مَا يُضِيكُ، وَأَعُوذُ بِكَ مِمَّا يُؤْذِيكَ، وَأَسْئَلُكَ التَّوْفِيقَ فِيهِ لِأَنْ اطِيعَكَ وَلَا اعْصِيكَ، یا جِوَادَ السَّائِلِينَ روز بیست و پنجم: اللَّهُمَّ اجْعَلْنِي فِيهِ مُجِبًّا لِأَوْلِيَائِكَ، وَمُعَادِيًّا لِأَعْدَائِكَ، مُسْتَنًا بِسُنَّةِ خَاتَمِ أَنْبِيَائِكَ، یا عَاصِمَ قُلُوبِ النَّبِيِّينَ روز بیست و ششم: اللَّهُمَّ اجْعَلْ سَعْيِي فِيهِ مَشْكُورًا، وَذَنْبِي

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۸۱۷

فِيهِ مَغْفُورًا، وَعَمَلِي فِيهِ مَقْبُولًا، وَعَيْبِي فِيهِ مَسْتُورًا، یا اسْمَعَ السَّامِعِينَ

* روز بیست و هفتم: اللَّهُمَّ ارْزُقْنِي فِيهِ فَضْلَ لَيْلَةِ الْقَدْرِ، وَصَيِّرْ أُمُورِي فِيهِ مِنَ الْعُسْرِ إِلَى الْيُسْرِ، وَأَقْبَلْ مَعَاذِيرِي وَحُطَّ عَنِّي الذَّنْبَ [۱۱۰۱] وَالْوِزْرَ، یا رُؤْفًا

بِعِبَادِهِ الصَّالِحِينَ روز بیست و هشتم: اللَّهُمَّ وَفَّرْ حَظِّي فِيهِ مِنَ النَّوَافِلِ، وَآكْرِمْنِي فِيهِ بِأَحْضَارِ الْمَسَائِلِ، وَقَرِّبْ فِيهِ وَسِيلَتِي إِلَيْكَ مِنْ بَيْنِ الْوَسَائِلِ، یا مَنْ لَا يَشْغَلُهُ أَحَا ح الْمَلْحِينَ روز بیست و نهم: اللَّهُمَّ غَشَّنِي فِيهِ بِالرَّحْمَةِ، وَارْزُقْنِي فِيهِ التَّوْفِيقَ وَالْعِصْمَةَ، وَطَهَّرْ قَلْبِي مِنْ عَيَاهِبِ التُّهْمَةِ، یا رَحِيمًا بِعِبَادِهِ الْمُؤْمِنِينَ روز سی‌ام: اللَّهُمَّ اجْعَلْ صِيَامِي فِيهِ بِالشُّكْرِ وَالْقَبُولِ، عَلَيَّ مَا تَرْضَاهُ وَيَرْضَاهُ الرَّسُولُ، مُحْكَمَةً فُرُوعُهُ بِالْأَصُولِ، بِحَقِّ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَآلِهِ الطَّاهِرِينَ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ.

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۸۱۸

فصل دهم: ماه شوال

تقویم این ماه:

اول شوال: روز اول این ماه، روز عید فطر است که از اعیاد بزرگ اسلامی است.

عید روزه‌داران واقعی است همانها که اعمال آنان پذیرفته شده و گناهانشان بخشوده گردیده؛ لذا باید این روز را عید بگیرند.

هشتم شوال: روز ویران کردن قبور ائمه بقیع توسط گروه متعصب و گمراه وهابی در سال ۱۳۴۴ هجری قمری است.

وهابیون که گروهی اندک، متعصب و نادان در میان مسلمانان به شمار می‌روند دارای عقاید افراطی عجیبی هستند و با همه مذاهب

اسلامی در اموری به مخالفت برخاسته‌اند که از جمله آنها، توسل به اولیاء‌الله، ساختن ضریح و گنبد برای آنان و مسأله شفاعت است. از همین رو، بنای قبور امامان بقیع و حمزه سیدالشهدا و دیگر بزرگان اسلام و قبور صحابه و حتی قبر پدر بزرگوار پیامبر صلی الله علیه و آله را در مدینه و دیگر شهرها تخریب نمودند، و در پی تخریب ضریح و گنبد رسول گرامی اسلام صلی الله علیه و آله نیز بودند که بر اثر واکنش‌های شدید جهان اسلام، از آن دست کشیدند.

آنان به سبب همین عقاید جاهلانه و خشک، با تأسف بسیار آثار تاریخی اسلامی فراوانی را در حرمین شریفین تخریب کردند؛ آثار ارزشمندی که می‌توانست سبب پیوند نسل حاضر با تاریخ گذشته اسلام باشد. متأسفانه همه آنها از دست رفت. بیست و پنجم سؤال: روز رحلت امام صادق علیه السلام پیشوای بزرگ مذهب ما (در سال ۱۴۸ هجری) است. [۱۱۰۲]

فضیلت ماه سؤال:

این ماه نخستین ماه از ماههای حج است؛ زیرا «عمره حج تمتع» را می‌توان در سه ماه، سؤال، ذی‌القعدة و ذی‌الحجه انجام داد و قبل از آن جایز نیست (هرچند عمره مفرده را می‌توان در تمام سال انجام داد) و این خود دلیل بر اهمیّت و فضیلت این ماه است. کلیات مفاتیح نوین، ص: ۸۱۹

ماهی است که خداوند بندگان خویش را به سوی خانه خود دعوت کرده است و آنان نیز با گوش جان ندای او را شنیده و به سوی او از نقاط دور و نزدیک به حرکت در می‌آیند (این سه ماه را «اشهر الحج» می‌نامند، ولی ماه سؤال جزء ماههای حرام نیست). وجود عید بزرگ اسلامی فطر در ابتدای این ماه نیز، فضیلت مهم دیگری برای این ماه به شمار می‌آید.

اعمال ماه سؤال:

برای این ماه اعمال مشترک خاصی ذکر نشده است و اما اعمال مخصوص آن:

شب اول ماه (شب عید فطر):

از شب‌های بسیار مبارک است و در فضیلت و اهمیّت آن، همین بس که در بعضی از روایات آمده است، اهمیّت آن کمتر از شب قدر نیست، و در روایات توصیه به عبادت و احیای این شب شده است. [۱۱۰۳] برای این شب چند عمل ذکر شده است: اول: غسل است به هنگامی که آفتاب غروب کند. [۱۱۰۴] دوم: این شب را به نماز و دعا و استغفار زنده نگه دارد و در مسجد بیتوته کند، یعنی شب را در آنجا سپری نماید و به عبادت مشغول باشد، همانگونه که امام علی بن الحسین علیهما السلام چنین می‌کرد. [۱۱۰۵] سوم: امام صادق علیه السلام فرمود: پس از نماز مغرب و نماز عشا و نماز صبح و نماز عید، این ذکرها را بگوید:

اللَّهُ أَكْبَرُ، اللَّهُ أَكْبَرُ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَاللَّهُ أَكْبَرُ، اللَّهُ أَكْبَرُ، وَاللَّهُ أَكْبَرُ، وَ لِلَّهِ الْحَمْدُ، اللَّهُ

خدا بزرگتر است ... نیست معبودی جز خدا و خدا بزرگتر است ... و ستایش خاص خداست خدا

أَكْبَرُ عَلَيَّ مَا هَدَانَا، وَ لَهُ الشُّكْرُ عَلَيَّ مَا أَوْلَانَا. [۱۱۰۶]

بزرگتر است بر آنچه ما را راهنمایی فرمود و برای اوست سپاس بر آنچه به ما بخشود.

چهارم: طبق روایتی از امام صادق علیه السلام پس از خواندن نماز مغرب و نافله آن، دست‌ها را به سوی آسمان بلند کند و بگوید:

يَا ذَا الْمَنِّ وَالطُّوْلِ، يَا ذَا الْجُودِ، يَا مُصْطَفَى مُحَمَّدٍ وَنَاصِرَهُ، صَلِّ عَلَيَّ

ای صاحب نعمت و فضل ای صاحب جود و بخشش ای برگزینده محمد و یاور او درود فرست بر

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۸۲۰

مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ، وَاعْفِرْ لِي كُلَّ ذَنْبٍ أَحْصَيْتُهُ، وَهُوَ عِنْدَكَ فِي كِتَابٍ مُبِينٍ.

محمد و آل محمد و پیامر از من هر گناهی را که شماره کرده‌ای و در کتابی روشن در پیش تو ثبت است. آنگاه به سجده برود و صد مرتبه بگوید:

أَتُوبُ إِلَى اللَّهِ

. سپس هر حاجتی که دارد از خداوند طلب کند که ان شاء الله برآورده خواهد شد. [۱۱۰۷] پنجم: زیارت امام حسین علیه السلام در این شب فضیلت بسیار دارد (زیارت مخصوصه آن حضرت در شب عید فطر، در بخش زیارات - صفحه ۴۱۶ - گذشت). ششم: ده رکعت نماز بخواند (که چگونگی آن در اعمال شب آخر ماه رمضان گذشت).

هفتم: این ذکر را که در شب جمعه نیز گفتنش مستحب است، ده بار بگوید:

يَا دَائِمَ الْفَضْلِ عَلَى الْبِرِّ، يَا بَاسِطَ الْيَدَيْنِ بِالْعَطِيَّةِ، يَا صَاحِبَ

ای کسی که فضل و بخشش بر خلق دائمی است و ای آن که دو دست احسانت به عطابخشی باز است ای دارنده

الْمَوَاهِبِ السَّنِيَّةِ، صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ خَيْرَ الْوَرَى سَجِيَّةً، وَاعْفِرْ لَنَا

بخششهای ارجمند درود فرست بر محمد و آلش که بهترین مردمند در سرشت و نهاد، و پیامر ما را

يَا ذَالْعَلَى فِي هَذِهِ الْعَشِيَّةِ. [۱۱۰۸]

ای خدای بلندمرتبه در این شب.

هشتم: دو رکعت نماز معروف شب عید را بخواند؛ در رکعت اول بعد از سوره حمد، هزار مرتبه سوره قل هو الله و در رکعت دوم، پس از سوره حمد، یک مرتبه سوره قل هو الله را بخواند پس از سلام سر به سجده بگذارد و صد مرتبه بگوید:

أَتُوبُ إِلَى اللَّهِ

. آنگاه بگوید:

يَا ذَا الْمَنِّ وَالْجُودِ، يَا ذَا الْمَنِّ وَالطَّوْلِ، يَا مُصْطَفَى مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

ای صاحب منت و جود ای صاحب نعمت و بخشش ای برگزیننده محمد صلی الله علیه

وَآلِهِ، صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، وَافْعَلْ بِي كَذَا وَكَذَا.

و آله درود فرست بر محمد و آلش و بکن درباره من چنین و چنان.

بجای

افعل بی کذا و کذا

حاجات خود را ذکر کند.

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۸۲۱

در روایت است که امیر مؤمنان علیه السلام این نماز را به همین کیفیت که ذکر شد، انجام می‌داد و سر از سجده برمی‌داشت و می‌فرمود: «به حق آن خدایی که جانم به دست اوست، هر کس این نماز را بجا آورد، هر حاجتی که از خداوند طلب کند، به وی عنایت خواهد شد و گناهان زیادی را از او بیامرزد». [۱۱۰۹] در روایت دیگری از امیر مؤمنان علیه السلام به جای خواندن هزار مرتبه سوره قل هو الله، صد مرتبه آمده است؛ ولی در این روایت آمده است که این نماز را باید بعد از نماز مغرب و نافله آن بجا آورد. [۱۱۱۰] (هر دو نماز خوب است).

مرحوم «شیخ طوسی» و «سید بن طاووس»، این دعای نورانی را بعد از خواندن این نماز نقل کرده‌اند:

یا اللَّهُ یا اللَّهُ یا اللَّهُ، یا رَحْمَنُ یا اللَّهُ، یا رَحِيمُ یا اللَّهُ، یا مَلِكُ یا اللَّهُ، یا

ای خدا ای خدا ای خدا ای بخشاینده ای خدا ای مهربان ای خدا ای پادشاه ای خدا ای

قُدُوسُ یا اللَّهُ، یا سَلَامُ یا اللَّهُ، یا مُؤْمِنُ یا اللَّهُ، یا مُهَيِّمُنُ یا اللَّهُ، یا عَزِيزُ یا

منزه از هر عیب ای خدا ای سلامت بخش ای خدا ای ایمنی بخش ای خدا ای مراقب ای خدا ای نیرومند ای

اللَّهُ، یا جَبَّارُ یا اللَّهُ، یا مُتَكَبِّرُ یا اللَّهُ، یا خَالِقُ یا اللَّهُ، یا بَارِئُ یا اللَّهُ، یا

خدا ای مقتدر ای خدا ای عظیم‌الشأن ای خدا ای آفریننده ای خدا ای موجد ای خدا ای

مُصَوِّرُ یا اللَّهُ، یا عَالِمُ یا اللَّهُ، یا عَظِيمُ یا اللَّهُ، یا عَلِيمُ یا اللَّهُ، یا كَرِيمُ یا اللَّهُ،

صورت بخش ای خدا ای دانا ای خدا ای بزرگ ای خدا ای آگاه ای خدا ای بزرگوار ای خدا

یا حَلِيمُ یا اللَّهُ، یا حَكِيمُ یا اللَّهُ، یا سَمِيعُ یا اللَّهُ، یا بَصِيرُ یا اللَّهُ، یا قَرِيبُ یا

ای بردبار ای خدا ای فرزانه ای خدا ای شنوا ای خدا ای بینا ای خدا ای نزدیک ای

اللَّهُ، یا مُجِيبُ یا اللَّهُ، یا جَوَادُ یا اللَّهُ، یا مَاجِدُ یا اللَّهُ، یا مَلِيٌّ یا اللَّهُ، یا

خدا ای اجابت کننده ای خدا ای بخشنده ای خدا ای با شوکت ای خدا ای توانگر مقتدر ای خدا ای

وَفِيٍّ یا اللَّهُ، یا مَوْلَى یا اللَّهُ، یا قَاضِي یا اللَّهُ، یا سَرِيعُ یا اللَّهُ، یا شَدِيدُ یا اللَّهُ،

وفادار ای خدا ای سرور ای خدا ای داور ای خدا ای سریع ای خدا ای سخت گیر ای خدا

یا رَوْفُ یا اللَّهُ، یا رَقِيبُ یا اللَّهُ، یا مَجِيدُ یا اللَّهُ، یا حَفِيزُ یا اللَّهُ، یا مُحِيطُ

ای مهربان ای خدا ای نگهبان ای خدا ای شوکت‌مند ای خدا ای نگهبان ای خدا ای احاطه کننده

یا اللَّهُ، یا سَيِّدَ السَّادَةِ یا اللَّهُ، یا اَوَّلُ یا اللَّهُ، یا اٰخِرُ یا اللَّهُ، یا ظَاهرُ یا اللَّهُ، یا

ای خدا ای بزرگ بزرگان ای خدا ای آغاز ای خدا ای انجام ای خدا ای پیدا ای خدا ای

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۸۲۲

باطِنُ یا اللَّهُ، یا فَاخِرُ یا اللَّهُ، یا قَاهِرُ یا اللَّهُ، یا رَبَّاهُ یا اللَّهُ، یا رَبَّاهُ یا اللَّهُ، یا

ناپیدا ای خدا ای با فخر ای خدا ای چیره ای خدا ای پروردگار من ای خدا ای

رَبَّاهُ یا اللَّهُ، یا وَدُودُ یا اللَّهُ، یا نُورُ یا اللَّهُ، یا رَافِعُ یا اللَّهُ، یا مانِعُ یا اللَّهُ، یا

پروردگار من ای خدا ای پروردگار من ای خدا ای دوستدار ای خدا ای نور ای خدا ای رفعت ده ای خدا ای بازدارنده ای خدا ای

دَافِعُ یا اللَّهُ، یا فَاتِحُ یا اللَّهُ، یا نَفَّاعُ یا اللَّهُ، یا جَلِيلُ یا اللَّهُ، یا جَمِيلُ یا اللَّهُ،

جلوگیرنده ای خدا ای گشاینده ای خدا ای بسیار نفع رسان ای خدا ای با جلالت ای خدا ای زیبا ای خدا

یا شَهِيدُ یا اللَّهُ، یا شَاهِدُ یا اللَّهُ، یا مُغِيثُ یا اللَّهُ، یا حَبِيبُ یا اللَّهُ، یا فَاطِرُ یا

ای گواه ای خدا ای شاهد ای خدا ای فریادرس ای خدا ای دوست ای خدا ای خالق ای

اللَّهُ، یا مُطَهِّرُ یا اللَّهُ، یا مَلِكُ یا اللَّهُ، یا مُقْتَدِرُ یا اللَّهُ، یا قَابِضُ یا اللَّهُ، یا

خدا ای پاک کننده ای خدا ای پادشاه ای خدا ای نیرومند ای خدا ای گیرنده ای خدا ای

بَاسِطُ یا اللَّهُ، یا مُحِيبُ یا اللَّهُ، یا مُمِيتُ یا اللَّهُ، یا بَاعِثُ یا اللَّهُ، یا وَارِثُ یا

گسترنده ای خدا ای زنده کننده ای خدا ای میراننده ای خدا ای برانگیزنده ای خدا ای ارث برنده ای

اللَّهُ، یا مُعْطَى یا اللَّهُ، یا مُفْضِلُ یا اللَّهُ، یا مُنْعَمُ یا اللَّهُ، یا حَقُّ یا اللَّهُ، یا مُبِينُ

خدا ای عطا کننده ای خدا ای فرون بخش ای خدا ای نعمت بخش ای خدا ای برحق ای خدا ای آشکار کننده
 یا اللَّهُ، یا طَيْبُ یا اللَّهُ، یا مُحْسِنُ یا اللَّهُ، یا مُجْمِلُ یا اللَّهُ، یا مُبْدِئُ یا اللَّهُ، یا
 ای خدا ای پاکیزه ای خدا ای نیکو کننده ای خدا ای زیبا پرور ای خدا ای آغازنده ای خدا
 مُعِيدُ یا اللَّهُ، یا بَارِئُ یا اللَّهُ، یا بَدِيعُ یا اللَّهُ، یا هَادِیُ یا اللَّهُ، یا كَافِیُ یا اللَّهُ، یا
 ای بازگرداننده ای خدا ای پدید آورنده ای خدا ای نو آفرین ای خدا ای راهنما ای خدا ای کفایت کننده ای خدا ای
 شافی یا اللَّهُ، یا عَلِیُّ یا اللَّهُ، یا عَظِيمُ یا اللَّهُ، یا حَنَّانُ یا اللَّهُ، یا مَنَّانُ یا اللَّهُ،
 شفا بخش ای خدا ای والا مرتبه ای خدا ای بزرگ ای خدا ای بسیار مهربان ای خدا ای بسیار بخشنده ای خدا
 یا ذَا الطَّوْلِ یا اللَّهُ، یا مُتَعَالِیُ یا اللَّهُ، یا عَدْلُ یا اللَّهُ، یا ذَا المَعَارِجِ یا اللَّهُ، یا
 ای صاحب نعمت ای خدا ای برتر ای خدا ای دادگر ای خدا ای دارای مراتب بلند ای خدا ای
 صِدْقُ یا اللَّهُ، یا دَيَّانُ یا اللَّهُ، یا باقی یا اللَّهُ، یا واقی یا اللَّهُ، یا ذَا الجَلالِ یا اللَّهُ، یا
 راستی محض ای خدا ای جزاده ای خدا ای باقی ای خدا ای نگهدارنده ای خدا ای صاحب جلالت ای
 اللَّهُ، یا ذَا الْاِکْرَامِ یا اللَّهُ، یا مَحْمُودُ یا اللَّهُ، یا مَعْبُودُ یا اللَّهُ، یا صَانِعُ یا اللَّهُ،
 خدا ای صاحب بزرگواری ای خدا ای پسندیده ای خدا ای معبود ای خدا ای سازنده ای خدا
 کلیات مفاتیح نوین، ص: ۸۲۳
 یا مُعینُ یا اللَّهُ، یا مُكُونُ یا اللَّهُ، یا فَعَالُ یا اللَّهُ، یا لَطِيفُ یا اللَّهُ، یا جَلِيلُ یا
 ای یاور ای خدا ای بوجود آورنده ای خدا ای کننده هر کار ای خدا ای با لطف ای

کلیات مفاتیح نوین ؛ ص ۸۲۳
 اللَّهُ، یا غَفُورُ یا اللَّهُ، یا شَكُورُ یا اللَّهُ، یا نُورُ یا اللَّهُ، یا قَدِيرُ یا اللَّهُ، یا رَبَّاهُ یا
 خدا ای آمرزنده ای خدا ای سپاس دارنده ای خدا ای نور ای خدا ای توانا ای خدا ای پروردگار ای خدا
 اللَّهُ، یا رَبَّاهُ یا اللَّهُ، یا رَبَّاهُ یا اللَّهُ، یا رَبَّاهُ یا اللَّهُ، یا رَبَّاهُ یا اللَّهُ، یا رَبَّاهُ یا
 ای پروردگار ای خدا، ای پروردگار ای خدا، ای پروردگار ای خدا، ای پروردگار ای
 اللَّهُ، یا رَبَّاهُ یا اللَّهُ، یا رَبَّاهُ یا اللَّهُ، یا رَبَّاهُ یا اللَّهُ، یا رَبَّاهُ یا اللَّهُ، اسْئَلُكَ انْ
 خدا، ای پروردگار ای خدا، ای پروردگار ای خدا، ای پروردگار ای خدا، ای پروردگار ای خدا از تو خواهم که
 تُصَلِّی عَلَی مُحَمَّدٍ وَّ آلِ مُحَمَّدٍ، وَتَمَنَّ عَلَی بَرِضَاكَ، وَتَغْفُو عَنِّی
 درود فرستی بر محمد و آل محمد و به خشنودی خود بر من منت گذاری و به
 بِحَلْمِكَ، وَتَوَسَّعَ عَلَی مِنْ رِزْقِكَ الْحَلالِ الطَّيِّبِ، وَمِنْ حَيْثُ
 بردباریت از من بگذری و فراخ گردانی بر من از روزی حلال و پاکیزه‌ات و از جایی که
 اِحْتَسِبُ وَمِنْ حَيْثُ لا اِحْتَسِبُ، فَانِّی عَبْدُكَ لَیْسَ لِی اِحْدُ سِوَاكَ، وَلا
 گمان دارم و از جایی که گمان ندارم زیرا من بنده توام و کسی را جز تو ندارم و نه
 اِحْدُ اسْئَلُهُ غَیْرُكَ، یا اَرْحَمَ الرَّاحِمِینَ، ما شاءَ اللَّهُ لا قُوَّةَ اِلاَّ بِاللَّهِ الْعَلِیِّ
 هیچ کس است که از او درخواست کنم جز تو ای مهربانترین مهربانان، آنچه خدا خواهد نیرویی نیست جز به خدای
 الْعَظِيمِ* سپس به سجده می‌روی و می‌گویی: یا اللَّهُ یا اللَّهُ، یا رَبِّ یا اللَّهُ، یا رَبِّ یا

والای بزرگ ***** ای خدا ای خدا ای پروردگار من ای خدا، ای پروردگار من، ای
 اللَّهُ، يَا رَبِّ يَا اللَّهُ، يَا رَبِّ يَا رَبِّ يَا رَبِّ، يَا مُنْزِلَ الْبَرَكَاتِ،
 خدا، ای پروردگار من ای خدا، ای خدا، ای خدا، ای پروردگار من، ای پروردگار من، ای پروردگار من ای فرستنده برکات
 بِكَ تُنْزِلُ كُلَّ حَاجَةٍ، اسئلك بِكُلِّ اسْمٍ فِي مَخْرُوجِ الْعَيْبِ عِنْدَكَ،
 هر حاجتی بدست تو فرود آید از تو خواهم به هر نامی که در خزینه غیب تو محفوظ است
 وَالْأَسْمَاءِ الْمَشْهُورَاتِ عِنْدَكَ، الْمَكْتُوبَةِ عَلَى سُرَادِقِ عَرْشِكَ، اِنْ
 و نامهایی که پیش تو آشکار است آنها که بر سراپرده‌های عرش نوشته شده که
 تُصَلِّيَ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ، وَأَنْ تُقْبَلَ مِنِّي شَهْرَ رَمَضَانَ، وَتَكْتُبَنِي
 درود فرستی بر محمد و آل محمد و از من پذیری ماه رمضان را و نامم را
 کلیات مفاتیح نوین، ص: ۸۲۴

مِنَ الْوَالِدِينَ إِلَى بَيْتِكَ الْحَرَامِ، وَتُصَفِّحَ لِي عَنِ الذُّنُوبِ الْعِظَامِ،
 در زمره رفتگان بسوی خانه محترمت (کعبه) بنویسی و از گناهان بزرگم چشم‌پوشی کنی
 وَتَسْتَخْرِجَ يَا رَبِّ كُنُوزَكَ يَا رَحْمَنُ. [۱۱۱۱]
 و گنجهای خود را برایم بیرون آوری ای خدای بخشاینده.

نهم: چهارده رکعت نماز بخواند (هر دو رکعت به یک سلام) و در هر رکعتی، سوره حمد و آیه‌الکرسی و سه مرتبه سوره قل هو
 اللَّهُ را بخواند. در روایت است هر کس چنین کند، خداوند در برابر هر رکعتی ثوابهای بسیار زیادی به او می‌دهد. [۱۱۱۲] دهم:
 مرحوم «شیخ طوسی» در «مصباح‌المتهجد» فرموده است: در پایان شب نیز غسل کن و تا طلوع صبح در مصلاّیت (محل خواندن
 نماز) بنشین (و ذکر خدا بگو). [۱۱۱۳]

فضیلت و اعمال روز عید فطر:

روز عید فطر روز بسیار مهمی برای مسلمانان است؛ زیرا پس از یک ماه روزه و تهجد و عبادت، برای گرفتن پاداش الهی آماده
 می‌شوند؛ لذا این روز، از سویی سبب شادی و سرور است، چراکه هر مسلمانی از انجام وظیفه الهی خوشحال و مسرور است؛ ولی از
 سویی چون روز دریافت جوایز الهی است، انسان در حالت خوف و دلهره به سر می‌برد از این که نمی‌داند اعمال یک ماهه او تا چه
 اندازه مورد قبول قرار گرفته است؟

امام باقر علیه السلام از رسول خدا صلی الله علیه و آله نقل کرده است که آن حضرت فرمود: هنگامی که روز اول شوال فرا
 می‌رسد، منادی ندا می‌دهد: ای مؤمنان برای دریافت جوایز و پاداش‌های خود بشتابید! آنگاه امام علیه السلام فرمود: جایزه‌های
 خداوند مانند جایزه‌های پادشاهان نیست (یعنی جایزه او بسیار بزرگ و معنوی و قبولی طاعات و رضوان الهی است).
 در پایان نیز تأکید فرمود: «روز اول شوال روز دریافت جایزه‌هاست!». [۱۱۱۴] برای روز اول شوال اعمالی ذکر شده است:
 اول: تکبیراتی است که در اعمال شب عید فطر ذکر شد، و بعد از نماز صبح و نماز عید فطر آن را بخواند.

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۸۲۵

دوم: پیش از نماز عید، زکات فطره را جدا سازد؛ اگر دسترسی به مستحق دارد بپردازد و الا کنار بگذارد، برای هر نفر یک صاع
 (حدود سه کیلو) از گندم یا مواد غذایی دیگر که در آن شهر غذای غالب مردم محسوب می‌شود.

زکات فطره واجب مؤکد است و شرط قبولی روزه ماه رمضان است، و خداوند نیز در قرآن آن را مقدم بر نماز (عید) شمرده است

و می‌فرماید: »

«قَدْ أَفْلَحَ مَنْ تَزَكَّى وَ ذَكَرَ اسْمَ رَبِّهِ فَصَلَّى ؛

به یقین آن کس که زکات دهد و یاد پروردگارش را کند سپس نماز بخواند، رستگار است!»، [۱۱۱۵]، [۱۱۱۶] سوم: غسل کردن است و وقت آن به فرموده «شیخ طوسی» بعد از طلوع فجر است تا زمان بجا آوردن نماز عید. [۱۱۱۷] قبل از غسل این دعا را بخواند:

اللَّهُمَّ اِيْمَانًا بِكَ، وَتَصَدِيقًا بِكِتَابِكَ، وَاتِّبَاعَ سُنَّةِ نَبِيِّكَ مُحَمَّدٍ صَلَّى
خدايا بخاطر ايمان به تو و تصديق كتاب تو و پيروي از روش پيغمبرت محمد صلي
اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آله.
اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آله.

آنگاه بسم الله بگويد و غسل کند. پس از پايان غسل بگويد:

اللَّهُمَّ اجْعَلْهُ كَفَّارَةً لِذُنُوبِي وَطَهَّرْ دِينِي اللَّهُمَّ اذْهَبْ عَنِّي الدَّنَسَ. [۱۱۱۸]

خدايا قرارش ده كفاره گناهانم و دين و مذهبم را پاك گردان خدايا دور كن از من چركي را.

چهارم: به فرموده «شیخ طوسی» در این روز نیکوترین لباسش را بپوشد و خود را معطر سازد و با وقار و سکینه به سمت مصلاي عید حرکت کند. [۱۱۱۹] پنجم: پیش از نماز عید، در ابتدای روز افطار کند، [۱۱۲۰] و بهتر آن است که افطارش با خرما باشد. [۱۱۲۱] «شیخ مفید» رحمه الله فرموده است: مستحب است مقدار کمی از تربت سید الشهداء، امام حسین علیه السلام را تناول نماید که شفای هر دردی است. [۱۱۲۲] ششم: پس از طلوع آفتاب برای نماز عید حرکت کند (همان گونه که از رسول خدا صلی الله علیه و آله نقل شده

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۸۲۶

است) [۱۱۲۳] و دعاهایی را که از طریق معصومین علیهم السلام وارد شده است، بخواند؛ از جمله آن که امام باقر علیه السلام فرمود:

در عید فطر و عید قربان و جمعه وقتی که برای رفتن به نماز مهیا شدى، این دعا را بخوان:

اللَّهُمَّ مَنْ تَهَيَّأَ فِي هَذَا الْيَوْمِ أَوْ تَعَبَّأَ، أَوْ أَعَدَّ وَاسْتَعَدَّ لِفَادَةِ إِلَى مَخْلُوقٍ،

خدايا هر که آماده شده در این روز يا مهيا و مستعد و مجهز گشته برای ورود به یکی از مخلوقات

رَجَاءَ رِفْدِهِ وَتَوَافِلِهِ، وَفَوَاضِلِهِ وَعَطَايَاهُ، فَإِنَّ إِلَيْكَ يَا سَيِّدِي

به امید جایزه و صله و بهره‌ها و عطاهاى او ولى اى آقای من

تَهَيَّئْتِي وَتَعَبَّئْتِي وَاعْدَادِي وَاسْتِعْدَادِي رَجَاءَ رِفْدِكَ وَجَوَائِزِكَ،

تنها بسوى توست آمادگی و تهیه و استعداد و تجهیز من به امید جایزه

وَ تَوَافِلِكَ وَفَوَاضِلِكَ، وَفَضَائِلِكَ وَعَطَايَاكَ، وَقَدْ عَدَوْتُ إِلَى عِيدٍ مِنْ

و صله‌ها و بهره‌ها و بخششها و فضلها و عطاهاى تو و بامداد کردم در عیدی

اعْيَادِ أُمَّةٍ نَبِيِّكَ، مُحَمَّدٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَعَلَى آلِهِ، وَ لَمْ أَفِدْ إِلَيْكَ الْيَوْمَ

از عیدهای امت پیامبرت محمد که دروهای تو بر او و بر آتش باد و البته ورود من نه به امید

بِعَمَلٍ صَالِحٍ اتَّقَى بِهِ قَدَمَتَهُ، وَلَا تَوَجَّهْتُ بِمَخْلُوقٍ أُمَّلْتَهُ، وَلَكِنْ اتَّقَيْتُكَ

کردار شایسته‌ای است که بدان اطمینان داشته و پیشکش آورده باشم و نه این که به مخلوقی رو کرده و آرزومندش باشم بلکه با حال خضوع به درگاه تو آمده

خَاضِعًا، مُقَرَّرًا بِذُنُوبِي وَاسَأْتِنِي إِلَى نَفْسِي فَيَا عَظِيمُ يَا عَظِيمُ،

و معترف به گناه و بدی خود بر نفس خویشتم پس ای خدای بزرگ.....
 اغْفِرْ لِي الْعَظِيمَ مِنْ ذُنُوبِي فَإِنَّهُ لَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ الْعَظِيمَ إِلَّا أَنْتَ، يَا لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ. [۱۱۲۴]
 جز تو نیست ای مهربانترین مهربانان.

هفتم: نماز عید. خواندن نماز عید در زمان ما مستحب است و آن دو رکعت است؛ در رکعت اول سوره حمد و سوره اعلی (یا هر سوره دیگری که مایل باشد) بخواند و بعد از آن پنج تکبیر بگوید و بعد از هر تکبیر این قنوت را بخواند:

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۸۲۷

اللَّهُمَّ اِهْلَ الْكِبْرِيَاءِ وَالْعَظَمَةِ، وَاِهْلَ الْجُودِ وَالْجَبْرُوتِ، وَاِهْلَ الْعَفْوِ
 خدایا ای اهل بزرگی و عظمت و ای شایسته بخشش و قدرت و سلطنت و ای شایسته عفو
 وَالرَّحْمَةِ، وَاِهْلَ التَّقْوَى وَالْمَغْفِرَةِ، اسئَلُكَ بِحَقِّ هَذَا الْيَوْمِ، الَّذِي جَعَلْتَهُ
 و رحمت و ای شایسته تقوا و آموزش از تو خواهم به حق این روزی که قرارش دادی
 لِلْمُسْلِمِينَ عِيدًا، وَلِمُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ ذُخْرًا [وَشَرَفًا] وَمَزِيدًا،
 برای مسلمانان عید و برای محمد صلی الله علیه و آله ذخیره و شرف و فزونی مقام
 أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ، وَأَنْ تُدْخِلَنِي فِي كُلِّ خَيْرٍ ادْخَلْتَ
 که درود فرستی بر محمد و آل محمد و درآوری مرا در هر خیری که در آوردی
 فِيهِ مُحَمَّدًا وَآلَ مُحَمَّدٍ، وَأَنْ تُخْرِجَنِي مِنْ كُلِّ سُوءٍ اخْرَجْتَ مِنْهُ مُحَمَّدًا
 در آن خیر محمد و آل محمد را و بروم آری از هر بدی و شری که برون آوردی از آن محمد
 وَآلَ مُحَمَّدٍ، صَلِّوْا تَعَالَى عَلَيْهِ وَعَلَيْهِمْ، اللَّهُمَّ إِنِّي اسئَلُكَ خَيْرَ مَا سئَلُكَ
 و آل محمد را- که دروهای تو بر او و بر ایشان باد- خدایا از تو خواهم بهترین چیزی را که درخواست کردند
 مِنْهُ عِبَادُكَ الصَّالِحُونَ، وَأَعُوذُ بِكَ مِمَّا اسْتَعَاذَ مِنْهُ عِبَادُكَ الصَّالِحُونَ.
 از تو بندگان شایسته‌ات و پناه برم به تو از آنچه پناه بردند از آن بندگان شایسته‌ات.

(در صورت عدم توانایی بر این قنوت، هر گونه قنوت دیگری نیز می‌تواند بخواند) سپس تکبیر ششم را بگوید و به رکوع برود و بعد از رکوع و سجده، برخیزد و رکعت دوم را شروع کند؛ در رکعت دوم، بعد از سوره حمد، سوره والشمس یا سوره دیگری را بخواند؛ آنگاه چهار تکبیر بگوید و بعد از هر تکبیر همان قنوت را بخواند، سپس تکبیر پنجم را بگوید و به رکوع و سجود برود و نماز را تمام کند. [۱۱۲۵] بعد از نماز، تسبیحات حضرت زهرا علیها السلام را بگوید [۱۱۲۶] و آنگاه دعاهایی که نقل شده است را بخواند که یکی از آنها دعای چهل و ششم «صحیفه سجّادیه» است.

مستحب است نماز عید، زیر آسمان باشد [۱۱۲۷] و بعد از نماز برای برادران دینی جهت قبولی اعمال دعا کند.

هشتم: دعای ندبه را بخواند، که در بخش دعاها معروف (صفحه ۱۸۹) آمده است مرحوم محدث قمی می‌گوید: به فرموده «سید بن طاووس»، پس از دعا به سجده برود و بگوید:

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۸۲۸

أَعُوذُ بِكَ مِنْ نَارٍ حَرُّهَا لَا يُطْفِئُ وَجَدِيدُهَا لَا يُبْلَى وَعَطْشَانُهَا لَا يُرْوَى

پناه می‌برم به تو از آتشی که حرارتش خاموش نشود و تازه‌اش کهنه نگردد و تشنه‌اش سیراب نشود

سپس گونه راست را بر محل سجده بگذارد و بگوید: الهی لَا تُقَلِّبْ وَجْهِي فِي النَّارِ بَعْدَ

خدا یا بدست آتش مسپار چهره‌ام را پس از

سُجُودِي وَتَعْفِيرِي لِمَكَ بَغَيْرِ مَنْ مَنَى عَلَيْكَ، يَلْ لَكَ الْمَنْ عَلَيَّ * آنگاه گونه سجده کردم و بخاک مالیدم آن را برای تو بدون

این که منتی بر تو داشته باشم بلکه تو بر من منت داری *****

چپ را بگذارد و بگوید: اَرْحَمَ مَنْ اَسَاءَ وَاَقْتَرَفَ وَاَسِيْتَكَانَ وَاَعْتَرَفَ * سپس به حال ***** رحم کن کسی را که بد کرده

و به نافرمانی دست زده و بیچاره گشته و اعتراف بدانها دارد *****

سجده برگردد و بگوید: اِنْ كُنْتُ بِئْسَ الْعَبْدُ، فَاَنْتَ نِعْمَ الرَّبُّ، عَظُمَ الذَّنْبُ مِنْ

اگر من بدبنده‌ای هستم پس تو خوب پروردگاری هستی بزرگ است گناه

عَبْدِكَ، فَلْيُحْسِنِ الْعَفْوُ مِنْ عِنْدِكَ يَا كَرِيمُ. در پایان صد مرتبه بگوید: الْعَفْوُ الْعَفْوُ.

بنده‌ات پس باید گذشت تو نیز نیکو باشی خدای کریم ***** گذشت خواهم گذشت خواهم.

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۸۲۹

فصل یازدهم: ماه ذی القعدة

تقویم این ماه:

اول ذی القعدة: بنا بر نقلی، اول ذی القعدة سال ۱۷۳ هجری، روز میلاد حضرت فاطمه معصومه علیها السلام است. [۱۱۲۸] یازدهم

ذی القعدة: روز یازدهم ماه (سال ۱۴۸ هجری قمری) روز میلاد مسعود امام علی بن موسی الرضا علیهما السلام است. [۱۱۲۹] بیست و

سوم ماه ذی القعدة: (سال ۲۰۳) طبق برخی از روایات شهادت همان حضرت است و زیارت آن حضرت در چنین روزی مناسب

است. (هرچند معروف در شهادت آن حضرت «آخر ماه صفر» است). [۱۱۳۰] بیست و پنجم ماه ذی القعدة: طبق روایتی از امام رضا

علیه السلام روز دحوالأرض است (روزی است که نخستین خشکی‌ها از زیر آب- که تمام روی زمین را فرا گرفته بود- سربرآورد و

مطابق بعضی از روایات، نخستین جایی که از زیر آب بیرون آمد و خشک شد و سپس گسترش یافت، سرزمین «مکه» و بخصوص

محل «خانه کعبه» بود و لذا مکه «ام القری» [/ مادر همه آبادی‌ها] نام گرفت. [۱۱۳۱] آخر ماه ذی القعدة: (سال ۲۲۰ هجری قمری)

روز شهادت امام نهم، امام محمد تقی علیه السلام است که به زهر «معتصم عباسی» در بغداد مسموم و شهید گشت در حالی که

بیش از ۲۵ سال از عمر مبارکش نمی‌گذشت؛ بدن مطهر آن حضرت را به کاظمین که نزدیک بغداد است آوردند و در کنار جد

بزرگوارش امام موسی بن جعفر علیهما السلام به خاک سپردند و انتخاب نام کاظمین بر آن شهر به همین مناسبت است (قبلاً آن‌جا

را «مقابر قریش» می‌نامیدند). [۱۱۳۲] در حدیثی آمده است که خود آن حضرت می‌فرمود: »

الْفَرَجُ بَعْدَ الْمَأْمُونِ بِثَلَاثِينَ شَهْرًا

؛ آسودگی من بعد از مرگ مأمون به فاصله سی ماه خواهد بود». [۱۱۳۳]

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۸۳۰

که این جمله اشاره‌ای به شهادت آن حضرت بعد از دو سال و نیم (۳۰ ماه) بعد از مرگ مأمون بود. همچنین نشان می‌دهد که آن بزرگوار تا چه حد به خاطر فشارهای دستگاه بنی‌عباس در زحمت بودند.

فضیلت ماه ذی‌القعدة:

ماه ذی‌القعدة، نخستین ماه از ماههای حرام است که در آنها جنگ، حتی با دشمنان اسلام حرام است؛ مگر این که جنگ بر مسلمین تحمیل شود (سه ماه دیگر از ماههای حرام، ذی‌الحجه، محرم و رجب است).

آتش‌بس در این چهار ماه وسیله‌ای برای آرامش جامعه و توفیق برای حج و عبادت، حل مشکلات اقتصادی و بازنگری در امر جنگ و یافتن نقطه پایان برای آن و سپس مرهم نهادن بر زخم‌های جانکاه ناشی از آن است.

ماهی است که زوار خانه خدا از اطراف و اکناف جهان به سوی خانه خدا حرکت می‌کنند، گروهی به مدینه می‌روند و قبر پیغمبر اکرم صلی الله علیه و آله و قبور ائمه هدی علیهم السلام را زیارت می‌کنند و آثار تاریخی که در جای جای این خاستگاه اسلامی وجود دارد را می‌بینند و غرق لذات عمیق روحانی می‌شوند (هرچند نابخردان و جاهلان، بسیاری از این آثار عظیم و گرانقدر را از میان برده‌اند).

گروه دیگری راهی مکه می‌شوند و با انجام مناسک «عمره تمتع» در انتظار مراسم بزرگ عبادی سیاسی حج می‌نشینند و با طواف کعبه و شرکت در صفوف پرشکوه جماعت، روح و جانشان را تازه می‌کنند (خداوند این سفر روحانی را نصیب همه آرزومندان فرماید) تجدید یاد و خاطره آن، برای آنها که به این سفر رفته‌اند نیز لذت‌بخش است.

«سید بن طاووس» در فضیلت این ماه می‌گوید: «ماه ذی‌القعدة ماهی است که به هنگام شدت و گرفتاری، زمان خوبی برای دعاست، و برای رفع ظلم و ستم و دعا بر ضد ظالم مؤثر است». [۱۱۳۴] همچنین می‌گوید: «این ماه «ماه اجابت دعاها» نامیده شده است؛ لذا باید اوقاتش را غنیمت شمرد و در آن روزه حاجت گرفت». [۱۱۳۵]

اعمال ماه ذی‌القعدة:

نماز در روز یکشنبه این ماه برای نماز در روز یکشنبه این ماه روایتی از رسول خدا صلی الله علیه و آله نقل شده

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۸۳۱

است. در فضیلت این نماز، آمده است که هر کس آن را بجا آورد توبه‌اش پذیرفته می‌شود و گناهانش آمرزیده می‌گردد و سبب برکت برای نمازگزار و خانواده‌اش خواهد بود، و در روز قیامت کسانی که از او طلبی و یا حقی دارند، از وی راضی گردند و با ایمان از دنیا می‌روند و قبرش برای او وسیع و نورانی گردد و پدر و مادرش از او راضی شوند، و آنها نیز مورد مغفرت خداوند قرار گیرند، ذریه او نیز بخشیده شوند و روزی او وسیع گردد. فرشته مرگ به هنگام مردن، با او مدارا کند و به آسانی جاننش را بگیرد. [۱۱۳۶] رسول خدا صلی الله علیه و آله کیفیت نماز را این گونه بیان فرمود که، در روز یکشنبه غسل کند و وضو بگیرد و چهار رکعت نماز بخواند (هر دو رکعت به یک سلام) در هر رکعت، سوره «حمد» یک مرتبه، سوره «قل هو الله» سه مرتبه و سوره‌های «فلق» و «ناس» را یک مرتبه بخواند؛ و بعد از نماز هفتاد مرتبه استغفار کند، سپس بگوید: لا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ آنگاه بگوید: یا عزیز یا غفار،

*** و توان و نیرویی جز برای خداوند بلندمرتبه و باعظمت نیست ***** ای نیرومند ای بسیار آمرزنده

اغْفِرْ لِي ذُنُوبِي وَذُنُوبَ جَمِيعِ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ، فَإِنَّهُ لَا يَغْفِرُ

بیامرز گناهانم را و گناهان همه مردان مؤمن و زنان با ایمان را که نیامرزد کسی

الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ. [۱۱۳۷]

گناهان را جز تو.

از ذیل این روایت استفاده می‌شود که این اعمال را در غیر این ماه نیز، می‌توان انجام داد.

سه روز روزه در این ماه: از رسول خدا صلی الله علیه و آله روایت شده است، هر کس روزهای پنج‌شنبه، جمعه و شنبه از ماههای حرام را روزه بگیرد، عبادت یک سال برای او نوشته شود. [۱۱۳۸] شب پانزدهم ماه: از رسول خدا صلی الله علیه و آله روایت شده است که شب پانزدهم ماه ذی‌القعده، شب مبارکی است و خداوند در این شب، به بندگان مؤمن، نظر رحمت می‌افکند و آن کس که در این شب به اطاعت خداوند مشغول باشد، پاداش بسیار زیادی دارد.

در ادامه فرمود: چون شب به نیمه رسید، به عبادت خدا و نماز پرداز و از خداوند حاجت بطلب که در این شب، حاجت کسی بدون پاسخ نخواهد ماند! [۱۱۳۹]

روز بیست و پنجم (روز دحوالارض):

همان‌گونه که پیش از این گفته شد، روز بیست و پنجم ذی‌القعده، روزی است که نخستین خشکی‌ها از زیر آب سربر آورد، و

سپس گسترش یافت. برای این روز

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۸۳۲

اعمالی نقل شده است:

الف) در روایتی از امیرمؤمنان علیه السلام نقل شده است: اول رحمتی که از آسمان به زمین نازل شد، روز بیست و پنجم ذی‌القعده بود؛ بنابراین اگر کسی آن روز را روزه بگیرد، و آن شب را به عبادت پردازد، پاداش عبادت یکصد سال را دارد.

همچنین فرمود: در آن روز، اگر گروهی به ذکر خدا پردازند، خداوند حاجتشان را پیش از آن که متفرق شوند برآورده سازد؛ خداوند در این روز هزار هزار رحمت نازل می‌کند که قسمتی از آن شامل کسانی است که جمع گردند و به ذکر خدا پردازند و روزش را روزه بدارند و شبش را عبادت کنند. [۱۱۴۰ ب] مستحب است در آغاز روز (هنگامی که آفتاب کمی بلند شود) دو رکعت نماز بجا آورد و در هر رکعت، بعد از سوره حمد پنج مرتبه سوره والشمس را بخواند و پس از سلام نماز، این دعا را بخواند:

لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ، يَا مُقِيلَ الْعَثْرَاتِ، اِقْلِنِي عَثْرَتِي

پناهگاه و نیرویی جز از سوی خداوند بلندمرتبه و باعظمت نیست ای نادیده گیر لغزشها، نادیده گیر لغزشم را

يَا مُجِيبَ الدَّعَوَاتِ، اجِبْ دَعْوَتِي يَا سَامِعَ الْأَصْوَاتِ، اسْمَعْ صَوْتِي

ای اجابت کننده دعاها اجابت کن دعایم را ای شنوای صداها بشنو صدایم را

وَأَرْحَمَنِي وَتَجَاوَزْ عَنِّي سَيِّئَاتِي وَمَا عِنْدِي يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ. [۱۱۴۱]

و به من رحم کن و از گناهانم و آنچه بدی دارم در گذر ای صاحب جلالت و بزرگواری.

ج) «شیخ طوسی» فرمود: مستحب است در این روز، این دعا را بخواند:

اللَّهُمَّ دَاحِيَ الْكَعْبَةِ، وَفَالِقَ الْحَبَّةِ، وَصَارِفَ اللَّزْبَةِ، وَكَاشِفَ كُلِّ

خدایا ای گسترنده خانه کعبه و شکافنده دانه و برطرف کننده سختی و گشاینده هر

كُرْبَةٍ، اسئلك في هذا اليوم من أيامك التي اعظمت حقها، وأقدمت

غم و گرفتاری از تو خواهیم در این روز از روزهایت که بزرگ گرداندی حقیقتش را و در سبقت

سَبَقَهَا، وَجَعَلْتَهَا عِنْدَ الْمُؤْمِنِينَ وَدِيْعَةً، وَالْيَتِيْمَ ذَرِيْعَةً، وَبِرَحْمَتِكَ

پیشش انداختی و در نزد مؤمنین آن را به ودیعت نهادی و آن را وسیله‌ای برای آمدن به پیشگاهت و رسیدن برحمت

الْوَسِيْعَةِ، اِنْ تُصَلِّيَ عَلٰی مُحَمَّدٍ عَبْدِكَ الْمُتَتَجِبِ، فِي الْمِيْثَاقِ الْقَرِيْبِ

وسیعت قراردادی که درود فرستی بر محمد بنده برگزیده‌ات در روز میثاق نزدیک که

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۸۳۳

يَوْمَ التَّلَاقِ، فَاتِقِ كُلَّ رَتِقٍ، وَدَاعِ اِلَى كُلِّ حَقٍّ، وَعَلَى اَهْلِ بَيْتِهِ الْاَطْهَارِ

روز دیدار و ملاقات است آن بزرگواری که هر در بسته‌ای را گشود و به هر حقی دعوت فرمود و بر خاندان پاکیزه

الْهُدَاةِ الْمَنَارِ، دَعَائِمِ الْجَبَّارِ، وَوَلَاةِ الْجَنَّةِ وَالنَّارِ، وَاعْطِنَا فِي يَوْمِنَا هَذَا

و راهنمایان روشنی‌بخش و پایه‌های دین خدا و زمامداران کار بهشت و دوزخند و عطا کن به ما در این روز

مِنْ عَطَايِكَ الْمَخْزُونِ، غَيْرِ مَقْطُوْعٍ وَلَا مَمْنُونٍ، تَجْمَعُ لَنَا بِهِ التَّوْبَةُ،

از عطای موجود در خزینت‌ات که نه پایان دارد و نه منتهی در آن است گردآوری بدان ما توبه

وَحَسَنَ الْاَوْبَةِ، يَا خَيْرَ مَدْعُوٍّ وَاكْرَمَ مَرْجُوٍّ، يَا كَفِيًّا يَا وَفِيًّا، يَا مَنْ لَطْفُهُ

و بازگشت خوبی را بسوی خودت ای بهترین خواننده شدگان و بزرگوارترین مایه امید ای کفایت کننده ای وفادار ای که لطفش در

خَفِيًّا، الْطُفُّ لِي بِلُطْفِكَ، وَاَسْعِدْنِي بِعَفْوِكَ، وَاَيِّدْنِي بِبَصْرِكَ، وَلَا تُنْسِنِي

نهان و خفاست بلطف خویش بر من لطف فرما و به عفوتم سعادتمندم کن و به یاریت کمکم ده و از یاد

كَرِيْمٍ ذِكْرِكَ، بِوَلَاةِ اَمْرِكَ، وَحَفْظَةِ سِرِّكَ، وَاحْفَظْنِي مِنْ شَوَائِبِ الدَّهْرِ،

کریمانه‌ات فراموشم مکن به حق زمامداران کار خود و نگهبانان رازت و نگاهم دار از آلودگیهای روزگار

اِلَى يَوْمِ الْحَشْرِ وَالنَّشْرِ، وَاَسْهَدْنِي اَوْلِيَاءَكَ عِنْدَ خُرُوْجِ نَفْسِي وَحُلُوْلِ

تا روز حشر و برانگیخته شدن و گواه گیر برایم دوستانت را هنگام جان دادنم و سرازیر

رَمْسِي وَاَنْقِطَاعِ عَمَلِي وَاَنْقِضَاءِ اَجَلِي اَللّهُمَّ وَاذْكُرْنِي عَلٰی طَوْلِ

شدنم در قبر و به پایان رسیدن کردارم و بسر آمدن عمرم خدایا یادم کن در دوران دراز

الْبَلِي اِذَا حَلَلْتُ بَيْنَ اطْبَاقِ الثَّرَى وَاَسَيِّنِي النَّاسُونَ مِنَ الْوَرَى

پوسیده شدنم در آن هنگام که میان توده‌های خاک وارد شوم و مردم فراموشکار یکسره فراموشم کرده‌اند

وَاحْلِلْنِي دَارَ الْمَقَامَةِ، وَبَوِّئْنِي مَنَزِلَ الْكِرَامَةِ، وَاجْعَلْنِي مِنْ مُرَافِقِي

و در خانه ماندنی (بهشت) فرودم آر و در منزل کرامت جایم ده و از رفقای دوستانت و

اَوْلِيَاءِكَ، وَاَهْلِ اجْتِبَاءِكَ وَاَصْفِيَاءِكَ، وَبَارِكْ لِي فِي لِقَائِكَ، وَارْزُقْنِي

برگزیدگان و مخصوصانت قرارم ده و دیدارت را بر من مبارک گردان و حسن عمل روزیم کن

حُسْنَ الْعَمَلِ قَبْلَ حُلُوْلِ الْاَجَلِ، بَرِيئًا مِنَ الزَّلَلِ وَسُوْءِ الْخَطَلِ، اَللّهُمَّ وَ

پیش از آن که عمرم بسر رسد در حالی که پاک از لغزش و بد کرداری باشم خدایا

اُوْرِدْنِي حَوْضَ نَبِيِّكَ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَ اَهْلِ بَيْتِهِ، وَاَسْقِنِي مِنْهُ

مرا به حوض پیامبرت محمد درود خدا بر او و خاندانش باد (یعنی حوض کوثر) واردم کن و بنوشان مرا از آن

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۸۳۴

مَشْرَبًا رَوِيًّا سَائِعًا هَنِيئًا، لَا اَظْمَأَ بَعْدَهُ، وَلَا اَحَلَّأَ وَرْدَهُ، وَلَا عَنَّهُ اِذَا دُ،

حوض نوشاندنی سیراب کننده و روان و گوارا که دیگر تشنه نشوم و از ورود بدان جلوگیری نکنند و بازم ندارند

وَاجْعَلْهُ لِي خَيْرِ زَادٍ، وَ اَوْفَى مِيعَادٍ، يَوْمَ يَقُومُ الْأَشْهَادُ، اللَّهُمَّ وَالْعَنُ

و آن را برایم بهترین توشه راه و کاملترین وعده گاه در روز به پا خواستن گواهان قرار ده خدایا دور ساز

جَبَابِرَةَ الْأَوْلِيَيْنِ وَالْآخِرِينَ، وَبِحُقُوقِ اَوْلِيَائِكَ الْمُسْتَأْثَرِينَ، اللَّهُمَّ

از رحمت سرکشان اولین و آخرین را و آنان که به حقوق دوستان برگزیده‌ات تجاوز و تعدی کردند خدایا

وَاقْصِمِ دَعَائِمَهُمْ، وَاهْلِكِ اَشْيَاعَهُمْ وَعَامِلَهُمْ، وَعَجِّلْ مَهَالِكَهُمْ،

پایه‌های حکومتشان را در هم شکن و پیروان و عمالشان را نابود گردان و به هلاکتشان تعجیل کن

وَاسْأَلْبُهُمْ مَمَالِكَهُمْ، وَصَيِّقْ عَلَيْهِمْ مَسَالِكَهُمْ، وَالْعَنُ مُسَاهِمَهُمْ

و مملکتهاشان را از ایشان بگیر و راهها را بر ایشان تنگ فرما و آنان که با ایشان سهم

و مُشَارِكَهُمْ، اللَّهُمَّ وَعَجِّلْ فَرَجَ اَوْلِيَائِكَ، وَارْزُدْ عَلَيْهِمْ مَظَالِمَهُمْ،

و شریک هستند نیز از رحمت دور کن خدایا شتاب کن در فرج دوستان و حقوق از دست رفته‌شان را به آنها باز گردان

وَاطْهَرِ بِالْحَقِّ قَائِمَهُمْ، وَاجْعَلْهُ لِدِينِكَ مُنْتَصِرًا، وَبِامْرَاكِ فِي اَعْدَائِكَ

و قائمشان را به حق ظاهر گردان و یاری ستاننده دینت و فرمانروای در میان دشمنانت قرارش ده

مُؤْتَمِرًا، اللَّهُمَّ اَحْفُفْهُ بِمَلَانِكَةِ النَّصْرِ، وَبِمَا اَلْقَيْتَ اِلَيْهِ مِنَ الْأَمْرِ فِي لَيْلِهِ

خدایا فرشتگان یاری دهنده را گرداگردش قرار ده و بدان دستوری که در شب قدر بر او فرستی وی را

الْقَدْرِ، مُنْتَقِمًا لَكَ حَتَّى تَرْضَى وَيَعُودَ دِينُكَ بِهِ وَعَلَى يَدَيْهِ جَدِيدًا

انتقام کشنده برای خودت قرار ده بدان حد که تو خشنود گردی و دین تو به وسیله او و بدست او بصورت نو و تازه‌ای

غَضًّا، وَيَمْحُضِ الْحَقَّ مَحْضًا، وَيَرْفُضِ الْبَاطِلَ رَفْضًا، اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَيْهِ

در آید و حق کاملاً خالص گردد و باطل یکسره از بین برود خدایا درود فرست بر او و

وَعَلَى جَمِيعِ آبَائِهِ، وَاجْعَلْنَا مِنْ صَحْبِهِ وَاشْرَتِهِ، وَابْعَثْنَا فِي كَرَّتِهِ، حَتَّى

بر همه پدران و قرار ده ما را از اصحاب و نزدیکانش و در زمان رجعت او ما را برانگیز تا

نَكُونَ فِي زَمَانِهِ مِنْ اَعْوَانِهِ، اللَّهُمَّ ادْرِكْ بِنَا قِيَامَهُ، وَاشْهَدْنا اَيَّامَهُ، وَصَلِّ

ما در زمان او جزء یارانش باشیم خدایا توفیق درک زمان قیام او را نصیب ما گردان و در روزگار ظهورش ما را حاضر کن و درود

فرست

عَلَيْهِ، وَعَلَيْهِ السَّلَامُ، وَارْزُدْ اَلَيْنَا سَلَامَهُ، وَرَحْمَةَ اللّهِ وَبَرَكَاتَهُ. [۱۱۴۲]

بر او و سلام او را بسوی ما باز گردان و سلام و تحیت و رحمت خدا و برکاتش بر او باد.

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۸۳۵

فصل دوازدهم: ماه ذی‌الحجه

تقویم این ماه:

اول ماه ذی‌الحجه: روز ولادت حضرت ابراهیم خلیل علیه السلام، پیامبر بزرگ و بت‌شکن و بناکننده خانه کعبه است. [۱۱۴۳]

همچنین بنا بر نقل «شیخ طوسی»، این روز، روز ازدواج امیر مؤمنان علی علیه السلام و حضرت صدیقه کبری فاطمه زهرا علیها السلام (در سال دوم هجری) است. [۱۱۴۴] روز هفتم ماه ذی‌الحجه: وفات امام محمد باقر علیه السلام (در سال ۱۱۴) در چنین روزی واقع شده است. [۱۱۴۵] روز هشتم ماه ذی‌الحجه: این روز را روز «ترویبه» می‌نامند. «ترویبه در لغت به معنای سیراب کردن، و آب ذخیره نمودن است»، در سابق که در عرفات آب نبود، حجّاج روز هشتم آب برای وقوف در عرفات در روز نهم از مکه با خود می‌بردند. [۱۱۴۶] روز نهم ذی‌الحجه: روز عرفه است که روزی بسیار بافضیلت است و حاجیان آن روز را در صحرای عرفات به یاد خدا هستند، همچنین این روز مصادف است با سال روز شهادت حضرت مسلم بن عقیل علیه السلام در شهر کوفه (در سال ۶۰ هجری قمری). [۱۱۴۷] روز دهم ماه ذی‌الحجه: روز عید بزرگ قربان است که از اعیاد مهمّ اسلامی است.

روز پانزدهم ماه ذی‌الحجه: در چنین روزی میلاد مسعود حضرت امام علی النقی علیه السلام در سال ۲۱۲ هجری قمری واقع شده است. [۱۱۴۸] روز هیجدهم ماه ذی‌الحجه: روز عید سعید غدیر، عید ولایت و امامت، از اعیاد مهمّ اسلامی است. آن روز پیامبر گرامی اسلام صلی الله علیه و آله به فرمان خداوند، علی علیه السلام را به امامت و جانشینی خود منصوب کرد. این واقعه در سال دهم هجری در سرزمین «حُم» نزدیکی مکه کنار غدیر (برکه آبی) واقع شد. و لذا آن را عید «غدیر خم» می‌نامند. مرحوم «علامه امینی» رحمه الله در کتاب شریف «الغدیر» که در ۱۱ جلد نوشته شده

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۸۳۶

است، روایات فراوانی را از طرق اهل سنتّ راجع به جریان غدیر خم، نقل می‌کند که جای تردیدی برای هیچ فرد با انصافی باقی نمی‌گذارد. روز بیست و چهارم ماه ذی‌الحجه: روز «مباهله» است، روزی است که رسول خدا صلی الله علیه و آله با نصاری نجران «مباهله» کرد، و پیش از آن که مباهله صورت گیرد مسیحیان نجران، پشیمان شده و از مباهله صرف نظر کردند. این جریان در سال دهم هجری واقع شده است. [۱۱۴۹] (داستان آن را در ذیل اعمال روز مباهله شرح خواهیم داد).

همچنین در این روز حضرت امیرالمؤمنین علی علیه السلام در حال رکوع انگشتر خود را به سائل داد [۱۱۵۰] و آیه «إِنَّمَا وَلِيُّكُمُ اللَّهُ وَرَسُولُهُ» [۱۱۵۱]

در همین رابطه نازل شد.

روز بیست و پنجم ماه ذی‌الحجه: روز نزول سوره «هیلُ اُتی است». [۱۱۵۲] پس از آن که حضرت علی، حضرت فاطمه، امام حسن و امام حسین علیهم السلام و جناب فضّه، برای ادای نذر خویش که برای شفای امام حسن و امام حسین علیهما السلام کرده بودند، سه روز روزه گرفتند و در روز اول غذای افطار خود را به مسکین دادند و با آب افطار کردند و در روز دوم به یتیم و روز سوم به اسیر دادند این سوره در مدح آنان نازل شد (که بعداً شرحش خواهد آمد).

فضیلت ماه ذی‌الحجه:

ماه «ذی‌الحجه»، آخرین ماه «سال هجری قمری» است و ماهی است بسیار پربرکت. بزرگان دین هنگامی که این ماه وارد می‌شد، اهمّیت ویژه‌ای به عبادت در آن می‌دادند. مخصوصاً در دهه اول این ماه. [۱۱۵۳] در بعضی از روایات آمده است، شب‌های دهگانه‌ای که قرآن در سوره «الفجر و لیل عشر» به آن سوگند یاد کرده است، شب‌های دهه اول این ماه شریف است، [۱۱۵۴] و این سوگند به خاطر عظمت آن است.

خداوند در سوره حج (آیه ۲۸) ضمن بیان فریضه بزرگ «حج» سخن از «أیام معلّومات» گفته است که مؤمنان باید در آن به یاد خدا باشند. یکی از تفسیرهای معروف «أیام معلّومات» که در روایات نیز آمده است، ده روز اول ماه ذی‌الحجه است. [۱۱۵۵] بنابراین، هم شب‌های آن عزیز است و هم روزهای آن.

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۸۳۷

در حدیثی از رسول خدا صلی الله علیه و آله می‌خوانیم که عبادت و کار نیک در هیچ ایامی به اندازه این ایام (ده روز اول ماه ذی‌الحجه) فضیلت ندارد. [۱۱۵۶]

افزون بر اینها، هم صدا شدن با زوار خانه خدا در این ماه، و یاد و خاطره مراسم باشکوه حج و معنویت و برکات آن، حال و هوای دیگری به انسان می‌دهد؛ مخصوصاً برای کسانی که در سلک زوار سعادت‌مند خانه خدا قرار گرفته‌اند، یا با یاد و خاطره آنها همراهند.

وجود دو «عید» مهم اسلامی عید قربان (عید اضحی) و عید غدیر (عید ولایت) و روز «عرفه» و خاطره دعای عجیب و بسیار گرانبهای امام حسین علیه السلام در عرفات، شکوه و عظمت خاصی به این ماه بخشیده، و سزاوار است همه مؤمنان (مخصوصاً جوانان پاکدل) از فضای آکنده از معنویت این ماه غافل نشوند و در خودسازی و تهذیب نفس بکوشند که به پیشرفت‌های مهمی نائل می‌شوند.

اعمال ماه ذی‌الحجه:

اعمال این ماه بر دو قسم است:

اول اعمالی که مشترک است میان دهه اول. دوم اعمالی که مختص به ایام خاصی است.

اعمال مشترک دهه اول:

۱- امام صادق علیه السلام می‌فرماید: پدرم حضرت امام باقر علیه السلام به من فرمود: پسر! در دهه نخست از ماه ذی‌الحجه، هر شب میان نماز مغرب و عشا این دو رکعت نماز را ترک مکن:

در هر رکعت سوره حمد و سوره قل هو الله را می‌خوانی، پس از آن این آیه (آیه ۱۴۲ سوره اعراف) را می‌خوانی:

وَاعْدُنَا مُوسَى ثَلَاثِينَ لَيْلَةً، وَاتَّمَمْنَاهَا بَعْشَرٍ، فَتَمَّ مِيقَاتُ رَبِّهِ

و ما با موسی سی شب وعده گذاشتیم سپس آن را با ده شب دیگر تکمیل نمودیم به این ترتیب میعاد پروردگارش (با او)

أَرْبَعِينَ لَيْلَةً، وَقَالَ مُوسَى لِأَخِيهِ هَارُونَ اخْلُفْنِي فِي قَوْمِي وَأَصْلِحْ

چهل شب تمام شد و موسی به برادرش هارون گفت: جانشین من در میان قومم باش و (آنها را) اصلاح کن

وَلَا تَتَّبِعِ سَبِيلَ الْمُفْسِدِينَ.

و از روش مفسدان پیروی منما.

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۸۳۸

اگر چنین کنی، در ثواب حاجیان، و اعمال حج آنها شریک می‌شوی. [۱۱۵۷] ۲- روزه گرفتن در نه روز اول. در روایتی از امام موسی کاظم علیه السلام نقل شده است که هر کس نه روز اول ذی‌الحجه را روزه بدارد، خداوند ثواب روزه تمام عمر را برای او می‌نویسد. [۱۱۵۸] ۳- ابو حمزه ثمالی از امام صادق علیه السلام نقل کرده است که آن حضرت، از روز اول تا عصر روز عرفه، پس از نماز صبح و قبل از نماز مغرب این دعا را می‌خواند:

اللَّهُمَّ هَذِهِ الْأَيَّامُ الَّتِي فَضَّلْتَهَا عَلَيَّ الْأَيَّامِ وَشَرَّفْتَهَا، وَقَدْ بَلَّغْتَنِيهَا بِمَنِّكَ

خدایا این روزهایی است که برتری و شرافتش دادی بر سایر روزها و به لطف و

وَرَحْمَتِكَ، فَأَنْزِلْ عَلَيْنَا مِنْ بَرَكَاتِكَ، وَأَوْسِعْ عَلَيْنَا فِيهَا مِنْ نِعْمَاتِكَ،

رحمت مرا بدانها رساندی پس برکات خودت را بر ما فرو بار و از نعمتهای خود در این روزها بر ما وسعت ده

اللَّهُمَّ اِنِّي اسْئَلُكَ اَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَّ آلِ مُحَمَّدٍ، وَاَنْ تُهْدِيَنَا فِيهَا

خدایا من از تو خواهم که درود فرستی بر محمد و آل محمد و نیز خواهم که ما را در این روزها به

لِسَبِيلِ الْهُدَى وَالْعَفَافِ وَالْغِنَى وَالْعَمَلِ فِيهَا بِمَا تُحِبُّ وَتَرْضَى اللَّهُمَّ

راه هدایت و پاکدامنی و بی‌نیازی راهنمایی فرمایی و موفقمان داری به انجام آنچه دوست داری و موجب خشنودی تو است خدایا

اِنِّي اسْئَلُكَ يَا مَوْضِعَ كُلِّ شَكْوَى وَيَا سَامِعَ كُلِّ نَجْوَى وَيَا شَاهِدَ كُلِّ

از تو خواهم ای جایگاه هر شکایت و ای شنوای هر سخن سزی و راز و ای حاضر در هر

مَلَأٍ، وَيَا عَالِمَ كُلِّ خَفِيَّةٍ، اِنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَّ آلِ مُحَمَّدٍ، وَاَنْ تُكْشِفَ

جمع و ای دانای هر نهان که درود فرستی بر محمد و آل محمد و بگشایی

عَنَّا فِيهَا الْبَلَاءَ، وَتَسْتَجِيبَ لَنَا فِيهَا الدُّعَاءَ، وَتُقَوِّينَا فِيهَا وَتُعِينَنَا،

در این روزها از ما بلا و گرفتاری را و مستجاب گردانی در آنها دعای ما را و نیرو دهی به ما در این روزها و کمکمان دهی

وَتَوْفِّقُنَا فِيهَا لِمَا تُحِبُّ رَبَّنَا وَتَرْضَى وَعَلَى مَا افْتَرَضْتَ عَلَيْنَا مِنْ

و موفقمان داری پروردگارا بدانچه دوست داری و خشنود گردی و بر آنچه واجب کرده‌ای بر ما از اطاعت خودت

طَاعَتِكَ، وَطَاعَةَ رَسُولِكَ وَاَهْلِ وَاِلَيْتِكَ، اللَّهُمَّ اِنِّي اسْئَلُكَ يَا اَرْحَمَ

و اطاعت پیامبرت و اهل ولایت خدایا از تو خواهم ای مهربانترین

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۸۳۹

الرَّاحِمِينَ، اِنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَّ آلِ مُحَمَّدٍ، وَاَنْ تَهَبَ لَنَا فِيهَا الرِّضَا،

مهربانان که درود فرستی بر محمد و آل محمد و در این ایام خشنودی خویش را به من ببخش

اِنَّكَ سَمِيعُ الدُّعَاءِ، وَلَا تَحْرِمْنَا خَيْرَ مَا تُنَزِّلُ فِيهَا مِنَ السَّمَاءِ، وَطَهِّرْنَا

که برستی تو شنوای دعایی و محروم مکن ما را از خیری که در این روزها از آسمان فرو باری و پاکمان کن

مِنَ الذُّنُوبِ يَا عَلَّامَ الْغُيُوبِ، وَاَوْجِبْ لَنَا فِيهَا دَارَ الْخُلُودِ، اللَّهُمَّ صَلِّ

از گناهان ای دانای بر نادیدنیها و واجب گردان در این ایام برای ما خانه جاویدان را خدایا درود فرست

عَلَى مُحَمَّدٍ وَّ آلِ مُحَمَّدٍ، وَلَا تَتْرُكْ لَنَا فِيهَا ذَنْبًا اِلَّا غَفَرْتَهُ، وَلَا هَمًّا اِلَّا

بر محمد و آل محمد و هیچ گناهی برای ما باقی مگذار جز آن که بیامری و نه اندوهی جز

فَرَّجْتَهُ، وَلَا دَيْنًا اِلَّا قَضَيْتَهُ، وَلَا غَائِبًا اِلَّا اَدَيْتَهُ، وَلَا حَاجَةً مِنْ حَوَائِجِ

آن که بگشایی و نه بدهی جز آن که پردازی و نه غایبی جز آن که به ما برسانی و نه حاجتی از حاجات

الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ اِلَّا سَهَّلْتَهَا وَيَسَّرْتَهَا، اِنَّكَ عَلَيَّ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، اللَّهُمَّ يَا

دنیا و آخرت جز آن که آسان و هموارش گردانی که برستی تو بر هر چیز توانایی خدایا ای

عَالِمَ الْخَفِيَّاتِ، يَا رَاحِمَ الْعِبْرَاتِ، يَا مُجِيبَ الدَّعَوَاتِ، يَا رَبَّ الْأَرْضِينَ

دانای اسرار پنهان ای رحم کننده بر اشک دیدگان ای اجابت کننده دعاها ای پروردگار زمینها

وَالسَّمَوَاتِ، يَا مَنْ لَا تَشَابَهُ عَلَيْهِ الْأَصْوَاتُ، صَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَّ آلِ

و آسمانها ای که صداها (ی بیشمار) بر او اشتباه نشود درود فرست بر محمد و آل

مُحَمَّدٍ، وَاَجْعَلْنَا فِيهَا مِنْ عَتَقَاتِكَ وَطَلَقَاتِكَ مِنَ النَّارِ، وَالْفَائِزِينَ بِجَنَّتِكَ،

محمد و قرار ده ما را در این روزها از آزادشدگان و رهایی یافتگان از آتش و نائل شوندگان به بهشت

وَالنَّاجِينَ بِرَحْمَتِكَ، يَا رَحِمَ الرَّاحِمِينَ، وَصَلَّى اللَّهُ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ

و نجات یافتگان بوسیله رحمت ای مهربانترین مهربانان و درود خدا بر آقای ما محمد و

وَأَلِهِ أَجْمَعِينَ، وَسَلَّمْ عَلَيْهِمْ تَسْلِيمًا. [۱۱۵۹]

آتش همگی و سلام بر همه آنان باد.

۴- آن پنج دعایی را بخواند که به فرموده امام باقر علیه السلام خداوند آن را بوسیله جبرئیل برای حضرت عیسی علیه السلام هدیه فرستاد، تا در ایام این دهه، آنها را بخواند. آن پنج دعا چنین است:

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۸۴۰

(۱) اَشْهَدُ اَنْ لَا اِلَهَ اِلَّا اللَّهُ، وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ، يَبْدِهِ

(۱) گواهی دهم که معبودی جز خدای یگانه نیست که شریک ندارد از آن اوست فرمانروایی و خاص اوست ستایش هر چه خیر است

الْخَيْرِ، وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ. (۲) اَشْهَدُ اَنْ لَا اِلَهَ اِلَّا اللَّهُ، وَحْدَهُ لَا

بدست اوست و او بر هر چیز تواناست (۲) گواهی دهم که معبودی جز خدای یگانه نیست که

شَرِيكَ لَهُ، اَحَدًا صَمَدًا، لَمْ يَتَّخِذْ صَاحِبَةً وَلَا وَلَدًا. (۳) اَشْهَدُ اَنْ لَا اِلَهَ

شریک ندارد یگانه بی نیازی که همسر و فرزندی برای خود نگیرد (۳) گواهی دهم که معبودی

اِلَّا اللَّهُ، وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، اَحَدًا صَمَدًا، لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ، وَلَمْ يَكُنْ لَهُ

جز خدای یگانه نیست که شریک ندارد یگانه بی نیازی که نزاید و نه زاییده شده و نیست برایش

كُفُوًا اَحَدًا. (۴) اَشْهَدُ اَنْ لَا اِلَهَ اِلَّا اللَّهُ، وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ

همتایی هیچ کس (۴) گواهی دهم که معبودی جز خدای یگانه نیست که شریکی ندارد از آن اوست فرمانروایی و خاص اوست

الْحَمْدُ، يُحْيِي وَيُمِيتُ، وَهُوَ حَيٌّ لَا يَمُوتُ، بِيَدِهِ الْخَيْرُ، وَهُوَ عَلَى كُلِّ

ستایش زنده کند و بمیراند و اوست زنده‌ای که نمیرد خیر بدست اوست و او بر هر

شَيْءٍ قَدِيرٌ. (۵) حَسْبِيَ اللَّهُ وَكَفَى سَمِعَ اللَّهُ لِمَنْ دَعَا، لَيْسَ وِرَاءَ اللَّهِ

چیز تواناست (۵) بس است مرا خدا و کافی است بشنود خدا صدای هر کس که دعا کند و رای خدا

مُنْتَهَى اَشْهَدُ لِلَّهِ بِمَا دَعَا، وَاِنَّهُ بَرِيءٌ مِمَّنْ تَبَّرَ، وَاِنَّ لِلَّهِ الْاٰخِرَةَ وَالْاٰوَّلِي [۱۱۶۰]

انتهایی نیست گواهی دهم برای خدا بدانچه خوانده است و این که بیزار است از هر که از او بیزاری جسته و برای خداست آخرت و دنیا.

سپس حضرت عیسی علیه السلام پاداش فراوانی را برای صد مرتبه خواندن این پنج دعا ذکر فرمود. [۱۱۶۱] مرحوم «علامه مجلسی»

گفته است: اگر کسی هر روز هر یک از این پنج دعا را ده مرتبه بخواند (که در مدت ده روز هر کدام را صد مرتبه خوانده است)

به روایت عمل کرده است. البته اگر هر روز هر دعایی را صد مرتبه بخواند بهتر است. [۱۱۶۲]

۵- در هر روز از این دهه، این تهلیلات]

لَا اِلَهَ اِلَّا اللَّهُ

ها] را که از امیر مؤمنان علیه السلام نقل شده است بخواند و اگر روزی ده مرتبه بخواند بهتر است:

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۸۴۱

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ عَدَدَ اللَّيَالِي وَاللَّذُهورِ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ عَدَدَ أمواجِ البُحُورِ، لَا

معبودی جز خدا نیست به شماره شبها و روزگاران معبودی جز خدا نیست به شماره موجهای دریاها

إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَرَحْمَتُهُ خَيْرٌ مِمَّا يَجْمَعُونَ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ عَدَدَ الشُّوكِ

معبودی جز خدا نیست و رحمت او بهتر است از آنچه مردم جمع کنند معبودی جز خدا نیست به شماره هر خار و

وَالشَّجَرِ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ عَدَدَ الشَّعْرِ وَالْوَبْرِ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ عَدَدَ الحَجَرِ

هر درخت معبودی جز خدا نیست به شماره هر مو و کرک معبودی جز خدا نیست به شماره هر سنگ

وَالْمَدْرِ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ عَدَدَ لَمَحِ العُيُونِ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ فِي اللَّيْلِ إِذَا

و کلوخ معبودی جز خدا نیست به شماره بهم خوردن چشمها معبودی جز خدا نیست در شب چون

عَشَعَسَ، وَالصُّبْحِ إِذَا تَنَفَّسَ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ عَدَدَ الرِّيحِ فِي البَّرِّ

تاریک شود و در صبح چون بدمد معبودی جز خدا به شماره بادهای در صحراها

وَالصُّخُورِ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مِنَ اليَوْمِ إِلَى يَوْمِ يُنْفَخُ فِي الصُّورِ. [۱۱۶۳]

و کوهها معبودی جز خدا نیست از امروز تا روز نفع صور.

اعمال مختص روزها و شبهای این ماه:

روز اول ماه: روز اول ماه ذی الحجه روز مبارکی است و برای آن اعمالی چند نقل شده است:

۱- روزه گرفتن. در روایتی از امام موسی بن جعفر علیهما السلام نقل شده است که هر کس روز اول ماه ذی الحجه را روزه بگیرد،

خداوند برای وی پاداش عظیمی را می نویسد. [۱۱۶۴] ۲- خواندن نماز حضرت فاطمه علیها السلام. مرحوم «شیخ طوسی» فرموده

است: مستحب است در این روز، نماز حضرت فاطمه علیها السلام را بخواند و این نماز چهار رکعت است (هر دو رکعت به یک

سلام) و همانند نماز حضرت امیرالمؤمنین علیه السلام است؛ در هر رکعت، یک مرتبه سوره حمد و پنجاه مرتبه سوره قل هو الله را

بخواند و بعد از سلام تسبیح حضرت فاطمه علیها السلام را بگوید، آنگاه بخواند:

سُبْحَانَ ذِي العِزِّ الشَّامِخِ المُنِيفِ، سُبْحَانَ ذِي العِجَالِ البَاذِخِ العَظِيمِ،

منزه است خدای صاحب عزت بلند و والا منزه است صاحب شوکت مرتفع و بزرگ

سُبْحَانَ ذِي المُلْكِ الفَاخِرِ القَدِيمِ، سُبْحَانَ مَنْ يَرى اَثَرَ النَّمْلَةِ فِي

منزه است صاحب فرمانروایی گرانمایه و دیرینه منزه است آن کس که بیند جای پای مور را بر

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۸۴۲

الصَّفَا، سُبْحَانَ مَنْ يَرى وَقْعَ الطَّيْرِ فِي الهَوَاءِ، سُبْحَانَ مَنْ هُوَ هَكَذَا وَلَا

روی سنگ خارا منزه است آن کس که بیند رد عبور پرنده را در هوا منزه است آن کس که فقط او چنین است

هَكَذَا غَيْرُهُ. [۱۱۶۵]

و جز او چنین نیست.

۳- نیم ساعت قبل از ظهر، دو رکعت نماز بگزارد و در هر رکعت، یک مرتبه سوره حمد و ده مرتبه سوره قل هو الله و ده مرتبه

آیه‌الکرسی و ده مرتبه سوره اِنَّا أَنْزَلْنَاهُ رَا بَخَوَانِد. [۱۱۶۶] ۴- هر کس از ظالمی خوف داشته باشد در این روز بگوید:

«حَسْبِيَ حَسْبِي حَسْبِي مِنْ سُؤَالِي عِلْمُكَ بِحَالِي

»، تا خداوند او را از شرّ آن ظالم حفظ کند. [۱۱۶۷] روز هشتم ماه: روز هشتم ذی‌الحجّه را روز «ترویبه» می‌نامند و به روایت امام صادق علیه السلام روزه در آن، کفّاره گناهان زیادی است. [۱۱۶۸] شب نهم (شب عرفه): شب عرفه از شب‌های مبارک و بافضیلت است که عبادت و توبه و راز و نیاز با حضرت حقّ در آن بسیار پرارزش است.

در روایتی از رسول خدا صلی الله علیه و آله نقل شده است که فرمود: شب عرفه شبی است که دعاها در آن مستجاب است، و کسی که آن شب را به عبادت پردازد، پاداش سالها عبادت را دارد و این شب، شبِ مناجات و توبه است. [۱۱۶۹] برای این شب، اعمالی نقل شده است:

۱- این دعا را که از رسول خدا صلی الله علیه و آله نقل شده است بخواند، و در پاداش آن فرموده هر کس آن را در شب عرفه یا شب‌های جمعه بخواند، خداوند او را بیمارزد:

اللَّهُمَّ يَا شَاهِدَ كُلِّ نَجْوَى وَمَوْضِعَ كُلِّ شَكْوَى وَعَالِمَ كُلِّ خَفِيَّةٍ،

خدایا ای آگاه هر راز و مرجع هر شکایت و دانای هر پنهان

و مُنْتَهَى كُلِّ حَاجَةٍ، يَا مُبْتَدِئًا بِالنَّعْمِ عَلَى الْعِبَادِ، يَا كَرِيمَ الْعَفْوِ، يَا حَسَنَ

و منتهای هر حاجت ای آغازنده نعمت‌ها بر بندگان ای بزرگوار گذشت ای نیکو

التَّجَاوُزِ، يَا جَوَادُ، يَا مَنْ لَا يُوَارَى مِنْهُ لَيْلٌ دَاجٍ، وَلَا بَخْرٌ عَجَاجٍ، وَلَا

درگذر ای بخشنده ای که نه شب تاری چیزی را از تو پنهان کند و نه دریای موج و نه

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۸۴۳

سَمَاءٌ ذَاتُ ابْرَاجٍ، وَلَا ظَلَمٌ ذَاتُ ارْتِيَاجٍ، يَا مَنْ الظُّلْمَةُ عِنْدَهُ ضِيَاءٌ،

آسمان برج‌دار و نه تاریکی‌های پیچیده درهم ای کسی که تاریکی در پیش او روشن است

اسْتَسْلُكَ بُنُورٍ وَجْهَكَ الْكَرِيمِ، الَّذِي تَجَلَّيْتَ بِهِ لِلْجَبَلِ فَجَعَلْتَهُ دَكَاً، وَخَرَّ

از تو خواهیم به حق نور ذات بزرگوارت همان که بدان وسیله بر کوه تجلی فرمودی و آن را متلاشی کردی

مُوسَى صَبَقًا، وَيَاسْمِكَ الَّذِي رَفَعْتَ بِهِ السَّمَوَاتِ بِلا عَمَدٍ، وَسَطَّحْتَ بِهِ

و موسی مدهوش بر زمین افتاد و به همان نامت که آسمانها را بدون ستون برافراشتی و

الْأَرْضَ عَلَى وَجْهِ مَاءٍ جَمَدٍ، وَيَاسْمِكَ الْمَخْزُونِ الْمَكْنُونِ الْمَكْتُوبِ

زمین را بر روی آبی منجمد شده پهن کردی و بدان نامت که پیش تو در گنجینه و در پرده و نوشته

الطَّاهِرِ، الَّذِي إِذَا دُعِيَ بِهِ اجِبْتَ، وَإِذَا سُئِلَ بِهِ اعْطَيْتَ، وَيَاسْمِكَ

و پاکیزه است همانکه هر گاه بدان نام بخواند اجابت کنی و هر گاه بدان از تو خواهند عطا فرماید

السُّبُوحِ الْقُدُّوسِ الْبُرْهَانِ، الَّذِي هُوَ نُورٌ عَلَى كُلِّ نُورٍ، وَنُورٌ مِنْ نُورٍ،

و به حق نام منزّه و مقدس و برهان تو که آن نور است بر هر نوری و نور است از نوری

يُضِيئُ مِنْهُ كُلُّ نُورٍ، إِذَا بَلَغَ الْأَرْضَ انْشَقَّتْ، وَإِذَا بَلَغَ السَّمَوَاتِ فُتِحَتْ،

که روشنی گیرد از آن هر نور چون به زمین رسد شکافته شود و چون به آسمانها رسد گشوده شوند

وَإِذَا بَلَغَ الْعَرْشَ اهْتَرَّ، وَيَاسْمِكَ الَّذِي تَوَعَّدُ مِنْهُ فَرَأَيْصُ مَلَائِكَتِكَ،

و چون به عرش رسد بلرزد و به حق آن نامت که بلرزد از آن اندام فرشتگان

وَاسْتَلْكَ بِحَقِّ جِبْرِئِيلَ وَمِيكَائِيلَ وَاسْرَافِيلَ، وَبِحَقِّ مُحَمَّدِ الْمُصْطَفَى
 و از تو خواهم به حق جبرئیل و میکائیل و اسرافیل و به حق محمد مصطفی
 صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ، وَعَلَى جَمِيعِ الْأَنْبِيَاءِ وَجَمِيعِ الْمَلَائِكَةِ، وَبِالْأَسْمِ
 که درود خدا بر او و آلش و بر جمیع پیامبران و همه فرشتگان و به حق آن نامی
 الَّذِي مَشَى بِهِ الْخَضِرُ عَلَى قُلُلِ الْمَاءِ، كَمَا مَشَى بِهِ عَلَى جَدِّ الْأَرْضِ،
 که حضرت خضر بوسیله آن بر روی امواج آب دریا راه می‌رفت چنانچه بر روی زمین هموار راه می‌رفت
 وَبِاسْمِكَ الَّذِي فَلَقْتَ بِهِ الْبَحْرَ لِمُوسَى وَاعْرَفْتَ فِرْعَوْنَ وَقَوْمَهُ،
 و به حق آن نامت که شکافتی بدان دریا را برای موسی و غرق کردی فرعون و قوم او را
 وَأُنْجَيْتَ بِهِ مُوسَى بَنَ عِمْرَانَ وَمَنْ مَعَهُ، وَبِاسْمِكَ الَّذِي دَعَاكَ بِهِ مُوسَى
 و نجات دادی بدان موسی بن عمران و همراهانش را و به حق آن نامت که موسی
 کلیات مفاتیح نوین، ص: ۸۴۴

بُنَ عِمْرَانَ مِنْ جَانِبِ الطُّورِ الْأَيْمَنِ، فَاسْتَجَبْتَ لَهُ وَالْقَيْتَ عَلَيْهِ مَحَبَّةً
 بن عمران بوسیله آن تو را خواند از جانب راست کوه طور و اجابتش کردی و محبت خود را بر دلش انداختی
 مِنْكَ، وَبِاسْمِكَ الَّذِي بِهِ أَحْيَى عِيسَى بَنَ مَرْيَمَ الْمَوْتَى وَتَكَلَّمَ فِي الْمَهْدِ
 و به حق آن نامت که عیسی بن مریم بوسیله‌اش مردگان را زنده کرد و در گهواره در زمان کودکی سخن گفت
 صَبِيئاً، وَابْرَاءَ الْأَكْمَةِ وَالْأَبْرَصَ بِأَذْنِكَ، وَبِاسْمِكَ الَّذِي دَعَاكَ بِهِ حَمَلَةٌ
 و کور مادرزاد و مبتلای به مرض برص را به اذن تو شفا داد و بدان نامت که خواند بوسیله آن تو را حاملین
 عَرْشِكَ، وَجِبْرِئِيلَ وَمِيكَائِيلَ وَاسْرَافِيلَ، وَحَبِيبِكَ مُحَمَّدَ صَلَّى اللَّهُ
 عرشت و جبرئیل و میکائیل و اسرافیل و حبیبیت محمد صلی الله
 عَلَيْهِ وَآلِهِ، وَمَلَائِكَتِكَ الْمُقَرَّبُونَ، وَأَنْبِيَاءُؤُكَ الْمُرْسَلُونَ، وَعِبَادُكَ
 علیه و آله و فرشتگان مقرب و پیامبران مرسلت و بندگان
 الصَّالِحُونَ مِنْ أَهْلِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِينَ، وَبِاسْمِكَ الَّذِي دَعَاكَ بِهِ
 شایسته‌ات از اهل آسمانها و زمینها و بدان نامت که یونس تو را بدان نام خواند
 ذُو النَّوْنِ، إِذْ ذَهَبَ مُغَاضِبًا فَظَنَّ أَنْ لَنْ نَقْدِرَ عَلَيْهِ، فَنَادَى فِي الظُّلُمَاتِ، أَنْ
 در آن هنگام که خشمناک برفت و گمان داشت که بر او سخت‌گیری پس ندا کرد در میان تاریکیها که
 لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ، فَاسْتَجَبْتَ لَهُ وَنَجَّيْتَهُ
 معبودی جز تو نیست منزهی تو و براستی من از ستمکاران هستم پس تو اجابتش کردی و از اندوه نجاتش دادی
 مِنَ الْعَمِّ، وَكَذَلِكَ تُنْجِي الْمُؤْمِنِينَ، وَبِاسْمِكَ الْعَظِيمِ الَّذِي دَعَاكَ بِهِ دَاوُدُ،
 و این چنین نجات دهی مؤمنان را و بدان نام عظیمت که داود
 وَخَرَّ لَكَ سَاجِداً، فَغَفَرْتَ لَهُ ذَنْبَهُ، وَبِاسْمِكَ الَّذِي دَعَاكَ بِهِ أَسِيَّةُ أَمْرَأَةً
 بدان نام تو را خواند و برایت به سجده افتاد پس گنااهش آمرزیدی و بدان نامت که آسیه همسر
 فِرْعَوْنَ، إِذْ قَالَتْ رَبِّ ابْنِ لِي عِنْدَكَ بَيْتاً فِي الْجَنَّةِ، وَنَجِّنِي مِنَ فِرْعَوْنَ
 فرعون بدان نام تو را خواند و گفت: پروردگارا برای من نزد خود در بهشت خانه‌ای بنا کن و نجاتم ده از فرعون و

وَعَمَلِهِ، وَنَجَّيْنَا مِنَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ، فَاسْتَجَبْنَا لَهَا دُعَائَهَا، وَبِاسْمِكَ

کردارش و نجاتم ده از دست مردم ستمکار پس دعایش را اجابت کردی و بدان نامت
الَّذِي دَعَاكَ بِهِ أَيُّوبُ، إِذْ حَلَّ بِهِ الْبَلَاءُ، فَعَافَيْتَهُ وَآتَيْتَهُ أَهْلَهُ، وَمِثْلَهُمْ

که ایوب تو را بدان خواند در آن هنگام که بلا بر او نازل شد پس او را تندرست کرده و کسانش را به او دادی و نظایرشان را
کلیات مفاتیح نوین، ص: ۸۴۵

مَعَهُمْ رَحْمَةً مِنْ عِنْدِكَ وَذِكْرًا لِلْعَابِدِينَ، وَبِاسْمِكَ الَّذِي دَعَاكَ بِهِ

نیز از رحمت خویش و پندی برای پرستش کنندگان و بدان نامت که
يَعْقُوبُ، فَردَدْتَ عَلَيْهِ بَصْرَهُ، وَفُرَّغَ عَيْنِهِ يُوسُفَ، وَجَمَعْتَ شَمْلَهُ،

یعقوب تو را بدان نام خواند پس بینایش را و نور دیده‌اش یوسف را به او بازگرداندی و پریشانش را برطرف کردی
وَبِاسْمِكَ الَّذِي دَعَاكَ بِهِ سُلَيْمَانُ، فَوَهَبْتَ لَهُ مُلْكًا لَا يَتَّبِعِي لِأَحَدٍ مِنْ

و بدان نامت که سلیمان بدان تو را خواند پس بدو سلطنتی دادی که شایسته نبود برای هیچ کس

بَعْدِهِ، إِنَّكَ أَنْتَ الْوَهَّابُ، وَبِاسْمِكَ الَّذِي سَخَّرْتَ بِهِ الْبُرَاقَ لِمُحَمَّدٍ صَلَّى

پس از او و براستی تو پربخشی و بدان نامت که براق را برای محمد صلی

اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ، إِذْ قَالَ تَعَالَى سُبْحَانَ الَّذِي أَسْرَى بِعَبْدِهِ لَيْلًا مِنَ

اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ مسخر کردی آن‌جا که فرمودی: «منزه است خدایی که راه برد بنده‌اش را شبانه از

الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ إِلَى الْمَسْجِدِ الْأَقْصَى وَقَوْلُهُ: سُبْحَانَ الَّذِي سَخَّرَ لَنَا

مسجد الحرام تا مسجد اقصی» و گفتار دیگر: «منزه است خدایی که مسخر کرد برای ما

هَذَا وَمَا كُنَّا لَهُ مُقْرِنِينَ، وَأَنَا إِلَى رَبِّنَا لَمُنْقَلِبُونَ. وَبِاسْمِكَ الَّذِي تَنَزَّلَ بِهِ

این را و گرنه ما نیروی تسخیرش را نداشتیم و ما بسوی پروردگاران باز می‌گردیم» و بدان نامت که نازل می‌شد بوسیله آن

جِبْرِئِيلَ عَلَى مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ، وَبِاسْمِكَ الَّذِي دَعَاكَ بِهِ آدَمُ،

جبرئیل بر محمد صلی الله علیه و آله و بدان نامت که خواند بدان نام تو را آدم

فَعَفَوْتَ لَهُ ذَنْبَهُ، وَأَسْكَنْتَهُ جَنَّاتِكَ، وَأَسْأَلُكَ بِحَقِّ الْقُرْآنِ الْعَظِيمِ، وَبِحَقِّ

پس گناهش آمرزیدی و در بهشت جایش دادی و از تو خواهم به حق قرآن عظیم و به حق

مُحَمَّدٍ خَاتَمِ النَّبِيِّينَ، وَبِحَقِّ إِبْرَاهِيمَ، وَبِحَقِّ فَضْلِكَ يَوْمَ الْقَضَاءِ، وَبِحَقِّ

محمد خاتم پیمبران و به حق ابراهیم و به حق جدا کردن حق و باطل را در روز داوری و به حق

الْمَوَازِينِ إِذَا نُصِبَتْ، وَالصُّحُفِ إِذَا نُشِرَتْ، وَبِحَقِّ الْقَلَمِ وَمَا جَرَى

میزانها هنگامی که نصب گردد و نامه‌ها آنگاه که گشوده شود و به حق قلم و آنچه بنویسد

وَاللُّوحِ وَمَا أَحْصَى وَبِحَقِّ الْأَسْمِ الَّذِي كَتَبْتَهُ عَلَى سُرَادِقِ الْعَرْشِ قَبْلَ

و لوح و آنچه بشمارد و به حق آن نامت که نوشتی آن را بر سراپرده‌های عرش پیش از آن که

خَلَقْتَ الْخَلْقَ وَالْدُنْيَا وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ بِالْفَيْ عَامٍ، وَاشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا

خلق را بیافرینی و دنیا و خورشید و ماه را خلق فرمایی و گواهی دهم که معبودی جز

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۸۴۶

اللَّهُ، وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، وَإِنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ، وَأَسْأَلُكَ بِاسْمِكَ

خدای یگانه نیست که شریکی ندارد و این که محمد بنده و رسول او است و از تو خواهم بدان نام
 الْمَخْرُوفِ فِي خَزَائِنِكَ، الَّذِي اسْتَأْثَرَتْ بِهِ فِي عِلْمِ الْغَيْبِ عِنْدَكَ، لَمْ
 محفوظ در خزینه‌هایت که مخصوص خود ساختی آن را در علم غیب در نزد خویشتن و
 يَظْهَرُ عَلَيْهِ أَحَدٌ مِنْ خَلْقِكَ، لَا مَلَكٌ مُقَرَّبٌ، وَلَا نَبِيٌّ مُرْسَلٌ، وَلَا عَبْدٌ
 آگاه نشد بر آن هیچ کس از خلق تو نه فرشته مقرب و نه پیامبر مرسل و نه بنده
 مُصْطَفَى، وَاسْتَلَّكَ بِاسْمِكَ الَّذِي شَقَقْتَ بِهِ الْبِحَارَ، وَقَامَتْ بِهِ الْجِبَالُ،
 برگزیده‌ای و از تو خواهم بدان نامت که شکافتی بدان دریاها را و برپا شد بدان کوهها
 وَاخْتَلَفَ بِهِ اللَّيْلُ وَالنَّهَارُ، وَبِحَقِّ السَّبْعِ الْمَثَانِي وَالْقُرْآنِ الْعَظِيمِ،
 و در رفت و آمد شد بدان شب و روز و به حق سوره مبارکه حمد و قرآن عظیم و
 وَبِحَقِّ الْكِرَامِ الْكَاتِبِينَ، وَبِحَقِّ طه و يس، وَكَهيعص، وَحَمَعسق، وَبِحَقِّ
 به حق نویسندگان ارجمندت و به حق طه و يس و كهيعص و حمعسق و به حق
 تَوْرَاهِ مُوسَى وَانْجِيلِ عِيسَى وَزَبُورِ دَاوُدَ، وَفُرْقَانِ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ
 تورات موسی و انجیل عیسی و زبور داود و قرآن محمد که درود تو
 عَلَيْهِ وَآلِهِ، وَعَلَى جَمِيعِ الرُّسُلِ، وَبَاهِيًا شَرَاهِيًا، اللَّهُمَّ اِنِّي اسْتَلُّكَ بِحَقِّ
 بر او و آتش و بر جمیع رسولان باد و به حق آهی و شراهی (که دو نام اعظم یا نام دو تن از بزرگان دین است) خدایا از تو خواهم
 به حق

تِلْكَ الْمُنَاجَاتِ، الَّتِي بَيَّنَكَ وَبَيَّنَ مُوسَى بْنِ عِمْرَانَ فَوْقَ جَبَلِ طُورِ
 آن مناجاتی که میان تو و موسی بن عمران در بالای کوه طور
 سَيْنَاءَ، وَاسْتَلَّكَ بِاسْمِكَ الَّذِي عَلَّمْتَهُ مَلَكُ الْمَوْتِ لِقَبْضِ الْأَرْوَاحِ،
 سینا گذشت و از تو خواهم به آن نامت که آن را برای گرفتن جانها به ملک الموت یاد دادی
 وَاسْتَلُّكَ بِاسْمِكَ الَّذِي كَتَبَ عَلَى وَرَقِ الزَّيْتُونِ، فَخَضَعَتِ النَّيْرَانُ لِتِلْكَ
 و از تو خواهم بدان نامت که نوشته شد به برگ زیتون و آتشها در مقابل آن نام فروتن گشت
 الْوَرَقَةَ، فَقُلْتُ: يَا نَارُ كُونِي بَرْدًا وَسَلَامًا. وَاسْتَلُّكَ بِاسْمِكَ الَّذِي كَتَبْتَهُ
 و فرمودی «ای آتش سرد و سلامت باش» و از تو خواهم بدان نامت که نوشتی آن را بر
 عَلَى سُورِادِقِ الْمَجْدِ وَالْكَرَامَةِ، يَا مَنْ لَا يُخْفِيهِ سَائِلٌ، وَلَا يَنْقُضُهُ نَائِلٌ،
 سرپرده‌های مجد و کرامت‌ای که در مانده‌اش نکند سائلی و نکاهدش دادن جایزه‌ای،

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۸۴۷

يَا مَنْ بِهِ يُسْتَعَاثُ وَإِلَيْهِ يُلْجَأُ، اسْتَلُّكَ بِمَعَاقِدِ الْعِزِّ مِنْ عَرْشِكَ، وَمُنْتَهَى
 ای که به او استغاثه شود و به او پناه برند از تو خواهم به حق آنچه موجب عزت عرشت گشته
 الرَّخْمَةَ مِنْ كِتَابِكَ، وَبِاسْمِكَ الْأَعْظَمِ، وَجَدَّكَ الْأَعْلَى وَكَلِمَاتِكَ
 و به آخرین حد نهایی رحمت از کتاب تو و به اسم اعظمت و مقام والاترت و کلمات
 التَّامَّاتِ الْعُلَى اللَّهُمَّ رَبِّ الرِّيَّاحِ وَمَا ذَرَّتْ، وَالسَّمَاءِ وَمَا أَظَلَّتْ،
 کامله و والایت خدایای پروردگار بادها و آنچه پراکنده کنند و پروردگار آسمان و آنچه را سایه کنند

وَالْأَرْضِ وَمَا أَقْلَتْ، وَالشَّيَاطِينِ وَمَا أَضَلَّتْ، وَالْبِحَارِ وَمَا جَرَّتْ،
و پروردگار زمین و آنچه بر خود دارد و پروردگار شیاطین و آنچه را گمراه کنند و دریاها و آنچه را همراه برند
وَبِحَقِّ كُلِّ حَقٍّ هُوَ عَلَيْكَ حَقٌّ، وَبِحَقِّ الْمَلَائِكَةِ الْمُقَرَّبِينَ،
و به حق هر حقی که بر توست و به حق فرشتگان مقرب
وَالرُّوحَانِيِّينَ وَالْكَرُوبِيِّينَ، وَالْمُسَبِّحِينَ لَكَ بِاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ لَا يُفْتَرُونَ،
و روحانیان و کروبیان و آنان که تسیحیت کنند به شب و روز بی آن که سستی کنند
وَبِحَقِّ إِبْرَاهِيمَ خَلِيلِكَ، وَبِحَقِّ كُلِّ وَلِيٍّ يُنَادِيكَ بَيْنَ الصُّفَا وَالْمَرْوَةِ،
و به حق ابراهیم خلیل تو و به حق هر ولی و دوستی که تو را در میان صفا و مروه صدا زند
وَتَسْتَجِيبُ لَهُ دُعَاةَهُ، يَا مُجِيبُ اسْتِئْكَارِ بِحَقِّ هَذِهِ الْأَسْمَاءِ، وَبِهَذِهِ
و دعایش را به اجابت رسانی ای اجابت کننده از تو خواهم به حق این نامها و به این
الدَّعَوَاتِ، أَنْ تَعْفِرَ لَنَا مَا قَدَّمْنَا وَمَا أَخَّرْنَا، وَمَا اسْرَزْنَا وَمَا اَعْلَنَّا، وَمَا
دعاها که بیامیزی آنچه از گناهان که از پیش داشته و از این پس داریم و آنچه پنهان کرده و آنچه را آشکار کردیم و آنچه را
اِبْدَيْنَا وَمَا اخْفَيْنَا، وَمَا أَنْتَ اَعْلَمُ بِهِ مِنَّا، أَنْتَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ،
ظاهر کرده و آنچه را مخفی کردیم و آنچه را تو بدان آگاهتری از ما که برستی تو بر هر چیز توانایی
بِرَحْمَتِكَ يَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ، يَا حَافِظَ كُلِّ غَرِيبٍ، يَا مُؤْنِسَ كُلِّ وَحِيدٍ،
به رحمت ای مهربانترین مهربانان ای نگهدار هر غریب ای همدم هر تنها
يَا قُوَّةَ كُلِّ ضَعِيفٍ، يَا نَاصِرَ كُلِّ مَظْلُومٍ، يَا رَازِقَ كُلِّ مَحْرُومٍ، يَا مُؤْنِسَ

کلیات مفاتیح نوین؛ ص ۸۴۷

ای نیروی هر ناتوان ای یاور هر ستمدیده ای روزی ده هر محروم ای مؤنس
كُلِّ مُسْتَوْحِشٍ، يَا صَاحِبَ كُلِّ مُسَافِرٍ، يَا عِمَادَ كُلِّ حَاضِرٍ، يَا غَافِرَ كُلِّ
هر وحشت زده ای همراه هر مسافر ای تکیه گاه هر حاضر در وطن ای آمرزنده هر

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۸۴۸

ذَنْبٍ وَخَطِيئَةٍ، يَا غِيَاثَ الْمُسْتَغِيثِينَ، يَا صَرِيخَ الْمُسْتَصْرِخِينَ، يَا
گناه و خطا ای فریادرس فریادخواهان ای دادرس دادخواهان ای
كَاشِفَ كَرْبِ الْمَكْرُوبِينَ، يَا فَارِجَ هَمِّ الْمَهْمُومِينَ، يَا بَدِيعَ
برطرف کننده محنت زدگان ای غمزدای غمزدگان ای پدید آورنده
السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِينَ، يَا مُنْتَهَى غَايَةِ الطَّالِبِينَ، يَا مُجِيبَ دَعْوَةِ
آسمانها و زمینها ای منتهای مقصود جویندگان ای اجابت کننده دعای
الْمُضْطَّرِّينَ، يَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ، يَا رَبَّ الْعَالَمِينَ، يَا ذِيَّانَ يَوْمِ الدِّينِ، يَا
درماندگان ای مهربانترین مهربانان ای پروردگار جهانیان ای جزا دهنده روز جزا ای
اَجْوَدَ الْاَجْوَدِينَ، يَا اَكْرَمَ الْاَكْرَمِينَ، يَا اَسْمَعَ السَّمَاعِينَ، يَا اَبْصَرَ
بخشنده ترین بخشندگان ای با کرمترین کریمان ای شنواترین شنوایان ای بیناترین

النَّاطِرِينَ، يَا أَقْدَرَ الْقَادِرِينَ، اغْفِرْ لِي الذُّنُوبَ الَّتِي تُعَيِّرُ النَّعَمَ، وَاغْفِرْ لِي
 بینایان ای قادرترین قدرتمندان بیمارز از من آن گناهانی را که نعمتها را تغییر دهد و بیمارز از من
 الذُّنُوبَ الَّتِي تُورِثُ النَّدَمَ، وَاغْفِرْ لِي الذُّنُوبَ الَّتِي تُورِثُ السَّقَمَ، وَاغْفِرْ
 گناهانی را که پشیمانی به بار آورد و بیمارز از من گناهانی را که موجب بیماریها گردد و بیمارز
 لِي الذُّنُوبَ الَّتِي تَهْتِكُ الْعِصَمَ، وَاغْفِرْ لِي الذُّنُوبَ الَّتِي تَرُدُّ الدُّعَاءَ،
 از من گناهانی را که پرده‌ها بدرد و بیمارز از من گناهانی را که دعا را باز گرداند
 وَاغْفِرْ لِي الذُّنُوبَ الَّتِي تَحْبِسُ قَطْرَ السَّمَاءِ، وَاغْفِرْ لِي الذُّنُوبَ الَّتِي
 و بیمارز از من گناهانی را که باران را از آسمان جلوگیری کند و بیمارز از من گناهانی را که
 تُعَجِّلُ الْفَنَاءَ، وَاغْفِرْ لِي الذُّنُوبَ الَّتِي تَجْلِبُ الشَّقَاءَ، وَاغْفِرْ لِي الذُّنُوبَ
 شتاب در نابودی کند و بیمارز از من گناهانی را که بدبختی آرد و بیمارز از من گناهانی
 الَّتِي تُظْلِمُ الْهُوَاءَ، وَاغْفِرْ لِي الذُّنُوبَ الَّتِي تَكْشِفُ الْغِطَاءَ، وَاغْفِرْ لِي
 که هوا را تاریک کند و بیمارز از من گناهانی را که پرده را بالا زند و بیمارز از من
 الذُّنُوبَ الَّتِي لَا يَغْفِرُهَا غَيْرُكَ يَا اللَّهُ، وَاحْمِلْ عَنِّي كُلَّ تَبِعَةٍ لِأَحَدٍ مِنْ
 گناهانی را که جز تو کسی آنها را نیامرزد ای خدا و بردار از دوش من هر حقی که از یکی از
 خَلْقِكَ، وَاجْعَلْ لِي مِنْ أَمْرِي فَرْجًا وَمَخْرَجًا وَيُسْرًا، وَأَنْزِلْ يَقِينَكَ فِي
 خلق تو بر گردن من است و قرار ده برای من در کارم گشایش و آسانی و وسیله بیرون آمدنی و فرود آریقینت را در
 کلیات مفاتیح نوین، ص: ۸۴۹

صَدْرِي وَرَجَاءَكَ فِي قَلْبِي حَتَّى لَا أَرْجُو غَيْرَكَ، اللَّهُمَّ احْفَظْنِي
 سینه‌ام و امیدت را در دلم تا امیدی به کسی جز تو نداشته باشم خدایا مرا حفظ کن
 وَعَافِنِي فِي مَقَامِي وَأَضْحِنِي فِي لَيْلِي وَنَهَارِي وَمِنْ بَيْنِ يَدَيِ
 و عافیتم ده در جایگاهم و همراه من باش در شب و روزم و از پیش رو
 وَخَلْفِي وَعَنْ يَمِينِي وَعَنْ شِمَالِي وَمِنْ فَوْقِي وَمِنْ تَحْتِي وَيَسْرَ لِي
 و پشت سرم و از راست و چپم و از بالای سر و زیر پایم و راه را بر من هموار کن
 السَّبِيلَ، وَاحْسِنْ لِي التَّيْسِيرَ، وَلَا تَخْذُلْنِي فِي الْعَسِيرِ، وَاهْدِنِي يَا خَيْرَ
 و آسانی خوشی برایم پیش آور و در دشواریها خوارم مکن و راهنمایم کن ای بهترین
 دَلِيلٍ، وَلَا تَكِلْنِي إِلَى نَفْسِي فِي الْأُمُورِ، وَلَقِّنِي كُلَّ سُورٍ، وَأَقْلِبْنِي إِلَى
 راهنما و در کارها مرا به خودم وامگذار و هر سرور و خوشحالی را به دلم انداز و بازگردان مرا بسوی
 أَهْلِي بِالْفَلَاحِ وَالنَّجَاحِ، مَحْبُورًا فِي الْعَاجِلِ وَالْأَجَلِ، إِنَّكَ عَلَى كُلِّ
 خانواده‌ام به رستگاری و کامیابی و آراسته به شادکامی در دنیا و آخرت که برآستی تو بر هر چیز
 شَيْءٍ قَدِيرٌ، وَأَرْزُقْنِي مِنْ فَضْلِكَ، وَأَوْسِعْ عَلَيَّ مِنْ طَيِّبَاتِ رِزْقِكَ،
 توانایی و از فضل خویش روزیم کن و فراخ گردان بر من از روزیهای پاکیزه‌ات
 وَاسْتَعْمِلْنِي فِي طَاعَتِكَ، وَاجْزِنِي مِنْ عَذَابِكَ وَنَارِكَ، وَأَقْلِبْنِي إِذَا
 و وادارم کن به انجام طاعتت و پناهم ده از عذاب و آتش دوزخت و بگردانم به رحمت خود هنگامی

تَوَفَّيْتَنِي إِلَى جَنَّتِكَ بِرَحْمَتِكَ، اللَّهُمَّ أَنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ زَوَالِ نِعْمَتِكَ،
 که مرا از این جهان بیرون بری بسوی بهشت خدایا به تو پناه برم از زوال نعمت
 وَمِنْ تَحْوِيلِ عَافِيَتِكَ، وَمِنْ حُلُولِ نِقْمَتِكَ، وَمِنْ نُزُولِ عَذَابِكَ، وَأَعُوذُ
 و از تغییر یافتن عافیت و از آمدن عقوبت و از نازل شدن عذاب و به تو پناه برم
 بِكَ مِنْ جَهْدِ الْبَلَاءِ، وَدَرَكَ الشَّقَاءِ، وَمِنْ سُوءِ الْقَضَاءِ، وَشِمَاتِهِ الْأَعْدَاءِ،
 از سختی بلا و گرفتاری و رسیدن بدبختی و از تقدیر بدو شماتت دشمنان
 وَمِنْ شَرِّ مَا يَنْزِلُ مِنَ السَّمَاءِ، وَمِنْ شَرِّ مَا فِي الْكِتَابِ الْمُنَزَّلِ، اللَّهُمَّ لَا
 و از شر آنچه از آسمان فرود آید و از شر آنچه در کتاب منزل خود (قرآن) بیان فرموده‌ای خدایا
 تَجْعَلْنِي مِنَ الْأَشْرَارِ، وَلَا مِنْ أَصْحَابِ النَّارِ، وَلَا تَحْرِمْنِي صُحْبَةَ
 مرا از اشرار و از اهل دوزخ قرارم مده و از مصاحبت نیکان محروم مفرما
 کلیات مفاتیح نوین، ص: ۸۵۰

الْأَخْيَارِ، وَآخِرِي حَيَاةً طَيِّبَةً، وَتَوَفَّنِي وَفَاءً طَيِّبَةً تُلْحِقُنِي بِالْأَبْرَارِ،

و به زندگی پاکیزه زنده‌ام بدار و به مرگ پاکیزه‌ای بمیرانم که به نیکان ملحقم داری

وَأَرْزُقُنِي مُرَافَقَةَ الْأَنْبِيَاءِ فِي مَقْعَدِ صِدْقٍ عِنْدَ مَلِكِكَ مُقْتَدِرٍ، اللَّهُمَّ لَكَ

و رفاقت پیمبران را روزیم گردانی در جایگاه پسندیده نزد پادشاهی نیرومند خدایا از آن

الْحَمْدُ عَلَى حُسْنِ بِلَاتِكَ وَصِدْقِكَ، وَلَكَ الْحَمْدُ عَلَى الْأَسْلَامِ، وَ[اتِّبَاعِ تَوْسِئَتَيْهِ] سَتَائِشِ بِرِخْوَانِ خَيْرِ أَعْمَالِهِ وَخَيْرِ رِفَائِهِ وَتَو

راست ستایش بر نعمت دین اسلام و پیروی

السُّنَّةِ، يَا رَبِّ كَمَا هَدَيْتَهُمْ لِدِينِكَ، وَعَلَّمْتَهُمْ كِتَابَكَ، فَاهْدِنَا وَعَلَّمْنَا،

طریقه (پیمبران) پروردگارا چنانچه آن پیمبران را به دین خود راهنمایی کردی و کتاب خود را به آنان یاد دادی ما را نیز هدایت
 کرده و یادمان ده

وَلَكَ الْحَمْدُ عَلَى حُسْنِ بِلَاتِكَ وَصُنْعِكَ عِنْدِي خَاصَّةً، كَمَا خَلَقْتَنِي

و تو راست ستایش بر خصوص آزمایش و رفتار نیکت درباره شخص من که مرا آفریدی

فَاخْسَنْتَ خَلْقِي وَعَلَّمْتَنِي فَاخْسَنْتَ تَعْلِيمِي وَهَدَيْتَنِي فَاخْسَنْتَ

و خلقتم را نیکو کردی و یادم دادی و نیکو یاد دادی و هدایتیم کردی و نیکو

هدایتی فلک الحمد على انعامك على قديمنا وحديثنا، فكم من كذب يا

هدایت کردی پس تو راست ستایش بر نعمت بخشیت نسبت به من از زمان قدیم و جدید پس چه بسیار محنتی که ای

سَيِّدِي قَدْ فَرَجْتُهُ، وَكَمْ مِنْ غَمٍّ يَا سَيِّدِي قَدْ نَفَسْتُهُ، وَكَمْ مِنْ هَمٍّ يَا

آقای من تو آن را گشودی و چه بسیار اندوهی که ای

سَيِّدِي قَدْ كَشَفْتُهُ، وَكَمْ مِنْ بَلَاءٍ يَا سَيِّدِي قَدْ صَرَفْتُهُ، وَكَمْ مِنْ عَيْبٍ يَا

آقای من تو آن را زدودی و چه بسیار غم و غصه‌ای که ای آقای من تو آن را برطرف کردی و چه بسیار بلا و گرفتاری ای آقای

من که تو آن را باز گرداندی و چه بسیار عیبی ای

سَيِّدِي قَدْ سَتَرْتُهُ، فَلَكَ الْحَمْدُ عَلَى كُلِّ حَالٍ فِي كُلِّ مَثْوًى وَزَمَانٍ،

آقای من که تو آن را پوشاندی پس تو راست ستایش بر هر حال و در هر جا و هر زمان

وَمُنْقَلَبٍ وَمُقَامٍ، وَعَلَىٰ هَذِهِ الْحَالِ وَكُلِّ حَالٍ، اللَّهُمَّ اجْعَلْنِي مِنْ أَفْضَلِ
و هر منزل و هر مقام و بر این حال و هر حال خدا یا قرار ده مرا از بهترین
عِبَادِكَ نَصِيْبًا فِي هَذَا الْيَوْمِ [فِي هَذِهِ اللَّيْلَةِ] مِنْ خَيْرِ تَقْسِيْمُهُ، أَوْ ضُرِّ
بندگان در بهره‌مندی این روز از هر خیری که قسمت کنی یا گرفتاری
تَكْشِفُهُ، أَوْ سُوءِ تَصْرِفُهُ، أَوْ بَلَاءٍ تَدْفَعُهُ، أَوْ خَيْرٍ تَسُوْقُهُ، أَوْ رَحْمَةٍ
که برطرف کنی یا بدی که بازش گردانی یا بلایی که دفعش کنی یا خیری که بفرستی یا رحمتی
کلیات مفاتیح نوین، ص: ۸۵۱

تَنْشُرُهَا، أَوْ عَافِيَةٍ تُبَلِّسُهَا، فَانْكَعْ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيْرًا، وَبِيْدِكَ خَزَائِنُ
که بگسترانی یا جامه تندرستی که ببوشانی که براستی تو بر هر چیز توانایی و خزینه‌های آسمانها
السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ، وَأَنْتَ الْوَاحِدُ الْكَرِيْمُ الْمُعْطِي الَّذِي لَا يُرَدُّ سَأَلُهُ،
و زمین بدست توست و تویی خدای یگانه بزرگوار عطابخشی که خواهنده‌اش دست خالی بازنگردد
وَلَا يُخَيِّبُ أَمَلُهُ، وَلَا يَنْقُصُ نَائِلُهُ، وَلَا يَنْفَدُ مَا عِنْدَهُ، بَلْ يَزِدَادُ كَثْرَةً
و آرزومندش ناامید نشود و عطاهایش نقصان نپذیرد و خزینه‌اش پایان ندارد بلکه همواره به زیادی
وَطِيْبًا، وَعَطَاءٌ وَجُودًا، وَارْزُقْنِي مِنْ خَزَائِنِكَ الَّتِي لَا تَفْنَىٰ وَمِنْ
و پاکیزگی و عطا و جودش بيفزاید و روزیم کن از خزینه‌هایت که فنا نپذیرد و از رحمت
رَحْمَتِكَ الْوَاسِعَةِ، إِنَّ عَطَاكَ لَمْ يَكُنْ مَحْظُورًا، وَأَنْتَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ
وسیعت که براستی عطای تو از کسی منع نشده و تو بر هر چیز
قَدِيْرًا، بِرَحْمَتِكَ يَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِيْنَ. [۱۱۷۰]
توانایی به رحمت ای مهربانترین مهربانان.

۲- مستحب است این تسبیحات را بخواند که رسول خدا صلی الله علیه و آله فرمود: هر کس در شب عرفه این تسبیحات ده گانه را هزار
مرتبه بخواند، هر حاجتی از خداوند بخواهد، جز خواسته‌ای که گناه باشد، برآورده می‌شود:
سُبْحَانَ مَنْ فِي السَّمَاءِ عَرْشُهُ، سُبْحَانَ الَّذِي فِي الْأَرْضِ سَطْوَتُهُ،
منزه است خدایی که در آسمان است عرش او منزه است خدایی که در زمین است فرمان و حکمش
سُبْحَانَ الَّذِي فِي الْبَحْرِ سَبِيْلُهُ، سُبْحَانَ الَّذِي فِي النَّارِ سُلْطَانُهُ، سُبْحَانَ
منزه است خدایی که در دریا راه دارد منزه است
الَّذِي فِي الْجَنَّةِ رَحْمَتُهُ، سُبْحَانَ الَّذِي فِي الْقُبُورِ قَضَاؤُهُ، سُبْحَانَ الَّذِي
خدایی که در آتش دوزخ سلطنتش موجود است منزه است خدایی که در بهشت رحمت اوست منزه است خدایی که در گورها
قضا و فرمانش جاری است منزه است خدایی که
فِي الْهَوَاءِ امْرُؤُهُ، سُبْحَانَ الَّذِي رَفَعَ السَّمَاءَ، سُبْحَانَ الَّذِي وَضَعَ الْأَرْضَ،
در هوا امر اوست منزه است خدایی که آسمان را بالا برد منزه است خدایی که زمین را گسترده
سُبْحَانَ مَنْ لَا مَنجَا مِنْهُ إِلَّا إِلَيْهِ. [۱۱۷۱]
منزه است خدایی که ملجأ و پناهی از او نیست جز به سوی خودش.

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۸۵۲

۳- زیارت امام حسین علیه السلام. در روایتی امام باقر علیه السلام فرمود: هر کس در شب عرفه امام حسین علیه السلام را زیارت کند و تا روز عید در آنجا بماند، خداوند او را از گرفتاری و مشکلات آن سال محفوظ بدارد. [۱۱۷۲] ۴- دعایی را که در اعمال شب جمعه و روز عرفه نیز وارد شده است بخواند که در اعمال شب جمعه (صفحه ۹۶۶) خواهد آمد و ابتدای آن چنین است:

اللَّهُمَّ مِنْ تَعَبًا وَ تَهَيًّا وَ أَعَدَّ. [۱۱۷۳]

روز نهم (روز عرفه):

مرحوم «علّامه مجلسی» می‌گوید: روز عرفه از اعیاد بزرگ اسلامی است و کسی که بتواند این روز را در «عرفات» باشد، توفیق بزرگی دارد. این روز اعمال و دعاها فراوانی دارد و بهترین عمل در این روز، دعا است. [۱۱۷۴] این روز، برای تقویت معرفت الهی، و رابطه عمیق‌تر با حضرت حق و شناخت صفات جمال و جلال پروردگار، بسیار مناسب و مغتنم است.

این روز، بویژه برای کسانی که در سرزمین پرخطر و انسان‌ساز «عرفات» باشند و در مناسک حج شرکت داشته باشند، سعادت مضاعف خواهد بود؛ آنان که در لباس سفید احرام، با قلبی مملوّ از عشق خداوند، دعای عرفه امام حسین علیه السلام را در سرزمین عرفات زمزمه می‌کنند، از این زلال معرفت ناب، بیش از دیگران سیراب می‌شوند.

امام باقر علیه السلام از امام زین‌العابدین علیه السلام روایت کرده است که آن حضرت در روز عرفه جمعی را مشاهده کرد که دست نیاز به سوی مردم دراز کرده و کمک می‌خواستند! حضرت فرمود: وای بر شما! آیا از غیر خدا در این روز حاجت می‌طلبید در حالی که در این روز امید می‌رود که فضل خداوند حتی شامل بیچه‌هایی شود که در شکم مادرانند. [۱۱۷۵] در روز عرفه، مخصوصاً دعا برای مؤمنان و دوستان بسیار سفارش شده است. چه آنان که زنده‌اند و چه کسانی که از دنیا رفته‌اند. [۱۱۷۶] از ابراهیم بن هاشم که از بزرگان شیعه است چنین نقل شده که: «عبد الله بن جندب» را در سرزمین عرفات دیدم که در روز عرفه، غرق در دعا و راز و نیاز بود. دست‌های خود را به سوی آسمان بلند کرده بود و اشک از چشمانش سرازیر بود، و فراوان گریه می‌کرد؛ در پایان نزد او رفتم و گفتم: وقوف و عبادت هیچ

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۸۵۳

کس را مثل تو ندیدم. گفت به خدا سوگند! فقط برای برادران مؤمن دعا کردم، زیرا از امام موسی کاظم علیه السلام شنیدم که فرمود: هر کس برای برادران مؤمن خود دعا کند، از عرش ندا می‌رسد که صد هزار برابر آن برای خود تو خواهد بود، و من نخواستم از صد هزار برابر دعای فرشتگان که یقیناً مستجاب است، دست بردارم! و برای خودم دعا کنم که نمی‌دانم مستجاب خواهد شد یا خیر! [۱۱۷۷]

اعمال روز عرفه:

برای روز عرفه چند عمل وارد شده است:

۱- روزه گرفتن؛ که پاداش فراوانی دارد. ولی اگر روزه در آن روز سبب ضعف و ناتوانی جهت دعا و انجام اعمال و عبادات روز عرفه شود ترک آن بهتر است! [۱۱۷۸] (البته روزه مربوط به کسانی است که در وطن هستند یا قصد اقامت ده روز کرده‌اند).

۲- غسل کردن قبل از غروب آفتاب. [۱۱۷۹] ۳- زیارت امام حسین علیه السلام، که زیارت آن حضرت در روز عرفه طبق روایتی از امام صادق علیه السلام پاداش حج و عمره بسیار، و جهاد فراوان دارد. [۱۱۸۰] در روایت دیگری از امام صادق علیه السلام نقل شده است که خداوند در روز عرفه، توجه خاصی به زائران قبر امام حسین علیه السلام دارد، حاجاتشان را برآورده می‌سازد و گناهانشان را می‌آمرزد. [۱۱۸۱] در حدیث دیگری از سه امام بزرگوار، حضرت امام صادق و امام کاظم و امام رضا علیهم السلام آمده است که هر کس روز عرفه به زیارت امام حسین علیه السلام برود، خداوند او را با ایمان محکم همراه با اطمینان باز می‌گرداند. [۱۱۸۲] به هر حال، همان‌گونه که «سید بن طاووس»، در «اقبال» فرموده است: احادیث در فضیلت زیارت امام حسین علیه السلام در روز عرفه، متواتر است. [۱۱۸۳] به همین دلیل مشتاقان در این روز به سوی مرقد آن حضرت سرازیر می‌شود.

زیارت مخصوص امام حسین علیه السلام در روز عرفه، در بخش زیارات (صفحه ۴۲۳) ذکر شد.

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۸۵۴

۴- پس از نماز عصر، و قبل از آن که دعاها را بخواند، دو رکعت نماز در زیر آسمان، بجا آورد و به گناهان و خطاهای خود اعتراف کند، که امام صادق علیه السلام فرمود: هر کس چنین کند، پاداش کسانی که در سرزمین عرفاتند، را خواهد داشت و گناهانش آمرزیده گردد. [۱۱۸۴] مرحوم «شیخ کفعمی» کیفیت نماز را این‌گونه آورده است: پس از آن که نماز ظهر و عصر را با رکوع و سجود نیکو، بجا آوردی، دو رکعت نماز بخوان؛ در رکعت اول بعد از سوره حمد، سوره توحید (قل هو الله احد) و در رکعت دوم، پس از سوره حمد، سوره قل یا ایها الکافرون را بخوان. بعد از آن نیز چهار رکعت نماز بگزار (هر دو رکعت به یک سلام). و در هر رکعت بعد از سوره حمد، پنجاه مرتبه سوره توحید را بخوان (که نماز امیرالمؤمنین نیز به همین صورت است) آنگاه این تسبیحات را که از رسول خدا نقل شده است و «سید بن طاووس» آن را در «اقبال» آورده، بخوان:

سُبْحَانَ مَنْ فِي السَّمَاءِ عَرْشُهُ ...

(این تسبیحات را در اعمال شب عرفه ذکر کردیم).

آنگاه صد مرتبه بگو: سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ.

***** منزه است خدا و حمد از آن خداست و معبودی جز خدا نیست و خدا بزرگ‌تر از توصیف است.

و صد مرتبه سوره قل هو الله احد را بخوان.

صد مرتبه آیه الکرسی.

صد مرتبه صلوات بر محمد و آل محمد.

ده مرتبه لا اله الا الله، وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ، يُحْيِي

وَيُمِيتُ، وَيُمْيْتُ وَيُحْيِي وَهُوَ حَيٌّ لَا يَمُوتُ، بِيَدِهِ الْخَيْرُ، وَهُوَ عَلَى كُلِّ

و بمیراند و بمیراند و زنده کند و اوست زنده‌ای که نمیرد هر چه خیر است به دست اوست و او بر همه

شئی قَدِيرٌ.

چیز تواناست.

چیز تواناست.

ده مرتبه اسْتَغْفِرُ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ، وَاتُوبُ إِلَيْهِ.

***** آمرزش خواهم از خدایی که معبود به حقی جز او نیست که زنده و پاینده است و به سویش توبه کنم.

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۸۵۵

ده مرتبه

یا اللَّهُ

- ده مرتبه

یا رَحْمَنُ

- ده مرتبه

یا رَحِيمُ

- ده مرتبه

یا بَدِيعَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ، یا ذَا الْجَلالِ وَالْإِکرامِ

- ده مرتبه

یا حَيُّ یا قَيُّوْمُ

- ده مرتبه

یا حَنَّانُ یا مَنَّانُ

- ده مرتبه

یا لا اِلهَ اِلاَّ اَنْتَ

- ده مرتبه

آمین.

پس آنگاه بگو:

اللَّهُمَّ اِنِّی اسئَلُکَ یا مَنْ هُوَ اقْرَبُ الِیَّ مِنْ حَبْلِ الوَریدِ، یا مَنْ یَحُولُ

خدایا از تو خواهم ای کسی که او نزدیکتر است به من از رگ گردن ای که حائل شود

بَیْنَ الْمَرْءِ وَ قَلْبِهِ، یا مَنْ هُوَ بِالْمَنْظَرِ الْأَعْلَى وَ بِالْأَفْقِ الْمُبِینِ، یا مَنْ هُوَ

میان انسان و دلش ای که او در دیدگاه اعلی است و در افق آشکاری است ای که او

الرَّحْمَنُ عَلَی الْعَرْشِ اسْتَوَى یا مَنْ لَیْسَ کَمِثْلِهِ شَیْءٌ، وَ هُوَ السَّمِیعُ

بخشاینده است و بر عرش استیلا دارد ای که نیست مانندش چیزی و او شنوا و

الْبَصِیرُ، اسئَلُکَ اِنْ تُصَلِّیَ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ.

بینا است از تو خواهم که درود فرستی بر محمد و آل محمد.

آنگاه حاجت خود را از خداوند طلب کن که بر آورده خواهد شد، ان شاء الله. [۱۱۸۵] (دعای کوتاه بالا دعای بسیار پرمحتوایی است

که سزاوار است انسان هر زمان که حال دعا پیدا کند از آن بهره گیرد و همچنین در قنوت‌های نماز می‌توان از آن استفاده کرد؛

دعایی است که جمله‌های آن غالباً از آیات قرآن گرفته شده و صفات جمال و جلال خداوند در آن منعکس است).

مرحوم «کفعمی» در ادامه می‌افزاید: پس از آن این صلوات را بخوان؛ امام صادق علیه السلام فرمود: هر کس بخواند محمد و آل

محمد را با صلوات بر آنان مسرور و خشنود سازد، این صلوات را بخواند [۱۱۸۶]:

اللَّهُمَّ یا اِجْوَدَ مَنْ اَعْطَى وَ یا خَیْرَ مَنْ سئِلَ، وَ یا اَرْحَمَ مَنْ اسئَلُکَ،

خدایا ای بخشنده‌ترین عطابخشان و ای بهترین درخواست شدگان و ای مهربانترین کسی که از او مهربانی جویند

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ فی الْأَوَّلینَ، وَ صَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ فی

خدایا درود فرست بر محمد و آلش در زمره پیشینیان و درود فرست بر محمد و آلش در زمره

الْآخِرِينَ، وَصَلَّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ فِي الْمَلَأِ الْأَعْلَى وَصَلَّ عَلَى مُحَمَّدٍ
پسینیان و درود فرست بر محمد و آلش در ساکنین عالم بالا و درود فرست بر محمد

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۸۵۶

وَآلِهِ فِي الْمُرْسَلِينَ، اللَّهُمَّ اعْطِ مُحَمَّدًا وَآلَهُ الْوَسِيلَةَ وَالْفَضِيلَةَ،

و آلش در زمره مرسلین خدایا عطا کن به محمد و آلش مقام وسیله و فضیلت

وَالشَّرَفَ وَالرَّفْعَةَ وَالدرَجَةَ الْكَبِيرَةَ، اللَّهُمَّ إِنِّي آمَنْتُ بِمُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ

و شرف و رفعت و درجه بلند خدایا من ایمان آوردم به محمد صلی الله

عَلَيْهِ وَآلِهِ وَلَمْ ارَهُ، فَلَا تَحْرِمْنِي فِي الْقِيَمَةِ رُؤْيَيْتَهُ، وَارْزُقْنِي صُحْبَتَهُ،

علیه و آلہ با این که او را ندیده‌ام پس در روز قیامت از دیدارش محروم مفرما و مصاحبت و همنشینی او را روزیم فرما

وَتَوَفَّنِي عَلَى مِلَّتِهِ، وَأَسْقِنِي مِنْ حَوْضِهِ مَشْرَبًا رَوِيًّا سَائِغًا هَنِئًا، لَا

و بر کیش او بمیرانم و بنوشانم از حوض او (حوض کوثر) نوشاندنی سیراب و جانبخش و گوارا که

أَظْمَأُ بَعْدَهُ أَبَدًا، أَنْكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، اللَّهُمَّ إِنِّي آمَنْتُ بِمُحَمَّدٍ صَلَّى

پس از آن هرگز تشنه نشوم که برستی تو بر هر چیز توانایی خدایا من ایمان آورده‌ام به محمد صلی

اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَلَمْ ارَهُ، فَعَرَّفْنِي فِي الْجَنَانِ وَجْهَهُ، اللَّهُمَّ بَلِّغْ مُحَمَّدًا

الله علیه و آلہ و او را ندیده‌ام پس در بهشت رویش را به من نشان ده خدایا برسان به محمد

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ مِنِّي تَحِيَّةً كَثِيرَةً وَسَلَامًا.

صلی الله علیه و آلہ از جانب من تحیتی بسیار و سلامی.

آنگاه دعای «ام داوود» را بخوان (که در اعمال نیمه ماه رجب - صفحه ۶۴۷ - گذشت). سپس این تسبیحات را که پاداش فراوانی

دارد، بخوان:

سُبْحَانَ اللَّهِ قَبْلَ كُلِّ أَحَدٍ، وَ سُبْحَانَ اللَّهِ بَعْدَ كُلِّ أَحَدٍ، وَ سُبْحَانَ اللَّهِ مَعَ

منزه باد خدا پیش از هر کس و منزه باد خدا پس از هر کس و منزه باد خدا با

كُلِّ أَحَدٍ، وَ سُبْحَانَ اللَّهِ يَبْقَى رَبُّنَا وَيَفْنَى كُلُّ أَحَدٍ، وَ سُبْحَانَ اللَّهِ تَسْبِيحًا

هر کس و منزه باد خدا که باقی ماند پروردگار ما و فانی شود هر کس و منزه باد خدا تنزیهی

يَفْضَلُ تَسْبِيحَ الْمُسَبِّحِينَ فَضْلًا كَثِيرًا قَبْلَ كُلِّ أَحَدٍ، وَ سُبْحَانَ اللَّهِ

که فزونی گیرد بر تسبیح تسبیح گویان فزونی بسیاری پیش از هر کس و منزه باد خدا

تَسْبِيحًا يَفْضَلُ تَسْبِيحَ الْمُسَبِّحِينَ فَضْلًا كَثِيرًا بَعْدَ كُلِّ أَحَدٍ، وَ سُبْحَانَ

تنزیهی که فزونی گیرد بر تسبیح تسبیح گویان فزونی بسیاری پس از هر کس و منزه باد

اللَّهُ تَسْبِيحًا يَفْضَلُ تَسْبِيحَ الْمُسَبِّحِينَ فَضْلًا كَثِيرًا مَعَ كُلِّ أَحَدٍ، وَ سُبْحَانَ

خدا تنزیهی که فزونی گیرد بر تسبیح تسبیح گویان فزونی بسیار با هر کس، و منزه باد

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۸۵۷

اللَّهُ تَسْبِيحًا يَفْضَلُ تَسْبِيحَ الْمُسَبِّحِينَ فَضْلًا كَثِيرًا لِرَبَّنَا الْبَاقِي وَيَفْنَى كُلُّ

خدا تنزیهی که فزونی گیرد بر تسبیح تسبیح گویان برتری بسیاری برای پروردگار ما که باقی ماند و جز او فانی شود هر

أَحَدٍ، وَ سُبْحَانَ اللَّهِ تَسْبِيحًا لَا يُحْصَى وَلَا يُدْرَى وَلَا يُنْسَى وَلَا يَنْبَلَى
 كَسٍ وَ مَنْزَهُ بَادِ خَدَا تَنْزِيهِي كِهْ بَهْ شَمَارَهْ دَرِ نِيَايِدْ وَ دَانَسْتَهْ نَشُودْ وَ فَرَامُوشْ نَكْرَدَدْ وَ كِهْنَهْ نَشُودْ
 وَلَا يَفْنَى وَ لَيْسَ لَهُ مُنْتَهَى وَ سُبْحَانَ اللَّهِ تَسْبِيحًا يَدُومٌ بِدَوَامِهِ، وَ يَبْقَى
 وَ فَنَا نَبْدِيرِدْ وَ اَنْتِهَابِي بَرَايشْ نَبَاشَدْ وَ مَنْزَهُ بَادِ خَدَا تَنْزِيهِي كِهْ دَوَامْ دَاشْتَهْ بَاشَدَبَهْ دَوَامْ اَوْ وَ بَاقِيْ مَانَدْ
 بِنَبْقَائِهِ فِي سِنِي الْعَالَمِينَ، وَ شَهْوَرِ الدُّهُورِ، وَ أَيَّامِ الدُّنْيَا وَ سَاعَاتِ اللَّيْلِ
 بَهْ بَقَايْ اَوْ دَرِ طُولِ سَالِهَائِي اَيْنِ جِهَانْ وَ سَايِرِ جِهَانِيَانِ وَ مَاهِيَايْ اَيْنِ رُوزْگَارِ وَ هَرِ رُوزْگَارِ وَ رُوزِهَائِي دُنْيَا وَ سَاعَاتِ شَبِّ
 وَ النَّهَارِ، وَ سُبْحَانَ اللَّهِ اَبَدِ الْاَبَدِ، وَ مَعَ الْاَبَدِ مِمَّا لَا يُحْصِيهِ الْعَدَدُ، وَ لَا
 وَ رُوزْ وَ مَنْزَهُ بَادِ خَدَا تَا جَاوِيدَانِ اسْتِ جَاوِيدِ وَ وَ هَمْرَاهْ بَا جَاوِيدِ بَدِ اِنْسَانِ كِهْ شَمَارَهْ اَشْ نَتَوَانْ كَرْدِ وَ
 يُفْنِيهِ الْاَمَدُ، وَ لَا يَقْطَعُهُ الْاَبَدُ، وَ تَبَارَكَ اللَّهُ اَحْسَنُ الْخَالِقِينَ.
 زَمَانْ وَ مَدْتِ اَن رَا بَهْ فَنَا نَكْشَانَدْ وَ قَطْعَشْ نَكْنَدْ «هَرْگَزْ» وَ بَزْرَكْ اسْتِ خَدَا بَهْتَرِيْنِ اَفْرِيْدْگَانِ.

بار دیگر همین دعا را بخوان، ولی بجای

سُبْحَانَ اللَّهِ قَبْلَ كُلِّ أَحَدٍ

، بگو:

وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ قَبْلَ كُلِّ أَحَدٍ،

و هر جا که کلمه

سُبْحَانَ اللَّهِ

دارد؛ به جای آن

الْحَمْدُ لِلَّهِ

بگو و دعا را تا آخر بخوان.

برای بار سوم از ابتدا شروع کن ولی این بار به جای

سُبْحَانَ اللَّهِ،

بگو:

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ

. مثلاً بگو:

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ قَبْلَ كُلِّ أَحَدٍ ...

در مرتبه چهارم، دعا را از ابتدا شروع کن و تا آخر بخوان، ولی به جای

سبحان الله

بگو

الله اكبر

. مثلاً می گویی:

الله أكبر قَبْلَ كُلِّ أَحَدٍ ...

سپس دعای

اللَّهُمَّ مَنْ تَعَبْنَا وَ تَهَيَّأَ

را بخوان (که در اعمال شب جمعه، صفحه ۹۶۶ خواهد آمد). [۱۱۸۷] آنگاه با نهایت خشوع و فروتنی، دعای چهل و هفتم «صحیفه سجّادیّه» را بخوان که بسیار دعای گران قدر و ارزشمندی است. [۱۱۸۸]

۵- دعای معروف عرفه

از جمله دعاهایی که خواندنش در روز عرفه سفارش شده است دعای معروف و مشهور سالار شهیدان امام حسین علیه السلام است که از محتوای بسیار با ارزش و بی نظیری برخوردار است؛ این دعای پرفیض، گنجینه‌ای کلیات مفاتیح نوین، ص: ۸۵۸

از معارف اسلامی است که راه خداشناسی و توبه و بازگشت به او را، به هر خداجوی مسلمانی می آموزد، و روح را به بالاترین اوج معرفت، می رساند؛ می توان گفت یک دوره عرفان اسلامی در آن درج است.

بشر و بشیر [۱۱۸۹] از فرزندان «غالب اسدی» روایت کرده‌اند که: عصر روز «عرفه» در سرزمین «عرفات» خدمت امام حسین علیه السلام بودیم که آن حضرت با گروهی از اهل بیت و شیعیان خود، در نهایت خشوع و فروتنی، از خیمه خویش بیرون آمدند و در قسمت چپ کوه [جبل الرحمه، کوه معروفی است در وسط عرفات رو به سوی کعبه ایستادند و همانند فقیر و نیازمندی که چیزی طلب کند، دست‌ها را در برابر صورت گرفتند و این دعا را خواندند: [۱۱۹۰] (برای توجه بیشتر به محتوای این دعا آن را به نه بخش تقسیم کردیم).

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَيْسَ لِقَضَائِهِ دَافِعٌ، وَلَا لِعَطَائِهِ مَانِعٌ، وَلَا كَصُنْعِهِ صُنْعٌ

ستایش خاص خدایی است که نیست برای قضا و حکمش جلوگیری و نه برای عطا و بخششش مانعی و نه مانند ساخته‌اش ساخته هیچ

صَانِعٌ، وَهُوَ الْجَوَادُ الْوَاسِعُ، فَطَرَ اجْنَاسَ الْبَدَائِعِ، وَاتَّقَنَ بِحِكْمَتِهِ الصَّنَائِعَ،

سازنده‌ای و اوست بخشنده وسعت‌ده که آفرید انواع گوناگون پدیده‌ها را و به حکمت خویش محکم ساخت مصنوعات را (طلایه‌ها (ی عالم وجود)

لَا تَخْفَى عَلَيْهِ الطَّلَائِعُ، وَلَا تَضِيغُ عِنْدَهُ الْوُدَائِعُ، جَازِي كُلِّ صَانِعٍ،

بر او مخفی نیست و امانتها در نزد او ضایع نشود پاداش‌دهنده عمل هر سازنده

وَ رَائِثُ كُلِّ قَانِعٍ، وَ رَاحِمٌ كُلِّ ضَارِعٍ، وَ مُنْزِلُ الْمَنَافِعِ وَ الْكِتَابِ الْجَامِعِ

و سامان دهنده زندگی هر قناعت‌پیشه و مهربان نسبت به هر نالان، فرو فرستنده هر سود و بهره و آن کتاب جامع که

بِالنُّورِ السَّاطِعِ، وَ هُوَ لِلدَّعَوَاتِ سَامِعٌ، وَ لِلْكُرْبَاتِ دَافِعٌ، وَ لِلدَّرَجَاتِ

فرستادش بوسیله نور آن نور درخشان و اوست که دعاها را شنواست و گرفتاریها را برطرف کند و درجات

رَافِعٌ، وَ لِلجَبَابِرَةِ قَامِعٌ، فَلَا إِلَهَ غَيْرُهُ، وَلَا شَيْءَ يَغْدِلُهُ، وَ لَيْسَ كَمِثْلِهِ

را بالا برد و گردنکشان را ریشه‌کن سازد پس معبودی جز او نیست و چیزی با او برابری نکند و چیزی همانندش

شَيْءٌ، وَ هُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ الْلطِيفُ الْخَبِيرُ، وَ هُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ.

نیست و او شنواست و بینا و دقیق و آگاه و او بر هر چیز تواناست.

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۸۵۹

اللَّهُمَّ اِنِّي ارْغَبُ اِلَيْكَ، وَ اَشْهَدُ بِالرُّبُوبِيَّةِ لَكَ، مُقَرَّاً بِاَنَّكَ رَبِّي وَ اِلَيْكَ

خدایا من بسوی تو اشتیاق دارم و به پروردگاری تو گواهی دهم اقرار دارم به این که تو پروردگار منی و بسوی توست

مَرَدَىٰ اِبْدَاۡتِنِي بِنِعْمَتِكَ قَبْلَ اَنْ اَكُوْنَ شَيْئًا مَّذْكُوْرًا، وَخَلَقْتَنِي مِّنْ

بازگشت من آغاز کردی وجود مرا به رحمت خود پیش از آن که باشم چیز قابل ذکری و مرا از

التُّرَابِ، ثُمَّ اَشْكَنْتَنِي الْاَصْلَابَ، اَمِنًا لِّرَيْبِ الْمُنُوْنِ، وَاخْتِلَافِ الدُّهُوْرِ

خاک آفریدی آنگاه در میان صلبها جایم دادی و ایمنم ساختی از حوادث زمانه و تغییرات روزگار

وَالسَّنِيْنَ، فَلَمْ اَزَلْ ظَاعِنًا مِّنْ صُلْبِ اِلَى رَحِمٍ فِى تَقَادُمِ مِنَ الْاَيَّامِ

و سالها و همچنان همواره از صلبی به رحمی کوچ کردم در ایام

الْمَاضِيَةِ، وَالْقُرُوْنِ الْخَالِيَةِ، لَمْ تُخْرِجْنِي لِرَافَتِكَ بِي وَّلَطْفِكَ لِي

قدیم و گذشته و قرنهای پیشین و از روی مهر و رأفتی که به من داشتی

وَاحْسَانِكَ اِلَى فِى دَوْلَةِ اِيْمَةِ الْكُفْرِ الَّذِيْنَ نَقَضُوْا عَهْدَكَ، وَكَذَّبُوْا رُسُلَكَ،

و احسانت نسبت به من مرا به جهان نیاوردی در دوران حکومت پیشوایان کفر آنان که پیمان تو را شکستند و فرستادگان را

تکذیب کردند

لِكِنَّكَ اَخْرَجْتَنِي لِلَّذِي سَبَقَ لِي مِنَ الْهُدٰى الَّذِي لَهُ يَسَّرْتَنِي وَفِيهِ

ولی در زمانی مرا دنیا آوردی که پیش از آن در علمت گذشته بود از هدایتی که اسبابش را برایم مهیا فرمودی و در آن

اِنْشَأْتَنِي وَمِنْ قَبْلِ ذٰلِكَ رُوْفَتَ بِي بِجَمِيْلِ صُنْعِكَ، وَسَوَابِغِ نِعْمِكَ،

مرا نشو و نما دادی و پیش از این نیز به من مهر ورزیدی بوسیله رفتار نیکویت و نعمتهای شایانت

فَاَبْتَدَعْتَ خَلْقِي مِّنْ مِّنِيْ يُمْنِيْ وَاَشْكَنْتَنِي فِى ظُلُمَاتٍ ثَلَاثٍ، بَيْنَ لَحْمٍ

که پدید آوردی خلقتم را از منی ریخته شده و جایم دادی در سه پرده تاریکی (مشیمه و رحم و شکم) میان گوشت

وَدَمٍ وَجَلْدٍ، لَمْ تُشْهَدْنِي خَلْقِي وَّلَمْ تَجْعَلْ اِلَى شَيْئًا مِّنْ اَمْرِى ثُمَّ

و خون و پوست و گواهم نساختی در خلقتم و واگذار نکردی به من چیزی از کار خودم را سپس

اَخْرَجْتَنِي لِلَّذِي سَبَقَ لِي مِنَ الْهُدٰى اِلَى الدُّنْيَا تَامًا سَوِيًّا، وَحَفِيْظَتِنِي

بیرونم آوردی بدانچه در علمت گذشته بود از هدایتم بسوی دنیا خلقتی تمام و درست و در حال طفولیت و خردسالی

فِي الْمَهْدِ طِفْلًا صَبِيًّا، وَرَزَقْتَنِي مِنَ الْغِذَاءِ لَبْنًا مَّرِيًّا، وَعَطَفْتَ عَلٰى

در گهواره محافظتم کردی و روزیم دادی از غذاها شیری گوارا و دل پرستاران را بر من مهربان

قُلُوْبِ الْحَوَاضِنِ، وَكَفَلْتَنِي الْاُمَّهَاتِ الرَّوَاحِمَ، وَكَلَّأْتَنِي مِّنْ طَوَارِقِ

کردی و عهده‌دار پرستاریم کردی مادران مهربان را و از آسیب جنیان نگهداریم کردی

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۸۶۰

الْجَانِّ، وَسَلَّمْتَنِي مِنَ الزِّيَادَةِ وَالنُّقْصَانِ، فَتَعَالَيْتَ يَا رَحِيْمٌ يَا رَحْمَنٌ،

و از زیادی و نقصان سالمم داشتی پس برتری تو ای مهربان و ای بخشاینده

حَتّٰى اِذَا اسْتَهْلَكْتَ نَاطِقًا بِالْكَلامِ، اَثْمَمْتَ عَلٰى سَوَابِغِ الْاِنْعَامِ، وَرَبَّيْتَنِي

تا آنگاه که لب به سخن گشودم و تمام کردی بر من نعمتهای شایانت را و پرورشم دادی

زَايِدًا فِى كُلِّ عَامٍ، حَتّٰى اِذَا اَكْتَمَلْتَ فِطْرَتِيْ وَاَعْتَدَلْتُ مِرَّتِيْ اَوْجِبْتَ

هر ساله زیادتر از سال پیش تا آنگاه که خلقتم کامل شد و تاب و توانم به حد اعتدال رسید واجب کردی

عَلٰى حُجَّتِكَ، بِاَنْ اَلْهُمَّنِي مَعْرِفَتِكَ، وَرَوَّعْتَنِي بِعَجَابِ حِكْمَتِكَ،

بر من حجت خود را بدین ترتیب که معرفت خود را به من الهام فرمودی و بوسیله عجایب حکمتت به هراسم انداختی
وَأَيَّقَطْنِي لِمَا ذُرَاتٍ فِي سَمَاوَاتِكَ وَأَرْضِكَ مِنْ بَدَائِعِ خَلْقِكَ، وَتَهْتِنِي

و بیدارم کردی بدانچه آفریدی در آسمان و زمینت از پدیده‌های آفرینشت و آگاهم کردی
لِشُكْرِكَ وَذِكْرِكَ، وَأَوْجِبْتَ عَلَيَّ طَاعَتَكَ وَعِبَادَتَكَ، وَفَهَّمْتَنِي مَا جَاءَتْ

به سپاسگزاری و ذکر خودت و اطاعت و عبادتت را بر من واجب کردی و آنچه
بِه رُسُلِكَ، وَيَسَّرْتَ لِي تَقَبُّلَ مَرْضَاتِكَ، وَمَنْنْتَ عَلَيَّ فِي جَمِيعِ ذَلِكَ

رسولانت آورده بودند به من فهماندی و پذیرفتن موجبات خشنودیت را برایم آسان کردی و در تمام اینها
بِعَوْنِكَ وَلُطْفِكَ، ثُمَّ إِذْ خَلَقْتَنِي مِنْ خَيْرِ الثَّرَى لَمْ تَرْضَ لِي يَا اَللهِ نِعْمَةً

به یاری و لطف خود بر من منت نهادی سپس به این که مرا از بهترین خاکها آفریدی راضی نشدی ای معبود من که تنها از نعمتی
دُونَ أُخْرَى وَرَزَقْتَنِي مِنْ أَنْوَاعِ الْمَعَاشِ، وَصُنُوفِ الرِّيشِ، بِمَنْكَ

برخوردار شوم و از دیگری منع کردم بلکه روزیم دادی از انواع (نعمتهای) زندگی و اقسام لوازم کامرانی و این بواسطه آن
نعمت بخشی

الْعَظِيمِ الْأَعْظَمِ عَلَيَّ، وَاحْسَانِكَ الْقَدِيمِ إِلَيَّ، حَتَّى إِذَا أَتَمَمْتَ عَلَيَّ

بزرگ و بزرگتر بود بر من و آن احسان دیرینه‌ات بود نسبت به من تا این که تمام نعمتها را بر من کامل کردی
جَمِيعَ النِّعَمِ، وَصَرَفْتَ عَنِّي كُلَّ النَّقَمِ، لَمْ يَمْنَعَكَ جَهْلِي وَجُرْأَتِي عَلَيْكَ،

و تمام رنجها و بلاها را از من دور ساختی باز هم نادانی و دلیری من بر من جلوگیری نشد
أَنْ دَلَلْتَنِي إِلَى مَا يُقَرِّبُنِي إِلَيْكَ، وَوَفَّقْتَنِي لِمَا يُزِلُّنِي لَدَيْكَ، فَإِنْ دَعَوْتُكَ

از این که راهنمایم کردی بدانچه مرا به تو نزدیک کند و موفقم داشتی بدانچه مرا به درگاہت مقرب سازد که اگر بخوانمت
اجِبْتَنِي وَأَنْ سَأَلْتُكَ اعْطَيْتَنِي وَأَنْ أَطَعْتُكَ شَكَرْتَنِي وَأَنْ شَكَرْتُكَ

پاسخم دهی و اگر بخواهم از توبه من عطا کنی و اگر اطاعت کنم قدردانی کنی و اگر سپاسگزاری کنم
کلیات مفاتیح نوین، ص: ۸۶۱

زِدْتَنِي كُلَّ ذَلِكَ اكْمَالَ لِأَنْعَمِكَ عَلَيَّ، وَاحْسَانِكَ إِلَيَّ، فَسُبْحَانَكَ

بر من بیفزایی و همه اینها برای کامل ساختن نعمتهای تو است بر من و احسانی که به من داری پس منزهی تو،
سُبْحَانَكَ مِنْ مُبَدِيٍّ مُعِيدٍ حَمِيدٍ مَجِيدٍ، تَقَدَّسَتْ أَسْمَاؤُكَ، وَعَظُمَتْ

منزه که آغازنده نعمتی و بازگرداننده و ستوده و بزرگواری بسی پاکیزه است نامهای تو و بزرگ است
الْأَوْكَ، فَأَيُّ نِعْمِكَ يَا اَللهِ أَحْصَى عَدَدًا وَذِكْرًا، أَمْ أَيُّ عَطَايَاكَ أَقْوَمُ بِهَا

نعمتهای تو پس ای معبود من کدام یک از نعمتهایت را بشماره درآورده و یاد کنم یا برای کدام یک از عطاهایت به
شُكْرًا، وَهِيَ يَا رَبِّ أَكْثَرُ مِنْ أَنْ يُحْصِيَهَا الْعَادُّونَ، أَوْ يُبَلِّغَ عِلْمًا بِهَا

سپاسگزاری اقدام کنم در صورتی که آنها ای پروردگار من بیش از آن است که حسابگران بتوانند آنها را بشمارند یا دانش
الْحَافِظُونَ، ثُمَّ مَا صَرَفْتَ وَدَرَأْتَ عَنِّي اَللَّهْمَّ مِنَ الضَّرِّ وَالضَّرَّاءِ، أَكْثَرُ

حافظان بدانها رسد سپس ای خدا آنچه را از سختی و گرفتاری از من دور کرده و باز داشتی بیشتر بوده
مِمَّا ظَهَرَ لِي مِنَ الْعَافِيَةِ وَالسَّرَّاءِ.

از آنچه برایم آشکار شد از تندرستی و خوشی.

وَاَنَا اشْهَدُ يَا اَلْهَى بِحَقِيْقَةِ اِيْمَانِي وَعَقْدِ عَزَمَاتِ يَقِيْنِي وَخَالِصِ
وَمِنْ گَوَاهِي دَهْمِ خُدَايَا بِه حَقِيْقَتِ اِيْمَانِ خُودَمِ وَبِدَانِجِه تَصْمِيْمَاتِ يَقِيْنِمِ بَدَانِ بَسْتِه اَسْتِ وَتَوْحِيْدِ خَالِصِ
صَرِيْحِ تَوْحِيْدِي وَبَاطِنِ مَكْتُوْنِ ضَمِيْرِي وَعَلَائِقِ مَجَارِي نُورِ
وَبِي شَائِبِه خُودِ وَدِرُوْنِ سِرْپُوْشِيْدِه نِهَادَمِ وَرَشْتِهْهَي اِيْدِ نُوْرِ
بَصْرِي وَاسَارِيْرِ صَفْحَهْ جَبِيْنِي وَخُرْقِ مَسَارِيْرِ نَفْسِي وَخَذَاْرِيْفِ
چَشْمَانَمِ وَخَطُوْطِ صَفْحِه پِيْشَانِيْمِ وَرَخْنِهْهَي رَاهِهَي تَنْفَسَمِ وَپِرْدِهْهَي
مَارِنِ عَزْنِيْنِي وَمَسَارِيْرِ سِيْمَاخِ سَمْعِي وَمَا ضُمَّتْ وَاطْبَقَتْ عَلَيِّه
نِرْمِه بِيْنِيْمِ وَرَاهِهَي پِرْدِه گوْشَمِ وَآنْجِه بَجَسْبِدِ وَرُوِي هِم قَرَارِ گِيْرِدِ
شَفْتَايِ، وَحَرَكَاتِ لَفْظِ لِسَانِي وَمَعْرَزِ حَنْكِ فَمِي وَفَكِّي وَمَنَابِتِ
بِرِ اَنْ دُو لَبْمِ وَحَرَكَتِهَي تَلْفِظِ زَبَانَمِ وَمَحَلِ پِيْوَسْتِ كَامِ (فَكِ بَالَايِ) دِهَانِ وَآرُوَارِهَامِ
اَضْرَاسِي وَمَسَاغِ مَطْعَمِي وَمَشْرَبِي وَحِمَالِهْ اَمِّ رَأْسِي وَبُلُوْعِ فَاْرِغِ
وَمَحَلِ بِيْرُوْنِ اَمْدَنِ دِنْدَانِهَيَاْمِ وَمَحَلِ چَشِيْدَنِ خُورَاكِ وَآشَامِيْدِنِيْهَيَاْمِ وَرَشْتِهْ وَعَصْبِ مَغْزِ سِرْمِ وَلُوْلِه (حَلَقِ) مُتَّصِلِ بِه
كَلِيَاتِ مَفَاتِيْحِ نُوِيْنِ، ص: ۸۶۲

حَبَائِلِ عُنُقِي وَمَا اشْتَمَلَ عَلَيِّه تَامُوْرُ صَدْرِي وَحَمَائِلِ حَبْلِ وَتِيْنِي
رِگِهَي گِرْدَنَمِ وَآنْجِه دِرِ بِرِ گِرْفْتِهْ اَنْ رَا قَفْسِه سِيْنِهَامِ وَرَشْتِهْهَي رِگِ قَلْبَمِ
وَئِيَاْطِ حِجَابِ قَلْبِي وَاَفْلَاذِ حَوَاشِي كَبِدِي وَمَا حَوْتَهْ شَرَاسِيْفِ
وَشَاهِرِگِ پِرْدِه دِلْمِ وَپَارِهْهَي گوْشِهْ وَكِنَارِ جِگِرْمِ وَآنْجِه رَا دِرِ بَرْدَارِدِ اسْتِخْوَانِهَي
اَضْلَاعِي وَحِقَاقِ مَفَاصِلِي وَقَبْضِ عَوَامِلِي وَاطْرَافِ اِنَامِلِي
دِنْدِهْهَيَاْمِ وَسِرْبِنْدِهْهَي اسْتِخْوَانِهَيَاْمِ وَانْقِبَاضِ عَضَلَاتِ بَدَنَمِ وَاطْرَافِ سِرِ اِنْگَشْتَانَمِ وَ
وَلَحْمِي وَدَمِي وَشَعْرِي وَبَشْرِي وَعَصْبِي وَقَصْبِي وَعِظَامِي وَمُخِي
گوْشْتَمِ وَخُونَمِ وَمُوِي بَدَنَمِ وَبَشْرِهْ پُوْسْتَمِ وَعَصْبَمِ وَسَاقَمِ وَاسْتِخْوَانَمِ وَمَغْزَمِ
وَغُرُوْقِي وَجَمِيْعِ جَوَارِحِي وَمَا اَنْتَسَجَ عَلَيِ ذَلِكِ اَيَّامِ رِضَاعِي وَمَا
وَ رِگِهَيَاْمِ وَتَمَامِ اَعْضَا وَجَوَارِحَمِ وَآنْجِه بِرِ اِيْنِهَا بَافْتِهْ شُدِهْ اَزِ دُوْرَانِ شِيْرِخُوَارِگِيْمِ وَآنْجِه رَا
اَقْلَبْتِ الْاَرْضُ مِيْنِي وَنَوْمِي وَيَقْظَتِي وَسُكُوْنِي وَحَرَكَاتِ رُكُوْعِي
زَمِيْنِ اَزِ مَنِ بِرِ خُودِ گِرْفْتِهْ وَخَوَابَمِ وَبِيْدَارِيْمِ وَآرْمِيْدَنَمِ وَحَرَكَتِهَي رُكُوْعِ وَ
وَسُجُوْدِي اِنْ لَوْ حَاوَلْتُ وَاجْتَهَدْتُ مَدَى الْاَعْصَارِ وَالْاَحْقَابِ، لَوْ
سَجُوْدُ مِنْ (گَوَاهِي دَهْمِ) كِه اِكْرِ تَصْمِيْمِ بَكِيْرِمِ وَبَكُوْشَمِ دِرِ طُوْلِ قُرُوْنِ وَاعْصَارِ بِرِ فِرْضِ كِه چَنِينِ
عُمُرْتُهَا اِنْ اُوْدِي شُكْرُ وَاِحْدَهْ مِنْ اَنْعَمِكْ، مَا اسْتَطَعْتُ ذَلِكَ اِلَّا بِمَنْكَ
عَمْرِي بَكْنَمِ وَبِخُوَاهَمِ شُكْرِيْكِي اَزِ نِعْمْتِهَي تُو رَا بَجَا آوْرَمِ نِخُوَاهَمِ تُوَانَسْتِ جِزِ بِه لَطْفِ خُودِ كِه
الْمُوْجِبِ عَلَيَّ بِه شُكْرُكْ اِبْدَاً جَدِيْدَاً، وَثَنَاءً طَارِفَاً عَتِيْدَاً، اَجَلْ، وَ لَوْ
اَنْ خُودِ وَاجِبِ كَنْدِ بِرِ مَنِ سِپَاسْگِزَارِيْتِ رَا دُوْبَارِهْ اَزِ نُوِ وَمُوْجِبِ سِتَايِشِي تَاَزِهْ وَرِيْشِهْدَارِ گِرْدِدِ آَرِيِ وَ اِكْرِ
حَرَضْتُ اَنَا وَالْعَادُوْنَ مِنْ اِنَامِكْ، اَنْ تُخَصِيْ مَدَى اِنْعَامِكْ سَالِفِهْ وَ اِنْفِهْ،

حریص باشم من و حسابگران از مخلوقات که بخواهیم اندازه نعمت بخشیهای تو را از گذشته و آینده
 مَا حَصْرُنَاهُ عَدَدًا، وَلَا أَحْصَيْنَاهُ أَمَدًا، هَيْهَاتَ أَنَّى ذَلِكْ، وَأَنْتَ الْمُخْبِرُ

به حساب در آوریم نتوانیم بشماره در آوریم و نه از نظر زمان و اندازه آن را احصا کنیم! هیهات! کجا چنین چیزی میسر است و تو خود

فِي كِتَابِكَ النَّاطِقِ، وَالنَّبَأِ الصَّادِقِ: «وَأَنْ تَعُدُّوا نِعْمَةَ اللَّهِ لَا تُحْصُوهَا».

در کتاب گویا و خبر راست و درستت خبر داده‌ای که «اگر بشمارید نعمت خدا را احصا نتوانید کرد»

صَدَقَ كِتَابُكَ اللَّهُمَّ وَأَنْبَأُوكَ، وَبَلَّغْتَ أَنْبِئَاؤَكَ وَرُسُلَكَ مَا أَنْزَلْتَ عَلَيْهِمْ

خدایا کتاب تو و خبری که دادی راست است و رساندند پیمبران و رسولانت هرچه را بر ایشان از وحی خویش کلیات مفاتیح نوین، ص: ۸۶۳

مِنْ وَحْيِكَ، وَشَرَعْتَ لَهُمْ وَبِهِمْ [۱۱۹۱] مِنْ دِينِكَ.

فرو فرستادی و آنچه را تشریح کردی برای آنها و بوسیله آنها از دین و آیین خود.

غَيْرَ أَنَّى يَا هَلِي أَشْهَدُ بِجَهْدِي وَجِدِّي وَمَبْلَغِ طَاعَتِي وَوُسْعِي وَأَقُولُ

جز این که معبودا من گواهی دهم به سعی و کوششم و به اندازه رسایی طاعت و وسعم و از

مُؤْمِنًا مُوقِنًا، الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَمْ يَتَّخِذْ وَلَدًا فَيَكُونُ مَورُوثًا، وَلَمْ يَكُنْ لَهُ

روی ایمان و یقین می گویم ستایش خدایی را سزاست که نگیرد فرزندی تا از او ارث برند و نیست برایش

شَرِيكٌ فِي مُلْكِهِ فَيُضَادُّهُ فِيمَا ابْتَدَعَ، وَلَا وَلِيٍّ مِنَ الذُّلِّ فَيَزِفِدُهُ فِيمَا

شریکی در فرمانروایی تا با او ضدیت کنند در آنچه پدید آورد و نه نگهداری از خواری دارد تا کمکش کند

صَنَعَ، فَسُبْحَانَهُ سُبْحَانَهُ، لَوْ كَانَ فِيهِمَا إِلَهٌ آلا اللَّهُ لَفَسَدَتَا وَتَفَطَّرَتَا،

در آنچه بوجود آورد پس منزّه باد منزّه که اگر بود در آسمان و زمین خدایانی جز او هر دو تباه می شدند و از هم متلاشی می گشتند

سُبْحَانَ اللَّهِ الْوَاحِدِ الْأَحَدِ الصَّمَدِ، الَّذِي لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ، وَلَمْ يَكُنْ لَهُ

منزّه است خدای یگانه یکتای بی نیازی که فرزند ندارد و فرزند کسی نیست و نیست برایش

كُفُوًا أَحَدًا، الْحَمْدُ لِلَّهِ حَمْدًا يُعَادِلُ حَمْدَ مَلَائِكَتِهِ الْمُقَرَّبِينَ، وَأَنْبِئَانِهِ

همتایی هیچ کس ستایش خدای را است ستایشی که برابر ستایش فرشتگان مقرب او و پیمبران

الْمُرْسَلِينَ، وَصَلَّى اللَّهُ عَلَى خَيْرَتِهِ مُحَمَّدٍ خَاتَمِ النَّبِيِّينَ، وَآلِهِ الطَّيِّبِينَ

مرسلش باشد و درود خدا بر بهترین خلقش محمد خاتم پیمبران و آل پاک و

الطَّاهِرِينَ الْمُخْلِصِينَ، وَسَلِّمْ.

پاکیزه و خالص او باد و سلام.

آنگاه حضرت، پس از ذکر آن همه اوصاف الهی و تسیح و تقدیس پروردگار حاجت خود را عرضه داشت و در حالی که اشک از چشمان مبارکش سرازیر بود گفت:

اللَّهُمَّ اجْعَلْنِي أَحْشَاكَ كَأَنِّي أَرَاكَ، وَاسْعِدْنِي بِتَقْوِيكَ، وَلَا تُشْقِنِي

خدایا چنانم ترسان خودت کن که گویا می بینمت و به پرهیزکاری از خویش خوشبختم گردان و به واسطه نافرمانیت بدبختم

بِمَعْصِيَتِكَ، وَخَزَلِي فِي قَضَائِكَ، وَبَارِكْ لِي فِي قَدْرِكَ، حَتَّى لَا أُحِبَّ

مکن و در سرنوشت خود خیر برایم مقدر کن و مقدراتت را برایم مبارک گردان تا چنان نباشم که

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۸۶۴

تَعْجِيلَ مَا آخَرْتَ، وَلَا تَأْخِيرَ مَا عَجَّلْتَ، اللَّهُمَّ اجْعَلْ غِنَايَ فِي نَفْسِي

تعجیل آنچه را تو پس انداخته‌ای بخواهم و نه تأخیر آنچه را تو پیش انداخته‌ای خدایا قرار ده بی‌نیازی در نفس من

وَالْيَقِينَ فِي قَلْبِي وَالْإِخْلَاصَ فِي عَمَلِي وَالتُّورَ فِي بَصْرِي وَالبَصِيرَةَ

و یقین در دلم و اخلاص در کردارم و روشنی در دیده‌ام و بینایی

فی دینی وَمَتَّعْنِي بِجَوَارِحِي وَاجْعَلْ سَمْعِي وَبَصْرِي الْوَارِثَيْنِ مِنِّي

در دینم و مرا از اعضا و جوارحم بهره‌مند کن و گوش و چشم مرا وارث من گردان (که تا دم مرگ سلامت باشند)

وَأَنْصُرْنِي عَلَى مَنْ ظَلَمَنِي وَارِنِي فِيهِ ثَارِي وَمَا رَبِّي وَأَقِرَّ بِذَلِكَ

و یاریم ده بر آن کس که به من ستم کرده و انتقام‌گیری مرا و آرزویم را درباره‌اش به من بنمایان و دیده‌ام را در این باره

عَيْنِي اللَّهُمَّ اكْشِفْ كُرْبَتِي وَاسْتُرْ عَوْرَتِي وَاغْفِرْ لِي خَطِيئَتِي وَاخْسَأْ

روشن کن خدایا محنتم را برطرف کن و زشتیهایم بپوشان و خطایم بیامرزد و شیطان

شَيْطَانِي وَفُكَّ رِهَانِي وَاجْعَلْ لِي يَا إِلَهِي الدَّرَجَةَ الْعُلْيَا فِي الْآخِرَةِ

و اهریمنم را از من بران و ذمه‌ام را از گرو برهان و قرار ده خدایا برای من درجه والا در آخرت

وَالْأُولَى اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ كَمَا خَلَقْتَنِي فَجَعَلْتَنِي سَمِيعًا بَصِيرًا، وَلَكَ

و در دنیا خدایا حمد تو راست که مرا آفریدی و شنوا و بینا قرارم دادی

الْحَمْدُ كَمَا خَلَقْتَنِي فَجَعَلْتَنِي خَلْقًا سَوِيًّا رَحْمَةً بِي وَقَدْ كُنْتُ عَنْ

و ستایش تو راست که مرا آفریدی و از روی مهری که به من داشتی خلقتم را نیکو آراستی در صورتی که تو از

خَلْقِي غَيِّبًا، رَبِّ بِمَا بَرَأْتَنِي فَعَدَلْتَ فِطْرَتِي رَبِّ بِمَا أَنْشَأْتَنِي

خلقت من بی‌نیاز بودی پروردگارا به آن طور که مرا پدیدآوردی و در خلقتم اعتدال بکار بردی پروردگارا به آن طور که بوجودم

آوردی و

فَاحْسَنْتَ صُورَتِي رَبِّ بِمَا أَحْسَنْتَ إِلَيَّ وَفِي نَفْسِي عَافِيَتِي رَبِّ بِمَا

صورت‌م را نیکو کردی پروردگارا به آن طور که به من احسان کردی و عافیتم دادی پروردگارا آن چنانکه

كَلَأْتَنِي وَوَفَّقْتَنِي رَبِّ بِمَا أَنْعَمْتَ عَلَيَّ فَهَدَيْتَنِي رَبِّ بِمَا أَوْلَيْتَنِي وَمَنْ

مرا محافظت کردی و موفقم داشتی پروردگارا آن چنانکه بر من انعام کرده و هدایتم فرمودی پروردگارا چنانچه مرا مورد احسان

قرار داده و از

كُلِّ خَيْرٍ اعْطَيْتَنِي رَبِّ بِمَا اطْعَمْتَنِي وَسَقَيْتَنِي رَبِّ بِمَا اغْنَيْتَنِي

هر خیری به من عطا کردی پروردگارا آن چنانکه مرا خوراندی و نوشاندی پروردگارا آن چنانکه بی‌نیازم کردی

وَأَقْنَيْتَنِي رَبِّ بِمَا اعْتَنَى وَاعْزَزْتَنِي رَبِّ بِمَا الْبَسْتَنِي مِنْ سِرِّكَ

و سرمایه‌ام دادی پروردگارا آن چنانکه کمکم دادی و عزتم بخشیدی پروردگارا آن چنانکه مرا از خلعت باصفایت پوشاندی

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۸۶۵

الصَّافِي وَيَسَّرَتْ لِي مِنْ صُنْعِكَ الْكَافِي صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ،

و از مصنوعات به حد کافی در اختیارم گذاردی (چنانکه این همه انعام کردی) درود فرست بر محمد و آل محمد و

وَاعْنِي عَلَى بَوَاقِ الدُّهُورِ، وَصُرُوفِ اللَّيَالِي وَالْأَيَّامِ، وَنَجِّنِي مِنْ
 كَمِّمِ دَهْرِ بِرِيشِ آمَدَهَائِي نَاغَوَارِ رُوزِ گَارِ وَ كَشْمَكِشَهَائِي شَبَهَائِي وَ رُوزَهَائِي وَ از هِرَاسَهَائِي
 اَهْوَالِ الدُّنْيَا وَ كُرْبَاتِ الْآخِرَةِ، وَ اكْفِنِي شَرَّ مَا يَعْمَلُ الظَّالِمُونَ فِي
 دُنْيَا وَ اَنْدُوهُهَائِي آخِرَتِ نَجَاتِمِ دَهْرِ وَ از شَرِّ اَنْجِه سَتْمِگَرَانِ دَرِ زَمِينِ اَنْجَامِ دِهَنْدِ مَرَا كَفَايَتِ فَرْمَا
 الْاَرْضِ، اللَّهُمَّ مَا اخَافُ فَاكْفِنِي وَمَا اخْذَرُ فِقْنِي وَ فِي نَفْسِي وَ دِينِي
 خُدَايَا اَز اَنْجِه مِي تَرَسْمِ كَفَايَتِمِ كُنْ وَ از اَنْجِه بَر حِذْرَمِ، نَگَاهِمِ دَارِ وَ خُودَمِ وَ دِينِمِ
 فَاحْرُسْنِي وَ فِي سَفَرِي فَاحْفَظْنِي وَ فِي اَهْلِي وَ مَالِي فَاخْلُفْنِي وَ فِيْمَا
 رَا حَفِظْ كُنْ وَ دَرِ سَفَرِ مَحَافِظْتِمِ كُنْ وَ دَرِ خَانُوَادِهِ وَ مَالِمِ جَانِشِينِ مَن بَاشِ وَ دَرِ اَنْجِه
 رَزَقْتَنِي فَبَارِكْ لِي وَ فِي نَفْسِي فَذَلِّلْنِي وَ فِي اَعْيُنِ النَّاسِ فَعَظِّمْنِي
 رُوزِيمِ كَرْدِه اِي بَر كَتِ دِهْ وَ مَرَا دَرِ بِرِيشِ خُودَمِ خُوارِ كُنْ وَ دَرِ چِشْمِ مَرْدَمِ بَزْرَگَمِ كُنْ وَ
 وَمِنْ شَرِّ الْجِنِّ وَالْإِنْسِ فَسَلِّمْنِي وَ بِدُنُوبِي فَلَا تَفْضُخْنِي وَ بِسِرِّي تِي
 اَزِ شَرِّ جِنِّ وَ اِنْسِ بَسَلَامَتِمِ بَدَارِ وَ بَهْ گَنَاهَانِ رَسُوَايِمِ مَكُنْ وَ بَهْ اَنْدِيشَهَائِي بَاظِنِمِ
 فَلَا تُخْزِنِي وَ بَعْمَلِي فَلَا تَبْتَلِنِي وَ نِعْمَكَ فَلَا تَسْلُبْنِي وَ اِلَى غَيْرِكَ فَلَا
 سَرَا فِكَنْدِه اِم مَكُنْ وَ بَه كَرْدَارَمِ دِچَارَمِ مَسَازِ وَ نِعْمَتَهَائِي رَا اَز مَن مَگِيرِ وَ بَجَزِ خُودَتِ بَه دِیْگَرِي
 تَكِلْنِي اِلَى اِلٰهِ مَنْ تَكِلْنِي اِلَى قَرِيبٍ فَيَقْطَعْنِي اِم اِلَى بَعِيدٍ
 وَ اِگْذَارَمِ مَكُنْ خُدَايَا بَه كِه وَ اِگْذَارَمِ مِي كُنِي اِيَا بَه خُويشَاوَنْدِي كِه اَز مَن بِيْرَدِ يَا بِيْگَانِه اِي كِه مَرَا اَز خُودِ دُورِ كَنْدِ يَا
 فَيَتَجَهَّمْنِي اِم اِلَى الْمُسْتَضْعَفِينَ لِي وَ اَنْتَ رَبِّي وَ مَلِيكُ اَمْرِي اَشْكُو
 بَه كَسَانِي كِه خُوارَمِ شَمْرَنْدِ وَ تُوِيِي پُرُورْدِ گَارِ مَن وَ زَمَامْدَارِ كَارِ مَن بَسُوِي
 اِلَيْكَ غُرُوبِي وَ بَعْدَ دَارِي وَ هَوَانِي عَلَيَّ مَنْ مَلَكْتَهُ اَمْرِي اِلٰهِ فَلَا
 تُو شَكَايَتِ اَرَمِ اَز غُرُوبِ خُودِ وَ دُورِي خَاْنِه اِم وَ خُوارِيمِ نَزْدِ كَسِي كِه زَمَامْدَارِ كَارِ مَن كَرْدِي خُدَايَا پَسِ
 تُجَلِّلْ عَلَيَّ غَضَبِكَ، فَاِنْ لَمْ تُكُنْ غَضِبْتَ عَلَيَّ فَلَا اِبَالِي سُبْحَانَكَ غَيْرِ
 خُشْمِ خُودِ رَا بَرِ مَن مَبَارِ وَ اِگَرِ بَرِ مَن خُشْمِ نَكْرَدِه بَاشِي بَاكِي نِدَارَمِ- مَنزَهِي تُو- جَزِ اِيْنِ كِه
 اِنَّ عَافِيَتَكَ اَوْسَعُ لِي فَاسْتُلِكَ يَا رَبِّ بِنُورِ وَجْهِكَ الَّذِي اشْرَقَتْ لَهُ
 دَرِ عَيْنِ حَالِ عَافِيَتِ تُو وَ سِيعَتَرِ اسْتِ بَرَايِ مَن پَسِ اَزِ تُو خُوارِمِ پُرُورْدِ گَارَا بَه نُورِ ذَاتَتِ كِه رُوشَنِ شَدِ بَدَانِ
 كَلِيَاتِ مَفَاتِيحِ نُوِيْنِ، ص: ۸۶۶

الْاَرْضُ وَالسَّمَاوَاتُ، وَ كُشِفَتْ بِه الظُّلُمَاتُ، وَ صَلَّحَ بِه اَمْرُ الْاَوَّلِيْنَ

زَمِيْنِ وَ اَسْمَانِهَا وَ بَر طَرَفِ شَدِ بَدَانِ تَارِيكِيهَا وَ اَصْلَاحِ شَدِ بَدَانِ كَارِ اَوَّلِيْنِ

وَ الْاٰخِرِيْنَ، اِنْ لَا تُمِيْنَنِي عَلَيَّ غَضَبِكَ، وَلَا تُنْزِلْ بِي سَخَطَكَ، لَكَ

وَ اٰخِرِيْنِ كِه مَرَا بَرِ حَالِ غَضَبِ خُويشِ نَمِيْرَانِي وَ خُشْمَتِ رَا بَرِ مَن نَازَلِ مَفْرَمَايِي مُؤَاخَذِه

الْعُتْبِيُّ لَكَ الْعُتْبِيُّ [۱۱۹۲] حَتَّى تَرْضَى قَبْلَ ذَلِكَ، لَا اِلٰهَ اِلَّا اَنْتَ.

وَ بَازِخُواسْتِ حَقِ تُوَسْتِ تَا گَاهِي كِه بِرِيشِ اَزِ اَن رَا ضِي شُوي مَعْبُودِي جَزِ تُو نِيَسْتِ.

رَبِّ الْبَلَدِ الْحَرَامِ، وَالْمَسْعَرِ الْحَرَامِ، وَالْبَيْتِ الْعَتِيقِ الَّذِي اَحْلَلْتَهُ الْبَرَكَةَ،

که پروردگار شهر محترم و مشعر الحرام و خانه کعبه‌ای آن خانه‌ای که برکت را بدان نازل کردی
 وَجَعَلْتَهُ لِلنَّاسِ امْنًا، يَا مَنْ عَفَا عَن عَظِيمِ الذُّنُوبِ بِحِلْمِهِ، يَا مَنْ اسْتَبَعَّ
 و آن را برای مردمان خانه امنی قرار دادی ای کسی که از گناهان بزرگ به بردباری خود در گذری ای که نعمتها را به
 النِّعْمَاءَ بِفَضْلِهِ، يَا مَنْ اعْطَى الْجَزِيلَ بِكَرَمِهِ، يَا عُدَّتِي فِي شِدَّتِي يَا
 فضل خود فراوان گردانی ای که عطایای شایان را به کرم خود بدهی ای ذخیره‌ام در سختی ای
 صَاحِبِي فِي وَحْدَتِي يَا غِيَاثِي فِي كَرْبَتِي يَا وَلِيَّتِي فِي نِعْمَتِي يَا اَلِهِي
 رفیق و همدمم در تنهایی ای فریادرس من در گرفتاری ای ولی من در نعمتم ای معبود من
 وَالْهَ آبَائِي اِبْرَاهِيمَ وَاسْمَاعِيلَ، وَاسْحَقَ وَيَعْقُوبَ، وَرَبَّ جِبْرَائِيلَ
 و معبود پدرانم ابراهیم و اسمعیل و (معبود) اسحاق و یعقوب و پروردگار جبرئیل
 وَمِيكَائِيلَ وَاسْرَافِيلَ، وَرَبَّ مُحَمَّدٍ خَاتِمِ النَّبِيِّينَ، وَآلِهِ الْمُتَّبِعِينَ،
 و میکائیل و اسرافیل و پروردگار محمد خاتم پیامبران و آل برگزیده‌اش
 وَمُنزِلَ التَّوْرَةِ وَالْإِنْجِيلِ وَالزَّبُورِ وَالْفُرْقَانِ، وَمُنزِلَ كَهيعص، وَطَه
 و فروفرستنده تورات و انجیل و زبور و قرآن و نازل کننده کهیعص و طه
 وَيَسَ، وَالْقُرْآنِ الْحَكِيمِ، أَنْتَ كَهْفِي حِينَ تُعِينِي الْمَذَاهِبُ فِي سَعْيِهَا،
 و «یس و قرآن حکمت آموز» تویی پناه من هنگامی که در مانده‌ام کنند راهها با همه وسعتی که دارند
 وَتَضِيقُ بِي الْأَرْضُ بِرُحْبِهَا، وَلَوْلَا رَحْمَتُكَ لَكُنْتُ مِنَ الْهَالِكِينَ، وَأَنْتَ
 و زمین بر من تنگ گیرد با همه پهناوریش و اگر نبود رحمت تو بطور حتم من هلاک شده بودم و تویی
 کلیات مفاتیح نوین، ص: ۸۶۷

مُقِيلٌ عَثْرَتِي وَلَوْلَا سَتْرُكَ آيَاتِي لَكُنْتُ مِنَ الْمَفْضُوحِينَ، وَأَنْتَ مُؤَيِّدِي
 نادیده گیر لغزشم و اگر پرده پوشی تو نبود مسلماً من از رسواشدگان بودم و تویی که
 بِالنَّضْرِ عَلَى اِعْدَائِي وَلَوْلَا نَصْرُكَ آيَاتِي لَكُنْتُ مِنَ الْمَغْلُوبِينَ، يَا مَنْ
 به یاری خود مرا بر دشمنانم یاری دهی و اگر نبود یاری تو من مغلوب شده بودم ای که
 خَصَّ نَفْسَهُ بِالسُّمُوِّ وَالرَّفْعَةِ، فَأَوْلِيَاثُهُ بِعِزِّهِ يَعْتَرُونَ، يَا مَنْ جَعَلَتْ لَهُ
 مخصوص کرده خود را به بلندی و برتری و دوستانش بوسیله عزت او عزت یابند ای که
 الْمُلُوكُ نِيرَ الْمَدَلَّةِ عَلَى اِعْنَاقِهِمْ، فَهَمُّ مِنْ سَطَوَاتِهِ خَائِفُونَ، يَعْلَمُ خَائِنَتَهُ
 پادشاهان در برابرش طوق خواری به گردن گذارند و آنها از سطواتش ترسانند می‌داند حرکت (یا خیانت)
 الْأَعْيُنِ وَمَا تُخْفِي الصُّدُورُ، وَغَيْبَ مَا تَأْتِي بِهِ الْأَرْزَمَةُ وَالذُّهُورُ، يَا مَنْ
 چشمها و آنچه را سینه‌ها پنهان کنند و حوادثی که در کمون زمانها و روزگارهاست ای که
 لَا يَعْلَمُ كَيْفَ هُوَ إِلَّا هُوَ، يَا مَنْ لَا يَعْلَمُ مَا هُوَ إِلَّا هُوَ، يَا مَنْ لَا يَعْلَمُهُ إِلَّا
 نداند چگونه او را جز خود او ای که نداند چیست او جز او ای که نداند او را جز
 هُوَ[۱۱۹۳]، يَا مَنْ كَبَسَ الْأَرْضَ عَلَى الْمَاءِ، وَسَدَّ الْهَوَاءَ بِالسَّمَاءِ، يَا مَنْ لَهُ
 خود او ای که زمین را بر آب فرو بردی و هوا را به آسمان بست ای که
 اَكْرَمُ الْأَسْمَاءِ، يَا ذَا الْمَعْرُوفِ الَّذِي لَا يَنْقَطِعُ اِبْدَاءً، يَا مُقَيِّضَ الرِّكْبِ

گرامی‌ترین نامها از اوست ای دارنده احسانی که هرگز قطع نشود ای گمارنده کاروان برای نجات
 لِيُؤَسِّفَ فِي الْبَلَدِ الْفَقْرَ، وَمُخْرِجَهُ مِنَ الْجُبِّ، وَجَاعِلَهُ بَعْدَ الْعُبُودِيَّةِ
 یوسف در آن جای بی‌آب و علف و بیرون آورنده‌اش از چاه و رساننده‌اش به پادشاهی پس از بندگی
 مَلِكًا، يَا رَادَّهُ عَلَى يَعْقُوبَ بَعْدَ انْ اَبْيَضَتْ عَيْنَاهُ مِنَ الْحُزْنِ فَهُوَ كَظِيمٍ، يَا
 ای که او را برگرداندی به یعقوب پس از آن که دیدگانش از اندوه سفید شده بود و آکنده از غم بود ای
 كَاشِفَ الضُّرِّ وَالْبَلْوَى عَنِ اَيُّوبَ، وَمُمْسِكِ يَدَي اِبْرَاهِيمَ عَنِ ذَبْحِ اَبْنِهِ،
 برطرف کننده سختی و گرفتاری از ایوب و ای نگهدارنده دستهای ابراهیم از ذبح پسرش
 بَعْدَ كِبَرِ سِنِّهِ وَفَنَاءِ عُمُرِهِ، يَا مَنْ اسْتَجَابَ لِزَكَرِيَّا فَوَهَبَ لَهُ يَحْيَىٰ وَوَلَّمْ
 پس از سن پیری و بسرآمدن عمرش ای که دعای زکریا را به اجابت رساندی و یحیی را به او بخشیدی و
 کلیات مفاتیح نوین، ص: ۸۶۸

يَدْعُهُ فَرْدًا وَحِيدًا، يَا مَنْ اَخْرَجَ يُونُسَ مِنْ بَطْنِ الْحُوتِ، يَا مَنْ فَلَقَ
 او را تنها و بی‌کس و امگذاردی ای که بیرون آورد یونس را از شکم ماهی ای که شکافت
 الْبَحْرَ لِبَنِي اِسْرَائِيلَ فَاَنْجَاهُمْ، وَجَعَلَ فِرْعَوْنَ وَجُنُودَهُ مِنَ الْمَغْرُوقِينَ، يَا
 دریا را برای بنی اسرائیل و (از فرعونیان) نجاتشان داد و فرعون و لشکریانش را غرق کرد ای
 مَنْ اَرْسَلَ الرِّيَّاحَ مُبَشِّرَاتٍ بَيْنَ يَدَي رَحْمَتِهِ، يَا مَنْ لَمْ يَعْجَلْ عَلَيَّ مَنْ
 که فرستاد بادها را نوید دهندگانی پیشاپیش آمدن رحمتش ای که شتاب نکند بر (عذاب)
 عَصَاهُ مِنْ خَلْقِهِ، يَا مَنْ اسْتَنْقَذَ السَّحْرَةَ مِنْ بَعْدِ طُولِ الْجُحُودِ، وَقَدْ
 نافرمانان از خلق خود ای که نجات بخشید ساحران (فرعون) را پس از سالها انکار (و کفر) و چنان

کلیات مفاتیح نوین ؛ ص ۸۶۸

عَدُوا فِي نِعْمَتِهِ يَأْكُلُونَ رِزْقَهُ، وَيَعْبُدُونَ غَيْرَهُ، وَقَدْ حَادُّوهُ وَنَادُّوهُ،

بودند که متنعم به نعمتهای خدا بودند که روزیش را می‌خوردند ولی پرستش دیگری را می‌کردند و با خدا دشمنی و ضدیت
 داشتند

وَكَذَّبُوا رُسُلَهُ، يَا اللَّهُ يَا اللَّهُ يَا بَدِي، يَا بَدِيْعًا لَا نَدَّ لَكَ، يَا دَائِمًا لَا نَفَادَ لَكَ،

و رسولانش را تکذیب می‌کردند ای خدا ای خدا ای آغازنده ای پدیدآورنده ای که همتا نداری ای جاویدانی که زوال نداری

يَا حَيًّا حِينَ لَا حَيٍّ، يَا مُخَيِّ الْمَوْتَىٰ يَا مَنْ هُوَ قَائِمٌ عَلَي كُلِّ نَفْسٍ بِمَا

ای زنده در آنگاه که زنده‌ای نبودای زنده کن مردگان ای که مراقبت داری بر هر کس بدانچه

كَسَبَتْ، يَا مَنْ قَلَّ لَهُ شُكْرِي فَلَمْ يَحْرِمْنِي وَعَظَمْتَ خَطِيئَتِي فَلَمْ

انجام داده ای که سپاسگزاری من برایش اندک است ولی محرومم نکند و خطایم بزرگ است ولی

يَفْضُخْنِي وَرَانِي عَلَي الْمَعَاصِي فَلَمْ يَشْهَرْنِي يَا مَنْ حَفِظْنِي فِي

رسوایم نکند و مرا بر نافرمانی خویش ببند ولی پرده‌ام ندرد ای که مرا در

صِغْرِي يَا مَنْ رَزَقْنِي فِي كِبَرِي يَا مَنْ اِيَادِيهِ عِنْدِي لَا تُحْصِي وَنِعْمُهُ

کودکی محافظت کردی ای که در بزرگی روزیم دادی ای که اندازه مرحمت‌هایی که به من کردی بشماره نیاید و نعمتهایش

لَا تُجَازِي يَا مَنْ عَارَضَنِي بِالْخَيْرِ وَالْإِحْسَانِ، وَعَارَضْتُهُ بِالْإِسَاءَةِ

را تلافی ممکن نباشد ای که روبه‌رو شد با من به نیکی و احسان ولی من با او به بدی

وَالْعُضْيَانِ، يَا مَنْ هَدَانِي لِلْإِيمَانِ مِنْ قَبْلِ أَنْ أَعْرِفَ شُكْرَ الْإِيمَانِ، يَا

و گناه روبه‌رو شدم ای که مرا به ایمان هدایت کرد پیش از آن که بشناسم طریقه سپاسگزاری نعمتش را ای که

مَنْ دَعَاؤُهُ مَرِيضًا فَشَفَانِي وَعُزِّيَانًا فَكَسَانِي وَجَائِعًا فَاشْبَعَنِي

خواندمش در حال بیماری و او شفایم داد و در برهنگی و او مرا پوشاند و در گرسنگی و او سیرم کرد

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۸۶۹

وَعَطَشَانًا فَارْوَانِي وَذَلِيلًا فَاعَزَّنِي وَجَاهِلًا فَعَرَّفَنِي وَوَحِيدًا

و در تشنگی و او سیرابم کرد و در خواری و او عزتم بخشید و در نادانی و او معرفتم بخشید و در تنهایی

فَكفَّرَنِي وَغَائِبًا فَردَّنِي وَمُقِلًّا فَاعَانَنِي وَمُتَّصِرًا فَنَصَرَنِي وَغَتِيًّا فَلَمَّ

و او فزونی جمعیت داد و در دوری و او بازم گرداند و در نداری و او دارایم کرد و در کمک‌خواهی و او یاریم داد و در ثروتمندی

و او

يَسْلُبُنِي وَأَمْسَكْتُ عَنْ جَمِيعِ ذَلِكَ فَابْتَدَانِي فَلَكَ الْحَمْدُ وَالشُّكْرُ يَا

از من سلب نفرمود و (هنگامی که) از همه این خواسته‌ها دم بستم تو آغاز کردی پس از آن توست حمد و سپاس ای

مَنْ أَقَالَ عَثْرَتِي وَنَفَسَ كُرْبَتِي وَأَجَابَ دَعْوَتِي وَسَتَرَ عَوْرَتِي

که لغزشم را نادیده گرفت و گرفتگی را از من دور کرد و دعایم را اجابت فرمود و عییم را پوشاند و

وَعَفَرَ ذُنُوبِي وَبَلَّغَنِي طَلْبَتِي وَنَصَرَنِي عَلَى عَدُوِّي وَأَنْ أَعِدَّ نِعْمَكَ

گناهانم را آمرزید و به خواسته‌ام رسانید و بر دشمنم یاری داد و اگر بخواهم نعمتها و

وَمِنَّكَ وَكَرَائِمَ مِنْحِكَ لَا أَحْصِيهَا، يَا مَوْلَايَ أَنْتَ الَّذِي مَنَنْتَ، أَنْتَ الَّذِي

عطاها و مراحم بزرگ تو را بشمارم نتوانم ای مولای من این تویی که منت نهادی و این تویی که

أَنْعَمْتَ، أَنْتَ الَّذِي أَحْسَنْتَ، أَنْتَ الَّذِي أَجْمَلْتَ، أَنْتَ الَّذِي أَفْضَلْتَ، أَنْتَ

نعمت دادی این تویی که احسان فرمودی این تویی که نیکی کردی این تویی که فزونی بخشیدی این تویی

الَّذِي اكْمَلْتَ، أَنْتَ الَّذِي رَزَقْتَ، أَنْتَ الَّذِي وَفَّقْتَ، أَنْتَ الَّذِي اعْطَيْتَ،

که کامل کردی این تویی که روزی دادی این تویی که توفیق دادی این تویی که عطا کردی

أَنْتَ الَّذِي اعْتَبَيْتَ، أَنْتَ الَّذِي أَقْبَيْتَ، أَنْتَ الَّذِي أَوْبَيْتَ، أَنْتَ الَّذِي كَفَيْتَ،

این تویی که بی‌نیاز کردی این تویی که ثروت بخشیدی این تویی که مأوی دادی این تویی که کفایت کردی

أَنْتَ الَّذِي هَدَيْتَ، أَنْتَ الَّذِي عَصَمْتَ، أَنْتَ الَّذِي سَتَرْتَ، أَنْتَ الَّذِي

این تویی که هدایت کردی این تویی که نگهداشتی این تویی که پوشاندی این تویی که

عَفَرْتَ، أَنْتَ الَّذِي أَقَلْتَ، أَنْتَ الَّذِي مَكَّنْتَ، أَنْتَ الَّذِي اعْرَزْتَ، أَنْتَ

آمرزیدی این تویی که نادیده گرفتی این تویی که قدرت و چیرگی دادی این تویی که عزت بخشیدی این تویی

الَّذِي اعْنَتَ، أَنْتَ الَّذِي عَصَدْتَ، أَنْتَ الَّذِي إِيَّدْتَ، أَنْتَ الَّذِي نَصَرْتَ،

که کمک کردی این تویی که پشتیبانی کردی این تویی که تأیید کردی این تویی که یاری کردی

أَنْتَ الَّذِي شَفَيْتَ، أَنْتَ الَّذِي عَافَيْتَ، أَنْتَ الَّذِي أَكْرَمْتَ، تَبَارَكَتْ

این تویی که شفا دادی این تویی که عافیت دادی این تویی که اکرام کردی بزرگی و

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۸۷۰

وَتَعَالَيْتَ، فَلَكَ الْحَمْدُ دَائِمًا، وَلَكَ الشُّكْرُ وَاصْبًا أَبَدًا، ثُمَّ اَنَا يَا هَلِي

برتری از توست و ستایش همیشه مخصوص تو است و سپاسگزاری دائمی و جاوید از آن توست و اما من ای معبودم

الْمُعْتَرِفُ بِذُنُوبِي فَأَغْفِرْهَا لِي اَنَا الَّذِي اسَأْتُ، اَنَا الَّذِي اَخْطَأْتُ، اَنَا

کسی هستم که به گناهانم اعتراف دارم پس آنها را بیامرز و این منم که بد کردم این منم که خطا کردم این منم

الَّذِي هَمَمْتُ، اَنَا الَّذِي جَهَلْتُ، اَنَا الَّذِي غَفَلْتُ، اَنَا الَّذِي سَهَوْتُ، اَنَا

که (به بدی) همت گماشتم این منم که نادانی کردم این منم که غفلت ورزیدم این منم که فراموش کردم این منم

الَّذِي اعْتَمَدْتُ، اَنَا الَّذِي تَعَمَّدْتُ، اَنَا الَّذِي وَعَدْتُ، وَ اَنَا الَّذِي اَخْلَفْتُ،

که (به غیر یا به خود) اعتماد کردم این منم که (به کاربرد) تعمد کردم این منم که وعده دادم و این منم که خلف وعده کردم

اَنَا الَّذِي نَكَثْتُ، اَنَا الَّذِي اَقْرَرْتُ، اَنَا الَّذِي اعْتَرَفْتُ بِنِعْمَتِكَ عَلَيَّ

این منم که پیمان شکنی کردم این منم که به بدی اقرار کردم این منم که به نعمت تو بر خود و در پیش خود اعتراف دارم

وَعِنْدِي وَابْوُؤُ بِذُنُوبِي فَأَغْفِرْهَا لِي يَا مَنْ لَا تَضُرُّهُ ذُنُوبُ عِبَادِهِ، وَ هُوَ

و با گناهانم بسویت بازگشته‌ام پس آنها را بیامرز ای که زیانش نرساند گناهان بندگان و

الْغَنِيُّ عَنِ طَاعَتِهِمْ، وَالْمَوْفِيُّ مَنْ عَمِلَ صَالِحًا مِنْهُمْ بِمَعُونَتِهِ وَ رَحْمَتِهِ،

از اطاعت ایشان بی‌نیازی و تو آنی که هر کس از بندگان کردار شایسته‌ای انجام دهد به رحمت خویش توفیقش دهی

فَلَكَ الْحَمْدُ الْهَيَّ وَسَيِّدِي الْهَيَّ امْرَأَتِي فَعَصَيْتُكَ، وَ نَهَيْتَنِي فَارْتَكَبْتُ

پس تو راست ستایش ای معبود و آقای من خدایا به من دستور دادی و من نافرمانی کردم و نهی فرمودی ولی من نهی تو را مرتکب

شدم

نَهَيْتَكَ، فَاصْبِحْتُ لَا ذَا بَرَاءَةٍ لِي فَاعْتَدِرْ، وَ لَا ذَا قُوَّةٍ فَانْتَصِرْ، فَبَأَى شَيْءٍ

و اکنون به حالی افتاده‌ام که نه وسیله تبرئه‌ای دارم که پوزش خواهم و نه نیرویی دارم که بدان یاری گیرم پس به چه وسیله

اسْتَقْبَلْتُكَ يَا مَوْلَايَ، اِسْمَعِي اَمْ بَبْصَرِي اَمْ بِلِسَانِي اَمْ بِيَدِي اَمْ بِرِجْلِي

با تو روبه‌رو شوم ای مولای من آیا به گوشم یا به چشمم یا به زبانم یا به دستم یا به پایم

الْيَسِّ كُلُّهَا نِعْمَكَ عِنْدِي وَ بِكُلِّهَا عَصَيْتُكَ يَا مَوْلَايَ، فَلَكَ الْحُجَّةُ

آیا همه اینها نعمتهای تو نیست که در پیش من بود و با همه آنها تو را معصیت کردم ای مولای من پس تو حجت

وَالسَّبِيلُ عَلَيَّ، يَا مَنْ سَتَرَنِي مِنَ الْاَبَاءِ وَ الْاُمَّهَاتِ اِنْ يَرْجُرُونِي وَ مِنْ

و راه مؤاخذه بر من داری ای که مرا پوشاندی از پدران و مادران که مرا از نزد خود برانند و از

العشائرِ وَالْاِخْوَانِ اِنْ يُعَيِّرُونِي وَ مِنَ السَّلَاطِينِ اِنْ يُعَاقِبُونِي وَ لَوْ

فامیل و برادران که مرا سرزنش کنند و از سلاطین و حکومتها که مرا شکنجه کنند و اگر

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۸۷۱

اطَّلَعُوا يَا مَوْلَايَ عَلَيَّ مَا اَطَّلَعْتَ عَلَيْهِ مِنِّي اِذَا مَا انْظَرُونِي وَ لَرَفَضُونِي

آنها مطلع بودند ای مولای من بر آنچه تو بر آن مطلعی از کار من در آن هنگام مهلتم نمی‌دادند و از خود دورم می‌کردند

وَ قَطَعُونِي فَهَا اَنَا ذَا يَا هَلِي بَيْنَ يَدَيْكَ، يَا سَيِّدِي خَاضِعٌ ذَلِيلٌ حَصِيرٌ

و از من می‌بریدند و اینک خدایا این منم که در پیشگاهت ایستاده‌ای آقای من با حال خضوع و خواری و درماندگی و کوچکی حقیر، لا دُوَّ بَرَّآئِهِ فَاَعْتَدِرْ، وَ لَا دُوَّ قُوَّةٍ فَاَنْتَصِرْ، وَ لَا دُوَّ حُجَّةٍ فَاَحْتَجِجْ

نه وسیله تبریته‌جویی دارم که پوزش طلبم و نه نیرویی که یاری جویم و نه حجت و برهانی که بدان چنگ زنم بها، وَ لَا قَائِلٌ لَمْ اجْتَرِحْ وَ لَمْ اَعْمَلْ سُوءًا، وَ مَا عَسَى الْجُحُودُ وَ لَوْ وَ نه می‌توانم بگویم که گناه نکرده‌ام و کجا می‌تواند انکار- فرضاً که جَحَدْتُ يَا مَوْلَايَ يَنْفَعُنِي كَيْفَ وَ اَنَّى ذَلِكْ، وَ جَوَارِحِي كُلُّهَا شَاهِدَةٌ

انکار کنم ای مولای من- سودم بخشد! چگونه؟ و کجا؟ با این که تمام اعضای من گواهند

عَلَيَّ بِمَا قَدْ عَمِلْتُ، وَ عَلِمْتُ [۱۱۹۴] يَقِينًا غَيْرَ ذِي شَكٍّ اَنَّكَ سَائِلِي مِنْ عَظَائِمِ

بر من به آنچه انجام داده و به یقین می‌دانم و هیچ گونه شک و تردیدی ندارم که تو از کارهای بزرگ الأُمُورِ، وَ اَنَّكَ الْحَكْمُ الْعَدْلُ الَّذِي لَا تَجُورُ، وَ عَدْلُكَ مُهْلِكِي وَ مِنْ كُلِّ

از من پرسش خواهی کرد و تویی آن داور عادل که ستم نکند و همان عدالت مرا هلاک کند و از تمام عَدْلِكَ مَهْرَبِي فَاَنْ تَعُدُّنِي يَا اَلِهِي فَبِدُنُوبِي بَعْدَ حُجَّتِكَ عَلَيَّ، وَ اَنْ

عدالت تو می‌گریزم اگر عذابم کنی خدایا بواسطه گناهان من است پس از آن که حجت بر من داری و اگر تَعْفُ عَنِّي فَبِحَلْمِكَ وَ جُودِكَ وَ كَرَمِكَ، لَا اِلَهَ اِلَّا اَنْتَ، سُبْحَانَكَ اِنِّي كُنْتُ

از من در گذری پس به بردباری و بخشندگی و بزرگواری توست معبودی جز تو نیست منزهی تو و من مِنَ الظَّالِمِينَ، لَا اِلَهَ اِلَّا اَنْتَ، سُبْحَانَكَ اِنِّي كُنْتُ مِنَ الْمُسْتَغْفِرِينَ، لَا اِلَهَ

از ستمکارانم معبودی جز تو نیست منزهی تو و من از آمرزش خواهانم معبودی اِلَّا اَنْتَ، سُبْحَانَكَ اِنِّي كُنْتُ مِنَ الْمُوَحِّدِينَ، لَا اِلَهَ اِلَّا اَنْتَ، سُبْحَانَكَ اِنِّي

جز تو نیست منزهی تو و من از یگانه پرستانم معبودی نیست جز تو منزهی تو و كُنْتُ مِنَ الْخَائِفِينَ، لَا اِلَهَ اِلَّا اَنْتَ، سُبْحَانَكَ اِنِّي كُنْتُ مِنَ الْوَجِلِينَ، لَا اِلَهَ

من از ترسناکانم معبودی جز تو نیست منزهی تو و من از هراسناکانم معبودی جز كَلِيَاتِ مَفَاتِيحِ نَوِيْنِ، ص: ۸۷۲

اِلَّا اَنْتَ، سُبْحَانَكَ اِنِّي كُنْتُ مِنَ الرَّاجِيْنَ، لَا اِلَهَ اِلَّا اَنْتَ، سُبْحَانَكَ اِنِّي

تو نیست منزهی تو و من از امیدوارانم معبودی نیست جز تو منزهی تو و من كُنْتُ مِنَ الرَّاغِبِيْنَ، لَا اِلَهَ اِلَّا اَنْتَ، سُبْحَانَكَ اِنِّي كُنْتُ مِنَ الْمُهْلَلِيْنَ، لَا اِلَهَ

از مشتاقانم معبودی جز تو نیست منزهی تو و من از تهلیل (لااله الاالله) گویانم معبودی اِلَّا اَنْتَ، سُبْحَانَكَ اِنِّي كُنْتُ مِنَ السَّائِلِيْنَ، لَا اِلَهَ اِلَّا اَنْتَ، سُبْحَانَكَ اِنِّي

جز تو نیست منزهی تو و من از خواهندگانم معبودی جز تو نیست منزهی تو و من از كُنْتُ مِنَ الْمُسَبِّحِيْنَ، لَا اِلَهَ اِلَّا اَنْتَ، سُبْحَانَكَ اِنِّي كُنْتُ مِنَ الْمُكْبِرِيْنَ،

تسبیح گویانم معبودی جز تو نیست منزهی تو و من از تکبیر (الله اکبر) گویانم لَا اِلَهَ اِلَّا اَنْتَ، سُبْحَانَكَ رَبِّي وَ رَبُّ اَبَائِي الْاَوَّلِيْنَ.

معبودی نیست جز تو منزهی تو پروردگار من و پروردگار پدران پیشین من.

اللَّهُمَّ هَذَا ثَنَائِي عَلَيْكَ مُمَجِّدًا، وَاخْلَاصِي لِذِكْرِكَ مُوَحِّدًا، وَأَقْرَارِي

خدایا این است ستایش من بر تو در مقام تمجیدت و این است اخلاص من بذکر در مقام یکتاپرستیت و اقرار من

بالائیک مُعَدِّدًا، وَأَنْ كُنْتُ مُقِرًّا أَنِّي لَمْ أَحْصِهَا لِكَثْرَتِهَا وَسُبُوغِهَا

به نعمتهایت در مقام شماره آنها گرچه من اقرار دارم که آنها را نتوانم بشماره درآورم از بسیاری آنها و فراوانی

و تظاهراتها، وَتَقَادُّمِهَا إِلَى حَادِثٍ، مَا لَمْ تَزَلْ تَتَعَهَّدُنِي بِهِ مَعَهَا مُنْذُ

و آشکاری آنها و پیشی جستن آنها از زمان پیدایش من که همواره در آن عهد مرا بوسیله آن نعمتها یادآوری می کردی از آن

ساعت که مرا آفریدی

خَلَقْتَنِي وَبِرَاتِنِي مِنْ أَوَّلِ الْعُمُرِ مِنَ الْإِغْنَاءِ مِنَ الْفَقْرِ، وَكَشَفِ الضَّرِّ،

از همان ابتدای عمر که از نداری و فقر مرا به توانگری درآوردی و گرفتاریم برطرف کردی

و تَسْبِيبِ الْيُسْرِ، وَدَفْعِ الْعُسْرِ، وَتَفْرِيجِ الْكُرْبِ، وَالْعَافِيَةِ فِي الْبَدَنِ،

و اسباب آسایش مرا فراهم ساختی و سختی را دفع نموده و اندوه را زدودی و تنم را تندرست

و السَّلَامَةِ فِي الدِّينِ، وَلَوْ رَفَدَنِي عَلَى قَدْرِ ذِكْرِ نِعْمَتِكَ جَمِيعِ الْعَالَمِينَ وَ

دینم را سلامت داشتی و اگر یاریم دهند به اندازه‌ای که نعمت را ذکر کنم تمام جهانیان

مِنَ الْأُولَى وَالْآخِرِينَ، مَا قَدَرْتُ وَلَا هُمْ عَلَى ذَلِكَ، تَقَدَّسَتْ وَتَعَالَيْتَ

از اولین و آخرین نه من قدرت ذکرش را دارم نه آنها منزهی تو و برتری

مِنْ رَبِّ كَرِيمٍ عَظِيمٍ رَحِيمٍ، لَا تُحْصِي الْأَوْكَ، وَلَا يُبْلَغُ ثَنَاؤُكَ، وَلَا

از این که پروردگاری هستی کریم و بزرگ و مهربان که مهرورزی‌هایت به شماره درنیاید و ستایشت به آخر نرسد

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۸۷۳

تُكَافِي نِعْمَاؤُكَ، صَلَّى عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ، وَاتَّمَمَ عَلَيْنَا نِعْمَتَكَ،

و نعمتهایت را تلافی نتوان کرد درود فرست بر محمد و آل محمد و کامل گردان بر ما نعمتهایت را

وَاسْعِدْنَا بِطَاعَتِكَ، سُبْحَانَكَ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، اللَّهُمَّ أَنْكَ تُجِيبُ الْمُضْطَرَّ،

و بوسیله اطاعت خویش سعادت‌مندان گردان منزهی تو معبودی جز تو نیست خدایا تویی که اجابت کنی دعای درمانده را

و تَكْشِفُ السُّوءَ، وَتُغِيثُ الْمَكْرُوبَ، وَتَشْفِي السَّقِيمَ، وَتُغْنِي الْفَقِيرَ،

و برطرف کنی بدی را و فریادرسی کنی از گرفتار و شفا دهی به بیمار و بی‌نیاز کنی فقیر را

و تَجْبِرُ الْكَسِيرَ، وَتَرْحَمُ الصَّغِيرَ، وَتُعِينُ الْكَبِيرَ، وَلَيْسَ دُونَكَ ظَهِيرٌ، وَلَا

و مرمت کنی شکستگی را و رحم کنی به کودک خردسال و یاری دهی به پیر کهنسال و جز تو پشتیبانی نیست و نه

فَوْقَكَ قَدِيرٌ، وَأَنْتَ الْعَلِيُّ الْكَبِيرُ، يَا مُطَّلِقَ الْمُكَبَّلِ الْأَسِيرِ، يَا رَازِقَ

فوق (توانایی) تو توانایی و تویی والای بزرگ ای رهاکننده اسیر در گند و زنجیر ای روزی دهنده

الطُّفْلِ الصَّغِيرِ، يَا عِضْمَةَ الْخَائِفِ الْمُسْتَجِيرِ، يَا مَنْ لَا شَرِيكَ لَهُ وَلَا

کودک خردسال ای پناه شخص ترسانی که پناه جوید ای که شریک و

وَزِيرٌ، صَلَّى عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ، وَأَعْطِنِي فِي هَذِهِ الْعَشِيَّةِ، أَفْضَلَ مَا

وزیری برای او نیست درود فرست بر محمد و آل محمد و عطا کن به من در این شام بهترین چیزی را

أَعْطَيْتَ وَأَنْتَ أَحَدًا مِنْ عِبَادِكَ، مِنْ نِعْمَةٍ تُؤَلِّهَا، وَالْإِءِ تُجَدِّدُهَا، وَبَلِيَّتِهِ

که عطا کردی و دادی به یکی از بندگانت چه آن نعمتی باشد که می‌بخشی و یا احسانهایی که تازه کنی و بلاهایی که
تَضْرِفُهَا، وَكُرْبِيَهٗ تَكْشِفُهَا، وَدَعْوَهٗ تَسْمَعُهَا، وَحَسَنَهٗ تَتَقَبَّلُهَا، وَسَيِّئَهٗ

می‌گردانی و غم و اندوهی که برطرف کنی و دعایی که اجابت کنی و کار نیکی که بپذیری و گناهایی که
تَتَعَمَّدُهَا، اِنَّكَ لَطِيفٌ بِمَا تَشَاءُ خَبِيرٌ، وَعَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، اَللّٰهُمَّ اِنَّكَ

پوشانی که براستی تو بهر چه خواهی دقیق و آگاهی و بر هر چیز توانایی خدایا تو

اَقْرَبُ مَنْ دُعِيَ، وَاَسْرَعُ مَنْ اجَابَ، وَاَكْرَمُ مَنْ عَفَى وَاَوْسَعُ مَنْ اَعْطَى

نزدیکترین کسی هستی که خوانندت و از هر کس زودتر اجابت کنی و در گذشت از هر کس بزرگوارتری و در عطابخشی عطایت
از همه وسیعتر

وَاسْمَعُ مَنْ سُئِلَ، يَا رَحْمَنَ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَرَحِيمَهُمَا، لَيْسَ كَمِثْلِكَ

و در اجابت درخواست از همه شنواتری ای بخشاینده دنیا و آخرت و مهربان آن دو براستی کسی که مانند تو

مَسْئُولٌ، وَلَا سِوَاكَ مَأْمُولٌ، دَعَاؤُكَ فَاجَبْتَنِي وَ سَأَلْتُكَ فَأَعْطَيْتَنِي

از او درخواست شود نیست و جز تو آرزو شده‌ای نیست خواندمت و تو اجابت کردی و درخواست کردم و تو عطا کردی و

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۸۷۴

وَرَعِبْتُ إِلَيْكَ فَرَحِمْتَنِي وَوَثِقْتُ بِكَ فَجَجَبْتَنِي وَفَزِعْتُ إِلَيْكَ فَكَفَيْتَنِي

به درگاه تو میل کردم و تو مرا مورد مهر خویش قرار دادی و به تو اعتماد کردم و تو نجاتم دادی و به درگاه تو نالیدم و تو کفایت
کردی

اَللّٰهُمَّ فَصَلِّ عَلٰى مُحَمَّدٍ عَبْدِكَ وَرَسُولِكَ وَنَبِيِّكَ، وَعَلٰى آلِهِ الطَّيِّبِينَ

خدایا درود فرست بر محمد بنده و رسول و پیامبرت و بر آل پاک

الطَّاهِرِينَ اَجْمَعِينَ، وَتَمِّمْ لَنَا نِعْمَاتِكَ، وَهِنُّنَا عَطَائِكَ، وَ اَكْتُبْنَا لَكَ

و پاکیزه‌اش همگی و نعمتهای خود را بر ما کامل گردان و عطایت را بر ما گوارا کن و نام ما را در زمره سپاسگزاران بنویس

شَاكِرِينَ، وَ لِاَلَائِكَ ذَاكِرِينَ، اٰمِيْنَ اٰمِيْنَ رَبِّ الْعٰلَمِيْنَ، اَللّٰهُمَّ يَا مَنْ مَلَكَ

و هم جزء یادکنندگان نعمتهایت آمین آمین ای پروردگار جهانیان خدایا ای که مالک آمد

فَقَدَرَ، وَ قَدَرَ فَفَقِهَرَ، وَ عَصِيَ فَسْتَرَّ، وَ اسْتَعْفَرَ فَغَفَرَ، يَا غَايَةَ الطَّالِبِينَ

و توانا، و تواناست و قاهر و نافرمانی شد ولی پوشاند و آمرزشش خواهند و آمرزد ای کمال مطلوب جویندگان

الرَّٰغِبِينَ، وَ مُنْتَهٰى اَمَلِ الرَّٰجِيْنَ، يَا مَنْ اِحَاطَ بِكُلِّ شَيْءٍ عِلْمًا، وَوَسِعَ

مشتاق و منتهای آرزوی امیدواران ای که دانشش به هر چیز احاطه دارد

الْمُسْتَقْبِلِينَ رَافَةً وَرَحْمَةً وَحِلْمًا.

و رأفت و مهر و بردباریش توبه‌جویان را فرا گرفته.

اَللّٰهُمَّ اَنَا نَتَوَجَّهُ اِلَيْكَ فِي هَذِهِ الْعَشِيَّةِ الَّتِي سَرَفْتَهَا وَعَظَّمْتَهَا، بِمُحَمَّدٍ

خدایا ما رو به درگاه تو آوریم در این شبی که آن را شرافت و بزرگی دادی بوسیله محمد

نَبِيِّكَ وَرَسُولِكَ، وَخَيْرِ تَكَ مِنْ خَلْقِكَ، وَامِينِكَ عَلٰى وَحِيكَ، الْبَشِيرِ

پیامبرت و فرستاده‌ات و برگزیده‌ات از آفریدگان و امین تو بر وحیت آن مژده دهنده

النَّذِيرِ، السَّرَاحِ الْمُنِيرِ، الَّذِي أَنْعَمْتَ بِهِ عَلَيَّ الْمُسْلِمِينَ، وَجَعَلْتَهُ رَحْمَةً
و ترساننده و آن چراغ تابناک آن که بوسیله‌اش بر مسلمانان نعمت بخشیدی و رحمت
لِلْعَالَمِينَ، اللَّهُمَّ فَضَّلْ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ، كَمَا مُحَمَّدٌ أَهْلٌ لِدَلِيكَ
عالمیان قرارش دادی خدایا درود فرست بر محمد و آل محمد چنانچه محمد نزد تو شایسته
مِنْكَ يَا عَظِيمٌ، فَضَّلْ عَلَيْهِ وَعَلَى آلِهِ الْمُتَتَجِبِينَ الطَّاهِرِينَ
آن است ای خدای بزرگ پس درود فرست بر او و بر آل برگزیده پاک و پاکیزه‌اش
کلیات مفاتیح نوین، ص: ۸۷۵

اجْمَعِينَ، وَتَعَمَّدْنَا بِعَفْوِكَ عَنَّا، فَالْيَكِ عَجَبَتِ الْأَصْوَاتِ بِصُنُوفِ اللُّغَاتِ،
همگی و بیوشان ما را به گذشت خود زیرا صداها با انواع مختلف لغتهاشان (و هر کس به زبانی ناله‌اش) بسوی تو بلند است
فَاجْعَلْ لَنَا اللَّهُمَّ فِي هَذِهِ الْعَشِيَّةِ، نَصِيبًا مِنْ كُلِّ خَيْرٍ تَقْسِمُهُ بَيْنَ عِبَادِكَ،
پس ای خدا برای ما قرار ده در این شام بهره‌ای از هر خیری که میان بندگانت تقسیم فرمایی
وَنُورٍ تَهْدِي بِهِ، وَرَحْمَةٍ تَنْشُرُهَا، وَبَرَكَهٍ تُنَزِّلُهَا، وَعَافِيَةٍ تُجَلِّلُهَا، وَرِزْقٍ
و نوری که بدان هدایت فرمایی و رحمتی که بگستری آن را و برکتی که نازلش کنی و عافیتی که بیوشانی و روزی و رزقی که
تَبْسُطُهُ، يَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ، اللَّهُمَّ اَقْلِبْنَا فِي هَذَا الْوَقْتِ مُنْجِحِينَ
پهن کنی ای مهربانترین مهربانان خدایا برگردان ما را در این هنگام پیروزمند و
مُفْلِحِينَ، مَبْرُورِينَ غَانِمِينَ، وَلَا تَجْعَلْنَا مِنَ الْقَانِطِينَ، وَلَا تُخَلِّنَا مِنْ
رستگار و پذیرفته و بهره‌مند و از ناامیدان قرارمان مده و از رحمت دست خالیمان
رَحْمَتِكَ، وَلَا تَحْرِثْنَا مَا نُؤْمَلُهُ مِنْ فَضْلِكَ، وَلَا تَجْعَلْنَا مِنْ رَحْمَتِكَ
مفرما و محرومان مکن از آنچه از فضل تو آرزومندیم و جزء محرومان رحمت قرارمان مده
مَحْرُومِينَ، وَلَا لِفَضْلٍ مَا نُؤْمَلُهُ مِنْ عَطَايِكَ قَانِطِينَ، وَلَا تَرُدُّنَا خَائِبِينَ،
و نه ناامیدمان کن از آن زیادی عطایت که آرزومندیم و ناکام بازمان مگردان و
وَلَا مِنْ بَابِكَ مَطْرُودِينَ، يَا اَجْوَدَ الْاَجْوَدِينَ، وَاَكْرَمَ الْاَكْرَمِينَ، اَلَيْكَ
از درگاهت مطرود و رانده‌مان مکن ای بخشنده‌ترین بخشنندگان و کریمترین کریمان ما با
اَقْبَلْنَا مُوقِنِينَ، وَ لِيَتَّكَ الْحَرَامِ اَمِينٍ قاصِدِينَ، فَاعِنَّا عَلَى مَنَاسِكِنَا،

یقین به درگاه تو رو آوردیم و به آهنگ (زیارت) خانه محترم تو (کعبه بدین جا) آمدیم پس کمک ده ما را بر انجام مناسک حج
وَ اكْمِلْ لَنَا حَجَّنا، وَاعْفُ عَنَّا [۱۱۹۵] وَاعْفِنَا، فَقَدْ مَدَدْنَا اِلَيْكَ اَيْدِيَنَا، فَهِيَ بِدَلِّهِ
و حجتان را کامل گردان و از ما درگذر و تندرستمان دار زیرا که مابسوی تو دو دست (نیاز) دراز کرده‌ایم و آن دستها چنان است
که به خواری

الْبِاعْتِرَافِ مَوْسُومَةً، اللَّهُمَّ فَاعْظِنَا فِي هَذِهِ الْعَشِيَّةِ مَا سَأَلْنَاكَ، وَ اَكْفِنَا مَا
اعتراف به گناه نشاندار شده خدایا در این شام به ما عطا کن آنچه را از تو خواسته‌ایم و کفایت کن از ما آنچه را از تو کفایت آن
را خواستیم زیرا
اِسْتَكْفَيْنَاكَ، فَلَا كَافِيَ لَنَا سِوَاكَ، وَلَا رَبَّ لَنَا غَيْرَكَ، نَافِدٌ فِينَا حُكْمُكَ،
کفایت کننده‌ای جز تو نداریم و پروردگاری غیر از تو برای ما نیست تویی که فرمانت درباره ما نافذ و دانست

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۸۷۶

مُحِيطٌ بِنَا عِلْمِكَ، عَدْلٌ فِينَا قَضَاؤُكَ، أَفْضِلْنَا الْخَيْرَ، وَاجْعَلْنَا مِنْ أَهْلِ

به ما احاطه دارد و حکمی که درباره ما فرمایی از روی عدالت است خدایا خیر و نیکی برای ما مقرر کن و از اهل

الْخَيْرِ، اللَّهُمَّ أَوْجِبْ لَنَا بِجُودِكَ عَظِيمَ الْأَجْرِ، وَكَرِيمَ الذُّخْرِ، وَدَوَامَ

خیر قرارمان ده خدایا واجب گردان برای ما از آن جودی که داری پاداشی بزرگ و ذخیره‌ای گرامی و آسایشی

الْيُسْرِ، وَاعْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا أَجْمَعِينَ، وَلَا تُهْلِكْنَا مَعَ الْهَالِكِينَ، وَلَا تَصْرِفْ

همیشگی و بیامرز گناهان ما را همگی و در زمره هلاک شدگان بدست هلاکتمان مسپار و

عَنَّا رَأْفَتَكَ وَرَحْمَتَكَ، يَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ، اللَّهُمَّ اجْعَلْنَا فِي هَذَا الْوَقْتِ

مهر و رأفت را از ما باز مگردان ای مهربانترین مهربانان خدایا قرارمان ده در این وقت

مِمَّنْ سَأَلَكَ فَأَعْطَيْتَهُ، وَشَكَرَكَ فَزِدْتَهُ، وَتَابَ إِلَيْكَ فَاقْبَلْتَهُ، وَتَنَصَّلَ إِلَيْكَ

از کسانی که از تو درخواست کرده و عطا فرموده‌ای و شکر تو را بجا آورده و نعمت را بر آنها افزون کرده و بسویت بازگشته و

پذیرفته‌ای

مِنْ ذُنُوبِهِ كُلِّهَا فَغَفَرْتَهَا لَهُ، يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ، اللَّهُمَّ وَنَقِّنَا [۱۱۹۶] وَ سَدِّدْنَا،

و از گناهان بسوی تو بیرون آمده و تو همه را آمرزیده‌ای، ای صاحب جلال و بزرگواری خدایا ما را پاکیزه و (در دین)

محکمان گردان

وَاقْبَلْ تَضَرُّعَنَا، يَا خَيْرَ مَنْ سُئِلَ، وَيَا اَرْحَمَ مَنْ اسْتُوْحِمَ، يَا مَنْ لَا

و تضرع و زاریمان بپذیر ای بهترین کسی که از او درخواست شود و ای مهربانترین کسی که از او مهر خواهند ای که

يَخْفَى عَلَيْهِ اغْمَاضُ الْجُفُونِ، وَلَا لَحْظَاتُ الْعُيُونِ، وَلَا مَا اسْتَقَرَّ فِي

بر او پوشیده نیست بهم نهادن پلکهای چشم و نه بر هم خوردن دیدگان و نه آنچه در مکنون ضمیر مستقر گردیده

الْمَكْنُونِ، وَلَا مَا انْطَوَتْ عَلَيْهِ مُضْمَرَاتُ الْقُلُوبِ، إِلَّا كُلُّ ذَلِكَ قَدْ احْصَاهُ

و نه آنچه در پرده دلها نهفته است آری تمام آنها راندنش تو شماره کرده

عِلْمُكَ، وَوَسِعَهُ حِلْمُكَ، سُبْحَانَكَ وَتَعَالَيْتَ عَمَّا يَقُولُ الظَّالِمُونَ عُلُوًّا

و بردباریت همه را در برگرفته است منزهی تو و برتری از آنچه ستمکاران گویند

كَبِيرًا، تُسَبِّحُ لَكَ السَّمَاوَاتُ السَّبْعُ وَالْأَرْضُونَ وَمَنْ فِيهِنَّ، وَأَنْ مِنْ شَيْءٍ

برتری بسیاری، تنزیه کنند تو را آسمانهای هفتگانه و زمینها و هر که در آنهاست و چیزی نیست

إِلَّا يُسَبِّحُ بِحَمْدِكَ، فَلَكَ الْحَمْدُ وَالْمَجْدُ وَعُلُوُّ الْجَدِّ، يَا ذَا الْجَلَالِ

جز آن که به ستایش تو تسبیح کند پس تو راست ستایش و بزرگواری و بلندی رتبه، ای صاحب جلال

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۸۷۷

وَالْإِكْرَامِ، وَالْفَضْلِ وَالْإِنْعَامِ، وَالْأَيَادِي الْجِسَامِ، وَأَنْتَ الْجَوَادُ

و بزرگواری و فضل و نعمت بخشی و موهبتهای بزرگ و تویی بخشنده

الْكَرِيمِ الرَّؤُوفِ الرَّحِيمِ، اللَّهُمَّ أَوْسِعْ عَلَيَّ مِنْ رِزْقِكَ الْحَلَالِ، وَعَافِنِي

بزرگوار رؤوف و مهربان خدایا فراخ گردان بر من از روزی حلال خود و عافیتم بخش

فِي بَدَنِي وَدِينِي وَآمِنْ خَوْفِي وَاعْتَقِ رَقَبَتِي مِنَ النَّارِ، اللَّهُمَّ لَا تَمُكِّرْ

در تن و هم در دینم و ترسم را امان بخش و از آتش دوزخ آزادم کن خدایا مرا به مکر خود

بی وَلَا تَسْتَدْرِجْنِي وَلَا تُخَدِّعْنِي وَادْرَأْ عَنِّي شَرَّ فِسْقَةِ الْجِنِّ

دچار مساز و در غفلت تدریجی بسوی نابودی میر و فریسم مده و شرّ تبهکاران جن و

وَالْإِنْسِ * آنگاه سر خود را به سوی آسمان بلند کرد و در حالی که از دیده‌های مبارکش اشک فراوان انس را از من دور

کن *****

سرازیر بود، با صدای بلند گفت: يَا سَمْعَ السَّامِعِينَ، يَا ابْصَرَ النَّاطِرِينَ، وَيَا اسْرَعَ

***** ای شنواترین شنندگان ای بیناترین بینایان و ای سریعترین

الْحَاسِبِينَ، وَيَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ، صَلَّى عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ السَّادَةِ

حساب‌رسان و ای مهربانترین مهربانان درود فرست بر محمد و آل محمد آن آقایان

الْمَيَامِينِ، وَاسْأَلُكَ اللَّهُمَّ حَاجَتِي الَّتِي أَنْ أَعْطَيْتَنِيهَا لَمْ يَضُرَّنِي مَا

فرخنده و از تو ای خدا درخواست کنم حاجتم را که اگر آن را به من عطا کنی دیگر هر چه را از من

مَنْعَتَنِي وَأَنْ مَنَعْتَنِيهَا لَمْ يَنْفَعْنِي مَا أَعْطَيْتَنِي اسْأَلُكَ فَكَأَنَّكَ رَقَبَتِي مَنْ

دریغ کنی زیانم نزنند و اگر آنرا از من دریغ داری دیگر سودم ندهد هر چه به من عطا کنی و آن این است که از تو خواهم مرا از

النَّارِ، لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، وَحَدِّثْكَ لَا شَرِيكَ لَكَ، لَكَ الْمُلْكُ وَ لَكَ الْحَمْدُ، وَأَنْتَ

آتش دوزخ آزاد گردانی معبودی جز تو نیست یگانه‌ای که شریک نداری از توست فرمانروایی و از توست ستایش و تویی که

عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، يَا رَبُّ يَا رَبُّ.

بر هر چیز توانایی ای پروردگار ای پروردگار.

جمله یا رب را به طور مکرر می‌گفت و کسانی که اطراف آن حضرت بودند، به دعای ایشان گوش می‌دادند و تنها آمین می‌گفتند

و همراه آن حضرت صداهایشان به گریه بلند بود؛ تا آنگاه که آفتاب غروب کرد و همگی به سوی «مشعرالحرام» حرکت کردند.

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۸۷۸

مرحوم «سید بن طاووس» در «اقبال»، پس از جمله «یا رب، یا رب، یا رب»، فراز دیگری را نیز آورده است که چنین است: [۱۱۹۷]

الهِیَ اَنَا الْفَقِيرُ فِي غِنَايَ، فَكَيْفَ لَا اَكُونُ فَقِيرًا فِي فَقْرِي الْهِیَ اَنَا

خدا من چنانم که در حال توانگری هم فقیرم پس چگونه فقیر نباشم در حال تهیدستیم خدایا من

الْجَاهِلُ فِي عِلْمِي فَكَيْفَ لَا اَكُونُ جَهُولًا فِي جَهْلِي الْهِیَ اَنَّ اِخْتِلَافَ

نادانم در عین دانشمندی پس چگونه نادان باشم در عین نادانی خدایا براستی اختلاف

تَدْبِيرِكَ وَسُرْعَةَ طَوَّاءِ مَقَادِيرِكَ، مَنَعَا عِبَادَكَ الْعَارِفِينَ بِكَ عَنِ الشُّكُونِ

تدبیر تو و سرعت تحول و پیچیدن در تقدیرات تو جلوگیری کنند از بندگان عارف تو که به

الِی عَطَاءٍ، وَالْإِنْسِ مِنْكَ فِي بَلَاءٍ، الْهِیَ مَنِي مَا يَلِيقُ بِلُؤْمِي وَمِنْكَ مَا

عطایت دل آرام و مطمئن باشند و در بلای تو مأیوس و ناامید شوند خدایا از من همان سرزند که شایسته پستی من است و از تو

انتظار رود آنچه

يَلِيقُ بِكَرَمِكَ، الْهِیَ وَصَفَتْ نَفْسَكَ بِاللُّطْفِ وَالرَّأْفَةِ لِي قَبْلَ وُجُودِ

شایسته بزرگواری توست خدایا تو خود را به لطف و مهر به من توصیف فرمودی پیش از آن که

ضَعْفَى افْتَمُنْعَنِ مِنْهُمَا بَعْدَ وُجُودِ ضَعْفَى الهی اِنْ ظَهَرْتَ الْمَحَاسِنُ

ناتوان باشم آیا پس از ناتوانیم لطف و مهتر را از من دریغ می‌داری خدایا اگر کارهای نیک

مِنِّي فَبِفَضْلِكَ، وَلَكَ الْمِنَّةُ عَلَيَّ، وَأَنْ ظَهَرْتَ الْمَسَاوِي مَنِّي فَبِعَدْلِكَ،

از من سرزند به فضل تو بستگی دارد و تو را منتی است بر من و اگر کارهای بد از من روی دهد آن هم بستگی به عدل تو دارد

وَلَكَ الْحُجَّةُ عَلَيَّ، الهی كَيْفَ تَكْلُنِي وَقَدْ تَكْفَلْتْ لِي وَكَيْفَ اضَامُ وَأَنْتَ

و تو را بر من حجت است خدایا چگونه مرا و می‌گذاری در صورتی که کفایتم کردی و چگونه مورد ستم واقع کردم با این که تو

النَّاصِرُ لِي أَمْ كَيْفَ اخِيْبُ وَأَنْتَ الْحَفِيْبُ بِي هَا أَنَا اتَّوَسَّلُ إِلَيْكَ بِفَقْرِي

یاور منی یا چگونه ناامید کردم در صورتی که تو نسبت به من مهربانی هم اکنون به درگاه تو توسل جویم بوسیله آن نیازی که به

در گاهت دارم

إِلَيْكَ، وَكَيْفَ اتَّوَسَّلُ إِلَيْكَ بِمَا هُوَ مَحَالٌّ أَنْ يَصِلَ إِلَيْكَ، أَمْ كَيْفَ اشْكُو

و چگونه توسل جویم بوسیله فقری که محال است پیرامون تو راه یابد یا چگونه از حال خویش به درگاهت شکوه کنم

إِلَيْكَ حَالِي وَهُوَ لَا يَخْفَى عَلَيْكَ، أَمْ كَيْفَ اتْرَجِمُ بِمَقَالِي وَهُوَ مِنْكَ بَرَزٌ

با این که حال من بر تو پنهان نیست یا چگونه با زبان (قال) ترجمه حال خود کنم در صورتی که آنهم از پیش تو بپروز کرده

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۸۷۹

إِلَيْكَ، أَمْ كَيْفَ تُخَيِّبُ أَمَالِي وَهِيَ قَدْ وَفَدَتْ إِلَيْكَ، أَمْ كَيْفَ لَا تُحْسِنُ

به نزد خودت یا چگونه آرزوهایم به نومیدی گراید با این که به آستان تو وارد شده یا چگونه احوالم را نیکو نکنی

أَحْوَالِي وَبِكَ قَامَتْ، الهی مَا الطَّفَكَ بِي مَعَ عَظِيمِ جَهْلِي وَمَا أَرْحَمَكَ بِي

با این که احوال من به تو قائم است خدایا چه اندازه به من لطف داری با این نادانی عظیم من و چقدر به من مهر داری با

مَعَ قَبِيحِ فِعْلِي الهی مَا أَقْرَبَكَ مِنِّي وَأَبْعَدَنِي عَنْكَ، وَمَا أَرَأَاكَ بِي فَمَا

این کردار زشت من خدایا چقدر تو به من نزدیکی و در مقابل چقدر من از تو دورم و با این همه که تو نسبت به من مهربانی پس

آن چیست

الَّذِي يَحْجُبُنِي عَنْكَ، الهی عَلِمْتُ بِاخْتِلَافِ الْأَثَارِ وَتَنَقُّلِ الْأَطْوَارِ،

که مرا از تو محبوب دارد خدایا آن طوری که من از روی اختلاف آثار و تغییر و تحول اطوار بدست آورده‌ام

أَنْ مَرَدَاكَ مِنِّي أَنْ تَتَعَرَّفَ إِلَيَّ فِي كُلِّ شَيْءٍ، حَتَّى لَا أَجْهَلَكَ فِي شَيْءٍ،

مقصود تو از من آن است که خود را در هر چیزی (جداگانه) به من بشناسانی تا من در هیچ چیزی نسبت به تو جاهل نباشم

الهی كَلِّمْنَا اخْرَسَنِي لَوْ مَي انْطَقَنِي كَرْمُكَ، وَكَلِّمْنَا ايسْتَنِي اوصافی

خدایا هر اندازه پستی من زبانم را لال می‌کند کرم تو آن را گویا می‌کند و هر اندازه اوصاف من مرا مأیوس می‌کند

اطْمَعْنِي مِنْكَ، الهی مَنْ كَانَتْ مَحَاسِنُهُ مَسَاوِي، فَكَيْفَ لَا تَكُونُ

نعمتهای تو به طمعم اندازد خدایا آن کس که کارهای خوبش کار بد باشد پس چگونه کار

مَسَاوِيه مَسَاوِي، وَمَنْ كَانَتْ حَقَائِقُهُ دَعَاوِي، فَكَيْفَ لَا تَكُونُ دَعَاوِيه

بدش بد نباشد و آن کس که حقیقت گویی‌هایش ادعایی بیش نباشد پس چگونه ادعاهایش

دَعَاوِي، الهی حُكْمُكَ النَّافِذُ وَمَسِيئَتُكَ الْفَاهِرَةُ لَمْ يَتْرُكَا لِذِي مَقَالٍ

ادعا نباشد خدایا فرمان نافذت و مشیت قاهرت برای هیچ گوینده‌ای فرصت گفتار

مَقَالًا، وَلَا لِيْذِي حَالٍ حَالًا، اَلْهِي كَمِّ مِنْ طَاعَةٍ بَنِيَّتُهَا، وَحَالَهُ شَيْدُتُهَا،

نگذارد و برای هیچ صاحب حالی حال به جای نهد خدایا چه بسیار طاعتی که پایه‌گذاری کردم و چه بسیار حالتی که بنیادش کردم

هَدَمَ اعْتِمَادِي عَلَيْهَا عَدْلُكَ، بَلْ اِقَالَنِي مِنْهَا فَضْلُكَ، اَلْهِي اَنَّكَ تَعْلَمُ اَنِّي

ولی (یاد) عدل تو اعتمادی را که بر آنها داشتم یکسره فرو ریخت بلکه فضل تو نیز اعتمادم را بهم زد خدایا تو می‌دانی

وَأَنْ لَمْ تَدَمْ الطَّاعَةُ مِنِّي فِعْلًا جَزْمًا، فَقَدْ دَامَتْ مَحَبَّةٌ وَعَزْمًا، اَلْهِي كَيْفَ

که اگر چه طاعت تو در من بصورت کاری مثبت ادامه ندارد ولی دوستی و تصمیم بر انجام آن در من ادامه دارد خدایا چگونه

اعْزَمُ وَأَنْتَ الْقَاهِرُ، وَكَيْفَ لَا اعْزَمُ وَأَنْتَ الْأَمْرُ، اَلْهِي تَرُدُّدِي فِي الْأَثَارِ

تصمیم گیرم در صورتی که تحت قهر توام و چگونه تصمیم نگیرم با این که تو دستورم دهی خدایا تفکر (یا گردش) من در آثار تو

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۸۸۰

يُوجِبُ بَعْدَ الْمَزَارِ، فَاجْمَعْنِي عَلَيْكَ بِخِدْمَةٍ تُوصِلُنِي إِلَيْكَ، كَيْفَ

راه مرا به دیدارت دور سازد پس کردار مرا با خودت بوسیله خدمتی که مرا به تو برساند چگونه

يُسْتَدَلُّ عَلَيْكَ بِمَا هُوَ فِي وُجُودِهِ مُفْتَقِرٌ إِلَيْكَ، اَيُّكُونُ لِعَيْرِكَ مِنَ الظُّهُورِ

استدلال شود بر وجود تو به چیزی که خود آن موجود در هستیش نیازمند به توست و آیا اساساً برای ما سوای تو ظهوری

مَا لَيْسَ لَكَ، حَتَّى يَكُونَ هُوَ الْمُظْهَرُ لَكَ، مَتَى غَبَّتْ حَتَّى تَحْتَاجَ اِلَى

هست که در تو نباشد تا آن وسیله ظهور تو گردد تو کی پنهان شده‌ای تا محتاج بدلیلی باشیم

دَلِيلٍ يَدُلُّ عَلَيْكَ، وَمَتَى بَعُدَتْ حَتَّى تَكُونَ الْأَثَارُ هِيَ الَّتِي تُوصِلُ

که به تو راهنمایی کند و چه وقت دور مانده‌ای تا آثار تو ما را به تو واصل گرداند

إِلَيْكَ، عَمِيَّتْ عَيْنٌ لَا تَرَاكَ عَلَيْهَا رَقِيْبًا، وَخَسِرَتْ صَفْقَةٌ عَبْدٌ لَمْ تَجْعَلْ لَهُ

کور باد آن چشمی که تو را نبیند که مراقب او هستی و زیان کار باد سودای آن بنده که از

مِنْ حُبِّكَ نَصِيْبًا، اَلْهِي اَمْرَتِ بِالرُّجُوعِ اِلَى الْأَثَارِ، فَارْجِعْنِي إِلَيْكَ

محبت خویش به او بهره‌ای ندادی خدایا فرمان دادی که به آثار تو رجوع کنم پس بازم گردان بسوی خود (پس از مراجعه به آثار)

بِكِسْوَةِ الْأَنْوَارِ، وَهَدَايَةِ الْإِسْتِبْصَارِ، حَتَّى ارْجِعَ إِلَيْكَ مِنْهَا، كَمَا دَخَلْتُ

به پوششی از انوار و راهنمایی و از بینش جویی تا بازگردم بسویت پس از دیدن آثار هم چنانکه آمدم

إِلَيْكَ مِنْهَا مَصُونٍ السَّرِّ عَنِ النَّظْرِ إِلَيْهَا، وَمَرْفُوعٍ الْهَمِّ عَنِ الْإِعْتِمَادِ

بسویت از آنها که نهادم از نظر به آنها مصون مانده و همتم را از اعتماد بدانها برداشته باشم

عَلَيْهَا، اَنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، اَلْهِي هَذَا ذُلِّي ظَاهِرٌ بَيْنَ يَدَيْكَ، وَهَذَا

که براستی تو بر هر چیز توانایی خدایا این خواری من است که پیش رویت عیان و آشکار است و این

حَالِي لَا يَخْفَى عَلَيْكَ، مِنْكَ اَطْلُبُ الْوُصُولَ إِلَيْكَ، وَبِكَ اسْتَدِلُّ عَلَيْكَ،

حال (تباه) من است که بر تو پوشیده نیست از تو خواهم که مرا به خود برسانی و بوسیله ذات تو بر تو دلیل می‌جویم

فَاهْدِنِي بُنُورَكَ إِلَيْكَ، وَاقِمْنِي بِصِدْقِ الْعُبُودِيَّةِ بَيْنَ يَدَيْكَ، اَلْهِي عَلَّمْنِي

پس به نور خود مرا بر ذات راهنمایی فرما و به یاد آر مرا با بندگی صادقانه در پیش رویت خدایا بیاموز به

مِنْ عِلْمِكَ الْمَخْزُونِ، وَصُنِّي بِسِتْرِكَ الْمَصُونِ، اَلْهِي حَقَّقْنِي بِحَقَائِقِ
 مِنْ دَانِشِ مَخْزُونَتِ وَ مَحْفُوظَمِ دَارِ بِهٖ پَرْدِهٖ مَصُونَتِ خَدَايَا مَرَا بِهٖ حَقَائِقِ
 اَهْلِ الْقُرْبِ، وَاسْلُكَ بِي مَسْلِكَ اَهْلِ الْجَذْبِ، اَلْهِي اَعْنِنِي بِتَدْبِيرِكَ لِي
 نَزْدِيكَانِ دَرِ گَاهَتِ بِيَارَايِ وَ بِهٖ رَاهِ اَهْلِ جَذْبِهٖ وَ شَوْقَتِ بَرِ خَدَايَا بِي نِيَازِ كُنْ مَرَا بِهٖ تَدْبِيرِ خُودَتِ
 كَلِيَاَتِ مَفَاتِيحِ نُوِيْنِ، ص: ۸۸۱

عَنْ تَدْبِيرِي وَبِاخْتِيَارِكَ [۱۱۹۸] عَنِ اخْتِيَارِي وَاَوْقَفْنِي عَلٰی مَرَاكِزِ
 دَرِبَارِهَامِ از تَدْبِيرِ خُودَمِ وَ بِهٖ اخْتِيَارِ خُودَتِ از اخْتِيَارِ خُودَمِ وَ بِرِ جَاهَايِ بِيچَارِگِي وَ دَرْمَانَدِگِي مَرَا وَاَقْفِ گَرْدَانِ
 اضْطِرَارِي اَلْهِي اَخْرِجْنِي مِنْ ذُلِّ نَفْسِي وَطَهِّرْنِي مِنْ شَكِّي
 خَدَايَا مَرَا از خُورَايِ نَفْسَمِ نَجَاتِ دِهٖ وَ پَاكَمِ كُنْ از شَكِّ
 وَشَرِّكِي قَبْلَ حُلُولِ رَمْسِي بِكَ اَنْتَصِرْ فَاَنْصُرْنِي وَعَلَيْكَ اَتَوَكَّلُ فَلَا
 وَ شَرِّكَ خُودَمِ پِيَشِ از آن كِهٖ دَاخِلِ گُورَمِ گُورَمِ بِهٖ تُو يَارِي جُويِمِ پَسِ تُو هَمِ يَارِيْمِ كُنْ وَ بَرِ تُو تُو كَلِ كُنْمِ پَسِ
 تَكَلْنِي وَاَيَّاكَ اسْئَلُ فَلَا تُخَيِّبْنِي وَفِي فَضْلِكَ اَرْغَبُ فَلَا تَحْرِمْنِي
 مَرَا وَاْمَكْدَارِ وَ از تُو دَرخُوسَاتِ كُنْمِ پَسِ نَاْمِيدَمِ مَكْرَدَانِ وَ دَرِ فَضْلِ تُو رَغْبَتِ كَرْدِهَامِ پَسِ مَحْرُومَمِ مَفْرَمَا
 وَبِجَنَابِكَ اَنْتَسِبُ فَلَا تُبْعِدْنِي وَبِپَايِكَ اَقِفْ فَلَا تَطْرُدْنِي اَلْهِي تَقَدَّسَ
 وَ بِهٖ حَضْرَتِ تُو خُودِ رَا بَسْتِهَامِ پَسِ دُورَمِ مَكُنْ وَ بِهٖ دَرِگَاهِ تُو اِيسْتَادِهَامِ پَسِ طَرْدَمِ مَكُنْ خَدَايَا مَبْرَاَسَتِ
 رِضَاكَ اِنْ يَكُونُ لَهُ عِلْمٌ مِنْكَ، فَكَيْفَ يَكُونُ لَهُ عِلْمٌ مِنِّي اَلْهِي اَنْتَ الْعَلِيُّ
 خَشْنُودِي تُو از اَيْنِ كِهٖ عِلْتِ وَ سَبَبِي از جَانِبِ تُو دَاشْتِهٖ بَاشَدِ پَسِ چِگُونِهٖ مَمَكُنِ اسْتِ مِنْ سَبَبِ آنِ گُردَمِ خَدَايَا تُو بِهٖ
 بِذَاتِكَ اِنْ يَصِلَ اِلَيْكَ النَّفْعُ مِنْكَ، فَكَيْفَ لَا تَكُونُ غَيْبًا عَنِّي اَلْهِي
 ذَاتِ خُودِ بِي نِيَازِي از اَيْنِ كِهٖ سُودِي از جَانِبِ خُودَتِ بِهٖ تُو بَرَسَدِ پَسِ چِگُونِهٖ از مَنْ بِي نِيَازِ نَبَاشِي خَدَايَا
 اِنَّ الْقَضَاءَ وَالْقَدَرَ يَمْنِينِي وَاَنَّ الْهُوٰى بِوَثَائِقِ الشَّهْوَةِ اسْرَنِي فَكُنْ اَنْتَ
 بَرَاَسْتِي قِضَا وَ قَدْرِ مَرَا آرزُومَنْدِ مِي كَنْدِ وَ از آن سُو هُوَايِ نَفْسِ مَرَا بِهٖ بَنْدِهَايِ شَهْوَتِ اسِيرِ كَرْدِهٖ پَسِ تُو
 النَّصِيرِ لِي حَتَّى تَنْصُرْنِي وَتُبْصِرْنِي وَاَعْنِنِي بِفَضْلِكَ حَتَّى اسْتَعْنِي بِكَ
 يَاوَرِ مَنْ بَاشِ تَا پِيروزمِ كُنِي وَ بِيْنَايِمِ كُنِي وَ بُوَسِيْلِهٖ فَضْلِ خُويَشِ بِي نِيَازِمِ گُردَانِي تَا بُوَسِيْلِهٖ تُو
 عَنْ طَلْبِي اَنْتَ الَّذِي اشْرَقْتَ الْاَنْوَارَ فِي قُلُوبِ اَوْلِيَايِكَ، حَتَّى عَرَفُوكَ
 از طَلْبِ كَرْدَنِ بِي نِيَازِ شُومِ تُوِي كِهٖ تَابَانْدِي اَنْوَارِ (مَعْرِفَتِ) رَا دَرِ دَلِ اَوْلِيَايَتِ تَا اَيْنِ كِهٖ تُو رَا شَنَاخْتَنْدِ
 وَوَحْدُوكَ، وَاَنْتَ الَّذِي اَزَلْتَ الْاَغْيَارَ عَنْ قُلُوبِ اِحْبَائِكَ، حَتَّى لَمْ
 وَ يِگَانِهَاتِ دَانَسْتَنْدِ وَ تُوِي كِهٖ اَغْيَارِ وَ بِيگَانِگَانِ رَا از دَلِ دُوسْتَانَتِ بَرَانْدِي تَا اَيْنِ كِهٖ كَسِي رَا جِزِ
 يُجِبُّوْا سِوَاكَ، وَلَمْ يَلْجُؤْا اِلَى غَيْرِكَ، اَنْتَ الْمُؤْنِسُ لَهُمْ حَيْثُ اَوْحَشْتَهُمْ
 تُو دُوسْتِ نَدَاشْتِهٖ وَ بِهٖ غَيْرِ تُو پَنَاهَنْدِهٖ وَ مَلْتَجِي نَشُوندِ وَ تُوِي مُونَسِ اِيْشَانِ دَرِ آن جَا كِهٖ

كَلِيَاَتِ مَفَاتِيحِ نُوِيْنِ، ص: ۸۸۲

الْعَوَالِمِ، وَاَنْتَ الَّذِي هَدَيْتَهُمْ حَيْثُ اسْتَبَانَتْ لَهُمُ الْمَعَالِمُ، مَاذَا وَجَدَ مَنْ
 عَوَالِمِ وَجُودِ اَنهَآ رَا بِهٖ وَحْشَتِ اَنْدَازْدِ وَ تُوِي كِهٖ رَاهَنْمَايِيْشَانِ كُنِي اَنْگَاهِ كِهٖ نَشَانِهَا بَرَايِيْشَانِ اَشْكَارِ گُردِ دِ چِهٖ دَاْرَدِ اَنْ كَسِ كِهٖ تُو
 رَا

فَقَدَكِ، وَمَا الَّذِي فَقَدَ مَنْ وَجَدَكَ، لَقَدْ خَابَ مَنْ رَضِيَ دُونَكَ بَدَلًا، وَلَقَدْ

گم کرده؟ و چه ندارد آن کس که تو را یافته است برآستی محروم است آن کس که بجای تو بدیگری راضی شود و بطور حتم
حَسِرَ مَنْ بَغَى عُنْكَ مُتَحَوِّلًا، كَيْفَ يُرْجَى سِوَاكَ وَأَنْتَ مَا قَطَعْتَ

زیانکار است کسی که از تو به دیگری روی کند چسان می شود بغیر تو امیدوار بود در صورتی که تو

الْإِحْسَانَ، وَكَيْفَ يُطَلَّبُ مِنْ غَيْرِكَ وَأَنْتَ مَا بَدَلْتَ عَادَةَ الْإِمْنَانِ، يَا مَنْ

احسانت را قطع نکردی و چگونه از غیر تو می توان طلب کرد با این که تو تغییر نداده‌ای شیوه عطا بخشیت را ای خدایی که

أَذَاقَ أَحِبَّائَهُ حَلَاوَةَ الْمُؤَانَسَةِ، فَقَامُوا بَيْنَ يَدَيْهِ مُتَمَلِّقِينَ، وَيَا مَنْ الْبَسَ

به دوستانت شیرینی همدمی خود را چشاندی و آنها در برابرت به چاپلوسی برخاستند و ای خدایی که پوشاندی

أَوْلِيَاءَهُ مَلَاسِ هَيْبَتِهِ، فَقَامُوا بَيْنَ يَدَيْهِ مُسْتَعْفِرِينَ، أَنْتَ الذَّاكِرُ قَبْلَ

بر اولیای خودت خلعتهای هیبت خود را پس آنها در برابرت به آمرزش خواهی بپاخواستند تویی که یاد کنی پیش از آن که

الذَّاكِرِينَ، وَأَنْتَ الْبَادِي بِالْإِحْسَانِ قَبْلَ تَوَجُّهِ الْعَابِدِينَ، وَأَنْتَ الْجَوَادُ

یاد کنندگان یادت کنند و تویی آغازنده به احسان قبل از آن که پرستش کنندگان بسویت توجه کنند و تویی بخشنده

بِالْعَطَاءِ قَبْلَ طَلَبِ الطَّالِبِينَ، وَأَنْتَ الْوَهَّابُ ثُمَّ لِمَا وَهَبْتَ لَنَا مِنْ

عطا پیش از آن که خواهند گان از تو خواهند و تویی پربخشش و سپس همان را که به ما بخشیده‌ای از ما

الْمُسْتَقْرِضِينَ، الْهِيَ أَطْلُبُنِي بِرَحْمَتِكَ حَتَّى أَصِلَ إِلَيْكَ، وَاجْذِبْنِي بِمَنَّكَ

به قرض می خواهی خدایا مرا بوسیله رحمت بطلب تا من به نعمت وصال نائل گردم و بوسیله نعمت مرا جذب کن تا

حَتَّى أَقْبَلَ عَلَيْكَ، الْهِيَ أَنْ رَجَائِي لَا يَنْقَطِعُ عَنْكَ وَأَنْ عَصِيَّتُكَ، كَمَا أَنْ

به تو رو کنم خدایا برآستی امید من از تو قطع نگردد و اگرچه نافرمانیت کنم چنانکه

خَوْفِي لَا يُزِيلُنِي وَأَنْ أَطَعْتُكَ، فَقَدْ دَفَعْتَنِي الْعَوَالِمُ إِلَيْكَ، وَقَدْ أَوْقَعَنِي

ترسم و از تو زائل نشود و گرچه فرمانت برم همانا جهانیان مرا بسوی تو رانده‌اند و

عِلْمِي بِكَرَمِكَ عَلَيْكَ، الْهِيَ كَيْفَ أَخِيْبُ وَأَنْتَ أَمَلِي أَمْ كَيْفَ أَهَانُ

آن علمی که به کرم تو دارم مرا به درگاه تو آورده خدایا چگونه نومید شوم و تو آرزوی منی و چگونه پست و خوار شوم

وَعَلَيْكَ مُتَكَلِّي الْهِيَ كَيْفَ اسْتَعِزُّ وَفِي الدَّلَّةِ ارْكَزْتَنِي أَمْ كَيْفَ لَا

با این که اعتمادم بر توست خدایا چگونه عزت جویم با این که در خواری جایم دادی و چگونه عزت نجویم با این که

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۸۸۳

اسْتَعِزُّ وَإِلَيْكَ نَسَبْتَنِي الْهِيَ كَيْفَ لَا افْتَقِرُّ وَأَنْتَ الَّذِي فِي الْفُقْرَاءِ

به خود منتسبم کردی خدایا چگونه نیازمند نباشم با این که تو در نیازمندانم

اقمتنی أَمْ كَيْفَ افْتَقِرُّ وَأَنْتَ الَّذِي بِجُودِكَ اغْنَيْتَنِي وَأَنْتَ الَّذِي لَا إِلَهَ

جای دادی یا چگونه نیازمند باشم و تویی که به جود و بخشش بی نیازم کردی و تویی که معبودی

غَيْرُكَ، تَعَرَّفْتَ لِكُلِّ شَيْءٍ، فَمَا جَهْلَكَ شَيْءٌ، وَأَنْتَ الَّذِي تَعَرَّفْتَ إِلَيَّ فِي

جز تو نیست شناساندی خود را به هر چیز و هیچ چیزی نیست که تو را نشناسد و تویی که شناساندی خود را به من در

كُلِّ شَيْءٍ، فَرَأَيْتَكَ ظَاهِرًا فِي كُلِّ شَيْءٍ، وَأَنْتَ الظَّاهِرُ لِكُلِّ شَيْءٍ، يَا مَنْ

هر چیز و من تو را آشکار در هر چیز دیدم و تویی آشکار بر هر چیز ای که

اَسْتَوَى بِرَحْمَاتِيهِ، فَصَارَ الْعَرْشُ غَيْبًا فِي ذَاتِهِ، مَحَقَّتْ الْأَثَارَ بِالْأَثَارِ،
 بوسیله مقام رحمانیت خود (بر همه چیز) احاطه کردی و عرش در ذاتش پنهان شد تویی که آثار را به آثار نابود کردی
 وَمَحَوَّتْ الْأَغْيَارَ بِمُحِيطَاتِ أَفْلَاكِ الْأَنْوَارِ، يَا مَنْ اخْتَجَبَ فِي
 و اغیار را به احاطه کننده‌های افلاک انوار محو کردی ای که در سراپرده‌های عرشش
 سُرَادِقَاتِ عَرْشِهِ عَنْ أَنْ تُدْرِكَهُ الْأَبْصَارُ، يَا مَنْ تَجَلَّى بِكَمَالِ بَهَائِهِ
 محتجب شد از این که دیده‌ها او را درک کنند ای که تجلی کردی به کمال زیبایی و نورانیت
 فَتَحَقَّقَتْ عَظَمَتَهُ الْأَسْتَوَاءَ، كَيْفَ تَخْفَى وَانْتِ الظَّاهِرُ، أَمْ كَيْفَ تَغِيبُ
 و پابرجا شد عظمتش از استواری چگونه پنهان شوی با این که تو آشکاری یا چگونه غایب شوی که
 وَانْتِ الرَّقِيبُ الْحَاضِرُ، أَنْكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَحْدَهُ. [۱۱۹۹]
 تو نگهبان و حاضری برآستی تو بر هر چیز توانایی و ستایش مخصوص خداست تنها.

۶- در پایان روز عرفه این دعا را بخوان:

يَا رَبِّ إِنَّ دُنُوبِي لَا تَضُرُّكَ، وَأَنْ مَغْفِرَتَكَ لِي لَا تَنْقُصُكَ، فَأَعْطِنِي مَا لَا
 پروردگارا همانا گناهان من زبانی به تو نزنند و محققاً آمرزش تو از من نقصانی به تو نرساند پس عطا کن به من آنچه را
 يَنْقُصُكَ، وَأَعْفُو لِي مَا لَا يَضُرُّكَ. [۱۲۰۰]
 نقصانت نرساند و بیامرزش برایم آنچه را زیانت نزنند.

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۸۸۴

همچنین بخوان:

اللَّهُمَّ لَا تَحْرِمْنِي خَيْرٍ مَا عِنْدَكَ لِشَرِّ مَا عِنْدِي فَإِنَّ أَنْتَ لَمْ تَزْحَمْنِي

خدایا محروم مکن از آن خیری که نزد توست بخاطر آن شری که در پیش من است پس اگر تو به
 بَتَّعْبِي وَنَصَبِي فَلَا تَحْرِمْنِي اجْرَ الْمَصَابِ عَلَى مُصِيبَتِي. [۱۲۰۱]

رنج و خستگیم رحم نمی کنی پس محروم مدار از پاداش مصیبت دیده‌ای بر مصیبتش.

۷- به هنگام غروب روز عرفه، دعای عشرات را بخوان که در بخش دعا‌های معروف (صفحه ۱۰۸) گذشت. این دعا که خواندنش
 در هر صبح و شام مستحب است، آن را در پایان روز عرفه نیز بخوان.
 مرحوم «سید بن طاووس» در اعمال روز عرفه، این دعا را ذکر کرده است. [۱۲۰۲]

شب دهم: اعمال این شب عبارت است از:

۱- احیای شب دهم ذی‌الحجه که از شب‌های بابرکت و ارزشمندی است. نقل شده است که حضرت امیر مؤمنان علی علیه السلام
 این شب را احیا می‌داشت. [۱۲۰۳] ۲- غسل کردن در این شب مستحب است. [۱۲۰۴] ۳- در این شب زیارت امام حسین علیه السلام
 مستحب است، و در روایتی از امام صادق علیه السلام آمده است که هر کس در چنین شبی امام حسین علیه السلام را زیارت کند،
 گناهانش آمرزیده می‌شود. [۱۲۰۵] ۴- در این شب این دعا را بخواند:

يَا دَائِمَ الْفَضْلِ عَلَى الْبَرِّيَّةِ، يَا بَاسِطَ الْيَدَيْنِ بِالْعَطِيَّةِ، يَا صَاحِبَ

ای کسی که فضل و بخشش بر خلق دائمی است و ای آن که دو دست احسانت به عطابخشی باز است ای صاحب

الْمَوَاهِبِ السَّيِّئَةِ، صَلَّى عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ خَيْرِ الْوَرَى سَجِيَّةً، وَ اغْفِرْ لَنَا

بخششهای ارجمند درود فرست بر محمد و آلش که بهترین مردمند در سرشت و نهاد، و پیامر ما را

یا ذَالْعَلَى فِي هَذِهِ الْعَشِيَّةِ. [۱۲۰۶]

ای خدای بلند مرتبه در این شب.

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۸۸۵

روز دهم (روز عید قربان):

روز عید قربان از اعیاد مهم اسلامی است. این روز یادآور اخلاص و بندگی حضرت ابراهیم علیه السلام در برابر پروردگار خویش است، آنجا که فرمان حق برای ذبح اسماعیل صادر شد، و ابراهیم آن بنده فرمانبردار خداوند آماده اجرای این فرمان شد و اسماعیل را به قربانگاه برد و کارد بر حلقومش نهاد، ولی ندایی رسید که ای ابراهیم از عهده این آزمون الهی برآمدی! دست نگهدار که فرمانبرداری خویش را به درستی اثبات کرده‌ای.

جبرئیل همراه با «قوچی» فرود آمد و ابراهیم آن را قربانی کرد، و سنت قربانی در منا از آن روز برقرار شد، این روز، روز عید و خوشحالی و سرور است. زیرا علاوه بر این که بنده‌ای مخلص از آزمونی دشوار، سربلند بیرون آمد و بندگی خویش را در پیشگاه خدای بزرگ ثابت کرد، گروه عظیمی از بندگان مخلص خدا به او تأسی جسته، به زیارت خانه خدا می‌شتابند و مراسم منا و از جمله، قربانی را انجام می‌دهند.

اعمال روز عید قربان:

برای عید قربان اعمالی چند نقل شده است:

۱- غسل کردن است که به گفته مرحوم «علّامه مجلسی»، غسل در آن روز سنت مؤکّد است تا آنجا که بعضی از علما آن را واجب دانسته‌اند. [۱۲۰۷] ۲- نماز عید قربان است و نحوه انجام آن، به همان کیفیت است که در نماز عید فطر گفته شد، و نماز عید قربان در زمان غیبت امام علیه السلام مطابق مشهور فقهای عظام، سنت مؤکّد است. [۱۲۰۸] (خواه به صورت جماعت خوانده شود یا فرادی).

۳- مستحب است دعاهایی را که پیش از نماز عید و قبل از آن وارد شده است بخواند. به فرموده مرحوم «علّامه مجلسی»، بهترین دعاها، دعای چهل و هشتم «صحیفه کامله سجّادیه» است که اولش این است:

اللَّهُمَّ هَذَا يَوْمٌ مُبَارَكٌ

و اگر دعای چهل و ششم را نیز بخواند بهتر است. [۱۲۰۹] ۴- خواندن دعای ندبه در این روز و سایر اعیاد مستحب است. [۱۲۱۰] ۵- قربانی کردن در این روز برای همه مستحب مؤکّد است و بسیار سفارش شده است، تا آنجا که برخی از علما آن را بر کسانی که توانایی دارند واجب دانسته‌اند و مستحب است بعد از نماز عید، کمی از گوشت آن بخورد. [۱۲۱۱]

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۸۸۶

و نیز مستحب است هنگام قربانی این دعا را که از امام صادق علیه السلام نقل شده است بخواند:

وَجَّهْتُ وَجْهِي لِلَّذِي فَطَرَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ، حَنِيفًا مُسْلِمًا وَمَا أَنَا

من روی خود را به سوی کسی کردم که آسمانها و زمین را آفریده؛ من در ایمان خود خالصم و

مِنَ الْمُشْرِكِينَ، إِنَّ صَلَاتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلَّهِ رَبِّ

از مشرکان نیستم. نماز و قربانی و زندگی و مرگم برای خداوندی است که پروردگار
 الْعَالَمِينَ، لَا شَرِيكَ لَهُ، وَبَدَلِكَ أُمِرْتُ وَأَنَا مِنَ الْمُسْلِمِينَ. اللَّهُمَّ مِنْكَ
 جهانیان است. شریکی برای او نیست. من به این برنامه مأمور شدم و از مسلمانانم. خدایا از تو و
 وَلَكَ، بِسْمِ اللَّهِ وَاللَّهُ أَكْبَرُ. اللَّهُمَّ تَقَبَّلْ مِنِّي. [۱۲۱۲]
 برای توست. به نام خدا و خداوند بزرگتر است. خدایا از من قبول فرما.
 (البته اگر به نیت چند نفر قربانی مستحب انجام شود، بگوید:
 اللَّهُمَّ تَقَبَّلْ مِنَّا)

بسیار مناسب است افراد توانگر، در این روز قربانی نمایند و اکثر آن را به فقرا و نیازمندان انفاق کنند و به همسایگان و آشنایان نیز
 بدهند.

در روایتی است که امام صادق علیه السلام فرمود: امام علی بن الحسین و امام باقر علیهم السلام گوشت قربانی را سه قسمت
 می کردند؛ یک قسمت آن را به همسایگان می دادند و یک قسمت آن را به نیازمندان و قسمت سوم را برای اهل خانه نگه
 می داشتند. [۱۲۱۳] ۶- تکبیرات مشهور زیر را بگوید؛ برای کسانی که در این ایام توفیق حضور در مراسم حج و صحرای «منی» را
 دارند، بعد از پانزده نماز این تکبیرها را می خوانند؛ از نماز ظهر روز عید، شروع کرده تا نماز صبح روز سیزدهم؛ ولی کسانی که در
 آن جا نیستند، بعد از ده نماز آنها را می خوانند، از نماز ظهر روز عید آغاز نموده، تا نماز صبح روز دوازدهم، و آن تکبیرها مطابق
 روایت کتاب شریف «کافی» چنین است:

اللَّهُ أَكْبَرُ، اللَّهُ أَكْبَرُ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَ اللَّهُ أَكْبَرُ، اللَّهُ أَكْبَرُ، وَ لِلَّهِ الْحَمْدُ، اللَّهُ أَكْبَرُ عَلَىٰ خَلْقِهِ وَ اللَّهُ أَكْبَرُ عَلَىٰ مَا يَخْتَارُ
 و خدا بزرگتر است و ستایش خاص خداست خدا بزرگتر است بر آنچه
 مَا هَدَانَا؛ اللَّهُ أَكْبَرُ عَلَىٰ مَا رَزَقَنَا مِنْ بَيْمَتِهِ الْأَنْعَامِ؛ وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ عَلَىٰ مَا أُنْزِلْنَا. [۱۲۱۴] ما را راهنمایی کرد خدا بزرگتر است بر آنچه
 روزیمان کرد از چهار پایان انعام (شتر و گاو و گوسفند) و ستایش خاص خداست برای آن که آزمود ما را.
 حداقل این تکبیرها را بعد از نماز در این ایام، یکبار بگوید ولی اگر تکرار نماید، بهتر است، و حتی اگر بعد
 کلیات مفاتیح نوین، ص: ۸۸۷
 از نوافل نیز بگوید خوب است. [۱۲۱۵]

روز عید غدیر (روز هیجدهم):

فضیلت این روز:

روز هیجدهم ذی الحجه، یادآور روز مهمی در تاریخ است. روزی است که رسول خدا صلی الله علیه و آله پس از انجام حج در
 سال دهم هجری به هنگام مراجعت به مدینه، مردم را در وادی «غدیر» جمع کرد و فرمان خدا یعنی نصب علی علیه السلام به امامت
 و ولایت بر امت را به آنان ابلاغ کرد. و آن جا بود که آیه
 «الْيَوْمَ اكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ، وَ أَتَمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَ رَضِيْتُ لَكُمُ الْإِسْلَامَ دِينًا» [۱۲۱۶]
 نازل شد. و خداوند با برگزیدن علی علیه السلام به امامت امت، دین اسلام را کامل گردانید و دشمنان را ناامید و مأیوس ساخت.
 این روز را باید به حق از عظیم ترین اعیاد نامید، همان گونه که در روایات بر اهمیت فراوان این روز و برتری آن بر سایر اعیاد تأکید
 شده است.

در روایتی از امام رضا علیه السلام می خوانیم که فرمود: «روز قیامت، چهار روز را که زینت بسته اند به نزد عرش الهی آورند: روز

عید اضحی (قربان) روز عید فطر، روز جمعه و روز عید غدیر. ولی در آن میان، روز عید غدیر، از نظر زیبایی، مانند ماه است میان ستارگان. [۱۲۱۷] در همان روایت، از این روز، به عنوان «عید اکبر» یاد شده است؛ روزی که گناهان شیعیان (توبه کار) امیر مؤمنان علیه السلام بخشیده می‌شود و این روز، روز شادی و سرور است، روزی است که در آن تبسم بر چهره مؤمنان نقش می‌بندد. [۱۲۱۸] در روایت دیگری آمده است که از امام صادق علیه السلام پرسیدند: آیا برای مسلمانان غیر از عید فطر و عید اضحی (قربان) عید دیگری نیز وجود دارد؟ فرمود: آری. عیدی که از آن دو روز، با عظمت تر و شریفتر است، و آن روزی است که پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله، علی علیه السلام را برای امامت امت نصب فرمود و در روایت دیگر فرمود: آن روز هیجدهم ذی الحجه است. [۱۲۱۹] بهر حال، شایسته است در این روز مسلمانان با تشکیل مجالس جشن و سرور و مدیحه‌سرایی و سخنرانی درباره روز عید غدیر و مسأله امامت امت و مناقب و فضایل امیر مؤمنان علیه السلام، آن را گرامی بدارند و فرزندان و جوانان و نوجوانان خود را با مسأله ولایت امیر مؤمنان علی علیه السلام و منابع آن از کتاب و سنت و تاریخ آشناتر سازند.

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۸۸۸

اعمال روز عید غدیر:

برای این روز اعمال متعددی روایت شده است:

۱- روزه گرفتن است که در روایتی از امام صادق علیه السلام روزه در چنین روزی برابر روزه شصت ماه شمرده شده! و در روایتی روزه روز غدیر خم کفاره شصت سال است. [۱۲۲۰] ۲- مرحوم «شیخ کفعمی» در «بلد الامین» غسل این روز را مستحب دانسته است. [۱۲۲۱] ۳- احسان و نیکی به برادران مؤمن.

در روایتی از امام صادق علیه السلام آمده است که فرمود: این روز، روز عبادت است و روز اطعام و نیکی کردن و احسان به برادران دینی است. [۱۲۲۲] در روایت دیگری امام رضا علیه السلام فرمود: کسی که در این روز، به خانواده و برادران مؤمن خود، توسعه در رزق و بخششها و انفاقها دهد خداوند روزی او را زیاد می‌گرداند. [۱۲۲۳] ۴- زیارت امیر مؤمنان علی علیه السلام در این روز بسیار بافضیلت است.

در روایتی از ابن ابی نصر (یکی از یاران برجسته امام رضا علیه السلام) نقل شده است که حضرت به وی فرمود:

هرجا که هستی سعی کن در روز عید غدیر، خود را به کنار قبر مطهر امیر مؤمنان علیه السلام برسانی، چراکه در این روز خداوند گناهان بسیاری از مردان و زنان مسلمان را می‌بخشد و دو برابر کسانی که خداوند آنها را در ماه رمضان و شب قدر و شب عید فطر از دوزخ آزاد می‌کند، در چنین روزی از آتش جهنم رهایی می‌دهد! [۱۲۲۴] برای امیر مؤمنان علیه السلام در این روز زیارت‌هایی نقل شده است که معروفترین آن، زیارت معروف «امین الله» است که در بخش زیارات (صفحه ۲۶۰) گذشت و می‌توان آن را از نزدیک و یا از راه دور، خطاب به امیر مؤمنان علیه السلام خواند و همچنین زیارت مخصوصه امیر مؤمنان در روز عید غدیر که در صفحه ۲۸۰ گذشت.

۵- امام رضا علیه السلام فرمود: در چنین روزی که روز عید و تبریک گفتن به یکدیگر است، مناسب است مؤمنان وقتی به یکدیگر می‌رسند این جملات را بگویند:

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۸۸۹

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي جَعَلَنَا مِنَ الْمُتَمَسِّكِينَ بِوَلَايَةِ امِيرِ الْمُؤْمِنِينَ وَالْأَيْمَةِ

ستایش خاص خدایی است که قرار داد ما را از تمسک جوینان به ولایت امیر مؤمنان و سایر امامان

عَلَيْهِمُ السَّلَامُ. [۱۲۲۵]

علیهم السلام.

۶- در چنین روزی وقتی برادر مؤمن را ملاقات کردی بگو:

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي اَكْرَمَنَا بِهَذَا الْيَوْمِ، وَجَعَلَنَا مِنَ الْمُؤْمِنِينَ، وَجَعَلَنَا مِنَ

ستایش خاص خدایی است که گرامی داشت ما را به این روز و قرارمان داد از ایمان آورندگان و قرارمان داد از

المُؤْمِنِينَ بِعَهْدِهِ الْآئِنَا، وَمِيثَاقِهِ الَّذِي وَاثَقْنَا بِهِ، مِنْ وِلَايَةِ وُلَاةِ امْرِهِ،

وفاکنندگان به عهده‌ی که با ما کرده بود و پیمانی که با ما بسته بود از ولایت سرپرستان امر دین او

وَالْقَوَامِ بِقِسْطِهِ، وَلَمْ يَجْعَلْنَا مِنَ الْجَاهِلِينَ وَالْمُكْذِبِينَ بِيَوْمِ الدِّينِ. [۱۲۲۶]

و برپادارندگان عدلش و قرارمان نداد از منکران و تکذیب کنندگان روز جزا.

۷- دعای ندبه را در این روز بخواند [۱۲۲۷]، که در بخش دعا‌های معروف (صفحه ۱۸۹) گذشت.

۸- مرحوم «سید بن طاووس» به سند صحیح از امام صادق علیه السلام نقل می‌کند که در روز غدیر، دو رکعت نماز بخوان، پس از

نماز به سجده برو و صد مرتبه خدا را شکر کن (مثلاً بگو: شَكَراً لِلَّهِ) و سر از سجده بردار و این دعا را بخوان:

اللَّهُمَّ اِنِّي اسْئَلُكَ بِاَنَّ لَكَ الْحَمْدَ، وَحَدَّكَ لَا شَرِيكَ لَكَ، وَاَنَّكَ وَاِحْدُ اِحْدٍ

خدایا از تو درخواست کنم بدان که از برای توست ستایش یگانه‌ای که شریک نداری و تویی یکتای یگانه‌ای

صَمَدٌ، لَمْ تَلِدْ وَلَمْ تُوَلَدْ، وَلَمْ يَكُنْ لَكَ كُفُوًا اِحْدٌ، وَاَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُكَ

بی‌نیاز که فرزندی نداری و فرزند کسی نیستی و نیست برایت همتایی هیچ‌کس و براستی محمد بنده

وَرَسُولُكَ صَلَوَاتُكَ عَلَيْهِ وَاٰلِهِ، يَا مَنْ هُوَ كُلُّ يَوْمٍ فِي شَانٍ، كَمَا كَانَ مِنْ

و رسول توست دروودهای تو بر او و آتش باد ای که هر روز درکاری هستی چنانچه از

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۸۹۰

شَانِكَ اِنْ تَفَضَّلْتَ عَلَيَّ، بِاَنَّ جَعَلْتَنِي مِنْ اَهْلِ اجَابَتِكَ، وَاَهْلِ دِينِكَ

شأن تو بود که بر من تفضل فرمودی به این که مرا از اهل اجابت و از اهل دینت

وَاَهْلِ دَعْوَتِكَ، وَوَفَّقْتَنِي لِذَلِكَ فِي مُبْتَدِئِ خَلْقِي تَفَضُّلاً مِنْكَ وَكَرَمًا

و اهل دعوتت قرار دادی و موفقم داشتی بدان در آغاز آفرینش من از روی تفضل و کرم

وَجُودًا، ثُمَّ اِزْدَفْتَ الْفَضْلَ فَضْلاً، وَالْجُودَ جُودًا، وَالْكَرَمَ كَرَمًا، رَافَةً

و بخششت سپس دنبال آوردی این فضل را به فضل من و این بخشش را به بخشش من و این کرم را به کرمی دگر که آن هم

کلیات مفاتیح نوین ؛ ص ۸۹۰

مِنْكَ وَرَحْمَةً، اِلَى اِنْ جَدَّدْتَ ذَلِكَ الْعَهْدَ لِي تَجْدِيدًا بَعْدَ تَجْدِيدِكَ

از روی مهر و رحمت بود تا بدان‌جا که تازه کردی این عهد را برایم از نو پس از تجدید

خَلْقِي وَكُنْتُ نَسِيًا مَنْسِيًا نَاسِيًا سَاهِيًا غَافِلًا، فَاتَمَمْتَ نِعْمَتَكَ بِاَنَّ

آفرینش من در صورتی که من در فراموشی بودم و فراموشکاری و بی‌خبری و غفلت پس تو نعمتت را بر من تمام کردی به این که آن را

ذَكَرْتَنِي ذَلِكْ، وَمَنْتَ بِهِ عَلَيَّ، وَهَدَيْتَنِي لَهُ، فَلْيَكُنْ مِنْ شَأْنِكَ يَا اَلْهِي

یادم انداختی و بدان بر من منت نهادی و بر آن راهنماییم کردی پس همچنان باید از شأن تو باشد ای معبود

وَسَيِّدِي وَمَوْلَايَ اِنْ تُتِمَّ لِي ذَلِكْ، وَلَا تَسْلُبْنِيهِ حَتَّى تَتَوَقَّأَنِي عَلَيَّ ذَلِكْ،

و آقا و مولای من که تمام کنی برایم آن نعمت را و از من سلب نفرمایی آن را تا هنگامی که بمیرانیم بر آن

وَأَنْتَ عَنِّي رَاضٍ، فَإِنَّكَ أَحَقُّ الْمُنْعَمِينَ اِنْ تُتِمَّ نِعْمَتَكَ عَلَيَّ، اَللّٰهُمَّ

در حالی که تو از من خشنود باشی که برستی تو سزاوارترین نعمت بخشانی که نعمتت را بر من به پایان رسانی خدایا

سَمِعْنَا وَاطَعْنَا وَاجْتَبَا دَاعِيكَ بِمَنْكَ، فَلَكَ الْحَمْدُ غُفْرَانِكَ رَبَّنَا وَايْكَ

شنیدیم و پیروی کردیم و خواننده‌ات را اجابت کردیم به لطف تو پس از آن توست حمد و آمرزش را خواهانیم پروردگارا و به

سوی توست

اَلْمُصِيرُ، اٰمَنَّا بِاللّٰهِ وَحَدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، وَبِرَّسُوْلِهِ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ

بازگشت ایمان داریم به خدای یگانه‌ای که شریک ندارد و به رسولش محمد صلی الله علیه و

وَالِهٖ، وَصَدَقْنَا وَاجْتَبَا دَاعِيَ اللّٰهِ، وَاتَّبَعْنَا الرَّسُوْلَ فِيْ مَوْلَاةٍ مَّوْلِنَا وَمَوْأَلِي

آله و تصدیق کردیم و اجابت کردیم داعی خدا را و پیروی کردیم از رسول (او) در مورد دوستی و اطاعت مولایمان و مولای

اَلْمُؤْمِنِيْنَ، اَمِيْرِ الْمُؤْمِنِيْنَ عَلِيٍّ بِنِ ابِيْطَالِبٍ، عَبْدِ اللّٰهِ وَاخِي رَسُوْلِهِ،

مؤمنان امیر مؤمنان علی بن ابی طالب بنده خدا و برادر رسول او

وَالصّٰدِقِ الْاَكْبَرِ، وَالْحُجَّهٖ عَلَيَّ بَرِيَّتِهِ، الْمُؤَيَّدِ بِهِ نَبِيَّتِهِ وَدِيْنَهُ الْحَقَّ

و صدیق اکبر و حجت او بر آفریدگانش آن که خداوند پیامبرش و دین حق

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۸۹۱

اَلْمُبِيْنِ، عَلَمًا لِدِيْنِ اللّٰهِ، وَخَازِنًا لِعِلْمِهِ، وَعَيْبَةً غَيْبِ اللّٰهِ، وَمَوْضِعَ سِرِّ اللّٰهِ،

آشکارش را بوسیله او تایید کرد نشانه و پرچم دین خدا و خزینه دار دانش او و گنجینه غیب خدا و جایگاه راز خدا

وَامِيْنِ اللّٰهِ عَلَيَّ خَلْفِهِ، وَشَاهِدَهُ فِيْ بَرِيَّتِهِ، اَللّٰهُمَّ رَبَّنَا اِنَّا سَمِعْنَا مُنَادِيًا

و امین خدا بر خلق او و گواه او در آفریدگانش خدایا ای پروردگار ما ما شنیدیم منادی

يُنَادِي لِلْاِيْمَانِ، اِنْ اٰمَنُوْا بِرَبِّكُمْ فَاٰمَنَّا، رَبَّنَا فَاعْفُرْ لَنَا ذُنُوْبَنَا، وَكَفِّرْ عَنَّا

را که ندا می کرد برای ایمان (و می گفت) ایمان آورید به پروردگارتان پروردگارا ما هم ایمان آوردیم پس بیامرز گناهانمان را و

بدیهامان

سَيِّئَاتِنَا، وَتَوَقَّأْنَا مَعَ الْاَبْرَارِ، رَبَّنَا مَا وَاٰتَنَا مَا وَعَدْتَنَا عَلَي رُسُلِكَ، وَلَا

را پوشیده دار و ما را با نیکان بمیران پروردگارا عطا کن به ما چیزی را که بوسیله فرستادگانت به ما وعده دادی و

تُخْزِنَا يَوْمَ الْقِيٰمَةِ، اِنَّكَ لَا تُخْلِفُ الْمِيْعَادَ، فَاِنَّا يَا رَبَّنَا بِمَنْكَ وَاَطْفِكَ اٰجِبْنَا

در روز رستاخیز رسوایمان مکن که برستی تو خلف وعده نمی کنی، پس ما ای پروردگار به احسان و لطف تو اجابت کردیم

دَاعِيَكَ، وَاتَّبَعْنَا الرَّسُوْلَ وَصَدَقْنَا، وَصَدَقْنَا مَوْأَلِي الْمُؤْمِنِيْنَ، وَكَفَّرْنَا

داعی تو را و پیروی کردیم از رسول تو و تصدیقتش کردیم و نیز تصدیق کردیم مولای مؤمنان را و کافر شدیم

بِالْجِبْتِ وَالطَّاغُوْتِ، فَوَلْنَا مَا تَوَلَّيْنَا، وَاخْشَرْنَا مَعَ اٰيْمَتِنَا، فَاِنَّا بِهَمَّ

به جبت و طاغوت (غاصبان حقوق آن حضرت) پس والی ما گردان آن را که ما به ولایت برگزیدیم و با امامانمان محشورمان کن

که براستی ما بدیشان

مُؤْمِنُونَ مُوقِنُونَ، وَلَهُمْ مُسَلِّمُونَ، أَمَّا بَسْرِهِمْ وَعَلَانِيَتِهِمْ، وَشَاهِدِهِمْ

ایمان و اعتقاد داریم و تسلیم آنانیم ایمان داریم بر نهانشان و آشکارشان و حاضرشان

و غایب‌هیم، وَحَيْثِهِمْ وَمَيْتِهِمْ، وَرَضِينَا بِهِمْ ائِمَّةً وَقَادَةً وَسَادَةً، وَحَسَبْنَا بِهِمْ

و غایبشان و زنده‌شان و مرده‌شان و خوشنودیم به امامتشان و آقایشان و همانها ما را در

بَيْنَنَا وَبَيْنَ اللَّهِ دُونَ خَلْقِهِ، لَا نَبْتَغِي بِهِمْ بَدَلًا، وَلَا نَتَّخِذُ مِنْ دُونِهِمْ وَلِيَجَهَّ،

مابین خود و خدا از سایر خلق کافی هستند نجویم بجای ایشان بدلی و نگیریم جز ایشان همدمی (یا معتمدی)

وَبَرَّئْنَا إِلَى اللَّهِ مِنْ كُلِّ مَنْ نَصَبَ لَهُمْ حَرْبًا مِنَ الْجِنِّ وَالْإِنْسِ مِنَ الْأُولَى

و بیزاری جویم به درگاه خدا از هر که برپا کند در برابرشان جنگی از جن و انس از اولین

وَالْآخِرِينَ، وَكَفَرْنَا بِالْحَبْتِ وَالطَّاغُوتِ وَالْأَوْثَانِ الْأَرْبَعَةِ، وَاشْيَاعِهِمْ

و آخرین و کافر شدیم به حبت و طاغوت و بت‌های چهارگانه و دنبال‌روندگان

وَاتَّبَعِهِمْ، وَكُلِّ مَنْ وَالَاهُمْ مِنَ الْجِنِّ وَالْإِنْسِ، مِنْ أَوَّلِ الدَّهْرِ إِلَى آخِرِهِ،

و پیروانشان و هر که دوستشان دارد از جن و انس از آغاز روزگار تا پایان آن

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۸۹۲

اللَّهُمَّ اِنَّا نَشْهَدُكَ اِنَّا نَدِينُ بِمَا دَانَ بِهِ مُحَمَّدٌ وَاٰلُ مُحَمَّدٍ، صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

خدایا تو را گواه می‌گیریم که ما متدین هستیم بدانچه متدین شد بدان محمد و آل محمد درود خدا بر او

وَعَلَيْهِمْ، وَقَوْلُنَا مَا قَالُوا، وَدِينُنَا مَا دَانُوا بِهِ، مَا قَالُوا بِهِ قُلْنَا، وَمَا دَانُوا بِهِ

و برایشان باد و گفتار ما همان است که آنها گفتند و دین ما همان است که آنها متدین بدان بودند هرچه را آنان گفتند ما هم

گفتیم و هرچه را آنان متدین شدند

دِنًا، وَمَا انْكُرُوا انْكُرْنَا، وَمَنْ وَالُوا وَالَيْنَا، وَمَنْ عَادُوا عَادَيْنَا، وَمَنْ لَعَنُوا

ما هم شدیم و هرچه را انکار کردند ما انکار کردیم و هر که را دوست داشتند دوست داریم و هر که را دشمن دارند دشمن داریم و

هر که را لعن کردند

لَعَنًا، وَمَنْ تَبَرَّؤْنَا مِنْهُ تَبَرَّأْنَا مِنْهُ، وَمَنْ تَرَحَّمُوا عَلَيْهِ تَرَحَّمْنَا عَلَيْهِ، أَمَّا وَ

لعن کنیم و از هر که بیزاری جستند بیزاری جویم و بر هر که ترحم کردند ترحم کنیم ایمان آوردیم

سَلَّمْنَا، وَرَضِينَا وَاتَّبَعْنَا مَوَالِيَنَا صَلَوَاتِ اللَّهِ عَلَيْهِمْ، اللَّهُمَّ فَتَمِّمْ لَنَا ذَلِكَ

و تسلیم و خوشنود گشتیم و پیروی کردیم از سرورانمان درودهای خدا برایشان باد خدایا پس تو آن را برای ما تکمیل کن

وَلَا تَسْلُبْنَا، وَاجْعَلْهُ مُشْتَقَرًّا ثَابِتًا عِنْدَنَا، وَلَا تَجْعَلْهُ مُشْتَعَارًا، وَاحِينَا

و از ما سلب مفرما و آن را پایگاهی ثابت در پیش ما قرار ده و پایگاه عاریت و موقتش قرار مده و زنده‌مان

مَا احْيَيْنَا عَلَيْهِ، وَامْتِنَا اِذَا امْتَنَّا عَلَيْهِ، اَلْ مُحَمَّدِ اِئِمَّتِنَا، فِيهِمْ نَأْتَمُّ وَاِيَّاهُمْ

دار بر همان تا هر گاه که زنده‌مان داری و بمیرانمان بر آن هر گاه میراندی‌مان، آل محمد پیشوایان مابند به آنها اقتدا کنیم و آنان را

نُوَالِي وَعَدُوَّهُمْ عَدُوَّ اللَّهِ نُعَادِي فَاجْعَلْنَا مَعَهُمْ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَمَنْ

دوست داریم و دشمنشان را که دشمن خداست دشمن داریم پس ما را در دنیا و آخرت با ایشان قرار ده و از

الْمُقَرَّبِينَ، فَاِنَّا بِذَلِكَ رَاضُونَ، يَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ.

مقربان در گاهت گردان که برآستی ما به همان خوشنودیم ای مهربانترین مهربانان.

پس از پایان دعا، بار دیگر به سجده برو و صد مرتبه الحمد لله و صد مرتبه شکرًا لله بگو.

امام علیه السلام در ادامه فرمود: هر کس که این عمل را بجا آورد، پاداش کسی را دارد که در روز غدیر، نزد رسول خدا صلی الله علیه و آله بوده و با آن حضرت بیعت کرده است. [۱۲۲۸] (مرحوم محدث قمی می گوید: بهتر است که این نماز نزدیک ظهر انجام شود که مقارن نصب حضرت علی علیه السلام به خلافت بوده است).

۹- از «شیخ مفید» رحمه الله نقل شده است که این دعا را در روز «غدیر» می خوانی:

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۸۹۳

اللَّهُمَّ اِنِّي اسْتَلُكَ بِحَقِّ مُحَمَّدٍ نَبِيِّكَ، وَعَلِيِّ وَلِيِّكَ، وَالشَّانِ وَالْقَدْرِ الَّذِي

خدایا از تو درخواست کنم به حق محمد پیامبرت و به حق علی ولی تو و بدان منزلت و مرتبه‌ای که بدان

خَصَصْتَهُمَا بِهِ دُونَ خَلْقِكَ، اِنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَعَلِيٍّ، وَاِنْ تَبَدَّءَ بِهِمَا

وسيله آن دو را از سایر مخلوق خود اختصاص دادی که درود فرستی بر محمد و علی و از آنان شروع کنی

فِي كُلِّ خَيْرٍ عَاجِلٍ، اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ الْأَيْمَةِ الْقَادَةِ،

در دادن هر خیری که فوری است خدایا درود فرست بر محمد و آل محمد پیشوایان رهبر

وَالدُّعَاةِ السَّادَةِ، وَالنُّجُومِ الزَّاهِرَةِ، وَالْأَعْلَامِ الْبَاهِرَةِ، وَسَاسَةِ الْعِبَادِ،

و خوانندگان بزرگ و سرور و ستارگان درخشان و نشانه‌های فروزان و تدبیرکنندگان کار بندگان

وَأَرْكَانِ الْبِلَادِ، وَالنَّاقَةِ الْمُرْسَلَةِ، وَالسَّفِينَةَ النَّاجِيَةَ، الْجَارِيَةَ فِي اللَّجَجِ

و پایه‌های جاهای آباد و ناقه فرستاده شده و کشتی نجات که روان است در دریا‌های

الْغَامِرَةِ، اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ، خُزَّانِ عِلْمِكَ، وَأَرْكَانِ

ژرف پرآب خدایا درود فرست بر محمد و آل محمد گنجینه‌های دانشت و پایه‌های

تَوْحِيدِكَ، وَدَعَائِمِ دِينِكَ، وَمَعَادِنِ كِرَامَتِكَ، وَصَفْوَتِكَ مِنْ بَرِيَّتِكَ،

محکم توحید تو و ستونهای دین تو و معدنهای کرامتت و برگزیدگان از خلقت

وَخَيْرَتِكَ مِنْ خَلْقِكَ، الْأَتْقِيَاءِ النَّجْبَاءِ الْأَبْرَارِ، وَالْبَابِ الْمُبْتَلَى بِهِ

و بهترین آفریدگانت آن پرهیزکاران و برگزیدگان نیکوکار و درگاهی که مورد ابتلای مردم است

النَّاسِ، مَنْ آتَاهُ نَجَى وَمَنْ آبَاهُ هَوَى اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِ

هر که بدان درگاه آمد نجات یافت و هر که سرباز زد سقوط کرد خدایا درود فرست بر محمد و آل

مُحَمَّدٍ، أَهْلِ الذُّكْرِ الَّذِينَ أَمَرْتَ بِمَسْئَلَتِهِمْ، وَذَوِي الْقُرْبَى الَّذِينَ أَمَرْتَ

محمد اهل ذکری که دستور فرمودی پیرشش مسائل از آنها و خویشاوندانی که دستور فرمودی

بِمَوَدَّتِهِمْ، وَفَرَضْتَ حَقَّهُمْ، وَجَعَلْتَ الْجَنَّةَ مَعَادَ مَنْ أَقْتَصَّ اثَارَهُمْ، اللَّهُمَّ

به دوست داشتنشان و حقتشان را واجب کردی و بهشت را بازگشتگاه (و سرمنزل) کسی قرار دادی که آثارشان را پیروی کند خدایا

صَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ، كَمَا أَمَرُوا بِطَاعَتِكَ، وَنَهَوْا عَنْ مَعْصِيَتِكَ،

درود فرست بر محمد و آل محمد چنانچه دستور پیروی تو را دادند و از نافرمانیت نهی کردند

وَدَلُّوا عِبَادَكَ عَلَيَّ وَحَدَائِبَتِكَ، اللَّهُمَّ اِنِّي اسْتَلُكَ بِحَقِّ مُحَمَّدٍ نَبِيِّكَ

و بندگانت را به یگانگیت راهنمایی کردند خدایامن از تو می‌خواهم به حق محمد پیامبرت

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۸۹۴

وَنَجِيئِكَ، وَصَفْوَتِكَ وَامِينِكَ، وَرَسُولِكَ الی خَلْقِكَ، وَبِحَقِّ

و گرامی و برگزیده و امین تو و فرستاده‌ات بسوی خلق و به حق

امیرالمؤمنین، وَیَعْسُوبِ الدِّینِ، وَقَائِدِ الْغُرِّ الْمُحَجَّلِينَ، الْوَصِيِّ الْوَفِيِّ،

امیرمؤمنان و پیشوای دین و رهبر سفیدرویان آن وصی با وفا

وَالصَّادِقِ الْأَكْبَرِ، وَالْفَارُوقِ بَيْنَ الْحَقِّ وَالْبَاطِلِ، وَالشَّاهِدِ لَكَ، وَالذَّالِ

و صدیق اکبر و جداکننده بین حق و باطل و گواه تو و راهنمایی کننده

عَلَيْكَ، وَالصَّادِعِ بِأَمْرِكَ، وَالْمُجَاهِدِ فِي سَبِيلِكَ، لَمْ تَأْخُذْهُ فَيْكَ لَوْمَةٌ

بر تو و آشکار کننده دستورت و جهاد کننده در راهت آن که نگیردش (و ناراحتش نکند) درباره تو ملامت

لَايْمٌ، أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ، وَأَنْ تَجْعَلَنِي فِي هَذَا الْيَوْمِ

ملامت کننده‌ای که درود فرستی بر محمد و آل محمد و مرا قرار دهی در این روزی

الَّذِي عَقَدْتَ فِيهِ لَوْلِيَّكَ الْعَهْدَ فِي اغْتِنَاقِ خَلْقِكَ، وَأَكْمَلْتَ لَهُمُ الدِّينَ مِنْ

که بستی برای ولی خود پیمان (امامت) را در گردن خلق خود و کامل گرداندی برای آنها دین را از

الْعَارِفِينَ بِحُرْمَتِهِ، وَالْمُتَمَرِّضِينَ بِفَضْلِهِ، مِنْ عَتَقَاتِكَ وَطَلْقَاتِكَ مِنَ النَّارِ،

عارفان به حرمتش و اقرار کنندگان به فضل او از آزادشدگان و رهاشدگان از آتش

وَلَا تُشْمِتُ بِي حَاسِدِي النَّعْمِ، اللَّهُمَّ فَكَمَا جَعَلْتَهُ عِيدَكَ الْأَكْبَرَ،

و شاد مکن نسبت به من حسودانم را در نعمت‌هایت خدایا چنانچه آن را عید بزرگ خود قرار داده‌ای

وَسَمَّيْتَهُ فِي السَّمَاءِ يَوْمَ الْعَهْدِ الْمَعْهُودِ، وَفِي الْأَرْضِ يَوْمَ الْمِيثَاقِ

و نامیدی آن را در آسمان روز عهد معهود و در زمین روز پیمان گرفتن

الْمَأْخُودِ، وَالْجَمْعِ الْمَسْئُولِ، صَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ، وَأَقْرِرْ بِهِ

و انجمن بازخواست شده درود فرست بر محمد و آل محمد و روشن کن بوسیله‌اش دیدگان

عُيُونَنَا، وَاجْمَعْ بِي شَمْلَنَا، وَلَا تُضِلَّنَا بَعْدَ إِذْ هَدَيْتَنَا، وَاجْعَلْنَا لِأَنْعَمِكَ مِنْ

ما را و گردآور بدستش پراکندگی ما را و گمراهان مکن پس از آن که هدایتمان کردی و قرارمان ده از سپاسگزاران

الشَّاكِرِينَ، يَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ، الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي عَرَّفَنَا فَضْلَ هَذَا الْيَوْمِ،

نعمت‌هایت ای مهربانترین مهربانان ستایش خاص خدایی است که شناساند به ما فضیلت این روز را

وَبَصَّرَنَا حُرْمَتَهُ، وَكَرَّمَنَا بِهِ، وَشَرَّفَنَا بِمَعْرِفَتِهِ، وَهَدَانَا بِنُورِهِ، يَا رَسُولَ

و بینامان کرد به حرمت این روز و گرامیمان داشت بدان و شرافتمان داد به معرفتش و هدایتمان کرد به نورش ای رسول

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۸۹۵

اللَّهِ يَا امِيرَ الْمُؤْمِنِينَ، عَلَيْنُكُمَا وَعَلَى عَثْرَتِكُمَا وَعَلَى مُحِيبِكُمَا مِنِّي اَفْضَلُ

خدا ای امیرمؤمنان بر شما و بر عثرت شما و بر دوستان شما بهترین

السَّلَامِ مَا بَقِيَ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ، وَبِكُمَا اتَّوَجَّهُ اِلَى اللّٰهِ رَبِّي وَرَبِّكُمَا فِي

سلام و درود من باد تا برپاست شب و روز و بوسیله او رو کنم بسوی خدا پروردگار من و پروردگارتان در

نَجَاحِ طَلَبْتِي وَفَضَاءِ حَوَائِجِي وَتَيْسِيرِ أُمُورِي اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ
موفق شدن به مقصودم و برآورده شدن حاجاتم و آسان شدن کارهایم خدایا از تو خواهم
بِحَقِّ مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ، أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ، وَأَنْ تَلْعَنَ
به حق محمد و آل محمد که درود فرستی بر محمد و آل محمد و لعنت کنی
مَنْ جَحَدَ حَقَّ هَذَا الْيَوْمِ، وَأَنْكَرَ حُرْمَتَهُ، فَصَدَّ عَنْ سَبِيلِكَ لِإِطْفَاءِ نُورِكَ،
کسی را که انکار کند حق این روز را و انکار کند حرمتش را و جلوگیری کرد از راه تو برای خاموش کردن نورت
فَإِنِّي اللَّهُ إِلَّا أَنْ يُتِمَّ نُورُهُ، اللَّهُمَّ فَرِّجْ عَنِ أَهْلِ بَيْتِ مُحَمَّدٍ نَيْبِكَ، وَ اكْشِفْ
ولی خدا هم نمی‌خواهد جز آن که نورش را آشکار کند خدایا گشایش ده به کار خاندان محمد پیامبرت و برطرف کن
عَنْهُمْ وَبِهِمْ عَنِ الْمُؤْمِنِينَ الْكُرْبَاتِ، اللَّهُمَّ اَمْلَأْ الْأَرْضَ بِهِمْ عَدْلًا،
از ایشان و بوسیله ایشان از اهل ایمان گرفتاریها و محتتها را خدایا برکن زمین را بوسیله ایشان از عدل و داد
كَمَا مَلَأْتَ ظُلْمًا وَ جَوْرًا، وَ أَنْجِزْ لَهُمْ مَا وَعَدْتَهُمْ، أَنْكَ لَا تُخْلِفُ الْمِعَادَ. [۱۲۲۹]
چنانچه پر شده از ستم و بیداد و وفا کن برای آنها آنچه را وعده دادی به آنها که برآستی تو خلف وعده نمی‌کنی.

۱۰- به سبب عظمت روز «غدیر» و مبارکی و میمنت آن، مناسب است که برادران مؤمن، با یکدیگر در این روز، عقد اخوت و برادری بخوانند و پیوند برادری و همکاری را میان خویش عمیق‌تر سازند.

مرحوم «حاجی نوری» در «مستدرک الوسائل» می‌گوید: دست راست خود را بر دست راست برادر مؤمن خود بگذار و بگو:

وَاخْتِيكَ فِي اللَّهِ، وَصَافِيَتِكَ فِي اللَّهِ، وَصَافِيَتِكَ فِي اللَّهِ، وَعَاهَدْتُ اللَّهَ

برادر شدم با تو در راه خدا و دوست باصفایت شدم در راه خدا و مصافحه کردم با تو در راه خدا و عهد کردم با خدا

وَمَلَأْتِكَ وَ كُتِبَتْهُ وَرُسُلُهُ وَ أَنْبِيَائُهُ، وَ الْأَيْمَةَ الْمَعْصُومِينَ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ،

و فرشتگانش و کتابهایش و رسولانش و پیامبرانش و امامان معصومین علیهم السلام

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۸۹۶

عَلَىٰ إِنِّي أَنْ كُنْتُ مِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ وَ الشَّفَاعَةِ، وَ أَذِنَ لِي بِأَنْ أَدْخُلَ الْجَنَّةَ،

بر این که اگر من از اهل بهشت و اهل شفاعت بودم و اجازه‌ام دادند که

لَا أَدْخُلُهَا إِلَّا وَ أَنْتَ مَعِيَ آنگاه برادر مؤمن می‌گوید: قَبِلْتُ. آنگاه بگو: اسْقَطْتُ

داخل بهشت کردم داخل نشوم جز با تو * * * * * قبول کردم * * * * * و ساقط کردم

عَنْكَ جَمِيعَ حُقُوقِ الْأَخُوَّةِ، مَا حَلَا الشَّفَاعَةَ وَ الدُّعَاءَ وَ الزِّيَارَةَ. [۱۲۳۰]

از تو تمامی حقوق برادری را جز شفاعت و دعا و زیارت.

در این صورت، وقتی که طرف مقابل قبول کرد، برادر معنوی یکدیگر خواهند شد و چون وظیفه اخوت بسیار سنگین است، همه حقوق برادری را جز زیارت، دعا و شفاعت به یکدیگر می‌بخشند.

روز بیست و چهارم (روز خاتم بخشی علی علیه السلام و روز مباحله):

بیست و چهارم ماه ذی‌الحجه، یادآور دو خاطره مهم تاریخی در اسلام است:

۱- روزی است که امیر مؤمنان علی علیه السلام در آن روز، در حال رکوع انگشتر خود را به سائل فقیر عنایت کرد؛ این عمل خالصانه و ایثارگرانه امیر مؤمنان علیه السلام بقدری پرارزش بود که آیه ۵۵ سوره مائده در شأن آن نازل شد: «إِنَّمَا وَكَّلْنَا اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَالَّذِينَ آمَنُوا الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَهُمْ رَاكِعُونَ»؛

سرپرست و ولی شما تنها خداست و پیامبر او و آنها که ایمان آورده‌اند؛ همانها که نماز را برپا می‌دارند و در حال رکوع، زکات می‌دهند! [۱۲۳۱] جا دارد که مؤمنان با یادآوری این خاطره مهم و تفسیر آیه شریفه، و ذکر مناقب و فضایل امیر مؤمنان علیه السلام این روز را گرامی دارند و خود نیز در تصدق و انفاق به فقرا و نیازمندان، به آن حضرت تأسی جویند.

۲- واقعه مهم دیگر «مباهله» رسول خدا با مسیحیان نجران است. [۱۲۳۲] پس از گفتگوی فراوان نصارای نجران با رسول خدا صلی الله علیه و آله درباره حضرت مسیح علیه السلام سرانجام علمای نصارا از پذیرفتن حق خودداری کردند و کار به مباهله کشیده شد. (مباهله یعنی نفرین کردن دو نفر نسبت به یکدیگر که هر کس ناحق می‌گوید گرفتار مجازات الهی شود).
براین امر توافق شد که در چنین روزی مسیحیان نجران با رسول خدا «مباهله» نمایند و نفرین کنند که هر گروه و جمعیتی که ناحق می‌گوید، رسوا و مجازات شود.

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۸۹۷

خداوند طبق آیه ۶۱ سوره آل عمران به پیغمبر صلی الله علیه و آله فرمود: «

فَمَنْ حَاجَّكَ فِيهِ مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَكَ مِنَ الْعِلْمِ فَقُلْ تَعَالَوْا نَدْعُ أَبْنَاءَنَا وَابْنَاتِكُمْ وَنِسَاءَنَا وَنِسَاءَكُمْ وَأَنْفُسَنَا وَأَنْفُسَكُمْ ثُمَّ نَبْتَهِلْ فَنَجْعَلْ لَعْنَةَ اللَّهِ عَلَى الْكَاذِبِينَ»؛

هرگاه بعد از علم و دانشی که (درباره حضرت مسیح علیه السلام) به تو رسیده، کسانی با تو به محاجه و ستیز برخیزند، به آنها بگو: بیایید ما فرزندان خود را دعوت کنیم، شما هم فرزندان خود را؛ ما زنان خویش را دعوت نمایم شما هم زنان خود را؛ ما از نفوس خود دعوت کنیم، شما هم از نفوس خود؛ آنگاه مباهله کنیم؛ و لعنت خدا را بر دروغگویان قرار دهیم».

پیرو این دستور الهی، رسول خدا صلی الله علیه و آله در حالی که فرزندش حسین علیه السلام را در آغوش داشت و دست حسن علیه السلام را در دست گرفته بود و علی و فاطمه علیهما السلام نیز همراه او بودند، به سمت محل مباهله حرکت کرد.
نصارا، چون چنین جمعیتی و نشانه‌هایی را از نزدیک شدن کيفر الهی دیدند، وحشت کردند و از «مباهله» منصرف شدند و حاضر به پذیرفتن جزیه گردیدند. [۱۲۳۳] این داستان نشانه دیگری از عظمت اهل بیت علیهم السلام و حقانیت رسول خدا صلی الله علیه و آله و دین اسلام است.

بنابراین، بسیار شایسته است مسلمانان در چنین روزی، با یادآوری و آگاهی بیشتر از این جریان، عظمت و بزرگی رسول خدا و اهل بیت پاکش را به خاطر آورند و بر معرفت خویش نسبت به آنان بیفزایند، و به شکرانه آن به نیازمندان انفاق کنند.
به هر حال، این روز، روز باعظمتی است که چند عمل برای آن نقل شده است:

۱- این روز را به شکرانه این برکات بزرگ، روزه بدارد. [۱۲۳۴] ۲- غسل کند و بهترین لباسش را بپوشد و خود را معطر نماید. [۱۲۳۵] ۳- نیم ساعت قبل از ظهر، دو رکعت نماز بخواند؛ در هر رکعتی یک مرتبه سوره «حمد» و ده بار سوره «قل هو الله احد»، ده بار «آیه الکرسی» و ده بار سوره «أنا انزلناه» را بخواند.

در روایتی از امام صادق علیه السلام برای این نماز پاداش فراوانی ذکر شده است. [۱۲۳۶] ۴- دعای روز «مباهله» را بخواند که از امام صادق علیه السلام نقل شده است و آن چنین است:

اللَّهُمَّ اِنِّي اسئَلُكَ مِنْ بَهَائِكَ بِاِبْهَاءِ، وَكُلِّ بَهَائِكَ بِهَيْئِ، اللَّهُمَّ اِنِّي اسئَلُكَ

خدایا از تو خواهم از درخشنده‌ترین مراتب درخشندگیت و همه مراتب آن درخشنده است خدایا از تو خواهم

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۸۹۸

بِهَاتِكَ كُلِّهِ، اللَّهُمَّ أَنْتَ اسئَلُكَ مِنْ جَلَالِكَ بِاجْلِهِ، وَكُلُّ جَلَالِكَ جَلِيلٌ،

به تمام مراتب درخشندگیت خدایا از تو خواهم از باشوکت ترین مراتب جلالت و تمام مراتب جلال تو شوکتمند است

اللَّهُمَّ أَنْتَ اسئَلُكَ بِجَلَالِكَ كُلِّهِ، اللَّهُمَّ أَنْتَ اسئَلُكَ مِنْ جَمَالِكَ بِاجْمَلِهِ،

خدایا از تو خواهم به همه مراتب جلالت خدایا از تو خواهم از زیباترین مراتب جمال تو و

وَكُلُّ جَمَالِكَ جَمِيلٌ، اللَّهُمَّ أَنْتَ اسئَلُكَ بِجَمَالِكَ كُلِّهِ، اللَّهُمَّ أَنْتَ ادْعُوكَ كَمَا

همه مراتب جمالت زیباست خدایا از تو خواهم به همه مراتب جمالت خدایا تو را خوانم چنانچه

امْرَتَنِي فَاسْتَجِبْ لِي كَمَا وَعَدْتَنِي اللَّهُمَّ أَنْتَ اسئَلُكَ مِنْ عَظَمَتِكَ

دستورم دادی پس دعایم را به اجابت رسان چنانچه وعده‌ام دادی خدایا از تو خواهم از بزرگترین

بِاعْظَمِهَا، وَكُلُّ عَظَمَتِكَ عَظِيمَةٌ، اللَّهُمَّ أَنْتَ اسئَلُكَ بِعَظَمَتِكَ كُلِّهَا، اللَّهُمَّ

مراتب عظمتت و همه مراتب آن بزرگ است خدایا از تو خواهم به همه عظمتت خدایا

أَنْتَ اسئَلُكَ مِنْ نُورِكَ بِأَنْوَرِهِ، وَكُلُّ نُورِكَ نَيْرٌ، اللَّهُمَّ أَنْتَ اسئَلُكَ بِنُورِكَ

از تو خواهم از تابنده ترین مراتب روشنیت و همه مراتب آن تابنده است خدایا از تو خواهم به تمام مراتب روشنیت

كُلِّهِ، اللَّهُمَّ أَنْتَ اسئَلُكَ مِنْ رَحْمَتِكَ بِأَوْسَعِهَا، وَكُلُّ رَحْمَتِكَ وَاسِعَةٌ،

خدایا از تو خواهم از وسیع ترین مراتب رحمتت و همه رحمت تو وسیع است

اللَّهُمَّ أَنْتَ اسئَلُكَ بِرَحْمَتِكَ كُلِّهَا، اللَّهُمَّ أَنْتَ ادْعُوكَ كَمَا امْرَتَنِي

خدایا از تو خواهم به همه مراتب رحمتت خدایا تو را می خوانم همچنانکه دستورم دادی

فَاسْتَجِبْ لِي كَمَا وَعَدْتَنِي اللَّهُمَّ أَنْتَ اسئَلُكَ مِنْ كَمَالِكَ بِاِكْمَلِهِ، وَكُلُّ

پس اجابت کن دعایم را چنانچه وعده فرمودی خدایا از تو خواهم از کاملترین مراتب کمالت و تمام

كَمَالِكَ كَامِلٌ، اللَّهُمَّ أَنْتَ اسئَلُكَ بِكَمَالِكَ كُلِّهِ، اللَّهُمَّ أَنْتَ اسئَلُكَ مِنْ

مراتب آن کامل است خدایا از تو خواهم به تمام مراتب کمالت خدایا از تو خواهم از

كَلِمَاتِكَ بِأَتَمِّهَا، وَكُلُّ كَلِمَاتِكَ تَامَةٌ، اللَّهُمَّ أَنْتَ اسئَلُكَ بِكَلِمَاتِكَ كُلِّهَا،

تمامترین کلمات و سخنانت و تمام کلمات تام و تمام است خدایا از تو خواهم به کلمات همگی

اللَّهُمَّ أَنْتَ اسئَلُكَ مِنْ أَسْمَائِكَ بِأَكْبَرِهَا، وَكُلُّ أَسْمَائِكَ كَبِيرَةٌ، اللَّهُمَّ أَنْتَ

خدایا از تو خواهم به بزرگترین نامهایت و همه نامهایت بزرگ است خدایا از

اسئَلُكَ بِأَسْمَائِكَ كُلِّهَا، اللَّهُمَّ أَنْتَ ادْعُوكَ كَمَا امْرَتَنِي فَاسْتَجِبْ لِي كَمَا

تو خواهم به نامهایت همگی خدایا من تو را می خوانم چنانچه به من دستور دادی پس به اجابت رسان دعایم را

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۸۹۹

وَعَدْتَنِي اللَّهُمَّ أَنْتَ اسئَلُكَ مِنْ عِزَّتِكَ بِأَعَزِّهَا، وَكُلُّ عِزَّتِكَ عَزِيزَةٌ،

چنانچه وعده‌ام فرمودی خدایا از تو خواهم به عزیزترین مراتب عزتت و همه مراتب تو عزیز است

اللَّهُمَّ أَنْتَ اسئَلُكَ بِعِزَّتِكَ كُلِّهَا، اللَّهُمَّ أَنْتَ اسئَلُكَ مِنْ مَشِيَّتِكَ بِأَمْضَاهَا،

خدایا از تو خواهم به همه مراتب عزتت خدایا از تو خواهم به گذراترین اراده و خواستت

وَكُلُّ مَشِيَّتِكَ مَاضِيَةٌ، اللَّهُمَّ أَنْتَ اسئَلُكَ بِمَشِيَّتِكَ كُلِّهَا، اللَّهُمَّ أَنْتَ اسئَلُكَ

و همه مراتب اراده تو گذراست خدایا از تو خواهم به تمام مراتب اراده و خواستت خدایا از تو خواهم
 بِقُدْرَتِكَ الَّتِي اسْتَطَلَّتْ بِهَا عَلَى كُلِّ شَيْءٍ، وَ كُلُّ قُدْرَتِكَ مُسْتَطِيلَةٌ، اللَّهُمَّ
 بدان قدرتت که بوسیله آن بر همه چیز برتری گرفتی گرچه تمام مراتب قدرتت برتری گیرنده است خدایا
 اِنِّي اسْتُلِّكَ بِقُدْرَتِكَ كُلِّهَا، اللَّهُمَّ اِنِّي ادْعُوكَ كَمَا امْرَتَنِي فَاسْتَجِبْ لِي
 از تو خواهم به تمام مراتب قدرتت خدایا من تو را خوانم چنانچه دستورم دادی تو هم اجابت کن
 كَمَا وَعَدْتَنِي اللَّهُمَّ اِنِّي اسْتُلِّكَ مِنْ عِلْمِكَ بِانْفَعِهِ وَ كُلُّ عِلْمِكَ نَافِذٌ،
 چنانچه وعده فرمودی خدایا از تو خواهم از نافذترین مراتب دانشت با این که تمام مراتب دانشت نافذ است
 اللَّهُمَّ اِنِّي اسْتُلِّكَ بِعِلْمِكَ كُلِّهِ، اللَّهُمَّ اِنِّي اسْتُلِّكَ مِنْ قَوْلِكَ بِارْضَاءِهِ، وَ كُلُّ
 خدایا از تو خواهم به مراتب دانشت همگی خدایا از تو خواهم از پسندیده‌ترین گفتارت و تمام
 قَوْلِكَ رَضِيٌّ، اللَّهُمَّ اِنِّي اسْتُلِّكَ بِقَوْلِكَ كُلِّهِ، اللَّهُمَّ اِنِّي اسْتُلِّكَ مِنْ مَسْأَلِكَ
 گفتار تو پسندیده است خدایا از تو خواهم به همه گفتارت خدایا از تو خواهم به محبوبترین چیزی که از تو درخواست شده
 بِاحْتِبَاءٍ، وَ كُلُّهَا اِيَّاكَ حَبِيْبَةً، اللَّهُمَّ اِنِّي اسْتُلِّكَ بِمَسْأَلِكَ كُلِّهَا، اللَّهُمَّ اِنِّي
 و همه آنها پیش تو محبوب است خدایا از تو خواهم به تمام آنچه از تو درخواست شده خدایا من
 ادْعُوكَ كَمَا امْرَتَنِي فَاسْتَجِبْ لِي كَمَا وَعَدْتَنِي اللَّهُمَّ اِنِّي اسْتُلِّكَ مِنْ
 تو را خوانم چنانچه دستورم دادی پس اجابت کن چنانچه وعده‌ام فرمودی خدایا از تو خواهم به
 شَرَفِكَ بِاشْرَفِهِ، وَ كُلُّ شَرَفِكَ شَرِيفٌ، اللَّهُمَّ اِنِّي اسْتُلِّكَ بِشَرَفِكَ كُلِّهِ،
 شریفترین مراتب شرف و تمامی مراتب شرف تو شریف است خدایا از تو خواهم به مراتب شرف همگی
 اللَّهُمَّ اِنِّي اسْتُلِّكَ مِنْ سُلْطَانِكَ بِادْوَمِهِ، وَ كُلُّ سُلْطَانِكَ دَائِمٌ، اللَّهُمَّ اِنِّي
 خدایا از تو خواهم به حق بادوامترین مراتب سلطنتت و تمام مراتب آن دائمی است خدایا از تو
 اسْتُلِّكَ بِسُلْطَانِكَ كُلِّهِ، اللَّهُمَّ اِنِّي اسْتُلِّكَ مِنْ مُلْكِكَ بِافْخَرِهِ، وَ كُلُّ مُلْكِكَ
 خواهم به مراتب سلطنتت همگی خدایا از تو خواهم به گرانمایه‌ترین مراتب فرمانروایت و تمام مراتب فرمانروایت

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۹۰۰

فَاخِرٌ، اللَّهُمَّ اِنِّي اسْتُلِّكَ بِمُلْكِكَ كُلِّهِ، اللَّهُمَّ اِنِّي ادْعُوكَ كَمَا امْرَتَنِي
 گرانمایه است خدایا از تو خواهم به تمام مراتب فرمانروایت خدایا من تو را خوانم چنانچه دستورم دادی
 فَاسْتَجِبْ لِي كَمَا وَعَدْتَنِي اللَّهُمَّ اِنِّي اسْتُلِّكَ مِنْ عِلَائِكَ بِاِعْلَاهِ، وَ كُلُّ
 پس اجابت کن چنانچه وعده‌ام فرمودی خدایا از تو خواهم به والاترین مراتب بلندیت و تمام
 عِلَائِكَ عَالٍ، اللَّهُمَّ اِنِّي اسْتُلِّكَ بِعِلَائِكَ كُلِّهِ، اللَّهُمَّ اِنِّي اسْتُلِّكَ مِنْ اِيَاتِكَ
 مراتب بلندی تو والاترین مراتب بلندیت همگی خدایا از تو خواهم به
 بِاِعْجِبِهَا، وَ كُلُّ اِيَاتِكَ عَجِيْبَةٌ، اللَّهُمَّ اِنِّي اسْتُلِّكَ بِاِيَاتِكَ كُلِّهَا، اللَّهُمَّ اِنِّي
 شگفت‌ترین آیات و نشانه‌هایت و همه آیات تو شگفت است خدایا از تو خواهم به آیات همگی خدایا از
 اسْتُلِّكَ مِنْ مَنِّكَ بِاِقْدَمِيهِ، وَ كُلُّ مَنِّكَ قَدِيْمٌ، اللَّهُمَّ اِنِّي اسْتُلِّكَ بِمَنِّكَ كُلِّهِ،
 تو خواهم به قدیمترین نعمتت و همه نعمتهایت قدیم است خدایا از تو خواهم به همه اقسام نعمتت
 اللَّهُمَّ اِنِّي ادْعُوكَ كَمَا امْرَتَنِي فَاسْتَجِبْ لِي كَمَا وَعَدْتَنِي اللَّهُمَّ اِنِّي

خدایا من تو را خوانم چنانچه دستورم دادی پس اجابت کن دعایم را چنانچه وعده فرمودی خدایا من از
 اسئَلُكَ بِمَا أَنْتَ فِيهِ مِنَ الشُّؤُونِ وَالْجَبْرُوتِ، اللَّهُمَّ أَنْتَ اسئَلُكَ بِكُلِّ شَأْنٍ
 تو خواهم به آنچه تو در آنی از مقامات و قدرت و عظمت خدایا از تو خواهم به حق هر مقام
 وَكُلِّ جَبْرُوتٍ، اللَّهُمَّ أَنْتَ اسئَلُكَ بِمَا تُجِيبُنِي بِهِ حِينَ اسئَلُكَ، يَا اللَّهُ يَا لَا
 و هر قدرت و عظمتی که داری خدایا من از تو خواهم بدانچه اجابت کنی بدان هنگامی که تورا خوانم ای خدا ای که
 إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، اسئَلُكَ بِبَهَاءِ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، يَا لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، اسئَلُكَ بِجَلَالِ
 معبودی جز تو نیست از تو خواهم به درخشندگی (یا ارجمندی) کلمه «لا اله الا انت» ای که نیست معبودی جز تو از تو خواهم به
 جلال

لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، يَا لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، اسئَلُكَ بِإِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، اللَّهُمَّ أَنْتَ ادْعُوكَ
 و کلمه «لا اله الا انت» ای که معبودی جز تو نیست از تو خواهم به کلمه «لا اله الا انت» خدایا تو را خوانم
 كَمَا أَمَرْتَنِي فَاسْتَجِبْ لِي كَمَا وَعَدْتَنِي اللَّهُمَّ أَنْتَ اسئَلُكَ مِنْ رِزْقِكَ
 چنانچه دستورم دادی پس اجابت کن دعایم را چنانچه وعده‌ام فرمودی خدایا از تو خواهم از عمومی ترین اقسام روزیت
 بِاعْمَهُ، وَكُلِّ رِزْقِكَ عَامًّا، اللَّهُمَّ أَنْتَ اسئَلُكَ بِرِزْقِكَ كُلِّهِ، اللَّهُمَّ أَنْتَ اسئَلُكَ
 و تمام اقسام روزی تو عمومی است خدایا از تو خواهم به تمام اقسام روزی تو خدایا از تو خواهم
 مِنْ عَطَائِكَ بِأَهْنَأِهِ، وَكُلِّ عَطَائِكَ هَنِيئًا، اللَّهُمَّ أَنْتَ اسئَلُكَ بِعَطَائِكَ كُلِّهِ،
 از گواراترین عطایای تو و تمام عطاهاست گواراست خدایا از تو خواهم به تمام عطایای
 کلیات مفاتیح نوین، ص: ۹۰۱

اللَّهُمَّ أَنْتَ اسئَلُكَ مِنْ خَيْرِكَ بِأَعْجَلِهِ، وَكُلِّ خَيْرِكَ عَاجِلًا، اللَّهُمَّ أَنْتَ
 خدایا از تو خواهم به فوری ترین خیر و نیکیت و تمام نیکیهای تو فوری است خدایا از
 اسئَلُكَ بِخَيْرِكَ كُلِّهِ، اللَّهُمَّ أَنْتَ اسئَلُكَ مِنْ فَضْلِكَ بِأَفْضَلِهِ، وَكُلِّ فَضْلِكَ
 تو خواهم به تمام نیکیهای خدایا از تو خواهم به فزونترین فضل تو و همه فضل تو
 فَاضِلًا، اللَّهُمَّ أَنْتَ اسئَلُكَ بِفَضْلِكَ كُلِّهِ، اللَّهُمَّ أَنْتَ ادْعُوكَ كَمَا أَمَرْتَنِي
 فزون است خدایا از تو خواهم به فضل تو همگی خدایا تو را خوانم چنانچه دستورم دادی
 فَاسْتَجِبْ لِي كَمَا وَعَدْتَنِي اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ، وَابْعَثْنِي
 پس اجابت کن چنانچه وعده‌ام فرمودی خدایا درود فرست بر محمد و آل محمد و برانگیز مرا
 عَلَى الْإِيمَانِ بِكَ، وَالتَّصْدِيقِ بِرَسُولِكَ عَلَيْهِ وَآلِهِ السَّلَامُ، وَالْوِلَايَةِ لِعَلِيٍّ
 با داشتن ایمان به خودت و تصدیق به رسالت - که درود بر او و آلش باد - و ولایت علی
 بْنِ أَبِي طَالِبٍ، وَالتَّبَرُّاتِهِ مِنْ عَدُوِّهِ، وَالتَّيَمُّنِ بِالْأَيْمَانِ مِنْ آلِ مُحَمَّدٍ عَلَيْهِمُ
 بن ابی طالب و بیزاری از دشمنش و اقتدا به امامان از آل محمد علیهم
 السَّلَامُ، فَإِنِّي قَدْ رَضِيتُ بِذَلِكَ يَا رَبِّ، اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ عَبْدِكَ
 السلام زیرا که من خوشنودم بدین ای پروردگار من خدایا درود فرست بر محمد بنده
 وَرَسُولِكَ فِي الْأَوَّلِينَ، وَصَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ فِي الْآخِرِينَ، وَصَلِّ عَلَى
 و رسولت در زمره اولین و درود فرست بر محمد در زمره آخرین و درود فرست

مُحَمَّدٍ فِي الْمَاءِ الْأَعْلَى وَصَلَّ عَلَى مُحَمَّدٍ فِي الْمُرْسَلِينَ، اللَّهُمَّ اعْطِ
 بر محمد در عالم بالا و درود فرست بر محمد در زمره مرسلین خدایا عطا کن
 مُحَمَّدًا الْوَسِيلَةَ، وَالشَّرَفَ وَالْفَضِيلَةَ وَالدَّرَجَةَ الْكَبِيرَةَ، اللَّهُمَّ صَلِّ
 به محمد مقام وسیله و شرف و فضیلت و درجه بزرگ را خدایا درود فرست
 عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ، وَقِنِّي بِمَا رَزَقْتَنِي وَبَارِكْ لِي فِيهَا آتَيْتَنِي
 بر محمد و آل محمد و قانع کن مرا بدانچه روزیم کرده‌ای و برکت ده به من در آنچه به من داده‌ای
 وَاحْفَظْنِي فِي غَيْبَتِي وَكُلُّ غَائِبٍ هُوَ لِي اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ
 و نگهداری کن مرا در غیبتم و هر غایبی که مربوط به من است خدایا درود فرست بر محمد و آل
 مُحَمَّدٍ، وَابْعَثْنِي عَلَى الْإِيمَانِ بِكَ، وَالتَّصَدِيقِ بِرَسُولِكَ، اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى
 محمد و برانگیزم بر ایمان به خودت و تصدیق به رسالت خدایا درود فرست بر
 کلیات مفاتیح نوین، ص: ۹۰۲

مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ، وَاسْأَلْكَ خَيْرَ الْخَيْرِ رِضْوَانِكَ وَالْجَنَّةَ، وَاعُوذُ بِكَ مِنْ
 محمد و آل محمد و از تو خواهم خوبترین خوبها را که خشنودی تو و بهشت باشد و پناه برم به تو از
 شَرِّ الشَّرِّ سَخَطِكَ وَالنَّارِ، اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ، وَاحْفَظْنِي
 بدترین بدها که خشم تو و آتش دوزخ باشد خدایا درود فرست بر محمد و آل محمد و محافظت کن مرا
 مِنْ كُلِّ مُصِيبَةٍ، وَمِنْ كُلِّ بَلِيَّةٍ، وَمِنْ كُلِّ عُقُوبَةٍ، وَمِنْ كُلِّ فِتْنَةٍ، وَمِنْ كُلِّ
 از هر پیش آمد ناگوار و از هر گرفتاری و از هر شکنجه و از هر فتنه و از هر
 بَلَاءٍ، وَمِنْ كُلِّ شَرٍّ، وَمِنْ كُلِّ مَكْرُوهٍ، وَمِنْ كُلِّ مُصِيبَةٍ، وَمِنْ كُلِّ آفَةٍ،
 بلا و از هر بدی و از هر ناراحتی و از هر مصیبت و از هر آفتی
 نَزَلَتْ أَوْ تَنْزِلُ مِنَ السَّمَاءِ إِلَى الْأَرْضِ فِي هَذِهِ السَّاعَةِ، وَفِي هَذِهِ اللَّيْلَةِ،
 که نازل شده یا بعد از این از آسمان بزمین نازل شود در این ساعت و در این شب
 وَفِي هَذَا الْيَوْمِ، وَفِي هَذَا الشَّهْرِ، وَفِي هَذِهِ السَّنَةِ، اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ
 و در این روز و در این ماه و در این سال خدایا درود فرست بر محمد
 وَآلِ مُحَمَّدٍ، وَأَقْسِمُ لِي مِنْ كُلِّ سُرُورٍ، وَمِنْ كُلِّ بَهْجَةٍ، وَمِنْ كُلِّ اسْتِقَامَةٍ،
 و آل محمد و نصیبم کن از هر شادی و از هر خوشحالی و از هر پایداری
 وَمِنْ كُلِّ فَرَجٍ، وَمِنْ كُلِّ عَافِيَةٍ، وَمِنْ كُلِّ سَلَامَةٍ، وَمِنْ كُلِّ كَرَامَةٍ، وَمِنْ
 و از هر گشایشی و از هر تندرستی و از هر سلامتی و از هر کرامت و از
 كُلِّ رِزْقٍ وَاسِعٍ حَلَالٍ طَيِّبٍ، وَمِنْ كُلِّ نِعْمَةٍ، وَمِنْ كُلِّ سَعَةٍ، نَزَلَتْ أَوْ
 هر روزی فراخ حلال پاک و از هر نعمتی و از هر وسعتی که نازل شده یا بعد از این نازل شود
 تَنْزِلُ مِنَ السَّمَاءِ إِلَى الْأَرْضِ فِي هَذِهِ السَّاعَةِ، وَفِي هَذِهِ اللَّيْلَةِ، وَفِي
 از آسمان به زمین در این ساعت و در این شب و در
 هَذَا الْيَوْمِ، وَفِي هَذَا الشَّهْرِ، وَفِي هَذِهِ السَّنَةِ، اللَّهُمَّ إِنْ كَانَتْ ذُنُوبِي قَدْ
 این روز و در این ماه و در این سال خدایا اگر چنانچه گناهانم

اخْلَقْتُ وَجْهِي عِنْدَكَ، وَحَالَتْ بَيْنِي وَبَيْنَكَ، وَعَيَّرْتَ حَالِي عِنْدَكَ،

شرمنده کرده است چهره‌ام را پیش تو و حائل شد میان من و تو و حالم را پیش تو تغییر داده

فَأَنَّى اسْتُلِكَ بُنُورَ وَجْهِكَ الَّذِي لَا يُطْفَأُ، وَيُوجِّهُ مُحَمَّدٍ حَبِيبِكَ

پس از تو خواهم به حق نور ذاتت که خاموش نشود و به آبروی محمد مصطفی حبیب تو

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۹۰۳

الْمُصْطَفَى، وَيُوجِّهُ وَلِيِّكَ عَلِيَّ الْمُرْتَضَى، وَيَحِقُّ أَوْلِيَاءِكَ الَّذِينَ

و به آبروی ولی تو علی مرتضی و به حق اولیایت که برگزیدی

اُنْتَجَبْتَهُمْ، اِنْ تَصَلَّى عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ، وَاَنْ تَعْفِرَ لِي مَا مَضَى مِنْ

آنها را که درود فرستی بر محمد و آل محمد و بیامرزی برایم گذشته‌های از

ذُنُوبِي وَاَنْ تَعْصِمَنِي فِيمَا بَقِيَ مِنْ عُمْرِي وَاَعُوذُ بِكَ اللَّهُمَّ اِنْ اَعُوذَ فِي

گناهانم را و نگاهم داری در آینده عمرم و پناه می‌برم به تو خدایا از این که بازگردم

شَيْءٍ مِنْ مَعَاصِيكَ اَبَدًا مَا اَبْقَيْتَنِي حَتَّى تَتَوَفَّانِي وَاَنَا لَكَ مُطِيعٌ، وَاَنْتَ

به یکی از گناهان و نافرمانیهای هرگز تا زنده‌ام (یعنی) تا آنگاه که مرا بمیرانی و من فرمانبردار تو باشم و تو

عَنِّي رَاضٍ، وَاَنْ تَحْتِمَ لِي عَمَلِي بِاِحْسَنِهِ، وَتَجْعَلَ لِي ثَوَابَهُ الْجَنَّةِ، وَاَنْ

از من خشنود باشی و به انجام رسانی عمل مرا به نیکوترین آن و پاداش آن را برایم بهشت مقرر داری

تَفْعَلَ بِي مَا اَنْتَ اَهْلُهُ، يَا اَهْلَ التَّقْوَى يَا اَهْلَ الْمُعْفِرَةِ، صَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ

و انجام دهی درباره من آنچه را تو شایسته آنی ای اهل تقوا و ای شایسته آمرزش درود فرست بر محمد

وَآلِ مُحَمَّدٍ، وَاَرْحَمَنِي بِرَحْمَتِكَ يَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ. [۱۲۳۷]

و آل محمد و رحم کن به من به رحمت خویش ای مهربانترین مهربانان.

روز بیست و پنجم (روز نزول سوره هل ائی :

روز بیست و پنجم ماه ذی‌الحجه، روزی است که سوره «هل ائی» در آن روز نازل شد. [۱۲۳۸] در شأن نزول این سوره جمع زیادی

از علمای شیعه و سنی نقل کرده‌اند که امام حسن و امام حسین علیهما السلام بیمار شدند و پیامبر صلی الله علیه و آله به عیادتشان

آمد و به علی علیه السلام فرمود: چه خوب است برای شفای آنان نذری کنی.

حضرت علی علیه السلام و حضرت فاطمه علیها السلام و فضّه برای شفای آنان سه روز روزه نذر کردند.

وقتی که حسنین علیهما السلام شفا یافتند، آنان برای ادای نذر روزه گرفتند- و مطابق برخی از روایات حسنین علیهما السلام نیز روزه

گرفتند- در حالی که از نظر موادّ غذایی در زحمت بودند. به‌هنگام افطار که مقداری نان را برای افطار آماده کرده بودند، صدای

مسکینی را شنیدند که تقاضای کمک داشت. علی علیه السلام و فاطمه علیها السلام و فضّه و حسن و حسین علیهما السلام نان خود

را به آن مسکین دادند و خود در آن شب جز آب نوشیدند.

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۹۰۴

غروب فردا نیز به هنگام افطار یتیمی اظهار نیاز کرد و بار دیگر جریان شب گذشته تکرار شد و آنان با مقداری آب افطار کردند.

روز سوم نیز به هنگام غروب اسیری به در خانه آنان آمد و آن خانواده کرامت و بزرگواری و ایثار، از سهم نان خود گذشتند و آن

را به اسیر دادند.

فردا علی علیه السلام دست حسن و حسین را گرفت و خدمت پیامبر صلی الله علیه و آله آمد، چشم پیامبر به بچه‌ها افتاد که از شدت گرسنگی می‌لرزیدند؛ علت را جویا شد و علی علیه السلام ماجرا را تعریف کرد. پیامبر صلی الله علیه و آله ناراحت شد و با هم به منزل حضرت زهرا علیها السلام آمدند، در این حال جبرئیل فرود آمد و سوره هل اُتی (انسان) را از جانب خداوند آورد. در این سوره از ایثار توأم با اخلاص اهل بیت علیهم السلام به عظمت و بزرگی یاد شده است. [۱۲۳۹] برای این روز اعمالی ذکر شده است:

۱- مرحوم «سید بن طاووس» از «شیخ مفید» نقل می‌کند که مستحب است در چنین روزی روزه بگیرند، زیرا در چنین روزی خداوند فضیلت و برتری اهل بیت رسول خدا را آشکار ساخت. [۱۲۴۰] ۲- در شب بیست و پنجم و روز بیست و پنجم برای تأسی به آن بزرگواران انفاق و اطعام و صدقه دادن به فقرا مناسب است. [۱۲۴۱] ۳- مناسب است در این روز غسل زیارت انجام دهند و ائمه علیهم السلام را زیارت کنند مخصوصاً خواندن زیارت جامعه در این روز مناسب است. [۱۲۴۲]

روز آخر ذی‌الحجه:

این روز، روز آخر سال اسلامی قمری است. لذا مرحوم «سید بن طاووس» نقل کرده است که در این روز، دو رکعت نماز می‌خوانی و در هر رکعت، یک مرتبه سوره «حمد» و ده مرتبه سوره «قل هو الله» و ده مرتبه «آیه‌الکرسی» را می‌خوانی و پس از نماز می‌گویی:

اللَّهُمَّ مَا عَمِلْتُ فِي هَذِهِ السَّنَةِ مِنْ عَمَلٍ نَهَيْتَنِي عَنْهُ وَلَمْ تَرْضَهُ،

خدایا آنچه انجام دادم در این سال از اعمالی که مرا از آن نهی فرمودی و راضی بدان نبودی

وَنَسِيْتُهُ وَلَمْ تَنْسَهُ، وَدَعَوْتَنِي إِلَى التَّوْبَةِ بَعْدَ اجْتِرَائِي عَلَيْكَ، اللَّهُمَّ فَاِنِّي

و من آن را فراموش کردم ولی تو فراموشش نکردی و مرا به بازگشت بسویت خواندی پس از دلیری کردنم بر تو خدایا من از آن

استغفرتُ مِنْهُ فَاعْفُ عَنِّي وَمَا عَمِلْتُ مِنْ عَمَلٍ يَقْرُبُنِي إِلَيْكَ فَاقْبَلْهُ مِنِّي

اعمال آمرزش می‌طلبم پس بیامرزش آنها را و هر عملی که انجام دادم از اعمالی که مرا به تو نزدیک گرداند پس آن را از من قبول کن

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۹۰۵

وَلَا تَقْطَعْ رَجَائِي مِنْكَ يَا كَرِيمٌ.

و قطع مکن امیدم را از خودت ای بزرگوار.

وقتی چنین کردی شیطان می‌گوید: وای بر من! هرچه در مدت این سال زحمت کشیدم (و او را وسوسه کردم) با این عمل، همه را از بین برد و سالش را به خیر پایان داد! [۱۲۴۳] مناسب است همین عمل، در پایان سال شمسی (روز آخر اسفندماه) نیز به قصد استحباب مطلق انجام شود.

یادآوری:

در پایان این بخش ذکر چند نکته را مفید می‌دانیم:

۱- اعمال ماهها و روزها که در این بخش گذشت بار دیگر یادآور این نکته است که اسلام برای همه امور زندگی، حتی ایام و مناسبتها برنامه دارد و برای سازندگی انسان از هیچ امری فروگذار نکرده، و هیچ فرصت و زمانی را نادیده نگرفته است.

۲- انجام همه این اعمال و دعاها و نمازها که ذکر شد، برای کسانی است که نشاط لازم و فرصت کافی را برای آن داشته باشند، ولی کسانی که اشتغالات فراوانی دارند و برای زندگی حلال و کسب روزی پاک، یا تحصیل علم و مانند آن در تلاشند، به مقدار فرصت و نشاط و رغبت انجام دهند، و بدانند حتی اگر مقدار کمی را با توجه و اخلاص و شور و شوق انجام دهند، فایده زیادی دارد و در راه سازندگی بسیار مؤثر است.

۳- پادشاه‌های عظیمی که در روایات برای این اعمال و عبادات و دعاها و اذکار ذکر شده است به یقین برای کسانی است که دارای تقوا و اخلاص باشند.

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۹۰۶

اعمال ماههای خورشیدی

عید نوروز:

در این که اسلام در برابر عید نوروز چه موضعی دارد، میان صاحب‌نظران گفتگوست. از برخی روایات اهمیت این روز به عنوان یکی از روزهای نجات امت‌ها استفاده می‌شود.

مرحوم «علامه مجلسی» در کتاب «زادالمعاد» می‌گوید:

به سندهای معتبر از «معلی بن خنیس» نقل شده است که در روز «نوروز» به محضر امام صادق علیه السلام شرفیاب شدم. حضرت به من فرمود: آیا این روز را می‌شناسی؟ گفتم: فدایت شوم! این روزی است که ایرانیان آن را بزرگ می‌شمارند، و در این روز برای یکدیگر هدایا می‌فرستند.

امام علیه السلام فرمود: این تعظیم و بزرگداشت، به سبب اموری است که از قدیم بوده است که اکنون تفسیر و شرح آن را برای تو بازگو می‌کنم. (به علاوه حوادث مطلوب دیگری در این روز اتفاق افتاده است).

سپس امام علیه السلام به طور مشروح این امور را ذکر کرد؛ از جمله فرمود: نوروز، روزی است که خداوند متعال، در آن روز، از ارواح بندگانش پیمان گرفت که او را به یگانگی بپرستند و برای او شریکی قرار ندهند، و به پیغمبران و امامان معصوم علیهم السلام ایمان آورند.

این روز، روزی است که طوفان حضرت نوح علیه السلام فرونشست و کشتی آن حضرت بر کوه «جودی» قرار گرفت.

نوروز روزی است که رسول خدا صلی الله علیه و آله بت‌های کافران قریش را در مکه شکست و پیش از آن حضرت ابراهیم علیه السلام نیز، در این روز بت‌های کافران را درهم شکست.

در این روز، رسول خدا صلی الله علیه و آله به اصحاب خود امر کرد که با علی علیه السلام به عنوان امیرمؤمنان بیعت کنند (اشاره به این است که روز عید غدیر مصادف با نوروز بوده است).

نوروز، روزی است که قائم آل محمد علیه السلام ظاهر خواهد شد.

آنگاه فرمود: هیچ روز نوروزی نیست مگر آن که ما در آن روز انتظار فرج می‌کشیم؛ زیرا از روزهای ما و شیعیان ما است. آن روز را، مردم عجم حفظ کردند و حرمت آن را نگه داشتند، ولی شما مردم عرب آن را ضایع ساختید. [۱۲۴۴] (آنگاه امام اعمالی را برای این روز بیان فرمودند که ذکر خواهد شد).

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۹۰۷

ولی چون شخص «معلی بن خنیس» از نظر علمای رجال زیر سؤال است تکیه بر این روایت آسان نیست.

اما با توجه به اینکه، عید نوروز یک عید طبیعی در جهان آفرینش است؛ فصل زمستان پایان می‌گیرد، بهار همراه با حیات طبیعت به

فرمان خدا شروع می‌شود، شکوفه‌ها و برگها و گلها بر شاخسار درختان آشکار می‌گردد و نشاط و جنبش و حرکت در تمام عالم حیات آغاز می‌شود، همگام و همراه شدن با این پدیده عالم آفرینش، همگامی با سنت‌های الهی است.

نکته قابل توجه این که مراسمی در نوروز میان مردم معمول است و به شکل سنت ملی در میان ایرانیان و کشورهای دیگری درآمده که قسمت قابل ملاحظه‌ای از آن، در شمار اموری است که اسلام بر آن، (به صورت کلی) تأکید نهاده است. مانند: نظافت، خانه‌تکانی، کمک به ارحام و بستگان و افراد نیازمند و آبرومند برای تهیه لباس و وسایل اولیه زندگی که در سالهای اخیر در کشور ما ایران به صورت سنت «هفته نیکوکاری» درآمده است و بسیار پرثمر و مفید است.

دید و بازدید و صلح رحم و ملاقات دوستان و رفع کدورتها و بیرون ریختن غم و اندوهها از دل و آماده شدن برای فعالیت‌های مختلف ثمربخش در سال نو، و مانند اینها؛ این امور و مانند آن جنبه‌های مثبت مراسم نوروزی است.

ولی گاه پاره‌ای از آداب و رسوم شرک‌آلود، یا گناه‌آلود دیده می‌شود که افراد باایمان و خردمند باید آنها را ترک گویند، مانند آتش افروختن در شب چهارشنبه آخر سال (به نام چهارشنبه سوری) و دست زدن به کارهای خطرناکی که همه سال ضایعه‌های زیادی برای جوانان و نوجوانان به بار می‌آورد و امثال آن.

در مجموع، عید نوروز و مراسم آن، هم به خاطر بعضی روایات و هم به خاطر آثار مثبتی که دارد، نباید حذف شود، ولی باید بعضی از مراسم منفی و ناپسند آن را کنار گذاشت. این است روش اولوالالباب و صاحبان اندیشه!

اعمال عید نوروز:

مرحوم «علی‌امه مجلسی» در کتاب «زادالمعاد» آورده است که امام صادق علیه السلام برای نوروز، اعمالی را به معلی بن خنیس آموخت و به او فرمود:

چون روز نوروز شود، غسل کن و بهترین لباس‌های خود را بپوش و خود را کاملاً خوشبو کن (و اگر

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۹۰۸)

توانستی) آن روز را روزه بدار و پس از نمازهای ظهر و عصر و انجام نافله‌های آن، چهار رکعت نماز بخوان (هر دو رکعت به یک سلام) و در رکعت اول بعد از سوره حمد، ده مرتبه سوره اِنَّا أَنْزَلْنَاهَا بِالْحَقِّ وَنُزُلًا مَبِينًا و در رکعت دوم بعد از سوره حمد ده مرتبه سوره قُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ؛ در رکعت سوم بعد از سوره حمد ده مرتبه سوره قل هو الله را بخوان و در رکعت چهارم بعد از سوره حمد، ده مرتبه سوره‌های قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ و قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ را بخوان. بعد از نماز به سجده شکر برو، و این دعا را بخوان:

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ الْأَوْصِيَاءِ الْمَرْضِيِّينَ، وَعَلَى جَمِيعِ

خدایا درود فرست بر محمد و آل محمد آن اوصیای پسندیده و بر همه پیمبران

انْبِيَاءِكَ وَرُسُلِكَ بِأَفْضَلِ صَلَوَاتِكَ، وَبَارِكْ عَلَيْهِمْ بِأَفْضَلِ بَرَكَاتِكَ،

و رسولانت به بهترین درودها و برکت ده بر ایشان به بهترین برکتهایت

وَصَلِّ عَلَى أَرْوَاحِهِمْ وَاجْسَادِهِمْ، اللَّهُمَّ بَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ،

و درود فرست بر ارواح و اجسادشان خدایا برکت ده بر محمد و آل محمد

وَبَارِكْ لَنَا فِي يَوْمِنَا هَذَا، الَّذِي فَضَّلْتَهُ وَكَرَّمْتَهُ وَشَرَّفْتَهُ وَعَظَّمْتَ خَطَرَهُ،

و برکت ده به ما در این روز که آن را برتری داده و گرامیش کرده و شرافتش دادی و مقامش را بزرگ کردی

اللَّهُمَّ بَارِكْ لِي فِيهَا أَنْعَمْتَ بِهِ عَلَيَّ، حَتَّى لَا أَشْكُرَ أَحَدًا غَيْرَكَ، وَوَسَّعْ

خدایا برکت ده به من در آنچه به من تفضل کرده‌ای بد انسان که هیچ کس را جز تو سپاس نگذارم و روزیم را وسیع گردان

عَلَيَّ فِي رِزْقِي يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ، اللَّهُمَّ مَا غَابَ عَنِّي فَلَا يَغِيْبُنَ

ای صاحب جلال و بزرگواری خدایا هر چه از من پنهان شده مبدا کمک و نگهداری تو از من پنهان شود

عَنِّي عَوْنُكَ وَحِفْظُكَ، وَمَا فَقَدْتُ مِنْ شَيْءٍ، فَلَا تُفْقِدْنِي عَوْنَكَ عَلَيْهِ،

و هر چه را گم کرده‌ام مبدا یاری خویش را بر آن از من گم کنی تا خود را به

حَتَّى لَا أَتَكَلَّفَ مَا لَا اِحْتِاجُ إِلَيْهِ، يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ. [۱۲۴۵]

زحمت نیندازم درباره آنچه را بدان نیازمند نیستم ای صاحب جلال و بزرگواری.

همچنین در برخی از کتب آمده است که در وقت تحویل سال، این دعا را که مضمون خوب و سازنده‌ای دارد، بخوانند:

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۹۰۹

يَا مُقَلِّبَ الْقُلُوبِ وَ الْأَبْصَارِ، يَا مُدَبِّرَ اللَّيْلِ وَ النَّهَارِ، يَا مُحَوِّلَ الْحَوْلِ

ای کسی که تحویل دل‌ها و گردش چشم‌ها در دست توست. ای تدبیر کننده شب و روز و ای تغییر دهنده سال و

وَالْأَحْوَالِ، حَوِّلْ حَالَنَا إِلَى احْسَنِ الْحَالِ. [۱۲۴۶]

حال؛ حال ما را به بهترین حال، تغییر ده!

مرحوم «علامه مجلسی» می‌افزاید: بعضی روایت کرده‌اند که این دعا را نیز، در روز نوروز، به عدد ایام سال بخوانند:

اللَّهُمَّ هَذِهِ سَنَةٌ جَدِيدَةٌ، وَ أَنْتَ مَلِكٌ قَدِيمٌ، اسْأَلُكَ خَيْرَهَا وَ خَيْرَ مَا

خداوند! این سال نوی است و تو سلطان قدیمی؛ از تو خیر آن و خیر آنچه در آن است را

فِيهَا، وَ أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّهَا وَ شَرِّ مَا فِيهَا، وَ اسْتَكَفِيكَ مَوْتَهَا وَ شُغْلَهَا،

می‌خواهم و به تو از شر آن و شر آنچه در آن است، پناه می‌برم و حل مشکلات آن را از تو می‌خواهم

يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ. [۱۲۴۷]

ای ذوالجلال و الاکرام.

البته اگر نتواند به این مقدار بخواند به هر مقدار که بتواند به قصد قربت مطلقه بخواند، خوب است.

همچنین می‌توان دعایی که در اول ماه رمضان (صفحه ۷۷۵) نقل شده است را، در اول سال شمسی به قصد قربت مطلقه خواند.

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۹۱۰

ماه‌های رومی

ماه‌های رومی، ماه‌هایی است که مانند ماه‌های خورشیدی ما، بر اساس حرکت خورشید در برج‌های مختلف است، ابتدای سال در

ماه‌های رومی، از فصل پاییز است و ماه‌ها به این ترتیب است: ایلول، تشرین اول و تشرین آخر (پاییز)

کانون اول، کانون آخر و شباط (زمستان)

آذر، نیشان و ایار (بهار)

حریران، تموز و آب (تابستان) [۱۲۴۸] برای هر یک از این ماه‌ها و ایام آن نکاتی در بعضی از روایات آمده است [۱۲۴۹] که

مهمترین آن، خواصی است که برای آب باران در ماه نیشان نقل شده است.

خواص آب نیشان:

«نيسان» ماه هشتم رومی است که از بیست و سوم فروردین شروع و تا سی روز ادامه دارد (بنابراین قسمت عمده ماه نيسان، مقارن اردیبهشت‌ماه است و کمی از آن در آخر ماه فروردین قرار دارد).

از بعضی از روایات استفاده می‌شود، بارانی که در این ماه از آسمان نازل می‌گردد، خواص و آثار فراوانی دارد و اگر کسی مقداری از آن را در ظرف پاکی جمع کند و سوره‌ها و دعاها را بر آن بخواند، هر کس از آن آب بخورد، از بیماری‌های گوناگون جسمانی و اخلاقی رهایی می‌یابد و به قدری در این روایت آثار و برکات، برای آن ذکر شده‌است که انسان در شگفتی فرو می‌رود. [۱۲۵۰] سوره‌ها و دعاها از این قرار است:

۱- سوره حمد. ۲- آیه‌الکرسی. ۳- قل یا ایها الکافرون. ۴- سُبْح اسم رَبِّک الاعلی. ۵- قل اعوذ برب الفلق. ۶- قل اعوذ برب الناس. ۷- قل هو الله احد، هر کدام را هفتاد مرتبه می‌خوانی.

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۹۱۱

همچنین ذکرهای:

۱- لا اله الا الله. ۲- الله اکبر. ۳- اللهم صل علی محمد و آل محمد. ۴- سبحان الله و الحمد لله و لا اله الا الله و الله اکبر هر کدام را هفتاد مرتبه. [۱۲۵۱] مرحوم «علامة مجلسی» می‌گوید: آب باران به طور کلی مبارک و نافع است، همان گونه که در حدیث معتبری از امیرمؤمنان علیه السلام نقل شده است که فرمود: آبی را که از آسمان فرود می‌آید بیاشامید که بدن‌ها را پاک می‌سازد و دردها را دفع می‌کند، قرآن مجید می‌فرماید: «

«و يُنَزِّلُ عَلَيْكُمْ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً لِيُطَهِّرَ كُمْ بِهِ وَيُذْهِبَ عَنْكُمْ رِجْزَ الشَّيْطَانِ وَلِيَرْبِطَ عَلَى قُلُوبِكُمْ وَيُثَبِّتَ بِهِ الْأَقْدَامَ»؛

و آبی از آسمان برایتان فرستاد، تا شما را با آن پاک کند؛ و پلیدی شیطان را از شما دور سازد؛ و دل‌هایتان را محکم، و گام‌ها را با آن استوار دارد. [۱۲۵۲] «علامة مجلسی» در ادامه می‌گوید: در عمل مربوط به آب نيسان بهتر آن است که اگر به صورت دسته‌جمعی می‌خوانند، هر یک از افراد، مجموع آن سوره‌ها و اذکار را هفتاد مرتبه بخوانند (یعنی می‌توانند آن را میان خود تقسیم نمایند و هر کدام سوره‌ای را هفتاد بار بخوانند ولی بهتر است هر یک از آنها، مجموع آن سوره‌ها و اذکار را هفتاد مرتبه بخوانند). [۱۲۵۳]

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۹۱۵

بخش پنجم: اعمال شب و روز و ایام هفته

اشاره

مقدمه: یاد خدا در همه حال

از آن‌جا که افراد با ایمان، مخصوصاً سالکان الی الله و بندگان سپاسگزار و ترسان از هوای نفسانی و وسوسه‌های شیطانی باید پیوسته به یاد خدا باشند؛ در آغاز تلاش روزانه و پس از پایان تکاپوی معاش و بلکه در طول فعالیت‌های روزمره، پیوند خویش را با خدای خود حفظ کنند؛ صبح‌گاهان با یاد او و توجه به قدرت و علم و رحمتش یا به عرصه تلاش معاش می‌گذارند و شبانگاهان نیز با ذکر او و استغفار از لغزش‌های روزانه، به بستر می‌روند و همواره خود را در پناه او و تحت حمایت آن کریم بنده نواز قرار می‌دهند، به ویژه شب و روز جمعه که هنگام تعطیلی و فراغت است و مؤمنان از فرصت بیشتری برای انس با خدا و پیوند با اولیای او برخوردارند و می‌توانند کاستی‌های روزهای گذشته را جبران کرده، نیروی تازه‌ای را برای هفته آینده فراهم سازند؛ به خصوص

این که شب و روز جمعه بسیار مبارک و نزد خدا عزیز است.

بر همین اساس، در روایات معصومین سلام الله علیهم، دعاها و زیارات و اعمال و وظایفی برای ساعات شب و روز و ایام هفته به ویژه شب و روز جمعه وارد شده، که بدیهی است انجام همه آن برای همه میسر نیست و هر کس به مقدار توان و فراغت و ظرفیت خویش به آن عمل می‌کند.

این دعاها و اعمال را می‌توان به ده فصل تقسیم نمود:

- ۱- اعمال هنگام طلوع فجر (طلوع سپیده صبح).
 - ۲- اعمالی که اختصاص به بین‌الطوعین (مابین طلوع صبح و طلوع آفتاب) دارد.
 - ۳- اعمالی که اختصاص به شامگاهان دارد.
- کلیات مفاتیح نوین، ص: ۹۱۶
- ۴- اعمال مشترک صبح و شام.
 - ۵- اعمال و آداب هنگام خواب.
 - ۶- اعمال سحر گاهان و برخاستن از خواب.
 - ۷- دعاهای هر روز.
 - ۸- دعاهای ایام هفته.
 - ۹- فضیلت و اعمال شب و روز جمعه.
 - ۱۰- زیارات ایام هفته.

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۹۱۷

فصل اول: اعمال هنگام طلوع فجر

برای این ساعت، چند دعا در روایت آمده است:

۱- هنگام طلوع فجر صادق (هنگام اذان صبح) این دعا خوانده شود: اللَّهُمَّ أَنْتَ صَاحِبُنَا

خدا یا تویی همیشه همراه و یاور ما

فَصَلِّ عَلَي مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، وَتَفَضَّلْ عَلَيْنَا، اللَّهُمَّ بِنِعْمَتِكَ تَتِمُّ الصَّالِحَاتُ،

پس بر محمد و خاندان پاکش درود فرست و به ما عطا فرما کن، خدا یا با نعمت تو اعمال نیک پایان پذیرد

فَصَلِّ عَلَي مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، وَآتِمُّهَا عَلَيْنَا، عَائِدًا بِاللَّهِ مِنَ النَّارِ، عَائِدًا

پس بر محمد و خاندان پاکش درود فرست، و نعمت را بر ما تمام کن، در حالی که از آتش (دوزخ) به خدا پناهنده‌ایم، در حالی

که از آتش (دوزخ)

بِاللَّهِ مِنَ النَّارِ، عَائِدًا بِاللَّهِ مِنَ النَّارِ * سپس می‌گویی: يَا فَالِقَهُ مِنْ حَيْثُ

به خدا پناهنده‌ایم، در حالی که از آتش (دوزخ) به خدا پناهنده‌ایم *** ای شکافنده فجر از جایی که

لااری و مُخْرِجُهُ مِنْ حَيْثُ أَرَى صَلِّ عَلَي مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، وَاجْعَلْ أَوَّلَ

نمی‌بینم، و خارج کننده آن از جایی که می‌بینم، بر محمد و خاندان پاکش درود فرست و آغاز
يَوْمَنَا هَذَا صَلَاحًا، وَ اَوْسَطَهُ فَلَاحًا، وَ اٰخِرَهُ نَجَاحًا. [۱۲۵۴]

امروزم را نیکی و وسط آن را رستگاری و پایانش را کامیابی قرار ده.

۲- از امام محمد باقر علیه السلام نقل شده که فرمود: هر کس هنگام طلوع فجر ده مرتبه بگوید:
لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَ لَهُ الْحَمْدُ، يُحْيِي وَ يُمِيتُ،

معبودی جز خداوند یگانه بی شریک نیست، فرمانروایی و ستایش از آن اوست، زنده کرده و می‌میراند
وَ هُوَ حَيٌّ لَا يَمُوتُ، بِيَدِهِ الْخَيْرُ، وَ هُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ. و ده مرتبه بر او زنده‌ای است که (هرگز) نمیرد، نیکی به دست اوست و
او بر هر چیز تواناست.***

محمد و آل محمد صلوات فرستد و ۳۵ مرتبه سبحان الله و ۳۵ مرتبه لا اله الا الله و ۳۵ مرتبه الحمد لله بگوید، اسمش در آن روز در
زمره غافلان نوشته نمی‌شود و اگر آن را در شب بگوید در آن شب در زمره
کلیات مفاتیح نوین، ص: ۹۱۸

غافلان نوشته نخواهد شد. [۱۲۵۵] ۳- هنگامی که صدای اذان صبح را می‌شنوی بگو: اللَّهُمَّ اِنِّي اسئَلُكَ بِاِقْبَالِ نَهَارِكَ،

خدایا از تو می‌خواهم به حق آمدن روز

وَ اَذْبَارِ لَيْلَتِكَ، وَ حُضُورِ صَلَوَاتِكَ، وَ اَصْوَاتِ دُعَائِكَ، وَ تَسْبِيحِ

و رفتن شب و رسیدن وقت نمازهایت، و صدای دعا کنندگان و تسبیح

مَلَائِكَتِكَ، اِنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ، وَ اَنْ تُتُوبَ عَلَيَّ اَنَّكَ اَنْتَ

فرشتگان، که بر محمد و خاندان پاکش درود فرستی و توبه‌ام را بپذیری که تو بسیار

التَّوَّابُ الرَّحِيمُ. از امام صادق علیه السلام روایت شده که اگر چنین کسی در آن روز و یا آن شب از دنیا برود توبه‌پذیر و
مهربانی.*****

به عنوان کسی که توبه کرده (و توبه‌اش مقبول واقع شده) از دنیا رفته است. [۱۲۵۶]

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۹۱۹

فصل دوم: اعمال بین الطلوعین

(مابین طلوع صبح و طلوع آفتاب)

مقدمه:

یکی از اوقات بسیار شریف و گرانبها، بین الطلوعین است و اخبار زیادی از اهل بیت عصمت علیهم السلام در فضیلت این وقت و
در ارتباط با عبادت و ذکر و تسبیح خداوند در این مدت از شب و روز وارد شده است؛ در بعضی از روایات از آن به یکی از دو
ساعت غفلت تعبیر شده، چنانکه امام باقر علیه السلام می‌فرماید: «ابلیس ملعون لشکریان خویش را در دو وقت: هنگام طلوع
خورشید و غروب آن، پراکنده می‌سازد، چراکه این دو ساعت، دو ساعت غفلت است». [۱۲۵۷] خواب در این ساعت نیز کراهت
دارد. چرا که از امام باقر علیه السلام نقل شده که فرمود: «خواب صبح، شوم و نامیمون است؛ روزی را دور می‌سازد، رنگ صورت
را زرد و متغیر می‌کند، خداوند متعال، روزی را بین الطلوعین تقسیم می‌کند، از خواب در این زمان بپرهیزید و بدانید که من و
سلوی (دو غذای لذیذی که برای بنی اسرائیل نازل می‌شد) در این ساعت بر بنی اسرائیل فرود می‌آمد». [۱۲۵۸] به هر حال برای این

وقت شریف، چند عمل وارد شده:

۱- از رسول خدا صلی الله علیه و آله نقل شده است که فرمود: هر کس هنگام صبح، هفت بار این دعا را بخواند، در آن روز از بلاها محفوظ باشد: **فَاللَّهُ خَيْرٌ حَافِظًا وَهُوَ اَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ، اِنَّ وَلِيَّيْ**

اللَّهُ الَّذِي نَزَلَ الْكِتَابَ وَهُوَ يَتَوَلَّى الصَّالِحِينَ، فَان تَوَلَّوْا فَقُلْ حَسْبِيَ

خدایی است که این کتاب را نازل کرده و او همه صالحان را سرپرستی می‌کند، پس اگر آنها (از حق) روی بگردانند (نگران مباش) بگو

اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ، عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ. [۱۲۵۹]

خداوند مرا کفایت می‌کند، هیچ معبودی جز او نیست بر او توکل کردم و او صاحب عرش بزرگ است.

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۹۲۰

۲- مرحوم «شیخ کلینی» از امام باقر علیه السلام فضیلت فراوانی برای این دعا نقل کرده است که پیش از طلوع آفتاب خوانده شود:

اللَّهُ اَكْبَرُ، اللَّهُ اَكْبَرُ كَبِيْرًا، وَسُبْحَانَ اللَّهِ بُكْرَةً وَاَصِيْلًا، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ

خدا بزرگتر از هر چیز است، خدا بسیار بزرگتر از هر چیز است، تسبیح می‌گویم خدا را در صبح و شام، و حمد و

الْعَالَمِيْنَ كَثِيْرًا، لَا شَرِيْكَ لَهُ، وَصَلَّى اللَّهُ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَاٰلِهِ. [۱۲۶۰]

سپاس فراوان از آن پروردگار جهانیان است، که شریکی ندارد و درود خدا بر محمد و خاندان پاکش باد.

۳- «قطب راوندی» از امیر مؤمنان علیه السلام روایت کرده که رسول خدا صلی الله علیه و آله فرمود: هر کس که صبح کند و چهار

نعمت خدا را یاد نکند، می‌ترسم که این نعمت‌های خدا از او زایل گردد؛ آن چهار نعمت و سپاس بر آن، چنین است:

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي عَرَفَنِي نَفْسَهُ، وَ لَمْ يَتْرُكْنِي عَمِيَانَ الْقَلْبِ، الْحَمْدُ لِلَّهِ

حمد و سپاس مخصوص خداوندی است که خود را به من شناساند، و مرا کوردل به حال خود رها نکرد، حمد و سپاس مخصوص

الَّذِي جَعَلَنِي مِنْ اُمَّةٍ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ، الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي جَعَلَ

خداوندی است که مرا از پیروان محمد - که درود خدا بر او و خاندان پاکش باد - قرار داد، حمد و سپاس مخصوص خداوندی

است که

رِزْقِي فِي يَدَيْهِ وَ لَمْ يَجْعَلْ رِزْقِي فِي اَيْدِي النَّاسِ، الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي سَتَرَ

روزیم را در اختیار خویش قرار داد و آن را به دست مردم نسپرد، حمد و سپاس مخصوص خداوندی است که

ذُنُوْبِي وَ عُيُوْبِي وَ لَمْ يَقْضِخْنِي بَيْنَ النَّاسِ. [۱۲۶۱]

گناهان و عیب‌هایم را پوشاند و در میان مردم رسوایم نساخت.

کلیات مفاتیح نوین ؛ ص ۹۲۰

۴- مرحوم «صدوق» با سند معتبری از امیر مؤمنان علی علیه السلام نقل کرده است که آن حضرت فرمود: «هر کس سوره‌های توحید

و قدر و همچنین آیه‌الکرسی را یازده بار پیش از طلوع آفتاب بخواند، از خسارت‌های مالی محفوظ می‌ماند و همچنین فرمود: هر

کس دو سوره «قل هو الله» و «اَنَا اَنْزَلْنَاهُ» را پیش از طلوع آفتاب بخواند در آن روز گناهی از او سر نخواهد زد هرچند شیطان در این

راه تلاش فراوان کند» [۱۲۶۲]

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۹۲۱

۵- بسیار مناسب است که در این وقت مقداری قرآن همراه با تدبّر و اندیشه بخواند و با آیات آن روح و جان خود را تازه کند و نیز مناسب است دعای صباح امیرمؤمنان علی علیه السلام را که در بخش دعاها (صفحه ۹۴) گذشت، در این وقت بخواند.

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۹۲۲

فصل سوم: اعمال مخصوص غروب و شامگاهان

۱- قبل از هر چیز باید آماده حضور در مسجد و برگزاری نماز جماعت شد.

۲- از امام باقر علیه السلام نقل شده است که رسول خدا صلی الله علیه و آله به هنگام کمرنگ شدن آفتاب (هنگام غروب) این دعا را می خواند:

أَمْسِي ظَلْمِي مُسْتَجِيرًا بِعَفْوِكَ، وَأَمْسَتْ ذُنُوبِي مُسْتَجِيرَةً بِمَغْفِرَتِكَ،

با ستمم به امید گذشتت روزم سپری شد و با گناهانم به امید آمرزشت روزم سپری شد

وَأَمْسِي خَوْفِي مُسْتَجِيرًا بِإِثْمِكَ، وَأَمْسِي ذُلِّي مُسْتَجِيرًا بِعِزِّكَ، وَأَمْسِي

و با ترسم به امید ایمنیت روزم سپری شد، با سیه روییم به امید عزّتت روزم سپری شد، و با نداریم به امید

فَقْرِي مُسْتَجِيرًا بِغِنَاكَ، وَأَمْسِي وَجْهِي الْبَالِي الْفَانِي مُسْتَجِيرًا بِوَجْهِكَ

بی نیازیت روزم سپری شد، و با چهره خسته و فرسوده‌ام به امید روی جاویدان بزرگوارت روزم سپری شد،

الْبَاقِي الْكَرِيمِ، اللَّهُمَّ الْبَسْنِي عَافِيَتَكَ، وَجَلِّلْنِي كَرَامَتِكَ، وَغَشِّنِي

خدایا با لباس عافیت مرا بپوشان، و با بزرگواریت مرا گرمی دار، و مرا بپوشان و از

وَقِنِي شَرَّ خَلْقِكَ مِنَ الْجِنَّ وَالْإِنْسِ، يَا اللَّهُ يَا رَحْمَنُ يَا رَحِيمُ. [۱۲۶۳]

شر مخلوقات از جنّ و انس حفظ کن، ای خدا، ای بخشنده، ای مهربان.

۳- از امام صادق علیه السلام نقل شده است که هر کس این کلمات را سه مرتبه در آغاز شب بگوید تحت پوشش بال و پر (حمایت) جبرئیل قرار می گیرد:

اَسْتَوْدِعُ اللَّهَ الْعَلِيِّ الْأَعْلَى الْجَلِيلَ الْعَظِيمَ نَفْسِي وَمَنْ يَعْنِينِي امْرَأَةً،

خود و هر کس مسئولیتش به عهده من است را به خدای بلندمرتبه و برتر و بزرگ و با عظمت می سپارم،

اَسْتَوْدِعُ اللَّهَ نَفْسِي الْمَرْهُوبِ الْمُخَوْفِ الْمَتَضَعِّعِ لِعَظَمَتِهِ كُلُّ شَيْءٍ. [۱۲۶۴]

نفس مضطرب و ترسانم را به خداوندی می سپارم که در برابر عظمتش همه چیز خوار است.

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۹۲۳

۴- و نیز فرمود: وقتی شب می شود بگو:

اللَّهُمَّ أَنْتَ اسْأَلُكَ عِنْدَ أَقْبَالِ لَيْلِكَ، وَادْبَارِ نَهَارِكَ، وَحُضُورِ صَلَوَاتِكَ،

خدایا از تو می‌خواهم به هنگام آمدن شب و رفتن روزت و رسیدن وقت نمازهایت و
وَأَصْوَاتِ دُعَائِكَ، أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ. [۱۲۶۵]
صداهای خوانندگان، که بر محمد و خاندان پاکش درود فرستی.

۵- مستحب است هنگام غروب به تسبیح و ذکر و استغفار مشغول شود؛ چراکه این ساعت در فضیلت و شرف، شبیه صبح است و
خدای سبحان در قرآن مجید فرموده است:

«وَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ قَبْلَ طُلُوعِ الشَّمْسِ وَقَبْلَ الْغُرُوبِ» [۱۲۶۶]

و امام صادق علیه السلام می‌فرماید: «هنگام غروب آفتاب ذکر خدای عزوجل بگو و اگر با کسی به سر می‌بری که تو را بیهوده از
ذکر او باز می‌دارد پس برخیز و او را رها کن و به دعا مشغول شو». [۱۲۶۷] ۶- طبق روایت امام صادق علیه السلام این دعا را هر
روز هنگام غروب آفتاب بخواند:

يَا مَنْ خَتَمَ النَّبُوَّةَ بِمُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ، اخْتَمَ لِي فِي يَوْمِي هَذَا

ای که نبوت را به محمد - که درود خدا بر او و خاندان پاکش باد - ختم نمودی، امروز و این

بخیر، و شهری بخیر، و سنتی بخیر، و عمری بخیر. [۱۲۶۸]

ماه و سال و عمرم را به خیر و نیکی ختم کن.

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۹۲۴

فصل چهارم: اعمال مشترک صبح و شام

۱- در هر صبح و شام ذکر زیر را بگوید:

«سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ

» که مطابق بعضی از روایات [۱۲۶۹] همان «الباقیات الصالحات» است که در قرآن آمده است:

«وَالْبَاقِيَاتُ الصَّالِحَاتُ خَيْرٌ عِنْدَ رَبِّكَ...». [۱۲۷۰]

۲- امام صادق علیه السلام فرمود: هر کس قبل از طلوع آفتاب و پیش از غروب، ده مرتبه بگوید:

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ، يُحْيِي وَيُمِيتُ، وَيُمِيتُ

معبودی جز خداوند یگانه بی‌شریک نیست، فرمانروایی و ستایش از آن اوست، زنده کرده و می‌میراند و میرانده
و یحیی و هو حی لا یموت، بیده الخیر، وهو علی کل شیء قدير.

و زنده می‌کند، و او زنده‌ای است که (هرگز) نمی‌میرد، نیکی به دست اوست و بر هر چیز تواناست.

کفاره گناهان آن روز او خواهد بود. [۱۲۷۱]

۳- از امام صادق علیه السلام نقل شده که: هفت مرتبه پس از نماز صبح و نماز مغرب بگو:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ، وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ.

به نام خداوند بخشنده مهربان و پناهگاه و نیرویی جز از سوی خداوند بلند مرتبه و باعظمت نیست.

که هر کس آن را بگوید بلاهای بسیاری از او دور می‌شود. [۱۲۷۲]

۴- و نیز از آن حضرت نقل شده که هر صبح و شام دو مرتبه می‌گویی:

الْحَمْدُ لِرَبِّ الصَّبَاحِ، الْحَمْدُ لِفَالِقِ الصَّبَاحِ. و نیز می‌گویی: الْحَمْدُ لِلَّهِ

حمد و سپاس از آن پروردگار صبح و شکافنده روز است. ****

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۹۲۵

الَّذِي أَذْهَبَ اللَّيْلَ بِقُدْرَتِهِ، وَجَاءَ بِالنَّهَارِ بِرَحْمَتِهِ، وَنَحْنُ فِي عَافِيَةٍ. [۱۲۷۳]

است که شب را با قدرتش برده و روز را به لطف و رحمتش می‌آورد، در حالی که ما در سلامتی کامل هستیم.

و نیز می‌خوانی: آیه‌الکرسی و آخر سوره حشر و ده آیه از صافات را و نیز این آیات و کلمات را:

وَسُبْحَانَ رَبِّكَ رَبِّ الْعِزَّةِ عَمَّا يَصِفُونَ، وَسَلَامٌ عَلَى الْمُرْسَلِينَ،

و منزه است پروردگار تو پروردگار عزت (و قدرت) از آنچه آنان توصیف می‌کنند و سلام بر رسولان

و الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ، فَسُبْحَانَ اللَّهِ حِينَ تُمْسُونَ وَ حِينَ تُصْبِحُونَ،

و حمد و ستایش مخصوص خداوندی است که پروردگار جهانیان است. پس تسبیح می‌گویم خدا را در شبانه‌روز

و لَهُ الْحَمْدُ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَعَشِيًّا وَحِينَ تُظْهِرُونَ، يُخْرِجُ الْحَيَّ

و حمد و سپاس در آسمانها و زمین و به هنگام عصر و هنگامی که ظهر می‌کنید مخصوص اوست، او زنده

مِنَ الْمَيِّتِ، وَيُخْرِجُ الْمَيِّتَ، مِنَ الْحَيِّ، وَيُحْيِي الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا

را از مرده و مرده را از زنده خارج کرده و زمین را بعد از مردن زنده می‌کند،

وَكَذَلِكَ تُخْرَجُونَ، سُبْحٌ قُدُّوسٌ رَبُّ الْمَلَائِكَةِ وَالرُّوحِ، سَبَقَتْ

و شما نیز این چنین خارج می‌شوید. بسیار منزه و پاک است پروردگار فرشتگان و روح، لطف و

رَحْمَتُكَ غَضَبُكَ، لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ، وَظَلَمْتُ

رحمت بر خشم و غضبت پیشی گرفته است، معبودی جز تو نیست، پاک و منزهی تو و من بد کرده، و بر خود ستم نمودم،

نَفْسِي فَاعْفُوْ لِي وَارْحَمْنِي وَتُبْ عَلَيَّ إِنَّكَ أَنْتَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ. [۱۲۷۴]

پس مرا ببامرز و بر من رحم کن، و توبه‌ام را بپذیر که تو بسیار توبه‌پذیر و مهربانی.

۵- یکی از یاران امام نهم علیه السلام برای امام نامه‌ای نوشت که به من دعایی را بیاموز (که اسباب برآمدن حاجت من گردد) آن

حضرت در جواب او نوشتند: صبح و شام می‌گویی:

«اللَّهُ اللَّهُ رَبِّي الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ، لَا أُشْرِكُ بِهِ شَيْئًا».

خدا، خدا، پروردگار من است که بخشنده و مهربان است و چیزی را برای او شریک قرار نمی‌دهم.

سپس هر حاجتی را که به نظرت آمد طلب کن؛ چرا که این دعا برای هر چیزی به اذن خداوند تعالی مؤثر

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۹۲۶

است، خداوند هر آنچه را بخواهد انجام می‌دهد. [۱۲۷۵] ۶- در روایتی آمده است که امام صادق علیه السلام به داوود رقی فرمود:

خواندن این دعا را سه مرتبه در صبح و شام ترک مکن:

اللَّهُمَّ اجْعَلْنِي فِي دِرْعِكَ الْخَصِينَةِ، الَّتِي تَجْعَلُ فِيهَا مَنْ تُرِيدُ.

خدایا مرا در زره محکمت قرار ده، زرهی که هر کسی را بخواهی (و مورد عنایت تو باشد) در آن قرار می‌دهی. چرا که پدرم می‌فرمود: این از دعا‌های اسرارآمیز است. [۱۲۷۶]

۷- از امیر مؤمنان علیه السلام نقل شده است که رسول خدا صلی الله علیه و آله فرمود: هر کس که می‌خواهد خداوند عمر او را طولانی کند و او را بر دشمنانش پیروز گرداند و از مرگهای بد مصونش دارد، در هر صبح و شام در خواندن این دعا مداومت ورزد و سه بار بگوید:

سُبْحَانَ اللَّهِ مَلَأَ الْمِيزَانَ، وَ مَتَّهَى الْعِلْمَ، وَ مَبْلَغَ الرِّضَا، وَ زِنَةَ الْعَرْشِ،

تسبیح می‌گویم خدا را به اندازه میزان پر و نهایت علم و خشنودی و همسنگ عرش

و سَعَةَ الْكُرْسِيِّ. و سه بار بگوید: الْحَمْدُ لِلَّهِ مَلَأَ الْمِيزَانَ، وَ مَتَّهَى الْعِلْمَ، وَ مَبْلَغَ

و وسعت تخت (حکومت الهی) **** حمد و سپاس از آن خداست به اندازه میزان پر و نهایت علم و خشنودی او،

الرِّضَا، وَ زِنَةَ الْعَرْشِ، وَ سَعَةَ الْكُرْسِيِّ. و سه بار بگوید: لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مَلَأَ

و همسنگ عرش و به وسعت تخت (حکومت الهی) **** معبودی جز خدا نیست به اندازه

الْمِيزَانَ، وَ مَتَّهَى الْعِلْمَ، وَ مَبْلَغَ الرِّضَا، وَ زِنَةَ الْعَرْشِ وَ سَعَةَ الْكُرْسِيِّ. و سه میزان پر و نهایت علم و خشنودی، و همسنگ عرش و وسعت

تخت (حکومت الهی) ****

بار بگوید: اللَّهُ أَكْبَرُ مَلَأَ الْمِيزَانَ، وَ مَتَّهَى الْعِلْمَ، وَ مَبْلَغَ الرِّضَا، وَ زِنَةَ الْعَرْشِ،

**** خدا بزرگتر از هر چیز است به اندازه میزان پر و نهایت علم و خشنودی و همسنگ عرش و به

و سَعَةَ الْكُرْسِيِّ. [۱۲۷۷]

وسعت تخت (حکومت الهی).

۸- مرحوم «شیخ کلینی» و «شیخ صدوق» و دیگران با سندهای معتبری از امام صادق علیه السلام روایت

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۹۲۷

کرده‌اند که آن حضرت فرمود: لازم است بر هر مسلمانی که پیش از طلوع آفتاب ده بار و قبل از غروب آن نیز ده بار بگوید:

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَ لَهُ الْحَمْدُ، يُحْيِي وَيُمِيتُ،

معبودی جز خداوند یگانه بی شریک نیست، فرمانروایی و ستایش از آن اوست، زنده کرده و می‌میراند

وَ هُوَ حَيٌّ لَا يَمُوتُ، بِيَدِهِ الْخَيْرُ، وَ هُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ. [۱۲۷۸]

و او زنده‌ای است که (هرگز) نمی‌میرد، نیکی به دست اوست و او بر هر چیز تواناست.

و در بعضی از این روایات آمده است هر گاه این ذکر از تو فوت شود آن را قضا کن [۱۲۷۹] (اشاره به این است که مستحب مؤکد

می‌باشد) و در برخی از روایات آمده است: این ذکر، کفاره گناهان است. [۱۲۸۰]

۹- در روایت معتبری از امام باقر علیه السلام نقل شده است که هر کس صد مرتبه پیش از طلوع آفتاب و صد مرتبه پیش از غروب

آفتاب

اللَّهُ أَكْبَرُ

بگوید، خداوند برای او ثواب آزاد کردن صد برده را می‌نویسد. [۱۲۸۱] ۱۰- مرحوم «صدوق» به سند معتبر از امام صادق علیه

السلام نقل می‌کند که رسول خدا صلی الله علیه و آله فرمود: در بهشت غرفه‌های زیبایی وجود دارد که از امت من کسی در آنها

ساکن می‌شود که سخن نیک بگوید و به مردم اطعام کند و به هر کس که رسید، سلام کند، و در هنگام شب که مردم در خوابند، نماز بگذارد. آنگاه فرمود:

سخن نیک آن است که در صبح و شام ده مرتبه بگوید:

سُبْحَانَ اللَّهِ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ، وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَاللَّهُ أَكْبَرُ. [۱۲۸۲]

تسبیح می‌گویم خدا را و حمد و سپاس از آن خداست و معبودی جز خدا نیست و خداوند بزرگتر از هر چیز است.

۱۱- در کتاب «محاسن» به سند صحیح از امام باقر علیه السلام چنین نقل شده که پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله به مردی گذشت که برای خود باغی را آماده می‌کرد، رسول خدا صلی الله علیه و آله ایستاد و فرمود: آیا می‌خواهی تو را به باغی راهنمایی کنم که ریشه‌اش از این باغ ثابت‌تر و میوه‌اش زودرس‌تر، بهتر و ماندنی‌تر است؟ عرض کرد:

آری ای رسول خدا. فرمود: در صبح و شام بگو:

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۹۲۸

سُبْحَانَ اللَّهِ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ، وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَاللَّهُ أَكْبَرُ.

تسبیح می‌گویم خدا را و حمد و سپاس از آن خداست و معبودی جز خدا نیست و خداوند بزرگتر از هر چیز است.

که به عوض هر تسبیحی، در بهشت برای تو درخت‌هایی با انواع میوه‌ها کاشته می‌شود، و اینها همان باقیات صالحات است (که خداوند در قرآن فرموده «آنها از مال دنیا بسی بهتر و ماندنی‌ترند»). [۱۲۸۳]

۱۲- در کتاب «محاسن» به سند معتبر از امام رضا علیه السلام نقل شده است که هر کس در صبح و شام سه مرتبه بگوید: بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ، لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ.

*** به نام خداوند بخشنده مهربان، پناهگاه و نیرویی جز از سوی خداوند بلندمرتبه و با عظمت نیست.

از شیطان و سلطه‌های ظالم و همچنین بعضی از بیماریهای خطرناک خوفی نخواهد داشت. آنگاه امام علیه السلام فرمود: البتّه من این دعا را صد بار می‌گویم! [۱۲۸۴]

۱۳- در روایت دیگری به سند معتبر از امام صادق علیه السلام نقل شده است که مردی از انصار چند روز به خدمت پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله نیامد، حضرت از او پرسید، چرا در این چند روز غایب بودی و به نزد ما نیامدی؟

عرض کرد: به سبب تنگدستی و بیماری طولانی که بر من عارض شده بود. پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله به او فرمود:

آیا می‌خواهی دعایی به تو بیاموزم که با خواندن آن فقر و بیماری از تو برطرف گردد؟ عرض کرد: آری ای رسول خدا. فرمود: در صبح و شام بخوان:

لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ، تَوَكَّلْتُ عَلَى الْحَيِّ الَّذِي لَا يَمُوتُ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ

پناهگاه و نیرویی جز از سوی خداوند نیست، بر زنده‌ای که هرگز نمیرد توکل می‌کنم، و ستایش برای خداوندی است

الَّذِي لَمْ يَتَّخِذْ وَلَدًا، وَلَمْ يَكُنْ لَهُ شَرِيكٌ فِي الْمُلْكِ، وَلَمْ يَكُنْ لَهُ وِليٌّ مَنْ

که نه فرزندی برای خود انتخاب کرده و نه شریکی در حکومت دارد و نه به خاطر ضعف و ذلت (حامی و) سرپرستی

الدُّلِّ وَكَبْرُهُ تَكْبِيرًا. [۱۲۸۵] (البته تلاش و کوشش شرط استجاب دعاست).

برای اوست و او را بسیار بزرگ بشمار. *****

۱۴- در روایات معتبر فراوانی از امام صادق علیه السلام نقل شده است که پیش از طلوع و غروب آفتاب ده کلیات مفاتیح نوین، ص: ۹۲۹ مرتبه بگو:

اعُوذُ بِاللَّهِ السَّمِيعِ الْعَلِيمِ مِنْ هَمَزَاتِ الشَّيَاطِينِ، وَاعُوذُ بِكَ رَبَّ أَنْ

از وسوسه‌های شیاطین به خداوند شنوا و دانا پناه می‌برم و از این که آنان نزد من حاضر شوند یَحْضُرُونِ، إِنَّ اللَّهَ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ. [۱۲۸۶]

به او پناه می‌برم، چرا که فقط خداوند شنوا و داناست.

۱۵- در کتاب «فلاح السائل» از امام صادق علیه السلام نقل شده است که فرمود: چه مانعی دارید که هر صبح و شام بخوانید:

اللَّهُمَّ مُقَلِّبَ الْقُلُوبِ وَالْأَبْصَارِ، ثَبِّتْ قَلْبِي عَلَى دِينِكَ، وَلَا تُرِغْ قَلْبِي بَعْدَ

خدایا ای دگرگون کننده دلها و دیده‌ها، دلم را بر دینت ثابت دار، و دلم را بعد از آن که مرا

اِذْ هَدَيْتَنِي وَهَبْ لِي مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً، إِنَّكَ أَنْتَ الْوَهَّابُ، وَأَجِرْنِي مِنْ

هدایت کردی (از راه حق) منحرف مگردان و از سوی خود رحمتی بر من ببخش زیرا تو بخشنده‌ای و به رحمت مرا

النَّارِ بِرَحْمَتِكَ، اللَّهُمَّ امْدُدْ لِي فِي عُمْرِي وَأَوْسِعْ عَلَيَّ فِي رِزْقِي

از آتش دوزخ پناه ده، خدایا عمر مرا طولانی و روزیم را وسیع گردان

وَأَنْشُرْ عَلَيَّ مِنْ رَحْمَتِكَ، وَأَنْ كُنْتُ عِنْدَكَ فِي أُمَّ الْكِتَابِ شَقِيًّا،

و رحمتت را بر من بگستران و اگر نام من در لوح محفوظت در زمره نگون‌بختان ثبت شده،

فَاجْعَلْنِي سَعِيدًا، فَإِنَّكَ تَمُحُّوَمَا تَشَاءُ وَتُثَبِّتُ، وَعِنْدَكَ أُمَّ الْكِتَابِ. [۱۲۸۷]

پس مرا از سعادت‌مندان قرار ده زیرا تو هر چه را بخواهی محو کرده و هر چه را بخواهی ثبت می‌کنی و لوح محفوظ در نزد توست.

۱۶- مرحوم «صدوق» به سند معتبر از امیرمؤمنان علی علیه السلام نقل کرده است که فرمود: هر کس این آیه را نزدیک شامگاهان و یا بعد از شامگاهان، سه مرتبه بخواند، در آن شب، انجام خوبیها از او فوت نخواهد شد و بدی‌ها از او دور می‌گردد، و همچنین اگر این آیه را صبحگاهان تلاوت کند نیز، همین پاداش را دارد.

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۹۳۰

فَسُبْحَانَ اللَّهِ حِينَ تُمْسُونَ وَحِينَ تُصْبِحُونَ، وَلَهُ الْحَمْدُ فِي

پس تسبیح می‌گویم خدا را در شبانه‌روز و حمد و سپاس در آسمانها و زمین

السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ، وَعَشِيًّا وَحِينَ تُظْهِرُونَ. [۱۲۸۸]

مخصوص اوست و به هنگام عصر و هنگامی که ظهر می‌کنید.

۱۷- از امام صادق علیه السلام روایت شده است که: هر کس در صبح سه بار این دعا را بخواند، تا شب به او بلایی نمی‌رسد و هر کس آن را سه بار در شب بخواند تا صبح به او بلایی نمی‌رسد:

بِسْمِ اللَّهِ الَّذِي لَا يَضُرُّ مَعَ اسْمِهِ شَيْءٌ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ،

به نام خداوندی که با (بردن) نامش چیزی در زمین و آسمان (به ما) زیان نمی‌رساند

وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ. [۱۲۸۹]

و او شنوا و داناست.

۱۸- مرحوم «شیخ کلینی» و «صدوق» و بزرگان دیگر با سندهای موثق و معتبری از امام باقر علیه السلام روایت کرده‌اند، که حضرت نوح علیه السلام از آن جهت بنده بسیار شکر گزار نامیده شد که هر صبح و شام می‌گفت:

اللَّهُمَّ اِنِّي اَشْهَدُكَ اَنْهُ مَا اَمْسَى وَاَصْبَحَ بِي مِنْ نِعْمَةٍ، اَوْ عَافِيَةٍ فِي دِينٍ اَوْ

خدایا تو را گواه می‌گیرم که در شامگاهان و صبحگاهان هر چه از نعمت و سلامتی در دین و

دُنیا، فَمِنْكَ وَخَدَكَ لِاشْرِيكَ لَكَ، لَكَ الْحَمْدُ وَ لَكَ الشُّكْرُ بِهَا عَلَيَّ حَتَّى

دنیا، به من رسیده از جانب توست که یگانه‌ای و شریکی نداری، حمد و سپاس از آن توست، و در برابر آن (همه نعمت‌ها) به آن حد که (از ما)

تَرْضَى الْهَنَا. [۱۲۹۰]

خشنود شوی ای معبود ما!

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۹۳۱

۱۹- مرحوم «کلینی» به سند معتبر، نقل کرده است که مردی خدمت امام صادق علیه السلام رسید و عرض کرد: به من دعایی بیاموز که هر صبح و شام آن را بخوانم، امام علیه السلام فرمود: بگو:

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي يَفْعَلُ مَا يَشَاءُ، وَلَا يَفْعَلُ مَا يَشَاءُ غَيْرُهُ، الْحَمْدُ لِلَّهِ كَمَا

حمد و سپاس از آن خداوندی است که هر چه خواهد انجام دهد و کسی جز او توانایی انجام هر کاری را که بخواهد ندارد، حمد و سپاس از آن خداوند است

يُحِبُّ اللَّهُ اَنْ يُحْمَدَ، الْحَمْدُ لِلَّهِ كَمَا هُوَ اَهْلُهُ، اللَّهُمَّ اذْخِلْنِي فِي كُلِّ خَيْرٍ

آن گونه که می‌پسندد ستایش شود، حمد و سپاس از آن خداوند است آن گونه که شایسته آن است، خدایا مرا داخل کن در هر خیری که

اَدْخَلْتَ فِيهِ مُحَمَّدًا وَاٰلَ مُحَمَّدٍ، وَاخْرِجْنِي مِنْ كُلِّ سُوءٍ اَخْرَجْتَ مِنْهُ

محمد و خاندان پاکش را در آن داخل نموده‌ای، و مرا خارج کن از هر بدی که

مُحَمَّدًا وَاٰلَ مُحَمَّدٍ، صَلَّى اللَّهُ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَاٰلِ مُحَمَّدٍ. [۱۲۹۱]

محمد و خاندان پاکش را از آن خارج نموده‌ای، درود خدا بر محمد و خاندان پاکش باد.

۲۰- در برخی از کتب معتبر آمده است که هر کس سه مرتبه در بامداد و سه مرتبه در پایان روز این صلوات را بخواند، گناهانش آمرزیده شود و خوشحالی او همیشگی باشد و دعایش مستجاب گردد و روزیش گسترده، و در برابر دشمن یاری شود و در بهشت همنشین پیامبر گرامی اسلام صلی الله علیه و آله باشد.

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَاٰلِ مُحَمَّدٍ فِي الْأَوَّلِينَ، وَصَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَاٰلِ

خدایا بر محمد و خاندان پاکش در میان پیشینیان درود فرست، و بر محمد و خاندان پاکش در

مُحَمَّدٍ فِي الْأَخْرِينَ، وَصَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَاٰلِ مُحَمَّدٍ فِي الْمَلَأِ الْأَعْلَى

میان پسینیان درود فرست، و بر محمد و خاندان پاکش در عالم بالا درود فرست،

وَصَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ فِي الْمُرْسَلِينَ، اللَّهُمَّ اعْطِ مُحَمَّدًا الْوَسِيلَةَ،
و بر محمد و خاندان پاکش در میان فرستادگان درود فرست، خدایا به محمد (ص) وسیله (شفاعت)
و الشَّرْفَ وَالْفَضِيلَةَ، وَالذَّرَجَةَ الْكَبِيرَةَ، اللَّهُمَّ إِنِّي آمَنْتُ بِمُحَمَّدٍ وَآلِهِ
و شرافت و فضیلت و مقام بزرگ را عطا کن، خدایا به محمد و خاندان پاکش ایمان آورده‌ام
وَلَمْ أَرَهُ، فَلَا تَحْرِمْنِي يَوْمَ الْقِيَمَةِ رُؤْيَيْتَهُ، وَارْزُقْنِي صُحْبَتَهُ، وَتَوَفَّنِي عَلَيَّ
با این که او را ندیده‌ام، پس مرا در روز قیامت از دیدارش محروم مگردان و همنشینی با او را روزیم کن، و مرا بر دین

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۹۳۲

مَلَّتِهِ، وَاسْقِنِي مِنْ حَوْضِهِ مَشْرَبًا رَوِيًّا سَائِعًا هَنِيئًا، لَا اَظْمَأُ بَعْدَهُ أَبَدًا،
او بمیران و از حوض کوثر با شرابی فراوان، گوارا و لذیذ سیرابم کن که هیچگاه بعد از آن تشنه نشوم
أَنْتَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، اللَّهُمَّ كَمَا آمَنْتُ بِمُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ
زیرا تو بر هر چیز توانایی، خدایا همان گونه که به محمد- که درود خدا بر او و خاندان پاکش باد-
وَلَمْ أَرَهُ، فَارِنِي فِي الْجَنَانِ وَجْهَهُ، اللَّهُمَّ بَلِّغْ رُوحَ مُحَمَّدٍ عَنِّي تَحِيَّةً
بی آن که او را ببینم ایمان آوردم، پس در بهشت رویش را به من نشان ده، خدایا از جانب من درود و سلامی
كَثِيرَةً وَسَلَامًا. [۱۲۹۲]

فراوان به روح محمد (ص) برسان.

یادآوری: دعاهایی که در صبح و شام وارد شده، بسیار است که ما در این جا تنها بخشی از آنها را آورده‌ایم. البته هر کس می‌تواند
به مقدار توان و حضور قلب، از آنها انتخاب کند و مضامین آنها را به کار بندد.

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۹۳۳

فصل پنجم: آداب هنگام خواب

سزاوار است هنگام خواب این امور رعایت شود:

- ۱- با طهارت بخوابی.
 - ۲- از گناهان توبه نمایی.
 - ۳- قلب خویش را از فکر دنیا فارغ سازی.
 - ۴- سعی کن چنان باشی که حق کسی در گردنت نباشد.
 - ۵- عازم باشی که برای نماز شب برخیزی، زیرا که افتخار مؤمن و زینت او در دنیا و آخرت، نماز در آخر شب است.
 - ۶- سوره «قل هو الله احد» [۱۲۹۳] و «الهیکم التکاثر» [۱۲۹۴] و «آیه الکرسی» [۱۲۹۵] را می‌خوانی.
 - ۷- تسبیح فاطمه زهرا علیها السلام را می‌خوانی. [۱۲۹۶] ۸- بهتر است به طرف راست یا به پشت بخوابی، اما به سینه خوابیدن در روایات به عنوان خواب شیطانی شمرده شده است. [۱۲۹۷] ۹- در صورتی که از غلبه خواب نگران باشی که برای نماز شب، یا نماز صبح، یا غیر آن بیدار نشوی، خواندن آیه آخر سوره کهف بسیار مؤثر است:
- قُلْ إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ يُوحَىٰ إِلَيَّ، إِنَّمَا الْهُكْمُ لِلَّهِ وَاحِدٌ، فَمَنْ كَانَ

بگو من فقط بشری مثل شما هستم (امتیازم این است که) به من وحی می‌شود که تنها معبودتان معبود یگانه است پس هر که به
يَزُجُوا لِقَاءَ رَبِّهِ فَلْيَعْمَلْ عَمَلًا صَالِحًا، وَلَا يُشْرِكْ بِعِبَادَةِ رَبِّهِ أَحَدًا.

لقای پروردگارش امید دارد باید کاری شایسته انجام دهد و هیچ کس را در عبادت پروردگارش شریک نکنند.
در روایتی از امام صادق علیه السلام وارد شده که هیچ کس این آیه را در وقت خوابیدن نمی‌خواند مگر آن که در ساعت مقصود
بیدار می‌شود. [۱۲۹۸] (کم خوردن غذا و مایعات و به موقع خوابیدن نیز، به بیداری در آخر شب کمک می‌کند).

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۹۳۴

۱۰- در صورت ترس از حیوانات مودی این دعا را بخوان که از امام باقر علیه السلام روایت شده است:

اعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ التَّامَّاتِ، الَّتِي لَا يَجَاوِزُهُنَّ بَرٌّ وَلَا فَاجِرٌ مِنْ شَرِّ مَا

از شرّ تمامی آفریدگان به کلمات تامّه خدا پناه می‌برم که نیکوکار و بدکار توان

ذَرَّ، وَمِنْ شَرِّ مَا بَرَّءَ، وَمِنْ شَرِّ كُلِّ دَابَّةٍ هُوَ آخِذٌ بِنَاصِيَتِهَا، اِنَّ رَبِّي عَلَى

گذر از آن را ندارد و همچنین از شر هر جنبه‌ای که اختیارش به دست اوست، زیرا که پروردگار من به راه

صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ. [۱۲۹۹]

راست است.

۱۱- در صورت خوف از احتلام (جنابت در خواب) این دعا را بخواند:

اللَّهُمَّ اِنِّي اَعُوذُ بِكَ مِنَ الْاِحْتِلَامِ، وَمِنْ شَرِّ الْاَحْلَامِ، وَمِنْ اَنْ يَتَلَاعَبَ

خدایا از جنابت و شر خواب‌ها (ی پریشان) و نیرنگ شیطان با من در

بَيْنِ الشَّيْطَانِ فِي الْيَقْظَةِ وَالْمَنَامِ. [۱۳۰۰]

خواب و بیداری به تو پناه می‌برم.

۱۲- در صورت خوف از سارق (ضمن رعایت جهات ایمنی) دو آیه آخر سوره اسراء را بخوان:

قُلْ اَدْعُوا لِلَّهِ اَوْ اَدْعُوا الرَّحْمٰنَ، اَيًّا مَا تَدْعُوا فَلَهُ الْاَسْمَاءُ الْحُسْنٰى وَلَا

بگو «الله» را بخوانید یا «رحمن» را، هر کدام را بخوانید (ذات پاکش یکی است و) برای او بهترین نامهاست و

تَجْهَرُ بِصَلَاتِكَ وَلَا تُخَافُ بِهَا، وَابْتَغِ بَيْنَ ذَلِكَ سَبِيلًا* وَقُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ

نمازت را زیاد بلند یا خیلی آهسته نخوان و در میان آن دو، راهی (معتدل) انتخاب کن و بگو ستایش برای خداوندی است که

الَّذِي لَمْ يَتَّخِذْ وَلَدًا، وَلَمْ يَكُنْ لَهُ شَرِيكٌ فِي الْمُلْكِ، وَلَمْ يَكُنْ لَهُ وَلِيٌّ مِنَ

نه فرزندی برای خود انتخاب کرده و نه شریکی در حکومت دارد و نه به خاطر ضعف و ذلت (حامی و) سرپرستی برای اوست

الدُّلِّ وَكَبْرُهُ تَكْبِيرًا. [۱۳۰۱]

و او را بسیار بزرگ بشمار.

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۹۳۵

۱۳- خواب بین الطلوعین و خواب بعد از عصر (وقت غروب) را ترک کن. [۱۳۰۲] ۱۴- در پشت بامی که اطراف آن دیوار ندارد

خوابیدن مکروه است. [۱۳۰۳] ۱۵- اگر خوابی دیدی برای کسی نقل کن که عالمی ناصح و مهربان باشد (و با تعبیر صحیح تو را

امیدوار سازد). [۱۳۰۴] ۱۶- از امام صادق علیه السلام نقل شده است که هر کس هنگام رفتن به بستر، سه بار این دعا را بخواند (و

توبه کند) از گناه پاک می‌شود:

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي عَلَا فَقَهْرَهُ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي بَطَّنَ فَخْبَرَ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي

حمد و سپاس از آن خداوندی است که در عین برتری غالب است، و حمد و سپاس از آن خداوندی است که در عین پوشیدگی آگاه است و حمد و سپاس از آن خداوندی

مَلِكٍ فَقَدَرَ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي يُحْيِي الْمَوْتَى وَيُمِيتُ الْأَحْيَاءَ، وَهُوَ عَلَى

است که مالک و تواناست، و حمد و سپاس از آن خداوندی است که مردگان را زنده کرده و زندگان را می‌میراند

كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ. [۱۳۰۵]

و او بر هر چیز تواناست.

۱۷- از امام صادق علیه السلام روایت شده است: وقتی که رسول خدا صلی الله علیه و آله به بستر می‌رفت، آیه‌الکرسی می‌خواند و می‌گفت:

بِسْمِ اللَّهِ، آمَنْتُ بِاللَّهِ، وَكَفَرْتُ بِالطَّاغُوتِ، اللَّهُمَّ احْفَظْنِي فِي مَنَامِي

به نام خدا، به خدا ایمان آورده و به طاغوت کفر ورزیدم، خدایا در خواب

وَفِي يَقْظَتِي [۱۳۰۶]

و بیداری مرا حفظ کن.

۱۸- مفضل بن عمر می‌گوید امام صادق علیه السلام به من فرمود: هنگام خواب با این یازده جمله به خداوند پناه ببر:

أَعُوذُ بِعِزَّةِ اللَّهِ، وَأَعُوذُ بِقُدْرَةِ اللَّهِ، وَأَعُوذُ بِجَلَالِ اللَّهِ، وَأَعُوذُ بِسُلْطَانِ

به شکوه خدا پناه می‌برم، و به قدرت خدا پناه می‌برم، و به بزرگی خدا پناه می‌برم، به فرمانروایی خدا پناه می‌برم

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۹۳۶

اللَّهِ، وَأَعُوذُ بِجَمَالِ اللَّهِ، وَأَعُوذُ بِدَفْعِ اللَّهِ، وَأَعُوذُ بِمَنْعِ اللَّهِ، وَأَعُوذُ

و (نیز) به جمال خدا پناه می‌برم، به دفاع خدا (از بندگانش) پناه می‌برم، و به (قدرت) بازدارندگی خدا پناه می‌برم،

بِجَمْعِ اللَّهِ، وَأَعُوذُ بِمُلْكِ اللَّهِ وَأَعُوذُ بِوَجْهِ اللَّهِ، وَأَعُوذُ بِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى

و به تمامی (صفات) خدا پناه می‌برم، و به حاکمیت خدا پناه می‌برم، و به ذات خدا پناه می‌برم، و به فرستاده خدا- که درود

اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ، وَبَرَأً وَذَرَاءً. [۱۳۰۷]

خدا بر او و خاندان پاکش باد- پناه می‌برم از شرّ تمامی مخلوقات و آفریدگان.

نکته:

در عصر و زمان ما بسیاری از مردم گرفتار بی‌خوابی هستند و جمعی از آنها پناه به قرص‌های خواب‌آور می‌برند که گاه آنها خود سرچشمه بیماری‌های دیگری می‌شود.

عامل اصلی این بی‌خوابی‌ها، ناآرامی روح است؛ اگر ما به دستورات اسلام عمل کنیم، ناآرامی روح برچیده می‌شود و از خواب آسوده‌ای- به لطف خدا- بهره‌مند خواهیم شد.

قرآن مجید می‌گوید: »

«أَلَا بِذِكْرِ اللَّهِ تَطْمَئِنُّ الْقُلُوبُ»

؛ آگاه باشید یاد خدا مایه آرامش دلهاست». [۱۳۰۸] آری؛ هر قدر بیشتر به یاد خدا باشیم، و بر او توکل نماییم، و در مشکلات به او پناه بریم و بدانیم او غفور و رحیم است و جواد و کریم و بر هر چیز تواناست و این امور را واقعاً باور کنیم، روح ما غرق آرامش می‌شود.

از سوی دیگر، پریشانی‌ها و نگرانی‌ها در غالب موارد از حبّ دنیا سرچشمه می‌گیرد؛ اگر حبّ دنیا را از دل بیرون کنیم و برای زندگی کوشش و تلاش لازم را انجام دهیم و بقیه را به خدا واگذار کنیم، نور آرامش بر دل و جان ما پرتوافکن می‌شود.

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۹۳۷

فصل ششم: اعمال سحرگاهان

اشاره

برای این موضوع آداب و دعا‌های زیاد وارد شده که از آن جمله، این امور است:

۱- امام صادق علیه السلام فرمود: وقتی کسی از شما از خواب برمی‌خیزد، بگوید:

سُبْحَانَ رَبِّ النَّبِيِّينَ، وَآلِهِ الْمُؤَسَّلِينَ، وَرَبِّ الْمُسْتَضْعَفِينَ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ

پاک و منزّه است پروردگار پیامبران و معبود فرستادگان و پروردگار مستضعفان و حمد و سپاس

الذی یُحیی الموتی وَهُوَ عَلٰی كُلِّ شَیْءٍ قَدِیرٌ.

از آن خداوندی است که مردگان را زنده کرده و بر هر چیز تواناست.

هنگامی که این جمله‌ها را بگویید، خداوند می‌فرماید: بنده من راست گفت و شکر مرا به جای آورده است. [۱۳۰۹]

۲- یکی از یاران خاصّ امام صادق علیه السلام می‌گوید: هنگامی که امام علیه السلام در پایان شب برمی‌خاست (به یاد قیامت و

رستاخیز می‌افتاد و) صدایش را بلند می‌کرد- به گونه‌ای که اهل خانه بشنوند- و می‌گفت:

اللَّهُمَّ اعْنِي عَلَى هَوْلِ الْمَطْلَعِ، وَوَسَّعْ عَلَيَّ ضَيْقَ الْمَضْجَعِ، وَارْزُقْنِي

خدایا مرا بر وحشت روز قیامت یاری کن و تنگی قبرم را وسعت ده، و

خَيْرَ مَا قَبْلَ الْمَوْتِ، وَارْزُقْنِي خَيْرَ مَا بَعْدَ الْمَوْتِ. [۱۳۱۰]

خیر و نیکی قبل و بعد از مردن را روزیم گردان.

۳- در این هنگام برای نافله شب آماده می‌شوی.

فضیلت نافله شب:

روایاتی که از معصومان علیهم السلام در فضیلت نماز شب آمده بسیار زیاد و پراهمّیت است؛ از جمله روایت شده است که: نماز

شب ماه شرافت مؤمن است، و سلامتی جسم را در پی دارد، کفاره گناهان روز است،

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۹۳۸

وحشت قبر را از بین می‌برد، چهره را نورانی می‌کند، و سبب فراوانی روزی می‌گردد، [۱۳۱۱] و این که: مال و پسران زینت زندگی دنیایند؛ ولی هشت رکعت نماز آخر شب و نماز (شفع و) وتر، زینت آخرت انسانند و گاهی خداوند هردو زینت را برای گروهی جمع می‌کند. [۱۳۱۲] از امام صادق علیه السلام نقل شده است که پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله در سفارش‌های خویش به علی علیه السلام فرمود: ای علی! من تو را به چند کار سفارش می‌کنم آنها را به خاطر بسیار. سپس فرمود: خدایا، علی را در این راه کمک کن! آنگاه حضرت خصلت‌هایی را برشمرد تا آنجا که فرمود:

نماز شب را اهمّیت بده، نماز شب را اهمّیت بده، نماز شب را اهمّیت بده. [۱۳۱۳] یکی از یاران رسول خدا صلی الله علیه و آله به نام «انس» نقل کرده است که آن حضرت فرمود: دو رکعت نماز، در دل شب، برای من بسی محبوبتر است از دنیا و آنچه در آن است. [۱۳۱۴] در روایتی دیگر از امام زین العابدین علیه السلام پرسیدند چرا آنان که در دل شب به تهجّید می‌پردازند از خوش‌سیماترین (و نورانی‌ترین) مردم می‌باشند؟

فرمود: زیرا باخدای خویش خلوت کرده‌اند، پس خداوند نیز از نور خویش به آنها بخشیده است. [۱۳۱۵] و در روایتی از علی علیه السلام در جواب کسی که عتّ بی توفیقی خود نسبت به نماز شب را پرسیده بود، آمده است: «

فَيَدُّكَ دُنُوبُكَ

؛ گناهانت تو را به بند کشیده است». [۱۳۱۶] کوتاه سخن این که: نافله شب کیمیای سعادت و اکسیر اعظم است و بسیاری از کسانی که به مقامات عالیه رسیده‌اند در پرتو نماز شب و مناجات سحر بوده است و در اهمّیت و فضیلت آن همین بس که قرآن مجید خطاب به پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله می‌فرماید: «

وَمِنَ اللَّيْلِ فَتَهَجَّدْ بِهِ نَافِلَةً لَكَ عَسَىٰ أَنْ يَبْعَثَكَ رَبُّكَ مَقَامًا مَّحْمُودًا

؛ پاسی از شب را از خواب برخیز و قرآن (و نماز) بخوان این یک وظیفه اضافی (واجب) بر توست تا پروردگارت تو را به مقامی در خور ستایش برساند». [۱۳۱۷] این تعبیر نشان می‌دهد که پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله نیز مقامات عالیه خود را از پرتو نماز شب و قرآن و مناجات سحر کسب می‌کرد.

هر گنج سعادت که خدا داد به حافظان یمن دعای شب و ورد سحری بود!

«قطب راوندی» از امیر مؤمنان علیه السلام روایت کرده است که فرمود: طمع مکن در سه چیز با انجام سه چیز: در بیداری شب با پرخوری؛ در نوراتیت چهره، با خوابیدن در تمامی شب، و در امان از دنیا، با رفاقت و

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۹۳۹

همراهی فاسقان. [۱۳۱۸] همچنین «قطب راوندی» روایت کرده است که عیسی علیه السلام بعد از مرگ مادرش، وی را صدا زد و گفت:

ای مادر با من سخن بگو! آیا دوست داری به دنیا برگردی؟ مادرش پاسخ داد: آری، به این امید که در دل شبهای سرد برای خدا نماز بگذارم و در روزهای گرم روزه بگیرم! پسر من این راه (راه آخرت) بیمناک است! [۱۳۱۹] این نکته نیز حائز اهمّیت است که بعضی از مؤمنین، از نماز شب به خاطر آداب مفصّل آن پرهیز دارند، در حالی که نماز شب را به طور ساده و بدون شاخ و برگ نیز می‌توان در زمان کوتاهی انجام داد، مهم برخاستن و سحرگهان به در خانه خدا رفتن است.

وقت نماز شب:

اول وقت نماز شب، از نیمه شب است و هر چه به طلوع صبح نزدیک تر شود، فضیلتش بیشتر است و اگر صبح طلوع کرده باشد و او چهار رکعت از نماز شب را به جای آورده باشد، بقیه را با حمد تنها، تمام کند. [۱۳۲۰]

کیفیت نماز شب:

بجا آوردن نماز شب با آداب مخصوص چنین است:

وقتی انسان از خواب برمی خیزد برای خداوند سجده کند و خوب است در سجده و یا هنگام سر برداشتن از سجده بگوید:

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَحْيَانِي بَعْدَ مَا أَمَاتَنِي وَآيَةُ النُّشُورِ، الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي رَدَّ

حمد و سپاس از آن خداوندی است که بعد از میراندنم زنده‌ام گردانید، و اجتماع روز رستاخیز به سوی اوست، حمد و سپاس از آن خداوندی است که

عَلَيَّ رُوحِي لِأَحْمَدَهُ وَاعْبُدَهُ. [۱۳۲۱]

روحم را به من باز گردانید تا ستایشش کرده و عبادتش کنم.

و چون برخاست و ایستاد بگوید: اللَّهُمَّ اعْنِي عَلَى هَوْلِ الْمُطْلَعِ، وَوَسِّعْ عَلَيَّ

خدا یا مرا بر وحشت روز قیامت یاری کن و قبرم را وسعت ده

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۹۴۰

الْمُضْجَعِ، وَأَرْزُقْنِي خَيْرَ مَا قَبْلَ الْمَوْتِ، وَأَرْزُقْنِي خَيْرَ مَا بَعْدَ الْمَوْتِ. [۱۳۲۲]

و خیر و نیکی قبل و بعد از مردن را روزیم گردان.

وقتی که صدای خروس را شنید بگوید: سُبُّوحٌ قُدُّوسٌ، رَبُّ الْمَلَائِكَةِ وَالرُّوحِ،

پاک و منزّه است از هر عیب پروردگار فرشتگان و روح

سَبَقَتْ رَحْمَتُكَ غَضَبَكَ، لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، عَمِلْتُ سُوءًا، وَظَلَمْتُ نَفْسِي

رحمت بر خشم و غضبت پیشی گرفته و معبودی جز تو نیست، بد کردم و بر خود ستم نمودم

فَاغْفِرْ لِي أَنَّهُ لَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ، فَتُبَّ عَلَيَّ أَنْكَ أَنْتَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ. [۱۳۲۳]

پس مرا ببامرز، به یقین جز تو کسی گناهان را نیامرزد، و توبه‌ام را بپذیر که تو بسیار توبه‌پذیر و مهربانی.

وقتی که به آسمان نگاه کند بگوید: اللَّهُمَّ أَنَّهُ لَا يُورِي مِنْكَ لَيْلٌ سَاحٍ، وَلَا سَمَاءٌ

خدا یا به یقین نمی پوشاند از تو (چیزی را) شب تاریک و آسمان

ذاتُ اِبْرَاجٍ، وَلَا اَرْضُ ذَاتُ مِهَادٍ، وَلَا ظُلُمَاتٌ بَعْضُهَا فَوْقَ بَعْضٍ،

دارای طبقات، و زمین دارای آرامش و تاریکی‌های (متراکم) که بعضی روی بعضی دیگر است

وَلَا بَحْرٌ لُجِّيٌّ، يُدْلِجُ بَيْنَ يَدَيِ الْمُدْلِجِ مِنْ خَلْقِكَ، تُدْلِجُ الرَّحْمَةَ عَلَى مَنْ

و دریای مواجی، که در مقابل حرکت کنندگان در شب از مخلوقات به حرکت در می آید، رحمت را شبانگهان بر هر یک

نَشَاءُ مِنْ خَلْقِكَ، تَعْلَمُ خَائِنَةَ الْأَعْيُنِ وَمَا تُخْفِي الصُّدُورُ، غَارَتِ

از مخلوقات که خواهی (و شایسته بدانی) نازل کنی، خیانت چشم‌ها و آنچه سینه‌ها پنهان داشته را می دانی،

النُّجُومُ، وَنَامَتِ الْعُيُونُ، وَأَنْتَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ، لَا تَأْخُذُكَ سِنَّةٌ وَلَا نَوْمٌ،

ستاره‌ها رفتند و چشم‌ها در خوابند و تویی زنده و قائم به ذات خویش که هیچ‌گاه خواب سبک و سنگینی تو را فرا نمی گیرد،

سُبْحَانَ اللَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ، وَالْإِلَهِ الْمُرْسَلِينَ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ. [۱۳۲۴]

تسبیح می‌گویم خداوندی را که پروردگار جهانیان و معبود فرستادگان است، و حمد و سپاس از آن پروردگار جهانیان است. سپس این پنج آیه از سوره آل عمران را بخواند: اِنَّ فِي خَلْقِ السَّمَوَاتِ وَالْاَرْضِ

***** به یقین در آفرینش آسمانها و زمین و آمد

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۹۴۱

وَ اِخْتِلَافِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ لآيَاتٍ لِّأُولِي الْأَلْبَابِ * الَّذِينَ يَذْكُرُونَ اللَّهَ

و رفت شب و روز نشانه‌های (روشنی) برای خردمندان است * همانها که خدا را در حال ایستاده

قیاماً وَقُعُوداً وَعَلَىٰ جُنُوبِهِمْ وَيَتَفَكَّرُونَ فِي خَلْقِ السَّمَوَاتِ وَالْاَرْضِ

و نشسته و آنگاه که بر پهلو خوابیده‌اند یاد می‌کنند و در اسرار آفرینش آسمانها و زمین می‌اندیشند

رَبَّنَا مَا خَلَقْتَ هَذَا بَاطِلًا سُبْحَانَكَ فَقِنَا عَذَابَ النَّارِ * رَبَّنَا إِنَّكَ مَنْ

(و می‌گویند) بار الها اینها را بیهوده نیافریدی منزهی تو، ما را از عذاب آتش نگهدار * پروردگارا هر که را تو

تُدْخِلِ النَّارَ فَقَدْ أَخْرَجْتَهُ وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ أَنْصَارٍ * رَبَّنَا إِنَّا سَمِعْنَا

(به خاطر اعمالش) به آتش افکنی او را خوار و رسوا ساخته‌ای و برای افراد ستمگر هیچ یآوری نیست * پروردگارا ما صدای منادی

(تو) را شنیدیم

مُنَادِيًا يُنَادِي لِلْإِيمَانِ أَنْ آمِنُوا بِرَبِّكُمْ فَآمَنَّا رَبَّنَا فَاغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا وَكَفِّرْ

که به ایمان دعوت می‌کرد که به پروردگار خود ایمان بیاورید و ما ایمان آوردیم، پروردگارا گناهان ما را ببخش

عَنَّا سَيِّئَاتِنَا وَتَوَفَّنَا مَعَ الْأَبْرَارِ * رَبَّنَا مَا وَعَدْتَنَا عَلَىٰ رُسُلِكَ

و بدیهای ما را بپوشان و ما را با نیکان (و در مسیر آنها) بمیران * پروردگارا آنچه را به وسیله پیامبران به ما وعده فرمودی به ما عطا

کن

وَلَا تُخْزِنَا يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِنَّكَ لَا تُخْلِفُ الْمِيعَادَ. [۱۳۲۵]

و ما را در روز رستاخیز رسوا مگردان زیرا تو هیچگاه از وعده خود تخلف نمی‌کنی.

هنگامی که برای عبادت بر می‌خیزد اگر نیازی به تخلی دارد نخست برای آن برود. بعد هم وضو بگیرد و قبل از وضو، مسواک کند

و خود را خوشبو سازد، آنگاه برای نماز شب آماده شود. [۱۳۲۶] نماز شب هشت رکعت است که در هر دو رکعتی سلام می‌دهد؛

در دو رکعت اول در هر رکعت سوره حمد و توحید (قل هو الله احد) را بخواند و یا آن که در رکعت اول سوره توحید را بخواند و

در رکعت دوم «قل یا ایها الکافرون» و در شش رکعت دیگر حمد و هر سوره که بخواهد مثل «قل هو الله احد» و نیز جایز است به

خواندن حمد اکتفا کند.

همان گونه که در نمازهای واجب در رکعت دوم قنوت مستحب است در این نمازها نیز مستحب است و کافی است سه بار بگوید «

سُبْحَانَ اللَّهِ»

یا آن که بگوید:

اللَّهُمَّ اغْفِرْ لَنَا وَارْحَمْنَا، وَعَافِنَا وَاعْفُ عَنَّا فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ، إِنَّكَ

خدایا ما را بیامرز و ما را در رحمت خود داخل کن، و به ما عافیت ده و در دنیا و آخرت از ما درگذر، که به یقین تو

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۹۴۲

عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ يَا آن که بگوید: رَبِّ اغْفِرْ وَارْحَمْ، وَتَجَاوَزْ عَمَّا تَعَلَّمْ،

بر هر چیز توانایی ***** ای پروردگار من مرا بیامرز و بر من رحم کن و از آنچه (از من) می‌دانی درگذر

أَنْتَ الْأَعَزُّ الْأَكْرَمُ. [۱۳۲۷]

که به یقین تو محبوبترین و گرامی‌ترینی.

بعد از هشت رکعت نماز شب، دو رکعت به نیت نماز «شفع» و یک رکعت به نیت نماز «وتر» بخوان. در این سه رکعت، بعد از حمد، سوره «قل هو الله» می‌خوانی که پاداش آن بمنزله ختم قرآن می‌باشد. چرا که سوره «توحید» به منزله ثلث قرآن است. [۱۳۲۸] و یا آن که در رکعت اول نماز «شفع» حمد و «قل اعوذ بربّ الثّیاس» بخوان و در رکعت دوم، حمد و «قل اعوذ بربّ الفلق» و در رکعت سوم (نماز وتر) حمد و قل هو الله احد. [۱۳۲۹] در نماز «وتر» بعد از حمد و سوره، دست‌ها را برای قنوت بردار و هرچه می‌خواهی در قنوت دعا کن و حاجات دنیا و آخرت را از خدا بخواه. [۱۳۳۰] در روایتی آمده است که کسی از امام علیه السلام می‌پرسد: آیا در قنوت «وتر» لازم است که دعای خاصی خوانده شود؟ چه بگویم؟ فرمود: خیر (هرآنچه که به دلت افتاد و به ذهنت وارد شد می‌توانی بخوانی و درخواست کنی) ثنا و حمد خدا بجا آور و بر رسول مکرم صلوات بفرست و برای گناهان بزرگ استغفار کن و بدان که هر گناهی بزرگ است. [۱۳۳۱] «شیخ طوسی» نیز در «مصباح المتهدّج» گفته است: در قنوت وتر هر دعایی که دوست داری بخوان و دعاهایی که در این قنوت می‌توان خواند، به قدری زیاد است که به شمارش در نمی‌آید.

همچنین می‌گوید: مستحب است انسان در قنوت از ترس خدا (یا عشق به او) گریه کند و یا حالت گریه به خود بگیرد، و برای برادران مؤمن دعا کند و خوب است نام چهل تن را در دعای خویش ببرد (کافی است که مثلاً بگوید: اللهم اغفر لحسن اللهم اغفر لمحمّد و ...) چرا که اگر کسی برای چهل مؤمن دعا کند، دعایش مستجاب می‌شود. ان شاء الله. [۱۳۳۲] سزاوار است که هفتاد مرتبه بگوید:

اسْتَغْفِرُ اللَّهَ رَبِّي وَ أَتُوبُ إِلَيْهِ. [۱۳۳۳]

و برای این کار و همچنین شمردن چهل نفر از مؤمنان دست چپ را بلند می‌کند و استغفار را به دست راست با تسبیح می‌شمارد. [۱۳۳۴]

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۹۴۳

از رسول اکرم صلی الله علیه و آله روایت شده است که آن حضرت در نماز وتر هفتاد مرتبه استغفار می‌کرد و هفت مرتبه می‌گفت: هذا مَقَامُ الْعَائِدِ بِكَ مِنَ النَّارِ [۱۳۳۵] و همچنین از امام زین العابدین علیه السلام ***** این است جایگاه کسی که از (ترس) آتش دوزخ به تو پناهنده شده است *****

روایت شده است که در نماز وتر سیصد مرتبه می‌گفت:

الْعَفْوُ، الْعَفْوُ، الْعَفْوُ... [۱۳۳۶]

پس از آن بگوید: رَبِّ اغْفِرْ لِي وَارْحَمْنِي وَتُبْ عَلَيَّ أَنْتَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ. [۱۳۳۷]

***** پروردگارا مرا بیامرز و بر من رحم کن و توبه‌ام را بپذیر زیرا که تو بسیار توبه‌پذیر و مهربانی.

بنابراین، دعا به چهل مؤمن (مرد یا زن) و هفتاد مرتبه استغفار و هفت مرتبه

هذا مقام العائد بك من النار

« و سیصد مرتبه »

العفو

« از مستحبات قنوت وتر است؛ ولی اگر هیچ کدام را هم نگوید به نماز او ضرر نمی‌رسد.

شایسته است که قنوت را طول بدهد و پس از آن به رکوع برود و هنگامی که سر از رکوع برداشت این دعا را بخواند که «شیخ طوسی» در «تهذیب» از امام موسی بن جعفر علیه السلام نقل کرده است:

هَذَا مَقَامٌ مِنْ حَسَنَاتِهِ نِعْمَةٌ مِنْكَ، وَ شُكْرُهُ ضَعِيفٌ، وَ ذَنْبُهُ عَظِيمٌ، وَ لَيْسَ

این جایگاه کسی است که کارهای نیکش نعمتی از جانب توست، و شکر و سپاسش کم و گناهانش بزرگ است

لِذَلِكَ إِلَّا رِفْقَكَ وَ رَحْمَتَكَ، فَانْكَ قُلْتَ فِي كِتَابِكَ الْمُتَنَزِّلِ عَلَى نَبِيِّكَ

و جز مدارا و رحمت چیزی برای آمرزش گناهش ندارد، زیرا تو در کتابی که بر پیامبر

الْمُرْسَلِ، صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ: كَانُوا قَلِيلًا مِنَ اللَّيْلِ مَا يَهْجَعُونَ،

مرسلت- که درود خدا بر او و خاندان پاکش باد- نازل کردی فرمودی: آنها کمی از شب را می‌خوابیدند،

و بِاللَّسْحَارِ هُمْ يَسْتَعْفِرُونَ. طَالَ هُجُوعِي وَ قَلَّ قِيَامِي وَ هَذَا السَّحْرُ

و در سحرگاهان استغفار می‌کردند، خوابم طولانی و شب زنده‌داریم کم شد و اکنون هنگام سحر است

وَ أَنَا اسْتَغْفِرُكَ لِذُنُوبِي اسْتِغْفَارَ مَنْ لَا يَجِدُ لِنَفْسِهِ ضَرًّا وَلَا نَفْعًا، وَلَا مَوْتًا

و من برای گناهانم از تو آمرزش می‌طلبم، آمرزش خواهی کسی که زیان، سود، مرگ، زندگی

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۹۴۴

وَلَا حَيَاةَ وَلَا نَشُورًا. [۱۳۳۸]

و زنده شدن مجددی برای خویش نمی‌یابد. پس از آن به سجده می‌رود و نماز را تمام می‌کند، و پس از سلام تسبیح حضرت زهرا

علیها السلام را می‌گوید و بعد از آن سه مرتبه بگوید:

سُبْحَانَ رَبِّيَ الْمَلِكِ الْقُدُّوسِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ [۱۳۳۹]* و پس از آن بگوید: يَا حَيُّ

تسبیح می‌گویم پروردگرم را که فرمانروا و پاکیزه از هر عیب و گرامی و داناست*** ای زنده

يَا قَيُّوْمُ، يَا بَرُّ يَا رَحِيمُ، يَا غَنِيُّ يَا كَرِيمُ، اَرْزُقْنِي مِنَ التَّجَارَةِ اعْظَمَهَا

ای قائم به ذات خویش، ای نیکوکار ای مهربان، ای بی‌نیاز ای بخشنده، از تجارت پرسودترین و

فَضْلًا، وَ اَوْسَعَهَا رِزْقًا، وَ خَيْرَهَا لِي عَاقِبَةً، فَانَّهُ لَا خَيْرَ فِيمَا لَا عَاقِبَةَ لَهُ. [۱۳۴۰]

پر روزی‌ترین و عاقبت‌بخیرترین آن را روزیم کن، زیرا به یقین آنچه سرانجامی ندارد خیری در آن نیست.

و بعد از آن سه مرتبه بگوید: الْحَمْدُ لِزَبِّ الصَّبَاحِ، الْحَمْدُ لِفَالِقِ الْاِصْبَاحِ [۱۳۴۱]*

***** حمد و سپاس از آن پروردگار صبح و شکافنده روز است

سپس به سجده می‌رود (سجده شکر برای این توفیق عظیم) و پنج بار می‌گوید: سُبُّوحٌ قُدُّوسٌ،

***** پاک و منزّه است از هر عیب

رَبُّ الْمَلَائِكَةِ وَالرُّوحِ.

پروردگار فرشتگان و روح.

آنگاه می‌نشینند و آیه‌الکرسی را می‌خوانند و باز هم برای دوم به سجده می‌رود و همان ذکر را پنج بار دیگر می‌خوانند. [۱۳۴۲]

یادآوری: این دعاها را می‌توان از روی نوشته خواند، و بار دیگر تکرار می‌کنیم: شاخ و برگهای نماز شب بسیار خوب و سازنده

است؛ ولی اگر کسی نتواند همه را بجا آورد، هر قدر که می‌تواند بجا آورد؛ مهم انجام اصل نماز، یعنی هشت رکعت نماز شب، دو

رکعت نماز شفع و یک رکعت نماز وتر است؛ حتی اگر کسانی نتوانند تمام یازده رکعت را بجا آورند، می‌توانند به سه رکعت نماز

شفع و وتر اکتفا کنند و از برکات آن بهره‌مند شوند.

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۹۴۵

(دعاهایی که روزانه خوانده می‌شود و ساعت معینی ندارد)

یاد خدا مایه بیداری دل و آرامش روح و دوری شیطان و نجات از چنگال هوای نفس است لذا در روایات معصومین علیهم السلام دعاهای متعدّد و پرمحتوایی برای توجّه قلبها به خدا برای هر روز وارد شده است. از جمله:

۱- به سند معتبری از امام صادق علیه السلام نقل شده که فرمود: اگر مؤمنی در یک روز گرفتار گناہانی شود سپس از روی ندامت و پشیمانی به در خانه خدا رود و استغفار ذیل را بخواند خدا گناہان او را می‌بخشد:

اسْتَغْفِرُ اللَّهَ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ، بَدِيعُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ،
آمزش می‌طلبم از خدایی که معبودی جز او زنده و قائم به ذات خویش نیست که آسمانها و زمین را پدید آورده،
ذُو الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ، وَاسْتَلُّهُ أَنْ يُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ، وَأَنْ
و صاحب شکوه و بزرگواری است و از او می‌خواهم که بر محمد و خاندان پاکش درود فرستد و
يَتُوبَ عَلَيَّ. [۱۳۴۳]

توبه‌ام را بپذیرد.

۲- و نیز به سند معتبر دیگری از آن حضرت نقل شده که فرمود: هر کس که هر روز هفت مرتبه بگوید:

«الْحَمْدُ لِلَّهِ عَلَى كُلِّ نِعْمَةٍ كَانَتْ أَوْ هِيَ كَائِنَةٌ».

حمد و سپاس از آن خداوند است بر تمامی نعمتهایی که بوده یا خواهد بود.

شکر نعمتهای گذشته و آینده را بجا آورده است. [۱۳۴۴] ۳- و نیز به سند معتبر دیگری از آن حضرت علیه السلام روایت شده که:

«هر کس هر روز ۲۵ مرتبه بگوید:

اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ، وَالْمُسْلِمِينَ وَالْمُسْلِمَاتِ.

خدایا زنان و مردان با ایمان و مسلمان را ببامرز.

خداوند به عدد هر مؤمنی از مؤمنین گذشته و آینده تا روز قیامت، در نامه اعمالش حسنه می‌نویسد ...

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۹۴۶

و بر درجاتش در بهشت می‌افزاید. [۱۳۴۵] ۴- و نیز به سند معتبر دیگری از آن حضرت نقل شده که: «هر کس هر روز صد مرتبه بگوید:

«لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ خَدَاوَنَد هَفْتَاد نَوَع بَلَا، كَه كَمْتَرِين أَن هَمَّ وَ غَمَّ اسْت رَا از او پناهگاه و نیرویی جز از سوی خداوند

نیست. *****

دفع نماید [۱۳۴۶]، و در روایتی دیگر آمده: هرگز دچار فقر نمی‌شود. [۱۳۴۷] ۵- مرحوم «کلینی» و بزرگان دیگر از امام صادق علیه

السلام نقل کرده‌اند که: پیامبر صلی الله علیه و آله هر روز هفتاد مرتبه »

أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ

« و هفتاد مرتبه »

وَ اتُوبُ إِلَى اللَّهِ

« می‌گفت. [۱۳۴۸] ۶- در «کشف الغمّه» به سند معتبر از رسول خدا صلی الله علیه و آله نقل شده است که هر کس در هر روز صد

مرتبۀ

لا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْمَلِكُ الْحَقُّ الْمُبِينُ

« بگوید از فقر و از وحشت قبر در امان باشد و بی‌نیازی را به سوی خود جلب کند و درهای بهشت به رویش باز شود. [۱۳۴۹] ۷-
«قطب راوندی» در کتاب «دعوات» خود، از امام علی بن موسی الرضا علیهما السلام نقل کرده که هر کس این ذکر را هر روز
بگوید حاجتش برآورده شده و بر دشمنش غلبه می‌کند و هر اندوهی داشته باشد برطرف می‌گردد:

سُبْحَانَ اللَّهِ كَمَا يَتَّبَعِي اللَّهُ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ كَمَا يَتَّبَعِي اللَّهُ، وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ كَمَا

تسبیح می‌گویم خدا را آنچنان که شایسته اوست، و حمد و سپاس از آن خداوند است آنچنان که شایسته اوست و معبودی جز خدا
نیست آنچنان که

يَتَّبَعِي اللَّهُ، وَاللَّهُ أَكْبَرُ كَمَا يَتَّبَعِي اللَّهُ، وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ كَمَا يَتَّبَعِي

شایسته اوست، و خدا بزرگتر از هر چیز است آنچنان که شایسته اوست، و پناهگاه و نیرویی جز از سوی خداوند نیست آن چنان که
شایسته اوست

لِلَّهِ، وَصَلَّى اللَّهُ عَلَى مُحَمَّدٍ النَّبِيِّ وَعَلَى أَهْلِ بَيْتِهِ، وَجَمِيعِ الْمُرْسَلِينَ

و درود خدا بر پیامبر (ما) محمد و بر خاندان پاکش و تمامی فرستادگان

و النَّبِيِّينَ حَتَّى يَرْضَى اللَّهُ. [۱۳۵۰]

و پیامبران تا جایی که خدا خشنود شود.

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۹۴۷

۸- از رسول گرامی صلی الله علیه و آله روایت شده که هر کس کلمات ذیل را هر روز ده بار بگوید علاوه بر پادشاهای مهم دیگر،
از شرّ ابلیس و لشکریانش در امان می‌ماند، دین او ادا و هم و غم او زایل می‌گردد و در مشکلش گشایشی بوجود می‌آید:

اعْدَدْتُ لِكُلِّ هَوْلٍ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَ لِكُلِّ هَمٍّ وَ غَمٍّ مَا شَاءَ اللَّهُ، وَ لِكُلِّ نِعْمَةٍ

برای هر ترسی کلمه «لا اله الا الله» را آماده کرده‌ام، و برای هر گرفتاری و اندوه کلمه «ما شاء الله» را و برای هر نعمتی

الْحَمْدُ لِلَّهِ، وَ لِكُلِّ رَخَاءٍ الشُّكْرُ لِلَّهِ، وَ لِكُلِّ اعْجَابَةٍ سُبْحَانَ اللَّهِ، وَ لِكُلِّ

کلمه «الحمد لله» را و برای هر آسایشی کلمه «الشکر لله» را و برای هر امر شگفتی کلمه «سبحان الله» را و برای

ذَنْبٍ اسْتَغْفِرُ اللَّهُ، وَ لِكُلِّ مُصِيبَةٍ أَنَا لِلَّهِ وَأَنَا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ، وَ لِكُلِّ ضَيْقٍ

هر گناهی کلمه «استغفر الله» را و برای هر مصیبتی کلمه «أنا لله وإنا إليه راجعون» را و برای هر سختی و تنگی

کلیات مفاتیح نوین؛ ص ۹۴۷

حَسْبِيَ اللَّهُ، وَ لِكُلِّ قَضَاءٍ وَ قَدَرٍ تَوَكَّلْتُ عَلَى اللَّهِ، وَ لِكُلِّ عَدُوٍّ اعْتَصَمْتُ

کلمه «حسبی الله» را و برای هر قضا و قدری کلمه «توکلت علی الله» را و برای هر دشمنی کلمه «اعتصمت بالله»

بِاللَّهِ، وَ لِكُلِّ طَاعَةٍ وَ مَعْصِيَةٍ لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ. [۱۳۵۱]

را و برای هر اطاعت و نافرمانی کلمه «لا حول ولا قوة الا بالله العلی العظیم» را (آماده کرده‌ام).

۹- در «ثواب الاعمال»، «کافی» و کتاب «محاسن» از امام صادق علیه السلام از رسول خدا صلی الله علیه و آله نقل شده که فرمود:

کسی که هر روز پانزده مرتبه بگوید:

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ حَقًّا، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ إيمَانًا وَتَصْدِيقًا، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ عُبُودِيَّةً وَرِقًّا.

براستی معبودی جز خدا نیست، ایمان دارم و تصدیق می‌کنم که معبودی جز خدا نیست، و از سر تعظیم و بندگی می‌گویم جز او معبودی نیست

خداوند با لطف و رحمتش به او توجه می‌کند و نظرش را از او برنگرداند تا داخل بهشت شود. [۱۳۵۲]

۱۰- «قطب راوندی» روایت کرده است که عابدی از بنی‌اسرائیل از خداوند درخواست کرد که ای پروردگار من، حال من نزد تو چگونه است؟ آیا خیر است تا افزون کنم، یا شر است تا از آن توبه نمایم؟

خداوند فرشته‌ای را به سوی او فرستاد و به او گفت: تو نزد خدا هیچ خیر نداری، گفت ای پروردگار من،

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۹۴۸

پس کجاست اعمال من؟! در جواب گفت: هر گاه عمل خیری انجام می‌دادی مردم را از آن آگاه می‌ساختی و دوست داشتی که در میان مردم به عنوان شخص خوبی به حساب آیی و از تو به نیکی یاد کنند، لذا به آنچه می‌خواستی رسیدی، این جواب بر آن عابد گران آمد و غمگین شد، خداوند بار دیگر پیکش را فرستاد و به او گفت: خدای تبارک و تعالی می‌فرماید: (برای جبران گذشته) از همین لحظه خودت را در اختیار من قرار ده با صدقه‌ای که هر روز به عدد رگهای بدنت پرداخت می‌کنی. عرض کرد:

ای پروردگار من! آیا کسی توان چنین چیزی را دارد؟ جواب آمد: هر روز ۳۶۰ مرتبه بگو:

«سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ، وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ، وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ

تسبیح می‌گویم خدا را و حمد و سپاس از آن خداست و معبودی جز خدا نیست و خدا بزرگتر از هر چیز است و پناهگاه و نیرویی
إِلَّا بِاللَّهِ». [۱۳۵۳]

جز از سوی خداوند بلندمرتبه و باعظمت نیست.

۱۱- در روایت دیگری از امام صادق علیه السلام آمده است که: هر کس به مدت دو ماه پی‌درپی، هر روز چهارصد مرتبه کلمات ذیل را بگوید، خداوند علم و مال فراوان به او روزی می‌کند:

اسْتَغْفِرُ اللَّهَ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ، الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ، بَدِيعُ

آمزش می‌طلبم از خدایی که معبودی جز او زنده و قائم به ذات خویش نیست، بخشنده و مهربان و پدیدآورنده

السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ، مِنْ جَمِيعِ ظُلْمِي وَجُزْمِي وَاسْرَافِي عَلَى نَفْسِي

آسمانها و زمین است (آمزشی) از تمامی ستمها و گناهها و زیاده‌روی بر نفسم و

وَأَتُوبُ إِلَيْهِ. [۱۳۵۴]

به سوی او توبه می‌کنم.

۱۲- «مرحوم کفعمی» و بزرگان دیگر روایت کرده‌اند که خواندن این دعا در هر روز، مستحب است:

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِنُورِ وَجْهِكَ الْمُشْرِقِ الْحَيِّ الْبَاقِي الْكَرِيمِ، وَأَسْأَلُكَ

خدایا به حق نور درخشنده ذات که زنده و پاینده و بزرگوار است از تو می‌خواهم

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۹۴۹

بِنُورِ وَجْهِكَ الْقُدُّوسِ الَّذِي اشْرَقَتْ بِهِ السَّمَاوَاتُ، وَأَنْكَشَفَتْ بِهِ

و به حق نور و ذات پاکت که آسمانها را روشن کرده و پرده‌های ظلمت را کنار زده
 الظُّلُمَاتُ، وَصَلَحَ عَلَيْهِ أَمْرُ الْأَوَّلِينَ وَالْآخِرِينَ، اِنْ تُصَلِّىْ عَلٰى مُحَمَّدٍ
 و با آن کار تمامی مخلوقات اصلاح شده، از تو می‌خواهم که به محمد و خاندان پاکش درود فرستی
 وَآلِهِ، وَ اِنْ تُصَلِّحَ شَأْنِيْ كُلَّهُ. [۱۳۵۵]
 و تمامی کارهایم را اصلاح کنی.

۱۳- از امام باقر علیه السلام روایت شده است که فرمود: کسی که هر روز کلمات ذیل را بگوید خداوند مشکلات دنیا و آخرتش را حل می‌کند:

بِسْمِ اللّٰهِ، حَسْبِيَ اللّٰهُ، تَوَكَّلْتُ عَلَى اللّٰهِ، اللّٰهُمَّ اِنِّيْ اَسْئَلُكَ خَيْرَ اُمُوْرِيْ
 به نام خدا، خدا برای من کافی است و بر او توکل کرده‌ام، خدایا خیر و نیکی تمام کارهایم را از تو می‌خواهم
 كُلِّهَا، وَ اَعُوْذُ بِكَ مِنْ خِزْيِ الدُّنْيَا وَ عَذَابِ الْاٰخِرَةِ. [۱۳۵۶]
 و از خواری در دنیا و عذاب آخرت به تو پناهنده‌ام.

۱۴- و نیز روایت شده است که هر کس هر روز هفت مرتبه دعای ذیل را بخواند خداوند مشکلات دنیا و آخرتش را کفایت می‌کند:

حَسْبِيَ اللّٰهُ رَبِّيْ اللّٰهُ لَا اِلٰهَ اِلَّا هُوَ، عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ، وَ هُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيْمِ. [۱۳۵۷]
 خداوندی که پروردگار من است برای من کافی است، خدایی که معبودی جز او نیست، بر او توکل می‌کنم و او پروردگار عرش با عظمت است.

۱۵- همچنین روایت شده است: هر کس در طول یک سال، هر روز این دعا را بخواند، از دنیا نمی‌رود تا جای خود را در بهشت ببیند:

سُبْحَانَ الدَّائِمِ الْقَائِمِ، سُبْحَانَ الْقَائِمِ الدَّائِمِ، سُبْحَانَ الْوَاحِدِ الْاَحَدِ،
 پاک و منزّه است (خدای) پاینده پابرجا، پاک و منزّه است (خدای) پابرجای پاینده، پاک و منزّه است (خدای) یگانه یکتا

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۹۵۰

سُبْحَانَ الْفَرْدِ الصَّمَدِ، سُبْحَانَ الْحَيِّ الْقَيُّوْمِ، سُبْحَانَ اللّٰهِ وَبِحَمْدِهِ،
 پاک و منزّه است (خدای) تنهای بی‌نیاز، پاک و منزّه است (خدای) زنده قائم به ذات خویش، پاک و منزّه است خدا و به ستایشش مشغولم

سُبْحَانَ الْحَيِّ الَّذِيْ لَا يَمُوْتُ، سُبْحَانَ الْمَلِكِ الْقُدُّوسِ، سُبْحَانَ رَبِّ
 پاک و منزّه است (خدای) زنده‌ای که هرگز نمی‌میرد، پاک و منزّه است (خدای) فرمانروای مقدّس، پاک و منزّه است پروردگار
 الْمَلَائِكَةِ وَالرُّوْحِ، سُبْحَانَ الْعَلِيِّ الْاَعْلَى سُبْحَانَهُ وَ تَعَالَى [۱۳۵۸]
 فرشتگان و روح، پاک و منزّه است (خدای) بلند مرتبه برتر، پاک و منزّه و برتر است او.

۱۶- هنگام ظهر، نخستین کاری که انجام می‌دهی خواندن این دعا باشد، که امام باقر علیه السلام به یکی از یاران خود فرمود: محافظت بر این دعا کن همان گونه که از چشم‌هایت محافظت می‌کنی:

سُبْحَانَ اللَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَمْ يَتَّخِذْ صَاحِبَةً وَلَا وُلْدًا،
تسبیح می‌گوییم خدا را و معبودی جز خدا نیست و ستایش برای خداوندی است که نه فرزندی برای خود انتخاب کرده
وَلَمْ يَكُنْ لَهُ شَرِيكٌ فِي الْمُلْكِ، وَلَمْ يَكُنْ لَهُ وَلِيٌّ مِنَ الذَّلِّ، وَكَبْرُهُ تَكْبِيرًا. [۱۳۵۹]

و نه شریکی در حکومت دارد و نه بخاطر ضعف و ذلت (حامی و) سرپرستی برای اوست و او را بسیار بزرگ بشمار.
یادآوری لازم: بدیهی است هدف از خواندن اذکار و دعاهای فوق تنها لقلقه زبان نیست بلکه افراد با ایمان باید در محتوای آنها
بیندیشند و روح و جان و خلق و خوی خود را با آن تطبیق دهند، تا شاهد مقصود را در آغوش گیرند.
و نیز روشن است که انجام همه اینها برای همه کس میسر نیست، هر کس به مقدار توانش می‌تواند از این خرمن عطر آگین اذکار و
دعاها خوشه‌هایی بچیند و مشام جان خود را معطر سازد، و در مسیر هدایت و خودسازی، هر روز گامهای برجسته‌تری بردارد.
کلیات مفاتیح نوین، ص: ۹۵۱

فصل هشتم: دعاهای ایام هفته

اشاره

دعاهای روزهای هفته که از امام سجاد علیه السلام نقل شده در عین فشردگی بسیار پرمحتوا و آموزنده و پرارزش است که هر کس
آن را بخواند و روح و جان خود را با آن هماهنگ سازد به یقین سعادت‌مند خواهد شد و استفاده از این دعاها را به همه -مخصوصاً
جوانان- توصیه می‌کنیم. [۱۳۶۰]

دعای روز شنبه:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

به نام خداوند بخشنده مهربان

بِسْمِ اللَّهِ كَلِمَةُ الْمُعْتَصِمِينَ، وَمَقَالَةُ الْمُتَحَرِّزِينَ، وَاعْوُذُ بِاللَّهِ مِنْ جَوْرِ

به نام خداوندی که سخن پناهجویان و گفتار پناهندگان است و از ستم

الْجَائِرِينَ، وَكَيْدِ الْحَاسِدِينَ، وَبَغْيِ الظَّالِمِينَ [۱۳۶۱]، وَاحْمَدُهُ فَوْقَ حَمْدِ

ستمکاران و مکر حسودان و ظلم ظالمان به خدا پناه می‌برم، و او را بیش از ستایش

الْحَامِدِينَ، اللَّهُمَّ أَنْتَ الْوَاحِدُ بِلَا شَرِيكٍ، وَالْمَلِكُ بِلَا تَمْلِيكٍ، لَا تُضَادُّ

ستایندگان می‌ستایم، خدایا تویی یگانه بی‌شریک و فرمانروایی که حکومت به تو واگذار نشده و مخالفی

فِي حُكْمِكَ، وَلَا تُنَازِعُ فِي مُلْكِكَ، اسئلك ان تُصَلِّيَ عَلَي مُحَمَّدٍ عَبْدِكَ

در فرمانت نیست، و در فرمانروایت منازعی وجود ندارد از تو می‌خواهم که بر محمد، بنده

و رَسُولِكَ، وَانْ تُوزِعَنِي مِنْ شُكْرِ نِعْمَائِكَ مَا يَبْلُغُنِي فِي غَايَةِ رِضَاكَ،

و فرستاده‌ات درود فرستی و از شکر نعمت‌هایت به اندازه‌ای که مرا به نهایت خشنودیت برساند نصیب کنی

وَأَنْ تُعِينَنِي عَلَى طَاعَتِكَ، وَلِزُومِ عِبَادَتِكَ، وَاسْتِحْقَاقِ مَثُوبَتِكَ بِلُطْفِ

و بر بندگی و دوام عبادت و شایستگی پاداشت به واسطه لطف و عنایتت یاریم کنی

عِنَايَتِكَ، وَتَرْحَمَنِي بِصَدَى عَنْ مَعَاصِيكَ مَا أَحْيَيْتَنِي وَتُوقِّفَنِي لِمَا

و به واسطه منع از نافرمانیت مادامی که زنده‌ام بر من رحم کنی،

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۹۵۲

يُنْفَعُنِي مَا أَبْقَيْتَنِي وَ أَنْ تَشْرَحَ بِكِتَابِكَ صَدْرِي وَ تَحُطَّ بِتِلَاوَتِهِ

و در طول حیاتم بر آنچه که برایم سودمند است موقوفم بداری، و با کتابت (قرآن)، سینه‌ام را (برای درک حقایق آن) بگشایی و با تلاوت آن

وَزُرِّي وَ تَمْنَحَنِي السَّلَامَةَ فِي دِينِي وَ نَفْسِي وَلَا تُوحِشْ بِي أَهْلَ

گناهم را بزدایی، و سلامت در دین و نفسم را عطایم کنی، و نزدیکانم را از من نرنجانی.

أَنْسِي وَ تُتِمَّ أَحْسَانُكَ فِيمَا بَقِيَ مِنْ عُمْرِي كَمَا أَحْسَنْتَ فِيمَا مَضَى

و در باقیمانده عمرم احسانت را بر من تمام کنی، آن‌گونه که در طول عمرم به من احسان نموده‌ای

مِنْهُ، يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ. [۱۳۶۲]

ای مهربان‌ترین مهربانان.

دعای روز یکشنبه:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

به نام خداوند بخشنده مهربان

بِسْمِ اللَّهِ الَّذِي لَا أَرْجُو إِلَّا فَضْلَهُ، وَلَا أَخْشَى إِلَّا عَدْلَهُ، وَلَا أَعْتَمِدُ إِلَّا

به نام خداوندی که جز به فضل و احسانش امید ندارم، و جز از عدلش بیم ندارم، و جز به گفتارش

قَوْلُهُ، وَلَا أَتَمَسُّكَ إِلَّا بِحَبْلِهِ، بِكَ اسْتَجِيرُ يَا ذَا الْعَفْوِ وَالرِّضْوَانِ مِنَ الظُّلْمِ

اعتماد ندارم، و جز به ریسمانش چنگ نزنم، ای صاحب گذشت و رضایت به تو پناهنده‌ام از ستم و

وَالْعُدْوَانِ، وَمِنْ غَيْرِ الزَّمَانِ، وَتَوَاتُرِ الْأَحْزَانِ، وَطَوَارِقِ الْحَدَثَانِ، وَمِنْ

دشمنی (مخلوقات)، و از حوادث روزگار، و غم‌های پی در پی، و بلاهای ناگهانی، و از

انْقِضَاءِ الْمُدَّةِ قَبْلَ التَّأَهُبِ وَالْعُدَّةِ، وَآيَاكَ اسْتَرْشِدُ لِمَا فِيهِ الصَّلَاحُ وَ

پایان یافتن عمر پیش از آمادگی و مهیا شدنم، و تنها از تو راهنمایی می‌طلبم برای آنچه مصلحت

الْإِصْلَاحِ، وَبِكَ اسْتَعِينُ فِيمَا يَقْتَرِنُ بِهِ النَّجَاحُ وَالْإِنْجَاحُ، وَآيَاكَ ارْغَبُ

و اصلاح (من) در آن است و تنها از تو کمک می‌گیرم در آنچه رستگاری و موفقیت من به آن نزدیک است و تنها به تو امیدوارم

فِي لِبَاسِ الْعَافِيَةِ وَتَمَامِهَا، وَشُمُولِ السَّلَامَةِ وَدَوَامِهَا، وَاعْوِذُ بِكَ يَا رَبِّ

در (بدست آوردن) لباس تندرستی و سلامت کامل و فراگیر و دائمی، و ای پروردگار من

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۹۵۳

مِنْ هَمَزَاتِ الشَّيَاطِينِ، وَاخْتَرِزُ بِسُلْطَانِكَ مِنْ جَوْرِ السَّلَاطِينِ، فَتَقَبَّلْ

از وسوسه‌های شیطان‌ها به تو پناه می‌برم و از ستم پادشاهان به حکومت تو پناهنده‌ام، پس نماز
 مَا كَانَ مِنْ صَلَاتِي وَصُومِي وَاجْعَلْ غَدِي وَمَا بَعْدَهُ أَفْضَلَ مِنْ سَاعَتِي
 و روزه‌ام را بپذیر و فردا و روزهای بعد از آن را، بهتر از این ساعت
 وَيَوْمِي وَعِزَّتِي فِي عَشِيرَتِي وَقَوْمِي وَاحْفَظْنِي فِي يَقْظَتِي وَنَوْمِي
 و امروزم قرار ده و مرا در میان خانواده و فامیلم عزیز گردان و در خواب و بیداری حفظم کن
 فَإِنَّ اللَّهَ خَيْرٌ حَافِظًا، وَأَنْتَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ، اللَّهُمَّ إِنِّي ابْتُئِرُ إِلَيْكَ فِي
 پس تویی خدایی که بهترین نگهبانی و تو مهربان‌ترین مهربانانی، خدایا در این روز و
 يَوْمِي هَذَا وَمَا بَعْدَهُ مِنَ الْأَحَادِ، مِنَ الشُّرُكِ وَالْإِلْحَادِ، وَاخْلِصْ لَكَ
 یکشنبه‌های بعد، از شرک و بی‌دینی به در گاهت بیزاری می‌جویم، و برای اجابت دعایم مخلصانه تو
 دُعَائِي تَعَرُّضًا لِلْإِجَابَةِ، وَاقِيمْ [۱۳۶۳] نَفْسِي عَلَى طَاعَتِكَ رَجَاءً لِلْإِثَابَةِ، فَصَلِّ
 را می‌خوانم، و به امید پاداشت نفسم را بر بندگیت وادار می‌کنم، پس
 عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ خَيْرِ خَلْقِكَ، الدَّاعِيَ إِلَى حَقِّكَ، وَعِزَّتِي بِعِزِّكَ الَّذِي
 بر محمد و خاندان پاکش که بهترین مخلوقات تو و دعوت‌کنندگان به حقانیت تو هستند درود فرست، و مرا با عزت جاودانه‌ات
 عزیز گردان،
 لَا يُضَامُ، وَاحْفَظْنِي بِعَيْنِكَ الَّتِي لَا تَنَامُ، وَاخْتِمِ بِالْإِنْقِطَاعِ إِلَيْكَ امْرِي
 و با دیدگانت که هرگز به خواب نمی‌رود حفظم کن، و کارم را به دست خودت
 وَبِالْمَغْفِرَةِ عُمْرِي أَنْتَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ. [۱۳۶۴]
 و عمرم را با آمرزش پایان ده، که تو آمرزنده و مهربانی.

دعای روز دوشنبه:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 به نام خداوند بخشنده مهربان
 الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَمْ يُشْهِدْ أَحَدًا حِينَ فَطَرَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ، وَلَا اتَّخَذَ
 حمد و سپاس از آن خداوندی است که در زمان آفرینش آسمانها و زمین کسی را گواه نگرفت، و در
 کلیات مفاتیح نوین، ص: ۹۵۴
 مُعِينًا حِينَ بَرَأَ النَّسَمَاتِ، لَمْ يُشَارِكْ فِي الْإِلَهِيَّةِ، وَلَمْ يُظَاهَرْ فِي
 وقت آفرینش مخلوقات یآوری برای خود نگرفت، و در معبودیتش شریکی ندارد، و در یگانگیش پشتیبانی ندارد،
 الْوَحْدَانِيَّةِ، كَلَّتِ الْأَلْسُنُ عَنْ غَايَةِ صِفَتِهِ، وَالْعُقُولُ عَنْ كُنْهِ مَعْرِفَتِهِ،
 و زبانها از توصیفش و عقل‌ها از شناخت کنه ذاتش عاجزند،
 وَتَوَاضَعَتِ الْجَبَابِرَةُ لِهَيْبَتِهِ، وَعَنْتِ الْوُجُوهُ لِخَشْيَتِهِ، وَأَنْقَادَ كُلِّ عَظِيمٍ
 و متکبران در برابر هیبتش سر تسلیم فرود آورند، و همه صورت‌ها از ترس او فروتنی کنند، و بزرگان به خاطر
 لِعَظَمَتِهِ، فَلَكَ [۱۳۶۵] الْحَمْدُ مُتَوَاتِرًا مُتَّسِقًا، وَمُتَوَالِيًا مُسْتَوْسِقًا، وَصَلَوَاتُهُ عَلَى

عظمتش مطیع گردند، حمد و سپاس پیوسته و مرتب و پی در پی و هماهنگ از آن توست و درودها و سلام
رَسُولِهِ ابَدًا، وَ سَلَامُهُ دَائِمًا سَرْمَدًا، اللَّهُمَّ اجْعَلْ أَوَّلَ يَوْمِي هَذَا

همیشگی و دائمی و ابدی خدا بر رسولش باد، خدایا آغاز امروز را
صَلَاحًا، وَ أَوْسَطَهُ فَلَاحًا، وَ آخِرَهُ نَجَاحًا [۱۳۶۶]، وَاعُوذُ بِكَ مِنْ يَوْمٍ أَوَّلُهُ فَرْعٌ،
خیر و نیکی و وسط آن را رستگاری و پایانش را موفقیت قرار ده، و از روزی که آغازش وحشت و
وَ أَوْسَطُهُ جَزَعٌ، وَ آخِرُهُ وَجَعٌ، اللَّهُمَّ إِنِّي اسْتَغْفِرُكَ لِكُلِّ نَذْرٍ نَذَرْتُهُ،
میان آن ناله و پایانش درد است به تو پناه می‌برم، خدایا از تو آمرزش می‌طلبم برای هر نذری که کرده‌ام
وَ كَلِّ وَعْدٍ وَعَدْتُهُ، وَ كَلِّ عَهْدٍ عَاهَدْتُهُ ثُمَّ لَمْ أَفِ بِهِ، وَ اسْأَلُكَ فِي مَظَالِمِ
و هر وعده‌ای که داده‌ام و هر عهد و پیمانی که بسته‌ام و به آن وفا ننموده‌ام، و از تو می‌خواهم در مورد ظلم‌هایی که
عِبَادِكَ عِنْدِي [۱۳۶۷]، فَإِيْمًا عِبْدٍ مِنْ عِبِيدِكَ أَوْ أَمَةً مِنْ أَمَائِكَ، كَانَتْ لَهُ قِبَلِي
در حق بندگانت کرده‌ام، پس هر بنده‌ای از بندگانت یا کنیزی از کنیزهایت که از جانب
مَظْلَمَةٌ ظَلَمْتُهَا آيَةٌ فِي نَفْسِهِ، أَوْ فِي عِرْضِهِ أَوْ فِي مَالِهِ، أَوْ فِي أَهْلِهِ
من نسبت به او در مورد خود یا آبرو یا مالش یا خانواده
وَ وُلْدِهِ، أَوْ غِيْبَةً اغْتَبَيْتُ بِهَا، أَوْ تَحَامُلٌ عَلَيْهِ بِمَيْلٍ أَوْ هَوًى، أَوْ أَنْفَةً أَوْ حَمِيَّةً،
و فرزندش ظلمی شده یا او را غیبتی نموده‌ام یا چیزی را از روی میل یا هوای نفس یا تکبر یا تعصب
أَوْ رِيَاءٍ أَوْ عَصِيْبَةٍ، غَائِبًا كَانَ أَوْ شَاهِدًا، وَ حَيًّا كَانَ أَوْ مَيِّتًا، فَقَصْرَتْ
یا ریا یا خشم، چه در پشت سر یا حضورش، و چه در حیات و چه در بعد از مردنش بر او تحمیل نموده‌ام
کلیات مفاتیح نوین، ص: ۹۵۵

يَدِي وَضَاقَ وَوَسَعِي عَنْ رَدِّهَا إِلَيْهِ، وَ التَّحَلُّلِ مِنْهُ، فَاسْأَلُكَ يَا مَنْ يَمْلِكُ

و دستم کوتاه است و توانایی جبران آن و طلب حلّیت از او را ندارم، پس ای برآورنده
الْحَاجَاتِ وَ هِيَ مُسْتَجِيبَةٌ بِمَشِيئَتِهِ، وَ مُسْرِعَةٌ أَلَى ارَادَتِهِ، أَنْ تُصَلِّيَ

حاجات که حاجت‌ها به خواست تو برآورده شده و با اراده‌ات سرعت پذیرد، از تو می‌خواهم که
عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ، وَأَنْ تُرْضِيَهُ عَنِّي بِمَا شِئْتَ، وَ تَهَبَ لِي مِنْ

بر محمد و خاندان پاکش درود فرستی و آن‌گونه که خواهی او را از من راضی کنی، و از نزدت رحمتی به من ببخشی،
عِنْدِكَ رَحْمَةً، أَنَّهُ لَا تَنْقُصُكَ الْمَغْفِرَةُ، وَ لَا تُضْرِكُكَ الْمَوْهَبَةُ، يَا أَرْحَمَ

زیرا که آمرزشت (چیزی) از تو نگاهد و بخششت زبانی به تو نرساند ای مهربان‌ترین
الرَّاحِمِينَ، اللَّهُمَّ أَوْلَى فِي كُلِّ يَوْمٍ اثْنَيْنِ نِعْمَتَيْنِ مِنْكَ تَشْتَنِ، سَعَادَةً

مهربانان، خدایا در هر روز دوشنبه دو نعمت از نزدت به من ببخش، یکی سعادت
فِي أَوَّلِهِ بِطَاعَتِكَ، وَ نِعْمَةً فِي آخِرِهِ بِمَغْفِرَتِكَ، يَا مَنْ هُوَ الْإِلَهُ، وَ لَا يَغْفِرُ

در ابتدای روز به واسطه بندگیت و دیگری نعمت در انتهای روز به واسطه آمرزشت، ای که فقط او معبود است و کسی جز او
الدُّنُوبِ سِوَاهُ. [۱۳۶۸]

گناهان را نیامرزد.

دعای روز سه‌شنبه:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

به نام خداوند بخشنده مهربان

الْحَمْدُ لِلَّهِ وَالْحَمْدُ حَقُّهُ، كَمَا يَسْتَحِقُّهُ حَمْدًا كَثِيرًا، وَأَعُوذُ بِهِ مِنْ شَرِّ

حمد و سپاس از آن خداوند است و ستایش فراوان حق اوست آن گونه که شایسته اوست و از شر

نَفْسِي أَنْ النَّفْسَ لَأَمَّارَةٌ بِالسُّوءِ إِلَّا مَا رَحِمَ رَبِّي وَأَعُوذُ بِهِ مِنْ شَرِّ

نفسم به او پناه می‌برم، چرا که نفس به بدی فرمان می‌دهد مگر اینکه پروردگارم رحم کند، و از شر

الشَّيْطَانِ الَّذِي يَزِيدُنِي ذَنْبًا أَلَى ذَنْبِي وَأَخْتَرِرُ بِهِ مِنْ كُلِّ جَبَّارٍ فَاجِرٍ،

شیطانی که گناهی بر گناهم می‌افزاید به او پناه می‌برم، و از (شر) هر ستمگر گستاخ و

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۹۵۶

وَسُلْطَانٍ جَائِرٍ، وَعَدُوٌّ قَاهِرٍ، اللَّهُمَّ اجْعَلْنِي مِنْ جُنْدِكَ فَإِنَّ جُنْدَكَ هُمْ

فرمانروای ظالم و دشمن قوی به او پناه می‌برم، خدایا مرا از سپاهیان قرار ده زیرا فقط سپاه تو

الْغَالِبُونَ، وَاجْعَلْنِي مِنْ حِزْبِكَ، فَإِنَّ حِزْبَكَ هُمْ الْمُفْلِحُونَ، وَاجْعَلْنِي مِنْ

پیروز است و مرا از گروه خود قرار ده، زیرا فقط گروه تو رستگار است، و مرا از

أَوْلِيَاءِكَ، فَإِنَّ أَوْلِيَاءَكَ لَا خَوْفَ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَخْزَنُونَ، اللَّهُمَّ اصْلِحْ لِي

دوستان قرار ده، زیرا دوستان تو ترس و غمی ندارند، خدایا دینم را اصلاح کن که

دِينِي فَإِنَّهُ عِصْمَةٌ أَمْرِي وَاصْلِحْ لِي آخِرَتِي فَإِنَّهَا دَارُ مَقَرِّي وَآلِيهَا مِنْ

نگهدارنده کار من است، و آخرتم را نیز اصلاح کن که جایگاه اقامت من، و راه فرار من از

مُجَاوِرَةِ اللَّئَامِ مَقَرِّي وَاجْعَلِ الْحَيَاةَ زِيَادَةً لِي فِي كُلِّ خَيْرٍ، وَالْوَفَاءَ

همنشینی فرومایگان است و زندگی را برایم مایه فزونی در انجام کار خیر قرار ده و مرگ

رَاحَةً لِي مِنْ كُلِّ شَرٍّ، اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ خَاتَمِ النَّبِيِّينَ، وَتَمَامِ عِدَّةِ

مرا مایه آسایش از هر شری قرار ده، خدایا بر محمد خاتم پیامبران و تکمیل کننده عدد

الْمُرْسَلِينَ، وَعَلَى آلِهِ الطَّيِّبِينَ الطَّاهِرِينَ، وَأَصْحَابِهِ الْمُتَّجِبِينَ، وَهَبْ

فرستادگان و بر خاندان پاک و پاکیزه‌اش و یاران برگزیده‌اش درود فرست، و

لِي فِي الثَّلَاثَةِ ثَلَاثًا، لَا تَدْعُ لِي ذَنْبًا إِلَّا غَفَرْتَهُ، وَلَا غَمًّا إِلَّا أَذْهَبْتَهُ، وَلَا

سه چیز را در روز سه‌شنبه به من عطا کن، گناهم را ببامرز و اندوهم را برطرف کن

عَدُوًّا إِلَّا دَفَعْتَهُ، بِبِسْمِ اللَّهِ خَيْرِ الْأَسْمَاءِ، بِسْمِ اللَّهِ رَبِّ الْأَرْضِ وَالسَّمَاءِ،

و دشمن را از من دور گردان به حق نام خدا که بهترین نامهاست، به نام خداوندی که پروردگار آسمان و زمین است طلب می‌کنم

اسْتَدْفِعْ كُلَّ مَكْرُوهِهِ أَوَّلَهُ سَخَطُهُ، وَاسْتَجْلِبْ كُلَّ مَحْبُوبٍ أَوَّلَهُ رِضَاؤُهُ،

دفع هر ناپسندی را که اولین آن خشم خداست و طلب می‌کنم بدست آوردن هر کار پسندیده‌ای که اولین آن رضایت اوست

فَاخْتِمْ لِي مِنْكَ بِالْغُفْرَانِ، يَا وَلِيَّ الْإِحْسَانِ. [۱۳۶۹]

پس با آمرزشت کارم را به پایان رسان ای صاحب نیکی و احسان.

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۹۵۷

دعای روز چهارشنبه:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

به نام خداوند بخشنده مهربان

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي جَعَلَ اللَّيْلَ لِبَاسًا، وَالنَّوْمَ سُبَاتًا، وَجَعَلَ النَّهَارَ نُشُورًا،

حمد و سپاس از آن خداوندی است که شب را پوشش و خواب را مایه آسایش و روز را شروع دوباره زندگی قرار داد

لَكَ الْحَمْدُ أَنْ بَعَثْتَنِي مِنْ مَرْقَدِي وَكَوْ شِئْتَ جَعَلْتَهُ سَرْمَدًا، حَمْدًا دَائِمًا

حمد و سپاس از آن توست که مرا از بسترم برانگیختی، و اگر می‌خواستی خوابم را همیشگی قرار می‌دادی، (حمد و سپاس از آن

توست) حمدی پیوسته

لَا يَنْقَطِعُ أَبَدًا، وَلَا يُحْصَى لَهُ الْخَلْقُ عَدَدًا، اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ أَنْ خَلَقْتَ

و همیشگی و جاویدان، که مخلوقات توان احصای عدد آن را ندارند، خدایا حمد و سپاس از آن توست که آفریدی

فَسَوَّيْتَ، وَقَدَّرْتَ وَقَضَيْتَ، وَآمَنْتَ وَاحْيَيْتَ، وَآمَرْتُمْ وَشَفَيْتَ،

سپس منظم کردی، و تقدیر نموده و حکم کردی، و میرانده و زنده کردی و بیمار نموده و شفا بخشیدی

وَعَافَيْتَ وَابْلَيْتَ، وَعَلَى الْعَرْشِ اسْتَوَيْتَ، وَعَلَى الْمُلْكِ احْتَوَيْتَ،

و سلامتی داده و گرفتار نمودی، و بر عرش مسلط شده و بر آنچه در تصرف توست احاطه داری

ادْعُوكَ دُعَاءَ مَنْ ضَعُفَتْ وَسِيلَتُهُ، وَانْقَطَعَتْ حِيلَتُهُ، وَاقْتَرَبَ اجْلُهُ،

تو را می‌خوانم همانند کسی که دستاویش ضعیف است و چاره‌اش قطع شده و مرگش نزدیک است

وَتَدَانِي فِي الدُّنْيَا أَمَلُهُ، وَاسْتَدْتَّ إِلَى رَحْمَتِكَ فَاقْتَهُ، وَعَظَمْتَ لِتَفْرِيطِهِ

و در دنیا آرزویش کم شده، و نیازش به رحمت زیاد شده، و به خاطر کوتاهی

حَسْرَتُهُ، وَكَثُرَتْ زَلَّتُهُ وَعَثْرَتُهُ، وَخَلَصَتْ لَوْجِهَكَ تَوْبَتُهُ، فَصَلِّ عَلَيَّ

افسوسش افزون گشته، و لغزش و خطایش بسیار گشته و توبه‌اش به درگاهت خالص شده، پس بر

مُحَمَّدٍ خَاتَمِ النَّبِيِّينَ، وَ عَلَى أَهْلِ بَيْتِهِ الطَّاهِرِينَ، وَارْزُقْنِي

محمد خاتم پیامبران و بر خاندان پاک و پاکیزه‌اش درود فرست، و

شَفَاعَةَ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ، وَ لَا تَحْرِمْنِي صُحْبَتَهُ، إِنَّكَ أَنْتَ

شفاعت محمد- که درود خدا بر او و خاندان پاکش باد- را روزیم کن و از مصاحبت با او محروم مکن، زیرا تو

ارْحَمُ الرَّاحِمِينَ، اللَّهُمَّ أَقْضِ لِي فِي الْأَرْبَعَاءِ اِرْبَعًا، اجْعَلْ قُوَّتِي

مهربان‌ترین مهربانانی، خدایا در روز چهارشنبه چهار خواسته مرا برآور، توانم را

فِي طَاعَتِكَ، وَنَشَاطِي فِي عِبَادَتِكَ، وَرَغْبَتِي فِي ثَوَابِكَ، وَزُهْدِي فِيَمَا

در بندگیت و نشاطم را در عبادتت و اشتیاقم را در پاداشت و چشم پوشیم را در آنچه

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۹۵۸

يُوجِبُ لِي الْيَمَّ عِقَابِكَ، إِنَّكَ لَطِيفٌ لِمَا تَشَاءُ. [۱۳۷۰]

موجب عذاب سخت توست قرار ده، زیرا تو به آنچه خواهی مهربانی.

دعای روز پنج‌شنبه:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

به نام خداوند بخشنده مهربان

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَذْهَبَ اللَّيْلَ مُظْلِمًا بِقُدْرَتِهِ، وَجَاءَ بِالنَّهَارِ مُبْصِرًا

حمد و سپاس از آن خداوندی است که با قدرتش شب تاریک را برده و روز روشن را با رحمتش می‌آورد،

بِرَحْمَتِهِ، وَكَسَانِي ضِيَاءَهُ وَأَنَا فِي نِعْمَتِهِ، اللَّهُمَّ فَكَمَا ابْتَقَيْتَنِي لَهُ فَأَبْقِنِي

و نورش مرا فرا گرفته در حالی که من در ناز و نعمتش بودم، خدایا همان گونه که مرا تا این روز نگهداشتی پس برای روزهای

لَأَمْثَالِهِ، وَصَلِّ عَلَى النَّبِيِّ مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، وَلَا تَفْجَعْنِي فِيهِ وَفِي غَيْرِهِ مِنْ

مانند آن نیز نگهدار، و بر پیامبرت محمد و خاندانش درود فرست، و در این روز و غیر آن از

اللَّيَالِي وَالْأَيَّامِ، بِارْتِكَابِ الْمَحَارِمِ وَانْتِسَابِ الْمَأْثِمِ، وَارْزُقْنِي خَيْرَهُ

شبهها و روزها به خاطر ارتکاب حرامها و انجام گناهان غصه دارم مکن، و خیر این روز و

وَخَيْرِ مَا فِيهِ وَخَيْرِ مَا بَعْدَهُ، وَاصْرِفْ عَنِّي شَرَّهُ وَشَرَّ مَا فِيهِ وَشَرَّ مَا بَعْدَهُ،

آنچه در آن است و آنچه بعد از آن است را روزیم گردان، و شرّ این روز و آنچه در آن است و آنچه بعد از آن است را از من دور

کن

اللَّهُمَّ أَنِّي بِذِمَّةِ الْإِسْلَامِ اتَّوَسَّلُ إِلَيْكَ، وَبِحُرْمَةِ الْقُرْآنِ اعْتَمِدُ عَلَيْكَ،

خدایا من در پناه اسلام به تو متوسل می‌شوم و به حرمت قرآن بر تو اعتماد می‌کنم و به واسطه

وَبِمُحَمَّدٍ الْمُصْطَفَى صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ اسْتَشْفَعُ لَدَيْكَ، فَاعْرِفِ اللَّهُمَّ

محمد برگزیده- که درود خدا بر او و خاندان پاکش باد- به درگاہت شفاعت می‌طلبم، خدایا

ذِمَّتِي الَّتِي رَجَوْتُ بِهَا قَضَاءَ حَاجَتِي يَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ، اللَّهُمَّ أَقْضِ

پیمانی را که به واسطه آن امید برآورده شدن حاجتم را دارم بپذیر، ای مهربان‌ترین مهربانان، خدایا

لِي فِي الْخَمِيسِ خَمْسًا، لَا يَتَّسِعُ لَهَا إِلَّا كَرْمُكَ، وَلَا يُطِيقُهَا إِلَّا نِعْمُكَ،

در روز پنج‌شنبه پنج حاجت مرا برآور که جز کرم تو گنجایش آن را نداشته و جز نعمت بخشیت ظرفیت آن را ندارد

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۹۵۹

سَلَامَةٌ أَقْوَى بِهَا عَلَى طَاعَتِكَ، وَعِبَادَةٌ اسْتَحَقُّ بِهَا جَزِيلَ مَثُوبَتِكَ،

(نعمت) سلامتی که به واسطه آن بر بندگی قدرت یابم، (توفیق انجام) عبادتی که به واسطه آن مستحق پاداش بزرگ باشم

وَسَعَةٌ فِي الْحَالِ مِنَ الرِّزْقِ الْحَلَالِ، وَأَنْ تُؤْمِنَنِي فِي مَوَاقِفِ الْخَوْفِ

و گشایشی از راه روزی حلال در حالم، و آرامشی با ایمنیت در مکان‌های ترسناک و

بِأَمْنِكَ، وَتَجْعَلَنِي مِنْ طَوَارِقِ الْهُمُومِ وَالْغُمُومِ فِي حِصْنِكَ، وَصَلِّ عَلَى

پناهی از هجوم اندوهها و غصه‌ها در جوارت، و

مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ، وَاجْعَلْ تَوْسُلِي بِهِ شَافِعًا، يَوْمَ الْقِيَمَةِ نَافِعًا [۱۳۷۱]، أَنْتَ أَنْتَ

بر محمد و خاندان پاکش درود فرست و توسل را به او برای شفاعت در روز قیامت (به حالم) سودمند گردان، زیرا تو

ارْحَمُ الرَّاحِمِينَ. [۱۳۷۲]

مهربان‌ترین مهربانانی.

دعای روز جمعه:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

به نام خداوند بخشنده مهربان

الْحَمْدُ لِلَّهِ الْأَوَّلِ قَبْلَ الْإِنشَاءِ وَالْآخِرِ بَعْدَ فَنَاءِ الْأَشْيَاءِ،

حمد و سپاس از آن خداوندی است که اول است پیش از آفرینش و زنده کردن، و آخر است بعد از نابود شدن تمام اشیا،

الْعَلِيمِ الَّذِي لَا يُنْسَى مِنْ ذِكْرِهِ، وَلَا يَنْقُصُ مِنْ شُكْرِهِ، وَلَا يَخِيبُ مَنْ

خداوند دانایی که از یاد نمی‌برد هر کس او را یاد کند و نگاهد (نعمتش را) از هر کس که او را سپاس گوید، و ناامید نکند آن

کس که او را

دَعَاءُ، وَلَا يَقْطَعُ رَجَاءَ مَنْ رَجَاهُ، اللَّهُمَّ اِنِّي اَشْهَدُكَ وَ كَفَى بِكَ شَهِيداً،

بخواند و قطع نکند امید کسی را که به او امید بندد، خدایا من تو را گواه می‌گیرم و گواهی تو کافی است

وَ اَشْهَدُ جَمِيعَ مَلَائِكَتِكَ وَ سَكَّانَ سَمَواتِكَ وَ حَمَلَةَ عَرْشِكَ، وَ مَنْ بَعَثْتَ

و گواه می‌گیرم تمامی فرشتگان و ساکنان آسمانها و حاملان عرش و

مِنْ اَنْبِيَاءِكَ وَ رُسُلِكَ، وَ اَنْشَأْتَ مِنْ اَصْنافِ خَلْقِكَ، اِنِّي اَشْهَدُ اَنَّكَ اَنْتَ

پیامبر و فرستادگانی که مبعوث کرده‌ای و آنچه از مخلوقات آفریده‌ای (گواه می‌گیرم) که من گواهی می‌دهم تو

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۹۶۰

اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، وَ خَدَّكَ لَا شَرِيكَ لَكَ وَ لَا عَدِيلَ، وَ لَا خُلْفَ لِقَوْلِكَ

خدایی هستی که معبودی جز تو نیست، یگانه‌ای که شریک و همتایی نداری، دوگانگی و تغییری در گفتارت

وَ لَا تَبْدِيلَ، وَ اِنَّ مُحَمَّدًا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ عَبْدُكَ وَ رَسُولُكَ، اَدَى مَا

نیست و این که محمد - که درود خدا بر او و خاندان پاکش باد - بنده و فرستاده توست، که آنچه برای رساندن

حَمَلْتَهُ اِلَى الْعِبَادِ، وَ جَاهَدَ فِي اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ حَقَّ الْجِهَادِ، وَ اِنَّهُ بَشَرٌ بِمَا

به بندگان به عهده‌اش گذاشتی بجا آورده و در راه خداوند عزیز و گرامی به شایستگی جهاد نمود و به پاداشی

هُوَ حَقٌّ مِنَ الثَّوَابِ، وَ اَنْذَرَ بِمَا هُوَ صِدْقٌ مِنَ الْعِقَابِ، اللَّهُمَّ تَبَّنِي عَلَيَّ

که حق است بشارت داد و از کیفری که حق است ترسانید، خدایا مادامی که زنده‌ام مرا

دِينِكَ مَا اَحْيَيْتَنِي وَ لَا تُرْغِ قَلْبِي بَعْدَ اذْ هَدَيْتَنِي وَ هَبْ لِي مِنْ لَدُنْكَ

بر دینت ثابت قدم بدار، و بعد از آنکه هدایتیم نمودی گمراه مکن، و از جانب خود

رَحْمَةً، اِنَّكَ اَنْتَ الْوَهَّابُ، صَلَّى عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ عَلَيَّ آلِ مُحَمَّدٍ، وَ اجْعَلْنِي

رحمتی به من ببخش زیرا تو بسیار بخشنده‌ای، بر محمد و خاندان پاکش درود فرست و مرا از

مِنْ اَتْبَاعِهِ وَ شِيعَتِهِ، وَ اَحْشُرْنِي فِي زُمْرَتِهِ، وَ وَقَّفْنِي لِادَاءِ فَرَضِ

پیروان و شیعیانش قرار ده و در گروه او محشورم گردان، و موقم بدار بر انجام واجبات در الْجُمُعَاتِ، وَ مَا أُوجِبَتْ عَلَيَّ فِيهَا مِنَ الطَّاعَاتِ، وَقَسَمْتُ لِأَهْلِهَا مِنْ رُوزَاهِی جَمْعَهُ وَ آنچه از طاعات بر من واجب فرموده‌ای و (موقم بدار) بر آن الْعَطَاءِ فِي يَوْمِ الْجَزَاءِ، أَنْتَ الْغَزِيُّ الْحَكِيمُ. [۱۳۷۳]

پاداشی که در روز قیامت به اهل آن قسمت نموده‌ای زیرا تو گرامی و دانایی.

نکته:

چقدر خوب است که همه اهل ایمان- مخصوصاً جوانان- در این دعاهای کوتاه و پرمحتوای روزه‌های هفته دقت کنند که درس‌های بسیار مهمی در آنها نهفته است.

هر گاه بعد از نماز صبح این دعاهای کوتاه خوانده شود و کمی در معانی آن دقت گردد می‌تواند در تمام روز، روح انسان را سرشار از عشق به خدا و توجه به مسئولیت‌های دینی و اخلاقی و اجتماعی نماید.

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۹۶۱

فصل نهم: فضیلت و اعمال شب و روز جمعه

اشاره

کسی که بخواهد بر اساس روایت «
 إِنَّ لِلَّهِ فِي أَيَّامِ دَهْرِكُمْ نَفَحَاتٌ أَلَا فَرَّصَدُوا لَهَا» [۱۳۷۴]

در انتظار فرصتهای مناسب و مترصد وزش نسیمهای رحمت باشد، باید بداند که یکی از بهترین فرصتها، فرصت شب و روز جمعه است؛ فرصتی که می‌تواند در آن، هم مغفرت حضرت حق را به سوی خویش جلب کند و هم رحمتش را؛ با مغفرت، گناهان گذشته را بپوشاند و با رحمت، کمبودها را جبران نموده، و نیروی تازه برای تلاشی جدید در روزه‌های آینده به دست آورد.

آنچه بر این نکته دلالت دارد، تعبیرات فراوانی است که در روایات اهل بیت علیهم السلام در این زمینه وارد شده که به بعضی از آنها اشاره می‌شود:

۱- از روایتی که امام صادق علیه السلام از پدران خود از رسول گرامی اسلام صلی الله علیه و آله نقل می‌کند به دست می‌آید:

خدایی که در میان انبیا، پیغمبر اکرم صلی الله علیه و آله را و در میان اوصیا، امیر مؤمنان علی علیه السلام را و در میان ماهها، رمضان را و در میان شبها، لیلۃ القدر را برگزید، در میان روزها، روز جمعه را انتخاب کرده است. [۱۳۷۵] و در تعبیری دیگر از امام صادق علیه السلام آمده است: «خداوند در تمام اشیا، چیزی را برگزیده است و از میان ایام، روز جمعه را». [۱۳۷۶] ۲- در حدیث دیگری از امام باقر علیه السلام می‌خوانیم: خورشید بر روزی طلوع نکرد که با فضیلت‌تر از روز جمعه باشد. [۱۳۷۷] ۳- به سندهای معتبر از رسول خدا صلی الله علیه و آله نقل شده است که: فرشته‌ای از ابتدا تا انتهای شب جمعه (از سوی پروردگار) ندا می‌دهد: «آیا تقاضا کننده‌ای هست تا عطايش کنم؟ آیا توبه کننده‌ای هست تا توبه‌اش را بپذیرم؟ آیا استغفار کننده‌ای هست تا مورد مغفرتش قرار دهم؟ ای کسی که طالب خیری! به سوی من آی، و ای کسی که طالب شری! دست نگه دار» پیوسته این ندا را می‌دهد تا این که صبح طلوع کند، زمانی که صبح طلوع کرد به جایگاه خودش در ملکوت آسمان برمی‌گردد. [۱۳۷۸] نظیر همین بیان به سند معتبر دیگر (مطابق روایتی از امام صادق علیه السلام)، در ارتباط با حاجات دنیا و

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۹۶۲

آخرت، توبه از گناهان، زیاد شدن روزی، شفای بیماران، خلاصی از زندان و نجات از ظلم، از فوق عرش از جانب خداوند سبحان، ندا داده می‌شود. [۱۳۷۹] ۴- به سند معتبر از امام صادق علیه السلام نقل شده که حضرت یعقوب علیه السلام به فرزندانش وعده داد و فرمود: «به زودی برای شما استغفار می‌کنم» (

سَوْفَ أَسْتَغْفِرُ لَكُمْ رَبِّي [۱۳۸۰])

و زمانی که برای این استغفار در نظر گرفت تا درخواست او مورد قبول واقع گردد، سحرگاهان شب جمعه بود. [۱۳۸۱] ۵- مستحب است روز جمعه، خصوصاً جمعه ماه رمضان، زودتر از روزهای دیگر به مسجد رود، چون از روایت امام باقر علیه السلام بدست می‌آید که ملائکه مقربین، روز جمعه فرود می‌آیند و اسامی واردشوندگان به مسجد را می‌نویسند. [۱۳۸۲] ۶- طبق بعضی از روایات قائم آل محمد- عجل الله تعالی فرجه الشریف- در روز جمعه ظهور می‌کند. [۱۳۸۳] باید همواره- به خصوص در روزهای جمعه- به یاد آن حضرت باشیم و جلسات خود را با یاد آن منجی جهان بشریت نورانی کنیم و تعجیل در ظهورش را از خداوند قادر متعال بخواهیم.

اعمال شب جمعه:

اعمالی که برای شب جمعه نقل شده، بسیار فراوان است، در این جا به ذکر بعضی از آنها اکتفا می‌شود:

۱- ذکر

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، سُبْحَانَ اللَّهِ

و

الْحَمْدُ لِلَّهِ

را زیاد بگوید که سبب لطف ویژه خداوند است. [۱۳۸۴] ۲- قابل توجه است که از بعضی از روایات استفاده می‌شود که خوب است از روز پنج‌شنبه به استقبال شب و روز جمعه رود و چیزی که سبب ضعف او برای انجام عبادات جمعه می‌شود میل نکند. [۱۳۸۵] به سند معتبر از امام باقر علیه السلام نقل شده که فرمود: به خدا قسم به من خبر داده شد که اصحاب پیامبر صلی الله علیه و آله از روز پنج‌شنبه خود را برای روز جمعه آماده می‌کردند، چون فرصت جمعه برای مسلمین فرصتی محدود است. [۱۳۸۶] و نیز مستحب است در آخر روز پنج‌شنبه به این صورت استغفار کند:

اسْتَغْفِرُ اللَّهَ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ، وَأَتُوبُ إِلَيْهِ تَوْبَةً عَبْدٍ

از خداوندی که معبودی جز او زنده و پاینده نیست آمرزش می‌طلبم و به درگاهش توبه می‌کنم، همانند

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۹۶۳

خَاضِعٍ مُسَكِّنٍ مُسْتَكِينٍ، لَا يَسْتَطِيعُ لِنَفْسِهِ صَرْفًا وَلَا عَدْلًا، وَلَا نَفْعًا

توبه بنده فروتن فقیر بینویی که توانایی دور کردن بدی را از خودش و جلب منفعت و سود

و لا ضَرًّا، وَ لا حَيَاةً وَ لا مَوْتًا وَ لا نُشُورًا، وَ صَلَّى اللَّهُ عَلَى مُحَمَّدٍ

و زیان و زندگی و مرگ و زنده شدن در قیامت را ندارد و درود خدا بر محمد و

وَعَثْرَتِهِ الطَّيِّبِينَ الطَّاهِرِينَ الْأَخْيَارِ الْأَبْرَارِ، وَ سَلَّمَ تَسْلِيمًا. [۱۳۸۷]

خاندان پاک و پاکیزه و برگزیده و نیکوکارش و سلام مخصوص خدا بر آنان باد.

۳- بر محمد و آل محمد زیاد صلوات بفرستد؛ چون به سند معتبر از امام صادق علیه السلام روایت شده: شب و روز جمعه فرشتگانی از آسمان فرود می‌آیند که کارشان تا غروب جمعه، تنها نوشتن ثواب صلوات بر محمد و آل محمد است، سپس فرمود: سنت است در هر جمعه‌ای هزار مرتبه صلوات و در روزهای دیگر صد مرتبه. [۱۳۸۸] مطابق روایت دیگری رسول گرامی صلی الله علیه و آله فرمود: در شب غزا (بسیار درخشنده) و روز آذر (بسیار روشن) یعنی شب و روز جمعه زیاد بر من صلوات بفرستید، سؤال شد مراد از زیاد چیست؟ فرمود: صد بار و هرچه بیشتر باشد بهتر است. [۱۳۸۹] مطابق روایتی مستحب است صلوات به این صورت باشد:

«اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ، وَعَجِّلْ فَرَجَهُمْ، وَأَهْلِكَ عَدُوَّهُمْ»

خدایا بر محمد و خاندان پاکش درود فرست و فرج آنها را نزدیک گردان و دشمنان آنان را از من الجن و الإنس من الأولین و الآخنین. [۱۳۹۰]
جن و انس، از پیشینیان و پسینیان هلاک کن.

۴- قرآن، زیاد تلاوت کند؛ خصوصاً برای تلاوت بعضی از سوره‌ها مانند سوره‌های اسراء و شعراء، نمل، قصص، سجده، ص، احقاف، واقعه، جمعه، کهف، یس، حم دخان، بقره و آل عمران سفارش شده است و برای تلاوت هر یک از این سوره‌ها ثوابهای بسیاری نقل شده که روح را زنده و قلب را امیدوار می‌کند.

۵- امام صادق علیه السلام فرمود: در نماز مغرب شب جمعه، سوره جمعه و سوره توحید خوانده شود و در نماز عشا سوره جمعه و سبح اسم ربك الأعلى [۱۳۹۱] بخواند (و مطابق روایت دیگری در نماز عشا سوره‌های جمعه کلیات مفاتیح نوین، ص: ۹۶۴

و حشر [۱۳۹۲] و مطابق روایت سومی جمعه و منافقون [۱۳۹۳] را بخواند و هر کدام را انتخاب کند خوب است)، در روایت دیگری از آن حضرت سؤال شده است: شب جمعه چه چیزی بخوانم؟ جواب فرمودند: «

أَنَا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ»

و

«قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ»

۶- [۱۳۹۴] به سند صحیح از امام صادق علیه السلام روایت شده: هر کس شب جمعه بعد از نماز مغرب، چهار رکعت نافله مغرب را بخواند و در آخرین سجده از نوافل هفت مرتبه بگوید:

«اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِوَجْهِكَ الْكَرِيمِ، وَاسْمِكَ الْعَظِيمِ، أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ خَدَايَا بِه حَقِّ ذَاتِ بَخْشَنده و نام با عظمت از تو می‌خواهم که بر مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ، وَأَنْ تُغْفِرَ لِي ذَنْبِي الْعَظِيمِ».

محمد و خاندان پاکش درود فرستی و گناه بزرگم را ببامری.

سر از سجده بر نمی‌دارد مگر این که گناهایش بخشوده می‌شود، و بهتر آن است که این عمل را هر شب انجام دهد. [۱۳۹۵] ۷- بهتر است از خواندن شعر پرهیز داشته باشد؛ زیرا در روایت صحیح از امام صادق علیه السلام نقل شده که برای روزه‌دار و در حال احرام و داخل حرم مکه و روز جمعه و در شبها خواندن شعر کراهت دارد، راوی سؤال می‌کند: اگر چه شعر حقی باشد؟ فرمود: اگر چه حق باشد. [۱۳۹۶] یادآوری لازم: نگاه به مجموع روایاتی که در این زمینه وارد شده، نشان می‌دهد که مراد از شعر مکروه، اشعار باطلی است که به خصوص در زمانهای جاهلیت برای هجو و بدنام کردن کسی به کار گرفته می‌شده و یا خیال‌پردازی‌هایی بود که در زمینه عشقهای مجازی و در وصف زیبارویان از زنان و در راستای ارضای شهواترانیهای غیرمجاز سروده و یا خوانده می‌شد.

شاهد این بیان تعبیراتی است که در لابه‌لای این روایات به چشم می‌خورد، از جمله تعبیر به «خنا» در جمله «

مَنْ تَمَثَّلَ بِبَيْتِ شِعْرِ مِنَ الْخَنَا لَمْ تُقْبَلْ مِنْهُ صَلَاةٌ فِي ذَلِكَ الْيَوْمِ» [۱۳۹۷]

از رسول خدا صلی الله علیه و آله نقل شده است؛ چون «خنا» در لغت به معنای فحش و سخن ناسزا است. دیگر تعبیر به «

أَنَّ مِنَ الشُّعْرِ لِحَكْمًا

» است که بعد از جمله «

الشُّعْرُ مِنْ ابْلِيسَ

» از رسول گرامی نقل شده است. [۱۳۹۸] چون روشن است که این جمله در مقام مدح اشعار حکمت‌آمیز

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۹۶۵

است که از شیطانی بودن شعر در جمله قبل، استثنا می‌شود. دیگر روایاتی است که در زمینه شعرخوانی و شعرسرایی امام رضا علیه السلام وارد شده است، [۱۳۹۹] و در کلمات منقول از امیرمؤمنان علیه السلام اشعار متعددی دیده می‌شود، حتی دیوان شعری به آن حضرت منسوب است.

از آنچه گذشت می‌توان پذیرفت که مقصود از «مکروه بودن شعر حق» در اولین روایتی که گذشت، اشعار غیردروغ و مطابق واقع است. یعنی راوی سؤال می‌کند: اگرچه دروغ نباشد و محتوای شعر واقعیت داشته باشد؟ حضرت جواب می‌دهد: آری، شعری که خالی از حکمت باشد و بی‌هدف سروده یا خوانده شود، مکروه است اگرچه دروغ نباشد، و الا چگونه می‌توان پذیرفت خواندن اشعار فراوانی که سراینده آن خود اهل بیت عصمت علیهم السلام هستند در شب یا روز جمعه کراهت داشته باشد؟!

شاهد این سخن روایتی است که فرزند کُمیت (شاعر معروف اهل بیت) از پدرش نقل می‌کند که گفت:

من روزی خدمت مولایم امام باقر علیه السلام رسیدم؛ عرض کردم که ای فرزند رسول خدا، من ابیاتی درباره شما گفته‌ام، اجازه می‌دهید بخوانم؟ فرمود: می‌دانی که الان ایام البیض است (و تناسبی با خواندن شعر ندارد).

عرض کردم: این اشعار مخصوص شما اهل بیت علیهم السلام است. فرمود: بخوان و من شروع کردم به خواندن این اشعار:

أُضْحِكُنِي الدَّهْرُ وَأَبْكَانِي وَالدَّهْرُ ذُو صَرْفٍ وَأَلْوَانٍ... [۱۴۰۰]

روشن است که اهمیت ایام البیض کمتر از روز جمعه نیست.

۸- در حق برادران دینی دعا کند و با ذکر نام آنان، در حَقشان استغفار نماید. چرا که امام صادق علیه السلام از پدرش از جدش از فاطمه صغری از امام حسین علیه السلام از برادرش امام حسن علیه السلام نقل می‌کند که در شب جمعه مادرم فاطمه علیها السلام را دیدم که در محراب عبادت ایستاده بود، پیوسته رکوع می‌کرد و سجده بجا می‌آورد تا این که فجر طالع شد و شنیدم که برای مؤمنین، آن هم با ذکر اسامی آنان، فراوان دعا می‌کرد، در حالی که برای خودش چیزی طلب نکرد. عرض کردم: مادرم! چگونه است که برای دیگران دعا می‌کنی، برای خود دعا نمی‌کنی؟ فرمود: فرزندم! «

الْجَارُ ثُمَّ الدَّارُ؛

اول همسایه، سپس خانه!». [۱۴۰۱] مخصوصاً در حق اموات از برادران دینی دعا کند، چرا که از امام صادق علیه السلام روایت شده:

هر کس برای ده نفر از برادران اموات خود در شب جمعه دعا کند اهل بهشت خواهد بود. [۱۴۰۲]

۹- «جمال‌الاسبوع» به سند معتبر از امام صادق علیه السلام روایت کرده: کسی که در شب جمعه، خواست نماز شب بخواند در رکعت اول، حمد و قل هو الله احد و در رکعت دوم حمد و قل یا ایها الکافرون، رکعت سوم

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۹۶۶

حمد و الم سجده و رکعت چهارم حمد و یا ایها المدثر و رکعت پنجم حمد و حم سجده و یا حمد و نجم و در رکعت ششم حمد و سوره مُلک و در رکعت هفتم حمد و یس و در رکعت هشتم حمد و واقعه و رکعت نهم حمد و فلق و رکعت دهم حمد و ناس و رکعت یازدهم حمد و قل هو الله احد بخواند. [۱۴۰۳]

۱۰- دعاهایی که برای این شب وارد شده را بخواند که ما در این جا به ذکر چند مورد از آنها اکتفا می‌کنیم:

الف) از رسول گرامی صلی الله علیه و آله نقل شده: هر کس این دعا را در شب جمعه یا روز آن هفت مرتبه بخواند اگر در این شب یا روز بمیرد داخل بهشت شود:

اللَّهُمَّ رَبِّي لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، خَلَقْتَنِي وَأَنَا عَبْدُكَ وَأَبْنُ أَمَتِكَ، وَفِي

خدایا، ای پروردگار من که معبودی جز تو نیست، مرا آفریدی در حالی که من بنده تو و فرزند کنیز تو، و در قبضتک و ناصبتی بیدک، امسیت علی عهدک و وعدک ما استطعت،

دست قدرت تو و در اختیار توام، تا جایی که توانستم بر پیمان و وعده تو، روز را به شب رسانده‌ام

أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا صَنَعْتُ، أَبِوءُ بِنِعْمَتِكَ وَأَبِوءُ بِذُنُوبِي فَأَعْفِرْ لِي إِنَّهُ لَا

از شر آنچه انجام داده‌ام به تو پناه می‌برم، به نعمت معترف و به گناهم اقرار دارم، پس مرا بیامرزد زیرا

يَعْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ. [۱۴۰۴]

جز تو کسی گناهان را نیامرزد.

ب) «شیخ طوسی» و «سید بن طاووس» و «کفعمی» و «سید بن باقی» نوشته‌اند: مستحب است شب و روز جمعه و شب و روز عرفه

این دعا را بخواند، که مطابق آنچه در «مصباح» شیخ طوسی آمده، چنین است:

اللَّهُمَّ مَنْ تَعَبًا وَتَهَيًّا وَاعْدًا وَاسْتَعْدَّ لَوْفَادَةِ إِلَى مَخْلُوقٍ رَجَاءَ رَفْدِهِ،

خدایا هر کس خود را مجهز و مهیا و آماده ساخته و تدارک دیده برای وارد شدن بر مخلوق به امید هدیه

وَطَلَبَ نَائِلِهِ وَجَائِزَتَهُ، فَالْيَكِ يَا رَبِّ تَعَبِي وَاسْتِعْدَادِي رَجَاءَ عَفْوِكَ،

و بهره‌مندی و پاداشی از او، پس پروردگارا، من خود را برای رسیدن به درگاه تو مجهز و مهیا ساختم به امید عفو

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۹۶۷

وَ طَلَبَ نَائِلِكَ وَ جَائِزَتِكَ، فَلَا تُخَيِّبْ دُعَائِي يَا مَنْ لَا يَخِيْبُ عَلَيْهِ

و بهره‌مندی و پاداشت، پس مرا در دعایم مأیوس مکن، ای که هیچ درخواست کننده‌ای را مأیوس نکنی

سَائِلٌ، وَلَا يَنْقُضُهُ نَائِلٌ، فَإِنِّي لَمِ آتِكَ ثِقَةً بِعَمَلٍ صَالِحٍ عَمِلْتُهُ، وَلَا

و هیچ بخششی از (کرم) تو نکاهد، من به اطمینان عمل شایسته‌ای که انجام داده‌ام به درگاهت نیامده‌ام و نه

لَوْفَادَةَ مَخْلُوقٍ رَجَوْتُهُ، اتَيْتُكَ مُقِرًّا عَلَى نَفْسِي بِالْإِسَاءَةِ وَالظُّلْمِ،

به مخلوقی وارد شده‌ام که به او امیدوار باشم بلکه به درگاهت آمده‌ام در حالی که به بدی و ستم بر خودم اقرار دارم

مُعْتَرِفًا بِأَنْ لَا حُجَّةَ لِي وَلَا عُذْرَ، اتَيْتُكَ ارْجُو عَظِيمَ عَفْوِكَ الَّذِي

و به این که دلیل و عذری ندارم معترفم، به امید عفو بزرگت که با آن از

عَفْوَتِ بِه عَنِ الْخَاطِئِينَ، فَلَمْ يَمْنَعَكَ طُولُ عُكُوفِهِمْ عَلَى عَظِيمِ الْجُزْمِ

خطاکاران در گذری به درگاهت آمده‌ام، پس اصرار آنها بر (ارتکاب) گناهان بزرگت تو

أَنْ عُدَّتْ عَلَيْهِمْ بِالرَّحْمَةِ، فَيَا مَنْ رَحِمْتَهُ وَسِعَتْهُ، وَعَفْوُهُ عَظِيمٌ، يَا

را از رحمت به آنها بازداشت، پس ای کسی که رحمت وسیع و گذشتت بزرگ است، ای عَظِيمُ يَا عَظِيمُ يَا عَظِيمُ، لَا يُرَدُّ غَضَبَكَ إِلَّا جِلْمُكَ، وَلَا يُنْجِي مِنْ عَظَمَتِ، ای با عظمت، ای با عظمت، خشمت را جز حلمت باز ندارد و چیزی سَخَطَكَ إِلَّا التَّضَرُّعُ إِلَيْكَ، فَهَبْ لِي يَا اَلْهِی فَرْجًا بِاَلْقُدْرَةِ الَّتِي تُحْيِي جِزْغَرِيه وَ زَارِي به در گاهت از خشمت رهایی نبخشد، پس ای معبود من با قدرتی که با آن مردگان را زنده می کنی بِهَا مَيِّتِ الْبِلَادِ، وَلَا تُهْلِكُنِي عَمَّا حَتَّى تَسْتَجِيبَ لِي وَ تُعَرِّفْنِي الْاِجَابَةَ گشایشی به من عطا کن، و از غصه هلاکم مکن تا زمانی که (دعای) من را اجابت کنی و به اجابت دعایم آگاهم کن فِی دُعَائِي وَ اِذْفَنِي طَعْمَ الْعَافِيَةِ اِلَى مُنْتَهَى اَجَلِي وَ لَا تُشْمِتْ بِي وَ طَعْمَ سَلَامَتِي رَا تَا پَايَانِ عَمْرِ بِه مِنْ بَعْشَانِ وَ مَرَا دَشْمَنِ شَادِ مَگَرْدَانِ عَدُوِّي وَ لَا تُسَلِّطْهُ عَلَيَّ، وَ لَا تُمَكِّنْهُ مِنْ عُنُقِي اَلْهِی اِنْ وَضَعْتَنِي فَمَنْ اَوْ رَا بِرٍ مِنْ مَسَلِّطٍ مَكْنٍ، وَ اَوْ رَا بِرٍ مِنْ چیره مگردان، ای معبود من اگر (مقام) مرا پایین بیاوری ذَا الَّذِي يَرْفَعُنِي وَ اِنْ رَفَعْتَنِي فَمَنْ ذَا الَّذِي يَضَعُنِي وَ اِنْ اَهْلَكْتَنِي فَمَنْ كَيْسَتْ كِه مَرَا بِالَا بِرِدٍ وَ اِگَر مَرَا بِالَا بِرِي كَيْسَتْ كِه مَرَا پَايِنِ اَوْرِدٍ، وَ اِگَر هَلَاكَم كَنِ پَس كَيْسَتْ ذَا الَّذِي يَغْرِضُ لَكَ فِی عَبْدِكَ، اَوْ يَسْئَلُكَ عَنْ اَمْرِهِ، وَ قَدْ عَلِمْتُ اَنَّهُ لَيْسَ كِه دَر مَوْرِدِ اَيْنِ بِنْدَهَاتِ شَكَايَتِ كَنْدِ، يَا اِز كَارِ اَوْ سَوَالِ كَنْدِ، وَ بِه يَقِينِ دَانَسْتَمِ كِه كَلِيَاتِ مَفَاتِيحِ نَوِينِ، ص: ۹۶۸

فِي حُكْمِكَ ظُلْمٌ، وَ لَا فِي نَقْمَتِكَ عَجَلَةٌ، وَ اِنَّمَا يَعْجَلُ مَنْ يَخَافُ الْقُوَّةَ،

دَر حَكْمَرَانِيَتِ سَتْمِي وَ دَر عَذَابَتِ شَتَابِي نَيْسَتِ، وَ عَجَلَه وَ شَتَابِ بَرَايِ كَسِي اَسْتِ كِه اِز گَزْدَشْتِ فَرْصَتِ مِي تَرْسَدِ وَ اِنَّمَا يَحْتَاجُ اِلَى الظُّلْمِ الضَّعِيفُ، وَ قَدْ تَعَالَيْتَ يَا اَلْهِی عَنْ ذَلِكْ عَلُوًّا وَ نَاتَوَانِ، نِيَازْمَنْدِ ظَلْمِ اَسْتِ، وَ بِه يَقِينِ اِي مَعْبُودِ مِنْ تُو اِز اَيْنِ اَمُورِ بَسِيَاَرِ كَبِيْرًا، اَللّٰهُمَّ اِنِّيْ اَعُوْذُ بِكَ فَاَعِذْنِيْ وَ اَسْتَجِيْرُ بِكَ فَاَجِرْنِيْ وَ اَسْتَرْزُقُكَ بَرْتَرِي خَدَايَا بِه تُو پَنَاهَنْدَهَامِ پَس پَنَاهَمِ دِه، وَ اِز تُو اَمَانِ مِي خَوَاهَمِ پَس اَمَانَمِ دِه، وَ اِز تُو رُوْزِي مِي طَلْبَمِ فَاَرْزُقْنِيْ وَ اَتُوْكُلْ عَلَيْكَ فَاَكْفِنِيْ وَ اَسْتَنْصِرُكَ عَلَيْ عَدُوِّي فَاَنْصُرْنِيْ پَس رُوْزِيْمِ دِه، وَ بَر تُو تُوْكُلْ مِي كَنْمِ پَس كَفَايْتَمِ كَنْ، وَ بَرَايِ غَلْبَه بَر دَشْمَنْمِ اِز تُو يَارِي مِي طَلْبَمِ پَس يَارِيْمِ كَنْ.

وَ اَسْتَعِيْنُ بِكَ فَاَعِنِّيْ وَ اَسْتَعْفِرُكَ يَا اَلْهِی فَاَعْفِرْ لِي اَمِيْنَ اَمِيْنَ اَمِيْنَ. [۱۴۰۵]

وَ اِز تُو كَمَكِ مِي خَوَاهَمِ پَس كَمَكَمِ كَنْ، وَ اِز تُو اَمْرُزْشِ مِي طَلْبَمِ پَس مَرَا بِيَاْمَرْزِ، دَعَايِمِ رَا بِيْذِيْرِ، دَعَايِمِ رَا بِيْذِيْرِ، دَعَايِمِ رَا بِيْذِيْرِ. (ج) خَوَانْدَنْ دَعَايِ كَمِيْلِ كِه دَر بَخْشِ دَعَاهايِ مَعْرُوفِ (بَخْشِ دُوْمِ، صَفْحَه ۹۸) گَزْدَشْتِ.

(د) خَوَانْدَنْ دَعَايِ: »

اَللّٰهُمَّ يَا شَاهِدَ كُلِّ نَجْوَى...» [۱۴۰۶]

كِه دَر شَبِ عَرْفَه نِيْزِ خَوَانْدَه مِي شُودِ وَ دَر بَخْشِ چَهَارْمِ (صَفْحَه ۸۴۲) گَزْدَشْتِ.

(ه) دِه مَرْتَبَه بَگُوِيْدِ:

«يَا دَائِمَ الْفَضْلِ عَلَيَّ الْبَرِيَّةِ، يَا بَاسِطَ الْيَدَيْنِ بِالْعَطِيَّةِ، يَا صَاحِبَ

اِي كِه هَمِيْشَه بِه مَخْلُوقَاتِ بَخْشَنْدَه اِي، اِي كِه دَسْتَانَتِ رَا بِه بَخْشِشِ گَشُودَه اِي، اِي كِه صَاحِبِ

الْمَوَاهِبِ السَّيِّئَةِ، صَلَّى عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ خَيْرِ الْوَرَى سَجِيَّةً، وَاعْفُؤْ لَنَا

بخشش‌های بزرگی، بر محمد و خاندان پاکش بهترین مخلوقات در خلق و خوی درود فرست و ما را در

یا ذَا الْعَلَى فِي هَذِهِ الْعَشِيَّةِ». [۱۴۰۷]

این شامگاه بیمارزای بلندمرتبه.

یادآوری: این ذکر شریف در کلیته شبهای عید نیز خوانده می‌شود.

و «شیخ طوسی» و «سید بن طاووس» گفته‌اند: خواندن این دعا در سحر شب جمعه مستحب است:

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، وَهَبْ لِي الْغَدَاةَ رِضَاكَ، وَاسْكِنْ قَلْبِي

خدایا بر محمد و خاندان پاکش درود فرست و در این صبحگاه خشنودیت را به من ببخش و خوفت را در دلم قرار ده،

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۹۶۹

خَوْفَكَ، وَاقْطَعُهُ عَمَّنْ سِوَاكَ، حَتَّى لَا اَزْجُوَ وَلَا اِخَافَ اِلَّا اِيَّاكَ، اللَّهُمَّ

و دلم را از غیر خودت جدا کن، تا اینکه به کسی جز تو امید نبندم و از کسی جز تو نترسم، خدایا

صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، وَهَبْ لِي ثَبَاتَ الْيَقِينِ، وَمَخْضَ الْاِخْلَاصِ،

بر محمد و خاندان پاکش درود فرست و ببخش بر من پایداری در یقین و اخلاص ناب

وَشَرَفَ التَّوْحِيدِ، وَدَوَامَ الْاِسْتِقَامَةِ، وَمَعْدِنَ الصَّبْرِ، وَالرِّضَا بِالْقَضَاءِ

و شرافت یگانه‌پرستی و استقامت پایدار و معدن بردباری و رضایت به قضا

وَالْقَدْرِ، يَا قَاضِيَ حَوَائِجِ السَّائِلِينَ، يَا مَنْ يَعْلَمُ مَا فِي ضَمِيرِ الصَّامِتِينَ،

و قدر (را به من ببخش)، ای برآورنده نیازهای درخواست‌کنندگان، ای دانای رازهای دل سکوت‌کنندگان

صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، وَاسْتَجِبْ دُعَائِي وَاعْفُؤْ ذَنْبِي وَارْزُقْ

بر محمد و خاندان پاکش درود فرست و دعایم را اجابت کن و گناهانم را ببخش و روزیم را وسعت ده

وَاقْضِ حَوَائِجِي فِي نَفْسِي وَارْحَمْنِي فِي دِينِي وَاهْلِي الْهَي طُغُوْحُ

و خواسته‌های شخصیم و خواسته‌هایم در مورد برادران دینی و خانواده‌ام را برآور، ای معبود من آرزوهای

الْاُمَالِ قَدْ خَابَتْ اِلَّا لَدَيْكَ، وَمَعَاكِفُ الْهَمِّ قَدْ تَعَطَّلَتْ اِلَّا عَلَيْكَ،

بلندپروازانه جز در درگاهت بر باد رفته، و همت‌های عالی جز همتی که متوجه توست کارساز نیست

وَمَذَاهِبُ الْعُقُولِ قَدْ سَمَتْ اِلَّا اِلَيْكَ، فَانْتَ الرَّجَاءُ وَالْيَكُ الْمُلتَجُّ، يَا

و راه عقلها جز راهی که به سوی توست بسته مانده است، پس تویی امید و پناهندگی به درگاه توست، ای

اَكْرَمَ مَقْصُودٍ، وَاجْوَدَ مَسْئُولٍ، هَرَبْتُ اِلَيْكَ بِنَفْسِي يَا مَلْجَأَ الْهَارِبِينَ

گرامی‌ترین قصد شده و بخشنده‌ترین درخواست شده، ای پناه فراریان با سنگینی گناهانی که بر دوش می‌کشم

بِاثْقَالِ الذُّنُوبِ، اِحْمِلْهَا عَلَيَّ ظَهْرِي لَا اَجِدُ لِي اِلَيْكَ شَافِعًا سِوَى

به درگاه تو گریخته‌ام، در حالی که شفיעی به درگاهت نمی‌یابم، جز اینکه

مَعْرِفَتِي بِاَنَّكَ اَقْرَبُ مَنْ رَجَاهُ الطَّالِبُونَ، وَامَلْ مَالِدِيهِ الرَّاغِبُونَ، يَا مَنْ

می‌دانم تو نزدیک‌ترین کسی هستی که درخواست‌کنندگان به تو امید بسته‌اند، و مشتاقان آنچه را که نزد توست آرزو دارند، ای

کسی

فَتَقَّ الْعُقُولَ بِمَعْرِفَتِهِ، وَاطْلَقَ الْاَلْسُنَ بِحَمْدِهِ، وَجَعَلَ مَا اُفْتِنَ بِهِ عَلَيَّ

که عقل‌ها را با شناخت گشودنی، و زبان‌ها را به ستایشت گویا ساختی، و آنچه به واسطه آن عبادت در فی کفایه لتادیه حقه، صل علی محمد و آله، و لا تجعل للشیطان بر بندگانت به عنوان پاداش منت نهاده‌ای در برابر ادای حقت قرار دادی بر محمد و خاندان پاکش درود فرست کلیات مفاتیح نوین، ص: ۹۷۰

علی عقی سبیلاً، و لا للباطل علی عملی دلیلاً. [۱۴۰۸]
و راهی برای تسلط شیعیان بر عقلم و حجّتی برای باطل بر کردارم قرار مده.

نماز و دعایی در شب جمعه برای حفظ قرآن:

کسی که می‌خواهد توفیق حفظ قرآن را پیدا کند بداند که ابن عباس از امیر مؤمنان از رسول خدا صلی الله علیه و آله نقل می‌کند که فرمود: آیا دوست داری کلماتی را به تو بیاموزم که خداوند با آن به تو نفع بخشد و شاگردان تو نیز از آن نفع برند و آنچه را می‌آموزی در سینه‌ات جای گیرد و ثابت شود؟ عرض کرد: آری یا رسول الله، فرمود: شب جمعه وقت سحر در ثلث آخر شب و اگر نتوانستی قبل از آن از خواب برخیز، چهار رکعت نماز (هر دو رکعت به یک سلام) بخوان؛ در رکعت اول پس از حمد سوره یس و در رکعت دوم پس از حمد، سوره الم سجده [۱۴۰۹] و در رکعت سوم پس از حمد، دخان و در رکعت چهارم حمد و سوره ملک را بخوان؛ (سوره‌ها را می‌توان از روی قرآن خواند) پس از سلام، حمد و ثنای خدا بجا آور و به بهترین وجهی بر محمد و آل محمد صلوات بفرست، سپس برای مؤمنان استغفار کن، آنگاه بگو:

اللَّهُمَّ ارْحَمْنِي بِتَرْكِ الْمَعَاصِي أَبَدًا مَا أَبْقَيْتَنِي، وَارْحَمْنِي مِنْ أَنْ أَتَكَلَّفَ

خدایا بر من رحم کن با توفیق ترک گناهان تا زمانی که زنده‌ام، و بر من رحم کن از این که برای طلب آنچه به درد من نمی‌خورد طلب ما لا یغنی، و ارزقنی حُسنَ النَّظَرِ فِيمَا يُرْضِيكَ عَنِّي، اللَّهُمَّ

کلیات مفاتیح نوین؛ ص ۹۷۰

خود را به زحمت اندازم، و تشخیص صحیح در آنچه تو را از من خشنود می‌سازد روزیم کن، ای خدای بدیع السموات والأرض، ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ، وَالْعِزِّ الَّذِي لَا يُرَامُ،

پدیدآورنده آسمانها و زمین، ای صاحب شکوه و بزرگواری و عزتی که هیچ کس نمی‌تواند آن را آرزو کند
أَسْأَلُكَ يَا اللَّهُ يَا رَحْمَنُ، بِجَلَالِكَ وَنُورِ وَجْهِكَ، أَنْ تُلْزِمَ قَلْبِي حِفْظَ

ای خدا، ای بخشنده، به شکوه و نورانیت ذات از تو می‌خواهم همان گونه که
كِتَابِكَ كَمَا عَلَّمْتَنِيهِ، وَارْزُقْنِي أَنْ أَتْلُوهُ عَلَى النَّحْوِ الَّذِي يُرْضِيكَ عَنِّي،

قرآنت را به من آموختی، دلم را به حفظ آن واداری و تلاوتش را آن گونه که تو را از من خشنود می‌سازد روزیم گردانی.

اللَّهُمَّ بَدِيعِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ، ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ، وَالْعِزِّ الَّذِي لَا

ای خدای پدیدآورنده آسمانها و زمین ای صاحب شکوه و بزرگواری و عزتی که هیچ کس نمی‌تواند آن را

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۹۷۱

يُرَامُ، أَسْأَلُكَ يَا اللَّهُ يَا رَحْمَنُ، بِجَلَالِكَ وَنُورِ وَجْهِكَ، أَنْ تُنَوِّرَ بِكِتَابِكَ

آرزو کند ای خدا، ای بخشنده به شکوه و نورانیت ذات از تو می‌خواهم دیدگانم را به قرآنت روشن گردانی

بَصْرِي وَأَنْ تُشْرَحَ بِهِ صَدْرِي وَأَنْ تُطَلِّقَ بِهِ لِسَانِي، وَأَنْ تُفَرِّجَ بِهِ عَنِّي

و سینه‌ام را به آن گشاده داری و زبانم را به آن گویا کنی و با آن به قلبی، و اَنْ تَشْتَعْمَلَ بِهٖ بَدَنِي، فَانَّهُ لَا يُعِينِنِي عَلَيَّ الْخَيْرِ غَيْرُكَ، وَلَا قَلْبِي آرامش بخشی و بدنم را با آن به کار اندازی، زیرا جز تو کسی مرا به کار خیر کمک نکند، و يُؤْتِيهِ إِلَّا اَنْتَ وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ». جز تو کسی توفیق آن را به من ندهد و پناهگاه و نیرویی جز از سوی خداوند بلندمرتبه و با عظمت نیست. سپس فرمود: این عمل را در سه شب جمعه، یا پنج شب، یا هفت شب جمعه بجا آور. [۱۴۱۰]

دعا و نمازی از ناحیه مقدسه حضرت حجت علیه السلام برای برآورده شدن حاجات:

مرحوم «علّامه مجلسی» از «مهج الدعوات» از «کنوز النجاح» ابوعلی فضل بن حسن طبرسی نقل می‌کند: از ناحیه مقدسه امام عصر (سلام الله علیه) این حدیث صادر شد که: هر کسی نزد خدا حاجتی داشته باشد، شب جمعه بعد از نصف شب، غسل کند و در مصلای خودش (محلّی را که در خانه، محلّ نماز قرار داده است) دو رکعت نماز بخواند، در هر رکعت پس از شروع سوره حمد و رسیدن به جمله «

ایاک نعبد و ایاک نستعین

» صد بار آن را تکرار کند و پس از اتمام آن، بقیه سوره حمد را ادامه دهد و به پایان برساند، سپس یکبار سوره توحید را بخواند و ذکر رکوع و سجود را هفت بار بگوید، پس از اتمام نماز، دعای ذیل را بخواند که قطعاً حاجتش هرچه باشد برآورده می‌شود، مگر این که مربوط به قطع رحم (و مانند آن) باشد:

اللَّهُمَّ اِنْ اَطَعْتُكَ فَالْمَحْمَدَةُ لَكَ، وَاِنْ عَصَيْتُكَ فَالْحُجَّةُ لَكَ، مِنْكَ

خدایا اگر اطاعت کنم پس شایسته ستایشی و اگر نافرمانیت کنم پس دلیل و برهان برای توست،

الرَّوْحُ وَمِنْكَ الْفَرْجُ، سُبْحَانَ مَنْ اَنْعَمَ وَشَكَرَ، سُبْحَانَ مَنْ قَدَّرَ وَغَفَرَ،

آسایش و گشایش از جانب توست، پاک و منزّه است آن که نعمت داده و سپاس‌گزاری شود، پاک و منزّه است آن که تقدیر نموده و آمرزد،

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۹۷۲

اللَّهُمَّ اِنْ كُنْتُ عَصَيْتُكَ فَاِنِّي قَدْ اَطَعْتُكَ فِي اَحَبِّ الْاَشْيَاءِ اِلَيْكَ، وَهُوَ

خدایا، اگر نافرمانیت نمودم ولی در محبوب‌ترین امور در درگاهت که همان ایمان به توست اطاعت نمودم،

الْاِيْمَانُ بِكَ، لَمْ اَتَّخِذْ لَكَ وَلَدًا، وَ لَمْ اَدْعُ لَكَ شَرِيكًا، مَنَّا مِنْكَ بِهٖ عَلَيَّ، لَا

فرزندی برای تو انتخاب نکرده و همتایی برایت نخواندم که این منّتی است از جانب تو بر من، نه

مَنَّا مِنِّي بِهٖ عَلَيْكَ، وَقَدْ عَصَيْتُكَ يَا اِلَهِي عَلَيَّ غَيْرِ وَجْهِ الْمُكَابَرَةِ، وَلَا

منّتی از جانب من بر تو و ای معبود من اگر نافرمانیت نمودم نه از روی تکبر و نه

الْخُرُوجِ عَنِ عُبُودِيَّتِكَ، وَلَا الْجُحُودِ لِرُبُوبِيَّتِكَ، وَلَكِنْ اَطَعْتُ هَوَايَ

خارج شدن از بندگیت و نه انکار پروردگارت بود، بلکه هوای نفسم را اطاعت نمودم

وَاَزَلَّنِي الشَّيْطَانُ، فَلَكَ الْحُجَّةُ عَلَيَّ وَالْبَيَانُ، فَاِنْ تُعَذِّبْنِي فَبِذُنُوبِي غَيْرُ

و شیطان مرا گمراه کرد پس دلیل و بیان بر علیه من از آن توست، پس اگر مرا به واسطه گناهانم عذاب کنی بر من

ظالم لی و ان تغفر لی و ترحمنی فانک جواد کریم، یا کریم یا کریم

ظلمی نکرده‌ای و اگر مرا آمرزیده و بر من رحم کنی پس به یقین تو بخشنده و بزرگواری، ای بزرگوار، ای بزرگوار* (به اندازه یک نفس طولانی ادامه دهد)، سپس بگوید:

یا آمنا من کل شیء، و کل شیء

***** ای ایمن از هر چیز، در حالی که همه چیز

منک خائف حذر، اسئلک بامنک من کل شیء، و خوف کل شیء منک،

از تو ترسان و بیمناک است، به حق ایمنیت از همه چیز و ترسی که هر چیز از تو دارد

ان تصلی علی محمد و آل محمد، و ان تعطینی اماناً لنفسی و اهلی

از تو می‌خواهم که بر محمد و خاندان پاکش درود فرستی و ایمنی بخشی به من و خانواده

و ولدی و سائر ما انعمت به علی، حتی لاخاف احداً، ولا احذر من

و فرزندانم و تمام چیزهایی که به واسطه آن به من نعمت دادی، تا از احدی ترسم و هیچگاه از چیزی نهراسم،

شیء ابداً، انک علی کل شیء قدیر، و حسبنا الله و نعم الوکیل، یا کافی

زیرا به یقین تو بر هر چیز توانایی و خداوند ما را کافی است و بهترین سرپرست است، ای رهایی بخش

ابراهیم نمرود، و یا کافی موسی فرعون، و یا کافی محمد صلی الله

ابراهیم از شر نمرود، و ای رهایی بخش موسی از شر فرعون و ای رهایی بخش محمد- که درود خدا

علیه و آله الأحزاب، اسئلک ان تصلی علی محمد و آل محمد، و ان

بر او و خاندان پاکش باد- از شر احزاب (در جنگ خندق) از تو می‌خواهم که بر محمد و خاندان پاکش درود فرستی و

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۹۷۳

تکفینی شر فلان بن فلان.

مرا از شر فلان پسر فلان رهایی بخش.

(به جای فلان بن فلان اسم دشمن خویش را بر زبان آورد و اگر دشمن خاصی ندارد، می‌تواند نام شیطان را که بزرگترین دشمن است یا نام دشمنان اسلام را ببرد).

سپس به سجده رود و حاجتش را طلب کند و نزد خدا تضرع نماید چراکه هیچ مرد یا زن مؤمنی نیست که این نماز را بجا آورد و این دعا را بخواند مگر این که درهای آسمان برای اجابت دعا به روی او گشوده می‌شود

آنگاه فرمود: »

ذیک من فضل الله علینا و علی الناس؛

این نماز و دعا از فضل خداوند بر ما اهل بیت و بر مردم است». [۱۴۱۱]

اعمال روز جمعه:

۱- از امام صادق علیه السلام نقل شده است که فرمود: هر کس مابین نافله صبح و نماز صبح در روز جمعه صد مرتبه بگوید: »

سُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَظِيمِ وَ بِحَمْدِهِ، اسْتَغْفِرُ اللهَ رَبِّي وَ أَتُوبُ إِلَيْهِ

« خداوند خانه‌ای در بهشت برایش بنا می‌کند. [۱۴۱۲] ۲- کسی که پیش از نماز صبح روز جمعه سه مرتبه (از روی خلوص نیت)

بگوید: »

اسْتَغْفِرُ اللَّهَ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ، وَ أَتُوبُ إِلَيْهِ

« گناهانش آمرزیده می‌شود، هر چند بسیار زیاد باشد. [۱۴۱۳] ۳- هیچ عملی در این روز از صلوات بر محمد و آل محمد با فضیلت تر نیست، [۱۴۱۴] و مطابق حدیثی دیگر: صد بار صلوات در روز جمعه باعث برآورده شدن حوائج می‌شود، [۱۴۱۵] و در روایتی دیگر از امام باقر علیه السلام نقل شده که فرمود: عبادتی در روز جمعه نزد من از صلوات بر محمد و آل محمد محبوب تر نیست. [۱۴۱۶] و در روایت دیگری از امام صادق علیه السلام آمده: هر کس بعد از نماز ظهر و نماز صبح روز جمعه و غیر جمعه بگوید: »

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ عَجِّلْ فَرَجَهُمْ

« نمیرد تا این که حضرت قائم (عجل الله تعالی فرجه الشریف) را درک کند. [۱۴۱۷] و مطابق روایتی دیگر، شیخ جلیل القدر «ابن ادریس» در کتاب «سرائر» از «جامع بزنی» نقل کرده که ابوبصیر می‌گوید: شنیدم از امام صادق علیه السلام که صلوات بر محمد و آل محمد مابین ظهر و عصر معادل

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۹۷۴

هفتاد رکعت نماز است و بعد از عصر روز جمعه نیز بگوید:

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ، الْأَوْصِيَاءِ الْمَرْضِيِّينَ بِأَفْضَلِ

خدایا با بهترین درودهایت بر محمد و خاندان پاکش همان جانشینان پسندیده درود فرست و با برترین

صلواتتک، وَ بَارِكْ عَلَيْهِمْ بِأَفْضَلِ بَرَكَاتِكَ، وَالسَّلَامُ عَلَيْهِمْ وَ عَلَى

رحمتهایت به آنان برکت ده و درود و رحمت و برکات خدا بر آنان و بر

أَرْوَاحِهِمْ وَ أَجْسَادِهِمْ، وَ رَحْمَةُ اللَّهِ وَ بَرَكَاتُهُ. [۱۴۱۸]

ارواح و جسم‌هایشان باد.

این صلوات (با مقداری تفاوت) در کتب مشایخ حدیث، با سندهای بسیار معتبر و با فضیلت‌های بسیار نقل شده است. [۱۴۱۹] ۴- در نماز صبح در رکعت اول سوره جمعه و در رکعت دوم سوره توحید بخواند. [۱۴۲۰] ۵- بعد از نماز صبح پیش از آن که سخن بگوید این دعا را بخواند تا کفاره گناهان او از این جمعه تا جمعه دیگر باشد:

اللَّهُمَّ مَا قُلْتُ فِي جُمُعَتِي هَذِهِ مِنْ قَوْلٍ، أَوْ حَلَفْتُ فِيهَا مِنْ حَلْفٍ، أَوْ

خدایا هر سخنی که در این جمعه گفتم یا هر سوگندی که در آن یاد کردم یا

نَذَرْتُ فِيهَا مِنْ نَذْرٍ، فَمَشِيَّتِكَ بَيْنَ يَدَيِ ذَلِكَ كَلِّهِ، فَمَا شِئْتُ مِنْهُ أَنْ

نذری که در آن نمودم، پس خواست تو در تمام این امور پیش روی من است، که هر کدام از این امور را که خواهی

يَكُونَنَّ كَانًا، وَ مَا لَمْ تَشَأْ مِنْهُ لَمْ يَكُنْ، اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي وَ تَجَاوَزْ عَنِّي

انجام می‌شود و هر کدام را که نخواهی انجام نمی‌شود، خدایا مرا بیامرزد و از (گناه) من در گذر

اللَّهُمَّ مَنْ صَلَّيْتَ عَلَيْهِ فَصَلَوَاتِي عَلَيْهِ، وَ مَنْ لَعَنْتَ فَلَعْنَتِي عَلَيْهِ. [۱۴۲۱]

خدایا بر هر که درود فرستی درود من نیز بر او باد و بر هر که لعنت کنی، لعنت من نیز بر او باد.

۶- در روایت است: هر کس بعد از نماز صبح در روز جمعه بنشیند و مشغول تعقیبات گردد تا آفتاب

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۹۷۵

طلوع کند خداوند در فردوس اعلی (مقامات عالی بهشت) هفتاد درجه برای او قرار دهد. [۱۴۲۲] ۷- «شیخ طوسی» روایت

کرده است: مستحب است که در تعقیب نماز صبح روز جمعه این دعا را بخواند:

اللَّهُمَّ اِنِّي تَعَمَّدْتُ اِلَيْكَ بِحَاجَتِي وَ اَنْزَلْتُ اِلَيْكَ الْيَوْمَ فَقْرِي وَ فَاقَتِي

خدایا با حاجتم به تو امید بسته‌ام، و امروز نیاز و احتیاج و درماندگیم را به درگاہت آورده‌ام،

و مسکنتی فَا نَا لِمَعْفِرَتِكَ اَرْجِي مَنِّي لِعَمَلِي وَ لِمَعْفِرَتِكَ وَ رَحْمَتِكَ

پس من به آمرزشت از کردار خود امیدوارترم، و به یقین آمرزش و رحمت

اَوْسَعُ مِنْ ذُنُوبِي فَتَوَلَّ قَضَاءَ كُلِّ حَاجَةٍ لِي بِقُدْرَتِكَ عَلَيْهَا، وَ تَيْسِيرِ

وسیع‌تر از گناهان من است، پس بر عهده گیر بر آوردن همه حاجت‌هایم را با قدرتی که بر آن داری و انجام آن برای تو

ذَلِكَ عَلَيْكَ، وَ لِفَقْرِي اِلَيْكَ، فَاِنِّي لَمْ اَصِبْ خَيْرًا قَطُّ اِلَّا مِنْكَ، وَ لَمْ

آسان است و به خاطر نیازمندیم به تو، زیرا من هرگز به خیری نرسیده‌ام جز از ناحیه تو، و

يَضْرِفُ عَنِّي سُوءًا قَطُّ اِحْدًا سِوَاكَ، وَ لَسْتُ اَرْجُو لِاٰخِرَتِي وَ دُنْيَايَ، وَ لَا

هرگز کسی بدی را از من بازنگردانده جز تو، و برای آخرت و دنیا و روز نیازم،

لِيَوْمِ فَقْرِي يَوْمَ يُفْرِدُنِي النَّاسُ فِي حُفْرَتِي وَ اَفْضَى اِلَيْكَ بِذَنْبِي سِوَاكَ. [۱۴۲۳]

روزی که مردم مرا در قبرم تنها می‌گذارند و با گناهم بر تو وارد می‌شوم به کسی امیدی ندارم جز تو.

۸- سوره‌های احقاف و مؤمنون را بخواند که مطابق روایتی از امام صادق علیه السلام، هر کس شب یا روز جمعه سوره احقاف

بخواند ترسی در دنیا به او نرسد و از وحشت قیامت ایمن گردد و هر کس در هر جمعه سوره مؤمنون را بخواند، خداوند اعمال او

را به سعادت ختم کند و در فردوس اعلی همراه با پیامبران و رسولان، به او منزل دهد. [۱۴۲۴] خواندن سوره‌های نساء، هود، کهف،

صافات نیز توصیه شده [۱۴۲۵] و بعد از نماز صبح سوره الرحمن بخواند و بعد از آیه «

فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ

» بگوید:

لَا بَشِيءٍ مِّنْ اِلٰهٍ اِلَّا اِنَّكَ رَبُّ اَكْذِبُ

« [۱۴۲۶]

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۹۷۶

سوره «قل یا ایها الکافرون» را ده مرتبه هنگام طلوع آفتاب بخواند و دعا کند تا دعایش مستجاب شود. [۱۴۲۷] ۹- مطابق روایات

فراوانی پرداختن به نظافت در جمعه بسیار خوب است از جمله شستن سر با خطمی سبب رهایی از جذام و برص و جنون می‌شود،

[۱۴۲۸] و در روایات متعددی از امام صادق علیه السلام آمده است که گرفتن ناخن و شارب در روز جمعه، سبب فزونی روزی

می‌شود. [۱۴۲۹] ۱۰- با توجه به این که بسیاری از مؤمنین در نماز جمعه شرکت می‌کنند یا به دیدن بستگان و دوستان می‌روند،

مستحب است در این روز از عطر و بوی خوش استفاده کنند. در روایتی از امام موسی بن جعفر علیهما السلام آمده است: سزاوار

نیست ترک بوی خوش در هر روز و اگر قادر بر آن نبود، یک روز در میان و اگر بر آن نیز قادر نبود در روز جمعه. [۱۴۳۰] ۱۱-

غسل جمعه کند که از سنت‌های مؤکد است و مطابق روایتی، رسول خدا صلی الله علیه و آله به امیرمؤمنان علی علیه السلام فرمود: در

هر جمعه غسل بجا آور اگرچه هزینه خوراک خود را صرف آن کنی، زیرا سنتی از این بزرگتر وجود ندارد، [۱۴۳۱] و مطابق

روایتی دیگر از امام صادق علیه السلام: هر کس در روز جمعه غسل کند و این دعا را بخواند:

اَشْهَدُ اَنْ لَا اِلَهَ اِلَّا اللهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، وَ اَشْهَدُ اَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ

گواهی می‌دهم که معبودی نیست جز خدای یگانه‌ای که شریکی ندارد و گواهی می‌دهم که محمد بنده

وَرَسُولُهُ، اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ، وَاجْعَلْنِي مِنَ التَّوَّابِينَ،
و فرستاده اوست، خدایا بر محمد و خاندان پاکش درود فرست و
وَاجْعَلْنِي مِنَ الْمُتَطَهِّرِينَ.

مرا از توبه کنندگان و پاکیزگان قرار ده.

برای او طهارتی باشد تا جمعه آینده [۱۴۳۲] (یعنی از گناهان پاک می‌شود و یا اعمالش از طهارت معنوی برخوردار شده، مورد قبول واقع می‌شود).

یادآوری: زمان غسل جمعه بعد از طلوع فجر تا ظهر روز جمعه است.

۱۲- صدقه در این روز مستحب مؤکد است و مطابق روایتی از امام صادق علیه السلام صدقه در شب جمعه و روز آن، هزار برابر صدقه در اوقات دیگر است. [۱۴۳۳]

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۹۷۷

۱۳- با خریدن چیزی نیکو برای خانواده و فرزندان، زمینه شادی آنها را نسبت به آمدن جمعه فراهم کند. [۱۴۳۴] ۱۴- خود را از کارهای دنیایی فارغ کند و بخشی از روز را به فراگیری مسائل دینی خود مشغول شود، چنانکه از امام صادق علیه السلام نقل شده است: نفرین بر مسلمانی که در هفته، (بخشی از) روز جمعه را صرف آموختن مسائل دینی خود نگرداند و برای این امر، خود را از کارهای دیگر فارغ نسازد. [۱۴۳۵] ۱۵- زیارت حضرت رسول صلی الله علیه و آله و ائمه طاهرين صلوات الله عليهم اجمعين را بجا آورد، [۱۴۳۶] که در بخش زیارات کیفیت آن گذشت.

۱۶- به زیارت اموات رود که فضیلت بسیار دارد و از امام باقر علیه السلام نقل شده: زیارت کنید مردگان را در روز جمعه، چراکه آنان در این روز از طلوع فجر تا طلوع خورشید، شخص زیارت کننده را می‌شناسند و شاد می‌شوند، [۱۴۳۷] و البته زیارت پدر و مادر و بستگان نزدیک از احیاء اهمیتش بیشتر است.

۱۷- دعای ندبه بخواند که از اعمال اعیاد چهارگانه (غدیر، فطر، قربان و جمعه) است، [۱۴۳۸] و در بخش دعاهای معروف (صفحه ۱۸۹) گذشت.

۱۸- نوافل روز جمعه که بیست رکعت است را بجا آورد، [۱۴۳۹] و برای کیفیت بجا آوردن آن به رساله‌های عملیه مراجعه شود.

۱۹- نمازهای مستحبی را که برای روز جمعه نقل شده (نظیر نماز جعفر طیار، نماز کامله و نماز حضرت رسول صلی الله علیه و آله که با سندهای بسیار معتبر و آثار و برکات فراوان نقل شده‌اند) بجا آورد که در بخش نمازهای معروف (صفحه ۱۰۶۱) به بعضی از آنها اشاره می‌شود.

۲۰- چون ظهر شود دعایی را بخواند که محمد بن مسلم از امام صادق علیه السلام نقل می‌کند و مطابق نقل «شیخ طوسی» در «مصباح المتهدج» چنین است:

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ، وَسُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَمْ يَتَّخِذْ وَلَدًا، وَلَمْ

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۹۷۸

معبودی جز خدا نیست و خدا بزرگتر از هر چیز است و پاک و منزّه است خدا و حمد و سپاس از آن خداوندی است که هرگز فرزندی برای خود نگرفت

يَكُنْ لَهُ شَرِيكٌ فِي الْمُلْكِ، وَلَمْ يَكُنْ لَهُ وَلِيٌّ مِنَ الذَّلِّ وَكَبْرُهُ تَكْبِيرًا

و نه شریکی در حکومت دارد و نه بخاطر ضعف و ذلت (حامی و) سرپرستی برای اوست و او را بسیار بزرگ بشمار* سپس بگوید:

يَا سَابِغَ النَّعْمِ، يَا دَافِعَ النَّقَمِ، يَا بَارِيَّ النَّسَمِ، يَا عَلِيَّ الْهِمَمِ،

***** ای فروریزنده نعمت‌ها، ای دفع‌کننده بدیها، ای آفریننده انسان، ای صاحب برترین همت،
 یا مُعْشَى الظُّلْمِ، یا ذَا الْجُودِ وَالْكَرَمِ، یا کاشِفَ الضُّرِّ وَالْأَلَمِ، یا مُونِسَ
 ای پوشاننده تاریکی‌ها، ای صاحب بخشش و کرم، ای برطرف‌کننده ضرر و درد، ای همدم
 المُسْتَوْحِشِينَ فِي الظُّلْمِ، یا عَالِمًا لَا يَعْلَمُ، صَلِّ عَلَي مُحَمَّدٍ وَآلِ
 وحشت زدگان در تاریکی، ای دانای بی‌تعلیم، بر محمد و خاندان پاکش درود فرست،
 مُحَمَّدٍ، وَافْعَلْ بِي مَا أَنْتَ أَهْلُهُ، یا مَنْ اسْمُهُ دَوَاءٌ، وَذِكْرُهُ شِفَاءٌ،
 و آنچه تو شایسته آنی در مورد من انجام ده، که نامت دارو و یادت درمان
 وَطَاعَتُهُ غِنَاءٌ، اَرْحَمُ مَنْ رَأْسُ مَالِهِ الرَّجَاءُ، وَسِلَاحُهُ الْبُكَاءُ، سُبْحَانَكَ
 و بندگیت توانگریست، بر کسی که سرمایه‌اش امید و اسلحه‌اش گریه است رحم کن، پاک و منزهی تو
 لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، یا حَنَّانُ یا مَنَّانُ، یا بَدِيعَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ، یا
 که معبودی جز تو نیست، ای غمخوار، ای سخاوتمند، ای پدیدآورنده آسمانها و زمین، ای
 ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ. [۱۴۴۰]
 صاحب شکوه و بزرگواری.

۲۱- شرکت در نماز جمعه بسیار خوب و پراهمیت، و سبب شکوه و عظمت اسلام است و اگر توفیق شرکت در نماز جمعه را پیدا
 نکرد، در نماز ظهر سوره جمعه و منافقون و در نماز عصر سوره جمعه و توحید را بخواند [۱۴۴۱] و مرحوم صدوق از امام صادق
 علیه السلام روایت کرده: از چیزهایی که بر هر مؤمنی که شیعه ما باشد لازم است این است که در شب جمعه در نماز (عشا) سوره
 جمعه و سَبِّحِ اسْمَ رَبِّكَ الْأَعْلَى، و در روز جمعه در نماز ظهر، سوره جمعه و منافقون را بخواند که اگر چنین کند اقتدا به عمل
 پیامبر صلی الله علیه و آله کرده و جزایش بهشت است. [۱۴۴۲] ۲۲- دعای ۴۶ صحیفه سجّادیه (

یا مَنْ يَرْحَمُ مَنْ لَا يَرْحَمُهُ الْعِبَادُ

(و ۴۸ آن)

اللَّهُمَّ هَذَا يَوْمٌ مُبَارَكٌ

(را بخواند.

۲۳- «شیخ طوسی» در «مصباح» روایت کرده: هر کس بعد از نماز ظهر روز جمعه دو رکعت نماز، و در هر رکعت بعد از حمد،
 هفت مرتبه »

قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ

« بخواند و بعد از نماز بگوید:

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۹۷۹

اللَّهُمَّ اجْعَلْنِي مِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ الَّتِي حَشَوْهَا الْبَرَكَةُ، وَعَمَّارُهَا الْمَلَائِكَةُ،

خدایا مرا از بهشتیان قرار ده، بهشتی که مملو از برکت است و آباد گرانش فرشتگان هستند
 مَعَ نَبِيِّنَا مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ، وَابْنِنا اِبْرَاهِيمَ عَلَيْهِ السَّلَامُ.

در کنار پیامبر ما محمد- که درود خدا بر او و خاندان پاکش باد- و پدر ما ابراهیم- که درود خدا بر او باد-.

تا جمعه دیگر بلا- و فتنه‌ای به او نرسد و حق تعالی میان او و محمد صلی الله علیه و آله و ابراهیم علیه السلام (در بهشت) جمع
 کند. [۱۴۴۳] ۲۴- بعد از نماز عصر هفتاد مرتبه »

اسْتَغْفِرُ اللَّهَ وَ أَتُوبُ إِلَيْهِ

« بگویند تا خداوند متعال گناهان او را ببامرزد. [۱۴۴۴] ۲۵- چنانکه در بخش دعاهای معروف (صفحه ۱۰۸) گذشت، بهترین زمان برای خواندن دعای عشرات، عصر روز جمعه است.

۲۶- نیز در بخش دعاهای معروف (صفحه ۱۱۴) گذشت، که مستحب است خواندن دعای «سمات» در ساعتهای آخر روز جمعه.

۲۷- با توجه به این که روز جمعه از چند جهت تعلق به امام عصر- عجل الله تعالی فرجه- دارد؛ اولاً: از این جهت که ولادت حضرتش در این روز بوده. [۱۴۴۵] ثانیاً: ظهور شریف آن جناب طبق بعضی روایات در چنین روزی خواهد بود، چنانکه در بخش اعمال ایام هفته، ضمن زیارت آن حضرت در روز جمعه خواهد آمد:

«هَذَا يَوْمُ الْجُمُعَةِ، وَ هُوَ يَوْمُكَ الْمُتَوَقَّعِ فِيهِ ظُهُورُكَ، وَ الْفَرَجُ فِيهِ

این روز جمعه است، همان روزی که انتظار ظهور تو در آن است و فرج

لِلْمُؤْمِنِينَ عَلَى يَدِكَ». [۱۴۴۶]

مؤمنان در این روز به دست توست.

و حضرت در چنین روزی پاک کردن زمین را از لوث وجود جبارین و ملحدین و کافرین و منافقین، آغاز می کند و با اظهار کلمه حق، و اعلائی دین و شرایع ایمان، چشم و دل مؤمنان را در آن روز روشن و مسرور می نماید، چنانکه آیه «

وَ أَشْرَقَتِ الْأَرْضُ بِنُورِ رَبِّهَا

؛ روزی که زمین به نور پروردگارش منور می شود» بر این روز «ظهور» تطبیق داده شده است، [۱۴۴۷] با توجه به این نکات، شایسته است که به خواندن چند چیز در این روز مبادرت شود:

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۹۸۰

الف) زیارت آل یاسین که در بخش زیارات (صفحه ۵۰۳) گذشت.

ب) این دعا که «شیخ طوسی» در «مصباح المتهدج» در خلال اعمال روز جمعه، آن را از امام رضا علیه السلام برای صاحب الامر نقل کرده است؛ به این صورت که یونس بن عبدالرحمان می گوید: امام رضا علیه السلام پیوسته امر می کرد که با این دعا برای حضرت مهدی علیه السلام دعا کنید:

اللَّهُمَّ اذْفَعْ عَنِّي وَلِيَّتِكَ وَ خَلِيفَتِكَ وَ حُجَّتِكَ عَلَى خَلْقِكَ ...

که در بخش زیارات (صفحه ۵۲۵) گذشت.

ج) صلواتی را که شیخ طوسی در اعمال عصر روز جمعه آن را ذکر نموده است قرائت کند. مرحوم «سید بن طاووس» [۱۴۴۸] فرموده: که این صلوات مروی از مولای ما حضرت مهدی- صلوات الله علیه- است و تأکید شده که هرگز این صلوات را ترک مکن، و طبق نقل شیخ در «مصباح» چنین است:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

به نام خداوند بخشنده مهربان

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ سَيِّدِ الْمُرْسَلِينَ، وَ خَاتَمِ النَّبِيِّينَ، وَ حُجَّتِهِ رَبِّ

خدایا درود فرست بر محمد آقا و سرور فرستادگان و خاتم پیامبران و حجت پروردگار

العالمین، الْمُتَتَجِبِ فِي الْمِيثَاقِ، الْمُصْطَفَى فِي الظَّلَالِ، الْمُطَهَّرِ مِنْ كُلِّ

جهانیان، برگزیده در روز عهد و پیمان، انتخاب شده در میان تاریکی ها، پاکیزه از هر

آفته، البریء من كل عيب، الْمُؤَمَّلِ لِلنَّجَاةِ، الْمُتَوَجَّى لِلشَّفَاعَةِ،

آفت، مبرا از هر عیب، آرزو شده برای نجات، امید بسته شده برای شفاعت،
 الْمُفَوَّضِ إِلَيْهِ دِينَ اللَّهِ، اللَّهُمَّ شَرِّفْ بُنْيَانَهُ، وَ عَظِّمْ بُرْهَانَهُ، وَ أَفْلِحْ حُجَّتَهُ،
 آن که دین خدا به او واگذار شده، خدایا بنیانش را شرافت بخش، و حجت و دلیلش را بزرگ دار، و حجتش را بنمایان
 وَ ارْفَعْ دَرَجَتَهُ، وَ اضْيُ نُورَهُ، وَ بَيِّضْ وَجْهَهُ، وَ اعْطِهِ الْفَضْلَ وَالْفَضِيلَةَ،
 و رتبه‌اش را بالا بر، و نورش را تابان کن و چهره‌اش را نورانی گردان، و به او فضل و مقام
 وَالْوَسِيلَةَ وَ الدَّرَجَةَ الرَّفِيعَةَ، وَ ابْعَثْهُ مَقَاماً مَحْمُوداً يَغِطُّهُ بِهِ الْأَوْلُونَ
 و وسیله شفاعت و رتبه بلند عنایت فرما، و او را به جایگاه پسندیده‌ای که پیشینیان و
 وَالْآخِرُونَ، وَ صَلِّ عَلَى امِيرِ الْمُؤْمِنِينَ، وَ وَاثِ الْمُرْسَلِينَ، وَ قَائِدِ الْغُرِّ
 پسینیان به آن غبطه می‌خورند برسان و درود فرست بر امیر مؤمنان و وارث فرستادگان و پیشوای
 کلیات مفاتیح نوین، ص: ۹۸۱

الْمُحَجَّجِينَ، وَ سَيِّدِ الْوَصِيِّينَ، وَ حُجَّهٔ رَبِّ الْعَالَمِينَ، وَ صَلِّ عَلَى الْحَسَنِ
 ووسفیدان و آقا و سرور جانشینان و حجت پروردگار جهانیان، و درود فرست بر حسن
 بِنِ عَلِيِّ امَامِ الْمُؤْمِنِينَ، وَ وَاثِ الْمُرْسَلِينَ، وَ حُجَّهٔ رَبِّ الْعَالَمِينَ،
 بن علی پیشوای مؤمنان و وارث فرستادگان و حجت پروردگار جهانیان
 وَ صَلِّ عَلَى الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ امَامِ الْمُؤْمِنِينَ، وَ وَاثِ الْمُرْسَلِينَ، وَ حُجَّهٔ
 و درود فرست بر حسین بن علی پیشوای مؤمنان و وارث فرستادگان و حجت
 رَبِّ الْعَالَمِينَ، وَ صَلِّ عَلَى عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ امَامِ الْمُؤْمِنِينَ، وَ وَاثِ
 پروردگار جهانیان، و درود فرست بر علی بن حسین پیشوای مؤمنان و وارث
 الْمُرْسَلِينَ، وَ حُجَّهٔ رَبِّ الْعَالَمِينَ، وَ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ امَامِ
 فرستادگان و حجت پروردگار جهانیان، و درود فرست بر محمد بن علی پیشوای
 الْمُؤْمِنِينَ، وَ وَاثِ الْمُرْسَلِينَ، وَ حُجَّهٔ رَبِّ الْعَالَمِينَ، وَ صَلِّ عَلَى جَعْفَرِ
 مؤمنان و وارث پیامبران و حجت پروردگار جهانیان، و درود فرست بر جعفر
 بِنِ مُحَمَّدِ امَامِ الْمُؤْمِنِينَ، وَ وَاثِ الْمُرْسَلِينَ، وَ حُجَّهٔ رَبِّ الْعَالَمِينَ،
 بن محمد پیشوای مؤمنان و وارث فرستادگان و حجت پروردگار جهانیان
 وَ صَلِّ عَلَى مُوسَى بْنِ جَعْفَرِ امَامِ الْمُؤْمِنِينَ، وَ وَاثِ الْمُرْسَلِينَ، وَ حُجَّهٔ
 و درود فرست بر موسی بن جعفر، پیشوای مؤمنان و وارث فرستادگان، و حجت
 رَبِّ الْعَالَمِينَ، وَ صَلِّ عَلَى عَلِيِّ بْنِ مُوسَى امَامِ الْمُؤْمِنِينَ، وَ وَاثِ
 پروردگار جهانیان، و درود فرست بر علی بن موسی پیشوای مؤمنان و وارث
 الْمُرْسَلِينَ، وَ حُجَّهٔ رَبِّ الْعَالَمِينَ، وَ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ امَامِ
 فرستادگان و حجت پروردگار جهانیان و درود فرست بر محمد بن علی، پیشوای
 الْمُؤْمِنِينَ، وَ وَاثِ الْمُرْسَلِينَ، وَ حُجَّهٔ رَبِّ الْعَالَمِينَ، وَ صَلِّ عَلَى عَلِيٍّ
 مؤمنان، و وارث فرستادگان و حجت پروردگار جهانیان و درود فرست بر علی
 بِنِ مُحَمَّدِ امَامِ الْمُؤْمِنِينَ، وَ وَاثِ الْمُرْسَلِينَ، وَ حُجَّهٔ رَبِّ الْعَالَمِينَ،

بن محمد پیشوای مؤمنان و وارث فرستادگان و حجت پروردگار جهانیان
وَصَلِّ عَلَى الْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ إِمَامِ الْمُؤْمِنِينَ، وَوَارِثِ الْمُؤْمَلِينَ، وَحُجَّهِ
و درود فرست بر حسن بن علی پیشوای مؤمنان و وارث فرستادگان و حجت
کلیات مفاتیح نوین، ص: ۹۸۲

رَبِّ الْعَالَمِينَ، وَصَلِّ عَلَى الْخَلْفِ الْهَادِي الْمَهْدِيِّ، إِمَامِ الْمُؤْمِنِينَ،
پروردگار جهانیان، و درود فرست بر جانشین هدایتگر هدایت یافته، پیشوای مؤمنان
وَوَارِثِ الْمُؤْمَلِينَ، وَحُجَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ، اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَاهْلِ
و وارث فرستادگان و حجت پروردگار جهانیان، خدایا بر محمد و خاندانش درود فرست
بَيْتِهِ الْأَيْمَةَ الْهَادِيْنَ، الْعُلَمَاءِ الصَّادِقِينَ، الْأَبْرَارِ الْمُتَّقِينَ، دَعَائِمِ دِينِكَ،
همان پیشوایان هدایتگر، دانایان راست گفتار، نیکو کاران پرهیزگار، پایه‌های دینت
وَإِرْكَانِ تَوْحِيدِكَ، وَتَرَاجِمِهِ وَحَيْكَ، وَحُجَجِكَ عَلَى خَلْقِكَ، وَخُلَفَائِكَ
و ستون‌های یگانه پرستیت و مفسران وحیت و حجت‌هایت بر مخلوقات و جانشینان
فِي أَرْضِكَ، الَّذِينَ اخْتَرْتَهُمْ لِنَفْسِكَ، وَأَصْطَفَيْتَهُمْ عَلَى عِبَادِكَ،
در زمین، آنان که برای خود برگزیده و بر بندگان اختیار نمودی
وَإِنْ نَصَيْتَهُمْ لِدِينِكَ، وَخَصَصْتَهُمْ بِمَعْرِفَتِكَ، وَجَلَّلْتَهُمْ بِكَرَامَتِكَ،
و برای (یاری) دینت پسندیده و به شناخت مخصوصشان ساختی، و با کرامت گرامی داشته
وَغَشَّيْتَهُمْ بِرَحْمَتِكَ، وَرَبَّيْتَهُمْ بِنِعْمَتِكَ، وَغَدَّيْتَهُمْ بِحِكْمَتِكَ، وَالْبَسْتَهُمْ
و با رحمت آنان را در بر گرفتی و با نعمت پرورانده و با حکمت تغذیه نمودی و با نورت پوشانده
نُورَكَ، وَرَفَعْتَهُمْ فِي مَلَكُوتِكَ، وَحَفَفْتَهُمْ بِمَلَائِكَتِكَ، وَشَرَّفْتَهُمْ بِنَبِيِّكَ،
و در ملکوت بالا بردی و با فرشتگان در بر گرفته و با پیامبرت-
صَلَوَاتِكَ عَلَيْهِ وَآلِهِ، اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَيْهِمْ، صَلَاةً زَاكِيَةً نَامِيَةً
که درود تو بر او و خاندانش باد- شرافتشان بخشیدی، خدایا بر محمد و بر آنان درود فرست، درودی پاک، بالا رونده
كَثِيرَةً، دَائِمَةً طَيِّبَةً، لَا يُحِيطُ بِهَا إِلَّا أَنْتَ، وَلَا يَسَعُهَا إِلَّا عِلْمُكَ، وَلَا
فراوان، همیشگی و پاکیزه، که جز تو کسی بر آن احاطه ندارد و جز علمت چیزی وسعت آن را ندارد و
يُحْصِيهَا أَحَدٌ غَيْرُكَ، اللَّهُمَّ وَصَلِّ عَلَى وَلِيِّكَ الْمُحْيِي سُنَّتِكَ، الْقَائِمِ
جز تو کسی توان احصای آن را ندارد، خدایا درود فرست بر ولایت که سنت تو را زنده کرده و فرمانت
بِأَمْرِكَ، الدَّاعِي إِلَيْكَ، الدَّلِيلِ عَلَيْكَ، حُجَّتِكَ عَلَى خَلْقِكَ، وَخَلِيفَتِكَ فِي
را بپا داشته و به سویت دعوت کرده و دلیل و حجتت بر مخلوقات و جانشینت در
أَرْضِكَ، وَشَاهِدِكَ عَلَى عِبَادِكَ، اللَّهُمَّ اعِزَّ نَصْرَهُ، وَمُدِّ فِي عُمُرِهِ، وَزَيِّنْ
زمین و گواه تو بر بندگان است، خدایا پیرویش را گرامی دار و عمرش را طولانی گردان، و به

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۹۸۳

الْأَرْضِ بِطَوْلِ بَقَائِهِ، اللَّهُمَّ اكْفِهِ بَعِي الْحَاسِدِينَ، وَاعِدَّهُ مِنْ شَرِّ
طول حیاتش زمین را زینت بخش، خدایا او را از شر حسودان حفظ کن و از شر فریبکاران پناه ده

الْكَائِدِينَ، وَازْجُرْ عَنْهُ ارَادَةَ الظَّالِمِينَ، وَخَلِّصْهُ مِنْ أَيْدِي الْجَبَّارِينَ،

و اراده ستمگران را از او بازدار، و از چنگال زورگویان رهایی بخش

اللَّهُمَّ اعْطِهِ فِي نَفْسِهِ وَ ذُرِّيَّتِهِ، وَ شَيْعَتِهِ وَ رَعِيَّتِهِ، وَ خَاصَّتِهِ وَ عَامَّتِهِ

خدایا عطا کن به او در مورد خود و نسل و شیعیان و پیروان و خواص و عوام (از یاران)

وَ عَدُوِّهِ، وَ جَمِيعِ اَهْلِ الدُّنْيَا، مَا تُقَرُّ بِهِ عَيْنُهُ، وَ تَسْرُّ بِهِ نَفْسُهُ، وَ بَلَّغَهُ

و دشمنانش و تمامی اهل دنیا، آنچه را که مایه چشم روشنی او شده و خوشحالش کند،

أَفْضَلَ مَا أَمَلَهُ فِي الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةِ، أَنْكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، اللَّهُمَّ جَدِّدْ

و او را به برترین آرزوهایش در دنیا و آخرت برسان، زیرا تو بر هر چیز توانایی، خدایا آنچه

بِهِ مَا امْتَحِنِي مِنْ دِينِكَ، وَ اٰخِي بِهِ مَا بَدَّلَ مِنْ كِتَابِكَ، وَ اَظْهَرِ بِهِ مَا غَيَّرَ مِنْ

از دینت از بین رفته به دست او تجدید کن و آنچه از کتابت تغییر یافته به دست او زنده کن، و آنچه از حکمت تغییر یافته به دست

او ظاهر گردان،

حُكْمِكَ، حَتَّى يُوَدَّ دِينَكَ بِهِ، وَ عَلَى يَدَيْهِ غَضًّا جَدِيدًا خَالِصًا مُخْلِصًا،

تا اینکه دینت به سبب او و با دستان او با طراوت و تازه و خالص و پاک بازگردد

لَا شَكَّ فِيهِ وَ لَا شُبُهَةَ مَعَهُ، وَ لَا بَاطِلَ عِنْدَهُ وَ لَا بِدْعَةَ لَدَيْهِ، اللَّهُمَّ نَوِّرْ

که شکی در آن نباشد و شبهه‌ای باقی نماند و باطلی همراهش نباشد و بدعتی باقی نماند، خدایا با نور

بُنُورِهِ كُلَّ ظُلْمَةٍ، وَ هُدِّ بِرُكْنِهِ كُلَّ بِدْعَةٍ، وَ اِهْدِمْ بِعِزَّتِهِ كُلَّ ضَلَالَةٍ، وَ أَقْصِمِ

او تمامی ظلمت‌ها را روشن کن، و با استواری او تمامی بدعت‌ها را درهم شکن، و با عزت او تمامی گمراهی‌ها را نابود کن، و به

واسطه او تمامی

بِهِ كُلَّ جَبَّارٍ، وَ اٰخِمْدْ بِسَيْفِهِ كُلَّ نَارٍ، وَ اَهْلِكْ بِعَدْلِهِ كُلَّ جَوْرٍ، وَ اٰجِرْ

زورگویان را در هم شکن، و با شمشیر او تمامی آتش‌ها (ی نفاق) را خاموش کن، و با عدالت او تمامی ستم‌ها را ریشه کن ساز، و

فرمانش را

حُكْمَهُ عَلَى كُلِّ حُكْمٍ، وَ اِذِلَّ بِسُلْطَانِهِ كُلَّ سُلْطَانٍ، اللَّهُمَّ اِذِلَّ كُلَّ مَنْ

بر تمامی فرمانها چیره ساز، و با حکومتش تمامی حکومت‌ها را خوار گردان، خدایا هر که او را (به بدی) قصد کرده

نَاوَاهُ، وَ اَهْلِكَ كُلَّ مَنْ عَادَاهُ، وَ اَمْكُرْ بِمَنْ كَادَهُ، وَ اسْتَأْصِلْ مَنْ جَحَدَهُ

خوار گردان، و هر که با او دشمنی ورزد به هلاکت رسان، و هر که با او نیرنگ کند به مکر خویش دچار ساز، و ریشه کن ساز هر

کس که حق او را انکار کند

حَقَّهُ، وَ اسْتَهَانَ بِاَمْرِهِ، وَ سَعَى فِي اَطْفَاءِ نُورِهِ، وَ ارَادَ اِخْمَادَ ذِكْرِهِ، اللَّهُمَّ

و فرمانش را کوچک شمارد و برای خاموش کردن نورش در تلاش باشد و از بین بردن یادش را اراده کند، خدایا

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۹۸۴

صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ الْمُصْطَفَى وَ عَلَى الْمُزْتَضَى، وَ فَاطِمَةَ الزَّهْرَاءِ،

درود فرست بر محمد مصطفی، و علی مرتضی و فاطمه زهرا،

وَ الْحَسَنَ الرِّضَا، وَ الْحُسَيْنَ الْمُضَفَّى وَ جَمِيعِ الْأَوْصِيَاءِ، مَصَابِيحِ

و حسن خشنود (از حق) و حسین پاک (از هر عیب) و همه جانشینان و چراغ‌های

الدُّجَى، وَ أَعْلَامِ الْهُدَى وَمَنَارِ التَّقَى وَالْعُرْوَةِ الْوُثْقَى وَالْحَبْلِ الْمَتِينِ،
 (هدایت گر) در تاریکی، و نشانه‌های هدایت، در اوج پرهیزکاری، و دستاویز محکم و ریسمان قوی
 وَالصَّرَاطِ الْمُسْتَقِيمِ، وَ صَلَّى عَلَيَّ وَ لِيَاكَ وَ وِلَاةِ عَهْدِكَ، وَ الْأَيْمَةِ مِنْ
 و راه راست (درود فرست) و بر ولایت و والیان پیمانت و امامان از
 وُلْدِهِ، وَ مَدَّدَ فِي أَعْمَارِهِمْ، وَ زِدْ فِي أَجَالِهِمْ، وَ بَلِّغُهُمْ أَقْصَى آمَالِهِمْ دِينًا
 فرزندانش درود فرست، و عمرشان را دراز و زندگانشان را طولانی گردان و آنها را به دورترین آرزوهای
 وَ دُنْيَا وَ آخِرَةً، أَنْكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ. [۱۴۴۹]
 دینی و دنیوی و اخرویشان برسان، زیرا تو بر هر چیز توانایی.
 یادآوری لازم:

بی‌شک همه افراد قادر نیستند این همه اعمال را در شب و روز جمعه بجا آورند و در واقع دستوراتی است که از هر یک از
 معصومین علیهم السلام به یارانشان داده شده و جمع میان همه آنها آسان نیست و از آنجا که اسلام شریعت سهل و آسان است-
 مخصوصاً در مورد مستحبات- هر کس می‌تواند به اندازه توان خود از میان آنها گزینش کند و یا این که به صورت متناوب در
 شب‌ها و روزهای جمعه انجام دهد. مهم آن است که روح اخلاص و حضور قلب در انجام این مستحبات محفوظ باشد و با خواندن
 این اذکار حقیقت آن در وجود انسان تجسم یابد و متخلّق به آن گردد. البته بعضی از آنها اولویّت دارد مانند نماز جمعه، که حتی
 المقدور ترک نشود.

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۹۸۵

فصل دهم: زیارات ایام هفته

اشاره

مقدمه:

«سید بن طاووس» رحمه الله در کتاب «جمال الاسبوع» می‌نویسد، مرحوم «صدوق» روایتی نقل می‌کند که خلاصه‌اش چنین است:
 در زمانی که حضرت امام هادی علیه السلام در «سامرا» تحت نظر و مراقبت شدید مأموران متوکل عباسی قرار داشتند، یکی از
 یارانش با استفاده از اعتقادات ولایی یکی از مأموران، به خدمتش شرفیاب می‌شود و از جمله سؤالاتی که می‌کند، سؤال از تفسیر
 این حدیث است که از پیغمبر اکرم صلی الله علیه و آله نقل شده است که فرمود:
 «لَا تُعَادُوا الْأَيَّامَ فَتُعَادِيكُمْ»؛

با روزها دشمنی نکنید که آنها نیز با شما دشمنی می‌کنند». فرمود: آری مراد از ایام (روزها) ما هستیم مادامی که آسمانها و زمین
 برپاست. پس شنبه نام رسول الله صلی الله علیه و آله است، یکشنبه نام امیر مؤمنان علیه السلام و دوشنبه نام حسن و حسین علیهما
 السلام و سه‌شنبه نام علی بن الحسین و محمد بن علی و جعفر بن محمد علیهم السلام و چهارشنبه نام موسی بن جعفر و علی بن
 موسی و محمد بن علی و من (علی بن محمد علیهم السلام) و پنج‌شنبه نام فرزندم حسن علیه السلام و جمعه نام فرزندم
 (حجّه بن الحسن علیه السلام) است، کسی که طرفداران حق، سرانجام گرد او جمع می‌شوند. سپس فرمود: این است معنای ایام،
 پس با آنها در دنیا دشمنی مکنید که آنها در آخرت با شما دشمنی می‌کنند، آنگاه فرمود: خداحافظی کن و از خانه خارج شو که

بر تو ایمن نیستم. [۱۴۵۰] آنگاه «سید بن طاووس» این روایت را به سند دیگری از «قطب راوندی» نقل می‌کند، [۱۴۵۱] سپس برای هر یک از آن بزرگواران در روز مخصوص خودش زیارتی نقل می‌کند به این ترتیب:

زیارت پیامبر صلی الله علیه و آله در روز شنبه:

اَشْهَدُ اَنْ لَا اِلَهَ اِلَّا اللهُ، وَخَدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، وَاَشْهَدُ اَنَّكَ رَسُوْلُهُ، وَاَنَّكَ

گواهی می‌دهم که معبودی جز خدا نیست، یگانه‌ای که شریکی ندارد و گواهی می‌دهم که تو فرستاده او
کلیات مفاتیح نوین، ص: ۹۸۶

مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِاللهِ، وَاَشْهَدُ اَنَّكَ قَدْ بَلَغْتَ رِسَالَاتِ رَبِّكَ، وَنَصَحْتَ

و محمد، فرزند عبد الله هستی و گواهی می‌دهم که تو رسالت‌های پروردگارت را رسانده
لِأُمَّتِكَ، وَجَاهَدْتَ فِي سَبِيلِ اللهِ بِالْحِكْمَةِ وَالْمَوْعِظَةِ الْحَسَنَةِ، وَادَّيْتِ

و برای امتت خیرخواهی نمودی و در راه خدا با حکمت و پند نیکو جهاد کرده و
الَّذِي عَلَيْكَ مِنَ الْحَقِّ، وَاَنَّكَ قَدْ رُوِّفْتَ بِالْمُؤْمِنِينَ، وَغَلَطْتَ عَلَيَّ

حقی که بر عهده داشتی ادا نمودی، و تو به یقین بر مؤمنان مهربان و بر کافران سخت گیر بودی
الْكَافِرِينَ، وَعَبَدْتَ اللهُ مُخْلِصاً حَتَّى اتَيْكَ الْيَقِيْنُ، فَبَلَغَ اللهُ بِكَ أَشْرَفَ

و با اخلاص تا زمان وفات خدا را عبادت نمودی، پس خداوند تو را به شریف‌ترین
مَحَلِّ الْمَكْرَمِينَ، الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي اسْتَنْقَذَنَا بِكَ مِنَ الشُّرْكِ وَالضَّلَالِ،

مکان گرامیان برساند، حمد و سپاس از آن خداوندی است که به واسطه تو ما را از شرک و گمراهی نجات داد
اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، وَاجْعَلْ صَلَوَاتِكَ وَصَلَوَاتِ مَلَائِكَتِكَ،

خدایا بر محمد و خاندان پاکش درود فرست و قرار ده درودهای و درودهای فرشتگان و
وَأَنْبِيَائِكَ وَالْمُرْسَلِينَ، وَعِبَادِكَ الصَّالِحِينَ، وَاهْلِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِينَ،

پیامبران و فرستادگان و بندگان شایسته‌ات و ساکنان آسمانها و زمین
وَمَنْ سَبَّحَ لَكَ يَا رَبَّ الْعَالَمِينَ مِنَ الْأَوَّلِينَ وَالْآخِرِينَ، عَلَى مُحَمَّدٍ

و هر که از پیشینیان و پسینیان تو را ای پروردگار جهانیان تسبیح می‌گوید همه را بر محمد
عَبْدِكَ وَرَسُولِكَ، وَنَبِيِّكَ وَامِينِكَ، وَنَجِيْبِكَ وَحَبِيْبِكَ، وَصَفِيْبِكَ

بنده و فرستاده و پیامبر و امین و شریف و حبیب و پاک

وَصَفْوَتِكَ، وَخَاصَّتِكَ وَخَالِصَّتِكَ، وَخَيْرَتِكَ مِنْ خَلْقِكَ، وَاعْطِهِ الْفَضْلَ

و برگزیده و (بنده) خاص و خالصت و اختیار شده از میان مخلوقات (قرار ده)، و به او فضل و
وَالْفَضِيْلَةَ، وَالْوَسِيْلَةَ وَالذَّرَجَةَ الرَّفِيْعَةَ، وَابْعَثْهُ مَقَاماً مَحْمُوداً يَعْطُهُ

مقام و وسیله شفاعت و رتبه بلند عنایت فرما، و او را به جایگاه پسندیده‌ای که

بِهِ الْأَوْلُونَ وَالْآخِرُونَ، اللَّهُمَّ اِنَّكَ قُلْتَ: وَلَوْ اَنْهُمْ اِذْ ظَلَمُوا اَنْفُسَهُمْ

پیشینیان و پسینیان به آن غبطه می‌خورند برسان، خدایا تو خود فرمودی: و اگر این مخالفان هنگامی که به خود ستم می‌کردند
جَاؤُوكَ، فَاسْتَغْفِرُوا اللهَ وَاسْتَغْفَرَ لَهُمُ الرَّسُوْلُ، لَوْجَدُوا اللهَ تَوَّاباً رَحِيْمًا.

به نزد تو می‌آمدند و از خدا طلب آمرزش می‌کردند و پیامبر هم برای آنها استغفار می‌کرد خدا را توبه‌پذیر و مهربان می‌یافتند

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۹۸۷

الهِی فَقَدْ آتَيْتُ نَبِيَّكَ مُسْتَغْفِرًا تَائِبًا مِنْ ذُنُوبِي فَصَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِهِ،

ای معبود من، آمرزش خواه و توبه‌کنان از گناهان خویش نزد پیامبرت آمده‌ام، پس بر محمد و خاندان پاکش درود فرست

وَاعْفِرْهَا لِي يَا سَيِّدَنَا اتَّوَجَّهُ بِكَ وَبِأَهْلِ بَيْتِكَ إِلَى اللَّهِ تَعَالَى رَبِّكَ وَرَبِّي

و گناهانم را ببامرز، ای آقا و سرور ما، به واسطه تو و خاندانت به خداوند بلندمرتبه‌ای که پروردگار تو و من است متوسل می‌شوم

لِيَغْفِرَ لِي سِيسَ سَهْ بَارِ بَكَو: اَنَا لِلَّهِ وَأَنَا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ* سِيسَ بَكَو: اصْبِنَا بِكَ يَا

تا مرا ببامرز، **** ما از آن خداییم و به سوی او باز می‌گردیم **** ای محبوب دل‌های

حَبِيبَ قُلُوبِنَا، فَمَا اعْظَمَ الْمُصِيبَةَ بِكَ حَيْثُ انْقَطَعَ عَنَّا الْوَحْيُ، وَ حَيْثُ

ما بواسطه (از دست دادن) تو مصیبت زده شده‌ایم، پس مصیبت فقدانت چه بزرگ است چون وحی از ما قطع شد، و

فَقَدْ نَاكَ، فَأَنَا لِلَّهِ وَأَنَا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ، يَا سَيِّدَنَا يَا رَسُولَ اللَّهِ، صَلَوَاتُ

تو را از دست دادیم، پس ما از آن خداییم و به سوی او باز می‌گردیم، ای آقا و سرور ما، ای رسول خدا، درودهای

اللَّهِ عَلَيْكَ وَعَلَى آلِ بَيْتِكَ الطَّاهِرِينَ، هَذَا يَوْمُ السَّبْتِ وَهُوَ يَوْمُكَ، وَأَنَا

خدا بر تو و بر خاندان پاکیزه‌ات، امروز روز شنبه و روز توست، و من

فِيهِ ضَيْفُكَ وَجَارُكَ، فَاضْفَنْنِي وَاجْزِنِي فَأَنَّكَ كَرِيمٌ تُحِبُّ الضِّيَافَةَ،

در این روز میهمان و پناهنده توام، پس میهمانم کن و پناهم ده، زیرا تو بزرگوار و میهمان‌نوازی

وَمَأْمُورٌ بِالْإِجَارَةِ، فَاضْفَنْنِي وَاحْسِنْ ضِيَافَتِي وَاجْزِنَا وَاحْسِنْ

و به پناه‌دادن مأموری، پس میهمانم کن و نیکو پذیرایم کن، و پناهم ده و آن را نیکو گردان

اجازتنا، بِمَنْزِلَةِ اللَّهِ عِنْدَكَ وَعِنْدَ آلِ بَيْتِكَ، وَبِمَنْزِلَتِهِمْ عِنْدَهُ، وَبِمَا

به حق جایگاهی که خدا نزد تو و خاندانت دارد و جایگاهی که آنان نزد خدا دارند، و به حق دانشی

اسْتَوْدَعَكُمْ مِنْ عِلْمِهِ، فَأَنَّهُ أَكْرَمُ الْأَكْرَمِينَ. [۱۴۵۲]

که خدا نزد شما ودیعه گذاشته، زیرا او گرامی‌ترین گرامیان است.

یادآوری:

همان‌گونه که مرحوم محدث قمی گفته است، ممکن است قبل از این زیارت، زیارت کوتاه دیگری که ابن ابی‌نصر بزنطی به سند

صحیح از امام رضا علیه السلام نقل کرده، خوانده شود. او می‌گوید محضر امام رضا علیه السلام رسیدم و عرض کردم بعد از نماز

چگونه بر رسول خدا صلی الله علیه و آله سلام و صلوات بفرستیم، فرمود می‌گویی:

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۹۸۸

السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا

سلام بر تو ای رسول خدا، و رحمت و برکات خدا بر تو باد، سلام بر تو ای

مُحَمَّدَ بْنَ عَبْدِ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا خَيْرَةَ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا حَبِيبَ اللَّهِ،

محمد فرزند عبدالله، سلام بر تو ای اختیار شده خدا، سلام بر تو ای محبوب خدا

السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا صَفْوَةَ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا أَمِينَ اللَّهِ، أَشْهَدُ أَنَّكَ رَسُولُ

سلام بر تو ای برگزیده خدا، سلام بر تو ای امین (وحی) خدا، گواهی می‌دهم که تو فرستاده

اللَّهِ، وَأَشْهَدُ أَنَّكَ مُحَمَّدٌ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ، وَأَشْهَدُ أَنَّكَ قَدْ نَصَحْتَ لِأُمَّتِكَ،

خدایی، و گواهی می‌دهم که تو محمد فرزند عبدالله هستی، و گواهی می‌دهم که تو برای امتت خیرخواهی نموده
وَجَاهَدْتَ فِي سَبِيلِ رَبِّكَ، وَعَبَدْتَهُ حَتَّىٰ اتَيْكَ الْيَقِينُ، فَجَزَاكَ اللَّهُ يَا
و در راه پروردگارت جهاد کردی و تا زمان وفات او را عبادت نمودی، پس ای
رَسُولَ اللَّهِ، أَفْضَلَ مَا جَزَىٰ نَبِيًّا عَنْ أُمَّتِهِ، اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَىٰ مُحَمَّدٍ وَآلِ
رسول خدا، خداوند به تو پاداش خیر دهد، بهترین پاداشی که خداوند به پیامبری از جانب امتش داده است، خدایا بر محمد و
خاندان پاکش

مُحَمَّدٍ، أَفْضَلَ مَا صَلَّيْتَ عَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ وَآلِ إِبْرَاهِيمَ، إِنَّكَ حَمِيدٌ مَّجِيدٌ. [۱۴۵۳]
درود فرست، برترین درودی که بر ابراهیم و خاندانش فرستاده‌ای زیرا تو سزاوار ستایش و بزرگواری.

زیارت امیرمؤمنان علی علیه السلام در روز یکشنبه:

السَّلَامُ عَلَى الشَّجَرَةِ النَّبَوِيَّةِ، وَالذَّوْحَةِ الْهَاشِمِيَّةِ الْمُضِيِّئَةِ، الْمُثْمِرَةِ
سلام بر شجره طیبه نبوت، و درخت تنومند هاشمی نورافشان، که ثمره‌اش
بِالنُّبُوَّةِ، الْمُؤَنَقَةِ بِالْإِمَامَةِ، وَعَلَى ضَجِيعَتِكَ آدَمَ وَنُوحَ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ،
نبوت و زیباییش با امامت است و (سلام بر) دو خفته در برت آدم و نوح- که درود بر آن دو باد-
السَّلَامُ عَلَيْكَ وَعَلَىٰ أَهْلِ بَيْتِكَ الطَّيِّبِينَ الطَّاهِرِينَ، السَّلَامُ عَلَيْكَ وَعَلَىٰ
سلام بر تو و بر خاندان پاک و پاکیزه‌ات، سلام بر تو و بر
الْمَلَائِكَةِ الْمُحَدِّقِينَ بِكَ، وَالْحَاقِقِينَ بِقَبْرِكَ، يَا مَوْلَايَ يَا امِيرَ الْمُؤْمِنِينَ،
فرشتگان احاطه‌کننده و گردش‌کنندگان اطراف قبرت، ای مولا و سرورم، ای امیرمؤمنان

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۹۸۹

هَذَا يَوْمُ الْأَحَدِ وَهُوَ يَوْمُكَ وَبِاسْمِكَ، وَأَنَا ضَيْفُكَ فِيهِ وَجَارُكَ، فَاصْفِنِي
امروز یکشنبه است و این روز تو و به نام توست، و من در این روز میهمان و پناهنده توأم، پس ای
يَا مَوْلَايَ وَاجْزِنِي فَإِنَّكَ كَرِيمٌ تُحِبُّ الضَّيْفَةَ، وَمَأْمُورٌ بِالْإِجَارَةِ،
مولای من میهمانم کن و پناهم ده، زیرا تو بزرگوار و میهمان‌نوازی، و به پناه دادن مأموری
فَاعْمَلْ مَا رَغِبْتُ إِلَيْكَ فِيهِ، وَرَجَوْتُهُ مِنْكَ، بِمَنْزِلَتِكَ وَآلِ بَيْتِكَ عِنْدَ اللَّهِ،
پس آنچه را که از تو انتظار دارم و از تو امید دارم انجام ده، به حق جایگاهی که تو و خاندانت نزد خدا دارید
وَمَنْزِلَتِهِ عِنْدَكُمْ، وَيَحَقُّ ابْنِ عَمِّكَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ،
و جایگاه خدا نزد شما و به حق پسر عمویت رسول خدا- که درود و سلام خدا بر او و خاندان پاکش
وَعَلَيْهِمْ أَجْمَعِينَ. [۱۴۵۴]

و تمامی آنان باد-.

یادآوری:

در این جا مناسب است به دو زیارت مربوط به حضرت زهرا، صدیقه کبری علیها السلام که به دو روایت نقل شده نیز اشاره شود؛
زیرا اگرچه روز یکشنبه به نام آن حضرت ذکر نشده، لکن شایسته است پس از زیارت امیرمؤمنان علیه السلام، زیارت آن حضرت
نیز خوانده شود:

زیارت اول صدیقه کبری علیها السلام:

السَّلَامُ عَلَیْكَ يَا مُمْتَحَنَهُ، امْتَحَنَكَ الَّذِي خَلَقَكَ، فَوَجَدَكَ لِمَا امْتَحَنَكَ
سلام بر تو ای بانوی آزمایش شده، آنکه تو را آفرید، امتحانت نمود، پس تو را نسبت به امتحانت
صابرَه، انا لَكَ مُصَدِّقٌ، صابِرٌ عَلٰی مَا اَتٰی بِهٖ اَبُوکَ وَوَصِيَّهٖ صَلَوَاتُ اللّٰهِ
شکیبا یافت، من تصدیق کننده توام، و در راه آنچه پدرت و جانشینش - که درود خدا
عَلَيْهِمَا، وَاَنَا اسْتَلُّكَ اِنْ كُنْتُ صَدَقْتُكَ اِلَّا الْحَقَّتِي بِتَصَدِيقِي لُهُمَا لِتُسَرَّ
بر هر دوی آنان باد- آورده شکیبایم، و از تو می‌خواهم که اگر تصدیقت نمودم مرا به آن دو بزرگوار برسانی تا خوشنودم سازی،
نَفْسِي فَاشْهَدِي اَنِّي ظَاهِرٌ بِوِلَايَتِكَ، وَوَلَايَةِ آلِ بَيْتِكَ صَلَوَاتُ اللّٰهِ
پس گواه باش که من آشکار کننده ولایت تو و ولایت خاندان تو- که درود خدا

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۹۹۰

عَلَيْهِمْ اَجْمَعِينَ. [۱۴۵۵]

بر تمامی آنان باد- هستم.

زیارت دوم صدیقه کبری علیها السلام:

السَّلَامُ عَلَیْكَ يَا مُمْتَحَنَهُ، امْتَحَنَكَ الَّذِي خَلَقَكَ قَبْلَ اَنْ يَخْلُقَكَ، وَكُنْتَ
سلام بر تو ای بانوی آزمایش شده، آنکه تو را آفرید پیش از آفرینشت (در این جهان) امتحانت نمود، و تو نسبت
لِمَا امْتَحَنَكَ بِهٖ صَابِرَةٌ، وَنَحْنُ لَكَ اَوْلِيَاءُ مُصَدِّقُونَ، وَكُلُّ مَا اَتٰی بِهٖ
به امتحانت شکیبا بودی و ما دوستانداران تو و تصدیق کننده توایم، و در برابر تمامی آنچه
اَبُوکَ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَآلِهٖ وَسَلَّمَ، وَاتٰی بِهٖ وَصِيَّهٖ عَلَيْهِ السَّلَامُ مُسْلِمُونَ،
پدرت- که درود و سلام خدا بر او و خاندان پاکش باد- و جانشینش - که بر او درود باد- آورده‌اند،
وَ نَحْنُ نَسْتَلُكَ اللّٰهُمَّ اِذْ كُنَّا مُصَدِّقِينَ لَهُمْ، اَنْ تَلْحِقَنَا بِتَصَدِيقِنَا بِالذَّرَجَةِ
تسلیم هستیم و خدایا از تو می‌خواهیم چون ما تصدیق کنندگان آنانیم، ما را به واسطه تصدیقمان
الْعَالِيَةِ، لِتُبَشِّرَ اَنْفُسَنَا بِاَنَّا قَدْ طَهَّرْنَا بِوِلَايَتِهِمْ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ. [۱۴۵۶]
به رتبه عالی برسانی، تا به خود مژده دهیم که ما به واسطه ولایت آنان- که بر آنان درود باد- پاکیزه گشته‌ایم.

زیارت امام حسن و امام حسین علیهما السلام در روز دوشنبه:

ابتدا خطابش را متوجه امام حسن مجتبی علیه السلام کند و بگوید:
السَّلَامُ عَلَیْكَ يَا بَنَ رَسُولِ رَبِّ الْعَالَمِينَ، السَّلَامُ عَلَیْكَ يَا بَنَ
سلام بر تو ای فرزند فرستاده پروردگار جهانیان، سلام بر تو ای فرزند
امیرالمؤمنین، السَّلَامُ عَلَیْكَ يَا بَنَ فَاطِمَةَ الزَّهْرَاءِ، السَّلَامُ عَلَیْكَ يَا
امیرمؤمنان، سلام بر تو ای فرزند فاطمه زهرا، سلام بر تو ای

حَبِيبَ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا صَفْوَةَ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا امِينَ اللَّهِ، السَّلَامُ
محبوب خدا، سلام بر تو ای برگزیده خدا، سلام بر تو ای امین خدا، سلام

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۹۹۱

عَلَيْكَ يَا حُجَّةَ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا نُورَ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا صِرَاطَ اللَّهِ،
بر تو ای حجت خدا، سلام بر تو ای نور خدا، سلام بر تو ای راه (رسیدن به) خدا
السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا بَيَانَ حُكْمِ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا نَاصِرَ دِينِ اللَّهِ، السَّلَامُ
سلام بر تو ای روشن کننده فرمان خدا، سلام بر تو ای یاور دین خدا، سلام
عَلَيْكَ أَيُّهَا السَّيِّدُ الزَّكِيُّ، السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا الْبِرُّ الْوَفِيُّ، السَّلَامُ عَلَيْكَ
بر تو ای آقای پاکیزه، سلام بر تو ای نیکوکار با وفا، سلام بر تو
أَيُّهَا الْقَائِمُ الْأَمِينُ، السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا الْعَالِمُ بِالتَّوِيلِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا
ای قیام کننده امین، سلام بر تو ای دانای به تأویل قرآن، سلام بر تو ای
الْهَادِي الْمَهْدِي، السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا الطَّاهِرُ الزَّكِيُّ، السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا
هدایتگر هدایت یافته، سلام بر تو ای پاک پاکیزه، سلام بر تو ای
التَّقِيُّ النَّقِيُّ، السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا الْحَقُّ الْحَقِيقُ، السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا الشَّهِيدُ
پرهیزکار پاک، سلام بر تو ای حقیقت شایسته، سلام بر تو ای شهید
الصَّدِيقُ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا ابْنُ مُحَمَّدٍ الْحَسَنَ بْنَ عَلِيٍّ، وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ. [۱۴۵۷]
راست گفتار، سلام بر تو ای ابامحمد حسن بن علی و رحمت و برکات خدا بر تو باد.
سپس امام حسین علیه السلام را مخاطب سازد و بگوید:

السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا بَنَ رَسُولِ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا بَنَ امِيرِ الْمُؤْمِنِينَ،
سلام بر تو ای فرزند رسول خدا، سلام بر تو ای فرزند امیر مؤمنان
السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا بَنَ سَيِّدَةِ نِسَاءِ الْعَالَمِينَ، اَشْهَدُ اَنَّكَ اَقَمْتَ الصَّلَاةَ،
سلام بر تو ای فرزند سرور بانوان جهانیان، گواهی می‌دهم که تو نماز را بپا داشته
وَآتَيْتَ الزَّكَاةَ، وَامْرَأَتٌ بِالْمَعْرُوفِ، وَنَهَيْتَ عَنِ الْمُنْكَرِ، وَعَبَدْتَ اللَّهَ
و زکات دادی و امر به معروف و نهی از منکر کرده و خدا را
مُخْلِصًا، وَجَاهَدْتَ فِي اللَّهِ حَقَّ جِهَادِهِ حَتَّى اَتَيْتَ الْيَقِينَ، فَعَلَيْكَ السَّلَامُ
خالصانه عبادت نمودی، و در راه خدا تا زمان وفاتت به شایستگی جهاد کردی، پس تا زمانی
مِنِّي مَا بَقِيَ وَبَقِيَ اللَّيْلُ وَالنَّهَارُ، وَعَلَى آلِ بَيْتِكَ الطَّيِّبِينَ الطَّاهِرِينَ، اَنَا
که زنده‌ام و شب و روز باقی است درود من بر تو و خاندان پاک و پاکیزه‌ات باد،

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۹۹۲

يَا مَوْلَايَ مَوْلَى لَكَ وَآلِ بَيْتِكَ، سَلِّمْ لِمَنْ سَأَلَكُمْ، وَحَزْبُ لِمَنْ
ای مولای من تو و خاندانت را دوست دارم، با هر که با تو در صلح است در صلحم و با هر که با تو در جنگ است
حَارِبُكُمْ، مُؤْمِنٌ بِسِرِّكُمْ وَجَهْرِكُمْ، وَظَاهِرِكُمْ وَبَاطِنِكُمْ، لَعَنَ اللَّهُ

در ستیزم به پنهان و آشکار و ظاهر و باطن شما ایمان دارم، خداوند
 اَعْدَاكُمْ مِنَ الْأَوَّلِينَ وَالْآخِرِينَ، وَأَنَا اِبْرُءُ اِلَى اللّٰهِ تَعَالٰی مِنْهُمْ* آنگاه هر دشمنان شما را از پیشینیان و پسینیان لعنت کند و من از آنها
 به درگاه خدا بیزار می‌جویم*****

دو بزرگوار را مخاطب ساخته، بگوید: یا مَوْلای یا ابا مُحَمَّد، یا مَوْلای یا ابا عَبْدِاللّٰهِ،

***** ای مولای من ای ابامحمد، ای مولای من ای اباعبدالله

هَذَا يَوْمُ الْاِثْنَيْنِ وَهُوَ يَوْمُكُمْ وَبِاسْمِكُمْ، وَأَنَا فِيهِ ضَيْفُكُمْ

امروز دوشنبه و روز شما و به نام شماست، و من در این روز میهمان شمایم

فَاضِيفَانِي وَاحْسِنَا ضَيْفَاتِي فَنَعْمَ مَنِ اسْتَضَيْفَ بِهِ اَنْتُمْ، وَأَنَا فِيهِ مِنْ

پس میهمانم کرده و نیکو پذیرایم کنید، پس خوشا به حال آنکه میهمان شما باشد، و من در این روز

جَوَارِكُمْ فَاجِرَانِي فَانْكُمْ مَأْمُورَانِ بِالضَّيْفَاءِ وَالْاِجَارَةِ، فَصَلَّى اللّٰهُ

از پناهندگان شمایم پس پناهم دهید زیرا شما دو بزرگوار به میهمان‌نوازی و پناه‌دادن مأمورید، پس درود خدا

عَلَيْكُمْ وَالْاَلِكَمَا الطَّيِّبِينَ. [۱۴۵۸]

بر شما و بر خاندان پاکتان باد.

زیارت امام سجاد و امام باقر و امام صادق علیهم السلام در روز سه‌شنبه:

السَّلَامُ عَلَيْكُمْ يَا خُرَّانَ عِلْمِ اللّٰهِ، السَّلَامُ عَلَيْكُمْ يَا تَرَاجِمَةَ وَحْيِ اللّٰهِ،

سلام بر شما ای گنجینه‌های علم خدا، سلام بر شما ای مفسران وحی خدا

السَّلَامُ عَلَيْكُمْ يَا ائِمَّةَ الْهُدَى السَّلَامُ عَلَيْكُمْ يَا اَعْلَامَ التَّقَى السَّلَامُ

سلام بر شما ای پیشوایان هدایت، سلام بر شما ای نشانه‌های پرهیزکاری، سلام

عَلَيْكُمْ يَا اَوْلَادَ رَسُوْلِ اللّٰهِ، اَنَا عَارِفٌ بِحَقِّكُمْ، مُسْتَبَصِّرٌ بِشَأْنِكُمْ، مُعَادٍ

بر شما ای فرزندان رسول خدا، من به حق شما آشنایم، شأن و جایگاهتان را می‌شناسم، با

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۹۹۳

لَاَعْدَاكُمْ، مُوَالٍ لِاَوْلِيَاءِكُمْ، بِابِي اَنْتُمْ وَ اُمِّي صَلَوَاتُ اللّٰهِ عَلَيْكُمْ، اللّٰهُمَّ

دشمنانتان دشمن و با دوستانتان دوستم، پدر و مادرم فدای شما و درود خدا بر شما باد، خدایا

اِنِّي اتُوَالِي اٰخِرَهُمْ كَمَا تُوَالَيْتُ اَوْلَهُمْ، وَ اِبْرُءُ مِنْ كُلِّ وَلِيَجِهِ دُوْنَهُمْ،

همان‌گونه که اولین آنها را دوست دارم آخرینشان را هم دوست دارم، و از هر محرم اسراری غیر آنان بیزار می‌جویم

وَ اَكْفُرُ بِالْجِبْتِ وَ الطَّاغُوتِ وَ اللَّاتِ وَ الْعُزَّى صَلَوَاتُ اللّٰهِ عَلَيْكُمْ يَا

و به جبت و طاغوت و لات و عزی کافر، درود خدا بر شما باد ای

مُوَالِي وَ رَحْمَةُ اللّٰهِ وَ بَرَكَاتُهُ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا سَيِّدَ الْعَابِدِينَ، وَ سَلَاةً

سروران من و رحمت و برکات خدا بر شما باد- سلام بر تو ای آقا و سرور عابدان، و از نسل

کلیات مفاتیح نوین ؛ ص ۹۹۳

الْوَصِيِّينَ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا بَاقِرَ عِلْمِ النَّبِيِّينَ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا صَادِقًا

جانشینان، سلام بر تو ای شکافنده علم پیامبران، سلام بر تو ای راست‌گفتار
 مُصَدِّقًا فِي الْقَوْلِ وَالْفِعْلِ، يَا مَوْلَىٰ هَذَا يَوْمِكُمْ وَهُوَ يَوْمُ الثَّلَاثَاءِ، وَأَنَا
 تصدیق شده در گفتار و کردار، ای سروران من امروز روز شما و سه شنبه است، و من
 فِيهِ ضَيْفٌ لَكُمْ وَمُسْتَجِيرٌ بِكُمْ، فَاصْبِرُونِي وَاجْبِرُونِي بِمَنْزِلَةِ اللَّهِ
 در این روز میهمان شما و به شما پناهنده‌ام، پس میهمانم کرده و پناهم دهید به حق جایگاه خدا
 عِنْدَكُمْ، وَآلِ بَيْتِكُمُ الطَّاهِرِينَ. [۱۴۵۹]
 نزد شما و خاندان پاک و پاکیزه‌تان.

زیارت امام موسی کاظم، امام رضا، امام جواد و امام هادی علیهم السلام در روز چهارشنبه:

السَّلَامُ عَلَيْكُمْ يَا أَوْلِيَاءَ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَيْكُمْ يَا حُجَجَ اللَّهِ، السَّلَامُ
 سلام بر شما ای دوستداران خدا، سلام بر شما ای حجّت‌های خدا، سلام
 عَلَيْكُمْ يَا نُورَ اللَّهِ فِي ظُلُمَاتِ الْأَرْضِ، السَّلَامُ عَلَيْكُمْ، صَلَوَاتُ اللَّهِ
 بر شما ای نور خدا در تاریکی‌های زمین، سلام بر شما باد، درود خدا
 عَلَيْكُمْ وَعَلَىٰ آلِ بَيْتِكُمُ الطَّاهِرِينَ، يَا بَابِي أَنْتُمْ وَأُمِّي لَقَدْ عَبْدْتُمُ
 بر شما و خاندان پاک و پاکیزه شما، پدر و مادرم فدای شما باد، به یقین خدا را

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۹۹۴

اللَّهُ مُخْلِصِينَ، وَجَاهِدْتُمْ فِي اللَّهِ حَقَّ جِهَادِهِ حَتَّىٰ اتَّيَكُمُ الْيَقِينُ، فَلَعَنَ
 خالصانه عبادت نمودید، و در راه خدا تا زمان وفاتتان به شایستگی جهاد نمودید، پس
 اللَّهُ أَعَدَّ لَكُمْ مِنَ الْجَنِّ وَالْإِنْسِ أَجْمَعِينَ، وَأَنَا ابْرَأُ إِلَى اللَّهِ وَالْإِيكُم مِّنْهُمْ،
 خدا دشمنانتان را از تمامی جن و انس لعنت کند، و من به درگاه خدا و شما از آنها بیزاری می‌جویم،
 يَا مَوْلَايَ يَا أَبَا إِبْرَاهِيمَ مُوسَىٰ بَنَ جَعْفَرٍ، يَا مَوْلَايَ يَا أَبَا الْحَسَنِ عَلِيَّ بَنَ
 ای مولای من ای ابابرهیم موسی بن جعفر، ای مولای من ای ابالحسن علی بن
 مُوسَى، يَا مَوْلَايَ يَا أَبَا جَعْفَرٍ مُحَمَّدَ بْنَ عَلِيٍّ، يَا مَوْلَايَ يَا أَبَا الْحَسَنِ
 موسی، ای مولای من ای اباجعفر محمد بن علی، ای مولای من ای ابالحسن
 عَلِيَّ بْنَ مُحَمَّدٍ، أَنَا مَوْلَىٰ لَكُمْ، مُؤْمِنٌ بِسِرِّكُمْ وَجَهْرِكُمْ، مُتَضَيِّفٌ بِكُمْ فِي
 علی بن محمد، من دوستدار شمایم و به نهان و آشکار شما ایمان دارم، و در این روز شما،
 يَوْمِكُمْ هَذَا، وَهُوَ يَوْمُ الْأَرْبَعَاءِ، وَمُسْتَجِيرٌ بِكُمْ، فَاصْبِرُونِي وَاجْبِرُونِي
 میهمان شمایم، و امروز چهارشنبه است، و به شما پناهنده‌ام، پس میهمانم کنید و پناهم دهید
 بِآلِ بَيْتِكُمُ الطَّاهِرِينَ. [۱۴۶۰]
 به حق خاندان پاک و پاکیزه‌تان.

زیارت امام حسن عسکری علیه السلام در روز پنج‌شنبه:

السَّلَامُ عَلَیْكَ يَا وَلِيَّ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَیْكَ يَا حُجَّةَ اللَّهِ وَخَالِصَتَهُ، السَّلَامُ
سلام بر تو ای ولی خدا، سلام بر تو ای حجت خدا و بنده خالصش، سلام
عَلَیْكَ يَا إِمَامَ الْمُؤْمِنِينَ، وَوَارِثَ الْمُرْسَلِينَ، وَحُجَّةَ رَبِّ الْعَالَمِينَ، صَلَّى
بر تو ای پیشوای مؤمنان، و وارث فرستادگان و حجت پروردگار جهانیان، درود
اللَّهُ عَلَیْكَ وَعَلَى آلِ بَيْتِكَ الطَّيِّبِينَ الطَّاهِرِينَ، يَا مَوْلَايَ يَا أَبَا مُحَمَّدٍ
خدا بر تو و بر خاندان پاک و پاکیزه‌تان باد، ای مولای من، ای ابا محمد
الْحَسَنَ بْنَ عَلِيٍّ، أَنَا مَوْلَى لَكَ وَلِآلِ بَيْتِكَ، وَهَذَا يَوْمُكَ وَهُوَ يَوْمُ
حسن بن علی، من دوستدار تو و خاندان توام و امروز روز تو و روز
کلیات مفاتیح نوین، ص: ۹۹۵

الْخَمِيسِ، وَأَنَا ضَيْفُكَ فِيهِ، وَمُسْتَجِيرٌ بِكَ فِيهِ، فَأَحْسِنُ ضِيافَتِي
پنج‌شنبه است و من در این روز میهمان تو و به تو پناهنده‌ام، پس نیکو میهمانم کن
وَاجَارْتِي بِحَقِّ آلِ بَيْتِكَ الطَّيِّبِينَ الطَّاهِرِينَ. [۱۴۶۱]
و پناهم ده، به حق خاندان پاک و پاکیزه‌ات.

زیارت حضرت مهدی، امام زمان علیه السلام در روز جمعه:

السَّلَامُ عَلَیْكَ يَا حُجَّةَ اللَّهِ فِي أَرْضِهِ، السَّلَامُ عَلَیْكَ يَا عَيْنَ اللَّهِ فِي خَلْقِهِ،
سلام بر تو ای حجت خدا در زمین، سلام بر تو ای دیده بینی خدا در میان مخلوقات
السَّلَامُ عَلَیْكَ يَا نُورَ اللَّهِ الَّذِي يَهْتَدِي بِهِ الْمُهْتَدُونَ، وَيُفْرَجُ بِهِ عَنِ
سلام بر تو ای نور خدا که هدایت‌شدگان به آن هدایت یابند و به وسیله آن در کار مؤمنان گشایشی حاصل شود،
الْمُؤْمِنِينَ، السَّلَامُ عَلَیْكَ أَيُّهَا الْمُهَذَّبُ الْخَائِفُ، السَّلَامُ عَلَیْكَ أَيُّهَا الْوَلِيُّ
سلام بر تو ای تربیت یافته ترسان از خدا، سلام بر تو ای سرپرست خیرخواه،
النَّاصِحِ، السَّلَامُ عَلَیْكَ يَا سَفِينَةَ النَّجَاةِ، السَّلَامُ عَلَیْكَ يَا عَيْنَ الْحَيَاةِ،
سلام بر تو ای کشتی نجات، سلام بر تو ای چشمه حیات
السَّلَامُ عَلَیْكَ، صَلَّى اللَّهُ عَلَیْكَ وَعَلَى آلِ بَيْتِكَ الطَّيِّبِينَ الطَّاهِرِينَ،
سلام بر تو باد، درود خدا بر تو و خاندان پاک و پاکیزه‌ات
السَّلَامُ عَلَیْكَ، عَجَّلَ اللَّهُ لَكَ مَا وَعَدَكَ مِنَ النَّصْرِ وَظُهُورِ الْأَمْرِ،
سلام بر تو باد، خدا در وعده‌ای که برای یاری و ظهورت داده تعجیل کند
السَّلَامُ عَلَیْكَ يَا مَوْلَايَ، أَنَا مَوْلَاكَ عَارِفٌ بِأَوْلِيكَ وَآخِرِيكَ، اتَّقَرَّبُ
سلام بر تو ای مولا و سرورم، من دوستدار تو و به آغاز و پایان کارت آشنایم، و به
إِلَى اللَّهِ تَعَالَى بِكَ وَبِآلِ بَيْتِكَ، وَأَنْتَظِرُ ظُهُورَكَ وَظُهُورَ الْحَقِّ عَلَى يَدَيْكَ،
واسطه تو و خاندانت به خداوند بلندمرتبه تقرّب می‌جویم، و منتظر ظهورت و ظهور حق به دستانت هستم
وَاسْتَأْذِنُ اللَّهَ أَنْ يُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ، وَأَنْ يَجْعَلَ لِي مِنْ
و از خدا می‌خواهم که بر محمد و خاندان پاکش درود فرستد و مرا از

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۹۹۶

الْمُنْتَظِرِينَ لَكَ، وَالتَّابِعِينَ وَالنَّاصِرِينَ لَكَ عَلَىٰ اَعْدَائِكَ، وَالْمُسْتَشْهَدِينَ

منتظران و پیروان و یاوران در برابر دشمنان و از شهیدان

بَيْنَ يَدَيْكَ فِي جُمَّلِهِ اَوْلِيَاءِكَ، يَا مَوْلَايَ يَا صَاحِبَ الزَّمَانِ صَلَوَاتُ اللّٰهِ

پیش رویت در میان دوستانت قرار دهد. ای مولا و سرورم ای صاحب زمان- که درود خدا

عَلَيْكَ وَعَلَىٰ آلِ بَيْتِكَ، هَذَا يَوْمُ الْجُمُعَةِ، وَهُوَ يَوْمُكَ الْمَتَوَقَّعُ فِيهِ

بر تو و خاندان پاکت باد- امروز جمعه و روز توست که در آن ظهور تو و

ظُهُورُكَ، وَالْفَرَجُ فِيهِ لِلْمُؤْمِنِينَ عَلَىٰ يَدَيْكَ، وَقَتْلُ الْكَافِرِينَ بِسَيْفِكَ،

گشایش در کار مؤمنان به دست و هلاکت کافران با شمشیرت انتظار می‌رود

وَ اَنَا يَا مَوْلَايَ فِيهِ ضَيْفُكَ وَجَارُكَ، وَ اَنْتَ يَا مَوْلَايَ كَرِيْمٌ مِنْ اَوْلَادِ

و من ای مولا و سرورم در این روز میهمان تو و به تو پناهنده‌ام، و تو ای مولای من بزرگوار از نسل

الْكَرَامِ، وَمَا مَوْرٌ بِالضُّيَافَةِ وَالْاِجَارَةِ، فَاضِفْنِي وَ اجِرْنِي صَلَوَاتُ اللّٰهِ

بزرگوارانی، و به میهمان‌نوازی و پناه‌دادن مأموری، پس میهمانم کن و پناهم ده، درود خدا

عَلَيْكَ وَعَلَىٰ اَهْلِ بَيْتِكَ الطَّاهِرِينَ. [۱۴۶۲]

بر تو و بر خاندان پاکیزه‌ات باد.

یادآوری:

روشن است که توجه به رسول الله صلی الله علیه و آله و سایر معصومین علیهم السلام در ایام هفته، روح ولایت و عشق به آن

بزرگواران را در انسان زنده نگه می‌دارد، و او را به تأسی و اقتدای به آن پیشوایان معصوم علیهم السلام وامی‌دارد، و از شر شیاطین

و مفسدان و هوای نفس حفظ می‌کند. خوشا به حال آنها که هر روز را با یاد یکی از موالی خود سپری می‌کنند، و در ایمان و عمل

و اخلاق به آنها اقتدا می‌جویند.

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۹۹۹

بخش ششم: آداب، مقدمات و تعقیبات نماز

مقدمه: نماز وسیله پرواز به عالم ملکوت!

اگر روح انسان، خدایی و از دیار ملکوت است، چنانکه خداوند سبحان پس از آفرینش جسم او فرمود:

«و نَفَخْتُ فِيهِ مِنْ رُوْحِي

؛ از روح خودم [روحی که به من ارتباط دارد و متعلق به من است در او دمیدم] [۱۴۶۳] و اگر وجود انسان غیر از جسم خاکی،

جانی دارد که قدسی و از عالم بالاست و بلکه همو، حقیقت انسان را تشکیل می‌دهد، باید پذیرفت که:

۱- همان‌گونه که جسم انسان نیاز به منزل و مسکنی دارد که اسباب سکون و آرامش اعضا و جوارحش در آن فراهم گردد، و با

استراحت در آن، نشاط و شادابی خود را پیوسته حفظ کند، روح انسان نیز نیازمند منزل و مأوایی است، تا با آرام گرفتن در آن،

غبار خستگی و تیرگی را که از تعلقات مادی بر چهره‌اش نشسته، از خویش بزدايد و نشاط و شادابی ملکوتی نخستین خویش را، به

دست آورد.

۲- همان گونه که جسم انسان علاوه بر آرامش، نیازمند به غذایی است که انرژی‌های از دست رفته‌اش را برگرداند و کاستی‌هایش را جبران نماید، جان او نیز نیاز به غذایی معنوی و ملکوتی دارد، تا با جذب آن، قوت و توان از دست داده را، به دست آورد.

۳- اگر جسم انسان، هر چند ساعتی، نیاز به آبی دارد که خود را با آن شستشو دهد و چرک و آلودگی را از بدن، دست و پا و صورتش دور نماید، روح آدمی نیز به شستشو نیازمند است که آلودگی گناه را با آن، از خود بزدايد.

۴- همان گونه که جسم انسان، به مونس و محبوبی محتاج است که به او عشق ورزد، و با ملاقات با او آرام گیرد، دردهای دلش را نجوا کند، روح ملکوتی انسان نیز، محبوب و انیسی می‌خواهد که با او انس کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۰۰۰

گیرد و به رُوح و ریحان برسد.

۵- اگر جسم انسان سری دارد که مرکز فرماندهی و اداره بدن، و به منزله عمود خیمه بدن است و بی آن، لحظه‌ای نمی‌تواند به حیاتش ادامه دهد، دین انسان مؤمن نیز، از سری برخوردار است که با اتصال به آن، به حیاتش استمرار می‌بخشد و عمودی دارد که به وسیله آن، خیمه دینش برپا می‌شود.

آری! اگر بخواهی به همه اینها برسی:

باید نماز را وسیله پرواز خود به عالم بالا قرار دهی و نردبانی برای عروج به آسمانهای فضیلت و قرب به خدا بشمیری، که فرمودند: «
الصَّلَاةُ مِعْرَاجُ الْمُؤْمِنِ

«[۱۴۶۴] باید غذای روح خود را نیایش و نماز و دعا قرار دهی، تا قوت و قدرت از دست رفته را بدان بازگردانی، که در حدیث آمده است: «نماز برای اهل عبادت از غذا برای گرسنگان و آب برای تشنگان لذیذتر و گواراتر است.» [۱۴۶۵] و باید روح خود را در این نهر زلال نماز، هر شبانه‌روز پنج نوبت شستشو دهی، تا هرگونه گرد و غبار معاصی و غفلت را از آن بزدايي؛ همان گونه که در حدیث رسول اکرم صلی الله علیه و آله آمده است که به علی علیه السلام فرمود:

«به خدا سوگند! که نمازهای پنج‌گانه برای امت من چنین است (مانند نهری است که تمام آلودگی‌ها را می‌شوید).» [۱۴۶۶] و باید برای تولدی دیگر به سراغ نماز بروی که رسول معظم اسلام صلی الله علیه و آله فرمود: «اگر بنده‌ای با حضور قلب به نماز ایستد، هنگامی که نماز را به پایان می‌برد، گویی تازه از مادر متولد شده و گذشته او بخشوده خواهد شد.» [۱۴۶۷] و اگر انیس و مونس خواهی که دیدار آن مایه روشنی چشم تو گردد، به نماز برخیز که رسول اکرم صلی الله علیه و آله فرمود: «
وَقُرَّةُ عَيْنِي فِي الصَّلَاةِ؛

نور چشمانم نماز است.» [۱۴۶۸] و اگر می‌خواهی عمود خیمه دین تو، همیشه برپا باشد، و از هرگونه آسیب معنوی و روحانی در امان بمانی، به سراغ نماز برو! که پیشوایان ما فرمودند: «
الصَّلَاةُ عَمُودُ الدِّينِ

«[۱۴۶۹] و بالاخره در این دنیای پرغوغا و پر از هیاهوی مادی و مملو از اسباب اندوه و نگرانی، اگر می‌خواهی کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۰۰۱

شادابی روح را حفظ کنی و کدورت‌ها را از چهره جان بزدايي و با نشاط و سرزنده باشی و در برابر مشکلات زانو نزنی و مانند کوه مقاومت کنی، دست به دامان نماز بزن که طبق روایتی از امام صادق علیه السلام هرگاه برای مولای ما امیر مؤمنان علی علیه السلام، مشکلی پیش می‌آمد، به نماز می‌ایستاد (و سپس حرکت می‌کرد) و آنگاه امام علیه السلام آیه ۴۵ سوره بقره را خواند: «
وَاسْتَعِينُوا بِالصَّبْرِ وَالصَّلَاةِ»

؛ از صبر و نماز کمک بگیرید.» [۱۴۷۰] کوتاه سخن این که آثار نماز در تربیت افراد و ارتقای جامعه انسانی بیش از آن است که در

وصف گنجد.

خدایا! به آن شهید لب تشنه کنار فرات، که ظهر عاشورا، با بدن آغشته به خون خویش و یارانش، نماز را به پا داشت و مخاطب به خطاب »

اَشْهَدُ اَنَّكَ قَدْ اَقَمْتَ الصَّلَاةَ» [۱۴۷۱]

گردید، تو را قسم می‌دهیم که ما را نیز از برپا دارندگان حقیقی نماز قرار بده!

خدایا! ما را شیعه آن بانوی «شهیده» ای قرار ده که وقتی در محراب عبادت می‌ایستاد، به گونه‌ای به سوی عالم بالا اوج می‌گرفت که نور جمالش برای فرشتگان آسمان، می‌درخشید، آن گونه که نور ستارگان برای اهل زمین می‌درخشید، و به گونه‌ای حضور قلب داشت که خدای عزوجل خطاب به ملائکه‌اش می‌فرمود: «به کنیزم فاطمه بنگرید که به درگاه من ایستاده و تمام وجودش از خوف من لرزان است و با قلب و جاننش به عبادتم روی آورده، گواه باشید پیروانش را از آتش دوزخ، امان داده‌ام.» [۱۴۷۲]

فلسفه آداب و تعقیبات نماز:

راه یافتن به پیشگاه مولای کریم، توانا و با عظمت؛ گفتگو با حضرت دوست و بهره‌مندی از محضرش و اعلام عشق و وفاداری به وی، نیاز به آماده ساختن مقدمات از سویی، و جبران کاستی‌ها و عذرخواهی از عدم مراعات ادب حضور، از سوی دیگر دارد. توجه به این امور، فلسفه آداب و مقدمات و تعقیبات نماز را روشن می‌سازد. بنابراین، حکمت این آداب و مقدمات و تعقیبات را می‌توان در چند امر یادآور شد:

۱- چون انسان نماز گزار به پیشگاه محبوبی ارجمند و مولایی کریم می‌رود و با او به راز و نیاز می‌پردازد، برای بهره‌مندی هرچه بیشتر از این فرصت گرانبها، قبل از ورود به نماز، باید خویشتن را با آداب و مقدماتی - که در روایات آمده است - آماده کند، و خود را از هر چیزی که سبب پراکندگی اندیشه و حواس اوست، دور سازد؛ و پاک و آراسته، خوشبو [۱۴۷۳] و مهتیا با شوق به وصال محبوب و خوف از کوتاهیهای خود، در

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۰۰۲

برابر حضرت حق به نماز ایستد. [۱۴۷۴] ۲- ممکن است پس از انجام نماز، بنده نماز گزار، از این محضر عظیم به طور کامل استفاده نکرده باشد، حضور قلب کافی نداشته و انجام فریضه‌اش با کاستی‌هایی همراه بوده، از این رو بجا آوردن نوافل و قرائت برخی از تعقیبات، کاستی‌ها را جبران می‌کند و بنده از تقصیر خویش، به درگاه الهی پوزش می‌طلبد. [۱۴۷۵] ۳- برای توفیقی که نصیب او شده که، این عبادت بزرگ را بجای آورده، پس از نماز، سجده شکر بجا می‌آورد و خدا را بر این توفیق عظیم، سپاس می‌گوید. [۱۴۷۶] ۴- پس از انجام فریضه، آنگاه که هنوز در محضر الهی است و از نورانیت نماز بهره‌مند است، موقع استجاب دعاست، لذا در آن لحظات نورانی، بنده نیازمند، بهترین خواسته‌ها را از مولای کریمش می‌طلبد و برای معاد و معاش، کرامت و عزت نفس، کفاف و قناعت، رزق حلال و تبری از شیطان و امور مادی و معنوی دیگر و حل مشکلات اجتماعی مردم، خدای را می‌خواند، و برای خود و دیگران دعا می‌کند. [۱۴۷۷]

۵- خواندن تعقیباتی که پس از نمازها وارد شده است و توجه به معانی ارزشمند و مفاهیم بلند هر یک از آنها، پس از آن معراج روحانی، تأثیری شگرف و اثری عمیق، بر روح و جان نماز گزار خواهد داشت.

در این بخش به چند فصل پرداخته می‌شود:

فصل اول: مقدمات و آداب نماز

فصل دوم: تعقیبات نماز

فصل سوم: سجده شکر

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۰۰۳

فصل اول: مقدمات و آداب نماز

مقدمات و آداب مشترک:

مقصود از آداب مشترک، مقدمات و آدابی است که در هر نماز- بویژه نمازهای واجب یومیّه- انجام آن، برای نمازگزار سفارش شده است. (البته اگر کسی نتواند تمام این آداب را بجا آورد به مقداری که می‌تواند انجام دهد).

آداب وضو:

هنگامی که خواستی وضو بگیری، نخست مسواک می‌کنی که مطابق روایات دهان را خوشبو می‌کند و حافظه را زیاد می‌گرداند و بر حسنات انسان می‌افزاید و مایه خشنودی پروردگار است؛ دو رکعت نماز با مسواک کردن برتر از هفتاد رکعت نماز بی‌مسواک است [۱۴۷۸]، و اگر مسواک نباشد کافی است انگشتان را بر دندان بکشد (و ماساژ دهد)، [۱۴۷۹] و این دلیل روشنی بر اهمیّت اسلام به مسأله نظافت است.

بهتر است به هنگام وضو رو به قبله باشی و چون نگاهت به آب افتاد، این دعا را بخوانی:

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي جَعَلَ الْمَاءَ طَهُورًا وَلَمْ يَجْعَلْهُ نَجَسًا. [۱۴۸۰] وقتی خواستی دستان حمد و سپاس مخصوص خداوندی است که آب را پاک کننده قرار داد و ناپاک قرار نداد. *****

را بشویی بگو: بِسْمِ اللَّهِ وَبِاللَّهِ، اللَّهُمَّ اجْعَلْنِي مِنَ التَّوَّابِينَ وَاجْعَلْنِي مِنَ ***** به نام خدا و به یاری خدا، خدایا مرا از توبه کنندگان و

الْمُتَطَهِّرِينَ. [۱۴۸۱] سپس آب تمیز را سه بار در دهان کرده و مضمضه می‌کنی و می‌گویی: اللَّهُمَّ

پاکیزگان قرار ده، ***** خدایا

لَقْنِي حُجَّتِي يَوْمَ الْقَاكِ وَأَطْلِقْ لِسَانِي بِذِكْرِكَ. [۱۴۸۲] آنگاه سه بار آب تمیز را برای در روز دیدارت حجّتم را به من تلقین کن و زبانم را به ذکرت گویا گردان. *****

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۰۰۴

استنشاق در بینی می‌کنی و می‌گویی: اللَّهُمَّ لَا تُحَرِّمْ عَلَيَّ رِيحَ الْجَنَّةِ، وَاجْعَلْنِي

***** خدایا بوی بهشت را بر من حرام مگردان و مرا

مِمَّنْ يَشْمُ رِيحَهَا وَرَوْحَهَا وَطَبِيئَهَا. [۱۴۸۳] آنگاه نیت وضو کرده، شروع می‌کنی به شستن از آنان که بو و نسیم و عطر خوش آن را استشمام می‌کنند قرار ده. *****

صورت برای وضو و می‌گویی: اللَّهُمَّ بَيِّضْ وَجْهِي يَوْمَ تَسْوُدُ فِيهِ الْوُجُوهُ، وَلَا

***** خدایا مرا رو سفید کن در روزی که صورتها (ی بدکاران) در آن سیاه است

تَسْوُدُ وَجْهِي يَوْمَ تَبْيِضُ فِيهِ الْوُجُوهُ. [۱۴۸۴] پس از آن شروع به شستن دست راست می‌کنی و مرا رو سیاه مکن در روزی که صورتها (ی نیکوکاران) در آن سفید است. *****

و در آن هنگام می‌گویی: اللَّهُمَّ اغْنِنِي كِتَابِي يَمِينِي وَالْخُلْدَ فِي الْجَنَانِ

***** خدایا نامه عملم را بدست راستم بده، و برات جاودانگی در بهشت را

بیساری وَحَاسِبِنِي حِسَابًا سَيِّرًا. [۱۴۸۵] آنگاه دست چپ را می‌شویی و می‌گویی: اللَّهُمَّ

به دست چپم و اعمالم را به آسانی محاسبه کن. ***** خدایا

لَا تُعْطِنِي كِتَابِي بِشِمَالِي وَلَا مِنْ وَرَاءِ ظَهْرِي وَلَا تَجْعَلْهَا مَعْلُومَةً لِي

نامه عملم را به دست چپم مده و از پشت سرم نده و دست مرا در گردنم زنجیر مکن

عُنْقِي وَاعْوِذُ بِكَ مِنْ مُقْطَعَاتِ النَّيرانِ. [۱۴۸۶] در مرحله بعد با رطوبت دست راست، قسمت (خدایا) از پاره‌های آتش دوزخ به تو

پناه می‌برم *****

جَلْوِي سِرًّا مَسْحًا مِي كَنِي وَ مِي كَوِي: اللَّهُمَّ عَشَّنِي بِرَحْمَتِكَ وَبَرَكَاتِكَ وَعَفْوِكَ. [۱۴۸۷]

در ***** خدایا مرا به رحمت و برکت و گذشت خود بپوشان.

پایان نیز دو پا رامسح می‌کنی و می‌گویی: اللَّهُمَّ بَثَّنِي عَلَى الصِّرَاطِ يَوْمَ تَزَلُّ فِيهِ

***** خدایا مرا بر پل صراط در روزی که قدمها در آن می‌لغزد

الْأَقْدَامُ، وَاجْعَلْ سَعْيِي فِيمَا يُرْضِيكَ عَنِّي يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ. [۱۴۸۸] هنگامی ثابت قدم بدار و تلاشم را در آنچه باعث خشنودی تو

می‌گردد قرار ده، ای صاحب جلال و بزرگواری.

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۰۰۵

که وضو به پایان رسید می‌گویی: اللَّهُمَّ اِنِّي اسْئَلُكَ تَمَامَ الْوُضُوءِ، وَ تَمَامَ الصَّلَاةِ،

***** خدایا از تو وضو و نماز مقبول

وَ تَمَامَ رِضْوَانِكَ وَ الْجَنَّةِ. [۱۴۸۹] و همچنین می‌گویی: الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ. و نیز سوره و خشنودی و بهشت کاملت را

خواهانم ***** حمد و سپاس مخصوص خداوندی است که پروردگار جهانیان است. *****

قدر را می‌خوانی، [۱۴۹۰] و پس از آن عطر و بوی خوش استعمال می‌کنی.

آداب ورود به مسجد برای نماز:

۱- پس از وضو اگر می‌توانی به مسجد برو، هنگامی که به سمت مسجد حرکت می‌کنی با حالت سکینه و وقار حرکت کن، و

آنگاه که از خانه برای رفتن به مسجد خارج می‌شوی می‌گویی:

بِسْمِ اللَّهِ الَّذِي خَلَقَنِي فَهَوَ يَهْدِينِ، وَالَّذِي هُوَ يُطْعِمُنِي وَيَسْقِينِ، وَأَذَا

به نام خداوندی که مرا آفریده و هدایتم نمود، و آن که مرا اطعام و سیراب می‌نماید و زمانی

مَرَضْتُ فَهَوَ يَشْفِينِ، وَالَّذِي يُمَيِّنُنِي ثُمَّ يُحْيِينِ، وَالَّذِي اطْمَعُ أَنْ يَغْفِرَ لِي

که بیمار شوم شفایم دهد، و آن که مرا میرانده سپس زنده می‌کند، و آن که طمع دارم در روز قیامت

حَطِئْتِي يَوْمَ الدِّينِ، رَبِّ هَبْ لِي حُكْمًا وَالْحَقْنِي بِالصَّالِحِينَ، وَاجْعَلْ لِي

گناهم را بیامزد، ای پروردگار من معرفتم ببخش و به شایستگان ملحقم نما، و برای من در میان امتهای آینده

لِسَانَ صِدْقٍ فِي الْآخِرِينَ، وَاجْعَلْنِي مِنْ وَرَثَةِ جَنَّةِ النَّعِيمِ، وَاغْفِرْ لِأَبِي [۱۴۹۱]

زبان صدق (و ذکر خیری) قرار ده، و مرا از وارثان بهشت پرنعمت قرار ده و پدرم را بیامرز.

۲- وقتی که خواستی داخل مسجد شوی، نخست ته کفش خود را واری کن تا آلودگی در آن نباشد، آنگاه نخست پای راست را مقدم می‌داری و در آن هنگام می‌خوانی: بِسْمِ اللّٰهِ وَ بِاللّٰهِ، وَمِنْ اللّٰهِ

***** به نام خدا و به یاری خدا و از جانب خدا

وَالِی اللّٰهِ، وَخَیْرُ الْأَسْمَاءِ كُلُّهَا لِلّٰهِ، تَوَكَّلْتُ عَلَى اللّٰهِ، وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا

و بسوی خدا، و تمامی اسمهای نیک از آن خداست، بر خدا توکل می‌کنم، و پناهگاه و نیرویی جز از سوی

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۰۰۶

بِاللّٰهِ، اللّٰهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ، وَ افْتَحْ لِي ابْوَابَ رَحْمَتِكَ وَ تَوَيْتِكَ،

خداوند نیست خدایا بر محمد و خاندان پاکش درود فرست و درهای رحمت و توبهات را به رویم بگشا

وَ اعْلِقْ عَنِّي ابْوَابَ مَعْصِيَتِكَ، وَ اجْعَلْنِي مِنْ زُوَارِكِ وَ عَمَّارِ مَسَاجِدِكَ،

و درهای نافرمانیت را به رویم ببند، و مرا از زیارت کنندگان و آباد کنندگان مساجد

وَمِمَّنْ يُنَاجِيكَ فِي اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ، وَمِنَ الَّذِينَ هُمْ فِي صَلَاتِهِمْ خَاشِعُونَ،

و از آنان که در شب و روز با تو نجوا می‌کنند و از کسانی که در نمازشان فروتنند قرار ده،

وَ اذْحَرْ عَنِّي الشَّيْطَانَ الرَّجِيمَ، وَ جُنُودَ ابْلِيسَ الْجَمْعِينَ. [۱۴۹۲]

و شیطان رجیم و تمامی لشکریانش را از من دور کن.

آداب و مقدمات بجا آوردن نماز:

نخست برای نماز، اذان و اقامه می‌گویی، البته میان اذان و اقامه به سجده‌ای و یا نشستن، فاصله می‌اندازی و این دعا را در این میان می‌خوانی:

اللّٰهُمَّ اجْعَلْ قَلْبِي بَارًّا، وَ عَيْشِي قَارًّا، وَ رِزْقِي دَارًّا، وَ اجْعَلْ لِي عِنْدَ

خدایا دلم را نیکوکار و زندگی‌مان را پایدار و روزیم را فراوان قرار ده، و برای من نزد

قَبْرِ رَسُولِكَ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ مُسْتَقَرًّا وَ قَرَارًا. [۱۴۹۳]

قبر فرستاده‌ات- که درود خدا بر او و خاندان پاکش باد- جایگاه و آرامگاهی قرار ده.

و هرچه بخواهی در این وقت دعا می‌کنی و از خداوند حاجت می‌طلبی؛ زیرا در حدیث آمده است که میان اذان و اقامه، دعا رد

نمی‌شود، [۱۴۹۴] و بعد از اقامه می‌گویی:

اللّٰهُمَّ اِلَيْكَ تَوَجَّهْتُ، وَ مَرْضَاتِكَ طَلَبْتُ، وَ ثَوَابِكَ ابْتَغَيْتُ، وَ بِكَ

خدایا به تو رو کرده و خشنودیت را می‌طلبم و پاداشت را آرزو دارم و به تو

آمَنْتُ، وَ عَلَيْكَ تَوَكَّلْتُ، اللّٰهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ، وَ افْتَحْ قَلْبِي

ایمان آورده و بر تو توکل می‌کنم خدایا بر محمد و خاندان پاکش درود فرست و دلم را

لِذِكْرِكَ، وَ تَبَثَّنِي عَلَى دِينِكَ، وَلَا تُرْغِ قَلْبِي بَعْدَ اذْ هَدَيْتَنِي وَ هَبْ لِي مِنْ

برای یاد خودت بگشا و مرا بر دینت ثابت قدم بدار و دلم را بعد از آن که هدایت نمودی (از راه حق) منحرف مگردان و از سوی

خود

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۰۰۷

لَدُنْكَ رَحْمَةً، اِنَّكَ اَنْتَ الْوَهَّابُ. [۱۴۹۵]

رحمتی بر من ببخش زیرا تو بسیار بخشنده‌ای.

آنگاه برای نماز مهیا می‌شوی و با تمام توجه بدان روی می‌آوری، و کوچکی خویش و عظمت و جلال الهی را در نظر می‌آوری و آن گونه باش که گویا او را می‌بینی و پرهیز از این که با او سخن بگویی؛ ولی دلت به جانب دیگر متوجه باشد. با وقار و خشوع به نماز می‌ایستی در حالی که دستهایت را بر روی رانهایت، مقابل سر زانو می‌گذاری و میان قدمهایت به اندازه سه انگشت تا یک وجب فاصله باشد (البته این برای مردان است) و به مکان سجده نگاه می‌کنی، و آنگاه نیت نماز می‌کنی *قربۀ الی الله و تکبیرة الاحرام را می‌گویی.*

مستحب است شش تکبیر دیگر قبل از آن اضافه کنی؛ در هر تکبیری دستها را بلند می‌کنی و تا محاذی نرمه گوش می‌آوری در حالی که کف دستها رو به قبله است. و همه انگشتها به غیر از انگشت بزرگ را به هم می‌چسبانی، آنگاه دعای تکبیرها را می‌خوانی، بدین نحو که پس از تکبیر سوم می‌گویی:

اللَّهُمَّ أَنْتَ الْمَلِكُ الْحَقُّ الْمُبِينُ، لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، سُبْحَانَكَ أَنْتَ ظَلَمْتُ

خدایا تویی فرمانروای به حق و روشنگر، معبودی جز تو نیست، پاک و منزهی تو، به یقین من به خودم نفسی فاغفر لی ذنبی آنه لا یغفر الذنوب الا انت. [۱۴۹۶] و پس از تکبیر پنجم ستم نمودم، پس گناهم را بیامرز که کسی جز تو گناهان را نیامرزد. *****

می‌گویی: لَبَّيْكَ وَسَعْدَيْكَ، وَالْخَيْرُ فِي يَدَيْكَ، وَالشَّرُّ لَيْسَ إِلَيْكَ، وَالْمَهْدِيُّ

***** فرمانبردارم و در خدمتم و نیکی در دستان توست و بدی به درگاہت راه ندارد و هدایت یافته

مَنْ هَدَيْتَ، عَبْدُكَ وَابْنُ عَبْدَيْكَ، ذَلِيلٌ بَيْنَ يَدَيْكَ، مِنْكَ وَبِكَ وَلَكَ

کسی است که تو هدایتش نمودی، بنده و فرزند دو بنده‌ات، در مقابلت فرمانبردار است، از تو و با تو و برای تو و اِلَيْكَ، لَا مَلْجَأَ وَلَا مَنجَا وَلَا مَفْرَّ مِنْكَ إِلَّا إِلَيْكَ، تَبَارَكْتَ وَتَعَالَيْتَ،

و به سوی توست، پناهگاه و راه نجات و گریزی جز تو ندارد، بلند مرتبه و برتری،

سُبْحَانَكَ وَحَنَانَيْكَ، سُبْحَانَكَ رَبِّ الْبَيْتِ الْحَرَامِ. [۱۴۹۷] و بعد از تکبیر هفتم می‌خوانی:

پاک و منزهی و مهربانی، پاک و منزهی تو ای پروردگار بیت الحرام. *****

وَجَّهْتُ وَجْهِي لِلَّذِي فَطَرَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ، عَالِمِ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ،

من روی خود را به سوی کسی کردم که آسمانها و زمین را آفریده، دانای نهان و آشکار است

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۰۰۸

حَنِيفًا مُسْلِمًا وَمَا أَنَا مِنَ الْمُشْرِكِينَ، إِنَّ صَلَاتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي

من در ایمان خود خالصم و از مشرکان نیستم، به یقین نماز و تمام عبادتم و زندگی و مرگم همه

لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ، لَا شَرِيكَ لَهُ وَبَدَلِكَ امْرَأْتُ وَأَنَا مِنَ الْمُسْلِمِينَ. [۱۴۹۸]

برای خداوند پروردگار جهانیان است، همتایی برای او نیست و به همین مأمور شده‌ام و من از مسلمانم.

دعاهای قبل از نماز و در حال نماز:

قبل از نماز، خواندن این دعاها مستحب است:

۱- امام صادق علیه السلام نقل می‌کند: امیر مؤمنان علیه السلام فرمود: هر کسی که برای نماز بر می‌خیزد، اگر پیش از شروع نماز،

این دعا را بخواند، با محمد و آل محمد علیهم السلام خواهد بود:

اللَّهُمَّ اِنِّي اتَوَجَّهُ اِلَيْكَ بِمُحَمَّدٍ وَاٰلِ مُحَمَّدٍ، وَاَقْدَمُهُمْ بَيْنَ يَدَيَّ صَلَاتِي

خدایا به واسطه محمد و خاندان پاکش به تو رو می کنم و آنها را پیشاپیش نمازم قرار می دهم

وَاتَقَرَّبُ بِهِمْ اِلَيْكَ، فَاجْعَلْنِي بِهِمْ وَجِيهًا فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَمَنْ

و به واسطه آنها به تو نزدیک می شوم، پس به واسطه آنها مرا در دنیا و آخرت آبرومند و از

المُقَرَّبِينَ، مَنَنْتَ عَلَيَّ بِمَعْرِفَتِهِمْ، فَاخْتِمْ لِي بِطَاعَتِهِمْ وَمَعْرِفَتِهِمْ

مقربان در گاهت قرار ده، با شناختشان بر من منت گذار و به واسطه اطاعت و شناخت و

وَوَلَايَتِهِمْ، فَانْهَاهَا السَّعَادَةُ وَاخْتِمْ لِي بِهَا، فَانْكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ. سپس ولایتشان عاقبتم را ختم (به خیر) گردان، که به یقین اینها

مایه سعادتند و عاقبتم را به سعادت ختم کن که تو بر هر چیز توانایی.***

نماز می گزارى و چون نماز تمام شد، می خوانی: اللَّهُمَّ اجْعَلْنِي مَعَ مُحَمَّدٍ وَاٰلِ مُحَمَّدٍ

***** خدایا در هر سلامتی و گرفتاری مرا با محمد و خاندان پاکش

فِي كُلِّ عَافِيَةٍ وَبَلَاءٍ، وَاَجْعَلْنِي مَعَ مُحَمَّدٍ وَاٰلِ مُحَمَّدٍ فِي كُلِّ مَثْوًى

قرار ده و در هر منزلگاه و محل بازگشت مرا با محمد و خاندان پاکش قرار ده،

وَمُنْقَلَبٍ، اللَّهُمَّ اجْعَلْ مَحْيَايَ مَحْيَاهُمْ، وَمَمَاتِي مَمَاتَهُمْ، وَاَجْعَلْنِي مَعَهُمْ

خدایا زندگی و مرگم را همانند زندگی و مرگ آنها قرار ده و مرا در همه

فِي الْمَوَاطِنِ كُلِّهَا، وَلَا تُفَرِّقْ بَيْنِي وَبَيْنَهُمْ، اِنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ. [۱۴۹۹]

جا با آنها همراه کن و میان من و آنها جدایی مینداز که تو بر هر چیز توانایی.

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۰۰۹

۲- از «صفوان جمال» روایت شده است که امام صادق علیه السلام را دیدم پیش از تکبیره الإحرام نماز، رو به قبله این جملات را

می خواند:

اللَّهُمَّ لَا تُؤَيِّسْنِي مِنْ رَوْحِكَ، وَلَا تُفَنِّطْنِي مِنْ رَحْمَتِكَ، وَلَا تُؤَمِّمْنِي

خدایا مرا از لطف و رحمت مایوس و ناامید مکن، و مرا از تدبیرت

مَكْرَكَ، فَانَّهُ لَا يَأْمَنُ مَكْرَ اللَّهِ اِلَّا الْقَوْمُ الْخَاسِرُونَ. [۱۵۰۰]

ایمن مگردان که جز گروه زیانکاران کسی از تدبیرت ایمن نباشد.

۳- وقتی خواستی قرائت نماز را آغاز کنی مستحب است کلمه »

اعُوذُ بِاللَّهِ السَّمِيعِ الْعَلِيمِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

« را آهسته بگویی، پس از آن سوره حمد را با حضور قلب کامل، و با توجه به تفکر در معانی آن می خوانی، چون سوره حمد به

پایان رسید، به اندازه یک نفس ساکت می شوی، سپس سوره‌ای از قرآن را می خوانی، البته بهتر است، سوره نبأ (عمّ یتسائلون ...) یا

«هل اتی» و یا سوره قیامت باشد.

وقتی سوره به پایان رسید، باز هم به اندازه یک نفس ساکت می شوی و آنگاه دست را برای تکبیر بلند می کنی و به رکوع می روی،

و انگشتان را به هنگامی که دستها را بر روی زانو گذاشتی، باز می کنی، کمر را خم کرده و گردن را کشیده، مساوی با کمر و

نظرها را به میان قدمها می افکنی، و یکبار می گویی:

سُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَظِيمِ وَبِحَمْدِهِ

(یا سه بار سبحان الله). بهتر است این ذکر را هفت مرتبه، یا پنج مرتبه، یا سه مرتبه بگویی. [۱۵۰۱] پیش از گفتن ذکر رکوع سزاوار است این دعا را بخوانی:

اللَّهُمَّ لَكَ رَكَعْتُ، وَلَكَ اسَلَمْتُ، وَبِكَ آمَنْتُ، وَعَلَيْكَ تَوَكَّلْتُ، وَأَنْتَ

خدایا برای تو رکوع نمودم و برای تو اسلام آوردم و به تو ایمان آورده و بر تو توکل نمودم و تویی

رَبِّي خَشَعَ لَكَ سَمْعِي وَبَصْرِي وَشَعْرِي وَبَشْرِي وَلَحْمِي وَدَمِي

پروردگارم، در برابرت فروتنی می‌کند گوش و چشم و مو و پوست و گوشت و خون و

وَمُخِي وَعِظَامِي وَعَصْبِي وَمَا أَقْلَتُهُ قَدَمَايَ غَيْرِ مُسْتَكْبِفٍ، وَلَا

مغز و استخوانها و عصبم و آنچه پاهایم آن را حمل کرده، بدون سرپیچی و

مُسْتَكْبِرٍ وَلَا مُسْتَحْسِرٍ. [۱۵۰۲]

خودخواهی و خستگی.

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۰۱۰

سپس سر را از رکوع برمی‌داری و می‌ایستی و می‌گویی:

سَمِعَ اللَّهُ لِمَنْ حَمِدَهُ. [۱۵۰۳]

آنگاه تکبیر می‌گویی و با نهایت خضوع و خشوع به سجده می‌روی و به هنگام رفتن به سجده، نخست کف دست‌ها را پهن کرده و

بر زمین می‌گذاری و آنگاه زانوها را می‌گذاری و بر زمین یا چیزی که از زمین می‌روید- غیر از خوردنیها و پوشیدنیها- سجده

می‌کنی و بهتر است بر تربت امام حسین علیه السلام سجده کنی و ذکر سجود را می‌گویی.

بهتر است هفت مرتبه یا پنج مرتبه و یا سه مرتبه بگویی:

سُبْحَانَ رَبِّيَ الْأَعْلَى وَبِحَمْدِهِ

(یک مرتبه هم کافی است). [۱۵۰۴] پیش از ذکر سجود بهتر است این دعا را بخوانی: اللَّهُمَّ لَكَ سَجَدْتُ، وَبِكَ آمَنْتُ، وَلَكَ

اسَلَمْتُ، وَعَلَيْكَ تَوَكَّلْتُ، وَأَنْتَ رَبِّي سَجَدَ وَجْهِي لِلَّذِي خَلَقَهُ، وَشَقَّ

اسلام آورده و بر تو تکیه نمودم و تویی پروردگارم چهره‌ام در برابر آن که او را آفریده و

سَمِعُهُ وَبَصِيرَهُ، الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ، تَبَارَكَ اللَّهُ أَحْسَنُ الْخَالِقِينَ. [۱۵۰۵] وقتی چشم و گوشش را گشوده، سجده کرد حمد و

سپاس مخصوص خداوندی است که پروردگار جهانیان است، بلند مرتبه است خدایی که بهترین آفرینندگان است.***

ذکر سجده را گفتم، سر از سجده برمی‌داری و می‌نشینی و پس از گفتن تکبیر می‌گویی: اسْتَغْفِرُ اللَّهُ رَبِّي

از خدایی که پروردگار من است آمرزش

می‌طلبم

وَأَتُوبُ إِلَيْهِ. [۱۵۰۶] و همچنین می‌گویی: اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي وَارْحَمْنِي وَأَجْبِرْنِي وَأَدْفَعْ

و به سوی او باز می‌گردم.*** خدایا مرا بیامرزد و به من رحم کن و جبران زیانم کن و از من دفاع کن

عَنِّي وَعَافِنِي أَنِّي لِمَا أَنْزَلْتَ إِلَيَّ مِنْ خَيْرٍ فَقِيرٌ، تَبَارَكَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ. [۱۵۰۷]

و مرا عافیت بخش که من به آنچه از نیکی بر من نازل کنی نیازمندم، بلند مرتبه است خدایی که پروردگار جهانیان است.

آنگاه تکبیر گفته و برای سجده دوم می‌روی و همانند سجده اول عمل می‌کنی، سپس سر از سجده برمی‌داری و اندکی می‌نشینی و

بر می‌خیزی و در همان حال برخاستن می‌گویی:

بِحَوْلِ اللَّهِ وَقُوَّتِهِ أَقَوْمٌ وَقَعْدٌ. [۱۵۰۸]

به پناه و قدرت خدا ایستاده و می‌نشینم.

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۰۱۱

وقتی که ایستادی و بدنت کاملاً آرام گرفت، حمد را می‌خوانی و سپس سوره‌ای را قرائت می‌کنی و بهتر است، سوره توحید باشد و پس از اتمام سوره توحید مستحب است سه بار بگویی:

كَذَلِكَ اللَّهُ رَبِّي [۱۵۰۹]

سپس تکبیر می‌گویی و دستها را برای قنوت بلند می‌کنی، تا مقابل صورت می‌آوری در حالی که کف دستها رو به آسمان باشد، انگشت‌ها را - به جز انگشت بزرگ - به هم می‌چسبانی؛ خوب است برای قنوت کلمات فرج را بخوانی: لا اله الا الله العلي العظيم،

***** معبودی جز خدای شکبیا و بزرگوار نیست، معبودی جز خدای برتر و با عظمت نیست

سُبْحَانَ اللَّهِ رَبِّ السَّمَوَاتِ السَّعْيِ، وَرَبِّ الْأَرْضِينَ السَّعْيِ، وَ مَا فِيهِنَّ

پاک و منزّه است خداوندی که پروردگار آسمانهای هفت گانه و زمینهای هفت گانه و آنچه در آنها

وَمَا بَيْنَهُنَّ وَرَبِّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ. [۱۵۱۰] و پس از آن و میان آنهاست و پروردگار عرش عظیم است و

ستایش مخصوص خداوندی است که پروردگار جهانیان است. *****

می‌گویی: اللَّهُمَّ اغْفِرْ لَنَا وَارْحَمْنَا، وَعَافِنَا، وَاعْفُ عَنَّا فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ،

***** خدایا ما را بیامرز و بر ما رحم کن و به ما عافیت بخش و در دنیا و آخرت از ما در گذر

أَنْتَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ. [۱۵۱۱]

که تو بر هر چیز توانایی.

سپس دعا می‌کنی و هر چه می‌خواهی از خدا بخواه.

سزاوار است قنوت نماز را طول داده و دعاها را قنوت را که فراوان است بخوانی.

پس از آن تکبیر گفته به رکوع و سجود می‌روی و به همان نحو که در رکعت اول گفته شد، انجام می‌دهی و آنگاه برای تشهد

می‌نشینی. مستحب است که در حال تشهد متورکاً بنشینی (یعنی روی ران چپ نشسته و روی پای راست را بر کف پای چپ

می‌گذاری). پیش از تشهد مستحب است بگویی:

بِسْمِ اللَّهِ وَ بِاللَّهِ وَالْأَسْمَاءِ الْحُسْنَى كُلِّهَا لِلَّهِ. [۱۵۱۲]

به نام خدا و به یاری خدا و تمام نامهای نیک از آن خداست.

آنگاه تشهد را شروع می‌کنی و اگر نماز صبح باشد سلام نماز را داده و نماز را به پایان می‌رسانی و اگر نماز سه رکعتی و یا چهار

رکعتی باشد، برمی‌خیزی و تسبیحات اربعه را می‌خوانی و آنگاه رکوع و سجود و تشهد و سلام بجا می‌آوری و نماز را به پایان

می‌بری.

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۰۱۲

وقتی که نماز به پایان رسید، به تعقیبات نماز می‌پردازی که درباره آن تأکید فراوان شده است.

تعقیبات نماز، یعنی اذکار و دعاهایی که بعد از نماز خوانده می‌شود، در واقع کاستی‌های نماز را برطرف می‌سازد و از سوی دیگر

آثار نماز را در روح و جان راسخ‌تر می‌کند.

درباره تعقیبات در فصل دوم به طور مشروح بحث خواهد شد.

مقدمات و آداب مخصوص هر نماز:

الف) آداب نماز ظهر

هنگامی که اذان ظهر را شنیدی، وضو می‌گیری و اگر بتوانی به مسجد رفته، نماز تحیت مسجد را می‌خوانی و پس از دخول وقت به این امور می‌پردازی:

۱- با تحقق زوال، نخست این دعا را می‌خوانی:

سُبْحَانَ اللَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَمْ يَتَّخِذْ صَاحِبَةً وَلَا وُلْدًا،

پاک و منزّه است خدا و معبودی جز خدا نیست و حمد و سپاس مخصوص خداوندی است که همدم و فرزندی انتخاب نکرده و لَمْ يَكُنْ لَهُ شَرِيكٌ فِي الْمُلْكِ، وَلَمْ يَكُنْ لَهُ وَلِيٌّ مِنَ الذَّلَّةِ، وَكَبْرُهُ تَكْبِيرًا.

و همتایی در فرمانروایی ندارد و ضعف و ذلتی ندارد که نیازمند حامی و سرپرستی باشد و (لذا به خود می‌گویم) او را بسیار بزرگ بشمار.

در روایتی آمده است که امام باقر علیه السلام به یکی از یاران خود به نام محمد بن مسلم فرمود: «بر این دعا محافظت کن، همچنان که از چشمهای خود محافظت و مراقبت می‌کنی». [۱۵۱۳] ۲- آدابی که در همه نمازها وارد شده است، به جای می‌آوری (که در آداب مشترک گذشت).

۳- نوافل ظهر را به جای می‌آوری که هشت رکعت است (هر دو رکعت به یک سلام).

۴- در دو رکعت اول نافله ظهر، بهتر است در رکعت اول سوره حمد و توحید و در رکعت دوم حمد و سوره «کافرون» را بخوانی و پس از نماز، سه بار تکبیر بگویی و همچنین تسبیحات حضرت زهرا علیها السلام را می‌خوانی و می‌گویی: اللَّهُمَّ اِنِّي ضَعِيفٌ فَفَوِّ فِي رِضَاكَ ضَعْفِي وَخُذْ اِلَيَّ الْخَيْرِ

***** خدایا من ناتوانم پس در خشنودیت ناتوانم را تقویت کن، و مرا به سوی نیکی بکشان

بِنَاصِيَتِي وَاجْعَلِ الْاِيْمَانَ مُنْتَهَى رِضَايَ، وَبَارِكْ لِي فِيمَا قَسَمْتَ لِي

و ایمان را نهایت خشنودیت از من قرار ده، و در آنچه روزیم نموده‌ای برکت ده، و

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۰۱۳

وَبَلِّغْنِي بِرَحْمَتِكَ كُلَّ الَّذِي اَرْجُو مِنْكَ، وَاجْعَلْ لِي وُدًّا وَسُرُورًا

مرا به لطف و رحمتت به آنچه از تو امید دارم برسان، و برایم محبت و خشنود ساختن

لِلْمُؤْمِنِينَ، وَعَهْدًا عِنْدَكَ. [۱۵۱۴]

مؤمنان و پیمانی در نزد خودت قرار ده.

در دو رکعت بعدی نافله، همان اعمال را- جز آن تکبیرات- به جای می‌آوری و سپس برمی‌خیزی، دو رکعت دیگر، نافله ظهر، می‌خوانی و تسبیح حضرت زهرا علیها السلام و آن دعا را نیز پس از این چهار رکعت می‌خوانی. دو رکعت آخر این نافله را میان اذان و اقامه به جای می‌آوری، یعنی برای نماز ظهر اذان می‌گویی و سپس دو رکعت آخر از نوافل ظهر را به جای می‌آوری و آنگاه اقامه نماز را می‌گویی. [۱۵۱۵] ۵- پس از گفتن اقامه می‌گویی: اللَّهُمَّ رَبِّ هَذِهِ الدَّعْوَةُ التَّامَّةُ، وَالصَّلَاةُ الْقَائِمَةُ،

***** خدایا ای پروردگار این دعوت کامل، و نماز برپا شده،

بَلِّغْ مُحَمَّدًا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ الدَّرَجَةَ وَالْوَسِيلَةَ، وَالْفَضْلَ وَالْفَضِيلَةَ،

محمد- که درود خدا بر او و خاندان پاکش باد- را به مقام و وسیله و لطف و کرم و برتری برسان،

بِاللَّهِ اسْتَفْتِيحُ وَبِاللَّهِ اسْتَنْجِحُ، وَبِمُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ اتَوَجَّهُ، اللَّهُمَّ

به نام خدا آغاز کرده و به یاری خدا رستگاری می‌طلبم و به محمد- که درود خدا بر او و خاندان پاکش باد- رو می‌کنم، خدایا

صَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ، وَاجْعَلْنِي بِهِمْ عِنْدَكَ وَجِيهًا فِي الدُّنْيَا

بر محمد و خاندان پاکش درود فرست و مرا به واسطه آنها در دنیا و آخرت آبرومند گردان

وَالْآخِرَةُ وَمِنَ الْمُقَرَّبِينَ. [۱۵۱۶]

و از مقربان در گاهت قرار ده.

۶- پس از آن به نماز ظهر مشغول می‌شوی و آنچه را که در آداب مشترک گفته شد، مراعات می‌کنی و حمد و سوره- جز بسم

اللَّهُ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ- را آهسته می‌خوانی و افضل آن است که در رکعت اول بعد از سوره حمد، سوره «قدر» را بخوانی و در رکعت

دوم سوره توحید را، [۱۵۱۷] در رکعت دوم پس از تشهد و صلوات بر محمد و آلش مستحب است بگویی: وَتَقَبَّلْ شَفَاعَتَهُ فِي أُمَّتِهِ وَ

ارْزُقْ دَرَجَتَهُ. [۱۵۱۸]

***** و شفاعتش را در میان پیروانش بپذیر و مقامش را والا گردان.

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۰۱۴

آنگاه بر می‌خیزی و سه بار تسیحات اربعه را می‌خوانی: سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ

***** پاک و منزّه است خدا و حمد و سپاس مخصوص خداوند است

و لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ.

و معبودی جز خدا نیست و خدا بزرگتر (از هر چیز) است.

و خوب است که در پایان استغفاری نیز اضافه کنی، آنگاه به رکوع و سجود می‌روی و بر می‌خیزی.

رکعت چهارم را نیز به همان نحو انجام می‌دهی و تشهد و سلام می‌گویی و نماز را به پایان می‌بری. پس از نماز سه بار تکبیر

می‌گویی و آنگاه تعقیبات نماز را بجا می‌آوری.

ب) آداب نماز عصر

۱- نخست نافله عصر را به جا می‌آوری که آن هم هشت رکعت است و پس از پایان نوافل، با همان آدابی که گذشت، نماز عصر

را می‌خوانی.

۲- در نماز عصر، سزاوار است که در رکعت اول پس از حمد، سوره «نصر» را بخوانی و یا سوره «تکواثر» را، و در رکعت دوم بعد از

حمد، سوره «توحید» را می‌خوانی، [۱۵۱۹] در نماز عصر نیز حمد و سوره- جز بسم الله الرحمن الرحيم- را آهسته و بصورت اخفات

می‌خوانی و در رکعت سوم و چهارم نیز، تسیحات اربعه را می‌خوانی و پس از تشهد و سلام، تعقیبات مشترک و تعقیبات

مخصوص نماز عصر را انجام می‌دهی.

ج) آداب نماز مغرب

در نماز مغرب باید تلاش کرد تا در اول وقت انجام شود و در روایات فراوانی بر این امر تأکید شده است که نماز مغرب را از

وقتش تأخیر نیندازید. [۱۵۲۰] اول وقت مغرب بنا بر احتیاط، زمانی است که سرخی که بعد از غروب آفتاب در مشرق پیدا می‌شود

از بالای سر بگذرد.

در آداب نماز مغرب برای نمازگزار، اموری شایسته ذکر است:

۱- آداب مشترک را که قبلاً بیان شد انجام می‌دهی و برای نماز، اذان و اقامه می‌گویی و آن دعاها را (که در بخش آداب مشترک

گذشت) می‌خوانی.

۲- علاوه بر آن دعاها، میان اذان و اقامه می‌گویی: اللَّهُمَّ اِنِّي اسئَلُكَ بِاَقْبَالِ لَيْلِكَ،

***** خدایا به حقّ روی آوردن شبت

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۰۱۵

وَ اَذْبَارِ نَهَارِكَ، وَ حُضُورِ صَلَوَاتِكَ، وَ اصْوَاتِ دُعَاتِكَ، وَ تَسْبِيحِ

و پشت کردن روزت و رسیدن (وقت) نمازهایت و صداهای دعاکنندگان و تسبیح

مَلَائِكَتِكَ، اِنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ، وَ اِنْ تُتُوبَ عَلَيَّ اِنَّكَ اَنْتَ

فرشتگان از تو می‌خواهم که بر محمد و خاندان پاکش درود فرستی و توبه‌ام را بپذیری که تو

التَّوَّابُ الرَّحِيمُ. [۱۵۲۱]

بسیار توبه‌پذیر و مهربانی.

۳- نماز مغرب را با آداب و شرایط بجا می‌آوری و پس از نماز سه بار تکبیر می‌گویی و تعقیبات نماز را می‌خوانی.

۴- نافله مغرب را که چهار رکعت است بجا می‌آوری که بسیار مهم است و در سفر و حضر ترک نمی‌شود. [۱۵۲۲] (شرح بیشتر آن

در تعقیبات نماز مغرب خواهد آمد).

د) آداب نماز عشا

۱- پس از آن که شفق پنهان شد و سرخی مغرب محو گردید، [۱۵۲۳] برای نماز عشا اذان و سپس اقامه می‌گویی، با رعایت همه

آدابی که گذشت؛ سپس نماز عشا را با آداب و شرایطش شروع می‌کنی و با توجه به وسعت وقت عشا سزاوار است که قنوت و

تعقیبات آن را طول دهی. [۱۵۲۴] ۲- پس از اتمام نماز عشا ابتدا تعقیبات آن را انجام می‌دهی و در پایان نماز و تیره (نافله عشا) را

می‌خوانی.

نماز و تیره دو رکعت است و نشسته خوانده می‌شود، مستحب است در آن نماز، صد آیه از آیات قرآن تلاوت شود و خوب است

بعد از حمد در رکعت اول سوره واقعه یا سوره مَلِك و در رکعت دوم پس از حمد، سوره توحید خوانده شود. [۱۵۲۵] پس از نماز

نیز برای خود (و سایر مؤمنان) دعا می‌کنی.

ه) مقدمات و آداب نماز صبح

با توجه به این که فریضه صبح، در آغاز تلاش روزانه اقامه می‌شود، لازم است به آن توجه و عنایت ویژه‌ای شود، تا هر مسلمانی، با

توشه‌ای مناسب و پشتوانه مطمئن معنوی، پا به عرصه تلاش گذارد؛ در

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۰۱۶

فضیلت نماز صبح در ذیل آیه ۷۸ سوره اسراء که خداوند فرمود: «

اِنَّ قُرْآنَ الْفَجْرِ كَانَ مَشْهُودًا»؛

نماز صبح مورد مشاهده است»، روایاتی وارد شده است که می‌گویند، نماز صبح مشهود ملائکه شب و روز است؛ زیرا در آغاز

صبح، فرشتگانی که در شب مراقب بندگان خدایند جای خود را به فرشتگان روز می‌دهند، و چون نماز صبح در همان آغاز طلوع

صبح انجام می‌گیرد، هر دو گروه فرشتگان آن را مشاهده کرده و بر آن گواهی می‌دهند. [۱۵۲۶] برای نماز صبح نیز نماز گزار،

علاوه بر انجام مقدمات و آداب مشترک، خوب است به این امور نیز عنایت ورزد:

۱- پیش از نماز صبح، نافله صبح را به جا آورد که دو رکعت است، در رکعت اول شایسته است، پس از حمد، سوره «کافرون»، و

در رکعت دوم، پس از حمد، سوره «توحید» را بخواند. [۱۵۲۷] ۲- پس از پایان نماز تسبیح حضرت زهرا علیها السلام

بگوید. [۱۵۲۸] ۳- صد بار صلوات بفرستد که در روایتی به نقل از «من لا یحضره الفقیه» آمده است: هر کس ما بین نافله صبح و نماز صبح صد بار صلوات بفرستد، خداوند چهره‌اش را از آتش دوزخ محافظت می‌کند (او را از آتش جهنم نجات می‌دهد). [۱۵۲۹] ۴- برای نماز صبح، اذان و اقامه بگوید و دعاهای میان اذان و اقامه را بخواند.

۵- پس از آن که اذان گفت، به سجده افتد و بگوید: لا اله الا انت ربی سجدت لک

***** معبودی جز تو نیست، ای پروردگار من با

خاضعاً خاشعاً. پس از آن سر بردارد و بگوید:

فروتنی و خشوع برایت سجده کردم.*****

اللَّهُمَّ اِنِّیْ اَسْأَلُكَ بِاِقْبَالِ نَهَارِكَ، وَ اَذْبَارِ لَيْلِكَ، وَ حُضُورِ صَلَوَاتِكَ،

خدایا، به حق روی آوردن روزت و پشت کردن شبت و رسیدن (وقت) نمازهایت

وَ اصْوَاتِ دُعَاتِكَ، اِنْ تُصَلِّیْ عَلٰی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ، وَ اِنْ تُتُوبَ عَلٰی،

و صداهای دعا کنندگانت از تو می‌خواهم که بر محمد و خاندان پاکش درود فرستی و توبه‌ام را بپذیری

اِنَّكَ اَنْتَ التَّوَابُ الرَّحِیْمُ، سُبُّوحٌ قُدُّوسٌ، رَبُّ الْمَلَائِكَةِ وَ الرُّوحِ، سَبَقَتْ

که تو بسیار توبه‌پذیر و مهربانی، پاک و منزّه از هر عیبی، پروردگار فرشتگان و روحی، رحمت

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۰۱۷

رَحْمَتُكَ غَضَبِكَ. [۱۵۳۰]

بر خشم پیشی گرفته است.

پس از گفتن اقامه، نماز صبح را با توجه کامل ادا می‌کند.

۶- در قنوت نماز صبح مستحب است خوانده شود:

لا اله الا الله الحلیم الکریم، لا اله الا الله العلی العظیم، سبحان الله

معبودی جز خدای شکبیا و بزرگوار نیست، معبودی جز خدای برتر و با عظیم نیست، پاک و منزّه است خداوندی که

رَبُّ السَّمَوَاتِ السَّبْعِ، وَ رَبُّ الْأَرْضِیْنَ السَّبْعِ، وَ مَا فِیْهِنَّ وَ مَا بَیْنَهُنَّ

پروردگار آسمانهای هفت گانه و زمینهای هفت گانه و آنچه در آنها و میان آنهاست

وَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِیْمِ، وَ سَلَامٌ عَلٰی الْمُرْسَلِیْنَ، وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِیْنَ،

و پروردگار عرش عظیم است و درود بر فرستادگان (خدا) و ستایش مخصوص خداوندی است که پروردگار جهانیان است،

یا الله الذی لیس کمثله شیء، وَ هُوَ السَّمِیْعُ الْعَلِیْمُ، اَسْأَلُكَ اِنْ تُصَلِّیْ

ای خدایی که چیزی همانندت نیست و شنوای دانایی، از تو می‌خواهم که بر محمد

عَلٰی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ، وَ اِنْ تُعَجِّلَ فَرَجَهُمْ، اللَّهُمَّ مَنْ كَانَ اصْبَحَ وَ ثَقَّتْهُ

و خاندان پاکش درود فرستی و در فرجشان تعجیل فرمایی، خدایا اگر کسی صبح کند در حالی که تکیه‌گاه

وَ رَجَاؤُهُ غَیْرُكَ، فَانْتَ ثِقَّتِی وَ رَجَائِیْ فِی الْأُمُورِ كُلِّهَا، یا اَجُودَ مَنْ

و امیدش غیر توست ولی تو تنها تکیه‌گاه و امید من در تمام کارها هستی، ای بخشنده‌ترین کسی

سُئِلَ، وَ یا اَرْحَمَ مَنْ اسْتَرْحَمَ، اَرْحَمَ ضَعْفِی وَ قَلَّةِ حِیْلَتِی وَ اَمْنُنْ عَلٰی

که از او درخواست شده و ای مهربان‌ترین کسی که از او رحمت خواسته شده، بر ناتوانی و بیچارگیم رحم کن و

بِالْجَنَّةِ طَوُّلاً مِنْكَ، وَ فُكَّ رَقَبَتِی مِنَ النَّارِ، وَ عَافِنِیْ فِی نَفْسِی وَ فِی

با بهشت که نعمتی از جانب توست بر من منت گذار، و مرا از آتش رهایی ده، و خودم و

جميع اموری بر خمتک یا ارحم الراحمین. [۱۵۳۱]

تمامی کارهایم را عافیت بخش، به رحمت ای مهربان‌ترین مهربانان.

۷- پس از نماز نیز دعاها و تعقیبات نماز را بجا می‌آورد.

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۰۱۸

نماز جماعت:

نماز جماعت از مهمترین مستحبات و از بزرگترین شعائر اسلامی است و در روایات، فوق‌العاده روی آن تأکید شده است. مخصوصاً برای همسایگان مسجد یا کسی که صدای اذان مسجد را می‌شنود، بیشتر سفارش شده و سزاوار است انسان تا می‌تواند نمازش را با جماعت بخواند، حتی برخی از فقها گفته‌اند، حاضر نشدن به نماز جماعت اگر از روی بی‌اعتنایی و سبک شمردن باشد، حرام است.

مستحب است انسان صبر کند که نماز را به جماعت بخواند، و نماز جماعت، از نماز فرادا در اول وقت بهتر است و نیز جماعتی که مختصر بخوانند از نماز فرادا که آن را طول دهند برتر است.

چند روایت درباره فضیلت نماز جماعت:

درباره فضیلت نماز جماعت و سرزنش کسانی که از آن روی گردانند روایات بسیاری نقل شده است که به بخشی از آن اکتفا می‌کنیم:

۱- در روایتی آمده است که اگر یک نفر به امام جماعت اقتدا کند هر رکعت آن، ثواب ۱۵۰ نماز دارد و اگر دو نفر اقتدا کنند، هر رکعت ثواب ۶۰۰ نماز و هر قدر عدد نماز گزاران بیشتر شود، ثواب نمازشان بیشتر خواهد شد و اگر عدد آنان از ده نفر بگذرد، اگر تمام آسمانها کاغذ و دریاها مرگب و درخت‌ها قلم و ملائکه و انس و جن نویسنده شوند، نمی‌توانند ثواب یک رکعت آن را بنویسند. [۱۵۳۲] ۲- از رسول خدا صلی الله علیه و آله نقل شده است که فرمود: «هر کس نماز مغرب و عشا و نماز صبح را در مسجد به جماعت بخواند، گویا همه شب را به شب‌زنده‌داری سپری کرده است». [۱۵۳۳] ۳- در روایت دیگری از رسول خدا صلی الله علیه و آله می‌خوانیم: «هر کس که به قصد شرکت در نماز جماعت به سوی مسجد قدم بردارد، در برابر هر گامی که بر می‌دارد حسنات زیادی برای او نوشته می‌شود... و اگر در همان حال بمیرد، خداوند هزاران فرشته را بر او می‌گمارد که در قبر به سراغش می‌روند و به او مژده و بشارت می‌دهند و در تنهایی همدم او می‌گردند و تا روز قیامت برای او استغفار می‌کنند». [۱۵۳۴] ۴- امیر مؤمنان علیه السلام فرمود: «آن کس که بدون علت (و عذر موجه) در مسجد با مسلمانان نماز نگذارد، نماز او، نماز نیست». [۱۵۳۵] نماز جماعت آداب و شرایطی دارد که برای آگاهی از آنها به رساله‌های توضیح‌المسائل مراجعه شود.

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۰۱۹

فصل دوم: تعقیبات نماز

برابر آنچه از روایات استفاده می‌شود، تعقیبات (علاوه بر کمال نماز و قبولی آن) سبب فراوانی روزی است. [۱۵۳۶] و مؤمن تا هنگامی که پس از نماز، در ذکر خداوند است، گویا در نماز است و ثواب نماز را دارد، [۱۵۳۷] و دعا پس از نماز واجب، از نماز مستحب بهتر است. [۱۵۳۸] مرحوم علامه مجلسی فرموده است: تعقیبات نماز، به قرآن و ذکر و دعایی گویند که پس از نماز، متصل به نماز باشد، و افضل آن است که با وضو و نشسته و رو به قبله باشد، و بهتر آن است که همانند تشهد بنشیند و در اثنای تعقیب سخن نگوید، مخصوصاً در تعقیبات نماز مغرب. و برخی گفته‌اند همه شرایط نماز را در تعقیبات رعایت کند؛ ولی ظاهراً پس از نماز در هر حالی مشغول خواندن قرآن، ذکر و دعا باشد فی الجمله ثواب تعقیبات نماز را دارد؛ هرچند در حال راه رفتن باشد. [۱۵۳۹] از ائمه اطهار علیهم السلام در تعقیبات نماز، دعاهای فراوانی برای امور دنیا و آخرت وارد شده است، و چون بهترین عبادت جوارحی و بدنی، نماز است و تعقیباتی که وارد شده است در تکمیل نماز و رفع نواقص آن نقشی مؤثر دارد و همچنین سبب ترفیع درجات و آمرزش خطایا و گناهان است و برای به دست آوردن حاجات نیز مفید است، از این رو قسمی از تعقیبات را این‌جا ذکر می‌کنیم.

تعقیبات بر دو گونه است:

۱- تعقیبات مشترک.

۲- تعقیبات خاص.

تعقیبات مشترک:

منظور از تعقیبات مشترک، تعقیبات و دعاهایی است که پس از هر نمازی خوانده می‌شود.

۱- مستحب است نماز گزار بعد از نماز سه بار تکبیر بگوید، بدین نحو که دست‌ها را بلند کند تا مقابل صورت بالا آورد آنگاه تا نزدیک زانو برگرداند و با هر مرتبه یک الله اکبر بگوید.

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۰۲۰

از امام باقر علیه السلام روایت شده است: وقتی که سلام نماز را دادی، سه بار دستانت را برای تکبیر بالا ببر. [۱۵۴۰] «ابن بابویه» به سند معتبر از امام صادق علیه السلام روایت کرده است که مفضل بن عمر از آن حضرت پرسید: به چه علت نماز گزار، پس از سلام همراه با بالا آوردن دست، سه مرتبه تکبیر می‌گوید؟ فرمود:

وقتی پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله مکه را فتح کرد، با اصحابش کنار حجرالاسود، نماز گزارد؛ وقتی سلام نماز را گفت، سه بار دستش را بالا آورد و تکبیر گفت و آنگاه گفت:

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَحْدَهُ وَحْدَهُ [وَحْدَهُ، أَنْجَزَ وَعْدَهُ، وَنَصَرَ عَبْدَهُ، وَأَعَزَّ

معبودی جز خدا نیست، یگانه یگانه است، به وعده‌اش وفا نمود و بنده‌اش را یاری کرد و سپاهش را عزت جُندَهُ، وَغَلَبَ الْأَخْرَابَ وَحْدَهُ، فَلَهُ الْمُلْكُ وَ لَهُ الْحَمْدُ، يُحْيِي وَيُمِيتُ،

و قدرت بخشید، و به تنهایی بر همه گروه‌ها غلبه نموده، پس فرمانروایی و ستایش مخصوص اوست، زنده کرده و می‌میراند و می‌میراند و یحیی و هُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ.

و می‌میراند و زنده می‌کند و او بر هر چیز تواناست.

آنگاه به یارانش رو کرد و فرمود این تکبیر و این ذکر را پس از هر نماز واجب بگویند و آن را ترک نکنید، سپس فرمود: هر کس بعد از سلام نماز، چنین کند و این دعا را بخواند، شکر خداوند را برای تقویت اسلام و لشکر اسلام ادا کرده است. [۱۵۴۱] «شیخ

طوسی» در کتاب «مصباح المتهجد» این جملات را کاملتر نقل کرده است: لا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ

***** معبودی جز خدا نیست

الْهَاءُ وَاحِدًا وَ نَحْنُ لَهُ مُسْلِمُونَ، لا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَ لا نَعْبُدُ إِلَّا إِيَّاهُ، مُخْلِصِينَ

معبودی که یگانه است و ما در برابرش تسلیمیم، معبودی جز خدا نیست و جز او را نمی‌پرستیم، دینمان را برای او خالص

لَهُ الدِّينَ وَ لَوْ كَرِهَ الْمُشْرِكُونَ، لا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ رَبُّنَا وَ رَبُّ آبَائِنَا الْأَوَّلِينَ،

کرده‌ایم اگر چه مشرکان نپسندند، معبودی جز خدا نیست که پروردگار ما و پدران پیشین ماست،

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ وَحْدَهُ، أَنْجَزَ وَعْدَهُ، وَنَصَرَ عَبْدَهُ، وَاعْتَزَّ جُنْدَهُ،

معبودی جز خدا نیست یگانه یگانه است، به وعده‌اش وفا نمود و بنده‌اش را یاری کرد و سپاهش را عزت و قدرت بخشید

وَ هَزَمَ [۱۵۴۲] الْأَخْزَابَ وَحْدَهُ، فَلَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ، يُحْيِي وَ يُمِيتُ، وَ يُمِيتُ

و به تنهایی همه گروه‌ها را شکست داد، پس فرمانروایی و ستایش مخصوص اوست، زنده کرده و می‌میراند و می‌میراند

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۰۲۱

وَ يُحْيِي وَ هُوَ حَيٌّ لَا يَمُوتُ، بِيَدِهِ الْخَيْرُ وَ هُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ. [۱۵۴۳]

و زنده می‌کند و او زنده‌ای است که (هرگز) نمی‌میرد، نیکی به دست اوست و او بر هر چیز تواناست.

۲- به سند صحیح از امام صادق علیه السلام روایت شده است که آن حضرت وقتی از نماز فارغ می‌شد دستش را بالای سرش

می‌برد (و دعا می‌کرد). [۱۵۴۴] ۳- تسبیح حضرت فاطمه زهرا علیها السلام که روایات فراوانی در فضیلت آن وارد شده است:

امام صادق علیه السلام فرمود: «ما همان گونه که کودک کمان را به نماز امر می‌کنیم، به تسبیح حضرت زهرا علیها السلام نیز دستور

می‌دهیم؛ آن را ترک مکن که هر کس بر آن مداومت ورزد، از سعادت محروم نخواهد شد». [۱۵۴۵] در روایات معتبر وارد شده

است که مراد از «ذکر کثیر» در آیه «

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اذْكُرُوا اللَّهَ ذِكْرًا كَثِيرًا» [۱۵۴۶]

همین تسبیح است و هر کس بر آن مداومت نماید خدا را بسیار یاد کرده و به این آیه عمل کرده است. [۱۵۴۷] به سند معتبر از امام

باقر علیه السلام روایت شده است: «هر کس تسبیح حضرت زهرا علیها السلام را بگوید و پس از آن استغفار کند، خداوند او را

بیامرزد و این تسبیح هر چند بر زبان صد تاست ولی در میزان عمل، هزار تا به حساب می‌آید و شیطان را از انسان می‌راند و خدای

رحمان را خشنود می‌سازد». [۱۵۴۸] در روایت معتبر دیگری از امام صادق علیه السلام آمده است که: «تسبیح حضرت فاطمه زهرا

علیها السلام پس از هر فریضه، برای من از هزار رکعت در هر روز محبوبتر است». [۱۵۴۹]

کیفیت تسبیح حضرت فاطمه زهرا علیها السلام:

روایات درباره چگونگی این تسبیح کمی تفاوت دارد، ولی آنچه مشهورتر و روشن‌تر است، بدین گونه است:

سی و چهار مرتبه

کلیات مفاتیح نوین ؛ ص ۱۰۲۱

اللَّهُ أَكْبَرُ

سی و سه مرتبه

الْحَمْدُ لِلَّهِ

سی و سه مرتبه

سبحان الله

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۰۲۲

همچنین سنت است که پس از تسبیحات حضرت زهرا علیها السلام یکبار لا اله الا الله گفته شود، [۱۵۵۰] و بهتر است با تسبیحی که از تربت امام حسین علیه السلام است این اذکار را بگوید.

از امام صادق علیه السلام روایت شده است: «تسبیح امام حسین علیه السلام در دست انسان ذکر و تسبیح می گوید، بدون آن که آدمی تسبیح و ذکر بر زبان جاری سازد». [۱۵۵۱] در روایتی آمده است، حضرت زهرا علیها السلام پیش از شهادت حمزه علیه السلام با رشته‌ای از پشم تابیده که گره زده بود، تسبیح می گفت؛ پس از شهادت حمزه علیه السلام از تربت آن شهید، تسبیح ساخته و ذکر می گفتند که مردم نیز چنین کردند. پس از شهادت امام حسین علیه السلام سنت شد که از تربت آن حضرت تسبیح بسازند و با آن ذکر بگویند. [۱۵۵۲] از امام صادق علیه السلام روایت شده است که: «هر کس با تربت امام حسین علیه السلام یکبار استغفار کند، خداوند برای او هفتاد بار می نویسد». [۱۵۵۳] ۴- مرحوم «کلینی» به سند معتبر از امام باقر علیه السلام روایت کرده است که آن حضرت فرمود: «کسی که بعد از نماز واجب و پیش از آن که پاهایش را (از حالت نماز گزار) برگرداند سه بار این دعا را بخواند، خداوند گناهانش را بیامزد، هر چند فراوان باشد»:

اَسْتَغْفِرُ اللَّهَ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ، ذُو الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ،

از خدایی که معبودی جز او زنده و جاودان نیست آموزش می طلبم، صاحب جلال و بزرگواری است
وَأَتُوبُ إِلَيْهِ. [۱۵۵۴]

و به درگاه او توبه می کنم.

و برابر روایت دیگر: «هر کس این کلمات را در هر روز بخواند و با آن استغفار کند، خداوند گناهان فراوانی از او را بیامزد». [۱۵۵۵] ۵- مرحوم «شیخ کلینی» از امام صادق علیه السلام روایت کرده است که بعد از هر نماز فریضه، این دعا را ترک مکن:

اعِيذُ نَفْسِي وَمَا رَزَقَنِي رَبِّي بِاللَّهِ الْوَاحِدِ الصَّمَدِ الَّذِي لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ،

خود و آنچه پروردگارم به من روزی کرده به خداوند یگانه بی نیازی که نزاده و زاده نشده

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۰۲۳

وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ، وَعَاعِيذُ نَفْسِي وَمَا رَزَقَنِي رَبِّي بَرَبِّ الْفَلَقِ، مِنْ

و برای او هیچگاه شبیه و مانندی نبوده می سپارم، و خود و آنچه پروردگارم به من روزی کرده به پروردگار سپیده دم می سپارم، از شرّ ما خلق، و مِنْ شَرِّ غَاسِقٍ إِذَا وَقَبَ، وَمِنْ شَرِّ النَّفَّاثَاتِ فِي الْعُقَدِ،

شر تمام آنچه آفریده و از شر هر موجود شرور هنگامی که شبانه وارد می شود و از شر آنها که با افسون در گره‌ها می دمنند (و هر تصمیمی را سست می کنند)

وَمِنْ شَرِّ حَاسِدٍ إِذَا حَسَدَ، وَعَاعِيذُ نَفْسِي وَمَا رَزَقَنِي رَبِّي بَرَبِّ النَّاسِ،

و از شر هر حسود هنگامی که حسد می ورزد خود و آنچه پروردگارم به من روزی کرده به پروردگار مردم،

مَلِكِ النَّاسِ، إِلَهِ النَّاسِ، مِنْ شَرِّ الْوَسْوَاسِ الْخَنَّاسِ، الَّذِي يُوَسْوِسُ فِي

به مالک و حاکم مردم، به (خدا و) معبود مردم می سپارم از شرّ وسوسه گر پنهان کار که درون سینه

صُدُورِ النَّاسِ، مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ. [۱۵۵۶]

انسانها و سوسه می‌کند، خواه از جن باشد یا انسان.

۶- مرحوم «کلینی» به سند معتبر از «علی بن مهزیار» روایت کرده است که امام هادی علیه السلام به کسی که تقاضا کرد حضرت دعایی را به او بیاموزد که پس از هر نماز بخواند تا خداوند خیر دنیا و آخرت را به وی عنایت فرماید؛ چنین نوشت:

أَعُوذُ بِوَجْهِكَ الْكَرِيمِ، وَعِزَّتِكَ الَّتِي لَا تُرَامُ، وَقُدْرَتِكَ الَّتِي لَا يَمْتَنِعُ مِنْهَا

به ذات بزرگوار و عزتت که جاودان است و توانایت که چیزی از آن سرپیچی نکند

شئی، مِنْ شَرِّ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ، وَمِنْ شَرِّ الْأَوْجَاعِ كُلِّهَا. [۱۵۵۷] و در برخی روایات در پناه می‌برم، از شر دنیا و آخرت و از شر همه دردها. ****

آخر دعا، اضافه شده است: وَمِنْ شَرِّ كُلِّ دَابَّةٍ أَنْتَ آخِذٌ بِنَاصِيَتِهَا، إِنَّ رَبِّي عَلَيَّ

صراطٍ مُسْتَقِيمٍ، وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ. [۱۵۵۸]

راه راست است و پناهگاه و نیرویی جز از سوی خدای بلند مرتبه و با عظمت نیست.

۷- «شیخ کلینی» و «شیخ صدوق» - علیهما الرّحمه - از امام باقر و امام صادق علیهما السلام نقل کرده‌اند که کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۰۲۴

کمترین دعایی که بعد از نماز واجب می‌توانی بخوانی این است که بگویی:

اللَّهُمَّ أَنْتَ اسْتَلَكَ مِنْ كُلِّ خَيْرٍ احاطَ بِهِ عِلْمُكَ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ كُلِّ شَرٍّ

خدایا از هر نیکی که علمت به آن احاطه دارد از تو می‌خواهم و از هر بدی که علمت به آن

احاطه به علمت، اللَّهُمَّ أَنْتَ اسْتَلَكَ عَافِيَتَكَ فِي أُمُورِي كُلِّهَا، وَأَعُوذُ بِكَ

احاطه دارد به تو پناه می‌برم، خدایا در تمام کارهایم از تو عافیت می‌طلبم و از رسوایی

مِنْ خِزْيِ الدُّنْيَا وَعَذَابِ الْآخِرَةِ. [۱۵۵۹]

دنیا و عذاب آخرت به تو پناه می‌برم.

۸- مطابق روایتی از امام صادق علیه السلام مستحب است که پس از نماز بخوانی:

اللَّهُمَّ اغْتِنِنِي مِنَ النَّارِ، وَادْخِلْنِي الْجَنَّةَ، وَزَوِّجْنِي مِنَ الْحُورِ الْعِينِ. [۱۵۶۰]

خدایا مرا از آتش رهایی بخش و در بهشت داخل کن و از حورالعین به همسریم در آور.

۹- امام صادق علیه السلام فرمود: هر کس این دعا را بعد از هر نماز واجب بخواند خودش، خانه‌اش، مالش و فرزندانش محفوظ خواهند بود:

اجِيرُ نَفْسِي وَ مَالِي وَ وُلْدِي وَ اهْلِي وَ دَارِي وَ كُلِّ مَا هُوَ مِنِّي بِاللَّهِ

خود و مال و فرزند و خانواده و خانه‌ام و هر آنچه از من است به خدای

الْوَالِدِ الْاَحَدِ الصَّمَدِ، الَّذِي لَمْ يَلِدْ وَ لَمْ يُولَدْ، وَ لَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا اَحَدٌ،

یگانه یکتای بی نیاز می‌سپارم، که نزاده و زاده نشده و برای او هیچگاه شبیه و مانندی نبوده است،

وَاجِرٌ نَفْسِي وَمَالِي وَوُلْدِي وَكُلِّ مَا هُوَ مِنِّي بِرَبِّ الْفَلَقِ مِنْ شَرِّ مَا

و خود و مال و فرزندم و هر آنچه از آن من است به پروردگار سپیده دم می‌سپارم، از شر تمام

خَلْقٍ، وَمِنْ شَرِّ غَاسِقٍ إِذَا وَقَبَ، وَمِنْ شَرِّ النَّفَّاثَاتِ فِي الْعُقَدِ، وَمِنْ شَرِّ

آنچه آفریده و از شر هر موجود شرور، هنگامی که شبانه وارد می‌شود، و از شر آنها که با افسون در گره‌ها می‌دمند (و هر تصمیمی را سست می‌کنند) و از شر

حَاسِدٍ إِذَا حَسَدَ، وَاجِرٌ نَفْسِي وَمَالِي وَوُلْدِي وَكُلِّ مَا هُوَ مِنِّي بِرَبِّ

هر حسود هنگامی که حسد می‌ورزد، و خود و مال و فرزندم و هر آنچه از آن من است به پروردگار

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۰۲۵

النَّاسِ، مَلِكِ النَّاسِ، إِلَهِ النَّاسِ، مِنْ شَرِّ الْوَسْوَاسِ الْخَنَّاسِ، الَّذِي يُوَسْوِسُ

مردم، به مالک و حاکم مردم، به (خدا و) معبود مردم می‌سپارم، از شر وسوسه گر پنهان کار که درون

فِي صُدُورِ النَّاسِ، مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ، وَاجِرٌ نَفْسِي وَمَالِي وَوُلْدِي

سینه انسانها وسوسه می‌کند خواه از جن باشد یا انسان، و خود و مال و فرزند

وَكُلِّ مَا هُوَ مِنِّي بِاللَّهِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ، لَا تَأْخُذُهُ سِنَّةٌ وَلَا نَوْمٌ،

و هر آنچه از من است به خدا می‌سپارم که هیچ معبودی نیست جز خداوند یگانه جاودان، هیچگاه خواب سبک و سنگینی او را فرا نمی‌گیرد،

لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ، مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ،

آنچه در آسمانها و آنچه در زمین است از آن اوست، کیست که در نزد او جز به فرمان او شفاعت کند؟!

يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ، وَلَا يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِنْ عِلْمِهِ إِلَّا بِمَا شَاءَ،

آنچه در پیش روی آنها / بندگان و پشت سرشان است می‌داند، و کسی از علم او آگاه نمی‌گردد جز به مقداری که او بخواهد،

وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ، وَلَا يَئُودُهُ حِفْظُهُمَا وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ. [۱۵۶۱]

تخت (حکومت) او آسمانها و زمین را در بر گرفته و نگاهداری آن دو، او را خسته نمی‌کند و بلندی مقام و عظمت از آن اوست.

۱۰- خواندن بعضی از سوره‌ها و آیات: مستحب است پس از نماز، سوره حمد و آیه‌الکرسی [۱۵۶۲] را بخواند.

و آیه شهادت را؛ یعنی: شَهِدَ اللَّهُ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ، وَالْمَلَائِكَةُ وَأُولُو الْعِلْمِ، قَائِمًا

***** خداوند گواهی می‌دهد که معبودی جز او نیست و فرشتگان و صاحبان دانش (هر کدام به گونه‌ای بر این مطلب)

گواهی می‌دهند در حالیکه (خداوند) قیام

بِالْقِسْطِ، لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ، إِنَّ الدِّينَ عِنْدَ اللَّهِ الْإِسْلَامُ، وَمَا

به عدالت دارد معبودی جز او نیست که هم توانا و هم حکیم است، دین در نزد خدا اسلام (و تسلیم بودن در برابر حق) است

و کسانی که

اِخْتَلَفَ الدِّينَ أَوْ تَوَاتَوْا الْكِتَابَ إِلَّا مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَتْهُمْ الْعِلْمُ بَغْيًا بَيْنَهُمْ، وَمَنْ

کتاب آسمانی به آنها داده شده اختلافی (در آن) ایجاد نکردند مگر بعد از آگاهی و علم، آن هم به خاطر ظلم و ستم در میان خود

و هر کس

يَكْفُرْ بِآيَاتِ اللَّهِ، فَإِنَّ اللَّهَ سَرِيعُ الْحِسَابِ. [۱۵۶۳] و همچنین آیه مُلْكٍ یعنی: قُلِ اللَّهُمَّ

به آیات خدا کفر ورزد (خدا به حساب او می‌رسد زیرا) خداوند سریع الحساب است، ***** بگو خدایا،

مَالِكِ الْمَلِكِ، تُؤْتِي الْمُلْكَ مَنْ تَشَاءُ، وَتَنْزِعُ الْمُلْكَ مِمَّنْ تَشَاءُ، وَتُعِزُّ مَنْ

ای مالک حکومتها، به هر که بخواهی حکومت می‌بخشی و از هر کس که بخواهی حکومت را می‌گیری، هر کس را بخواهی

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۰۲۶

تَشَاءُ، وَتُدَلُّ مَنْ تَشَاءُ، بِيَدِكَ الْخَيْرُ، أَنْكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، تُؤَلِّجُ

عزت می‌دهی و هر که را بخواهی خوار می‌کنی، تمام خوبیها به دست توست و بر هر چیز قادری، شب را

اللَّيْلَ فِي النَّهَارِ، وَتُؤَلِّجُ النَّهَارَ فِي اللَّيْلِ، وَتُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ،

در روز داخل می‌کنی و روز را در شب، و زنده از مرده بیرون می‌آوری

و تُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ، وَتَرْزُقُ مَنْ تَشَاءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ. [۱۵۶۴]

و مرده را از زنده و به هر کس بخواهی بدون حساب روزی می‌بخشی.

مطابق روایتی از امام صادق علیه السلام این آیات آثار مهمی در بخشودگی گناهان و جلب رحمت الهی دارد. [۱۵۶۵] «شیخ

طوسی» در «مصباح المتعجد» [۱۵۶۶] پس از نقل آن آیات، آیات ذیل را نیز اضافه می‌کند:

الف) آیات ۵۴ تا ۵۶ سوره اعراف، که به «آیه سخره» معروف است:

إِنَّ رَبُّكُمْ اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَى

پروردگار شما، خداوندی است که آسمانها و زمین را در شش روز [/ دوران آفرید سپس به تدبیر

عَلَى الْعَرْشِ، يُغْشَى اللَّيْلَ النَّهَارَ، يَطْلُبُهُ حَثِيثًا، وَالشَّمْسُ وَالْقَمَرُ

جهان هستی پرداخت؛ با (پرده تاریک) شب، روز را می‌پوشاند و شب به دنبال روز به سرعت در حرکت است و خورشید و ماه و

ستارگان

وَالنُّجُومُ مُسَخَّرَاتٍ بِأَمْرِهِ، أَلَا لَهُ الْخَلْقُ وَالْأَمْرُ، تَبَارَكَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ

را آفرید که مسخر فرمان او هستند، آگاه باشید که آفرینش و تدبیر (جهان) از آن او (و به فرمان او) است، پربرکت (و زوال‌ناپذیر)

است خداوندی که پروردگار جهانیان است،

* اذْعُوا رَبُّكُمْ تَضَرُّعًا وَخُفْيَةً، إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُعْتَدِينَ * وَلَا تُفْسِدُوا

پروردگار خود را (آشکارا) از روی تضرع و در پنهانی بخوانید (و از تجاوز دست بردارید که) او متجاوزان را دوست نمی‌دارد و

فِي الْأَرْضِ بَعْدَ إِصْلَاحِهَا وَادْعُوهُ خَوْفًا وَطَمَعًا إِنَّ رَحْمَةَ اللَّهِ قَرِيبٌ

در زمین پس از اصلاح آن فساد نکنید و او را با بیم و امید بخوانید (و نیکی کنید) زیرا رحمت خدا به

مِنَ الْمُحْسِنِينَ.

نیکوکاران نزدیک است.

(ب) سه مرتبه این آیات را بخواند:

سُبْحَانَ رَبِّكَ رَبِّ الْعِزَّةِ عَمَّا يَصِفُونَ * وَسَلَامٌ عَلَى الْمُرْسَلِينَ *

منزه است پروردگار تو، پروردگار عزت (و قدرت) از آنچه آنان توصیف می‌کنند، و سلام بر رسولان، و

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۰۲۷

وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ. [۱۵۶۷]

حمد و سپاس مخصوص خداوندی است که پروردگار جهانیان است.

درباره فضیلت قرائت آیه‌الکرسی پس از نماز، روایتی از رسول خدا صلی الله علیه و آله آمده است که آن حضرت به علی علیه السلام فرمود: «ای علی، خواندن آیه‌الکرسی را پس از هر نماز واجب ترک مکن چرا که جز پیامبر یا صدیق و یا شهید، بر خواندنش مراقبت نمی‌ورزد».[۱۵۶۸] در روایت دیگری آمده است: «هر کس پس از هر نماز، آیه‌الکرسی را بخواند، نمازش قبول می‌شود و در امان پروردگار و تحت حمایت او خواهد بود».[۱۵۶۹] ۱۱- «شیخ صدوق» رحمه الله و دیگران، به سندهای معتبر از امام محمد باقر علیه السلام روایت کرده‌اند که: مردی به نام شبیه هُدلی، به محضر رسول خدا صلی الله علیه و آله آمد (و با ناراحتی) عرض کرد: یا رسول الله، من پیر و ناتوان شده‌ام و نمی‌توانم اعمالی که پیش از این، از نمازها و روزه‌ها و حج و جهاد را انجام می‌دادم، به جای آورم، کلماتی به من بیاموز که خداوند مرا به آنها سود دهد، و در عین حال سبک و آسان باشد. پیامبر فرمود: بار دیگر سخنت را تکرار کن! او نیز این سخن را تکرار کرد.

پیامبر صلی الله علیه و آله فرمود: به خاطر این سخنت، درخت‌ها و کلوخ‌هایی که بر گردت بودند، بر تو گریستند؛ آنگاه فرمود: پس از هر نماز صبح ده بار بگو:

سُبْحَانَ اللَّهِ الْعَظِيمِ وَبِحَمْدِهِ، وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ.

پاک و منزّه است خداوند با عظمت و او را سپاس می‌گویم و پناهگاه و نیرویی جز از سوی خدای بلند مرتبه و با عظمت نیست.

با خواندن این دعا، خداوند تو را از بیماری‌های مختلف حفظ خواهد کرد. شبیه گفت: اینها برای دنیایم، برای آخرتم نیز چیزی بفرما! رسول خدا صلی الله علیه و آله فرمود: پس از هر نمازی می‌گویی:

اللَّهُمَّ اهْدِنِي مِنْ عِنْدِكَ، وَافْضْ عَلَيَّ مِنْ فَضْلِكَ، وَأَنْشُرْ عَلَيَّ مِنْ

خدایا مرا از نزد خود هدایت فرما و از لطف و کرمت بر من فرو ریز و رحمتت را بر رَحْمَتِكَ، وَأَنْزِلْ عَلَيَّ مِنْ بَرَكَاتِكَ.

من بگستران و برکاتت را بر من نازل کن.

آنگاه فرمود: هر کس بر این دعا مداومت ورزد و تا وقت مردن عمداً آن را ترک نکند، وقتی که به

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۰۲۸

محشر وارد شود، درهای بهشت برای او گشوده شود تا از هر دری که بخواهد وارد بهشت گردد.[۱۵۷۰]

۱۲- ذکر تسبیحات اربعه:

مرحوم «شیخ طوسی» و دیگران به سندهای صحیح از امام صادق علیه السلام نقل کرده‌اند که پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله روزی به اصحاب خویش فرمود: «هر کس از شما پس از نماز سی مرتبه بگوید:

سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ. از وی دفع می‌شود سوختن، پاک و منزّه است خدا و حمد و سپاس مخصوص خداوند است و معبودی جز خدا نیست و خدا بزرگتر (از هر چیز) است.*****

غرق شدن، فرود آمدن خانه، افتادن در چاه، حمله درندگان، مرگ‌های سوء و هر بلای دیگری که در آن روز از آسمان فرود آید».[۱۵۷۱] در روایت دیگری از امام صادق علیه السلام آمده است: کسی که پس از هر نماز، پیش از آن که حرکت کند، چهل مرتبه بگوید: سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ، وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ. سپس از***** پاک و منزّه است خدا و حمد و سپاس

مخصوص خداوند است و معبودی جز خدا نیست و خدا بزرگتر (از هر چیز) است.*****

خدا حاجتی را بطلبد، خداوند آن را برآورده سازد.[۱۵۷۲] در روایتی دیگر، از همان حضرت علیه السلام نقل شده است که: هر

کس پس از نماز واجب، سی مرتبه «سبحان الله» بگوید، گناهان او بخشوده می‌شود.[۱۵۷۳]

۱۳- مرحوم «کلینی» به سند صحیح از امام صادق علیه السلام روایت کرده است که: هر کس پس از نماز فریضه، سه بار بگوید: یا مَنْ يَفْعَلُ مَا يَشَاءُ، وَلَا يَفْعَلُ مَا يَشَاءُ أَحَدٌ غَيْرُهُ.

ای کسی که هر چه بخواهی انجام می‌دهی و کسی جز تو نمی‌تواند هر چه بخواهد انجام دهد.

سپس از خداوند چیزی بخواهد، حاجتش روا شود. [۱۵۷۴]

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۰۲۹

۱۴- به سند موثق از امام صادق علیه السلام روایت شده است: هر کس بعد از نماز، قبل از آن که زانوانش را حرکت دهد و برخیزد، ده مرتبه این ذکر را بگوید گناهان زیادی از او بخشوده و حسنات زیادی در نامه عمل او نوشته می‌شود: اَشْهَدُ اَنْ لَا اِلَهَ اِلَّا اللهُ، وَحَدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، اَلْهَاءُ

گواهی می‌دهم که معبودی جز خدا نیست یگانه است و شریکی ندارد معبود یگانه

وَاحِدًا اَحَدًا صَمَدًا، لَمْ يَتَّخِذْ صَاحِبَةً وَلَا وَلَدًا. [۱۵۷۵]

یکتای بی‌نیاز که همسر و فرزندی اختیار نکرده است.

برای این ذکر، فضیلت فراوانی ذکر شده است، مخصوصاً پس از نماز صبح، و نماز عشا و هنگام طلوع و غروب آفتاب. [۱۵۷۶]

۱۵- مرحوم «شیخ کلینی» و «شیخ صدوق» و دیگران به سندهای صحیح از امام صادق علیه السلام روایت کرده‌اند که: جبرئیل علیه السلام در زندان نزد حضرت یوسف علیه السلام آمد و به او گفت بعد از هر نماز بگو:

اللَّهُمَّ اجْعَلْ لِي فَرْجًا وَمَخْرَجًا، وَارْزُقْنِي مِنْ حَيْثُ اَحْتَسِبُ، وَمِنْ

خدایا گشایش و محلّ خروجی برایم قرار ده و از جایی که می‌دانم

حَيْثُ لَا اَحْتَسِبُ. [۱۵۷۷]

و نمی‌دانم روزیم ده.

۱۶- در روایتی از پیامبر صلی الله علیه و آله نقل شده است که فرمود: هر کس می‌خواهد که خداوند او را در قیامت بر اعمال بدش مطلع نسازد و دیوان گناهانش را نگشاید، بعد از هر نماز این دعا را بخواند:

اللَّهُمَّ اِنَّ مَغْفِرَتَكَ اَرْجِي مِنْ عَمَلِي وَاَنَّ رَحْمَتَكَ اَوْسَعُ مِنْ ذَنْبِي اللَّهُمَّ

خدایا براستی آمرزش امیدوار کننده‌تر از عمل من است، و لطف و رحمت گسترده‌تر از گناه من است، خدایا

اِنْ كَانَ ذَنْبِي عِنْدَكَ عَظِيمًا، فَعَفُوْكَ اَعْظَمُ مِنْ ذَنْبِي اللَّهُمَّ اِنْ لَمْ اَكُنْ اَهْلًا

اگر گناه من نزد تو بزرگ است، ولی عفو تو بزرگتر از گناه من است، خدایا اگر من شایسته

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۰۳۰

اِنْ تَرَحَّمَنِي [۱۵۷۸]، فَرَحْمَتِكَ اَهْلٌ اِنْ تَبَلَّغَنِي وَتَسَعَّنِي لِاَنَّهَا وَسِعَتْ كُلَّ

ترحم تو نیستم، ولی رحمت تو شایسته آن است که به من رسد و مرا در برگیرد، زیرا رحمت تو همه

شئی، بِرَحْمَتِكَ يَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ. [۱۵۷۹]

چیز را فرا گرفته است، به حق رحمت ای مهربان‌ترین مهربانان.

۱۷- علامه مجلسی از مرحوم «کفعمی» نقل کرده است: شخصی خدمت پیامبر صلی الله علیه و آله آمد، و از بیماری و تنگدستی و فقر، شکایت کرد. پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله به او فرمود: پس از هر نماز واجب بخوان:

تَوَكَّلْتُ عَلَى الْحَيِّ الَّذِي لَا يَمُوتُ، وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَمْ يَتَّخِذْ صَاحِبَةً
بر زنده‌ای که هرگز نمی‌میرد توکل نمودم و حمد و سپاس مخصوص خداوندی است که همدم
و لا وِلْدَاءَ، وَ لَمْ يَكُنْ لَهُ شَرِيكٌ فِي الْمُلْكِ، وَ لَمْ يَكُنْ لَهُ وِليٌّ مِنَ الدُّلِّ
و فرزندی اختیار نکرده و همتایی در فرمانروایی ندارد، و ضعف و ذلتی ندارد که نیازمند حامی و سرپرست باشد و (لذا به خود
می‌گویم)

وَ كَبْرُهُ تَكْبِيرًا. [۱۵۸۰]

او را بسیار بزرگ بشمار.

و مطابق روایت دیگر، آن حضرت فرمود: هیچ گاه سختی و شدتی به من رو نیاورد، مگر آنکه جبرئیل بر من ظاهر شد و گفت این
دعا را بخوان. [۱۵۸۱]

۱۸- مرحوم «شیخ مفید» در «مقنعه» این دعا را برای تعقیبات همه نمازها، آورده است:

اللَّهُمَّ انْفَعْنَا بِالْعِلْمِ، وَ زَيَّنَّا بِالْحِلْمِ، وَ جَمَّلْنَا بِالْعَافِيَةِ، وَ كَرَّمْنَا بِالتَّقْوَى انْ

خدایا ما را به دانش سودمند گردان و به بردباری زینت ده و به سلامتی زیبا گردان و به تقوا گرامی دار،

وَلِيَّيَ اللَّهُ الَّذِي نَزَلَ الْكِتَابَ، وَ هُوَ يَتَوَلَّى الصَّالِحِينَ. [۱۵۸۲]

و به راستی سرپرست من خدایی است که کتاب (قرآن) را فرو فرستاد و او صالحان را دوست دارد.

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۰۳۱

۱۹- مرحوم «شیخ صدوق» و «شیخ طوسی» و دیگران با سندهای معتبر از امیر مؤمنان علیه السلام روایت کرده‌اند که آن حضرت
فرمود: هر کس دوست دارد از دنیا بیرون رود، در حالی که از همه گناهان پاک شده باشد، آن گونه که طلا از ناخالصی‌ها پاک
می‌شود، و کسی از او مظلومه‌ای را بازخواست نکند، پس از نمازهای پنج‌گانه، دوازده بار سوره‌ای که اوصاف خدا را بیان می‌کند
بخواند (یعنی سوره توحید را) سپس دستها را به سوی آسمان بگشاید و این دعا را- که خواهد آمد- بخواند؛ آنگاه آن حضرت
فرمود: این دعا از رازهای مکنون و پنهانی است که رسول خدا صلی الله علیه و آله آن را به من آموخت و به من دستور داد که آن
را به حسن و حسین علیهما السلام نیز بیاموزم:

اللَّهُمَّ اِنِّي اسْتَلْكَ بِاسْمِكَ الْمَكْنُونِ الْمَخْرُوجِ، الطَّاهِرِ الطُّهْرِ الْمُبَارَكِ،

خدایا به حق نام پوشیده و نهان و پاک و پاکیزه و مبارک است از تو می‌خواهم

وَ اسْتَلْكَ بِاسْمِكَ الْعَظِيمِ، وَ سُلْطَانِكَ الْقَدِيمِ، يَا وَهَبَ الْعَطَايَا، يَا مُطْلِقَ

و به حق نام بزرگ و فرمانروایی دیرینه‌ات از تو می‌خواهم، ای بخشنده نعمتها، ای آزادکننده

الْأَسَارِي يَا فَكَّاكَ الرَّقَابِ مِنَ النَّارِ، صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ، وَ فُكِّكَ

اسیران و رهایی بخش انسانها از آتش، بر محمد و خاندان پاکش درود فرست و مرا از

رَقَبَتِي مِنَ النَّارِ، وَ اخْرِجْنِي مِنَ الدُّنْيَا آمِنًا، وَ ادْخِلْنِي الْجَنَّةَ سَالِمًا،

آتش رهایی بخش و مرا از دنیا با ایمان خارج کن و با سلامتی در بهشت داخل کن،

وَ اجْعَلْ دُعَائِي أَوَّلَهُ فَلَاحًا، وَ أَوْسَطَهُ نَجَاحًا، وَ آخِرَهُ صَلَاحًا، أَنْتَ أَنْتَ

و ابتدای دعایم را رستگاری و میانش را موفقیت و انتهایش را شایستگی قرار ده که تو برستی
عَلَّامُ الْغُيُوبِ. [۱۵۸۳]
دانای نپنهان‌هایی.

در حدیث دیگری از امام صادق علیه السلام آمده است: هر کس سوره «توحید» را بعد از هر نماز تلاوت کند، خدا خیر دنیا و آخرت را برای او جمع کرده و خودش و پدر و مادرش را بیامرزد. [۱۵۸۴]

۲۰- مرحوم «شیخ مفید» در کتاب «امالی» از محمد بن حنفیه نقل کرده است که: روزی پدرم امیر مؤمنان علیه السلام را در حال طواف دیدم، در همان حال مردی را دید که به پرده‌های کعبه چنگ زده و دعایی را کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۰۳۲

می‌خواند، آن مرد به امیر مؤمنان علیه السلام گفت: این دعا را بعد از هر نماز بخوان، به خدا سوگند هر مؤمنی که این دعا را پس از نماز بخواند، خداوند متعال، گناهان زیادی را از وی بیامرزد.

امام علیه السلام فرمود: من این دعا را می‌دانم و آن شخص حضرت خضر بود. آن دعا این است:

يَا مَنْ لَا يَسْغُلُهُ سَمْعٌ عَنْ سَمْعٍ، يَا مَنْ لَا يُغْلَطُهُ السَّائِلُونَ، وَيَا مَنْ لَا

ای کسی که شنیدن سخنی از شنیدن دیگر بازش ندارد، ای کسی که کثرت نیازمندان او را به اشتباه نیندازد، و ای کسی
يُبْرِئُهُ الْحَاحُ الْمَلْحِينَ، اِذْفَنِي بَرْدَ عَفْوِكَ وَمَغْفِرَتِكَ، وَحَلَاوَةَ رَحْمَتِكَ. [۱۵۸۵]

که پافشاری اصرار کنندگان او را خسته نکند، لذت عفو و آمرزش و شیرینی رحمت را به من بچشان.

۲۱- مرحوم «دیلمی» در کتاب «اعلام الدین» از ابن عباس نقل کرده است که رسول خدا صلی الله علیه و آله فرمود:
هر کس سه مرتبه این آیات را بعد از نماز مغرب بخواند، هرچه از ثواب و پاداش که در روز گذشته از او فوت شده است را دریابد و نمازش مورد قبول قرار گیرد و اگر آنها را بعد از هر فریضه و یا نماز مستحب بخواند، برای او ثواب فراوان نوشته می‌شود، و آیات این است:

فَسُبْحَانَ اللَّهِ حِينَ تُمْسُونَ وَحِينَ تُصْبِحُونَ* وَلَهُ الْحَمْدُ فِي السَّمَوَاتِ

منزه است خداوند به هنگام شب و روز، و حمد و ستایش مخصوص اوست در آسمانها

وَالْأَرْضِ وَعَشِيًّا وَحِينَ تُظْهِرُونَ* يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ

و زمین و به هنگام عصر و ظهر، او زنده را از مرده بیرون می‌آورد

الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ وَيُحْيِي الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا، وَكَذَلِكَ تُخْرَجُونَ* [۱۵۸۶]

و مرده را از زنده زمین را پس از مردنش حیات می‌بخشد و به همین گونه روز قیامت (از گورها) بیرون آورده می‌شوید،

سُبْحَانَ رَبِّكَ رَبِّ الْعِزَّةِ عَمَّا يَصِفُونَ* وَسَلَامٌ عَلَى الْمُرْسَلِينَ*

منزه است پروردگار تو، پروردگار عزت (وقدرت) از آنچه آنان توصیف می‌کنند، و سلام بر رسولان،

وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ. [۱۵۸۷]، [۱۵۸۸]

و حمد و ستایش مخصوص خداوندی است که پروردگار جهانیان است.

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۰۳۳

۲۲- «شیخ طوسی» در «مصباح المتهجد» در تعقیبات مشترک این دعا را نقل کرده است:

اللَّهُمَّ اهْدِنِي مِنْ عِنْدِكَ، وَافِضْ عَلَيَّ مِنْ فَضْلِكَ، وَانْشُرْ عَلَيَّ مِنْ

خدایا مرا از سوی خود هدایت فرما و از لطف و کرمت بر من فرو ریز و رحمت را بر من بگستران

رَحْمَتِكَ، وَانزِلْ عَلَيَّ مِنْ بَرَكَاتِكَ، سُبْحَانَكَ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، اغْفِرْ لِي

و برکاتت را بر من نازل کن، پاک و منزهی تو که معبودی جز تو نیست، همه گناهانم

ذُنُوبِي كُلَّهَا جَمِيعاً، فَإِنَّهُ لَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ كُلَّهَا جَمِيعاً إِلَّا أَنْتَ، اللَّهُمَّ أَنْتَ

را بیامرز، که کسی جز تو همه گناهان را نیامرزد، خدایا از

اسْتَلْكَ مِنْ كُلِّ خَيْرٍ احِاطَ بِهِ عِلْمُكَ، وَاعُوذُ بِكَ مِنْ كُلِّ شَرٍّ احِاطَ بِهِ

هر نیکی که علمت به آن احاطه دارد از تو می‌خواهم، و از هر بدی که علمت به آن احاطه دارد به تو پناه می‌برم،

عِلْمُكَ، اللَّهُمَّ أَنْتَ اسْتَلْكَ عَافِيَتَكَ فِي أُمُورِي كُلِّهَا، وَاعُوذُ بِكَ مِنْ خِزْيِ

خدایا در تمام کارهایم از تو عافیت می‌طلبم، و از رسوایی در

الدُّنْيَا وَعَذَابِ الْآخِرَةِ، وَاعُوذُ بِوَجْهِكَ الْكَرِيمِ، وَعِزَّتِكَ الَّتِي لَا تُرَامُ،

دنیا و عذاب آخرت به تو پناه می‌برم، و به ذات بزرگوار و عزتت که جاودان است

وَقُدْرَتِكَ الَّتِي لَا يَمْتَنِعُ مِنْهَا شَيْءٌ، مِنْ شَرِّ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ، وَ[مِنْ شَرِّ

و توانایت که چیزی از آن سرپیچی نمی‌کند به تو پناه می‌برم، و همچنین از شر دنیا و آخرت و [از] شرِّ

الْأَوْجَاعِ كُلِّهَا، وَمِنْ شَرِّ كُلِّ دَابَّةٍ أَنْتَ اخِذْ بِنَاصِيَتِهَا، إِنَّ رَبِّي عَلَيَّ

همه دردها و از شر هر جنبنده‌ای که در اختیار توست، به یقین پروردگرم بر

صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ، وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ، تَوَكَّلْتُ عَلَى

راه راست است و پناهگاه و نیرویی جز از سوی خدای بلند مرتبه و با عظمت نیست، بر

الْحَيِّ الَّذِي لَا يَمُوتُ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَمْ يَتَّخِذْ وَلِداً، وَلَمْ يَكُنْ لَهُ

زنده‌ای که هرگز نمی‌میرد توکل نمودم و حمد و سپاس مخصوص خداوندی است که همدم و فرزندی اختیار نکرده

شَرِيكَ فِي الْمُلْكِ، وَلَمْ يَكُنْ لَهُ وَلِيٌّ مِنَ الدُّنْيَا وَكَبْرُهُ تَكْبِيرًا. [۱۵۸۹]

و همتایی در فرمانروایی ندارد، و ضعف و ذلتی ندارد که نیازمند حامی و سرپرستی باشد و (لذا به خود می‌گویم) او را بسیار

بزرگ بشمار.

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۰۳۴

۲۳- «شیخ طوسی» در «مصباح المتهجد» در تعقیبات نماز آورده است:

سُبْحَانَ اللَّهِ كَلِمَا سَبَّحَ اللَّهُ شَيْءٌ، وَكَمَا يُحِبُّ اللَّهُ أَنْ يُسَبَّحَ، وَكَمَا هُوَ

منزه است خدا هر زمانی که چیزی خدا را تسبیح گوید، و همان گونه که خدا دوست دارد تسبیح شود و آن گونه که او

اهله، وَكَمَا يَتَّبِعِي لِكَرَمِ وَجْهِهِ وَعِزِّ جَلَالِهِ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ كَلِمَا حَمِدَ اللَّهُ

شایسته آن است و آن گونه که سزاوار ذات بزرگوار و عزت اوست و حمد و سپاس مخصوص خداوند است هر زمانی که چیزی

خدا را

شَيْءٌ، وَكَمَا يُحِبُّ اللَّهُ أَنْ يُحْمَدَ، وَكَمَا هُوَ أَهْلُهُ، وَكَمَا يَتَّبِعِي لِكَرَمِ وَجْهِهِ

ستایش کند و آن گونه که خدا دوست دارد که ستایش شود و آن گونه که او شایسته آن است و آن گونه که سزاوار ذات بزرگوار

وَعِزِّ جَلَالِهِ، وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ كَلِمَا هَلَّلَ اللَّهُ شَيْءٌ، وَكَمَا يُحِبُّ اللَّهُ أَنْ يُهَلَّلَ،

و عزّت و عظمت اوست، و معبودی جز خدا نیست هر زمانی که چیزی خدا را به یکتایی یاد کند و آن گونه که خدا دوست دارد به یکتایی یاد شود

وَ كَمَا هُوَ اَهْلُهُ، وَ كَمَا يُتَّبَعِي لِكَرَمِ وَجْهِهِ وَ عِزِّ جَلَالِهِ، وَ اللّٰهُ اَكْبَرُ كَلِّمًا كَبِيْرًا

و آن گونه که او شایسته آن است و آن گونه که سزاوار ذات بزرگوار و عزّت و عظمت اوست و خدا بزرگتر است هر زمانی که اللّٰهُ شَيْءٌ، وَ كَمَا يُحِبُّ اللّٰهُ اَنْ يُكَبَّرَ، وَ كَمَا هُوَ اَهْلُهُ، وَ كَمَا يُتَّبَعِي لِكَرَمِ چیزی خدا را بزرگ شمارد و آن گونه که خدا دوست دارد که بزرگ داشته شود و آن گونه که او شایسته آن است و آن گونه که سزاوار ذات

وَ جِهِهِ وَ عِزِّ جَلَالِهِ، سُبْحَانَ اللّٰهِ وَ اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ، وَ لَا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ وَ اللّٰهُ اَكْبَرُ

بزرگوار و عزّت و عظمت اوست، پاک و منزّه است خدا و حمد و سپاس مخصوص خداوند است و معبودی جز خدا نیست و خدا بزرگتر (از هر چیز) است

عَلَى كُلِّ نِعْمَةٍ اَنْعَمَ بِهَا عَلَيَّ، وَ عَلَى كُلِّ اَحَدٍ مِنْ خَلْقِهِ مِمَّنْ كَانَ اَوْ

در برابر هر نعمتی که به من و به هر یک از مخلوقاتش داده است، مخلوقاتی که بوده

يَكُوْنُ اِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ، اللّٰهُمَّ اِنِّى اَسْئَلُكَ اَنْ تُصَلِّىَ عَلٰى مُحَمَّدٍ وَ اٰلِ

و تا روز قیامت خواهد بود، خدایا من از تو می‌خواهم که بر محمد و خاندان پاکش درود فرستی

مُحَمَّدٍ، وَ اَسْئَلُكَ مِنْ خَيْرِ مَا اَرْجُو، وَ خَيْرِ مَا لَا اَرْجُو، وَ اَعُوْذُ بِكَ مِنْ

و از بهترین آنچه امید دارم و امید ندارم از تو خواهانم

شَرِّ مَا اَحْذَرُ، وَ مِنْ شَرِّ مَا لَا اَحْذَرُ. [۱۵۹۰]

و از شرّ آنچه می‌ترسم و نمی‌ترسم به تو پناه می‌برم.

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۰۳۵

۲۴- امیرمؤمنان، علی علیه السلام فرمود: پس از هر نماز می‌خوانی:

الهِى هَذِهِ صَلَاتِي صَلَّيْتُهَا لَا لِحَاجَةٍ مِنْكَ إِلَيْهَا، وَ لَا رَغْبَةٍ مِنْكَ فِيهَا أَلَّا

ای معبود من این نماز من است که به جا آوردم نه به خاطر نیاز تو به آن و نه اشتیاق تو به آن،

تَعْظِيْمًا وَ طَاعَةً وَ اجَابَةً لَكَ اِلَى مَا اَمَرْتَنِي بِهِ، اَلِى اِنْ كَانَ فِيهَا خَلَلٌ اَوْ

بلکه به خاطر بزرگداشت و بندگی و پذیرش آنچه تو مرا به آن فرمان داده‌ای، ای معبود من اگر در

نَقْصٌ مِنْ رُكُوعِهَا اَوْ سُجُودِهَا، فَلَا تُؤَاخِذْنِي وَ تَفَضَّلْ عَلَيَّ بِالْقَبُولِ

رکوع یا سجود آن عیب یا کمبودی هست مرا مؤاخذه نکن و با پذیرش آن

وَ الْعُفْرَانِ، بِرَحْمَتِكَ يَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِيْنَ. [۱۵۹۱]

و آمرزشم، بر من منت گذار به رحمتت ای مهربان‌ترین مهربانان.

۲۵- همچنین در تعقیبات نماز این دعا را می‌خوانی، که پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله آن را به علی علیه السلام برای تقویت حافظه تعلیم فرمود:

سُبْحَانَ مَنْ لَا يَعْتَدِي عَلَى اَهْلِ مَمْلَكَتِهِ، سُبْحَانَ مَنْ لَا يَأْخُذُ اَهْلًا

پاک و منزّه است آن کسی که بر کسانی که تحت فرمان اویند ظلم نمی‌کند، پاک و منزّه است آن کسی که اهل

الْأَرْضِ بِالْوَانِ الْعَذَابِ، سُبْحَانَ الرَّؤُوفِ الرَّحِيمِ، اللَّهُمَّ اجْعَلْ لِي فِي
 زمین را با عذابهای گوناگون مجازات نمی‌کند، پاک و منزّه است (خدای) پر محبت و مهربان، خدایا در
 قَلْبِي نُورًا وَ بَصْرًا وَ فَهْمًا وَعِلْمًا، اِنَّكَ عَلَي كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ. [۱۵۹۲]
 دلم روشنایی و بینایی و فهم و علم را قرار ده که تو بر هر چیز توانایی.

۲۶- در کتاب «بلد الامین» آمده است که پس از نماز، سه بار بگو:
 اعِيذُ نَفْسِي وَ دِينِي وَ اَهْلِي وَ مَالِي وَ وُلْدِي وَ اَخْوَانِي فِي دِينِي وَ مَا
 خود و دین و خانواده و دارایی و فرزندان و برادران دینیم و آنچه
 کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۰۳۶

رَزَقْنِي رَبِّي وَ خَوَاتِيمَ عَمَلِي وَ مَنْ يَعْنِينِي امْرُؤُهُ، بِاللّٰهِ الْوَاحِدِ الْاَحَدِ

پروردگرم روزیم نموده و عاقبت کارم و آن کسی که سرنوشتش مورد توجه من است را به خدای یگانه یکتای
 الصَّمَدِ الَّذِي لَمْ يَلِدْ وَ لَمْ يُولَدْ، وَ لَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا اَحَدٌ، وَ رَبِّ الْفَلَقِ مِنْ
 بی نیاز می‌سپارم که نزاده و زاده نشده و برای او هیچگاه شبیه و مانندی نبوده و به پروردگار سپیده‌دم (می‌سپارم)
 شَرَّ مَا خَلَقَ، وَ مِنْ شَرِّ غَاسِقٍ اِذَا وَقَبَ، وَ مِنْ شَرِّ النَّفَّاثَاتِ فِي الْعُقَدِ،
 از شرّ تمام آنچه آفریده و از شرّ هر موجود شرور هنگامی که شبانه وارد می‌شود و از شرّ آنها که با افسون در گره‌ها می‌دمند (و هر
 تصمیمی را سست می‌کنند)

وَ مِنْ شَرِّ حَاسِدٍ اِذَا حَسَدَ، وَ رَبِّ النَّاسِ، مَلِكِ النَّاسِ، اِلٰهِ النَّاسِ، مِنْ شَرِّ

و از شرّ هر حسود هنگامی که حسد می‌ورزد، و به پروردگار مردم، به مالک و حاکم مردم به (خدا و) معبود مردم (می‌سپارم) از شرّ
 الْوَسْوَاسِ الْخَنَّاسِ، الَّذِي يُوَسْوِسُ فِي صُدُورِ النَّاسِ، مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ. [۱۵۹۳]
 وسوسه گر پنهان کار که درون سینه انسانها وسوسه می‌کند، خواه از جن باشد یا انسان.

۲۷- «شیخ صدوق» رحمه الله در تعقیبات نماز می‌گوید: پس از تسبیح حضرت فاطمه علیها السلام بگو:

اللَّهُمَّ اَنْتَ السَّلَامُ، وَ مِنْكَ السَّلَامُ، وَ لَكَ السَّلَامُ، وَ اِلَيْكَ يَعُودُ السَّلَامُ،

خدایا تویی سلام و از جانب توست سلام و برای توست سلام و به سوی تو باز می‌گردد سلام،

سُبْحَانَ رَبِّكَ رَبِّ الْعِزَّةِ عَمَّا يَصِفُونَ، وَ سَلَامٌ عَلَي الْمُرْسَلِينَ، وَ الْحَمْدُ

پاک و منزّه است پروردگار تو پروردگار عزّت از آنچه توصیفش کنند، و درود بر همه فرستادگان (خدا)، و حمد و سپاس
 لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ، السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا النَّبِيُّ وَ رَحْمَةُ اللَّهِ وَ بَرَكَاتُهُ، السَّلَامُ

مخصوص خداوندی است که پروردگار جهانیان است، سلام بر تو ای پیامبر و رحمت و برکات خدا بر تو باد، سلام

عَلَي الْأَنْبِيَاءِ الْهَادِيْنَ الْمَهْدِيْنَ، السَّلَامُ عَلَي جَمِيعِ اَنْبِيَاءِ اللَّهِ وَ رُسُلِهِ

بر امامان هدایت‌گر هدایت یافته سلام بر همه پیامبران خدا و فرستادگان

وَ مَلَائِكَتِهِ، السَّلَامُ عَلَيْنَا وَ عَلَي عِبَادِ اللَّهِ الصَّالِحِينَ، السَّلَامُ عَلَي عَلِي

و فرشتگانش، سلام بر ما و بر بندگان شایسته خدا سلام بر علی

امير الْمُؤْمِنِينَ، السَّلَامُ عَلَي الْحَسَنِ وَ الْحُسَيْنِ سَيِّدِي شَبَابِ اَهْلِ

امیر مؤمنان، سلام بر حسن و حسین آقا و سرور همه جوانان
 کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۰۳۷
 الْجَنَّةِ أَجْمَعِينَ، السَّلَامُ عَلَى عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ زَيْنِ الْعَابِدِينَ، السَّلَامُ
 بهشت، سلام بر علی بن حسین زینت عابدان، سلام
 عَلَى مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ بَاقِرِ عِلْمِ النَّبِيِّينَ، السَّلَامُ عَلَى جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ
 بر محمد بن علی شکافنده علم پیامبران، سلام بر جعفر بن محمد
 الصَّادِقِ، السَّلَامُ عَلَى مُوسَى بْنِ جَعْفَرِ الْكَاطِمِ، السَّلَامُ عَلَى عَلِيِّ بْنِ
 صادق، سلام بر موسی بن جعفر کاظم، سلام بر علی بن
 مُوسَى الرَّضَا، السَّلَامُ عَلَى مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ الْجَوَادِ، السَّلَامُ عَلَى عَلِيِّ بْنِ
 موسی الرضا، سلام بر محمد بن علی جواد، سلام بر علی بن
 مُحَمَّدِ الْهَادِي السَّلَامُ عَلَى الْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ الزَّكِيِّ الْعَشْكَرِيِّ، السَّلَامُ
 محمد هادی، سلام بر حسن بن علی زکی عسگری سلام
 عَلَى الْحُجَّهِ بْنِ الْحَسَنِ الْقَائِمِ الْمَهْدِيِّ، صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ أَجْمَعِينَ.
 بر حجه بن حسن قائم مهدی، درود خدا بر تمامی ایشان باد.
 پس از آن هر حاجتی که داری از خدا طلب کن. [۱۵۹۴]

۲۸- شیخ «کفعمی» در «مصباح» می گوید: پس از هر نماز می گویی:
 رَضِيتُ بِاللَّهِ رَبًّا، وَبِالْإِسْلَامِ دِينًا، وَبِمُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ نَبِيًّا،
 خشنودم به پروردگاری خدا و دین اسلام و پیامبری محمد- که درود خدا بر او و خاندان پاکش باد-
 وَبِعَلِيِّ إِمَامًا، وَبِالْحُسَيْنِ وَالْحُسَيْنِ وَعَلِيٍّ وَمُحَمَّدٍ وَجَعْفَرٍ وَمُوسَى
 و به امامت علی و امامت حسن و حسین و علی و محمد و جعفر و موسی
 وَعَلِيٍّ وَمُحَمَّدٍ وَعَلِيٍّ وَالْحَسَنِ وَالْخَلْفِ الصَّالِحِ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ، اِنَّمَهُ
 و علی و محمد و علی و حسن و جانشین شایسته آنان (حضرت مهدی)- که بر آنها درود باد- همان رهبران
 وَسَادَةٌ وَقَادَةٌ، بِهِمْ اتَّوَلَى وَمَنْ اَعْدَاهُمْ اَتْبَرُّهُ * پس از آن سه بار بگو: اللَّهُمَّ اِنِّي
 و بزرگان و پیشوایان دین، آنان را دوست می دارم و از دشمنانشان بیزاری می جویم ***** خدایا
 اسئَلُكَ الْعَفْوَ وَالْعَافِيَةَ، وَالْمُعَافَاةَ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ. [۱۵۹۵]
 عفو و سلامتی و تندرستی در دنیا و آخرت را از تو می طلبم.

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۰۳۸

۲۹- امام محمد تقی علیه السلام فرمود: وقتی نماز را به پایان رساندی بگو:
 رَضِيتُ بِاللَّهِ رَبًّا، وَبِمُحَمَّدٍ نَبِيًّا، وَبِالْإِسْلَامِ دِينًا، وَبِالْقُرْآنِ كِتَابًا، وَبِعَلِيٍّ
 خشنودم به پروردگاری خدا و پیامبری محمد و دین اسلام و کتاب قرآن و امامت علی
 وَالْحَسَنِ وَالْحُسَيْنِ وَعَلِيٍّ وَمُحَمَّدٍ وَجَعْفَرٍ وَمُوسَى وَعَلِيٍّ وَمُحَمَّدٍ
 و حسن و حسین و علی و محمد و جعفر و موسی و علی و محمد

وَعَلَىٰ وَالْحَسَنِ وَالْحُجَّهِ اِيْمَةً، اللَّهُمَّ وَتِيكَ الْقَائِمُ الْحُجَّةُ، فَاحْفَظْهُ مِنْ بَيْنِ
 و علی و حسن و حجت امامان خود، خدایا حضرت حجت ولی قائم را از مقابل
 یدیه و من خلفه، و عن یمینہ و عن شمالہ، و من فوقہ و من تحته،
 و پشت سر و از سمت راست و چپ و از بالای سر و پایین پایش حفظ کن و
 وَاْمُدِّدْ لَهُ فِي عُمْرِهِ، وَاجْعَلْهُ الْقَائِمَ بِاَمْرِكَ، وَالْمُنْتَصِرَ لِدِينِكَ، وَارِهِ مَا
 عمرش را طولانی گردان و او را به پا دارنده فرمانت و یاور دینت قرار ده و آنچه دوست دارد به او بنمایان
 يُحِبُّ، وَ مَا تَقَرُّ بِهِ عَيْنُهُ فِي نَفْسِهِ وَ ذُرِّيَّتِهِ، وَ فِي اَهْلِهِ وَ مَالِهِ، وَ فِي شِيعَتِهِ
 و در مورد او و نسلش و خانواده و دارایش و شیعیان و دشمنانش آنچه مایه روشنی چشم اوست (به او بنمایان)،
 وَ فِي عَدُوِّهِ، وَ اَرِهْهُمْ مِنْهُ مَا يَخْذَرُونَ، وَ اَرِهْ فِيهِمْ مَا يُحِبُّ، وَ تَقَرُّ بِهِ
 و آنچه را از جانب او می ترسند نشانسان ده و در مورد آنها آنچه را دوست دارد و مایه روشنی
 عَيْنُهُ، وَ اشْفِ صُدُورَنَا وَ صُدُورَ قَوْمٍ مُؤْمِنِينَ. [۱۵۹۶]
 چشم اوست نشانسان ده و دل‌های ما و گروه مؤمنان را شفا بخش.

۳۰- امام محمد تقی علیه السلام فرمود: رسول خدا صلی الله علیه و آله پس از نماز می گفت:

اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي مَا قَدَّمْتُ وَمَا أَخَّرْتُ، وَمَا أَسْرَرْتُ وَمَا أَعْلَنْتُ، وَأَسْرَفِي

خدایا بر من ببخش آنچه پیش از این انجام داده و پس از این انجام می‌دهم و آنچه پنهان و آشکار کرده
 عَلَي نَفْسِي وَمَا أَنْتَ أَعْلَمُ بِهِ مِنِّي اللَّهُمَّ أَنْتَ الْمُقَدَّمُ وَأَنْتَ الْمُؤَخَّرُ،
 و بر نفسم زیاده روی نمودم و آنچه تو از من به آن داناتری، خدایا تو قادر بر تقدیم و تأخیر حوادثی،

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۰۳۹

لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، بِعِلْمِكَ الْغَيْبِ، وَ بِقُدْرَتِكَ عَلَى الْخَلْقِ الْجَمْعِينَ، مَا عَلِمْتَ

معبودی جز تو نیست، به حق علم غیب و به حق قدرتت بر تمام مخلوقات، تا آن زمان که

الْحَيَاةَ خَيْرًا لِي فَاحْسِنِي وَ تَوَفَّنِي إِذَا عَلِمْتَ الْوَفَاءَ خَيْرًا لِي اللَّهُمَّ اِنِّي

زندگی را برای من بهتر می‌دانی پس مرا زنده بدار و در آن زمان که مردنم را بهتر می‌دانی مرا بمیران، خدایا

اسْأَلُكَ خَشْيَتِكَ فِي السَّرِّ وَالْعَلَانِيَةِ، وَ كَلِمَةَ الْحَقِّ فِي الْغَضَبِ وَالرِّضَا،

ترس (از مجازات) تو در (اعمال) نهان و آشکارم، و گفتار حق در حال خشم و خشنودی،

وَالْقَصْدَ فِي الْفَقْرِ وَالْعَنَاءِ، وَ اسْأَلُكَ نَعِيمًا لَا يَنْفَدُ، وَ قُرَّةَ عَيْنٍ لَا تَنْقَطِعُ،

و میانه روی در حال نیاز و بی‌نیازی را از تو می‌خواهم و نعمت بی‌پایان و روشنی چشم همیشگی را از تو خواهانم،

وَ اسْأَلُكَ الرِّضَا بِالْقَضَاءِ، وَ بَرَكَهَ الْمَوْتِ بَعْدَ الْعَيْشِ، وَ بَرْدَ الْعَيْشِ بَعْدَ

و از تو می‌خواهم خشنودی بر تقدیر، و مبارک بودن مرگ بعد از زندگانی، و آرامش زندگی بعد از

الْمَوْتِ، وَ لَذَّةَ الْمُنْظَرِ إِلَى وَجْهِكَ، وَ شَوْقًا إِلَى رُؤْيَتِكَ وَ لِقَائِكَ، مِنْ غَيْرِ

مرگ، و لذت دیدار رویت، و اشتیاق دیدار و ملاقاتت را، بی آن که

ضَرَاءَ مُضِرَّةٍ، وَ لَافِتْنَةَ مُضِلَّةٍ، اللَّهُمَّ زَيْنًا بِزِينَةِ الْإِيمَانِ، وَ اجْعَلْنَا هُدَاةً

ضرر زیان بخشی و فتنه گمراه کننده‌ای داشته باشد، خدایا ما را به زیور ایمان زینت ده، و ما را هدایت کننده

مَهْدِيَيْنَ، اللَّهُمَّ اهْدِنَا فِيمَنْ هَدَيْتَ، اللَّهُمَّ انِّي اسئَلُكَ عَزِيمَةَ الرَّشَادِ،
 هدایت شده قرار ده، خدایا ما را در میان آنان که هدایت نمودی هدایت کن، خدایا استواری معنوی و
 وَالثَّبَاتِ فِي الْأَمْرِ وَالرُّشْدِ، وَاسئَلُكَ شُكْرَ نِعْمَتِكَ، وَحُسْنَ عَافِيَتِكَ،
 پایداری در کارها و هدایت را از تو می‌خواهم و شکر بر نعمت و سلامتی نیکو و
 وَأَدَاءَ حَقِّكَ، وَاسئَلُكَ يَا رَبِّ قَلْبًا سَلِيمًا، وَلسَانًا صَادِقًا، وَاسئَلُكَ لِمَا
 ادای حق (بندگی) ات را از تو خواهانم و ای پروردگار من دلی مطمئن و زبانی راستگو از تو می‌خواهم و بر آنچه (از من) می‌دانی
 تَعَلَّمْ، وَاسئَلُكَ خَيْرَ مَا تَعَلَّمْ، وَاعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا تَعَلَّمْ، فَإِنَّكَ تَعَلَّمْ
 آموزش می‌طلبم، و بهترین آنچه را می‌دانی از تو می‌خواهم و از بدترین آنچه می‌دانی به تو پناه می‌برم، که تو می‌دانی
 وَلَا تَعَلَّمْ، وَأَنْتَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ. [۱۵۹۷]
 و ما نمی‌دانیم و تو دانای نهان‌هایی.

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۰۴۰

یادآوری لازم:

آنچه در بالا آمد ۳۰ روایت درباره تعقیبات مشترک از کتب معتبر بود؛ بدیهی است غالب مردم قادر به انجام همه این تعقیبات
 نیستند، بلکه اگر انجام همه این تعقیبات آنها را از فعالیت‌های مهم زندگی بازدارد کار مطلوبی نیست؛ بنابراین هر کس به فراخور
 حال، از آنها گزینش می‌کند و یا به طور متناوب آنها را می‌خواند. مهم آن است که انسان نشاط عبادت را حفظ کند و محتوای این
 دعاها را در خود پیاده نماید تا به آن همه فیض و ثواب نائل گردد.

تعقیبات مخصوص هر نماز:

در این بخش از تعقیبات، برای هر یک از نمازها تعقیب خاصی روایت شده است که هر کدام اهمیت بسیاری دارد.

تعقیبات نماز ظهر:

۱- در تعقیبات نماز ظهر می‌خوانی:

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْعَظِيمُ الْحَلِيمُ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ رَبُّ الْعَرْشِ الْكَرِيمِ، الْحَمْدُ لِلَّهِ

معبودی جز خدای بزرگ و شکوینا نیست، معبودی جز پروردگار عرش با عظمت نیست حمد و سپاس مخصوص خداوندی است

رَبِّ الْعَالَمِينَ، اللَّهُمَّ انِّي اسئَلُكَ مُوجِبَاتِ رَحْمَتِكَ، وَعَزَائِمِ مَغْفِرَتِكَ،

که پروردگار جهانیان است، خدایا موجبات رحمت و وسائل آمرزش

وَالْغَنِيمَةَ مِنْ كُلِّ بَرٍّ، وَالسَّلَامَةَ مِنْ كُلِّ اِثْمٍ، اللَّهُمَّ لَا تَدْعُ لِي ذَنْبًا إِلَّا عَفَفْتَهُ،

و بهره‌مندی از هر نیکی و دوری از هر گناه را از تو می‌خواهم، خدایا هیچ گناهی برای من قرار نده مگر اینکه آن را بیامرزی

وَلَا هَمًّا إِلَّا فَرَجْتَهُ، وَلَا سَقَمًا إِلَّا شَفَيْتَهُ، وَلَا عَيْبًا إِلَّا سَوَّيْتَهُ، وَلَا رِزْقًا

و هیچ گرفتاری مگر اینکه آن را برطرف سازی و هیچ بیماری مگر اینکه آن را شفا دهی و هیچ عیبی مگر اینکه آن را پوشانی و

هیچ روزی

إِلَّا بَسَطْتَهُ، وَلَا خَوْفًا إِلَّا أَمِنْتَهُ، وَلَا سُوءًا إِلَّا صَرَفْتَهُ، وَلَا حَاجَةً هِيَ لَكَ

مگر اینکه آن را گسترش دهی و هیچ ترسی مگر اینکه مرا از آن ایمن سازی و هیچ بدی مگر اینکه مرا از آن بازگردانی و هیچ حاجتی که

رضاً ولی فیها صلاحُ اللَّاقِضِيَّتِهَا، يَا رَحِمَ الرَّاحِمِينَ، آمِينَ رَبَّ الْعَالَمِينَ. [۱۵۹۸]

موجب خشنودی تو و صلاح من در آن است مگر اینکه آن را روا کنی ای مهربانترین مهربانان، دعایم را بپذیر ای پروردگار جهانیان.

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۰۴۱

۲- و نیز می‌خوانی:

اللَّهُمَّ أَنْ عَظُمَتْ ذُنُوبِي فَأَنْتَ اعْظُمْ، وَأَنْ كَبُرَ تَفْرِيظِي فَأَنْتَ اكْبُرْ، وَأَنْ

خدایا اگر گناهانم عظیم است تو با عظمت تری و اگر کوتاهیم بزرگ است تو بزرگتری، و اگر

دام بخلقی فَأَنْتَ اجْوُدْ، اللَّهُمَّ اغْفِرْ [لِي عَظِيمَ ذُنُوبِي بِعَظِيمِ عَفْوِكَ،

من پیوسته بخیلیم تو بخشنده تری، خدایا از گناهان بزرگم به عظمت عفو تو و

وَكَثِيرَ تَفْرِيظِي بِظَاهِرِ كَرَمِكَ، وَأَقْمَعْ بُخْلِي بِفَضْلِ جُودِكَ، اللَّهُمَّ مَا بِنَا مِنْ

از فراوانی کوتاهیم به بخشش آشکارت درگذر، و بخلم را به فراوانی بخشش ریشه کن گردان، خدایا تمام نعمتهای

نِعْمَةٌ فَمِنْكَ، لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، اسْتَغْفِرُكَ وَأَتُوبُ إِلَيْكَ. [۱۵۹۹]

ما از جانب توست، معبودی جز تو نیست از تو آمرزش می‌طلبم و به سوی تو باز می‌گردم.

۳- از امام صادق علیه السلام روایت شده است که: امیر مؤمنان علیه السلام بعد از نماز ظهر می‌گفت:

اللَّهُمَّ أَنِّي اتَّقَرَّبُ إِلَيْكَ بِجُودِكَ وَكَرَمِكَ، وَاتَّقَرَّبُ إِلَيْكَ بِمُحَمَّدٍ عَبْدِكَ

خدایا به واسطه بخشش و کرمت و به واسطه محمد، بنده

وَرَسُولِكَ، وَاتَّقَرَّبُ إِلَيْكَ بِمَلَائِكَتِكَ الْمُقَرَّبِينَ، وَأَنْبِيَائِكَ الْمُرْسَلِينَ، وَبِكَ

و فرستاده‌ات، و به واسطه فرشتگان مقرب و پیامبران مرسلت و به واسطه تو به در گاهت تقرب می‌جویم،

اللَّهُمَّ أَنْتَ الْغَنِيُّ عَنِّي وَبِي الْفَاقَةُ إِلَيْكَ، أَنْتَ الْغَنِيُّ وَ أَنَا الْفَقِيرُ إِلَيْكَ،

خدایا تو از من بی‌نیازی و من به تو نیازمندم، تویی بی‌نیاز و منم نیازمند تو،

أَقْلَنْتَنِي عَثْرَتِي وَ سَتَرْتَ عَلَيَّ ذُنُوبِي فَاقْضِ الْيَوْمَ حَاجَتِي وَ لَا

لغزشم را بخشیدی و گناهانم را بر من پوشاندی پس در این روز حاجتم را برآور و

تُعَذِّبْنِي بِقَبِيحِ مَا تَعَلَّمْتُ مِنْ بِيْلِ عَفْوِكَ وَ جُودِكَ يَسَّعُنِي أَنْغَاةُ حَضْرَتِ مَرَا بَه زَشْتِي أَنْجَحَهُ مِنْ دَانِي عَذَابِ مَكْن، بَلَكَه

(امیدوارم) گذشت و بخشش مرا فرا گیرد. *****

به سجده رفت و می‌گفت: يَا أَهْلَ التَّقْوَى يَا أَهْلَ الْمَغْفِرَةِ، يَا بُرِّ يَا رَحِيمٍ، أَنْتَ

***** ای شایسته پرهیزکاری و ای شایسته آمرزش، ای نیکوکار، ای مهربان، تو

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۰۴۲

أَبْرُ بِي مِنْ أَبِي وَ أُمِّي وَ مِنْ جَمِيعِ الْخَلَائِقِ، أَقْبَلْنِي بِقَضَاءِ حَاجَتِي

نسبت به من از پدر و مادر و همه مخلوقات مهربان تری، با بر آوردن حاجتم مرا بپذیر

مُجَاباً دُعَائِي مَرْحُومًا صَوْتِي قَدْ كَشَفَتْ أَنْوَاعَ الْبَلَاءِ عَنِّي [۱۶۰۰]

در حالی که خواسته‌ام را اجابت کرده و صدایم را مورد رحمت قرار داده و انواع گرفتاریها را از من دور کرده باشی.

تعقیبات نماز عصر:

۱- اسْتَغْفِرُ اللَّهَ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ،

آمرزش می‌طلبم از خدایی که معبودی جز او زنده و پاینده و بخشنده و مهربان نیست،

ذُو الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ، وَاسْأَلُهُ أَنْ يَتُوبَ عَلَيَّ تَوْبَةً عَبْدٍ ذَلِيلٍ خَاضِعٍ، فَقِيرٍ

که صاحب جلال و بزرگواری است و از او می‌خواهم توبه‌ام را بپذیرد، توبه‌ای همانند توبه بنده فرمانبردار و فروتن

بِائِسٍ، مِسْكِينٍ مُسْتَكِينٍ مُسْتَجِيرٍ، لَا يَمْلِكُ لِنَفْسِهِ نَفْعًا وَلَا ضَرًّا، وَلَا

و نیازمند و پریشان حال و بیچاره و درمانده و پناهنده‌ای که مالک سود و زیان و

مَوْتًا وَلَا حَيَاةً وَلَا نُشُورًا. [۱۶۰۱]

مرگ و زندگی و زنده شدن دوباره اش نمی‌باشد.

۲- اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ نَفْسٍ لَا تَشْبَعُ، وَمِنْ قَلْبٍ لَا يَخْشَعُ، وَمِنْ عِلْمٍ

خدایا به تو پناه می‌برم از نفسی که سیر نشود، و از دلی که خاشع نگردد، و از دانشی که

لَا يَنْفَعُ، وَمِنْ صَلَاةٍ لَا تَرْفَعُ، وَمِنْ دُعَاءٍ لَا يُسْمَعُ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ

سود نبخشد، و از نمازی که (به درگاه تو) بالا نرود و از دعایی که پذیرفته نشود، خدایا

الْيُسْرَ بَعْدَ الْعُسْرِ، وَالْفَرَجَ بَعْدَ الْكُرْبِ، وَالرِّخَاءَ بَعْدَ الشَّدَّةِ، اللَّهُمَّ مَا بِنَا

آسانی بعد از دشواری و گشایش پس از گرفتاری و آسایش بعد از سختی را از تو می‌خواهم، خدایا تمام

مِنْ نِعْمَةٍ فَمِنْكَ، لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، اسْتَغْفِرُكَ وَأَتُوبُ إِلَيْكَ. [۱۶۰۲]

نعمتهای ما از جانب توست، معبودی جز تو نیست از تو آمرزش می‌طلبم و به سوی تو باز می‌گردم.

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۰۴۳

۳- از امام صادق علیه السلام نقل شده است که هر کس بعد از نماز عصر هفتاد مرتبه استغفار کند، خداوند هفتصد گناه وی را

بیامزد. [۱۶۰۳]

تعقیبات نماز مغرب:

شیخ در «مصباح المتهجد» می‌گوید:

پس از نماز مغرب و بعد از ذکر تسبیحات حضرت زهرا علیها السلام می‌گویی:

۱- اِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَيَّ النَّبِيِّ، يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا صَلُّوا عَلَيَّ

خدا و فرشتگانش بر پیامبر درود می‌فرستند ای کسانی که ایمان آورده‌اید بر او درود فرستید و

وَسَلِّمُوا تَسْلِيمًا، اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدِ النَّبِيِّ، وَعَلَى ذُرِّيَّتِهِ وَصَلِّ

سلام گوید و کاملاً تسلیم (فرمان او) باشید، خدایا بر پیامبر (ما) محمد و بر

عَلَىٰ أَهْلِ بَيْتِهِ. [۱۶۰۴]

نسل و خانواده‌اش درود فرست.

۲- سپس هفت مرتبه می‌گویی:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ، وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ. [۱۶۰۵]

به نام خداوند بخشنده مهربان هیچ پناهگاه و قدرتی جز برای خداوند بلند مرتبه و با عظمت نیست.

۳- سه مرتبه می‌گویی: الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي يَفْعَلُ مَا يَشَاءُ، وَلَا يَفْعَلُ مَا يَشَاءُ غَيْرُهُ. [۱۶۰۶]

***** حمد و سپاس مخصوص خداوندی است که هر چه بخواهد انجام می‌دهد و کسی جز او نمی‌تواند آنچه خواهد انجام دهد.

۴- بعد از آن می‌گویی: سُبْحَانَكَ يَا إِلَهَ الْأَنْتَ، اغْفِرْ لِي ذُنُوبِي كُلَّهَا جَمِيعاً،

***** پاک و منزهی تو که معبودی جز تو نیست، تمامی گناهانم را ببامرز که

فَأَنَّهُ لَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ كُلَّهَا إِلَّا أَنْتَ. [۱۶۰۷]

کسی جز تو تمامی گناهان را نیامرزد.

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۰۴۴

۵- آنگاه نافله مغرب را می‌خوانی که چهار رکعت است (هر دو رکعت به یک سلام) و میان نماز مغرب و نافله آن، سخن نمی‌گویی. [۱۶۰۸] مرحوم «شیخ طوسی» فرموده، روایت شده است: در رکعت اول- بعد از حمد- سوره «قل یا ایها الکافرون» را بخواند و در رکعت دوم، سوره «قل هو الله احد» و در دو رکعت بعدی، هر سوره‌ای را خواست بخواند و در روایتی آمده است که امام حسن عسکری علیه السلام در رکعت سوم پس از حمد، آیات نخستین سوره حدید تا آیه ششم (و هو علیم بذات الصدور) را می‌خواند و در رکعت چهارم پس از حمد، آخر سوره حشر از «لو أنزلنا هذا القرآن علی جبل» را تا آخر سوره تلاوت می‌کرد. [۱۶۰۹] مستحب است در سجده آخر نوافل در هر شب، مخصوصاً در شب جمعه هفت مرتبه بخواند:

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِوَجْهِكَ الْكَرِيمِ، وَاسْمِكَ الْعَظِيمِ، وَمُلْكِكَ الْقَدِيمِ، أَنْ تُصَلِّيَ

خدایا به حق ذات بزرگوارت و اسم با عظمت و فرمانروایی دیرینه‌ات از تو می‌خواهم که بر محمد

علی مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، وَأَنْ تَغْفِرَ لِي ذَنْبِي الْعَظِيمِ، أَنَّهُ لَا يَغْفِرُ الْعَظِيمَ إِلَّا الْعَظِيمُ. [۱۶۱۰]

و خاندان پاکش درود فرستی و گناه بزرگم را ببامرزی که (گناه) بزرگ را جز (پروردگار) با عظمت نیامرزد.

۶- پس از انجام نافله، این تعقیبات نیز وارد شده است:

الف) مَا شَاءَ اللَّهُ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ، اسْتَغْفِرُ اللَّهُ (ده مرتبه). [۱۶۱۱] آنچه خدا بخواهد (می‌شود)، قدرتی جز برای خدا نیست، از خدا آمرزش می‌طلبم.

ب) اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ مُوجِبَاتِ رَحْمَتِكَ، وَعَزَائِمَ مَغْفِرَتِكَ، وَالنَّجَاةَ

خدایا موجبات رحمت و وسائل آمرزش و رهایی از آتش

مِنَ النَّارِ وَمِنْ كُلِّ بَلِيَّةٍ، وَالْفَوْزَ بِالْجَنَّةِ وَالرِّضْوَانَ فِي دَارِ السَّلَامِ،

و هر گرفتاری و رسیدن به بهشت و خشنودی در جایگاه امن

و جِوَارِ نَبِيِّكَ مُحَمَّدٍ عَلَيْهِ وَآلِهِ السَّلَامُ، اللَّهُمَّ مَا بِنَا مِنْ نِعْمَةٍ فَمِنْكَ، لَا إِلَهَ

کلیات مفاتیح نوین؛ ص ۱۰۴۴

و همسایگی پیامبرت محمد - که بر او و خاندان پاکش درود باد - را از تو می‌خواهم، خدایا تمام نعمتهای ما از جانب توست،
معبودی

أَلَا أَنْتَ، اسْتَعْفِرُكَ وَ اتُوبُ إِلَيْكَ. [۱۶۱۲]

جز تو نیست، از تو آمرزش می‌طلبم و به سوی تو باز می‌گردم.

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۰۴۵

۷- پس از انجام نوافل و تعقیبات، سجده شکر به جای می‌آوری و کمترین سجده شکر آن است که سه بار بگویی:
شُكْرًا شُكْرًا شُكْرًا

؛ همان طور که در بخش سجده شکر (صفحه ۱۰۵۶) بیان می‌شود.

۸- از امام صادق علیه السلام روایت شده است که وقتی نماز مغرب به پایان رسید بر پیشانی خود دست بکش و سه بار بگو: بِسْمِ
اللَّهِ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ، عَالِمِ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ، الرَّحْمَنُ

*** به نام خداوندی که معبودی جز او نیست، دانای نهان و آشکار است، بخشنده و

الرَّحِيمِ، اللَّهُمَّ اذْهَبْ عَنِّي الْهَمَّ وَالْغَمَّ وَالْحَزْنَ. [۱۶۱۳]

مهربان است، خدایا اندوه و گرفتاری و غم را از ما دور کن.

نماز غفيله:

۹- میان نماز مغرب و عشا نماز غفيله را (به نیت قربت مطلقه) می‌خوانی که دو رکعت است و در رکعت اول پس از حمد،
می‌خوانی:

وَ ذَا النُّونِ إِذْ ذَهَبَ مُغَاضِبًا، فَظَنَّ أَنْ لَنْ نَقْدِرَ عَلَيْهِ، فَنَادَى فِي

وذاالنون [یونس را (به یادآور) در آن هنگام که خشمگین (از میان قوم خود) رفت و چنین می‌پنداشت که ما بر او تنگ نخواهیم
گرفت (اما موقعی که در کام نهنگ فرو رفت) در

الظُّلُمَاتِ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ، فَاسْتَجَبْنَا

آن تاریکیها صدا زد (خداوندا) جز تو معبودی نیست منزهی تو من از ستمکاران بودم، ما دعای او را به اجابت رساندیم
لَهُ وَنَجَّيْنَاهُ مِنَ الْغَمِّ، وَكَذَلِكَ نُنَجِّي الْمُؤْمِنِينَ. و در رکعت دوم پس از حمد می‌خوانی:

و از آن اندوه نجاتش بخشیدیم و این گونه مؤمنان را نجات می‌دهیم. ****

وَ عِنْدَهُ مَفَاتِحُ الْغَيْبِ لَا يَعْلَمُهَا إِلَّا هُوَ، وَ يَعْلَمُ مَا فِي الْبُرِّ وَ الْبَحْرِ، وَ مَا

و کلیدهای غیبت تنها نزد اوست و جز او کسی آنها را نمی‌داند، او آنچه را در خشکی و دریاست می‌داند هیچ

تَسْقُطُ مِنْ وَرَقِهِ إِلَّا يَعْلَمُهَا، وَ لَا حَبَّةٌ فِي ظُلُمَاتِ الْأَرْضِ، وَ لَا رَطْبٌ

برگی (از درختی) نمی‌افتد مگر اینکه از آن آگاه است و نه هیچ دانه‌ای در تاریکیهای زمین و نه هیچ تر

ولا- یابِسِ إِلَّا فِي كِتَابٍ مُبِينٍ. پس از آن دستها را برای قنوت بالا- می‌بری و در قنوت و خشکی وجود دارد جز این که در کتابی

آشکار [علم خدا] ثبت است. ****

می‌گویی: اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِمَفَاتِحِ الْغَيْبِ الَّتِي لَا يَعْلَمُهَا إِلَّا أَنْتَ، أَنْ تُصَلِّيَ

*** خدایا به حق کلیدهای غیب که کسی جز تو از آنها آگاه نیست از تو می‌خواهم که

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۰۴۶

عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، وَ أَنْ تَفْعَلَ بِي كَذَا وَ كَذَا. به جای کلمات «کذا و کذا» حاجت خود را بر محمد و خاندان پاکش درود فرستی و
درباره‌ام چنین و چنان کنی *****

بیان می کنی (مثلاً می گویی):

وَ أَنْ تَرْزُقَنِي خَيْرَ الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةِ

(پس از آن می خوانی: اللَّهُمَّ أَنْتَ

***** (و خیر دنیا و آخرت را روزیم کن) ***** خدایا تویی

وَلِيُّ نِعْمَتِي وَ الْفَادِرُ عَلَى طَلِبَتِي تَعَلَّمُ حَاجَتِي فَاسْئَلُكَ بِحَقِّ مُحَمَّدٍ

ولی نعمتم، و توانا بر (بر آوردن) نیازم، حاجتم را می دانی، به حق محمد و خاندان پاکش - که

وَ آلِهِ عَلَيْهِ وَ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ، لَمَّا قَضَيْتَهَا لِي

بر او و خاندانش درود باد- از تو می خواهم که آنها را برایم اجابت کنی.

مطابق روایتی از امام صادق علیه السلام هر کس چنین کند و حاجت خود را از خدا بخواهد، خداوند حاجتش را برآورده

سازد. [۱۶۱۴]

تعقیبات نماز عشا:

در تعقیب نماز عشا آیات و اذکار زیر وارد شده است:

۱- هفت مرتبه سوره قدر. [۱۶۱۵] ۲- آنگاه می خوانی:

اللَّهُمَّ رَبَّ السَّمَوَاتِ السَّبْعِ وَ مَا أَظَلَّتْ، وَ رَبَّ الْأَرْضِينَ السَّبْعِ وَ مَا

خدایا ای پروردگار آسمانهای هفت گانه و آنچه بر آن سایه انداخته، و ای پروردگار زمینهای هفت گانه و آنچه را

أَقَلَّتْ، وَ رَبَّ الشَّيَاطِينِ وَ مَا اضْطَلَّتْ، وَ رَبَّ الرِّيَّاحِ وَ مَا ذَرَّتْ، اللَّهُمَّ رَبَّ

بر خود حمل کرده، و ای پروردگار شیطانها و کسانی را که گمراه کرده‌اند، و ای پروردگار باده‌ها و آنچه را پراکنده‌اند، خدایا ای

پروردگار

كُلِّ شَيْءٍ، وَ آلِهِ كُلِّ شَيْءٍ، وَ مَلِيكَ كُلِّ شَيْءٍ، أَنْتَ اللَّهُ الْمُقْتَدِرُ عَلَى كُلِّ

همه چیز و معبود هر چیز و فرمانروای همه چیز، تویی خدایی که بر هر چیز توانایی،

شَيْءٍ، أَنْتَ اللَّهُ الْأَوَّلُ فَلَا شَيْءَ قَبْلَكَ، وَأَنْتَ الْآخِرُ فَلَا شَيْءَ بَعْدَكَ،

تویی اولی که چیزی قبل از تو نبوده و تویی انتهایی که چیزی بعد از تو نخواهد بود،

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۰۴۷

وَ أَنْتَ الظَّاهِرُ فَلَا شَيْءَ فَوْقَكَ، وَ أَنْتَ الْبَاطِنُ فَلَا شَيْءَ دُونَكَ، رَبَّ

و تویی آشکار که چیزی برتر از تو نیست و تویی نهان که چیزی جز تو نیست ای پروردگار

جِبْرَائِيلَ وَ مِيكَائِيلَ وَ اسْرَافِيلَ، وَ إِلَهَ إِبْرَاهِيمَ [وَ اسْمَعِيلَ] [۱۶۱۶]، وَ اسْحَقَ

جبرائیل و میکائیل و اسرافیل و ای معبود ابراهیم [و اسماعیل] و اسحاق

وَيَعْقُوبُ [وَالْأَسْبَابُ] [۱۶۱۷]، اسئلك ان تَصَلِّيَ عَلَي مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، وَانْ

و يعقوب [و اسباط]، از تو می‌خواهم که بر محمد و خاندان پاکش درود فرستی و به

تو لانی بر خمتک، وَلَا تُسَلِّطْ عَلَيَّ احِداً مِنْ خَلْقِكَ مِمَّنْ لَا طاقَةَ لِي بِهِ،

رحمت مرا سرپرستی کنی و هیچ یک از مخلوقات را که من توان مقابله با آن را ندارم بر من مسلط مگردانی،

اللَّهُمَّ الْيَكَّ فَحَبِّبْنِي وَفِي النَّاسِ فَعَزَّزْنِي وَمِنْ شَرِّ الشَّيَاطِينِ الْجِنِّ

خدایا نزد خودت مرا دوست بدار و در میان مردم مرا گرمی بدار، و مرا از شر شیطانهای جنی

وَالْإِنْسِ فَسَلِّمْنِي، يَا رَبَّ الْعَالَمِينَ، وَصَلِّ عَلَي مُحَمَّدٍ وَآلِهِ. سپس آنچه و انسی حفظ نما، ای پروردگار جهانیان، و بر محمد و خاندان

پاکش درود فرست. ****

دوست داری از خدا طلب کن. [۱۶۱۸] ۳- آنگاه سجده شکر به جا می‌آوری. [۱۶۱۹] ۴- در پایان، نماز وتیره (نافله عشا) را

می‌خوانی [۱۶۲۰] (چگونگی آن در آداب نماز عشا، صفحه ۱۰۱۵ گذشت).

تعقیبات نماز صبح:

تعقیب نماز صبح از تعقیب سایر نمازها بیشتر و تأکید بر آن فزونتر، واحادیث فراوانی در فضیلت آن وارد شده است؛ ولی همان

گونه که قبلاً هم گفته‌ایم هر کس به فراخور حال خویش هر مقدار که بتواند به جای می‌آورد.

۱- امیر مؤمنان علیه السلام فرمود: «ذکر خدا، بعد از نماز صبح تا طلوع آفتاب، حتی از مسافرت تجارتی نیز، در جلب روزی مؤثرتر

است». [۱۶۲۱]

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۰۴۸

۲- پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله فرمود: «هر کس از طلوع صبح تا طلوع آفتاب در مصلای خویش بنشیند و به تعقیب نماز مشغول

باشد، خداوند او را از آتش دوزخ محفوظ دارد». [۱۶۲۲] ۳- امام باقر علیه السلام فرمود: «شیطان لشکر خویش را از زمان طلوع

صبح تا طلوع آفتاب در زمین پراکنده می‌کند، و همچنین لشکر شب خود را از غروب آفتاب تا از بین رفتن سرخی مغرب، منتشر

می‌سازد. از این رو پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله می‌فرمود: در این دو وقت خدا را بسیار یاد کنید، چرا که در این دو وقت، شیطان

آدمی را از یاد خدا غافل می‌کند». [۱۶۲۳] ۴- به سند صحیح از امام رضا علیه السلام روایت شده است، که آن حضرت هنگامی که

در خراسان بودند، پس از نماز صبح تا طلوع آفتاب در مصلای خویش می‌نشستند و تعقیبات را به جای می‌آوردند، سپس

مسواک‌های آن حضرت را می‌آوردند و آن حضرت با آنها مسواک می‌کرد آنگاه به تلاوت قرآن مجید می‌پرداخت. [۱۶۲۴] ۵- از

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله روایت شده است که: هر کس پس از نماز صبح، در مصلای خویش، تا هنگام طلوع آفتاب به تعقیب

مشغول باشد و یاد خدا نماید، پاداش حج را دارد. [۱۶۲۵] ۶- در حدیث قدسی آمده است که خداوند فرمود: «ای فرزند آدم! بعد از

صبح ساعتی و بعد از عصر نیز ساعتی مرا یاد کن، تا همه امور تو را کفایت کنم». [۱۶۲۶]

دعاها، ذکرها و آیاتی که در تعقیب نماز صبح وارد شده است:

۱- «شیخ صدوق» به سند معتبر از امام باقر علیه السلام روایت کرده است که: هر کس بعد از نماز صبح هفتاد مرتبه استغفار کند و

بگوید:

اسْتَغْفِرُ اللَّهَ رَبِّي وَأَتُوبُ إِلَيْهِ

خداوند او را بیامرزد. [۱۶۲۷] ۲- «شیخ صدوق» به سند صحیح از امیر مؤمنان علیه السلام روایت کرده است که: هر کس بعد از نماز

صبح، یازده مرتبه سوره «توحید» را بخواند، در آن روز به گناهی دچار نمی‌شود هر چند شیطان تلاش کند. [۱۶۲۸] ۳- مرحوم «شیخ کلینی» به سند صحیح از امام صادق علیه السلام روایت کرده است که: هر کس بعد از نماز صبح صد بار بگوید:

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۰۴۹

مَا شَاءَ اللَّهُ كَانَ، لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ.

آنچه خدا خواهد (می‌شود)، و پناهگاه و نیرویی جز از سوی خداوند بلند مرتبه و با عظمت نیست.

در آن روز هیچ ناگواری نمی‌بیند. [۱۶۲۹] این روایت را مرحوم «شیخ طوسی» و بزرگان دیگر نیز در کتب دعا ذکر کرده‌اند. [۱۶۳۰] ۴- از امام باقر علیه السلام روایت شده است که: هر کس سوره «قدر» را پس از طلوع فجر هفت بار بخواند، هفتاد صف از فرشتگان بر او درود می‌فرستند و هفتاد مرتبه برای او طلب رحمت می‌کنند. [۱۶۳۱] ۵- از امام موسی کاظم علیه السلام روایت شده است که مردی نزد آن حضرت آمد و از شغل و حرفه خویش شکایت کرد و گفت: به هر کاری دست می‌زنم سودی نمی‌برم و به هر حاجتی که روی می‌آورم، برآورده نمی‌شود (و همه درها به رویم بسته شده است) امام علیه السلام فرمود: پس از نماز صبح ده مرتبه بگو:

سُبْحَانَ اللَّهِ الْعَظِيمِ وَبِحَمْدِهِ، اسْتَغْفِرُ اللَّهَ وَأَسْأَلُهُ مِنْ فَضْلِهِ.

پاک و منزّه است خداوند با عظمت و او را سپاس می‌گویم، از خدا آمرزش می‌طلبم و از فضل و کرم او خواهانم.

آن مرد می‌گوید: مدت اندکی بر این کار مداومت ورزیدم که مشکلات من حل شد. [۱۶۳۲] در کتاب «کافی» و «مکارم الاخلاق» روایت شده است که مردی به امام کاظم علیه السلام عرض کرد: دعایی به من بیاموز که جامع دنیا و آخرت باشد و مختصر و آسان نیز باشد، آن حضرت همین دعا را به وی آموخت و فرمود که بعد از نماز صبح تا طلوع آفتاب آن را بخواند؛ آن مرد نیز چنین کرد و بر آن مداومت ورزید، در نتیجه وضعش خوب شد. [۱۶۳۳] ۶- عبدالله بن سنان روایت کرده است که خدمت امام صادق علیه السلام رسیدم، آن حضرت فرمود: آیا می‌خواهی دعایی به تو بیاموزم که با خواندن آن خداوند دَین تو را ادا کند و وضع و حالت خوب شود؟ گفتم:

چه قدر به چنین دعایی نیازمندم. امام علیه السلام فرمود: بعد از نماز صبح بگو:

تَوَكَّلْتُ عَلَى الْحَيِّ الْقَيُّومِ الَّذِي لَا يَمُوتُ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَمْ يَتَّخِذْ

بر زنده پابنده‌ای که هرگز نمیرد توکل نمودم و حمد و سپاس مخصوص خداوندی است که

وَلَدًا، وَلَمْ يَكُنْ لَهُ شَرِيكٌ فِي الْمُلْكِ، وَلَمْ يَكُنْ لَهُ وَلِيٌّ مِنَ الذُّلِّ، وَكَبْرُهُ

فرزند نگرفت، و شریکی در حکومت ندارد، و ضعف و ذلتی ندارد که نیازمند حامی و سرپرستی باشد و (لذا به خود می‌گویم)

او را بسیار بزرگ بشمار،

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۰۵۰

تَكْبِيرًا، اللَّهُمَّ أَنْتَ أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْبُؤْسِ وَالْفَقْرِ، وَمِنْ عَلْبَةِ الدَّيْنِ

خدایا از بدبختی و فقر و فشار بدهکاری و بیماری به تو پناه می‌برم

وَالسُّقْمِ، وَاسْأَلُكَ أَنْ تُعِينَنِي عَلَى إِدَاءِ حَقِّكَ إِلَيْكَ وَالْيَاسِ. [۱۶۳۴]

و از تو می‌خواهم که در ادای حق خویش و مردم مرا یاری نمایی.

۷- علامه مجلسی می‌نویسد: مرحوم «طبرسی» و «کفعمی» و علمای دیگر از رسول خدا صلی الله علیه و آله روایت کرده‌اند که آن حضرت به اصحاب خود فرمود: آیا نمی‌توانید هر صبح و شام عهدی را از نزد خداوند بگیری؟ گفتند: چگونه عهد بگیریم؟ فرمود:

هر کس این دعا را بخواند، بر آن دعا مهری می‌زند و تحت عرش الهی می‌گذارند و چون روز قیامت فرا رسد، منادی ندا می‌دهد: کجایند آنان که نزد خدای رحمان عهدی دارند و هر کس آن دعا را خوانده باشد، آن عهد را به او دهند و با آن عهدنامه، داخل بهشت شود. [۱۶۳۵] مرحوم «شیخ طوسی» این دعا (و عهدنامه) را در تعقیب نماز صبح آورده است:

اللَّهُمَّ فَاطِرَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ، عَالِمَ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ، الرَّحْمَنَ

خدایا ای پدید آورنده آسمانها و زمین، ای دانای نهان و آشکار، بخشنده

الرَّحِيمَ، اغْهَدْ إِلَيْكَ فِي هَذِهِ الدُّنْيَا إِنَّكَ أَنْتَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، وَخَدَّكَ لَا

و مهربانی، در این دنیا با تو پیمان می‌بندم که تویی خدایی که معبودی جز تو نیست، یگانه‌ای

شَرِيكَ لَكَ، وَإِنَّ مُحَمَّدًا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ، عَبْدُكَ وَرَسُولُكَ، اللَّهُمَّ

که همتایی نداری، و اینکه محمد، که درود خدا بر او و خاندان پاکش باد- بنده و فرستاده توست، خدایا

فَصَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، وَلَا تَكِلْنِي إِلَى نَفْسِي طَرْفَةَ عَيْنٍ أَبَدًا، وَلَا إِلَى

بر محمد و خاندان پاکش درود فرست و مرا هرگز به اندازه چشم برهم زدن به خودم و

أَحَدٍ مِنْ خَلْقِكَ، فَإِنَّكَ أَنْ وَكَلْتَنِي إِلَيْهَا تَبَاعَدَنِي مِنَ الْخَيْرِ، وَتَقَرَّبَنِي مِنَ

هیچ یک از آفریدگانت و امگذار، که اگر مرا به آنها واگذار کنی مرا از نیکی دور کرده و به

السُّرِّ، أَيْ رَبِّ لَا إِثْقَالَ بِرَحْمَتِكَ، فَصَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِهِ الطَّيِّبِينَ،

بدی نزدیک نموده‌ای، ای پروردگار من جز به رحمت اطمینان ندارم، پس بر محمد و خاندان پاکش درود فرست

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۰۵۱

وَاجْعَلْ لِي عِنْدَكَ عَهْدًا تُؤَدِّيهِ إِلَيَّ يَوْمَ الْقِيَمَةِ، إِنَّكَ لَا تُخْلِفُ الْمِيعَادَ. [۱۶۳۶]

و برای من در نزد خودت پیمانی قرار ده که روز قیامت به من بازگردانی زیرا تو در وعدهات تخلف نمی‌کنی.

۸- در روایتی نقل شده است که هر کس بعد از نماز صبح صد بار بگوید: اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَيَّ

***** خدایا بر

مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ خَدَاوَنَد او را از آتش جهنم حفظ فرماید. [۱۶۳۷] محمد و خاندان پاکش درود

فرست. *****

در تعقیبات نماز صبح این امور نیز وارد شده است:

۱- ده مرتبه می‌گویی:

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ، الْأَوْصِيَاءِ الرَّاضِينَ الْمَرْضِيِّينَ

خدایا به بهترین درودهایت بر محمد و خاندان پاکش درود فرست، آن جانشینانی که از تو خوشنودند و تو نیز از آنان خوشنودی،

بِأَفْضَلِ صَلَوَاتِكَ، وَبَارِكْ عَلَيْهِمْ بِأَفْضَلِ بَرَكَاتِكَ، وَالسَّلَامُ عَلَيْهِمْ وَعَلَى

و به بهترین برکاتت به ایشان برکت ده، و درود باد بر ایشان و

أَرْوَاحِهِمْ وَأَجْسَادِهِمْ، وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ. [۱۶۳۸]

ارواحشان و بدنهایشان و رحمت و برکات خدا بر ایشان باد.

۲- خواندن این صلوات که برای خواندنش بعد از نماز ظهر و عصر جمعه، فضیلت فراوانی وارد شده است [۱۶۳۹] و «شیخ طوسی»

آن را در تعقیبات نماز صبح آورده است:

اللَّهُمَّ احْنِي عَلِيَّ مَا احْيَيْتَ عَلَيْهِ عَلِيَّ بْنَ ابِي طَالِبٍ، وَامْتِنِي عَلِيَّ مَا خَدَايَا بِرَآنِجَهْ كِهْ عَلِيَّ بِنِ ابِي طَالِبٍ رَا بَرِ آن زنده داشتی مرا زنده بدار، و بر آنچه مات عَلَيْهِ عَلِيُّ بْنُ ابِي طَالِبٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ. [۱۶۴۰]

که علی بن ابی طالب- که بر او درود باد- را از جهان بردی، مرا بمیران.

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۰۵۲

۳- پس از آن بگو: اصْبَحْتُ اللَّهُمَّ مُعْتَصِمًا بِذِمَامِكَ الْمُنِيعِ، الَّذِي لَا يُطَاوُلُ

***** خدایا صبح نمودم در حالی که به نگرهبانی مستحکمت پناهنده‌ام

وَلَا يُحَاوِلُ، مِنْ [شَرِّ] كُلِّ غَاشِمٍ وَطَارِقٍ، مِنْ سَائِرِ مَنْ خَلَقْتَ وَمَا خَلَقْتَ

که مورد حمله و تجاوز واقع نمی‌شود. از شر هر ستمکار و راهزن، از تمامی مخلوقات و

مَنْ خَلَقَكَ الصَّامِتِ وَالنَّاطِقِ، فِي جُنَّةٍ مِنْ كُلِّ مَخُوفٍ بِلِبَاسٍ سَابِغَةٍ

آفریدگان خاموش و گویایت، در زیر سپری نگهدارنده از هر ترسناک با جامه‌ای بلند و افتاده که همان

وَلَا أَهْلَ بَيْتِ نَبِيِّكَ، مُحْتَجِبًا مِنْ كُلِّ قَاصِدٍ لِي إِلَى إِذِيَّةٍ، بِجِدَارٍ حَصِينٍ

محببت و دوستی خاندان پیامبر توست، درحالی که از هر کسی که قصد آزار مرا نموده حفظم می‌کند، با دیواری محکم که همان

الْإِخْلَاصِ فِي الْإِعْتِرَافِ بِحَقِّهِمْ، وَ التَّمَسُّكِ بِحَبْلِهِمْ، مُوقِنًا أَنَّ الْحَقَّ لَهُمْ

خلوص در اعتراف به حق آنها و تمسک به ریسمان (محببت) آنهاست، درحالی که یقین دارم حق برای ایشان

وَمَعَهُمْ وَفِيهِمْ وَبِهِمْ، أُولَى مَنْ وَالُوا، وَأَجَانِبُ مَنْ جَانَبُوا، فَأَعِذْنِي اللَّهُمَّ

و با ایشان و در میان ایشان و به واسطه ایشان است، دوست دارم آن کسی را که آنان دوست دارند و دوری می‌کنم از آن کسی که

آنان دوری می‌کنند، خدایا

بِهِمْ مِنْ شَرِّ كُلِّ مَا اتَّقِيهِ، يَا عَظِيمُ حَاجِرْتُ الْأَعَادِي عَنِّي بِبَدِيعِ

به حق آنها مرا از شر هر چه از آن می‌پرهیزم حفظ فرما، ای خدای با عظمت به کمک پدیدآورنده

السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ، أَنَا جَعَلْنَا مِنْ بَيْنِ أَيْدِيهِمْ سَدًّا وَمِنْ خَلْفِهِمْ سَدًّا

آسمانها و زمین دشمنان را از خود دور ساختم، (که تو فرمودی): به یقین ما در پیش روی آنان سدی قرار دادیم و در پشت سرشان

سدی

فَاغْشَيْنَاهُمْ فَهُمْ لَا يُبْصِرُونَ. [۱۶۴۱]

و چشمانشان را پوشانده‌ایم لذا نمی‌بینند.

این دعایی است که در هر صبح و شام می‌توان آن را خواند و این همان دعایی است که امیر مؤمنان علیه السلام در لیلۃ المیت

(شب‌ی که به جای رسول خدا، در بسترش خوابید تا پیامبر از دست مشرکان مگه نجات یابد) آن را خواند. [۱۶۴۲] ۴- مطابق روایتی

از امام علی بن موسی الرضا علیهما السلام هر کس بعد از نماز صبح یکصد مرتبه بگوید:

«بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ، لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ

» این ذکر به اسم اعظم از سیاهی چشم به سفیدی آن نزدیکتر است. [۱۶۴۳]

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۰۵۳

۵- از امام صادق علیه السلام روایت شده است که آن حضرت فرمود: این دعا را برای امور دنیا و آخرت و برطرف شدن درد

چشم، بعد از نماز صبح و مغرب بخوانند:

اللَّهُمَّ اِنِّي اسئَلُكَ بِحَقِّ مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ عَلَيْكَ، صَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ

خدایا به حقی که محمد و خاندانش بر تو دارند از تو می‌خواهم که بر محمد و

و آلِ مُحَمَّدٍ، وَاجْعَلِ النُّورَ فِي بَصْرِي وَالبَصِيرَةَ فِي دِينِي وَ اليَقِينَ فِي

خاندان پاکش درود فرستی و قرار دهی روشنایی را در دیده‌ام و بینایی را در دینم، و یقین را در

قَلْبِي وَ الْاِخْلَاصَ فِي عَمَلِي وَ السَّلَامَةَ فِي نَفْسِي وَ السَّعَةَ فِي رِزْقِي

دلم، و اخلاص را در کردارم و سلامتی را در وجودم و گشایش را در روزیم

وَ الشُّكْرَ لَكَ اَبَدًا مَا اُنْقِيْتَنِي [۱۶۴۴]

و شکرگزاریت را پیوسته مادامی مرا باقی بداری.

۶- در روایتی از امام محمد تقی علیه السلام نقل شده است که آن حضرت فرمود: هر کس پس از نماز صبح این دعا را بخواند،

خواستگاره‌هایش از خداوند به آسانی به دست آید و آنچه را که او بخواهد و آهنگ آن کند، خداوند کفایتش فرماید و آن را

بر آورده سازد؛ این دعا، مطابق نقل «مفتاح الفلاح» چنین است:

بِسْمِ اللَّهِ وَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، وَ افْوَضُ امْرئِي اِلَى اللَّهِ، اِنَّ اللَّهَ

به نام خدا و درود خدا بر محمد و خاندان پاکش، و کارم را به خدا واگذار می‌کنم به یقین خداوند

بَصِيرٌ بِالْعِبَادِ، فَوْقَهُ اللَّهُ سَيِّئَاتِ مَا مَكْرُوا، لَا اِلَهَ اِلَّا اَنْتَ، سُبْحَانَكَ اِنِّي

به (حال) بندگانش آگاه است (تو خود فرمودی آن کس که این سخن را گفت) خداوند او را از بدیهای مکر کنندگان حفظ کرد،

معبودی جز تو نیست، منزهی تو و من از

كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ، فَاسْتَجِبْنَا لَهُ وَ نَجِّنَا مِنَ الْعَمِّ، وَ كَذَلِكَ نُنَجِّي

ستمکاران بودم (تو خود فرمودی) ما دعای او را به اجابت رساندیم و از آن اندوه نجاتش بخشیدیم، و این گونه

الْمُؤْمِنِينَ، حَسْبُنَا اللَّهُ وَ نِعْمَ الْوَكِيلُ، فَانْقَلَبُوا بِنِعْمَةِ مِنَ اللَّهِ وَ فَضْلٍ لَّمْ

مؤمنان را نجات می‌دهیم، خداوند ما را کافی است و او بهترین حامی ماست (تو خود فرمودی آنها که این سخن را گفتند) با نعمت

و فضل پروردگار باز گشتند

يَمَسُّهُمْ سُوءٌ، مَا شَاءَ اللَّهُ، لَا حَوْلَ وَ لَا قُوَّةَ اِلَّا بِاللَّهِ، مَا شَاءَ اللَّهُ لَا مَا

در حالی که هیچ ناراحتی به آنان نرسید، آنچه خدا بخواهد (می‌شود)، پناهگاه و نیرویی جز از سوی خداوند نیست، آنچه خدا

بخواهد نه آنچه

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۰۵۴

شَاءَ النَّاسُ، مَا شَاءَ اللَّهُ وَ اِنْ كَرِهَ النَّاسُ، حَسْبِيَ الرَّبُّ مِنَ الْمَرْبُوبِينَ،

مردم بخواهند (می‌شود)، آنچه خدا بخواهد و اگر چه مردم نپسندند، پروردگار مرا از مردم بی نیاز می‌کند،

حَسْبِيَ الْخَالِقُ مِنَ الْمَخْلُوقِينَ، حَسْبِيَ الرَّازِقُ مِنَ الْمَرْزُوقِينَ، حَسْبِيَ

آفریدگار مرا از آفریده شدگان بی نیاز می‌سازد، روزی دهنده مرا از روزی خواران بی نیاز می‌نماید،

اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ، حَسْبِيَ مَنْ هُوَ حَسْبِي حَسْبِي مَنْ لَمْ يَزَلْ حَسْبِي

خدایی که پروردگار جهانیان است مرا کافی است، آن کس که مرا کافی است فقط او مرا کافی است، آن کس که مرا کافی است

پیوسته مرا کفایت می‌کند،

حَسْبِي مَنْ كَانَ مُدْكُنْتُ حَسْبِي حَسْبِيَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ، عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ

آن کس که مرا کافی است از زمانی که بود مرا کفایت می‌کرد، خداوندی که معبودی جز او نیست، مرا کفایت می‌کند بر او توکل کردم

وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ. [۱۶۴۵]

و او پروردگار عرش با عظمت است.

۷- مرحوم «حاجی نوری» در کتاب «دار السلام» از استاد خود، عالم ربّانی مرحوم جناب حاج ملا فتحعلی سلطان آبادی نقل کرده است، که فاضل مقدّس آخوند ملا محمد صادق عراقی در دشواری و پریشان حالی و نهایت سختی بود، به گونه‌ای که هرگز برای او گشایشی حاصل نمی‌شد. شبی در خواب دید که در مکانی، خیمه‌ای بزرگ برپاست. پرسید این خیمه از کیست؟ گفتند این خیمه پناهگاه مطمئن و فریادرس بیچارگان حضرت مهدی امام منتظر - عجل الله تعالی فرجه الشریف - است. ملا محمد صادق عراقی با عجله به خدمت آن حضرت مشرف گردید و سختی زندگی و پریشانی حال خویش را به آن حضرت عرض کرد، و از آن بزرگوار خواست دعایی برای رفع مشکلات و اندوه خویش، به او تعلیم فرماید. آن حضرت وی را به سمت خیمه‌ای که یکی از سادات در آن جا بود، راهنمایی نمود. آخوند ملا محمد صادق از خدمت آن حضرت بیرون آمد و به همان خیمه‌ای که امام اشاره کرده بود، وارد شد؛ دید سید جلیل‌القدر و عالم بزرگوار، جناب آقا سید محمد سلطان آبادی در آن خیمه روی سجاده نشسته و مشغول دعا و ذکر است، آخوند بر وی سلام کرد و حکایت حال خویش را برای او نقل کرد. سید نیز برای گشایش کار و وسعت رزق، دعایی به وی آموخت.

مرحوم آخوند از خواب بیدار شد، و متوجه شد که آن دعا را به خوبی می‌داند، او که پیش از این، با سید محمد سلطان آبادی میانه‌ای نداشت، بعد از این خواب، به خدمت سید رسید، وی را به همان حالتی دید،

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۰۵۵

که در خواب مشاهده کرده بود، دید آن بزرگوار در مصلای خود نشسته، مشغول ذکر و استغفار است، سلام کرد و سید پاسخ داد. آنگاه تبسمی نمود، گویا از جریان باخبر است. آخوند برای رفع مشکلات خویش، دعایی خواست، و سید نیز همان دعایی که در خواب به وی تعلیم داده بود را خواند. آخوند ملا محمد صادق، آن دعا را خواند، و در مدت کمی از سختی و مشکلات زندگی بیرون آمد و به آسایش و آسودگی رسید.

آن دعا چنین بود:

اول: پس از طلوع فجر دست بر سینه خود بگذارد و هفتاد مرتبه بگوید:

یا فتّاح

(یعنی ای گشاینده امور).

دوم: این دعا را که در کافی برای حلّ مشکلات و شفای بیماران نقل شده است بخواند:

لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ، تَوَكَّلْتُ عَلَى الْحَيِّ الَّذِي لَا

پناهگاه و نیرویی جز از سوی خداوند بلندمرتبه و با عظمت نیست، بر آن زنده پاینده‌ای که

يَمُوتُ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَمْ يَتَّخِذْ صَاحِبَةً وَلَا وُلْدًا، وَلَمْ يَكُنْ لَهُ شَرِيكٌ

هرگز نمیرد توکل نمودم و حمد و سپاس مخصوص خداوندی است که نه همسری برای خود اختیار کرد و نه فرزندی و نه شریکی

فِي الْمُلْكِ، وَلَمْ يَكُنْ لَهُ وَلِيٌّ مِنَ الذَّلِّ وَكَبْرُهُ تَكْبِيرًا. [۱۶۴۶]

در حکومت دارد و ضعف و ذلتی ندارد که نیازمند حامی و سرپرستی باشد و (لذا به خود می‌گویم) او را بسیار بزرگ بشمار. سوم: بعد از نماز صبح بخواند آن دعایی که پیش از این (صفحه ۱۰۵۳) گذشت (بسم الله و صَلَّى اللهُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ وَافْوُضْ أَمْرِي إِلَى اللَّهِ ... تا آخر).

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۰۵۶

فصل سوم: سجده شکر

اشاره

پس از انجام تعقیبات، سجده شکر به جا آور، که به اتفاق تمام علمای شیعه، سجده شکر به هنگام یافتن نعمتی یا دفع بلائی سنت است، و بهترین آن، سجده‌ای است که پس از نماز برای شکر توفیق ادای نماز به جا آورده می‌شود! در این جا بعضی از روایاتی که در اهمّیت سجده شکر وارد شده است از نظر خوانندگان عزیز می‌گذرد:

۱- به سند معتبر از امام باقر علیه السلام روایت شده است که آن حضرت فرمود: «پدرم، علی بن الحسین علیه السلام هیچ گاه نعمتی را از خدا یاد نکرد، مگر آن که به شکرانه آن سجده کرد، و هیچ آیه‌ای را نخواند که در آن سجده باشد، مگر آن که سجده کرد؛ و خداوند هیچ بلائی را که از آن می‌ترسید، از او دفع نکرد، مگر آن که به خاطر آن سجده کرد؛ و از هر نماز واجب که فارغ می‌شد، پس از آن سجده می‌کرد، هر وقت توفیق می‌یافت که میان دو نفر اصلاح کند، برای شکر آن، سجده می‌کرد»، و در تمامی مواضع سجده آن حضرت، اثر سجود بود و به این سبب آن حضرت را «سجّاد» می‌نامیدند. [۱۶۴۷] ۲- به سند صحیح از امام صادق علیه السلام نقل شده است که فرمود: «هر مؤمنی که برای شکر نعمتی - در غیر نماز - برای خدا سجده شکر به جای آورد، خداوند، برای او ده حسنه بنویسد و ده گناه را از او محو و پاک گرداند و در بهشت ده درجه وی را بالا می‌برد». [۱۶۴۸] ۳- به سند موثق از امام رضا علیه السلام روایت شده است که: «سجده بعد از نماز واجب، در واقع شکر خداوند است، از این که این توفیق را به بنده داد، تا فریضه‌اش را به جای آورد، و کمترین چیزی که در این سجده گفته می‌شود، سه مرتبه

«شُكْرًا لِلَّهِ»

است...» [۱۶۴۹]

کیفیت سجده شکر:

در انجام این سجده شرط خاصی وجود ندارد و به هر صورت که آورده شود، صحیح است. ولی بهتر است مانند سجده نماز، بر هفت عضو سجده کند و پیشانی را بر چیزی گذارد که در نماز بر آن می‌گذارد.

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۰۵۷

و افضل آن است که بر خلاف سجده نماز، آرنج را نیز بر زمین بگذارد، [۱۶۵۰] و سنت است که نخست پیشانی را بر زمین گذارد،

سپس طرف راست صورت را و آنگاه طرف چپ صورت را و در نهایت نیز پیشانی را بر زمین بگذارد، [۱۶۵۱] و به خاطر این که دو بار پیشانی را بر زمین می‌گذارد، به آن دو سجده شکر می‌گویند. سجده شکر می‌تواند بدون هر ذکر و دعایی نیز باشد ولی سنت است که ذکر بگوید و بهتر است از ذکرهایی باشد که خواهد آمد.

مطابق روایات، بعضی از معصومین علیهم السلام، این سجده را بسیار طولانی می‌کردند. امام کاظم علیه السلام (در زندان هارون) بعد از طلوع صبح، سجده می‌کرد، تا وقت زوال. [۱۶۵۲] همچنین از «فضل بن شاذان» نقل شده است که گفت: حسن بن علی بن فضال برای عبادت به صحرا می‌رفت، و سجده را چنان طول می‌داد که پرنده‌گان بر پشت او می‌نشستند به گمان این که جامه‌ای است افتاده، و همچنین برخی از حیوانات بیابانی برگرد او چرا می‌کردند و از او وحشت نمی‌کردند. [۱۶۵۳]

برخی از ذکرهای سجده شکر:

۱- از امام رضا علیه السلام نقل شده است که: می‌توانی صد بار در سجده شکر بگویی: «شکراً»

و می‌توانی صد بار بگویی

«عفواً». [۱۶۵۴]

همچنین از امام صادق علیه السلام نقل شده است که کمترین چیزی که در سجده شکر کفایت می‌کند آن است که سه بار بگویی: «شُكْرًا لِلَّهِ». [۱۶۵۵]

۲- در روایات معتبر بسیاری نقل شده است که امام کاظم علیه السلام در سجده شکر بسیار می‌گفتند: اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الرَّاحَةَ عِنْدَ الْمَوْتِ، وَالْعَفْوَ عِنْدَ الْحِسَابِ. [۱۶۵۶]

خدایا از تو آسایش در وقت مرگ و عفو به هنگام حساب را می‌خواهم.

۳- مرحوم «ابن بابویه» به سند معتبر، از امام صادق علیه السلام روایت کرده است که هر گاه بنده‌ای در کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۰۵۸

سجده سه بار بگوید: یا الله، یا رَبَّاهُ، یا سَيِّدَاهُ، خداوند به وی پاسخ دهد: لَبَّيْكَ ای بنده‌ام، ***** ای خدا، ای پروردگار من، ای آقا و سرور من *****

حاجت خویش را بخواه. [۱۶۵۷]

۴- مرحوم «شیخ طوسی» در «مصباح المتهجد» در بخش سجده شکر فرموده است:

مستحب است در سجده برای برادران مؤمن خویش دعا کند و بگوید:

اللَّهُمَّ رَبَّ الْفَجْرِ وَاللَّيَالِي الْعَشْرِ، وَالشَّفَعِ وَالْوَتْرِ، وَاللَّيْلِ إِذَا يَسُرُّ، وَرَبَّ

خدایا ای پروردگار سپیده دم و شبهای ده گانه و زوج و فرد، و پروردگار شب هنگامی که (به سوی روشنایی روز) حرکت می‌کند و پروردگار

كُلِّ شَيْءٍ، وَاللهُ كُلِّ شَيْءٍ، وَخَالِقِ كُلِّ شَيْءٍ، وَمَلِيكَ كُلِّ شَيْءٍ، صَلِّ

هر چیز و معبود هر چیز، و آفریننده هر چیز و فرمانروای همه چیز،

عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، وَافْعَلْ بِي وَبِفُلَانٍ وَفُلَانٍ مَا أَنْتَ أَهْلُهُ، وَلَا تَفْعَلْ بِنَا مَا

بر محمد و خاندان پاکش درود فرست و در مورد من و فلانی و فلانی (کسانی که مورد نظر من هستند) آنچه تو شایسته آنی انجام

ده و آنچه

نَحْنُ أَهْلُهُ، فَانْكُ أَهْلُ التَّقْوَى وَ أَهْلُ الْمَغْفِرَةِ. [۱۶۵۸]

ما شایسته آنیم در مورد ما انجام مده، که تو شایسته پرهیزگاری و آمرزشی.

به جای «بِقُلَانٍ وَ قُلَانٍ» نام افراد مورد نظر را بگوید.

و چون سر از سجده برداشت دست خود را بر موضع سجود خود بکشد و آنگاه به طرف چپ صورت و سپس به پیشانی خویش

بکشد و بعد از آن به جانب راست صورت خود دست بکشد و این کار را سه مرتبه انجام دهد، و در هر مرتبه بگوید:

اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، عَالِمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ، الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ،

خدایا حمد و سپاس از آن توست که معبودی جز تو نیست، دانای نهای آشکار و بخشنده و مهربانی،

اللَّهُمَّ أَذْهَبْ عَنِّي الْهَمَّ وَالْغَمَّ وَالْحَزْنَ وَالْفِتْنَ، مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَمَا بَطَّنَ. [۱۶۵۹]

خدایا اندوه و گرفتاری و غم و حزن و فتنه‌های آشکار و پنهان را از من دور کن.

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۰۶۱

بخش هفتم: نمازهای مستحب

اشاره

اقسام نمازهای مستحب

نماز بهترین وسیله ارتباط با خدا، عالی‌ترین نمود بندگی و روشن‌ترین نشانه عبودیت بنده در برابر معبود است. (شرحی درباره

اهمیت نماز در تربیت انسانها و پرورش فضایل اخلاقی و نظم جامعه انسانی در بحث تعقیبات گذشت).

از این رو در دستورات اسلامی، علاوه بر نمازهای واجب و فرائض یومیه، نمازهای مستحب فراوانی وجود دارد که هر یک از آنها

به نوبه خود دارای اهمیت زیاد و تأثیر مناسب است.

نمازهای مستحب را در یک نگاه کلی می‌توان به چند دسته تقسیم کرد:

۱- نوافل یومیه که پیش از فرائض، یا پس از آنها انجام می‌شود که وسیله‌ای برای پذیرش فرائض و رفع کاستیهای آنهاست. [۱۶۶۰]

(شرح آن در بخش آداب و تعقیبات نماز گذشت).

۲- نمازهایی که در برخی از اوقات شبانه‌روز که زمان مناسبی برای راز و نیاز با خدا و کسب نورانیت و معنویت از پیشگاه ربوبی

است بجا آورده می‌شود (مثل نماز شب).

۳- نمازهایی که به نام معصومین علیهم السلام وارد شده است؛ این نمازها را آن بزرگواران انجام می‌دادند و به نام آنها مشهور

شده است. از این رو، پیروان آنها نیز با پیروی از سنت آنان این نمازها را بجا می‌آورند.

۴- نمازهایی که به نام بعضی از اصحاب و یاران پیامبر صلی الله علیه و آله و یاران ائمه معصومین علیهم السلام مشهور شده است.

این نوع نمازها را معصومین با اهداف خاصی به آنان تعلیم می‌دادند که به نام آنان شهرت یافته است (مانند نماز جعفر طیار).

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۰۶۲

تعلیم این گونه نمازها گاه برای بخشش گناهان، یا حل مشکلات، یا یک جایزه بزرگ معنوی بوده است.

۵- نمازهایی که مربوط به زمان‌های خاصی است، مثل نماز ایام هفته، مخصوصاً روز جمعه و اول ماه و نمازهای دیگر، که برای

کسب معنویت از آن ایام مخصوص است.

۶- نمازهایی که مربوط به مکان‌های خاصی است که به سبب فضیلت آن مکانها خواندن نماز در آنها توصیه شده است (مثل نماز در مسجد جمکران).

۷- نمازهایی که برای حل مشکلات روحی و یا مادی و برآورده شدن حاجات و رفع گرفتاری‌ها از سوی معصومین علیهم السلام توصیه شده (مانند نمازهای حاجت و نماز برای زیاد شدن رزق و مانند آن)، و خود آن بزرگواران نیز در مشکلات رو به درگاه خدا می‌آوردند و به نماز پناه می‌بردند. [۱۶۶۱] نکته مهم این جاست که تمام این نمازها- هرچند به نامهای خاصی مشهور شده- باید به قصد قربت و توجه به ذات پروردگار انجام شود؛ هرچند نتیجه نهایی، رسیدن به حاجت‌های دنیوی بوده باشد.

نخست به سراغ نمازهای مشهور به نام معصومین علیهم السلام می‌رویم.

بار دیگر تأکید می‌کنیم نمازهایی که به نام معصومین علیهم السلام است نمازهایی است که همه به درگاه خداوند یگانه انجام می‌شود، ولی چون آن بزرگواران انجام می‌دادند به نام آنها مشهور شده و به یقین دارای ارزش بسیاری است.

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۰۶۳

فصل اول: نمازهای چهارده معصوم علیهم السلام

۱- نماز پیغمبر اکرم صلی الله علیه و آله

«سید بن طاووس» به سند معتبر از امام رضا علیه السلام روایت کرده است که از آن حضرت سؤال کردند از نماز جعفر طیار رحمه الله؛ امام علیه السلام فرمود: چرا از نماز رسول خدا صلی الله علیه و آله غافل هستی؟!

آن مرد عرض کرد: آن نماز را به من تعلیم فرما. حضرت فرمود:

نماز پیغمبر اکرم صلی الله علیه و آله دو رکعت است که در هر رکعت یک مرتبه سوره «حمد» و پانزده مرتبه سوره «قدر» (آنا انزلناه) را می‌خوانی؛ همچنین در رکوع- پس از ذکر رکوع- و همچنین پس از سر برداشتن از رکوع- آنگاه که ایستاده‌ای- و در سجده اول- پس از ذکر سجده- و همچنین پس از سر برداشتن از سجده- آنگاه که نشسته‌ای- و در سجده دوم- پس از ذکر سجده- و همچنین پس از سر برداشتن از سجده نیز در هر یک از این موارد، پانزده مرتبه سوره «قدر» را می‌خوانی. پس از اتمام نماز، خداوند گناهانت را می‌آمرزد و حاجتت را روا می‌سازد، و آنگاه این دعا را می‌خوانی:

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، رَبُّنَا وَ رَبُّ آبَائِنَا الْأَوَّلِينَ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، الْهَاءُ وَاحِدًا

معبودی جز خدا نیست، که پروردگار ما و پروردگار پدران پیشین ماست، معبودی جز خدا نیست، معبود یگانه‌ای

وَنَحْنُ لَهُ مُسْلِمُونَ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، لَا نَعْبُدُ إِلَّا إِيَّاهُ، مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ وَ لَوْ

که ما به او ایمان داریم، معبودی جز خدا نیست، ما جز او را نمی‌پرستیم، دین خود را برای او خالص کرده‌ایم اگر چه

كِرَّةَ الْمُشْرِكُونَ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَحْدَهُ وَحْدَهُ [وَحْدَهُ، أَنْجَزَ وَعْدَهُ، وَ نَصَرَ

مشرکان نپسندند، معبودی جز خدا نیست، یگانه [یگانه یگانه است، به وعده‌اش وفا نمود،

عَبْدَهُ، وَ اعَزَّ جُنْدَهُ، وَ هَزَمَ الْأَحْزَابَ وَحْدَهُ، فَلَهُ الْمُلْكُ وَ لَهُ الْحَمْدُ، وَ هُوَ

و بنده‌اش را یاری کرد، سپاهش را گرامی داشت، و به تنهایی گروه‌های باطل را شکست داد، فرمانروایی و حمد و سپاس از آن

اوست و او

عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، اللَّهُمَّ أَنْتَ نُورُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَنْ فِيهِنَّ،

بر هر چیز تواناست، خدایا تویی روشنایی بخش آسمانها و زمین و هر چه در آنهاست

فَلَكَ الْحَمْدُ، وَأَنْتَ قَيِّمُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَنْ فِيهِنَّ، فَلكَ الْحَمْدُ،

پس حمد و سپاس از آن توست، و تویی بپا دارنده آسمانها و زمین و هر چه در آنهاست، پس حمد و سپاس از آن توست

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۰۶۴

وَأَنْتَ الْحَقُّ وَوَعْدُكَ الْحَقُّ، فَقَوْلُكَ حَقٌّ، وَأَنْجَاؤُكَ حَقٌّ، وَالْجَنَّةُ حَقٌّ، وَالنَّارُ

و تویی حق و وعده و گفتارت و وفاداری و بهشت و دوزخ همگی راست است،

حَقٌّ، اللَّهُمَّ لَكَ اسَلَّمْتُ، وَبِكَ آمَنْتُ، وَعَلَيْكَ تَوَكَّلْتُ، وَبِكَ خَاصَمْتُ،

خدایا تسلیم تو شده و به تو ایمان آورده‌ام، و بر تو اعتماد نموده و به یاری تو با دشمن مبارزه کرده‌ام

وَأَلَيْكَ حَاكَمْتُ، يَا رَبِّ يَا رَبِّ يَا رَبِّ، اغْفِرْ لِي مَا قَدَّمْتُ وَمَا أَخَّرْتُ،

و تو را به داوری پذیرفته‌ام، ای پروردگار من، ای پروردگار من، ای پروردگار من، گناهان پیشین و پسینم

و مَا سَرَرْتُ وَاعْلَنْتُ، أَنْتَ الْهِيَ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، صَلَّى عَلَى مُحَمَّدٍ

و آنچه در پنهان و آشکار انجام داده‌ام را بیامرز، تویی معبودم که معبودی جز تو نیست، بر محمد و

وَ آلِ مُحَمَّدٍ، وَ اغْفِرْ لِي وَارْحَمْنِي وَ تَبَّ عَلَيَّ أَنْكَ أَنْتَ التَّوَابُ الرَّحِيمُ. [۱۶۶۲]

خاندان پاکش درود فرست و مرا بیامرز و بر من رحم کن، و توبه‌ام را بپذیر زیرا که تو توبه‌پذیر و مهربانی.

«علّامه مجلسی» پس از ذکر این نماز می‌گوید: این نماز از نمازهای مشهور است که علمای شیعه در کتب خود روایت

کرده‌اند. [۱۶۶۳]

۲- نماز امیرالمؤمنین علیه السلام

«شیخ طوسی» [۱۶۶۴] و «سید بن طاووس» [۱۶۶۵]، از امام صادق علیه السلام روایت کرده‌اند که آن حضرت فرمود: هر یک از شما

نماز امیر مؤمنان را بجا آورد، مانند روزی که از مادر متولد شده، از گناهان پاک می‌گردد و حاجت‌های وی برآورده می‌شود.

این نماز چهار رکعت است (هر دو رکعت به یک سلام) و در هر رکعت یک مرتبه سوره «حمد» و پنجاه مرتبه سوره «توحید» را

بخواند و پس از نماز این تسبیح را بگوید که تسبیح آن حضرت است؛ این تسبیح مطابق نقل علّامه مجلسی چنین است:

سُبْحَانَ مَنْ لَا تَبَدُّلَ لِمَعَالِمِهِ، سُبْحَانَ مَنْ لَا تَنْقُصُ خَزَائِنُهُ، سُبْحَانَ مَنْ لَا

تسبیح می‌گویم کسی را که نشانه‌های روشن و آشکارش نابود شدنی نیست، تسبیح می‌گویم کسی را که خزانه کرمش کم شدنی

نیست، تسبیح می‌گویم کسی را

اضْمِحْلَالَ لِفَخْرِهِ، سُبْحَانَ مَنْ لَا يَنْقُذُ مَا عِنْدَهُ، سُبْحَانَ مَنْ لَا انْقِطَاعَ

که برای شکوه و عظمتش زوالی نیست، تسبیح می‌گویم کسی را که برای آنچه نزد اوست پایانی نیست، تسبیح می‌گویم کسی را

که عمرش را پایانی نیست،

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۰۶۵

لِمُدَّتِهِ، سُبْحَانَ مَنْ لَا يُشَارِكُ أَحَدًا فِي امْرِهِ، سُبْحَانَ مَنْ لَا إِلَهَ غَيْرُهُ

تسبیح می‌گویم کسی را که در کارش مشارکتی نیست، تسبیح می‌گویم کسی را که معبودی جز او نیست* سپس دعا کند و بگوید:

يَا مَنْ عَفَا عَنِ السَّيِّئَاتِ وَ لَمْ يُجَازِ بِهَا، اَرْحَمَ عَبْدَكَ يَا

اللَّهُ يَا اللَّهُ، نَفْسِي نَفْسِي اَنَا عَبْدُكَ يَا سَيِّدَاهُ، اَنَا عَبْدُكَ بَيْنَ يَدَيْكَ اَيَا

خدا، ای خدا، بر من، بر من (رحم کن) من بنده توام ای آقا و سرورم، من بنده تو و در حضور توام، ای

رَبَّاهُ، اَلِهِي بِكَيْفِيَّتِكَ يَا اَمَلَاهُ، يَا رَحْمَانَاهُ يَا غِيَاثَاهُ، عَبْدُكَ عَبْدُكَ لَا

پروردگار من، ای معبود من به ذات سوگند، ای آرزوی من، ای بخشنده من، ای فریادرس من، بنده‌ات، بنده‌ات،

حِيلَةً لَّهٗ، يَا مُنْتَهَى رَعْبَتَاهُ، يَا مُجْرِي الدَّمِ فِي عُرْوَقِي عَبْدُكَ يَا سَيِّدَاهُ يَا

چاره‌ای ندارد، ای نهایت اشتیاقم، ای جاری کننده خون در رگهایم، بنده‌ات (را دریاب) ای آقا و سرورم، ای

مَالِكَا، اَيَا هُوَ اَيَا هُوَ، يَا رَبَّاهُ عَبْدُكَ عَبْدُكَ لَا حِيلَةَ لِي وَلَا غِنَى بِي عَنْ

مالک و صاحب اختیارم، ای خدا، ای خدا، ای پروردگار من بنده توام بنده توام و چاره‌ای ندارم، و از خود چیزی ندارم

نَفْسِي [۱۶۶۶]، وَلَا اسْتَطِيعُ لَهَا ضَرًّا وَلَا نَفْعًا، وَلَا اَجِدُ مِنْ اَصَانِعُهُ، تَقَطَّعَتْ

و توانایی بر زیان و سود خود ندارم، و کسی را که با او همراهی کنم نمی‌یابم،

اَسْبَابُ الْخُدَايِعِ عَنِّي وَ اَضْمَحَلَّ كُلُّ مَطْنُونٍ عَنِّي اَفْرَدَنِي الدَّهْرُ

هر راه چاره‌ای از من بریده شد، و هر گمان (به راه نجاتی) که داشتم از بین رفت، روزگار مرا با تو تنها گذاشت،

اَلَيْكَ، فَ قُمْتُ بَيْنَ يَدَيْكَ هَذَا الْمَقَامَ، يَا اَلِهِي بَعْلِمِكَ كَانَ هَذَا كُلهٗ، فَ كَيْفَ

پس در برابرت در این جایگاه ایستاده‌ام، ای معبود من، تو به همه اینها آگاهی، پس چگونه

اَنْتَ صَانِعُ بِي وَ اَلَيْتَ شِعْرِي كَيْفَ تَقُولُ لِذَعَائِي اَتَقُولُ نَعَمَ اَمْ تَقُولُ لَا،

با من رفتار می‌کنی، و ای کاش می‌دانستم در پاسخ درخواستم چه می‌گویی، آیا «آری» می‌گویی یا «نه»؟

فَاَنْ قُلْتَ لَا فَيَا وَيْلِي يَا وَيْلِي يَا وَيْلِي يَا عَوْلِي يَا عَوْلِي يَا عَوْلِي يَا

پس اگر «نه» بگویی وای بر من، وای بر من، وای از بیچارگیم، وای از بیچارگیم، وای از بیچارگیم، وای

شِقْوَتِي يَا شِقْوَتِي يَا شِقْوَتِي يَا ذُلِّي يَا ذُلِّي يَا ذُلِّي اِلَى مَنْ وَ مِمَّنْ اَوْ

از بدبختیم، وای از بدبختیم، وای از بدبختیم، وای از خواریم، وای از خواریم، وای از خواریم، به چه کسی و از چه کسی یا

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۰۶۶

عِنْدَ مَنْ، اَوْ كَيْفَ اَوْ مَاذَا، اَوْ اِلَى اَيِّ شَيْءٍ الْجَأُ وَ مَنْ اَرْجُو، وَ مَنْ يَجُودُ

نزد چه کسی یا چگونه یا چرا یا به چه چیزی پناه برم؟ و به چه امید بندم؟ و چه کسی

عَلَيَّ بِفَضْلِهِ حِينَ تَرْفُضُنِي يَا وَاَسِعَ الْمَغْفِرَةَ، وَ اِنْ قُلْتَ نَعَمَ كَمَا هُوَ الظَّنُّ

با لطف و کرمش در وقتی که تو مرا میرانی بر من می‌بخشد؟ ای گسترده آمرزش، و اگر بگویی «بله» آن گونه که به تو گمان

بِكَ وَ الرَّجَاءُ لَكَ، فَطُوبَى لِي اَنَا السَّعِيدُ وَ اَنَا الْمَسْعُودُ، فَطُوبَى لِي

و امید هست، پس خوشا به حال من، منم خوشبخت و منم سعادتمند، پس خوشا بحال من،

وَ اَنَا الْمَرْحُومُ، يَا مُتْرَحِّمُ يَا مُتْرَفُّ، يَا مُتَعَطِّفُ يَا مُتَجَبِّرُ، يَا مُتَمَلِّكُ يَا

و منم آمرزیده، ای رحم کننده، ای خیرخواه، ای مهرورز ای قدرتمند، ای فرمانروا، ای

مُقْسَطٌ، لَا عَمَلَ لِي اَبْلُغُ بِهِ نَجَاحَ حَاجَتِي اسْتَلُكَ بِاسْمِكَ الَّذِي جَعَلْتَهُ

دادگر، عملی ندارم که با آن به برآوردن حاجتم برسم، از تو می‌خواهم به حق آن نامت که

فِي مَكُونِ غَيْبِكَ، وَاسْتَقَرَّ عِنْدَكَ، فَلَا يَخْرُجُ مِنْكَ اِلَى شَيْءٍ سِوَاكَ،

در نهانخانه غیبت قرار داده‌ای و در نزد تو قرار گرفته، و از تو به غیر تو ظاهر نمی‌شود.

اسْتَلُكَ بِهِ وَبِكَ وَبِهِ، فَانَّهُ اجَلٌ وَاشْرَفُ اسْمَائِكَ، لَا شَيْءَ لِي غَيْرُ هَذَا،

از تو می‌خواهم به حق آن نام و به حق تو و به حق آن نام، چرا که گرامی‌ترین و شریف‌ترین نام‌های توست و چیزی جز آن ندارم

وَلَا اِحْدَ اَعُوذُ عَلَيَّ مِنْكَ، يَا كَيْنُونُ يَا مُكُونُ، يَا مَنْ عَرَفَنِي نَفْسُهُ، يَا مَنْ

و هیچ کس سود رسان‌تر از تو بر من نیست، ای هستی مطلق، ای آفریدگار، ای که خودت را به من شناساندی، ای که

امْرَنِي بِطَاعَتِهِ، يَا مَنْ نَهَانِي عَنْ مَعْصِيَتِهِ، وَ يَا مَدْعُوًّا يَا مَشْهُوْلًا، يَا

مرا بر بندگیت فرمان دادی، ای که مرا از نافرمانیت منع نمودی، ای خواننده شده، ای درخواست شده، ای

مَطْلُوبًا اِلَيْهِ، رَفَضْتُ وَصِيَّتِكَ الَّتِي اَوْصَيْتَنِي بِهَا وَ لَمْ اِطْعَكَ، وَ لَوْ اِطَعْتُكَ

طلب شده، سفارشت را که مرا به آن توصیه نمودی ترک کرده و اطاعت نمودم، و اگر

فِيْمَا امْرَتَنِي لَكَفَيْتَنِي مَا قُمْتُ اِلَيْكَ فِيهِ، وَ اَنَا مَعَ مَعْصِيَتِي لَكَ رَاجٍ، فَلَا

در آنچه مرا فرمان دادی اطاعت می‌نمودم به یقین در آنچه از درگاهت خواستم مرا کفایت می‌کردی، و من با وجود نافرمانیم

امیدوارم، پس

تَحُلْ بَيْنِي وَ بَيْنَ مَا رَجَوْتُ، يَا مُتْرَحِمًا لِي اِعْذَنِي مِنْ بَيْنِ يَدَيَّ وَ مِنْ

بین من و آنچه امید دارم جدایی میانداز، ای رحم کننده بر من، مرا از روبرو و پشت سر

خَلْفِي وَ مِنْ فَوْقِي وَ مِنْ تَحْتِي وَ مِنْ كُلِّ جِهَاتِ الْاِحْاطَةِ بِي اَللّهُمَّ

و از بالا و پایین و از همه اطرافم پناه ده، خدایا

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۰۶۷

بِمُحَمَّدٍ سَيِّدِي وَ بَعَلِّي وَ لِيِّي وَ بِالْاَنْمَةِ الرَّاشِدِينَ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ، اجْعَلْ

به حق محمد آقا و سرورم و به حق علی سرپرستم، و به حق امامان هدایت یافته- که بر آنان درود باد-

عَلَيْنَا صَلَوَاتِكَ وَ رَافَتْكَ وَ رَحْمَتِكَ، وَ اَوْسِعْ عَلَيْنَا مِنْ رِزْقِكَ، وَ اَقْضِ

درودها و مهربانی و رحمت را بر ما قرار ده و از روزیت بر ما وسعت ده، و قرضمان

عَنَّا الدَّيْنَ وَ جَمِيعَ حَوَائِجِنَا، يَا اَللّهُ يَا اَللّهُ يَا اَللّهُ، اَنْكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ.

را ادا کن و همه حاجت‌هایمان را برآور، ای خدا، ای خدا، ای خدا، که تو بر هر چیز توانایی.

امام علیه السلام فرمود: هر کس این نماز را بجا آورد و این دعا را بخواند گناهان او آمرزیده شود. [۱۶۶۷]

۳- نماز حضرت فاطمه علیها السلام

اشاره

در روایتی آمده است، حضرت زهرا علیها السلام دو رکعت نماز می‌خواند که جبرئیل به وی آموخته بود. کیفیت این نماز بدین

گونه است که در رکعت اول بعد از حمد، صد مرتبه سوره «انزلناه» و در رکعت دوم بعد از حمد، صد مرتبه سوره «توحید» می‌خواند و پس از سلام این دعا را می‌خواند:

سُبْحَانَ ذِي الْعِزِّ الشَّامِخِ الْمُنِيفِ، سُبْحَانَ ذِي الْجَلَالِ الْبَازِخِ الْعَظِيمِ،

تسبیح می‌گویم صاحب عزت سربلند سرفراز را، تسبیح می‌گویم صاحب شکوه بلند مرتبه بزرگ را،

سُبْحَانَ ذِي الْمُلْكِ الْفَاخِرِ الْقَدِيمِ، سُبْحَانَ مَنْ لَيْسَ الْبُهْجَةَ وَالْجَمَالَ،

تسبیح می‌گویم صاحب فرمانروایی باشکوه دیرینه را، تسبیح می‌گویم کسی را که در بر دارد روشنایی و زیبایی را،

سُبْحَانَ مَنْ تَرَدَّى بِالنُّورِ وَالْوَقَارِ، سُبْحَانَ مَنْ يَرَى اثْرَ النَّمْلِ فِي الصَّفَا،

تسبیح می‌گویم کسی را که با نور و وقار خود را آراسته، تسبیح می‌گویم کسی را که جای پای مورچه را در سنگ سخت می‌بیند،

سُبْحَانَ مَنْ يَرَى وَقَعَ الطَّيْرِ فِي الْهَوَاءِ، سُبْحَانَ مَنْ هُوَ هَكَذَا الْهَكَذَا غَيْرُهُ. [۱۶۶۸]

تسبیح می‌گویم کسی را که گذرگاه پرنده را در آسمان می‌بیند، تسبیح می‌گویم کسی را که این چنین است و جز او کسی چنین نیست.

در روایت دیگری آمده است که بعد از این نماز، تسبیح مشهور حضرت زهرا علیها السلام را که پس از هر نمازی مستحب است،

بگوید و بعد از آن صد مرتبه صلوات بفرستد. [۱۶۶۹]

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۰۶۸

نماز دیگری از آن حضرت:

«شیخ طوسی» و «سید بن طاووس» روایت کرده‌اند از صفوان، که محمّد بن علی حلبی در روز جمعه‌ای، خدمت امام صادق علیه السلام رسید و از آن حضرت پرسید، از شما می‌خواهم بهترین اعمال را در امروز، به من تعلیم فرمایی. امام علیه السلام فرمود: من کسی را نمی‌شناسم که از فاطمه علیها السلام نزد رسول خدا صلی الله علیه و آله با عظمت‌تر باشد و چیزی برتر از آن عملی که رسول خدا صلی الله علیه و آله به وی آموخت سراغ ندارم. آن عمل چنین است که رسول خدا صلی الله علیه و آله به حضرت زهرا علیها السلام فرمود: در صبح روز جمعه غسل کند و چهار رکعت نماز بخواند (به دو سلام) در رکعت اول بعد از حمد، پنجاه مرتبه سوره «توحید» و در رکعت دوم پس از حمد، پنجاه مرتبه سوره «عادیات» و در رکعت سوم بعد از حمد پنجاه مرتبه سوره «زلزال» و در رکعت چهارم پس از حمد، پنجاه مرتبه سوره «نصر» را بخواند، و پس از اتمام نماز بگوید:

الهِی وَسَيِّدِي مَنْ تَهَيَّأَ أَوْ تَعَبَّأَ أَوْ اَعَدَّ أَوْ اسْتَعَدَّ لِوِفَادَةِ مَخْلُوقٍ رَجَاءً

ای معبود من و ای آقا و سرورم، هر کس خود را آماده و مهیا و مجهّز و حاضر کند، برای رفتن به سوی مخلوقی به امید

رَفْدِهِ، وَفَوَائِدِهِ وَنَائِلِهِ، وَفَوَاضِلِهِ وَجَوَائِزِهِ، فَالَيْكَ يَا اَلِهِي كَانَتْ

هدیه‌ها و بهره‌ها و عطایا و بخشش‌ها و پاداش‌هایش، پس ای معبود من، به سوی توست

تَهَيَّيْتِي وَتَعَبَّيْتِي وَاعْدَادِي وَاسْتَعْدَادِي رَجَاءً رِفْدِكَ وَفَوَائِدِكَ

آمادگی و مهیا شدن و مجهز شدن و حاضر شدنم، به امید هدایا و بهره‌ها

وَمَعْرُوفِكَ، وَنَائِلِكَ وَجَوَائِزِكَ، فَلَا تُحَيِّبْنِي مِنْ ذَلِكَ، يَا مَنْ لَا تَخِيْبُ

و احسان و عطایا و پادشاهیت، پس مرا از آن ناامید مکن، ای که هیچ

عَلَيْهِ مَسْئَلَةُ السَّائِلِ، وَلَا تَنْقُصُهُ عَطِيَّةُ نَائِلٍ، فَانِّي لَمْ آتِكَ بِعَمَلٍ صَالِحٍ

سائلی از در (خانه) تو نومید بر نمی‌گردد، و بخشش نیکی چیزی از تو نگاهد، پس به درگاهت نیامده‌ام با عمل شایسته‌ای

قَدَّمْتَهُ، وَلَا شَفَاعَةَ مَخْلُوقٍ رَجَوْتُهُ اتَّقَرَّبُ إِلَيْكَ بِشَفَاعَتِهِ، أَلَا مُحَمَّدًا
 که از پیش فرستاده باشم یا شفاعت مخلوقی که به آن امید بسته و با شفاعتش به تو نزدیک شوم جز شفاعت محمد
 وَاهْلَ بَيْتِهِ صَلَّوْا تَكَ عَلَيْهِ وَعَلَيْهِمْ، اتَّيْتُكَ ارْجُو عَظِيمَ عَفْوِكَ، الَّذِي
 و خاندان پاکش - که درود تو بر او و بر آنها باد- به درگاہت آمده‌ام به امید عفو بزرگت
 عُدْتَ بِهِ عَلَى الْخَاطِئِينَ عِنْدَ عُكُوفِهِمْ عَلَى الْمَحَارِمِ، فَلَمْ يَمْنَعَكَ طُولُ
 که به وسیله آن بر گناهکاران وقت ارتکاب حرامها رو کنی، و طولانی شدن
 کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۰۶۹

عُكُوفِهِمْ عَلَى الْمَحَارِمِ أَنْ جُدْتَ عَلَيْهِمْ بِالْمَغْفِرَةِ، وَأَنْتَ سَيِّدِي الْعَوَّادُ
 ارتکاب حرامها تو را از آمرزش آنها باز نمی‌دارد، و تویی آقا و سرورم که بسیار به من نعمت بخشی،
 بِالنِّعْمَاءِ، وَأَنَا الْعَوَّادُ بِالْخَطَاءِ، اسْتَلْكَ بِحَقِّ مُحَمَّدٍ وَآلِهِ الطَّاهِرِينَ، أَنْ
 و منم بسیار خطاکار، از تو می‌خواهم به حق محمد و خاندان پاکش
 تَغْفِرَ لِي ذَنْبِي الْعَظِيمَ، فَإِنَّهُ لَا يَغْفِرُ الْعَظِيمَ إِلَّا الْعَظِيمُ، يَا عَظِيمُ يَا عَظِيمُ
 که گناه بزرگم را ببامری، چرا که گناه بزرگ را فقط (خدای) بزرگ می‌آمرزد، ای با عظمت، ای با عظمت
 يَا عَظِيمُ، يَا عَظِيمُ يَا عَظِيمُ، يَا عَظِيمُ يَا عَظِيمُ. [۱۶۷۰]
 ای با عظمت، ای با عظمت، ای با عظمت، ای با عظمت، ای با عظمت.

۴- نماز امام حسن علیه السلام

«سید بن طاووس» در «جمال الاسبوع» نمازی برای آن حضرت علیه السلام نقل کرده است که چهار رکعت است (هر دو رکعت با
 یک سلام) و به همان کیفیت نماز امیرالمؤمنین علیه السلام می‌باشد و در روز جمعه خوانده می‌شود.
 نماز دیگری از آن حضرت نیز نقل کرده که در روز جمعه خوانده می‌شود و آن هم چهار رکعت است که در هر رکعت یک مرتبه
 «حمد» و بیست و پنج مرتبه سوره «توحید» را بخواند و پس از آن این دعا را بخواند:
 اللَّهُمَّ إِنِّي اتَّقَرَّبُ إِلَيْكَ بِجُودِكَ وَكَرَمِكَ، وَاتَّقَرَّبُ إِلَيْكَ بِمُحَمَّدٍ عَبْدِكَ
 خدایا بواسطه بخشش و کرمت به درگاہت تقرب می‌جویم، و بواسطه محمد بنده
 وَرَسُولِكَ، وَاتَّقَرَّبُ إِلَيْكَ بِمَلَائِكَتِكَ الْمُقَرَّبِينَ، وَانْبِيَاءِكَ وَرُسُلِكَ، أَنْ
 و فرستاده‌ات به درگاہت تقرب می‌جویم و بواسطه فرشتگان مقرب و پیامبران و فرستادگانت به درگاہت تقرب می‌جویم،
 تُصَلِّيَ عَلَيَّ عَلَى مُحَمَّدٍ عَبْدِكَ وَرَسُولِكَ، وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ، وَأَنْ تُقِيلَنِي
 که بر محمد، بنده و فرستاده‌ات و بر خاندان پاکش درود فرستی و از لغزشم در گذری
 عَثْرَتِي وَتَسْتُرْ عَلَيَّ ذُنُوبِي وَتَغْفِرْهَا لِي وَتَقْضِيَ لِي حَوَائِجِي وَلَا
 و گناهانم را پوشانده و ببامری، و حاجت‌هایم را برآوری و به

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۰۷۰

تُعَذِّبُنِي بِقَبِيحِ كَانِ مَنِّي فَإِنَّ عَفْوَكَ وَجُودَكَ يَسْعُنِي إِنَّكَ عَلَيَّ كُلِّ

خاطر زشتیهایی که از من سرزده مرا عذاب نکنی، چرا که عفو و بخشش چنان است که مرا فرا خواهد گرفت، که تو شئیِ قَدِيرٌ. [۱۶۷۱]
بر هر چیز توانایی.

۵- نماز امام حسین علیه السلام

این نماز چهار رکعت است (به دو سلام) در هر رکعت سوره «حمد» پنج‌جاه مرتبه و سوره «توحید» نیز پنج‌جاه مرتبه خوانده می‌شود، همچنین در رکوع- پس از ذکر رکوع- سوره‌های حمد و توحید، هر کدام ده مرتبه و پس از سر برداشتن از رکوع نیز هر کدام را ده مرتبه و در سجده اول و میان دو سجده- هنگامی که نشسته‌ای- و در سجده دوم نیز هر یک از حمد و توحید را ده مرتبه می‌خوانی، و پس از پایان چهار رکعت نماز؛ این دعا را می‌خوانی:

اللَّهُمَّ أَنْتَ الَّذِي اسْتَجَبْتَ لِأَدَمَ وَحَوَّاءَ، إِذْ قَالَا رَبَّنَا ظَلَمْنَا أَنْفُسَنَا وَإِنْ لَمْ

خدایا تویی که آدم و حوا را پاسخ دادی، در زمانی که گفتند: پروردگارا ما به خویشتن ستم کردیم و اگر تَغْفِرْ لَنَا وَتَرْحَمْنَا لَنَكُونَنَّ مِنَ الْخَاسِرِينَ، وَنَادَاكَ نُوحٌ فَاسْتَجَبْتَ لَهُ،

ما را نبخشی و بر ما رحم نکنی از زیانکاران خواهیم بود، و نوح تو را خواند و پاسخش گفتی وَنَجَّيْتَهُ وَاهْلَهُ مِنَ الْكَرْبِ الْعَظِيمِ، وَأَطْفَأْتَ نَارَ نُمْرُودَ عَنْ خَلِيلِكَ

و او و نزدیکانش را از گرفتاری بزرگ نجات دادی و آتش نمرود را از ابراهیم خلیل باز داشته ابراهیم، فَجَعَلْتَهَا بَرْدًا وَسَلَامًا، وَأَنْتَ الَّذِي اسْتَجَبْتَ لِأَيُّوبَ، إِذْ نَادَى

و آن را بر او سرد و سالم قرار دادی، و تویی که ایوب را پاسخ گفتی آن گاه که عرضه داشت رَبِّ مَسَّنِيَ الضُّرُّ وَأَنْتَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ، فَكَشَفْتَ مَا بِهِ مِنْ ضُرٍّ، وَآتَيْتَهُ

پروردگارا بدحالی و مشکلات به من روی آورده و تو مهربان‌ترین مهربانانی، پس ناراحتیهایی را که داشت برطرف ساختی اِهْلَهُ وَمِثْلَهُمْ مَعَهُمْ رَحْمَةً مِنْ عِنْدِكَ، وَذَكَرَى لِأُولَى الْأَبَابِ، وَأَنْتَ

و خاندانش را به او باز گرداندی و همانندشان را بر آنها افزودی تا رحمتی از سوی تو و تذکری برای خردمندان باشد، و تویی کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۰۷۱

الَّذِي اسْتَجَبْتَ لِذِي النَّوْنِ، حِينَ نَادَاكَ فِي الظُّلُمَاتِ إِنْ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ،

که یونس را پاسخ گفتی، آن گاه که تو را در تاریکی‌ها صدا زد که خداوندا جز تو معبودی نیست

سُبْحَانَكَ أَنْتَ كُنْتَ مِنَ الظَّالِمِينَ، فَجَجَّيْتَهُ مِنَ الْعَمِّ، وَأَنْتَ الَّذِي اسْتَجَبْتَ

تسبیح می‌گویم تو را که من از ستمکاران بودم، پس، از آن اندوه نجات دادی، و تویی که درخواست لِمُوسَى وَهَارُونَ دَعَوْهُمَا، حِينَ قُلْتَ: قَدْ اجِيبَتْ دَعْوَتُكُمَا فَاسْتَقِيمَا.

موسی و هارون را پاسخ گفتی، آن گاه که فرمودی: دعای شما پذیرفته شده، پس استقامت به خرج دهید.

وَاعْرَفْتَ فِرْعَوْنَ وَقَوْمَهُ، وَغَفَرْتَ لِداوُدَ ذَنْبَهُ، وَتُبَّتْ عَلَيْهِ رَحْمَةٌ مِنْكَ

و فرعون و یارانش را غرق نمودی و ترک اولای داود را به خاطر رحمت خود و برای تذکر (او) بخشیدی

وَذَكَرَى وَفَدَيْتَ إِسْمَاعِيلَ بِذَبْحِ عَظِيمٍ بَعْدَمَا اسْلَمَ، وَتَلَّهُ لِلْجَبِينِ،

و ذبح عظیم را فدای اسماعیل نمودی بعد از آن که خود را تسلیم (خواست) کرد و ابراهیم پیشانیش را بر خاک نهاد

فَنَادَيْتُهُ بِالْفَرْجِ وَالرُّوحِ، وَأَنْتَ الَّذِي نَادَاكَ زَكَرِيَّا نِدَاءً خَفِيًّا، فَقَالَ رَبِّ

پس به گشایش و آسایش او را خواندی، و تویی که زکریا تو را در خلوتگاه عبادت پنهانی خواند و گفت: پروردگارا

أَنْتَى وَهَنَ الْعَظْمُ مِنِّي وَاسْتَعَلَ الرَّأْسُ شَيْبًا، وَلَمْ أَكُنْ بِدُعَائِكَ رَبِّ شَقِيًّا،

استخوانم سست شده و شعله پیری تمام سرم را فرا گرفته و من هرگز در دعای تو از اجابت محروم نبوده‌ام

وَقُلْتَ: يَدْعُونَنَا رَغَبًا وَرَهَبًا وَكَانُوا لَنَا خَاشِعِينَ، وَأَنْتَ الَّذِي اسْتَجَبْتَ

و فرمودی: در حال بیم و امید ما را می‌خوانند و پیوسته برای ما (خاضع و) خاشع بودند، و تویی که

لِلَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ، لِيَتَزَيَّدَهُمْ مِنْ فَضْلِكَ، فَلَا تَجْعَلْنِي مِنْ

ایمان آوردگانی را که عمل صالح انجام داده‌اند، پاسخ گفתי، تا از فضل و کرمت بر آنها بیفزایی، پس مرا از

أَهْوَنِ الدَّاعِينَ لَكَ، وَالرَّاعِينَ إِلَيْكَ، وَاسْتَجِبْ لِي كَمَا اسْتَجَبْتَ لَهُمْ

بی‌ارزش‌ترین کسانی که تو را می‌خوانند و به تو مشتاقند قرار مده، و به حق آنان بر تو (دعای) مرا اجابت کن همان‌گونه که دعای

آنان را اجابت نمودی

بِحَقِّهِمْ عَلَيْكَ، فَطَهَّرْنِي بِنُطْهِيرِكَ، وَتَقَبَّلْ صَلَاتِي وَدُعَائِي بِقَبُولِ حَسَنِ،

پس مرا با پاکیزگی پاک گردان، و نماز و دعایم را به شایستگی بپذیر،

وَطَيِّبْ بَقِيَّةَ حَيَاتِي وَطَيِّبْ وَفَاتِي وَاخْلُفْنِي فِيمَنْ اخْلُفْ، وَاخْفُظْنِي

و بقیه زندگی و مردنم را گوارا گردان، جانشین من باش (و سرپرستی کن) کسانی را که بعد از من می‌مانند

يَا رَبِّ بِدُعَائِي وَاجْعَلْ ذُرِّيَّتِي ذُرِّيَّةً طَيِّبَةً، تَحُوطُهَا بِحَيَاتِكَ، بِكُلِّ مَا

و ای پروردگار من مرا به حق دعایم حفظ کن، و نسلم را نسلی پاکیزه قرار ده، و به حمایت آنها را حمایت کن، با هر آنچه که

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۰۷۲

حُطَّتْ بِهِ ذُرِّيَّةٌ أَحَدٍ مِنْ أَوْلِيَائِكَ وَأَهْلِ طَاعَتِكَ، بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ

نسل هر یک از اولیا و بندگانت را حمایت نموده‌ای، به رحمت ای مهربان‌ترین

الرَّاحِمِينَ، يَا مَنْ هُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ رَقِيبٌ، وَلِكُلِّ دَاعٍ مِنْ خَلْقِكَ

مهربان، ای که بر هر چیز نگهبانی و به هر خواسته مخلوقات

مُجِيبٌ، وَمِنْ كُلِّ سَائِلٍ قَرِيبٌ، اسئلك يا لا اله الا انت، الحى القيوم،

پاسخگویی و به هر درخواست کننده‌ای نزدیکی، از تو می‌خواهم ای که معبودی جز تو نیست، تو زنده و پاینده

الْأَحَدُ الصَّمَدُ الَّذِي لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ، وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ، وَبِكُلِّ اسْمٍ

و یگانه و بی‌نیازی که هرگز زاده و زاده نشده‌ای و برای تو هیچگاه شبیه و مانندی نبوده است، و به حق هر نامی

رَفَعْتَ بِهِ سَمَاتِكَ، وَفَرَشْتَ بِهِ أَرْضَكَ، وَارْسَيْتَ بِهِ الْجِبَالَ، وَاجْرَيْتَ بِهِ

که با آن آسمان را بالا برده و زمین را گسترانیدی و کوه‌ها را با آن استوار ساخته و آب را جاری نمودی

الْمَاءَ، وَسَخَّرْتَ بِهِ السَّحَابَ وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ وَالنُّجُومَ وَاللَّيْلَ وَالنَّهَارَ،

و ابر و خورشید و ماه و ستارگان و شب و روز را با آن به خدمت گرفته

وَخَلَقْتَ الْخَلَائِقَ كُلَّهَا، اسئلك بعظمه وجهك العظيم، الذى اشرق له

و همه مخلوقات را آفریدی، از تو می‌خواهم به عظمت ذات بزرگت، که

السَّمَاوَاتُ وَالْأَرْضُ، فَاضَاتٌ بِهِ الظُّلُمَاتُ، أَلَا صَلَّيْتَ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ

آسمان و زمین در برابر آن درخشید و به واسطه آن تاریکی‌ها روشن شد، که بر محمد و خاندان
 مُحَمَّدٍ، وَكَفَيْتَنِي أَمْرَ مَعَاشِي وَمَعَادِي وَأَصْلَحْتَ لِي شَأْنِي كُلَّهُ، وَلَمْ
 پاکش درود فرستی و دنیا و آخرت را کفایت کنی و همه کارهایم را اصلاح کنی و
 تَكْلِنِي إِلَى نَفْسِي طَرَفَهُ عَيْنٍ، وَأَصْلَحْتَ أَمْرِي وَأَمْرَ عِيَالِي وَكَفَيْتَنِي

کلیات مفاتیح نوین؛ ص ۱۰۷۲

مرا چشم بر هم زدنی به خودم وامگذاری، و کار خود و خانواده‌ام را اصلاح کنی
 هَمَّهُمْ، وَأَغْيَيْتَنِي وَأَيَّاهُمْ مِنْ كَنْزِكَ وَخَزَائِنِكَ، وَسَعَى فُضْلِكَ الَّذِي لَا
 و مرا از مشکلات آنان رهایی بخشی، و من و آنان را از گنج و خزائن و لطف وسیع بی‌پایان به
 يَنْفَعُ أَبَدًا، وَاثْبِتْ فِي قَلْبِي يَنْبِيعَ الْحِكْمَةِ الَّتِي تَنْفَعُنِي بِهَا،
 بی‌نیازی رسانی، و چشمه‌های حکمت و دانش را که من و بندگان پسندیده‌ات
 وَتَنْفَعُ بِهَا مَنْ ارْتَضَيْتَ مِنْ عِبَادِكَ، وَاجْعَلْ لِي مِنَ الْمُتَّقِينَ فِي آخِرِ
 را به آن سود بخشی در دلم قرار دهی، و در آخر

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۰۷۳

الزَّمانِ إماماً، كَمَا جَعَلْتَ إِبْرَاهِيمَ الْخَلِيلَ إماماً، فَإِنَّ بِنُورِكَ يُفُوزُ
 الزمان از پرهیزگاران امامی برایم قرار دهی، همان‌گونه که ابراهیم خلیل را امام قرار دادی، پس همانا به توفیق تو رستگاران
 الْفَائِزُونَ، وَيَتُوبُ التَّائِبُونَ، وَيَعْبُدُكَ الْعَابِدُونَ، وَيَبْتَغِيكَ يَصْلُحُ
 رستگار شوند و توبه کنندگان توبه کنند و عابدان عبادت کنند و به تأیید تو
 الصَّالِحُونَ الْمُحْسِنُونَ الْمُخْبِتُونَ، الْعَابِدُونَ لَكَ، الْخَائِفُونَ مِنْكَ،
 شایستگان نیکوکار فروتن پرهیزکار گردند، آنان که تو را عبادت کرده و از تو بترسند
 وَبَارِئِينَكَ نَجَا النَّاجُونَ مِنْ نَارِكَ، وَاشْفَقَ مِنْهَا الْمُشْفِقُونَ مِنْ خَلْقِكَ،
 و به هدایت تو نجات یافتگان از آتشت رهایی یافته، و پرهیزکنندگان مخلوقات از آن دوری جستند
 وَبِخِذْلَانِكَ خَسِرَ الْمُبْطِلُونَ، وَهَلَكَ الظَّالِمُونَ، وَغَفَلَ الْغَافِلُونَ، اللَّهُمَّ
 و به واسطه بی‌توجهیت، یاوه‌گویان زیان دیدند و ستمکاران هلاک شدند، و بی‌خبران غفلت ورزیدند، خدایا
 آتِ نَفْسِي تَقْوِيهَا، فَإِنَّتِ وَوَلِيَّهَا وَمَوْلِيهَا، وَأَنْتَ خَيْرٌ مِنْ زَكِّيَّهَا، اللَّهُمَّ بَيْنَ
 نفسم را تقوا ده، که تو صاحب اختیار و سرپرست و بهترین پاک‌کننده‌ای، خدایا
 لَهَا هُدَاهَا، وَاللَّهُمَّ تَقْوِيهَا، وَبَشِّرْهَا بِرَحْمَتِكَ حِينَ تَتَوَقَّأَهَا، وَنَزِّلْهَا مِنْ
 راه هدایتش را به او بنما و او را به تقوا وادار، و در هنگام مرگ به لطف و رحمت بشارتش ده، و او را در بالاترین درجات
 الْجَنَانِ عَلَيْهَا، وَطَيِّبْ وَفَاتِهَا وَمَحْيَاهَا، وَأَكْرِمْ مُنْقَلَبَهَا وَمُتَوِيَّهَا،
 بهشت فرود آر، مرگ و زندگیش را نیکو گردان، و محل بازگشت و منزلگاه و جایگاه و
 وَمُسْتَقَرَّهَا وَمَأْوِيَّهَا، فَإِنَّتِ وَوَلِيَّهَا وَمَوْلِيهَا. [۱۶۷۲]

پناهگاهش را گرامی دار، چرا که تو صاحب اختیار و سرپرست‌ای.

۶- نماز امام زین العابدین علیه السلام

این نماز چهار رکعت است (با دو سلام) که در هر رکعت یک مرتبه سوره «حمد» و صد مرتبه سوره «توحید» خوانده می‌شود و پس از آن، این دعا خوانده می‌شود:

يَا مَنْ أَظْهَرَ الْجَمِيلَ، وَ سَتَرَ الْقَبِيحَ، يَا مَنْ لَمْ يُؤَاخِذْ بِالْجَرِيرَةِ، وَ لَمْ
ای که زیبایی‌ها را آشکار نموده و زشتی‌ها را پوشانندی، ای که بر هر بدی مؤاخذه نکردی، و

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۰۷۴

يَهْتِكِ السُّتْرَ، يَا عَظِيمَ الْعَفْوِ، يَا حَسَنَ التَّجَاوُزِ، يَا وَاسِعَ الْمَغْفِرَةِ، يَا
پرده دری نمودی، ای صاحب عفو بزرگ، ای صاحب گذشت نیکو، ای گسترده آمرزش، ای
بَاسِطَ الْيَدَيْنِ بِالرَّحْمَةِ، يَا صَاحِبَ كُلِّ نَجْوَى يَا مُنْتَهَى كُلِّ شَكْوَى يَا
گشاینده دست به رحمت، ای آگاه هر راز، ای نهایت هر شکایت، ای
كَرِيمَ الصَّفْحِ، يَا عَظِيمَ الرَّجَاءِ، يَا مُبْتَدِئاً بِالنَّعْمِ قَبْلَ اسْتِحْقَاقِهَا، يَا رَبَّنَا
چشم پوش بزرگوار، ای امید بزرگ، ای آغازگر نعمت قبل از درخواست آن، ای پروردگار ما
وَ سَيِّدَنَا وَ مَوْلَانَا، يَا غَايَةَ رَغْبَتِنَا، اسْأَلُكَ اللَّهُمَّ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ
و ای آقا و سرور و مولای ما، ای نهایت اشتیاق ما، خدایا از تو می‌خواهم که بر محمد و
وَ آلِ مُحَمَّدٍ. [۱۶۷۳]

خاندان پاکش درود فرستی.

۷- نماز امام باقر علیه السلام

این نماز دو رکعت است، در هر رکعت یک مرتبه سوره «حمد» و صد مرتبه سُبْحَانَ اللَّهِ

***** تو را تسبیح می‌گویم ای خدا

وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ وَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَ اللَّهُ أَكْبَرُ خوانده می‌شود؛ پس از نماز این دعا را می‌خوانی:

و حمد و سپاس از آن توست و معبودی جز خدا نیست و خدا بزرگتر از هر چیز است. *****

اللَّهُمَّ أَنِّي أَسْأَلُكَ يَا حَلِيمٌ دُونَ إِيَّاهِ عَفْوَ وَ دَوْدُ، أَنْ تَتَجَاوَزَ عَنِّي سَيِّئَاتِي

خدایا از تو می‌خواهم ای شکیبای مدارا کننده آمرزنده با محبت، که از گناهانم و از آنچه

وَ مَا عِنْدِي بِحُسْنِ مَا عِنْدَكَ، وَ أَنْ تُعْطِيَنِي مِنْ عَطَائِكَ مَا يَسْعُنِي وَ تُلْهِمَنِي

نزد من است به زیبایی آنچه نزد توست در گذری، و از بخشش به اندازه‌ای که مرا در برگیرد به من ببخشی،

فِي مَا أَعْطَيْتَنِي الْعَمَلَ فِيهِ بِطَاعَتِكَ، وَ طَاعَةَ رَسُولِكَ، وَ أَنْ تُعْطِيَنِي مِنْ

و عمل به بندگی و بندگی رسولت را در آنچه به من عطا نموده‌ای در دلم اندازی،

عَفْوِكَ مَا اسْتَوْجِبُ بِهِ كِرَامَتِكَ، اللَّهُمَّ اعْطِنِي مَا أَنْتَ أَهْلُهُ، وَ لَا تَفْعَلْ بِي

و از گذشتت به اندازه‌ای که با آن مستوجب بزرگداشتت شوم عطایم کنی، خدایا آنچه تو شایسته‌ای عطایم کن نه آنچه

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۰۷۵

ما انا اهله، فأنما انا بك، ولَمْ اصبْ خَيْراً قَطُّ اَلَّا مِنْكَ، يَا ابْصَرَ الْاَبْصِرِينَ،

من شایسته آنم، پس از تو کمک می‌جویم و خیری جز از جانب تو به من نرسیده است، ای بیناترین بینایان

وَيَا اسْمَعَ السَّامِعِينَ، وَيَا احْكَمَ الْحَاكِمِينَ، وَيَا جَارَ الْمُشْتَجِرِينَ،

و ای شنواترین شنوایان، و ای حاکم‌ترین حاکمان، و ای پناه پناه‌جویان

و يَا مُجِيبَ دَعْوَةِ الْمُضْطَرِّينَ، صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ. [۱۶۷۴]

و ای اجابت کننده درخواست بیچارگان، بر محمد و خاندان پاکش درود فرست.

۸- نماز امام صادق علیه السلام

این نماز نیز دو رکعت است، در هر رکعت یک مرتبه سوره «حمد» را می‌خوانی و صد مرتبه آیه

«شَهِدَ اللَّهُ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ وَالْمَلَائِكَةُ وَأُولُو الْعِلْمِ قَائِمًا بِالْقِسْطِ لَا

خداوند (با ایجاد نظام واحد جهان هستی) گواهی می‌دهد که معبودی جز او نیست و فرشتگان و صاحبان دانش (هر کدام به

گونه‌ای بر این مطلب) گواهی می‌دهند در حالی که

إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ». [۱۶۷۵] پس از نماز، این دعا را بخوان: يَا صَانِعَ كُلِّ مَصْنُوعٍ،

(خداوند در تمام عالم) قیام به عدالت دارد، معبودی جز او نیست که هم توانا و هم حکیم است. **** ای سازنده هر

ساخته شده

يَا جَابِرَ كُلِّ كَسِيرٍ، وَيَا حَاضِرَ كُلِّ مَلَأٍ، وَيَا شَاهِدَ كُلِّ نَجْوَى وَيَا عَالِمَ

ای پیوند دهنده هر استخوان شکسته، و ای حاضر در هر انجمن، و ای گواه هر سخن پنهانی، و ای دانای

كُلِّ خَفِيَّةٍ، وَيَا شَاهِدَ غَيْرِ غَائِبٍ، وَغَالِبَ غَيْرِ مَغْلُوبٍ، وَيَا قَرِيبَ غَيْرِ

هر راز، و ای گواه همیشه حاضر، و پیروز شکست‌ناپذیر، و ای نزدیک بسیار نزدیک

بَعِيدٍ، وَيَا مُؤَنِّسَ كُلِّ وَحِيدٍ، وَيَا حَيُّ مُخَيِّبِ الْمَوْتَى وَمُمِيتَ الْأَحْيَاءِ،

و ای همدم هر تنها، و ای زنده‌ای که مردگان را زنده کنی و زندگان را بمیرانی

الْقَائِمِ عَلَى كُلِّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ، وَيَا حَيًّا حِينَ لَا حَيَّ، لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ،

ای که ناظر بر اعمال همگان هستی و ای زنده در وقتی که زنده‌ای نبود، معبودی جز تو نیست

صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ. [۱۶۷۶]

بر محمد و خاندان پاکش درود فرست.

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۰۷۶

۹- نماز امام کاظم علیه السلام

نماز امام کاظم علیه السلام دو رکعت است که در هر یک رکعت یک مرتبه «حمد» و دوازده مرتبه «توحید» خوانده می‌شود و پس

از آن این دعا را می‌خوانی:

الهی خَشَعَتِ الْأَصْوَاتُ لَكَ، وَ ضَلَّتِ الْأَحْلَامُ فَيْكَ، وَ وَجَلَ كُلُّ شَيْءٍ
 ای معبود من، صداها در برابرت فروتنند، و عقلها درباره تو حیرانند و همه چیز از (عظمت) تو ترسان است
 مِنْكَ، وَ هَرَبَ كُلُّ شَيْءٍ إِلَيْكَ، وَ ضَاقَتِ الْأَشْيَاءُ دُونَكَ، وَ مَلَأَ كُلُّ شَيْءٍ
 و همه چیز به سوی تو گریزان است و در برابر تو همه چیز محدود است، و نور تو همه چیز را فرا گرفته،
 نُورُكَ، فَانْتِ الرَّفِيعُ فِي جَلَالِكَ، وَ أَنْتَ الْبَهِيُّ فِي جَمَالِكَ، وَ أَنْتَ الْعَظِيمُ
 پس در بزرگواریت بلند مرتبه‌ای، و در زیباییت نیکویی، و در توانایت با عظمتی،
 فِي قُدْرَتِكَ، وَ أَنْتَ الَّذِي لَا يُؤْذِكُ شَيْءٌ، يَا مُنْزِلَ نِعْمَتِي يَا مُفَرِّجَ
 و چیزی تو را به زحمت نیندازد، ای فرو فرستنده روزیم، ای گشاینده
 كَرْبَتِي وَ يَا قَاضِي حَاجَتِي اعْطِنِي مَسْئَلَتِي بِلَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، آمَنْتُ بِكَ
 اندوهم، ای برآورنده نیازم، به حق آن که معبودی جز تو نیست خواسته‌ام را عطا کن، به تو ایمان آوردم
 مُخْلِصاً لَكَ دِينِي اصْبَحْتُ عَلَى عَهْدِكَ وَ وَعَدِكَ مَا اسْتَطَعْتُ ابُوءُ لَكَ
 در حالی که دینم را برای تو خالص نمودم، به اندازه توان و قدرتم بر پیمان و وعده‌ات صبح کردم،
 بِالنُّعْمَةِ، وَ اسْتَغْفِرُكَ مِنَ الذُّنُوبِ الَّتِي لَا يَغْفِرُهَا غَيْرُكَ، يَا مَنْ هُوَ فِي
 به فضل تو به جانبت باز می‌گردم، و از گناهای که جز تو کسی آنها را نیامرزد از تو آمرزش می‌طلبم، ای که در عین
 عُلُوِّهِ دَانَ، وَ فِي دُنُوِّهِ عَالٍ، وَ فِي اشْرَاقِهِ مُنِيرٌ، وَ فِي سُلْطَانِهِ قَوِيٌّ، صَلِّ
 بلندمرتبه‌گی نزدیکی و در عین نزدیکی بلند مرتبه‌ای و در عین درخشش نورافشانی و در فرمانروایت نیرومندی،
 عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ. [۱۶۷۷]

بر محمد و خاندان پاکش درود فرست.

۱۰- نماز امام رضا علیه السلام

این نماز شش رکعت است (به سه سلام) در هر رکعت یک مرتبه حمد و ده مرتبه سوره «هَلْ اَتَى عَلَى
 کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۰۷۷
 الْإِنْسَانِ». سپس دعای آن حضرت را پس از پایان شش رکعت نماز می‌خوانی:
 يَا صَاحِبِي فِي شِدَّتِي وَ يَا وَلِيِّي فِي نِعْمَتِي وَ يَا إِلَهِي وَ آلِهِ اِبْرَاهِيمَ
 ای همدم من در سختیم و ای عهده‌دار روزیم، و ای معبود من و معبود ابراهیم
 وَ اسْمَاعِيلَ وَ اسْحَاقَ وَ يَعْقُوبَ، يَا رَبَّ كَهَيْعِصِ، وَ يَسَ وَ الْقُرْآنِ
 و اسماعیل و اسحاق و یعقوب، ای پروردگار کهیعیص و یس و قرآن
 الْحَكِيمِ، اسْئَلُكَ يَا أَحْسَنَ مَنْ سُئِلَ، وَ يَا خَيْرَ مَنْ دُعِيَ، وَ يَا اجْوَدَ مَنْ
 حکیم، از تو می‌خواهم ای بهترین درخواست شده، و ای بهترین خواننده شده و ای نیکوترین
 اعْطَى وَ يَا خَيْرَ مُرْتَجَى اسْئَلُكَ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ. [۱۶۷۸]
 بخشنده و ای بهترین آرزو شده، از تو می‌خواهم که بر محمد و خاندان پاکش درود فرستی.

۱۱- نماز امام جواد علیه السلام

نماز آن حضرت دو رکعت است که در هر رکعت یک مرتبه سوره «حمد» و هفتاد مرتبه سوره «توحید» را می‌خوانی و پس از پایان نماز می‌گویی:

اللَّهُمَّ رَبَّ الْأَرْوَاحِ الْفَانِيَةِ، وَالْأَجْسَادِ الْبَالِيَةِ، اسْأَلُكَ بِطَاعَةِ الْأَرْوَاحِ
خدايا ای پروردگار جانهای نابودشونده و جسم‌های پوسیده، از تو می‌خواهم به حق بندگی جانمایی
الرَّاجِعَةِ إِلَىٰ أَجْسَادِهَا، وَبِطَاعَةِ الْأَجْسَادِ الْمُتَلْتِمَةِ بِعُرُوقِهَا، وَبِكَلِمَتِكَ
که به بدنهای باز می‌گردند و به حق بندگی جسم‌هایی که با رگها به هم پیوسته، و به حق فرمانت
النَّافِذَةِ بَيْنَهُمْ، وَاخْذِكِ الْحَقَّ مِنْهُمْ، وَالْخَلَائِقُ بَيْنَ يَدَيْكَ يَنْتَظِرُونَ فَضْلَ
که در میان آنها نفوذ دارد و اینکه حق را از آنان می‌گیری، در حالی که مخلوقات در برابرت منتظر
قَضَائِكَ، وَيَرْجُونَ رَحْمَتَكَ، وَيَخَافُونَ عِقَابَكَ، صَلِّ عَلَىٰ مُحَمَّدٍ وَآلِ
حکم تو هستند و امید به رحمت دارند و از عذابت می‌ترسند، بر محمد و خاندان پاکش درود فرست،
مُحَمَّدٍ، وَاجْعَلِ النُّورَ فِي بَصَرِي وَالْيَقِينَ فِي قَلْبِي وَذِكْرَكَ بِاللَّيْلِ
و روشنایی را در دیده‌ام و یقین را در دلم و ذکرت را در شب

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۰۷۸

وَالنَّهَارِ عَلَىٰ لِسَانِي وَعَمَلًا صَالِحًا فَارْزُقْنِي [۱۶۷۹]

و روز بر زبانم قرار ده و کردار نیک را روزیم گردان.

۱۲- نماز امام هادی علیه السلام

این نماز نیز دو رکعت است، در رکعت اول سوره «حمد» و «یس» و در رکعت دوم سوره «حمد» و «الرَّحْمَن» را بخواند (شبییه نماز زیارت حضرت رضا علیه السلام) و بعد از نماز این دعا را بخواند:

يَا بَارِئُ يَا وَصُولُ، يَا شَاهِدَ كُلِّ غَائِبٍ، وَيَا قَرِيبَ غَيْرِ بَعِيدٍ، وَيَا غَالِبَ غَيْرِ

ای نیکوکار، ای پیوند دهنده، ای گواه هر پنهان، ای نزدیک بسیار نزدیک و ای پیروز

مَغْلُوبٍ، وَيَا مَنْ لَا يَعْزُبُ عَنْهُ كَيْفَ هُوَ أَلَّا هُوَ، يَا مَنْ لَا تُبْلَغُ قُدْرَتُهُ، اسْأَلُكَ اللَّهُمَّ

شکست ناپذیر، و ای که جز تو کسی نداند که چگونه‌ای، ای که کسی به قدرتت نرسد، خدايا به حق

بِاسْمِكَ الْمَكْنُونِ الْمَحْزُونِ الْمَكْتُومِ عَمَّنْ شِئَتْ، الطَّاهِرِ الْمُطَهَّرِ الْمُقَدَّسِ،

نامی که از هر که خواستی، مخفی و پنهان و پوشیده داشتی از تو می‌خواهم، آن نامی که پاک و پاکیزه و مقدس است

النُّورِ التَّامِّ الْحَيِّ الْقَيُّومِ الْعَظِيمِ، نُورِ السَّمَوَاتِ وَنُورِ الْأَرْضِينَ، عَالِمِ

نور خالص و کامل (همان) زنده پاینده بزرگ که نور آسمانها و زمین و دانای

الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ الْكَبِيرِ الْمُتَعَالِ الْعَظِيمِ، صَلِّ عَلَىٰ مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ. [۱۶۸۰]

آشکار و نهان و بزرگ و بلندمرتبه و با عظمت است، بر محمد و خاندان پاکش درود فرست.

۱۳- نماز امام حسن عسکری علیه السلام

نماز آن حضرت چهار رکعت است، در دو رکعت اول بعد از «حمد»، پانزده مرتبه سوره «زلزال» و در دو رکعت دوم، بعد از «حمد» پانزده مرتبه سوره «توحید» را می‌خواند و آنگاه این دعا را می‌خواند:

اللَّهُمَّ اِنِّي اسئَلُكَ بِاَنَّ لَكَ الْحَمْدَ، لَا اِلَهَ اِلَّا اَنْتَ، الْبَدِيءُ قَبْلَ كُلِّ شَيْءٍ،

خدایا از تو می‌خواهم به حق آن که حمد و سپاس از آن توست و معبودی جز تو نیست که پیش از هر چیز بوده‌ای

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۰۷۹

وَ اَنْتَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ، وَ لَا اِلَهَ اِلَّا اَنْتَ الَّذِي لَا يُدْلِكُ شَيْءٌ، وَ اَنْتَ كُلَّ يَوْمٍ

و تویی زنده پاینده، و معبودی جز تو که چیزی خوارت نکند نیست، و تو هر روز

فی شَأْنٍ، لَا اِلَهَ اِلَّا اَنْتَ، خَالِقُ مَا يُرَى وَ مَا لَا يُرَى الْعَالَمِ بِكُلِّ شَيْءٍ

در شأن و کاری هستی، معبودی جز تو نیست که آفریننده پیدا و ناپیدایی و به هر چیز دانای

بِغَيْرِ تَعْلِيمٍ، اسئَلُكَ بِالْاِيْمَانِ وَ نِعْمَانِكَ، بِاَنَّكَ اللَّهُ الرَّبُّ الْوَاحِدُ، لَا اِلَهَ اِلَّا

بی‌تعلیمی، و از تو می‌خواهم به حق نعمتهای نهان و آشکارت و به حق این که تویی خدایی که پروردگار یگانه‌ای که معبودی جز

اَنْتَ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ، وَ اسئَلُكَ بِاَنَّكَ اَنْتَ اللَّهُ لَا اِلَهَ اِلَّا اَنْتَ، الْوِتْرُ الْفَرْدُ

تو بخشنده و مهربان نیست، و از تو می‌خواهم به حق آن که تویی خدایی که معبودی جز تو یگانه یکتای

الْاَحَدُ الصَّمَدُ، الَّذِي لَمْ يَلِدْ وَ لَمْ يُولَدْ، وَ لَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا اَحَدٌ، وَ اسئَلُكَ

تنهای بی‌نیاز نیست، خدایی که (هرگز) نژاد و زاده نشد و برای او هیچگاه شبیه و مانندی نبوده است، و از تو می‌خواهم

بِاَنَّكَ اِنَّتَ اللَّهُ لَا اِلَهَ اِلَّا اَنْتَ، اللَّطِيفُ الْخَبِيرُ، الْقَائِمُ عَلٰی كُلِّ نَفْسٍ

به حق آن که تویی خدایی که معبودی جز تو مهربان و آگاه نیست، که بر همه احاطه داشته

بِمَا كَسَبَتْ، الرَّقِيبُ الْحَفِیْظُ، وَ اسئَلُكَ بِاَنَّكَ اللَّهُ الْاَوَّلُ قَبْلَ كُلِّ شَيْءٍ،

و اعمال همه را دیده و مراقب و نگهبانی، و از تو می‌خواهم به حق آن که تویی خدایی که پیش از همه چیز بوده

وَ الْاٰخِرُ بَعْدَ كُلِّ شَيْءٍ، وَ الْبَاطِنُ دُونَ كُلِّ شَيْءٍ، الصَّارُّ النَّافِعُ الْحَكِيمُ

و بعد از همه چیز خواهی بود و از هر چیز نهان‌تری، که زیان‌رسان و سودرسان و آگاه و

الْعَلِيمُ، وَ اسئَلُكَ بِاَنَّكَ اَنْتَ اللَّهُ لَا اِلَهَ اِلَّا اَنْتَ، الْحَيُّ الْقَيُّومُ، الْبَاعِثُ

دانایی، و از تو می‌خواهم به حق آن که تویی خدایی که معبودی جز تو زنده و پاینده نیست، که برانگیزنده

الْوَارِثُ، الْحَنَّانُ الْمَنَّانُ، بَدِيعُ السَّمَاوَاتِ وَالْاَرْضِ، ذُو الْجَلَالِ وَالْاِكْرَامِ،

و میراث‌بر خلق و غمخوار و سخاوتمندی، خدایی که پدیدآورنده آسمان و زمین و صاحب شکوه و احترام

وَ ذُو الطُّوْلِ وَ ذُو الْعِزَّةِ وَ ذُو السُّلْطَانِ، لَا اِلَهَ اِلَّا اَنْتَ، اِحْطَطَ بِكُلِّ شَيْءٍ

و صاحب قدرت و بزرگی و فرمانروایی هستی، معبودی جز تو نیست که دانشت بر همه چیز احاطه دارد

عِلْمًا، وَ اَحْصَيْتَ كُلَّ شَيْءٍ عَدَدًا، صَلَّى عَلٰی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ. [۱۶۸۱]

و تعداد همه چیز را می‌دانی، بر محمد و خاندان پاکش درود فرست.

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۰۸۰

۱۴- نماز امام زمان علیه السلام

این نماز دو رکعت است و در هر رکعت وقتی حمد را آغاز کردی و به «ایاک نعبد و ایاک نستعین» رسیدی، آن را صد مرتبه می‌گویی سپس سوره «حمد» را کامل می‌کنی و پس از آن سوره «توحید» را یک بار می‌خوانی. [۱۶۸۲]

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۰۸۱

فصل دوم: نمازهای معروف دیگر

۱- نماز جعفر طیار رحمه الله

این نماز بسیار مهم و ارزشمند است که با سندهای فراوانی نقل شده است و برای آمزش گناهان و برآمدن حاجات بسیار مؤثر است [۱۶۸۳] و نام دیگر این نماز «نماز تسبیح» است و شیعه و اهل سنت آن را با روایات متواتر نقل کرده‌اند. [۱۶۸۴] وجه نام گذاری آن به نماز جعفر این است که در آن هنگام که جعفر بن ابی طالب (برادر امیر مؤمنان علیه السلام) از هجرت حبشه به مدینه بازگشت و به حضور رسول خدا صلی الله علیه و آله رسید، آن حضرت بسیار خوشحال شد و میان دو چشمان جعفر را بوسید و فرمود:

ای جعفر! آیا به تو هدیه‌ای بدهم؟! عرض کرد:

آری یا رسول الله صلی الله علیه و آله!

مردم گمان کردند، که حضرت می‌خواهد طلا یا نقره به او ببخشد، آن حضرت صلی الله علیه و آله فرمود: عملی را به تو بیاموزم که اگر هر روز یا هر ماه و یا هر سالی یک بار به انجامش توفیق یابی، امید است که خداوند گناهانت را ببخشد، سپس این نماز را به وی آموخت.

بهترین وقت انجام این نماز، در ابتدای روز جمعه است، هرچند در دیگر اوقات شب و روز نیز می‌توان خواند.

این نماز چهار رکعت است با دو سلام، در رکعت اول بعد از «حمد» سوره «اذا زلزلت» را می‌خوانی، و در رکعت دوم بعد از «حمد» سوره «عادیات»، و در رکعت سوم بعد از «حمد» سوره «نصر»، و در رکعت چهارم بعد از حمد، «سوره توحید».

در هر رکعت پس از اتمام حمد و سوره، پانزده مرتبه می‌گویی:

سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ

. همین ذکر را پس از ذکر رکوع ده مرتبه و پس از سر برداشتن از رکوع ده مرتبه، در سجده اول- پس از ذکر سجده- ده مرتبه، پس از سر برداشتن از سجده اول (وقتی که نشسته‌ای) ده مرتبه، و در

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۰۸۲

سجده دوم نیز- بعد از ذکر سجده- ده مرتبه، پس از سر برداشتن از سجده دوم و پیش از برخاستن ده مرتبه (در یک رکعت مجموعاً ۷۵ مرتبه می‌شود)، در رکعت دوم نیز همین گونه انجام می‌دهی که ده مرتبه آخر آن بعد از سجده دوم و قبل از تشهد خواهد بود و در دو رکعت بعد نیز همین گونه عمل می‌کنی (که مجموعاً ۳۰۰ مرتبه تسبیحات می‌شود) به اضافه سایر اذکار

نماز. [۱۶۸۵] مرحوم «شیخ کلینی» از امام صادق علیه السلام نقل کرده است که در سجده آخر رکعت چهارم پس از ذکر تسبیحات بگو:

سُبْحَانَ مَنْ لَيْسَ الْعِزُّ وَالْوَقَارُ، سُبْحَانَ مَنْ تَعَطَّفَ بِالْمَجْدِ وَتَكَرَّمَ بِهِ،

تسبیح می‌کنم کسی را که صاحب عزت و ابهت است، تسبیح می‌کنم کسی را که با بزرگواری مهربانی کرده و گرامی داشته است
سُبْحَانَ مَنْ لَا يَنْبَغِي التَّسْبِيحُ إِلَّا لَهُ، سُبْحَانَ مَنْ أَحْصَى كُلَّ شَيْءٍ

تسبیح می‌کنم کسی را که جز او سزاوار تسبیح نیست، تسبیح می‌کنم کسی را که دانشش همه چیز را فرا گرفته،

عِلْمُهُ، سُبْحَانَ ذِي الْمَنِّ وَالنَّعَمِ، سُبْحَانَ ذِي الْقُدْرَةِ وَالْكَرَمِ، اللَّهُمَّ اِنِّي

تسبیح می‌کنم صاحب احسان و نعمت‌ها را، تسبیح می‌کنم صاحب قدرت و سخاوت را، خدایا

اسْئَلُكَ بِمَعَاقِدِ الْعِزِّ مِنْ عَرْشِكَ، وَمُنْتَهَى الرَّحْمَةِ مِنْ كِتَابِكَ، وَاسْمِكَ

از تو می‌خواهم به حق جایگاه‌های عزت از عرش، و نهایت رحمت از کتابت و نام

الْأَعْظَمِ، وَكَلِمَاتِكَ التَّامَّةِ الَّتِي تَمَّتْ صِدْقًا وَعَدْلًا، صَلَّى عَلَيَّ مُحَمَّدٍ

بزرگت و کلمات کاملت که در نهایت راستی و عدالت است بر محمد و خاندان

وَأَهْلِ بَيْتِهِ، وَافْعَلْ بِي كَذَا وَكَذَا. [۱۶۸۶]

پاکش درود فرست و در مورد من چنین و چنان کن.

(به جای جمله آخر، حاجت خود را به عربی یا فارسی از خدا بخواه، و اگر این دعا را حفظ نمی‌باشد و کسی نیست برای او بخواند، دعا را نشسته می‌خواند در حالی که اشاره به سجده کرده است).

علم‌نامه مجلسی می‌نویسد: مرحوم «شیخ» و «سید بن طاووس» از مفضل بن عمر روایت کرده‌اند که گفت: روزی امام صادق علیه السلام را دیدم نماز جعفر را بجا آوردند و پس از نماز دست‌ها را بلند کردند و گفتند:

يَا رَبِّ يَا رَبِّ يَا رَبِّ

(به اندازه یک نفس) سپس گفت:

يَا رَبَّاهُ يَا رَبَّاهُ، يَا رَبَّاهُ

(به اندازه یک نفس) سپس گفت:

رَبِّ رَبِّ رَبِّ

(به اندازه یک نفس)؛

يَا اللَّهُ يَا اللَّهُ يَا اللَّهُ

(به اندازه یک نفس)

يَا حَيُّ يَا حَيُّ يَا

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۰۸۳

حَيُّ [۱۶۸۷]

(به اندازه یک نفس)

يَا رَحِيمٌ يَا رَحِيمٌ يَا رَحِيمٌ

(به اندازه یک نفس) پس از آن هفت مرتبه

یا

رَحْمَنُ

و هفت مرتبه

یا اِزْحَمَ الرَّاحِمِينَ

را گفتند و در پایان خواندند:

اللَّهُمَّ اِنِّي افْتَتِحُ الْقَوْلَ بِحَمْدِكَ، وَاَنْطِقُ بِالْتَّائِبِ عَلَيْكَ، وَاَمْجِدُكَ وَاَلَاغِيَةَ

خدایا به ستایش تو کلام خود را آغاز می‌کنم و به مدح تو سخن می‌گویم، و تو را به بزرگی یاد می‌کنم

لِمَدْحِكَ، وَاِثْنِي عَلَيْكَ وَمَنْ يَبْلُغُ غَايَةَ تَائِبِكَ، وَاَمَدَ مَجْدِكَ، وَاِنِّي

و حال آنکه پایانی برای ستایش نیست، و تو را می‌ستایم و کیست که به نهایت ثنا و بزرگی رسیده باشد،

لِخَلْقَتِكَ كُنْهُ مَعْرِفَةِ مَجْدِكَ، وَاَيُّ زَمَنِ لَمْ تَكُنْ مَمْدُوحًا بِفَضْلِكَ،

و کجا مخلوقات توانایی شناخت کنه بزرگواری را دارند؟! و چه زمانی تو به واسطه فضل در خور ستایش نبوده‌ای؟!!

مَوْصُوفًا بِمَجْدِكَ، عَوَادًا عَلَى الْمُذْنِبِينَ [الْمُؤْمِنِينَ بِحِلْمِكَ، تَخَلَّفَ

و یا توصیف به بزرگواری نگشته‌ای، و یا به واسطه شکیبایی پیوسته بر گنهکاران [مؤمنان توجه نکرده‌ای؟!!

سُكَّانُ اَرْضِكَ عَنْ طَاعَتِكَ، فَكُنْتُ عَلَيْهِمْ عَطُوفًا بِجُودِكَ، جَوَادًا

ساکنان زمین از بندگی سرباز زدند، ولی تو با جود و کرم بر آنها مهربانی نموده، و با فضل و احسان آنها را بخشیده

بِفَضْلِكَ، عَوَادًا بِكْرَمِكَ، يَا لَآ اِلَهَ اِلَّا اَنْتَ الْمَنَّانُ ذُو الْجَلَالِ وَالْاِكْرَامِ.

و با بزرگواری به آنها توجه نمودی، ای که معبودی جز تو نیست که سخاوتمند و صاحب بزرگی و بزرگواری.

سپس امام علیه السلام فرمود: ای مفضل! هرگاه سختی و حاجتی شدید به تو روی آورد نماز جعفر رحمه الله را انجام ده و حاجات

خود را از خدا بخواه که برآورده می‌شود ان شاء الله. [۱۶۸۸] در فضیلت این نماز و آثار و برکات آن هرچه گفته شود کم است و

سزاوار است هنگامی که توفیق حاصل گردد از آن غفلت نشود، که در حل مشکلات دنیا و آخرت مؤثر است.

۲- نماز هدیه به معصومین علیهم السلام

از معصومین علیهم السلام نمازهایی برای هدیه به آن بزرگواران (منظور هدیه ثواب آن است) نقل شده است که به این صورت است:

۱- در روز جمعه هشت رکعت نماز می‌خوانی (هر دو رکعت به یک سلام) و ثواب چهار رکعت آن را به

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۰۸۴

رسول خدا صلی الله علیه و آله و چهار رکعت دیگر را به حضرت فاطمه علیها السلام هدیه می‌کنی.

۲- در روز شنبه چهار رکعت نماز می‌خوانی و ثواب آن را به امیر مؤمنان علیه السلام هدیه می‌کنی.

۳- در روز یکشنبه به امام حسن علیه السلام، روز دوشنبه به امام حسین، روز سه شنبه به امام زین العابدین، روز چهارشنبه به امام باقر

و روز پنجشنبه به امام صادق علیهم السلام هدیه می‌کنی.

۴- در روز جمعه مجدداً هشت رکعت نماز می‌خوانی و چهار رکعت آن را به رسول خدا صلی الله علیه و آله و چهار رکعت دیگر

را به حضرت فاطمه علیها السلام هدیه می‌کنی.

۵- روز شنبه چهار رکعت نماز می‌خوانی و به امام کاظم علیه السلام هدیه می‌کنی و در روز یکشنبه به امام رضا علیه السلام و روز

دوشنبه به امام جواد علیه السلام، روز سه شنبه به امام هادی علیه السلام و روز چهارشنبه به امام حسن عسکری علیه السلام و روز

پنج‌شنبه به امام زمان علیه السلام هدیه می‌کنی.

میان هر دو رکعت از این نمازها این دعا را می‌خوانی:

اللَّهُمَّ أَنْتَ السَّلَامُ، وَ مِنْكَ السَّلَامُ، وَ إِلَيْكَ يَعُودُ السَّلَامُ، حَيَّنَا رَبَّنَا مِنْكَ

خدایا سلامت کامل تویی و از جانب توست سلامتی و بسوی تو باز می‌گردد سلامتی، ای پروردگار ما، ما را با سلامتی از جانب خود زنده بدار،

بِالسَّلَامِ، اللَّهُمَّ إِنَّ هَذِهِ الرُّكْعَاتِ هِدْيَةٌ مِنَّا إِلَى وَبَيْتِكَ فُلَانٍ، (به جای کلمه فلان، خدایا این چند رکعت هدیه‌ای از جانب ما به ولایت فلانی است)*****

نام آن معصوم علیه السلام را می‌بری) فَصَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، وَ بَلِّغْهُ أَيَّاهَا، وَ اعْطِنِي

***** پس بر محمد و خاندان پاکش درود فرست و اینها را به او برسان،

أَفْضَلْ أَمَلِي وَ رَجَائِي فِيكَ، وَ فِي رَسُولِكَ صَلَوَاتِكَ عَلَيْهِ وَ آلِهِ.

و برترین آرزو و امیدم از تو و رسولت- که درود تو بر او و خاندان پاکش باد- را به من عطا کن.

در این حدیث آمده پس از آن هرچه که بخواهی، از خدا طلب کن و دعا نما. [۱۶۸۹]

۳- نماز لیلۃ الدفن

نماز لیلۃ الدفن (شب بعد از دفن میت) دو رکعت است که در رکعت اول «حمد» و «آیه الکرسی» خوانده می‌شود و در رکعت دوم یک مرتبه «حمد» و ده بار سوره «أنا انزلناه»؛ وقتی که نماز به پایان رسید، می‌گویی:

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۰۸۵

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ، وَ ابْعَثْ ثَوَابَهُمَا إِلَى قَبْرِ فُلَانٍ.

خدایا بر محمد و خاندان پاکش درود فرست، و ثواب این دو رکعت را به قبر فلانی برسان.

که به جای «فلان» نام میت را ذکر می‌کنی. [۱۶۹۰] و این یکی از بهترین هدایاست که انسان می‌تواند برای اموات خود در آن شب پرخوف و خطر بفرستد. این نماز را می‌توان برای هر مؤمنی خواند و هرچند نفر بخوانند خوب است.

۴- نمازی دیگر برای لیلۃ الدفن

از حضرت رسول اکرم صلی الله علیه و آله روایت شده است که فرمود: بر میت ساعتی سخت‌تر از شب اول قبر نیست، پس با صدقه دادن به اموات خویش رحم کنید، و اگر نتوانستید برای آنان صدقه بدهید، دو رکعت نماز بگذارید بدین گونه که در رکعت اول سوره «حمد» یک مرتبه و سوره «توحید» دو بار خوانده شود و در رکعت دوم سوره «حمد» یک بار و سوره «تکواثر» نیز ده بار خوانده شود، پس از سلام نماز گفته شود:

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ، وَ ابْعَثْ ثَوَابَهُمَا إِلَى قَبْرِ ذَلِكَ الْمَيِّتِ،

خدایا بر محمد و خاندان پاکش درود فرست و ثواب این دو رکعت را به قبر آن میت،

فُلَانِ بْنِ فُلَانٍ.

فلانی پسر فلانی برسان.

(به جای فلان بن فلان نام میت و پدرش را ببرد) در همان ساعت خداوند پاداش عظیمی به آن میت و به نمازگزار عطا می‌کند. [۱۶۹۱] مرحوم «علی‌امه مجلسی» در کتاب «زاد المعاد» گفته است: سزاوار است برای انسان که مردگانش را فراموش نکند،

چرا که دستشان از اعمال خیر کوتاه است و به محبت‌های فرزندان و خویشان و برادران دینی، چشم دوخته‌اند، مخصوصاً به هنگام نماز شب بیشتر باید برای آنان دعا کرد و همچنین بعد از نمازهای واجب و در زیارتگاهها و مشاهد مشرفه به یاد آنان بود، و برای آنها دعا کرد، و برای آنها اعمال خیری را به جا آورد. در روایتی آمده است: چه بسا فرزندی در حال حیات پدر و مادرش، عاق (مورد نفرت) آنان باشد و آنها از وی ناراضی و ناخشنود باشند؛ ولی پس از فوت پدر و مادر، این فرزند نیکوکار گردد و اعمال خیری را برای آنها بجا آورد و رضایت آنها را فراهم کند و چه بسا که فرزندی در حال حیات پدر و

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۰۸۶

مادر، نیکوکار و خوب بوده و مورد علاقه آنان، ولی پس از فوت پدر و مادر چون کار خیر برای آنها کم انجام می‌دهد، سبب ناخشنودی پدر و مادر خویش گردد.

عمده خیرات برای پدر و مادر و سایر خویشان آن است که قرض‌های آنان را ادا کند و ذمه آنان را از حقوق خدا و خلق خدا، پاک گرداند و اعمالی مانند حج و سایر عباداتی که از وی فوت شده است را، یا خود بجا آورد و یا دیگری را برای آن امور اجیر کند. [۱۶۹۲]

۵- نماز اول ماه

نماز اول ماه نماز بسیار خوب و با برکتی است که شرح آن در اعمال اول هر ماه (صفحه ۵۹۷) آمده است.

۶- نماز اعرابی

«سید بن طاووس» در کتاب «جمال الاسبوع» از شیخ تلّ عکبری [۱۶۹۳] نقل کرده است که مردی بادیه نشین به محضر رسول خدا صلی الله علیه و آله مشرف شد و گفت: ای رسول خدا! پدر و مادرم فدایت باد! ما در بادیه زندگی می‌کنیم که از شهر مدینه دور است، از این رو نمی‌توانم هر جمعه، برای نماز جمعه حاضر شوم، مرا به عملی راهنمایی فرما که با انجام آن فضیلت نماز جمعه را دریابم، تا وقتی که به میان قبیله و خانواده‌ام برگشتم، این عمل را به آنان نیز بیاموزم.

رسول خدا صلی الله علیه و آله فرمود: هنگامی که روشنایی روز کاملاً بالا آمد، دو رکعت نماز بخوان بدین صورت که:

در رکعت اول یک مرتبه سوره «حمد» و هفت مرتبه سوره «قل اعوذ برب الفلق» و در رکعت دوم، پس از «حمد» هفت مرتبه سوره «ناس» و پس از سلام نماز، هفت مرتبه آیه الکرسی را بخوان.

پس از آن هشت رکعت نماز می‌خوانی که هر چهار رکعت را به یک سلام تمام می‌کنی [۱۶۹۴] بدین نحو که پس از دو رکعت تشهد می‌خوانی ولی سلام نمی‌دهی، بلکه در رکعت چهارم سلام می‌دهی و چهار رکعت بعد را نیز به همان نحو انجام می‌دهی.

در این هشت رکعت، در هر رکعتی یک «حمد» و یک بار سوره «اذا جاء نصر الله» و بیست و پنج مرتبه سوره «قل هو الله احد» را می‌خوانی، پس از تشهد و سلام نماز هفت مرتبه این دعا را بخوان:

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۰۸۷

يا حَيُّ يا قَيُّوْمُ، يا ذَا الْجَلالِ وَالْاِكْرَامِ، يا اِلَهَ الْاَوَّلِيْنَ وَالْاٰخِرِيْنَ، يا

ای زنده ای پابنده، ای صاحب شکوه و بزرگواری، ای معبود پیشینیان و پسینیان، ای

ارْحَمَ الرَّاحِمِيْنَ، يا رَحْمَنَ الدُّنْيا وَالْاٰخِرَةِ وَ رَحِيْمَهُما، يا رَبِّ يا رَبِّ يا

مهربان‌ترین مهربانان، ای بخشنده و مهربان دنیا و آخرت، ای پروردگار من، ای پروردگار من، ای

رَبِّ، يا رَبِّ يا رَبِّ يا رَبِّ، يا اِلَهَ يا اِلَهَ يا اِلَهَ، يا اِلَهَ يا اِلَهَ يا اِلَهَ يا اِلَهَ يا اِلَهَ

السلام از حدیث نفس به خدا شکایت کرد، جبرئیل نازل شد و گفت: بگو:

لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ

. حضرت آدم علیه السلام این ذکر را گفت و حدیث نفس از او برطرف شد. [۱۶۹۹] از این روایات استفاده می‌شود که همیشه این وسوسه‌های شیطانی بوده و راه نجات از آنها، پناه بردن به خدا و بی‌اعتنایی به آن است.

در حدیث دیگری امام صادق علیه السلام فرمود: مردی خدمت رسول خدا صلی الله علیه و آله آمد و از وسوسه و فقر و دین سنگینی که داشت شکایت کرد. رسول خدا صلی الله علیه و آله فرمود: مکرر بگو:

تَوَكَّلْتُ عَلَى الْحَيِّ الَّذِي لَا يَمُوتُ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَمْ يَتَّخِذْ صَاحِبَةً

بر زنده‌ای که هرگز نمی‌میرد توکل می‌کنم، و ستایش برای خداوندی است که نه همسر

و لا ولدًا، و لَمْ يَكُنْ لَهُ شَرِيكٌ فِي الْمُلْكِ، و لَمْ يَكُنْ لَهُ وَلِيٌّ مِنَ الدُّلِّ

و نه فرزندی برای خود انتخاب کرده و نه شریکی در حکومت دارد و نه به خاطر ضعف ذلت (حامی و) سرپرستی برای اوست و کِبْرَهُ تَكْبِيرًا.

و او را بسیار بزرگ بشمار.

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۰۸۹

پس از مدتی آن مرد به نزد رسول خدا بازگشت و گفت: ای رسول خدا! خداوند وسوسه مرا زایل کرد و دینم را ادا نمود و رزقم را زیاد کرد. [۱۷۰۰] همچنین روایت شده، برای رفع وسوسه‌های شیطان- آنگاه که در قلبت شکی پیدا شد- بگو:

هُوَ الْأَوَّلُ وَالْآخِرُ، وَالظَّاهِرُ وَالْبَاطِنُ، وَهُوَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ. [۱۷۰۱]

اول و آخر و پیدا و پنهان اوست و او به هر چیز داناست.

همچنین در حدیث دیگری امام صادق علیه السلام فرمود: برای رفع وسوسه‌های شیطان، در حالی که دستت را به سینهات می‌کشی بگو:

بِسْمِ اللَّهِ وَبِاللَّهِ، مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ، وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ

به نام خدا و به ذات خدا، محمد فرستاده خداست و پناهگاه و نیروی جز از سوی خداوند بلندمرتبه

الْعَظِيمِ، اللَّهُمَّ امْسَحْ عَنِّي مَا اخَذَرْتُ.

و با عظمت نیست، خدایا آنچه را که از آن بیمناکم از من بزدای.

آنگاه دست به شکم خود می‌کشی و این ذکر را سه مرتبه می‌گویی که ان شاء الله آن وسوسه برطرف خواهد شد. [۱۷۰۲] همچنین طبق آنچه در روایات آمده برای رفع وسوسه، این امور نیز مؤثر است:

شستن سر با سدر [۱۷۰۳]، مسواک کردن [۱۷۰۴]، خوردن انار [۱۷۰۵]، آشامیدن آب نیسان [۱۷۰۶]، [۱۷۰۷] و روزه گرفتن به مدت سه روز از هر ماه؛ که عبارت است از پنج شنبه اول ماه و آخر ماه و چهارشنبه از وسط ماه [۱۷۰۸] و همچنین بگوید:

اعُوذُ بِاللَّهِ الْقَوِيِّ مِنَ الشَّيْطَانِ الْغَوِيِّ، وَاعُوذُ بِمُحَمَّدٍ الرَّضِيِّ مِنْ

از شر شیطان گمراه کننده به خدای توانا پناه می‌برم، و از قضا و قدرِ سوء، به محمد (رسول) پسندیده

شَرِّ مَا قُدِّرَ وَقَضِيَ، وَاعُوذُ بِاللَّهِ النَّاسِ مِنْ شَرِّ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ الْجَمْعِينَ. [۱۷۰۹]

پناه می‌برم، و از شر تمامی جن و انس به خداوند مردم پناه می‌برم.

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۰۹۰

باید توجه داشت که وسوسه‌ها ریشه‌های مختلف جسمی و روحی دارد که با پیدا کردن ریشه‌ها باید در دفع آنها کوشید، و به یقین بی‌اعتنایی به وسوسه یکی از طرق مهم درمان است (البته بعد از علم و آگاهی کافی به مسائل اعتقادی و عملی) و کسانی که زیاد به آن اعتنا کنند دائماً در عذاب خواهند بود.

وسواس در مسائل عملی و عبادات مخصوصاً در اموری مانند طهارت و نجاست، بسیار زیاد است، بهترین و مؤثرترین راه دفع آن (پس از آگاهی بر مسائل شرعی و احکام) این است که به افراد معمولی از مؤمنان نگاه کند و ببیند که آنها (مثلاً) برای آب کشیدن بدن یا لباس خود چه اندازه آب مصرف می‌کنند به همان اندازه قناعت کند، هرچند شیطان وسوسه می‌کند و می‌گوید پاک نشده است. هرگز اعتنا به این شک‌ها نکند که ما مسئولیت اعمال او را بر عهده می‌گیریم!

۹- نماز مسجد جمکران

مسجد جمکران در نزدیکی شهر مقدس قم واقع شده است که به امر امام زمان علیه السلام بنا گردید و دارای آثار و برکات فراوانی است.

مرحوم حاج میرزا «حسین نوری» در کتاب «نجم الثاقب» داستان بنای آن را نقل کرده است و در همان حکایت که در بیداری واقع شده نه در خواب، به نقل از امام زمان علیه السلام خطاب به حسن مثنیّه جمکرانی آمده است: به مردم بگو به این مکان رغبت نشان دهند و آن را مغتنم بشمارند و در آنجا چهار رکعت نماز بگذارند:

۱- دو رکعت نماز تحیت مسجد که در هر رکعتی یک مرتبه «حمد» و هفت مرتبه سوره «قل هو الله احد» بخوانند و هفت بار ذکر رکوع و در هر سجده هفت بار نیز ذکر سجود را بگویند (در رکوع هفت بار بگویند سبحان ربی العظیم و بحمد و در سجده هفت بار بگویند سبحان ربی الاعلی و بحمد).

۲- دو رکعت نماز امام زمان علیه السلام بخواند به این نحو که، در رکعت اول سوره «حمد» را آغاز کند و چون به جمله «ایاک نعبد و ایاک نستعین» رسید، صد مرتبه آن را تکرار نماید و سپس بقیه حمد را تا آخر بخواند (آنگاه یک مرتبه سوره «قل هو الله احد» را بخواند) و ذکر رکوع و سجود را هفت مرتبه بگوید و رکعت دوم را نیز به همین صورت انجام دهد. پس از نماز یک بار بگوید:

لا اله الا الله

و سپس تسبیح حضرت زهرا علیها السلام را بگوید؛ آنگاه سر به سجده بگذارد و صد بار صلوات بفرستد.

امام زمان علیه السلام فرمود: «

فَمَنْ صَلَّى مَعَنَا فَكَأَنَّمَا صَلَّى فِي الْبَيْتِ الْعَتِيقِ

؛ هر کس این دو نماز را (به این نحو) انجام دهد گویا در کعبه نماز خوانده است». [۱۷۱۰]

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۰۹۱

۱۰- نماز شب

نماز شب از نمازهای مستحبی بسیار معروف است که آثار و ارزش زیاد و پاداش فراوانی دارد و انجامش بسیار توصیه شده است (آداب نماز شب، پاداش آن و همچنین کیفیت انجام آن در بخش پنجم، صفحه ۹۳۷ گذشت).

۱۱- نماز توسل به حضرت زهرا علیها السلام

در روایتی از امام صادق علیه السلام آمده است که هرگاه حاجت مهمی داشته باشی به گونه‌ای که از نظر روحی در فشار شدید باشی، دو رکعت نماز بخوان و پس از نماز، سه بار تکبیر و سپس تسبیح حضرت زهرا علیها السلام را بگو، آنگاه به سجده برو و صد مرتبه بگو: «

یا مَوْلَاتِی فَاطِمَةُ اَعِیْنِی

سپس سمت راست صورت را بر زمین بگذار و همین جمله را صد بار بگو، بار دیگر به سجده برو و همین جمله را صد و ده مرتبه بگو، (مجموعاً ۳۱۰ بار می‌شود) سپس حاجت خود را از خداوند بخواه که ان‌شاءالله برآورده می‌سازد. (و حضرت زهراى مرضیه علیها السلام ان‌شاءالله در پیشگاه خداوند برای برآمدن آن حاجت، شفاعت خواهد نمود). [۱۷۱۱]

۱۲- نماز حاجت

این نماز را بسیاری از علما، مانند «سید بن طاووس»، «شیخ صدوق»، «شیخ مفید» و «شیخ طوسی» نقل کرده‌اند که امام صادق علیه السلام فرمود: هرگاه حاجت مهمی داری، سه روز متوالی از چهارشنبه تا جمعه را روزه بگیر، در روز جمعه غسل کن و لباسی نو و پاکیزه بپوش و بالای بام خانه‌ات (یا در فضای باز) برو و دو رکعت نماز بخوان، و پس از نماز، دست‌ها را به سوی آسمان بلند کن و بگو:

اللَّهُمَّ اِنِّی حَلَلْتُ بِسَاحَتِکَ لِمَعْرِفَتِی بِوَحْدَانِیَّتِکَ وَصَمَدَانِیَّتِکَ، وَ اِنَّهُ

خدایا به خاطر شناختم به یگانگی و بی‌نیازیت به درگاهت اقامت گزیدم، و کسی

لا قَادِرَ عَلٰی قَضَائِ حَاجَتِی غَیْرِکَ، وَقَدْ عَلِمْتُ یَا رَبِّ اِنَّهُ کَلَّمَا تَظَاهَرْتُ

جز تو توانایی بر آوردن حاجتم را ندارد، و به یقین دانستم که ای پروردگار من هر چه

نِعْمَتُکَ عَلَیَّ، اَشْتَدَّتْ فَاقَتِی الْیَکَ، وَقَدْ طَرَفَنِی هُمُّ کَذَا وَ کَذَا

نعمتهایت بر من جلوه گر شود، نیازم به تو بیشتر می‌شود، و اندوه این و آن بر من وارد شده.

* به جای کلمه «کذا و کذا» حاجت خود را ذکر کند و آنگاه ادامه دهد: وَ اَنْتَ بِکَشْفِهِ عَالِمٌ غَیْرُ

***** و تو برای برطرف کردن آن دانای

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۰۹۲

مُعَلِّمٌ، وَ اَسْعَ غَیْرُ مُتَّکَلِّفٍ، فَاسْئَلُکَ بِاسْمِکَ الَّذِی وَضَعْتَهُ عَلٰی الْجِبَالِ

بی‌تعلیمی، و رحمت گسترده‌ات تو را به زحمت نیندازد، پس از تو می‌خواهم به حق نامی که بر کوه‌ها نهادی

فَنُسِفْتُ، وَ وَضَعْتَهُ عَلٰی السَّمَوَاتِ فَانْشَقَّتْ، وَ عَلٰی النُّجُومِ فَانْتَشَرَتْ،

و متلاشی شدند و بر آسمانها نهادی و شکافته شدند، و بر ستارگان نهادی، پراکنده شدند،

وَ عَلٰی الْاَرْضِ فَسَطِحَتْ، وَ اسْئَلُکَ بِالْحَقِّ الَّذِی جَعَلْتَهُ عِنْدَ مُحَمَّدٍ صَلَّی

و بر زمین نهادی و گسترده شد، و از تو می‌خواهم به حقی که قرار دادی در نزد محمد- که درود

اللَّهِ عَلَیْهِ وَآلِهِ، وَ عِنْدَ عَلِیٍّ وَ الْحَسَنِ وَ الْحُسَیْنِ، وَ عَلِیٍّ وَ مُحَمَّدٍ، وَ جَعْفَرٍ

خدا بر او خاندان پاکش باد- و در نزد علی و حسن و حسین و علی و محمد و جعفر

وَ مُوسٰی وَ عَلِیٍّ وَ مُحَمَّدٍ، وَ عَلِیٍّ وَ الْحَسَنِ، وَ الْحُجَّهِ عَلَیْهِمُ السَّلَامُ، اِنْ

و موسی و علی و محمد و علی و حسن و حضرت حجّت- که درود خدا بر ایشان باد-

تُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ أَهْلِ بَيْتِهِ، وَأَنْ تَقْضِيَ لِي حَاجَتِي وَ تُبَسِّرَ لِي
 بِرِ مُحَمَّدٍ وَ خَانِدَانِ پاكش درود فرستی، و حاجتم را بر آوری و دشواریش را بر من
 عَسِيرَهَا، وَ تَكْفِينِي مُهْمَهَا، فَإِنْ فَعَلْتَ فَلَكَ الْحَمْدُ، وَأَنْ لَمْ تَفْعَلْ فَلَكَ
 آسان گردانی و ضروری‌های آن را کفایت کنی، پس اگر چنین کنی یا نکنی،
 الْحَمْدُ، غَيْرُ جَائِزٍ فِي حُكْمِكَ، وَلَا مُتَّهَمٌ فِي قَضَائِكَ، وَلَا حَافِئٌ فِي
 حمد و سپاس از آن توست و در فرمانت ظلم و ستمی نکرده‌ای، و در داویریت متهم نبوده و از عدالت
 عَدْلِكَ * سپس گونه خود را بر زمین می‌گذاری و می‌گویی: اللَّهُمَّ أَنْ يُؤْنَسَ بِنِ مَتِّي
 روی گردان نیستی * **** خدایا بنده تو یونس پسر متی
 عَبْدُكَ، دَعَاكَ فِي بَطْنِ الْخُوتِ وَهُوَ عَبْدُكَ فَاسْتَجِبْ لَهُ، وَ أَنَا عَبْدُكَ
 تو را در شکم ماهی خواند در حالی که بنده تو بود و تو اجابتش نمودی و من نیز بنده توام
 ادْعُوكَ فَاسْتَجِبْ لِي
 و تو را می‌خوانم پس مرا اجابت فرما.

امام صادق علیه السلام فرمود: بسیار می‌شود حاجتی دارم، این دعا را می‌خوانم و خداوند حاجتم را بر آورده می‌سازد. [۱۷۱۲]
 کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۰۹۳

۱۳- نمازی دیگر برای بر آورده شدن حاجات

«مرحوم کلینی» به سند معتبر از عبدالرحیم قصیر روایت کرده است که خدمت امام صادق علیه السلام شرفیاب شدم و عرض کردم:
 فدایت شوم، از نزد خودم دعایی ساختم! حضرت فرمود: دعای اختراعی خود را رها کن، هرگاه حاجتی داشتی، به رسول خدا پناه
 ببر و دو رکعت نماز بگذار و آن را به رسول خدا صلی الله علیه و آله هدیه کن. گفتم: چگونه آن را بجا آورم؟ فرمود: غسل
 می‌کنی و سپس دو رکعت نماز می‌خوانی (مثل دو رکعت نماز صبح) وقتی که نماز به پایان رسید می‌گویی:
 اللَّهُمَّ أَنْتَ السَّلَامُ، وَ مِنْكَ السَّلَامُ، وَ إِلَيْكَ يَرْجِعُ السَّلَامُ، اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَيَّ
 خدایا سلامت کامل تویی و از جانب توست سلامتی و به سوی تو باز می‌گردد سلامتی خدایا بر
 مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ، وَ بَلِّغْ رُوحَ مُحَمَّدٍ مِنِّي السَّلَامَ، وَ أَرْوَاحَ الْأَنْمَةِ
 محمد و خاندان پاکش درود فرست و سلام مرا به روح محمد و ارواح امامان
 الصَّادِقِينَ سَلَامِي وَ ارْزُدْ عَلَيَّ مِنْهُمْ السَّلَامَ، وَ السَّلَامُ عَلَيْهِمْ وَ رَحْمَةُ
 راستین برسان و سلام آنها را به من بازگردان و درود و رحمت
 اللَّهُ وَ بَرَكَاتُهُ، اللَّهُمَّ أَنْ هَاتَيْنِ الرَّكْعَتَيْنِ هَدِيَّةً مِنِّي إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ
 و برکات خدا بر ایشان باد، خدایا این دو رکعت هدیه‌ای از جانب من به فرستاده خداست- که درود خدا
 عَلَيْهِ وَ آلِهِ، فَأَيْبِنِي عَلَيْهِمَا مَا أَمَلْتُ وَ رَجَوْتُ فِيكَ وَ فِي رَسُولِكَ، يَا وَلِيَّ
 بر او و خاندان پاکش باد- پس پاداش مرا در این دو رکعت آنچه از تو و فرستاده‌ات آرزو دارم، قرار ده، ای سرپرست
 الْمُؤْمِنِينَ * سپس به سجده می‌روی و چهل مرتبه می‌گویی: يَا حَيُّ يَا قَيُّوْمُ، يَا حَيُّ
 مؤمنان * **** ای زنده ای پاینده، ای زنده ای
 لَا يُمُوتُ، يَا حَيُّ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ، يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ.

که هرگز نمی‌میری، ای زنده‌ای که معبودی جز تو نیست، ای صاحب شکوه و بزرگواری، ای مهربان‌ترین مهربانان. آنگاه جانب راست صورت را روی زمین می‌گذاری و این دعا را چهل مرتبه می‌خوانی، پس از آن جانب چپ صورت را بر زمین می‌گذاری و چهل مرتبه این دعا را می‌خوانی. آنگاه سر را بلند می‌کنی و دستان خود را (به سمت آسمان) برمی‌داری و چهل مرتبه این دعا را می‌خوانی؛ سپس دست را به گردن خود می‌گذاری و انگشت اشاره (دست راست) را به علامت تضرع تکان می‌دهی و این دعا را چهل مرتبه می‌خوانی. در مرحله بعد، محاسن خود را با دست چپ می‌گیری و با حالت گریه می‌گویی:

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۰۹۴

يَا مُحَمَّدُ يَا رَسُولَ اللَّهِ، اشْكُوا إِلَى اللَّهِ وَ إِلَيْكَ حَاجَتِي وَ إِلَى أَهْلِ بَيْتِكَ

ای محمد ای فرستاده خدا، به درگاه خدا شکوه می‌کنم و به تو و خاندان

الرَّاشِدِينَ حَاجَتِي وَ بِكُمْ اتَّوَجَّهُ إِلَى اللَّهِ فِي حَاجَتِي سِوَى سَجْدَةِ هِدَايَتِكُمْ نِزَامِنْدَم، وَ بِه واسطه شما نیازم را به درگاه خدا می‌برم.*****

می‌روی و به قدر یک نفس می‌گویی: یا الله یا الله یا الله ... سپس می‌گویی: صَلِّ عَلَيَّ

***** ای خدا، ای خدا، ای خدا، ای خدا، ای خدا، بر محمد و خاندان

مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ أَفْعَلْ بِي كَذَا وَ كَذَا.

پاکش درود فرست و در مورد من چنین و چنان کن.

(و به جای این جمله اخیر، حاجت خود را می‌گویی). امام صادق علیه السلام فرمود: من از جانب خداوند ضمانت می‌دهم که از جای خویش حرکت نکنی مگر آن که حاجت تو برآورده شود، ان شاء الله. [۱۷۱۳]

۱۴- نماز برای رفع سختی‌ها و دشواری‌ها

از امام صادق علیه السلام نقل شده است که هرگاه کاری بر تو دشوار شود و به عسرت و سختی افتادی، وقت ظهر دو رکعت نماز بخوان؛ در رکعت اول سوره «حمد» و «قل هو الله» و سوره «فتح» از ابتدای سوره تا « وَ يَنْصُرَكَ اللَّهُ نَصْرًا عَزِيزًا » (آیه سوم) را بخوان و در رکعت دوم سوره «حمد»، «توحید» و سوره «الم نشرح» را بخوان. تأثیر این نماز به تجربه رسیده است. [۱۷۱۴]

۱۵- نماز برای زیاد شدن روزی

در روایتی آمده است مردی خدمت رسول خدا صلی الله علیه و آله آمد و گفت: یا رسول الله من عیالمندم و قرض دارم و زندگی بر من سخت می‌گذرد، به من دعایی بیاموز تا با خواندنش، خداوند روزیم را زیاد کند، تا بتوانم قرضم را ادا کنم و به خانواده‌ام برسم. رسول خدا صلی الله علیه و آله فرمود:

ای بنده خدا وضوی کاملی (از نظر آداب و شرایط) بگیر؛ سپس دو رکعت نماز بخوان و رکوع و سجود آن را به نیکی بجا آور و پس از نماز بگو:

يَا مَاجِدُ يَا وَاحِدُ يَا كَرِيمُ، اتَّوَجَّهُ إِلَيْكَ بِمُحَمَّدٍ نَبِيِّ الرَّحْمَةِ

ای ارجمند ای یگانه ای بخشنده، به واسطه پیامبرت محمد، پیامبر رحمت

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۰۹۵

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ، يَا مُحَمَّدُ يَا رَسُولَ اللَّهِ، أَنِّي اتَّوَجَّهْتُ بِكَ إِلَى اللَّهِ رَبِّي

- که درود خدا بر او و خاندان پاکش باد- به تو رو نموده‌ام، ای محمد ای فرستاده خدا، به واسطه تو به خدا، پروردگار من

وَرَبِّكَ وَرَبِّ كُلِّ شَيْءٍ، وَاسْتَلُّكَ اللَّهُمَّ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَاهْلِ بَيْتِهِ،

و تو و همه چیز رو نموده‌ام، و خدایا از تو می‌خواهم که به محمد و خاندان پاکش درود فرستی

وَاسْتَلُّكَ نَفْحَةً كَرِيمَةً مِنْ نَفْحَاتِكَ، وَفَتْحًا يَسِيرًا، وَرِزْقًا وَاسِعًا، اللَّهُمَّ بِهِ

و از تو می‌خواهم هدیه‌ای ارزشمند از هدایایت و گشایش آسان و روزی وسیعی که با آن پریشانیم را برطرف نموده

شَعْتِي وَأَقْضِي بِهِ دَيْنِي وَاسْتَعِينُ بِهِ عَلَى عِيَالِي [۱۷۱۵]

و قرضم را ادا کنم و با آن خانواده‌ام را یاری نمایم.

البته تمام این دستورات بعد از آن است که انسان تلاش و سعی لازم را برای تحصیل روزی انجام دهد و آلا دعای او- طبق روایات- مستجاب نمی‌شود.

۱۶- نمازی دیگر در طلب روزی

شخصی می‌گوید خدمت امام صادق علیه السلام آمدم و عرض کردم: آنچه از اموال در دستم بود از بین رفت و در فشار و سختی

فراوانی قرار گرفتم. امام علیه السلام فرمود: آیا در بازار دگانی داری؟ گفتم آری، ولی به خاطر نداشتن سرمایه آن را رها کردم.

امام فرمود: وقتی به کوفه برگشتی برو سر مغازه‌ات، آن را جارو کن و آنجا بنشین؛ ولی پیش از آن که از منزل بیرون روی، دو

رکعت یا چهار رکعت نماز بگذار و پس از نماز بگو:

تَوَجَّهْتُ بِلا حَوْلٍ مِنِّي وَ لا قُوَّةَ، وَ لَكِنْ بِحَوْلِكَ وَ قُوَّتِكَ، اِبْرَأُ إِلَيْكَ

به توان و نیروی تو، نه با توان و نیروی خود به تو توجه نموده‌ام، و از هر نیرو و توانی

مِنَ الْحَوْلِ وَالْقُوَّةِ إِلَّا بِكَ، فَانْتَ حَوْلِي وَ مِنْكَ قُوَّتِي اللَّهُمَّ فَارْزُقْنِي مِنْ

جز تو بیزاری می‌جویم، پس توان من از توست و از جانب توست نیرویم، خدایا از لطف گسترده‌ات روزی

فَضْلِكَ الْوَاسِعِ رِزْقًا كَثِيرًا طَيِّبًا، وَ اَنَا خَافِضٌ فِي عَافِيَتِكَ، فَانَّهُ لا

فراوان پاکیزه عطایم کن، و من نیازمند سلامتی از جانب توام،

يَمْلِكُهَا أَحَدٌ غَيْرُكَ.

چرا که کسی جز تو مالک آن نیست.

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۰۹۶

راوی می‌گوید: من نیز به دستور امام علیه السلام عمل کردم و خداوند روزی مرا زیاد کرد، تا آنجا که برای خود چهارپایان و

اموال دیگری خریدم و برای خود خانه ساختم. [۱۷۱۶] آغاز این حدیث شاهد بر چیزی است که در ذیل حدیث قبل گفتیم که شرط

قبولی این دعاها، تلاش به مقدار توان خویش در امر معاش است.

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۰۹۹

بخش هشتم: دعا برای حل مشکلات معنوی و مادی و آداب عقیقه

مقدمه: اهمیت دعا و یادآوری چند نکته

همان گونه که پیش از این در مقدمه کتاب گفته شد، دعا بهترین رابطه خلق با خالق و زیباترین شکل نیایش و از مهم ترین عبادات است.

گاه برکات معنوی که از خود دعا نصیب دعاکننده می شود بسیار بیش از حاجاتی است که در دعایش از خداوند بزرگ تقاضا می کند.

دعا انسان را به خدا نزدیک می کند و روح او را تلطیف کرده و نشاط روحانی او را افزایش می دهد؛ امید او را به آینده زیاد کرده، و از سقوط در درّه هولناک یأس و افسردگی رهایی می بخشد. اضافه بر این، دعا دریچه معرفت الله و عشق به خداست. اینها همه از یکسو؛ از سوی دیگر، تأثیر دعاها در حل مشکلات مادی و معنوی بسیار تجربه شده و به ثبوت رسیده است، و برای آنها که به خداوند و قدرت و لطف و رحمت او ایمان دارند، جای تردید نمی باشد.

او ما را به دعا کردن دعوت نموده، و اجابت را تضمین فرموده است و بر همین اساس، در روایات معتبری که از معصومین علیهم السلام به ما رسیده دعاها را برای حل مشکلات معنوی و مادی مؤمنان بیان شده است که اگر همه آنها جمع آوری گردد، کتاب بزرگی را تشکیل می دهد.

ما، در این مجموعه بخش مهمی از آن را که در کتب معتبر یافته ایم از نظر خوانندگان عزیز می گذرانیم و جداً از آنها تقاضا می کنیم به هنگامی که حال دعا و تضرع به درگاه باری تعالی به آنها دست داد و مظان استجاب دعا فرا رسید، نویسندگان این سطور را نیز فراموش نکنند و به دعای خیر یاد فرمایند.

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۱۰۰

قبل از ورود در بیان دعاها یادآوری چند نکته لازم است:

۱- گاه می شود دعاها به اجابت نمی رسد و دعاکنندگان تعجب می کنند که با آن همه الحاح و اصرار، عدم اجابت دعا چرا؟ در حالی که وقتی دقت می کنیم، می بینیم شرایط استجاب دعا را فراهم نکرده اند (در زمینه شرایط استجاب دعا، بحثی را در آغاز کتاب داشتیم؛ بار دیگر آن را به دقت مطالعه فرمایید و به کار بندید).

۲- گاه می شود انسان با تمام وجود، چیزی را از خدا می طلبد که در واقع آن چیز به زیان اوست ولی خود او از آن بی خبر است. در این جا خداوند رحیم خواسته او را برآورده نمی سازد و او را از خطر نجات می بخشد؛ ولی پاداش دعا را برای او حفظ می کند!

۳- گاه می شود انسان به محض اجابت دعا، در خانه خدا را رها می کند و در غفلت و بی خبری فرو می رود، خداوند رحمان و رحیم، اجابت دعایش را به تأخیر می اندازد، تا بیشتر نیایش کند و در خانه او را بیشتر بکوبد تا مشمول عنایات افزون تری گردد.

۴- گاهی برخی از افراد، راهها و اسبابی را که خداوند برای حل مشکلات قرار داده رها می کنند و بدون تلاش و کوشش برای رفع نیازها و حل دشواریها، فقط به سراغ دعا می روند، در حالی که خداوند «مسبب الاسباب» اسبابی را برای رفع مشکلات مادی و معنوی قرار داده و آنها را گاه در دل طبیعت، گاه در مراجعه به افراد کاردان، و گاه در سایه جد و جهد قرار داده است؛ اما گروهی با «رها ساختن این امور»، در گام نخستین سراغ ادعیه و اذکار می روند و چون اثری از اجابت نمی یابند، مأیوس و ناامید، همه را به دیده تردید می نگرند؛ در حالی که مقصود آنها از طریق تلاش و کوشش و مشورت و مانند آن حاصل می شد و باید به سراغ آن می رفتند و همگام با تلاش و کوشش در جهت حل مشکلات، باید از این ادعیه نیز بهره می گرفتند، ولی چنین نکردند و به نتیجه نرسیدند.

۵- اعتقاد و ایمان به آثار دعا نیز تأثیر مهمی در اجابت دعاها دارد. اگر کسی بخواهد با تردید یا برای امتحان این دعاها را بخواند، ممکن است کمتر به مقصود برسد.

به هر حال، هرگز نباید به خاطر تأخیر اجابت دعا ناراحت و نگران باشیم و از پیگیری خسته شویم و بدانیم همان گونه که دعا به

سود ماست، تأخیر در اجابت نیز به نفع ما می‌باشد.

با این مقدمه کوتاه، به اصل سخن باز می‌گردیم و در این بخش از کتاب به ذکر قسمتی از دعاهای پرمحتوا و پرارزش، برای رسیدن به خواسته‌های مادی و معنوی که از کتب معتبر گرفته شده است اشاره می‌کنیم، به ویژه دعاهایی که تأثیر آن در حل مشکلات به وسیله بزرگان تجربه شده است.

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۱۰۱

۱- دعاهایی برای برآمدن حاجات دنیوی و اخروی

در کتاب‌های روایی ما، دعاهای جالب و ذکرهای پرمحتوایی آمده که خواندن آنها با توجه به معانی و محتوای آنها، تأثیر مهمی در روح و جان انسان می‌گذارد و برای حل مشکلات مادی و معنوی بسیار مؤثر است. بزرگان علما این روایات را در کتب ادعیه و کتب روایی آورده‌اند؛ از جمله:

۱- دعایی است که از امام صادق علیه السلام (برای برآمدن حاجات) روایت شده است:

اللَّهُمَّ اجْعَلْنِي اخْشَاكَ كَأَنِّي اِرَاكَ، وَ اسْعِدْنِي بِتَقْوِيكَ، وَلَا تُشَقِّنِي

خدایا ترس (از مخالفت) را در دلم قرار ده گویا که تو را می‌بینم و مرا با پرهیزگاریت خوشبخت گردان و مرا با شاد شدن

بِنَشْطِي لِمَعَاصِيكَ، وَ خِزْلِي فِي قَضَائِكَ، وَ بَارِكْ لِي فِي قَدْرِكَ، حَتَّى لَا

در برابر نافرمانیت بدبخت مگردان و در مقدراتت برایم خیرخواهی کن و تقدیرت را برایم مبارک گردان

اجِبْ تَأْخِيرَ مَا عَجَلْتِ، وَلَا تَعْجِلِ مَا أَخَّرْتِ، وَ اجْعَلْ غِنَايَ فِي

تا تأخیر آنچه را که در وقوعش تعجیل داری و تعجیل آنچه را که به تأخیر انداخته‌ای نپسندم، غنای مرا در

نَفْسِي وَ مَتَّعْنِي بِسَمْعِي وَ بَصَرِي وَ اجْعَلْهُمَا الْوَارِثَيْنِ مِنِّي وَ انصُرْنِي

روحم قرار ده و مرا همواره به گوش و چشمم بهره‌مند ساز، و آن دو را جانشین من قرار ده، و مرا در برابر آن

عَلَى مَنْ ظَلَمَنِي وَارِنِي فِيهِ قُدْرَتَكَ يَا رَبِّ، وَ اِقْرَبْ بَدَلِكَ عَيْنِي [۱۷۱۷]

که به من ستم کرده، یاری ده و در این کار تواناییت را به من نشان ده ای پروردگار من و به آن چشمم را روشن کن.

۲- از همان بزرگوار نقل شده است که این دعا را بخوانید:

اللَّهُمَّ اعْنِي عَلَى هَوْلِ يَوْمِ الْقِيَمَةِ، وَ اخْرِجْنِي مِنَ الدُّنْيَا سَالِمًا،

خدایا مرا بر وحشت روز قیامت یاری ده و از دنیا به سلامت خارج کن

وَ زَوِّجْنِي مِنَ الْحُورِ الْعِينِ، وَ اكْفِنِي مَوْتِي وَ مَوْتَةَ عِيَالِي وَ مَوْتَةَ

و از حورالعین همسری برایم قرار ده، و هزینه زندگی من و خانواده‌ام و تمام

النَّاسِ، وَ اذْخِنِي بِرَحْمَتِكَ فِي عِبَادِكَ الصَّالِحِينَ. [۱۷۱۸]

مردم را کفایت کن و به لطف و رحمت مرا در زمره بندگان شایسته‌ات داخل کن.

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۱۰۲

۳- دعای دیگر که خیر دنیا و آخرت در آن جمع است و انسان را از گناهان حفظ می‌کند:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ، يَا مَنْ أَظْهَرَ الْجَمِيلَ، وَ سَتَرَ الْقَبِيحَ، وَ لَمْ
 به نام خداوند بخشنده مهربان، ای که زیباییها را آشکار کرده و زشتیها را می پوشانی، و
 يَهْتِكُكَ السُّتْرَ عَنِّي يَا كَرِيمَ الْعَفْوِ، يَا حَسَنَ التَّجَاوُزِ، يَا وَاسِعَ الْمَغْفِرَةِ،
 آبرویم را نمی ریزی ای صاحب گذشت بزرگوارانه، ای نیکو در گذشت، ای گسترده آمرزش،
 وَيَا بَاسِطَ الْيَدَيْنِ بِالرَّحْمَةِ، يَا صَاحِبَ كُلِّ نَجْوَى وَ يَا مُنْتَهَى كُلِّ
 ای گشاینده دستها به مهربانی، ای همراه هر راز و نیاز، و ای محل رجوع هر

کلیات مفاتیح نوین؛ ص ۱۱۰۲

شَكْوَى يَا كَرِيمَ الصَّفْحِ، يَا عَظِيمَ الْمَنِّ، يَا مُبْتَدَأَ كُلِّ نِعْمَةٍ قَبْلَ
 شکایت، ای چشم پوش بزرگوار، ای صاحب نعمت بزرگ، ای آغازگر هر نعمت قبل از
 اسْتِحْقَاقِهَا، يَا رَبَّاهُ يَا سَيِّدَاهُ، يَا مَوْلَاهُ يَا غَايَتَاهُ يَا غِيَاثَاهُ، صَلِّ عَلَيَّ
 شایستگی آن، ای پروردگار من، ای آقا و سرورم، ای مولای من، ای نهایت آرزوها و فریاد رس من بر
 مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ، وَ اسْئَلُكَ أَنْ لَا تَجْعَلَنِي فِي النَّارِ. [۱۷۱۹]
 محمد و خاندان پاکش درود فرست و از تو می خواهم که جایگاهم را در آتش قرار ندهی.

۴- دعای پرارزشی است که پیغمبر اکرم صلی الله علیه و آله در روز جنگ بدر [۱۷۲۰] و احزاب [۱۷۲۱] و امام حسین علیه السلام در
 روز عاشورا [۱۷۲۲] آن را خواندند. این دعا از امام صادق علیه السلام نیز نقل شده است: [۱۷۲۳] اللَّهُمَّ أَنْتَ ثِقَتِي فِي كُلِّ كَرْبٍ، وَ
 أَنْتَ رَجَائِي فِي كُلِّ شِدَّةٍ، وَأَنْتَ لِي فِي

خدایا تو در هر گرفتاری تکیه گاه منی، و تو در هر سختی امید من هستی، و تویی در
 كُلِّ أَمْرٍ نَزَلَ بِي نِقْمَةٌ وَعُدَّةٌ، كَمْ مِنْ كَرْبٍ يَضْعُفُ عَنْهُ الْفُؤَادُ، وَ تَقِلُّ فِيهِ
 هر پیش آمد تکیه گاه و یاور من، چه بسیار گرفتاریها که قلب را ضعیف کرده و چاره را کم می کند
 الْحِيلَةَ، وَ يَخْذُلُ عَنْهُ الْقَرِيبُ وَ الْبُعِيدُ، وَ يَشْمَتُ بِهِ الْعَدُوُّ، وَ تَعِينِنِي فِيهِ
 و سبب می شود که نزدیکان و بیگانگان انسان را رها کنند، و دشمن بر آن سرزنش کند و انسان را

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۱۰۳

الْأُمُورِ، أَنْزَلْتَهُ بِكَ، وَ شَكْوَتُهُ إِلَيْكَ، رَاغِبًا فِيهِ عَمَّنْ سِوَاكَ، فَفَرَّجْتَهُ
 به خود مشغول کند، که آنها را به درگاه تو آوردم و شکوه کرده ام در حالی که در آن از غیر تو رو گردانده ام، پس تو آن را
 گشودی

وَ كَشَفْتَهُ وَ كَفَيْتَنِيهِ، فَأَنْتَ وَلِيُّ كُلِّ نِعْمَةٍ، وَ صَاحِبُ كُلِّ حَاجَةٍ، وَ مُنْتَهَى

و بر طرف کردی و کفایت نمودی، پس تویی صاحب هر نعمت و بر آورنده هر نیاز
 كُلِّ رَغْبَةٍ، فَلَكَ الْحَمْدُ كَثِيرًا، وَ لَكَ الْمَنْ فَاضِلًا.

و نهایت آرزوها، پس حمد فراوان از آن تو و نعمتهای فراوان از جانب توست.

۵- این دعا را امام حسین علیه السلام به فرزندش امام سجاد علیه السلام تعلیم فرمود:

بِحَقِّ يَسِ وَالْقُرْآنِ الْحَكِيمِ، وَبِحَقِّ طِهْ وَالْقُرْآنِ الْعَظِيمِ، يَا مَنْ يَقْدِرُ

(خدایا) به حق سوره یس و قرآن حکمت آمیز، و به حق سوره طه و قرآن با عظمت، ای که در بر آوردن

علی حوائج السائلین، یا مَنْ يَعْلَمُ مَا فِي الضَّمِيرِ، یا مَنْفَسَ عَنِ

نیاز در خواست کنندگان توانایی، ای که آنچه را که پنهان است می‌دانی، ای غمزدای

المكزوبین، یا مُفَرِّجَ عَنِ الْمُغْمُومِينَ، یا رَاحِمَ الشَّيْخِ الْكَبِيرِ، یا

گرفتاران، ای رهایی بخش غمزدگان ای مهربان نسبت به پیران کهنسال و ای

رازقِ الطِّفْلِ الصَّغِيرِ، یا مَنْ لَا يَحْتَاجُ إِلَى التَّفْسِيرِ، صَلَّى عَلَيَّ مُحَمَّدٍ

روزی ده کودک خردسال، ای که به شرح و بیان نیاز نداری بر محمد و خاندان

و آلِ مُحَمَّدٍ، وَأَفْعَلُ بِي كَذَا وَكَذَا (به جای آن، حاجات خود را بگوید). [۱۷۲۴] پاکش درود فرست، و با من چنین و چنان

کن. ****

۶- از امام صادق علیه السلام نقل شده است که آن حضرت دست خود را به سوی آسمان بلند کرد و گفت:

رَبِّ لَا تَكِلْنِي إِلَى نَفْسِي طَرْفَةَ عَيْنٍ أَبَدًا، لَا أَقَلَّ مِنْ ذَلِكَ وَلَا أَكْثَرَ.

ای پروردگار من، مرا به اندازه یک چشم بر هم زدن و نه کمتر و نه بیشتر به خودم وا مگذار.

(و این دعا بسیار مؤثر است). [۱۷۲۵]

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۱۰۴

۷- بخوان این دعا را که امیرالمؤمنین علیه السلام پیوسته آن را می‌خواند:

اللَّهُمَّ مَنْ عَلَيَّ بِالتَّوَكُّلِ عَلَيْكَ، وَالتَّفْوِضِ إِلَيْكَ، وَالرِّضَا بِقَدْرِكَ،

خدایا بر من منت گذار به توکل بر خودت و واگذاری امور به دستت و خشنودی به تقدیرت

والتَّسْلِيمِ لِأَمْرِكَ، حَتَّى لَا أُحِبَّ تَعْجِيلَ مَا أَخَّرْتَ، وَلَا تَأْخِيرَ مَا

و تسلیم در برابر فرمانت تا شتاب در آنچه که تأخیر انداختی و تأخیر آنچه را

عَجَلْتُ، يَا رَبَّ الْعَالَمِينَ. [۱۷۲۶]

که جلو انداختی، نپسندم، ای پروردگار جهانیان.

۸- یکی از یاران امام صادق علیه السلام نقل می‌کند که حضرت این دعا را که جامع حاجات دنیا و آخرت است، به من تعلیم

فرمود که بعد از حمد و ثنای خداوند عزوجل بگو:

اللَّهُمَّ أَنْتَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ الْحَلِيمُ الْكَرِيمُ، وَأَنْتَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ الْغَزِيرُ

خدایا، تو خدایی هستی که معبودی جز تو خداوند حلیم و کریم نیست، و تویی خدایی که معبودی جز تو گرانقدر

الْحَكِيمُ، وَأَنْتَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ الْوَاحِدُ الْقَهَّارُ، وَأَنْتَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ

و دانا نیست و تویی خدایی که معبودی جز تو یگانه و قادر مطلق نیست و تویی خدایی که معبودی جز تو

الْمَلِكُ الْجَبَّارُ، وَأَنْتَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ الرَّحِيمُ الْغَفَّارُ، وَأَنْتَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا

حاکم توانا نیست و تویی خدایی که معبودی جز تو مهربان و آمرزنده نیست، و تویی خدایی که معبودی جز تو

أَنْتَ الشَّدِيدُ الْمُحَالُ، وَأَنْتَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ الْكَبِيرُ الْمُتَعَالِ، وَأَنْتَ اللَّهُ لَا

پر قدرت و توانا نیست و تویی خدایی که معبودی جز تو بزرگ و بلند مرتبه نیست، و تویی خدایی که
 اَلَا اَنْتَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ، وَاَنْتَ اللّٰهُ لَا اِلَهَ اِلَّا اَنْتَ الْمَنَّانُ الْقَدِيرُ، وَاَنْتَ

معبودی جز تو شنوا و بینا نیست و تویی خدایی که معبودی جز تو استوار و توانا نیست، و تویی
 اللّٰهُ لَا اِلَهَ اِلَّا اَنْتَ الْغَفُورُ الشُّكُورُ، وَاَنْتَ اللّٰهُ لَا اِلَهَ اِلَّا اَنْتَ الْحَمِيدُ الْمَجِيدُ،

خدایی که معبودی جز تو آمرزنده و سپاس‌پذیر نیست و تویی خدایی که معبودی جز تو ستوده و بزرگوار نیست،
 وَاَنْتَ اللّٰهُ لَا اِلَهَ اِلَّا اَنْتَ الْغَفُورُ الْوَدُودُ، وَاَنْتَ اللّٰهُ لَا اِلَهَ اِلَّا اَنْتَ الْحَنَّانُ

و تویی خدایی که معبودی جز تو آمرزنده و مهربان نیست و تویی خدایی که معبودی جز تو مهربان
 کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۱۰۵

الْمَنَّانُ، وَاَنْتَ اللّٰهُ لَا اِلَهَ اِلَّا اَنْتَ الْحَلِيمُ الدَّيَّانُ، وَاَنْتَ اللّٰهُ لَا اِلَهَ اِلَّا اَنْتَ

و بخشنده نیست و تویی خدایی که معبودی جز تو بردبار و پاداش‌ده نیست و تویی خدایی که معبودی جز تو
 الْجَوَادُ الْمَاجِدُ، وَاَنْتَ اللّٰهُ لَا اِلَهَ اِلَّا اَنْتَ الْوَاحِدُ الْاَحَدُ، وَاَنْتَ اللّٰهُ

بخشنده و بزرگوار نیست و تویی خدایی که معبودی جز تو یگانه و یکتا نیست، و تویی خدایی که
 لَا اِلَهَ اِلَّا اَنْتَ الْغَائِبُ الشَّاهِدُ، وَاَنْتَ اللّٰهُ لَا اِلَهَ اِلَّا اَنْتَ الظَّاهِرُ الْبَاطِنُ،

معبودی جز تو غایب و حاضر نیست و تویی خدایی که معبودی جز تو آشکار و پنهان نیست،
 وَاَنْتَ اللّٰهُ لَا اِلَهَ اِلَّا اَنْتَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ، تَمَّ نُورُكَ فَهَدَيْتَ، وَبَسَطْتَ يَدَكَ

و تویی خدایی که معبودی جز تو بر هر چیز دانا نیست، جلوه‌ات کامل بود و هدایت نمودی، و دست را به بخشش گشودی،
 فَاعْطَيْتَ، رَبَّنَا وَجْهَكَ اَكْرَمُ الْوُجُوهِ، وَجْهَتِكَ خَيْرُ الْجِهَاتِ، وَعَطَيْتَكَ

ای پروردگار ما، جمالت گرامی‌ترین جمالها و سمت و سویت بهترین جهت‌هاست و بخششت
 اَفْضَلُ الْعَطَايَا وَ اَهْنُوْهَا، تُطَاعُ رَبَّنَا فَتَشْكُرُ، وَ تُعْصَى رَبَّنَا فَتُغْفِرُ لِمَنْ

برترین و گواراترین بخشش‌هاست، ای پروردگار ما هرگاه اطاعت شوی قدر دانی کنی و اگر نافرمانی شوی پس هر کس را که
 خواهی پیامرزی،

شِئْتِ، تُجِيبُ الْمُضْطَرِّينَ، وَ تَكْشِفُ الشُّوْءَ، وَ تَقْبَلُ التَّوْبَةَ، وَ تَغْفُو عَنِ

دعای درماندگان را اجابت می‌کنی و بدیها را برطرف می‌سازی، و توبه را می‌پذیری و از گناهان درمی‌گذری،
 الدُّنُوْبِ، لَا تُجَازِي اِيَادِيكَ، وَلَا تُخْصِي نِعْمَكَ، وَلَا يُبْلَغُ مِدْحَتَكَ قَوْلٌ

در برابر نعمت‌های پاداش داده نمی‌شود، و نعمت‌های بی‌شمار است، و سخن
 قَائِلٍ، اللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ، وَعَجِّلْ فَرَجَهُمْ وَ رَوْحَهُمْ

هیچ گوینده‌ای حق ستایش را ادا نکند، خدایا بر محمد و خاندان پاکش درود فرست و فرج و نصرت
 وَ رَاحَتَهُمْ وَ سُرُوْرَهُمْ، وَ اِذْقِنِي طَعْمَ فَرَجِهِمْ، وَ اَهْلِكْ اَعْدَاءَهُمْ مِنَ الْجِنِّ

و آسایش و شادمانی آنها را نزدیک گردان، و طعم فرج آنها را به من بچشان، و دشمنان ایشان، را از جن
 وَ الْاِنْسِ، وَ آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً، وَ فِي الْاٰخِرَةِ حَسَنَةً، وَ قِنَا عَذَابَ

و انس نابود گردان و خیر دنیا و آخرت را به ما ارزانی دار و ما را از عذاب
 النَّارِ، وَ اجْعَلْنَا مِنَ الَّذِيْنَ لَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَ لَا هُمْ يَحْزَنُوْنَ، وَ اجْعَلْنِي مِنَ

دوزخ بازدار و ما را از کسانی که ترس و اندوهی ندارند قرار ده، و مرا از

الَّذِينَ صَبَرُوا وَعَلَىٰ رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ، وَتَبَّتْ بِلِقَائِي فِي الْحَيَاةِ

کسانی که بردباری کرده و بر پروردگارشان تکیه می‌کنند محسوب دارم، و مرا در زندگی

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۱۰۶

الدُّنْيَا وَفِي الْآخِرَةِ، وَبَارَكْ لِي فِي الْمَحْيَا وَالْمَمَاتِ، وَالْمَوْقِفِ

دنیا و آخرت برگفتار، پایدار ثابت قدم بدارم، و زندگانی و مرگ و توقف گاه قیامت

وَالنُّشُورِ، وَالْحِسَابِ وَالْمِيزَانِ، وَأَهْوَالِ يَوْمِ الْقِيَامَةِ، وَسَلَّمْنِي عَلَىٰ

و زنده شدن در آن و حسابرسی و ترازوی اعمال و ترس روز رستاخیز را بر من مبارک گردان، و مرا بر پل

الصُّرَاطِ، وَاجْزُنِي عَلَيْهِ، وَارْزُقْنِي عِلْمًا نَافِعًا، وَيَقِينًا صَادِقًا، وَتَقَىٰ

صراط سالم بدارم و از آن بگذرانم، و دانش سودمند و یقین درست و پرهیزگاری

وَبِرًّا، وَوَرَعًا وَخَوْفًا مِنْكَ، وَفَرَقًا يُبَلِّغُنِي مِنْكَ زُلْفَىٰ وَلَا يُبَاعِدُنِي عَنْكَ،

و نیکوکاری و خویشتن داری و ترس از خودت، و وحشتی که مرا به مقام قرب تو رساند و از تو دورم نکند، روزی‌ام گردان،

وَاحْبِسْنِي وَلَا تُبْغِضْنِي وَتَوَلَّنِي وَلَا تَخْذُلْنِي وَاعْطِنِي مِنْ جَمِيعِ خَيْرِ

و مرا دوست بدارم و بر من خشم مگیرم و مرا سرپرستی کن و رها مکن، و از همه نیکی‌های

الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ، مَا عَلِمْتُ مِنْهُ وَمَا لَمْ أَعْلَمْ، وَاجْزُنِي مِنَ الشُّوْءِ كُلِّهِ

دنیا و آخرت آنچه که می‌دانم و نمی‌دانم به من عطا فرما و مرا از تمام بدیها به تمام

بِحَدَافِيرِهِ، مَا عَلِمْتُ مِنْهُ وَمَا لَمْ أَعْلَمْ. [۱۷۲۷]

اقسامش آنچه که می‌دانم و نمی‌دانم پناه ده.

۹- یکی از یاران معروف امام صادق علیه السلام این دعای بسیار پر محتوا را از آن حضرت نقل کرده است:

اللَّهُمَّ اِمَّا قَلْبِي حُبًّا لَكَ، وَخَشْيَةً مِنْكَ، وَتَصَدِيقًا وَاِيْمَانًا بِكَ، وَفَرَقًا

خدایا دلم را از محبت و ترس و اعتقاد و ایمان و وحشت (از عذاب)

مِنْكَ، وَشَوْقًا لِيْلِقَائِكَ، يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْاِكْرَامِ، اللَّهُمَّ حَبَّبْ اِلَيَّ لِقَاءَكَ،

و اشتیاق خودت پر کن ای صاحب جلال و بزرگواری، خدایا دیدارت را در نظرم محبوب گردان،

وَاجْعَلْ لِي فِي لِقَائِكَ خَيْرَ الرَّحْمَةِ وَالْبَرَكَهَةِ، وَالْحِقْنِي بِالصَّالِحِينَ،

و در دیدارت برابم بهترین رحمت و برکت را قرار ده، و مرا به شایستگان ملحق کن،

وَلَا تُؤَخِّرْنِي مَعَ الْأَشْرَارِ، وَالْحِقْنِي بِصَالِحٍ مَنْ مَضَىٰ وَاجْعَلْنِي مَعَ

و همراه بدکاران قرار مده و مرا به شایستگان از گذشتگان ملحق فرما و همراه

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۱۰۷

صَالِحٍ مَنْ بَقِيَ، وَخُذْ بِي سَبِيلَ الصَّالِحِينَ، وَاعِنِّي عَلَىٰ نَفْسِي بِمَا تُعِينُ

شایستگان از موجودین قرار ده و مرا در مسیر صالحان قرار ده و مرا بر نفسم یاری ده همان گونه که

بِهِ الصَّالِحِينَ عَلَىٰ انْفُسِهِمْ، وَلَا تَرُدَّنِي فِي سُوءِ اسْتَنْقَذْتَنِي مِنْهُ، يَا رَبَّ

شایستگان را بر نفسشان، یاری دادی و مرا به بدیهایی که از آن رهایی بخشیدی باز مگردان، ای پروردگار

الْعَالَمِينَ، اسْئَلُكَ اِيْمَانًا لَا اَجَلَ لَهُ دُونَ لِقَائِكَ، تُحِينَنِي وَتُمِئِنُنِي عَلَيْهِ،

جهانیان! از تو ایمانی می‌خواهم که پایانش دیدار تو باشد، مرا بر آن زنده بداری و بمیرانی،
 وَ تَبَعْتُنِي عَلَيْهِ إِذَا بَعَثْتَنِي وَإِبْرَةً قَلْبِي مِنَ الرِّيَاءِ وَالسُّمْعَةِ، وَالشَّكِّ فِي
 و در وقت زنده شدن بر آن برانگیزانی و دلم را از خودنمایی و شهرت‌طلبی و تردید در
 دینک، اللَّهُمَّ اعْطِنِي نَصْرًا فِي دِينِكَ، وَقُوَّةً فِي عِبَادَتِكَ، وَفَهْمًا فِي
 دینت پاک گردان، خدایا یاری در دینت و توان در بندگیت و درک
 خَلْقِكَ، وَ كِفْلَيْنِ مِنْ رَحْمَتِكَ، وَ بَيْضَ وَجْهِ بَنُورِكَ، وَاجْعَلْ رَغْبَتِي
 آفرینشت و رحمت مضاعفت را روزیم گردان، و چهره‌ام را با نورت روشن کن، و اشتیاقم را
 فیما عِنْدَكَ، وَ تَوْفَنِي فِي سَبِيلِكَ عَلَى مِلَّتِكَ، وَ مِلَّةَ رَسُولِكَ، اللَّهُمَّ أَنْتَ
 به آنچه نزد توست قرار ده و مرا در راه و دین خودت و آیین فرستادهات بمیران خدایا
 اَعُوذُ بِكَ مِنَ الْكَسَلِ وَالْهَرَمِ، وَالْجُبْنِ وَالْبُخْلِ، وَالْغَفْلَةِ وَالْقَسْوَةِ،
 از تنبلی و پیری و ترس و بخل و غفلت و سنگدلی
 وَالْفَتْرَةَ وَالْمَسْكَنَةَ، وَ اَعُوذُ بِكَ يَا رَبِّ مِنْ نَفْسٍ لَا تَشْبَعُ، وَمِنْ قَلْبٍ لَا
 و سستی و فقر به تو پناه می‌برم، پروردگارا از نفس سیری‌ناپذیر و دل خالی از خوف
 يَحْشَعُ، وَمِنْ دُعَاءٍ لَا يَسْمَعُ، وَمِنْ صَلَاةٍ لَا تَنْفَعُ، وَ اَعِيذُ بِكَ نَفْسِي
 و دعای به اجابت نرسیده و نماز بی فایده به تو پناه می‌برم، و خود
 وَ اَهْلِي وَ ذُرِّيَّتِي مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ، اللَّهُمَّ إِنَّهُ لَا يُجِيرُنِي مِنْكَ أَحَدٌ، وَلَا
 و خانواده و نسلم را از شر شیطان رجیم به تو می‌سپارم خدایا به راستی که کسی جز تو پناه نمی‌دهد و
 اَجِدُ مِنْ دُونِكَ مُلتَحِدًا، فَلَا تَخْذُلْنِي وَلَا تَرُدَّنِي فِي هَلَاكَةٍ، وَلَا تَرُدَّنِي
 جز نزد تو پناهگاهی نمی‌یابم، پس مرا خوار مکن و در هلاکت و عذاب باز مگردان،
 بِعَذَابٍ، اسْئَلُكَ الثَّبَاتَ عَلَى دِينِكَ، وَ التَّصَدِيقَ بِكِتَابِكَ، وَ اتِّبَاعَ
 پایداری در دین و ایمان به کتاب خود و پیروی

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۱۰۸

رَسُولِكَ، اللَّهُمَّ اذْكُرْنِي بِرَحْمَتِكَ، وَلَا تَذْكُرْنِي بِخَطِيئَتِي وَ تَقَبَّلْ مِنِّي
 فرستادهات را از تو می‌خواهم، خدایا مرا به رحمتت یاد کن نه با گناهانم، و از من بپذیر
 وَ زِدْنِي مِنْ فَضْلِكَ، أَنِّي إِلَيْكَ رَاغِبٌ، اللَّهُمَّ اجْعَلْ ثَوَابَ مَنْطِقِي وَ ثَوَابَ
 و به لطف و کرمت بیفزای، که من مشتاق توام، خدایا پاداش گفتار
 مَجْلِسِي رِضَاكَ عَنِّي وَ اجْعَلْ عَمَلِي وَ دُعَائِي خَالِصًا لَكَ، وَ اجْعَلْ ثَوَابِي
 و نشستم را خشنودیت، و کردار و دعایم را خالصانه برای خود قرار ده، و پاداشم را به لطف و
 الْجَنَّةَ بِرَحْمَتِكَ، وَ اجْمَعْ لِي جَمِيعَ مَا سَأَلْتُكَ، وَ زِدْنِي مِنْ فَضْلِكَ، أَنِّي
 رحمت بهشت تعیین کن و تمام آنچه را که از تو خواستم برایم مقرر فرما، و از لطف و کرمت بر آن بیفزای،
 إِلَيْكَ رَاغِبٌ، اللَّهُمَّ غَارَتِ النَّجُومُ، وَ نَامَتِ الْعُمُيُونُ، وَ أَنْتَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ،
 که من مشتاق توام، خدایا (در این موقع شب) ستاره‌ها پنهان شده و چشمها به خواب رفته‌اند و تویی زنده پاینده
 لَا يُوَارِي مِنْكَ لَيْلٌ سَاجٍ، وَ لَا سَمَاءٌ ذَاتُ أُبْرَاجٍ، وَ لَا أَرْضٌ ذَاتُ مِهَادٍ،

که شب تاریک چیزی را از تو نبوشاند و آسمان دارای برجاها و زمین گسترده
 وَلَا بَحْرٌ لُّجِيٌّ، وَلَا ظُلُمَاتٌ بَعْضُهَا فَوْقَ بَعْضٍ، تُدْلِجُ الرَّحْمَةَ عَلَى مَنْ
 و دریای عمیق، و تاریکیهای متراکم، چیزی را از تو پنهان نمی کند، رحمت خود را شبانه بر هر
 تَشَاءُ مِنْ خَلْقِكَ، تَعْلَمُ خَائِنَةَ الْأَعْيُنِ وَمَا تُخْفِي الصُّدُورُ، أَشْهَدُ بِمَا
 یک از مخلوقات که خواهی فرو می ریزی، خیانت چشمها و آنچه را سینه‌ها پنهان کرده می دانی، به آنچه
 شَهِدْتَ بِهٖ عَلَى نَفْسِكَ، وَشَهِدَتْ مَلَائِكَتُكَ وَأَوْلُوا الْعِلْمَ، لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ
 بر خودت گواهی دادی و فرشتگان و صاحبان علم نیز گواهی دادند گواهی می دهم، معبودی جز تو
 الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ، وَمَنْ لَمْ يَشْهَدْ بِمَا شَهِدْتَ عَلَى نَفْسِكَ، وَشَهِدَتْ مَلَائِكَتُكَ
 گرانقدر و دانا نیست و کسی به آنچه که تو بر خودت گواهی داده‌ای و فرشتگان و
 وَأَوْلُوا الْعِلْمَ، فَكُتِبَ شَهَادَتِي مَكَانَ شَهَادَتِهِمْ، اللَّهُمَّ أَنْتَ السَّلَامُ،
 صاحبان علم نیز به آن گواهی داده‌اند گواهی نداده است پس گواهی مرا در رتبه گواهی آنان قرار ده، خدایا تویی سلام
 وَمِنْكَ السَّلَامُ، اسئَلُكَ يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ، أَنْ تُفَكَّ رَقَبَتِي مِنَ النَّارِ. [۱۷۲۸]
 و از جانب توست سلام، ای صاحب جلال و بزرگواری، رهایی از آتش دوزخ را از تو می‌خواهم.

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۱۰۹

«شیخ طوسی» نیز در کتاب «مصباح المتهجد» بعد از رکعت چهارم نافله شب، این دعا را ذکر فرموده است [۱۷۲۹] و «علامه مجلسی»
 روایتی را از امام صادق علیه السلام نقل کرده است که فرمود: این دعا را در نماز «وتر» بخوان. [۱۷۳۰]

۱۰- روایت شده است که این دعای ابوذر است که جبرئیل، به حضرت رسول اکرم صلی الله علیه و آله عرض کرد، این دعا نزد
 اهل آسمان معروف است:

اللَّهُمَّ أَنْتَ اسئَلُكَ الْأَمْنَ وَالْإِيْمَانَ، وَالتَّصَدِيقَ بَيْنِيكَ، وَ الْعَافِيَةَ مِنْ
 خدایا امتیت و ایمان و اعتقاد به پیامبرت و سلامتی از تمام بلاها و شکر بر عافیت و
 جَمِيعِ الْبَلَاءِ، وَالشُّكْرَ عَلَى الْعَافِيَةِ، وَالْغِنَى عَنْ شِرَارِ النَّاسِ. [۱۷۳۱]
 بی نیازی از انسانهای شرور را از تو می‌خواهم.

۱۱- «ابوحزمه» می‌گوید: این دعا را از امام محمد باقر علیه السلام گرفتم و آن حضرت این دعا را «جامع» (جامع حاجات مادی و
 معنوی) می‌نامیدند:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ، أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ،
 به نام خداوند بخشنده مهربان، گواهی می‌دهم که معبودی جز خدای یگانه نیست، یگانه‌ای که همتایی ندارد
 وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ، آمَنْتُ بِاللَّهِ وَبِجَمِيعِ رُسُلِهِ، وَبِجَمِيعِ مَا
 و گواهی می‌دهم که محمد بنده و فرستاده اوست، به خدا و تمامی فرستادگانش و به تمامی آنچه که
 أَنْزَلَ بِهٖ عَلَى جَمِيعِ الرُّسُلِ، وَأَنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ، وَلِقَائُهُ حَقٌّ، وَصَدَقَ اللَّهُ
 بر همه فرستادگانش نازل نموده ایمان دارم و این که وعده خدا و قیامت حق است، و خدا راست گفته
 وَبَلَغَ الْمُرْسَلُونَ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ، وَسُبْحَانَ اللَّهِ كَلِمًا سَبَّحَ اللَّهُ

و فرستادگانش پیام او را رسانده‌اند، حمد و سپاس مخصوص خداوندی است که پروردگار جهانیان است، و تسبیح می‌گویم خدا را

در هر زمان

شَيْءٌ، وَ كَمَا يُحِبُّ اللَّهُ أَنْ يُسَبِّحَ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ كُلَّمَا حَمِدَ اللَّهُ شَيْءٌ، وَ كَمَا

که چیزی او را تسبیح می‌کند، و همان گونه که می‌پسندد که تسبیح شود، و حمد و سپاس می‌گویم او را در هر زمان که چیزی را سپاس می‌گوید و همان گونه

يُحِبُّ اللَّهُ أَنْ يُحَمَدَ، وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ كُلَّمَا هَلَّلَ اللَّهُ شَيْءٌ، وَ كَمَا يُحِبُّ اللَّهُ أَنْ

که می‌پسندد که سپاسگزاری شود، و معبودی جز خدا نیست هر زمانی که چیزی او را تهلیل (لا إله إلا الله) گوید و همان گونه که می‌پسندد

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۱۱۰

يُهَلَّلَ، وَاللَّهُ أَكْبَرُ كُلَّمَا كَبَّرَ اللَّهُ شَيْءٌ، وَ كَمَا يُحِبُّ اللَّهُ أَنْ يُكَبَّرَ، اللَّهُمَّ انِّي

تهلیل گفته شود، و تکبیر می‌گویم او را در هر زمان که چیزی او را به بزرگی یاد کند و همان گونه که می‌پسندد بزرگ داشته شود، خدایا

اسئلك مفاتيح الخير، و خواتيمه و سوابغه، و فوائده و برکاته، و ما بلغ

کلیدهای نیکی، و پایان خیر و فراوانی آن و فایده‌ها و برکت‌های خیر و آنچه

علمه علمي و ما قصر عن احصائه حفظي اللهم انهج الی اسباب

دانشم به دانستن آن رسیده و آنچه حافظه‌ام از شمارش آن عاجز مانده، را از تو می‌خواهم، خدایا وسایل شناختش را

معرفته، و افتح لی ابوابه، و عشنی ببرکات رحمتک، و من علی بعضمه

برایم روشن نما و درهای آن را به رویم بگشا و مرا با برکات لطف و مهربانیت ببوشان، و به ممانعت

عن الازالة عن دینک، و طهر قلبی من الشک، و لا تشغل قلبی بدنیای،

از خروج از دینت بر من منت گذار، و دلم را از تردید پاک گردان و آن را به دنیا و زندگی

و عاجل معاشی عن اجل ثواب آخرتی و اشغل قلبی بحفظ ما لا

زود گذر آن به جای پاداش آینده آخرت مشغول مدار، و دلم را به حفظ و نگهداری آنچه را

تقبل منی جهله، و ذل لکل خیر لسانی و طهر قلبی من الریاء،

که ندانستنش را از من نپذیری مشغول دار، و زبانم را برای هر نیکی متواضع گردان و دلم را از خودنمایی پاک کن

و لا تجره فی مفاصلی و اجعل عملی خالصاً لک، اللهم انی اعوذ بک من

و آن را در اعضایم به جریان میانداز و عملم را خالص برای خود قرار ده، خدایا به تو پناه می‌برم از

الشَّرِّ، و انواع الفواحش کُلِّها، ظاهرها و باطنها و غفلاتها، و جمیع ما

بدی و تمامی زشتیهای ظاهری و باطنی و بی توجهی (در انجام) آن، و همه آنچه که

یریدنی به الشیطان الرجیم، و ما یریدنی به السطان العنید، ممّا

شیطان رانده شده مرا به آن قصد کرده و همه آنچه که پادشاه مستبد مرا به آن قصد نموده، از آنچه

احطت بعلمه، و انت القادر علی صرفه عنی اللهم انی اعوذ بک من

به دانستن آن احاطه داری و بر بازگرداندن آن از من توانایی، خدایا به تو پناه می‌برم

طوارق الجن و الإنس، و زوابعهم و بوائقهم و مکائدهم، و مشاهد

از بلاهای جنی و انسی، و خشمها و مصیبتها و نیرنگهایشان و محل حضور فاسقان

الْفَسَقَةَ مِنَ الْجِنَّ وَالْإِنْسِ، وَ أَنْ اسْتَرَلَّ عَنْ دِينِي، فَتَفْسُدَ عَلَيَّ آخِرَتِي

از جن و انس، و این که از دینم منحرف شوم و آخرتم تباه شود

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۱۱۱

وَ أَنْ يَكُونَ ذَلِكَ مِنْهُمْ ضَرَرًا عَلَيَّ فِي مَعَاشِي أَوْ يَعْزِضَ بَلَاءٌ يُصِيبُنِي

و این که کارهای ایشان به ضرر زندگانی من باشد یا این که بلایی از ایشان به من رسد

مِنْهُمْ لِقُوَّةِ لِي بِهِ، وَلَا صَبْرَ لِي عَلَى اخْتِمَالِهِ، فَلَا تَبْتَلْنِي يَا هَلِي

و من طاقت دفع آن و تحملش را نداشته باشم، پس ای خدا مرا به تحمل آن مبتلا نکن،

بِمُقَاسَاتِهِ، فَيَمْنَعَنِي ذَلِكَ عَنْ ذِكْرِكَ، وَيَشْغَلَنِي عَنْ عِبَادَتِكَ، أَنْتَ

که مرا از یاد تو باز دارد و مانع بندگیت گردد، تویی

الْعَاصِمُ الْمَانِعُ الدَّافِعُ الْوَاقِي مِنْ ذَلِكَ كُلِّهِ، اسئلك اللهم الرفاهية في

نگه دارنده و منع کننده و دفع کننده و بازدارنده از همه این امور، خدایا آسایش در

مَعِيشَتِي مَا ابْتِغَيْتَنِي مَعِيشَةً أَقْوَى بِهَا عَلَى طَاعَتِكَ، وَأَبْلُغْ بِهَا رِضْوَانَكَ،

زندگانی را مادامی که زنده‌ام از تو می‌خواهم، زندگانی که به واسطه آن، توان بندگیت را یافته و به خشنودیت دست یابم،

وَاصِرٌ بِهَا إِلَى دَارِ الْحَيَوَانِ عَدَاً، وَلَا تَزُفْنِي رِزْقاً يُطْعِمُنِي وَلَا تَبْتَلْنِي

و به زندگانی آخرت رسم، و روزی که مرا به طغیان وا دارد نصییم مکن و به

بِفَقْرٍ اشْتَقِي بِهِ مُصَيِّقاً عَلَيَّ، اعْطِنِي حَظًّا وَافِراً فِي آخِرَتِي وَمَعَاشاً

فقری که مرا بدبخت کرده و بر من تنگ گیرد دچارم مکن، و بهره و لذت فراوان آخرت و روزی

وَاسِعاً هَنِيئاً مَرِيئاً فِي دُنْيَايَ، وَلَا تَجْعَلِ الدُّنْيَا عَلَيَّ سِجْنًا، وَلَا تَجْعَلْ

وسیع و گوارای دنیا را به من عطا کن، و دنیا را زندان من و

فِرَاقَهَا عَلَيَّ حُزْنًا، اجزني من فتنيتها، واجعل عملي فيها مقبولاً،

جدا شدن از آن را مایه غم و اندوهم قرار مده و مرا از مصیبت‌های آن پناه ده و کردارم را در آن بپذیر

وَ سَعِي فِيهَا مَشْكُورًا، اللَّهُمَّ وَمَنْ ارَادَنِي بِسُوءٍ فَارِدُهُ بِمِثْلِهِ، وَمَنْ كَادَنِي

و تلاشم را شایسته قدردانی قرار ده، خدایا آن که درباره من قصد سوئی کرده او را به مثل آن گرفتار کن، و آن که مرا فریب دهد

فِيهَا فِكْدُهُ، وَاصْرِفْ عَنِّي هَمَّ مَنْ ادْخَلَ عَلَيَّ هَمَّهُ، وَامْكُرْ بِمَنْ مَكَرَ بِي

به مکر خویش گرفتارش کن، و اندوه کسی را که اندوهش را بر من وارد کرده از من دور کن، و کسی که مرا بفریبد به تدبیر

خویش دچار کن

فَأَنَّكَ خَيْرُ الْمَاكِرِينَ، وَأَفْقًا عَنِّي عُيُونَ الْكُفْرَةِ الظَّلمة، وَالطُّغَاةِ

چرا که تو بهترین تدبیر کننده‌ای، و ضربه‌ای کاری از جانب من بر کافران ستمگر و طغیانگران

وَالْحَسَدَةِ، اللَّهُمَّ وَانزِلْ عَلَيَّ مِنْكَ السَّكِينَةَ، وَالبسني درعك الحصينة،

حسود وارد نما، خدایا از جانب خود آرامش را بر من فرود آر، و زره محکمت را بر من بیوشان

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۱۱۲

وَاحْفَظْنِي بِسِتْرِكَ الْوَاقِي وَجَلَلَنِي عَافِيَتِكَ النَّافِعَةَ، وَ صَدِّقْ قَوْلِي

و با پوشش نگهدارنده‌ات مرا حفظ کن، و سلامتی سودمندت را بر من بیوشان و گفتار

وَفِعَالِي وَبَارِكْ لِي فِي وُلْدِي وَاهْلِي وَمَالِي اللَّهُمَّ مَا قَدَّمْتُ وَمَا
و کردارم را تأیید نما، و به فرزندان و خانواده و داراییم برکت ده، خدایا آنچه جلوتر فرستاده و بعداً
اخْرْتُ، وَمَا اغْفَلْتُ وَمَا تَعَمَّدْتُ وَمَا تَوَانَيْتُ، وَمَا اَعْلَنْتُ وَمَا اسْرَرْتُ،
خواهم فرستاد و آنچه از روی غفلت یا عمد مرتکب شده‌ام و آنچه سستی کرده‌ام و آنچه آشکارا و پنهان انجام داده‌ام
فَاغْفِرْهُ لِي يَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ. [۱۷۳۲]
بر من ببخش، ای مهربان‌ترین مهربانان.

۱۲- یکی از یاران امام محمد باقر علیه السلام از آن حضرت نقل می‌کند که فرمود: این دعا را بخوان:
اللَّهُمَّ اَوْسِعْ عَلَيَّ فِي رِزْقِي وَاْمُدِّدْ لِي فِي عُمْرِي وَاغْفِرْ لِي ذَنْبِي
خدایا روزیم را وسعت ده، و عمرم را طولانی کن، و گناهم را بیامرز،
وَاجْعَلْنِي مِمَّنْ تَنْتَصِرُ بِهِ لِدِينِكَ، وَلَا تَسْتَبْدِلْ بِي غَيْرِي [۱۷۳۳]
و مرا از یاوران دینت قرار ده و دیگری را به جای من قرار مده.

۱۳- روایت شده است که امام صادق علیه السلام پیوسته این دعا را می‌خواندند:
يَا مَنْ يَشْكُرُ الْيَسِيرَ، وَيَغْفُو عَنِ الْكَثِيرِ، وَهُوَ الْعُفُورُ الرَّحِيمُ، اغْفِرْ لِي
ای که عمل کم را می‌پذیری و از گناهان فراوان درمی‌گذری و تو آمرزنده و مهربانی،
الذُّنُوبَ الَّتِي ذَهَبَتْ لَدَتْهَا، وَبَقِيَتْ تَبِعَتْهَا. [۱۷۳۴]
گناهانی را که لذتش رفته و عقوبتش باقی است بر من بیامرز.

۱۴- همچنین روایت شده است که آن حضرت این دعا را می‌خواندند:
يَا نُورُ يَا قُدُّوسُ، يَا اَوَّلَ الْاَوَّلِينَ، وَيَا اٰخِرَ الْاٰخِرِينَ، يَا رَحْمَنُ يَا
ای نور، ای پاک از هر عیب، ای آغاز همه آغازها و ای نهایت همه پایانها، ای بخشنده، ای
کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۱۱۳

رَحِيمُ، اغْفِرْ لِي الذُّنُوبَ الَّتِي تُغَيِّرُ النِّعَمَ، وَاغْفِرْ لِي الذُّنُوبَ الَّتِي تُحِلُّ
بخشایشگر، گناهانی را که موجب تغییر نعمتها می‌شود بر من ببخش، و گناهانی که رنج و عذاب را فرود می‌آورد بر من ببخش،
النِّعَمَ، وَاغْفِرْ لِي الذُّنُوبَ الَّتِي تَهْتِكُ الْعِصْمَ، وَاغْفِرْ لِي الذُّنُوبَ الَّتِي تُنَزِّلُ
و گناهانی را که پرده‌های عصمت (و موانع گناه) را می‌درد بر من ببخش، و گناهانی که بلا (و مصیبت)
الْبَلَاءَ، وَاغْفِرْ لِي الذُّنُوبَ الَّتِي تُدِيلُ الْاَعْدَاءَ، وَاغْفِرْ لِي الذُّنُوبَ الَّتِي
را فرود می‌آورد بر من ببخش، و گناهانی که دشمنان را مسلط می‌کند بر من ببخش و گناهانی که نابودی را
تُعَجِّلُ الْفَنَاءَ، وَاغْفِرْ لِي الذُّنُوبَ الَّتِي تَقَطِّعُ الرَّجَاءَ، وَاغْفِرْ لِي الذُّنُوبَ
سرعت می‌بخشد بر من ببخش، و گناهانی که امید را قطع می‌کند بر من ببخش و گناهانی که
الَّتِي تُظْلِمُ الْهُوَاءَ، وَاغْفِرْ لِي الذُّنُوبَ الَّتِي تَكْشِفُ الْعِطَاءَ، وَاغْفِرْ لِي
فضا را تیره و تار می‌کند بر من ببخش، و گناهانی که پرده را کنار می‌زند بر من ببخش، و

الدُّنُوبَ الَّتِي تَرُدُّ الدُّعَاءَ، وَاغْفِرْ لِي الدُّنُوبَ الَّتِي تَرُدُّ غَيْثَ السَّمَاءِ. [۱۷۳۵]

گناهانی که مانع استجاب دعا می‌شود بر من ببخش و گناهانی که مانع نزول باران از آسمان می‌شود بر من ببخش.

۱۵- در روایات آمده، این دعای امیرالمؤمنین علیه السلام است:

اللَّهُمَّ كَتَبْتَ الْأَثَارَ، وَعَلِمْتَ الْأَخْبَارَ، وَأَطَّلَعْتَ عَلَى الْأَسْرَارِ، فَحُلَّتْ

خدایا اعمال را ثبت کرده و خبرها را می‌دانی و بر رازهای نهان آگاهی، و

بَيْنَنَا وَبَيْنَ الْقُلُوبِ، فَالَسِّرْ عِنْدَكَ عَلَانِيَتَهُ، وَالْقُلُوبَ إِلَيْكَ مُفْضَاةً، وَأَنَا

میان ما و دل‌مان حایلی، پنهان در نزد تو آشکار و دلها به تو گرایش دارند، و

امْرُكَ لِيَشِيءَ إِذَا ارْدَتْهُ أَنْ تَقُولَ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ، فَقُلْ بِرَحْمَتِكَ لِطَاعَتِكَ أَنْ

فرمان تو در هر چه که اراده کنی این است که بگویی: موجود باش، پس موجود می‌شود، بنابراین به لطف و رحمتت به اطاعتت

بگو

تَدْخُلْ فِي كُلِّ عَضْوٍ مِنْ أَعْضَائِي وَلَا تُفَارِقْنِي حَتَّى الْقَاكِ، وَقُلْ

که در هر عضوی از اعضای بدنم داخل شود و تا زمان دیدارت از من جدا نشود، و به

بِرَحْمَتِكَ لِمَعْصِيَتِكَ أَنْ تَخْرُجَ مِنْ كُلِّ عَضْوٍ مِنْ أَعْضَائِي فَلَا تَقْرَبْنِي

لطف و رحمتت به نافرمانیت بگو که از هر عضوی از اعضای بدنم خارج شود و

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۱۱۴

حَتَّى الْقَاكِ، وَارْزُقْنِي مِنَ الدُّنْيَا، وَزَهِّدْنِي فِيهَا، وَلَا تَزُوهَا عَنِّي

تا زمان دیدارت به من نزدیک نشود، و از دنیا روزیم ده و مرا به (زرق و برق) آن بی‌علاقه گردان، و آن را از من درحالی که من

به آن

وَرَعْبَتِي فِيهَا يَا رَحْمَنُ. [۱۷۳۶]

مشتاق و نیازمندم برمگردان، ای بخشنده (نعمتها).

۱۶- علی بن ابراهیم به سند معتبر از عبدالرحمن بن سیابه روایت می‌کند که امام صادق علیه السلام این دعا را به من مرحمت فرمود

(دعایی که مضامین بسیار عالی دارد):

الْحَمْدُ لِلَّهِ وَلِيِّ الْحَمْدِ وَاهْلِهِ، وَامْتِنَاهُ وَمَحَلُّهُ، اخْلَصَ مَنْ وَخَدَهُ،

حمد و سپاس مخصوص خداوندی است که صاحب حمد و شایسته آن و نهایت و جایگاه آن است، آن که او را به یگانگی یاد

کرده خالص گرداند

وَاهْتَدَى مِنْ عِبَادِهِ، وَفَازَ مَنْ اطَاعَهُ، وَامِنَ الْمُعْتَصِمِ بِهِ، اللَّهُمَّ يَا ذَا

و آن که بندگیش نموده هدایت کرده و آن که اطاعتش نموده رستگار شده و آن که به او پناه برده ایمن گشته، خدایا ای صاحب

الْجُودِ وَالْمَجْدِ، وَالشَّاءِ الْجَمِيلِ وَالْحَمْدِ، اسْأَلُكَ مَسْئَلَةً مِنْ خَضَعٍ لَكَ

بخشش و بزرگواری و ستایش و سپاس، از تو می‌خواهم مانند کسی که با گردنی کج فروتنی کرده

بِرَقَبَتِهِ، وَرَغِمَ لَكَ انْفُهُ، وَعَفَّرَ لَكَ وَجْهَهُ، وَدَلَّلَ لَكَ نَفْسَهُ، وَفَاضَتْ مِنْ

و به خاک افتاده و صورتش را در برابرت به خاک مالیده و نفسش را خوار کرده و از ترس تو

خَوْفِكَ دُمُوعُهُ، وَ تَرَدَّدَتْ عَجْبَتُهُ، وَ اعْتَرَفَ لَكَ بِذُنُوبِهِ، وَ فَضَحَتْهُ عِنْدَكَ

اشکهایش جاری و (بر صورتش) غلطان است و به گناهانش در برابرت معترف است، و اشتباهاتش او را نزد تو خَطِیئَتُهُ، و شانتَه عِنْدَكَ جَرِيرَتُهُ، فَضَعَفَتْ عِنْدَ ذَلِكِ قُوَّتُهُ، وَ قَلَّتْ

رسوا کرده، و جرم و جنایتش او را نزد تو بدنام کرده، اکنون، ناتوان شده و چاره‌اش حیلَتُهُ، وَ انْقَطَعَتْ عَنْهُ اسبابُ خَدایِعِهِ، وَ اضْمَحَلَّ عَنْهُ كُلُّ باطِلٍ،

کم گشته و وسایل نیرنگش از او جدا شده، و هر باطلی از او دور گردیده، وَ الْجَاهَةُ ذُنُوبُهُ إِلَى ذُلِّ مَقَامِهِ بَيْنَ يَدَيْكَ، وَ خُضُوعِهِ لَدَيْكَ، وَ ائْتِهَالِهِ إِلَيْكَ،

و گناهش او را به خوار ایستادن و فروتنی و زاری در برابرت وادار کرده است، اسئَلُكَ اللَّهُمَّ سُؤَالَ مَنْ هُوَ بِمَنْزِلَتِهِ، ارْعَبُ إِلَيْكَ كَرْعِيَّتِهِ، وَ اتَضَّرِعُ إِلَيْكَ

خدایا از تو می‌خواهم مانند کسی که این حالات را دارد اشتیاقم به تو مانند اشتیاق او باشد، و به درگاہت مانند گریه

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۱۱۵

كَتَضَّرِعِهِ، وَ ائْتِهَلُ إِلَيْكَ كَأَشَدِّ ائْتِهَالِهِ، اللَّهُمَّ فَارْحَمِ اسْتِكَانَةَ مَنْطِقِي

او گریه کنم و مانند زاری شدید او زاری نمایم خدایا به لکنت گفتار و خواری من

وَ ذُلِّ مَقَامِي وَ مَجْلِسِي وَ خُضُوعِي إِلَيْكَ بِرَقَبَتِي اسئَلُكَ اللَّهُمَّ الْهُدَى

و جایگاه و محل نشیمنم و فروتنی همراه با گردن کجی در برابرت رحم کن خدایا هدایت

مِنَ الضَّلَالَةِ، وَ الْبَصِيرَةَ مِنَ الْعَمَى وَ الرُّشْدَ مِنَ الْغَوَايَةِ، وَ اسئَلُكَ اللَّهُمَّ

از گمراهی و بینایی از کور دلی و راه یابی از بیراهه را از تو می‌خواهم و خدایا

اَكْثَرَ الْحَمْدِ عِنْدَ الرَّخَاءِ، وَ اجْمَلَ الصَّبْرِ عِنْدَ الْمُصِيبَةِ، وَ اَفْضَلَ الشُّكْرِ

بیشترین سپاس را در وقت آسایش، و زیباترین بردباری را در وقت گرفتاری، و کاملترین سپاسگذاری

عِنْدَ مَوْضِعِ الشُّكْرِ، وَ التَّسْلِيمِ عِنْدَ الشُّبُهَاتِ، وَ اسئَلُكَ الْقُوَّةَ فِي

را در جایگاه سپاسگذاری و فرمانبرداری در هنگام تردید را از تو می‌طلبم و توانایی در

طَاعَتِكَ، وَ الضَّعْفَ عَنْ مَعْصِيَتِكَ، وَ الْهَرَبَ إِلَيْكَ مِنْكَ، وَ التَّقَرُّبَ إِلَيْكَ

بندگی و ناتوانی در گناه و گریز به (رحمت) تو از (انتقام) تو و نزدیکی به خودت را از تو می‌خواهم،

رَبِّ لِيَتَرْضَى وَ التَّحَرِّيَ لِكُلِّ مَا يُرْضِيكَ عَنِّي فِي اسخَاطِ خَلْقِكَ،

ای پروردگار من تا خشنود شوی و (از تو می‌خواهم) جستجوی آنچه که تو را از من خشنود سازد گر چه مردم ناراحت شوند،

الْتِمَاساً لِرِضَاكَ، رَبِّ مَنْ ارْجُوهُ اِنْ لَمْ تَرْحَمْنِي اَوْ مَنْ يَعُودُ عَلَيَّ اِنْ

به خاطر بدست آوردن رضایت، ای پروردگار من به که امید بندم گر به من رحم نکنی، یا که بر من توجّه کند گر تو دورم کنی،

اَقْصَيْتَنِي اَوْ مَنْ يَنْفَعُنِي عَفْوُهُ اِنْ عَاقَبْتَنِي اَوْ مَنْ اَمَلُ عَطَايَاهُ اِنْ

یا گذشت که به من سود بخشد گر مجازاتم کنی، یا به بخششهایی که امید بندم گر

حَرَمْتَنِي اَوْ مَنْ يَمْلِكُ كِرَامَتِي اِنْ اِهْتَنَنِي اَوْ مَنْ يَضُرُّنِي هَوَانُهُ اِنْ

مرا محروم کنی، یا که مرا گرامی دارد گر تو خوایم کنی و یا که مرا خوار کند گر

اَكْرَمْتَنِي رَبِّ مَا اشْؤَاءَ فِعْلِي وَ اَفْبَحَ عَمَلِي وَ اَفْسَى قَلْبِي وَ اطْوَلَ

گرامیم داری، ای پروردگار من چه بد کردارم، و چه زشت رفتارم، و چه سنگدلیم، و چه بزرگ

أَمَلِي وَأَقْصَرَ أَجَلِي وَاجْرَأْنِي عَلَى عِضْيَانِ مَنْ خَلَقَنِي رَبِّ وَمَا

آرزویم و چه کوتاه عمرم و چه گستاخم بر نافرمانی آن که مرا آفریده، ای پروردگار من
أَحْسَنَ بَلَاءِكَ عِنْدِي وَأَظْهَرَ نِعْمَاتِكَ عَلَيَّ، كَثُرَتْ عَلَيَّ مِنْكَ النُّعْمُ فَمَا
آزمایشت در نزد من چه نیکو و نعمتهایت بر من چه آشکار است نعمتهایت بر من بقدری فراوان است که
کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۱۱۶

أَخْصِيهَا، وَقَلَّ مِنِّي الشُّكْرُ فِيمَا أَوْلَيْتَنِيهِ فَبَطِرْتُ بِالنُّعْمِ، وَتَعَرَّضْتُ

نمی‌توانم بشمارم، و در آنچه به من عطا فرمودی سپاسگذاری من کم است، پس به نعمتهایت مغرور شدم، و خود را در معرض
لِلنُّعْمِ، وَسَهَوْتُ عَنِ الذِّكْرِ، وَرَكِبْتُ الْجَهْلَ بَعْدَ الْعِلْمِ، وَجُرْتُ مِنَ الْعَدْلِ
مجازات قرار دادم و از یادت غفلت نمودم و با وجود دانشم، بر مرکب جهل سوار شدم و از عدالت به
أَلَى الظُّلْمِ، وَجَاوَزْتُ الْبِرَّ إِلَى الْإِثْمِ، وَصِرْتُ إِلَى اللَّهِوِ مِنَ الْخَوْفِ
ستم تجاوز نمودم و از نیکی به گناه گذشتم و به جای ترس و اندوه، به بیهودگی گرایش یافتم،
وَالْحُزْنَ، فَمَا اصْغَرَ حَسَنَاتِي وَأَقَلَّهَا فِي كَثْرَةِ ذُنُوبِي وَمَا أَكْثَرَ ذُنُوبِي
پس چه ناچیز است نیکیهایم، و چه کم است در مقابل گناهان فراوانم و چه بسیار است گناهانم،
وَاعْظَمَهَا عَلَى قَدْرِ صِغَرِ خَلْقِي وَصَعْفِ رُكْنِي رَبِّ وَمَا أَطْوَلَ أَمَلِي
و چه بزرگ است گناهانم نسبت به کوچکی آفرینش و ناتوانیم، ای پروردگار من، و چه طولانی است آرزویم
فِي قِصْرِ أَجَلِي وَأَقْصَرَ أَجَلِي فِي بُعْدِ أَمَلِي وَمَا أَقْبَحَ سَرِيرَتِي

در مقابل کوتاهی عمرم و چه کوتاه است عمرم نسبت به آرزوی دورم و چه زشت است پنهان

وَعَلَائِي رَبِّ لَا حُجَّةَ لِي إِنْ اِحْتَجَجْتُ، وَلَا عُذْرَ لِي إِنْ اِعْتَذَرْتُ، وَلَا

و آشکارم، ای پروردگار من، در مقام استدلال دلیلی ندارم، و در مقام پوزش عذری ندارم، و اگر

شُكْرَ عِنْدِي إِنْ اِبْتَلَيْتُ وَأَوْلَيْتُ إِنْ لَمْ تُعِنِّي عَلَى شُكْرِي مَا أَوْلَيْتُ، رَبِّ مَا

گرفتار شوم و نعمتی به من رسد سپاسی ندارم اگر تو بر سپاسگزاری آنچه داده‌ای کمکم نکنی، ای پروردگار من

أَخَفَّ مِيزَانِي غَدًا إِنْ لَمْ تُرَجِّحْهُ، وَأَزَلَّ لِسَانِي إِنْ لَمْ تُثَبِّتْهُ، وَأَسْوَدَّ

فردای قیامت ترازوی عملم چقدر سبک خواهد بود، اگر تو به آن بها ندهی، و زبانم خواهد لرزید اگر تو آن را ثابت نکنی، و

وَجْهِي إِنْ لَمْ تُبَيِّضْهُ، رَبِّ كَيْفَ لِي بِذُنُوبِي الَّتِي سَلَفَتْ مِنِّي قَدْ هَدَّتْ لَهَا

رویم سیاه خواهد بود اگر تو آن را سفید نکنی، ای پروردگار من، با گناهانی که از من سرزده و وجودم را در هم شکسته

أَرْكَانِي رَبِّ كَيْفَ أَطْلُبُ شَهَوَاتِ الدُّنْيَا، وَأَبْكِي عَلَى حَيْبَتِي فِيهَا، وَلَا

چه کنم؟، ای پروردگار من چگونه شهوتهای دنیا را می‌طلبم و بر محرومیتم در دنیا می‌گریم، ولی

أَبْكِي وَتَشْتَدُّ حَسْرَاتِي عَلَى عِضْيَانِي وَتَفْرِيطِي رَبِّ دَعْتَنِي دَوَاعِي

بر نافرمانی و کوتاهیم گریه نکرده و حسرت نمی‌خورم ای پروردگار من، جاذبه‌های

الدُّنْيَا فَاجْتَبَيْتَهَا سَرِيعًا، وَرَكَنْتُ إِلَيْهَا طَائِعًا، وَدَعْتَنِي دَوَاعِي الْآخِرَةِ

دنیا مرا به سوی خود خواند و من به سرعت پذیرفته و به اختیار به آنها اعتماد کردم و جاذبه‌های آخرت مرا به سوی خود خواند

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۱۱۷

فَتَشَبَّطْتُ عَنْهَا، وَأَبْطَأْتُ فِي الْإِجَابَةِ وَالْمُسَارَعَةِ إِلَيْهَا، كَمَا سَارَعْتُ

و من خودداری کردم و در قبول و سرعت گرفتن به سوی آن سستی نمودم،
 اِلَى دَوَاعِي الدُّنْيَا، وَ حُطَامِهَا الْهَامِدِ، وَ هَشِيمِهَا الْبَايِدِ، وَ سَرَابِهَا
 اَمَّا جاذبه‌های دنیا و مال بی ارزش و شکننده و گذرا و سراب پوچ آن را به
 الذَّاهِبِ، رَبِّ خَوْفُنِي وَ شَوْقُنِي وَاحْتَجَجْتَ عَلَيَّ بِرِقِي وَ كَفَلْتَنِي لِي
 سرعت پذیرفتم، ای پروردگار من مرا هم ترساندی و هم تشویق نمودی، و بر بند گیم دلیل آورده و روزیم را
 بِرِزْقِي فَاَمِنْتُ خَوْفَكَ، وَ تَثَبُّطُ عَنْ تَشْوِيْقِكَ، وَ لَمْ اَتَكَلَّ عَلَيَّ
 عهده دار شدی، پس من از ترس تو در امان بودم و با وجود تشویق تو سست شدم، و بر ضمانت تو اعتماد نکرده
 ضِمَانِكَ، وَ تَهَاوُنْتُ بِاِحْتِجَاجِكَ، اللّٰهُمَّ فَاجْعَلْ اَمْنِي مِنْكَ فِي هَذِهِ الدُّنْيَا
 و دلیلت را سبک شمردم، خدایا ایمنی‌ام را در این دنیا ترس خود قرار ده
 خَوْفًا، وَ حَوْلَ تَثَبُّطِي شَوْقًا، وَ تَهَاوُنِي بِحُجَّتِكَ فَرَقًا مِنْكَ، ثُمَّ رَضُّنِي بِمَا
 و سستی‌ام را به اشتیاق تبدیل کن و سبک شمردن حجت را به بی تابی دیدارت تبدیل نما سپس مرا به روزی که
 قَسَمْتَ لِي مِنْ رِزْقِكَ يَا كَرِيْمُ [یا کریم، اسئلكَ بِاسْمِكَ الْعَظِيْمِ، رِضَاكَ
 قسمتم نموده‌ای خشنود ساز [ای بزرگوار]، از تو به نام بزرگت خشنودیت
 عِنْدَ السُّخْطَةِ، وَ الْفَرْجَةِ عِنْدَ الْكُرْبَةِ، وَ النُّوْرَ عِنْدَ الظُّلْمَةِ، وَ الْبَصِيْرَةَ عِنْدَ
 در هنگام خشم، و گشایش در هنگام گرفتاری، و روشنایی در هنگام تاریکی، و روشن بینی در هنگام
 تَشَبُّهِ الْفِتْنَةِ، رَبِّ اجْعَلْ جُنَّتِي مِنْ خَطَايَايَ حَصِيْنَةً، وَ دَرَجَاتِي فِي
 مستبد شدن فتنه‌ها را خواهانم ای پروردگار من، سپرم را در مقابل اشتباهاتم محکم، و رتبه‌ام را در
 الْجَنَانِ رَفِيْعَةً، وَ اَعْمَالِي كُلَّهَا مُتَقَبَّلَةً، وَ حَسَنَاتِي مُضَاعَفَةً زَاكِيَةً، اَعُوْذُ
 بهشت بلند، و تمامی کردارم را پذیرفته و حسناتم را چند برابر و پاکیزه قرار ده، از تمامی
 بِكَ مِنَ الْفِتَنِ كُلِّهَا، مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَ مَا بَطَّنَ، وَ مِنْ رَفِيْعِ الْمَطْعَمِ وَ الْمَشْرَبِ،
 فتنه‌های آشکار و پنهان، و از خوردنی و آشامیدنی خارج از دست‌رس و
 وَ مِنْ شَرِّ مَا اَعْلَمُ وَ مِنْ شَرِّ مَا لَا اَعْلَمُ، وَ اَعُوْذُ بِكَ مِنْ اَنْ اَشْتَرِيَ الْجَهْلَ
 از شروری که می‌دانم و نمی‌دانم به تو پناه می‌برم، و از این که نادانی را
 بِالْعِلْمِ، وَ الْجَفَا بِالْحِلْمِ، وَ الْجَوْرَ بِالْعَدْلِ، وَ الْقَطِيْعَةَ بِالْبِرِّ، وَ الْجَزَعَ بِالصَّبْرِ،
 به علم و ظلم را به بردباری و ستم را به عدالت و قطع رحم را به نیکی و بی تابی را به شکیبایی

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۱۱۸
 وَ الْهُدَى بِالضَّلَالَةِ، وَ الْكُفْرَ بِالْاِيْمَانِ. [۱۷۳۷]
 و هدایت را به گمراهی و کفر را به ایمان معاوضه کنم، به تو پناه می‌برم.

۱۷- از ابن محبوب روایت شده که حضرت امام صادق علیه السلام این دعا را به شخصی تعلیم فرمود:
 اللّٰهُمَّ اِنِّي اسئَلُكَ بِرَحْمَتِكَ الَّتِي لَا تُنَالُ مِنْكَ اِلَّا بِرِضَاكَ، وَ الْخُرُوجِ مِنْ
 خدایا به لطف و رحمتت که کسی بدون رضای تو به آن نمی‌رسد از تو می‌خواهم، خارج شدن از
 جَمِيْعِ مَعَاصِيكَ، وَ الدُّخُوْلَ فِي كُلِّ مَا يُرْضِيْكَ، وَ النَّجَاةَ مِنْ كُلِّ وِرْطَةٍ،

جمیع گناهان و داخل شدن در آنچه تو را خشنود سازد و رهایی از گرفتاری‌ها،
 وَالْمَخْرَجِ مِنْ كُلِّ كَبِيرَةٍ اتَى بِهَا مِنِّي عَمْدٌ، اَوْ زَلَّ بِهَا مِنِّي خَطَا، اَوْ خَطَرَ
 و راه خروج از هر گناه کبیره عمدی یا سهوی یا (گناهی که) به خاطر
 بِهَا عَلَيَّ خَطَرَاتُ الشَّيْطَانِ، اسئَلُكَ خَوْفًا تُوقِنُنِي بِهِ عَلَيَّ حُدُودِ
 و سوسه‌های شیطان از من سرزده است. از تو خوفی می‌خواهم که بواسطه آن مرا
 رِضَاكَ، وَ تَشَعَّبَ بِهِ عَنِّي كُلُّ شَهْوَةٍ خَطَرَ بِهَا هَوَايَ، وَ اسْتَرَلَّ بِهَا رَأْيِي
 بر خشنودیت نگه داری، و دور کنی از من هر خواهش نفسانی را که هوای نفسم آن را به من نزدیک سازد، و نظرم را بلغزاند
 لِيَجَاوِزَ حَدَّ حَلَالِكَ، اسئَلُكَ اللّٰهُمَّ الْاِخْذَ بِاِحْسَنِ مَا تَعَلَّمُ، وَ تَرْكِ سَيِّئِ
 تا از مرز حلالت بگذرم، خدایا از تو می‌خواهم اعمال خوبی که از من می‌دانی بپذیری و از هر گناهی که
 كُلُّ مَا تَعَلَّمُ، اَوْ اَخْطَا مِنْ حَيْثُ لَا اعْلَمُ، اَوْ مِنْ حَيْثُ اعْلَمُ، اسئَلُكَ السَّعَةَ
 از من می‌دانی و یا اشتباهاتی که از روی ناآگاهی و با آگاهی از من سرزده صرف نظر کنی، از تو می‌خواهم، گشایش
 فِي الرِّزْقِ، وَ الزُّهْدِ فِي الْكُفَافِ، وَ الْمَخْرَجِ بِالْبَيَانِ مِنْ كُلِّ شُبُهَةٍ،
 در روزی و قناعت به حد نیاز، و خروج آگاهانه از شبهات،
 وَ الصَّوَابَ فِي كُلِّ حُجْبَةٍ، وَ الصَّدَقَ فِي جَمِيعِ الْمَوَاطِنِ، وَ انْصَافَ النَّاسِ
 و درستی در هر استدلال و راستگویی در هر جا، و مدارا کردن با مردم
 مِنْ نَفْسِي فِيمَا عَلَيَّ و لِي وَ التَّذَلُّلَ فِي اعْطَاءِ النَّصِيفِ مِنْ جَمِيعِ مَوَاطِنِ
 در آنچه که به زیان یا سود من است، و فروتنی بر رعایت انصاف در حال
 کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۱۱۹
 السَّخَطِ وَ الرِّضَا، وَ تَرْكِ قَلِيلِ الْبُغْيِ وَ كَثِيرِهِ فِي الْقَوْلِ مِنِّي وَ الْفِعْلِ،
 خشم و خشنودی، و ترک تجاوز و ستم چه کم و زیاد در گفتار و کردارم،
 وَ تَمَامِ نِعْمَتِكَ فِي جَمِيعِ الْأَشْيَاءِ، وَ الشُّكْرَ لَكَ عَلَيْهَا لِكُنِّي تَرْضَا وَ بَعْدَ
 و کامل کردن نعمت را در تمام چیزها، و سپاسگزاری نعمتهایت تا خشنود شوی
 الرِّضَا، وَ اسئَلُكَ الْخَيْرَةَ فِي كُلِّ مَا يَكُونُ فِيهِ الْخَيْرَةُ، بِمَيْسُورِ الْأُمُورِ
 و بالاتر از خشنودی، و از تو نیکی می‌خواهم از تمام انواع آن از
 كُلِّهَا لَا بِمَعْسُورِهَا، يَا كَرِيمُ يَا كَرِيمُ يَا كَرِيمُ، وَ افْتَحْ لِي بَابَ الْأَمْرِ الَّذِي
 راه آسان آن نه دشوارش، ای بزرگوار، ای بزرگوار، ای بزرگوار، و در هر کاری که در آن
 فِيهِ الْعَافِيَةُ وَ الْفَرْجُ، وَ افْتَحْ لِي بَابَهُ، وَ يَسِّرْ لِي مَخْرَجَهُ، وَ مَنْ قَدَّرْتَ لَهُ
 سلامتی و گشایش است را به رویم باز کن و در آن را به رویم بگشا و خروج از آن را برایم آسان گردان، و آن که
 عَلَيَّ مَقْدُورَةٌ مِنْ خَلْقِكَ فَخُذْ عَنِّي بِسَمْعِهِ وَ بَصَرِهِ، وَ لِسَانِهِ وَ يَدِهِ،
 از مخلوقات که تسلطش را بر من مقرر فرموده‌ای گوش و چشم و زبان و دستش را
 وَ حُدَّهُ عَنِ يَمِينِهِ وَ عَنِ يَسَارِهِ، وَ مِنْ خَلْفِهِ وَ مِنْ قُدَّامِهِ، وَ امْنَعُهُ أَنْ يَصِلَ
 از جانب من از سمت راست و چپ و پشت سر و مقابلش بگیر، و او را از
 اللَّيِّ بِسُوءٍ، عَزَّ جَارُكَ، وَ جَلَّ تَنَاءُ وَجْهِكَ، وَ لَا إِلَهَ غَيْرُكَ، أَنْتَ رَبِّي وَ أَنَا

بدی کردن به من بازدار، در پناه تو بودن والاست و ستایش جمالت بزرگ است، و معبودی جز تو نیست، تویی پروردگار من و منم عَبْدُكَ، اللَّهُمَّ أَنْتَ رَجَائِي فِي كُلِّ كَرْبَةٍ، وَأَنْتَ ثِقَّتِي فِي كُلِّ شِدَّةٍ، وَأَنْتَ بِنَدَاتِ، خَدَايَا، تُوِي أَمِيدَم دَر هَر كَرَفْتَارِي، وَ تُوِي تَكِيه گاهم دَر هَر سَخْتِي وَ تُوِي لِي فِي كُلِّ أَمْرٍ نَزَلَ بِي ثِقَّةٌ وَ عَدَّةٌ، فَكَمْ مِنْ كَرْبٍ يَضْعُفُ عَنْهُ الْفُؤَادُ، تَكِيه گاه و ذخیره‌ام دَر هَر پِيش آمدی، پس چه بسیار اندوهی که دلها را ناتوان کرده وَ تَقِلُّ فِيهِ الْحِيلَةُ، وَ يَشْمَتُ بِهِ الْعَدُوُّ، وَ تُعْيِي فِيهِ الْأُمُورُ، أَنْزَلْتَهُ بِكَ، وَ چاره را کم می کند و دشمن بر آن سرزنش نموده، و کارها در آن وا می ماند، که من به درگاہت آورده وَ شَكْوَتُهُ إِلَيْكَ، رَاغِبًا إِلَيْكَ فِيهِ عَمَّنْ سِوَاكَ، قَدْ فَرَجْتَهُ وَ كَفَيْتَهُ، فَأَنْتَ وَلِيٌّ وَ از آنها شکایت نمودم در حالی که مشتاق رفع آن از جانب تو بودم نه غیر تو، و تو آنها را گشوده و کفایت نمودی، پس تو صاحب

كُلِّ نِعْمَةٍ، وَ صَاحِبُ كُلِّ حَاجَةٍ، وَ مُنْتَهَى كُلِّ رَغْبَةٍ، فَلَكَ الْحَمْدُ كَثِيرًا، هَر حَاجَت وَ نَهَايَت هَر آرزویی، پس حمد و سپاس فراوان و نعمتهای بی شمار کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۱۲۰

وَلَكَ الْمُنُّ فَاضِلًا. [۱۷۳۸]

از آن توست.

۱۸- به سند معتبر روایت شده که حضرت امام صادق علیه السلام این دعا را به ابوبصیر یاد داد:

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ قَوْلَ التَّوَابِينَ وَ عَمَلَهُمْ، وَ نُورَ الْأَنْبِيَاءِ وَ صِدْقَهُمْ، خَدَايَا از تو می خواهم گفتار و کردار توبه کنندگان، و روشنایی و راستگویی پیامبران وَ نَجَاةَ الْمُجَاهِدِينَ وَ ثَوَابَهُمْ، وَ شُكْرَ الْمُضْطَفِّينَ وَ نَصِيحَتَهُمْ، وَ عَمَلَ وَ رَسْتگاری و پاداش مجاهدان و سپاس گزاری و خیر خواهی برگزیدگان، و کردار الذَّاكِرِينَ وَ يَقِينَهُمْ، وَ اِيْمَانَ الْعُلَمَاءِ وَ فِقْهَهُمْ، وَ تَعَبُّدَ الْخَاشِعِينَ وَ يَقِينَ ذَاكِرَانَ، وَ اِيْمَانَ وَ شَنَاخَتَ عَالِمَانَ وَ بِنْدگِي وَ فِرَوْتَنِي خَاشِعَانَ، وَ تَوَاضُعَهُمْ، وَ حُكْمَ الْفُقَهَاءِ وَ سِيرَتَهُمْ، وَ خَشْيَةَ الْمُتَّقِينَ وَ رَغْبَتَهُمْ، وَ دَانَايِي وَ رُوش فُقَهِيهَانَ وَ تَرَس وَ اَشْتِيَاق پَرهِيْز كَارَانَ، وَ تَصَدِيقَ الْمُؤْمِنِينَ وَ تَوَكُّلَهُمْ، وَ رَجَاءَ الْمُحْسِنِينَ وَ بَرَّهُمْ، اللَّهُمَّ إِنِّي وَ تَأْيِيدَ وَ تَوَكُّلَ مُؤْمِنَانَ، وَ اَمِيدَ وَ نِيكِي نِيكُو كَارَانَ. خَدَايَا پَادَاش اسْتَلُّكَ ثَوَابَ الشَّاكِرِينَ، وَ مَنْرِلَةَ الْمُقَرَّبِينَ، وَ مُرَافَقَةَ النَّبِيِّينَ، اللَّهُمَّ إِنِّي سِيَاَسْگَزَارَانَ وَ جَايْگَاه مَقْرَبَانَ، وَ دُوسْتِي پِيَاَمْبِرَانَ رَا از تو می خواهم، خَدَايَا اسْتَلُّكَ خَوْفَ الْعَامِلِينَ لَكَ، وَ عَمَلَ الْخَائِفِينَ مِنْكَ، وَ خُشُوعَ الْعَابِدِينَ تَرَس عَمَل كَنَنْد گَانَ بَرَاي تو، وَ عَمَل خَائِفَانَ از تو، وَ خُشُوع عِبَادَت كَنَنْد گَانَ لَكَ، وَ يَقِينَ الْمُتَوَكِّلِينَ عَلَيْكَ، وَ تَوَكُّلَ الْمُؤْمِنِينَ بِكَ، اللَّهُمَّ إِنَّكَ بِحَاجَتِي بَرَاي تو، وَ يَقِينَ مَتو كَلَانَ بَر تو، وَ تَوَكُّلَ مُؤْمِنَانَ بَه تو رَا از تو خَوَاهَانَم، خَدَايَا تو بَه حَاجَتَم

عَالِمٌ غَيْرُ مُعَلِّمٍ، وَأَنْتَ لَهَا وَاسِعٌ غَيْرُ مُتَكَلِّفٍ، وَأَنْتَ الَّذِي لَا يُخْفِيكَ
 دانای بی‌تعلیمی، و تویی برآورنده آن بدون سختی، و تویی که نیازمند ناراحت
 سائل، وَلَا يَنْقُصُكَ نَائِلٌ، وَلَا يَبْلُغُ مِدْحَتَكَ قَوْلٌ قَائِلٌ، أَنْتَ كَمَا تَقُولُ
 نمی‌کند و به حاجت رسنده‌ای از تو نگاهد، و به ستایش گفتار هیچ گوینده‌ای نرسد، تو آنچنانی که خود می‌گویی
 کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۱۲۱

وَفَوْقَ مَا نَقُولُ، اللَّهُمَّ اجْعَلْ لِي فَرْجًا قَرِيبًا، وَاجْرَأَ عَظِيمًا، وَ سِرًّا
 و برتر از آنی که ما می‌گوییم، خدایا گشایش نزدیک و پاداشی بزرگ و پوششی
 جَمِيلًا، اللَّهُمَّ أَنْتَ تَعَلَّمْ أَنِّي عَلَى ظُلْمِي لِنَفْسِي وَاسْرَافِي عَلَيْهَا، لَمْ
 زیبا برایم قرار ده، خدایا به یقین تو می‌دانی که من با وجود ستم بر خودم و زیاده روی بر آن، برای تو
 اتَّخِذْ لَكَ ضِدًّا وَلَا نِدَاءً، وَلَا صَاحِبَةً وَلَا وَلَدًا، يَا مَنْ لَا تُغْلَطُهُ الْمَسَائِلُ،
 رقیب و همتا و همسر و فرزندی قائل نشدم، ای که خواسته‌ها او را به اشتباه نیندازد،
 وَيَا مَنْ لَا يَشْغَلُهُ شَيْءٌ عَنْ شَيْءٍ، وَلَا سَمِعَ عَنْ سَمْعٍ، وَلَا بَصَرَ عَنْ بَصَرٍ،
 و ای که اشتغال به چیزی، او را از چیز دیگر باز ندارد و نه شنیدنی از شنیدن دیگر و نه دیدنی از دیدن دیگر،
 وَلَا يَبْرِمُهُ الْحَاحُ الْمُلْحِحِينَ، اسْئَلُكَ أَنْ تُفَرِّجَ عَنِّي فِي سَاعَتِي هَذِهِ، مِنْ
 و پافشاری اصرار کنندگان او را ناراحت نکند، و از تو در این ساعت می‌خواهم
 حَيْثُ اخْتَسَبْتُ، وَمِنْ حَيْثُ لَا اخْتَسَبُ، أَنْتَ تُحْيِي الْعِظَامَ وَ هِيَ رَمِيمٌ،
 از جایی که امید دارم و ندارم گشایشی فراهم سازی چرا که تو (حتی) استخوانهای پوسیده را زنده کنی
 وَأَنْتَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، يَا مَنْ قَلَّ شُكْرِي لَهُ فَلَمْ يَحْرِمْنِي وَعَظَمْتُ
 و بر هر چیز توانایی، ای که سپاسگذاریم در مقابلش کم است ولی مرا محروم نمی‌کند، و گناهم
 حَطِيئَتِي فَلَمْ يَفْضَحْنِي وَرَأَى عَلَيَّ الْمَعَاصِيَ فَلَمْ يَجْهَنِّي وَخَلَقَنِي
 بزرگ است ولی رسوایم نمی‌سازد، و مرا در حال گناه می‌بیند و به رویم نمی‌آورد، و مرا برای هدفی آفریده
 لِلَّذِي خَلَقَنِي لَهُ، فَصَعْتُ غَيْرَ الَّذِي خَلَقَنِي لَهُ، فَنِعَمَ الْمَوْلَى أَنْتَ يَا
 ولی من بر خلاف آن رفتار کردم، پس تو چه خوب سرپرستی هستی ای
 سَيِّدِي وَبِسِّ الْعَبْدِ اَنَا وَجَدْتَنِي وَنِعَمَ الطَّالِبِ أَنْتَ رَبِّي وَبِسِّ
 آقا و سرورم، و تو مرا بد بنده‌ای یافتی، و ای پروردگار من تو نیکو خواهانی، و مرا بد
 الْمَطْلُوبِ الْفَيْتِنِي عَبْدُكَ وَابْنُ عَبْدِكَ وَابْنُ امْتِكَ بَيْنَ يَدَيْكَ، مَا
 طلب شده‌ای یافتی، بنده و فرزند بنده و فرزند کنیزت در مقابلت ایستاده، آنچه
 شِئْتُ صَنَعْتَ بِي اللَّهُمَّ هِدَاةِ الْأَصْوَاتِ، وَ سَكَنَةِ الْحَرَكَاتِ، وَ خَلَا
 خواهی در باره‌ام انجام می‌دهی خدایا صداها خاموش شده و حرکتهای باز ایستاده
 كُلُّ حَبِيبٍ بِحَبِيبِهِ، وَ خَلُوتُ بِكَ، أَنْتَ الْمَحْبُوبُ الْيَّ، فَاجْعَلْ خَلُوتِي
 و هر محبوبی با حبیبش خلوت کرده و من نیز با تو خلوت کرده‌ام، تویی محبوب من، پس پاداش خلوت‌تم
 کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۱۲۲

مِنْكَ اللَّيْلَةُ الْعِتَقَ مِنَ النَّارِ، يَا مَنْ لَيْسَتْ لِعَالِمٍ فَوْقَهُ صِفَةٌ، يَا مَنْ لَيْسَ

را با خودت، رهایی از آتش قرار ده، ای آن که نیست برای هیچ دانایی صفتی بالاتر از او، ای که نیست
 لِمَخْلُوقٍ دُونَهُ مَنَعَةٌ، یا اَوَّلُ قَبْلِ كُلِّ شَيْءٍ، وَاٰخِرُ بَعْدِ كُلِّ شَيْءٍ، یا مَنْ
 برای هیچ آفریده‌ای در برابرش باز دارنده‌ای، ای آغاز قبل از هر چیز و ای پایان پس از هر چیز، ای که
 لَيْسَ لَهُ عُنْصُرٌ، وَاٰمَنُ لَيْسَ لِآخِرِهِ فَنَاءٌ، وَاٰكْمَلُ مَنُوعَاتٍ، وَاٰسْمَحُ
 سر چشمه‌ای نداری و ای که برای پایانش نابودی نیست، ای کاملترین توصیف شده، و ای بخشنده‌ترین
 الْمُعْطِينَ، وَاٰمَنُ يَفْقَهُ بِكُلِّ لَعْنَةٍ يُدْعَى بِهَا، وَاٰمَنُ عَفْوَةٌ قَدِيمٌ، وَبَطْشُهُ
 بخشندگان، و ای که به هر زبانی خوانده شوی می‌دانی، و ای که گذشتش دیرینه و قدرتش
 شَدِيدٌ، وَمُلْكُهُ مُسْتَقِيمٌ، اسْتَلْكَ بِاسْمِكَ الَّذِي شَافَهُتَ بِهِ مُوسَى يَا اَللّٰهُ
 زیاد و فرمانرواییش ماندگار است، به حق آن نامت که با موسی هم‌سخن شدی از تو می‌خواهم، ای خدا
 يَا رَحْمَنُ يَا رَحِيمٌ، يَا لَآ اِلٰهَ اِلَّا اَنْتَ، اَللّٰهُمَّ اَنْتَ الصَّمَدُ، اسْتَلْكَ اَنْ تُصَلِّيَ
 ای بخشنده مهربان، ای که معبودی جز تو نیست، خدایا تویی بی نیاز، از تو می‌خواهم که
 عَلٰى مُحَمَّدٍ وَاٰلِ مُحَمَّدٍ، وَاَنْ تُدْخِلَنِي الْجَنَّةَ بِرَحْمَتِكَ. [۱۷۳۹]

کلیات مفاتیح نوین؛ ص ۱۱۲۲

بر محمد و خاندان پاکش درود فرستی و مرا به لطف و رحمت در بهشت داخل کنی.

۱۹- مرحوم «کفعمی» دعایی را از امام زین‌العابدین علیه السلام نقل کرده است که برای استجاب دعاها بسیار ارزشمند است:

اَللّٰهُمَّ كَيْفَ اَدْعُوْكَ وَاَنَا اَنَا، وَكَيْفَ اَقْطَعُ رَجَائِيْ مِنْكَ وَاَنْتَ اَنْتَ، اَللّٰهُمَّ

ای معبود من چگونه تو را بخوانم با این که من همان گنه‌کارم، و چگونه از تو قطع امید کنم با این که تو همان مهربانی، ای معبود
 من

اِذَا لَمْ اسْأَلْكَ فَتُعْطِنِيْ فَمَنْ ذَا الَّذِي اسْتَلُّهُ فَيُعْطِنِيْ اَللّٰهُمَّ اِذَا لَمْ

حتی زمانی که از تو نخواهم عطایم کنی، پس چرا از دیگری بخوام که عطایم کند، ای معبود من زمانی که تو را

اَدْعُوْكَ فَتَسْتَجِبْ لِيْ فَمَنْ ذَا الَّذِي اَدْعُوهُ فَيَسْتَجِبْ لِيْ اَللّٰهُمَّ اِذَا لَمْ

نخوانم پاسخ دهی پس چرا دیگری را خوانم که پاسخ دهد، ای معبود من، زمانی که

اِتَضَرَّعُ اِلَيْكَ فَتَرْحَمْنِيْ فَمَنْ ذَا الَّذِي اِتَضَرَّعُ اِلَيْهِ فَيَرْحَمْنِيْ اَللّٰهُمَّ فَكَمَا

به درگاهت زاری نکنم بر من رحم کنی، پس به درگاه که زاری کنم که بر من رحم کند. ای معبود من، همان گونه که

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۱۲۳

فَلَقْتُ الْبَحْرَ لِمُوسَى عَلَيْهِ السَّلَامُ وَنَجَّيْتُهُ، اسْتَلْكَ اَنْ تُصَلِّيَ عَلٰى

دریا را برای موسی - که درود و سلام خدا بر او باد - شکافته و نجاتش دادی از تو می‌خواهم که بر

مُحَمَّدٍ وَاٰلِ مُحَمَّدٍ، وَاَنْ تُنَجِّنِيْ مِمَّا اَنَا فِيْهِ، وَتُفَرِّجَ عَنِّيْ فَرَجًا عَاجِلًا

محمد و خاندان پاکش درود فرستی و از آنچه در آن (گرفتار) هستم رهاییم بخشی و گشایشی سریع

عَیْرَ اَجَلٍ، بِفَضْلِكَ وَرَحْمَتِكَ يَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِيْنَ. [۱۷۴۰]

و بی درنگ از لطف و مهربانیت عطایم کنی، ای مهربان‌ترین مهربانان.

۲۰- مرحوم «کفعمی» دعایی را از امام موسی کاظم علیه السلام نقل کرده است و گفته: این دعا، عظیم‌الشان و سریع‌الاجابه است (به زودی به اجابت می‌رسد) و آن دعا، این است:

اللَّهُمَّ اِنِّي اطَعْتُكَ فِي احَبِّ الاشْيَاءِ اِلَيْكَ وَهُوَ التَّوْحِيدُ، وَلَمْ اغْصِبْكَ فِي

خدایا در محبوبترین چیزها در نزد تو که همان یکتاپرستی است اطاعت نمودم، و در مبعوضترین

ابغضِ الاشْيَاءِ اِلَيْكَ وَهُوَ الْكُفْرُ، فَاعْفِرْ لِي مَا بَيْنَهُمَا، يَا مَنْ اِلَيْهِ مَفَرِّي

چیزها در نزد تو که همان بی ایمانی است نافرمانیت نمودم، پس آنچه در میان این دو قرار دارد برایم ببامرز، ای کسی که راه گریزم به سوی اوست،

اَمْنِي مِمَّا فَرَعْتُ مِنْهُ اِلَيْكَ، اللَّهُمَّ اعْفِرْ لِي الْكَثِيرَ مِنْ مَعْاصِيكَ، وَاَقْبِلْ

از آنچه از آن به تو پناه می‌آورم پناهم ده، خدایا گناهان بسیارم را ببامرز و کوتاهیم

مِنِّي الْيَسِيرَ مِنْ طَاعَتِكَ، يَا عِدَّتِي دُونَ الْعُدَدِ، وَيَا رَجَائِي وَالْمُعْتَمِدَ، وَيَا

را در بندگیت پذیر، ای ذخیره‌ام در میان ذخیره‌ها، و ای امید و تکیه گاهم، و ای

كَهْفِي وَالسَّنَدَ، وَيَا وَاحِدًا يَا وَاحِدًا، يَا قُلُّ هُوَ اللَّهُ اَحَدٌ، اللَّهُ الصَّمَدُ لَمْ يَلِدْ

پناهگاه و پشتیبانم، و ای یگانه یکتا، ای که گفتم: «بگو خداوند یکتا و یگانه است، خداوندی است که همه نیازمندان قصد او می‌کنند،

وَلَمْ يُولَدْ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا اَحَدٌ، اسئَلُكَ بِحَقِّ مَنْ اصْطَفَيْتَهُمْ مِنْ خَلْقِكَ،

(هرگز) نژاد و زاده نشد و برای او هیچگاه شبیه و ماندنی نبوده است» از تو می‌خواهم به حق برگزیدگان از آفریدگانت،

وَلَمْ تَجْعَلْ فِي خَلْقِكَ مِثْلَهُمْ اَحَدًا، اِنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، وَاِنْ

که در میان آنان کسی را مانند ایشان قرار نداده‌ای، بر محمد و خاندان پاکش درود فرستی و

تَفْعَلَ بِي مَا اَنْتَ اَهْلُهُ، اللَّهُمَّ اِنِّي اسئَلُكَ بِالْوَحْدَانِيَّةِ الْكُبْرَى وَبِالْمُحَمَّدِيَّةِ

آنچه تو شایسته آنی در مورد من انجام دهی، خدایا از تو می‌خواهم به حق یگانگی بزرگت و ستودگی

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۱۲۴

الْبَيْضَاءِ، وَالْعُلُوِّيَّةِ الْعُلْيَا، وَبِجَمِيعِ مَا اخْتَجَجْتَ بِهِ عَلَيَّ عِبَادِكَ، وَبِالْاِسْمِ

نورانیت و به مقام بسیار والایت و به حق تمام حجت‌هایت بر بندگانت و به حق نامی

الَّذِي حَجَبْتَهُ عَن خَلْقِكَ، فَلَمْ يَخْرُجْ مِنْكَ اِلَّا اِلَيْكَ، صَلَّى عَلَيَّ

که آن را از مخلوقات خود مخفی داشته‌ای که جز تو کسی بر آن آگاه نیست، بر

مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، وَاَجْعَلْ لِي مِنْ اَمْرِي فَرَجًا وَمَخْرَجًا، وَاَرْزُقْنِي مِنْ حَيْثُ

محمد و خاندان پاکش درود فرستی و در کارم گشایش و راه نجاتی قرار دهی و از جایی که

اِحْتَسِبُ وَمِنْ حَيْثُ لَا اِحْتَسِبُ، اَنَّكَ تَرْزُقُ مَنْ تَشَاءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ.

امید دارم و ندارم روزیم دهی، چرا که تو به هر که خواهی بی حساب روزی می‌دهی.

آنگاه حاجت خود را بطلب. [۱۷۴۱]

۲۱- از امام موسی بن جعفر علیهما السلام نقل شده است که آن حضرت به یکی از یاران خود فرمود: هر وقت از خداوند متعال

حاجتی را بخواهی، بگو:

اللَّهُمَّ اِنِّي اسئَلُكَ بِحَقِّ مُحَمَّدٍ وَعَلِيٍّ، فَانَّ لَهُمَا عِنْدَكَ شَأْنًا مِنَ الشَّأْنِ،

خدایا به حق محمد و علی که برای ایشان در نزد تو جایگاه و منزلتی ویژه است
وَقَدْرًا مِنَ الْقَدْرِ، فَبِحَقِّ ذَلِكَ الشَّأْنِ، وَبِحَقِّ ذَلِكَ الْقَدْرِ، اِنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ

و به حق آن جایگاه و منزلت والا، از تو می‌خواهم که بر

مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ، وَ اِنْ تَفَعَّلَ بِي كَذَا وَ كَذَا. [۱۷۴۲]

محمد و خاندان پاکش درود فرستی و برایم چنین و چنان کنی.

(به جای کذا و کذا، حاجت خود را از خداوند بخواه)

۲۲- مرحوم «سید بن طاووس» در کتاب «مهج الدعوات» از امام محمد باقر علیه السلام روایت کرده است که آن حضرت فرمود:

جبرئیل خدمت رسول خدا صلی الله علیه و آله آمد و عرض کرد: ای پیامبر خدا، من هیچ پیامبری را به قدر تو دوست نداشته‌ام، لذا

این دعا را به تو می‌آموزم و آن را بسیار بگو:

اللَّهُمَّ اِنَّكَ تَرِي وَلَا تُرِي وَاَنْتَ بِالْمَنْظَرِ الْاَعْلَى وَاِنَّ اِلَيْكَ الْمُنْتَهَى

خدایا می‌بینی و دیده نمی‌شوی، و تو در برترین دیدگاهی، و به یقین پایان کار و

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۱۲۵

وَالرُّجْعَى وَاِنَّ لَكَ الْاٰخِرَةَ وَالْاَوَّلَى وَاِنَّ لَكَ الْمَمَاتَ وَالْمَحْيَا، وَرَبِّ

بازگشت به سوی توست و پایان و آغاز و مرگ و زندگی به دست توست، و ای پروردگار

اَعُوذُ بِكَ اِنْ اَذَلَّ اَوْ اٰخَزَى [۱۷۴۳]

من از خواری و رسوایی به تو پناه می‌برم.

۲۳- مرحوم «شیخ کلینی» و دیگران روایت کرده‌اند که امام صادق علیه السلام به «زراره» (یکی از یاران جلیل القدرش) فرمود: در

زمان غیبت و امتحان شیعه، این دعا را بخوان:

اللَّهُمَّ عَرَّفْنِي نَفْسَكَ، فَانَّكَ اِنْ لَمْ تُعَرِّفْنِي نَفْسَكَ لَمْ اَعْرِفْ نَبِيَّكَ، اللَّهُمَّ

خدایا خودت را به من بشناسان که اگر خودت را به من نشناسانی پیامبرت را نمی‌شناسم، خدایا

عَرَّفْنِي رَسُوْلَكَ، فَانَّكَ اِنْ لَمْ تُعَرِّفْنِي رَسُوْلَكَ لَمْ اَعْرِفْ حُجَّتَكَ، اللَّهُمَّ

فرستاده‌ات را به من بشناسان که اگر او را به من نشناسانی حجّتت را نمی‌شناسم، خدایا

عَرَّفْنِي حُجَّتَكَ، فَانَّكَ اِنْ لَمْ تُعَرِّفْنِي حُجَّتَكَ ضَلَلْتُ عَنْ دِينِي [۱۷۴۴]

حجّتت را به من بشناسان که اگر او را به من نشناسانی، از دینم گمراه می‌شوم.

۲۴- روایت شده است امیرالمؤمنین علیه السلام مردی را دید که از روی دفتری دعایی طولانی را (به زحمت) می‌خواند؛ امام علیه

السلام به او فرمود: ای مرد خدا! آن خدایی که این دعای طولانی را می‌شنود، به دعای کم و کوتاه نیز پاسخ می‌دهد (یعنی نیازی به

خواندن این همه دعای طولانی نیست) آن مرد عرض کرد: ای مولای من، چه کنم؟ فرمود: این کلمات (کوتاه و پرمحتوا) را بخوان:

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ عَلٰی كُلِّ نِعْمَةٍ، وَاسْئَلُ اللّٰهَ مِنْ كُلِّ خَيْرٍ، وَاعُوذُ بِاللّٰهِ مِنْ كُلِّ

حمد و سپاس خدای را بر هر نعمتی و هر خیری را از او خواهانم و از هر بدی به او پناه برده
 شَرٌّ، وَ اسْتَعْفِرُ اللَّهَ مِنْ كُلِّ ذَنْبٍ. [۱۷۴۵]
 و از هر گناهی از او آمرزش می‌طلبم.

۲۵- گروهی از بزرگان یاران امام صادق علیه السلام دعای پرمحتوای زیر را از آن حضرت نقل کردند.

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۱۲۶

امام علیه السلام فرمود: در شگفتم از کسی که از چهارچیز می‌ترسد چرا به چهار ذکر (آیه از قرآن مجید) پناه نمی‌برد؛ نخست:
 تعجب می‌کنم از کسی که از دشمن می‌ترسد چرا به این ذکر پناه نمی‌برد: «
 حَسْبُنَا اللَّهُ وَ نِعْمَ الْوَكِيلُ»؛

خدا ما را کفایت می‌کند و او بهترین حامی ماست». [۱۷۴۶] زیرا خداوند در پی آن می‌فرماید:

«به خاطر این دعا آن گروه از مؤمنان، با نعمت و فضل پروردگار (از میدان نبرد، سالم) بازگشتند در حالی که هیچ ناراحتی به آنان
 نرسید». [۱۷۴۷] دیگر این که در شگفتم از کسی که غم و اندوهی به او رسیده چگونه به این ذکر پناه نمی‌برد: «

«لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ»

؛ خداوندا جز تو معبودی نیست منزهی، من از ستمکاران بودم (مرا ببخش و از این اندوه رهایی ده)». [۱۷۴۸] زیرا خداوند در پی آن
 می‌فرماید: «ما او را (اشاره به یونس علیه السلام است) از آن اندوه نجات بخشیدیم و همین‌گونه مؤمنان را نجات می‌دهیم». [۱۷۴۹]
 و نیز در شگفتم از کسی که در برابر توطئه خطرناکی قرار گرفته چگونه به این ذکر پناه نمی‌برد:

«أَفْوُضْ أَمْرِي إِلَى اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ بَصِيرٌ بِالْعِبَادِ»؛

من کار خود را به خدا واگذار می‌کنم زیرا خداوند نسبت به بندگانش بیناست». [۱۷۵۰] خداوند در پی آن می‌فرماید: «خداوند او را
 (اشاره به مؤمن آل فرعون) از نقشه‌های شوم آنها (فرعونیان) رهایی بخشید». [۱۷۵۱] و نیز در شگفتم از کسی که مواهب دنیوی از
 خدا می‌خواهد چرا از این ذکر استفاده نمی‌کند: «

«مَا شَاءَ اللَّهُ لَأَقْوَهُ إِلَّا بِاللَّهِ»

؛ آنچه خدا بخواهد انجام می‌گیرد هیچ قوت و قدرتی جز از ناحیه خدا نیست» [۱۷۵۲] زیرا خداوند در پی آن می‌فرماید: «... امید
 دارم پروردگارم بهتر از باغ تو به من دهد». [۱۷۵۳] (اشاره به دو دوستی که یکی با ایمان بود و فقیر و دیگری ثروتمند و ضعیف
 الایمان). [۱۷۵۴] یادآوری: برای طلب حاجات و حل مشکلات نمازهایی نیز وارد شده است (به بخش هفتم، نمازهای مستحب،
 صفحه ۱۰۶۱ مراجعه فرمایید).

۲- دعا برای رفع غم و اندوه و گرفتاری‌ها

۱- دعا برای رفع هرگونه غم و اندوه (از صحیفه سجادیه)

يَا فَارِجَ الْهَمِّ، وَ كَاشِفَ الْغَمِّ، يَا رَحْمَنَ الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةِ وَ رَحِيمَهُمَا،

ای گشاینده گرفتاری و بر طرف کننده اندوه ای بخشنده و مهربان در دنیا و آخرت،

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۱۲۷

صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ، وَ أَفْرِجْ هَمِّي وَ اكْشِفْ غَمِّي يَا وَاحِدُ يَا

بر محمد و خاندان پاکش درود فرست و گرفتاریم را بگشا و اندوهم را برطرف کن، ای یگانه، ای

أَحَدٌ يَا صَمَدُ، يَا مَنْ لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ، وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ، اعْصِمْنِي

یکتا و ای توانا، ای که نزاده و زاییده نشده، و برای او ماندنی نیست، مرا حفظ کن

وَطَهِّرْنِي وَادْهَبْ بِلَيْتِي «اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ، لَا تَأْخُذُهُ سِنَّةٌ

و پاکیزه دار، و بلا را از من دور کن، هیچ معبودی جز خداوند یگانه زنده نیست که قائم به ذات خویش است هیچ گاه خواب

وَلَا نَوْمٌ، لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ، مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ

سبک و سنگینی او را فرا نمی‌گیرد آنچه در آسمانها و زمین است از آن اوست کیست که در نزد او جز به فرمان او شفاعت کند؟!

إِلَّا بِإِذْنِهِ، يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ، وَمَا خَلْفَهُمْ، وَلَا يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِّنْ

آنچه را در پیش روی آنها [بندگان و پشت سرشان است می‌داند و کسی از علم او آگاه نمی‌گردد

عِلْمِهِ إِلَّا بِمَا شَاءَ، وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ، وَلَا يَئُودُهُ حِفْظُهُمَا

جز به مقداری که او بخواهد، تخت (حکومت) او، آسمانها و زمین را در بر گرفته و نگهداری آن دو [آسمان و زمین او را خسته

نمی‌کند،

وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ، لَا إِكْرَاهَ فِي الدِّينِ، قَدْ تَبَيَّنَ الرُّشْدُ مِنَ الْغَيِّ، فَمَنْ

بلندی مقام و عظمت مخصوص اوست، در قبول دین اکراهی نیست (زیرا) راه درست از راه نادرست روشن است بنابراین

يَكْفُرُ بِالطَّغُوتِ وَيُؤْمِنُ بِاللَّهِ، فَقَدِ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَىٰ لَأَنْفِصَامٍ

کسی که به طاغوت [بت و شیطان کافر شود و به خدا ایمان آورد به دستگیره مهمی چنگ زده است که گسستن برای آن نیست

لَهَا، وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ، اللَّهُ وَلِيُّ الَّذِينَ ءَامَنُوا، يُخْرِجُهُم مِّنَ الظُّلُمَاتِ إِلَىٰ

و خداوند شنوا و داناست، خداوند ولی و سرپرست کسانی است که ایمان آورده‌اند آنها را از ظلمتها به سوی

النُّورِ، وَالَّذِينَ كَفَرُوا أَوْلِيَاؤُهُمُ الطَّغُوتُ، يُخْرِجُونَهُم مِّنَ النُّورِ إِلَىٰ

نور بیرون می‌برد، (اما) کسانی که کافر شدند اولیای آنها طاغوت است که آنها را از نور به سوی

الظُّلُمَاتِ، أُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ» * «بِسْمِ اللَّهِ

ظلمتها بیرون می‌برند آنها اهل آتشند و جاودانه در آن خواهند ماند. * بنام خداوند

الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ، قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ، مِن شَرِّ مَا خَلَقَ، وَمِن شَرِّ غَاسِقٍ

بخشنده مهربان، پناه می‌برم به پروردگار سپیده صبح از شر آنچه آفریده است و از شر هر موجود شرور

إِذَا وَقَبَ، وَمِن شَرِّ النَّفَّثَاتِ فِي الْعُقَدِ، وَمِن شَرِّ حَاسِدٍ إِذَا حَسَدَ» *

هنگامی که شبانه وارد می‌شود، و از شر آنها که با افسون در گره‌ها می‌دمند (و هر تصمیمی را سست می‌کنند) و از شر هر حسود

هنگامی که حسد می‌ورزد*

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۱۲۸

«بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ، قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ، مَلِكِ النَّاسِ، إِلَه

به نام خداوند بخشنده مهربان، بگو پناه می‌برم به پروردگار مردم، به مالک و حاکم مردم، به (خدا و) معبود

النَّاسِ مِن شَرِّ الْوَسْوَاسِ الْخَنَّاسِ، الَّذِي يُوَسْوِسُ فِي صُدُورِ النَّاسِ،

مردم از شر وسوسه گر پنهانکار که در درون سینه انسانها وسوسه می‌کند، خواه

مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ» * «بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ،

از جن باشد یا از انسان* به نام خداوند بخشنده مهربان، بگو خداوند یکتا و یگانه است،

اللَّهُ الصَّمَدُ، لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ، وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ» اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ

خداوندی است که همه نیازمندان قصد او می‌کنند (هرگز) نژاد و زاده نشد و برای او هیچ‌گاه شبیه و مانندی نبوده است خدایا مانند کسی که

سُؤَالَ مَنْ اسْتَدَّتْ فَاقْتَهُ، وَضَعَفَتْ قُوَّتَهُ، وَكَثُرَتْ ذُنُوبُهُ، سُؤَالَ مَنْ لَا

نیازش شدید و توانش کم و گناهانش افزون شده و همانند کسی که برای نیازش

يَجِدُ لِفَاقَتِهِ مُغِيثًا، وَلَا لِضَعْفِهِ مُقَوِّيًا، وَلَا لِذَنْبِهِ غَافِرًا غَيْرَكَ، يَا

فریادرس و برای ناتوانیش نیروبخش و برای گناهش بخشنده‌ای جز تو نمی‌یابد از تو می‌خواهم ای

ذَالْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ، اسْأَلُكَ عَمَلًا تُحِبُّ بِهِ مَنْ عَمِلَ بِهِ، وَيَقِينًا تَنْفَعُ بِهِ

صاحب جلال و بزرگواری، (توفیق انجام) عملی را که انجام دهنده آن را دوست داری

مَنْ اسْتَيْقَنَ بِهِ حَقَّ الْيَقِينِ فِي نَفَاذِ أَمْرِكَ، اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ

و یقینی که هر کس به عالیترین درجه آن برسد در انجام فرمانت از آن سود برد، خدایا بر محمد و خاندان پاکش

مُحَمَّدٍ، وَأَقْبِضْ عَلَيَّ الصَّدَقِ نَفْسِي وَأَقْطَعْ مِنَ الدُّنْيَا حَاجَتِي وَاجْعَلْ

درود فرست و بر حال صداقت و راستی جانم را بگیر و نیازم را از دنیا کوتاه کن و

فِيمَا عِنْدَكَ رَغْبَتِي شَوْقًا إِلَى لِقَائِكَ، وَهَبْ لِي صِدْقَ التَّوَكُّلِ عَلَيْكَ،

اشتیاقم را به آنچه در نزد توست قرار ده در حالی که مشتاق دیدار توام، و اعتماد راستین بر خودت را به من ببخش،

اسْأَلُكَ مِنْ خَيْرِ كِتَابٍ قَدْ خَلَا، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ كِتَابٍ قَدْ خَلَا، اسْأَلُكَ

از بهترین چیزی که در نامه عملم به جای مانده از تو خواهانم و از بدیهای بر جای مانده در آن به تو پناه می‌برم،

خَوْفَ الْعَابِدِينَ لَكَ، وَعِبَادَةَ الْخَاشِعِينَ لَكَ، وَيَقِينَ الْمُتَوَكِّلِينَ عَلَيْكَ،

از تو خوف عابدان و بندگی خاشعان و یقین متوکلان و اعتماد مؤمنان به تو

وَتَوَكُّلَ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْكَ، اللَّهُمَّ اجْعَلْ رَغْبَتِي فِي مَسْئَلَتِي مِثْلَ رَغْبَتِهِ

را خواهانم، خدایا اشتیاقم را در خواستن از خودت مانند اشتیاق

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۱۲۹

أَوْلِيَائِكَ فِي مَسَائِلِهِمْ، وَرَهْبَتِي مِثْلَ رَهْبَتِهِ أَوْلِيَائِكَ، وَاسْتَعْمَلْنِي فِي

دوستانت در خواسته‌هایشان، و ترسم را مانند ترس دوستانت قرار ده، و مرا به عملی که در

مَرْضَاتِكَ عَمَلًا لَا تُرْكُ مَعَهُ شَيْئًا مِنْ دِينِكَ مَخَافَةَ أَحَدٍ مِنْ خَلْقِكَ، اللَّهُمَّ

مسیر خشنودیت قرار دارد وادار، که از ترس مخلوقات چیزی از دینت را ترک نکنم، خدایا

هَذِهِ حَاجَتِي فَأَعْظِمْ فِيهَا رَغْبَتِي وَأَظْهِرْ فِيهَا عُذْرِي وَلَقِّنِي فِيهَا

این خواسته من است پس شوقم را در آن زیاد کن و (در صورت ترک آن) عذرم را ظاهر و دلیلم را به من بیاموز

حُجَّتِي وَعَافِ فِيهَا جَسَدِي اللَّهُمَّ مَنْ أَصْبَحَ لَهُ ثِقَّةٌ أَوْ رَجَاءٌ غَيْرَكَ،

و در رسیدن به آن جسمم را عافیت بخش، خدایا اگر کسی صبح کند در حالی که تکیه‌گاه یا امیدی جز تو داشته باشد

فَقَدْ أَصْبَحَتْ وَأَنْتَ تَقْتِي وَرَجَائِي فِي الْأُمُورِ كُلِّهَا، فَأَقْضِ لِي بِخَيْرِهَا

ولی من صبح می‌کنم در حالی که تکیه‌گاه و امیدم در همه کارها تویی پس به بهترین عاقبت بر من حکم کن

عَاقِبَتَهُ، وَنَجِّنِي مِنْ مُضِلَّاتِ الْفِتَنِ، بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ،

و مرا از فتنه‌های گمراه کننده رهایی بخش، به لطف و رحمت ای مهربان‌ترین مهربانان
وَصَلَّى اللَّهُ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ رَسُولِ اللَّهِ الْمُصْطَفَى وَعَلَى آلِهِ الطَّاهِرِينَ. [۱۷۵۵]
و بر آقا و سرور ما محمد فرستاده برگزیده خدا و بر خاندان پاکش درود فرست.

۲- امام امیرمؤمنان علیه السلام از رسول خدا صلی الله علیه و آله نقل کرده است که هر غم‌دیده و محزون و گرفتار و خائفی این
دعا را بخواند، خداوند برای او گشایشی فراهم سازد:

يَا عِمَادَ مَنْ لَا عِمَادَ لَهُ، وَيَا ذُخْرَ مَنْ لَا ذُخْرَ لَهُ، وَيَا سَنَدَ مَنْ لَا سَنَدَ لَهُ،

ای تکیه گاه آن که تکیه گاهی ندارد و ای ذخیره آن که ذخیره‌ای ندارد و ای پشتیبان کسی که پشتیبانی ندارد
وَيَا حِزْزَ مَنْ لَا حِزْزَ لَهُ، وَيَا غِيَاثَ مَنْ لَا غِيَاثَ لَهُ، وَيَا كَنْزَ مَنْ لَا كَنْزَ لَهُ

و ای نگهدار کسی که نگهداری ندارد، و ای فریادرس کسی که فریادرسی ندارد و ای گنج کسی که گنجی ندارد،
لَهُ، وَيَا عِزَّ مَنْ لَا عِزَّ لَهُ، يَا كَرِيمَ الْعَفْوِ، يَا حَسَنَ التَّجَاوُزِ، يَا عَوْنَ

ای عزت بخش کسی که عزت بخشی ندارد، ای در گذرنده بزرگوار، ای نیکو در گذرنده، ای یاور

الضُّعْفَاءِ، يَا كَنْزَ الْفُقَرَاءِ، يَا عَظِيمَ الرَّجَاءِ، يَا مُنْقِذَ الْغُرَقَى يَا مُنْجِي

ناتوانان، ای گنج نیازمندان، ای امید بزرگ، ای نجات دهنده غریقان، ای رهایی بخش

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۱۳۰

الْهَلْكَى يَا مُحْسِنُ يَا مُجْمِلُ، يَا مُنْعَمُ يَا مُفْضِلُ، أَنْتَ الَّذِي سَجَدَ لَكَ

هلاک شونده‌گان، ای نیکوکار، ای زیبایی بخش، ای روزی ده، ای فزونی بخش، تویی که

سَوَادُ اللَّيْلِ وَنُورُ النَّهَارِ، وَضَوْءُ الْقَمَرِ وَشُعَاعُ الشَّمْسِ، وَحَفِيفُ الشَّجَرِ

سیاهی شب و روشنی روز و نور خورشید و ماه و همه‌مه برگ درختان

وَدَوِيُّ الْمَاءِ، يَا اللَّهُ يَا اللَّهُ يَا اللَّهُ، لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، وَخَدَّكَ لَا شَرِيكَ لَكَ، يَا

و صدای جریان آب در برابر سجده و خضوع کرده، ای خدا، ای خدا، ای خدا، معبودی جز تو نیست، یگانه‌ای که شریکی برایت
نیست، ای

رَبَّاهُ يَا اللَّهُ، صَلَّى عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ، وَأَفْعَلُ بِنَا مَا أَنْتَ أَهْلُهُ، وَنَجِّنَا

پروردگار من ای خدا بر محمد و خاندان پاکش درود فرست، و آنچه تو شایسته آنی در مورد ما انجام ده و ما را به عفو

مِنَ النَّارِ بَعْفُوكَ، وَادْخِلْنَا الْجَنَّةَ بِرَحْمَتِكَ، وَزَوِّجْنَا مِنَ الْحُورِ الْعِينِ

از آتش دوزخ رهایی بخش و به لطف و رحمت در بهشت داخل کن، و به بخشش از حورالعین به همسری

بِجُودِكَ، وَصَلَّى عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ، وَأَفْعَلُ بِي مَا أَنْتَ أَهْلُهُ، يَا أَرْحَمَ

ما درآور و بر محمد و خاندان پاکش درود فرست و آنچه تو شایسته آنی در مورد من انجام ده، ای مهربان‌ترین

الرَّاحِمِينَ، أَنْتَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ.

مهربانان به یقین تو بر انجام هر چیز توانایی.

پس از خواندن دعا، حاجت خود را از خدا طلب کن که ان شاء الله به اجابت می‌رسد. [۱۷۵۶]

۳- برای گشایش در کارها و رفع گرفتاری و غم، خواندن این ذکر و مواظبت بر آن، که امام جواد علیه السلام آن را تعلیم فرمود،

نافع است:

يَا مَنْ يَكْفِي مِنْ كُلِّ شَيْءٍ، وَلَا يَكْفِي مِنْهُ شَيْءٌ، اَكْفِنِي مَا اَهَمَّنِي [۱۷۵۷]

ای کسی که از هر چیز بی نیازی و چیزی از تو بی نیاز نیست، آنچه فکر مرا به خود مشغول داشته بر آور.

۴- از رسول گرامی اسلام صلی الله علیه و آله روایت شده است که هر کس را مشکلی، یا اندوهی، یا بلا و شدتی پیش

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۱۳۱

آید، بگوید: اللَّهُ رَبِّي لَا شَرِيكَ بِهِ شَيْئًا، تَوَكَّلْتُ عَلَى الْحَيِّ الَّذِي لَا يَمُوتُ. [۱۷۵۸]

*** خدا پروردگار من است که چیزی را برای او شریک قرار نمی‌دهم، بر آن زنده‌ای که (هرگز) نمیرد تکیه می‌کنم.

۵- از امام صادق علیه السلام نقل شده است که چون برادران یوسف آن حضرت را به چاه افکندند، جبرئیل نزد او آمد و گفت: در

این جا چه می‌کنی؟ یوسف گفت: برادرانم مرا در این چاه افکندند و رفتند. جبرئیل گفت:

آیا دوست داری از این جا بیرون آیی؟ گفت: این وابسته به مشیت خداوند است؛ اگر خواست مرا بیرون می‌آورد. جبرئیل گفت:

خداوند می‌فرماید: این دعا را بخوان تا تو را رهایی بخشم؛ بگو:

اللَّهُمَّ اِنِّي اسئَلُكَ بِاَنَّ لَكَ الْحَمْدَ، لَا اِلَهَ اِلَّا اَنْتَ الْمَنَّانُ بَدِيعِ السَّمَوَاتِ

خدایا به حق این که حمد و سپاس مخصوص توست، معبودی جز تو نیست که روزی ده و پدیدآورنده آسمان

وَالْأَرْضِ، ذُو الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ، اِنْ تُصَلِّىْ عَلٰى مُحَمَّدٍ وَّ اٰلِ مُحَمَّدٍ، وَاَنْ

و زمینی و صاحب جلال و بزرگواری، از تو می‌خواهم که بر محمد و خاندان پاکش درود فرستی و از

تَجْعَلَ لِي مِمَّا اَنَا فِيهِ فَرَجًا وَّ مَخْرَجًا. [۱۷۵۹]

مشکلی که من در آنم گشایش و راه خروجی برایم قرار دهی.

در نتیجه کاروانی آمد و آن گونه که قرآن نقل کرده، او را از چاه نجات داده و با خود به مصر بردند.

۶- روایت شده که امام باقر علیه السلام در مشکلات چنین دعا می‌کرد:

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلٰى مُحَمَّدٍ وَّ اٰلِ مُحَمَّدٍ، وَاغْفِرْ لِي وَاَرْحَمْنِي وَاَرْزُقْ عَمَلِي

خدایا بر محمد و خاندان پاکش درود فرست و مرا ببارز و به من رحم کن و عملم را پاکیزه گردان،

وَيَسِّرْ مُنْقَلَبِي وَاَهْدِ قَلْبِي وَاَمِنْ خَوْفِي وَاَعْفِنِي فِي عُمْرِي كُلِّهِ،

و بازگشتم را آسان کن و دلم را (به راه راست) هدایت کن و ترسم را ایمن گردان و در تمام عمر سلامتتم بدار،

وَتَبِّتْ حُجَّتِي وَاغْفِرْ خَطَايَايَ، وَاَبِيضْ وَجْهِي وَاَعِصِمْنِي فِي دِينِي

و دللم را محکم گردان، و از اشتباهاتم در گذر و چهره‌ام را نورانی گردان، و دینم را حفظ کن

وَسَهِّلْ مَطْلَبِي وَّوَسِّعْ عَلَيَّ فِي رِزْقِي فَانِّي ضَعِيفٌ، وَاَتَجَاوَزُ عَنْ سَيِّئِي

و خواسته‌ام را آسان گردان، و روزیم را وسعت ده، چرا که من ناتوانم، و از بدی آنچه

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۱۳۲

مَا عِنْدِي بِحُسْنٍ مَا عِنْدَكَ، وَلَا تُفَجِّعْنِي بِنَفْسِي وَلَا تُفَجِّعْ لِي حَمِيمًا،

نزد من است به خوبی آنچه نزد توست در گذر، و مرا به نفسم و خویشاوندانم داغدار مکن،

وَهَبْ لِي يَا اَلِهِي لِحَظَّةً مِنْ لِحَظَاتِكَ، تَكْشِفُ بِهَا عَنِّي جَمِيعَ مَا بِي
 و ای معبود من توجّهی از توجّهات را به من ببخش که به واسطه آن تمامی گرفتاریهایم را برطرف کنی،
 اِبْتَلَيْتَنِي وَ تَرُدُّ بِهَا عَلَيَّ مَا هُوَ اَحْسَنُ عَادَتِكَ عِنْدِي فَقَدْ ضَعُفْتُ
 و بهترین شیوهات در نزد من را به من بازگردانی، چرا که نیرویم سست
 قُوَّتِي وَقَلَّتْ حِيلَتِي وَاَنْقَطَعَ مِنْ خَلْقِكَ رَجَائِي وَاَنْتَ يَا رَبَّ اَلَا رَجَاؤُكَ،
 و چاره‌ام کم شده و امیدم از آفریدگانت قطع شده و جز امید و
 وَتَوَكَّلِي عَلَيْكَ، وَقُدْرَتِكَ عَلَيَّ يَا رَبَّ اِنْ تَرَحَّمَنِي وَتَعَاْفَيْتَنِي كَقُدْرَتِكَ
 اعتماد به تو (چیزی برایم) باقی نمانده ای پروردگار من قدرتت بر رحم کردن و عافیت بخشیدن به من همانند قدرتت
 عَلَيَّ اِنْ تُعَذِّبَنِي وَتَبْتَلِيَنِي اَلِهِي ذِكْرُ عَوَائِدِكَ يُؤَسِّنِي وَ الرَّجَاءُ
 بر عذاب کردن و گرفتار کردن من است، ای معبود من یاد نعمتهایت با من انس گرفته و امیدم به
 لِاِنْعَامِكَ يُتَوَوِّنِي وَاَنْتَ يَا رَبَّ اِنْ تَرَحَّمَنِي وَتَعَاْفَيْتَنِي كَقُدْرَتِكَ
 نعمتهایت مرا تقویت نموده و از زمانی که مرا آفریدی از نعمتهایت دور نبودم و تو پروردگار و آقا و سرور من،
 وَمَفْرَعِي وَمَلْجَاؤِي وَالْحَافِظُ لِي وَالذَّابُّ عَنِّي وَالرَّحِيمُ بِي وَالْمُتَكَفِّلُ
 و پناهگاه و مأمن منی، و نگهدار مدافع و مهربان بر من و عهده دار
 بِرِزْقِي وَفِي قَضَائِكَ وَقُدْرَتِكَ كُلُّ مَا اَنَا فِيهِ، فَلْيُكُنْ يَا سَيِّدِي
 روزی منی، و آنچه من در آنم در فرمان و قدرت توست، پس ای آقا و سرور
 وَمَوْلَايَ، فِيمَا قَضَيْتَ وَقَدَّرْتَ وَحَتَمْتَ، تَعْجِئْ خِلَاصِي مِمَّا اَنَا فِيهِ
 و مولای من پس در آنچه حکم کرده و مقرر فرموده و حتمی نموده‌ای رهایی سریع را از تمامی
 جَمِيعِهِ، وَالْعَافِيَةُ لِي فَاِنِّي لَا اَجِدُ لِدَفْعِ ذَلِكَ اَحَدًا غَيْرَكَ، وَلَا اَعْتَمِدُ
 مشکلاتی که من در آنم به همراه سلامتیم قرار ده چرا که برای دفع آن کسی را جز تو نمی‌یابم و بر کسی
 فِيهِ اِلَّا عَلَيْكَ، فَكُنْ يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْاِكْرَامِ عِنْدَ اِحْسَنِ ظَنِّي بِكَ، وَرَجَائِي
 جز تو تکیه نمی‌کنم، ای صاحب جلال و بزرگواری آن گونه که من به تو گمان نیکو و امید دارم با من رفتار کن،
 لَكَ، وَارْحَمْ تَضْرُعِي وَاسْتِكَانَتِي وَضَعْفَ رُكْنِي وَ اٰمُنْ بِذَلِكَ عَلَيَّ،
 و بر التماس و بیچارگی و ناتوانی جسمیم رحم کن و به آن بر من و هر
 کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۱۳۳

وَعَلَى كُلِّ دَاعٍ دَعَاكَ، يَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ، وَصَلَّى اللهُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ. [۱۷۶۰]

آن که تو را می‌خواند منت گذار ای مهربان‌ترین مهربانان و درود خدا بر محمد و خاندان پاکش باد.

۷- از امام صادق علیه السلام روایت شده است که فرمود: امام علی بن الحسین علیهما السلام می‌فرمود: هرگاه این دعا را بخوانم،

باکی ندارم اگر جن و انس برای ضرر زدن به من جمع شوند. (کاری نخواهند کرد):

بِسْمِ اللّٰهِ وَبِاللّٰهِ، وَ مِنْ اللّٰهِ وَ اِلَى اللّٰهِ، وَ فِي سَبِيلِ اللّٰهِ، وَ عَلٰی مِلَّةِ رَسُوْلِ اللّٰهِ،

به نام خدا و به یاریش و از او به سوی او و در راه خدا و بر دین رسول خدا

صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ، اَللّٰهُمَّ اِيْتِكَ اَسْلَمْتُ نَفْسِي وَ اِيْتِكَ وَجْهْتُ وَجْهِي

- که درود خدا بر او و خاندان پاکش باد- خدایا خود را به تو تسلیم کرده و به سوی تو روی نمودم،
 وَ إِلَيْكَ الْجَاثُ ظَهْرِي وَ إِلَيْكَ فَوَضْتُ أَمْرِي اللَّهُمَّ احْفَظْنِي بِحِفْظِ
 و به تو دلگرم شده و کارم را به تو واگذار نمودم، خدایا مرا در پناه
 الْإِيمَانِ مِنْ بَيْنِ يَدَيْ، وَ مِنْ خَلْفِي وَ عَنْ يَمِينِي وَ عَنْ شِمَالِي وَ مِنْ
 ایمان از پیش رو و پشت سر و از جانب راست و چپ و از
 فَوْقِي وَ مِنْ تَحْتِي وَ مِنْ قِبَلِي وَ ادْفَعْ عَنِّي بِحَوْلِكَ وَ قُوَّتِكَ، فَإِنَّهُ لَا حَوْلَ
 بالا و پایین و از جانب خودم حفظ کن و به قدرت و نیرویت (حوادث تلخ را از من) دفع کن، چرا که پناهگاه
 وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِكَ. [۱۷۶۱]

و نیرویی جز از سوی تو نیست.

۸- در حدیثی از امام زین العابدین علیه السلام می‌خوانیم که به فرزندش فرمود: هر گاه مصیبتی به یکی از شما برسد، یا مشکلی
 پیش آید، وضوی کامل بگیرد و دو رکعت یا چهار رکعت (به دو سلام) نماز بگذارد و در پایان نماز بگوید:
 يَا مَوْضِعَ كُلِّ شَكْوَى وَ يَا سَامِعَ كُلِّ نَجْوَى وَ يَا شَاهِدَ كُلِّ مَلَأٍ،
 ای محل هر شکایت و ای شنوای هر سخن سری و ای حاضر در هر جمع
 وَ عَالِمَ كُلِّ خَفِيَّةٍ، وَ يَا دَافِعَ مَا يَشَاءُ مِنْ بَلِيَّةٍ، يَا خَلِيلَ اِبْرَاهِيمَ، وَ يَا نَجِيَّ
 و دانای هر پنهان و ای دور کننده بلاهایی که خود می‌خواهی، ای دوست ابراهیم، ای نجات دهنده

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۱۳۴

مُوسَى وَ يَا مُصْطَفَى مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ، ادْعُوكَ دُعَاءَ مَنْ
 موسی و ای برگزیننده محمد- که درود خدا بر او و خاندان پاکش باد- می‌خوانمت همانند کسی که
 اسْتَدَّتْ فَاقَتَهُ، وَ قَلَّتْ حِيلَتُهُ، وَ ضَعُفَتْ قُوَّتُهُ، دُعَاءَ الْغَرِيبِ الْغَرِيبِ،
 نیازش شدید و چاره‌اش کم و نیرویش ضعیف شده، مانند خواندن بی کس و گرفتار غرقاب شده و
 الْمُضْطَرُّ الَّذِي لَا يَجِدُ لِكَشْفِ مَا هُوَ فِيهِ إِلَّا أَنْتَ، يَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ.
 درمانده‌ای که برای برطرف کردن گرفتاریش کسی را جز تو نمی‌یابد، ای مهربان‌ترین مهربانان.
 هر کسی این دعا را بخواند، خداوند مشکل او را برطرف می‌کند [۱۷۶۲] (ان شاء الله).

۹- از امام صادق علیه السلام نقل شده است که فرمود: برای رفع غم و اندوه (و حل مشکل) غسل می‌کنی و دو رکعت نماز
 می‌گذاری و می‌گویی:

يَا فَارِجَ الْهَمِّ، وَ يَا كَاشِفَ الْغَمِّ، يَا رَحْمَنَ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَ رَحِيمَهُمَا،
 ای گشاینده گرفتاری، و ای برطرف کننده اندوه، ای بخشنده و مهربان دنیا و آخرت،
 فَرِّجْ هَمِّي وَ اكْشِفْ غَمِّي يَا اللَّهُ الْوَاحِدُ الْأَحَدُ الصَّمَدُ، الَّذِي لَمْ يَلِدْ وَ لَمْ
 گرفتاریم بگشا و اندوهم برطرف کن، ای خدای یگانه یکتا و بی نیاز که نژاد و
 يُوَلِّدْ، وَ لَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ، اعْصِمْنِي وَ طَهِّرْنِي وَ اذْهَبْ بِلَيْتِي

زاییده نشد و برایش شبیه و ماندی نیست، مرا (از گناه) بازدار و پاکم کن و بلا را از من دور گردان.
و بخوان «آیه‌الکرسی» و سوره «قل اعوذ برب الفلق» و «قل اعوذ برب الناس» را (و حل مشکل خود را از خدا بخواه). [۱۷۶۳]

۱۰- روایت شده است که برای رفع غم و اندوه (و حل مشکلات) به سجده می‌روی و صد مرتبه می‌گویی:

يَا حَيُّ يَا قَيُّوْمُ، يَا لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، بِرَحْمَتِكَ اسْتَعِثْتُ، فَكُفِّنِي مَا

ای زنده، ای پاینده، ای که جز تو معبودی نیست، از لطف و رحمت کمک می‌طلبم، پس آنچه مرا به

اهَمَّنِي وَلَا تَكِلْنِي إِلَى نَفْسِي [۱۷۶۴]

زحمت انداخته کفایت کن، و مرا به خودم وامگذار.

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۱۳۵

۱۱- امام صادق علیه السلام به بعضی از اصحاب خود دعایی را برای رفع غم و اندوه و وحشت تعلیم فرمود؛ و آن دعا چنین است:

اعْدَدْتُ لِكُلِّ عَظِيمَةٍ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَ لِكُلِّ هَمٍّ وَ غَمٍّ لَا حَوْلَ وَ لَا قُوَّةَ إِلَّا

برای هر کار بزرگی کلمه «لا إله إلا الله» و برای هر گرفتاری و اندوه کلمه «لا حول ولا قوة إلا

بِاللَّهِ، مُحَمَّدٌ النُّورُ الْأَوَّلُ، وَ عَلِيُّ النُّورِ الثَّانِي وَ الْأَيُّمَةُ الْأَبْرَارُ عُدَّةٌ لِلِقَاءِ

بالله» را مهیا ساخته‌ام، محمد نور اول و علی نور دوم و امامان نیکوکار، ذخیره‌ای برای دیدار

اللَّهِ، وَ حِجَابٌ مِنْ أَعْدَاءِ اللَّهِ، ذَلَّ كُلُّ شَيْءٍ لِعَظَمَةِ اللَّهِ، وَ اسْتَلُّ اللَّهُ

خدا و مانعی در برابر دشمنان خدا هستند هر چیزی در برابر عظمت خدا خاضع است و از خداوند

عَزَّ وَجَلَّ الْكِفَايَةَ. [۱۷۶۵]

بزرگ و بلند مرتبه کفایت کارم را خواهانم.

۳- دعا برای رفع بیماری‌ها

خواندن دعا برای رفع بیماری‌ها- مخصوصاً دعا‌های معصومین علیهم السلام- هرگاه از روی خلوص نیت و ایمان انجام شود به یقین مؤثر است؛ ولی این به آن معنا نیست که از مراجعه به طبیب و مصرف دارو خودداری کنیم، بلکه علاوه بر راه‌های معمول در میان عقلا، از دعا نیز کمک بگیریم.

با این اشاره، به سراغ دعاهایی می‌رویم که در منابع معتبر آمده است:

۱- مرحوم «سیدبن طاووس» در کتاب «مهج الدعوات» روایتی از سلمان رحمه الله نقل کرده است که سلمان می‌گوید: حضرت فاطمه علیها السلام دعایی را از رسول گرامی اسلام صلی الله علیه و آله به من آموخت که آن را در صبح و شام می‌خواند و فرمود: مداومت بر این دعا در درمان تب و عدم ابتلای به آن بسیار مؤثر است و دعا این است:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ، بِسْمِ اللَّهِ نُورِ، بِسْمِ اللَّهِ نُورِ النَّوْرِ، بِسْمِ اللَّهِ

به نام خداوند بخشنده مهربان، به نام خدای نورانی، به نام خداوند روشنایی بخش نور، به نام خداوندی

نُورٌ عَلَى نُورٍ، بِسْمِ اللَّهِ الَّذِي هُوَ مُدَبِّرُ الْأُمُورِ، بِسْمِ اللَّهِ الَّذِي خَلَقَ النَّوْرَ

که نورش فوق نورهاست به نام خداوندی که تدبیر کننده کارهاست، به نام خداوندی که روشنایی را

مِنَ النَّوْرِ، الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي خَلَقَ النَّوْرَ مِنَ النَّوْرِ، وَ أَنْزَلَ النَّوْرَ عَلَى الطُّورِ،

از نور (خود) آفرید، حمد و سپاس مخصوص خداوندی است که روشنایی را از نور (خود) آفرید، و روشنایی را بر کوه طور فرود

آورد،

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۱۳۶

فِي كِتَابٍ مَّشْطُورٍ، فِي رَقٍّ مَّنْشُورٍ، بِقَدَرٍ مَّقْدُورٍ، عَلَيَّ نَبِيِّ مَّحْبُورٍ،

در کتابی که نوشته شده و در صفحه‌ای گسترده، به اندازه‌ای مشخص، بر پیامبری دانا.

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي هُوَ بِالْعِزِّ مَذْكُورٌ، وَبِالْفَخْرِ مَشْهُورٌ، وَعَلَى السَّرَّاءِ

حمد و سپاس مخصوص خداوندی است که به بزرگی یاد می‌شود و به بزرگی و افتخار شهره است و در هر حال خوشی

وَالضَّرَّاءِ مَشْكُورٌ، وَصَلَّى اللَّهُ عَلَيَّ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَآلِهِ الطَّاهِرِينَ. [۱۷۶۶]

و ناخوشی شایسته شکر است، و درود خدا بر آقا و سرور ما محمد و خاندان پاکش باد.

۲- همچنین آن بزرگوار، در همان کتاب از «سعید بن ابی الفتح قمی» نقل کرده است که: من دچار بیماری سختی شدم، به گونه‌ای که طیبیان از درمان آن ناتوان شدند و گفتند، این بیماری را کسی غیر از خدا نمی‌تواند درمان کند. از این سخن ناامید کننده، دل شکسته و غمگین شدم. کتابی از کتاب‌های پدرم را برداشتم که چیزی از آن را مطالعه کنم؛ در پشت آن کتاب دیدم این جمله نوشته شده است: از حضرت امام جعفر صادق علیه السلام روایت شده است که پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله فرمود: هر کس را مرضی باشد، بعد از نماز صبح، چهل بار بگوید:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ، الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ، حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ،

به نام خداوند بخشنده مهربان، حمد و سپاس مخصوص خداوندی است که پروردگار جهانیان است، خداوند ما را کافی و بهترین سرپرست است

تَبَارَكَ اللَّهُ أَحْسَنُ الْخَالِقِينَ، وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ.

بلند مرتبه است خداوندی که بهترین آفرینندگان است و پناهگاه و نیروی جز از سوی خداوند بلند مرتبه و با عظمت نیست.

و آنگاه دست خود را بر محل درد بمالد، از آن بیماری شفا یابد. صبر کردم تا صبح شد، فریضه را بجا آوردم و چهل بار این دعا را خواندم و بر محل درد دست کشیدم. در نتیجه خداوند متعال آن بیماری را شفا داد؛ من (ناباورانه) نشسته بودم و می‌ترسیدم که مبادا آن بیماری برگردد. تا سه روز به همین حال ماندم ولی بحمدالله عود نکرد. بعد از آن، پدرم را از ماجرا باخبر ساختم، شکر خدا را بجا آورد و برای برخی از اطبای معروف که مسلمان نبودند، نقل کرد؛ آن طیب که از سابقه بیماری من خبر داشت، نزد من آمد و ملاحظه کرد، بیماری کاملاً برطرف شده است! همان جا مسلمان شد و کلمه شهادتین را بر زبان جاری ساخت. [۱۷۶۷]

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۱۳۷

۳- مرحوم شیخ «کفعمی» در کتاب «مصباح» فرموده است: هرگاه بیمار شوی، به محل سجده خود، دست بمال و آن را هفت بار پس از نماز فریضه، بر موضع درد، بمال، و بگو:

يَا مَنْ كَبَسَ الْأَرْضَ عَلَى الْمَاءِ، وَ سَدَّ الْهَوَاءَ بِالسَّمَاءِ، وَ اخْتَارَ لِنَفْسِهِ

ای که زمین را روی آب قرار داد و آسمان را با هوا پوشاند، و بهترین نامها را

احْسَنَ الْأَسْمَاءِ، صَلَّى عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ، وَ افْعَلْ بِي كَذَا وَ كَذَا (به برای خود برگزید بر محمد و خاندان پاکش درود فرست و درباره من چنین و چنان کن ***

جای آن، حاجت خود را بگوید) وَ ارْزُقْنِي وَ عَافِنِي مِنْ كَذَا وَ كَذَا (نام بیماری را بگوید). [۱۷۶۸] ***** و مرا روزی ده و از این (بیماری) و آن (بیماری) سلامتی بخش. *****

۴- همان بزرگوار نیز نقل کرده است که هر کس، خواهان تندرستی و بهبودی از دردی است که گرفتار آن شده، در سجده دوم، از رکعت اول نماز شب، این دعا را بخواند:

يَا عَلِيُّ يَا عَظِيمُ، يَا رَحْمَنُ يَا رَحِيمُ، يَا سَامِعَ الدَّعَوَاتِ، يَا مُعْطِي

ای برتر و ای با عظمت، ای بخشنده، ای مهربان، ای شنونده درخواستها، ای عطاکننده

الْخَيْرَاتِ، صَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، وَأَعْطِنِي مِنْ خَيْرِ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ مَا

نیکیها، بر محمد و خاندان پاکش درود فرست و از خیر دنیا و آخرت آن گونه که

أَنْتَ أَهْلُهُ، وَأَصْرِفْ عَنِّي مِنْ شَرِّ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ مَا أَنْتَ أَهْلُهُ، وَأَذْهَبْ

تو شایسته آنی به من عطا کن، و از بدی دنیا و آخرت آن گونه که تو شایسته آنی مرا باز دار، و این درد

عَنِّي هَذَا الْوَجَعِ (و نام آن بیماری را ببرد) فَإِنَّهُ قَدْ غَاطَنِي وَاحْرَزَنِي وَاصْرَارَ كُنْدٍ وَبِمَارِي رَا از من دور

کن ***** چرا که مرا به خشم آورده و اندوهگین ساخته است.*****

در دعا، ان شاء الله تعالی، بهبودی می‌یابد. [۱۷۶۹]

۵- مرحوم کفعمی از امام صادق علیه السلام نقل می‌کند که هنگام بیماری، در حالی که زیر آسمان قرار می‌گیری، دست‌ها را بلند کن و بگو:

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۱۳۸

اللَّهُمَّ أَنْكَ عَيَّرْتَ أَقْوَامًا فِي كِتَابِكَ، فَقُلْتَ: قُلِ ادْعُوا الَّذِينَ زَعَمْتُمْ مِنْ

خدایا برستی تو اقوامی را در قرآنت سرزنش نموده، و (به پیامبرت) گفتی: بگو کسانی را که غیر از خدا

دُونِهِ فَلَا يَمْلِكُونَ كَشْفَ الضَّرِّ عَنْكُمْ وَلَا تَحْوِيلًا. فَيَا مَنْ لَا يَمْلِكُ كَشْفَ

(معبود خود) می‌پندارید بخوانید آنها نه می‌توانند مشکلی را از شما بر طرف سازند و نه تغییری در آن ایجاد کنند. پس ای که جز

او کسی نمی‌تواند

ضَرِّي وَلَا تَحْوِيلَةَ عَنِّي أَحَدٌ غَيْرُهُ، صَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، وَاكْشِفْ

مشکلی را از من برطرف کرده و نه تغییری در آن ایجاد کند، بر محمد و خاندان پاکش درود فرست، و مشکلم

ضَرِّي وَحَوَّلُهُ إِلَى مَنْ يَدْعُو مَعَكَ الْهَاءَ آخِرَ، فَإِنِّي أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ غَيْرُكَ. [۱۷۷۰]

را برطرف کن و آن را بر کسی قرار ده که همراه تو معبود دیگری را می‌خواند، چرا که من گواهی می‌دهم که معبودی جز تو

نیست.

۶- در روایت دیگری از امام صادق علیه السلام آمده است که هر فرد باایمانی، هر بیماری پیدا کند و بر موضع درد خود، دست بمالد و با خلوص نیت بگوید:

وَنْزُلُ مِنَ الْقُرْآنِ مَا هُوَ شِفَاءٌ وَرَحْمَةٌ لِلْمُؤْمِنِينَ، وَلَا يَزِيدُ الظَّالِمِينَ

و آنچه مایه شفا و رحمت است برای مؤمنان از قرآن نازل می‌کنیم و ستمکاران را

الَّا خَسَارًا.

جز خسران (و زیان) نمی‌افزاید.

از آن درد عافیت یابد و مصداق این سخن در خود آیه آمده است که فرمود: »

شِفَاءٌ وَ رَحْمَةٌ لِّلْمُؤْمِنِينَ

«[۱۷۷۱]

۷- از امام صادق علیه السلام نقل شده است که دست بگذار بر موضع درد و سه مرتبه بگو:

اللَّهُ اللَّهُ رَبِّي حَقًّا، لَا شَرِيكَ بِهِ شَيْئًا، اللَّهُمَّ أَنْتَ لَهَا وَ لِكُلِّ عَظِيمَةٍ،

خدا، خدا، خدا به حق پروردگار من است، چیزی را برای او شریک قرار نمی‌دهم، خدایا تویی برای (برطرف کردن) آن (درد) و هر گرفتاری،

فَقَرِّجْهَا عَنِّي [۱۷۷۲]

پس آن را از من برطرف کن.

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۱۳۹

۸- از امام صادق علیه السلام نقل شده است که دست بر موضع درد بگذار و بگو:

بِسْمِ اللَّهِ

، آنگاه دست بر آن بکش و هفت مرتبه بگو:

أَعُوذُ بِعِزَّةِ اللَّهِ، وَأَعُوذُ بِقُدْرَةِ اللَّهِ، وَأَعُوذُ بِجَلَالِ اللَّهِ، وَأَعُوذُ بِعَظَمَةِ اللَّهِ،

به عزت خدا پناه می‌برم، و به قدرت خدا پناه می‌برم، و به جلال خدا پناه می‌برم، و به عظمت خدا پناه می‌برم،

وَأَعُوذُ بِجَمْعِ اللَّهِ، وَأَعُوذُ بِرَسُولِ اللَّهِ، صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ، وَأَعُوذُ بِأَسْمَاءِ

و به تمامی (صفات) خدا پناه می‌برم، و به فرستاده خدا پناه می‌برم، درود خدا بر او و خاندانش باد، و به نامهای خدا پناه می‌برم

اللَّهُ، مِنْ شَرِّ مَا أَحْذَرُ، وَمِنْ شَرِّ مَا أَخَافُ عَلَى نَفْسِي [۱۷۷۳]

از شر آنچه بیم دارم و از شر آنچه بر خود می‌ترسم.

۹- مرحوم «سید بن طاووس» در کتاب «مهج الدعوات» از «ابن عباس» روایت کرده است که گفت:

من نزد امیرمؤمنان علیه السلام نشسته بودم. شخصی از در، وارد شد که رنگش پریده بود؛ گفت: یا امیرمؤمنان! من همیشه بیمارم و

دردهای بسیار دارم، پس دعایی به من بیاموز که با آن، بر بیماری‌هایم استعانت جویم. حضرت فرمود: دعایی به تو می‌آموزم که

جبرئیل به رسول خدا صلی الله علیه و آله آموخت، در آن هنگام که حسن و حسین علیهما السلام بیمار بودند؛ و آن دعا چنین

است:

الهِی کُلَّمَا أَنْعَمْتَ عَلَيَّ نِعْمَةً قَلَّ لَكَ عِنْدَهَا شُكْرِي وَ كَلَّمَا ابْتَلَيْتَنِي

خدایا هر زمانی که نعمتی به من عطا نمودی شکرم بر آن نعمت در برابرت اندک بوده است، و هر زمانی که مرا به گرفتاری

بِتَلِيَّتِي قَلَّ لَكَ عِنْدَهَا صَبْرِي فَيَا مَنْ قَلَّ شُكْرِي عِنْدَ نِعْمِهِ فَلَمْ يَحْرِمْنِي

امتحان کردی بردباریم بر آن گرفتاری در برابرت اندک بوده است، پس ای که با وجود کمی شکرم در برابر نعمتهایش مرا محروم

نکرد،

وَ يَا مَنْ قَلَّ صَبْرِي عِنْدَ بَلَائِهِ فَلَمْ يَحْذَلْنِي وَ يَا مَنْ رَانِي عَلَى الْمَعَاصِي

و ای که با وجود کمی بردباریم در برابر گرفتاریهای مرا خوار نگردانید، و ای که مرا در حال ارتکاب گناهان دیده

فَلَمْ يَفْضَحْنِي وَ يَا مَنْ رَأَى عَلِيَّ الْخَطَايَا فَلَمْ يُعَاقِبْنِي عَلَيْهَا، صَلَّى
و رسوايم نکرد، و ای که اشتباهاتم را دیده و بر آن مؤاخذه‌ام نکرد، بر
عَلِيٍّ مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ، وَ اغْفِرْ لِي ذَنْبِي وَ اشْفِنِي مِنْ مَرَضِي أَنْتَكَ عَلِيٍّ
محمد و خاندان پاکش درود فرست و گناهانم را بيمارز و بيماريم را شفا ده چرا که تو

کليات مفاتيح نوين، ص: ۱۱۴۰

كُلُّ شَيْءٍ قَدِيرٌ.

بر هر چیز توانایی.

ابن عباس می گوید: آن مرد را بعد از یک سال دیدم در حالی که رنگ صورتش گلگون شده بود و اظهار داشت، این دعا را برای
هیچ دردی نخواندم، مگر آن که شفا یافتم. [۱۷۷۴]

۱۰- از امام باقر علیه السلام روایت شده است که فرمود: امیرمؤمنان علی علیه السلام بیمار شده بود، رسول خدا صلی الله علیه و آله
به عیادت وی آمد و فرمود (برای شفای بیماری) این دعا را بخوان: اللَّهُمَّ انِّي اسألكَ تَعْجِيلَ

خدايا از تو سرعت در بهبودی

عَافِيَتِكَ، وَ صَبْرًا عَلَيَّ بِلَيْتِكَ، وَ خُرُوجًا إِلَيَّ رَحْمَتِكَ. [۱۷۷۵]

و بردباری بر گرفتاری و رفتن به سوی رحمت را خواهانم.

۱۱- از امام صادق علیه السلام روایت شده است که فرمود: دست خود را بر موضع درد بگذار و سه مرتبه بگو:

اللَّهُمَّ انِّي اسألكَ بِحَقِّ الْقُرْآنِ الْعَظِيمِ الَّذِي نَزَلَ بِهِ الرُّوحُ الْأَمِينُ، وَ هُوَ

خدايا به حق قرآن با عظمت که روح الامین آن را فرود آورد و در

عِنْدَكَ فِي امِّ الْكِتَابِ عَلَيَّ حَكِيمٌ، اِنْ تَشْفِينِي بِشِفَائِكَ، وَ تُدَاوِينِي

نزد تو در ام الكتاب اصلی والا و استوار است از تو می خواهم که به درمانت شفايم دهی و به دارویت

بِدَوَائِكَ، وَ تَعَافِينِي مِنْ بَلَائِكَ.

درمانم کنی و از بلایت عافیتم بخشی.

و در پایان نیز بر محمد و آل او، صلوات می فرستی. [۱۷۷۶]

۱۲- از «ابوحزمه» روایت شده است که گفت: دچار درد زانو شدم، خدمت امام باقر علیه السلام رسیدم و جریان را عرض کردم.

امام علیه السلام فرمود: هرگاه نماز گزاردی، پس از آن بگو:

يَا اَجْوَدَ مَنْ اَعْطَى وَ يَا خَيْرَ مَنْ سُئِلَ، وَ يَا اَرْحَمَ مَنْ اسْتَرْحِمَ، اَرْحَمِ

ای بهترین بخشنده گان و ای بهترین درخواست شدگان و ای رحم کننده ترین رحم کنندگان،

کليات مفاتيح نوين، ص: ۱۱۴۱

ضَعْفَى وَ قَلَّةَ حِيلَتِي وَ عَافِنِي مِنْ وَجَعِي

بر ناتوانی و کمی چاره‌ام رحم کن و دردم را عافیت ده.

ابوحزمه می‌گوید: من این عمل را انجام دادم و از آن بیماری شفا یافتم. [۱۷۷۷]

۱۳- در «بحارالانوار» آمده است: «سید بن طاووس» این دعا را برای رفع بیماری‌ها نقل کرده و آورده است که ما آن را تجربه کردیم. فرمود: این دعا را در رقعته‌ای می‌نویسی (و با خود همراه می‌داری):

یا مَنْ اسْمُهُ دَوَاءٌ، وَ ذِكْرُهُ شِفَاءٌ، يَا مَنْ يَجْعَلُ الشِّفَاءَ فِيمَا يَشَاءُ مِنَ الْأَشْيَاءِ،

ای که نامش دارو و یادش درمان است، ای که درمان را در هر چه که بخواهد قرار می‌دهد،

صَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ، وَ اجْعَلْ شِفَائِي مِنْ هَذَا الدَّاءِ فِي اسْمِكَ

بر محمد و خاندان پاکش درود فرست و شفایم را از این درد در این نامت قرار ده.

هذا* آنگاه ده مرتبه می‌نویسی: يَا اللَّهُ وَ ده مرتبه: يَا رَبِّ وَ ده مرتبه: يَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ. [۱۷۷۸]

***** ای خدا***** ای پروردگار من***** ای مهربانترین مهربانان.

۴- دعا برای ادای دین

۱- از امام موسی بن جعفر علیه السلام روایت شده است که برای ادای دیون بگو:

اللَّهُمَّ ارْزُقْ لِي جَمِيعَ خَلْقِكَ مَظَالِمَهُمُ الَّتِي قَبْلِي صَغِيرَهَا وَ كَبِيرَهَا فِي

خدایا حقوق تمام مخلوقات را که از ناحیه من پایمال شده به آنها بازگردان، کوچک و بزرگ آن

يُسِّرْ مِنْكَ وَعَافِيَةً، وَ مَا لَمْ تَبْلُغْهُ قُوَّتِي وَ لَمْ تَسْعُهُ ذَاتُ يَدِي وَ لَمْ يَقُو

را در آسایش و سلامتی از جانب خودت، و آنچه را که توان و دارایم به آن نمی‌رسد و

عَلَيْهِ بَدَنِي وَ يَقِينِي وَ نَفْسِي فَادِّهِ عَنِّي مِنْ جَزِيلٍ مَا عِنْدَكَ مِنْ فَضْلِكَ،

بدن و یقین و نفسم توان آن را ندارد آن را به لطف و کرم از فضل فراوانی که نزد توست از جانب من ادا کن،

ثُمَّ لَا تَخْلُفْ عَلَيَّ مِنْهُ شَيْئًا تَقْضِيهِ مِنْ حَسَنَاتِي يَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ،

و بعد از آن چیزی از اعمال نیکم را در برابر آن قرار مده، ای مهربان‌ترین مهربانان،

اشْهَدُ اَنْ لَا اِلَهَ اِلَّا اللَّهُ، وَ حْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، وَ اشْهَدُ اَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ

گواهی می‌دهم معبودی جز خداوند نیست یگانه است و همتایی ندارد و گواهی می‌دهم که محمد بنده

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۱۴۲

وَرَسُولُهُ، وَ اَنَّ الدِّينَ كَمَا شَرَعْتَ، وَ اَنَّ الْاِسْلَامَ كَمَا وَصَفْتَ، وَ اَنَّ الْكِتَابَ

و فرستاده اوست، و برستی دین همان است که وضع نمود و اسلام همان گونه است که توصیف کرد و قرآن

كَمَا اَنْزَلَ، وَ اَنَّ الْقَوْلَ كَمَا حَدَّثْتَ، وَ اَنَّ اللَّهَ هُوَ الْحَقُّ الْمُبِينُ، ذَكَرَ اللَّهُ

همان گونه است که فرود آورد، و سخن همان است که نقل کرد و به یقین خداوند همان حق آشکار است، خداوند

مُحَمَّدًا وَ اَهْلَ بَيْتِهِ بِخَيْرٍ، وَ حَيًّا مُحَمَّدًا وَ اَهْلَ بَيْتِهِ بِالسَّلَامِ. [۱۷۷۹]

محمد و خاندانش را به نیکی یاد کرده و بر محمد و خاندانش با سلام درود فرستاد.

۲- در روایتی آمده است که شخصی نامه‌ای به محضر امام محمدتقی علیه السلام نوشت و اظهار داشت که قرض بسیاری دارم (چه

کنم؟). امام علیه السلام در پاسخ نوشت: زیاد استغفار کن و سوره «اَنَا اَنْزَلْنَاهُ» را بسیار بخوان. [۱۷۸۰]

۵- دعا برای گشایش در کارها

تلاش و کوشش رمز پیروزی و موفقیت است و هرگز و در هیچ حال نباید از آن دست برداشت، اما گاه گره‌هایی در کارها پیدا می‌شود که برای گشودن آنها جز این که انسان دست به دامان لطف خدا بزند راهی نیست. برای حل این مشکلات دعاهایی از معصومین علیهم السلام در منابع معتبر نقل شده که ان‌شاءالله کار گشاست؛ از جمله:

۱- نوزده جمله است که سبب گشایش در کارها و بن‌بست‌هاست؛ این کلمات را رسول خدا صلی الله علیه و آله به امیرمؤمنان علیه السلام تعلیم داد، و جناب «شیخ صدوق» آن را در کتاب «خصال» آورده است:

يَا عِمَادَ مَنْ لَا عِمَادَ لَهُ، وَيَا دُخْرَ مَنْ لَا دُخْرَ لَهُ، وَيَا سَنَدَ مَنْ لَا سَنَدَ لَهُ،
 ای تکیه گاه آن که تکیه گاهی ندارد، و ای ذخیره آن که ذخیره‌ای ندارد، و ای پشتیبان آن که پشتیبانی ندارد،
 وَيَا حِرْزَ مَنْ لَا حِرْزَ لَهُ، وَيَا غِيَاثَ مَنْ لَا غِيَاثَ لَهُ، وَيَا كَرِيمَ الْعَفْوِ، وَيَا
 و ای پناهگاه آن که پناهگاهی ندارد، و ای فریادرس آن که فریادرسی ندارد، و ای عفو کننده بزرگوار، و ای
 حَسَنَ الْبَلَاءِ، وَيَا عَظِيمَ الرَّجَاءِ، وَيَا عَوْنَ الضُّعْفَاءِ، وَيَا مُنْقِذَ الْغُرَقَى
 نیکو امتحان، و ای امید بزرگ و ای یاور ناتوانان، و ای نجات دهنده غریقان
 وَيَا مُنْجِي الْهَلْكَى يَا مُحْسِنُ يَا مُجْمِلُ، يَا مُنْعِمُ يَا مُفْضِلُ، أَنْتَ الَّذِي
 و محکومان به فنا، ای نیکو کار، ای زیبایی بخش ای روزی ده، ای فرونی بخش، تویی که
 کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۱۴۳

سَجَدَ لَكَ سَوَادُ اللَّيْلِ وَ نُورُ النَّهَارِ، وَ ضَوْءُ الْقَمَرِ وَ شُعَاعُ الشَّمْسِ،

سیاهی شب و روشنایی روز و نور ماه و خورشید

وَدَوِيُّ الْمَاءِ وَ حَفِيْفُ الشَّجَرِ، يَا اللَّهُ يَا اللَّهُ يَا اللَّهُ، أَنْتَ وَ خَدَاكَ لِشَرِيكَ لَكَ.

و صدای جریان آب و مهممه برگ درختان در برابرت سجده کرد، ای خدا، ای خدا، ای خدا تویی یگانه‌ایی که شریکی برایت نیست.

آنگاه می‌گویی: «

اللَّهُمَّ افْعَلْ بِي كَذَا وَ كَذَا؛

خدایا چنین کاری را برایم انجام ده». (به جای این کلمات حاجت خود را ذکر می‌کنی) پس از خواندن آن، ان‌شاءالله تعالی حاجت شما مستجاب می‌شود. [۱۷۸۱] ۲- این دعا نیز برای فرج و گشایش در کارها از امام صادق علیه السلام نقل شده است:

اللَّهُمَّ إِنْ كَانَتْ ذُنُوبِي قَدْ اخْلَقَتْ وَ جَهِي عِنْدَكَ، فَأَنْتَ اتَّوَجَّهُ إِلَيْكَ بِنَبِيِّكَ

خدایا اگر گناهانم مرا در نزد تویی آبرو کرده، پس من به پیامبرت،

نَبِيِّ الرَّحْمَةِ، مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ، وَ عَلِيٍّ وَ فَاطِمَةَ، وَ الْحَسَنَ

پیامبر رحمت، حضرت محمد- که درود خدا بر او و خاندانش باد- و علی و فاطمه و حسن

وَ الْحُسَيْنِ، وَ الْأَيْمَةَ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ. [۱۷۸۲]

و حسین و امامان دیگر- که بر ایشان درود باد- متوسل می‌شوم.

۶- دعا برای آرامش در برابر عوامل وحشت

۱- در روایتی آمده است که شخصی به محضر امام صادق علیه السلام آمد و از وحشت (و ترس) شکایت کرد. امام علیه السلام فرمود: دعایی به تو می‌آموزم که اگر آن را بخوانی، نه در شب و نه در روز وحشت نخواهی کرد: بِسْمِ اللَّهِ وَ بِاللَّهِ، وَ تَوَكَّلْتُ عَلَى اللَّهِ، إِنَّهُ مَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَهُوَ حَسْبُهُ، به نام خدا و به یاری خدا، بر خدا توکل کردم، که هر که بر خدا توکل کند خدا برایش کافی است، إِنَّ اللَّهَ بَالِغُ أَمْرِهِ، قَدْ جَعَلَ اللَّهُ لِكُلِّ شَيْءٍ قَدْرًا، اللَّهُمَّ اجْعَلْنِي فِي كَنْفِكَ، به یقین خداوند کارش را به نتیجه می‌رساند و خدا برای هر چیز اندازه‌ای قرار داده است، خدایا مرا در حمایت وَفِي جِوَارِكَ، وَاجْعَلْنِي فِي أَمَانِكَ وَفِي مَنَعِكَ. [۱۷۸۳] و در جوار (رحمت) و امان و حفظ خود قرار ده.

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۱۴۴

۲- برای رفع وحشت از تنهایی، «آیه‌الکرسی» را بخواند و پس از آن بگوید:

اللَّهُمَّ أَنْسِ وَحْشَتِي وَ آمِنْ رَوْعَتِي وَ اعْنِي عَلَى وَحْدَتِي [۱۷۸۴]

خدایا انیس دلتنگی‌ام باش و ترسم را ایمن گردان و در تنهایی یاورم باش.

۳- روایت شده است که رسول گرامی اسلام صلی الله علیه و آله این دعا را برای حفظ فرزندانش حسن و حسین علیهما السلام می‌خواند:

اعِيذُكُمْ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ التَّامَّاتِ، وَأَسْمَاءِ الْحُسْنَى كُلِّهَا عَامَّةً، مِنْ شَرِّ

شما را به کلمات کامل خدا و تمامی نامهای نیکش می‌سپارم، از شر هر

السَّامَةِ وَالْهَامَةِ، وَ مِنْ شَرِّ كُلِّ عَيْنٍ لَامَةٍ، وَ مِنْ شَرِّ حَاسِدٍ إِذَا حَسَدَ.

گزنده و خزنده و هر چشم بد و از شر هر حسودی هنگامی که حسد می‌ورزد (دور می‌دارم).

در همان روایت آمده است که حضرت ابراهیم علیه السلام نیز همین دعا را برای حفظ فرزندانش، اسماعیل و اسحاق علیهما السلام می‌خواند. [۱۷۸۵] ۴- روایت شده است که رسول گرامی اسلام صلی الله علیه و آله به امیرمؤمنان علیه السلام فرمود: یا علی! هرگاه احساس خطر کردی بگو:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ، وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ.

به نام خداوند بخشنده مهربان، و پناهگاه و نیرویی جز از سوی خداوند بلند مرتبه و با عظمت نیست.

در این صورت، خداوند آن خطر و بلا را از تو دفع خواهد کرد. [۱۷۸۶] ۵- از امام محمدباقر علیه السلام روایت شده است که چون امری پیش آید که از آن می‌ترسی، رو به سوی قبله کن و دو رکعت نماز بگذار و بگو:

يَا ابْصَرَ النَّاطِرِينَ، وَ يَا أَسْمَعَ السَّمَاعِينَ، وَ يَا أَسْرَعَ الْحَاسِبِينَ، وَ يَا

ای بیناترین بینندگان و ای شنواترین شنندگان و ای سریعترین حسابگران و ای

ارْحَمَ الرَّاحِمِينَ.

مهربانترین مهربانان.

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۱۴۵

این کلمات را هفتاد مرتبه بگو و در هر مرتبه که آن را گفתי حاجت خود را نیز با آن ذکر کن. [۱۷۸۷]

۷- دعا برای ایمنی از شرّ ستمگران و دشمنان و حوادث سخت

۱- مرحوم شیخ «کفعمی» در کتاب «مصباح» دعایی را ذکر کرده و گفته است: «سید بن طاووس» این دعا را برای ایمنی از ستم حاکم ستمگر و ایمنی از بلا- و سلطه دشمن و خوف از فقر و غم و اندوه شدید، ذکر کرده است و این دعا، از دعاهای «صحیفه سجّادیّه» است. بنابراین هرگاه از اموری که ذکر شد، بیم داشتی، این دعا را بخوان:

يَا مَنْ تُحَلُّ بِهٖ عُقْدَ الْمَكَارِهٖ، وَيَا مَنْ يُفْتَأُ بِهٖ حُدُّ الشَّدَائِدِ، وَيَا مَنْ يُلْتَمَسُ

کلیات مفاتیح نوین؛ ص ۱۱۴۵

ای که گره‌های مشکلات به واسطه او گشوده می‌شود، و ای که نهایت سختیها به واسطه او فرو نشیند و ای که راه رسیدن

مِنْهُ الْمَخْرَجُ إِلَى رُوحِ الْفَرَجِ، ذَلِكَ لِقُدْرَتِكَ الصَّعَابِ، وَتَسَبُّبِ بُلْطَفِكَ

به گشایش از او خواسته می‌شود، سختیها در برابر قدرتت آسان شده و اسباب به لطف

الْأَسْبَابِ، وَجَرَى بِقُدْرَتِكَ الْقَضَاءِ، وَمَضَّتْ عَلَى ارَادَتِكَ الْأَشْيَاءُ، فَهَيَّ

و کرمت مهیا گشته و قضا به قدرت تو جریان یافته و همه امور به اراده‌ات گذر کرده، و همه چیز به

بِمَشِيَّتِكَ دُونَ قَوْلِكَ مُؤْتَمِرَةٌ، وَبِارَادَتِكَ دُونَ نَهْيِكَ مُتْرَجِرَةٌ، أَنْتَ

خواست تو بی آنکه چیزی بگویی فرمانبردار است و به اراده تو بی آنکه بازدارى باز ایستد، تویی

الْمَدْعُوُّ لِلْمُهَيَّمَاتِ، وَأَنْتَ الْمَفْرَعُ فِي الْمُلِمَّاتِ، لَا يَنْدَفِعُ مِنْهَا إِلَّا مَا

که برای امور مهم خوانده شوی، و تویی پناهگاه در مصیبتها جز آنچه از این امور که تو دور کنی،

دَفَعْتَ، وَلَا يَنْكَشِفُ مِنْهَا إِلَّا مَا كَشَفْتَ، وَقَدْ نَزَلَ بِي يَارَبِّ مَا قَدْ

دور نشود، و جز آنچه تو برطرف کنی برطرف نشود، و ای پروردگار من، چیزی که

تَكَادَنِي ثِقْلُهُ، وَالْمَّ بِي مَا قَدْ بَهَظَنِي حَمْلُهُ، وَبِقُدْرَتِكَ أَوْزَدْتَهُ عَلَيَّ،

سنگینی آن مرا به زحمت انداخته بر من فرود آمده، و چیزی که حملش سنگین است بر من وارد شده و تو با قدرتت آن را بر من

وارد نمودی

وَبِسُلْطَانِكَ وَجَّهْتَهُ إِلَيَّ، فَلَا مُصْدِرَ لِمَا أَوْرَدْتَ، وَلَا صَارِفَ لِمَا وَجَّهْتَ،

و با سلطه‌ات آن را متوجه من ساختی؛ پس بازگرداننده‌ای برای آنچه تو وارد کرده‌ای و بازدارنده‌ای برای آنچه تو متوجه ساخته‌ای

وَلَا فَاتِحَ لِمَا اغْلَقْتَ، وَلَا مُغْلِقَ لِمَا فَتَحْتَ، وَلَا مُسِيرَ لِمَا عَسَرْتَ، وَلَا

و گشاینده‌ای برای آنچه تو بسته‌ای وجود ندارد و آنچه تو گشوده‌ای کس ننهد و آنچه تو دشوار ساخته‌ای کس آسانش نکند و

آن که

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۱۴۶

نَاصِرَ لِمَنْ خَذَلْتَ، فَصَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، وَافْتَحْ لِي يَا رَبِّ بَابَ الْفَرَجِ

تو رسوایش کنی کس یاریش نکند، پس بر محمد و خاندانش درود فرست و ای پروردگار من به قدرتت باب آسایش را

بِطَوْلِكَ، وَاكْسِرْ عَنِّي سُلْطَانَ الْهَمِّ بِحَوْلِكَ، وَإِنلْنِي حُسْنَ النَّظْرِ فِيمَا

به رویم بگشا و سلطه غم و اندوه را به نیرویت بشکن و مرا به حسن ظنم در آنچه

شَكَوْتُ، وَادْفِنِي حَلَاوَةَ الصُّنْعِ فِيمَا سَأَلْتُ، وَهَبْ لِي مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً

شکایت نمودم برسان، و شیرینی احسانت را در آنچه از تو خواستم به من بچشان، و از جانب خودت رحمت

وَفَرَجًا هَنِيئًا، وَاجْعَلْ لِي مِنْ عِنْدِكَ مَخْرَجًا وَحَيًّا، وَلَا تَشْغَلْنِي

و گشایشی گوارا به من عطا فرما، و راه خلاصی سریع از جانب خود برایم قرار ده، و مرا به

بِالْإِهْتِمَامِ عَنْ تَعَاهُدِ فُرُوضِكَ، وَاسْتِعْمَالِ سُنَّتِكَ، فَقَدْ ضَيَّعْتُ لِمَا نَزَلَ بِى

انحراف از انجام واجبات و انحراف از عمل به سنت مشغول مدار،

يَا رَبِّ ذُرْعًا، وَامْتَلَأْتُ بِحَمَلٍ مَا حَدَّثَ عَلَيَّ هَمًّا، وَأَنْتَ الْقَادِرُ عَلَيَّ

ای پروردگار من به خاطر آنچه بر سرم آمده درمانده‌ام و به خاطر تحمّل آنچه بر من واقع شده، از اندوه پر شده‌ام، و تویی که

توانایی

كَشِفَ مَا مُنِيتُ بِهِ، وَدَفَعَ مَا وَقَعْتُ فِيهِ، فَأَفْعَلْ بِي ذَلِكَ وَأَنْ لَمْ اسْتَوْجِبْهُ

برطرف کردن گرفتاریم و آنچه در آن واقع شده‌ام را داری پس برایم چنان کن، اگر چه شایسته آن از جانب تو نیستم،

مِنْكَ، يَا ذَا الْعَرْشِ الْعَظِيمِ، وَذَا الْمَنْنِ الْكَرِيمِ، فَأَنْتَ قَادِرٌ يَا اَرْحَمَ

ای صاحب عرش عظیم، و صاحب نعمت بزرگوارانه، تویی توانا، ای مهربان‌ترین

الرَّاحِمِينَ، آمِينَ رَبَّ الْعَالَمِينَ. [۱۷۸۸]

مهربانان، دعایم را به اجابت رسان ای پروردگار جهانیان.

۲- برای دفع اندوه و ترس از ظلم زمامداران این دعای اهل بیت علیهم السلام را، (که از امام باقر علیه السلام نقل شده است)

بخوانید:

يَا كَائِنًا قَبْلَ كُلِّ شَيْءٍ، وَ يَا مُكَوَّنَ كُلِّ شَيْءٍ، وَ يَا بَاقِيَ بَعْدَ كُلِّ شَيْءٍ،

ای که قبل از هر چیز بوده‌ای و ای به وجود آورنده هر چیز، و ای که بعد از هر چیز هستی،

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۱۴۷

صَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ، وَ أَفْعَلْ بِي كَذَا وَ كَذَا.

بر محمد و خاندان پاکش درود فرست و با من چنین و چنان کن.

(به جای کذا و کذا، حاجت خود را ذکر می‌کنی). [۱۷۸۹]

۳- مرحوم «ابن فهد حلّی» روایت کرده است که روزی به جناب «ابودرداء» (از اصحاب رسول خدا) خبر دادند که خانه‌ات سوخته

است. در پاسخ گفت: سوخته است! دیگری آمد همین خبر را داد، وی نیز اظهار داشت سوخته است! تا سه مرتبه این جریان تکرار

شد، و هر بار «ابودرداء» با قاطعیت می‌گفت:

خانه‌ام سوخته است. بعداً معلوم شد که همه خانه‌های اطراف سوخته است ولی خانه او سوخته است. به او گفتند: تو چگونه

فهمیدی خانه‌ات سوخته است (با آن که خانه‌های اطراف همه سوخته بود) گفت: زیرا از رسول خدا صلی الله علیه و آله شنیدم که

هر کس در وقت صبح این دعا را بخواند، در آن روز به وی بدی (و گزند) نخواهد رسید، و اگر در شب آن را بخواند در آن

شب به او بدی و مشکلی نمی‌رسد، و من آن دعا را در آن روز خوانده بودم، آن دعا چنین است:

اللَّهُمَّ أَنْتَ رَبِّي لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، عَلَيكَ تَوَكَّلْتُ، وَأَنْتَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ،

خدایا تویی پروردگار من، معبودی جز تو نیست، بر تو توکل نمودم و تویی پروردگار عرش با عظمت

و لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ، مَا شَاءَ اللَّهُ كَانَ، وَ مَا لَمْ يَشَأْ لَمْ

و پناهگاه و نیرویی جز از سوی خداوند بلندمرتبه و با عظمت نیست، آنچه خدا بخواد خواهد شد و آنچه نخواهد نشود،
 يَكُنْ، اعْلَمُ أَنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، وَأَنَّ اللَّهَ قَدْ أَحَاطَ بِكُلِّ شَيْءٍ
 می‌دانم که خدا بر هر چیز تواناست و علمش بر تمام اشیا احاطه دارد،
 عِلْمًا، اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ نَفْسِي [وَمِنْ شَرِّ قَضَاءِ السُّوءِ، وَمِنْ شَرِّ
 خدایا از شرّ نفسم به تو پناه می‌برم] همچنین از شرّ سرنوشت بد و از شرّ
 كُلِّ ذِي شَرٍّ، وَمِنْ شَرِّ الْجِنِّ وَالْإِنْسِ، وَمِنْ شَرِّ كُلِّ دَائِيَّةٍ أَنْتَ آخِذٌ
 هر صاحب شرّی از جن و انس و از شرّ هر جنبنده‌ای که بر آن مسلطی، به تو پناه می‌برم،
 بِنَاصِيَتِهَا، إِنَّ رَبِّي عَلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ. [۱۷۹۰]
 چرا که پروردگار من بر راه راست است.

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۱۴۸

۸- دعا برای خلاصی از زندان

- ۱- مرحوم «سید بن طاووس» در کتاب «مهج الدعوات» نقل کرده است که: روایت شده است، شخصی مدّت زیادی در شام محبوس بود، تا این که شبی حضرت زهرا علیها السلام را در خواب دید که به او فرمود:
 این دعا را بخوان، آن شخص نیز آن دعا را فرا گرفت و خواند، به زودی از زندان آزاد شد؛ دعا، این است:
 اللَّهُمَّ بِحَقِّ الْعَرْشِ وَمَنْ عَلَيْهِ، وَبِحَقِّ الْوَحْيِ وَمَنْ أَوْحَاهُ، وَبِحَقِّ النَّبِيِّ
 خدایا به حقّ عرش و آن کس که مافوق آن است و به حقّ وحی و آنکه آن را فرو فرستاده و به حقّ پیامبر
 وَمَنْ نَبَّأَهُ، وَبِحَقِّ الْبَيْتِ وَمَنْ بَنَاهُ، يَا سَامِعَ كُلِّ صَوْتٍ، يَا جَامِعَ كُلِّ قَوْتٍ،
 و آنکه او را به نبوت برگزیده و به حق خانه خدا و آنکه آن را بنا نموده، ای شنوای هر صدا و ای گردآورنده از دست رفته‌ها،
 يَا بَارِيَّ النَّفُوسِ بَعْدَ الْمَوْتِ، صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَاهْلِ بَيْتِهِ، وَآتِنَا وَجْمِعِ
 ای زنده کننده انسانها بعد از مرگ، بر محمد و خاندان پاکش درود فرست و به ما
 الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ فِي مَشَارِقِ الْأَرْضِ وَمَغَارِبِهَا، فَرَجًا مِنْ عِنْدِكَ
 و همه مردان و زنان با ایمان در شرق و غرب زمین گشایشی سریع از جانب خود عطا فرما،
 عاجلاً، بِشَهَادَةِ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَإِنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُكَ وَرَسُولُكَ، صَلَّى
 به حقّ گواهی بر این که معبودی جز خدا نیست و اینکه محمد بنده و فرستاده توست، که
 اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ، وَعَلَى ذُرِّيَّتِهِ الطَّيِّبِينَ الطَّاهِرِينَ، وَسَلَّمَ تَسْلِيمًا كَثِيرًا. [۱۷۹۱]
 درود خدا بر او و خاندانش و بر نسل پاک و پاکیزه‌اش و سلام کامل فراوان بر ایشان باد.
- ۲- امام موسی بن جعفر علیه السلام برای رهایی از زندان هارون، چهار رکعت نماز گزارد آنگاه این دعا را خواند:
 يَا سَيِّدِي نَجِّنِي مِنْ حَبْسِ هَارُونَ، وَخَلِّصْنِي مِنْ يَدِهِ، يَا مُخْلِصَ
 ای آقا و سرورم مرا از زندان هارون رهایی بخش، و از دست او نجاتم ده، ای رهایی بخش
 الشَّجَرِ مِنْ بَيْنِ رَمْلٍ وَطِينٍ وَمَاءٍ، وَيَا مُخْلِصَ اللَّبَنِ مِنْ بَيْنِ فَوْثِ
 درخت از میان شن و گل و آب، و ای رهایی بخش شیر از میان فضولات

وَدَمٍ، وَيَا مُخَلِّصَ الْوَالِدِ مِنْ بَيْنِ مَشِيمَةٍ وَرَحِمٍ، وَيَا مُخَلِّصَ النَّارِ مِنْ بَيْنِ
و خون، و ای رهایی بخش بچه از میان جفت و رحم، و ای رهایی بخش آتش از میان

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۱۴۹

الْحَدِيدِ وَالْحَجَرِ، وَيَا مُخَلِّصَ الرُّوحِ مِنْ بَيْنِ الْأَحْشَاءِ وَالْأَمْعَاءِ،
آهن و سنگ، و ای رهایی بخش روح از میان اعضای داخلی بدن،
خَلَّصْنِي مِنْ يَدَيِ هَارُونَ.
مرا از دست هارون نجات ده.

وقتی که امام علیه السلام در زندان هارون بود و این دعا را خواند، هارون خواب وحشتناکی دید و ترسید؛ از این رو، دستور داد، تا آن حضرت را با احترام و اکرام از زندان آزاد سازند. [۱۷۹۲] (و این آخرین زندان آن حضرت که منتهی به شهادت شد، نبود).

۹- دعا برای توسعه در رزق

در روایات آمده است کسانی که در خانه بنشینند و دعا برای فزونی روزی کنند، هرگز دعای آنها مستجاب نمی‌شود و به آنها گفته می‌شود چرا تلاش نمی‌کنید [۱۷۹۳]، ولی اگر همراه تلاش برای معاش، این دعاها را بخوانند و از لطف خدا استمداد کنند، بسیار مؤثر است:

۱- معاویه بن عمار می‌گوید: از امام صادق علیه السلام خواستم که دعایی برای جلب رزق و روزی، به من بیاموزد. آن حضرت این دعا را به من آموخت و من چیزی را برای زیاد شدن روزی بهتر از این دعا ندیدم.
به من فرمود، بگو:

اللَّهُمَّ ارْزُقْنِي مِنْ فَضْلِكَ الْوَاسِعِ الْحَلَالِ الطَّيِّبِ، رِزْقًا وَاسِعًا حَلَالًا
خدایا از لطف و کرم گسترده، حلال و پاکیزه‌ات، روزی گسترده حلال
طَيِّبًا، بِلَاغًا لِلدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ، صَبًّا صَبًّا هَنِئًا مَرِيئًا، مِنْ غَيْرِ كَدٍّ وَلَا مَنٍّ مِنْ

و پاکیزه نصیب کن، که برای دنیا و آخرت کافی باشد، فراوان فراوان و گوارا، بدون زحمت و بدون منت از

احدٍ مِنْ خَلْقِكَ، إِلَّا سَعَةً مِنْ فَضْلِكَ الْوَاسِعِ، فَإِنَّكَ قُلْتَ: وَاسْتَلُوا اللَّهَ مِنْ

هر یک از مخلوقات و فقط از گستردگی لطف و کرم گسترده‌ات (عطایم کن) چرا که فرمودی: از لطف و کرم خدا بخواهید،

فَضْلِهِ. فَمِنْ فَضْلِكَ اسْتَلُّ، وَمِنْ عَطِيَّتِكَ اسْتَلُّ، وَمِنْ يَدِكَ الْمَلَأَى اسْتَلُّ. [۱۷۹۴]

پس از لطف و کرم و بخششها و دستان لبریز (از نعمت) خواهانم.

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۱۵۰

۲- از رسول گرامی اسلام صلی الله علیه و آله این دعا برای طلب روزی روایت شده است:

يَا رَازِقَ الْمُقْلِينَ، وَيَا رَاحِمَ الْمَسَاكِينِ، وَيَا وَلِيَّ الْمُؤْمِنِينَ، وَيَا ذَا الْقُوَّةِ

ای روزی ده فقیران، و ای رحم کننده نیازمندان، و ای سرپرست مؤمنان و ای صاحب قدرت

الْمَتِينِ، صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَاهْلِ بَيْتِهِ، وَارْزُقْنِي وَعَافِنِي وَاكْفِنِي مَا هَمَمْتَنِي [۱۷۹۵]

استوار، بر محمد و خاندان پاکش درود فرست، و مرا روزی ده و عافیت بخش، و آنچه مرا به زحمت انداخته کفایت کن.

۳- از امام محمد باقر علیه السلام روایت شده است که آن حضرت به یکی از یاران خود فرمود: برای طلب روزی در سجده نماز

فریضه بگو:

يَا خَيْرَ الْمَسْئُولِينَ، وَيَا خَيْرَ الْمُعْطِينَ، اَرْزُقْنِي وَارْزُقْ عِيَالِي مِنْ

ای بهترین درخواست شدگان، و ای بهترین عطاکنندگان، مرا و خانواده‌ام را از

فَضْلِكَ الْوَاسِعِ، فَانْكُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ. [۱۷۹۶]

لطف و کرم وسیعت روزی ده که تو صاحب لطف و کرم عظیمی.

۴- از «ابوبصیر» (یکی از یاران بزرگوار امام صادق علیه السلام) نقل شده است که از تنگی معیشت به خدمت امام صادق علیه السلام شکایت کردم و از آن حضرت برای رزق، دعایی را خواستم. امام علیه السلام این دعا را به من تعلیم داد و از زمانی که آن را خواندم، نیازمند و محتاج نشدم. آن حضرت به من فرمود: در سجده نماز شب بگو:

يَا خَيْرَ مَدْعُوٍّ، وَيَا خَيْرَ مَسْئُولٍ، وَيَا اَوْسَعَ مَنْ اَعْطَى وَيَا خَيْرَ

ای بهترین خواننده شده و ای بهترین درخواست شده، ای صاحب گسترده‌ترین عطا و ای بهترین

مُرْتَجِيٍّ، اَرْزُقْنِي وَاَوْسِعْ عَلَيَّ مِنْ رِزْقِكَ، وَ سَبِّ لِي رِزْقًا مِنْ قَبْلِكَ،

مایه امید، روزیم ده و رزق وسیع نصیبم کن و روزیم را از جانب خود چاره‌سازی کن که

اَنْكَ عَلَيَّ كُلَّ شَيْءٍ قَدِيرٌ. [۱۷۹۷]

تو بر هر چیز توانایی.

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۱۵۱

مرحوم «شیخ طوسی» این دعا را در سجده آخر رکعت هشتم نافله شب نقل کرده است. [۱۷۹۸]

۵- همچنین «ابوبصیر» این دعا را برای طلب روزی از امام صادق علیه السلام نقل کرده است. آن حضرت فرمود: این دعای امام علی بن الحسین، زین العابدین علیه السلام است که خدا را با آن می‌خواند:

اللَّهُمَّ اِنِّي اسْتَلْتُكَ حُسْنَ الْمَعِيشَةِ، مَعِيشَةً اَتَّقُوْى بِهَا عَلَيَّ جَمِيعِ

خدایا از تو زندگانی نیکو می‌خواهم، زندگانی که به واسطه آن بر (بدست آوردن) تمام

حَوَائِجِي وَ اَتَوَصَّلُ بِهَا فِي الْحَيَاةِ اِلَى اٰخِرَتِي مِنْ غَيْرِ اَنْ تُتْرَفَنِي فِيهَا

خواست‌هایم نیرو بگیرم، و به واسطه آن در زندگی دنیا به آخرتم برسم، نه آنگونه توانگرم کنی که

فَاطْعِي اَوْ تُقْتَرَبَ بِهَا عَلَيَّ فَاشْتَقِي اَوْسَعَ عَلَيَّ مِنْ حَلَالِ رِزْقِكَ، وَ اَفْضَلَ

طغیان کنم و نه آنچنان سخت گیری که بیچاره شوم. از روزی حلالیت بر من وسعت ده و از لطف و

عَلَيَّ مِنْ سَبَبِ فَضْلِكَ، نِعْمَةً مِنْكَ سَابِعَةً، وَعَطَاءً غَيْرَ مَمْنُونٍ، ثُمَّ

کرم فراوانت بر من فزونی بخش، نعمت فراوان و بخششی بی‌منت از جانب خود نصیبم کن، سپس

لَا تَشْغَلْنِي عَنْ شُكْرِ نِعْمَتِكَ بِاَكْثَارٍ مِنْهَا تُلْهِنِي بِهَجْتِهَا، وَ تَفْتِنِي زَهْرَاتِ

مرا به جای شکر نعمتت به افزون‌سازی نعمت مشغول مکن که شادیش مرا غافل کند، و زیبایی درخشانده گیش

زَهْوَتِهِ، وَلَا بِاَقْلَالِ عَلَيَّ مِنْهَا يَقْضُرُ بِعَمَلِي كَدُّهُ، وَ يَمْلَأُ صَدْرِي هَمُّهُ،

مرا بفریبید، و نه مرا به کاستن آن نعمتها دچار کن که زحمت و مشقت آن تلاشم را کم کرده و سینه‌ام را از

اَعْطِنِي مِنْ ذَلِكْ يَا اَلْهِي غِنِيَّ عَنْ شِرَارِ خَلْقِكَ، وَ بَلَاغًا اِنَالُ بِهِ

اندوه آن پر کند ای معبود من از نعمتهایت به اندازه بی‌نیازیم از مخلوقات بدکارت به من عطا فرما، و مرا به واسطه آن به رضوانک، و اَعُوذُ بِكَ يَا اَلٰهِي مِنْ شَرِّ الدُّنْيَا وَ شَرِّ مَا فِيهَا، وَ لَا تَجْعَلْ خَشْنُوْدِيَتْ بَرَسَان، وَ اِيْ مَعْبُوْد مِنْ اَزْ شَرِّ دُنْيَا وَ اَنْجِهْ دَر اَنْ اَسْت بَهْ تُوْ پَنَاهْ مِيْ بَرْمْ وَ الدُّنْيَا عَلَيَّ سِجْنًا، وَ لَا فِرَاقَهَا عَلَيَّ حُزْنًا، اَخْرِجْنِيْ مِنْ فِتْنَتِهَا مَرَضِيًّا دُنْيَا رَا بَرَايْ مِنْ زَنْدَانْ وَ جَدَايِيْ اَزْ اَنْ رَا غَمْ وَ اَنْدُوْهْ قَرَارْ مَدَهْ وَ مَرَا اَزْ فِتْنَهْ اَيْ اَنْ دَرْ حَالِيْ كَهْ اَزْ مِنْ خَشْنُوْدِيْ وَ كَرْدَارْمْ عَنِّيْ مَقْبُوْلًا فِيْهَا عَمَلِيْ اِلَى دَارِ الْحَيٰوَانِ، وَ مَسَاكِنِ الْاٰخِيَارِ، وَ اَبْدَلْنِيْ مُوْرِدْ قَبُوْلْ وَ اَقَعْ شَدَهْ بَهْ سُوِيْ اٰخِرْتْ وَ جَايْگَاهْ نِيْكوْ كَارَانْ بِيْر، وَ بَهْ جَايْ

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۱۵۲

بِالدُّنْيَا الْفَانِيَّةِ، نَعِيْمِ الدَّارِ الْبَاقِيَةِ، اَللّٰهُمَّ اِنِّيْ اَعُوذُ بِكَ مِنْ اَزْلٰهَا وَ زَلْزَلٰهَا، دُنْيَايْ فَاْنِيْ، نَعْمَتْ اَيْ سَرَايْ بَاقِيْ رَا عَطَايْمْ كَنْ، خُدَايَا اَزْ سَخْتِيْ وَ لَرَزْشَهَايْ دُنْيَا وَ مِنْ سَطَوَاتِ شِيَاطِيْنِهَا، وَ سَلَاطِيْنِهَا وَ نَكَالِهَا، وَ مِنْ بَغْيِيْ مَنْ بَغِيَ عَلَيَّ وَ اَزْ هَجُوْمْ شِيَاطِنَا وَ پَادْشَاهَانْ اَنْ وَ شَكْنَجَهْ اَيْ اَنْ وَ اَزْ سَتْمْ اَنْ كَهْ بَرْمِنْ سَتْمْ كَنْدْ بَهْ تُوْ پَنَاهْ مِيْ بَرْمْ فِيْهَا، اَللّٰهُمَّ مَنْ كَاذَنِيْ فِكِدْهُ، وَ مَنْ اِرَادَنِيْ فَاْرِدْهُ، وَ فُلَّ عَنِّيْ حَدَّ مَنْ خُدَايَا اَنْ كَهْ بَا مِنْ مَكْرْ كَنْدْ بَهْ تَدْبِيْرْ خُوِيْشْ دِجَارْشْ كَنْ، وَ اَنْ كَهْ مَرَا (بَهْ بَدِيْ) قَصْدْ كَنْدْ تُوْ نِيْزْ بَا اُوْ چَنَانْ كَنْ، وَ سَلَاحْ كَسِيْ رَا كَهْ

نَصَبَ لِيْ حَدَّهٖ، وَ اَطْفِ عَنِّيْ نَارَ مَنْ شَبَّ لِيْ وَ قُوْدَهٖ، وَ اَكْفِنِيْ مَكْرَ سَلَاحْشْ رَا بَرَايْ مِنْ تِيْزْ كَرْدَهْ بَشَكْنْ وَ اَتَشْ اَنْكَهْ شَعْلَهْ اَيْشْ رَا بَرْمِنْ اَفْرُوْخْتَهْ خَاْمُوْشْ كَنْ، وَ مَكْرَ الْمَكْرَهٗ، وَ اَفْقًا عَنِّيْ عِيُوْنَ الْكُفْرَهٗ، وَ اَكْفِنِيْ هَمَّ مَنْ اَذْخَلَ عَلَيَّ هَمَّهُ، مَكَارَانْ رَا اَزْ مِنْ بَرَطْرَفْ سَاَزْ، وَ دِمَارْ اَزْ رُوْزْگَارْ كَاْفِرَانْ دَرْ اَوْرْ وَ غَمْ وَ اَنْدُوْهْ اَنْ كَهْ اَنْدُوْهْشْ رَا بَهْ دَلْمْ اَنْدَاخْتَهْ بَرَطْرَفْ كَنْ، وَ اَذْفَعَ عَنِّيْ شَرَّ الْحَسَدَهٗ، وَ اَعْصِمْنِيْ مِنْ ذَلِكْ بِالسَّكِيْنَهٗ، وَ الْبِسْمِيْ وَ شَرَّ حَسُوْدَانْ رَا اَزْ مِنْ دَفْعْ كَنْ، وَ مَرَا اَزْ اَيْنْ اَمُوْرْ بَا اَرَاْمِشْ مَحْفُوْظْ دَارْ وَ زَرَهْ مَحْكَمْتْ رَا دِرْعَكَ الْحَصِيْنَهٗ، وَ اَخْبَانِيْ فِيْ سِتْرِكَ الْوَاْقِيْ وَ اَصْلِحْ لِيْ حَالِيْ بَهْ مِنْ پِيُوْشَانْ وَ دَرْ پِيُوْشْ نَكْهَدَارَنْدَهْ اَتْ مَرَا پَنَهَانْ كَنْ وَ حَالْمْ رَا اَصْلَاحْ كَنْ وَ صَدَّقْ قَوْلِيْ بِفَعَالِيْ وَ بَارِكْ لِيْ فِيْ اَهْلِيْ وَ مَالِيْ [۱۷۹۹]

و گفتارم را با کردارم هماهنگ ساز و به خانواده و اموالم برکت ده.

یادآوری: برای طلب روزی، نمازهایی در بخش «نمازهای مستحب» گذشت (علاقه‌مندان به آن بخش مراجعه فرمایند). بار دیگر یادآوری می‌کنیم که هرگز نباید توسل به این دعاها به معنای عدم تلاش و کوشش، و سستی و تنبلی تفسیر شود؛ چرا که در حدیث داریم دعای این گونه افراد مستجاب نمی‌شود.

۱۰- دعا برای طلب باران و رفع خشکسالی

(از صحیفه سجادیه)

اَللّٰهُمَّ اَسْقِنَا الْغَيْثَ، وَ اَنْشُرْ عَلَيْنَا رَحْمَتَكَ بِغَيْثِكَ الْمُعْدِقِ، مِنْ السَّحَابِ

خدایا ما را از باران (رحمت) سیراب گردان، و رحمت خود را به همراه باران فراوان از ابری

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۱۵۳

الْمُنْسَاقِ لِبَاتِ لِبَاتِ اَرْضِكَ الْمُتَوَقِّعِ فِي جَمِيعِ الْاَفَاقِ، وَ اَمْنُنْ عَلٰی عِبَادِكَ

که برای رویش زمین زیبایت در همه مناطق به حرکت درآمده بر ما بگستران، و بر بندگانت با

بایناعِ الثَّمَرَةِ، وَ اَحْيِ بِلَادَكَ بِبُلُوغِ الزَّهْرَةِ، وَ اَشْهَدْ مَلَائِكَتَكَ الْكِرَامِ

رسیدن میوه‌ها منت گذار، و شهرهایت را با شکفتن گلها زنده گردان، و فرشتگان آن فرستادگان بزرگوارت

السَّفَرَةَ بِسَقْيِ مِنْكَ، نَافِعِ دَائِمِ، غُزْرُهُ وَاسِعِ، دِرْرُهُ وَابِلِ، سَرِيعِ

را فرمان ده تا از جانب تو باران سودمند و پیوسته، فراوان و گسترده، پربار و تند

عَاجِلِ، تُحْيِي بِهِ مَا قَدْ مَاتَ، وَ تَزُدُّ بِهِ مَا قَدْ فَاتَ، وَ تُخْرِجُ بِهِ مَا هُوَ

و سریع بیاورند، که زمین مرده را زنده و آنچه را از دست رفته باز گردانی و آنچه رویدنی است برویانی،

اتِ وَ تَوْسَعُ بِهِ فِي الْاَقْوَاتِ، سَحَابًا مُتْرَاكِمًا، هَنِيئًا مَرِيئًا طَبَقًا مُجَلْبَلًا،

و روزیها را وسعت بخشی، به همراه ابری انبوه، نافع، فراگیر و پرطنین، نه بارانی

غَيْرِ مُلْتٍ وَ ذُقُهُ، وَ لَا خُلْبٍ بَرَقُهُ، اَللّٰهُمَّ اسْقِنَا غَيْثًا مُّغِيثًا مَرِيْعًا مُّمْرِعًا،

سیل آسا و رعد و برقی بی باران، خدایا ما را از باران کامل، رویاننده گیاهان، فراگیر،

عَرِيضًا وَاسِعًا غَزِيْرًا، تَزُدُّ بِهِ النَّهِيْضَ، وَ تَجْبُرُ بِهِ الْمَهِيْضَ، اَللّٰهُمَّ اسْقِنَا

گسترده و فراوان سیراب کن، تا با آن گیاهان را برویانی و شکستگی‌ها را التیام بخشی، خدایا ما را از

سَقِيًّا تُسِيْلُ مِنْهُ الظُّرَابَ، وَ تَمَلُّا مِنْهُ الْجِبَابَ، وَ تُفَجِّرُ بِهِ الْاَنْهَارَ، وَ تُنْبِتُ

بارانی سیراب کن که از آن آبها را از بلندیها جاری ساخته و چاهها را پر کنی و رودها را با آن به خروش آورده

بِهِ الْاَشْجَارَ، وَ تُزَخِّصُ بِهِ الْاَشْعَارَ فِي جَمِيعِ الْاَمْصَارِ، وَ تَنْعَشُ بِهِ

و درختان را برویانی، و (با فراوانی نعمتها) در همه شهرها ارزانی پدیدآوری، و

الْبَهَائِمِ وَ الْخَلْقِ، وَ تُكْمِلُ لَنَا بِهِ طَيِّبَاتِ الرِّزْقِ، وَ تُنْبِتُ لَنَا بِهِ الرِّزْعَ،

حیوانات و مردم را با آن حیات دوباره بخشیده، و روزی پاکیزه را برای ما کامل گردانی، و برای ما کشتزارها را برویانی،

وَ تُدِرُّ بِهِ الضَّرْعَ، وَ تَزِيْدُنَا بِهِ قُوَّةً اِلٰی قُوَّتِنَا، اَللّٰهُمَّ لَا تَجْعَلْ ظِلَّةً عَلَيْنَا

و پستانها (ی حیوانات) را پر شیر گردانی، و به وسیله آن بر نیروی ما بیفزایی، خدایا سایه‌اش را بر ما گرم

سَمُوْمًا، وَ لَا تَجْعَلْ بَرْدَهُ عَلَيْنَا حُسُوْمًا، وَ لَا تَجْعَلْ صَوْبَهُ عَلَيْنَا رُجُوْمًا،

و سوزان و سرمایش را برای ما نابود کننده قرار مده و ریزش آن را همچون سنگ [/ تگرگ و لا تَجْعَلْ مَاءَهُ عَلَيْنَا اِجَاْجًا، اَللّٰهُمَّ صَلِّ

عَلٰی مُحَمَّدٍ وَ اٰلِ مُحَمَّدٍ،

و آبش را آب ناگوار قرار مده، خدایا بر محمد و خاندان پاکش درود فرست و

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۱۵۴

وَ اَرْزُقْنَا مِنْ بَرَكَاتِ السَّمَوَاتِ وَ الْاَرْضِ، اِنَّكَ عَلٰی كُلِّ شَيْءٍ قَدِيْرٌ. [۱۸۰۰]

ما را از برکات آسمان و زمین روزی ده که تو بر هر چیز توانایی.

(از صحیفه سجّادیه)

حقیقت توبه، بازگشت از گناه و روی آوردن به خداوند است.

با توجه به این که انسان همیشه در معرض لغزش‌ها و معصیت قرار دارد؛ باید پیوسته از خدا توفیق ترک گناهان و بازگشت به او را طلب کند، و با آب توبه، زنگارهای دل را شستشو دهد. البته توبه واقعی، با پشیمانی حقیقی، عزم بر ترک آن گناه، جبران آنچه را ترک کرده، و ادای حقوق خدا و خلق محقق می‌شود؛ ولی به یقین دست عنایت الهی و امدادهای ویژه پروردگار، در این مسیر نقش مؤثری دارد، و البته امداد و عنایتش شامل حال آنها که صداقت در توبه دارند، می‌شود.

ائمه اطهار علیهم السلام با آن که پیراسته از هر گناهی بوده‌اند، ولی با توجه به عظمت پروردگار و نگاه به جلال و جبروت حق تعالی، خود را در پیشگاه ذات ربوبی، مقصّر می‌دیدند و معتقد بودند، نمی‌توانند آن گونه که شایسته خداوندی است، اطاعت و بندگی او را بجا آورند، و لذا از درگاه خدای مهربان عذرخواهی می‌کردند و استغفار و توبه می‌نمودند.

علاوه بر آن که، این گونه دعاها و طلب توبه و استغفار از سوی آن بزرگواران برای مردم جنبه سرمشق و آموزشی دارد؛ و راه بازگشت به خداوند و توبه و انابه به درگاه او را، به ما می‌آموزد، و عظمت گناه و سنگینی نافرمانی حق را به درستی برای ما مجسم می‌سازد. باشد که ما- انسانهای گناهکار- به خود آییم و هر چه بیشتر در مسیر تهذیب نفس و پاکی روح و جان بکوشیم و اگر به گناهی آلوده شده‌ایم، هر چه سریع‌تر توبه نموده و آن را جبران نماییم.

در این قسمت، یکی از دعا‌های امام سجّاد علیه السلام را که درباره توبه و طلب توفیق آن و بازگشت به سوی پروردگار است، ذکر می‌کنیم:

اللَّهُمَّ يَا مَنْ لَا يَصِفُهُ نَعْتُ الْوَاصِفِينَ، وَيَا مَنْ لَا يُجَاوِزُهُ رَجَاءُ

خدایا، ای کسی که توصیف وصف کنندگان توصیفش نکند، و ای کسی که امید امیدواران از

الرّاجین، و یا مَنْ لَا يُضَيِّعُ لَدَيْهِ اجْرُ الْمُحْسِنِينَ، وَيَا مَنْ هُوَ مُتْتَهَى

او قطع نشود، و ای کسی که پاداش نیکوکاران نزد او تباہ نگردد، و ای کسی که اوست نهایت

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۱۵۵

خَوْفِ الْعَابِدِينَ، وَيَا مَنْ هُوَ غَايَةُ حَسْبِيهِ الْمُتَّقِينَ، هَذَا مَقَامٌ مَنْ تَدَاوَلَتْهُ

ترس عابدان، و ای کسی که اوست نهایت ترس پرهیزگاران، این است جایگاه کسی که

إِيْدِي الذُّنُوبِ، وَقَادَتْهُ أَرْمَةُ الْخَطَايَا، وَاسْتَحْوَذَ عَلَيْهِ الشَّيْطَانُ، فَقَصَّرَ

گناهان او را احاطه کرده، و مهارهای خطاها او را می‌کشاند، و شیطان بر او چیره شده و بدین سبب از

عَمَّا أَمَرَتْ بِهِ تَفْرِيطًا، وَتَعَاطَى مَا نَهَيْتَ عَنْهُ تَغْرِيبًا، كَالْجَاهِلِ بِقُدْرَتِكَ

روی کاهلی از دستورات کوتاهی کرده و از روی غرور به آنچه نهی کردی اقدام نموده است، مانند کسی که از قدرتی که

عَلَيْهِ، أَوْ كَالْمُنْكَرِ فَضَلَ إِحْسَانِكَ إِلَيْهِ، حَتَّى إِذَا انْفَتَحَ لَهُ بَصَرُ الْهُدَى

به او داده‌ای ناآگاه و یا فزونی احسان تو را بر خود منکر است، که اگر چشم بصیرتش گشوده شود

وَتَقَشَّعَتْ عَنْهُ سَحَابُ الْعَمَى اِخْصَى مَا ظَلَمَ بِهِ نَفْسَهُ، وَفَكَرَّ فِيمَا خَالَفَ

و ابرهای گمراهی برطرف گردد، ستمهای خود را بر خویش بر شمارد و در آنچه مخالفت

بِهِ رَبُّهُ، فَرَأَى كَبِيرَ عِضْيَانِهِ كَبِيرًا، وَجَلِيلَ مُخَالَفَتِهِ جَلِيلًا، فَأَقْبَلَ نَحْوَكَ

پروردگارش نموده، اندیشه کند تا نافرمانی بزرگش را بزرگ و مخالفت عظیم خود را عظیم دیده و در حالی که به تو امیدوار

مُؤْمَلًا لَكَ، مُسْتَحْيِيًا مِنْكَ، وَوَجَّهَ رَعْبَتَهُ إِلَيْكَ ثِقَةً بِكَ، فَأَمَّا كَ بَطْمَعِهِ

و از تو شرمسار است به تو رو کند، و از روی اعتماد به تو، میل و اشتیاقش را به تو متوجه سازد، پس با اطمینان خاطر با طمعش یقیناً، وَ قَصَدَكَ بِخَوْفِهِ اخلاصاً، قَدْ خَلَا طَمَعُهُ مِنْ كُلِّ مَطْمُوعٍ فِيهِ آهنگ تو نموده و از روی اخلاص با ترسش قصد تو کرده است، و طمعش را از هر کسی جز تو بریده غَيْرِكَ، وَ افْرَحَ رَوْعُهُ مِنْ كُلِّ مَحْذُورٍ مِنْهُ سِوَاكَ، فَمَثَلٌ بَيْنَ يَدَيْكَ و از هیچکس جز تو هراسی ندارد. در برابرت با حال تَضَرَّعٌ مُتَضَرِّعاً، وَ غَمَضَ بَصَرَهُ إِلَى الْأَرْضِ مُتَخَشِّعاً، وَ طَاطَأَ رَأْسَهُ لِعِزَّتِكَ حاضر شده و با حال خشوع چشمش را به زمین دوخته و در برابر عظمتت با خشوع سر به زیر افکنده، مُتَدَلِّلاً، وَ ابْتَكَّ مِنْ سِرِّهِ مَا أَنْتَ أَعْلَمُ بِهِ مِنْهُ خُضُوعاً، وَ عَدَدَ مِنْ ذُنُوبِهِ مَا و با حال خضوع راز خود را که تو به آن آگاهتری برایت بازگو نموده است، و با حال خشوع گناهای أَنْتَ أَحْصَى لَهَا خُشُوعاً، وَ اسْتَعَاثَ بِكَ مِنْ عَظِيمٍ مَا وَقَعَ بِهِ فِي عِلْمِكَ، را که تو حساب آن را بهتر می‌دانی برایت برشمرده است، و از گناه بزرگی که در عالم علم تو مرتکب شده وَ قَبِيحٌ مَا فَضَحَهُ فِي حُكْمِكَ، مِنْ ذُنُوبٍ اذْبَرَتْ لَذَاتِهَا فَذَهَبَتْ، و از کار زشتی که حکم تو رسوایش ساخته به تو پناهنده شده، همان گناهایی که لذتهایش رفته کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۱۵۶

وَ اِقَامَتْ تَبِعَاتِهَا فَلَرِمَتْ، لَا يُنْكِرُ يَا اَلْهِىَ عَدْلَكَ اِنْ عَاقَبْتَهُ، وَلَا يَسْتَعْظِمُ

و مسئولیتش به جا مانده است. ای معبود من اگر عقابش کنی کسی منکر عدلت نیست، و اگر از او عَفْوِكَ اِنْ عَفَوْتَ عَنْهُ وَ رَحْمَتَهُ، لِأَنَّكَ الرَّبُّ الْكَرِيمُ الَّذِي لَا يَتَعَاطَمُهُ در گذری و رحمتش کنی این گذشت را از تو عجیب نمی‌داند، زیرا تو پروردگار کریمی هستی که غُفْرَانِ الذَّنْبِ الْعَظِيمِ، اَللّٰهُمَّ فَهِيَ اَنَا ذَا قَدْ جِئْتُكَ مُطِيعاً لِأَمْرِكَ فِيمَا أَمَرْتَ آمرزش گناه بزرگ در نظرت بزرگ نباشد، خدایا من اکنون به در گاهت آمده‌ام و دستور بِهِ مِنَ الدُّعَاءِ، مُتَنَجِّزاً وَ عَدَدَكَ فِيمَا وَعَدْتَهُ بِهِ مِنَ الْإِجَابَةِ، اِذْ تَقُولُ:

دعا کردن را که به آن امر کرده‌ای، اطاعت کردم، و وفای به وعده‌ات را در اجابتی که وعده داده‌ای خواهانم چون که فرموده‌ای: اِدْعُونِي اسْتَجِبْ لَكُمْ. اَللّٰهُمَّ فَصَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، وَ اَلْقِنِي بِمَغْفِرَتِكَ مرا بخوانید تا شما را اجابت کنم. خدایا بر محمد و آل پاکش درود فرست و با آمرزشت به من رو کن کَمَا لَقَيْتَكَ بِاِقْرَارِي وَ اَرْفَعْنِي عَنْ مَصَارِعِ الذُّنُوبِ كَمَا وَضَعْتَ لَكَ همان گونه که من با اقرارم (به گناه) به تو رو آورده‌ام، و مرا از محل ارتکاب گناهان دور ساز چرا که در برابرت نَفْسِي وَ اسْتُرْنِي بِسِتْرِكَ كَمَا تَأْتِيَنِي عَنِ الْاِنْتِقَامِ مِنِّي اَللّٰهُمَّ وَ تَبَّتْ فِي تَوَاضِعِ نَمُودِهِ، وَ بَعِيدِ بِي وَ شَيْتَانِ بِي وَ اَبْوَشَانِ هِمَانِ كَمَا فِي الْاِنْتِقَامِ نَمُودِي، خدایا نیتم را در طَاعَتِكَ بِيَّتِي وَ اَحْكِمْ فِي عِبَادَتِكَ بَصِيرَتِي وَ وَفَّقْنِي مِنَ الْاَعْمَالِ لِمَا اطاعتت ثابت بدار و بینایم را در بندگیت محکم کن، و به کارهایی که به واسطه آن تَغْسِلُ بِهِ دَنَسَ الْخَطَايَا عَنِّي وَ تَوْفَّقْنِي عَلَيَّ مِلَّتِكَ وَ مِلَّةَ نَبِيِّكَ مُحَمَّدٍ آلودگی گناهان را از من بزدایی موقوم گردان، و در هنگام مرگ مرا بر دین خود و پیامبرت محمد عَلَيْهِ السَّلَامُ اِذَا تَوَفَّيْتَنِي اَللّٰهُمَّ اِنِّي اَتُوبُ اِلَيْكَ فِي مَقَامِي هَذَا مِنْ كَبَائِرِ

- که بر او درود باد- بمیران، خدایا من در این جایگاه از گناهان بزرگ
 ذُنُوبِي وَ صَغَائِرِهَا، وَ بَوَاطِنِ سَيِّئَاتِي وَ ظَوَاهِرِهَا، وَ سَوَالِفِ زَلَّاتِي
 و کوچک و از بدیهای پنهانی و آشکارم و از لغزشهای گذشته و
 وَ حَوَادِثِهَا، تَوْبَةً مَنْ لَا يَحْدُثُ نَفْسَهُ بِمَعْصِيَةٍ، وَلَا يُضْمِرُ أَنْ يُعْوَدَ فِي
 جدیدم به در گاهت توبه می‌کنم، مانند توبه کسی که خیال گناه در دلش خنجر نکند، و فکر بازگشت به خطا ندارد،
 خَطِيئَةٍ، وَقَدْ قَلَّتْ يَا اَلْهِي فِي مُحْكَمِ كِتَابِكَ، اِنَّكَ تَقْبَلُ التَّوْبَةَ عَنْ
 و تو ای معبود من در کتاب محکم فرمودی که توبه بندگان را می‌پذیری
 کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۱۵۷

عِبَادِكَ، وَ تَعْفُو عَنِ السَّيِّئَاتِ، وَ تُحِبُّ التَّوَّابِينَ، فَاقْبَلْ تَوْبَتِي كَمَا
 و از گناهان در گذری و توبه کاران را دوست داری، پس همان گونه که وعده فرموده‌ای توبه‌ام را بپذیر
 وَعَدْتِ، وَاعْفُ عَنِ سَيِّئَاتِي كَمَا ضَمِنْتِ، وَ اَوْجِبْ لِي مَحَبَّتَكَ كَمَا
 و همان گونه که ضمانت کرده‌ای از بدیهایم در گذر و همان گونه که شرط نموده‌ای دوستیت را بر من واجب گردان،
 شَرَطْتِ، وَ لَكَ يَا رَبِّ شَرْطِي اِلَّا اَعُوذَ فِي مَكْرُوهِكَ، وَ ضَمَانِي اِلَّا
 و ای پروردگار من با تو شرط می‌کنم که به آنچه ناپسند نزد توست باز نگردم و به تو ضمانت می‌دهم
 اَرْجِعْ فِي مَدْمُومِكَ، وَ عَهْدِي اِنْ اَهْجَرَ جَمِيعَ مَعَاصِيكَ، اَللّٰهُمَّ اِنَّكَ اَعْلَمُ
 به آنچه نکوهیده نزد توست باز گشت نکنم و تعهد می‌دهم که از تمام معاصی دوری گزینم، خدایا به آنچه کرده‌ام داناتری
 بِمَا عَمِلْتُ، فَاعْفِرْ لِي مَا عَلِمْتِ، وَ اصْرِفْنِي بِقُدْرَتِكَ اِلَى مَا احْبَبْتِ،
 پس آنچه از من می‌دانی بیامرز و مرا به قدرتت به آنچه دوست می‌داری متوجه ساز،
 اَللّٰهُمَّ وَ عَلَيَّ تَبِعَاتٌ قَدْ حَفِظْتُهُنَّ، وَ تَبِعَاتٌ قَدْ نَسِيتُهُنَّ، وَ كُلُّهُنَّ بِعَيْنِكَ
 خدایا بر من بازخواستهایی است که به یاد دارم و بازخواستهایی است که فراموش کرده‌ام و همه در برابر دیده توست
 اَلَّتِي لَا تَنَامُ، وَ عَلِمِكَ الَّذِي لَا يَنْسِي فَعَوِّضْ مِنْهَا اَهْلَهَا، وَ اَحْطِطْ عَنِّي
 که خواب ندارد، و در برابر علم توست که فراموشی ندارد پس عوض آنها را به صاحبانش بده
 وَ زَرَّهَا، وَ خَفَّفْ عَنِّي ثِقَلَهَا، وَ اعْصِمْنِي مِنْ اَنْ اَقَارِفَ مِثْلَهَا، اَللّٰهُمَّ وَ اِنَّهُ
 و سنگینیش را از دوشم برداشته و سبک گردان، و مرا از ارتکاب مانند آن بازدار، خدایا جز به
 لَا وَفَاءَ لِي بِالتَّوْبَةِ اِلَّا بِعِصْمَتِكَ، وَ لَا اسْتِمْسَاكَ بِي عَنِ الْخَطَايَا اِلَّا عَنْ
 نگهداری تو نتوانم به توبه‌ام وفا کنم و جز به نیروی تو نتوانم خود را از گناه حفظ کنم،
 قُوَّتِكَ، فَفَوِّنِي بِقُوَّةِ كَافِيَةٍ، وَ تَوَلَّنِي بِعِصْمَةِ مَانِعَةٍ، اَللّٰهُمَّ اِيْمًا عَبْدٌ تَابَ
 پس مرا به نیرویی کافی قوت ده و به نگهداری بازدارنده‌ات سرپرستیم کن، خدایا اگر بنده‌ای به در گاهت توبه کند
 اَلْيِكَ وَ هُوَ فِي عِلْمِ الْغَيْبِ عِنْدَكَ فَاسِخٌ لِتَوْبَتِهِ، وَ عَائِدٌ فِي ذَنْبِهِ
 در حالی که در علم غیبت توبه شکن بوده و به گناه و خطایش باز گردد،
 وَ خَطِيئَتِهِ، فَاِنِّي اَعُوذُ بِكَ اِنْ اَكُوْنَ كَذَلِكَ، فَاجْعَلْ تَوْبَتِي هَذِهِ تَوْبَةً لَا
 من به تو پناه می‌برم که چنین باشم، پس توبه‌ام را چنان کن تا
 اِحْتِاجُ بَعْدَهَا اِلَى تَوْبَةٍ، تَوْبَةً مُوجِبَةً لِمَحْوِ مَا سَلَفَ، وَ السَّلَامَةُ فِيمَا بَقِيَ،

نیازمند توبه دیگری نباشم، توبه‌ای که موجب محو گناهان گذشته و سلامت در آینده باشد،

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۱۵۸

اللَّهُمَّ اِنِّي اَعْتَدْتُ اِلَيْكَ مِنْ جَهْلِي وَاَسْتَوْهَبُكَ سُوءَ فِعْلِي فَاصْمُنْنِي اِلَى

خدایا از نادانیم به در گاهت عذر آورم و از کار بدم از تو بخشش می‌طلبم، پس به احسان خویش مرا

كَفِّرْ رَحْمَتِكَ تَطَوُّلاً، وَاَسْتُرْنِي بِسِتْرِ عَافِيَتِكَ تَفَضُّلاً، اللَّهُمَّ وَاِنِّي اَتُوبُ

در رحمت در آور و به فضل خویش جامه عافیت بر من بیوشان، خدایا من به در گاهت

اِلَيْكَ مِنْ كُلِّ مَا خَالَفَ ارَادَتَكَ، اَوْ زَالَ عَنِ مَحَبَّتِكَ مِنْ خَطَرَاتِ قَلْبِي

از هر چه مخالف اراده توست یا دوستی‌ات را از دلم و

وَلَحَظَاتِ عَيْنِي وَحِكَايَاتِ لِسَانِي تُوْبَةٌ تَسْلُمُ بِهَا كُلُّ جَارِحَةٍ عَلَيَّ

نگاههای چشمم و سرگذشت‌های زبانم بیرون کند توبه می‌کنم، توبه‌ای که به واسطه آن هر عضوی جداگانه

حِيَالَهَا مِنْ تَبَعَاتِكَ، وَتَأْمَنُ مِمَّا يَخَافُ الْمُعْتَدُونَ مِنْ اِلِيمِ سَطَوَاتِكَ،

از کیفرهای تو سالم بماند و از عذاب دردناکت که تجاوزکاران از آن می‌ترسند ایمن گردد،

اللَّهُمَّ فَارْحَمْ وَحَدِّثِي بَيْنَ يَدَيْكَ، وَوَجِبْ قَلْبِي مِنْ خَشْيَتِكَ،

خدایا به تنهاییم در برابرت و طپش قلبم از ترست و

وَاضْطِرَابِ ارْكَانِي مِنْ هَيْبَتِكَ، فَقَدْ اِقَامْتَنِي يَا رَبِّ ذُنُوبِي مَقَامَ الْخِزْيِ

لرزش اندامم از هیبتت رحم کن که‌ای پروردگار من گناهانم مرا به درگاه تو در

بِفَنَائِكَ، فَاِنْ سَكَتُ لَمْ يَنْطِقْ عَنِّي اَحَدٌ، وَاِنْ شَفَعْتُ فَلَسْتُ بِاهِلٍ

جایگاه رسوایی قرار داده، پس اگر سکوت کنم کسی از جانب من سخن نگوید و اگر شفاعت خواهم شایسته

الشَّفَاعَةِ، اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، وَشَفِّعْ فِي خَطَايَايَ كَرَمَكَ، وَعُدْ

شفاعت نیستم، خدایا بر محمد و خاندان پاکش درود فرست و در خطاهایم بزرگواریت را شفیع گردان، و به

عَلَيَّ سَيِّئَاتِي بِعَفْوِكَ، وَلَا تَجْزِنِي جِزَائِي مِنْ عَفْوِيَّتِكَ، وَابْسُطْ عَلَيَّ

گذشتت گناهانم را ببخش، و به عذابی که سزاوار آنم جزایم مده، و احسانت را بر من بگستران،

طَوْلِكَ، وَجَلِّلْنِي بِسِتْرِكَ، وَاَفْعَلْ بِي فِعْلَ عَزِيْزٍ تَضَرَّعَ اِلَيْهِ عَبْدٌ ذَلِيْلٌ

و مرا در پرده (عفوت) بیوشان، و با من مانند توانایی که بنده‌ای ذلیل به درگاهش آمده

فَرَحِمَهُ، اَوْ غَنِيَّ تَعَرَّضَ لَهُ عَبْدٌ فَقِيْرٌ فَنَعَّشَهُ، اللَّهُمَّ لَاخْفِيْرَ لِي مِنْكَ

و او نیز رحمش کند و یا توانگری که بنده نیازمندی به نزدش رفته و او توانگرش ساخته رفتار کن، خدایا پناه دهنده‌ای از تو ندارم

فَلْيُخْفِرْنِي عِزُّكَ، وَلَا شَفِيْعَ لِي اِلَيْكَ فَلْيَشْفَعْ لِي فَضْلُكَ، وَقَدْ اَوْجَلْتَنِي

پس قدرت تو باید پناهم دهد و شفיעی به در گاهت ندارم پس فضل تو باید شفیعم گردد، و اشتباهاتم مرا به

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۱۵۹

خَطَايَايَ، فَلْيُوْمِنِي عَفْوِكَ، فَمَا كُلُّ مَا نَطَقْتُ بِهِ عَنْ جَهْلِ مَنِي بِسُوءِ

سختی ترسانده، پس گذشتت تو باید مرا ایمن گرداند، و هر چه گفتم چنان نیست که همه از نادانی به بدکاریم باشد

اَثْرِي وَلَا نِيْسِيَانٍ لِمَا سَبَقَ مِنْ ذَمِيْمٍ فِعْلِي لِكِنْ لِيَسْمَعَ سَمَاوُكَ وَ مَنْ

و نه از روی فراموشی کردار زشتم در گذشته، بلکه برای آن است که آسمان و

فِيهَا، وَارْضُكَ وَمَنْ عَلَيْهَا، مَا أَظْهَرْتُ لَكَ مِنَ النَّدَمِ، وَلَجَأْتُ إِلَيْكَ فِيهِ

زمینت و هر چه در آن است اظهار پشیمانی مرا به درگاهت بشنوند، و پناهندگیم را در توبه به سویت

مِنَ التَّوْبَةِ، فَلَعَلَّ بَعْضَهُمْ بِرَحْمَتِكَ يَرْحَمُنِي لِسُوءِ مَوْقِفِي أَوْ تُدْرِكُهُ

ببیند، شاید برخی از آنها به رحمتت بر جایگاه بدم رحم کند، یا برای

الرِّقَّةَ عَلَيَّ لِسُوءِ حَالِي فَيُنَالَنِي مِنْهُ بِدَعْوَةٍ هِيَ أَسْمَعُ لَدَيْكَ مِنْ دُعَائِي

حال بدم دلش بسوزد و دعایی کند که نزد تو پذیرفته تر از دعای من باشد،

أَوْ شَفَاعَةٍ أَوْ كُدِّ عِنْدَكَ مِنْ شَفَاعَتِي تَكُونُ بِنَجَاتِي مِنْ غَضَبِكَ،

یا شفاعتی کند که مؤثرتر از شفاعت من باشد که همان وسیله نجات من از خشمت و

وَفُوزَتِي بِرِضَاكَ، اللَّهُمَّ أَنْ يَكُنِ النَّدَمُ تَوْبَةً إِلَيْكَ فَإِنَّا أَنْدَمُ النَّادِمِينَ، وَأَنْ

رسیدنم به خشنودیت گردد، خدایا اگر پشیمانی نزد تو، توبه محسوب شود من پشیمان‌ترین پشیمانانم، و اگر

يَكُنِ التَّرُّكُ لِمَعْصِيَتِكَ إِنَابَةً فَإِنَّا أَوْلَى الْمُتَنِبِينَ، وَأَنْ يَكُنِ الْإِسْتِغْفَارُ

ترک گناه بازگشت به حساب آید من نخستین بازگشت کننده‌ام، و اگر آمرزش خواهی سبب

حِطَّةً لِلذُّنُوبِ فَإِنِّي لَكَ مِنَ الْمُسْتَغْفِرِينَ، اللَّهُمَّ فَكَمَا أَمَرْتَ بِالتَّوْبَةِ،

ریختن گناهان است من از آمرزش خواهان نزد توام، خدایا همان گونه که به توبه فرمان دادی

وَضَمِنْتَ الْقَبُولَ، وَحَثَّيْتَ عَلَيَّ الدُّعَاءِ وَوَعَدْتَ الْإِجَابَةَ، فَصَلِّ عَلَيَّ

و پذیرش آن را ضمانت کردی و به دعا تشویق نمودی و وعده اجابت دادی، پس بر

مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، وَاقْبَلْ تَوْبَتِي وَلَا تَرْجِعْنِي مَرْجِعَ الْخَبِيثِ مِنْ رَحْمَتِكَ،

محمد و خاندان پاکش درود فرست و توبه‌ام را بپذیر و ناامید از رحمتت باز مگردان

أَنَّكَ أَنْتَ التَّوَّابُ عَلَى الْمُذْنِبِينَ، وَالرَّحِيمُ لِلْخَاطِئِينَ الْمُتَنِبِينَ، اللَّهُمَّ

که تو به یقین توبه‌پذیر گناهکارانی و بر خطا کاران پشیمان مهربانی، خدایا

صَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، كَمَا هَدَيْتَنَا بِهِ، وَصَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، كَمَا

بر محمد و خاندان پاکش درود فرست همان گونه که به وسیله او هدایتان نمودی و بر محمد و خاندان پاکش درود فرست

همان گونه که

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۱۶۰

اسْتَنْقَذْتَنَا بِهِ، وَصَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، صَلَاةً تَشْفَعُ لَنَا يَوْمَ الْقِيَامَةِ،

به وسیله او نجاتمان دادی و بر محمد و خاندان پاکش درود فرست در روز قیامت و

وَيَوْمَ الْفَاقَةِ إِلَيْكَ، أَنْكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، وَهُوَ عَلَيْكَ يَسِيرٌ. [۱۸۰۱]

روز نیازمندی به درگاهت شفیع ما گردد که تو بر هر چیز توانایی و این کار برای تو آسان است.

همچنین، «مناجات تائبان» از امام سجاد علیه السلام بسیار سازنده و ارزشمند است، که خواندن آن به سالکان راه حق و پویندگان

مسیر خودسازی، توصیه می‌شود (این مناجات، در بخش مناجات‌ها و دعاهای معروف آمده است).

۱۲- دعا برای حسن عاقبت

(از صحیفه سجادیه)

يَا مَنْ ذِكْرُهُ شَرَفٌ لِلذَّاكِرِينَ، وَيَا مَنْ شُكْرُهُ فَوْزٌ لِلشَّاكِرِينَ، وَيَا مَنْ
ای کسی که یادش برای یادکنندگان افتخار است و ای کسی که شکرش موفقیتی برای شاکران است، و ای کسی که
طَاعَتُهُ نَجَاةٌ لِلْمُطِيعِينَ، صَلَّى عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، وَاشْغَلْ قُلُوبَنَا بِذِكْرِكَ
اطاعتش مایه نجات فرمانبران است، بر محمد و خاندان پاکش درود فرست و دل‌های ما را با یادت
عَنْ كُلِّ ذِكْرٍ، وَالسَّنَنَاتِ بِشُكْرِكَ عَنْ كُلِّ شُكْرٍ، وَجَوَارِحِنَا بِطَاعَتِكَ عَنْ
از هر یاد دیگری و زبان ما را با شکر از هر شکر دیگری و اعضایمان را با بندگیت از
كُلِّ طَاعَةٍ، فَإِنَّ قَدْرَتَ لَنَا فَرَاغًا مِنْ شُغْلٍ، فَاجْعَلْهُ فَرَاغَ سَلَامَةٍ، لَا
بندگی غیر خود بازدار، پس اگر برای ما فراغتی فراهم ساختی آن را فراغتی سلامتی قرار ده، که
تُدْرِكُنَا فِيهِ تَبِعُهُ، وَلَا تَلْحَقْنَا فِيهِ سَأْمُهُ، حَتَّى يَنْصَرِفَ عَنَّا كِتَابٌ
به سبب آن ما را گرفتار گناهی نسازد، و خستگی به ما نرسد، به گونه‌ای که ثبت کنندگان
السَّيِّئَاتِ بِصَحِيفَةٍ خَالِيَةٍ مِنْ ذِكْرِ سَيِّئَاتِنَا، وَيَتَوَلَّى كِتَابُ الْحَسَنَاتِ عَنَّا
گناه با نامه‌ای خالی از گناهان ما (به سوی تو) باز گردند و ثبت کنندگان کارهای نیک به سبب نگارش
مَسْرُورِينَ بِمَا كَتَبُوا مِنْ حَسَنَاتِنَا، وَإِذَا انْقَضَتْ أَيَّامُ حَيَاتِنَا، وَتَصَرَّمَتْ
نیکیهای ما خشنود باز گردند، و چون ایام عمر ما سپری شود و مدت عمر ما
مُدَدُ أَعْمَارِنَا، وَاسْتَحْضَرْتَنَا دَعْوَتُكَ الَّتِي لَا بَدَّ مِنْهَا وَمِنْ أَجَابَتِهَا، فَصَلِّ
پایان یابد و دعوت تو (برای رفتن) که گریزی از اجابت آن نیست فرا رسد، بر
کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۱۶۱

عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، وَاجْعَلْ خِتَامَ مَا تُحْصِي عَلَيْنَا كِتَابُهُ أَعْمَالِنَا، تَوْبَةً
محمد و خاندان پاکش درود فرست، و پایان آنچه را که ثبت کنندگان اعمال ما برای ما می‌نویسند توبه
مَقْبُولَةً لَا تُوقِفُنَا بَعْدَهَا عَلَى ذَنْبٍ اجْتَرَحْنَاهُ، وَلَا مَعْصِيَةٍ اقْتَرَفْنَاهَا،
پذیرفته قرار ده که بعد از آن ما را برای گناهی که انجام داده‌ایم و معصیتی که مرتکب شده‌ایم توبیخ نکنی،
وَلَا تَكْشِفْ عَنَّا سِتْرًا سَتَرْتَهُ عَلَى رُؤْسِ الْأَشْهَادِ، يَوْمَ تَبْلُو أَخْبَارَ
و در آن روز که اخبار بندگان را آشکار می‌کنی پرده‌ای را که بر گناه ما انداخته‌ای در برابر همگان کنار مزین،
عِبَادِكَ، إِنَّكَ رَحِيمٌ بِمَنْ دَعَاكَ، وَ مُسْتَجِيبٌ لِمَنْ نَادَاكَ. [۱۸۰۲]

به یقین تو نسبت به کسی که تو را بخواند، مهربانی و به ندای آنکه تو را می‌خواند پاسخ می‌دهی.

۱۳- دعای وقت مطالعه

مرحوم «فیض کاشانی» در «خلاصه‌الأذکار» این دعا را برای مطالعه نقل کرده است که در عین فشردگی محتوایی عالی دارد:

اللَّهُمَّ اخْرِجْنِي مِنْ ظُلُمَاتِ الْوَهْمِ، وَاکْرِمْنِي بِنُورِ الْفَهْمِ، اللَّهُمَّ افْتَحْ عَلَيْنَا
خدایا مرا از تاریکی‌های اشتباه و نادانی خارج کن و با روشنایی فهم، گرامی بدار. خدایا درهای
ابوابِ رَحْمَتِكَ، وَأَنْشُرْ عَلَيْنَا خَزَائِنَ عُلُومِكَ، بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ. [۱۸۰۳]

رحمت را به روی ما بگشا و از گنجینه‌های علمت ما را بهره‌مند ساز، به رحمت ای مهربان‌ترین مهربانان.

۱۴- دعای شب زفاف

با توجه به این که از نظر اسلام، امر ازدواج، بسیار مقدّس و ارزشمند است و ترغیب فراوانی نسبت به آن شده است، برای مراحل مختلف این کار، آداب، دعاها و نمازهایی در روایات بیان شده است تا جنبه معنوی و روحانی آن حفظ شود و آلوده به انواع گناهان نگردد.

از جمله اموری که در مسأله ازدواج دستور داده شده است، نماز و دعا برای شب «زفاف» است:

۱- از امام محمدباقر علیه السلام نقل شده است که وقتی عروس را به منزل آوردی، به وی بگو، وضو سازد و خودت نیز وضو بساز و دو رکعت نماز بگذارید؛ پس از آن، حمد و ستایش الهی را بجا آورید و بر محمد و آل کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۱۶۲

محمد، صلوات بفرستید، و آنگاه (برای زندگی آسوده و پر معنویت) دعا کن و از زنانی که همراه عروس آمده‌اند، بخواه، آمین گویند. سپس این دعا را بخوان:

اللَّهُمَّ ارْزُقْنِي الْفَهْمَ وَوُدَّهَا وَرِضَاهَا، وَارْضِنِي بِهَا، وَاجْمَعْ بَيْنَنَا بِأَحْسَنِ

خدایا الفت و محبت و رضایتش را روزیم کن و ما را از او راضی گردان و ما را به نیکوترین

اجتماع، و انس اثتلاف، فَانْكَ تَحِبُّ الْحَلَالَ، وَتَكْرَهُ الْحَرَامَ. [۱۸۰۴]

اجتماع و صمیمی‌ترین معاشرت جمع کن، که تو حلال را دوست داری و حرام را ناپسند می‌داری.

۲- از امام صادق علیه السلام نقل شده است که در شب «زفاف» هنگامی که به نزد عروس می‌روی، رو به قبله بنشینید و بگو:

اللَّهُمَّ بِأَمَانَتِكَ اخذتها، وَبِكَلِمَاتِكَ اسْتَحَلَلْتُهَا، فَإِنْ قَضَيْتَ لِي مِنْهَا وَلَدًا،

خدایا به امانت تو، او را گرفتم و به حکمت، او را بر خود حلال کردم، اگر از او فرزندی نصیبم کردی

فَاجْعَلْهُ مَبَارَكًا تَقِيًّا مِنْ شِيعَةِ آلِ مُحَمَّدٍ، وَلَا تَجْعَلْ لِلشَّيْطَانِ فِيهِ شِرْكًَا

پس او را برایم مبارک و پرهیزگار و از شیعیان آل محمد قرار ده و برای شیطان در او، شرکت

وَلَا نَصِيْبًا. [۱۸۰۵]

و نصیبی قرار مده.

یادآوری: متأسفانه افراد ناآگاه شب زفاف را که پایه زندگی خانوادگی در آن گذارده می‌شود چنان آلوده به گناه می‌سازند که خیر و برکت را از آن خانواده دور می‌کنند. سزاوار است اهل ایمان از امر به معروف و نهی از منکر توأم با ادب و احترام خودداری نکنند.

آداب عقیقه:

از دیدگاه اسلام، کودک از زمان طفولیت- و حتی قبل از تولد- دارای جایگاه ویژه و حقوق خاصی است و بر والدین لازم است، با مراعات و توجه به آن، راه سعادت فرزند را هموار سازند.

تربیت فرزند صالح و رساندن او به سعادت و کمال مطلوب، از بدو تولد آغاز می‌شود: از اذان و اقامه گفتن در گوش او، نام نیک بر او نهادن و تلاش برای رسیدگی و مراقبت از کودک، تا فراهم ساختن

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۱۶۳

فراگیری صحیح و آموزش‌های لازم و مفید و رشد و شکوفایی خصلت‌های پاک انسانی در او.

از جمله اموری که در اسلام، سفارش شده است، عقیده برای فرزند است؛ منظور از عقیده، قربانی کردن گوسفندی و مانند آن برای فرزند می‌باشد.

مرحوم «علامه مجلسی» در کتاب «حلیة المتّقین» به طور مشروح و گویا، آداب عقیده را ذکر کرده است [۱۸۰۶] که ما فشرده‌ای از آن را در این جا می‌آوریم:

عقیده برای فرزند، بر کسی که قادر بر آن باشد، سنّت مؤکّد است، و بعضی از علما آن را واجب می‌دانند، و بهتر آن است که در روز هفتم واقع شود، و اگر تأخیر افتاد، تا زمان بلوغ فرزند، بر پدر سنّت است؛ ولی بعد از بلوغ- تا آخر عمر- بر خودش سنّت است که عقیده‌اش را انجام دهد!

در احادیث زیادی نقل شده است که هر فرزندی در گرو عقیده است؛ یعنی اگر برای او عقیده نکنند، ممکن است آن فرزند در معرض حوادث ناگوار قرار گیرد.

در حدیثی آمده است که از امام صادق علیه السلام پرسیدند: ما برای عقیده، گوسفندی را نیافتیم، آیا اجازه می‌دهید، قیمتش را صدقه دهیم؟ امام فرمود: جستجو کنید تا گوسفندی بیابید، زیرا خداوند دوست دارد، خوراندن طعام و ریختن خون (گوسفند برای این منظور).

در حدیث معتبری نقل شده است که شخصی از امام صادق علیه السلام پرسید: نمی‌دانم پدرم برای من عقیده کرده است یا نه؟ فرمود: عقیده بکن، آن مرد نیز در پیری برای خود عقیده کرد!

در حدیث دیگری از همان حضرت نقل شده است که «فرزند را در روز هفتم، نام می‌گذارند و عقیده می‌کنند، و سر او را می‌تراشند و موی سرش را با نقره وزن می‌کنند و آن نقره را تصدّق می‌نمایند و ران عقیده را برای قابله می‌فرستند و باقی را برای مردم اطعام می‌کنند و یا به نیازمندان می‌دهند».

در حدیث دیگری به یکی از یارانش فرمود: «هرگاه پسری، یا دختری برای تو متولّد شود، در روز هفتم گوسفندی یا شتری را عقیده کن و برای او نامگذاری نما و سرش را بتراش و به وزن موی سرش طلا، یا نقره تصدّق کن».

در حدیث دیگری وارد شده است که لااقل به ده نفر از مسلمانان اطعام کنند و خود آنان (پدر و مادر) از گوشت عقیده نخورند! (این کار نوعی ایثار است).

مشهور میان علما آن است که عقیده باید گوسفند یا شتر، و یا بُز باشد. از امام باقر علیه السلام نقل شده است که رسول خدا صلی الله علیه و آله در روز ولادت امام حسن و امام حسین علیهما السلام در گوش آنها اذان گفتند و حضرت

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۱۶۴

فاطمه علیها السلام در روز هفتم، برای آنان عقیده کرد و پای گوسفند را همراه با یک سکه طلا، برای قابله فرستادند.

اگر عقیده شتر است، باید پنج سال یا بیشتر داشته باشد و اگر بز است از یک سال بالاتر باشد. و اگر گوسفند است سنّ او کمتر از شش ماه نباشد، و اگر بیشتر باشد، بهتر است.

عقیده شرایط دیگر هم دارد، از جمله آن که: نباید بیضه‌اش را کشیده باشند و شاخ او شکسته و گوشش بریده نباشد و بسیار لاغر و کور نباشد و به گونه‌ای لنگ نباشد که راه رفتن برای او دشوار باشد (مانند بسیاری از صفات قربانی حجّاج).

ولی در حدیث معتبری از امام صادق علیه السلام نقل شده است که عقیده همانند «قربانی» نیست؛ هر گوسفندی که باشد خوب است. (هر چند داشتن آن صفات که در بالا آمد، بهتر است) و گوسفند نر و ماده هر دو کافی است و اگر نر باشد بهتر است.

اگر حیوان برای عقیده موجود نباشد، صبر کنند تا فراهم گردد.

برای دعوت از مردم، جهت خوردن عقیقه، شرط نیست که فقیر باشند؛ ولی دعوت کردن از فقیران آبرومند و صالحان، بهتر است. [۱۸۰۷]

دعای عقیقه:

مرحوم «علامه مجلسی» در ادامه، دعایی را برای عقیقه نقل کرده و فرموده: «از امام صادق علیه السلام نقل شده است که در وقت کشتن گوسفند عقیقه این دعا را بخوان»:

بِسْمِ اللَّهِ وَ بِاللَّهِ، اللَّهُمَّ عَقِيْقَةً عَنْ فُلَانٍ (نام آن فرزند را بگوید) لَحْمُهَا بِلَحْمِهِ،

به نام خدا و به یاری خدا، خدایا این عقیقه از جانب فلانی است ***** گوشتش در مقابل گوشت او

وَدَمُّهَا بِدَمِّهِ، وَ عَظْمُهَا بِعَظْمِهِ، اللَّهُمَّ اجْعَلْهَا وَقَاءً لِّآلِ مُحَمَّدٍ عَلَيْهِ وَ آلِهِ

و خونش در مقابل خون او و استخوانش در مقابل استخوان اوست، خدایا آن را نگهدارنده آل محمد- که بر او و آلش

السَّلَامُ* و در حدیث دیگری فرمود که این دعا را بخواند: يَا قَوْمِ اِنِّي بَرِيٌّ مِمَّا

درود باد- قرار ده ***** ای قوم، من از شریکهای که شما (برای خدا)

تُشْرِكُونَ، اِنِّي وَجْهْتُ وَجْهِي لِلَّذِي فَطَرَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ، حَنِيفًا

قائل می شوم، بیزارم، من روی خود را به سوی کسی کردم که آسمانها و زمین را آفریده است، من در

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۱۶۵

مُسْلِمًا وَ مَا اَنَا مِنَ الْمُشْرِكِيْنَ، اِنَّ صَلَاتِي وَ نُسُكِي وَ مَحْيَايَ وَ مَمَاتِي لِلَّهِ

ایمان خود خالص و مسلمانم و از مشرکان نیستم، به یقین نماز و تمام عباداتم و زندگی و مرگم همه برای خداوند،

رَبِّ الْعَالَمِيْنَ، لَا شَرِيْكَ لَهُ، وَ بِذَلِكَ اِمْرْتُ، وَ اَنَا مِنَ الْمُسْلِمِيْنَ، اللَّهُمَّ

پروردگار جهانیان است همتایی برای او نیست و به همین مأمور شده‌ام و من از مسلمانانم، خدایا

مِنْكَ وَ لَكَ، بِسْمِ اللَّهِ وَ بِاللَّهِ، وَاللَّهُ اَكْبَرُ، اللَّهُمَّ صَلِّ عَلٰى مُحَمَّدٍ وَ آلِ

از جانب تو و برای توست، به نام خدا و به یاری خدا و خداوند بزرگتر از توصیف است، خدایا بر محمد و آل پاکش

مُحَمَّدٍ، وَ تَقَبَّلْ مِنْ فُلَانِ بْنِ فُلَانٍ* و بجای فلان بن فلان نام فرزند و پدرش را ببرد، درود فرست و از فلانی پسر فلانی (این عقیقه

را) بپذیر. *****

آنگاه آن را ذبح کند. [۱۸۰۸]

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۱۶۹

بخش نهم: استخاره و آداب آن

مقدمه: اهمیت استخاره و آداب آن

بسیار می شود که انسان برای انجام کار مهمی متحیر و سرگردان می شود و مطالعه درباره جوانب آن، رفع تحیر از او نمی کند؛ با افراد آگاه مشورت می کند، ولی آنها نیز نظرات مختلفی دارند، و او همچنان در کار خود سرگردان می ماند و اگر این سرگردانی ادامه یابد خسارت‌های سنگینی دامن گیر او خواهد شد. در این گونه موارد، دستور استخاره داده شده است که انسان طبق آداب ساده‌ای با خداوند بزرگ- به وسیله قرآن مجید، یا تسبیح و مانند آن- مشورت کند و از ذات پاکش هدایت و راهنمایی به آنچه

خیر و صلاح اوست، بطلبد؛ به یقین خداوند نیز او را- طبق روایات صریحی که داریم- راهنمایی خواهد کرد. استخاره، نه تنها انسان را از حال تحیر و سرگردانی- که بدترین حالات است و مایه تلف شدن وقت و نیروی اوست- نجات می‌بخشد، و او را با اراده و تصمیم قوی و گام‌های استوار به سوی مقصد به حرکت وا می‌دارد؛ بلکه واقعاً نیز راهنما و راهگشا به سوی خیرات است و این حقیقتی است که در روایات اسلامی وارد شده، و ما خود بارها و بارها آزموده‌ایم که استخاره‌ها گوئی معجزه می‌کند.

گاه انسان برای کاری استخاره می‌کند و مطابق آن، به سوی آن کار می‌رود و ظاهراً نتیجه‌ای نمی‌گیرد؛ اما بعد از ماه‌ها، یا سال‌ها، رمز عجیب آن استخاره را درمی‌یابد. به هر حال، استخاره را با پیشگویی نباید اشتباه گرفت؛ بلکه استخاره خیر و صلاح کار را از طریق درخواست از خداوند، به انسان نشان می‌دهد.

نکته:

دو چیز را به هنگام استخاره نباید فراموش کرد:

۱- استخاره منحصر به جایی است که مثبت یا منفی بودن کار بر انسان روشن نباشد، و با تفکر و

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۱۷۰

اندیشه، و حتی با مشورت کردن با افراد خبره و صاحب نظر نیز روشن نشود؛ این جا، جای استخاره است و در غیر این صورت استخاره کردن، اشتباه است.

۲- از استخاره‌های مکرر در یک چیز باید پرهیز کرد (مگر این که فاصله قابل توجهی بشود و یا این که شرایط تغییر کند). در استخاره‌های مکرر، همان استخاره اول معتبر است و بقیه اعتباری ندارد.

باید انسان بعد از استخاره- با شرایطی که در بالا گفته شد- تردید نکند و به دنبال آن به راه بیفتد و از خدا خیر و صلاح خویش را بطلبد و بر ذات پاک او توکل کند، و مطمئن باشد نتیجه خواهد گرفت.

معنای دیگر استخاره:

استخاره معنای دیگری هم دارد که در روایات اسلامی کراراً به آن اشاره شده است و آن طلب خیر و سعادت از ذات پاک خداست.

یعنی به هنگام شروع در یک کار- حتی کارهای روشنی که برای آن استخاره نکرده است- انسان از خداوند خیر و سعادت خود را بخواهد (اصولاً استخاره به معنای طلب خیر است) و با گفتن جمله «

أَسْتَخِيرُ اللَّهَ بِرَحْمَتِهِ»

(از رحمت الهی طلب خیر و سعادت می‌کنم)، به آن کار اقدام کند و می‌تواند این مطلب را به فارسی هم بگوید. به هر حال، استخاره به این معنا طبق روایات اسلامی نیز، بسیار مفید و مؤثر است.

در روایتی از امام صادق علیه السلام می‌خوانیم:

«مَا اسْتَخَارَ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ عَبْدٌ مُؤْمِنٌ إِلَّا خَارَ لَهُ»

؛ هیچ بنده با ایمانی از خداوند طلب خیر نکرد، مگر آن که پروردگار سعادت او را فراهم ساخت». [۱۸۰۹] همچنین امیرمؤمنان علیه السلام به فرزندش امام حسن علیه السلام فرمود:

«وَأَكْثَرُ الْأَسْتِخَارَةِ»

؛ بسیار از خداوند طلب خیر نما». [۱۸۱۰] در حدیثی از امام صادق علیه السلام آمده است که فرمود:

در سجده آخر نماز شب، از خداوند طلب خیر نما و صد و یک مرتبه بگو: «

أَسْتَخِيرُ اللَّهَ بِرَحْمَتِهِ

؛ از رحمت خداوند طلب خیر و سعادت می‌کنم». [۱۸۱۱] همچنین در سجده آخر نافله صبح نیز، استخاره به همین معنا وارد شده

است. [۱۸۱۲]

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۱۷۱

آداب استخاره:

در روایات اسلامی آداب ویژه‌ای برای استخاره به معنای معروف آن، ذکر شده؛ مانند وضو داشتن و رو به قبله بودن و حالت توجه و ارتباط قلبی با خداوند داشتن و استغفار کردن به هنگام استخاره و مانند آن [۱۸۱۳] و این امور، مطلوب و قطعاً مؤثر است.

انواع استخاره:

اشاره

برای استخاره در روایات اسلامی و کلمات بزرگان علما، طُرُقی ذکر شده است که می‌توان با هر کدام از این شیوه‌ها استخاره کرد:

۱- استخاره با قرآن

یکی از رایج‌ترین انواع استخاره، استخاره با قرآن است که آن نیز به چند نحوه انجام می‌شود:

اول: از رسول گرامی اسلام صلی الله علیه و آله نقل شده است که فرمود:

«هرگاه خواستی به وسیله کتاب خدا استخاره کنی، ابتدا سه مرتبه سوره «اخلاص» (قل هو الله...) را بخوان، آنگاه سه بار بر محمد

و آلش صلوات بفرست و سپس این دعا را بخوان:

اللَّهُمَّ اِنِّي تَفَلَّطُ بِكِتَابِكَ، وَتَوَكَّلْتُ عَلَيْكَ، فَاَرِنِي مِنْ كِتَابِكَ مَا هُوَ

خدایا من به کتابت استخاره می‌کنم، و بر تو توکل می‌کنم، پس امور پوشیده از سِرِّ محفوظ در

مَكْتُومٍ مِنْ سِرِّكَ الْمَكْنُونِ فِي غَيْبِكَ.

غیبت را از کتابت به من بنما.

سپس قرآن را بگشا و از صفحه اول سمت راست، سطر اول مقصود خودت را از خدا بخواه. [۱۸۱۴]

دوم: مرحوم «سید بن طاووس» در کتاب «فتح الأبواب» نقل کرده است که برای استخاره، قرآن را برمی‌داری و نخست این دعا را

می‌خوانی:

اللَّهُمَّ اِنْ كَانَ فِي قَضَائِكَ وَقَدَرِكَ، اَنْ تَمَنَّ عَلَى امَّةٍ نَبِيِّكَ، بِظُهُورِ وَايِكَ

خدایا اگر در قضا و قدرت مقدر شده که بر امت پیامبرت به واسطه ظهور ولایت و

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۱۷۲

وَإِنَّ بِنْتِ نَبِيِّكَ، فَعَجِّلْ ذَلِكَ وَسَهِّلْهُ وَيَسِّرْهُ وَكَمِّلْهُ، وَاخْرِجْ لِي آيَةً

پسر دختر پیامبرت منت گذاری، پس در آن تعجیل کن و آن را آسان و راحت و کامل قرار ده، و برایم آیه‌ای
استدلال بها علی امر فائتم، أو نهی فائتهی فی عافیه.

ظاهر کن که مشتمل بر امری باشد که انجام دهم و یا نهی که از آن خودداری کنم، در عافیت و سلامتی.

سپس حاجت و مشکل خود را عنوان می‌کنی و آنگاه قرآن را می‌گشایی، پس از آن هفت ورق می‌زنی، در ورق هفتم، صفحه
سمت چپ، هفت سطر را بشمار و در سطر هفتم مطلب خویش را از آن آیه، دریاب. [۱۸۱۵] استخاره با قرآن به شیوه‌های دیگر نیز
نقل شده است که برای رعایت اختصار از ذکر همه آنها صرف نظر می‌شود. [۱۸۱۶]

۲- استخاره با تسبیح

این نوع استخاره نیز شایع و معروف است، که به چند شیوه انجام می‌شود:

اول: علامه مجلسی می‌نویسد: از «شیخ بهایی» نقل شده است: از بزرگان و اساتیدم شنیدم که این دستورالعمل از حضرت ولی عصر
علیه السلام درباره استخاره با تسبیح رسیده است. فرمود: «تسبیح را به دست (راست) می‌گیری و سه بار صلوات می‌فرستی و آنگاه
قسمتی از تسبیح را (با دست چپ) می‌گیری و دوتا دوتا رد می‌کنی؛ اگر در پایان یک دانه باقی ماند، به معنای «إفعل» (انجام بده)
است و اگر دو دانه باقی ماند، مفهوم آن «لا تفعل» (انجام نده) است. [۱۸۱۷]

دوم: از امام صادق علیه السلام روایت شده است که فرمود: (به هنگام استخاره با تسبیح) نخست یک مرتبه سوره «حمد» را
می‌خوانی و آنگاه سه بار سوره «توحید» (قل هو الله...) را و آنگاه پانزده مرتبه صلوات می‌فرستی، سپس می‌گویی:

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِحَقِّ الْحُسَيْنِ وَجَدِّهِ وَأَبِيهِ، وَأُمِّهِ وَأَخِيهِ، وَالْأَثَمَةِ مِنْ

خدایا به حق امام حسین و جد و پدر و مادر و برادر و امامان از

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۱۷۳

دُرِّيَّتِهِ، أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ، وَأَنْ تَجْعَلَ لِي الْخَيْرَةَ فِي

نسلش از تو می‌خواهم که بر محمد و خاندان پاک او درود فرستی و در این استخاره با تسبیح برایم خیر

هذه السَّبْحَةِ، وَأَنْ تُرِيَنِي مَا هُوَ الْأَصْلَحُ لِي فِي الدِّينِ وَالْدُّنْيَا، اللَّهُمَّ إِنَّ

قرار دهی و آنچه در دین و دنیایم شایسته‌تر است نشانم دهی، خدایا اگر

کلیات مفاتیح نوین؛ ص ۱۱۷۳

كَانَ الْأَصْلَحُ فِي دِينِي وَدُنْيَايَ، وَعَاجِلِ أَمْرِي وَآجِلِهِ، فِعْلاً مَا أَنَا عَازِمٌ

آنچه تصمیم بر انجام آن دارم به صلاح دین و دنیایم و امروز و فردایم است پس مرا (به انجام آن)

عَلَيْهِ، فَأْمُرْنِي، وَإِلَّا فَأَنْهِنِي، إِنَّكَ عَلَيَّ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ.

فرمان ده، و گرنه مرا (از انجام آن) نهی کن، چرا که تو بر هر چیز توانایی.

پس از آن، قسمتی از تسبیح را می‌گیری و آن را می‌شماری و با عدد اول می‌گویی «

سُبْحَانَ اللَّهِ

« و با عدد دوم می‌گویی »

أَلْحَمْدُ لِلَّهِ

« و با عدد سوم می‌گویی »

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ

« و به همین ترتیب پیش می‌روی؛ در پایان اگر دانه آخر شمارش،

سُبْحَانَ اللَّهِ

بود، مختیر میان فعل و ترک هستی و اگر

أَلْحَمْدُ لِلَّهِ

بود، نشانه امر است و آن را انجام می‌دهی و اگر

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ

بود، نهی است و آن را ترک می‌کنی. [۱۸۱۸]

۳- استخاره ذات الرزاق

نحوه انجام «استخاره ذات الرزاق» [۱۸۱۹] که از امام صادق علیه السلام نقل شده، به این گونه است که هرگاه برای امور مهمی

بخواهی استخاره کنی، بدین شیوه عمل کن:

نخست شش قطعه کاغذ تهیه می‌کنی و در سه قطعه آن می‌نویسی:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ، خَيْرَةٌ مِنَ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ، لِفُلَانِ بْنِ فُلَانَةَ افْعَلْ

به نام خداوند بخشنده مهربان. اختیار و گزینشی است از جانب خداوند عزیز و حکیم برای فلانی فرزند فلانی

(و به جای این دو کلمه نام شخصی را که برای او استخاره می‌کنی و اسم مادرش را می‌نویسی)؛ در سه ورقه دیگر همین را

می‌نویسی، ولی به جای «افعل» می‌نویسی «لا تفعل»، آنگاه آن کاغذها را زیر جانماز و سجاده خود می‌گذاری و دو رکعت نماز

می‌خوانی؛ پس از نماز به سجده می‌روی و در سجده، صد مرتبه می‌گویی:

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۱۷۴

أَسْتَخِيرُ اللَّهَ بِرَحْمَتِهِ، خَيْرَةٌ فِي عَافِيَةِ سِيسِ مِ نَشِينِي وَ مِ گویی: اللَّهُمَّ خِرْ

از رحمت الهی طلب خیر و سعادت همراه با عافیت می‌کنم ***** خدایا در همه

لی وَاخْتَرِ لِي فِي جَمِيعِ امُورِي فِي يُسْرٍ وَ عَافِيَةٍ

امور به آسانی و عافیت خودت (آنچه را که صلاح است) برایم اختیار کن. آنگاه دست می‌بری و آن ورقه‌ها را به هم مخلوط

می‌کنی و یکی یکی بیرون می‌آوری؛ اگر سه تا از ورقه‌ها که در آنها «افعل» نوشته شده، پشت سر هم بیرون آید، کاری را که نیت

کرده‌ای انجام می‌دهی (و بسیار خوب است)؛ و اگر سه تا «لا تفعل» خارج شد آن کار را انجام نمی‌دهی؛ ولی اگر یک بار «افعل» و

دفعه بعد «لا تفعل» بدست آمد، در این صورت سه ورقه دیگر را بیرون بیاور که در مجموع پنج ورقه خارج شود، در این صورت

اگر سه تا «افعل» بود و دو تا «لا تفعل» آن کار را انجام بده؛ ولی اگر بر عکس شد، انجام نده. [۱۸۲۰]

۴- استخاره با الهام قلبی

مراد از «استخاره قلبی» آن است که انسان با یک حالت توجه و تضرع با خدای خود مشورت می‌کند و از او می‌خواهد راه صحیح

را به وی نشان دهد و پس از آن، هر چه را که خداوند به قلب وی الهام کرد، انجام می‌دهد.

در روایتی از امام صادق علیه السلام نقل شده است که آن حضرت فرمود:

اگر به انجام کاری نیاز داری (و نمی‌دانی انجام آن خوب است، یا بد)، با خداوند مشورت کن. اگر خداوند انجام آن کار را به قلب تو انداخت، پیروی کن و گرنه انجام نده. [۱۸۲۱] شیوه این استخاره به این نحوست که پس از نماز واجب، به سجده می‌روی و صد مرتبه می‌گویی:

«اللَّهُمَّ خِزْلِي

؛ خدایا تو برای من (آنچه را به صلاح می‌باشد) اختیار کن» سپس به ما اهل بیت علیهم السلام متوسل می‌شوی، و ما را شفیع قرار می‌دهی؛ پس از آن به قلبت توجه کن، بنگر چه چیزی به تو الهام می‌شود؛ همان را انجام بده. [۱۸۲۲] همچنین در روایت معتبری می‌خوانیم که دو نفر از یاران امام علی بن موسی الرضا علیهما السلام می‌خواستند به مسافرت «مصر» بروند، از آن حضرت پرسیدند: مصلحت آن است که از راه دریا برویم یا از راه خشکی؟

حضرت فرمود: «در غیر وقت نماز واجب به مسجد می‌روی، دو رکعت نماز می‌خوانی، سپس یک صد

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۱۷۵

مرتبه می‌گویی: «

أَسْتَخِيرُ اللَّهَ

» آنگاه به قلب خویش می‌نگری هر چیز به قلب افتاد، به همان عمل می‌کنی. [۱۸۲۳] در این زمینه روایات متعدّد دیگری نیز نقل شده است.

بدیهی است اینگونه استخاره با توجه به مورد روایات - که سؤال از امر مهم و گاه خطرناکی است - مربوط به موضوعات پراهمیت است، نه برای موضوعات کوچک.

یادآوری‌ها:

۱- «استخاره» را هر کسی می‌تواند با آداب و شرایطی که بیان شد، برای خودش انجام دهد، که به تصریح برخی از بزرگان همین نیز اولی و انسب است، [۱۸۲۴] چرا که هر کس با حالت توجه و نیازی که دارد، خلوص بیشتری پیدا می‌کند و ارتباط ویژه‌ای با حضرت حق - جلّ و علا - برقرار می‌نماید و خداوند مهربان نیز، راه حل را به وی نشان خواهد داد.

اما می‌توان به دیگری نیز نیابت داد که از طرف او استخاره کند؛ به ویژه اگر آن شخص، از برجستگی‌های علمی و عملی و تقوا نیز برخوردار باشد.

۲- مرحوم محدّث قمی در «مفاتیح الجنان» از برخی کتب برای استخاره به قرآن مجید در ایام هفته ساعتی را نقل کرده است، ولی چون تصریح دارد که برای این مطلب، حدیثی از اهل بیت علیهم السلام وارد نشده است، ما از ذکر آن خودداری می‌کنیم؛ هر چند معتقدیم استخاره در ایام با فضیلت و مکان‌های مقدّس، بهتر است؛ ولی به هر حال، می‌توان در هر وقت که انسان نیاز و اضطرار پیدا کرد، با خدای خود مشورت کند و با استخاره، مشکل خویش را حل نماید و از سرگردانی رهایی یابد.

۳- «استخاره» را با «فال» نباید اشتباه کرد. بسیار دیده شده که افراد پیشنهاد می‌کنند که برای ما استخاره کنید آیا در فلان کار موفق خواهیم شد یا نه؟ آیا فلان حاجت ما روا می‌گردد یا نه؟ آنها استخاره را به پیشگویی از آینده اشتباه می‌گیرند.

استخاره فقط برای این است که اگر در انجام کاری تردید داریم و با مشورت و مطالعه حل نشد، برای تصمیم‌گیری استخاره کنیم. گویی با خداوند مشورت می‌نمایم.

۴- بعضی از افراد در استخاره کردن چنان زیاده روی می‌کنند که برای هر امر کوچک و بزرگی به سراغ استخاره می‌روند و عملاً

گرفتار یک نوع وسواس و وابستگی شدید می‌شوند، به گونه‌ای که اقدام به هیچ کاری بدون استخاره برای آنها میسر نیست.

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۱۷۶

این امر سبب می‌شود که استقلال فکر و اندیشه آنها تضعیف گردد و قدرت انتخاب و اعتماد به نفس را از دست بدهند و عقل و خرد را که یک نعمت بزرگ الهی است و چراغ فروزان پروردگار در درون جان انسان است مورد بی‌توجهی قرار دهند.

از این امر باید جداً پرهیز کرد و استخاره را منحصر به مواردی کرد که در بالا- گفتیم. یعنی در آنجا که به راستی انسان حیران و سرگردان می‌شود؛ نه می‌تواند با اندیشه خود تصمیم بگیرد و نه مشاوران راه روشنی پیش پای او می‌گذارند.

۵- بعضی از ناآگاهان در اعتبار اسناد استخاره تردید می‌کنند، در حالی که ادله معتبری برای آن وجود دارد که برای توضیح بیشتر به کتاب «القواعد الفقهیه» جلد ۱، ذیل قاعده قرعه مراجعه کنید.

۶- آخرین نکته اینکه: بی‌شک عمل به استخاره واجب نیست، ولی سزاوار است انسان یا استخاره نکند یا هر گاه استخاره کرد با توکل بر خدا به آن عمل کند و تردید به خود راه ندهد؛ با گام‌های استوار به سوی هدف پیش رود که مطمئناً نتیجه مثبت آن را خواهد دید و همان‌گونه که در آغاز بحث گفته‌ایم ما این موضوع را شخصاً بارها و بارها آزموده‌ایم.

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۱۷۹

بخش دهم: احکام و آداب مربوط به مردگان

مقدمه: پایان زندگی دنیا و سفر به سوی آخرت

انسان- هر که باشد و هر قدر عمر طولانی کند- بالأخره در این جهان مسافر و میهمان است و دیر یا زود باید مرغ روحش این قفس را بشکند و از این جهان پرواز کند و به دیار باقی بشتابد؛ جایی که انسان نتیجه تمام اعمال خود را، در آن جا خواهد یافت و با آن خواهد بود (

فَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ خَيْرًا يَرَهُ* وَ مَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ شَرًّا يَرَهُ

)[۱۸۲۵] امید آن که همه ما با دست پر از حسنات و گناهان آمرزیده شده، از این جهان چشم بر بندیم، و در جوار رحمت پروردگار در نهایت آرامش قرار گیریم و بر بساط قرب او گام نهیم.

مرگ برای نیکوکاران و پاکان نه تنها وحشتناک نیست، بلکه دریچه‌ای است به جهانی مملو از نور و روشنایی و خوشبختی؛ ولی برای آلودگان و ستمگران و دنیاپرستان گنهکار، غم‌انگیز و وحشتناک است، چرا که برای آنان، سرآغاز بدبختی و سیه‌روزی و گرفتاری در میان آتشی که شعله‌های آن را با دست خود افروخته‌اند، می‌باشد.

بنابراین، بهترین راه برای این که انسان هرگز از مرگ نترسد و شجاعانه با آن روبه‌رو شود و از آن زیان نبیند، این است که همواره لوح دل را با آب توبه از آلودگی گناه بشوید و با صیقل اعمال صالحه، زنگار معصیت را بزداید و چنان پاک باشد که به گفته مولای متقیان علی علیه السلام: «

فَوَاللَّهِ مَا أُبَالِي دَخَلْتُ إِلَى الْمَوْتِ أَوْ خَرَجَ الْمَوْتُ إِلَيَّ» [۱۸۲۶]

برای او تفاوتی نکند که او به سراغ مرگ برود، یا مرگ به سوی او آید:

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۱۸۰

مرگ اگر مرد است گو نزد من آی تا در آغوشش بگیرم تنگ تنگ!
 من از او جانی ستانم جاودان او زمن دلقی ستاند رنگ رنگ!
 با این مقدمه کوتاه و با استمداد از لطف حق به سراغ مطالب این بخش می‌رویم.

۱- عبرت گرفتن از مردگان

این مسأله به تجربه رسیده است که هر زمان غم و اندوه بر قلب انسان چیره شد، زیارت اهل قبور [۱۸۲۷] (برای فاتحه و طلب آمرزش آنان) غم را از دل می‌زداید؛ چرا که غم و اندوه‌های مردم، غالباً به سبب امور مادی است، لذا هنگامی که انسان جای آرامگاه ابدی را می‌بیند و می‌داند که:

هر که باشی و به هر جا بررسی آخرین منزل هستی این است!
 و مشاهده می‌کند خیل عظیمی از پیشینیان از فقیر و ثروتمند، ضعیف و قدرتمند همه آنها، همه چیز را گذاشته، تنها یک کفن با خود برده‌اند؛ و در زیر خاک‌ها آرمیده‌اند، به اشتباه خود پی می‌برد و درمی‌یابد که تمام غم و اندوه‌های وی بیهوده است و با کمی اندیشه و تفکر، بار اندوه و غم از او برداشته می‌شود.

چه خوش می‌گوید آن شاعر باصفا:

زنده دلی در صف افسردگان رفت به همسایگی مردگان
 حرف فنا خواند ز هر لوح پاک روح بقا جست ز هر روح پاک
 کارشناسی پی تفتیش حال کرد از او بر سر راهی سؤال
 کاین همه از زنده رمیدن چرا؟ رخت سوی مرده کشیدن چرا؟
 گفت پلیدان به مغاک اندرند پاک نهادان ته خاک اندرند
 مرده دلانند به روی زمین بهر چه با مرده شوم همنشین؟
 همدمی مرده دهد مردگی صحبت افسرده دل افسردگی!
 زیر گل آنان که پراکنده‌اند گرچه به تن مرده، به دل زنده‌اند
 مرده دلی بود مرا پیش از این بسته هر چون و چرا پیش از این
 زنده شدم از نظر پاکشان آب حیات است مرا خاکشان!

۲- چگونه برای سفر آخرت آماده شویم؟

بر هر مسلمانی لازم است- در عین تلاش و کوشش برای حیات آبرومند- همیشه خود را برای سفر

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۱۸۱

آخرت و انتقال به سرای ابدی آماده سازد، چرا که مرگ خبر نمی‌دهد. بنابراین، باید از گناهان توبه و حقوقی را که بر ذمه دارد- اعم از حقوق خدا و خلق- ادا نماید؛ مخصوصاً کسانی که آثار مرگ را در خود مشاهده می‌کنند و یا به سن پیری می‌رسند، لازم است بیش از دیگران، این امور را رعایت نمایند.

همچنین اگر کسی را آزار داده، یا حق کسی را ضایع ساخته، آبروی مسلمانی را برده و از کسی بدگویی نموده و امثال این امور، لازم است، جبران نماید و از صاحبان حق، حلیت بطلبد و آنان را راضی نماید؛ زیرا پس از مرگ، راهی برای جبران ندارد و فریاد و

التماس او برای بازگشت به دنیا و جبران این امور، بی‌فایده است.

حتی سزاوار است کفنش را آماده داشته باشد و بداند که در نهایت آنچه را که از مال دنیا با خود می‌برد، همین چند قطعه پارچه ساده است! امام صادق علیه السلام فرمود: «هر کس کفنش در خانه‌اش با او باشد، از غافلان نخواهد بود و هر زمان که به آن کفن نگاه کند، برای او حسنه نوشته می‌شود!» [۱۸۲۸] همچنین مناسب است که وصیت کند، به خصوص نسبت به ثلث اموالش برای رسیدگی به فقرا و مستمندان- به ویژه خویشان نیازمند- و کارهای خیر دیگر (زیرا اگر وصیت به ثلث نکند، ورثه در برابر آن مسئول نیستند) و اگر نماز و روزه قضا و یا کفاراتی بر عهده دارد که نمی‌تواند انجام دهد، وصیت نماید که از آن اموال، برای این امور استفاده نمایند.

اگر فرزندان کوچکی دارد، برای آنان سرپرست امینی قرار دهد.

مرحوم «شیخ طوسی» فرموده است: مستحب است برای انسان که وصیت کند و نسبت به آن بی‌توجهی ننماید؛ زیرا روایت شده است که «سزاوار است برای انسان شب را به صبح نیاورد، مگر آن که وصیتش زیر سرش (و کنار بسترش) باشد». شیخ طوسی می‌افزاید: از رسول اکرم صلی الله علیه و آله نقل شده است که فرمود: «هر کس به هنگام مرگش وصیت خوبی نکند، نشانه کاستی در عقل و مروّت او است». پرسیدند: چگونه باید وصیت کرد فرمود: «وقتی که نزدیک است مرگش فرا رسد و مردم نزد او جمع شدند (مقدمتاً)، بگوید:

اللَّهُمَّ فَاطِرَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ، عَالِمَ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ، الرَّحْمَنُ

ای خدای پدید آورنده آسمانها و زمین و دانای پنهان و آشکار و بخشاینده
الرَّحِيمِ، أَنِّي اعْهَدُ إِلَيْكَ أَنِّي أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، وَحَدَّكَ لِأَشْرِيكَ لَكَ،

مهربان، من با تو پیمان می‌بندم و گواهی می‌دهم که معبودی جز تو نیست و یگانه‌ای و همتایی برای تو نمی‌باشد

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۱۸۲

وَأَنَّ مُحَمَّدًا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ عَبْدُكَ وَرَسُولُكَ، وَأَنَّ السَّاعَةَ آتِيَةٌ

و همانا محمد که درود خدا بر او و خاندان پاکش باد- بنده و فرستاده توست، و قیامت

لا رَيْبَ فِيهَا، وَأَنَّكَ تَبْعَتْ مَنْ فِي الْقُبُورِ، وَأَنَّ الْحِسَابَ حَقٌّ، وَأَنَّ الْجَنَّةَ

بی شک خواهد آمد و تو مردگان را بر می‌انگیزی، و (گواهی می‌دهم که) محاسبه اعمال و بهشت

حَقٌّ، وَ مَا وَعَدْتَ فِيهَا مِنَ النَّعِيمِ مِنَ الْمَأْكَلِ وَالْمَشْرَبِ وَالنِّكَاحِ حَقٌّ،

حق است و آنچه از خوردنی‌ها و آشامیدنی‌ها و ازدواج که وعده فرموده‌ای حق است

وَأَنَّ النَّارَ حَقٌّ، وَأَنَّ الْإِيمَانَ حَقٌّ، وَأَنَّ الدِّينَ كَمَا وَصَفْتَ، وَأَنَّ الْإِسْلَامَ

و دوزخ و ایمان حق است، و دین همان است که توصیف نمودی. و اسلام همان است که

كَمَا شَرَعْتَ، وَأَنَّ الْقَوْلَ كَمَا قُلْتَ، وَأَنَّ الْقُرْآنَ كَمَا أَنْزَلْتَ، وَأَنَّكَ أَنْتَ اللَّهُ

تشریح نمودی و سخن همان است که تو گفتی و قرآن همان است که نازل فرمودی و به راستی تو همان خدای

الْحَقُّ الْمُبِينُ، وَأَنِّي اعْهَدُ إِلَيْكَ فِي دَارِ الدُّنْيَا، أَنِّي رَضِيتُ بِكَ رَبًّا،

بر حق و آشکاری و خدایا در دنیا با تو پیمان می‌بندم که خوشنودم به پروردگاریت

وَبِالْإِسْلَامِ دِينًا، وَبِمُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ نَبِيًّا، وَبِعَلِيٍّ وَبِأَقْرَبِ

و دین اسلام و پیامبری محمد- که درود خدا بر او و خاندانش باد- و امامت علی و کتاب (آسمانی) قرآن

كِتَابًا، وَأَنَّ أَهْلَ بَيْتِ نَبِيِّكَ عَلَيْهِ وَعَلَيْهِمُ السَّلَامُ ائْتَمَّتِ اللَّهْمَّ أَنْتَ ثِقَتِي

و این که خاندان پیامبرت - که درود خدا بر او و بر ایشان باد - امامان منند، خدایا تویی تکیه گاهم

عِنْدَ شِدَّتِي وَ رَجَائِي عِنْدَ كُرْبَتِي وَعُدَّتِي عِنْدَ الْأُمُورِ الَّتِي تَنْزِلُ بِي

در سختی و امیدم در گرفتاری و ذخیره‌ام در آنچه بر من پیش می‌آید،

فَأَنْتَ وَلِيِّي فِي نِعْمَتِي وَالْهِي وَالْهُ أَبَائِي صَلَّى عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ،

پس تویی صاحب اختیار در نعمتم و معبود من و پدرانم، بر محمد و خاندان پاکش درود فرست

وَلَا تَكِلْنِي إِلَى نَفْسِي طَرْفَةَ عَيْنٍ أَبَدًا، وَإِنِّي فِي قَبْرِي وَحْشَتِي وَاجْعَلْ

و به اندازه چشم بر هم زدنی به خودم وامگذار، و در قبرم همنشین وحشتم باش

لِي عِنْدَكَ عَهْدًا يَوْمَ الْفَاكِّ مَنْشُورًا.

و برایم در روز دیدارت پیمانی گسترده در نزدت قرار ده.

رسول خدا صلی الله علیه و آله در ادامه فرمود: «این عهد و پیمان می‌ت است با خدا، در روزی که می‌خواهد، وصیت کند

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۱۸۳

و وصیت بر هر مسلمانی لازم است.» [۱۸۲۹] (سپس وصیت‌های خود را بگوید).

باید توجه داشته باشد بیش از ثلث اموال خود وصیت نکند، زیرا شرعاً نافذ نیست، مگر آن که همه ورثه رضایت دهند که بیش از

ثلث وصیت کند و محروم کردن بعضی از ورثه نیز جایز نمی‌باشد؛ زیرا دو سوم باقیمانده مال، طبق قانون ارث تقسیم می‌شود؛ ولی

می‌تواند تا حد یک سوم اموالش را برای افرادی که نیاز بیشتری دارند یا مورد توجه اوست وصیت کند.

۳- بر بالین محضر

هنگام احتضار و جان دادن، زمان بسیار مشکل و در عین حال حساسی است. در آن هنگام، باید محضر را به اموری توجه داد؛ و او را تنها نگذاشت.

توبه، توجه به خدا، ایمان به لطف او، ادای حقوق واجبه مردم و خداوند را، به او تذکر دهند.

مرحوم «علامة مجلسی» می‌نویسد: «وقتی که آثار احتضار آشکار شود، محضر این دعا را به طور مکرر بخواند:»

اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي الْكَثِيرَ مِنْ مَعْصِيَتِكَ، وَاقْبَلْ مِنِّي الْيَسِيرَ مِنْ طَاعَتِكَ

؛ خداوند! گناهان زیاد مرا ببخش و طاعت‌های اندک مرا قبول فرما. تا این که جان دادن بر او آسان گردد.

در این حالت خویشان و فرزندان نباید او را تنها بگذارند، نزد او باشند و دعا و قرآن بخوانند؛ مخصوصاً سوره‌های «یس» و «صافات» را.

همچنین، اعتقاد به توحید و صفات جمال و جلال خداوند و اقرار به رسالت رسول خدا صلی الله علیه و آله و امامت ائمه اطهار

علیهم السلام و اعتقاد به معاد و بهشت و دوزخ، و سایر اعتقادات را برای او بازگو نمایند و به وی تلقین کنند ... و کلمه «

لا اله الا الله»

را بسیار به او تلقین نمایند و او نیز بگوید؛ زیرا در حدیث معتبری آمده است که هر کس سخن آخر او «

لا اله الا الله»

باشد، داخل بهشت می‌شود.

پای محضر را به سوی قبله برگردانند، تا فرشتگان رحمت، به او روی آورند.

در حدیث معتبری آمده است که اگر بر میت قبض روح دشوار باشد، او را به مکانی که در آن نماز می‌گزارد، ببرند و او را در جایگاه نمازش بگذارند، تا قبض روح بر او آسان گردد. به هنگام احتضار، چیز سنگینی بر بدن محضر نگذارند. در حدیث صحیح از امام باقر علیه السلام نقل شده است: هرگاه کسی را در وقت جان دادن، مشاهده کردید، این کلمات فَرَج را به او تلقین کنید:

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۱۸۴

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْحَلِيمُ الْكَرِيمُ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ، سُبْحَانَ اللَّهِ رَبِّ

معبودی جز خدای بردبار و بزرگوار نیست، معبودی جز خدای برتر و با عظمت نیست، پاک و منزّه است خداوندی که پروردگار السَّمَوَاتِ السَّبْعِ، وَرَبِّ الْأَرْضِينَ السَّبْعِ، وَ مَا فِيهِنَّ وَ مَا بَيْنَهُنَّ وَ رَبِّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ. آسمانهای هفت گانه و زمینهای هفت گانه، و آنچه در آنها و میان آنهاست و پروردگار عرش با عظمت است و ستایش مخصوص خداوندی است که پروردگار جهانیان است.

همچنین سنت است برای آسانی قبض روح، این دعا را به محضر تلقین نمایند:

يَا مَنْ يَقْبَلُ الْيُسَيْرَ، وَيَعْفُو عَنِ الْكَثِيرِ، أَقْبَلْ مِنِّي الْيُسَيْرَ، وَاعْفُ عَنِّي

ای که (عمل) اندک را پذیرفته و از (گناه) فراوان درمی‌گذری، این (عمل) کم را از من بپذیر و از (گناه) الْكَثِيرَ، إِنَّكَ أَنْتَ الْعَفُورُ الرَّحِيمُ.

فراوانم در گذر چرا که تو بسیار آمرزنده و مهربانی.

مرحوم «علّامه مجلسی» در ادامه می‌افزاید: «سنت است وقتی که محضر جان داد، دهانش را بر هم گذارند و چانه‌اش را ببندند و چشمهایش را برهم آورند و دستهایش را بر پهلوهایش بکشند (تا منظره چهره و بدن او بدنما نباشد) و او را با پارچه‌ای بپوشانند و نزد او قرآن بخوانند.» [۱۸۳۰]

۴- آداب کفن و دفن و نماز اموات

اشاره

وقتی مسلمانی از دنیا رفت، مؤمنین برای تجهیز و فراهم ساختن مقدمات دفن وی اقدام کنند.

نخست مؤمنان را با خبر سازند، تا برای تشییع جنازه و احترام او و نماز بر وی حاضر شوند.

امام صادق علیه السلام فرمود: «سزاوار است که برادران مؤمن را اطلاع دهند تا بر جنازه وی حاضر شوند و بر او نماز بگذارند و برای او استغفار کنند، تا هم میت و هم حاضران ثواب ببرند.» [۱۸۳۱] در این جا توجه به چند موضوع لازم است:

اول: غسل میت

باید میت را سه غسل داد:

۱- غسل با آب سدر؛ ۲- غسل با آب کافور؛ ۳- غسل با آب خالص.

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۱۸۵

باید برای هر غسلی نیتِ قریه‌ الی الله بکنند و به ترتیب، نخست با آب مخلوط به سدر، میت را غسل می‌دهند، آنگاه ظرف را می‌شویند تا اثر سدر برود سپس با آب مخلوط به کافور، وی را غسل می‌دهند. باز هم ظرف را کاملاً می‌شویند تا اثر کافور نباشد، آنگاه در مرتبه سوم، میت را با آب خالص غسل می‌دهند.

پس از پایان غسل، میت را با پارچه و حوله‌ای تمیز، خشک کنند. [۱۸۳۲] شخص غسل‌دهنده نیز، پس از پایان کار، باید غسل «مس میت» کند، مگر این که با دستکش و مانند آن غسل داده باشد.

دوم: کفن کردن

واجب است که میت را با سه پارچه کفن کنند:

اول: لنگ است که از ناف تا زانو را می‌پوشاند و بهتر است که از سینه تا روی پا برسد

دوم: پیراهن است که از سر شانه تا نصف ساق و تمام اطراف بدن را می‌پوشاند.

سوم: پارچه‌ای بلند، به نام سرتاسری است که همه بدن را می‌پوشاند به گونه‌ای که بستن دو سر آن ممکن باشد و پهنای آن به اندازه‌ای باشد که یک طرف آن روی طرف دیگر قرار گیرد. [۱۸۳۳] سوم: حنوط

پس از پایان غسل، واجب است میت را «حنوط» کنند؛ یعنی به محل‌های هفت‌گانه سجده (پیشانی، کف دست‌ها، سر زانو‌ها و سردو انگشت بزرگ پاها) کافور بمالند، و احتیاط آن است که مقداری کافور روی این اعضا بگذارند. [۱۸۳۴] پس از غسل و کفن و حنوط، میت را برای نماز ببرند.

چهارم: نماز میت

اشاره

بر مسلمانان لازم است وقتی خبر مرگ مسلمانی را شنیدند، برای نماز او حاضر شوند و این واجب، واجب کفایی است یعنی اگر یک نفر یا گروهی انجام دهند، از بقیه ساقط می‌شود. غسل و کفن و دفن او نیز واجب کفایی می‌باشد.

واجب است بر هر میت مسلمان و شیعه، که بالغ باشد، نماز میت بخوانند و بنا بر احتیاط واجب، بر بیچه نابالغ که کمتر از شش سال نداشته باشد، نیز نماز بخوانند.

سزاوارترین افراد، برای نماز بر میت، وارث او است و شوهر نسبت به همسرش از دیگران اولی است (و اگر دیگران می‌خوانند از آنها اجازه بگیرند). واجب است نماز گزار، نماز را رو به قبله بخواند، و سر جنازه به

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۱۸۶

سمت راست و پای او به سمت چپ نماز گزار باشد، و میت را بر پشت بخوابانند.

در نماز میت طهارت شرط نیست؛ یعنی پاک بودن بدن و لباس و داشتن وضو یا غسل و تیمم، لازم نیست ولی بهتر است این امور رعایت شود.

مستحب است، اگر میت مرد است، امام جماعت یا کسی که فرادی بر او نماز می‌خواند روبه‌روی وسط قامت او بایستد و اگر میت زن است مقابل سینه‌اش قرار گیرد، و مستحب است که پابرنه نماز بخوانند؛ مثلاً پا را از کفش درآورند و روی کفش بگذارند [۱۸۳۵] (و امور دیگری که در توضیح المسائل آمده است).

دستور نماز میت:

نماز میت پنج تکبیر دارد و اگر نماز گزار پنج تکبیر را به این ترتیب بگوید، کافی است.
بعد از نیت و گفتن تکبیر اول بگوید:

اشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَ أَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ. و بعد از تکبیر دوم بگوید:

گواهی می‌دهم که معبودی جز خدا نیست و گواهی می‌دهم که محمد فرستاده خداست.*****

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ. و بعد از تکبیر سوم بگوید: اللَّهُمَّ اغْفِرْ

خدایا بر محمد و خاندان پاکش درود فرست.***** خدایا

لِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ. و بعد از تکبیر چهارم بگوید: اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِهَذَا الْمَيِّتِ. سپس زنان و مردان با ایمان را
بیمرز.***** خدایا این میت را بیمرز.*

تکبیر پنجم را بگوید. ولی بهتر آن است که بعد از نیت و تکبیر اول بگوید: اشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا

اللَّهُ، وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، وَ أَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ، أَرْسَلَهُ بِالْحَقِّ

خدا نیست، یگانه است و شریکی ندارد و گواهی می‌دهم که محمد بنده و فرستاده اوست که او را به حق برای
بَشِيرًا وَ نَذِيرًا بَيَّنَّ يَدَيِ السَّاعَةِ* بعد از تکبیر دوم بگوید: اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى

بشارت و بیم پیش از قیامت فرستاد.***** خدایا بر

مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ، وَ بَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ، وَ ارْحَمْ مُحَمَّدًا

محمد و خاندان پاکش درود فرست و بر محمد و خاندان پاکش برکت ده و بر محمد و خاندانش رحم کن،

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۱۸۷

وَ آلِ مُحَمَّدٍ، كَأَفْضَلِ مَا صَلَّيْتَ وَ بَارَكْتَ وَ تَرَحَّمْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَ آلِ

مانند برترین درود و برکت و رحمتی که بر ابراهیم و خاندانش

إِبْرَاهِيمَ، أَنْكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ، وَ صَلِّ عَلَى جَمِيعِ الْأَنْبِيَاءِ وَ الْمُرْسَلِينَ

فرستاده‌ای، چرا که تو ستوده و شایسته ستایشی، و بر تمامی پیامبران و فرستادگانت درود فرست

* بعد از تکبیر سوم بگوید: اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ، وَالْمُسْلِمِينَ

***** خدایا مردان و زنان با ایمان و مسلمان را بیمرز،

وَالْمُسْلِمَاتِ، الْأَحْيَاءِ مِنْهُمْ وَالْأَمْوَاتِ، تَابِعْ بَيْنَنَا وَ بَيْنَهُمْ بِالْخَيْرَاتِ،

زندگان و مردگان را، و میان ما و ایشان را به وسیله نیکی‌ها پیوند ده،

أَنَّكَ مُجِيبُ الدَّعَوَاتِ، أَنْكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ* بعد از تکبیر چهارم بگوید:

که تو اجابت کننده خواسته‌هایی و بر هر چیز توانایی.*****

اللَّهُمَّ إِنَّ هَذَا عَبْدُكَ وَابْنُ عَبْدِكَ، وَابْنُ أُمَّتِكَ، نَزَلَ بِكَ، وَ أَنْتَ خَيْرُ مَنْزُولٍ

خدایا این بنده تو و فرزند بنده تو و فرزند کنیزت، که نزد تو آمده، و تو بهترین میزبانی،

بِهِ، اللَّهُمَّ أَنَا لَا نَعْلَمُ مِنْهُ إِلَّا خَيْرًا، وَ أَنْتَ اعْلَمُ بِهِ مِنَّا، اللَّهُمَّ إِنْ كَانَ مُحْسِنًا

خدایا ما جز خیر و نیکی از او سراغ نداریم و تو از ما به او آگاهتری خدایا اگر نیکوکار است

فَرْدٌ فِي إِحْسَانِهِ، وَ إِنْ كَانَ مُسِيئًا فَتَجَاوَزْ عَنْهُ وَ اغْفِرْ لَهُ، اللَّهُمَّ اجْعَلْهُ

بر نیکی اش بیافزا و اگر گنهکار است از او درگذر و او را بیامرز، خدایا او را در

عِنْدَكَ فِي اَعْلَا عَلِيِّينَ، وَاخْلُفْ عَلٰى اَهْلِهِ فِي الْغَابِرِينَ، وَارْحَمْهُ

اعلا علیین نزد خود جای ده، و در میان بازماندگان برای خانواده اش جانشین باش، و به مهربانیت بر او
بِرَحْمَتِكَ يَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ * سپس بگوید: اللَّهُ اَكْبَرُ و نماز را تمام کند.

رحم کن ای مهربانترین مهربانان***** (از همه چیز)*****

اگر میت زن باشد بعد از تکبیر چهارم بگوید: اللَّهُمَّ اِنَّ هَذِهِ اَمَّتُكَ، وَابْنَةُ عِبْدِكَ، وَابْنَةُ

***** خدایا این کنیز توست و دختر بنده تو

اَمَّتِكَ، نَزَلَتْ بِكَ، وَاَنْتَ خَيْرُ مَنْزُولٍ بِهٖ، اللَّهُمَّ اَنَا لَا نَعْلَمُ مِنْهَا اِلَّا خَيْرًا،

و کنیز توست که نزدت آمده، و تو بهترین میزبانی، خدایا ما جز خیر و نیکی از او نمی دانیم،

وَاَنْتَ اَعْلَمُ بِهَا مِنَّا، اللَّهُمَّ اِنْ كَانَتْ مُحْسِنَةً فَرِّدْ فِي اِحْسَانِهَا، وَاِنْ كَانَتْ

و تو از ما به او آگاهتری خدایا اگر نیکوکار است در نیکی اش بیافزا و اگر

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۱۸۸

مُسِيئَةً فَتَجَاوَزْ عَنْهَا وَاغْفِرْ لَهَا، اللَّهُمَّ اجْعَلْهَا عِنْدَكَ فِي اَعْلَا عَلِيِّينَ،

گنهکار است از او درگذر و او را بیامرز خدایا او را در اعلا علیین نزد خود جای ده،

وَاخْلُفْ عَلٰى اَهْلِهَا فِي الْغَابِرِينَ، وَارْحَمْهَا بِرَحْمَتِكَ يَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ.

و برای بازماندگانش در میان خانواده او جانشین باش، و به مهربانیت بر او رحم کن ای مهربانترین مهربانان.

و اگر میت مستضعف است یعنی وضع ایمان او درست معلوم نیست بگوید: اللَّهُمَّ اغْفِرْ

***** خدایا آنان را که

لِلَّذِينَ تَابُوا وَاَتَّبَعُوا سَبِيلَكَ، وَقِهِمْ عَذَابَ الْجَحِيمِ.

توبه کردند و از راه تو پیروی نمودند بیامرز و آنها را از عذاب دوزخ نگاه دار.

و اگر میت طفل نابالغ باشد، بگوید: اللَّهُمَّ اجْعَلْهُ لِأَبَوَيْهِ وَاَجْرًا. [۱۸۳۶]

***** خدایا او را برای پدر و مادرش و برای ما از پیش فرستاده و پیشی گیرنده و سبب پاداش قرار ده.

مستحب است که بر جای خود بایستد، تا جنازه را بردارند، خصوصاً امام جماعت [۱۸۳۷] و در روایتی وارد شده است که بعد از

فراغت از نماز بگوید: رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً، وَفِي الْآخِرَةِ

***** پروردگارا به ما در دنیا نیکی عطا کن و در آخرت نیز نیکی مرحمت فرما

حَسَنَةً، وَفِي الْآخِرَةِ النَّارِ. [۱۸۳۸]

و ما را از عذاب آتش نگاه دار.

پنجم: دفن میت

هنگامی که جنازه را به سوی قبر حرکت می دهند، مستحب است آن را در چند قدمی بر زمین بگذارند و تا سه مرتبه او را تدریجاً
به قبر نزدیک کنند و در دفعه چهارم وارد قبر کنند (تا روح میت آمادگی پیدا کند).

میت را باید طوری دفن کنند که بوی او بیرون نیاید و درندگان هم به او دسترسی پیدا نکنند و مستحب است قبر را به اندازه قامت
انسان متوسط، گود کنند. اگر میت مرد است مستحب است او را از طرف سر وارد قبر کنند و اگر زن است، از طرف عرض بدن و

به هنگام وارد کردن او، پارچه‌ای روی قبر بگیرند.

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۱۸۹

مستحب است وقتی میت را نزدیک قبر می‌گذارند گفته شود: اللَّهُمَّ عَبْدُكَ، ابْنُ عَبْدِكَ،

***** خدایا بنده و فرزند بنده

وَإِبْنُ أُمَّتِكَ، نَزَلَ بِكَ، وَأَنْتَ خَيْرُ مَنْزُولٍ بِهِ.

و فرزند کنیزت نزدت آمده و تو بهترین میزبانی.

و اگر میت زن است، بگوید: اللَّهُمَّ أُمَّتُكَ، ابْنَةُ عَبْدِكَ، وَأَبْنَةُ أُمَّتِكَ، نَزَلَتْ بِكَ،

***** خدایا کنیزت و دختر بنده و دختر کنیزت نزدت آمده

وَأَنْتَ خَيْرُ مَنْزُولٍ بِهِ.

و تو بهترین میزبانی.

وقتی که میت را برمی‌دارند که به سوی قبر ببرند، بگویند: بِسْمِ اللَّهِ وَبِاللَّهِ، وَ عَلَى مِلَّةِ

***** به نام خدا و به یاری خدا و بر دین

رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ، اللَّهُمَّ إِلَى رَحْمَتِكَ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، اللَّهُمَّ افْتَحْ

رسول خدا- که درود خدا بر او و خاندان پاکش باد-، خدایا به سوی رحمتت، نه به سوی عذابت، (او را ببر) خدایا

لَهُ فِي قَبْرِهِ، وَ لَقِّنْهُ حُجَّتَهُ، وَ تَبِّئْتَهُ بِالْقَوْلِ الثَّابِتِ، وَ قِنَا وَ إِيَّاهُ عَذَابَ الْقَبْرِ.

برای او در قبرش گشایش قرار ده و عقائدش را به او تلقین کن و او را بر گفتار ثابت راسخ بدار و ما و او را از عذاب قبر نگهدار.

(در صورتی که میت زن باشد، ضمیرها را مؤنث آورند).

پس از آن که میت را داخل قبر گذاشتند، مستحب است گره کفن را باز کنند و صورت میت را روی خاک بگذارند و بالشی از

خاک، زیر سر او قرار دهند، همچنین مستحب است، مقداری از تربت امام حسین علیه السلام همراه او در قبر بگذارند. [۱۸۳۹]

۵- تلقین میت

پیش از آن که لحد را بپوشانند، مستحب است دست راست را به شانه میت بزنند و او را حرکت دهند و سه مرتبه بگویند:

اسْمَعُ أَفْهَمُ، يَا فُلَانُ بْنُ فُلَانٍ

(به جای فلان بن فلان، نام میت و نام پدرش را ببرند) و اگر میت زن است بگویند

اسْمَعِي، أَفْهَمِي يَا فُلَانَةَ بِنْتَ فُلَانٍ.

سپس به ترتیب زیر، او را به عقاید حقه اسلامی تلقین دهند:

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۱۹۰

هَلْ أَنْتَ عَلَى الْعَهْدِ الَّذِي فَارَقْتَنَا عَلَيْهِ مِنْ شَهَادَةِ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَحْدَهُ

آیا تو بر پیمانی که بر آن از ما جدا شدی هستی (بر) گواهی این که معبودی جز خدای یگانه نیست که

لَا شَرِيكَ لَهُ، وَ أَنَّ مُحَمَّدًا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ، عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ، وَ سَيِّدُ

همتایی ندارد و این که محمد- که درود خدا بر او و خاندان پاکش باد- بنده و فرستاده او و سرور

النَّبِيِّينَ، وَ خَاتَمَ الْمُرْسَلِينَ، وَ أَنَّ عَلِيًّا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ، وَ سَيِّدَ الْوَصِيِّينَ،

پیامبران و آخرین فرستادگان است، و این که علی امیر مؤمنان و سرور اوصیا

وَأَمَّا افْتَرَضَ اللَّهُ طَاعَتَهُ عَلَى الْعَالَمِينَ، وَأَنَّ الْحَسَنَ وَالْحُسَيْنَ، وَعَلِيَّ
و امامی است که خدا اطاعتش را بر جهانیان واجب نموده است و این که امام حسن و امام حسین و علی
بْنِ الْحُسَيْنِ، وَمُحَمَّدَ بْنَ عَلِيٍّ، وَجَعْفَرَ بْنَ مُحَمَّدٍ، وَمُوسَى بْنَ جَعْفَرٍ،
بن حسین و محمد بن علی و جعفر بن محمد و موسی بن جعفر
وَعَلِيَّ بْنَ مُوسَى وَمُحَمَّدَ بْنَ عَلِيٍّ، وَعَلِيَّ بْنَ مُحَمَّدٍ، وَالْحَسَنَ بْنَ عَلِيٍّ،
و علی بن موسی و محمد بن علی و علی بن محمد و حسن بن علی
وَالْقَائِمَ الْحُجَّةَ الْمُهَدِّيَّ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ أَئِمَّةَ الْمُؤْمِنِينَ، وَحُجَّجُ اللَّهِ
و حضرت مهدی- که درود خدا بر ایشان باد- پیشوایان مؤمنان و حججهای خدا
عَلَى الْخَلْقِ أَجْمَعِينَ، وَائْتَمَّتْكَ إِيمَةُ هُدَىٰ اِبْرَارٍ، يَا فُلَانُ بْنَ فُلَانٍ، إِذَا
بر تمامی مخلوقاتند و پیشوایان تو پیشوایان هدایت و نیکوکارند، ای فلان پسر فلان، زمانی
اتَاكَ الْمَلِكَانِ الْمُقْرَبَانِ، رَسُولَيْنِ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ تَبَارَكَ وَتَعَالَىٰ وَسَلَاكَ
که دو فرشته مقرب، فرستادگان خدای متعال نزد تو آمده و از تو درباره
عَنْ رَبِّكَ، وَعَنْ نَبِيِّكَ، وَعَنْ دِينِكَ، وَعَنْ كِتَابِكَ، وَعَنْ قِبْلَتِكَ، وَعَنْ
خدا و پیامبر و دین و کتاب و قبله و
ائْتَمَّتْكَ، فَلَا تَخَفْ وَقُلْ فِي جَوَابِهِمَا، اللَّهُ جَلَّ جَلَالُهُ رَبِّي وَمُحَمَّدٌ صَلَّى
امامانت پرسیدند، ترس و در جوابشان بگو: خدای با عظمت پروردگارم و محمد- که درود
اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ نَبِيِّ وَالْإِسْلَامِ دِينِي وَالْقُرْآنُ كِتَابِي وَالْكَعْبَةُ قِبْلَتِي
خدا بر او و خاندانش باد- پیامبرم و اسلام دینم و قرآن کتابم و کعبه قبله‌ام و
وَأَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيٌّ بْنُ أَبِيطَالِبٍ إمامي وَالْحَسَنُ بْنُ عَلِيٍّ الْمُجْتَبَىٰ
امیر مؤمنان علی بن ابیطالب امامم و حسن بن علی مجتبی
کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۱۹۱
إمامي وَالْحُسَيْنُ بْنُ عَلِيٍّ الشَّهِيدُ بِكَرْبَلَاءَ إمامي وَعَلِيٌّ زَيْنُ الْعَابِدِينَ
امامم و حسین بن علی شهید در کربلا امامم؛ و علی زین العابدین
إمامي وَمُحَمَّدٌ بَاقِرُ عِلْمِ النَّبِيِّينَ إمامي وَجَعْفَرُ الصَّادِقُ إمامي
امامم و محمد باقر شکافنده علوم پیامبران امامم و جعفر صادق امامم
وَمُوسَى الْكَاطِمُ إمامي وَعَلِيٌّ الرِّضَا إمامي وَمُحَمَّدُ الْجَوَادُ إمامي
و موسی کاظم امامم و علی الرضا امامم و محمد جواد امامم
وَعَلِيٌّ الْهَادِي إمامي وَالْحَسَنُ الْعَسْكَرِيُّ إمامي وَالْحُجَّةُ الْمُنْتَظَرُ
و علی الهادی امامم و حسن عسگری امامم و حجت منتظر
إمامي هُوَ لِأَنَّ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ أَجْمَعِينَ إِئِمَّتِي وَسَادَتِي وَقَادَتِي
امامم است، اینها- که درود خدا بر همه آنان باد- امامان من و آقا و پیشوا
وَشَفَعَائِي بِهِمْ اتَّوَلَىٰ وَمِنْ أَعْدَائِهِمْ اتَّبَرَّءُ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ، ثُمَّ اعْلَمْ يَا
و شفیعیان من هستند، به ایشان رو کرده و در دنیا و آخرت از دشمنان آنها بیزاری می‌جویم، سپس بدان ای

فُلَانُ بْنُ فُلَانٍ، إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى نِعَمَ الرَّبِّ، وَ أَنَّ مُحَمَّدًا صَلَّى اللَّهُ

فُلَانِ پسر فلان که خداوند متعال پروردگار خوبی است و این که محمد- که درود خدا
عَلَيْهِ وَ آلِهِ نِعَمَ الرَّسُولُ، وَ أَنَّ امِيرَ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيَّ بْنَ ابِي طَالِبٍ،

بر او و خاندان پاکش باد- پیامبر خوبی است و این که امیر مؤمنان علی بن ابی طالب
وَ اَوْلَادُهُ الْاَثَمَةُ الْاَحَدَ عَشَرَ نِعَمَ الْاَثَمَةُ، وَ أَنَّ مَا جَاءَ بِهِ مُحَمَّدٌ صَلَّى اللَّهُ

و یازده امام از فرزندانش امامانی شایسته‌اند و این که آنچه محمد- که درود خدا
عَلَيْهِ وَ آلِهِ حَقٌّ، وَ أَنَّ الْمَوْتَ حَقٌّ، وَ سُؤَالَ مُنْكَرٍ وَ نَكِيرٍ فِي الْقَبْرِ حَقٌّ،

بر او و خاندان پاکش باد- آورده، حق است و این که مرگ حق است و سؤال منکر و نکیر در قبر حق است
وَ اَلْبَعْثَ حَقٌّ، وَ اَلنُّشُورَ حَقٌّ، وَ الصِّرَاطَ حَقٌّ، وَ اَلْمِيزَانَ حَقٌّ، وَ تَطَايُرَ

و برانگیخته شدن حق است و زنده شدن دوباره حق است، و پل صراط حق است و میزان حق است و پراکنده شدن
اَلْكُتُبِ حَقٌّ، وَ اَلْجَنَّةَ حَقٌّ، وَ اَلنَّارَ حَقٌّ، وَ اَنَّ السَّاعَةَ آتِيَةٌ لَا رَيْبَ فِيهَا،

نامه‌های اعمال حق است، و بهشت حق است و دوزخ حق است و این که قیامت خواهد آمد و شکی در آن نیست
وَ اَنَّ اللَّهَ يَبْعَثُ مَنْ فِي الْقُبُورِ * سپس بگوید: اَفْهِمْتَ يَا فُلَانُ.

و خداوند آنان که در گورند بر می‌انگیزد * * * * * آیا فهمیدی ای فلان.

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۱۹۲

در حدیث آمده است که میت در جواب می‌گوید: بلی فهمیدم. آنگاه بگوید: تَبَّتْكَ اللَّهُ بِالْقَوْلِ

***** خدا تو را بر گفتار

الثَّابِتِ، هَدَاكَ اللَّهُ اِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ، عَرَفَ اللَّهُ بَيْنَكَ وَ بَيْنَ اَوْلِيَائِكَ فِي

ثابت پایدار بدارد، خداوند تو را به راه راست هدایت نماید، خداوند تو را با اولیایت در
مُسْتَقَرٍّ مِنْ رَحْمَتِهِ * و در پایان بگوید: اَللَّهُمَّ جَافِ الْاَرْضَ عَنْ جَنَّتِيهِ،

جایگاهی از رحمتش آشنا کند * * * * * خدایا زمین را از دو پهلویش دور کن [/ قبرش را فراخ گردان ،

وَ اضْمَعْ بَرْوَجِهِ اِلَيْكَ، وَ لَقِّهِ مِنْكَ بُرْهَانًا، اَللَّهُمَّ عَفْوَكَ عَفْوَكَ (و اگر میت زن و روحش را به در گاهت بالا ببر و از جانب خودت

دلیل را به او نشان ده، خدایا عفو تو، عفو تو. (را خواهانم). * * * * *

است، در همه این موارد ضمیرها را مؤنث بیاورد).

پس از آن خشت لحد را بچینند و قبر را به صورت مربع مستطیل بسازند و می‌توانند به اندازه چهار انگشت از زمین بلند کنند و

نشانه‌ای روی آن بگذارند که شناخته شود و روی قبر آب پاشند و بعد از پاشیدن آب، کسانی که حاضرند دست‌ها را بر قبر بگذارند

و انگشت‌ها را باز کرده، در خاک فرو برند و هفت مرتبه سوره «اَنَا اَنْزَلْنَاهُ» را بخوانند و برای میت طلب آمرزش کنند.

پس از آن، این دعا را بخوانند:

اَللَّهُمَّ جَافِ الْاَرْضَ عَنْ جَنَّتِيهِ، وَ اضْمَعْ اِلَيْكَ رُوحَهُ، وَ لَقِّهِ مِنْكَ

خدایا زمین را از دو پهلویش دور کن [/ قبرش را فراخ گردان ، و روحش را به در گاهت بالا ببر، و از جانب خودت

رِضْوَانًا، وَ اَسْكِنْ قَبْرَهُ مِنْ رَحْمَتِكَ مَا تُغْنِيهِ بِهِ عَنْ رَحْمَةِ مَنْ سِوَاكَ.

خشنودیت را به او نشان ده و از رحمتت به اندازه‌ای که از رحمت غیر تو بی‌نیاز شود در قبرش قرار ده.

(و اگر میت زن است، ضمیرها را مؤنث بخوانند)

مستحب است که ولیّ میت، بعد از آن که مردم برگشتند کنار قبر میت، نزد سر او بنشیند و با صدای بلند آن تلقین را که ذکر شد، بار دیگر بخواند، که در روایات آمده است، وقتی این تلقین را بخوانند فرشتگان مأمور سؤال بر او آسان می‌گیرند. [۱۸۴۰]

۶- نماز لیلۃ الدفن (نماز وحشت)

مستحب است در شب اول قبر، دو رکعت نماز وحشت برای میت بخوانند، به این ترتیب که در رکعت

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۱۹۳

اول بعد از حمد، یک مرتبه «آیة الکرسی» و در رکعت دوم بعد از حمد، ده مرتبه سوره «انا انزلناه» و بعد از سلام نماز بگوید:

«اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ، وَابْعَثْ ثَوَابَهُمَا إِلَيَّ قَبْرِ فَلَانٍ»

خدایا بر محمد و خاندان پاکش درود فرست و ثواب این دو رکعت را به قبر فلانی برسان.

(و به جای کلمه فلان، اسم میت را ببرد). [۱۸۴۱] «نماز وحشت» را در هر موقع از شب اول قبر می‌توان بجا آورد، ولی مناسبتر است در اول شب، بعد از نماز عشا باشد و اگر دفن میت به علتی تأخیر بیفتد، باید نماز وحشت را تا شب اول دفن او تأخیر اندازد. [۱۸۴۲]

۷- تسلیت به بازماندگان

تسلی بازماندگان و همدردی با صاحبان عزا از اصول انسانی و اسلامی به شمار می‌رود. کسی که عزیزی را از دست داده، وقتی حضور مردم در مراسم مختلف و تسلیت آنان را ببیند، اندوه و آلامش کاسته می‌شود؛ به همین دلیل، در روایات اسلامی نسبت به این امر تأکید فراوان شده است.

مرحوم «علامه مجلسی» می‌نویسد: مستحب است صاحبان عزا را تسلیت گفته و آنها را به صبر و شکیبایی دعوت کرد، چه قبل از دفن میت و چه بعد از آن، و بعد از دفن، مورد تأکید بیشتری است؛ کمترین چیز در تسلیت آن است که نزد مصیبت دیده بروند تا آنها را ببیند و آرام گیرد.

در روایتی از رسول خدا صلی الله علیه و آله آمده است: «هر کس اندوهگینی را دعوت به صبر کند، در قیامت خداوند او را از لباس‌های زیبای بهشتی بیوشاند، و هر کس مصیبت زده‌ای را به صبر و شکیبایی دعوت کند، خداوند پاداش آن صاحب مصیبت را به وی کرامت کند، بی آن که از اجر صاحب مصیبت چیزی کاسته شود».

همچنین مستحب است تا سه روز، دیگران- مخصوصاً همسایگان- برای اهل خانه میت که عزادارند، غذا بفرستند. [۱۸۴۳] متأسفانه در عصر ما قضیه برعکس شده و گروه‌های زیادی از مردم، انتظار دارند عزاداران از آنها پذیرایی کنند، و گاه مخارج هنگفتی بر آنان تحمیل می‌شود و مصیبت آنها را افزون می‌کند؛ چه خوب است این بدعت‌ها ترک شود.

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۱۹۴

۸- صبر بر مصیبت و مراسم سوگواری

مرحوم «علامه مجلسی» می‌نویسد: «لازم است مصیبت دیدگان، در مصیبت صبر کنند، و به قضای الهی راضی باشند، و بدانند که خداوند صابران را پاداش فراوانی عنایت می‌فرماید. مستحب است بسیار بگویند:

«إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ»

، تا گناهانش آمرزیده شود» (و مفهوم آیه که «همه چیز حتی خود ما، از خداییم و به سوی او باز می‌گردیم»، روح را آرامش

می بخشد).

در روایتی با سند معتبر می خوانیم: هر کس مصیبتی را به خاطر آورد- اگر چه مدتی از آن گذشته باشد- و بگوید:

إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ، اللَّهُمَّ اجْزِنِي عَلَى

ما از خدایم و به سوی او باز می گردیم و ستایش ویژه پروردگار جهانیان است. خدایا بر این

مُصِيبَتِي وَ أَخْلِفْ عَلَيَّ أَفْضَلَ مِنْهَا، پاداش آن مصیبت به او داده خواهد شد». [۱۸۴۴] مصیبت مرا پاداش ده و بهتر از آن را برایم

جانشین قرار ده *****

به خصوص، صبر کردن بر مصیبت از دست دادن فرزند بسیار سفارش شده است و به گفته «علّامه مجلسی» رحمه الله در حدیث معتبری آمده است: «هر کس فرزندش از دنیا برود و بر آن صبر و شکیبایی کند، برای او بهتر است از آن که فرزندان زیادی از وی بمانند و در راه خدا جهاد نمایند!».

و روایت شده است: «پاداش مؤمن به خاطر از دست دادن فرزندش بهشت است ...». [۱۸۴۵] مناسب است انسان به هنگام مصیبت، به یاد مصائب اهل بیت علیهم السلام و پیشوایان بزرگ بیفتد و به یاد مظلومیت آنان اشک بریزد که به یقین پاداشی مضاعف خواهد داشت و در ضمن به آرامش نیز می رسد.

در احادیث معتبری آمده است که: «به هر کس مصیبتی رسد، مصیبت و مشکلات رسول خدا صلی الله علیه و آله را به یاد آورد که مصیبت های او، از دشوارترین مصائب می باشد» [۱۸۴۶] و در هر مصیبتی فکر کند که ممکن بود از آن مهمتر واقع شود، و واقع نشده، و خدا را بر آن شکر گوید.

در روایت معتبری از امام صادق علیه السلام نقل شده است که آن حضرت به هنگام مصیبت این دعا را می خواندند:

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَمْ يَجْعَلْ مُصِيبَتِي فِي دِينِي، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَوْ

حمد و سپاس مخصوص خداوندی است که مصیبت را در دینم قرار نداد، و حمد و سپاس مخصوص خداوندی است که اگر

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۱۹۵

شَاءَ جَعَلَ مُصِيبَتِي أَغْظَمَ مِمَّا كَانَتْ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ عَلَى الْأَمْرِ الَّذِي شَاءَ

می خواست مصیبتم را بزرگتر از آن که بود قرار می داد، و حمد و سپاس مخصوص خداوند است بر آنچه اراده

أَنْ يُكُونَ فَكَانَ. [۱۸۴۷]

انجام آن کرد و انجام شد.

برای عزاداری بر اموات، نباید بازماندگان مرتکب کارهای خلاف شرع گردند و یا در هزینه ها دچار اسراف شوند.

مناسب است، مراسم عزاداری و مجلس فاتحه، ساده برگزار شود و از آن هزینه ها، برای انجام امور خیر و پرداخت کفّارات و دیون میت و نماز و روزه او- اگر نماز و روزه قضا دارد- مصرف کنند.

همچنین از حرکات ناپسند به هنگام ندبه و گریه و عزاداری برای میت، پرهیز نمایند و با گذاشتن دستگاه های صوتی قوی، برای مردم و همسایگان مزاحمت ایجاد نکنند.

مرحوم «علّامه مجلسی» می گوید: «مشهور آن است که به هنگام عزاداری- جز در مرگ پدر و برادر- جامه دریدن و پاره کردن یقه، جایز نیست، و همچنین جایز نیست، انسان در مرگ کسی صورت و بدن خود را بخراشد و مواز سر و صورت بکند». [۱۸۴۸]

اگر مرد در مرگ زن، یا فرزند، لباس خود را پاره کند، یا زن در عزای میت، صورت خود را بخراشد، به طوری که خون بیاید، یا موی خود را بکند، بنا بر احتیاط واجب، باید کفّاره ای مانند کفّاره قسم بدهد، یعنی ده فقیر را اطعام کند و یا آنها را با لباسی بپوشاند و اگر نتواند، سه روز روزه بگیرد؛ بلکه اگر خون هم نیاید نیز، به این دستور عمل نماید. [۱۸۴۹] گریه و ندبه برای میت

جایز است، ولی نوحه‌سراییی او باید بحق باشد و در ذکر اوصاف میت مبالغه نکند و دروغ نگوید. البته بجاست که به عیوب میت اشاره نشود. [۱۸۵۰] به هر حال، ندبه و گریه- که از عواطف انسانی سرچشمه می‌گیرد- جایز، بلکه پسندیده است؛ ولی در هر حال، نباید از اعتدال خارج شود یا به گناه آلوده گردد، بلکه با صبر و شکیبایی و توجه به مسأله مرگ، که روزی دامن همه ما را خواهد گرفت، و آمادگی برای حسابرسی الهی، علاوه بر دریافت پاداش «صابران»، به خود سازی و تهذیب نفس پردازد، و گرد و غبار غفلت را- که سبب انواع گناهان است- از روح و جانش بزدايد و توجه‌اش را به خدا بیشتر کند.

از خداوند بزرگ می‌خواهیم که عاقبت همه ما را ختم به خیر فرماید و مرگ را آغاز آرامش و آسایش ما قرار دهد.

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۱۹۶

۹- خیرات برای اموات

سزاوار است بازماندگان، اموات خویش را فراموش نکنند؛ زیرا آنان دستشان از اعمال خیر کوتاه است و لذا به احسان و دعای فرزندان و خویشان و دوستان مؤمن خود، نیازمندند.

مرحوم «علامه مجلسی» می‌فرماید: مخصوصاً دعا کردن برای آنان در نماز شب و بعد از نمازهای فریضه و در مکان‌های زیارتی خوب است و برای پدر و مادر باید بیشتر دعا کرد و اعمال خیر برای آنان بجا آورد.

عمده خیرات برای پدر و مادر، ادای قرض آنان و ادای حقوق خدا و خلق از جانب آنان است. [۱۸۵۱] در روایتی آمده است که رسول خدا صلی الله علیه و آله فرمود: برای مردگان خود هدیه بفرستید! گفتند: هدیه برای آنان چیست؟ فرمود: صدقه و دعا. [۱۸۵۲] همچنین فرمود: ارواح مؤمنان هر جمعه، به آسمان دنیا در برابر خانه‌ها و منزل‌های خود می‌آیند و با صدای غمناکی ندا می‌دهند که ای خانواده ما، ای فرزندان ما و ای پدر و مادر و خویشان ما! به ما مهربانی کنید؛ از اموالی که در دست ما بود (و اکنون در اختیار شماست) با دادن درهمی و قرص نانی و جامه‌ای نسبت به ما ترحم آورید، که خداوند شما را از جامه بهشت بپوشاند!

رسول خدا صلی الله علیه و آله که این جملات را فرمود گریه کرد و صحابه نیز همراه او گریستند.... [۱۸۵۳] همچنین آن حضرت فرمود: هر صدقه‌ای که برای میت داده می‌شود، فرشته‌ای آن را به مانند طبقی از نور می‌گیرد و به کنار قبر می‌آورد و می‌گوید: «السَّلَامُ عَلَیْكُمْ يَا أَهْلَ الْقُبُورِ»

« این هدیه را خانواده شما برای شما فرستاده‌اند. آنگاه آن میت این هدیه را تحویل می‌گیرد و وارد قبرش می‌کند که همین سبب فراخی قبرش (و آسایش و آسودگی او) می‌گردد. [۱۸۵۴] مرحوم «علامه مجلسی» می‌فرماید: «در حدیث صحیحی آمده است که امام صادق علیه السلام در هر شب برای فرزند خود و در هر روز، برای پدر و مادر خود، دو رکعت نماز می‌خواندند (و به روح آنان هدیه می‌کردند) در رکعت اول سوره »

أَنَا أَنْزَلْنَاهُ

« و در رکعت دوم سوره »

كُوثر

« را می‌خواندند. [۱۸۵۵] نکته قابل توجه آن است که انجام کارهای خیر، جهت اموات برای کسانی که آن را انجام می‌دهند نیز ثواب و پاداش فراوان دارد.

امام صادق علیه السلام فرمود: ثواب اعمال خیر، برای کسی که برای مردگان انجام می‌دهد، برای او و برای آن مرده، هر دو نوشته می‌شود. [۱۸۵۶]

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۱۹۷

توضیحی درباره حدیث کسا

اصل حدیث کسا میان شیعه و اهل سنت بسیار مشهور و معروف است و جای هیچ گونه تردیدی نیست که رسول خدا صلی الله علیه و آله در منزل حضرت زهرا علیها السلام، و یا در خانه خودش زیر پارچه‌ای شبیه عبا قرار گرفت و حضرت علی و حضرت فاطمه زهرا و امام حسن و امام حسین علیهم السلام را زیر آن جای داد و از آنان به عظمت و بزرگی یاد نمود و آن جمع را مصداق آیه «*أَمَّا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيراً*»؛

همانا خداوند می‌خواهد پلیدی و گناه را از شما اهل بیت دور کند و کاملاً شما را پاک سازد» معرفی کرد. [۱۸۵۷] آنچه در اینجا به عنوان حدیث کسا نقل می‌شود، حدیث مشروح و مفصلی است که برابر روایتی، خواندن آن به این نحو، دارای پاداش و آثار و برکات فراوانی است. و در ذیل آن آمده است: «در هر محفلی که شیعیان و علاقمندان ما این حدیث را بخوانند، رحمت الهی بر آنان نازل می‌شود، فرشتگان برای آنها استغفار می‌کنند، اندوه غم‌زدگان برطرف می‌شود و حاجات روا خواهد شد».

این حدیث نخستین بار در کتاب «منتخب طریحی» (متوفای ۱۰۸۵) از علمای قرن یازدهم آمده است. محدث بزرگوار مرحوم حاج شیخ عباس قمی در منتهی الآمال، در شرح زندگانی امام حسین علیه السلام پس از بیان این نکته که «حدیث اجتماع خمسه طیبه علیهم السلام» تحت کسا از احادیث متواتره است، می‌نویسد: «اما حدیث معروف به حدیث کسا که در زمان ما شایع است، به این کیفیت در کتب معتبر و معروف و اصول حدیث و مجامع متقنه محدثین دیده نشده، می‌توان گفت از خصایص کتاب «منتخب» است».

از این رو، جناب ایشان آن را در مفاتیح الجنان نیآورده است و ناشران برخلاف میل آن بزرگوار آن را در پایان مفاتیح اضافه کرده‌اند.

پس از کتاب «منتخب»، این حدیث در کتاب «عوامل» آمده است. صاحب کتاب عوالم (شیخ عبدالله بحرانی) از شاگردان مرحوم علامه مجلسی و از علمای قرن دوازدهم است. در این کتاب برای این حدیث سندی ذکر کرده است که از جهاتی جای تأمل دارد:

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۱۹۸

الف) سند این حدیث مطابق نسخه خطی موجود در کتابخانه یزد، در متن کتاب نبوده است، بلکه در حاشیه آن آمده است و خط آن نیز با خط متن که دست خط صاحب عوالم است، متفاوت می‌باشد.

ب) برخی از افراد سلسله سند، حدود هشتاد سال با یکدیگر فاصله دارند که قاعدتاً یکی از آنها نمی‌تواند از دیگری نقل حدیث نماید.

ج) بعضی از افراد این سند در کتب رجالی توثیق نشده‌اند.

ولی از آنجا که محتوای حدیث اشکال خاصی ندارد و بعضی از علما به قرائت آن اهمیت می‌دادند و با توجه به «احادیث من بلغ» می‌توان آن را به «قصه رجاء» و به امید برآورده شدن حاجات خواند. این حدیث مطابق نقل «عوالم» چنین است: [۱۸۵۸] بِسْمِ اللَّهِ

الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

به نام خداوند بخشنده مهربان

عَنْ فَاطِمَةَ الزَّهْرَاءِ عَلَيْهَا السَّلَامُ بِنْتِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ،

(جابر) از فاطمه زهرا- که درود خدا بر او باد- دختر رسول خدا- که درود خدا بر او و خاندان پاکش باد- (روایت کرده)

قَالَ سَمِعْتُ فَاطِمَةَ أَنَّهَا قَالَتْ: دَخَلَ عَلَيَّ أَبِي رَسُولُ اللَّهِ فِي بَعْضِ الْأَيَّامِ،

و گفت: شنیدم که حضرت فاطمه فرمود: پدرم رسول خدا روزی از روزها بر من وارد شد

فَقَالَ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا فَاطِمَةُ، فَقُلْتُ عَلَيْكَ السَّلَامُ، قَالَ أَنِّي أَجِدُ فِي

و فرمود: سلام بر تو ای فاطمه، پس گفتم: بر تو سلام باد، فرمود: من در بدنم

بَدَنِي ضَعْفًا، فَقُلْتُ لَهُ أَعِيذُكَ بِاللَّهِ يَا ابْنَاهُ مِنَ الضُّعْفِ، فَقَالَ يَا فَاطِمَةُ

احساس ضعف می‌کنم، به ایشان گفتم، ای پدر! تو را از ضعف در پناه خدا قرار می‌دهم، پس فرمود: ای فاطمه،

اَيْتِنِي بِالْكِسَاءِ الْيَمَانِيِّ فَغَطِّينِي بِهِ، فَاتَيْتُهُ بِالْكِسَاءِ الْيَمَانِيِّ فَغَطَّيْتُهُ بِهِ،

کسا و عبای یمنی را برایم بیاور و مرا با آن بپوشان، پس من کسای یمنی را آورده و ایشان را با آن پوشاندم،

وَصِرْتُ أَنْظُرُ إِلَيْهِ، وَأَذَاوَجْهُهُ يَتَلَأَلُو، كَأَنَّهُ الْبُدْرُفِيُّ لَيْلَهُ تَمَامِهِ وَكَمَالِهِ،

و پیوسته به او نگاه می‌کردم و در این هنگام صورتش می‌درخشید همانند قرص ماه کامل در شب چهاردهم،

فَمَا كَانَتْ إِلَّا سَاعَةً، وَأَذَا بَوْلِدِي الْحَسَنِ قَدَاقِبَلٍ، وَقَالَ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا

پس ساعتی نگذشته بود که فرزندم حسن داخل شد و گفت سلام بر تو ای

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۱۹۹

أُمَّاهُ، فَقُلْتُ وَعَلَيْكَ السَّلَامُ يَا قُرَّةَ عَيْنِي وَثَمَرَةَ فُوَادِي فَقَالَ يَا أُمَّاهُ، أَنِّي

مادرم گفتم: و بر تو سلام باد ای نور چشمم و میوه دلم، گفت: ای مادرم، من

أَشْمُ عِنْدَكَ رَأِيحَهُ طَيِّبَةً، كَأَنَّهَا رَأِيحَةُ جَدِّي رَسُولِ اللَّهِ، فَقُلْتُ نَعَمْ، إِنَّ

نزد تو بوی خوشی استشمام می‌کنم، گویا بوی جدم رسول خداست، گفتم: آری،

جَدَّكَ تَحْتَ الْكِسَاءِ، فَأَقْبَلَ الْحَسَنُ نَحْوَ الْكِسَاءِ، وَقَالَ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا

جدت زیر کساست، پس حسن به سوی کسا رفته و گفت: سلام بر تو ای

جَدَّاهُ يَا رَسُولَ اللَّهِ، أَتَأْذُنُ لِي أَنْ أَدْخُلَ مَعَكَ تَحْتَ الْكِسَاءِ، فَقَالَ

جدم، ای رسول خدا، آیا به من اجازه می‌دهید که همراه تو در زیر کسا باشم، فرمود:

وَعَلَيْكَ السَّلَامُ يَا وَلَدِي وَيَا صَاحِبَ حَوْضِي قَدْ أَذِنْتُ لَكَ، فَدَخَلَ مَعَهُ

و بر تو سلام باد ای فرزندم و ای صاحب حوض کوثر من، به تو اجازه دادم حسن همراه او

تَحْتَ الْكِسَاءِ، فَمَا كَانَتْ إِلَّا سَاعَةً وَأَذَا بَوْلِدِي الْحُسَيْنِ قَدْ أَقْبَلَ، وَقَالَ

زیر کسا داخل شد، ساعتی نگذشته بود که فرزندم حسین داخل شد، و گفت:

السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا أُمَّاهُ، فَقُلْتُ وَعَلَيْكَ السَّلَامُ يَا وَلَدِي وَيَا قُرَّةَ عَيْنِي

سلام بر تو ای مادر، گفتم؛ و بر تو سلام باد ای فرزندم و ای نور چشمم

وَثَمَرَةَ فُوَادِي فَقَالَ لِي يَا أُمَّاهُ، أَنِّي أَشْمُ عِنْدَكَ رَأِيحَهُ طَيِّبَةً كَأَنَّهَا رَأِيحَةُ

و میوه دلم گفتم: ای مادرم، من نزد تو بوی خوشی استشمام می‌کنم، گویا بوی

جَدِّي رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ، فَقُلْتُ نَعَمْ، إِنَّ جَدَّكَ وَآخَاكَ تَحْتَ

جدم رسول خداست- که درود خدا بر او و خاندان پاکش باد- گفتم: آری همانا جد و برادرت زیر

الْكِسَاءِ، فَدَنَنِي الْحُسَيْنُ نَحْوَ الْكِسَاءِ، وَقَالَ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا جَدَّاهُ،

کسا هستند، سپس حسین به کسا نزدیک شد و گفت: سلام بر تو ای جدم،

السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا مَنْ اخْتَارَهُ اللَّهُ، أَتَأْذُنُ لِي أَنْ أَكُونَ مَعَكُمْ تَحْتَ الْكِسَاءِ،

سلام بر تو، ای که خدا او را برگزیده است، آیا به من اجازه می‌دهی که همراه تو در زیر کسا باشم،
 فَقَالَ وَ عَلَيْكَ السَّلَامُ يَا وَلَدِي وَ يَا شَافِعَ امَّتِي قَدْ اِذْنْتُ لَكَ، فَدَخَلَ
 فرمود: و بر تو سلام باد ای فرزندم و ای شفاعت کننده امتم، به تو اجازه دادم
 مَعَهُمَا تَحْتَ الْكِسَاءِ، فَاقْبَلَ عِنْدَ ذَلِكِ ابُو الْحَسَنِ عَلِيُّ بْنُ اَبِي طَالِبٍ،
 حسین با ایشان در زیر کسا داخل شد، در این هنگام ابوالحسن علی بن ابیطالب وارد شد
 کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۲۰۰

وَقَالَ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا بِنْتَ رَسُولِ اللَّهِ، فَقُلْتُ وَ عَلَيْكَ السَّلَامُ يَا
 و فرمود سلام بر تو ای دختر رسول خدا گفتم: و بر تو باد سلام ای
 ابا الْحَسَنِ، وَ يَا امِيرَ الْمُؤْمِنِينَ، فَقَالَ يَا فَاطِمَةُ، اِنِّي اَشْتَمُ عِنْدَكَ رَائِحَةً
 ابا الحسن و ای امیر مؤمنان، فرمود: ای فاطمه، من نزد تو بوی خوشی استشمام می‌کنم،
 طَيِّبَةً، كَانَهَا رَائِحَةً اخِي وَ ابْنِ عَمِّي رَسُولِ اللَّهِ، فَقُلْتُ نَعَمْ، هَا هُوَ مَعَ
 گویا بوی برادر و پسر عمویم رسول خداست، گفتم: آری او به همراه
 وَ لَدَيْكَ تَحْتَ الْكِسَاءِ، فَاقْبَلَ عَلِيٌّ نَحْوَ الْكِسَاءِ، وَقَالَ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا
 دو فرزندت زیر کسا هستند، علی به طرف کسا رفت و گفت: سلام بر تو ای
 رَسُولَ اللَّهِ، اَتَاذَنْ لِي اِنْ اَكُونُ مَعَكُمْ تَحْتَ الْكِسَاءِ، قَالَ لَهُ وَ عَلَيْكَ
 رسول خدا، آیا اجازه می‌دهی که همراه شما در زیر کسا باشم به او فرمود: و بر تو
 السَّلَامُ، يَا اخِي يَا وَصِيَّي وَ خَلِيفَتِي وَ صَاحِبَ لِي اِذْنْتُ لَكَ،
 سلام باد ای برادرم، ای وصی و جانشین و پرچمدارم، به تو اجازه دادم
 فَدَخَلَ عَلِيٌّ تَحْتَ الْكِسَاءِ، ثُمَّ اتَيْتُ نَحْوَ الْكِسَاءِ، وَقُلْتُ السَّلَامُ عَلَيْكَ
 پس علی زیر کسا داخل شد، سپس من به طرف کسا رفتم و گفتم: سلام بر تو
 يَا اِبْتَاهُ يَا رَسُولَ اللَّهِ، اَتَاذَنْ لِي اِنْ اَكُونُ مَعَكُمْ تَحْتَ الْكِسَاءِ، قَالَ
 ای پدرم ای رسول خدا، آیا اجازه می‌دهی که من نیز همراه شما زیر کسا باشم، فرمود:
 وَ عَلَيْكَ السَّلَامُ يَا بِنْتِي وَ يَا بَضْعَتِي قَدْ اِذْنْتُ لَكَ، فَدَخَلْتُ تَحْتَ
 و بر تو سلام باد؛ ای دخترم و ای پاره تنم، به تو اجازه دادم، پس زیر کسا داخل شدم،
 الْكِسَاءِ، فَلَمَّا اَكْتَمَلْنَا جَمِيعًا تَحْتَ الْكِسَاءِ، اخَذَ اَبِي رَسُولُ اللَّهِ بِطَرْفِي
 هنگامی که همه در زیر کسا جمع شدیم، پدرم رسول خدا دو طرف
 الْكِسَاءِ، وَ اَوْمَأَ بِيَدِهِ الْيَمْنَى اِلَى السَّمَاءِ، وَقَالَ اللَّهُمَّ اِنَّ هٰؤُلَاءِ اَهْلُ
 کسا را گرفته و با دست راستش به آسمان اشاره کرده و فرمود: خدایا اینها خانواده
 بَيْنِي وَ خَاصَّتِي وَ حَامَّتِي لَحْمُهُمْ لَحْمِي وَ دَمُهُمْ دَمِي يُؤْمِنُنِي مَا

و نزدیکان و همشینیان منند، گوشتشان از گوشت من و خونشان از خون من است، آنچه ایشان را آزار دهد
 يُؤْلِمُهُمْ، وَ يَحْزُنُنِي مَا يَحْزُنُهُمْ، اَنَا حَزْبٌ لِمَنْ حَارَبَهُمْ، وَ سَلَمٌ لِمَنْ

مرا می‌آزارد و آنچه ایشان را غمگین می‌کند، مرا غمگین می‌کند، در جنگم با آن که با آنان در جنگ است و در صلحم با آن که

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۲۰۱

سَالَمَهُمْ، وَعَدُوٌّ لِمَنْ عَادَاهُمْ، وَمُحِبٌّ لِمَنْ أَحَبَّهُمْ، أَنَّهُمْ مِنِّي وَأَنَا مِنْهُمْ،

با ایشان در صلح است و دشمنم با آن که با ایشان دشمن است و دوست دارم کسی که آنان را دوست دارد، ایشان از من و من از ایشانم،

فَاجْعَلْ صَلَوَاتِكَ وَبَرَكَاتِكَ، وَرَحْمَتَكَ وَغُفْرَانِكَ وَرِضْوَانِكَ، عَلَيَّ

پس درود و برکات و رحمت و آمرزش و خشودیت را بر من و آنها قرار ده،

وَعَلَيْهِمْ، وَأَذْهِبْ عَنْهُمْ الرَّجْسَ، وَطَهِّرْهُمْ تَطْهِيراً، فَقَالَ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ يَا

و پلیدی را از ایشان دور کن و آنها را به طور کامل پاک گردان، خداوند عزیز و گرامی فرمود: ای

مَلَائِكَتِي وَ يَا سُكَّانَ سَمَوَاتِي أَنِّي مَا خَلَقْتُ سَمَاءً مَبِينَةً، وَلَا أَرْضاً

ملائکه من و ای ساکنان آسمانهایم، من نیافریدم آسمان بر افراشته و زمین

مَدْحِيَّةً، وَلَا قَمَراً مُنِيراً، وَلَا شَمْساً مُضِيئَةً، وَلَا فَلَکاً يَدُورُ، وَلَا بَحْراً

گسترده و ماه درخشان و خورشید نورانی و چرخ گردون و دریای

يَجْرِي وَلَا فُلْکاً يَسْرِي إِلَّا فِي مَحَبَّةٍ هُوَ لِأَيِّ الْخَمْسَةِ، الَّذِينَ هُمْ تَحْتَ

جاری و کشتیهای در حرکت را مگر در دوستی این پنج تن که در زیر

الْكِسَاءِ، فَقَالَ الْأَمِينُ جِبْرَائِيلُ، يَا رَبِّ، وَمَنْ تَحْتَ الْكِسَاءِ، فَقَالَ

کسا هستند، پس جبرئیل امین عرض کرد: ای پروردگار من، چه کسانی زیر کسا هستند؟ خداوند

عَزَّوَجَلَّ، هُمُ أَهْلُ بَيْتِ النَّبُوَّةِ، وَمَعْدِنُ الرَّسَالَةِ، هُمُ فَاطِمَةُ وَأَبُوهَا،

عزیز و گرامی فرمود: آنها خاندان نبوت و گنجینه رسالتند، آنها فاطمه و پدرش

وَبَعْلُهَا وَبَنُوها، فَقَالَ جِبْرَائِيلُ يَا رَبِّ، أَتَأْذَنُ لِي أَنْ أَهْبِطَ إِلَى الْأَرْضِ

و شوهرش و فرزندانش هستند، سپس جبرئیل عرض کرد: ای پروردگار من آیا به من اجازه می‌دهی که به زمین فرود آیم

لِأَكُونَ مَعَهُمْ سَادِساً، فَقَالَ اللَّهُ نَعَمْ قَدْ أَذْنْتُ لَكَ، فَهَبَطَ الْأَمِينُ جِبْرَائِيلُ،

تا ششمین آنها باشم؟ خدا فرمود: بله اجازه می‌دهم، پس جبرئیل امین فرود آمد

وَقَالَ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ، الْعَلِيُّ الْأَعْلَى يُفَرِّغُكَ السَّلَامَ،

و عرض کرد: سلام بر تو ای رسول خدا، خدای برتر و بلند مرتبه به تو سلام می‌رساند

وَيَخُصُّكَ بِالتَّحِيَّةِ وَالْإِكْرَامِ، وَيَقُولُ لَكَ وَعِزَّتِي وَجَلَالِي أَنِّي مَا خَلَقْتُ

و تو را به تحیت و بزرگواری اختصاص داده، می‌فرماید: به عزت و جلالم سوگند که نیافریدم

سَمَاءً مَبِينَةً، وَلَا أَرْضاً مَدْحِيَّةً، وَلَا قَمَراً مُنِيراً، وَلَا شَمْساً مُضِيئَةً، وَلَا

آسمان بر افراشته و زمین گسترده و ماه درخشان و خورشید نورانی و

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۲۰۲

فَلَکاً يَدُورُ، وَلَا بَحْراً يَجْرِي وَلَا فَلَکاً يَسْرِي إِلَّا لِأَجْلِكُمْ وَمَحَبَّتِكُمْ،

چرخ گردون و دریای جاری و کشتیهای در حرکت را مگر بخاطر شما و دوستی شما

وَقَدْ أَذِنَ لِي أَنْ أَدْخُلَ مَعَكُمْ، فَهَلْ تَأْذَنُ لِي يَا رَسُولَ اللَّهِ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ

و به من اجازه فرموده که با شما باشم، ای رسول خدا آیا به من اجازه می‌دهی؟ رسول خدا فرمود:

کلیات مفاتیح نوین؛ ص ۱۲۰۲

وَ عَلَيْكَ السَّلَامُ يَا امِينَ وَحِيَّ اللّٰهُ، اِنَّهُ نَعَم، قَدْ اِذْنْتُ لَكَ، فَدَخَلَ جِبْرَائِيلُ

و بر تو سلام باد ای امین وحی خدا، بله اجازه می‌دهم، پس جبرئیل همراه ما

مَعَنَا تَحْتَ الْكِسَاءِ، فَقَالَ لِأَبِي اِنَّ اللّٰهَ قَدْ اَوْحَى الْيَكْمُ، يَقُولُ اِنَّمَا يُرِيدُ

زیر کسا داخل شد، سپس به پدرم عرض کرد: خداوند به شما وحی کرده و می‌فرماید: خداوند اراده کرده

اللّٰهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ اَهْلَ الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيراً، فَقَالَ عَلِيُّ

که پلیدی را از شما اهل بیت دور کرده و به طور کامل شما را پاک گرداند، پس علی

لِأَبِي صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ، يَا رَسُولَ اللّٰهِ، اخْبِرْنِي مَا لِيَجْلُسِينَا هَذَا تَحْتَ الْكِسَاءِ مِنْ

به پدرم گفت: ای رسول خدا، بگو نشستن ما، در زیر کسا

الْفَضْلِ عِنْدَ اللّٰهِ، فَقَالَ النَّبِيُّ، وَالَّذِي بَعَثَنِي بِالْحَقِّ نَبِيًّا، وَ اصْطَفَانِي

نزد خدا چه فضیلتی دارد؟ پیامبر فرمود: قسم به آن که مرا به حق به پیامبری مبعوث کرد و مرا به

بِالرِّسَالَةِ نَجِيًّا، مَا ذَكَرَ خَيْرُنَا هَذَا فِي مَحْفَلٍ مِنْ مَحَافِلِ اَهْلِ الْاَرْضِ،

رسالت برای نجات خلق برگزید، این خبر ما در هر محفل از محافل اهل زمین

وَفِيهِ جَمْعٌ مِنْ شَيْعَتِنَا وَ مُحِبِّينَا، اَلَا وَ نَزَلَتْ عَلَيْهِمُ الرَّحْمَةُ، وَ حَفَّتْ بِهِمْ

که در آن گروهی از شیعیان و دوستداران ما هستند ذکر شود، رحمت خدا بر ایشان نازل شده و فرشتگان آنها را در بر گرفته

الْمَلَائِكَةُ، وَ اسْتَعْفَرَتْ لَهُمْ اِلَى اَنْ يَتَفَرَّقُوا، فَقَالَ عَلِيُّ اِذَا وَاللّٰهُ فُرْنَا، وَ فَاَزَ

و برای ایشان طلب آمرزش می‌کنند تا زمانی که متفرق شوند، علی گفت: به خدا سوگند ما رستگار شدیم

شَيْعَتُنَا وَ رَبِّ الْكَعْبَةِ، فَقَالَ النَّبِيُّ ثَانِيًّا، يَا عَلِيُّ وَالَّذِي بَعَثَنِي بِالْحَقِّ نَبِيًّا،

و قسم به پروردگار کعبه شیعیان ما نیز رستگارند سپس پیامبر دوباره فرمود: ای علی قسم به آن که مرا به حق به پیامبری مبعوث

کرد

وَ اصْطَفَانِي بِالرِّسَالَةِ نَجِيًّا، مَا ذَكَرَ خَيْرُنَا هَذَا فِي مَحْفَلٍ مِنْ مَحَافِلِ اَهْلِ

و مرا به رسالت نجات خلق برگزید، این خبر ما در هر محفل از محافل اهل

الْاَرْضِ، وَ فِيهِ جَمْعٌ مِنْ شَيْعَتِنَا وَ مُحِبِّينَا، وَ فِيهِمْ مَهْمُومٌ اَلَا وَ فَرَّجَ اللّٰهُ

زمین که در آن گروهی از شیعیان و دوستداران ما هستند ذکر شود و در میان آنها اندوهگینی باشد خدا

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۲۰۳

هَمَّهُ، وَ لَا مَعْمُومٌ اَلَا وَ كَشَفَ اللّٰهُ غَمَّهُ، وَ لَا طَالِبٌ حَاجَةٌ اَلَا وَ قَضَى

اندوهش را برطرف می‌کند و غم‌زده‌ای باشد خدا غمش را برطرف می‌کند و حاجتمندی باشد خدا

اللّٰهُ حَاجَتَهُ، فَقَالَ عَلِيُّ اِذَا وَاللّٰهُ فُرْنَا وَ سَعِدْنَا، وَ كَذَلِكَ شَيْعَتُنَا فَاَزُوا

حاجتش را روا می‌سازد، علی عرض کرد: پس به خدا سوگند رستگار و سعادت‌مند شدیم

وَ سَعِدُوا فِي الدُّنْيَا وَ الْاٰخِرَةِ وَ رَبِّ الْكَعْبَةِ.

و همچنین به پروردگار کعبه سوگند شیعیان ما در دنیا و آخرت رستگار و سعادت‌مند شدند.

آخرین سخن:

در پایان از همه خوانندگان عزیز می‌خواهیم که مقدمات و نکاتی را که در هر بخش از این کتاب برای آماده ساختن روح و فکر خوانندگان عزیز نسبت به محتوا و فلسفه دعاها و زیارات و نمازها نوشته شده به دقت بخوانند و آنها را به کار برند تا به پادشاهای مهمی که در روایات برای آن آمده است برسند و در روح و جان آنها تحوّل مطلوب حاصل گردد.

و نیز از همه شما عزیزان تقاضا می‌کنیم که ما را از دعای خیر فراموش نکنید. همیشه در سایه الطاف خداوند موفق و سعادتمند باشید. آمین یا رب العالمین

پایان

خرداد ماه ۱۳۸۳ - ربیع الثانی ۱۴۲۵

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۲۰۵

۱- قرآن کریم.

۲- نهج البلاغه.

۳- صحیفه سجادیه.

۴- ادب الزائر، علامه عبدالحسین امینی، مؤسسه البلاغ، چاپ اول، ۱۴۲۴ قمری.

۵- ارشاد القلوب حسن بن ابی الحسن دیلمی، انتشارات رضی، چاپ اول، ۱۴۱۲ قمری.

۶- اعلام الدین حسن بن ابی الحسن دیلمی، مؤسسه آل‌البیت، چاپ اول، ۱۴۰۸ قمری.

۷- اعلام الوری امین الاسلام طبرسی، دارالکتب الاسلامیه، تهران، چاپ سوم.

۸- اقبال الاعمال سید بن طاووس، دارالکتب الاسلامیه، تهران، چاپ دوم، ۱۳۶۷ شمسی.

۹- امالی صدوق شیخ صدوق، کتابخانه اسلامیه، چاپ چهارم، ۱۳۶۲ شمسی.

۱۰- امالی طوسی شیخ طوسی، دارالثقافه، قم، چاپ اول، ۱۴۱۴ قمری.

۱۱- امالی مفید، شیخ مفید، کنگره جهانی هزاره شیخ مفید، چاپ دوم، ۱۴۱۳ قمری.

۱۲- انوارالبهیة، شیخ عباس قمی، مؤسسه نشر اسلامی، قم، چاپ اول، ۱۴۱۷ قمری.

۱۳- بحار الانوار، علامه محمد باقر مجلسی، مؤسسه الوفاء، بیروت، چاپ دوم، ۱۴۰۳ قمری.

۱۴- بصائر الدرجات محمد بن حسن بن فروخ صفار، کتابخانه آیه‌الله مرعشی نجفی، قم، چاپ دوم، ۱۴۰۴ قمری.

۱۵- بشارة المصطفی عماد الدین طبری، کتابخانه حیدریه، نجف، چاپ دوم، ۱۳۸۳ قمری.

۱۶- بلد الامین شیخ تقی الدین ابراهیم بن علی کفعمی، چاپ سنگی.

۱۷- بیت الاحزان شیخ عباس قمی، دارالحکمه، قم، چاپ اول، ۱۴۱۲ قمری.

۱۸- پیام امام امیرالمؤمنین علیه السلام آیه‌الله العظمی مکارم شیرازی و همکاران، دارالکتب الاسلامیه، تهران، چاپ دوم، ۱۳۷۹ شمسی.

۱۹- تاریخ طبری محمد بن جریر طبری، مؤسسه‌الاعلمی للمطبوعات، بیروت، چاپ چهارم، ۱۴۰۳ قمری.

۲۰- تتمه المنتهی شیخ عباس قمی، انتشارات داوری، قم، چاپ چهارم، ۱۴۱۷ قمری.

۲۱- تفسیر امام حسن عسکری علیه السلام امام حسن عسکری علیه السلام، مدرسه امام مهدی علیه السلام، قم، چاپ اول، ۱۴۰۹

کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۲۰۶

قمری.

۲۲- تفسیر عیاشی محمد بن مسعود عیاشی، انتشارات علمیه، تهران، ۱۳۸۰ قمری.

- ۲۳- تفسیر قمی علی بن ابراهیم قمی، مؤسسه دارالکتاب، تهران، چاپ سوم، ۱۴۱۴ قمری.
- ۲۴- تفسیر نمونه آیه الله العظمی مکارم شیرازی و همکاران، انتشارات دارالکتب الاسلامیه، تهران، چاپ بیست و سوم، پائیز ۱۳۶۷.
- ۲۵- تهذیب الاحکام شیخ طوسی، دارالکتب الاسلامیه، تهران، چاپ چهارم، ۱۳۶۵ شمسی.
- ۲۶- ثواب الاعمال شیخ صدوق، انتشارات رضی، قم، چاپ دوم، ۱۳۶۸ شمسی.
- ۲۷- جامع الاخبار، تاج الدین شعیری، انتشارات رضی، قم، چاپ دوم، ۱۳۶۳ شمسی.
- ۲۸- جمال الاسبوع سید بن طاووس، انتشارات رضی، قم.
- ۲۹- جواهرالکلام شیخ محمد حسن نجفی، دارالکتب الاسلامیه، تهران، چاپ دوم، ۱۳۶۵ شمسی.
- ۳۰- جبل المتین شیخ بهاء الدین عاملی، انتشارات بصیرتی، قم، ۱۳۹۸ قمری.
- ۳۱- حلیه المتقین علامه محمد باقر مجلسی، انتشارات هجرت، قم، چاپ نهم، زمستان ۱۳۷۵.
- ۳۲- خصال شیخ صدوق، جامعه مدرسین، قم، چاپ دوم، ۱۴۰۳ قمری.
- ۳۳- درالمنثور، جلال الدین سیوطی، دارالمعرفه، جده، چاپ اول، ۱۳۶۵ قمری.
- ۳۴- دروس محمد بن مکی عاملی (شهید اول)، مؤسسه نشر اسلامی، چاپ اول، ۱۴۱۴ قمری.
- ۳۵- دعائم الاسلام نعمان بن محمد، دارالمعارف، مصر، چاپ دوم، ۱۳۸۵ قمری.
- ۳۶- دعوات قطب الدین راوندی، مدرسه امام مهدی علیه السلام، قم، چاپ اول، ۱۴۰۷ قمری.
- ۳۷- الذریعه، شیخ آقا بزرگ تهرانی، دارالاضواء، بیروت، چاپ سوم، ۱۴۰۳ قمری.
- ۳۸- ربع قرن مع العلامة الامینی حسین شاکری، چاپ اول، ۱۴۱۷ قمری.
- ۳۹- رجال کشی محمد بن عمر کشی، انتشارات دانشگاه مشهد، ۱۳۴۸ شمسی.
- ۴۰- روضه المتقین محمد تقی مجلسی (مجلسی اول)، بنیاد فرهنگ اسلامی.
- ۴۱- زاد المعاد، علامه محمد باقر مجلسی، دارالکتب اسلامیه، تهران، ۱۳۷۸ قمری.
- ۴۲- سرائر، ابن ادریس حلی، مؤسسه نشر اسلامی، قم، چاپ دوم، ۱۴۱۱ قمری.
- ۴۳- سفرنامه ابن بطوطه محمد بن عبدالله طنجی (ابن بطوطه)، ترجمه دکتر محمد علی موحد، سپهر نقش، چاپ ششم، پاییز ۱۳۷۶ شمسی.
- ۴۴- سنن دارمی عبدالله بن بهرام دارمی، نشر مطبوعه الاعتدال، دمشق.
- ۴۵- شرح نهج البلاغه ابن ابی الحدید، کتابخانه آیه الله مرعشی نجفی، قم، ۱۴۰۴ قمری.
- ۴۶- شرح نهج البلاغه (منهاج البراعه)، علامه میرزا حبیب الله خویی، دارالکتب اسلامیه، تهران، چاپ سوم، کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۲۰۷
- ۱۳۸۶ قمری.
- ۴۷- صحیفه علویّه مؤسسه امام مهدی علیه السلام، قم، چاپ اول، ۱۴۱۸ قمری.
- ۴۸- طب الائمه عبدالله و حسین ابنا بسطام، انتشارات رضی، چاپ دوم، ۱۴۱۱ قمری.
- ۴۹- عدّه الداعی ابن فهد حلی، دارالکتب الاسلامیه، تهران، چاپ اول، ۱۴۰۷ قمری.
- ۵۰- علل الشرایع شیخ صدوق، مکتبه الداوری، قم.
- ۵۱- عوالی اللثالی ابن ابی جمهور احسائی، انتشارات سید الشهداء، چاپ اول، ۱۴۰۵ قمری.
- ۵۲- عیون اخبار الرضا علیه السلام شیخ صدوق، انتشارات جوان، ۱۳۷۸ قمری.

- ۵۳- فتح الابواب سیّد بن طاووس، مؤسسه آل البيت، قم، چاپ اول، ۱۴۰۹ هجری.
- ۵۴- الفرج بعد الشدة، حسن بن ابی قاسم تنوخی، انتشارات رضی، قم، چاپ دوم، ۱۳۶۴ شمسی.
- ۵۵- فرحة الغری سیّد بن طاووس، انتشارات رضی.
- ۵۶- فروغی از کوثر، انتشارات زائر، قم.
- ۵۷- فصول المختاره شیخ مفید، دارالمفید، بیروت، چاپ دوم، ۱۴۱۴ قمری.
- ۵۸- فلاح السائل سید بن طاووس، دفتر تبلیغات اسلامی، قم.
- ۵۹- فوائد الرضویة، شیخ عباس قمی.
- ۶۰- قرب الاسناد، عبدالله بن جعفر حمیری، کتابخانه نینوا، چاپ سنگی، تهران.
- ۶۱- کامل الزیارات ابن قولویه قمی، انتشارات مرتضویه، نجف، ۱۳۵۶ قمری.
- ۶۲- کافی محمد بن یعقوب کلینی، دارالکتب الاسلامیه، تهران، چاپ چهارم، ۱۳۶۵ شمسی.
- ۶۳- الکامل فی التاریخ ابن اثیر جزری، دارالکتب العلمیه، بیروت، چاپ سوم، ۱۴۱۸ قمری.
- ۶۴- کتاب سلیم بن قیس سلیم بن قیس هلالی، انتشارات الهادی، چاپ اول، ۱۴۱۵ قمری.
- ۶۵- کشف المحجّة، سید بن طاووس، حیدریه، نجف، ۱۳۷۰ قمری.
- ۶۶- کشف الغمّة، علی بن عیسی اربلی، مکتبه بنی هاشم، تبریز، ۱۳۸۱ قمری.
- ۶۷- الکلم الطیب سیّد علی صدر الدین بن معصوم مدنی، مکتبه النجاح، تهران.
- ۶۸- کمال الدین شیخ صدوق، دارالکتب الاسلامیه، تهران، چاپ دوم، ۱۳۹۵ قمری.
- ۶۹- کنز العمال متقی الهندی، مؤسسه الرساله، بیروت.
- ۷۰- مجمع البیان امین الاسلام طبرسی، مؤسسه اعلمی، بیروت، چاپ اول، ۱۴۱۵ قمری.
- ۷۱- محاسن احمد بن محمد بن خالد برقی، دارالکتب الاسلامیه، تهران، چاپ دوم، ۱۳۷۱ قمری.
- ۷۲- مروج الذهب مسعودی، دار احیاء التراث العربی، بیروت، چاپ اول، ۱۴۲۲ قمری.
- ۷۳- مزار، شهید اول، مدرسه امام مهدی علیه السلام، قم، چاپ اول، ۱۴۱۰ قمری.
- کلیات مفاتیح نوین، ص: ۱۲۰۸
- ۷۴- مزار، شیخ مفید، مدرسه امام مهدی علیه السلام، قم، چاپ اول.
- ۷۵- مزار کبیر، محمد بن المشهدی، مؤسسه نشر اسلامی، چاپ اول، ۱۴۱۹ قمری.
- ۷۶- مسار الشیعه شیخ مفید، کنگره شیخ مفید، قم، چاپ اول، ۱۴۱۳ قمری.
- ۷۷- مستدرک الوسائل میرزا حسین نوری، مؤسسه آل البيت، قم، چاپ اول، ۱۴۰۸ قمری.
- ۷۸- مصباح الزائر، سید بن طاووس، مؤسسه آل البيت، قم، چاپ اول، ۱۴۱۷ قمری.
- ۷۹- مصباح کفعمی شیخ تقی الدین ابراهیم بن علی کفعمی، انتشارات رضی، قم، چاپ دوم، ۱۴۰۵ قمری.
- ۸۰- مصباح المتهدّج، شیخ طوسی، مؤسسه فقه الشیعه، بیروت، چاپ اول، ۱۴۱۱ قمری.
- ۸۱- معانی الاخبار، شیخ صدوق، انتشارات جامعه مدرسین، قم، ۱۳۶۱ شمسی.
- ۸۲- معجم البلدان یاقوت حموی، دار احیاء التراث العربی، بیروت.
- ۸۳- معجم رجال الحدیث آیه الله سید ابوالقاسم خویی، چاپ پنجم، ۱۴۱۳ قمری.
- ۸۴- مفاتیح الجنان حاج شیخ عباس قمی.

- ۸۵- مفتاح الفلاح شیخ بهایی، دارالاضواء، بیروت، چاپ اول، ۱۴۰۵ قمری.
- ۸۶- مقتل الحسين عبدالرزاق موسوی المقرّم، دارالثقافه للطباعة و النشر، قم، چاپ دوم، ۱۴۱۱ قمری.
- ۸۷- مقتل الحسين عليه السلام ابو مخنف، کتابخانه آیه الله مرعشی نجفی، قم، ۱۳۹۸ قمری.
- ۸۸- مقنعه شیخ مفید، جامعه مدرسین، قم، ۱۴۱۰ قمری.
- ۸۹- مکارم الاخلاق رضی الدین حسن بن فضل طبرسی، انتشارات شریف رضی، قم، چاپ چهارم، ۱۴۱۲ قمری.
- ۹۰- مناقب ابن شهر آشوب، مؤسسه انتشارات علامه، قم، ۱۳۷۹ قمری.
- ۹۱- منتهی الامال حاج شیخ عباس قمی.
- ۹۲- من لا یحضره الفقیه شیخ صدوق، جامعه مدرسین، قم، چاپ سوم، ۱۴۱۳ قمری.
- ۹۳- مهج الدعوات سید بن طاوس، دارالذخائر، قم، چاپ اول، ۱۴۱۱ قمری.
- ۹۴- نجم الثاقب حاج میرزا حسین نوری، مسجد مقدس جمکران، قم، چاپ دوم، ۱۳۷۷ شمسی.
- ۹۵- نورالثقلین عبد علی بن جمعه عروسی حویزی، مؤسسه اسماعیلیان، قم، چاپ چهارم، ۱۴۱۲ قمری.
- ۹۶- وسائل الشیعه شیخ محمد بن حسن حرّ عاملی، دار احیاء التراث العربی، بیروت، چاپ چهارم، ۱۳۹۱ قمری.

[۱] (۱). بحار الانوار، جلد ۹۰، صفحه ۳۰۲، حدیث ۳۹.

[۲] (۲). سوره فرقان، آیه ۷۷.

[۳] (۱). کافی، جلد ۲، صفحه ۴۷۳، حدیث ۱.

[۴] (۲). وسائل الشیعه، جلد ۴، صفحه ۱۱۷۴، حدیث ۱.

[۵] (۳). کافی، جلد ۲، صفحه ۴۷۳، حدیث ۲.

[۶] (۴). همان مدرک، صفحه ۴۸۱، حدیث ۶.

[۷] (۵). همان مدرک، صفحه ۴۷۹ و ۴۸۰، حدیث ۱ و ۲.

[۸] (۶). وسائل الشیعه، جلد ۴، صفحه ۱۱۲۰، حدیث ۱.

[۹] (۷). همان مدرک، صفحه ۱۱۲۶ و ۱۱۲۷ و ۱۱۳۵.

[۱۰] (۸). بحار الانوار، جلد ۹۰، صفحه ۳۰۰ و ۳۷۴.

[۱۱] (۹). برای آگاهی بیشتر از روایات، به بحار الانوار، جلد ۹۰، صفحه ۳۴۸، حدیث ۱۵ و صفحه ۳۵۱، حدیث ۱۶ مراجعه فرمایید.

[۱۲] (۱). سوره فتح، آیه ۶.

[۱۳] (۲). جمال الاسبوع، صفحه ۳۲۶ (با تلخیص).

[۱۴] (۱). وسائل الشیعه، جلد ۴، کتاب الصلاة، ابواب الدعاء، باب ۵۰، صفحه ۱۱۵۹، حدیث ۳.

[۱۵] (۲). بحار الانوار، جلد ۹۰، صفحه ۳۷۷، حدیث ۱۷.

[۱۶] (۳). کافی، جلد ۲، صفحه ۴۴۷، حدیث ۱.

[۱۷] (۴). معانی الاخبار، صفحه ۲۷۱، حدیث ۲ و بحار الانوار، جلد ۷۰، صفحه ۳۷۶، حدیث ۱۲.

[۱۸] (۵). بحار الانوار، جلد ۹۰، صفحه ۳۷۸، حدیث ۲۱.

[۱۹] (۶). وسائل الشیعه، جلد ۴، صفحه ۱۰۹۶، باب ۹ از ابواب الدعاء.

[۲۰] (۷). بحارالانوار، جلد ۹۰، صفحه ۳۵۸ و ۳۷۳.

[۲۱] (۸). همان مدرک، صفحه ۳۷۳.

[۲۲] (۱). دعای افتتاح.

[۲۳] (۲). سوره مائده، آیه ۲۷.

[۲۴] (۳). بحارالانوار، جلد ۹۰، صفحه ۱۹۷، حدیث ۲۱.

[۲۵] (۴). همان مدرک.

[۲۶] (۵). کافی، جلد ۴، صفحه ۵۸۲، حدیث ۹. (مرحوم کلینی در همان باب روایات دیگری نزدیک به همین مضمون آورده است).

[۲۷] (۱). بحارالانوار، جلد ۹۰، صفحه ۱۶۸، حدیث ۳.

[۲۸] (۲). همان مدرک، صفحه ۳۷۸، حدیث ۲۲.

[۲۹] (۳). همان مدرک.

[۳۰] (۱). اقبال، جلد ۱، مقدمه تحقیق، صفحه ۱۷ (چاپ مکتب الاعلام الاسلامی).

[۳۱] (۲). کشف‌المحجّه، صفحه ۱۳۱.

[۳۲] (۳). الذریعه، جلد ۸، صفحه ۱۷۶ و ۱۷۷.

[۳۳] (۴). که مجموع آن ده جلد می‌شود و هر جلد آن مربوط به بخش خاصی از اعمال است. مثلاً «فلاح السائل» فقط در اعمال شب و روز و «اقبال» فقط در اعمال ماههای سال می‌باشد (رجوع کنید به: الذریعه، جلد ۸، صفحه ۱۷۸).

[۳۴] (۵). الذریعه، جلد ۸، صفحات ۱۷۷ و ۱۷۸.

[۳۵] (۶). همان مدرک، صفحه ۱۷۹.

[۳۶] (۱). الذریعه، جلد ۸، صفحه ۱۷۳ و مستدرک الوسائل، جلد ۱۷، صفحه ۲۹۲، حدیث ۲۷.

[۳۷] (۲). وسائل الشیعه، جلد ۱، صفحه ۵۹، ابواب مقدمات العبادات، باب ۱۸ (در این باب چندین روایت به همین مضمون آمده است).

[۳۸] (۱). وسائل الشیعه، جلد ۱، صفحه ۵۹، ابواب مقدمات عبادات، باب ۱۸. لازم به ذکر است که این جملات، در اصل بخشی از اذن دخول زیارت رسول گرامی صلی الله علیه و آله در مدینه، در مسجد النبی می‌باشد و از آن جا به بعضی از مشاهد مشرفه دیگر منتقل شده است.

[۳۹] (۲). همان مدرک.

[۴۰] (۱). مجمع البیان، جلد ۸، صفحه ۲۵۵، آغاز سوره یس.

[۴۱] (۲). همان مدرک.

[۴۲] (۱). نورالثقلین، جلد ۵، صفحه ۱۸۷، حدیث ۳.

[۴۳] (۲). بحارالانوار، جلد ۸۹، صفحه ۳۰۶، حدیث ۲.

[۴۴] (۱). مجمع البیان، جلد ۹، صفحه ۳۵۴ و مستدرک الوسائل، جلد ۴، صفحه ۳۵۱، حدیث ۸۹.

[۴۵] (۲). مجمع البیان، جلد ۹، صفحه ۳۵۴.

[۴۶] (۱). مجمع البیان، جلد ۱۰، صفحه ۵ و نورالثقلین، جلد ۵، صفحه ۳۲۰، حدیث ۲.

- [۴۷] (۱). مجمع البیان، جلد ۱۰، صفحه ۱۶، آغاز سوره منافقون.
- [۴۸] (۲). ثواب الاعمال، صفحه ۱۱۸ و نورالثقلین، جلد ۵، صفحه ۳۳۱، حدیث ۱.
- [۴۹] (۱). مجمع البیان، جلد ۱۰، صفحه ۲۳۷، آغاز سوره نبأ.
- [۵۰] (۱). مجمع البیان، جلد ۱۰، صفحه ۲۳۷، آغاز سوره نبأ.
- [۵۱] (۱). نورالثقلین، جلد ۵، صفحه ۵۵۴، حدیث ۷.
- [۵۲] (۱). مجمع البیان، جلد ۱۰، صفحه ۳۶۷، آغاز سوره شمس.
- [۵۳] (۱). مجمع البیان، جلد ۱۰، صفحه ۳۸۷، آغاز سوره شرح.
- [۵۴] (۲). همان مدرک، صفحه ۴۰۳، آغاز سوره قدر.
- [۵۵] (۱). مجمع البیان، جلد ۱۰، صفحه ۴۱۶، آغاز سوره زلزله.
- [۵۶] (۱). مجمع البیان، جلد ۱۰، صفحه ۴۲۱، آغاز سوره عادیات.
- [۵۷] (۲). همان مدرک، صفحه ۴۳۰، آغاز سوره تکاثر.
- [۵۸] (۱). مجمع البیان، جلد ۱۰، صفحه ۴۵۸، آغاز سوره کوثر.
- [۵۹] (۲). همان مدرک، صفحه ۴۶۲، آغاز سوره کافرون.
- [۶۰] (۱). مجمع البیان، جلد ۱۰، صفحه ۴۶۶، آغاز سوره نصر.
- [۶۱] (۲). همان مدرک، صفحه ۴۷۹، آغاز سوره اخلاص.
- [۶۲] (۱). نورالثقلین، جلد ۵، صفحه ۷۱۶، حدیث ۳ و مجمع البیان، جلد ۱۰، صفحه ۴۹۱، آغاز سوره فلق.
- [۶۳] (۲). نورالثقلین، جلد ۵، صفحه ۷۱۶، حدیث ۱ و مجمع البیان، جلد ۱۰، صفحه ۴۹۱، آغاز سوره فلق.
- [۶۴] (۳). رجوع شود به: نورالثقلین، جلد ۵، صفحه ۷۲۴ و مجمع البیان، جلد ۱۰، صفحه ۴۹۵، آغاز سوره ناس.
- [۶۵] (۱). درّ المثور، جلد ۱، صفحه ۳۲۲، ذیل آیه الكرسی.
- [۶۶] (۲). مستدرک الوسائل، جلد ۴، صفحه ۳۳۶، حدیث ۲۷.
- [۶۷] (۳). بحار الانوار، جلد ۸۹، صفحه ۲۶۶، حدیث ۱۱ (با تلخیص).
- [۶۸] (۱). بحار الانوار، جلد ۹۱، صفحه ۱۴۲.
- [۶۹] (۱). بحار الانوار، جلد ۹۱، صفحه ۱۴۲.
- [۷۰] (۱). بحار الانوار، جلد ۹۱، صفحه ۱۴۳.
- [۷۱] (۱). در بحار الانوار: «وَ حَالَتْ الْأَهْوَالُ» آمده است.
- [۷۲] (۲). بحار الانوار، جلد ۹۱، صفحه ۱۴۳ و ۱۴۴.
- [۷۳] (۱). بحار الانوار، جلد ۹۱، صفحه ۱۴۴.
- [۷۴] (۱). بحار الانوار، جلد ۹۱، صفحه ۱۴۵.
- [۷۵] (۱). بحار الانوار، جلد ۹۱، صفحه ۱۴۶.
- [۷۶] (۱). بحار الانوار، جلد ۹۱، صفحه ۱۴۷.
- [۷۷] (۱). بحار الانوار، جلد ۹۱، صفحه ۱۴۷.
- [۷۸] (۱). بحار الانوار، جلد ۹۱، صفحه ۱۴۸.
- [۷۹] (۲). در بحار الانوار، «عواطف» آمده است.

- [۸۰] (۱). بحارالانوار، جلد ۹۱، صفحه ۱۴۹.
- [۸۱] (۱). بحارالانوار، جلد ۹۱، صفحه ۱۴۹.
- [۸۲] (۱). بحارالانوار، جلد ۹۱، صفحه ۱۵۰.
- [۸۳] (۱). بحارالانوار، جلد ۹۱، صفحه ۱۵۱.
- [۸۴] (۱). بحارالانوار، جلد ۹۱، صفحه ۱۵۲.
- [۸۵] (۱). بحارالانوار، جلد ۹۱، صفحه ۱۵۲.
- [۸۶] (۲). صحیفه علویّه، صفحه ۱۵۲.
- [۸۷] (۱). خصال، جلد ۲، صفحه ۴۲۰، حدیث ۱۴.
- [۸۸] (۲). سوره بقره، آیه ۲۰۱.
- [۸۹] (۳). سوره بقره، آیه ۲۵۰.
- [۹۰] (۴). سوره بقره، آیه ۲۸۶.
- [۹۱] (۱). سوره آل عمران، آیه ۸.
- [۹۲] (۲). سوره آل عمران، آیه ۱۶.
- [۹۳] (۳). سوره آل عمران، آیه ۱۴۷.
- [۹۴] (۴). سوره آل عمران، آیه ۱۹۳.
- [۹۵] (۵). سوره آل عمران، آیه ۱۹۴.
- [۹۶] (۶). سوره اعراف، آیه ۲۳.
- [۹۷] (۷). سوره ابراهیم، آیه ۴۰.
- [۹۸] (۱). سوره ابراهیم، آیه ۴۱.
- [۹۹] (۲). سوره اسراء، آیه ۸۰.
- [۱۰۰] (۳). سوره کهف، آیه ۱۰.
- [۱۰۱] (۴). سوره طه آیه ۲۵-۲۸.
- [۱۰۲] (۵). اقتباس سوره انبیاء، آیه ۸۳.
- [۱۰۳] (۶). سوره انبیاء، آیه ۸۷.
- [۱۰۴] (۷). سوره مؤمنون، آیه ۹۷ و ۹۸.
- [۱۰۵] (۸). سوره مؤمنون، آیه ۱۱۸.
- [۱۰۶] (۹). سوره فرقان، آیه ۶۵.
- [۱۰۷] (۱). سوره فرقان، آیه ۷۴.
- [۱۰۸] (۲). سوره نمل، آیه ۱۹.
- [۱۰۹] (۳). سوره قصص، آیه ۲۴.
- [۱۱۰] (۴). سوره غافر، آیه ۷.
- [۱۱۱] (۵). اقتباس از: سوره قمر، آیه ۱۰.
- [۱۱۲] (۶). سوره حشر، آیه ۱۰.

- [۱۱۳] (۷). سوره نوح، آیه ۲۸.
- [۱۱۴] (۱). بحارالانوار، جلد ۸۴، صفحه ۳۳۹، حدیث ۱۹ و جلد ۹۱، صفحه ۲۴۳، حدیث ۱۱.
- [۱۱۵] (۱). در بحارالانوار «طاعتی قلیله و معصیتی کثیره» آمده است.
- [۱۱۶] (۲). کمیل بن زیاد نخعی - که دعای کمیل به نام او معروف است - از یاران خاصّ امیر مؤمنان علی علیه السلام به شمار می‌آید. شیخ مفید رحمه الله او را از پیشگامان در محبت به علی علیه السلام و مقربان آن حضرت دانسته است، وی از سوی امیر مؤمنان علیه السلام به زمامداری منطقه «هیت» منصوب شد. در نهج البلاغه سفارش‌هایی از امیر مؤمنان به وی نقل شده است که بسیار ارزنده و پرمحتواست. کمیل بن زیاد، به خاطر تشیع و وفاداری به امیر مؤمنان علیه السلام - همان گونه که مولایش به وی خبر داده بود - به دست حجاج خونخوار به شهادت رسید. شرح نهج البلاغه ابن ابی‌الحدید، جلد ۱۷، صفحه ۱۴۹، شرح نهج البلاغه علامه خوبی، جلد ۲۱، صفحه ۲۱۹، و معجم رجال‌الحدیث، جلد ۱۵، صفحه ۱۳۲.
- [۱۱۷] (۳). اقبال سیّد بن طاووس، صفحه ۷۰۶.
- [۱۱۸] (۴). مصباح کفعمی، صفحه ۵۵۵.
- [۱۱۹] (۱). مصباح‌المتهجد، صفحه ۸۴۴. ما این دعا را مطابق نسخه متداول نقل می‌کنیم و موارد اختلاف آن را با مصباح‌المتهجد در پاورقی متذکر می‌شویم.
- [۱۲۰] (۲). مصباح‌المتهجد: غَلَبْتُ.
- [۱۲۱] (۱). مصباح‌المتهجد: مِنْ نَفْضِ.
- [۱۲۲] (۲). در بعضی از نسخه‌ها «فلك الحجّة علیّ فی جمیع ذلک» آمده است و مناسب نیز همین است به قرینه جمله بعدی که عرض می‌کند: «ولا حجّة لی» یعنی خدایا در برابر این مخالفت‌هایم حجّتی ندارم بلکه تو بر من حجّت داری.
- [۱۲۳] (۱). مصباح‌المتهجد: تنزله فیها و هو.
- [۱۲۴] (۱). مصباح‌المتهجد: بفقری.
- [۱۲۵] (۱). سبب نام‌گذاری این دعا به عشرات (عشرات یعنی «ده‌ها») این است که در پایان این دعا ذکرهایی آمده که هر کدام ده بار تکرار می‌شود.
- [۱۲۶] (۲). مصباح کفعمی، صفحه ۸۷.
- [۱۲۷] (۳). مصباح‌المتهجد، صفحه ۸۴ و جمال‌الاسبوع، صفحه ۴۵۶ و بحارالانوار، جلد ۸۷، صفحه ۷۴.
- [۱۲۸] (۱). در مصباح‌المتهجد: «و ربّ کلّ شیء» نیز آمده است.
- [۱۲۹] (۱). سَمَات، جمع «سمه» به معنای علامت‌ها و نشانه‌هاست، گویا نشانه‌های اجابت در این دعا پیداست، (بحارالانوار، جلد ۸۷، صفحه ۱۰۲).
- [۱۳۰] (۱). بحارالانوار، جلد ۸۷، صفحه ۹۶.
- [۱۳۱] (۲). این دعا در مصباح‌المتهجد، صفحه ۴۱۶ و جمال‌الاسبوع، صفحه ۵۳۳ و دیگر کتب دعا نقل شده است. مرحوم علامه مجلسی نیز آن را در بحارالانوار، با شرح و توضیح آورده است (بحارالانوار، جلد ۸۷، صفحه ۹۶ به بعد).
- [۱۳۲] (۳). در بحارالانوار، سه بار کلمه «الأعظم» تکرار شده است.
- [۱۳۳] (۱). این دعا، در مهج‌الدعوات، صفحه ۱۵۱ و بحارالانوار، جلد ۹۲، صفحه ۳۹۴ به نقل از امام حسین علیه السلام از پدر بزرگوارش امیرمؤمنان علیه السلام طیّ یک داستان جالبی نقل شده است.
- [۱۳۴] (۲). این تعبیر ممکن است اشاره به این باشد که اسم اعظم خدا در این دعاست.

- [۱۳۵] (۳). بلدالامین، صفحه ۳۳۷.
- [۱۳۶] (۱). نام این دعا، از کلمه «یستشیر» در عبارت «و لا خلق من عباده یستشیر» در آغاز همین دعا گرفته شده است.
- [۱۳۷] (۱). برای آگاهی بیشتر از خواص و پاداش‌های این دعا به مهج الدعوات، صفحه ۱۲۲ و یا به بحارالانوار، جلد ۸۳، صفحه ۳۳۰ مراجعه فرمایید.
- [۱۳۸] (۲). بلدالامین، صفحه ۳۸۰.
- [۱۳۹] (۱). نام این دعا از کلمه «مجیر» که در این دعا تکرار گردیده گرفته شده که از اوصاف خدا و به معنای «پناه‌دهنده» است.
- [۱۴۰] (۲). مصباح کفعمی، صفحه ۲۶۸ و بلدالامین، صفحه ۳۶۲.
- [۱۴۱] (۳). حاشیه مصباح کفعمی، مطابق نقل مرحوم محدث قمی در مفاتیح الجنان.
- [۱۴۲] (۱). سبب نامگذاری این دعا به جوشن کبیر، آن است که این دعا در برابر بلاها و آسیب‌های دنیوی و اخروی زره و محافظ خوبی است (جوشن به معنای زره است)، این دعا در مصباح کفعمی، صفحه ۲۴۷ و بلدالامین، صفحه ۴۰۲ آمده است.
- [۱۴۳] (۲). بحارالانوار، جلد ۹۱، صفحه ۳۸۲.
- [۱۴۴] (۱). زاد المعاد، صفحه ۱۸۶.
- [۱۴۵] (۲). بحارالانوار، جلد ۹۱، صفحه ۳۸۴.
- [۱۴۶] (۱). چون این دعا برای دفع دشمن، زره و حرز خوبی است، لذا جوشن نامیده شده و چون از دعای سابق کوتاه تر است، جوشن صغیر نامیده شده است.
- [۱۴۷] (۲). از جمله در کتاب بلد الامین، صفحه ۳۲۶ و مهج الدعوات، صفحه ۲۱۹. مرحوم علامه مجلسی نیز در بحارالانوار، از این کتابها نقل کرده است (با اختلافی در نقل‌ها) (بحارالانوار، جلد ۹۱، صفحه ۳۲۰ و جلد ۹۲، صفحه ۲۲۵).
- [۱۴۸] (۱). عبارت داخل پراکنش در بحارالانوار، جلد ۹۱، صفحه ۳۲۴ آمده است.
- [۱۴۹] (۱). سوره مائده، آیه ۳۵.
- [۱۵۰] (۲). سوره نساء، آیه ۶۴.
- [۱۵۱] (۳). برای آگاهی بیشتر در این زمینه، به تفسیر نمونه، جلد ۴، ذیل آیه ۳۵ سوره مائده و جلد ۱۲، ذیل آیه ۵۷ سوره اسراء و دیگر کتب مراجعه شود.
- [۱۵۲] (۴). بحارالانوار، جلد ۹۹، صفحه ۲۴۷.
- [۱۵۳] (۱). بحارالانوار، جلد ۹۹، صفحه ۳۴۹، حدیث ۹.
- [۱۵۴] (۱). «ندبه» در لغت به معنای گریه و زاری است و نامیده شدن این دعا به این نام به جهت اظهار ناله و اندوهی است که به خاطر مصائب خاندان پیامبر صلی الله علیه و آله و مخصوصاً فراق و دوری حضرت مهدی علیه السلام در آن منعکس شده است.
- [۱۵۵] (۲). این دعا را سید بن طاووس در مصباح الزائر، صفحه ۴۴۶-۴۵۳ و محمّد بن المشهدی در مزار کبیر، صفحه ۵۷۳ آورده‌اند، مرحوم علامه مجلسی نیز در بحارالانوار، جلد ۹۹، صفحه ۱۰۴-۱۱۰ آن را نقل کرده است. همچنین علامه مجلسی در کتاب زادالمعاد، صفحه ۴۹۱-۵۰۴ این دعا را به سند معتبر از امام صادق علیه السلام نقل کرده است و مطابق برخی دیگر از روایات، این دعا از ناحیه امام زمان علیه السلام توسط یکی از نوّابش رسیده است که در واقع تأکیدی است بر آنچه که امام صادق علیه السلام آن را بیان فرموده است. (برای توضیح بیشتر به کتاب «ندبه و نشاط» تألیف دانشمند ارجمند، مرحوم آقای زمردیان مراجعه شود).
- [۱۵۶] (۱). در سایر کتب: لا یجازی.

- [۱۵۷] (۲). در بحارالانوار: بَعْدِهِ.
- [۱۵۸] (۱). در بحارالانوار و اقبال: فنقرّ منها.
- [۱۵۹] (۲). در بحارالانوار: الاولی
- [۱۶۰] (۱). مصباح کفعمی، صفحه ۲۸۰.
- [۱۶۱] (۱). مهج الدعوات، صفحه ۲۹۴.
- [۱۶۲] (۱). زیارت جامعه، فقیه، جلد ۲، صفحه ۶۱۰.
- [۱۶۳] (۱). زیارت جامعه، فقیه، جلد ۲، صفحه ۶۱۱.
- [۱۶۴] (۲). همان مدرک، صفحه ۶۱۴.
- [۱۶۵] (۳). همان مدرک، صفحه ۶۱۳.
- [۱۶۶] (۱). زیارت جامعه، فقیه، جلد ۲، صفحه ۶۱۵.
- [۱۶۷] (۲). همان مدرک، صفحه ۶۱۶.
- [۱۶۸] (۳). همان مدرک.
- [۱۶۹] (۴). همان مدرک، صفحه ۶۱۷.
- [۱۷۰] (۱). بحارالانوار، جلد ۹۷، صفحه ۲۶۴.
- [۱۷۱] (۲). همان مدرک، صفحه ۲۶۵.
- [۱۷۲] (۳). قابل ذکر است که در بخشی دیگر، قبل از زیارات هر کدام از چهارده معصوم علیهم السلام، به بعضی از روایات خاص اشاره می‌شود.
- [۱۷۳] (۴). بحارالانوار، جلد ۹۷، صفحه ۱۱۶، حدیث ۱ و عیون اخبارالرضا، جلد ۲، صفحه ۲۶۰، حدیث ۲۴.
- [۱۷۴] (۱). کافی، جلد ۴، صفحه ۵۸۵، حدیث ۵.
- [۱۷۵] (۲). بحارالانوار، جلد ۹۷، صفحه ۱۱۸، حدیث ۱۱ به نقل از کامل‌الزیارات، صفحه ۵۸، حدیث ۶، باب ۱۶.
- [۱۷۶] (۳). بحارالانوار، ج ۹۷، صفحه ۱۱۹، حدیث ۱۸ به نقل از کامل‌الزیارات، صفحه ۱۶۰، حدیث ۱۴، باب ۶۵.
- [۱۷۷] (۴). بحارالانوار، ج ۹۷، صفحه ۱۲۰، حدیث ۲۲.
- [۱۷۸] (۱). بحارالانوار، جلد ۹۷، صفحه ۱۲۲، حدیث ۲۶ به نقل از کامل‌الزیارات، صفحه ۳۳۵، حدیث ۱۳، باب ۱۰۸.
- [۱۷۹] (۲). بحارالانوار، ج ۹۷، صفحه ۱۲۴، حدیث ۳۴.
- [۱۸۰] (۳). بحارالانوار، جلد ۹۹، صفحه ۳۰۲، حدیث ۱.
- [۱۸۱] (۴). رجوع شود به: کافی، جلد ۸، صفحه ۱۴۳، حدیث ۱۰۹ و صفحه ۲۷۵، حدیث ۴۱۶ و خصال صدوق، جلد ۲، صفحه ۳۸۵، حدیث ۶۷ و صفحه ۳۸۶، حدیث ۶۹ و صفحه ۳۸۸، حدیث ۷۸ و صفحه ۳۹۳، حدیث ۹۵ و بحارالانوار، جلد ۵۶، صفحه ۳۵ و جلد ۹۷، صفحه ۱۰۲ و فقیه، جلد ۱، صفحه ۴۲۴، حدیث ۱۲۵۲ و جلد ۲، صفحه ۲۶۶ و ۲۶۷.
- [۱۸۲] (۵). کافی، جلد ۴، صفحه ۲۸۳، حدیث ۴.
- [۱۸۳] (۶). رجوع شود به: وسائل الشیعه، جلد ۱۱، باب ۱۵ از ابواب سفر.
- [۱۸۴] (۱). کافی، جلد ۸، صفحه ۱۹۷ و ۱۹۸، حدیث ۲۳۵ و ۲۳۶ و وسائل الشیعه، جلد ۸، باب ۸ از ابواب سفر، حدیث ۲ و ۳.
- [۱۸۵] (۲). فقیه، جلد ۲، صفحه ۲۷۰، حدیث ۲۴۰۸ و وسائل الشیعه، جلد ۸، باب ۱۵ از ابواب سفر، حدیث ۵.
- [۱۸۶] (۳). کافی، جلد ۴، صفحه ۲۸۳، حدیث ۴ و وسائل الشیعه، جلد ۸، باب ۱۵ از ابواب سفر، حدیث ۱.

- [۱۸۷] (۴). محاسن، جلد ۲، صفحه ۳۴۹، حدیث ۲۶ و وسائل الشیعه، جلد ۸، باب ۱۵ از ابواب سفر، حدیث ۳.
- [۱۸۸] (۵). کافی، جلد ۴، صفحه ۲۸۳، حدیث ۱ و وسائل الشیعه، جلد ۸، باب ۱۸ از ابواب سفر، حدیث ۱.
- [۱۸۹] (۱). کافی، جلد ۲، صفحه ۵۴۳، حدیث ۱۱ و وسائل الشیعه، جلد ۸، باب ۱۹ از ابواب سفر، حدیث ۱.
- [۱۹۰] (۲). کامل الزیارات، صفحه ۲۸۳، حدیث ۱۰، باب ۹۳.
- [۱۹۱] (۳). کافی، جلد ۴، صفحه ۲۸۷، حدیث ۱.
- [۱۹۲] (۴). بحارالانوار، جلد ۷۳، صفحه ۲۵۸، حدیث ۵۲.
- [۱۹۳] (۱). سوره اعراف، آیه ۴۳.
- [۱۹۴] (۲). سوره زخرف، آیه ۱۳.
- [۱۹۵] (۳). رجوع شود به: کافی، جلد ۶، صفحه ۵۴۰، حدیث ۱۷.
- [۱۹۶] (۴). محاسن، جلد ۲، صفحه ۳۶۷، حدیث ۱۱۸.
- [۱۹۷] (۵). همان مدرک، حدیث ۱۲۰.
- [۱۹۸] (۶). فقیه، جلد ۲، صفحه ۲۷۶، حدیث ۲۴۳۱.
- [۱۹۹] (۷). کافی، جلد ۴، صفحه ۲۸۶، حدیث ۵ و وسائل الشیعه، جلد ۸، باب ۳۰ از ابواب سفر، حدیث ۱.
- [۲۰۰] (۱). فقیه، جلد ۲، صفحه ۲۷۸، حدیث ۲۴۳۷ و وسائل الشیعه، جلد ۸، باب ۳۱ از ابواب سفر، حدیث ۲.
- [۲۰۱] (۲). عیون اخبار الرضا، جلد ۲، صفحه ۱۴۵، حدیث ۱۳ و وسائل الشیعه، جلد ۸، باب ۴۶، حدیث ۲.
- [۲۰۲] (۳). بحارالانوار، جلد ۷۳، صفحه ۲۷۳.
- [۲۰۳] (۴). فقیه، جلد ۲، صفحه ۲۷۹، حدیث ۲۴۴۲.
- [۲۰۴] (۵). کافی، جلد ۳، صفحه ۲۶۵، حدیث ۷.
- [۲۰۵] (۶). تهذیب، جلد ۳، صفحه ۲۳۰، حدیث ۱۰۳.
- [۲۰۶] (۱). بحارالانوار، جلد ۱۰۰، صفحه ۵، حدیث ۱۸.
- [۲۰۷] (۲). رجوع شود به: بحارالانوار، جلد ۴۸، صفحه ۸۵، حدیث ۱۰۵.
- [۲۰۸] (۳). همان مدرک، جلد ۹۷، صفحه ۱۲۹.
- [۲۰۹] (۱). قرب الاسناد، صفحه ۲۱ و بحارالانوار، جلد ۹۷، صفحه ۱۲۶، حدیث ۲.
- [۲۱۰] (۲). سوره طه، آیه ۱۲.
- [۲۱۱] (۳). بحارالانوار، جلد ۹۷، صفحه ۱۳۴ به نقل از دروس، جلد ۲، صفحه ۲۲.
- [۲۱۲] (۴). بصائر الدرجات، صفحه ۳۱۲.
- [۲۱۳] (۵). شهید اول در دروس گفته است: خامسها زیارة بالمأثور و یکفی السلام (والحضور)، (بحارالانوار، جلد ۹۷، صفحه ۱۳۴ به نقل از دروس، جلد ۲، صفحه ۲۳).
- [۲۱۴] (۶). کافی، جلد ۳، صفحه ۴۷۶، حدیث ۱.
- [۲۱۵] (۱). بحارالانوار، جلد ۹۸، صفحه ۱۸۶. ظاهر آنچه در روایت آمده این است که این دو رکعت در زیارت هر یک از ائمه خوانده می‌شود.
- [۲۱۶] (۲). همان مدرک.
- [۲۱۷] (۳). همان مدرک، جلد ۹۷، صفحه ۱۳۴ به نقل از دروس، جلد ۲، صفحه ۲۳.

- [۲۱۸] (۴). علامه مجلسی در بحارالانوار، جلد ۹۷، صفحه ۱۲۶ ذیل حدیث ۳ نقل می‌کند که در بعضی از روایات آمده است: «قبل جوانب القبر».
- [۲۱۹] (۱). سوره حجرات، آیه ۲.
- [۲۲۰] (۲). سوره نور، آیه ۳۶.
- [۲۲۱] (۱). بلد الامین، صفحه ۲۷۶.
- [۲۲۲] (۲). بحارالانوار، جلد ۹۷، صفحه ۱۶۰، حدیث ۴۱ (با اندکی تفاوت).
- [۲۲۳] (۱). مصباح کفعمی، صفحه ۴۷۲: الْمُفْتَرَضَ.
- [۲۲۴] (۱). بحارالانوار، جلد ۹۹، صفحه ۱۱۵.
- [۲۲۵] (۱). کامل الزیارات، صفحه ۱۱، حدیث ۲، باب ۱.
- [۲۲۶] (۲). همان مدرک، باب ۲، احادیث ۱، ۲، ۳، ۴، ۷، ۸، ۱۰، ۱۲، ۱۳، ۱۴، ۱۵ و ۱۶.
- [۲۲۷] (۳). همان مدرک، صفحه ۱۵، حدیث ۱۹.
- [۲۲۸] (۴). همان مدرک، صفحه ۱۳، حدیث ۱۱.
- [۲۲۹] (۵). کافی، جلد ۴، صفحه ۵۵۴، حدیث ۳ و بحارالانوار، جلد ۹۷، صفحه ۱۴۶، حدیث ۱.
- [۲۳۰] (۶). خصال، جلد ۲، صفحه ۶۱۶.
- [۲۳۱] (۱). کامل الزیارات، صفحه ۱۵، حدیث ۱، باب ۳.
- [۲۳۲] (۲). مصباح المتهدج، صفحه ۱۲.
- [۲۳۳] (۱). کامل الزیارات، صفحه ۱۵، باب ۳، حدیث ۱.
- [۲۳۴] (۲). همان مدرک، صفحه ۱۶، حدیث ۲.
- [۲۳۵] (۱). کامل الزیارات، صفحه ۱۹، حدیث ۹.
- [۲۳۶] (۲). همان مدرک، صفحه ۲۰، حدیث ۱۰.
- [۲۳۷] (۳). همان مدرک، صفحه ۲۱، حدیث ۴، باب ۴.
- [۲۳۸] (۴). همان مدرک، صفحه ۱۲، حدیث ۵، باب ۲.
- [۲۳۹] (۵). امالی طوسی، صفحه ۱۶۷، حدیث ۳۱.
- [۲۴۰] (۱). کامل الزیارات، صفحه ۱۴، حدیث ۱۷، باب ۲.
- [۲۴۱] (۲). بحارالانوار، جلد ۹۷، صفحه ۱۸۱، حدیث ۳ و قرب الاسناد، صفحه ۱۶۹.
- [۲۴۲] (۱). مصباح الزائر، صفحه ۵۰ و بحارالانوار، جلد ۸۶، صفحه ۳۳۰.
- [۲۴۳] (۱). کافی، جلد ۸، صفحه ۱۷۵.
- [۲۴۴] (۱). بحارالانوار، جلد ۹۷، صفحه ۱۹۹، حدیث ۱۹.
- [۲۴۵] (۲). همان مدرک، صفحه ۱۹۸، حدیث ۱۸.
- [۲۴۶] (۳). همان مدرک، صفحه ۱۹۶، به نقل از فقیه، جلد ۲، صفحه ۵۷۲.
- [۲۴۷] (۴). همان مدرک، صفحه ۱۹۷، به نقل از فقیه، جلد ۲، صفحه ۵۷۲.
- [۲۴۸] (۵). همان مدرک، صفحه ۱۹۱، حدیث ۱، به نقل از عیون اخبار الرضا، جلد ۱، صفحه ۳۱۱، حدیث ۷۶.
- [۲۴۹] (۶). همان مدرک، صفحه ۱۹۴، حدیث ۱۰.

- [۲۵۰] (۷). همان مدرک، صفحه ۱۹۴، حدیث ۹، به نقل از تهذیب، جلد ۶، صفحه ۹، حدیث ۱۱.
- [۲۵۱] (۱). بحارالانوار، جلد ۹۷، صفحه ۱۹۸، حدیث ۱۸ و اقبال، صفحه ۶۲۳.
- [۲۵۲] (۲). بحارالانوار، جلد ۹۷، صفحه ۱۹۴، حدیث ۱۱، به نقل از تهذیب، جلد ۶، صفحه ۹، حدیث ۱۲.
- [۲۵۳] (۱). بحارالانوار، جلد ۹۷، صفحه ۱۹۵، حدیث ۱۲، به نقل از تهذیب، جلد ۶، صفحه ۱۰.
- [۲۵۴] (۱). اقبال، صفحه ۶۲۴-۶۲۶ و بحارالانوار، جلد ۹۷، صفحه ۱۹۹، حدیث ۲۰ (با اندکی تفاوت).
- [۲۵۵] (۲). بحارالانوار، جلد ۹۷، صفحه ۱۳۹، حدیث ۱، به نقل از علل الشرایع، جلد ۲، صفحه ۴۵۹، حدیث ۱ و عیون اخبار الرضا، جلد ۲، صفحه ۲۶۲، حدیث ۲۸.
- [۲۵۶] (۳). بحارالانوار، جلد ۹۷، صفحه ۱۴۱، حدیث ۱۴، به نقل از امالی صدوق، صفحه ۱۱۵.
- [۲۵۷] (۴). مقنعه، صفحه ۴۷۴.
- [۲۵۸] (۵). کامل الزیارات، صفحه ۱۹۴، حدیث ۷، باب ۷۸.
- [۲۵۹] (۱). بحارالانوار، جلد ۹۷، صفحه ۱۴۱، حدیث ۱۲، به نقل از امالی صدوق، صفحه ۵۹، حدیث ۴. عین همین روایت در کامل الزیارات به سند دیگری از امام صادق علیه السلام از امام حسین علیه السلام نقل شده است (کامل الزیارات، صفحه ۱۱، حدیث ۵، باب ۱).
- [۲۶۰] (۲). کامل الزیارات، صفحه ۱۱، حدیث ۴، باب ۱.
- [۲۶۱] (۳). همان مدرک، حدیث ۳.
- [۲۶۲] (۴). قابل توجه است که مؤلف مزار کبیر این زیارت را با مقدمه‌ای مشتمل بر اذن دخول، نقل می‌کند با تعبیری که نشان می‌دهد که در عصر مؤلف این کتاب، قبور ائمه بقیع علیهم السلام از قبه و بارگاهی برخوردار بود (رجوع شود به: مزار کبیر، صفحه ۸۸ و بحارالانوار، جلد ۹۷، صفحه ۲۱۱، حدیث ۱۰). نکته دیگر آن که: چون اذن دخولی که در مزار کبیر آمده، در کامل الزیارات که منبع اصلی این زیارت است، نیامده، ما آن را نیاوردیم؛ بنابراین، برای اذن دخول ائمه بقیع، می‌توان از همان اذن دخول عامی که پیش از این در صفحه ۲۲۲ گذشت، استفاده کرد.
- [۲۶۳] (۵). کامل الزیارات: «القوامین».
- [۲۶۴] (۱). کامل الزیارات: «یا آل».
- [۲۶۵] (۱). کامل الزیارات: «و عرفنتی ائمتی و بما».
- [۲۶۶] (۲). کامل الزیارات از «و صلی الله» تا آخر وجود ندارد، ولی در بحار آمده است.
- [۲۶۷] (۳). کامل الزیارات، باب ۱۵، حدیث ۲ و بحارالانوار، جلد ۹۷، صفحه ۲۰۳، حدیث ۱.
- [۲۶۸] (۱). کامل الزیارات، باب ۹۶، صفحه ۲۸۶، حدیث ۱ و تهذیب، جلد ۶، صفحه ۱۰۳، حدیث ۱.
- [۲۶۹] (۲). کامل الزیارات، باب ۹۶، صفحه ۲۸۷، حدیث ۴.
- [۲۷۰] (۳). بحارالانوار، جلد ۹۸، صفحه ۳۶۶.
- [۲۷۱] (۱). بحارالانوار، جلد ۹۷، صفحه ۲۱۷، حدیث ۱۶ و مصباح الزائر، صفحه ۵۶.
- [۲۷۲] (۱). بحارالانوار، جلد ۹۷، صفحه ۲۱۸، حدیث ۱۷ و مصباح الزائر، صفحه ۵۸.
- [۲۷۳] (۲). متأسفانه مسجد «فضیخ» و «مشربه ام‌ابراهیم» را تخریب کرده‌اند.
- [۲۷۴] (۳). فضیلت زیارت حمزه و زیارتی که برایش نقل شده و نیز زیارت دیگری برای شهدای احد در صفحه ۲۴۸ خواهد آمد.
- [۲۷۵] (۱). بحارالانوار، جلد ۹۷، صفحه ۲۱۳، حدیث ۴ و کامل الزیارات، صفحه ۲۳، حدیث ۲ و صفحه ۲۶، حدیث ۵.

- [۲۷۶] (۲). مصباح الزائر، صفحه ۶۴.
- [۲۷۷] (۳). همان مدرک، صفحه ۶۵ و رجوع کنید به: مزار کبیر، صفحه ۱۰۲.
- [۲۷۸] (۴). مستدرک الوسائل، جلد ۱۰، صفحه ۱۹۸، حدیث ۲.
- [۲۷۹] (۱). بیت الاحزان، صفحه ۱۶۸.
- [۲۸۰] (۲). فصول المختارة، صفحه ۱۳۱.
- [۲۸۱] (۱). بحار الانوار، جلد ۹۷، صفحه ۲۲۰، حدیث ۱۸.
- [۲۸۲] (۱). بحار الانوار، جلد ۹۷، صفحه ۲۲۱، حدیث ۱۹.
- [۲۸۳] (۲). کامل الزیارات، باب ۷، صفحه ۲۶، حدیث ۱ و ۲.
- [۲۸۴] (۱). بحار الانوار، جلد ۹۷، صفحه ۲۳۱، حدیث ۲۱.
- [۲۸۵] (۲). همان مدرک، صفحه ۲۳۲ و ۲۳۳، به نقل از ارشاد القلوب، جلد ۲، صفحه ۴۳۹ و ۴۴۰.
- [۲۸۶] (۳). همان مدرک.
- [۲۸۷] (۴). همان مدرک.
- [۲۸۸] (۵). همان مدرک.
- [۲۸۹] (۱). کافی، جلد ۳، صفحه ۲۴۳، حدیث ۱.
- [۲۹۰] (۲). امالی طوسی، صفحه ۲۱۴، حدیث ۲۲.
- [۲۹۱] (۳). کامل الزیارات، باب ۱۰، حدیث ۱.
- [۲۹۲] (۴). همان مدرک، حدیث ۲.
- [۲۹۳] (۱). کامل الزیارات، باب ۱۰، حدیث ۳.
- [۲۹۴] (۲). بحار الانوار، جلد ۹۷، صفحه ۲۶۱، حدیث ۱۳ و تهذیب، جلد ۶، صفحه ۳۴، حدیث ۱۴.
- [۲۹۵] (۳). بحار الانوار، جلد ۹۷، صفحه ۲۶۱، حدیث ۱۲.
- [۲۹۶] (۴). همان مدرک، صفحه ۲۵۲، حدیث ۴۷.
- [۲۹۷] (۱). کامل الزیارات، باب ۶۹، صفحه ۱۶۷، حدیث ۴.
- [۲۹۸] (۲). همان مدرک، باب ۹، صفحه ۳۴، حدیث ۵.
- [۲۹۹] (۱). بحار الانوار، جلد ۹۷، صفحه ۲۶۹.
- [۳۰۰] (۲). همان مدرک، صفحه ۲۶۶ و ۲۶۷، حدیث ۹.
- [۳۰۱] (۱). کامل الزیارات، باب ۱۱، صفحه ۳۹، حدیث ۱.
- [۳۰۲] (۲). مزار کبیر، صفحه ۲۸۲.
- [۳۰۳] (۳). همان مدرک و بحار الانوار، جلد ۵۳، صفحه ۳۱۲-۳۱۶، حکایت ۵۹.
- [۳۰۴] (۱). کافی، جلد ۴، صفحه ۵۶۹، حدیث ۱ و کامل الزیارات، باب ۱۱، صفحه ۴۵، حدیث ۳.
- [۳۰۵] (۱). بحار الانوار، جلد ۹۷، صفحه ۳۰۵، حدیث ۲۳.
- [۳۰۶] (۲). از این قسمت با توجه به اختلاف دعا در نسخه‌های مختلف، مطابق مصباح المتهدج، صفحه ۷۸۰ به بعد نقل می‌شود.
- [۳۰۷] (۱). این قسمت از دعا تا پایان نیز مطابق نقل مصباح المتهدج، صفحه ۷۷۷ می‌باشد.
- [۳۰۸] (۱). یادآوری چند نکته:

الف) این زیارت را مرحوم سیدبن طاووس در «مصباح‌الزائر، صفحه ۱۴۹» نیز با تفاوت‌هایی آورده است و علامه مجلسی آن را از مزار شیخ مفید نقل کرده. (بحارالانوار، جلد ۹۷، صفحه ۳۰۵، حدیث ۲۳) ما نیز بخشی از این دعا را مطابق بحار و قسمتی را مطابق مصباح‌المتهجد نقل کرده‌ایم.

ب) از آنچه گذشت به دست آمد که آنچه به عنوان دعای علقمه میان مردم معروف است و مرحوم حاج شیخ عباس قمی آن را بعد از زیارت عاشورا آورده، همین دعای صفوان است و حق این بود که به دعای صفوان معروف می‌شد؛ زیرا به تصریح حدیث سیف بن عمیره - مطابق نقل شیخ طوسی در مصباح - اساساً علقمه، پس از نقل زیارت عاشورا، دعایی ذکر نکرده (ر. ک: بحارالانوار، جلد ۹۸، صفحه ۲۹۶، حدیث ۳) و نقل کامل‌الزیارات نیز مؤید آن است (ر. ک: کامل‌الزیارات، باب ۷۱، حدیث ۸).

ج) از آنچه گذشت نیز روشن شد که جایگاه اصلی دعای صفوان (که به دعای علقمه معروف شده) همین فصل، یعنی فصل زیارات امیرمؤمنان است. چون امام صادق علیه السلام این دعا را در کنار قبر شریف امیر مؤمنان علیه السلام و پس از زیارت آن حضرت خواند، گرچه پس از زیارت آن بزرگوار، سلامی به امام حسین علیه السلام هم داده باشد و یا حتی مطابق نقلی که شیخ طوسی نسبت به جریان صفوان دارد، پس از زیارت امیر مؤمنان علیه السلام، زیارت عاشورایی را هم خوانده باشد. بر همین اساس، ما آن دعا را به این‌جا (فصل زیارت امیرمؤمنان علیه السلام) منتقل کرده‌ایم.

د) اگر آن دعا (دعای صفوان و یا علقمه) در ذیل زیارت امیرمؤمنان علیه السلام ذکر می‌شد دیگر ابهامی برای زائران عزیز به وجود نمی‌آمد که چگونه در آخر دعایی که پس از زیارت عاشورا خوانده می‌شود سخن از وداع با امیر مؤمنان علیه السلام است و تعبیراتی چون «یا امیرالمؤمنین ... من زیارتکما ... یا امیرالمؤمنین ... اتیتکما ... و لکما ...» در آن آمده است؟! ظاهراً منشأ اشتباه، کیفیت نقل مرحوم علامه مجلسی در فصل زیارات امام حسین علیه السلام است که دعای صفوان (علقمه) را در آن‌جا (فصل زیارات امام حسین علیه السلام) نیز با تتمه آن، که مربوط به وداع با امیر مؤمنان و امام حسین علیهما السلام است نقل می‌کند.

[۳۰۹] (۱). بحارالانوار، جلد ۹۷، صفحه ۲۷۹، حدیث ۱۵ و فرح‌الغری، صفحه ۹۴، (با اندکی تفاوت).

[۳۱۰] (۱). مستدرک الوسائل، جلد ۱۰، صفحه ۲۲۲، حدیث ۱.

[۳۱۱] (۱). بحارالانوار، جلد ۹۷، صفحه ۲۶۶، حدیث ۸، به نقل از کامل‌الزیارات، باب ۱۲، صفحه ۴۶، حدیث ۱.

[۳۱۲] (۲). اقبال، صفحه ۴۶۸ و بحارالانوار، جلد ۹۷، صفحه ۳۵۸، حدیث ۲.

[۳۱۳] (۳). بحارالانوار، جلد ۹۷، صفحه ۳۵۹، حدیث ۶.

[۳۱۴] (۱). اقبال، صفحه ۴۹۳.

[۳۱۵] (۱). بحارالانوار، جلد ۹۷، صفحه ۳۷۳، حدیث ۹.

[۳۱۶] (۲). همان مدرک، صفحه ۳۷۷.

[۳۱۷] (۳). کامل‌الزیارات، باب ۱۰، صفحه ۳۹، حدیث ۲.

[۳۱۸] (۱). بحارالانوار، جلد ۹۷، صفحه ۲۶۲، حدیث ۱۷، به نقل از مزار کبیر، صفحه ۳۸، حدیث ۱۳.

[۳۱۹] (۱). این قسمت در بحارالانوار، جلد ۹۷، صفحه ۳۷۸ آمده است.

[۳۲۰] (۱). در بحارالانوار «الأشهاد» آمده است.

[۳۲۱] (۱). مزار شهید اول، صفحه ۹۹ و بحارالانوار، جلد ۹۷، صفحه ۳۷۷، حدیث ۱۰، (با اندکی تفاوت).

[۳۲۲] (۱). مفاتیح الجنان، زیارات مخصوصه امیرالمؤمنین علیه السلام.

[۳۲۳] (۱). بحارالانوار، جلد ۹۷، صفحه ۳۹۲، حدیث ۲۰، به نقل از خصال، جلد ۱، صفحه ۲۲۵، حدیث ۵۸.

[۳۲۴] (۲). همان مدرک.

- [۳۲۵] (۳). بحارالانوار، جلد ۹۷، صفحه ۴۰۰، حدیث ۵۱، به نقل از کامل‌الزیارات، باب ۸، صفحه ۲۹، حدیث ۸.
- [۳۲۶] (۴). بحارالانوار، جلد ۹۷، صفحه ۳۹۹، حدیث ۴۲، به نقل از کامل‌الزیارات، باب ۸، صفحه ۲۷، حدیث ۲.
- [۳۲۷] (۵). همان مدرک.
- [۳۲۸] (۶). همان مدرک، صفحه ۴۰۵، حدیث ۶۱ و فرحة الغری، صفحه ۶۹.
- [۳۲۹] (۷). کامل‌الزیارات، باب ۸، صفحه ۲۷، حدیث ۱.
- [۳۳۰] (۸). همان مدرک، صفحه ۲۸، حدیث ۵.
- [۳۳۱] (۱). کامل‌الزیارات، باب ۸، صفحه ۲۸، حدیث ۶.
- [۳۳۲] (۲). همان مدرک، صفحه ۳۲، حدیث ۱۸.
- [۳۳۳] (۳). امالی صدوق، صفحه ۲۲۷، حدیث ۸.
- [۳۳۴] (۴). جواهرالکلام، جلد ۱۴، صفحه ۳۳۷.
- [۳۳۵] (۵). مصباح الزائر، از صفحه ۷۷ تا ۹۹.
- [۳۳۶] (۱). مصباح المتعجد، صفحه ۷۳۹.
- [۳۳۷] (۱). مصباح الزائر، صفحه ۷۷ و بحارالانوار، جلد ۹۷، صفحه ۴۰۹-۴۱۱ (با اندکی تفاوت).
- [۳۳۸] (۲). سوره نحل، آیه ۹۰.
- [۳۳۹] (۳). مفاتیح الجنان، اعمال مسجد کوفه.
- [۳۴۰] (۱). بحارالانوار، جلد ۴۰، صفحه ۲۷۷، حدیث ۴۲.
- [۳۴۱] (۱). مصباح الزائر، صفحه ۷۹ و بحارالانوار جلد ۹۷، صفحه ۴۱۱ و ۴۱۲ (با اندکی تفاوت).
- [۳۴۲] (۲). مفاتیح الجنان، اعمال مسجد کوفه.
- [۳۴۳] (۱). کافی، جلد ۳، صفحه ۴۹۳، حدیث ۴.
- [۳۴۴] (۲). همان مدرک، حدیث ۵.
- [۳۴۵] (۳). همان مدرک، حدیث ۷.
- [۳۴۶] (۴). همان مدرک، حدیث ۸.
- [۳۴۷] (۱). مصباح الزائر، صفحه ۸۰-۸۳ و بحارالانوار، جلد ۹۷، صفحه ۴۱۲.
- [۳۴۸] (۱). بحارالانوار، جلد ۹۷، صفحه ۳۸۸، حدیث ۱۲.
- [۳۴۹] (۲). کافی، جلد ۳، صفحه ۴۹۳، حدیث ۶.
- [۳۵۰] (۳). همان مدرک، حدیث ۷.
- [۳۵۱] (۴). همان مدرک، حدیث ۸.
- [۳۵۲] (۱). مصباح الزائر، صفحه ۸۳ و بحارالانوار، جلد ۹۷، صفحه ۴۱۵.
- [۳۵۳] (۱). مصباح الزائر، صفحه ۸۴ و بحارالانوار، جلد ۹۷، صفحه ۴۱۵.
- [۳۵۴] (۱). بحارالانوار، جلد ۹۷، صفحه ۴۱۶.
- [۳۵۵] (۲). مصباح الزائر، صفحه ۸۷ و بحارالانوار، جلد ۹۷، صفحه ۴۱۸.
- [۳۵۶] (۱). مصباح الزائر، صفحه ۸۸ و بحارالانوار، جلد ۹۷، صفحه ۴۱۹.
- [۳۵۷] (۱). مصباح الزائر، صفحه ۹۸ و بحارالانوار، جلد ۹۷، صفحه ۴۲۵.

[۳۵۸] (۲). امالی طوسی، صفحه ۴۱۵، حدیث ۸۴.

[۳۵۹] (۱). مصباح الزائر، صفحه ۹۹ و بحارالانوار، جلد ۹۷، صفحه ۴۲۶.

[۳۶۰] (۱). مزار کبیر، صفحه ۱۷۷.

[۳۶۱] (۱). مصباح الزائر، صفحه ۱۰۱ و بحارالانوار، جلد ۹۷، صفحه ۴۲۷.

[۳۶۲] (۱). مصباح الزائر، صفحه ۱۰۴ و بحارالانوار، جلد ۹۷، صفحه ۴۲۹ (با اندکی تفاوت).

[۳۶۳] (۱). اسم «سهیل» در کامل‌الزیارات، باب ۸، حدیث ۱۰ و ۱۱ و اسم «بنی‌ظفر» در کافی، جلد ۳، صفحه ۴۸۹، حدیث ۱ و اسم «شری» در قرب‌الاسناد، صفحه ۷۴، آمده است.

[۳۶۴] (۲). رجوع شود به: کامل‌الزیارات، باب ۸، صفحه ۲۹، حدیث ۱۰ و ۱۱، و فقیه، جلد ۱، صفحه ۲۳۲، حدیث ۶۹۷.

[۳۶۵] (۳). بحارالانوار، جلد ۹۷، صفحه ۴۳۷، حدیث ۸ به نقل از کامل‌الزیارات، صفحه ۳۰، حدیث ۱۰.

[۳۶۶] (۴). کامل‌الزیارات، باب ۸، صفحه ۲۸، حدیث ۶.

[۳۶۷] (۵). بحارالانوار، جلد ۹۷، صفحه ۴۳۴، حدیث ۱.

[۳۶۸] (۶). همان مدرک، صفحه ۴۳۵، حدیث ۳.

[۳۶۹] (۷). همان مدرک، صفحه ۴۴۰، حدیث ۲۰ به نقل از تهذیب، جلد ۶، صفحه ۳۸، حدیث ۲۱ و در بحارالانوار، جلد ۹۷، صفحه ۴۳۷، حدیث ۹، به نقل از قرب‌الاسناد، صفحه ۷۴ به طور مطلق و بدون قید «بین نماز مغرب و عشا» چنین مژده‌ای وارد شده است.

[۳۷۰] (۱). بحارالانوار، جلد ۹۷، صفحه ۴۳۶، حدیث ۷ و مزار کبیر، صفحه ۱۳۵.

[۳۷۱] (۲). بحارالانوار، جلد ۹۷، صفحه ۴۳۵، حدیث ۳.

[۳۷۲] (۳). همان مدرک، صفحه ۴۴۳، حدیث ۲۲ و مزار کبیر، صفحه ۱۳۷.

[۳۷۳] (۴). مصباح الزائر، صفحه ۱۰۵.

[۳۷۴] (۱). برای این قسمت از اعمال، به مدرکی غیر از آنچه مرحوم حاج شیخ عباس قمی (ره) به عنوان بعضی از کتب مزاریه نقل می‌کند دست نیافتیم، جز آنچه در مصباح‌المتهجد صفحه ۱۳۰-۱۳۲، آن هم به عنوان اعمال مطلق مساجد و با تفاوت‌های قابل ملاحظه نقل شده است.

[۳۷۵] (۱). مصباح الزائر، صفحه ۱۰۵ و بحارالانوار، جلد ۹۷، صفحه ۴۴۱، حدیث ۲۱ و مزار کبیر، صفحه ۱۳۷. قابل توجه است که مطابق نقل بحار، این دعا را امام صادق علیه السلام برای نجات زنی که به جهت اظهار بیزاری از کسانی که بر حضرت فاطمه صدیقه علیها السلام ستم کردند، دستگیر شد در مسجد سهله خواندند و مؤلفان کتب مزار، آن را با اندک تفاوتی که قابل تطبیق بر هر نیازمند دیگری است، نقل کرده‌اند.

[۳۷۶] (۱). بحارالانوار، جلد ۹۷، صفحه ۴۴۳، حدیث ۲۲ و مزار کبیر، صفحه ۱۴۰ و مصباح الزائر، صفحه ۱۰۵.

[۳۷۷] (۲). بحارالانوار، جلد ۹۷، صفحه ۴۴۵.

[۳۷۸] (۳). همان مدرک، صفحه ۴۴۴ و مزار کبیر، صفحه ۱۴۱.

[۳۷۹] (۱). مفاتیح الجنان، اعمال مسجد سهله.

[۳۸۰] (۱). بحارالانوار، جلد ۹۷، صفحه ۴۴۴ و مزار کبیر، صفحه ۱۴۲.

[۳۸۱] (۲). مصباح الزائر، صفحه ۱۰۸.

[۳۸۲] (۱). مصباح الزائر، صفحه ۱۰۹.

[۳۸۳] (۲). بحارالانوار، جلد ۹۷، صفحه ۴۴۶ و مزار کبیر، صفحه ۱۴۳.

[۳۸۴] (۳). بحارالانوار، جلد ۲۳، صفحه ۲۱۱.

[۳۸۵] (۴). همان مدرک، جلد ۹۷، صفحه ۴۴۵.

[۳۸۶] (۵). همان مدرک، جلد ۳۴، صفحه ۳۰۸.

[۳۸۷] (۶). همان مدرک، جلد ۲۳، صفحه ۲۱۱.

[۳۸۸] (۱). همان مدرک، جلد ۴۲، صفحه ۲۹۵.

[۳۸۹] (۲). مؤلف این کتاب در مقدمه آن می‌گوید: «آنچه در این کتاب نقل کرده‌ام از طریق موثقین از اصحاب ما می‌باشد» و بر

این اساس بعضی از بزرگان تمام روای آن را معتبر و از ثقات شمرده‌اند.

[۳۹۰] (۳). کامل‌الزیارات، باب ۳۹، صفحه ۱۱۴، حدیث ۴.

[۳۹۱] (۴). همان مدرک، حدیث ۲.

[۳۹۲] (۵). همان مدرک، باب ۴۰، صفحه ۱۱۶، حدیث ۱.

[۳۹۳] (۱). کامل‌الزیارات، باب ۴۰، صفحه ۱۱۷، حدیث ۲.

[۳۹۴] (۲). همان مدرک، باب ۴۱، صفحه ۱۱۸، حدیث ۳.

[۳۹۵] (۳). همان مدرک، صفحه ۱۱۹، حدیث ۱.

[۳۹۶] (۴). همان مدرک، باب ۴۶، صفحه ۱۲۸، حدیث ۲.

[۳۹۷] (۵). همان مدرک، باب ۴۲، صفحه ۱۲۱، حدیث ۱.

[۳۹۸] (۶). همان مدرک، باب ۴۴، صفحه ۱۲۳، حدیث ۲.

[۳۹۹] (۷). همان مدرک، باب ۴۶، صفحه ۱۲۷، حدیث ۱.

[۴۰۰] (۸). همان مدرک، صفحه ۱۲۸، حدیث ۲.

[۴۰۱] (۹). همان مدرک، حدیث ۴.

[۴۰۲] (۱). کامل‌الزیارات، باب ۴۶، صفحه ۱۲۸، حدیث ۲.

[۴۰۳] (۲). همان مدرک، حدیث ۳.

[۴۰۴] (۳). همان مدرک، باب ۴۹، صفحه ۱۳۲، حدیث ۲.

[۴۰۵] (۴). همان مدرک، حدیث ۳ و رجوع شود به باب ۶۲.

[۴۰۶] (۵). رجوع شود به: بحارالانوار، جلد ۳۶، صفحه ۲۸۶، حدیث ۱۰۷.

[۴۰۷] (۱). مزار کبیر، صفحه ۴۱۷.

[۴۰۸] (۲). همان مدرک.

[۴۰۹] (۳). بحارالانوار، جلد ۹۸، صفحه ۱۴۰، حدیث ۲ و کامل‌الزیارات، باب ۴۸، صفحه ۱۳۱، حدیث ۳. مرحوم علامه مجلسی

می‌گوید: شاید نهی از وطن‌قرار دادن، حمل بر زمان تقیه و خوف شود چنان‌که غالب در آن اعصار چنین حالتی بوده و یا مقصود،

توقف کردن کنار قبر است (تا مزاحمتی برای سایر زواریش نباشد) (بحارالانوار، جلد ۹۸، صفحه ۱۱۵).

[۴۱۰] (۱). ثواب‌الاعمال، صفحه ۸۹.

[۴۱۱] (۲). کامل‌الزیارات، باب ۴۹، صفحه ۱۳۴، حدیث ۸.

[۴۱۲] (۳). همان مدرک، صفحه ۱۳۳، حدیث ۴.

[۴۱۳] (۴). همان مدرک، باب ۸، صفحه ۳۱، حدیث ۱۲.

[۴۱۴] (۵). سوره مؤمنون، آیه ۵۰.

[۴۱۵] (۶). کامل الزیارات، باب ۱۳، صفحه ۴۷، حدیث ۵.

[۴۱۶] (۷). همان مدرک، حدیث ۴.

[۴۱۷] (۸). همان مدرک، حدیث ۱.

[۴۱۸] (۱). کافی، جلد ۸، صفحه ۱۰۲، حدیث ۷۳.

[۴۱۹] (۲). کامل الزیارات، باب ۴۸، صفحه ۱۳۰، حدیث ۱.

[۴۲۰] (۳). همان مدرک، باب ۷۹، صفحه ۲۱۳، حدیث ۱۰.

[۴۲۱] (۴). همان مدرک، باب ۸۳، صفحه ۲۵۱، حدیث ۱.

[۴۲۲] (۱). کامل الزیارات، باب ۴۴، صفحه ۱۲۳، حدیث ۲ و باب ۷۹، صفحه ۲۴۰، حدیث ۱۷.

[۴۲۳] (۲). همان مدرک، باب ۷۹، صفحه ۲۱۴، حدیث ۱۰.

[۴۲۴] (۳). همان مدرک، باب ۸۳، صفحه ۲۵۱، حدیث ۱.

[۴۲۵] (۴). همان مدرک، باب ۶۹، صفحه ۱۶۸، حدیث ۷.

[۴۲۶] (۵). همان مدرک، حدیث ۸.

[۴۲۷] (۶). بحارالانوار، جلد ۴۴، صفحه ۲۲۱، حدیث ۱.

[۴۲۸] (۷). عدّه الداعی، صفحه ۵۷.

[۴۲۹] (۱). بحارالانوار، جلد ۹۸، صفحه ۲۱۲.

[۴۳۰] (۱). بحارالانوار، جلد ۹۸، صفحه ۲۲۵.

[۴۳۱] (۲). عدّه الداعی، صفحه ۶۴.

[۴۳۲] (۳). قرب الاسناد، صفحه ۲۸.

[۴۳۳] (۴). کافی، جلد ۳، صفحه ۴۷۱، حدیث ۳.

[۴۳۴] (۱). کامل الزیارات، باب ۱۰۸، صفحه ۳۲۵، حدیث ۱.

[۴۳۵] (۲). همان مدرک.

[۴۳۶] (۱). بحارالانوار، جلد ۹۸، صفحه ۲۳۰.

[۴۳۷] (۲). این زیارت را غیر از مرحوم کلینی، شیخ الطائفه مرحوم طوسی در تهذیب و شیخ صدوق در من لایحضره الفقیه نیز نقل کرده‌اند و مرحوم صدوق در همین کتاب در جلد ۲، صفحه ۵۹۸ می‌نویسد: «با آن که من در بعضی از کتاب‌های دیگرم زیارات متعددی را برای امام حسین علیه السلام نقل کرده‌ام، اما در این کتاب (من لایحضره الفقیه) به همین یک زیارت بسنده می‌کنم؛ چون آن را صحیح‌ترین زیارات از نظر سند می‌دانم، پس همین ما را بس است».

[۴۳۸] (۳). در روایت کافی به جای «السلام علیک یا ابا عبدالله» «صلی اللّٰه علیک یا ابا عبدالله» آمده، ولی روایت کامل زیارات (السلام علیک یا ابا عبدالله) با ادامه حدیث هماهنگ‌تر است، زیرا در هر دو روایت امام علیه السلام بعد از آن فرمود: «چرا که «سلام» از دور یا نزدیک به او می‌رسد».

[۴۳۹] (۱). در کافی «ثائر اللّٰه و ابن ثائره» آمده است.

[۴۴۰] (۱). در کافی «تسیخ الارض» آمده است.

- [۴۴۱] (۱). در کافی «مواهم» آمده است.
- [۴۴۲] (۲). این تعبیر اشاره به این است که آن حضرت فرزند نسبی امام حسین علیه السلام و فرزند روحانی و معنوی امام حسن علیه السلام بود.
- [۴۴۳] (۱). کامل‌الزیارات، باب ۷۹، صفحه ۱۹۷، حدیث ۲، کافی، جلد ۴، صفحه ۵۷۵، حدیث ۲ و فقیه، جلد ۲، صفحه ۵۹۴، حدیث ۳۱۹۹.
- [۴۴۴] (۱). کامل‌الزیارات، باب ۷۹، صفحه ۲۱۰، حدیث ۷.
- [۴۴۵] (۲). این مقدمه در بحار نیامده، ولی در کامل‌الزیارات آمده است.
- [۴۴۶] (۱). بحارالانوار، جلد ۹۸، صفحه ۲۲۹، حدیث ۳۶ و کامل‌الزیارات، باب ۷۹، صفحه ۲۰۵، حدیث ۵، (با اندکی تفاوت).
- [۴۴۷] (۲). کامل‌الزیارات، باب ۷۹، صفحه ۲۰۵، حدیث ۴.
- [۴۴۸] (۱). کامل‌الزیارات، باب ۷۹، صفحه ۲۰۸، حدیث ۶.
- [۴۴۹] (۱). مستدرک الوسائل، جلد ۱۰، صفحه ۳۰۴، حدیث ۷ و کامل‌الزیارات، باب ۷۹، صفحه ۲۱۲، حدیث ۹. (با اندکی تفاوت)
- [۴۵۰] (۱). در بحار «السلام علیک یاین فاطمه...» آمده است.
- [۴۵۱] (۲). این جمله در مصباح نیامده، ولی در بحار آمده است.
- [۴۵۲] (۱). مصباح‌المتنهجد، صفحه ۷۱۷ و بحارالانوار، جلد ۹۸، صفحه ۱۹۷، حدیث ۳۲.
- [۴۵۳] (۲). کافی، جلد ۳، صفحه ۴۷۶، حدیث ۱.
- [۴۵۴] (۱). مهج الدعوات، صفحه ۳۳۲ و بحارالانوار، جلد ۵۲، صفحه ۱۴۸، حدیث ۷۳.
- [۴۵۵] (۱). این کلمه در بحار آمده است.
- [۴۵۶] (۱). در بحار «ارواح السعداء» آمده است.
- [۴۵۷] (۲). کامل‌الزیارات، باب ۸۵، صفحه ۲۵۶، حدیث ۱ و بحارالانوار، جلد ۹۸، صفحه ۲۷۷، حدیث ۱.
- [۴۵۸] (۳). تهذیب، جلد ۶، صفحه ۶۶.
- [۴۵۹] (۱). مزار مفید، صفحه ۱۲۳ و بحارالانوار، جلد ۹۸، صفحه ۲۱۸. (با اندکی تفاوت)
- [۴۶۰] (۱). کامل‌الزیارات، باب ۸۶، صفحه ۲۵۸، حدیث ۱.
- [۴۶۱] (۲). خصال، جلد ۱، صفحه ۶۸، حدیث ۱۰۱.
- [۴۶۲] (۳). اعلام الوری، صفحه ۲۰۳.
- [۴۶۳] (۴). بحارالانوار، جلد ۴۵، صفحه ۴۰.
- [۴۶۴] (۱). مقتل ابومخنف، صفحه ۱۸۱.
- [۴۶۵] (۲). همان مدرک.
- [۴۶۶] (۳). اقبال، صفحه ۵۷۳ و بحارالانوار، جلد ۹۸، صفحه ۲۶۹.
- [۴۶۷] (۱). کامل‌الزیارات، باب ۷۱، صفحه ۱۷۳، حدیث ۱.
- [۴۶۸] (۲). همان مدرک، صفحه ۱۷۴، حدیث ۲.
- [۴۶۹] (۳). همان مدرک، حدیث ۵ و بحارالانوار، جلد ۹۸، صفحه ۱۵، حدیث ۱۴.
- [۴۷۰] (۴). کامل‌الزیارات، باب ۷۱، حدیث ۷ و بحارالانوار، جلد ۹۸، صفحه ۲۹۰، حدیث ۱.

[۴۷۱] (۵). بحارالانوار، جلد ۹۸، صفحه ۲۹۳، حدیث ۲.

[۴۷۲] (۶). همان مدرک، صفحه ۲۹۶-۳۰۰.

[۴۷۳] (۱). بحارالانوار، جلد ۹۸، صفحه ۳۰۰ و مصباح‌المتهجد، صفحه ۷۸۱.

[۴۷۴] (۲). کامل‌الزیارات، باب ۷۱، صفحه ۱۷۹، قسمت پایانی حدیث ۹.

[۴۷۵] (۳). بحارالانوار، جلد ۹۸، صفحه ۳۰۰.

[۴۷۶] (۱). آنچه داخل پرائتر آمده، در مصباح‌المتهجد نیامده است، ولی در بعضی از نسخه‌ها آمده است.

[۴۷۷] (۱). متن داخل پرائتر در بعضی از نسخه‌های مصباح شیخ طوسی نیامده است.

[۴۷۸] (۱). در مصباح‌المتهجد «طلب تارکم مع امام مهدی ظاهر ناطق منکم» آمده و عبارت بالا در مزار کبیر آمده است.

[۴۷۹] (۱). در مصباح‌المتهجد «لزیرتک» آمده است.

[۴۸۰] (۲). بعضی می‌گویند: جمله‌های «أولاً ثمّ الثانی و الثالث و الزابع» در نسخه خطی مصباح‌المتهجد، مربوط به اوایل قرن ششم (سال ۵۰۲)، موجود در کتابخانه آستان قدس رضوی و نسخه مصباح‌الصغیر شیخ (که برگزیده مصباح‌المتهجد است) و مربوط به

قرن ششم و آن هم در آستان قدس موجود است، وجود ندارد. ولی باید توجه داشت که جمله‌های فوق در چند نسخه مهم و معتبر دیگر مصباح‌المتهجد و مصباح‌الصغیر موجود است:

۱- نسخه قدیمی و خطی مصباح‌المتهجد که تاریخش به زمان شیخ طوسی (قرن پنجم) بر می‌گردد و در کتابخانه مسجد اعظم مرحوم آیه‌الله بروجردی رحمه الله در قم (به شماره ۳۹۴) موجود است و در صفحه اول آن نوشته شده: «نسخه زمان مؤلف».

۲- نسخه ابن ابی‌الجود که در کتابخانه مرحوم آیه‌الله مرعشی رحمه الله (به شماره ۶۸۳۷) موجود است؛ وی می‌نویسد: این نسخه را با نسخه‌ای که در اختیار نوه ابن شهر آشوب بوده، مقابله کردم و نوه ابن شهر آشوب گفته است که من از جدّم (ابن شهر آشوب) شنیدم که این نسخه‌ای است که آن را بر شیخ طوسی خوانده‌ام. در این نسخه نیز جملات فوق موجود است.

۳- مرحوم سید بن طاووس رحمه الله نیز در مصباح‌الزائر این زیارت را به کیفیت فوق نقل کرده است و پس از آنکه می‌گوید: این دو فقره اخیر زیارت که مشتمل بر صد لعن و صد سلام است را در مصباح کبیر (مصباح‌المتهجد، در نسخه موجود نزد من) نیافتم، می‌افزاید: ولی من آن را از مصباح‌الصغیر شیخ (که برگرفته از مصباح کبیر است) نقل می‌کنم. (مصباح‌الزائر، صفحه ۲۷۸) در نقل سید از مصباح‌الصغیر نیز، جمله‌های فوق آمده است.

بنابراین، در بسیاری از نسخه‌های قدیمی مصباح‌المتهجد و برخی از نسخه‌های مصباح‌الصغیر جمله‌های فوق موجود است و اگر در برخی دیگر از نسخه‌ها نیست، ممکن است به شرایط زمانی عرضه این زیارت بر گردد.

علاوه بر آنکه در بحارالانوار (جلد ۹۸، صفحه ۲۹۶) همین فقرات و جمله‌ها موجود است و ایشان نیز مستقیماً از مصباح‌المتهجد نقل می‌کند و این نشان می‌دهد در نسخه موجود نزد علامه مجلسی نیز، جمله‌های فوق وجود داشت.

و اگر در کامل‌الزیارات جمله‌های فوق به طور دقیق نیامده، مشکلی ایجاد نمی‌کند، چرا که نقل ابن قولویه در کامل‌الزیارات در بخش‌های دیگر زیارت عاشورا نیز با نقل مصباح‌المتهجد اندکی متفاوت است و تنها در جمله‌های مورد بحث نیست.

[۴۸۱] (۱). مصباح‌المتهجد، صفحه ۷۷۳. رجوع شود به: کامل‌الزیارات، باب ۷۱، صفحه ۱۷۶، حدیث ۸ و مزار کبیر، صفحه ۴۸۰) با اندکی تفاوت).

[۴۸۲] (۲). مصباح‌المتهجد، صفحه ۷۷۳ و کامل‌الزیارات، صفحه ۱۷۵.

[۴۸۳] (۳). رجوع شود به: الدررعه، جلد ۱۵، صفحه ۲۹؛ کتاب «ربع قرن مع العلامة الأمینی»، صفحه ۲۳۱ و ادب‌الزائر، نوشته علامه امینی، صفحه ۱۲۷.

- برخی‌ها چنین تصور کرده‌اند که یک بار لعن و سلام را بگویند، سپس به دنبال هر کدام از لعن و سلام اضافه کند «تَشِيْعاً وَ تَسْعِيْنَ مَرَّةً» و همین کفایت می‌کند، در حالی که ظاهر روایت همان است که در بالا ذکر شد.
- [۴۸۴] (۴). رجوع شود به: بحارالانوار، جلد ۹۷، صفحه ۳۱۱.
- [۴۸۵] (۱). مصباح‌المتهجد، صفحه ۷۸۷ و تهذیب، جلد ۶، صفحه ۵۲، حدیث ۳۷.
- [۴۸۶] (۱). در تهذیب کلمه «اسخطك» نیامده، ولی در مصباح‌المتهجد آمده است.
- [۴۸۷] (۱). در تهذیب و مصباح‌المتهجد به جای «المطهرة» الطاهرة آمده است.
- [۴۸۸] (۲). تهذیب، جلد ۶، صفحه ۱۱۳، حدیث ۱۷ و مصباح‌المتهجد، صفحه ۷۸۸ و بحارالانوار، جلد ۹۸، صفحه ۳۳۱، حدیث ۲.
- [۴۸۹] (۱). بحارالانوار، جلد ۹۸، صفحه ۳۲۹، حدیث ۱.
- [۴۹۰] (۲). همان مدرک، صفحه ۳۳۶ و مصباح‌الزائر، صفحه ۲۹۱.
- [۴۹۱] (۳). بلدالامین، صفحه ۲۸۱.
- [۴۹۲] (۱). کلمه «صدق» در نسخه مصباح‌الزائر و بلدالامین آمده است، ولی در بحار نیامده.
- [۴۹۳] (۱). بحارالانوار، جلد ۹۸، صفحه ۳۳۶، حدیث ۱.
- [۴۹۴] (۱). در نسخه مزار شهید اول، «عن الاسلام» آمده است.
- [۴۹۵] (۱). بحارالانوار، جلد ۹۸، صفحه ۳۳۷ و مزار شهید اول، صفحه ۱۴۵ (با اندکی تفاوت).
- [۴۹۶] (۲). کامل‌الزیارات، باب ۷۳، صفحه ۱۸۲، حدیث ۲.
- [۴۹۷] (۳). همان مدرک، حدیث ۱.
- [۴۹۸] (۱). بحارالانوار، جلد ۹۸، صفحه ۳۴۵، حدیث ۱.
- [۴۹۹] (۱). کامل‌الزیارات، باب ۷۲، صفحه ۱۷۹، حدیث ۲ و بحارالانوار، جلد ۹۸، صفحه ۹۳، حدیث ۲.
- [۵۰۰] (۱). بلدالامین، صفحه ۲۸۴ و بحارالانوار، جلد ۹۸، صفحه ۳۴۲، حدیث ۲.
- [۵۰۱] (۲). بحارالانوار، جلد ۹۸، صفحه ۱۰۰، حدیث ۳۱.
- [۵۰۲] (۳). همان مدرک، حدیث ۳۲.
- [۵۰۳] (۴). همان مدرک، صفحه ۹۹، حدیث ۳۰.
- [۵۰۴] (۵). کامل‌الزیارات، باب ۱۰۸، صفحه ۳۳۰، حدیث ۷.
- [۵۰۵] (۱). بحارالانوار، جلد ۹۸، صفحه ۳۵۰ و مصباح‌الزائر، صفحه ۳۲۵ (با اندکی تفاوت).
- [۵۰۶] (۲). کامل‌الزیارات، باب ۷۲، صفحه ۱۸۰، حدیث ۶.
- [۵۰۷] (۳). همان مدرک، حدیث ۷.
- [۵۰۸] (۴). همان مدرک، باب ۸۸، صفحه ۲۶۹، حدیث ۹.
- [۵۰۹] (۱). عبارت «السلام علیک یا ولی الله» در مصباح‌الزائر آمده است.
- [۵۱۰] (۱). اشاره به حدیث ثقلین است.
- [۵۱۱] (۱). بحارالانوار، جلد ۹۸، صفحه ۳۵۲، حدیث ۱ و مصباح‌الزائر، صفحه ۳۲۹ (با اندکی تفاوت).
- [۵۱۲] (۲). کامل‌الزیارات، باب ۷۰، حدیث ۳ و ۴ و ۵ و ۷.
- [۵۱۳] (۳). مصباح‌المتهجد، صفحه ۷۱۶.
- [۵۱۴] (۴). بحارالانوار، جلد ۹۸، صفحه ۸۶، حدیث ۸.

- [۵۱۵] (۱). در مصباح الزائر «اصحاب الكساء» آمده است.
- [۵۱۶] (۲). آنچه داخل پرانتز است، در مصباح الزائر آمده است.
- [۵۱۷] (۱). جمله «ابن المظلوم» در مصباح الزائر آمده است.
- [۵۱۸] (۲). آنچه داخل پرانتز است، در مصباح الزائر آمده است.
- [۵۱۹] (۱). بحارالانوار، جلد ۹۸، صفحه ۳۵۹ حدیث ۱ و مصباح الزائر، صفحه ۳۴۷. (با اندکی تفاوت)
- [۵۲۰] (۱). بحارالانوار، جلد ۹۸، صفحه ۳۶۴؛ مزار شهید، صفحه ۱۷۷ و مصباح الزائر، صفحه ۳۵۱.
- [۵۲۱] (۱). بحارالانوار، جلد ۹۸، صفحه ۹۸، حدیث ۲۹.
- [۵۲۲] (۲). کامل الزیارات، باب ۳۸، صفحه ۱۱۳، حدیث ۴.
- [۵۲۳] (۳). همان مدرک، باب ۷۴، صفحه ۱۸۳، حدیث ۳.
- [۵۲۴] (۴). بحارالانوار، جلد ۴۵، صفحه ۴۰۱، حدیث ۱۲.
- [۵۲۵] (۱). کامل الزیارات، باب ۷۱، صفحه ۱۷۵، حدیث ۸.
- [۵۲۶] (۲). همان مدرک، باب ۹۶، صفحه ۲۸۶، حدیث ۱.
- [۵۲۷] (۳). همان مدرک، صفحه ۲۸۷، حدیث ۲.
- [۵۲۸] (۴). کافی، جلد ۴، صفحه ۵۷۵، حدیث ۲.
- [۵۲۹] (۱). کامل الزیارات، باب ۷۱، صفحه ۱۷۵، حدیث ۸ و بحارالانوار، جلد ۹۸، صفحه ۲۹۰، حدیث ۱.
- [۵۳۰] (۲). بحارالانوار، جلد ۷۸، صفحه ۱۷، حدیث ۲۴.
- [۵۳۱] (۳). کامل الزیارات، باب ۹۶، صفحه ۲۸۷، حدیث ۲.
- [۵۳۲] (۱). کامل الزیارات، باب ۹۶، صفحه ۲۸۸، حدیث ۷.
- [۵۳۳] (۲). همان مدرک، باب ۹۱، حدیث ۳، ۴، ۵، ۸ و باب ۹۲، حدیث ۴، ۵، ۶.
- [۵۳۴] (۳). همان مدرک، باب ۹۲، احادیث ۱، ۲، ۴، ۵.
- [۵۳۵] (۴). همان مدرک، باب ۹۲، حدیث ۶ و باب ۹۱، حدیث ۵. (یک میل حدود ۱۶۰۰ متر است).
- [۵۳۶] (۵). همان مدرک، باب ۹۳، حدیث ۵.
- [۵۳۷] (۶). فوائد الرضویه، صفحه ۶۹۵.
- [۵۳۸] (۱). کامل الزیارات، باب ۹۲، صفحه ۲۷۸، حدیث ۱.
- [۵۳۹] (۲). همان مدرک، باب ۹۱، صفحه ۲۷۴، حدیث ۱.
- [۵۴۰] (۳). همان مدرک، باب ۹۳، صفحه ۲۸۰، حدیث ۵.
- [۵۴۱] (۱). بحارالانوار، جلد ۹۸، صفحه ۱۱۹، حدیث ۴ و امالی طوسی، صفحه ۳۱۸، حدیث ۹۳.
- [۵۴۲] (۲). کامل الزیارات، باب ۹۴، صفحه ۲۸۴، حدیث ۱.
- [۵۴۳] (۳). بحارالانوار، جلد ۹۸، صفحه ۱۳۶، حدیث ۷۵.
- [۵۴۴] (۴). همان مدرک، صفحه ۱۳۳، حدیث ۶۳ و تهذیب، جلد ۶، صفحه ۷۶، حدیث ۱۸.
- [۵۴۵] (۵). بحارالانوار، جلد ۹۸، صفحه ۱۳۵، حدیث ۷۴.
- [۵۴۶] (۶). همان مدرک، جلد ۹۸، صفحه ۱۳۲، حدیث ۶۱ و تهذیب، جلد ۶، صفحه ۷۵، حدیث ۱۶.
- [۵۴۷] (۷). همان مدرک.

- [۵۴۸] (۱). رجوع کنید به: بحارالانوار، جلد ۹۸، صفحه ۱۳۰، حدیث ۵۰، ۵۴ و ۵۵؛ و جواهرالکلام، جلد ۳۶، صفحه ۳۶۴.
- [۵۴۹] (۲). کامل الزیارات، باب ۸۸، صفحه ۲۷۰، حدیث ۱۱.
- [۵۵۰] (۳). همان مدرک، باب ۸۹، صفحه ۲۷۱، حدیث ۱.
- [۵۵۱] (۴). همان مدرک، باب ۹۰، حدیث ۱ و بحارالانوار، جلد ۹۸، صفحه ۱۱۲.
- [۵۵۲] (۱). «حائر» در لغت (از حَیْر است نه از حَوْر) به مکانی گفته می‌شود که آب در آن جا جمع شود و دَوْران پیدا کند (صباح اللغه و مصباح المنیر) در هر حال: گویا از زمانی که متوکل عباسی - لعنه‌الله علیه - قبر آن حضرت را به آب بست، ولی آب در اطراف قبر، دور زد و به خود قبر نرسید، به این محوطه حائر گفته شد. (بحارالانوار، جلد ۹۸، صفحه ۱۱۷).
- [۵۵۳] (۲). بحارالانوار، جلد ۹۸، صفحه ۱۱۷.
- [۵۵۴] (۳). جواهرالکلام، جلد ۱۴، صفحه ۳۳۹.
- [۵۵۵] (۱). کامل الزیارات، باب ۹۹، صفحه ۲۹۹، حدیث ۵ و ۹.
- [۵۵۶] (۲). همان مدرک، حدیث ۶.
- [۵۵۷] (۳). همان مدرک، حدیث ۱، ۳، ۸، ۱۰.
- [۵۵۸] (۴). همان مدرک، حدیث ۷، ۱۲.
- [۵۵۹] (۵). مناقب ابن شهر آشوب، جلد ۴، صفحه ۳۰۵.
- [۵۶۰] (۶). همان مدرک.
- [۵۶۱] (۱). این قسمت در بحارالانوار آمده است.
- [۵۶۲] (۱). مصباح الزائر، صفحه ۳۷۷ و بحارالانوار، جلد ۹۹، صفحه ۱۴، حدیث ۹ (با اندکی تفاوت).
- [۵۶۳] (۱). بحارالانوار، جلد ۹۹، صفحه ۱۱، حدیث ۷ و مزار کبیر، صفحه ۵۳۶ و مزار شهید، صفحه ۱۸۸. (با اندکی تفاوت)
- [۵۶۴] (۱). مصباح الزائر، صفحه ۳۸۲ و بحارالانوار، جلد ۹۹، صفحه ۱۷، حدیث ۱۰ (با اندکی تفاوت).
- [۵۶۵] (۱). بحارالانوار، جلد ۹۹، صفحه ۱۲، حدیث ۷؛ مزار شهید، صفحه ۱۹۲ و مزار کبیر، صفحه ۵۳۸ (با اندکی تفاوت).
- [۵۶۶] (۱). مصباح الزائر، صفحه ۳۹۵ و بحارالانوار، جلد ۹۹، صفحه ۲۰.
- [۵۶۷] (۲). کامل الزیارات، باب ۱۰۰، صفحه ۳۰۲، حدیث ۱.
- [۵۶۸] (۱). کامل الزیارات، صفحه ۳۰۱، حدیث ۱ و کافی، جلد ۴، صفحه ۵۷۸، حدیث ۱ و تهذیب، جلد ۶، صفحه ۹۱، حدیث ۱.
- [۵۶۹] (۱). بحارالانوار، جلد ۹۹، صفحه ۱۳ و مزار کبیر، صفحه ۵۳۹ و مزار شهید، صفحه ۱۹۴ (با اندکی تفاوت).
- [۵۷۰] (۱). تهذیب، جلد ۶، صفحه ۸۳.
- [۵۷۱] (۲). همان مدرک، صفحه ۹۱.
- [۵۷۲] (۱). معجم البلدان، جلد ۱، صفحه ۳۶۳.
- [۵۷۳] (۲). بحارالانوار، جلد ۹۹، صفحه ۲۶، باب ۳.
- [۵۷۴] (۳). همان مدرک، صفحه ۲۹.
- [۵۷۵] (۱). تهذیب، جلد ۶، صفحه ۱۱۸ و مصباح الزائر، صفحه ۵۱۴ (با تفاوت).
- [۵۷۶] (۱). حبل المتین، شیخ بهایی، صفحه ۷.
- [۵۷۷] (۲). بحارالانوار، جلد ۹۹، صفحه ۲۹۱.
- [۵۷۸] (۳). همان مدرک، جلد ۲۲، صفحه ۳۴۸، حدیث ۶۴.

- [۵۷۹] (۴). همان مدرک، صفحه ۳۲۹، حدیث ۳۸.
- [۵۸۰] (۱). مصباح الزائر، صفحه ۵۰۵ و بحارالانوار، جلد ۹۹، صفحه ۲۸۷، حدیث ۱.
- [۵۸۱] (۱). مصباح الزائر، صفحه ۵۱۱ و بحارالانوار، جلد ۹۹، صفحه ۲۹۱. (با اندکی تفاوت)
- [۵۸۲] (۲). مستدرک الوسائل، جلد ۳، صفحه ۴۴۸، حدیث ۲۲.
- [۵۸۳] (۳). در برخی از منابع به جای «محل»، «رسوم» آمده است. (بحارالانوار، جلد ۷۵، صفحه ۸۴، حدیث ۹۱).
- [۵۸۴] (۱). سوره دخان، آیات ۲۵-۲۹.
- [۵۸۵] (۲). شرح نهج البلاغه ابن ابی الحدید، جلد ۳، صفحه ۲۰۲ و بحارالانوار، جلد ۷۵، صفحه ۸۴، حدیث ۹۱ (با مقداری تفاوت).
- [۵۸۶] (۱). درجات الرفیعة، صفحه ۲۸۳ و سفینه البحار ماده حدیفة.
- [۵۸۷] (۱). فرحة الغری، صفحه ۱۰۵.
- [۵۸۸] (۱). عیون اخبار الرضا، جلد ۲، صفحه ۱۳۵، حدیث ۴ و بحارالانوار، جلد ۴۹، صفحه ۱۲۳، حدیث ۴.
- [۵۸۹] (۲). عیون اخبار الرضا، جلد ۲، صفحه ۱۳۶، حدیث ۱ و بحارالانوار، جلد ۴۹، صفحه ۱۲۵، حدیث ۱.
- [۵۹۰] (۳). عیون اخبار الرضا، جلد ۲، صفحه ۲۵۵، حدیث ۴ و بحارالانوار، جلد ۴۹، صفحه ۲۸۴، حدیث ۳.
- [۵۹۱] (۴). عیون اخبار الرضا، جلد ۲، صفحه ۲۵۷، حدیث ۱۴ و بحارالانوار، جلد ۹۹، صفحه ۳۳، حدیث ۱۱.
- [۵۹۲] (۱). عیون اخبار الرضا، جلد ۲، صفحه ۲۵۵، حدیث ۵ و بحارالانوار، جلد ۹۹، صفحه ۳۱، حدیث ۲.
- [۵۹۳] (۲). کامل الزیارات، باب ۱۰۱، صفحه ۳۰۴، حدیث ۴ و فقیه، جلد ۲، صفحه ۵۸۴، حدیث ۳۱۸۹.
- [۵۹۴] (۳). بحارالانوار، جلد ۹۹، صفحه ۳۷، حدیث ۲۶ و عیون اخبار الرضا، جلد ۲، صفحه ۲۵۶، حدیث ۷.
- [۵۹۵] (۴). کامل الزیارات، باب ۱۰۲، صفحه ۳۰۹، حدیث ۲.
- [۵۹۶] (۱). عیون اخبار الرضا، جلد ۲، صفحه ۲۶۷، حدیث ۱ و کامل الزیارات، باب ۱۰۲، صفحه ۳۰۹، حدیث ۲ و مصباح الزائر، صفحه ۳۸۹.
- [۵۹۷] (۲). رجوع کنید به: بحارالانوار، جلد ۳۰، صفحه ۳۹۳.
- [۵۹۸] (۱). بحارالانوار، جلد ۹۹، صفحه ۵۷.
- [۵۹۹] (۲). کامل الزیارات، باب ۱۰۲، صفحه ۳۰۹، حدیث ۱.
- [۶۰۰] (۱). مقنعه، صفحه ۴۸۰.
- [۶۰۱] (۱). بحارالانوار، جلد ۹۹، صفحه ۵۰، حدیث ۸ و بلادالأمین، صفحه ۲۸۳.
- [۶۰۲] (۲). بحارالانوار، جلد ۹۹، صفحه ۴۳ و ۴۴.
- [۶۰۳] (۱). کامل الزیارات، باب ۵۹، صفحه ۱۴۷، حدیث ۱ و کافی، جلد ۴، صفحه ۵۷۹، حدیث ۱.
- [۶۰۴] (۲). تهذیب، جلد ۶، صفحه ۷۹، حدیث ۴.
- [۶۰۵] (۳). بحارالانوار، جلد ۹۷، از صفحه ۱۱۶ تا ۱۲۴.
- [۶۰۶] (۴). تهذیب، جلد ۶، صفحه ۹۳، حدیث ۳ و بحارالانوار، جلد ۹۹، صفحه ۵۹، حدیث ۱.
- [۶۰۷] (۵). عوالی اللثالی، جلد ۴، صفحه ۸۴، حدیث ۹۳.
- [۶۰۸] (۱). امالی طوسی، صفحه ۲۸۰، حدیث ۷۶ و بحارالانوار، جلد ۹۹، صفحه ۵۹، حدیث ۲.
- [۶۰۹] (۲). عدّة الداعی، صفحه ۶۵ و بحارالانوار، جلد ۹۹، صفحه ۵۹، حدیث ۳ (با تلخیص).

[۶۱۰] (۳). این تعبیر به این جهت است که آن دو بزرگوار در خانه خود دفن شده‌اند خانه‌ای که گاهی از اوقات درش باز می‌شد و شیعیان، می‌توانستند وارد آن شوند و کنار قبر، زیارت کنند و گاهی بسته بود و شیعیان از بیرون، مقابل پنجره‌ای که در دیوار مقابل قبر بود، می‌ایستادند و زیارت می‌کردند، و از تعبیر فوق به دست می‌آید که این وضعیت تا زمان ابن قولویه مؤلف کتاب کامل‌الزیارات متوفای ۳۶۸ هجری قمری، به حال خود باقی بود، بعدها به همت شیعیان و موالیان، قبه و حرم و رواق و ایوان ساخته شد.

[۶۱۱] (۱). بحارالانوار، جلد ۹۹، صفحه ۶۱، حدیث ۵ و کامل‌الزیارات، باب ۱۰۳، حدیث ۱ (با اندکی تفاوت).

[۶۱۲] (۱). بحارالانوار، جلد ۹۹، صفحه ۶۳ و مصباح‌الزائر، صفحه ۴۰۴ (با اندکی تفاوت).

[۶۱۳] (۱). بحارالانوار، جلد ۹۹، صفحه ۶۷ و مصباح‌الزائر، صفحه ۴۰۹-۴۱۳ (با اندکی تفاوت).

[۶۱۴] (۱). مصباح‌الزائر صفحه ۴۱۳-۴۱۵ و بحارالانوار، جلد ۹۹، صفحه ۷۰.

[۶۱۵] (۱). بحارالانوار، جلد ۹۹، صفحه ۷۹.

[۶۱۶] (۲). این روایت همان است که علامه مجلسی آن را از امالی طوسی، صفحه ۲۸۷، حدیث ۵ نقل می‌کند (رجوع شود به: بحارالانوار، جلد ۹۹، صفحه ۶۰، حدیث ۴).

[۶۱۷] (۱). تهذیب‌الأحكام، جلد ۶، صفحه ۹۵، باب ۴۵ و بحارالانوار، جلد ۹۹، صفحه ۶۳.

[۶۱۸] (۱). کامل‌الزیارات، باب ۹۶، صفحه ۲۸۷، حدیث ۴ و این روایت می‌تواند به سؤال آنهایی که می‌پرسند: برای رفتن به مسجد جمکران، چه زمانی مناسب‌تر است پاسخ دهد.

[۶۱۹] (۲). اللهم كما جعلت قلبي بذکره معموراً، فاجعل سلاحی بنصرته مشهوراً (بحارالانوار، جلد ۹۹، صفحه ۱۰۳).

[۶۲۰] (۱). در بحار و احتجاج: «انّ النّشر و البعث حقّ» آمده.

[۶۲۱] (۲). در بحار و احتجاج: «ما سختطموه» آمده.

[۶۲۲] (۱). بحارالانوار، جلد ۹۹، صفحه ۸۱، حدیث ۱ و احتجاج، جلد ۲، صفحه ۴۹۲ (با اندکی تفاوت).

[۶۲۳] (۱). بحارالانوار، جلد ۹۹، صفحه ۱۱۶ و مزار کبیر، صفحه ۵۸۶ و مزار شهید، صفحه ۲۰۳.

[۶۲۴] (۱). بحارالانوار، جلد ۹۹، صفحه ۱۰۲ و مزار کبیر، صفحه ۶۵۷ (با اندکی تفاوت).

[۶۲۵] (۱). بحارالانوار، جلد ۹۹، صفحه ۱۰۱ و مصباح‌الزائر، صفحه ۴۴۱ (با اندکی تفاوت).

[۶۲۶] (۱). مصباح‌الزائر، صفحه ۴۴۲ و بحارالانوار، جلد ۹۹، صفحه ۱۰۲.

[۶۲۷] (۱). الکلم الطیب، تألیف سید علی صدر الدین، (معروف به سید علی خان) صفحه ۸۳. این دعا در بحارالانوار، جلد ۹۸، صفحه ۳۷۳، حدیث ۱۶ (با تفاوت‌هایی) آمده است.

[۶۲۸] (۱). مصباح‌الزائر، صفحه ۴۵۴ و بحارالانوار، جلد ۹۹، صفحه ۱۱۰.

[۶۲۹] (۲). مزار کبیر، صفحه ۶۶۳ و مصباح‌الزائر، صفحه ۴۵۵ و بحارالانوار، جلد ۹۹، صفحه ۱۱۱.

[۶۳۰] (۱). مزار کبیر، صفحه ۶۶۳ و مصباح‌الزائر، صفحه ۴۵۵ و ۴۵۶ و بحارالانوار، جلد ۹۹، صفحه ۱۱۱.

[۶۳۱] (۱). بلاد الامین، صفحه ۸۱ و مصباح‌المتّهجد، صفحه ۴۰۹.

[۶۳۲] (۱). در جمال‌الاسبوع «اعداء دینک» آمده است.

[۶۳۳] (۲). این جمله در «جمال‌الاسبوع» نیامده، ولی در «بحارالانوار» آمده است.

[۶۳۴] (۱). جمال‌الاسبوع، صفحه ۵۲۱. این دعا در مصباح‌المتّهجد، صفحه ۴۱۱ و بحارالانوار، جلد ۹۹، صفحه ۸۹ نیز با تفاوت‌هایی آمده است.

- [۶۳۵] (۱). این جمله در بحارالانوار آمده است.
- [۶۳۶] (۱). کامل الزیارات، باب ۱۰۴، صفحه ۳۱۵، حدیث ۱ و بحارالانوار، جلد ۹۹، صفحه ۱۲۶، حدیث ۱ (با اندکی تفاوت).
- [۶۳۷] (۲). چنان که مجلسی اول گفته: شاید علت گفتن صد مرتبه تکبیر این باشد که مبادا زائری- با توجه به عبارات بلند این زیارتنامه درباره ائمه علیهم السلام- دچار غلو شود و یا از عظمت خداوند متعال (و این که آنچه آنها دارند از جانب خدا و به اذن خداست) غافل گردد (روضه المتقین، جلد ۵، صفحه ۴۵۳).
- [۶۳۸] (۱). در کتاب فقیه عبارت «و برهانه» نیامده است.
- [۶۳۹] (۱). فقیه: «ذهب عنکم الرجس اهل البیت».
- [۶۴۰] (۲). فقیه: «ادمتمم ذکره».
- [۶۴۱] (۱). فقیه: «و قلبی لکم سلم».
- [۶۴۲] (۲). فقیه: «لا مع عدوکم».
- [۶۴۳] (۱). «و اصدق وعدکم» در فقیه نیامده است.
- [۶۴۴] (۱). در فقیه به جای «و المكان المعلوم»، «و المقام المعلوم...» آمده است.
- [۶۴۵] (۱). فقیه، جلد ۲، صفحه ۶۰۹، حدیث ۳۲۱۳ و عیون الاخبار، جلد ۲، صفحه ۲۷۲، حدیث ۱ و بحارالانوار، جلد ۹۹، صفحه ۱۲۷ (با اندکی تفاوت).
- [۶۴۶] (۲). بحارالانوار، جلد ۹۹، صفحه ۱۴۴.
- [۶۴۷] (۳). روضه المتقین، جلد ۵، صفحه ۴۵۲.
- [۶۴۸] (۴). نجم الثاقب، صفحه ۶۰۳.
- [۶۴۹] (۱). اقبال، صفحه ۳۸۲ و بحارالانوار، جلد ۹۸، صفحه ۳۷۴ (با اندکی تفاوت).
- [۶۵۰] (۱). بحارالانوار، جلد ۹۹، صفحه ۱۷۲ و مصباح الزائر، صفحه ۴۷۱.
- [۶۵۱] (۱). مصباح الزائر، صفحه ۴۶۸ و بحارالانوار، جلد ۹۹، صفحه ۱۶۹.
- [۶۵۲] (۱). مصباح المتعبد، صفحه ۳۹۹.
- [۶۵۳] (۱). مصباح الزائر، صفحه ۴۷۲؛ مزار شهید، صفحه ۲۱۶؛ مزار کبیر، صفحه ۵۳۵ و بحارالانوار، جلد ۹۹، صفحه ۱۳۳ (با اندکی تفاوت).
- [۶۵۴] (۱). سوره بقره، آیه ۲۸۵.
- [۶۵۵] (۲). کافی، جلد ۴، صفحه ۲۱۴، حدیث ۷.
- [۶۵۶] (۳). همان مدرک، حدیث ۱۰.
- [۶۵۷] (۱). مصباح الزائر، صفحه ۷۵.
- [۶۵۸] (۲). سوره نساء، آیه ۹۷.
- [۶۵۹] (۳). رجوع کنید به: مختصر اخبار الخلفاء، چاپ بولاق مصر، صفحه ۲۵.
- مرحوم علامه مجلسی (در بحارالانوار، جلد ۹۹، صفحه ۲۷۳) غیر از حضرت معصومه و عبدالعظیم حسنی، دو نفر دیگر را نیز در زمره برجستگان ذکر می‌کند؛ یکی جعفر طیار که در شهر مویه مدفون است و دیگر علی بن جعفر که در شهر مقدس قم دفن شده و درباره او می‌نویسد: جلالتش مشهورتر از آن است که نیاز به بیان داشته باشد و گرچه مدفون بودنش در قم در کتب معتبره نیامده است لیکن اثر قبر شریفش از قدیم موجود و اسمش روی آن مکتوب است. (البته موارد شناخته شده منحصر به آنچه مرحوم علامه

مجلسی فرموده نیست؛ بلکه در موارد دیگر که به طور قطع شناخته شده نباشد، ولی مورد احترام مردم با ایمان است، می‌توان به قصد رجاء زیارت کرد).

[۶۶۰] (۱). بحارالانوار، جلد ۹۹، صفحه ۲۷۷.

[۶۶۱] (۲). عیون اخبار الرضا، جلد ۲، صفحه ۲۶۷ و کامل‌الزیارات، باب ۱۰۶، صفحه ۳۲۴، حدیث ۱.

[۶۶۲] (۳). کامل‌الزیارات، باب ۱۰۶، حدیث ۲.

[۶۶۳] (۱). تاریخ قم، طبع ایران سال ۱۳۵۳، صفحه ۲۱۵ و بحارالانوار، جلد ۹۹، صفحه ۲۶۷.

[۶۶۴] (۲). بحارالانوار، جلد ۹۹، صفحه ۲۶۶، حدیث ۴.

[۶۶۵] (۱). بحارالانوار، جلد ۹۹، صفحه ۲۶۶، حدیث ۴. در ذیل این زیارت در کتاب تحفه الزائر مرحوم علامه مجلسی آمده

است: «محمّل است که این زیارت از تنمه حدیث امام رضا علیه السلام نباشد، بلکه از تألیف علما بوده باشد».

شاید علامه مجلسی ذکر ائمه بعد از حضرت رضا علیه السلام و سلام بر آنها را قرینه‌ای بر این مطلب دانسته، در حالی که ظاهر حدیث این است که زیارت، دنباله کلام حضرت امام رضا علیه السلام است و سلام بر ائمه بعد، به وسیله تعلیم امام رضا علیه السلام، امر بعیدی نیست. همانگونه که در زیارت امام رضا علیه السلام صلوات و درود بر امامان بعد از آن حضرت نیز آمده است).

[۶۶۶] (۱). اعلام الوری، صفحه ۴۳۶.

[۶۶۷] (۲). مستدرک الوسائل، جلد ۱۷، صفحه ۳۲۱، حدیث ۳۲.

[۶۶۸] (۳). کامل‌الزیارات، باب ۱۰۷، صفحه ۳۲۴، حدیث ۱.

[۶۶۹] (۱). کامل‌الزیارات، باب ۱۰۵، صفحه ۳۱۹، حدیث ۱.

[۶۷۰] (۱). کامل‌الزیارات، باب ۱۰۵، صفحه ۳۱۹، حدیث ۳.

[۶۷۱] (۲). همان مدرک، حدیث ۱۲.

[۶۷۲] (۳). همان مدرک، صفحه ۳۲۰، حدیث ۴.

[۶۷۳] (۴). بحارالانوار، جلد ۷۱، صفحه ۸۱، حدیث ۸۵.

[۶۷۴] (۵). همان مدرک، جلد ۱۰، صفحه ۹۷.

[۶۷۵] (۶). کامل‌الزیارات، باب ۱۰۵، صفحه ۳۲۰، حدیث ۵.

[۶۷۶] (۷). همان مدرک، حدیث ۴.

[۶۷۷] (۱). همان مدرک، حدیث ۹.

[۶۷۸] (۲). بحارالانوار، جلد ۹۹، صفحه ۳۰۰، حدیث ۳۱.

[۶۷۹] (۳). همان مدرک، صفحه ۳۰۱، حدیث ۳۱.

[۶۸۰] (۴). مصباح الزائر، صفحه ۵۱۲ و بحارالانوار، جلد ۹۹، صفحه ۲۹۹، حدیث ۲۵.

[۶۸۱] (۵). بحارالانوار، جلد ۹۹، صفحه ۲۹۷، حدیث ۱۱.

[۶۸۲] (۱). دعوات راوندی، صفحه ۲۷۷، حدیث ۸۰۱.

[۶۸۳] (۲). فقیه، جلد ۱، صفحه ۱۸۰، حدیث ۵۴۰.

[۶۸۴] (۳). کامل‌الزیارات، باب ۱۰۵، صفحه ۳۲۰، حدیث ۶.

[۶۸۵] (۴). جامع الاخبار، صفحه ۱۶۸.

- [۶۸۶] (۵). بحارالانوار، جلد ۹۹، صفحه ۳۰۱، حدیث ۳۳.
- [۶۸۷] (۱). بحارالانوار، جلد ۹۹، صفحه ۲۵۶، حدیث ۳.
- [۶۸۸] (۲). همان مدرک، صفحه ۲۵۵، حدیث ۱.
- [۶۸۹] (۳). همان مدرک، جلد ۸۵، صفحه ۳۱۱ و ۳۱۳.
- [۶۹۰] (۱). تهذیب، جلد ۶، صفحه ۱۰۵ و بحارالانوار، جلد ۹۹، صفحه ۲۵۵.
- [۶۹۱] (۱). تهذیب، جلد ۶، صفحه ۱۱۶ و بحارالانوار، جلد ۹۹، صفحه ۲۵۶، حدیث ۴ (با اندکی تفاوت).
- [۶۹۲] (۱). صحیفه سجادیه، دعای ۴۳.
- [۶۹۳] (۱). زاد المعاد، صفحه ۴۶۲.
- [۶۹۴] (۲). همان مدرک، صفحه ۴۶۳.
- [۶۹۵] (۳). همان مدرک.
- [۶۹۶] (۱). زاد المعاد، صفحه ۴۶۴ و ۴۶۵ (با تلخیص).
- [۶۹۷] (۱). بحارالانوار، جلد ۴۴، صفحه ۳۸۳.
- [۶۹۸] (۲). همان مدرک، صفحه ۳۸۹.
- [۶۹۹] (۳). کافی، جلد ۴، صفحه ۱۴۷، حدیث ۷.
- [۷۰۰] (۴). بحارالانوار، جلد ۴۴، صفحه ۳۹۲.
- [۷۰۱] (۱). بحارالانوار، جلد ۴۶، صفحه ۱۵۱، حدیث ۱۱.
- [۷۰۲] (۲). مصباح المتهدّج، صفحه ۷۸۷.
- [۷۰۳] (۳). امالی صدوق، صفحه ۱۲۸، حدیث ۲.
- [۷۰۴] (۴). اقبال الاعمال، صفحه ۵۴۵.
- [۷۰۵] (۱). اقبال الاعمال، صفحه ۵۵۲.
- [۷۰۶] (۲). همان مدرک.
- [۷۰۷] (۳). همان مدرک، صفحه ۵۴۴ و بحارالانوار، جلد ۴۴، صفحه ۲۸۵.
- [۷۰۸] (۱). اقبال، صفحه ۵۵۳ و بحارالانوار، جلد ۹۵، صفحه ۳۳۳.
- [۷۰۹] (۲). مصباح المتهدّج، صفحه ۷۷۱.
- [۷۱۰] (۳). اقبال، صفحه ۵۵۵.
- [۷۱۱] (۱). اقبال، صفحه ۵۵۶.
- [۷۱۲] (۲). همان مدرک، صفحه ۵۵۵.
- [۷۱۳] (۳). همان مدرک، صفحه ۵۷۸. (مرحوم علامه مجلسی در کتاب «زاد المعاد»، صفحه ۳۷۲ می‌گوید: بنی‌امیه برای برکت، آذوقه یکساله خود را در روز عاشورا، ذخیره می‌کردند).
- [۷۱۴] (۱). بحارالانوار، جلد ۲۸، صفحه ۷۳، حدیث ۳۲ و کتاب سلیم بن قیس، صفحه ۹۱۶.
- [۷۱۵] (۲). زاد المعاد، صفحه ۳۷۴.
- [۷۱۶] (۳). کامل الزیارات، باب ۷۱، صفحه ۱۷۴، حدیث ۵.
- [۷۱۷] (۴). زاد المعاد، صفحه ۳۷۲.

- [۷۱۸] (۵). اقبال، صفحه ۵۷۷.
- [۷۱۹] (۶). زاد المعاد، صفحه ۳۷۲.
- [۷۲۰] (۱). زاد المعاد، صفحه ۳۷۲.
- [۷۲۱] (۱). بحار الانوار، جلد ۹۸، صفحه ۲۲۲، حدیث ۳۴.
- [۷۲۲] (۱). بحار الانوار، جلد ۳۲، صفحه ۴۵۸ و شرح ابن ابی الحدید، جلد ۴، صفحه ۲۹. (البته مطابق نقل دیگر، واقعه صفین در ماه ذی‌الحجه سال ۳۶ شعله ور شد، بحار الانوار، جلد ۳۲، صفحه ۵۷۳).
- [۷۲۳] (۲). مروج الذهب، جلد ۲، صفحه ۵۲۷. ولی مطابق نقل ارشاد القلوب دلمی (جلد ۲، صفحه ۲۴۸) این جنگ ۱۸ ماه طول کشید.
- [۷۲۴] (۳). پیام امیرالمؤمنین، جلد ۱، صفحه ۳۹۲.
- [۷۲۵] (۴). شیخ بهایی در کامل، و کفعمی در مصباح، این روز را روز ورود اهل بیت به شام دانسته‌اند. (مقتل الحسین مقرر، ۳۴۸).
- [۷۲۶] (۵). ارشاد مفید، جلد ۲، صفحه ۱۷۴.
- [۷۲۷] (۶). بحار الانوار، جلد ۴۴، صفحه ۱۳۴.
- [۷۲۸] (۷). همان مدرک، جلد ۴۸، صفحه ۱.
- [۷۲۹] (۸). همان مدرک، جلد ۹۵، صفحه ۱۹۵ و منتهی الآمال، (تاریخ زندگی امام حسین علیه السلام).
- [۷۳۰] (۱). رجوع کنید به: منتهی الآمال، (تاریخ زندگی امام حسین علیه السلام).
- [۷۳۱] (۲). منتهی الآمال، تاریخ زندگی حضرت رسول اکرم صلی الله علیه و آله و بحار الانوار، جلد ۲۲، صفحه ۵۰۳ به بعد.
- [۷۳۲] (۳). سنن دارمی، جلد ۱، صفحه ۴۰.
- [۷۳۳] (۱). بحار الانوار، جلد ۷۹، صفحه ۱۰۶.
- [۷۳۴] (۲). همان مدرک، جلد ۴۴، صفحه ۱۳۵.
- [۷۳۵] (۳). منتهی الآمال، تاریخ زندگانی امام رضا علیه السلام.
- [۷۳۶] (۱). اقبال، صفحه ۵۸۷.
- [۷۳۷] (۲). همان مدرک، صفحه ۵۸۹ و مصباح المتهدج، صفحه ۷۸۷، (اهل سنت یا بسم الله را در آغاز سوره‌ها در نماز ترک می‌کنند یا آهسته می‌گویند، با این که بسم الله قطعاً جزء سوره حمد، بلکه سایر سوره‌های قرآن است).
- [۷۳۸] (۱). سوره بقره، آیه ۲۰۷.
- [۷۳۹] (۲). اقبال الاعمال، صفحه ۵۹۲ و تفسیر نمونه، جلد ۲، ذیل آیه ۲۰۷ سوره بقره.
- [۷۴۰] (۳). کافی، جلد ۱، صفحه ۵۰۳.
- [۷۴۱] (۴). اقبال، صفحه ۵۹۹.
- [۷۴۲] (۱). زاد المعاد، صفحه ۴۱۲.
- [۷۴۳] (۲). اقبال، صفحه ۵۹۹ و کامل ابن اثیر، جلد ۲، صفحه ۷ (حوادث سال اول هجرت).
- [۷۴۴] (۳). مصباح المتهدج، صفحه ۷۹۱.
- [۷۴۵] (۴). اقبال، صفحه ۶۰۱ (سید بن طاووس، در همین کتاب از شیخ مفید، استحباب روزه در این روز را به خاطر هلاکت یزید نقل کرده است).
- [۷۴۶] (۵). تتمه المنتهی، صفحه ۶۴.

[۷۴۷] (۶). مصباح المتهدجد، صفحه ۷۹۱ و اقبال، صفحه ۶۰۳.

[۷۴۸] (۷). اقبال، صفحه ۶۰۱.

[۷۴۹] (۸). مصباح المتهدجد، صفحه ۷۹۱ و اقبال، صفحه ۶۰۳.

[۷۵۰] (۹). بحارالانوار، جلد ۴۷، صفحه ۱، حدیث ۲.

[۷۵۱] (۱). اقبال، صفحه ۵۹۲.

[۷۵۲] (۲). همان مدرک، صفحه ۵۹۶.

[۷۵۳] (۳). همان مدرک، صفحه ۵۹۹.

[۷۵۴] (۴). فلاح السائل، صفحه ۶۱.

[۷۵۵] (۵). اقبال، صفحه ۶۰۳.

[۷۵۶] (۶). همان مدرک.

[۷۵۷] (۷). همان مدرک، صفحه ۶۰۴.

[۷۵۸] (۸). همان مدرک، صفحه ۶۰۸.

[۷۵۹] (۱). اقبال، صفحه ۶۰۳.

[۷۶۰] (۱). منتهی الآمال، تاریخ زندگانی امام حسن عسکری علیه السلام و بحارالانوار، جلد ۵۰، صفحه ۲۳۷، حدیث ۸ (البته برخی

نیز روز دهم و برخی روز چهاردهم را روز ولادت آن حضرت دانسته‌اند. «همان مدرک، صفحه ۲۳۸، حدیث ۱۲».

[۷۶۱] (۲). فروغی از کوثر (زندگی نامه حضرت فاطمه معصومه) انتشارات زائر، صفحه ۳۲. و مطابق نقل دیگر، روز دوازدهم، روز

وفات آن حضرت است، لذا مناسب است مؤمنین این سه روز (دهم تا دوازدهم) را به یاد آن حضرت، گرامی بدارند.

[۷۶۲] (۳). بحارالانوار، جلد ۴۵، صفحه ۳۳۳، حدیث ۲.

[۷۶۳] (۴). تاریخ طبری، جلد ۴، صفحه ۴۹۶.

[۷۶۴] (۵). اقبال، صفحه ۶۱۶.

[۷۶۵] (۱). زندگانی زینب کبری، تألیف شهید آیه‌الله دستغیب، صفحه ۱۳ و کتاب «زینب الکبری» تألیف علمامه محقق شیخ

جعفرالنقدی، صفحه ۱۷.

[۷۶۶] (۲). کافی، جلد ۱، صفحه ۴۵۸، حدیث ۱ و رجوع کنید به: بحارالانوار، جلد ۴۳، صفحه ۲۱۵.

[۷۶۷] (۳). اقبال، صفحه ۶۱۸.

[۷۶۸] (۴). همان مدرک، صفحه ۶۲۱.

[۷۶۹] (۱). هر چند مطابق روایت معتبر، سوم این ماه مصادف با ایام شهادت آن حضرت است (مصباح المتهدجد، صفحه ۷۹۳ و زاد

المعاد، صفحه ۴۵۶ و بحارالانوار، جلد ۴۳، صفحه ۱۷۰) ولی با توجه به قول ۹۵ روز و محاسبه ماهها بر اساس ۲۹ و یا ۳۰ روز، این

سه روز به عنوان ایام شهادت حضرت زهرا علیها السلام مورد احترام علاقه‌مندان آن حضرت است.

[۷۷۰] (۲). بحارالانوار، جلد ۴۳، صفحه ۹، حدیث ۱۵ و مصباح المتهدجد، صفحه ۷۹۳ و اقبال، صفحه ۶۲۳.

[۷۷۱] (۳). کافی، جلد ۱، صفحه ۴۵۸ و بحارالانوار، جلد ۴۳، صفحه ۷، حدیث ۸.

[۷۷۲] (۴). اقبال، صفحه ۶۲۱.

[۷۷۳] (۱). اقبال، صفحه ۶۲۲.

[۷۷۴] (۱). اقبال، صفحه ۶۲۳.

- [۷۷۵] (۲). همان مدرک.
- [۷۷۶] (۱). مصباح المتهدج، صفحه ۸۰۱.
- [۷۷۷] (۲). همان مدرک، صفحه ۸۰۵ و بحارالانوار، جلد ۵۰، صفحه ۱۱۷، حدیث ۹.
- [۷۷۸] (۳). مصباح المتهدج، صفحه ۸۰۵.
- [۷۷۹] (۴). همان مدرک.
- [۷۸۰] (۵). همان مدرک، صفحه ۸۰۵ و زاد المعاد، صفحه ۱۹.
- [۷۸۱] (۶). زینب الكبرى، تألیف علامه محقق شیخ جعفر النقدي، صفحه ۱۲۲.
- [۷۸۲] (۷). مصباح المتهدج، صفحه ۸۱۲.
- [۷۸۳] (۸). بحارالانوار، جلد ۴۸، صفحه ۱، حدیث ۱ و صفحه ۸.
- [۷۸۴] (۹). همان مدرک.
- [۷۸۵] (۱۰). همان مدرک، صفحه ۸۱۳.
- [۷۸۶] (۱). اقبال، صفحه ۶۳۴.
- [۷۸۷] (۲). مستدرک الوسائل، جلد ۱۱، صفحه ۴۸، حدیث ۲ و جواهرالکلام، جلد ۲۱، صفحه ۳۲.
- [۷۸۸] (۳). کافی، جلد ۷، صفحه ۲۸۱، حدیث ۶.
- [۷۸۹] (۴). مصباح المتهدج، صفحه ۷۹۷.
- [۷۹۰] (۵). امالی صدوق، صفحه ۱۵، حدیث ۷ و بحارالانوار، جلد ۹۴، صفحه ۳۲، حدیث ۶.
- [۷۹۱] (۶). اقبال، صفحه ۶۳۵.
- [۷۹۲] (۱). اقبال، صفحه ۶۳۴.
- [۷۹۳] (۲). مقنعه، صفحه ۳۷۵.
- [۷۹۴] (۳). اقبال، صفحه ۶۳۷.
- [۷۹۵] (۱). اقبال، صفحه ۶۴۳.
- [۷۹۶] (۲). همان مدرک.
- [۷۹۷] (۱). مصباح المتهدج، صفحه ۸۰۲.
- [۷۹۸] (۲). اقبال، صفحه ۶۴۳.
- [۷۹۹] (۱). مصباح المتهدج، صفحه ۸۰۲.
- [۸۰۰] (۱). مصباح المتهدج، صفحه ۸۰۳ و بلدالامین، صفحه ۱۷۹ (با اندکی تفاوت).
- [۸۰۱] (۱). مصباح المتهدج، صفحه ۸۰۴. عدم ذکر میلاد مبارک امیرمؤمنان علی علیه السلام در این دعا شاید به خاطر وضوح آن بوده است.
- [۸۰۲] (۱). کلمه «علیکم» در اقبال آمده است.
- [۸۰۳] (۲). مصباح المتهدج، صفحه ۸۲۱ و اقبال، صفحه ۶۳۱ (با اندکی تفاوت).
- [۸۰۴] (۱). اقبال، صفحه ۶۴۴ و بحارالانوار، جلد ۹۵، صفحه ۳۹۰.
- [۸۰۵] (۱). اقبال، صفحه ۶۴۸.
- [۸۰۶] (۲). همان مدرک.

- [۸۰۷] (۳). همان مدرک.
- [۸۰۸] (۴). مفاتیح الجنان، اعمال ماه رجب.
- [۸۰۹] (۵). اقبال، صفحه ۶۴۸.
- [۸۱۰] (۶). همان مدرک، صفحه ۶۳۷.
- [۸۱۱] (۱). اقبال، صفحه ۶۳۰.
- [۸۱۲] (۲). زاد المعاد، صفحه ۱۲.
- [۸۱۳] (۳). «ليلة الرغائب» یعنی شبی که به خاطر پاداش‌ها و فضیلت‌های فراوانی که دارد، مورد میل و رغبت فراوان است و یا به معنای «شب پاداش‌های فراوان» است، زیرا «رغائب» جمع «رغیبه» است که هم به معنای «کار مورد رغبت» آمده است و هم به معنای پاداش و عطای فراوان.
- [۸۱۴] (۱). اقبال، صفحه ۶۳۲؛ مرحوم علامه حلی در اجازه‌اش برای «بنی زهره» این روایت را به طور مشروح نقل کرده است (رجوع کنید به: بحار الانوار، جلد ۱۰۴، صفحه ۱۲۵).
- [۸۱۵] (۲). مصباح المتهدج، صفحه ۷۹۸.
- [۸۱۶] (۳). کافی، جلد ۴، صفحه ۵۳۶، حدیث ۶.
- [۸۱۷] (۴). فقیه، جلد ۲، صفحه ۴۵۳، حدیث ۲۹۴۹.
- [۸۱۸] (۱). مصباح المتهدج، صفحه ۸۰۱ و اقبال، صفحه ۶۴۸.
- [۸۱۹] (۲). مصباح المتهدج، صفحه ۸۲۰ و کافی، جلد ۴، صفحه ۵۸۴، حدیث ۲.
- [۸۲۰] (۳). اقبال، صفحه ۶۲۷.
- [۸۲۱] (۴). همان مدرک، صفحه ۶۲۸.
- [۸۲۲] (۵). همان مدرک.
- [۸۲۳] (۱). زاد المعاد، صفحه ۱۳.
- [۸۲۴] (۲). اقبال، صفحه ۶۲۹.
- [۸۲۵] (۳). همان مدرک.
- [۸۲۶] (۴). اقبال، صفحه ۶۲۹.
- [۸۲۷] (۵). مصباح المتهدج، صفحه ۷۹۸.
- [۸۲۸] (۶). زاد المعاد، صفحه ۱۳.
- [۸۲۹] (۱). مصباح المتهدج، صفحه ۷۹۸.
- [۸۳۰] (۱). مصباح المتهدج، صفحه ۷۹۸.
- [۸۳۱] (۱). مصباح المتهدج، صفحه ۷۹۹.
- [۸۳۲] (۲). اقبال، صفحه ۶۳۴.
- [۸۳۳] (۳). اقبال، صفحه ۶۳۵، و مصباح المتهدج، صفحه ۷۹۷.
- [۸۳۴] (۴). اقبال، صفحه ۶۲۸.
- [۸۳۵] (۵). مصباح المتهدج، صفحه ۸۰۱.
- [۸۳۶] (۱). اقبال، صفحه ۶۳۷.

- [۸۳۷] (۲). همان مدرک، صفحه ۶۵۷.
- [۸۳۸] (۳). همان مدرک، صفحه ۶۸۲.
- [۸۳۹] (۴). همان مدرک، صفحه ۶۳۷ و ۶۸۲.
- [۸۴۰] (۱). اقبال، صفحه ۶۳۷.
- [۸۴۱] (۲). همان مدرک، صفحه ۶۵۵.
- [۸۴۲] (۳). همان مدرک، صفحه ۶۵۶.
- [۸۴۳] (۴). همان مدرک، صفحه ۶۵۵.
- [۸۴۴] (۱). زاد المعاد، صفحه ۱۹ و ۲۰.
- [۸۴۵] (۲). همان مدرک.
- [۸۴۶] (۳). همان مدرک.
- [۸۴۷] (۴). اقبال، صفحه ۶۵۶.
- [۸۴۸] (۵). همان مدرک.
- [۸۴۹] (۶). مصباح المتهدّج، صفحه ۸۰۷.
- [۸۵۰] (۷). همان مدرک و اقبال، صفحه ۶۵۷.
- [۸۵۱] (۸). اقبال، صفحه ۶۵۷.
- [۸۵۲] (۱). اقبال، صفحه ۶۵۷.
- [۸۵۳] (۲). زاد المعاد، صفحه ۲۱.
- [۸۵۴] (۱). «استفتاح» به معنای طلب نصرت و فتح و یاری است و «نجاح» نیز به معنای ظفر و پیروزی است. (بحار الانوار، جلد ۸۱ صفحه ۳۷۶).
- [۸۵۵] (۲). زاد المعاد، صفحه ۲۱-۲۴ (با تلخیص و تصرّف) و اقبال، صفحه ۶۵۸.
- [۸۵۶] (۱). مصباح المتهدّج، صفحه ۸۰۷.
- [۸۵۷] (۱). مصباح المتهدّج: نَفْسُهُ.
- [۸۵۸] (۱). از روایتی که در زاد المعاد مرحوم مجلسی آمده، استفاده می‌شود که خواندن این دعا پس از روزه ایّام البیض هر ماه، یا در سایر ایّام متبرّکه بدون روزه نیز، در استجاب دعا مؤثر است (زاد المعاد، صفحه ۳۳).
- [۸۵۹] (۲). مصباح المتهدّج، صفحه ۸۱۴.
- [۸۶۰] (۳). مرحوم محدّث قمی، سوره‌های کوچک مفصّل را به سوره محمّد، تا آخر قرآن تفسیر کرده است؛ ولی در روایت اقبال و زاد المعاد آمده است که: منظور از آن، سوره یس به بعد است. (اقبال، صفحه ۶۷۰ و زاد المعاد، صفحه ۳۵).
- [۸۶۱] (۱). مصباح المتهدّج، صفحه ۸۱۳ و اقبال، صفحه ۶۷۰ و زاد المعاد، صفحه ۳۵.
- [۸۶۲] (۲). محمّد بن عبداللّه، معروف به ابن بطوطه، عالم و سیّاح معروف، اهل مراکش بوده و در قرن هشتم هجری می‌زیسته است؛ مدّت سیاحت او سی سال طول کشید. او آنچه را در این مدّت دیده بود، تدوین کرد که تحت عنوان «رحله ابن بطوطه» منتشر شده و کتاب او به فارسی به نام «سفرنامه ابن بطوطه» ترجمه شده است.
- [۸۶۳] (۳). سفرنامه ابن بطوطه، جلد ۱، صفحه ۱۸۵ و انوار البهیة، صفحه ۸۰ (با اندکی تصرّف).
- [۸۶۴] (۱). بلاد الامین، صفحه ۱۸۳.

- [۸۶۵] (۱) اقبال، صفحه ۶۷۳.
- [۸۶۶] (۲) مصباح المتهدّج، صفحه ۸۱۴.
- [۸۶۷] (۳) اقبال، صفحه ۶۷۳. (به همین مضمون چند روایت دیگر را نیز نقل کرده‌اند).
- [۸۶۸] (۴) همان مدرک، صفحه ۶۷۴ و زاد المعاد، صفحه ۴۰.
- [۸۶۹] (۵) زاد المعاد، صفحه ۴۰.
- [۸۷۰] (۶) مصباح المتهدّج، صفحه ۸۱۴ و زاد المعاد، صفحه ۴۰.
- [۸۷۱] (۱) مصباح المتهدّج، صفحه ۸۱۶ و اقبال، صفحه ۶۷۶. (در زاد المعاد، صفحه ۴۰، می‌گوید: این نماز، به سند معتبر از حضرت صاحب‌الأمر علیه السلام نقل شده است).
- [۸۷۲] (۱) اقبال، صفحه ۶۷۷ و مصباح المتهدّج، صفحه ۸۱۴ و زاد المعاد، صفحه ۴۱ (با اندکی تفاوت).
- [۸۷۳] (۲) اقبال، صفحه ۶۸۲.
- [۸۷۴] (۱) مصباح المتهدّج، صفحه ۸۲۶.
- [۸۷۵] (۲) زندگانی حضرت ابوالفضل العباس، صفحه ۲۲.
- [۸۷۶] (۳) بحار الانوار، جلد ۴۶، صفحه ۱۴. جمعی از علما، ولادت آن حضرت را نیمه ماه جمادی‌الاول و جمعی نیز نیمه جمادی‌الثانی ذکر کرده‌اند. برای آگاهی بیشتر به بحار الانوار، جلد ۴۶، صفحه ۱۲-۱۵ مراجعه شود.
- [۸۷۷] (۴) بحار الانوار، جلد ۵۱، صفحه ۴ و ۱۹ و ۲۳ و ۲۸.
- [۸۷۸] (۵) مصباح المتهدّج، صفحه ۸۲۵.
- [۸۷۹] (۱) طبق برخی از روایات، درخت «طوبی» درختی است که در بهشت می‌روید و ریشه آن در خانه رسول خداست و شاخه‌هایی در خانه‌های مؤمنان دارد و هر چیزی را که بهشتیان میل داشته باشند آن شاخه‌ها برایشان فراهم می‌سازند (بحار الانوار، جلد ۸، صفحه ۱۱۷-۱۱۸) و درخت «زقوم» بنا بر تصریح قرآن کریم (سوره صافات، آیه ۶۲-۶۶) درختی است که ریشه‌اش در دوزخ است و خداوند آن را برای ظالمان و ستمگران قرار داده است.
- [۸۸۰] (۱) تفسیر امام حسن عسکری، صفحه ۶۳۵ به بعد، (در تفسیر آیه ۲۸۲ سوره بقره).
- [۸۸۱] (۲) اقبال، صفحه ۶۸۴.
- [۸۸۲] (۳) همان مدرک.
- [۸۸۳] (۱) زاد المعاد، صفحه ۴۷.
- [۸۸۴] (۲) اقبال، صفحه ۶۸۳ و مصباح المتهدّج، صفحه ۸۲۵.
- [۸۸۵] (۳) زاد المعاد، صفحه ۴۹.
- [۸۸۶] (۴) همان مدرک.
- [۸۸۷] (۵) همان مدرک.
- [۸۸۸] (۶) اقبال، صفحه ۶۸۵.
- [۸۸۹] (۷) زاد المعاد، صفحه ۴۷.
- [۸۹۰] (۸) همان مدرک، صفحه ۴۹.
- [۸۹۱] (۱) اقبال، صفحه ۶۸۵.
- [۸۹۲] (۲) همان مدرک، صفحه ۶۸۸.

- [۸۹۳] (۱). مصباح المتهجد، صفحه ۸۲۸ و اقبال، صفحه ۶۸۷ (با اندکی تفاوت).
- [۸۹۴] (۲). در اقبال «لعافیتی» آمده است.
- [۸۹۵] (۱). در نسخه اقبال، «المعیب» آمده است.
- [۸۹۶] (۱). اقبال، صفحه ۶۸۵ و بحار الانوار، جلد ۹۱، صفحه ۹۷ (با اندکی تفاوت).
- [۸۹۷] (۱). اقبال، صفحه ۶۸۳.
- [۸۹۸] (۲). همان مدرک، صفحه ۶۸۵.
- [۸۹۹] (۳). همان مدرک، صفحه ۶۸۴.
- [۹۰۰] (۱). مصباح المتهجد، صفحه ۸۲۶ و بحار الانوار، جلد ۹۸، صفحه ۳۴۷.
- [۹۰۱] (۱). مصباح المتهجد، صفحه ۸۲۷ و بحار الانوار، جلد ۹۸، صفحه ۳۴۸.
- [۹۰۲] (۲). همان مدرک، صفحه ۸۲۸.
- [۹۰۳] (۱). مصباح المتهجد، صفحه ۸۳۱ و اقبال، صفحه ۶۹۵.
- [۹۰۴] (۲). مصباح المتهجد، صفحه ۸۵۳ و زاد المعاد، صفحه ۵۹.
- [۹۰۵] (۳). بحار الانوار، جلد ۹۵، صفحه ۴۱۵ و اقبال، صفحه ۷۰۱.
- [۹۰۶] (۴). اقبال، صفحه ۶۹۹.
- [۹۰۷] (۵). زاد المعاد، صفحه ۶۴.
- [۹۰۸] (۱). اقبال، صفحه ۷۱۸.
- [۹۰۹] (۲). مصباح المتهجد، صفحه ۸۳۰.
- [۹۱۰] (۳). همان مدرک و اقبال، صفحه ۷۱۰.
- [۹۱۱] (۴). همان مدرک.
- [۹۱۲] (۵). زاد المعاد، صفحه ۶۰.
- [۹۱۳] (۱). اقبال، صفحه ۷۰۵ و مصباح المتهجد، صفحه ۸۴۲ (با اندکی تفاوت).
- [۹۱۴] (۱). مصباح المتهجد، صفحه ۸۴۳ و بحار الانوار، جلد ۹۵، صفحه ۴۱۲ (با مقداری تفاوت).
- [۹۱۵] (۱). بحار الانوار، جلد ۹۵، صفحه ۴۱۴ و اقبال، صفحه ۶۹۹ (با اندکی تفاوت).
- [۹۱۶] (۲). عوالی اللئالی، جلد ۱، صفحه ۱۵۹، حدیث ۱۴۴ و بحار الانوار، جلد ۹۲، صفحه ۳۶۱، حدیث ۱۸.
- [۹۱۷] (۳). اقبال، صفحه ۶۸۷.
- [۹۱۸] (۴). همان مدرک، صفحه ۶۹۵ و بحار الانوار، جلد ۹۵، صفحه ۴۰۹.
- [۹۱۹] (۱). مصباح المتهجد، صفحه ۸۳۱ و بحار الانوار، جلد ۹۵، صفحه ۴۰۹ (با اندکی تفاوت).
- [۹۲۰] (۱). مصباح المتهجد، صفحه ۸۳۳ و اقبال، صفحه ۶۹۷ و بحار الانوار، جلد ۹۵، صفحه ۴۱۱.
- [۹۲۱] (۲). مصباح کفعمی، صفحه ۵۱.
- [۹۲۲] (۳). مصباح المتهجد، صفحه ۸۳۳ و اقبال، صفحه ۷۱۶.
- [۹۲۳] (۱). اقبال، صفحه ۷۰۲ و بحار الانوار، جلد ۹۵، صفحه ۴۱۶.
- [۹۲۴] (۲). مصباح المتهجد، صفحه ۸۳۸.
- [۹۲۵] (۱). مصباح المتهجد، صفحه ۸۳۰ و بحار الانوار، جلد ۹۴، صفحه ۸۸.

- [۹۲۶] (۲). اقبال، صفحه ۷۲۳ (این روایت در زادالمعاد، صفحه ۸۱، از امام رضا علیه السلام نقل شده است).
- [۹۲۷] (۱). زاد المعاد، صفحه ۸۱ و ۸۲.
- [۹۲۸] (۱). مصباح المتهجد، صفحه ۸۵۰.
- [۹۲۹] (۱). منتهی الآمال، فصل ششم، زندگانی پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله، و بحارالانوار، جلد ۱۹، صفحه ۵ (البته روز آن با آنچه در بالا آمد تطبیق ندارد).
- [۹۳۰] (۲). منتهی الآمال، فصل ششم، زندگانی امام حسن علیه السلام.
- [۹۳۱] (۳). همان مدرک، وقایع سال دوم هجری.
- [۹۳۲] (۴). همان مدرک، زندگانی حضرت امیرالمؤمنین علیه السلام.
- [۹۳۳] (۵). همان مدرک.
- [۹۳۴] (۱). امالی صدوق، صفحه ۹۳، حدیث ۴ و بحارالانوار، جلد ۹۳، صفحه ۳۵۶.
- [۹۳۵] (۱). اقبال، صفحه ۲۴.
- [۹۳۶] (۱). مصباح کفعمی، صفحه ۶۱۷ و بلدالامین، صفحه ۲۲۲ و بحارالانوار، جلد ۹۵، صفحه ۱۲۰.
- [۹۳۷] (۱). کافی، جلد ۴، صفحه ۷۴، حدیث ۶.
- [۹۳۸] (۲). اقبال، صفحه ۲۴.
- [۹۳۹] (۳). بلدالامین، صفحه ۲۲۲.
- [۹۴۰] (۴). زاد المعاد، صفحه ۱۰۹.
- [۹۴۱] (۱). زاد المعاد، صفحه ۱۰۹.
- [۹۴۲] (۲). اقبال، صفحه ۱۱۰.
- [۹۴۳] (۳). زاد المعاد، صفحه ۱۰۹.
- [۹۴۴] (۴). کافی، جلد ۴، صفحه ۸۸، حدیث ۸.
- [۹۴۵] (۵). زادالمعاد، صفحه ۱۰۹.
- [۹۴۶] (۶). همان مدرک، صفحه ۱۰۸.
- [۹۴۷] (۷). اقبال، صفحه ۱۱۴.
- [۹۴۸] (۸). همان مدرک.
- [۹۴۹] (۹). همان مدرک.
- [۹۵۰] (۱۰). زاد المعاد، صفحه ۱۰۸.
- [۹۵۱] (۱۱). اقبال، صفحه ۱۱۷.
- [۹۵۲] (۱). مصباح کفعمی، صفحه ۶۳۱ (همین روایت در اقبال، صفحه ۱۱۶، با مختصری تفاوت، آمده است).
- [۹۵۳] (۲). اقبال، صفحه ۱۱۴.
- [۹۵۴] (۳). همان مدرک، صفحه ۱۱۶.
- [۹۵۵] (۴). همان مدرک و بلدالامین، صفحه ۲۳۲.
- [۹۵۶] (۵). اقبال، صفحه ۷.
- [۹۵۷] (۶). کافی، جلد ۴، صفحه ۶۸، حدیث ۱ و تهذیب، جلد ۴، صفحه ۲۰۱، حدیث ۴ و فقیه، جلد ۲، صفحه ۱۳۴، حدیث

۱۹۵۲.

[۹۵۸] (۱). اقبال، صفحه ۶۱.

[۹۵۹] (۲). به نظر می‌رسد نامگذاری این دعا به «افتتاح» از کلمات آغازین این دعا گرفته شده که آمده است: اللَّهُمَّ اِنِّیْ اَفْتَحُ الثَّنَاءَ بِحَمْدِكَ (خدایا من با حمد تو ستایشم را آغاز می‌کنم).

[۹۶۰] (۳). زاد المعاد، صفحه ۱۱۰ و اقبال، صفحه ۵۸.

[۹۶۱] (۱). اقبال، صفحه ۶۱ و زادالمعاد، صفحه ۱۱۶.

[۹۶۲] (۲). اقبال، صفحه ۶۱.

[۹۶۳] (۱). مفاتیح الجنان، اعمال شبهای ماه مبارک رمضان.

[۹۶۴] (۲). مستدرک الوسائل، جلد ۶، صفحه ۲۱۵، حدیث ۶۷۷۰.

[۹۶۵] (۳). زاد المعاد، صفحه ۱۰۰.

[۹۶۶] (۱). اقبال، صفحه ۱۱.

[۹۶۷] (۲). همان مدرک، صفحه ۸۲.

[۹۶۸] (۳). همان مدرک.

[۹۶۹] (۴). همان مدرک، صفحه ۸۳.

[۹۷۰] (۱). اقبال، صفحه ۷۶.

[۹۷۱] (۲). سبب نامگذاری این دعا به «ابوحمره ثمالی» به خاطر آن است که راوی این دعا از امام زین‌العابدین علیه السلام، ابوحمره ثمالی است.

ابوحمره ثمالی که نامش «ثابت بن دینار» است، از یاران مورد اعتماد امامان بزرگوار علیهم السلام بوده است، بنا بر نقل عالم معروف علم رجال «نجاشی»، وی به محضر چهار تن از ائمه، از امام سجّاد تا امام کاظم علیهم السلام رسیده و از آنان روایت کرده است؛ «ابوحمره ثمالی» از بهترین راویان شیعه و مورد اعتماد کامل علمای امامیه است. امام صادق علیه السلام درباره وی فرمود: ابوحمره، در عصر خویش مانند سلمان است (معجم رجال الحدیث، جلد ۴، صفحه ۲۹۲).

[۹۷۲] (۳). این دعا را شیخ در مصباح المتّهجد، صفحه ۵۸۲ و سید بن طاووس در اقبال، صفحه ۶۷ آورده‌اند. مرحوم علامه مجلسی نیز در بحار الانوار، جلد ۹۵، صفحه ۸۲ آن را نقل کرده است. ما این دعا را مطابق نسخه مصباح نقل می‌کنیم و اگر در نسخه‌های متداول، بر اساس دیگر کتب جملاتی آمده که در مصباح نیست، در پاورقی متذکر می‌شویم.

[۹۷۳] (۱). جمله «بمحمّد و آل محمّد» در مصباح نیامده، ولی در اقبال آمده است.

[۹۷۴] (۱). جمله «والائمة علیهم السلام» در اقبال آمده است.

[۹۷۵] (۱). جمله «لا شریک لک» در اقبال آمده است.

[۹۷۶] (۱). در مصباح المتّهجد «ارجو غنی فاقتی» آمده است.

[۹۷۷] (۲). کلمه «بالغفو» در اقبال آمده است.

[۹۷۸] (۱). در مصباح المتّهجد «و یَسْتَعِظُ جَمِیلَ نَظْرِکَ بِمَکْنُونِ رَجَائِهِ» نیز آمده است.

[۹۷۹] (۱). در مصباح و اقبال «و تصدیقاً لک» آمده است.

[۹۸۰] (۱). در مصباح المتّهجد «والقسوة و الذلّة» آمده است.

[۹۸۱] (۱). در مصباح المتّهجد «فَصَلِّ عَلَی مُحَمَّدٍ و آلِ مُحَمَّدٍ» نیز آمده است.

[۹۸۲] (۲). در مصباح و اقبال «یا مَنْ یَقْبَلُ الْیَسیرَ» آمده است.

[۹۸۳] (۱). اقبال، صفحه ۸۲ و بحارالانوار، جلد ۹۵، صفحه ۱۰۰.

[۹۸۴] (۱). در اقبال این جملات نیز آمده است: «سُبْحانَ اللّٰهَ عَلٰی اَقْبالِ النَّهارِ و ادْبارِ اللَّیْلِ، سُبْحانَ اللّٰهَ عَلٰی اَقْبالِ النَّهارِ و اَقْبالِ اللَّیْلِ».

[۹۸۵] (۲). اقبال، صفحه ۸۲ و بحارالانوار، جلد ۹۵، صفحه ۱۰۰.

[۹۸۶] (۱). مصباح المتهجد، صفحه ۶۱۰ و اقبال، صفحه ۸۹، با اندکی تفاوت. (مرحوم سید بن طاووس در اقبال نقل می‌کند که این دعا را امام باقر علیه السلام در هر روز از ماه رمضان می‌خواند).

[۹۸۷] (۱). مصباح المتهجد، صفحه ۶۱۶ و اقبال، صفحه ۹۳ و بحارالانوار، جلد ۹۵، صفحه ۱۰۵.

[۹۸۸] (۱). این جملات در اقبال آمده است.

[۹۸۹] (۱). این جمله در اقبال آمده است.

[۹۹۰] (۱). مصباح المتهجد، صفحه ۶۲۰ و اقبال، صفحه ۹۶ و بحارالانوار، جلد ۹۵، صفحه ۱۰۸ (با مقداری تفاوت).

[۹۹۱] (۱). اقبال، صفحه ۹۸ و بحارالانوار، جلد ۹۵، صفحه ۱۱۰.

[۹۹۲] (۱). این جمله در اقبال آمده است.

[۹۹۳] (۱). مصباح المتهجد، صفحه ۶۲۳ و اقبال، صفحه ۹۸ و بحارالانوار، جلد ۹۵، صفحه ۱۱۱ (با اندکی تفاوت).

[۹۹۴] (۲). مقنعه، صفحه ۳۲۰.

[۹۹۵] (۱). مصباح کفعمی، صفحه ۶۱۸ و بلدالامین، صفحه ۲۲۳.

[۹۹۶] (۲). مقنعه، صفحه ۳۱۳.

[۹۹۷] (۳). اقبال، صفحه ۱۸.

[۹۹۸] (۱). اقبال، صفحه ۱۷.

[۹۹۹] (۲). همان مدرک، صفحه ۱۸.

[۱۰۰۰] (۱). اقبال، صفحه ۱۷.

[۱۰۰۱] (۲). زاد المعاد، صفحه ۹۹.

[۱۰۰۲] (۳). همان مدرک.

[۱۰۰۳] (۴). اقبال، صفحه ۲۲.

[۱۰۰۴] (۱). اقبال، صفحه ۲۲.

[۱۰۰۵] (۱). اقبال، صفحه ۲۳.

[۱۰۰۶] (۱). بحارالانوار، جلد ۸۹، صفحه ۲۰۶، حدیث ۲.

[۱۰۰۷] (۱). اقبال، صفحه ۸۶.

[۱۰۰۸] (۲). همان مدرک.

[۱۰۰۹] (۳). همان مدرک، صفحه ۸۷.

[۱۰۱۰] (۴). همان مدرک.

[۱۰۱۱] (۵). بحارالانوار، جلد ۹۴، صفحه ۳۵۴.

[۱۰۱۲] (۱). زاد المعاد، صفحه ۱۰۱-۱۰۵ و اقبال، صفحه ۴۵ (با مقداری تفاوت).

- [۱۰۱۳] (۱). زاد المعاد، صفحه ۱۴۲.
- [۱۰۱۴] (۲). مصباح کفعمی، صفحه ۵۶۳.
- [۱۰۱۵] (۳). زاد المعاد، صفحه ۱۷۸.
- [۱۰۱۶] (۴). همان مدرک، صفحه ۱۷۹.
- [۱۰۱۷] (۵). همان مدرک.
- [۱۰۱۸] (۶). همان مدرک.
- [۱۰۱۹] (۷). اقبال، صفحه ۱۵۰.
- [۱۰۲۰] (۱). اقبال، صفحه ۱۵۱.
- [۱۰۲۱] (۲). منتهی الآمال، تاریخ زندگانی امام حسن مجتبی علیه السلام (البته برخی معتقدند ولادت آن حضرت سال دوم واقع شده است).
- [۱۰۲۲] (۳). همان مدرک، تاریخ زندگانی امام محمد تقی علیه السلام.
- [۱۰۲۳] (۴). زاد المعاد، صفحه ۱۷۹.
- [۱۰۲۴] (۱). بحار الانوار، جلد ۱۹، صفحه ۲۸۶، ۲۹۳ و ۳۱۶ و جلد ۳۹، صفحه ۹۵.
- [۱۰۲۵] (۲). بحار الانوار، جلد ۴۷، صفحه ۳۱۵ (با مقداری تلخیص).
- [۱۰۲۶] (۱). زاد المعاد، صفحه ۱۸۰.
- [۱۰۲۷] (۲). رجوع شود به: اقبال، صفحه ۱۶۷.
- [۱۰۲۸] (۳). زاد المعاد، صفحه ۱۸۵.
- [۱۰۲۹] (۱). اقبال، صفحه ۱۸۶.
- [۱۰۳۰] (۲). همان مدرک و زاد المعاد، صفحه ۱۸۵.
- [۱۰۳۱] (۳). اقبال، صفحه ۱۸۷.
- [۱۰۳۲] (۱). زاد المعاد، صفحه ۱۸۶.
- [۱۰۳۳] (۲). تهذیب، جلد ۶، صفحه ۴۹، حدیث ۲۶.
- [۱۰۳۴] (۳). اقبال، صفحه ۱۸۶.
- [۱۰۳۵] (۴). همان مدرک، صفحه ۱۶۷.
- [۱۰۳۶] (۱). بلد الامین، صفحه ۲۰۳.
- [۱۰۳۷] (۲). زاد المعاد، صفحه ۱۸۶ (با اندکی تصرف).
- [۱۰۳۸] (۳). مستدرک الوسائل، جلد ۷، صفحه ۴۵۸، حدیث ۱۲.
- [۱۰۳۹] (۴). اقبال، صفحه ۱۸۶ و زاد المعاد، صفحه ۱۸۶.
- [۱۰۴۰] (۵). همان مدرک.
- [۱۰۴۱] (۶). اقبال، صفحه ۱۸۷.
- [۱۰۴۲] (۱). بحار الانوار، جلد ۹۵، صفحه ۱۴۷.
- [۱۰۴۳] (۲). اقبال، صفحه ۱۹۴.
- [۱۰۴۴] (۳). بحار الانوار، جلد ۹۴، صفحه ۲، حدیث ۴.

- [۱۰۴۵] (۴). امالی صدوق، صفحه ۶۴۹.
- [۱۰۴۶] (۵). مصباح‌المتهجد، صفحه ۶۲۸ و کافی، جلد ۴، صفحه ۱۶۰ (با اندکی تفاوت).
- [۱۰۴۷] (۱). مصباح کفعمی، صفحه ۵۸۴.
- [۱۰۴۸] (۲). مقنعه، صفحه ۱۶۷ (باب صلاة شهر رمضان).
- [۱۰۴۹] (۱). اقبال، صفحه ۲۰۰ (با تلخیص).
- [۱۰۵۰] (۲). همان مدرک، صفحه ۱۹۵.
- [۱۰۵۱] (۳). بحارالانوار، جلد ۹۴، صفحه ۱۲۹، حدیث ۷.
- [۱۰۵۲] (۱). اقبال، صفحه ۱۹۵.
- [۱۰۵۳] (۲). بحارالانوار، جلد ۹۴، صفحه ۱۳۰، حدیث ۷.
- [۱۰۵۴] (۳). اقبال، صفحه ۲۰۷.
- [۱۰۵۵] (۴). همان مدرک.
- [۱۰۵۶] (۵). همان مدرک، صفحه ۲۰۶ و ۲۰۷.
- [۱۰۵۷] (۶). زاد المعاد، صفحه ۱۸۷.
- [۱۰۵۸] (۷). مصباح‌المتهجد، صفحه ۶۲۸ و اقبال، صفحه ۲۱۱.
- [۱۰۵۹] (۸). همان مدرک.
- [۱۰۶۰] (۱). اقبال، صفحه ۲۱۴.
- [۱۰۶۱] (۲). همان مدرک، صفحه ۲۰۹ و بحارالانوار، جلد ۹۵، صفحه ۱۶۲.
- [۱۰۶۲] (۱). کلمه «النار» در مصباح آمده است.
- [۱۰۶۳] (۲). کافی، جلد ۴، صفحه ۱۶۱ و مصباح‌المتهجد، صفحه ۶۲۹.
- [۱۰۶۴] (۳). اقبال، صفحه ۲۱۱.
- [۱۰۶۵] (۱). اقبال، صفحه ۲۱۱. در بحارالانوار، جلد ۹۵، صفحه ۱۶۵ آمده است که این دعا را امام علی بن الحسین علیهما السلام در شب قدر می‌خواند.
- [۱۰۶۶] (۱). مصباح‌المتهجد، صفحه ۶۳۰ و مصباح کفعمی، صفحه ۵۸۶ (با اندکی تفاوت).
- [۱۰۶۷] (۲). فقیه، جلد ۲، صفحه ۱۶۲ و بحارالانوار، جلد ۹۵، صفحه ۷۰.
- [۱۰۶۸] (۳). تهذیب، جلد ۳، صفحه ۶۴، حدیث ۱۹.
- [۱۰۶۹] (۴). زاد المعاد، صفحه ۱۹۰.
- [۱۰۷۰] (۱). کافی، جلد ۴، صفحه ۱۶۰، حدیث ۱.
- [۱۰۷۱] (۲). مفاتیح الجنان، اعمال شب‌های دهه آخر ماه رمضان.
- [۱۰۷۲] (۱). اقبال، صفحه ۱۹۹.
- [۱۰۷۳] (۱). کلمه «النار» در دعای این شب و دعای شب‌های دیگر در مصباح آمده است.
- [۱۰۷۴] (۲). کافی، جلد ۴، صفحه ۱۶۱ و مصباح‌المتهجد، صفحه ۶۲۹.
- [۱۰۷۵] (۱). کافی، جلد ۴، صفحه ۱۶۲ و مصباح‌المتهجد، صفحه ۶۳۱.
- [۱۰۷۶] (۱). کافی، جلد ۴، صفحه ۱۶۲ و مصباح‌المتهجد، صفحه ۶۳۱.

- [۱۰۷۷] (۱) کافی، جلد ۴، صفحه ۱۶۲ و مصباح المتهجد، صفحه ۶۳۱.
- [۱۰۷۸] (۱) کافی، جلد ۴، صفحه ۱۶۳ و مصباح المتهجد، صفحه ۶۳۲.
- [۱۰۷۹] (۱) کافی، جلد ۴، صفحه ۱۶۳ و مصباح المتهجد، صفحه ۶۳۳.
- [۱۰۸۰] (۱) کافی، جلد ۴، صفحه ۱۶۳ و مصباح المتهجد، صفحه ۶۳۳.
- [۱۰۸۱] (۱) کافی، جلد ۴، صفحه ۱۶۴ و مصباح المتهجد، صفحه ۶۳۴.
- [۱۰۸۲] (۲) اقبال، صفحه ۲۲۶.
- [۱۰۸۳] (۳) همان مدرک، صفحه ۲۲۸ و بحارالانوار، جلد ۹۵، صفحه ۶۳.
- [۱۰۸۴] (۱) بحارالانوار، جلد ۹۵، صفحه ۶۳.
- [۱۰۸۵] (۲) اقبال، صفحه ۲۳۷.
- [۱۰۸۶] (۳) همان مدرک.
- [۱۰۸۷] (۴) همان مدرک، صفحه ۲۴۲.
- [۱۰۸۸] (۵) همان مدرک.
- [۱۰۸۹] (۱) کافی، جلد ۴، صفحه ۱۶۴، حدیث ۵.
- [۱۰۹۰] (۲) فقیه، جلد ۲، صفحه ۱۶۲.
- [۱۰۹۱] (۳) اقبال، صفحه ۲۵۶ و بحارالانوار، جلد ۹۵، صفحه ۱۸۱.
- [۱۰۹۲] (۱) اقبال، صفحه ۲۴۳ و بحارالانوار، جلد ۹۵، صفحه ۱۷۲.
- [۱۰۹۳] (۲) اقبال، صفحه ۲۴۱ و بحارالانوار، جلد ۹۵، صفحه ۷۳.
- [۱۰۹۴] (۳) اقبال، صفحه ۲۷۲ و بحارالانوار، جلد ۸۸، صفحه ۱۳۰.
- [۱۰۹۵] (۱) مصباح المتهجد، صفحه ۳۲۳ و بحارالانوار، جلد ۸۹، صفحه ۲۰۹.
- [۱۰۹۶] (۲) مکارم الاخلاق، صفحه ۳۴۲ و بحارالانوار، جلد ۸۹، صفحه ۲۰۶.
- [۱۰۹۷] (۱) مفاتیح الجنان، نمازهای شب‌های ماه رمضان.
- [۱۰۹۸] (۲) زاد المعاد، صفحه ۲۱۳-۲۱۴.
- [۱۰۹۹] (۳) همان مدرک، صفحه ۲۱۴-۲۲۰؛ همچنین در بلدالامین، صفحه ۲۱۹، دعاها همراه با ذکر ثواب‌ها آمده است.
- [۱۱۰۰] (۱) این جمله در بحارالانوار، جلد ۹۵، صفحه ۴۷ آمده است.
- [۱۱۰۱] (۱) کلمه «الذنب» در زاد المعاد و بلدالامین نیامده، ولی در مفاتیح الجنان آمده است.
- [۱۱۰۲] (۱) منتهی الآمال، زندگی امام صادق علیه السلام.
- [۱۱۰۳] (۱) اقبال، صفحه ۲۷۴ و زادالمعاد، صفحه ۲۲۰.
- [۱۱۰۴] (۲) زادالمعاد، صفحه ۲۲۰ و کافی، جلد ۴، صفحه ۱۶۷، حدیث ۳.
- [۱۱۰۵] (۳) اقبال، صفحه ۲۷۴.
- [۱۱۰۶] (۴) مصباح المتهجد، صفحه ۶۴۸.
- [۱۱۰۷] (۱) اقبال، صفحه ۲۷۱.
- [۱۱۰۸] (۲) مصباح کفعمی، صفحه ۶۴۷.
- [۱۱۰۹] (۱) اقبال، صفحه ۲۷۲ و زادالمعاد، صفحه ۲۲۱.

- [۱۱۱۰] (۲). اقبال، صفحه ۲۷۲.
- [۱۱۱۱] (۱). مصباح المتهدجد، صفحه ۶۴۹ و اقبال، صفحه ۲۷۲ و بحار الانوار، جلد ۸۸، صفحه ۱۲۰ (با اندکی تفاوت).
- [۱۱۱۲] (۲). بحار الانوار، جلد ۸۸، صفحه ۱۲۲.
- [۱۱۱۳] (۳). مصباح المتهدجد، صفحه ۶۵۱.
- [۱۱۱۴] (۴). کافی، جلد ۴، صفحه ۱۶۸، حدیث ۳.
- [۱۱۱۵] (۱). سوره اعلی، آیه ۱۴ و ۱۵.
- [۱۱۱۶] (۲). زاد المعاد، صفحه ۲۲۴.
- [۱۱۱۷] (۳). مصباح المتهدجد، صفحه ۶۵۳.
- [۱۱۱۸] (۴). اقبال، صفحه ۲۷۹.
- [۱۱۱۹] (۵). مصباح المتهدجد، صفحه ۶۵۳.
- [۱۱۲۰] (۶). اقبال، صفحه ۲۸۰.
- [۱۱۲۱] (۷). همان مدرک، صفحه ۲۸۱.
- [۱۱۲۲] (۸). مسار الشیعه، صفحه ۳۱.
- [۱۱۲۳] (۱). اقبال، صفحه ۲۸۱.
- [۱۱۲۴] (۲). همان مدرک، صفحه ۲۸۰.
- [۱۱۲۵] (۱). مصباح المتهدجد، صفحه ۶۵۴.
- [۱۱۲۶] (۲). همان مدرک، صفحه ۶۵۵.
- [۱۱۲۷] (۳). اقبال، صفحه ۲۸۵.
- [۱۱۲۸] (۱). فروغی از کوثر، (زندگی نامه حضرت فاطمه معصومه) صفحه ۳۲.
- [۱۱۲۹] (۲). منتهی الآمال، تاریخ زندگانی امام رضا علیه السلام و بحار الانوار، جلد ۴۹، صفحه ۹، حدیث ۱۶ و صفحه ۱۰، حدیث ۱۷.
- [۱۱۳۰] (۳). منتهی الآمال، تاریخ زندگانی امام رضا علیه السلام.
- [۱۱۳۱] (۴). بحار الانوار، جلد ۱۱، صفحه ۲۱۷، حدیث ۲۹.
- [۱۱۳۲] (۵). منتهی الآمال، تاریخ زندگانی امام محمد تقی علیه السلام.
- [۱۱۳۳] (۶). بحار الانوار، جلد ۵۰، صفحه ۶۴ و کشف الغمه، جلد ۲، صفحه ۳۶۳.
- [۱۱۳۴] (۱). اقبال، صفحه ۳۰۶.
- [۱۱۳۵] (۲). همان مدرک، صفحه ۳۰۷.
- [۱۱۳۶] (۱). اقبال، صفحه ۳۰۸.
- [۱۱۳۷] (۲). همان مدرک.
- [۱۱۳۸] (۳). همان مدرک.
- [۱۱۳۹] (۴). همان مدرک، صفحه ۳۰۹.
- [۱۱۴۰] (۱). اقبال، صفحه ۳۱۲.
- [۱۱۴۱] (۲). همان مدرک، صفحه ۳۱۴.

- [۱۱۴۲] (۱). مصباح المتهجد، صفحه ۶۶۹.
- [۱۱۴۳] (۱). مصباح المتهجد، صفحه ۶۷۱. (البته مرحوم سید بن طاووس روایتی را نقل می‌کند که ولادت آن حضرت در شب بیست و پنجم ذی‌القعدة است، اقبال، صفحه ۳۱۰).
- [۱۱۴۴] (۲). همان مدرک.
- [۱۱۴۵] (۳). بحار الانوار، جلد ۴۶، صفحه ۲۱۷.
- [۱۱۴۶] (۴). همان مدرک، جلد ۹۶، صفحه ۲۵۴، حدیث ۱۸.
- [۱۱۴۷] (۵). منتهی الآمال، تاریخ زندگانی امام حسین علیه السلام، فصل چهارم (شهادت حضرت مسلم علیه السلام).
- [۱۱۴۸] (۶). همان مدرک، تاریخ زندگانی امام علی التقی علیه السلام و بحار الانوار، جلد ۵۰، صفحه ۱۱۵، حدیث ۴.
- [۱۱۴۹] (۱). منتهی الآمال، تاریخ زندگانی پیامبر صلی الله علیه و آله، وقایع سال دهم هجری.
- [۱۱۵۰] (۲). مصباح المتهجد، صفحه ۷۵۸.
- [۱۱۵۱] (۳). سوره مائده، آیه ۵۵.
- [۱۱۵۲] (۴). مصباح المتهجد، صفحه ۷۶۷.
- [۱۱۵۳] (۵). زاد المعاد، صفحه ۲۴۰.
- [۱۱۵۴] (۶). تفسیر قمی، جلد ۲، صفحه ۴۱۹.
- [۱۱۵۵] (۷). مصباح المتهجد، صفحه ۶۷۱.
- [۱۱۵۶] (۱). اقبال، صفحه ۳۱۷.
- [۱۱۵۷] (۱). اقبال، صفحه ۳۱۷.
- [۱۱۵۸] (۲). زاد المعاد، صفحه ۲۴۰.
- [۱۱۵۹] (۱). مصباح المتهجد، صفحه ۶۷۲ و اقبال، صفحه ۳۲۲ (با اندکی تفاوت).
- [۱۱۶۰] (۱). ممکن است این دعا به زبان عربی بر حضرت مسیح علیه السلام نازل شده باشد و نیز ممکن است حضرت امام باقر علیه السلام آن را به عربی تبدیل کرده باشد.
- [۱۱۶۱] (۲). اقبال، صفحه ۳۲۳.
- [۱۱۶۲] (۳). زاد المعاد، صفحه ۲۴۵.
- [۱۱۶۳] (۱). اقبال، صفحه ۳۲۴.
- [۱۱۶۴] (۲). مصباح المتهجد، صفحه ۶۷۱.
- [۱۱۶۵] (۱). مصباح المتهجد، صفحه ۶۷۱.
- [۱۱۶۶] (۲). اقبال، صفحه ۳۲۵.
- [۱۱۶۷] (۳). همان مدرک.
- [۱۱۶۸] (۴). همان مدرک.
- [۱۱۶۹] (۵). همان مدرک.
- [۱۱۷۰] (۱). اقبال، صفحه ۳۲۵.
- [۱۱۷۱] (۲). همان مدرک، صفحه ۳۲۹.
- [۱۱۷۲] (۱). اقبال، صفحه ۳۳۰.

- [۱۱۷۳] (۲). مصباح المتهجد، صفحه ۲۶۹.
- [۱۱۷۴] (۳). زاد المعاد، صفحه ۲۵۶.
- [۱۱۷۵] (۴). خصال، جلد ۲، صفحه ۵۱۷، حدیث ۴.
- [۱۱۷۶] (۵). زاد المعاد، صفحه ۲۵۶.
- [۱۱۷۷] (۱). زاد المعاد، صفحه ۳۳۰.
- [۱۱۷۸] (۲). همان مدرک، صفحه ۲۵۸ و مصباح کفعمی، صفحه ۶۶۱.
- [۱۱۷۹] (۳). مصباح کفعمی، صفحه ۶۶۱.
- [۱۱۸۰] (۴). مصباح المتهجد، صفحه ۷۱۵.
- [۱۱۸۱] (۵). همان مدرک.
- [۱۱۸۲] (۶). بحار الانوار، جلد ۹۸، صفحه ۸۶، حدیث ۸.
- [۱۱۸۳] (۷). اقبال، صفحه ۳۳۲.
- [۱۱۸۴] (۱). زاد المعاد، صفحه ۲۵۸.
- [۱۱۸۵] (۱). مصباح کفعمی، صفحه ۶۶۱.
- [۱۱۸۶] (۲). همان مدرک، صفحه ۴۲۳.
- [۱۱۸۷] (۱). مصباح کفعمی، صفحه ۶۶۲.
- [۱۱۸۸] (۲). همان مدرک، صفحه ۶۷۱.
- [۱۱۸۹] (۱). این دو تن را از اصحاب امام حسین علیه السلام به شمار آورده‌اند و برخی از علمای «علم رجال» بشر بن غالب اسدی را از اصحاب امیر مؤمنان، امام حسن، امام حسین و امام سجاد علیهم السلام دانسته‌اند (معجم رجال الحدیث، جلد ۴، صفحه ۲۲۷).
- [۱۱۹۰] (۲). این دعا را سید بن طاووس در اقبال، صفحه ۳۳۹ و شیخ کفعمی در بلد الامین، صفحه ۲۵۱ و علامه مجلسی در بحار الانوار، جلد ۹۵، صفحه ۲۱۶ آورده‌اند و ما آن را مطابق نسخه متداول که با آنچه در بلد الامین است، تفاوت اندکی دارد، نقل می‌کنیم.
- [۱۱۹۱] (۱). در بلد الامین «لها و بها» آمده است.
- [۱۱۹۲] (۱). در بلد الامین، یک بار «لک العتبی» آمده است.
- [۱۱۹۳] (۱). در بلد الامین آمده است: «یا من لا یعلم ما یعلمه الا هو».
- [۱۱۹۴] (۱). کلمه «علمت» در بلد الامین نیامده.
- [۱۱۹۵] (۱). بلد الامین: وَأَعْفُ اللَّهُمَّ عَنَّا.
- [۱۱۹۶] (۱). بلد الامین: وَفُقْنَا.
- [۱۱۹۷] (۱). گرچه بعضی از علما در معتبر بودن این اضافه تردید کرده‌اند، ولی انصاف این است که این زیادتى نیز مضامین مهمی دارد و در حال و هوای همان دعای عرفه است و چیزی که نشان دهد از اضافات گروه‌های منحرف است در آن نیافتیم.
- [۱۱۹۸] (۱). اقبال: باختیارک لی
- [۱۱۹۹] (۱). اقبال، صفحه ۳۴۸.
- [۱۲۰۰] (۲). همان مدرک، صفحه ۴۲۰.
- [۱۲۰۱] (۱). اقبال، صفحه ۴۲۰.

- [۱۲۰۲] (۲). همان مدرک، صفحه ۴۱۷.
- [۱۲۰۳] (۳). همان مدرک، صفحه ۴۲۱.
- [۱۲۰۴] (۴). زادالمعاد، صفحه ۳۱۹.
- [۱۲۰۵] (۵). اقبال، صفحه ۴۲۱.
- [۱۲۰۶] (۶). مصباح کفعمی، صفحه ۶۴۷.
- [۱۲۰۷] (۱). زادالمعاد، صفحه ۳۱۹.
- [۱۲۰۸] (۲). همان مدرک.
- [۱۲۰۹] (۳). همان مدرک.
- [۱۲۱۰] (۴). همان مدرک، صفحه ۳۲۰.
- [۱۲۱۱] (۵). همان مدرک.
- [۱۲۱۲] (۱). زادالمعاد، صفحه ۳۲۱.
- [۱۲۱۳] (۲). اقبال، صفحه ۴۵۱.
- [۱۲۱۴] (۳). کافی، جلد ۴، صفحه ۵۱۷، حدیث ۴.
- [۱۲۱۵] (۱). زادالمعاد، صفحه ۳۲۳.
- [۱۲۱۶] (۲). سوره مائده، آیه ۳.
- [۱۲۱۷] (۳). زادالمعاد، صفحه ۳۲۳ و اقبال، صفحه ۴۶۴.
- [۱۲۱۸] (۴). زادالمعاد، صفحه ۳۲۴ و اقبال، صفحه ۴۶۴.
- [۱۲۱۹] (۵). مصباح المتهد، صفحه ۷۳۶.
- [۱۲۲۰] (۱). اقبال، صفحه ۴۶۵.
- [۱۲۲۱] (۲). بلادالامین، صفحه ۲۵۹.
- [۱۲۲۲] (۳). زادالمعاد، صفحه ۳۲۷.
- [۱۲۲۳] (۴). همان مدرک، صفحه ۳۲۴.
- [۱۲۲۴] (۵). اقبال، صفحه ۴۶۸.
- [۱۲۲۵] (۱). اقبال، صفحه ۴۶۴.
- [۱۲۲۶] (۲). بلادالامین، صفحه ۲۶۳. در اقبال (صفحه ۴۷۶) همین دعا با اندکی تفاوت، از امام صادق علیه السلام نقل شده است.
- [۱۲۲۷] (۳). مرحوم سید بن طاووس در اعمال روز عید فطر، دعای ندبه را ذکر کرده و گفته است: این دعا را در عیدهای چهارگانه می‌خوانند (اقبال، صفحه ۲۹۵).
- [۱۲۲۸] (۱). اقبال، صفحه ۴۷۲ و بحارالانوار، جلد ۹۵، صفحه ۲۹۸.
- [۱۲۲۹] (۱). بحارالانوار، جلد ۹۵، صفحه ۳۱۹ و اقبال، صفحه ۴۹۲ (با اندکی تفاوت).
- [۱۲۳۰] (۱). مستدرک الوسائل، جلد ۶، صفحه ۲۷۹، حدیث ۶۸۴۳.
- [۱۲۳۱] (۲). اقبال، صفحه ۵۲۵.
- [۱۲۳۲] (۳). همان مدرک، صفحه ۴۹۶ و صفحه ۵۱۵ و مصباح المتهد، صفحه ۷۵۹.
- [۱۲۳۳] (۱). برای آگاهی بیشتر از داستان مباحله و کتب فراوانی که آن را نقل کرده‌اند، به تفسیر نمونه، جلد ۲، ذیل تفسیر آیه ۶۱

- سوره آل عمران مراجعه کنید.
- [۱۲۳۴] (۲). اقبال، صفحه ۵۱۵.
- [۱۲۳۵] (۳). همان مدرک.
- [۱۲۳۶] (۴). مصباح المتهدج، صفحه ۷۵۸.
- [۱۲۳۷] (۱). مصباح المتهدج، صفحه ۷۵۹.
- [۱۲۳۸] (۲). همان مدرک، صفحه ۷۷۰ و اقبال صفحه ۵۲۹.
- [۱۲۳۹] (۱). برای آگاهی بیشتر و تفسیر آیات موردنظر به تفسیر نمونه، جلد ۲۵، ذیل تفسیر سوره انسان مراجعه کنید.
- [۱۲۴۰] (۲). اقبال، صفحه ۵۲۹.
- [۱۲۴۱] (۳). همان مدرک.
- [۱۲۴۲] (۴). زادالمعاد، صفحه ۳۶۸.
- [۱۲۴۳] (۱). اقبال، صفحه ۵۳۰.
- [۱۲۴۴] (۱). زادالمعاد، صفحه ۵۲۸-۵۳۰ و بحارالانوار، جلد ۵۶، صفحه ۹۱-۱۰۰ (با تلخیص و کمی نقل به معنا) ولی در برابر، روایتی در نفی بزرگداشت عید نوروز نقل شده است که مرحوم علامه مجلسی، روایت معلی بن خنیس را ترجیح می‌دهد، بحارالانوار، جلد ۵۶، صفحه ۱۰۰).
- [۱۲۴۵] (۱). زادالمعاد، صفحه ۵۳۰.
- [۱۲۴۶] (۱). زادالمعاد، صفحه ۵۳۱.
- [۱۲۴۷] (۲). همان مدرک.
- [۱۲۴۸] (۱). این دوازده ماه را شاعری چنین به نظم آورده است:
 دو تشرین و دو کانون و پس آنگه شباط و آذر و نیشان، ایار است
 حریزان و تموز و آب و ایلول‌نگه دارش که از من یادگار است (فرهنگ معین)
 مرحوم علامه مجلسی ابتدای ماههای رومی را از تشرین اول، شمرده و ایلول را ماه آخر ذکر کرده است (زادالمعاد، صفحه ۵۳۵) و با شعری که از فرهنگ معین نقل کردیم نیز هماهنگ است.
- [۱۲۴۹] (۲). بحارالانوار، جلد ۵۶، صفحه ۱۴۲ و ۱۴۳.
- [۱۲۵۰] (۳). زادالمعاد، صفحه ۵۳۲-۵۳۴ (با تلخیص فراوان).
- [۱۲۵۱] (۱). زادالمعاد، صفحه ۵۳۴.
- [۱۲۵۲] (۲). سوره انفال، آیه ۱۱.
- [۱۲۵۳] (۳). زادالمعاد، صفحه ۵۳۴ و ۵۳۵ (با تلخیص).
- [۱۲۵۴] (۱). مصباح المتهدج، صفحه ۱۹۸ و بحارالانوار، جلد ۸۴، صفحه ۳۵۶.
- [۱۲۵۵] (۱). کافی، جلد ۲، صفحه ۵۳۴، حدیث ۳۵.
- [۱۲۵۶] (۲). فلاح السائل، صفحه ۲۲۷.
- [۱۲۵۷] (۱). کافی، جلد ۲، صفحه ۵۲۲، حدیث ۲.
- [۱۲۵۸] (۲). تهذیب، جلد ۲، صفحه ۱۳۹، حدیث ۳۰۸.
- [۱۲۵۹] (۳). بحارالانوار، جلد ۸۳، صفحه ۲۹۸، حدیث ۵۹.

[۱۲۶۰] (۱). کافی، جلد ۲، صفحه ۵۲۶، حدیث ۱۴.

[۱۲۶۱] (۲). دعوات راوندی، صفحه ۸۱ حدیث ۲۰۴ و بحارالانوار، جلد ۸۳، صفحه ۲۸۲، حدیث ۴۵ (با اندکی تفاوت).

[۱۲۶۲] (۳). خصال، جلد ۲، صفحه ۶۲۲ و بحارالانوار، جلد ۸۳، صفحه ۲۴۹، حدیث ۱۱.

[۱۲۶۳] (۱). بحارالانوار، جلد ۸۳، صفحه ۲۶۶، حدیث ۳۷.

[۱۲۶۴] (۲). کافی، جلد ۲، صفحه ۵۲۳، حدیث ۶.

[۱۲۶۵] (۱). کافی، جلد ۲، صفحه ۵۲۳، حدیث ۷.

[۱۲۶۶] (۲). سوره قاف، آیه ۳۹.

[۱۲۶۷] (۳). کافی، جلد ۲، صفحه ۵۲۴، حدیث ۹.

[۱۲۶۸] (۴). فلاح السائل، صفحه ۲۲۱.

[۱۲۶۹] (۱). کافی، جلد ۲، صفحه ۵۰۶، حدیث ۴.

[۱۲۷۰] (۲). سوره کهف، آیه ۴۶.

[۱۲۷۱] (۳). کافی، جلد ۲، صفحه ۵۱۸، حدیث ۱.

[۱۲۷۲] (۴). همان مدرک، صفحه ۵۲۸، حدیث ۲۰.

[۱۲۷۳] (۱). کافی، جلد ۲، صفحه ۵۲۸، حدیث ۲۰.

[۱۲۷۴] (۲). همان مدرک.

[۱۲۷۵] (۱). کافی، جلد ۲، صفحه ۵۳۴، حدیث ۳۶.

[۱۲۷۶] (۲). همان مدرک، صفحه ۵۳۴، حدیث ۳۷.

[۱۲۷۷] (۳). بحارالانوار، جلد ۸۳، صفحه ۱۶۰، حدیث ۳۹.

[۱۲۷۸] (۱). خصال، جلد ۲، صفحه ۴۵۲، حدیث ۵۸.

[۱۲۷۹] (۲). کافی، جلد ۲، صفحه ۵۳۲، حدیث ۳۱.

[۱۲۸۰] (۳). فقیه، جلد ۱، صفحه ۳۳۵، حدیث ۹۸۰.

[۱۲۸۱] (۴). محاسن، جلد ۱، صفحه ۳۶، حدیث ۳۳ و بحارالانوار، جلد ۸۳، صفحه ۲۵۷، حدیث ۲۷.

[۱۲۸۲] (۵). امالی صدوق، صفحه ۳۲۸، حدیث ۵ و بحارالانوار، جلد ۸۳، صفحه ۲۵۲، حدیث ۱۸.

[۱۲۸۳] (۱). محاسن، جلد ۱، صفحه ۳۷ و بحارالانوار، جلد ۸۳، صفحه ۲۵۷، حدیث ۲۷.

[۱۲۸۴] (۲). محاسن، جلد ۱، صفحه ۴۱، حدیث ۵۱ و بحارالانوار، جلد ۸۳، صفحه ۲۵۷، حدیث ۲۷.

[۱۲۸۵] (۳). محاسن، جلد ۱، صفحه ۴۲، حدیث ۵۶ و بحارالانوار، جلد ۸۳، صفحه ۲۵۷، حدیث ۲۷.

[۱۲۸۶] (۱). تفسیر عیاشی، جلد ۲، صفحه ۴۵، حدیث ۱۳۶ و کافی، جلد ۲، صفحه ۵۳۲، حدیث ۳۱.

[۱۲۸۷] (۲). فلاح السائل، صفحه ۲۲۲ و بحارالانوار، جلد ۸۳، صفحه ۲۶۸، حدیث ۳۸.

[۱۲۸۸] (۱). امالی صدوق، صفحه ۵۷۸، حدیث ۱۴ و بحارالانوار، جلد ۸۳، صفحه ۲۵۳، حدیث ۱۹.

[۱۲۸۹] (۲). بحارالانوار، جلد ۸۳، صفحه ۲۹۸، حدیث ۵۹.

[۱۲۹۰] (۳). علل الشرایع، جلد ۱، صفحه ۲۹، حدیث ۱ و بحارالانوار، جلد ۸۳، صفحه ۲۵۱، حدیث ۱۶ و کافی، جلد ۲، صفحه

۵۳۵، (با اندکی تفاوت).

[۱۲۹۱] (۱). کافی، جلد ۲، صفحه ۵۲۹، حدیث ۲۲.

- [۱۲۹۲] (۱). بحارالانوار، جلد ۸۳، صفحه ۲۶۶، حدیث ۳۶.
- [۱۲۹۳] (۱). بحارالانوار، جلد ۷۳، صفحه ۱۹۲، حدیث ۲.
- [۱۲۹۴] (۲). کافی، جلد ۲، صفحه ۶۲۳، حدیث ۱۴.
- [۱۲۹۵] (۳). بحارالانوار، جلد ۷۳، صفحه ۲۱۳.
- [۱۲۹۶] (۴). تهذیب، جلد ۲، صفحه ۱۱۶، حدیث ۲۰۳.
- [۱۲۹۷] (۵). فقیه، جلد ۱، صفحه ۵۰۲، حدیث ۱۴۴۲.
- [۱۲۹۸] (۶). کافی، جلد ۲، صفحه ۵۴۰، حدیث ۱۷.
- [۱۲۹۹] (۱). کافی، جلد ۲، صفحه ۵۷۰، حدیث ۷.
- [۱۳۰۰] (۲). مفتاح الفلاح، صفحه ۲۸۴.
- [۱۳۰۱] (۳). بحارالانوار، جلد ۷۳، صفحه ۲۱۱.
- [۱۳۰۲] (۱). مکارم الاخلاق، صفحه ۳۰۵، و بحارالانوار، جلد ۷۳، صفحه ۱۸۵، حدیث ۶.
- [۱۳۰۳] (۲). بحارالانوار، جلد ۷۳، صفحه ۱۸۷، حدیث ۷.
- [۱۳۰۴] (۳). همان مدرک، جلد ۵۸، صفحه ۱۷۵، حدیث ۳۴.
- [۱۳۰۵] (۴). کافی، جلد ۲، صفحه ۵۳۵، حدیث ۱.
- [۱۳۰۶] (۵). همان مدرک، صفحه ۵۳۶، حدیث ۴.
- [۱۳۰۷] (۱). کافی، جلد ۲، صفحه ۵۳۷، حدیث ۹.
- [۱۳۰۸] (۲). سوره رعد، آیه ۲۸.
- [۱۳۰۹] (۱). کافی، جلد ۲، صفحه ۵۳۸، حدیث ۱۱.
- [۱۳۱۰] (۲). فقیه، جلد ۱، صفحه ۴۸۰، حدیث ۱۳۸۹.
- [۱۳۱۱] (۱). مستدرک الوسائل، جلد ۶، صفحه ۳۲۷-۳۳۵، باب ۳۳.
- [۱۳۱۲] (۲). همان مدرک، صفحه ۳۳۰، حدیث ۱۰.
- [۱۳۱۳] (۳). بحارالانوار، جلد ۷۴، صفحه ۷۰، حدیث ۸.
- [۱۳۱۴] (۴). همان مدرک، جلد ۸۴، صفحه ۱۴۸، حدیث ۲۳.
- [۱۳۱۵] (۵). همان مدرک، صفحه ۱۵۹، حدیث ۴۸.
- [۱۳۱۶] (۶). کافی، جلد ۳، صفحه ۴۵۰، حدیث ۳۴.
- [۱۳۱۷] (۷). سوره اسراء، آیه ۷۹.
- [۱۳۱۸] (۱). مستدرک الوسائل، جلد ۶، صفحه ۳۴۰، حدیث ۳.
- [۱۳۱۹] (۲). همان مدرک، صفحه ۳۳۸، حدیث ۳۱.
- [۱۳۲۰] (۳). برای آگاهی بیشتر به بحارالانوار، جلد ۸۴، صفحه ۲۲۳ و ۲۲۶ مراجعه شود.
- [۱۳۲۱] (۴). بحارالانوار، جلد ۷۳، صفحه ۲۰۴، حدیث ۲۰.
- [۱۳۲۲] (۱). بحارالانوار، جلد ۸۴، صفحه ۱۹۲، حدیث ۶.
- [۱۳۲۳] (۲). مصباح المتهدج، صفحه ۱۲۷ و مکارم الاخلاق، صفحه ۲۹۳ (با اندکی تفاوت).
- [۱۳۲۴] (۳). مصباح المتهدج، صفحه ۱۲۸.

- [۱۳۲۵] (۱). مصباح المتہجد، صفحه ۱۲۹.
- [۱۳۲۶] (۲). همان مدرک، صفحه ۱۳۰.
- [۱۳۲۷] (۱). بحار الانوار، جلد ۸۲، صفحه ۲۰۷.
- [۱۳۲۸] (۲). همان مدرک، جلد ۸۴، صفحه ۲۲۶، حدیث ۳۹.
- [۱۳۲۹] (۳). همان مدرک و مصباح المتہجد، صفحه ۱۵۲.
- [۱۳۳۰] (۴). مصباح المتہجد، صفحه ۱۵۲.
- [۱۳۳۱] (۵). کافی، جلد ۳، صفحه ۴۵۰، حدیث ۳۱.
- [۱۳۳۲] (۶). مصباح المتہجد، صفحه ۱۵۲ و ۱۵۵.
- [۱۳۳۳] (۷). همان مدرک، صفحه ۱۵۵.
- [۱۳۳۴] (۸). مفتاح الفلاح، صفحه ۳۲۹.
- [۱۳۳۵] (۱). فقیه، جلد ۱، صفحه ۴۸۹، حدیث ۱۴۰۶.
- [۱۳۳۶] (۲). همان مدرک، حدیث ۱۴۰۸.
- [۱۳۳۷] (۳). مصباح المتہجد، صفحه ۱۵۵.
- [۱۳۳۸] (۱). تہذیب، جلد ۲، صفحه ۱۳۲، حدیث ۲۷۶.
- [۱۳۳۹] (۲). مصباح المتہجد، صفحه ۱۶۳.
- [۱۳۴۰] (۳). همان مدرک.
- [۱۳۴۱] (۴). همان مدرک.
- [۱۳۴۲] (۵). بحار الانوار، جلد ۸۴، صفحه ۳۰۸، حدیث ۸۶.
- [۱۳۴۳] (۱). کافی، جلد ۲، صفحه ۴۳۸، حدیث ۷.
- [۱۳۴۴] (۲). ثواب الاعمال، صفحه ۹.
- [۱۳۴۵] (۱). ثواب الاعمال، صفحه ۱۶۱.
- [۱۳۴۶] (۲). همان مدرک، صفحه ۱۶۲.
- [۱۳۴۷] (۳). بحار الانوار، جلد ۸۴، صفحه ۱۰.
- [۱۳۴۸] (۴). کافی، جلد ۲، صفحه ۵۰۴، حدیث ۵.
- [۱۳۴۹] (۵). کشف الغمہ، جلد ۲، صفحه ۱۶۴.
- [۱۳۵۰] (۶). دعوات راوندی، صفحه ۴۶، حدیث ۱۱۴.
- [۱۳۵۱] (۱). بحار الانوار، جلد ۸۴، صفحه ۵، حدیث ۸.
- [۱۳۵۲] (۲). ثواب الاعمال، صفحه ۹ و کافی، جلد ۲، صفحه ۵۱۹، حدیث ۱ و محاسن، جلد ۱، صفحه ۳۲ (با مقداری تفاوت).
- [۱۳۵۳] (۱). دعوات راوندی، صفحه ۱۳۵، حدیث ۳۳۶ و بحار الانوار، جلد ۸۴، صفحه ۱۰، حدیث ۱۸.
- [۱۳۵۴] (۲). بحار الانوار، جلد ۸۴، صفحه ۲۰، حدیث ۲۱.
- [۱۳۵۵] (۱). بلد الامین، صفحه ۱۴۶ و بحار الانوار، جلد ۸۴، صفحه ۷، حدیث ۱۰.
- [۱۳۵۶] (۲). بحار الانوار، جلد ۸۴، صفحه ۶، حدیث ۹.
- [۱۳۵۷] (۳). همان مدرک، حدیث ۸.

[۱۳۵۸] (۱). بحارالانوار، جلد ۸۴، صفحه ۶، حدیث ۹.

[۱۳۵۹] (۲). مفتاح الفلاح، صفحه ۱۸۶ و فقیه، جلد ۱، صفحه ۲۲۵، حدیث ۶۷۵ و بحارالانوار، جلد ۵۵، صفحه ۱۶۷، حدیث ۲۸.

[۱۳۶۰] (۱). این دعاها در بحارالانوار، جلد ۸۷ آمده است، ولی ما آن را مطابق نسخه‌های متداول نقل می‌کنیم و موارد تفاوت را در پاورقی یاد آور می‌شویم.

[۱۳۶۱] (۲). بحارالانوار: الطَّاعِن.

[۱۳۶۲] (۱). بحارالانوار، جلد ۸۷، صفحه ۱۵۲، حدیث ۱۱.

[۱۳۶۳] (۱). بحارالانوار: أَقْهَرُ.

[۱۳۶۴] (۲). بحارالانوار، جلد ۸۷، صفحه ۱۶۴، حدیث ۱۵.

[۱۳۶۵] (۱). بحارالانوار: فَلَّهُ.

[۱۳۶۶] (۲). بحارالانوار: و أوسطه نجاحاً و آخره فلاحاً.

[۱۳۶۷] (۳). بحارالانوار: حمل مظالم العباد عتاً.

[۱۳۶۸] (۱). بحارالانوار، جلد ۸۷، صفحه ۱۷۶، حدیث ۲۱.

[۱۳۶۹] (۱). بحارالانوار، جلد ۸۷، صفحه ۱۸۷، حدیث ۲۷.

[۱۳۷۰] (۱). بحارالانوار، جلد ۸۷، صفحه ۲۰۰، حدیث ۳۳.

[۱۳۷۱] (۱). بحارالانوار: وَاجْعَلْهُ لِي شافعاً، وَاجْعَلْ تَوْسَلِي يَوْمَ الْقِيَامَةِ نافعاً.

[۱۳۷۲] (۲). بحارالانوار، جلد ۸۷، صفحه ۲۱۱، حدیث ۳۹.

[۱۳۷۳] (۱). بحارالانوار، جلد ۸۷، صفحه ۱۳۳، حدیث ۲.

[۱۳۷۴] (۱). عوالی اللثالی، جلد ۱، صفحه ۲۹۶، حدیث ۱۹۵.

[۱۳۷۵] (۲). کمال الدین، جلد ۱، صفحه ۲۸۱، حدیث ۳۲.

[۱۳۷۶] (۳). کافی، جلد ۳، صفحه ۴۱۳، حدیث ۳.

[۱۳۷۷] (۴). همان مدرک، حدیث ۱.

[۱۳۷۸] (۵). فقیه، جلد ۱، صفحه ۴۲۱، حدیث ۱۲۴۰.

[۱۳۷۹] (۱). فقیه، جلد ۱، صفحه ۴۲۰، حدیث ۱۲۳۹.

[۱۳۸۰] (۲). سوره یوسف، آیه ۹۸.

[۱۳۸۱] (۳). فقیه، جلد ۱، صفحه ۴۲۲، حدیث ۱۲۴۲.

[۱۳۸۲] (۴). کافی، جلد ۳، صفحه ۴۱۳، حدیث ۲.

[۱۳۸۳] (۵). خصال، جلد ۲، صفحه ۳۹۴، حدیث ۱۰۱.

[۱۳۸۴] (۶). بحارالانوار، جلد ۸۶، صفحه ۳۱۴، حدیث ۲۱.

[۱۳۸۵] (۷). فقیه، جلد ۱، صفحه ۴۲۷، حدیث ۱۲۶۱.

[۱۳۸۶] (۸). کافی، جلد ۳، صفحه ۴۱۵، حدیث ۱۰.

[۱۳۸۷] (۱). مصباح المتهجد، صفحه ۲۵۷.

[۱۳۸۸] (۲). کافی، جلد ۳، صفحه ۴۱۶، حدیث ۱۳.

[۱۳۸۹] (۳). بحارالانوار، جلد ۸۶، صفحه ۳۱۳، حدیث ۲۰.

- [۱۳۹۰] (۴). همان مدرک، صفحه ۲۸۹.
- [۱۳۹۱] (۵). همان مدرک، صفحه ۳۱۱، حدیث ۱۶.
- [۱۳۹۲] (۱). بحارالانوار، جلد ۸۶، صفحه ۳۱۱، حدیث ۱۶.
- [۱۳۹۳] (۲). همان مدرک.
- [۱۳۹۴] (۳). همان مدرک.
- [۱۳۹۵] (۴). همان مدرک.
- [۱۳۹۶] (۵). تهذیب، جلد ۴، صفحه ۱۹۵، حدیث ۶.
- [۱۳۹۷] (۶). همان مدرک، جلد ۲، صفحه ۲۴۰، حدیث ۲۱.
- [۱۳۹۸] (۷). وسائل الشیعه، جلد ۵، صفحه ۸۴، حدیث ۴.
- [۱۳۹۹] (۱). وسائل الشیعه، جلد ۵، صفحه ۸۴، حدیث ۶ و ۷.
- [۱۴۰۰] (۲). بحارالانوار، جلد ۷۶، صفحه ۲۹۴.
- [۱۴۰۱] (۳). علل الشرایع، جلد ۱، صفحه ۱۸۲ و بحارالانوار، جلد ۸۶، صفحه ۳۱۳، حدیث ۱۹.
- [۱۴۰۲] (۴). بحارالانوار، جلد ۸۶، صفحه ۳۱۲، حدیث ۱۷.
- [۱۴۰۳] (۱). جمال الاسبوع، صفحه ۲۰۰ و بحارالانوار، جلد ۸۶، صفحه ۳۱۵، حدیث ۲۵.
- [۱۴۰۴] (۲). بحارالانوار، جلد ۸۶، صفحه ۳۱۳، حدیث ۲۰.
- [۱۴۰۵] (۱). مصباح المتهجد، صفحه ۲۶۹ و بحارالانوار، جلد ۸۶، صفحه ۲۹۴، حدیث ۶ (با اندکی تفاوت).
- [۱۴۰۶] (۲). اقبال، صفحه ۳۲۵.
- [۱۴۰۷] (۳). مصباح کفعمی، صفحه ۶۴۷.
- [۱۴۰۸] (۱). جمال الاسبوع، صفحه ۲۱۸ و مصباح المتهجد، صفحه ۲۷۹ و بحارالانوار، جلد ۸۶، صفحه ۳۰۶، حدیث ۱۱.
- [۱۴۰۹] (۲). لازم به یادآوری است که وقتی به آیه سجده رسیدی، به سجده برو و پس از سجده قرآن برخیز و ادامه سوره را بخوان.
- [۱۴۱۰] (۱). جمال الاسبوع، صفحه ۱۱۹ و بحارالانوار، جلد ۸۶، صفحه ۳۲۰، حدیث ۲۸. قابل توجه آن که این نماز در مصباح المتهجد، صفحه ۲۶۴، نیز نقل شده، بدون مقید کردن به وقت سحر و بدون ذکر سه شب، یا پنج، یا هفت شب؛ و با این تفاوت که در رکعت دوم حمد و دخان و در رکعت سوم حمد و الم سجده خوانده شود. (رجوع کنید به: بحارالانوار، جلد ۸۶، صفحه ۲۸۸، حدیث ۳).
- [۱۴۱۱] (۱). بحارالانوار، جلد ۸۶، صفحه ۳۲۳، حدیث ۳۰ و مهج الدعوات، صفحه ۲۹۴.
- [۱۴۱۲] (۲). بحارالانوار، جلد ۸۶، صفحه ۳۱۳، حدیث ۱۸.
- [۱۴۱۳] (۳). همان مدرک، صفحه ۳۵۹، حدیث ۳۶.
- [۱۴۱۴] (۴). خصال، جلد ۲، صفحه ۳۹۴، حدیث ۱۰۱.
- [۱۴۱۵] (۵). ثواب الاعمال، صفحه ۱۵۶.
- [۱۴۱۶] (۶). کافی، جلد ۳، صفحه ۴۲۹، حدیث ۳.
- [۱۴۱۷] (۷). بحارالانوار، جلد ۸۶، صفحه ۳۶۳، حدیث ۵۱.
- [۱۴۱۸] (۱). سرائر، جلد ۳، صفحه ۵۷۷.

- [۱۴۱۹] (۲). کافی، جلد ۳، صفحه ۴۲۹، حدیث ۴ و امالی شیخ صدوق، صفحه ۳۹۹، حدیث ۱۶ و ثواب الاعمال، صفحه ۱۵۸ و تهذیب، جلد ۳، صفحه ۱۹، حدیث ۶۸.
- [۱۴۲۰] (۳). جمال الاسبوع، صفحه ۲۲۶.
- [۱۴۲۱] (۴). همان مدرک، صفحه ۲۲۷ و بحار الانوار، جلد ۸۶، صفحه ۳۳۲.
- [۱۴۲۲] (۱). جمال الاسبوع، صفحه ۲۲۷، و بحار الانوار، جلد ۸۶، صفحه ۱۵۸.
- [۱۴۲۳] (۲). مصباح المتهدج، صفحه ۲۸۵ و بحار الانوار، جلد ۸۶، صفحه ۳۳۱ (با اندکی تفاوت).
- [۱۴۲۴] (۳). وسائل الشیعه، جلد ۵، باب ۵۴ از ابواب صلاة الجمعة، حدیث ۱۰ و ۱۱ و ثواب الاعمال، صفحه ۱۰۸ و ۱۱۴.
- [۱۴۲۵] (۴). وسائل الشیعه، جلد ۵، باب ۵۴ از ابواب صلاة الجمعة، حدیث ۴ و ۶ و ۹ و ۱۴ و ثواب الاعمال، صفحه ۱۰۵، ۱۰۶، ۱۰۷، ۱۱۲.
- [۱۴۲۶] (۵). وسائل الشیعه، جلد ۵، باب ۵۴ از ابواب صلاة الجمعة، حدیث ۱ و تهذیب، جلد ۳، صفحه ۸، حدیث ۲۵.
- [۱۴۲۷] (۱). عدۀ الداعی، صفحه ۲۹۷.
- [۱۴۲۸] (۲). کافی، جلد ۳، صفحه ۴۱۸، حدیث ۷ و ۱۰.
- [۱۴۲۹] (۳). همان مدرک، حدیث ۵.
- [۱۴۳۰] (۴). همان مدرک، جلد ۶، صفحه ۵۱۰، حدیث ۴.
- [۱۴۳۱] (۵). جمال الاسبوع، صفحه ۳۶۶.
- [۱۴۳۲] (۶). بحار الانوار، جلد ۸۶، صفحه ۳۵۲، حدیث ۲۹.
- [۱۴۳۳] (۷). مقنعه، صفحه ۱۵۶.
- [۱۴۳۴] (۱). کافی، جلد ۶، صفحه ۲۹۹، حدیث ۱۹.
- [۱۴۳۵] (۲). محاسن برقی، جلد ۱، صفحه ۲۲۵، حدیث ۱۴۹.
- [۱۴۳۶] (۳). مصباح المتهدج، صفحه ۲۸۸.
- [۱۴۳۷] (۴). امالی طوسی، صفحه ۶۸۸، حدیث ۵.
- [۱۴۳۸] (۵). بحار الانوار، جلد ۹۹، صفحه ۱۰۴.
- [۱۴۳۹] (۶). همان مدرک، جلد ۸۷، صفحه ۲۴.
- [۱۴۴۰] (۱). مصباح المتهدج، صفحه ۳۶۰.
- [۱۴۴۱] (۲). بحار الانوار، جلد ۸۶، صفحه ۳۵۳، حدیث ۳۲.
- [۱۴۴۲] (۳). ثواب الاعمال، صفحه ۱۱۸.
- [۱۴۴۳] (۱). مصباح المتهدج، صفحه ۳۷۷.
- [۱۴۴۴] (۲). جمال الاسبوع، صفحه ۴۵۲.
- [۱۴۴۵] (۳). کمال الدین، جلد ۲، صفحه ۴۳۲، حدیث ۱۲.
- [۱۴۴۶] (۴). جمال الاسبوع، صفحه ۳۸.
- [۱۴۴۷] (۵). بحار الانوار، جلد ۵۲، صفحه ۳۳۰، حدیث ۵۲.
- [۱۴۴۸] (۱). جمال الاسبوع، صفحه ۴۹۴.
- [۱۴۴۹] (۱). مصباح المتهدج، صفحه ۴۰۶ و مصباح کفعمی، صفحه ۵۴۶ (با مقداری تفاوت).

- [۱۴۵۰] (۱). جمال الاسبوع، صفحه ۲۵.
- [۱۴۵۱] (۲). همان مدرک، صفحه ۲۷.
- [۱۴۵۲] (۱). جمال الاسبوع، صفحه ۲۹ و بحارالانوار، جلد ۹۹، صفحه ۲۱۱ (با اندکی تفاوت).
- [۱۴۵۳] (۱). قرب الاسناد، صفحه ۱۶۹ و بحارالانوار، جلد ۸۳، صفحه ۲۴، حدیث ۲۵.
- [۱۴۵۴] (۱). جمال الاسبوع، صفحه ۳۱ و بحارالانوار، جلد ۹۹، صفحه ۲۱۲ (با اندکی تفاوت).
- [۱۴۵۵] (۱). جمال الاسبوع، صفحه ۳۱ و بحارالانوار، جلد ۹۹، صفحه ۲۱۲ (با اندکی تفاوت).
- [۱۴۵۶] (۲). جمال الاسبوع، صفحه ۳۲. این زیارت را علامه مجلسی با مختصری تفاوت در بحارالانوار، جلد ۹۷، صفحه ۱۹۴ از امام باقر علیه السلام نقل می‌کند.
- [۱۴۵۷] (۱). جمال الاسبوع، صفحه ۳۲ و بحارالانوار، جلد ۹۹، صفحه ۲۱۳.
- [۱۴۵۸] (۱). جمال الاسبوع، صفحه ۳۳ و بحارالانوار، جلد ۹۹، صفحه ۲۱۳.
- [۱۴۵۹] (۱). جمال الاسبوع، صفحه ۳۴ و بحارالانوار، جلد ۹۹، صفحه ۲۱۴.
- [۱۴۶۰] (۱). جمال الاسبوع، صفحه ۳۵ و بحارالانوار، جلد ۹۹، صفحه ۲۱۵.
- [۱۴۶۱] (۱). جمال الاسبوع، صفحه ۳۶ و بحارالانوار، جلد ۹۹، صفحه ۲۱۵.
- [۱۴۶۲] (۱). جمال الاسبوع، صفحه ۳۷ و بحارالانوار، جلد ۹۹، صفحه ۲۱۵.
- [۱۴۶۳] (۱). سوره حجر، آیه ۲۹.
- [۱۴۶۴] (۱). این جمله را به عنوان روایت در جوامع روایی نیافتیم، بلکه آنچه به عنوان روایت آمده است، جمله «الصلاة قربان کل تقی» (کافی، جلد ۳، صفحه ۲۶۵، حدیث ۶) و جمله «ان الصلاة قربان المؤمن» است (کنز العمیال، جلد ۷، صفحه ۲۸۷، حدیث ۱۸۹۰۷) که تقریباً همان معنا را می‌رساند، ولی جمله‌ای که در متن آمده، بقدری معروف است که مرحوم علامه مجلسی، در لابه‌لای بیاناتش به آن استشهاد می‌کند (بحارالانوار، ج ۷۹، صفحه ۲۴۸ و ۳۰۳ و جلد ۸۱، صفحه ۲۵۵).
- [۱۴۶۵] (۲). مکارم الاخلاق، صفحه ۴۶۱.
- [۱۴۶۶] (۳). مجمع البیان، جلد ۵، صفحه ۳۴۶ و بحارالانوار، جلد ۷۹، صفحه ۲۲۰، حدیث ۴۱.
- [۱۴۶۷] (۴). بحارالانوار، جلد ۷۹، صفحه ۲۲۰، حدیث ۴۱.
- [۱۴۶۸] (۵). مکارم الاخلاق، صفحه ۴۶۱.
- [۱۴۶۹] (۶). امالی طوسی، صفحه ۵۲۹.
- [۱۴۷۰] (۱). کافی، جلد ۳، صفحه ۴۸۰، حدیث ۱.
- [۱۴۷۱] (۲). همان مدرک، جلد ۴، صفحه ۵۷۴.
- [۱۴۷۲] (۳). امالی صدوق، صفحه ۱۱۳، حدیث ۲ و بحارالانوار، جلد ۴۳، صفحه ۱۷۲، حدیث ۱۳.
- [۱۴۷۳] (۴). از امام صادق علیه السلام روایت شده است که فرمود: دو رکعت نمازی که انسان پس از استعمال عطر، به جای آورد از هفتاد رکعت نمازی که بدون استفاده از عطر باشد، بهتر است (مفتاح الفلاح، صفحه ۳۰۲ و بحارالانوار، جلد ۸۱، صفحه ۳۳۰، حدیث ۷).
- [۱۴۷۴] (۱). درباره امام حسن علیه السلام آمده است که هرگاه آن حضرت، وضو می‌ساخت، بدنش می‌لرزید و رنگ از رخسارش می‌پرید. (مناقب، جلد ۴، صفحه ۱۴، و بحارالانوار، جلد ۴۳، صفحه ۳۳۹، حدیث ۱۳).
- [۱۴۷۵] (۲). این مطلب به خوبی از محتوای برخی از تعقیبات به دست می‌آید که در فصل تعقیبات آمده است، همچنین در روایتی

- از امام رضا علیه السلام آمده است که نوافل، برای رفع کاستی‌های فرائض مؤثر است. (امالی طوسی، صفحه ۶۵۰، حدیث ۱۱ و بحار الانوار، جلد ۷۹، صفحه ۲۹۳، حدیث ۲۴).
- [۱۴۷۶] (۳). این مطلب مضمون روایتی است از امام رضا علیه السلام. (عیون اخبار الرضا، جلد ۱، صفحه ۲۸۱، حدیث ۲۷ و بحار الانوار، جلد ۸۳، صفحه ۱۹۸، حدیث ۵).
- [۱۴۷۷] (۴). در روایتی از رسول خدا صلی الله علیه و آله نقل شده است که فرمود: «مَنْ أَدَّى فَرِيضَةً فَلَهُ عِنْدَ اللَّهِ دَعْوَةٌ مُسْتَجَابَةٌ؛ هر کس نماز واجبی را ادا کند، دعایی مستجاب نزد خدا دارد» (عیون اخبار الرضا، جلد ۲، صفحه ۲۸، حدیث ۲۲ و بحار الانوار، جلد ۸۲، صفحه ۳۲۱، حدیث ۷).
- بدین مضمون چندین روایت وارد شده است؛ در روایت دیگر از پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله نقل شده است که فرمود: «وقتی که بنده نماز گزار، نمازش را به پایان رسانده و از خدا حاجتی نخواهد، خداوند به فرشتگانش می‌گوید: به بنده‌ام نگاه کنید، فریضه‌ام را انجام داد ولی خواسته‌ای از من طلب نکرد، گویا از من بی‌نیاز است...» (بحار الانوار، جلد ۸۲، صفحه ۳۲۵، حدیث ۱۸).
- [۱۴۷۸] (۱). بحار الانوار، جلد ۷۷، صفحه ۳۴۲، حدیث ۲۱.
- [۱۴۷۹] (۲). کافی، جلد ۳، صفحه ۲۳، حدیث ۵.
- [۱۴۸۰] (۳). همان مدرک، صفحه ۷۰، حدیث ۶ و مصباح المتهجد، صفحه ۷.
- [۱۴۸۱] (۴). تهذیب، جلد ۱، صفحه ۷۶، حدیث ۴۱.
- [۱۴۸۲] (۵). مصباح المتهجد، صفحه ۷ و ۸.
- [۱۴۸۳] (۱). تهذیب، جلد ۱، صفحه ۵۳، حدیث ۲ (استجاب سه بار در مصباح المتهجد، صفحه ۸ آمده است).
- [۱۴۸۴] (۲). همان مدرک.
- [۱۴۸۵] (۳). همان مدرک.
- [۱۴۸۶] (۴). جامع الاخبار، صفحه ۶۴ و بحار الانوار، جلد ۷۷، صفحه ۳۱۹، حدیث ۱۲.
- [۱۴۸۷] (۵). کافی، جلد ۳، صفحه ۷۱، حدیث ۶.
- [۱۴۸۸] (۶). فقیه، جلد ۱، صفحه ۴۳، حدیث ۸۴.
- [۱۴۸۹] (۱). فقیه، جلد ۱، صفحه ۵۱، حدیث ۱۰۷ و بحار الانوار، جلد ۷۷، صفحه ۳۱۷ (با اندکی تفاوت).
- [۱۴۹۰] (۲). مصباح کفعمی، صفحه ۱۱.
- [۱۴۹۱] (۳). عده الداعی، صفحه ۳۰۱ و بحار الانوار، جلد ۸۱، صفحه ۲۰، حدیث ۶.
- [۱۴۹۲] (۱). مفتاح الفلاح، صفحه ۳۵.
- [۱۴۹۳] (۲). همان مدرک، صفحه ۴۶.
- [۱۴۹۴] (۳). همان مدرک، صفحه ۴۶.
- [۱۴۹۵] (۱). مفتاح الفلاح، صفحه ۴۶.
- [۱۴۹۶] (۲). همان مدرک، صفحه ۴۹.
- [۱۴۹۷] (۳). فقیه، جلد ۱، صفحه ۳۰۴، حدیث ۹۱۶ و مصباح کفعمی، صفحه ۱۵ (با اندکی تفاوت).
- [۱۴۹۸] (۱). مفتاح الفلاح، صفحه ۵۰.
- [۱۴۹۹] (۲). کافی، جلد ۲، صفحه ۵۴۴، حدیث ۱.
- [۱۵۰۰] (۱). کافی، جلد ۲، صفحه ۵۴۴، حدیث ۳.

- [۱۵۰۱] (۲). مفتاح الفلاح، صفحه ۵۲ و ۵۳.
- [۱۵۰۲] (۳). کافی، جلد ۳، صفحه ۳۱۹، حدیث ۱ و مفتاح الفلاح، صفحه ۵۳.
- [۱۵۰۳] (۱). کافی، جلد ۳، صفحه ۳۲۰، حدیث ۱ و مفتاح الفلاح، صفحه ۵۳.
- [۱۵۰۴] (۲). مفتاح الفلاح، صفحه ۵۴ و ۵۵.
- [۱۵۰۵] (۳). کافی، جلد ۳، صفحه ۳۲۱، حدیث ۱ و مفتاح الفلاح، صفحه ۵۴.
- [۱۵۰۶] (۴). مفتاح الفلاح، صفحه ۵۵.
- [۱۵۰۷] (۵). تهذیب، جلد ۲، صفحه ۷۹، حدیث ۶۳.
- [۱۵۰۸] (۶). همان مدرک، صفحه ۳۲۵، حدیث ۱۸۸.
- [۱۵۰۹] (۱). بحار الانوار، جلد ۸۲، صفحه ۲۹، حدیث ۱۸.
- [۱۵۱۰] (۲). مفتاح الفلاح، صفحه ۵۶.
- [۱۵۱۱] (۳). کافی، جلد ۳، صفحه ۳۴۰، حدیث ۱۲.
- [۱۵۱۲] (۴). مصباح المتهجد، صفحه ۳۹.
- [۱۵۱۳] (۱). فقیه، جلد ۱، صفحه ۲۲۵، حدیث ۶۷۵.
- [۱۵۱۴] (۱). مفتاح الفلاح، صفحه ۱۸۷.
- [۱۵۱۵] (۲). همان مدرک، صفحه ۱۸۸.
- [۱۵۱۶] (۳). مصباح المتهجد، صفحه ۳۰ و مفتاح الفلاح، صفحه ۱۸۸.
- [۱۵۱۷] (۴). فقیه، جلد ۱، صفحه ۳۱۵.
- [۱۵۱۸] (۵). بلد الامین، صفحه ۸.
- [۱۵۱۹] (۱). مفتاح الفلاح، صفحه ۱۹۸.
- [۱۵۲۰] (۲). همان مدرک، صفحه ۲۳۴.
- [۱۵۲۱] (۱). مفتاح الفلاح، صفحه ۲۳۶.
- [۱۵۲۲] (۲). تهذیب، جلد ۲، صفحه ۱۴، حدیث ۱.
- [۱۵۲۳] (۳). فقیه، جلد ۱، صفحه ۲۱۹، حدیث ۶۵۷.
- [۱۵۲۴] (۴). مفتاح الفلاح، صفحه ۲۵۸.
- [۱۵۲۵] (۵). مصباح المتهجد، صفحه ۱۱۴.
- [۱۵۲۶] (۱). در کافی، جلد ۳، صفحه ۲۸۲، حدیث ۲، روایتی از امام صادق علیه السلام به همین مضمون نقل شده است.
- [۱۵۲۷] (۲). مصباح المتهجد، صفحه ۱۷۹.
- [۱۵۲۸] (۳). همان مدرک، صفحه ۱۸۰.
- [۱۵۲۹] (۴). فقیه، جلد ۱، صفحه ۴۹۵، حدیث ۱۴۲۳.
- [۱۵۳۰] (۱). مصباح المتهجد، صفحه ۱۹۹.
- [۱۵۳۱] (۲). بحار الانوار، جلد ۸۲، صفحه ۲۶۰، حدیث ۴ و مصباح المتهجد، صفحه ۲۰۰ (با اندکی تفاوت).
- [۱۵۳۲] (۱). بحار الانوار، جلد ۸۵، صفحه ۱۴، حدیث ۲۶.
- [۱۵۳۳] (۲). امالی صدوق، صفحه ۳۲۹، حدیث ۵.

- [۱۵۳۴] (۳). همان مدرک، صفحه ۴۳۲.
- [۱۵۳۵] (۴). دعائم الاسلام، جلد ۱، صفحه ۱۴۸.
- [۱۵۳۶] (۱). خصال، جلد ۲، صفحه ۵۰۴، حدیث ۲ و بحارالانوار، جلد ۸۲، صفحه ۳۲۱، حدیث ۶.
- [۱۵۳۷] (۲). مفاتیح الجنان، فصل تعقیبات نماز.
- [۱۵۳۸] (۳). بحارالانوار، جلد ۸۲، صفحه ۳۲۴، حدیث ۱۷.
- [۱۵۳۹] (۴). همان مدرک، صفحه ۳۱۴-۳۱۷ (با تلخیص).
- [۱۵۴۰] (۱). بحارالانوار، جلد ۸۳، صفحه ۲۲، حدیث ۲۲.
- [۱۵۴۱] (۲). علل الشرایع، جلد ۲، صفحه ۳۶۰، حدیث ۱.
- [۱۵۴۲] (۳). در مصباح المتهجد «عَلَبَ» آمده، ولی در نسخه‌های متداول و در بحارالانوار، جلد ۸۳، صفحه ۴۳، حدیث ۲۵۴ هَزَمَ آمده است.
- [۱۵۴۳] (۱). مصباح المتهجد، صفحه ۵۰ و بحارالانوار، جلد ۸۳، صفحه ۴۳، حدیث ۵۴ (با مقداری تفاوت).
- [۱۵۴۴] (۲). فقیه، جلد ۱، صفحه ۳۲۵، حدیث ۹۵۲.
- [۱۵۴۵] (۳). امالی صدوق، صفحه ۵۷۹، حدیث ۱۶ و بحارالانوار، جلد ۸۲، صفحه ۳۲۸، حدیث ۳.
- [۱۵۴۶] (۴). سوره احزاب، آیه ۴۱.
- [۱۵۴۷] (۵). معانی الاخبار، صفحه ۱۹۳، حدیث ۵ و بحارالانوار، جلد ۸۲، صفحه ۳۳۵، حدیث ۲۲.
- [۱۵۴۸] (۶). ثواب الاعمال، صفحه ۱۶۳ و بحارالانوار، جلد ۸۲، صفحه ۳۳۲، حدیث ۱۰.
- [۱۵۴۹] (۷). ثواب الاعمال، صفحه ۱۶۳ و بحارالانوار، جلد ۸۲، صفحه ۳۳۱، حدیث ۹.
- [۱۵۵۰] (۱). دعائم الاسلام، جلد ۱، صفحه ۱۶۸.
- [۱۵۵۱] (۲). مکارم الاخلاق، صفحه ۲۸۱ و بحارالانوار، جلد ۸۲، صفحه ۳۳۳، حدیث ۱۶.
- [۱۵۵۲] (۳). همان مدرک (با تلخیص).
- [۱۵۵۳] (۴). بحارالانوار، جلد ۸۲، صفحه ۳۳۴، حدیث ۱۸.
- [۱۵۵۴] (۵). کافی، جلد ۲، صفحه ۵۲۱، حدیث ۱.
- [۱۵۵۵] (۶). بحارالانوار، جلد ۸۳، صفحه ۵، حدیث ۵.
- [۱۵۵۶] (۱). کافی، جلد ۳، صفحه ۳۴۶، حدیث ۲۷.
- [۱۵۵۷] (۲). همان مدرک، حدیث ۲۸.
- [۱۵۵۸] (۳). مصباح المتهجد، صفحه ۵۱.
- [۱۵۵۹] (۱). کافی، جلد ۳، صفحه ۳۴۳، حدیث ۱۶. (برابر روایت شیخ صدوق ابتدای دعا، این جمله را اضافه دارد: اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَي مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ، فقیه، جلد ۱، صفحه ۳۲۳، حدیث ۹۴۸).
- [۱۵۶۰] (۲). همان مدرک، صفحه ۳۴۴، حدیث ۲۲.
- [۱۵۶۱] (۱). کافی، جلد ۲، صفحه ۵۴۹، حدیث ۸.
- [۱۵۶۲] (۲). سوره بقره، آیه ۲۵۵-۲۵۷.
- [۱۵۶۳] (۳). سوره آل عمران، آیه ۱۸ و ۱۹.
- [۱۵۶۴] (۱). سوره آل عمران، آیه ۲۶ و ۲۷.

- [۱۵۶۵] (۲). کافی، جلد ۲، صفحه ۶۲۰، حدیث ۲.
- [۱۵۶۶] (۳). مصباح المتهدجد، صفحه ۵۲.
- [۱۵۶۷] (۱). سوره صافات، آیه ۱۸۰-۱۸۲.
- [۱۵۶۸] (۲). قرب الاسناد، صفحه ۵۶ و بحار الانوار، جلد ۸۳، صفحه ۲۴، حدیث ۲۴.
- [۱۵۶۹] (۳). مستدرک الوسائل، جلد ۵، صفحه ۶۸، حدیث ۵۳۷۷.
- [۱۵۷۰] (۱). ثواب الاعمال، صفحه ۱۵۹ و بحار الانوار، جلد ۸۳، صفحه ۱۹.
- [۱۵۷۱] (۲). تهذیب، جلد ۲، صفحه ۱۰۷، حدیث ۱۷۴.
- [۱۵۷۲] (۳). امالی صدوق، صفحه ۱۸۲، حدیث ۱۱ و بحار الانوار، جلد ۸۳، صفحه ۲۱، حدیث ۱۹.
- [۱۵۷۳] (۴). امالی صدوق، صفحه ۲۷۱، حدیث ۶ و بحار الانوار، جلد ۸۳، صفحه ۲۱، حدیث ۱۹.
- [۱۵۷۴] (۵). کافی، جلد ۲، صفحه ۵۴۹، حدیث ۹.
- [۱۵۷۵] (۱). محاسن، جلد ۱، صفحه ۵۱، حدیث ۷۳ و بحار الانوار، جلد ۸۳، صفحه ۲۷، حدیث ۳۰.
- [۱۵۷۶] (۲). مفاتیح الجنان، فصل تعقیبات مشترکه.
- [۱۵۷۷] (۳). کافی، جلد ۲، صفحه ۵۴۹، حدیث ۷ و فقیه، جلد ۱، صفحه ۳۲۴، حدیث ۹۵۰.
- [۱۵۷۸] (۱). در مصباح کفعمی، صفحه ۱۹ به جای «أن ترحمني»، «أن أبلغ رَحْمَتَكَ» آمده است.
- [۱۵۷۹] (۲). بحار الانوار، جلد ۸۳، صفحه ۳۷، حدیث ۴۴.
- [۱۵۸۰] (۳). همان مدرک، صفحه ۴۹، حدیث ۵۴.
- [۱۵۸۱] (۴). همان مدرک.
- [۱۵۸۲] (۵). مقنعه، صفحه ۱۱۴ و بحار الانوار، جلد ۸۳، صفحه ۵۱، حدیث ۵۵.
- [۱۵۸۳] (۱). معانی الاخبار، صفحه ۱۴۰، حدیث ۱ و تهذیب، جلد ۲، صفحه ۱۰۸، حدیث ۱۷۸.
- [۱۵۸۴] (۲). ثواب الاعمال، صفحه ۱۲۸ و بحار الانوار، جلد ۸۳، صفحه ۲۷، حدیث ۲۹.
- [۱۵۸۵] (۱). امالی مفید، صفحه ۹۱، حدیث ۸ و بحار الانوار، جلد ۸۳، صفحه ۱، حدیث ۱.
- [۱۵۸۶] (۲). سوره روم، آیه ۱۷-۱۹.
- [۱۵۸۷] (۳). سوره صافات، آیه ۱۸۰-۱۸۲.
- [۱۵۸۸] (۴). اعلام الدین، صفحه ۳۵۲، حدیث ۷ و بحار الانوار، جلد ۸۳، صفحه ۱۸، حدیث ۱۶.
- [۱۵۸۹] (۱). مصباح المتهدجد، صفحه ۵۰ و بحار الانوار، جلد ۸۳، صفحه ۴۴، حدیث ۵۴.
- [۱۵۹۰] (۱). مصباح المتهدجد، صفحه ۵۲ و بحار الانوار، جلد ۸۳، صفحه ۴۴ (با اندکی تفاوت).
- [۱۵۹۱] (۱). مصباح کفعمی، صفحه ۲۰ و بحار الانوار، جلد ۸۳، صفحه ۳۸، حدیث ۴۵.
- [۱۵۹۲] (۲). فلاح السائل، صفحه ۱۶۸ و بحار الانوار، جلد ۸۳، صفحه ۹، حدیث ۸.
- [۱۵۹۳] (۱). بلد الامین، صفحه ۱۲ و بحار الانوار، جلد ۸۳، صفحه ۴۷ (با اندکی تفاوت).
- [۱۵۹۴] (۱). فقیه، جلد ۱، صفحه ۳۲۲، حدیث ۹۴۷.
- [۱۵۹۵] (۲). مصباح کفعمی، صفحه ۲۵.
- [۱۵۹۶] (۱). کافی، جلد ۲، صفحه ۵۴۸، حدیث ۶.
- [۱۵۹۷] (۱). کافی، جلد ۲، صفحه ۵۴۸، حدیث ۶.

- [۱۵۹۸] (۱) . مصباح المتهجد، صفحه ۶۱.
- [۱۵۹۹] (۱) . مصباح المتهجد، صفحه ۶۳.
- [۱۶۰۰] (۱) . کافی، جلد ۲، صفحه ۵۴۵، حدیث ۱.
- [۱۶۰۱] (۲) . بلد الامین، صفحه ۲۰.
- [۱۶۰۲] (۳) . همان مدرک.
- [۱۶۰۳] (۱) . مصباح المتهجد، صفحه ۷۳.
- [۱۶۰۴] (۲) . همان مدرک، صفحه ۹۸.
- [۱۶۰۵] (۳) . همان مدرک.
- [۱۶۰۶] (۴) . همان مدرک.
- [۱۶۰۷] (۵) . همان مدرک.
- [۱۶۰۸] (۱) . بحار الانوار، جلد ۸۳، صفحه ۹۹.
- [۱۶۰۹] (۲) . مصباح المتهجد، صفحه ۹۸.
- [۱۶۱۰] (۳) . همان مدرک، صفحه ۹۹.
- [۱۶۱۱] (۴) . همان مدرک، صفحه ۱۰۲.
- [۱۶۱۲] (۵) . همان مدرک.
- [۱۶۱۳] (۱) . کافی، جلد ۲، صفحه ۵۴۹، حدیث ۱۰.
- [۱۶۱۴] (۱) . مصباح المتهجد، صفحه ۱۰۶ و مصباح کفعمی، صفحه ۳۹۸.
- [۱۶۱۵] (۲) . مصباح المتهجد، صفحه ۱۰۹.
- [۱۶۱۶] (۱) و (۲) . آنچه داخل پرانتز است، در بحار الانوار، جلد ۸۳، صفحه ۱۲۸ آمده است.
- [۱۶۱۷] (۲)
- [۱۶۱۸] (۳) . بلد الامین، صفحه ۳۱.
- [۱۶۱۹] (۴) . مصباح المتهجد، صفحه ۱۱۳.
- [۱۶۲۰] (۵) . همان مدرک، صفحه ۱۱۴.
- [۱۶۲۱] (۶) . مکارم الاخلاق، صفحه ۳۰۵.
- [۱۶۲۲] (۱) . مکارم الاخلاق، صفحه ۳۰۵ و بحار الانوار، جلد ۸۳، صفحه ۱۲۹، حدیث ۲.
- [۱۶۲۳] (۲) . مفتاح الفلاح، صفحه ۲۵۲.
- [۱۶۲۴] (۳) . فقیه، جلد ۱، صفحه ۵۰۴، حدیث ۱۴۵۱.
- [۱۶۲۵] (۴) . تهذیب، جلد ۲، صفحه ۱۳۸، حدیث ۳۰۳.
- [۱۶۲۶] (۵) . همان مدرک، صفحه ۳۲۹، حدیث ۹۶۵.
- [۱۶۲۷] (۶) . ثواب الاعمال، صفحه ۱۶۵ و بحار الانوار جلد ۸۳، صفحه ۱۳۴، حدیث ۱۵.
- [۱۶۲۸] (۷) . ثواب الاعمال، صفحه ۴۵ و بحار الانوار، جلد ۸۳، صفحه ۱۳۵، حدیث ۱۸.
- [۱۶۲۹] (۱) . کافی، جلد ۲، صفحه ۵۳۰، حدیث ۲۴.
- [۱۶۳۰] (۲) . مصباح المتهجد، صفحه ۲۰۹ و مصباح کفعمی، صفحه ۶۶.

[۱۶۳۱] (۳). بحارالانوار، جلد ۸۳، صفحه ۱۶۱، حدیث ۴۰.

[۱۶۳۲] (۴). عده‌الداعی، صفحه ۲۶۶ و بحارالانوار، جلد ۸۳، صفحه ۱۳۰، حدیث ۵.

[۱۶۳۳] (۵). کافی، جلد ۲، صفحه ۵۵۰، حدیث ۱۲ و مکارم الاخلاق، صفحه ۲۸۳.

[۱۶۳۴] (۱). تفسیر عیاشی، جلد ۲، صفحه ۳۲۰، حدیث ۱۸۲ و بحارالانوار، جلد ۸۳، صفحه ۱۳۲، حدیث ۸.

[۱۶۳۵] (۲). بحارالانوار، جلد ۸۳، صفحه ۱۵۲، حدیث ۳۵.

[۱۶۳۶] (۱). مصباح‌المتهجد، صفحه ۲۱۴ و بلدالامین، صفحه ۵۳ (با اندکی تفاوت).

[۱۶۳۷] (۲). بحارالانوار، جلد ۸۳، صفحه ۱۳۳، حدیث ۱۰.

[۱۶۳۸] (۳). مصباح‌المتهجد، صفحه ۲۰۷.

[۱۶۳۹] (۴). اعلام‌الدین، صفحه ۳۶۶.

[۱۶۴۰] (۵). مصباح‌المتهجد، صفحه ۲۰۷.

[۱۶۴۱] (۱). مصباح‌المتهجد، صفحه ۲۱۲ و بحارالانوار، جلد ۸۳، صفحه ۱۴۸، حدیث ۳۱.

[۱۶۴۲] (۲). بلدالامین، صفحه ۲۷.

[۱۶۴۳] (۳). مهج‌الدعوات، صفحه ۳۱۶ و بحارالانوار، جلد ۸۳، صفحه ۱۶۲، حدیث ۴۱.

[۱۶۴۴] (۱). کافی، جلد ۲، صفحه ۵۴۹، حدیث ۱۱.

[۱۶۴۵] (۱). مفتاح‌الفلاح، صفحه ۸۴ و کافی، جلد ۲، صفحه ۵۴۷، حدیث ۶ (با مقداری تفاوت).

[۱۶۴۶] (۱). کافی، جلد ۲، صفحه ۵۵۱، حدیث ۳.

[۱۶۴۷] (۱). علل‌الشرايع، جلد ۱، صفحه ۲۳۲، حدیث ۱ و بحارالانوار، جلد ۸۳، صفحه ۲۰۱، حدیث ۱۱.

[۱۶۴۸] (۲). ثواب‌الاعمال، صفحه ۳۵ و بحارالانوار، جلد ۸۳، صفحه ۲۰۱، حدیث ۱۲.

[۱۶۴۹] (۳). عیون‌اخبار‌الرضا، جلد ۱، صفحه ۲۸۱، حدیث ۲۷ و بحارالانوار، جلد ۸۳، صفحه ۱۹۸، حدیث ۵.

[۱۶۵۰] (۱). کافی، جلد ۳، صفحه ۳۲۴، حدیث ۱۴.

[۱۶۵۱] (۲). همان مدرک، صفحه ۳۲۵، حدیث ۱۷.

[۱۶۵۲] (۳). عیون‌اخبار‌الرضا، جلد ۱، صفحه ۹۵، حدیث ۱۴.

[۱۶۵۳] (۴). رجال‌کشی، صفحه ۵۱۵ و بحارالانوار، جلد ۸۳، صفحه ۲۰۷، حدیث ۲۱.

[۱۶۵۴] (۵). فقیه، جلد ۱، صفحه ۳۳۲، حدیث ۹۷۰ (همین حدیث در کافی، جلد ۳، صفحه ۳۲۶، حدیث ۱۸، از امام کاظم علیه

السلام نیز نقل شده است).

[۱۶۵۵] (۶). همان مدرک، صفحه ۳۳۳، حدیث ۹۷۸.

[۱۶۵۶] (۷). کافی، جلد ۳، صفحه ۳۲۳، حدیث ۱۰ و بحارالانوار، جلد ۸۳، صفحه ۲۱۷، حدیث ۳۱.

[۱۶۵۷] (۱). امالی‌صدوق، صفحه ۴۱۱، حدیث ۶ و بحارالانوار، جلد ۸۳، صفحه ۲۲۷، حدیث ۴۷.

[۱۶۵۸] (۲). مصباح‌المتهجد، صفحه ۲۴۱.

[۱۶۵۹] (۳). همان مدرک، صفحه ۲۴۳.

[۱۶۶۰] (۱). روایتی از امام رضا علیه السلام مضمون فوق را تأیید می‌کند (بحارالانوار، جلد ۷۹، صفحه ۲۹۴، حدیث ۲۴).

[۱۶۶۱] (۱). «ان رسول الله صلى الله عليه و آله كان اذا حَزَبَهُ امرٌ فَرَعَ الى الصلاة؛ هرگاه رسول خدا دچار سختی و دشواری می‌شد،

به نماز پناه می‌برد» (بحارالانوار، جلد ۷۹، صفحه ۱۹۲).

- [۱۶۶۲] (۱). جمال الاسبوع، صفحه ۲۴۶.
- [۱۶۶۳] (۲). بحارالانوار، جلد ۸۸، صفحه ۱۶۹، حدیث ۱.
- [۱۶۶۴] (۳). مصباح‌المتهجد، صفحه ۲۹۲.
- [۱۶۶۵] (۴). جمال الاسبوع، صفحه ۲۴۸.
- [۱۶۶۶] (۱). در مصباح‌المتهجد «و لا غناء عن نفسی» آمده است.
- [۱۶۶۷] (۱). بحارالانوار، جلد ۸۸، صفحه ۱۷۲، حدیث ۵.
- [۱۶۶۸] (۲). همان مدرک، صفحه ۱۸۰، حدیث ۷.
- [۱۶۶۹] (۳). همان مدرک، صفحه ۱۸۱، حدیث ۸.
- [۱۶۷۰] (۱). مصباح‌المتهجد، صفحه ۳۱۸ و جمال الاسبوع، صفحه ۲۶۴ و بحارالانوار، جلد ۸۶، صفحه ۳۶۸، حدیث ۶۴ (با اندکی تفاوت).
- [۱۶۷۱] (۱). جمال الاسبوع، صفحه ۲۷۰ و بحارالانوار، جلد ۸۸، صفحه ۱۸۵، حدیث ۱۱.
- [۱۶۷۲] (۱). بحارالانوار، جلد ۸۸، صفحه ۱۸۶ و جمال الاسبوع، صفحه ۲۷۱ (با اندکی تفاوت).
- [۱۶۷۳] (۱). جمال الاسبوع، صفحه ۲۷۴ و بحارالانوار، جلد ۸۸، صفحه ۱۸۷.
- [۱۶۷۴] (۱). جمال الاسبوع، صفحه ۲۷۵ و بحارالانوار، جلد ۸۸، صفحه ۱۸۸.
- [۱۶۷۵] (۲). سوره آل عمران، آیه ۱۸.
- [۱۶۷۶] (۳). جمال الاسبوع، صفحه ۲۷۶ و بحارالانوار، جلد ۸۸، صفحه ۱۸۸.
- [۱۶۷۷] (۱). جمال الاسبوع، صفحه ۲۷۶ و بحارالانوار، جلد ۸۸، صفحه ۱۸۸.
- [۱۶۷۸] (۱). جمال الاسبوع، صفحه ۲۷۷ و بحارالانوار، جلد ۸۸، صفحه ۱۸۹.
- [۱۶۷۹] (۱). جمال الاسبوع، صفحه ۲۷۸ و بحارالانوار، جلد ۸۸، صفحه ۱۸۹ (با اندکی تفاوت).
- [۱۶۸۰] (۲). همان مدرک.
- [۱۶۸۱] (۱). جمال الاسبوع، صفحه ۲۷۹ و بحارالانوار، جلد ۸۸، صفحه ۱۹۰ (لازم به یادآوری است که در جمال الاسبوع آمده است: در دو رکعت اول پس از «حمد» پانزده مرتبه سوره‌های «توحید» و «زلزال» را بخواند).
- [۱۶۸۲] (۱). جمال الاسبوع، صفحه ۲۸۰ و بحارالانوار، جلد ۸۸، صفحه ۱۹۰.
- [۱۶۸۳] (۱). این نماز در کافی، جلد ۳، صفحه ۴۶۵، حدیث ۱ و بحارالانوار، جلد ۸۸، صفحه ۱۹۳ به بعد، به نقل از جمال الاسبوع، مصباح‌المتهجد، منهاج‌الصلاح، بلد الامین، ثواب الاعمال و دیگر کتب نقل شده است.
- [۱۶۸۴] (۲). عروۃ الوثقی، فصل صلاة جعفر.
- [۱۶۸۵] (۱). جمال الاسبوع، صفحه ۲۸۲ و بحارالانوار، جلد ۸۸، صفحه ۱۹۳، حدیث ۱.
- [۱۶۸۶] (۲). کافی، جلد ۳، صفحه ۴۶۷، حدیث ۶.
- [۱۶۸۷] (۱). این ذکر در بحار نیامده، ولی در مصباح‌المتهجد (صفحه ۳۱۱) آمده است.
- [۱۶۸۸] (۲). بحارالانوار، جلد ۸۸، صفحه ۲۰۰، حدیث ۴. این حدیث و اذکار و دعای آن در مصباح‌المتهجد، صفحه ۳۱۱ و جمال الاسبوع، صفحه ۲۹۴ با مقداری تفاوت نقل شده است.
- [۱۶۸۹] (۱). مصباح‌المتهجد، صفحه ۳۲۲ و بحارالانوار، جلد ۸۸، صفحه ۲۱۷.
- [۱۶۹۰] (۱). مصباح کفعمی، صفحه ۴۱۱؛ بلد الامین، صفحه ۱۶۴ و بحارالانوار، جلد ۸۸، صفحه ۲۱۹، حدیث ۵.

- [۱۶۹۱] (۲). بحارالانوار، جلد ۸۸، صفحه ۲۱۹، حدیث ۴.
- [۱۶۹۲] (۱). زاد المعاد، صفحه ۵۷۳. (با تلخیص و تصرف).
- [۱۶۹۳] (۲). «تلّ عکبر» نام محلی است در عکبری که شهر کوچکی است در ده فرسخی بغداد (معجم البلدان، جلد ۲، صفحه ۴۲ و جلد ۴، صفحه ۱۴۲).
- [۱۶۹۴] (۳). تمام نمازهای مستحب در دو رکعتی سلام گفته می‌شود جز نماز اعرابی که هشت رکعت آن به دو سلام است. (هر چهار رکعت یک سلام).
- [۱۶۹۵] (۱). جمال الاسبوع، صفحه ۳۲۰ و بحارالانوار، جلد ۸۶، صفحه ۳۸۲.
- [۱۶۹۶] (۲). مصباح المتهدّج، صفحه ۳۱۷.
- [۱۶۹۷] (۱). مکارم الاخلاق، صفحه ۳۳۴ و بحارالانوار، جلد ۸۸، صفحه ۲۲۰.
- [۱۶۹۸] (۲). مکارم الاخلاق، صفحه ۳۲۸ و بحارالانوار، جلد ۸۸، صفحه ۳۵۴، حدیث ۱۷.
- [۱۶۹۹] (۳). امالی صدوق، صفحه ۵۴۳، حدیث ۵ و بحارالانوار، جلد ۹۰، صفحه ۱۸۶، حدیث ۵.
- [۱۷۰۰] (۱). کافی، جلد ۲، صفحه ۵۵۵، حدیث ۳.
- [۱۷۰۱] (۲). بحارالانوار، جلد ۹۲، صفحه ۱۳۷، حدیث ۴.
- [۱۷۰۲] (۳). همان مدرک، صفحه ۱۳۸، حدیث ۳.
- [۱۷۰۳] (۴). ثواب الاعمال، صفحه ۲۰ و بحارالانوار، جلد ۷۳، صفحه ۸۷، حدیث ۶.
- [۱۷۰۴] (۵). امالی طوسی، صفحه ۶۶۷، حدیث ۳ و بحارالانوار، جلد ۷۳، صفحه ۱۳۹، حدیث ۵۲.
- [۱۷۰۵] (۶). محاسن، جلد ۲، صفحه ۵۴۳، حدیث ۸۴۵ و بحارالانوار، جلد ۶۳، صفحه ۱۶۱، حدیث ۳۳.
- [۱۷۰۶] (۷). «نيسان» نام یکی از ماههای رومی است، که پس از ۲۳ روز از ماه فروردین، ماه نيسان داخل می‌شود و مدت آن نیز ۳۰ روز است و در اعمال ماههای رومی شرح آن گذشت.
- [۱۷۰۷] (۸). مهج الدعوات، صفحه ۳۵۶ و بحارالانوار، جلد ۶۳، صفحه ۴۷۷.
- [۱۷۰۸] (۹). بحارالانوار، جلد ۹۴، صفحه ۹۶، حدیث ۱۲.
- [۱۷۰۹] (۱۰). بشارة المصطفی، صفحه ۲۷ و بحارالانوار، جلد ۷۴، صفحه ۲۷۳.
- [۱۷۱۰] (۱). این داستان به طور مشروح در «نجم الثاقب» صفحه ۳۸۳-۳۸۸ آمده است.
- [۱۷۱۱] (۱). بحارالانوار، جلد ۹۱، صفحه ۳۰ و بلد الامین، صفحه ۱۵۹ (با مقداری تفاوت).
- [۱۷۱۲] (۱). جمال الاسبوع، صفحه ۳۳۰. این دعا در فقیه، جلد ۱، صفحه ۵۵۷، حدیث ۱۵۴۳ و مقنعه، صفحه ۲۲۰ و مصباح المتهدّج، صفحه ۳۲۴ با مقداری تفاوت آمده است.
- [۱۷۱۳] (۱). کافی، جلد ۳، صفحه ۴۷۶، حدیث ۱ و فقیه، جلد ۱، صفحه ۵۵۹، حدیث ۱۵۴۸.
- [۱۷۱۴] (۲). بحارالانوار، جلد ۸۸، صفحه ۳۵۸.
- [۱۷۱۵] (۱). مکارم الاخلاق، صفحه ۳۳۶.
- [۱۷۱۶] (۱). کافی، جلد ۳، صفحه ۴۷۴، حدیث ۳ (با تلخیص).
- [۱۷۱۷] (۱). کافی، جلد ۲، صفحه ۵۷۷، حدیث ۱.
- [۱۷۱۸] (۲). همان مدرک، صفحه ۵۷۸، حدیث ۲.
- [۱۷۱۹] (۱). کافی، جلد ۲، صفحه ۵۷۸، حدیث ۴.

- [۱۷۲۰] (۲). مهج الدعوات، صفحه ۶۹.
- [۱۷۲۱] (۳). بحارالانوار، جلد ۹۵، صفحه ۱۲۹.
- [۱۷۲۲] (۴). همان مدرک، جلد ۴۵، صفحه ۴ (باندکی تفاوت).
- [۱۷۲۳] (۵). کافی، جلد ۲، صفحه ۵۷۸، حدیث ۵.
- [۱۷۲۴] (۱). دعوات راوندی، صفحه ۵۴، حدیث ۱۳۷ و بحارالانوار، جلد ۹۲، صفحه ۱۹۶.
- [۱۷۲۵] (۲). کافی، جلد ۲، صفحه ۵۸۱، حدیث ۱۵.
- [۱۷۲۶] (۱). کافی، جلد ۲، صفحه ۵۸۰، حدیث ۱۴.
- [۱۷۲۷] (۱). کافی، جلد ۲، صفحه ۵۸۳، حدیث ۱۸.
- [۱۷۲۸] (۱). کافی، جلد ۲، صفحه ۵۸۵، حدیث ۲۴.
- [۱۷۲۹] (۱). مصباح المتهجد، صفحه ۱۴۳.
- [۱۷۳۰] (۲). بحارالانوار، جلد ۸۴، صفحه ۲۷۱، حدیث ۶۸.
- [۱۷۳۱] (۳). کافی، جلد ۲، صفحه ۵۸۷، حدیث ۲۵.
- [۱۷۳۲] (۱). کافی، جلد ۲، صفحه ۵۸۷، حدیث ۲۶.
- [۱۷۳۳] (۲). همان مدرک، حدیث ۲۷.
- [۱۷۳۴] (۳). همان مدرک، حدیث ۲۸.
- [۱۷۳۵] (۱). کافی، جلد ۲، صفحه ۵۸۷، حدیث ۲۹.
- [۱۷۳۶] (۱). کافی، جلد ۲، صفحه ۵۹۰، حدیث ۳۰.
- [۱۷۳۷] (۱). کافی، جلد ۲، صفحه ۵۹۰، حدیث ۳۱.
- [۱۷۳۸] (۱). کافی، جلد ۲، صفحه ۵۹۲، حدیث ۳۲.
- [۱۷۳۹] (۱). کافی، جلد ۲، صفحه ۵۹۳، حدیث ۳۳.
- [۱۷۴۰] (۱). مصباح کفعمی، صفحه ۲۹۲.
- [۱۷۴۱] (۱). مصباح کفعمی، صفحه ۲۹۱.
- [۱۷۴۲] (۲). کافی، جلد ۲، صفحه ۵۶۲، حدیث ۲۱.
- [۱۷۴۳] (۱). مهج الدعوات، صفحه ۱۷۲.
- [۱۷۴۴] (۲). کافی، جلد ۱، صفحه ۳۳۷، حدیث ۵.
- [۱۷۴۵] (۳). بحارالانوار، جلد ۹۱، صفحه ۲۴۲، حدیث ۱۰.
- [۱۷۴۶] (۱). سوره آل عمران، آیه ۱۷۳.
- [۱۷۴۷] (۲). سوره آل عمران، آیه ۱۷۴.
- [۱۷۴۸] (۳). سوره انبیاء، آیه ۸۷.
- [۱۷۴۹] (۴). سوره انبیاء، آیه ۸۸.
- [۱۷۵۰] (۵). سوره غافر، آیه ۴۴.
- [۱۷۵۱] (۶). سوره غافر، آیه ۴۵.
- [۱۷۵۲] (۷). سوره کهف، آیه ۳۹.

- [۱۷۵۳] (۸). سوره كهف، آیه ۴۰.
- [۱۷۵۴] (۹). امالی صدوق، صفحه ۶، حدیث ۲ و بحارالانوار، جلد ۹۰، صفحه ۱۸۴، حدیث ۱.
- [۱۷۵۵] (۱). صحیفه سجادیه، دعای ۵۴.
- [۱۷۵۶] (۱). بلدالامین، صفحه ۳۳۲.
- [۱۷۵۷] (۲). عدّه الدّاعی، صفحه ۲۷۸ و بحارالانوار، جلد ۹۲، صفحه ۲۰۸، حدیث ۳۹.
- [۱۷۵۸] (۱). عدّه الدّاعی صفحه ۲۷۶ و بحارالانوار، جلد ۹۲، صفحه ۲۰۸، حدیث ۳۹.
- [۱۷۵۹] (۲). کافی، جلد ۲، صفحه ۵۵۶، حدیث ۴.
- [۱۷۶۰] (۱). کافی، جلد ۲، صفحه ۵۵۸، حدیث ۸.
- [۱۷۶۱] (۲). همان مدرک، صفحه ۵۵۹، حدیث ۱۰.
- [۱۷۶۲] (۱). کافی، جلد ۲، صفحه ۵۶۰، حدیث ۱۵.
- [۱۷۶۳] (۲). همان مدرک، صفحه ۵۵۷، حدیث ۶.
- [۱۷۶۴] (۳). همان مدرک، صفحه ۵۶۲، حدیث ۲۰.
- [۱۷۶۵] (۱). بحارالانوار، جلد ۹۱، صفحه ۳۱۲.
- [۱۷۶۶] (۱). مهج الدّعوات، صفحه ۷.
- [۱۷۶۷] (۲). همان مدرک، صفحه ۷۷ و بحارالانوار، جلد ۹۲، صفحه ۶۴، حدیث ۴۰.
- [۱۷۶۸] (۱). مصباح کفعمی، صفحه ۱۴۸.
- [۱۷۶۹] (۲). همان مدرک و کافی، جلد ۲، صفحه ۲۵۹، حدیث ۳۰ (با اندکی تفاوت).
- [۱۷۷۰] (۱). مصباح کفعمی، صفحه ۱۵۰ و عدّه الدّاعی، صفحه ۲۷۲ (با اندکی تفاوت).
- [۱۷۷۱] (۲). بحارالانوار، جلد ۹۲، صفحه ۵۴، حدیث ۱۸ و طبّ الائمه، صفحه ۲۸.
- [۱۷۷۲] (۳). مصباح کفعمی، صفحه ۱۵۱.
- [۱۷۷۳] (۱). مصباح کفعمی، صفحه ۱۵۱.
- [۱۷۷۴] (۱). مهج الدّعوات، صفحه ۸ و بحارالانوار، جلد ۹۲، صفحه ۶۳، حدیث ۳۹.
- [۱۷۷۵] (۲). کافی، جلد ۲، صفحه ۵۶۷، حدیث ۱۶.
- [۱۷۷۶] (۳). همان مدرک، صفحه ۵۶۸، حدیث ۱۸.
- [۱۷۷۷] (۱). کافی، جلد ۲، صفحه ۵۶۸، حدیث ۱۹.
- [۱۷۷۸] (۲). بحارالانوار، جلد ۹۲، صفحه ۶۷، حدیث ۴۸.
- [۱۷۷۹] (۱). کافی، جلد ۲، صفحه ۵۵۵، حدیث ۴.
- [۱۷۸۰] (۲). همان مدرک، جلد ۵، صفحه ۳۱۶، حدیث ۵۱.
- [۱۷۸۱] (۱). خصال، جلد ۲، صفحه ۵۱۰، حدیث ۱ و بحارالانوار، جلد ۹۲، صفحه ۱۵۵، حدیث ۳.
- [۱۷۸۲] (۲). تفسیر قمی، جلد ۱، صفحه ۳۴۵ و بحارالانوار، جلد ۹۲، صفحه ۱۸۵، حدیث ۵.
- [۱۷۸۳] (۳). کافی، جلد ۲، صفحه ۵۶۸، حدیث ۱.
- [۱۷۸۴] (۱). کافی، جلد ۲، صفحه ۵۷۳، حدیث ۱۳.
- [۱۷۸۵] (۲). همان مدرک، صفحه ۵۶۹، حدیث ۳.

- [۱۷۸۶] (۳). همان مدرک، صفحه ۵۷۳، حدیث ۱۴.
- [۱۷۸۷] (۱). کافی، جلد ۲، صفحه ۵۵۶، حدیث ۱.
- [۱۷۸۸] (۱). مصباح کفعمی، صفحه ۲۳۳ و صحیفه سجّادیه، دعای ۷ (با اندکی تفاوت).
- [۱۷۸۹] (۱). کافی، جلد ۲، صفحه ۵۶۰، حدیث ۱۳.
- [۱۷۹۰] (۲). عدّه الداعی، صفحه ۲۷۱ و بحارالانوار، جلد ۸۳، صفحه ۲۹۷ (با مقداری تفاوت).
- [۱۷۹۱] (۱). مهج الدعوات، صفحه ۱۴۲ و بحارالانوار، جلد ۹۲، صفحه ۲۰۳، حدیث ۳۶.
- [۱۷۹۲] (۱). عیون اخبار الرضا، جلد ۱، صفحه ۹۳، حدیث ۱۳ و بحارالانوار، جلد ۴۸، صفحه ۲۱۹، حدیث ۲۰.
- [۱۷۹۳] (۲). وسائل الشیعه، جلد ۴، صفحه ۱۱۵۹، حدیث ۳.
- [۱۷۹۴] (۳). کافی، جلد ۲، صفحه ۵۵۰، حدیث ۱.
- [۱۷۹۵] (۱). کافی، جلد ۲، صفحه ۵۵۲، حدیث ۷.
- [۱۷۹۶] (۲). همان مدرک، صفحه ۵۵۱، حدیث ۴ و مصباح کفعمی، صفحه ۱۷۰.
- [۱۷۹۷] (۳). کافی، جلد ۲، صفحه ۵۵۱، حدیث ۵.
- [۱۷۹۸] (۱). مصباح المتهجد، صفحه ۱۴۷.
- [۱۷۹۹] (۱). کافی، جلد ۲، صفحه ۵۵۳، حدیث ۱۳.
- [۱۸۰۰] (۱). صحیفه سجّادیه، دعای ۱۹.
- [۱۸۰۱] (۱). صحیفه سجّادیه، دعای ۳۱.
- [۱۸۰۲] (۱). صحیفه سجّادیه، دعای ۱۱.
- [۱۸۰۳] (۲). این دعا را مرحوم محدّث قمی در مفاتیح الجنان، باب ششم در خواصّ بعضی سور و آیات و غیره آورده است.
- [۱۸۰۴] (۱). کافی، جلد ۵، صفحه ۵۰۰، حدیث ۱.
- [۱۸۰۵] (۲). همان مدرک، حدیث ۲.
- [۱۸۰۶] (۱). روایاتی که مرحوم علّامه مجلسی نقل کرده است را می‌توانید در «وسائل الشیعه، جلد ۱۵، صفحه ۱۴۳» به بعد مطالعه کنید.
- [۱۸۰۷] (۱). حلیه المتّقین، صفحه ۱۵۰-۱۵۲ (با تلخیص و تصرّف).
- [۱۸۰۸] (۱). حلیه المتّقین، صفحه ۱۵۳ و ۱۵۴.
- [۱۸۰۹] (۱). بحارالانوار، جلد ۸۸، صفحه ۲۲۴، حدیث ۴.
- [۱۸۱۰] (۲). نهج البلاغه، نامه ۳۱.
- [۱۸۱۱] (۳). فقیه، جلد ۱، صفحه ۵۶۲، حدیث ۱۵۵۲.
- [۱۸۱۲] (۴). همان مدرک، صفحه ۵۶۳، حدیث ۱۵۵۳.
- [۱۸۱۳] (۱). رجوع شود به: جواهرالکلام، جلد ۱۲، صفحه ۱۶۱ و ۱۶۲.
- [۱۸۱۴] (۲). بحارالانوار، جلد ۸۸، صفحه ۲۴۱، حدیث ۱.
- [۱۸۱۵] (۱). فتح الابواب، صفحه ۲۷۸ و بحارالانوار، جلد ۸۸، صفحه ۲۴۲، حدیث ۴.
- [۱۸۱۶] (۲). به کتاب مفاتیح الغیب، تألیف مرحوم علّامه مجلسی مراجعه شود.
- [۱۸۱۷] (۳). بحارالانوار، جلد ۸۸، صفحه ۲۵۰، حدیث ۴.

[۱۸۱۸] (۱). بحارالانوار، جلد ۸۸، صفحه ۲۵۰، حدیث ۵.

[۱۸۱۹] (۲). «رقاع» جمع «رُقعه» به معنای ورقه کاغذ است و چون در این نوع استخاره، از نوشتن بر ورقه‌ها استفاده می‌شود، لذا به آن «استخاره ذات‌الرقاع» می‌گویند.

[۱۸۲۰] (۱). بحارالانوار، جلد ۸۸، صفحه ۲۳۰، حدیث ۵.

[۱۸۲۱] (۲). وسائل الشیعه، جلد ۵، صفحه ۲۱۳، حدیث ۳.

[۱۸۲۲] (۳). همان مدرک.

[۱۸۲۳] (۱). وسائل الشیعه، ج ۵، صفحه ۲۰۵، ابواب صلاة الاستخاره، باب ۱، حدیث ۴.

[۱۸۲۴] (۲). بحارالانوار، جلد ۸۸، صفحه ۲۸۵.

[۱۸۲۵] (۱). «پس هر کس ذره‌ای کار خیر، انجام دهد آن را می‌بیند و هر کس ذره‌ای کار بد کرده، آن را می‌بیند» (سوره زلزله، آیات ۷ و ۸).

[۱۸۲۶] (۲). «به خدا سوگند! باکی ندارم که من به سوی مرگ روم یا مرگ به سوی من آید.» (نهج البلاغه، خطبه ۵۵).

[۱۸۲۷] (۱). کیفیت و زمان زیارت اهل قبور در بخش زیارات، صفحه ۵۶۶ آمده است.

[۱۸۲۸] (۱). کافی، جلد ۳، صفحه ۲۵۶، حدیث ۲۳.

[۱۸۲۹] (۱). مصباح‌المتهجد، صفحه ۱۵.

[۱۸۳۰] (۱). زاد المعاد، صفحه ۵۳۸-۵۴۰. (با تصرّف و تلخیص)

[۱۸۳۱] (۲). همان مدرک، صفحه ۵۴۰.

[۱۸۳۲] (۱). زاد المعاد، صفحه ۵۴۵-۵۴۷. (با تلخیص)

[۱۸۳۳] (۲). همان مدرک، صفحه ۵۴۸ و ۵۴۹ و رساله‌های توضیح المسائل.

[۱۸۳۴] (۳). همان مدرک، صفحه ۵۵۰ و رساله‌های توضیح المسائل.

[۱۸۳۵] (۱). زاد المعاد، صفحه ۵۵۳ و ۵۵۴، (با تلخیص) و رساله‌های توضیح المسائل.

[۱۸۳۶] (۱). زاد المعاد، صفحه ۵۵۴-۵۵۹ و رساله‌های توضیح المسائل.

[۱۸۳۷] (۲). بحارالانوار، جلد ۷۸، صفحه ۳۵۲، حدیث ۲۳.

[۱۸۳۸] (۳). زاد المعاد، صفحه ۵۵۸.

[۱۸۳۹] (۱). مجموعه این دستورات، در زاد المعاد، صفحه ۵۶۰-۵۶۲ و رساله‌های توضیح المسائل آمده است.

[۱۸۴۰] (۱). مجموعه این دستورات و روایات در زاد المعاد، صفحه ۵۶۴-۵۶۹ و در رساله‌های توضیح المسائل، در احکام اموات آمده است.

[۱۸۴۱] (۱). مصباح کفعمی، صفحه ۴۱۱ و بلد الامین، صفحه ۱۶۴ و بحارالانوار، جلد ۸۸، صفحه ۲۱۹، حدیث ۵.

[۱۸۴۲] (۲). توضیح المسائل.

[۱۸۴۳] (۳). زاد المعاد، صفحه ۵۷۰ و ۵۷۱. (با تصرّف و تلخیص)

[۱۸۴۴] (۱). زاد المعاد، صفحه ۵۷۰.

[۱۸۴۵] (۲). همان مدرک، صفحه ۵۷۲.

[۱۸۴۶] (۳). همان مدرک.

[۱۸۴۷] (۱). زاد المعاد، صفحه ۵۷۳.

- [۱۸۴۸] (۲). همان مدرک، صفحه ۵۶۹.
- [۱۸۴۹] (۳). همان مدرک، صفحه ۵۷۰ و رساله‌های توضیح المسائل.
- [۱۸۵۰] (۴). همان مدرک، صفحه ۵۷۱.
- [۱۸۵۱] (۱). زاد المعاد، صفحه ۵۷۳.
- [۱۸۵۲] (۲). مستدرک الوسائل، جلد ۲، صفحه ۴۸۴، حدیث ۲۳.
- [۱۸۵۳] (۳). همان مدرک، حدیث ۲۴.
- [۱۸۵۴] (۴). همان مدرک، صفحه ۱۱۴، حدیث ۱۱.
- [۱۸۵۵] (۵). زاد المعاد، صفحه ۵۷۳.
- [۱۸۵۶] (۶). همان مدرک، صفحه ۵۷۴.
- [۱۸۵۷] (۱). سوره احزاب، آیه ۳۳. (برای آگاهی از این حدیث، و شأن نزول آیه تطهیر، به تفسیر نمونه، جلد ۱۷، ذیل آیه ۳۳ سوره احزاب مراجعه فرمایید).
- [۱۸۵۸] (۱). عوالم العلوم والمعارف، جلد ۱۱، صفحه ۶۳۸-۶۴۲.